PJ
6620
F519
1886
v.1

al-Firuzabadi, Muhammad ibn
Ya'qub
Kamus tercümesi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

6/33

1177/81

﴿ مفتاح ما فی الکتاب ﴾

خفی اولمیه که اشبو کتاب مستطاب جمع وتألیف لغت قتنده احسن نظام واجل انتظام اوزره بسط وتمهید اولنوب اولا جواهر کلمات اولان حروف اصلیه دن لام الفعلده واقع حروف اخیره نظر اولنوب کتاب مزبور حروف هجا وفقنجه یکرمی سکز باب اوزره تأسیس اولنمشدر انجق غفلت اولنمیه که اواخرنده همزات اصلیه بولندیغی کلمات باب همزه ده ایراد اولنوب و آخر کلماتده واودن ویادن مبدله اولان همزات والفات باب الواو والیاءدن ایراد اولنمشدر وبرشیءدن منقلبه اولمیان الفات لینه دخی افراد بالبیان قلنوب بربابده درج ویکرمی سکز باب بونکله تمام اولمشدر ثانیا حروف اصلیه نك فاء الفعلنده عبارت اولان حروف اولنه نظر ایله فصول ترتیب اولنوب وفق حروف هجایه مراعات برله فصول ابواب دخی لغت عربده بولندیغنه کوره گاه یکرمی سکز فصل وگاه نقصان کلمشدر ثالثا کلماتده واقع حروف اصلیه نك حروف ثانیه سنه نظر اولنوب بونده دخی لغات عربیه ده بولندیغنه کوره ترتیب حروف هجایه رعایت اولنوب مطلوب اولان ابواب و فصوله وصول سهل الحصول اولمق ایچون فهرست ترتیب اولنوب ترقیم اولنمشدر

﴿ فهرست الجلد الاول من ترجمة القاموس من باب الهمزة الی باب الراء فصل الصاد ﴾

صحیفه		صحیفه		صحیفه	
٢	باب الهمزه فصل الالف	٥٠	فصل السین	٩٧	فصل المیم
٤	فصل الباء	٥٦	فصل الشین	١٠٢	فصل النون
١٣	فصل التاء	٦١	فصل الصاد	١١٢	فصل الواو
١٤	فصل الثاء	٦٣	فصل الضاد	١٢١	فصل الهاء
١٥	فصل الجیم	٦٦	فصل الطاء	١٣١	فصل الیاء
٢٢	فصل الحاء	٦٩	فصل الظاء	١٣١	باب الباء فصل الالف
٢٩	فصل الخاء	٧١	فصل العین	١٤٢	فصل الباء
٣٤	فصل الدال	٧٢	فصل الغین	١٤٤	فصل التاء
٣٩	فصل الذال	٧٣	فصل الفاء	١٥١	فصل الثاء
٤١	فصل الراء	٧٩	فصل القاف	١٦١	فصل الجیم
٤٩	فصل الزاء	٨٥	فصل الکاف	١٨٥	فصل الحاء
		٩٢	فصل اللام		

صحيفه

٢١٤ فصل الخاء
٢٣٤ فصل الدال
٢٤٣ فصل الذال
٢٥٥ فصل الراء
٢٨٤ فصل الزاء
٢٩٣ فصل السين
٣٠٩ فصل الشين
٣٣٢ فصل الصاد
٣٤٥ فصل الضاد
٣٥٣ فصل الطاء
٣٦٣ فصل الظاء
٣٦٥ فصل العين
٤٠٤ فصل الغين
٤١٧ فصل الفاء
٤١٨ فصل القاف
٤٥٢ فصل الكاف
٤٨١ فصل اللام
٤٩٤ فصل الميم
٤٩٤ فصل النون
٥١٩ فصل الواو
٥٣٢ فصل الهاء
٥٤٣ فصل الياء
٥٤٣ باب الثاء فصل الالف
٥٤٦ فصل الباء
٥٥٥ فصل التاء
٥٥٦ فصل الثاء
٥٥٩ فصل الجيم
٥٦٠ فصل الحاء
٥٦٤ فصل الخاء

صحيفه

٥٦٧ فصل الدال
٥٦٨ فصل الذال
٥٦٩ فصل الراء
٥٧٠ فصل الزاء
٥٧٢ فصل السين
٥٨٢ فصل الشين
٥٨٤ فصل الصاد
٥٨٩ فصل الضاد
٥٨٩ فصل الطاء
٥٨٩ فصل الظاء
٥٨٩ فصل العين
٥٩٢ فصل الغين
٥٩٣ فصل الفاء
٥٩٨ فصل القاف
٦٠١ فصل الكاف
٦٠٨ فصل اللام
٦١٢ فصل الميم
٦١٨ فصل النون
٦٢٤ فصل الواو
٦٢٧ فصل الهاء
٦٣٠ فصل الياء
٦٣٠ باب الثاء فصل الالف
٦٣٣ فصل الباء
٦٣٩ فصل التاء
٦٤٠ فصل الثاء
٦٤٢ فصل الجيم
٦٤٤ فصل الحاء
٦٥٠ فصل الخاء

صحيفه

٦٥٤ فصل الدال
٦٥٧ فصل الراء
٦٦٢ فصل الزاء
٦٦٢ فصل الشين
٦٦٥ فصل الصاد
٦٦٥ فصل الضاد
٦٦٦ فصل الطاء
٦٦٨ فصل العين
٦٧٢ فصل الغين
٦٧٦ فصل الفاء
٦٧٧ فصل القاف
٦٧٨ فصل الكاف
٦٨١ فصل اللام
٦٨٦ فصل الميم
٦٨٩ فصل النون
٦٩٣ فصل الواو
٦٩٥ فصل الهاء
٦٩٦ فصل الياء
٦٩٦ باب الجيم
٦٩٧ فصل الالف
٧٠٠ فصل الباء
٧٠٩ فصل التاء
٧١١ فصل الثاء
٧١٤ فصل الجيم
٧١٥ فصل الحاء
٧٢٦ فصل الخاء
٧٤٠ فصل الدال
٧٥٤ فصل الذال
٧٥٥ فصل الراء
٧٦١ فصل الزاء

صحيفه

٧٧٠ فصل السين
٧٧٩ فصل الشين
٧٨٣ فصل الصاد
٧٨٥ فصل الضاد
٧٨٨ فصل الطاء
٧٨٩ فصل الظاء
٧٨٩ فصل العين
٨٠١ فصل الغين
٨٠٢ فصل الفاء
٨١٢ فصل القاف
٨١٣ فصل الكاف
٨١٥ فصل اللام
٨٢١ فصل الميم
٨٣٠ فصل النون
٨٤٠ فصل الواو
٨٤٤ فصل الهاء
٨٥١ فصل الياء
٨٥٢ باب الحاء فصل الالف
٨٥٣ فصل الباء
٨٦٢ فصل التاء
٨٦٤ فصل الثاء
٨٦٤ فصل الجيم
٨٧١ فصل الحاء
٨٧٢ فصل الدال
٨٧٤ فصل الذال
٨٧٧ فصل الراء
٨٩٢ فصل الزاء
٨٩٤ فصل السين
٩٠٧ فصل الشين

صحيفه

٩١٣ فصل الصاد
٩٢٠ فصل الضاد
٩٢٨ فصل الطاء
٩٣٥ فصل الفاء
٩٤٥ فصل القاف
٩٥٨ فصل الكاف
٩٦٤ فصل اللام
٩٧١ فصل الميم
٩٨٣ فصل النون
٩٩٧ فصل الواو
١٠٠٣ فصل الياء
١٠٠٣ باب الخاء فصل الهمزه
١٠٠٥ فصل الباء
١٠٠٩ فصل التاء
١٠١٠ فصل الثاء
١٠١٠ فصل الجيم
١٠١٢ فصل الخاء
١٠١٣ فصل الدال
١٠١٥ فصل الذال
١٠١٥ فصل الراء
١٠١٨ فصل الزاء
١٠٢٠ فصل السين
١٠٢٥ فصل الشين
١٠٢٩ فصل الصاد
١٠٣١ فصل الضاد
١٠٣١ فصل الطاء
١٠٣٥ فصل الظاء
١٠٣٥ فصل العين
١٠٣٥ فصل الفاء

صحيفه

١٠٤٣ فصل القاف
١٠٤٤ فصل الكاف
١٠٤٦ فصل اللام
١٠٤٨ فصل الميم
١٠٥٣ فصل النون
١٠٥٩ فصل الواو
١٠٦١ فصل الهاء
١٠٦٢ فصل الياء
١٠٦٢ باب الدال فصل الالف
١٠٧٢ فصل الباء
١٠٨٨ فصل التاء
١٠٨٩ فصل الثاء
١٠٩٣ فصل الجيم
١١١٣ فصل الحاء
١١٢٩ فصل الخاء
١١٣٤ فصل الدال
١١٣٦ فصل الذال
١١٣٧ فصل الراء
١١٥١ فصل الزاء
١١٥٨ فصل السين
١١٧٧ فصل الشين
١١٨٣ فصل الصاد
١١٩٤ فصل الضاد
١١٩٦ فصل الطاء
١١٩٨ فصل العين
١٢٢٩ فصل الغين
١٢٣٢ فصل الفاء
١٢٤٦ فصل القاف

Fīrūzabādī, Muhammad ibn Yaʿqūb

اشبو قاموس ترجمه‌سی حکاکلرده یکرمی برنومرولی دکانده
کتابجی ریزه‌لی حسن حلمی افندی معرفتیله طبع اولندی

Kāmūs tercümesi

١٣٠٤

PJ
6620
F513
1886
v.1

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى شرح صدرى لشرح ديباجة القاموس و الصلوة والسلام على
المصطفى الذى انزل عليه الناموس وعلى آله و صحبه ذوى نفايس النفوس ماغردت
عنادل الاقلام على ايك السطور فى رياض الطروس امابعد معلوم اصحاب فهومدركه
ديباجهٔ قاموس خليج اوقيانوس اولان بحر هرمز مثال اجناس جواهر زواهر
ايله مالا مال و غواص فكر و انديشه يه قعر و غوربنه و صول ممتنع الاحتمال
مثابه‌سنده اولوب الفاظ وعبارآتنده مندمج وفقرات وسجعاتنده مندرج اولان حسن
انسجام ولطف جزالت و سلاست وانتظام وفنون محسنات وصنوف مزينات
ومبينات واستعارات وترصيعات ومعانئ بديعة البيان ومبانئ متينة الاركان وصنايع
عربيه وروايع ادبيه وانواع فصاحت واصناف بلاغت بالجمله شناور دريای علم
وفضيلت عندنده روشنا وترجه‌سی خصوصی مقامات حريری ترجه‌سی كبی اهدار
اصل اصيل اوله جغی ارباب نهايه مستغن عن الانهادر بنابران ديباجهٔ مرقومه نك
ترجه‌سی امری استهجان ومغيد ومضبوط وموجز ومربوط شرح اولنمسی سنجيدهٔ
ميزان استحسان اولنمغله وجه مذكور اوزره ملخص ومخاص اشبو شرح دلكشا
متوكلا على الله تعالى ترقيم واملا وهرفقره‌نك متضمن اولديغی صنايعی فردا فردا
ايضاح وتطبيق وتصريح وتحقيق ايلمك دخی اطناب واملالی موجب اولمغله بعض

اهمنه

اهمنه تلميح وتلويحله اكتفا اولندى وقبل الشروع مؤلف اصل اصيل فاضل فاقد العديل عليه رحمة الرب الجليل حضرتلرينك تراجم احوالى عصرينك فريدى اولان شارح قاموس السيد مرتضى الزبيدى مرحومك تحرير وبيانى موجبنجه بومحلده رسم وترقيمى حسبان وموافق وجدان اولمغله اول ميدانده بكران كلكك سريع الجريانه ارخاى عنان قلندى خفى اولميه كه مؤلف عليه الرحمه حضرتلرينك كنيه‌لرى ابوطاهر واسم ساميلرى محمد بن يعقوب بن محمد بن يعقوب بن ابراهيم ابن عمر بن ابى بكر بن محمود بن ادريس بن فضل الله بن الشيخ ابى اسحق ابراهيم ابن على بن يوسف الشيرازى در ولقبى مجدالدين وسلسلهٔ نسبى خليفهٔ كزين صديق اكبر رضى الله عنه حضرتلرينه پيوسته‌در ايرانده شيراز ايالتنده واقع فيروز آباد نام بلده اعمالندن كازرون نام قصبه ده بديبوز يكرمى طقوز تاريخنده مشيئهٔ نيستيدن سرنمون ساحهٔ هستى اولدى يدى ياشنه قدر قرآن كريمى ازبر وسكز ياشنه واردقده پدرلريله شيرازه نقل ورحلت وآنده پدرلرندن وقوام الدين عبدالله بن محمود ومحمد بن يوسف الزرندى وسائر اعلام علمادن برمدت استحصال مقدماته سعى ومبادرت ايلدكدنصكره عراق سمتنه توجيه وجههٔ عزيمت ايدوب دارالسلام بغداد بهشت ارتسامده نظاميه مدرسى قاضى شرف عبدالله بن بكتاش نام سرامد فضلاء وفحولك مجلس شرفشموللرينه رخصتياب دخول وبرزمان اول شمس منير علم وعرفاندن استفاضهٔ انوار معقول ومنقوله مشغول اولدى بعده بلاد شرقيه وهنديه وشام ومصر ورومى جائل وزنبور عسل بى كسل كبى هر شكوفه دن نائل حظ شامل اولوب والحاصل عامهٔ علوم وكافهٔ فنون منطوق ومفهومده بارع وكامل وخاصهٔ لغت وادبيه ده فضل قاضئ فاضلى فاصل اولدى وبدايعدن اوله‌رق فرط ذهن وذكا ايله قوت حافظه‌يى جامع بروجود رائع ايدى حتى سير وسياحتى خلالنده دخى كل ليلة ايكيوز سطر حفظ ايلمدكجه سرنهادهٔ بالين راحت اولمديغى رسيدهٔ رتبهٔ صحتدر وبالجمله اعلام علماء معاصرين عندلرنده صك صحيح الثبوت فضل وكمالى ممضا وكليات وجزئيات علومده مهر منير آسا فردكلى اولديغى روشن وهويدا اولمشدر وسير وسياحتنده مرور ايلديكى بلاد وقصبات اهاليسى وولاة وحكامى تأديهٔ مراسم تكريم واجلالله استقبال ولوازم اكرام واحترامى حقلرنده بذل واكمال ايدرلر ايدى خصوصا سلاطين زمانده آذربيجان شاهى شاه شجاع وسلطان مصر اشرف وصاحب بغداد ابن اويس وامير تيمور حقلرنده اجراى حق توقير وايفاى عطاياى غير حصير ايلديلر خصوصا اساطين عثمانيه وسلاطين خاقانيه دن سلطان يلدرم بايزيد خان ابن سلطان مراد عليهما رحمة الرب الجواد حضرتلرى تختگاه بروسه ده فرمانفرماى مملكت اسلام ايكن

موی الیه دارالسلطنه‌یه ورود وطرف اوضح الشرف شاهانه‌دن فوق الملحوظ استیفای حظوظ محمود ایلدیلر بعده حجاز مغفرت پرداز طرفنه جازه ران شوق و اهتزاز و حرمین محترمینده برمدت مجاورتله مظهر بلغهٔ اعتزاز اولوب اوراده قاموس محیطی تلخیص وتدوین ایلدکدنصکره یمن واقبالله یمن سمتنه توجه واعتزامله اول اقطار واقطانی دخی مغبوط بهشت برین ایلدی اول تاریخده حکمران مملکت یمن اولان دودمان رسولیه‌دن ملك اشرف اسمعیل عندنده نائل حسن تلقی ووقت یسیرده ماهیتی مهرتابان کبی نزد مشار الیهده دخی عیان اولمغله درجهٔ رفع و اعتبـاری فلك چارمینه مترقی اولوب او ل وهله‌ده زبید قضاسنی توجیه وقاضی القضاة عنوانیله پایهٔ قدر ومنزلتنی تنویه ایلدیلر بعده ملك مشار الیه کندیلرندن تلمذ وکریمهٔ مکرمه‌لرینی دخی نکاح ایدمکله دوبلا آمیزش والتیـام والحاصل قریب ایگرمی ملکت یمنده شیخ الاسلام وقبلهٔ خاص وعام اولدی یکرمی سنه مقدار زبید شهرنده قرار ایدوب او اثناده دخی گاه و بگاه زیارت بیت حضرت اله قصدیله مکررا حرمینه تردد وبه زبیده آمد شد ایدر ایدی وملك اشرف حضرتلرینك طرف موی الیه علاقهٔ تام وارتباط مالاکلاملری اولمغله همیشه دیدارلریله مبتهج ومجلی ولحظهٔ مفارقتلرینه غیر متحمل ایدی حتی‌هر سال بلوکالت روضهٔ مطهرهٔ سید الانام علیه الصلوة والسلام طرفنه ابلاغ تحفهٔ تحیت ایچون بر برید ارسال ایتمك دأب ملوك اولمغله مؤلف علیه الرحمه اول سنه برید مرسول کندیلری اولمق نیاتیله طرف مشارالیهه اشبو رقیمه‌یی تحریر وایصال ایلدیکه صورتی بودر بعد العنوان * وکان من عادة الخلفاء سلفا وخلفا انهم کانوا یبردون البرید بقصد تبلیغ سلامهم الی حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم فاجعلنی جعلنی الله فداك ذاك البرید فانی لااشتهی شیئا سواه ولا ارید * پس بومضمونده عریضهٔ مذکوره واصل دست اشرفی اولدقده کنـدی دست خطیله تحریر ایلدیکی جوابنـامه‌نك صورتی بودر بعد الالقاب * ان هذا شیٔ لاینطق لسـانی ولایجری به قلمی فبالله علیك الا ماوهبت لنا هذا العمر والله یامجدالدین یمینا بارة انی اری فراق الدنیا ونعیمها ولافراقك انت الیمن واهله * مؤلف مرحومك مدت عمری طقسانه متناهز اولوب لهلا قوی و حواسنه وهن وخلل طاری وشعور وحفظنه خبط وذلل سـاری اولمغله سکز یوز اون یدی شوالنك یکرمنجی ثلثاء کیجه‌سی مصحف حیاتی رسیدهٔ حد ختام وبلدهٔ مزبورده اعزهٔ کرامدن شیخ اسمعیل الجرنی تربه‌سی حضیره‌سنده اول کتبخانهٔ علوم و فضائل کرچه دفین خاك سیهفام اولوب لکن عمر ثانی اولان آثار جلیله‌لریله الی یوم القیام پاینده و بردوام اولمشدر تغمدالله برحمته ومتعنا من اثر علمه وفضیلته ومرحومك آثار علمیه و تصانیف علیه‌لری حوزهٔ حدواحصادن

بیرون

بیرون وقیاس مقیاس عقل واندیشه‌دن افزون اولمغله محض کرامتـه محمول قوت
قدسیه اولدیغی امضا کردهٔ اصحاب عقول و نقولدر از جمله اصل کتاب قاموس
اولان اللامع المعلم العجاب الجامع بین المحکم والعباب نام تألیفی‌که دیباجه‌ده اشـعار
ایلدیکی اوزره التمش جلد اولوب بعده قاموسی اندن تلخیص وبنیان مرصوص کبی
ترصیص ایلدی وایکی جلدده بصائر ذوی التمییز فی لطـائف کتاب الله العزیز نام
تفسیری‌که بو ترجمه‌ده آندن خیلی استمداد وجابجا نفایس شریفه نقل وایراد اولنلدی
ودرت جلدده تنویر المقیاس فی تفسیر ابن عباس وبرجلدده الدر النظیم المرشد الی
مقاصد القرآن العظیم وحاصل کورة الخلاص فی فضائل سـورة الاخلاص وشرح
قطبة الخشاف فی شرح خطبة الکشاف و درت جلدده شوارق الاسرار العلیة فی
شرح مشارق الانوار النبویة ومنح الباری لسیل الفیح الجاری فی شرح صحیح البخاری‌که
ربع العبادات یکرمی جلده بالغ اولمشدر واوج جلدده الاسعاد بالاصعاد الی درجة
الاجتهاد وایکی جلدده عدة الاحکام فی شرح عمدة الحکام وبرجلدده افتضاض السهاد
فی افتراض الجهـاد والنفحة العنبریة فی مولد خیر البریه والصلاة والبشر فی الصلوة
علی خیر البشر والاصابة فی اسماء الصحابة والوصل والمنی فی فضل منا والمغانم المطـابة
فی معالم طابه وتهییج الغرام الی البلد الحرام وروضة النـاظر فی ترجمة الشیخ عبد
القادر والمرقات الوفیه فی طبقات الحنفیه والمرقات الرافعیه فی طبقات الشـافعیه
والبلغة فی تراجم ائمة النحو واللغه ونزهة الاذهان فی تاریخ اصبهان وتعیین الغرفات
للمعین علی عرفات ومنیة المسؤل فی دعوات الرسول ومقصود ذوی الالباب فی علم الاعراب
والمتفق وضعا المختلف صنعا والدر الغالی فی الاحادیث العوالی والتجاریح فی فوائد متعلقة
باحادیث المصابیح وتحبیر الموشین فیما یقال بالسین والشین والروض المسلوف فیما له
اسمان الی الالوف وتحفة القماعیل فیمن یسمی من الملائکة اسمعیل واسمـاء السراح
فی اسماء النکاح والجلیس الانیس فی اسماء الخندریس وانواء الغیث فی اسماء اللیث
وترقیق الاسل فی تصفیق العسل وزاد المعاد فی بانت سعاد وقصیدهٔ مرقومه‌نك شرحی
والتحف والظرائف فی النکت الشرائف واحاسن اللطائف فی محاسن الطائف والفضل الوفی
فی عدل الاشرفی واشارة الحجون الی زیادة الحجون وفی الدرة من الخرزه فی فضل السلامة
علی الخبره (سلامه وخبره) طائف قضاسنده ایکی قریه‌در وتسهیل طریق الوصول
الی الاحادیث الزائدة علی جامع الاصول‌که درت جلدده در ملك ناصر بن اشـرف
ایچون تألیف ایلدی وتحفة الابیه فیمن نسب الی غیر ابیه ودرت جلدده مثلث کبیر
وبعده آنك مختصری واسماء العاده فی اسماء الغاده ونفر السعاده وبونلردن ماعدا مطول
ومختصر تألیفاتی خصوصا رسائل متنوعه‌لری حیز تخمین اولی الالبـاب خارج از
حساب حسابدر ومنقولدرکه دیار رومده اولدقلری اثنـاده علماء وقت ایله غاص

برنادیٔ فضائل اختصاصده حضاردن بریسی مؤلف مرحومدن امام علی کرم الله وجهه حضرتلری کاتب دیوان بلند ابوالربنی تربیه ضمننده آوردهٔ بیان بیوردقلری اشبو * الصبق روانفك بالجبوب وخذ المزبز بشسنا ترك واجعل خند ورتيك الى قيهلى حتى لاانبغ نبغة الاوقد و عبتها فى حاطة جلجلانك *عبارتیله صادر اولان امر شریفلرینك معناسنی سؤال ایلدکده بالبداهه اشبو الزق عضر طيك بالصلة وخذ المسطر باباخسك واجعل حجمیتك الى اثعبانى حتى لاانبس نبسة الا وعيتها فى لمظة رباطك تعبیریله تفسیر ایلدیلر ودمشق شامده باب النصر وباب الفرج بیننده نعل نبوی یه متوجها صحیح مسلمی اعلام محدثیندن ناصرالدین ابوعبدالله محمد بن جهبل علیه الرحمه حضرتلرندن بطریق الضبط والانقان اوچ کون ظرفنده بالتمام قرأت واخذ ایلدیکنی کندیسی اشبو ابیاتنده اشعار وبیان ایلمشدر

قرأت بحمد الله جامع مسلم　　بجوف دمشق الشام جوفا لاسلام
على ناصر الدين الامام ابن جهبل　　بحضرة حفاظ مشاهير اعلام
وتم بتوفيق الاله وفضله　　قرأة ضبط فى ثلاثة ايام

خلاصهٔ مقال لایدرك شأوه ولایشق غباره مثل وندیدی نادیده ونشیدهٔ ادعای نظیری ناشنیده آیة من الایات ومعجزة من المعجزات بروجودهما همال وبرعنصر عنقا مثال ایدی ومعاصرین ادباء کندیلرینك وجلیلهٔ آثارلری اولان قاموس محیطك روضهٔ مدح وتقریضلرنده انواع نظم ونثرایله عندلیب آسا کویا ونغمه سرا اولدیلر ازجمله ادیب ماهر نورالدین علی بن محمد بن العلیف المکی که علیفی ایله مشتهردر اشبو قطعهٔ لطیفه ایله وجه مدیحی ترشیح ایلدی

مذ مد مجد الدين فى ايامه　　من بعض ابحر علمه القاموسا
ذهبت صحاح الجوهرى كانها　　سحر المداين حين القى موسى

وابو عبدالله الفیوی علیه رحمة القیوی اشبو قطعه ایله رخسارهٔ وصف قاموسی توشیح ایلمشدر

لله قاموس بطيب وروده　　اغنى الورى من كل معنى ازهرى
نبذ الصحاح بلفظه والبحر من　　عاداته يلقى صحاح الجوهرى

وفقیه جمال الدین محمد بن صباح الصباحی بو ابیاتله صباحتبخش جمال تقریظ وتمدیح اولدی

من رام فى اللغة العلو على السها　　فعليه منه ماحوى قاموسها
مغن عن الكتب النفيسة كلها　　جاع شمل شتيتها ناموسها
فاذا دواوين العلوم تجمعت　　فى محفل للدرس فهو عروسها
لله مجد الدين خير مؤلف　　ملك الائمة واقتدته نفوسها

لامعه * شارح تحرير ابو الفيض محمد مرتضى الحسينى الهنـدى الزبيدى المصرى
عليه رحمة الرب القدير اسانيد مسلسله ايله سلسـلهٔ اجازت علميه‌لرينى مؤلف
مرحومه متصل ومنتهى ايلمشدر كذلك اشبو مترجم حقيرك دخى طريق خاصه‌دن
شارحه ومؤلفه منتهى اولمغله جهت جامعهٔ معنويه شارحى شرح طرفنه وبوفقيرى
ترجمه سمتنه ارشاد وتوفيق وسر نسبتى اظهار وتحقيق ايلدى والحمدلله على فضله
العظيم والصلوة والسلام على نبيه الكريم وآله وصحبه اجمعين وهذا القدر يكفى فى
هذا المقام الخطير فان القليل يدل على الكثير والقطرة تنبئ عن الغدير قال المؤلف
الفاضل تغمده الله تعالى بغفرانه الشامل بعد الابتداء بالبسملة الشريفة (الحمد لله
منطق البلغـاء باللغى فى البوادى ومودع اللسان السن اللسن الهوادى)(منطق)
كلمه‌سى انطاقدن اسم فاعلدر كه بالقوه ياخود بالفعل سـويليجى قلمق وسـويلتمك
معناسنه‌در (البلغاء) علماء وزننده بليغك جمعيدركه بلاغتدن وصفدر وبلاغت ايله
كلام متصف اولور كه مقتضاى حاله موافقتندن عبارتدر و متكلم متصف اولور
واول متكلمده برملكه وقوتدركه آنكله كلام بليغ تأليفنه مقتدر اولور (اللغى)
لامك ضمى والفك قصريله لغت لفظندن جمعدر بره وبرى كلمه‌لرى كبى ولغت عند
المؤلف شول اصواته دينوركه آنكله هر قوم وطائفه غرض ومقصودلرينى تعبير
ايدرلر وبعضلر معنايه موضوع لفظ ايله تعريف ايلديلر (فى البوادى) البلغـاء
لفظندن حالدر زيرا مضاف اليهده عاملدر وبوادى باديه‌نك جمعيدركه بيابانه دينور
(المودع) ايداعدن اسم فاعلدر برنسنه‌يى برآدمه امانت طريقيله ويرمك معناسنه‌در
واطلاق وتقييد علاقه‌سيله اعطاء معناسنه‌ده استعمال اولنور (اللسان) قولى لسانم
سـبكنده دركه ضمير بلغايه راجعدر ولسـان دله دينور ولغت معناسـنه كلور
(الالسن) احمر وزننده فصاحت معناسنه اولان لسن ماده سندن وصفدر اجود
اللسان و افصح ديمكدر مودع لفظنك مفعول ثانيسيدر (اللسن) ضمتيله لسانك
جمعيدر (الهوادى) هاديه‌نك جمعيدر هرنسنه‌دن متقدم اولانه دينور بوراده
مراد امر فصاحتده فائق وراجح وجله لسانه متقدم ديمكدر اللسن لفظنك مضاف
اليهيدر مفهوم كلام حمد وثنا اول زمرهٔ بلغايى باديه نشين او لدقلرى حالده لغات
كثيره ايله انطاق ياخود نطقه اقدار ولسان بلغايه لغات فائقه وراجحه‌نك افصح
واجودنى ايداع وايثـار ايدن ذات اجل واعلايه مخصوصـدر وباديه ايله تقييدى
لسانلرى شـائبهٔ اختلاط واختلالدن مصون ومأمون اولمغله كلاملرى معول عليه
اولديغندن احتجاج واستشهاد اولنديغنه مبنيدر

حسن الحضارة مجلو بتطرئة   وفى البداوة حسن غير مجلوب

ولسان كلمه‌سـندن لغت مراد اولنوب والسن كلمه‌سى سينك ضميله لسـان لفظنك

جمعی اولوب واللسن کلمه‌سی لامك ضمی و سینك سکونیله لسن لفظندن که لامك
فتحی وسینك کسریله وصفدر واول لسن لفظندن که طلاقت لسان معناسنه در
مأخوذ در وهوادی هدایتدن مأخوذ اولمق جائز در بوکا کوره مفهوم فقره حمد
وثنا اول فطرتلرنده طلاقت و جزالت مرکوز اولان قومك لسانلرینه ارشاد
ودلالت مراد ایدن لغتی ابداع ایلیان ذات ذوالمننه مخصوصدر دیمك اولور وهوادیدن
ایکی احتماله کوره‌ده متقدم معناسنه اولمق محتملدر زیرا حضرت آدم علی نبینا
و علیه السلام جنتده اولدقلری حینده لسان عربیله تکلم وبعدالنزول انسلاب
عربیتله سریانی‌یه محول و بعد قبول التوبه حقلرنده ینه عربیه الهامیله الطاف
الهیه درکار و مکمل اولدیغی مرویدر وفقرهٔ مزبوره صنایع بدیعیه‌دن براعت
استهلالی وارصاد وجناس مفروق و جنـاس محرف وناقص وحسن مطلع وسجع
وترصیع واعنات صنعتلرینی متضمن اولدیغی آشنایان ادبیه‌یه غیر خفیه‌در بسط
وتفصیللری موجب اکثار وتطویل اولمغله ایما ایله اکتفـا اولندی (ومخصص
عروق القیصوم وغضا القصیم بمالم ینله العبهری والجادی ومفیض الایادی بالروایح
والغوادی المجتدی والجادی) (المخصص) تخصیصدن اسم فاعلدرکه برشیئی
آخرك مشارك اولمیه‌جغی خصوصله تمییز وافراد ایلمك معناسنه در (العروق)
عرقك جمعیدر برنسنه‌نك اصلنه وکوکنه دینور (القیصوم) طیفور وزننده
بادیه نباتندندر ترکیده آیوه طنه دیرلر (الغضا) غین معجمه ایله فضا وزننده
اشجار بادیه‌دندر فارسیده تاغ وترکیده سکسوك اغاجی دینور (القصیم) قافله
خصیم وزننده قصیمه‌نك جمعیدرکه شجر غضامنبتی اولان قومساله دینور (بمالم ینله)
قولنده ما لفظی سر وخصوصدن عبارتدر (ینل) کلمه‌سی نیلدن مضارعدر
اصلی ینال اولمغله لم کلمه‌سی جزم ایدوب اجتماع ساکنین محذور ایله الفی ساقط
اولمشدر ونیل ظفر واصابت معناسنه در (العبهر) عنبر وزننده زرین ونرکس
تعبیر اولنـان چیچکه دینور (الجـادی) جیم و دال مهمله ایله زعفرانه دینور
(المفیض) میمك ضمیله افاضه‌دن اسم فاعلدر طاشوب دوکرك ویرمك معناسنه در
(الایادی) ید لفظندن جمعدرکه نعمت معناسنه‌در (الروایح) رایحه‌نك جمعیدرکه
اخشام وقتی یاغان یغموره دینور (الغوادی) غادیه‌نك جمعیدرکه صباح یغمورینه
دینور وباء جاره سـببیهٔ عادیه وظرفیه اولمق محتملدر امطـار ظروف نعم اولمق
مناسبتیله یاخود مراد عموم اوقاتدرکه وسبحه بالعشی والابکار آیهٔ کریمه‌سی قبیلندندر
ذکر اولنان ایکی وقته تخصیصی غالبه مبنیدر (المجتدی) اجتداء ماده‌سندن
جود و عطیه ایستمك معناسـنه در اسم فاعلدر (الجادی) جیمله جدا و جدوی
ماده‌سندن اسم فاعلدر عطیه ایدیجی دیمکدر یقال اجتداه اذاسئله الجدوی فجداه

ای اعطاء وجادی کدا و سائل معناسنه‌ده کلمکله مجتدی چوق ایستین وجادی از ایستین دیمك دخی ممکندر و مجتدیدن بهایم و جمادات وجادیدن نوع انسان مراد اولمق دخی جائزدر مفهوم کلام حمد وثنا اول بادیه نباتندن قیصوم دیدکلری نباتك وقصیم نام قومسال یردن بتن غضا دیدکلری شجرك کوکلرینی حاضره نباتندن زرین وزعفرانك نائل اولمدقلری خاصه ایله تخصیص وافراد واخشام وصباح یغمورلری سببیله حاصل اولان یاخود اخشام وصباح یغمورلرنده مکنوز اولان نعمتلرنی که مراد دائم الاوقات ادرار اولنان نعم بیشماردر فقیر اولوب غیره اعطا شانندن اولمیان طالب حاجاته و غنی اولوب سائره اعطاشانندن اولان ذواته یاخود چوق وآز ایستینلره یاخود انسانه وبهایم وجماداته افاضه وارفاد ایدن کریم جواده مخصوص وشایاندر خفی اولمیه‌که شیح دیدکلری نبات که ترکیده یاوشان دیرلروذکر اولنان قیصوم وغضا وسمره بادیه‌یه مخصوص اولمغله اهل الشیح والقیصوم والغضا والسمره ایله عربدن کنایه اولنور بووجهله فقرۀ اولی عرب طائفه‌سنه فصاحت وبلاغتی تخصیصی متضمن و نباتات واشجارلرنده اولان خواص ومنافع حاضره‌دن ازید اولدیغنی معلن‌در وفقرۀ مذکوره جناس مستوفی و اشتقاق ومراعات نظیر وطباق وتشطیر وتدبیج وجناس تام صنایعنی مشتمل اولدیغی مالا کلامدر ومؤلف علیه الرحمه چاشنیٔ حقیقتدن حلوالمذاق اولمغله فقرۀ ثانیه‌ده طریقۀ حقیقت اوزره بووجهله ده توجیه معنا ممکندر اولا مفیض قولی که افاضه‌دن وافاضه فیضدن مأخوذدر فیض ازال ایدیجی معناسنه در معلوم اوله‌که فیض الهی ایکی نوعدر بری فیض اقدس وبری فیض مقدس‌در فیض اقدس شول فیض سبحانی وتجلیٔ رحمانیدرکه مجموع اشیانك وجودینی وقابلیت و استعدادنی حضرت علمیه‌ده مقتضی اوله نته‌که (کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف) حدیث قدسیسی اکا اشارتدر وفیض مقدس شول فیض وتجلیٔ آسمانیدرکه حضرت علمیه‌ده ثابت اولان اعیانك بحسب الاستعداد خارجده ظهورلرنی موجب اوله بوفیض روح اعظم وساطتیله اولور پس اشبو فیض اقدس ایله حضرت علمیه‌ده اعیان ثابته واستعدادات اصلیه حاصل وفیض مقدس ایله اعیان مرقومه مع اللوازم والتوابع خارجده کسوۀ وجوده داخل اولور وایادی ارباب حقیقت عندنده اسماء متقابلۀ الهیه‌دن عبارتدر وروایح وغوادی عنوانلرندن بنه دوام واسترسال مراد اولور بوتقریر اوزره مفهوم حمد وثنا اول قبول عنایات الهیه‌یه مسبوق اولان اعیان واکوانه برمقتضای تجلیات اسماء متقابله دوام واسترسالدن عبارت اولان غدو وآصال نفحاتیله نقص وانقطاعدن منزه ومبرا مدرار فیوضات وعطایاسنی ادرار وانزال ایدن جناب کبریایه مخصوصدر بودقیقه اوزره مؤلف اشبو تألیفی که جملۀ عنایاتندندر محض فتح سبحانی ومجرد

فیض حضرت یزدانی اثری اولدیغی رمز وایما ایلمش اولور (وناقع غلة الصوادی بالأهاضیب الثوادی ودافع معرة العوادی بالکرم الممادی و مجری الاوداء من عین العطاء لکل صادی) (الناقع) نون وقافله نقع لفظندنکه صوسزلغی کیدرمك وصویه قاندرمق معناسنه‌در اسم فاعلدر (الغلة) غین معجمه‌نك ضمیله صوسزلغه دینور (الصوادی) صاد مهمله ایله صادیه‌نك جمعیدرکه صوسز عطشان معناسنه‌در تأنیثی موصوف اعتبـاریله در یاخود اوزون خرما اغاجنه دینورکه مراد مطلقـا اشجـاردر (الاهاضیب) ضاد معجمه ایله هضـابك جمعیدرکه یغموره دینور (الثوادی) ثای مثلثه ایله ثادیه‌نك جمعیدر چوق وعظیم صویه دینور یاخود تجرید باینده‌در یقال مطرة ثدیاء ای عظیمة غزیرة الماء واهـاضیب هضب جمعی اولان هضابك دخی جمعی اولمق محتملدر وهضب یاصتم طاغلره دینمکله مراد مطلقا طاغلر دیمك اولور و بوصورتده مضاف تقدیر اولنوب سیول الاهاضیب سبکنده اولور (الدافع) دفع لفظنـدن اسم فاعلدر (المعرة) میمك و عینـك وراء مشدده‌نك فتحه‌لریله اذا واشکنجه معناسنه‌در (العوادی) عین مهمله ایله عادیه‌نك جمعیدرکه شروظلم وبیداد معناسنه‌در لکن سیاق وسباق اشارتیله قحط و غلا مراد اولمق اغلبدر (الکرم) فتحتینله فضل واحسانه دینور (الممادی) میمك ضمیله مماداة لفظندن اسم فاعلدر بعض نسخه ده متمادی عنوانیله مرسـومدرکه تمادیدن اسم فاعلدر ایکیسیده اوزون اوزادی معناسنه‌درکه مراد دوام واستمراردر (المجری) اجرادن اسم فاعلدر (الاوداء) همزهٔ مفتوحه ایله وادی جمعیدرکه دره‌یه دینور اولا حالیت ومحلیت علاقه‌سیله صویی وثانیا ایصال خیر ومنفعت مناسـبتیله فضل واحسان وارادة اولنمغله مجاز بمرتبتین اولور (من عین العطا) عین پیکاره دینور مجاز اوله استقلالا وثانی‌یه تبعا ترشیحدر وعطا وبرکویه دینور عین العطـا تعبیری عین لطافتی متضمندر مفهوم کلام حمد وثنا اول صوسزلرك یاخود اشجـارك صوسزلغی عظیم و عمیم یغمورلر ادراریله ازاله واروا ونشر وظلم وجفـا اشکنجه واذاسنی یاخود قحط وغلا بلاسنی فضل فراوان وکرم بی‌پایانیله دفع و ازاله ایدوب بووجهله عبادنی احیا ومنبع زلال لطف وافضالندن جملهٔ محتاجینه دره‌لر طلوسی بر واحسان افاضه واجرا ایدن حق جل وعلا درکاهنه احرادر صـادی صوسزه دینمکله مطلقا فضل واحسانه محتاج دیمك اولدی وفقرهٔ اولاده اهاضیبدن تپه‌لر وبایرلر وطاغلر اراده اولنور سـه مضاف مقدر اولمغله طلو و طاشـقن تپه‌لردن وطاغلردن نازل اولان سیل صولریله اروا ایدن دیمك اولور وعوادی لفظنـدن ظلمه وستمکاران اراده اولنمق محتملدر واصول اشجار عظامدن غرس اولنمش عوادیٔ کرم دخی اراده اولنور لکن تکلفلوجه اولور وفقرهٔ مرقومه ترصیع سجع

واشتقاق

واشتقاق و جناس لاحق صنعتنی مشتمل اولدیغی بدیعه شناسانه روشندر (باعث النبي الهادی مفحما باللسان الضادی کل مضادی مفخما لاتشینه الهجنة والعجمة والضوادی) (الباعث) بعث لفظندن که کوندرمك معناسـنه در اسم فاعلدر واعرابنده وجوه ثلاثه جائزدر لکن مقام تعظیم نعمت اولمغله استـیناف ارجحدر واسم فاعل بوراده ماضی معناسنه‌در (النبي) پیغمبر معناسنه‌در مأخذی ورسول ایله فرق ونسبت وترادف‌خصوصلرینی بیان موجب تطویلدر (الهادی) طوغری یوله دلالت وارشاد ایدیجی‌دیمکدر (مفحما) حالدر ومفحم افحامدن اسم‌فاعلدرکه خصمی معارضه ومکالمه دن عاجز قلمق معناسنه‌در (الضادی) ضاد معجمه ایله عربی صحیح دیمکدر زیرا ضاد حرفی عربه مخصوصدر کما قال علیه الصلوة والسلام (انا افصح من نطق بالضاد) (المضادی) مضاداة ماده سندن اسم فاعلدر معارض ومعاند و مخالف معناسـنه در بعض نسخه‌ده صاد مهمله ایله صادی ومصادی واقع اولمغله صادی مداراةومساتره معناسنه اولان مصاداة لفظندن اشتقاق کبیر وجهیله مأخوذ ومصادری معارضه وممانعه معناسنه اولان مصاداة لفظندن مأخوذ اولور شارح اشـبو اهمال نسخه‌سنی مهمل عد ایلمشـدر (مفخما) حال مترادفه‌در ومفخم تفخیمدن اسم مفعولدر معظم و جزل المنطق معناسنه (لاتشینه) شین لفظندن مستقبل منفیدر وشین خلاف زیندرکه عیب وعار معناسنه‌در (الهجنة) های مضمومه ایله‌کلامده اولان قبح ونقیصه‌یه دینور (العجمة) عینـك ضمیله عجمیلك معناسنه‌درکه تکلمده دل طوتقونلقدن ولحن و خطـادن عبارتدر بعض نسخه‌ده اللکنة واقع اولمغله پپه‌یلك دیمك اولور (الضوادی) ضاد معجمه ایله کلام قبیح معناسنه‌در مفرد وفعلی غیر مسموعدر مفهوم کلام حمد وثنای بی انتها اول جملهٔ معارضین ومخالفین حجت قاطعه ودلائل ساطعه ایله افحام وتعجیزوجلیل القدر وجزیل المنطق اولوب کندیسـنه هجنه وعجمه یاخود لکنه وکلام قبیح مقوله‌سی عیب ونقیصه ایراث ایلمدیکی حالده یعنی صفات مزبوره‌دن صافی و بری اوله‌رق کافهٔ عبادی طریق مستقیمه دلالت وارشـاد ایدن پیغمبر عالینهادی بعث وارسال ایلین حضرت خدا بارکاهنه مخصوصدر ضادی ومضادی وضوادی بیننده اولان جناس ناقص ومفحم ومفخم بیننده اولان جناس مصحف ظـاهر وباهردر (محمد خیر من حضر النوادی وافصح من‌رکب الخوادی وابلغ من‌حلب العوادی) محمد کلمه‌سی عطف بیاندر ومحمد افضل انام علیه الصلوة والسلام حقنده بالخصیصه وصف وعلم در وسائر تسمیه اولنان کسـه‌لر حقنده علم محض در نته‌که جملهٔ اسماء الهیه‌ونبویه‌نك شانی بوکونه‌در (خیر) کلمه‌سی افضل واشرف معناسنه‌در (حضر) کلمه‌سی حضوردن ماضیدر (النوادی) نادی کلمه سـنك جمعیدر کواهل وکاهل

كبي ونادى اهل وسكانى اولان مجلسه دينور (الافصح) فصاحتدن افعل تفضيلدر
فصاحت لسان منطلق وجارى اولوب لحن ولكنتدن خالص اولمغه ديورو فصاحتله
كلام وكلمه ومتكلم موصوف اولور (ركب) ركوبدن ماضيدر (الخوادى)
خاى معجمه ايله خاديه ياخود خادى جعيدر يك چابك ورونده دوه يه دينور
(الابلغ) بلاغتدن افعل تفضيلدر (حاب) كلمه سى حاى مهمله ايله سود
صاغمق معناسنه اولان حابدن ماضيدر (العوادى) عين مهمله ايله عاديه نك
جعيدركه باديه ده شوراوت اوتايان دوه يه دينور بوراده مراد مطلق دوه در مفهوم
كلام پيغمبر مشارانيه محمد عليه الصلوة والسلام حضرتلريدركه مجلسلره حاضر
اولان انسانك خير وافضلى ودوه لره بنن كمسه لرك افصحى و ناقه لرى صاغان خلقك
ابلغ واكمليدر بوذكر اولنانلر عموم ناسدن كنايه در وركاب خوادى وحلاب عوادى
طائفهٔ عرب اولوب فصاحت وبلاغت انلره مخصوص اولمغله پيغمبر اكرم صلى الله
عليه وسلم حضرتلرى نهايت رتبهٔ فصاحت وقصواى درجهٔ بلاغتى حاوى اولدقلرينه
اشارتدر وبو فقرهٔ مذكوره ترصيع وجناس مضارع صنعتلرينى محتوى اولديغى غير
خفيدر (بسقت دوحة رسالته فظهرت على شوك الكوادى واستأسدت رياض
نبوته فعيت فى المأسد الليوث العوادى) بسقت كلمه سى بسوقدن كه اغاج بويلنوب
اوزامق معناسنه در ماضئ مؤنثدر (الدوحة) دال مفتوحه ايله اولو اغاجه
دينور (الرسالة) رانك كسريله بعثت عامه مراددر دوحه نك اضافتى مشبه بهك
مشبهه اضافتى قبيلندندر (ظهرت) ظهوردن كه غلبه واستيلاء معناسنه در
ماضئ مؤنثدر (الشوك) شينك فتحيله شوكه لفظنك جعيدر تيكنلكه وچاليلغه
دينور (الكوادى) كاديه نك جعيدركه طپراغى غليظ اولمغله كيج انبات ايدن
صويسز يره دينور (استأسدت) استيساد لفظندن كه نبات قوتلو اولمغله بوى
سوروب اوزامق معناسنه در (الرياض) رانك كسريله روضه نك جعيدر باغچه يه
ومرغزار وچنزاره دينور وچنه دخى دينور (النبوة) ضمتيله پيغمبرلك معناسنه در
(عيت) عين مهمله ويای مشدده ايله عى كلمه سندن ماضيدر عاجز اولمق معناسنه در
(المأسد) مناسك وزننده مأسده نك جعيدركه ارسلان ياتاغى اولان اورمانه وبوكه
دينور (الليوث) لامك ضميله ليثك جعيدر ارسلانه دينور (العوادى)
عاديه نك جعيدر دشمن ياخود صالدروب هجوم ايديجى معناسنه در اشبو فقره ده رسالتپناه
عليه صلوة الاله حضرتلرينك قدرت وجلالتى وقهر وتنكيل اعداء بابنده قوت
وشوكتى سوق وبيان اولنمغله فقرهٔ سابقه دن فصل وجملهٔ فعليه ايله ايراد اولندى
مفهوم كلام حضرت سيد الانامك كثرت فروع ووسعت ظل وسبب آسايش وثبات
وآرامشى جهتلريله شجرهٔ عظيمه يه مشابه اولان رسالتى ناچيز وناپايدار وموجب

رنج وآزار اولان ادیان سائره‌یه غالب اولمغله جمله‌سی نسخ والغا ووفرت شعب وفروع جهتیله باغ وباغچه منزلنده اولان نبوتی بغایت قوت ومتانت بولمغله اورمانلرده متمکن مؤذی ارسلان سیرتنده اولان دشمنلری زبون وعاجز ومقهور ایلمشدرکه آکا ظفریاب اولمق حوزهٔ قدرتلرندن بیرون اولمشدر وشوك کوادیدن اعراب بادیه‌دن ولیوث عوادیدن اشداء قریش اراده اولنمق دخی محتملدر فقرهٔ مزبوره‌ده اولان لطافت تشبیه وایهام تناسب وترصیع وجناس اشتقاق نمایان اهل مذاقدر شارح دیرکه بسقت فقره‌سی مؤلفك دست خطی اولان نسخه‌ده منوال مرقوم اوزره محرر ومرسومدر بعض نسخه‌ده مخلط تعبیرایله مرقوم اولمغله انلره التفات اولنمیه وبعض نسخه‌ده اللیوث ذوات التعادی فضلا عن الذباب العوادی عنوانده مرسوم اولمغله بوشعبه یهود طائفه‌سندن کنایه اولمق ملحوظدر (صلی الله علیه وسلم وعلی آله واصحابه نجوم الدآدی وبدور القوادی ماناح الحمام الشادی وساح النعام القادی وصاح بلانغام الحادی ورشفت الطغاوة رضاب الطل من کظام الجل والجادی) (صلی) کلمه‌سی صلاتدن وسلم سلامدن ماضیلردر دعا موقعی اولمغله انشا معنالرینی متضمنلردر (آل) کلمه‌سنك اصلی اهلدر مراد اهل بیت وجملهٔ مؤمنین متقیندر جلال دوانی هیاکل النور شرحنده بورسمه بیان ایلمشدرکه آل مصطفی علیه من الصلوات اصفاها بحسب النسب یاخود بحسب النسبه اولور بحسب النسب معلومدر وبحسب النسبه اولان دخی نسبتی کمال صوری وکمال حقیقی حسبیله اولور اول علم شریعت وسیله‌سیله منتسب اولان علمای شرعدر ثانی علم حقیقت وسیله‌سیله اولان اولیای کزین وحکمای متألهیندر بحسب النسب اولنلره صدقه حرامدر وبحسب النسبه اولنلره دخی صدقه منزلنده اولان تقلید بالغیر ایلمك حرامدر (الاصحاب) صاحبك جمعیدر وعندالبعض اصحاب صحبك وصحب صاحبك جمعیدر حضرت رسول اللهله مؤمن اوله‌رق مجتمع واول حال اوزره عازم دارالبقاء اولان ذوات کرامه اطلاق اولنور (نجوم) نجمك جمعیدر یلدزه دینور (الدأدی) دال مهمله وهمزه ایله توادی وزننده دأدأ لفظندن جمعدر ودأدأ فدفد وزننده مظلم کیجه‌یه دینور (البدور) بدرك جمعیدر که اون درت کیجه‌لك آیه دینور (القوادی) قاف ایله قادیه‌نك جمعیدرکه مقتدایه اقتدا ایدرك کیدنه دینور یقال قدی‌به کرضی اذا استن واتبع القدوة بوراده قدوه‌دن مراد پیغمبر کزین حضرتلریدر یاخود قوادی شذوذ اوزره قدوه‌نك جمعی اوله وقدوه قافك ضمیله مقتدایه دینور لف ونشر مرتب طریقه‌سیله نجوم الدآدی آلك وبدور القوادی اصحابك وصفلریدر مشوش طریقیله ده محتملدر نجوم قرینه‌سیله (ماناح) ترکیبنده ماء مصدریهٔ ظرفیه‌در (ماناح الحمام) مدة نوح الحمام سبکنده‌در ناح کلمه‌سی حای مهمله ایله

نوح لفظندن‌كه كوكرجين اوتمكه دينور ماضيدر (حام) حای مهمله‌نك فتحيله كوكرجينه دينور واحدی حامه‌در (الشادی) شين معجمه ايله شدو لفظندن‌كه ترنم وتغنی معناسنه اسم فاعلدر (ساح) كلمه‌سی سياحتدن‌كه كزمك معناسنه‌در ماضيدر (النعام) نونك فتحيله دوه قوشينه دينور واحدی نعامه‌در (القادی) قاف ايله قديان كلمه سندن اسم فاعلدر وقديان فتحاتله سرعت ايلمك معناسنه‌در (صاح) صياحدن ماضيدر صياح حيقرمق وچاغرمق معناسنه‌در (الانغام) همزهٔ مفتوحه ايله نغم لفظندن جمعدر نغم نونك وغين معجمه‌نك فتحيله ترانه ايله ايرلامغه دينور (الحادی) حای مهمله ايله حدو لفظندن‌كه دوه‌يی تغنی ايله سورمكه دينور اسم فاعلدر (رشفت) رشف لفظندن ماضیٔ مؤنثدر ورشف صورمق وامك معناسنه‌در (الطفاوه) طای مضمومه ايله شارحك بيانته كوره بوراده كونش مراددر شمس معناسنه اصل طفاوه هاله‌يه موضوعدر شمس‌اراده‌سی مجاز اولور (الرضاب) غراب وزننده آغز يارينه دينور (الطل) طای مفتوحه ايله جه تعبير اولنان رطوبته دينوركه فارسيده شبنم ديرلر رضا بك طله اضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتی قبيلندر ياخود اضافت بيانيه‌در (الكظام) كاف مكسوره ايله كظم لفظنك جمعيدركه فتحتينله‌در بوغازه دينور (الجل) جيم مضمومه ايله كل فارسی معربيدر معروف كل تعبير اولنان چچكده علم‌غالبدر عربيده ورد دينور (الجادی) جيمله شارحك بيانی اوزره زعفرانه ديندكی كبی زرينه وياسمينه‌ده دينور مفهوم كلام حضرت حق جل وعلی جناب مصطفايه وتبهكاران راه ضلالت وغفلتی سر منزل امن وسلامته هادی ورهنما وجملهٔ ائمه ومقتدايانك ماننديجم ازهر ومثال بدر انور كامل الجهات ومكمل الاطرافلری‌اولان جميع آل واصحابنه صلوة وسلام اهدا ايليه ترنم ودستان ايديجی كوكرجين‌قوشلری اوتدكجه وتيز وچابك دوه قوشلری روی زمينده سير وسياحت ايتدكجه ودوه سوريجيسی وعكاملر دوه‌لری تنشيط وتشويق وتهييج ايچون نغماتله تغنی ايلدكجه وكونش ريق شبنمی كل وياسمين بوغزلرندن صوروب امدكجه ديمكدر وفقرهٔ مذكوره‌ده واقع وصاح بالانغام قولی‌كه غين معجمله ايله‌در عين مهمله ايله اولوب ونعم لفظنك جمعی ونعم فتحتينله خاصة دوه‌يه اطلاق اولنمق دخی محتملدر لكن نسخهٔ اولی اولی وثانيه اقربدر و بوفقره‌لر ترصيع بديعی ومجانستی وسجعات داليه‌ده تسميطی وتناسب وتوفيق وجناس مصحف صنايعنی مشتملدر وذكر اولنان ماءتوقيتيه ايله مصدره اولان دعا فقره‌لری ابد ودوامدن كنايه‌در ورشفت فعلنده استعارهٔ تبعيه اولوب وانشبت المنية اظفارها تركيبی كبی استعارهٔ مكنيه وتصريحيه اولمق دخی جائزدر كذلك طلی ريقه وشمسی شخص مرتشفه تشبيه وكل وياسمينه اسناد

حلقوم

حلقوم اهل بيـانه معلومدر (وبعد فان للعلم رياضا وحياضـا وخمائل وغياضا وطرائق وشعابا وشواهق وهضابا تتفرع عن كل اصل منه افنان وفنون وتنشـق عن كل دوحة منه خيطان وغصون) (بعد) كلمه‌سى ظرف زماندر عاملى محذوفدر واقول بعد الحمدلة والتصلية تقديرنده‌در (فان) كلمه سنده فاء حرفى نظم كلامده اما لفظنـك توهمى ياخود تقديرى احتماليله جوابيه‌در ياخود عاطفه يازائده‌در (للعلم) لفظنده لام جاره مع المجرور ان كلمه‌سنك مقدم خبريدر (رياضا) مؤخر اسميدر (حياض) حوضـك جعيدر خمـائل خاى معجمه ايله خميله‌نك جعيدركه يول طرزنده صيق اغاجلغه دينوركه فارسيده خيابان دينور (غياض) غين معجمه‌نك كسريله غيضـه‌نك جعيدر صولو يرده اولان اورمانه وبوكه دينور (طرائق) طريقه‌نك جعيدر مسلوك يوله دينور (شعاب) شين معجمهٔ مكسوره ايله شعب لفظنك جعيـدر طاغ يولنه دينور (شواهق) شـاهق لفظنك جعيدر يك يوكسك طاغه دينور (هضاب) هانك كسريله هضبه‌نك جعيدر يالمى الجق ياصتى طاغه دينور (تتفرع) تفرعدن مسـتقبلدر اصل كوكه دينور (منه) ضميرى علمه راجعدر (افنان) همزهٔ مفتوحه ايله فنن لفظندن كه اغاجك دالنه وشاخنه دينور جعدر (فنون) فنك جعيدر نوع وكونه معناسنه‌در (تنشق) انشقاقدن كه ايرلمق معناسنه‌در مضارعدر (دوحه) اولو اغاجه دينور (الخيطان) خاى معجمهٔ مكسوره ايله خوط لفظنك جعيدر تروتازه شاخه دينور (غصون) غين معجمهٔ مضمومه ايله غصنك جعيدر مطلق شاخه ياخود اغاجدن سوروب چيقان فلیزه دينور قول اوله كوره عطف العـام على الخاص بابندن اولنور مفهوم كلام بعد اداء ماوجب معلوم اوله كه تحقيق علم شريفك ذوق وصفـا ايده‌جك يرلرى واستفاضهٔ حيات ابدى ايليه جك محللرى وراحت وآسايشه مؤقع ومدار اوله‌جق موضعلرى وسلوك ايليه‌جك جاده و صرب وانجه يوللرى وبغايت صعب ودشوار مقاملرى واردر وآنلرنده هر برندن نيجه فنون معتـبره وفروع متنوعه متفرع ومتشـعب اولور اولكى اوج فقره‌ده لزوم مالايلزم وافنان وفنون بيننده جنـاس اشـتقاق اولوب واصل كلمه‌سى قاعده‌ده استعمـال اولنمغله البته اصول وقواعده مراجعتك لزومنه اشارتدر (وان علم اللغة هوالكافل باحراز اسرار الجميع الحافل بما يتضلع منه القاحل والكاهل والفـاقع والرضيع) علم لغت برعلمدركه آنكله كلماتك افرادى وكيفيت اوضاعى بيلنور (الكافل) كفيل وضامن ديمكدر كافل اليتيم القائم بامره (الاحراز) اخذ وحفظ معناسـنه‌در بعض نسخه‌ده الابراز عنوانيله مرسوم اولمغله اظهار معناسنه‌در (الاسرار) سرك جعيدركه راز معناسـنه‌در (الحافل) حاى مهمله وفاايله جامع معناسـنه در (يتضلع) تضلع ماده سـندن

مضارعدر قوتلنمك وبك طويمق وقانمق معنالرينه‌در (القاحل) قافله وحاى مهمله ايله دريسى دكنك كبى قوبقورى اولمش ضعيف آدمه دينور (اسحاهل) فوى الوجود ياخود پك قوجه آدمه دينور (افقاعى) فاء وقافله اعتداله وارمش دلو فنلوبه دينور بعض نسخه‌ده يافع مرسوم اولمغله بلوغه متناهز يتشمش جوان ديمك اولور (الرضيع) بوراده مطلق صبى مراددر مفهوم كلام تحقيق علم لغت جميع انواع فنون وفروع علومك اسرارينى جمع وحفظ وياخود خفاياسنى اظهار ايلمكله ضامن وكفيل وشيخ وشابك متقوى ياخود شبعان وريان اوله‌جقلرى اشيابى جامعدر زيرا بهرحال مركبات مفرداته موقوفدر وفقره‌لرده مودوع اولان صناعات ادبيه وحسن مقاله اهل ادبه نماياندر (وان بيان الشريعة لما كان مصدره عن لسان العرب وكان العمل بموجبه لايصح الا باحكام العلم بمقدمته وجب على روام العلم وطلاب الادب ان يجعلوا عظم اجتهادهم واعتمادهم وان يصرفوا اجل عناياتهم فى ارتيادهم الى علم اللغة والمعرفة بوجوهها والوقوف على مثلها ورسومها) (الشريعة) حق تعالانك قوللرينه وضع ايلديكى دين مبيندن عبارتدر (لما) لام مفتوحه وميم مشدده ايله‌در (المصدر) صدور معناسنه مصدر ميميدر ضميرى بيانه راجعدر (العرب) قوم مخصوصدر مختار صاحبنه كوره عرب اهل امصاردر نسبتنده عربى دينور واعراب اهل باديه‌در نسبتنده اعرابى دينور (العمل) قصد ايله صدور ايدن ايشه دينور (الموجب) اسم مفعول بنيه‌سيله مقتضا معناسنه دركه مراد شروط وحدوددر (الاحكام) اكرام وزننده متين ومحكم واتقان ايلمك معناسنه‌در (المقدمة) دال مشدده‌نك كسرى وفتحيله متقدمه معناسنه‌در مصنفين عرفنده ايكى قسمدر برى مقدمهٔ علمدركه بر علمه قبل الشروع ايراد اولنان كلامدركه مسائلك توقف ايلديكى نسنه‌دن عبارتدر حدينى وغرض وغايتنى وموضوعنى بيلمك كبى وبرى مقدمهٔ كتابدركه قبل المقصود ارتباط ايچون ايراد اولنان طائفهٔ كلامدر كرك موقوف اولسون كرك اولمسون (وجب) وجوبدن ماضيدر (الروام) راء مضمومه ايله رائمك جميدر طالب معناسنه در (الطلاب) طالبك جميدر (الادب) فتحتينله علم طلبنه ومؤدب اولمغه دينور تأديب نفسى مؤدى اولديغيچون علوم معهوده‌يه علم ادب تسميه اولندى شرح مفتاحده بيان اولنديغى اوزره علم ادب اون ايكى علمدن عبارتدركه بونلردر علم لغت علم صرف علم اشتقاق علم نحو علم معانى علم بيان علم عروض علم قافيه علم خط علم قرض الشعر علم محاضرات علم انشاء در (الاعظم) عينك ضميله بوراده اكثر معناسنه‌در (الاجتهاد) چالشمق معناسنه در (الاعتماد) طيانمق معناسنه در (الاجل) جيم مضمومه ايله معظم معناسنه در (العناية) عينك كسريله اهتمام معناسنه در (الارتياد) طلب ايلمك

معناسنه‌در (الوجوه) وجهك جمعيدركه كلامدن مقصود اولان سمت و طريقه يه دينور (الوقوف) اطلاع معناسنه در (المثل) ضمتيله مثالك جمعيدر اورنك ونمونه وصفت ومقدار معنالرينه‌در (الرسوم) رسمك جمعيدر اثر وعلامت معناسنه‌در مثلها ورسومها ضميرلرى وجوهه‌ده راجع اولمق محتملدر ووجوه ومثل ورسوم لغته الفاظى حيثيتندن واسنادى ومعناسى وملح ولطائفى واداء و رواتى حيثيتلرندن راجع اولان احواله متناولدر ومؤلفك مثل ورسوم لفظلرنده علم لغتك اندراسى وارباباك انقضاسنه والحالة هذه مثل ورسومنه وقوف عين براعت ومحض فضيلت اولديغنه اشارت اولديغى روشناى اصحاب نزاكتدر سبحان الله مؤلف عليه الرحمه ابلغوجوه اولان تعريضله علم مرقومك اندراسندن شكايت ايلمشدر زمان تأليفلرندن اشبو ترجمه وقتنه قدر درتيوز اللى سنه‌يى كذر ايلدى عجبا بو وقتلرده بولنمش اوليدى نه كونه تعبير ايدر ايدى [ذلك تقدير العزيز العليم] مفهوم كلام تحقيق علم شريفك صدورى عرب لساندن اولوب وعلم مزبورك مقتضاسنجه عمل ايلك انجق مقدمه‌سنى كركى كبى بيلكله صحيح ومتصور اولديغندن ناشى جملهٔ طلاب علم وخاصة طلبهٔ فن ادب اوزره اكثر سعى واجتهاد واعظم استناد واعتمادلرينى علم لغته عطف و طريق طلبده دركار ايلدكلرى معظم اهتماملرينى علم مرقومه ووجوه وطريقلرينى بيلكه واوصاف وآثارلرينه مطلع اولمغه صرف ايلك واجب اولمشدر (وقد عنى به من السلف والخلف فى كل عصر عصابة هم اهل الاصابة احرزوا دقايقه وابرزوا حقايقه وعمروا دمنه و فرعوا قننه وقنصوا شوارده ونظموا قلائده وارهفوا مخاذم البراعة و ارعفوا مخاطم اليراعة فانفوا وافادوا و صنفوا واجادوا وبلغوا من المقاصد قاصيتها وسلكوا من المحاسن ناصيتها جزاهم‌الله رضوانه واحلهم من رياض القدس ميطانه) و قد عنى به تركيبنده قد لفظى تحقيقيه در عنى كلمه‌سى عنايه‌دن ماضئ مجهولدر لغت فصيحه اوزره بناء معلوم اوزره ده منقولدر زحمت چكرك اهتمام ايلك معناسنه‌در ضمير علم لغته راجعدر سلفدن مراد متقدمين وخلفدن مراد متأخرينلدر (العصر) قصر وزننده وقت و زمانه دينور (العصابة) كتابه وزننده جماعت انسانيه دينور (اهل الاصابه) اهل خطا مقابليدر (احرزوا) احرازدن ماضيدر (الدقايق) دقيقه‌نك جمعيدر لطيف مشكله دينور (ابرزوا) ابرازدن ماضيدر (الحقايق) حقيقه‌نك جمعيدر ماهيت ثابته‌يه دينور (عمروا) عمارتدن ماضيدر (الدمن) عنب وزننده دمنه‌نك جمعيدركه بنا اثرينه و سيورنديلكه دينور بوراده معناى اول مراددر (فرعوا) فرعدن ماضيدر يوقرى چقمق معناسنه‌در (قنن) قاف مضمومه ايله صرد وزننده جمع قنه‌دركه طاغ باشنه دينور (قنصوا) قنص لفظندن ماضيدر صيد ايلك معناسنه‌در

(الشوارد) شين معجمه ايله شارده‌نك جمعيدر نافره معناسنه بورادە غريب ووحشى ياخود فصيح مقابلى اولان لغت مراد در (نظموا) نظم لفظندن ماضيدر انجو ديزمك معناسنه‌در (القلائد) قلاده‌نك جمعيدر كردانجلغه دينور (ارهفوا) فا ايله ارهافدن ماضيدر كسكينلتمك و زاغلمق معناسنه‌در (المخازم) خاء و ذال معجمتين ايله مراسم وزننده مخذم لفظنك جمعيدر كه كسكين قليجه دينور (البراعة) باى موحده ايله سائره فائق وراجح اولمق معناسنه‌در (ارعفوا) ارعافدن ماضيدر قان آقتمق معناسنه‌در (المخاطم) خاى معجمه ايله مخطم لفظندن جمعدر كه برونه دينور (اليراعة) ياى تحتيه ايله قلمه دينور (الفوا) تأليفدن ماضيدر (افادوا) افاده‌دن ماضيدر بذل فائده معناسنه‌در (صنفوا) تصنيفدن ماضيدر (اجادوا) جميله اجاده‌دن ماضيدر ايو وكوزل ايلمك معناسنه‌در وايو وكوزل سوز ايراد ايلمك معناسنه‌در (بلغوا) بلوغدن ماضيدر وصول معناسنه‌در (المقاصد) مقصدك جمعيدر مهمات مقصوده معناسنه‌در (القاصية) قاف و صاد مهمله ايله نهايت معناسنه‌در (ملكوا) ملكدن ماضيدر مالك اولمق معناسنه‌در (المحاسن) ميم مفتوحه ايله غير قياس اوزره حسن لفظندن ياخود متوهم محسن لفظندن جمعدر (الناصية) آلنه دينور جمله اعضاده استعاره اولنمغله بو مقامده ملك تام واستيلاء كلى مراددر (جزاهم) جزاء لفظندن ماضيدر عوض ومكافات معناسنه‌در (الرضوان) رانك كسريله رضاى عظيم معناسنه‌در مؤلف [من قال لاخيه المسلم جزاك الله خيرا فقد ابلغ فى الثناء] حديث شريفى موجبنجه دعاده مبالغه ايلدى (احلهم) احلالدن ماضيدر قوندرمق معناسنه‌در (الرياض) روضه‌نك جمعيدر (القدس) قاف مضمومه ايله پاك ومطهر معناسنه اولمغله رياض القدس جنات عاليه ديمك اولور (الميطان) ميزان وزننده غايت معناسنه‌در و مراد اعلاى جنتدر مفهوم كلام علم لغته متقدمين ومتأخريندن ذهنلرى صائب نيجه علماء اعلام رنج ومحنت ارتكاب ايليه‌رك سعى واهتمام وغيرت واقدام ايتمرله حقايق ودقايقنى احراز وابراز ايدوب خرابه‌لرينى اعمار وقله جبل منزلنده اولان درجهٔ علياى فهم و اتقانه صعود وارتقاء وغريب و وحشيلرينى صيد وقلاده‌لرينى ثريا كى تابدار وفن مزبورده سيف براعتى تشحيذ ورعاف قلمدن كنايه اولان مركبى اساله ايلمرله علم مزقومده نيجه كتب جليله تأليف وافاده وتصنيف واجاده ايلديلر ومقاصد فن مزبورك نهايتنه منتهى وجمله محاسننه مالك ومستولى اولديلر حضرت رب المجازاة عز شانه آنلره عملرينه مقابل خير كثير ورضاى كبير ايله مكافات و اعلاى جنته ايصال وتمكينله مظهر نعم بيغايات ايليه آمين فقرهٔ مزبوره‌لرده لزوم مالا يلزم وترصيع قافيه وجناس ملحق وجناس مصحف ومجازات بديعه واستعارات بليغه

وحقايق

وحقايق ودقائق بيننده اولان ترصيع والفوا فقره‌لرنده اولان ترصيع وقاصيه وناصيه ده
اولان جناس لاحق نمايان اهل حقايقدر (هذا و انى قد نبغت فى هذا الفن قديما
وصبغت به اديما و لم ازل فى خدمته مستديما) هذا كلمه‌سى خذ هذا واعتمد هـذا
تقديرنده‌در بلغاء وفصحاء بر اسلوبدن اسلوب آخره انتقاللرنده ايراد ايدرلر واكا
فصل خطاب اطلاق ايدرلر اما بعد كلمه‌سى كبى وعصام كافيه شرحنده ديمشدركه
هذا وان زيدا قائم تركيبنده هذا امر سابق تقريردر فالامر هـذا تقديرنده در
معطوفده ان ماده‌ســنك فتحى جائزدر خبر اوزره عطفله و كسرى دخى جائزدر
مجموع جمله اوزره عطفله وانى كلمه‌ســنده واوعاطفه‌در (نبغت) غين معجمه ايله
نبغدن ماضئ متكلمدر تفوق على الغير معناســنه‌در (قديما) فى الزمن الماضى
ديمكدر (صبغت) صبغدن ماضى متكلمدر بويامق معناســنه‌در (به) كلمه‌سنك
ضميرى فنه راجعدر (الاديم) نديم وزننده سختيانه و ميشــينه دينور و ادمه دن
مأخوذ اولديغنه كوره درينك ايچ يوزينه دينوركه اته متصل اولور صبغ اديم
ممارست تامه‌دن كنايه‌در يقال صبغ يده بالعلم اذا اجتهد فيه ومارس (لم ازل)
زال يزال صيغه‌سندن مستقبل متكلم مجزومدر لم ابرح معناسنه‌در كه افعال
ناقصه‌دندر دائما اولدم معناسنه‌در شارح ضم زاى ايله لم ازل نسخه‌سنى استحسان
ايلر (فى خدمته) ضميرى فنه راجعدر (المستديم) استدامه‌دن اسم فاعلدر دائم
ومتأنى معناسنه‌در بو فقره‌لرده دخى لزوم مالا يلزم واردر مفهوم كلام بن اشبو
فن لغتده مقدما كثرت ممارست وادمانله جمله‌يه فائق اولوب آنكله اديممى بويادم
يعنى بويه‌نك درى‌يه نفوذ وامتزاجى كبى وجودمه نافذ و ممتزج ايلدم وبن آنك
خدمتنده برقرار اولوب برآن منفك ومفارق اولمدم (وكنت برهة من الدهر التمس
كتابا جامعا بسيطا ومصنفا على الفصح والشوارد محيطا فلما اعيانى الطلاب شرعت
فى كتابى الموســوم باللامع المعلم العجاب الجامع بين المحكم و العباب) (البرهة)
غرفه وزننده زماندن برمقداره دينور (الدهر) زمانه دينور (التمس) التماسدن
مستقبل متكلمدر شدتله طلب ايلك معناســنه‌در (كتابا) مصنفا موضوعا فى هذا
الفن سبكنده‌در (البسيط) مبسوط معناسنه‌در فن لغتك اكثرنى مشتمل واســع
و مســتوعب ديمكدر (مصنفا) تصنيفدن اسم مفعولدر (الفصح) فالك و صادك
ضميله فصيحك جمعيدر قضيب وقضب كبى ياخود صرد وزننــده‌در كبير و كبر كبى
(الشوارد) شارده‌نك جمعيــدر لغات وحشيۀ غريبه و شاذه ديمكدر (المحيط)
احاطه‌دن اسم فاعلدر بوراده مشتمل معناسنه اولمغله على حرفيله معدى اولدى اكر
على باء معناسنه حمل اولنورسه حقيقت معناسنده ابقا اولنور (اعيانى) اعيادن
ماضيدر عاجز قلمق معناسنه در (الطلاب) كتاب وزننده طلب معناسنه در

(شرعت) شروعدن ماضيدر (فى كتابى) فى تأليف كتابى تقديرنده‌در (الموسوم)
وسمدن مأخوذدر علامتلنمش معناسنه‌دركه تسميه اونمش ديمكدر (اللامع المعلم
العجاب الجامع بين المحكم والعباب) تأليف مذكورك اسميدر (لامع) پارلداينجى
ديمكدر (المعلم) اسم مفعول بناسيله مطرز و منقش ديمكدر (العجاب) غراب
وزننده مبالغه‌در پك عجيب ديمكدر (المحكم) احكامدن اسم مفعولدر علم لغتده
بر كتاب آديدركه امام وحافظ ابو الحسن على بن اسمعيل كه ابن سيدة الضرير
اللغوى ايله مشتهردر تأليف ايلمشدر فى الواقع كتاب مرقوم انواع لغاتى جامع
بر كتاب رايعدر مؤلفى اولان مومى اليه درتيوز اللى سكز سنه‌سى جوار رحمته
انتقال ايلدى رحمه الله تعالى (وعباب) عين مضمومه ايله امام ابو الفضائل رضى
الدين الحسن بن محمد الحسن بن حيدر العمرى الصغانى تأليف ايلدى يكرمنجى جلدده
بكم ماده‌سنده منتهى اولدى ومومى اليه التيوز اللى سنه‌سى بغدادده عازم دارالسلام
اولدى رحمة الله عليه مفهوم كلام بن خيلى زمان فن لغتده جامع وبسيط و لغات
فصيحه و وحشيه‌يى حاوى بر كتاب محيط طلب ايدر اولمشدم و قتا كه طلبندن
عاجز ومحروم اولديغمده ذكر اولنان محكم و عباب نام كتابلرك بيننى جامع اسم
مذكور ايله مسما بر كتاب تأليفنه شروع وابتدا ايلدم (وهما غرتا الكتب المصنفة
فى هذا الباب ونيرا براقع الفضل والاداب وضممت اليهما فوائد امتلأ بها الوطاب
واعتلا منها الخطاب ففاق كل مؤلف فى هذا الفن هذا الكتاب) (هما) ضميرى
محكم وعبابه راجعدر غرتا لفظى غره‌دن تثنيه‌در (غرة) غين معجمه مضمومه ايله
هر متاعك اعلاسنه وقومك شريفنه وصباحك ضياسنه و هلالك ابتدا طلعتنه
وآتك جبهه‌سنده اولان بياضه دينور بومقامده جمله‌سى ملايمدر بابدن مراد فن لغتدر
(نيرا) كلمه‌سى نير لفظنك تثنيه‌سيدركه سيد وزننده‌در پك نورلو وضيالو ديمكدر
بوراده مراد شمس وقمردر (براقع) برقع لفظنك جمعيدر فلك سابعه ياخود
رابعه ياخود اوله دينور وجمع بنيه‌سيله ايرادى هربرى افلاك جزئيه‌يى حاوى
اولديغنه مبنيدر مثلا فلك رابع كه فلك شمسدر حامل موافق المركزكه ممثل دخى
ديرلر و حامل خارج المركز وفلك تدويرى مشتملدر و فلك اول قمردر درت عدد
فلكى مشتملدر ايكى اولكيلرك مركزلرى مركز عالم وثالث خارج المركز ورابع فلك
تدويردر فلك سابع كه فلك زحلدر اوچ عدد فلكى مشتملدر اولكى فلك ممثل
ايكنجى خارج المركز اوچنجى فلك تدويردر ونيردن جمال نورانى وبرقعدن نقاب
مراد اولنق دخى محتملدر (الفضل) زياده و مزيت معناسنه‌در بعض نسخه‌ده
الفضائل مرسومدركه فضيله‌نك جمعيدر غيره متعدى اولميان نعمته دينور حسن
وشجاعت كبى نته‌كه فاضله متعدى اولان نعمته دينور علم كبى وآداب لفظى عطف

الخاص على العام قبيلندندر (ضممت) ضم لفظندن ماضئ متكلمدر بری برینه جمع
والحاق ایلمکه دینور (الیهما) ضمیری محکم و عبابه راجعدر (فوائد) فائده‌نك
جمعیدر بعض نسخه‌ده زیادات عنوانده مرسومدر (امتلا) کلمه‌سی بلا همز قرائت
اولنور امتلا لفظندن ماضیدرکه طولمق معناسنه‌در (بها) ضمیری فوائده راجعدر
(الوطاب) واومکسوره ایله وطبك جمعیدرکه واوك فتحیله‌در سود طلومنه دینور
بوراده مراد مطلق ظرفدر (اعتلی) اعتلادن ماضیدر یوکسلمك و عالی اولمق
معناسنه‌در (منها) ضمیری فوائده راجعدر (الخطاب) غیره تفهیم ایچون توجیه
کلام ایلمك معناسنه‌در وتوجیه اولنان کلامه دینور (ففاق) کلمه‌سنده فاء سببیه‌در فاق
فوق ماده‌سندن ماضیدر عالی وراجح اولمق معناسنه‌در (کل مؤلف) مفعولیدر
(هذا الکتاب) فاعلیدر مراد کتاب مرقومدر اشبو فقره ذکر اولنان محکم
وعبابك جهت مدیحه‌لرینه مسوقدر مفهومی کتابین مزبورین فن لغتده مؤلف
اولان کتابلرك غرهٔ غرالری وسماء فضل و آدابك شمس وقمر جهان آرالری اولوب
بن آنلره ظروف و اوعیه طولدرر و کندیسیله خطاب وکلام شرف و اعتبار
بولور فوائد و منافع ضم والحاق ایلدیکمدن ناشی کتاب مرقوم فن مرسومده
مؤلف اولان جمیع کتابلره فائق و راجح اولدی فقرهٔ مذکوره‌ده واقع تغلیب
و وطاب وخطاب بیننده کی جناس لاحق معلومدر (غیرانی ضمنته فی ستین سفرا
یعجز تحصیله الطلاب) بعض نسخه‌ده غیرانه عنوانده مرسومدر (ضمنته)
تضمیندن ماضیدر جعلته فی ضمن ستین دیمکدر و بعض نسخه‌ده خای معجمه ایله
خمنته عبارتیله مرقوم اولمغله تخمیندن اولورکه تقدیر معناسنه‌در لکن نسخهٔ اولی
اولادر (السفر) سین مکسوره ایله بیوك کتابه دینورکه حقایق ومعانیی کشف
ایدر (یعجز) کلمه‌سی عجزدن مستقبلدر (تحصیله) فاعلیدر (الطلاب) طالبك
جمعیدر مفهوم لکن بن کتاب مزبوری التمش جلدده درج وتضمین ایلدم آنکچون
تحصیل واستحصالی طالبلری عاجز و محروم ایدر (وسئلت تقدیم کتاب وجیز
مرتب علی ذلك النظام وعمل مفرغ فی قالب الایجاز والاحکام مع التزام اتمام
المعانی و ابرام المبانی) (سئلت) سؤالدن ماضئ متکلم مجهولدر (الوجیز)
مختصر دیمکدر یقال وجز الکلام اذا قل (المرتب) ترتیبدن اسم مفعولدر (علی
ذلك النظام) یعنی اسلوب سابق وترتیب سالف اوزره (و عمل) کتاب اوزره
معطوفدر (مفرغ) کلمه‌سنی شارح تشدید ایله تقیید ایلمکله تفریغدن اسم مفعول
اولور بلا تشدید اولدیغنه کوره افراغدن اولور ایکیسیده بوشالتمق معناسنه‌در
(قالب) لام مفتوحه ایله معروفدر (الایجاز) اختصار معناسنه‌در (الاحکام)
محکم ایلمك معناسنه‌در (الابرام) بودخی متین واستوار ایلمك معناسنه‌در (المبانی)

معانی وزننده مبنانك جمعیدر كلمات عربیه‌ده مستعملدر و عمل مفرغ فقره‌سنده عملی كه معمول معناسنه در شئ مابعه تشبیه استعارهٔ مكنیه و اكا تفریغ اسنادی تخییلیه‌در رأی سكاكی اوزره و غیرك رأینه كوره تحقیقیهٔ تبعیه در مفهوم كلام بعض ناس بندن كتاب مزبور اسلوبنده جمله معنالرینك اتمام و اكمال والفاظ وكلماتنك اتقان واحكامنی التزام ایلیه‌رك برمفید ومختصر كتاب دخی تألیف ومحاضر طلابه تقدیم وایجاز وترصین قالبنه افراغ اولنمش برعمل عظیم تقویم ایلمكی سؤال ورجا ایلدیلر (فصرفت صوب هذا المقصد عنانی و الفت هذا الكتاب محذوف الشواهد مطروح الزوائد معرباعن الفصیح والشوارد) (صرفت) صرفدن ماضیدركه توجیه معناسنه‌در (الصوب) صاد مفتوحه ایله سمت وجهت معناسه‌در (العنان) عین مكسوره ایله آتك دیزكنه دینور بالاستعاره میل وضمیرده مستعملدر (الشواهد) شاهدك جمعیدركه اثبات مدعا ایچون ایراد اولنان حجت و مثالدن عبارتدر (المطروح) طرح و القا اولنمش دیمكدر (الزوائد) زائده‌نك جمعیدر (المعرب) محسن وزننده اعرابدن‌كه بیان واظهار وایضاح معناسنه‌در اسم فاعلدر مفهوم كلام پس بندخی اشبو مقصد و مرام طرفنه عنان عزیمتی صرف و توجیه ایدوب اشبو قاموسله مسمی اولان كتابی امثله وشواهدی متروك وزوائدی مطروح ولغات فصیحه ووحشیه‌یی مظهر و موضح اولدیغی حالده تألیف ایلدم (وجعلت بتوفیق الله تعالی زفرا فی زفر ولخصت كل ثلاثین سفرا فی سفر وضمنته خلاصة مافی العباب والمحكم واضفت الیه زیادات من الله تعالی بها و انعم ورزقنیها عند غوصی علیها من بطون الكتب الفاخرة الداماء الغطمطم وسمیته بالقاموس المحیط لانه البحر الاعظم) (جعلت) جعلدن ماضیدركه قلق معناسنه‌در (التوفیق) الهام واقدار و ارشاد مراددر (الزفر) صرد وزننده دریایه دینور (الرفز) زای مكسوره ایله قربه‌یه دینور قاموسی كمال ایجاز و اختصارده قربه‌یه وحاوی اولدیغی معانی ولطائفی تشبیه بلیغله دریایه تشبیه ایلدی (لخصت) تلخیصدن ماضیدر تبیین وتهذیب معناسنه‌در (السفر) مرور ایلدی (الخلاصة) خالص و لباب معناسنه‌در (اضفت) اضافه‌دن ماضیدر (الیه) ضمیری مختصره راجعدر (زیادات) زیاده‌نك جمعیدركه مراد هرلغوی اریبك محتاج اولوب وكامل وادیبك مستغنی اولمدیغی نسنه‌لردر بوتقریره كوره مطروح الزوائد قولنه مناقض اولمز (من) كلمه‌سی من لفظندن ماضیدر انعام واحسان معناسنه‌در (رزقنیها) رزقدن ماضیدر ضمیر زیاداته راجعدر (الغوص) صویه طالمق معناسنه‌در بوراده صرف افكار سلیمه ایله جواهر كبی معانی ودقایق استنباط ایلمكدن كنایه‌در (البطون) بطنك جمعیدركه جوف دیمكدر (الفاخرة) كتبك صفتیدر فوائدی كثیر وموثوق

ومعتمد

ومعتمد دیکدر (الداماء) مد ایله دریایه دینور (انغطمطم) غین معجمه ایله سفرجل وزننده بحر اسماسندندر بوراده تجرید اولنمغله واسع وکثیر الماء دیمکدر داماء لفظنك صفتیدر و داماء غوصك مفعول اولیدر زیرا غوص کلمه‌سی کاهجه مفعول واحد ایله مستغنی وکاهی مفعول آخره محتاج اولوب وعلی ایله متعدی اولور (من بطون) کلمه‌سنده من بیانیه‌در داماء لفظندن حالدر (سمیته) تسمیه‌دن ماضیدر ضمیر مفعول اولیدر کتابه راجعدر (القاموس) مفعول ثانیسیدر و قاموس بحر معناسنه‌در (المحیط) احاطه‌دن اسم فاعلدر دریای اعظم کرهٔ ارضی نه‌کونه احاطه ایلمش ایسه قاموس دخی لغات عربیه‌نك قوسنی احاطه ایلمکله قاموس محیط ایله تسمیه ایلدی شارح دیرکه مؤلف اشبو قاموسده التمش بیك ماده ثبت ایدوب صحاح جوهری اوزره یکرمی بیك ماده زیاده ایلدی مجازات واستعمالات وامثالات اکا قیاس اولنه مفهوم کلام بن اشبو کتابی تألیف ایلدم توفیق حضرت باری متعال ایله کویا که بردریایی بر قربه‌یه صغدردم ومقدمی وجه مذکور اوزره التمش سفر اولمغله هر اوتوز سفری بر سفرده تلخیص ایدوب جمله‌سنی ایکی جلدده درج ایلدم وکتاب مزبوره ذکر اولنان عباب ومحکمك خلاصه‌لرنی تضمین وادراج ایلدم وکتاب مزبوره انلرك ظفریاب اولمدقلری بعض زیادات مهمه‌که آنلری کتب فاخره اجوافندن استنباط واستخراج ایچون کویا که بحر عظیمه طالدیغمده حق تعالی آنلری بکا انعام ورزق واکرام ایلشیدی اول در وکوهر کبی ثمین وقیمتدار اولان معانی ودقایق دخی اضافه و الحاق ایلدم وکتاب مزبور بحر عظیمه مثیل اولمغله قاموس محیط ایله تسمیه ایلدم (و لما رأیت اقبال الناس علی صحاح الجوهری وهو جدیر بذلك غیر انه فاته نصف اللغة او اکثر اما باهمال المادة اوبترك المعانی الغریبة النادة اردت ان یظهر للناظر بادیٔ بدء فضل کتابی علیه فکتبت بالحمرة المادة المهملة لدیه وفی سائر التراکیب تتضح المزیة بالتوجه الیه) (الاقبال) میل وتوجه معناسنه‌در (صحاح) سحاب وزننده صحیح دیمکدر وکتاب وزننده صحیحك جمعیدر ایکیسیده محتمل و اولکی ارجحدر جوهری‌که امام ابو نصر اسمعیل بن حماد الجوهری‌در جوهر بیعنه منسوبدر مسقط رأسی ترکستان بلادندن فاراب نام بلده‌در درتیوز حدودنده انتقال ایلدیلر و اواخر عمرنده دماغنه اختلال طاری اولوب حتی صحاحی اکمال ایلدیکی وکندیدنصکره تلامذه‌سندن بری تکمیل ایلدیکی منقولدر رحمه الله تعالی (الجدیر) امیر وزننده لایق معناسنه‌در (بذلك) اقباله اشارتدر واقعا بالجمله صحتی ثابت اولان لغاتی التزام ایلمشدر (غیر انه) ضمیری صحاحه راجعدر (فات) فوتدن ماضیدر وبعض نسخه‌ده نصف اللغة یرنده ثلثا اللغه مرسومدر (الاهمال) ترك معناسنه‌در (المادة) معنایه دلالت ایدن الفاظك حروفنه اطلاق

اولنور (النـادة) ند لفظندن اسم فاعلدر كه اوركمك ونفرت معناسـندەدر مراد
وحشی وغیر مأنوس ومستعمل اولان و نادر اولان معنایدر (بادیٔ بدء) كلمەسندە
بادیٔ لفظی ظرفیت اوزره منصوب وبدء لفظنه مضافدر اول امرده دیمكدر (علیه)
ضمیری صحاحەراجعدر (السائر) باقی دیمكدر تتضح انضاحدن مستقبلدر آشكاراولمق
معناسنەدر (المزية) میمك فتحی وزای معجمەنك كسریله فضیلت معناسندەدر بوندن
ثلاثی اولەرق فعل متصرف اولمز مزید اولەرق متصرف اولور یقال تمزیت علیه
مفهوم كلام وقتا كه جملهٔ ارباب دانشك صحاح جوهری‌یه میل واقبالری منظورم
اولوب ونفس الامر كتاب مزبور توجه واقباله سزا ولغات صحیحه التزامی وترتیب
واسلوبی جهتلریله میل ورغبته روادر لكن نصف بلكه اندن اكثر لغتلری مادەلك
اهمالی یاخود معانیٔ غریبهٔ غیرمانوسەیه دلالت ایدن الفاظی ترك ایلك سببیلەفوت
ایلدیكندن بن اول امرده ناظرینهٔ اشبو كتابمك صحاح اوزره فضل ومزیتی ظاهر
وعیان اولمق ارادەسیله صحاحده مهمل ومتروك اولان مادەلری لاجل الایماء قرمزی
مركبله كتب واملا ایلدم وباقی تراكیده اشبو قاموسه توجه وصرف همتله رجحانی
واضح وآشكار اولور اول امرده نظر ایدنلره تعبیرندن كرچه نظرهٔ حمقاء منفهم
اولور لكن مراد ابتداء نظرده بیله فضیلتی ظاهر اولور دیمكله مدحده مبالغەدر
(ولم اذكر ذلك اشاعة للمفاخر بل اذاعة لقول الشـاعر كم ترك الاول للاخر)
(ذلك) ذكر اولنان مدح ومنقبته اشارتدر (الاشاعة) شایع وفاش ایلك معناسنەدر
(المفاخر) مفخرەنك جمیدر كندوسیله افتخار اولنەجق شیئه دینور (الاذاعة)
ذال معجمه ایله نشر و افشاء معناسـنەدر وشاعردن مراد صاحب حماسه ابو تمام
حبیب بن اوس الطائیدر كه طی قبیلەسنه منسوبدر ومصراع مزبورك اولی بودر
★ لازلت عن شكری فی حلة لابسهـا ذوسلب فاخر یقول من یقرع اسماعه كم ترك
الاول للاخر ★ كم كلمەسی تكثیر ایچوندر منقولدر كه قنالی زاده علی افندی ابو السعود
افندی مرحومك مجلسلرنده مقابلهٔ صفحات اللمعات ومناولهٔ فوحات النفحات ایدر
ایكن بالمناسبه اشبو كم ترك الاول للاخر مثلی زبانزدلر اولمغله ابو السعود افندی
اشبو كم كلمەسنی استفهام انكاری‌یه حمل ایله ماترك الاول للاخر معناسی مراد اولمق
جائزدر دیدكلرنده علی افندی دخی جناب شریفلرینك كلام مزبورده احتمال مرقومی ایراد
ایلملری كم ترك الاول للاخر مصداقیدر دیو اظهار لطیفه ونزاكت ایلملریله ابو السعود
افندی منبسطا تبسم ایلدیلر رحمهما الله تعالى (وانت ایها اليلمع العروف والمعمع اليهفوف
اذا تأملت صنیعی هذا وجدته مشتملا علی فرائد اثیرة وفوائد كثیرة من حسن الاختصار
وتقریب العبارة وتهذیب الكلام وایراد المعانی الكثیرة فی الالفاظ الیسیرة) (الیلمع)
یای تحتیة مفتوحه ایله ذهنی شـهاب كبی لامع اولان ذكی وزیرك آدمه دینـور

العروف

(العروف) صبور وزننده مبالغه‌در معرفت تامه صاحبی دیمکدر (المعمع) زمزم وزننده صبر وسکون معناسنه اولمغله بوراده ذو المعمع تقدیرنده‌در یاخود مبالغه‌یه محمولدر ذهن رصین وعقل رزین صاحبی دیمکدر (الیهفوف) فایله یعفور وزننده قلبی تیز وفهم وفطنتی آتشین آدمه دینور (تأملت) تأملدن که حق فکر ایله تفکر ایلمك معناسنه‌در ماضیٔ مخاطبدر (الصنیع) صاد مفتوحه ایله مصنوع معناسنه‌در مراد کتاب قاموس‌در (وجدته) ضمیری صنیعه راجعدر (الفرائد) فریده‌نك جمعیدر نفیس الجویه دینور (الاثیرة) کثیره وزننده اثر وخصوصیتی اولمغله سائردن ممتاز ومختار اولان شیئه دینور یاخود مأثوره معناسنه‌درکه قرنا بعد قرن متلقا اولان نسنه‌دن عبارتدر تقریب عباره‌دن مراد اذهان وافهامه حسن بیان وافاده ایله ایصال وتقریردر (التهذیب) زوائدی ازاله ایله تنقیح و اصلاح ایلمکدر (الیسیرة) قلیله دیمکدر مفهوم کلام مؤلف علیه الرحمه تحدیث بالنعمه طریقه‌سیله دیرلرکه سن اکر ای لبیب ودانا وای صاحب رشد وذکا اشبو کتابمی حق تأمل وتفکر ایله فکر وتدبر ایلدیکده قتی وافر الجوکبی فاخر لغات نفیسه وکریمه وحسن اختصار وتقریب عباره وتهذیب کلام والفاظ قلیله‌یه معانیٔ کثیره ادراج وایرادی جهتلرندن فوائد جسیمه‌یه ظفریاب اولورسن (ومن احسن ما اختص به هذا الکتاب تخلیص الواو من الیاء وذلك قسم یسم المصنفین بالعی والاعیاء) (من احسن) ترکیبنده من تبعیضیه‌در احسن حسندن افعل تفضیلدر من احسن جار ومجرور مقدم خبردر (تخلیص الواو) مؤخر مبتدادر وزمخشری عندنده بعضه تأویلیله مبتداء وتخلیص الواو خبریدر (التخلیص) تمییز معناسنه‌در (ذلك) تخلیصه اشارتدر (یسم) وسمدن مضارعدر داغدار ایلمك معناسنه‌در (العی) عین مهمله‌نك فتحیله عجز وحصر معناسنه‌در (الاعیاء) همزه‌نك کسریله یوریلوب درمانده اولمق معناسنه‌در یاخود عی عجز روحانی و اعیاء عجز جسمانی معناسنه‌در یاخود اعیاء متعدیدر عاجز و فرومانده قلمق معناسنه‌در مفهوم بنم بو کتابمك مخصوص اولدیغی خصایصنك احسن وافضلندن بری واو حرفنی یاء حرفندن یعنی معتل واویی معتل یائیدن تمییز ایلمسیدر بو تصرف ایسه تصرفات صرفیه و لغویه دن بر قسمدرکه صعوبت بالغه‌سی اولمغله استقراء تام و احاطهٔ کامله‌یه موقوف اولدیغندن ناشی مهرهٔ ارباب تصنیفی عجز واتعابله داغدار ایلشدر (ومنها انی لااذکر ماجاء من جمع فاعل المعتل العین علی فعلة الا ان یصح موضع الغیر منه کجولة وخولة واماماجاء منه معتلا کباعة وسادة فلااذکره لاطراد) (ومنها) ضمیری من احسن ما اختص عبارتنك متضمن اولدیغی محاسن خصائصه راجعدر (لااذکر) ذکردن مستقبل منفیدر (فاعل) اسم فاعل دیمکدر (معتل العین) عیننده حرف علت

اولان واى لفظندن برحرف بولنان‌دركه اجوف ديرلر (فعله) فتحاتله‌در (الاان يصح)
قولى الاان يعامل موضع العين من الجمع معاملة الصحيح بحيث يتحرك ولايعل
تأويلنده‌در (الجولة) جيمله (والخولة) خاى معجمه ايله‌در بونلر هرنقدر فى الاصل
معتل العين ايسه‌ده عينلرى تحريك اولنمغله صحيحه الحاق اولنوب صحيح معامله‌سى
كبى معامله اونمغين اعلال اولنمديلر طلبه وكتبه كبى اولديلر پس غرابت وقياسدن
خروجلرى سببيله بومثاللر ذكر وايراده مستحق اولديلر (واماماجاء منه) ضميرى
جمعه راجعدر (معتلا) كلمه سى اعتلالدن اسم مفعولدر اعلال مقتضاسنجه
عينى ابداله تغيير اونمش ديمكدر (باعة وسادة) كلمه‌سى اصلده بيعة وسيدة ايدى
فتحاتله ياء متحرك وماقبلى مفتوح اولمغله الفه قلب اولندى (الاطراد) مطرد اولمق
يعنى مقيس ومشهور اولمغه دينور كه نادر مقابليدر ابن جنى عليه الرحمه خصائص
نام كتابنده ديمشدركه اطرادكه كلامك مسموع اولديغى وجه اوزره تتابع
واستمرارندن عبارتدر عربلرك طردت الطريدة قوللرندن مأخوذدر اتبعتها واستمرت
بين يدى معناسنه يعنى صيدى اوكومه قاتوب اكسه‌سندن اوزون اوزادى سوروب
قوغدم پس معلوم اوله‌كه كلامدن اطراد شذوذ مقابليدر درت نوعدر نوع اول
قياسده واستعمالده جميعا مطرد اولمقدركه غايت مطلوبه بودر قام زيد وضرب
عمرو كبى ثانى قياسده مطرد واستعمالده شاذ اولمقدر يذر ويدع كلمه‌لرينك ماضيلرى
كبى وعسى كلمه‌سنك مفعولى اسم صريح اولمق كبى نحو عسى زيد قائما كرچه بونلر
قياسده مطردلردر لكن استعمالده محظورلردر ثالث استعمالده مطرد وقياسده شاذ
اولمقدر اخوص الرمث قولى كبى بونده قياس ايسه اخاص اولمقدر واوى الفه قلبله
كذلك استصوب كلمه‌سى كبى رابع قياسده واستعمالده شاذ اولمقدر ثوب مصوون
ومسك مذووف كبى زيرا قياس واستعمال مقولى كلمه‌سى كبى‌واوك بريسى اسقاط
اولنمقده‌در وابن هشام ديديكه علماء عباره‌لرنده مطردا وغالبا وكثيرا ونادرا وقليلا
تعبيرلرنى ايراد ايدرلر ومطردن مرادلرى قياس وقاعده اوزره ديك اولمغله اندن
اصلا تخلف اونمز وغالبدن مراد اكثردر لكن اندن تخلف اولنور وكثير غالبدن
دوندر وقليل كثيردن دوندر ونادر قليلدن اقلدر مفهوم فقره اشبو قاموسك
مشتمل اولديغى محاسنك بريسى دخى بودركه بن معتل العين اسم فاعلك فعله وزننده
اولان جمعنى بوكتابده ذكر ايلدم الاعين فعلى صحيح معامله‌سيله معامله اولانلرنى
ذكر ايلدم جوله وخوله كلمه‌لرى كبى وعينى باعة وسادة كلمه‌لرى كبى اعلالله الفه
قلب اولنلرى مطرد ومقيس ومشهور اولدقلرينه مبنى ذكر ايلدم شارح ديركه
مؤلف سادة وقادة وعالة وزادة كلمه‌لرنى ماده‌لرنده ذكر ايتمكله شرطنى اخلال
ايتمشدر وبعض شراح ديباجه بومقامه صحت وصوابدن بعيد معنالر ويرملريله

التفات

التفات اونمیه کرچه شارح علیه الرحمه بومقامی بورسمه شرح وتقریر ایلدی
لکن اصول صرفه وطریقهٔ مؤلفه موافق دکلدر مراح و شافیه شرحلرینه نظر
اولندقده معلوم اولور پس صواب اولان فقرهٔ ثانیه‌ده واقع لا ذکر لفظنده‌کی
لام مفتوحه‌در تأکیدیه‌در لا نافیه دکلدر فلینظر (ومن بدیع اختصاره وحسن
ترصیع تقصاره انی اذا ذکرت صیغة المذکر اتبعتها المؤنث بقولی وهی بهاء ولااعید
الصیغة) (البدیع) صکره دن اختراع اولنمش عجیب نسنه‌یه دینور (الترصیع)
تزیین وآرایش معناسنه‌در ترصیع بدیعی بوندن مأخوذدر که سجع اوصافندندر
فاصلتین مختلف اولیوب احد قرینتینده اولان الفاظ یا اکثری وزن وتقفیه ده
مقابلنده اولان کبی اوله حریرینك فهو یطبع الاسجاع بجواهر لفظه ویقرع
الاسماع بزواجر وعظه فقره‌سی کبی (التقصار) تای فوقیة مکسوره ایله قلاده‌یه
دینور بالاستعاره فقره مراددر (اتبعتها) اتباعدن ماضی متکلمدر برشیی بر شیئه
الحاقدن عبارتدر (وهی بهاء) ترکیبی مقول قولدر وهی ضمیری مؤنثه راجعدر
مفهوم اشبو قاموسك متضمن اولدیغی بدایع اختصار عبارات و محاسن تزیین
فقراندن بری دخی بودرکه بن بر مذکر صیغه‌سنی ذکر ایلدیکمده مؤنثنی وهی
بهاء قولمله اتباع ایدوب صیغه‌یی اعاده وتکرار ایلم ایشته خصائصنك بری دخی
بودر (واذا ذکرت المصدر مطلقا والماضی بدون الاتی ولا مانع فالفعل علی
مثال کتب واذا ذکرت آتیه بلا تقیید فهو علی مثال ضرب علی انی اذهب الی
ماقال ابو زید اذا جاوزت المشاهیر من الافعال التی یأتی ماضیها علی فعل فانت
فی المستقبل بالخیار ان شئت قلت یفعل بضم العین وان شئت قلت یفعل بکسرها)
(مطلقا) قولندن مراد برشی ایله مقید اولمیه‌رق دیمکدر (الاتی) اتیاندن اسم فاعلدر
بوراده مراد فعل مضارعدر (کتب) مثالندن مراد باب اولدرکه ماضیده عین
مفتوح ومضارعده مضموم اولور تقییددن مراد ضبط و وزن ایله ایراد ایلمکدر
(فهو) ضمیری فعله راجعدر (ضرب) مثالندن مراد باب ثانیدرکه عین مضارعده
مکسور اولور (علی) استدراك ایچوندر یاخود اضراب ایچوندر (اذهب)
ذهابدن مستقبل متکلمدر بوراده اختیار واعتقاد معناسنه‌در بعض نسخه‌ده ذاهب
مرسومدر (ابو زید) ائمهٔ لغاتدن مشهور ذاتدر اسمی سعید بن اوس‌در بلخ دیارندن
نشأت ایلیوب جملهٔ علومده فائق خاصة علم لغتده جمله‌یه سابق اولمشدر (اذا
جاوزت) خطابله‌در مقول قولدر (المشاهیر) جمع مشهوردر افعالدن مراد افعال
اصطلاحیه در (علی فعل) یعنی عینی مفتوح اولوب و حرف حلق اولمیه
و مضارعی نه کونه اولدیغی مبهم اوله مفهوم بن برمصدری مقید اولمیه‌رق یعنی
یاخود برفعل ماضیی مثلا فعل غیر متصرف اونلق مقوله‌سی مانع یوغیکن یالکزجه

ذكر ايدوب مضارعنى برابر ايراد ايلمز ايسم اول مصدرك فعلى ياخود ذكر اولنان
فعل ماضى كتب مثالى اوزره در يعنى باب اولدندر مصدر مطلق مثلا باب التاء
فصل النون ذيلنـدن النكت ماده‌سى كبى كه وزن تمثيلندن و بالفتح ياخود بالكسر
وبالضم قيدلرندن مجرددر وبلا مانع ماضى‌يى مستقبلسز ايرادى مثلا باب الباء وفصل
الكاف ذيلنده كتب ماده‌سى كبى وبن فعل ماضينك مستقبلنى كذلك ضبط ووزنندن
عارى اوله‌رق ذكر ايدرسم فعل مزبور باب ثانيدندر مثلا كسب يكسـب ماده‌سى
كبى بلكه بن ابو زيدك كلام آتيسنه ميل و رأى و اختيار ايدردم كه ابو زيد
ديمشدركه چقن سن معروف ومشهور اولان فعللرى تجاوز ايدوب برفعل ماضى‌يه
مصادف اولسك كه مفتوح العين اولان فعل وزنى اوزره اولوب و عين و لامى
حروف حلقدن عارى ومضارع بعد التتبع مبهم اوله سن آنك مضارعنده مخيرسن
اكر ديلرسك مضموم العين يفعل وزننده يعنى باب اولدندر ديرسن و ديلرسـك
مكسور العين يفعل وزننده يعنى باب ثانيدندر ديرسـن ايشته ابو زيدك بو كلامى
دستور عملمدر شارح ديركه مستقبلك مضموم العين يفعل وزننده اولمامسنك درت
مانعى واردر اولا عين ولامنده حرف حلق اولمقدر كرچه شـذوذ اوزره بعض
متعين ومعدود افعال وارد اولمشدر لكن قياسه مخالف اولمغله معدوم مثابه‌سنده‌در
ثانى واوى الفاء اولمقدر وعد كبى بونده قياس مضارعى مكسـور العين اولمقدر
ثالث يائى العين اولمقدر كال يكيل كبى رابع يائى اللام اولمقـدر رمى يرمى كبى
ومشاهير افعالى مجاوزه كمال حفظ ومزيد تتبع اصحابنه كوره‌در امام فرّاء ديمشدركه
بوصورتده مكسور العين اعتقادى خفت كسره ايچون انسـب و اولادر و ابن
درستويه فصيح شرحنده ديمشدركه هر فعل ماضى كه عينك فتحيله فعل وزننـده
وارد اولوب ثانى وثالثنده حرف حلق موجود دكل ايسه آنك مضارعده عينك
ضم وكسرى جائزدر ضرب يضرب وشكر يشكر كبى واحـد هما آخردن ارجح
واولى دكلدر زيرا ضمه اخت كسره‌در ثقلنـده نته‌كه واو يانك نظيريدر ثقلت
واعلالده نهاية الامر كسره‌ده نوعا خفت ملحوظدر (و كل كلمة عريتها عن الضبط
فانها بالفتح الا ما اشتهر بخلافه اشتهارا رافعا للنزاع من البين وماسوى ذلك فاقيده
بصريح الكلام غير مقتنع بتوشيخ القلام ومكتفيا بكتابة ع د ه ج م عن قولى
موضع وبلد و قرية والجمع ومعروف فتلخص و كل غث ان شاء الله تعالى عنه
مصروف) (عريتها) تعريه‌دن ماضيدر عارى ايلك معناسـنه‌در ضمير كلمه‌يه
راجعدر (ماسوى ذلك) ذكر اولنان ضبط وتقييددن تعريه‌يه اشارتدر (صريح
الكلام) قولى كلام ظاهر ديمكدركه كنديده شبهه واختلال وكنايه شائبه‌سى اولميه
(غير مقتنع) حالدر متقنع اقتناعدن اسم فاعلدر كه قناعت ايلك معناسـنه‌در

(التوشیح) تزیین معناسنه‌در (القلام) قاف مکسوره ایله قلمك جمعیدر (المکتفی) اکتفاء لفظندن اسم فاعلدر (فتلخص) قولی فبسببه تلخص وتبین الکتاب واتضح سبکنده در (الغث) غین معجمه وثای مثلثهٔ مشدده ایله کلام فاسده دینور (مصروف) مدفوع معناسنه‌در مفهوم هر کلمه‌یی که بن آنی فتح یاخود کسر وضمله تحریکنه تصدی ایلیوب اویله ضبطدن مجرد اوله‌رق ایراد ایلدم آنلرك حرف اولی مفتوحدر پس ضبطدن اهماللری عین ضبطلریدر مگر که میانه‌دن منازعه‌یی رافع اشتهار ایله مشتهر اوله‌لر وبونك ماعداسنی بن کلام صریح وقول واضح ایله تقیید ایده‌رم مجرد تزیین اقلامله قناعت‌ایلدیکم حالده یعنی حرف اوزره حرکه وضعیله اکتفا ایلدم زیرا اول ترك وتحریف عرضه‌سیدر و موضع لفظنك یرینه عین رسمی اولان ع حرفی وبلدیرینه دال رسمی اولان د وقریه یرینه ه وجمع یرینه ج ومعروف یرینه م حرفی یازمغله اکتفا ایلدم و بونلری عده جم ترکیبی جامعدر پس بونسق عجیب و اسلوب لطیف وغریب اوزره کتاب مرقوم متبین ومتضح اولدی و ان شاء الله تعالی کتاب مزبوردن بالجمله کلام فاسد مصروف ومدفوع اولوب اولمقوله اختلالدن سالم وامین اولمق درکاه الهیدن مسئولدر ومؤلف حروف مذکوره‌یی بوقطعه‌ده دخی جمع وتألیف ایلمشدر

ومافیه من رمز بحرف فخمسة ★ فمیم لمعروف وعین لموضع
وجیم لجمع ثم هاء لقریة ★ وللبلدالدال التی اهملت‌فعی

بوراده فعی کلمه‌سی عینك اشباعیله‌در اصلده اوع ایدی وعی صیغه‌سندن امردر ازبر قیل دیمکدر وعبد الرحمن الواسطی اشبو بیتله قطعهٔ مزبوره‌یی تذییل وایکی اشارتله رموزاتنی تکمیل ایلمشدر

وفی آخر الابواب واو ویاؤها ★ اشارة واوی ویائیها اسمعی

وبعض رمز آشنای ادباء اشبو قطعهٔ دلارای بلاغت انتما ایله بروجه اجاده افاده وبراشارت دخی زیاده ایلمشدر

وماجاء فی القاموس رمزافتة ★ لموضعهم عین ومعروف المیم
وجمع لجمع الجمع دال لبلدة ★ و قریتهم هاء وجمع له الجیم

ومؤلفك نسخه‌سی هامشنده کندی دست خطیله اشبو قطعه مسطور اولدیغنی شارح نقل ایلمشدر

اذارمت فی القاموس کشفاللفظة ★ فآخرهاللباب والبدء للفصل
و لاتعتبر فی بدئها و اخیرها ★ مزیداولکن اعتبارك للاصل

واشبو قاموسك اسلوب مرقومدن بشقه نیجه طریقهٔ مخصوصه‌سی واردرکه بونلردر خفی اولمیه‌که هرکلمه‌نك وسطی حروف هجا ترتیبی اوزره مرتبدر اوائل

واواخری کبی وبر کلمه‌ده که کرك فعل و کرك اسم اولسون ایکی یاخود زیاده لغت
اولمغله موازین ذکر اولنورسه فصیح ومشهور اولان اوزان تقدیم بعده لغات
زائده اتباع اولنور واسماء وصفات وانصراف وعدم انصرافده وزنلرینه تطبیق
اولنه ومصادر ایراد اولندقده مقیس اولان مصدر اول وغیر مقیسی صکره ذکر
اولنور وکاهجه ایکی وزن متحد ایراد اولنمغله آنی تکرار قیاس ایدرلر مثلا برکلمه‌یی
زفر وصرد کلمه‌لریله وزن ایدرکه ایکیسیده اولك ضمی وثانینك فتحیله‌در وزن اول
ایسه موزونك علمیتنه اشارتدرکه غیر منصرفدر ووزن ثانی جنسیتنه اشارتدرکه
نکره منصرفه‌در کذلك بعضا سحاب وقطام وثمان کلمه‌لریله وزن ایدرکه اسمیتنه
وعلمیتنه ومبنی اولمسنه اشارتدر وهرکلمه‌ده انجق حروف اصلیه‌یه اعتبار ایدوب
زوائده اعتبار ایلمامشدر وجموعه تصدی ایلدکده مقیسی غیر مقیس اوزره تقدیم
ایدر وکاهی شهرتنه مبنی اهمال ایدر بوادی کلمه‌سی کبی کذلك صفاتدن مقیسه‌یی
تقدیم وغیر مقیسه‌یی اتباع ایلمشدر واوزان مزبوره یاخود غیریسیله مؤنثك ذکرنی
تعقیب ایدر وکاهجه صفات مذکری اول ذکر ومجموعنی اتباع ایلدکدنصکره صفات
مؤنثی ذکر ومجموعنی اتباع ایدر وجبل وفرح کلمه‌لری کبی فتحتیله اولانه بالتحریك
ومحرکا لفظیله اشارت ایدر وبالفتح وبالضم وبالکسر قیدلریله حرکهٔ حرف اوله ایما
ایدر وبونلردن بشقه بعض ابوابی تکثیر ومبالغه‌یه دال اولان الفاظ مزیداتی
ثلاثیلرینه لاجل الاختصار تنظیر ایلمکله معنالری متحدظن اولنور مرادی ینه مدلولی
اولان معانیدر مثلا هرد اللحم هردا کهرده تهریدا عبارتیله ادا ایدر تهرید ایسه
تکثیری متضمندر کذلك بعض الوان وعیوب مقوله‌سی معنالره دال اولان مواد
بو قبیلدندر مجموعنده ابواب صرفیه‌ده مقید ومعتبر اولان معانی ومدلولات معتبردر
وبلده‌دن مراد مطلق شهردر ومدینه‌دن وقصبه‌دن مرادی بر ایالتك تختگاهی
وقاعدة الملکی اولان شهردر وقریه تعبیری بزم قصبه اطلاق ایتدیکمز شهر صغیره
شاملدر وبر لغتی تفسیر ونظیرنی ایراد ایلدکدنصکره جمعه اشارت ایلدکده مرادی
لغت مفسرهٔ مرقومه‌نك جمعیدر مثلا المرت مفازة بلا نبات کالمروت ج امرات
ومروت عبارتنده مرادی مرت لفظنك جمعنی بیاندر وتصریحا وجمعه عنوانده
ایراد ایدرسه ثانی‌یه ناظردر ومثلا بر وزن فعل ذکر ایلدکدنصکره ویثلث قولیله
تقیید ایدرسه فعل مزبورك عیننك حرکات ثلاثه‌ده ورودینه اشارتدر ویذکر
قولی اسم سابقك مؤنث اولوب قلیلا مذکر اولدیغنه اشارتدر وعکسی دخی
بوینجه‌در کذلك بر اسمی ذکر ایدوب ویضم اویکسر قولیله تعقیب ایدرسه اول
اسمك اولنك فتحی شایع وضمی وکسری علی الترتیب قلیل اولدیغنه اشارتدر
کذلك ویمد ویقصر قیدلری دخی بورسمه‌در کذلك بر کلمه‌یی بفتحتین او بضمتین

اوبكسرتين قيدلريله تقييدى حركات مزبورهده حرفين اولينك توافقنه اشارتدر
وبر مادهيه كاف تشبيهله نظير ايراده معانئ متعدده ذيلنده تقييد ايدرسه معناى
اخيره ناظردر واكر معنا ايكى ايسه فيهما و زياده ايسه فيهن و فيها وفى الكل
كلهلريله تقييد ايدر مثلا طاء بابنده معطه اى مده والسيف سله كامتعطه قولنده
امتعطه لفظى معناى اخيره نظيردر وبعض اسم عينى اسم معنا صورتنده رسم ايدر
نتهكه دخال المفاصل ودخيلها لفظلرندهرسم ايلديكى كبى وبونلرك بعضنده ذوتقدير
اولنور وبعضا ان وماء مصدريتيله مصدراولهرق تفسير ايدركه آندن مراد وصفدر
مثلا ان يكون عنوانده ثبت ايدركه الكائن ديمك مراددر وبعضا بر معنايى مصدر
صورتنده ايراد ايدركه مراد وصفدر مثلا ضنضئ مادهسنده اوكثرة النسل قولى
النسل الكثير ديمكدركه صفتك موصوفه اضافتى بابندندر بورسمه محللرده مسامحه
ايله مفسردر ديو كرچه تنبيه اولندى لكن فى الحقيقة مسامحه دكلدر بلكه قياس
وقاعدهدر انجق تعاريف دلالات التزاميه مقولهسى خفا و تعقيداتدن سالم اولمق
اولى اولديغى معلومدر وبعضا بو معنانك اسم فاعلنى ياخود بعينه برمعنايى ذكر
ايليوب عقبنده وهو عنوانيله كلام آخره شروع ايدر ضمير ذكر اولنان اسم
فاعله ياخود معنايه راجعدر مثلا قرضب مادهسنده فهو قرضاب و هو الاسد
قولى كبى كه ضمير ثانى قرضابه راجعدر كه قرضابك اسد معناى آخرى اولور
وكاهجه ممثل به عقبنده دخى ايراد ايدركه بونده اول ممثل بهه راجع اولور صور
مزبورهنك مجموعنده تمعناى آخره اشارتدر ومواد تفسيرنده جملهٔ اولالر جملهٔ ثانيه
اوزره مرتب اولمريله ابتداء جملهٔ ثانيه معناسى اخذ واعتبار اولنهرق جملهٔ اولى
معناسى نظم وتلفيق اولنمق لازمدر وبر مادهيى حرف ترديد ايله تفسيرى اكثرى
اختلافه مبنيدر وبعضا تنويعه دلالت ايدر ومحركة وبالحركة قيدلرى فتحتينهياخود
فتحاته اشارتدر وبالفتح وبالضم و بالكسر قيدلرى اولك مع سكون الثانى حركهٔ
مرقومهسنه اشارتدر وبركلمهيى مثلا كالضرب عنوانيله تقييدى انك باب ثانيدن
وكالمنع قوليله تقييدى باب ثالثدن اولديغنه وكفرح قيدى باب رابعدن مصدرى فرح
وزننده اولمسنه وكسمع قيدى ينه باب رابعدن مصدرى سمع وزننده اولمسنه اشارتدر
وفى ذاته مثنى اولان شيئك مفردنى ذكر ايلدكده ايكيسنه بردن تثنيه ضميريله كنايه
ايدر مثلا فرقد مادهسنده وهما فرقدان قولى كبى واكر جمع ايسه ضمير جمع
ايله ومؤنث ايسه مؤنث ضميريله كنايه ايدر ومثلا خاص بين الخصوصية و شيخ
بين الشيخوخية ولص بين اللصوصية ووليدة بين الوليدة والولادة عنوانلرندهواقع
كنديلرينه ياى نسبت وهاء تأنيث لاحق اولمش اسملركه السنهده ينى مصدريه
تعبير اولنور بونلر كرچه بالجمله مصدرلردر لكن اكثرينك فعلى مستعمل دكلدر

بو جهتله قنده که بو مقوله مصادر ذکر اولنورسه معنای مصدریتی مفید اولوب
وآنلردن فعل متصرف اولمامق مؤلفك ملتزميدر ومثل اولان آيات و احاديث
وامثالی اکثری ماده‌دن مفترق و منفصل رسم ایلشدر انتيامليری خصوصنده بذل
اونان تعب وتتبع معلوم اولور وبعضا برماده خلالنده واسم عنوانيله ايراد ايدرکه
مراد بر رجلك ياخود بر مرأه‌نك اسميدر ديمکدر مثلا شعث ماده‌سنده والاشعث
ذيلنده ايراد ايلديکی کبی واسم فاعل ووصف واسم مفعوللری هو وهی ضميرلريله
بيان ايدر وبعضا هی ضميريله ايراد ايدرکه جماعت موهومه‌یه راجعدر مثلا هنأ
ماده‌سنده وهی ابل هنأی قولی کبی وبعض ماده‌لرده اسمی بيان معرضنده وهو
ياخود وهی ياخود تصريحله والاسم عنوانيله ذکر ايدر والاسم عنوانی مثلا خرأ
ماده‌سنده والاسم الخراء قولی کبی‌که مراد اسم مصدردر و بعضا آنکله اسم عين
دخی اراده ايدر سلأ ماده‌سنده که سلاء کبی که کتاب وزننده در کذلك وهو
عنوانيله ذکر ايلديکنده دخی ضمير ماقبلنك مدلولی اولان فعل وعمله ياخود اسم
لفظنه ياخود اسم عينه راجع اعتبار اولنور اسم عينه رجوعی مثلا رثأ ماده‌سنده
وهو الرثيئة قولی کبی و بعضا بويله محللرده ضميری خبری اعتباريله تأنيث ايدر
قسم ماده‌سنده وهی القسمة کبی کذلك هی ضميری دخی ماقبلنك مدلولی اولان
خصلته وفعله‌یه وحرفت وصنعته راجع اعتبار اولنور مثلا ثلب ماده‌سنده وهی
المثلبة قولنده خصلته راجعدر وتعريفلرده ايراد ايلديکی حرف ترديد اختلافه
مبنيدر تنويع اراده‌سی اقل قليلدر و بر محدث وصفنده صاحب جزؤ تعبيری
صاحب مجلد مؤلف فی فن الحديث ديمکدر و قس عليه البواقی و بخيل ايله ضيق
وصف اولنورسه مبالغة بخل معناسنی متضمندر و مطلقا عربيه‌ده مالدن مواشی
خصوصا دوه قسمی وطعامدن ذخيره وخصوصا حنطه وخفيفدن سريع مراد اولور
(ثم اننی نبهت فيه علی اشياء رکب الجوهری رحمه الله فيها خلاف الصواب غير
طاعن فيه ولا قاصد بذلك تنديداله وازراء عليه وغضامنه بل استيضاحا للصواب
و استرباحا للثواب و تحرزا و حذرا من ان ينمی الی التصحيف او يعزی الی الغلط
و التحريف) (نبهت) تنبيه لفظندن ماضيدر (رکب) رکوبدن ماضيدر بوراده
تکلفله سلوك معناسنه‌در (الطاعن) طعندن اسم فاعلدرکه ذم وقدح معناسنه‌در
(بذلك) نبهت کلمه‌سندن منفهم اولان تنبيه اشارتدر (التنديد) تشهير ايلك
معناسنه‌در (الازراء) همزه‌نك کسريله تعييب وتحقير معناسنه‌در (الغض) غين
معجمة مفتوحه ايله بر آدمی قدر و مرتبه‌سندن حط و تنزيل ايلك معناسنه در
(الاستيضاح) بر شيئك وضوح وظهورنی طلب ايلك معناسنه‌در (الاسترباح)
فائده ايستمك معناسنه‌در (التحرز) صقنمق معناسنه‌در (الحذر) فتحتينله قورقق

معناسنه‌در (یمی) نمی لفظندن مضارع مجهولدرکه اسناد ایلمك معناسنه‌در (التصحیف) برکلمه‌یی تغییر ایله معنای مرادی تحریف ایلمك معناسنه‌در (یعزی) عزو لفظندن که نسبت ایلمك معناسنه‌در مضارع مجهولدر (التحریف) تبدیل معناسنه‌در مثلا مشئوم کلمه‌سنی میشوم ایلمك کبی مفهوم بعده بن اشبو قاموسده بعض امور واشیایه که جوهری مرحوم آنلرده راه خطایه سلوك وارتکاب ایلشیدی تنبیه واشعار ایلدم بو تنبیهمله کندیسنه طعن وتشنیع العیوب وتشهیر وتفظیع وقدر واعتبارندن حط وتنزیل ایلدیکم حالده بلکه صلاح وصواب ظهورنی واجر وثواب منفعتنی طلب والتماس وتصحیفه اسناد وغلط وتحریفه نسبت اولنقدن احتراز واحتراس ایچون ایلدم وبل استیضاحا فقره‌لرنده لزوم مالا یلزم وترصیع صنعتلری اولدیغی معلومدر (علی انی لورمت للنضال ایتار القوس لا انشدت بیتی الطائی حبیب بن اوس ولو لم اخش ما یلحق المزکی نفسه من المعرة والدمان لتمثلت بقول احمد بن سلیمان ادیب معرة النعمان ولکنی اقول کما قال ابوالعباس المبرد فی الکامل وهو القائل المحق لیس لقدم العهد یفضل الفائل ولا لحدثانه یهتضم المصیب ولکن یعطی کل ما یستحق) (رمت) رومدن ماضی متکلمدر طلبت معناسنه‌در (النضال) نون مکسوره ایله اوق آتشمق واوق یارشمق معناسنه‌در (الایتار) تای فوقیه ایله ایثار وزننده یایی کریشلیوب قورمق معناسنه‌در (انشدت) انشاددن ماضی متکلمدر که شعر اوقومق معناسنه‌در (بیتی) کلمه‌سی بیت لفظندن تثنیه‌در (الطائی) مرور ایلدی (حبیب) لبیب وزننده‌در (اوس) قوس وزننده‌در مراد ذکری سبق ایدن ابو تمام‌در بیتیندن مراد ذکر اولنان قطعه‌سیدر (لم اخش) خشیتدن مستقبل مجزومدر وخشیت تعظیمله اولان خوفه دینور (المزکی) تزکیه‌دن اسم فاعلدر تزکیه تطهیر معناسنه‌در (نفسه) مفعولیدر نفس ذات معناسنه‌در وتزکیهٔ نفس ایکی کونه‌در بری فعلیه‌درکه [قد افلح من زکاها] کریمه‌سی موجبنجه شرعا ممدوحدر وبری قولیه‌درکه [فلا تزکوا انفسکم] کریمه‌سی مقتضاسنجه منهی ومذمومدر (المعرة) میمك وعینك وراء مشدده‌نك فتحیله عیب واثم معناسنه‌در (الدمان) زمان وزننده بوراده حقارت وقباحت مراددر (تمثلت) تمثل لفظندن ماضی متکلمدر بر شعری مرة بعد اخری قرأت ایلمك وضرب مثل ایلمك معناسنه‌در (معرة النعمان) حلب ایله حما بیننده بر قصبه‌در شاعر مرقوم ابوالعلاء المعری دینمکله معروفدر وقولندن مراد اشبو بیتیدر ★ وانی وان کنت الاخیر زمانه ★ لآت بمالم تستطعه الاوائل ★ یعنی بن هر نقدر زمان جهتله متأخر اولدم ایسه‌ده لکن متقدمینك مقتدر اولمدقلری هنر ومعارفی اتیانه قدرتم درکاردر ★ اولدیسه زمانم نوله عشاقدن آخر ★ چون قاعده‌در صکره کلور بزمه اکابر ★ (المبرد) مجرد وزننده امام موما الیهك لقبیدر اسمی محمد بن

يزيد الثمالى الازدى البصرى در دائما برد الله من بردنى ديمكله مبرد ايله ملقب اولدى ايكييوز اون تاريخنده پايهادهٔ مركز وجود اولوب ابو عثمان المازنى و ابو حاتم السجستانى وسائر اول طبقه علماسندن اخذعلوم ايدوب فنون ادبيه ده امام وايكيوز سكسان التى تاريخنده بغدادده عازم دار السلام اولدى رحمه الله تعالى مقتضب وروضه خصوصا كامل نام تأليفىكه اسمى مسماسنه مطابق بركتاب فاضل وفائقدر آثار جليله‌سندندر (وهو القائل المحق) جملهٔ اعتراضيه‌در (محق) احقاقدن اسم فاعلدر حق سويليجى ويقينا ادراك ايليجى ديمكدر (ليس لقدم العهد) تركيبى مقول قوليدر عهد زمان معناسنه‌در (يفضل) فضلدن مضارعدر زائد و راجح اولور ديمكدر بعض نسخه‌ده تشديد ضاد ايله مضبوط اولمغله تفضيلدن مضارع مجهول اولور يهتضم مقابله‌سيله نسخهٔ ثانيه راجحدر (القائل) قايله قبوله و فياله‌دن اسم فاعلدر ضعيف الرأى وخفيف الرشد آدمه دينور (الحدثان) حاى مهملهٔ مكسوره ايله بر نسنه تازه و زمانى قريب اولمغه دينور (يهتضم) اهتضامدن مضارع مجهولدركه ظلم ايلمك وبرآدمك حقنى تنقيص ايلمك معناسنه‌در (المصيب) اصابه‌دن اسم فاعلدر مخطى مقابليدر (يعطى) اعطادن مضارع مجهولدر (كل) كلمه‌سى مفعول اوليدركه نائب فاعلدر (مايستحق) كلمه‌سنده مامفعول ثانيدر يستحق استحقاقدن مضارع معلومدر كل مايستحق قولى كل من قائل الرأى ومصيبه مايستوجه من الرد والقبول والذم والمدح ديمكدر مفهوم كلام بلكه بن اوق يارشمق ايچون ياىى كيرشليوب قورسم يعنى امتحان وافتخار ايچون اعمال لسان ايلسم ابو تمامك قطعهٔ مرقومه‌سنى زبان زهو ومباهاتله انشاد ايدردم وتزكيهٔ نفس ايدنلره لاحق اولان عيب و قباحتدن احتراز ايلسم اديب معرة النعمان ابو العلاء احمد بن سليمانك بيت مزبوريله تمثل ايدردم لكن بن امام نحو وادب اولان ابو العباس محمد بن يزيد المبردكه فى ذاته كنديسى محق ومصيبدر كامل نام كتابنده ثبت ايلديكى اشبو ليس لقدم العهد يفضل الفاضل الى آخره كلامنى درايدم كلام مرقومك مفادى بودركه زمانك تقدم و تأخرى ضمننده فضل ومزيت يوقدر زيرا زمانك جمله‌سى يكساندر پس رأى ونقد و نقلنده مصيب اولانه زمانك تأخرى ياخود كنديسنك شبابيتى قدح ونقص وخسران ايراث ايلز و حق ارباب انصاف عندنده كتم و انكار اولنمغله كنديسنه ظلم وستمله رنج و آزار اولنمز ورأى و فهمى فاسد ومخطى اولان كمسه‌يه‌ده تقدم زمانى ياخود شيخوختىٔ مدح وكمال و نفع ايراث ايلمكله همان تقدم زمان جهتيله اهل فضيلته تفضيل و ترجيح اولنمز بهر حال مصيب و مخطيدن هر برينه مستحق اولديغى قبول ورد و مدح وقدح اعطا اولنور (يقولون الزمان له فساد ومافسد الزمان وهم فساد) شارح مضمون مزبورده اشبو ابياتى ثبت ايلشدر

قل لمن لايرى المعاصر شيئا * ويرى للاوائل التقديما
ان ذاك القديم كان حديثا * سيسمى هذا الحديث قديما

وبو مضمونده مرحوم وصاف عبدالله افندينك اشبو بيتى همعيار مفهوم سابقدر * بيلمز عارفك عصرنده اصلا قدر آثارى * محك خاكله سنجيده‌در نقد هنر دائم * وبونك سببى محضا حسد واعتسافدر (و اختصصت كتاب الجوهرى من بين الكتب اللغوية مع مافى غالبها من الاوهام الواضحة والاغلاط الفاضحة لتداوله واشتهاره بخصوصه واعتماد المدرسين على نقوله و نصوصه) (اختصصت) اختصاصدن ماضئ متكلمدر بوراده اختيار معناسنه‌در (غالبها) ضميرى كتب لغويه‌يه راجعدر (الاوهام) وهمك جمعيدر سهو وخطا معناسنه‌در (الواضحة) ظاهره معناسنه‌در (الاغلاط) غلطك جمعيدر (الفاضحة) رسواى آدمه دينور ورسواى ايديجى ديمكدر (لتداوله) ضميرى كتاب جوهرى‌يه راجعدر تداول الدن اله كزمكه دينور (المدرسين) تدريس ايلين استاذلره دينور (النقول) نقلك جمعيدر منقول معناسنه‌در مراد ثقاتدن وعرب عربادن نقل ايلديكى اقوالدر (النصوص) نصك جمعيدركه بشقه معنايه محتمل اولميان كلامدن عبارتدر مفهوم كلام سائر كتب لغويه‌نك اكثرنده اوهام واضحه واغلاط فاضحه وار ايكن بن صحاح جوهرى‌يى بحث ومناقشه ايله اختصاص واختيار ايلديكم بين الناس خاصة تداول واشتهارى ومدرسين ومعلمينك نقول و نصوصنه اعتماد واعتبارى اولديغنه مبنيدر واضحه وفاضحه بينده جناس لاحق صنعتى معلومدر (و هذه اللغة الشريفة التى لم تزل ترفع العقيرة غريدة بانها وتصوغ ذات طوقها بقدر القدرة فنون الحانها وان دارت الدوائر على ذويها واخنت على نضارة رياض عيشهم تذويها حتى لالها اليوم دارس سوى الطلل فى المدارس ولالها مجاوب الا الصدى مابين اعلامها الدوارس) (ترفع) رفعدن مستقبل مؤنثدر (العقيرة) عين مفتوحه ايله صوت معناسنه‌در (الغريدة) عين معجمه‌نك و راء مشدده‌نك كسريله غرد ماده‌سندن مبالغه‌دركه نغماتله قوش اوتمكه دينور پس غريده بغايت خوش نغمات ايدن قوشه دينور (بان) باى موحده ايله تركيده سورقون اغاجى وبن اغاجى ديدكلرى اغاج اسميدر سسكود انواعندندر بغايت سهى وموزون اولور (تصوغ) صوغدنكه برنسنه‌يى كوزل دوزمك معناسنه‌در مضارعدر (ذات طوق) كردنى طوقلو اولان قوش مراددر كوكرجين وقرى واوكيك كبى (القدر) بدر وزننده مقدار معناسنه‌در (القدرة) قاف مضمومه ايله طاقت معناسنه‌در (الالحان) همزة مفتوحه ايله لحنك جمعيدر طرب ونغمه ايله اولان آوازه دينور (دارت) دوردن ماضيدر (الدوائر) دائره‌نك جمعيدر دارت الدوائر تركيبى هر طرفدن حوادث ومصائب احاطه ايلدى

دیمکدن کنایه‌در (ذویها) ضمیری لغته راجعدر ذوی ذو لفظنك جمعیدرکه صاحب
معناسنه‌در (اخنت) خای معجمه ونونله اخنا کلمه‌سندن ماضیء مؤنثدر اخناء
اهلاك وافساد واستیلاء معنالرینه‌در بوراده جمله‌سی جاری اولور بعض نسخه‌ده
نون وحای مهمله ایله مرسوم اولمغه انحاء ماده‌سندن ماضی اولور توجه واقبال
معناسنه (النضارة) نون و ضاد معجمه ایله نظاره وزننده نعمت وحسن منظر
معناسنه‌در (العیش) عین مفتوحه ایله دیرلکه دینور (تذویها) ضمیری نضارته
راجعدر (تذوی) تانك ضمیله تذویه‌دن مضارعدر تذویه نباتی صولدرمق وپژمرده
قلمق معناسنه در (حتی) کلمه‌سی دوران دوائر عارضه‌یه غایتدر (لالها)
ترکیبنده لاء نافیه در لها ضمیری لغته راجعدر (الیوم) کلمه‌سندن حرف
تعریف عهد حضوری‌یه دالدریوم زماندن کنایه‌در (دارس) دراسه‌دن اسم
فاعلدر اوقویجی قاریء معناسنه‌در (الطلل) فتحتینله خرابه خانه‌نك باقی قلان
اثرینه دینور (المدارس) میمك فتحیله مدرسه‌نك جمعیدر (المجاوب) میمك ضمیله
جواب ویریجی معناسنه‌در (صدی) ادا وزننده چاغرلدقده قرشوطاغدن وقیادن
وکنبد مقوله‌سندن منعکس اولان صوته دینور (الاعلام) همزهٔ مفتوحه ایله
علامات دیمکدر (الدوارس) دارسه‌نك جمعیدرکه دروسدندر یقلمش بنایه دینور
لم تزل ترفع العقیرة فقره‌لری استعارهٔ مکنیه وتخییلیه وترشیحیه‌یی متضمندر واولامشیه
انباتیله تصریحیه اولمقده ممکندر وقدر وقدرت بیننده جناس محرف وصنعت اشتقاق
واردر واخنت علی نضارة فقره‌سنده مضمون اولان استعارات وجناس معلومدر مفهوم
کلام واشبو لغت شریفه‌نك شجربانی غریده‌سی که اهل واربابندن عبارتدر دائما آوازنی
بلند وذات طوق اولان قوشلری که معلم ومعروف اولان بلغاء وفصحادن کنایتدر قدرتلری
قدرانواع الحان واصناف قول وداستانلرنی صوغ عالمپسند ایلمکدن یعنی تحریر وتقریر
ایله نشر واشاعه‌دن خالی دکللردر هرنقدر ذکر اولنان اصحابنی نوائب کونیه ومصائب
دهریه دائر امادار احاطه واستیعاب ورياض عیش وزندکانیلرینك طراوت ونضارتنی
صرصربلیه تجفیف وپژمرده وافساد واهلاك ایلدیسه‌ده حتی بوهنکامده علم لغتی
خرابه مدرسه‌لرك آثارندن غیری قرأت ایدن وسؤالنه ویران اولمش علامات
آرالقلرنده قرع سمع ایدن بیهوده صدادن غیری جواب ویرن یوقدر ناسك علمدن
اعراض واربابنك نهایت درجه‌ده انقراضنه اشارتدر (و لکن لم تصوح فی عصف
تلك البوارح نبت تلك الاباطح اصلا ورأسا ولم تسلب الاعواد المورقة عن اخرها
وان اذوت اللیالی غراسا ولاتتساقط عن عذبات فنان الالسنة ثمار اللسان العربی
مااتقت مصادمة هوج الزعازع بمناسبة الکتاب ودولة النبی علیه الصلوة والسلام)
(لکن) کلام سابقدن استدراکدر (تصوح) تصوحدن که نبات قوریوب یارلمق

ویپریمك معناسنه‌در مضارعدر (العصف) رصف وزننده یل شدتله اسمك معناسنه‌در
(البوارح) بارحه‌نك جمعیدرکه شدید واسی یله دینور بوراده حوادث وبلیاتدن
کنایه‌در (الاباطح) ابطح لفظندن جمعدر واسع صوآقندیسنه دینور مراد اهل
علم مزبوردر ونبتدن مراد علم مزبوردر استعارهٔ تخییلیه ومکنیه وترشیحیه وجهیله
اصلا کلمه‌سی ظرفیت اوزره منصوبدر لکن سید شریفك مفتاح شرحنده ذکر
ایلدیکنه کوره مصدریت اوزره منصوبدر کلیا معناسنه‌در زیرا برنسنه اصلیله اخذ
اولنسه کلیا مأخوذ اولور رأسا کلمه‌سنك همزه‌سی غالب نسخه‌ده ساقطدر تمیم لغتی
اوزره‌که آنلر بلاهمزه استعمال ایدرلر ورأسا کلمه‌سی ترکیبده اصلا کبی مصدریت
اوزره منصوبدر نته‌که عصام حاشیهٔ مفتاحده بوکونه بیان ایلدی بودخی کلیا
معناسنه‌در زیرا حیوانده رأس نباتده اصل منزلنده‌در نباتك انعدامی اصلنك
انعدامیله اولدیغی کبی حیوانکده انعدامی رأسنك انعدامیله اولور وبعض محققین
صوفیه‌دن منقولدرکه نباتك رأسی اصلیدر زیرا صویی وقوت نمایی آندن شرب
وجذب ایدر حتی مصلینك وضع سجودی نبات عالمنی دخی انسانك حائز اولدیغنه
اشارتدر دیرلر نته‌که قیامی انسانیتی ورکوعی حیوانیتی حائزدر (لم تستلب) استلابدن
مستقبل مجزومدر اغاجدن یپراق صویلق معناسنه‌در (الاعواد) عودك جمعیدر
بوراده شاخ مراددر (المورقة) ایراقدن اسم فاعلدر ایراق اغاج یپراقلنمق
معناسنه‌در الاعواد لفظنك صفتیدر (عن آخرها) ضمیری اعواده راجعدر اشبو
عن آخرها ترکیبی بتمامها وبکلها دیمکدرکه شمول واستیعابی مفیددر نته‌که شراح
صاحب کشافك وعجزوا عن آخرهم عبارەسنده دیدیلرکه عن آخرهم مصدر محذوفك
صفتیدر عجزوا عجزا صادرا عن آخرهم تقدیرنده‌در بوکلام شمول واستیعابدن عبارتدر
زیرا عجز اخردن صادر اولدقده اولا اولدن صدورنی اقتضا ایدر وسیوطی نواهدده
عن اولهم الی آخرهم تقدیرنده‌در دیدی ومختصر معانی دیباجه‌سی شرحنده خطابی
بوترکیبی اشباع ایلمشدر (وان اذوت) کلمه‌سنده ان وصلیه‌در واکا داخل اولان
واو حرفی عندالاکثر عاطفه‌در جملهٔ متناسبهٔ مقدره‌یه عطف ایدر بوراده معطوف
علیه مقدر ان لم یذ وترکیبهدر نته‌که اکرمه وان شتمنی قولنده ان لم یشتمنی تقدیر
ایلدیلر وعندالبعض واو حالیه یاخود اعتراضیه‌در تفصیلی شرح عصام علی الکافیه‌ده
مثبوتدر (اذوت) اذوادن‌که نباتی صولدرمق وقورتمق معناسنه‌در (اللیالی) جمع
لیل درپاء غیر قیاس اوزره مزیده‌در حرکات اللیالی تقدیرنده‌در ومراد ایام ولیالی
دیمکدرکه مطلق زماندن کنایه‌در اکثر حوادث اللیل اخفی للویل مفادنجه لیالیده
حادث اولمغله تغلیب اولندی ولیلهٔ هلال یومندن مقدم اولمغله تغلیبه‌ده وجه اولور
حتی تاریخده لیله رعایت اولنور مثلا تم الکتاب لعشرین لیلة خلت من الشهر

الفلانی عنوانده رسم اولنور (الغراس) غین معجمهٔ مکسوره ایله غرس لفظندن جمعدر یاخود مفرددر مغروس معناسنه‌در لباس ملبوس معناسنه اولدیغی کبی تازه دیکلمش اغاجه دینور (تساقط) تساقطدن مضارعدرکه دوشمك معناسنه‌در (العذبات) فتحاتله عذبه‌نك جمعیدر اغاجك دالنك اوجنه دینور (الفنان) فای مکسوره ایله جمع فنن‌در اغاجك دالنه دینور (ثمار) ثای مثلثهٔ مکسوره ایله جمع ثمردر میوه‌یه دینور (اللسان) لغت معناسنه‌در (ماانقت) ترکیبنده ماء توقیتیه‌در (انقت) اتقاء کلمه‌سندن‌که صاقنمق وقورونمق معناسنه‌در ماضیدر (المصادمة) مفاعلة وزننده طوقشمق وچارپمق ویان باشی کلمك معناسنه‌در (الهوج) های مضمومه ایله هوجاء جمعیدرکه بیوت واشجاری قلع وقمع ایدن شدید روزکاره دینور (الزعازع) سلاسل وزننده زعزع لفظنك جمعیدرکه شدید معناسنه‌در موصوفك صفته اضافتی قبیلندندر (الکتاب) قرآن عظیمدر زیرالغت عربیه اوزره نازلدر (دولة النبی) یعنی پیغمبر اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری دخی قوم عربدن مبعوث عربی صحیح وشریعتی لسان عربی اوزره وارد اولمغله شوکت پیغمبرانه‌لری مناسبتیله لسان عرب منقضی اولمز رأسا وغراسا فقره‌لرنده التزام مالایلزم ورأسا وعن آخرهم بیننده حسن مقابله اولوب وهرفقره‌ده اولان استعارات کنائیه وتخییلیه وترشیحیه وطباق وجناس اشتقاق اشعاردن مستغنیدر مفهوم کلام کرچه وجه مسرود اوزره علم مزبورك واربابنك انقضاء وانقراض وطرح واعراض اولندقلرندن بث شکوی اولندی لکن علم مرقومك اربابی ریاح شدیده کبی عصف وهبوب ایدن نوائب ومصائبدن بالکلیه تلف ومنقرض وحوادث زمان هرنه‌کلو اکثرنی پژمرده وپریشان ایلمش ایسه‌ده پیراقلو دال منزلنده اولان بلغاء وفصحایی بالتمام منقضی ایلیوب واغصان السنه اوجلرندن اثمار لغت عربیه بالجمله متساقط اولمغله منتهی اولمز مادامکه علم مزبور ریاح شدیده مثابه‌سنده اولان حوادث وبلیات مصادمه‌سندن شوکت قرآن مبین ودولت پیغمبر کزین مناسبتیله قورینوب متحفظ ومحتمی اولدیجه خلاصهٔ کلام اشبو علم لغت قرآن عظیم ورسول کریم لغتلری اولمغله هرنقدر احیانا بعض عوارض کونیه سببیله اربابنه فتور وقلت عارض اولورسه‌ده احیای دین مبین واجرای شرع متین ایچون حضرت پروردکار جل شانه یوم قیامتدن اقدم منقرض ایلیوب روزحشره‌دك ابقاء وامرار ایلیه‌جکدر (ولا یشنؤ هذه اللغة الشریفة الا من اهتافت به ریح الشقاء ولایختار علیها الامن اعتاض السافیة من الشهواء افادتها میامن انفاس المستجن بطیبة طیبا فشدت بها ایکیة النطق علی فنن اللسان رطیبا یتداولها القوم مااثنت الشمال معاطف غصن ومرت الجنوب لقحة مزن) (لایشنؤ) شناءدن مستقبل منفیدر شناء بغض و عداوت معناسنه‌در (اهتاف) اهتیافدن ماضیدر اهتیاف

هیفدن‌که

هيفدن كه اسى و شديدله دينور افتعالدن هيف طوتنوب چار پق معناسنه‌در
(الشقاء) شين معجمة مفتوحه ايله بدبختلكدركه سعادت مقابليدر
(اعتاض) اعتياضدن ماضيدركه عوض آلمق معناسنه‌در (السافية) فايله توز
وطپراق صاوران يله دينور بوراده نسخه‌لر مختلفدر كيمنده فايله سافيه وجيمله
شجواء وكيمنده حاى مهمله ايله شحواء وكيمنده سين مهمله ايله سحواء عنوانلرنده اولوب
شارحلر خلاصه‌سنى نافعدن مضرى اعتياضه ارجاع ايلمشدر لكن اقرب واوفق
اولان ساغيه اولمقدر غين معجمه ايله كه خوشكوار ولذيذ شربته دينور (وشجا)
اولمقدر جيمله شقا وزننده كه بوغزه طوران غصه‌يه دينور وبوفقرهٔ اولى قافيه‌سنده‌ده
اوفقدر ياخود سافيه اولمقدر فايله كه جدوله ونهر صغيره دينور (وشحواء) اولمقدر
حاى مهمله ايله كه صويى فراوان بئر واسعه‌يه دينور (افادتها) افاده‌دن ماضىٔ مؤنثدر
اعطا معناسى مراددر (الميامن) ميمنه‌نك ياخود غير قياس اوزره يمنك جمعيدر
بركت معناسنه‌در (الانفاس) نفسك جمعيدركه صولوغه دينور (المستجن)
استجناندن اسم فاعلدركه پرده‌لنمك ومستور اولمق معناسنه‌در (طيبه) طاى مكسوره
ايله مدينهٔ منوره‌نك اسميدر (الطيب) پاكلك وخوشلق وخوش قوقولق معناسنه‌در
مدينهٔ منوره‌ده مستوردن مراد پيغمبر عاليتهاد حضرتلريدركه حى فى قبره ومستورعن
عوام الناس‌در عليه الصلوة والسلام شدت شدادن‌كه تغنى وترنم معناسنه‌در ماضىٔ
مؤنثدر (بها) ضميرى لغته راجعدر (ايكية النطق) عباره‌سنده ايك لفظى مرور
ايلدى مراد قرى وبلبل وشجروز مقوله‌سى قوشلردر (فنن) اغاج دالنه دينور
(الرطيب) خطيب وزننده يومشق ونازك ديمكدر (يتداول) تداولدن مستقبلدر
(مائنت) تركيبنده ماء توقيتيه‌در ثنت ثاى مثلثه ونونله ثنى كلمه‌سندن‌كه اكمك وايكى
بوكمك معناسنه‌در ماضىٔ مؤنثدر (الشمال) سحاب وزننده پويرازيلنه دينور
(المعاطف) معطفك جمعيدركه منبر وزننده‌در رداء معناسنه‌دركه بلدن يوقارى
تلبس اولنان فوطه‌يه وبيون شالنه دينور بوراده مراد قامتدر ياخود معاطف معطفك
جمعيدركه مجلس وزننده‌در بوكيلوب اكيلجك يرلر ديمك اولور (مرت) مرى
لفظندن‌كه ناقه‌نك ممه‌سنى صغيه‌رق صاغمق معناسنه‌در ماضىٔ مؤنثدر (الجنوب)
صبور وزننده قطب جنوب سمتندن اسن يله دينوركه شمال مقابليدر بوديارلره كوره
قبله‌يلى اوله‌جقدر (اللقحة) لام مكسوره ايله سودلو صاغمال ناقه‌يه دينور (المزن)
ميم مضمومه ايله يغمورلو سحابه دينور لقحه‌نك مزنه اضافتى لجين الماء قبيلندندر
يغمورلو سحابى صاغمال ناقه‌يه وجنوبى سود صغان آدمه تشبيه ايلكله بوفقره‌لرده
مجاز واستعارهٔ مكنيه وتخييليه وترشيحيه وحسن مقابله صنعتلرنى وجه اكمل اوزره
اجرا ايلدى مفهوم كلام واشبو لغت شريفه‌يه بركسه بغض وعداوت ايلز مكركه

معاذالله تعالى كنديسنى صرصر شقاوت چارچغله تبهكار ابدى ودوچار خزى وخذلان سرمدى اوله زيرا لغت عربيه يه بغض ايلمك حاشا قرآن مبين وپيغمبر گزين طرفلرينه مؤدى اولور واشبو لغت عربيه اوزره لغات سائره يى برفرد ترجيح وتفضيل واختيار ايلز مگركه على الاختلاف المذكور سافيه يى شجو آه دن ياخود ساغيه يى شجادن ياخود ساقيه يى شجو آه دن عوض الان شخص نادان اوله ولغت مزبوره يه حالا مدينهٔ منوره ده متوارىٔ حجاب اولان وجود عاليجناب عليه صلوة الوهاب حضرتلرينك انفاس طيبه لرينك ميامن وبركاتى طيب ونزهت ايرات ايتكله لغت مرقومه يى ايكية النطق اولان بلبل وقمرى كبى ارباب بيان وبلاغت واصحاب لسن وفصاحت شاخ لسانلرى اوزره نغمات رنكين والحان دلنشين ايله ترنم وتنغم ايلديلر واول بركات سببيله لغت مرقومه يى سخنوران جهان تلقى وتداول وحسن قبول وتناول ايدرلر مادامكه بادشمال معاطف اغصانى اماله وريح جنوب ضرع لقحهٔ سحابدن لبن مطرى ادرار واساله ايلديكجه (استظلال بدولة من رفع منارها فاعلى ودل على شجرة الخلد وملك لايبلى) (استظلال) يتداول فعلنك مفعول لهيدر واستظلال كولكه لنمك معناسنه دركه مراد زير حمايت وكنف عنايتده آسوده وراحت اولنقدر (منارها) ضميرى لغته راجعدر منار ميم مفتوحه ايله يوللرده اولان علامت ونشانه دينوركه مسافه بيلمك ايچون منصوب اولان ميللردن عبارتدر (فاعلى) كلمه سنده فاء تعقيبيه در (اعلى) اعلاءدن كه يوكسلتمك معناسنه در ماضيدر (دل) دلالتدن ماضيدر (على شجرة الخلد) على نيل شجرة الخلد تقديرنده در خلد خاى معجمهٔ مضمومه ايله دوام وبقاء معناسنه اولمغله جنته دار الخلد اطلاق اولنور پس شجرهٔ خلددن مراد اشجار جنت ياخود شجرهٔ طوبادر ياخود ملك لايبلى يه سبب اولان كلمهٔ شهادتدر (لايبلى) بلاء لفظندنكه كتاب وزننده چوريمك معناسنه در مستقبل منفيدر ومراد نعيم جنان وقرب ورضاى حضرت رحماندر مفهوم ناس لغت مزبوره يى الى يوم القيام تلقى وتداول ايلدكلرى لغت مرقومه نك اعلا منى اعلا ودلالت نيل شجرهٔ بقاء وارشاد ظفر ملك لايبلى ايدن حضرت مصطفانك زير طوباى دولتلرنده استظلال ومظهر آسايش لايزال اولمق اميدينه مبنيدر زيرا كتاب وسنت لغت مرقومه اوزره اولمغله مداومت ومراعاتله نائل مأمول اولمق مسئولدر ياخود استظلالا قولى لغت مزبوره نك وصف سابقله متصف اولديغنه علتدر بوكا كوره اشبو لغت عربيه اوصاف مسروده ايله متصف والى يوم القيام باقى وبردوام وبين الانام مقبول ومتداول اولمسى دولت محمديه ايله مستظل يعنى شريعت مصطفويه لسان مزبوره اوزره واقع وروز حشره قدر شمس منير آسالامع وتطرق زوالدن امين اولمغله لامحاله انقراض زمانه قدر بين الانام بالعز والاكرام باقى ومستمر الدوام اوله جغى مالا كلامدر استطراد مفهوم

مزبوره تدقيق اولندقده هميشه تقويت دين محمدى وترويج وتمكين شرع احمدى ايلك عمدهٔ مطلب ومقصدى اولان اشبو زير سايهٔ رأفتنده آسوده وكاپستر حمايتنده غنوده اولديغمز دولت عليهٔ عثمانيه كه فى الحقيقة دولت محمديه در الى يوم القيام جاويد ومستدام واندراس وانقلابدن مصون وانتكاس وانتكابدن مأمون اوله جغى دقيقه شناسانه روشنادر وفقرهٔ مرقومه ده اقتباس ياخود تلميح اولديغى وارستهٔ تلويحدر (وكيف لا والفصاحة ارج بغير ثيابه لايعبق والسعادة صب سوى تراب بابه لايعشق ★ اذا تنفس من ناديك ريحان ★ تأرجت من قميص الصبح اردان (وكيف لا) تركيبى وكيف لاتكون هذه اللغة الشريفة بهذه الاوصاف المذكورة منسوبة الى النبى عليه الصلوة والسلام باقية ببقاء شريعته وكتابه وسنته تقديرنده در يعنى اشبو لغت عربيهٔ موصوفه نيجه حضرت رسول كزينه منسوب وشريعتى وكتاب وسنتنك دوام وبقاسيله دائم وباقى اولمز (والفصاحة) قولنده واو حاليه در (الارج) فتحتيله بك خوشبو عطره دينور (ثيابه) ضميرى حضرت پيغمبره راجعدر ثياب ثوبك جمعيدر (لايعبق) عبق لفظندن كه فتحتيله برنسنه يه طيب صيوانمق معناسنه در مستقبل منفيدر (الصب) صاد مفتوحه ايله عاشق ديمكدر (بابه) ضميرى پيغمبره راجعدر (تنفس) كلمه سى تنفسدن ماضيدر نفسلنمك معناسنه در نوراده مراد رايحه نك ياپلسيدر (ناديك) لفظنده خطاب جناب رسول عاليجنابه در نادى مجلس معناسنه در بعض نسخه ده وادى مرسومدر (ريحان) رايحهٔ طيبه ديمكدر (تأرجت) تأرجدن ماضئ مؤنثدر رايحه ياپلوب هر يرى طوتمق معناسنه در (القميص) كوملكه دينور (الاردان) جمع ردن دروردن رانك ضميله ثوبك يكنه دينور مفهوم كلام اشبو لغت عربيه نه كونه وصف مزبور ايله حضرت نبويه منسوب وشريعتى باقى اولدقجه اولدخى باقى وجمله عندنده مطلوب ومرغوب اولمز البته نسبت وبقاء واعتبارى دركاردر زيرا فصاحت وسعادت بولغته خصيصه ومنحصردر كويا كه فصاحت برخوشبو عطردر كه ثوب نبويدن غيريه سوده اولمز وسعادت برعاشقدر كه تراب باب مصطفويدن ماعدايه مائل ودلربوده اولمز مؤلف مرحومك قلب عاشقانه سنه وصف نبوى خلالنده وجد وهيجان طارى اولمغله فرط شوق وانجذابندن قلب وقالبيله طرف اشرفلرينه متوجه اولوب اشبو بيتى ايراد وانشاد ايلمشدر يعنى يارسول الله جناب شريفكزك مجلس منيفلرندن بررايحه طيبه تنفس وهبوب ايلدكده درحال آفاق واقطاره منتشر اولمغله قميص فجرك اكمامندن عطر جهانكير متأرج ومتوهج اولور صبحى برشخصه وفجرك ظهورنده اضوآء وانوارك صورت مبسوطه سنى كوملكه وشرق وغربه مستطيل اولان آيدنلغى كوملكك يكلرينه تشبيه ايلمشدر وصبحله تقييدى روايح وازهارك شدت

وکرمیتلری اکثر صباح وقتنده اولدیغنه مبنیدر وبیت مزبور بحر بسیطدندر وفقرهٔ اولاده و بیت مذکورده استعارهٔ مکنیه وتخییلیه وترشیحیه اولوب وقوت انسجام وتهذیب غنی عن الاعلا مدر وتنفس عنوانی ایهام تناسبی متضمندر زیرا تنفس صباح بری اغارمق معناسنده مستعملدر (وما اجدر هذ اللسان وهوحبیب النفس وعشیق الطبع و سمیر ضمیر الجمع وقد وقف علی ثنیة الوداع وهم قبلی مزنه بالاقلاع بان یعتنق ضما والتزاما کالاحبة لدی التودیع ویکرم بنقل الخطوات حالة التشییع) (ما اجدر) کلمه‌سی فعل تعجبدر ذکری آتی بان یعتنق کلمه‌سنده اولان ظرف آنك متعلقیدر (وهو حبیب النفس) ترکیبی جملهٔ معترضه‌در (هو) ضمیری لسانه راجعدر (حبیب وعشیق) محبوب ومعشوق معنالرینه‌در عشیق الطبع اذواق سلیمه اصحابنه محبتی طبیعیدر دیمکدر (سمیر) سمیر وزننده مصاحب دیمکدر (ضمیر) خاطره دینور (الجمع) جماعت دیمکدر مراد انواع ادب ولطائف و اصناف ملح وظرائفله منادمت ومصاحبت ایدن جماعات مختلفه دیمکدر (وقف) وقوفدنکه طورمق معناسنه‌در ماضیدر (ثنیه) ثای مثلثه ونونله علیه وزننده صرب یوقش یوله دینور وثنیة الوداع مدینهٔ منوره‌نك شام جهتنده واقع فناسنده برعقبه‌درکه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم غزایه کیدرکن اهل مدینه کندیلرنی وبرمحله عسکر ارسالنده کندیلری عسکری اوراده وداع ایدرلر ایدی بوجهتله بوراده تعبیر مذکور لطافتی متضمندر (هم) کلمه‌سی هم ماده‌سندنکه قصد واهتمام معناسنه‌در ماضیدر (قبلی) قاف مکسوره ایله قبله جانبنه منسوب دیمکدر (مزنه) ضمیری لسانه راجعدر مزن یغمورلی سحابه دینور وقبلی‌یی تخصیص اکثری جنوب جهتندن ظهور ایدن سحاب یغمورلی اولدیغنه مبنیدر (الاقلاع) همزه‌نك کسریله سحاب صیریلوب آچلمق معناسنه‌در یعتنق اعتناقدنکه بیونه صارلمق معناسنه‌در مضارعدر ضم والتزامدن مراد قوجمقدر (الاحبه) حبیبك جمعیدر (لدی) عند معناسنه‌در (التودیع) وداع ایلك معناسنه‌در (یکرم) اکرامدن یاخود تکریمدن مضارع مجهولدر (الخطوات) خطوه‌نك جمعیدرکه آدیمه دینور (الاثار) اثرك جمعیدرکه ایزه دینور (التشییع) برآدمی کونده‌ری کیتمك معناسنه‌در مفهوم کلام اشبو لسان عربی ذاتنده نفسك محبوبی وطبعك معشوقی واصحاب ادب ولطائفك ندیم خاطری اولوب حال بوکه رحلت وانتقاله عزم وقصد ایلمکله حالاثنیة الوداعده تودیع ایچون واقف وسحاب قبلیسی آفاق واطرافدن صیریلوب برطرف اولمغه مشرفدر لغت مرقومه وداع وقتنده اصدقای احباب کبی آغوشه چکوب بیونه صارلمغه وفراقدن متأثر ومتأسف اولمغه عجب لایق وتشییع حالنده عقبنجه نقل خطوات اعزار واکرامه زهی مستحقدر بوفقره‌لرده تمثیل طریقیله

علم لغته بغایت تشویق واغرا وشاننه رعایت وهمان استحصالنه اهتمام واعتنا ایلکی امر وایما ایلمشــدر زیرا علم مزبور سفر براولمغله ثنیهٔ وداعده واقف کبی اولمشدر آنی تشییع وتکریم ایده رك نه حال ایسه ممکن مرتبه استفاده واستفاضه یه سعی بلیغ وهمت بیدریغ اولنمق اهم والزمدر وقبلی مزن تعبیری علم مزبورك ولسان مرقومك منشأی حجاز [والحکمة یمان] حدیثی اوزره یمن جانبی اولدیغنه وثنیة الوداع تعبیری خاصة جوهر فصاحت وبیان مدینه یه منحصر اولدیغنه اشارتدر نته که اشبو قطعه سید شریفدن منقولدر

شمس علم ازافق برج عرب طالع شد ★ استو ایافت ولی در وسط ملك عجم یافت در روم زوال ازاثر کثرت عرف ★ جرم بی نور وضیا ماند درین دار الم وفقرهٔ مذکوره ده کذلك آتیه لرده مضمون اولان تهذیب وتأدیب وانسجام وترصیعات وسائر وجوه محسنات اهل بدیعك معلوملریدر (والی الیوم نال القوم به المراتب والحظوظ وجعلوا حماطة جلجلانهم لوحة المحفوظ) (الیوم) کلمه سنده حرف تعریف عهد حضوری یه محمولدر (نال) نیلدن ماضیدر (به) کلمه سنده باسببیه در ضمیر لسانه راجعدر (المراتب) مرتبه نك جمعیدر (الحظوظ) حظك جمعیدر حصه ونصیب معناسنه در (الحماطة) حای مهمله فصیحه ایله صمیم وخالص معناسـنه در (الجلجلان) جیملرك ضمیله حبة القلب معناسنه در سویدا تعبیر اولنان نقطهٔ قلبیه در مردم دیده منزلنده در (اللوح) لام مفتوحه ایله صفحه معناسنه در (المحفوظ) اختلالدن حفظ اولنمش خاص دیمکدر وبوتعبیر تعظیمی مشعردر وفقرهٔ مزبوره تضمینی متضمندر مفهوم کلام بووقته قدر اهل لغت علم مزبوره سببیله نیجه مراتب عظیمه وحظوظ جسیمه یه نائل اولوب وعلم مرقومك لوح محفوظنی یعنی صحایف مضبوطه لرنی صمیم سویدای قلب ایلدیلر یعنی کثرت ملازمت ووفرت مداومتله صحیفهٔ خاطرلرینه نقش ایدوب کویا که قلبلرنی کتاب ایلدیلر بوتقریر مبالغه یی مشتمل اولمغله حذف مضاف تصــویرندن ارجحدر (وفاح من زهرتلك الخمائل وان اخطأه صوب الغیوث الهواطل ماتتولع به الارواح لاالریاح وتزهی به الالسن لاالاغصن ویطلع طلعة البشر لاالشجر ویجلوه المنطق السحار لاالاسحار) (فاح) فوحدن که کوزل رایحه قوقق معناسـنه در ماضیدر (الزهر) نهر وزننـده جمع زهره درکه چیچکه دینور (الخمائل) خمیله نك جمعیدر که اوزون اوزادی صیق اغاجلغه دینور خیابان تعبیر اولنور (وان اخطأه)ترکیبنده ان وصلیه در اخطأ کلمه سی اخطاء ماده سندن ماضیدر عدم اصابت معناسـنه در (الصوب) صاد مفتوحه ایله نزول معناســنه در (الغیوث) غیثك جمعیدر که یغموره دینور (الهواطل) هاطــله نك جمعیدر ایری قطره لی اوله رق صاغانقلی

يغموره دينور يغمور سببيله چچكلر مطرا و رايحه‌لری منتشر اولور ايكن ازهار لغتك روايحی طبيعی اولمغله خارجدن ترويجه محتاج اولمديغنی اشعار ايدر (تتولع) تولعدنكه بر نسنه‌يه دوشكون حريص اولمق معناسنه‌در مستقبلدر بوراده استشمامه دوشكون اولمق مراددر (الارواح) روحك جمعيدركه جان معناسنه‌در (تزهی) زهودنكه فخر ومباهات ايلمك معناسنه‌در مضارع مجهولدر (الاغصن) غصنك جمعيدركه تازه داله دينور (يطلع) اطلاعدنكه افعال بابندندر مضارعدر اظهار معناسنه‌در وخرمانك چچكی منزلنده اولان ابتدا يمشی بلورمك معناسنه‌در (الطلع) طای مفتوحه ايله خرمانك چچكنه دينور (بشر) انسانه دينور شجردن مراد خاصة خرما اغاجيدر زيرا بين العرب شجر مطلق خرما اغاجندن عبارتدر [وان من شجر شجرة لايسقط ورقها وانها لمثل المؤمن اخبرونی ماهی] حديث شريفندن الاوهی النخلة عبارتيله بيان بيورلدی (يجلوه) ضميری مايه راجعدر يجلو جلادن مستقبلدركه ظاهر ايلمك معناسنه‌در (المنطق) منزل وزننده نطق وكلام معناسنه‌در (السحار) سحردن مبالغه فاعلدر (الاسحار) سحرك جمعيدركه طلوع فجردن مقدمجه وقت لطيفه دينور فقرات مزبوره حسن بيان و تناسب و ترشيح و تجزئه وجناس اشتقاق وتلميح صنايعنی محتوی اولدقلری وارستهٔ تصريحدر مفهوم كلام اول خيابان مشابه‌سنده اولان تأليفلرينك چچك كبی طيب وخوشمنظر اولان عبارات نظار تمياتلرندن هر نقدر غيوث هواطل صفتنده اولان ميل و رغبت و اقبال و توقير و اجلال اصابت ايلديسه‌ده رياح واهويهٔ عارضه‌نك تعرضی اولميوب انجق ارواحك استنشاق واستشمام وترطيب دماغ ايليه‌جكی وشاخ اشجارك مدخلی اولميوب همان كنديسيله لسانلر تفاخر ايليه‌جكی و ثمره واثرمسنی شجرك مناسبتی اوليه‌رق سادات وعلمای بشر اظهار ايده‌جكی و وقت سحرك دخلی اوليه‌رق همان سحر حلال كبی قلوب سامعينی تسخير ايليه‌جكی روايح طيبه ومأثر بهيه فايح ولايح اولمشدر بوفقره‌ده علومدٔ معتبر اولان [خذوا العلوم من افواه الرجال] مالمجهٔ السنهٔ اساتذه وافواه جهابذه‌دن اخذ و ضبط و اربابنه مراجعتسز صحف و اوراقه وسيلهٔ استحصالی عدم ربط ايلمكه اشارت اولديغی خفی دكلدر خصوصا منقولات كه علم لغت و حديث و تفسيره متعلق اولان علومدر تصحيف و تحريف استيلاسيله بهمه حال اربابنه مراجعت واجبهٔ احوالدندر (تصان عن الخبط اوراق عليها اشتملت ويترفع عن السقوط نضيج ثمر اشجاره احتملت من لطف بلاغة لسانهم مايفضح فروع الاس رجل جعدها ماشطة الصبا ومن حسن بيانهم ماسلب الغصن رشاقته فقلق اضطرابا شاه اوابی) (تصان) صوندن كه صاقلمق معناسنه‌در مضارع مجهولدر (الخبط) ربط وزننده بصديغی يری يوقليه‌رق واكليه‌رق كورلمدن يوريوب

دوشمك

دوشمك و دكنكله اغاجك اوراسنه بوراسنه چارپه‌رق يپراق سلكمك معناسنه‌در
بوراده بو معنا مراددر (الاوراق) ورقك جمعيدر يپراغه وكاغد طلمه‌سنه دينور
(عليها) ضميرى خمائله راجعـدر مؤخر اشتملت لفظنه متعلقدر (يترفع) ترفعدن
مضارعدر رفعتلنمك معناسنه‌در (النضيج) امير وزننده منضوج معناسـنه‌دركه
پشوب كمالنى بولمش ميوه و ات مقوله‌سـنه دينور (الثمر) ثاى مثلثة مفتوحه ايله
ميوه‌يه دينـور مفردى ثمره‌در (اشجاره) ضميرى ثمره عائددر اشجاره احتملت
جمله‌سى نضيجك صفتيدر (يفضح) افضاحدن كه رسواى ايلك معناسنه‌در مضارعدر
(الفروع) فرعك جمعـيدر كه بوراده اغاجك داللرى مراددر (آلاس) ناس
وزننده مرسين اغاجنه دينـور (رجل) ترجيلدن كه طرامق معناسنه‌در ماضيدر
(الجعد) رعد وزننده قيورجق صاچه دينور (الماشطة) يوز يازيجى وخاتونلرى
بزه‌يجى قادينه دينور (الصبا) بهار موسمنده مطلع شمس سمتندن اسن لطيف يله
دينور ماشطة الصبا تركيبى لجين الماء قبيلندندر (استلب) استلابدن كه قاپمق معناسنه‌در
ماضيدر (الغصن) مفعول اوليدر (رشاقته) مفعول ثانيدر نته كه محكمه‌ده مفعولينه
تعديسى مصرحـدر ومؤلفه كوره الغصن مفعولدر رشاقته بدل اشتمالدر و رشاقه
قامتك لطيف وموزون اولمسنه دينور (قلق) علم وزننده قلق لفظندن كه فتحتينله‌در
ماضيدر بيقرار اولمق معناسنه‌در اضطرابا مفعول مطلقدر ياخود مضطربا تأويليله
حالدر (شاه) اراد معناسنه‌در رسواه شاه بذلك القلق سبكنده‌در (ابى) امتنع
معناسنه‌در مفهوم كلام خمائل مزبوره‌نك مشتمل اولديغى اوراق معلمسز واستادسز
خود بخود خبط و لذت روحانى ايراثى جهتيله اثمار يانعه منزلنـده اولان كلمات
وعباراتى كه اشجار مثابه‌سنده اولان كتبلرى ياخود اربابى حامل اولمشـدر تحقير
وازدرآء وشانته عدم رعايت مثللو معاملاتدن مصـون وانحطاط قدر ومنزلتدن
متعالى اولمق واجبدر واصحاب لغتك لطائف بلاغت لسانلرى جمله‌سـندن بر لطيفهٔ
عجيبه واردركه سبمى قامت وموزون اندام اولان مرسين فدانك ماشطهٔ باد صبا
قيورجقلرنى طرايوب بسط واصلاح ايلديكى زلف مثابه‌سنده اولان فروع واغصاننى
لطافت جهتنده رسواى ايدر ومحاسن نطق وبيانلرى جعدن بر كونه بديعهٔ غريبه
واردركه تازه ورشيق القد اولان نهال موزونلرك تناسب ورشاقتلرنى سلب وازاله
ايلكله اختيارا واضطرارا آنلرى مضطرب و بيقرار ايلر يعنى علم مزبوره نسبت
آنلرك حسن ولطافت ونضارتى معدوم مثابه‌سنده‌در مؤلف فقرهٔ اولاده علم مزبورك
محافظه‌سنه همت واساتذه‌دن اخذ واستحصالنه واول اثناده كمال ادبه اهتمام ورعايت
ونكات و مزايا ودقايقنه امعان و دقت ايلكه ارشاد واشارت ايلمشـدر و فقرات
مزبوره التزام ومقابله ومبالغه وترصيع واستعارهٔ مكنيه وتخييليه‌يى حاوى وآسه

فروع اسنادی ایهام تناسب لطافتنی محتوی اولدیغی غیر متواریدر (ولله صبابة من الخلفاء الحنفاء والملوك العظماء الذين تقلبوا فى اعطاف الفضل و اعجبوا بالمنطق الفصل وتفكهوا بثمار الادب الغض واولعوا بابكار المعانى ولع المفترع المقتض) (لله) كلمه سنده لام تخصيصیه در للهدر صبابة و لله جزاء صبابة سبكنده در تفخيم وتهويل وذكر اولنه جغك حق مجازاتنده عجز و قصوری اظهار موقعنده عربلر بوكونه تعبير ايدرلر مثلا لله انت ولله درك ولله ابوك و لله فلان ديرلر اصلى درك ودرايك ودر فلان ايدى مضاف اليه مضاف محذوف مقامنه اقامه اولدی يعنى حق عوض ومكافاتى ادا خارج طوق بشر اولمغله حضرت خالق الخير والشره مفوض ومختصدر ديمكدر (صبابة) صاد مضمومه ايله بقيه معناسنه در اعرابى مرفوعدر (الخلفاء) خليفه نك جمعيدر كه سيرت حضرت مصطفويه اوزره اولان پادشاه اسلامه اطلاق اولنور (الحنفاء) حنيفك جمعيدر اسلامى كامل متعبدودين مبينه صميمى مائل ديمكدر (تقلبوا) تقلبدن ماضيدر تقلب برى اوته دونشدرمك معناسنه در (الاعطاف) عطف لفظندن جمعدر وعطف عين مكسوره ايله رداء وشاله دينور (اعجبوا) اعجابدن كه عجب وبريجى بر نسنه ايراد ايلك معناسنه در ماضيدر (الفصل) صاد مهمله ايله اصل وزننده بمعنى فاعلدر بعض معانى يى بعضندن ياخود كلام بليغى ياخود كلام حقى غيردن فصل ايدن كلامه دينور وبمعنى مفعول اولمق دخى محتملدر (تفكهوا) تفكه لفظندن ماضيدر كه فاكهه لنمك معناسنه در (الغض) غين وضاد معجمتينله غضاضه دن وصفدر تر وتازه ديمكدر (اولعوا) ايلاعدن ماضيدر مجهولا تلفظى شايعدر بر نسنه يه دوشكون حريص اولمق معناسنه در (الابكار) بكر لفظنك جمعيدر ابكار المعانى تركيبى المعانى المبتكرة سبكنده در فرد واحدك كشف و ابراز ايلديكى معانى مخدره ديمكدر (الولع) فتحتينله حرص معناسنه در (المفترع) فا ايله افتراعدن كه بكارت ازاله ايلك معناسنه در اسم فاعلدر (المقتض) قافله اقتضاضدن اسم فاعلدر افتراع معناسنه اولمغله تأكيد اولور مؤلف بونكله سلاطين سالفه نك علم مزبوره كمال حرص وميل ورغبتلرنى اشعار ايلشدر وفقرۀ مرسومه التزام وحسن مقابله ومجازاتى مشتملدر مفهوم كلام حضرت بارى عز شانه اول خلفاى حنفاء و ملوك عظماء بقيه لرينه حسن جزا ايله معامله ايليه كه آنلر فضل وكمال رداسنده متقلب ونطق فصيح وفاصللريله قلوب اهل بيانه معجب وادب ومعرفتك تر وتازه اولان ميوه لريله متفكه و ابكار معانى كشفنه ابكار بكارتلرنى ازاله ايدن كمسه كبى مولع و حريص اولمشلر ايدى (شمل القوم اصطناعهم وطربت لكلمهم اغر اسماعهم بل انعش الجدود العواثر الطافهم واهتزت لا كنساء حلل الحمد اعطافهم) (شمل) شمل وشمولدن كه عموم معناسنه در

ماضیدر (القوم) مفعولیدر (اصطناعهم) فاعلیدر اصطناع معروف واحسان
معناسنه‌در (طربت) طرب لفظندن ماضیدر فرحت و نشطت معناسنه در
(كلمهم) ضمیری قومه راجعدر وكلم كتف وزننده كلمه‌نك جمع جنسیدر بوراده
كلام مراددر (الغر) غین معجمهٔ مضمومه ایله غره‌نك یاخود اغرك جمعیدر واضح
وبین معناسنه‌در اوله كوره مبالغه‌یی متضمن اولور (اسماعهم) ضمیری خلفایه
راجعدر اسماع سمعك جمعیدر بوراده قولاق مراددر انعش انعاشدنكه یوقاری
قالدرمق معناسنه‌در ماضیدر (الجدود) جدك جمعیدركه حظ وبخت معناسنه‌در
(العواثر) ثای مثلثه ایله جمع عاثردركه عثاردن اسم فاعلدركه ایاق قایوب یقلمق
معناسنه‌در كبوه وسقوطه مشرف بختلر دیمكدر نته‌كه عمرو بن حارث دخی اشبو
★ بلی نحن كنا اهلها فابادنا صروف اللیالی والجدود العواثر ★ بیتنده تعبیر مزبوری
ایراد ایلدی (الالطاف) شارح همزهٔ مكسوره ایله تقیید ایلمكله ملاطفه و معامله
بالمجامله معناسنه اولور لكن اسم اولان لطفدن جمع اولمق مبنا و معنا جهتلریله
انسبدر (اهتزت) اهتزازدنكه شوق وسرور سببیله جنبشه كلمك معناسنه در
ماضیدر (الاكتساء) كسوتلنمك معناسنه‌در (حلل) صرد وزننده حله‌نك
جمعیدر بری بری اوزره كیلان ایكی قات لباسه دینور بعده خلعت فاخره ده
استعمال اولندی بوراده حله عنوانیله ایرادی كثرت وفاخریتنه اشارتدر (الاعطاف)
عطفك جمعیدركه عین مكسوره ایله یانه دینور جنب معناسنه‌در بوراده ذات
مراددر فقرهٔ مرقومه التزام واستعارهٔ مكنیه‌یی متضمندر مفهوم كلام ذكر اولنان
خلفای عظامك احسان واكراملری ارباب علم لغته شامل وارزان وكلمات بینه‌لرنی
استماعله سامعه‌لری مسرور وشادان اولوب كبوه وسقوطه مشرف اولان بخت
وقدر وشانلرنی تراب مذلتدن اعلا وبو وجهله ثنای جمیل وذكر جزیل خلعت
فاخره‌سنی اكتسابه شوق وخواهشله بذل همت ایدرلر ایدی (راموا تخلید الذكر
بالانعام علی الاعلام وارادوا ان یعیشوا بعمر ثان بعد مشارفة الحمام) (راموا) رومدنكه
طلب معناسنه‌در ماضیدر (تخلید) ادامه وابقاء معناسنه‌در (الاعلام) همزه‌نك
فتحیله علمك جمعیدر مراد مشاهیر علمای ادبدر (ثان) عمرك صفتیدر ذكر جمیلی
السنه‌ده دائم وباقی اولان آدم (الثناء) كفیل عمر ثان مؤداسنجه دائما حیاتده اولمش
اولور بو فقیرك اوائلده ضرب ایلدیكی ابیاتدندر كه بو مضمونه مقاربدر ★ آدم
اولدركه ایاغن چكیجك دنیادن ★ ذكر بالخیر ایله خلق ایچره كوزل آدی قاله ★ آدم
لفظنك ایاغی میمدر (المشارفة) مقاربه وزننده ومرادفیدر (الحمام) كتاب وزننده
موت معناسنه‌در مفهوم كلام سلاطین مشار الیهم ذكر اولنان علماء زمره‌سنه انعام
واحسان ایله الی یوم القیام السنهٔ انامده اذكار جمیله‌لری بر دوام وخرامان روضهٔ

بقاء اولدقدنصكره دخی عمر ثانی وحیات ثالی بلكه زندكانئ جاودانیله متعیش اولمغی
قصد وطلب واراده ایلدیلر (طواهم الدهر فلم یبق لاعلام العلوم رافع ولاعن
حریمها الذی هتكته اللیالی مدافع) (طواهم) ضمیری سلاطینه راجعدر طواطی
لفظندن كه دوروب بوكمك معناسنه‌در ماضی در مراد فناء واعدامدر (الاعلام)
همزهٔ مفتوحه ایله علمك جمعیدر نشان ایچون دیكلمش میله وسنجاغه دینور (الحریم)
بر نسنه‌نك چوره‌سنه دینور بوراده حرم مراددر (هتكته) ضمیری حریمه راجعدر
هتك پرده‌یی یرتمق معناسنه‌در فقرهٔ مزبوره التزام ومجاز عقلی واستعارهٔ مكنیه
وجناس اشتقاق وترشیحی مشتملدر (اللیالی) مراد حوادث دهردر (المدافع)
مدافعه‌دن اسم فاعلدر مفهوم كلام ذكر اولنان سلاطین عظامك دست زمان
طومار حیاتلرنی طی ایلكله الحالة هذه اعلام علومی رافع ونوائب دهرك پرده‌سنی
چاك وحرمتنی انتهاك ایلدیكی حریم علومدن مصائب ونوازلی مدافع حامی ومحافظ
قالمدی (بل زعم الشامتون بالعلم وبطلا به والقائلون بدولة الجهل واحزابه ان
الزمان بمثلهم لایجود وان وقتا قد مضی لا یعود) (الشامتون) شماته‌دن كه بر
آدمك مصیبتنه فرحناك اولمق معناسنه‌در اسم فاعلدر (الاحزاب) حزبك جمعیدر
جماعت یاخود ناصر ومعین معناسنه‌در (مثلهم) ضمیری سلاطینه راجعدر (لایجود)
جوددن مستقبل منفیدر بوراده جود اعطاء معناسنه محمولدر زیرا سخاء معناسنه حمل
اولنسه امثاللری اولوب لكن زمان بخلندن ناشی حیز وجوده اتیان ایلز مفهومنی
مشعر اولمغله غرضه منافی اولور نته كه مطولده ان الزمان بمثله لبخیل مصراعنده
ایهام مزبوری اشعار ایلمشدر (لایعود) لایرجع معناسنه‌در مفهوم كلام بلكه علم
شریفك وطلابنك وجه مذكور اوزره دوچار اولدقلری نوائب ومصائبلرینه
شماتت ودولت جهل وشوكت اعوان واحزابیله تفاخر وبقاء ودوامنه حكم ایدن
كمسه‌لر من بعد زمان اول مروج بازار علم وعرفان اولان سلاطینك امثالنی اتیان
ایلز وعلك واربابنك رونق ورواج بولدقلری وقت ماضی بردخی عودت قیلز دیو
زعم ایلدیلر فقرهٔ مزبوره‌ده كائن استعاره ومجاز عقلی والتزام معلوم اعلامدر
(فرد علیهم الدهر مراغما انوفهم وتبین الامر بالضد جالبا حتوفهم) (علیهم)
ضمیری شامتون وقائلونه راجعدر (الدهر) رد فعلنك فاعلیدر (المراغم) مراغمه‌دن
اسم فاعلدر ومراغمهٔ انف برونی طپراغه سوردرمك معناسنه‌در تذلیل وتحقیردن
كنایه‌در (تبین) ظهر معناسنه‌در (الامر) حال وشان دیمكدر تبین فعلنك فاعلیدر
یاخود تبین متعدی اولمغله مفعولیدر ضمیر فاعل دهره راجعدر (الجالب) جلبدن
اسم فاعلدر (الحتوف) حای مهملهٔ مضمومه ایله حتفك جمعیدركه هلاك معناسنه‌در
فقرهٔ مزبوره مجاز وترصیع والتزامی حاویدر مفهوم كلام كرچه شامتون اویلجه

زعم واعتقاد ایلدیلر لکن زمان اولمقوله بدکان نادانلرك رغمالا نوفهم زعملرنی صرف
وتحویلدن بشقه کندیلری تذلیل وتحقیر بلکه داء العضال حسد ایله قهر وتدمیرلرنی
جلب ایچون خلاف مأمولارنی اظهار ایلدی (فطلع صبح النجح من آفاق حسن
الاتفاق وتباشر ارباب تلك السلع بنفاق الاسواق) (فای) فطلع تفسیریه‌در
(النجح) نون مضمومه ایله فوز وظفر معناسنه‌در (آفاق) افقك جمعیدر که اطراف
وجوانب دیئور (تباشر) کلمه‌سی تباشردن ماضی‌در مژده‌لشمك معناسنه‌در (السلع)
سینك کسریله سلعه‌نك جمعیدر که تجارت مالنه دینور بضاعه کبی (النفاق) سحاب
وزننده رواج معناسنه‌در (الاسواق) سوقك جمعیدر مراد سوق علم در فقرهٔ
مزبوره نوع ترصیع ومجاز واستعاره‌یی مشتملدر مفهوم کلام زمان اشخاص مزبوره‌یی
رد ایدوب ارباب علمك مطلوبلرینه فوز وظفر صباحی حسن اتفاقیهٔ دهر فلکنك
آفاقندن طالع وعیان وپازار علم اصحابی متاع کسا دزدهٔ علوملرینك رواج واشتهاریله
متبشر وشادان اولدیلر (وناهض ملوك العدل لتنفیذ الاحکام مالك رق العلوم ورقبة
الکلام) (ناهض) مناهضه‌دن که مقاومه معناسنه‌در ماضیدر (التنفیذ) امضاء
وتأثیر معناسنه‌در (الاحکام) احکام العلم تأویلنده‌در (مالك) لفظی ناهض فعلنك
فاعلیدر ملوك مفعولیدر (الرق) راء مکسوره ایله عبودیت وجهیله اولان ملکه
دینور (الرقبة) رانك کسریله بیونه بغلدقلری ایپه دینور بوراده رقبه اولیدی
سبك نظم ایکی وجهله الطف اولور ایدی ظاهرا ینه نسخه اویله اولوب لکن
تحریف اولنمشدر فقرهٔ مزبوره استعاره وجناس اشتقاق وذکر ممدوحه حسن تخلص
صنعتلرنی مشتملدر مفهوم کلام احکام علمك من بعد کما فی الاسبق تنفیذ واجراسی
ضمننده رق علومه ورقبهٔ کلامه مالك اولان ذات ملوك عدله مراجعت وقیام ایلدی
(برهان الاساطین الاعلام سلطان سلاطین الاسلام غرة وجه اللیالی قمر براقع
الترافع والتعالی عاقد الویة فنون العلم کلها شاهر سیوف العدل برد الغرار الی
الاجفان بسلها مقلدا عناق البرایا بالتحقیق طوق امتنانه مقرط اذان اللیالی علی
مابلغ المسامع شنوف بیانه ممهد الدین ومؤیده مسدد الملك ومشیده) (برهان)
حجت معناسنه‌در (الاساطین) اسطوانه‌نك جمعیدر که دینور ستون معناسنه‌در
(الاعلام) علمك جمعیدر بوراده مراد سادات اولمق محتملدر بو فقره ترصیع بدیع
وجناس والتزامی حاویدر (براقع) مرور ایلدی (الترافع) رفعتدن (والتعالی)
علودن تفاعلدر بو فقره جناس مصحفی مشتملدر وغره‌یی لیالی‌یه اضافه حسن بلاغتدر
(عاقد) عقددن که بغلق معناسنه‌در اسم فاعلدر (الالویة) لوانك جمعیدر که
بیراغه دینور (کلها) تأکیددر بو فقره مبالغه استعارهٔ مکنیه وتصریحیه‌یی

حاویدر (الشاهر) شهردن که قلج صیرمق معناسنه‌در اسم فاعلدر (اغرار) غین معجمهٔ مکسوره ایله قلجه دینور واویقویه دینور (الاجفان) جفنك جمیدر قلج قنه و کوز قپاغنه دینور بو فقره‌ده تأکید وایهام تناسب ومقابله واستعاره‌یی حاویدر (المقلد) تقلیددن که بیونه قلاده کچورمك معناسنه‌در اسم فاعلدر (الاعناق) عنقك جمیدر بیونه دینور (البرایا) بریه‌نك جمیدر مخلوق معناسنه‌در (طوق) شوق وزننده بیونه کچوریلان حلقه‌یه دینور (الامتنان) احسان معناسنه‌در مقلد ایله تحقیق حسن مقابله‌در بو فقره مبالغه واستعاره‌یی مشتملدر (المقرط) تقریطدن که قولغه کوپه کچورمك معناسنه‌در اسم فاعلدر بوراده تزیین مراددر (المسامع) مسمعك جمیدر که منبر وزننده‌در قولغه دینور (الشنوف) شنفك جمیدر که شین مکسوره ایله‌در صالقم کوپه‌یه دینور مراد زینتدر وشنوف مقرط لفظنك مفعولیدر بوفقره استعاره ومراعات تنظیری مشتملدر (الممهد) تمهیددن اسم فاعلدر که دوزلتمك معناسنه‌در (المؤید) تأییدن اسم فاعلدر تأیید تقویت معناسنه‌در مؤید وممهد کله‌لری ممدوحنك القابنه اشارتدر (المسدد) تسدیددن اسم فاعلدر خللی ازاله ایله تقویم ایدیجی دیمکدر (المشید) تشییددن اسم فاعلدر که ترفیع معناسنه‌در مفهوم کلام پادشاه مشار الیه وجه زمانك صباح الخیری وفلك علو ورفعتك ماهی وجلهٔ فنون علوم لوالرینك عاقدی ومصائب وبلا یا تراکیله دیده‌لرده حسرت اولان خواب راحتی بسط امن وآسایشله کوزلره یاخود فتن واختلالاتدن ناشی دائما مشهور ومسلول اولان قلجلری مقتضای امن وامان اوزره قینلره رد وارجاع ایلك ضمننده تیغ عدالتك شاهری وعلی التحقیق عامهٔ خلایق کردنلرینه طوق واحسان وافضالك مقلدی ومجموع ازمنه آذاننی جمیع مسامع اهل جهانه بالغ یعنی کافهٔ انام عنده‌نده شایع ومعروف اولدیغی اوزره زینت بیانیله مزین ودین مبینی مسهل ومقوی وملك کزینی مقوم ومصلح ومنتظم اولان ذاتدر تعبیرات مذکوره‌ده اولان انواع بلاغت وجزالت وارستهٔ کلفهٔ اشارتدر الابیات

(مولی ملوك الارض من فی وجهه ★ مقباس نور ایما مقباس)

مؤلف مرحومه اثنای مدح وثناده شوق وطرب کلمکله نظم جهتنه وثوب ایلدی وتغییر الاسلوب تنشیط القلوب نکته‌سنه وممدوحی اولان پادشاه نظما ونثرا مدح وتوصیفه سزا اولمق دقیقه‌سنه دخی اشارتی متضمندر (المولی) مفعل وزننده سید ومتولی امور معناسنه‌در مقدم خبردر (من) اسم موصولدر مؤخر مبتدادر (المقباس) مصباح وزننده شعله‌یه دینور (ایما) کله‌سی صفتدر ما زائده‌در ای کرچه استفهام ایچوندر لکن بویله محللرده کمالیته وعظمته دال اولور مثلا رأیت رجلا

ای رجل وایما رجل دینور کامل فی‌الرجولیة معناسنه‌در مفهوم بیت اول جمالنده نورك شعلهٔ عظیمه‌سی لامع اولان ذات جملهٔ ملوك ارضك سید واشرفیدر یاخود جمله‌سنك ولی الامریدر که شهنشاه دیمك اولور

(بدر محیا وجهه الا سنی لنا ★ مغن عن القمرین والنبراس)

(بدر) هو بدر تقدیرنده‌در (المحیا) ثریا وزننده یوزدن ظاهر اولان یره دینور (الاسنی) سناء لفظندن افعل تفضیلدر پك ضیالو وانور دیمکدر (مغن) اغناءدن اسم فعلدر غناء و کفایت ویریجی دیمکدر اصلی مغنی ایدی (القمرین) شمس وقردن عبارتدر قر مذکر اولمغله تغلیب اولندی (النبراس) نون مکسوره ایله چراغه دینور وبوتدنی طریقنه مبنیدر مفهوم بیت پادشاه مشار الیه بربدر تامدرکه زیاده‌سیله مرئی وتابدار اولان جمالی بزلره شمس وقردن وسائر شعله دار اولان چراغلردن مغنیدر

(من آسرة شرفت وجلت واعتلت ★ عن ان یقاس علاؤها بقیاس)

(الاسرة) همزه‌نك ضمیله قوم و جماعته دینور (شرفت) شرافتدن (وجلت) جلالدن (واعتلت) اعتلاءدن ماضیلردر جلال اولولق واعتلاء یوجلك معناسنه‌در بیت مرقوم جناس اشتقاق وجناس خطی واطرادی ومراعات نظیری مشتملدر مفهوم بیت شاه مشار الیه برخاندادن نشأت ایلدیکه از قدیم شریف وجلیل وعالی اولوب ورفعت وعلاسی برقیاسله قیاس اولنمقدن عالیدر

(رووا الخلافة کابرا عن کابر ★ بصحیح اسناد بلا الباس)

(رووا) روایتدن ماضئ جمعدر ضمیری اسره‌یه راجعدر (الخلافة) مفعولیدر (کابرا) فاعلدن حالدر کابرعظیم معناسنه‌در (بصحیح اسناد) ترکیبی باسناد صحیح سبکنده‌در اسناد نسبت ایلك معناسنه‌در (الباس) همزهٔ مکسوره ایله مشتبه قلمق معناسنه‌درکه تدلیس دخی دینور مؤلف خاندان ممدوحك خلافت موروثه لرنی متدین ومتشرع اولوب وشرافت حسب و اصالت نسبلری قوی الارکان اولمغله طریقهٔ تحدیث اوزره ایراد ایلدی روایت واسناد وصحیح والباس وعنعنه‌نك اداتی اولان عن کلمه‌لری محدثین اصطلاحاتندندر بو فقره ایتلاف اللفظ باللفظ بدیعه‌سنی مشتملدر مفهوم بیت اول خاندان رفیع ودودمان منیع اصحابی خلافتی ریب واشتباه واختلاطدن مبرا وشذوذ وتعلیلدن معرا اسناد صحیح ونسبت صریحله معنعن وبغیر انقطاع اتصال کامل ایله معنون کابرا عن کابر نقل وروایت یعنی بو طریقه ایله مظهر ودیعهٔ خلافت ومتصدئ امر سلطنت اولدیلر

(فروی علی عن رسول مثل ما ★ یرویه یوسف عن عمرذی الباس)

(فروی) کلمه‌سنده فاء تفصیلیه‌در (مثل مایرویه) ترکیبنده ماء مصدریه‌در وضرورت

وزن ایچون عمر کلمه سی اسکان اولندی (باس) بای موحده ایله هیبت وسطوت معناسنه‌در مفهوم بیت خلافتی علی رسولدن روایت ایلدی یوسفك باس وسطوت صاحبی عمردن روایت ایلدیکی کبی علی دیدیکی امیر شمس الدین ایله ملقبدر خاندان مرقومدن ابتدا عنوان سلطنتله معنون اولان بودر خلافتی پدری رسولدن تلقی ایلدی ورسول که اسمی محمد ابن هارون ابن ابو الفتح الجفنی الغسانی درکه انلره آل جفنه اطلاق اولنور ملوك غسان نسلندندر اولادینه بنی رسول اطلاق اولنور مرقوم رسول بغدادده عباسیه‌دن مستعصم بالله خلیفه‌نك خدمتنده اولوب اطراف واقطاره سفارتله ارسال ایلمکله رسول ایله ملقب اولمشیدی خلیفهٔ مشار الیهدن اخذ نیابتله یمن مملکتنده امیر اولدی و دولتلری نسل و ذریتلرینه انتقال ایدرك آخرلری مسعود صلاح الدینده منتهی ومنقضی اولدی بونلردنصکره طاهریه دولتی ظهور ایلدی وامیر علی شمس الدیندن اوغلو ملك منصور عمر وآندنصکره اوغلو ملك مظفر یوسف وارث خلافت اولدی بونلرك تفصیلاتی یمن تاریخنده مبسوطدر

(ورواه داود صحیحا عن عمر ★ وروی علی عنه للجلاس)

(داود وعمر) بنه ضرورت ایچون منون وساکن اولندی (رواه) ضمیری خلافته راجعدر مصدریتی حسبیله یاخود مروی تأویلیله (الجلاس) جیم مضمومه ایله جالسك جمعیدر تتمیمدر ذکر اولنان یوسفك اون ایکی نفر اوغللری وار ایدی کندیدنصکره ملك اشرف نام اوغلو برمدت جالس مسند امارت اولوب اطواری ناپجا اولمغله برادری ملك مؤید داود نزع ایدوب یکرمی بش سنه مستقلا مسندنشین خلافت اولدی بغایت فاضل وکامل ومحب علما ایدی بناء علیه پدرندن روایت ایلمامکله جدینه اسناد اولندی و صحیحا قیدی جلهنك بیعت و قبولنه وکندینك کمال استحقاقنه اشارتدر وکتب حدیثدن صحیح داوده دخی تلمیح لطیف واردر وداودك بش اوغلی وار ایدی ملك مجاهد علی سائرندن مستعد اولمغله وارث امانت خلافت اولدی

(و رواه عباس کذلك عن علی ★ و رواه اسمعیل عن عباس)

وملك مجاهدو علی وفاتندنصکره اوغلو ملك افضل عباس آندنصکره اوغلی ممدوح مؤلف ملك اشرف ممهد الدین و مؤید الاسلام اسمعیل وارث اولدی مؤلف آنك زماننده یمنه واروب قاموسی آنك اسمنه تلخیص واهدا ایلدی بغایت عالم وکامل ومحب علماء کریم وخلوق ایدی (تهب به علی ریاض المنی ریحا جنوب و شمال وتقبل بمکانه جنتان عن یمین وشمال) (تهب) هالك ضمیله هبوبدن مضارعدرکه یل اسمك معناسنه‌در (به) کلمه‌سنك ضمیری ملك اشرفه راجعدر باء سببیه‌در

(المنی) میمك ضمی والفك قصریله جمع منیه‌درکه تمنا اولنان مطلبدر (ریحا) راء مکسوره ایله ریحك تثنیه‌سیدر متعاطفین آتیینه مضافدرکه جنوب و شمالدر عامك خاصه اضافتی قبیلندندر بوفقره استعاره وشبه تفریق متضمندر (تقیل) قیل ومقیلدن مضارعدر بوراده اقامت معناسنه‌در (بمکانه) ضمیری ممدوحه راجعدر (جنتان) جنتك تثنیه‌سیدر (یمین وشمال) صاغ وصول جهتلریدر شمال کلمه‌لری شینلرك فتحی وکسریله قرائت اولنورسه بینلرنده جناس تام اولور واکر فصیح اوزره ریح فتحیله وجهت کسر ایله اولورسه جناس محرف یاخود خطی اولور وآیت کریمه‌یه اقتباس بی التباس‌در مفهوم کلام شاه مشار الیه سببیله ریاض مطالب عالمیه جنوب وشمال یللری اسوب هر طرفدن اسباب تاب وطراوت طاری وساری وآنك مکاننده صاغ وصولدن ایکی جنت قائم اولور یعنی مجلسنده اصلا اثر کدورت اولمیوب دوست و دشمنه و میرو کدایه حضوری خیر محض ونفع صرف اولوب وکندیلری جملهٔ اظهار وجه بشر و سرور ایدرلر (وتشمل علی مناکب الافاق اردیة عواطفه وتسیل طلاع الارض للارفاق اودیة عوارفه) (تشتمل) اشتمالدن مضارعدر لباسه صاریلوب بورنمك معناسنه‌در (مناکب) منکبك جمعیدر اوموزه دینور (الاردیة) رداء لفظنك جمعیدر بلدن یوقاری‌یی ستر ایدن لباسه دینور (العواطف) عاطفه‌نك جمعیدر رحم وشفقت خصلتنه دینور (تسیل) سیلاندن مضارعدر (طلاع) کتاب وزننده برنسنه‌نك طلوسنه دینور (الارفاق) اکرام وزننده نفع ولطف معناسنه‌در (الاودیة) وادی جمعیدر (العوارف) عارفه‌نك جمعیدر عطیه و احسانه دینور فقرهٔ مرقومه استعارهٔ مکنیه وتخییلیه وترشیحیه وترصیع وجناس لاحق حاوی‌در مفهوم کلام اول پادشاهك شفقت و مرحمت ردالری جملهٔ آفاق واقطارك مناکبلری اوزره ملتف ومشتمل یعنی بر واطف و عنایتلری جمیع جهانه عام و شامل و عطاء و احسانی وادیلرینك مادهٔ حیات اولان صو کبی ادرار وانعاملری کافهٔ عباده نفع ایچون یرلر طلوسنجه جاری وسائل اولنقده‌در (وتشمل رأفته البلاد والعباد ویضرب دون المحن و الاضداد الجنن و الاسداد) (تشمل) شمولدن مضارعدر (الرأفة) اسمدر کمکه ومهربانلغه دینور (یضرب) ضربدن مضارعدر (دون) دال مضمومه ایله بوراده قبل معناسندن مستعار امام و قدام معناسنه اولمق قریب معناسندن ارجحدر (المحن) عنب وزننده محنتك جمعیدر (الاضداد) ضدك جمعیدر مخالف معناسنه‌در دشمن مراددر (الجنن) صرد وزننده جنه‌نك جمعیدر پرده‌یه وقلقانه دینور مراد وقایه‌درکه حفظ ایده‌جك نسنه‌در (الاسداد) همزه‌نك فتحیله سدك جمعیدر

مفهوم كلام شاه مشار اليهك رحم ورأفتى عامهٔ بلاد وعباده عام وشامل اولوب
ملكنه وسكان وزير دستانه تطرق واستيلاء داعيه سنده اولان ارباب بغى وطغيان
واصحاب ظلم وعدوان اوكلرينه انواع حجب وحواجز ايله حائل ومانع اولمغله آفات
وعاهات مصادمه سندن حفظ وحمايه ايدر فقرهٔ مرقومه ترصيع وكنايه والتزامى
مشتملدر (ولم يسمع البليغ سوى سكوت الحوت بملتطم تيار بحار فوائده ولم ترتم
جوارى الزهر فى البحر الاخضر الا لتضاهى فرائد قلائده) (لم يسمع) سمعه دن
مستقبل مجزومدر (البليغ) مفعوليدر (سكوت الحوت) فاعليدر حوت بالغه
دينور (بملطتم) كلمه سنده باء ظرفيه در ملتطم التطامدن اسم فاعلدر برى برىله
طوقشوب شمارلشيجى ديمكدر (التيار) سياروزننده طالغه يه دينور موج معناسنه
(البحار) بحرك جمعيدر (لم ترتم) ارتماء لفظندن مستقبل مجزومدر و ارتماء آتلق
معناسنه در (الجوارى) جاريه نك جمعيدر وكمى يه دينور (الزهر) زاى مضمومه
ايله جمع ازهردر پك آق وبراق ديمكدر بوراده جوارئ زهردن مراد [فلا اقسم
بالخنس الجوار الكنس] آيهٔ كريمه سنده مذكور اولان جوارئ كنس ايله معبر
كواكب سياره دن خمسهٔ متحيره دركه زحل ومشترى ومريخ وزهره وعطارد
يلدزلريدر رجعتلرى اولمغله ياتاقلرينه عودت ايدن آهولره تشبيه اولنوب كنس اطلاق
اولندى (فى البحر الاخضر) تركيبنده فى كلمه سى ترتم لفظنه متعلقدر بحر اخضر
ديديكى بحر محيط شرقيدركه چين دكزى ديدكلريدر بوراده مراد فلكدر بو تعبير
ايهام تناسبى متضمندر (التضاهى) تشابه معناسنه در بو فقره ترصيع والتزام
ومبالغه واستعاره يى مشتملدر مفهوم كلام بليغ وفصيح زمره سى متلاطمة الامواج
اولان بحر عطاياسى موجلرنده مستغرق اولمريله حوتك سكوت طبيعيسى كبى سكوتدن
غيرى نسنه يه قادر اولمديلر بوراده حوت تعبيرى دخى ايهام تناسبى متضمندر وكواكب
زاهرهٔ مزبوره بحر اخضر فلكه انجق قلائد عطاياسنده نظم ايلديكى فرائد لطف
واحسانه ياخود قلائد اشعار وكلماتنده نظم ايلديكى فرائد معانى ولطائفنه مشابهت
ومشاكلت طلب واميدنه آتيلورلر ياخود فرائد مرقومه يه مشابهت ادعالرينه مبنى
تحقير اسكان فلك رمى وطرد ايتملريله آتيلورلر بوكه كوره بحرا خضردن بحراعظم
وآتلمرندن سقوط عكسلرى اراده اولنور انجو قسمى بحرده اولمغله بوفقره عجيب
ايتلاف و دقيقه يى مشتملدر بالاخره انجو مشابه سنده كواكب مزبوره يى بحردن
اخراجله قلائدينه نظم ايلسنه مؤدى اولور (بحر على عذوبة مائه تملأ السفائن
جواهره وتزهى بالجوارى المنشآت من بنات الخاطر زواجره) (بحر)
هو بحر تقديرنده اولمغله عندالجمهور تشبيه بليغ وعند السكاكى استعاره در (على)

مع

مع معناسـنه‌در (العذوبة) عين مضمومه ايله صويك طتلولغنه دينور (مائه) ضميرى بحره راجعدر بوتعبيرده احتراس صنعتى واردر زيرا جواهر صويى آجى اولان دريادن ظهور ايدر و مبـالغة مدحى مشتملدر (تملأ) ملأدن مسـتقبلدر (السفاين) سفينه‌نك جمعيدر كمى‌يه دينور تملا فعلنك مفعوليدر (جواهره) فاعليدر وجوهر انجو قسمنده غالبدر (تزهى) زهودن‌كه افتخار معناسنه‌در مضارع مجهولدر (الجوارى) جاريه‌نك جمعيدر كمى‌يه دينـور (المنشأت) منشأ لفظندن‌كه انشاء كلمه‌سـندن اسم مفعولدر جمعدر يلكنلرى قالقمش كمى ديمكدر وجاريه قيرنه دينوب ومنشأت مرتفعات معناسنه‌دركه بوى سوروب يال و بال صاحبه‌سى ديمك اولور و منشـأت احداث معناسـنه اولان انشاءدن اسم مفعول اولوركه مراد قصـائد ومدحيه وجواريدن مراد ابكار مضامين اولور بنات خاطر ملابسـه‌سيله بودقيقه اغلبدر وبونلرده اولان ايهام تناسب وتوريه بغايت بديعدر (البنات) بنتك جمعيدر بنات خاطردن آثار مبتكرهٔ فكر واندیشه مراددر (زواخر) جمع زاخردر متموج بحره دينور مراد بحر زاخر كبى مواد عطايادر مفهوم كلام شاه مشاراليه كويا كه بر بحر عظيمدركه صـوينك طتلولغيله يعنى احسان هنكامنـده صورت بشاشت وهشاشت ولهجهٔ اريحيت اظهاريله جواهر عناياتى كيلرى لبريز ايدر ومواد عطاياسى شعراى وقتك كنديسنه تقديم ايتديكى بنات افكارلرى اولان ابكار مضامينى مشتمل قصائد ومدحيه‌لر ايله كسـب فخر ومباهات ايدرلر بوفقره‌ده ممدوحك كال مرتبه كرم وسماحتنه ايما ايلمشدر زيرا كنديسى دكل بلكه عطاياسى بورسمه مخلره اصابت ايده‌يورم ديو لسان حالله افتخار وابتهاج ايدر (برسال طلاع الارض اودية جوده ولم يرض للمجتدى نهر اوطامى عباب الكرم يجارى نداه الرافدين وبهرا) بر كلمه‌سى باى مفتوحه ايله‌در هوبر تقديرنده‌در بيابانه دينور فقرهٔ اولاده واقع بحر ايله بيننده مقابله واردر وبر واحسان معناسندن دخى صفت اولور بوجهتله توريه‌يى مشتملدر (سـال) سيلاندن ماضيدر (ولم يرض) رضاءدن مستقبل مجزومدر ضمير فاعل بره راجعدر (المجتدى) سائل وطالب معناسنه‌در (النهر) قهر وزنـنده ايرمغه دينور وسائلى منع ايلك معناسنه‌در ايكى معنا دخى جائزدر (الطامى) طلو وممتلى معناسنه‌در (العباب) غراب وزننده سـيل عظيمه دينـور (يجارى) مجاراتدن مضارعدر آقشمق و معارضه معنـالرينه‌در بوراده معارضه معناسـنه اولمغله ايهام تناسبى متضمندر (الندا) نون مفتوحه ايله غطاء معناسنه‌در ورطوبت قليله معناسنه اولمغله بوراده توريه‌يى مشتملدر (الرافدين) تثنيه بنيه‌سيله نهر دجله وفراته اطلاق اولنور كثرت منفعتلرى سببيله فى الاصل عطاء ومنفعت معناسـنه اولان رفددن

مأخوذدر بوراده جمع بنيه‌سيله مضبوط اولان نسخه‌يه اعتبار اونميه (انبهر) قهر وزننده غالب اولمق معناسنده‌در ومغلوب وسرنگون اولمق معناسنده اولور پس وبهرا قولى ويبهرهما بهرا اى يغلبهما غلبة تقديرنده‌در بعض نسخه‌ده نونله بو دخى نهرا عنواننده مرسوم اولنغله اولدخى قابل توجيهدركه نهر بوراده اجرا معناسنه حمل اولنغله هميشه عادت مستمره‌سى اجراى نهر احسان ايتمكدر ديمك اولور مفهوم كلام شاه مشار اليه گويا كه بر بيابان وسيع الاكنافدركه درهلر كبى جارى اولان جود وسخاى ارض ظلوسنجه آقوب سائل اولنلره اعطا خصوصنده بالنسبة ايرمق مثابه‌سنده اولان آزجه عطيه‌يه بأخود [واما السائل فلا تنهر] قول شريفنه امتثالا سائل وطالبى منع ومحروم ايتمكه راضى اولمز وكرم وانعام جهتنده درهلرى طولديرن سيل عظيم صفتنده اولنغله لطف وعطاسى بأخود كرمنك فيض واثرى دجله وفرات نهرلريله مجارات ايتمكله انلره مزيد فضل وغلبه ايله غالب وفائق اولور بو فقره‌لرده اولان تناسب وائتلاف وايهام وسلامت اختراع وساير لطافت معلوم اهل رويتدر (خضم لايبلغ كنهه المتعمق عوض ولا يعطى الماهر امانه من الغرق ان اتفق له فى لجته الخوض) خضم هو خضم تقديرنده‌در وخضم خاى معجمه‌نك كسريله كرم وعطاسى چوق جليل القدر آدمه دينور (الكنه) كاف مضمومه ايله برنسنه‌نك غور وحقيقت ونهايتنه دينور (المتعمق) لا يبلغ كلمه‌سنك فاعليدر كنهه مفعوليدر متعمق تعمقدنكه درينه طالمق معناسنه‌در اسم فاعلدر (عوض) عين مفتوحه ايله زمان مستقبلده مستعمل اولان ظروفدندر قط كلمه‌سنك خلافيدر هركز معناسنه‌در (لايعطى) اعطاء كلمه‌سندن مضارع مجهول منفيدر (الماهر) نائب فاعليدر (امانه) مفعول ثانيسيدر اعطيت بابنك ايكى مفعولندن هر برى مفعول مالم يسم فاعله اولمق جائز اولنغله تركيب مزبور على العكس اولمق دخى ممكندر (الغرق) فتحتينله صويه طالوب كتمكه دينور (اتفق) اتفاقدن ماضيدركه من غير قصد ايشلمكه دينور (اللجة) لام مضمومه ايله دريانك انكين يرينه دينور (الخوض) خاى معجمه ايله صويه كيرمك معناسنه‌در بو فقره‌لر مبالغه والتزام وجناس لاحق مشتملدر مفهوم كلام اول بر كثير العطاء جليل الشان ذاتدركه كنه وحقيقتنه متعمق ودور انديش اولان كمسه ابدى واصل اوله‌مز كمال علو ورفعتندن ناشى وكثرت عطا واحسانه مبنى زياده‌سيله انكين دريانك غواصلر غور وقعرينه واصل اوله‌مزلر وسباحت علمنده ماهر اولان كمسه اتفاق لجهٔ بحث حقيقتنه داخل اولسه اكا غرقدن امان ويرلمزكه البته غرق اولوب كيدر يعنى هرنقدر ذهن وذكا صاحبى اولسه‌ده مبحث ماهيتنك روح كبى اوجنى بوله‌مز بوراده

المتعمق

المتعمق واتفق تعبیرلرنده اولان مبالغه معلومدر وفقرهٔ مزبوره غلوی متضمندر
(محیط تنصب الیه الجداول فلایرد ثمادها وتغترف من جمته السحب فتملأ مزادها)
(محیط) هو تقدیرندهدر (تنصب) انصبابدن مضارعدر دوکلك معناسنددر
(الجداول) جدولك جمعیدر نهر صغیره دینور (لایرد) رد کلمهسندن مستقبل منفیدر
(ثمادها) ضمیری جداوله راجعدر (ثماد) ثای مثلثهٔ مکسوره ایله ثمدك جمعیدر که فتحتینله
آزجه صویه دینور (تغترف) اغترافدن که صویی ال ایله چالوب المق معناسنهدر
مضارعدر (الجمة) جیم مضمومه ومیم مشددهٔ ایله معظم معناسنهدر (السحب)
سینك ضمیله سحابك جمعیدر که بلوده دینور (مزادها) ضمیری سحبه راجعدر مزاد
میم مفتوحه ایله مزادهنك جمعیدر بوراده مراد صو طاشیدقلری طلوم و قربه در
مفهوم کلام اول بر بحر محیطدر که آکا بالنسبة جداول مثابهسنده اولان ملوك
سائره تردد ومراجعت ایدوب هرند کلو ذاتنده کثیر وعظیم ایسهده قدر وشانه
نسبت قلیل وحقیر اولان پیشکشلرنی مکارم اخلاقندن ناشی رد ایتیوب حسن
قبوله قرین ایدر وبحر معظم عطایاسندن سحاب منزلنده اولان سواد سکنهٔ آفاق
جهان استفاضه واغتراف ایدوب مشك وقربهلرنی یعنی جیب وهمیانلرنی مملو ایدرلر
سحاب دریادن استفاضه ایلدکله حسن ایتلافی متضمندر مؤلف فقرهٔ ثانیه ترتیبیله
پیشکش کتورنلره حسن عوض ومکافات ایلدیکنی اشعار ایدر (فاتحفت مجلسه
العالی بهذا الکتاب الذی سما الی السماء لما تسامی وانا فی حمله الی حضرته وان دعی
بالقاموس کحامل القطر الی الدأماء والمهدی الی خضارة اقل مایکون من انداء الماء)
(اتحفت) اتحافدن متکلم ماضیدر ارمغان ایلك معناسنهدر (سما) لفظی سمودن که علو
معناسنهدر ماضیدر (سماء) فلکه دینور (تسامی) کلمهسی تساميدن که قدریوجلك
ومعارضه ایلك معناسنهدر (فی حمله) ضمیری کتابه راجعدر (وان دعی) ترکیبنده
ان وصلیهدر دعی ماضئ مجهولدر سمی ولقب معناسنهدر (قاموس) ذکر اولندیغی
اوزره بحر معناسنهدر مؤلف بوکتابی آنکله تسمیه ایلدی بوجهتله ایهام تناسبی
متضمندر (القطر) قاف مفتوحه ایله قطرهنك جمعیدر (الدأماء) بحر عظیمه دینور
(المهدی) اهداءدن اسم فاعلدر (الخضارة) خای معجمهٔ مضمومه ایله دریانك
اسمیدر تأنیث وعلمیتله غیر منصرفدر (الانداء) همزهٔ مفتوحه ایله ندا لفظندن که
چه وشبنم تعبیر اولنان رطوبته دینور جمعیدر ومطلق رطوبت معناسنه کلور
بوفقره جناس مستوفی و جناس مطرف و حسن تفریع و تمثیل و ایتلاف و التزام
صنایعنی متضمندر مفهوم کلام پس بن بوکتابیده که اوصاف بدیعه ایله قدری عالی
یاخود قومك کتابلرینه معارض ومقدار و معیارلرنی مناقض اولمغله شانی علو

سمایه پیوسته ومتعالی اولدی شاه مشار الیهك مجلس والالرینه اهدا و اتحاف ایلدم
وبن بو کتابی که هر نقدر قاموس ایله مسما ایسه‌ده حضور شریفلرینه حمل وایراد
خصوصنده فی المثل دریایه حامل قطره مشابه‌سنده اولدیغی بی اشتباهدر مؤلف
بو تشبیهنده کالبحر یمطره السحاب وماله فضل علیه لانه من مائه مضمونه تلمیح
ایدر کذلك دریایه صویك نم تعبیر اولنان رطوبتندن اقل رطوبت اهدا ایدن آدمك
حالنه بوحالم مماثلدر (وها انا اقول ان احتمله منی اعتناءا فالزبد وان ذهب جفاء
یرکب غارب البحر اعتلاء اوما اخاف علی الفلك انکفاء اوقد هبت ریاح عنایته کما
اشتهت السفن رخاءا) (ها انا اقول) ترکیبنده ها کلمه‌سی حرف تنبیه‌در ترکیده
آندن ایشته ایله تعبیر اولنور هاانا اقول ایشته بن دیرم دیمکدر اسم اشارتسز
مبتدا واقع اولان ضمیر منفصله داخل اولمز دیو مؤلف آخر کتابده سرد ایلدیکی
قاعده‌یه ظاهرا بو مخالفدر نهایت بورسمه مقامات خطابیه‌ده مصنفلر اصطلاح
مقوله‌سندن عد ایتلریله مبالات ایلیورلر (احتمله) ضمیری کتابه راجعدر احتمال
بوراده قبول ایتك معناسنه‌در (الاعتناء) بر نسنه‌نك شانته اهتمام معناسنه‌در
یاخود بوراده معتنیا تأویلنده‌در احتمله عنوانده ممدوحك کمال حلم ولطفنه اشارت
واردر (الزبد) ابد وزننده کپوکه دینور (ان ذهب) ترکیبنده ان وصلیه‌در
(الجفاء) جیم مضمومه ایله سیل صویی کتوردیکی خار وخاشاك مقوله‌سنه دینورکه
سیلندی تعبیر اولنور (یرکب) یعلی معناسنه‌در (الغارب) یغرنی‌یه دینور
(اعتلاء) مفعول مطلقدر یاخود فاعلدن حالدر معتلیا تأویلنده‌در (الفلك)
فای مضمومه ایله کمی‌یه دینور (الانکفاء) ترسنه دونمك معناسنه‌در (هبت)
هبوبدن ماضئ مؤنثدر (الریاح) ریحك جمعیدر جمع صیغه‌سیله باعث راحت
ومفرد صیغه‌سیله موجب عذاب ومحنت اولان یلده مستعملدر کما فی الحدیث
[اللهم اجعله ریاحا ولا تجعله ریحا] (عنایته) ضمیری پادشاهه راجعدر (اشتهت)
اشتهاءدن ماضیدرکه شوق ومیل و محبت معناسنه‌در (الرخاء) راء مضمومه ایله
لطیف وملایم یله دینور فقرهٔ مزبوره جناس لاحق و التزام و استعاره‌یی و تمثیلی
[واما الزبد فیذهب جفاً] کریمه‌سنه اقتباسی وابو الطیبك تجری الریاح بمالا
تشتهی السفن مصراعنه تلمیحی مشتملدر مفهوم کلام شاه مشار الیه کمال حلم وسهولت
اخلاقندن ناشی تقدیم ایلدیکم کتاب مرقومی شاننه اهتماما بندن قبول ایدرلر
ایسه بعید دکلدر زیرا صو یوزنده اولان کپوك هر نقدر سیلندی اوله‌رق آقوب
کیدرسه‌ده لکن بحره مستعلی اوله‌رق کیدر وبن بضایع علومله مشحون اولمغله
سفینه صفت اولان کتابمك ردی وعدم قبولیله انقلابندن اصلا اندیشه ایلم حال

بوکه

بوکه شاه مشار الیهك سفینه‌لرك مشتهاسی اولان موافق روزکار کبی ریاح عنایتی
هبوب ایلشدر مؤلف بوکتابی ابتدا زبده و پادشاهی بحره و اعتنا ایله قبول
واحتمالنی بحرك زبدی احتماله وثانیا سفینه‌یه تشبیه وانقلابندن رد وامتناعی کنایه
ومکارم اخلاق سببیله توجه والتفاتنی لطیف وملایم روزکاره تمثیل ایلدی (وبم
اعتذر من حل الدر من ارض الجبال الی عمان واری البحر یذهب ماء وجهه لو حمل
رسم الخدمة الیه الجمان وفؤاد البحر یضطرب کاسمه رجا فالوا تحفه المرجان وانفذ
الی البحرین اعنی یدیه الجواهر الثمان) (بم) کلمه‌سنده باء جاره‌در م حرفی ماء
استفهامیه‌دن مخفف اولمغله بای شئ معناسنه‌در (اعتذر) اعتذاردن مضارعدر
(الدر) دال مضمومه ایله انجویه دینور ارض جبالدن مراد عراق عجمدرکه
اصفهان وزنجان وقزوین آرالغی اولان خطه‌لردن عبارتدر (عمان) غراب وزننده
ساحل بحر یمنده بر ایالت آدیدر دکزنده انجو فراوان و پك شهدانه اولمغله انجو
بندریدر ارض جباله انجو اورالردن کلور پس عمانه انجو حملی کبی اولور خصوصا
هدیه‌نك شانی امر غریب ونادر اولمقدر (واری البحر) جمله حالیه‌در (اری)
رؤیتدن مضارع متکلمدر (ماء وجهه) یذهب فعلنك فاعلیدر ضمیر بحره راجعدر
ماء وجهه تعبیری لطافتی متضمندر ماء وجه‌که یوز صویی دیمکدر ناموسدن کنایه‌در
(حل) کلمه‌سنك ضمیر فاعلی بحره راجعدر (الیه) ضمیری ممدوحه راجعدر
(الجمان) جیم مضمومه ایله صاف وبیاض انجویه دینور حل کلمه‌سی مجهول اولمق
ممکندرکه الیه ضمیری بحره راجع اولور (الفؤاد) فای مضمومه ایله کوکله
دینور (کاسمه) ضمیری بحره راجعدر (الرجاف) جیمله شداد وزننده پك حرکت
و اضطراب ایدیجی شیئه دینمکله دریایه علم اولدی مؤلفك کاسمه تعبیری اکا
اشارتدر (لواتحفه) ضمیری ممدوحه راجعدر (المرجان) عندالمؤلف صغیر انجویه
دینور وسائره کوره حجر احمر معروفدرکه دریادن چقار (انفذ) انفاذدن ماضیدر
تأثیر وامضاء معناسنه‌در (بحرین) تثنیه بحردر وبحرین بصره ایله عمان بیننده
بر ولایتدرکه آنده انواع جواهر بولنور مؤلف آنکله ممدوحك ایکی اللرنی مراد
ایلدی وبونده بغایت ابداع ایلدی (الجواهر) انفذ فعلنك مفعولیدر (الثمان)
ثای مثلثه مکسوره ایله ثمینك جمعیدر پك قیمتلو معناسنه‌در فقرهٔ مزبوره التزام
وحسن تمثیل وایتلاف واستعارهٔ تصریحیه یاخود تخییلیه‌بی وتوریه واستخدام وایهام
تناسب صنعتلرینی محتوی‌در مفهوم کلام بنی ای احباب ارشاد ایلیه‌سزکه بن ارض
جبالدن عمانی انجو کوترسم نه ایله اعتذار ایده‌یم تاکه عذرم قرین قبول اوله
حال بوکه رأی العین کوره یورمکه دریا رسم خدمت وطریقهٔ عبودیتله شاه ممدوحه

در خاص کوترسه یوزینك صویی کیدوب قلت شرم و حیا ایله بی ناموسلغنه محمول اولور ودرینك قلبی اکا مرجان اهدا واتحاف ایلسه یاخود بحریندن عبارت اولان ایکی کف کوهر پاشنه جواهر عالیهٔ غالیه انفاذ وایصال قیلسه حیا وججابدن یاخود رد وطردی اندیشه‌سندن و یاخود طعن و تغییر خدشه‌سندن ناشی کندی اسمی کبی رعشه و خفقانله مضطرب وبیقرار اولور (لازالت حضرته التی هی جزیرة بحر الجود من خالدات الجزائر ومقرا ناس یقابلون الخرز المحمول الیها بانفس الجواهر ویرحم الله عبدا قال آمینا) (لازالت) دامت معناسنه‌در (حضره) محضر معناسنه‌درکه ناس حاضر اولدیغی مجلس کبیردن عبارتدر (جزیره) آطه‌یه دینور (خالد) باقی ومؤبد معناسنه‌در (جزائر خالدات) مغربده مبدأ طول اعتبار اولنان التی جزیره‌دن عبارتدر حالا قناریه اطه‌لری تعبیر ایتدکلریدر وانلره جزائر السعادات دخی دیرلر هواسی وترابی بغایت الطف ومعتدل وجمیع فواکه شرقیه وغربیه وجملهٔ ریاحین وورود وانواع حبوبات غرس و زرع ایتمکسزین آنده حاصل اولور مؤلف بو لطفنی ممدوحك دوام وجودینه اشارتله بغایت ابداع ایلشدر (المقر) میمك فتحیله‌اسم مکاندر (یقابلون) یواجهون معناسنه‌در (الخرز) خای معجمه‌نك وراك فتحیله بونجغه دینور (الیها) ضمیری حضرته راجعدر (الانفس) پك نفیس وفاخر دیمکدر بو فقره ایله مؤلف پادشاهك اولاد واعقابنك بقاء واستمرارلرینه ده دعا ایدر (و یرحم الله عبدا) بر مصراعدر قائلی قیس عامریدرکه عاشق لیلی ومجنون ایله مشهردر منقولدرکه عشق لیلادن پك آشفته وحالی دیکر کون اولمغله پدری کندیسنی مکهٔ مکرمه‌یه کوتروب کعبه‌نك استارینه تعلق واللهم ارحنی من لیلی و حبها عباره‌سیله دعا ایتکی تلقین ایلدکده مجنون دخی استار کعبه‌یه صاریلوب سوز وکدازایله اللهم امنن علی بحب لیلی و قربها دیو دعا ایتکله پدری ضرب وتعنیف ایلدی تکرار کریه وزاری ایده‌رك

یارب انك ذومن و مغفرة * بیت بعافیة لیل المحبینا
الذاکرین الهوی من بعدمارقدوا * الساقطین علی الایدی المکبینا
یارب لا تسلبنی حبها ابدا * و یرحم الله عبدا قال آمینا

ابیاتیله دعا ایلدکده پدری دخی ناچار آمین دیوب من بعد سبیلنی تخلیه ایلدی مؤلف تضمین ایلشدر مفهوم کلام اول شاهك حضرتی که جزیرهٔ بحر جود و سخادر الی یوم القیام مؤبد و مستدام ودائما کندیلره ناچیز بر بونجق مقوله‌سی کتورنلره جواهر نفیسه ایله عوض و مکافات ایدن کریم الطبع جواد و مکرم ذواته مقر ومقام وبو دعایه آمین دینلر مظهر رحمت رب الانام اوله (وکتابی هذا بحمد الله

تعالی

تعالى صريح الفى مصنف من الكتب الفاخرة وسنيح الفى قلمس من العيالم الزاخرة)
(صريح) خالص وخلاصه معناسنه‌در (الفى) كلمه‌سى الفك تثنيه‌سيدر كه بيك
عدده دينور اصلى الفين ايدى اضافت سببيله نون دوشمشدر (المصنف) اسم
مفعول بنيه‌سيله‌در (سنيح) امير وزننده قلبه سنوح ايدن خاطره و انجويه ده
دينور بوراده مراد انجودر (القلمس) عملس وزننده بيوك دريايه دينور (العيالم)
عيلم لفظنك جمعيدر بو دخى درياى عظيمه دينور (الزاخرة) طاشقين ديمكدر مفهوم
كلام بنم بو كتابم بحمده تعالى كتب جيده وفاخره‌دن اوله‌رق ايكى بيك عدد كتابك
زبده وخلاصه‌سى وطاشقين دريالر جمله‌سندن اوله‌رق ايكى بيك دريانك انجو كبى
ثمره وحاصليدر فقرهٔ ثانيه مؤلفك اخذ و انتقاد ايلديكى كتابلر بحر زاخر كبى
مفصل ومبسوط اولديغنه اشارتدر شارح ديركه اشبو قاموسك فقه و حديث
و اصول ومنطق وهيئت وبيان وعروض وطب وشعر و اسامئ رواة و انساب
واسامئ بلدان وقرى ومواضع ومياه وجبال واسماء رجال وامثال وقصص وسير
و بعض لغات عجميه و اصطلاحات عرفيه مقوله‌سيله ساٮر كتب لغتدن فضل
وزياده‌سى واردر (والله اسئل ان يثيبنى به جميل الذكر فى الدنيا وجزيل الاجر
فى الاخرة ضارعا الى من ينظر من عالم فى عملى ان يستر عثارى و زللى و يسدد
بسداد فضله خللى ويصلح ماطغى به القلم وزاغ عنه البصر وقصر عنه الفهم وغفل
عنه الخاطر فالانسان محل النسيان وان اول ناس اول ناس وعلى الله التكلان)
فقرهٔ اولى كرچه فقرهٔ سالفه تتمه‌سى اولوب لكن دعا سوقيله آندن انفصال
معنويسى اولمغله فصل اولندى (الله اسئل) تركيبنده تقديم افادهٔ حصر ايچوندر
(يثيب) اثابه‌دن كه عوض وجزا ويرمك معناسنه‌در مضارعدر (به) كلمه‌سنده
باء سببيهٔ عاديه‌دركه توسل مراددر ياخود مقابله ايچوندر ذكر جميلدن مراد خير
دعا وساٮره باعث شوق اوله‌جق مدح وثنادر (جزيل) عظيم معناسنه‌در اجر
جزيلدن مرادرضاى اكبر ولقاى انوردر (الضارع) ضراعتدن كه تذلل وخضوعله
نياز معناسنه‌در اسم فاعلدر (ينظر) ماده‌سى فى ايله متعدى اولمغله تأمل معناسنه‌در
(من عالم) تركيبنده من حرفى من كلمه‌سنى بياندر عملندن مراد قاموس‌در عالم وعمل
عنوانى لطافتى مشتملدر (العثار) عين مكسوره ايله اياق قايمق معناسنه‌دركه
مراد هفوه وخطادر (زلل) فتحتينله بودخى خطايه دينور (يسدد) تسديددن‌كه
اصلاح و تقويم معناسنه در مضارعدر (السداد) سحاب وزننده استقامت
معناسنه‌در (الخلل) وهن وضعف معناسنه‌در بعض نسخه‌ده يسد عنوانيله مرسوم
اولمغله سد لفظندن مضارع اولوركه قپامق معناسنه‌در بوكه كوره سداد سينك

کسریله اولورکه کدك قپایجق نسنه دیمکدر (یصلح) اصلاحدن مضارعدر (طغی) طغیاندن ماضیدر (زاغ) زیغدن ماضیدر میل ایلك وکوز قایق معناسنه‌در (قصر) کرم وزننده قاصر اولدی معناسنه‌در (فان الانسان) ترکیبنده فاء تعلیلیه‌در (وان اول ناس) قولنده ناس کلمه‌سی نسیاندن اسم فاعلدر اصلی ناسیٔ ایدی ایکنجی ناس انسان دیمکدر مراد حضرت آدم صلی الله علی نبینا وعلیه وسلم در نهی الهی‌یی اونوتمغله شجرهٔ منهیه‌دن تناوللرینه اشارتدر (وعلی الله) قولی لاعلی غیر الله سبکنده‌در (التکلان) تای مضمومه ایله مصدر در تای واودن مبدلدر توکل معناسنه‌درکه اموردده خدایه اعتماد ایدوب لکن وسائط واسباب عادیه‌یی بالکلیه اهمال ایلك لازم دکلدر فقرهٔ مزبوره‌ده من موصوله ایله من‌جاره بیننده جناس خطی وجناس محرف وعالم وعمل بیننده جناس مقلوب ویسد بسداد بیننده جناس اشتقاق والتزام وفقرهٔ اخیره‌لرده جناس لاحق ومقابلهٔ معنویه ومجاز عقلی وحسن خاتمه اولدیغی ارباب بیانه جلی‌در مفهوم کلام اشبو اثرم اولان قاموس وسیله‌سیله یاخود اکا مقابل انجق‌درکاه ربانیدن دنیاده ذکر جمیل وعقباده اجر جزیل ایله عوض ومجازات ایلمکی نیاز ایدرم واشبو علم اولان کتابمه نظر وتأمل ایدن عارف ودانادن بعض واقع اولمش کبوه وخطالرمی ستر واخفا وسداد فضل وعنایتیله رخنه‌لرمی سد وبند یاخود فضل مستقیمیله وهن وضعیف اولان‌کلمات وتعبیراتمی تقویم واصلاح وطغیان قلم وسهو رقم اولان موضعلری ونظر وبصرم زایغ وزائل وفهم واذعانم قاصر وخاطرم ذاهل وغافل اولان محللری بروجه صواب تعمیر وتنظیم وتکمیل ایلمکی طریقهٔ ضراعت وشیوهٔ استکانتله رجا ایدرم زیرا انسان موقع سهو ونسیاندر وابتدا نسیان صدمه‌سنه دوچار اولان ابو البشر علی نبینا وعلیه السلام اولمغله اولادینه موروثدر وتوکلم هر حالده حضرت باریٔ لایزاله درجل شانه ودل برهانه وعم احسانه نجز بعونه تعالی والحمدلله فی الاخرة والاولی وخفی اولمیه‌که ترجه‌ده برماده‌نك معنای موضوعندن مجازات واستعمالاتی اطلاق واستعمال عنوانلریله تمیز اولنوب وبعض مجازاتك نوعی وعلاقه‌سی بالتصریح وبعضنك بالاشاره بیان واشعار اولندی وبعض تراکیب عربیه ونفایس ادبیه‌یه دائر مهمهٔ لازمه‌نك شرح وبیانده دخی بقدر الوسع صرف اهتمام اولندی انصافله اتصافی اولنلر اصلنه تطبیق وترجمهٔ صحاحه نسبت ایلدکلرنده ان شاء الله تعالی واقف مزایا اولوب علی انعمیا اطالهٔ زبان طعن وازدرا ایلك نقیصه‌سندن نفوسلرنی محافظه ایلملری ملحوظدر زیرا بوائر جمیل محضا حسبة لله العلیم الجلیل صورتنای وقوع اولمغله بیهوده طعن وتعریض ایدنلر البته آلودهٔ لوث کناه

وکرفتار

وكرفتار مواخذهٔ حضرت الله اولمق امر مقرردر وحسب البشريه وقوعيافته اولان
زيغ وزلل وخطامزك مطالعه كذار اولان ارباب فضل وكمالدن صفح جميل
مكرمتنه مظهر اولمسى دخى مرجو ومستدعادر واستعمال ايدنلره اصل قاموسه
مراجعت تكلفنده وقلوبلرينه شك وشبهه وعدم وثوق ترددندن استغناء
و استصفاء قصديله اكثر معناى مترجمك الفاظ و عبارات اصليه
وامثلهلرى بالمعيه نقل و تصريح اولنوب پك واضح ومتين اولنلرى كه
اقل قليلدر تنبيه وتبييندن مستغنى اولمغله تعرض اولنمدى
وتصحيح نسخه وسائر خصوصلرده دخى شارحلرك
تصريحلرندن بشقه كمال اطمينان ايچون مأخذلره
خصوصا مأخذ قاموس اولان عباب ومحكم نام
كتابلره مراجعت بابنده تهاون و تكاسلدن
اجتناب اولنوب وهر نقدر تعريفات
عدميه وار ايسه جملهسنك مفهومى
وجودى يه ارجاع اولنمشدر
ومن الله الاجر والجزاء
بحرمة محمد هو خاتم
الانبياء

باب الهمزة

بسم الله الرّحمن الرّحيم

﴿ فصل الهمزة ﴾ معلوم اوله‌كه مؤلف بصائرده بو رسمه بيان ايتشدركه الف كه بر حرفدر سائر حروفك اصل وهيولاسيدر جملهٔ كلمات ولغات آندن متالفه‌در والف حقيقى الف ساكنه‌در ماولا كلمه‌لرنده اولان الف كبى متحرك اولدقـده اكا همزه اطلاق اولنور روزكار متحرك اولنجق ريح وساكن اولنجق هوا اطلاق اولنديغى كبى وكاهجه توسعا همزه‌يه‌ده الف اطلاق اولنور انتهى (الاباءة) همزه‌نك فتحيله عباءة وزننده قامشه دينور قصبه معناسـنه جمع جنسى اباءدر هاسز واشـبو اباءه ماده‌سى مهموز اولمغله موضع ذكرى همزه فصليدر نته كه مهموز اولديغنى ائمهٔ نحاتدن ابن جنى امام سـيبويه‌دن نقل وحكايت ايلشدر يوخسه جوهرى وغيرينك توهم ايلدكلرى كبى معتلى دكلدر شارح ديوركه مؤلف معتل بابنده ينه مهموزيتنى تصريح ايليه‌رك معناسنى اختلاف اوزره ثبت ايلشدر يعنى اباء فوغه‌لق وحصير اوتى تعبير اولنان سازلغه دينـور على قول قامشلق وسازلق يره ياخود قندره تعبير اولنان سازلغك اورمانه دينور ديو بيان ايلشدر وارباب لغت مهموز ومعتل اولمسى بابنده بلكه واويه ويائيه اولمسى خصوصنده اختلاف ايلديلر وصحاحده همزه بابنده مرسوم اولمغله جوهرى‌يى توهيمى ناموجه اولديغى پوشيده دكلدر (الابأ) همزه‌نك فتحى وبانك سكونيله آتمق رمى معناسنه‌در يقال ابأته بسهم ابأ من الباب الثالث اى رميته به (اتأة) سكون تاى فوقيه ايله حمزه وزننده بكر بن وائل قبيله‌سندن بر خاتون

اسميدركه

اسمیدر که قیس بن ضرار نام معروف کسه‌نك والده‌سیدر واثاء بر طاغك آدیدر (الاثنیة) همزه‌نك ضمی وثای مثلثه‌نك سكونیله اثفیه وزننده كروه وجماعت معناسنه‌در یقال جاء فلان فی اثنیة ای فی جماعة من قومه (الاثأ) همزه‌نك فتحی وثانك سكونیله (والاثاءة) قرأة وزننده آتمق رمی معناسنه‌در تقول اثاته بسهم اثاء واثاءة من الباب الثالث ای رمیته به‌مادهٔ مزبوره‌یی امام ابو عبید اللغوی بو محلده وامام رضی الدین الصغانی ثوأ ماده‌سنده رسم ایلشدر وجوهری وهمنه مبنی ثأثأ ماده‌سنده ایراد ایلشدر پس ابو عبیده کوره باب ثالثدن ثلاثی وصغانی‌یه کوره افعال بابندن اقامه وزننده مزید اولور لکن صحاحده بو محلده دخی مرسومدر (الائتثاء) افتعال وزننده طعامه اشتهاسز اولمق معناسنه‌درکه کوکل ایستمامکدن عبارتدر ومنه یقال اصبح فلان مؤتثیا ای لا یشتهی الطعام (اجاء) فتح جیمله جبل وزننده طی قبیله‌سی دیارنده بر طاغك علمیدر بونلر ایکی طاغدر بری بو دور وبریسی سلمی ایله مسمادر مؤلفك وبزنته قولنده‌کی ضمیر جبل لفظنه راجعدر نسخهٔ صحیحه بودر وبوبة وبریة ومزینه نسخه‌لری غلطدر نته‌که قبل وکثن ماده‌لرنده دخی وبزنته عنوانیله رسم ایلشدر (واجأ) مصر اولکه‌سنده بر قریه اسمیدر ولفظ مزبورك بو ایکی معناده تأنیثی دخی جائزدر شارح دیرکه قریه معناسنده تأنیثی مسلمدر لکن جبل معناسنده اوجه اولان صرف وتذکیردر (الاجاء) همزه‌نك فتحیله وجیمك سكونیله برنسنه‌دن قورقوب یاخود اورکوب قاچمق معناسنه در یقال اجأ الرجل اجأ من الباب الثالث اذا هرب (اجاءة) سحابه وزننده رجال بادیه‌دن بدر بن عقال نام کسه‌یه منتمی بر موضع آدیدر بیوت ومنازلی مشتمل اولدیغی منقولدر (الازء) همزه‌نك فتحی وزای معجمه‌نك سكونیله قیون قسمنی طویورمق معناسنه‌در یقال ازأ الغنم ازأ من الباب الثالث اذا اشبعها وبوخصا نصدندر وبر مصلحته عزم ایلشیکن برعارضه‌دن قورقغله قچینلنوب رجوع وفراغت ایلك معناسنه‌در یقال ازأ عن الحاجة اذا جبن ونکص (الاشاء) شین معجمه ایله سحاب وزننده خرده خرما فدانلرینه دینور صغار النخل معناسنه‌در مفردی اشاءه‌در هایله امام ابو القاسم علی بن القطاع دیدیکه اشبو اشأ ماده‌سنك همزه‌سی اصلیه اولمغله محل ذکری مهموز بابیدر پس جوهرینك توهمی کبی معتل بابی دکلدر مؤلف بوبابده جوهری‌یی توهیم ایدرکن کندیلری دخی معتل بابنده متنبه اولمیه‌رق ایراد ایلشدر ونهایه‌ده ابن اثیر اشاء ماده‌سنك همزه‌سی مصغری دلالتیله یادن منقلب اولمق اوزره ثبت ایلشدر (الاکاء) همزه‌نك فتحی وکافك سكونیله بورجلو ذمتنده اولان دینی شهود تعیینیله محکم واستوار ایلك معناسنه‌در یقال اکاء الرجل اکأ من الباب الثالث اذا استوثق من غریمه بالشهود استوثق کلمه‌سنك سینی تأکید ایچوندر (الاکاءة) اجابه وزننده (والاکاء) اقام وزننده صاحب النوادر ابو زید سعید بن اوس روایتی اوزره

بر كشى بر خصوصه عزم وقصد ايلشيكن اول خلالده ناكاه بركمسه چقه كلكله اندن
خوف واندیشه ايله خصوص مرقومدن فراغت ورجعت ايلك معناسنه‌در يقال
اكاء الرجل اكاءة واكاء اذا اراد امرا ففاجأه على تئفة ذلك فهابك ورجع عنه
شارح دیر كه اشبو اكاء ماده سی اكثر نسخه‌لرده ثابت دكلدر زيرا مؤلف كوأ
ماده‌سی ذیلنده همزه سنی تعدیه‌یه حمل ايله خوف وضعف معناسنه اولان كاءه‌دن
مأخوذ مزید اوله‌رق ذكر ايلكله بومقامده ايرادى همزه‌نك اصليتنى مشعر اولديغندن
ناملايم اولديغى غير ستيردر وتئفه تانك فتحى وهمزه‌نك كسرى وفاى مشدده‌نك
فتحيله وقت وساعت معناسنه‌در (الالاء) همزه‌نك فتحيله علاء وزننده والفك
قصريله جائزدر برنوع طعمى آجى شجر اسميدر ثمريله وورقيله درى دباغت ايدرلر
وبوباديه اشجارندندر هردم تازه وبغايت خوشمنظردر (الالء) همزه‌نك فتحى ولامك
سكونيله شجر مزبورك ثمر وورقيله درى دباغت ايلك معناسنه‌در ومنه يقال اديم
مألوء من غير ادغام اذا دبغ بالالاء واشبو الاء ماده‌سى مهموز اولمغله محل ذكرى
همزه بابى ايكن جوهرى وهمنه بناء معتل بابنده ايراد ايلشدر وعجيبه دندركه مؤلف
دخى بعينه معتل بابنده ايراد ايلشدر (آء) عاع وزننده برنوع شجرك ميوه‌سى
اسميدر مفردى آءه‌در هايله جوهرى توهمنه مبنى شجر ايله تفسير ايلدى شجر
مزبور مؤلفك سرح ماده‌سنده وشارحك وسائر مفردات صاحبلرينك بيانه كوره
ارض نجده مخصوص سرح نام شجردركه ساقى طويل ودالرى وبپراقلرى كثير
واوزمه شبيه ولذيذ ثمرى اولور ادويه‌يه ادخال ايدرلر وآنكله درى دباغت
اولنور وآء اصواتدن يعنى ذى روح وبيروح بعض اشيادن مسموع اولان صوتدن
حكايه‌در وخاصة دوه قسمنى سورمك ياخود طوردرمق مقوله‌سى حالت ضمننده زجر
وآزار ايليه‌جك صوتدن حكايه‌در (الاوء) همزه‌نك فتحى وواوك سكونيله ذكر
اولنان آء نام ثمر ايله درى دباغت ايلك معناسنه‌در تقول أوت الاديم اوءا اى
دبغته بالاء واشبو اوت كلمه‌سى كه ماضئ متكلمدر اصلى اوأت ايدى قولت كبى
(المووء) مقول وزننده آندن اسم مفعولدر ثمر مزبور ايله دباغت اولنمش درى‌يى
دينور وبونك اصل مأووء ايدى عين كلمه اولان واوك ضمه‌سى فاء الفعل اولان
همزه‌يه نقل اولنمغله واوينده اجتماع ساكنين وقوعى محذورينه مبنى خلاف مشهور
اوزره واوينك بريسى حذف اولنمشدر (الايئة) هيئه وزننده وترادفيدركه صورت
وپيكر معناسنه‌دركه هرنه اولور ايسه وضع جبليسى اولان شكلدن وحالت ظاهره‌دن
عبارتدر يقال هو حسن الايئة اى الهيئة

﴿فصل الباء﴾ (البأبأة) زلزله وزننده بركمسه بابام وانام سكا فدا اولسون ديمك
معناسنه‌در يقال بأبأه وبه بأبأة اذا قال له بابى انت مؤلف اكتفا ايلكله وامى

كلمه سنى

کلمه‌سنی ذکر ایلامشدر ویکی دللنان معصوم پدرینه بابا بأبا دیمك معناسـنه‌در یقال
بأبأ الصبی اذا قال بأبا بونك اصلی بابی ایدی یاایله بعده یاء الفه قلب اولنمشـدر
نته‌که یاویلی ویاویلتی کلمه‌سنده دخی الفه قلب اولنوب یاویلاء ویاویلتا دینور قال
فی النهایة کانت ام عطیة اذا ذکرت رسول الله صلی الله علیه وسلم قالت بأبا اصله
بابی هو یقال بأبأت الصبی اذا قلت له بابی انت وامی وبونده اوچ لغت واردر
بری بائین بیننده همزهٔ مفتوحه ایله بابی دیمکدر ثانی همزه بایه قلب اولنوب بیبی
دیمکدر ثالث آخرنده اولان یا الفه قلب اولنوب بأبا وبیبا دیمکدر وبو انت مفدی
بابی وامی تقدیرنده‌در یاخود فدیتك بابی وامی تقدیرنده‌درکه پدر ومادرمی سکا فدا
ایتدم دیمکدر پس مؤلفك وبأبا الصبی قولنده صبی کلمه‌سنك فاعلیت ومفعولیتی
محتملدر (البؤبؤ) هد هد وزننده اصل وعنصر معناسنه‌در یقال هوکریم البؤبؤ
ای الاصل وسید ظریف معناسـنه در یعنی علو صاحبی رئیس ومتعین وسرکاره
دینورکه لطائف اخلاق اهلی زیرك وخوشطبع اوله بعض امهاتده واوعاطفه ایله
والسید والظریف عنوانیله مرسومدر وبؤبؤ سرمدانك باشنه دینور رأس المکحله
معناسنه وچکرکه‌نك کوده‌سنه دینور وکوز ببکنه دینور انسان العین معناسنه یقال
هواعز علی من بؤبؤ عینی ای انسانها وهرنسنه‌نك اورته‌سنه دینور وسط معناسنه
(البؤبوء) سرسور وزننده (والبأباء) دحداح وزننده عالم ودانا کشی‌یه دینور
ومنه یقال هو ابن بجدتها ای الامور وبؤ بؤها ای عالمها (التبأبؤ) تزلزل وزننده
یلمك عدو معناسنه‌در یقال تبأبأ الرجل اذا عدا (ابتأ) بانك فتحیله وتای فوقیه‌نك
سکونیله اقامت وآرام ایلك معناسنه‌در بتأ بالمکان بتأ من الباب الثالث اذا اقام به
(البأ) ثای مثلثه ایله بتأ وزننده ومرادفیدر یقال بثأ بالمکان بثأ بمعنی بتأ (البدء) بانك
فتحی ودالك سکونیله برایشه باشلق شروع وآغاز معناسـنه‌در یقال بدء بالشیء
بدأ من الباب الثالث ای ابتدأ وبرنسنه‌یی سائر نسنه‌لردن مقدم ایشلمك معناسنه‌در
یقال بدأ الشیء اذا فعله ابتداء ای قدمه فی الفعل وبر ارضدن ارض اخرایه چقمق
معناسنه‌در یقال بدأ من ارضه اذا خرج یعنی لارض اخری ویراتمق خلق معناسنه‌در
یقال بدأ الله الخلق ای خلقهم وبر ایشه سائر کمسه‌لردن اول مباشرت ایلك معناسنه
اسم ومصدر اولور یقال لك البدء ای لك ان تبدأ قبل غیرك واول وابتدا معناسنه
استعمال اولنورکه اندن ابتدا ای امر واول وهله ایله تعبیر اولنور ومنه یقال افعله
بدأ وافعله اول بدء وبادی بدء وبادی بدی ایکیسنده‌ده بانك فتحی وایکنجیده بدی غنی
وزننده همزه‌لری یایه منقلب اولنمشدر واوچ ترکیب اضافت اوزره‌در وبادی بدءة
بانك سکونی وبدءة فتح اوزره مبنیدر معدی کرب قبیلندندر وبدءة ذی بداء مد ایله
وبدءة ذی بدءة اولده بای موحده‌نك کسریله‌در وبدءة ذی بدی اولده بانك فتحی وبدی

فعیل وزننده در وبداءة ذی بدیٔ اولده سحابه وزننده در وبدیٔ کتف وزننده در وبداءة بدء اولده بانك کسریله در وبدیٔ بدء اول امیر وزننده در وبادیٔ بدیٔ اول همزه ایله در وبدیٔ امیر وزننده در وبادیٔ بدیٔ اول همزه ایله وبدیٔ کتف وزننده در وبدیٔ ذی بدیٔ ایکیسیده امیر وزننده در وبادیٔ بدء همزهٔ مفتوحه ایله وبدء منع وزننده در وبادیٔ بدا همزهٔ مفتوحه وبدا سما وزننده در وبدا بدء اول سما وزننده در وبداءة بداءة ایکیسیده حمزه وزننده در وفتح اوزره مبنیلردر وبادی بدیانك سکونی وبد شجع وزننده در وبادی بدایانك سکونی وبدا سما وزننده در بونلرك جمیعی اول کل شیٔ معناسنه در که ابتدای وهلهده بن آنی ایشلرم دیمکدر شارح دیرکه بوراده نسخهلر مختلف ویکدیکره مصادم اولمغله حسب الوسع بورسمه تصحیح اولنمشدر نسخ سائره یه التفات اولنمیه قالدیکه تراکیب مزبوره ظرفیت اوزره منصوبلردر بعضلر مفعولدن حال اولمسنه ذاهب اولدیلر مثلا افعله بدأ کلامی مبدوابه قبل کل شیٔ دیمکدر دیدیلر وفاعلدن حال اولمق دخی صحیح اولور افعله حال کونی بادئا ای مبدأ سبکنده اولور انتهی وعربلر رجع عوده علی بدئه دیرلرکه عود کلمه سنك نصبیله در ورجع فی عوده وبدئه وفی عودته وبدئته وعودا وبدأ دیرلر رجع فی الطریق الذی جاء منه معناسنه شارح دیرکه کذلك مثلا برکتابی ابتداسندن بشلایوب نصفنه یاخود ختامنه قدر قراءت ایلدکدنصکره ینه دونوب ابتداسندن بشلاسه قرأ الکتاب فی عوده وبدئه دیرلر انتهی وبدء برقومك مهتر وسرکارینه اطلاق اولنور سید کبی یقال هو بدأ القوم ای سیدهم وعاقل ورشید جوانه دینور وقربان پاینه دینور جمعی ابداء کلور جفن واجفان کبی وبدوء کلور فلس وفلوس کبی وبدء برکسه چیچك یاخود قزامق چقرمق معناسنه در یقال بدیٔ الرجل بدأ علی بناء المجهول اذا جدر اوحصبت بالحصبة (الابتدأ) افتعال وزننده برنسنه یه باشلق معناسنه در یقال بداء بالشیٔ وابتدأ به یعنی برنسنه یی سائر نسنه لردن مقدم ایشلمك معناسنه در یقال ابتدأ الشیٔ اذا فعله ابتداء ای قدمه فی الفعل (الابداء) همزه نك کسریله ابتدا ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال ابدأه اذا فعله ابتداء وبرارضدن ارض اخرایه چقمق معناسنه در یقال ابدأ من ارضه اذا خرج لاخری ویراتمق خلق معناسنه در یقال ابدأ الله الخلق ای خلقهم ونمونه ومثالسز نسنه ایجاد ایلمك معناسنه در ومنه المبدیٔ والمعید عز اسمه وتعالی وسوز آچمق معناسنه استعمال اولنور ومنه یقال فلان مایبدیٔ ومایعید ای مایتکلم ببادئة ولاعائدة بادئه ابتداء ایراد اولنان کلامه وعائده عودت اولنان کلامه دینور (البدءة) بانك فتحی ودالك سکونیله برشیئه سائر کسه لردن اول بشلامق معناسنه اسمدر یقال لك البدءة ای لك ان تبدأ قبل غیرك وبونده بانك ضمیله ده لغتدر وبدء قربان پاینه دینور یقال

اهدی له بدئة الجزور ای نصیبا (البداءة) سحابه وزننده بودخی برنسنه‌یه
سائرلردن مقدم بشلامغه دینور بانك ضمیله ده جائزدر (البدیء) بدیع وزننده
مخلوق وآفریده معناسنه‌در فعیل بمعنی مفعولدر وامر مبدع معناسنه‌درکه
نمونه ومثالسز ایجاد واختراع اولنان نسنه‌در بعض نسخه‌ده امر بدیع
واقع اولمغله شیء عجیب وغریب دیمك اولور وبدیء بئر اسلامیه‌یه دینورکه
زمان اسلامده حفر اولنان قویی دیمکدر بئر عادیه مقابلیدرکه بئر قدیمه
دیمکدر کویاکه عاد قومنه منسوبدر عربلر هر قدیم نسنه‌یی قوم مرقومه نسبت ایدرلر
یقال بئر بدیء ای اسلامیة یعنی جدیدة الحفر لیست بعادیة بوراده فعیل بمعنی
مفعولدر وبدیء اول وابتدا معناسنه‌در نته‌که مثاللری مرور ایلدی (بداء) کتان
وزننده برجماعتك اسمیدر بنی ثوردن بداء بن الحارث وبجیله قبیله‌سندن بداء بن
فتیان ومراد قبیله‌سندن بداء بن عامر اول جماعتدندر (البداءة) بانك ضمیله برنبات
آدیدر (البدأة) بانك حرکات ثلاثه‌سیله ودالك فتح ومدیله (والبداءة) فتحاتیله (والمبدء)
میمك ضمی وبانك سکونیله (والبدء) میمك فتحیله (والمبدأة)
اول حال وابتدای نشأت معناسنه اسملردر نته‌که ابن عدیس باهرنام کتابنده
بو معنایه ثبت ایلدی یقال کان ذلك الامر فی بدأتنا وبدأتنا ومبدئنا ومبدأتنا ای فی
اول حالنا ونشأتنا (البدیئة) بانك فتحی ودالك کسر ومدیله برنسنه‌یه سائرلردن مقدم
بشلامغه دینور بداءه کبی وبدیهة معناسنه‌درکه بلافکر ولارویة سویلنن سوزه
دینور هاء نقلیة اسمیه‌در (البداءة) بانك فتحیله بودخی بدیهه معناسنه‌در یقال
هو ذو بدیئة وبداءة ای بدیهة (البذء) بانك فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله برنسنه‌ده
برکریه ونامطبوع حالت حس ایلمکله آندن یکرنمك معناسنه‌در یقال بذأ الشیء
بذءا من الباب الثالث اذارأی منه حالا کرهها وبرنسنه‌یی خوار وحقیر کورمك
معناسنه‌درکه خوارلمق تعبیر اولنور یقال بذأه ای احتقره وبرنسنه‌یی بکنمیوب ذم
ایلمك معناسنه‌در یقال بذأه ای ذمه ویقال بذأ الارض ای ذم مرعاها (البذیء)
بدیع وزننده رجل فاحش یعنی محفوظ اللسان اولمیان بدزبان کشی‌یه دینورکه دلی
زفیر تعبیر اولنور ومرعاسی [illegible]لمیان محله دینور (البذاء) سماء وزننده (والبذاءة)
سماحه وزننده برکسه بذیء یعنی بدزبان اولمق معناسنه‌در یقال بذؤ الرجل وبذیء
وبذء بذاء وبذاءة من الباب الخامس والرابع والثالث اذا صار بذیئا (المباذأة)
مفاعله وزننده (والبذاء) بانك کسریله که مصدر ثانیدر برآدمه یاخود بری بریله
فحش وناسزا سویلشمك معناسنه‌در یقال باذأه مباذأة وبذاءا اذا فاحشه (البرء)
بانك فتحی ورانك سکونیله (والبروء) قعود وزننده یراتمق خلق معناسنه‌در یقال
برأ الله الخلق برءا وبروءا من الباب الثالث ای خلقهم وبرء وبروء خسته صحت

وافاقت بولمق معناسنه‌دركه صاغلمق تعبير اولنور (البرء) بانك ضمى ورانك سكونيله برء معناسنه‌در يقال برأ المريض برءا بالضم وبروءا من الباب الثالث والاول وبرؤ وبرئ برءا بالفتح وبرءا بالضم وبروءا من الباب الخامس والرابع اذا نقه مؤلف كرچه نقاهتى ماده‌سنده خسته صحته يوز طوتمق ياخود افاقت بولمق ايله على الاختلاف تفسير ايدوب لكن امهات سائره‌ده معناى اول ترجيح اولنوب وبوراده مؤلفك مرادى معناى ثانيدر ومؤلف بصائرده بورسمه تحقيق ايتمشدركه برء ماده‌سى فى الاصل مجاورتى مكروه ونامطبوع اولان نسنه‌دن تفصى وتباعده معناسنه موضوعدر برء من المرض وبرئ من فلان وتبرء منه قوللرى بو معنادن متفرعدر وز مخشرى [فتوبوا الى بارئكم] الايه كريمه‌سنك تفسيرنده ديمشدركه بارئ اسما صفات الهيه‌دندر جنس مخلوقى تفاوتدن برى اوله‌رق خلق ايدن خلاق بيچونك اسم شريفيدر وبيضاوى تحقيقنه اصل ماده خلوص الشئ عن غيره معناسنه موضوعدر اولدخى ياعلى سبيل التفصى اولور مثلا عليلك مبتلا اولديغى علتدن سلامت بولمسى كبى يقال برئ المريض من مرضه ياخود على سبيل الانشاء اولور كقوله برأ الله آدم من الطين پس برء ماده‌سنى مطلق خلق معناسنده استعمال اطلاق وتقييد علاقه‌سيله مجاز اولور وقالديكه تفاوتدن مراد عدم تناسبدر پس عدم تفاوت عين تناسب اولور مثلا اعضاء حيوانيه هرنقدر مختلفة الاشكال والاقدار ايسه‌ده اختلافى اختلاف تناظم وتناسبدر اختلاف ائمه رحمت اولديغى كبى مثلا رأس ايله سائر اعضاء بدنيه بالجمله تناسب طبيعى اوزره‌در هرنقدر شكل ومقدارده متخالف ايسه‌ده زيرا رأس مثلا كبير وبدن صغير اولسه ياخود رأس طويل وبدن قصير اولسه اندام وتناسب اولميوب شكل نازيبا اوله‌جغى هويدادر انتهى وبرؤ برنسنه‌دن برئ وبيزار اولمق معناسنه‌در كماسيذكر (البراء) سلام وزننده (والبراءة) كرامه وزننده بروء معناسنه‌در يقال برئ من الامر يبرأ اى من الباب الرابع ويبرء بالضم اى من الباب الخامس وهونادر براء وبراءة وبروءا اذا تبرأمنه وبراء سلام وزننده برنسنه‌دن برئ وبيزار اولان كشى‌يه دينور يقال انابراء منه اى برئ واشبو براء كلمه‌سى فى الاصل مصدر اولمغله تثنيه وجمع وتأنيث غوائلندن مبرادر وبراء هرآيك اول كيجه‌سنه على قول اول كوننه ياخود آخر كيجه‌سنه ياخود آخر كوننه اطلاق اولنور قمرك شمسدن برئ اولديغى سبب تسميه‌در وبراء اعلام رجالدندر البراء بن مالك والبراء بن عازب والبراء بن اوس والبراء بن المعرور صحابه‌دندر والبراء بن قبيصه مختلف الصحبه‌در بونلرده لمحة وصفيت اولمغله حرف تعريفله مرسومدر (الابراء) همزه‌نك كسريله خسته‌يى صاغ ودرست ايلمك معناسنه‌در يقال ابرأه الله من المرض اى عافاه وبعيد وبيزار ايلمك معناسنه‌در يقال ابرأك منه اى جعلك بريئا ابراى ذمت

بو معنادندر

بو معنادندر وآيك اول كيجه سنه ياخود اول كوننه كيرمك معناسنه در على الاختلاف
المذكور يقال ابرأ الرجل اذا دخل فى البرأ (البارئ) همزه ايله (والبرئ) فعيل
وزننده بونده بغير همز دخى منقولدر مرض وعلتدن درست اولمش كشى يه دينور
فاعل بمعنى مفعولدر يقال اصبح فلان بارئا وبريئا من مرضه اى سالما قال فى الاساس
حق على البارئ ان يؤدى شكر البارى وبرئ لفظنك جمعى براء كلور كرام وزننده
وبرئ برنسنه دن متبرى وخالى الذمه اولان كشى يه دينور يقال انت برئ منه
بونك جمعى بريئون كلور وبرآء كلور فقهاء وزننده وبراء كلور كرام وزننده وابراء
كلور اشراف وزننده وابرياء كلور انصباء وزننده وبراء كلور رخال وزننده مؤنثى
بريئه در هايله جمعى بريئـات كلور وبريات كلور همزه يى يايه قلب وادغامله وبرايا
كلور خطايا وزننده شارح ديركه مؤلف معتل بابنده مخلوق معناسـنه اولان بريه
ماده سنى همزه بابنه احاله ايدوب لكن بوراده اكا تصدى ايلدى بصارده بيانه كوره
خلق معناسنه اولان برء ماده سندن فعيله در ياخود برى العود ماده سـندن معتلدر
اوله كوره همزه سى يايه مبدله در (ابن البراء) بانك فتحيله آيك اول كوننك ياخود
كيجه سنك كنيه سيدر (التبرئة) تفعله وزننده برئ وبيزار قلمق معناسنه در يقال
برأك منه تبرئة اى جعلك بريئا منه (التبرؤ) تفعل وزننده برئ اولمق معناسنه در
يقـال تبرأ منه تبرؤا اذا صار بريئا (المبارأة) مفاعله وزنـنده برى برندن آيرلمق
مفارقت معناسنه استعمال اولنور يقال بارات شريكى اى فارقته ويقال بارأ الرجل
المرأة اى صالحها على الفراق ومنه قول الفقهاء المبارأة كالخلع (الاستبراء) استفعال
وزننده خاتونه حيض كورنجه قدر قربان ايلامك معناسنه دركه رحمنك جنيندن برى
اولمسنى طلب ايلمكدن عبارتدر مراد بركسه برجاريه يى تملك ايلدكده رحمى حيضدن
پاك اولديغى ظهورينه انتظار ايله مدت معلومه ترقف ايدوب اكا قربان ايلامك كه شايد
حملى وار ايسه اولكى مالكندن اولديغى ظاهر اوله يقال استبرأها اذا لم يطأها حتى
تحيض شارح ديركه بو مسئله عدة رجاقسامندندر كذلك دارحربده متزوجه اولان خاتون
داراسلامه مهاجرة خروج ايلسه عدت كوزتميه رك فى الحال برمسلمان انى تزوج ايدر لكن
برحيض ايله استبرا ايلدكجه قربان جائز دكلدر كذلك مزنيه سنى زانيسى تزوج ايلدكده
ينه برحيض ايله استبرايه محتاجدر انتهى واستبرأ استنجانك قداميسـيدركه تبول
عقبندن آلت رجوليتى طاش ياصو ايله تنظيف ايدوب اثر بولدن پاك وبرى ايلمكدن
عبارتدر يقال استبرأ الذكر اى اسـتنقاه من البول مؤلف استبرأ الفرج عنوانيله
ايراد ايلسـه ايدى اشمل اولور ايدى (البرأة) جرعه وزنـنده آوجى كوملتيسنه
دينور فترة الصائد معناسنه در (البسأ) بانك فتحى وسين مهمله نك سكونيله (والبسأ)
فتحتينله (والبساء) سلام وزننده (والبسؤ) قعود وزننده يوزكوز اوكرنوب برشئ
ايله انس والفت ايلمك معناسنه دركه آلشمق تعبير اولنور يقال بسأبه وبسئ به بسأ

وبسأ وبساء وبسوءا من الباب الثالث والرابع اذا انس به وبسأ سنك سكونيله وبسوء
قعود وزننده برنسنه‌يى هميشه ايشليوب عادت وادمان ايلمك معناسنه‌در يقال بسأ
بالامر بسأ وبسوءا من الباب الثانى اذا مرن عليه وبرنسنه‌يى الچاقليوب خوار وذليل
كورمك معناسنه‌در يقال بسأبه اذا تهاون (الابساء) همزه‌نك كسريله برشيئى شى
آخره آلشدروب انيس ورام ايلمك معناسنه‌در يقال ابسأته فبسئ (البسوء)
صبور وزننده شول ناقه‌دركه سودنى صاغان كشى‌يه اوكرنوب آشمغله سركشلك
ايليوب رام اوله تركيده ايكيدى والشقان تعبير اولنور يقال ناقة بسوء اذا كانت
لاتمنع الحالب يعنى لالفها اياه (بشاء) فتح باء وشين معجمه ومد ايله باديه‌ده برموضع
اسميدر (البطء) بانك ضمى وطانك سكونيله (والبطاء) كتاب وزننده كيجكمك
واويالنوب اكلنمك وآغردپرنمك معناسنه‌در سرعت مقابليدر يقال بطؤ الرجل بطأ
وبطاء من الباب الخامس ضد اسرع (الابطاء) همزه‌نك كسريله بودخى كيجكمك
وآغردپرنمك معناسنه‌در يقال ابطأ الرجل ابطاء بمعنى بطؤ وبركسه‌نك دابه‌سى اشكين
اولميوب كندوكران اولمق معناسنه‌در يقال ابطأ القوم اذا كانت دوابهم بطاء
و برنسنه‌يى كيجكدرمك وعوق وتأخير ايلمك معناسنه متعدى اولور يقال ابطأبه
اذا اخره (البطىء) امير وزننده هميشه دپرنشى آغركندپاى اولان انسان وحيوانه
دينوركه قاپران تعبير اولنور جمعى بطاء كلور كرام وزننده وبطىء محدثيندن
ابو العباس احمد بن الحسين العاقولى لقبيدر (البطء) بانك ضمى وطانك سكونيله
(والبطأى) بشرى وزننده دهروزمانه اطلاق اولنور وبوبنى يربوع لغتيدر تقول
لم افعله بطء ياهذا وبطأى اى الدهر وبونلر ظرفيت اوزره منصوبلردر (بطأن)
بانك ضمى وفتحى وطانك سكونى ونونك فتحيله معناى تعجبى متضمن اسم فعل ماضيدر
يقال بطأن ذا خروجا اى بطؤ يعنى آنك چقمسى عجب كيجكدى (التبطىء) تفعيل
وزننده كيجكدرمك ومطل وتأخير ايلمك معناسنه‌در يقال بطأ عليه بالامر اى
اخره (البكء) بانك فتحى وكافك سكونيله (والبكاءة) كرامه وزننده (والبكوء)
قعود وزننده (والبكاء) غراب وزننده ناقه‌نك سودى آزاولمق معناسنه‌درلكن شارح
تعميم ايلمشدر يقال بكأت الناقة وبكؤت بكأ وبكاءة وبكوءا وبكاء من الباب الثالث
والخامس اذاقل لبنها (البكىء) فعيل وزننده (والبكيئة) هايله سودى آزاولان ناقه‌يه
دينور جمعلرى بكاء كلور كريم وكرام كبى وبكايا كلور خطيئه وخطايا كبى (البكء)
بانك فتحى وكافك سكونيله (والبكا) بانك فتحى والفك قصريله برنوع نبات آديدر
مفردلرى بكئه وبكاء كلور هايله (البوء) بانك فتحى وواوك سكونيله برنسنه‌يه رجوع
ايدوب وارمق معناسنه در على قول اشياء سائره‌دن بالكليه منقطع اولوب اول
نسنه‌يه مختص اولمق معناسنه‌در يقال باء اليه يبوء بوءا اذا رجع او انقطع وباء

تعديه

تعدیه ایله صله‌لندقده ارجاع معناسنه اولور تقول بؤت به الیه ای ارجعته وعند الکسائی بنفسه متعدی اولور تقول بؤته ای ارجعته مؤلف بصائرده دیمشدر که بواء ماده‌سی اصل بر مکانك مساوات اجزاسی یعنی هر یری دوز و برابر اولمق معناسنه موضوعدر بو مقابلیدرکه اجزای مکانیه‌نك منافاتندن عبارتدر و معانیٔ سائره بالجمله اکا راجعدر مثلا برشیئه رجوع وانقطاع کویا که آنی مکان موافق بولمغله اکا راجع ومنقطع اولمش اولور وتبوی‌ٔ رمح که برکسه‌یه مزراق طوغرلتمقدر کویا که آنك بدنی مزراغه مکان موافق تهیئه ایلمش اولور وکفو وعدیل و اقرار واعتراف معنالرنده دخی تساوی حالتی درکاردر انتهی وبوء کلمه‌سی اویمق موافقت معناسنه‌در یقال باء الشیٔ به اذا وافق وتقول باءنی الشیٔ ای وافقنی و اقرار ایلمك معناسنه‌در یقال باء بدمه ای اقر شارح دیرکه اقرار معناسنده دائما علیه و مضرت موقعنده استعمال اولنور منفعت جهتنده استعمال اولنماز حتی سید الاستغفارده ابوء بذنبی بو ماده‌ندرکه کندی جرممی اقرار واستدعای عفو ومغفرت پروردکار ایدرم دیمکدر انتهی وبوء وبواء سلام وزننده برکناهی اوزرینه آلوب یوکلنمك یاخود کناهی اعتراف ایلمك معناسنه‌درکه معنای سابقك عینی اولور وتقریر شارح اوزره خصوص دخی یوقدر یقال باء بذنبه بوءا وبواءا ای احتمله واعترف به وقصاصده مقتول ثانی‌یی اوله عدیل وهمتا قلمق معناسنه‌درکه قانی قانه برابر طوتمق تعبیر اولنور یقال باء دمه بدمه ای عدله وقصاصده نظیر اولمق یعنی قاتل قصاصا مقتول اولمغله قان قانه برابر طوتلق معناسنه‌در وکاه اولورکه برقبیله‌دن بریسی آخر قبیله‌دن برکسه‌یی قتل ایلمکله مقتولك قومی دخی قاتلك قومندن برآدمی قتل ایدیجك عادت اعراب و تراکه اوزره قصاص موافق اولمش اولور یقال باء فلان بفلان اذا قتل به فقاومه ای عادله (الاباءة) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی شیٔ آخره ارجاع ایلمك معناسنه‌در تقول اباته الیه ای ارجعته و قاتلی قصاصا قتل ایلمکله قانی مقتولك قانه برابر طوتلق معناسنه‌در یقال اباء فلانا بفلان اذا قتل به فقاومه وقوناغه قوندرمق معناسنه‌در یقال اباءه فی المنزل ای انزله فیه وتقول العرب فلاة تبیٔ فی فلاة ای تذهب بوکلام بیابانك فرط وسعتندن کنایه‌در یعنی اول بیابان بردرجه‌ده وسعتلودرکه کویا اکا بربیابان دخی ضمیمه اولمغله سالکنی ضمیمهٔ مزبوره‌یه ایصال وانزال ایدر دیمکدر تبیٔ کلمه‌سی اباءه‌دن مضارعدر یوخسه مترجم صحاحك وهمی کبی ثلاثیدن وذهاب معناسنه دکلدرکه حتی واویه وبائیه اولمسی جای تأمل اوله واباءه قوناغه قنوب یرلشمك معناسنه‌در یقال اباء بالمکان اذا حله واقام به ودوه‌یی یتاغنه چویرمك معناسنه‌در یقال اباء الابل اذا ردها الی المباءة و قاچمق معناسنه استعمال اولنور یقال اباء منه اذا فر و دری‌یی دباغتده یاتورمق

معناسنه‌در يقال اباء الاديم اذا جعله فى الدباغ (الباءة) باعه وزننده (والباء)
هاسز نكاح معناسنه‌در كه تزوج وجماعدن اعم‌در وبو معناى آتيدن يعنى محل
استراحت واطمئنان اولان منزل معناسندن مأخوذدر وباءه قوناغه دينور منزل
معناسنه (التبوىء) تفعيل وزننده نكاح ايلك يعنى جماع ياخود تزوج ايلك
معناسنه‌در يقال بوء الرجل المرءة تبوينا اذا نكحها وبركسه‌يى قوناغه قوندرمق
معناسنه‌در يقال بوأه منزلا وفى المنزل اى انزله وبركسه‌يه قرشو مزراق طوغرلتمق
معناسنه‌در يقال بوأ الرمح نحوه اذا قابله يعنى سدده وقوناغه قونوب يرلشمك
معناسنه‌در يقال بوأ المكان اذا حله واقام به (المباوأة) مفاعله وزننده قاتلك
قاتنى مقتولك قاننه برابر طوتمق معناسنه‌در يقال باوأ فلانا بفلان مباوأة اذا قتل به
فقاومه (التباوء) تفاعل وزننده ايكى نسنه برى برينه عديل ويكسان اولوب
برابرلشمك معناسنه‌در كرك كميت وكرك كيفيت جهتيله اولسون يقال الشيئان تباوءا
اى تعادلا (البيئه) بانك كسرى ومديله اباءه‌دن اسمدر يورده ياقوناغه قونمق
حالتنه دينور ويورده وقوناغه‌ده بيئه اطلاق اولنور منزل كبى ومطلقا حالت
معناسنه استعمال اولنور يقال انه لحسن البيئة اى الحالة (المباءة) ميمك فتحى وبانك
سكونيله قوناغه ويورده دينور منزل معناسنه يقال هو رحب المباءة اى المنزل
وطاغلرده اولان آرى يوه‌سنه وسوراخنه دينور ورحمده اولان ياورى ياتاغنه
دينور زهدان معناسنه وييان اكوزينك ياتاغنه دينور وصويه قريب يرده اولان
دوه ياتاغنه دينور معطن معناسنه (التبوء) تفعل وزننده يورده وقوناغه
قونوب يرلشمك معناسنه‌در يقال تبوء بالمكان اذا حله واقام به (البواء) بانك
فتحيله برابرلك سواء معناسنه‌در يقال القوم على بواء اى سواء ومنه يقال اجابوا
عن بواء واحد اى بجواب واحد يعنى جمله‌سى متفق الكلمه يكسان اولمريله يكد
هن ويكسخن اوله‌رق بر جوابله جواب ويرديلر وبواء كفو وهمتا معناسنه در
يقال هو بواءله اى كفوء وبواء ارض تهامه‌ده بر وادى اسميدر (المبيئة) ميمك
ضمى وبانك كسر ومديله يك كركلو مهمه وحاجته دينور يقال حاجة مبيئة اى
شديدة وبواباءه كلمه‌سندن اسم فاعلدر حاجت مرقومه كوياكه حوايج سائره‌دن
منقطع وهمان كنديسنه اختصاص واقتصاره باعث اولمشدر (البهاء) بانك فتحى
وهانك سكونيله (والبهوء) قعود وزننده (والبهاء) سلام وزننده بر نسنه‌يه
آلشوب انس والفت ايلك ووداغق معناسنه‌در يقال بهأبه وبهئ وبهوءا وبهوءا
وبهاء من الباب الثالث والرابع والخامس اذا انس به وشعور وادراك معناسنه‌در
يقال مابهأت له اى مافطنت وبهأ منع وزننده خانه‌يى اثاث البيت تعبير اولنان
اشيادن خالى ايلك يعنى آخريره نقل ايدوب خانه‌يى بوشالتمق معناسنه در على

قول

قول یرتوب پاره‌لمق معناسنه‌درکه بونده بیتدن مراد بیت اعراب واحشام اولان
چادر واوبه‌در یقال بهأ البیت بهأ من الباب الثالث اذا اخلاه من المتاع اوخرقه
(الابتهاء) افتعال وزننده بودخی آلشوب انس و آرام ایلك معناسنه‌در یقال
ابتهأ به اذا انس به (بهاء) قطام وزننده‌که آخری کسر اوزره مبنیدر برخاتونك
اسمیدر (الابهاء) همزه‌نك کسریله بودخی خانه‌یی بوشالتمق یاخود خرق ایلك
معناسنه‌در یقال ابهأ البیت اذا اخلاه من المتاع اوخرقه

﴿ فصل التاء الفوقیة ﴾ (التأتأة) زلزله وزننده مطلقا برنسنه‌نك صوتندن حکایه‌در
وحین تکلمده لسان اکثری تاء حرفنه چالنمق معناسنه‌در نته‌که فاء حرفنه چالنمغه
فأفأه دینور یقال فیه تأتأة ای یتردد فی التاء اذا تکلم وتأتاء سلسال وزننده
تکه‌یی بکی‌یه آشمق ایچون چاغرمق معناسنه‌در یقال تأتأ التیس اذا دعاه لیقبل
فیبزو وطفل صغیر ایمکله‌یه‌رك یوریمك معناسنه‌درکه بو تعبیر لسانمزده دخی واردر
یقال یتأتئ الطفل ای یمشی ومیدان محاربه‌ده شجاعتنه افتخار و اعدایی احتقار
ضمننده صالنی صالنی یوریمك معناسنه‌در یقال تأتأ المحارب اذا تبختر فی الحرب
(التأتاء) سلسال وزننده حین تکلمده لسانی اکثری تاء حرفنه چالنن کمسه‌در
اول کمسه‌یه تته‌یی تعبیر اولنور وتأتاء تکه‌یی بکی‌یه آشمق ایچون چاغره‌جق
صوتدن حکایه‌در (التیتاء) تانك فتحی والفك مدیله (والتئتاء) تانك کسریله
(والتئتاء) تانك کسری وهمزه‌نك سکونیله شول کمسه‌درکه جماع ایدر ایکن حدثلر
یعنی یستهلر اوله‌که امراضدندر اکا عذیوط دخی دیرلر وعلی قول ادخال ایلزدن
اول انزال ایدر اولان کشی‌یه دینور بودخی صلبك رخاوتندن یاخود شبقك
شدتندن نشئت ایدر یقال رجل تیتاء وتیتاء وتئتاء ای یحدث عند الجماع اوینزل
قبل الایلاج (التفأ) تانك وفانك فتحیله پك حدتلنوب خشم و غضبه کلمك
معناسنه‌در یقال تفئ الرجل تفأ من الباب الرابع اذا احتد وغضب (التفیئة)
همزه ایله فعیله وزننده برنسنه‌نك زمان وهنکامنه دینور یقال تفیئة الشئ ای حینه
وزمانه بعض نسخه‌ده واباته عنوانیله مرسومدر شارح دیرکه همزه‌یی یایه قلب
وادغامله وهمزه‌نك تقدیمی وفانك تشدیدیله‌ده لغتدر انتهی نهایه‌ده اثر وعقب ایله
مفسردرکه برشیئك بلا فاصله عقبی دیمکدر ومؤلف اف ماده‌سنده دخی ذکر
ایلمشدر قالدیکه تفیئه فئ ماده‌سندن وتئفه افف ماده‌سندن‌که ایکیسیده شدت
سرعته دالدر مأخوذ اولمق بعید دکلدر فلینظر (التنوء) نونله قعود وزننده
مقیم اولمق معناسنه‌در یقال تنأ بالمکان تنوءا من الباب الثالث اذا اقام (التناءة)
کتابه وزننده آندن اسمدر اقامت معناسنه (التانئ) صاحب وزننده دهقان
معناسنه‌درکه کوی کتخداسی دیمکدر دهقان دهخان فارسیدن معربدر که کویك

صاحبی واولوسی دیمکدر لسانمزده بوی بکی وکوی کتخداسی تعبیر اولنور و ثانیٔ لفظنک جمعی ثناء کلور ثانک ضمی ونونک تشدیدیله سکان وزننده وثانیٔ محدثیندن ابراهیم بن یزید ومحمد بن عبد الله واحد بن محمد بن الحارث که طبرانی صاحبیدر و محمد بن عمر بن محمد بن عبد الرحمن بن ثانه نام ذواتک لقبلریدر بونلر ثانون ایله مشتهرلردر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثأثأة) زلزله وزننده دوه‌یی صویه قاندرمق معناسنه‌در یقال ثأثأ الابل ثأثأة ای ارواها و صوسز قومق معناسنه‌در یقال ثأثأ الابل اذا عطشها بوصورتده اضداددن اولور شارح دیرکه کرچه مؤلفک تمثیلندن دوه قسمنه مخصوص اولمق مستفاد اولور لکن عموم اوزره در انتهی و ثأثأه دفع ایلمك معناسنه‌در یقال ثأثأ عن القوم اذا دفع عنهم وآلیقومق حبس معناسنه‌در یقال ثأثأ الرجل عن الامر اذا حبسه وسکون وآرام بولمق معناسنه‌در یقال ثأثأ الغضب اذا سکن وبرنسنه‌یی یرندن آیروب برطرف ایلمك معناسنه‌در یقال ثأثأ الشیٔ ای ازال عن مکانه وآتشی سویندرمك معناسنه‌در یقال ثأثأ النار ای اطفأها وتکه‌یی دیشی‌یه چکمك ایچون چاغرمق معناسنه‌در یقال ثأثأ بالتیس اذا دعاه یعنی للسفاد و دوه صوصه‌مق معناسنه‌درکه لازم اولور یقال ثأثأت الابل اذا عطشت وصویه قانمق معناسنه اولمغله کذلك اضداددن اولور یقال ثأثأت الابل اذا رویت (التأثؤ) تزلزل وزننده سفره عزیمتی فسخ وفراغتله مکث واقامت ایلمك معناسنه‌در یقال تأثأ الرجل ای اراد سفرا ثم بداله المقام وبرنسنه‌دن هیبتلنوب خوف واندیشه ایلمك معناسنه‌در یقال تأثأ منه اذا هابه (الثأثاء) سلسال وزننده تکه‌یی بچی‌یه چکمك ایچون چاغره‌جق صوتدن حکایه‌در (الاثأة) همزه‌نك کسریله‌که رمی معناسنه‌در ثوءدن مأخوذ اولمغله ماده‌سنده ذکر اولنور جوهری وهمنه بناء بوراده رسم ایلمشدر شارح دیرکه کسائی وابو عمرو دخی بوراده ذکر ایلدیلر و مؤلف اثا ماده‌سنده دخی ذکر ایلمشدر انتهی (الثداء) دالك شده‌سیله زنار وزننده بر نوع نباتدر طراتیث که فارسیده اشترغاز و ترکیده دوه تیکنی و قولغان تیکنی دیدکلری اوتدر بونك دبنده نابت اولور مفردی ثداءه در هایله (الثندؤة) ثانك ضمی ونونك سکونی ودال مضمومه ایله ار کشینك ممه‌سنه دینور نته‌که عورتك ممه‌سنه ثدی دینور علی قول ممه‌نك دوکه جکنه دینور یاخود ممه‌نك جوره‌سنده اولان اته دینور و کلمهٔ مزبوره‌نك ثخنکه اولنی مضموم ایلسك همزه ایله ثندؤ قرأت ایدرسن ومفتوح قلسك واو ایله تلفظ ایدرسن‌که فعلوه وزننده اولور مصباحده بویلجه مرسومدرکه ثندوه کلمه‌سی‌که فانك وعینك ضمیله در وزنی فنعله در و بعضلر نونی اصلیه اعتبار ایلمکله واو زائد اولوب اکا کوره وزنی

فعلوه

فعلوه اولور وبارع نام کتابده ثانك ضميله مع الهمزه وثالث فتحيله مع الواو اوله‌رق
مثبتدرکه مؤلفك ذکر ايلديکى بوقول اولور وشارح ديرکه اکثر اهل لغت عندنده
ثندؤه ارکك آدم ممه‌سنه دينور حتى پيغمبرا نام عليه الصلاة والسلام وصفنده
عارى الثندؤتين اثرى وارد اولمشدرکه مبارك ممه‌لرنده چوقلق ات يوغيدى ديمکدر
انتهى (الثرطيئـة) ثانك وطانك کسريله ثقيل وناتراش وکرانجـان اولان بودور
کمسـيه دينور اره وعورته اطلاق اولنور بعض نسخه‌ده واو ايله مرسوم اولمغله
ثقيل کمسيه وبودور کمسيه على‌حدة ديمك اولور (الثطأ) ثانك فتحى وطانك سکونيله
برنسنه‌يى اياغله بصوب چکنمك معناسـنه‌در يقال ثطأه ثطأ من الباب الثالث اذا
وطئه (الثطأ) فتحتينله احمق وسبکمغز اولمق معناسـنه‌در يقال ثطئ الرجل ثطأ
من الباب الرابع اذاحمق (الثطأة) ثانك ضمى وفتحى وطانك سکونيله برنوع بوجك
آديدر شارح ديرکه صاحب العين عنکبوت ايله تفسير ايلمشدر (الثفاء) فاايله قرأ
وزنـنده خردل اسميدرکه معروف دوايى تخمدر على قول حرف اسميـدرکه تره
تخمى وآجى تره تخمى ديدکلريدر وبعضلر عندنده حروف اوزرلك تخميدر مفردى
ثفاءه‌در هايله (الثفأ) ثانك فتحى وفانك سکونيله تجربه‌ده اولان شيئك قينامسنى
تسـکين ايلمك معناسنه‌در يقـال ثفأ القدر ثفأ من الباب الثالث اذا کسر غليانهـا
(الثمأ) ثانك فتحى وميمك سکونيله برکمسيه ياغلو وجرب طعام يدرمك معناسنه‌در
يقال ثمأ القـوم ثمأ من الباب الثـالث اى اطعمهم الدسم وبرکمسه‌نك باشنى يارمق
معناسنه‌در يقال ثمأ رأسه اى شدخه واتمکى طوغرايوب تريد ايلمك معناسـنه‌در
يقال ثمأ الخبز اذا ثرده ومنتارى ياغ ايچره باتورمق معناسـنه‌در يقال ثمأ الکمأة
اذا طرحها فى السمن وبويامق معناسنه‌در يقال ثمأ لحيته بالحناء اذا صبغ وتغوط
ايلمك معناسـنه‌در يقـال ثماما فى بطنه اذا رماه (الانثماء) انفعال وزنـنده باش
يارلمق معناسنه‌در يقال ثمأ رأسه فانثمأ اى شدخه فانشدخ (ثأه) باءه وزنـنده
هذيل قبيله‌سى بلادنده برموضع آديدر (الاثاءة) همزه‌نك کسريله که رمى معناسنه‌در
اثا ماده‌سنده ذکر اولندى

﴿ فصل الجيم ﴾ (الجأجاء) سلسال وزنـنده هزيمت يعنى صواشده عسکر صنوب
بوزلمق معناسنه اسمدر واصل هزم قاربوزمقوله‌سى نسنه‌يى بصوب ازمك معناسنه‌در
هزيمه آندن اسمدر لشکرك شکست اولمسى آندن مأخوذدر يقال وقع عليهم الجأجاء
اى الهزيمة (الجؤجؤ) هدهد وزنـنده کوکسه دينور صدر معناسنه جمعى جآجى
کلور سـلاسل وزنـنده وجؤجؤ بحرين ديارنده برقريه آديدر (الجأجأة) زلزله
وزنـنده دوه‌يى جئ جئ ديو صو ايچمکه چاغرمق معناسـنه‌در يقال جأجأ بالابل
جأجأة اذا دعاها للشرب بجئ جئ بوراده جئ کلمه‌سى مجئ ماده‌سـندن امردرکل

دیمکدر (الجیء) کسر ایله جیع وزننده اندن اسمدر دوه‌یی صو ایچمکه چاغرمغه
دینور (التجاجؤ) تزلزل وزننده برکسه نهی اولندیغی نسنه‌دن نهیی قبولله اجتناب
ایدوب آندن فراغتله کیرو طورمق معناسنه‌در یقال تجاجأ الرجل اذا کف
ونکص وانتهی وبرنسنه‌دن هیبتلنوب خوف واندیشه ایلمك معناسنه‌در یقال تجاجأ
عنه اذا هابه (الجبأ) جیمك فتحی وبانك سکونیله (والجبوء) قعود وزننده (والجبأ)
فتحتینله بر نسنه‌دن منع اولنوب کف ید ایلمك معناسنه‌در یقال جبأ عنه وجبیء
جبأ وجبوءا وجبأ من الباب الثالث والرابع اذا ارتدع وبر شیئی بکنمیوب کریه
کورمك معناسنه‌در یقال جبأ الشیء اذا کرهه وچقمق خروج معناسنه‌در شارحك
بیاننه کوره مهول ومفزع نسنه‌نك خروجنه مخصوصدر یقال جبأ علیه الاسد
اذا خرج و پنهان اولمق معناسنه‌در یقال جبأ الرجل اذا توارى وآشی بویه‌سی
صاتمق معناسنه‌در یقال جبأ الرجل اذا باع الجأب ای المغرة وبیونی برطرفه اکمك
معناسنه‌در یقال جبأ عنقه ای امالها وکوز و قلج یاثمق معناسنه در یعنی بر کریه
وناخوش یاخود بغایت مهب ومهول نسنه اولمغله نظر طاقت کتوره‌میوب منصرف
اولمق کذلك قلج ضربه‌یه کارکر اولمیوب کیرو آتلق معناسنه‌در یقال جبأ البصر
والسیف اذا نبا (الجبء) جیمك فتحی وبانك سکونیله منارہ دینور کمأه معناسنه
وتپه‌یه دینور اکه معناسنه و بعض قیالرده واقع خلقی اویمه چقوره دینورکه
آنده یغمور صویی ارکیلور جمعی اجبؤ کلور افلس وزننده وجباه کلور قرده
وزننده وجبأ کلور فتحتینله نبأ وزننده شارح دیرکه صاحب اللسان وزن اخیرك
اسم جمع اولمسنی تنصیص ایلمشدر زیرا سکون عینله فعل فتحتینله فعل اوزره جمعلنمز
انتهی (الاجباء) همزه‌نك کسریله یرده منار چوق اولمق معناسنه‌در یقال اجبأ
المکان اذا کثر به الکمء وترلاده اولان اکینی هنوز ادراك ایلمزدن مقدم صاتمق
معناسنه‌در یقال اجبأ الزرع اذا باعه قبل بدو صلاحه وپنهان ایلمك معناسنه‌در
یقال اجبأ الشیء اذا واراه وبایر وتپه کبی بر مرتفع محلدن ناکهانی چیقه کلمك
معناسنه‌در یقال اجبأ علی القوم اذا اشرف علیهم یعنی طلع علیهم بغتة من محل
عال (الجبأ) جیمك ضمیله سکر وزننده والفك مدیله لغتدر قورقق جبان معناسنه‌در
وبر نوع اوقك اسمیدر شارحك بیاننه کوره یلکسز و تمرنسز اوجی یومری
اوقدرکه طومار اوقی تعبیر اولنور و جباء الفك مدیله خوشمنظر اولمیان خاتونه
دینور جباءه دخی دینور هاله بدلقا اولمغله کویاکه نظر طاقت کتورمیوب منصرف اولور
یقال امرأة جباء وجباءة ای لا یروعك منظرها وجباء ایرانده خوزستان ایالتنده برکوره
یعنی بر قضا آدیدر ونهروان قضاسنده برقریه اسمیدر وعراقده هیت نام بلده
قضاسنده برقریه‌در وبغداد ایالتنده یعقوبا ناحیه‌سنده بر قریه‌در (الجباء) شداد

وزننده

وزننده اکوزك بوینوزینك اوجنه دینور (جبأ) جبل وزننده یمنده بر قریه‌در
(الجابی)صاحب وزننده چکرکه‌یه دینور (الجباة) جبهه‌وزننده پابوشجیلرك اوزرنده
ایش کسوب بچدکلری کنوکه دینورکه بعض دیارده پابوشجی کوله‌سی تعبیراولنور
ودوه‌نك ککرکلری اوجلرندن کوبکنه و ممه‌سنه وارنجه عضوه دینورکه سیدلك
تعبیر اولنور (الجرأة)جرعه وزننده (والجرة) همزه‌سز ثبه وزننده (والجراءة)
کراهه وزننده (والجرائية) کراهیه وزننده (والجرایه) همزه‌یی یایه ابدالله که
بونادردر مجموعی بهادرلق و یکتلك شجاعت معناسنه‌در یقال جرؤ الرجل جرأة
وجرة و جراءة و جرائية و جراية من البـاب الخامس اذا شجع (الجرئ) امیر
وزننده جرأتلو بهادر ومقدام اولان آدمه دینور جمعی اجراء کلور اشراف وزننده
وجری ارسلانه اطلاق اولنور (التجرئ) تفعیل وزننده برکمسه‌یی سبب شجاعت
اولان حاله ترغیب ایدوب وقوة قلب ویرمکله جرأتلندرمك تشجیع معناسنه‌در یقال
جرأته علیه تجریئا ای شجعته (الاجترأ) افتعال وزننده جرأتلنمك معناسنه‌درتقول
جرأته فاجترأ (المجترئ) اسم فاعل بنیه‌سـیله ارسلانه اطلاق اولنور (الجريئة)
خطیئه وزننــده شول کوملتی‌یه دینورکه آنده یرتجی جانورلر شـکار اولنـور
طاشـدان یاپوب قپوسی اوزره صنعتله بر بیوك طاش وضـع ایدرلر و کوملتینك
نهایتنه طعمه قورلر جانور ایچری کیروب طعمه‌یه یاپشدقده اول طاش دوشوب
قپوبی سد ایدر وجریئه‌نك جمعی جرأئی کلور همزه‌تیله وجریئه قورساغه دینور
قانصه معناسنه وبوغازه دینور حلقوم معناسنه نته‌که جریه دخی دینور یای مشدده
ایله‌که همزه یایه قلب و ادغام اولنمشـدر (الجزء) جیمـك ضمی و زای معجمه‌نك
سکونیله برنسنه‌نك برپاره‌سنه وبربلوکنه دینور بعض معناسنه جیمك فتحیله‌ده لغتدر
جمعی اجزاء کلور یقال هوجزء منه ای بعض وجزؤ جیمك ضمیله برموضع آدیدر
وبرقوملق آدیدر وجزء جیمك فتحیله مصدر اولور بولوك بولوك بولمك قسم معناسنه
یقـال جزأ الشیٔ جزءا من الباب الثالث اذا قسمه اجزاء وقناعت و اکتفا ایلك
معناسـنه‌در یقـال جزأ بالشیء اذا اکتفی به وبر نسنه‌یی پکشـدروب محکم ایلك
معناسـنه‌در دوکومی محکم چکوب بغلمق کبی یقـال جزأ الشیٔ اذا شده و دواب
ومواشی تروتازه چایراوتلامغله آنکله صوایچمکدن اکتفا واستغنا ایلك معناسنه‌در
یقال جزأت الابل بالرطب عن الماء وجزئت جزأ من الباب الثالث والرابع اذاقنعت
وجزء جیمك ضمیله ولد اناثیه یعنی قیز اولادینه اطلاق اولنورکه اوغلان مقابلیدر
ومنه قوله تعالی [وجعلوا له منعباده جزءا] ای اناثا یعنی ملائکه‌یی بنـات خدا
اعتقاد ایتدیلر شارح دیرکه زمخشری بو معنایی تشـنیع وعربه افترادر واستشهاد
ایلدکلری ابیات مصنوعه‌در دیو تفظیع ایلمشدر لکن شهاب توسعا تأویل ایلمشدر

يعنى جناب حوا آدم عليه السلامك جزؤ اعضاسندن خلق اولنمغله بو مناسبتله
انثايه جزؤ اطلاقى صحيح اولور وبوندن تصريف ايدوب اجزأت الام ديرلر ولدت
الاناث معناسنه (التجزىء) تفعيل وزننده بر نسنه‌يى پاره پاره بولمك معناسنه‌در
يقال جزأ المال اذا قسمه وبر نسنه ايله قناعت و اكتفا ايتدرمك معناسنه‌در
تقول جزأت الابل بالرطب عن الماء اى اقنعتها (الاجتزاء) افتعال وزننده بر نسنه
ايله قناعت واكتفا ايدوب سائردن مستغنى اولمق معناسنه‌در يقال اجتزأ بالشىء
اذا اكتفى به (التجزؤ) تفعل وزننده بودخى بر نسنه ايله قناعت و اكتفا ايلمك
معناسنه‌در يقال تجزأ بالشىء اذا اكتفى به (المجزء والمجزأة) ميملرك فتحى وضميله
مصدر ميميلردر غنا وكفايت معناسنه كما سيذكر (الجزءة) جيمك ضمى وزانك
سكونيله بچاق وخنجر مقوله‌سنك صاپنه دينور دسته ونصاب معناسنه وآصمه
چبوقلرينك آلتنه طيادقلرى آغاجه دينوركه آصمه‌لك و هرك تعبير اولنور مرزح
كبى (الاجزاء) همزه‌نك كسريله بر نسنه ايله قناعت ايتدرمك معناسنه‌در تقول
اجزأت الابل بالرطب عن الماء اى اقنعتها وبر نسنه كافى اولمغله اشياء سائره‌دن مستغنى
وبى نياز ايلمك معناسنه‌در تقول اجزأت عنك مجزء فلان ومجزأته اى اغنيت عنك
مغناه يعنى بن سكا فلانك غناسنى ويردم كه سكا اول نه كونه كافى اولوب سائردن
مستغنى ايدر ايسه بندخى سكا اويلجه كافى اولوب سنى اغنا ايلدم و اجزاء بچاق
مقوله‌سنه صاپ بچورمك معناسنه‌در تقول اجزأت المخصف اى جعلت له جزءة
ويرمغه خاتم طاقمق معناسنه‌در تقول اجزأت الخاتم فى اصبعى اى ادخلته ومرعاده
اوتلق فراوان اولمق معناسنه‌دركه باعث اكتفاء راعيه‌در يقال اجزأ المرعى اذا
التف نبته وخاتون قيز طوغرمق معناسنه‌دركه جزؤ ماده‌سنده كذران ايلدى يقال
اجزأت الام اذا ولدت الاناث وبر نسنه‌يه بدل اولوب اوده‌مك ويرينى طوتمق
معناسنه‌در يقال اجزأت شاة عنك اى قضت وهى لغة فى جزت اصله جزيت
من المعتل واجزاء كفايت ايلمك معناسنه‌در يقال اجزأ الشىء اياى اى كفانى
(الجوازىء) جيمك فتحيله حيوانات وحشى‌يه اطلاق اولنور صغن و آهو كبى مفردى
جازئه‌در ياش اوت يمكله چوقلق صودن مستغنى اولورلر (الجزىء) امير وزننده
كافى ومشبع اولان طعامه دينور يقال طعام جزىء اى مجزىء يعنى مشبع (الجازى)
كافى معناسنه‌در يقال جازئك من رجل اى ناهيك يعنى كافيك ناهى كلمه‌سى نهيدن
اسم فاعلدر اول كمسه هر جهتله سكا كافى ووافى اولمغله سنى سائره مراجعت
واحتياجدن نهى ايدر يعنى برى ايدر ديمكدر (ابو تجزءه) تانك ضمى وجيمك سكونيله
حبيبه نام صحابيه‌نك پدرى كنيه‌سيدر (جزء) جيمك ضميله اسماء رجالندندر
(الجسئاة) جيمك ضمى وسين مهمله‌نك سكونيله انسانك ودابه‌نك يوكلرى بو كنديلرنده

عارض اولان ناسورلغه وقوريلغه وقابلغه دينور يقال فى معطفه جسأة اى يبس
وجسأه مصدر اولور كما سيذكر (الجسوء) قعود وزننده (والجسأة) جرعه
وزننده بر نسنه قاتى ويابس اولمق معناسنه‌در كثرت عملدن مثلا يدك طراوت
خلقيه‌سى زائل اولوب ناسور بغلمق كبى يقال جسأ الشئ جسوءا و جسأة من
الباب الثالث اذا صلب (الجسء) جيمك فتحى وسينك سكونيله درشت وخشن
اولان درى‌يه دينور وماء جامده دينور (المجسوءة) ميمك فتحيله يك وخشونتلى ارضه
دينور يقال جسئت الارض فهى مجسوءة مادهٔ مرقومه‌دن مأخوذدر (الجاسياء)
همزه‌نك مديله يكلك غلظت وصلابت معناسنه اسمدر (الجسأء) حمرآء وزننده
كثرت عملدن ناسورلنمش اله دينور يقال يد جسأء اذا كانت مكنبة من العمل
(الجشوء) شين معجمه ايله قعود وزننده يورك يرندن اوينايوب قالقمق معناسنه‌دركه
افراط حزن وغمدن ياخود ناكهانى خوف وفزعدن نشأت ايدر يقال جشأت
نفسه جشوءا من الباب الثالث اذا نهضت وجاشت من حزن اوفزع و كوكل بولانوب
غشيان كلمك معناسنه‌در يقال جشأت نفسه اذا ثارت للقئ وكيجه‌نك ظلمتى ياخود
دريانك موجه‌سى اژدها كبى بصوب هجوم ايلمك معناسنه‌در يقال جشأ الليل والبحر
اذا اظلم واشرف عليك وقيون بوغازنى سلندروب اوتدرمك معناسنه‌در يقال جشأت
الغنم اذا اخرجت صوتا من حلوقها وبر ارضدن ارض ديكره خروج ايلمك
معناسنه‌در يقال جشأ القوم اذا خرجوا من ارض الى ارض (الجشأ) جيمك فتحى
وشينك سكونيله چوق كثير معناسنه‌در وچكمسى آسان اولان خفيف يايه دينور
جمعى اجشاء كلور وجشآت كلور فتحاتله (التجشوء) تفعل وزننده (والتجشئة)
تفعله وزننده ككرمك معناسنه‌دركه ثقلت طعامدن ياخود معده‌يه ريح حلولندن
نشأت ايدر يقال تجشأ الرجل وجشأ اذا تنفست معدته (الجشأة) جيمك ضميله
همزه وزننده (والجشاء) غراب وزننده (والجشأة) عمده وزننده آندن اسمدر
ككرمه‌يه دينور فارسيده اروغ ديرلر (الاجتشاء) افتعال وزننده بر كمسه‌يه بر
محل اويغونسز ناموافق اولمق معناسنه‌در كرك هوا جهتيله و كرك سائر جهتله
اولسون يقال اجتشأ فلان البلاد ويقال اجتشأته البلاد اذا لم توافقه (الجشاء)
غراب وزننده كيجه‌نك ظلمتى ودريانك موجه‌سى دفعة بصمق حالتنه دينوركه اسمدر
يقال جشاء الليل والبحر اى دفعتهما (الجفأ) جيمك فتحى وفانك سكونيله يره چالمق
معناسنه‌در يقال جفأه جفأ من الباب الثالث اذا صرعه على الارض وچولمك
مقوله‌سنى بوشالتمق ايچون باش اشاغى قپامق معناسنه‌در يقال جفأ البرمة فى القصعة
اذا كفأها ونهر ياخود غليان ايدن تنجره طشره كپوك آتمق معناسنه‌در يقال جفأ
الوادى والقدر اذا رميا بالجفاء اى الزبد وغليان ايدن تنجره‌نك كپوكنى سيلك

معناسـنه‌در يقال جفأ القدر اذا مسح زبدها وچایك وسیل صوینك یوزنده اولان خار وخاشاك مقوله‌سنی سیلوب کیدرمك معناسـنه‌در يقال جفأ الوادی اذا مسح غثاءه وقاپویی اورتوب قپامق معناسنه‌در يقال جفأ الباب اذا اغلقه وقاپویی آچمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال جفأ الباب اذا فتحه واوتی کوکندن چکوب قوپرمق معناسنه‌در يقال جفأ البقل اذا قلعه من اصله (الاجفاء) همزه‌نك کسریله قاپویی قپامق معناسـنه‌در يقال اجفأ الباب اذا اغلقه ودابه‌یی آج قیوب وپك یورمغله اتعاب ودرمانده ایلمك معناسنه‌در يقال اجفأ ماشیته ای اتعبها بالسیر ولم یعلفها وبر نسنه‌یی الدن براقق وبیانه آتمق معناسنه‌در يقال اجفأ بالشیء اذا طرحه وبر یرك خیر ومنفعتی زائل اولمق معناسنه‌در يقال اجفأت البلاد اذا ذهب خیرها (الاجتفاء) افتعال وزننده بر نسنه‌یی کوکندن چکوب قوپرمق معناسنه‌در يقال اجتفأ البقل اذا قلعه من اصله (الجفاء) غراب وزننـده صویك وغلیان ایدن تنجره‌نك کپوکنه دینور وسیل صوینك یوزنده اولان خارو خاشاك مقوله‌سـنه دینور که سیلنتی تعبیر اولنور (التجفؤ) تفعل وزننده بر یرك خیر ومنفعتی زائل اولمق معناسنه‌در يقال تجفأت البلاد اذا ذهب خیرها (الجفأة) جیمك ضمی وفانك سکونیله وبعض نسخه‌ده جیمك فتحیله مضبوطدر دوه قسمنك اکثری طوغوروب دول ودوش ویرمك حالتنه دینور يقال العام جفأة ابلنا بالاضافة وهوان ینتج اکثرها العام لفظی ظرفیت اوزره منصوبدر (الجلء) جیمك فتحی ولامك سکونیله (والجلاء) سلام وزننده (والجلاءة) کرامه وزننده یره چالمق معناسنه‌در يقال جلاه جلاء وجلأ وجلاءة من الباب الثالث اذا صرعه وآتمق معناسنه‌در يقال جلأ بثوبه اذا رماه (الجماء) فتحتینله طارلمق معناسنه‌در يقال جمیء علیه جمأ من الباب الرابع اذا غضب وجمأ فتحتینله شخص وسواد معناسنه‌در که فارسیده کالبد وترکیده قالب دینور هر شیئك جرم مشخصندن عبارتدر (الجماء) سلام وزننده بو دخی شخص وقالب معناسنه‌در تقول رایت جماءه وجماءه ای شخصه (التجمؤ) تفعل وزننده لباسنی طوپلیوب دوشرنمك معناسـنه‌در يقال تجمأ فی ثیابه اذا تجمع وبر نسنه‌یی آلتنه یا قوجاغنه آلوب یوریمکله پنهان ایلمك معناسنه‌در قوش یورطه‌سی اوزره چوکوب تحتنده ستر ایلدیکی کبی يقال تجمأ علیه اذا اخذه فواراه وبرکمك معناسنه‌در يقال تجمأ القوم اذا تجمعوا (الاجأ) احمر وزننده (والمجمأ) معظم وزننـده شول آته دینور که جبهه‌سنده صباح الخیر تعبیر اولنان غره‌سی سوبو وطولانی اوله يقال فرس اجأ ومجمأ ای اسیلة الغرة (الاجاء) همزه‌نك کسریله آتدن اسمدر آتك غره‌سی وصف مذکور اوزره اولمق حالتنه دینور وبو مصدر صورتنده‌در (الجنوء) قعود وزننده (والجنأ) جبل وزننده بر نسـنه اوزره یوزی قویی مکب اولوب قپانمق

معناسنه‌در

معناسنه‌در مادر ولد اوزره وفارس اكر اوزره آوريلوب قپاندیغی كبی یقال جنأ
الرجل عليه وجنیٔ جنوءا وجنأ من الباب الثالث والرابع اذا اكب عليه وجنأ
فتحتيله بر كمسه‌نك يغرنيسى كوكسى اوزره دوشكين اولمق يعنى ارقه طشره چقوب
كوكس ايچرى كيرمك وجهيله قنبور اولمق معناسنه‌در يقال جنیٔ الرجل جنأ من
الباب الرابع اذا اشرف كاهله على صدره (الاجنأ) احمر وزننده صفت مرقومه
اوزره اولان قنبوره دينور (الاجناء) همزه‌نك كسريله (والمجاناة) مفاعله وزننده
(والتجانؤ) تفاعل وزننده بر نسنه اوزره مكب اولوب قپانمق معناسنه‌در يقال
اجنأ عليه وجانأ وتجانأ اذا اكب عليه (المجنأ) معظم وزننده قلقانه اطلاق اولنور
ترس معناسـنه احديد ابنه بناء اطلاق اولنمشدر (المجنأة) كذلك ميمك ضميله قبر
چقورنه دينور حفرهٔ كور معناسـنه (الجنئاء) حمراء وزننده بوينوزلرى آردينه
طوغرى قيورق اولان قيونه دينور يقال شاة جنئاء اذا ذهب قرناها اخرا (يجوء)
يبوء وزننده يجیء كلمه‌سنده لغتدر كه جیٔ و مجیء ماده‌سندن فعل مضارعدر مصدرى
جوءدر يقال جاء يجوء جوءا لغة فى جاء يجیء جيئا پس واوبه ويائيه اولور (جاء)
شارح تنوينله تقييد ايلمشدر بر رجلك آديدر (الجوءة) جيمك ضميله يمنده ايكى قريه
آديدر (الجیٔ) جيمك فتحى ويانك سكونيله (والجيئة) هايله (والمجیء) ميمك
فتحى وجيمك كسر و مديله كلمك معناسنه‌در يقال جاء الرجل يجیء جيئا وجيئه ومجيئا
اذا اتى وجاء كلمه‌سى كاه اولوركه فعل ناقص اوله‌رق استعمال اولنور صار معناسنه
يقال ما جاءت حاجتك اى ما صارت شارح دير كه كتب نحويه‌ده كان معناسـيله
مشروحدر وماء كلمه‌سى استفهاميه‌در جاءت ضميرى اسميدر ماء كلمه‌سـنه راجعدر
تأنيثى خبر مؤنث اعتباريله‌در وحاجتك خبر منصوبيدر بعضلر رفعله روايت ايلكله
اكا كوره حاجتك لفظى جاءت فعلنك اسمى وماء مقدم خبرى اولور وعلى قول
ماء نافيه‌در (الجيئة) جيمك كسريله جيعه وزننده اسمدر كلمكه دينور يقال بطؤت
جيئته اى مجيئه (الجياء) شداد وزننده (والجائاء) يائى همزه‌يه قلبله (والجائى) مقلوب
اوله‌رق اسم فاعللردر (الاجاءة) همزه‌نك كسريله كتورمك معناسـنه‌در تقول
اجئته اجاءة اى جئت به شارح دير كه ثلاثى دخى بنفسـه متعدى اولور تقول
جئت زيدا اى اتيت اليه واجاءه مضطر وملتجى قلمق معناسنه استعمال اولنور تقول
اجاته اليه اى الجأته واضطرته اليه وجيئه ديدكلرى قايش پاره‌سـيله اياق قابنى
يماق ياخود صيروب ديكمك معناسنه‌در يقال اجاء النعل اذا رقعها او خاطها
(المجايئة) مفاعله وزننده باب مغالبه‌ده استعمال اولنوركه برى برينه چوق كلوب
كتمك بابنده بحث ومعارضه ايلكدن عبارتدر تقول جايأنى فجئته اجیٔ اى غالبنى
بكثرة المجیء فغلبته وبووجه مذكور اوزره معتل العين ومهموز اللام اولمغله موضع

ذکری بو محلدر جوهری وهمنه مبنی جاء انی مجاءاة عنوانیله معتل الیاء بابنده ثبت ایلشدر ومجایئه رو برو اولمق معناسنه استعمال اولنور سببیت علاقه‌سنه مبنی یقال جایأنی فلان ای قابلنی وموافقت معناسنه استعمال اولنور یقال جایأنی مجایأة ای وافقنی (الجیئة) جیمک فتحیله (والجایئة) یاه‌ردن آقان قان وارین وجیاء مقوله‌سی چرکه دینور یقال سالت جیئة القرح وجایئة ای القیح والدم وجیئه اطرافدن صو کلوب مجتمع اوله‌جق موضعه دینور وبومعناده اشهر واعرف اولان جیه اولمقدر یانک تشدیدیله که جوی ماده‌سندن مأخوذدر فساد جوف معناسنه زیرا صوایر کیلوب بر مدت طوردقده البته فاسد ومتغیر اولور لکن کلمه ماده‌سندن مأخوذ اولمق دخی بعید دکلدر وجیئه ایاق قابی یمجق تصمه‌یه وقایشه دینورکه بینه تعبیر اولنور علی قول کون وسختیان دیکه جك صریمه دینور (الجیء) جیمك فتحیله (والجیء) جیمك کسریله برر کلمه‌درکه آنلر ایله برکسه‌یی طعام وشرابه دعوت ایدرلر نته که لسانمزده بیور تعبیر اولنور شارح دیرکه جی نفس شرابده دخی استعمال اولنور نته که هیء کلمه‌سی نفس طعامده مستعملدر (الجأجأة) زلزله وزننده دوه قسمنی صو ایچمکه چاغرمق معناسنه درکه مادهٔ مز بوره‌دن مأخوذدر نته که صدر فصلده دخی ذکر اولندی یقال جأجأ بالابل اذا دعاها للشرب (الجئة) جعه وزننده (والجیئة) جیعه وزننده بو دخی صو ابرکلجك موضعه دینور (التجیء) تفعل وزننده مشك وطلوم مقوله‌سنی دیکمك معناسنه‌در یقال جیأ القربة تجییئا اذاخاطها (المجیأ) معظم وزننده جماع ایدرکن حدث ایدن کشی‌یه دینور عذیوط معناسنه (المجیأة) هایله شول خاتونه دینورکه سبیلینی بر اولمغله عندالجماع حدث ایدر اوله یقال امرأة مجیأة ای مفضاة حدث اذا جومعت

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحأحأة) زلزله وزننده تکه‌یی چکی‌یه آشمق ایچون یاخود صو ایچمك ایچون چاغرمق معناسنه‌در یقال حأحأ بالتیس اذا دعاه للسفاد والشرب (حیء حیء) حالرك کسری وهمزه‌لرك سکونیله اشك قسمنی صو ایچمك ایچون چاغره‌جق صوتدن حکایه‌در (الحبأ) حانك وبای موحده‌نك فتحیله پادشاهك همنشین وندیم وخاصه ومقربی اولان کمسه‌یه دینور حالا مابینجیلر کبی جمعی احباء کلور سبب واسباب کبی یقال هو من احباء الملك ای من جلسائه وخواصه (الحبأة) تمره وزننده سیاه بالچغه دینور طینة سوداء معناسنه حمأه لفظنده لغتدر (الحنبطأ) حانك وبانك فتحیله سفرجل وزننده (والحنبطأه) هایله (والحنبطی) الفك قصریله (والمحنبطیء) اسم فاعل بنیه‌سیله وبهمز وبلاهمز قصه بویلی قارنی بیوك شیشمان کشی‌یه دینور یقال رجل حنبطأ حنبطأه وحنبطی ومحنبطیء ای قصیر سمین بطین (الاحبنطاء) همزه‌نك وبانك کسریله قارن شیشوب قبارمق علی قول خشم وغیظله

طولمق

طولمق يعنى پرغضب اولمق معناسنه‌در يقال احبنطاء الرجل احبنطاء اذا انتفخ جوفه اوامتلاء غيظا جوهرى اشبو حبنطأ ماده‌سنى نونى زائد وهم ايلكله حطا تركيبنك ذيلنده ايراد ايلمشدر شارح ديركه جوهرى مسلكى بصريون رأيدر ومصنف حروفنك مجموعنى اصيل عد ايلمشدر وابن برى ديمشدركه صواب اولان بوماده حبط تركيبنده ذكر اونمقدر زيرا همزه‌سى زائده‌در يقولون حبط بطنه اذا انتفخ انتهى (الحتأ) حانك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله اورمق ضرب معناسنه‌در يقال حتأ فلانا حتأ من الباب الثالث اذا ضربه وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال حتأ المرأة اذا نكحها اى جامعها وبرنسنه‌يه چوق زمان بقوب طورمق معناسنه‌در يقال حتأه اى ادام النظر اليه ودوه‌نك ارقه‌سندن يوكى اندرمك معناسنه‌در يقال حتأ الرجل اذا حط المتاع عن الابل وديكش ديكمك معناسنه‌در يقال حتأ الثوب اذا خاطه وكليم ومقعد مقوله‌سنك صچاغنى بوكمك معناسنه‌در يقال حتأ الكساء اذا فتل هدبه ودوكومى محكم چكوب استوار ايلمك معناسنه‌در يقال حتأ العقدة اذا شدها ومطلقا برنسنه‌يى متين ومحكم ايلمك معناسنه‌در يقال حتأ الجدار وغيره اذا احكمه (الاحتاء) همزه‌نك كسريله ذكر اولنان درت معانىٔ اخيره‌ده حتأ كلمه‌سيله مرادفدركه اثواب ديكمك وصچاق بوكمك ودوكومى چكوب پكشدرمك وبرنسنه‌يى قوى ومحكم ايلمك معنالرينه (الحتىٔ) امير وزننده مقل سويقنه دينوركه اعرابك مقل تعبير اولنان ثمردن ياپدقلرى قاود اوله‌جقدر (الحنتأو) حانك كسرى ونونك سكونى وتانك فتحيله قصه بويلو صغير الجثه كمسيه دينوركه جوجه تعبير اولنور يقال رجل حنتأو اى قصير صغير (الحجأ) حانك فتحى وجيمك سكونيله شاد ومسرور اولمق معناسنه‌در يقال حجأ بالامر حجأ من الباب الثالث اذا فرح به وآليقومق معناسنه‌در يقال حجأ عنه كذا اذا حبسه وبرنسنه‌يه پك حريص ومولع اولمغله بركمسيه ويرميوب اكا بخل وضنت ايلمك معناسنه‌در على قول برنسنه سببيله فرحناك اولمق وعلى رأى برنسنه‌يى صاليورميوب آندن ايرلمامق وجه اوزره طوتمق معناسنه‌در يقال حجىٔ به حجأ من الباب الرابع اذا ضن به واولع اوفرح اوتمسك به ولزمه (الحجأ) فتحتينله بودخى شاد ومسرور اولمق معناسنه‌در يقال حجىٔ بالامر حجأ من الباب الرابع اذا فرح به (التحجؤ) تفعل وزننده برنسنه‌دن ايرلميوب دائما اكا ملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال تحجأ بالشئ اذا تمسك به ولزمه (المحجأ) ملجأ وزننده ومرادفيدركه صغنوب پناه ايده‌جك محله دينور يقال هو محجأ اى ملجأ (الحجىٔ) امير وزننده لايق وجسبان معناسنه‌در يقال هو حجىٔ بكذا اى خليق وپناه آور وملتجى معناسنه‌در يقال هو حجىٔ اليهم اى لاجىٔ (الحدأة) حانك كسريله عنبه وزننده چيلق قوشنه دينور فارسيده زغن وموشكير ديرلر جمعى حدأ كلور

عنب وزننده وحداء كلور كتاب وزننده وحدأن كلور غزلان وزننده وحدأه آتك
بيوننده باش طرفنه طوغرى كلن يرينه دينوركه سالفه وهاديه دخى دينور يقال
ضرب حدأة الفرس اى سالفة عنقه (الحدأة) فتحتينله ايكى آغزلى بالتيه دينـور
على قول بالتهنك اغزنه دينور واوق تمرننه دينور جمى حدء كلور هامزكه جمع
جنسيدر وحداء كلور كتاب وزننده (حداء) كتاب وزننده اسماء رجالدندر حداء
ابن نمره يمنده برقبيلهنك پدريدر ومنه المثل حداء حداء وراءك بندقة وبندقة بن مظه
كذلك يمنـده برقبيله پدريدر حداء ابتدا بندقه قبيلهسـنه شبخون ايدوب اموال
واشـيالرنى نهب وغارت ايلدى بعدبرهة بندقه دخى اغاره ايدوب حداء قبيلهسنى
يكسر مظهر شمشير انتقام ايلديلر بومثل لسانمزده غافل اولمه عرب آردكدهسـنك
مثلنك عينيدر وعلى قول بوراده حداء كلمهسى حدأهدن مرخمدر ذكر اولنديغى اوزره
چيلق قوشنه دينور وبندقه تفنك فندقى اولهجقدر مثل مزبور متعقب ودرپى اولان
شرمتقاربدن تحذير موقعنده ضرب اولنـور (الحدأ) فتحتينله مظلومه نصرت
ايدوب اوزرندن ظلم وستمى منع ودفع ايلمك معناسـنهدر يقال حدئ عليه واليه
حدءا من الباب الرابع اذا نصره ومنعه من الظلم ويره يابشق معناسنهدر يقال حدئ
بالمكان اذالزق به وصغنمق معناسنهدر يقال حدئ اليه اذالجأ وطارلمق معناسـنهدر
يقال حدئ عليه اذا غضب وقيونك رحمنده قوزولق تعبير اولنـان يوفقه درى
طوغورر ايكن كسيلوب پارهلنمكله قيون خسته اولمق معناسـنهدر يقـال حدئت
الشاة اذا انقطع سـلاها فى بطنها فاشتكت (الحدء) حانك فتحى ودالك سكونيله
برنسنه يى برسمته صرف وتحويل ايلمك معناسنهدر يقال حدأ الشئ حدءا من الباب
الثالث اذا صرفه (الحنداو) حنأو وزننده ومرافيدركه بويى قصه جثهسى صغير
كمسيه دينوركه جوجه تعبير اولنور (الاحرنباء) همزهنك ورانك كسريله بركمسـيه
خشم وغضبله شروشور ايقاعنه حاضر وآماده اولمق معناسنهدر يقال احرنبأ الرجل
اذا تهيأ للغضب والشر (الحزء) حانك فتحى وزاى معجمهنك سكونيله سراب لمعان
ايلدكجه اوكندهوسمتنده اولان نسنهنك شخصنى يوقارى يوقارى تخييل واراءت ايلمك
معناسـنهدر وسراب شول پوصارقدركه نصف نهارده ايراقدن صو هيئتنده لمعان
ايدهرك نمايان اولور ولمعـانيله اوكنده اولان اشخاصى يوقارى يوقارى قالقر كبى
كوستورر يقال حزء السراب الشخص حزأ من الباب الثالث اذا رفعه ودوهلرى دوطوب
سركدروب سورمك معناسنهدر يقال حزء الابل اذاجمعها وساقها وجماع ايلمك معناسنهدر
يقال حزء المرأة اذاجامعها (الاحزيزآء) افعيعال وزننده دوه طوپلنوب بركمك معناسنهدر
يقال احزوزأت الابل اذا اجتمعت و يمورطه بصان قوش قنادلرنى دوشـوروب
يمورطه اوزرندن برطرف اولمق معناسنهدر يقال احزوزأ الطائر اذا ضم جناحيه
وتجافى عن بيضه (الحشأ) حانك فتحى وشين معجمهنك سكونيله بركمسهنك ياخود

برحیوانك قارننه ویانلرینه هارل هارل اورمق معناسنه‌در یقال حشأه بسوط
حشأ من الباب الثالث اذا ضرب به جنبه وبطنه وبرکسه‌یی اوق ایله اوروب
ایچریسنه ایشلتمك معناسنه‌در یقال حشأه بسهم اذارماه واصاب به جوفه وجماع
ایلمك معناسنه‌در یقال حشأ المرأة اذا نکحها ای باضعها وآتش یاقمق معناسنه‌در
یقال حشأ النار اذا اوقدها (المحشأ) منبر وزننده (والمحشاء) محراب وزننده
قالین کلیمه دینور علی قول شول بیاض کوچك احرامه دینورکه عربلر بلارینه
ازار کبی بورینورلر یاخود شول فوطه وازاره دینورکه بدنلرینه بوریتوب
صارنورلر (الحصأ) حانك فتحی وصادك سکونیله طفل رضیع معده‌سی سود ایله
مملواولنجه قدر اممك معناسنه‌در یقال حصأالصبی وحصیٔ حصأ من الباب الثالث
والرابع اذا رضع حتی امتلأ بطنه وصویه قانمق معناسنه‌در یقال حصأ وحصیٔ
من الماء اذا روی و طوارشدتله علف یمك علی قول شدتله صو ایچمك یاخود
شدت اوزره اکل وشرب ایلمك معناسنه‌در یقال حصأت الناقة وحصئت ای
اشتد اکلها اوشربها اوکلاهما وضرطه‌لمق معناسنه‌در یقال حصأبها ای بالمرأة اذا
حبق اکثری فراش ایچره یاتور ایکن ضرطه لدقلرندن ناشی اکا متعلق مثالده
بالمرأة عنوانیله ذکر ایلمك عادت لغویوندر (الاحصاء) همزه‌نك کسریله قاندرمق
معناسنه‌در یقال احصأه ای ارواه (الحنصاء والحنصأة) حانك کسری ونونك
سکونیله جثه‌سی صغیر وضعیف اولان کسیه دینورکه جوره تعبیر اولنور (الحضأ)
حانك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله آتش یاقمق یاخود علولنمك ایچون اشه‌لیوب
اولیچرمك معناسنه‌در یقال حضأ النار حضأ من الباب الثالث اذا اوقدها اوفتحها
لتلتهب (الاحتضاء) افتعال وزننده اول معنایه‌در یقال احتضأ النار بمعنی حضأها
(المحضأ) منبر وزننده (والمحضاء) محراب وزننده آتش اولیچره‌جك اغاجه
دینورکه کوسه‌کی تعبیر اولنور (الحضیٔ) امیر وزننده زیاده‌سیله آق اولان شیئه
دینور اکثری ابیض لفظنه ناصع کبی تأکید ایچون وصف اوله‌رق ایراد اولنور
یقال ابیض حضیٔ ای یقق (الحطأ) حانك فتحی وطانك سکونیله ییقمق ویره‌چالمق
معناسنه‌در یقال حطأبه الارض حطأ من الباب الثالث اذا صرعه وال آیاسیله
برکسه‌نك ارقه‌سنه طبانجه اورمق معناسنه‌در یقال حطأ فلانا اذا ضرب بیده
مبسوطة وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال حطأ المرأة اذا جامعها وضرطه‌لمق معناسنه‌در
یقال حطأ الرجل اذا ضرط وتغوط ایلمك معناسنه‌در یقال حطأ الرجل حطأ
من الباب الثالث والثانی اذا جعس واورمق معناسنه‌در یقال حطأه اذا ضربه
ودفع ایلمك معناسنه‌در یقال حطأبه عن رأیه اذا دفعه وآتمق معناسنه‌در یقال
حطأ الشیٔ اذارماه (الحطاء) حانك کسریله قابده قلان صوبقیه‌سنه دینور (الحطیٔ)

امیر وزننده فرومایه ورذیل وخوبراد کسیه دینور یقال رجل حطیء ای رذال (الحطیئه) ضم حایله تصلق بدلقا وبداندام کسیه دینور دمیم معناسنه یاخود قصه بویلی بودور کسیه دینور فی الاصل حطاء کلمه‌سنك مصغریدرکه ضرطه وعذره معنالرینه‌در بدلقا وبدمنظره اطلاقی معنای ثانی اعتباریله وبودوره اطلاقی معنای اوله کوره‌در زیر ضرطه کبی یره‌یقین اولور شریر شعراً اولان جرول بن اوس العیسی نام شاعره لقب وضع اولنمشدر وقت سعادتده اسلامه کلوب صکره مرتد اولمشدر اسیر اولدقده ینه اسلامه کلمشدر ابوین وبرادر وزوجه‌سنی وکندی نفسنی هجو ایلمشدر (الحنطاو) جردحل وزننده (والحنظأوه) هایله قارنی بیوك کسیه دینور عظیم البطن معناسنه وحنطأو قصه بویلی بودور کشی‌یه دینور (الحنطیء) زبرج وزننده بودخی بودور آدمه دینور (الحنطئه) حانك ضمی ونونك فتحیله علبطه وزننده یصی کوده‌لی ایری ودبزمان قیونه وکچی‌یه دینور یقال عنز حنطئة ای عریضة ضخمة (الحبنطأ) حبأ ماده‌سی ذیلنده ذکر اولندی جوهری وهمنه مبنی بوراده ایراد ایلمشدر (الحنظأو) ظای معجمه ایله جردحل وزننده قصیر القامه کسیه دینور (الحفأ) حانك فتحی وفانك سکونیله یره چالمق معناسنه‌در یقال حفأ الشیء حفأ من الباب الثالث ای جفأه یعنی صرعه ورمی به الارض (الحفأ) فتحتینله بردی اسمیدرکه قوغه‌لق وحصیر اوتی دیدکلری سازلقدر علی قول هنوز منبتنده اوله‌رق تازه‌سنه یاخود کوکنه دینورکه آق وما کول اولور (الاحتفاء) افتعال وزننده نبات مزبوری کوکندن قوپارمق معناسنه‌در یقال احتفأ الحفأ اذا اقتلعه من منبته (الحفیسأ) سمیدع وزننده قصیر القامه ولئیم الخلقه بدشکل وبداندام اولان کسیه دینور بولغتی ابو نصر یعنی جوهری وهمنه مبنی حفس ماده‌سنده ذکر ایلدی ومؤلف دخی محل مزبورده من غیر تنبه ایراد ایلمشدر (الحکأ) حانك فتحی وکافك سکونیله دوکومی پك چکوب محکم ایلمك معناسنه‌در یقال حکأ العقدة حکأ من الباب الثالث اذا شدها (الاحکاء) همزه‌نك کسریله حکا معناسنه‌در یقال احکأ العقدة اذا شدها (الاحتکاء) افتعال وزننده احکاء معناسنه‌در یقال احتکأ العقدة بمعنی احکأها وخاطرده برنسنه کزینوب خلجان ایلمك معناسنه استعمال اولنورکه خاطرده عقده کبی منعقد اولور یقال ما احتکأ فی صدری منها شیء ای ماتخالج بعض نسخه‌ده مااحکأ عنوانیله‌در لکن شارحك نسخه‌سی افتعالدندر (الحکأة) حانك ضمی وکافك سکونیله (والحکأة) تؤده وزننده (والحکأة) براده وزننده برکوچك جانور آدیدر علی قول ایری کرتنکله‌یه دینور عظاة ضخمه معناسنه (الحلاءة) براده وزننده (والحلوء) صبور وزننده سرمه طاشنك ازلمشنه دینورکه سرمه طاشلرینی بری برینه سورمکله حاصل اولان

غباردر

غبار در مراد توتیا اوله جقدر که کحل مسحوق کبی آنکله ده اکتحال اولنور (الحلاء) حانك فتحی ولامك سکونیله کوزه توتیا چکمك معناسنه در یقال حلاءه حلئا من الباب الثالث اذا کحله بالحلوء وبرنسنه ایله اورمق معناسنه در یقال حلاء بالسیف اذا ضربه به ویره ییقمق معناسنه در یقال حلاء به الارض اذا صرعه وجماع ایلك معناسنه در یقال حلأ المرأة اذا نکحها ای جامعها وویرمك اعطاء معناسنه در یقال حلاء فلانا کذا درهما ای اعطاه اياه ودرینك یوزینی قازیوب صویمق معناسنه در یقال حلاء الجلد اذا قشره وبشره (الحلوء) قعود وزننده ذکر اولنان توتیا طاشنی بری برینه سوروب توتیا پیدا ایلك معناسنه در یقال حلاءله حلوءا اذا حك الحلوءله (الحلاءة) سحابه وزننده اغاجلق یره دینور درختستان معناسنه وحلاءه برموضع آدیدر حانك کسریله ده منقولدر (الحلاءة) حانك ضمیله دباغلرك دری یوزندن صویدقلری صویندی‌یه وقازندی‌یه دینور (الحلاءة) حانك کسریله حلاء مفردیدر که حجازده میطان نام موضع قربنده برقاچ طاغلره اطلاق اولنور جمله‌سی نباتدن خالی سنکستاندر آنلردن دکرمان طاشی قطع ومدینهٔ منوره‌یه جلب اولنور (الحلوء) صبور وزننده توتیا طاشنه دینور که علت رمده مبتلا اولنلر آنکله استشفا ایدرلر (التحلیء) تفعیل وزننده (والتحلئة) تجربه وزننده طرد ومنع ایلك معناسنه در یقال حلاءه تحلئا وتحلئة اذا طرده ومنعه وویرمك اعطاء معناسنه در یقال حلاءه درهما ای اعطاه اياه واما قولهم حلأ السویق فهمزوا غیر مهموز یعنی بوماده فی الاصل حلوأ لفظندن مأخوذ اولمغله معتل اولوب مهموز دکل ایکن مهموز دیه‌رك استعمال ایلدیلر (التحلیء والتحلئة) تالرك کسری وحانك سکونی ولام مکسوره ایله درینك یوزنده اولان تویلره وجابجالکه ووسخه دینور وتحلیء شول دری‌یه دینورکه صویلوب قازینور ایکن بجاق رخنه‌لریله فاسد وتباه اولمش اوله وتحلئه شول ثقیل وبدمنش کسیه دینور که دری وسخی کبی آدمه یاپشوب البته مغموم ومکدر ایدر اوله یقال رجل تحلئة ای یلزق بالانسان فیغمه (الحلأ) فتحتینله عقبول معناسنه درکه دوداقده حادث اولان خرده سیولجه‌در اوچوق تعبیر اولنور اکثری حمای غب عارضه سنده ظهور ایلمکله فارسیده تبخاله دیرلر وحلاء مصدر اولور درینك یوزی تویلی ووسخناك اولمق معناسنه درکه قازیوب صیرمدجه دباغته وضع اولنماز یقال حلیء الادیم حلاء من الباب الرابع اذا صار فیه التحلیء کرچه ادیم دریدن اخصدر لکن شارح الجلد کلمه‌سیله تفسیر ایلمشدر وحلاء خسته‌لك عقبنده دوداق اوجوقلق معناسنه در یقال حلئت الشفة اذا بثرت بعد المرض (المحلاءة) میمك کسریله دباغلرك وصاغریجلرك دری قازیوب صویه جق آلتلرینه دینورکه رنده تعبیر اولنور (الحالئه) برنوع یلاندرکه بغایت خبیث

وقتال اولور (الجمأة) حانك فتحى وميمك سكونيله سياه ومنتن ومتعفن بالچغه دينور (الحمأ) فتحتينله حمأه معناسنه در يقال وقعوا فى حمأة وحمأ اى الطين الاسود المنتن (الحمأ) حانك فتحى وميمك سكونيله (والحمأ) فتحتينله ذكر اولنان سياه ومنتن بالچق اختلاطيله صو بولانوب متغير اولمق معناسنه در يقال حمئ الماء حمأ وحمأ من الباب الرابع اذا خالطته الحمأة فكدر وطارلمق معناسنه استعمال اولنور يقال حمئ عليه اذا غضب وحمأ حانك فتحى وميمك سكونيله قيودن ذكر اولنان بالچغى چكوب چقرمغله قيويى پاك ايلك معناسنه در تقول حمأت البئراى نزعت حمأتها (الاحماء) همزه نك كسريله قيويه ذكر اولنان سياه وبدبوى بالچق القا ايلك معناسنه در يقال احمأت البئراى القيت الحمأة فيها (الحمء) حانك فتحى وميمك سكونيله وفتحتينله نادار جائزدر (والحما) عصا وزننده (والحمو) ابو ياخود دلو وزننده (والحم) آخرى محذوف اولهرق يدودم كبى كه جملهسى بش لغتدر خاتونك زوجنك پدرينه دينوركه زوجه نك قاين اتاسى اولور ابو زوج المراة معناسنه على قول زوج وزوجهدن هربرينك اقارب وتبارندن برينه دينور هركيم اولورسه اولسون اخ وعم وخاللرى كبى وبواسماء مشهورة مضافة ستهدندر جمعى احماء كلور اشخاص وزننده مترجم ديركه مفردات ده راغب احماء المرأة كل من كان من قبل زوجها وذلك لكونهم حماة لها عبارتيله ثبت ايلمكله اكاكوره حمايه مادهسندن مأخوذ ويالكز زوج طرفندن اولان اقاربه مخصوص اولور كذلك مغربده مطرزى واحماء المرأة ذو وقرابة زوجها وهواما من الاول اى الحماية لانهم الحامون لها والذابون او من الثانى اى من احماء النار لحرارة شفقتهم عنوانيله رسم ايلمكله على كلا الوجهين معتل اولوب وجه مذكور اوزره اقارب زوجهمختص اولور ومصباحده معتل بابنده مرسوم اولوب وابن فارسدن منقول اولهرق زوج وزجهدن هر برينك قاين اتاسنه اطلاق اولنور ومؤلف كذلك باب معتلده دخى ذكر ايلمشدر ظاهرا مهموز ومعتلده لغت اولمسنه مبنيدر نته كه ذكر اولندى (الحمئة) تمره وزننده برنوع نبات آديدر ارض نجده مخصوصدر (الحمئ) خجل وزننده عيون معناسنهدركه باقديغى نسنهيه نظرى اصابت ايدن كمسهدر يقال رجل حمئ العين اى عيون (الحناء) حانك كسرى ونونك تشديديله قنهيه دينوركه نسوان اللرينه واياقلرينه ياقرلر جمعى حنان كلور حانك ضمى ونونك سكونيله (الحنائى) ياى نسبتله قنهجىيه دينور محدثيندن ابراهيم بن على ويحيى محمد وهارون بن مسلم وعبدالله بن محمد القاضى وحسين بن محمدكه جزء مشهور صاحبيدر وبرادرى على بن محمد وجابر بن ياسين ومحمد بن عبيدالله الحنائيون وجه مذكور اوزره حنايعنه منسوبلردر (الحنأ) حانك فتحى ونونك سكونيله برك نباتى يمبشيل تازه وفراوان وبرى برينه صارمشق

اولمق

اولمق معناسنه در يقال حنأ المكان حنأ من الباب الثالث اذا اخضر والتف نباته وجماع ايلك معناسنه در يقال حنأ المرأة اذا جامعها (الحانئ) صيغهٔ مزبوره دن نسبت اوزره اسم فاعلدر اخضر لفظنی تأكيد ايچون ايراد اولنور نته كه ابيض ناصع واحمر قانئ ايله تأكيد اولنور يقال اخضر حانئ (التحنئ والتحنئة) تفعيل وتفعله وزننده قنه ياقق وقنه ايله بويامق معناسنه در يقال حنأ رأسه تحنيئا وتحنئة اذا خضبه بالحناء (التحنؤ) تفعل وزننده قنه لنمق وقنه ياقنمق معناسنه در يقال حنأه فتحنأ (الحناءة) حانك كسريله برقويی اسميدر وبر رجل آديدر (الحناء تان) تثنيه بنيه سيله بنوتميم ارضنده ايكی قوملق آديدر (وادی الحناء) يمنده زبيد وتعزنام بلده لر بيننده برمعروف واديدر كه آنده پك چوق نبات حنأ نابت اولور (حاء) مد وتنوينيله بر رجلك اسميدر مدينهٔ منوره ده بئر حاء اكا مضافدر وبو ماده آخر كتابده الف لينه بابنده اعاده اولنور ان شاء الله تعالى

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ (الخبء) خانك فتحی وبانك سكونيله كيزلمك وستر وپنهان ايلمك معناسنه در يقال خبأ الشئ خبأ من الباب الثالث اذا ستره وخبء كيزلو وصاقلی اولان شيئه دينوركه اسمدر وياخود تسميه بالمصدردر مخبوء معناسنه وخبء الارض يره اضافتله سبزه ونباته اطلاق اولنور زمينده مستور اولديغيچون وخبء السماء يغموره اطلاق اولنور آنده كويا كه مستور ايدی يقال اخرج خبء السماء خبء الارض ای المطر النبات وخبء شهر مدين قضاسنده برموضع ومدينه ده قبا ياننده برو ادی اسميدر (التخبئة) تفعله وزننده برنسنه يی پك صقليوب كيزلمك معناسنه در يقال خبأه تخبئة اذا ستره (الاختباء) افتعال وزننده اول معنايه در يقال اختبأه بمعنی خبأه (الخباة) خانك ضميله همزه وزننده شول خاتوندركه دائما خانه سنه ملازمت ايدوب اصلا طشره چقوب كزمز اوله يقال امرأة خباة ای لازمة بيتها يعنی مستقرة فيه مخدرة لاتبرز منه لكن اساسده وبعض امهاتده ابتدا كورنوب صكره اركيكدن صقلنوب طشره چقمز اولان خاتونله مفسردر وبعض امهاتده كاه كندويی كوستروب وكاه پنهان اولانله مبيندر (الخبئ) امير وزننده (والخبيئه) هاء نقليه ايله مستور و پنهان اولان شيئه دينور وعربلر اختبأ له خبيئا ديرلر براسمی ياخود سائر برنسنه يی تعميه والغاز وجهيله ياخود النده وبريرنده صاقليوب براى امتحان بركسنه دن سؤال ايلسه يقال اختبأ له خبيئا اذا اعمی له شيئا ثم سأله عنه وخبيئه رياح بن يربوع نام كسنه نك قيزی اسميدر وابو خبيئة الكوفی سؤر الاسد ايله ملقب اولان كسنه در (الخبئة) تمره وزننده قيز اولادينه اطلاق اولنور بنت معناسنه لزوم بيت ايله اركيكدن نهان اولديغيچون (الخباء) كتاب وزننده پك صوی اولان ناقه نك موضع مستورنده يعنی كورنمز يرينه باصيلان بر نوع تمغا اسميدر جمعی اخبئه كلور (وخباء) ابنيه دن بناء معروف اسميدر تركمانلر وصحرا

نشین اولنلر قوردقلری مختصری خیمه‌دن عبارتدر چرکه وآلاجق و اوبه تعبیر
اولنور ایکی یااوچ دیرکلی نجه‌دن‌وعبادن وقیلدن برکوچك چادردر وعندالبعض
خباء بومعناده معتلدر مهموز دکلدر (المخباة) مکرمه وزننده شول پردکی ومخدره
دختردرکه هنوز تزوج ایتامش اوله یقال جاریة مخبأة ای لم تزوج بعد (خبئه)
خانك کسری وبانك سکونیله اسم ابن کنازدرکه امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی‌الله
عنه زماننده ابله‌ٔ بصره‌یه والی اولوب صکره حضرت عمر عزل ایلدی سببندن
استفسار اولندقده کویا مرقومك وپدرینك اسملرندن تشأمی تعریضله لاحاجة لنا فی
ولایته هویخبأ وابوه یکنز یعنی کندی النه کیرن شیئی صقلار و پدری دفن ایدر
بیوردیلر وخبئه بن راشد وابو خبیئه‌که جهینه وزننده‌در اسمی محمد بن خالد در
وشبیب ابن خبیئه محدثیندندر (الخابیٔ) خایب وخاسر معناسنه‌در یقال کید خابیٔ
ای خایب ظاهرا مقلوبدر (المخابئة) مفاعله وزننده بیلمجه ومعما ولغز سویلشمك
محاجاة معناسنه‌در تقول خابأته ما کذا ای حاجیته (الخابئة) بیوك خسروانی کوپه
دینور مادهٔ مزبوره‌دن مأخوذدر کرچه وجه مذکور اوزره مهموز اولوب لکن
تخفیفا همزه‌سنی یایه قلب ایلدیلر یقال له خابیة من خل ای خب (الختأ) خانك
فتحی وتای فوقیه‌نك سکونیله برکسه‌یی برنسنه‌دن کیرو طوردرمق و آندن فراغت
ایتدیرمك معناسنه‌در یقال ختأ فلانا عن الامر ختأ من الباب الثالث اذا کفه
(الاختتاء) افتعال وزننده برکسه‌یی الداتمق ودنك ودوباره ایلمك معناسنه‌در یقال
اختتاله اذا ختله و برکسه‌دن قورقق یا اوتنمق سببیله آندن کیزلنوب صقلانمق
علی قول قورقق معناسنه‌در یقال اختتأ منه ای استتر خوفا اوحیاء اوخاف
وقاپمق اختطاف معناسنه‌در یقال اختتأ الشیٔ ای اختطفه و خوفدن ناشی رنك
رویی متغیر اولمق معناسنه‌در یقال اختتأ الرجل اذا تغیر لونه من مخافة سلطان
ونحوه (المختتئة) معتزله وزننده شول تنها وخالی بیابانه دینورکه آنده اصلا شنلك
اثری اولمیوب و آبادانلغه بغایت بعید اولغله نه برسمته یول بولنوب ونه انسان
وحیوان آوازه‌سی استماع اولنه یقال مفازة مختتئة ای لایسمع فیها صوت ولا
یهتدی (الخجأ) خانك فتحی وجیمك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال خجأه خجئا
من الباب الثالث اذا ضربه وکیجه میل ایلمك یعنی چوغی کیدوب آزی قالمق
معناسنه‌در یقال خجأ اللیل اذا مال وذلیل ومقهور اولمق معناسنه‌در یقال خجأ
الرجل اذا انقمع وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال خجأ المرأة اذا جامعها (الخجأة)
خانك ضمیله همزه وزننده کثیر الجماع اولان کشی‌یه دینور وجماعه مشتهیه اولان
عورته دینور وششمان اولوب ثقیل وکرانجان کشی‌یه دینور و احمق و نادانه
دینور (الخجأ) فحتینله اوتانمق معناسنه‌در یقال خجیٔ الرجل خجأ من الباب

الرابع اى استحيي و فحش وناسزا سوز سويلمك معناسنه در يقال خجئ الرجل اذا تكلم بالفحش (الاخجاء) همزه‌نك كسريله سائل سؤالده پك ابرام والحاح ايلمك معناسنه‌در يقال اخجأه السائل اذا الح عليه فى السؤال (التخاجؤ) تفاعل وزننده بطائت ايلمك معناسنه‌در يقال تخاجأ فى المشى اذا تباطأ جوهرى وهمنه مبنى تخاجئ عنوانيله مهموز اوله‌رق رسم ايلمشدر بو صورتده اصوب اولان تخاجى عنوانيدر كه ياى تحتيه ايله‌در تناجى كبى زيرا جيم اكر مضموما قرائت اولنورسه رسم خط البتة همزه ايله اولوب ومكسورا قرائت اولنورسه حسب القاعده همزه‌سز اولمق لازمدر زيرا تفاعل وزننك حق مضموم العين اولمقدر تقابل وتضارب كبى مكر كه معتل اللام اوله اول صورتده مكسور اولور تغازى و ترامى كبى لكن صحاحده تخاجؤ عنواننده مرسوم اولمغله ظاهرا مؤلفك نسخه‌سنده صورت مرقومه ده مرسوم تصادف ايلمشدر وتخاجؤ انسانك مقعدى باسور مثلو عارضه سببيله متورم اولوب مؤخرى كه صفره تعبير اولنور منار شكلنده كيروسنه دوريلوب چقمق معناسنه‌در يقال تخاجأ استه اذا تورم و خرج مؤخره الى ماوراه (الخذأ) خانك فتحى وذال معجمه‌نك سكونيله (والخذوء) قعود وزننده (والخذأ) فتحتينله بركسيه سرفرو ايليوب رام ومنقاد اولمق معناسنه‌در يقال خذأله وخذئ له خذءا وخذوءا وخذءا من الباب الثالث والرابع اذا انخضع و انقادله و خذاء فتحتينله ضعف نفس معناسنه‌در كه بى زهره و بى ثبات قلب اولمغله برعارضه‌دن چابك متأثر اولوب خوف و انديشه ايلمكى موجب حالتدن عبارتدر يقال به خذاء اى ضعف نفس (الاستخذاء) استفعال وزننده بودخى خضوع و انقياد ايلمك معناسنه‌در يقال استخذأله اذا انخضع و انقاد (الاخذاء) همزه‌نك كسريله سركش كمسه‌يى رام ومنقاد ايلمك معناسنه‌در يقال اخذأ فلانا اذا ذلله (الخرء) خانك فتحى و رانك سكونيله (والخراءة) كراهه وزننده خانك كسريله‌ده جائزدر (والخروء) قعود وزننده دفع طبيعى ايلمك معناسنه‌در يقال خرئ الرجل خرءا و خراءة و خروءا من الباب الرابع اذا سلح (الخرء) خانك ضميله نجاسته دينور عذره معناسنه جمعى خروء كلور جند وجنود كبى وخرءان كلور خانك ضميله (المخرأة) مفعله وزننده (والمخراة) اسقاط همزه ايله (والمخروة) ميمك فتحى و رانك ضميله اسم مكاندر ممشى و ادبخانه‌يه دينور (الخراء) خانك كسرى والفك مديله اسمدر دفع طبيعى ايلمك حالتنه دينور (الخسأ) خانك فتحى وسينك سكونيله (والخسوء) قعود وزننده سوروب قوغمق طرد وتبعيد معناسنه‌در لكن كرك مؤلفك و كرك سائر امهاتك تمثيللرينه كوره كوپك قسمنى سوروب قوغمغه مخصوصدر يقال خسأ الكلب خسأ وخسوءا من الباب الثالث اذا طرده وبو معناده لازم اولور سورلمكله يقلوب

کتمك معناسنه يقال خسأ الكلب نفسه اذا بعد وباصره خيره وضعيف و فرسز اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال خسأ البصر اذا كل (الخسأ) فتحتينله بودخی سوریلوب قوعولمغله يقلوب کتمك معناسنه‌در يقال خسئ الكلب خسأ من الباب الرابع اذا بعد (الانخسأ) انفعال وزننده خسأ معناسنه‌در يقال فلان کالکلب اذا قيل له اخسأ انخسأ (الخاسئ) شول كلب وخنزيرِ مقوله‌سنه دینورکه همیشه طرد وتبعيد اولنوب قربه يقلشدرلميه يعنى هر كيمه يقين اولوب سورنمك قیدنده اولدقجه سوروب قووهلر فاعل بمعنی مفعولدر (الخسئ) امیر وزننده قیون یوکنك کمترینه اطلاق اولنور که ایشه یرامز اوله صوف ردی معناسنه (المخاسئة) مفاعله وزننده (والتخاسؤ) تفاعل وزننده طاش آتشمق معناسنه‌درکه مادهٔ مزبوره‌دن مأخوذدر يقال خاسئوا مخاسئة و تخاسئوا تخاسؤا اذا تراموا بينهم بالحجارة (الخطاء) خانك فتحی وطانك سكونيله (والخطاء) فتحتينله (والخطاء) مد ايله يكلشلق معناسنه‌درکه صوابك ضديدر يقال فيه خطأ وخطأ وخطاء اى ضدالصواب وخطأ فتحتينله مصدر اولور یا کلمق معناسنه یقال خطئ الرجل خطأ من الباب الرابع شارح دیرکه بعضلر سهو ایله فرقنی بووجه اوزره بیان ایلدیلرکه سهومدرکه دن فقط صورتك زواليدرکه ادنی ایمأوتأمل ایله متنبه اولور وصواب بر امرراست وجهت مستقیمدرکه انکاری جائز اولمیه جق مرتبه‌ده ثابت اوله وخطأ برامری قوه‌دن فعله کتورمك مراد ایدوب اجراسنه شروع اولندقده زمان یامکان یاخود یاران اشغال واغفالیله طرز ملحوظدن بلا قصد ولاسهو ولا نسيان تخلف وطور منهى غير منوى اوزره جریاندن عبارتدر ومؤلف بصائرده بورسمه تحقیق ایلشدرکه خطأ جهت مستقیمدن عدول وانصراف ایلك معناسنه موضوعدر وبو اوچ کونه اولور اولاارادهسی قبیح اولان نسنه‌یی اراده وقوتدن فعله کتورمکدرکه خطأ تم دیدکلری بودر اخذ وعتاب وعقاب اکا مترتب اولور ويقال فيه خطئ خطأ بفتحتين وخطأ بكسر الخاء من الباب الرابع ثانی فعلی مستحسن اولان برنسنه‌یی اراده ایدوب لکن بلا قصد خلاف مایرید وقوعیاب اولهکه بونده اراده جهتندن مصيب وفعل جهتندن مخطئ اولور و يقال اخطأ فهو مخطئ و هذا هو المراد بقوله عليه السلام [رفع عن امتى الخطأ والنسيان] ومجتهدك خطاسی بو قبیلدندر ثالث فعلی حسن اولمیان نسنه‌نك فعلنی مراد ایدوب لکن اتفاقی خلافی ظهور ایلیه‌که بونده مخطئ فى الاراده و مصيب فى الفعل اولور وبو قصد و ارادهسی جهتیله مذموم اولوب فعلی جهتیله‌ده ممدوح و محمود اولمز انتهى ويقال خطئ فى دينه خطأ بفتحتين اذا سلك سبيل خطأ عامدا اوغيره يعنى امر دين و مذهبده

راست

راست وصواب اولمیان طریقه عمدا اوسهوا سلوك ایلك معناسنه‌در بعضلر ثلاثینك مفهومنده عمد وقصد ومزیدده بی‌قصد اولمق اعتبار ایتدیلر کما سیذکر (الاخطاء) همزه‌نك کسریله (والخاطئة) عافیه وزننده بونلرده یا کلمق معناسنه‌در یقال اخطأ الرجل اخطاء اوخاطئة بمعنی خطئ وبونده خاطئه کلمه‌سی که عافیه وزننده‌مصدردر ثلاثیدن نادر ومزیددن اندردر بوماده‌ده بووجه اوزره وارد اولمشدر نته‌که بوکونه امثالی بعض ماده‌لرده مرسومدر واخطاء ماده‌سنك فعل ماضیسی اولان اخطأت کلمه‌سنك همزه‌سنی یایه ابدالله کرچه اخطیت عنوانیله‌ده مشهود اولمشدر لکن یالغیه‌درکه لغت ردیه‌در یاخود لثغه‌درکه بلا قاعده برحرفی حرف آخره ابدالدن عبارتدر واخطاء عامدا اوساهیا امر دینده راست وصواب اولمیان طریقه سلوك ایلك معناسنه‌در یقال اخطأ الرجل اذا سلك سبیل خطاء عامدا اوغیره نته‌که خطأ دخی بو معنایه کلور بونك اسم فاعلنده مخطئ وثلاثینك اسم فاعلنده خاطئ دینور وعند البعض مخطئ بلا قصد سالك اولانه اطلاق اولنور واخطاء برکسه‌بی یا کلتمق معناسنه‌در یقال اخطأه ای اوقعه فی الخطأ (التخطؤ) تفعل وزننده خطأ ایلك معناسنه در لکن بونك مفهومنده تکلف معتبردر یقال تخطأ الرجل بمعنی اخطأ و برکسه‌یی خطایه ایقاع ایلك معناسنه در یقال تخطأه ای اخطأه (الخطیئة) فعیله وزننده ذنب وکناهه دینور علی قول عمد و قصد ایله ایشلنن کناهه دینور نته‌که خطأ بغیر عمد اولانه دینور وخطیئه‌نك جمعی خطایا کلور وخطائی کلور فعائل وزننده وخطیئه هرنسنه‌دن مقدار قلیله دینور نبذیسیر معناسنه یقال علی النخلة خطیئة من الرطب ای نبذیسیر منه (الخطء) خانك کسریله بودخی اسمدر کناه وذنب معناسنه‌در یاخود عمد ایله اولان کناهه دینور یقال فیه خطیئة وخطء ای ذنب اوما تعمد منه‌وخطأ وخطئه خانك کسریله مصدر اولورلر صوچ ایلك وکناه ایشلك معناسنه یقال خطئ الرجل خطأ وخطئة ای اذنب (الخاطئ) اسم فاعلدر مطلقا وعلی قول متعمدا خطاکار اولانه دینور جمعی خواطئ کلور و منه المثل مع الخواطئ سهم صائب یعنی نشاندن خطا ایدن سهامله البته اصابت ایدنی دخی بولنور مثل مزبور اکثری خطاکار اولوب احیانا مصیب اولان کمسنه حقنده ضرب اولنور (التخطئة) تفعله وزننده (والتخطئ) تفعیل وزننده برکسه‌یی خطا ایتدك دیو خطایه نسبت ایلك معناسنه‌در یقال خطأه تخطئة و تخطیئا اذا قال له اخطأت (الخطأ) خانك فتحی وطانك سکونیله تنجره قینار ایکن یوزینه کلن کپوکنی طشره آتمق معناسنه‌در یقال خطأت القدر بزبدها خطأ من الباب الثالث اذا رمت به (التخاطؤ) تفاعل وزننده برکسه‌یی خطایه ایقاع ایلك معناسنه‌در یقال تخاطأه

اى اخطأه (المستخطئة) استخطاء كلمه سندن اسم فاعل بنيه سيله كبه قالميان ناقه يه
اطلاق اولنور كويا كه خلق خطاسنى قبول ايلمشدر يقال ناقة مستخطئة اى حايل
(الخفأ) خانك فتحى وفانك سكونيله بر نسنه يى كوكندن چكوب قوپاروب يره
چالمق معناسنه در يقال خفأه خفأ من الباب الثالث اذا اقتلعه فضرب به الارض
وبنايى سوكوب يره قدر اندرمك معناسنه در يقال خفأ بيته اى قوضه فالقاه على
الارض وقربه يى شق ايدوب حوض اوزره قومق معناسنه در تاكه برقربه ده اولان
صويى نشف ايليه يقال خفأ القربة اذا شقها فجعلها على الحوض لئلا تنشف
الارض ماءه (الخلأ) خانك فتحى ولامك سكونيله (والخلاء) كتاب وزننده
(والخلوء) قعود وزننده دوه چوكمك على قول حرونلق ايلكله يرندن آيرليوب
طاش كبى قالمق معناسنه در يقال خلأت الناقة خلأ وخلاءا وخلوءا من الباب الثالث
اذا بركت اوحرنت فلم تبرح و كذلك الجمل اوخاص بالاناث وخلوء بركسه تنبل
اولديغندن ياخود مقتضاى طبيعتى اوزره حركتدن محفوظ اولميوب دائما يرينه
ملازم اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال خلأ الرجل خلوءا اذا لم يبرح مكانه
(الخالئ والخلوءة) خانك فتحيله كيدركن چوكن ياخود حرون اولان ناقه يه دينور
(التخلئ) تانك ولامك كسريله ترمد وزننده تانك فتحيله ده جائزدر دنيايه دينور على
قول طعام وشرابه دينور يقال هومنهمك فى التخلئ اى الدنيا اوالطعام والشراب
(المخالأة) مفاعله وزننده برنسنه يى فراغت ايدوب ديكر نسنه يه شروع ومباشرت
ايلك معناسنه در يقال خالأ القوم اذا تركوا شيئا واخذوا فى غيره (الخأ) جبل
وزننده برموضع آديدر (الخنأ) خانك فتحى ونونك سكونيله كسمك قطع معناسنه در
يقال خنأت الجذع خنأ اى قطعته كما يقال خنيته من المعتل (خاء) همزه نك
كسرى اوزره بناسيله اسم فعل امردر تيز وچابك اول وعجله وشتاب قيل ديمكدر
يقال خاء بك يارجل علينا اى اعجل

﴿ فصل الدال ﴾ (الدأدأة) زلزله وزننده (والدئداء) دالك كسريله پك شدتله
يلمك على قول سرعتله سكرتمك معناسنه در يقال دأدأ البعير وغيره دأدأة ودئداء
اذا عدا اشد العدو او اسرع واحضر وبركسه نك ايزينه اويوب آرديجه كتمك
معناسنه در يقال دأدأ فى اثره اذا تبعه مقتفياله وبرنسنه يى تحريك ايلك معناسنه در
يقال دأدأ الشئ اذا حركه ومتحركى ساكن قلمق معناسنه در يقال دأدأه اى سكنه
بوجهتله اضداددن اولور لكن مؤلف ضديتندن سكوت ايلمشدر ودأدأه برنسنه يى
اورتوب يوريمك معناسنه در يقال دأدأه اى غطاه ودأدأه طاشك صو مجراسنه
يوارلنوب دوشدكده ظهور ايدن صوتندن حكايه دركه كوتردى تعبير اولنور ويقال
سمعت الحجر دأدأة اى صوتا وغلبه لكدن ناشى صقشمق معناسنه در يقال دأدأ القوم

اذا تزاحموا وخاتون ولدنی اویوتمق ایچون یاتدیغی بشکی تحریك ایلدکده صدورایدن
صوتدن حکایه‌در (التدأدؤ) تزلزل وزننده دأدأه کلمه‌سنك مطاوعیدر متحرك اولمق
وساکن اولمق معنالرینه‌در یقال دأدأ الشیء فتدأدأ و یوارلنمق معناسنه‌در یقال
تدأدأ الحجر اذا تدحرج ودوه آوازنی ایچریسنه چکوب درونده ترجیع وترديد ایله
کیر کیر اوتوب کومورد نمك معناسنه‌در یقال تدأدأت الابل اذا رجعت الحنين الى
اجوافها وکیجکمك ابطأ معناسنه‌در یقال تدأدأ الخبر اذا ابطأ ویوك برطرفه میل
ایدوب آغمق معناسنه‌در یقال تدأدأ حمله اذا مال و ایکی طرفه تمایل ایدرك
یوریمك معناسنه‌در یقال تدأدأ فی مشیة اذا تمایل وغلبه‌لکدن صقشمق معناسنه‌در
یقال تدأدأ القوم اذا تزاحموا و برنسنه‌دن میل و اعراض ایلمك معناسنه‌در
یقال تدأدأ عنه اذا مال (الدأداه) دالك فتحی والفك مد ایله (والدئداء) دالك
کسریله (والدؤدوء) دالك ضمیله آیك آخر کوننه دینور علی قول یکرمی بشنجی
کیجه‌سی یاخود یکرمی التنجی یاخود یکرمی یدنجی یاخود یکرمی سکزنجی یاخود
یکرمی طقوزنجی کیجه‌سیدر یاخود آخر اوچ کیجه‌سنه دینور جمعی دآدیء کلور
مساجد وزننده آی اول کیجه‌لرده غروبه دأدأه یعنی سرعت ایلسی باعث تسمیه‌در
(ودأداء) الفك مدیله کشاده وواسع میدانه دینور فضاء معناسنه و ککیش
تلعه‌یه وککیش وادی‌یه دینور تلعه تانك کسریله یوقاریدن اولان صو آقندیسنه
دینور (الدأدأ والدأدأة) همزه‌لرك قصری ومدیله پك قرا کو کیجه‌یه دینور یقال
لیلة دأدأ ودأدأة ویهدان ای شدیدة الظلمة (التدبیء) تفعیل وزننده برنسنه‌یی
اورتوب صقلامق معناسنه‌در یقال دبأ الشیء وعلیه تدبیئا اذا غطاه وواراه
(الدبأ) دالك فتحی وبانك سکونیله برنسنه ساکن اولمق معناسنه‌درکه حرکت
مقابلیدر یقال دبأ الشیء دبأ من الباب الثالث اذا سکن واورمق معناسنه‌در یقال
دبأه بالعصا اذا ضربه بها (الدبأة) دالك فتحی وبانك سکونیله قاچمق فرارمعناسنه‌در
یقال نجی من یده بالدبأة ای الفرار (الدثئی) ثای مثلثه ایله عربی وزننده هوانك
شدت حرارتی عقبنده یاغان یغموره دینور وقیون و کچی قسمنك یاز موسمنده
طوغوردقلری دوله دینور شارح دیرکه بو ایکی معناده دخی یای نسبتلدر لکن
منسوبی معلوم دکلدر نهایت مؤلف عنقریب دفأی کلمه‌سنی دثأی ایله تفسیر ایلکله
حرارت معناسنه اولمغله حرارته منسوب اولمش اولورلر (الدرء) دالك فتحی
ورانك سکونیله (والدرأة) هایله دفع ایلمك وصاومق معناسنه‌در یقال درأه درءا
ودرأة من الباب الثالث اذا دفعه وسیل صویی دفعة ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال
درأ السیل اذا اندفع بوراده اندفاع دفعك مطاوعی دکلدر ودرأ برکسه ناکهانی
چقه کلمك معناسنه‌در یقال درأ الرجل اذا طرأ وخرج وفجاة آتش ایشیلیوب

پارلدامق معناسنه استعمال اولنور کویا که ضیاسیله ظلمتی دفع ایدر یقال درأت النار ای اضأت ودوه‌نك ارقه‌سی شیشوب غده دیدکلری یومری ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال درأ البعیر اذا اغد ومع الغدة ورم فی ظهره غدهٔ مزبوره دوه قسمنك طاعونیدر ودرأ بر نسنه‌یی یایوب دوشه‌مك معناسنه‌در یقال درأ الشیٔ اذا بسطه ومحل نا معلومدن ناکهانی غریب سیل ظهور ایلمك معناسنه‌درکه اوکنه کلان نسنه‌لری دفع ایلمك شانندن اوله بو معناده دالك ضمیله‌ده جائزدر یقال جاء السیل درءا ودرءا اذا اندرأ من مکان لایعلم به ودرأ قارغی وعصا مقوله‌سی نسنه‌لرده اولان میل واعوجاج حالتنه دینور ودرأ عربدن بر رجل آدیدر وشول نادره یعنی ساقطه‌یه دینورکه ناکاه طاغدن قوپوب اشاغی‌یه سقوط ایلیه قیا پاره‌سی وقار صحیفه‌لری کبی (الدروء) قعود وزننده یولده اولان شقوق وکسور وجروفه دینورکه دوز اولمیوب جابجا اکری بوکری یارق چقور اولمغله بی محابا یورویوب کتمکه مانع اولور یقال طریق ذو دروء ای ذواخافیق بوراده دروء درء کلمه‌سنك جمعیدرکه میل واعوجاج معناسنه‌در ودروء مصدر اولور یلدز برق ولمعان ایلمك معناسنه یقال درء الکوکب دروء اذا تلألأ وتوقد (الاندراء) انفعال وزننده مکان نا معلومدن ناکهان تدافعله سیل صویی کلمك معناسنه‌در یقال اندرأ السیل ای اندفع من مکان لایعلم به وبر نسنه اطرافه یایلوب طاغلمق معناسنه‌در یقال اندرأ الحریق ای انتشر (التدارؤ) تفاعل وزننده نزاع وخصومت ضمننده کشاکش اولوب بری برینی برو اوته قاقشدرمق معناسنه‌در یقال تدارأ القوم اذا تدافعوا فی الخصومة (الادّراء) همزه‌نك و دال مشدده‌نك کسریله تدارؤ معناسنه‌در ومنه قوله تعالی [ادارأتم فیها] بونك اصلی تدارأتم ایدی اتحاد مخرجه مبنی تاء داله قلب وادغام اولندقدنصکره اولنه همزه جلب اولنمشدر وادّراء افتعال بابندن دخی اولورکه اصلی ادترئ ایدی کذلك تاء داله قلب وادغام اولندی بووزنده اولان ادّراء شکار ایچون ذکری آتی دریئه اتخاذ ایلمك معناسنه‌در تقول ادرأت الصید ای اتخذت له دریئة (الدریئة) خطیئه وزننده شول حلقه‌درکه اوق ومزراق مشق ایدنلر رمی و طعنی آنکله تعلم ایدرلرکه آنی بریره نصب و استوار ایدوب اوقی ایچندن کچورمك ایچون اکارمی ومزراقله آنی اخذ ایدرلر ودریئه صیادلرك صیدلری ترصد وقتنده اغفال ایچون کندیلره ستر ایدوب سپرلندکلری شیئه دینور (التدرؤ) تفعل وزننده فریب واغفال ایچون بر نسنه‌دن تستر ایلمك معناسنه‌در شکاردن تستر ایتدکلری کبی یقال تدرأوا ای استتروا عن الشیٔ لیختلوه وبرکمسه بالا پروازلغله کبر واستیلا ایلمك معناسنه‌در یقال تدرؤا علیهم اذا تطاولوا ای تکبروا وتجبروا (الداریٔ) ارقه‌سنه یومری چقان ناقه‌یه دینورکه دوه قسمنك

طاعونیدر

طاعونیدر یقال ناقة داریٔ ای مغدة شارح دیر که داریٔ ارکك دوه‌یه وصف اولندیغی کبی ناقه‌یه دخی صفت خاصه منزلنده وجه مذکور اوزره وصف اولور (المدریٔ) محسن وزننده شول ناقه‌درکه طوغورمسی حلول ایلمکله ممه‌سنه سود ایندروب طلوم کبی صارقمش اوله یقال ناقة مدریٔ ای انزلت اللبن وارخت ضرعها عند النتاج (الدریٔ) سکین وزننده زیاده‌سیله تابان ورخشان اولان یلدزه دینور زهره ومشتری کبی یقال کوکب دریٔ ای متوقد متلالیٔ واشبو دری کلمه‌سنده دالك ضمیله‌ده جائزدر لکن نوادردندر زیرا کلام عربده ضم و تشدید ایله فعیل وزننده دریٔ و مریق کلمه‌لرندن غیری یوقدر مریق عصفر اسمیدر ودریٔ کلمه‌سی‌که دالك ضمی و یای نسبتله دره یعنی انجویه منسوب دیمکدر درر ماده‌سندن مرسومدر (المداراة) مفاعله وزننده مدافعه معناسنه‌در یقال داراته ای داریته و دافعته و ملاینه معناسنه درکه رفق و لطف و سهولتله معامله ایلك معناسنه‌در یقال داراته ای لاینته بو صورتده اضداددن اولور مؤلف مداراه‌یی مداراة ایله تفسیر ایدوب و داراته داریته ودافعته ولاینته عنوانیله رسم ایلمشلردر دافعته ولاینته کلمه‌لری داراته لفظنه عطف تفسیر اولمریله مداراة دخی اول معناره اولمش اولور قالدیکه امهات سائره‌ده معتل بابنده دخی مرسومدر حتی اساسده دریته ختلته وداریته خاتلته و علیك بالمداراة وهی الملاطفة کانك تخاتله عبارتیله مرقومدر واقعا مثلا دشمنه مدارا ایلك که درونده اولان بغض وکینه‌یی ستر ایدوب صورت ظاهرده تواضع وروی دل کوسترمکدن عبارتدر رنك وفریبی متضمندر ومادهٔ مرقومه‌یی مؤلف کبی مهموز عد ایدنلر صورت ملایمتله مدافعه ایلك معناسیله تفسیر ایدرلر که بو دخی اقربدر قالدیکه مؤلف بوراده داریته ایله تفسیر ایلمشیکن معتل بابنده اشارتدن سکوتی ظاهرا ذهوله محمولدر (التدرأ والتدرأة) تالرك ضمی ودالرك سکونی و رالرك فتحیله عزت و سطوت و قدرت معناسنه‌درکه مدار دفع اعدادر بونلرك تالری زائده‌در یقال رجل ذوتدرأ وتدرأة ای مدافع ذو عزو منعة (التدربؤ) بای موحده ایله تدحرج وزننده یوارلنمق معناسنه‌در یقال تدربأ الشیٔ اذا تدهدی (الدفء) دالك کسری وفانك سکونیله وفتحیله جائزدر یك اسیلك معناسنه‌درکه حدت برد نقیضیدر امهات سائره‌ده همان خلاف البرد ایله مفسردر که مطلق اسیلك سخونت معناسنه اولور جمعی ادفاء کلور و دفء دالك کسریله دوه‌دن حاصل اولان منافعه اطلاق اولنور اولاد و اوبار والبانی کبی و انلر ایله منتفع اولمغه دینور یقال دفء الابل کثیر ای نتاجها واوبارها والانتفاع بها و ویرکی‌یه دینور عطیه معناسنه ودفء الحایط دیوارك قویتوسنه دینور یقال اقعد فی دفء

الحايط اى فى كنه اوقات بارده‌ده روزكاردن سپرلنوب اوتوردقلريچون اطلاق اولنمشدر وبدنى قزديروب كرمناك ايدن شيئه دينور اصواف واوبار وعبا و كورك وسائرلرى كبى يقال عليه دفء اى ماداف‌أمن الاصواف والاوبار (الدفؤ) فتحتيله (والدفاءة) كراهه وزننده اسنمق تسخن معناسنه‌در يقال دفئ الرجل دفأ ودفوء دفاءة من الباب الرابع والخامس اذا تسخن مؤلف دفاءه كلمه‌سنى كرچه كالدفاءة عنوانيله اسم اولمق اوزره رسم ايدوب لكن صحيح اولان وجه مذكور اوزره باب خامسدن مصدر اولمقدر ودفأ فتحتيله آرقه‌ده اولان بوكريلك حالته دينور يقال فيه دفأ اى جنأ وهو ادفأ وهى دفأى (التدفؤ) تفعل وزننده بر نسنه ايله اسنمق معناسنه‌در يقال تدفأ بالثوب اذا تسخن به (الاستدفاء) استفعال وزننده (والادفاء) همزه‌نك ودال مشدده‌نك كسريله افتعال وزننده تدفؤ معناسنه‌در اصلى ادتفادر يقال استدفأ وادفأ بمعنى تدفأ (الدفاء) كتاب وزننده بدنى قيزدروب كرميت ويرن شيئه دينور لباس وكورك وسائر نسنه كبى (الادفاء) همزه‌نك كسريله بركسيه بدننى قيزدريجى نسنه كيدرمك معناسنه‌در يقال ادفأه اى البسه الدفاء وبركسيه عطيهٔ كثيره ويرمك معناسنه‌در كه برودت فقردن تخليص ايلكدر يقال ادفاه اى اعطاه كثيرا وناس بركمك معناسنه‌دركه تزاحمله برى برينى تسخين ايدرلر يقال ادفأ القوم اذا اجتمعوا (الدفآن) عطشان وزننده دائما اسديجى ثوب تلبس ايدن كشى‌يه دينور مستدفى معناسنه مؤنثنده دفأى دينور سكرى وزننده (الدفئ) امير وزننده اول معنايه‌در (الدفئة) فرحه وزننده (والدفيئة) خطيئه وزننده (والمدفاه) ميمك وفانك فتحيله اسى وكرمناك اولان يره دينوركه اصطلاح عوامده ساحل تعبير اولنور فارسيده كرمسير ديرلر يقال ارض دفئة ودفيئة ومدفاة اى ذات دفء (المدفأه) مكرمه وزننده (والمدفئه) محسنه وزننده (والمدفأه) معظمه وزننده يوركلرى وياغلرى فراوان اولان دوه‌لره دينور يقال ابل مدفأة ومدفئة ومدفأة اى كثيرة الاوبار والشحوم (الدفئ) عربى وزننده دثئ معناسنه‌دركه اشتداد حرارت هوا عقبنده ياغان يغموره دينور بو ماده دثأ ذيلنده بيان اولندى (الدفئيه) عربيه وزننده ياز موسمنك اوكنده يعنى هنوز ياز موسمى حلولى هنكامنده جلب اولنان ذخيره‌يه دينوركه ياز ذخيره‌سى اوله‌جقدر (الدكأ) دالك فتحى وكافك سكونيله بركسه‌يى صقشدروب مزاحمه ويره‌رك اوته قاقشدرمق معناسنه‌در يقال دكأهم دكأ من الباب الثالث اذا دافعهم وزاحمهم (التداكؤ) تفاعل وزننده برى بريله صقشوب مزاحمه ايدشمك معناسنه‌در يقال تداكؤا اى ازدحموا وتدافعوا (الدنئ) فعيل‌وزننده صويسز والچق وقدغعا حرامدن صاقنمز لا ابالى بالدرى جبلاغه دينور يقال رجل دنئ اى خسيس خبيث البطن والفرج

ماجن ودنیٔ خرده جثه‌لو حقیر المنظر کمسیه دینورجمعی ادناه کلور شریف واشراف کبی ودنای کلور کرماکبی (الدانیٔ) دنیٔ ایله معنای اولده مرادفدر (الدنوه) دالك ضمیله (والدناءه) کراهه وزننده برکسه دنیٔ اولمق معناسنه در یقال دنأ الرجل دنوءة ودناءة من الباب الثالث اذا کان دنیئا (الدنیئة) خطیئه وزننده عیب ونقیصه معناسنه‌در یقال اتی بالدنیئة ای النقیصة (الادناء) همزه‌نك کسریله آلچق ودنی ایش ارتکاب ایلمك معناسنه‌در یقال ادنأ الرجل اذا رکب دنیئا ای امرا حقیرا (الدنأ) فتحتینله برکسه‌نك ارقه‌سی بوکری وقنبور اولمق معناسنه‌در یقال دنیٔ الرجل دنأ من الباب الرابع اذا جنیٔ (الادنأ) احمر وزننده ارقه‌سی قنبور اولان کشی‌یه دینور مؤنثنده دنأی دینور سکری وزننده (التدنؤ) تفعل وزننده برکسه‌یی دنأته حمل وسوق ایلمك معناسنه‌در یقال تدنأه ای تدنأ الرجل صاحبه اذا حمله علی الدناءة (الدآء) مد ایله درد ومرض معناسنه‌در جمعی ادواء کلور شارح دیرکه بوندن غیری مفردی وجمعی ممدودا کلمش یوقدر و داء مصدر اولور کما سیذکر (الدوء) دالك فتحی و واوك سکونیله (والداء) مد ایله خسته ودردناك اولمق معناسنه‌در یقال داء الرجل یداء دوءا وداءا من الباب الرابع اذا مرض وقد یقال دئت یارجل یعنی من الباب الثالث ای مرضت فهو داء شارح دیرکه بورادہ داء کلمه‌سی اسم فاعلدر رفعله‌در اصلی دواء ایدی ذومرض معناسنه‌درکه نسب اوزره‌در انتهی (الادواء) همزه‌نك کسریله مریض ودردناك اولمق معناسنه‌در یقال ادوأ الرجل ادوأ اذا مرض (المدیٔ) مطیع وزننده بوندن اسم فاعلدر مریض معناسنه مؤنثنده مدیئة دینور (الاداءه) اقامه وزننده بودخی افعالدن مصدردر اولکی اصلی اوزره در مریض ودردناك اولمق معناسنه‌در یقال ادأت یارجل اداءة ای مرضت وبرکسه‌یی درده اوغرادوب مریض ایلمك معناسنه‌در یقال ادأته ای اصبته بداء وادواء وادأته برکسیه تهمت القا ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ادأت الرجل اداءة وادوأته ادواءا ای اتهمته (دآء الذئب) آجلقدن کنایه‌در قورد قسمی اکثری آج طوردیغیچون (الدییٔ) خیر وزننده خسته و مریضه دینور یقال رجل دییٔ ای داء مؤنثنده دیئه دینور هاله (داءه) مکة مکرمه قربنده برطاغك آدیدر وهذیل قبیله‌سی یوردنده بر موضع اسمیدر (الادواء) جمع بنیه‌سیله بر موضع آدیدر (الدوداه) زلزله وزننده غریو وفریاد وجلبه معناسنه‌در تقول ماهذه الدوداة لی الجلبة

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذأذاء) (والذأذاءة) الفلرك مدیله زجر معناسنه‌درکه برکسه‌یی برنسنه‌دن منع ایچون آزار ایلمکدن عبارتدر وچالق ومضطرب وپریشان یورویشه دینور یقال یمشی الذأذاء والذأذاءة ای مضطربا (التذأذؤ) تزلزل وزننده

(والذأذاه) زلزله ورننده چالق ومضطرب وپریشان یوریمك معناسنه‌در یقال تذأذأ الرجل وذأذأ اذا مشی مضطربا (الذبأه) ذالك فتحی وبانك سكونیله شول تازه قیز ه دینور كه مهزوله یعنی بدنی آج آرق چلیمسزجه و خوب سیما دلبر و سبكروح اوله یقال جاریة ذبأة ای مهزولة مليحة خفيفة الروح (الذرء) ذالك فتحی ورانك سكونیله یراتق خلق معناسنه‌در یقال ذرأ الله الخلق ذرءا من الباب الثالث ای خلقه و برنسنه‌یی چوغالتمق معناسنه‌در یقال ذرء الشیء اذا كثره كثرة ذریه بوندن مأخوذدر كما سیذكر و پیرلكدن یاعلتدن ناشی آغزدن دیشلر دوكلك معناسنه‌در یقال ذرأ فوه ای سقط یعنی مافیه من الاسنان وبو ذكر المحل وارادة الحال قبیلندندر وترلایه تخم اككمك معناسنه‌در یقال ذرأ الارض اذا بذرها وباشك صاچی اغارمق معناسنه‌در كما سیذكر وذرأ شیء قلیل معناسنه‌در یقال ذرأ من خبرای شیء منه ومصدر بمعنی مفعول اولور مخلوق معناسنه یقال هم ذرء النار ای خلقوالهم وپرده وحائل معناسنه‌در یقال مابیننا ذرء ای حائل (الذریه) ذالك حركات ثلاثی ویانك تشدیدیله نسل معناسنه‌دركه انس وجنك نسلنه شاملدر نسل الثقلین معناسنه‌در ذكر اولنان تكثیر معناسندن مأخوذدر همزه‌سی متروكه‌در شارح دیركه وزنی فعوله یاخود فعیله‌در تشدید عینله علی قول ذر لفظندن مأخوذدركه تفریق معناسنه‌در وزنی فعلیه‌در انتهی (الذریء) امیر وزننده بمعنی مذرؤدر اكلمش اكینه دینور یقال زرع ذریء ای مبذور (الذرءة) ذالك ضمی و رانك سكونیله صاچ و صقال اغارمق شیب معناسنه‌در علی قول باشك اوكنده اولان قیللره هنوز بیاضلق دوشوب قیرسریمت حالتنه دینوركه ابتدا اورادن اغارمغه بدء ایدر (الذرء) فتحتینله (والذرء) منع وزننده معنای مزبوردن مصدرلردر یقال ذریء شعره ذرءا وذرأ ذرءا من الباب الرابع والثالث اذا شاب اوابیض شعره فی مقدم الرأس (الاذرأ) احمر وزننده صفت مزبوره اوزره اولان كشی‌یه دینور مؤنثنده ذرأی دینور سكری وزننده و اذرأ شول قوچ قیونه دینوركه باشنده بیاض اوله علی قول قولقلری آلاجه و سائر اعضاسی سیاه اوله یقال كبش اذرأ اذا كان فی رأسه بیاض اوارقش الاذنين و سائره اسود (الاذراء) همزه‌نك كسریله برآدمی كوجندروب طارلتمق معناسنه‌در . یقال اذرأه ای اغضبه وبركسیه قورقو ویرمك معناسنه‌در یقال اذرأه ای ذعره وبركسه‌یی بر نسنه‌یه حریص ومولع ایتك معناسنه‌در یقال اذرأه بالشیء ای اولعه به وبرنسنه‌یه مضطر وملتجی قلمق معناسنه‌در یقال اذرأه الی كذا ای الجاه الیه و آقتمق معناسنه‌در یقال اذرأ الدمع اذا اساله و ناقه ممه‌یه سود اندرمك معناسنه‌دركه نتاج وقتی قریب اولنجه اولور یقال اذرأت الناقة اذا انزلت اللبن (المذریء) محسن وزننده

قريبة النتاج اولمغله ممسنه سود انزال ايدن ناقه يه دينور (الذرآنی) ذالك فتحی ورانك سكونيله فرغانی وزننده وفتحتيله جائزدر زياده سيله بياض اولان طوزه دينور يقال ملح ذرآنی وذرآنی ای شديدة البياض بوطوز حاجی بكتاش طوزی ديدكلريدر وذرانی كلمه سی ذره ماده سندن مأخوذدر كه بياض رأس معناسنه در تغيير نسب ايچون الف ونون زياده اولنمشدر ملح اندرانی تعبيری لحن عوامدن اولمغله تكلمندن مؤلف ولاتقل اندرانی عنوانيله نهی ايلمشدر (الذرءة) ذالك كسريله بركلمه دركه آنكله كچی قسمنی صاغمق ايچون چاغررلر يقال ذرء ذرء وهو دعاء العنز للحلب شارح ديركه بنفسه كچی يه ذرءه اطلاق اولنور صاغمق ايچون ذرء ذرء ديه رك چاغررلر پس مؤلفك تعبيری مشوشدر انتهی (الذمأ) ذالك فتحی وميمك سكونيله بركسه يه كوجلك ايدوب مشقت ويرمك معناسنه در يقال ذمأ عليه ذمأ من الباب الثالث اذا شق عليه (التذيیء) تفعيل وزننده اتی زياده سيله پشيروب مهراقلمق معناسنه در يقال ذيأ اللحم تذيئا اذا نضجه حتی تهرأ (التذيوء) تفعل وزننده برنسنه فاسد وتباه اولمغله يپريمش ثوب كبی پاره پاره دوكيلور اولمق معناسنه در يقال تذيأ الجرح وغيره اذا تقطع وفسدو برعضو شيشوب قبارمق معناسنه در وعند البعض ات كمكدن صيريلوب آيرلمق معناسنه در كرك ذبح وكرك فساد سببيله اولسون يقال تذيأ وجهه اذا ورم اوهو انفصال اللحم عن العظم بذبح اوفساد

﴿ فصل الرا ﴾ (الرأرأة) زلزله وزننده كوزك قاره سنی اويناتمق علی قول برطرفه دويروب چويرمك معناسنه در يقال رأرأ الرجل اذا حرك الحدقة اوقلبها وحدت ودقتله ديكه باقمق معناسنه در يقال رأرأ الرجل اذا حدد النظر وكوزی چراغ كبی پارلداتمق معناسنه در يقال رأرأت المرأة اذا برقت بعينها وقيونی وكچی يی اراردیو چاغرمق معناسنه در يقال رأرأ الراعی اذا دعا الغنم بأرار وبرنسنه پارلدامق معناسنه در يقال رأرأ السحاب والسراب اذا لمعا وآهو وكچی قسمی قويرق صالمق معناسنه در يقال رأرأت الظباء ای بصبصت باذنابها وآينه يه باقمق معناسنه در يقال رأرأت المرأة اذا نظرت فی المرأة (الرأرأة) دبدبه وزننده (والرأرأ) هاسز فدفد وزننده (والرأراء) سلسال وزننده هميشه زير نقابدن تحريك حدقه ايله كوزنی لمعان ايتديرن خاتونه دينور (الرأراءة) مدايله (والرأرآء) هاسز مربن اد بن طابخه بن الياس بن مضرك قزی اسميدر آينه يه چوق نظر ايدر اولمغله آنكله تسميه اولنمشدر (الربأ) رانك فتحی وبانك سكونيله دشمنی یاعسكری كوزتمك ايچون ديدبان ياقراغل اولمق معناسنه در يقال ربأهم وربألهم ربأ من الباب الثالث اذا صار ربيئة لهم ويوكسلمك علو وارتفاع معناسنه در يقال ربأ اذا علا وارتفع ويوقاری قالدرمق معناسنه در يقال ربأ الشیء اذا رفعه وبرنسنه يی اصلاح

ایلك معناسنه‌در یقال ربأ الشیٔ اذا اصلحه وکیدرمك معناسنه‌در یقال ربأ الشیٔ اذا اذهبه واجناس طعام برکدرمك معناسنه‌در یقال ربأ فلان اذا جمع من کل طعام وآغر آغر یوریمك معناسنه‌در یقال ربأ الرجل اذا تثاقل فی مشیته ویوکسکه چقمق معناسنه‌در یقال ربأ علی جبل ای اشرف ورنسنه‌یه مبالات ایدوب آنی کماهو ادراك ایلك معناسنه استعمال اولنور کویا که دیدبانك دقت وامعانی کبی دقت ومبالاتله تحصیل وقوف واطلاع ایدر یقال ماربأت ربأه ای ماعلمت به ولم اکترث له (الربیئة) فعیله وزننده که هاء اسمیه ایله دردبانه دینور وقراغـله دخی دینور طلیعه معناسنه (الارتباء) افتعال وزننده یوکسکه چقمق معناسنه‌در یقال ارتبأ الرجل اذا اشرف یعنی طلع علی علو (المرابأة) مفاعله وزننده صقنمق حذر واتقا معناسنه‌در یقال رابأته ای حذرته واتقیته وبرکسه‌یی کوزتمك وحالنه دقت وامعان ایلك معناسنه‌در یقال رابأته ای راقبته وحفظ وحراست ایلمك معناسنه‌در یقال رابأته ای حارسته وبونرده مشارکت ایچون اولور (الربأه) تمره وزننده شول مطهره درکه درت قطعه کوندن یاتلاتیندن مصنوع اوله (المربأ والمربأة) میملرك فتحیله (والمرتبأ) میمك ضمی وتانك فتحیله اسم مکانلردر دیدبان اکلنه‌جك یوکسك یره دینورکه اورادن اطرافه نظر انداز اولور مرقبه کبی (المرباء) محراب وزننده نردیانه دینور مرقات معناسنه (التربئة) تفعله وزننده کیدرمك معناسنه‌در یقال ربأه تربئة ای اذهبه (الرتؤ) تای فوقیه ایله قعود وزننده دوکومی چکوب محکم بغلمق معناسنه‌در یقال رتأ العقدة رتوءا من الباب الثالث اذا شدها وبوغمق معناسنه‌در یقال رتأ فلانا اذا خنقه واقامت ایلك معناسنه‌در یقال رتأ الرجل اذا اقام وبرسمته کتمك معناسنه‌در یقال رتأ زید اذا انطلق وطعامله جکرك جوعنی تسکین ایلك معناسنه‌در یقال مارتأ کبده الیوم بطعام ای ما اکل شیئا یسکن جوعه بو معناده خصائصدندر یعنی کبدك غیریده استعمال اولنمز مثال مزبورده کبده لفظی مفعولیت اوزره منصوبدر (الرتأن) فتحاتله رتکان وزننده ومرادفیدرکه دوه آدیملرینی بری برینه قریب آتارق یورغلامق معناسنه‌درکه آت قسمنده نقالمق تعبیر اولنور یقال رتأ البعیر رتأنا من الباب الثالث اذا رتك ای قارب خطوه (الارتاء) همزه‌نك کسریله فتور ورخاوتله استرامتمز کولمك معناسنه‌در یقال ارتأ فلان اذا ضحك فی فتور (الرثأ) رانك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله اکشی سود اوزره قویلمق ایچون تازه سود صاغمق معناسنه‌در یقال رثأ اللبن رثأ من الباب الثالث اذا حلبه علی حامض فخثر ومعتل اولان رثی کلمه‌سنده لغتدرکه میته مرثیه سویلك یعنی میتك محاسننی تعداد ایده‌رك نظم اشعار ایلك معناسنه‌در تقول رثأته ای رثیته وبرشیئه شیٔ آخر قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال رثأ الشیٔ بالشیٔ

اذا خلطه واورمق معناسنه‌در یقال رثأه اذا ضربه وسودی کوره‌مز چالمق
معناسنه‌در یقال رثأ اللبن ای صیره رثیئة وبرکسه ایچون اکل ایلسون دیو کوره‌مز
یایمق معناسنه‌در یقال رثأ القوم اذا عمل لهم رثیئة وغضب ساکن اولمق معناسنه‌در
یقال رثأ غضبه ای سکن ودوه‌یه رثأه دیدکلری علت عارض اولمق معناسنه‌در یقال
رثأ البعیر اذا اصابته رثأة ورثأ قلت فطنت وضعف ذهن وادراك وحمق وبلاهت
معنالرینه‌در (الرثیئة) خطیئه وزننده کوره‌ماست محرفی کوره‌مز تعبیر اولنان نسنه‌درکه
میخوش سود اوزره تازه سود صاغوب یوغوردکبی چلارلر اکا بعض دیارده
خوشمرم دخی دیرلر اعراب وتراکمه اتمك قاتیغی ایدرلر شارح دیرکه ★ الرثیئة
تفثأ الغضب ★ مثلی بوندندرکه آزه‌جق هدیه طارغنلغی دفع ایدوب محبت ایراث ایدر
دیه‌جك یرده ضرب اولنور انتهی و رثیئه قلت شعور و فطنت وحمق وبلادت
معنالرینه کلور (الرثأة) تمره وزننده برعلتدرکه دوه قسمنك اموزلری باشنده
ظهور ایدر (الرثأة) رانك ضمیله بیاض وسیاه آلاجه‌لغه دینور رقطه معناسنه
کرك سیاه اولوب نقطه‌لر بیاض وکرك برعکس اولسون (الارثأ) احمر وزننده
وصف مزبور اوزره اولان ارکك حیوانه دینور یقال کبش ارثأ ای ارقط مؤنثنده
رثأی دینور سکری وزننده یقال نعجة رثأی ای رقطاء (الارتثاء) افتعال وزننده
تخلیط ایلك معناسنه‌در یقال ارتثأ فی رأیه اذا خلط بالتشدید امهات سائره‌ده ارتثأ
علیهم امرهم ای اختلط عنوانیله مرسوم اولمغله اختلاط معناسنه اولور ومقتضای
ماده دخی بویله اولمقدر وارتثأ کوره‌مز ایچمك معناسنه‌در یقال ارتثأ الرثیئة اذا
شربها وسود قویلنمق معناسنه‌در یقال ارتثأ اللبن اذا خثر (الارثاء) همزه‌نك کسریله
بودخی سود قویلنمق معناسنه‌در یقال ارثأ اللبن اذا خثر (الارجاء) همزه‌نك کسریله
تأخیر ایلك معناسنه‌در یقال ارجأ الامر ای اخره ومطلقا کبه حیوانك طوغورمسی
کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال ارجأت الناقة اذا دنانتاجها وصیاد شکاردن خائب
ومحروم اولمق معناسنه‌در یقال ارجأ الصائد اذا لم یصب شیئا اشبو ذکر اولنان
موادثلاثك هربرنده همزه‌نك ترکیله‌ده لغتدرکه معتل اولور تقول ارجأت الامرلغة
فی ارجیته وقس علیه البواقی وقرآء کرامدن امام نافع وحمزه وکسائی وحفص
حضراتندن ماعداسی سورهٔ توبه‌ده متخلفین جهاددن کعب بن مالك وهلال بن امیه
ومرارة بن الربیع رضی الله عنهم حقلرنده نازل اولان اشبو [وآخرون مرجون
لامر الله اما یعذبهم واما یتوب علیهم] الایة کریمه‌سنی همزه ایله مرجؤن عنوانیله
ومشار الیهم مرجون عنوانیله قرأت ایلدیلر ایکیسنه کوره‌ده معنای شریف مؤخرون
حتی ینزل الله فیهم مایرید یعنی آنلرك حقلرنده امر الهی ظهورینه توقیفله امرلری
تأخیر اولنوب اویلجه موقوف قالمشدر اکر نفاق اوزره اصرار ایدرلر ایسه مظهر

عذاب ونكال اولوب واكر تائب اولورلر ايسه نائل نائلهٔ الهی اولورلر (المرجئة)
میمك ضمی وجیمك كسريله ارجاء كلمه‌سندن اسم فاعلدر مؤخره معناسنه‌در فرق
ضاله‌دن برطائفه‌نك لقبيدر كه عملی رتبه‌ده نیتدن واعتقاددن تأخیر ایدرلر وایمان
قولدر بلا عمل دیرلر كویاكه قولی تقدیم و عملی تأخیر ایدرلر و بو مرجئه كلمه‌سی
یائی اولدیغی صورتده تأخیر معناسندن بشقه رجا ماده‌سندن دخی اخذ اولنور
زیرا بونلرك بر كلامی دخی بودركه بركسه مؤمن اولدقده معصیت اكا ضرر ایلز
كفر ایله طاعت مفید اولمدیغی كبی قالدیكه مهموز اولمدیغی صورتده مثلا رجل
مرجی دینور تشدید ایله وهمزه صورتنده رجل مرجئ دینور مرجع وزننده
یوخسه مرج دیمز معط وزننده نته‌كه جوهری بوكونه‌وهم ایلشدر شارح دیركه
اولا جوهری قول مزبوری عدم همزه صورتنده ثبت ایلشدر ثانیا مثال مزبورلر
نسبته كوره اولمغله ایكنجیده حق تعبیر مرجئی اولمقدر مرجی وزننده ومؤلف
بونی رجو ماده‌سنده دخی ذكر ایلشدر انتهی ویقال هم المرجئة بالهمزة
والمرجیة بالیاء مخففة ووهم فی ذلك الجوهری حیث قال وهم المرجیة بالتشدید
(الرد‌ء) رانك كسری ودالك سكونیله عون یعنی معین ویاور معناسنه‌در یقال
هوردءله ینصره ای عون وماده معناسنه‌دركه هرشیئك اصل ومایه وطینت
وجوهرندن عبارتدرجسمی مد وتكثیر ایدن اجزای اصلیه اوله‌جقدر ورد‌ء بوكك
بردنكنه دینور عدل معناسنه ایكیسنه ردءین دینور تقول عدلوا الردئین ای
العدلین وآغرنسنه‌یه دینور ثقیل معناسنه شارح والعدل الثقیل نسخه‌سنی‌كه
واوسزدر تخطئه ایلشدر لكن مناوی واویله خطادر زیرا محكم وعبابده بلاواو
مرسومدر دیمكله پس صواب اولان بوكك آغر اولان دنكنه دینك اولور لكن
اساسده بونك مخالفیدر (الرد‌ء) رانك فتحی ودالك سكونیله برنسنه‌یی برنسنه‌یه
مدار متانت ایلك معناسنه‌دركه آنك قوتیله شیء مزبور وهن وخلل مقوله‌سی
عارضه‌دن مأمون اولور كذلك بركسه‌یی بركسه‌یه پشت وپناه وقوة الظهر قیق
معناسنه‌در یقال ردأبه ردءا من الباب الثالث اذا جعله له ردءا وقوة وعمادا واحكام
ایچون بنابه طیاق وپایندان ودسنك نصب ایلك معناسنه‌در بومعنا تخصیص
بعد التعمیم در یقال ردء الحایط ادا دعمه ودواب و مواشینك آب و علفنه
و سائر خدمت وتیمارنه كوزل تقید ورعایت واهتمام ایلك معناسنه‌دركه مدار
قوتلریدر یقال ردء الابل ای احسن القیام علیها وطاش آتمق معناسنه در یقال
ردأه بحجر اذا رماه به (الارداء) همزه‌نك كسريله دیوار مقوله‌سی بنایی طیاق
وپایندان ودسنك نصب ایلك معناسنه‌در یقال اردأ الحایط اذا دعمه وامداد واعانت
ایلك معناسنه‌در یقال ارداه ای اعانه وزیاده قلمق معناسنه‌در یقال ارداه علی

مائة اى زاده عليها و پرده‌يى صاليورمك معناسنه‌در يقال اردأ الستر اى ارخاه وتسكين ايلك معناسنه‌در يقال ارداه اذا سكنه وبر نسنه‌يى كوتو وفاسد وكمتر ايلك معناسنه‌در يقال ارداه اى افسده وبر نسنه‌يى حالى اوزره ابقا و تقرير ايلك معناسنه‌در يقال ارداه اى اقره يعنى على ما كان عليه وبر كمتر وردى وفاسد ايش ايشلك على قول اول مقوله بر امر فاسده اوغرامق معناسنه‌در يقال اردأ الرجل اذا فعل فعلا رديئا او اصابه (الرداءة) كراهه وزننده كوتو وكمتر وفاسد اولمق معناسنه‌در يقال ردؤ الشئ رداءة من الباب الخامس اذا فسد (الردئ) امير وزننده كوتو وفاسد وكمتر نسنه‌يه دينوركه ايو مقابليدر جمعى ارداء كلور همزتينله افعلاء وزننده (الرزء) رانك ضمى وزاى معجمه‌نك سكونيله بركسه‌نك مالندن بر نسنه‌يه اصابت ايلك يعنى آنك مقدار مالنه نائل اولمق وجهيله نقصان ايرشدرمك معناسنه‌دركه اصل ماده نقص معناسنه موضوعدر يقال رزأه ماله و رزئه رزءا من الباب الثالث والرابع اذا اصاب منه شيئا يعنى نقصه وبركسه‌نك خير ومنفعتنه نائل اولمق معناسنه‌در يقال رزأه رزءا اذا اصاب منه خيرا واكسلتمك نقص معناسنه‌دركه حقيقت معنادر يقال رزء الشئ رزءا من الباب الثالث اذا نقصه وتقول ما رزئته رزءا من الباب الرابع اى مانقصته ورزء ماتم ومصيبت معناسنه اسم اولور جمعى ارزاء كلور قفل و اقفال كبى (المرزئة) ميمك فتحى و زانك كسريله مصدردر بركسه‌نك خير ومنفعتنه اوغرامق معناسنه يقال رزأه رزءا كما ذكر ومرزئة اذا اصاب منه خيرا ومرزئه اسم اولور مصيبت معناسنه (الرزيئة) خطيئه وزننده بودخى مصيبت معناسنه‌در جمعى رزايا كلور برايا وزننده يقال اصابه رزء ومرزئة ورزيئة اى مصيبة (الارتزاء) افتعال وزننده بودخى بركسه‌نك برمقدار مالنه نائل اولمغله ياخود سائر وجهله اكا اولقدرجه زيان ايرشدرمك معناسنه‌در يقال ارتزأه ماله بمعنى رزأه واكسلمك معناسنه‌در يقال ارتزأ الشئ اذا انتقص (المرزؤن) معظمون وزننده مرزء كلمه‌سندن جمعدر كرماء وجوانمردانه اطلاق اولنوركه ماللرندن خلق هميشه خير كوروب انتفاع ايدر اولدلر وشول قومه اطلاق اولنوركه خيار واعزه‌لرى وفات ايلكله مصيبت ديده اوله‌لر جوهرى كلمهٔ مزبوره‌يى كندى دست خطى اولان نسخه‌ده مخففا ثبت ايلكده وهم ايلشدر (الرشأ) رانك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله جماع ايلك معناسنه‌در يقال رشأ المرأة رشأ من الباب الثالث اذا جامعها وآهو طوغورمق معناسنه‌در يقال رشأت الظبية اذا ولدت (الرشأ) فتحتينله شول آهو ياوريسنه دينوركه هنوز قوتلنوب اناسيله يوريمكه بشليه جمعى ارشاء كلور ورشأ بر نوع شجر اسميدركه قدى قامت انساندن بلند و يپراغى كنه يپراغنه شبيه اولور وبر نوع نبات

آدیدرکه قرنوه‌یه شبیه اولور وقرنوه هرنوه‌درکه فینك نباتیدر (الرطاء) رانك فتحی و طانك سکونیله جماع ایلك معناسنه‌در یقال رطأ المرأة رطأ من الباب الثالث اذا جامعها وچقرمق وجهیله دفع طبیعی ایلك معناسنه‌در یقال رطأ بسلحه اذا رمی به (الرطأ) فتحتینله حمق وبلاهت معناسنه‌در یقال به رطأ ای حمق (الرطیء) امیر وزننده بون و احمق کمسه دینور جمعی رطأ کلور کرام وزننده مؤنثنده رطیئه دینور ورطاء دینور حمراء وزننده (الارطاء) همزه‌نك کسریله قیزك جماعه صلاحیت کترمه‌سنه بالغه اولمق معناسنه‌در یقال ارطأت الجاریة اذا بلغت ان تجامع (الاسترطاء) احمق اولمق معناسنه‌در یقال استرطأ الرجل اذا صار رطیأ (الرفاء) رانك فتحی وفانك سکونیله کمی‌یی کناره یناشدرمق معناسنه‌در یقال رفأ السفینة رفأ من الباب الثالث اذا ادناها من الشط وجامه‌نك یرتق‌وسوکوك یرنی بری برینه یماوب دیکمك یا اورمك وجهیله قاوشدزوب بتشدرمك معناسنه‌در یقال رفأ الثوب اذا لأم خرقه وضم بعضه الی بعض ومضطرب یا اندیشه‌ناك اولان کمسه‌یی تسلیت یارفق وسهولت معامله‌سیله ساکن ومطمئن ایلك معناسنه مستعملدر یقال رفأ الرجل اذا سکنه ای امنه واخذه بالسکون والطمانینة وبرنسنه‌یی اصلاح ایلك معناسنه‌در یقال رفأ بینهم ای اصلح (المرفأ) مقعد وزننده اسم مکاندر کنارده کمی قرار ایلیه‌جك موضعه دینورکه اسکله تعبیر اولنور میمك ضمیله‌ده جائزدر (الرفأ) شداد وزننده یامه یامیجی واوروجی و ینه‌جی مقوله‌سنه دینور (الارفاء) همزه‌نك کسریله برجانبه میل ایلك معناسنه‌در یقال ارفأ الرجل اذا جنح وصاج وصقال طرامق معناسنه‌در یقال ارفأ الرجل اذا امتشط وبرنسنه‌یه یقلشوب چاتمق معناسنه‌در یقال ارفأ علیه اذادنی وبرنسنه‌یی برنسنه‌یه یاقلشدروب چاتدرمق معناسنه‌در یقال ارفأ الیه ای ادناه وبرکمسه‌یه حرمت و رعایتله معامله ایلك معناسنه‌در کرك بیع وشراده و کرك سائر خصوصده اولسون یقال ارفأه ای حاباه ومدارا ایلك معناسنه‌در یقال ارفأه ای داراه وصغنمق معناسنه‌در یقال ارفأ الیه ای لجأ (المرافاة) مفاعله وزننده بودخی محاباة ومداراة معنالرینه‌در یقال رافأه ای حاباه وداراه (الترافؤ) تفاعل وزننده قوم یکدل ویکجهت اولمق معناسنه‌در یقال ترافأ القوم اذا توافقوا وتواطئوا یعنی حتی صارت یدهم واحدة (الرفأ) رانك کسریله دوزنلك وبارشقلق حالتنه دینورکه بری بریله موافقت و حسن امتزاج والتیام ومعاشرتدن عبارتدر فی الاصل عربلر تأهل ایدن کمسه‌یه بونکله‌ده دعا ایدرلر ایدی کماسیذکر یقال بینهما رفاء ای التیام واتفاق (الترفئة) تفعله وزننده (والترفیء) تفعیل وزننده تزوج ایلین کمسه‌یه تهنیت معرضنده بالرفاء والبنین دیو دعا ایلك معناسنه‌در یقال رفأه ترفئة وترفیأ اذا قال له بالرفأ والبنین ای بالالتیام

وجمع الشمل یعنی بینکزده حسن زندکانی والفت ونما و برکت اولوب خیر جمعیته
واولاد وانساله موفق اوله‌سز شارح دیرکه بوعبارتله دعا سنن جاهلیه‌دن اولمغله
نهی اولنوب بونك بدلی بارك الله لك وبارك الله علیك وجمع بینكما فی خیر عبارتیله
دعا اولنمق ضمننده امر نبوی صادر اولمشدر انتهی (الیرفئی) یلعی وزننده شول
کسه‌درکه شدت خوفندن یورکی یرندن قوپمش اوله منتزع القلب معناسنه‌وقیون
چوبانه دینور وپك اورکك دوه قوشنه دینور وقاچاغان اورکك آهویه دینور
ویرفئ بر عبد اسود اسمیدر (یرفأ) یمنع وزننده فاروق اعظم رضی الله عنه
حضرتلرینك بندهٔ آزاد کرده‌لری اسمیدر (الرقأ) رانك فتحی وقافك سکونیله
(والرقوء) قعود وزننده سیلان ایدن کوز یاشی وقان مقوله‌سی کسیلوب دیکلمك
معناسنه‌در یقال رقأ الدمع رقأ ورقوءا من الباب الثالث اذا جف وسکن وبدنده
طمر یوقاری قالقوب ظهوره کلمك معناسنه‌در یقال رقأ العرق اذا ارتفع ورقأ بر
نسنه‌یی فساده ویرمك معناسنه‌در یقال رقأ بینهم رقأ اذا افسد واصلاح ایلمك
معناسنه اولمغله ضد اولور یقال رقأ بینهم اذا اصلح و یوقاری چقمق معناسنه‌در
پس یائی اولان رقی کلمه‌سنده لغت اولور یقال رقا فی الدرجة اذا صعد (المرقاة)
میمك فتحیله وکسریله ده لغتدر درجه و نردبانه دینور لکن میمك فتحیله اسم مکان
اولوب وکسریله اسم آلتدر (الارقاء) همزه‌نك کسریله آقان کوز یاشنی وقانی ساکن
قلمق معناسنه‌در یقال ارقأ الله تعالی دمعه ای سکنه وبدنده طمری شیشروب یوقاری
قالدرمق معناسنه‌در یقال ارقأت العرق ای رفعته (الرقوء) صبور وزننده شول
نسنه‌درکه قان ساکن اولمق ایچون اوزرینه وضع اولنور کرك دارو و کرك سائر
نسنه اولسون سمور طرنغی وقان طاشی وقنطریون کبی وماسوره ایله برونه چریش
اوفلمك دخی برون قاننی مسکندر ومنه قول اکثم بن صیفی ★ لاتسبوا الابل فان فیها
رقوء الدم ★ ای تعطی فی الدیات فتحقن الدماء اکثم مرقوم حکماء عربدندر صحبتی
مختلفدر طیّ قبیله‌سنه تحریر ایلدیکی وصیتنامه‌ده کلام مزبوری دخی درج وتسطیر
ایلمشدر یعنی سزلر دوه قسمنه چشم حقارتله باقوب سب وآزار ودشنام ایلمکز
زیرا آنلر قصاصه بدل اولان دیت ایچون اعطا اولنمغله دم اقتصاصك حفظ وسکوننه
وسیله اولورلر زیرا اصل دیت یوز دوه‌در جوهری وهمنه مبنی کلام مرقومی
حدیث ظن ایلمکله وفی الحدیث عنوانیله ثبت ایلمشدر شارح دیرکه نهایه‌ده کذلك
عنوان مذکور ایله مرسومدر وفصیح شرحنده کلام مزبور قیس بن عاصم المنقری یه
مسند اولوب اول ایسه اصحابدن اولمغله جوهری غیر واهمدر (الرمأ) رانك
فتحی ومیمك سکونیله (والرموء) قعود وزننده بر یرده مکث واقامت ایلمك
معناسنه‌در یقال رمأ الرجل رمأ ورموءا من الباب الثالث اذا اقام وزیاده اولمق

معناسنه‌در يقال رمأ الشيء على مئة اى زاد عليها وبر خبرى ظن وكمان وحجيله تخمين
وادراك ايتمك معناسنه‌دركه حقيقتنى كاهى يقين كرده اولميوب خبر واحد كبى ياخود
بعض اماراتله على وجه الظن ادراك ايلمه يقال رمأ الخبر اذا ظنه بلا حقيقة شارح
وحقنده نسخه‌لرينى تخطئه ايتمشدر جميع امهاتده ظنه بلا حقيقة عنوانيله مرسومدر
(الارماء) همزه‌نك كسريله آرتمق زياده معناسنه‌در يقال ارمأ الشيء على مائة اذا
زاد عليها وبك يقين اولمق معناسنه‌در يقال ارمأ اليه اذا دنا (المرمّات) معظمات
وزننده لغو وبيهوده وباطل اولان اخباره ديئور يقال مرمّات الاخبار اى اباطيلها
(الرنأ) رانك فتحى ونونك سكونيله باقق نظر معناسنه‌در يقال رنأ اليه رنأ من
الثالث اذا نصر وآغر آغر اوينه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال جاء يرنأ فى مشيته
اى يتثاقل بو معنا يالكز الصعيدن منقول اولمغله مصنف وجاء عنوانيله نزاكت
وايهام ايتمشدر (الرنأ) يانك ضميله معتل بابنده مرسوم ومبين در (الرهيئة) ياى
تحتيه ايله دحرجه وزننده سست وضعف وعجز وتوانى معناسنه‌دركه سلبوكلك
وكوشكلك تعبير اولنور يقال به رهيأة اى ضعف وتوان ويوك دنكلرينك بريسنى
ديكرندن آغر ايتمك معناسنه‌در يقال رهيأ الحمل اذا جعل احد العدلين اثقل من
الآخر وضعف ومحنتدن ياخود بك يورلكدن اشى كوز ايچرو ياتوب چقورلمق معناسنه‌در
يقال رهيأت عيناه اذا اغر ورقت جهدا اوكبرا وبر خصوصده رأى وتدبيرى
شك وتردد ياخود احتمالاتله محكم واستوار اليوب تخليط وافساد ايتمك
معناسنه‌در يقال رهيأ رأيه اذا افسده ولا يحكمه وطواره يوكى كوشك يوكليوب
شريدلرنى يك چكوب ايوجه بند ايتمامك معناسنه‌در شويله‌كه بر طرفه طوغرى
اكيلوب دوشمك اوزره اوله يقال رهيأ الحمل اذا حمله فلايشده وبلود يغمور
ياغدرمغه مساعد ومتهىء اولمق معناسنه‌در يقال رهيأت السحابة اذا تهيأت للمطر
(الترهيؤ) تدحرج وزننده بوى اوته حركت واضطراب ايلمك معناسنه‌در يقال ترهيأ
الشيء اذا اضطرب وتحرك ونهال تازه كبى خرام وميلان ايده‌رك يوريمك معناسنه‌در
يقال ترهيأ فى مشيته اذا تكفأ وسحاب يغمور ياغدرمغه حاضر ودركار اولمق
معناسنه‌در يقال ترهيأ السحاب اذا تهيأ للمطر وبر كمسه بر ايشه قصد ايتمشيكن هنوز
ايشلكى مريد اولديغى حالده اقدام ايليوب حيرت وتردد اوزره اويله طورمق
معناسنه‌در يقال ترهيأ فى امره اذا هم به ثم امسك عنه وهو يريد فعله (الترونة)
فعل مهموزى معنده الخفيه تفعله وزننده (والتروىء) قياس اوزره تفعيل وزننده
بر خصوصده يا جوابده عجله ايليوب عاقبتنى ملاحظه ايله‌امعان فكر واندیشه ايتمك
معناسنه‌در يقال روى فى الامر تروئة وترويئا اذا نظر فيه وتعقبه ولم يعجل بجواب
(الروية) حلية وزننده آندن اسمدر فكر ونظر وتدبر معناسنه‌در شارح ديركه

قياس

قياس اولان همزه ایله رویئه اولمقدر لکن عربلر تشدید ایله استعمال ایلدیلر یقال لیس له‌روية فی الامر ای نظر وتعقب (الراء) برشجر آدیدر مفردی راءه‌در هایله شجر مرقوم مغیلان نوعندندر غارثور قپوسنده نابت اولمشدر وراء زبد البحر اسمیدرکه دکز کپوکی دیدکلری نسنه‌در ادویه جمله‌سندندر (الارواء) همزه‌نك کسریله بربرده راء دیدکلری شجر مزبور چوق اولمق معناسنه‌در یقال اروأ المکان اذا کثر به الراء (الرِّيئة) تکمله وزننده برکسه‌نك یابر حیوانك بوغازنی قیصوب بوغمق اوزره اولان ایپنی کوشتمك معناسنه‌در یقال ریأه ترئة اذا فسخ عن خناقه وترونة لفظنده لغتدرکه برایشك صوکنی صایوب فکر واندیشه ایلك معناسنه در یقال ریأ فی الامر بمعنی روأ (المرایأة) مفاعله وزننده صقنمق اتقا معناسنه‌در یقال رایأه مرایأة ای اتقاه (راء) خاف وزننده رأی کلمه‌سنده لغتدرکه کوردی معناسنه‌در یقال راءه ای رأه شارحك بیانه کوره بومقلوب اولمغله متصرف اولمز یعنی مصدری وسائر صیغه‌لری وارد دکلدر (الرئ) رانك کسری وهمزه ایله ریح وزننده آندن اسمدر رؤیت ودیدار معناسنه‌در

﴿ فصل الزای ﴾ (الزأزأة) زلزله وزننده قورقتمق تخویف معناسنه‌در یقال زأزأه ای خوفه ودوه قوشی باشنی وقویرغنی یوقاری طوتارق سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال زأزأ الظلیم اذا مشی مسرعا رافعا قطریه رأسه وذنبه وقطر قافك ضمیله برنسنه‌نك اوجنه دینورکه بوراده ایکی قطر دن مراد رأس ایله ذنبیدر وزأزأه برنسنه‌یی ارغلامق معناسنه در یقال زأزأ الشئ اذا حرکه (التزأزؤ) تزلزل وزننده صارصلمق وارغلانمق معناسنه‌در یقال تزأزأ الشئ اذا تزعزع و برنسنه‌دن قورقمغله سینوب کوچلمك معناسنه در یقال تزأزأ منه اذا تصاغر له فرقا بوراده تصاغر تحقر وتذلل معناسنه‌ده اولور وقورقمق معناسنه در یقال تزأزأ الرجل اذا خاف وکزلنوب صقلانمق معناسنه‌در یقال تزأزأ الرجل اذا اختبأ وچرپجی یورویشی کبی یانلرنی تحریکله چالقنه‌رق یوریمك معناسنه در یقال تزأزأ الرجل اذا مشی محرکا اعطافه کهیئة القصار (الزوازئة) علابطه وزننده (والزوزئة) علبطه وزننده شول بیوك قزغانه دینورکه ایچنه بر بوغازلنمش دوه صغار اوله یقال قدر زوازئة وزوزئة ای عظیمة تضم الجزور جوهری وهمنه مبنی بوماده‌یی معتل بابنده ذکر ایلشدر شارح دیرکه جوهری بوبابده اصمعی‌یه تابع اولمغله وهمدن مصوندر (الزبأة) زانك فتحی وبانك سکونیله غضبه معناسنه درکه غضبدن بناء مره‌در (الزکأ) زانك فتحی وکافك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال زکأه زکأ من الباب الثالث اذا ضربه وبرکسیه اقچه صایوب ویرمك معناسنه‌در علی قول تعجیل نقد ایلك معناسنه‌در یقال زکأه الفا اذا نقده اوعجل نقده وبرکسیه التجا واستناد ایلك

معناسنه‌در يقال زكأ اليه اذا لجأ واستند وجاع ايلك معناسنه‌در يقال زكا جاريته
اى جامعها وناقه ياوريسنى طوغوردقده اياقلرى دينه القا ايلك معناسنه‌در يقال
زكأت الناقة بولدها اذا رمته عند رجلها يعنى عند الطلق (الزكأ) زانك ضميله
صرد وزننده (والزكأة) همزه وزننده (وزكأ النقد) غراب وزننده واضافتله
شول كمسه‌دركه ثروت ويساره مالك اولمغله دائما اقجه‌سى حاضر وموجود اولديغندن
لدى الاقتضا تأخير ايليوب درساعت نقد واعطا ايدر اوله يقال رجل زكأ
وزكأة وزكاء النقد اى موسر عاجل النقد (الازدكاء) افتعال وزننده بركمسه‌دن
حق مطلوبى آلمق معناسنه‌در يقال ازدكاء منه حقه اذا اخذه (الزنأ) زانك فتحى ونونك
سكونيله (والزنوء) قعود وزننده صغنمق معناسنه‌در يقال زنأ اليه زنأ وزنوءا
من الباب الثالث اذا لجأ وطاغه چقمق معناسنه در يقال زنأ فى الجبل اذا صعد
وكولكه چكيلوب قصالمق معناسنه‌در يقال زنأ الظل اذاقلص ودنا بعضه وبرنسنه‌يه
يك ياقلشوب چاتمق معناسنه در يقال زنأ اليه اذا دناوشين وشادمان اولمق معناسنه‌در
يقال زنأ الرجل اذا طرب وسرعت ايلك معناسنه‌در يقال زنأ اذا اسرع ويره
ياپشمق معناسنه‌در يقال زنأ اذازق بالارض وبوغمق معناسنه‌در يقال زنأه اذا خنقه
ومثانه‌ده بولى حبس ايلك معناسنه‌دريقال زنأ بوله اذا احتقن‌امهات سائره‌ده حقنه
عنوانيله مفسردر (الازناء) همزه‌نك كسريله صغندرمق معناسنه در يقال ازنأه الى
الامر اى الجأه و يوقارى چيقارمق معناسنه‌در يقال ازنأه اى صعده و حبس بول
ايلك معناسنه‌در يقال ازنأ بوله اى حقنه (الزناء) سحاب وزننده كوده‌سى
ديوشو رملى طوپاچ بودوره دينور واكثر بولنى حبس ايدن كشى‌يه دينور وبر
موضع آديدر (الزنى) امير وزننده كوچك صو طلومنه دينور (الترنئة) تفعله
وزننده تضييق ايلك معناسنه‌در يقال زنأ عليه ترنئة اذا ضيق (الزوء) زانك فتحى
وواوك سكونيله موت سببيله حادث اولان حادثه‌يه دينور بالنفس هلاك كبى ومثلا
بركمسه‌نك پدرى وفات ايتكله دوچار اولديغى فلاكت ومحنت كبى وزوء مصدر
اولور بركمسه‌يى حوادث زمان منقلب الحال ايتك معناسنه يقال زاء الدهر به زوءا
اذا انقلب به ابوعمرو ديديكه بوكلمه‌يه يعنى معناى مزبوره كلديكنده ظفرياب اولديغمه
بغايت مسرور اولدم زيرا بعض اشعار قدماده واقع اولوب معناسى اكثر لغويين
ومفلقين عندنده خفى ومشتبه ايدى

﴿ فصل السين ﴾ (السأسأة) زلزله وزننده (والسأساء) سلسال وزننده اشك
قسمنى كتمكدن زجر ومنع ايلك ياخود صو ايچمكه چاغرمق ياخوديوريكده اشوب
سرعت ايلك ايچون آزار ايلك معناسنه‌دركه عربلر بو محلده سأ ديرلركه صوت
آزاردن حكايه‌در تركيده چوش وچو ايله تعبير ايدرلر يقال سأسأ بالحمار سأسأة

وسأساءا

وسأساءا اذا زجره ليجتنب اودعاه ليشرب اويمضى قال الشارح و منه المثل لاحأ ولاسأ اى ای لم يأمرو لم ينه (التسأسؤ) تزلزل وزننده برنسـنه قارش مورش شوريده ومختلف اولمق معناسنه‌در يقال تسأسأت الامور اذا اختلفت (السبأ) سينك فتحى وبانك سكونيله (والسباء) كتاب وزننده (والمسبأ) ميمك وبانك فتحيله خمر اشترا ايلمك معناسنه‌در يقال سبأ الخمر سبأ وسباءا ومسبأ من الباب الثالث اذا شراها اساسده همان شرب ايچون اشترايه تخصيص اولنمشدر اكر تجارت ايچون اشترا ايدر ايسه بلاهمز سبى الخمر دينور انتهى وسبأ مطلقا برنسنه‌يى اتشه ياقق معناسنه‌در يقال سبأ الجلد اى احرقه وبركسه‌يى دكنكله ياقچى ايله دوكمك معناسنه‌در يقال سبأه اى جلده ودرى وقبوق مقوله‌سنى يوزوب صويمق معناسنه‌در يقال سبأ الجلد اذا سلخه ومصافحه ايلمك معناسـنه دركه اسنلشمك ايچون بركمسه ايله ال طوتشمقدن عبارتدر يقال سبأ الرجل اذا صافحه وآتش درى‌يه تأثير ايلمكله تغيير ايلمك معناسنه‌دركه كويندرمك تعبير اولنور يقال سبأت النار الجلد اذا لذعته وغيرته (الاستباء) افتعال وزننده بودخى خمر اشترا ايلمك معناسـنه‌در يقال استبأ الخمر اذا اشتراها (السباء) عِطاروزننده شراب صتان كسيه دينور ميفروش معناسنه دركه ميخانه جى تعبير اولنور يقال هو سبأ اى بياع الخمر (سبأ) جبل وزنـنده حى اراده‌سيله صرفى وبلده اعتباريله منع صرفى جائزدر يمنده بلقيس جنابلرينك شهريدر سلفده بغايت آبادان وجميع ارضى باغ وخيابان ايدى (وسبأ) عبد شمس بن يشجب ابن يعرب بن قحطان نام كسـه‌نك لقبيدر جملهٔ قبائل يمنى جامع يعنى جمله‌سى اكا منسوب وآندن متشعب ومتفرع اولمشلردر ومنه المثل ★ تفرقو ايدى سبا وايادى سبا ★ اى تبددوا بوراده سبا كلمه‌سى سكون اوزره مبنى اوله‌رق تكلم اولنور سباء لفظندن مخفف دكلدر بلكه سـكونى همزه‌دن بدلدر مثل مزبور برجميتك پريشان وتارمار اولمسنده ضرب اولنور ايدى كلمه‌سى يد لفظندن جمعدر وايادى جمع الجمعيدر يد طريق معناسنه‌در ياخود نعمت معناسنه در بعد الاضافة خمسة عشر كبي اسم واحد حكمنده اولمشـدر مرويدركه شـهر مزبوره كه مأرب دخى ديرلر شخص مرقوم ساكن اولديغندن اسميله مسما اولمشـدر اون نفر اولادى وار ايدى كه بونلردر ازدكنده مدحج حمير اشـعر ون انمار بونلر يمنده ساكن اولوب عامله غسان لخم جذام بونلر شامه نقل ايلديلر و بو نلرك هر برى برقبيله پدرلريدر سيل اعرم بونلره ارسال اولنمشدر اجمالا بيانى بودركه اطراف بوادى وجبالدن خطهٔ مرقومه‌يه دمبدم سيل عظيم ظهور ايتمكله تخريب عمرانات ايتمكين مزبور سبا كه ملك مأرب ايدى همت كثيره ايله حديد وحجردن مابين الجبلين برسد سـديد بنا ايدوب وقت حاجتده مزروعاتلرين اسقا ايچون بعضها فوق بعض نيجه مخارق

ومقدار معلومدن افزون سيل ظهور ايلدكده اطراف ارضه صرف ايچون نيجه ميازيب دخی ترتيب ايلشيدی اولادندن عمر ومزيقيا كه كمال كبر ونخوتندن ناشی بردخی اعاده ياخود آحاد ناسدن بريسی اكتسا ايلسون ايچون هر روز شب كيديكی لباسی مزق ايلمكله مزيقيا ايله ملقب اولمشيدی جالس مسند حكومت اولدقده بركاهنه‌دن سد مزبورك انهداميله مدينهٔ مأربك خراب اوله‌جغنی استماع ايلمكله علامتندن سؤال ايلدی كاهنه دخی سدك دبنده جزدان ديدكلری فاره رؤيت اولنورسه سدك خراب اوله جغی زمان متقرب اولور ديدی بركون مزيقيا اطراف سد مرقومده برجزدان عظيم كورديكه اللريله زمينی حفر وتقليب صخر ايدر مزيقيا متحير اولوب كاهنه‌يی تصديق ايلدی من بعد نقل وجلايه عزم ايدوب قبائل ازد ايله ارتحال ايلدی كنديد نصكره اوغلی ثعلبه لابس خلعت امارت اولوب آنك زماننده قبائل سبانك بالجمله شيرازهٔ جمعيتلری پريشان اولمغله ازد قبيله‌سی عمانه وخزاعه بطن مره اوس وخزرج يثربه آل جفنه شامه آل جذيمه عراقه نقل وتفرق ايلدكلريله حاللری مضرب مثل مزبور اولمشدر واهل مأرب پيغمبرلرينی تكذيب ايدوب آفتابه پرستش ايتملريله ارسال الهيله سيل العرم ظهور ايدوب سد مزبوری هدم ومدينهٔ مزبوری غرقاب فنا ايلشدر وسبأ عبدالله نام كسه‌نك پدری اسميدركه غلاة شيعه‌دن سبأيه طائفه‌سی اكا منسوبدر (السباء) كتاب وزننده (والسبيئة) خطيئه وزننده سبجی‌يه دينور خمر معناسنه تركيده سوبيه ديدكلری بوندن مأخوذ ومحرف ظن اولنور لكن نهايه‌ده سوبياء سينك ضميله بركونه نبيذدركه حنطه‌دن اتخاذ اولنور اكثری اهل مصر استعمال ايدرلر ديو مرسوم اولمغله لغت مخصوصه اولمش اولور (الاسباء) همزه‌نك كسريله تواضع وسرفرو قلق معناسنه‌در يقال اسبأ فلان لامرالله تعالی اذا اخبت ای خضع ويقال اسبأ علی الشیء اذا خبت يعنی انخضع له قلبه (المسبأ) مقعد وزننده يوله دينور طريق معناسنه (السبیء) امير وزننده صويلوب چقان دری‌يه دينور سبیء الحيه يلانك صويلان دريسيدركه يلان قاوی تعبير اولنور (السباة) غرفه وزننده سفر بعيد معناسنه‌در يقال تريد سباة ای سفرا بعيدا (المسبنتأ) بای موحده ونون وتای فوقيه ايله مقصورا ومهموزا مستكره وزننده بك سوبو باشلی كمسيه دينور مؤلف ★ من يكون رأسه طويلا كالكوخ ★ عبارتيله تفسير ايلمشدر كوخ ديديكی اكراد وتراكمه‌يه مخصوص برخانه‌دركه سازلقدن تپه‌سی اوركوج شكلنده ومخروطی اولور بينلرنده هوغ تعبير ايدرلر يقال رجل مسبنتأ وهو من يكون رأسه طويلا كالكوخ (السخأ) سينك فتحی وخای معجمه‌نك سكونيله تنجره التنده آتش ايشليه‌جك يول ايتمك معناسنه‌در يقال سخأ النار سخأ من الباب الثالث

اذا جعل لها مذهبا تحت القدر نته كه سخو دخی بو معنایه‌در که معتلدر (السندأو) جردحل وزننده (والسندأوه) هایله جست وخفیف وچالاك آدمه دینور وجرأت واقدام صاحبی کشی یه دینور و قصیر القامه کمسیه دینور و یصی باشلو خرده جثه‌لو جوره کمسیه دینور وعظیم الرأس کمسیه دینور و دیشی قورده دینور ذئبه معناسنه جمعی سنداوون کلور بونك وزنی فنعلودر فانك کسریله (السرء) سینك فتحی ورانك سکونیله (والسرأة) هایله چکرکه یمورطه‌سنه و بالق یمورطه‌سنه دینور سینك کسریله‌ده لغتدر علی قول اصح اولان مکسور اولمقدر (السروء) صبور وزننده یمورطلیان چکرکه‌یه وبالغه دینور یقال جرادة سروء ای بیوض جمعی سرء کلور کتب وزننده وسرء کلور رکع وزننده واشبو وزن اخیر نادردر زیرا فعول فعل اوزره جمع تکسیر ایله جعلنمز مؤلف سمکه لفظندن اکتفا ایلمشدر (السرء) سینك فتحی ورانك سکونیله چکرکه وبالق یمورطلق معناسنه‌در یقال سرأت الجرادة والسمکة سرءا من الباب الثالث اذا باضت وخاتونك اولادی چوق اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال سرأت المرأة اذا کثر اولادها (التسرئة) تفعله وزننده بو دخی اول معنالرده‌در یقال سرأت المرأة والجرادة بمعنی سرأت (الاسراء) همزه‌نك کسریله چکرکه‌نك یمورطلق وقتی کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال اسرأت الجرادة ای حان ان تبیض (المسروءة) مسروده وزننده چکرکه‌سی چوق یره دینور یقال ارض مسروءة ای کثیرة الجراد (السطأ) سینك فتحی وطانك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال سطأ المرأة سطأ من الباب الثالث اذا جامعها (السلأ) سینك فتحی ولامك سکونیله کره یاغنی اریدوب صزدرمق معناسنه‌در یقال سلأ السمن سلأ من الباب الثالث اذا طبخه وعالجه و صوصم وکنه مقوله‌سی دانه‌یی صقوب یاغنی چقرمق معناسنه‌در یقال سلأ السمسم ای عصره فاستخرج دهنه واورمق معناسنه‌در یقال سلأه ای ضربه و اچه‌یی تأخیر ایلیوب همان عجله صایوب ویرمك معناسنه‌در یقال سلأ کذا درهما ای عجل نقده وخرما اغاجنك تیکنلرینی قوپاروب آیرتلغله اصلاح ایلمك معناسنه‌در یقال اسلأ الجذع اذا نزع سلاءه (الاستلاء) افتعال وزننده بودخی کره یاغنی اریدوب صزدرمق معناسنه‌در یقال استلاء السمن بمعنی سلأه (السلاء) کتاب وزننده معنای مزبوردن اسمدر صزدرلمش صافی یاغه دینور جمعی اسلئه کلور افعله وزننده (السلاء) قراء وزننده خرما تیکننه دینور شوك النخل معناسنه وبرنوع قوش آدیدر وبرنوع اوق ومزراق تمرنه دینور که خرما تیکنی شکلنده سیوری اولور (الاسلنطاء) اسلنقاء وزننده برنسنه‌یه باقق ایچون یوقریسنه یا حواله‌سنه چقمق معناسنه‌در یقال اسلنطأ الرجل ای ارتفع الی الشیء ینظر الیه (السوء) سینك

فتحیله (والسواء) سحاب وزننده (والسواءة) سحابه وزننده (والسوایه) عبایه وزننده که همزه یایه مبدله‌در (والسوائیة) علانیه وزننده (والمساءة) میمك فتحیله (والمسائیة) بونك اصلی مساونه اولمغله مقلوبدر (والمسایه والمساء والمسائیه) تشدید ایله برکسیه خوشلنمیوب منفعل وغمکین اوله‌جق ایش ایتمك معناسنه‌در که کلك وکوتولك ایتمك تعبیر اولنور یقال ساءه یسوءه سوءا وسواءا وسواءة وسوایة وسوائیة ومساءة ومسائیة ومسایة ومساء ومسائیة اذا فعل به مایکره (السوء) سینك ضمیله اسمدر کوتولك و بدلك دیمکدر مؤلفك بصائرده بیاننه کوره سوء ماده‌سی مطلقا انسانی مغموم ومنفعل وغصه‌ناك ایدن شیئه دینور کرك امور دنیویه واخرویه‌دن و کرك احوال نفسیه وبدنیه‌دن و کرك احوال خارجه‌دن اولسون فوات مال وفقدان حمیم وصدیق کبی بعده بر مناسبتله معنای مخصوصلرده استعمال اولندی وسینك فتحیله وضمیله فرق اولندی ازجمله سینك ضمیله آفات وعارضه‌لرده وفتحیله شر و شورده استعمال ایلدیلر انتهی (وسوء) سینك ضمیله برص علتنه اطلاق اولنور و هر آفت و عارضه‌یه اطلاق اولنور عطف العام علی الخاص قبیلندندر وضعف بصر علتنه دینور وآتشه اطلاق اولنور و منه قوله تعالی [ثم کان عاقبة الذین اساؤا السوء] فی قرأة ای من ضم السین ای عاقبة الذین اشرکوا النار آیت مرقومه‌ده قرأت مشهوره سوءی عنوانیله‌درکه بشری وزننده‌در کما سیذکر (السوء) سینك فتحیله مصدردر نته‌که ذکر اولندی ویقال هذا رجل سوء ورجل السوء بالفتح والاضافة فیهما یعنی بور بدکار و بد منش و پك شریر برکسه‌درکه مقتضای جبلتی اوزره دائما کندیدن شر واساءت صدور ایدر شارح دیرکه نعت اوله‌رق الرجل السوء دیمك جائز دکلدر لکن مصباحده تجویز اولنمشدر مبالغة وصف بالمصدر اولور یقال الرجل السوء والعمل السوء علی النعت انتهی ولاخیر فی قول السوء قولنده فتح وضمله‌ده جائزدر فتح صورتنده لاخیر فی کلام قبیح دیمك اولور وضمه صورتنده لاخیر فی ان تقول سوءا دیمك اولورکه حاصلی لاتقل سوءا دیمکدر [وعلیهم دائرة السوء] الایة کریمه‌سی سینك فتحی و ضمیله‌ده قرأت اولنمشدر فتحه کوره هزیمت و شر وبلا و ضمه‌یه کوره ردیء و فساد ایله تفسیر اولنمشدر و مترجم دیرکه کشافده بو وجهله مرسومدرکه آیت مرقومه جهتیله قرأت اولندی قالدیکه مفتوحه ایله مضمومه بیننده فرق کره وکره وضعف وضعف کبیدرکه مفتوحی مصدر ومضمومی اسمدر یاخود ایکیسیده فی الاصل مصدرلردر نهایت مفتوحه‌نك ذمی مراد اولان شیئه اضافتی غالب اولوب و مضمومه شر مجراسنه که خیرك نقیضیدر جاری اولمشدر فیقال ارادبه السوء وارادبه الخیر بو جهتدن ظن السوء عبارتنده ظن مذموم اولمغله مفتوح اولان سوء کلمه‌سنه مضاف اولوب

ودائره محموده اولدیغندن انجق تأویل مزبور اوزره مضاف اولمق احق واحرادر کذلك [امطرت مطر السوء] الاية کریمه‌سی وجهیله قرأت اولنمشدر عند البعض مضموم ضرر و سـوء حال ومفتوح فساد وردیٔ معنالرینه‌در (الاستیاء) افتعال وزننده سوء ومساءه‌نك مطاوعیدر برکسه‌نك بد وناسزا معامله‌سندن متأثر و غمناك اولمق معناسنه‌در یقال ساءه فاستاء (السوٰی) بشری وزننده کملك و کوتولك معناسنه‌در که حسنی نقیضیدر ومنه یقال فلان یحبط الحسنی بالسوٰی ای بضده وآتشه اطلاق اولنور (الاساءة) همزه‌نك کسریله بر نسنه‌یی کوتو و فاسد ایلمك معناسنه‌در یقال اساءه اساءة ای افسده وبرکسیه کملك وکوتولك ایلمك معناسنه‌در یقال اساء الیه ضد احسن (السوءة) سینك فتحیله فرج معناسنه‌در که نظر اولنمسی حرام اولان عضودر اودیری تعبیر اولنور ناسه آچلمسی صاحبنی منفعل ایلدیکیچون یقال کشف سوءته ای فرجه و عورته و فاحشه معناسنه‌در که فاحش کلمه‌دن وفاحش عمل وفعله‌دن عبارتدر ویرامز خوی خصلت قبیحه معناسنه‌در (السوٰی) عطشی وزننده کذلك خصلت قبیحه معناسنه‌در (السیئه) سینك فتحی و یای مشدده‌نك کسریله خطیئه معناسنه‌درکه فعلهٔ قبیحه‌در یقال اتی بالسیئة ای ضد الحسنة وهی الخطیئة شارح دیرکه اصلی سیوئه‌در واو یایه قلب اولندقدنصکره ادغام اولنمشدر (السواء) سحاب وزننده برنسنه چرکین وقبیح اولمق معناسنه‌در یقال ساء الشیٔ یسوء سواءا اذا قبح (الاسوء) احمر وزننده چرکین وقبیح اولان کشی‌یه دینور مؤنثنده سوءاء دینور حمراء وزننده یقال رجل اسوء ای قبیح وامرأة سـوآء ای قبیحة کرك قبحی ظاهری اولسون وکرك باطنی اولسون که بد سیرت اولور (التسوئة) تفعله وزننده (والتسویٔ) تفعیل وزننده برکسه‌یی بد فعله نسبتله بو ایشی کوتو ایتدك دیو تعییب وتزییف ایلمك معناسنه‌در یقال سوء علیه صنیعه تسوئة و تسویئا ای عابه علیه وقال اسأت (بنو سوءه) سینك ضمیله برجماعتدر (سواءه) خرافه وزننده اسامیٔ رجالدندر (المساوی) میمك فتحی و واوك کسریله سوء لفظنك جمعیدر غیر قیاس اوزره نته‌که مقابلی اولان محاسن دخی حسن کلمه‌سندن جمعدر و عند البعض ایکیسنك دخی مفردی مسموع دکلدر یاخود مفردی مساءه‌درکه مسرت مقابلیدر اصلی مسوءه ایدی که مفعله وزننده در اکا بناء جمعنده واو رد اولنوب مساوی دینور لکن جمعی مخففا مستعملدر بعده عیوب ونقایص معناسـنه مستعملدرکه محاسن مقابلیدر ومنه المثل [الخیل تجری علی مساویها] یعنی آت قسمی هر نقدر اوصاب و عیوب صاحبی اولسه‌لرده کرم ذاتلری جری واقداملرینه حامل وسائق اولور مثل مزبور اصیل وکریم اولان کمسه هر نقدر ضعف حالی وار ایسه‌ده ینه برموجب اصالت ونجابت

احتمال مؤنت و احتمال عهد و ذمت ایدر دیمجك یرده ضرب اولنور (السیْ) سینك فتحی وکسری ویانك سکونیله شول سوده دینور که صاغمازدن اقدم ممه‌نك اوجلرینه کلمش اوله (التسییْ) تفعیل وزننده ذکر اولنان سودی صاغمق معناسنه‌در یقال سیأ الناقة تسییئا اذا حلب سیئها (التسیوء) تفعل وزننده ناقه صاغمقسزین سودنی ادرار ایلمك معناسنه‌در یقال تسیأت الناقة اذا ارسلت اللبن من غیر حلب و برنسنه مختلف اولمق معناسنه‌در یقال تسیأت الامور اذا اختلفت وبرکسه‌نك حقنی بعد الانکار اقرار ایلمك معناسنه‌در یقال تسیأ فلان بحقی ای اقر بعد انکاره

﴿ فصل الشین المعجمة ﴾ (شأشأ) شینلرك فتحی وهمزه‌لرك سکونیله (وشؤشؤ) شینلرك ضمیله اشك قسمنی صویه چاغره‌جق صوتدن حکایه‌در و قیون وکچی قسمنی کذلك اشك قسمنی اشوب کتمك یاخود سوری‌یه ملتحق اولمق ایچون سوره‌جك صوت وآزاردن حکایه‌در وعند البعض شؤشؤ ضمله قیون وکچی قسمنی یم یمکه وصو ایچمکه چاغره‌جق صوتدن حکایه‌در (الشأشأة) زلزله وزننده ذکر اولندیغی اوزره شأشأ یاخود شؤشؤ دیمك معناسنه‌در یقال شأشأ الراعی الحمار اوالغنم شأشأة اذا قال له شأشأ او شؤشؤ و خرما اغاجی آشی طوتمیوب بوش قالمق معناسنه‌در یقال شأشأت النخلة اذالم تقبل اللقاح (الشأشاء) سلسال وزننده شیص معناسنه‌در که فنا وکمتر خرمایه دینور واوزون خرما اغاجلرینه دینور (التشأشؤ) تزلزل وزننده تارمار اولمق معناسنه‌در یقال تشأشأ القوم اذا تفرقوا وبرایش دون وکمتر اولمق معناسنه‌در یقال تشأشأ امرهم اذا اتضع (شأ) شینك فتحی وهمزه‌نك سکونیله مطلقا طوار قسمنی یوریمك ایچون وبر سمته صاپمقدن منع ایچون زجر وآزار ایلیه‌جك صوتدن حکایه‌در (الشیأة) شینك فتحی ویای تحتیه‌نك سکونیله کلید ایچنده اولان انجه دمورجکه دینورکه کلید پری تعبیر اولنور فراشة القفل معناسنه (الشاسیْ) سین مهمله‌نك کسریله پك درشت وخشن وسرد وغلیظ اولان شیئه دینور یقال شیْ شأسیْ ای جاسیْ غلیظ (الشطء) شینك فتحی وطانك سکونیله خرما اغاجنك واکینك تازه یاروب چقان فلیزلرینه دینور علی قول خاصة اکینك یپراغنه دینور جمعی شطوء کلور شینك وطانك ضمیله یقال بدا شطؤ وهو فراخ النخل والزرع اوورقه ومنه قوله تعالى [کزرع اخرج شطأه] الایة وشطأ وشطوء قعود وزننده مصدر اولور خرما اغاجی یاخود اکین تازه فلیز چقارمق معناسنه‌در یقال شطأ الزرع و النخل شطأ و شطوءا من الباب الثالث اذا اخرج الشطوء وشطأ الشجر اغاجك اطرافندن سوروب چقان فلیزلره وفدانلره دینورکه اغاجك قوتنه مانع اولور دیوقطع ایدرلر اغاجك کلری تعبیر اولنور جمعی اشطاء

كلور همزه‌نك فتحيله وشطاء النهر چايك قييسنه وكنارنه دينور يقال قعد فى شطاء النهر اى فى شطه جمى شطوء كلور وشطا قيى صره يوريمك معناسنه‌در يقال شطأ الرجل شطأ اذامشى على شطاء النهر وطوارك صرتنه پالان اورمق معناسنه‌در يقال شطأ الناقة اذا شد عليها الرحل و جماع ايلك معناسنه‌در يقال شطأ امرأته اذا جامعها وطواره آغر يوك يوكلتمكله بصدرمق معناسنه‌در يقال شطأ البعير بالحمل اذا اثقله ويوك كوترمك خصوصنده طيانقان و قوى وتوانا اولمق معناسنه‌در يقال شطأ الرجل بالحمل اذا قوى عليه و يره براقق و يبانه آتمق معناسنه‌در يقال شطأت الام به اذا طرحته وقهر ايلك معناسنه‌در يقال شطأ فلانا اذا قهره (الشاطئ) قيى وكنار معناسنه‌در يقال شاطئ النهر وشاطئ البحر اى شطه جمى شواطئ كلور وشطان كلور ركبان وزننده (الاشطاء) همزه‌نك كسريله شجر ديبلرندن فلبز وفدان سوروب چقرمق معناسنه‌در يقال اشطأ الشجر اذا اخرج (الاشطاء) بركمسه‌نك ولدى يتشوب كندى برابرى آدم اولمق معناسنه‌در يقال اشطأ الرجل اذا بلغ ولده فصار مثله (التشطئ) تكميل وزننده چايك ودره‌نك صوبى طاشقن اولمغله ايكى طرفندن آقق معناسنه در يقال شطأ الوادى تشطيئا اذا سال جانباه (الشطيأة) رهياء وزننده ومرادفيدركه رأى وتدبيرده سست وچولپه وسلپوك اولمق معناسنه‌در يقال شطيأ فى رأيه بمعنى رهيأ (المشاطأة) مفاعله وزننده بركمسه ايله قرشو قرشويه قيى صره يوريشمك معناسنه‌دركه بريسى نهرك بر كنارنده و ديكرى اوبر كنارنده يوريمكدن عبارتدر تقول شاطأت فلانا اى مشى كل منا على شاطئ (الشقأ) شينك فتحى وقافك سكونيله (والشقوء) قعود وزننده دوه‌نك ونسائر حيوانك آزو ديشى سوروب چقمق معناسنه‌در يقال شقأنا به شقأ وشقوءا من الباب الثالث اذا طلع وبركمسه‌نك باشنى يارمق على قول باشنك صاچلرنى طراق ايله طرايوب ايكى طرفه طاغلتمق معناسنه‌در يقال شقأ رأسه اذا شقه اوفرقة يعنى شعر رأسه بالمشقأ وبركمسه‌نك تپه‌سنه اورمق ياطوقنمق معناسنه‌در يقال شقأ فلانا اذا اصاب مشقأ (المشقأ)منبر وزننده (والمشقاء) محراب وزننده (والمشقأة) مكنسه وزننده طراغه دينور مشط معناسنه نته‌كه مشق دخى دينور منبر وزننده معتلدر و مشقأة مكنسه وزننده مدراء معناسنه‌دركه ماشطه آلتلرندن برنسنه‌در آنكله نسوانك صاچنى اصلاح ايدوب وباشلرنى قاشيرلر پنجه طرزنده قاشيق ديدكلرى اوله‌جقدر (المشقئ) ميمك فتحيله مفرق وزننده ومرادفيدركه باشك تپه‌سنه دينور يقال ضرب مشقأه اى مفرقه (الشكأ) شينك فتحى وكافك سكونيله شقأ معناسنه‌دركه حيوانك آزوسى ياروب چقمق معناسنه‌در يقال شكأ ناب البعير شكأ من الباب الثالث بمعنى شقأ

(الشكأ) فتحتينله طرنق چتلايوب يارلمق معناسنه‌در يقال شكئ ظفره شكأ من الباب الرابع اذا تشقق (الاشكاء) همزه‌نك كسريله اغاج دال بداق سورمك معناسنه‌در يقال اشكأت الشجرة بغصونها اى اخرجتها (الشنأ) شينك حركات ثلاثى ونونك سكونيله (والشناة) حمزه وزننده (والمشنأ) مقعد وزننده (والمشناة) مسئله وزننده (والمشنوة) مكرمه وزننده (والشنآن) سلمان وزننده (والشنآن) فتحاتله بغض وعداوت ايلمك معناسنه‌در يقال شنأ وشنئه شنأ ويثلث وشناة ومشنأ ومشناة ومشنوة وشنأنا و شنأنا من الباب الثالث والرابع اذا ابغضه وبركسه‌نك حقنى اقرار ايلمك على قول حقنى تماما ويروب ابراء ذمت ايلمك معناسنه در يقال شنأ بحقه اى اقر اواعطاه وتبرأ منه (الشنائية) علانيه وزننده (والشنآن) سكران وزننده بالطبع مبغض وكيندار ومبطن كشى‌يه دينور مؤنثنده شنأنه دينور سكرانه وزننده وشنأى دينور عطشى وزننده (المشنؤ) مكروه وزننده بالطبع كنديدن حظ اولنميوب بين الانام بغض وعداوت اولنان كشى‌يه دينور هرنقدر خوب لقا وخوشمنظر ايسه‌ده زيرا محبوب القلوب اولمق امر معنويدركه داد حقدر وكاهجه حسن اخلاق دخى باعث محبت انام اولور وكتب اخلاقدن استنباط اولنان بودركه بركمسه ناسه دائما چشم محبتله نظر ايدرسه كنديسى دخى محبوب القلوب اولور عكسى دخى بويله‌در يقال شنئ الرجل على بناء المجهول فهو مشنؤ اى مبغض ولوكان جميلا (المشنأ) مقعد وزننده چركين وبد منظر كشى‌يه دينور هر نقدر ذاتنده محبوب القلوب ايسه‌ده بونك افراد وجمع وتذكير وتأنيثى مساويدر زيرا فى الاصل مصدردر وعند البعض مشنأ شول كمسه‌دركه دائما خلقه بغض و عداوت ايدر اوله يقال هومشنأ اى قبيح وان كان محبا اوالذى يبغض الناس (المشناء) محراب وزننده شول كمسه دركه خلق اكا دائما بغض و عداوت ايليه كرچه ابو عبيد بونى بو رسمه تفسير ايلمشدر لكن تفسيرنده شول كمسه‌دركه بغض و عداوت اولنه‌جق افعال و اطوار كنديدن چوق صادر اوله دينلسه احسن اولورايدى زيرا مشنأ لفظى كه مفعال وزننده‌در مبالغه اسم فاعل صيغه‌سندندر وتفسير مرقوم اكا ملايم دكلدر (الشنوء) شينك فتحى و ضمى و نونك ضميله متقزز معناسنه‌دركه لوث و دنسدن اجتناب ايدوب دائما نظافت و نزاهت اوزره اولان پاكيزه مشرب آدمه دينور وتقزز معناسنه دركه وصف مذكور اوزره اولمغه دينور وازد شنوءكه يمنده برقبيله‌در دائما ميانه‌لرنده شنآن يعنى مباغضه ومعادات اولمغله لفظ مزبوره مضاف اولمشدر پس بوراده شنوء كلمه‌سى شنآن معناسنه اسم اولور لكن شارح ديركه شنوء بوراده وجه مذكور اوزره تقزز ونظافت معناسنه‌در قبيله مرقومه خلقتك اصالت ذات و حسن افعال ونظافت احواللرى

باعث اضافتدر انتهى بونك نسبتنده شنأى دینور همزه ایله فعوله وزنی فعیله مجراسنه
اجرا ایلدیلر وکاه اولورکه ازد شنوه دیرلر همزه‌سز واوك تشدیدیله بونك نسبتنده
شنوی دیرلر وسفیان بن ابی زهیر الشنائی‌که مد وهمزه ایله‌در وبونده شنوی دخی
زبانزددر وزهیر بن عبد الله الشنوی ایکیسیده صحابه‌دندر (الشنأ) فتحتینله برکسه‌نك
حقنی ویرمك معناسـنه‌در یقال شنئ له حقه شنأ من الباب الرابع اذا اعطاه ایاه
وبرکسـه‌نك حقنی اقرار ایلك یاخـود حقنی تماما ادا ایدوب ابراء ذمت ایلـك
معناسنه‌در یقال شنئ بحقه اذا اقر واعطاه وتبرأ منه و اخراج ایلك معناسنه‌در
یقال شنئ الشئ اذا اخرجه (الشوانی) سوانح وزننده شول ماله دینورکه اکا
بخل وضنت اولنمیه کویا که صاحبی عنندنده مبغوض وبی عزت وحرمت اولمغله غیره
جود واعطا اولنه اسم فاعل نسبت مخرجنه اخراج اولنمشدرکه ذوشنأن‌سبکنده‌در
(الشنأن) فتحاتله ابن مالك لقبیدرکه شاعر مشهوردر (التشانؤ) تفاعل وزننده
بری بریله بغض وکینه ایدشمك معناسنه‌در یقال تشانأ القوم اذاتبا غضوا (الشوء)
شینك فتحی وواوك سکونیله سبق وتقدم ایلك معناسنه‌در تقول شأنی فلان‌یشوءنی
ویشیئنی شوءا ای سبقنی وهو قلب شأنی یعنی باب اولدن وثانیدن وارد اولور وشأ
کله‌سی شأی مقلوبیدرکه دعی وزننده‌در مصدری شأودر سـبق وتقدم معناسنه
نته که معتل بابنده مرسومدر لکن مادهٔ مزبوره واوی اولمغله باب ثانیدن ورودی
خلاف قیاسدر شارح دیرکه امهات سائره‌ده همان خاف یخاف وزننده مرقومدر
انتهى وشوء محزون وغمناك ایلك معناسنه‌در تقول شأنی فلان ای حزننی وعجب
ویرمك معناسنه‌در تقول شأنی ای اعجبنی وبر پسندیده یاخود نادیده نسنه طبعه پك
خوش کلمکله اندن فرحناك ومنبسط اولمق معناسـنه‌در تقول شؤت به ای عجبت
وفرحت (الشیئان) شیعان وزننده که شـینك فتحی ویای مشدده‌نك کسریله‌در
بعید النظر کمسه‌یه دینور کرك حسی اولسون که معلومدر و کرك معنوی اولسون که
عواقب امورك غورنی ملاحظه وتدبر ایدن فکر وامعان صاحبی آدمدر (الشئ)
شینك فتحی ویانك سکونیله (والمشیئه) خطیئه وزننده (والمشاءه) کرامه وزننده
(والمشائیه) علانیه وزننده دیلك معناسـنه‌در که فارسـیده خواستن مرادفیدر
تقول شئته اشأ شیئا ومشیئة ومشاءة ومشائیة من الباب الرابع ای اردتة وشئ هر
موجوده دینورکه فارسیده چیز وترکیده نسنه تعبیر اولنور کرك حسی اولسون
اجسام کبی وکرك حکمی اولسون اقوال کبی جمعی اشیاء واشیاءات واشاوات
و اشـاوی کلورکه واوك فتحی وکسریله ده محکیدر و اشـبو اشاوی کله‌سـنك
اصـلی اشاییی ایدی یا آت ثلاثله یای مشدده تخفیف اولندقدنصکره کسره‌دن
فتحه ویادن الف ابدال اولنوب بعده یاء واوه قلب اولنمشدر جوهرینك اصلی همزه

ایله اشائی ایدی قولی غلطدر زیرا یای اولایی همزه‌یه قلب ایلك صحیح دکلدر زیرا یای اولی اصلیه‌در زائد دکلدر ابدالك شرطی ایسه زائد اولمقدر نته که ابیات لفظنك جمعنده ابابیت دینور یایی عدم زیاده‌سنه مبنی ابقا ایله پس الفدنصکره اولان یایی دخی اصالتنه مبنی همزه‌یه ابدال جائز دکلدر شارح دیرکه جوهرینك ملخص کلامی بودرکه اشای لفظندن یای اولی همزه‌یه ابدال اولندقدنصکره لام کلمه‌اولان همزه تطرقی ایچون یایه قلب اولنوب ثلاث یاآت مجتمع اولمغله استثقالا یای وسطی حذف ویای اخیره الفه قلب واولی واوه ابدال اولنمشدر انتهی وشئ لفظی اشایا اوزره ده جمعلنور یایی حالی اوزره ابقا ایله وجمعنده اشیایا دخی حکایت اولندی افعالا وزننده همزه‌یی یایه ابدال والف زیاده‌سیله واشاوه لفظی دخی محکیدر لکن غریبدر همزه‌یی هایه ابدالله زیراشئ ماده‌سنده هاء یوقدر وبنیهٔ تصغیری شیئ‌در شوی دکلدرکه واو وتشدید یایله یاخود لغت ردیئه درکه یالکز ادریس بن موسی النحوی حکایه ایلمشدر وجوهرینك اشیاء کلمه‌سنك اصل وزنی فعلاء اولوب علی غیر مفرده جمعلنمشدر نته‌که شعراء کلمه‌سی علی غیر مفرده جمع اولمشدر زیرا فاعل فعلاء اوزره جمعلنمز بعده آخرندن همزتین استثقال اولنمغله همزهٔ اولی اول کلمه‌یه نقل اولنوب اشیاء اولمشدر پس وزننك افعاء اولمسنی تقدیر منع صرفك صحتنه دلالت ایدر دیوامام خلیلدن نقل وسرد ایلدیکی حکایه مختله ومشوشه‌در حکایهٔ مزبوره ده خلیلك مذهبنی اخفش مذهبنه ضرب وتخلیط ایدوب قوللری میاننی تمییز ایلمامشدر زیرا امام اخفش مذهبی بودرکه اشیاء کلمه‌سنك وزنی افعلاء درهین واهوناء کبی مقیس ومطرد اولان مفردینك غیری اوزره جمعلنمشدر شعراء کبی که علی غیر واحده جمعلنمشدر زیرا وجه مذکور اوزره فاعل فعلاء اوزره جمعلنمز وامام خلیل رأیی بودرکه اشیاء کلمه‌سنك وزنی فعلاءدر جمع مکسر اولان افعال وزنندن نائبه و بدلدر مطرد ومستعمل اولان مفردینك که شئ جمعیدر وامام کسائی رأیی بودرکه اشیاء کلمه‌سنك وزنی افعالدر فرخ وافراخ کبی کثرت استعمال سببیله صرفی ترك اولنوب غیر منصرف قلنمشدر زیرا اشیاء کلمه‌سی اشیا وات اوزره جمعلنمکده فعلاء صیغه‌سنه مشابه اولمشدر صحرأ وصحرا وات کبی بوتقدیرجه فعلاء حکمیله متأثر اولدی وکسائینك بوتقریرنه کوره ابناء واسماء کلمه‌لری دخی غیر منصرف اولمق لازم کلمز نته‌که جوهری لزومیله زعم ایلدی زیرا عربلر ابناء واسماء صیغه‌لرنی الف وتا ایله جمعلندر مدیلر (الشیئة) کسریله شیعه وزننده معنای مزبوردن اسمدر برنسنه‌یی دیلك معناسنه‌در اراده ومشیت کبی یقال کل شئ بشیئة الله تعالی ای بارادته (الشیئان) شیعان وزننده شوء ماده‌سنده بیان اولندی (الاشاءة) همزه‌نك کسریله مضطر وملتجی قلمق معناسنه‌در یقال اشاء الیه ای الجاء

المشیأ

(المشيأ) معظم وزننده تناسب اعضاسی اولمیوب بنیه وترکیبی مختل ومختلف
یاقشقسزوبی اندام اولان کمسیه دینور کویا که هرچرکنلکدن آنده برشیٔ واردر
یقال رجل مشیأ ای المختلف الخلق المختلة (یاشیٔ) همزه‌نك فتحیله برکلمه‌درکه تعجب
موقعنده استعمال اولنور تقول یاشیٔ مالی وهی کلمة یتعجب بهاعجب آنك بکا نه لزومی
ونه مناسبتی وار یاخود اندن بکا نه حاصل اوله‌جقدر دیمکدر بوراده ماء کلمه‌سی
تعجب ایچوندر بعده یاشیٔ ترکیبی الحاق اولنمشدر فی الاصل منادی محذوفدر
بعد الترکیب همان تعجب مفهومنده عرف اولمغله نداء ومنادی مقطوع النظر اولمشدر
نتکه یاهیٔ مالی دخی بوموقعده مستعملدر معتل بابنده ذکر اولنور ان شاء الله
تعالی (التشییٔ) تفعیل وزننده برکمسه‌یی برخصوصه حمل وسوق ایلك معناسنه‌در
تقول شیأته علی الامر تشییئا ای حملته علیه وچرکین ایلك تشویه وتقبیح معناسنه‌در
یقال شیأ الله وجهه ای قبحه (التشیؤ) تفعل وزننده غضب ساکن اولمق معناسنه‌در
یقال تشیأ فلان اذا سکن غضبه
﴿ فصل الصاد ﴾ (الصأصأة) زلزله وزننده کلب انیکی کوزلری آچلمزدن مقدم
باقغه چالشوب کوزلرنی قلداتمق علی قول کوزلرنی آچیق اوزره اولمق معناسنه‌در
یقال صأصأ الجرو اذا حرك عینیه قبل التفتیح اوکاد یفتحهما وبرکمسه‌دن قورقوب
اکا تواضع وسرفرو قلمق معناسنه‌در یقال صأصأ من فلان اذا خاف وذل‌له وآواز
ویرمك معناسنه‌در یقال صأصأ به ای صوت ودیشی خرما اغاجی آشی طوتمامق
معناسنه‌در شأشأه کبی یقال صأصأت النخلة ای شأشأت وقورقق اولمق معناسنه‌در
یقال صأصأ الرجل اذا جبن (التصأصؤ) تزلزل وزننده بودخی برکمسه‌دن قورقوب
اکارام وذلول ومنقاد اولمق معناسنه‌در یقال تصأصأ من فلان اذا خاف وذل‌له
(الصئصیٔ) زبرج وزننده (والصئصیٔ) قندیل وزننده اصل معناسنه درکه
برنسنه‌نك مبناعلیهیدر (الصیصاء) صادك کسریله چکردکی پکشمیان فنا وکمتر خرمایه
دینور شیص کبی سببی عدم تلقیحدر مفردی صیصاءه در هایله (الصبأ) صادك
فتحی وبانك سکونیله (والصبوء) قعود وزننده بردیندن چقوب دین آخره نقل
ایلك معناسنه‌در اصل میل معناسنه موضوعدر یقال صبأ الرجل وصبوء صبأ
وصبوءا من الباب الثالث والخامس اذا خرج من دین الی دین آخر ودلالت ایلك
معناسنه‌در یقال صبأ علیهم العدو ای دلهم و برنسنه ظهوره چقوب بلورمك
معناسنه‌در یقال صبأ الظلف والناب اذا طلع و یقال صبأ النجم اذا طلع وطعامه
ال صونمق معناسنه‌در یقال قدم الیه طعامه فاصبأ ای ماوضع اصبعه فیه (الاصبأ)
همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه ظهور وطلوع ایلك معناسنه‌در یقال اصبأ النجم اذا
طلع وطعامه ال صونمق معناسنه‌در یقال قدم الیه طعامه فما اصبأ ای ماوضع اصبعه

فيه ونا كهانى بركسه اوزره چقه كلمك معناسـنه‌در يقال اصبأهم اى هجم عليهم
وهو لايشعر بمكانهم (الصابؤن) برطائفه دركه حضرت نوح عليه السلام دينيله
متدين اولمق زعم ايدرلر قبله‌لرى منتصف نهارده شمالى يعنى پويراز تعبير اولنان
يلك مهبى جهتيدر وقت مرقومده اول طرفه متـوجها نماز قيلرلر شارح ديركه
صـابى بن شيت ابن آدم دينى اوزره اولمق ادعا ايدرلر ياخود خرج عن الدين
معناسـندن مأخوذدر يقال هو من الصابئين وهو قوم يزعمون انهم على دين نوح
عليه السـلام (الصتأ) صادك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله برمهم نسـنه‌يه قصد
وشروع ايلك معناسـنه‌در يقال صتأه وصتأله صتأ من البـاب الثالث اذا صمدله
(الصدءة) صادك ضمى ودالك سكونيله الواندن شـول شقرتدركه قرامتق اوله
وشقرت انسانده صافى قزللق حالتنه دينوركه بياضه مائل اوله كه چيل وقومرال
تعبير اولنور اما آت قسمنده بروجهله قزل اولمقدركه يلـيسى وقويرغى بيله قزل اوله
تركيده آل وبرنوعنه‌چيل‌تعبير اولنور يقال به صدءة اى شقرة الى السواد (الصدء)
فتحتينله (والصداءة) كرامه وزننده ذكر اولنان لونله متصف اولمق معناسنه‌در يقال
صدئ الفرس وصـدء صدءا وصداءة من البـاب الرابع والخامس اذا كان اشقر
يضرب الى السواد ودمور وآيينه مقوله‌سى پاسلنمق معناسنه‌در يقال صدئ الحديد
وصدء اذا علاه الطبع والوسخ وبرنسنه‌يه ديكيلوب باقمق معناسنه‌در يقال صدئ
الرجل اذا انتصب فنظر وصدء فتحتينله لطيف الجسم وخوش اندام كسـيه دينور
يقـال رجل صدء اى لطيف الجسم (الاصدء) احمر وزنـنده ذكر اولنان صدءه
رنكنده اولان اركك حيوانه دينـور وشول اوغلاغه دينـوركه لونى قرمزى‌يه
مائل‌سياه اوله يقال جدى اصدء اى اسود مشرب حمرة واصدء پاسلوژنكار نسنه‌يه
دينور مؤنثلرنده صدآء دينور حمراء وزننده ومنه يقال كتيبة صدآء اى عليها صدء
الحديد (الصدء) صادك فتحى ودالك سكونيله برنسنه‌نك پاسنى آچمق معناسـنه‌در
يقال صدأ المرأة صدءا من الباب الثالث اذا جلاً صدءها ليكحل به شارح ديركه
ليكحل به قولى مفهومده داخل دكلدر تتمم‌در ظاهرا آيينه‌نك پاسيله توتيا ايدينورلر
ايمش (التصدئة) تفعله وزننده بودخى صدء معناسنه‌در يقال صدأ المرأة تصدئة بمعنى
صدأها (الصدءاء) سلسال وزننده وبونده صداء دخى منقولدركه كتان وزننده‌در
برقويى ياخود برچشمه اسميدركه عندالعرب آنك صويندن اعذب وخوشكوار صو
يوقدر ومنه‌المثل★ماء ولا كصداء★ يعنى صوچوقدراماصداء صوينه مماثل‌اولماز شارح
ديركه بومثلى ابتدا قدور بنت قيس الشيبانى‌ضرب ايلمشدر مزبوره مقدما لقيط بن
زراه‌نك حباله‌ٔ ازدواجنـده اولوب بعده وفاته برشخص ديكر تزوج ايلمشيدى
بركون زوج ثانى مزبوره‌دن بنى يوخسه لقيطمى اجمل ايدى ديو استفسار ايلدكده

قدور بو کلامی ضرب ایدوب بعده مثل قالمشدر یعنی سنده کوزلسین اما لقیطه همتا اوله‌مزسن (الصدی) امیر وزننده پاسلو ولکه‌لونسنه‌یه دینور بو ملابسه ایله آلودهٔ عیب وعار ولکه نالـٔ لؤم وخساست وادبار اولان کمسیه اطلاق اولنور یقال رجل صاغری صدیٔ ای لزومه العار واللؤم صاغر ذلیل وحقیر معناسنه‌در (صداء) غراب‌وزننده یمنده برقبیله آدیدر زیاد بن الحارث الصدائی اول‌قبیله‌دندر شارحك بیاننه کوره مومی الیه اصحابدندر (التصدؤ) تفعل وزننده تصدی معناسنه‌درکه برنسنه‌یه تعرض ایلمکدن عبارتدر یقال تصدأله ای تصدی (الصرء) صادك فتحی ورانك سکونیله فریاد ایلمك صرخه معناسنه‌در یقال صرء الرجل صرءا من الباب الثالث اذا صرخ مؤلف دیرکه مفردات صاحبلری اشبو صرءلغتنی کتابلرنده اهمال ایلدیلر زیرا مستقلا تصریف ومعناسی یوقدر اخفش امام خلیلدن روایت ایدرکه عربك غرابت ابداللرندندر که صرخ کلمه‌سنك حاء حرفنی همزه‌یه ابدالله صرأ دیدیلر (الصمأ) صادك فتحی ومیمك سکونیله طلوع و ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال صما علیهم صمأ من الباب الثالث اذا طلع و برکمسه‌یی برنسنه‌یه حمل وسوق ایدوب اکا باعث اولمق معناسنه‌در تقول ماصمأك علی ای ماحملك (الانصماء) انفعال وزننده ذکر اولنان صمأ لفظندن مطاوعدر تقول صمأته فانصمأ ای حملته فقبل الحمل (الصاءة والصاء) ولدتولد ایلدکده صوك واش تعبیر اولنان دری ایچره اولان علی قول ولدك باشنده ظهور ایدن مردارو وسخناك صویه دینور و آکا صأة دخی دینور قناة وزننده یاخودبونی ابو عبیدة اللغوی ذکر اولنان صاءه‌دن تصحیف ایلمکله صحیح دکلدر حتی ابوعبیده‌یه رد اولنوب قبول ایلدیکی مرویدر (التصییء) تفعیل وزننده باشی برمقدارجه صو ایله اصلاتمق یاخود باشی غسل ایدوب لکن ایوجه پاك ایلیوب کیرلوجه قومق معناسنه‌در یقال صیأ رأسه تصییأ اذا بله قلیلا اوغسله فلم ینقه وخرما قوروغی آلاجه‌لنمق معناسنه‌در یقال صیأ النخل اذا ظهرت الوان بسره (الصیئة) صادك کسریله تصییء کلمه‌سنك معنای اولندن اسمدر باشی بر مقدارجه اصلاتمق یاخود خوشجه تطهیر ایلامك حالتنه دینور (الصیأة) صادك فتحیله (والصیاءة) کتابه وزننده ذکر اولنان صاء معناسنه‌دردرکه عقب ولادتده چقان مردار چرکابه دینور

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضئضیء) ضادلرك کسریله جرجر وزننده (والضئضیء) جرجیر وزننده (والضؤضؤ) هدهدوزننده (والضؤضوء) سرسور وزننده اصل و معدن ومبنا معناسنه‌در علی قول برکتلو کثیر وفراوان نسل و ذریته دینور مؤلفك اوکثرة النسل قولی مسامحه‌یه مبنیدر یقال هومن ضئضیء فلان و ضئضیئه

وضوضوء وضؤضوه اى اصله ومعدنه او هو كثرة النسل و بركته يعنى النسل الكثير الوفير وضؤضؤ هدهد وزننده بيون يوران. ديدكلرى قوشه دينور اخيل كبى (الضأضاء والضوضاء) سلسال وزننده مد وقصرلرى جائزدر جنك وقتال هنكامنده عسكرك غريو وفرياد وصيحه‌لرينه دينور وبونلرك مصدرلرى ضأضاء وضوضأء‌در يقال ضأضؤا وضوضؤا. وماهذه الضأضاء والضوضاء وهى اصوات الناس فى الحرب بوراده بعض نسخه‌ده ورجل مضوض اى مصوت عبارتى مرسوم اولوب لكن معتل اولمغله محلنه توقيف اولندى (الضبأ) ضادك فتحى وباى موحده‌نك سكونيله (والضبوء) قعود وزننده يره ياپشوب سينمك معناسنه‌در يقال ضبأ الرجل ضبأ وضبوءا من الباب الثالث اذا لصق بالارض و باء حرفيله متعدى اولور يره ياپشدرمق معناسنه يقال ضبأ به الارض اذا الصقه بها و شكار مقوله‌سنى فريب واغفال ايچون كيزلنوب صقلانمق معناسنه‌در يقال ضبأ الصائد اى اختبأ واستتر ليختل وناكهانى چقه كلمك معناسنه‌در يقال ضبأ على القوم اذا طرأ واشرف عليهم وصغنمق معناسنه‌در يقال ضبأ اليه اذا لجأ واوتانمق معناسنه‌در يقال ضبأ منه اذا استحي (الضبئ) امير وزننده يره ياپشيجى نسنه‌يه دينور يقال ذئب ضبئ اى لطئ بالارض (الاضباء) همزه‌نك كسريله بر نسنه‌يى كتم واخفا ايلك معناسنه‌در يقال اضبأ الشئ اذا كتمه وبر نسنه‌يى اظهار ايليوب ساكت وخاموش اولمق معناسنه‌در مثلا بيلديكى نسنه‌يى طنيوب سكوت ايلك كبى يقال اضبأ على الشئ اذا سكت عليه ويقال اضبأ على الداهية اى اضب يعنى دريا دل اولوب بلايه صبر وتحمل ايله كتم وسكوت ايدوب جزع وفزع قيلمدى (ضابئ) ناصر وزننده بر دره اسميدر كه آندن بنوذ بيان قبيله‌سى ديارنه واريلور وضابئ ابن الحارث البرجمى الشاعر لقبيدر وضابئ كوله دينور رماد معناسنه (الاضطباء) افتعال وزننده كيزلنمك اختفاء معناسنه‌در يقال اضطبأ منه اى اختفى (ضباء) كتان وزننده بر موضعدر (المضابئة والضابئة) اسم فاعل بنيه‌لريله شول غراره يعنى خرار تعبير اولنان ظرفه دينوركه يوك اولوب درونده اولان يوك پك ثقيل اولمغله حمالى قابلايوب وبصمغله آلتنده پنهان ايدر اوله و انقولى مرقوم تخفى من يحملها عبارتنى حاء مهمله تخفى ظن ايتمكين غريب ترجمه ايلشدر مقتضاى وضع ماده‌يه دقت ايلامشدر (الضدء) فتحتينله طارلمق معناسنه‌در يقال ضدئ الرجل ضدءا من الباب الرابع اذا غضب (الضرء) ضادك فتحى وراك سكونيله كيزلو اولمق معناسنه‌در يقال ضرأ الشئ ضرءا من الباب الثالث اذا خفى (الانضراء) انفعال وزننده حيوان قيرغينى اولمغله چوق هلاك اولوب قيرلمق معناسنه‌در يقال انضرأت الابل اذا موتت واغاج قوريمق معناسنه‌در يقال انضرأت النخل والشجر اذا يبست (الضنأ) ضادك فتحى

ونونك

ونونك سكونيله (والضنوء) قعود وزننده خاتونك اولادى كثير اولمق معناسنه‌در
يقال ضنئت المرأة وضنأت ضنأ وضنوءا من الباب الرابع والثالث اذا كثر اولادها
ومال يعنى دواب ومواشى قسمى كذلك فراوان اولمق معناسنه‌در يقال ضنئ المال
وضنأ اذا كثر وبرسمته عزم وذهاب ايلمك معناسنه‌در يقال ضنأ فى الارض اذاذهب
وپنهان اولمق معناسنه‌در يقال ضنأ الرجل اذا اختبأ (الضنء) ضادك فتحى وكسريله
چوق نسل وذريت واولاده دينور بونك مفردى يوقدر نفر كله‌سى كبى اسم جمعدر
جمعى ضنوء كلور ضادك ضميله يقال له ضنء اى كثرة النسل يعنى نسل كثير وضنء
هرشيئك اصل ومعدن ومباسنه دينور يقال هومن ضنء صدق اى اصل ومعدن
(الضانئ والضانئة) كثيرة الاولاد اولان خاتونه دينور (الاضناء) همزه‌نك
كسريله خاتونك اولادى چوق اولمق معناسنه‌در يقال اضنأت المرأة اذا كثر اولادها
وبركسه‌نك مواشيسى فراوان اولمق معناسنه‌در يقال اضنأ القوم اذا كثرت مواشيهم
(الضناءة) ضادك ضمى والفك مديله (والضنئة) جرعه وزننده ضرورت وناچارى
معناسنه‌در يقال قعد فلان مقعد ضناءة وضنئة اى مقعد ضرورة (الاضطناء)
افتعال وزننده اوتانوب منقبض اولمق معناسنه‌در يقال اضطنأ له ومنه اذا استحيى
وانقبض (الضوء) ضادك فتحى وضميله (والضواء والضياء) ضادلرك كسريله
آيدينلق نورور وشنايى معناسنه‌در يقال اشرق ضوء الشمس وضواؤها وضياؤها
اى نورها شارح ديركه ضياء لفظنك يايى واودن منقلبه‌در وهمزه ايله ضياء دخى
جائزدر وقالديكه مؤلف ضوء ماده‌سنى نور ايله ونورى ضوء ايله تعريف ايلدى
لكن نور ضيادن اعمدر زيرا ضياء آيدينلغك انتشارى ملاحظه‌سيله ونور انتشارى
وثباتى ملاحظه‌لريله اطلاق اولنور و عند البعض بالذات اولان آيدينلغه ضوء
و بالعرض اولانه نور اطلاق اولنور نته‌كه [هوالذى جعل الشمس ضياء و القمر
نورا] كريمه‌سنده تنبيه اولنمشدر زيرا نور قمرشمسدن مستفاددر وضوء كذلك ضادك
فتحى وضميله مصدر اولور آيدين و روشن اولمق معناسنه يقال ضاء الشئ يضوء
ضوءا وضوءا اذا استنار وضوء فتح ضاد ايله قدمادن ايكى شاعر اسميدر برى ابن
سلمة اليشكرى وبريسى ابن اللجلاج الشيبانيدر (الاضاءة) همزه‌نك كسريله بو دخى
روشن وضيادار اولمق معناسنه‌در يقال اضاء الشئ اضاءة اى استنار ومتعدى اولور
روشن وضيادار ايلمك معناسنه تقول اضأت البيت اى نورته وعربلر اضأت البول
ديرلر خذفت البول معناسنه يعنى بولى آزجه ازجه چوكدردم معناسنه زيرا بول
پارليه‌رق خروج ايدوب آتيلور (التضوئة) تفعله وزننده روشن وضيادار ايلمك
معناسنه‌درتقول ضوأت البيت تضوئة بمعنى اضأته و برنسنه‌دن دونمك ميل وحيدودت
معناسنه‌در يقال ضوأ عن الامر اى حاد عنه (التضوء) تفعل وزننده تحت ضياده

اولانی تماشا ایچون آلارغەدە برقره کو محلدە طوروب باقق معناسنەدر یقال
تضوء زیدا اذا اقام فی ظلمة لیری بضوء النار اهلها (الاستضاءة) بر نسنە ایلە
ضیالنمق وضیا طلب ایلمك معناسنەدر تقول استضأت به واستشارە معناسنە استعمال
اولنورکە کویاکە اموری ملتبس اولان کمسە ظلمت ایچرە اولمغلە چراغ رأی مستشاردن
استفادۀ نور رشد وتدبیر ایدر ومنه الحدیث [لاتستضیؤا بنار اهل الشرك] حدیث
مرقوم اهل اسلامی کفار ایلە مشاورۀ امور ایدوب رأی وتدبیرلرندن استفاضە
واستفادە ایلمکدن منع ضمننده صادر اولمشدر (المستضیٔ بامرالله) خلفای عباسیەدن
ابومحمد حسن بن یوسف لقبیدر اوتوز اوچنجی خلیفەدر (ضهاء) غراب وزننده
برموضع آدیدرکه ساعدة بن جوبة الهذلی نام کمسەنك اوغلی آنده مدفون اولمغله
مرقومه ذوضهاء اطلاق ایلدیلر (الضهیأ) عسجد وزننده سیان نام شجره شبیه
بر نوع شجر آدیدر و ضهیأ وضهیأه ها ایله حیض کورمز اولان خاتونه دینور
وثدی ولبنی اولمیان خاتونه دینور شارح دیرکه بو مادەدە مضاهأەدن مأخوذدرکه
مشابهت معناسنەدر کویاکه اول حالتلرده ارککه مشابه اولمشدر وعند سیبویه
بوممدودەدر فعلاء وزننده‌در وهمزەسی زائدەدر وعند ابی عمر ومدوها ایله ضهیاءدر
لکن بونده ایکی علامت تأنیث جمع اولمشدر انتهی وضهیأ صوسز بیابانه دینورکه
چول تعبیر اولنور وضهیاتان تثنیه بنیەسیلە ایکی شعب آدیدرکه سراة ارضندن
کلورلر (الضهیأة) دحرجه وزننده برنسنەیی محکم واستوار ایلیوب سست
وکوشك ایلمك معناسنه یقال ضهیأ امره اذا مرضه ولم یحکمه (المضاهئة) مفاعله
وزننده مضاهاة لفظندن لغتدرکه برنسنەیه مشابه ومشاکل اولمق معناسنەدر یقال
ضاهئه مضاهئة ای ضاهاه ورفق وسهولتله معامله ایلمك معناسنەدر یقال ضاهأبه
اذا رفق به (التضیئة) تجربه وزننده خاتونك اولادی چوق اولمق معناسنەدر
یقال ضیأت المرأة تضیئة اذا کثر ولدها لکن بونده معروف اولان نون وتخفیفله
ضنأ عنوانده اولمقدر نتەکه ذکر اولندی

﴿ فصل الطاء المهملة ﴾ (الطأطأه) زلزله وزننده باشی اشاغی اکمك معناسنەدر
یقال طأطأ رأسه اذا طامنه وخفضه واتی اشدرتمك یسکرتمك ایچون اوزنکی ایله
یاخود اویلقلریله تپوب دورتمەرك تحریك ایلمك معناسنەدر یقال طأطأ فرسه اذا
نخزه بفخذیه وحرکه للحضر وآت سکردرکن آچلق ایچون دیزکنی کوشدوب دیزکین
طوتانی الی یلیسنه طوغری صالیویرمك معناسنەدر یقال طأطأ یده بالعنان اذا
ارسلها به للاحضار والرکض وبذل وانفاق مالده سرعت ومبالغه ایلمك معناسنەدر
یقال طأطأ فی ماله اذا اسرع انفاقه وبالغ (التطاطؤ) تزلزل وزننده باش اشاغی‌یه
اکیلمك معناسنەدر یقال طأطأ رأسه فتطأطأ (الطأطاء) سلسال وزننده شول

اوبرق وایسك والچق یره دینور که ایچنده اولان شخص پنهان اولوب کورنمیه
یقال جبه الطأطاه فلم اره وهو المنهبط من الارض یستتر من کان وقورمی قصه‌یردن
یابمق الچق دومبه دینور (الطبأة) طانك وبانك سکونیله سرشت وفطرت وخلیقه
معناسنه‌در کرك کریم وکرك لئیم اولسون یقال به طبأة کریمة اولئیمة ای خلیقة
(الطثأ) طانك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله چوجقلر چلیك چومق اویونی اوینامق
معناسنه‌در یقال طثأ الصبی طثأ من الباب الثالث اذالعب بالقلة وانسان جوفنده‌اولان
فضلاتی ارعاج و اخراج ایلك معناسنه‌در کرك تبرز وکرك قی واستفراغ اولسون
یقال طثأ الرجل ای القی مافی جوفه (الطرء) طانك فتحی ورانك سکونیله (والطروء)
قعود وزننده برکسه بر یردن کلیورمك علی قول ناکهانی چقه کلك معناسنه‌در
یقال طرأ فلان علی القوم طرءاوطروءا من الباب الثانی اذا اتاهم من مکان اوخرج
علیهم منه بجأة وهم الطراء کالقراء والطرأء کالعلماء بو جهتله غربایه دخی طرآء
اطلاق اولنور (الطراءة) سحابه وزننده (والطراء) سحاب وزننده برنسنه
تروتازه اولمق معناسنه‌در یقال طرء الشیء طراءة وطراءا من الباب الاول والخامس
ضد ذوی (الطریء) امیر وزننده تر وتازه شیئه دینور پژمرده مقابلیدر یقال
شیء طریء ای بین الطراءة (الطرأنی) فرقانی وزننده کلدیکی یر معلوم اولمیان
نسنه‌یه دینور یقال حمام طرأنی ای لایدری من حیث اتی و عند البعض طرأن
برطاغ آدیدر که آنده کوکرجین قوشی کثیر اولور نسبتنده حمام طرأنی دینور
طریق معناسنه و منکر و عظیم اولان امره اطلاق اولنور ومنه یقال هذا کلام
طرءانی ای منکر (الطارئة) داهیه و بلایه اطلاق اولنور ناکهانی ظهور
ایلدیکیچون (الاطراء) همزه‌نك کسریله مدح و ستایشده مبالغه و افراط ایلك
معناسنه‌در یقال اطرأه اذا بالغ فی مدحه (الطرءة) طانك ضمی ورانك سکونیله
ذکر اولنان طرء وطروء معنالرندن اسمدر برشیئك بغتة براغوردن ظهوری حالتنه
دینور ومنه یقال طرءة السیل ای دفعته (الطسأ) طانك وسینك فتحیله (والطسأ)
سینك سکونیله تخمه و امتلا اولمق علی قول یاغلو و جرب طعام یمکله بیقوب
تیسکنمك معناسنه‌در یقال طسیء الرجل وطسأ طسأ وطسأ من الباب الرابع والثالث
اذا اتخم اومن الدسم واوتانمق معناسنه‌در یقال طسأ منه ای استحیی (الطسیء) امیر
وزننده طعامدن امتلااولمش یاخود بیقوب تیسکنمش کشی‌یه دینور (الاطساء) همزه‌نك
کسریله طعامدن امتلا ایتدرمك معناسنه‌در یقال اطسأه الشبع ای اتخمه (الطاسئة)
امتلا اولمش یاخود بیقغن معده‌یه دینور تقول نفسی طاسئة ای متخمة اومن الدسم
(الطشأة) طانك ضمی و شین معجمه‌نك سکونیله (والطشأة) همزه وزننده زکام
علتنه دینور واصلا بر ایشه یرامیان عاجز وأثقیل و طوتقون کسیه دینور یقال

رجل طشأ وطشأة ای فدم عیّ (الاطشاء) همزه‌نك كسريله زكام علتنه اوغرامق معناسنه‌در يقال اطشأ الرجل اذا اصابه الزكام (الطشأ) طانك فتحی و شينك سكونيله جماع ايلك معناسنه‌در يقال طشأ المرأة اذا جامعها (الطفوء) قعود وزننده آتش وچراغ مقوله‌سی سوئمك معناسنه‌در يقال طفئت النار طفوأ من الباب الرابع اذا ذهب لهبها (الانطفاء) انفعال وزننده طفوء معناسنه‌در يقال انطفأت النار بمعنی طفئت (الاطفاء) همزه‌نك كسريله سويوندرمك معناسنه‌در تقول اطفأت النار ای اخمدتها (مطفئ الجمر) برد العجوز و حسوم تعبير اولنان ايام معهوده‌نك بشنجی ياخود دردنجی كونيدركه شدت برودتی اوجاقده ومنقلده آتش كوزلرنی اطفا ايدر (مطفئ الرضف) رانك فتحی وضادك سكونيله آفت وداهيه‌يه اطلاق اولنور رضف باديه‌ده حرارت شمس ايله آتش كبی قزغين طاشه دينور يقال رماه الله بمطفئ الرضف ای الداهية (مطفئة الرضف) شول چرويش ياغی قطعه‌سيدركه قيزغين طاش اوزره وضع اولنسه اريوب حرارتنی ازاله ايدر اوله وشول يلانه اطلاق اولنوركه بغايت زهرناك اولمغله قيزغين طاش اوزره كزوب يوريسه زهری اول طاشك حرارتنی اطفا ايدر اوله (الطفنشأ) فا وشين معجمه ايله سمندل وزننده ضعيف و ناتوان كسبه دينور و ضعيف البصر كسيه دينور (الطلاء) طانك ضمی ولامك تشديديله قوريمش قان اوزره اولان پول پول قبوغه دينور قشرة الدم معناسنه مؤلف بونی معتل بابنده دخی ذكر ايلمشدر (الاطلنشاء) اقعنساس وزننده كوچمك معناسنه‌در يقال اطلنشأ الرجل اذا تحول من منزل الی منزل (الطلنفأ) فا ايله سمندل وزننده چوق سوزلو كثير الكلام كسيه دينور (الاطلنفاء) اسلنقاء وزننده يره ياپشمق معناسنه‌در يقال اطلنفأ الرجل اذا لزق بالارض و منه يقال جمل مطلنفئ الشرف ای لاصق السنام يعنی اوركجی سيوری اولميوب باصق وياصتم دوه ديمكدر (الطنء) طانك كسری ونونك سكونيله بقيهٔ حيات وحشاشهٔ روح معناسنه‌در يقال تركته بطنئه ای بحشاشة نفسه يعنی آنی حياتدن هنوز رمق قالمشيكن براقوب كلدم وطنء خانه ومنزل ودوشمه وبساط معنالرينه‌در وميل بالهوی يعنی هوس وهوايه ميل ايله مقتضای نفس اماره‌يه تابع اولمغه دينور يقال ماخلاه الطنء ای الميل بالهوی وارض بيضاء يعنی نباتات جنسندن خالی قير يره دينور و روضه وچمنزار ومرغزاره دينور وسوء ظن وريبه وتهمت معناسنه‌در ومرض وداء معناسنه‌در وحوضده قلان صو بقيه‌سنه دينور ويرتجی جانورلر شكار ايلك ايچون صيادلرك زبيه طرزنده اتخاذ ايلدكلری چقوره دينور وزبيه زانك ضميله ارسلان صيدی ايچون حفر اولنان چقوردر وطنء حرارتی زائل اولمش كوله دينور رماد هامد معناسنه وزنا وفجور معناسنه‌در و طاشدن چوبرلمش قيون ودوه آغيلنه دينور

وهمت

وهمت معناسنه‌در بعيد الطنء بعيد الهمه ديمكدر (الطنأ) فتحتينله زياده‌سيله
صوسزلقدن طلاق بوكوره ياپشمق معناسنه‌در يقال طنئ البعير طنأ من الباب
الرابع اذا لزق طحاله بجنبه و شرم وحيادن ناشى درونده اولان مضمرى اظهار
ايليوب توقيف واضمار ايلك معناسنه‌در يقال طنئ فلان اذا كان فى صدره شئ
يستحيي ان يخرجه (الطنأ) طانك فتحى ونونك سكونيله اوتانمق معناسنه‌در يقال
طنأ الرجل طنأ من الباب الثالث اذا استحيي (الطناة) فتحاتله طانئ كلمه‌سنك
جمعيدر زناة معناسنه‌دركه زانى كلمه‌سنك جمعيدر طنء كلمه‌سى زنا معناسنه كلديكى
ذكر اولنمشدر (الاطناء) همزه‌نك كسريله يورده وقوناغه يونلك معناسنه‌در يقال
اطنأ الرجل اذا مال الى المنزل ميل وهمت معنالرندن مأخوذدر كذلك صوايچمك
ايچون حوض طرفنه ميل ايلسه اطنأ الرجل ديرلر وتعب وفتوردن ناشى نوم
واستراحت ايچون بساطه ميل ايلسه اطنأ الرجل ديرلر واطنأ بدنده رمق حيات
ابقا ايلك معناسنه‌در ومنه يقال حية لاتطنئ ان لايعيش صاحبها اى لاتبق الطنء
وبقية الروح يعنى اول بريلاندركه سم الساعه ودفعى التأثير اولمغله صوقديغى
كسه‌يى فى الحال هلاك ايدر بقيهٔ روح معناسنه اولان طنء لفظندن مأخوذدر
وبونلر معتلده لغتلردر (الطاءة) طاعه وزننده مرعاى بعيده دينور وسياه ومتعفن
بالچغه دينور (الطئ) سيد وزننده يمنده برقبيله‌نك پدرى اسميدركه قبيلهٔ مرقومه
آنكله مشتهردر اعظم قبائل عربدر حاتم اول قبيله‌دندر ذكر اولنان طاء ماده‌سندن
مأخوذدر بعيد المراعى اولمق حسبيله ياخود طاء يطوء ماده‌سندن مأخوذدركه
كيدوب كلك تردد معناسنه در يقال طاء الرجل يطوء طوءا اذا ذهب وجاء
ونسبتده طائى دينور خلاف قياس اوزره زيرا قياس طيئي اولمقدر طيعى وزننده
ياى اولاى ساكنه‌يى غير قياس اوزره حذف ايدوب ياى ثانيه‌يى الفه قلب ايلديلر
زيرا قياسده سوا كن قلب اولنماز جوهرى وهمنه مبنى قلبي حذف اوزره تقديم
ايلدى (الطثاة) قناة وزننده بودخى سيار بالچغه دينور حمأ معناسنه (الطوء)
طانك فتحى وواوك سكونيله كتمك على قول ايراق كتمك معناسنه‌در يقال طاء
فى الارض يطاء كخاف يخاف اى ذهب اوابعد فى ذهابه عنقريب باب اولدن برى
اوته كيدوب كلك و اولطه چالمق معناسنه‌ده كلديكى ذكر اولندى (الطوئ)
طانك ضمى و همزه‌نك كسرى ويانك تشديديله مخاطب اولمغه صالح كمسه‌يه اطلاق
اولنور طوء وذهاب معناسندندر يقال مابالدار طوئ اى احد (التطايؤ) تفاعل
وزننده نرخ زياده بهايه چقمق معناسنه‌در يقال تطاءت الاسعار اذا غلت اصلى
تطايأت ايدى

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ (الظأظأة) زلزله وزننده (والظأظاء) سلسال وزننده

تكه بكجی یه آشمق هنکامنده باغرمق معناسنه‌در یقال ظأظأ التیس ظأظأة و ظأظاءا اذا نب واوست دوداغی یارق اولان یاخود اوك دیشلری اولمیان کمسه حروفلری حق اوزره تعیندن قاصر اولمغله فهم اولنماز درجه‌سنده ککزینه چاله‌رق تکلم ایلك معناسنه‌در یقال ظأظأ الاعجم و الاهتم اذا تکلما بکلام لایفهم و فیه غنة (الظبأة) ظانك فتحی وبانك سکونیله صرتلان و یلیلی قورد تعبیر اولنان جانورك دیشیسیدر ضبع عرجاء معناسنه اصل نسخه‌ده واقع العرجاء کلمه‌سی صفت کاشفه‌در یورویشنده عرج اولدیغنه بناء (الظرء) ظانك فتحی و رانك سکونیله طوکمش صویه دینور ماء منجمد معناسنه که بوز اوله‌جقدر و شدت برددن قوپ قوری اولمش طپراغه دینور (الظمأ) ظانك فتحی و میمك سکونیله (والظمأ) فتحتینله (والظماء) سلام وزننده (والظمأة) رحمه وزننده صوصه‌مق علی قول پك صوصه‌مق معناسنه در یقال ظمیء الرجل ظمأ و ظمأ و ظماء و ظمأة من الباب الرابع اذا عطش اواشد العطش وبرنسنه یه مشتاق و آرزو مند اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ظمیء الیه ای اشتاق (الظمء) ظانك کسریله ذکر اولنان معنالردن اسمدر صوسزلق حالتنه دینور وآرزو و اشتیاق معناسنه اولور و ظمء دوه قسمنك برکره صو ایچدکدنصکره یاخود صویه کتورلدکدنصکره ایکنجی دفعه‌سی میانده‌ممتد اولان زمانه اطلاق اولنورکه اول‌وقته قدر صوسزلغی مدتدر بعض اوچ ودرت کونده برصواریلوب وکیمی بش وآلتی کونده اون کونه قدر اعتیاد ایدرلر وظمء الحیوة حین ولادتدن موته قدر ممتد اولان زمانه اطلاق اولنور ومن الاول المثل ★ مابقی منه الاظمء الحمار ★ یعنی آنك زمان حیاتندن همان آن یسیر قالمشدر زیرا دواب نوعنده حماردن چابك صوصیان حیوان یوقدر (الظمیء) کتف وزننده (والظمآن) عطشان وزننده صوسز تشنه کشی یه دینور مؤنثی ظمأنه‌در سکرانه وزننده جمعلری ظماءدر ظانك کسریله بونده ظانك ضمیله‌ده جائزدر لکن نادردر (المظماء) معطاش وزننده و مرادفیدر که صوسز دوه‌لر صاحبی کشی یه دینور کویاکه دوه‌لرینك صوسزلغنه کندوسی آلت اولمشدر یقال رجل مظماء ای معطاش یعنی ذوابل عطاش (المظمأ) مقعد وزننده اسم مکاندر صوصایوب صوسز قاله‌جق یره دینور (الظماءة) سحابه وزننده برکسه بدخوی وبد مزاج ودنی طبیعت اولمغله رفقا ومشارك و همدملرینه انصاف ورعایتی قلیل وزندکانی ومعاشرتی کلیل اولمق حالتنه اطلاق اولنور کویاکه کندی ریان اولوب آنلری تشنه‌لب ترك وحرارت رنج وغدر ایله محرورة الاکباد ایدر تقول اعجبتنی ظماءة فلان ای سوء خلقه و لؤم ضریبته وقلة انصافه لمخالطیه (الظمأی) سکری وزننده شول روزکاره اطلاق اولنورکه بغایت سرد واسی

ويابس اسوب اصلا رطوبت وتنفيس وملايمتى اولميه يقال ريح ظمأى اى حارة عطشى
غيرلينة (المظمأى) مولوى وزننده ماء مطر ايله سقى اولنان مزروعه دينور مسقوى
مقابلميدر كه آقار صو ايله سقى اولنان مزروعدر واشبو مظمأى ومسقوى لفظلرى
ظمأ وسقى كلمه‌لرندن مصدر ميميلردر يالرى نسبيه در (الاظماء) همزه‌نك كسريله
صوصتمق معناسنه‌در يقال اظمأه اى عطشه وآتى تضمير ايلك معناسنه استعمال
اولنور كه برمحل بعيده الغار ياخود چاپله كيدجك اولدقده چندروز اقدم آتك
يمى وصوينى تدريجله تقليل ايدوب وهربار كز ديره‌رك طاوندن دوشوروب حربى
ايلكدن عبارتدر براندرمق تعبير اولنور يقال اظمأ الفرس اذا ضمره (التظمئة)
تفعله وزننده اظماء معنالرينه‌در يقال ظمأه تظمئة اذا عطشه وظمأ الفرس اذا
ضمره (الظماء) كتاب وزننده ظمئ كلمه‌سنك جمعيدركه ذكر اولندى بومعنادندركه
عربلر برآتك كوده‌سنده اولان آشقلرى واك واويناق برلرى اتلو ورطوبتلو اولميوب
كذلك سست وسلپوك اولميوب متين ومستحكم اولسه ان فصوص هذا الفرس
لظماء ديرلر ليست برهلة لحيمة معناسنه زيرا پرورده اولان نهرى آتلرى دائما
پرورشله كوده‌سى لحيم ومفاصل واعضاسى سست اولوب تاتار وبدوى وعسكرى
طائفه‌سنك آتلرى وصف مزبور اوزره اولمغله هرنقدر مسافهٔ بعيده‌يه الغار ايلسه
اصلا وهن وفتور ايله فرومانده اولمزلر (الظوءة) ظانك فتحى وواوك سكونيله
احمق وسبكمغز كشى‌يه دينور (الظيأة) ظانك فتحى ويانك سكونيله ظوءه معناسنه‌در
يقال هوظوءة وظيأة اى احمق (التظيئ) تفعيل وزننده بركسه‌يى مغموم ومكدر
ايلك معناسنه‌در يقال ظيئه تظييئا اذا غمه

﴿ فصل العين ﴾ (العبء) عينك كسرى وبانك سكونيله يوكه دينور حمل معناسنه
ومطلقا آغر نسنه‌يه دينور ويوك دنكنه دينور عدل معناسنه ومثل ونظير معناسنه‌در
بومعناده عينك فتحيله‌ده جائزدر (العبء) عينك فتحيله كونشك ضيا وپرتونه دينور
يقال رأيته بعبء الشمس اى بضيائها ويقال عب كدم يعنى معناى مزبورده معتل اوله‌رق
عبودخى لغتدردم ويدكبى آخرى اسقاط اولنوب عب الشمس دخى دينور (العبأ)
كذلك عينك فتحى وبانك سكونيله برنسنه‌يى دوزوب قوشوب حاضر وآماده ايلك
معناسنه‌در يقال عبأ المتاع والامر عبأ من الباب الثالث اذا هيأه وعسكرى يوليله
يصايوب ترتيب وتجهيز ايلك معناسنه‌در يقال عبأ الجيش اذا جهزه ودهن وطيب
مقوله‌سنك اجزالرنى تركيبله عمله كتورمك معناسنه‌در يقال عبأ الطيب اذا صنعه
وخلطه وايش ايشلك معناسنه‌در تقول ماعبأت به اى ماصنع وقايرمق مبالات
معناسنه‌در تقول ماعبأ بفلان اى مابالاه (التعبئة) تفعله وزننده (والتعبئ)
تفعيل وزننده عبأ ايله ايكى معناى اولده مرادفدر يقال عبأ المتاع والامر تعبئة

وتعبيئا اذا هيئه ويقال عبأ الجيش اذا جهزه بونلرده معتل دخی نغندر (العباء)
سحاب وزننده (والعباءة) هايله يوكدن معمول معروف لباسدركه تركيده آبا تعبير
اولنور خرقهٔ صوفيه وجبهٔ پشميه‌دن عبارتدر وعباء سحاب وزننده احمق وثقيل
ونادان ونتراش كسيه اطلاق اولنور جمعی اعبئه كلور اجوبه وزننده يقال هو
عباء ای احمق ثقيل وخم (المعبأة) مكنسه وزننده حيض پچاورسنه دينور (المعبأ)
مقعد وزننده طريق ومذهب معناسنه‌در يقال لايعرف معبأه ای مذهبه (الاعتباء)
افتعال وزننده نمازسز اولان خاتون بزطوتمق معناسنه‌در احتشاء كبی يقال اعتبئت
الحائض اذا احتشت (العنداٴوة) عينك كسريله فنعلوه وزننده برخصوص چتين
وپجارزو طولاشق وپیچاپیچ اولمق حالتنه دينور عسروالتوا معناسنه وفريب وفند
وخديعه معناسنه‌در وغلظت وجفوه معناسنه‌دركه برنسنه قالين وقبا وياقشقسز
وبی‌اسلوب واندام اولمقدن عبارتدر وجرأت واقدام صاحبی آدمه دينور وكيدومكر
معناسنه‌در واولوبليه‌يه دينور ادهی الدواهی معناسنه ومنه المثل * ان تحت
طريقتك لعنداٴوة * وطريقه طالك وراى مشدده‌نك كسريله سكون وسكوت ورخاوت
معناسنه اولنغله سنك بويلجه اسم وخوش طورمك تهی دكلدر البته ضمننده برمكر
وداهيه احداث ايده جكك دركاردر ديمكدر مضرب مثل معلومدر (العنداٴو)
هاسز بودخی جرأت واقدام صاحبی كسيه دينور يقال هو عنداٴو وعنداٴوة ای
مقدم جرئ

﴿ فصل الغين المعجمة ﴾ (الغاغاء) عواهق جبليه آوازه‌لرينه دينور وعواهق عوهق
لفظنك جميدر طاغ قرلنقجنه وغماز قرغه ديدكلری قرغه‌يه دينور تقول سمعت
الغاغاء ای صوت العواهق الجبلية بوراده الجبلية لفظی صفت كاشفه‌در (الغبأ)
غينك فتحی وبانك سكونيله برنسنه‌يه قصد ومباشرت ايتمك معناسنه‌در يقال غبأله
واليه غبأ من الباب الثالث اذا قصد (الغدقئ) غينك وقافك كسريله زبرج وزننده
يمورطه‌نك داخلنده بياضنه ياپشق اولان يوفقه‌جه زاره دينور علی قول يمورطه‌نك
بياضنه دينوركه اكل اولنور (الغرقاٴة) دحرجه وزننده يمورطه طاوقدن همان
ذكر اولنان انجه زارايله چقمق معناسنه‌دركه اوست قبوغی اولميوب يالكزجه اول
زار احاطه ايتمش اوله طاوغك قوتسزلكندن ياخود آخر عارضه‌دن ناشی اولور
يقال غرقأت البيضة اذا خرجت وعليها قشرها الرقيق وطاوق وجه مذكور
اوزره يمورطلمق معناسنه‌دركه هنوز كاله وارمقسزين وضع ايدوب ياخود بعدالوضع
برونيله صوپسندن اولور يقال غرقأت الدجاجة اذا فعلت ذلك بيضها مؤلف
اشبو غرقئ ماده‌سينك همزه‌سنی اصليه اعتباريله بوراده ذكر ايدوب لكن غرق
ماده‌سی ذيلنده جوهری بی تخطئه ايله همزه‌سنك زائد اولديغنی امضا وتقرير

وغرقأت الدجاجة بيضتها اى باضتها وليس لها قشر يابس عبارتيله تفسير ايلكله ميانهٔ كلامينی محل تعارض اولدیغی غیر ستیردر

﴿ فصل الفاء ﴾ (الفأفأ) قصر ايله فدفد وزننده (والفأفاء) سلسال وزننده حين تكلمده فاء حرفنی چوق سويلين پپه‌یی کسه‌یه دینور یعنی اضطراری فاايله تكلمده لسانی چوق چوق مائل اوله‌كه ایكی حرفده برلسانی فاء حرفنه چالنور اوله یقال رجل فأفأ وفأفاء ای مردد الفاء ومکثره فی کلامه (الفأفأة) زلزله وزننده تكلمده فاء حرفنی چوق سویلك اوزره پپه‌یی اولمق معناسنه‌در یقال فیه فأفأة ای غلبة الفاء علی لسانه (الفبأة) فانك فتحی وبانك سكونيله شول صاغانقلی یغموردركه برساعت یاغوب صكره ساكن اوله اكثری یاز ایامنده اولور (مافتأ) تاء فوقیه‌نك حركات ثلاثیله‌كه فی الاصل باب ثالثدن ورابعدن وخامسدندر وبو افعال ناقصه‌دندركه حدث دلالتی مسلوب اولوب همان زمانه دال وخبر منصوبله استقلال واستكماله محتاج اولان افعالدندر مازال ومابرح معناسنه‌در كه كینونت دائمه‌یی متضمندر وبونده اشهر اولان تانك كسریله دركه فی الاصل باب رابعدندر یقال ما فتیٔ یذكره ای مازال یذكره یعنی آنی دائما ذكر ایدر اولدی وبونده همزه ایله مافتأ دخی لغتدركه افعال بابندندر یقال مافتأ یذكره وبوتمیم لغتیدر وبونلرك ماده‌سی فتأ كلمه‌سیدركه فانك فتحی وتانك سكونیله‌در برنسنه‌دن فراغت ایدوب بالكلیه اونوتمق معناسنه‌در یقال فتیٔ عنه فتأ من الباب الرابع اذا نسیه وانقدع عنه ای انكف وبعضلر عندنده مادهٔ مزبوره همین نفی وانكاره مخصوصدر مثبتا استعمال اولنماز زیرا مازال ومابرح مرادفی اولمق معنای نفی ایله صورتپذیر اولور واكر اداة نفیدن مجردا ذكر اولنور ایسه البته نیتده اعتبار اولنور حتی عربلر آداة نفیی حذف ونیتده تقدیر ایله استعمال ایدرلر ومنه قوله تعالی [تالله تفتؤ تذكر یوسف] الایة ای ماتفتاء وفتأ فعل تام مأخذی اوله‌رق قیرمق كسر معناسنه‌در یقال فتأه فتأ من الباب الثالث اذا كسره وسویندرمك معناسنه‌در یقال فتأه ای اطفأه بومعنالر امام النحو ابن مالكدن منقولدر جمع اللغات المشكله نام كتابنده ایراد وامام فرایه عزو واسناد ایلشدر صحیح وصوابدر ابوحیان اندلسی وسائر بعض اعلام غلط ایدوب ابن مالكی تغلیط ایلشلردر منشأ غلطلری ماده آتیه‌دركه فثأ ماده‌سیدر یعنی ثاء مثلثه ایله فثأ ماده‌سندن مصحف اولمق زعم ایلدیلر (الفثأ) فانك فتحی وثای مثلثه‌نك سكونيله غضبی دفع وتسكین ایلك معناسنه‌دركه معنای آتیدن مأخوذدر یقال فثأ فلان الغضب فثأ من الباب الثالث اذا سكنه وكسره ای حدته وفثأ وفثوء قعود وزننده تجره‌نك قینامسنی ساكن قلق معناسنه‌در یقال فثأ القدر فثأ وفثوءا اذا سكن غلیانها وبارد نسنه‌یی اصتغله برودتنی كسر وتسكین ایلسه‌لر فثأ الشیٔ

دیرلر سکن برده بانتحخین معناسنه وبرنسنه‌یی برکسه‌دن منع ایله فراغت ایتدرمك معناسنه‌در یقال فثأ الشیء عنه اذا کفه وغلیان اوزره اولان سود کپوکلندکدنصکره یوزنده اولان کپوك پاره‌لنوب صوغشمق معناسنه‌در یقال فثأ اللبن اذا اغلی فارتفع له زبد وتقطع (الافثاء) همزه‌نك کسریله یوریلوب فرومانده وبی تاب اولمق معناسنه‌در یقال افثأ الرجل اذا اعیا وفتر و برنسنه سکونت بولمق معناسنه‌در یقال افثأ الحر اذا سکن واقامت ایتمك معناسنه‌در یقال افثأ بالمکان اذا اقام وخسته‌یی ترلتمك ایچون طاشلری قیزدردقدنصکره اوزرلرینه صوسرپوب بعده خسته‌یی اول طاشلر اوزره یاتورمق معناسنه‌درکه اعراب عادتلریدر زیرا بادیه‌ده حمام اولماز وبومعنایه تسکین معناسنه راجعدر یقال افثؤا للمریض ای احموا حجارة ورشوا علیها الماء فاکب علیها الوجع لیعرق (الفجأ) فانك فتحی وجیمك سکونیله (والفجاءة) فانك ضمی والفك مدیله ناکهانی چقه کلمك معناسنه‌در یقال فجئه وفجأه فجأ وفجاءة من الباب الرابع والثالث اذا هجم علیه وفجأ فانك فتحی وجیمك سکونیله جماع ایتمك معناسنه‌در یقال فجأ المرأة فجأ من الباب الثالث اذا جامعها (المفاجأة) مفاعله وزننده (والافتجاء) افتعال وزننده بونلرده آنسزین ایرشمك وصتاشمق معناسنه‌در یقال فاجأه مفاجأة وافتجأه افتجاء بمعنی فجأه (الفجاءة) فانك ضمی والفك مدیله مصدردرکه ذکر اولندی واسم اولور آنسزین علی الغفله چقه کلن شیئه دینور وفجاءه قطری نام شاعرك پدری اسمیدر (الفجأ) فتحتینله دوه‌نك قارنی بیوك اولمق معناسنه‌در یقال فجئت الناقة فجأ من الباب الرابع اذا عظم بطنها (المفاجیء) میمك ضمی وجیمك کسریله ارسلانه اطلاق اولنور (الفنداءة) فانك کسریله بالته‌یه دینور فاس معناسنه جمعی فناديد کلور غیر قیاس اوزره اما فنداوه ماده‌سی که واویله درفند ماده‌سنده مذکوردر (الفرأ) مهموزا مقصورا جبل وزننده (والفراء) سحاب وزننده یبان اشکینه دینور حمارالوحش معناسنه علی قول یبان اشکنك کنجنه دینور جمعی افراء کلور که جمع قلتیدر وفراء کلور فانك کسریله که جمع کثرتدر ومنه المثل ٭ کل الصید فی جوف الفرا ٭ ای کله دونه فرالفظی بوراده همزه‌دن مجرددر زیرا کلام مزبور مثل اولوب ومثللر وقف اخیر اوزره موضوعدر ومعناسی جمله شکار حمار وحشی درونده مندرجدر دیمکدر منشأی بودرکه برکروه صیادلر شکاره چقوب کیمی خرکوش وکیمی آهو مقوله‌سی حیوانلر صید وبریسی بریبان اشکی شکار ایدوب سرکرده‌لرینه کتوردکده اول خرده‌لری طرح وبیان اشکنی اخذ واستحسان ایده‌رك کلام مزبوری ایراد ایلدی کویاکه اکبر صید اولمغله مجموعنك مقامنده اولمشدر بعده کثیر مقامنه قائم اولان برشیء عظیم حقنده ضرب ایلدیلر مؤلف کله دونه عبارتیله تفسیر ایلمکله غیرلر آنك

مرتبه سنه واصل وآنده اولان كثرت لحم سائرده حاصل دكلدر ديمك دخى محتملدر (الفرئ) امير وزننده فرى لفظنده لغتدركه عجيب وغريب نسنه‌يه دينور يقال امر فرئ اى فرى وبو معتل بابنده دخى مرسو مدر (فرء) فتحتينله يمنده برجزيره آديدر (الفسأ) فانك فتحى و سينك سكونيله لباسى يرتوب پاره‌لمك معناسنه‌در يقال فسأ الثوب فسأ من الباب الثالث اذاشقه ودكنكله ارقه‌يه اورمق معناسنه‌در يقال فسأ فلانا اذا ضرب ظهره بالعصا ومنع ايلمك معناسنه‌در يقال فسأ فلانا عنه اذا منعه (التفسئ) تفعيل وزننده بودخى لباسى يرتمق معناسنه‌در يقال فسأ الثوب تفسيئا اذا شقه (التفسؤ) تفعل وزننده لباس يرتلمق معناسنه در يقال فسأ الثوب فتفسأ اى تشقق وبركسه‌نك ارقه‌سنه دكنكله اورمق معناسنه در يقال تفساه اى ضرب ظهره بالعصا وبر مرض وعلت ناسه يايلوب عام وشامل اولمق معناسنه‌در يقال تفسأ فيهم المرض اذا انتشر (الفسأ) فتحتينله كوكس چقوب ارقه ايچره اولمق وجهيله قنبور اولمق بزخ معناسنه‌در على قول كوكس چقق وكوبكله قاسيق اراسى برطرفه طوغرى يومرى وطوماخ اولمق ياخود مشى حالتنده كوياكه مقعدنى ايكى جانبه بوروب دوندرر كبى چالقيه‌رق يورر اولمق ياخود اوتوردقده قيامه زحمت ومشقتله قادر اولمق ياخود بل كمكارى ايكى قيناق ارالرينه كيرمكله ارقه باصق وچوكك اولمق معناسنه‌در يقال فسئ الرجل فسأ من الباب الرابع اذا كان افسأ (الافسأ) احمر وزننده ذكر اولنان صفت اوزره اولان كشى‌يه دينور يقال رجل افسأ اى ابزخ اوالذى خرج صدره ونتأت ختلته اوالذى اذا مشى كأنه يوجع استه اومن اذا قعد لايستطيع ان يقوم الابجهد اومن دخل صلبه فى وركيه (المفسؤ) مجهول وزننده شول كسه‌دركه ديبنى دونديروب چالقيه‌رق يورر اوله (التفشؤ) شين معجمه ايله تفعل وزننده تفسؤ لفظنده لغتدركه برمرض جمله‌يه يايلوب شامل اولمق معناسنه در يقال تفشأ فيهم المرض اذا انتشر (الفشء) فانك فتحى وشينك سكونيله اولونمق فخر وزهومعناسنه‌در يقال فشأ الرجل فشأ من الباب الثالث اذا فخر (الافشاء) همزه‌نك كسريله بركسه بيوكلنمك استكبار وتعظم معناسنه در يقال افشأ الرجل افشاءا اذا استكبر وتعظم (التفشؤ) تفعل وزننده بركسه‌يى مسخره‌لغه آلوب هزل واستهزا ايلمك معناسنه در يقال تفشأبه اذا سخر منه (الافضاء) ضاد معجمه ايله اكرام وزننده اطعام ايلمك معناسنه در تقول افضأته اى اطعمته عند البعض بومادهده صواب اولان قافله اقضاء اولمقدر (الفطأ) فانك فتحى وطانك سكونيله حطأ كلمه‌سنده جميع معنالرنده مرادفدر وحطأ حاى مهمله ايله‌درنته كه موقعنده ذكر اولندى يقال فطأه فطأ من الباب الثالث اى حطأه فى معانيها وفطأ برنسنه‌يى اوفاتمق وخردخشخاش ايلمك معناسنه‌در يقال فطأ الشئ

فطأ ادا شدخه وبركسه يه خوشلنوب حظ ايلديكي ايش ايتك يااولمقوله ايشده بونمق
معناسنه‌در يقال فطأ القوم اذا ركبهم بمالايحبون ودوه‌يه پك آغريوك يوكلمكله بلنى
بصدرمق معناسنه در يقال فطأ ظهر بعيره فطأ اذا حمل عليه حملا ثقيلا فاطمأن
ودخل (الفطأ) فتحتينله (والفطأة) جرعه وزننده ارقه ايچرى كيروب كوكس
طشره چقمق وجهله اولان قنبورلق حالته دينور وفطأ فتحتينله معناى مزبوره‌دن
مصـدر اولور يقال فطئ الرجل فطأ من الباب الرابع اذا دخل ظهره وخرج
صدره وفطأ يصى برونلى اولمق معناسنه‌در فطس كبى يقال فطئ الرجل اذا فطس
(الافطأ) احمر وزنـنـده ارقه‌سى كيروب كوكسى چقمش اولان قنبوره دينور
ويصى يابوان برونلى كشى‌يه دينور افطس معناسنه در (التفاطؤ) تفاعل وزننده
كوكس طشره چقوب ارقه ايچرى كيرمك تقاعس معناسنه‌در على قول بوتقاعسدن
اشد اولور يقال تفاطأ الرجل اذا تقاعس اواشد منه وكيرولنمك تأخر معناسنه‌در
يقال تفاطأ عنه اذا تأخر وصواشدن كسر وهزيمتله كيرو دونمك معناسنه‌در يقال
تفاطأ فلان عنهم بعد ماحمل عليهم اذا انكسر ورجع عنهم (الافطاء) همزه‌نك
كسريله اطعام ايلك معناسنه‌در يقال افطأه اى اطعمه وچوق جماع ايتك معناسنه‌در
يقال افطأ الرجل اذا جامع جماعا كثيرا وخوشخوى ايكن بدخوى اولمق معناسنه‌در
يقال افطأ فلان اذا ساء خلقه بعد حسن وبركسه‌نك مال ومنالنى فراوان اولوب
ثروت وسامان صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال افطأ الرجل اذا اتسعت حاله (الفقأ)
فانك فتحى وقافك سكونيله كوزى وبدنده ظهور ايدن سيويلجه وچبان مقوله سنى
صيوب دشمك ياخود اوروب دورتمكله يا اويغله چقارمق على قول كوزى كور
ايلك معناسنه در يقال فقأ العين والبثرة ونحوها فقأ من الباب الثالث اذا كسرها
اوقلعها اوبخقها وفلان كسه فلانك خشم وغضبنى تسكين ايلدى ديجك پرده فقأ
ناظريه ديرلر يقال فقأ ناظريه اى اذهب غضبه (التفقئة) تفعله وزننده بودخى
كوز چقرمق فقأ معناسـنه در يقال فقأ العين تفقئة بمعنى فقأها (الانفقاء) انفعال
وزننده (والتفقؤ) تفعل وزننده كوز چقمق ويارہ وچبان مقوله‌سى دشلمك معناسنه‌در
يقال فقأها فانفقأ وتفقأ (الفقوء) قعود وزننده چاير وسائر نبات قسمى يغموردن
ياسيل صـويندن آلوده وتوز طپراق اولمغله دواب ومواشى اكلنه صلاحيتدن
قالمق معناسـنه‌در يقال فقأت البهمى فقوء اذا تربها المطر والسيل فلاتأكلها البهم
وبهمى حبلى وزننده صبيانك پسى پسى ديدكلرى قلجقلى نباتدركه كدى اوتى تعبير
اولنور (الفق‌ء) فانك فتحى وقافك سكونيله (والفقأة) جرعه وزننده (والفقأة)
فانك ضميله همزه وزنـنـده (والفقأة) فتحاتله (والفاقياء) قافك كسريله سابياء
معناسنه‌دركه عورتده اوغلان يتاغى ديدكلرى دريدركه يكى تولد ايدن ولدك باشنده

چقوب

چقوب ولدك باشندن شق ایدرلر یاخود بریوفقه دریدرکه ولدك بورنی اوستنده
اولور اکر برطرف ایلمسەلر ولد بوکالوب هلاك اولور ابه قادینلر چوجق نقابلو
طوغدی دیو ایش یبارلر وفق؟ فانك فتحی وقافك سکونیله خلق اویمه چقوره
دینورکه طاشلرده وقیالرده وبعض بك یرلرده اولوب آنده صو مجتمع اولور ترکیده
قاف تعبیر اولنور وفق؟ برموضع آدیدر (الفقأی) سکری وزننده شول ناقەدرکه
حقوه علتنه اوغرامش اوله وحقوه دوه‌یه مخصوص برعلتدرکه اصابت ایدن دوه
بول وبعردن منقطع اولور وکاه اولورکه لحم وعروقی منتفخ اولوب یاریلور وبعضا
شدت انتفاخندن اشکنبه‌سی یرندن قوپار (الفقئ) امیر وزننده ذکر اولنان
حقوه علتنه اوغرامش ارکك دوه‌یه دینور وفق؟ بعینه مرض مزبورده دینور
وفق؟ معناسنه درکه بعض قیالرده وبك یرلرده اولان خلق اویمه چقوره دینور
آنده صو ایرکیلور (الافتقاء) افتعال وزننده پابوشچی وسراج ومشکدوز مقوله‌سی
برنسنه دیکرکن متین ومحکم اولمق ایچون ایکی طرفلو دیکش یرلرینه وضع اولنان
میشین پارچەلری ارالغنه برپارچه دخی وضع ایدوب اوزرندن بردیکش دخی چکمك
معناسنه در یقال افتقأ الخرز اذا اعاد علیه وجعل بین الکلیتین کلیة اخری
(المفقئة) محدثه وزننده درەلره اطلاق اولنور اودیه معناسنه زمینی شق ایتدکلریچون
پس مفقئ؟ بردره‌یه اطلاق اولنور (الفلأ) فانك فتحی ولامك سکونیله برنسنه‌یی
فساده ویروب تباه ایلمك معناسنه‌در یقال فلأه فلأ من الباب الثالث اذا افسده
(الفنأ) فتحتینله چوقلق کثرت معناسنه در یقال مال ذوفنأ ای کثرة (الفنأ)
فانك فتحی ونونك سکونیله کروه وجماعت معناسنه‌در یقال جاء فنء منهم ای جماعة
(الفئ) فانك فتحی ویانك سکونیله ابتدا کونشلك اولوب صکره‌دن یوریمکله کونشلکی
نسخ وازاله ایدن کولکه‌یه دینور شارح دیرکه فئ کلمه‌سی فی‌الارض رجوع
معناسنه مصدردر بومناسبتله اهل تحقیق زوالدنصکره اولان کولکیه اطلاق ایتدیلر
برجانبدن برجانبه رجعتی ایچون وظلی قبل الزوال اولان کولکیه تخصیص ایلدیلر
بعضلر ظل ستر معناسنه اولمغله جمیع اوقاتده اولان کولکه‌یه اطلاق ایلدیلر پس
بوکه کوره فئ مفهومدن اعم اولور حتی درەده مشروحدرکه بعضلرك جلست فی
فئ الشجرة قولی غلطدر صواب اولان فی‌ظل الشجرة دیمکدر زیرا فئ رجوع
معناسندن مأخوذ اولمغله زوال شمسدنصکره مشرق طرفنه دونن کولکه‌یه اطلاق
اولندی وظل ستر معناسندن مأخوذ اولمغله مطلقا کونشلکی ستر ایدن کولکه‌یه
اطلاق اولنمشدر کرك مقدما کونش ایکن ستر ایدوب کولکه اولمشدر وکرك اصلا
کونشلك اولمیوب دائما کولکه اولسونکه قویتی تعبیر اولنور حتی سوادلیله دخی
ظل اللیل وظل الارض اطلاق اولنور انتهی ومؤلف بصائرده ظلك فئ مفهومندن

اعم اولدیغنی ترجیح ایلمشدر ورؤبه دن منقولدرکه شول کولکه‌که مقدما کونشلك ایکن آندن شعاع شمس زائل اولمغله حاصل اوله اکا ظل وفیٔ اطلاق اولنور وشول کولکه‌که یری مقدما کونشلك اولمیه اکا همان ظل اطلاق اولنور ولهذا قیل الشمس تنسخ الظل والفیٔ ینسخ الشمس وابن السکیت دیدیکه ظل طلوع شمسدن زواله قدر اولور وفیٔ زوالدنصکره اولور پس کتب فقهیه‌ده فیٔ زوال تعبیری تجریده محمول اولور وزمخشری قولی بودرکه لفظ ظل فی‌الاصل ستر معناسنه اولمغله جمیع اوقاتده واقع اولان کولکه‌یه اطلاق اولنور بعده تمییز ایچون ظلی قبل الزواله وفیٔ رجوع معناسنه اولوب وبعدازوال کولکه راجع اولمغله اکا تخصیص ایلدیلر وفیٔ کلمه‌سی فی‌الاصل مصدر اولمغله اطلاق مزبور مبالغه ایچون اولور یاخود اصلی فیّٔ ایدی سید وزننده بعده تخفیف اولنمشدر میت ومیّت کبی انتهی وفیٔ لفظنك جمعی افیاء کلور وفیوء کلور فانك ضمیله وفیٔ کفاردن آلنان غنیمت مالنه اطلاق اولنور اسلام طرفنه رجوعی ایچون یاخود حطام دنیوی بی ظل زائله تشبیهه مبنیدر یقال نال الفیٔ ای الغنیمة ومال جزیه وخراجیه اطلاق اولنور وقوش سوریسنه اطلاق اولنور قطیعةٌ طیر معناسنه ومصدر اولور رجوع معناسنه قال تعالی [حتی تفیٔ الی امرالله] ای ترجع الی الطاعة ویقال فاء المولی من امرأته ای کفر عن یمینه ورجع الی الامرأة بوراده مولی کلمه‌سی معطی وزننده ایلاء لفظندن اسم فاعلدر وایلاء زوجه‌یه قربان ایلمامك اوزره یمین ایلك معناسنه‌در وفی کلمه‌سی تحول وانصراف معناسنه‌در یقال فاء الظل اذا تحول وغنیمت آلمق معناسنه‌در تقول فئت الغنیمة ای اخذتها واغتنمتها (المفیأة) میمك ویانك فتحیله ویانك ضمیله‌ده لغتدر که مفیؤه در فیٔ کلمه‌سندن اسم مکاندر کولکه‌لك سایه‌دار اولان یره دینور (الفیئة) فانك فتحیله (والفیئة) فانك کسریله بونلرده رجوع معناسنه‌در ظاهرا بناء مره وبناء نوعدر (الافاءة) اقامه وزننده رجوع ایلك معناسنه‌در یقال افاء الظل ای رجع ومال کفاری اهل اسلامه فیٔ وغنیمت قلق معناسنه‌در تقول افاء الله علی مال الکفار ای جعله فیأالی (الاستفاءة) استفاده وزننده بودخی رجوع ایلك معناسنه‌در یقال استفاء اذا رجع ومال کفاری فیٔ وغنیمت جهتیله آلمق معناسنه‌در تقول استفأت المال ای اخذته فیأ (الفئة) جعه وزننده طائفه وکروه معناسنه‌در تعاضد وتعاون بابنده یکدیکره متراجع اولدقلری ایچون وبونك اصلی فیٔ ایدی فانك کسر ومدیله فیع وزننده هاء حرفی وسط کلمه اولان یاء ساقطه‌دن عوضدر جمعی فیؤن کلور شذوذ اوزره وفیأت کلور شیات وزننده قیاس اوزره یقال جاءت فئة کثیرة ای طائفة (المفاء) میمك ضمی والفك مدیله افاءه‌دن اسم مفعولدر شول کمسه‌یه اطلاق اولنورکه بلده‌سی

یا مملکتی فتح اولنوب مسلمینه فیء اولمش اوله (المفیء) مطیع وزننده افاده‌دن اسم فاعلدر بر بلده‌یی فتح وفیء ایدن کمسیه دینور ومنه الحدیث [لایؤمر مفاء علی مفیء] ای لایؤمر مولی علی عربی یعنی اهل سواد صحابهٔ کرام اوزره امیر و والی اوله‌مز زیرا اهل سواد اصحاب کرامك فیئلریدر نهایه‌ده اشبو حدیث لایلین عنوانیله مثبتدر (یافیء) فانك فتحی ویائك سکونیله یاشیء ویاهیء کلمه‌لری کبی اداة تعجب یاخود کلمهٔ تأسف وندامتدر تقول یافیء مالی ویاشیء مالی بمعنی واحد (الفیئة) تمره وزننده طوشنجله شبیه برقوشدر جحازه مخصوصدر وفیئه وقت وحین معناسنه‌در یقال جاءه بعد فیئة ای بعد حین (التفیئة) تانك فتحی وفانك کسر ومدیله اثر وعقب معناسنه‌در یقال دخل فلان علی تفیئة فلان ای علی اثره وعقبه یعنی ایزینی باصه‌رق کیردی شارحك بیانه کوره اشبو تفیئه فیء ماده‌سندندر تاء زائده‌در فعیله وزننده در یاخود تفعله وزننده اولوب یاء مد اولنمشدر اصل معناً کولکه صالمق دیمکدر اوکنده اولان آدم اوزره کویا که کندی کولکه‌سنی صالمش اولدیغندن اثر وعقب معناسنده مستعمل اولدی .

﴿ فصل القاف ﴾ (القأقاء) سلسال وزننده عراق دیاری قرغه‌لرینك اصواتندن حکایه‌در (القنقیء) زبرج وزننده یمورطه‌نك بیاضنه دینور ویمورطه ایچنی احاطه ایدن انجه زاره دینور غرقیء معناسنه (القبأ) قافك فتحی وبانك سکونیله اکل ایلمك معناسنه‌در یقال قبأ الطعام قبأ من الباب الثالث اذا اکله وچوق صو ایچمکدن طلوم کبی شیشوب طولمق معناسنه‌در یقال قبأ من الشراب ای امتلأ منه (القبأة) حمزه وزننده (والقبأة) سحابه وزننده برنوع اوتلقدرکه حیوانات رعی ایدر (القثاء) قافك کسری وضمی وثای مثلثه‌نك تشدیدیله معروف سبزه‌درکه عجور تعبیر اولنور عربستانده کثیردر وعند البعض خیاره دینور شارح دیرکه ارجح اولان عجور اولمقدر نته‌که مؤلف دخی آنی تقدیم ایلدی (الاقثاء) همزه‌نك کسریله بریرده قثاء چوق اولمق معناسنه‌در یقال اقثأ المکان اذا کثر به القثاء ویقال اقثأ القوم اذا کثر عندهم القثاء (المقثأة) میمك و ثانك فتحیله (والمقثؤة) ثانك ضمیله اسم مکاندر عجور یاخود خیار بستاننه دینور که عجورلق و خیارلق تعبیر اولنور (القندأو) فنعلو وزننده بدغدا اولان کمسیه دینور و بدخوی وبد مشرب کمسیه دینور وقالین کوده‌لو طوپاچ بودوره دینور و باشی بیوك اولوب جثه‌سی خرده وجوره اولان کمسیه دینور وجرأت واقدام صاحبی کمسیه دینور و بیونی قصه باشی سخت وشدید اولان کمسیه دینور و خفیف و بی تمکین اولان یل قوان کمسیه دینور وصلب ومتین نسنه‌یه دینور هایله قندأوه دخی بومعنالره‌در اکثری بونلر ایله دوه قسمی صفتلنور یقال جمل قندأو ابو نصر الجوهری وهمنه

منى اشبو ماده‌يى دال مهمله بابنده ذكر ايلمشدر كه همزه و واوى زائد ظنيله وزننى فعلاوه قياس ايتمشدر (القرآن) عثمان وزننده تنزيل عزيز وكتاب مبين اسميدركه جبريل امين واسطه‌سيله سرور انام رسول الله عليه الصلوة والسلام حضرتلرينه نازل اولمشدر مؤلفك بصائرده بيانه كوره قرآن لفظى فى الاصل رجحان كبى مصدردر جمع و ضم ايلمك معناسنه بعده حضرت رسول اللهه نازل اولان كتاب مبينده علم اولمشدر سوره‌لرى جمع وضم ايلديكيچون ياخود قصص وامر ونهى ووعد ووعيد كبى حالاتى ياخود جميع علوملك ثمره وآثارينى جامع اولديغيچون (القرء) قافك فتحى ورانك سكونيله (والقرأة) كتابه وزننده (والقرآن) رجحان وزننده اوقومق تلاوت معناسنه‌در يقال قرأه و قرأبه قرءا وقراءة وقرآنا من الباب الاول والثالث اذا تلاه فهو قارئ جمعى قرأه‌در كتبه كبى وقراءدر عذال كبى بونلر جمع مكسرلردر جمع مذكر سالم قارئوندر و قرأ عليه السلام ديرلر فلان كمسيه لسانا تحيت و سلام ابلاغ ايلدى معناسنه و قرء وقرآن حيوان كبه اولمق معناسنه‌در يقال قرأت الناقة اذا حملت و برنسنه‌يى بركدروب برى برينه ضم والحاق ايلمك معناسنه‌در يقال قرأ الشئ اذا جمعه وضمه وطوغورمق معناسنه‌در يقال قرأت الحامل اذا ولدت (الاقتراء) افتعال وزننده بودخى اوقومق معناسنه در يقال اقترأ الكتاب اذا تلاه (الاقراء) همزه‌نك كسريله اوقتمق معناسنه‌در تقول اقرأته انا وبر كمسيه ابلاغ سلام ايلمك معناسنه‌در يقال اقرأه السلام اى ابلغه اياه وعند البعض اكا لسانا سلام ابلاغ ايلدى ديجك يرده ثلاثيدن قرأ عليه السلام ديرلر و اكر سلامى مكتوبه تحرير ايلسه أقرأه السلام ديرلركه مزيددندر وقال الشارح فى الاساس تقول اقرأ سلامى على فلان ولا يقال اقرأ منى السلام و اقرآء خاتون حيض كورمك و حيضدن پاك اولمق معنالرينه‌در كه معناى آتيدن مأخوذدر يقال اقرأت المرأة اذا حاضت و يقال اقرأت المرأة اذا طهرت و رحم حيوانده منى بر قرار اولمق معناسنه در يقال اقرأت الناقه اذا استقر الماء فى رحمها ويل وقتنده اسمك معناسنه‌در موسم يللرى كبى يقال اقرأت الرياح اذا هبت لوقتها زيرا قرأ وقت معناسنه‌ده كلور وكيرو دونمك معناسنه‌در يقال اقرأ من سفره اذا رجع وقريب اولمق معناسنه‌در يقال اقرأ امرك اذا دنا وتأخير ايلمك معناسنه‌در يقال اقرأ حاجته اذا اخرها وصوكه قالمق استيخار معناسنه‌در يقال اقرأ الرجل اذا استأخر ويلدز باتمق معناسنه‌در يقال اقرأ النجم اذا غاب وبرنسنه‌دن منصرف اولمق معناسنه‌در يقال اقرأ عنه اى انصرف و عابد و متنسك اولمق معناسنه در يقال اقرأ الرجل اذا تنسك (المقروءة) مكتوبه وزننده (والمقروة) واوك شده‌سيله (والمقريه) مرميه وزننده

تلاوت

تلاوت اولنان سطور وصحيفه‌يه دينور يقال صحيفة مقروءة ومقرية اى متلوة (المقارأة) مفاعله وزننده (والقرآء) قتال وزننده بركشى ايله درس اوقومق مدارسه معناسنه‌در لكن واحدده استعمالى غالبدر اشتراكده اوقويشمق تعبير اولنور يقال قارأه مقارأة وقراء اى دارسه (القراء) كتان وزننده تلاوتى كوزل كسيه دينور حسن القرأة معناسنه كه تجويد و ترتيل اوزره قرأت ايدر اوله جمعى قراؤن كلور بونك مكسر اوله‌رق جمعى يوقدر يقال هو قراء اى الحسن القرأة (القراء) رمان وزننده ناسك ومتعبد وصالح وپارسا آدمه دينور جمعى قراؤن كلور وقراءى كلور دنانير وزننده (القارئ والمتقرئ) بونلرده زاهد و عابد كشى‌يه دينور يقال رجل قراء وقارئ ومتقرئ اى ناسك متعبد (التقرؤ) تفضل وزننده علم شريعت اوكرنوب فقيه اولمق معناسنه‌در يقال تقرأ الرجل اذا تفقه و طاعت وعبادته دورشمك معناسنه‌در يقال تقرأ فلان اى تنسك (القرء) قافك فتحى وضميله حيض معناسنه‌دركه خاتونلرك نمازسز اولمق حالتيدر وطهر معناسنه‌دركه حيضدن پاك اولمق حالتيدر نمازسزلق ويا كلك تعبير اولنور بوجهتله اضداددندر مؤلفك بصائرده بيانته كوره اصل قرء لفظى وقتك اسميدركه كاه حيضك وكاه طهرك ظرفى اولور شارح ديركه بلكه قرء فى الحقيقة طهردن حيضه دخولك اسميدر پس طهرى وآنى متعقب حيضى جامع اسم اولمغله على حدة هر برينه‌ده اطلاق اولندى زيرا هر برنده جمعيت معناسى ملحوظدر حيضده جمعيت دم ظاهردر وطهرده دم بدنده مجتمع اولور فقوله تعالى [يتربصن بانفسهن ثلاثة قروء] اى ثلاثة دخول من الطهر الى الحيض بو جهتله امام اعظم حيض و شافعى طهر معناسنى اخذ ايلدى انتهى وقرء وقت وزمان معناسنه‌در و قافيه معناسنه‌دركه بيتك آخرندن عبارتدر بعض نسخه‌ده والعاقبة عنوانيله مرسومدر غير صحيحدر وقرء كلمه‌سنك جمعى اقراء كلور احمال وزننده وقروء كلور قافك ضميله واقرء كلور افلس وزننده على قول فرق وتميز ايچون طهر معناسنه اولانك جمعنده قروء دينور قافك ضميله و حيض معناسنه اولانك جمعنده اقرء دينور مترجم ديركه ابن همام قول ثانيى تزييف ايلمشدر (المقرأه) معظمه وزننده شول خاتوندركه مدت حيضى انقضا ايله استبراء رحم ايچون امساك و انتظار اولنه تا كه يكيدن تزوج ترتب ايليه زيرا عدتى منقضى اولمدقجه تزوج جائز دكلدر يقال هى مقرأة اذا كانت ينتظر بها انقضاء اقرائها (التقرى) تفعيل وزننده خاتونى وجه مذكور اوزره عدتى منقضى اولنجه قدر توقيف وامساك ايلمك معناسنه‌در يقال قرئت المرأة على بناء المجهول اذا حبست للاستبراء حتى انقضت عدتها (الاقراء) همزه‌نك فتحيله شعر و منظومه‌نك انواع و انحاسنه اطلاق اولنور قرء كلمه‌سنك عنقريب

قافیه معناسنه کلدیکی ذکر اونمشدر وزمخشری ایتدیکه اقراء شعر قافیه‌لریدر که
ابیات انلر ایله ختام بولور نته که طهرك ختامی قرء اولدیغی کبی و شارح دیر که
انواع وانحاسندن مراد طرق و اسـالیب وبحور وقوافی ورویلریدر و منه یقال
هذا الشعر علی قرء ذاك الشـعر ای علی اسلوبه وطریقته ومثاله (مقرء) مکرم
وزننده یمنده بر بلده درکه ترابنده عقیق معدنی واردر محدثیندن و سائردن
مقرئیون اطلاق اولنان جماعت اکا منسوبلردر ابن کلبی میمك فتحیله ضبط ایلمشدر
(القرءة) قافك کسریله طاعون ووبایه دینور یقال هلك من القرءة ای الوباء اهل حجاز
همزه‌یی ترك ایدوب قره دیرلر (الاستقراء) دیشی دوه‌نك حامل اولوب یاخود
اولمدیغنی تحقیق وتیقن ایلك ایچـون ارکك دوه آکا آشمغی ترك و امساك ایلك
معناسـنه در یقال اسـتقرأ الجمل الناقة اذا تارکها لینظر القحت ام‌لا بو دخی جمع
معناسندندر کویا که جمل منیسنی اخراج ایتمیوب صلبنده جمع وتقریر ایلش اولور
شارح دیرکه تتبع واستقصاء معناسنه مؤلفك استقراء تعبیرلری دخی جمع معناسندن
یاخود قرأت معناسندندر کویا که اراشدردیغی شیئك جمیع افرادنی جمع یاخودقرأت
ایلمکی طلب ایدر اولور (القرضیء) ضاد معجمه ایله زبرج وزننده غرائب اشجار
بادیه‌دن برشجر آدیدر چچکی ورسـدن یعنی یمن زعفرانـندن اصفر اولور مفردی
قرضئه‌در هایله (القضاء) فتحتیله طلوم وقربه چوریوب پیریمکله اجزالری منحل
اولوب ریزه ریزه اوله‌رق صاپر صاپر دوکلمك معناسـنه‌در مدت مدیده نمناك پرده
قالمش ثوب کبی یقال قضیء السـقاء قضأ من الباب الرابع اذا فسد وعفن وتهافت
وکوز علت سـببیله آزوب تباه اولمغله قیزاروب قپاقلری و اطرافلری سولپیوب
مسترخی اولمق معناسنه‌درکه شیل اولمق تعبیر اولنور یقال قضئت العین اذا احمرت
واسترخت ماقیها وفسدت وایپ واورغان مقوله‌سی اسکیوب پاره پاره‌اولمق یاخود
مدت مدیده طپراق آلتنده مدفون قالمغله چوریوب پیریمك معناسنه‌در یقال قضیء
الحبل اذا اخلق وتقطع اوطال دفنه فی الارض فتهتك وقضأ فحتیتله وقضاءه سحابه
وزننده برکسه‌نك حسب ونسبی فاسد ومعیوب اولمق معناسنه‌در یقال قضیء حسبه
قضأ وقضـاءة ای فسـد (القضئة) قافك فتحی وضمی و ضادك سـکونیله حسب
ونسـبده اولان عیب وفسـاده دینورکه صویده عیبلو اولمغه باعث اولان حالت
نقیصـه‌در یقال فی حسـبه قضأة ای عیب وفساد (القضأ) قافك فتحی و ضادك
سکونیله اکل ایلك معناسنه در یقال قضیء الشیء قضأ من الباب الرابع اذا اکله
(الاقضاء) همزه‌نك کسریله یدرمك معناسنه‌در یقال اقضأه ای اطعمه (التقضؤ)
تفعل وزنـنـده برکسه‌نك حسب ونسبی انچق وخسیس عد ایلك معناسنه در یقال
تقضاؤا منه ان یزوجوه ای استخسوا حسبه (القفأ) قافك فتحی وفانك سـکونیله

یرك

یرك كثرت مطردن نباتی پوصالوب فاسد وتباه اولمق یاخود چامور ایله و طپراق
ایله آلوده اولمغله مواشی اوتلامغه صلاحیتدن قالمق معناسنه‌در نته‌كه قفأ دخی
بو معنایه‌دركه فانك تقدیمیله‌در یقال قفئت الارض قفأ من الباب الرابع ای مطرت
فتغیر نباتها وفسداوان یقع التراب علی البقل (الاقتفاء) افتقاء وزننده ومرادفیدركه
محلنده بیان اولندی یقال اقتفأ الخرز بمعنی افتقأه (القمأة) رحمه وزننده (والقماءة)
سحابه وزننده (والقمأة) قافك ضم وكسری ومیمك سكونیله خوار و حقیر وذلیل
اولمق معناسنه‌در كرك ظاهری اولسون كه جثه و اندام ومنظره جهتیله‌در وكرك
معنوی اولسونكه عزت ورفعت مقابلیدر یقال قمأ الرجل وقمؤ قمأة وقماءة وقمأة وقمأة
من الباب الثالث والخامس اذا ذل وصغر (القمیء) امیر وزننده خوار وذلیل
وحقیر اولان كشی‌یه دینور جمعی قماء كلور جبال وزننده وقماء كلور قافك ضمیله
رخال وزننده (القموء) قعود وزننده (والقموءة) هاله (والقمأ) منع وزننده
(والقماءة) سحابه وزننده (والقمأ) سحاب وزننده طوار طاولنوب سمورمك
معناسنه در یقال قمأت الماشیة قموءاوقموءة وقمأ وقماءة وقماء من الباب الثالث اذا
سمنت و دواب و مواشی اوتلو و چایرلو مكانده اقامت ایلك معناسنه دركه سمن
وقوتلرینه سببدر یقال قمأت الابل بالمكان ای اقامت به لخصبه فسمنت وبر محل
مزاجه اویوب یرامق معناسنه‌در یقال قمأ المكان اذا وافقه (القمأ) قافك فتحی
ومیمك سكونیله بركسه غالب وزبر دست اولمغله بر كشی‌یی قهر و تنكیل ایلك
معناسنه‌در یقال قمأه قمأ من الباب الثالث اذا قمعه (الاقماء) همزه‌نك كسریله طوار
طاولنوب سمورمك معناسنه‌در یقال اقمأت الماشیة اذا سمنت وبركسه‌یی تذلیل
وتحقیر وخاكسار ایلك معناسنه‌در یقال اقمأه ای صغره واذله وبرپسندیده یاخود
نادیده نسنه طبعه خوش وغریب كلمكله عجب ویرمك معناسنه‌در یقال اقمأه المكان
ای اعجبه وبركسه‌نك طوارلری سموروب طاولو اولمق معناسنه‌در یقال اقمأ القوم
اذا سمنت ابلهم (القمأة) حمزه وزننده شول یره دینوركه اكا اصلا كونش اوغرامیه
تركیده قوزی تعبیر اولنور واجوزلق وبوللق رفاه وخصب وراحت معناسنه در
بو معناده قافك ضمیله‌ده لغتدر (المقمأة) مشربه وزننده (والمقموءة) مكرمه‌وزننده
بونلرده كونش اوغرامیان قوزی یره دینور قمأه كبی (المقاماة) مفاعله وزننده
اویمق موافقت معناسنه‌در یقال ماقاماه المكان ای ماوافقه (قمئه) سفینه وزننده
اسمادندر عمرو بن قمئه برشاعر مشهوردر (التقمؤ) تفعل وزننده برشینك كزیده‌سنی
اخذ واختیار ایلك معناسنه‌دركه اورندرلمق تعبیر اولنور یقال تقمأ الشیء اذا
اخذ خیاره وبرمحل مزاجه موافق كلمكله آنده اقامت ایلك معناسنه‌در یقال تقمأ
المكان اذا وافقه فاقام به (القنوء) قعود وزننده زیاده‌سیله قرمزی اولمق معناسنه‌در

يقال قنأ الشيء قنوءا من الباب الثالث اذا اشتدت حمرته احمرقانی بوندندرکه خالص
قرمزی دیمکدر قیقرمزی تعبیر اولنور (التقنیء) تفعیل وزننده بر نسنه‌یی بغایت
قزارتمق وقیقرمزی ایلك معناسنه‌در تقول قنأته تقنیئا ای حمرته وصقال بویامق
معناسنه‌در یقال قنأ لحیته ای سودها بالخضاب قویی قرمزی‌یه بویامق حسبیله سودها
عنوانیله ایراد ایلشدر (القنأ) قافك فتحی ونونك سکونیله بر نسنه‌یه شیء آخر
قاتمق معناسنه‌در یقال قنأ اللبن قنأ من الباب الثالث اذا مزجه بالماء وبرکسه‌یی
قتل ایلك یاخود برکسه‌یی برکسه‌نك قتلنه حمل و سوقله باعث اولمق معناسنه‌در
یقال قنأ فلانا اذا قتله اوحمله علی قتله ودری‌یی دباغته یعنی انباشته‌یه وضع
ایلك معناسنه‌در یقال قنأ الجلد اذا القی فی الدباغ وصاچ وصقال بویامق
معناسنه‌درکه مراد قویی قرمزی‌یه بویامقدر یقال قنأ اللحیة اذا سودها واولمك
معناسنه‌در یقال قنیء الرجل قنأ من الباب الرابع اذا مات ودری انباشته‌ده
چوریوب تباه اولمق معناسنه‌در یقال قنیء الادیم اذا فسد (الاقناء) همزه‌نك
کسریله برکسه‌یی قتل ایلك یاخود قتله حمل و سوق ایلك معناسنه‌در یقال اقنأه
ای قتله او حمله علی قتله ودری‌یی انباشته‌ده چوق اکلندروب وقتنی کچورمکله
چوریدوب تباه ایلك معناسنه‌در تقول اقنأت الادیم ای افسدته وبرنسنه یولنه
کیروب یاتولکه کلکله اخذ و استعمال ممکن و قابل اولمق معناسنه‌در تقول اقنأنی
الشیء اذا امکننی (قناء) سحاب وزننده بر صو آدیدر (المقنأة) مشربه وزننده
ونونك ضمیله لغتدر مقمأة معناسنه درکه کونش کورمین قوزی یره دینور (القیء)
قافك فتحی ویانك سکونیله قوصمق معناسنه‌در یقال قاء الرجل یقی قیئا ای استفرغ
مافی الجوف ویقال هذا ثوب یقیء الصبغ ای مشبع یعنی شو لباس شول درجه‌ده
بویایه طویمشدرکه کمال امتلاسندن کویا که بویایی قوصمق استر (القیاء) غراب
وزننده اسمدر قوصمه حالتنه دینور یقال اخذه القیاء (الاستقاءة) استفاده
وزننده (والتقیؤ) تفعل وزننده مؤلفك اجمالنه کوره مطلقا قوصمق معناسنه‌در
لکن شارحك بیاننه کوره عمل وتکلفله قوصمق معناسنه‌در یقال استقاء الرجل
وتقیأ ای استخرج مافی جوفه عامدا وبرخاتون زوجنه کمال شبق وحرصندن هجوم
ایدوب کندوسنی اوزرینه القا ایلسه تقیأت المرأة دیرلر تعرضت لبعلها و القت
نفسها علیه معناسنه کویاکه استفراغ شهوت ایلش اولور (التقیئة) تفعله
وزننده قوصدرمق معناسنه‌در یقال قیأه الدواء فتقیأ (الاقاءة) همزه‌نك کسریله تقیئه
معناسنه‌در یقال اقاء الدواء بمعنی قیأه (القیوء) صبور وزننده (والقیوء)
عدو وزننده قوصمه‌سی چوق اولان کمسه‌یه دینور یقال رجل قیوء وقیو ای الکثیر

التیٔ ایکنجیده همزه واوه قلب وادغام اولنمشدر وقیوه قوصدریجی دوایه دینور تقول شربت القیوء ای الدواء المقیٔ فما قیأنی

﴿ فصل الکاف ﴾ (الکأکأة) زلزله وزننده برنسنه‌دن خوف ایله‌کله چکنلیوب کیرو دونمك معناسنه‌در یقال کأکأ الرجل اذا نکص وجبن وبرکمك تجمع معناسنه‌در یقال کأکأ القوم اذا تجمع (التکأکؤ) تزلزل وزننده کأکأه معنالرینه‌در یقال تکأکأ فلان اذا نکص وجبن ویقال تکأکأ القوم اذا تجمع وتکلمدن حصر وعاجز اولوب دل طولاشمق معناسنه‌در یقال تکأکأ الرجل فی کلامه اذا عی (الکأکاء) سلسال وزننده طبانسزلق جبن هالع معناسنه‌در یقال به کاکاء ای جبن هالع واوغرینك قاچوب کتمسی حالتنه دینور (المتکاکیٔ) متجاهل وزننده قصه بویلو بودور کشی‌یه دینور (الکنأة) ثای فوقیه ایله تمره وزننده صوتره‌سی وصو کردمه‌سی تعبیر اولنان نباته شبیه برنبات آدیدر (الکنتأو) سندأو وزننده طیانقان ومتین وشدید ارکك دوه‌یه دینور جمل شدید معناسنه بوراده الحبل الشدید نسخه‌لری غلطدر وصیق وکور صقاللو کشی‌یه دینور کث اللحیه معناسنه علی قول خوش ومعتدل ومنتظم صقاللویه دینور یقال رجل کنتأو ای العظیم اللحیة الکثها اوالحسنها (الکثأ) کافك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله سود صویك یوزنه چقوب صو سودك آلتنده صافی قالمق معناسنه‌در یقال کثأ اللبن کثأ من الباب الثالث اذا ارتفع فوق الماء وصفا الماء من تحته وغلیان اوزره اولان تنجره کفلنوب کپوکلنمك معناسنه‌در یقال کثأت القدر ای ازبدت وتنجره‌دن کف آلمق معناسنه‌در یقال کثأ القدر اذا اخذ زبدها ویردن نبات اورپروب چقمق یاخود کرکی کبی نشو ونما بولمغله اوزایوب صیق وکور وصارمشق اولمق معناسنه‌در یقال کثأ النبت اذا طلع اوکثف وغلظ وطال والتف کذلك صقال چوق وکور واوزون اولمق معناسنه‌در یقال کثأت اللحیة اذا طالت وکثرت (التکثئة) تفعله وزننده کثأ معنالرینه‌درکه ذکر اولندی شارح دیرکه تکثئه لبن وقدرده استعمال اولنماز کرچه مؤلف تعمیم ایلدی لکن تصریح ائمهٔ لغته مخالفدر انتهی (الکثأ) کافك فتحی وضمی وثانك سکونیله سود یوزینه دینورکه قابه وضع اولنوب طوردقدنصکره یاخود قینارکن طوتدیغی قیمقدن عبارتدر علی قول طفاوه‌سنه دینورکه دبنه چوکیوب یوزینه چقان نسنه‌در مثلا صو قاتیلوب قینار ایکن یوزینه کلن دسومت کبی (التکثیٔ) تفعیل وزننده ذکر اولنان کثأه‌یی یمك معناسنه‌در یقال کثأ الرجل تکثیئا اذا اکل الکثأة وصقال اوزون وصیق وفراوان اولمق معناسنه‌در یقال کثأت اللحیة اذا طالت وکثرت (الکنثأة) نونله دحرجه وزننده صقال صیق واوزون وفراوان اولمق معناسنه‌در یقال کنثأت اللحیة اذاطالت وکثرت (الکنثأو)

سندوأ وزنده کنتأو معناسنه درکه ذکر اولندی (الکنثأة) تمره وزنده (والکثاة) قناة وزنده جرجیر اسمیدرکه فارسیده تره تیزك وترکیده صو ترهسی و صو کردمهسی دیدکلری نباتدر علی قول آنك بیانی نوعنه دینور (الکدأ) کافك فتحی ودالك سکونیله (والکدوء) قعود وزنده نباتاتی صوغوق چالمغله یره یاصدایوب اویلجه یاپشی قومق معناسنه در یقال کدأ النبت وکدیء کدءا وکدوءا من الباب الثالث والرابع اذا اصابه البرد فلبده فی الارض علی قول صوسز قالمغله بتمیوب کیجکمك معناسنه در یقال کدأ النبت وکدیء اذا اصابه العطش فابطأ نبته وکده اکنی صوغوق اورمغله چقمش ایکن ینه کیرو یره رد ایلمك معناسنه در یقال کدأ البرد الزرع کدءا من الباب الثالث اذا رده فی الارض (التکدئة) تفعله وزنده کدء معناسنه در یقال کدأ البرد الزرع تکدئة بمعنی کدأه (الکادئة) شول ارضه دینورکه طپراغی مایهلو وقوتلو اولمامغله اکینی و سائر نباتی کیج بتورر اوله یقال ارض کادئة ای بطیئة الانبات (الکدء) فتحتینله قرغهنك سسی بوغوق اولمغله قیء واستفراغ ایدر کبی اوتر اولمق معناسنه در یقال کدیء الغراب کدءا من الباب الرابع اذا صار کانه یقیء فی شحیجه وتره وسبزه مقولهسنك یری صویسز اولمغله بویلنمیوب بودور وقنا وتباه اولمق معناسنه در یقال کدیء البقل اذاقصر وخبث (الکوداة) حوقله وزنده یلك عدو معناسنه در یقال کودأ الرجل کوداة اذا عدا (الکنداو) سنداو وزنده غلیظ الجثه دیزمان ارکك دوهیه دینور (الکرثیء) ثای مثلثه ایله زبرج وزننده قات قات صیق وبوکسك اولان سحابه دینور وبورطهنك اوست قبوغنه دینور قیض البیض معناسنه کرچه قیض مختلفدر نتهکه مادهسنده مبین در (الکرثئة) هایله کافك فتحیله ده لغتدر صیق وبری برینه صارمشق کور وفراوان نباته دینور (الکرثاة) دحرجهوزننده برنسنه کور وجمعیتلو فراوان اولمق معناسنه در یقال کرثأ شعره و غیره ای کثر وتراکم (التکرثؤ) تدحرج وزننده کرثاه معناسنه در یقال تکرثأ الشیء بمعنی کرثأ (الکریثا) کنیسا وزننده (والکرأثا) سمنسا وزنده کالنی بولمش خوش وشیرین تازه خرمایه دینور یقال بسر کریثاء وکرأثاء ای طیب نضیج (الکرفیء) قایله زبرج وزنده کرثیء معنالرینهدرکه ذکر اولندی (الکرفاة) دحرجه وزنده چوملك غلیانه بشلامغله یوزی کفلنمك معناسنه در یقال کرفأت القدر اذا ازبدت للغلی و کرثاه معناسنهدرکه ذکر اولندی و مختلط اولمق معناسنه در یقال کرفأ القوم اذا اختلطوا (التکرفؤ) تکرثؤ وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال تکرفأ الشیء بمعنی تکرثأ (الکرفئة) کافك وفانك کسریله شجره: الشفلح اسمیدرکه کبره یمشنك نباتی اولهجقدر یاخود بادیه اشجارندن برشجردرکه میوهسی سیاه

زنکی کلمه‌سنه شبیه اولور (الکسأ) کافک فتحی و سینك سکونیله تابع و پیرو
اولمق معناسنه‌در یقال کسأه کسأ من الباب الثالث اذا تبعه وطواری قطار کبی
بری بر بنك آردنده سوروب کوترمك معناسنه‌در یقال کسأ الدابة اذا ساقها
علی اثر اخری وخصومت بابنده آخره غالب اولمق معناسنه در یقال کسأ القوم
اذا غلبهم فی الخصومة وقلجله اورمق معناسنه‌در یقال کسأ بالسیف اذا ضربه به
(الکسوء) کافك ضمی و سینك سکونیله (والکسوء) قعود وزننده بر نسنه‌نك
کیروسنه وآردنه دینور جمعی اکساء کلور و عربلر فلان کشی قفاسی اوزره
دوشدی دیجك یرده رکب کسأه دیرلر فیقال رکب کسأه ای وقع علی قفاه
(الکسء) کافك فتحی وسینك سکونیله کیجه‌دن بر بلوکه وبر مقداره دینور یقال
مرکس من اللیل ای قطعة منه (الکشأ) کافك فتحی و شین معجمه‌نك سکونیله
بر نسنه‌یی خیار وعجور اکل ایدر کبی قاتر قاتر وچاتر چاتر اکل ایلمك معناسنه‌در
یقال کشأه کشأ من الباب الثالث اذا اکله اکل القثاء ونحوه وکبابلق وقاورمه‌لق
اتی بریان ایدرکن یاخود قاورر ایکن پچوروب قوپقوری ایلمك معناسنه‌در
یقال کشأ اللحم ای شواه حتی یبس وبر نسنه‌نك قبوغنی صویوب چقارمق معناسنه‌در
یقال کشأ الشیء اذا قشره وقلجله چالوب کسمك معناسنه‌در یقال کشأ بالسیف اذا
ضربه به وقطعه وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال کشأ المرأة اذا جامعها وکشأ وکشأ
فتحتینله طعامی چوغه کتمکله طلوم کبی ممتلی اولمق معناسنه‌در یقال کشیء من
الطعام کشأ وکشأ من الباب الرابع اذا امتلأ وطلومك وقربه‌نك بوکلری اوزره
قالمسی ممتد اولمغله قوریوب بشره‌سی صویلدیغندن ایچ یوزینك انجه زاری آچیلوب
بلورمك معناسنه‌در یقال کشئ السقاء اذا ابانت ادمته من بشرته وال یاریلوب
چتلامق معناسنه‌در علی قول الك دریسی غلظتلنوب منقبض اولمق معناسنه‌در یقال
کشئت یده اذا تشققت اوغلظ جلدها وتقبض (الکشیء) کتف وزننده (والکشیء)
امیر وزننده کثرت طعامدن طلوم کبی ممتلی اولان کشی‌یه دینور (الاکشاء) همزه‌نك
کسریله بودخی اتی قورویجه قدر قاورمق یاخود کباب ایلمك معناسنه‌در یقال
اکشأ اللحم اذا شواه حتی یبس (التکشؤ) تفعل وزننده بر نسنه‌نك قبوغی صویلق
معناسنه‌در یقال کشأ الشیء فتکشأ ای قشره فتقشر وطعامی چوغه کتمکله ممتلی
اولمق معناسنه‌در یقال تکشأ من الطعام اذا امتلأ (ذوکشاء) سحاب وزننده
بر موضعدر (الکشأة) کافك ضمیله عیب و نقیصه معناسنه‌در یقال به کشأة ای
عیب (المکافأة) معامله وزننده (والکفاء) قتال وزننده مجازات ایلمك معناسنه‌درکه
برآدمك صنع وفعلنه مقابل ومساوی عوض و جزا ویرمکدن عبارتدر یقال کافأه
علی الشیء مکافأة وکفاء ای جازاه وبر نسنه‌یه مثل ومانند اولمق مماثلت معناسنه‌در

يقال كافأ فلانا اذا ماثله معناى اول وثانى كفؤ ماده‌سندن مفاعله‌دركه برنسنه‌يه قدر و منزلتده مساوى اولمقدر كما سيذكر و مكافأه برنسنه‌يى كوزتمك مراقبه معناسنه‌در يقال كافأه اى راقبه و مدافعه معناسنه استعمال اولنور يقال كافأه اى دافعه وبر بهادر كشى ايكى فارس ميانه كيروب مزراغيله بر بريه و بر اوته‌يه دورته‌رك آنلرى دفع وبرطرف ايلسه كافأ بين فارسين برمحه ديرلر (الكفاء) كتاب وزننده فى الاصل مصدردر بعده برنسنه‌يه مساوى اولان مقدارده استعمال اولنمشدر ومنه قولهم الحمد لله كفاء الواجب اى مايكون مكافئاله اى قدر مايكون مكافئاله وكفاء مثل ونظير معناسنه‌دركه برشيئه قدر ومنزلتده برابر اولان نسنه‌دن عبارتدر وشول پرده‌يه دينوركه عرب چادرلرينك اكسه طرفلرينك يوقريسندن اشاغيسنه قدر چكيلور على قول شول شقه‌يه دينوركه آلاجق تعبير اولنان قبيل چادرك اكسه طرفنه چكرلر ياخود شول كليمه دينوركه ازار كبى آلاجق اوزره آتوب زمينه قدر چكوب بوررلر (الكفاءة) سحابه وزننده (والكفاء) سماء وزننده اسملردر برنسنه‌يه مساوى ومكافى اولمق حالتنه دينوركه تركيده يكتاشلق تعبير اولنور (الكفئ) امير وزننده (والكفوء) كافك ضمى و فانك سكونيله (والكفؤ) كافك فتحى وفانك سكونيله (والكفؤ) كافك كسريله (والكفوء) قعود وزننده مثل و همتا معناسنه‌دركه برنسنه‌يه قدر و منزلتده مساوى اولان نسنه‌دن عبارتدر تركيده يكتاش تعبير اولنور جمعلرى اكفاء كلور اعمال وزننده وكفاء كلور كرام وزننده يقال هذا كفاؤه كما ذكر وكفيئه وكفوء و كفؤه وكفؤه وكفوءه اى مثله (الكفأ) كافك فتحى وفانك سكونيله صرف و تحويل ايلك معناسنه‌در يقال كفاه كفأ من الباب الثالث اذا صرفه وبرنسنه‌يى يوزى قويى ترسنه قپامق معناسنه‌در تجره‌يى باش اشاغى ايتمك كبى يقال كفأه اى كبه و قلبه و تابع اولمق معناسنه‌در يقال كفأه اى تبعه و مواشى دره يولنه كيرمك معناسنه‌در يقال كفأت الغنم فى الشعب اذا دخلت وقوغمق طرد وتبعيد معناسنه‌در يقال كفأه اذا طرده ودشمندن منهزم اولوب يوز دوندرمك معناسنه‌در يقال كفأ القوم اى انصرفوا و انهزموا وحد اعتدالدن ياخود راه راستدن صاپمق معناسنه‌در يقال كفأ القوم عن القصد اى جاروا (الاكفاء) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى يوزى قويى ترسنه قپامق معناسنه‌در يقال اكفأ الاناء اذا كبه وقلبه وبر طرفه ميل ايدوب اكيلك وآغمق معناسنه‌در يقال اكفأ الشئ اذا مال وبرنسنه‌يى برطرفه مائل ايلك وآغدرمق اماله معناسنه‌در يقال اكفأه اى اماله وبرنسنه‌نك ترسنى چويرمك معناسنه‌در ايچنى طشره چويرمك كبى يقال اكفأه اى قلبه واهل عروض اصطلاحنده اكفاء شاعر ابيات شعرنده اولان قافيه‌لرك

اعرابلرنی بری برینه مخالف ایراد ایلمکدن عبارتدر مثلا بری منصوب و دیکری مرفوع یامجرور ایلمکدر وعند البعض قافیه‌لرك حرفلرنی مختلف ایلمکه دینور مثلا برنی راء ودیکرنی لام ایلك کبی وعلی قول اقواء معناسنه‌درکه قوافیٔ شعر بربیتك رفعی وبیت آخرك جریله مختلف اولمقدن عبارتدر یاخود اکفاء مطلقا ابیاتك اواخرنی تغییر و افساد ایلمکدن عبارتدر نه کونه فساد ایله اولورسه اولسون واصطلاح مزبور قلب و اماله معناسندن مأخوذدر مترجم دیرکه خزرجیه صاحبنك بیانه کوره اکفاء محرك اولان حرف روی مخرجده متقارب اولان حرفه مقارن اولمقدن عبارتدر اشبو ★ زیادة المرء فی دنیاه نقصان ★ وربحه مع ضیاع النعمر احرام ★ بیتنده اولدیغی کبی واقواء حرکهٔ حرف روی نقلنده متقارب اولان حرکه‌یه مقارن اولمقدن عبارتدرکه بربیتده ضمه ودیکرنده کسره ایله ایراد اولنمقدر انتهی وا کفاء دوه‌نك دوللری فراوان اولمق معناسنه‌در یقال اکفأت الابل اذا کثر نتاجها ودوه‌نك توی و سود مقوله‌سی منافعنی برکمسیه تعیین وتفویض ایلمك معناسنه‌در یقال اکفأ الرجل ابله فلانا ای جعل له منافعها وخیمه‌یه ذکر اولنان کفاء دیدکلری پرده چکمك معناسنه‌در تقول اکفأت البیت ای عملت له کفا (الاکتفاء) افتعال وزننده بودخی برنسنه‌یی یوزی قویی ترسنه قپامق معناسنه‌در یقال اکتفأه ای کبه وقلبه (الکفأة) کافك فتحی وضمی وفانك سکونیله خرما اغاجنك برسنه‌لك میوه‌سنه دینور وکفأة الارض ترلانك برسنه‌لك زراعت وحاصلنه دینور وکفأة الابل دوه‌نك برسنه‌لك دولنه دینور علی قول برسنه اولمیوب سنه آتیه‌ده یاخود آندن اکثرده حاصل اولان دوللرینه دینور شارح دیرکه اکثری دوه‌لری ایکی بلوك ایدوب بر بلوکنی برسنه و اوبر بلوکنی کلجك سنه‌ده انتاج ایدرلر کفأة الابل اول سنه‌لرده اولان دوللردن عبارتدر انتهی وکفأة الغنم قیون وکچی قسمنك برسنه‌لك سود ودول ویوك مقوله‌سی منافعلرینه اطلاق اولنور یقال منحه کفأة غنمه ای وهب له البانها و اولادها واصوافها سنة و رد علیه الامهات یعنی فلان کمسه اغنامنك برسنه‌لك منافع مذکوره‌سنی فلانه هبه و تخصیص ایدوب اولدخی بعد الانتفاع ینه آنالرنی صاحبنه رد ایلدی (الکنیٔ) امیر وزننده (والمکفأ) مکرم وزننده بر عارضه سببیله رنك رویی متغیر وکسیف اولان کشی‌یه دینور یقال هو کنیٔ اللون ومکفأ اللون ای کاسفه متغیره وکنیٔ دره‌نك بطنیله ووسطنه اطلاق اولنورکه صویی اورادن جریان ایدر (المکافئة) میمك ضمی وفانك فتحیله که مکافأه‌دن اسم مفعولدر مساویه معناسنه‌درکه واوك فتحیله بودخی اسم مفعولدر وفانك کسریله مکافئه اسم فاعلدر مساویه معناسنه درکما فی حدیث العقیقة [عن الغلام شاتان مکافئتان] بفتح الفاء ویکسرای کل منهما مساویة لصاحبتها فی السن (الانکفاء)

انفعال وزننده رجوع ایلمك معناسنه در یقال انكفأ الرجل اذا رجع وبركسه‌نك
چهره‌سی متغیر اولمق معناسنه در یقال انكفأ لونه اذا تغیر (الكفء) كافك
كسریله درەنك بطننه دینور (التكافؤ) تفاعل وزننده برابر تشمك استوا معناسنه‌در
یقال تكافؤوا ای تساووا (الكلأ) كافك فتحی ولامك سكونیله (والكلاءة)
(والكلاء) كافلرك كسریله حفظ وحراست ایلمك معناسنه در یقال كلأه كلأ
وكلاءة وكلاءا من الباب الثالث اذا حرسه واورمق معناسنه‌در یقال كلأه بالسوط
اذا ضربه به واداى دین متأخر اولمق معناسنه‌در یقال كلأ الدین اذا تأخر وبرك
اوتی چوق اولمق معناسنه‌در یقال كلأت الارض اذا كثر كلأها وبرنسنه‌یه كوزیله
محافظه ایدر كبی دونه دونه نظر ایلمك معناسنه‌در یقال كلأ بصره فی الشیء اذا
ردده وعمر اوزایوب نهایت وقصوایه ایرشمك معناسنه در یقال كلأ عمره اذا انتهی
(الكلأ) جبل وزننده چایره دینور عشب معناسنه‌در كرك تازه وكرك یابس اولسون
وكلأ مصدر اولور یرچایرلق اولمق معناسنه یقال كلئت الارض كلأ من الباب الرابع
اذا كثربها الكلأ وطوار چایر اوتلامق معناسنه در یقال كلئت الناقة اذا اكلت
الكلأ شارح دیركه چایره كلأ اطلاقی اكثر حفظ وحمایه اولندیغی ملاحظه‌سیله‌در
(الكلئة) فرجه وزننده (والمكلأة) مزرعه وزننده چایری چوق اولان یره
دینور یقال ارض كلئة ومكلأة ای كثیرة الكلا (الكالئ) لامك كسریله (والكلأة)
جرعه وزننده نسئه معناسنه‌در كه برشیئ بهاسن صكره ویرمك شرطیله منعقد
اولان معامله‌دن عبارتدر و بره‌سی تعبیر اولنوركه نقد مقابلیدر قال الشارح ومنه
الحدیث [انه علیه السلام نهی عن الكالئ بالكالئ ای النسئة بالنسئة] وذلك ان
یشتری الرجل شیئا الی اجل فاذا حل الاجل لم یجدما یقضی به فیقول بعینه الی
اجل آخر بزیادة شیء فیبیعه منه ولایجزی بینهما تقابض وعربون معناسنه‌در كه
مدار انعقاد اولان پیشین اقچه‌دن عبارتدر لسان عوام تركیده بیع تعبیر اولنور
مثلا قماش یامحصول باغ ومزرعه كبی مطلوبنی مشتری‌یه صاحبی تسلیم ایلدكده
بقیه‌سنی اخذ ایدر (الاكلاء) همزه‌نك كسریله یرك اوتی چوق اولمق معناسنه در
یقال اكلأت الارض اذا كثر كلأها وبرنسنه‌یی سلف وسلم طریقیله بیع یاخود
ایجار ایلمك معناسنه‌در مثلا مزروعی قبل الادراك پیشین بهاسیله صاتمق كبی یقال اكلأ
فی الطعام ای اسلف واسلم وعمری نهایت واقصایه ایرشدرمك معناسنه‌در یقال اكلأ
عمره ای انهاه (الاستكلاء) یرك اوتی چوق اولمق معناسنه‌در یقال استكلأت
الارض اذا كثر الكلأ بها (التكلؤ) تفعل وزننده برنسنه‌یی ویره‌سی‌یه آلمق
معناسنه‌در تقول تكلأته ای اخذته نسئة وبرنسنه‌یی سلفه وپیشین ایله آلمق معناسنه‌در
یقال تكلأ كلاءة اذا تسلمها (التكلئ) تفعیل وزننده برنسنه‌یی ویره‌سی‌یه آلمق

معناسنه در

معناسنه‌در تقول كلأت فى الطعام اى اخذته بالنسيئة و تكلئ وتكلئه كمى‌يه ليمانه صوقمق معناسنه‌در يقال كلأ القوم سفينتهم اى ادنوها من الشط وآليقومق حبس وتوقيف معناسنه‌در يقال كلأ فلانا اذا حبسه وسبق وتقدم ايلك معناسنه‌در يقال كلأ فلان اليه اذا تقدم وبرشيئه دقت وتامل ايله باقمق معناسنه‌در يقال كلأ فيه اذا نظر اليه متأملا (الاكتلاء) افتعال وزننده سلفه وپيشين ايله صاتون آلمق معناسنه‌در يقال اكتلأ كلأة اى تسلمها وصاقنوب قورنمق احتراس معناسنه‌در يقال اكتلأ منه اى احترس (الكلؤ) صبور وزننده بر نسنه‌يه كوزيله محافظه ايدر كبى دونه دونه نظر ايدن كمسه‌يه دينور بوعلاقه ايله شديد العين اولوب بغايت اويقوسزلغه متحمل اولان كمسه‌يه كلوء العين اطلاق اولنور يقال فلان كلوء العين اى شديد العين لايغلبها النوم (الكلأ) كتان وزننده اسكله‌يه دينوركه كيلرك قرار كاهيدر وليمانه‌ده اطلاق اولنور حفظ وحراست معناسندندر يقال بلغت السفينة الكلأ اى المرفأ وكلاء بصره‌ده برموضع آديدر وكلمهٔ مز بوره مؤنث وغير منصرفدر وتذكير وانصرافى جائزدر وجه اول وزنى فعلاء اولمغه وثانى فعال اولمغه مبنيدر وكلاء هر نهرك ساحلنه اطلاق اولنوركه يالى تعبير اولنور (المكلأ) معظم وزننده بودخى يالى‌يه دينور ساحل معناسنه يقال بلغوا كلاء النهر ومكلأه اى ساحله (الكمء) كافك فتحى وميمك سكونيله منتار ديدكلرى نباته دينوركه يرالماسى آندن برنوعدر جمعى اكمؤ كلور افلس وزننده وكمأة كلور تمره وزننده‌كه غير قياس اوزره على قول كمأة اسم جمعدر ياخود كمأة مفرد وكمء جمع جنسيدر ياخود على طريق الاشتراك مفرد وجمع اولور (المكمأة) ميملرك فتحيله (والمكموءة) ميم ثانيه‌نك ضميله منتار بتن يره دينور (الاكماء) همزه‌نك كسريله يرمنتارلو اولمق معناسـنه‌در يقال اكمأ المكان اذا كثر به الكمء وقوجالتمق تشييخ معناسنه‌در يقال اكمأته السن اى شيخته وبركمسه‌يه منتار يدرمك معناسنه‌در يقال اكمأ القوم اذا اطعمهم الكمء (الكما) كافك فتحى وميمك سكونيله بودخى بركمسه‌يه منتار يدرمك معناسنه‌در يقال كمأ القوم كمأ اى اطعمهم الكمء (الكماء) كتان وزننده منتار صتان كمسه‌يه دينور ويردن منتار ديروب ديوشـورن كمسيه دينور (الكما) فتحتينله اياق يشمق ايجره آشـنوب فرسوده اولمق معناسنه‌در يقال كمئ الرجل كمأ من الباب الرابع اذا حفى وعليه نعل شارح ديركه صحاحده ولسان العربده اى حفى ولم تكن له نعل عبارتيله مفسر اولمغله بونلره كوره يالين اياق يوريمك ياخود يالين يوريمكدن اياغى آشـنوب فرسوده اولمق معناسنه اولور مؤلفك مأخذى معلوم دكلدر انتهى وكمأ اياق ياريلوب چتلامق معناسنه استعمال اولنور كويا كه منتار شكلنده اولور يقال كمئت رجله اى تشققت وحوادث واخبار مقوله‌سنى ادراك واذعان ايليوب آندن غافل وبى خبر

وبی شعور اولمق معناسنه در يقال كمِهَ فلان عن الاخبار اذا جهلها وغبی عنها (التكمؤ) تفعل وزننده برايشی پسند ايليوب كريه‌و نامطبوع كورمكله انفعال ايلك معناسنه‌در يقال تكمأه ای تكرهه واساسده تكره برايشی طاريله‌رق استر استمز ايلك معناسيله مفسر اولمغله بومقامه دخی ملايمدر وتكمؤ سفر وسياحت اوزره اولان كسه بغايت بعيد كيتمكله ارض آنی كمأه كبی نابديد ايدوب بی‌نام ونشان ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال تكمأت عليه الارض اذا غيبته (الكأ) مد ايله (والكاءه) هايله (والكیٔ) كافك فتحی ويانك سكونيله (والكيئه) هايله يوركسز ضعيف القلب قورقق كشی‌يه دينور (الكیٔ والكيئة) كذلك كافك فتحيله (والكوء) كافك فتحی وواوك سكونيله يأخود آندن مقلوب اوله‌رق كأ وبرنسنه‌دن هيبتلنوب قورقق معناسنه در تقول كئت عنه كيأ وكيئة وكوأت كوءا اوكأوا علی القلب ای هبته وجبنت عنه (الاكاء) اقام وزننده (والاكاءة) اقامه وزننده مراد اولنان نسنه‌دن برامر فجأی ظهوريله قورقوب رجعت ايلك معناسنه‌در يقال اكأه اكاءا واكاءة ای فاجأه علی تئفة امر اراده فهابه فرجع عنه بوماده اكأ ماده‌سی ذيلنده دخی ذكر اولنمشيدی

﴿ فصل اللام ﴾ (اللؤلؤ) لاملرك ضمی وهمزه‌لرك سكونيله جواهر اقسامندن انجويه دينور در معناسنه مفردی لؤلؤه‌در هايله وجه تسميه تلالؤی يعنی ضيا ولمعانيدر (اللأل) عطار وزننده (واللأل) لعاع (واللألاء) سلسال وزننده انجو صتان كمسيه دينور قياس اولان لؤلؤی ديمكدر يای نسبتله زيرا رباعی اوزانندن فعال بنا قلنمز يوخسه جوهرينك وهم ايلديكی كبی لأه ولأل دكلدر شارح ديركه مؤلف كرچه جوهری‌يی توهيم ايلدی لكن جوهرينك كلامنده شائبۀ وهم يوقدر زيرا جوهری ادعا ايليوب بلمكه عربلرك لأل اطلاق ايتدكلرنی بن ايشتدم ديو امام فرأ حضرتلرندن نقل ايتمكله توهيمی ناملايمدر ولؤلؤك جمعی لآلی كلور انتهی (اللئالة) نجاره وزننده انجو صاتجيلق حرفتنه دينور (اللؤلؤة) صغن تعبير اولنان حيوانك ديشيسنه دينور بقرۀ وحشيه معناسنه ارككنه لؤلؤ تعبيری نامسموعدر (ابولؤلؤة) مغيرة بن شعبه‌نك غلاميدر اسمی فيروز ومجوسی ايدی فاروق اعظم رضی الله عنه حضرتلری آنك يديله شربت شهادت نوش ايلشدر (اللألأة) زلزله وزننده پرلاق نسنه‌يی پارلداتمق معناسنه‌در يقال لألأت المرأة بعينها ای برقتها وآهو قويرغنی ايكی طرفه اويناتوب صالمق معناسنه‌در يقال لألأ الفوراي الظباء بذنبه اذا حركه وآتش طوتشوب اشيق معناسنه‌در يقال لألأت النار اذا توقدت وكچی كوسنيوب تكه‌يه طالب اولمق معناسنه‌دركه تكه سيمك تعبير اولنور يقال لألأت العنز اذا استحرمت وكوز ياشنی انجو دانه‌لری

كبی

کی انزال ایلمك معناسنه‌در یقال لألأ الدمع اذا حدره یعنی علی خدیه مثل اللؤ لؤة (اللؤلؤان) لؤلؤی معناسنه‌درکه انجو کبی صاف و تابدار اولوب برق ولمعان ایدن شیئه دینور یقال لون لؤلؤآن ای لؤلؤی شارحك بیانه کوره لؤلؤ ان کلمه سنك اصلی لؤلؤانی ایدی که تعبیر نسب قبیلندندر مبالغه‌یی متضمندر (اللألاء) سلسال وزننده فرح تام وسرور مالا کلام معناسنه‌در اصل ضوء ولمعه معناسنه اولمغله معنای مزبور آندن مأخوذدر یقال به لألاء ای فرح تام (التلالؤ) تزلزل وزننده یلدرامق برق ولمعان معناسنه‌در یقال تلألأ البرق اذا لمع (اللبأ) لامك کسری وبانك فتحیله ضلع وزننده حیوان طوغوردقده اول کلان قوبی سودینه دینورکه آغوز تعبیر اولنور فارسیده فله دینور تقول اکلنا اللبأ وهو اول اللبن (اللبأ) لامك فتحی وبانك سکونیله حیواندن آغوز صاغمق معناسنه‌در یقال لبأ الشاة لبأ من الباب الثالث اذا احتلب لبأها وبرکسیه آغوز یدرمك معناسنه در یقال لبأ القوم اذا اطعمهم اللبأ وآغوز چالمق معناسنه‌در یقال لبأ اللبأ اذا اصلحه وطبخه وقوزی یه یاخود اوغلاغه آغوز امدرمك معناسنه‌در تقول لبأت الوالد ای ارضعته اللبأ شارح کلبأته کلمه‌سی مثل منعته عبارتیله تقیید ایدوب تسدیدایله اولان نسخه‌یی تخطئه ایلمکله اکا اقتدا اولنمشدر ولبأ تازه دیکلمش واکلمش اغاج واکین مقوله سنی اول وهله‌ده صوارمق معناسنه‌در یقال لبأ الغرس وازرع اذا سقاه اول سقی ولبء بر جماعت آدیدر (الالباء) همزه‌نك کسریله برکسیه آغوزیدرمك معناسنه‌در یقال البأ القوم البأ ای اطعمهم اللبأ وآغوز چالمق معناسنه‌در یقال البأ اللبأ اذا طبخه وحیوان ممه‌سنه آغوز کتورمك معناسنه‌در یقال البأت الشاة ای انزلت اللبأ وقوزی یه یا اوغلاغه آغوز امدرمك معناسنه‌در یقال البأت الشاة الولد ای ارضعته اللبأ وبرکمسه‌نك یول آزیغنی آغوز ترتیب ایلمك معناسنه‌در یقال البأ فلانا ای زوده باللبأ وياوری‌یی برکمسه الیله اناسنك ممه‌سی اوجلرینه طوتوب آغوزا مزرتمك معناسنه‌در یقال البأ الفصیل اذا شده الی رأس الخلف لیرضع اللبأ (الالتباء) افتعال وزننده قوزی واوغلاق آغوز امك معناسنه‌در یقال التبأ الجلد اذا رضع اللبأ و آغوز صاغمق معناسنه‌در یقال التبأ الشاة اذا حلب منها اللبأ (الاستلباء) بودخی اوغلاق وقوزی آغوز امك معناسنه‌در یقال استلبأ الجدی الشاة اذا رضع لبأها (التلبئه) تکمله وزننده طوار ممه‌سنه آغوز کتورمك معناسنه‌در یقال لبأت الناقة اذا وقع اللبأ فی ضرعها وهی ملبئ وتلبئه تلبیه لفظنده لغتدرکه حج ایدن کمسه لبیك اللهم لبیك دیمکدن عبارتدر یقال لبأ بالحج تلبئة بمعنی لبی تلبیة بومعناده کرچه اصل غیر مهموزدر لکن احیانا عربلر غیر مهموزی مهموزا استعمال ایدرلر حلأت السویق ورثأت المیت دیدکلری کبی

(اللباة) ثمره وزننده (واللباءة) سحابه وزننده (واللبؤة) بانك ضميله سمره وزننده (واللبأة) لامك ضميله همزه وزننده (واللبوه) لامك فتحى وكسرى وبانك سكونى وآخرده واوايله (واللبة) دعه وزننده كه مخففدر (واللبوة) واوايله سمره وزننده (و اللباة) قطاة وزننده ديشى ارسلانه دينور جمعى لبآت كلور لامك فتحى وبانك سكونيله ولبؤ كلور لامك فتحى وبانك ضمى وهمزه ايله كه مفردى لبؤه‌در سمره وزننده ولبأ كلور صرد وزننده كه مفردى لبأه‌در همزه وزننده ولبوات كلور لامك فتحى وبانك ضميله كه مفردى لبوه‌در سمره وزننده مؤلفك ترتيب جمعى تشويش اوزره‌در وكلمات مذكوره‌ده واقع هاء تأكيد تأنيث ايچوندر ناقه ونعجه كلمه‌لرنده اولان هاء كبى زيرا كلمات مذكوره ديشى ارسلانه مخصوص اولمغله كندى لفظندن مذكرى يوقدركه حتى هاء فارقه اوله (اللبوء) صبور وزننده بررجل معروف آديدر (الملابئ) ميمك فتحيله ملاقح وزننده طوغورملرى يك قريب اولان ناقه‌لره دينور يقال عشار ملابئ اذا دنى نتاجها وعشار عينك كسريله عشرانك جمعيدركه اون آيلق حملى اولان ناقه‌در وملابئ كلمه‌سنك مفردى ملبئه‌دركه ممه‌سنه آغوز كنورمش ناقه ديمكدر وضعى يك يقلشدقده اولور لكن اساسده ميمك ضميله اسم فاعل اولمق اوزره مقيددر (اللتأ) لامك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله بركسه‌نك كوكسنه اوروب اوته قاقق معناسنه‌در يقال لتأه فى صدره لتأ من الباب الثالث اذا دفعه وآتمق معناسنه‌در يقال لتأه اى رماه وجماع ايلك معناسنه‌در يقال لتأ المرأة اذا جامعها واكسلتمك نقص معناسنه‌در يقال لتأ الشئ اذا نقصه ويللتمك معناسنه در يقال لتأ الرجل اذا ضرط وحدثلك معناسنه در يقال لتأ اذا سلح وبرنسنه‌يه دقتله ديكه ديكه باقق معناسنه‌در يقال لتأ اليه اذا حدد النظر اليه وطوغورمق معناسنه‌در يقال لتأت المرأة اى ولدت (اللتئ) امير وزننده شول كسه دركه اولديغى محلدن اصلا برطرفه كتميوب ياخود خانه‌سندن چقميوب دائما موضعنه ملازم اوله يقال رجل لتئ اى لازم لموضعه كوياكه ذكر اولنان سلح معناسندندر (اللثأ) لامك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله كوپك قاب قاجاق يلامق معناسنه‌در يقال لثأ الكلب الاناء لثأ من الباب الثالث اذا ولغه (اللجأ) لامك فتحى وجيمك سكونيله (واللجأ) فتحتيله صغنمق معناسنه‌در يقال لجأ اليه لجأ ولجئ اليه لجأ من الباب الثالث والرابع اذا لاذ اليه ولجأ فتحتيله صغنه‌جق يره دينور قلعه وصرپ طاغ باشلرى كبى معقل وملاذ معناسنه ملجأ كبى كماسيذكر ولجأ برموضع آديدر وعمرو بن الاشعث التميمى نام شاعرك جدى اسميدر پدرى دكلدر نته‌كه جوهرى وهمنه مبنى پدريدر ديدى شارح ديركه جوهرينك بيانى كتاب انسابده بلاذرى بيانته مطابقدر انتهى ولجأ قوربغه‌يه دينور ضفدع معناسنه ديشيسنه لجأه دينور

هايله (الالتجاْ) افتعال وزننده بودخی صغنمق معناسنه‌در يقال التجاْ اليه اذالاذ (الالجاء) همزه‌نك كسريله بركسه‌يی برنسنه يه مضطر قلمق معناسنه‌در يقال الجاْه اليه ای اضطره وبرايشی بركسيه اسناد وتفويض ايلمك معناسنه‌در يقال الجاْ امره الی الله ای اسنده وحفظ ووقايه ايلمك معناسنه‌در يقال الجاْ فلانا ای عصمه (الملجاْ) مقصد وزننده لجاْ كبی صغنه‌جق يره دينور يقال هذا لجاْ القوم وملجاهم ای معقلهم وملاذهم (ذوالملاجی) ميمك فتحيله ملوك يمندن تبابعه اقيالندن برقيل لقبيدر وقيل قافك فتحی ويانك سكونيله ملوك تبابعه يه اطلاق اولنور فرعون مصر ونجاشیْ حبشه كبی وآنلره اذواء دخی اطلاق اولنور القابلری ذوكلمه‌سيله مصدر اولديغيچون ذويزن وذوكلاع وذوالملاجیْ كبی (التلجئة) تكمله وزننده بركسه‌يی برخصوصه قسروا كراه ايلمك يعنی زوراكی مع الكراهه ايشلتمك معناسنه‌در يقال لجاْه اليه تلجئة ای اكرهه شارح ديركه تلجئة فقهيه بوندن مأخوذدر (اللزء) لامك فتحی وزای معجمه‌نك سكونيله ويرمك اعطا معناسنه‌در يقاله لزاْه لزءا من الباب الثالث ای اعطاه وطولدرمق معناسنه‌در يقال لزء الاناء اذا ملاْه ودوه‌يه كوزل تقيد وتيمار ايلمك معناسنه‌در يقال لزء ابله ای احسن رعيتها وطوغورمق معناسنه‌در يقال لزاْته امه ای ولدته (التلزئة) تكمله وزننده ويرمك معناسنه‌در يقال لزء ابله ای احسن رعيتها (الالزاْ) همزه‌نك كسريله طولدرمق معناسنه‌در يقال الزاْ الحوض اذا ملاْه ومواشی‌يی طويورمق معناسنه‌در يقال الزاْغنمه ای اشبعها (التلزؤ) تفعل وزننده طولمق معناسنه‌در يقال ازاْ الحوض فتلزاْ ای امتلاْ (اللطاْ) لامك فتحی وطانك سكونيله (واللطؤ) قعود وزننده يره ياپشمق معناسنه‌در يقال لطاْ بالارض ولطیء لطاْ ولطوءا من الباب الثالث والرابع اذالصق بها ولطاْه كنكله اورمق علی قول ارقه يه اورمغه مخصوصدر يقال لطاْه بالعصاْ اذا ضربه اوخاص بالظهر (اللاطئة) باش ياريغی اقسامنده سمحاق اسميدر وسمحاق سينك كسريله شول يارقدركه كندی ايله باش كميكی بيننده بريوفقه دری قالمش اوله كه جراحت اول دری يه ياپشمش اولور يقال شجه اللاطئة ای السمحاق ولاطئه برنوع قرحه‌دركه انسانك بدننده چقوب مزمن وناسور اولور علی قولی اول قرحه نطاْه يعنی بوی تعبير اولنان زهرناك بوجك صوقسندن حادث اولور (اللطاْ) ظای معجمه ايله جبل وزننده آز نسنه يه دينور شیْ قليل معناسنه (اللفاْ) لامك فتحی وفانك سكونيله (واللفاء) سحاب وزننده برنسنه‌نك قبوغنی صيروب صويمق معناسنه‌در يقال لفاْ العود لفاْ ولفاء من الباب الثالث اذا قشره وكشطه واورمق معناسنه‌در يقال لفاْه اذا ضربه ورد ايلمك معناسنه‌در يقال لفاْه اذا رده وبركسه‌يی عزيمت ايلديكی سمت ووجهه‌سندن دوندرمك معناسنه‌در يقال لفاْه ای عدله عن

وجهه وفصل وغيبت ايلك معناسنه‌در يقال لفاه اى اغتابه وبركسه‌نك حق ومطلوبنى بالتمام ويرمك على قول حق ومطلوبندن آز ويرمك معناسنه‌در يقال لفأه حقه اذا اعطاه حقه كله او اقل من حقه (الالتفاء) افتعال وزننده بودخى برنسه‌نك قبوغنى صيروب صويمق معناسنه‌در يقال التفأ العود اذا قشره وكشطه (اللفأ) فتحتينله برنسنه آرتوب بقيه قالمق معناسنه در يقال لفئ الشئ لفأ من الباب الرابع اذا بقى (الالفاء) همزه‌نك كسريله ابقا ايلك معناسنه‌در يقال الفأه اى ابقاه (اللفاء) سحاب وزننده طپراغه دينور وشئ قليله دينور وبركسه‌نك حق ومطلوبندن آز اولان نسنه‌يه دينور ومنه رضى من الوفاء باللفاء وهو التراب والشئ القليل ودون الحق (اللكأ) لامك فتحى وكافك سكونيله اورمق معناسنه‌در يقال لكأه لكأ من الباب الثالث اذا ضربه وبركسه‌نك حق ومطلوبنى تماما ويرمك معناسنه‌در يقال لكأه اى اعطاه حقه كله ويره چالمق معناسنه‌در يقال لكأه اذا صرعه (اللكأ) فتحتينله بريرده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال لكئ به بالمكان لكأ من الباب الرابع اذا اقام به وبرنسنه‌دن منفك اولميوب دائما آكا ملازم اولمق معناسنه‌در يقال لكئ به اذا لزمه (التلكؤ) تفعل وزننده برماده ضمننده برعلت ايراديله عذر وبهانه ايتك معناسنه‌در يقال تلكأ عليه اذا اعتل وبرخصوصده اويالنوب بطؤ وتوقف ايتك معناسنه‌در يقال تلكأ عنه اذا ابطأ (اللمأ) لامك فتحى وميمك سكونيله برنسنه‌يه كيزلو ياخود آشكاره ال اورمق معناسنه‌در كرك اخذ وكرك حفظ ايچون اولسون يقال لمأه ولمأ عليه لمأ من الباب الثالث اذا ضرب عليه يده مجاهرة وسرا وبرنسنه‌نك مجموعنى بردن آلمق معناسنه‌در يقال لمأ الشئ اذا اخذه اجمع وبرنسنه‌يه نظر خفيف وسريع ايله نظر ايلك معناسنه‌در يقال لمأ الشئ اذا لمحه (التلمؤ) تفعل وزننده برنسنه‌يى بتون قابلايى بوريوب ستر ونهان ايلك معناسنه‌در يقال تلمأت الارض به وعليه اى اشتملت واستوت وارته وبرنسنه‌يى يالكزجه كندى نفسنه تخصيص ايلك معناسنه‌دركه تعبير عاميانه ايله قبوللنمك تعبير اولنور يقال تلمأ بما فى الجفنة اى استأثرها (الالماء) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى نهانيجه چالوب ايلتمك معناسنه‌در يقال الماً اللص على الشئ اذا ذهب به خفية وبركسه‌نك حقنى انكار ايتك معناسنه‌در يقال الماً على حق اذا جحده ودواب ومواشى بريرى بالجمله نباتنى اوتلامغله كل باشكى بوش وآچق قومق معناسنه‌در يقال الماًت الدواب المكان اذا تركته صعيدا خاليا وبرنسنه‌يى قاپلامق احاطه واشتمال معناسنه‌در يقال الماً عليه اذا اشتمل عندالبعض اكر باء حرفيله متعدى اولور ايسه برنسنه‌يى كيزلوجه آلوب كوتورمك معناسنه اولور واكر على حرفيله متعدى اولور ايسه قاپلامق اشتمال معناسنه اولور فيقال ذهب ثوبى فمادرى من الماً به اى من ذهب به خفية ويقال الماً عليه اى

اشتمل

اشتمل وبركسه برنسنه‌نك مجموعنى كندى نفسنه تخصيص ايلمك معناسنه‌در يقال المأبما
فى الجفنة اى استأثر به (الالتماء) افتعال وزننده بو دخى برنسنه‌يى يالكزجه باشلو
باشنه تخصيص ايدنمك معناسنه‌در يقال التمأبما فى الجفنة اى استأثرولون متغير اولمق
معناسنه‌در يقال التمىء لون الرجل على بناء المجهول اذا تغير (الملؤة) ميم ثانيه‌نك ضميله
شول يردركه آنده مطلقا نسنه اخذ اولنور اوله وبولمأ ماده‌سندن اسم مكاندر وصيادك
آو اخذ ايتدكلرى آغه وطوره دينور شبكه معناسنه (اللاءة) لاغه وزننده عبس
قبيله‌سنه مخصوص برصو آديدر (اللوءة) سوءة وزننده ومرادفيدركه نامحرم اولان عضوه
وفاحش نسنه‌يه دينوركه ارد يرى تعبير اولنور يقال وارى لوءته اى سوءته
(التلهلؤ) تزلزل وزننده برنسنه‌دن قورقغله چنليوب كيرو دونمك معناسنه‌در يقال
تلهلأ الرجل اى نكص وجبن (اللياء) كتاب وزننده برنوع مأكول دانه اسميدركه
نخوده شبيه وبغايت بياض اولور نهايه‌ده حجاز ديارنه تخصيص اولنمشدر (الالياء)
همزه‌نك كسريله اويالنوب بطائت ايلمك معناسنه‌در يقال اليأت الناقة اذا ابطأت
﴿ فصل الميم ﴾ (المامأة) زلزله وزننده قيون وكيك مقوله‌سى متصل مىء مىء ديو
ملءمك معناسنه‌در يقال مأمأت الشاة والظبية اذا واصلت صوتها فقالت مىء مىء بالكسر
وسكون الهمزة (المتأ) ميمك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله اورمق معناسنه‌در يقال
متأه بالعصا متأ من الباب الثالث اذا ضربه بها وبرنسنه‌يى چكوب اوزاتمق معناسنه‌در
يقال متأ الحبل اذا مده (المروءة) ضمتينله آدملك وانسانيت ومردانكى معناسنه‌دركه
كنديدن مأمول اولان كار وخصلت حسنه‌يى اجرا ايلكدن عبارتدر بو معناده اسم
اولور و مصدر اولوركه انسانيتلو مردانه اولمق معناسنه يقال مرؤ الرجل
مروءة من الباب الخامس اذا صار ذا انسانية و يقال به مروءة اى انسانية شارح
ديركه همزه‌يى واوه قلب وادغامله مروه دخى جائزدر انتهى (التمرؤ) تفعل وزننده
فى ذاته جوهر مروتدن مايه‌سز ايكن تكلفله مروت كوستورمك معناسنه‌در يقال
تمرأ فلان اذا تكلف المروءة و سرزنش و تعيير و تعييب ايدرك بركسه‌دن مروت
وانسانيت طلبنده اولمق معناسنه‌در يقال تمرأ بالقوم اذا طلب المروءة بنقصهم وعيبهم
(المرآءة) كرامه وزننده اكل و شرب اولنان نسنه سكيجى وسايغ وكوار اولمق
معناسنه‌در يقال مَرؤ الطعام ومرئ مراءة من الباب الخامس والثالث والرابع اذا
صار مريئا و يقال هنأنى الطعام و مرأنى يعنى طعام خوشكوار اولمغله معده‌ده
چابك هضم اولوب مزاجه بغايت يرادى و اكر اتباع وجهيله ذكر اولنميوب
يالكزجه ذكر اولنور ايسه امرأنى دينور افعال بابندن ومراءه كذلك كرامه وزننده
بيرك هواسى خوش اولوب مزاجه يرار اولمق معناسنه‌در يقال مرؤت الارض
مراءة من الباب الخامس اذا حسن هواها (المرأة) تمره وزننده اسمدر طعام

وشرابك سكيجيلك حالتنه دينور (المرئ) امير وزننده مرؤتلو و انسانيتلو اولان آدمه دينور يقال رجل مرئ اى ذومروّة وانسانية وهضمى آسان اولان سكيجى و كوار طعام وشرابه دينور يقال طعام مرئ هنئ اى حميد المغبة بين المرأة ومزاجه موافق وجسبان اولان نسنه‌يه دينور ومنه يقال كلأ مرى اى غير وخيم يعنى طوارك مزاجنه يارار چاير در ومرئ بوغازده براوجى جكره متصل يوله دينور كه آندن طعام و شراب معده‌يه واصل اولور بوغازه ملاصق و معده‌نك وقورساغك باشيدر بوغازده ايكى يول اولور بريسى قصبه رئه‌دركه بوغوملى‌اولور بوغورتلق و خرطلق تعبير اولنور بو نفس مجراسيدر و بريسى مرئ دركه قزل أويكن وقزل اوكلك تعبير اولنور بوطعام وشراب مجراسيدر هضم محلى اولمغله‌مرئ اطلاق اولندى ومرئ لفظنك جمعى امرئه كلور افعله وزننده ومرء كلور سرير وسرر كبى (المريئة) سفينه وزننده هواسى خوش اولمغله مزاجه اويغون اولان ارضه دينور يقال ارض مريئة اى حسن الهواء (المرء) ميمك حركات ثلاثى و رانك سكونيله مطلقا انسان معناسنه‌دركه آدم ديمك اولور على قول ار كشى‌يه دينور رجل ومرد معناسنه بونك لفظندن جمعى يوقدر بلكه جمعى رجال در بعضلردن جمعى مرؤن كلديكى منقولدر مؤنثنده مرأة دينور هايله كه خاتون ديمكدر فارسيده زن مرادفيدر وتخفيف قياسيله تخفيف اولنوب مره دخى ديرلر ترك همزه وفتح را ايله واولنه همزهٔ وصل ادخاليله امرأة دخى دينور وهمزهٔ وصله مقرون اولنه حرف تعريف ادخاليله الامرأة دخى محكيدر كذلك مرء لفظنك اولنه همزهٔ وصل ادخاليله امرء دخى دينور وبونده اوچ لغت واردر برى دائما يعنى رفع ونصب وجر حالتلرنده رانك مفتوح اولمسيدر ثانى على كل حال رانك ضمه‌سيدر ثالث على كل حال معرب اولمقدر يعنى راء حرف اخير اولان همزه‌يه تبعيتله حالت رفعده مرفوع وحالت نصبده منصوب وحالت جرده مجرور اولمقدر وتقول هذا امرؤ ومرء بالرفع ورأيت امرء ومرءا بالنصب ومررت بامرء وبمرء معربا من مكانين بوراده مرء لفظى اتباعا ذكر اولنمشدر ومرء سباعدن قورده دينور ذئب معناسنه (المرء) ميمك فتحى و رانك سكونيله اكل طعام ايلمك معناسنه‌در يقال مره الرجل مرء من الباب الثالث اذا طعم وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال مرأ المرأة اذا جامعها (المرأ) فتحتينله بر كشى هيئت وقيافتده ووضع وحركتده ياخود تكلمده قاريجه اولمق معناسنه‌در قيز سعيد و طوطى سبع كبى يقال مرئ الرجل مرءا من الباب الرابع اذا صار كالمرأة هيئة اوحديثا اى كلاما (مرأة) مسعاة وزننده يمنده واقع مأرب نام بلده اسميدر (مرأه) حمزه وزننده بر موضعدر هشام المرئى المحدث اورايه منسوبدر وامرء القيس ماده‌سى سين بابنده ذكر اولنور ان شاءالله تعالى (المسأ) ميمك فتحى

و سینك سكونیله (والمسوء) قعود وزننده ماجن ولاابالی وبكتاشی مشرب اولمق
معناسنه‌در یقال مسأ الرجل مسأ ومسوءا من الباب الثالث اذا مجن ودائما یولك
اورته‌سنده كیتمك معناسنه‌در یقال مسأ الطریق اذا ركب وسطه ای مشی فی وسطه
ومیانهٔ ناسه فتنه وشقاق القاسیله فساده ویرمك معناسنه‌در یقال مسأ بین القوم
ای افسد وكیجكمك معناسنه‌در یقال مسأ الرجل اذا ابطأ والداتمق ورنك ودوباره
ایلك معناسنه در یقال مسأ فلانا اذا خدعه وبر نسنه‌یی ادمان و اعتیاد ایلك
معناسنه‌در یقال مسأ علی الشیء اذا مرن علیه وبوربجی اداده عوق وتأخیر ایلك
معناسنه‌در یقال مسأ حقه ای انسأه و تنجره‌نك غلیاننی تسكین ایلك معناسنه‌در
یقال مسأ القدر ای فثأها وبرنسنه‌یی یومشدوب سهل وملایم ایلك معناسنه‌در یقال
مسأ الرجل بالقول اذا لینه وبوخصاتصدن دكلدر (الامساء) همزه‌نك كسریله ناس
بیننده شورش واختلال القاسیله افساد ایلك معناسنه‌در یقال امسأ بین القوم ای
افسد (التمسؤ) تفسوء وزننده و مرادفیدركه برنسنه یپریوب اسكیمكله یا چوریمكله
صاپر صاپر دوكلك معناسنه در یقال تمسأ الثوب بمعنی تفسأ (المسء) میمك فتحی
وسینك سكونیله یولك اورته‌سنه دینور یقال ركب مسء الطریق اذا مشی فی وسطه
(المطأ) میمك فتحی وطانك سكونیله جماع ایلك معناسنه در یقال مطأ المرأة مطأ
من الباب الثالث اذا جامعها (الماقیء) ناصروزننده (والموقیء) محسن وزننده مؤخر
العین معناسنه‌دركه كوزك قولاق طرفندن اولان كوشه‌سیدر كوزك قویرغی تعبیر
اولنور علی قول مقدم العین معناسنه‌دركه كوزك برون جانبنده اولان كوشه‌سیدر
كوزك پیكاری تعبیر اولنور بو ماده‌نك محل ذكری بو مقام ایكن جوهری وهمنه
مبنی قاف بابنده ثبت ایلمشدر و ینه غرائبندندركه مؤلف بو ماده‌یی بعض علاوه ایله
باب مرقومده من غیر تنبه رسم و اشباع ایلمشدر (الملأ) میمك فتحی ولامك
سكونیله (والملأة) هایله (والملأة) میمك كسریله طولدرمق معناسنه‌در یقال
ملأ الاناء ملأ وملأة وملأة من الباب الثالث اذا جعله ملآن وطولمق معناسنه‌در
یقال ملیء الاناء ملاءا من الباب الرابع وبركمسیه مظاهرت ومعاونت ایلك معناسنه
استعمال اولنور یقال ملأه علی الامر اذا ساعده وشایعه ای اعانه وقواه (التملئة)
تفعله وزننده یك طولدرمق معناسنه‌در یقال ملأه تملئة وكمانكش قوریلان یایی
پك چكمك معناسنه‌دركه یایی طولدرمق تعبیر اولنور یقال ملأ فی قوسه اذا اغرق
(الامتلاء) افتعال وزننده بر نسنه كركی كبی طولمق معناسنه‌در یقال ملأه تملئة
فامتلأ (التملؤ) تفعل وزننده امتلاء معناسنه در (الملئة) میمك كسریله بناء
نوعدركه حالت وهیئت معناسنی متضمندر آندن طولش ایله تعبیر اولنور یقال انه
لحسن الملئة لا التملؤلان المقصود الهیئة مؤلف بومعنایی تكرار ایلمشدر وملأه مصدر

اولور نته‌كه ذكر اولندی و تخمه وامتلا اولوب معده فاسد اولمق حالتنه دینور
يقال اخذته الملأة ای الكظة (الملآن) عطشان وزننده صفتدر طلونسنه‌یه دینور
مؤنثنده ملأى دینور عطشى وزننده و ملآنه دینور سكرانه وزننده جمعی ملاء
كلور عطاش وزننده شارح دیركه بوندن مملؤ صیغه‌سی نادر در بعضا همزه‌سنی
واوه قلب وادغامله مملو دخی دیرلر (الملاءة) میمك ضمی والفك مدیله (والملاء)
غراب وزننده (والملئة) متعه وزننده امتلاء معده‌دن ناشی حادث اولان زكام علتنه
اوغرامش كشی‌یه دینور يقال ملئ فلان علی بناء المجهول وملؤ ملاءة من الباب
الخامس واملأه الله فهو مملوء ای مزكوم من الامتلاء وهذا نادر یعنی افعال بابنك
اسم مفعولی قیاس اوزره مكرم وزننده اولمقدر لكن بوقیاسه مخالف اوله‌رق وارد
اولمشدر لكن ثلاثیدن خصوصا مجهولدن دخی وارد اولمغله مملوء انلردن اسم مفعول
اولور بوصورتده مؤلفك كلامنده اضطراب اولدیغی بی ارتیابدر (الاملاء) همزه‌نك
كسریله بركسه‌یی ذكر اولنان زكام علتنه مبتلا قلمق معناسنه‌در يقال املأه الله ای ازكمه
فهو مملوء كما ذكر ویایی پك چكوب طولدرمق معناسنه‌در يقال املأ فی قوسه ای
اغرق فی النزع (الملأ) جبل وزننده تشاور ومشورت معناسنه‌در امتلاء جماعت
ملابسه‌سیله وبرقومك علیه واشرافنه یعنی كبارنه واجله واعیانه ووجوهنه اطلاق
اولنور مسئول ومأمول اولان احسان و معروف ورأی وتدبیر مقوله‌سی حالاتله
مملو اولدقلری مناسبتیله یاخود عظمت وشان وشوكت وخدم وحشم ایله عیون
وصدورناسی طولدردقلری علاقه‌سیله اطلاق اولنمشدر وملأ جماعته اطلاق اولنور
وحرص وطمع وظن وكمان معنالرینه استعمال اولنور ووجاهت و سكه صورت
وجمعیت صاحبی كروه انسانی‌یه اطلاق اولنور وخوی وخلق معناسنه استعمال
اولنور حوصلهٔ سرشت وفطرتده كویاكه مملو اولدیغنه مبنیدر جمعی املأ كلور
خبر واخبار كبی ومنه الحدیث [احسنوا املاءكم] ای خلافكم (الملأ) غراب
وزننده سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنه جنابلرینك قلجی اسمیدر (الملاءة) میمك
ضمیله عجاله وزننده سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلرینك ام المرتجز ایله
مكتنیه اولان فرسلری اسمیدر و ملاءه ریطه معناسنه‌دركه خاتونلرك بوروندكلری
چاردر بر اندن یا ایكی اندن ایدوب تمام وجودلرنی بوریوب اورتنورلر جمعی ملاء
كلور هاسز (الملاء) كتاب وزننده (والاملئاء) همزه‌تیله انصباء وزننده (والملئاء)
كبراء وزننده متمول قدرت و یسار و ثروت صاحبلری اغنیایه علی قول حسنوا
القضاء یعنی حسب الاقتضاء دین ایتدكده داینلره وسائر طالب ومتقاضیلرینه تأخیر
و تعویق ایلیوب دین و مطلوبلرنی ادا ایدر اولان اغنیایه اطلاق اولنور بونلرك
مفردی ملیءدر كویاكه هر بری مال ایله ملآنلردر يقال هو ملیء ای غنی متمول

اوحسن

او حسن القضاء (الملاءة) كرامه وزننده (والملاء) سحاب وزننده كه بو ابن كراعدن منقولدر بركسه ملئ يعنى ذكر اولنان اغنيادن اولمق معناسنه در يقال ملأ الرجل وملؤ ملاءة وملاءا من الباب الثالث والخامس اذا صار مليئا (الاستملاء) بركسه دينني ذكر اولنان اغنياء ذمتنده قلمق معناسنه در يقال استملاء فى الدين اذا جعل دينه فى ملئاء (الملاءة) متعه وزننده شول سستلك وطولغونلق عارضه سنه دينوركه دوه قسمنه عارض اولور سير كثير عقبنده وافر مدت بغلنوب طورمقدن ناشى حادث اولور كذلك آت وسائر حيواناته دخى عارض اولور زيرا آرالقده كزدرمكه محتاجدر كه بغلو طورمغله اياقلرينه اندروب و مزاجلرينه شيشكنلك تحدث ايدر يقال بالبعير ملأة اى رهل من طول الحبس بعد السير (المملاءة) مفاعله وزننده معاونت ومظاهرت معناسنه در يقال مالأه مملاءة اذا ساعده وشايعه (التمالوء) تفاعل وزننده بركمك اجتماع معناسنه در يقال تمالأ القوم عليه اذا اجتمعوا (الملء) ميمك كسريله طلو قابك آلديغى مقداره دينوركه طلوسى تعبير اولنور تثنيه سنده ملأن وجمعنده املاء دينور مثلا اعطه ملء الاناء ديرلر اكا شوقابك طلوسنى وير ديمكدر وملأيه ديرلر ايكى طلوسنى وثلاثة املائه ديرلر اوچ طلوسنى وير ديمكدر (المملئ) محسن وزننده شول ديشى قيونه دينوركه قارنى صو ايله ياخود دول يتاغى تعبير اولنان دريلر ايله طلو وشيشكن اولمغله كورنلر كبه قياس ايليه (المنيئة) نونله فعيله وزننده شول درى يه دينوركه ابتدا دباغت اولنمش اوله كه هنوز خام وناتمام اولور زيرا دباغ درى يى اوچ مرتبه دباغت ايدر ابتدا امرده دباغت اولنان منيئه دينور ايكنجى دفعه دباغت اولنان افيق دينور بعده كاملنى بولمغله اديم دينوركه ميشين ياسختيان ياكون اوله جقدر ومنيئه دباغت اولنه جق موضعه دينور مدبغه معناسنه دركه دباغخانه تعبير اولنور ابو على الفارسى اشبو منيئه لفظنى نئ ماده سندن مأخوذ مفعله در ديدى لكن بو قولنى ذكر آتى منأ يمنأ ماده سى ابا ايدر ونئ چيك اته دينور (الممنأة) مزرعه وزننده طپراغى سياه يره دينور ارض سوداء معناسنه (المنأ) ميمك فتحى ونونك سكونيله درى يى دباغ اباشته يه اصلدوب بصمق معناسنه در يقال منأ الجلد منأ من الباب الثالث اذا نقعه فى الدباغ (المواء) ميمك ضمى وهمزه تينله غراب وزننده كدى ماولمق معناسنه در يقال ماء السنور يموء مواءا اذا صاح (المؤمؤ) ميمك فتحيله معوع وزننده چوق ماولين كدى يه دينور شارح ديركه اشبو مؤؤ كلمه سى اسم مفعول عنواننده وارد اولان شواذدندر (المائئة) همزه تينله (والمائيه) يانك تشديدله وتخفيفى دخى جائزدر كدى يه اطلاق اولنور سنور معناسنه در (الامواء)

همزه‌نك كسريله كدى كبى ماولمق معناسنه‌در يقال اموأ الرجل اذا صاح صياح السنور

﴿ فصل النون ﴾ (النأنأة) زلزله وزننده بركسه‌نك غداسنى خوب ايتمك يعنى دائما اكا خوش ولطيف اغذيه يدرمك معناسنه‌در يقال نأنأه نأنأة اذا احسن غداءه وبركسه‌يى بر نسنه‌دن كف و منع ايلمك معناسنه‌در يقال نأنأه اى كفه و كوشك وسست وضعيف اولمق معناسنه‌در يقال نأنأ فى الرأى اذا ضعف فيه ولم يبرمه اى لم يحكمه وبر نسنه‌دن عاجز وقاصر اولمق معناسنه‌در يقال نأنأ عنه اذا قصر وعجز عنه (التنأنؤ) تزلزل وزننده بودخى سست وضعيف اولمق و عاجز و قاصر اولمق معنالرينه‌در يقال تنأنأ الرجل فى الرأى اذا ضعف و يقال تنأنأ عنه اذا عجز وقصر (المنانأة) مفاعله وزننده بودخى ضعيف وكوشك اولمق معناسنه‌در مؤلف بونى كرچه نأنأ فى الرأى نأنأة ومنانأة عبارتيله مصدر ثانى اولمق اوزره رسم ايدوب لكن اكتفايه حمل ايله افراز اولندى انجق بومقوله خلاف قياس اوزره مصادر وقوعى صكره‌دن ملحوظ اولديغندن بنه مصدر ثانى اولمق غالبدر مثلا افعال بابندن آذى ماده‌سنك مصدرى اذا و تفعيلدن قبل ماده‌سنك مصدرى تقبل كلديكى كبى (النأنأ) فدفد وزننده حدقۀ چشمنى چرخ كبى چوق دونديرن كشى يه دينور وقورقق وعاجز وقاصر كشى يه دينور (النأناء) سلسال وزننده (والنونوء) عصفور وزننده (والمنأنأ) معنعن وزننده بونلرده اللدن ايش كلمين قورقق و عاجز وقاصر كمسه‌يه دينور (النبأ) نونك وبانك فتحيله خبر و پيام معناسنه‌در جمعى انباء كلور خبر واخبار كبى تقول اتانى نبأ اى خبر (الانباء) همزه‌نك كسريله خبر ويرمك معناسنه‌در يقال انبأه اياه وبه اى اخبره واوق نشانى نه ياروب قوپارمق ونه اوته‌سنه ايشليوب چكمك معناسنه‌در يقال رمى السهم فانبأ اى لم يشرم ولم يخدش اولم ينفذ ظاهرا معتل اولان نبو ماده‌سنده لغتدر (التنبئة) تكمله وزننده (والتنبىء) تكميل وزننده بودخى خبر ويرمك معناسنه‌در يقال نبأه تنبئة وتنبيئا بمعنى انبأه مؤلف بوراده نبأ ماده‌سنى خبر وخبر ماده‌سنى نبأ ايله تعريف ايلدى لكن بصائرده بيانه كوره نبأ فى الاصل شول خبردركه فائدۀ عظيمه صاحبى اولوب وكنديسيله علم ياخود غلبۀ ظن حاصل اوله اشبو اشياء ثلاثه مفهومنك اركانلريدر پس نبأ اطلاق اولنان خبرك حق شائبۀ كذبدن معرا اولمقدر تواتر وخبر الهى وخبر نبوى كبى ونبأ وجه مذكور اوزره خبر معناسنى متضمن اولديغيچون انبأته بكذا ديرلر اخبرته معناسنه و علم معناسنى متضمن اولديغيچون انبأته كذا ديرلر اعلمته معناسنه (الاستنباء) خبر صورشدرمق وخبر اراشدرمق معناسنه‌در يقال استنبأ النبأ اى بحث عنه (المنابأة) مفاعله وزننده خبرلشمك

معناسنه‌دركه ایكی كمسه بری برینه خبر و یرمكدن عبارتدر یقال نابأه منابأة
ای انبأ كل منهما صاحبه وبرقومك جوارنی ترك ایله آنلردن مفارقت و مباعدت
ایلمك معناسنه‌در یقال نابأ القوم اذا ترك جوارهم وتباعد منهم (النبیء) همزه ایله
امیر وزننده پیغمبر معناسنه‌در كه مخبر عن الله تعالی اولان ذات شریفدر بونده
مختار اولان همزه‌سز اولمقدر جمعی انبیاء كلور انصباء وزننده و نبآء كلور كرماء
وزننده ونبیئون كلوركه جمع مذكر سالمدر شارح دیركه نبیء كلمه‌سی فعیل بمعنی
مفعل‌در نذیر منذر معناسنه والیم مولم معناسنه اولدیغی كبی و اهل مكه‌دن ماعدا
عرب همزه‌نك تركیله استعمال ایدرلر یعنی اصل مهموز ایكن ترك ایدرلر وعندالبعض
ارتفاع معناسنه اولان نباوتدن مأخوذدر وراغبك مفرداتده بیاننه كوره بغیر همز
نبی مهموزدن ابلغدر حتی نهایه‌ده بو رسمه مرسومدركه وفی الحدیث [ان رجلا
قال له علیه السلام یانبیء الله فقال لاتنبر باسمی فانما انا نبی الله] وجه مذكور
اوزره اهل مكه همزه ایله تلفظ ایلدكلرندن رجل مرقوم دخی اكا رعایتله اویلجه
تلفظ ایلدی نته‌كه ذریه وبریه وخابیه كلمه‌لرنده دخی همزه‌یی ترك ایلدیلر لكن اصل
قریش لغتی همزه‌سزدر نته‌كه عنقریب مؤلف دخی ذكر ایدر انتهی (النبوءة)
ضمتینله آندن اسمدر پیغمبرلك معناسنه‌در (التنبؤ) تفعل وزننده نبوت كاذبه
ادعا ایلمك معناسنه‌در مسیلمهٔ كذابك ادعاسی كبی یقال تنبأ الرجل اذا ادعی
النبوة (المتنبیء) آندن اسم فاعلدر نبوت كاذبه مدعیسی اولانه دینور نته‌كه شاعر
مشهور صاحب دیوان ابو الطیب احمد بن الحسین الكندی ارض سماوه‌ده بنی
كلب قبیله‌سنه واروب ابتدا نسبی امام حسن رضی الله عنه سلسله‌سندن اولدیغی
دعوا ایدوب بعده نبوت ادعاسنه دوشمكله متنبی اطلاق ایلدیلر بعده دمشق
شامده بوقباحتنه جم غفیر شهادت ایتمرله اخذ وبر مدت حبس اولندقدنصكره
تائب ومستغفر اولمغله اطلاق اولنمشدر (النبأ) نونك فتحی وبانك سكونیله (والنبوء)
قعود وزننده یوكسك اولمق ویوكسلمك علو وارتفاع معناسنه‌در یقال نبأ الشیء
نبأ ونبوءا من الباب الثالث اذا ارتفع وبركمسه اوزره ناكهانی چقه كلمك معناسنه‌در
یقال نبأ علی القوم اذا طلع علیهم و بر ولایتدن چقوب آخر ولایته وارمق
معناسنه‌در یقال نبأ من ارض الی ارض اذا خرج بو معنایه مبنی اولمق اوزره
براعرابی رسول اكرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه یانبیء الله دیدی همزه ایله كه
مرادی مكه‌دن مدینه‌یه خارج اولان ذات دیمكدر حضرت رسول الله مزبورك
بوتعبیرنی انكار ایدوب لاتنبر باسمی فانما انا نبی الله بیوردیلركه بلا همز تشدید
یایله‌در لاتنبر كلمه‌سی نبردن نهی حاضردر ونبر برحرفی مهموز ایلمك معناسنه اولمغله
بنم اسمی همزلنده اولان نبی لفظنی همزه ایله تكلم ایله دیمك اولور شارح دیركه

كرچه اعرابينك مرادى بنه پيغمبر ديمك ايدى لكن قريش لغتندن اولمديغيچون انكار بيورلمشدر انتهى (النئ) امير وزننده نبأ كلمه‌سندن فعيلدر نته‌كه ذكر اولندى ونبئ آچق و جاده يوله دينور كه شاهراه تعبير اولنور و شول مرتفع يره دينوركه دوز اولميوب چاقر چقور واكرى بوكرى اوله ومنه الحديث [لاتصلوا على النبئ] اى المكان المرتفع المحدودب (النابئ) ناصر وزننده بو دخى دوز اولميوب اشاغيلى يوكسكلى مرتفع يره دينور (النبأة) تمره وزننده يابجه سسه دينور صوت خفى معناسنه على قول كوپك آوازنه دينور (النبأ) نونك فتحى و بانك سكونيله يابجه سسلنمك ياخود كوپك اورمك معناسنه‌در يقال نبأ نبأ من الباب الثالث اى صات خفيا اوهو صوت الكلاب (النبيئة) نونك ضميله جهينه وزننده ابن الاسود العذرى اسميدر ونبيئه نبوتك مصغريدر ومنه قول العرب كانت نبيئة مسيلمة نبيئة سوء تصغيرى تحقير ايچوندر (النبئ) نبيع وزننده بو دخى كلمة تصغيردركه نبئ كلمه‌سندن مصغردر پيغمبرجك ديمكدركه تحقيره مبنيدر ومنه قول العرب كان مسيلمة نبئ سوء بنية تصغيرى وجه مذكور اوزره بنا ايلك نبئ لفظنى كرماء وزننده نباء اوزره جمعلنديرن مذهبه كوره در زيرا بو صورتده تصغيرى همزه ايله اولور فاما انبياء اوزره جمعلنديرن مذهبه كوره تصغيرى نبى اولور همزه‌سز يعنى جمعده همزه‌يى التزام ايدن تصغيرده دخى التزام ايدر وجمعده ترك ايدن تصغيرده دخى ترك ايدر جوهرى على الاطلاق ذكر ايلمكله خطا ايلمشدر شارح ديركه جوهرى يالكز مهموزك تصغيرينه تعرض ايلمكله خطادن محفوظدر انتهى (النتأ) نونك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله (والنتوء) قعود وزننده برنسنه يوقارى طومالوب شيشوب قالقمق معناسنه‌دركه تومك وسومك وطوملق تعبير اولنور بدنده چقان سيويلجه وچبان وبردن هنوز طپراغى سلكوب چقمق اوزره اولان نبات كبى يقال نتأ الشئ نتأ ونتوءا اذا انتبر وانتفخ و ارتفع و بركمسه‌اوزره آنسزين چقه كلمك معناسنه‌در يقال نتأ على القوم اذا طلع عليهم و ياره شيشوب قبارمق معناسنه‌در يقال نتأت القرحة اذاورمت وقيز يااوغلان بالغ اولمق معناسنه‌در يقال نتأت الجارية اى بلغت وبرنسنه موضعندن خروج ايلمك معناسنه‌در شويله‌كه هنوز اول موضعندن منفصل اولمامش اوله‌كه هنوز قباروب قالقمش اوله كوچك قيز ممه‌سى كبى يقال نتأ الشئ اذا خرج من موضعه من غير ان يبين اى ينفصل (الانتتاء) افتعال وزننده بو دخى بر نسنه تومو ب طوملمق معناسنه‌در يقال انتتأ الشئ اى انبرى وارتفع (انتاءة) نونك ضميله همزه وزننده بنى عيله يوردنده بر صو آديدر على قول بنى عطارد جماعتنه مخصوص بر خرمالق اسميدر (النجأ) نونك فتحى وجيمك سكونيله كوزد كورمك معناسنه‌دركه اكثرى مادة كامله‌يه اصابت ايدر

يقال

يقال نجأه نجأ من الباب الثالث اذا اصابه بالعين (الانتجاء) افتعال وزننده (والتنجؤ) تفعل وزننده نجأ معناسنه‌در يقال انتجأه و تنجأه بمعنى نجأه (النجؤ) ندس وزننده (والنجوء) صبور وزننده (والنجیء) امير وزننده كوزی دكن بد نظر كشی‌يه دينور يقال فلان نجؤ العين ونجوءها ونجئها ونجيئها اى خبيث العين شديد الاصابة بها (النجأة) تمره وزننده سائلك كورديكی نسنه‌يه تعلق ايدن اشتها وشهوتنه دينوركه اكا شدت نظری مستلزمدر ومنه الحديث [ردوا نجأة السائل باللقمة] ای شهوته (الندأ) نونك فتحی ودالك سكونيله بر نسنه‌يی كريه كوروب ايكرنمك معناسنه‌در يقال ندأ الشیء ندأ من الباب الثالث اذا كرهه وعندالبعض بو معناده ندأ كلمه‌سی لفظندن محرفدر كه بای موحده وذال معجمه ايله‌در جوهری بو بابده وهم ايلمشدر لكن بو قبيل كلامنه مبنی اولمغله جوهری وهمدن مصوندر وندأ ات واتمك مقوله‌سنی بشمك ايچون آتش‌قورينه القا ايلك ياخود آتشه كومك معناسنه‌در يقال ندأ اللحم ندءا اذا القاه فی النار او دفنه فيها وقورقمق وقورقو ويرمك معناسنه‌در يقال ندأ فلانا اذا خوفه وذعره وبر نسنه‌يی يره اورمق معناسنه‌در يقال ندأه اذا ضرب به الارض وبر نسنه اوزره ناكهانی چقه كلمك معناسنه‌در يقال ندأ عليهم اذا طلع و كول بصدی يا بوغاچه پاپمق معناسنه‌در يقال ندأ الملة اذا عملها (الندأة) نونك فتحی وضمی ودالك سكونيله مال كثيره دينور وعلايم سماويه غلطی الكم صاغمه تعبير اولنان دائره هوائيه‌يه دينور واخشامدن مقدمجه كونش غروبنه قدر ياخود فجردن شمسك طلوعنه قدر سحاب افقده اولان قرمزيلغه دينور و كونش و آی آغيلرينه دينور ونده‌ه نونك ضميله لجده اولان شول انجه و آق طريقه‌يه دينوركه سكيردن تل تل اوزون اوزون اولوب لجك لوننه مخالف اولور و آت قسمنك كوبكندن يوقری اللرينه قريب اولان عضونه دينور ودرجه معناسنه‌در ودرجه دالك ضميله شول مجاوره‌دن دورلمش قونداقدر كه چقن ولدی هلاك اولمش ناقه‌يه بر آخر ناقه‌نك ولدنی ياقوب امزرتمك مراد ايلسه‌لر اول ناقه‌نك كوزلرنی وبورننی بند ايلدكدنصكره فرجنه اول قونداغی ادخال و بر قاچ كون اول حال اوزره ترك واهمال ايدرلر پس آنی طوغريجی ناقه بوروسی كبی بوروطوتار آندنصكره يوزندن اول باغی چوزوب وفرجندن اول قونداغی چيقاررلر اول اثناده اول ولدی كتوروب عرض ايدرلر شمدی طوغمش ولدی ظنيله امزرمكه باشليوب من بعد اكا ميل وحنين ايدر ونده‌ه بلوك بلوك نبات قطعه‌لرندن برقطعه‌يه دينور جمعی ندأ كاور نونك ضمی ودالك فتحيله (الندءة) نونك ضميله همزه وزننده نده‌ه ايله معنای اخيرده مرادفدر (الندیء) كتف وزننده الكم صاغميه دينور قوس قزح معناسنه وكونش غروبنه قدر علی قول طلوعنه قدر سحاب افقده اولان قزيللغه دينور

(النودءة) حوقله وزننده بثك معناسنه‌در يقال نوداْ البعير نوداْة اذا عدا (النزء)
نونك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله شر و فتنه القاسيله ميانه ناسى فساد و اختلاله
ويرمك وبرى برينه دوشورمك معناسنه‌در يقال نزأ بين القوم نزأ من الباب
الثالث اذا حرش وافسد وبرنسنه اوزره حمله وهجوم ايلمك معناسنه‌در يقال نزأ
عليهم اذا حمل وبركمسه‌يى برنسنه يابر فعل اوزره حمل و سوق ايدوب آكا باعث
اولمق معناسنه‌در يقال نزأ فلانا عليه اى حمله وبركمسه‌يى برنسنه‌دن رد وصرف ايلمك
معناسنه‌در يقال نزأه عن كذا اى رده وبرنسنه‌يه پك حريص ودوشكون اولمق
معناسنه‌در ومنه المثل * انك لاتدرى علام ينزء هرمك * اى بم يولع عقلك ونفسك
والام تؤول حالك بركمسه فى الاصل بر خصلت اوزره اولوب آندن تلون و تحول
ايلدكده سن اكا تعريض طريقيله كندى نفسكه خطاب ايدرك مثل مزبورى ايراد
ايدرسن حاصل معنا بى يادكار نفس و عقلك نه شيئه مائل وند شيوه‌يه حريص
ومتهالك اولوب واوله‌جغنى سنده بيلميورسك طريقهٔ واحده اوزره ثابت اولميوب
بلبل كبى دالدن داله قونوب نقش بوقلمون صفت هربار رنكدن رنكه كيرمكده‌سن
ديمكدر كلام مزبورده واقع ينزء كلمه‌سى مجهول بنيه‌سيله‌در وشارحك بيانه كوره
هرم نفس وعقل معناسنه‌در وعلام كلمه‌سنده ميم مفتوحه ماء استفهاميه‌دن مخففدر
الام وبم كلمه‌لرى دخى اويله‌جه‌در وامثال ميدانى بيانه كوره مثل مزبور بركمسه
پير و سالخورده اولوب عنه عروضيله كنديدن شترو كربه وحركت وهرزه وهذيان
كلمات صدور ايتدكده ضرب اولنور (المنزوء) اسم مفعول بنيه‌سيله برنسنه‌يه
بغايت دوشكون حريص اولان كشى‌يه دينور يقال هومنزوٴبه اى مولع (النسأ)
نونك فتحى وسينك سكونيله زجر وعنفله طوار سورمك معناسنه‌در يقال نسأ الدابة
نسأ من الباب الثالث اذا زجرها وساقها وبرنسنه‌يى تأخير ايلمك معناسنه‌در بونك
مصدرى منسأه دخى كلور يقال نسأ الشئ نسأ ومنسأة اذا اخره وبرنسنه‌يى كوزه‌دوب
حفظ وحراست ايلمك معناسنه‌در يقال نسأه اى كلاٴه ودوه‌يى حوضه وارمقدن
منع ودفع ايلمك معناسنه‌در يقال نسأ البعير اذا دفعه عن الحوض وبرنسنه‌يى بر
شيئه قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال نسأ اللبن اذا خلطه به وآهو ياوريسنى
طوغوردقدنصكره يلامق معناسنه‌در يقال نسأت الظبية غزالها اذا رشحته وبركمسيه
نسء يعنى مزيل عقل اولان شراب ياخود طورى سود ايچورمك معناسنه‌در يقال
نسأ فلانا اذا سقاه النسء ودوه‌نك صو صزلق كونلرنى زياده ايلمك معناسنه‌در يقال
نسأ فى ظمء الابل اذا زاد يوما او يومين او اكثر و مواشى تويى قيرقيلوب ياخود
دوكلدكدنصكره يكيدن تويى دوزوب سمورمكه بشلامق معناسنه‌در يقال نسأت
الماشية اى بدا سمنها ونبات وبرها بعد تساقطه وبرنسنه‌يى ويره‌سيه صاتمق معناسنه‌در

تقول نسـأته البيع اى بعته باخرة يوراده اخره لفظى فتحاتله‌در وخاتونك حيضى وقت معتادندن متأخر اولمغله حملى مأمول اولمق معناسـنه‌در يقال نسـئت المرأة على البناء المجهول اذا تأخرعن وقته فرجى انها حبلى (التنسئة) تكمله وزننده زجر وعنفله طوار سورمك معناسـنه‌در يقال نسأ الدابة تنسئة اذا سـاقها وزجرها (الانساء) همزه‌نك كسريله تأخير ايلك معناسـنه‌در يقـال انسأ الشئ اذااخره وبرنسنه‌يى ويره‌سى‌يه صاتمق معناسـنه‌در تقول انسأته اى بعته بنسئة (النسئه) نونك ضمى وسينك سكونيله (والنسيئه) فعيله وزنـنده تأخير معناسـنه اسملردر بعده بر نسـنه‌نك بهاسنى تأخير ايلكده استعمال اولنمشدر ويره‌سى‌يه تعبير اولنور تقول بعته بنسئه‌وبنسيئه اى‌باخرة (النسئ) فعيل وزننده اسمدركه تأخير اولنان‌شيئه دينور والنسئ فى‌قوله تعالى [انما النسئ زيادة فى‌الكفر] الايه شهر كانت تؤخره العرب فى الجاهلية فنهى الله عزوجل‌عنه يعنى آيت‌مرقومه‌ده نسئ عربلرك جاهليت زماننده اشهرحرمدن‌حرمتنى‌شهر آخره تأخير ايلدكلرى آيدن‌عبارتدر اشهرحرم‌كه درت آى اوله‌جقدر برى‌فرددركه ماه رجبدرواوچى‌سرد يعنى متواليدركه ذوالقعده وذوالحجه ومحرمدر وقت جاهليتده اكثر معاشلرى نهب وغارت‌جهتيله اولمغله مثلا محاربه هنگامنده رجب حلول ايلسـه حلال ايدوب حرمتنى شعبانه تأخير كذلك محرمده اقتضا ايلسه‌صفره تحويل ايلرلرله اشهرحرم خصوصنى‌ترك والغا ومجرد عدد اعتبار ايدرلر ايدى وزيادة كفر اولمسى‌حضرت‌حقك‌حرام ايلديكنى تحليل وحلال ايلديكنى تحريم ايلدكلرينه مبنى‌در مولف بصائرده ديديكه نسئ كلمه‌سى فعيل بمعنى مفعولدر تأخيرمعناسندن مأخوذدركه مؤخرقلمنان نسنه ديمكدر يقال نسا الشئ اى اخرفهومنسوء الى‌نسئ كما يحول‌مقتول الى‌قتيل‌وامام فرأ قولى اوزره نسئ‌مصدردر تأخير ايلك معناسنه‌در وازهرى قولنجه انساء معناسنه اسمدر مصدرحقيق موضعنه وضع اولنمشدر انتهى ونسئ صويى‌غالب طوريجه‌سوده دينور (الاستنساء) دايندن برمدته قدر مطلوبنى تأخير ايلكى رجا ايله استمهال ايلك معناسنه‌در يقال استنسأه اى سأله ان ينسـئه دينه بو صورتده بر نسنه‌يى ويره‌سى‌يه ايستمكده دخى استعمال اولنور (المنسأه) مكنسه وزننده (والمنسأة) مرتبه وزننده وبونلرده همزه‌نك تركى دخى لغتدر دكنكه دينور عصا معناسـنه آنكله طوار نسأ وسوق اولنديغيچون ومنه قوله تعالى [تأكل منسأته] الاية اى عصاه وامام فرأ ديديكه آيت مرقومه‌ده واقع منسأه لفظـنده اولان من حرف جردر وسأه كلمه‌سى مجرورى اولمق اوزره منفصلا كتب اولنمق دخى جائزدر زيرا سأه كلمه‌سى سية قوس معناسنده لغتدر وسيه سينك كسرى ويانك تخفيفيله كوشه كمانه ديمكله معناى شريف على وجه الاستعاره تأكل من طرف عصاه ديمك اولور لكن فرانك بوقولى بعيد ومنحرفدر (النس)

نونك فتحی وسینك سكونیله عقلی ازاله ایدن مشروبه دینور وصویی غالب طوزیجه سوده دینور یقال سقاه النسء ای الشراب المزیل للعقل وكذا اللبن الرقیق الكثیر الماء كالنسی كما ذكر وسموزلك علی قول سمورمكه بشلق معناسنه اسم اولور یقال جری النسء فی الدابة ای السمن اوبدء ونسء نونك حركات ثلاثیله حملی مظنون علی قول حملی ظاهر اولان خاتونه دینور و نونك فتحیله شول خاتونه دینوركه حیضی مدت معتادهسندن تأخر ایتكله حامل اولمسی مأمول اوله جوهری وهمنه مبنی نسیء عنوانیله كه امیر وزننده‌در ثبت ایلشدر شارح دیركه قول مزبور ابن منظورك وسائرلرینك قولی اولمغله جوهری واهم دكلدر (النسوء) صبور وزننده بودخی حملی مظنون اولانه خاتونه دینور یقال امرأة نسء ای المظنون بها الحمل اوالتی ظهر حملها و یقال امرأة نسوء ای المظنون بها الحمل (النسء) نونك كسریله دائما ناس ایله الفت و اختلاط اوزره اولان كشی‌یه دینور و منه یقال هو نسء نساء ای حدثهن و خدنهن یعنی زندوست اولمغله هر بار بانولر ایله الفتكاردر (النساء) سحاب وزننده عمر اوزون اولمق طول عمر وامتداد حیات معناسنه‌در و تأخیر معناسنه مصدر اولور معنای مرقوم بوندن مأخوذدر یقال نسأ عنه دینه نساءا ای اخره (الناسیء) سموز انسان وحیوانه دینور نسء كلمه‌سندن اسم فاعلدر نته‌كه ذكر اولندی (الانتساء) افتعال وزننده‌ایراقلشمق معناسنه‌در یقال انتسأ البعیر فی المرعی اذا تباعد (النشء) نونك فتحی و شین معجمه‌نك سكونیله (والنشوء) قعود وزننده (والنشاء) سحاب وزننده (والنشأة) حمزه وزننده (والنشاءة) سحابه وزننده یكیدن پیدا اولوب حیات و زندكانی بولمق معناسنه‌در كرك حیوان و كرك نبات واشجار مقوله‌سی اولسون یقال نشأ الشیء ونشؤ نشأ ونشوءا ونشأة ونشاءة من الباب الثالث والخامس اذا حیی وطفل تازه بویبوب قد وقامت صاحبی جوان اولمق معناسنه‌در كه كلوب یتشمك تعبیر اولنور یقال نشأ الطفل اذا ربی وشب ویوكسلك ارتفاع معناسنه‌در یقال نشأت السحابة اذا ارتفعت ونشیء من باب التفعیل علی المجهول و انشیء علی المجهول ایضا بمعنی واحدای ربی تربیة وارتفع وقوله تعالی [اومن ینشأ فی الحلیة] الایة من باب منع اومن باب الافعال ای یتربی و قرأ الكوفیون اومن ینشؤ من باب التفعیل وبونده یناشأ قرأتی دخی واردر نته‌كه اعلاء وعلاء وعالاء بر معنایه‌در (الناشیء) حد صغری تجاوز ایدوب جوانلق كرته‌سنه بالغ اولان اوغلانه وقیزه اطلاق اولنور كه یتشمش اوغلان وقیز تعبیر اولنور جمعی نشء كلور صحب وصاحب كبی وفتحتینله جائزدر طلب وطالب كبی وناشیء مطلقا كیجه ایچره حادث وظاهر اولان شیئه دینور جمعی ناشئه‌در كه غیر قیاس اوزره ها ایله‌در یاخود

ناشئه مصدردر فاعله وزننده عاقبه كبى نشو وظهور معناسنه وعلى قول ناشئه
ليل ونهارك اولنه دينور وعلى رأى كيجه‌نك اول ساعتنه دينور ياخود قيام ليله
مداوم اولان كمسه‌نك هرقائم اولديغى ساعته دينور ياخود بعد النوم قيام حالتنه
دينور (النشيئة) فعيله وزننده ناشئه معناسنه‌در وحوضدن اك اول ايشلين يره
وهنوز ايشلنوب يابلمش حوضه دينور وطريفه يعنى بغدايجق اوتى واشك كنكرى
تعبير اولنان نباتك تازه‌سنه دينور ونصى وصليانكه نبات مرقومك قوروسيدر
اكا دخى اطلاق اولنور على قول شول نباته دينوركه تازه نابت اولوب هنوز
غلظت بولمامش اوله وحوضك طرف اسفلنه وضع اولنان جره دينور و نصائب
حوضك يعنى اطراف حوضى سد ايچون ديوار شكلنده نصب و استوار قلنان
پرده طاشلرينك وراسنه دوكدكلرى طپراغه دينور (النشء) نونك فتحى و شينك
سكونيله كوچك خرده دوه‌يه دينور جمعى نشأ كلور فتحتينله وسحاب مرتفعه دينور
وافقدن هنوز قالقوب ظهور ايدن سحابه دينور (النشئ) امير وزننده بو دخى
افقدن يكى ظهورايدن سحابه دينور (الانشاء) همزه‌نك كسريله برنسنه نشوونمابولمق
معناسنه‌در يقال انشئ الشئ على المجهول ونشئ كماسيذكر وفعل شروع ومباشرت
اولور جعل وطفق كبى يقال انشأ يحكى حديثا اى جعل وبر يردن چيقمق معناسنه‌در
يقال انشأ منه اذا خرج و ناقه كبه قالمق معناسنه‌در يقال انشأت الناقة اذا
لقحت وبرخصوصه يكى بشلمق معناسنه‌در يقال انشأ دارا اذا بدأ بناءها وبرنسنه‌يى
يوكسلتمك معناسنه‌در يقال انشأ الله السحاب اى رفعه وبرنسنه‌يى بركمسه‌كنديلكندن
پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال انشأ فلان الحديث اى وضعه علم انشا بو معنادندر
(النشأة) تمره وزننده بودخى بوى سورمك اوزره اولوب هنوز غلظت بولمامش
نباته دينور (التنشؤ) تفعل وزننده بر مصلحت ايچون يردن قالقوب عزيمت ايلمك
معناسنه‌در يقال تنشأ فلان لحاجته اذا نهض اليها ومشى (الاستنشاء) حوادث
واخبار جستجو ايلمك معناسنه‌در يقال استنشأ الاخبار اذا تتبعها (المستنشئة)
اسم فاعل بنيه‌سيله كاهنه عورته اطلاق اولنور احداث كونيه‌يى استنشاء واستقصاء
ايلديكيچون (المنشأ) مكرم وزننده (والمستنشأ) مستخدم وزننده يوللرده تحديد
وتعيين منازل ايچون نصب وترفيع اولنان ميل ونشانه دينور وقوله تعالى [وله
الجوار المنشآت فى البحر الايه] اى السفن المرفوعة القلوع يعنى يلكنلرى مرفوع
اولمش كميلركه مراد يلكنلرى كشاد اولمش ديمكدر ارتفاع معناسندندر شارح
ديركه پس صفت على غير من هى له اولور لكن مرفوعات على الماء معناسنه
اولورسه على من هى له اولور (النصأ) نونك فتحى وصادك سكونيله بركمسه‌نك
يابر حيوانك ناصيه‌سندن يعنى آلننده اولان پرچمندن قاورايوب طوتمق معناسنه‌در

نصو لفظندن لغتدر يقال نصأه نصأ من الباب الثالث اذا اخذ بناصيته وزجر وآزار ایلك معناسنه‌در يقال نصأه اذا زجره ویوقاری قالدرمق معناسنه‌در يقال نصأه اذا رفعه (النفأ) قابله صرد وزننده بلوك بلوك پراكنده اوت پارچه‌لرینه دینور علی قول شول طوپ وكور چایر وچمن پارچه‌لرینه دینورکه بیوك پارچه‌دن منقطع اولوب ویك بویلو اولمریله اول بیوك پارچه اوزره حواله ومشرف اوله‌لر مفردی نفأه‌در صبره وزننده (نف) نفع وزننده بر موضع آدیدر (النكأة) فتحتله (والنكأة) نونك ضمیله همزه وزننده طرثوث نكعه‌سنه دینور وطرثوث قولغان تیكنی دیدكلری نباتدر ونكعه نونك فتحیله نبات مرقومك برپرمق یوقاریسنه‌دینورکه اوزرنده قرمزی قبوغی اولور (النكأ) نونك فتحی وكافك سكونیله یاره وچبان مقوله‌سی صاغالمزدن مقدم باشنی قوپاروب یاخود قبوق كبی زارجغزنی صویوب صولندرمق معناسنه‌در يقال نكأ القرحة نكأ من الباب الثالث اذا قشرها قبل ان تبرأ فندیت ودشمنی قتل وجرح ایله قیروب چكورمك معناسنه‌در يقال نكأ العدو اذا نكاهم معتل اولان نكایه‌ده لغتدر واوده‌مك معناسنه‌در يقال نكأ فلانا حقه اذا قضاه (الانتكاء) افتعال وزننده اخذ وقبض ایلك معناسنه‌در يقال انتكأ حقه ای اخذه وقبضه (النكأة) نونك ضمیله همزه وزننده شول كشی‌یه دینورکه اوزرنده بورج قومیوب بلا تأخیر ادا ایدر اوله يقال فلان زكأة نكأة ای یقضی ماعلیه ولا یمطل وزكأة عاجل النقد كمسیه دینور نته‌كه ماده‌سنده بیان اولندی (النمأ) جبل وزننده (والنمء) حبل وزننده كهله‌نك كوچكنه دینورکه یاوشاق تعبیر اولنور (النهأ) نونك فتحی وهانك سكونیله (والنهاءة) كرامه‌وزننده (والنهوءة) صعوبه وزننده (والنهوء) قبول وزننده (والنهاوة) سخاوه وزننده‌كه بوشاذدر ات كركی كبی پشمیوب چیكجه وتاتاریجه قالمق معناسنه‌در يقال نهئ اللحم ونهوء نهأ ونهاءة ونهوءة ونهوءا ونهاوة من الباب الرابع والخامس اذا لم ينضج ونهأ منع وزننده طولمق معناسنه‌در يقال نهأ الاناء نهأ من الباب الثالث اذا امتلأ (النیء) امیر وزننده چیكجه وتاتاریجه پشمش اته دینور (الانهاء) همزه‌نك كسریله اتی ابوجه پشورمیوب چیكجه قومق معناسنه‌در يقال انهأ اللحم اذا لم ينضجه وبرایشی متین ومحكم ایلیوب سست وكوشك طوتمق معناسنه‌در يقال انهأ الامر اذا لم يبرمه (النوء) نونك فتحی و واوك سكونیله (والتنواء) تذكار وزننده پرندن زحمت ومشقتله یكنوب قالقمق معناسنه‌در خسته وبیمجالك حركت وقیامی كبی يقال ناء الرجل ينوء نوءا وتنواءا اذا نهض بجهد ومشقة ویوك مقوله‌سی پك آغر اولمغله كوجله قالدروب كوترمك معناسنه‌در بونده با ایله‌متعدی اولور يقال ناء بالحمل اذا نهض به مثقلا وبر كمسه‌یی یاخود نسنه‌یی بر آغر نسنه‌نك

آغرلغی باصمغله بر طرفه طوغری اکمك معناسـنه‌در یقال ناء به الحمل اذا اثقله واماله وبرکمسه‌یی بر آغرلق باصمغله دوشمك معناسـنه‌در معنای اوله نسبتله ضد اولور یقال ناء فلان اذا اثقل فسـقط لکن بونك مفهومنده اثقال قیدی معتبر دکلدر زیرا مؤلف بصائرده یقال ناء ای سقط عنوانیله ثبت ایلمکله همان دوشمك معناسنه اولور وقال الحریری فی الدرة قوله تعالی [ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة] الایة تقدیره ما ان العصبة لتنوء مفاتحه ای تنهض بها علی تثاقل یعنی آیت مرقومه قلب صنعتنی متضمنـدر که ادخلت الخاتم فی اصبعی دیرلر که حقیقتده اصبع خاتمه ادخال اولنور وقلب صنعتی سنن مأثورهٔ عربدندر مبالغه‌یی مفیددر و شـهابك تحقیق بودرکه باء کلمه‌سی بوراده تعدیه ایچوندر ان مفاتحه لتنوء العصبة قوه‌سنده‌درکه تثقلهم معناسنه‌در انتهی ونوء غروبه مائل وساقط اولان یلدزه دینور جمعی انواء کلور احمال وزننده ونوءان کلور عبدان وزننده و علی قول نوء یلدز دوشمکه دینورکه منازل قردن برکوکب فجر طلوع ایتدیکی هنکامده مغربده افقدن ساقط اولوب آنك رقیبی همان اول ساعت مشرقدن اکا مقابل طلوع ایلمکدن عبارتدر شارح دیرکه اشبو نوء خصـوصنك بین العرب اون اوچ کون حکمی واردر آندنصکره منازلدن برکوکبك دخی نوءنی اعتبار ایدرلر اون اوچرکون اون اوچرکون آخر سـنه‌یه وارنجه لکن منزل جبهه‌ده اون درت کون معتبردر وبعضلر طالعی وبعضلر ساقطی اعتبار ایلدیلر وعربلر یغموری و روزکاری وسائر احداث واوضاع جوی اکا عزو واسناد ایدرلر ومعنای مزبور نهوض معناسندن یاخود عطیه معناسندندر انتهی ویقال ناء النجم نوءا اذا سقط علی مابین و نوء ویرکی عطیه معناسـنه استعمال اولنور سببیت مذکوره علاقه‌سیله (الاستناءة) استفاده وزننده ذکر اولنان نوء ساقط اولمق معناسنه‌در یقال استناء النجم واستنأی وهو مقلوب من استنأ ای ناء النجم وعطیه ایستمك معناسنه استعمال اولنور یقال اسـتناءه ای طلب نوءه یعنی عطاه (الانوء) اعلم وزننده علم انوایی یعنی وجه مذکور اوزره سقوط کواکبك اوقات واوضاع واحکامی فننی زیاده‌سیله عارف اولان کمسه‌یه دینور یقال مابالبادیة انوء من فلان ای اعلم بالانواء منه و اشبو انوء کلمه‌سی که افعل تفضیـلدر بونك فعلی یوقدر یعنی متصرف دکلدر صیغهٔ مرقومه‌دن فعلی اولمیان اوزانك بریسی دخی بودر پس احنك الشاتین قبیلندندرکه شاذدر ایکی قیونك پك چوق اکل ایدنی دیمکدر بونك دخی فعلی یوقدر شـذوذ اوزره واقع اولمشدر زیرا افعل تفضیل بنیه‌سنك شرطی فعلدن بنا اولنمق اولمغله بونلر بلا فعل استعمال اولنمشدر (النیء) نونك فتحی ویانك سکونیله بعید اولمق

معناسنه‌در يقال ناه الشئ بناه كخاف يخاف نيئا اذا بعدوات وسائر نسنه پشیوب چيك وخام اولمق معناسنه‌در يقال ناه اللحم اذا لم ينضج (النيوء) قعود وزننده (والنيوءة) چيكلك وخاملق معناسنه‌در (النيء) نونك كسر ومديله چيك ونا پخته نسنه‌یه دینور كرك ات وكرك سائر شئ اولسون يقال هونيء اى بين النيوءة لم ينضج اشبو نيء ونيوء ماده‌لری یائی اولمغله محل ذكری مقام آتی ايكن جوهری وهمنه مبنی اشبو فصلده ثبت ايتمشدر شارح ديركه جوهری وهمدن مصوندر زيرا اعياض وابن اثير وقيومی وسائر بعض لغويون اثرلرينه اقتفا ايلمشدر و مؤلف كنديسی دخی وجه مذكور اوزره تخليط ايلمشدر حتی بوماده‌ده هاء ماده‌سنی تقديمله ابتدا نهأ وبعده نوء ماده‌سنی ثبت ايتمشدر و اشبو نيء كلمه‌سی كه نيل وزننده‌در ظاهرا اصلی نيیء ايدی فعيل وزننده وبعضلر ابدال وادغامله نی عنواننی دخی تجويز ايلديلر (المستنئ) مستفيد وزننده مستعطی معناسنه‌دركه عطيه ايستيجی ديمكدر (المستناء) مستفاد وزننده كنديدن عطيه مأمول اولنان آدمه دينور (المناوأة) مفاعله وزننده (والنواء) قتال وزننده مال ياحسب ياخود سائر جهاتله مفاخره ايدشمك معناسنه‌در يقال ناوأه مناوأة ونواءا اذا فاخره وبری برينه بغض وعداوت ايدشمك معناسنه‌در يقال ناوأه اى عاداه (التنيیء) تفعيل وزننده برنسنه‌يی محكم ايليوب سست وكوشك ايلمك معناسنه‌در يقال نيأه تنييئا اذا لم يحكمه (الانيـاء) همزه‌نك كسريله اتی ايوجه پشوروميوب چيك قومق معناسنه‌در يقال انيأ اللحم اذا لم ينضجه (النيوء) قعود وزننده (والنيوءة) هايله چيكلك وخاملق معناسنه‌در (النيء) نيع وزننده چيك وخام نسنه‌يه دينور وبوماده‌نك محلی بومقام ايكن جوهری وهمنه مبنی نوء فصلنده ذكر ايلمشدر نته‌كه ذكر اولندی

﴿ فصل الواو ﴾ (الوأواء) سلسال وزننده ابن آوی يعنی چقال ديدكلری جانورك چاغروب اورمسندن حكايه‌در (الوبأ) فتحتينله والفك مديله‌ده لغتدر طاعون مرضنه دينور علی قول هرعام وشامل اولان مرضه دينور محركه‌نك جمعی اوباء كلور اسباب كبی وممدودك جمعی اوبئه كلور اهويه وزننده شارح ديركه بعض اعلامك تعريفلری اوزره وباء علل ساريه دندركه اخلاط فاسده واهوية رديه سبب صوريسيدر لكن طاعون تسلط وخزية طائفة جن‌در عارضه‌سی جرائح غزاة كبيدر ايكيسنكده اثرخارجيسی تدبير ومداواته موفق اولمغله مندفع اولور ايكيسنكده ظهورو محلنده بولنان كسه‌نك اكر عمری تمام اولمديسه ظهوريله متأذی دخی اولماز اجلی كلن كسه اول دائره‌ده داخل ايكن آخر سببدن فوت اولمسی دخی امرو قوعيدر قضـای مبرمدن خلاص امر محالدر لكن دفع وحشت ايچون تبديل مكان تجويز

اولنمشدر وبوماده وخامت معناسندن مأخوذدر ومنه الحديث [ان هذا الوبأرجز]
انتهى (الوبأ) كذلك فتحتينله (والوباء) سحاب وزننده (والوباءة) سلامه وزننده
(والاباء) واوى همزه يه ابدالله (والاباءة) هايله (والوبأ) منع وزننده برمحل
طاعونلى اولمق معناسنه‌در يقال وبئت الارض تيبأ وتوبأ وبأ من الباب الرابع ويقال
وبؤت الارض وبأ ووباءة و اباأ واباءة من البـاب الخامس و يقال وبئت الارض
على البناء للمجهول وبأ اذا كثرفيها الطاعون (الوبئة) فرحه وزننده (والوبيئة)
فعيله وزننده (والموبئة) محسنه وزننده وباسى چوق اولان يره دينور يقال ارض
وبئة ووبيئة وموبئة اى كثيرة الوبأ (البئة) عده وزننده اسمدر طاعون چوقلغنه
دينوركه طاعونلق وطاعونلولق تعبير اولنور (الاستيباء) بريرى بدهواوپروباء بولمق
معناسنه‌در يقال استوبأ البلدة اى استوخمها ووجدها وبيئة (الوبأ) واوك فتحى
وبانك سكونيله برنسنه‌يى تهيئه وترتيب ايلك معناسنه‌در يقال وبأ المتاع يوبأه وبأ
من الباب الثالث اذا عبأه واشارت ايلك معناسنه‌در يقال وبأاليه اذا اشار وناقه
ياوريسنه حنين ايدوب اوزلمك معناسنه‌در تقول وبأت ناقتى الى فصيله تبأ بحذف
الواو اذا حنت (التوبئه) تكمله وزننده بودخى برنسنه‌يى تهيئه وترتيب ايلك
معناسـنه در يقـال وبأ المتاع توبئة اذا عبأه (الايباء) همزه‌نك كسريله بودخى
اشارت ايلك معناسنه‌در وبأ كبى يقال اوبأ اليه ايباء اذا اشار على قول وبأ مطلقا
اشارت ايلكدر وايباء ايلرى طرفده اولان كمسـيه بروكلك ايچون پرمغله اشارت
ايلكدركه مراد پرمقلرى الك آياسنه اقبال ايده‌رك دعوت ايلكدر وايماء ميمله اكسه
طرفده اولان كشى يه كيرولنمك ايچون اشارت ايلكدركه پرمقلرى الك ارقه‌سنه
ادبار ايده‌رك كيرولنمسنه اشارت ايلكدر وايباء دوه كوشكى تخمه اولوب سوددن
بيقمق معناسنه‌در يقال اوبئ الفصيل على بناء المجهول اذا سنق لامتلائه (الموبئ)
محسن وزننده ازصويه دينور وآقاركن منقطع اولان صويه دينور (الوتأ) واوك
فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله آغرآغر آهسته‌جه يوريمك معناسنه‌دركه كرك پيرلكدن
وكرك جبلى وخلقى اولسون يقـال وتأفى مشيته يتأ اصله يوتأ وتأ من الباب الثالث
اذا تثاقل كبرا اوخلقا (الوثأ) واوك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيـله (والوثاءة)
سلامه وزننده شول ياره وكسر وعيب مقولەسـنه دينوركه كوده‌ده اته اصابت
ايدوب لكن كميكه وارميه على قول كميكده اولان صزى يه وآغرى يه دينـوركه
شكست اولمقسزين حادث اوله ياخود ال بلكيجه‌دن يادپرسكدن چقمق واك واويناق
يرلرى يرلرندن آيرلمق حالتنه دينور فك معناسـنه يقال اصابه وثأووثاءة اى وصم
يصيب اللحم لايبلغ العظم اوتوجع فى العظم بلا كسر اوهوالفك (الوثأ) فتحتينله
والوثأ) منع وزننده بركمسه‌نك عضوى صفت مذكوره اوزره اولمق معناسـنه‌در

يقال وثئت يده وثأ ووثاً من الباب الرابع فهي اى اليد وثئة كفرحة و يقال وثئت
يده على بناء المجهول كعني فهي موثوءة ووثيئة وتقـول وثأتها انا متعديا بنفسه
واصابها وثء ولاتقل وثى ووثا برعضودن ازالهٔ حيات ايتك معناسنه‌در يقـال
وثأ اللحم يثأ وثأ كوضع يضع وضعا اذا اماته و يقـال هذه ضربة قدوثأت اللحم
(الايثاء) همزه‌نك كسريله يدى صفت مذكوره اوزره معيوب قلمق معناسـنه‌در
تقول اوثأت يده بمعنى وثأتها (الوجأ) واوك فتحى وجيمك سكونيله ال ايله ياخنجر
وبچاق ايله اورمق معناسـنه‌در يقال وجأه باليد والسكين يجأه كوضعه يضعه وجأ
اذا ضربه وجماع ايلك معناسنه‌در يقال وجأ المرأة اى جامعها ووجأ ووجاء كتاب
وزنـنـده قوچك ياتكه‌نك خايه‌لرنى اخراج ايليوب بلكه خايه‌لرينك طمرلرنى ايكى
طاش اراسنده دوكوب انه‌مك معناسـنه‌در بوصورتده خايه‌لرى سالم قالور على
قول خايه‌لرى خردخشخاش ايدنجه قدر دوكمكدر تاكه صنوب انمش حكمنده اوله
يقال وجأ التيس وجأ ووجاءا اذا دق عروق خصيه بين حجرين ولم يخرجهما اوهو
رضهما حتى تنفضخا وجه مذكور اوزره دوكيوب بيضه‌لر اخراج اولنور ايسه
خصا دينور وعلى العكس وجاء دينور (الموجوء) موجود وزنـنده (والوجئ)
امير وزنـنده وجه مذكور اوزره انمش اولان قوچه ياتكه‌يه دينور يقال وجئ
التيس على المجهول فهو موجوء ووجئ (التوجوء) تفعل وزنده بودخى ال ايله
ياخنجر ايله اورمق معناسنه‌در يقال توجأه بمعنى وجأه (الوجيئة) كريمه وزنده
برنوع طعـام اعرابدركه خرمايى ياخود چكركه‌يى كركى كبى دوكوب سحق
ايلدكدنصكره صافى ياغه ياخود زيتون ياغنه اصلادوب تمام امتزاج بولدقدنصكره
اكل ايدرلر ووجيئه اكوزه دينور بقره معناسنه (الوجء) منع وزنده (والوجأ)
فرخ وزنده (والوجاء) سلامه وزنده خير ومنفعتسز نسنه‌يه دينور يقال ماء
وجء ووجأ ووجاء اى لاخير عنده (الايجاء) همزه‌نك كسريله بركسـه‌يى باشدن
صـاووب برطرف ايلك معناسـنه‌در يقال اوجأه عنه اى دفعه ونحاه ومطلوبه
مصيب وواصل اولمامغله خائب ومأيوس اولمق معناسنه‌در يقال اوجأ الرجل اذا
جاء فى طلب حاجته اوصيد فلم يصبه وقويينك ياخود آيازمه‌نك صـويى كسلك
معناسنه‌در يقال اوجأت الركية اذا انقطع ماؤها (التوجئ) تكميل وزنده قويى‌يى
منقطع الماء اولمغله بى خير ومنفعت بولمق معناسنه‌در يقال وجأ الركية توجيئا اذا
وجدها وجئة (الاتجاء) همزه‌نك وتاى مشدده‌نك كسريله افتعال وزنـنده خرما
ذخيره اولمق ايچون بريره يغلق معناسـنه‌در يقـال اتجأ التمر اى اكتنز (الودء)
واوك فتحى ودالك سكونيله برنسـنه‌يى دوزلدوب هرطرفنى هموار وبرابر ايلك
معناسنه‌در يقال ودأ الشئ يدأ مثل ودع يدع ودءا اذاسواه وبركسيه هرطرفدن

كملك

كملك وكوتولك ايلك معناسنه‌در يقال ودأ بالقوم اذا غشيهم بالاساءة وآت ذكرنى
صارقتمق معناسنه‌در يقال ودأ الفرس اى ادلى وترك ايلك معناسنه‌در تقول دأنى
بصيغة الامر اى دعنى وزنا ومعنا (الودأ) فتحتينله هلاك معناسنه‌در وخبر وپيام
منقطع اولمق معناسنه‌در يقال ودئت عنه الاخبار ودءا من الباب الرابع اذا انقطعت
(التودؤ) تكلف وزننده تسويه معناسنه اولان ودء لفظندن تفعلدر دوز ويكسان
اولمق معناسنه‌در عربلر تودأت عليه الارض ديرلر استوت معناسنه يعنى زمين
ميتى درونه آلوب اوزرنده مستوى اولديغى كبى اول كمسه اوزره‌ده مستوى
اولدى بعضلر بونى استملت ايله تفسير ايلمكله زمين آنى قابلايوب احاطه ايلدى
ديمك اولور وبعضلر تهدمت وتكسرت ايله تفسير ايلمكله زمين پاره‌لنوب اول كمسه
اوزره چوكدى ديمكدركه خسف ايلدى ديمك اولور وجوه اخيره‌نك مرجعى بنه
معناى اولدر شارح ديركه بهمه حال بومعنا مجازدر حتى ابن شميلى ايتديكه عربلر
تودأت على فلان الارض ديرلر اول كمسه يك بعيد محله كيدوب نابودوناپيدا اولديغى
وقتده كذلك تودأت عليه الارض ديرلر وفات ايتدى ديجك يرده انتهى وبركمسه
طرفندن صحته وحال وكيفيتنه دائر خبر واثر مستور ومنقطع اولمق معناسنه‌در
يقال تودأت عنه الاخبار اذا انقطعت وتوارت وبركمسه مالنى بولوب بالجمله اخذ
واحراز ايلك معناسنه‌در يقال تودأزيد على ماله اذا اخذه واحرزه على ماله لفظنده‌كى
ضمير زيده راجعدر ومنه تقول تودأت على ماله اى اخذته وتودؤ هلاك ايلك
معناسنه‌در يقال تودأ عليه اى اهلكه (المودءة) معظمه وزننده ورطهٔ هلاكه
دينور مهلكه معناسنه وبيابانه دينور مفازه معناسنه مهلكه اولديغيچون (التوديء)
تفعيل وزننده ترابى بركمسه يابرنسنه اوزره چكوب اوزرنده يرى بس برابر ايلك
معناسنه‌در وبوخصانصدندر يقال ودأ عليه الارض توديئا اذا سواها (الوذء)
واوك فتحى وذال معجمه‌نك سكونيله بركمسه‌يى تعييب وتحقير ايلك معناسنه‌در يقال
وذأه يذأه كودعه يدعه وذءا اذا عابه وحقره وبركمسه‌يى برنسنه‌دن آزار ايله زجر
ومنع ايلك معناسنه‌در يقال وذأه اى زجره وبرقبيح ياخود موحوش نسنه‌يه كوز
باقغه تحمل ايده‌ميوب ياتمق معناسنه‌در يقال وذأت العين عنه اذا نبت (ووذء)
مكروه وناخوش وناطبوع كلامه دينور يقال ماهذا الوذء اى الكلام المكروه
(الوذءة) تمره وزننده علت وعيب معناسنه‌در يقال مابه وذءة اى لاعلة به
وبوامثالدندر (الاتذاء) همزه‌نك وتاى مشدده‌نك كسريله ممنوع ومنزجر اولمق
معناسنه‌در يقال وذأه فاتذأ اى زجره فانزجر (الورء) واوك فتحى ورانك
سكونيله دفع ايدوب صاومق معناسنه‌در يقال وراه يرأه كودعه يدعه ورءا اذا
دفعه وتخمه وامتلا اولمق معناسنه‌در يقال ورأ من الطعام اى امتلأ (وراء)

سحاب وزننده احوال مقتضيه يه مبنی آخرينك حركات ثلاثيله مبنيه اولەرق (والوراء) معرف اولەرق خلف وامام يعنی اكسه واوك جهتلره اطلاق اولنمغله اضداددندر زيرا وراء فی الحقيقه بو طرفك آخر جانبيدركه بری برنی اورتر اوله شارح ديركه وراء كلمه‌سی فی الاصل مصدردر بعده عموم اوزره ظرف قلديلر اكر فاعله مضاف اولورسه مايتواری به معناسنه اولوركه خلف مراد اولور واكر مفعوله مضاف اولورسه مايواريه معناسنه اولوركه قدام اراده اولنور انتهی ووراء كلمه‌سی مهموزدر مصغری وريئه‌در همزه ايله جوهری معتل وهم ايلمشدر شارح ديركه جوهری كوفيون قولنه تابع اولمشدر وعنـد الكوفيين مصـغری وريه‌در همزه‌سز و مؤلف من غير تنبه كندوسيده معتل بابنده دخی ايراد ايلمشدر انتهی ووراء كلمه‌سی مذكردر تأنيثی دخی جائزدر ووراء ولد ولده اطلاق اولنور سبط وحفيد كبی تركيده طورون تعبـير اولنور ولد اولك آردنده اولمغله اطلاق اولندی وتقول العرب ماورئت بالضم وقد يشدد ای ماشعرت يعنی ثلاثيدن و بعضا تفعيلدن مجهول اولەرق معنای مذكورده استعمال اولنور لسان العربده وسائر امهاتده بو تعبير ثلاثيدن وتفعيلدن وافعـالدن دخی وارد واصللری معتل اولان وری الزند ماده‌سی اولمق اوزره مرسومدر ووری الزند برامری ابراز واظهاردن كنايه اولمغله شعور وادراك آنك لازميدر بو صورتده بو مقامده ايرادلری نابجلدر مهموزی معتل ايله تشويش ايلمشلردر بس اصلی معتل اولمغله مهموردن مصدری وسائر صيغه‌لری وارد اولمز قال فی لسان العرب ماورئت وما اورأت بالشیء ای لم اشعربه ويقال اوراه اذا اعلمه واصله من وری الزند اذا زهرت نارها (التورؤ) تفعل وزنـنـده تودو معناسـنه‌دركه ذكر اولندی يقال تورأت عليه الارض بمعنی تودأت وبو معنايی ابن جنی روايت ايلمشـدر (الوزء) واوك فتحی وزای معجمه‌نك سكونيله اتی قورتمق معناسـنه در كرك يصدرمه ايلسـون وكرك پشوروب و پريان ايدركن اولسون يقال وزأ اللحم يزأ كودع يدع وزءا اذا ايبسه واوغراش اوزره اولان ناسی بری برندن دفع ايدوب برطرف ايلمك معناسنه‌در يقال وزأ القوم ای دفع بعضهم عن بعض (التوزئة) تكلمه وزننده (والتوزیء) توزيع وزنـنـده ايجنـده اولان خرج و چوال و هكبـه مقوله‌سی ظرفك اغزنی قاوشدروب بند ايلمك معناسنه‌در يقال و زأ الوعاء توزئة و توزيئا اذا شد كنزه و طولدرمق معناسـنه در يقـال وزأ القربة اذا ملأها و دابه راكبنی يره چالمق معناسـنه‌در يقال وزأت الناقة به اذا صرعته و يقال وزأ الفرس به وبر كمسيه هردرلو يمين ويرمك معناسـنه در يقال وزأ فلانا اذا حلفه بكل يمين (التوزؤ) تفعل وزنـنـده طولمق معناسـنه‌در يقال و زأه فتوزأ ای ملأه فامتلأ (الوزء) فتحيله شـديد الخلق يعنی بنيه وتركيبی صلب وقوی ومتين اولان كشی‌يه دينور

يقال

يقال رجل وزء اى الشديد الخلق (الوصأ) واوك وصاد مهملهنك فتحيله كيرلنمك
اتساخ معناسنهدر يقال وصئ الثوب وصأ من الباب الرابع اذا اتسخ (الوضاءة)
سلامه وزننده حسن ونظافت معناسنهدركه كوزل وروشن وپاك وپاكيزه اولمقدن
عبارتدر يقال وضؤ الشئ وضاءة من الباب الخامس اذا صار حسنا نظيفا (الوضئ)
امير وزننده خوب وپاكيزه اولان كشىيه دينور جمعى اوضياء كلور انصباء كبى
ووضاء كلور كرام كبى (الوضاء) رمان وزننده وضئ معناسنهدر جمعى وضاؤن
كلور ووضاضئ كلور (الواضئ) اسم فاعلدر حدث ياخود استقبال ايچوندر
يقال ماهو بواضئ اى بوضئ (الوضوء) قعود وزننده فعلدر يعنى ابدست
المق معناسنه مصدردر (الوضوء) واوك فتحيله آبدست آلهجق صويه دينوركه
فارسيده آبدست دينور بعده آبدست فارسيده و لسانمزده عمل معهودده مستعمل
اولدى ووضوء مضمومه كبى مصدر دخى اولور آبدست آلمق معناسنه على قول
ايكيسيده برر معناده لغتلردر يعنى هربريله بعضا مصدر وبعضا آبدست صوبى مراد
اولور شارح ديركه ابوعبيد مضمومهيى انكار ايدوب ديديكه هرحالده بومادهده
واو مفتوحدر ذاتنده كرچه اسمدر مصدر مقامنه ده قائم اولور قبول كلمهسى كبى
وعلى التقادير باب ثانيدن متصرفدر بعده حرف حلق ايچون عينى مفتوح اولدى
يضع كلمهسى كبى واستعمالده ثلاثى مهجوردر تفعل فعلى مستعمل وبونك مصدرى
قائم اولمشدر يقال توضأ المصلى توضأ ووضوءا لكن اساسدن وسائر بعض
امهاتدن منفهم اولان وضوء واوك ضميله اسمدر آبدسته وآبدست آلمق حالتنه
دينور يقال توضأ وضوءا حسنا وبو وضاءه مادهسندندر انتهى (التوضؤ)
تفعل وزننده آبدست آلمق معناسنهدر تقول توضأت للصلاة وقولهم توضيت بالباء
لغية اولثغة يعنى لغت رديئه ياخود لحن و خطادر وتوضؤ طفل تازه يتشوب يال
وبال صاحبى اولمق معناسنهدر يقال توضأ الغلام والجارية اى ادركا (الميضأه)
ميمك كسريله آبدست الهجق موضعه دينور آلت منزلنه تنزيل اولنمشدر وكنديدن
ابدست النان شيئه دينور حوض ميزابى وچشمه لولهسى كبى ومطهره و ابريقه دينور
(المواضأه) مفاعله وزننده باب مغالبهدندر ايكى كشى حسن ونظافتده مفاخره
ايدشمك معناسنهدر احدهما آخره غالب اولمغى متضمندر يقال واضأه مواضأة
فوضأه يضوء اى فاخره بالحسن والنظافة فغلبه شارح ديركه وضأ يضأ قولىوضع
يضع وزننده‌در وشاذدر زيرا باب مغالبهنك فعلى اولكى بابدن نصر ينصر وزننده
اولور انتهى (الوطأ) واوك فتحى وطانك سكونيله برنسنهيى اياقله بصوب چكنمك
معناسنهدر يقال وطئه يطأ وطأ من الباب الرابع اذا داسه ويقال هم اى بنو
فلان يطأ هم الطريق يعنى ينزلون بقربه فيطأ هم اهله يعنى فلان جماعت يوله

يقيـين محله نزول ايدوب اوراده يورد ايدنملريله اياب وذهاب ايدن ابناء سـبيل كنديلرى پايمال ايدرلر پس كلام مزبور مجاز مرسل ياخود مجاز فى الحذف قبيلندندر ووطأ جاع ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال وطئ المرأة اذا جامعها وبرنسنه‌يى حاضرلمق تهيئه معناسنه‌در يقال وطأه وطأ من الباب الثالث اذا هيأه و بصـدق ودوشك مقوله‌سنى دوزليوب يومشتمق معناسـنه استعمال اولنور يقال وطأه اى دمثه وسهله (التوطئة) تكمله وزنـنده بر نسـنه‌يى اياغله بصـوب بك چكنمك معناسنه‌در يقال وطأه توطئة اذا داسه وبر نسنه‌يى وطئ قلمق يعنى باصوب دوز وملايم قلمق معناسـنه‌در كرك حقيقى اولسون توطئه ارض وفراش كبى يقال وطأ الفراش اذا دمثه و سـهله وكرك معنوى اولسون مثلا بر خصوص درجنك اول عرض اولنسه خشونت احتمالى وار ايسه قبل الاعلام رد و خشـونت ايده‌جك اموردن اولمديغى تفهيم ضمننده ايراد مقدمات تمهيدى ايله تربيه وصـعوبت وقلقى آندن تعريه قلمق كبى توطئة مصنفين بومعنادندر ويقال وطأ الله الارض اى جعلها منخفضا بين النشاز والاشراف وتوطئه برنسنه‌يى آماده ومهيا قلمق معناسنه‌در يقال وطأه اى هيأه وتوطئة شعر عروضيون اصطلاحنده ايطاء معناسنه‌در كما سيذكر (التوطؤ) تفعل وزننده بودخى اياغله بصوب چكنمك معناسنه‌در يقال توطأه اى داسه وبرنسنه شئ آخره اويمق معناسـنه‌در يقال توطأه اذا وافقه (الوطاءة) سلامه وزننده برنسنه بصلمش فراش كبى سهل وملايم اولمق معناسـنه‌در يقال وطؤ الشئ وطاءة من الباب الخامس اذا صـار وطيئا كما سـيذكر ووطاءه اسم اولور يومشقلق ونرم و سـهولت حالتنه دينـور (الوطوءة) ضمتيله (والطئة) طانك كسريله فته وزنـنده (والطأة) طانك فتحيله جعة وزنـنده‌كه هاء واودن بدلدر بونلرده اسملردر يومشقلق حالتنه دينور (الوطئ) امير وزنـنده مادهٔ مزبوردن فعيلدر يومشق وسهل اولان شيئه دينور قوش‌اَتوبندن يپلمش فراش و يصدق كبى شارح ديركه يومشقلق حالتى كرك باصلوب چكننمكله اولسون فراش ويصدق كبى وكرك باصلمق منزلنده اولان قوللنمغله اولسون ملايمت بولمش دواب وانسـان كبى هرحالده مفهومنده وطا معتبردر انتهى (الاستيطاء) برنسنه‌يى سهل وملايم بولمق معناسـنه‌در يقال استوطأه اى وجده وطيئا اى بين الوطاءة والوطوءة والطئة والطأة اى على حالة لينـة (الايطاء) همزه‌نك كسريله اياغله بصـدروب پايمال ايتدرمك معناسـنه دركه چكنتمك تعبير اولنور يقال اوطأه فرسه اذا حمله عليه فوطئه وعربلر اوطأه العشوة ديرلر معرف اوله‌رق واوطأه عشوه ديرلر بلا تعريف اركبه على غير هدى معناسنه يعنى فلانى امر غير رشيده حمل وسوق ايله بيچاره‌يى بولـنمز ايشه سلوك ايتدردى ديمكدر عشوه برنسنه‌يى بيلميه‌رك وكورميه‌رك كور كبى

ارتكاب ايلمكه دينـور و ايطاء بر نسنه‌يى برشيئه موافق ايلمك معناسـنه‌در يقال اوطأه على الامر اى وافقه وعروضيون اصطلاحنده ايطاء شعر لفظا ومعناقافيه‌يى اعاده وتكرار ايلمكدن عبارتدر معناى مرقومدن مأخوذدر وبو معايبدندر مكركه صنعت استخدامى متضمن اوله و اكر لفظـا متفق ومعنا مختلف اولورسـه ايطاء اطلاق اولنمز مثلا غين لفظنى هربيتده معناى آخره اوله‌رق ايراد كبى يقال اوطأفى شعره واوطأه اى كرر فيه القافيه لفظا ومعنى وايطاء بركمسه‌يى زمين كبى هركسه مغلوب ومقهور وخاكسـار اولور قلمق معناسنه‌در يقال اوطأ وهم اى جعلوهم يوطئون قهرا وغلبة (الوطأة) تمره وزننده اسمدر طار يره قصوب صقشـدرمغه دينـور ضغطه معناسـنه على قول اخذة شديده يعنى بطش و شدتله اخذ وقهر ايلمك معناسنه‌در كما فى الحديث [اللهم اشدد وطأتك على مضر] قال فى النهاية اى خذهم اخذا شديدا زيرا بر نسنه‌يى اياغله پايمال ايدن كمسه آنك اهانت و اهلاكى خصوصنده استقصا ايلمك لازمدر ووطأه اياغك بصـديغى يره دينور موضع قدم معناسنه (الموطأ) مقعد وزننده (والموطئ) مجلس وزننده بونلرده موضع قدم معناسـنه در مؤلف بصائرده ايتديكه امام ليث ديديكه بونده قياس اولان موطئ اولمقدر طانك كسريله زيرا باب رابعدن اسم زمان ومكان مفعل وزننده اولورعينك فتحيله مكركه معتل الفاء اوله اول صورتده مكسور العين اولور انتهى (الاتطاء) اتكاء وزنـنده توطئه‌دن مطاوعدر بريره اياغله باصـلوب چكنانمكله دوزلنوب سهل وملايم اولمق معناسـنه‌در يقال وطأ الفراش فاتطأ (الوطأ) كتاب وزننده (والوطاء) سحاب وزنده وبو امام كسائى روايتيدر خلاف الغطاء يعنى شلته‌يه ودوشكه دينوركه اورتى مقابليدر يقال ماله وطاء ولاغطاء يعنى اورتيدن دوشكدن برنسـنه‌سى يوقدر (الوطأ) واوك فتحى وطانك سكونيله (والوطاء) سحاب وزننده (والميطاء) ميمك كسريله شـول اورتيدن دوز و باصـق يره دينوركه تومسك ومرتفع يرلر آرالغنـده واقع اوله يقال نزلوا فى وطأ و وطاء وميطاء اى ماانخفض من الارض بين النشاز والاشراف ويقال وطأها الله توطئه كماذكر (المواطأة) مفاعله وزننده موافقت ايتمك معناسنه‌در يقال واطأه على الامر اذا وافقه ومواطأه عروضيون اصطلاحنده ايطاء معناسنه‌دركه ذكراولندى وبوموافقت معناسندندركه قافيه‌لرى برى برينه موافق اولمغله متكرر اولورلر يقال اوطأه وفى الشعر وواطأ فيه وآطأ على ابدال الهمزة من الواو ووطأ فيه توطئه كماذكر واطأ على الابدال ايضا كلها بمعنى اى كرر القافية فيه لفظا ومعنى (التواطؤ) تفاعل وزنـنده متوافق اولمق معناسـنه‌در يقال تواطأه على الامر اذا وافقه (الوطيئة) سـفينه وزننده خرما بولاجنه دينوركه خرمانك چكردكلرنى چقردقدنصكره سود ايله تخمير ايدوب تناول

ایدرلر علی قول خرما شرابنه کش تعبیر اولنان یوغرد قوروسنی قاتمغله بولاچ یاپدقلری طعامدن عبارتدر وطیئه شول غراره یعنی خرار تعبیر اولنان ظرفه دینور که ایچنه باصدرمه وکاك مقوله‌سی نسنه وضع وحفظ ایدرلر (الوطأة) کتبه وزننده (والواطئه) یولجیلره دینور سابله ورهروان معناسنه یولی وطأ وپایمال ایتدکلریچون اطلاق اولندی وواطئه اغاجندن دوکلمش خرما دوکندیلرینه دینور فاعله بمعنی مفعوله‌در ایاغله باصیلوب چکنندیکی ایچون اطلاق اولندی قال فی‌النهایة وفی‌الحدیث انه قال للخراص [احتاطوا الأهل الاموال فی‌النائبة والواطئة] ای المارة والسابلة اوهی سقاطة التمر فتوطأ بالاقدام (الایتطاء) افتعال وزننده که بلا ادغام واو یایه منقلب اولمشدر بر ایش چکنوب دوزلمش فراش کبی سهولت وملایمت بولمغله راست ومستقیم اولوب اصلا توقف وتحول ایلمیه‌رك سر انجام بولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ایتطأ الامر اذا استقام وبلغ نهایته وبر نسنه دوزیلوب قوشیلوب ساخته ومهیا اولمق معناسنه‌در یقال ایتطأ الشیٔ اذا تهیأ (الموطأ) معظم وزننده توطئه‌دن اسم‌مفعولدر دوزلمش وسهل وملایمت بولمش‌نسنه‌یه دینور بو مناسبتله عربلر سهل العطف وملایم مشرب ومکرم ومهماندوست آدمه موطأ الاکناف اطلاق ایدرلر وبعضلر شول آدمه اطلاق ایدرلر که الوف ومألوف وسهل الاطراف ودلنواز وحیتکار اولمغله طرفنه تعلق والتجاایدنلر بی رنج ومشقت دائما حضور قلب وصفای خاطر ایله آسوده حال اولوب قطعا یرلرندن آیرلمیه‌لر یقال رجل موطأ الاکناف ای سهل دمث کریم مضیاف اویتمکن فی ناحیته صاحبه غیر مؤذی ولا ناب به موضعه (موطأالعقب) سلطان وسائر سرکاره اطلاق اولنور که اتباع وحشم صاحبی اولمغله بر سمته عزیمت ایتدکده ارقه‌سندن اثر وعقبنی بصه‌رق روان اولورلر یقال هو موطأ العقب ای سلطان یتبع (التوکؤ) تفعل وزننده بر نسنه‌یه سویکنوب طیانمق معناسنه‌در یقال توکأ علی الشیٔ اذا تحمل واعتمد یعنی اکا آغرلغنی چوکوب طیاندی وناقه‌یی طوغورمق بوریسی طوتمغله فریاد ایلمك معناسنه‌در یقال توکأت الناقة اذا اخذها الطلق فصرخت (الایکاء) همزه‌نك کسریله بو دخی بر شیئه سویکنوب طیانمق معناسنه‌در یقال اوکأ علی الشیٔ ایکاءا بمعنی توکأ وبر کمسه ایچون یصدق کبی سوئکنوب طیانه‌جق نسنه وضع ونصب ایلمك معناسنه‌در یقال اوکأه اذا نصب له متکأ (الاتکاء) همزه‌نك وتای مشدده‌نك کسریله بو دخی سویکنوب طیانمق معناسنه‌در یقال اتکأ علیه بمعنی وکأ (التکأة) تانك ضمیله همزه وزننده که اصلی وکأه‌در عصایه اطلاق اولنور ومطلقا طیانه‌جق نسنه‌یه دینور وبنفسه طورمیوب اکثری بر نسنه‌یه طیانور اولان کمسیه دینور کثیر الاتکاء معناسنه (المتکأ) اسم مفعول بنیه‌سیله

طیانه‌جق شیئه دینور وساده کبی (الاتکاء) اخراج وزننده که واو تایه منقلب اولمشدر برکسه‌یی بر نسنه‌یه سویکنور شکلنده دوشورمك علی قول ضول طرفنه دوشورمك معناسنه‌در یقال ضربه فاتکاه ای القاه علی هیئة المتکیٔ او علی جانبه الایسر وبرکمسیه طیانه‌جق نسنه قلمق معناسنه‌در قولتغی آلتنه یصدق قومق کبی یقال اتکاه ای جعل له متکأ (المتکیٔ) اتکاءدن اسم فاعلدر بر نسنه‌یه سویکنوب طیانان کمسیه دینور وقوله صلی الله علیه وسلم [اما انا فلا آکل متکئا] ای جالسا علی هیئة المتمکن المتربع ونحوه من الهیئات المستدعیة لکثرة الاکل وکان جلوسه علیه السلام للاکل مستوفزا مقعیا غیر متربع ولامتمکن ولیس المراد المیل علی شق کما یظنه عوام الطلبة صاحب نهایه‌نك وراغبك تحقیقی اوزره اشبو اتکاء وتوکؤ ماده‌لری وکاء ماده‌سندن که قربه‌نك آغزی باغنه دینور مأخوذلردر بر نسنه‌یه سویکنوب طیانمق کویاکه آنکله بغلنمق کبی اولور پس منطوق حدیث بودرکه بن طعام ایتدیکم وقتده اکال جلوسی کبی اوزرنده اولدیغم فراش وکلیمه کرکی کبی چوکوب اتکا ایده‌رك تمکن وتربع هیئتلری اوزره قعود ایلم زیرا سرور انام علیه الصلوة والسلام حضرتلری طعام ایچون سفره زیب قعود اولدقلرنده کویاکه همان بر ایکی لقمه تناول ایدوب قیام ایدر وضعنده چوملوب خفیفجه قعود ایدرلریدی مفهوم شریف شدت شره واشتها وکثرت اکلدن نهیی متضمندر مؤلف دیرکه بعض عوام طلبه بوراده اتکایی بر یانی اوزره میل واعتماد ایده‌رك اوتورمق معناسنه ظن وحمل ایلدیلر لکن مراد وجه مذکور اوزره قربه ایبیله بغلنمش کبی اوتوردیغی یره کرکی کبی چوکوب یرلشه‌رك اوتورمقدر شارح دیرکه بعض طلبه‌نك معنای مزبوره حمل ایلملری طب قاعده‌سنه نظر ایله‌در زیرا بر طرف اوزره میل واعتماد ایده‌رك اکل اولنان طعام مجرادن سهولتله نزول ایلیوب ومعده‌ده هضمی هنیٔ اولمدقدنصکره بعض عارضه تولدنی مورث اولور انتهی (الومأ) واوك فتحی ومیمك سکونیله برکسه‌یه بر ماده‌یی تفهیم ایچون قولا یافعلا اشارت ایلمك معناسنه‌در یقال ومأ الیه یمأ کوضع یضع ومأ ای اشار (الایماء) همزه‌نك کسریله (والتومئة) تکلمه وزننده ومأ معناسنه‌در یقال اومأ الیه ایماء اوومأ تومئة بمعنی ومأ وایماء ایله ایباء بیننده اولان فرق وبأ ماده‌سنده بیان اولندی (الوامئة) بلیه وداهیه معناسنه‌در ویقال ذهب توبی فمادری وامئته ای داهیته التی ذهبت به (الموآماه) مفاعله وزننده موائمه معناسنه‌درکه موافقتدر یقال فلان یوامیٔ فلانا ای یوائمه واشبو موامأه وموائمه لفظلری هربری برمعنای مزبورده لغت مستقله‌در یاخود مقلوبه‌در

﴿ فصل الهاء ﴾ (الهنأه) زلزال وزننده (والهنهاه) سلسال وزننده دوه‌یی

هی‌هی دیه‌رك علف يمكه چاغرمق علی قول هأهأ دبو زجر وآزار ايله سورمك
معناسنه در يقال هأهأ بالابل هئهأ او هئهاء اذا دعاها للعلف فقال هئ هئ
اوزجرها فقال هأهأ ويك كولمك قهقهه معناسنه‌در يقال هأهأ الرجل اذا قهقهه
(الهئ) هانك كسرومديله معنای اولدن اسمدر (الهأهأ) جعفروزننده (والهأهاء)
سلسال وزننده شدتله كولن كسيه دينور يقال رجل هأهأ وهأهاء ای ضحاك
مقهقه (الهبء) هانك فتحی وبانك سكونيله عربدن برجماعت آديدر (الهتأ) هانك
فتحی وتای فوقيه‌نك سكونيله اورمق معناسنه‌در يقال هتأه هتأ من الباب الثالث
اذا ضربه (التهتؤ) تفعل وزننده برنسنه اسكيوب پاره پاره اولمق معناسنه‌در يقال
تهتأ الثوب اذا تقطع وبلی (الهتء) هانك فتحی وكسری وتانك سكونيله
(والهتیء) امير وزننده (والهتاء) كتاب وزننده (والهتیء) زبرج وزننده
(والهيتاء) سيراف وزننده (والهتيأ) تانك تقديميله عثير وزننده (والهتيأة)
عثيره وزننده (والهتاة) هداة وزننده كيجه‌دن بروقته دينور يقال مضی من الليل
هتء ويكسر وهتیء وهتاء وهيتیء وهيتاء وهتيأ وهيأة وهتاة ای وقت (الهتأ)
فتحتينله (والهتوء) قعود وزننده برتغه دينوركه اسملردر يقال فی القربة هتأ
وهتوء ای شق وخرق وهتأ فتحتينله بل اكيلوب ايكی قات اولمق معناسنه‌در كرك
پيرلكدن وكرك علتدن اولسون يقال هتیء الرجل هتأ من الباب الرابع اذا انحنی
(الاهتأ) احمر وزننده قنبوره دينور احدب معناسنه (الهجأ) هانك فتحی وجيمك
سكونيله (والهجوء) قعود وزننده آجلق ساكن اولمق معناسنه‌دركه مراد جزئی
وكلی طويمقدر يقال هجأ جوعه هجأ وهجوءا من الباب الثالث اذا سكن وذهب
واكل طعام ايلك معناسنه‌در يقال هجأ الطعام اذا اكله وبطنی طلوم كبی طعامله
طولدرمق معناسنه‌در يقال هجأ بطنه ای ملأه وطواری كندی باشنه اوتلامق
ايچون بوشليوب آزاد ايلك معناسنه‌در يقال هجأ الابل ای كفها لترعی (الاهجاء)
همزه‌نك كسريله بودخی طواری اوتلامق ايچون بوشلمق معناسنه‌در يقال اهجاء الابل
اذا كفها لترعی وآجلغی كيدرمك معناسنه‌دركه طويورمقدن عبارتدر يقال اهجأ جوعه
ای اذهبه وبركسه‌نك حقنی ادا ايلك معناسنه‌در يقال اهجأ حقه ای اداه اليه واطعام
ايلك معناسنه‌در يقال اهجأه الشیء اذا اطعمه اياه (الهجأ) فتحتينله زياده سيله
آجقمق معناسنه‌در يقال هجیء الرجل هجأ من الباب الرابع اذا التهب جوعه
وهجأ شول نسنه‌يه دينوركه سن اكا مقارن وملابس ايكن اول سندن منقطع
وزائل اوله جوانلق زمانی كبی (الهجاء) هانك ضميله همزه وزننده احمق ونادان
كمسيه دينور (التهجؤ) تفعل وزننده تهجی لفظنده لغتدر كه حروف هجايی
تعداد وتلفظ ايلك معناسنه‌در يقال تهجأ الحرف بمعنی تهجاه (الهدء) هانك فتحی

ودالك

ودالك سكونيله (والهدوء) قعود وزننده حركت وجريان اوزره اولان نسنه
ديكوب سكون و آرام بولمق معناسنه‌در سس ويل وصو مقوله‌سنك ديكمسى كبى
يقال هدأ الشئ هدء او هدوءا من الباب الثالث اذا سكن وبر محلده اقامت ايلمك
معناسنه استعمال اولنور يقال هدأ بالمكان اذا اقام واولمك معناسنه استعمال
اولنور كه بسكون ابديدر يقال هدأ فلان اذا مات (الاهداء) همزه‌نك كسريله
حركت اوزره اولان نسنه‌يى ديكدروب ساكن قلمق معناسنه‌در تقول اهدأته اى
سكنته وعربلر فلانك مبتلا اولديغى درد ومحنتنى حق تعالى دفع وتسكين ايليوب
دائما مضطرب ومعذب ايليه ديجك يرده لا اهدأه الله ديرلر لا اسكن عناه ونصبه
معناسنه وبر كمسه‌نك بلنى بوكوب قنبور قلمق معناسنه‌در يقال اهدأه الكبر والضرب
اى اجنأه وبر كمسه‌نك اموزلرنى اهدأ ايلمك معناسنه‌در كما سيذكر يقال اهدأ الله
منكبه اى جعله اهدأ (الهدء) هانك ضمى ودالك سكونيله (والهدء) هانك فتحيله
(والهدءة) تمره وزننده (والهدئ) امير وزننده (والمهدء) مسكن وزننده
(والهدوء) قعود وزننده سكون و آرام معناسنه اسملردر بعده كيجه‌نك يعنى كيجه
ايجره خلقك بالجمله اويقويه واروب صيت وصدالرى منقطع اولمريله ساكن و آرام
بولدقلرى وقتده وحالتده استعمال اولنمشدر ومنه تقول اتانا فلان بعد هدء من الليل
وهدء وهدءة وهدئ ومهدء وهدوء اى حين هدأ الليل والرجل وبعضلر ديديكه
هدء وسائرى كيجه‌نك اولندن ثلثنه قدر زمانه اطلاق اولنور كه كيجه‌نك ابتداء
سكونيدر وهدء هدى لفظنده لغتدر كه سيرت وخصلت ومنش معناسنه‌در سكون
معناسندن مأخوذدر (هدأه) تمره وزننده طائف ايله مكهٔ معظمه بيننده بر موضع
آديدر ومرالظهران نام محلك يوقارى طرفنده برقريه آديدر نسبتلرنده هدوى دينور
عربى وزننده غير قياس اوزره شارح ديركه قياسه مخالفتى ايكى وجهله‌در برى دالك
تحريكى وبريسى همزه‌نك واوه انقلابيدر ونهايه‌ده وبتواسده عسفان ايله مكه بيننده
واقع اولمق اوزره مرسومدر (الهدأة) هانك كسريله مدار آرام وسكون اوله‌جق
نسنه‌يه دينور بوعلاقه ايله سدرمق ايليه‌جك قوت وغداده استعمال اولنور يقال
ماله هدأة ليلة اى قوتها (الهدء) فتحتينله يغرنى بوكرى اولوب كوكسه طوغرى
دوشوك اولمق وجهيله قنبورلنمق معناسنه‌در يقال هدئ الرجل هدءا من الباب
الرابع اذا جنئ ودوه‌نك يوك ثقلتندن اوركجى يصيلوب كوچلك معناسنه‌در يقال
هدئ البعير اذا صغر سنامه من كثرة الحمل (الهدأة) فتحاتله بركونه يلوب
سكرتمكه دينور (الاهدء) احمر وزننده يغرنيسى كوكسه طوغرى دوشك اولان
قنبوره دينور وشول اموزه دينوركه يوقاريسى يعنى اموز باشلرى شيشكن وقبا
اولمغله قالقق اولوب وبيون سكيرلرى كوشك وسولپوك اولمغله كوكسه طوغرى

دوشکون اوله (الهداءة) رمانه وزننده انجه بللو یابوسی آرقسی ارکك آته دینور قسراغه اطلاق اولنمز (المهیدءة) میمك ضمی وهانك فتحی ودالك کسریله برکسه نك بولندیغی یعنی متکیف اولدیغی شیوه وحالته اطلاق اولنور سکون وآرام معناسندن مأخوذدر تقول ترکته علی مهیدءته ای علی حاله التی کان علیها وبو مهدءه کلمه سندن مصغردر (الهدءاء) حمراء وزننده شول ناقه یه دینورکه یوك ثقلتندن اورکجی باصیلوب کوچلش اوله (الهذء) هانك فتحی وذال معجمه نك سکونیله برنسنه یی بغایت چابك کسمك معناسنه در یقال هذأ الشیء هذءا من الباب الثالث اذا قطعه قطعا اوحی ای اسرع من الهذ وهذ تشدید ذالله سرعتله کسمك معناسنه در لکن هذأ کلمه سنك مفهومی آندن ابلغدر وهذأ هلاك ایتمك معناسنه در یقال هذأ العدو ای اباده‌م وبرکمسه یه مکروه وناسزا کلام ایشندرمك معناسنه در کرك غیابنده وکرك حضورنده اولسون یقال هذأ فلانا ای اسمعه مایکره وبرنسنه صاپر صاپر دوشوب دوکلك معناسنه در یقال هذأت الابل ای تساقطت یعنی دوه‌لر بولده افراط ناتوانلقلرندن در مانده اولوب اثمار رسیده کبی صاپر صاپر دوکیلوب قالدیلر (الهذء) فتحتینله هلاك اولمق معناسنه در یقال هذیء من البرد هذءا من الباب الرابع اذا هلك (التهذؤ) تفعل وزننده بدنده یاره آزوب تباه اولمغله اتلری یاره یاره اولمق معناسنه در یقال تهذأت القرحة اذا فسدت وتقطعت (الهذأة) تمره وزننده اکنجیلرك چپا تعبیر اتدکلری آلته دینور مسحاة معناسنه (الهرء) هانك فتحی و رانك سکونیله فحش وقبیح کلماتی چوق سویلمك علی قول خطا و غلط سوزلری چوق سویلمك معناسنه در یقال هرأ الرجل هرءا من الباب الثالث اذا اکثر الخنا اوالخطأ وهرء وهراءه کتابه وزننده صوغوق پك سرد وشدید اولمغله انسانی یاحیوانی اوشیدوب هلاك ایده یازمق علی قول هلاك ایتمك معناسنه در یقال هرأه البرد هرءا وهراءة من الباب المزبور اذا اشتد علیه حتی کاد یقتله اوقتله ویلی پك بارد ومؤثر اسمك معناسنه در یقال هرأت الریح اذا اشتد بردها و اتی کرکی کبی نضیج بولنجه پشورمك معناسنه در یقال هرأ اللحم ای انضجه وهرء وهرء هانك ضمیله و هروء قعود وزننده ات کرکی کبی پشوب پیریلمك معناسنه در یقال هریء اللحم هرءا و هرءا و هروءا من الباب الرابع اذا نضج حتی یتفسخ (الهراء) غراب وزننده چوق سوزه دینور منطق کثیر معناسنه علی قول فاسد وبی نظام وپریشان سوزه دینور هذیان محموم وترهات مجنون کبی یقال ماهذا الهراء ای المنطق الکثیر اوالفاسد لانظام له وچوق سوزلو یاوه‌کوی وهرزه سخن کمسیه دینور (الهرء) صرد وزننده بودخی یکشاق و هرزه کلام اوزانه دینور یقال رجل هراء وهرء ای الکثیر الکلام الهذاء (الهراء) کتاب وزننده خرده

خرما فدانلرینه دینور که کوکدن سوروب چقەلر فاسد اولدیغندن قطع ایدرلر وهراء برشیطان اسمیدرکه رؤیای قبیحه و احلام فاسده تصویر و تخییلی ضمننده نفوس اوزره مسلطدر اضغاث احلام آنك ارائیلەدر (الاهراء) همزەنك کسریله انسانه یا حیوانه صوغوق زیادەسیله تأثیر ایلمکله هلاك اولمق کرتەسنه واردرمق یاخود هلاك ایلك معناسنەدر یقال اهرأه البرد اذا اشتد علیه حتی کاد یقتله اوقتله واتی کرکی کبی پشوروب پیشرمك معناسنەدر یقال اهرأ اللحم اذا طبخه حتی یتفسخ وصووقلامق وصووغه طوقنمق واوشیمك معناسنەدر تقول اهرأنا ای ابردنا و بونك متضمن اولدیغی برودت اخشام وقتنه یاخود حزیران و تموز آیلرنده اواخر نهارده تحدث ایدن برودته مخصوصدر که اول هنکاملرده سرینلك اولمغله مدار تنفس واستراحت اولور واهراء قتل ایلك معناسنەدر یقال اهراء فلانا اذا قتله وچوق خطا ونا صواب کلمات ایلك معناسنەدر یقال اهرأ الکلام ای اکثر ولم یصب (التهرئة) تکمله وزننده بودخی اتی کرکی کبی پشوروب پیرتمك معناسنەدرکه مهراقلق تعبیر اولنور یقال هرأ اللحم تهرئة اذا نضجه حتی یتفسخ (التهرؤ) تفعل وزننده ات زیادەسیله پشوب مهرا اولمق معناسنەدر یقال هرأ اللحم فتهرأ (المهروء) مقتول وزننده بردك یاخود حرك شدت و تأثیرندن هلاك اولان کمسیه دینور یقال هریٔ المال ای المواشی والقوم علی البناء المجهول کعنی فهم مهروؤن اذا قتلهم البرد او الحر بونی جوهری کندی دست خطیله کتابنده سمع وزننده اولەرق بناء معلوم اوزره ضبط ایلکله ارتکاب تصحیف ایلشدر شارح دیرکه فهم مهروؤن قولی بناء مجهول اوزره اولمغه دال اولمغله کسمع قولی طغیان قلم اولمق ظاهردر (الهزء) هانك ضمی وزای معجمەنك سکونیله (والهزء) فتحیله (والهزوء) قعود وزننده (والمهزءة) میمك وزانك فتحیله هزل وسخریه ایلك معناسنەدر یقال هزأ منه و هزأ به وهزیٔ منه وبه هزءا و هزءا وهزوءا ومهزءة من الباب الثالث والرابع اذا سخر منه (التهزؤ) تفعل وزننده (والاستهزاء) بونلرده برکسەیی هزل ایدوب مسخرەلغه آلمق معناسنەدر یقال تهزأبه واستهزأته بمعنی هزأبه (الهزءة) هانك ضمی وزانك سکونیله شول کمسەدرکه هرکس صقالنه کولوب کندیسنی ذوقلنوب هزل واستهزا ایدەلر قشمر تعبیراولنور (الهزءة) هانك ضمیله همزه وزننده خلق دائما مسخرەلغه آلوب هزل واستهزا ایدن کمسیه دینور یقال رجل هزءة بالضم ای یهزأ منه ویقال رجل هزءة کهمزة ای یهزء بالناس (الهزء) هانك فتحی و زانك سکونیله قیرمق معناسنەدر یقال هزاه هزءا من الباب الثالث اذا کسره وبرکسەیی یابر حیوانی اوشیدوب هلاك ایلك معناسنەدر یقال هزأ ابله اذا قتلها بالبرد و بندیکی مرکوبی تحریك ایلك

معناسنده‌در یقال هزأ راحلته اذا حرکها و اولمك معناسنده‌در یقال هزأ زید اذا مات (الهزء) فتحتینله بودخی اولمك معناسنده‌در یقال هزیٔ زید اذامات (الاهزاء) همزه‌نك کسریله بر آدمی یاخود بر حیوانی اوشندیروب هلاك ایلمك معناسنه‌در یقال اهزأ ابله اذا قتلها بالبرد وبرد شدیده داخل اولمق معناسنه‌در یقال اهزأ الرجل اذا دخل فی شدة البرد ومرکوب راکبنی بك سرعتله کوتروب کتمك معناسنه‌در یقال اهزأت به ناقته ای اسرعت به (الهمء) هانك کسری و میمك سکونیله کهنه لباسه دینور ثوب خلق معناسنه جمعی اهماء کلور خرب و اخراب کبی (الهمأ) هانك فتحی ومیمك سکونیله لباسی اسکیدوب یپرتمك معناسنه‌در یقال همأ الثوب همأ من الباب الثالث اذا خرقه وابلاه (الاهماء) همزه‌نك کسریله همأ معناسنه‌در (الانهماء) انفعال وزننده (والتهمؤ) تفعل وزننده معنای مزبوردن مطاوعلردر اثواب اسکیوب یپریمك معناسنه‌در یقال اهمأ الثوب فانهمأ و تهمأ ای بلی وتقطع (الهنیٔ) امیر وزننده (والمهنأ) مشرب وزننده بی رنج و مشقت حاصل اولوب سهولتله دسترس اولنان نشیئه دینور یقال شیٔ هنیٔ ومهنأ و هو ماأتاك بلا مشقة و هنیٔ سهولتله معده‌یه واصل اولوب علی الفور هضم اولان طعام خوشکواره دینور یقال طعام هنیٔ ای سایغ مترجم دیرکه اکل و شرب ایدن کمسیه هنیئا مریئا قونیلکه نصبله دعادر فارسیده کوار ابادا معناسنه‌در یعنی بریسی زحمتسز آسان وجهله هضم واستمراء اولوب غدائیتله بدل مایتحلل اولان طعام وبریسی کذلك سیکوب هضم اولمق خاصه‌سی کندیده موجود اولان ادامدن عبارتدر خلاصه اکل وشرب ایلدیککك معده‌کده هضم اولمش اوله‌وغدأ ودواء اولوب بدنکه سیکوب وجودکه مادهٔ عافیت اوله دیمکدر نته‌که شاعرك ★ کل هنیئا ومریئا کله ★ دیدیکی مصراع جناسیده ظاهردر واشبو هنیٔ کلمه‌سی عند المؤلف فعیل بمعنی مفعول اولوب مجاز اولی قبیلندن اولور و بمعنی فاعل اولمق دخی جائزدر وعندالمبرد مصدردر زیرا بعض مصدردن صفات انابه ایدرلر وعندالاکثر ملتزم الاضمار اولان عاملندن حال مؤکده‌در انتهی (الهنأ) فتحتینله (والهناءة) کرامه وزننده برنسنه‌یی رنج وزحمتله حاصل ومیسر اولمق معناسنه‌در یقال هنیٔ الشیٔ وهنؤ هنأ و هناءة من الباب الرابع والخامس اذا اتی بلا مشقة (الهنأ) هانك کسری ونونك سکونیله (والهنأ) منع وزننده (والهناء) سلام وزننده طعام خوشکوار اولوب و جوده یرامق معناسنه‌در تقول هنأنی الطعام و هنألی یهنأ بالفتح ویهنیٔ بالکسر ویهنؤ بالضم هنأ وهنأ وهناءا من الباب الثالث والثانی والخامس اذا صار هنیئا و طعامی هضم ایتدرمك معناسنه‌در تقول هنأ تنیه العافیة یعنی مزاجده اولان صحت وعافیت سببیله اولان قوت بکا یدیکم طعامی هضم ایتدردی

الهناءة

(الهناءة) كرامه وزننده (والهناءة) مجله وزننده (والهنأ) ضرب وزننده طعام وشراب خوشكوار اولمق معناسنه‌در يقال ماكان الطعام هنيئا و لقد هنؤ هناءة وهنأ من الباب الخامس اذا صار هنيئا پس معناى اول ايله بونك بيننده فرق واردر زيرا معناى اول طعام خوشكوار اولمغله بدنه سيكوب مزاجه يرامق وبو طعام سيكيجى وهضم اولمق شانندن اوليجى خوشكوار اولمق معناسنه‌در (الهنأ) هانك فتحى ونونك سكونيله تبريك و استسعاد معناسنه استعمال اولنوركه قوتلولمق تعبير اولنور معناى مرقومدن مأخوذدر يقال هنأه بالامر هنأ من الباب الثالث اذا قال ليهنئك يعنى سكا هنيء و مسعود اولسون شارح ديركه عربلر تعزيه خلافنده يعنى برنسنه رنج وتعبسز اولوب حقكه خير ومنفعتى مستوجب اولسون ديو تبريك و استسعاد مقامنده ليهنئك ديرلر همزه‌نك جزميله اوليهنيك ديرلر ياى ساكنه ايله ليهنك ديمزلر نونك كسريله انتهى وهنأ اطعام ايلمك معناسنه‌در يقال هنأه هنأ من الباب الاول والثانى اى اطعمه وويرمك معناسنه‌در يقال هنأه اذا اعطاه وهنأ منع وزننده وهنأ علم وزننده وهناءه كرامه وزننده طعامى اصلاح ايدوب وجوده يرار ترتيب ايلمك معناسنه در يقال هنأ الطعام هنأ وهنأ وهناءة من الباب الثالث اذا اصلحه وهنأ منع وزننده دوه‌يى قطرانله ياغلمق معناسنه‌در يقال هنأ الابل هنأ من الباب الثالث والثانى والاول اذا طلاها بالهناء وياردم ايلمك معناسنه در يقال هنأ فلانا اذا نصره (التهنئة) تكمله وزننده (والتهنيء) تكميل وزننده تبريك واستسعاد ايلمك معناسنه‌دركه تعزيه مقابليدر يقال هنأ تهنئة وتهنيئا ضد عزاه مؤلف بونى كرچه تكرار ايلشدر لكن قول اول مثلا اكل طعام ايدن كمسيه ليهنئك يعنى سكا طعام هنيء وكوارا اولسون ديو دعايه حمل اولنمغله تغاير اعتبارى ممكندر (الاهناء) همزه‌نك كسريله ويرمك معناسنه در يقال اهنأه اى اعطاه (الهناء) كتاب وزننده قطرانه دينور وخرما صالقمنه ياخود چوپنه دينور اهان كلمه‌سيله مرادفدر (الهنء) هانك كسريله اسمدر دوه‌يى قطرانله ياغلمق حالتنه دينور وويركى‌يه دينور عطا معناسنه وكيجه‌دن برمقداره وبر بلوكه دينور يقال مضى هنء من الليل اى طائفة منه (الهنأ) فتحتينله (والهنأ) منع وزننده طوارد نخواهى اوزره برمقدارجه اوتلاق بولوب لكن قليل اولمغله آندن شبع وغنا حاصل اوليوب هنوز استكلى قالمق معناسنه‌در يقال هنئت الماشية هنأ وهنأ اذا اصابت حظا من البقل ولم تشبع منه وشاد ومسرور اولمق معناسنه‌در يقال هنيء به اذا فرح وطعام لطيف وخوشكوار اولمغله بدنه سيكوب يرامق معناسنه‌در يقال هنيء الطعام اذا تهنأ به (الهنأى) سكرى وزننده برمقدار اوتلاق بولوب قليل اولديغندن ايوجه طويمامش اولان دوه‌لره دينور يقال ابل هنأ اى اصابت حظا من البقل

ولم تشبع منه مؤلفك وهی ابل هناً قولنده کی ضمیر جماعت موهومه‌یه راجعدر
پس بونك مذكری هنأن اولور (هناءه) تمامه وزننده اسماء رجالدندر (الهانیْ)
خادم وخدمتكار معناسنه‌در ابن اثیرك بیانه كوره اعطاً معناسنه اولان هناً لفظندن
مأخوذدر كویا كه مخدومنه نفسنی اعطا ایلشدر (ام هانیْ) امام علی كرم الله
وجهه حضرتلرینك قز قرنداشلری كنیه سیدر ابو طالبك قزیدر اسمی فاخته‌در
(المهنأ) معظم وزننده بر رجل آدیدر (الاستهناء) یاردم ایستمك معناسنه‌در یقال
استهناه ای استعطاه (الاهتناء) افتعال وزننده دواب ومواشی‌یی تقید وتیمار ایله
اصلاح ایلمك معناسنه‌در یقال اهتنأ ماله ای اصلحه (الهنیْ والمریْ) امیر وزننده
رقه ترابنده ایكی نهردر ملوك مروانیه‌دن هشام بن عبد الملك حفر ایتدیرمشدر
(الهنیئة) مصغر بنیه‌سیله كه امام بخاری صحیحنده یعنی [انه اقام هنیئة] حدیثنده
رسم مرسوم اوزره مرسوم.وشیْ یسیر ایله مفسردر بونده صواب اولان بغیر همز
اولمقدر زیرا هنو لفظنك مصغر یدركه شیْ معناسنه در بوجهتله معتل اولمغله هنو
ماده‌سنده ذكر اولنور ان شاء الله تعالی (الهوء) هانك فتحی وواوك سكونیله
بركسه ذاتنده عالی همت اولمغله اسبابنه تشبثله سعی ایده‌رك نفسنی مراتب عالیه‌یه
ابلاغ واصعاد ایلمك معناسنه‌در معنای آتیدن مأخوذدر یقال هاء بنفسه الی المعالی
یهوء هوءا اذا رفعها وهمت معناسنه در معنای سابق بوندندر قال الشارح ومنه
الحدیث [اذا قام الرجل الی‌صلوة فكان قلبه وهوءه الی‌الله انصرف كما ولدته امه]
ای همته ونافذ وماضی رأی وتدبیره دینور وبركسه آخر كسه‌ده برنسنه یاخود
برموضع وحالت سزمك معناسنه‌دركه توهم مفهومیدر تقول هؤت به خیرا اوشرا
وهؤته بخیرا وبشر ای ازننتـه به وهؤ وهوء هانك ضمیله ظن وكمان معناسـنه‌در
تقول وقع ذلك فی هوءی وفی هوءی ای فی ظنی وهؤهانك فتحیـله فرحناك اولمق
معناسنه در تقول هؤت‌به هوءا ای‌فرحت به (الهوء) فتحیله همت ایلمك معناسنه‌دركه
برنسنه‌یه قلب قصد ایلكدن عبارتدر یقال هویْ الیه هوءا من الباب الرابع اذاهم
(هاء) جاء وزنـنـده كلمة تلبیه در یعنی ندا اولنان كسه‌نك صوت اجابتندن حكایه
دركه بزم لسانمزده دخی همزه‌نك سكونیله وهمزه‌سز ایراد اولنور وفیه قال الشاعر
★ لابل یجیبك حین تدعوباسمه فیقول هاء وطالمالبی ★ یعنی حال اویلجه دكلدر بلكه
سن آنی اسمیله چاغردقده سكا اجابت ایدوب هاء یعنی لبیك دیو تلبیه ایدر وكمال
انقیاد واجابتندن اوزون اوزادی پك چوق تلبیه ایدر مؤلفك شاهد ایرادی صغانی
تكمله‌ده متوقف اولمغله آنی رده مبنیدر وهاء كذلك جاء وزننده اسم فعل امر اولور
هاك معناسنه‌كه خذ معناسـنه‌در وكاهی كاف خطابله ذكر اولنوب تصرف ایدرلر
خذانت معناسـنه وكاهی كافدن مستغنی اولوب آخرنده اولان همزه‌دن تصرف

ایدرلر

ایدرلر مفردنده هاء دیرلر تثنیه مذکرنده هاؤما دیرلر وجمع مذکرنده هاؤم دیرلر
ومفرد مؤنثنده هاء دیرلر بلایاء همزه‌نك كسریله وتثنیه مؤنثنده هاؤما دیرلر وجمع
مؤنثنده هاؤن دیرلر نون مشدده ایله وبونده برلغت دخی واردرکه هأیارجل دیرلر
همزهٔ ساکنه ایله هع وزننده بونك اصلی هاء ایدی هاع وزننده اجتماع ساکنینه
مبنی الف ساقط اولمشدر مؤنثنده هائی دینور هاعی وزننده وتثنیه‌لرنده هاءا دینور
هاعا کبی وجمع مؤنثنده هأن دینور هعن وزننده ظاهرا جمع مذکری ینه هاؤم
اولمقدر (هاء) همزه‌نك كسریله هات معناسنه‌درکه اسم فعل امردر بکاویر وبکا
کتور دیمکدر تثنیه مذکرنده هاءیا دینور وجمع مذکرنده هاؤا دینور ومفرد مؤنثنده
هاءی وتثنیهٔ مؤنثنده هاءیا وجمع مؤنثنده هائین دینور هاتین کبی مترجم دیرکه
لبابده بووجه اوزره مرسومدرکه هاء کلمه‌سیکه اسم فعل امردر خذ معناسنه‌در
بونده بش لغت واردر اول آخرینه کاف الحاق اولنوب جمیع احوالده مخاطب ایله
متصرف اولور یقال هاك هاکما هاکم هاك هاکما هاکن ثانی کاف موضعنه همزه وضع
اولوریقال هاء بفتح الهمزة وهاؤما وهاؤم وهاء بکسر الهمزة وهاؤما وهاؤن ثالث
همزه ایله کاف مجتمع اولور یقال هاءك هاء کما هاءکم هاءك هاءکما هاءکن رابع همزه مکسور
اولور یقال هاء هاءیا هاؤا هاءی خامس همزه ساکن اولور یقال هأعلی وزن هب
ومصباحده مسطوردرکه کاه اولورکه هأ کلمه‌سنه تا الحاق ایدوب هات دیرلرکه اسم
فعل امردر اعطنی معناسنه یقال هات للمذکر وهات للمؤنث وهاتا وهاتوا وهاتن پس
هاك وهات کلمه‌سی مناوله ایچون اولور اول آل وثانی ویر معناسنه انتهی (المهوءن)
میمك ضمی وهانك سکونی وواوك وهمزه‌نك فتحی ونونك تشدیدیله وهمزه‌نك کسریله
لغتدر صحراء واسعه‌یه دینور ودأب وعادت معناسنه‌در وکیجه‌دن برمقداره دینور
واشبو مهوءن کلمه‌سی جوهری وهمنه مبنی بومقامده ذکر ایلمشدر زیرا وزنی مفعول
اولمغله واوی زائده‌در زیرا بنات اربعه اولان کلمه‌ده واواصل اولماز مؤلف نونك
اصالتنه بناء هون ماده‌سنده ثبت ایلدیکی اهوینادن اسم مفعولدرلکن بوراده وزنده
اضطراب ایلمشدر زیرا مهموز اولدیغنه کوره وزنی مفعلن اولورکه نون زائده در
ونونك اصالتنه کوره مفعأل اولمق لازمدر انتهی (لاهاء الله ذا) الفك مدیله لاوالله
معناسنه مستعملدرکه خدا حقیچون اول اویله دکلدر دیمکدر وعلی قول افصح اولان لاها
الله ذا عنوانده اولمقدرکه قصر ایله‌در یاخود مدی لحن وخطادر زیرا اصلی لاوالله
هذا ماأقسم به اولوب اسم جلال هاء ایله ذابینده ادخال اولنمشدر بوماده‌ده اوج قول
حاصل اولمشدر تفصیلی مغنی اللبیب وتسهیلده مشروحدر (الهیئة) هانك فتحی
وکسری ویانك سکونیله برشیئك وضع جبلیسی اوزره رسم اولنان حال وشان
وکیفیتنه دینور کرك محسوس اولسونکه شکل وصورتیدر وکرك معقول اولسونکه

طبع وسرشت ونهادیدر پس هیئتك مفهومی عرضك مفهومنه متقاربدر نهایت عرض مقولات اعراض جملەسنه اطلاق اولنور هر برینه عروضی اعتباریله وهیئت موضوعاتنده حصولی اعتباریله اطلاق اولنور یقال له هیئة حسنة ای حال وکیفیة (الهیء) کیس وزننده (والهیء) ظریف وزننده هیئت وقیافتی خوب وخوشنما اولان کمسیه دینور یقال رجل هیء وهیء ای حسن الهیئة وهیئەهانك فتحیله وهیاء کرامه وزننده برکسه یابرنسنه خوب هیئت اولمق معناسنەدر یقال هاء الرجل یهاء کخاف یخاف وهاء یهیء کجاء یجیء هیئة وهیؤ هیاءة ککرم کرامة اذا صار حسن الهیئة وبرخصوص ایچون کندی هیئتنی اخذ ایلمك یعنی اقتضا ایدن لوازم وتدارکاتنی کوروب حاضر وآماده اولمق معناسنەدر یقال هاء للامر یهاء ویهیء اذا اخذله هیئته (التهایؤ) تفاعل وزننده توافق معناسنەدر یقال تهایؤا علی ذلك اذا توافقوا (الهیئة) هانك کسریله مشتاق وآرزومند اولمق معناسنەدر یقال هاء الیه یهاء هیئة ای اشتاق (التهیؤ) تفعل وزننده هیئتلنمك یعنی برماده ایچون اقتضا ایدن صورت لازمەیی تکمیل ایدوب حاضرلنمق معناسنەدر یقال تهیأ للامر اذا اخذله هیئته (التهیئه) تکمله وزننده (والتهیء) تفعیل وزننده برنسنەیه هیئت وقیافت ویروب اصلاح ایلمك معناسنەدرکه حاضرلمق اکلالازم کلور یقال هیأه تهیئة وتهییئا اذا اصلحه (المهایاة) مفاعله وزننده برخصوصده بری برینه موافقت ایلمك معناسنەدر هیئت معناسندن مأخوذدر یقال هایأه فی الامر مهایاة اذا وافقه وعرف فقهاده بالتوافق والتراضی مقاسمهٔ منافعدن عبارتدرکه استحسانا جائزدر [لهاشرب ولکم شرب یوم معلوم] نص مبیننه مبنیدر مثلا برخانەده مشترك اولان زید وعمرودن هربری حصەسنه مقابل بررسنهٔ مخصوصه اقامت ایلمك ونهر واحددن هرکس بورکون تارلا وباغچەلرینی سقی ایلمك وعبد مشترکی برروقت مخصوصده استخدام ایلمك کبی نتەکه کتب فقهیەده مبسوطدر مؤلف والمهایاة الامر المتهیأ علیه عنوانیله رسم ایلمکله عادتی اوزه مسامحه ارتکاب ایلشدر تاء تأنیث اسم مفعوله حملدن آیدر مکر تکلف ارتکاب اولنه یاخود هاء طغیان قلم اوله (الهیء) هانك فتحیله (والهیء) هانك کسریله انسان قسمنی یمکه وایچمکه دعوت ایلیەجك صوتدن حکایەدر وخاصة دوەیی صو ایچمکه چاغرەجق صوتدن حکایەدر (المتهیئة) محمله وزننده شول ناقەیه اطلاق اولنورکه صوبی پك باك وولود اولمغله چکدکده حملدن تخلفی نادر اوله یعنی هربار دوله قالور اوله (هیء) هانك فتحی ویانك سکونیله کلمهٔ تعجبدر تقول یاهیء مالی یعنی عجبا بکا نولدی وعندالبعض اسم فعل امردر تنبه وتبصر معناسنەکه غفلتی ترك ایدوب متبصر وآکاه اول دیمکدر نتەکه صه کلمەسی اسکت معناسنه اسم فعل امردر واشبو هیء کلمەسی اجتماع ساکنین محذوریچون حرکه اوزره وخفت

ایچون

ایچون فتحه اوزره مبنی اولمشدر شارح دیرکه عند البعض کلمهٔ تاسفدرکه
تغیر حال قدیمه‌دن نشئت ایدن حاله آجیوب حیف ایلمکدن عبارتدر معلوم اوله‌که
بین العرب تعجبه و تاسفه دال اولان براز تعبیرات واردر یاسیْ مالی ویافیْ مالی
ویاهیْ مالی کبی بونلرده اصل تعجب اداتی ماء کلمه‌سیدر یاء حرف ندادر منادای
نکره اوزره داخل اولمشدر اشبو منادالر الفاظ مهمله‌در یعنی اصوات قبیلندندر
کویاکه علی الابهام برکمسیه نداء اولنور پس ترکیب مذکور تعجبی مشتمل اولمغله
کلمهٔ واحده حکمنده قلنوب مقام تعجبده استعمال اولندی ولزوم علاقه‌سیله مقام
تأسفده دخی استعمال ایلدیلر منادالرك آخرلری کلمهٔ واحده‌نك وسطی منزلنده قالمشدر
ونداء ومنادی جهتلری مضمحل اولمشدر زیرا مجموعی کلمهٔ واحده منزلنده اولمشدر
﴿ فصل الیاء التحتیة ﴾ (الیأیأة) زلزله وزننده (والیأیاء) سلسال وزننده برکمسیه
لطف و نوازش وبشاشت اظهار ایلمك معناسنه‌درکه اوخشامق تعبیر اولنور یقال
یأیاه یأیأة ویأیاء اذا اظهر الطافه وبرکمسه‌یی یاننه چاغرمق معناسنه‌در یقال یأیأ
بالقوم اذا دعاهم ودوه‌یی طوردرمق ایچون ای دیمك معناسنه در علی قول ناسی
برکدرمك ایچون یأیأ دیو چاغرمق معناسنه‌در یقال یأیأ بالابل اذا قال لها ای
لیسکنها اوقال للقوم یأیأ لیجتمعوا وای همزه‌نك فتحیله دوه‌یی طوردیره‌جق صوتدن
حکایه‌در ویأیأ فدفد وزننده ناسی برکمك ایچون چاغره‌جق صوتدن حکایه‌در
(الیؤیو) هدهد وزننده برنجی قوشلردن آتماجه کبی برقوش آدیدر ترکیده
موبمول دیرلر بعضلر دلوجه طغان ایله وبعضلر زاغنوس ایله بیان ایتدیلر (الیأیاء)
سلسال وزننده ذکر اولنان قوشك اوتمسندن حکایه‌در (الیرنا) یانك ضمی وفتحی
ورای مفتوحه ونون مشدده وقصر ایله (والیرناء) یانك ضمی والفك مدیله قنه‌یه
دینور حنا معناسنه (الیرناة) دحرجه وزننده صاج وصقاله قنه یاقق معناسنه‌در
یقال یرنأ لحیته ای صبغها بالیرنا کما یقال حنأ رأسه وبوغرائب افعالدندر زیرا
ماضی اوله‌رق مضارع صیغه‌سنده وارد اولمشدر ابن بری مرحومدن منقولدرکه
اکر یانك فتحیله یرناء دینورسه همزه ایله قرأت اولنور واکر یانك ضمیله یرنا
دینورسه همزه‌نك اتیان واسقاطی جائزدر لسان العربده رنأ ماده‌سی ذیلنده مرسومدر
تم مایتعلق بترجمة باب الهمزة بعون الله وتیسیره فالحمدلله علی التوفیق والصلوة علی
الهادی الی سواء الطریق اولا وآخرا

باب الباء * فصل الهمزة

(الأبّ) همزه‌نك فتحی وبانك تشدیدیله مطلقا اوته دینور کلا معناسنه که فارسیده

کیاه دینور وعلی قول رعی اولنه‌جق چایرلغه واوتلاغه دینور یاخود من غیر بذر وزرع حاصل اولان هر نباته دینورکه فارسی ادا ایله خودرو تعبیر اولنور معنای آتیدن مأخوذدر ومنه قوله تعالی [وفاکهة وابا] الایة وهو الکلأ اوالمرعی اوما انبتت الارض وانسانك بلنه دینور خصر معناسنه شارح دیرکه اکثر نسخه‌لرده خضر عنوانیله مرسومدرکه خای معجمه‌نك ضمی وضاد معجمه‌نك فتحیله‌در لکن غلطدر صواب اولان خصر اولمقدر وبو یانکز هذیل لغتیدر نته‌که عبابده وتکمله‌ده وسائر امهاتده بومنوال اوزره‌در انتهی و صاحب مصباحك وراغبك بیاننه کوره اب کلمه‌سی استعداد وتهیؤ معناسنه موضوع اولمغله سفر وشتا ایچون اعداده وجز ورعیه قابل ومتهیئ اولان سبزه وکیاهه اطلاق آندن متفرعدر انتهی واب کلمه‌سی مصدر اولور سیر و سفره متعلق لوازم واسبابی تدارك ایدوب حاضرلنمق معناسنه کما سیذکر (الابیب) دبیب وزننده (والاباب) سحاب وزننده (والابابه) سحابه وزننده بونلرده اب معناسنه‌در یقال اب فلان للسیر یئب بکسر العین علی القیاس فی اللازم المضعف ویؤب بالضم علی خلاف القیاس ابا وابیبا وابابا وابابة اذا تهیأ واب وابابه کتابه وزننده واباتبه سحابه وزننده غریب الدیار اولان کمسه وطننی ارزو ایدوب اوزلمك معناسنه‌در یقال اب الرجل الی وطنه ابا وابابة وابابة ای اشتاق الیه وقیندن چکوب صیرمق ایچون الی قلج قبضه‌سنه صالمق معناسنه‌در یقال اب یده الی سیفه اذا ردها لیسله وقصد معناسنه در یقال اب ابه ای قصد قصده مترجم دیرکه زمخشری کشافده مرعایه اب اطلاقی قصد معناسندن مأخوذ اولمق اوزره امضا ایلشدرکه مأبوب دیمکدر مقصود معناسنه و یول طوغری ومستقیم اولمق معناسنه‌در یقال ابت ابابته ای استقامت طریقته و دشمنی بر حمله ایله بوزمق معناسنه در یقال اب العدو اذا هزمهم بحملة لامکذوبة فیها مکذوبه لفظی مصدردر کذب کبی یعنی برحملهٔ صادقه ایله دشمنی منهزم ایلدی ودپرتمك تحریك معناسنه‌در یقال اب الشئ اذا حرکه (اب) همزه‌نك کسریله یمنده برقریه آدیدر (الاباب) کتاب وزننده سیر وسفره متعلق لوازم و اسبابه دینور یقال هوفی ابابه ای فی جهازه وصویه اطلاق اولنور وسراب معناسنه‌درکه نصف نهار اسیلکنده ایراقدن چوللرده صو هیئتنده نمایان اولان پوصارقدر (الاباب) غراب وزننده سیل عظیمه وموج عظیمه اطلاق اولنور (ابه) همزه‌نك وبای مشدده‌نك فتحیله بر رجل اسمیدر [ابة العلیا وابة السفلی] یمنده عدن مضافاتندن لحج نام بلده قضاسنده ایکی قریه‌لردر مرقوم ابه نام کمسه‌نك اسمیله مسمالردر (ابه) همزه‌نك ضمیله مغربده افریقیه ایالتنده بربلده‌در (التأبیب) تفعیل وزننده حیقرمق معناسنه‌در یقال ابب الرجل اذا صاح (التأبب) تفعل وزننده تجب معناسنه‌در

يقال تأبب الرجل به اى تجبج به وصفالنوب منبسط وشادان اولمق معناسنه‌در يقال تأبب به اى تبجج (الابابه) سحابه وزننده (والابابه) كتابه وزننده يوله دينور طريقه معناسنه كرك حقيقى وكرك معنوى اولسون (ابى) حتى وزننده كوفه ايله قصر بنى‌مقاتل بينـنده برنهرك اسميدر ملوك نبطيه‌دن ابى بن الصامغان نام ملك حفر ايتدرمكله اكا منسوب واسميله مسمادر وينه عراقده واسط نام بلده ترابنده برنهرك اسميدر ومدينهٔ منوره‌ده بر قويى آديدر على قول بونده صواب اولان انا اولمقدر نون مخففه ايله هنا وزننده (الائتباب) اكتساب وزننده حاضرلنمق تهيؤ معناسـنه‌در يقال ائتب الرجل اذا تهيأ (الاتب) همزه‌نك كسرى وتاى فوقيه‌نك سـكونيله (والمئتبة) مكنسه وزننده يقاسز ويكسز اولان كوملكه دينوركه عرب نسوانى كيرلر بز وبورونجك مقوله‌سى جارى وسطندن يرتوب بعض مرتبه عمل ايله بيونلرينه پچروب كوملك طرزنده كيرلر اكا بقيره دخى ديرلر مشقوق اولديغيچون مؤلفك والبقيرة قولى عطف تفسيريدر واتب نسوانك اوستلك تعبير ايتدكلرى لباسه دينور فراجه كبى ومطلقا همان بالدرك وبجاغك نصفنه بالغ لباسه دينور زيبون كبى على قول پاچه‌سز طونه دينور بوطلق تعبير اولنور ياخود يكلرى اولميان كوملكه دينور جمعى آتاب كلور همزه‌نك مديله واتاب كلور همزه‌نك كسريله و اتوب كلور همزه‌نك ضميله واتب همزه‌نك كسريله اريه‌نك قبوغنه دينور قشر الشعير معناسـنه (التأتيب) تفعيل وزنـنده ذكر اولنان اتب ديدكلرى لباس ترتيب اولنمق معناسـنه‌در يقال اتب الثوب على بناء المجهول تأتيبا اى صير اتبا بونك استعمالى مجهول اوزره‌در وتأتيب بركمسيه اتب مزبورى كيدرمك معناسـنه‌در يقال اتبـه اياه اى البسه اياه يعنى الاتب (التأتب) تفعل وزننده ذكر اولنان اتب ديدكلرى لباسى كيمك معناسنه‌در يقال تأتب بالاتب اذا لبسه ويات ويراغنى كوروب حاضرلنمق معناسنه‌در يقال تأتب للامر اذا استعدله وبرنسـنه پكشوب صلابت بولمق تصلب معناسنه‌در يقال تأتب الشئ اذا تصلب ويايك باغنى كوكسه كتوروب اموزلرى آنك ايچنده چقارمغله يايى ارقه‌يه آلمق معناسنه‌در يقال تأتب القوس اذا جعل حمالها فى صدره واخرج منكبيه منها (الائتتاب) اكتساب وزننده بودخى ذكر اولنان اتب ديدكلرى لباسى كيمك معناسنه‌در يقال ائتتب ائتتابا اذا لبس الاتب (المؤتب) معظم وزننده طرنقلرى برطرفه طوغرى اكريجه وقاچق اولان كشى‌يه دينور يقال رجل مؤتب الظفر اى معوجه (المئثب) ثاى مثلثه ايله منبر وزننده مشمل معناسنه دركه ولنسه واحرام طرزنده يوكدن يابلمش بركونه لباسدركه عربلر برنس كبى اكا صاريلوب بورينورلر بتون بدنلرنى احاطه ايدر ودوز وملايم يره دينور ونهر صغيره دينور جدول معناسنه وارض مرتفعه‌يه دينور جمعى مآثب كلور مكاسب وزننده ومآثب جمع

جمع صیغه‌سی اوزره برموضع آدیدر علی قول مدینهٔ منوره قربنده برطاغ آدیدرکه آنده سلطان الانبیاء علیه افضل التحایا حضرتلرینك صدقاتلری واقع اولمشدر (الاثب) فتحتینله برشجر آدیدر وبو اثاب مخففیدرکه احمر وزننده‌در (الادب) فتحتینله ظرافت واوصلولق‌که ناسله قولا وفعلا لطف معامله وحسن مناوله ایلمکدن عبارتدر فارسیده فرهنك دینور یقال به ادب ای ظرف وحسن تناول مترجم دیرکه تعریفاتده ادب جمیع انواع خطادن مابه الاحتراز اولان نسنه‌یی بیلمکدن عبارتدر دیو معرفدر وبعض اعلام اخلاق حسنهٔ ظاهره ایله تفسیر المشدر ودولت اسلامیه‌دن بر مدت مرورنده علوم عربیه واشعاره ادب اطلاق ایلدیلر باعث تأدیب اولدیغیچون وملکة تعصم من قامت به عمایشینه عبارتیله تعریف ایلدیلر یعنی ادب برقوت راسخهٔ نفسیه‌درکه متصف اولان کمسنه‌یی موجب شین وعیب اولان نسنه‌لردن حفظ ایدر وادب ایکی نوعدر بری ادب النفس وبریسی ادب الدرس‌در دیدکلری تعریف مذکورك فقرهٔ اخیره‌سنه ناظر اولمش اولور و فقرهٔ اولاسی اصطلاح عرفاده حفظ حدود شرعیه وسلوك طریقت مرعیه‌درکه اخلاق حسنهٔ باطنه‌دن عبارتدر ٭ طرق الحق کلها آداب ٭ وعند الفقهاء سنته مبنی اولان حرکات دیمکدرکه ادب خیره وادب عشره کلاملری اکا ناظردر و اشبو ادب کلمه‌سی ادب لفظندن اسمدر ادب همزه‌نك فتحی ودالك سکونیله برکسه‌یی طعام وضیافته دعوت ایلمك معناسنه اولمغله اخلاق مذکوره صاحبنی خیرات وحسناته داعی اولمق مناسبتیله ادب اطلاق اولنمشدر وبین العلماء ادب البحث دخی واردرکه علم مناظره‌یی مشتملدر خلاصه ادبك تحتنده اخلاق مرضیهٔ ظاهره‌دن ماعدا بالجمله شرعك استیجاب وعقلك استحسان ایلدیکی اطوار واقوال مندرجدر عفت وظرافت ونزاکت واظهار عدل ولطف معامله و انصاف وسائر مکارم اخلاق و محاسن اوصاف کبی انتهی وادب کلمه‌سی مصدر اولور برکسه ادبلو اولمق معناسنه یقال ادب الرجل ادبا من الباب الخامس اذا ظرف وحسن تناوله ومأدبه ترتیب ایلمك معناسنه‌در یقال ادب فلان ادبا من الباب الثانی اذا عمل مأدبه کما سیذکر (الادیب) امیر وزننده ادبلو کشی‌یه دینور جمعی ادباء کلور علماء وزننده (التأدیب) تفعیل وزننده تعلیم ایلمك معناسنه‌درکه مراد آداب شرعیه وعرفیه وعلم اوکرتمك معناسنه درکه ادب اکا لازم کلور یقال ادبه تأدیبا اذا علمه مصباحده علمه ریاضة النفس ومحاسن الاخلاق عبارتیله مفسردر (التأدب) تفعل وزننده مطاوعیدر ادبلنمك وادب اوکرنمك معناسنه‌در یقال ادبه تأدیبا فتأدب (الاستئداب) تأدب معناسنه‌در یقال استأدب بمعنی تأدب (الادبة) جرعه وزننده (والمأدبة) مسعده وزننده (والمأدبة) دالك ضمیله مکرمه وزننده ضیافت طعامنه یاخود ولیمه طعامنه دینور

تقول شهدنا الادبة والمأدبة والمادبة هى طعام صنع لدعوة اوعرس وادبه عجب وتعجب معناسنه‌در (الايداب) همزه‌نك كسريله پادشاه ووالى قلمر وسلطنت وايالتنده اولان اولكه‌يى پرعدل وداد ايلمك معناسنه‌در يقال آدب السلطان البلاد ايدابا اذا ملأها قسطاوعدلا وبركسه‌يى ضيافته دعوت ايلمك معناسنه‌در يقال آدبه اى دعاه الى طعامه (الادب) همزه‌نك فتحى ودالك سكونيله عجب معناسنه‌دركه تعجب ايلمكدر وبركسه‌يى ضيافته دعوت ايلمك معناسنه‌در يقال ادبه ادبا من الباب الثانى اذا دعاه الى طعامه (ادب البحر) بعض امهاتده همزه‌نك فتحى ودالك سكونيله بعضنده فتحتينله مضبوطدر دريانك كثرت آبنه اطلاق اولنور ضيافت معناسندن مأخوذدر يقال جاش ادب البحر اذا كثر ماؤه (ادبى) عربى وزننده طىء قبيله‌سى ديارنده برطاغك اسميدر (الارب) همزه‌نك كسرى ورانك سكونيله زيركلك دهاة معناسنه‌در ونكر وخبث وشر وغائله معنالرينه‌در يقال به ارب اى نكر وخبث وغائلة وعضو واندام معناسـنه در تقول قطعته اربا اربا اى عضوا عضوا شارح ديركه جمعى ارآب كلور احزاب كبى ومنه حديث الصلوة [كان يسجد على سبعة آراب] اى اعضاء راغبك تحقيقنه كوره ارب لفظى دخى خصوصنده احتيالى مقتضى اولان فرط حاجت معناسنه موضوعدر پس مطلقا حاجتدن اخص اولور بعده كاه حاجت مفرده‌ده وكاه بلا حاجة همان مكر واحتيالده استعمال ايلديلر بوصورتده دهأ ومكر وخبث وغائله معنالرى بوندن متفرع اولور وكاه اولوركه بك حاجتلو اولان عضوه اطلاق اولنور زيرا اعضاء مطلقه ايكى قسمدر برى مدار حاجت اولان عضودر يدو رجل وعين كبى وبريسى مدار زينت اولان عضودر حاجب ولحيه كبى وعقده واحكام وسائر معانيسى دخى معناى اولدن مأخوذدر انتهى وارب عقل وذكاء ودين وملت معنالرينه‌در وفرج معناسنه‌دركه عضونا محرمدر وارب حاجت معناسنه‌در (الاربة) همزه‌نك كسريله وضميله لغتدر بودخى زيركلك دهأ معناسنه‌در وحاجت معناسـنه‌در ارب كبى واربه همزه‌نك كسريله مكر وحيله معناسـنه‌در (الارب) فتحتينله (والمأربة) ميمك فتحى ورانك حركات ثلاثيله بودخى حاجت معناسنه‌در تقول مالى فيه ارب واربة وارب ومأربة اى حاجة (الارب) همزه‌نك كسرى ورانك فتحيله (والارابه) كرامه وزننده عاقل وزيرك اولمق معناسـنه‌در يقال ارب الرجل اربا كصغر صغر اوارابة من الباب الخامس اذا عقل (الاريب) امير وزننده (والارب) كتف وزننده عاقل وزيرك وهشيار اولان كشى‌يه دينور (الارب) فتحتينله برنسنه‌يه ادمان ايلمك معناسنه‌دركه مراد ادمان واعتياد ايله استاذ وحاذق اولمقدر يقال ارب بالشىء اربا من الباب الرابع اذا درب به يعنى وصارفيه ماهرا وبرنسنه‌يه محتاج اولمق معناسنه‌در يقال ارب اليه اذا احتاج اليه

وزمان سخت ومشتد اولمق معناسنه‌در یقال ارب الدهر اذا اشتد وبرنسنه‌یه بغایت عشق وعلاقه ایلمك معناسنه در یقال ارب به اذا كلف ومعده فاسد اولمق معناسنه‌در یقال اربت معدته ای فسدت واعضاء بدن برعارضه سببیله فصله فصله آیریلوب دوكلمك معناسنه‌در یقال ارب الرجل اذا تساقطت اعضاؤه وقطع اربه ویقال اربت ایها الرجل من یدیك ای سقطت ارابك من الیدین خاصة یعنی الریكه مخصوص اولان عضولرك لحم مهرا كبی صاپر صاپر دوشوب دوكلسون ابن اثیرك بیانه‌كوره بین الناس مذموم ومعیوب وخجیل وشرمسار اوله‌سن دیمكدن كنایه‌در وارب بركسه‌نك الی كسیلك یاخود فقیر اولوب ایدیٔ ناس عطیه‌سنه محتاج اولمق معناسنه‌در یقال اربت یده ای قطعت اوافتقر فاحتاج مابایدی الناس وبو اكثری بدعا موقعنده ایراد اولنور (الاربة) همزه‌نك ضمیله دوكومه دینور عقده معناسنه علی قول شول دوكومه دینوركه چوزمدجه چوزلمیه یعنی سخت وشدید اوله واربه بیونه چكره‌جك قلادیه دینور وآت طوار بغلیه‌جق طاوله ایپنك واورك وكوكن وكوستك مقوله‌سنك ایاغه چكه‌جك حلقه‌سنه دینور (الاربیة) همزه‌نك ضمیله احجیه وزننده اویلق دینه دینوركه قاسقچه تعبیر اولنور یقال اشتكی اربیته ای اصل فخذه (الارب) ضرب وزننده شهادت پرمغیله اورته پرمغنك آرالغنه دینور وارب مصدر اولور دوكومی پك بغلیوب محكم ایلمك معناسنه‌در یقال ارب العقد اربا من الباب الثانی اذا احكمه وبركسه‌نك برعضونه اورمق معناسنه‌در یقال ارب فلانا اذاضرب علی ارب له (الارب) همزه‌نك ضمیله قوزینك وواوغلاغك هنوز تولد ایلمش تازه‌سنه دینوركه كوربه تعبیر اولنور (الاربیان) همزه‌نك وبانك كسریله برنوع بالق آدیدر تركیده تكه وكرویت دیدكلریدر وبرنوع بقل ونبات آدیدر مفرداتده پاپادیه نوعندن بهار دیدكلریله مفسردر (اراب) همزه‌نك حركات ثلاثیله برموضع آدیدرعلی‌قول برصو اسمیدر (مأرب) منزل وزننده یمنده برموضع آدیدر مملحه‌در یعنی ترابنده طوزله‌لر واردر كتب جغرافیاده مأرب یمنده بربلده‌دركه سبأ دخی دیرلر دیو مرسومدر ومصباحده دخی مرقومدركه مأرب یمنده ازد بلادندن بربلده‌دركه حضرموت طاغلرینك نهایتنده واقعدر وبلقیسك مقری ایدی واكا سبأ دخی دیرلركه بانیسی اولان سباء بن یشجب بن یعرب بن قحطان ایله مسمادر وبو تأنیث وعلمیتله غیر منصرفدر (الایراب) همزه‌نك كسریله ظفریاب اولمق معناسنه‌در یقال آرب علیهم ایرابا اذا فازو فلج (الاربی) همزه‌نك ضمی ورانك فتحی وقصریله آفت وداهیه معناسنه‌در (التأریب) تفعیل وزننده برنسنه‌یی متین ومحكم قلمق معناسنه‌در یقال ارب الشیٔ تأریبا اذا احكمه وبچاق وقلج مقوله‌سنی بیلیوب كسكین قلمق معناسنه‌در یقال ارب السكین اذا حدده وبرنسنه‌یی چوغالتمق وتوفیر وتكمیل

ايلك معناسنه‌در يقال ارب الشئ اذا وفره وكمله (المؤرب) معظم وزننده وافر وكامل اولان شيئه دينور يقال شئ مؤرب اى موفر (التأرب) تفعل وزننده برنسنه ضمننده سرد لشوب تعصب وامتناعله كردنكشلك ايلك معناسنه‌در يقال تأرب فى الامر اذا تأبى وتشدد وتصنع وتكلفله زيركلنمك وصورت دها كوستورمك معناسنه‌در يقال تأرب فلان اذا تكلف الدهاء (المستأرب) اسم مفعول بنيه سيله بورجلويه دينور مديون معناسنه (المؤارب) مجاهد وزننده مداهى يعنى مكار وعيار وقلاش كمسيه دينور يقال رجل مؤارب اى مداه (الاربان) همزه‌نك ضميله عربان لفظنده لغت اولمغله عرب ماده‌سنده مرسومدركه مدار انعقاد بيع وشرا اولان پيشين اقچه‌يه دينور (الاربة) كتيبه وزننده بيوك وبول تجربه‌يه دينور يقال قدر اربة اى واسعة (الازب) همزه‌نك وزاى معجمه‌نك فتحيله دوه كويش كتورمز اولمق معناسنه‌دركه غلتدن ياخود يك زبونلقدن اولور يقال ازبت الابل ازبا من الباب الرابع اذا لم تجتر (الازب) همزه‌نك كسريله بودور كشى‌يه دينور وغليظ الجثه كمسه‌يه دينور وآفت وداهيه معناسنه‌در ولئيم وناكس شخصه دينور وياقشقسز بد اندام وعبوس ودميم كمسيه دينور وشول كمسه‌يه دينوركه اعضاء ومفاصلى انجه وخرده اولوب قطعا كمكلرى ولوحه‌لرى ارتميوب واريلميوب همان زياده‌سى قارنى واشاغيسى طرفنه اوله‌كه يوقاريسى قاوال واشاغيسى ششخانى اعجوبه شكل اولور يقال هوازب اى الدقيق المفاصل الضاوى لاتزيد عظامه وانما زيادته فى بطنه وسفليه (ازب العقبه) همزه‌نك وزانك فتحيله بريلان اسميدر بونك موقع ذكرى زبب ماده‌سى اولمغله اوراده مرسومدر بوراده ذكر ايدنلر وهم ايلشدر زيرا همزه‌سى اصليه دكلدر (الازب) كتف وزننده (والازيب) امير وزننده اوزون كمسيه دينور (الازبة) ازمه وزننده قيتلق شدت وقحط معناسنه‌در يقال اخذته الازبة اى الشدة والقحط (ازاب) كتاب وزننده بنوتميم شعبه‌سى اولان بنى العنبر جماعتنه مخصوص برصو آديدر (الأزب) ضرب وزننده صو آغمق معناسنه‌در يقال ازب الماء ازبا من الباب الثانى اذا جرى (المئزاب) محراب وزننده وكاه اولوركه همزه‌يى يايه قلب ايدرلر اولوغه دينور ناودان معناسنه وبو اسم آلتدر ذكر اولنان ازب لفظندن مأخوذدر على قول بو لفظ فارسيدن معربدر بل الماء معناسنه‌كه بل كلمه‌سى بول لفظندن امر حاضر اولمغله صويى بول ايله اساله ايله ديمكدر زيرا ميز لفظلرى فارسيده بول ايلك معناسنه اولان ميزيدن كلمه‌سندن امر حاضردر كويا كه آلت مرقومه‌يه خطاب اولور مترجم ديركه قول اخير تصرف عجيب اولديغى غير ستيردر (الازبة) عازمه وزننده شول دوه‌لره دينوركه آريق اولمغله كويش كتورمز اوله‌لر يقال ابل آزبة اى ضامرة لاتجتر

(التأزب) تفعل وزننده بولوشمك اقتسام معناسنه‌در يقال تازبوا المال بينهم اذا اقتسموه (الاسب) همزه‌نك كسرى وسينك سكونيله قاسيقده بتن قيلاره دينور على قول اود يرنده وعلى رأى خاصة مقعدده بتن قيله دينور يقال حلق اسبه اى شعر ركبه اوهو شعر الفرج اوالاست شارح ديركه بونك اصلى وسب ايدى‌كه نباته دينور همزه واودن مبدله‌در (المؤسب) معظم وزننده تويى و يوكى چوق طواره اطلاق اولنور مادهٔ مرقومه‌دن مأخوذدر يقال كبش مؤسب اى كثير الصوف (الايساب) همزه‌نك كسريله يرك نباتى چوق اولمق معناسنه‌در يقال آسبت الارض ايسابا اذا اعشبت (الاشب) همزه‌نك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله برشيئه شئ آخر قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال اشبه اشبا من الباب الثانى اذا خلطه وبركمسيه لوم وتعييب وسرزنش ايلمك معناسنه‌در يقال اشب فلانا اشبا من الباب الثانى والاول اذا عابه ولامه (الاشب) فتحتينله اغاجلر كور وصيق اولمغله داللرى برى برينه كير يشوب صارمشق وچتلق اولمق معناسنه در يقال اشب الشجر اشبا من الباب الرابع اذا التف ووصف مذكور اوزره اولان اغاجلره اطلاق اولنور مبالغة تسميه بالمصدر در [ومنه حديث عبدالله اوعمرو بن ام مكتوم رضى الله عنه انه قال للنبى صلى الله عليه وسلم انى رجل ضرير بينى و بينك اشب فرخص لى فى العشاء والفجر قال هل تسمع النداء قال نعم فلم يرخص له] يريد بذلك النخيل الملتفة (التأشب) تفعل وزننده بودخى اغاجلرى برى برينه قارشوب كيرشمك معناسنه‌در يقال تأشب الشجر بمعنى اشب وناس برى برينه مختلط اولمق على قول مجتمع اولمق معناسنه‌در يقال تأشب القوم اذا اختلطوا اواجتمعوا وتأشبوا اليه ديرلر انضموا اليه معناسنه يعنى خلق اطرافدن كلوب آكا منضم و ملحق اولديلر (التأشيب) تفعيل وزننده اغاجلرى صيق و چتلق ايلمك معناسنه‌در تقول اشبت الشجر تأشيبا اى جعلته ملتفا وناسى برى برينه دوشوروب شوريده قلمق معناسنه‌در يقال اشب القوم اذا حرش بعضهم على بعض (الاشابة) همزه‌نك ضميله اجناس مختلفه‌دن مجتمع اولان جماعته دينور اخلاط واوباش معناسنه وحرامله مختلط اولان قزانجه دينور جمعى اشايب كلور اصابع وزننده يقال عنده اشابة من الناس اى اخلاط و يقال له اشابة من الكسب اى ماخالطه الحرام (الاشبانى) فتحاتله بغايت قرمزى اولان شيئه دينور يقال رجل اشبانى اى شديد الحمرة (الائتشاب) اكتساب وزننده بودخى ناس برى برينه مختلط ياخود مجتمع اولمق معناسنه‌در يقال ائتشب القوم ائتشابا اذا اختلطوا اواجتمعوا (المؤتشب) ميمك ضمى وتاء وشينك فتحيله نسبنده اختلاط والتباس اولان يعنى مضبوط النسب وصريح الاصل اولميان كشى يه اطلاق اولنور يقال هو مؤتشب اى غير صريح

فی نسبه (اشبه) جرعه وزننده سباعدن قوردك اساميسندندر (الالب) همزه‌نك فتحی ولامك سكونيله ناس هر طرفدن آقشوب كلمك معناسنه‌در يقال الب اليه القوم البا من الباب الاول اذا اتوه من كل جانب وطوارلری طوپليوب سورمك معناسنه‌در يقال الب الابل البا من الباب الاول والثانی اذا ساقها يعنی منضما وطوار طوپلنوب سوريلوب كتمك معناسنه‌در يقال البت الابل ای انساقت وانضم بعضها الی بعض واركك اشك ديشی‌يی اوكونه قاتوب قوغوب كتمك معناسنه‌در يقال الب الحمار طريدته اذا طردها طرداً شديدا شارح ديركه بومعناده حماردن غيريسی مسموع دكلدر پس خصايصدن اولور والب بركدرمك معناسنه‌در يقال الب الجيش اذا جمعهم وبركمك معناسنه‌در يقال الب القوم اذا اجتمعوا وسرعت ايلك معناسنه‌در يقال الب الرجل اذا اسرع وعودت ايلك معناسنه‌در يقال الب اليه ای عاد ويغمور متصل ياغمق معناسنه‌در يقال البت السماء اذا دام مطرها والب ساق بزم عشرتك جنبش ونشاطنه دينور ونفس انسانيه‌نك هوا وهوسه ميل وانجذابی حالتنه دينور وصوسزلغه دينور ودشمنك حس و ادراك ايليوب ذهن وخيالارينه خطور ايلين جهتدن شبخونلرينه متعلق ترتيب اولنان رأی وتدبيره دينور و كورپه قوزی دريسنه دينور و زهر قاتله دينور و طرد شديد معناسنه‌در وشدت حما وحرارته دينور وچبانك هنوز صاغالمغه بشلامسی حالتنه دينور وظلم وعداوت اوزره مجتمع اولان ناسه دينور بونده همزه‌نك كسريله لغتدر يقال هم عليه الب والب واحدای مجتمعون عليه بالظلم والعداوة (التألب) ثعلب وزننده كوده‌سی طوباج غليظ الجثه كمسيه دينور واول هيئت اوزره اولان بيان اشكنه وطاغ تكه‌سنه دينور مؤنثده تألبه دينور هايله يقال رجل تألب ای الغليظ المجتمع وكذا من حمر الوحش والوعل وتألب باديه اشجارندن بر شجر آديدر (الالب) همزه‌نك كسريله فتر معناسنه‌در كه باش پرمغله شهادت پرمغی آچلدقده ماپينلرينك حاوی اولديغی مقداردن عبارتدر تركيده سره تعبير اولنور والب برشجر آديدركه اغاج قاونی شجرينه شبيه اولور جميع حيوانانه سم قاتلدر (الالباب) همزه‌نك كسريله بودنی حمار ديشيسنی اوكنه قاتوب شدتله قوغوب كوترمك معناسنه‌در يقال الب الحمار طريدتها البابا اذا طردها شديدا (الالوب) صبور وزننده توز طپراق صاوران ريح بارده‌يه دينور يقال ريح الوب ای باردة تسفی التراب وقويدن قوغه‌يی چابك چقارر اولان كمسيه دينور علی قول جنبش ونشاطله صو چكن كمسيه دينور يقال رجل الوب ای سريع اخراج الدلوا ونشيط يعنی فی ذلك (الالبة) همزه‌نك ضميله آجلق مجاعه معناسنه‌در (الالبة) فتحاتله يلبه معناسنه‌دركه دريدن اولان قلقانه دينور (التأليب) تفعيل وزننده ناسی

بری برینه قشقردوب میانه‌لرنی افساد ایلمك معناسنه‌در یقال الب بین القوم تألیبا
اذا حرضهم علی الفساد وافسد بینهم (المئلب) منبر وزننده سریع وچابك آدمه
دینور یقال رجل مئلب ای سریع (الباب) سحبان وزننده بر بلده آدیدر شارح
دیر که غزنین نام شهره ایکی مرحله مسافه‌ده واقعدر (الاب) سحاب وزننده
مدینهٔ منوره قربنده برموضعدر (التأنیب) نونله تأدیب وزننده برکسه‌یه عتاب
وسرزنش ایلمك علی قول ادله وبراهینله اسکات وتبکیت ایلمك یاخود سائله اقبح
رد ایله جواب ویرمك معناسنه‌در یقال انبه تأنیبا اذا لامه اوبکته اوسأله فجبهه
ای رده اقبح رد (الانب) فتحتینله سبزوات قسمندن بادنجانه دینور تقول اکلنا
الانب ای الباذنجان شارح دیرکه انب عند الاکثر طلب وزننده فارسیده دخی
باذنجانه دیمکله ظاهر الغت متوارده‌در وبعض مولدین تغییر ایله اندخ تعبیر ایلدیلر
(الاناب) سحاب وزننده مسك علی قول مسکه مشابه برنوع عطر آدیدر
(الائتناب) اکتساب وزننده شبع یاخود غیری عارضه سبیله طعامه اشتهاسز اولمق
معناسنه‌در (الموتنب) ایتنابدن اسم فاعلدر طعامی اشتهاسی اولمیان کسه‌یه دینور
یقال هو موتنب ای لایشتهی الطعام (الاوب) همزه‌نك فتحی و واوك سکونیله
(والایاب) همزه‌نك کسری ویانك تخفیفیله وتشدیدیله لغتدر (والاوبة) همزه‌نك
فتحیله (والایبة) واوی یایه قلبله کیرو دونمك رجوع معناسنه‌در یقال آب
الرجل یؤوب اوبا وایابا واوبة وایبة اذا رجع واوب بولوده دینور سحاب کبی
ویله دینور ریح معناسنه وسرعت معناسنه‌در و طوار یوررکن الرنی و ایاقلرنی
چابك دوندرمك یعنی چابك آلمق معناسنه در یقال ما اعجب اوب قوائمه ای
رجعها فی السیر و قصد و عزم ایلمك معناسنه‌در یقال آبه اوبا اذا قصد و دأب
وعادت معناسنه‌در یقال هذا اوبه ای عادته و طوغریلق استقامت معناسنه در
وبال آریسنه دینور نحل معناسنه و یوله دینور طریق معناسنه و جهت و سمت
معناسنه‌در تقول کنت علی اوبه ای جهته وکیجه ایچره صویه کلمکه دینور یقال
آب الماء اوبا اذا جاءه لیلا واوب آیب لفظندن جمع اولور صحب وصاحب کبی
راجع معناسنه واوب کذلك مصدر اولور ابعاد ایلمك معناسنه یقال آبه الله اوبا
ای ابعده وبو بددعادر ویقولون آبك وآب لك مثل و یلك یعنی وای سکا شارح
دیرکه بونك اصلی آبك ماتکره ایدی عاودك ماتکره معناسنه بعده فاعل اضمار
اولندی (التأویب) تفعیل وزننده (والتأییب) واوی یایه قلبله بونلرده رجوع
ایلمك معناسنه‌در یقال اوب عنه وایب اذا رجع وبتون کوندز یولده سیر ایلمك
معناسنه در کیجه‌یه قدر طورمیوب کتمکدن عبارتدر یقال اوبوا اذا ساروا
النهار کله ومرکوب اولان دوه‌لر بری برینه قیرشوب معارضه و مبارات

ایده‌رك كتمك معناسـنه‌در يقال اوبت الركاب اذا تبارت فى السير (التأوب) تفعل وزننده بودخى رجوع ایلمك معناسنه‌در (الاواب والاياب) همزه‌لرك ضمى و واو ويانك تشديدلريله آيب كلمه‌سـندن كه راجع معناسنه‌در جمعلردر (الاياب) كتاب وزننده (والايوب) قعود وزننده كونش باتوب غائب اولمق معناسنه‌در يقال آبت الشمس ايابا وايوبا اذا غابت (المتأوب والمتأيب) ميملرك ضمى و واو مشدده و ياى مشدده‌نك فتحيله تأوب وتأيب كلمه‌لرندن مصدرلردر كيجه ايله كلمك معناسـنه يقال تأوبه وتأيبه متأوبا ومتأيبا اذا اتاه ليلا (الائتياب) افتعال وزننده كيجه ايچره صويه كلمك معناسنه‌در تقول ائتبت الماء ائتيابا اى وردته ليلا (الاوب) فتحتينله طارلمق معناسـنه‌در يقال اوب الرجل اوبا من الباب الرابع اذا غضب (الايئاب) ايجاب وزننده بركسه‌يى طارلتمق معناسنه‌در تقول اوبته اى اغضبته (المآوبة) مفاعله وزننده مركوب اولان دوه‌لر برى برينه قيرشوب معارضه ايله يورويشمك معناسـنه‌در يقال آبت الركاب اذا تبارت فى السير (المأوبه) ميمك ضمى و واو مشـدده‌نك كسريله بتون كوندز هبوب ايدن روزكاره دينور يقال ريح مأوبة اى تهب النهار كله (الايبة) نائبه وزننده نصف نهار وقتنده ايچيلان مشروبه دينور شربة قائله معناسنه (آبه) غابه وزنـنـده ايرانده ساوه شهرينه قريب برشهر آيدر ومغربده افريقيه قربنده برشهر آيدر (مآب) سحاب وزننده ارض شامدن بلقا قضاسنده بربلده‌در ومآب اوب لفظندن اسم مكاندر دونوب واره‌جق يره دينـور مرجع ومنقلب معناسنه ويقال بينهما ثلاث مآوب على وزن مثالب اى بينهما ثلاث رحلات بالنهار يعنى ميانه‌لرنده كوندز كتمسيله اوچ قوناق مسافه واردر بوراده مآوب مآب لفظندن جمعدر كوندز يوريوب واره‌جق يره دينور (المأوب) معظم وزنـنـده قاربوزك تپه‌سى دليمى و ياقه اويونتـوسى كبى بغايت دكرمى ومدور قطع اولنان شيئه دينور ومنه المثـل قال الحباب بن المنذر انا جبيرها المأوب وعذيقها المرجب جبير جبرەنك مصغريدركه بوراده مغاره مراددر وعذيق عذقك مصغريدركه خرما صالقمنك چوپنه دينور يعنى بن آنلرك مدور نقب اولنمش غاری‌یم كه بكا التجا ايدرلر و خرماسى چوق دالى‌يم كه بندن اجتنا ايدرلر مثل مزبور انا جذيلها المحكك عنوانيـله‌ده منقولدر (آب) ناب وزنـنـده برمعروف آيدر عجميدن معربدر شهور روميه‌دن آغستوس ديدكلرى آى اوله‌جقدر (الاوبات) همزه‌نك فتحى و واوك سـكونيله اوبه‌نك جمعيدر طوار اياقلرينه دينـور قوائم معناسـنه (بنو اواب) تواب وزننده بر قبيله‌در محيش الاوابى كه تابعيندندر اول قبيله‌يه منسوبدر (الاهبة) همزه‌نك ضمى يات و يراغه دينوركه سير وسفر وحرب مقوله‌سى حالات مهماتيدر ساز وعده معناسنه (الهبة)

هانك ضميله اهبه معناسنه‌در يقال اخذ للسفر اهبته اى عدته (التأهيب) تفعيل وزننده براقلنوب حاضر و آماده اولمق معناسنه‌در يقال اهب للامر تأهيبا اذا استعد (التأهب) تفعل وزننده تأهيب معناسنه‌در يقال تأهب للحرب اذا استعد (الاهاب) كتاب وزننده درى‌يه دينور جلد معناسنه على قول دباغت اولنمامش خام درى‌يه دينور جمعى آهبه كلور همزه‌نك مديله افعله وزننده و أهب كلور ضمتينله واهب كلور فتحتينله مصباحك بياننه كوره جمع اخير غير قياس اوزره‌در وعند البعض اسم جمعدر واهاب اسمادندر اهاب بن عمير معروف راجزدر و ابو اهاب بن عزيز اصحابدندر (اهاب) سحاب وزننده مدينهٔ منوره قربنده برموضعدر (اهبان) عثمان وزننده اصحابدندر (ايهب) زينب وزننده بر موضعدر (الاياب) كتان وزننده سقاء معناسنه‌در وفى الحديث [كان طالوت ايابا اى سقاء] (الايبة) عيبه وزننده اوبه لفظنده لغتدر كه رجوع معناسنه‌در واوى يايه منقلب اولمشدر نته كه ذكر اولندى

﴿ فصل الباء ﴾ (البؤب) زفر وزننده شول آته دينور كه قصه كوده‌لو وقالين اتلو وسبرك آديملو اشكين ويوريسى وسكرتمسى يك ميدانلو اوله (ببة) دبه وزننده هنوز ديللنمكه بشليان معصومك صوتندن حكايه‌دركه ببه ببه ديه‌رك سويلكه بشلر وببه بر رجل قرشى لقبيدر جوهرينك ببه بر جاريه آديدر ديوب رجز ايله استشهادى غلطدر انجق ببه ذكر اولنان قرشى لقبيدر كه عبدالله بن الحارث بن نوفل‌در كذلك جوهرينك استشهاد محلنده راجزدن حكايه ايله قال الراجز قولى دخى غلطدر بلكه اول ارجوزه‌يى ذكر اولنان عبدالله هنوز طفل صغير ايكن والده‌سى هند بنت ابى سفيان ترقيص ايده‌رك ترجيز وانشاد ايلمشدر وارجوزه بودر ★ لا نكحن ببه جارية خدبه مكرمة محبه تجب اهل كعبه يعنى ببه‌يه بن بر تنومند محبوبه دختر نكاح ايدوب آلورم كه حسن وجمالده قريش نسوانه غالبه اولور شارح يدخل فيها زبه فقرهٔ لطيفه‌سنى دخى الحاق ايلمشدر وببه آتنه طلو نازك بدن ترو تازه جوانه دينور وببه لفظى احق كسيه صفت اولور كويا كه حكايهٔ صوت صبى كبى بيهوده ديمك اولور دار ببه مكهٔ مكرمه‌ده بر خانه‌در (البب) بانك فتحيله بأج مرادفيدر كه ضرب و كونه واسلوب معناسنه‌در لساننمزده بابت وچشيد تعبير اولور وتنومند وسمين جوانه دينور يقال رأيت ببا اى شابا سمينا (البيان) قبان وزننده وبانك تخفيفله جائزدر بو دخى اسلوب وطريقه معناسنه‌در يقال هم ببان واحد وعلى ببان واحد ويخفف اى على طريقة يعنى جمله‌سى يكرنك ويكطرز ويكروشلردر قال الشارح ومنه قول عمر رضى الله عنه [ان عشت فسأ جعل الناس ببانا واحدا] يريد التسوية فى القسم وكان يفضل

المهاجرين

المهاجرين واهل بدر فى العطاء (البأبة) قبقبه وزننده اركك دوه كوكرملك هدير
فحل معناسنه‌در (بر دزبه) دال مهمله وزای معجمه ایله در خدمه وزننده امام
بخاری علیه الرحمه حضرتلرینك جدی اسمیدر وبو كلمهٔ فارسیه‌در اكنجی زراع
معناسنه‌در (بسبه) رسمه وزننده بخارا قضاسنده بر قریه‌در (بشبه) شین معجمه
ایله ایرانده مرو نام بلده مضافاتندن بر قریه‌در (بأنب) زینب وزننده بخارا
قضاسنده بر قریه آدیدر محدثیندن جلوان بن سمره وابراهیم بن احمد ووكیع بن
احمد واحد بن سهل البأنبیون آندندر (البوباة) بانك فتحی وواوك سكونیله بریه
وبیابانه دینور فلاة كبی وبو باة یمن طریقنده بر صرب عقبه آدیدر (الباب)
قپویه دینور جمعی ابواب كلور وبیبان كلور تیجان وزننده ونادر اوله‌رق ابوبه كلور زیرا
فعل كه فانك فتحیله‌در افعله اوزره جمعلنمز مؤلف بصائرده ایتدیكه باب لفظی مدخل امكنه
معناسنه موضوعدر كه قپو تعبیر اولنور باب دار وباب بلده كبی ومجازا بر شیئه
وسیلهٔ وصول اوله‌جق نسنه‌ده استعمال اولنور ومنه یقال فی العلم باب كذا وهذا
العلم باب الی علم كذا ای به یتوصل الیه ومعانیٔ سائره بوندن متفرعدر ومصباحده
بو وجه اوزره مرسومدر كه باب كلمه‌سنك اصلی بوب اولمق اوزره مقدردر كه
فتحتینله‌در بناء علیه واوالفه قلب اولنمشدر بعضا بالتخصیص مضاف اولور باب الدار
كبی كذلك بغدادده بر محله اسمی اولان باب الشام كبی واكر متضایفینه نسبت
اولنورسه یالكزجه اوله نسبت اولنوب البابی دینور وایكیسنه بردن نسبتله البابی
الشامی دخی دینور ویالكزجه اخیره‌ده نسبت اولنور وكاهجه اول ایكی اسم تركیب
اولنوب اسم واحد حكمنده قلندقدنصكره ایكیسنه بردن نسبت اولنوب مثلا البا
بشامی دینور الدار قطنی دیدكلری كبی انتهی وباب حلب ایالتنده بر بلده آدیدر
وهجر قربنده بر طاغ اسمیدر (البواب) تواب وزننده قپوجی‌یه دینور دربان
معناسنه وبواب زیاد بن ابیه نام كسه‌نك قرسی اسمیدر (البوابة) كتابه وزننده
قپوجیلق حرفتنه دینور (البوب) بانك فتحی وواوك سكونیله قپوجی اولمق
معناسنه‌در یقال باب له یبوب بوبا ای صاربو ابا له ودیواره باجه وحجره آچمق
معناسنه‌در یقال باب الرجل اذا حفر كوة (التبوب) تفعل وزننده قپوجی
طوتمق معناسنه‌در یقال تبوب بوابا اذا اتخذه (الباب والبابه) هایله حساب
وحدود مقوله‌سنك غایت ونهایتنه اطلاق اولنور (بابات الكتاب) نامه ونسخه‌نك
سطورندن عبارتدر بونك مفردی یوقدر شارح دیر كه كرچه مؤلف مفردنی انكار
ایلدی لكن مفردی بابه‌در كه نوع معناسنه‌در هر شیئك نوعی اشخاصنی بتلكه
مدخل اولدیغیچون لكن كتابه مضاف اولدقده سطور ووجوهی اراده اولنور
وبونده مفرد اوله‌رق مستعمل اولمز زیرا مراد مجموع وجوه وسطوریدر پس مؤلفك

واحدی یوقدر دیمکدن مرادی بو ماده‌ده مستعمل واحدی یوقدر دیمك اولور حتی اساسده بو وجهله مرسومدر مانصه یقال فلان من اهون باباته الکذب وهی انواع خبثه وقال ابن مقبل * بنی عامر ما تأمرون بشاعر * تخیر بابات الکتاب هجائیا * ای اختار من وجوه الکتاب هجائی وبابه بر شیئه صالح وجسبان اولان نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال هذا بابته ای یصلح له ویقال لیس هذا من بابتی یعنی بو بنم خرجم دکلدر وبابه روم اولکه‌سنده بر سرحد آدیدر وبخارا اعمالندن بر قریه آدیدر ابراهیم بن محمد بن اسحق المحدث اول قریه‌دندر وبابه وجه یعنی صنف ونوع معناسنه‌در جمعی بابات کلور وشرط معناسنه استعمال اولنورکه بر شیئك وقوعنه خارجدن یعنی آنك ماهیتندن خارج اوله‌رق موقوف علیه اولان نسنه‌دن عبارتدر یقال هذا بابته ای شرطه (البویب) زبیر وزننده مصر قربنده برقریه‌در وبویب محدثیندن عیسی بن خلادك جدی‌اسمیدر (البوب) بانك ضمیله مصر دیارنده بر قریه‌در (باب الابواب) خزر اولکه‌سنده بر سرحد دربندینك اسمیدرکه حالا دمور قاپو دیدکلریدر (باب وبوبه) بانك ضمیله (وبویب) زبیر وزننده اسامیٔ رجالدندر (بابا) حضرت عباسك عبد معتق اسمیدر کذلك حضرت عایشه‌نك کوله‌سی آدیدر وعبدالرحمن بن بابا او باباه بالهاه وعبدالله بن بابا او بابی بالیاء او بابیه بزیادة الهاء تابعیندندر (بابویه) ضم باء وفتح یای تحتیه ایله علی بن محمد الاسواری نام محدثك جدیدر واحمد بن الحسن بن‌الحنائی پدرینك جدی اسمیدر حنا ماده‌سنده بیان اولندی (بوبه) کذلك اسم عجمیدر ابراهیم بن بوبه وعبدالله بن‌احمد بن بوبه‌وحسن بن محمد بن بوبه‌محدثلردر (البابیه) تشدید یا ایله اعجوبه معناسنه‌درکه تعجب اولنه‌جق عجیب نسنه‌یه دینور یقال اتی بالبابیة ای بالاعجوبة (بابین) تثنیه بنیه‌سیله بحرین ایالتنده برموضعدر (بابان) مروشهرنده برمحله‌در (البیب) زیب وزننده حوضه صو آقه‌جق مصلغه دینورکه قویدن چکیلن صویی بوشالتدقده اورادن حوضه آقوب دوکیلور وحوضك باجه‌سنه دینورکه حوضه صو کلجك وحوضدن طشره آقه‌جق دلیکدر (البیاب) شداد وزننده ارقه واسواقده صو کزدیرن سقایه دینور یقال هو البیاب ای الساقی یطوف بالماء (بیبه) عیبه وزننده اسمادندر حارث بن بیبه قبیلهٔ مجاشع اعیانیدر

﴿ فصل التاء ﴾ (تبأب) فعلل وزننده یعنی حروفی اصلیه اوله‌رق بر موضع آدیدر (التوبانیان) تای زائده اولمغله موضع ذکری وأب ماده‌سیدر جوهری وهمنه مبنی بوراده ایراد ایلدی شارح دیرکه عجیبدر که مؤلف محل مزبوره احاله ایدوب اوراده ذکرندن ساکت اولمشدر صحاحده ممه‌لرك باشلریله بیان اولنمشدر (توبه) تانك ضمیله همزه وزننده وأب ماده‌سنده مرسومدر (التألب) فعلل وزننده بر

نوع شجردر عربستانده آندن عربی یای دوزرلر وبونك موضع ذکری بو مقامدر زیرا رباعیدر جوهری الب ماده‌سنده ذکر ایلمکله مؤلف اکا تعریض ایلمشدر (التب) تانك فتحی وبانك تشدیدیله (والتبب) فرح وزننده (والتباب) سحاب وزننده (والتبیب) حبیب وزننده نقص وخسار وزیان معناسنه‌در مؤلفك اطلاقنه کوره بونلر مصدرلردر لکن امهات سائره‌نك بیاننه کوره تب کلمه‌سی مصدردر وتباب وتبیب اسملردر زیان وخسار معناسنه وراغبك بیانه کوره تب وتباب ماده‌سی زیان وخسرانده استمرار معناسنه موضوعدر ومنه قوله تعالی [تبت یدی ابی لهب] ای استمرت فی خسرانه حتی استمرار معناسنی متضمن اولدیغندن استتباب استمرار معناسنه استعمال اولنمشدر وتب وتباب خسران علاقه‌سیله مطلقا هلاك معناسنه‌ده استعمال اولنور واساسك بیانه کوره استتباب تمام معناسنه‌ده استعمال اولنور زیرا خسران وهلاك بر نسنه‌نك تمامنه تابعدر کما قیل * اذا تم امر دنا نقصه توقع زوالا اذا قیل تم * انتهی ویقـال تباله علی الدعاء نصب لانه مصدر محمول علی فعله ویقال تباله تبیبا علی المبالغة ای الزمه الله خسرانا وهلاکا یعنی حق تعالی خسران وهلاکی اکا لازم قلسون که دائما خسران وهلاك آندن دور اولمسون دیمکدر ویقال تبت یداه ای ضلتا وخسرتا کما فی التنزیل [تبت یدی ابی لهب] الایة وتب هلاك ایلك معناسـنه در یقال تب فلانا ای اهلکه وکسمك معناسنه استعمال اولنور یقال تب الشیء اذا قطعه (التتبیب)تفعیل وزننده بودخی نقص وخسار یعنی زیان وخسارت ایرشدرمك معناسـنه‌در ومؤلفك ترتیبنه کوره اسم اولور نقص و خسـار معناسـنه و تتبیب برکسه حقنده تباله دیو بد دعا ایلك معناسـنه‌در یقال تببه تتبیبا اذا قال له تباله (التاب) تشدید با ایله پیر وسالخورده کشی‌یه اطـلاق اولنور وجود وقوتنده نقص وخلل طاری اولمق ملابسـه سیله وبو اسم فاعل نسبیدر تقول کنت شابا فصرت تابا وضعیف وزبون کمسیه اطلاق اولنور وارقه‌لری یاغر اولان ارکك دوه‌یه و ارکك اشـکه اطلاق اولنور جمعی اتباب کلور (التبوب) تنور وزنـنده مهلکه وخطرناك معناسـنه در یقال وقع فی التبـوب ای المهلکة و بدنده ایکولرك هرطرفدن محیط ومشتمل اولدیغی عضـوه دینور صدر وقلب کبی یقال اشتکی تبوبه ای ما انطوت علیه الاضلاع (التبه) تانك کسری وبانك تشدیدیله حالت شـدیده معناسـنه در یقال هو فی تبة ای حالة شدیدة (الاتباب) همزه‌نك کسریله ضعیف قلمق معناسـنه‌در یقال اتب الله قوته ای اضعفها (التبتبة) زلزله وزنـنده قوجامق معناسـنه‌در یقال تبتب الرجل اذا شاخ (التبی) تانك فتحی وکسری وبانك تشـدیدیله بر نوع خرما آدیدر بصره‌یه مخصوص شهر بز نام خرما کبی (التجاب) کتاب وزننده معدندن چقمش شـول

كومش فلزينه دينوركه بردفعه ذوب اولنوب لكن هنوز آنده كومش جوهرينك بقيه‌سى قالمش اوله (التجابة) هايله نجابدن بر قطعه‌در يقال اتى بالتجاب والتجابة وهو ما اذيب مرة من حجارة الفضة وقد بقى فيه منها (التجباب) بابله تمثال وزننده كومش معدننده كائن فلزك جرم و جسدنده مركوز اولان جابجا كومش طمرلره وجوهرلو خطوطه دينور (تجيب) تانك ضمى وفتحيله كنده قبيله‌سندن بر بطن در كنانة بن بشر التجيبى كه حضرت عثمان رضى الله عنه آنك يديله شهادت بولمشدر آندندر (تجوب) تانك فتحيله يمنده حمير قومندن بر قبيله‌در امام على كرم الله وجهه حضرتلرينك قتلنه جسارت ايدن شقى عبد الرحمن ابن ملجم التجوبى آندندر جوهرى غلط ايدوب وليد بن عقبه‌نك اشبو * الا ان خير الناس بعد ثلاثة قتيل * التجيبى الذى جاء من مضر * بيتنى تحريفله التجيبى يرينه التجوبى عبارتيله ايراد ايلمشدر يعنى آكاه اولكزكه اوج ذاتدنصكره ناسك خيرلوسى تجيبى اولان شخصك قتل ايلديكى ذاتدركه مضر قبيله‌سندن نشئات ايلمشدر جوهرى ذوات ثلاثى خلفاى ثلاثه ظن ايلمكله كويا كه امام على بى اراده ايلمشدر لكن اصل ذوات ثلاثدن مراد صاحب سعادت عليه الصلوة والسلام حضرتلريله شيخين مكرمين اولمغله مقتول تجيبى حضرت عثماندر وشاعرك مرادى اولدر وبيت مزبورى بكيت نام شاعره نسبتى دخى وهمدر شارح ديركه جوهرى بوماده‌لرده ابن فارسه تابع اولمغله وهم وغلطدن مصوندر وابو عبيد البكرى فصل المقال فى شرح الامثال نام كتابنده بيت مزبورى نائله بنت قرافصه عزو ايلمشدركه زوجۀ حضرت عثماندر وبيت ثانى بودر * ومالى لاابكى وتبكى قرابتى * وقدحجبت عنا فضول ابى عمرو * پس اشبو قافيه دلالتيله بيت اولده مضر ضادمعجمه ايله غلطدر صواب اولان بصر اولمقدر صادمهمله ايله (التخربوت) تانك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله بغايت صوى وكزيده واشكين ويوكرك ناقه‌يه دينور بوماده‌نك موضع ذكرى بومقامدر جوهرى تايى زياده‌يه حمل ايله خرب ماده‌سنده ثبت ايلدى تأايسه كلمه‌نك اولنه زياده قلنمق جائز دكلدر (التخاريب) نوله نخرب ماده‌سنده مرسومدر (الترب والتراب والتربة) تالرك ضميله (والترباء) صحراء وزننده (والترباء) نفساء وزننده (والتيرب) صيقل وزننده (والتيراب) الف زياده‌سيله (والتورب) جوهر وزننده (والتوراب) الف زياده‌سيله (والتريب) عثير وزننده (والتريب) امير وزننده طپراغه دينور خاك معناسنه وترابك جمعى اتربه كلور اشربه وزننده وتربان كلور تانك كسريله وسائر لغات مذكوره‌نك جمعلرى مسموع دكلدر (التراباء) صحراء وزننده يره دينور ارض معناسنه (الترب) فتحتينله برمكان پك طپراقلو اولمق معناسنه‌در يقال ترب المكان تربا من الباب الرابع اذا كثر ترابه وبركمسه‌نك النه طپراق كيرمك

معناسنه‌درکه فی الحقیقه الی طپراغه بولانوب طپراقلو اولمقدن عبارت یاخود املندن
خائب ونومید اولمقدن کنایتدر یقال ترب الرجل اذا صار فی یده التراب وطپراغه
یاپشمق معناسنه‌در بودخی کرك حقیقی اولسون وکرك شدت فقرومسکنتدن طپراغه
متصل اولوب آنك اوزرنده یاتوب اوتورمقدن کنایه اولسون یقال ترب الرجل
اذالزق بالتراب کذلك ترب الشیٔ دیرلر برنسنه طپراغه بولانوب طپراقلو خاك آلود
اولسه وترب ومترب مقعد وزننده امید واملدن خائب وخاسر اولمق معناسنه
استعمال اولنور یقال ترب الرجل تربا ومتربا اذا خسر وفقیروبی نوا اولمق معناسنه
استعمال اولنور یقال ترب الرجل اذا افتقر وفلان کمسه اصلا خیر ومنفعت
کورمیوب دائما خائب وخاسر اولسون دیوبدعا مقامنده تربت یداه دیرلر لااصاب
خیرا معناسنه نهایه‌ده مرسومدرکه اشبو تربت یداه قولنی عربلر ایراد ایدوب
لکن آنکله دعای حقیقی مراد ایلمیوب همان لفظی اوزره اجرا ایدرلر نته‌که قاتله
الله دخی بومنوال اوزره‌در وبعضا حث وتحریض موقعنده ایراد ایدرلر (الاتراب)
همزه‌نك کسریله برکمسه‌نك مالی قلت بولوب فقیر اولمق معناسنه‌در فرط فقر
ومسکنتدن ناشی ترابه ملاصق اولمق ملاحظه سیله‌در یقال اترب الرجل اذاقل
ماله وبرکمسه‌نك مالی کثرت بولوب غنی اولمق معناسنه درکه طپراق قدر مالی
چوغالمق ملابسه‌سیله‌در پس اضداددن اولور یقال اترب الرجل اذا کثر ماله واوج
دفعه آلنوب صاتلمش قوله مالك اولمق معناسنه‌در یقال اترب الرجل اذا ملك
عبدا وقدملك بصیغة المجهول ثلاث مرات شارحك بیاننه کوره بوذلت معناسندن
مأخوذدر زیرا عادتا ایکی دفعه آلنوب صاتیلان قول کثیر اولور لکن اوج دفعه
معامله‌دن بقیه قلان البته ذلیل وحقیر اولور وعددمزبوراقل درجه‌دن عبارتدر
وبرنسنه‌اوزره طپراق دوکمك‌وطپراق‌سرپمك‌وطپراقلمق‌معناسنه‌دریقال اترب‌الشیٔ اذا
جعل‌علیه التراب (والتتریب) تفعیل وزننده بودخی برکمسه فقیر اولمق وغنی اولمق
معنالرینه‌در اتراب کبی وبرنسنه اوزره طپراق دوکمك وطپراقلمق‌معناسنه‌در یقال تربه
بمعنی اتربه (الترتبوت) ملکوت وزننده چوق‌قوللنلغه‌رام ومنقاد اولان‌دوه‌یه‌دینور
یقال جمل تربوت ای ذلول ویقال ناقة تربوت شارح دیرکه بوترابدن مأخوذدر
ذلتندن ناشی یاخود تاء دالدن مبدله‌درکه دربه‌دن مأخوذ اولور وبوسیبویه قولیدر
انتهی (التربة) فرحه وزننده پرمقلرك اوچلرینه دینور انمله معناسنه وبرنوع
نبات اسمیدرکه ترباء دخی دیرلر صحراء وزننده وتربه دخی دیرلر فتحاتله (الترائب)
تانك فتحیله جمع تریبه‌در کوکس کمکلرینه دینورکه کوکس تخته‌سی تعبیر اولنور
علی قول کوکسدن ایکی بیون حلقه‌سنك کمکلری طرفنه دینور یاخود ایکی ممه ایله
بیون حلقه‌سی کمکلرینك ارالغنه دینور وعلی رأی کوکسك صاغ طرفندن درت

وصول طرفندن درت دانه قبورغه‌لره اطلاق اولنور یاخود ایکی ال وایکی اياق وایکی کوزدن عبارتدر یاخود کوکسده قلاده چکه‌جك موضعنه دینور (الترب) تانك کسریله یاشداشه دینور لده وهمزاد معناسنه یقال هذا تربه ای لدته وسنه تماثل وتساوی جهتنده عظم صدره تشبیه اولنمشدر یاخود ترابه وقوعده بالمعیه اولمق مناسبتنه مبنیدر واکثری مؤنثده استعمال اولنور تقول هو تربی وهی تربی ای لدتی (المتاربة) مفاعله وزننده برآدمه یاشداش اولمق معناسنه‌در یقال تاربتها ای صارت تربها ویاشداش اولنلر بری برینه یاروهمدم اولمق معناسنه‌در یقال تاربت الجارية الجارية اذا خادنتها وصاحبتها (التربة) تمره وزننده ضعیفلق وناتوانلق ضعفه معناسنه‌در (تربه) تانك ضمیله همزه وزننده مکهٔ مکرمه‌یه ایکی مرحله قریب برده بر دره‌درکه بستان ابن عامره جریان ایدر (تربیه) جهینه وزننده یمنده برموضعدر (ترابه) قمامه وزننده ینه یمنده برموضعدر (تربان) عثمان وزننده مدینهٔ منوره ایله حفیرنام محل بیننده بردره در (ابوتراب) امام علی رضی الله عنه جنابلرینك کنیه‌سیدرکه حضرت رسول الله علیه السلام وضع ایلمشدر ورسالهٔ قشیریه رجالندن زاهد نخشی کنیه‌سیدرکه عارف معروفدر اسمی عسکر بن حصین‌در (الترابیون) محمد ان ابنا احمد المروزیان که تثنیه‌در وعبد الكريم بن عبد الرحمن ونصر بن یوسف ومحمد بن ابی الهیثم نام محدثلردر (اتریب) ازمیل وزننده مصرده برناحیه‌در (التراب) کتاب وزننده قیون قسمنك قالچه‌سنه دینور اصل ذراع الشاة معناسنه ومنه التراب الوذمة یعنی ومنه حدیث علی رضی الله عنه [لئن وليت بنی امية لانفضنهم نفض القصاب التراب الوذمة] انتهی تراب ذکر اولنان عضولردر ووذمه فرحه وزننده اوذامی منقطع اولمش قوغه‌یه دینور واوذام قوغه‌نك قولبلرینی بند ایتدکلری قایشلره دینور پس معنا بند وپیوندلری سوکلمش قیون قالچه‌لرینی قصاب نه کونه سلکرسه بنده اول طائفه‌یی اویلجه سلکرم یعنی خبث ودنسدن انلری تطهیر وتمییز ایدرم دیمکدر مؤلف دیرکه عند البعض بوراده تراب ترب لفظندن که ضرب وزننده در جعدر وترب ترب مخففیدر که کتف وزننده‌در یاخود بوروایت غلط راوی اولمغله صواب اولان الوذام التربه عبارتیله اولمقدر وذام وذمه‌نك جمعیدرکه اشکنبه‌یه دینکله معنای حدیث طپراغه دوشمکله توز وطپراق اولمش اشکنبه‌یی قصاب نه کونه قالدروب سلکرسه بنده آنلری اویلجه سلکوب تطهیر ایدرم دیمك اولور قالدیکه ایکنجی احتماله کوره کتف وزننده تربه‌دن مرادینه اشکنبه‌در نته‌که نهایهٔ ابن اثیرده مشروحدر (ماتیرب) تانك کسری ورانك فتحیله سمرقند شهرنده برمحله‌در (الترببه) اجبه وزننده بغدای انواعندن قزل بغدایه دینور (یترب) یمنع وزننده یمامه قربنده برموضعدر اشجعی

علی قول شماخ نام شاعرك اشبو ★ وعدت وكان الخلف منك سجية ★ مواعيد عرقوب اخاه بيترب ★ بيتنده يترب لفظندن مراد موضع مزبوردر وعرقوب زنبور وزننده خلف وعد ايله مشهور بركمسه در برادرينه خرما وعد ايدوب خلف ايلديكنه اشارتدر مؤلفك استشهادی بعضلر ثای مثلثه ايله يثرب رسم ايتلريله انلرك غلطلرنی مبيندر (الترب) قرشی وزننده حسين بن مقبل نام كمسه نسبتيدر مشاهير امرادن قيران نام اميرك بغداده كائن تربه سنده مقيم اولديغيچون اكانسبت اولنمشدر ومزبور حسين تحديث حديث ايلمشدر (ترعب) ثعلب وزننده (تبرع) تمنع وزننده ايكی موضعلردر بوكلمه لری نحويونك منصرف قلملری تالرينك اصليه اولديغنی مبيندر (التعب) عجب وزننده رنج وزحمت چكوب يورلمق معناسنه در يقال تعب الرجل تعبا من الباب الرابع ضد استراح (الاتعاب) همزه نك كسريله بركمسه يه زحمت ويروب يورمق معناسنه در يقال اتعبه اتعابا وبدنده شكست اولمش كيكی اوكولد قدنصكره تكرار شكست ايلك معناسنه در يقال اتعب العظم ای اعنته بعد الجبر بوراده اعنته نون وتا ايله در اعتبه نسخه لری غلطدر واتعاب طولدرمق معناسنه در يقال اتعب الاناء اذاملاه وبركمسه نك دواب ومواشيسی تعب چكوب طورغون ودرمانده اولمق معناسنه در يقال اتعب القوم ای اتعبت ماشيتهم (التعب) كتف وزننده (والمتعب) مكرم وزننده يورغون وطورغون تعبناك آدمه دينور يقال هو تعب ومتعب ولاتقل متعوب لمخالفة السماع والقياس وقيل هو لحن لان الثلاثی لازم واللازم لايبنی منه المفعول (التغب) تانك فتحی وغين معجمه نك سكونيله چركين وقبيح شيئه دينور وريبه معناسنه در كه سوء ظنی مستلزم حالتدن عبارتدر (التغب) فتحتينله فساد وهلاك معنالرينه در وكيرو پاس ووسخ ودرن معنالرينه در وقيتلق قحط معناسنه در وآجلق جوع معناسنه در وعيب ونقيصه معناسنه در وعيبلو اولمق معناسنه در يقال تغب الشیء تغبا من الباب الرابع يعنی ذكر اولنان معنالرك جمله سندن وجه مذكور اوزره متصرفدر (الاتغاب) همزه نك كسريله عيبلك ومعيوب ايلك معناسنه در يقال اتغبه غيره ای عابه (التلب) تانك فتحی ولامك سكونيله زيان وخسار معناسنه در يقال تباله وتلبا ای الزمه الله خسارا وخسارا (تلب) كتف وزننده (وتلب) فلز وزننده اصحاب كرامدن ابن سفيان اليقظان ابن ابی ثعلبه اسميدر بنی العنبر قبيله سندندر وتلب فلز وزننده برموضع آديدر وشعراء جاهليه دن ينه عنبری برشاعر آديدر علی قول شاعر مرقومك اسمی كتف وزننده در اسم صحابی كبی ياخود ايكيسی برذاتدر (التولب) جوهر وزننده مركب صپه سنه دينور جحش معناسنه (الاتلئباب) اطمئنان وزننده برايش يولنه كيروب راست ومستقيم اولمق معناسنه دركه من بعد ممتد ومستمر اولوب كيدر يقال اتلأب الامر اتلئبابا اذا

استقام وبرنسنه میل کبی دیکیلوب طورمق معناسنه‌در یقال اتلأب الشئ اذا انتصب واشك باشنی و کوکسنی هوایه دیکوب اوری طوتمق معناسنه‌در یقال اتلأب الحمار اذا اقام صدره ورأسه ویول خط مستقیم کبی اوزانوب طوغرلمق معناسنه‌در یقال اتلأب الطریق اذا استقام وامتد (التلابیبة) طمانینه وزننده معنای اولدن اسمدر طوغریلق حالتنه دینور یقال بالامر تلابیبة ای استقامة (تنب) قنب وزننده شام دیارنده بر قریه‌در محدثیندن مشهور کاتب فائق محمد بن عقیل التنبی اورایه منسوبدر وصالح التنبی که کذلك روایت حدیث ایلمشدر اورادندر (التنوب) تنور وزننده روم دیارینه مخصوص بر بیوك شجر آدیدر اندن قطران حاصل اولور بو شجر چام اغاجنك دیشی نوعیدر ترکیده کوکنار اغاجی وقطران اغاجی تعبیر ایدرلر (التوب) ثوب وزننده (والتوبة) نوبه وزننده (والمتاب) مأب وزننده (والتابة) غابه وزننده (والتتوبة) تبصره وزننده کناهدن رجوع ایدوب حضرت حقه توجه ایلك معناسنه‌در اصل ماده رجوع معناسنه‌در لکن رجوع عن الذنب معناسنده غالب اولمشدر یقال تاب الی الله یتوب توبا وتوبة ومتابا وتابة وتتوبة اذا رجع عن المعصیة صیغهٔ اخیره خلاف قیاس اوزره واقع اولمشدر ویقال تاب الله علیه ای وفقه للتوبة اورجع به من التشدید الی التخفیف ومن الحظر الی الاباحة اورجع علیه بفضله وقبوله وهوای الله تعالی تواب علی عباده مؤلفك بصائرده بیاننه کوره توبه اجل وجوه اوزره کناه ومعصیتی ترك ایلمکدن عبارتدر که انواع اعتذارك ابلغی بودر زیرا اعتذار اوچ وجه اوزره‌در اول برکناه وجنحه‌دن معتذر اولان کسه بن آنی ایشلمدم دیو انکار ایلمکدر ثانی شومادهیه مبنی ایشلدم دیو بسط اعتذار ایدر ثالث اکرچه ایشلدم و فی الحقیقه اسأت ایلدم لکن من بعد ترکنه عزم وقصد ایلدم دیو اعتذار ایدر ایشته توبه بوندن عبارتدر انتهی (التائب) اسم فاعلدر (التواب) صیغهٔ مبالغه در و تائب القابدندر احمد بن یعقوب التائب الانطاکی مقریٔ کبیر در متقد میندندر و عبد الله ابن ابی التائب محدثدر متأخریندندر توبه اسامیدندر (تل توبه) شهر موصل قربنده بر قریه‌در (الاستتابة) استعانه وزننده برکسه‌دن توبه ایلمسنی طلب ایلك معناسنه‌در یقال استتابه ای سأله ان یتوب ومنه قولهم ان المرتد یستتاب (التابوت) معلومدر که ایچنه جنازه وضع ونقل اولنان ظرف خشبیدر اصلی تابوه ایدی ترقوه وزننده واو اسکان اولنوب هاء تأنیث تایه قلب اولندی و لغت انصار کرام هاء اصلیه ایله تابوهدر شارح دیر که تابوت فعلوت وزننده‌در توبدن مأخوذ در دائما کندوسیله اعادهٔ جنازه اولندیغیچون تسمیه اولنمشدر وزمخشرینك مختاری اصلی توبوت‌در واو مفتوحه ایله علی القاعده واو الفه قلب اولنوب تابوت اولدی

وبو وجهله لغت قريشى ترجيح ايلمشدر ومعلوم اوله‌كه قرآن كريمده ذكر اولنان تابوتدن مراد توراة كتابى وضع اولنان صندوقه‌دركه چمشير اغاجندن ايدى حضرت موسانك انتقالندنصكره بنى اسرائيله غضب ربانى ظهوريله رفع اولندى بعد زمان طالوتك پادشاه اولمسنده ارادهٔ الهيه‌يه علامت اولمق ايچون آشكاره‌جه ملائكهٔ كرام آسماندن انزال ايلديلر اهل خبر ديرلركه جملهٔ انبيانك تماثيلى آنده موجود اولوب حضرت آدم صفى يه كتورمشلر ايدى عرضى طولنك ثلثانى قدر ايدى يعقوب‌اسرائيل حضرتلرينه قدر توارث جهتيله تداول ايدوب بنى اسرائيل يدنده ايكن تكرار رفع اولندى اثناى جهاد و غزاده پيشكاهلرينه تقديم اولنوب آندن سكينت واطمينان قلوب حاصل اولور ايدى انتهى (يتيب) يغيب وزننده مدينه‌ده برطاغدر (التابة) غابه وزننده توبه معناسنه‌در نته‌كه قريبا ذكر اولندى شارح يائى اونديغنى انكار ايلمشدر پس مؤلفه كوره اصلى تيبه‌در ياء همزه‌يه وهمزه الفه قلب اولنمشدر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثأب) ثانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله وجوده مقدمهٔ نوم فتورى كبى كسل وفتور عارض اولوب اسنمك معناسنه‌در يقال ثئب الرجل على المجهول ثأبا اذا اصابه كسل وفترة كفترة النعاس فهو مثؤوب امهات سائره‌ده فيفتح عندها فه عبارتى زياده اوله‌رق مرسومدر (الثوباء) نفساء وزننده اسمدر اسنمكه دينور يقال اخذته الثوباء وهى فترة تعترى الشخص فيفتح عندها فه (التثاءب) تفاعل وزننده اسنمك معناسنه‌در و خبر آراشدرمق معناسنه‌در يقال تثاءب الخبر اى تجسسه (التثأب) تفعل وزننده بودخى اسنمك معناسنه‌در (الثأب) فتحتينله بودخى اسمدر اسنمك حالتنه دينور (الاثأب) اعجب وزننده باديه اشجارندن برنوع شجردر مفردى اثأبه‌در هايله (الثباب) ثباب وزننده كركى كبى يرلشوب اوتورمق معناسنه‌در يقال ثب الرجل ثبابا اذا جلس متمكنا وتمام اولمق معناسنه‌در يقال ثب الامر اذا تم (الثبثبة) زلزله وزننده بودخى كركى كبى يرلشوب اوتورمق معناسنه‌در يقال ثبثب الرجل بمعنى ثب (الثابة) شابه وزننده و مرادفيدركه تازه وكنج عورته دينور يقال جارية ثابة اى شابة (ثخب) ثانك فتحى و خانك سكونيله بنى كلاب ديارنده برطاغدركه آنده آلتون وجزع ابيض معدنلرى واردر (الثرب) ضرب وزننده شول زار كبى يوفقه ايچ ياغيدركه اشكنبه‌يى وبغرسقلرى احاطه ايدر تركيده چوز تعبير اولنور جمعى ثروب كلور نجوم كبى واثرب كلور اكلب كبى وجمع الجمعى اثارب كلور و ثرب مصدر اولور بركمسيه جرم وجنحه‌سى مقابلنده لوم وتعيير ايلك و قنه‌مق معناسنه‌در يقال ثربه ثربا من الباب الثانى اذا لامه وعيره بذنبه و خسته‌نك لباسنى صويوب چقرمق معناسنه‌در يقال ثرب

المريض اذا نزع عنه ثوبه (الثربات) فتحاتله پرمقلره دینور اصابع معناسنه ظاهرا ثرب مفردیدر (التثريب) ترتيب وزننده بودخی برکسیه کناهی سببیله لوم وسرزنش ايلك وقنه‌مق معناسنه‌در يقال ثربه وثرب عليه تثريبا اذا الامه وعيره بذنبه وثوب وكاغد مقوله‌سنی دوروب بوکمك معناسنه‌در يقال ثرب الثوب اذا طواه (الاثراب) همزه‌نك كسريله بودخی لوم وتعيير ايلك معناسنه‌در يقال اثربه بمعنى ثربه وحيوانك ثرب ديدكلری ذكر اولنان ياغی چوق اولمق معناسنه‌در يقال اثرب الكبش اذا زاد ثربه يعنی شحمه (المثرب) مفسد وزننده قليل العطا اولان كسيه دينور (المثرب) مزور وزننده دائما ميانه ناسی تخليط وافساد ايدن فتنه كاره دينور تثريبدن اسم فاعلدر كه افساد و تخليط معناسنه‌در يقال رجل مثرب ای مخلط مفسد (ثرب) كتف وزننده باديه‌ده محارب قبيله‌سی يورنده برقويی آديدر (ثربان) فتحاتله يمنده برحصار آديدر (الثرباء) حمراء وزننده سموز وايح ياغی چوق قيونه دينور يقال شاة ثرباء ای سمينة ذات الثرب (اثارب) اجانب وزننده حلب قضاسنده برقريه‌در (يثرب) يضرب وزننده (واثرب) يایی همزه‌يه ابدالله مدينة النبی عليه الصلوة والسلام اسميدر نسبتنده يثربی واثربی دينور رالرك فتحی وكسريله شارح ديركه سام بن نوح اولادندن ابتدا ارض مزبوره‌ده ساكن اولان يثرب اسميله مسمادر رسول اكرم صلی الله عليه وسلم حضرتلری لفظ مرقومك معناسی تباه وفسادی متضمن اولمغله استهجان بيورملريله رفع و طيبه و طابه ايله تسميه بيورديلر انتهی ويثربی اصحابدن ابو رمثة البلوی اسميدر علی قول رفاعة بن يثربی‌در كه بودخی اصحابدندر وعمر بن يثربی اصحابدندر وعميرة بن يثربی تابعيندندر (الثرقبية) ثانك وقافك ضميله مصر كتانندن بر نوع بياض بزه دينور (الثنطب) قنفذ وزننده مجواب قفاس اسميدر يعنی قفص يپانلرك اغاج وقامش كسوب يوناجق آلتلرينه دينور كه دموردن اولور (الثعب) ثانك فتحی وعينك سكونيله آقتمق معناسنه‌در لكن پيكار وآيازمه مقوله‌سندن واولوق وحوض اياغی كبی يردن قيناوب جوشقون چيقارق آقتمغه مخصوصدر يقال ثعب الماء والدم ثعبا من الباب الثالث اذا فجره وثعب مبالغة وصف اولور آقيجی سائل معناسنه كما سيذكر ودره‌نك صو آقه‌جق يرينه دينور مسيل الوادی معناسنه جمعی ثعبان كلور بطنان وزننده (الانثعاب) انفعال وزننده معنای اولدن مطاوعه‌در يقال ثعب الماء فانثعب ای فجره فانفجر (الثعب) فتحتينله (والاثعوب) اسلوب وزننده (والاثعبان) همزه‌نك وعينك ضميله بونلرده ثعب كبی آقيجی سائل نسنه‌يه دينور يقال ماء ثعب كما ذكر وثعب واثعوب واثعبان ای سائل (المثاعب) ميمك فتحيله مثعب لفظندن جمعدر صو جريان ايده‌جك آقندی يره وصو يولنه دينور مسيل

الماء

الماء معناسنه و منه مثاعب المدينة ای مسائل مائها حوضك اولوغنه و مصلغنه
مثعب اطلاقی بو جهتله‌در شارح دیرکه حوضه صو دوکیلجك اولوغه كذلك
سطح اوزره وضع اولنان اولوغه‌ده مثعب اطلاق اولنور (الثعبة) جرعه وزننده
علی قول همزه وزننده اولمغله جوهری وهم ایلمشدر برنوع کرتنکله‌درکه باشی
یشل اولور وبغایت خبیثدر ترکیده یلانه آغو ویرن تعبیر اولنور و ثعبه فارهیه
دینور وبرنوع شجر آدیدر (الثعبان) عثمان وزننده بغایت ایری و اوزون اولان
یلانه دینورکه اژدها تعبیر اولنور علی قول خاصة یلانك ارککنه دینور و علی
رأی عموم اوزره مطلقا یلانه دینور جری وسیلان معناسندندر (الاثعبی) اجنبی
وزننده (والاثعبان والاثعبانی) همزه‌لرك وعینلرك ضمیله شول دائرهلو ایری یوزه
اطلاق اولنورکه بغایت کوزل وبیاض اوله (الثعابیب) سعابیب وزننده آغزدن
آقان یلشك صافی صویه دینورکه تل کبی سونوب اوزانور سالیا تعبیر اولنور
یقال فوه یجری ثعابیب ای یجری منه ماء صاف ممتد (الثعوب) صبور وزننده
اخلاط اربعه‌دن صفرایه دینور مره کبی (الثعلب) جعفر وزننده تلکی‌یه دینورکه
معروف جانوردر ارککنه و دیشیسنه اطلاق اولنور علی قول دیشیسنه ثعلبه
وارککنه ثعلب دینور و ثعلبان دینور ثانك و لامك ضمیله قالدیکه جوهرینك
ثعلبان ارکك تلکی‌یه اطلاق اولندیغنه استشهاد ایلدیکی شاعرك اشبو ٭ ارب
یبول الثعلبان برأسه ٭ لقد ذل من بالت علیه الثعالب ٭ بیتنده واقع ثعلبان لفظنی
ضمله انشاد و مراد ارکك تلکودر دیو تفسیر ایلمسی غلط صریحدر و غلطده
مسبوقدر یعنی بعض سلف دخی بو وجه اوزره غلط ایلدیلر مراد کسائی در
بلکه صواب اولان ثانك فتحیله‌درکه ثعلب لفظندن تثنیه در زیرا منشأ بیت
بودرکه غاوی بن عبد العزی نام کسه بنی سلیمه مخصوص سواع نام صنمك
خادمی ایدی برکون صنم مرسوم قربنده اوتوررکن سکرده‌رك ایکی تلکی کلوب
اول صنم اوزره صعود و ایاقلرنی قالدروب اوزرینه تبول ایلدیلر غاوی
بو حالی مشاهده ایلدکده بویله تکری‌می اولور دیو بیت مزبوری انشاد ایدوب
یامعشر سلیم خدا حق اشبو صنم ضر و نفع ومنع و اعطایه قادر دکلدر دیدی
و صنمی شکست ایدوب درکاه حضرت رسول اللهه عزیمت و بعد التشرف
عرض شهادت ایلدی حضرت رسول علیه السلام اسمندن پرسان اولدقده غاوی
بن عبد العزی اولدیغنی افاده ایلکله حضرت رسول الله استهجان ایدوب بلکه
راشد بن عبد ربه‌در دیو بیورملریله من بعد راشد ایله نامدار اولمشدر وثعلب
لفظنك جمعی ثعالب کلور وثعالی کلور بایی یایه ابدالله شارح دیرکه وزن اخیر
ضرورت شعره مخصوصدر و اکثر اهل لغت ثعلبان ثانك ضمیله ارکك تلکی‌یه

اطلاق اولنديغنى بيت مزبور ايله استشهادا ايدرلر نته كه افعوان اركك افعى‌يه وعقربان اركك عقربه اطلاق اولنور وزمخشرى و حافظ شرف الدين الدمياطى بوبابده متفقلردر انتهى وثعلب حوضدن طشره‌يه صو چقه‌جق مخرجه واولوغه دينور نسخهٔ صحيحه مخرج الماء من الحوض عبارتيله‌در وثعلب خرما سردكلرى يردن يغمور صوينى آقوب كيده‌جك دليكه وآرقه دينور ومزراغك تمرن قوغه‌سنه كيرديكى اوجنه دينور وخرما ديبلرندن سوروب چقان فدانلركه كل تعبير اولنور كسلدكده يرلرنده قلان كوكنه دينور على قول بدندن سوروب چقان فدانلر كسلدكده بدنده قلان ديبلرينه و اوبجه‌لرينه دينور (المثعلة) ميمك ولامك فتحيله (والمثعلبة) ميمك ضمى ولامك كسريله تلكىسى چوق يره دينور يقال ارض مثعلة ومثعلبة اى كثيرة الثعالب شارح ديركه وزن اول عقرب ماده‌سنده معقر قبيلندندر (الثعلبة) هايله عصعص معناسنه‌دركه انسانك وحيوانك مقعدنده وقويرق دبنده يوج وقويرق صوقى واوجه تعبير اولنور مرجك قدر بركمكدركه فاتحهٔ خلقت بنى آدم وخاتمهٔ فنا وعدم اول كمكدر بعض ديارده اكا بزدم كمكى تعبير ايدرلر وثعلبه است ومقعده دينور وثعلبه عربدن نيچه كسه‌لرك ونيچه قبيله‌لرك اسميدر وآندندركه ثعلبتان ايكى قبيله پدرلريدر برى ثعلبة بن جدعاء و بريسى ثعلبة بن رومانذر وثعلبة يكرمى ايكى صحابى اسميدر وثعلبة بن عباد وثعلبة بن سهيل و ثعلبة بن مسلم وثعلبة بن يزيد محدثيندندر وابو ثعلبة الخشنىكه جدى خشينه منسوبدر اسمنده اختلاف اولنمشدر بعضلر جرثوم ابن ياسر وبعضلر ناشب وبعضلر لابس وبعضلر ناشم وبعضلر جرهم ديو بيان ايلديلر وكنديسى اصحاب كرامدندر (داء الثعلب) معروف علتدر تلكى قسمنه عارض اولوب تويلرى دوكلكله داء الثعلب اطلاق ايلديلر بعض كمسيه عارض اولوب صاچ و صقال بالجمله دوكيلوب نته كه داء الحيه نام علت سببيله دريسى قاوليوب صويلور سببى حدتلى فاسدياخود محترق خلط و طوزلو ياخود متعفن بلغمدر (عنب الثعلب) معروف نباتدركه تركيده ايت اوزمى ديرلر طبيعتى مبرد ورادع وقابضدر يدى دانه‌سنى يوتمق يرقان علتنه نافعدر و حبلى قاطعدر مجربدر (خوض الثعلب) خاى معجمهٔ مفتوحه ايله عمان نام بلده وراسنده برموضعدر (ذوثعلبان) ثانك و لامك ضميله ملوك يمندن اذواء اطلاق اولنان يعنى ذولفظيله مصدر اللقب اولان ملوكلردن بريدر (ثعيلبات) ثانك ضميله ياخود ثعالبات برموضع آديدر (قرن الثعالب) قرن المنازل ايله مشهور اولان موضعدركه اهل نجدك ميقاتيدر (دير الثعالب) بغداد قربنده بر موضعدر (الثعلبيه) ياى مشدده ايله آت قسمنك كوپك كبى سكرتمسنه دينور يقال يعدو الفرس الثعلبية وهى عدوه كالكلب وبورسمه سكرتمك مكارهدندر وثعلبية مكه

بولنده برموضعدر (الثغب) ثانك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله دورتمك طعن معناسنه‌در يقال ثغبه بالرمح ثغبا من الباب الثالث اذا طعنه‌به وبوغزلمق ذبح معناسنه‌در يقال ثغب الشاة اذا ذبحها ودره‌نك بطننده قلان چوق صويه دينور وبومعناده فتحتينله‌ده لغتدر جمعى ثغاب كلور وثانك كسريله و اثغاب كلور و ثغبان كلور ثانك كسرى وضميله (التثغب) تفعل وزننده ديش اتى قانايوب قانى آقمق معناسنه‌در يقال تثغبت لثته بالدم اى سالت (الثغب) فتحتينله بوزاريوب آقمق معناسنه‌در يقال ثغب الجمد ثغبا من الباب الرابع اذا ذاب وثغب طاغ قويتسنده اولان صو كولنه دينور كونش اصابت ايلامكله صويى صوغوق اولور يقال رضابه كالثغب اى الغدير فى ظل جبل (الثغرب) زبرج وزننده صارارمش ديشلره دينور (الثقب) ثانك فتحى وقافك سكونيله اوته‌سى آچق اولان دليكه دينور خرق نافذ معناسنه جمعى اثقب كلور وثقوب كلور وثقب مصدر اولور دليك دلمك معناسنه يقال ثقبه ثقبا من الباب الاول اذا خرقه (التثقيب) تفعيل وزننده ثقب معناسنه‌در تشديدى تكثير ايچوندر يقال ثقبه تثقيبا بمعنى ثقبه وآتشى طوتشدروب يالكلندرمق معناسنه‌در يقال ثقب النار اذا اوقدها وصاچ وصقاله جابجا پيرلك نشانه‌سى دوشوب قيرسيمك معناسنه‌دركه مجازدر يقال ثقبه الشيب وثقب فيه تثقيبا اذا ظهر الشيب عليه (الانثقاب) انفعال وزننده دليك دلنمك معناسنه‌در (التثقب) تفعل وزننده انثقاب معناسنه‌در يقال ثقبه فانثقب وتثقب وبو معناده متعدى اولور تقول تثقبته بمعنى ثقبته وآتشى طوتشدروب علولندرمك معناسنه‌در يقال تثقب النار اى اوقدها (المثقب) منبر وزننده دليك دله‌جك آلته دينوركه بورغو و تحريفله ماتقب تعبير ايدرلر ومثقب شام ايله كوفه بيننده اولان يولك اسميدر كذلك كوفه‌دن مكه‌يه واره‌جق يولك آديدر ومثقب رأى وتدبيرى نافذ وكاركر آدمه اطلاق اولنور يقال هومثقب اى نافذ الرأى (المثقب) محدث وزننده شعرادن عائذ بن محصن لقبيدر (المثقب) مقعد وزننده اولو يوله دينور شهراه معناسنه يقال سلكوا المثقب اى الطريق العظيم (الثقوب) قعود وزننده آتش طوتشوب يانمق معناسنه‌در يقال ثقبت النار ثقوبا اذا اتقدت ويلدز پارلدامق معناسنه‌در يقال ثقب الكوكب اذا اضاء وبر نسنه‌نك رايحه‌سى اطرافه ياپلمق معناسنه‌در يقال ثقبت الرايحة اذا سطعت وهاجت وناقه‌نك سودى چوق اولمق معناسنه‌در يقال ثقبت الناقة اذا غرزلبنها وبركسه‌نك رأى وتدبيرى نافذ اولمق معناسنه‌در يقال ثقب رأيه اذا نفذ اساسك بيانته كوره بومعنالر مجازدر (الاثقاب) همزه‌نك كسريله آتشى طوتشدروب ياقمق معناسنه‌در يقال اثقب النار اى اوقدها (الثقوب) صبور وزننده (والثقاب) كتاب وزننده آتش طوتشديره‌جق نسنه‌يه دينور چرا

وقونده واوطون خرده‌لری کبی که طوترق تعبیر اولنور (الانقوب) اسلوب وزننده
شول کارکذار کسه‌درکه پوغور کبی امور ومصالح ناسه دخول ونفوذ وروٴیت
ایدر اوله دخال الامور معناسنه‌در یقال هو انقوب ای دخال فی الامور (الثقیب)
امیر وزننده پك قزل چهره‌لو کشی‌یه دینور شدت حمرتندن کویا که علو آتش
کبی لمعان ایدر وثقیب پك سودلو ناقه‌یه دینور (الثقابه) کرامه وزننده برکسه‌نك
چهره‌سی زیاده‌سیله قزل اولمق معناسنه‌در یقال ثقب الرجل ثقابة اذا صار ثقیبا
شدید الحمرة (الثاقب) بودخی سودی چوق ناقه‌یه دینور [والنجم الثاقب] که
قرأن کریمده واقعدر جمیع کواکبدن مرتفع کوکب دیمکدر یاخود کوکب زحل
مراددرکه سماء سابعه‌ده‌در کویاکه افلاکه یاخود ظلمتنه نافذ اولدیغیچون اطلاق
اولنمشدر قال الشارح والمعنی الاول مأخوذ من قول العرب للطائر اذا لحق ببطن
السماء قد ثقب الطائر (ثقب) ثانك فتحی وقافك سکونیله یمامه‌ده برقریه‌در وثقب
بن فروه اصحابدندر علی قول ثقیب‌در زبیر وزننده (ثقبان) سحبان وزننده یمنده
جند قضاسنده بر قریه‌در (یثقب) ینصر وزننده بادیه‌ده برموضعدر (ثقیب)
زبیر وزننده مکه یولنده ثعلبیه نام موضعك یوقاری طرفندن شامه موصل برطریق
آدیدر (الثلب) قلب وزننده لوم وتعییب وتعییر ایلك معناسنه‌درکه قنه‌مق تعبیر
اولنور یقال ثلبه ثلبا من الباب الثانی اذا لامه وعابه ودرکاهدن سوروب قوغمق
معناسنه‌در یقال ثلبه اذا طرده وبر نسنه‌یی ترس چویرمك معناسنه‌در ایچنی
طشره‌سنه یاخود آلتنی اوستنه دوندرمك کبی یقال ثلبه ای قلبه وبرنسنه‌یه کدك
کدمك ورخنه ایلك معناسنه‌در یقال ثلبه ای ثلمه (المثلبه) میمك فتحی ولامك
فتح وضمیله اسمدر برکشینك کندی حقنده شیوعندن احتراز ایلدیکی عیب ونقیصه‌یه
دینورکه مراد عیب ونقیصه‌سنه باعث اولان خصلتدر تقول ماعرفت فی فلان
مثلبة ای مسبة یلام بها ویعاب (الثلب) ثانك کسریله شول ارکك دوه‌یه دینورکه
زیاده‌سیله پیر اولمغله دیشلری اوفانوب و قویرغنك تویلری دوکلش اوله جمعی
اثلاب کلورو ثلبه کلور ثانك کسریله قرده وزننده موٴنثنده سلب دینور هایله وثلب
پیر وسالخورده آدمه دینور شیخ کبی ودیشیسنی دول طوتدرمین دوه‌یه دینور
وثلب برصحابی اسمیدر یاخود بوثای فوقیه ایله‌در نته‌که ذکر اولندی وثلب عیبلو
کشی‌یه دینور کاسیذکر (الثلب) کتف وزننده رخنه‌دار اولان مزراغه دینور
یقال رمح ثلب ای متثلم وعیبلو کمسه‌یه دینور یقال رجل ثلب بالکسر وثلب ای
معیب (الثلب) تعب وزننده برنسنه بورشوب بوزلمك تقبض معناسنه‌در وکیرلنمك
وسخ معناسنه‌در یقال ثلب الشیء ثلبا من الباب الرابع اذا تقبض ویقال ثلب
الثوب اذا وسخ (الاثلب) همزه‌نك فتحی وکسری ولامك فتحیله طپراغله قارشق

طاشلره على قول خرده مولوزه دینور (الثلیب) امیر وزننده شول اوتلغه
وچایره دینورکه قدیم اولوب اوزرندن زمان کچمکله قرارمش اوله على قول ایکی
بللق اوتلغه دینور وثلیب چوراق یرلرده بتن آیرق اوتندن برنوعك اسمیدر (المثالب)
میمك ضمیله ذكر اولنان ثلیب نام اوت اوتلیان حیوانه دینور یقال برذون مثالب
ای یأكل الثلیب (الثلبوت) حلزون وزننده طیٔ قبیلهسیله ذبیان قبیلهسی ارالغنده
بردره یاخود برارضك اسمیدر (الثالبة) اسم فاعل نسبیدر رخنه دار اولان شیئه
دینور تأنیثی موصوف اعتباریلهدر ومنه یقال امرأة ثالبة الشوى ای متشققه القدمین
یعنی ایاقلری چتلامش خاتوندر شوی شینك فتحی والفك قصریله آتك ایاقلرینه دینمكله
مركوبیت مناسبتیله نسوانه ملایم اولمشدر (الثوب) صوب وزننده (والثؤب)
قعود وزننده كیرو دونمك رجوع معناسنهدر یقال ثاب الرجل یثوب ثوبا وثؤبا اذا
رجع وطولمق معناسنهدر على قول طولمغه یقلاشمق معناسنهدر یقال ثاب الحوض اذا
امتلأ اوقارب الامتلاء مؤلفك بصائرده بیاننه كوره ثوب مادهسی برنسنه حالت
اولاسنه عودت یاخود اول الفكر آخر العمل مقتضاسنجه فكر واندیشه ایله مقدره
ومقصوده اولان حالته رجعت ایلمك معناسنه موضوعدر فن الرجوع الى الحالة الاولى
قولهم ثاب فلان الى داره وثابت نفسی ای رجعت یعنی جانم یرینه كلدی ومن
الرجوع الى الحالة المقدرة المقصودة بالفكر الثوب یعنی منسوج اولان بزه ثوب اطلاقی
نساجك متخیلهسنده تقدیر وتصویر اولنان حالته مدار نسج اولان رشتهنك عودت
ایلدیكی ملاحظهسنی مبنیدر وصاحب مغربك توجیهنه كوره كویاكه لباس ایله لابس
بیننده معاودت اولدیغنه مبنیدر كذلك امتلاء معناسی دخی آندن متفرعدر كویا كه حوض
مقولهسی تهی اولدقدنصكره ینه طولمغه عودت ایلسی ملاحظهسیلهدر وجزاء دخی
عاملنه عائد اولدیغی ملابسهسیلهدر وثیب زوجدن عودت ایلیوب وتثویب تكریر
وترجیع نداء اولمق حسبیلهدر خلاصه بالجمله معانیٔ سائرهنك ضمننده عودت معناسی
ملحوظدر انتهى (التثویب) تفعیل وزننده بودخی رجوع وعودت ایلمك معناسنهدر
یقال ثوب الرجل تثویبا اذا رجع وبركسیه عملی مقابلنده اجر وجزاء ویرمك
معناسنه در یقال ثوبه مثوبته ای اعطاه ایاها وعوض ویرمك معناسنه در یقال
ثوبه ای عوضه وجماعتی نماز قلمغه چاغرمق یاخود ایكی كره چاغرمق على قول
صباح اذاننده مؤذنلر ایكی دفعه [الصلوة خیر من النوم] دیمك معناسنهدركه حضرت
بلالدن ابتدا مسموع همایون اولدقده تقریر بیورلمغله سنت اولمشدر یقال ثوب
المؤذن اذا دعا الجماعة الى الصلوة بقوله [حی على الصلوة] اوثنى الدعاء اوقال
فی اذان الفجر [الصلوة خیر من النوم] مرتین عودا على بدء وتثویب نماز ایچون
اقامت كتورمك معناسنهدر یقال ثوب للصلوة اذا اقام وفرض نمازندنصكره نافله

قلق معناسنه‌در كه جمله‌سی عورتی متضمندو وبونلر حقیقت شرعیه‌لردر یقال ثوب
بركعتین اذا تطوع بهما بعد الفریضة (الثوبان) فتحاتله خسته‌نك بدنی صحته یوز
طوتمق معناسـنه در كه جانی یرینه كلوب مزاجی صاغلق حالتنه عودت ایلكدن
عبارتدر یقال ثاب جسم المریض ثوبانا اذا اقبل (الثواب) سحاب وزننده بالله
دینور عسل معناسنه آرینك ترددیله حاصل اولدیغی ملاحظه سیله‌در وبال آریسنه
دینور ترددی وقوانه تراجعی حسبیله واجر وجزاء معناسـنه‌دركه اعمال مقابلنده
اعطا اولنان پاداشـدن عبارتدر مجزی اولان كمسیه عائددر كرچه خیر وشرده
مستعملدر لكن خیرده اشهردر (المثوبة) میمك فتحی وثانك ضمیله (والمثوبة)
متربه وزننده بونلرده اجر وجزاء معناسنه دركه یقال له الثواب والمثوبة والمثوبة
ای الجزاء (الاثابة والاثواب) همزه‌لرك كسریله بركمسیه عملی مقابلنده اجر وثواب
ویرمك معناسـنه‌دركه یقال اثابه الله واثوبه مثوبته ای اعطاه ایاها وطولدرمق
معناسنه‌در تقول اثبت الحوض ای املأته (المثاب) میمك فتحیله اسم مكاندر دواب
ومواشی بی سق ایچون قویدن صو چكن كمسه‌نك طوردیغی یره دینور علی قول
قویینك وسطنه دینور بونلرده دخی عودت معناسی ملحوظدر وناسك بعد التفرق
مجتمع اوله‌جقلری جمعیتكاهه دینور (المثابة) هایله قویینك صوبی مجتمع ووافر
اولان یرینه دینوركه اورادن آلندقجه ینه اطرافدن آقوب ییغیلور قویینك خزینه‌سی
تعبیر اولنور وقویینك آغزینه دائرا مادار چویریلان بلازك طاشنه دینور یاخود
موضع طینه یعنی دیوارك طاشله اوریلجك یرینه دینور وناسك بعد التفرق مرة
بعد اخری مراجعت ایده‌جكلری جمعیتكاهلرینه دینور امور یری ومشورتكاه كبی
وكعبهٔ مكرمه‌یه مثابه اطلاقی هرسال اكا ایاب ورجوع اولندیغنه مبنیدر (التثوب)
تفعل وزننده فریضه دنصكره نافله نماز قلمق معناسـنه دركه صلوة نافله‌یه عودت
ایدر یقال تثوب المصلی اذا تنفل بعد الفریضة وكسب ثواب ایلك معناسـنه‌در
یقال تثوب الرجل اذا كسب الثواب (الثوب) ثانك فتحیله انسانك اكنه كیه‌جكی
لباسه دینور اصل منسوج اولان بزوكتان وحریر وصوف مقوله‌سنه دینور لباسه
اطلاقی مایؤل اعتباریله‌در نتكه ذكر اولندی جمعی اثوب كلور افلس وزننده
واثؤب كلور همزه ایله ادؤر كبی كه ضمه‌نك استثقالنه مبنیدر واثواب كلور وثیاب
كلور ثانك كسریله وعربلر استحسانه مقارن دعا مقامنـده لله ثوباه دیرلر لله‌دره
معناسنه یعنی انك بوبابده جزا ومكافاتی بزم وسعمزده دكلدرخدای متعال خیر ایله
مكافات ایلسون دیمكدر عادتا تشریف خصوصی خلعته مبنی اولوب ولباس متعینان
عرب رداء وازاردن عبارت اولمغله تثنیه ایله ایراد ایدرلر كویا ایكی قات مكافات
ایلسون دیمك اولور واساسـدن منفهم اولان بوراده ثوبله نفس لابس مراددر

اذ يقال لله ثوباه كما يقال لله بلاده يريد نفسه وعربلر فى ثوبى ابى ان افيه ديرلر فى ذمتى وذمة ابى ان افيه معناسنه يعنى وعد مزبوره وفا ايلك بنم وپدرمك ذمتنه دين ولازم اولسون بوراده ثوبله نفسدن كنايه اولنمشدر تأكيدا پدرينه مضاف ايلمشدر وتثنيه‌نك نكته‌سى ظاهردر وكاه اولوركه ثوب ايله انسانك عملى اراده اولنور مجاورت علاقه‌سيله ومنه الحديث [ان الميت ليبعث فى ثيابه التى يموت فيها] اى فى اعماله شارح ديركه بعضلر ظاهرينه حمل ايدوب اكفان ايله تفسير ايلديلر وبعضلر موته مقارن عمل وحالت ايله تأويل ايلديلر لكن ابن اثير اكفان ايله تفسيرى تزييف ايلمشدر زيرا انسانك اكفان بعد الموت لباسيدر ظرف موت اولان لباسى دكلدر وقوله تعالى [وثيابك فطهر] قيل قلبك وقيل عملك فاصلح قال الشارح ومنه يقال فلان طاهر الثياب اذا وصفوه بطهارة النفس والطهارة من العيب ويقال فلان دنس الثياب اذا كان خبيث الفعل والمذهب (ثوب الماء) سلا وغرس معناسنه دركه ولد ايله وولددنصكره چقان چركابله مملو درى يه دينور اش وصوك تعبير اولنور انسانده وحيوانده اولور (الثواب) بواب وزننده ثوب صتان كمسيه دينور وثوب صاحبنه دينور ومحمد بن عمر الثيابى محدثيندندر حامده ناسك اثوابنى حفظ ايلديكيچون نسبت اولنمشدر (ثوب) صوب وزننده اسامىٔ رجالدندر ثوب بن شحمه حاتم طائى‌يى اسير ايدن كمسه‌در وثوب بن النار شعراى جاهليه‌دندر وثوب بن تلده معمريندندر قادسيه وقعه‌سنه متعلق اشعارى واردر (ثويب) زبير وزننده (وثواب) سحاب وزننده اساميدندر (اطوع من ثواب) مثلنك منشأيدر سببى بودركه مرقوم غزايه كيدوب على قول بشقه برسفر ايدوب مفقود وخبرى منقطع اولمغله زوجه‌سى نذر ايلديكه اكر مزبور ثواب صاغ واسن كلور ايسه برونى دلوب ويرنسنه چكردكدنصكره يده‌رك مكهٔ مكرمه‌يه كتوره بعد زمان ثواب وطننه عودت وزوجه‌سيله ملاقات ايلدكده زوجه‌سى نذر واقعى كندوسنه خبر ويرمكله اولدخى قبول واجابت ايلمشدر بناء عليه بغايت مطيع ومنقاد حقنده ضرب مثل اولمشدر وثواب محدثيندن برجاعت اسمليدر (ثوب) زفر وزننده بودخى اسماندر ثوب بن معز الطائى قدماء جاهليه‌دندر وزرعة بن ثوب المقرىٔ دمشق قاضيسيدر وعبدالله بن ثوب ابومسلم الخولانى الزاهددر وجيجه حا ايله على قول عين ايله مصغرا ابن ثوب وزيد بن ثوب محدثيندندر جيجه‌دن يحيى الوحاظى وزيدن يوسف بن ابى الحكيم روايت احاديث ايلديلر وحارث بن ثوب تابعيندندر عبد الغنى المقدسى بونى وهمندناشى همزه ايله اثوب عنوانده ثبت ايلمشدر (ثوابه) سحابه وزننده بودخى اسماندر (مثوب) مقعد وزننده يمنده بربلده‌در (اثوب) احمد وزننده ابن عتبه دركه خروس ابيض حقنده وارد اولان حديث شريف روايتندندر قال الدميرى فى حياة

الحيوان مانصه روى ان اثوب بن عتبة ان النبى عليه الصلوة والسلام [قال الديك الابيض خليلى] ورواه غيره بلفظ [الديك الابيض صديقى وعدو الشيطان يحرس دار صاحبه وسبع دور خلفه] (الثائب) ثائب وزننده يغمور مقدمه‌سى اولان شديد روزكاره دينوركه بوره وقاى تعبير اولنور (وثائب البحر) دريابعدالجزرمد ايلدكده طولغونلغله طاشوب فيضان ايدن صويه اطلاق اولنوركه چكلديكى يرى و بلكه ساحلى باصـوب طولدورر يقال غطاه ثائب البحر اى ماؤه القائض بعد الجزر (ثواب) كتان وزنـنـده ابن عتبه‌دركه محدثيندندر وثواب بن حرابه عند المحدثين ذكر ومنقبه صاحبيدر (الاستثابه) ثواب و جزا طلب ايلمك معناسنه در يقال استثابه اى سأله ان يثيبه وبرشيئك رجعتنى ايستمك معناسنه‌در يقال استثاب مالا اى استرجعه (ثويب) زبير وزنـنـده تابعيندن محدث ايكى ذاتدر برى كلاعى وبريسى بكالى‌در وزياد بن ثويب وعبد الرحمن بن ثويب تابعيندندر (ثيبان) كيران وزنـنـده بر ايانت آديدر (الثيب) سيد وزننده زوجندن مفارقت ايلمش طول خاتونه دينور كرك موت وكرك طلاق سببيله اولسون على قول مدخول بها اولان خاتونه دينوركه اركورمش عورت اوله‌جقدر بكر مقابليدر ومتزوج اولمش اركك دخى اطلاق اولنوركه عزب مقابلى اولور پس مذكر ومؤنثه اطلاقى مساوى اولور يقال امرأة ثيب اى فارقت زوجها اودخـل بها و رجل ثيب أى دخل به يعنى تزوج بامرأة و على رأى رجل قسمنه ثيب اطـلاق اولنمز الاولد الثيبين قوللرنده تغليبا اطلاق اولنور مصباحك بيانـنه كوره ثيب كلمه‌سى فيعل وزننده‌در ثوبدن‌اسم فاعلدر متزوج اولان انسانه دينور نهايت خاتون قسمنه اطلاقى اشهردر وجه اوله مغاير وجهـله اهلنه عودت ورجوع ايلدكلريچون و بونده مذكر و مؤنث مساويدر نته‌كه ايم وبكر كلمه‌لرى دخى بورسمه‌در جمع مذكرى ثيبون و جمع مؤنثى ثيبات كلور ومغربده مرسومدركه ثيب اردن مفارقت ايلمش خاتونه دينور رجال قسمنه اطلاق اولنمز لكن كسائيدن مرويدركه ثيب داخل اولان اره و مدخول بها اولان خاتونه اطلاق اولنور غالب احوالده زوجه عودت ايتدكلرينه مبنيدر نته‌كه اركن اولان اره واره وارمامش خاتونه بكر اطلاق اولنور وابن اثير بكر اولميان رجل ومرأة ايله بيان و تذكير و تأنيثنى تسويه ايلمشـدر قال الثيب من ليس بكر ويقع على الذكر والانثى ويقال رجل ثيب وامرأة ثيب وقديطلق على المرأة البالغة وان كانت بكرا مجازا قالديكى مؤلفك اودخل بها والرجل دخل به قوللرى بنية مجهول اوزره در فقرهٔ ثانيه مشاكله‌يى متضمندر انتهى (المثيب) معظم وزنـنـده ثيب اولمش خاتونه دينور (التثيب) تفعل وزننده خاتون ثيب اولمق معناسـنه‌در يقال تثيبت المرأة اذا صارت ثيبا و اشبو ثيب لفظنك موضـع ذكرى بو مقامدر

ثوب

ثوب ماده‌سی ذیلنده ایرادی وهمدر شارح دیرکه اصلی واوی اولمغله وهم دکلدر رجوع معناسندن مأخوذدر

﴿ فصل الجیم ﴾ (الجأب) جیمك فتحی وهمزه‌نك سکونیله غلیظ الجثه اشکه دینور علی قول بیان اشکنه مخصوصدر یقال حمار جأب ای غلیظ اومن وحشیة وبدنده کوبکه دینور سره معناسنه وارسلانه دینور ومطلقا غلیظ و کنده و تصلق شیئه دینور وجأب برموضع آدیدر وآشی تعبیر اولنان قرمزی چاموره دینور مغره کبی وجأب مصدر اولور مال قزانمق معناسنه‌در یقال جأب الرجل جأبا من الباب الثالث اذا کسب المال وآشی صاتمق معناسنه‌در یقال جأب الرجل اذا باع المغرة (الجوؤبة) جیمك وهمزه‌نك ضمیله ترش رو اولمق کلوح الوجه معناسنه‌درکه غضب وانفعال یااستثقال ایچون یوز بورتروب بد چهره کوسترمکدن عبارتدر وبعض کمسه‌ده خلقی اولور (جأبة البطن) مأنه معناسنه‌درکه کوبکله قاسق اراالغیدر سیتلك تعبیر اولنور (جأبة المدری) میمك کسری والفك قصریله هنوز بوینوزلری بلورمش کیکه اطلاق اولنور زیرا بوینوز ابتدا ظهورنده غلیظ اولوب بعده انجلور (الجأیان) اطیان وزننده برموضعدر (دارة الجأب) بودخی برموضعدر (الجأنب) نونله جعفر وزننده قدی قصیر وجثه‌سی حقیر یاقشقسز آدمه وآته دینور مؤنثنده جأنبه دینور هایله وهاسز جأنب دخی جائزدر (الجب) جیمك فتحی وبانك تشدیدیله (والجباب) کتاب وزننده کسمك قطع معناسنه‌در یقال جب الشیٔ جبا و جبابا اذا قطعه و خایه‌لری دیبندن کسوب خادم و طواشی قلمق معناسنه‌در یقال جب خصیه اذا استأصله وخرما اغاجنه آشی اورمق معناسنه‌در یقال جب النخلة اذا لقحها وغلبه ایلك معناسنه‌در یقال جب القوم اذا غلبهم (الاجتباب) اکتساب وزننده بودخی کسمك معناسنه‌در مؤلفك بصائرده بیاننه کوره مادۀ مذکوره برشیٔ استیصال وجهیله قطع ایلك معناسنه موضوعدر سائر معانی آندن متفرعدر (الجبب) فتحتینله دوه‌نك اورکچنی کسمك علی قول اورکچی هاود بمکله اورکچ باصق وبودور قالمق معناسنه‌در (الاجب) فتحتینله وبانك تشدیدیله اورکچی وصف مذکور اوزره اولان ارکك دوه‌یه دینور (الجباء) زباء وزننده مؤنثیدر یقال بعیرا جب و ناقة جباء ای بین الجبب و جباء قیناقلرینك اتی اولمیان صغریسز خاتونه دینور یاخود صدر وثدیلری بیومیوب یاتق اولان خاتونه یاخود اویلق اتلری آز وخیره اولمغله بوطسز اولان خاتونه دینور یقال امرأة جباء ای لاالیتین لها اوالتی لم یعظم صدرها وثدیاها اوالتی لافخذین لها (الجبة) جیمك ضمیله لباس معروفدرکه ترکیده دخی جبه دینور مقطوع الکم و قصیر الذیل اولور جمعی جبب کلور قبب کبی وجباب کلور قباب کبی وجبه برموضع آدیدر وحجاج العین

يعنی کوزك اوستنده اولان کمیکه دینورکه قاش آنك اوزرنده بتر وجبه درع یعنی
زره تعبیر اولنان جنك لباسنه دینورکه جبه وجوشن دخی دیرلر وطوار طرنغنك
حشوینه یعنی ایچنه یاخود کنارینه یاخود طوارك انجك کمیکیله اویلغی قاووشه‌جق
اك واویناق یرینه دینور وجبة السنان مزراق تمرنك قوغانه دینورکه اکا کوندرك
اوجی داخل اولور وجبه بغداد اعمالندن نهروان قضاسنده بر قریه آدیدر وینه
بغداد اعمالندن یعقوبا قربنده برقریه آدیدر محمد بن المبارك الجبائی و عوان بن علی
الجبائی اورایه منسوبلردر شارح دیرکه صواب اولان جبی اولمقدر وجبه مصرده
برموضعدر ودمشق ایله بعلبك بیننده برموضعدر وبادیه‌ده عاج نام محل قوملغنده
بر صو اسمیدر و طرابلس قضاسنده بر قریه‌در محدثیندن عبد الله بن ابی الحسن
الجبائی اورادندر (التجبیب) ترتیب وزننده آتك ایاغنك سکیل تعبیر اولنان بیاضی
انجکله اویلق یعنی موصل اولان یره قدر وارمقدرکه اوك ایاقلرنده دیزلرنی وآرد
ایاقلرنده سکیلرنی تجاوز ایلمکدن عبارتدر یقال فرس مجبب اذا ارتفع البیاض
یعنی التحجیل منه الی الجبب واورکمك نفار معناسنه‌در و قاچمق فرار معناسنه‌در
و دواب و مواشی‌یی صویه قاندرمق معناسنه‌در یقال جبب المال اذا ارواها
(الجب) جیمك ضمیله قویی‌یه دینور بئر معناسنه علی قول دیبی درین صویی چوق
اولانه یاخود اوتلاغك وچایرلغك پك اعلا والطف برنده واقع اولانه یاخود ایچرو
دیواری طاشله اوریلوب یاپلامش اولانه یاخود ناس حفر ایلیوب اویلجه علی حالها
موجود اولان قویی‌یه دینورکه عادی اولور جمعی اجباب کلور وجباب کلور
جیمك کسریله وجبه کلور قرده وزننده وجب شول صو طلومنه و دغارجغه
دینورکه ایکی دریدن دیکلوب واسع اولمق ایچون ارالغنه برد‌ری دخی ضم اولنمش
وعربلر آنی ایکی قات دیکوب ایچنه نبیذ وضع ایدرلر وجب بربر زمینده برموضع
آدیدرکه آندن زرافه دیدکلری حیوان کتوررلر زرافه تحریفله زورناپه دیدکلری
جانوردرکه فارسیده اشتر وکاوو پلنك دیرلر وجب طیء قبیله‌سنه مخصوص برمحضر
یعنی مشهد آدیدر وبنو عامر قبیله‌سی و ضبه بن غنی جماعتی یوردلرنده بر صو
اسملریدر وقاهره مصر ایله بلبیس قصبه‌سی بیننده بر موضعدر و حلب قضاسنده
برقریه‌درکه کلب لفظنه اضافتله جب الکلب دیرلر آنده برچشمه واردر قدوز
کلب اصردیغی کمسه اوزرندن قرق کون مرور ایلزدن اقدم آنك صویندن ایچسه
مرضندن شفایاب اولور (جب یوسف) بلاد شامدن طبریه شهرینه اون ایکی
میل مسافه‌ده علی قول سنجل ایله نابلس میانده واقعدرکه اخوانلری اول قویی‌یه
براقوب کتمشلر ایدی (دیرالجب) موصل قضاسنده بر موضعدر (جب الطلعه)
خرمانك ابتدا چقان چیچکنك قبجوغی چقدقدنصکره ایچنه اطلاق اولنور (الجباب)

سحاب

سحاب وزننده قحط شدید معناسنه در یقال اصابهم الجباب ای القحط الشدید (الجباب) جیمك كسریله مفاعله‌دن مصدر ثانیدر باب مغالبه‌دندر كه حسن یاخود حسب ونسب ومال مقوله‌سی اسباب مفاخر ایله مفاخره ایلمك معناسنه‌در تقول جابنی جبابا فجبته ای فاخرنی فغلبته (الجباب) غراب وزننده قیتلق قحط معناسنه‌در وبر وجهله طلب ورغبت تعلق ایلز اولان هدر و بیهوده و بی خیر نسنه‌یه دینور ودوه سودینك یوزنده كپوك طرزنده پیدا اولان شیئه دینور كه دوه سودی قایمق طوتمدیغنی بیلیانلر آنی قایمق ظن ایدرلر (الاجباب) همزه‌نك كسریله دوه سودینك یوزی ذكر اولنان جباب طوتمق معناسنه‌در یقال اجب لبن الناقة اجبا اذا صار ذاجباب (الجبوب) صبور وزننده یره دینور ارض معناسنه علی‌قول یرك یوزینه یاخود پك وغلیظ اولان یره دینور یاخود طپراغه دینور وجبوب یمن اولكه سنده برحصار آدیدر ومدینه قضاسنده برموضع آدیدر وبدر توابنده برموضعدر (الجبوبة) جیمك فتحیله كسك تعبیر اولنان قتی طپراق پارچه‌سنه دینور مدره معناسنه (الاجب) همزه‌نك و جیمك فتحیله عورت یرینه دینور فرج معناسنه (جبابة السعدی) ثمامه وزننده سعد قبیله‌سندن بر خرسز شاعر آدیدر (جبیب) زبیر وزننده اصحابدندر وابو جمعة الانصاری اسمیدر یاخود بوجنیب‌در نونله وجبیب اجأ نام جبل یاننده بروادی اسمیدر وبادیه ده بحله نام صو قربنده بردره آدیدر (جبی) جیمك ضمی و الفك قصریله ایرانده خوزستان اولكه‌سنده بر ایالت آدیدر شیخ المعتزله ابو علی الجبائی واوغلو ابو هاشم الجبائی اورایه منسوبلردر و نهروان قضاسنده برقریه آدیدر ابو محمد بن علی بن حماد المقری اورایه منسوبدر وعراقده هیت نام بلده قربنده بر قریه در محمد بن ابی العز اورادندر و بغداد قضاسنده یعقوبا قربنده برقریه‌در نسبتلرنده جبائی دینور (جبی) حتی وزننده یمنده برقریه‌در شعیب بن الاسود الجبائی المحدث اورایه منسوبدر و احمد بن عبدالله الجبی جیمك ضمیله محدثیندندر دائما جبه صاتدیغیچون اكا جبابی دخی دیرلر (جبویه) جیمك فتحی وبای مشدده‌نك ضمی ویای تحتیه‌نك فتحیله اسامیدندر محمد و عثمان ابنا محمود بن ابی بكر بن جبویة الاصبهانیان ومحمد بن جبویة الهمدانی محدثیندندر (الجباب) كتان وزننده جبه صتان كسیه دینور عبد القوی بن الجباب المصری محدثیندندر جدی سوق الجبابده جبه فروش اولدیغیچون جباب اطلاق اولندی و حافظ احمد بن خالد بن الجباب محدثدر (الجبابات) جیمك ضمیله كوفه ایله واسط بیننده ذی‌قار نام محله قریب برموضعدر (الجبجبه) جیملرك فتحیله صو ایچره اولان شول ایری قیابه دینوركه صو آنی باصوب اورتمكله اوبجه طومالوب طورر اوله اتان الضحل دخی دیرلر (الجبجبة) جیملرك ضمیله طپراق چكه‌جك میشین زنبیله دینور

وجبجبه جيملرك فتحى وضميله شول اشكنبه‌يه دينوركه اعراب آنى تطهير ايدوب قورتدقدنصكره دغارجق كبى ايچنه ات قاورمه‌سى ويصدرمه طولدروب حفظ ايدرلر على قول شول چرويش ياغنه دينور كه اريدوب اشكنبه ايچره قورلر ياخود شول درى‌يه دينور كه بوغزلنمش دوه‌نك يانندن دكرمجه كسوب بعض عملدنصكره ايچنه قيمه وقاورمه مقوله‌سى قويه‌جق ظرف ايدرلر (جبجب) هدهد وزننده مدينه قربنده برصودر (الجبجاب) طبطاب وزننده (والجباجب) جيمك ضميله چوق صويه دينور يقال ماء جبجاب وجباجب اى كثير (الجبجب) فدفد وزننده دوز وهمواريره دينور ارض مستويه معناسنه (بقيع الجبجب) مدينه‌ده برموضعدر ياخود بو خاى معجمه ايله‌در (الجباجب) جيمك فتحيله طبل وكوس معناسنه‌در شارحك بيانه كوره مفردى جبجبه ياخود جبجاب‌در صوتى باعث تسميه‌در دبدبه ودبداب كبى جباجب مكهٔ مكرمه‌نك طاغلرينه ياخود اسواقنه دينور ياخود مناده واقع سلخانه‌دركه اورايه قربان اشكنبه‌لرى آتيلور وجباجب ايرى كوده‌لو ديزمان ناقه‌لره دينور (المجابه) ميمك ضمى وبانك تشديديله مفاعله وزننده باب مغالبه‌دندر وبعض اسباب مفاخر ايله مفاخره ايلمك معناسنه‌در نته‌كه مصدر ثانيسى اولان جباب ذيلنده ذكر اولندى (التجاب) تشديد بايله تفاعل وزننده احدهما آخرك قز قرنداشلرنى تزوج ايدشمك معناسنه‌در يقال تجابا اذا تنا كحا اختيهما (جبان) كتان وزننده عجمده اهواز قضاسنده برقريه‌در (الجحجبه) زلزله وزننده ديار بديار سيرو سياحت ايدوب كزمك معناسنه‌در يقال جحجب الرجل اذا ساح فى الارض (جتاوب) جيمك ضميله مكه قربنده برموضعدر (الجحجبة) جيملرك فتحيله وبينهما حاى مهمله ايله هلاك ايلمك معناسنه در يقال جحجب العدو اى اهلكه وبرنسنه‌ده تردد ايلمك معناسنه‌در يقال جحجب فى الشئ اذا تردد فيه وبرى اوته كيدوب كلمك و اولطه چالمق معناسنه‌در يقال جحجب الرجل اذا جاء و ذهب (جحجب) جعفر وزننده بر رجل اسميدر (جحجبى) مرحبا وزننده انصاردن برجاعتدر (الجحدب) جعفر وزننده قصه بويلو بودور كمسيه دينور (الجحرب) جيمك فتحى وضميله ايرى كوده‌لو طوباج بودوره دينور (وجحرب وجحارب) علابط وزننده جثه‌سى ايرى عظيم الهيكل آته دينور يقال فرس جحرب وجحارب اى عظيم الخلق (الجحربان) افعوان وزننده شول ايكى طمرلره دينور كه آتك ايكى لهزمه‌لرنده اولور لهزمه شول سيورى كمكدر كه قولق آلتنده چكه نهايت بولديغى يره قدر اولور بر اوجى كوچك دلك آلتنه وارر ايكى طرفنه لهزمتان دينور اشبو جحربان لفظى تثنيه اولەرق مستعملدر لهزمتان كبى (الجحنب) نوله جعفر وزننده (والجحنب)جهنم وزننده قصه بويلو بودور كشى‌يه‌على قول قصه وكوده‌سى

اتسز خیره وزبون کمسیه دینور وقوی وشدید کمسیه دینور وبیوك تجربه یه دینور (الجعانب) علابط وزننده بودخی اتی آز چلیمسز قصه بویلو آدمه دینور (الجخابة) خای معجمه ایله سحابه وزننده (والجخابة) کتابه وزننده (والجخابة) جبانه وزننده احمق ونادان کمسیه دینور وششمان ثقیل وناتراش کشی یه دینور (الجخب) ضرب وزننده خسته لکدن وجودی پك زبون ونحیف اولوب وایچریسی قاوق اغاج کبی بوم بوش قالوب اجوف اولان کشی یه دینور (الجخب) تشدید بایله هجف وزننده عظیم الجثه دبزمان دوه یه دینور وقدر ومنزلت صاحبی بهادر آدمه دینور وضعیف وزبون انسان وحیوانه دینور (الجخدب) قنفذ وزننده (والجخادب) علابط وزننده (والجخادبه) هایله (والجخادباء) الفك مدی وقصریله (وابوجخادب) علابط وزننده (وابوجخادبی) الفك قصریله بنیه سی ایری قالین کوده لی دبزمان انسان وحیوانه دینور وبرنوع جندب یعنی اوجاق چکرکه سنه دینورکه یشل وایاقلری اوزون اولور بعض امهاتده جندب ارکك چکرکه ایله مفسردر ومطلقا ایری چکرکه یه ده جخدب وجخادب دینور وایری اوصورغان بوجکنه دینور وجخدب قنفذ وزننده وجخدب جندب وزننده ارسلانه دینور (جخدب) جعفر وزننده شاعر وعلم انسابده ماهر ابی الصلت الکوفی اسمیدر (الجدب) جیمك فتحی ودالك سکونیله قیتلق محل وقحط معناسنه در یقال بدا فی بلدهم الجدب ای المحل شارح دیرکه بومعنادن فعل باب خامسدن متصرفدر یقال جدبت الارض جدوبة اذا محلت وعیبلمك معناسنه در یقال جدبه جدبا من الباب الاول والثانی اذا عابه (الجادب) یلانجی یه دینور کاذب معناسنه شارح جادب لفظنك فعلی نامسموع اولدیغنی امام خلیلدن نقل ایدر لکن ابن زید تصرفنی روایت ایلمشدر یقال جدب الرجل اذا کذب (الجندب) قنفذ وزننده (والجندب) جیمك ضمی ودالك فتحیله (والجندب) درهم وزننده برنوع معروف چکرکه اسمیدر بعض امهاتده ارکك چکرکه ایله وبعضنده اوجاق چکرکه سی وکیجه چکرکه سی دیدکلری چکرکه ایله مفسردر وجندب بررجل آدیدر (ام جندب) داهیه یه اطلاق اولنور وغدر وظلم وستمه اطلاق اولنور یقال وقعوا فی ام جندب ای ظلموا علی بناء المجهول (الاجداب) همزه نك کسریله بریری قیتلق اوزره بولمق معناسنه در یقال اجدب الارض اذا وجدها جدبة وقیتلق کلمك معناسنه در یقال اجدب القوم اذا اصابهم الجدب وبریرده قیتلق واقع اولمق معناسنه در یقال اجدب المکان اذا صارذا جدب (الجدب) ضرب وزننده (والجدوب) صبور وزننده (والمجدوب) معیوب وزننده (والجدیب) امیر وزننده بغایت قحط وغلا اوزره اولان قوراق یره دینور یقال مکان جدب وجدوب ومجدوب وجدیب ای بین الجدوبة ویقال ارض جدبة وارضون جدوب کأنهم

جعلوا كل جزء منها جدبا ثم جمعوه على هذا ويقال ارض جدب وصف للمصدر ويقال
كانت فيه اجادب قيل هى جمع اجدب الذى هو جمع جدب (الجدوبة) جيمك
ضميله قيتلق اولمق معناسنه‌در يقال جدب المكان جدوبة من الباب الخامس بمعنى
اجدب (الجدباء) حمرآء وزننده جنس نباتدن عارى اولان قير صحرايه دينور يقال
فلاة جدباء اى مجدبة ليس فيها مرتع ولا كلاء (المجداب) محراب وزننده اوزان
مبالغه‌دندر شول يره دينوركه دائما قحط وقلت اوزره اولوب خصب ورخاسى نادر
واقع اوله مخصاب مقابليدر (جدب) هجف وزننده حرف تعريفدن مجرد اوله‌رق
جدب اسميدركه قيتلق ديمكدر (التجدب) تفعل وزننده عيب وعار معناسنه اولان
جدب لفظندن مأخوذدر برنسنه‌يى عيبسنمك وآنى كندى نفسنه عار ونقيصه
ونامناسب عد ايلمك معناسنه‌در ومنه تقول ماتجدب ان اصحبك اى ماستوخم
(اجدابيه) همزه‌نك فتحيله مغربده شهر برقه قربنده بربلده‌در (الجذب) جيمك
فتحى وذال معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى چكوب اوزاتمق وسوندرمك معناسنه‌در
صورى ومعنويده شايعدر يقال جذبه جذبا من الباب الثانى اذامده وبرنسنه‌يى
آخريره نقل ايدوب يرنى دكشدرمك معناسنه مستعملدر يقال جذب الشئ اى
حوله عن موضعه وناقه‌نك سودى چكيلوب آزالمق معناسنه استعمال اولنور يقال
جذبت الناقة اذا قل لبنها وآى آخر اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال جذب
الشهر اذا مضى عامته اى اكثره وولدى سوددن كسمك معناسنه استعمال اولنور
يقال جذب المهر اى فطمه وباب مغالبه‌ده استعمال اولنور يعنى برنسنه‌يى چكشمك
بابنده آخره غالب اولمق معناسنه اولور يقال جذب فلان فلانا من الباب الاول
اذا غلبه فى المجاذبة لكن بونده مناسب اولان جاذبه فجذبه عنوانيله اولمقدر وعربلر
سير جذب ديرلر سريع معناسنه بوراده وصف بالمصدردر وجذب خرما يتسينى
كسمك معناسنه‌در يقال جذب النخلة جذبا من الباب الثانى اذا قطع جذبها وقابده
اولان صويى آغزيله برصولوقده چكوب ايچمك معناسنه استعمال اولنور يقال جذب
من الماء نفسا اذا كرع فيه (الاجتذاب) افتعال وزننده بودخى برنسنه‌يى چكوب
اوزاتمق معناسنه‌در يقال اجتذبه بمعنى جذبه وبرنسنه‌يى سلب واختلاس ايلمك
معناسنه‌در يقال اجتذبه اى سلبه (المجاذبة) مفاعله وزننده چكشمك معناسنه‌در
يقال جاذبا الرجلان اذا نازعا وبرنسنه‌نك يرنى دكشمك معناسنه‌در يقال جاذب الشئ
اذا حوله عن موضعه (الانجذاب) انفعال وزننده چكلوب اوزاتمق معناسنه‌در
يقال جذبه فانجذب (التجاذب) تفاعل وزننده انجذاب معناسنه‌در وچكشمك تنازع
معناسنه‌در يقال تجاذبا اى تنازعا (الجاذب والجاذبة والجذوب) صبور وزننده
سودى چكيلوب آزالمش ناقه‌يه دينور جاذبك جمعى جواذب كلور وجذاب كلور

جيمك كسريله نائم ونيام كبى (جذاب) كسر اوزره مبنى اوله‌رق قطام وزننده اولومك اسميدر منيه معناسنه جذب نفوس ايلديكنه مبنيدر (الجذبة) تمره وزننده اسمدر برنسنه‌يى چكوب اوزاتمغه وچكيلوب اوزامغه دينور وچكيلوب اوزاديلان شيئه دينور ايپلك تلى كبى وارضدن قطعهٔ بعيده‌يه اطلاق اولنور كويا كه چكيلوب اوزامش كبيدر ومنه يقال بينه وبين المنزل جذبة اى قطعة بعيدة (الجذب) فتحيله خرما بينسنه دينور جمارالنخل معناسنه على قول سرت ودرشت اولانه دينور (الجذاب) كتاب وزننده بودخى خرما بينسنه دينور مفردلرى جذبه وجذابه‌در تقول اكلنا الجذب والجذاب اى جمارالنخل اوالخشن منه (الجوذاب) جيمك ضميله برنوع طعامدركه شكر وپرنج واتدن ترتيب اولنور شارحك بيانته كوره كوداب معربيدر برهانده كوداب كاف فارسىٔ مضموميله بردرلو طعامدركه ات وپرنج ونخود وجوز ايله پشروب اوزرينه سركه‌لى پكمز شربتى دوكرلر واكا آش حبشى دخى ديرلر وعندالبعض پريان پلاويدركه اكا كوج پلاوى دخى ديرلر ديو مرسومدر (الجذابه) جيمك فتحى وذالك تشديديله قيلدن دوزلمش طوزاقدركه آنكله طويغار قوشى صيدايدرلر (الجذبان) جيمك وذالك كسرى وبانك تشديديله عفتان وزننده نعلين يعنى اياق قابنك تصمه‌سنه دينور زمام النعل معناسنه (التجذب) تفعل وزننده ايچمك معناسنه استعمال اولنور يقال تجذب اللبن اذا شربه (الجذبات) فتحاتله جذبه‌نك جمعيدركه ارضدن قطعهٔ بعيده‌يه دينور بومعناده‌ركه عربلر اخذفى وادى جذبات ديرلر فلان سلوكنده يافعلنده وقولنده اصابت ايليوب خطا ايلدى ديجك يرده وبوجمع صيغه‌سيله مستعمل اولان تعبيراتدندر (الجرب) فتحتينله اويوز وكچيك تعبير اولنان علته دينور وبومعناده مصدر اولور يقال جرب البعير جربا من الباب الرابع وجرب عيب ونقيصه معناسنه استعمال اولنور يقال به جرب اى عيب وقلج پاسنه اطلاق اولنور يقال جرب السيف جربا اذا صدئ ويقال بالسيف جرب اى صدء وقلج پاسى شكلنده شول عارضه‌يه دينوركه بعض كوزقپاغنك ايچ يوزينه عارض اولور دائما كچشوب طورر بوبرعلتدركه كوزقپاقلرينك ايچ طرفنه برقزللق وكچشمك وخرده دارى كبى اوفه‌جق بثره‌لر عارض اولور سببى يانمش اخلاطدر مفردات طبيه‌ده جرب العين ديدكلرى بودر يقال باجفانه جرب وهو كالصداء يعلوباطن الجفن وجرب بركسه‌سنك ترلاسى خير ومنفعتدن قالوب تباه اولمق معناسنه‌در يقال جرب الرجل اذا هلكت ارضه وبركسه‌نك دوه‌سى اويوز اولمق معناسنه‌در يقال جرب الرجل اذا جربت ابله (الجرب) كتف وزننده (والجربان) عطشان وزننده (والاجرب) احمر وزننده اويوز وكچيك اولان انسان وحيوانه دينور (الجرب) جيمك ضميله اجربك جمعيدر (والجربى) قتلى

وزننده اجربك وجربانك جمعيدر (الجراب) جيمك كسريله اجربك جمعيدر (الاجارب) اجربك جمعيدر (الاجراب) همزه‌نك كسريله بركسه‌نك دوه‌سى اويوز اولمق معناسنه‌در يقال اجرب القوم اذا جربت ابلهم (الجرباء) حمراء وزننده كوكه دينور سماء معناسنه تحتنده مركوز اولان كواكب سببيله اجرب اصابت ايدن بدنه تشبيه اولنمشدر عالى قول فلك شمسك وفلك قمرك دائر اولدقلرى سمت وناحيه‌يه اطلاق اولنوركه مراد شمسك خارج المركز وقمرك فلك تدويرى مدارلرى اوله‌جقدر وجرباء قوراق يره دينور ارض مقحوطه معناسنه وكوزل ودلبر قيزه دينور وجرباء ديار شاميه‌ده اذرح نام قصبه يانده برقريه آديدر مابينى اوچ كونلك مسافه‌در دينلر غلط ايلديلر لكن اصل وهم حوض نبوى حقنده وارد اولان اشبو [مابين ناحيتى حوضى كمابين المدينة وجرباء واذرح] حديثنده واقع زياده‌بى يعنى المدينة لفظنى اسقاط ايدن راويلردن نشأت ايلمشدر ولفظ مزبورى امام دار قطنى كندى كتابنده ثبت ايلمشدر (الجريب) امير وزننده برنوع اولچك اسميدركه درت قفيز مقدارى نسنه آلور وقفيز براولچكدركه سكز مكوك آلور وهرمكوك اوچ كيله‌در وهركيله برمن ايله برمنك يدى ثمنيدر وجريب لفظنك جمعى اجربه كلور جيمك ضميله ارغفه ورغفان كبى وجريب ترلايه دينور مزرعه معناسنه شارح ديركه مؤلفك مزرعه ايله تفسيرى تقييد محلنده اطلاقدر زيرا جريب ترلادن مقدار معلوم المساحه‌دركه طولا وعرضا التمشر ارشون يردن عبارتدر فارسيده كرى وتركيده دونم ديرلر مصباحده بورسمه مرسومدركه جريب اصل دره‌يه دينور وادى معناسنه بعده بالاستعاره ارضدن قطعهٔ متميزه‌يه اطلاق اولندى ومقدارى بحسب اصطلاح اهل الاقاليم مختلفدر لكن سموءل كتاب المساحه ده بوكونه بيان ايلديكه التى دانه معتدل شعيرك مجموع مقدار عرضنه اصبع دينور ودرت اصبعه قبضه والتى قبضه‌يه ذراع واون ذراعه قصبه واون قصبه‌يه اشل ديرلر واشلى كندى نفسنه ضربدن حاصل اولان مقداره جريب كذلك اشلى قبضه‌يه ضربدن اولانه قفيز وينه اشلى ذراعه ضربدن حاصل اولانه عشير ديرلر پس بوتقريره كوره جريب اون بيك ذراع مقدار اولور وقدامة الكاتب بيانته كوره اشل التمش ذراعدن عبارت اولوب ونفسنه ضربدن حاصل اولانه جريب اطلاق اولنمغله اكا كوره جريب اوچبيك التيوز ذراع ايدر وجريب الطعام يعنى حبوبات اولچوسنده درت قفيز استيعاب ايدن اولچكه دينور ومطرزى بيانته كوره طولا وعرضا التمش ذراع مقدارى ترلايه دينور اصل درت قفيزى مستوعب مكيال اسمى اولوب بعده اول مقدار تخمى مستوعب ترلايه اطلاق اولنمشدر نته‌كه بريد فى الاصل بريده‌دم معربى اوله‌رق منزل باركيرينه دينور بعده اكا راكب اولان اولاغه اطلاق اولندقد نصكره آنك

سیر ایلدیکی مسافه‌ده استعمال اولندی وشارحك بیانه كوره كبری وكریب معربیدر انتهی وجریب دره‌یه دینور وادی معناسنه وقیس بلادنده خاصة بردره‌نك اسمیدر (الجربة) جیمك كسریله ترلایه علی قول طپراغی خالص وتمیز اولوب اشجار وبنا اثری اولمیان ترلایه یاخود ذرع وغرس ایچون كركی كبی نطس واصلاح اولنمش ترلایه دینور وشول پوستكی ودری یاحصیر مقوله‌سنه دینوركه قویینك كنارنه كیریلوب چكیلور برویه دوكیلن صو قویی‌یه صچرامق ایچون پرده ایدرلر علی قول شول دری وتخته مقوله‌سنه دینوركه جدولك وآرقك اوكنه پرده واری كروب جكرلر تاكه صو آنك اوزرندن طاشوب جریان ایلیه (جربه) حمزه وزننده مغربده برقریه‌در (الجراب) جیمك كسریله داغارجغه دینوركه ایچنه زاد مقوله‌سی وضع اولنور علی قول مطلقا قابه دینور وعاء معناسنه واشبو جراب لفظی جیمك كسریله‌در فتحی جائز دكلدر یاخود قاضی عیاض وسائرك فتحله حكایه ایتدكلری لغت ضعیفه‌در جمعی جرب كلور ضمتینله وجرب كلور سكون رایله واجربه كلور وجراب خایه طورباسنه اطلاق اولنور وجراب البئر قویینك محل اتساعی اولان ایچ دائره‌سندن عبارتدر وجراب محدثیندن یعقوب بن ابراهیم البزاز لقبیدر وابو جراب محدثیندن عبدالله بن محمد القرشی كنیه سیدر (الجراب) غراب وزننده بوش كمی‌یه دینور ومكهٔ مكرمه‌ده برصو آدیدر (الجربة) جیمك ورانك وبای مشدده‌نك فتحیله خركله‌یه دینور جماعة الحمر معناسنه علی قول غلاظ وشداد وتوانا اولان حماره وانسانه اطلاق اولنور وچوق نسنه‌یه دینور وبادیه‌ده برطاغ آدیدر یاخود بونده ضمتینله‌در خرقه كبی وجربه شول عیال ومتعلقاته دینوركه همان زاد ونفقه‌كی اكل وتناول ایلیوب وجها من الوجوه سكا خیر ومنفعتلری اولمیه وبر مصلحتكه یرامیه‌لر پك انقریه نفوس زائده اوله‌جقلر در (الجربة) كلنبه وزننده چوق نسنه‌یه دینور (الجرب) فتحتینله وتشدید بایله محیل وفتنه‌كار ودوباره‌جی بودوره دینور یقال هو جرب ای قصیر خب (الجربانة) كسرتینله وتشدید بایله عفتانه وزننده یوزه چاغریجی دلی زفیر سلیطة وبدزبان قاری‌یه دینور (الجربیاء) كیمیاء وزننده پویراز تعبیر اولنان یله دینور یاخود آنك سرینلكنه وصوغوقلغنه دینور یاخود جنوب ایله صبابیندن هبوب ایدن یله دینور وجربیاء ضعیف وزبون وناتوان كسیه دینور (الجربان) جیمك ورانك كسری وضمی وبانك شده‌سیله كوملك یقاسنه دینور وجربان السیف قلجك آغزینه دینوركه چالم بریدر علی قول شول غلافه وقبوره دینوركه ایچنه قین وباغلری وسائر طاقیله حفظ ایچون قلج وضع اولنور واكا جربان دخی دینور عثمان وزننده یقال جربان السیف وجربانه ای حده اوشیٔ یجعل فیه السیف وغمده وحمائله (التجربه) تكمله وزننده صنه‌مق اختبار

معناسنه‌در يقال جربه تجربة اذا اختبره مصاحده جربه تجريبا اى اختبره مرة بعد اخرى يعنى بر شيئى تكرار بتكرار صنه‌مق معناسيله مرسوم وتجربه آدن اسمدر جمعى تجارب كلور مساجد وزننده ديو مبين‌در (المجرب) معظم وزننده شول كمسه‌دركه باجمله احوال واطوارى بالدفعات تجربه ايله هر كسك معلومى اوله كويا كه اويوز دوه كبى مستورى خارجه اخراج اولنمش اولور يقال رجل مجرب اى بلى ماعنده ومجرب ارسلانه اطلاق اولنور (المجرب) محدث وزننده احوال روزكارى كثرت تجربه ايله حقايق ودقايق امور وشئوناته عارف وواقف اولان اهل بصيرته دينور يقال رجل مجرب اذا كان يعرف الامور (المجربة) معظمه وزننده تام الوزن اقچه‌لره اطلاق اولنور يقال دراهم مجربة اى موزونة (الاجربان) احران وزننده بنوعبس ايله ذبيان قبيله‌سنه اطلاق اولنور (الاجارب) بنى سعيد قبيله‌سندن برجماعتدر (جريب) زبير وزننده يمنده بر وادى وهجر قضاسنده بر قريه آديدر وجريب بن سعد هذيل قبيله‌سنك سلسلهٔ نسبى رجالندندر ومحدثيندن محمد بن اسمعيل بن ابراهيم بن اسمعيل الزاهد البلخى جدينك جدى اسميدر وجريبه هايله ابن الاشيم دركه شاعر مشهوردر (ابو الجرباء) عاصم بن دلف دركه جمل وقعه‌سنده عائشه رضى الله عنها جنابنك دوه‌سنى چكن ذاتدر (الجورب) جوهر وزننده معروفدركه اياغه كيلور تحريفله چوراب تعبير اولنور جمعى جواربه وجوارب كلور شارحك بيانه كوره كورب معربيدر يقال لبس الجورب اى لفافة الرجل (التجورب) تدحرج وزننده اياغه چوراب كيمك معناسنه‌در يقال تجورب زيد اذا لبس الجورب (الجوربة) دحرجه وزننده بركمسيه چوراب كيدرمك معناسنه‌در تقول جوربته اى البسته الجورب (الجواربى) چوراب ايشلين وچوراب صتان كمسيه دينور على بن احمد و برادر زاده‌سى احمد بن محمد ومحمد بن خلف الجوار بيون محدثلردر (الاجريباب) اشريباب وزننده ومراد فيدركه بر نسنه‌يه بيون اوزادوب باقق معناسنه‌در يقال اجرأب الرجل اى اشرأب (الاجرنباء) اسلنقاء وزننده يصدقسز اويومق معناسنه در يقال اجرنبى الرجل اذا نام بلا وسادة بورادہ مواد ختام بولمشدر وبعض نسخه‌ده اشبو اعتراض آتى الذكر مسطور در مؤلف ديركه جوهرينك عمر بن الحباب نام شاعرك اشبو ★ وفينا وان قيل اصطلحنا تضاغن كما طر اوبار الجراب على النشر ★ بيتنده واقع جراب كلمه‌سى جرب لفظندن جمعدر رمح ورماح كبى ديو تقريرى سهودر زيرا جراب انجق جرب جمعيدركه كتف وزننده در معناى بيت بودركه هر نقدر صورت ظاهرده ميانه‌مزده مصالحه پذير اولوب وبين الناس صلح وصلاحمز مشتهر اولديسه‌ده لكن درونلرمزده ينه حقد وكينه وعداوات مضمردرنته كه اويوز دوه‌لرك دوكيلن تويلرى كرچه قوريدقدنصكره

رشحات امطار ایله یکیدن تاب وطراوت بولان مضر وموذی نبات کبی نابت
اولوب لکن تحتنده ینه علت جرب مستکن ودرکاردر نشر شول اوته دینورکه
قوریدقدنصکره عقب صیفده یغمور تأثیریله یشروب تازه‌لنور مواشی‌یی مضر اولمغله
چوبانلر اجتناب ایدرلر (جرثب) ثای مثلثه ایله جعفر وزننده یاخود قنفذ وزننده
برموضع آدیدر (الجرجبة) دحرجه وزننده اکل ایلمك معناسنه‌در یقال جرجب
الطعام اذا اکله وقابده اولان طعامی تماما تناول ایدوب سـومورمك ودیب
کوسترمك معناسـنه در یقال جرجب الاناء اذا اتی علی مافیه یعنی اکل جمیع
مافیه (الجرجب) طـطب وزننده (والجرجبان) افعوان وزننده بطن وجوف
معناسنه‌در یقال ملأ جرجبة وجرجبانه ای جوفه وبطنه (الجراجب) زلازل
وزننده جثه‌لری ایری دیزمان دوه‌لره دینور (الجردبة) دحرجه وزننده طعامی
حرص وشره تام ایله اکل ایلمك معناسنه‌درکه صوغومسزلق ایلمك تعبیر اولنور
کویاکه سفره‌ده اولان طعامی بجملته کندی باشنه اکل ایلمك داعیه‌سنده اولورکه
بغایت ذمیمه‌دندر یقال جردب الرجل اذا اکل ونهم وسائرکسه اکل ایلسون دیو
طعام اوزره النی قپامق معناسنه‌در علی قول صاغ الیله طعام اکل ایدوب صولیله
غیریلری منع ایلمك معناسنه‌در یقال جردب الرجل اذا وضع یده علی الطعام لئلا
یتناوله غیره او اکل بیمینه ومنع بشماله (الجردبان) جیمك ودالك فتحیله (والجردبان)
جیمك ودالك ضمیله (والجردبی) جعفری وزننده (والمجردب) اسم فاعل بنیه‌سیله
وصف مذکور اوزره اولان کمسیه دینور وجردبان جیمك ودالك فتحیله کردبان
معربیدرکه لفظ فارسیدر حافظ الرغیف معناسنه در زیرا کرده کافك کسریله پیده
تعبیر اولنان اتمکدر وبان صاحب معناسنه اولمغله کرده‌بان پیده‌جی دیمك اولور
(الجردبان والجردبی) جیملرك کسریله طال قاوغه دینور طفیلی وکاسه لیس کبی
یقال هو جردبان وجردبی ای طفیلی (الجرداب) جیمك کسریله کرداب فارسی
معربیدر وسط البحر معناسنه مترجم دیرکه کرداب کاف فارسیه‌نك کسریله دریاده
شول چورنتی‌یه دینورکه اکا دوشن سفینه بروجهله خلاص اولمز نته‌که اوقیانوسه
سفر ایدنلر حکایت ایدرلر وبعض کوچك بحر ونهرلرده دخی اولورکه قنال تعبیر
اولنور پس مؤلفك وسط البحر ایله تفسیری ناملایمدر (الجرشبة) شین معجمه
ایله دحرجه وزننده برکسه‌نك وجودی آرقلیوب مهزول اولمق علی قول خسته
ایکن ایوجه اولمق معناسنه‌در یقال جرشب الرجل ای هزل اومرض ثم اندمل
وخاتون یاشنی بولوب اکسه‌لمك ودوللك یاخود زیاده سیله قوجامق یاخود اللی
یاشنه وارمق معناسنه‌در یقال جرشبت المرأة اذا ولت اوبلغت الهرم اوخمسین
(الجرشب) قنفذ وزنـنـده قصه بویلو بودور کمسیه دینور (الجرضب) جعفر

وزننده تصلق وبد اندام وتزاش نسنه‌یه دینور وقابن وغلیظ نسنه‌یه دینور
وداهیهٔ شدیده‌یه دینور وجرعب ذکری سبق ایدن خجدب نام نباته‌نك بدری
اسمیدر (الجرعیب) قندیل وزننده بودخی تصلق وقشقنز وبد اندام شیئه دینور
(الجرعبه) دحرجه وزننده صوبی ایوجه وخوشجه ایچمك معناسنه‌در یقال
جرعب الماء اذا شربه شربا جیدا (الجرعوب) جمهور وزننده صوبی شدتله ایچن
ایری وتزاش کمسه‌یه دینور (الاجرعباب) اجلعباب وزننده یره یقیلوب دوشمك
معناسنه‌در مصروع کبی یقال اجرعب الرجل اذا صرع (الجزب) زای معجمه
ایله حزب وزننده نصیب وحصه معناسنه‌در (الجزب) جیمك ضمیله قوللره دینور
عبید معناسنه که عبدك جمعیدر شارحك بیانه کوره اسم جمعدر یقال له جزب
کثیر ای عبید (بنو جزیه) جهینه وزننده برقبیله‌در جزب غطفاندن قبیله‌در
(المجزب) منبر وزننده خوش سیرت وپاکیزه طینت آدمه دینور یقال رجل
مجزب ای الحسن السیرة الطاهرة (الجعرب) سینه جعفر وزننده اوزون شیئه
دینور انسان اولسون سائر اولسون شارح دیرکه بو جعرابه حرب کلمه‌سندن
محوّلدر (الجشب) جیمك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله طعام غلیظ اولمق عی قول
قاتقسز اولمق معناسنه‌در یقال جشب الطعام وجشب جشبا من الباب الاول
والرابع اذا غلظ وصار بلا ادم واوتی یابغوری ایری اوکوتمك معناسنه‌در
یقال جشبه اذا طحنه جریشا وعرب جشب الله شبابه دیرلر اذهبه معناسنه یعنی
حق تعالی آنك جوانلق رونقنی ازاله ایدوب پیر آدم کبی وجودنی یابس ویب
تاب وطراوت ایلسون وبعضلر زداه نعمتیله تفسیر ایتدیلر یعنی جشبه الله دیرلر
آنی دون وردئ وکثر ایلسون معناسنه وعلی قول افناه معناسنه‌درکه صوری
ومعنوی خوار وحقیر ایلسون دیمکدر وجشب معنتی اولمه وصف بالمصدر اولورکه
غلیظ طعامه یاخود قاتقسز طعامه دینور (الجشب) کتف وزننده (والمجشاب)
محراب وزننده (والجشیب) امیر وزننده (والمجشوب) مجذوب وزننده بونلرده غلیظ
یاخود قاتقسز طعامه دینور یقال طعام جشب وجشب ومجشاب وجشیب ومجشوب
ای غلیظ او بلا ادم (الجشوب) صبور وزننده وجودی قوری وخشونتلو بودور
عورته دینور (الجشیب) امیر وزننده مطلقا خشن وغلیظ وبشیع وکریه شیئه
دینور ودائما یغور کبی غلظت وخشونتلی طعام اکل ایدن کمسه‌یه دینور (الجشوبة)
جیمك ضمیله غلظت وخشونتلی طعام اکل ایدر اولمق معناسنه‌در یقال جشب
الرجل جشوبة من الباب الخامس اذا کان سیئ المأکل (بنو جشیب) امیر وزننده
عربدن بر بطندر (المجشب) منبر وزننده بیهسی ایری تومند بهادره دینور
(المجشب) معظم وزننده معیشتی درشت وخشن اولان کمسه‌یه دینور (الجشب)

حبث ضبه ... قوقوسی دیدر قنبور الرمان معناسنه طرتی حنبید الاجه‌
نزه وزننده اوق قبوریه دیدر دورتونده قصیل دیلر دوركل دخی دیدر جی
حب كور حيث كنعريه يقال تک جنه ای كلانه [الحب] صعب وزننده
زنكی دینلی معناسنه در يقال جب احمد جبا من الباب الثانی اذا صرعها
قورشدی قرص مومدوت معناسنه در انچق قشره چوبوك كبی يقال حب ای
قبه دوكرمك معناسنه در يقال حب ای حجه ویره جانی معناسنه در يقال
جب اذا صرعه وحب ... قبغنك كوه‌دن كوجكه يقيه دیدر [الجلب]
شاه وزننده وكل نوان كبيه دیدر [الجلبة] كتابه وزننده زكنجيك
دقتنه دیدر محدبشی ابوبكر بن الحدی يحدی الا منسوبدر [الحجب] فعيل
وزننده [والحباة] سقيه وزننده (والحبه) سقه وزننده يره جالق معناسنه در
[الاحباب] افعال وزننده [والجب] تفعل وزننده [والجبی] انشاق وزننده
مضارعدر يره جالق معناسنه يقال حبه جبا وحباء وحباة وجبه فتجب
وتحب وتجبی ای صرعه فصرع [الحب] حيث طيبه صنعه كوبك آنشدن
متعدی احاطه ايدن بورج كيكنه واركه يه متبق اولان غضروه دیدر يقال الشكل
جبه وهو ما اتصل من طرف الصدرة الى الفخم [الحبی] اخوی وزننده قورتی
قرنجه دیدر جمع حبيات كلور واقف مربوره معناسی حظيه جمع جوانكه
حيث غیر واقف تصريعه ايدن وزننده مرسوم اولمغه جمع حبيات اولور
[الحبی] رمل وزننده واقف صيقه جانوری دیره دیدر ... معناسنه حمار
ودخی كحرجی ويك تسميعه [والحبه] حمراء وزننده انت وقعده دیدر
[الجب] منه وزننده شول كوزنجی ... دیدر كه قصبه يغیت مطر
... اولمغه كسوسبه كوبك طوطلی داخلا بعسوب اصلا كتتی يحيل اوله
يقال هو جب ای صريع علی وزان سكيت يصرع ولا يصرع [الاجب] احمر
وزننده شول كمسه‌در خشمان وقارق بيوك اولمغه ايتمه كوجسه جابك حركت
ايده‌ميوب ضعيف الحبل اوله يقال رجل احب ای بطين ضعيف العمل [التجب]
تشرب وزننده بيت معناسنه در كه اوجل دنكمر يقال هو متجب ای بيت
بشيد اياه [الحبوب] عصفور وزننده شول ضعيف ولوت كشی دیدر كه
اصلا يايشه ياميه علی قول شی وقرومه يحوت وتور كبيه دیدر [الحبی]
تسلق وزننده عسكر بك جوق اولمغه زی زی اولدره مخيم وجرجی اولق
معناسنه در يقال جيش يجبی ای بكبر بعضه بعضا [الحب] حرا وزننده
جسمی ايری وبيوك عورة وصاز حيوانه دیدر يقال مراة جباء وناقة وشاة
جباء ای ضخمة كبيرة (حيث) ای منه ابه قنطه وزننده يوجل الجيد

(الجعثبة) دحرجه وزننده صوغومسزلق حرص وشره معناسنه‌در یقال ماهذه
الجعثبة ای الحرص والشره (الجعدبة) قنفذه وزننده صو یوزنده پیدا اولان قبرجقلره
دینورکه یغمور یاغارکن حاصل اولور و اورمجك اوینه دینور بیت العنکبوت
معناسنه واوغلاق هنوز طوغدقده ایکی چکه‌سی اراسنده آغوز کبی لزوجتلو
نسنه‌یه دینور و جعدبه بر رجل مدنی اسمیدر و هاسز جعدب دخی اسمادندر
(الجعشب) شین معجمه ایله جعفر وزننده اوزون بویلو جثه‌سی قالین تنومندکشی‌یه
دینور (الجعنب) نونله قصیر القامة کسیه دینور (جغب) غین معجمه ایله کتف
وزننده برلفظدرکه شغب کلمه‌سنه اتباعا ذکر اولنور مفرد اوله‌رق برأسه ذکر
اولنمز یقال رجل شغب جغب یعنی پك مفسد وفتنه‌کار کسه‌در (الجلب) ضرب
وزننده (والجلب) تعب وزننده دوه وقیون وجاریه مقوله‌سنی بیع ایچون بریردن
آخر یره سوروب ایلتمك معناسنه‌درکه سورك کوترمك تعبیر اولنور یقال جلبه
جلبا من الباب الاول والثانی اذا ساقه من موضع الی آخر وبومعناده لازم اولور
یقال جلبه فجلب هو ای انساق وناس غریو وفریاد وچغلتی ایلمك معناسنه‌در یقال
جلب القوم اذا صاحوا وصوتوا وکسب وکار طریقنه دورشمك معناسنه‌در یقال
جلب لاهله اذا کسب وطلب واحتال وآت قوشارکن دخی زیاده خواهش وغیرت
کلوب اقدام ایلمکله رفیقلرنی سبق ایلسون دیو راکبی یاخود آردنده اولان کمسه
آته حیقرمق معناسنه‌در یقال جلب علی الفرس اذا زجره مؤلف بونی تکرار
ایلمشدر وقان قوریمق معناسنه‌در یقال جلب الدم اذا یبس وبرکمسیه شرومضرت
ایصالنه دائر وعید ایله تخویف وتهدید ایلمك معناسنه‌در یقال جلب فلانا اذا
توعده بشر وجماعت جمع ایلمك معناسنه در یقال جلب الجمع ای جمعه ویاره
اوکولمق معناسنه‌در یقال جلب الجرح اذا برأ وبرکمك اجتماع معناسنه در یقال
جلب الشیء جلبا من الباب الرابع اذا اجتمع وجنایت ایلمك معناسنه‌در یقال
جلب علیه جلبا من الباب الاول اذا جنی علیه (الاجتلاب) افتعال وزننده
بودخی سورك سوروب کتورمك معناسنه‌در یقال اجتلبه بمعنی جلبه (الانجلاب)
انفعال وزننده مطاوعیدر یقال جلبه فانجلب (الاستجلاب) برکمسه کندی طرفنه
سورك سوریلوب کلسنی طلب ایلمك معناسنه‌در یقال استجلبه اذا طلب ان یجلب له
(الجلب) فتحتینله برمحلدن سوریلوب کتوریلن مواشی وسبایا مقوله‌سنه دینورکه
سورك تعبیر اولنور مجلوب معناسنه‌در یقال اشتری من الجلب و هو ماجلب من
الخیل وغیرها جمعی اجلاب کلور و جلب غریو و فریاد و چغلتی‌یه دینور یقال
ماهذا الجلب ای اختلاط الصوت وشول جلب که اشبو ★ لاجلب و لاجنب ★
حدیثیله نهی شرعی وارد اولمشدر محدثین معناسنده اختلاف ایلمشدر بعضلر دیدیکه

جلب قوشو میداننده برینك آتی قوشوب کیدرکن برنیجه کمسه‌لر خیانتله آتی
شاشروب یوزنی دوندرمك ایچون غریو وفریاد ایلمکدن عبارتدر و بعضلر عندنده
ویوده‌لر زکات سوایمی کندی قربلرنده اولان میاه سمتنه یاخود شهرلرینه جلب
ایچون مال اصحابنه تکلیف ایلمکدر پس بو منهی اولمغله بولندقلری مرعاده واروب
زکاتلرنی اخذ ایلمك لازمدر علی قول ویوده کندیسی سورونك اوزرینه وارمیوب
برمحله نزول واورادن آدم ارسال وسوری بی طرفنه جلب ایدوب مکث ایلدیکی
یردن زکات المقدر یاخود قوشو ویارش میداننده برکسه‌یه آرقه‌سندن کلمك ضمننده
سپارش ایلمکله اول کمسه آرقه‌سندن آت ایله سوروب جابجا حیقره‌رق تشویق
وتهییج ایلمکدن عبارتدر بورسمه وضع وحرکت آتك جریننده معونت اولمغله انواع
حیله‌دن اولدیغنه مبنی نهی وارد اولمشدر وجنب لفظی محلنده ذکر اولنور ان‌شاء
الله تعالی (الجلبة) فتحاتله بودخی غریو و فریاد و اختلاط اصوات معناسنه‌در
(الجلبة) حبیبه وزننده (والجلوبة) صبوره وزننده بونلرده بر محلدن جلب
اولنان سورکه دینور جلب کبی و جلوبه ارکك دوه‌لره دینور علی قول شول
دوه‌لره دینورکه آنلره متاع یعنی اثاث البیت تحمیل اولنور اوله مفردی و جمعی
مساویدر (الاجلاب) همزه‌نك کسریله ناس غریو وفریاد وشماطه ایلمك معناسنه‌در
یقال اجلب القوم بمعنی جلبوا و وجوه کسب و کاره دورشمك و قازنج طریقنه
چبالمق معناسنه‌در یقال اجلب الرجل لاهله اذا کسب وطلب واحتال وآته زجر
وآزار ایله حیقرمق معناسنه‌در یقال اجلب علی الفرس اذا زجره و قان قوریمق
معناسنه‌در یقال اجلب الدم اذا یبس وبرکسه‌یی شر ومضرت وعیدیله تخویف
ایلمك معناسنه‌در یقال اجلب فلانا اذا توعده بشر وجماعت جمع ایلمك معناسنه‌در
یقال اجلب الرجل اذا جمع الجمع و دوه هاویدینك حطبنه یاش دری قاپلایوب
اوزرنده قورتمق معناسنه‌در یقال اجلب قتبه ای عشاه بالجلد الرطب حتی یبس
و یاردم ایتمك معناسنه در یقال اجلب فلانا ای اعانه و برکمك معناسنه‌در یقال
اجلب القوم اذا تجمعوا و هیکل و بازوبند مقوله‌سنی میشین ایچره وضع ایلمك
معناسنه‌درکه مراد اوزرینه میشین قاپلامقدر نته‌که بعض آت کردانته طاقیلان
نسخه‌لره میشین قاپلایوب دیکرلر واجلاب برکسه‌نك ناقه‌لری ارکك کوشك
طوغورمق معناسنه در یقال اجلب فلان ای ولدت ابله ذکورا (التجلیب)
تفعیل وزننده بودخی غریو و فریاد ایلمك معناسنه‌در وآته زجر و آزار ایله
حیقرمق معناسنه‌درکه مراد مسابقه آتلری کلوب کچرکن برینك آردندن تشویق
ایچون چاغرمقدن عبارتدر ومنع ایلمك معناسنه‌در یقال جلبه اذا منعه و برمقدار
یوك وکچه مقوله‌سنی چامور کبی نسنه ایله طلا ایدوب ناقه‌نك مه‌سنه بند ایلمك

معناسنه‌در تاكه ياوريسى باشيله ناقه‌نك ممه‌سنه اورميه تقول جلب ضرع حلوبتك
(الجليب) امير وزننده بريردن آخر يره نقل وجلب اولنان نسنه‌يه دينور يقال
عبد جليب اى مجلوب جمعى جلبى كلور قتلى كبى و جلباء كلور قتلاء كبى ويقال
امرأة جليب من نسوة جلبى وجلائب (المجلب) محدث وزننده زياده‌سيله كورلده‌ين
طراقه‌لو كوك كورلديسنه دينور يقال رعد مجلب اى مصوت (الجلابة) جيمك
فتحى و لامك تشـديديله (والمجلبة) محدثه وزننده (والجلبانة) كسرتين
وتشديد بايله (والجلنبانة) كسرتينله (والجلبنانة) ضمتينله كلب كبى يوزه چاغريجى
شلتاق وسليطه و ياوه كوى وبد خوى عورته دينور يقال امرأة جلابة و مجلبة
وجلبانة وجلنبانة و جلبنانة اى مصوتة صخابة مهذارة سـيئة الخلق (الجلبان)
ضمتين و تشديد بايله (والجلبان) فتحتين وتشديد بايله شماطه‌جى شـلتاق وچاغرغان
كشى‌يه دينور يقال رجل جلبان و جلبان اى ذو جلبة (الجلبة) جرعه وزننده
اوكولغه بشليان يارەنك مهزەسنه دينوركه يارەنك اوزرنده قبوق طرزنده تكون
ايدن دريجكدن عبارتدر وجلبه سحاب قطعه‌سـنه دينـور ومولوز وچاقل يغنته
دينوركه برى برى اوزره متراكم اولمغله دوابك مرورينه مانع اولور و بلوك بلوك
بتمش اوتلق پارچه‌لرينه دينور وقحط وغلا وشدت اوزره اولان سنه‌يه دينور يقال
وقعوا فى الجلبة اى السنة الشديدة وسبر ومطرا ميشه اغاجلرينه دينـور وزمانك
شدت و محنتنه دينور يقال اصابتنا جلبة الزمان اى شدته وآجلق جوع معناسنه‌در
ودوه هاوديننك حطبنه چكيلن درى‌يه و ميشـينه دينـور و دوه سمرينه استوار
ايتدكلرى دمور آلته دينور سمرك قاشـلرى كبى وشـول حلقه وچپراز مقوله‌سى
كوچك دمور پارچه‌سنه دينوركه آنكله قربق چناق مقوله‌سى كندلنور و شول
نسخه وهيكل وبازو بند مقوله‌سنه دينوركه اوزرينه ميشين قاپلانوب ديكلمش اوله
مؤلف والعودة تخرز عليها جلدة عبارتيله ايراد ايلمكله اول كونه ترجمه اولندى
لكن مقدمجه ويقال اجلب الرجل اذا جعل العوذة فى جلبة عبارەسى قرينه‌سـيله
صواب اولان والجلدة تخرز على العوذة عنواننده اولمقدركه جلبه نسخه وبازوبند
مقوله‌سنه قاپلنان درى وميشين ديمك اولور انتهى وجلبة السكين پچاغك زبوانه‌سنه
دينوركه پچاغك صاپنى دمورينه قاوشديرن نسـنه‌در و شول طاموزلغه و مايه‌يه
دينوركه يوغرد اولمق ايچون سوده چالنور وجلبه بقعه معناسـنه‌دركه اطرافنك
هيئتندن خارج ارض قطعه‌سنه دينور وجلبه برنوع اوتلق آديدر بونلرك مجموعنده
جمعلرى جلب‌در هاسز (الجلب) جيمك كسريله دوه پالانـنـه دينور جميع ادوات
و حشوياتيله على قول پالانك اورتوسـنه دينـور ياخود قولانسز وايپسز وسائر
ادواتسز پالكز اغاجنه دينـوركه حطب تعبـير اولنـور (الجلب) جيمك ضمى

وكسريله يغمورسز سحابه دينور على قول افقدن طاغ كبى آرقورى كريلوب طوران سحابه دينور وجلب جيمك ضميله كيجه‌نك سواد وظلمتنه دينور وبر موضع آديدر (الجلباب) جيمك كسريله (والجلباب) سنمار وزننده كوملكه دينور قيص معناسنه يقال لبس جلبابه وجلبابه اى قيصه وجلباب نسوان طائفه‌سنه مخصوص بر نوع ثوب واسعه دينوركه جاردن صغير اولور اوستلك ديدكلريدر على قول بورندكارى جاره دينوركه عربستانده نسوان اكا جلابى تعبير ايدرلر بو ديارلرده فراجه آنك بدليدر وعند البعض نسوانك باش اورتولرينه دينور خمار معناسنه وجلباب ملك ومملكت معناسنه مستعملدر يقال نزعوا جلبابه اى عزلوا عن ملكه نته‌كه قيص ايله دخى ملك و ولايتدن كنايه اولنور (الجلببة) دحرجه وزننده جلباب كيدرمك معناسنه‌در (التجلبب) تدحرج وزننده جلباب كيمك معناسنه‌در يقال جلببه فتجلبب (الجلنباة) فتحتينله ششمان خاتونه دينور (الجلاب) زنار وزننده كلاب فارسى معربيدركه كل صوينه دينور وجلاب رقه ايالتندن شهر رها قربنده بر قريه آديدر واوراده بر نهرك اسميدر مورخيندن على بن محمد الجلابى اول قريه‌دندر (جليب) سكيت وزننده بر موضعدر (الجلبان) ضمتينله وبانك تشديديله (والجلبان) عثمان وزننده بورچق تعبير اولنان غله‌يه دينور وشول قبوره دينوركه كوندن وسختياندن طغارجق شكلنده ديكوب ايچنه قلج وقمجى مقوله‌سى آلات وادوات وضع ايدرلر ياخود قراب غمد يعنى قلجى قنيله وباغيله ايچنه وضع ايتدكلرى ظرفه دينور (الينجلب) ينجذب وزننده‌كى مضارع بنيه‌سيله در شول بونجغه دينوركه افسونكارلر بعض كسه‌يى جذب وتسخير ايچون ياخود فرار ايدنى ارجاع ايچون اكا افسون ايدوب اعمال ايدرلر يقولون اعيذه بالينجلب ان يقم وان يغب فى الاصل بو فعل مضارعدر ينجلب ينجلب ديدرك افسون ايدرلر ايدى بعده كيدرك تنكير ايله اسم اولندى (الدائرة المجتلبة) كه دائرة المجتلب دخى درلر علم عروض دائره‌لرندن بر دائره‌در بالاشاره حاوى اولديغى بحورك كثرت واجتماعى باعث تسميه‌در زيرا سريع ومقتضب وخفيف ومنسرح ومضارع ومجتث بحرلرنى مشتملدر ياخود بحرلرينك دائرة اخرادن مجتلب اولمسى سبب تسميه‌در مثلا مفاعيلن بحر طويلدن وفاعلات مديددن ومستفعلن بسيطدن احتلاب اولنمشدر (جليبيب) مصغر بنيه‌سيله قنيديل وزننده اصحابدن بر ذاتدر (الجلحاب) حاى مهمله ايله سرداب وزننده (والجلحابة) هايله پك پير و سالخورده كسيه دينور وكوده‌سى ضخامتلو اولديغى حالده اجلح يعنى باشنك ايكى طرفنده قيل اولمامق وجهيله كل اولان كسيه دينور (الجلحب) جعفر وزننده (والجلاحب) جيمك فتحيله جلحاب معناسنه در (الجلحب) تشديد بايله قرشب وزننده اوزون كسيه دينور (المجلحبة) مطمئنه وزننده

بريره طوپلنوب بركمش دوه‌لره دینور یقال ابل مجلحبة ای مجتمعة (جلحب) جعفر وزنده بررجل اسمیدر (الاجلخباب) خای معجمه ایله اعشیشاب وزنده دوشمك معناسنه‌در یقال ضربه فاجلخب ای سقط (الجلدب) جعفر وزنده صلب وشدید اولان شیئه دینور (الجلعب والجلعابة) جیملرك فتحیله (والجلعبی) حبنطی وزنده والفك مدیله جائزدر غلیظ وناتراش وجافی وشریر کمسیه دینور و شول دوه‌یه دینورکه شاشقین واغوز آدم کبی سرسم وسبکمغز اولمغله یوریمکده شتاب وسرعتله بیهوده چبالیوب اقدام ایدر اوله اکا عجز فیه دخی دینور مؤنثنده جلعباة دینور هایله (الجلعبی) قرنی وزنده کوزی یتی شدید البصر کوره کن کشی‌یه دینور یقال رجل جلعبی العین ای شدید البصر (الجلعباة) حبنطاة وزنده‌یوك کوتورمکده ویوله کتمکده قوی وشدید اولان ناقه‌یه دینور وزیاده پیرلکدن بلی کمان کبی اکیلوب دوشکون اولان ناقه‌یه دینور (الجلعبانة) جلبنانه وزنده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الاجلعباب) اجلخباب وزنده اوزانوب یاتمق معناسنه‌در یقال اجلعب الرجل اذا اضطجع وامتد وکتمك معناسنه‌در یقال اجلعب فلان ای ذهب وچوغالمق معناسنه‌در یقال اجلعب الشیٔ اذا کثر ویوریمکده چبالیوب جدوجهد ایلمك معناسنه‌در یقال اجلعب الرجل اذا جد فی السیر (المجلعب) مطمئن وزنده بغایت شریر وشرنده نافذ و ماضی اولان کمسیه دینور وکثیر القمش یعنی چوق سیلندی کتورن سیل صوینه دینور یقال سیل مجلعب ای کثیر القمش (جلعب) جعفر وزنده مدینه‌ده برطاغك اسمیدر (دارة الجلعب ودارة اجلعب) که سبحل وزنده برموضع آدیدر (الجلهوب) جهور وزنده فرجی بیوك عورته دینور یقال امرأة جلهوب ای انعظیمة الرکب (الجلهاب) جلباب وزنده دره‌یه دینور (الجنب) جیمك فتحی و نونك سکونیله (والجانب) نونك کسریله (والجنبة) فتحاتله یانه دینور شق معناسنه انسانك وسائر نسنه‌نك اولسون جمعلری جنوب کلور جیمك ضمیله وجوانب وجنائب کلور مؤلفك بصائرده بیانه کوره اصل جنب ماده‌سی جارحه‌یه یعنی انسان وحیوانك شقنه موضوعدرکه یان تعبیر اولنور وبالاستعاره اول یاندن یکا اولان سمت وناحیه‌ده دخی استعمال اولنور نته‌که یمین و شمال دخی بویلجه‌در وجانب کلمه‌سی اسم فاعل نسبیدر سمت وناحیه معناسنه‌در ویان وجنب معناسنه اولور انتهی وجنب کلمه‌سی مصدر اولور برکسه‌نك یانی آغریمق معناسنه‌در یقال جنب الرجل مبنیا للمفعول کعنی اذا شکی جنبه واشبو ★ اتق الله فی جنبه ولا تقدح فی ساقه ★ مثلنی بعضلر لاتغتله ولاتفتنه عبارتیله تفسیر ایلدیلرکه آنی کورمز یاندن کلوب اخذ واهلاك وایاغنی بر فتنه‌یه القا ایلمکدن تحذیردر وبعضلر بوراده جنب کلمه‌سنی وقیعه یعنی فصل ومذمت وشتم ایله تفسیر ایلدیلرکه بودخی

مجازدر

مجازدر یعنی آنك حقنده ناسزا سویلمه دیمکدر وفقرۀ ثانیۀ ساق شجره قوادح یعنی
اغاج قوردی ایقاعندن مستعاردر مترجم دیرکه بیضاوی [یاحسرتا علی ما فرطت
فی جنب الله] الآیة کریمه‌سنی فی جانبه ای فی حقه وهو طاعته وهو کنایة فیها
مبالغة وقیل فی ذاته علی تقدیر مضاف کالطاعة وقیل فی قربه عبارتیله تفسیر
ایلمشدر پس هرحالده مجاز اولور لزوم یاخود مجاورت علاقه‌سیله وذات اراده
اولندقده کنایه اولور نته‌که صاحب کشاف بیان ایلمشدر لکن کنایه‌ده معنای
حقیقی دخی اراده ایلمك جائز اولمغله کنایه اولمسی مبهمدر زیرا حق تعالی جارحه‌دن
منزه‌در انتهی وجنب مصدر اولور اوته قاقق ودفع ایلمك معناسنه یقال جنبه
جنبا اذا دفعه وبرکسه‌نك بریاننی شکست ایلمك معناسنه‌در یقال جنبه ای کسر جنبه
وابعاد ایلمك معناسنه‌در یقال جنبه ای ابعده ومشتاق اولمق معناسنه‌در یقال جنب
الیه ای اشتاق وبریره غریب اوله‌رق نزیل اولمق معناسنه‌در یقال جنب فی بنی فلان
اذا نزل غریبا مؤلف بو معنایی تکرار ایلمشدر وبر نسنه‌یه کمال خواهش و آرزو
سببیله مضطرب وبیقرار اولمق معناسنه‌در یقال جنب الیه وجنب جنبا من الباب
الاول والرابع اذا قلق وجنب هر شیئك کوم ومعظم و اکثر اولان یرینه دینور
مثلا جنب البحر دریانك انکین یریدر وجنب یمنده بر قبیله‌در یاخود اهل قبیله‌نك
لقبیدر منسوب اوله‌جق پدرلری دکلدر وجنب بن عبد الله الکوفی محدثیندندر
(الجنیب) امیر وزننده شول کسه‌درکه متعقفا یعنی یورركن ینکج کبی بریانی اوزره
یانج یانج یورر اوله یقال رجل جنیب ای کأنه یمشی فی جانب متعقفا وجنیب یدك
آتنه دینور یانده چکیلوب کتدیکیچون یقال فرس جنیب وخیل جنائب وجنب
شارح دیرکه بوراده جنب که فتحتینله‌در اسم جمعدر انتهی وجنیب برنوع اعلا خرما
آدیدر (المجانبة) مفاعله وزننده (والجناب) جیمك کسریله برکسه‌نك یاننه وارمق
معناسنه‌در یقال جانبه مجانبة وجنابا اذا صار الی جنبه وبرکسه‌دن یانلیوب مباعدت
ایلمك معناسنه‌در بو صورتده اضداددن اولور یقال جانبه ای باعده (جار الجنب)
جیمك فتحی ونونك سکونیله شول قومشودرکه خانه‌سی سنك خانه‌که بتشك اولمغله
یانکده اوله یقال هو له جار الجنب ای اللازق به الی جنبه (الصاحب بالجنب)
سفر یولداشنه دینورکه سفرده دائما یانکده اوله یقال هو الصاحب بالجنب ای
صاحبك فی السفر (الجار الجنب) ضمتینله کندی قوم و عشیرتکدن اولمیان یعنی
یبانجی طائفه‌دن اولان قومشودرکه بعد معناسندندر یقال هو الجار الجنب وهو
جارك من غیر قومك (الجنابة) جیمك فتحیله (والجنبة) ثمره وزننده وفتحاتله
لغتدر یانده اولان نسنه‌یه دینور ومنه جنابتا الانف و جنبتاه ویحرك ای جنباه
یعنی برونی ایکی طرفلو احاطه ایدن قنادلریدر (المجنبة) معظمه وزننده عسکرك

مقدمه‌سنه دینورکه چرقه‌جی تعبیر اولنور یقال هم المجنبة لجیش ای المقدمة (المجنبتان) تثنیه واسم فاعل بنیه‌سیله عسکرک صاغ وصول قوللرینه اطلاق اولنور میمنه ومیسره معناسنه یقال کان فی احدی المجنبتین وهما المیمنة والمیسرة (الجنب) فتحتینله (والجنب) مقعدوزننده برنسنه‌یی یدوب یاننه طوغری چکمك معناسنه‌در یدك چکمك کبی یقال جنبه جنبا ومجنبا اذا قاده الی جنبه وجنب فتحتینله طوار قسمنه عارض اولان آغسقلق کبی یورویش حالتنه دینور که یانلرنی چکرك یان یان یوریمکدن عبارتدر بعضا پك صوسزلقدن وبعضا فتوردن ناشی اولور وجنب زیاده‌سیله صوسزلقدن دوه‌نك اویکنی یاننه یاپشمق معناسنه‌در وقصیر نسنه‌یه دینور وشول جنب که لاجلب ولا جنب حدیثنده وارد اولنشدر اوکدول میدانده یانجه بریدك آت آلوب آلتنده اولان آت یورندقده اول یدکه بنوب بو وجهله آخرلری سبق ایلمکدن عبارتدر وزکات خصوصنده جنب زکات اموال آلان ویوده محل زکات اولان یردن بعید موضعه واروب اموالك یاننه کلسنی امر ایلك یاخود مال صاحبی مالنی موضعندن تبعید ایلکله ویوده طلب زکات ایچون دور ودراز تکلفله وارمغه محتاج اولمقدن عبارتدر خلاصه جلب وجنب ایکی ماده‌ده اوله‌جقلردر بری سباق وری زکات خصوصنده‌در ایکیسندن دخی نهی شرعی صادر اولمشدر نته که جلب ماده‌سنده بیان اولندی (المجنوب والمجنب) معظم وزننده یدکده چکیلان نسنه‌در یدك آتی کبی (الجناب) رمان وزننده برکمسه‌نك یاننده برابر کزن کشی‌یه دینور یقال هو جنابك ای مسایرك الی جنبك (الجنیبان) جیمك فتحی وتثنیه بنیه‌سیله دوه‌نك ایکی یانلرینه محمول اولان یوك دنکلرینه دینور مفردی جنیبه‌در وجنیبه اوچ یاشنه کیرمش قیونك یوکنه دینور صوف انثی معناسنه (الجانب والجنب) ضمتینله (والاجنبی والاجنب) احمر وزننده سردوسرکش حیوانه دینور وغریب وبیکانه‌یه دینور وجنب مقارنتدن اجتناب اولنان ذلیل ومحقر کسنه‌یه دینور وایکی آرد ایاقلرینك مابینی میدانلو صتانی آچق اولان آته دینور که مدیحه‌سندندر (الجنبة) تمره وزننده (والجنابة) کتابه وزننده اسملردر غریبلکه وبیکانه‌لکه دینور وجنبه ناسدن چکیلوب عزلت ایلمکه دینور یقال رجل ذو جنبة ای اعتزال من الناس وناحیه معناسنه‌در ودوه‌نك ایکو دریسنه دینور که آندن علبه دوزیلور ایچنه سود صاغیلور وشول خرده اغاجلره دینور که یاز موسمنده تازه‌لنوب یپراقلنور علی قول سبزه ایله شجر بیننده برزخ اولان نباته دینور وجنبه اسامیٔ رجالدندر جنبه بن طارق زمان خلافت صدیق اکبرده ادعای نبوت ایدن سجاح نام عورتك مؤذنی اسمیدر وعبدالله بن جنبه امام نحو اولان مبردك استاذیدر (التجنیب) تفعیل وزننده برنسنه‌دن یانلیوب بعید اولمق معناسنه‌در یقال جنبه تجنیبا اذا بعد عنه

وبعید ایلك معناسنه‌در یقال جنبه ایاه ای ابعده عنه وسورویه ارکك صالیورمامك
معناسنه‌در یقال جنب الرجل اذا لم یرسل الفحل فی ابله وغنمه وبرکسه‌نك
مواشیلرینك سودی چکیلوب کسلك معناسنه‌در یقال جنب القوم اذا انقطعت
البانهم وتجنیب اسم اولور آتك آرد ایاقلرنده اولان توتیرو انحناء حالتنه دینور که
ایاقلرینك سکرلری دیك وطوغری اولمیوب نوعا مقوس اولمقدن عبارتدر وبو آت
قسمنده صفت مدیحه‌در یقال فی رجل الفرس تجنیب ای انحناء وتوتیر وبو معناده
تجنیب توتیر وتبیین کبی اسمدر کرچه فی‌الاصل مصدردر (التجنب) تفعل وزننده
(والاجتناب) افتعال وزننده (والمجانبة والتجانب) بونلرده برنسنه‌دن یانلیوب بعید
اولمق معناسنه‌در یقال تجنبه واجتنبه وجانبه وتجانبه ای بعد عنه (الجنب) کتف
وزننده بدوی وخیمه نشین اعرابدن شول کمسه‌در که مهمان کلمك خوفندن ناشی یول
اغزی اولان سمتدن بر طرفه چکیلوب آلارغه‌ده اقامت ایدر اوله یقال رجل جنب
ای یتجنب قارعة الطریق مخافة طروق الاضیاف (الجنابة) جیمك فتحیله انزال
منی سببیله غسل فرض اولمق معناسنه‌در که بعد معناسندن مأخوذدر زیرا قبل‌الغسل
قربات الهیه‌دن بعید اولور لفظ مرقوم اطلاقات شرعیه‌دندر یقال جنب الرجل
وجنب جنابة من الباب الرابع والخامس (الجنب) ضمتینله جنابتلو اولان کمسه‌یه
دینور مفردی وتثنیه وجمعی ومذکر ومؤنثی برابردر یقال هو وهما وهم وهی جنب
زیرا مصدر مجراسنه جاری اولان اسمادندر وعند البعض صفت اولمغله متصرف
اولوب تثنیه‌سنده جنبان وجمعنده اجناب دینور لکن مؤنثنده هاایله جنبه مسموع
دکلدر (الاجناب) همزه‌نك کسریله بعید ایلك معناسنه‌در یقال اجنبه ای ابعده
وجنب اولوب غسل اقتضا ایلك معناسنه‌در یقال اجنب الرجل اذا صار جنبا
ویقال اجنب علی البناء للمفعول (الاستجناب) بودخی جنب اولمق معناسنه‌در یقال
استجنب الرجل بمعنی اجنب (الجناب) سحاب وزننده فناء معناسنه‌در که سرایك
وخانه‌نك چوره‌سی وحولوسی وبنادن خالی اولان یری وشهر وقلعه‌نك یوره‌سندن
عبارتدر یقال رحب الجناب ای الفناء ورحل ومنزل معناسنه‌در وسمت وناحیه
معناسنه‌در وبر طاغك اسمیدر واعلام رجالدندر محمد بن علی بن عمران الجنابی
محدثدر وابو جناب التمیمی وابو جناب القصاب وابو جناب بن ابی حیه وجناب
بن الخشخاش وجناب بن نسطاس وجناب بن مرثد وجناب بن ابراهیم محدثلردر
وجناب بن مسعود وجناب بن عمرو شعرادندر وجناب بر موضع آدیدر (الجناب)
غراب وزننده ذات الجنب علتنه دینور که کوکس ایچره بالق اتلرنده یاخود دیافر
غما دیدکلری حجاب حاجزده یعنی آلات نفس ایله غدانك بیننی آیران پرده‌لرده یاخود
کوکسك ایچ طرفنده اولان حجابده اولور بر اسی شیشدر (الجناب) کتاب وزننده

آت يدكه كلوب يدلمك معناسنه‌در يقال فرس طوع الجناب اى سلس القياد يعنى يدلمسى آسان آتدر وجناب مجانبه ومباعده معناسنه‌در نته كه ذكر اولندى ومنه يقال لج زيد فى جناب قبيح اى فى مجانبة اهله (الجنابة) سحابه وزننده شول ناقه‌دركه اوزرنده صاحبنه زادو ذخيره جلب ايلمك ايچون ذخيره بهاسيله ذخيره كش اولان اهل قافله‌يه سپارش وتسليم اولنه (المجنب) منبر وزننده (والمجنب) مقعد وزننده چوق شيئه دينور خيردن وكرك شردن اولسون تقول ان عندنا لخير امجنبا وشر امجنبا اى كثيرا ومجنب منبر وزننده پرده‌يه اطلاق اولنور ستر معناسنه وشول قاپو تخته‌سى طرزنده نسنه‌يه دينوركه بال صاغان كسه اوراده سيكوب آرينك قوغانتى اورادن آچوب سپرلنه‌رك بال صاغار ومجنب اراضئ عجمك عرب سرحدينه منتهى اولان نهايتنه دينور وقلقانه دينور ترس معناسنه وبو معناده ميمك ضميله جائزدر وكورك وصيرقى تعبير اولنان آلته دينوركه دموردن وتخته‌دن ديشسز طراق شكلنده واشاغيسى يوفقه وكسكين اولور آنكله ترلالرده وباغچه‌لرده دولاب وحوضك يوقاريلرى كبى يوكسكجه يرلره طپراق چكيلور (الجنوب) صبور وزننده شمال مقابلى اسن يله دينوركه حالا قبله يلى تعبير اولنور مهبى قطب جنوبى قربنده كوكب سهيل مطلعيله ثريا مطلعنك آرالغيدر يقال هبت الجنوب وهى ريح تخالف الشمال مهبه من مطلع سهيل الى مطلع الثريا مؤلفك بصائرده بياننه كوره جنب كعبه‌دن هبوبى باعث تسميه‌در لكن بو شمال طرفنه نسبتله صحيح اولور ماوراء كعبه‌ده اولان دياره كوره متمشى اولمز وجنوب لفظنك جمعى جنايب كلور (الجنوب) قعود وزننده جنوب يلى اسمك معناسنه‌در يقال جنبت الريح جنوبا اذا هبت جنوبا ويقال جنبوا على بناء المجهول اذا اصابتهم الجنوب ويقال اجنبوا اى دخلو فى الجنوب (جنوب) صبور وزننده بر خاتون آديدر (الجنابا) جيمك فتحى ومد ايله (والجنابا) سمانى وزننده صبيان لعبلرندن بر كونه لعب آديدر (الجوانب) بر نيجه بلاده اطلاق اولنور (جنب) قبر وزننده بصره قضاسنده بر ناحيه‌در (الجنبة) جيمك ضميله همزه وزننده دائما كنديدن اجتناب اولنه‌جق شيئه دينور شارح ديركه اشبو فعله وزنى كه فانك ضمى وعينك فتحيله در مبالغهٔ فاعل معناسنه موضوعدر وعينك سكونيله مفعول معناسنه‌در ونادرا احدهما آخر معناسنه مستعملدر اشبو جنبه ماده‌سى كه وزن اولندندر مؤلفك تفسيرينه كوره كرچه معناى مفعولدر لكن كويا كه ناسى كنديدن اجناب وابعاد ايلمكله معناى فاعله راجعدر (جنابه) جيمك فتحى ونونك تشديديله فارس ساحلنده خارك حصينه مقابل بر بلده‌دركه قرامطه طائفه‌سى اورادن نشأت ايلديلر ومحدثيندن على بن عبدالواحد الجنابى اورادندر (المجنوبة) ميمك فتحيله شول سحابه دينوركه

آنی جنوب یلی احداث وسوق ایلمیه (جنباء) صحرا وزننده تمیم بلادنده بر موضعدر (الجناب) کتان وزننده اسامیدندر ابوالجناب الخیوقی الخوارزمی که نجم الکبری ایله ملقبدر کبار مشایخدندر (جنیب) زبیر وزننده ابو جمعة الانصاری اسمیدر علی قول با ایله جبیب در نته که ذکر اولندی (الجخاب) حای مهمله ایله سنجاب وزننده طقناز کوده‌لو طوپاج بودوره دینور یقال رجل جخاب ای قصیر ملزز (الجوب) جیمك فتحی وواوك سکونیله یرتمق خرق معناسنه‌در یقال جابه یجوبه جوبا اذا خرقه وکسمك معناسنه‌در یقال جابه اذا قطعه اصل ترکیب بو معنایه موضوعدر وبیوك قوغه‌یه جوب دینور دلو عظیمه معناسنه وخاتونلرك فراجه‌لرنه دینور وقلقانه دینور واوجاغه دینور کانون کبی وجوب بر رجل اسمیدر وبر موضع آدیدر وجوب قطع مسافه ایلك معناسنه مستعملدر تقول جبت الارض اذا قطعتها وکوملکه یاقه آچمق معناسنه‌در نته که یائیدن دخی کلور تقول جبت القمیص اجوبه واجیبه ای عملت له جیبا (الاجتیاب) افتعال وزننده بو دخی یرتمق معناسنه‌در یقال اجتابه ای خرقه وکوملك کیمك معناسنه‌در یقال اجتاب القمیص اذا لبسه وقویی قازمق معناسنه‌در یقال اجتاب البئر اذا احتفرها (المجوب) منبر وزننده قلقانه دینور (الجواب) صواب وزننده اسمدر سائلك صوردیغی ماده‌یه مقابله واسکات ایلدیکی کلامه دینور فارسیده پاسخ دیرلر وبو قطع معناسندن مأخوذدر (الاجاب والاجابة) همزه‌لرك کسریله (والجابة) طاعه وزننده (والمجوبة) مثوبه وزننده (والجیبة) جیمك کسریله جمله‌سی جواب معناسنه‌در وبونلرده اجاب واجابه ومجوبه که مصدر میمیدر افعالدن مصدرلردر سائله جواب ویرمك معناسنه‌در یقال اجابه واجاب عنه وجابه وجیبه جواب کبی اسملردر کما سیذکر ومنه الامثال ★ اساء سمعا فاساء جابة ★ بعض مجلده ثلاثی اوله‌رق ساء سمعا عنواننده مرسوم اولمغله مؤلف آنی نفی ایلمشدر قالدیکه مؤلف اشبو اجابه وجابه واخواتنی تشویش ایلمشدر امهات سائره‌ده اجاب واجابه افعالدن مصدر وجابه وجیبه اسم مصدر اولمق اوزره مرسومدر حتی میدانی مجمعنده مثل مزبور ضمننده دیدیکه جابه اجابه معناسنه‌در یقال اجاب اجابة وجابة وجوابا وجیبة بونلر مصدر دکل ایکن مصدر موضعنه وضع اولنور ودره‌ده جابه اسم مصدردر واجابه مصدر اولدیغی تصریحکرده‌در ومستقصاده مثل مزبور بورسمه مسطوردرکه سهیل بن عمرو کندی اوغلو انس ایله کیدر ایکن ناکاه اخنس ثقفی‌یه مصادفه ایتدیلر اخنس حال وخاطر استفسارندنصکره سهیله اشبو معیتکده اولان غلام کیمدر دیو سؤال ایلدکده اولدخی اوغلو اولدیغنی افاده ایلدی پس اخنس انسه توجه ایدوب این امك یاابنی یعنی اوغلم قصد وعزیمتك

نه سمته در دیدی انس ام کیمسنی قصد معناسنه انیوب و انده معناسنه فهم ایتمکله
و اندم حنظله‌نك خدمتنه اون اوکرتکه کندی دیو جواب ویرمکله سمعین اسنه
سمعا فاساء جابة دیوب بعده ضرب مثل اولنمشدر یعنی یکش دیکلدی ویکش
جواب ویردی مضرب مثل معلومدر انتهی (الجوبة) نوبه وزننده چقوره دینور
حفره معناسنه وضراغی درشت ومحکم یرلر ارانغنده واقع دوز وملایم مکانه دینور
ویوت ارانغنده اولان آچق یره دینور یاخود ایکی ارض ارانغنده اولان دوز
و آچق ویعنی میدانه دینور جمعی جوب کلور صرد وزننده شذوذ اوزره
(الاجوب) اقرب وزننده افعل تفضیلدر ومنه الحدیث [ان رجلا قال یارسول
الله ای اللیل اجوب دعوة فقال جوف اللیل الغابر] فانه اما من جبت الارض اذا
قطعتها بالسیر علی معنی امضی دعوة وانفذ الی مظان الاجابة اوانه من باب اعطی
لفارهة وارسلنا الریاح لواقح یعنی حدیث مرقومده اجوب کلمه‌سی یقطع مسافه
معناسنه اولان جوبدن مأخوذ افعلدر قیاس اوزره بوصورتده حاصل معنا آیتق
کیجه جوفنده عرض درکاه الهی قلنان دعا موقع قبوله ایقاع ومظنهٔ اجابته ابلاغ
وانفاذ بابنده سائر کیجه‌لره نسبتله شدید التأثیر دیمك اولور یاخود اعطی لفارهة
قولنده اعطی کلمه‌سی اعطاء لفظندن شذوذ اوزره افعل اولدیغی کبی بودخی
اجابه‌دن تصرف اولنمشدرکه اسرع فی الاجابة دیمك اولور وبوکونه مزیددن افعل
تصرفی سیبویه عندنده مقیسدر نته‌که تعجب دخی تصرف اولنور یقال مااعطاهم
للدراهم واولاهم للمعروف کذلك وارسلنا الریاح لواقح کریمه‌سنده واقع لواقح که
لاقحك جمعیدر حوامل معناسنه‌در ریح کندی حامل ماء اولمیوب بلکه سحابه ملقح
اولنغله مفعل معناسی اراده اولنغن بودخی اول قبیلدن اولور شارح دیرکه ملقحاته
لواقح اطلاقی یا اسناد مجازی قبیلندندر یاخود حقیقت اولورکه اسم فاعل نسبی
اولور لابن وتامر کبی ذات القاح دیمك اولور یاخود مجاز فی المفرد اولور سببیت
اعتباریله زیرا لقح ریاح القاحه سببدر یاخود ماکان اعتباریله‌در یاخود حذف زوائد
قبیلندندر کما یقال ابقل فهو باقل واعشب فهو عاشب وزمخشرینك بیاننه کوره ماده
مرقومه کویاکه تقدیر اجابت الدعوة ماده‌سندن متصرفدرکه باب خامسدندر طالت
کبی پس صارت الدعوة مستجابة معناسنه اولور انتهی (الجوائب) جوانب وزننده
نوظهور اخبار وحوادثه اطلاق اولنور اخبار طارئه معناسنه ویقال هل من جائبة
خبر ای طریفة خارقة بلاد ودیاری قطع ایدوب کلدیکیچون اطلاق اولنمشدر
(جابة المدری) جأبة المدری معناسنه‌در یعنی مهموز العین اولان جأبه لفظنده
لغتدرکه بوینوزی بلورمش آهویه دینور (الانجیاب) انفعال وزننده ناقه سودی
صاغیلورکن بیوننی اوزادوب رام اولمق معناسنه‌در یقال انجابت الناقة اذا مدت

عنقها

عنقها الحلب (الاستجواب والاستجابة) جواب ويرمك اجابه معناسنه‌در يقال
استجوبه واستجابه واستجاب له اى اجابه (التجاوب) تفاعل وزننده جوابلشمق
معناسنه‌در يقال تجاوبوا اى جاوب بعضهم بعضا (الجابتان) ايكى موضعدر (جابان)
بررجل آديدر وواسط قضاسنده برقريه‌در ويمنده برايالت آديدر (تجوب) تقول
وزننده حمير قبائلندن برقبيله‌در (تجيب) تصيب وزننده ابن كنده‌دركه اسميله
كنده قبيله‌سندن بربطن مسمادر مؤلف بونلرى تجاب ماده‌سنده دخى ذكر ايلشدر
وتجيب ثوبان بن سليم نام كسه‌نك قيرى اسميدر (الجيب) غيب وزننده ياقه‌يه دينور
كريبان معناسنه ومصدر اولور لباسه ياقه آچمق معناسنه تقول جبت القميص
اجوبه جوبا واجيبه جيبا اى قورت جيبه (التجويب) تفعيل وزننده بودخى جيب
معناسنه‌در تقول جوبت القميص اى عملت له جيبا (المجوبة) معظمه وزننده شول
يره دينوركه بعضنه يغمور اصابت ايدوب وبعضنه اصابت ايلامش اوله يقال ارض
مجوبة اذا اصاب المطر بعضها (الجائب العين) ارسلانه اطلاق اولنور (جواب)
كتان وزننده مالك بن كعبك لقبيدر (جوبان) طوفان وزننده مرونام بلده قضاسنده
برقريه‌در كوبان معربيدر (الجهب) جيمك فتحى وهانك سكونيله چركين ورشت
وثقيل يوزه دينور يقال له وجه جهب اى سمج ثقيل (المجهب) منبر وزننده
بى حيا اولان كسيه دينور (الجاهب) جانب وزننده آشكاره معناسنه‌در جاهى كبى
يقال اتاه جاهبا وجاهيا اى علانية (جيب) زيب وزننده قدس ونابلس اراسنده
ايكى حصار آديدر (الجيب) عيب وزننده ياقه‌يه دينور كريبان معناسنه جمعى
جيوب كلور عندالبعض بونك موضع ذكرى بومقامدر جوب ماده‌سى دكلدر شارح
دير كه حالا لباسك يانلرنده جيب اطلاق اولنان يرلركه لباسك كيسه‌سى منزلنده‌در
بولغت عاميه‌در ياقه‌يه تشبيهله اطلاق اونمشدر وجيب ياقه آچمق معناسنه‌در تقول
جبت القميص اجيبه كاجوبه مؤلف بونى جوب ذيلده دخى ذكر ايلشدر وجيب
صدر وقلب معناسنه استعمال اولنور يقال هو ناصح الجيب اى القلب والصدر
يعنى اميهما وجيب الارض ديرلر مدخل الارض معناسنه وحمزة بن حسين الجباب كه
شداد وزننده در محدثندندر ومحمد بن مجيب الكوفى محدثدر
﴿ فصل الحاء ﴾ (الحوب) كوكب وزننده واسع دره‌يه دينور وواسع قوغه‌يه
دينور وقواطه كبى بيوك وايچى چقور طوار طرنغنه دينور وصواده وچشمه‌يه
وايازمه‌يه دينوركه اندن دواب ومواشى صولانور ياخود برمخصوص چشمه‌نك
اسميدر وبصره قربنده برموضع آديدر شارح دير كه اشبو موضع مكه ايله بصره
بيننده واقع منزل اوله‌جقدر كه جمل وقعه‌سنده حضرت عائشه اورايه نزول
وكلابلرى نبح ايلدى وبعضلر بونى سحاب وزننده وبعضلر سكر وزننده تقييد

ايلديلر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بركون ازواج مطهره يه
[ايتكن تنبحها كلاب الحواب] بيورملريله نبح كلاب اكا اشارتدر وكلب بن وبره نام
كمسه‌نك قيزى اسميدر (الحوءبة) هايله يك بيوك قطويه وصوصاغه ويك بيوك
قوغه‌يه دينور (الحب) حانك ضمى وبانك تشديديله دوستلق سوكى معناسنه اسمدر
وداد كبى (الحباب والحب) حالرك كسريله (والمحبة) ميمك وحانك فتحيله (والحباب)
حانك ضميله حب معناسنه‌در يقال بينهما حب وحباب وحب ومحبة وحباب اى
وداد وحب حانك ضمى وكسريله مصدر اولور سومك معناسنه تقول حببته احبه
حبا وحبا من الباب الثانى وبو شاذدر زيرا مضاعف متعدى باب ثانيدن وارد اولمز
مؤلف بصائرده بورسمه تحقيق ايلمشدركه معلوم اوله كه اشبو حب ماده‌سى لغتده
بش معنا اوزره دائردر ١ صفا وبياض معناسيدر فلهذا حبة الاسنان ديرلر بياض
ونضارتنه بناء ٢ علو وظهور معناسيدر حباب الماء اول جهتدندر ٣ لزوم وثبوت
معناسيدر ومنه حب البعير واحب اذا برك فلم يقم ٤ خلوص ولباب معناسيدر
ومنه حبة القلب اى لبه وداخله ومنه ايضا الحبة لواحد الحبوب اذ هى اصل
الشئ ومادة قوامه ٥ حفظ وامساك معناسيدر ومنه حب الماء للوعاء الذى يحفظ
فيه الماء ويمسكه وفيه معنى الثبوت ايضا پس امر ظاهردركه اشبو معانئ خمسه محبت
ووداد لوازمندندر زيرا صفاء مودت وارادهٔ قلب وتعلق درونك محبوب طرفنه
كمال اوزره علو وظهورى وثبوت لزومى ومحبك لب قلبى محبوبه احاله اولنمسى
ودرونده علاقه سنك محفوظ اولمسى باب محبتده دركاردر بووجهله خصوص محبتده
معانئ خمسهٔ مرقومه بالجمله متحقق اولمشدر پس بو معنالرى جامع اولان مفهومه دال
اولمق ايچون ازاسنه حب ماده سنى وضع ايلديلر كه اقصاى حلقدن اولان حا حرفيله
شفوى اولان باء حرفندن مركب اولمغله كويا كه محبك ابتدأ وانتهاء حال وشانى
سراسر محبوبنه منحصر اولوب ميانه‌ده اشياء سائره‌نك تخللى اولمدیغنى تلميح واشعاره
مبنيدر اصل محبتك دخى شانى بويلجه اولمق لازمدر پس بوندن نقصان اولور ايسه
اكا محبت اطلاقى صحيح وروا دكلدر انتهى وعربلر تعجب مقامنده حب بفلان
ديرلر مااحبه معناسنه يعنى نعجب محبوب اولدى شارح ديركه بونك اصلى حبب
ايدى كرم وزننده بعد الاسكان ادغام اولندى وتقول حببت اليه اى صرت حبيباله
يعنى بن اكا سوكيلى محبوب اولدم وبونك باب خامسدن اولدرق مضاعفده شررت
ولببت كلمه‌لرنده غيرى نظيرى يوقدر وحب برنسنه‌يى بركسه‌يه سودرمك وسوكيلى
قلمق معناسنه‌در يقال حب الى هذا الشئ حبا اى جعلنى احبه وحب دستى‌يه دينور
جره معناسنه على قول ايرى وبيوك دستى‌يه دينوركه كوپ اوله‌جقدر ياخود شول
اوتوراغه دينوركه درت دانه تخته‌دن ترتيب ايدوب اورتاسى دليك اولمغله اكا

ايكى

ایکی قولبـلو بیوك دستی اوتور درلر عربلرك حبا و کرامة قوللری بوکه مبنیدرکه
حب کوپه وکرامه کوپك قپاغنه دینـور لکن صحیح اولان احبك حبا واکرمك
اکراماتأویلنده‌در وحب کله‌سنك جمعی احباب کلور وحبه کلور فتحاتله وحباب
کلور حانك کسریله وحب طورمق وقوف معناسنه‌در یقال حب الرجل اذا وقف
وتعب چکوب رنجیده اولمق معناسـنه‌در یقـال حب زید علی المجهول اذا اتعب
(الحباب) کتاب وزنـنـده سـوکی یه دینور نته‌که ذکر اولندی وحباب اسامی
رجالدندر وبرحبه‌دن اولان کوپه‌یه دینور ومفاعله بابندن مصدر اولور سوشمك
معناسـنه تقول حابته حبابا (الحب) حانك کسریله سوکی ومحبت معناسنه‌درکه
ذکر اولندی ومحبوب معناسـنه در مؤنثی حبه در هایله جمعی احباب کلور
وحبان کلور حانك کسری وبانك تشـدیدیله وحبوب کلور حانك ضمیـله وحببه
کلور فتحـاتله وحب کلور حانك ضمیـله ندرت اوزره علی قول بواسم جمعدر
وحب سویجی محب معناسنه‌در تقول هوحبی ای محبوبی وتقول انا احبه ای محبه
وبرحبـه‌دن اولان کوپه‌یه دینور شارح دیرکه اصمعیدن منقولدرکه جندل بن
عبید الراعیدن اشبو ★ تبیت الحبة النضناض منه مکان الحب تستمع السرارا ★ بیتنده
واقع حب لفظنك معناسندن سؤال ایلدم حبهٔ واحده‌دن اولان کوپه‌در دیو جواب
وبرمشدر انتهی (الحباب) حانك ضمیله محبت معناسنه‌درکه ذکر اولندی ومحبوب
معناسنه‌در ویلانه دینور حیه لبی وبنوسلیم قبیله‌سندن برجماعت آدیدر وانصاردن
برذات اسمیدر وحباب بن المنذر وحباب ابن قیظی وحباب بن زید وحباب بن جزء
وحباب بن جبیر و حباب بن عمیر و حباب بن عبدالله اصحابدندر وحباب حبابه
لفظندن جمع جنسی اولورکه صو بوجکلرندن برسیاه بوجك آدیدر قوربغه یاوریسی
دیدکلریدر وحباب اسم شیطاندر (الاحباب) همزه‌نك کسریله محبت ایلمك معناسنه‌در
یقال احبه احبابا فهو محب وذاك محبوب علی غیر قیاس ومحب بالفتح وهو قلیل
نادر وتقول احببته واحبته بحذف الباء الثانیة واحباب دوه حرون اولدیغنـدن
چوکوب یوریمکدن امتناع ایلمك علی قول وجودینه شـکستلك عارض اولوب
یاخود برمرض وعلت اصابت ایلمکله حرکته بیمجال اولوب چوکوب قالمق
معناسنه‌در تاکه افاقت بولوب یاخود هلاك اولنجه قدر یقال احب البعیر اذا برك
فلم یثر اواصابه کسر اومرض فلم یبرح مکانه حتی یبرأ او یموت واحباب خسته
صاغالوب افاقت بولمق معناسنه‌در یقال احب فلان اذا برأ من مرضه واکین دانه
طوتمق معناسنه‌در یقال احب الزرع اذا صار ذاحب (الاستحباب) دوست ایدنمك
معناسنه‌در تقول حببته واحببته واستحببته شارح دیرکه استحباب مستحب اولمق
معناسنه‌ده کلور استحسان مستحسن اولمق معناسنه کلدیکی کبی واستحباب مواشینك

اشكنبه‌لرنده صو خيلى مدت افراغ اولنميوب اويله‌جه طورمغله صوسزلغه تحملرى
ممتد اولمق معناسنه‌در وبو حالت منازل قردن طرفه وجبهه‌نك التقاسى وسهيل
يلدزينك مطلع طلوعى هنكامنده اولور يقال استحبت كرش المال اذا امسكت الماء
وطال ظمؤها وبر نسنه‌يى شئ آخر اوزره ترجيح واختيار ايلمك معناسنه مستعملدر
يقال استحبه عليه اى آثره مترجم ديركه ظاهرا استحباب فقهى بوندن مأخوذدر
(الحبيب) امير وزننده محبوب معناسنه‌در ومحب معناسنه كلور تقول انا حبيبكم
اى محبكم وحبيب حرف تعريفسز اوتوز بش نفر صحابى اسميدر حبيب بن اسلم
حبيب بن الاسود كبى ومحدثيندن برجماعت آديدر (الحبة) حانك ضميله محبوب
معناسنه‌در حب وحباب كبى وشول نسنه‌يه دينوركه آنك سكا ويرلمسنى ياخود
كندى مال وملكك اولمسنى سووب خوشلنور اوله‌سن وحبه محبت معناسنه‌در
واوزم چكردكنه دينور تخفيفله حبه دخى دينور وحبيبه معناسنه‌در جمعى حبب
كلور صرد وزننده (حبيب) مصغرا يايى مشدده ايله اساميدندر حبيب بن حبيب كه
حمزة الزيات المقرى برادريدر وحبيب بن حجر وحبيب بن على محدثيندندر وزبير
وزننده حبيب بن النعمان تابعيندندر وبو حبيب بن نعمان اسدينك غيريدر اولكى
حضرت انسدن ايكنجى خريم بن فاتكدن روايت حديث ايلمشدر (حبذا) حانك
وباى مشدده‌نك فتحيله خوشا ونه كوزل ونه مودتلو ونه محبت اولنه‌جق نسنه‌در
ديمكدر يقال حبذا الامر اى هو حبيب وبو افعال مدحدندر نعم كبى فى الاصل حب
فعل ماضيدر اصلى حبب‌در كرم وزننده صار محبوبا معناسنه‌در وذا كلمه‌سى
فاعليدركه اسماء اشارتدن براسم مبهمدر مجموعى اسم واحد منزلته تنزيل اولنوب
محلا ابتدائيت اوزره ومابعدى خبريت اوزره مرفوعلردر مابعدى ذا كلمه‌سندن بدل
اوله‌مز زيرا ذكر اولنديغى اوزره حب كلمه‌سنه ملازم وممتزج اولمغله كلمه واحده
قلنوب مثل مجراسنه جارى اولمشدر پس حبذا زيد وحبذا هند دينور حبذه هند
ديمك جائز دكلدر (الحباب) سحاب وزننده نهايت محبت معناسنه‌در على قول
مبلغ جهد وطاقت معناسنه‌در يقال حبابك ان تفعل كذا اى غاية محبتك او مبلغ
جهدك يعنى سنك نهايت طاقت محبوبه‌ك شويله‌جه ايلمكدر ديمك اولور نته‌كه حماداك
ان تفعل كذا ديرلر غايتك المحموده معناسنه‌در بونلر تراكيب مخصوصه‌در وحباب
الماء صويك عظيم وكثير اولان يرينه دينور ياخود ماء جارى يوزنده يول يول سلسله
طرزنده حادث اولان طريقه‌لره دينوركه يواشجه روزكار طوقنمسنك اثرى اولور
ياخود صويك يوزنده حادث اولان قبرجقلره دينوركه يغمور ياغدقده حادث اولور
كذلك حباب الرمل قوملغك معظم وكثير اولان يرينه دينور وحباب اساميدندر
وچه وشبنم تعبير اولنان رطوبته دينور طل معناسنه وحباب بن صالح الواسطى

واحمد بن ابراهيم ابن حباب الحبابي محدثيندندر (التحاب) تفاعل وزننده اصلى
تحابب ايدى سوشمك معناسنه‌در يقال تحابوا اى احب بعضهم بعضا (التحبب)
تفعل وزننده بركسيه دوستلق ومحبت كوسترمك معناسنه‌در وبو تكلفى متضمندر
يقال تحبب اليه اى اظهر المحبة وصويه اول قانق معناسنه‌در شارح ديركه امهات
سائره‌ده اول قيدى يوقدر بلكه تحبب الحمار وغيره اذا امتلأ من الماء عبارتيله
مرسوم اولمغله مجاز اولور كوپ كبى صو ايله طپطلو اولدى ديمك اولور زيرا
حب كوبه دينور نته‌كه ذكر اولندى انتهى (حبيب) امير وزننده وحبيب مصغر
وتشديد ياايله وحبيب كميت وزننده وحبيبه سفينه وزننده وحبيه جهينه وزننده
وحبابه سحابه وزننده وحباب سحاب وزننده وحباب كتاب وزننده وحبه ضبه
وزننده وحباحب علابط وزننده اسامئ اشخاصدندر نته‌كه بعضسى ذكر اولندى
(حبان) كتان وزننده يمنده برده آديدر واساميدندر حبان بن منقذ اصحابدندر
وحبان بن هلال وحبان بن واسع بن حبان وسلمة بن حبان محدثلردر (حبان)
حانك كسرى وبانك تشديديله شهر نيسا بورده برمحله‌در واساميدندر حبان بن الحكم
السلمى كه بنو سليم قبيله‌سندندر اصحابدندر وحبان بن بح الصدائى على قول بوفتح
حا ايله‌در وحبان ابن قيس على رأى ياى تحتيه ايله‌در اصحابدندرلر وحبان بن موسى
وحبان بن عطيه وحبان بن على العنزى وحبان ابن يسار محدثلردر (حبان) حانك
ضميله بودخى اساميدندر حبان بن محمود البغدادى ومحمد بن حبان بن بكر روايت
حديث ايلمديلر (المحبه) اسم مفعول بنيه‌سيله (والمحبوبة والمحببة) معظمه وزننده
(والحبيبة) سفينه وزننده مدينهٔ منوره اسملريدر على ساكنها الصلوات (محبب)
مقعد وزننده بررجل اسميدر (الحبة) حانك وبای مشدده‌نك فتحيله حب كلمه‌سنك
واحديدر بغداى واربه وسائر غلالك دانه‌سنه دينور وحب اسم جنسدر جمعى
حبات كلور وحبوب كلور حانك ضميله وحبان كلور تمران كبى كه تموك جمعيدر
وحبه حاجت معناسنه‌در تقول مالى فيه حبة اى حاجة وبرخاتون اسميدركه منظور
نام جنى اكا تعشق ايدوب دائما ملاقات وآنك تعليمى اوزره اول خاتون طبابت
ايدر ايدى وحبه برنسنه‌نك برقطعه‌سنه دينور وحبه وزن معروفدر مكك ماده‌سنده
مرسومدر اوراده بيانه كوره بردرهمك ثمننك سدسى مقداريدركه بردرهمك قرق
سكز جزئندن برجزء اولور وحبه حرف تعريفسز اساميدندر وحبه بن بعكك وحبه
بن حابس اصحابدندر وحبه بن ابى حبه وحبه بن مسلم وحبه بن جوين العرنى وحبه
بن سلمه تابعيندندر وابو حبة البدرى على قول صواب اولان نونله‌در وابو حبة
المازنى وابو حبة بن عبد بن عمرو وابو حبة بن غزيه وعبد السلام بن احمد بن حبه
وعبد الوهاب بن هبة الله بن ابى حبه محدثيندندر (حبة القلب) سويدا دركه

يوركده اولان سياه دانه جكدر محل ادراك وبصيرتدر بعضلر مهجة القلب ايله تفسير
ايتديلركه يورك قانيدر اصل يوركك اورته سنده اولان نقطه كبى قان اوله جقدر
وبعضلر ثمرة القلب ايله تفسير ايلديلر صاحب ديوان بيانه كوره سويدا ايله
بر اوله جقدر وعند البعض حبة القلب يوركده برسياه خرده نسنه دركه يوركك
وسطنده اولور بودخى ينه دانهٔ دل اوله جقدركه سويداء ديدكلريدر شارح ديركه
ازهرينك بيانه كوره حبة القلب يوركك داخلى اولان علقه دن عبارتدر مؤلفك
حرف ترديدايله بيانى اختلاف تعبير قبيلندندر مترجم ديركه ثمرة القلب آنده مودوع
اولان قواى بصيرتدن عبارت اولمق ملحوظ غالبدر كوزده اولان قوت بصرمنزلنده در
قلب كوزى ديدكلرى اوله جقدر بعينه كوزك ببكى كبى برمعنادر وبعض محققين
قلب ايچون يدى طبقه ترتيب ايلمشدر ١ صدردركه محل اسلام وموقع وسواس در
٢ قلب دركه محل ايماندر ٣ شغافدركه يورك پرده سيدر محل محبة الخلق در ٤
فؤاددركه محل رؤية الخلق در ٥ حبة القلب دركه محل محبة الحق در ٦ سويداء
دركه محل علوم دينيه در ٧ مهجة القلب دركه محل تجلئ صفات الهيه در انتهى
(الحبة الخضراء) ساقزلق اغاجنك يمشيدركه بطم دخى ديرلر چتلنبك تعبير اولنور
(الحبة السوداء) شونيزدركه چورك اوتيدر (الحبة) حانك كسريله سبزوات
ورياحين يعنى چيچكلرك تخملرينه دينور على قول برخرده نباتدركه اوتلقلر ارالغنده
نابت اولور ياخود هرنوعدن حبوب مختلفه يه دينور مثلا بغداى واربه ومرجك
مقوله سى حبوب مجتمع اولدقده اكا حبه اطلاق اولنور على قول صحراده بتن
اوتلرك تخمينه دينور ياخود جميع نباتك تخملرينه دينور مفردى حبه در حانك
فتحيله ياخود تخمسز بتن نباتك تخمينه حبه دينور كسر ايله وتخمله بتن نباتك تخمنه
حبه فتحيله وبرى برى اوزريه يغلوب منكسر اولان اوتلغه دينور على قول
سبزواتك قوريسنه دينور وحبه اساميدندر يعقوب بن حبه امام احمد حضرتلرندن
روايت احاديث ايلمشدر (الحب) حانك فتحيله ذكر اولنديغى اوزره حبه نك
جمع جنسيدر وحب يمنده شهر سبا مضافاتندن برقلعه در وحضر موت ترابنده
بر طاغ آديدر (الحبب) فتحتينله (والحبب) عنب وزننده صويك وقوملغك كوم
وفراوان اولان يرينه دينور وآغزده اولان ديشلرك انجو ديزيسى كبى حسن وضع
ولطف نظام اوزره اوله رق بللور كبى صاف وبراق وآبدار اولمسى حالته دينور
(ام حباب) غراب وزننده دنيانك كنيه سيدر (حبابه) حانك ضميله اساميدندر
حبابة السعدى برخرسز شاعردر وعبيد الله بن حبابه محدثدر امام بغويدن استماع
حديث ايتمشدر (حبابه) سحابه وزننده اسمادندر حبابة الوالبيه كه بنو والبدن
بركسه در وام حبابه ايكيسيده تابعيه دندر (حبابه) حانك فتحى وبانك

تشديديله

تشـديديله ابو سلمة التبوذكی نام محدثك شيخهسی اولان عالمه خاتوندر وحبابه نسوان اسامیلرندندر (الحجبة) کبکبه وزننده صويك آز آز وآهسته آهسته آقسنه دينورکه صوتيله معبردر بومعناده مصـدر واسم اولور يقال حجب الماء حجبة اذا جری قليلا وتقول سمعت حجبة الماء ای جريه قليلا ومعانیٔ آتيهدهدخی كذلك مصدر واسم اولور وضعف ونحافت معناسـنهدر ودوه سورمك معناسنهدر وحجبة النار آتشك طوتشـوب علولنمسنه دينور وحجبه قاربوزه دينور بطيخ شامی معناسنه اكا اهل عراق رقی واهل فرس هندی ديرلر زيرا ابتدا عراقه رقه ايالتندن و عجمه هندستاندن كلمشـدر جمی حجب كلور و حجبه آريق و مهزول دوهلره دينـور و منه المثـل ★ اهلكت من عشر ثمانيا وجئت بها حجبة ★ يعنی اون دوهنك سـكزنی هلاك ايلدك وايكيسنی نحيف و ناتوان كتوردك (الحجب) كبكب وزننده بودخی صويك آزجه آزجه آقسنه دينور وجثهسی كوچك زبون و جوره دوهيه دينـور (الحجاب) طبطاب وزننده اصحابدن برذاتدر و قصه وبودور كمسيه حجاب دينور وقبيح الهيكل عبوس ودميم كمسيه دينـور و بدخوی وبد مشرب كمسيه دينور وحجاب عمرو بن الخلی نام كمسهنك قلجی آديدر و حجاب جوره وزبون و ضئيل كشی‌يه ياخود اويلجه اولان اركك دوهيه دينور و حجاب شعيب البصری التابعی پدرينك اسميدر (الحجبی) يای مشـدده ايله بودخی زبون وجوره وضئيل اركك دوهيه دينور (المحجب) اسم فاعل بنيهسيله بد غدا اولان كمسيه دينور (الحباحب) كواكب وزنـنده حجاب لفظندن جمعدر اياغی سريع وچابك دوهلره دينور وخرده وجثهسز دوهلره دينور وبربلده آديدر (الحباحب) علابط وزننده برنوع سـكك آديدركه كيجه وقتی اوچار وقنادلری شمع كبی لمعان ايدر تركيده آتش بوجكی ويلدز بوجكی ديدكلريدر نار الحباحب بوندندر علیقول نارالحباحب چقمق طاشلرينك بری برينه طوقنملرندنهوايه متطاير اولانشرارهسندن عبارتدر (ابو حباحب) محارب قبيله سـندن بربخيل كمسه ايدی مهمان خوفندن خيمهسـنده آتشی خرده و انجه اوطونلر ايله يقار ايدی تاكه بك پارلامغله اياب وذهاب ايدنلر كوروب كلميهلر علی قول بوحجبهدن مأخوذدركه ضعف معناسنهدر آتشی ضعيف اولديغنه مبنيدر ياخود وجه مذكور اوزره چقماقدن چقان شرارهيه محمولدر (ام حباحب) يشل‌چكركه‌يه شـبيه بربوجكدر اوچار وصاری ويشـل آلاجه وقنادلری قرمزی وصاری رنكلر ايله مزيندر (ذری حباه) ذال معجمه ايله امالما وزننده بركمسهنك لقبيدر (الحاب) تشديد بايله شول آتيلان اوقه دينوركه نشانه طوقنميوب اطرافنه دوشه يقال سـهم حاب اذا وقع حول القرطاس جمی حواب كلور (حبی) ربی وزننده برخاتون اديدر وتهامهده برموضعدر (ام محبوب)

حیدنك یعنی پیلانك كنیه‌سیدر (الحبیبه) مصغرا و یانك تشدیدیله یمامه‌ده بر قریه‌در و اسامیدندر ابراهیم بن حبیبه و ابراهیم بن محمد بن یوسف بن حبیبه محدثلردر (حبیبه) جهینه وزننده عراقده بطیحه نواحیسنده بر موضعدر (المحب) احبابدن اسم فاعلدر مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور یقال رجل محب و امرأة محب ای محبة یعنی سویجی خاتوندر شارح دیركه بو امام فرا قولیدر ومحب زیاده‌سیله یوریلوب فرومانده وبی تاب اولان دوه‌یه دینوركه ماده‌سی بیان اولندی یقال بعیر محب ای حسیر (احباب) همزه‌نك فتحیله بنی سلیم دیارنده بر موضعدر (الحبابیه) حانك ضمیله مصر اولكه‌سنده ایكی قریه‌در (بطنان حبیب) فرقان كریم وزننده شام اولكه‌سنده بر بلده‌در (حبوبه) حانك فتحی و بانك مشدده‌نك ضمیله اسمعیل بن اسحق الرازی لقبیدر وحافظ حسن بن محمد الیونارتی الاصبهانی جدینك اسمیدر (الحترب) تای فوقیه ایله جعفر وزننده قصه بویلی بودوز كشی‌یه دینور (الحثربة) ثای مثلثه ایله دحرجه وزننده صو بولانمق معناسنه‌در یقال حثرب الماء اذا كدر ویقال حثربت البئر اذا كدر ماؤها واختلط بالحمأة یعنی قویینك صویی چاموره قارشمغله بولاندی (الحثربة) عكرمه وزننده حثرمه معناسنه‌دركه اوست دوداغك وسطنده اولان دائره‌جكه دینور (حثرب) برقع وزننده بر نباتدركه یومشق یرلرده بتر علی قول درشت و خشن یرلرده بتر و حثرب بولانق غلیظ صویه دینور وتجره دبنده قلان غلیظ بیلاشغه و وسخه دینوركه قازیمغه محتاج اولور (الحثلب) زبرج وزننده حبوباتدن چقان یاغك یاخود صافی یاغك دبنده قلان عكرینه وبوصه‌سنه دینور (الحجب) ضرب وزننده (والحجاب) كتاب وزننده ستر ونهان ایلك معناسنه‌در یقال حجبه حجبا وحجابا من الباب الاول اذا ستره وحجاب اسم اولور كندوسیله ستر اولنه‌جق پرده‌یه دینور جمعی حجب كلور ضمتینله یقال دونه حجاب وهو ما احتجب به و حجاب بادیه‌ده حره تعبیر اولنان قاره طاشلق تپه‌نك منقطع اولدیغی یره دینور ومطردا اوزون اوزادی راست وهموار اولان قوملغه دینور وتپه‌سی یوكسك طاغه دینور یقال قعد فی ظل الحجاب ای الجبل المشرف وحجاب الشمس كونشك ضیا و پرتوینه یاخود ناحیه وجانبنه اطلاق اولنور ومطلقا ایكی نسنه بیننه پرده وحائل اولان شیئه حجاب اطلاق اولنور وحجاب زاركی انجه ویوفقه انجكزه دینوركه انسانك ایكی یانلری بیننده معترض وآق‌جكر ایله نفس مجراسی اولان بوغور تلاغك اراسنه حائل اولنور بو صورتده حجاب الجوف دیدكلری پرده‌دن‌كه یوركله بطن بیننده حائل اولان انجه دریدن بشقه اولور وحجاب دنیایی محیط اولان جبل قافدن اوته‌ده بر جبل آدیدر قال الشارح وبه فسر قوله تعالی [حتی توارت بالحجاب] الایه وهو جبل دون قاف كانت الشمس تغیب من ورائه

وحجاب

وحجاب معاذ الله تعالى بركمسه مشرك اولەرق فوت اولمق معناسنه استعمال اولنور كه شرف ايماندن محجوب اولور و منه حديث ابى ذر رضى الله عنه ان النبى عليه الصلوة والسلام قال [ان الله يغفر للعبد مالم يقع الحجاب قيل يارسول الله وما الحجاب قال ان تموت النفس وهى مشركة] (التحجيب) تفعيل وزننده برنسنه يى پك ستر ونهان ايلك معناسنه در يقال حجبه تحجيبا اى ستره (الاحتجاب) افتعال وزننده (والتحجب) تفعل وزننده كيرلنوب صقلانمق معناسنه‌در يقال احتجب الرجل وتحجب اذا تستر واحتجاب كبه خاتونك مدت حملندن زياده كون چكمك معناسنه استعمال اولنور يقال احتجبت المرأة بيوم اويومين اذا مضى يوم اويومين من تاسعها يعنى طقوز آيندن بركون يا ايكى كون زياده چكدى (الحاجب) قاپوجى‌يه اطلاق اولنور وكبار خصوصا شيخ الاسلام پرده‌جيسنه اطلاق اولنور جمعى حجبه كلور كتبه وزننده وحجاب كلور كتاب وزننده يقال فلان حاجب الامير اى بوابه (الحجابة) كتابه وزننده قاپوجيلق و پرده‌دارلق خدمتنه دينور (الحاجبان) تثنيه بنيه‌سيله كوزلرك اوستنده اولان كمكلره دينور اتيله و قيلى ايله كه تركيده قاش تعبير اولنور على قول حاجب اول كمك اوزره بتن ساده‌جه قيله دينور كويا كه كوزك دربانيدر جمعى حواجب كلور وحاجب هر نسنه‌نك اوجنه وكنارينه اطلاق اولنور مثلا حاجب الشمس كونش طلوعندن اول ظهور ايدن كنارندن عبارتدر نته كه قرن الشمس دخى ديرلركه ابتدا ظهور ايدن جزندن عبارتدر يقال بدا حاجب الشمس اى ناحية منها (حاجب الفيل) بر شاعر لقبيدر و حاجب بن يزيد وحاجب بن زيد وعطارد بن حاجب اصحابلردر (ذوالحاجبين) بر سپهسالار فارسى لقبيدركه ايكى بوابى وار ايدى (الحجب) فتحتينله بوغازده صولق آله‌جق بوغورتلغه دينور (الحجب) كتف وزننده كوچك تپه‌يه دينور اكه معناسنه (المحجوب) اعمى و ضرير اولان كسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل محجوب اى ضرير (الحجبتان) فتحاتله اوجه وسكردن تعبير اولنان كمكلرك بوكوره طوغرى مشرف اولان اوجلرينه دينور على قول صاغلو صوللو قاسيقلرك اوزرلرنده قارن بومشغنه طوغرى مشرف اولان ايكى كمكه دينور وآت قسمنده حجبتان اويلقلرينك اوزرلرنده اولان اوجه‌لرندن بطننك صفاقى اوزره مشرف اولان اوجلرينه دينور وصفاق صادك كسريله قيل بتن دريڭ آلتنده اولان يوفقه دريدركه خصه‌لرينه قريب اولان محلدر (الحجيب) امير وزننده بر موضعدر (الاستحجاب) بركمسه‌يى قاپوجى ياپرده‌جى ايدنمك معناسنه‌در يقال استحجبه اى ولاه الحجابة (الحدب) تعب وزننده ارقه چقوب كوكس وقارن ايچرو كيرمك وجهيله قنبور اولمق معناسنه‌در يقال حدب الرجل حدبا من الباب الرابع اذا خرج ظهره و دخل

صدره وبطنه و آقندی وانکبه بایر مقوله‌سی یردن اشاغی‌یه طوغری تدریجی انوب کتمك معناسنه در طالغه‌نك وقوملغك تدریجی انملری کبی و ارضك غلیظ و مرتفع اولان یرینه دینورکه احدب کمسه‌نك حدبی شکلنده اولور و بو تشبیه جهتیله‌در یقال نزلوا فی حدب من الارض و هو الغلظ المرتفع منها و حدب الماء صو آقندیلرینك بری بری اوزرینه بوریلوب بنکشمسندن عبارتدر که بوکریلك حالتی پیدا اولور ودرینك یوزنده اولان جابجا اثره دینور چبان و چیچك بوزوغی کبی که چوپور تعبیر اولنور وحدب برنوع نبات آدیدر علی قول نصی اسمیدرکه بغدایجق یاخود اشك کنکری دیدکلری اوتلقدر وحدب بمعنی یعنی چوجقلرك پسی پسی وابه پسکی تعبیر ایتدکلری اوتلغك توزاقلری طاغلدقدنصکره بری بری اوزره بنکشیوب طورطوپ یغین اولمسنه دینور و حدب الشتاء قیشك شدید صووغنه اطلاق اولنور یقال اصابنا حدب الشتاء ای شدة برده و حدب مصدر اولور برکمسیه اسرکیوب مهربانلق ایلك معناسنه یقال حدب علیه حدبا من الباب الرابع اذا تعطف علیه وطول خاتونلر اطفالنه مهر و شفقتله اره وارمیوب علی حالها طول اوتورمق معناسنه‌در یقال حدبت المرأة ای لم تزوج و اشبلت علی ولدها (الاحداب) همزه‌نك کسریله بودخی وجه مذکور اوزره قنبور اولمق معناسنه‌در یقال احدب الرجل بمعنی حدب (الاحدیداب) اعشیشاب وزننده وجه مذکور اوزره پك قنبور اولمق معناسنه‌در یقال احدودب الرجل بمعنی احدب واحدودب الرمل دیرلر چقن قوملق قنبور کبی بوکری اولدقده (التحادب) تفاعل وزننده احداب معناسنه‌در (الاحدب) احمر وزننده (والحدب) کتف وزننده ارقه‌سی چیقوب صدر وبطنی ایچری کیرمش قنبوره دینور یقال رجل احدب وحدب اذا خرج ظهره ودخل صدره و احدب قول کیکنك ایچنده برطمرك اسمیدر و مکه قربنده فزاره قبیله‌سی یوردنده برطاغك اسمیدر وشدت معناسنه‌در لکن ملایم اولان شدید معناسنه اولمقدر اذقال فی الاساس امر احدب ای شاق المرکب (الحدبة) فرحه وزننده ذکر اولنان حدب دیدکلری نبات چوق اولان یره دینور یقال ارض حدبة ای کثیرة الحدب (الحدب) حانك ضمیله حدباء کلمه‌سندن جمعدر زحمتلو و مشقتلو امور و احواله دینور یقال اتعبه حدب الامور ای شواقها جمع شاقة و یقال سنة حدباء ای شدیدة و حدباء قنبور کبی بوکری اغاجه دینور یقال شجرة حدباء و شول دابه‌یه دینور که آرقلغندن قالچه‌لرینك اوستنده اولان اوجه‌کیکلری سیپ سیوری طشره چقق اوله یقال دابة حدباء اذا بدت حراقفها شارح دیرکه کعب بن زهیرك اشبو ★ کل ابن انثی وان طالت سلامته ★ یوما علی آلة حدباء محمول ★ بیتنده واقع آلة حدباء نعش اوله‌جقدر

لکن

لكن مطلق نعش اولميوب غرباء وفقراء تحميل ايتدكلرى خرپشته اولمغله ملايمدر انتهى (الاحيدب) مصغر بنيه‌سيله روم اولكه‌سنده برطاغدر (حداب) قطام وزننده كه كسر اوزره مبنيدر پك قحط وشدت اوزره اولان سنه‌يه دينور وبرموضع آديدر ومعربا استعمال اولنور نته كه جريرك اشبو * لقد جردت يوم الحداب نساؤكم فسأت مجاليها وقلت مهورها * بيتنده واقع اولمشدر (حداب) كتاب وزننده بنى يربوع يوردنده واقع كنديلره مخصوص برصرب ودرشت يرده برموضعدر آنده بروقعه اولمغله يوم الحداب معروفدر وحداب سراة ديارنده برنيجه جبل آديدر (الحديبية) تخفيفله دويهيه وزننده وقليلا مشدد اولور مكهٔ مكرمه قربنده برقويى آديدر على قول اوراده نابت برشجرهٔ حدباء اسميدركه موضع مزبور آنلر ايله متعارف اولمشدر شارح ديركه بيعة الرضوان اول شجره تحتنده منعقد اولمشدر (الحديباء) مصغر بنيه‌سى والفك مديله جذيمه قبيله‌سى يوردنده برصويك اسميدر (التحدب) ترتب وزننده بركسيه يابرنسنه‌يه ايليشوب مرتبط ومتعلق اولمق معناسنه‌در يقال تحدب به اذا تعلق وبركسه‌يى اسركيوب مهربانلق ايلمك معناسنه‌در يقال تحدب عليه اذا تعطف وطول خاتون اولادينه مهر وشفقتدن اره وارميوب طول اوتورمق معناسنه‌در يقال تحدبت المرأة اذا لم تتزوج واشبلت على ولدها بونلر بالجمله معناى مجازيدر مثلا بركسيه قنبورلق كبى ياپشوب تعلق ايلمك واسركديكى كمسه اوزره قنبورلق كبى آوريلوب دوشمك دقيقه‌لرنى ملاحظه‌يه مبنيدر (حدبدبى) عجب سكا وزننده نبيط قومنه مخصوص برنوع اويون اسميدر (الحرب) ضرب وزننده معروفدركه جنك وقتال وكارزار معناسنه‌در وبومؤنثدر مقاتله اعتباريله وبعضا مذكر اولور قتال اعتباريله جمعى حروب كلور يقال وقعت بينهم الحرب اى المقاتلة وحرب جنكاور بهادره اطلاق اولنوركه مبالغة وصف بالمصدر اولور يقال رجل حرب اى شديد الحرب شجاع ويقال رجل حرب اى عدو محارب يعنى حرب لفظى عدو محاربه‌ده اطلاق اولنور هرنقدر جنكاور محارب دكل ايسه‌ده زيرا محاربه اوزره‌در بونده مذكر ومؤنث ومفرد وجمع برابردر زيرا فى الاصل مصدردر وحرب اسامئ رجالدندر حرب بن اميه بن عبدشمس قرشئ امويدر وحرب بن عبدالله الراوندى منصور عباسى سرعسكريدر ووحشى بن حرب اصحابدندر وحرب بن الحارث تابعيندندر وعلى واحد ومعاويه‌كه اولاد حربدر وحرب بن عبد الله وحرب بن قيس وحرب بن خالد وحرب بن شداد وحرب بن شريح وحرب بن زهير وحرب بن ابى العاليه وحرب بن صبيح وحرب بن ميمون كه صاحب الاعميه‌دركه متروك الحديثدر وحرب بن ميمون كه ابو الخطابدر جمله‌سى محدثلردر اعميه ملبسات معناسنه‌در بناء عليه روايت ايلديكى احاديث معمول بها دكلدر وذكر اولنان حرب بن ميمون ايله ابو الخطاب

حرب بن ميمونى امام بخارى و مسلم شخص واحد ظن ايلديلر (دار الحرب) اهل اسلامله بينلرنده صلح وصلاح اولميان مشركين بلادينه اطلاق اولنور يقال دخلوا دار الحرب اى بلاد المشركين الذين لاصلح بيننا وبينهم (المحرب) منبر وزننده شديد الحرب اولان جنكاور بهادره دينور (المحراب) ميمك كسريله محرب معناسنه‌دريقال رجل محرب ومحراب اى شديد الحرب شجاع اوله كوره كوياكه آلت حرب اولور ومحراب چارداغه دينور غرفه وبالا خانه معناسنه ومجلسك صدرينه واكرم مواضعنه دينور ومسجدده امام طورديغى مقامه دينور كوياكه شيطان وهوا ايله محاربه ايده‌جك موقعدر مؤلفك بصائرده بيانته كوره اصح اولان محراب مسجده خاصدركه اطلاق شرعى اولور مبالغة آلت حربه تشبيه اولنمشدر بعده صدر مجلسه وغرفه‌يه وسائر فوقانى محللره تشبيه طريقيله اطلاق اولندى واورمان كوياكه آلت حرب ودفع ياخود موقع حرب جانوران اولديغندن اكا دخى اطلاق اولندى وطوازك بيونته دخى تشبيه طريقيله اطلاق اولندى وبعضلر محراب لفظنى مبالغة فاعل اعتبار ايدوب محراب مسجده اطلاقى وصف المكان بصفة صاحبه بابندن عد ايلدى امكنهٔ سائرهٔ مذكوره‌يه‌ده اطلاقى شرف وقدرلرندن ناشى موقع منافسه و موضع محاربه ومدافعه اولدقلرى ملاحظه سنه مبنى اولور ومقام مخصوص ملوكه دينوركه شهنشين تعبير اولنور آنده بنفسه شاه اكلنوب آرام ايدر وميشه‌لكه واورمانه دينور وطوارك بيونته دينور عنق دابه معناسنه جمعى محاريب كلور ومحاريب بنى اسرائيل آنلرك مسجدلرندن عبارتدركه آنده جلوس واقامت ايدرلر ايدى ظاهرا اشبو [يعملون له مايشاء من محاريب وتماثيل] الايه كريمه سنده واقع اولان محاريبه اشارتدر لكن تفسير بيضاويده قصور حصينه ومساكن شريفه ايله مفسردر (المحربه) مكنسه وزننده جنكاور وبهادر اولان عسكره دينور يقال رجل محرب و قوم محربة اى شديدة الحرب شجاع (المحاربة والحراب) حانك كسريله (والتحارب) تفاعل وزننده (والاحتراب) افتعال وزننده كه بو دخى اشتراك ايچوندر برى بريله جنك وقتال ايدوب صواشمق معناسنه‌در يقال حاربه محاربة وحرابا وتحاربوا واحتربوا بمعنى (الحربة) ثمره وزننده آلت يعنى معروف آلت حربه دينوركه قصه مزراق اوله‌جقدر جمعى حراب كلور حانك كسريله دين وحربه وملتده اولان فساد و تباهلغه دينور محروب فاسد الدين اولان كسه‌در وحربه طعنه وسلب مال وتاراج معنالرينه‌در ومنه حديث الحديبية [والاتركناهم محروبين] اى مسلوبين منهوبين وحربه هذيل بلادنده برموضع آديدر ياخود شام اولكه‌سنده واقعدر وحربه يوم جمعه‌نك اسميدر جمعى حربات كلور حركات وزننده وحربات كلور سكون رايله (الحربة) حانك كسريله بناء نوعدر هيئت حرب

يعنى

يعنى بردرلو حرب ايلمك معناسنه‌در يقال وقعت بينهم حربة شديدة وهى هيئة
الحرب (الحرب) طلب وزننده بركسه‌نك تمام مالنى سلب ونهب ايلمك معناسنه‌در
يقال حربه حربا كطلبه طلبا اذا سلب ماله وبك خشم و غضبه كلمك معناسنه در
يقال حرب الرجل حربا من الباب الرابع اذا كلب و اشتد غضبه فهو حرب بكسر
الراء من قوم حربى و حرب طلع معناسنه دركه خرمانك اك اول چقان يمشيدركه
هنوز قبجوغنده اولور مفردى حربه‌در هاءله (المحروب والحريب) امير وزننده
مالى مسلوب اولان كشى‌يه دينور حريب لفظنك جمعى حربى كلور الفك قصريله
مريض ومرضى كبى وحرباء كلور كريم وكرماء كبى (الحريبة) بجيبه وزننده
مسلوب اولان ماله دينور على قول مدار معاش اولان ماله دينور يقال اخذت
حريبته اى ماله الذى سلبه او الذى يعيش به (واحربا) حانك و رانك فتحيله
بركلمه‌دركه عربلر آنكله ميت حقنده ندبه ايدرلر اصلى بودركه ذكر اولنان حرب
بن اميه‌وفات ايلدكده اهل مكه واحربا ديوندبه ايلديلر بعده سكونى ثقيل كوروب
و احربا ديديلر فتحتينله ياخود سلب مال معناسنه اولان جرب اولمق ملحوظدر
شارح ديركه آندنصكره بين العرب كلمهٔ ندبه اولمغله مطلقا ميت حقنده حزن
وتأسفله واحربا ديو ندبه ايدر اولديلر انتهى (التحريب) تفعيل وزننده بركسه‌يى
بك اغضاب ايلمك معناسنه در تقول حربته تحريبا اى اغضبته وبركسيه حرب
يعنى خرمانك اول چقان يمشى يدرمك معناسنه در يقال حربه اى اطعمه الحرب
و مزراق تمرننى بيليوب كسكين ايلمك معناسنه در يقال حرب السنان اذا حدده
وقشقرتمق معناسنه‌در يقال حربه اذا حرشه (الاحراب) همزه‌نك كسريله خرما
اغاجى ابتدا يمشى چقارمق معناسنه در يقال احرب النخل اذا اطلع وبركسه‌يى
دشمندن مال غنيمت آلمغه دلالت ايلمك معناسنه‌در يقال احربه اذا دله على مايغنمه
من عدو وجنك قوپارمق معناسنه‌در يقال احرب الحرب اى هيجها (الحربه)
جرعه وزننده چوال كبى برظرف اسميدر وغراره‌يه دينوركه خرار تعبير ايتدكلريدر
ياخود چوبانلرك آزيق قويه‌جق چانطه‌لرينه دينور (الحرباء) حانك كسرى والفك
مديله زره تعبير اولنان لباس آهنين اوزره اولان مسماره دينوركه برچين تعبير
اولنور على قول زره حلقه‌لرنده اولان برچينلرك اوجلرينه دينور و حربأ ارقه‌يه
دينور ظهر معناسنه ياخود ارقه اتنه على قول قبورغه كمكلرينك ارقه طرفنه
اولان اوجلرينه وكوكس كمكلرينك اوجلرينه دينوركه ككرك تعبير اولنور وحرباء
ام حبين ايله معروف جانورك ارككنه دينور على قول كرتنكله مثللو برجانوردر
دائما باشيله كونشه توجه و استقبال ايدر مؤلفك ذكر ايلديكى ام حبين مصغر
بنيه‌سيله مذكور جانورك كنيه‌سيدر تركيده قيا كلرى وفارسيده آفتاب پرستك

دیرلر کرتنکله‌دن بیوك اولور کونشه مقابل طوروب دورایتدکجه بیله‌جه دورایدر وخونتك تأثیری ترقی بولدقجه کونا کون رنکلر ایله متلون اولور (المحربئة) اسم فاعل بنیه‌سیله معربده وزننده شول یره دینورکه انده حربا دیدکلری جانور مزبور چوق اوله یقال ارض محربئة ای کثیرة الحرباء و طپراغی قالین وغلیظ یره دینور (حربی) سکری وزننده بغداد ایالتنده برقریه وبربلده اسملریدر (الحربیه) غربیه وزننده بغدادده برمحله‌در ذکر اولنان حرب بن عبد الله الراوندی که سر عسکر منصوردر اول بنا ایلمکله اکا نسبت اولنمشدر (حارب) جانب وزننده حوران شامده برموضعدر (المحرب) معظم وزننده (والمتحرب) متجرب وزننده ارسلانه دینور (محارب) مجانب وزننده برقبیله‌در (الحراب) شداد وزننده اسمادندر الحارث الحراب بمنده امیر قبیله کنده‌در وعتیبة بن الحراب شعرادندر (حرب) زفر وزننده مذحج قبیله‌سنك سلسلهٔ نسبلری رجالندن ابن‌مظه‌دروفرددر یعنی همنامی یوقدر (الاحرنباء) اسلنقاء وزننده مهموز ده لغتدر خشم و فساد وشره یاپنوب آماده اولمق معناسنه‌در یقال احربنی الرجل بمعنی احرنبأ پس بوماده دخی حربدن مأخوذ اولور (الحردب) جعفر وزننده عشرق یعنی یارپوز انواعندن مرماحور دیدکلری نباتك تخمنه دینور فارسیده تخم مرو دیرلر وحردب بررجل اسمیدر (الحردبه) دحرجه وزننده‌خفیفلکه‌وتمکین ووقارسزلغه دینور یقال به حردبة ای خفة ونزق وحردبه بر رجل آدیدر (ابو حردبه) اعراب اوغریلرندن برمعروف اوغریدر (الحزب) حانك کسری و زای معجمه‌نك سکونیله آدمك هر کون معتاد اوزره قرأتنه مداومت ایلدیکی و رد معینه اطلاق اولنور معنای آتیدن مأخوذدر که نفسنه توظیف ایلدیکی طائفهٔ دعا اوله‌جقدر شارح دیرکه ورد کلمه‌سی واوك کسریله صویه کلمکده اولان نوبته‌دینور مجازا هر کس اوقات‌مخصوصه‌ده کندی‌نفسنه التزام قرأت ایلدیکی آیات وصلوات واذکار وادعیه‌یه اطلاق اولنور انتهی یقال قرأ حزبه من القرآن ای ورده الذی اعتاده و حزب مطلقا طائفه معناسنه‌در که معنای موضوعی بودر یقال عنده حزب منه ای طائفة وسلاحه وآلت حربه دینور وخاصة جماعت انسانیه‌یه اطلاق اولنور یقال جاء حزب من الناس ای جماعة (الاحزاب) همزه‌نك فتحیله جمعیدر وشول احزابکه اشبو [لما رأى المؤمنون الاحزاب] الایه کریمه‌سنده واقعدر شول طوائف مختلفهٔ مشرکیندن عبارتدرکه خندق وقعه‌سنده هر قبیله‌دن مجتمع اولوب همدست تعاون واتحاد اوله‌رق شصت واحددن سلطان الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلریله حرب و قتال ایچون کلوب مدینه‌یی محاصره ایلدیلر غزوهٔ خندق آنك ثمره‌سیدر اکا غزوهٔ احزاب دخی دینور و حزب برکمسه‌نك عسکر

مخصوصنه واصحاب معيننه دينور كه جملەسى آنك رأى و امرينه متابعت اوزره اولەلر وبه فسر قوله تعالى [اولئك حزب الشيطان] الايه اى جنده وقوله تعالى [انى اخاف عليكم مثل يوم الاحزاب] الاية هم قوم نوح و عاد و ثمود و من اهلكهم الله من بعدهم مثل فرعون وحزب طپراغى قتى وغليظ اولان يره اطلاق اولنور (المحازبه) مفاعله وزننده (والتحزب) تفعل وزننده كروه كروه جمع اولمق معناسنه‌در يقال حازبوا و تحزبوا اى صاروا احزابا و تجمعوا و محازبه بركمسه‌نك حزب وكروهندن اولمق معناسنه‌در تقول حازبته اى كنت من حزبه (التحزيب) تفعيل وزننده ناسى بولك بولك جمع ايلمك معناسنه‌در تقول حزبتهم تحزيبا اى جمعتهم احزابا (الحزب) حانك فتحى وزانك سكونيله بركمسيه بر شديد وعظيم ايش اصابت ايلمك على قول لجأة بر امر شديد اصابت ايدوب بغايت تضييق وتنكيل ايلمك معناسنه‌در يقال حزبه الامر حزبا من الباب الاول اذا نابه واشتد عليه اوضغطه لجأة (الحزابه) ثمامه وزننده (والحزب) كذلك ضرب وزننده معناى مزبوردن اسمدر يعنى مصدر واسمى مساويدر (الحازب والحزيب) امير وزننده امر عظيم وشديده دينور كه انسانه عروض و اصابت ايدوب مغموم وبى راحت ايدر وحزيبك جمعى حزب كلور حانك ضميله يقال اصابه امر حازب و حزيب اى شديد (الحزابى والحزابيه) حانك فتحى و زانك تخفيفيله كودەسى قالين وطقنازقصه‌جق انسان‌وحيوانه‌دينور (الحنزاب) حانك كسرى ونونك‌سكونيله حزابى معناسنه‌در وخروسه دينور ديك معناسنه‌در وبيان هاويجى ديدكلرى نباته دينور جزرىرى معناسنه وبوغرتلق قوشندن برنوع اسميدر (الحزبأة)حانك كسرى و زانك سكونيله طپراغى قتى اولان يره دينور جمعى حزبأ كلور حانك كسرى وزانك سكونيله وحزابى كلور حانك فتحيله وبو اصلده ياى مشدده ايله اولوب بعده تخفيف اولنمشدر (ابوحزابه) ثمامه وزننده بنو ربيعه‌دن وليد بن نهيك نام كمسه‌نك كنيه‌سيدر وثواب بن حزابه بين المحدثين صاحب ذكردر (حزابه) سلامه‌وزننده اساميدندر محمد بن احمد بن حزابه محدثدر (حزوب) تنور وزننده برزجل آديدر (ذات الحنزاب) حانك كسريله برموضع اسميدر (الحنزوب) حانك ضميله برنوع نبات آديدر (الحسب) حانك فتحى وسينك سكونيله (والحسبان) حانك ضميله (والحسبان والحساب) حارك كسريله (و الحسبه) حانك كسرى وسينك سكونيله (والحسابه) كتابه وزننده صايمق تعداد معناسنه‌در يقال حسبه حسبا وحسبانا وحسابا وحسبة وحسابة من الباب الاول اذاعده وحسب‌وحساب كافى معناسنه اولور كما سيذكر وحسبان ضمله صيغهٔ جمع اولور كاسيبين (المحسوب) صايلمش نسنه‌يه دينور معدود معناسنه (الحسب) فتحتينله محسوب معناسنه‌دركه

فعل بمعنى مفعولدر ومنه قولهم هذا بحسب ذا اى بعدده وقدره وقديسكن السين
و حسب بر كشينك آباء و اجدادی جهتندن فخر و مباهات طریقیله ذکر وتعداد
ایلدیکی محاسن و مفاخره اطلاق اولنور على قول مال و مناله دینور یاخود دین
وملتدر یاخود کرم یاخود فعل و عمله اولان علو و شرف یاخود فعل حسن
وعمل صالح یاخود آباء واجداد جهتندن ثابت ودرکار اولان شرف واصالت یاخود
شان وبال وقدر وحیثیتدر وبعضلر عندنده حسب وکرم برکسه نك ذاتنه مخصوصدر
هرنقدر صوینده شرافت واصالت یوق ایسه ده لکن مجد وشرف صوینه وعرقنه
مخصوصدرکه علو نسبی اولمیان کمسیه مجد وشرف صفت اولمق صحیح دکلدر
(الحسابة) سحابه وزننده (والحسب) فتحتینله صاحب حسب اولمق معناسنه در
یقال حسب الرجل حسابة وحسبا من الباب الخامس اذا صارذا حسب (الحسیب)
امیر وزننده حسب صاحبی کمسیه دینور جمعی جسباء کلور کرماء وزننده وحسیب
کافی معناسنه استعمال اولنور فی الاصل مکافی بالحساب معناسنه اولوب بعده
مطلق کافی معناسنده استعمال اولنمشدر و منه یقال حسیبك الله ای انتقم الله منك
وبو باب کنایه دندر و محاسب معناسنه کلور قال تعالى [کفی بالله حسیبا] ای
محاسبا اوکافیا (حسبك) حانك فتحی وسینك سکونی وبانك ضم اوزره بناسیله
کفاك معناسنه استعمال اولنورکه کفایتدن فعل ماضیدر یقال حسبك درهم ای
کفاك یعنی سکا بردرهم یتشور وکافی معناسنه اولور یقال حسبك من رجل ای
کافلك من غیره وبونلر عد وحساب معناسندن متفرعلردر شارح دیرکه اشبو
حسب کلمه سی فی الاصل مصدردر فعل معناسنی متضمندر محسب لك معناسنه که
کاف لك من غیره دیمکدر بوجهتله معرفه یه مضاف ایکن نکره یه صفت اولور
زیرا اضافتی غیر حقیقیه در کویا که اسم فاعل معمولنه مضاف اولمشدر ومنه یقال
هذا رجل حسبك وبو جهات ستّ مجراسنه اجرا اونمشدر زیرا مضاف الیهی
حذف اولنوب ضم اوزره بنا ایله حسب دخی دیرلر وحسبك الله دیرلر انتقم الله
منك معناسنه که کنایه دندر وحسبنا الله دیرلر اعتمدنا الى الله معناسندن کنایه در
نته که نعم الوکیل قولی وکلنا امورنا الى الله معناسندن کنایه در انتهى وبونده
مفرد وتثنیه وجمع مساویدر زیرا فی الاصل مصدردر (الحساب) کتاب وزننده
کذلك کافی معناسنه استعمال اولنور یقال شیءٌ حساب ای کاف ومنه قوله تعالى
[عطاء حسابا] ای کافیا وانساندن جمع کثیره اطلاق اولنور یقال اتانی حساب
من الناس ای جمع کثیر (حسیب) زبیر وزننده اسمادندر عباد بن حسیب که
ابو الخشنا ایله مکنادر مورخیندندر (الحسبان) حانك ضمیله مصدردرکه ذکر
اولندی وحساب لفظندن جمع اولور وعذاب معناسنه‌در وبلاء و شر و شور

معنالرینه‌در وهوایه آغوب چقان غباره دینور وچکرکه‌یه دینور وخرده وصغیر اوقلره دینور مفردی حسبانه‌در وحسبانه کوچك یصدغه دینور قولتق یصدغی ویوز یصدغی کبی وخرده قرنجه‌یه دینور وصاعقه‌یه دینور وسحابه دینور وکوکدن یاغان طلویه دینور (المحسبة) مکنسه وزننده کوچك یصدغه دینور و مصدر اولور کماسیذکر (الحساب) شداد وزننده مبالغهٔ اسم فاعلدر و محمد بن ابراهیم بن حمدویه الحساب محدثیندندر وثوباد بن یحیی الحسابی کذلك محدثیندندر (الحسبه) حانك کسریله اجر وثواب معناسنه‌درکه احتسابدن اسمدر جمعی حسب کلور عنب وزننده یقال فعل ذلك حسبة ای اجرا وحسبه رأی وتدبیر معناسنه استعمال اولنور یقال هو حسن الحسبة ای حسن التدبیر ومصدر اولور کما سیذکر (ابو حسبه) حانك فتحیله تابعیندن مسلم الشامی کنیه‌سیدر وحسبه برجل اسمیدر (الاحسب) احمر وزننده شول دوه‌یه دینورکه تویی آق وقرمزی آلاجه اوله وشول کمسیه دینورکه صاچی اشقر و قومرال اوله وبشره‌سی برعلت وعارضه سببیله جابجا آغاروب وقیللری فاسد وتباه اولوب آق وقرمزی آلاجه اولانه دینور وبرص علتنه اوغرامش کشی‌یه دینورابرص کبی‌که تحریفیله ابرش تعبیر اولنور (الحسبة) جرعه وزننده ذکر اولنان احسب کلمه‌سنك معنالرندن اسمدر حالت مذکوره‌یه دینور (المحسبة) مشغله وزننده (والمحسبة) مکنسه وزننده (والحسبان) عرفان وزننده ظن وگمان ایلمك معناسنه‌در یقال حسبه کذا کنعم فی لغتیه محسبة ومحسبة وحسبانا یعنی من الباب الرابع والسادس ای ظنه وتقول ماکان فی حسبانی کذا ولاتقل فی حسابی شارح دیرکه مضارعك عینی مکسور اولمق شذوذه مبنیدر زیرا هر فعل ماضی که مکسور العین اوله آنك مستقبلی البته مفتوح العین اولور علم یعلم کبی الا اون ایکی کلمه‌که نوادردندر حسب یحسب ویئس ییئس و نعم ینعم و یبس ییبس وومق یمق ووفق یفق ووثق یثق وورع یرع وورم یرم وورث یرث ووری الزند یری و ولی یلی کلمه‌لریدر انتهی (التحسیب) میتی طاشلغه دفن ایلمك علی قول کفنه صاروب دفن ایلمك معناسنه‌در یقال حسّب المیت تحسیبا اذا دفنه فی الحجارة اودفنه مکفنا و برکمسه‌یی یصدغه طیاندرمق معناسنه‌در یقال حسبه اذا وسده وبرکمسیه طویجه طعام یدرمك وقانجه صو ایچورمك معناسنه‌در یقال حسبه اذا اطعمه وسقاه حتی شبع وروی (الاحساب) همزه‌نك کسریله بودخی برکمسه‌یی طویوروب قاندرمق معناسنه‌در یقال احسبه بمعنی حسبه وراضی وخشنود ایلمك معناسنه‌در یقال احسبه ای ارضاه (التحسب) تفعل وزننده یصدغه طیانمق معناسنه‌در یقال تحسب الرجل اذا توسد وبرکمسه‌نك اسرار واحوالنی طلب وتحری ایله اراشدروب وقوف واطلاع قیدنده اولمق معناسنه در یقال

تحبيب فلانا اذا تعرفه و توخاه و استخبار معناسـنه‌در يقال تحسبه اى استخبره (الاحتساب) انتساب وزننده بركسه‌نك طوتديغى فعل قبيحى بكنميوب نهى وانكار ايلمك معناسـنه‌دركه مراد شو ايشى نيچون شويله ايتدك ديو مؤاخذه ايلمكدن عبارتدر يقال احتسب فلان عليه اى انكر محتسب بلده بومعنادندر و احتسـاب بركسه‌نك بيوك اولادى وفات ايلمك معناسـنه‌دركه خداى متعالدن اجر وثواب اميد ايدر يقال احتسب فلان ابنا اوبنتا اذا مات كبيرا و كوچك اولادى وفات ايلسه افترطه افتراطا دينور وبر خير عملى عداد اخلاصه ادخالله مقابلنده انجق خداى متعالدن اجر وثواب ورضا و نياز ايلمك معناسنه‌در جامع بنا ايلمك كبى يقال احتسب بكذااجرا عند الله‌اى اعتده ينوى به‌وجه‌الله‌وبركسه‌نك حالنى يامشرب ووضع وطورنى امتحان واختبار ايله وقوف قيدنده اولمق معناسنه‌در يقال احتسب فلانا اذا اختبر ماعنده و منهى وممنوع اولديغى نسنه‌دن نهى قبول ايدوب آمدن كيرو طورمق معناسنه‌در يقال احتسب الرجل‌اى‌انتهى (الحسابى) كتابى‌وزننده اهل‌حساب ديمكدر محمودبن اسمعيل الحسابى محدثدر (الحشيب) شين‌معجمه ايله اميروزننده قالين بزه وقالين لباسـه دينور (الحوشب) جوهر وزننده طوشانه دينور ارنب كبى و بوزاغى‌يه دينور عجل كبى واركك تلكى‌يه دينور وانجه بللى آريق‌طواره دينور وايكى يانلرى طولوب قبارمش طواره دينمكله ضداولور وطوارك بلكجه‌سنده اولان اك واوبناق يرينه دينوركه كوستك كلديكى يرده بالدريله بلكجه‌سنك پيونديدر على قول طوارك طرنغنك ايچ يوزنده اولان كميكه دينـوركه سكير ايله بالدرى بيننده اولور ياخود پرمق كميكه دينوركه بالدرك كميكى كبى شـول انجه وخرده كميكه دينوركه بالدرك بوقاغيلق طرفنـه طوغرى كلان اوجيله طرنغك قرار كاهى بيننده اولور ياخود طوارك بلكجه‌سى كميكنه دينور وحوشب بررجل آديدر جماعت معناسنه‌در ويمنده برمخلاف يعنى برناحيه وايالت اسميدر وشهر بن حوشب وخلف بن حوشب وعوام بن حوشب محدثلردر (الحوشبة) هايله بو دخى جماعت معناسنه‌در (الاحتشاب) افتعال وزننده بركمك معناسـنه‌در يقال احتشب القوم اذا تجمعوا (الاحشاب) همزه‌نك كسريله طارلتمق معناسـنه‌در يقال احشبه اى اغضبه (الحصبة) حانك فتحى وصادك سكونيله (والحصبة) فتحاتله (والحصبة) فرحه وزننده برنوع خرده سيوجه‌لردركه بدنده ظهور ايدر تركيده قيزامق تعبـير اولنور فارسيده سرخچه دينـور وبونك برنوعى واردركه بعض فنا خسته‌لرده ظهور ايدر پول پول قرمزى وسياه اولور بياضى اسلمدر (المحصوب) قيزامق چقارمش كمسه‌در يقال حصب الرجل على المجهول فهو محصوب ويقال حصب فلان حصبا كسمع سمعا (الحصب) فتحتينله (والحصبة) ثمره وزننده طاشلره دينور حجاره معناسنه مفردى حصبه‌در

قصبه

قصبه وزننده شذوذ اوزره وحصب اوطونه دینور حطب معناسنه و آتش
طوتشوب یانمق ایچون آتشه القا اولنان نسنه یه دینورکه طوترق تعبیر اولنور
اوطون اولسون سائر نسنه اولسون علی قول حطب حصب اولمز الا کندوسیله
آتش طوتشوب یانمدقچه و حصب کربشك یایدن دونمسنه دینور (الحصباء)
خرده چقل طاشلرینه دینور حصی کبی مفردی حصبه‌در قصبه کبی (الحصبة)
فرحه وزننده (والمحصبة) معصره وزننده چقل طاشلق یره دینور یقال ارض
حصبة ومحصبة ای کثیرة الحصباء (الحصب) حانك فتحی وصادك سکونیله چقل
طاشی آتمق معناسنه‌در یقال حصبه حصبا من الباب الاول اذا رماه بالحصباء ویره
چقل دوشه‌مك معناسنه‌در یقال حصب المکان اذا بسط الحصباء فیه وبرکسه‌دن
روکردان اولوب اعراض ایلمك معناسنه در یقال حصب عن صاحبه اذا تولی
عنه (التحصیب) تفعیل وزننده یره چقل دوشه‌مك معناسنه‌در یقال حصب المکان
بمعنی حصبه ومحصب نام محلده یاتوب اویومق معناسنه‌در یقال حصب الحاج اذا
نام بالمحصب ومحصب معظم وزننده مکهٔ مکرمه ایله منا بیننده بر دره یولیدرکه
بر اوجی ابطحه چقارآنده حجاج برساعت‌مقداری اقامت واستراحت ایلدکدنصکره
مکهٔ مکرمه‌یه متوجه اولورلر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اول محله
نازل اولوب لکن امته سنت ایلدیلر بناء علیه حالا حجاج اورایه نازل اولمزلر
علی قول محصب مناده جمرات آتیله‌جق محلدن عبارتدر شارح دیرکه مؤلف کرچه
بونی حرف تردید ایله رسم ایلدی لکن فی الحقیقه محل مزبوره دخی محصب دینور
پس حرف تردید واو معناسنه محمول اولمق لازمدر ایکی محل‌دخی حصباء لفظندندر
(الاحصاب) همزه‌نك کسریله برکسه‌دن یوز دوندروب اعراض ایلمك معناسنه‌در
یقال احصب عن صاحبه اذا تولی وقوشوب کیدرکن ایاغیله کیروسنه یااطرافنه
خرده طاشلر توزیدوب صاورمق معناسنه‌در یقال احصب الفرس وغیره اذا
اثار الحصی فی جریه (لیلة الحصبة) تمره وزننده ایام تشریق عقبنده اولان کیجه‌یه
اطلاق اولنور (الحاصب) شول شدیدیله دینورکه اسدکجه طپراقلری قالدروب
هوایه صاوره یاخود خرده قار وطلو طوزنتولرینه دینورکه دپی تعبیر اولنور
وشول سحابه دینورکه قاروطلو دوکوب طوزندیره (حصبه) قصبه وزننده بررجل
اسمیدر (الحصب) کتف وزننده شول سوده دینورکه صوغوقلغندن یاغی چقمیه
(حصیب) زبیر وزننده یمنده بر موضع آدیدر نسوانلری حسن و جمالده اطراف
بلاده فائقه‌لردر بناء علیه بین الظرفاء * اذا دخلت ارض الحصیب فهرول *
کلامی مثل دائردر یعنی حصیب فضاسنه دخول ایتدکده همان شتاب تام ایله هروله
ایدرك مشی ایدوب برطرفه خروجه باق‌که نسوانلرینك کرفتهٔ پنجهٔ سختکیر جماللری

اولمیه‌سن وحصیب اسمادندر بریدة بن الحصیب اصحابندر ومحمد بن الحصیب آنك
حفیدیدر (یحصب) یانك فتحی و صادك حركات ثلاثیله یمنده بر قبیله آدیدر
نسبتنده یحصبی دینور ینه صادك حركات ثلاثیله یوخسه جوهرینك زعمی کبی نسبتی
صادك فتحیله اولمغه منحصر دکلدر شارح دیرکه جوهری صحیحی ملتزم اولمغله
عندنده فتحی مصححدر نته‌که مبرد وسائرلری تنصیص ایلدیلر بوندن بشقه عرب
حسب الامكان تخفیفه مائل اولمریله البته فتحه اخفدر انتهی و یحصب یضرب
وزننده اندلس اولکه‌سنده برقلعه‌در محدثیندن سعید بن مقرور والنابغة بن ابراهیم
اورادندر (التحصب) تفعل وزننده کوکرجین قوشی یم طلبیله بیانه چقمق
معناسنه‌در یقال تحصب الحمام اذا خرج الی الصحراء لطلب الحب (التحاصب)
چغل طاشی آتشمق معناسنه‌در یقال تحاصبوا ای تراموا بالحصباء (الحصربة)
دحرجه وزننده زیاده‌سیله بخیل و لئیم اولمق معناسنه در یقال به حصربة ای
ضیق وبخل (الحصلب) زبرج وزننده طپراغه دینور (الحضب) حانك کسری
وضاد معجمه‌نك سکونیله یانی آوازینه دینورکه اوق چقدقدنصکره ظهور ایدر
چکردی تعبیر اولنور حانك ضمیله ده جائزدر جمعی احضاب کلور و حضب طاغك
برطرفندن یوره‌سنه دینور (الحضب) حانك فتحی وکسریله بر نوع یلانه یاخود
ارککنه دینورکه ایری وعظیم اوله علی قول آق یلانه یاخود انجه یلانه دینور
وحضب حانك فتحیله قویی چرخنك ومقاره‌نك ایپی دوشونجه قدر ترسنه‌چویرلمسنه
دینور وایپك تکرلك ایله ایکی طرفلو چرخ یامقاره دونجك اغاجلرك ارالغنه
کیروب ایلشمسنه دینور یقال حضبت البكرة حضبا من الباب الرابع اذا مرست
ودوزاق رهدن دیدکلری قوشی چاپك طوتمق معناسنه‌در یقال حضب الطرق
الرهدن ای اخذه سریعا اذا نفر الحبة یعنی دوزقده‌کی دانه‌یی آلورکن درساعت
قاپوب طوتدی رهدن مکه‌یه مخصوص وقزلر قوشنه شبیه برقوشدر وحضب آتشی
طوتشدروب علولندرمك یاخود آتشه اوطون آتمق معناسنه‌در یقال حضب النار
حضبا من الباب الثانی اذا رفعها و القی فیها الحطب (الحضب) فتحتینله و قلیلا
ضادی اسکان اولنور حصب معناسنه لغتدرکه اوطونه وطو تروغه دینور
(الاحضاب) همزه‌نك کسریله بو دخی آتش یاقوب علولندرمك یاخود آتشه
اوطون آتمق معناسنه‌در یقال احضب النار اذا رفعها او القی فیها الحطب وقویی
چرخنك ایپی تکرلك ایله اغاجلرك ارالغنه دوشوب دونمکدن قالمغله ایپی اورادن
قورتاروب مجراسنه رد ایلمك یقال احضب الرجل اذا رد الحبل من البكرة
الی مجراه (المحضب) منبر وزننده آتش اولچرمجك کوسکی‌یه دینور مسعر
معناسنه و ات قاویره‌جق تاوه‌یه دینور مقلی معناسنه (التحضب) تفعل وزننده

ایراق اولان دوز یولی بوشلیوب قریب اولمق حسبیله صرب ودرشت یوله کیتمك معناسنه‌در یقال تحضب الرجل اذا اخذ فی طریق حزن قریب (الحضربة) دحرجه وزننده ایپ و کریش مقوله‌سنی کرکی کبی چکوب محکم بغلق یاخود محکم بوکمك معناسنه‌در یقال حضربت حبله ووتره اذا شده اوشد فتله (المحضرب) مدحرج وزننده مطلقا طلو ولبریز شیئه دینور یقال حوض محضرب ای مملوء (الحطب) حانك وطای مهمله‌نك فتحیله آتش یاقق ایچون تهیئه قلنان اغاجه دینورکه اوطون تعبیر اولنور (الحطب) ضرب وزننده اوطون برکدرمك معناسنه‌در یقال حطب الرجل حطبا من الباب الثانی اذا جمع الحطب و آخر کمسه ایچون اوطون برکدرمك یاخود اکا اوطون کتورمك معناسنه‌در یقال حطب فلانا اذا جمع الحطب له اواتاه به وبریر اوطونلق اولمق معناسنه‌در یقال حطب المکان اذا صار حطیبا وبرکمسه‌یی نمیمه وسعایت ایلك معناسنه استعمال اولنور کویا که ایقادنار ایچون سعایت ایلدیکی مثلاوالی‌یه اوطون دیوشوروب کتورمشدر یقال حطب بفلان ای سعی به شارح دیرکه [حمالة الحطب] قول شریفی ساعیه ونمامه‌لکدن کنایه‌در استعاره وجهیله نمیمه‌یه حطب اطلاق اولنمشدر وبرکمسیه مدد و نصرت ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال حطب فی حبلهم اذا نصرهم کویا که انلر اوطون دیوشورمکدن عاجز اولمریله کندی دیوشوردیکی اوطونلری انلرك ایپلرینه بند ایلمکله مدد واعانت ایلمشدر (الاحتطاب) افتعال وزننده اوطون برکدرمك معناسنه‌در یقال احتطب الرجل اذا جمع الحطب وطوار اوطون خرده‌لری رعی ایلك معناسنه‌در یقال احتطب البعیر اذا رعی دق الحطب وبرماده ضمننده جرم ووبال یوکلنمك معناسنه استعمال اولنور یقال احتطب علیه فی الامرای احتقب ویغمور اغاجی کوکندن قوپارمق معناسنه در یقال احتطب المطر اذا قلع اصول الشجر (الحطیبة) عجیبه وزننده اوطونلق یره دینور یقال ارض حطیبة ومکان حطیب ای کثیرة الحطب (الاحطاب) همزه‌نك کسریله یر اوطونلق اولمق معناسنه‌در یقال احطب المکان اذا کان حطیبا (الحاطب) اوطون جمع ایدن اوطونجی‌یه دینور وعربلر هو حاطب لیل دیرلر مخلط فی کلامه معناسنه یعنی کیجه قراکوسنده اوطون دیوشورن کمسه النه نه راست کلورسه الدیغی کبی بو دخی خلط کلام ایدوب لسانته رطب ویابس نه کلورسه آنی تفوه ایدر وحاطب اسمادندر حاطب بن ابی بلتعه اصحابدندر (الحطاب) شداد وزننده دائما اوطون خرده‌لری رعی ایدن دوه‌یه دینور یقال بعیر حطاب ای یرعی دق الحطب و حطاب اسامیدندر حطاب بن حنش بین العرب فارس مشهوردر و حطاب ابن الحارث اصحابدندر علی قول بوخای معجمه ایله در و یوسف بن

حطاب المدنى رجال صحیحیندن شبابهٔ کوفی شیخیدر وعبد السید بن عتاب
الحطاب عراق مقریلرندندر و عبد الله بن میمون الحطاب امام احمد بن حنبل
شیخیدر و ابو عبد الله الحطاب الرازی الفقیه الشافعی صاحب المشیخه‌در
و مشیخه میمك فتحیله مشربه وزننده بر نسخه درکه حدیث استماع ایلدیکی قرق
التی نفر مشایخك احوال واوطان وکیفیاتلرنی مشتمله‌در وصاحب السداسیاتدر
بودخی اسانید سداسیاتی مشتمل بر نسخه‌در ذکر اولنان ذوات محدثلردر (الحطاب)
کتاب وزننده اصمه چبوغی صوبی آقه‌جق یرینه قدرکه کوز تعبیر اولنور بودامق
معناسنه‌در وبو علی قول اسم وعلی رأی مصدر در لکن اساسدن منفهم اولان
بومعناده مصدر حطب در ضرب وزننده وحطاب کتاب وزننده وحطب طلب
وزننده ذکر اولنان کوزه قدر بودانجق چبوغه اطلاق اولنور یقال حطب الکرم
حطبا ویقال قطع حطب کرمه وحطابه پس مؤلفك والحطاب ان یقطع الکرم
قولی الکرم المقطوع حتی ینتهی الی حدما جری فیه الماء تأویلنده اولور زیرا ان
حرفی مصدر یه اولمغله یقطع کلمه‌سی مصدر وحسب المقام مبنی للمفعول ایله مأول اضافة
الصفة الی الموصوف بابندن اولور (الاستحطاب) اوزوم اصمه‌سی وتکاکی اوزایان
قوللرندن بودانمغه محتاج اولمق معناسنه‌در یقال استحطب العنب اذا احتاج ان
تقطع اعالیه (المحطب) منبر وزننده اوطون کسه‌جك دهره‌یه دینور (الاحطب)
اقرب وزننده بغایت آریق ومهزول کسیه دینور علی قول اوغورسز مشئوم
ونامبارك کسیه دینور مؤنثنده حطباء دینور (الحطب) کتف وزننده بودخی
بغایت آریق ومهزول اولان کشی یه دینور (الحطوبة) حانك فتحیله برقوجاق
اوطونه دینور حویطب مصغر بنیه سیله اسمادندر حویطب بن عبد العزی القرشی
اصحابدندر (المحاطب) مناسب وزننده قوری تیکنلك اوتلیان دوه‌یه دینور یقال
جمل محاطب وناقة محاطبة ای تأکل الشوك الیابس بنو حاطبه عربدن بربطن‌در
(حطیب) امیر وزننده یمنده بردره‌در حیطوب قیصوم وزننده برموضع آدیدر
(الحطربة) دحرجه وزننده معاش طار اولمق معناسنه‌در نته‌که خطربه دخی
بومعنایه‌در خای معجمه ایله (الحظوب) ظای معجمه ایله قعود وزننده (والحظب)
فتحتینله کرکی کبی سموروب قارین قاسیق بغلمق معناسنه‌در یقال حظب الرجل
حظوبا من الباب الثانی وحظب حظبا من الباب الرابع اذا سمن وامتلأ بطنه
(الحاظب والمحظئب) مطمئن وزننده سموروب قارن قاسیق بغلامش کسیه دینور
(الحظب) کتف وزننده قارنی بیوك بودوره دینور مؤنثی حظبه‌در (الحظب)
عتل وزننده حظب معناسنه‌در یقال رجل حظب وحظب ای قصیر بطین و یقال
امرأة حظبة وحظبة وکنده وناتراش وغلیظ وشدید کشی یه دینور وبخیل

وناکسه

ونا کسه دینور وتنکخو وبی حوصله وبی تحمل کشی به دینور (الحظب) حانك کسریله هجف وزننده چابك طاریلان سریع الغضب کمسیه دینور (الحظبه) ضمتین وتشدید بایله (والمحظئب) مطمئن وزننده (والمحظنبی) محزنبی وزننده بونلرده سریع الغضب کمسیه دینور (الحظبی) ضمتینله کفری وزننده ارقه‌یه دینور ظهر معناسـنه علی قول جسم وبدنه دینـور (الحظنبی) حانك وظانك ضمیله ونونك سکونیله حظبی معناسنه‌در (الحنظب) قنفذ وزننده ارکك چکرکه‌یه دینور واوصورغان بوجکنك ارککنه دینور علی قول آنك اوزون اولان نوعنه دینور یاخود اکاشبیه بربوجکدر (الحنظب) حانك ضمی وظانك فتحیـله (والحنظباء) حانك وظانك ضمی والفك مدیله (والحنظباء) ظانك فتحیله خنطب معناسـنه‌در (الحنظوب) زنبور وزننده شول خاتونه دینور که کوده‌سی ایری وششمان اولوب واصلا ایشه کوجه یرامز والندن برنسنه کلمز کنده وقاران اوله (الحنظاب) سنجاب وزننده متمردوبد اخلاق وبی امتزاج اولان بودوره دینور وحنظاب بن عمر والفقعسی خارجیلرك سرکرده‌سی برحریف ایدی وفقعس احمد وزننـده ابن طریف درکه شخص مزبور اکامنسوبدر (الحظربة) دحرجه وزننـده یایك کریشنی کرکی کبی چکوب محکم بنـد ایلك معناسنه‌درکه قورمق تعبیر اولنور یقال حظرب قوسه اذاشد توتیرها وطولدرمق معناسنه‌در یقال حظرب السقاء اذا ملأه (التحظرب) تدحرج وزننـده طولمق معناسنه‌در یقال حظربه فتحظرب ای ملأه فامتلأ وعربلر تحظرب الرجل دیرلر فلانك درونی عداوتله یاخود طعـام وشرابله طولدی دیجك یرده (المحظرب) مخضرم وزننده محکم بوکلمش ایپه واورغانه دینور وقوی البنیه شدید الخلقه کمسیه اطلاق اولنور وخلق طار بی حوصله کشی‌یه دینور (الحظلبة) دحرجه وزننده سرعتله یلمك معناسـنه‌در یقال حظلب الرجل اذا عدا سریعا (الحقب) حانك وقافك فتحیله شول قولانه دینورکه دوه‌نك اصل قولان چکجك یرندن برویه یعنی ذکریله اصل قولانك ارالغندن چکیلور علی قول شـول قولانه دینورکه پالان آنکله دوه‌نك قارننه بند اولنور یعنی اصل قولاندن بشقه برایپ دخی دوه‌نك پالاننه بغلنوب قبج ایاقلری طرفندن طولاشدررلر تاکه دوه‌نك سینه بندی پالانی ایلرویه چکمیه وحقب مصدر اولور ذکر اولنان قولان دوه‌نك ذکرنی باصوب قاشانمسی کوجلنمك معناسنه یقال حقب البعیر حقبا من الباب الرابع اذا تعسر علیه البول من وقوع الحقب علی ثیله و یغمور وسائر نسنه محتبس اولمق معناسـنه استعمال اولنور یقال حقب المطر وغیره ای احتبس ومعدن فلزاتدن خالی اولمق معناسـنه استعمال اولنور یقال حقب المعدن اذا لم یوجد فیه شیٔ وحقب حقاب دیدکلری نسـوان قوشـاغنه دینور کاسیذ کر (الاحقاب) همزه‌نك کسریله بودخی یغمور

و وظيفه و عطيه مقولەسى كسيلوب محتبس اولمق معناسنەدر يقال احقب المطر و غيره اذا احتبس (الحقاب) كتاب وزننده عرب نسواننه مخصوص بر نوع قوشاقدركه بللرينه قوشانوب حلياتلرنى اكابند وتعليق ايدرلر جمعى حقب كلور كتب وزننده وحقاب طرنغك دبنده پيدا اولان بياضه دينور وشول ايپه واپلكه دينوركه نظر دفعى ايچون مغصوملرك بلنه بند ايدرلر وحقاب عمان ولايتنده برطاغ آديدر (الاحقب) اقرب وزننده شول يبان اشكنه دينوركه قارنى بياض اوله ياخود حقب ديدكلرى ذكر اولنان يرى بياض اوله واحقب نصيبين جنلرندن كه كلوب رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن قرأن كريم استماع ايلديلر برجنى اسميدر مترجم ديركه اول جنيلر بش نفر اولدقلرى مرويدر اسملرى بودر خس خاى معجمەنك فتحى وسينك تشديديله مس خس وزننده شاصه باصه احقب در (الحقيبة) كتيبه وزننده اكريم ديدكلرى نسنه دركه قونداق طرزنده ايچينى طولدروب دوه حطبنك اكسه طرفنه وضع ايدرلر ومطلقا پالان وهاود اكسه سنه بند اولنان نسنه يه دينور هكبه وخرج وسائر نسنه اولسون (الاحتقاب) افتعال وزننده هاود وپالان اكسەسنه حقيبه باغلايوب كوتورمك معناسنەدر يقال احتقب الشئ اذا شده فى مؤخر رحل اوقتب احتمله وبرنسنه يى هكبه كبى يوكلنوب كوتورمك معناسنەدر ومنه يقال احتقب الاثم اذا احتمله و ادخار ايلمك معناسنه مستعملدر يقال احتقبه اى ادخره (المحقب) محسن وزننده اكسه سنه آدم وسائر نسنه آلان راكبه دينور مردف معناسنه (المحقب) مكرم وزننده تلكى يه دينور ثعلب معناسنه باديه ده كوج اكسه سنه دوشديكيچون اطلاق اولندى (الاستحقاب) ادخار ايلمك معناسنەدر يقال استحقبه اى ادخره (الحقبة) حانك كسريله زماندن غير محدود وموقت مدته دينور ويبل وسنه معناسنەدر جمعى حقب كلور عنب وزننده وحقوب كلور حبوب وزننده (الحقبة) حانك ضميله اسن يلك ساكن اولمسنه دينور (الحقب) حانك ضميله (والحقب) ضمتينله سكسان يله دينور ياخود سكسان ييلدن اكثره دينور ومطلق دهر وزمان معناسنەدر ويبل وسنه معناسنه در على قول ييللره دينور سنون معناسنه جمعى احقاب كلور واحقب كلور افلس وزننده يقال مضى عليه حقب وحقب اى ثمانون سنة او اكثر وكذا الدهر والسنة اوالسنون ويقال مضت عليه احقاب واحقب (الحقباء) صحراء وزننده سراقة بن مرداسك فرسى اسميدر وشول ايرى سياه قيايه دينوركه تپەسى هوايه طوغرى مناره كبى سيوريلوب چقمش اولوب وايكى بوكورلرنده دائما سراب لمعان ايليه يعنى ايكى طرفلرى يالچين اولمغله كيرودن سراب كبى لمعان ايدر اوله على قول وسطنده آق وبراق طوپراق اولمغله كيرودن اول طوپراق وسائر يرلرى لمعان ايليه (الحققبة)

دحرجه وزننده حیقطان اوته سنه دینور وحیقطان حانك فتحی وقافك ضمیله تراج قوشنك ارککنه دینور (الحلب) حانك فتحی ولامك سکونیله وفتحیله جائزدر (والحلاب) کتاب وزننده سود صاغمق معناسنه‌در یقال حلب الراعی حلبا وحلابا من الباب الاول اذا استخرج مافی الضرع من اللبن وبرکمسیه سودیله انتفاع ایلك ایچون صاغمال طوار تعیین ایلك معناسنه‌در یقال حلبه الشاة اوالناقة اذا جعلهماله یحلبهما و دیز چوکوب اوطورمق معناسنه استعمال اولنور که حالبك هیئتیدر یقال حلب الرجل اذا جلس علی رکبتیه وحاب و حلوب قعود وزننده ناس اطرافدن کلوب برکمك معناسنه‌در صاغیلان سود کبی یقال حلب القوم حلبا وحلوبا اذا اجتمعوا من کل وجه (الحلب) طلب وزننده سود صاغمق معناسنه‌در نته‌که ذکر اولندی وصاغلمش سوده دینور بمعنی مفعولدر تقول شربت حلبا ای لبنا محلوبا وحلب وظائف دیوانیه‌دن وظیفهٔ معینه وعلوفهٔ مقرره اولمیوب جبایت میری وسالیانه مقوله‌سی وسیله‌سیله برکمسیه حواله واعطا اولنان ویرکی‌یه اطلاق اولنورکه اصطلاحمزده صاغلق تعبیر اولنور ومنه قولهم هذافیٔ المسلمین وحلب اسیافهم وحلب بلادشامیه‌دن برشهر معروف اسمیدر شارح دیرکه عمالقه‌دن مهربن خیض بن عملیق نام کمسه‌نك حلب وبردعه وحمص نام اوچ اوغلی وارایدی هربری برشهر بنا واسملریله مسما ایلدیلر وحلب ینه شهر مزبور اعمالندن ایکی موضع آدیدر وشامده برناحیه وبرقریه وقاهرهٔ مصرده برمحله اسمیدر وحلب مصدراولور صاج سیاه اولمق معناسنه یقال حلب الشعر محلبا من البـاب الرابع اذا اسود (الحلاب) کتاب وزننده مصدر در نته‌که ذکر اولندی وسود صاغه‌جق قابه دینورکه کولك وصوصاق تعبیر اولنور محدثیندن علی بن احمد الحلابی اکامنسوبدر (الاحتلاب) افتعال وزننده سود صاغمق معناسنه‌در (المحلب) منبر وزننده بودخی سود صاغه‌جق کولکه دینور (الحلیب) امیر وزننده صاغلمش سوده دینور علی قول تازه صاغلمش سوده دینورکه هنوز طعمی متغیر اولمامش اوله‌وخرما شرابنه اطلاق اولنور وتازه قانه اطلاق اولنور یقال دم حلیب ای طری (الاحلابة) همزه‌نك کسریله برکمسه مرعاده سود صاغوب اهل عیالینه کوندرمك معناسنه‌درکه مصدر بناء مره‌در کاسیذکر واحلابه اولوجهله کوندریلان سودك دخی اسمیدر علی قول سود طلومه وضع اولندقدنصکره آرتوب قلان بقیه‌یه دینور (الاحلاب) همزه‌نك کسریله بودخی مرعاده سود صاغوب اهل وعیالنه کوندرمك معناسنه‌در احلابه کبی یقال احلب لاهله احلابا واحلابة وهوان یحلب لاهله وهو فی المرعی ثم یبعث به الیهم وسودیله انتفاع ایلك ایچون برکمسه صاغمال طوار تعیین ایلك معناسنه‌در یقال احلبه الناقة والشاة ای جعلهماله لیحلبه وسود صاغان کمسه

یاردم ایتمك معناسنه‌در یقال احلبه ای اعانه علی الحلب وبرکسه‌نك ناقه‌لری دیشی کوشك طوغورمق معناسنه‌در نته‌که جمله اجلاب ارکك کوشك طوغرمق معناسنه‌در یقال احلب الرجل اذا ولدت ابله اناثا کما یقال اجلب اذا ولدت ابله ذکورا و منه قولهم احلبت ام احلبت یعنی دوه‌لرك بوسنه دیشمی یوخسه ارککمی طوغوردی وقولهم ماله لاحلب ولاجلب بعضلر عندنده بددعادر ناقه‌سنك دیشی وارکك دوللری اولمیوب عقیم وبی خیر اولسون دیمکدر و بعضلر عندنده کلام مزبور بیوجه وبی معنادر شارح دیرکه قول اوله کوره اولکی لاء کلمه‌سی ماء نافیه‌یی تأکید اولور قول ثانی‌یه کوره نافیهٔ مستقله اولمغله ترکیب مزبور مهمل اولور وماء لفظنی تعجبه حمل ایله عجبدرکه فلانك نه حلبی ونه جلبی واردر دیو حکایه اولمق دخی ممکندر بووجهله کلام مزبور اهداردن محفوظ اولور (الحلوبة والحلوب) حالك فتحیله صاغمال ناقه‌یه دینور یقال ناقة حلوبة وحلوب ای محلوبة وحلوب حالب معناسنه اولور یقال رجل حلوب ای حالب وحلوبه‌که صاغمال حیوانه‌دینور کرك ناقه وکرك غنم اولسون واحدینه مخصوص دکلدر واحد وجمعنه اطلاق اولنور وجمعی حلائب کلور وحلب کلور حانك ضمیله ومصباحك بیاننه کوره اسم قلندیغی صورتده آخرینه هاء الحاقیله هذه حلوبة فلان دیرلر رکوب ورکوبه کبی انتهی وحلوب بدندن ترچقاران حرارته دینور یقال هاجرة حلوب ای تحلب العرق (الحلبانة) سکرانه وزننده (والحلباة) رکباة وزننده (والحلبوت) ملکوت وزننده سودی چوق صاغمال ناقه‌یه دینور یقال ناقة حلبانة وحلباة وحلبوت ای ذات لبن مترجم دیرکه مزهرده مرسومدرکه مقصور اولان فعلی وزنی صفتده هاء ایله وارد اولمشدر حلباة ورکباة کبی وحلبانه کلمه‌سنده ورکبانه کلمه‌سنده الف ونون مبالغه ایچون زیاده قلنمشدر یقال ناقة حلبانة رکبانة یعنی کرکی کبی صاغمال وکرکی کبی بنمکه یرار ناقه‌در (التحلابة) تانك کسریله (والتحلبة) تانك ولامك ضمیله (والتحلبة) تانك ولامك فتحیله (والتحلبة) تانك ولامك کسریله (والتحلبة) تانك ضمی ولامك کسریله (والتحلبة) تانك ضمی ولامك فتحیله قوچ یوکورمزدن اولجه ممه‌سنده براز سود ظهور ایدن قیونه دینور (الحلبتان) کلبتان وزننده صباح واخشامه اطلاق اولنورکه عادتا طوارلر اول وقتلرده صاغیلمور (الحلاب) شداد وزننده رطوبتلو ویغمورلو کونه اطلاق اولنورکه مراد فورتنه دیدیکمز اوله‌جقدر یقال یوم حلاب اذا کان فیه ندی وحلاب بنو تغلبه مخصوص برفرسك اسمیدر واحمد بن محمد الحلابی فقهادندر (التحلب) تفعل وزننده تروصو مقوله‌سی صزمق معناسنه‌در یقال تحلب العرق اذا سال ویقال تحلب بدنه عرقا ای سال عرقه ویقال تحلب عینه وفوه ای سالا (الانحلاب) تحلب معناسنه‌در

(الحلبة) حانك فتحى ولامك سكونيله براوغوردن يارشه كيدن قوشو آتلرينه
دينور ويارش ايچون هر طرفدن مجتمع اولان آتلره دينور جمعى حلائب كلور
دردست اولان نسخه‌لرده وخيل تجتمع للسباق من كل اوب للنصرة عبارتيله مرسوم
اولمغله عباره مضطربدر شارحك بيانه كوره اصل عباره‌دن كما يقال للقوم اذا جاؤا
من كل اوب للنصرة قداجلبوا بالجيم كلامى ساقط اولمشدر واقعا امهات سائره‌ده
عنوان مرقوم اوزره مثبتدر لكن حلب ناس بركمك واحلاب حالبه اعانت معناسنه
اولوب بعده اساسك بيانه كوره مطلق اعانتده مستعمل اولمغله حلبه بونلردن
مأخوذ اسم يعنى صاغم معناسندن يغن معناسنه منتقل اولوب بعده يارش ايچون
كذلك نصرت واعانت ايچون صاغيلان سود كبى قوشوب كلان ومجتمع اولان
آتلرده وسواريلرده مستعمل اولمق اصلا بعيد دكلدر كما قال فى النهاية احلب
القوم واستحلبوا اى اجتمعوا للنصرة والاعانة بوصورتده للسباق قولى معناى اول
تمه‌سى اولوب قلم ناسخ تأخير ايلمش اولور واولكى خيل ات وثانى سوارى‌يه
مصروف اولور يأخود من كل اوب عباره‌سندن واو ساقط اولمشدر اصل حق
عباره وخيل تجتمع للسباق ومن كل اوب اولمغله حلبه يارش ايچون كذلك برقوم
وقبيله‌يه ياردم ايچون هر طرفدن قوشوب كلان سواريلره دينور ديمك اولور
ومصباحده خيل تجمع للسباق من كل اوب ولاتخرج من وجه واحد يقال جاء
الفرس فى آخر الحلبة اى فى آخر الخيل وهى بمعنى حليبة ولهذا جمعت على
حلائب عبارتيله مرسومدر واساسده حلبه قوشى ميدانه‌ده دينور ديو مرسوم
اولمغله حال ومحل علاقه‌سيله مجاز اولور وحلبه تهامه‌ده برده اسميدر وبغدادده
برمحله آديدر محدثيندن عبد المنعم بن محمد الحلبى اورايه منسوبدر (الحلبة) جرعه
وزننده تركيده بوى وتخمنه بوى تخمى اطلاق اولنان غله اسميدر امراض صدريه‌يه
وسعال وبلغمدن متكون ربو وبواسير علتلرنه وارقه وجكر ومثانه اوجاعنه نافع
وتقويت جماعده عجيب الاثردر وحلبه يمنده برقلعه آديدر وخالص سياه رنكه دخى
حلبه دينور وفريقه‌يه دينوركه نسوان عربك لوخسه‌لرينه مخصوص برطعامدركه
خرمايى سود ايله طبخ ايدرلر وحلبه شجر عرفج اسميدر وعرفج عوسج وزننده
سدلوكن انواعندن فارسيده بكمون ديرلر سماق اغاجنه شبيه ودالرى بش عدددن
زياده اولمز بوسببدن تركيده بش برمق اطلاق ايدرلر وحلبه شجر قتاد اسميدركه
تركيده كون ديدكلرى چاليلقدر (الحلبة) ضمتينله بودخى فريقه‌يه دينوركه آنفا
ذكر اولنان لوخسه طعاميدر (الحلائب) كتائب وزننده حلبه‌نك جمعيدركه ذكر
اولندى وجاعات معناسنه‌در وعوجه زاده‌لره اطلاق اولنور اولاد الم معناسنه
ظاهرا مفردى مسموع دكلدر (الحوالب) حانك فتحيله قويونك وآيازمه‌نك وپيكارك

صو قینایوب چیقان منبعلرینه دینورکه کوز تعبیر اولنور مفردی حالبه‌در شارح دیرکه باشده اولان کوزك دخی یش منبعنه ومطلقا هرشیئك ماده‌سنه حالبه اطلاق اولنور (الحلب) سکر وزننده برنوع نباتدر ایام حاره‌ده بادیه‌ده بتوب آهو وقیون قسمی اوتلار ویپراغیله دری دباغت اولور یقال سقاء حلبی ومحلوب اذا کان قددبغ بالحلب (الحلب) ضمتینله لونی سیاه اولان حیوانه دینور یاغز آت کبی وفهیم وفطن اولان آدملره دینور حلیب مفردیدر (حلبب) شربب وزننده برنبات میوه‌سیدر (حلبان) فتحاتله یمنده برقریه‌در وبنو قشیر یوردنده برصو آدیدر (حلبی) زکبی وزننده (وحلبوتی) رکبوتی وزننده (وحلبانه) رکبانه وزننده نته‌که ذکر اولندی وبونلر وزنلریله برابرجه ذکراولنور نتکه پرار سودلو صاغمال ناقه دیمکدر یقال ناقة حلبی زکبی وحلبوتی رکبوتی وحلبانة رکبانة ای تحلب وترکب یعنی بنلکه جسبان صاغمال ناقه‌در (المحلبیة) مرعشیه وزننده مدینهٔ موصل قربنده بربلده‌در (الحلبوب) عصفور وزننده مطلقا سیاه اولان نسنه‌یه دینور (الحلباب) جلباب وزننده برنباتدر عند البعض بولاعیه‌درکه صاری سود لکن دیدکلریدر (المحلب) محسن وزننده معین وناصر معناسنه‌درکه احلابدن اسم فاعلدر فی‌الاصل حلب لبن ایدنه اعانت معناسنه اولوب بعده تقیید واطلاق علاقه‌سیله مطلق اعانتده استعمال اولنمشدر ومحلب برموضع آدیدر (المحلب) مقعد وزننده باله دینور عسل کبی (المحلبه) مشربه وزننده برموضع آدیدر (الحلبلات) حانك ولامك کسریله لبلاب اسمیدرکه صرمشق‌اوتیدر (المحالبة) مفاعله وزننده برکمسه ایله برابرجه سود صاغمق معناسنه‌در یقال حالبه اذا حلب معه (الاستحلاب) ممه‌یی چکوب صغیه رق سود صاغمق معناسنه‌در یقال استحلب اللبن ای استدره (المحالب) میمك فتحیله یمنده بربلده‌در (الحلیبة) جهینه وزننده بغدادده دار الخلافه داخلنده برموضعدر (الحلبان) جلنار وزننده برنبات آدیدر بواغاج سودلکنی دیدکلریدر (حلنب) تاء فوقیه ایله حترب وزننده براسمدرکه انکله بخیل وناکس صفتلنور یقال هو حلنب ای بخیل (التحنیب) نونله تفعیل وزننده آت قسمنك اوك اللرینك بالدرلرنده وصرتنده‌اولان نوعا بوکریلك ومقوسلك اولمق معناسنه‌در نته‌که جمله تجنیب قبح ایاقلرینك سکیرلری صفت مزبوره‌ده اولمقدن عبارتدر علی قول تحنیب حایله آتك ایکی ایاغنك ارالغی آیشیق اولمیه‌رق آچق ومیدانلو اولمغه دینورکه صتانی اچق تعبیر اولنور آت قسمنك اوصاف حمیده‌سندن وعند البعض تحنیب ایکی انجك کمکلرنده اولان نوعا اکریلکه دینور مؤلفك مثالدن سکوتی بودخی تجنیب کبی مصدر واسم‌اولدیغنه مبنیدر وتحنیب باش اشاغی سرنکون ایلمك معناسنه‌در یقال حنبه الکبر تحنیبا ای نکسه وکبر وقنطره وغرفه مقوله‌سی

بنالری

بنالری محکم واوستی مقوس اولەرق یاپمق معناسنەدر چاتی بنا کبی یقال حنب فلان
ازجا ای بناه محکما خناه (الحنب) فتحتینله تحنیب ایله معنای اولده مرادفدر یقال
بهذا الفرس تحنیب وحنب وهو محنب وهـو احدیداب فی وظیفی الفرس وصلبها
او بعد مابین الرجلین بلا فحج او اعو جاج فی الساقین (المحنب) معظم وزنـنـده
ذکر اولنان تحنیب صفتی اولان آته دینـور ومحنب پیرلکدن قدی کمان کبی دوتا
اولمش آدمه دینور (محنب) محدث وزنـنـده مدینەده بر قویی یاخود بر ارضك
اسمیدر (التحنب) تفعل وزننده یای کبی اکیلوب ایکی قات اولمق معناسنەدر یقال
تحنب الشیخ اذا تقوس وبر کمسەیی اسر کیوب مهربانلق ایلمك معناسنه مستعملدر
یقال تحنب علیه اذا تحنن وبو معنا مجازدر (الحنبوب) ظنبوب وزنـنـده پك
سیاه اولان نسنەیه دینور یقال اسود حنبوب ای حلکوك (الحنجب) جمیله قنفذ
وزننده مطلقا قوری ویابس شیئه دینور (الحنطب) طای مهمله ایله جعفر وزننده
حجاز دیارینه مخصوص اولان چکییه دینور وحنطب اسامیدندر المطلب بن حنطب
وحنطب بن الحارث اصحابدندر (الحنطبه) دحرجه وزننده بهادرلق شجاعت
معناسـنەدر وحنطبه حشرات ارضدن بر جنس جانور آدیدر حیاة الحیوانده
حنطب ارکك چکرکه ایله مفسر وعندالخلیل خنفساء ایله معرفدر (الحنزاب)
زای معجمه ایله قرطاس وزننده بنیەسی قوی قوند مقتدر الخلقه حماره دینور وبویی
قصه وجودی قوی ومتین یاخود کودەسی قالین ویصی انداملو آدمه دینور وبغرتلق
قوشنك سوروسنه دینور وخروسه دینور وییان هاویجنه دینـور (الحنزوب)
عصفور وزننده بودخی بغرتلق قوشنك سوروسنه دینور وبومادەلرك موضع ذکری
بومحلدرکه نونی اصلیه درلکن مؤلف حزب ذیلنده دخی ذکرایلمشدر (الحوب والحوبة)
حالرك فتحی وواولرك سکونیله پدر ومادردن هر برینه دینور ابوان معناسنه شارح
دیر که زمخشرینك بیانه کوره بو ماده کناه معناسنه موضوع اولوب بعده سائر
معانیده برر مناسبتله استعمال اولندی از جمله عدم مراعاتی اثم و کناه اولان حق
وحرمتده استعمال اولنوب بعـده حق وحرمتی لازم اولان ابوینده وسائر اقربادە
وقرابتده استعمال اولندی وحوب وحوبه قز قرنداشه دینور اخت معناسنه وبر
کمسەنك کندی قیزینه دینور بنت معناسنه وحوب کناه واثم معناسـنەدر حانك
ضمیله ده جائزدر یقال فیه حوب ای اثم وحوب مصدر اولور کنهکار اولمق معناسنه
وبونده دخی حانك ضمیله جائزدر یقال حاب الرجل یحوب حوبا بکذا ای اثم وحزن
واندوه ووحشت معنالرینەدر بو معنالرده حانك ضمیله ده لغتدر وفن وضرب وصنف
معناسـنەدر وجهد ومشقت وفقر ومسکنت معنالرینەدر ونوع وکونه ودرلو
معناسـنەدر وآغری ودرد ووجع معناسـنەدر ودیار ربیعەده بر موضع آدیدر

واركك دوه‌یه دینور جل کبی بعده کثرت استعمالله دوه‌یی زجر ایده‌جك یعنی اقامه واناخه وسیر وتوقیفده توبیخ و آزار ایلیه‌جك ادادن اولمغله اصواتدن اولور وبونده بانك حرکات ثلاثیله جائزدر وحاب دخی دیرلر بانك کسریله (الحوبة) حانك فتحیله حوب ایله معنای اولده مرادفدر که ذکر اولندی وحوبه والده طرفندن اولان قرابته دینور حانك ضمیله‌ده لغتدر تقول لی فیهم حوبة وحوبة ای قرابة من الام و والده‌نك اولادی جهتنه اولان رقت قلبی حالتنه دینور وهم وتاسه وحاجت وضروری معنالرینه‌در وحالت معناسنه‌در یقال فلان بحوبة سوء ای بحالة سوء وحوبه ضعیف وزبون وناتوان کمسیه دینور حانك ضمیله‌ده لغتدر ووالده‌یه دینور شارح دیر که بو تکراردر وزوجه‌یه یاخود اوطه‌لق اتخاذ اولنان سریه‌یه دینور وطواره دینور دابه معناسنه ووسط داره دینور واثم و کناه معناسنه‌در وحوب کبی مصدر اولور کنهکار اولمق معناسنه کامیذکر (الحیبة) حانك کسریله بو دخی والده طرفندن اولان خصملغه دینور تقول لی فیهم جوبه وحوبة وحیبة ای قرابة من الام وحاجت وحالت معنالرینه‌در (الحابة والحاب) طابه وطاب وزنلرنده اثم ووبال معناسنه‌در (الحبابة) کتابه وزننـده بو دخی کنهکار اولمق ووباله کیرمك معناسنه‌در یقال حاب الرجل یحوب بکذا حوبا وحوبة وحبابة ای اثم (الحوب) حانك ضمیله کناه وحزن ووحشـت معنالرینه‌در که ذکر اولندی وهلاك ودمار معناسـنه‌در وبلاء ومحنت ومرض وعلت معنالرینه‌در ونفس وذات معناسـنه‌در (التحوب) تفعل وزننده دردناك اولوب صزلمق توجع معناسـنه‌در یقال تحوب منه اذا توجع وکناهدن پرهیز واجتناب ایلك معناسـنه‌در نته که تأثم دخی بو معنایه‌در که بنامی سلب ایچوندر یقال تحوب الرجل وتأثم اذا اجتنب الحوب والاثم (المتحوب والمحوب) اسم فاعل بنیه‌لریله مالی کیدوب ینه اول ماله ظفریاب اولان کمسـیه دینور (الحوباء) صحراء وزننده نفس وذاته دینور جمعی حوباوات کلور شارح دیرکه حوب کناه ارتکاب ایدن نفس اولوب بعده اطلاق اوزره استعمال اولنمشدر یقال حرس الله حوباءك ای نفسك (حوبان)سحبان وزننده یمنده برموضعدر (الاحواب) همزه‌نك کسریله کناهه وارمق یعنی بر فعل وسیله‌سیله انجامنده کناه ووباله کیرمك معناسنه‌در یقال احوب الرجل اذا صار الی الحوب (التحویب) تفعیل وزننده ارکك دوه‌یه حوب حوب دیو زجر وسوق ایلك معناسنه‌در یقال حوب الرجل تحویبا اذا زجر بالجمل فقال له حوب حوب (الحوءب) کوکب وزننده که همزه ایله درحأب ماده‌سـنده ذکر اولندی مؤلف بونکله جوهری‌یه تعریض ایلمشدر

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ (الخب) خانك فتحی وبانك تشدیدیله اویناق ودوباره‌جی

محیل وخبیث ومکار کمسیه دینور خداع جربز معناسنه خانك کسریله ده جائزدر یقال رجل خب ای خداع جربز شارحك بیانه کوره خانك کسریله مصدردر مبالغة وصف اولور واوزون اوزادی یره یاپشق قوملغه دینور وایکی درشت وغلیظ ارض ارالغنده واقع دوز وبومشق یره دینور که آنده منار نابت اولور وخب مصدر اولور خبب وخبیب کبی کما سیذکر (الخب) خانك ضمیله اغاجك صویولمش قبوغنه دینور وبك چقور ودرین یره دینور (الخب) خانك کسریله بر موضع آدیدر وخب دریا تلاعب ایدوب جوش وخروشه کلمك هیجان البحر معناسنه کما سیذکر خدعه معناسندن مأخوذدر وحیله وفند وخداع وخبث وغش معنالرینه‌در تقول خببت یافلان خبا من الباب الرابع ونبات بویلنوب اوزامق معناسنه‌در یقال خب النبات خبا من الباب الاول اذا طال وارتفع وبخل وضنت ایلمك معناسنه‌در یقال خب الرجل اذا منع ما عنده وبادیه‌ده بدوی ناکسلکندن ناشی آینده ورونده‌یه مرئی ومعلوم اولمامق ایچون اشاغی وچقور یره قونمق معناسنه‌در یقال خب الرجل اذا انزل المنهبط من الارض لیجهل موضعه بخلاو دریا اوینایوب جوش وخروشه کلمك معناسنه‌در یقال خب البحر اذا اضطرب مؤلف بونی تکرار ایلشدر مکر اولکی اسمیه محمول اوله نته که نهایه‌ده رکب البحر فاخذه خب شدید عبارتیله مرسومدر اشبو خب وخباب آتی فورتنه دیدیکمز اوله‌جقدر وبرکمسه خداع وقلاش ودوباره‌جی اولمق معناسنه‌در یقال خب الرجل اذا صار خداعا (الخباب) کتاب وزننده بو دخی دریا جوشه کلوب فورتنه اولمق معناسنه‌در یقال خب البحر خبا وخبابا اذا هاج واضطرب (التخبیب) تفعیل وزننده برکمسه‌یی آلدادوب مکرو آلله خباثت وافساد ایلمك معناسنه‌در یقال خببه تخبیبا اذا خدعه وغشه وافسده (الخبب) فتحتینله آت قسمنه مخصوص بر کونه یلمك علی قول آت صاغلرنی بردن وصوللرنی بردن آلوب نقل ایلمك وجهیله‌در که نقللمق تعبیر اولنور یاخود یورغه‌لمق معناسنه‌در وسرعت معناسنه‌در (الخبیب) خانك فتحیله خبب معناسندر یقال خب الفرس خبا وخببا وخبیبا وبعضلر عندنده خبب رمل کبیدر که لنك یوریمکدر قوردیلسی تعبیر اولنور منزل بارکیرلرینك لنکلری کبی وخبیب امیر وزننده یرده اولان اوزون خندکه ویاریغه دینور (الاختباب) افتعال وزننده آت وجه مذکور اوزره یلك یانقللمق معناسنه‌در (الاخباب) همزه‌نك کسریله آتی یلدرمك یانقللتمق معناسنه‌در یقال اخب الفرس اذا حمله علی الخبب (الخبة) خانك حرکات ثلاثیله قوملرده اولان یول یول اوزون طریقه‌یه دینور علی قول سحابده اولان طریقه‌یه دینور یاخود عصابه وقاش بصدی کبی اوزون خرقه‌یه دینور (الخبیبة) حبیبه وزننده خبه معناسنه‌در

وخبیبه شرحه‌لنمش ات دلیمنه دینور یوك وصوف معناسنه دکلدر نته که جوهری
غلط ایدوب صوف معناسنه‌در دیدی صوف معناسنه اولان جنیبه‌در جیم ونونله
شارح دیر که لسان العرب صاحبی دخی صوف معناسیله رسم ایلمشدر وخبیبه دره‌نك
اورته‌سنه دینور (الاخباب) همزه‌نك فتحیله (والخبب) عنب وزننده (والخبائب)
خانك فتحیله پاره پاره اولمش اسکی لباسه دینور یقال ثوب اخباب وخبب
وخبائب ای متقطع وبونلر ثوب اخلاق قبیلندندر اجزاسی اعتباریله (الخبة)
قبه وزننده صو ییغله‌جق یره دینور وبر موضع آدیدر ودره‌نك بطننه دینور
نته که خبیبه دخی دینور (الخواب) خصملقلر قرابات معناسنه‌در خاب مفردیدر
بعض نسخه‌ده خابه مرسومدر (الخبخبة) زلزله وزننده غدر وحیف ایلمك معناسنه‌در
یقال خبخب الرجل فلانا اذا غدره وقارین کوشیوب سلپو کلمك معناسنه‌در یقال
خبخب الرجل اذا استرخی بطنه ووقت ظهرك تف وتاب حرارتی سرینلتمك یعنی
اولوقته یوله کتمیوب یاخود نماز کبی بر فعله شروع ایلیوب بر مقدار تأخیر ایله
سرینلدیکی وقته توقیف ایلمك معناسنه‌در امهات سائره‌دن مستفاد اولدیغی اوزره
بوده خصائصدندر مطلقا صوغتمق ابراد معناسنه دکلدر یقال خبخب من الظهیرة
اذا ابرد نته که اثرده [ابردوا بالظهر فان شدة الحر من فیح جهنم] وارد اولمشدر
شارح دیر که اشبو خبخب کلمه‌سی اصلده خبب ایدی اوچ بایله فعلل وزننده تفعیل
بابندن امتیاز ایچون وسطده اولان بایی خایه ابدال ایلدیلر وحروف سائره‌دن خایی
اختیار ایتدکلری کلمه‌ده خاء حرفی اولدیغنه مبنیدر (الخخاب) خانك فتحیله مضطرب
اولان شیئك رخاوتی حالتنه دینور (التخبخب) تزلزل وزننده مضطرب اولان نسنه
صالتی وسلپوك اولمق معناسنه‌در وبدن سموز ایکن آریقلیوب دریلری کوشك
وصالتی اولمق معناسنه‌در یقال تخبخب بدنه اذا هزل بعد السمن حتی یسترخی جلده
وتف وتاب حرارت ساکن اولمق معناسنه‌در یقال تخبخب الحر اذا سکن فورته
(المخبخبة) میمك ضمی وخالرك فتحیله چوق دوه‌لره دینور علی قول سموز وبغایت
لطیف وخوش اندام دوه‌لره دینور که هر کورن حسن ولطافتنه تعجب وتحسین
ایده‌لر مترجم دیر که اصول سائره‌دن استنباط اولندیغی اوزره قول ثانی مبخبخه‌دن
مقلوب اولمغه مبنیدر که بخبخه‌دن اسم مفعولدر وبخبخه برکوزل نسنه‌یه تحسین ایدوب
به به وبوه بوه دیمك معناسنه اولمغله مبخبخه حقلرنده به به دیو تحسین اولنان دوه‌لر
دیمك اولور انتهی (اخباب الفحث) همزه‌نك فتحیله حوایا اسمیدر که یاغلو بغرسقلره
وبغرسغك وقرق بایر دیدکلری نسنه‌نك که اشکنبه‌نك باشنده اولور یاغلرینه دینور
(خب) خانك کسریله (وخبیب) زبیر وزننده بر موضع آدلریدر وخبیب اسامیدندر
خبیب بن یساف وخبیب بن اسود وابن الحارث وابن مالك وابو عبدالله خبیب الجهنی

اصحابدندر وخبيب بن سليمان بن سمره وخبيب بن عبدالله بن الزبير وابن ثابت الجواد
الفصيح وابن الزبير بن عبدالله وخبيب بن عبدالرحمن كه امام مالكك شيخيدر ومعاذ
ابن خبيب وابوخبيب العباس البرنى محدثلردر (الخبيبان) مصغرا تثنيه بنيه‌سيله ابو
خبيب عبدالله بن الزبير ايله اوغلى على قول برادرى مصعب‌در (الخباب) شداد
وزننده مكهٔ مكرمه‌ده بر حداد اسميدر اعلا قلجلرى آلوب دق وتغيير ايله بر مصنع
قلج ايدوب خلقه كويا كنديسى اعمال ايلمش صورتنده عرض وابراز ايدر ايدى بناء
عليه خروس اوغلى ايشى ديدكلرى كبى السنه‌ده ضرب مثل اولمشيدى حتى حضرت
عثمان وزبير عليهما الرضوان بر كون اثناى محاوره‌ده زبير مطايبه جهتيله مقاذفه
مراد ايلدكده حضرت عثمان ابا البعريا اباعبدالله ديو فتح باب مزاح ايلمكله زبير
دخى بل يضرب خباب وريش المقعد ديو مقابله ايلديلر بل يضرب خباب السيف
وبريش المقعد النبل تقديرنده‌در ومقعد مكرم وزننده كذلك بركمسه ايدى كه اوق
يلكى دوزر ايدى اولدخى خباب كبى بر يادكار اولغله يلكى مثل اولوب
السنه‌ده طيران ايدر ايدى كويا كه سنك ايشك انلرك ايشلرى كبيدر ديه‌كى
تلميح ايلشدر وخباب بن ابراهيم وعبد الرحمن بن خباب اصحابدندر وعبدالله
وصالح وهلال ويونس الرافضى ومحمد اولاد خبابين‌در وابوخباب الوليد بن بكير
وصالح بن عطا بن خباب محدثلردر (الخجبة) جمله دبدبه وزننده برنوع شجر
آديدر ابو القاسم السهيلى روض نام كتابنده بويلجه ثبت ايلشدر وشجر مزبور
مدينهٔ منوره‌يه مخصوصدر حتى منبتنه بقيع الخجبه ديرلر بقيع الغرقد كبى على قول
بوجيمله جبجبه‌در (ختربه) تاى فوقيه ايله قنفذ وزننده برموضعدر (الخترية)
دحرجه وزننده برنسنه‌يى دليم دليم وتكه تكه كسمك وقيمه قيمق معناسنه‌در يقال
خترية اى قطعه وعضاه (الخنثعبة) خانك حركات ثلاثى و نونك سكونى
وثاى مثلثه‌نك فتحيله (والخنثعبة) خانك وثانك ضميله سودى پك چوق اولان
ناقه‌يه دينور (الخدب) خانك فتحى ودالك سكونيله قلج ايله چالمق على قول كميكه
وارمقسزين اتى كسمك معناسنه‌در يقال خدبه بالسيف خدبا من الباب الاول اذا
ضربه اوقطع اللحم دون العظم على رأى بوقلجله باشه اورمغه مخصوصدر واصرمق
عض معناسنه‌در يقال خدبه اذا عضه ويلان سويلمك معناسنه‌در يقال خدب
الرجل اذا كذب وخدب چوق سود صاغمق معناسنه‌در حلب كثير معناسنه بعض
نسخه‌ده لامك فتحيله مضبوط اولمغله اسم اولمق دخى محتملدر يقال خدب الرجل
اذا حلب كثيرا (الخدباء) حمراء وزننده اخدب لفظندن مؤنثدر شول ضربه‌يه
صفت اولوركه اوريلان كمسه‌نك ايچريسنه ايشليه يقال ضربة خدباء اذا هجمت
على الجوف وشول حربه‌يه صفت اولوركه يارەسى بالق اغزى كبى واسع اوله

فرحه وزننده خدبه دخی بومعنایه‌در یقال حربة خدباء وخدبة ای واسعة الجرح وخدباء واسع علی قول یومشق وملایم زرهه دینور یقال درع خدباء ای واسعة اولینة (الخدب) فتحتینله خوریادلق و شاشقنلق هوج معناسنه در واوزونلق طول معناسنه‌در (الخدب) کتف وزننده (والمتخدب) متجنب وزننده (والاخدب) اغرب وزننده خورياد وشاشقن وسبکمغز آدمه دینور وبك اوزون کسیه دینورکه اکثری وصف مزبور ایله متصف اولورلر واخدب بر خصوصی برکسیه قطعا طانشمیوب دائما کندی باشنه وکندی رأیله عامل اولان خود سر وخود رأی کشی‌یه دینورکه بیوك شاشقنلق بودر یقال رجل اخدب اذا کان یرکب رأسه (الخدب) خانك کسریله هجف وزننده پیر واختیار آدمه دینور و عظیم الهیکل آدمه دینور ومطلقا ایری ودیزمان دوه قوشنه وسائر حیوانه دینور وقوی البنیه وشدید الصلب یعنی بلی متین آغر یوکه طیانقان ارکك دوه‌یه دینور (الخیدب) صیقل وزننده آچق یوله دینور شاهراه معناسنه یقال اخذ الخیدب ای الطریق الواضح وبنی سعد قوملغنده بر موضع آدیدر (الخیذبة) رأی سابق و امر اول معناسنه‌در طریق واضح معناسندن مأخوذدر یقال اقبل علی خیدبته ای علی امره و رأیه الاول (الخدب) کتف وزننده زیاده‌سیله کسیجی قاطع معناسنه‌در یقال سیف خدب ای قاطع (التخدب) تفعل وزننده سیر وسط معناسنه درکه نه بك ونه یاپجه یوریمکدر یقال هو یتخدب ای یسیر وسطا (وادی خدبات) خانك فتحی و دالك کسریله امثالدندر هلاك یاخود ره راستدن چقوب صاپمق معناسنه‌در یقال وقعوا فی وادی خدبات ای الهلاك او الخروج عن القصد مترجم دیرکه بو ماده جذب ماده‌سی ذیلنده دخی ذکر اولندی وامثال میدانیده بورسمه مرسومدرکه اشبو ★ وقعوا فی وادی خدبات ★ مثلی برقاچ کونه روایت اولنمشدر بعضلر جیم ودال مهمله ایله روایت ایلمشدرکه جدبه‌دن جعدر آب وکیاهدن معرا یره دوشدیلر دیمکدرکه هلاکی مستلزمدر وبعضلر جیم وذال معجمه ایله روایت ایلدیلرکه جذب ماده‌سنده بیان اولندیغی اوزره فطم صبی معناسنه‌در احیانا مؤدی هلاك اولور وبعضلر خای معجمه ودال مهمله مفتوحه ایله روایت ایلدیلرکه خدبه لفظندن جع اولورکه یلان صوقمق معناسنه اولان خدبدن مأخوذدر یقال خدبته الحیة اذا نهشته ومستقصاده بوکونه مرسومدرکه خدبات شدائد منکرهٔ عظیمه معناسنه‌درکه خدب کلمه‌سندن مأخوذدر ضرب بالسیف معناسنه وبوجیم وذال معجمه ایله‌ده مرویدرکه جذبه‌نك جمیدر ایراقلق بعد معناسنه‌در یاخود ایکی طرفه چکشدرمك معناسنه‌در قالدیکه مؤلفك کسرد الله روایتی ارض اعتباریله‌در وهلاك ایله تفسیری ضرب بالسیف معناسندن مأخوذدر وخروج عن القصد ایله تفسیری

کذب

كذب معناسندن ماخوذدر (خدرب) جعفر وزننده بررجل اسميدر (الخذعبة) ذال معجمه ايله دحرجه وزننده كسمك معناسنه در يقال خذعبه اى قطعه (الخذعوبة) خانك ضميله قباقدن ياخود خياردن ياخود ايچ ياغندن برپارهيه دينور (خذعرب) سفرجل وزننده بررجل اسميدر (الخذلب) زبرج وزننده ياشلو اولوب اعضالرى كوشك وسست اولان ناقه‌يه دينور (الخذلبه) دحرجه وزننده برنوع يوريمكه دينوركه آنده ضعف وفتور اولور يعنى ضعف وفتور ايله يوريمكه دينور يقال يمشى الخذلبة وهى مشية فيها ضعف (الخراب) خانك فتحيله ويران معناسنه‌دركه عمران مقابليدر جمعى اخربه كلور اجوبه وزننده وخرب كلور عنب وزننده وصيغهٔ اخيره ابو سليمان الخطابى روايتيدر يقال بلد خراب ضد العمران بضم العين شارح ديركه بونك مصدرى و اسم فاعلى وزن واحد اوزره‌در وخراب محدثيندن زكريا بن يحيى الواسطى لقبيدركه لقبى كبى بناى روايتى خرابدر وخراب مصدر اولور يقيلوب ويران اولمق معناسنه‌در يقال خرب البيت خرابا من الباب الرابع ضد عمر (الاخراب) همزه‌نك كسريله (والتخريب) تفعيل وزننده خراب ايلك معناسنه‌در يقال اخرب الجدار وخربه اى جعله خرابا (الخربة) فرحه وزننده خراب اولان يره دينور تأنيثى موصوف اعتباريله‌در يقال دارخربة جمعى خربات كلور رانك كسريله وخرب كلور كتف وزننده وخرائب كلور كتائب وزننده (الخربة) خانك كسريله بودخى مخربه معناسنه‌دركه خراب اولان يره دينور وبو ليث روايتيدر جمعى خرب كلور عنب وزننده وخربه مصر ديارنده برنيجه قريه آديدر بش قريه شرقيه‌ده واقعدر وينه مصرده منو فيه ترابنده برقريه آديدر وخربه بناء نوع اولور تقول انجبنى خربته وهى هيئة الخارب (الخربة) تمره وزننده قلبوره دينور غربال معناسنه وعيب ونقيصه معناسنه‌در وعورت يرينه دينوركه سترى واجبه‌دندر وذل وفضيحت معناسنه در جمعى خربات كلور فتحاتله (الخربة) فتحاتله غسان قبيله‌سنه مخصوص برارض اسميدر وبنو عجل يوردنده برموضعدر ويمامه شهرنده برپازار آديدر (الخربة) جرعه وزننده مطلقا مدور اولان دليكه دينور يقال فى اديمه خربة اى ثقبة مستديرة ونسوان قولقلرنده كوپه كچرجك وسعتلو دليكه دينور يقال فى اذنها خربة اى ثقبة واسعة وخربة الابره ايكنه يورديسنه دينور وخربة الاست مقعد دليكيدر وخربه آزق چانطه‌سنك ودغارجغك قولپنه ياخود قولغنه دينور جمعى خرب كلود صرد وزننده وخروب كلور شذوذ اوزره واخراب كلور وخربه چوبانلرك آزق چانطه‌لرينه دينور ودين و مذهبه متعلق فساده دينور يقال هو صاحب خربة اى فساد فى امرالدين (الاخرب) اقرب وزننده نسوانك قولقلرنده كوپه كچرجك وسعتلو دليكه دينور

شارح دیرکه بوافکل کلمه‌سی کبی اسمدر بوندن فعل بنا اونمز واخرب قولنی یاریق کشی‌یه دینور بو معناده مصدری خرب‌در فتحتینله یقال خرب الرجل خربا من الباب الرابع اذا صار اخرب (الخرب) خانك فتحی و رانك سکونیله بودخی ایکنه یوردوسنه و مقعد دلیکنه دینور و خرب مصدر اولور برکسه‌نك قولنی دلیکنه اورمق معناسنه یقال خربه خربا من الباب الثانی اذاضرب خربته وبرنسنه‌یی دلمك یاخود یارمق معناسنه‌در یقال خرب الشیٔ اذا ثقبه اوشقه واوغری اولمق معناسنه‌در یقال خرب فلان اذا صار لصا وخراب ایلك معناسنه‌در یقال خرب الدار یعنی خربها وخرب برنسنه‌یی خرسزلق معناسنه‌در کما سیذکر (الخرب) خانك ضمیله (والخرابة) خانك فتحی و ضمی و رانك تشدیدیله بونلرده ایکنه یوردوسنه ومقعد دلیکنه دینور وخرب خانك ضمی وفتحیله امر دینه متعلق ریبه و فساده دینور (الخرابة) کتابه وزننده (والخرابة) خانك فتحیله (والخرب) ضرب وزننده (والخروب) قعود وزننده خرسزلق ایدوب نسنه اوغورلمق معناسنه‌در یقال خرب بابل فلان خرابة وخرابة وخربا و خروبا اذا سرقها (الخرب) فتحتینله طوی قوشنك ارککنه دینور وآنك بوکورنده اورپروب قباران تویلره وقیلاره دینور علی قول دیرسکنك اورته‌سنده بری برینه قارشمش تویلره دینور جمعی اخراب کلور وخراب وخربان کلور خانك کسریله (اخرب) همزه‌نك فتحی ورانك ضمیله بر موضع آدیدر (خروب) کمون وزننده برموضعدر ونعمان بن قریعك فرسی اسمیدر وخروب برشجر آدیدر خرنوب دخی دیرلر خانك ضمیله و قلیلا مفتوح اولور شجر مزبور ایکی نوعدر بری وشامی اولور بری قسمی دیکنلی اولور میوه‌سی تفاحه شبیه لکن بی طعم اولور و شامی قسمنك میوه‌سی خیار شنبه‌یه شبیه لکن آندن عریض اولور وآندن رب وسویق ترتیب ایدرلر بو شجر ترکیده کچی بوینوزی دیدکلریدر لکن مفردات صاحبلرینك بیانه کوره بستانیسی و بیانیسی اولور بستانی ایکی قسمدر برینه خرنوب شامی دیرلرکه ثمری بر قارش مقدار اولور وبر قسمنك ثمری بقله غلافنه شبیه اولور وبیانیسی دخی ایکی قسم اولور برقسمنك ثمری اصغر وبی طعم اولور مؤلفك دیدیکی بودر لکن تفاحه شبیه اولور دیمسی نا ملایمدر شارح دیرکه بوراده تفاح لفظی نفاخ مصحفیدرکه نون مضمومه وفای مشدده ایله‌در لکن نه اولدیغندن سکوت ایلشدر (الخرباء) حمراء وزننده شول قولغه دینورکه یومشغی یاریق اوله اذنك صفتیدرکه مؤنثدر یقال اذن خرباء ای المشقوقة الشحمة و شول کچی‌یه دینورکه قولغی دکرمیجه یاریق یاخود دلیك اوله (خرب) جبل وزننده بر موضعدر (الخربان) کسرتینله عفتان وزننده قورقق بی زهره و جبان کمسه‌یه دینور یقال

رجل

رجل خربان ای جبان (خربة) مصغرا جنینه وزننده بصره ده بر موضعدرکه بصیرة الصغری دیمکله معروفدر (خرب) کتف وزننده بنوسلیم معدنی قربنده تعار نام محله قریب بر طاغدر وهیت نام قصبه ایله شام بیننده بر ارضك اسمیدر وفید ایله مدینه بیننده بر موضعدر وخرب طاغك بر جانبه طوغری سیوریلوب چقان اوجنه دینور و یوفقه و بیاض طاشلق یره دینور لحف معناسنه که حای مهمله ایله کتف وزننده در (اخراب) همزه‌نك فتحیله نجد اولکه سنده بر موضعدر (ذوالخرب) کتف وزننده سرمن رأی نام بلده‌که حالا سامره دیرلر آنك قضاسنده بر قریه‌در (خربی) سکری وزننده برموضعدر (خربة الملك) فرحه وزننده ومیمك ضمیله صعید اعلای مصریده ده قفط نام بلده قربنده برموضعدر آنده زمرد معدنی واردر (خروبه) تنوره وزننده سواحل شامدن عکا قصبه‌سنه مشرف بر قلعه آدیدر (الاستخراب) برآدمك بر مصیبت سببیله احوالی شکسته و تباه وخاکسار اولمق معناسنه‌در یقال استخرب الرجل اذا انکسر من مصیبة و مشتاق اولمق معناسنه‌در یقال استخرب الیه ای اشتاق (مخربه) مرحله وزننده ابن عدی الجذامی اسمیدر (مخربه) محدثه وزننده مدرك بن خوط الصحابی لقبیدر واسماء بنت مخربه برخاتوندر وسلامة بن مخربة بن جندل والمثنی ابن مخربة العبدی ایکی کسه‌در (الخرابة) ثمامه وزننده لیفدن اورلمش ایپه دینور وشول بسیطه کبی یصی طاشه دینورکه دلوب اکا ایپ بچوررلر واول ایپ ایله مواشی ایاقلرنی بند ایدرلر وخرابه ایکنه یوردوسنه وسائر اولمقوله‌نسنه‌لرك دلکلرینه دینور (المخربة) محسنه وزننده بوش اولان آری قوانه دینور یقال خلیة مخربة ای فارغة من العسل (التخاریب) تانك فتحیله تخروب کلمه‌سندن جمعدر که عصفور وزننده‌در قیالرده واغاجلرده اولان آری یوه‌لرینه شبیه یارقلره و دلیکلره دینور و کوبجده اولان دلیکلره دینور مسدس خانه اولور آنده آریلر بال یاپارلر (التخربة) دحرجه وزننده اغاج قوردی اغاجی اویوب دلمك معناسنه‌در یقال تخرب القادح الشجرة (الخرابتان) خانك کسری ورانك تشدیدیله (والخرنابتان) خانك کسریله خنابتان معناسنه‌درکه برونك ایکی طرفنده اولان قنادلریدر (التخربوت) تانك فتحیله تخرب ماده‌سنده ذکر اولندی (الخرخوب) خای معجمه ایله عصفور وزننده شول ناقه‌درکه بغایت سودلو اولوب لکن چابك چکیلوب منقطع اولور اوله (خردب) جعفر و زننده بر رجل اسمیدر (الخرشبة) شین معجمه ایله دحرجه وزننده برایشی سست وکوشك طوتمق معناسنه‌در یقال خرشب الرجل عمله اذالم یحکمه (الخرشب) برقع وزننده وجودی تصلق بی اندام وناتراش وغلیظ الطبع کسیه دینور یقال رجل خرشب ای ضائط جاف وبوبی اوزون کوده‌سی سموز

کشی‌یه دینور وخرشب بررجل اسمیدر (الخرعب) کوکب وزننده (والخرعوب) عصفور وزننده (والخرعوبة) هایله برسنه‌لك تروتازه اغاج دالنه دینور نهال یکساله معناسنه علی قول شول نهاله دینورکه تر وتازه وبلند وموزون ونرم ونازك اوله و شول کنج وتازه محبوبه دینورکه خوش اندام و موزون و نرم تن ونازك بدن اوله یاخود اتنـه طولو سیمتن وپالوده بدن اولوب وکیکلری انجه و لطیف ونازك اوله یقال امرأة خرعب وخرعوب وخرعوبة ای شابة حسنة الخلق رخصة اوالبیضاء اللینة الجسیمة اللحیمة الرقیقة العظم و خرعب قـدی طویل و کوده‌سی لحیم کشی‌یه دینور وخرعوب اوزون وایری ودیزمان دوه‌یه دینور وسودی چوق ناقه‌یه دینور (الخزب) زای معجمه ایله تعب وزننده کوده شیشوب قبارمق علی قول شیشکین طلوم کبی سمورمك معناسـنه‌در یقال خزب الرجل خزبا من الباب الرابع اذا ورم اوسمن حتی کانه وارم ویقال خزب الجلد اذا تهیج کهیئة ورم بلا الم وخزب ناقه‌نك مه‌سی شیشوب دلکلری کوچلك معناسنه‌در علی قول مه‌سی قوریوب سودی چکلمك معناسنه‌در یقال خزبت الناقة اذا ورم ضرعها وضاق احلیلها اویبس و قل لبنها وخزب خزف مرادفیـدرکه صقسی‌یه دینور و یمامه‌ده برطاغك اسمیدر علی قول برارضـك آدیدر یاخود ارض مرقومه خزبه‌در هایله (التخزب) تفعل وزننده خزب ایله معنای اولده مرادفدر یقال تخزب الرجـل بمعنی خزب ودوه‌نك مه‌سی ششمك معناسنه‌در یقال تخزب ضرع الناقة اذا تورم (الخزبة) فرحه وزننده (والخزباء) حمراء وزنـنـده مه‌سی شیشوب قبارمش ناقه‌یه دینور علی قول شول ناقه‌یه دینورکه رحمنده سکیل تعبیر اولنان عارضه‌لر پیدا اولمغله آندن رنجور ودردناك اوله یقال ناقة خزبة وخزباء ای وارمة الضرع اوفی رحمها ثآلیل تتأذی بها (الخوزب) کوکب وزننده ذکر اولنان شیشه دینور (الخیزبان) خانك و زالك فتحیله کوده‌ده اولان شول اته دینـورکه بغایت تر وملایم ونازك اوله ودوه قوشی یاوریسنك ارککنه دینور (الخیزب) صیقل وزننده بودخی تر وملایم ونازك اته دینور برقطعه‌سی خیزبه‌در (الخزبیة) جهینه وزنـنـده النون معدننه دینـور یقال وجدوا خزبیة ای معدن الذهب (خزبی) حبلی وزننده سلفده مـدینه‌ده مسجد قبلتین ایله مرعی بیننده بنو سلمه‌یه مخصوص برمنزل آدیدر بعده رسـول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری تغییر و تفألا صالحـه ایله تسمیه بیوردیلر (الخزربة) دحرجه وزننده کلامك قارشق و بی انتظام ویاوه وهرزه‌ناك اولمسنه دینور (الخزلبة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی چابك چالوب کسمك معناسنه‌در یقال خزلب الشیء خزلبة اذا قطعه قطعا سریعا (الخشب) خانك وشین معجمه‌نك فتحیله قالین قوری اغاج پاره‌سنه دینـورکه کراسته ایدرلر

جمعی خشب کلور مفردی کبی وخشب کلور ضمتینله وخشب کلور خانك ضمی وشینك سکونیله وخشبان کلور بلدان وزننده یقال قطع الخشب وهو ماغلظ من العیدان (الخشب) ضرب وزننده قارشدرمق خلط معناسنه‌در یقال خشب الشیٔ خشبا من الباب الثانی اذا خلطه وبرنسنه‌یی اوکورتمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال خشبه ای انتقاه وقلجك پاسنی آچوب کسکین و مصیقل قلمق و زاغلمق معناسنه‌در یقال خشب السیف اذا صقله وشحذه وحداد بیضه‌دن یکی قلج چکمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال خشب السیف اذا طبعه شارح دیرکه قلجه جلا و صیقل ویرمك هر خدمتك خاتمه‌سی اولمغله معنیین بیننده ضدیت محقق اولور لکن طبع ماده‌سی پك پاسلولق سببیله و سخناك اولمق معناسنه‌ده کلمکله بومعنایه حمل ایله ضدیت ثابت اولور ومؤلفك مرادی بومعنا اولمق اغلبدر وخشب دقت وامعان واعمال رویت ایلیه‌رك کلیشی کوزل اشعار سویلمك معناسنه استعمال اولنورکه خلط کلامه مقاربدر یقال خشب الشعر اذا قاله من غیر تنوق و تعمل له قال فی الاساس کان الفرزدق ینقح الشعر والجریر یخشب وکان خشب الجریر خیرا من تنقیح الفرزدق مترجم دیرکه بومناسبتله ذکره لایقدرکه دعبل نام شاعرك برمتشاعر آشناسی وار ایدی‌که دائما سر قلمدن بالبداهه اشعار انشاد ایدوب وهر بیتی مجموعهٔ غلط اولمقدن خالی دکل ایدی ازانجمله ینه برکون علی العاده اشبو * ان ذا الحب شدید لیس ینجیه الفرار ونجا من کان لایعشق من ذل المخازی * بیتنی انشاد ایدوب دعبله عرض ایلدکده دعبل دیدیکه ای برادر بیتك روی حرفلری بری برینه مخالفدر زیرا برنده راء مهمله وبرنده زای معجمه‌در مرقوم جواب ایتدیکه نقطه وضع ایلمه تا که یکدیکره موافق اوله دعبل بوتدبیری کوش ایلدکده احسنت ای عزیز اهماالله بونك چاره‌سی بولندی لکن بیت اولك آخری مرفوع وثانینك مجرور اولمغله بوکه نه چاره ایده‌لم دیدکده دعبله دیدیکه به‌نه احمق آدم سن‌که بن سکا اعجام ایله دیورم سن اعراب وضع ایلك قیدنده اولورسن پس دعبل ناچار خموش اولمشدر انتهی وخشب اغاجدن یکی یای یونوب دوزمك معناسنه‌در یقال خشب القوس اذا عملها عمل الاول (الاختشاب) افتعال وزننده بودخی من غیر رویة کلدیکی اوزره شعر سویلمك معناسنه‌در که تهذیب وتنقیحدن معرا اولور یقال اختشب الشعر اذا قاله من غیر تنوق وتعمل‌له (الخشیب) امیر وزننده بیضه‌دن یکی چکلمش قلجه دینور یاخود پاسلنمش قلجه دینور نته‌که ذکر اولندی سیف طبیع معناسنه و خشیب جلا ویرلمش قلجه دینور و ردیٔ وکمتر نسنه‌یه دینور واوکورتلنمش منتق نسنه‌یه دینور واغاجدن یکی یونلمش یایه واوقه دینورکه هنوز خوشجه پرداخت اولنمیه عباره‌ده والاقداح کلمه‌سی قدحك جمعیدرکه قافك کسریله‌در

وخشيب شول كسيه دينور كه اوزون وتصلق ونازيبا اولەرق كودەسنك سكيرلرى وكميكلرى اوقلاغو كبى ايرى وظاهر وبنيەسى صلب و شديد اوله و خشيب لفظنك جمعى خشب كلور كتب كبى وخشائب كلور كتائب كبى (الخشب) كتف وزننده (والخشبى) ياى مشدده ايله بونلرده وصف مذكور اوزره اولان كسيه دينور وخشب سرد ودرشت وخشن اولان شيئه دينور وتأنق وتكلفسز اولان ديرلكه دينور بلغور بولماج نه اولورسه اولسون وآريق ومهزول مواشى يه دينور يقال مال خشب اى هزلى (المخشوب) بيضەدن يكى چكلمش ياخود پاسلنمش قلجه وجلا و يرلمش قلجه ومخشوب ايكى كونه طعامه وصف اولور اكر لحمدن ايسه نضج بولمامش چيك ديمكدر واكر لحمدن دكل ايسه قفاردركه قاتقسز ديمكدر يقال طعام مخشوب ان كان لحما فنئ والافقفار (الخشب) خانك كسريله قشب لفظنه اتباع اولوركه دون وفرومايه وبى خير وفائده شخصه دينور يقال رجل قشب خشب اى لاخير فيه (الاخشيشاب) بركسه خشيب اولمق معناسنەدركه ذكر اولندى يقال اخشوشب الرجل اذا كان خشيبا وديرلك و معاش خصوصنده ضيق ومحنته صبر وتحمل ايلمك يعنى ضيق ومجاهده ايله چكنمك على قول عن قصد ترفه و تنعم اوزره اولميوب محنت و خشونت وكلفت ارتكاب ايلمكدن عبارتدر تا كه تن پرور ونازنده اولميوب متجلد و احداث روزكاره متحمل اوله يقال اخشوشب الرجل فى عيشه اذا صبر على الجهد اوتكلف فى ذلك ليكون اجلد (الاخشب) اغرب وزننده درشت وخشن شيئه دينور وخشن وعظيم اولان طاغه دينور (الاخشبان) تثنيه بنيەسيله مكەده ايكى طاغدر برى جبل ابى قبيس وبرى جبل احمردركه جبل قيقعانه مشرفدر كذلك مناده ايكى طاغه دينور (الخشباء) حمراء وزننده قتى و شديد اولان شيئه دينور تأنيثى موصوفى اعتباريلەدر يقال ارض خشباء واكمة خشباء اى شديدة وكريه ويابس وبدلقا و بى طراوت اولان شيئه دينوريقال جبهة خشباء اى كريهة يابسة (الخشبيه) عربيه وزننده جبريەدن جهميه طائفەسنك برشعبەسيدر وجهميه جيمك ضمى وهانك فتحيله جهم بن صفوان نام كسەنك اصحابيدر بنو اميەنك اواخر ملكنده مروه نام مكانده قتل اولندى صفات ازليەيى نفى خصوصنده معتزلەيه موافقت وبعض هذيان دخى زياده ايلدى وقرآن قديمك مخلوقيتنه ذاهب اولمشدر (الخشبان) عثمان وزننده شول خشونتلى طاغلره دينوركه نه عظيم ونه صغيراولەلر ظاهرا مفردى خشيب در وخشبان بررجل آديدر وبرموضع اسميدر (التخشب) تفعل وزننده دوه خشب يعنى قورى قالين اغاج پارەلرى يمك ياخود قورى اوت اوتلامق معناسنەدر يقال تخشبت الابل اذا اكلت الخشب اواليبيس (الاخاشب) اجانب وزننده بنوتميم قبيلەسنه مخصوص صمان نام محلده

برنجه

برنیجه طاغه اطلاق اولنور (الخشاب) سحاب وزننده شول یره دینورکه آزجه یغموردن طپراغی آقوب کیدر اوله (ذوخشب) فتحتینله بمنده برموضعدر (الخشبی) عربی وزننده فسطاطك یعنی اسکی مصرك وراسنده برموضعدر (خشبه) فتحاتله ابن الخفیف درکه تابعی وفارسدر (خشب) جنب وزننده یمامه‌ده برده در ومدینه‌ده برده‌در (خشبات) حرکات وزننده عراقده عبادان نام قریه وراسنده برموضعدر (المخیشبة) بنیهٔ تصغیر ایله بمنده برقریه‌در (المخیشب) هامنر بمنده برموضعدر (خشاب) کتاب وزننده بنو تمیم قبیله‌سندن برنیجه بطن‌در (الخشربه) دحرجه وزننده برایشده احکام واتقان ایلمامك معناسنه‌درکه کوشك طوتمق وکوشك یاپمق تعبیر اولنور یقال خشرب فی العمل اذا لم یحکمه (الخصب) خانك کسری وصادك سکونیله اوجوزلق بوللق کثرت عشب ورفاغت عیش معناسنه‌درکه افاضهٔ سماوی سببیله اکینلر وباغ وباغچه‌لر ریان وچایرلر وچمنلر فراوان اولمقدن عبارتدر جمعی اخصاب کلور یقال بلدبه خصب ای کثرة العشب ورفاغة العیش ومبالغة وصف اولور یقال بلد خصب واخصاب کما یقال بلدسبسب وسباسب ورمح اقصاد اجزاء اعتبارینه مبنیلردر ویقال ارض خصب وارضون خصب وخصبة وخصب مصدراولور اوجوزلق اولمق معناسنه یقال خصب المکان وخصب خصبا من الباب الرابع والثانی اذا صار ذا خصب پس خصب لفظی اسم ومصدر ووصف اولور (المخصب) محسن وزننده (والخصیب) امیر وزننده (والمخصاب) مقدام وزننده بونلرده اوجوزلق وبوللق یره دینور یقال بلد مخصب وخصیب ومخصاب ای ذوخصب (الخصب) خانك فتحی وصادك سکونیله خرمانك اك اول چقان یمشنه دینور طلع معناسنه وخرما اغاجنه دینور نخل معناسنه علی قول میوه‌سی چوق اولان خرما اغاجنه دینور مفردی خصبه در هایله وخصبه اوجوزلق یره دینور یقال ارض وارضون خصبة بویامصدردر مبالغة وصف اولمشدر یاخود خصبه‌دن‌که فرحه وزننده‌در مخفف اولمشدر (الاخصاب) همزه‌نك کسریله اوجوزلق اولمق معناسنه‌در یقال اخصب المکان اذا صارذا خصب واوجوزلغه یتشمك معناسنه‌در یقال اخصب القوم اذا نالوا الخصب واغاجه صویوریبوب عروقنه قدر ایشلك معناسنه‌در یقال اخصبت العضاة اذا جری الماء فیها حتی اتصل بالعروق وعضاة عینك کسریله ایری ودیکنلی میشه اغاجنه دینور (الخصاب) کتاب وزننده چوق میوه طوتان خرما اغاجنه دینور (الخصب) خانك ضمیله جانب معناسنه‌در جمعی اخصاب کلور وخصب طاغلره مخصوص آق یلانه دینور (الخصیب) امیر وزننده اوجوزلق وبوللق یره دینور بوعلاقه ایله خاندان ومکرم ومضیاف وکثیر الخیر آدمه اطلاق اولنور یقال رجل خصیب ای بین الخصب رحب الجناب کثیر

الخبر وخصيب بر رجل آديدر (دير الخصيب) بابل عراقده بر موضعدر (الاخصاب) همزه‌نك فتحيله بين العرب ثياب معروفه‌در (الخضب) خانك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله بويامق تلوين معناسنه‌در يقال خضبه خضبا من الباب الثانى اذا لونه بو صورتده خضب صبغ ايله مرادفدر نهايت وسمه وخنا ايله رنكين ايلمكده مشتهر اولمشدر وخرما اغاجنك ابتدا چقان يمشى يشللنمك معناسنه‌در يقال خضب النخل اذا اخضر طلعه وخضب اول كونه يشللنمك حالتنه دينوركه اسم اولور جمعى خضوب كلور وخضب برك نباتى ظهور ايلك معناسنه استعمال اولنوركه روى زمين يم يشيل رنكين اولور يقال خضبت الارض اذا طلع نباتها وخضب شول نباته دينوركه صولوب صارارمشيكن اوزرينه يغمور ياغمغله يشروب تازه‌لنمش اوله على قول اغاجك شول يشللنمسنه دينوركه هنوز ييراق آچغه بشلمدقده ظاهر اوله (التخضيب) تفعيل وزننده پك بويامق معناسنه‌در يقال خضبه تخضيبا اذا لونه (الخضيب) امير وزننده (والمخضوب والمخضب) معظم وزننده بويانمش نسنه‌يه دينور يقال كف خضيب وامرأة خضيب وبنان مخضوب وخضيب ومخضب يعنى قنه ياقنوب صاچى رنكين اولمش خاتونه وقنه‌لنمش رنكين ال ويرمق اوجلرى (الكف الخضيب) بر كوكب آديدر مترجم ديركه اهل فن عندنده معتادر مخصوص سيرنى تقويم ايدرلر كمال حمرتندن آنكله كنايه اولنمشدر خواصندندركه بركمسه آنى بيلوب بر آدمه كوسترسه ايكيسى من بعد الفت ايلك محالدر وحاق وسط سمايه كلديكى درجه‌ده دعا مقبولدر (الخضاب) كتاب وزننده نسنه بويايجق بويايه دينور يقال خضب شعره بالخضاب وهو مايختضب به (الاختضاب) افتعال وزننده بويانمق معناسنه‌در يقال اختضب بالحناء ونحوه (الخضبة) خانك ضميله همزه وزننده شول خاتونه دينوركه چوق اختضاب ايدر يعنى اللرينه واياقلرينه دائما قنه ياقنوب وقاشلرينه وسمه چكنور اوله يقال امرأة خضبة اى الكثيرة الاختضاب (الخاضب) شول اركك دوه قوشنه دينوركه ديشى‌يه پك قيرنمش اولمغله بالدرلرى قيقزل اوله على قول بهار موسمنده اوت اوتلامغله قورى انجكلرى قزارمش ياخود يشللنمش ياخود صرارمش اوله وبو حالت ديشيسنه عارض اولمز على رأى خاضب مرسومك مأخذى اولان خضب شول قزللغه دينوركه اركك دوه قوشنك ديزلرى مفصللرينه عارض اولور خرمانك قوروغى ظهور ايلديكى وقتده اولور وقوروق كمالنى بولديغى هنكامده اول قزللق زائل اولور شارح ديركه بوكيفيت آنده غريزه‌در (الخضوب) قعود وزننده اغاج يشرمك معناسنه‌در يقال خضب الشجر وخضب خضوبا من الباب الثانى والرابع وخضب على المجهول اذا اخضر (الاخضيضاب) اغاج يم يشل يشرمك معناسنه‌در يقال اخضوضب الشجر اخضيضابا (الاخضاب)

همزه‌نك

همزه‌نك كسريله يرك نباتی ظهور ايلمكله روی زمين يشل كجا دوشنمش كبی يم يشل
اولمق معناسنه‌در يقال اخضبت الارض اذا ظهر نباتها (الخضوب) صبور وزننده
شول نباته دينوركه پژمرده اولمشيكن اوزرينه يغمور ياغمغله تازه‌لنمش اوله (المخضب)
منبر وزننده شول تغاره ولكنه دينوركه ايچنده نسنه بويارلر ونسنه يايقارلر يقال
غسل ثوبه فی المخضب ای المركن (خضاب) غراب وزننده يمنده برموضع آديدر
(الخضربة) دحرجه وزننده صوبری اوته چالقنمق معناسنه‌در يقال خضرب الماء
اذا اضطرب (الخضارب) علابط وزننده بری اوته چالقنوب مضطرب اولان
صويه دينور وبوحالت كوللرده ودره‌لرده اولان صوده واقع اولور (المخضرب)
مخضرم وزننده فصيح وبليغ وناطقه پرداز آدمه دينور يقال رجل مخضرب ای
فصيح وبليغ (الخضعبة) عين مهمله ايله دحرجه وزننده ضعيف وزبون اولمق
معناسنه‌در يقال فيه خضعبة ای ضعف وخضعبه سموز خاتونه دينور يقال امرأة
خضعبة ای سمينة وضعيفه ونحيفه خاتونه دينور بوصورتده اضداددن اولور لكن
مؤلف تعرض ايلامشدر (التخضعب) تدحرج وزننده بركسه‌نك ايشی شوريده
ومختلط ومختل اولمق معناسنه‌در يقال تخضعب امرهم ای اختلط (التخضلب)
تدحرج وزننده برايش سست وضعيف اولمق علی قول قارشق شوريده اولمق
معناسنه‌در يقال تخضلب امره اذا ضعف اواختلط (الخطب) خانك فتحی وطانك
سكونيله مطلقا ايشه دينور شان وامر وكار معناسنه‌در كرك صغير وكرك عظيم
اولسون جمعی خطوب كلور خانك ضميله لكن راغبك بياننه كوره خطب شول
امر عظيمه دينوركه آنك حقنده تخاطب ناس كثير اوله بوصورتده اخص اولور
وخطب مصدر اولور تزوج ايچون خاتونه دوكورلك ايلمك معناسنه (الخطبه)
خانك كسريله (والخطيبی) دليلی وزننده خطب معناسنه‌دركه مصدر در يقال
خطب المرأة خطبا وخطبة وخطيبی من الباب الاول اذا دعاها الی التزوج
(الاختطاب) افتعال وزننده خطب معناسنه‌در يقال اختطب المرأة بمعنی خطبها
وبركمسه‌يی كنديسنه خاتون تزويج اولنمغه دعوت ايلمك معناسنه‌در يقال اختطبوه
اذا دعوه الی تزويج صاحبتهم (الخطب) خانك كسريله تزوج ايچون طلب اولنان
يعنی دوكورلكه واريلان قادينه دينور وخاتونه طالب يعنی دوكور اولان
اركشی يه‌ده دينور بومعناده خانك ضميله‌ده جائزدر جمعی اخطاب كلور يقال هذه
خطبه وهذا خطبه وخطب جاهليتده عقد وتزوج اداتندن ايدی بركمسه برخاتون
تزوج ايده‌جك اولدقده كنديسی ياخود طرفندن كيدن كمسه اول خاتونه ياخود
طرفندن اولان كمسيه خطب ديرايدی خانك كسری وضميله ومخطوب نكح ديرايدی
نونك كسری وضميله بوتعبير ايله همان بينلرنده نكاح منعقد اولور ايدی (الخطبة)

خانك كسريله (والخطيبى) خانك وطاى مشدده‌نك كسريله كه فى الاصل مصدردر (والخطيبة) كذلك خانك وطاى مشدده‌نك كسريله بونلرده تزوج ايچون طلب اولنان خاتونه دينور يقال هى خطبه وخطبته وخطيباه وخطيبته (الخطب) سكيت وزننده خاتون آله‌جق كشى‌يه دينور جمعى خطبون كلور مصباحده خانك كسريله خطبه اسم اولمق اوزره مرسومدركه دوكورلك ديمك اولور (الخطاب) شداد وزننده خطبه يعنى دوكورلك بابنده متصرف وكار كذار واول خصوصده پك خبير وعارف واكامشتغل اولان كمسيه دينور يقال رجل خطاب اى متصرف فى الخطبة (الخطبة) خانك ضميله كلام معروفدركه خطيب افندى منبرده قرأت ايدر بعضلرديديكه خطبه منثور ومسجع اولان كلامه اطلاق اولنسور كتاب ديباجه‌لرى كبى ومقامه وموعظه كبى مصباحك بيانده كوره اصل خطاب متكلم ايله سامع بيننده واقع اولان كلامدر خطبه وخطبه كه خانك ضمى وكسريله در آندن مأخوذ در موعظه‌ده ضمه‌دركه فعله بمعنى مفعولدر نسخه بمعنى منسوخ اولديغى كبى جمعى خطب كلور صرد وزننده وخطبه‌كه خانك كسريله در اسمدر دوكورلك خصوصنده ماهر اولانه خطاب دينور انتهى وخطبه خانك ضميله مصدر اولور خطيب منبرده خطبه اوقومق معناسنه (الخطابة) فتحيله خطبه معناسنه‌در يقال خطب الخاطب على المنبر خطابة وخطبة (الخطيب) امير وزننده خوش ادا وخوب ندا ايله كوزل خطبه قرأت ايدن افندى‌يه دينور ريحان زاده مرحوم كبى يقال رجل خطيب اى حسن الخطبة ومحدثيندن ابوالقاسم عبدالله بن محمد الخطيبى‌كه ابن جوزى شيخيدر وينه محدثيندن ابوحنيفه محمد بن عبد الله محمد الخطيبى حسن الخطبه اولمريله اكا نسبت اولنديلر وخطبه خانك ضميله شول بوزمتق وبولانق رنكدركه صارمتق قرمزى‌يه مائل اوله تازه بغداى لونى كبى وبعض يبان اشكى لونى كبى على قول شول بوزلغه دينوركه اكا يشللك غالب اوله‌كه كبريتى ديدكلريدر يقال به خطبة اى لون كدر مشرب حمرة فى صفرة اوغبرة ترهقها خضرة (الخطب) فتحتينله ذكر اولنان رنكده اولمق معناسنه‌در يقال خطب الشئ خطبا من الباب الرابع اذا كان به خطبة (الاخطب) احمر وزننده ذكر اولنان خطبه رنكنده اولان شيئه دينور واخطب آرى قوشنه دينور شقراق كبى على قول صرد اسميدركه كوچكن ديدكلرى قوشدر وچقر طغانه دخى اخطب ديرلر وشول حماره‌دينوركه لونه حضرت غالب اوله ياخود صرتنده قويريغنه قدر سياه خطى اوله واخطب يشيل يشيل مخطط اولان ابوجهل قربوزينه دينور (الخطباء) حمراء وزننده (والخطبانة) خانك ضميله مؤنثيدر يقال اتان اوحنظلة خطباء وخطبانه جمعى خطبان كلور خانك ضميله وخطبان كلور خانك كسريله

شذوذ

شذوذ اوزره وخطباء شول قنه یاقمش خاتون النه دینورکه بویه‌سی زائل اولوب وهنوز اثری باقی اوله یقال ید خطباء ای نصل سواد خضابها (الاخطاب) همزه‌نك کسریله ابو جهل قرپوزینك یشل یشل خطلری ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال اخطب الحنظل اذا صار اخطب (الخطبان) عثمان وزننده قوش قونمز اوتنه شبیه برنوع نبات آدیدر ومغیلان اغاجنك یشل یپراغنه دینور عربلرك اورق خطبانی قوللری مبالغه‌یه مبنی در اورق احمق وزننده یپراغی چوق دیمکدر (اخطبان) همزه‌نك فتحیله مزهرك بیاننه کوره افعلان وزننده اسم مفرددر برقوش آدیدر (الخطابی) طانك تشدیدیله خطابه منسوب دیمکدر ابوسلیمان الخطابی الامام معروفدر یعنی ائمه‌دندر تصانیف کثیره صاحبی غخولدندر (الخطابیه) بغداد قضاسنده برقریه‌در وروافضدن برطائفه‌در رئیسلری ابن الخطاب الاسدی‌درعقائدده کندویه مخالفت ایدن کسه‌لراوزره شهادت زور ایلمك ضمننده جماعتنه امرایدرایدی وجعفر صادق حضرتلرینك حاشا الوهیتنه ذاهب ایدی (خیطوب) قیصوم وزننده برموضع آدیدر (فصل الخطاب) قاضی بینه ایله یاخود یمین ایله حکم ایلمکدن عبارتدر که خطاب فاصل‌در علی قول حکم و قضاده فقاهتدن عبارتدر علی رأی کلامی امابعد کلمه‌سیله نطق وتکلم ایلمکدن یعنی حمدله وتصلیه ایله ابتدا ایلدکدنصکره مقصوده اما بعد کلمه‌سیله شروع ایلمکدن عبارتدر تقول سمعت منه فصل الخطاب وهو الحکم بالبینة اوالیمین اوالفقه فی القضاء اوالنطق باما بعد شارح دیرکه فی الاصل خطاب مفاعله‌دن مصدردر مخاطبه کبی بر آدمه سوز سویلمك معناسنه یقال خاطبه اذا کالمه وبعضا خطاب کلام معناسنه مستعمل اولور بوراده کلام معناسنه‌در وفصل فاصل معناسنه‌در و ترکیب مزبور صفتك موصوفه اضافتی بابندن اولمغله الخطاب الفاصل دیمکدر وعند البعض فصل الخطاب اختصار مخل و اشباع ممل شائبه‌سندن عاری خطاب معتدلدن عبارتدر کما جاء فی وصف کلامه علیه الصلوة والسلام [فصل لانزرولاهذر] ای لاقلیل ولا کثیر (اخطب) اقرب وزننده نجد اولکه‌سنده برطاغك اسمیدر و بررجل آدیدر (الخطربة) دحرجه وزننده حظربه لفظنده لغتدرکه معاش طار اولمق معناسنه‌در (الخطرب) قطرب وزننده (والخطارب) علابط وزننده دائما بیهوده وبی اصل کلمات ایدن هرزه‌جانه کسیه دینور یقال رجل خطرب وخطارب ای متقول یعنی یقول مالم یکن(الخطربه) دحرجه وزننده (والتخطرب) تدحرج وزننده مادهٔ مذکوره‌دن مصدرلردر اصلی یوق بیمعنی کلمات ایدر اولمق معناسنه یقال خطرب الرجل وتخطرب (الخطلبة) دحرجه وزننده مجلسده سوز چوغالوب شوریده و مختلط اولمق معناسنه‌در قاریلر حامی کبی تقول ماهذه الخطلبة ای کثرة الکلام واختلاطه

(الخنعابة) خانك كسرى و نونك سكونيله نامرد ودنى و ناكس و كم مايه كمسيه دينوركه آدم مولوزى تعبير اولنور يقال هو خنعابة اى ردىٔ دنىٔ (الخلب) خانك كسرى ولامك سكونيله طرنغه دينور ظفر معناسنه وشول كوچك وانجه جك انجكزه دينوركه ايكو كميكلرنى برى برينه و صل ايدوب ياپشدرمشدر على قول جكره دينور كبد معناسنه ياخود جكرك زياده‌سنه دينوركه جكردن بشقه‌جه ويانده اولور جكر كوشه ديدكلريدر ياخود جكرك پرده‌سنه دينور حجاب كبد معناسنه ياخود شول بياض ويوفقه زاره دينوركه جكره ياپشيق اولور و خلب سبزواتدن طورب ديدكلرى سبزه‌يه دينور فجل معناسنه بعض نسخه‌ده حاى مهمله ايله نحل مرسوم اولمغله اركك وآيغر حيوان ديمك اولور مناوى شرحنده بونى ترجيح ايدر و خلب آصمه يپراغنه دينور و شول زنپاره چلبی‌يه دينوركه صحبت و فجور ايچون كندى نسوانى ونسوان كندوسنى سورلر اوله يقال هو خلب نساء اذا كان يحبهن للحديث و الفجور ويحبنه جمعى اخلاب كلور وخلباء كلور كرماء وزننده ويقال هم اخلاب نساء وخلباء نساء (الخلب) ضرب وزننده طرنقله يارملق على قول طرملامق ياخود طرنقله كسمك معناسنه‌در يقال خلبه بظفره خلبا من الباب الثانى والاول اذا جرحه اوخدشه اوقطعه و برنسنه‌يى يارمق معناسنه‌در يقال خلبه اذا شقه وير تجى جانور وير تجى قوش طعمه وشكارنى پنجه‌سيله وچيناغيله قاپوب آلمق معناسنه‌در يقال خلب الفريسة اذا اخذها بمخلبه و دلربا محبوب ومحبوبه‌لر حسن وجمال‌وشيوه ودلال ايله بر بيچاره‌يى آشفته حال ايدوب كوكلنى قاپوب و عقلنى اوغورلمق معناسنه استعمال اولنور يقال خلبت المرأة فلانا عقله اذا سلبه اناها وبو معناى سابقدن مأخوذدر و خلب اصرمق معناسنه‌در يقال خلبه اى عضه وخلب و خلاب كتاب وزننده و خلابه كتابه وزننده آلدامق وفريفته ايلمك معناسنه‌در يقال خلب فلانا خلبا وخلابا وخلابة من الباب الاول اذا خدعه (الاستخلاب) خلب ايله معناى اولده مرادفدر يقال استخلبه بظفره بمعنى خلبه (الاختلاب والمخالبة) بونلرده الدامق معناسنه‌در يقال اختلبه وخالبه اذا خدعه (الخليبى) خليفى وزننده معناى مزبوردن اسمدر آلدامغه و مكروآله دينور (الخالب والخلاب) كذاب وزننده (والخلبوت) جبروت وزننده (والخلبوب) ايكى باى موحده ايله ناسى دائما آلدايوب دوباره ايدن خداع ومكار كمسيه دينور اولدن ماعدا صيغه‌لر مبالغه ايچوندر (الخالبة والخلبة) فرحه وزننده (والخلوب) كذوب وزننده (والخلابة) كذابه وزننده (والخلبوت) رهبوت وزننده دائما ناسى آلداديجى خداعه و محتاله قارى‌يه دينور (المخلب) منبر وزننده اكين بيجه‌جك اوراغه دينور منجل كى و يرتجى

جانورك پنجه‌سنه ويرتجى قوشك چنكلنه دينوركه قيناق و چيناق تعبير اولنور على قول مخلب صياد اولان قوشك وظفر صياد اولميانك چيناغنه اطلاق اولنور جمعى مخالب در يقال انشب فيه مخالبه وهى اظفار كل سبع من الماشى والطائر اوهى لما يصيد من الطير والظفر لما لايصيد (الخلب) خانك ضميله و ضمتينله خرما اغاجنك اوزبنه دينور لب النخله معناسنه على قول خرما بنيسنه دينور قلب النخله كبى وخرما ليفنه دينور وليفدن اورلمش محكم وانجه سجيمه دينور وچاموره دينور على قول اوزلو ياپشقان چاموره ياخود سياه چاموره دينور (المخلب) محسن وزننده ذكر اولنان چامورلى صويه دينور يقال ماء مخلب اى ذوخلب (الخلب) خانك ضميله قبر وزننده يغمورسز سحابه دينور كويا كه ممطر شكلنده كورينوب صكره افاضه ايلمامكله خلقه خدعه ايدر اولور كذلك يغمورسز شمشكه برق خلب والبرق الخلب اطلاق اولنور بومناسبتله وعد ايدوب خلقى طمع وامنيه‌يه دوشوردكدنصكره وفا وانجاز ايلمين يادكار حقنده كذلك البرق الخلب و اضافتله برق الخلب و برق خلب ديرلر يقال هو البرق الخلب و برق الخلب وبرق خلب اى مطمع مخلف محدثيندن حسن بن قحطبة الخلبى اكا منسوبدر (الخلباء) حمراء وزننده (والخلبن) خانك و بانك فتحيله شاشقين وچولپه و همج عورته دينور خرقاء معناسنه وخلبن كلمه‌سنده نون الحاق ايچوندر و خلبن آريق و مهزوله عورته دينور (الخلب) فتحتينله قارى خلباء اولمق معناسنه‌در يقال خلبت المرأة خلبا من الباب الرابع اذا كانت خلباء (المخلب) معظم وزننده شول جامه ولباسه دينوركه نقش ونكارى كثير اوله يقال ثوب مخلب اى كثير الوشى (الخنب) قنب وزننده (والخناب) خانك كسرى ونونك تشديديله جنان وزننده كه شوادذدر (والخناب) سحاب وزننده شول طويل و احمق كشى يه دينوركه روش و اطوارى نسق واحد اوزره اولميوب دائما مختلج و مضطرب اوله‌مز اوله كاه شويله ايده‌جك وكاه بويله ايده‌جك اولوب حاصلى تميمى مرة وشرفى اخرى تلوينى اوزره برحالده ثابت اوله‌مز اوله يقال رجل خنب و خناب وخناب اى طويل احمق مختلج وخناب جنان وزننده ايرى برونلى كشى يه دينور (الخنابتان) خانك كسرى وضمى ونونك تشديديله كه تثنيه‌در برونك ايكى جانبنده اولان قنادلرينه دينور بعضلر ديديكه خنابه بيوك اولان برون اوجنه دينور ارنبة عظيمه معناسنه ياخود برونك اوست طرفندن اوجنه دينور مترجم ديركه نهايه‌ده اشبو وفى حديث زيد بن ثابت [فى الخنابتين اذا خرمتا قال فى كل واحدة ثلث دية الانف] حديثنده معناى اول ايله بيان اولنمشدر قالديكه معنيين اخيرينه كوره بنه هرطرفنه اطلاق اولنمش اولوركه ايكى طرفى خنابتان اولور انتهى و خنابه

كبر ونخوت معناسنه استعمال اولنور وخنابه لفظی قلیلا مهموز اولوب خنابه عنواننده استعمال اولنور و خنابه اسامیدندر خنابة بن کعب العبشمی که شاعر معمردر تابعیندندر وعبشم عبد الشمس لفظندن منحوتدر (الخنب) خانك کسریله دیزك ایچ طرفنه دینور علی قول اویلقلرك اشاغیلریله بالدرلرك یوقاری اوجلرینك قاوشدقلری یرلره دینور یاخود ایکو کمکلرینك کذلك پرمقلرك ارالقلرنده اولان فرجه‌لره دینور جمعی اخناب کلور (الخنب) فتحتینله سوزی ککزدن سویلر اولمغه دینور خنان معناسنه اول کمسیه ککزك تعبیر اولنور واول برونه عارض اولور برعلتدن نشأت ایدر یقال خنب الرجل خنبا من الباب الرابع اذا کان به خنان واياق سست وضعیف اولمق معناسنه‌در یقال خنبت رجله اذا وهنت وآغسق اولمق معناسنه‌در یقال خنب فلان اذا عرج وهلاك اولمق معناسنه‌در یقال خنب الرجل اذا هلك (الاخناب) همزه‌نك کسریله بودخی هلاك اولمق معناسنه‌در یقال اخنب الرجل اذا هلك و کسمك معناسنه‌در یقال اخنبه اذا قطعه وبر نسنه‌یی سست وضعیف ایلك معناسنه‌در یقال اخنبه ای او هنه و هلاك ایلك معناسنه‌در یقال اخنبه اذا اهلکه (الخنبة) فرحه وزننده نازنده وشیوه‌کار اولان تروتازه محبوبه‌یه دینور یقال جاریة خنبة ای غنجة وخمیة وشول آهویه دینورکه بیوننی صمصق ایچنه چکوب طوتارق یرندن قلدامیوب نازنین محبوبه کبی نکاه ایدوب طوره یقال ظبیة خنبة ای عاقدة عنقها رابضة لاتبرح مکانها (الخنابة) سحابه وزننده اثر قبیح معناسنه‌در وشر وشور معناسنه‌در (ذوخنبات) ضمتینله وفتحتینله لغتدر غدروکذب ایله متصف اولان علی قول کاه صالح وپرهیزکار وکاه فاسد و تبهکار اولان کمسیه دینور پس خنبات و خنبات خنبه وخنبه‌دن جمع اولمغله غدر وکذب یاخود کاه صالح وکاه فاسد اولمق معناسنه اولور وجمعیتی اطوار مستمره اعتبارینه مبنی‌در یقال هو ذوخنبات وخنبات ای ذوغدر وکذب ویصلح مرة ویفسد اخری شارحك بیانه کوره بوراده یصلح ویفسد کلمه‌لری ثلاثیدر افعال بابندن اوله‌رق ضبطلری غلطدر (الخنبة) تمره وزننده فساد معناسنه‌در یقال به خنبة ای فساد (الخنبة) مشربه وزننده سورویه دینور قطیعه معناسنه (خنب) خانك فتحی ونونك سکونیله محدثیندن نیچه ذوات اسملریدر (التخنب) تجنب وزننده کبر ونخوت ایلك معناسنه‌در یقال تخنب فلان اذا تکبر (الخنتب) نون وتای فوقیه ایله برقع وزننده (والخنتب) جندب وزننده خاتون سنت اولمزدن اقدم سنت اوله‌جق لحم زائدینه دینورکه حد اعتدالی متجاوز اوزون اوله وهیز و مخنث کمسیه دینورکه مذکر سماعی تعبیر اولنور یقال هو خنتب وخنتب ای مخنث وقصیر القامه بودور کمسیه دینور (الخنتبة) خانك کسری ونونك سکونی

ونای

وثای مثلثه‌نك فتحیله بك سودلو ناقه‌یه دینور (الخنثعبة) خثعب ماده‌سنده ذکر اولندی (الخندب) قنفذ وزننده بدخوی وبد مشرب کشی‌یه دینور (الخندبان) عنفوان وزننده ششمان ولحیم کمسیه دینور (الخنزوب) خانك ضمیله (والخنزاب) خانك کسریله زناء وفجور خصوصنده جری ومقدام اولان فاسقه دینور (خنزب) خانك وزانك فتحیله بر شیطان آدیدر شارحك بیانه کوره مصلی‌یه مستولی اولان شیطان آدیدر قال فی النهایة فی حدیث الصلوة [ذاك شیطان یقال له خنزب] قال ابو عمرو وهو لقب له ویروی بالکسر والضم (الخنصاب) صاد مهمله ایله خنزاب وزننده شجر مقل اسمیدرکه اکثری بلاد عربده و یمنده نابت اولور ومقل آنك صمغیدرکه ترکیده کورن دیرلر (الخنصبة) خانك و صادك ضمیله بك سموز خاتونه دینور یقال امرأة خنصبة ای سمینة ظاهرا بو خصب ماده‌سندن فنعله‌در فانك وعینك ضمیله (الخنظبة) خانك وظای معجمه‌نك ضمیله بربوجك آدیدر (الخنعب) جعفر وزننده اوزون صاچه دینور (الخنعبة) قنفذه وزننده چکه‌ده اولان ییوه دینور نونه معناسنه علی قول اوست دوداغك آغزه کلان وسطنده آغزه طوغری صارقق انجکزه دینور یاخود اوست دوداقده ایکی طرفلو بیغك ارالغنده برون دیرکنه طوغری چکیلن اوزونجه ییوه دینور (الخوب) خانك فتحی وواوك سکونیله فقیر ومحتاج اولمق معناسنه‌در یقال خاب الرجل یخوب خوبا اذا افتقر (الخوبة) نوبه وزننده آجلق جوع معناسنه در یقال اصابته خوبة ای جوعة وشول یره دینورکه یغمور یاغمش ایکی یرلرك بیننده اولوب واکا یغمور اصابت ایلمامش اوله وچایری واوتلاغی اولمیان قیر یره دینور (الخیبة) خانك فتحی ویای تحتیه‌نك سکونیله نا امید ومحروم وبی بهره قالمق معناسنه‌در یقال خاب الرجل یخیب خیبة اذا حرم وخسارت وزیانه اوغرامق معناسنه‌در یقال خاب الرجل اذا خسر وکافر اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال خاب فلان ای کفر ومطلوبه نائل اولمیوب سعیی هبا اولمق معناسنه‌درکه معنای اولدن اخص‌در یقال خاب الرجل اذالم ینل مطلوبه وفی المثل ★ الهیبة خیبة ★ یعنی موقع طلب امل اولان کمسه‌دن یاخود مطلوب اولان ماده مهول اولمق حسبیله خوف واندیشه ایلك خیبت وحرمانی مورثدر زیرا اقدامه مانعدر نته‌که ★ الحیاء یمنع الرزق ★ دخی بوقبیلدندر وبد دعا موقعنده مثلا خیبة لزید دیرلر رفعله ونصبله رفعی ابتدائیت اوزره‌درکه خیبة عظیمة تقدیرنده‌در ونصبی اضمار فعله مبنی‌درکه اسئل خیبة تقدیرنده‌در ویقولون سعیه فی خیاب بن هیاب ای خسار یعنی فلان کمسه‌نك سعیی هیبتلو اولان امردن متولد خیبتلو ماده‌یه اوغرامشدر و خیاب کذلك شداد وزننده آتشی چقمیان چقماغه اطلاق اولنور (التخییب) تفعیل وزننده محروم وبی بهره قلمق معناسنه‌در

يقال خيبه الله تخييبا اى جعله خائبا (وادى تخيب) تانك و خانك ضمى وياى مشددهنك كسريله وخانك فتحيلهده جائزدر وبومثلدر لغو وباطل معناسنه استعمال اولنور وبوشبه فعل وتعريف سببيله غير منصرفدر يقول وقعوا فى وادى تخيب اى بالباطل نته‌كه تضلل وتهلك دخى بومعنايه مستعملدروبونلرتعبيرات مخصوصه‌دندر فى الاصل فعللردر

﴿ فصل الدال المهملة ﴾ (الدأب) دالك فتحى وهمزه‌نك سكونيله وفتحتيله لغتدر (والدؤوب) قعودوزننده برايشده دوام والتزامله امك‌چكوب چاشمق معناسنه‌در يقال دأب فى عمله دأبا ودؤوبا من الباب الثالث اذا جد وتعب ودأب دالك فتحى وهمزه‌نك سكونيله وفتحتيله جائزدر شان وامر وكار معناسنه‌در يقال هذا دأبه اى شانه وبونلر معناى اولدن مأخوذلردر وعادت معناسنه‌در تقول هذا دأبك اى عادتك وطوارى‌عنف وشدتله سورمك معناسنه‌در يقال دأب دابته اذا ساقهاشديدا و طرد ايلك معناسنه‌در صيدى ارقه سندن اوزون اوزادى قوغوب كوترمك كبى يقال دأبه اذا طرده (الادآب) اتعاب وزننده يوروب زحمت ويرمك معناسنه‌در يقال ادأبه ادآبا اى اتعبه (الدائبان) تثنيه بنيه‌سيله ليل ونهاره اطلاق اولنور جديدان كبى برى برنى اعتقاب خصوصنده جد واقداملرى ملاحظه‌سيله‌در (دوأب) جوهر وزننده بنى العنبر جماعتنه مخصوص برفرس اسميدر بنو دوأب برقبيله‌در (دأب) نهب وزننده اساميدندر عبد الرحمن بن دأب عرب بيننده بر معروف كمسه‌در ومحمد بن دأب محدثيندندر لكن كذابدر وعيسى بن يزيد بن دأب هالكدر شارح ديركه مرقوم شاعر ومورخ ايدى لكن اكثر اشعار واخبارى تصحيف وتصنيع ايله انتحال ايلمكله اعتباردن ساقط اولوب روايتى متوارى‌اولدى و بعضا وضع احاديث ايدردى هلاكى بوجهتلردندر (الدب) دالك فتحى وبانك تشديديله (والدبيب) دالك فتحيله قرار واعتدال اوزره ياب ياب آهسته‌جه ملايمتله يوريمك معناسنه‌دركه بوندن تركيده ايكلمك ايله تعبير اولنور يقال دب الرجل دبا ودبيبا من الباب الثانى اذا مشى على هينته شارح ديركه بوماده پك خفيف و يابجه يوريمكه مخصوصدر اطفالك ايمكليه‌رك يوريملرى كبى واكثرى حيوان وحشراتده مستعملدر وحركت حاسه‌سى ادراك اولنميان نسنه‌لرده مستعملدر شراب وسقمك سرايتى كبى انتهى وعربلر دب الشراب فى الجسم ديرلر ايچديكم مشروب بتون بدنمه سرايت ايلدى ديجك يرده كذلك دب السقم ديرلردر دووجع بتون بدنه يوريدى معناسنه ودب البلى فى الثوب ديرلر اسكيوب بيريمك حالتى‌يابجه يابجه جامه‌نك هريرينه سارى اولدى معناسنه و دبت عقارب فلان ديرلر سرت نمائمه واذاه معناسنه يعنى قوغجيلغى سببيله شورش وفسادى ميانه ناسه سرايت

ایلدی دیجك یرده ویقال اکذب من دب ودرج یعنی فلان کمسـه دیری اولوب
روی زمینده یوریین وفوت اولوب مقبور ومنقرض اولان ناسـدن ازید کاذبدر
اولوده دیریده کندی قدر کاذب یوقدر (الدبة) دالك کسریله بنای نوعـدر
یوندن لسانمزده یوریش ایله تعبیر اولنور یقال هو خفی الدبة (الدبوب) صبور
وزننده (والدیبوب) دیموم وزنـنـده قوغجی ونمام وساعی بالفساد کمسـیه دینور
علی قول دیبوب عورت یزه‌ونکنه دینورکه دائما رجال ونسوان بیننی زنا ایچون
جمع ایلمکله سـعی ایدر یقال هو دبوب ودیبوب ای نمام اوالدیبوب الجامع بین
الرجال والنساء (الدابه) شابه وزننده مطلقا یر اوزره یوریین حیوانه دینورلکن
استعمال مرکوب اولان حیوانده‌که فارسیده ستور وترکیده طوار تعبیر اولنور
غالب اولمشـدر مؤنثدر مذکره دخی اطلاق اولنورکه هاء اسمیته محمـول اولور
شارح دیرکه مصغری دویبه‌در یانك تشدیدی واشمام کسریله ومصباحك بیاننه‌کوره
مصغرنده دوابه دخی مسموعدرکه یاء غیر قیاس اوزره الفه مقلوبدر وبعضلر دابه
مصداقندن طیری استثنا ایلمشدر لکن سماعله مردوددر وهو قوله تعالی [والله
خلق کل دابة من ماء] الایه بعض مفسرین بوراده ماء لفظی جزء مادته عبارتیله
تفسیر ایلمکله تنکیرلری افراد نوعی اولورکه مراد حق سبحانه وتعالی دابه‌جنسندن
هر نوعی اول نوعه مختص آبدن خلق ایلدی دیمك اولور وبو آب عناصر اربعه
جمله‌سـندن اولاندر و بعضلر من ماء مخصوص ایله تفسـیر ایلمکله تنکیرلری افراد
شخصی ایچون اولور پس معنا جنس دوابدن هر فردی کندیسنه مخصوص اولان
آبدن خلق ایلدی دیمك اولورکه مراد نطفه‌در بو صـورتده غالب کل منزلنـه
تنزیل اولنمشدر پس بوکه کوره‌ده دوب جمله‌سندن طیر داخلدر ودابه‌یی مرکوب
اولان حیوانه تخصیص عرفیدر و هاء نقلیه ایچـون اولمغله مذکر ومؤنثه اطلاق
اولنور انتهی (دابة الارض) برنوع حیواندرکه ظهوری اشراط ساعتدندر علی
قول اشراطك اولیدر مکهٔ مکرمه‌ده حجـاج منایه کیدر ایکن جبل صفا منشـق
اولوب ایچندن ظهور وخروج ایدر علی روایة ارض طائفدن یاخود اوچ محلدن
اوچ دفعه خروج ایدر یدنده عصای موسی وخاتم سلیمان علیهما السلام اولمغله
مؤمنه عصا ایله آهسته‌جه ضرب وکافرك یوزینه خاتمله طبع ایدر کافرك یوزنده هذا
کافر عبارتی منتقش اولور مؤلف مکان ثالثدن سکوت ایلمشدر علی روایة حجر وعلی
روایة اقصای یمنده برمکاندر (الادباب) همزه‌نك کسریله آهسـته‌جه یوردمك
معناسنه‌در تقول ادببت الصبی ای حملته علی الدبیب وپادشاه ووالی حکومتکاهی
اولان مملکتی عدل وداد ایله طولدرمق معناسـنه استعمال اولنور تاکه هرکس
امن و امان اوزره اولمغله راحت و سـهولتله دلخواهلری اوزره هرطرفه روان

اولەلر تقول ادبت انبلاد ای ملأتها عدلا فدب اهلها ینه بومعنا دخی یورتدرمکه راجعدر (الدبیّ) دالك ضمی و کسری وبای مشددەنك کسری و یای مشدده ایله احد وفرد معناسـنه مستعملدر فی الاصل ذکر اولنان دبت مادەسـندن مأخوذ اسم منسـوب اولمغله یر اوزره مشی ایدن حیوان دیمکدر یقال ما بالدار دبی ای احد شارحك بیاننه کوره کلام منفی‌یه مخصوصدر ما بالدار دعوی کبی (المدب) فتحتینله ودالك کسریله جائزدر اسم مکاندر سیل صویی آقدیغی یره وقرنجه کزوب کتدیکی یوله اطلاق اولنمشدر اضافتله متعین اولور یقال مدب السـیل ای مجراه و مدب النمل ای مسراه و عند البعض مدب کلمەسی اکر اسم مکان اولور ایسـه مکسور العین اولور واکر مصدر مراد اولور ایسه مفتوح العین اولور و باب ثانیدن اولان بالجمله مفعـل وزننك حالی بورسمەدر شارح دیرکه مؤلف بو بابده جوهری‌یه تابع اولمشدر لکن صـواب اولان بودر که اول صیغەکه مضارعی یفعل وزنی اولەکه عینك کسریله‌در ماضیسی کرك مفتوح العین و کرك مکسـور العین اولسون آندن مفعل وزنی اکر مصدر اراده اولنورسه مفتوح العین واکر اسم زمان واسم مکان قصد اولنورسه مکسور العین اولور مکرکه شاذ اوله انتهی (دُب) صیغهٔ فعل ماضیٔ مجهولدر لکن معنای مصـدری مراد اولنور تقول اعییتنی من شب الی دب بضم الشین والدال وینوّنان ای من الشباب الی ان دب بالعصا یعنی سن بنی کنجلکم وجوانلغم هنکامنده چاق پیر اولوب عصا ایله بویلجه یاب یاب یوریمك زماننه کلنجه عاجز و فرومانده ایدوب اصلا بر آن آسوده ایلدك ومنون اولدقلری صورتده اسم اولورلر (الدبوب) صبور وزننده بمعنی فاعـل وبمعنی مفعول اولور فن الاول یقال طعنهٔ دبوب ای تدب بالدم ومن الثانی یقال جراحهٔ دبوب ای یدب الدم منها سیلانا ودبوب ایچریسی درین مغارەیه اطلاق اولنور و مطلقا سموز انسان و حیوانه اطـلاق اولنورکه سموزلکندن سرعت ایدەمیوب آهستەجه یورر اولور ودبوب هذیل قبیلەسی بلادنده برموضع آدیدر (الادب) فتحتینله وبانك تشدیدیله پك تویلو ارکك دوەیه دینور واشبو [ان النبی علیه الصلوة والسلام قال لنسائه لیت شعری ایتکن صاحبة الجمل الادبب تخرج فتنبحها کلاب الحوءب] نهایەده حوءب کلمەسنه مشاکله ایچون فك ادغام اولنمشدر دبو مرسـومدر (الدبابة) دالك فتحی وبانك تشدیدیله سلفده چنك آلاتندن بر آلتدر صغر کونندن چوال طرزنده دوزوب ایچنه بر نیچه نقابلر کیررلر و یابجه یابجه سورەرك قلعەنك دبنه کلوب حصاری نقب ایدرلر قالین اولمق حسـبیله قلعەدن آیلان اوق وطاش تأثیر ایلمز حالا متروکدر (الدبدب) غبغب وزنـنده آتلو قرنجەسی تعبیر اولنان ایاقلری اوزون قرنجەنك یورویشنه دینور (الدبه)

قبه وزننده حال وروش وطریقه‌یه اطلاق اولنورکه برآدمك سلوك معنویسندن عبارتدر تقول دعنی ودبتی ای حالی وطریقتی ودبه بدر قربنده بر موضع آدیدر (الدب) دالك ضمیله بودخی حال وروش وطریقه معناسنه‌در وآیو تعبیر اولنان جانوره دینور مؤنثی دبه‌در هایله جمعی ادباب کلور و دببه کلور عنبه وزننده وبو دبیب معناسندندر زیرا آیو قسمی یاپجه یاپجه یورویوب و انسان کبی اغاجلره طرمانوب چقار ودب بر رجل اسمیدر ودب قطب شمالی جنبنده بنات نعش کبری یعنی ترکیده یدیکر ویدی یارلر تعبیر اولنان یدی کوکبی مشتمل آیو صورتنه اطلاق اولنورکه دب اکبر دیدکلریدر وبنات نعش صغری صورتنده‌ده اطلاق منقولدر نهایت فصل وتمییز ایچون بیوکنه دب اکبر وکوچکنه دب اصغر تعبیراولنور بنات نعش صغری دخی یدی کوکبدن مرکبدر فرقدان انك کوکبلرندندر وجدی آنلرك نهایتنده واقع اولان کوکبدر و مبارك بن نصرالله الدبی‌که دبه منسوبدر فقهاء حنفیه‌دندر (الدبة) دالك و بای مشدده‌نك فتحیله شول ظرفدر که ایچنه بزر وزیت مقوله‌سی قورلر ترکیده دخی دبه دیرلر یاغ دبه‌سی بال دبه‌سی معروفدر ودبه قوم بیغننه دینور علی قول قرمزی قوملغه یاخود دوز وهموار اولان قوملغه یاخود دوز وهموار یره دینور ودبه دبیبدن بناء مره اولور برکره آهسته‌جه یوریمك معناسنه جمعی دباب کلور کتاب وزننده ودبه یوزده بتن صاری تویه دینور جمعی دب کلور هاسز ودبه خاصة صرچه‌دن اولان بیوك ظرفه دینورکه ایری قاروره‌یه شبیه اولور قطرمیز تعبیر اولنور عربستان بقاللری قوللنورلر واستنبولده شکرجیلر دخی قوللنورلر و دبه قباغه دینور قرع کبی (الدبة) دالك کسریله دبیب معناسنه‌درکه ذکر اولندی ظاهرا بناء نوعدر یاپجه یورویش دیمك اولور (الدباء) دالك ضمی وبانك تشدیدی ومدیله قباغه دینور قرع کبی واحدی دباء‌ه‌در هایله مترجم دیرکه جوهری بونی معتل بابنده ثبت ایلمشدر و زمخشری اساسده دیدیکه دباء کلمه‌سی مهموز عد اولنورسه دباء‌دن مأخوذ اولورکه هدأ معناسنه‌در یقال دبأ بالمکان اذا هدأ ای سکن نته‌که یقطین کلمه‌سی قطن‌دن مأخوذدرکه سکون معناسنه‌در زمین اوزره انسداح وانبساطی هدو وسکونه تشبیه اولنمش اولور و اکر آخری یاء عد اولنوب معتلدر دینورسه دباء ماده‌سندن مأخوذ اولورکه قنادلنمامش چکرکه کروهیدر بودخی سکونی متضمن‌در ومحتملدرکه دبب ماده‌سندن مأخوذ اوله‌که وجه مذکور اوزره اینکلیه‌رك یوریمك معناسنه‌در بس زمین اوزره انبساطی دبیبه تشبیه اولنمش اولور مؤلف بوکه ذاهب اولمشدر واساسده احتمال ثالثی مزآء کلمه‌سیله تمثیل ایلمشدرکه خوش چاشنی اولان خمره دینور اصلی مززآء ایدی بعده ادغام اولنمشدر بوصورتده دباء کلمه‌سنکده اصلی دبباء اولور ومصباحده

دخی معتل بابنده مرسومدر ونهایه‌ده وزنی فعال اولمق اوزره مثبتدر و هر ویدن
همزه‌نك زائد اولدیغی مرویدر انتهی (الدبب) فتحتینله (والدبان) فتحاتله
آدمك یوزنده صاری وخرده توی بتمك زغب معناسنه‌در علی قول بدنده قیللر
کثیر اولمق معناسنه‌در (الادب) فتحتینله وتشدید با ایله بدننده قیللری کثیر اولان
کمسه‌یه دینور (الدباء) زباء وزننده (والدبة) فرحه وزننده بدنی پك قیللو اولان
خاتونه دینور یقال دبب الرجل دببا ودبابانا من الباب الرابع اذا زغب اوکثر
شعره فهو ادب وهی دباء ودبة (الدبدبة) کبکبه وزننده آتك ایاغی یك یره
طوقنمقدن پیدا اولان صوت کبی صوته دینور که کوترتی وپاطرتی تعبیر اولنور
تقول سمعت دبدبة وهی کل صوت کوقع الحافر علی الارض الصلبة وبو معناده
مصدر اولور یقال دبدب الحافر دبدبة وشول بوغورده وآیرانه دینورکه‌اوزرینه
سود صاغلمش اوله علی قول پك قویو و اغلظ اولان سوده دینورکه یوغرد کبی
اولور (الدبدبی) جحجبی وزننده دبدبه ایله معنای اخیرده مرادفدر (الدبداب)
جبجاب وزننده طبل وکوسه دینور که تحریفله طاول تعبیر اولنور یقال ضرب
الدبداب ای الطبل وبو صوتله تسمیه قیلنمشدر (الدبادب) علابط وزننده ایری
و دیزمان کشی‌یه دینور و چاغرغان وشماطه‌جی کثیر الصیاح کشی‌یه دینور
(دباب) سحاب وزننده طیء قبیله‌سی بلادنده برجبل آدیدر (دباب) کتاب
حجازده برقومسال موضع آدیدر (دباب) قطام وزننده که کسر اوزره مبنیدر
اسم فعل امر مؤنثدر عربلر بونکله صرتلان دیدکلری جانورك دیشیسنی چاغررلر
دبی مرادفیدرکه امر حاضر مؤنثدر دالك وبای مشدده‌نك کسریله (دباب) شداد
وزننده بر موضع وبر رجل وبر قوملق آدیدر (دبی) ربی وزننده بصره‌ده
بر موضعدر (الدبب) سبب وزننده اینکك هنوز طوغوردیغی بوزاغویه دینور
(دبی جحل) دالك کسری وحای مهمله ایله اما عجل وزننده اطفال عربه مخصوص
براویون آدیدر (الدجوب) جیمله صبور وزننده مطلقا ایچنه نسنه قویجق قابه
دینور وعاء معناسنه چوال وسائرلری کبی علی قول غراره‌یه دینور که تحریفله
خرار تعبیر اتدکلریدر یاخود شول طوربه طرزنده کوچك جواله دینورکه
خاتونلر بریوله کتدکلرنده اکا طعام و سائر اشیالرنی وضع ایدرلر (الدجاب)
دالك کسری وحانك سکونیله (والدجبان) عنفوان وزننده یغن یغن قاره‌طاشلق
کبی بعض یرده اولان تومسکه وطوماخ یره دینور چاقللق و سائر یغنلر کبی
(الدحب) دالك فتحی و حانك سکونیله دفع ایلمك معناسنه‌در یقال دحبه دحبا
من الباب الثانی اذا دفعه ودحب و دحاب غراب وزننده جماع ایلمك معناسنه‌در
یقال دحب جاریته دحبا ودحابا اذا جامعها نته‌که دحباء دخی بو معنایه‌در یقال

دحباها يد حبّها دحبأة ای جامعها لكن بو ماده‌يی مؤلف نه مهموزده و نه معتلده
ذكر ايلمشدر عادتی اوزره الحاق ايچون اولسه دخی اجمالا ذكر ايدر ايدی
(الدحبة) دالك ضميله همزه وزننده چوق قيونه وكچی یه دينور (دحيبه)
جهينه وزننده برخاتون اسميدر (الدحقبة) قافله دحرجه وزننده بركمسه‌يی زور
وشدتله ارقه‌سندن قاقيويرمك معناسنه‌در يقال دحقب فلانا اذا دفعه من ورائه
دفعا عنيفا (الدخدبة) داللرك فتحی وكسريله اتنه طلو وكوده‌سی صمصيق طقناز
قيزه دينور يقال جارية دخدبة ای مكتنزة (الديدب) داللرك فتحی ويای تحتيه‌نك
سكونيله يبان اشكنه دينور ورقيب وطليعه معناسنه‌دركه كوزجی وديدبان تعبير
اولنور وديدبان دالك كسريله فارسيدر معربی ديدبان‌در دالك فتحيله (الديدبون)
دالك فتحيله لهو و لعب معناسنه‌در نونی زائد اولمغله موضع ذكری بو مقامدر
جوهری نونی اصليه وهم ايلمكله نون بابنده ذكر ايلمشدر شارح ديركه ابوحيان
وابن عصفوردن ديدبون زيزفون وزننده اولديغی منقولدر وزيزفون فيعلول ياخود
فيفعول وزننده اولمغله بهمه‌حال نونی اصليه‌در بوجهتله جوهری وهمدن مصون‌در
پس مؤلفه كوره وزنی فيعلون اولور (الدرب) دالك فتحی و رانك سكونيله
دروازه‌يه دينوركه بيوك صوقاق ومحله وحصار قپولريدر يقال دخلوا من درب
السكة ای بابها الواسع ومطلق بيوك قپويه دينور سرای و خان قپولری كبی جمعی
دراب كلور دالك كسريله يقال سدد الدرب ای الباب الكبير ودرب روم ولايتنه
يعنی دار الحربه كيره‌جك مدخله دينور كه دربند تعبير اولنور علی قول نافذ
اولوب اوته‌سی آچق اولانه درب دينور فتحتينله واوته‌سی مسدود اولانه درب
دينور رانك سكونيله سلفده روم اولكه‌سی كه اناطوليدن وروم ايليدن عبارتدر
بالجمله اعداء عرب اولمغله سنور وسرحدلرده اولان دربندلره محافظلر نصب وتعيين
ايدرلر ايدی اول دربندلر كوياكه حوزهٔ ملكت رومك قپولريدر وامهات سائره‌ده
مطلقا دربند ايله مرسومدر مؤلفك وجه تخصيصی معلوم دكلدر و درب خرما
سروب قوريده‌جق يره دينور و درب يمنده بر قريه آديدر و ايرانده نهاوند
شهرنده بر موضع آديدر (الدرب) تعب وزننده (والدربه) دالك ضمی
و رانك سكونيله بر نسنه‌يی خوی وعادت ايدنمك معناسنه‌دركه دادانمق
تعبير اولنور يقال درب الشیء دربا و دربة من الباب الرابع اذا ضری به
ودربه دالك ضميله جنك وجداله و سائر اموره جرأت و اقدامله عادت ايدوب
آلشمغه دينور شارح ديركه بوتكرار قبيلندندر زيرا معنای اولك مفاديدر و دربه
هجين اولان اوكوزك اوربجنه دينور وهجين باباسی جنس و آناسی نا جنس
اولانه دينور (التدرب) تفعل وزننده بودخی برنسنه‌يی خوی وعادت ايدوب

دادانمق معناسنه‌در يقال تدرب الشئ بمعنى درب (الدردبة) زلزله وزننده تدرب معناسنه‌در ومعناى آخرلرى عنقريب ذكر اولنور ان شاء الله تعالى (التدريب) تفعيل وزننده بركسه‌يى برنسنه‌يه دادانديرمق معناسنه‌در يقال دربه به ودرب عليه وفيه تدريبا اى ضراه به وتقول دربت البازى على الصيد يعنى طغانى شكاره آلشدروب دادانديردم وتدريب جنكده انهزام حالتنده فرار ايليوب صبروثبات ايلمك معناسنه‌در يقال درب فلان فى الحرب اذا صبروقت الفرار (المدرب) معظم وزننده مجد ومجرب يعنى كراتله شجاعت وجرأتى آزموده دلير وماضى وكار كذار منقاله آدمه دينوركه جميع امورى كويا كه كنديسنه ملك ايدوب متنحر قلمش اوله يقال رجل مدرب اى مجد مجرب ودفعاتله بلايا وحوادثه اوغرامش وباشندن شدائد ومحن كذران ايلمش آدمه دينور يقال هو مدرب اى مصاب بالبلايا وارسلانه دينور وبنكه وبوكه ودربندات كبى صعب يرلردن بى توقف وبى محابا مرور وعبوره اوكرنمش آلشق اكدى ومعلم دوه‌يه دينور مؤنثى مدربه‌در هايله وقاعدهٔ مطرده دندركه هربر ماده‌كه اشبو مدرب معناسنده مفعل بنيه‌سى اوزره وارد اوله عين فعلنك فتحى وكسرى جائزدر مجرب ومخرج ومجرس ومضرس كبى لكن مدرب كلمه‌سنده همان عينك فتحيله‌در كسرى جائز دكلدر (الدرابة) دالك ضميله‌دربه كبى عادت وجرأت معنالرينه‌در (الدارب) شكاره اوكرنوب دادانان آلىجى قوشه دينور يقال عقاب دارب على الصيد اى متعود كذلك شكاره باولمش تازى يه‌ده دينور يقال كلب دارب على الصيد اى ضار (الدربه) فرحه وزننده دارب معناسنه‌در يقال عقاب دارب ودربة بونده تأنيث موصوفى اولان عقاب اعتباريله دركه مؤنث سماعيدر ودارب كلمه‌سى لفظى اعتباريله در يوخسه صفت خاصه دكلدر (الدروب) صبور وزننده (والدربوت) ركبوت وزننده زياده‌سيله رام وقوللنلمش اولمغله هرشيئه آلشق دوه‌يه دينور على قول شول دوه‌يه دينوركه صاحبى دوداغندن قاوره‌يوب چهره‌سنه وكوزينه ضرب وتحريك ايلدكده سركشلك ايليوب تابع ومطاوع اولور اوله يقال جمل وناقة دروب ودربوت اى ذلول اوهى التى اذا اخذت بمشفرها ونهزت عينها تبعتك (الدربانية) دالك فتحيله برجنس اوكوزه دينوركه طرنقلرى ودريسى يوفقه اولوب وصرتنده اوركجى اولور (الدرابة) رانك تشديديله علامه وزننده شول خاتونه دينوركه عاقله ورشيده اولوب عمل وصناعتنده پيشكار وحاذقه وكار كذار اوله مذكرى درابدر ودرابه طباله معناسنه‌دركه طبل وكوس چالمقده استاد اولان مهتره دينور (الدربية) سلقيه وزننده بركسه‌يى برنسنه‌يه القا ايلمك معناسنه‌در يقال دربى فلانا اذا القاه شارح ديركه برامركريهه القا ايلمكه مخصوصدر (الدرب) عتل

وزننده

وزننده برنوع بالقدركه التون كبى صارى اولور (دربى) سكرى وزننده عراقده
برموضعدر (بنودريب) زبير وزننده برجاعتدر محدثيندن احمد بن عبد الله
الدريبى انلره منسوبدر (الدربان) دالك فتحيله وكسريله جائزدر قاپوجى يه دينور
بواب معناسنه وبولفظ فارسيدر عربلر دخى استعمال ايلديلر ظاهرا كسرى تعريبه
محمولدر (الدرجبة) جيمله دحرجه وزننده ناقه ياوريسنى اوزليوب حنين ايلمك
معناسنه‌در يقال درجبت الناقة ولدها اذا رئمته (الدرحابه) دال مكسوره
وحاى مهمله ايله بودوركمسيه دينور (الدردبة) زلزله وزننده برنسنه‌يه داداتمق
معناسنه‌در نته كه درب ذيلنده ذكر اولندى ودردبه خوفندن فرار ايدن كمسه‌نك
سكرتمسى كبى سكرتمكه دينوركه ارقه‌سندن كلور وار وهميله هم چارهم جابجا
دونوب ارقه‌سنه نظر والتفات ايدر يقال دردب زيد دردبة اى عداعدو الخائف
كانه يتوقع من ورائه شيئا فيعدو ويلتفت ورام ومطيع اولمق خضوع وانقياد
معناسنه‌در ومنه المثل ٭ دردب لماعضه الثقاف ٭ عض اصرمق معناسنه‌در وثقاف
كتاب وزننده منكنه يه وجندره يه وقصاجه دينور يعنى منكنه كندوسنى
صقديغيچون روى امتثال كوستوروب مطيع ومنقاد اولدى ابتدا برخصوصده
سركشلك وتمرد ايدوب بعده تضييق اولندقده اطاعت وانقياد ايدن كمسه حقنده
ضرب اولنور (الدرداب) جحجاب وزننده طبل آوازنه دينور (الدردبى) ياى
نسبتله دبلك چالان كمسيه دينور (الدردب) كبكب وزننده شول باشى طشره
صوقاق سپوركه‌سى عورته دينوركه خانه‌سندن كيجه‌لر نابجحل يرلره تردد ايدر
اوله معناى اولدن مأخوذدر يقال امرأة دردب اذاكانت تذهب وتجئ باللبل
(الادرعباب) ادرعفاف وزننده ومرادفيدركه بردوزه‌يه سرعتله كتمك معناسنه‌در
يقال ادرعبت الابل اى ادرعفت (الدعب) دالك فتحى وعينك سكونيله بركمسه‌يى
يابرنسنه‌يى اوته قاقمق معناسنه‌در يقال دعبه دعبا من الباب الثالث اذا دفعه وجماع
ايلمك معناسنه‌در يقال دعبها اذا جامعها ولطيفه ومزاح ايلمك معناسنه‌دركه ارشمك
تعبير اولنور بومعناى موضوعيدر يقال دعبه اذا مازحه (الدعابة) دالك ضميله
اويونه دينور لعب معناسنه‌كه مراد كولوب اوينايجق اويوندر خوراطه تعبير
اولنور يقال فيه دعابة اى لعب ودعابه سياه قرنجه‌يه دينور ودعابه ادعب
لفظندن كه احمق معناسنه‌در اسم اولور بونلك واوغوزلق حمق معناسنه يقال به
دعابة اى حمق (الدعبب) قنفذ وزننده بودخى لعب ولطيفه معناسنه‌در وصفت
مبالغه اولور زياده‌سيله لعب ولطيفه‌جى كشى يه دينور كاسيذكر وخوش دلكش
نغمات ايدن خواننده يه دينور ونازك بدن ونازنين محبوب جوانه دينور يقال
رأيت دعببا اى غلاماشابابضا وبرنوع نبات يمشنه دينور على قول ايت اوزمنه

دینور عنب الثعلب معناسنه (المداعبة) ملاعبه وزننده بربریله ملاطفه ومزاح ایلمك معناسنه‌در یقال داعبه اذا مازحه (الدعابة) علامه وزننده (والدعب) کتف وزننده (والدعبب) قنفذ وزننده نته‌که ذکر اولندی والداعب بالطبع لطیفه‌جی وکولوب اوینایجی شطار وشوخ مشرب آدمه دینور اولکی صیغه‌لر مبالغه ایچوندر یقال رجل دعابة ودعب ودعبب وداعب ای لاعب وداعب شول صویه اطلاق اولنورکه نشاطندن صاغنه وصولنه صیچرایرق کیدن آت کبی بری اوته اوینایرق جریان ایلیه یقال ماء داعب اذا کان یستن فی سیله (الدعبوب) عصفور وزننده سیاه قرنجه‌یه دینور وبرنوع سیاه دانه‌یه دینورکه مأکولدر علی قول برنوع سبزه کوکنه دینورکه اهل بادیه صویوب اکل ایدرلر وزیاده سیله مظلم کیجه‌یه دینور وایشلك وآچق یوله دینورکه شاهراه تعبیر اولنور وبودور وبدهیکل وبی اندام کشی‌یه دینور وشول ضعیف وناتوان کسیه دینورکه ضعف ونحافتی جهتیله خلق کندیسنی هزل ایدوب اریشورلر اوله وشوخ وشنکل وخوشطبع ونشیط آدمه دینور وهیز ومخنثه دینورکه مذکر سماعی تعبیر اولنور واغوز واحمق کشی‌یه دینور وقوریجی اوزون کریملو آته دینور (التدعب) تفعل دینور ناز وشیوه ایلمك ونازلنمق معناسنه‌در یقال تدعب علیه ای تدلل (التداعب) تلاعب وزننده بری بریله لطیفه ومزاح ایدشمك معناسنه‌در یقال تداعبوا ای تمازحوا (الادعب) احمق وزننده ومرادفیدر (الدعبیه) دالك ضمیله پك شدید اولان یله دینور یقال ریح دعبیة ای شدیدة (دعتب) تای فوقیه ایله جعفر وزننده برموضع آدیدر (الدعربة) دحرجه وزننده بدخوی وتیز مشرب اولمق عرامه معناسنه‌در (الدعسبة) سین مهمله ایله دعربه وزننده برکونه یتکه دینور (دعشب) جعفر وزننده بررجل اسمیدر (المدکوبة) منکوبه وزننده بغایت سخت ومشتد اولان جنك وقتاله دینور حرب معضوضه معناسنه (الدلب) دالك ضمی ولامك سکونیله چنار اغاجنه دینور شجر الصنار معناسنه واحدی دلبه‌در هایله ودلبه قاره‌لق سواد معناسنه‌در (المدلبة) میمك ولامك فتحیله چنارلق اولان یره دینور یقال ارض مدلبة ای کثیرة الدلب (الدالب) حالب وزننده شول آتش کوزینه دینورکه وافر مدت سوینوب قاله ظاهرا چنارا غاجنك طبعی آتشین اولمغله آندن اخذ اولنمشدر حتی قدیم چنارلرك جوفلرنده بالطبع حرقت پیدا اولور نته‌که صنار وچنار لفظلرنده دخی نارمستکن ومندرجدر (دلب) دالك ضمیله برصنف زنکی طائفه‌سنك اسمیدر (الدولاب) دالك ضمی وفتحیله ناعوره‌یه شبیه برکونه قویی چرخیدرکه انکله قویدن صوچکرلر وبوفارسیدن معربدر ظاهرا فتحه‌سی تعریبه محمولدر ترکیده دخی دولاب دینور مؤلف ناعوره‌یی

دخی

دخی دولاب ایله تفسیر ایلمشـدر لکن ناعوره بیوك دولابه مخصوصدرکه سـسلی اولور حما دولابی و حلبده واقع دولاب کبی ایکیسـده باغچه دولابیدر ودولاب دالك ضمیله برموضع آدیدر (الدلعب) دالك کسری ولامك فتحیله سجل وزنده ایری ودیزمان دوه‌یه دینور (الدنب) قنب وزننده (والدنبه) هایله (والدنابة) دالك کسری ونونك تشدیدیله (والدنبات) دالك کسری ونونك تشدیدیله قصیر القامه بودور کمسیه دینور واحد بن محمد ابن علی بن ثابت الدنابی که دالك ضمی ونونك تشدیدیله‌در محدثیندندر ظاهرا دالك ضمی تغییر نسـب قبیلندندر (الدنحبة) حای مهمله ایله دحرجه وزننده خیانت ایلك معناسـنه‌در یقال دنحب علیه اذا خان (الدوب) ثوب وزننده دأب معنالرینه‌درکه مهموز العین در ماده‌سـنده بیان اولندی یقال داب یدوب دوبا بمعنی دأب (دوبان) خوبان وزننده شام دیارنده صور قلعه‌سنه قریب برقریه‌در (الدهب) نهب وزننده شکست ومنهزم اولمش بوزغون عسکره دینور یقال عسکر دهب ای منهزم (الدهلب) جعفر وزننده ثقیل کمسـیه دینور وبرشاعر اسمیدر

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذئب) ذالك کسری وهمزه‌نك سکونیله وهمزه‌نك ترکیله یعنی حرف مده ابدالله جائزدر کلب البر یعنی یبان کوپکی که سباعدن قورد تعبیر اولنان جانورك اسمیدر جمعی اذؤب کلور اکلب وزننده وذئاب کلور کلاب وزننده وذؤبان کلور ذالك ضمیله مؤنثی ذئبه‌در هایله (المذأبة) معصره وزنـنده قورد چوق اولان یره دینـور یقال ارض مذأبة ای کثیرة الذئب (المذؤب) مکروب وزننده شول کمسیه دینورکه قیونلرینه قورد کیرمش اوله یقال رجل مذؤب ای وقع الذئب فی غنمه وقدذئب علی بناء المجهول ومطلقا برنسنه‌دن وخاصة قورددن قورقمش کمسـیه دینور یقال ذئب الرجل علی المجهول اذا فزع من ای شیء کان ویقـال ذئب اذا فزع من الذئب فهو مذؤب ومذؤب ذئبه نام مرض آتی الذکر اوغرامش حیوانه دینـور یقال برذون مذؤب ای اصـابه داء الذئبة (الذؤبان) ذالك ضمیـله ذئبك جمعیدرکه ذکر اولنـدی وذؤبان قورد کبی خبیث ودلیر اولان خرسزلره وحرامیلره اطلاق اولنـور ومنه ذؤبان العرب ای لصـوصهم وصـعالیکهم (ذئاب الغضا) بنـوکعب بن مالك بن حنظله قبیله‌سـنك لقبیدر غضا غینك فتحیله بادیه اشجارندن مشهور شجردرکه قورد قسمی آنك اولدیغی یرلرده ایوا ایدوب واوراده پرورش بولان قورد قسمی پك اخبث اولور قبیلهٔ مزبوره اهلی بغایت شریر واخبث اولمریله آنکله ملقب اولدیلر (الذآبة) ظرافه وزننده (والذآب) فتحتینله برکمسه قورد کبی مضر وخبیث ومکار اولمق معناسنه‌در یقال ذؤب الرجل ذآبة وذئب ذأبا من الباب الخامس والرابع اذا خبث وصار کالذئب

وقورددن قورقق معناسنه‌در يقال ذؤب الرجل وذئب من البابين المذكورين وذئب على المجهول اذا فزع من الذئب (التذؤب) تفعل وزننده قوردلنمق يعنى قورد كبى خبيث وزيانكار اولمق معناسنه‌در يقال تذأب الرجل اذا خبث وصار كالذئب وقورده تشبيهله كيرلذوب دفعة قورد هيئتنده چقمق سببيله ناقه‌يى قورقيدوب بو تقريبله ولدينك غيريسنه ياقوب امزرتمك معناسنه‌در صورتى بودر كه بر ناقه‌نك ولدى هلاك اولوب ياخود بر كوشكك اناسى هلاك اولوب بر آخر ناقه‌يى اكا ياتمق مراد ايلسه‌لر بر كمسه ارقه‌سنه قورد پوستى كبى بر لباس كيوب بر پرده استخفا ايدر اول اثناده اول ولدى ناقه‌نك يانـنه تقريب ايدوب امزرتمك صددينه دوشملريله همان اول استخفا ايدن كمسه بغتة قورد هيئتنده ظهور وهجوم ايلكله ناقه قورقوب رام اولور واول ولدى بى محابا امزرر يقال تذأب الرجل للناقة اذا استخفى لها متشبها بالذئب ليعطفها على غير ولدها (الذئبان) سرحان وزننده دوه‌نك كردننده ودوداغنده اولان قيللره دينـور ودوه‌نك تويى قاوليوب دوكلدكدنصكره كوده‌سنده قلان توى بقيه‌سنه دينور وبو لفظ مفرددر وتثنيه اولمق اوزره ذئبان عوائذ ايله فرقدان بيننده ايكى دانه بياض كوكبه اطلاق اولنور عوائذ قطب شمالى قربنده درت كوكبدركه مختلف التربيعدر وسطلرنده ربع اطلاق اولنور بركوكب دخى واردر وفرقدان ينه قطب شمالى قربنده بنات نعش صغرى نهايتنده ايكى كوكبدركه دوبرادران تعبير ايدرلر (اظفار الذئب) ذكر اولنان عوائذ و فرقدان اوكلرنده بر نيجه خرده كواكبه اطلاق اولنور (الذءيبان) مصغر بنيه‌سيله عرب ديارنده ايكى صويه اطلاق اولنور (التذاءب) تفاعل وزننده تذءب معناسنه‌دركه وجه مذكور ايله ناقه‌يى قورقيدوب غيرى كوشكه ياتقمقدن عبارتدر يقال تذآءب الرجل للناقة بمعنى تذءب و ضعيف روزكار درلو درلو يعنى باشلو اولميوب آهسته‌جه كاه بوطرفدن وكاه اوطرفدن اسمك معناسنه‌دردر يقال تذاءبت الريح اذا جاءت فى ضعف من هنا وهنا شارح ديركه سيبويه قولى اوزره بو فعل ذئبدن مأخوذدر زيرا ذئب قويون سوريسنه بركره برجانبدن هجوم ايدر چوبان يا كلب اورادن ممانعت ايلدكده قاچوب بونلر بوطرفه مشغول ايكن ناكاه اوبر جانبدن ظهور ايدر و برنسنه‌يى الدن اله كزدرمك معناسنه‌در يقال تذآءب القوم الشئ اذا تداولوه (الذأب) ذالك فتحى وهمزه‌نك كسريله اشاغى يوقارى چوق انوب چيقان قوغه‌يه دينوركه قويى پك ايشلك اوله قوغه اصلا بوش طورميه يقال غرب ذأب اى كثير الحركة بالصعود والنزول وذأب مصدر اولور بركدرمك معناسنه يقال ذأب الشئ ذأبا من الباب الثالث اذا جمعه و قورقتمق معناسنه‌در يقال ذأبه اذا خوفه وطوار سورمك

معناسـنه‌در يقال ذأب الحمار اذا ساقه وبركسه‌يى خوارلمق معناسـنه‌در يقال ذأبه اى حقره وطرد وابعاد ايلمك معناسـنه‌در يقال ذأبه اى طرده و دوه‌نك حطب ديدكلرى پالان اغاجلرنى دوزمك معناسنه در يقال ذأب القتب اى صنعه وجبهه‌يه كاكل قومق معناسـنه در يقال ذأب الغلام اذا عمل‌له ذؤآبة وسرعتله يوريمك معناسنه‌در يقال ذأب فى السير اذا اسرع و بركسه‌يى ذم و قدح ايلمك معناسنه در يقال ذأبه اذا ذمه و ذأب صوت شديد معناسـنه در يقال ذأب الرجل اذا صات شديدا (الاذءاب) اكرام وزننده برنسنه‌دن بلكليوب قورقق معناسنه‌در يقال اذأب منه اذا فزع و جبهه‌يه كاكل قومق معناسنه‌در يقال اذأب الغـلام اذا عمل‌له ذؤابة (التذئيب) تفعيل وزننده بو دخى جبهه‌يه كاكل وپرچم قومق معناسنه‌در يقال ذأبه تذئيبا بمعنى اذأبه (داء الذئب) آجلق‌لقبيدر زيرا قوردك آجلقدن غيرى مرضى يوقـدر يقال اصابه داء الذئب اى الجوع (بنو الذئب) ازدقبيله‌سندن بر بطندر (ابو ذؤيبه) تصغير بنيه‌سيله (وابن الذئبه) (وابو ذؤيب القطيل) خويلد بن خالد الهذلى (وابو ذؤيب الايادى) شاعرلردر (دارة الذئب) نجد اولكه‌سـنده بنى كلاب قومنه مخصوص برموضعدر ابن ابى ذؤيب محمد بن عبدالرحمن محدثيندندر (الذؤآبة) ذالك ضميله ثمامه وزننده ناصيه معناسنه‌دركه فى الاصل باشك اوك طرفندن جبهه‌يه ملاصق اولان يرينه دينوركه بنقلده‌يق ايله جبهه‌نك آراليغيدر بعده اوراده بتن زلف وكاكله اطلاق اولنمشـدر على قول ذؤابه اول ناصيه‌نك منبتنه دينور مترجم ديركه اساسده ذؤابه وسط رأسدن ارقه‌يه طوغرى صارى صارقان كيسـو ايله مبين‌در انتهى و ذوأبه آتك پرچمنه اطلاق اولنور و ذؤابة النعل آياق قابنك طباندن يره كلان يرينه دينور وذؤابه عزو شرف وسائر نسنه جهتلرندن بالاتر واعلاسنه اطلاق اولنور نته‌كه ناصيه دخى بو معنايه استعمال اولنور يقال هم ذؤابة قومهم اى اشرافهم وپالان اكسه‌سنه آصلمش اولان ميشينه دينور جمعى ذوائب كلور و بونك اصلى ذءائب ايدى زيرا ذؤابه‌ده اولان الف رسـالده اولان الف كبيدر الف جمعك همزتين بيننده بولنمسنى اسـتثقال ايلملريله همزة اولايى واوه قلب ايلديلر (الذئبة) ذالك كسريله ربيعه نام شاعرك والده‌سى اسميـدر والف ولامسز ذئبه حاجز الازدى نام كمسه‌نك فرسى اسميدر و ذئبه بر مرضـدر كه طوارك بوغازنده حادث اولور قولغنك دبنى دمور چوالدز كبى نسنه ايله دلوب خرده دارى دانه‌سى كبى برشئ استخراج ايلمكله اول مرضـدن خلاص اولور مرض مزبوره اوغرامش طواره مذؤب ديرلر وذئبه آت اكرينك وسمرك ايكى دفه‌سـنك ارالغنده اولان فرجه‌يه دينوركه اوك قاشيله آرد قاشـنك آرالغى اوله‌جقدر وقلطاغك وسمرك و هاويدك

ایکی طرفدن قاوشدیغی یرك ایلروسنك ماتحتنه دینور که ایکی طرفدن کورك کمکلرنی صقدیغی یر اوله‌جقدر (التذئیب) تفعیل وزننده جبهه اوزره کا کل قومق معناسنه‌درکه ذکر اولندی وپالانه واکره ذکر اولنان ذئبه یاپمق معناسنه‌در یقال ذأب الرجل تذئیبا اذا عمل له الذئبة (المذأب) معظم وزننده جبهه‌سی اوزره پرچمی اولان اوغلانه دینور یقال غلام مذأب ای له ذؤابة بو نوعله پرچم عربستانده واحشام طائفه‌سنك اطفاللرنده اولور بوطرفلرده معروف دکلدر (دارة الذؤیب) مصغر بنیه‌سیله بنو الاضبط جماعتنه مخصوص ایکی موضعدر (الاستذءاب) استغراب وزننده قوردلنق یعنی صکره‌دن قورد کبی جریٔ اولمق معناسنه‌در ومنه المثل ★ استذأب النقد اذا صار کالذئب ★ نقد فتحتینله برجنس قیوندرکه ایاقلری قصه اولور بحرین ولایتنه مخصوصدر واستذأب کلمه‌سنك سینی صیرورت ایچوندر ★ البغاث بارضنا یستنسر ★ مثلی کبیدر و مثل مزبور مقدم ذلیل و حقیر اولوب صنکره‌دن علو ورفعت بولان کمسه حقنده ضرب اولنور (الذب) ذالك فتحی وبانك تشدیدیله دفع ومنع ایلمك معناسنه‌در یقال ذب عنه ذبا اذا دفع عنه ومنع وبریرده قرار ایلیوب بری اوته کلوب کتمك معناسنه‌درکه ذباب بوندن مأخوذدر یقال ذب الرجل اذا اختلف ولم یستقم فی مکان ویاز اواخرنده صو کولی چکیلوب قوریمق معناسنه‌در یقال ذب الغدیر اذا جف فی آخر الحر و ذب و ذبب تعب وزننده و ذبوب قعود وزننده انسانك دوداغی صوسزلقدن یاغیری عارضه‌دن ناشی قوریوب تپسرمك معناسنه‌در یقال ذبت شفته ذبا وذببا وذبوبا اذا جفت عطشا اولغیره وبدن آرقلیوب مهزول اولمق معناسنه‌در یقال ذب جسمه اذا هزل ونبات صولمق معناسنه‌در یقال ذب النبات اذا ذوی ونهار منقضی اولوب همان برلمعه وبقیه قالمق معناسنه استعمال اولنور یقال ذب النهار اذا لم یبق منه الا بقیة و برکمسه‌نك بکزی بوزولمق معناسنه‌در یقال ذب فلان اذا شحب لونه وذب بیان اوکوزینه دینور ثور وحشی معناسنه واکا ذب الریاد دخی دیرلر بریرده استقرار ایلیوب بری اوته چوق کلوب کتدیکندن ناشی و ریاد کتاب وزننده رود معناسنه‌درکه بری اوته کیدوب کلمکه دینور وذب دخی اول معنایه اولمغله اضافتی مبالغه‌یه محمول وصف بالمصدردر وذب الریاد نسوان زواری اولان زندوسته اطلاق اولنور یقال رجل ذب الریاد ای زوار للنساء (التذبیب) تفعیل وزننده صوسزلقدن یاغیری عارضه‌دن دوداق تپسرمك معناسنه‌در یقال ذببت شفته تذبیبا اذا جفت عطشا اولغیره و یوریمکده پك جد واقدام ایدوب تعب وزحمت چکمك معناسنه‌در یقال ذببنا لیلتنا ای اتعبنا فی السیر اساسك بیانه کوره بوکیجه اول رتبه یوریمکده جد و سعی ایلدك که

يوريمكدن ذبابه يعنى بقيه ترك ايليوب حوصله وسعمزده اولان سيرى بالجمله افراغ ايلمك ديمكدر (المذبب) محدث وزننده شول يولجى يه دينور كه يالكز باشنه اولوب عجله وشتاب اوزره اوله يقال جاءنا راكب مذبب اى عجل منفرد ودوه يه مخصوص دور ودراز صوسزلغه اطلاق اولنور كه بعيد يردن صو طلبيله تعجيل وشتابه باعث اوله يقال ظمء مذبب اى طويل يسار الى الماء من بعد فيعجل بالسير (الذاب) تشديد بايله كه اسم فاعلدر شول حيوانه دينوركه اصلا بريرده قرار وآرام ايليوب برى اوته جولان وحركت ايدر اوله يقال بعير ذاب اى لايتقار فى مكان (المذب) ميمك كسرى وذالك فتحيله (والذباب) شداد وزننده حريمندن بيكانه نك دفعى بابنده پك غيرت واهتمام ايدن حميتلو آدمه دينور يقال رجل مذب وذباب اى دفاع عن الحريم وذباب القابدندر (الاذب) فتحتينله يبان اوكوزينه دينور واوزون نسنه يه دينور ودوه نك آزى ديشنه دينور (الذنبب) قنفذ وزننده بودنجى يبان اوكوزينه دينور (الذبانة) ريانة وزننده صوسزلقدن ياخود حرارتدن تپسرمش دوداغه دينور يقال شفة ذبانة اى ذابلة (الذباب) غراب وزننده سينكه دينور كه فارسيده مكس ديرلر مؤلفك بصائرده بيانه كوره بريرده قرار ايليوب برى اوته تردد وحركتى سبب تسميه در بعضلر بونى منحوت يعنى ذب آب كلمه سندن مركبدر ديديلركه سورلدكجه ينه عودت ايدر ديمكدر وذباب بال آريسنه ده اطلاق اولنور واحدى ذبابه در هايله جمعى اذبه در همزه نك فتحى وذالك كسريله و ذبان كلور ذالك كسريله وذب كلور ذالك ضميه وذباب آت قسمنك كوزلرى سياهنك درونده خال طرزنده كورينن نكتهٔ سودايه اطلاق اولنور و ذباب السيف قلجك اغزينه اطلاق اولنور كه چالم يريدر على قول قلجك يلمانه دينوركه اوجى اوله جقدر يقال ضربه بذباب السيف اى حده اوطرفه المتطرف مؤلفك بصائرده بيانه كوره ايذاء خصوصنده ذبابه تشبيه اولنمشدر وذباب الاذن قولاق كرتلكنك كنارينه اطلاق اولنور كه رقيق و حديد اولور ذباب سيف كبى وذباب الحناء قنه چيچكنك هنوز تازه آچان شكوفه سنه اطلاق اولنور وذباب العين كوز بيكنه اطلاق اولنور مردم چشم معناسنه ذباب هيئتنه ياخود طيران شعاعى طيران ذبابه تشبيه اولنمشدر وذباب دليلكه دينور يقال به ذباب اى جنون واوغورسزلغه دينور يقال به ذباب اى شؤم ومدينه ده برطاغك آديدر وشر دائم معناسنه در يقال اصابه ذباب اى شر دائم وذباب اساميدندر (المذبة) ميمك وذالك فتحيله (والمذبوبة) سينكى چوق يره دينور يقال ارض مذبة ومذبوبة اى كثيرة الذباب (المذبة) ميمك كسرى وذالك فتحيله سينكلكه دينور مكسران معناسنه (المذبوب) مجنون كسيه دينور يقال ذب الرجل على المجهول فهو مذبوب

(الذبى) ذالك فتحى و يای مشدده ایله شحنه وضابط آدملرینه دینور جلواز معناسنه بوبلده‌ده قوللق چورباجیسی و قوللق نفرلری کبی ناسی یولسز افعال واطواردن منع ایلدکلریچون (الذبذبة) زلزله وزننده هواده آویزه ومعلق اولان نسنه بری اوته حرکت ایلك و صالنمق معناسنه‌در یقال تذبذب ذباذب الهودج ای تنوس فی الهواء و اهل ومتعلقات ومستجیرانی حمایت ایلك معناسنه در یقال ذبذب جواره و اهله اذا حاماهم وخلقی رنجیده ایلك معناسنه‌در یقال هو یذبذب الناس ای یوذیهم وبر نسنه‌یی تحریك ایلك معناسنه در وذبذبه اسم اولور لسانه اطلاق اولنور وآلت تناسله اطلاق اولنور وخایه‌یه اطلاق اولنور ومحفه‌لره زینت ایچون آصدقلری آویزه وپوسکول مقوله‌سنه دینور تحرکلری ایچون اطلاق اولنمشدر (الذبذب) فدفد وزننده (والذباذب) جمع بنیه‌سنده مفرد اوله‌رق آلت تناسله اطلاق اولنور وذبذب بادیه‌ده برقویی آدیدر (الذبابة) ثمامه وزننده مدیون ذمتنده قلان بورج بقیه‌سنه دینور یقال علی فلان ذبابة من دین ای بقیة واجأ نام جبل قربنده بر موضع آدیدر ویمنده عدن ابین نام جزیره‌ده بر موضع آدیدر (المذبذب) اسم‌فاعل واسم مفعول بنیه‌لریله ایکی امرك بیننده مترددد اولوب برطرفه قرار داده اولمیان کشی‌یه دینور یقال رجل مذبذب ویفتح ای متردد بین امرین (الذرب) فتحتینله (والذرابة) سلامه وزننده قلج وبچاق مقوله‌سی نسنه کسکین وزاغلو اولمق معناسنه‌در یقال ذرب السیف ذربا وذرابة من الباب الرابع اذا حد و ذرب اسم اولور لسان تیز وفاسد اولوب دائما فحش وخاطر شکن سوز سویلمسی حالتنه دینور جمعی اذراب کلور انصاب کبی یقال فی لسانه ذرب ای فساد وبذاء ویاره فاسد وتباه اولمغله ایچریسی اویولوب وسعتلنمکه دینور علی قول یاره‌دن صاری صو آقمغه دینور یقال ذرب الجرح اذا فسد واتسع اوسال منه الصدید وذرب وذرابه سلامه وزننده وذروبه عمومه وزننده معده فاسد اولمق معناسنه‌در ومعده ایو و درست اولمق معناسنه اولمغله ضد اولور یقال ذربت معدته ذربا وذرابة وذروبة اذا فسدت ویقال ذربت معدته اذا صلحت وبر درلو دوا قبول ایلیوب اوکولمیان مرض علتنه دینور شارحك بیانه کوره بو معنالرده مصدردر وذرب قلج وآینه مقوله‌سنك پاسنه دینور صدء معناسنه وفحش وهذیان وناسزا کلماته دینور (الذرب) کتف وزننده کسکین و حدید نسنه‌یه دینور وپاپوشجی بچقیسنه دینور وحدید اللسان اولوب سوزی جکر دوز اولان کمسیه دینور یقال رجل ذرب اللسان ای حدیده (الذرب) ضرب وزننده بر نسنه‌یی بیلیوب کسکین ایلك وزاغ ویرمك معناسنه‌در یقال ذرب السیف ذربا اذا احده مؤلف وزننده منع لفظنی ایراد ایلمکله قاعده‌سنه مبنی باب ثالثدن اولورکه

قیاسه مخالفدر لکن امهات سائره ده کتب لفظی میزان اولمغله باب اولدن
اولور (التذریب) تفعیل وزننده بو دخی بر نسنه‌یی بیلیوب پك کسکین ایلمك
معناسنه‌در یقال ذربه تذویبا ای احده وخاتون چوجغنی قضای حاجته کوترمك
معناسنه‌در یقال ذربت المرأة طفلها ای حملته حتی یقضی حاجته (الذرب) ذالك
ضمیله ذرب لفظندن که کتف وزننده در جمعدر سیف قاطع کبی کسکین آدملره
دینور یقال قوم ذرب ای احداء (الذربة) ذالك کسریله سلیطه وبد زبان دلی
زفیر قاری‌یه دینور یقال امرأة ذربة ای السلیطة اللسان و بوغازده چقان اور
دیدکلری یومری‌یه دینور جمعی ذرب کلور ذالك کسری و رانك فتحیله قربه
وقرب کبی (الذرب) ذالك کسری ورانك سکونیله بدزبان وحدید اللسان کشی‌یه
دینور و ذرب یومری کبی بر عارضه‌درکه انسانك یاخود دابه‌نك بوینده ظهور
ایدر کوچك طاش قدر اولور شارح بونی دخی ذکر آولنان غده ایله بیان
ایلمشدرکه کوچکنه بز وبیوکنه اور تعبیر اولنور علی‌قول ذرب برعلت اسمیدرکه
جکرده ظهور ایدر (الذراب) تراب وزننده آغویه دینور سم معناسنه (المذرب)
معظم وزننده زهر ایله صوارلمش قلجه دینور یقال سیف مذرب ای مسموم
(الذربین) ذالك فتحی ورانك سکونی وتثنیه بنیه‌سیله شر ومخالفته اطلاق اولنور
یقال رماه بالذربین ای بالشر والخلاف (تذرب) تمنع وزننده برموضعدر (المذرب)
منبر وزننده لسانه اطلاق اولنور (الذربی) جزی وزننده (والذربیا) فتحتینله
ویانك تشدیدیله عیب ونقیصه معناسنه‌در وذربیا داهیه وآفته دینور (الذربی)
فتحاتله ویانك تشدیدیله‌که حبرکی وجعلنی کبی فعلی وزننده‌در بودخی آفت وداهیه
معناسنه‌در (الذریب) ذالك کسریله طریم وزننده صاری چچکه دینور (الاذربی)
شارحك تقییدی اوزره ازهری وزننده در ایرانده اذربیجان ایالتنك منسوبیدر
شارح دیرکه بونده قیاس اولان اذری دیمکدر بلاباء نته‌که رامهرمزده رامی دینور
وبالجمله مرکباتده شطر اوله نسبت اولنور لکن باب ماده‌سنده تفصیل اولندیغی
اوزره قیاس مرقوم مطرد دکلدر وبو منحوت جمله‌سندن اولور واشبو اذربیجان
کلمه‌سنده موانع صرفدن بش مانع مجتمع اولمشدر عجمه و تعریف وتأنیث وترکیب
والف ونون مزید تاندر ومعلوم اوله‌که اصل اذربیجان کلمه‌سی الفك مدیله‌در
برهان قاطعك بیانی اوزره لفظ فارسیدر فی الاصل آذربایکان‌درکه ایرانده برولایت
آدیدر تبریز آنك قاعدة الملکی‌در منقولدرکه وقتاکه اوغوز نام امیر کاوب اول
ملکتی نزع وتسخیر ایلدکده اوجان نام مرغزاری پك پسند ایدوب امر ایلدی هر
آدم برراتك طپراق کتوروب برمحلده یغدیلر.حتی کندیسی دخی کتوردی بووجهله
برعظیم وعالی تپه حاصل اولمغله اول تپه آذربایکان دیدیلرکه آذر لغت ترکیده

يوكسك وبايكان عظما معنالرينه اولمغله معناى تركيبى كبار تپه سى ديمك اولور بعده اول اولكه آنكله مشتهر اولمشدر و معربنده آذربايجان وتخفيفله آذربيجان وبلا مد اذربيجان ديرلر (التذعب) تفعل وزننده بركسه يى پرى قورقتمق معناسنه‌در يقال تذعبته الجن اى افزعته (الانذعاب) انفعال وزننده صو متصل آقق معناسنه‌در يقال انذعب الماء اذا سال واتصل جريانه (الذعبان) ثعبان وزننده كنج قورده دينور (المذعاب) ميمك ضميله مدهام وزننده اذعيبابدن اسم فاعلدركه بركمسه‌يه متابع وپيرو اولمق معناسنه‌در مذعاب متابع وپيرو اولانه دينور تقول رأيتهم مذعابين اى كأنهم عرف ضبعان يتلو بعضهم بعضا يعنى بن اول كروهى كوردم كه صرتلان يليسى كبى برى برى اردنجه متتابعا ومتعاقبا كيدرلر ايدى (الذعلبة) ذالك ولامك كسرى (والذعلب) زبرج وزننده جست وچابك ناقه‌يه دينور وذعلبه دوه قوشنه دينور وحاجت خفيفه معناسنه‌در ولباسك اتكى اوجنه على قول پاره‌لنمش اسكى ويرتق لباسك صالقم صاچاق صالنن پارچه‌سنه دينور (الذعلوب) اسلوب وزننده ذعلبه ايله معناى اخيرده مرادفدر جمعى ذعاليب كلور و ذعاليب لباسه دخى صفت اولور يقال ثوب ذعاليب اى خلق جعيتى اجزاسى اعتباريله‌در كويا كه هر صالقم پاره‌سى برثوب اعتبار اولنمشدر (المتذعلب) متجورب وزننده خفيف الثياب اولان كمسيه دينور وكيرلنه‌رك كيرلوحه كيدن كمسيه دينور وسويكنوب يانى اوزره ياتان كمسيه دينور (المذكوبة) محبوبه وزننده متدينه وصالحه خاتونه دينور ظاهرا سلفده اولور ايمش يقال امرأة مذكوبة اى صالحة (الاذلعباب) اقشعرار وزننده يايدن چقمش اوق كبى حدت وسرعتله كيتمك معناسنه در يقال اذلعب الرجل اذا انطلق فى حد واسراع ويان اوزره سويكنوب ياتمق معناسنه‌در يقال اذلعب الرجل اذا اضطجع (المذلعب) آندن اسم فاعلدر يانى اوزره ياتان كمسيه دينور بو ماده‌يى جوهرينك ذكر اولنان ذعلب ذيلنده ايرادى وهمنه مبنيدر (الذنب) ذالك فتحى ونونك سكونيله كناه واثم معناسنه‌در جمعى ذنوب كلور جمع الجمعى ذنوبات كلور مؤلفك بصائرده بيانته كوره اصل ذنب فتحتينله قوبرغه دينور وبو علاقه ايله هرمتأخر ورذل وسفلى اولان شيئه اطلاق اولنور مثلا اذناب القوم ديرلر اسافل ناس معناسنه ومذانب تلاع دخى آندن مستعاردر وقويرغنك قيللرى فراوان اولان آته ذنوب اطلاق ايدرلر و قويرقلى يعنى بيوك اولان قوغه‌يه‌ده اطلاق ايدرلر و آندن حظ ونصيب معناسى استعاره آولنور نته‌كه سجل دخى اول معناده مستعملدر وذنب ضرب وزننده مادۀ مزبوره‌دن مصدردر برنسنه‌نك قويرغندن طوتمق وقويرغنه طوقنمق واورمق معنالرينه بودخى مطلقا وخيم العاقبه اولان فعلده اسم اولەرق استعمال اولنندى

مصدر

مصدر اولور برکسه‌نك اردينه دوشوب ايزندن آيرلميه‌رق كيتمك معناسنه كه قويرغنی صاليويرميه‌رك كيتمك تعبير اولنور يقال ذنبه ذنبا من الباب الاول والثانی اذا تلاه فلم يفارق اثره (الاذناب) همزه‌نك كسريله كنهكار اولمق معناسنه‌در يقال اذنب الرجل اذا صارذا ذنب (الذنب) فتحتينله قويرغه دينور جمعی اذناب كلور وعربلر ضرب فلان بذنبه ديرلر اقام وثبت معناسنه يعنی كيتمكدن فارغ اولوب اقامت وآرام ايلدی ديه‌جك يرده وفلان كمسه جمله‌يی سبق وتقدم ايدوب فرد واحد كندوسنه يتشمدی ديه‌جك يرده ركب ذنب الريح ديرلر ونصيب ناقصه راضی وقانع اولدی ديه‌جك يرده ركب ذنب البعير ديرلر (ذنب الفرس) برنيجه كوكبلردركه آت قويرغی شكلنده منتظملردر (ذنب الثعلب) تركيده دخی تلكی قويرغی ديدكلری نباتدر (ذنب الخيل) تركيده اولامه يونجه ديرلر تكه صقالی ديدكلر نباتدن برنوعدر (ذنب الحليف) بنوعقيل يوردنده برصو آديدر (الذنابا) خرامی وزننده (والذنبی) ضمتين وبای مشدده والف مقصوره ايله (والذنبی) كسرتين وبای مشدده وقصر ايله بونلرده قويرغه دينور ذنب معناسنه (الاذناب) انصاب وزننده ذنبك جمعيدركه ذكر اولندی واذناب الناس وذنبات الناس خلقك اتباعنه وسفله وارذالنه اطلاق اولنور يقال هم من اذناب الناس وذنباتهم ای اتباعهم وسفلتهم (الاستذناب) برکسه‌نك قويرغنی صاليويرميوب ايزنی بصه‌رق كيتمك معناسنه‌در يقال استذنبه بمعنی ذنبه وبر ايش تمام اولوب سرانجام بولمق معناسنه استعمال اولنور يقال استذنب الامر اذا استتب (الذنوب) صبور وزننده قويرغنك قيللری فراوان اولان آته اطلاق اولنور وشر وفتنه وكدری دور ودراز اولان كونه اطلاق اولنور يقال يوم ذنوب ای طويل الشر يعنی لاينقضی كانه طويل الذنب وذنوب قوغه‌يه دينور علی قول همان ايچنده صو اولان قوغه‌يه مخصوصدر وعلی رأی طلو اولان ياخود طولمغه قريب اولانه اطلاق اولنور وحظ ونصيب معناسنه استعمال اولنور جمعی اذنبه كلور وجمع كثرتی ذنائب كلور وذناب كلور ذالك كسريله وذنوب قبر ومزاره اطلاق اولنور وارقه‌نك ايكی طرفنك اتنه علی قول قيچه وقيناغه دينور (الذنوبان) تثنيه بنيه‌سيله ارقه‌نك ايكی طرفنه دينور متنان معناسنه (الذناب) كتاب وزننده شول ايپه دينوركه آنكله دوه‌نك قويرغنی پالانه بند ايدرلر تاكه قويرغنی اوروب قالدردقجه اوزرنده اولان كمسه‌يه رشاشه بولی صچراوب تلويث ايليه وذناب الشیٔ اول نسنه‌نك عقب ومؤخرينه اطلاق اولنوركه الك كيروسی اوله‌جقدر وهر ايكی تلعه بيننده اولان صو يولنه دينور وتلعه يوكسكدن اولان صو اقنديسنه دينور واختلافی ماده‌سنده مشروحدر وذناب كلمه‌سنك جمعی ذنائب كلور (ذنبة الوادی وذنبة الدهر) فتحاتله (وذنابة

الوادی وذنابة الدهر) ذالك ضمی وكسريله دره‌نك اياغنه وزمانك آخر وانجامنه اطلاق اولنور (الذنابة) ذالك ضميله تابع و پيرو معناسـنه‌در يقال هو ذنابة القوم ای تابعهم (وذنابة النعل) اياق قابنك برونه اطـلاق اولنور وبر باغچه‌دن برباغچه‌يه اقان جدوله دينور (الذانب) بودخی تابع معناسنه‌در (الذنابه) ذالك كسريله يولك طوغری يوزينه اطلاق اولنور كه قويرق طرزنده چكيلوب كيدر يقال اخذ ذنابة الطريق ای وجهه وذنابه خصملغه دينور رحم وقرابت معناسنه‌در يقال بينهما ذنابة ای رحم وقرابة و برموضع آديدر وبرمرغزاردن آخر مرغزاره جاری اولان جدوله دينور وذنابة العيص برموضعدر (التذنيب) تفعيل وزننده خرما قوريغی دبندن بكلنوب اولمغه بشلمق معناسـنه‌در يقال ذنبت البسرة تذنيبا اذا وكتت من قبل ذنبها وعمامه‌نك اوجنی اشاغی صارقتمق معناسنه‌در كه طيلسان قومق تعبير اولنور يقال ذنب عمامته اذا افضل منها شيئا وارخاه (التذنوب) تانك فتحی وضميله شول خرما قوروغنه دينوركه دبندن پكلنوب اولمغه بشلامش اوله مفردی تذنوبه‌در هايله (المذنب) منبر وزننده چوجه‌يه دينوركه طعام قوناررلر مغرفه كبی و بر يره اقان صو يولنه دينور و الچغه جاری صو اقنديسنه دينور وبر باغچه‌دن يابر مرغزاردن غيريلرينه جاری اولان جدوله دينور و اوزون قويرغه دينور (الذنبان) فتحاتله برنوع اوتدر علی قول مصر بغداينه شبيه‌برنباتدر مفردی ذنبانه‌در هايله شارحك بيانه كوره ذنب الثعلب ديدكلريدر وذنبان نواحیٔ مدينه‌دن عيص ناحيه‌سنده برصو آديدر (الذنيباء) ذالك ضميله غبيرآء وزنـنـده برنوع دانه‌دركه بغدای ايچنده اولمغله آنی آيرتليوب آتارلر فارسيده ديو كندم وتركيـده دلوجه ديدكلريدر (الذنائب) ذالك فتحيله (والمذانب) ميمك فتحيله (والذنابه) ثمامه وزننده برر موضع اسملريدر (الذنيبی) زبيری وزنـنـده برنوع قماش آديدر (الذأنبة) دحرجه وزننده طوغورمق اوزره اولان قصراغك قولونی ايجرودن ايكی اويلغك ارالغنه قدر چقوب باشنده قابلو اولان انجه پرده چقوب كورنمك اوزره اولمق معناسـنه‌در يقال ذأنبت الفرس اذا وقع ولدها فی انقحقح ودنا خروج السق وقحقح هدهد وزنـنـده دبری احاطه ايدن كميكه دينوركه ايچ طرفندن ايكی اويلق اورادە قاوشور و يقال فرس مذأنب اذا صـارت كذلك (الذنبه) فتحاتله باديه‌ده امره واضاخ نام محلارك بيننده برصو آديدر (التذنب) تفعل وزننده يول آلمق معناسنه‌دركه يولك نهايتنه وارمقدن عبارتدر وسائر مواددە دخی استعمال اولنور يقال تذنب الطريق اذا اخذه و صارغه طيلسان صاليورمك معناسـنه‌در يقال تذنب المعتم ای ذنب عمامته (المذانب) مجانب وزنـنـده شول دوه‌يه دينـوركه دائما سورونك ياقطارك آخرنده كيدر اوله (المذنب) محـدث

وزننده

وزننده شول ناقه‌یه دینورکه طوغوررکن بوری تعبیر اولنان زحمتك شدتندن ناشی قویرغنی اوزادر اوله (الذوب) ذالك فتحی و واوك سكونیله (والذوبان) فتحاتله اریمك معناسنه‌درکه طوكمق مقابلیدر یقال ذاب السمن یذوب ذوبا وذوبانا ضد جمد وكونشك حرارتی اشتداد بولمق معناسنه استعمال اولنور كویا كه شدت حرارتدن جرم شمس اریوب سیلان ایدر یقال ذابت الشمس اذا اشتد حرها ودائما بال یمك معناسنه‌در یقال ذاب الرجل اذادام علی اكل العسل وبركسه عاقل ورشید ایكن حماقت پیدا ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ذاب الرجل اذا حمق بعد عقل وبركسه اوزره حقوق ثابت ولازم اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ذاب‌لی علیه حق ای وجب وثبت و برنسنه حاصل وپیدا اولمق معناسنه استعمال اولنور تقول ماذاب فی یدی منه خیر ای ماحصل وذوب باله دینور عسل معناسنه علی قول كوبجده وبوه‌لرده اولانه یاخود اریدیلوب مومدن صاف ورواق اولانه دینور (الاذابه) همزه‌نك كسریله ارتمك معناسنه‌در یقال اذاب السمن اذابة وشبخون ایلك نهب واغاره معناسنه استعمال اولنور یقال اذا بوا علیهم ای اغاروا وتنهبوا وبرنسنه‌یی اصلاح ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال اذا بوا امرهم ای اصلحوه (التذویب) تفعیل وزننده بودخی ارتمك معناسنه‌در یقال ذوب الشحم بمعنی اذابه واوغلانك جبهه‌سنه كاكل قومق معناسنه‌در یقال ذوب الغلام اذا عمل له ذؤابة بونده اصل اولان همزه ایله اولمقدر زیرا ذؤابه كلمه‌سنك عینی مهموزدر نته‌كه ماده‌سنده ذكر اولندی لكن بوخلاف قیاس اوزره واو ایله وارد اولمشدر (الاستذابة) ذوب طلب ایلك معناسنه‌در تقول استذبته ای طلبت منه الذوب علی عامة مایدل هذا البناء (المذوب) منبر وزننده نسنه اریدیلجك قابه دینور كویا كه آلت ذوبدر طاوه وپوطه كبی (المذوبة) مغرفه وزننده ومرادفیدر كه چوبجه‌یه وكبچه‌یه دینوركه طعام قوتاررلر (الاذواب والاذوابة) همزه‌لرك كسریله شول كره یاغنه دینوركه اریوب سمن صافی اولمق ایچون چوملكه وضع اولنه حالا چوملكده اولدیجه اكا اذواب و اذوابه دینور اریوب طلومه چكلدكده اطلاق اولنمز و بونلر اسملردر اعصار و امخاض كبی (الذوبان) ذالك ضمیله (والذیبان) ذالك كسریله آتك یادوه‌نك بیونلرنده قلان توی وقیل بقیه‌سنه دینور (الذاب) ناب وزننده عیب ونقیصه معناسنه‌در یقال مافیه ذاب ای عیب (الذووب) صبور وزننده سموز وطاولی ناقه‌یه اطلاق اولنور ذوب اولنمق شانندن اولان شحم صاحبی اولمق ملاحظه‌سنه مبنیدر یقال ناقة ذووب ای سمینة (الذواب) شداد وزننده اصحابدن برذاتدر (الذهاب) صواب وزننده (والذهوب) ركوب وزننده (والمذهب) مقعد وزننده یوریوب

کتمك سیر معناسنه‌در علی قول چکوب کتمك مرور معناسنه‌در یقال ذهب الرجل ذهابا وذهوبا ومذهبا من الباب الثالث اذا سارا ومروبا ایله تعدیه اولندقده کیدرمك وایلتمك معناسنه اولور یقال ذهب به ای ازاله (الذاهب والذهوب) صبور وزننده اسم فاعللردر (الاذهاب) همزه‌نك کسریله کیدرمك وایلتمك معناسنه‌در یقال اذهبه واذهب به ای ازاله وبرنسنه‌یه آلتون سوروب یالدزلمق معناسنه‌در یقال اذهبه ای طلاه بالذهب (المذهب) مطلب وزننده مصدر میمیدر نته‌که ذکر اولندی واسم مکان اولور کیده‌جك یره دینور بومناسبتله ادبخانه‌یه اطلاق اولنمشدر ممشی کبی وکیده‌جك یوله دینور طریقه ومسلك معناسنه یقال ذهب فلان مذهبا حسنا ای طریقا ومسلکا بو علاقه ایله معتقد اولان طریقهٔ مجتهدینه اطلاق اولنورکه اسلامده اولان مجتهدلردن مقتدا اتخاذ اولنان امامارك مسلك مختارلریدر فروعده حنفی وشافعی کبی وعقائدده ماتریدی واشعری کبی رضی الله عنهم یقال مذهبه حنفی ای معتقده الذی ذهب الیه ومذهب اصل واساس معناسنه مستعملدر یقال مایدری‌له این مذهبه ای اصله (المذهب) مکرم وزننده کعبهٔ معظمه‌نك اسمیدر وابرهة بن عمیر وغنی بن اعصر نام کسه‌لرك فرسلری اسمیدر وآبدست اثناسنده وسوسه القا ایدن شیطانك اسمیدر وبونده صواب اولان هانك کسریله اولمقدر جوهری وهمنه مبنی فتحله تقیید ایلمشدر شارح دیرکه قرطبی ومحدثیندن برجاعت هانك فتحیله جزم ایلمدیلر (الذهب) فتحتینله جنس معدنیدن التونه دینور تبر معناسنه مؤلف تبر ماده‌سنده علی الاختلاف بیان ایلمشدر مشهوری هنوز معدندن چقوب سکه وصیاغت کورممش التونه تبر اطلاق اولنور وذهب مذکردر مؤنث دخی اولور واحدی ذهبه‌در هایله جمعی اذهاب کلور وذهوب وذهبان کلور ذالك ضمه‌لریله وبو صاحب نهایه‌دن منقولدر وذهب مصدر اولور برکسه ناکهانی معدنه یا ضربخانه‌یه کیروب خرمن خرمن التون کومه‌لرنی کوردکده کوزلری قاشوب آشفته ودنك وحیران قالمق معناسنه‌در یقال ذهب الرجل ذهبا من الباب الرابع اذا هجم فی المعدن علی ذهب کثیر فزال عقله وبرق بصره وبو ماده‌نك فعلنده بنی تمیم لغتی اوزره ذهب دخی جائزدر ذالك وهانك کسره‌لریله شارح دیرکه ابو منصوردن بورسم مطرد اولدیغی منقولدر فعلك عینی حروف حلق مکسور اولورسه وذهب بمورطه‌نك صاریسنه اطلاق اولنور ویمن اهلنه مخصوص برکونه اولچك آدیدر جمعی ذهاب کلور ذالك کسریله واذهاب کلور اسباب کبی وجمع الجمعی اذاهب کلور اقارب وزننده واذاهیب کلور مراکیب وزننده (التذهیب) تفعیل وزننده برنسنه‌یه آلتون سورمك ویالدزلمق معناسنه‌در یقال ذهبه تذهیبا ای طلاه بالذهب (المذهب) مکرم وزننده

والذهیب

(والذهيب) غريب وزننده (والمذهب) معظم وزننده آلتون سورلمش ويالدزلنمش نسنه‌یه دینور (الذهبیون) عربیون وزننده محدثیندن برجماعتدر (الذهبة) ذروه وزننده ضعیف یغموره دینور چسنتی کبی علی قول جود معناسنه‌درکه بك شدید وکثیر اولان یغمور در جمعی ذهاب کلور ذالك کسریله (ذهوب) صبور وزننده برخاتون اسمیدر (ذهاب) غراب وزننده بر موضعدر (ذهبان) سحبان وزننده یمنده بر موضعدر (الذهاب) شداد وزننده عمرو بن مالك علی قول مالك بن جندل الشاعر لقبیدر (ذهاب) کتاب وزننده وغراب وزننده جائزدر برجبل آدیدر (ذهاب) سحاب وزننده ایام عربدن بریوم معروفدرکه بروقعه‌یی مشتملدر وبرقبیله آدیدر (الاذیب) یای تحتیه ایله احمر وزننده چوق صویه دینور وقورقو فزع معناسنه‌در یقال اخذه الاذیب ای الفزع وبوافکل قبیلندندرکه اسمدر وجنبش ونشاط معناسنه‌در یقال به اذیب ای نشاط (الذیب) عیب وزننده ومرادفیدر

﴿ فصل الراء ﴾ (الرأب) رانك فتحی وهمزه‌نك سکونیله قیریق وچتلاق ظرفلری کناد ایلك معناسنه‌درکه بری برینه قاوشدروب اصلاح ایلمکدن عبارتدر یقال رأب الصدع رأبا من الباب الثالث اذا اصلحه وشعبه ومفترق اولمش جماعتی بارشدروب بینلرنی اصلاح ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال رأب بینهم ای اصلح ویرك بونجه‌سی یاچاری بجلدکدنصکره یکیدن تازه‌لنوب بتمك معناسنه‌درکه صلاح معناسندن مأخوذدر یقال رأبت الارض اذانبتت رطبتها بعدالجز ورأب بتمش مهار دوه‌یه اطلاق اولنور وصف بالمصدردر بورسمه جمعیتی صاحبنك صلاح حال وغناسنه مداردر وبرقومك عظیم الشان اولان سید ومهتر وسرکارلرینه اطلاق اولنور امور ومصالحلرینك مدار صلاح ومادهٔ انتظاملری اولدیغنه بناء یقال هورأب القوم ای سیدهم الضخم (الارءاب) اکرام وزننده بودخی قیریق وچتلاق مقوله‌سنی کناد ایلك معناسنه‌در یقال ارأب الصدع اذا اصلحه وشعبه (المرأب) منبر وزننده (والرءاب) شداد وزننده کنادجی‌یه دینور (الرؤبة) جرعه وزننده شول اغاج یاخود دمور پاره‌سنه دینورکه آنکله قیریق وچتلاق نسنه‌لر کنادلنوب اصلاح اولنور مشاهیر شعرادن رؤبة بن العجاج بن رؤبة التمیمی بونکله مسما اولدیغی منقولدر وعند البعض روبدن مأخوذدر ماده‌سنده مذکوردر (المرتأب) مرتجل وزننده مغتفر معناسنه‌درکه غفردن مأخوذدر افتعالدن اسم مفعولدر وجه لایق اوزره اصلاح اولنمش نسنه‌یه دینور یقال شیٔ مرتأب ای مغتفر (رئاب) کتاب وزننده اسامیدندر هرون بن رئاب اصحاب بدردندر ورئاب بن عبدالله محدثیندندر ورئاب بن النعمان اصحابدن جابر ابن عبداللهك جدیدر ورئاب

ام المؤمنين زينب بنت جحش جنابلرينك جديدر رضى الله عنها وعنهم (الرب) رانك فتحى وبانك تشديديله ومعرف باللام اولەرق جملهٔ مخلوقاتى بسليوب تربيه ايدن حضرت پروردكارك اسماء حسناسندندر عزوجل اسمه وبعضا بايى تخفيف اولنور ضرورته مبنى مؤلف بصائرده بورسمه بيان ايلمشدركه رب كلمه‌سى فى الاصل مصدردر بسلمك وپرورده ايلك معناسنه بعده آندن مبالغه‌يه مبنى اسم فاعل استعاره اولنمشدر كه بسليجى پروردكار معناسنه اولور ومعرف باللام اولەرق همان پروردكار عالم ومتكفل مصالح عامهٔ امم اولان ذات اجل واعظمه اطلاق اولنور كذلك اضافتله‌ده اطلاق اولنور رب العالمين كبى وماسوايه همان اضافتله اطلاق اولنور انتهى ورب مضاف اولديغى شيئك مالك ومستحقنه ياخود خداوند وصاحبنه اطلاق اولنور يقال رب الشئ اى مالكه ومستحقه اوصاحبه جمعى ارباب كلور وربوب كلور رانك ضميله وكاهجه رب كلمه‌سنك باء ثانيه‌سى تخفيف ايچون ياى تحتيه‌يه ابدال اولنور يقال لاوربيك اى لا وربك يعنى ربك حقيچون اويله دكلدر ياخود اويله ايتم (الربابة) رانك كسريله (والربوبية) رانك ضميله رب وپروردكار معناسندن اسملردر بسليجيلك معناسنه كذلك مالكيت وصاحبيت معنالرينه لكن راغبك واساسك بيانلرينه كوره ربوبيه حق تعالايه مخصوصدر وربابه غيريده استعمال اولنور تقول والله عزوجل رب الارباب وله الربوبية وفلان رب الدار والعبد بين الربابة ورب كلمه‌سى مصدر اولور جمع ايلك معناسنه‌در يقال رب الشئ ربا من الباب الاول اذا جمعه وآرترمق وزياده قلمق معناسنه‌در يقال رب النعمة اى زادها وبرمكانده دائما اقامت ايلك معناسنه‌در يقال رب بالمكان اذالزم واقام واصلاح ايلك معناسنه‌در يقال رب الامر اى اصلحه ودهن وعطر مقوله‌سنى بعض خوشبوى نسنه‌لر قاتمغله تطييب ايلك معناسنه‌در يقال رب الدهن اذا طيبه وبرنسنه‌يه مالك اولمق معناسنه‌در يقال رب الشئ اذاملكه وطلومى بعض طلالر ايله تربيه واصلاح ايلك معناسنه‌در رايحه‌سنى ازاله ايچون يقال رب الزق اذارباه بالرب وبونده رانك ضميله‌ده لغتدر چوجغى بسليوب يتشدرمك معناسنه‌در يقال رب الصبى اذارباه حتى ادرك وبو معناده باب رابعدن دخى لغتدر تقول ربيته كسمعته بابنى تعيين ايچون ادغام اولنمامشدر ورب قيون قسمى طوغورمق معناسنه‌در يقال ربت الشاة اذا وضعت (الربوبى) رانك فتحيله ربه منسوب ديمكدر خدايى معناسنه يقال علم ربوبى اى منسوب الى الرب على غير قياس نته‌كه علم لدنى دخى ديرلر من غير كسب محض الهام الهيله حاصل اولديغيچون (الربانى) رانك فتحى وبانك تشديديله متأله ومتعبد وعارف بالله اولان آدمه دينور [قال محمد بن الحنفية لمامات عبدالله بن عباس اليوم مات ربانى هذه الامة] وهو المتأله المتعبد العارف بالله عز وجل وربانى بعلبك قصبه‌سنده مشايخ

صوفيه‌دن

صوفیه‌دن محمد بن ابی العلاء لقبیدر وربانی حبر یعنی عالم ودانا کمسیه اطلاق اولنور معلوم اوله که لفظ مزبور ربان لفظنه منسوبدرکه فعلان وزننده صفتدر وفعلان وزنی اکثری مکسورالعین اولان فعل بنیه‌سندن مصوغ اولور عطشان وسکران کبی وبعضا مفتوح العین اولان فعل بنیه‌سندن بنا اولنور نعسان کبی مانحن فیه شق ثانیدندر وعند البعض ربانی ربه منسوب دیمکدر الهی کبی الف ونونی لحیانی وشعرانی قبیلندندرکه تغییر نسب ایچوندر مبالغه‌یی متضمندر علی قول ربانی کلمه‌سی لفظ سریانیدر مترجم دیرکه راغب مفرداتده بوکونه بیان ایلمشدرکه ربانی کلمه‌سی ربان لفظنه منسوبدرکه صفتدر یاخود رب کلمه‌سنه منسوبدرکه مصدردر زیرا عالم اولان کمسه دائما علمی تربیه وترویج ایلك اوزره اولور یاخود منسوب الیه اولور زیرا عالم البته علمله نفسنی تربیه ایلکله تربیه کندیسنه منسوب اولور وبونلر بری برینه فی الحقیقه متلازملردر زیرا نفسنی علمله تربیه ایدن علمی تربیه ایلمش اولور صورت عکسی دخی بویلجه در وعند البعض ربانی رب حقیق اولان حضرت پروردکاره منسوب دیمکدر الف ونون مبالغهٔ نسبت ایچوندر جمیع احوال واطوارده مستغرق فی الله اولان انسان کامله اطلاق اولنور انتهی (المربه) محبه وزننده (والربابه) کتابه وزننده مملکت یعنی مالکیت معناسنه‌در یقال طالت مربته وربابته ای مملکته وربابه کتابه وزننده عهد ومیثاق معناسنه‌در یقال بینهما ربابة ای عهد وبرکومه اوقلره دینور علی قول شول ایپه دینورکه آنکله اوق دسته‌لری صاریلوب بغلنور یاخود اوق صاردقلری بزپارچه‌سنه دینور یاخود شول یوفقه میشین پاره‌سنه دینورکه قمار اوقلری چقاران کمسه‌نك النه صارارلر تاکه النی صالدقده سودیکی کمسه‌نك اوقنی نشانیله بولوب چقرمیه (المربوب) قوله اطلاق اولنور مملوك معناسنه یقال هو مربوب ای بین الربوبیة مملوك والعباد مربوبون لله عزوجل ای مملوکون (التربب) تفعل وزننده برکمسه ایچون یابرارض ایچون صاحبیت ومالکیت اظهار ایلك یعنی اول کمسه یاخود اول یر کندینك مملوکی اولدیغنی ادعا ایلك معناسنه‌در یقال تربب زیدالرجل والارض اذا ادعی انه ربهما وچوجغی بسلیوب یتشدرمك معناسنه‌در یقال تربب الصبی ای رباه حتی ادرك (الارباب) همزه‌نك کسریله بریرده دائمی آرام واقامت ایلك معناسنه‌در یقال ارب بالمکان اذا لزم واقام به وبك یقین اولمق معناسنه‌در یقال ارب منه اذا دناه (التربیب) تفعیل وزننده دهن وعطر مقوله‌سنی بعض خوشبو نسنه‌لر ایله تطییب واصلاح ایلك معناسنه‌در یقال ربب الدهن تربیبا اذا طیبه وچوجغی بلوغنه قدر بسلمك معناسنه‌در یقال ربب الصبی ای رباه حتی ادرك (التربه) تحله وزننده بودخی مصدر در تربیب کبی یقال ربب الصبی تربیبا وتربة (الارتباب) افتعال

وزنـنده تربيب معناسـنه‌در يقال ارتب الصبي بمعنى ربه (الربيب) امير وزنده فعيل بمعنى مفعول‌در پرورده ومربوب معناسنه‌در مملوكه‌ده اطلاق اولنور ومعاهد معناسـنه‌دركه اسم مفعولدر كندوسـيله برخصوصـده عقد عهد وميثاق اولنمش كمسـه‌در وملك معناسـنه‌دركه فعيل بمعنى فاعل اولور پادشاه ديمكدر وبركمسـه‌نك زوجه‌سنك زوج اولدن اولان اوغلنه دينوركه اوكى اوغل تعبير اولنور زوج ثانينك زير تربيه‌سنده اولديغنه بناء واوكى بابايه دينور بونده بمعنى فاعلدر وربيب اسـاميدندر محدثيندن حسين بن ابراهيم جديدر (الربوب) صبور وزنـنده بمعنى مفعولدر اوكى اوغوله دينوركه زير تربيه‌ده اوله (الراب) تشديد بايله اوكى بابايه دينوركه اوكى اوغلنك تربيه‌سنده قائم اوله (الرباب) كتاب وزننده عهد وميثاق معناسنه‌در (الربيبة) غريبه وزننده بمعنى فاعل اولور حاضنه يه اطلاق اولنوركه دايه تعبير اولنور واوكى قيزه دينوركه زوجه‌سنك زوج اولندن قالوب وتحت تربيه‌سـنده اوله بونده بمعنى مفعولدر وخانه‌ده سودى ايچون بسلنن قيونه دينور (الربه) حبه وزنـنده مذحج قبيله‌سنه مخصوص بربيت آديدركه كعبه‌يه تقليدا بنا ايدوب آنده اصناملرينـه عبادت ايدرلر ايدى شرفياب اسـلام اولدقلرنده هدم ايلديلر وربه طائفهء ثقيف قبيله‌سـنه مخصوص لات نام صنمك اسميدركه طاشدن تراشيده ايدى نته‌كه اشبو حديثده وارد اولمشدر [لما اسلم عروة بن مسعود وعاد الى قومه دخل منزله فانكر قومه دخوله قبل ان يأتى الربة] يعنى اللات وربه سراى عظيمه وخانهٔ كبيره‌يه دينـور (الربة) رانك كسريله برنوع نبات آديدر وبرشجر اسميدر على قول خرنوب اغاجنه دينور وربه جماعت كثيره‌يه دينـور جمعى اربه كلور اجله كبى على قول ربه اون بيك نفره اطلاق اولنور بومعناده رانك ضميله‌ده جائزدر (الربه) قبه وزننده ديرلك ومعاش خصوصنك وسعتنه وفراوانلغنه دينور يقال فى عيشه ربة‌اى كثيرة وطثرة وربة شهوردن ماه‌ذى القعده‌نك اسم قديميدر (المرب) ميمك كسرى ورانك فتحيـله كثيرة النبات اولان يره دينور ومحل ومكان اقامت معناسنه‌در وناسى جمع ايدن كشى‌يه دينور (المرباب) محراب وزننده نباتى چوق اولان يره دينور (الربى) حبلى وزننده هنوز طوغورمش اولان قيونه دينور وقوزيسى هلاك اولمش قيونه دينور وطوغورمسى يك قريب اولان قيونه دينور شارح ديركه عندالبعض طوغورمسنه ايكى آى قالەرق اطلاق اولنور وربى احسان ونعمت معناسنه‌در وحاجت وضرورت معناسنه‌در ومتين ومحكم اولان دوكومه دينورجمعى رباب كلور ضم رايله شذوذ اوزره زيرا جموع صيغه‌سنده فعال وزنى نادردر رخال كلمه‌سى دخى بونك كبيدر وربى كلمه‌سنك معانئ مزبوره‌دن مصدرى رباب در كتاب وزنده وربى ورب جميعا جمادى الاولى آينك اسم قديميدر نته‌كه ربى وربه جميعا

جمادی الاخره‌نك اسمیدر (الرباب) سحاب وزننده بیاض بولوده دینور سحاب ابیض معناسنه واحدی ربابه‌در هاله ورباب مکهٔ مکرمه‌ده برموضعدر ومدینهٔ منوره ایله فید بیننده برطاغدر ومحدثیندن برذات اسمیدر وکمانچه تعبیر اولنان سازه دینور نسبتنده ربابی دینور ممدود بن عبدالله الواسطی الربابی کمانچه چالمقده پك ماهر اولمغله اکا نسبت اولنمشدر اول بابده مزبور ضرب مثل اولمشدر (رباب) غراب وزننده برموضعدر (ابوالرباب) برمحدثدرکه معقل بن یساردن روایت ایلمشدر (الرباب) کتاب وزننده عهد وپیمان معناسنه‌درکه ذکر اولندی وربه کلمه‌سندن جمع اولورکه اونربیك اونربیك جماعتلره اطلاق اولنور شارح معاهدینه تخصیص ایلمشدر مؤلفك بوراده وجع ربة قولی العشور لفظنی عطف تفسیردر وجماعات کثیره‌یه دینور واصحاب ویارانه دینور ورباب ضبه قبیله‌سی جماعتنه اطلاق اولنورکه برماده ضمننده جمله‌سی همدست اتحاد اولمق ایچون رسم اعراب اوزره اللرنی ربه باتروب عقد عهد وپیمان ایلدیلر (الربب) فتحتینله چوق صویه دینور (الربان) رانك ضمی وبانك تشدیدیله هرنسنه‌نك اولنه وتازه لکی هنکامنه علی قول مجموعنه دینور یقال اخذه بربابه ای باوله اوجیعه بونده رانك فتحیله‌ده جائزدر وربان کمی ملاحلرینك رئیسنه دینور ربانی دخی دینور یای نسبتله لکن مؤلف نون بابنده ربن ماده‌سی ذیلنده ربان اجأنام جبل ارکانندن برركن اسمیدر وکمی‌یی اجرا ایدن کمسیه دینور دیورسم ایلمشدرکه ارتفاع معناسندن مأخوذدر وبوراده الف ونون مزید اولمق اوزره ثبت ایلمکله تناقضی مشتملدر قالدیکه بحرقلزمده مشهود ومعلومز اولدیغی اوزره بحر مزبورده جابجا شاب دیدکلری طاشلر اولمغله اول خصوصده عارف وماهر اولان کمسیه ربان اطلاق ایدرلر داو دیدکلری اورایه مخصوص سفینه‌یه البته برربان استصحاب اولنوب دومنجی‌یی آنك دلالتیله عمل ایدرك کیدرلر اول ربان دائما سفینه‌نك قیچنده اوتوروب بحره نظر ایدر شاب ظهورنده دومنجی‌یی آکاه ایدوب دومنی نه طرفه قوللنمق مقتضی اولدیغنی اعلان ایلر واساسده قعد علی ربان السفینة ای سکانها وذنبها عبارتیله مرسوم اولمغله اکا کوره کمینك دومنی اولور انتهی وربان اجأنام جبل ارکانندن برركن عظیمه دینور وجماعت وکروه معناسنه‌در (رب) رانك ضمی وبای مشدده‌نك فتح اوزره بناسیله حرف جردر نکره‌دن غیری‌یه داخل اولمز وعندالبعض اسمدرکه کوفیون مذهبیدر وعلی رأی کلمهٔ تقلیلدر دائما وعلی قول کلمهٔ تکثیردر دائما وعند البعض تقلیل وتکثیره‌ده دلالت ایدر وبعضلر دیدیکه همان مباهات وافتخار موقعنده تکثیره دال اولور وعلی رأی تقلیل وتکثیردن برینه موضوع دکلدر بلکه تقلیل وتکثیر سیاق کلامدن مستفاد اولور واشبو رب کلمه‌سی لغات عدیده‌یی مشتملدر مشدد ومخفف اولور

وربت دینور تایله وربما وربتما دینور ماء الحاقیله که دخول فعله وسیله اولور
وبونلر مشدد ومخفف اولور ورالرك فتحیله رب وربت وربما وربتما دینور تشدید
وتخفیفله ورب دینور رانك وبای مخففه‌نك ضمیله ورب دینور مذکبی مؤلفك
بیاننه کوره اون سکز لغتدر مصباحده تاء تأنیث ایچون دکلدرزیرا تأنیث ایچون اولسه
ساکن اولور ایدی لکن مؤنثه مختص اولمق اوزره مرسومدر شارح دیرکه شیخ الاسلام
زکریا الانصاری قدس سره منفرجه شرحنده رب ایچون یتمش لغت تعداد ایلمشدر تمامك
احوالنی دخی درج ایتمشدر انتهی (الرابة) دابه وزننده پدرك زوجه‌سنه دینورکه
اوکی آنا اوله جقدر زیر تربیه‌سنده اولمق شرطیله اطلاق اولنور یقال هی رابة له
ای امرأة ابیه (المربیات) معظمات وزننده مربالردرکه انبجات دخی دینور پرورده
معناسنه‌که شیره ایله تربیه اولان نسنه‌لردر لچرلرك انواعی وکلبشکر وخمیره‌لر
والما وزنجبیل مربالری کبی یقال زنجبیل مربی ومربب ای معمول بالرب کما یقال
معسل ای معمول بالعسل (الرب) رانك ضمی وبانك تشدیدیله هرمیوه‌نك
صقلدقدنصکره چقان قویی وقواملی شیره‌سنه دینور بین الاطباء طریق عملی
بودرکه مراد اولنان میوه‌لرك یاخود حشیشه‌لرك عصاره‌لری یاخود مطبوخلری اخذ
اولنوب برمقدار شکر یاخود عسل ایله یاخود ساده‌جه قیولوب قوامه کلنجه
خفیف آتشده طبخ اولنمقدرکه فاسد اولمقدن امین اولوب وقت حاجتده استعمال
اولنه ورب قویی وقواملی طلایه اطلاق اولنور طلومه سوریلن قیرطلاسی کبی
ویاغ پوصه‌سنه وطورطوسنه‌ده رب اطلاق اولنور (الربان) شداد وزننده کروه
وجماعت معناسنه‌در (الرباب) شداد وزننده اسامیدندر احمد بن موسی الفقیه بن
الرباب وابوالحسن ابن عبدالله الصیرفی ابن الرباب المحدث مشاهیردندر (الربانیة)
رانك فتحی وبانك تشدیدیله یمامه‌ده برصو آدیدر (المرتب) ارتبابدن اسم فاعل
اولور انعام ایدن آدمه دینور منعم معناسنه واسم مفعول اولور انعام اولنان کمسیه
دینور منعم علیه معناسنه (الربی) رانك وبای مشدده‌نك کسریله ربیون کلمه‌سنك
مفردیدرکه نیچه بیك نفر آدملره دینور بوراده ربی کلمه‌سی ربه‌یه منسوبدرکه
جماعت کثیره‌یه دینور نته‌که ذکر اولندی مترجم دیرکه بونده وجوه عدیده
واردر تفصیلی بیضاویده اشبو [وکأین من نبی قاتل معه ربیون] الایه کریمه‌سی
تفسیرنده مشروحدر انتهی (الربرب) فدفد وزننده بیان صغرینك سوریسنه دینور
(الاربه) اجله وزننده اهل عهد ومیثاق اولان جماعته دینور ربیك جمعیدر
نته‌که ذکر اولندی (الرتوب) تای فوقیه ایله قعود وزننده بریرده قطعا قلدامق
وجه اوزره ثابت وپایدار اولوب طورمق معناسنه‌در یقال رتب الشیء رتوبا
من الباب الاول اذاثبت ولم یتحرك (الترتب) تفعل وزننده رتوب معناسنه‌در

یقال

يقال ترتب الشیٔ بمعنی رتب (الترتيب) تفعیل وزننده بر نسنه‌یی بریرده ثابت
وپایدار ایلمك معناسنه‌در تقول رتبته ترتيبا ای اثبته وترتیب اصطلاحی که هر نسنه‌یی
یرلو یرینه وضع واثبات ایلمکدن عبارتدر بوندن مأخوذدر (الترتب) قنفذ وزننده
برنده ثابت وپایدار اولان شیئه دینور وجمله وجمیع معناسنه‌در یقال جاؤا ترتبا
ای جمیعا بومعنــا ترکیده طورطوپ تعبیرینــه اقرب وآندن محرف اولمق اغلبدر
(الترتب) جندب وزننـده بودخی برنده ثابت وپایدار اولان شیئه دینـور وهر
دائم وابد معناسنه‌در وبدخوی کوله‌یه دینور وطپراغه دینور بونده قنفذ وزننده
دخی لغتدر (الترتبة) طرطبه وزننـده بالفعل یول اولمیوب لکن یول شـکلنده
اولان طریقه‌یه دینور بعض طاغ صرتنده ومسلوك اولان چمنزارده اولدیغی کبی
یقال اتخذ فلان ترتبة ای شبه طریق یطاؤه حتی یول یول آلاجه‌سی اولان اثوابه
مراتب دینـور (الرتبة) رانك ضمیله (والمرتبة) مشربه وزننـده پایه ومنزلت
معناسـنه‌درکه معنای مزبوردن مأخوذدر یقال رقی رتبة علیة ومرتبة ای منزلة
(الرتب) فتحتینله شدت معناسنه‌درکه سهولت مقابلیدر یقال مافی هذا الامر رتب
ای شـدة ودیك طورمق ودیکلمك انتصاب معناسـنه‌در امهات سائره‌دن منفهم
اولدیغی اوزره انصباب نسخه‌سی غلطدر یقال رتب الشیٔ رتبا من الباب الرابع
اذا انتصب ورتب زمینك تومسـك ویوکسك یرینه دینور وشول قیالره دینورکه
بری برینه قریب وبعضی بعضندن مرتفع اوله ومعاش خصوصنك شـدید وغلیظ
اولمسنه دینور وسرچه پرمغله یانده‌کی پرمغك کذلك آنکله اورته پرمغك ارالقلرنده
اولان فرجه‌یه دینور وباش پرمقدن ماعدا درت پرمغی بری برینه یناشدروب تخته
پاره‌سی کبی طوتمغه دینور (الارتاب) اکرام وزننده نسخه‌لرك مقتضاسی اوزره
منصب اولمق معناسـنه‌در لکن امهات سائره‌نك بیاننه کوره انتصاب معناسـنه‌در
وبومعناده متعدی ولازم اولور برنسنه‌یی دیکوب طوردرمق ودیکیلوب طورمق
معناسـنه یقال ارتب الغلام الکعب ای نصـبه کعبدن مراد آشیق تعبیر اولنان
کمکدرکه چوجقلر انکله اوینارلر ویقـال ارتب الرجل اذا انتصب قائما وبرکمسـه
مالدار ایکن تقلبات دهریه ایله پریشان حال اولوب سائل وکدا اولمق معناسنه‌در
یقال ارتب الرجل اذا سئل بعدغنی (الرتباء) حمراء وزننده شول ناقه‌درکه باشنی
یوقری دیکوب صورودارق یورر اوله (الرجب) رانك وجیمك فتحیله برنسنه‌دن
بلکلیوب قورقمق معناسـنه‌در یقال رجب منه رجبا من البـاب الرابع اذا فزع
واوتانمق معناسنه‌در یقال رجب منه ای استحیی وبرکمسه‌دن هیبتلنوب یعنی کوزینه
بك بیوك ومهیب کورنمکله اکا تعظیم وتبجیل ایلمك معناسنه‌در یقال رجب فلانا اذا
هابه وعظمه ورجب اشهر اثنی عشردن شهر معروف اسمیدرکه معنـای مزبوردن

مأخوذدر زیرا جاهلیتده اکاپك تعظیم ایدرلر ایدی جمعی ارجاب کلور اسباب کبی ورجاب کلور رانك کسریله ورجبات کلور فتحاتله مصاحبده منصرف اولمق اوزره مرسومدر وعندالبعض غیر منصرفدر معرف باللام اولان الرجب کلمه‌سندن معدولدر (الرجب) ضرب وزننده (والرجوب) قعود وزننده بودخی برکسه کوزه بیوك کورنمکله هیبتلنوب تعظیم ایلمك معناسنه‌در یقال رجبه رجبا ورجوبا من الباب الاول اذاهابه وعظمه ورجب اوتانمق معناسنه‌در یقال رجب منه رجبا اذا استحیی واغاج یاخود بداغی چتال چقمیوب یالکزجه بتمك معناسنه‌در یقال رجب العود اذاخرج منفردا وبرکسیه تصریح ویاکنایه ایله بدسوزاورمق معناسنه‌در یقال رجب فلانا بقول سیء اذا رجمه به (الترجیب) تفعیل وزننده بودخی برکسه‌دن مهابتلنوب تعظیم ایلمك معناسنه‌در یقال رجب فلانا ترجیبا اذاهابه وعظمه ورجب آینده قربان کسمك معناسنه‌درکه جاهلیتده شهر مزبورده اصناملریچون ذبح قرابین ایدرلر ایدی وترجیب خرما اغاجنك میوه‌سی فراوان اولمغله دال باصیلوب قیرلمسون ایچون آلتنه دستك طرزنده سدوسکی بنا ایتمك معناسنه‌در علی قول خرمانك میوه‌دار اولان شاخلرنی سایر شاخلره قاوشدروب یپراقلریله صاروب بغلمق معناسنه‌در تاکه روزکار سلکوب میوه‌لرنی دوکمسون ایچون وعلی رأی اوغری یدندن محافظه ایچون اول میوه‌دار بداقلر اطرافنه چالیلر ودیکنلکلر وضع ایلمکدن عبارتدر ومنه المثل * اناجذیلها المحکك وعذیقها المرجب * بوراده جذیل کلمه‌سی جذل مصغریدرکه جیمك کسریله‌در شول طومرق کبی قالین اغاجه دینورکه دوه آغیلنه دیکرلر دوه آکا سورنوب قاشنمق ایچون ومحکك تحکیکدن اسم مفعولدر محکك به معناسنه‌در وعذیق عذقك مصغریدرکه میوه‌دار اولان خرما دالنه دینور وبونلرده تصغیر تعظیم ایچوندر یعنی بن انلرك کلوب قاشنوب کسب راحت ایلیه‌جك طیاغی وانتفاع ایلیه‌جك میوه‌دار بداغییم دردلری اولدقده کلوب بکامراجعت ایدرلر ورأی وتدبیرواعانتمله شفای صدر حاصل ایدرلر مثل مزبوری یوم سقیفه‌ده حباب بن منذر ایراد ایتمشدر وترجیب الکرم تکائ واصمه چبوقلرنی وقوللرنی طوغرلدوب ودوزلدوب هربرنی یرلو یرنجه هرکلر وکرویدلر اوزره وضع ایلمکدن عبارتدر یقال رجب الکرم اذا سوی سروغه ووضع مواضعه (الرجبة) جرعه وزننده شول سدوسکی طرزنده بنایه دینورکه ذکر اولندیغی اوزره دستك اولمق ایچون خرمانك میوه‌دار اولان داللری آلتنه یاپیلور ورجبه شول بنایه دینورکه جانور صیدی ایچون یاپیلور ایچنه ایپه بغلو بر پاره ات وضع ایدرلر جانور کلوب اتی چکدکده اول بنای مصنع یقیلوب آلتنده قالور (الرجبیه) غمریه وزننده وجیمك تشدیدیله لغتدر شول خرما اغاجنه دینورکه

میوه‌سنك كثرتندن بروجه مذكور آلتنه دستك يا پلمش اوله مزبور رجبه‌یه منسوب اولمغله بونسبتلر خلاف قیاس اوزره در (الارجاب) همزه‌نك كسریله بودخی هیبتلنوب تعظیم ایلمك معناسنه‌در یقال ارجبه ای هابه وعظمه (الرجب) رانك ضمیله بدن انسانیده ایكو كمكلریله دوش تعبیر اولنان عضوك كه كوكس باشیدر آرالغنه دینور (الارجاب) همزه‌نك فتحیله بغرسقلره دینور امعاء معناسنه مفردی یوقدر علی قول مفردی رجبدر فتحتینله یاخود رجبدر قفل وزننده (الرواجب) راجبه‌نك ورجبه‌نك جمعیدر كه جرعه وزننده در اصول اصابعده اولان مفاصله دینور بو كه كوره دیب بوغوملرینك اك و اویناق یرلری اولور هر برینه راجبه ورجبه دینور علی قول رواجب اول اكلرك ایچ یوزلرینه دینور یاخود پرمقلرك دیبدن اوجلرینه وارنجه قلمنه دینور یاخود پرمقلرك مطلقا مفاصلنه دینور یاخود سلامیاتك یعنی پرمق كمكلرینك ارقه‌لرینه دینور یاخود پرمق كمكلرندن بوغوملرك ارالغنه دینور یاخود پرمق اوجلرینه قریب یعنی باش بوغوملرده اولان مفاصله دینور ورواجب الحمار اشك قسمنك مخرج صوتنده یعنی حنجره‌سنده اولان طمرلره اطلاق اولنور (الرحب) رانك ضمی وحای مهمله‌نك سكونیله هذیل قبیله‌سی یوردنده برموضعدر (الرحاب) غراب وزننده حورانده برموضعدر ورحب رانك ضمیله ورحابه كرامه وزننده مصدرلردر واسع اولمق معناسنه یقال رحب المكان ورحب رحبا ورحابة من الباب الخامس والرابع اذا اتسع بابلرك ترتیبی نشرمشوش اوزره‌در ورحابه فعلی متعدی اولور شذوذ اوزره زیرا باب خامسدن متعدی وارد اولمز لكن ابو علی الفارسی هذیل قبیله‌سندن مادهٔ مزبوره‌نك تعدیه‌سنی نقل ایلمشدر ★ ومنه ان نصر بن سیار لما قتل جدیع بن علی الكرمانی وصلبه قال لقومه رحبكم الدخول فی طاعته ای وسعكم ★ پس بو تقریره كوره هذیل لغتنده مطرده اولور وسائره كوره مرادفی اولان وسع ماده‌سنه محمول ومقیس اولور ومصباحك بیاننه كوره باء حرفیله متعدی اولوب بعده كثرت استعمالدن ناشی بایی اسقاط ایله تلفظ ایلدیلر (الرحب) رانك فتحی و حانك سكونیله كه شكس وزننده در (والرحیب) امیر وزننده (والرحاب) عجاب وزننده بول و واسع شیئه دینور یقال مكان رحب ورحیب ورحاب ای واسع ویقال امرأة رحاب ای واسعة یعنی الفرج ورحیب امیر وزننده اكول وپرخور كمسیه اطلاق اولنور رحیب الجوف اولمق ملاحظه‌سیله (الارحاب) اكرام وزننده لازم ومتعدی اولور بول اولمق وبولالتمق معنالرینه یقال ارحب المكان اذا اتسع ویقال ارحبه ای وسعه (ارحب وارحبی) اكرم واكرمی وزنلرنده كه امر حاضرلردر آت قسمنی زجر وآزار موقعنده تكلم اولنور اولكی اركككه ایكنجی قسراغه مخصوصدر اونه كیت كیك یرده طور

آلارغه مقامنده در (المرحب) مطلب وزننده مصدر میمی اولور وسعت معناسنه
واسم مکان اولور ومحل واسع معناسنه ومنه قولهم مرحبا و سهلا ای صادفت
سعة یعنی عربلر ورود ایدن مهمانه مرحبا وسهلا دیرلر مضایقه‌سز شائبهٔ استثقالدن
عاری شین و آبادان یره کلدیکز وسعت قلبله انس والفت اوزره اولوب قطعا
دلکیر ومتوحش اولمامکز مأمولدر ویقولون مرحبك الله ومسهلك و مرحبابك
الله ومسهلا شارح دیرکه رحبك الله ورحب بك الله معناسنه‌در کویا که مرحبا
کلمه‌سی ترحیبا لفظنك موضعنه وضع اولنمشدر و مسهلا قولی دخی بویله‌جه در پس
ایکنجی کلاملر دعائیه اولور (الترحیب) تفعیل وزننده بولاتمق توسیع معناسنه‌در
وبوللغه یابول مکانه دعوت ایتلك معناسنه‌در یقال رحب به اذا دعاه الی الرحب
(الرحبة) فتحاتله و حانك سکونیله لغتدر بر مکانك فضا ومیدانه دینور حولو
وساحه‌سی کی‌که آچق وعرصه‌سی وسعتلو یری اوله‌جقدر رحبة المسجد و رحبة
الدار حولولریدر ورحبة الوادی چایك ودره‌نك صولری آقدیغی آقندی یرلریدر که
ایکی طرفلو بایرلردن کلان صولر اورایه جریان ایدوب واورادن آقوب کیدر
ورحبة الثمام اول نباتك اویومنه اطلاق اولنورکه کلیتلو بتدیکی محلدر وثمام غراب
وزننده بر نبات معروفدر ورحبه اوزوم سره‌جك یره دینور نته‌که خرما سره‌جك
یره جرین دیرلر و وسعتلو چمنزار اولان یره دینورکه آینده ورونده‌نك بی اختیار
نزولکاهلری اوله جمعی رحاب کلور رانك کسریله ورحب کلور فتحتینله که جمع
جنسیدر ورحبات کلور فتحاتله وحارك سکونلریله‌ده جائزدر (الرحبی) حبلی وزننده
کوکسده اولان قبورغه‌لرك کورك کبی زیاده‌سیله عریض اولاننه دینور وبر کونه
داغ وتمغا اسمیدرکه دوه‌نك یان طرفنه باصیلور (الرحبیان) رانك ضمی و حانك
سکونیله که تثنیه بنیه‌سیله‌در بدنك ایکی طرفنده قولتقلره ملاصق ایکی قبورغه‌درکه
بالجمله قبورغه‌لرك اوستنده اولورلر علی قول دیرسکلرك مرجع ومدخللری اولان
اویناق یرلرینه دینورکه قوللر بوکلدکدنصکره آچلدقده اول اویناغه رجوع ایدرلر
وعند البعض یوركك ایکی طرفلو اویناوب طوقندیغی یرلردن عبارتدر (الرحبة)
جرعه وزننده اجأ نام جبلده بر صو آدیدر و ارض مکه‌ده ذی ذروان نام محلده
بر قویی آدیدر و هذیل قبیله‌سی بلادنده شمنصیر نام جبله ملاصق دره‌ده بر قویی
آدیدر وعراقده قادسیه قرشوسنده برقریه‌در ویمنده شهر صنعا قربنده بر دره در
ومدینه ایله‌شام اراسنده وادی‌القری قربنده برناحیه‌در ولجاة ناحیه‌سنده برموضعدر
(الرحبه) لحبه وزننده فرات اوزرنده بربلده آدیدر بانیسی اولان رحبة بن مالك
بن طوق اسمیله مسمادر ودمشق قضاسنده برقریه ودمشقده برمحله و کوفه‌ده برمحله
وبغداد قضاسنده برموضع اسملریدر وطئ ودبیان قبیله‌لری میاننده ثلبوت نام‌محلده

بر

بردره در وباديه ده برموضعدر ويمامه قضاسنده بر قريه وبر صحراء آديدر كه قراى كثيره ومياه وفيره‌يى مشتملدر ورحبه‌نك نسبتنده رحبي دينور فتحتيله (بنورحبه) يمنده حمير قبيله‌سندن بر بطندر (رحابه) ثمامه وزننده مدينه‌ده برموضعدر (رحاب) كتاب وزننده ايرانده آذربيجان ايالتنك ودربند نام شهر قضاسنك و ارمينيه ولايتنك اكثر يرلرينه شامل بر ناحيه آديدر (بنو رحب) فتحتيله يمنده همدان قبيله‌سندن بر بطندر (ارحب) اغرب وزننده عربدن بر قبيله‌در على قول بر يغور اسميدر ياخود برمكان آديدر نجائب ارحبيات على الاختلاف اكا منسوبلردر نجايب كريمه اولان دوه‌لره دينور (رحايب التخوم) تاى فوقية مضمومه و خاى معجمه ايله اقطار ارضك نواحىٔ وسيعه وجوانب فسيحه‌سنه اطلاق اولنوركه هرملككنه مخصوص تخوم واقطار آنلرى مشتملدر بوراده رحايب رحيبه‌نك جمعيدر و تخوم دخى جمعدر سنورلره وقطرلره دينور رحايب التخوم قولى التخوم الرحائب سبكنده‌در ومؤلفك سعة اقطار الارض قولى الاقطار الواسعة تأويلنده در (رحب) رانك فتحيله (ومرحب) معظم وزننده (ومرحب) مقعد وزننده اسامىٔ رجالدر ومرحب كه مقعد وزننده در عبدالله بن عبدالحنفى نام كمسه‌نك فرسى اسميدر وجاهليتده حضر موت شهرنده بر صنم آديدر (ذومرحب) صنم مزبورك خادمى اولان ربيعة بن معدى كربك لقبيدر (الردب) رانك فتحى ودالك سكونيله اوته‌سى چقمز ديبسز صوقاغه ويوله دينور طريق غير نافذه معناسنه طريق كذب و حيله كبى (الاردب) همزه‌نك كسريله قرشب وزننده مصر ولايتنه مخصوص بر نوع بيوك اولچك اسميدر حالا همزه‌نك فتحيله اردب ديدكلريدر بعضلر ديديلركه يكرمى درت صاع مقدارى نسنه و على قول التى ويبه استيعاب ايدن اولچكه دينور مؤلفه كوره صاع درت مد اوله‌جقدر وهرمد بر رطل ايله بر رطلك ثلثيدر ورطل اون ايكى اوقيه‌در وهر اوقيه قرق درهمدر و زمخشرى‌يه كوره صاع درت من مقدارى نسنه آلان اولچكدر ومن بر بطماندر كه ايكى رطل مقداريدر ورطل تقريبا يوز اوتوز وتحقيقا يوز يكرمى سكزبچق درهم ونصف سبع درهمدر وشامى وعراقى وحجازى اصطلاحلرنده رطل متخالفدر وويبه يكرمى ايكى مد اولان مقداردن عبارتدر انتهى واردب صو يولنه دوشدكلرى كنكاره دينور (الاردبة) هابله طوغله ايله ياپلمش بيوك وواسع كاريزه دينور يقال رمم الاردبة اى البالوعة الواسعة من الخزف وايرى طوغله‌يه و كرميده دينور (التردب) تفعل وزننده بركمسه‌يى اسركيوب رحم ولطف ونوازشله معامله ايلمك معناسنه‌در يقال تردبه اذا رحمه وتلطفه (الرزب) رانك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله بريره يا بركمسيه يا بر عمله ايلمامق وجه اوزره ملازمت ومداومت ايلمك معناسنه‌در يقال رزبه رزبا من الباب

الاول اذا لزمه فلم يبرح (الارزب) همزه‌نك كسريله قرشب وزننده بودور كسيه دينور وكبير الجثه كسـيه دينور و قالين وبومرى كوده‌لى دېزمان كسيه دينور وعورتك فرجنه على قول يومرى وايرى اولانه دينور (المرزاب) محراب وزننده اولوغه دينور ميزاب معناسـنه يقال سال المرزاب اى الميزاب شارحك بيانته كوره لزوم معناسندندر وبيوك كمى‌يه دينور قليون كبى على قول چكدرى و قرقته كبى اوزون كمى‌يه دينور يقال ركب المرزاب اى السـفينة العظيمة او الطويلة (الارزبة والمرزبة) همزه‌نك وميمك كسرى وبانك تشديديله على قول يالكز ارزبه تشديد ايله‌در دمور چوماغه دينور يقال ضربه بالارزبة والمرزبة اى العصية من حديد (المرزبة) مرحله وزننده اهل فرسك يعنى عجم طائفه‌سنك رئيس وسركار اولمسيدركه مرزبان لفظندن تصرفله مصدر قلنمشدر نته‌كه دهقاندن دهقنه مصدر اعتبار اولنمشـدر يقال فلان على مرزبة كذا اوله مرزبة كذا كما يقال له دهقنة كذا (المرزبان) ميمك فتحى وزانك ضميله عجم طائفه‌سنك رئيس و سركرده‌لرينه دينور جمعى مرازبه كلور هياطله كبى يقال هو مرزبانهم اى رئيسهم معلوم اوله‌كه مؤلفك اهل فرسـدن مرادى فرس قديم اهليدركه مجوسـيلردر واشبو مرزبان كلمه‌سى لفظ فارسيدر مرز ايله بادن مركبدر مرز فارسيده سرحد و سـنوره دينور وبان كوزه‌دېجى حافظ معناسـنه اولمغله مرزبان سرحد محافظى و سرحـد بكى ديمك اولور بعده مطلقا رئيس و سركرده‌ده استعمال اولنمشدر وعربلر دخى اخذ ايدوب دهقان ودهقنه كبى تصرف ايلديلر (المرزبانيه) بغداد قضاسـنده بر قريه آديدر (مرزبان الزارة) ارسلانه اطلاق اولنور بوك بكجسى اولديغيچون (رأس المرزبان) شهرشهر قربنده برموضعدر (الرسوب) قعود وزننده بر نسنه صويك دبنه چوكمك معناسـنه‌در يقال رسب الشئ فى الماء ورسب رسوبا من الباب الاول والخامس اذا ذهب سفلا (الرسوب) صبور وزننده آلت تناسلك باشنه اطلاق اولنور كره معناسنه حين جماعده ياتوب كتديكيچون وقلجه اطلاق اولنور ضريبه‌ده غائب وغائر اولديغيچون وخاصة رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك بر قلجلرى اسميدر على قول سيف مزبور بلقيس جنابلرينك سليمان نبى عليه السلام حضرتلرينه اهدا ايلدكلرى سيوف سبعه‌نك بريسيدر ورسوب حارث بن ابى شمر الغسانى نام اميرك قلجى آديدر ورسوب حليم وتر نحو وملايم مشرب آدمه اطلاق اولنور (الرسـب) فتحتينله (والرسب) صرد وزننـده (والمرسب) منبر وزننده بونلرده قلجه اطلاق اولنور (الراسب) رسوبدن اسم فاعلدر دبه چوكوب كيدن شيئه دينور خفى اولميه‌كه صولو نسنه ايچره متميز اولوب يوزنده يا دبنده يا اورته‌سنده كورينن جزء غليظ اكر يوزنده اولورسه

طاقى واكر اورته‌سنده اولورسه معلق واكر دبنده اولورسه راسب دينور وراسب حليم وملايم مشرب آدمه اطلاق اولنور وثابت وراسخ معناسنه استعمال اولنور كويا كه يرندن قلداميوب كتدكجه يره ياتوب كيدر يقال جبل راسب اى راسخ (بنوراسب) بر جماعتدر وراسب بر ارض مخصوصه اسميدر مترجم دير كه لطايفدن اولمق اوزره عربك نصرالدين خواجه‌سى اولان جحى نام كمسه بر كون كيدركن بر جمعيته مصادف اولديكه ميانلرنده مباحثه كونه قيل وقال جريان ايدر سببنى استفسار ايلدكده اشبو شخص مشار بنو راسب جماعتدنمى يوخسه بنو طفاوه دنميدر اشتباهمز اولمغله تمييزى ضمننده قرعه انداز مقال اولمقده‌يز ديديلر جحى ديديكه آنك وجه اسهلى واردر بو شخصى دريايه القا ايده‌لم اكر دبنه چوكوب كيدر ايسه بنو راسبدندر واكر يوزينه چقارسه بنو طفاوه‌دندر ديو تعليم طريق ايلديكى باعث خندهٔ جماعت اولمشدر انتهى (الارساب) همزه‌نك كسريله آجلغك شدتندن كوز ايچنه باتوب كتمك معناسنه‌دركه مجازدر يقال ارسب القوم اذا ذهبت اعينهم فى رؤسهم جوعا (الروسب) جوهر وزننده آفت وداهيه‌يه اطلاق اولنور (المراسب) مراتب وزننده اواسى معناسنه‌دركه متين ومحكم اسطوانه وستونلره اطلاق اولنور يقال بناء له المراسب اى الاواسى مراسب مرسبك واواسى آسيه‌نك جمعلريدر (الرستبى) رستمى وزننده محدثيندن ابو شعيب صالح بن زياد الرستبى‌در لكن مؤلف نسبتنى بياندن سكوت ايلمشدر (الرشبة) رانك ضمى وشين معجمه‌نك سكونيله ايچى بوش هندستان جوزنه دينور كه آنكله قبق كبى صو آلنوب ايچيلور وحالا نار كيله دخى ايدرلر (المراشب) مراتب وزننده كوپلرك آغزلرنى صوادقلرى چامورلره دينور مفردنى بيان ايلامشدر (الرصب) رانك وصادك فتحيله اورته پرمغله شهادت پرمغنك دبندن اولان ارالغنه دينور (الرضب) رانك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله آغز يارنى اموب صورمق معناسنه‌دركرك كندى اغزينك يارنى ايچنه چكوب صورسون وكرك محبوبه‌نك يارنى امسون كه آبدار امرود كبى صوريلوب اميلور يقال رضب الرجل ريق المرأة رضبا من الباب الاول اذا رشفه ويغمور شدت وفرتله دوكلمك معناسنه‌در يقال رضب المطر اذا سح وهطل وقيون بتاغنه كيروب ياتمق ربوض معناسنه‌در يقال رضبت الشاة اى ربضت (الترضب) تفعل وزننده بودخى آغز يارنى اموب صورمق معناسنه‌در يقال ترضب ريق المرأة بمعنى رضبه (الرضاب) غراب وزننده صوريلان ياخود صورلمق شانندن اولان آغز يارينه دينور على قول آغز يارينك آغز ايچره اولان پاره‌لرينه دينور وبوبساقك غيريدر يقال رشف رضابها وهوالريق المرشوف اوقطع الريق فى الفم ورضاب قورى مسك اوفانتيلرينه دينور وقار وشكر وطلو پارچه‌لرينه دينور

و لعاب العسل معناسنه‌درکه بال یوزنده حادث اولان کپوك طرزنده نسنه در
وچه وشبنم دیدکلری رطوبتك شجر اوزره دوشن پاره‌لرینه دینورکه بلوك بلوك
دوشدکده هر بلوکی اوله‌جقدر (الراضب) سدر اغاجندنکه عربستان کراسی
تعبیر اولنور بر نوع اسمیدر طرابزون خرماسی دیدکلری دخی اول نوعدندر
واحدی راضبه ورضبه‌در فتحاتله لکن رضبه راضبك مفردی اولمق ناملایمدر
ظاهرا علی العکس اولمقدر بوراده خدشه واردر وراضب شدت و وفرتله یاغان
یغموره دینور یقال مطر راضب ای سح (المراضیب) میمك فتحیله محبوب
ومحبوبه‌لرك شیرین وشکرین اولان آغزی یارلرینه دینور اریاق عذبه معناسنه‌که
امیلوب صورلمق شانلرندندر (الرطب) رانك فتحی وطانك سکونیله یاش معناسنه‌درکه
قوری مقابلیدر یقال شیٔ رطب ای ضد یابس وتر وتازه وملایم نسنه‌یه اطلاق
اولنور یقال غصن رطب وریش رطب ای ناعم ویقال غلام رطب ای فیه لین
النساء یعنی محبوبه‌لرك پالوده تنلری کبی تر ونرم ونازك بدنلو محبوب اوغلاندر
(الرطوبة) رانك ضمیله (والرطابة) کرامه وزننده یاش اولمق معناسنه‌در یقال
رطب الشیٔ ورطب رطوبة ورطابة من البـاب الخامس والرابع اذا ندی و هو
خلاف الیابس ورطابه اغاجده خرما رطب اولمق معناسنه‌در کما سیذکر یقال رطب
البسر ورطب رطابة من البـاب الاول والخامس اذا صار رطبا بوراده رطب
الرطب نسخه‌لرنی شارح تغلیط ایلمشدر (الرطیب) امیر وزننده یاش نسنه‌یه
دینور و تر وتازه وملایم شیئه دینور وتازه خرمایه دینور یقال تمر رطیب ای
مرطب (الرطب) رانك ضمیله (والرطب) ضمتینله تازه ویشل چایرلغه وچمنزاره
وسبزوات بستاننه دینور وتازه یشل شجره دینور علی قول تازه ویشل چایر وچمن
بلوکنه دینور (المرطبة) محسنه وزننده تازه ویشل چایرلق یره دینور یقال ارض
مرطبة ای کثیرة الرطب (الرطـب) صرد وزننـده نضیج بولمش تازه خرمایه
دینـور مفردی رطبه‌در هایله جمعی ارطاب کلور یقال کثر رطب النخل ورطبه
وارطابه وهو نضیج البسر و تازه خرما بیع ایدنه رطبی دینور احمد بن سلامة
الرطبی کبار شافعیه‌دن فقیه مشهوردر وحفیدی قاضی ابو اسحق ابراهیم بن عبدالله
بن احمد وبرادر زاده‌سی محمد بن عبید الله الرطبی محدثیندندر ابو القاسم بن البسری
راویسیدر (الترطیب) تفعیل وزننـده خرما قوروغی کالن بولوب رطب اولمق
معناسنه‌در یقال رطب البسر ترطیبا اذا صار رطبا وبرکمسیه تازه خرما یدرمك
معناسنه‌در یقال رطب القوم اذا اطعمهم الرطب وبر نسنه‌یی اصلادوب یاشارتمق
معناسنه در یقال رطب الثوب اذا بله (الارطاب) همزه‌نك کسریله خرما
قوروغنك رطب اولمسی زمانی کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال ارطب النخل اذا

حان اوان رطبه وبر كسه‌نك خرماسى كالن بولوب رطب اولمق معناسنه‌در يقال ارطب القوم اذا ارطب نخلهم وبرنسنه‌يى اصلادوب ياشارتمق معناسنه‌در يقال ارطب الثوب اذا بله (الرطبة) تمره وزننده يونجه تعبير اولنان نباته دينور فصفصه كبى جمعى رطاب كلور رانك كسريله‌ورطبه نرم تن تر وتازه نازنين محبوبه‌يه دينور يقال جارية رطبة اى رخصة (الرطب) رانك فتحى وطانك سكونيله (والرطوب) قعود وزننده طواره يونجه يدرمك معناسنه‌در يقال رطب الدابة رطبا ورطوبا اذا علفها رطبة وبركسيه تازه خرما يدرمك معناسنه‌در يقال رطب القوم اذا اطعمهم الرطب (الرطب) فتحتينله لسانه صواب و خطانه كلورسه سويلمك معناسنه‌در يقال رطب الرجل رطبا من الباب الرابع اذا تكلم بماعنده من الصواب والخطأ (يارطاب) حرف ندا ايله قطام وزننده كه كسر اوزره مبنيدر نسوانه مخصوص كلمهٔ سب ودشنامدر دائما مرطوب الفرج اولمق حسبيله زنا وفجورندن كنايه‌در (المرطوب) رطوبتلو كشى‌يه دينور كرك حسى وكرك معنوى اولسون (المرطبه) مرحله وزننده صوبى شور قويلر ارالغنده صوبى طتلو اولان قويى‌يه و اشمه‌يه دينور يقال ركية مرطبة اى عذبة بين املاح (الرعب) رانك ضمى وعينك سكونيله اسمدر قورقويه دينوركه درونه عارض اولور فزع معناسنه وضمتينله لغتدر مؤلفك بصائرده بياننه كوره رعب درون انسانى امتلاء خوف وفزعدن ناشى عمل و حركت واقدامدن منقطع اولمق حالتنه موضوعدر پس امتلاء معناسنى ملاحظه ايله رعب رانك فتحى وضميله طولدرمق معناسنه استعمال اولنور تقول رعبت الحوض اى ملأته وانقطاع معناسنى تصور ايله قطع معناسى اخذ و استعمال اولنور تقول رعبت السنام اى قطعته انتهى ورعب رانك ضمى وفتحيله قورقتمق معناسنه‌در يقال رعبه رعبا من الباب الثالث اذا خوفه و رعب رانك ضميله قورقمق معناسنه كلور يقال رعب الرجل رعبا اذا فزع ورعب اوقك تمرن كيره‌جك يرينه دينور رعظ معناسنه جمعى رعبه كلور قرده كبى ورعب رانك فتحيله طولدرمق معناسنه استعمال اولنور يقال رعب الحوض رعبا من الباب الثالث اذا ملأه وكوكرجين بلند آواز ايله نغمه وتطريب ايدرك اوتمك معناسنه‌در كويا كه اول شديد آوازه وآهنكله سائر كوكرجينلرى قورقودر ياخود مجارى صوتنى اول هنكامه ايله طولدرر يقال رعبت الحمامة اذا رفعت هديلها وشدته وكسمك معناسنه‌در يقال رعب السنام و غيره اذا قطعه ورعب سحر وبوكى و سيمايه متعلق رقيه و افسونه اطلاق اولنور كه كوزى طولدروب قلبى مرعوب ايدر وصف بالمصدردر و وعيد معناسنه‌دركه برامر مضر وقبيح ايصالنى وعد ايله تخويف ايلمك حالتندن عبارتدر و عربلرك تسجيع و تقفيه

ایله ایراد ایلدکاری کلامه اطلاق اولنور بوندن مراد سلفده کهنهٔ عربك تعبیرات
کاهنیه‌لری اولان غریب الالفاظ طمطراقلو مسجع ومقفی کلاملری اوله‌جقدرتته‌که
سطیح نام کاهنك بورسمه بعض کلاملری تاریخ ابن خلکان و سائر کتب سیر
وتواریخده‌مسطوردر ورعب اشبو معانی ثلاثه‌دن مصدر اولور باب ثالثدن‌اوله‌رق
ورعب برکسه‌نك درونه عارض اولان قورقویی تسلیت و تطمین یاخود تقویت
قلبله کسر و ازاله ایلمك معناسنه کلور یقال رعبه اذا کسر رعبه (المرعوب)
برنسنه‌دن قورقمش کمسیه دینور (الرعیب) امیر وزننده مرعوب معناسنه‌در وشول
سموز انسان وحیوانه اطلاق اولنورکه بدنندن کویا که یاغ تقاطر ایدر اوله طولمق
معناسندن‌مأخوذدر یقال هو رعیب ای سمین یقطر دسما (الترعیب) تفعیل وزننده
(والترعاب) تذکار وزننده قورقتمق‌معناسنه‌در یقال‌رعبه ترعیبا وترعابا اذاخوفه
وکوکرجین آواز بلند ایله‌تطریب ایدرك اوتمك معناسنه‌در یقال رعبت الحمامة بمعنی
رعبت وکسمك معناسنه‌در یقال رعبه اذا قطعه وبرکسه‌نك قورقوسنی کیدروب قلبنی
تأمین وتطمین ایلمك معناسنه‌درکه بابی ازاله ایچوندر یقال رعبه ای اصلح رعبه
(الارتعاب) قورقق معناسنه‌در یقال رعبه فارتعب (الترعابة) تانك کسریله
پك قورقق کمسیه دینور فروقه معناسنه (الترعیبه) تانك کسریله کسیلن اورکج
مقوله‌سی نسنه‌دن برپاره‌یه دینور جمعی ترعیب‌در بعض نسخه‌ده تراعیب مرسومدر
(الرعبوبة) رانك ضمیله ترعیبه معناسنه‌در واتنه طلو بالا بلند انداملو محبوبه‌یه
دینور علی قول تازه وخوب چهره وسیمتن وشیرین ونازنین اولانه یاخود پالوده
کبی نرم تن محبوبه‌یه دینور وپك جنبشلو طیاشه و سبکپا ناقه‌یه دینور و خرما
چچکنك دبنه دینور (الرعبوب) بودخی رانك ضمیله (والرعبیب) رانك کسریله
رعبوبه معناسنه‌درکه علی الاختلاف وصف مذکور اوزره اولان محبوبه‌یه دینور
یقال جاریة رعبوبة ورعبوب ورعبیب ای شطبة تارة اوبیضاء حسنة رطبة حلوة
اوناعمة ورعبوب ضعیف وجبان کمسیه دینور (الراعب والرعاب) شداد وزننده
رعب مرقومدن اسم فاعلدر افسونکاره دینورکه کوزبایجی تعبیر اولنور و وعید
ایله خلق تخویف ایدن کمسیه دینور وتسجیع وتقفیه ایله کلام تکلم ایدن کاهنه
دینور وراعب برارض مخصوصه‌در که راعبیه دیدکاری کوکرجینلر اورایه
منسوبدر شارح دیرکه ذکر اولنان رعب حمامه معناسندن مأخوذ اولدیغی دخی
منقولدر انتهی (المرعب) اسم فاعل بنیه‌سیله بو دخی کوده‌سی لحم و شحم ایله
مملو اولان انسان وحیوانه دینور رعیب کبی وبونلر عضوه دخی صفت اولورلر
(المرعبه) مرحله وزننده شنلکسز تك وتنها یره دینورکه البته انسانه اورادن
وهم و رعب عارض و مستولی اولور فقرهٔ مخیفه معناسنه و مرعبه مصدر میمی

اولورسن

اولورسن غافل کندی عالمکده ایکن برکسه ناکهانی صیچرایوب یانکه یا اوزرینه دوشمکله سنی بکلتمك معناسنه یقال رعبه مرعبة و هی ان یثب احد فیقعد عندك وانت غافل (الرغبب) جندب وزننده بودخی خرما چچکنك دبنه دینور (الرغباء) صحراء وزننده برموضعدر (الرغبلیب) زنجبیل وزننده دائما ملاطفه ومطایبه‌ایدن مزاحه خاتونه دینور وقادر اولدیغی اثوابی وسائر نسنه‌یی یرتوب پاره‌لین انسانه وسائر جانوره دینور (الرغب) رانك فتحی و ضمی و غین معجمه‌نك سکونیله (والرغبة) رانك فتحیله برنسنه‌یی دیلیوب خواهش ایلمك معناسنه‌در یقال رغب فیه رغبا ورغبة من الباب الرابع اذا اراده و عن کلمه‌سیله صله‌لندقده اعراض ایلمك معناسنه اولور یقال رغب عنه ای لم یرده و یقال رغب بنفسه عنه ای رأی لنفسه علیه فصلا یعنی کندی نفسنده فلانه یاشیٔ آخره نسبت فضل ومزیت مشاهده ایلمکله آندن اعراض ایدوب کندی نفسنه مشغول ومقید اولدی مؤلفك بصائرده بیاننه کوره اصل رغب ورغبه برنسنه متوسع اولمق معناسنه موضوعدر یقال رغب الشیٔ اذا اتسع بعده بومناسبتله اراده وخواهشك وسعتلو یعنی برنسنه‌یی پك آرزومند و طلبکار اولمق معناسنه استعمال اولنمشدر ومادهٔ مزبوره فی و الی ایله معنای مذکورده مستعملدر وعن ایله تولی واعراض معناسنده استعمال اولنور کویا که آندن روکردان اولوب غیری شیئه راغب اولمش اولور ومصباحك بیاننه کوره بنفسه دخی متعدی اولور یقال رغبته رغبا (الارتغاب) افتعال وزننده بودخی رغبت واراده معناسنه‌در یقال ارتغب فیه اذا اراده (الرغب) فتحتینله (والرغبی) رانك فتحی وضمی وغینك سکونی والفك قصریله (والرغباء) صحراء وزننده (والرغبوت) رهبوت وزننده (والرغبوتی) فتحتین و الفك قصریله (والرغبان) فتحاتله (والرغبه) رانك ضمی وفتحیله تذلل و اخلاصله دعا ایلمك یاخود یلواروب زاری و نیاز ایلمك معناسنه‌در یقال رغب الیه رغبا و رغبی ورغباء ورغبوتا ورغبوتی ورغبانا ورغبة ویحرك ای ابتهل اوهو الضراعة والمسألة (الارغاب) همزه‌نك کسریله (والترغیب) تفعیل وزننده رغبت ایتدرمك معناسنه‌در یقال ارغبه الیه ورغبه ترغیبا (الرغیبة) حبیبه وزننده رغبت اولنان شیئه دینور وچوق ویرکی‌یه اطلاق اولنور جمعی رغایب کلور شارح دیرکه لیلهٔ رغائب بونندرکه عطایای جزیله و مواهب جلیله کیجه‌سیدر مادر نبی علیه السلام اولان آمنه جنابلری پدر والاکهر نبوی اولان عبدالله ایله اول کیجه زفاف و رحم مومی الیها صدف درهٔ نبالت اتصاف اولمشدرکه اولین شب جمعهٔ رجب شریفدر (الرغب) رانك ضمی وضمتینله کثرت اکل وشدت شره وحرص معناسنه‌درکه صوغمسزلق تعبیر اولنور یقال رغب الرجل رغبا من الباب الخامس

اذا كان كثير الاكل و شديد النهم ورغب ضمتيله شـول پك ومتين يره دينو كه طپراغنك آقوب كيتمسى مطر كثيره موقوف اوله ياخود واسع و طپراغى ملايم وسهل اولهوشول درهيه دينوركه بيوك وايچريسى واسع اولمغله چوق صواستيعاب ايليه ورغب رانك ضميله ورغب ضمتيله معناى مزبورلردن مصـدر اولورلر يقال رغب رغبا ورغبا من الباب الخامس (الرغيب) امير وزنـنـده اكول و حريص كشى يه دينوركه صوغمسز تعبير اولنور وشول درهيه و سائر نسـنه يه دينوركه ايچريسى كنكيش اولوب چوق صـو وچوق شئ آله يقال وادرغيب اى ضخم كثير الاخذ واسع (الرغاب) سحاب وزنده رغيب معناسنه‌در يقال ارض رغاب اى رغيب (المرغب) محسن وزنـنـده زنكين ومالدار كشى يه دينور يقال رجل مرغب اى موسر (المراغب) ميمك فتحيله معاش خصوصـنده مضطرب اولان كمسه‌لره دينور (المرغاب) ميمك فتحيله برموضع آديدر ومر و شاهجان قضاسـنده برنهر اسميدر وخراسانده شهر هراة اعمالندن برقريه آديدر (المرغاب) ميمك كسريله مالك بن حمار نام كمسه‌نك قليجى اسميدر (مرغابين) ميمك فتحى وتثنيه بنيه‌سيله بصره قضاسـنده برموضعدر (الرغابى) رغامى وزنده جكرده اولان زياده دركه جكر كوشه تعبير اولنور (رغباء) صحراء وزنده برقويى آديدر (رغبان) عطشـان وزنده اسامئ رجالدندر عبد العظيم بن حبيب بن رغبان محدثيندندر امام ابوحنيفه عليه الرحمه حضرتلرندن روايت حديث ايلمشدر ثقه‌دن اولمامغله متروك الروايه‌در (مرغبون) ميمك وعينك فتحيله بخارا قضاسنده‌برقريه‌در (الرغبانه) رانك ضميله نعلين تصمه‌سنك يردن طرفه كلن‌عقده‌سنه دينوركه عرب نعلينده اولور (الرقيب) رانك فتحيله اسماء حسنادندر جل اسمه حافظ ونكهبان معناسـنه در وبر نسنه‌نك ظهور و وقوعنى كوزه‌ديجى منتظر معناسـنه در يقال هو رقيب له اى منتظر وبكجى حارس وپاسبان معناسنه‌در يقال هو رقيب القوم اى حارسـهم راغبك مفرداتده بيانه كوره رقيب لفظى رقبه‌دن مأخوذدركه بيونه دينور حافظ ونكهبان اولان كمسه شئ محفوظك رقبه‌سنى حفظ ورعايت ياخود محافظه‌سى حينده كندى رقبه‌سنى رفع ايلك مناسبتيله اشـتقاقى صورت بولمشدر انتهى و رقيب قماربازلرك امين ومعتمدلرى اولان كمسه‌يه دينور على قول ضريب يعنى قمار اوقلرى اوزره ناظر ومؤكل تعيين اولنان امينلرينه دينـور وقمار اوقلرندن اوچنجى اوقه دينور ونوء كوكبلرندن يعنى يغموره دلالت ايدن كوكبلردن شول كوكبه دينـوركه مقابلنده اولان كوكبه منتظر اولور يعنى اول طلوع ايتدكده بوغروب ياخود اول غروب ايتدكده بوطلوع ايدر مثلا اكليل ثريانك رقيبيدر نتكه نوء ماده‌سنده بيان اولندى وشول كوكبه دينوركه طالعده اولوب غاربه مراقب اوله بونك مفهومى اولكيدن

اعم‌در علی قول منازل قردن احدهما آخره مراقب اولان منزله اطلاق اولنورکه
بریسی طلوع ایتدکده مقابلنده واقع اولان غروب ایدر قول اوله کوره مثلا عشا
وقتنده ثریا طلوع ایتدکده اکلیل غروب ایدر علی العکس دخی بویلجه‌در وقول
ثانی یه کوره مثلا منزل غفر شرطین رقیبیدر ورقیب زبرقان ابن بدرك فرسی
اسمیدر ورقیب عموجه زاده‌یه اطلاق اولنور وبو محافظ معناسندندر یاخود میراثی
ایچون انتظار معناسندندر یقال هو رقیبه ای ابن عمه وبر کونه خبیث و موذی
حیه‌یه دینورکه عاشق رقیبی کبی مضر وملعون اولور جمعی رقیبات کلور ورقب
کلور ضمتینله ورقیب برکسه‌نك اولاد واقربا وعشیرتندن کندیدنصکره برنده قلان
خلفنه اطلاق اولنور و بو رقیب کوکب معناسندن مأخوذدر یقال هو رقیبه ای
خلفه (الرقبة) رانك کسریله (والرقبان) حرمان وزننده (والرقوب) قعود وزننده
(والرقابه) کرامه وزننده (والرقوب) قبول وزننده (والرقبة) فتحاتله کوزتمك
انتظار معناسنه‌در یقال رقبه رقبة ورقبانا ورقوبا ورقابة ورقوبا ورقبة من الباب
الاول اذا انتظر وبرنسنه‌یی حفظ و حراست ایلك معناسنه‌در یقال رقبه اذا
حرسه وبرکسه‌نك کردنه ایپ یاپالهنك طاقق معناسنه‌در یقال رقب فلانا اذا
جعل الحبل فی رقبته (الترقب) تفعل وزننده برنسنه‌یی کوزتمك ومنتظر اولمق
معناسنه‌در یقال ترقبه ای انتظره (الارتقاب) افتعال وزننده ترقب معناسنه‌در
یقال ارتقبه ای انتظره ویوکسك یره چقمق معناسنه‌در یقال ارتقب الرجل اذا
اشرف وعلا ای ارتفع علی مکان عال (المرقبة والمرقب) میملرك و قافلرك فتحیله
اسم مکاندر یوکسك یره دینورکه دیدبان اورایه چقوب اطرافی کوزه‌در (المراقبة)
مفاعله وزننده (والرقاب) رانك کسریله بودخی برنسنه‌یی حفظ وحراست ایلك
معناسنه‌در یقال راقبه مراقبةورقابا اذا حرسه مراقبهٔ صوفیه دخی بومعنادندرکه
هر امرده رضای باری طرفنی محافظه ایدوب کذلك جمیع احوالنه دائما علم الهی
محیط اولدیغنی ملاحظه ایله نفسنی محارسه ایلمکدن عبارتدر ومراقبه اهل عروض
اصطلاحنده‌درکه بحر مضارعك وبحر مقتضبك عروضی برکره مفاعیل و برکره
مفاعیلن اولمقدن عبارتدر شارح دیرکه ظفریاب اولدیغمز نسخه‌لرك مجموعنده‌بورسمه
مرسومدر کذلك مؤلف خطیله اولان نسخه‌ده مفاعیلن جزؤنده یاء ثابتدر صواب
اولان یانك سقوطیله مفاعلن اولمقدر زیرا یا و نوندن هربری آخره مراقبدر وجه
تسمیه دخی بودرکه مفاعیلن جزؤنده آخر سبب اولان نون کندیدن مقدم اولان
آخر سبب ایله‌که یاء‌در جمیعا ثابت اولمز علی العکس دخی بویلجه‌در کویا که احدهما
آخرك سقوطنه مراقبدر پس یاء ثابت اولورسه نون ساقط و نون ثابت اولورسه
یاء ساقط اولور بوصورتده مفاعیلن عنوانی زیغ قلمه دوچار اولمشدر ومؤلف همان

بحر مضارعه مثال ایراد ایلدی قالدیکه بحر مقتضبده مراقبه مفعولات جزؤنده جاریدرکه واوی فایه وفابی واوه مراقبدر بردفعه معولات اولوب مفاعیل جزؤنه نقل اولنور وبردفعه مفعلات اولوب فاعلات جزؤنه نقل اولور انتهی (الرقبه) رانك کسریله اسمدر تحفظ معناسنه‌درکه خوف و اندیشه اولنان نسنه‌دن غافل اولمیوب تبصر ایله آندن صاقنوب قورنمق حالتنه دینور وقورقویه اطلاق اولنور ورقبه برماله آباء واجداد ارثیله مالك اولمیوب کلاله جهتیله وارث اولمغه اطلاق اولنور خفی النسب اولمغله میراث کندوسنه تسلیم اولنمامق خصوصنده خوف واندیشه ایلدیکنه بناء یقال ورث فلان مالا عن رقبة ای ورثه عن کلالة لم یرثه عن آبائه ویقال ورث مجدا عن رقبة اذا لم تکن آباؤه امجادا و عربلر لم یرثه عن کلالة دیرلر اکا خارجدن مالك ومتصرف اولمدی بلکه قرب واستحقاقله متصرف اولدی معناسنه خلاصه‌سی کندی استحقاقیله مالك اولمق موقعنده استعمال اولنور (الرقبی) بشری وزننده ارقاب ماده‌سندن اسمدر برملکی برکسیه شول شرطله ویرمکدرکه کرك واهب و کرك موهوب له قنقسی مقدم وفات ایدرسه ملك مزبور واهبك ورثه‌سنه رجوع وانتقال ایلیه علی‌قول‌مثلا برمنزلی برکسیه شول شرطله تفویض ایلمکدرکه اول کمسنه مدة العمر آنده ساکن اولوب بعد وفاته آنده دیکر فلان کمسنه ساکن اوله کلا التقدیرین ملکیت همان رقبه‌یه تعلق ایدوب ملك مستقر اولمزکه وارثلره انتقال ایلیه یقال هذه الدارلك رقبی وهی ان یعطی انسانا ملکا فایهما مات رجع الملك لورثته اوان یجعله لفلان یسکنه فان‌مات ففلان شارح دیرکه اشبو مسئله رقبی کتب فقهیه‌ده مسئلهٔ مخصوصه‌در وصحاح عبارتی اوزره مشروحدرکه برکسه‌یه بو وجه اوزره ملکنی هبه ایلمکه دینورکه واهب ایله موهوب له قنقسی مقدم وفات ایدرسه ملك مزبور باقی قلان کمسه‌نك اوله پس هرحالده کویاکه احدهما آخرك وفاتنه مترقب اولمغله بو معنادن مأخوذ اولور انتهی (الارقاب) همزه‌نك کسری ایله برکسیه ملکنی ذکر اولنان رقبی جهتیله هبه وتفویض ایلمك معناسنه‌در یقال ارقبه الرقبی ویقال ارقبه الدار ای جعلهاله رقبی (الرقوب) صبور وزننده شول عورتدرکه زوجنك قوتنه منتظره اوله‌که یاارثنه مظهر یاخود زوج آخر ایله بهره‌ور اوله یقال امرأة رقوب اذا کانت تراقب موت بعلها وشول ناقه‌یه دینورکه مزاحمه وقتنده حوضه قریب اولمیوب اندفاع مزاحمه‌یه ترقب ایدر اوله بوخصلت محموده‌در ورقوب اولادی طورمین خاتونه دینور علی قول ولدی فوت اولمش خاتونه دینور شارحك بیاننه کوره معنای اخیرده رقوب رجل ومرأه‌ده مشترکدر اولادی طورمین کمسنه‌نك بر ولدی ظهور ایلدکده معمر اولمیه‌جغنی بالتجربه تیقنی سببیله آنکدنخی و فاتنه مترقب اولور

وشق ثانی‌یه کوره ولد جدیده یاخود صواب اخروی‌یه منتظر اولور (ام الرقوب) بلاء وداهیه‌نك کنیه‌سیدر (الرقبة) فتحاتله بیونه دینور عنق معناسنه علی قول بیونك اکسه طرفندن کوکنه دینور جمعی رقاب کلور رانك کسریله و رقب کلور فتحتینله وارقب کلور افلس وزننده ورقبات کلور حرکات وزننده ورقبه کوله‌یه وجاریه‌یه اطلاق اولنور مرکوبه رأس وظهر اطلاق اولندیغی کبی عادتا اسیر ومملوکك بیونه پالهنك طاقوب وبیونندن اخذ اولنمق ملابسه‌سیله ذاتندن کنایه اولنمشدر تسمية الکل باسم البعض المقدم قبیلندندر اذا قیل اعتق رقبة فکأنه قال اعتق عبدا اوامة ورقبه اسامیدندر رقبه‌که جعدة صحابی عبدیدر تابعیندندر ورقبة بن مصقله تبع تابعیندندر و ملیح بن رقبه محدثیندندر (الارقب) اقرب وزننده ارسلانه دینور وقالین بیونلو کمسه‌یه دینور (الرقبانی والرقبان) فتحاتله بونلرده قالین بیونلو کمسه‌یه دینور (الرقب) تعب وزننده آندن اسمدر قالین بیونلولغه دینور (ذوالرقیبة) جهینه وزننده القابدندر ذوالرقیبه مالك القشیری شعرادندر وذوالرقیبة بن مالك بن عبد الرحمن بن کعب بن زهیر محدثدر (رقبان) فتحاتله بر موضعدر (الاشعر الرقبان) برشاعردر (الرقابة) کذابه وزننده وغد معناسنه درکه برقومك خذمتکاریدر بارخانه‌ده قالوب آنلرك امتعه واشیالرنی کوزه‌دوب حفظ وحراست ایدر (المرقب) معظم وزننده شول دری‌یه دینورکه مذبوحك باشی وبیونی طرفندن یوزلمش اوله (الرقبة) جرعه وزننده قبلان شکار ایلك ایچون قازیلان چقوره دینور نته‌که ارسلان صیدی ایچون قازیلن چقوره زبیه دینور (الرکوب) قعود وزننده (والمرکب) مقعد وزننده بنمك وسوار اولمق معناسنه‌در یقال رکب الفرس رکوبا ومرکبا من الباب الرابع اذا علاه وکناه یاخود برناسزا فعل ایشلمك معناسنه استعمال اولنور کویا که فعل مزبوره رکوب ایتمش اولور یقال رکب الذنب اذا اقترفه (الرکبة) رانك کسریله رکوبدن اسمدر بنمك حالتنه دینورکه بنه و بنش تعبیر اولنور (الارتکاب) اکتساب وزننده بودخی بنمك معناسنه‌در یقال ارتکبه بمعنی رکبه وکناه یاخود ناسزا فعل ایشلمك معناسنه‌در کویا که اکا بنوب یاخود کندی اوزرینه بندرمش اولور یقال ارتکب الذنب بمعنی رکبه (الراکب) اسم فاعل‌در سوار معناسنه‌درکه پیاده مقابلیدر بعضلر بونی دوه‌یه رکوب ایدنه تخصیص ایلدیلر نته‌که اسب سوار اولانه فارس وخرسوار اولانه حمار اطلاق اولنور وراکبك جمعی رکاب کلور رانك ضمی وکافك تشدیدیله ورکبان ورکوب کلور رالرك ضمیله ورکبه کلور قبله وزننده وراکب خرما اغاجنك بوقریسنده اولان شول داله دینورکه اشاغی‌یه صارقمش اولوب لکن یره یتشمامش اوله شارح دیرکه بعض امهاتده راکب خرما اغاجی دبندن چقان شول فدان

ايله مفسردركه آنك بشقه كوكى اوليه نته‌كه صحاحده دخى بوكونه‌در انتهى وراكب طاغك تپه‌سنه اطلاق اولنور (الركوب) صبور وزننده (والركاب) شداد وزننده كثير الركوب اولان كشى‌يه دينور يقال رجل ركوب و ركاب اى كثير الركوب وركوب وركوبه هايله بنيت دوه‌سنه دينوركه يوك اورلميوب خاصة بنك اتخاذ اولنان دوه‌در على قول ركوب خاصة بنيت طوارينه دينوركه بنلكه تخصيص اولنمشدر دوه وسائر حيواندن دابهٔ مركوبه معناسنه وركوبه هايله شول دابه‌يه اطلاق اولنوركه هم ركوب وهم اعمال اولنمغه تعيين اولنه يعنى هم بنيت وهم ايش طوارى اوله بودخى كرك دوه وكرك سائر طوار اولسون وركوبه قوللنلمش اكدى ناقه‌يه دينوركما سيذكر وركوبه حرمين بيننده برثنيه يعنى يربيلك آديدر وركاب كه شداد وزننده‌در على بن عمر نام محدثك جدى اسميدر (الركب) رانك فتحى وكافك سكونيله اسم جمعدر خاصة اشتر سوار اولان كروه وقافله‌يه دينوركه اون نفر دخى زياده اوله على قول بو راكبك جمعيدر و بعضا اسب سوارانه دخى اطلاق اولنور قول اوله كوره جمعى اركب كلور افلس وزننده و ركوب كلور وركب مصدر اولور بركمسه‌نك ديزينه اورمق معناسنه على قول صاچندن طوتوب ديزيله آلننه اورمق معناسنه‌در يقال ركبه ركبا من الباب الاول اذا ضرب ركبته واخذ بشعره فضرب جبهته بركبته وعلى رأى مطلقا ديز ايله اورمق معناسنه در يقال ركبه اذا ضربه بركبته وركب اساميدندر ركب المصرى اصحابدندر على قول تابعيندندر وركب اشعريوندن برقبيله پدرينك اسميدر (الاركوب) همزه‌نك ضميله ذكر اولنان ركبدن اكثره اطلاق اولنوركه دوه راكبلريدر (الركبة) فتحاتله عدد جهتندن ركبدن اقل اولان اشتر سوارانه اطلاق اولنوركه اون نفردن اقل اولور (الركاب) رانك كسريله بينك دوه‌لرينه دينور جمازه كبى مفردى راحله‌در لفظندن مفردى يوقدر جمعى ركب كلور كتب وزننده وركابات كلور رانك كسريله وركايب كلور وركاب اوزنكى‌يه دينوركه آت اكرنده اولور نته‌كه پالانه طاقيلن ايپ وقايش اوزنكى‌يه غرز دينور جمعى ركب كلور كتب وزننده وزيتون ياغنك وصفنده زيت ركابى ديدكلرى ركاب دوه‌لرينه تحميل ايدوب شامدن جلب اولنديغنه مبنيدر وركاب اسمادندر محدثيندن ابراهيم بن خبازك جدى اسميدر ركاب السحاب ايله اطلاق اولنور كوياكه سحابك مركوبيدر (المركب) مقعد وزننده مركب بر وبحره شاملدر يعنى طواره وكمى‌يه اطلاق اولنور جمعى مراكب كلور وبو اسم مكاندر (المركب) معظم وزننده اصل ومنبت معناسنه استعمال اولنور يقال فلان كريم المركب اى الاصل والمنبت و شول كمسه‌يه اطلاق اولنوركه اوزرنده غزا ايدوب نصف غنيمت كنديسنه عائد ونصفنى صاحبنه ويرمك شرطيله

آت استعاره ایلمیه (التركیب) تفعیل وزننده بركمسیه اوزرنده غزا ایدوب اغتنام
ایلدیکی غنائمك نصفنی كندوسنه ویرمك قولیله آت اعاره ایلمك معناسنه‌در یقال
ركبه الفرس اذا اعاره لیغزو علیه فیكون له نصف الغنیمة وبر شیئی شیء آخره
مقتضاسنجه یناشدرمق وضم والصاق ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ركبه
تركیبا اذا وضع بعضه علی بعض ومنه ركب الفص فی الخاتم والسنان فی القناة
تركیب نحوی بوندن مأخوذدر (الاركاب) همزه‌نك كسریله طایك بنلمكه صلاحیتی
وقتی كلمك معناسنه‌در یقال اركب المهر ای حان ان یركب (الركبانة) رانك فتحی
وكافك سكونیله (والركباة) كذلك رانك فتحی وكافك سكونیله (والركبوت)
حلبوت وزننده بنلمكه صلاحیتی اولان یعنی بینك ناقه‌سنه دینور علی قول چوق
بینلوب وقوللنلمغله اكدی وآلشق اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة ركوبة كما ذكر
وركبانة وركباة وركبوت ای تركب اومذللة (الراكبة والراكوب والراكابة)
كذابه وزننده راكب مذكور كبی خرما اغاجنك بالاسنده اولان شول شاخه
دینوركه اشاغی‌یه صارقق اولوب لكن یره طوقنمیه (التركب) تفعل وزننده
(والتراكب) تفاعل‌وزننده تركیبدن مطاوعدر مركب اولمق معناسنه یقال ركبه
تركیبا فتركب وتراكیب (الركیب) امیر وزننده شیء آخره تركیب یعنی وضع
والصاق اولنان شیئه دینور یوزكه وضع اولنان قاش كبی وتمرنه یچورلمش اوق
كبی وبركمسه ایله برابرجه طواره بنن كمسیه دینوركه همركاب اوله‌جقدر وترلالرده
اولك تعبیر اولنان قطعه‌یه دینور مشاره معناسنه‌كه بستانلرده تخته تعبیر اولنور
علی قول مزرعه وبساتینده واقع ایكی دبره‌نك یعنی ایكی مشاره‌نك وایكی تخته‌نك
ارالغنده جریان ایدن جدوله دینوركه آندن تخته‌لره صو افراز واجرا اولنور
یاخود ایكی خرمالغك یاایكی باغك ماییننه دینور یاخود ترلایه دینور مزرعه
معناسنه جمعی ركب كلور كتب وزننده اساسك بیاننه كوره ایكی نهر بیننده
اولان آطه طرزنده تپه‌یه دینور وركب شول خرما اغاجلرینه دینوركه آرقك
كنارنده یاخود غیری یرده مسطرواری صره صره دیكلمش اوله یقال نخل
ركیب اذا كان قد غرس سطرا علی جدول اوغیر جدول سائر اشجارده دخی
استعمال اولنور كاغدخانه جدولی كنارنده آراسته‌اولان قاره اغاجلر كبی (الركبان)
رانك ضمیله راكبك جمعیدركه ذكر اولندی ركبان السنبل بو معناده‌دركه
بغدای سنبله سنك قبجوقدن ابتدا چقان دانه‌لرینه اطلاق اولنور رواكب
الشحم دوه اوركجنك ایلروسنده بری بری اوزره متراكب یول یول انجه
طریقه‌لره اطلاق اولنوركه یاغندن اوزون اوزون تل شكلنده طریقه‌لردر نته‌كه
كیبروسنده اولانه روادف اطلاق اولنور (الركبة) جرعه وزننده صلیان

دیدکلری اوت بچلدکدنصکره یره قلان کوکنه دینور وبدنده اویلغك اشاغیسیله بالدرك یوقریسی قاوشدیغی یره دینورکه دیز تعبیر اولنور علی قول حیوانك اوك ایاقلرنده وظیف ایله یعنی بالدر ایله ذراعك یعنی قولك قاوشدیغی یره دینور نته‌که قیج ایاغنده‌کی موصله عرقوب دیرلر قالدیکه بونکله معنای اولك بیننده فرق یوقدر نهایت اولکی انسانه ایکنجی سائر حیوانله تمثیلدر تخصیص دکلدر یاخود رکبه انسان وحیوانك مرفق ذراعنه دینور بوکه کوره اعم اولور جمعی رکب کلور صرد وزننده ورکبه طائفده بروادی اسمیدر (ذوالرکبه) بر شاعر لقبیدر (بنت رکبه)که اسمی رقاش‌درقطام وزننده کعب بن‌لوی بن غالبك والده‌سیدر (الرکب) صرد وزننده رکبه‌نك جمعیدرکه ذکر اولندی ومحمد بن مسعود بن ابی رکب الخشنی کبار نحاة مغربدندر کذلك اوغلوابوذر مصعب دخی کبار نحاتدندر شارح مقامات اولان شریشی شیخیدر ورکب یمنده برناحیه‌در (الارکب) اقرب وزننده دیزلری بیوك اولان انسان وحیوانه دینور یقال رجل ارکب ای عظیم الرکبة ودیزینك بری آخرندن بیوك اولانه دینور یقال بعیر ارکب ای احدی رکبتیه اعظم من الاخری (الرکب) فتحتینله دیز بیوك اولمق معناسنه‌در یقال رکب الرجل رکبا من الباب الرابع اذا عظمت رکبته ورکب قاسیق قیلنه دینور علی قول قاسیق قیلنك بتدیکی یره دینور یاخود عورتك وارککك فرجلرینه یعنی اودیرلرینه دینور یاخود اودیرینك طشره یوزلرینه دینور یاخود قالچه‌نك ایچ یوزینه دینورکه اوزرنده اودیرلرینك اتلری واقع اولور تثنیه‌سنده رکبان دینور علی قول رکب نسوانه مخصوصدر جمعی ارکاب کلور اعراب کبی واراکیب کلور اعاریب کبی راغبك مفرداتده بیانه کوره رکب فرج مرأه‌دن کنایه‌درکه مرکوب معناسندن اولور نته‌که مطیه وقعیده دخی آندن کنایه‌در مرکوب مجازده برموضع آدیدر (الرکابیة) مدینه قربنده برموضعدر (رکبان) سحبان وزننده حجازده برموضعدر (الارنب) نونله انسب وزننده طوشانه دینور فارسیده خرکوش دیرلر اسم جنسدر ارککنه ودیشیسنه شاملدر علی قول ارککنه خزز ودیشیسنه ارنب دیرلر وخزز ایکی زای معجمه ایله صرد وزننده در جمعی ارانب کلور وارانی کلور بابی‌یابه ابدالله شارح دیرکه سیبویه جمع ثانیی ضرورت شعره تخصیص ایلمشدر ثعالب وثعالی کبی وارنب برنوع ایری صچانه دینورکه قویرغی قصه اولور اکا یرنب دخی دیرلریای تحتیه ایله وارنب نسوان زینت وحلیاتلرندن برنوع زینت اسمیدر وبرخاتون آدیدر (المرنبانی) مرتبانی وزننده طوشان تویینك رنکنده اولان کلیم وچوقه مقوله‌سنه دینور یقال کساء مرنبانی ای بلون الارنب (المؤرنب) مدحرج وزننده (والمرنب) مقعد وزننده شول کلیمه دینورکه ایچنه طوشان تویی مخلوط اوله یقال کساء مؤرنب

ومرنب اذا كان قدخلط بغزله وبر الارنب (المرنبة) محسنه وزننده (والمؤرنبة) مدحرجه وزننده (والمؤرنبة) اسم فاعل بنيه سيله طوشانی چوق اولان یره دینور يقال ارض مرنبة ومؤرنبـة ومؤرنبة ای كثيرة الارنب (الارنبة) هايله برونك اوجنه دینورکه برون یومشغیدر (الارینبة) مصغر بنیه‌سیله اشك کنکرینه شبیه برنوع اوتلقدر (الارنبانی) عسقلانی وزننده شول صوف واپك وشال مقوله‌سنه دینورکه رنکی قرامتق اوله قهوه رنکی کبی يقال خزارنبانی ای ادکن (رنبويه) طنبوره وزننده یاخود ارنبويه‌در همزه ایله ری شهرینك قضاسنده برقریه‌در امام کسائی اوراده تبدیل کسـوهٔ حیات ایلمشـدر شارح دیرکه امام محمد ایله برکونده وفات ایدوب ایکیسنك نمازنی هارون رشید ادا واول‌خزینهٔ‌فقهیه وعربیه‌لری آنده دفن وابوا ایلدیلر رحمهم الله تعالى (ذات الارانب) برموضعدر (المرنب) مقعد وزننده برنوع ایری فاره‌یه دینور شارحك بیاننه کوره ذکر اولنان ارنب اوله‌جقدر (الرهبة) رانك فتحی وهانك سكونيله (والرهب) رانك ضمیله (والرهب) ضرب وزننده (والرهب) تعب وزننـده (والرهبان) رانك ضمیله (والرهبان) فتحاتله قورقمق معناسنه‌در يقال رهب الرجل رهبة ورهبا ورهبا ورهبا ورهبانا ورهبانا من الباب الرابع اذاخاف مؤلفك بصـائرده بیاننه کوره تحرز واضطرابه مقرون خوف ایلمکه موضوعدرکه‌بیلق وچکنمك تعبیر اولنور (الرهبی) رانك فتحی وضمی والفـك قصری ومدیله (والرهبوتی) فتحتین وقصر ایله (والرهبوت) ملكوت وزنـنـده آندن اسملردر قورقغه دینـور ومنه رهبوت خير من رحموت ای لان ترهب خير من ان ترحم یعنی سـکا دائما مظهر خوف وخشیت اولمق حالتی موقع رحم وشفقت اولمق حالتندن خیرلودر زیرا سنك ذاتکده مایهٔ شر وفسـاد مرکوز اولمغله رحم ومسامحه اولدیغك صورتده ابراز واجراسـنه مجبور اولورسن لکن دائما خوف وخشـیت اوزره اونجه سربکریبان کندی حالکه مشـغول اولوب طوررسين ★ مارسر مادیده‌یه مولا کونش کوستورمسون ★ (الارهاب) همزه‌نك کسریله (والاسترهاب) قورقتمق معناسـنه‌در يقال ارهبه واسترهبه ای خوفه وارهاب رهب اولان دوه‌یه بنمك معناسـنه‌در کاسیذکر يقال ارهب الرجل اذا ركب الرهب ولباسك یکی‌که رهب دینور اوزون اولمق معناسـنه‌در يقال ارهب الرجل اذا طال کمه ودوه‌یی حوضه تقربدن شتم وآزار ایدرك کیر وتوسکورمك معناسـنه‌در يقال ارهب البعير اذا قذعه عن الحوض (الترهب) تفعل وزننده برکسه‌یی وعیدایله یعنی کندیسـنه شر ومضرت ایصالنی مشعر کلماتله تخویف ایلمك معناسنه‌در يقال ترهبه اذا توعده وخدای متعاله کال اوزره قوللق ایلمك معناسنه استعمال اولنورکه خوفك لازمیدر يقال ترهب الرجل اذاتعبد (المرهوب) ارسلانه

اطلاق اولنور مرهوب منه اولدیغیچون ومرهوب جمیح ابن انطماح نام کسه‌نك فرسی اسمیدر وبررجل آدیدر (الراهب) ارسلانه اطلاق اولنور آتشدن وصیحه‌دن وبعض ناچیز نسنه‌لردن خوف ایدر اولدیغیچون نته‌که خروسك سسندن وطشت ولکن مقوله‌سنك چانقردیسندن وهره‌دن دخی خوف ایدر شجاعتله متصف اولدیغی کبی جبانتله‌ده متصفدر وراهب نصاری طائفه‌سنك پاپاسلرینه اطلاق اولنور سلفده ناسدن انقطاع وازوابرله تعبد وتنسکه سعی ومجاهده وملازمت ایدرلر ایدی جمعی رهبان کلور رانك ضمیله وکاه اولورکه رهبان جمع اولدیغی کبی ثعبان کلمه‌سی وفقجه مفرد اولور فی الاصل مصدر اولمق حسبیله بو صورتده جمعی رهابین ورهابنه کلور رانك فتحیله ورهبانون کلورکه جمع سالمدر (الرهبة والرهبانیة) رالرك فتحیله آندن مصدرلردر راهب اولمق وراهبلق معناسنه لکن نهایه‌دن منفهم اولان مصدری رهبنه اولمقدرکه رهبه‌دن مأخوذدر وزنی فعلنه یاخود فعلله‌در نونك اصلیت وزیاده‌سی تقدیری اوزره ورهبانیه تغییر نسبله رهبنه‌یه منسوب اولمقدرکه لسانمزده حاصل بالمصدر اوله‌رق راهبلق ایله تعبیر اولنور ومنه الحدیث [لارهبانیة فی الاسلام] اشبوحدیثده منهی اولان رهبانیتدن مرادسلف رهبانلرینك اخلاقلریله متخلق اولمقدر اختصاء کبی که کندی مادهٔ رجولیتنی ازاله ایلك وریاضت ایچون ونفسنه اذا ایچون کردننه زنجیر بچورمك وپوست کیمك واصلات قسمنی اکل ایلامك وصوم وصال ایلك کبی ایمدی ملت اسلامیه ملت سمحاء اولوب تشدید وتغلیظدن پاکیزه اولمغله بوکونه حالات شدیده‌دن نهی شرعی صادر اولمشدر وراهب بررجل اسمیدر مترجم دیرکه برهان قاطعده رهبان لفظی فارسی اولمق اوزره مرسومدر اصلی روه‌بان ایدی روه‌زهد وصلاح وبان صاحب معناسنه اولمغله روهبان‌زاهد وصالح دیمکدر بعده تخفیفله واوحذف اولنوب رهبان دیدیلر ظاهرا مؤلفك افرادی بوکه مبنیدر انتهی (الرهب) رانك فتحی وهانك سکونیله آریق ومهزول ناقه‌یه دینورعلی‌قول یوکسك وبلندارکك‌دوه‌یه دینور ویوفقه تمرنه دینور نصل رقیق معناسنه جمعی رهاب کلور رانك کسریله (الرهب) فتحتینله لباس یکنه دینورکم معناسنه تقول اعطنی مافی رهبك ای مافی کمك شارحك بیانه کوره بوحبر لغتیدر (الرهابه) سحابه وزننده ورانك ضمیله لغتدر لغویوندن حرمازی ایکیسنده دخی هانك شده‌سیله روایت ایتشدر کوکسده بطن اوزره مشرف برککرك کمیکنه دینورکه کوپك لسانی شکلنده اولمغله لسان الکلب دخی دیرلر خوف وقتنده یورك اوینامغله اولدخی مضطرب اولور جمعی رهاب کلور سحاب وزننده‌که بولغت اولایه کوره‌در (الارهاب) همزه‌نك فتحیله صیاد اولمیان قوشلره اطلاق اولنور (رهبی) سکری وزننده برموضعدر (مرهب) محسن وزننده اسامیدندر (الترهیب)

تفعیل وزننده ناقه فوق الطاقه یوریمکدن ناشی در مانده وبی تاب اولمغله صاحبی
یاننه اوتوروب آهسته آهسته یملیوب تیمار ایده‌رك جانی بدننه کلوب تنفس ایلمك
معناسنه‌در وبوذکر اولنان رهب ماده‌سندن مأخوذدر وبابی ازاله ایچون اولمق
دخی محتملدر یقال رهبت الناقة بالضم ترهیبا فقعد یحاییها ای جهدها السیر فعلفها
حتی ثابت الیها نفسها (الروب) ثوب وزننده (والرؤب) قعود وزننده سود
اویویوب یوغرد اولمق معناسنه‌در یقال راب اللبن یروب روبا ورؤبا اذا خثر
وروب یوغورده دینورتته‌که‌رائب دخی‌دینورعلی‌قول روب ورائب‌یاقده یاییلوب
یاغی چقمش سوده دینورکه قویسنه ینه یوغرد وصیویغنه آیران تعبیر اولنورکه
یاغسز ساده اولور وروب ورؤب متحیر وآشفته اولمق معناسنه استعمال اولنور
یقال راب الرجل روبا ورؤبا اذا تحیر وچوق یمکدن یاخود اویقو بصوب
اویوقلامق کبی عارضه‌دن ناشی وجود آیران کبی سست وفاتر اولمق معناسنه‌در
علی قول اویقودن بدن ودماغی ممتلی وغلیظ وسرکران قالقمق معناسنه‌درکه مخمور
قالقمسی کبی اولور یاخود اویقوسز خوشی اولمق معناسنه استعمال اولنورکه
زیاده‌سیله اویقو بصوب اویوماملغله یاخود هنوز اویقویه وارمشیکن قالقمغله شوریده
دماغ اولمقدن عبارتدر یقال راب الرجل اذا فترت نفسه من شبع او نعاس اوقام
خاثر البدن والنفس اوسکر من النوم ویك یوریلوب فرومانده وطورغون اولمق
معناسنه استعمال اولنور یقال راب الرجل اذا اعیي ویلان سویلمك معناسنه‌در
یقال راب فلان اذا کذب وعقل وذهن شوریده ومختلط اولمق معناسنه‌در یقال
راب الرجل اذا اختلط عقله وعربلر فلان کسه‌یی بوشلیوب کندی حالنه ترك ایله‌که
هلاکی پك یقلشدی دیجك یرده دعه فقدراب دمه دیرلر نته‌که یفوردمه دخی
بومعناده استعمال اولنور (الترویب) تفعیل وزننده سودی یوغرد چالمق معناسنه‌در
یقال روب اللبن ترویبا اذا جعله رائبا ویك یوریلوب فرومانده اولمق معناسنه‌در
یقال روبت مطیته اذا اعیت (الارابة) انابه وزننده بودخی سودی یوغرد
چالمق معناسنه‌در یقال اراب اللبن ارابة اذاجعله رائبا (المروب) منبر وزننده
شول طلومه دینورکه آنده سودی چالقیه‌رق یاغنی چقروب یوغرد ایدرلرکه
یایق تعبیر اولنور بعض محلده دیکده چلارلر (المروب) معظم وزننده شول طلومه
دینورکه ایچنده سود اویودیلوب یوغرد چالنمش اوله یقال سقاء مروب ای روب
فیه اللبن (الروبة) رانك فتحی وضمی وواوك سکونیله یوغرد مایه‌سنه دینورکه
بعض دیارده دامیزلق تعبیر اولنور سوده چالمغله اویویوب یوغرد اولور علی
قول یوغرد چالنان سودك بقیه‌سنه دینور ویغور دوه‌نك کندی صلبنده مجتمع اولان
نطفه‌سنه دینور یاخود یغور دوه‌نك ناقه‌یه آشدقدنصکره رحمنده واقع اولان

نطفه‌سنه دینور یوغرد مایه‌سنه تشبیها وروبه حاجت وضروریه معناسنه استعمال اولنور ومدار معاش وقوام زندکانی اولان نسنه‌یه اطلاق اولنور نته‌که فارسیده مایه دخی بومعنایه‌در وروبة الامر برماده‌نك جماعنه یعنی طوپنه وکلیسنه اطلاق اولنورکه بالجمله اصول واجزاسی مجتمع اوله‌رق هیئتدن عبارتدر وروبه کیجه‌دن بریلوکه وبرمقداره دینورمشاهیر شعرادن روبة بن العجاج بو معنا جهتندن مسمادر یعنی کیجه‌دن برمقدار کچدکده تولد ایتلك ملابسه‌سیله روبه ایله تسمیه اولنمشدر لکن بعضلر رؤبه مهموز اولدیغنه ذاهب اولدیلر نته‌که ماده‌سنده کذران ایلدی وروبه ات پاره‌سنه‌ده اطلاق اولنور وشول قصاجه دینورکه آنکله ایندن جانور طتوب طشره چقاررلر وروبه فقر وفاقه معناسنه‌در وآلج اغاجنه دینور واوشنکلك واویوشقلق کسل وفتور وتوانی معناسنه‌در ونبات واشجاری کثیر طپراغی صوی ومنبت اولان مقبول ومعتبر یره دینور (الرائب) یوغرده دینور نته‌که ذکر اولندی وشول کشی‌یه اطلاق اولنورکه کثرت اکلدن یاخود اویقو بصمقدن یاچوق اویومقدن یااویقوسز خوشلغندن بدن ودماغی مخمور صباحی کبی شیشکن وطولقون وسرکران اولمغله یوغرد کبی سست وفاتر اوله روب لفظندن مأخوذدر (الاروب) اقرب وزننده (والروبان) رانك ضمیله رائب معناسنه‌در (روب) طوب وزننده بلخ قضاسنده برقریه‌در (روبی) طوبی وزننده بغداد اعمالندن برقریه‌در (الراب) ناب وزننده قدر ومقدار معناسنه‌در یقال هذاراب کذا ای قدره (الریب) عیب وزننده حادثهٔ روزکاره دینور صرف الدهر معناسنه مؤلفك بصائرده بیاننه کوره ریب اصل برنسنه‌ده برحالت توهمیله واقع اولان شك وشبهه معناسنه موضوعدر وصرف روزکاره اطلاقی کون وحصولی جهتنده شك وکمان اولمیوب بلکه وقت حصولی مشکوك اولاق ملابسه‌سیله‌در وامهات سائره‌نك بیانلرینه کوره ریب وریبه مصدرلردر نفس برماده سببیله مضطرب ومتخدش اولمق معناسنه موضوعدر تقول رابنی الشیٔ اذا حصل فیك ریبة وهی قلق النفس واضطرابها بعده آنکله شك وشبهه تسمیه اولنمشدر اضطراب نفس وخدشه‌در ونه سبب اولمق علاقه‌سیله وحوادث دهره اطلاقی کذلك سببیت علاقه‌سنه مبنی‌در وحاجت معناسی دخی بوبابدندر وامام جوینی تحقیق اوزره شکك مفهومی طرفینك تساوی واعتدالنی متضمندر وریب یقین درجه‌سنه بالغ اولمغه مشروطدر کما یقال شك مریب ولا یقال ریب مشکك پس شك مبدأ ریب اولور نته‌که علم مبدأ یقین‌در خلاصه‌سی ریب لسانمزده سوء ظن ومظنه وتهمت تعبیر ایلدیکمز مفهوملر اوله‌جقدر مثلا برکسه‌یی میخانه‌دن خروج ایدرکن کوردکده عیاش اولمسی ضمننده خاطره خطور ایدوب دلنشین اولان مظنه کبی انتهی وریب حاجت معناسنه استعمال

اولنور موجب اضطراب درون اولديغيچون وظنه وشك وشبهه معناسنه‌در وتهمت معناسنه‌دركه تعييب وتعييرى موجب اولان حالتدر شارح ديركه كرچه مؤلف والظنة والتهمة عبارتيله ظاهرا تفكيك ايلمكله هربرى بشقه‌جه معنا اولور لكن بعض اصولده الشك مع التهمة عنوانده مثبت اولمغله اكا كوره تهمته مقرون شك وشبهه ديمك اولوركه مثلا بركسه حقنده بربد وناسزا فعل ايله ظن وكمان ايلمك كبى انتهى وريب وريبه رانك كسريله مصدر اولورلر بركسه‌يه برنسنه شك وشبهه ايراث ايلمك معناسنه‌دركه بدكمان ايلمك تعبير اولنور تقول رابنى الامر يريب ريبا وريبة اى شككنى وبركسه‌يى شك وشبهه وسوء ظنه دوشورمك معناسنه‌در تقول ربته اى اوصلت الريبة اليه (الارابة) همزه‌نك كسريله بودخى بركسه برنسنه مظنه وكمان ايراث ايلمك معناسنه‌در تقول ارابنى الامر ارابة بمعنى شككنى وبركسه‌يى سوء ظنه القا ايلمك معناسنه‌در تقول اربته اى جعلت فيه ريبة ويقال ارابنى اى ظننت ذلك به وجعل فى الريبة يعنى فلان كسه فلانك حقنده بكاشبهه ايراث ايلمكله بندخى اويلجه ظن ايدوب آنى متهم قلدم وقيل معناه اوهمنى الريبة يعنى بكا شبهه وكمان ايراث ايلمكله بنى آنك حقنده بدكمان ايلدى وبعضلر ديديلركه اكر كنايه ايدرلر ايسه الف الحاقيله مزيد اوله‌رق استعمال ايدرلر واكر كنايه ايلمزلر ايسه رابنى امره ريبا وريبة عنوانده ثلاثى اوله‌رق استعمال ايدرلر على قول عدم كنايه‌ده دخى مزيد اوله‌رق استعمال اولنور تقول ارابنى الامر ارابة شارحك بيانه كوره كنايه‌دن مراد عدم تيقندركه شبهه‌يه مورث براماره احساسيله كمانه دوشمكدر وعدم كنايه‌دن مراد يقينا سوءظنى مورث تهمت مشاهده ايلمكله وجه تحقيق اوزره آنده مظنه بلكه اول تهمتله متصفدر ديمكدن عبارتدر نته‌كه مصباحده تقول رابنى الشئ اذا استيقنت منه الريبة فاذا اسأت به الظن ولم تستيقن منه الريبة قلت ارابنى منه امرهوفيه عنوانيله مرسومدر وصاحب نهايه دخى يقال رابنى الشئ وارابنى بمعنى شككنى وقيل ارابنى فى كذا اى شككنى واوهمنى الريبة فيه فاذا استيقنه قلت رابنى بغير الف عبارتيله ايراد ايلمكله بيان مزبوره موافقدر قالديكه شارح طيبى توجيهنه كوره كنايه‌دن عندالكوفيين ضمير مراد اولمغله اذا كنوا كلمه‌سى اكرفعله ضمير الحاق ايدرلرايسه مزيد اوله‌رق والاثلاثى اوله‌رق استعمال اولنور ديمكدر بوكه كوره اراب الامر جائز اولميوب ارابنى الامر وارابنى امره عنوانده اولمق لازمدر انتهى وارابه شك وشبهه‌لو اولمق معناسنه كلوركه همزه‌سى صيرورت ايچون اولور يقال اراب الامر اذا صار ذاريب (الاسترابه) بركسه‌ده سوء ظنى وتهمتى مورث حالت كورمكله شك وشبهه‌يه دوشمك معناسنه‌در يقال استراب به اذارأى منه مايريبه (الرياب) شداد وزننده شول نسنه‌يه اطلاق

اولنورکه ذاتنـده شبهه‌لو وتهمتلو اولمغله فعل وتقربی تخویف ایدر اوله یعنی آنی ایشلمکدن آدم متهم اولـورم دیو احتراز ایدر اوله یقـال امر ریاب ای مفزع (الارتیاب) افتعال وزننده شك وشبهه ایلمك معناسـنه‌در یقال ارتاب من الشیٔ اذا شك فیه وبرکسه‌یی برنسنه ایله متهم قلمق معناسنه‌در یقال ارتاب به ای اتهمه به (الریب) عیب وزننده برموضع آدیدر (بیت ریب) یمنده برحصار آدیدر

﴿ فصل الزای المعجمة ﴾ (الزأب) زایك فتحی وهمزه‌نك سکونیله برآغر نسـنه‌یی یوکلنوب سرعتله ایلتمك معناسـنه‌در یقال زأب القربة زأبا من الباب الثالث اذا حملها ثم اقبل بها سریعا وصویی شدتله ایچمك معناسـنه‌در یقال زأب الرجل اذا شرب شربا شـدیدا وطوار سورمك معناسـنه‌در یقال زأب الابل اذا سـاقها (الازدءاب) افتعال وزننده‌که تایی داله قلب اولنمشـدر بودخی برآغر نسـنه‌یی یوکلنوب سرعتله آلوب کتمك معناسـنه‌در یقال ازدأب القربة اذا حملها ثم اقبل بها سریعا (الزؤاب) غراب وزننده تبدل وانقلاب معناسنه‌در یقال الدهر ذوزؤاب ای انقلاب وقدزأبه الدهر ای غیره وقلبه علی قول اشبو زوأب کلمه‌سی زوءآت لفظندن که سوءات وزننده‌در مصحفدر وزوءات زوءه لفظنك جمعدرکه موت سببیله حادث اولان حادثه‌یه دینور وزأبه الدهر کلمه‌سی دخی مصحفدر صـواب اولان زآه اولمقدرکه جاه وزننده وبه کلمه‌سی باء وضمیر ایله بشقه‌جه صله‌سیدر نته‌که زوء ماده‌سنده بیان اولندی (الزءانب) زرانب وزننده قواریر معناسنه‌درکه قاروره‌نك جمعیدر شیشـه‌لر دیمکدر بوکلمه‌نك مفردی مسموع دکلدر شـارح دیرکه بعضلردن مفردی زأناب اولدیغی مسموعـدر (الزبب) زغب وزنـنـده ومرادفیدرکه موی مادر زادیدر کرك سائر حیوانده وکرك طیورده اولسـون که ابتدا چقان خرده صاریجه تویلردر وزبب انسـان قسمنده قیللر کثیر اولمغه دینـور ودوه قسمنده چهره‌سـنك وچکه‌سی التنك تویلری فراوان اولمغه دینور یقـال زب یزب زبا من الباب الرابع اصلی زبب اولمغله ادغام اولنمشدر مل یمل کبی وکونش باتمغه یك یقلشمق معناسنه‌در یقال زبت الشمس اذادنت للغروب وزب طولدرمق معناسنه‌در یقال زب القربة زبا من الباب الاول اذا ملأها (الازب) فتحتینله وبانك تشدیدیله قیللری کور اولان کشی‌یه دینور یقال رجل ازب ای کثیر الشعر وچهره‌سی وچکه‌سی آلتی یك تویلو اولان دوه‌یه دینـور واوجوزلق وبوللق ییله اطلاق اولنورکه یغمورلو اولمغله اکینـلر وچایرلر وچمنلر فراوان اولور یقـال عام ازبُ ای مخصب وازب اسماء شیاطینندندر ومنه حدیث [عبدالله بن الزبیر رضی‌الله عنهما مختصرا انه وجد رجلا طوله شبران فاخذ السوط فأتاه فقال من انت فقال ازب قال وما ازب قال رجل من الجن فقلب السـوط فوضعه فی رأس ازب حتی باص وفی حدیث العقبة

هو شيطان اسمه ازب العقبة] يعنى عبدالله بن زبير حضرتلرى بركيجه باديه ده يالكز قالوب ضرورى برمحلده آرام وتك وتنها خوابه واروب اوياندقدنصكره راحله سنك پالانى اوزرنده كورديكه قدى ايكى قارش مقدارنده بركمسه طورر همان تازيانه سنى آلوب يانته كلدى وسن كيمسن ديو سؤال ايلدكده بكا ازب ديرلر ديو جواب ايلدى پس عبدالله ازب كيمدر ديو تكرير سؤال ايلدكده جن طائفه سندن اولديغنى افاده ايلمكله عبدالله تازيانه سنى چويروب مزبورك باشنه وضع ايلدكده خرده لكندن ناشى آلتنده مستتر ومختفى اولدى وبيعة العقبه حديثنده ازب العقبه برشيطانك اسمى اولمق اوزره واردر ونهايه ده عبداللهك تصادف ايلديكى شخص مرقوم عظيمة اللحيه اولمق اوزره مرسوم اولمغله ظاهرا وجه تسميه سى بودر وحديث ثانيده هو شيطان اسمه ازب العقبة والحية عبارتيله مبيندر (الازباب) همزه نك كسريله كونش غروبه يك يقلشمق معناسنه در يقال ازبت الشمس ازبابا اذادنت للغروب واوزمى وانجيرى قوريدوب زبيب ايلمك معناسنه در يقال ازب العنب والتين اذا صيره زبيبا (التزبيب) تفعيل وزننده ازباب معنالرينه در وتكلم ايدركن اغزى كپوكلندرمكله آوردك ايكى طرفنده كپوك يغلمق معناسنه در يقال زبب الرجل وزبب شدقاه اذا اجتمع الريق فى صامغيهما و يقال تكلم فلان حتى زبب فمه (الازدباب) افتعال وزننده طولمق معناسنه در يقال زب القربة فازدب اذا ملأها فامتلأت (الزباء) زانك فتحى وبانك تشديديله ازب كلمه سندن مؤنثدر بومناسبتله است و مقعده اطلاق اولنور كثيرة الشعر اولديغيچون وشديد و منكر اولان داهيه يه اطلاق اولنور يقال داهية زباء اى شديدة نته كه شعراء دخى بومعنايه استعمال اولنور تويلوجانوره تشبيهله كه مهول اولور وزباء نهر فرات ساحلنده بربلده آديدر و طئ قبيله سندن اصيدف نام كمسه نك فرسى اسميدر وطهيه قبيله سى يوردنده برصو آديدر و زباء سلفده جزيرهٔ ابن عمر ملكه سى اولان برخاتون لقبيدر مزبوره ملوك طوائفدن معدوده در كيسوسى يك طويل وفراوان اولمسى باعث تلقيبدر ملك حيره و انبار اولان جذيمة الابرش مومى اليهانك پدرنى قتل وممكلتنه استيلا ايلدكدنصكره مومى اليها جد و سعى بيكران ايله ينه مملكتنى آوردهٔ قبضهٔ تسخير و بر تقريبله جذيمه يى قتل وتدمير ايلمشدر قصه سى تواريخ وامثالده مشروحه در ٭ لامر ماجدع قصير انفه ٭ مثلى اول قصه اجزاسندندر وزباء بنو سليط جماعتنه مخصوص برصو آديدر ويمامه ده برچشمه آديدر (الزب) زانك ضمى وبانك تشديديله آلت تناسله دينور ذكر معناسنه على قول انسان ذكرينه مخصوصدر قيللرى ملاحظه سنه مبنيدر زيرا بدويلرده حلق و نوره اولمز جمعى ازب كلور همزه نك فتحى و زانك ضميله وازباب كلور وزببه كلور فتحاتله وزب صقاله على قول صقالك مقدمنه دينور

وبرونه دینور انف معناسنه (الزبیب) امیر وزننده قوری اوزمه وقوری انجیره دینور محدثیندن ابراهیم بن عبد الله العسکری وعبد الله بن ابراهیم بن جعفر وابو نعیم که محمد بن شریك روایسیدر وعلی بن عمر السمر قندی الزبیبیون زبیب بیع ایتدکلریچون اکا نسبت اولندیلر وزبیب صویك کپوکنه دینور ویلانك اغزنده اولان زهره دینور (الزبیبة) هابله برنوع یاره اسمیدرکه انسانك اللرنده تحدث ایدر وچوق سویلین مکثار کمسه‌نك آوردنده ظهور ایدن کپوکه دینور (الزبیبتان) تثنیه بنیه‌سیله تکلم ایدرکن اوردلرك ایکی طرفنده مجتمع اولان کپوکلره دینور ویلانك وکلبك ایکی کوزلری اوزره اولان ایکی سیاه نقطه‌لره دینور (التزبب) تفعل وزننده سویلرکن آغز کپورمك معناسنه‌در یقال تزبب الرجل اذا تزبد فی الکلام (الزباب) سحاب وزننده برنوع ایری فاره‌یه دینورکه قولقلری صاغر اولور علی قول تویی قزل‌اولان یاخود تویسز اولان فاره‌یه دینور وزباب‌اسمادندر زباب بن رمیلة الشاعر اشهبك برادریدر (زبیب) زبیر وزننده ابن ثعلبه‌در که بنو العنبر قبیله‌سندندر وعبد الله بن زبیب تابعیندندر یمنده جند نام قریه‌دندر (الزباب) شداد وزننده زبیب صتان کمسیه دینور نته‌که زبیبی دخی دیرلر وزباب اسامیدندر جبیر بن زباب بنو عامر بن صعصعه نسبی رجالندندر وعلی بن ابراهیم الزباب محدثیندندر (الزبیبیه) زانك فتحیله بغداده بر محله‌در محدثیندن ابو بکر عبد الله بن طالب الزبیبی اورادندر (الزبیبی) یای نسبتله قوری اوزم صتانه دینور کذلك قوری انجیر صتانه دینور وقوری اوزم وانجیر خوشابنه دینور (زبیبا) زانك وبانك فتحیله اسامیدندر محمد بن علی ابن ابی طالب بن زبیبا الزبیبی محدثیندندر (الزبزب) غبغب وزننده ترکیده پورصوق تعبیر اولنان جانوره دینور فارسیده شغار دیرلر باغلرده اوزمك عدوسیدر اوردیجه شیشوب قبارر وزبزب برکونه کمی‌یه دینور چکدری دیدکلری اوزون کمی اوله‌جقدر (الزبزبه) کبکبه وزننده دارلمق غضب معناسنه در علی قول جنکده بوزولوب قاچمق معناسنه در یقال زبزب الرجل اذا غضب اوانهزم فی الحرب (المزبب) محدث وزننده (والمزب) مکب وزننده مالی‌چوق زنکین کمسیه دینور یقال رجل مزبب ومزب ای الکثیر المال (زبیبه) حبیبه وزننده اسمادندر عبد الرحمن بن زبیبه اصحاب حدیثدندر (الزباوان) زانك فتحی وبانك تشدیدیله آل عبد الله بن عامر بن کریزه مخصوص ایکی باغچه‌در (الزجبة) زانك ضمی وجیمك سکونیله کلمه وسخن معناسنه‌در تقول ماسمعت زجبة ای کلمة (الزحب) زانك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله برنسنه‌یه پك یقین واروب چاتمق معناسنه‌در یقال زحب الیه زحبا من الباب الثالث اذا دنا (الزخباء) خای معجمه ایله صحراء وزننده یوریمك بابنده طیانقان وصلب ومتین

اولان

اولان ناقه‌یه دینور (الزخزب) زالرك ضمی وخای معجمه‌نك سكونی وبانك تشدیدیله وجودی غلیظ و قوی و شدید اللحم اولان انسان و حیوانه دینور (المزخلب) اسم فاعل بنیه‌سیله دائما ناسی هزل واستهزا ایدن کسیه دینور یقال رجل مزخلب اذا كان یهزء بالناس (الزدب) زانك کسریله حصه و نصیب معناسنه‌در جمعی ازداب کلور (الزذابیه) ذال معجمه ایله ثمانیه وزننده یمامه‌ده برخانمان آدیدر که اهلی خاندانلردر (الزرب) ضرب وزننده مدخل ودخولگاه معناسنه‌در وخاصة قیون وکچی آغیلنه دینور زانك کسریله‌ده لغتدر جمعی زروب کلور و زرب آوجی کوملتیسنه دینور و مصدر اولور قیون وکچی قسمنه آغیل یاپمق معناسنه یقال زرب للغنم زربا من الباب الاول اذا بنی الزرب لها وآقمق معناسنه‌در یقال زرب الماء زربا من الباب الرابع اذا سال (الزریبة) غریبه وزننده بودخی قیون و کچی آغیلنه وآوجی کوملتیسنه دینور (الزرب) زانك کسریله صویولنه دینور (الزریاب) یای تحتیه ایله جلباب وزننده آلتونه دینور ذهب معناسنه علی قول آلتون صوینه دینور که نسنه تذهیب ایدرلر ومطلقا صاری نسنه‌یه اطلاق اولنور و بو زرآب فارسی معربیدرکه آلتون صویی دیمك اولور زایی کسر ایله والفك برنی یایه قلبله تعریب ایلدیلر (الزرابی) شرابی وزننده زربی کلمه‌سندن جمعدر زانك کسر وضمی وبای مکسوره ایله کوچك یصدیغه دینورقولتق یصدیغی کبی نمرقه معناسنه ودوشمه‌یه دینور قالیچه وزیلو وکلیم کبی یاخود مطلقا دوشنلوب و اتكا اولنه‌جق نسنه‌یه دینور امهات سائره‌ده فاخر ونفیس قالیچه ونهالی ایله مفسردرکه فارسیده شادروان دینور وبیضاویده [ونمارق مصفوفة وزرابی مبثوثة] الایه کریمه‌سنده فاخر ونفیس بساط ایله مفسردر و زرابی صارارمش اوتلره دینور علی قول قزاروب لکن هنوز کندیده خضرت اثری اولان اوتلره دینورکه بعض نبات قوریمغه یوز طوتدقده اول کونه اولور (الازریاب) احرار وزننده اوت وجه مذکوراوزره زرابی اولمق معناسنه‌در یقال ازرب النبات ازربابا اذا اصفرا واحمر وفیه خضرة (المزراب) مرزاب وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (عین زربه) تمره وزننده یاخود عین زربیکه سکری وزننده‌در ثغور شامیه‌دن مصیصه نام قصبه قربنده بردربند آدیدر (ذات الزراب) زانك کسریله حرمین محترمین بیننده پیغمبر ذیشان علیه الصلوة والسلام مساجدندن بر مسجد اسمیدر (زربیة السبع) برنجی جانورلرك اینلرینه دینور (یوم الزریب) بین العرب بریوم معروفدر (زربی) سکری وزننده برمحدث اسمیدرکه روایت ایلدیکی احادیث اکثری منکر اولمغله معمول به دکلدر مؤلفك بوراده وزربی له مناکیر قولی وزربی محدث له احادیث مناکیر سبکنده‌در (الزردبة) دحرجه وزننده بوغمق معناسنه‌در یقال زردب فلانا اذا خنقه

(الزرغب) غين معجمه ايله جعفر وزننده كيمخت اسميدركه صاغرى تعبير اولنان درى يه دينور وكيمخت كلمه سى فارسيدر عرب دخى استعمال ايلديلر (الزرنب) نونله جعفر وزننده برنوع خوشبوطيب آديدر على قول خوشبو بر شجر اسميدر مفردات طبيه ده برنباتك ورقيدركه پك خوشبو اولمغله عطريات ومفرحاتدن معدوددر فارسيده اول نباته سرو تركستانى وعربيده رجل الجراد دخى ديرلر آنكچون تركيده چكركه اياغى تعبير اولنور ديو مرسومدر وزرنب زعفرانه دينور و يبان صغرينك مايسنه دينور وعورت فرجنه دينور على قول بيوكنه دينور ياخود طشره يوزينه ياخود كيننك اكسه سنده اولان يومريجه اتجكزه دينور وكينه تمره وزننده فرجك داخلنده غده طرزنده برلحمه‌در (الزعب) زانك فتحى وعينك سكونيله طولدرمق معناسنه‌در يقال زعب الاناء زعبا من الباب الثالث اذا ملأه وكسمك معناسنه‌در يقال زعبه اذا قطعه ودره وچاى صو ايله طولمق معناسنه‌در يقال زعب الوادى اذا تملأ وطلو قربه‌يى كوتورمك معناسنه‌در يقال زعب القربة اذا احتملها ممتلئة وجماع ايدوب عورتك فرجنى نطفه ايله لبريز ايلك معناسنه‌در يقال زعب المرأة اذا جامعها فملأ هامنيا ويوك آغر اولمغله دوه كوجله آغر آغر كوتروب كتمك على قول برى برنى تدافع ايدرك كتمك معناسنه‌دركه بودخى يوكك آغرلغندن نشئت ايدر زيرا طوغرى كيده‌ميوب برى برينه طوقنوب قاقشديره‌رق كيدرلر يقال زعب البعير بحمله اذا مربه مثقلا اوتدافع وبركمسيه بر مقدار مال ويرمك معناسنه‌در يقال زعب له من المال زعبة وزعبة وزعبا بالكسر كما سيذكر اذا دفع له قطعة منه (الازدعاب) افتعال وزننده كسمك معناسنه‌در يقال ازدعبه اذا قطعه ويوك آغر اولمغله دوه كوجله اغرلنه‌رق كوتروب كتمك ياخود برى برنى تدافع ايدرك كتمك معناسنه‌در زعب كبى يقال ازدعب البعير بحمله اذا مربه مثقلا اوتدافع (الزعبة) زانك فتحى وضمى وعينك سكونيله (والزعب) زانك كسريله بربلوك ماله دينور وبين العرب مال مواشيدن عبارتدر يقال زعب له من المال زعبة وزعبة وزعبا اى قطعة منه كما مر (الزعيب) نعيب وزننده ومرادفيدركه قرغه اوتمك معناسنه‌در يقال زعب الغراب زعيبا اذا نعب (زاعب) صاحب وزننده بربلده ياخود بركمسنه آديدركه مزراق تمرنلرى دوزر ايدى رماح زاعبيه اكا منسوبدر على قول زاعبيه شول قارغى‌يه دينوركه پك نرم وسهل اولمغله اوينادقده بغوملرينك بعضى بعضنه طوقنور اوله وبعضا اولوركه اوجى باشنه طوقنوراولور وبو تدافع معناسندن مأخوذدر وزاعب شول كمسيه دينوركه هرطرفى كزوب سير وسياحت ايلمكله هرسمتى وهرجانبى كركى كبى بيلديكندن سائرلره دخى دلالت وهدايت ايدر اوله (الزعيب) امير وزننده قرغه اوتمك معناسنه‌دركه ذكر اولندى

اولندی وزعیب النحل آریلرك ویزردیسنه اطلاق اولنور (زعابه) سحابه وزننده یمامه‌ده بر قریه در (زعاب) غراب وزننده مدینه‌ده بر موضع آدیدر علی قول صواب اولان غین معجمه ایله‌در (زعیب) زبیر وزننده اسامیدندر (زعب) زایك کسریله جلد وزننده برقبیله پدریدر معن بن یزید بن زعب آنلردندر مرقوم معن وپدری اصحابدن اولدقلری مرویدر (الترعب) تفعل وزننده نشاطلنوب شادان اولمق معناسنه در یقال ترعب الرجل اذا نشط و حرارتلنوب غضبه کلمك معناسنه‌در یقال ترعب الرجل اذا تغیظ و اکل وشرب خصوصنده چوغه کتمك معناسنه‌در یقال ترعب فی اکله وشربه اذا اکثر وبرنسنه‌یی بولشمك معناسنه‌در یقال ترعب القوم المال اذا اقتسموه (الزعبوب) زایك ضمیله ذاتنده لئیم وناکس اولان بودوره دینور جمی شاذ اوله‌رق زعب کلور زایك ضمیله (الازعب) اعجب وزننده زعبوب معناسنه‌در وقالین وغلیظ اولان شیئه دینور (زعبب) قنفذ وزننده اسمادندر (زعبه) جرعه وزننده برحمار آدیدر (زعبان) سحبان وزننده اسمادندر محمد بن نعمه بن محمود بن زعبان متأخریندن بر شاعردر (الزغب) زایك وغین معجمه‌نك فتحیله خرده ویومشق قیللره وتویلره دینور انسانك یوزنده وقولغنده اولان تویلر کبی کذلك قوشك یلکلرنده وکوده‌سنده اولان خرده ویومشق تویلره دینور علی قول معصومك ویاورینك ابتدا ظهور ایدن صاری تویلرینه دینورکه معصومده موی مادر زاد تعبیراولنور وپیر واختیار آدمك قیللرینه ضعف ورقت کلدیکی هنکامده باشنده قلان قیللره دینور وزغب بومعنالردن مصدر اولور معصوم یاخود یاوری یاخود پیر آدم اول کونه صاری و خرده تویلنمك معناسنه یقال زغب الصبی زغبا من الباب الرابع اذا نبت زغبه ویقال زغب الفرخ اذا صغر ریشه وزغب هر نسنه‌نك هنوز تازه و مطرا وطرفنده‌سنه دینور یقال اخذه بزغبه ای بحدثانه (الترغیب) تفعیل وزننده بودخی معصوم وقوش یاوریسی یکی تویلنمك معناسنه‌در یقال زغب الصبی والفرخ بمعنی زغب (الازغیباب) احمیرار وزننده معنای مزبوردن مبالغه‌در یقال ازغاب الصبی والفرخ ازغیبابا (الزغابة) ذوابه وزننده (والزغابی) جمادی وزننده زغبدن اصغر اولان تویه دینورکه قرنجه ایاغی کبی پك خرده اولور وزغابه پك آز نسنه‌یه اطلاق اولنور تقول ما اصبت منه زغابة ای شیئا یعنی قدر الزغابة وزغابه مدینه قربنده برموضعدر (الزغبة) جرعه وزننده فاره‌یه شبیه بر حیوان اسمیدر و جریر نام شاعرك حماری اسمیدر وبرموضع آدیدر بونده زایك فتحیله‌ده جائزدر وامام مسلك شیخی عیسی ابن حمادك لقبیدر ومحدثیندن احمد بن عیسی بن احمد بن خلفك پدرینك جدی اسمیدر (الازغب) اقرب وزننده برنوع انجیره

دینورکه کبیر اولور و آلاجه وابلق آته دینور و آقلو قاره‌لو آلاجه ایپه دینور (الزغبب) قنفذ وزننده بخیل ونامرد اولان بودوره دینور (الزغب) صرد وزننده آقلو قاره‌لو آلاجه ایپه دینور (الزغباء) صحراء وزننده فرع نواجیسندن قبلیه ناحیه‌سنده برطاغك اسمیدر وبرکسه‌نك آدیدر (زغیبه) جهینه وزننده مکه ایله بصره بیننده سمیراء نام موضعك شرقیسنده برصو آدیدر (زغب) زانك ضمیله اسماندندر عبدالله بن زغب اصحابندندر (الازغاب) همزه‌نك کسریله باغ و اصمه چبوقلرینه صو یوریمکله خرده خرده یپراقلری بلورمك معناسنه درکه مادهٔ مزبوره‌دن مأخوذدر یقال ازغب الکرم اذا جری فیه الماء وبدابورق (الزغدب) جعفر وزننده دوه‌نك شدتلو کوکره‌مسنه دینور وچوق کپوکه دینور زبد کثیر معناسنه وچرویش یاغنه دینور (الزغادب) علابط وزننده بودخی چوق کپوکه دینور وایری چهره‌لو چرکین یوزلو بد منظر وباطلجان کبی دوداقلری ایری چرکین یوزلو کمسیه دینور (الزغدبة) دحرجه وزننده دارلمق معناسنه‌در یقال زغدب فلان اذا غضب وبرکسه‌دن الحاح وابرامله نسنه دیلنمك معناسنه‌در یقال زغدب السائل اذا الح فی المسألة (الزغرب) جعفر وزننده صویه دینور و چوق سدکه دینور بول کثیر معناسنه وکاه اولورکه صو محلنه وصف اولور یقال بحر زغرب وزغربی کاحمر واحمری للتأکید وبئر زغرب وزغربة ای کثیرة الماء وکثیر الفیض والاحسان اولان کمسیه اطلاق اولنور یقال رجل زغرب المعروف ای کثیرة (الزغربة) دحرجه وزننده کولمك ضحك معناسنه در یقال زغرب الرجل اذا ضحك (الزقب) زانك فتحی وقافك سکونیله برنسنه‌یی طاره‌جق یره صوقمق معناسنه‌در یقال زقب الجرذ فی الجحر زقبا من الباب الاول اذا ادخله فیه وصوقلمق معناسنه لازم اولور یقال زقبه فزقب هو ای ادخله فدخل (الانزقاب) انفعال وزننده بودخی صوقلمق معناسنه‌در یقال زقبه فانزقب (الزقب) فتحتینله طاره‌جق یوللره دینور مفردی زقبه‌در هاله علی قول مفرد وجمعی مساویدر وقرب معناسنه‌در تقول رمیته من زقب ای من قرب (ازقبان) همزه‌نك وقافك فتحیله برموضع آدیدر (الترقیب) تفعیل وزننده چوبان آلدنقجی دیدکلری قوش اوتمك معناسنه خصائصدندر یقال زقب المکاء تزقیبا اذا صوت (زقلاب) سربال وزننده ابن حکمه‌درکه امویه‌دن ولید بن عبد الملك بن مروانك هازل ومضحکی اولان کمسه‌در (الزکب) زانك فتحی وکافك سکونیله خاتون حین ولادتده معصومی برصقندی ایله دفعة القا ایلك معناسنه‌در یقال زکبت المرأة زکبا من الباب الاول اذا القت ولدها بدفعة وزحرة واحدة و جماع ایلك معناسنه در یقال زکب المرأة اذا نکحها ای جامعها وطولدرمق معناسنه در یقال زکب الاناء اذا ملأها

(الزكبة) جرعه وزننده منی یه دینور نطفه معناسنه ویکی طوغان ولده دینور
(الزكيبة) حقيبه وزننده چواله شبیه بر ظرف اسمیدر وبو لغت مصریه‌در
(المزكوبة) میمك فتحیله صبیه ایكن یباندن قالدرلمش عورته دینوركه مرادصویسز
وفرومایه دیمكدر یقال امرأة مزكوبة ای ملقوطة (الزكبة) تمره وزننده حقارت
وكمترلكندن ناشی بی اعتبار اولمغله بكنلیوب طرح والقا اولنان شیئه دینور یقال
هوالأم زكبة ای الأم شیء لفظه شیء والأم لأمتدن افعل تفضیلدر (الانزكاب)
انفعال وزننده برچقور یره یاخود زیر زمین مقوله‌سی لغمه ودلیكه بی محابا بلارویة
صالدیروب كیرمك معناسنه‌در یقال انزكب الرجل اذا انقحم فی وهدة او سرب
(الزلب) زایك و لامك فتحیله چوجق اناسندن آیرلمیوب دائما یاننده اولمق
معناسنه‌در یقال زلب الصبی بامه زلبا من الباب الرابع اذا لزمها ولم یفارقها
(الزلابية) شارحك تقییدی اوزره علانیه وزننده معروف حلوادر تركیده تحریفله
زلبیه حلواسی تعبیر اولنور فارسیده زلبیا دیرلر (الزلبة) علبه وزننده عربی
اوقه دینور نبله معناسنه (زولاب) دولاب وزننده خراسانده بر موضعدر
(الازدلاب) افتعال وزننده برنسنه‌یی قاپوب آلمق معناسنه‌در یقال ازدلب ثوبه
ای استلبه (الترلحب) حای مهمله ایله تدحرج وزننده بر آدمك ایاغی قایمق
معناسنه‌در یقال ترلحب عنه اذا زل (الزلحب) جعفر وزننده ایاغی قایوب
دوشن كمسیه دینور (الزلدبة) دحرجه وزننده یوتمق معناسنه‌در یقال زلدب
اللقمة اذا ابتلعها (الازلعباب) اقشعرار وزننده بولود صیقلشوب قاتلنمق وقالین
وكثیف اولمق معناسنه‌در یقال ازلعب السحاب اذا كثف وسیل صویی پك
چوغالوب تدافع ایله آقوب كتمك معناسنه‌در یقال ازلعب السیل اذا كثر وتدافع
و یقال سیل مزلعب ای كثیر متدافع جوهری بو ماده‌نك لامی زائد وهم ایلكله
زعب ماده‌سی ذیلنده ایراد ایلدی لكن لامی اصلیه اولمغله موضع ذكری بومقامدر
شارح دیركه ابو حیان لامك زیاده‌سنی تصریح ایلمشدر (الازلغباب) غین معجمه
ایله ازلعباب وزننده تراش اولدقدنصكره قیل بتمك معناسنه‌در یقال ازلغب الشعر
اذا نبت بعد الحلق وقوش یاوریسی تویلنوب یلكلنمك معناسنه‌در یقال ازلغب
الفرخ اذا طلع ریشه جوهری ازلعباب كبی بونكده لامی زائد وهم ایلمشدر اصلیه
اولمغله موضع ذكری بومحلدر شارح دیركه ابن قطاع لامك زائد اولدیغنی تصریح
ایلمشدر (الزلهب) جعفر وزننده خفیف اللحیه كمسیه دینور كذلك خفیف اللحم
كمسیه دینور (الزنب) فتحتینله سمورمك معناسنه‌در یقال زنب الرجل زنبا من
الباب الرابع اذا سمن (الازنب) احمر وزننده سموز كمسیه دینور زینب لفظی كه
اسماء نسواندندر بو معنادن مأخوذدر اك اول تسمیه اولنان خاتون سموز اولمغله

آنکله تسمیه اونمشدر علی قول زناب عقربدن مأخوذ درکه عقربك قویرغنده
اولان تیکننه دینور زبانی دخی دیرلر ایکی چتال اولمغله آنکله لدغ ایدر وعلی
رأی منظری لطیف ورایحه‌سی خوش برشجر اسمی اولان زینب ایله مسمادر یاخود
زین اب کلمه‌سندن منحوتدرکه اتانك زینتی دیمکدر وزینب قورقق وجبان کشی‌یه
دینور یقال هو زینب ای جبان وام المؤمنین ام سلمه جنابلرینك دخترلری اسمیدر
فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری زناب تعبیریله چاغررلر ایدی زایك ضمیله
(الزینابة) زایك کسریله آترینه و طرهوز کبی بر نوع خرده بالق اسمیدر
(ابو زینبه) جهینه وزننده عرب کنیه‌لرندندر (زنبه) تمره وزننده بر خاتون
اسمیدر (زنیب) زبیر وزننده اسماندر عمر بن زنیب تابعیندندر (الزانبی)
قهقری وزننده اویالنه‌رق آهسته‌جه یورویشه دینور یقال یمشی الزانبی وهومشی
فی بطء (الزنجب) جیمله قنفذ وزننده (والزنجبان) زایك فتحی وجیمك ضمیله
قوشاغه دینور منطقه معناسنه (الزنجبة) زایك وجیمك فتحیله عظامه معناسنه‌درکه
کوچك یصدق کبی برقوندقدر نسوان عرب صغریلرینه بند ایدرلر بیوجك کورنمك
ایچون زیرا بین العرب صغریلی قیچی بیوك عورت یك مقبوله‌در (زنقب) قافله
قنفذ وزننده عبس قبیله‌سی یوردنده برصو آدیدر (الزوب) ثوب وزننده بر
نسنه‌دن قورقغله بر تقریب آندن صیریلوب قورقه‌رق قاچمق معناسنه‌در یقال
زاب الرجل یزوب زوبا اذا انسل هربا و صو آقمق معناسنه در یقال زاب الماء
اذا جری (الزاب) ناب وزننده اندلس اولکه‌سنده بربلده‌در یاخود بر ایالتدر
شعرادن محمد بن الحسن التمیمی و محدثیندن جعفر بن عبد الله الصباح اورایه
منسوبلردر علی قول جعفر عراقده اولان زابه منسوبدر وزاب موصل ترابنده
بر ایرمق آدیدر زاب صوبی تعبیر اولنور کذلك اربل ترابنده وسورا ایله واسط
بیننده کذلك آنك قربنده برر ایرمقلرك اسمیدر و بونلرك اوزرلرنده نیجه ناحیه‌لر
واردرکه انلره زابان اطلاق ایدرلر علی قول اصل زابیان اولوب عامه زابان
دیرلر محدثیندن عبد المحسن بن احمد البزاز انلرك بریسندندر و اطرافلرندن
آقوب کلن صولره زوابی دیرلر جمع بنیه‌سیله و زاب ایران شاهلرندن برشاهك
اسمیدرکه ذکر اولنان ایرمقلری اول حفر ایتدرمکله اسمیله تسمیه اولندیلر
و اول زاب بن بوزك بن منوچهردر (الزهبة) اهبه وزننده (والزهب)
زایك کسریله بر مقدار ماله دینور (الازدهاب) افتعال وزننده بر مقدار مال
کوتروب کتمك معناسنه‌در یقال ازدهب الرجل اذا احتمل قطعة من المال
(زهدب) جعفر وزننده اسماء رجالدندر (الزهلب) جعفر وزننده خفیف
اللحیه کمسه‌یه دینور یقال رجل زهلب ای خفیف اللحیة (الازیب) یای

تحتیه

تحتيه ايله احمر وزننده جنوب اسميدركه قطب جنوبی جهتندن اسن يله دينوركه بوديارلرده قبله يلی تعبير اولنور علی قول جنوب ايله صبا ميانندن اسن اكری يله دينور كه كششله تعبير ايتدكاريدر و ازيب عداوت و خصومت معناسنه‌در وبو افكل قبيلندندر يقال بينهما ازيب ای عداوة وكرپی تعبير اولنان جانوره‌دينور و نشاط وشطارت معناسنه‌در و نشاطمند وشادان كمسيه دينور و خرده آدملو بودوره دينور ولئيم وفرومايه وناكسه دينور واوغلانغه وبيكانه ايكن بر عشيرته منتسب اولان شخصه دينور دعی معناسنه بعضلر بونی صويسز پيچ و حرامزاده ايله بيان ايلديلر ومنكر اولوب عقل وطبعك قبول ايليه‌جكی ايشه دينور و ازيب شيطان اسماسندندر وقورقو وفزع معناسنه‌در وآفت و داهيه‌يه دينور (الازيب) همزه‌نك كسريله قرشب وزننده بيوك و ايری عورت فرجنه دينور يقال ركب ازيب ای عظيم وشديد معناسنه‌در يقال انه لازيب البطش ای شديده (الازيبة) قرشبة وزننده بخيله وخسيسه اولان قاری‌يه دينور (التزيب) تفعل وزننده كوده‌نك اتی دیرنكلی صمصق اولمق معناسنه‌در يقال تزيب لحمه اذا تكتل واجتمع (الزيب) عيب وزننده بحر روم ساحلنده برقريه آديدر قصبهٔ عكا قربنده‌در

﴿ فصل السين المهملة ﴾ (السأب) سينك فتحی وهمزه‌نك سكونيله بوغمق و بوكالتمق معناسنه‌در علی قول اولدرنجه‌يه قدر بوغمق معناسنه‌دركه اولكيدن اخص در يقال سأب فلانا سأبا من الباب الثالث اذا خنقه اوحتی قتله و قانمق معناسنه‌در يقال سأب من الشراب اذا روی وطلومی بوكالتمق معناسنه‌در يقال سأب السقاء اذا وسعه وسأب طلومه علی قول بيوكنه دينور ياخود شول ظرفه دينوركه ميشيندن اولور ايچنه طلوم وضع ايدرلر غلاف كبی جمعی سؤوب كلور ضمتينله (السأب) تعب وزننده بودخی قانمق معناسنه‌در يقال سئب من الشراب سأبا من الباب الرابع اذا روی (المسأب) منبر وزننده سأب ايله معنای اخيرده مرادفدر علی قول مسأب خاصة بال طلومنه دينور ابوذؤيب نام شاعرك شعرنده مساب عنواننده وارد اولمشدركه كتاب وزننده در شعر مزبوردن مراد مشتار عسل وصفنده اشبو مصراعيدر ★ تابط خافة فيها مساب ★ همزه تخفيف اولنمشدر ومسأب صوبی چوق ايچن كمسيه دينور يقال هو مسأب ای الكثير الشرب للماء (السؤبان) ثعبان وزننده مالك يعنی دواب ومواشينك تيمار ورعايتی بابنده تقيد و حسن اهتمام ايدن كمسيه دينور يقال انه لسؤبان مال ای ازاوه (السب) سينك فتحی وبانك تشديديله كسمك معناسنه‌در يقال سبه سبا من الباب الاول اذا قطعه وبركسه‌نك مقعدينه دورتمك معناسنه‌در يقال سب فلانا اذا طعنه فی السبة و سب وسبيی خليفی وزننده سوكمك شتم معناسنه‌در يقال سب فلانا سبا وسبيی اذا شتمه

وطواری سکیرلمك معناسنه‌در یقال سب الفرس اذا عقره (التسبیب) تفعیل وزننده بودخی سوکمك معناسنه‌در بناسی تکثیر ایچوندر یقال سببه تسبیبا اذا شتمه ای اکثر (السبابه) کذابه وزننده شهادت پرمغنه اطلاق اولنور کویا که لسانا سبنه وقلبا غضبنه علامت اولور زیرا سب وتهدیدنده وقتنده استرفا اولنور اکا مسبحه دخی دینور (التساب) تفاعل وزننده بری برندن اوزیلوب کسلمك معناسنه‌در یقال تسابا الرجلان اذا تقاطعا شارح دیر که شتم معناسی قطع معناسندن مأخوذدر لکن سببه دورتمك معناسندن مأخوذ اولمق پك ملایمدر (السبه) قبه وزننده دبره دینور است معناسنه وبو مجازدر مدار سب اولدیغیچون نته‌که سوءه دخی اطلاق اولنور وسبه عار وناموس معناسنه‌در یعنی باعث سب ودشنام اولمغله مستوجب عار اولان شیئه وحالته دینور وشول کمسه‌یه دینورکه ناس اکا چوق شتم ودشنام ایدر اوله یقال رجل سبة اذا کان یکثر الناس سبه (السبه) سینك سینك کسریله بودخی سبابه کبی شهادت پرمغنه اطلاق اولنور و سبه محدثیندن محمد بن اسمعیل القرشی جدینك لقبیدر (السبة) حبه وزننده خیلی مدت منقضی اولمیوب علی حاله ثابت و برقرار اولان شیئه دینور یقال اصابتنا سبة من الحر اوالبردا والصحو وذلك ان یدوم ایاما ودهر وزماندن برمقداره دینور یقال مضت سبة من الدهر ای زمن منه و سبه اسامیدندر سبة بن ثوبان حضر موت نسبنك رجالندندر (السباب) کتاب وزننده سوکمك سب معناسنه‌در ومفاعله‌دن مصدر اولور سوکشمك معناسنه (المسب) میمك کسریله مکر وزننده خلقه شتمی عادت ایدن کثیر السباب کمسه‌یه دینور (السب) سینك کسریله مسب معناسنه‌در مصاحك بیانته کوره سب اسم فاعلدر و سب ایپه دینور حبل معناسنه و خاتونلرك باش اورتوسنه دینور خمار کبی وصارغه ودلبنده دینور وقازیغه دینور وتد معناسنه وانجه کتان بزندن برجنس پارچه‌یه دینور دلبند کبی اولور جمعی سبوب کلور ضمتینله وسبائب کلور وسب برکسه‌نك اقراندن اولوب انکله سوکشن کشی‌یه دینور کماسیذکر (المسبة) میمك وسینك فتحیله (والسبیة) سینك ضمیله همزه وزننده ناسه دائما شتم ودشنام ایدن بد زبان ودلازار کمسه‌یه دینور یقال رجل مسبة وسبیة اذا کان یسب الناس (السبیبة) حبیبه وزننده سب معناسنه‌در که برنوع دلبندلکدر انجه کتان بزندن اولور و بربلوك صاچه دینور و برمحلده قورولق اولان ایری میشه اغاجلرینه دینور وسبیبه بر موضع آدیدر و افریقیه اعمالندن بر ناحیه آدیدر (السبیب) حبیب وزننده برکسه‌نك اقراندن اولوب آنکله مشاتمه ایدن کشی‌یه دینور تقول هو سبك کماذکر و سبیبك ای من یسابك (المسبة) معظمه وزننده کزیده ومنتخب دوه‌لره دینور یقال ابل مسبة ای خیار عربلر استعجاب واستحسان

موقعنده بی قصد دعا ایدوب قاتلها الله مااجدرها دیملریله کویا که سب اولنمش اولورلر (الاسبوبة) همزه‌نك ضمیله شول نسنه‌درکه آنکله سب ودشنام اولنور مابه‌السب معناسنه یقال بینهم اسبوبة یتسابون بها (السبب) فتحتینله ایپه واورغانه دینور حبل معناسنه وبرنسنه‌یه توصل ایلمکه وسیله وآلت اولان شیئه اطلاق اولنور تقول جعلت فلانالی سببا الی فلان ای وصلة وذریعة وعلاقهٔ رحم وقرابته اطلاق اولنور مثلا ازدواج حالتی‌که آنك علاقه‌سیله قرابت حاصل اولور نته‌که نسب ولادتله حاصل اولور وسبب عروضیون اصطلاحنده مقطعات شعردن ایکی نوع اوزره‌در سبب خفیف وسبب ثقیل‌در سبب خفیف بر متحرك ایله برساکندن عبارتدر وسبب ثقیل ایکی حرف متحرکدن عبارتدر وسبب حیات معناسنه استعمال اولنور یقال قطع الله السبب ای الحیاة (الاسباب) احباب وزننده سببك جمعیدر واسباب السماء فلکك عروج ایلیه‌جك یرلرندن عبارتدر مراقی معناسنه علی قول اطراف ونواحیسنه اطلاق اولنور یاخود ابوابندن عبارتدر ومنه قوله تعالی [لعلی ابلغ الاسباب اسباب السموات] الایة ای مراقیها اونواحیها اوابوابها (السبیب) امیر وزننده مشاتم معناسنه‌درکه ذکر اولندی وآت قسمنك قویرغنك ویلیسنك قیللرینه دینور وآلنده اولان پرچه دینور وصاچ بلوکنه دینور (ذوالاسباب) اذواء تعبیر اولنان ملوك حمیردن ملطاط بن عمروك لقبیدر (سبی) حتی وزننده بنوسلیم یوردنده برصوآدیدر (التسبسب) تزلزل وزننده صوآقق معناسنه‌در یقال تسبسب الماء اذاجری (السبسبة) زلزله وزننده صوینی اقتمق معناسنه‌در یقال سبسب الماء اذااساله وبولی صالیویروب چوکدرمك معناسنه استعمال اولنور یقال سبسب بوله اذا ارسله (السبسب) غبغب وزننده چول بیابانه دینور مفازه معناسنه علی قول بعیدة الغوراولان دوزاوه‌یه دینور دشت قبچاق وصحرای هیهات کبی یقال بلد سبسب وسباسب کأنهم جعلوا کل جزء منه سبسبا ثم جمعوه وسباسب ایام السعانین معناسنه‌درکه طائفهٔ نصارانك یصقلیه کونلرینه دینور (سباب العراقیب) قلجك لقبیدر عرقوبلری قطع ایلدیکیچون (سبوبه) سینك فتحی وبای مشدده‌نك ضمی وآخرده بای موحده ایله اسماءوالقابدندر محمد بن اسحق بن سبوبة المجاور محدثیندندر علی قول بوشین معجمه ایله‌در وسبوبه محدثیندن عبد الرحمن بن عبد العزیزك لقبیدر (السنب) سینك فتحی وتای فوقیه‌نك سکونیله دوه وسائر دابه قسمنه مخصوص برنوع یورویش اسمیدرکه عنق دیدکلری یورویشدن زیاده اولور وعنق فتحتینله آدیملری سیرك سیرك آتارق اشکین یوریمکدر (السحب) سینك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله برنسنه‌یی یریوزنده چکوب سوریمك معناسنه‌در یقال سحبه سحبا من الباب الثالث اذا جره علی وجه الارض وشدتله یك یك طعام یمك ویك یك صو ایچمك معناسنه‌در یقال سحب الرجل اذا اکل

وشرب اكلا و شربا شديدا (الانسحاب) انفعال وزننده چكيلوب سورنمك معناسنه در يقال سحبه فانسحب (الاسحوب) اسلوب وزننده شدتله پك پك يوب ايچن كمسيه دينور (السحابة) سينك فتحيله بلوده دينور هوا يوزنده منجر اولديغيچون جمعى سحاب كلور وسحب كلور ضمتينله وسحايب كلور عجايب وزننده وعربلر سحابه ايله طول مدتدن و مدت طويله‌دن كنايه ايدرلر چكيلوب كتديكى ايچون مثلا مافعله سحابة يومى ديرلر طول يومى معناسنى اراده ايدرلر واقت عنده سحابة نهارى ديرلر بتون كوندز يانده اقامت ايلدم معناسنه وسحاب ضرار بن الخطاب نام كمسه‌نك قلجى اسميدر (السحبان) سلمان وزننده شول كمسيه دينور كه اوغراديغى نسنه‌يى سيلاب كبى بالكليه صيروب كيدرز اوله يقال رجل سحبان اى جراف يجرف مامربه وسحبان وئل قبيله‌سندن برمشهور فصيح و بليغ وسخنور اسميدر كه فصاحت و بلاغتى ضرب مثلدر اشبو ★ لقد علم الحى اليمانون اننى ★ اذا قلت امابعدانى خطيبها ★ بيتى جمله‌ٔ اشعارندندر جاهليتى ادراك ايدوب وشرفياب اسلام‌اولمشدر (السحبان) ثعبان وزننده برآيغر آتك اسميدر (السحبة) جرعه وزننده اورتويه و پوشيده‌يه دينوركه برنسنه‌نك اوزرينه چكيلور و كول چكلدكدنصكره ايچنده باقى قلان صو بقيه‌سنه دينور (السحابة) ثمامه وزننده صحبه ايله معناى اخيرده مرادفدر (السحتب) تاى فوقيه ايله جعفر وزننده جرىٔ ومقدم اولان كمسيه دينور يقال رجل سحتب اى جرىٔ مقدم و بررجلك اسميدر (السخب) خاى معجمه ايله تعب وزننده بانك وفرياد وشماطه معناسنه‌در صخب كبى (السخاب) كتاب وزننده نسوان عربه مخصوص برنوع قلاده دركه سك تعبير اولنان تركيب طيله قرنفلدن ومحلب دن دوزرلر آنده جواهره متعلق نسنه بولنماز جمعى سخب كلور كتب وزننده (السندأب) جردحل وزننده طيانقلو صلب وشديد اولان اركك دوه‌يه دينور يقال جمل سندأب اى صلب شديد (السذاب) ذال معجمه ايله سراب وزننده سدف تعبير اولنان چچكه دينور فيجن كبى عمر بن محمد السذابى كه‌محدثدراكا منسوبدر(السذبة) جرعه وزننده برنوع ظرف اسميدر (السرب) ضرب وزننده بالجمله ماشيه قسمنه دينور دوه و قيون و كچى وبقر كبى مصباحك بيانته كوره سرب فى‌الاصل مصدردر مواشى كوندز چوبانسز كندى باشنه اوتلامق معناسنه اول حيوانه سارب دينور وسرب دينوركه تسميه بالمصدر قبيلندندر ومؤلفك بصائرده بيانته كوره سرب ساربك جمعيدر ركب راكبك جمعى اولديغى كبى وسرب كرچه بالجمله مواشى‌يه اطلاق اولنور لكن دوه قسمنده متعارفدر حتى اذهبى فلا انده سربك قولى جاهليتده اطلاق كنايه‌لرندن ايدى لا اردا بلك بل اتركها ترعى وتذهب حيث شاءت معناسنه كه لا حاجة فيك

معناسندن

معناسندن کنایه‌در انتهی وسرب یوله اطلاق اولنور طریق معناسنه مسروب فیه
اولمق حسبیله ویون ووجهه معناسنه‌در یقال خل له سربه ای وجهه و کوکسه
دینور صدر معناسنه ومیشین وسختیان مقوله‌سی نسنه دیکمك معناسنه مصدر اولور
تقول سربت القربة سربا ای خرزته و کومش وقورشون اریدن کسه‌نك اغزینه
بورنه تتون طولمغله نفسی بوکالمق معناسنه‌در کما سیذکر (السرب) سینك کسریله
سوری‌یه دینور قطیع معناسنه تقول مربی سرب من الظباء والنساء والطیر
وغیرها ای قطیع منها ویوله دینور طریق معناسنه و کوکل بال وقلب معناسنه‌در
شارح دیر که ظاهرا صواب اولان مال اولمقدر زیرا قلب لفظی تکرار اولور
لسان العرب وسائر امهاتده میمله مال عنوانده مرسومدر مگر بال ایله خاطر مراد
اولوب قلب ایله یورك اراده اولنه وسرب نفس وروح معناسنه‌در وبر بلوك خرما
اغاجلرینك طوبنه ومجموعنه دینور جماعة النخل معناسنه شارح نحریر حای مهمله
ایله نحل نسخه‌سنی تخطئه ایلشدر (السرب) فتحتینله وحشی جانور اینه دینور
وزیر زمینده قازلمش لغم وایزبه مقوله‌سی یره دینور وخانه وباغچه ایچلرینه صو
آقه‌جق کنکه دینور وشول جدید قربه اوزره دوکیلن صویه دینور که قایشی
وصریمی اصلنوب دیکش یرلری منتفخ اولمغله درزلرندن صو نشف ایلامك ایچون
دوکرلر وآقان صویه دینور اساسك بیاننه کوره قربه‌نك درزلرندن اقان صویه
مخصوص‌در یقال سال سرب القربة وهو الماء الذی یقطر من خرزها ومحمود بن
عبدالله بن احمد الاصبهانی الزاهد الواعظ ومرقومك قز قرنداشی ضوء بنت
عبدالله ومبشر بن سعد بن محمود السر بیون محدثلردر وسرب مصدر اولور قربه
ومطهره مقوله‌سنك درزلرندن صو صزوب آقق معناسنه یقال سربت المزادة
سربا من الباب الرابع اذا سالت (السربة) فرحه وزننده اقان قربه‌یه ومطهره‌یه
دینور (السربة) تربه وزننده کیده‌جك یره دینور مذهب معناسنه ویوله دینور
طریقه معناسنه وبکرمیدن اتوزه وارنجه آت سوروسنه دینور وباغده اوزم
تکاکنك صره‌سنه دینور که بزم دیارلرده باران تعبیر اولنور وسربه کوکسك
اورتاسندن قارنه وارنجه بتن قللره دینور وبر بلوك خرما اغاجلرینه دینور جمعی
سرب کلور هاسز (المسربة) میمك فتحی ورانك فتحی وضمیله جائزدر بو دخی
کوکسك وسطندن بطنه وارنجه بتن قللره دنور (السربة) حربه وزننده قربه
ومطهره وسائر میشیندن وسختیاندن دیکلمش نسنه‌لرك دیکش یرلرینه ودرزلرینه
دینور خرزه کبی وسربه سفر قریب معناسنه‌در (المسربة) مشربه وزننده اوتلاغه
دینور مرعی معناسنه جمعی مسارب کلور (السراب) شراب وزننده شول
بوصارقدر که اسی کونلرده نصف نهار وقتنده ایراق صحرالرده صو کبی کورینور

تركيده الغ سالغ تعبير اولنور چوراق يرلره كونشك شعشعه‌سى اورمقله ابراقدن
صو كبى لمعان ايدر مترجم دير كه سراب وجه مذكور اوزره نصف نهار وقتنده
صو كبى يره ملاصق كورينور و آل طرف نهارده كه كرك صباح و كرك بعدالزوال
اولسون يردن مرتفع و كويا كه بين الارض والسماء لمعان ايدر شكلنده كورينن
بوصارقدر انتهى وسراب لفظى معرفه اوله‌رق وسراب قطام وزننده بسوس
نام عورتك ناقه‌سى اسميدر ★ اشأم من سراب ★ مثلى آندندر بانك نصبى و كسر
اوزره بناسيله اجمال مثل بودر كه مزبوره‌نك ناقهٔ مذكوره‌سى بر كون متعينان
اعرابدن كليب نام كسه‌نك قوروسنه دخول و آنده ايوا ايدن بر طويغار قوشنك
يمورطه‌سنى پايمال ايلمكله كليب غيرت جاهليه ايله بنم زير جوارمده اولان قوشك
يمورطه‌سنى بويلجه شكست ايلمك بكا ناموسدر ديو اوق ايله ناقه‌نك ممه‌سندن
اوروب هلاك ايلدى بسوس مزبوره‌نك يكنى جساس نام كسه دخى اوروب كليبى
هلاك ايلمكله ايكى طرفك قبيله‌لرى برى بريله جنكه قيام ايدوب ميانه‌لرنده آتش
حرب وقتال قرق سنه مدت اشتعال بولمشدر بناء عليه ناقهٔ مرسومه شأمت
خصوصنده مثل اولمشدر (المسروب) مضروب وزننده شول كسه‌در كه معدنده
قورشون و كومش ذوب ايدر اولمغله اغزينه بورونه تتون طولوب نفسى بوكلمش
اوله يقال سرب الرجل على بناء المجهول فهو مسروب اذا دخل فى خياشيمه
ومنافذه دخان الفضة فاخذه حصر (السارب) يريوزنده كندى قولاينه بر
دوزه‌يه كيدن انسان وحيوانه دينور تقول رأيته ساربا اى ذاهبا على وجهه فى
الارض شارحك بيانه كوره سروبدن مأخوذدر (السروب) قعود وزننده طوار
اوتلاغه يوز طتوب كتمك معناسنه‌در يقال سرب البعير سروبا من الباب الاول
اذا توجه للمرعى قال الشارح ويقال سرب فى الارض سروبا اذا ذهب ومضى
فيها (الانسراب) انفعال وزننده (والتسرب) تفعل وزننده جانور زير زمينده
اولان اينه وايزبه‌يه كيرمك معناسنه‌در يقال انسرب الوحش فى جحره وتسرب
اذا دخل (التسريب) تفعيل وزننده طوار خركله‌سنى سورى سورى وبولك
بولك بوللامق معناسنه‌در تقول سرب على الابل اى ارسلها قطعة قطعة
وقوبى مقوله‌سى بر حفر ايدن كسه صاغنه ياخود صولنه طوغرى لغم طرزنده
زياده‌جه حفر ايلمك معناسنه‌در كه اين وايزبه معناسنه اولان سربدن مأخوذدر
يقال سرب الحافر اذا اخذ فى الحفر يمنة او يسرة وديكش يرلرىٔ شيشوب سد
اولسون ديويكى قربه‌يه صو دوكمك معناسنه‌در يقال سرب القربة اذا صب
فيها الماء لتبتل عيون الخرز فتنسد (سربى) سكرى وزننده جزيره نواحيسنده بر
موضعدر (سوراب) سينك ضميله مازندران اعمالندن بر قريه‌در (المنسرب)

منجذب

منجذب وزننده بغایت اوزون بویلی اولان آدمه دینور کویا که یوقری طوغری چکیلوب کتمشدر (الاسرب) قنفذ وزننده وتشدید بایله اسقف وزننده لغتدر قورشونه دینور آنك دخی دیرلر (السرحوب) حای مهمله ایله اسلوب وزننده اوزون وکریملو اولان آته دینور یقال فرس سرحوب ای طویلة وسائر امهاتده بوبی اوزون کریملو ویره یقین اولان آت ایله مفسردر وسرحوب اوزون بویلو آدمه اطلاق اولنور یقال رجل سرحوب ای طویل شارح دیر که معنای اولده بعضلر قصراغه تخصیص ایلمکله مؤلف آنلره تابع اولمشدر لکن سائرلری تعمیم ایلدیلر ومعنای ثانیده یالکز اوزون آدمه دگیوب بلکه اوزون بویلو حسن الجسم ومتناسب الاعضاء اولان آدمه دینور انتهی وسرحوب چقال دیدکلری جانوره دینور ابن آوی دخی دیرلر وسرحوب بر شیطان اسمیدر که کوزلری کور اولوب ودریاده ساکن اولور وسرحوب جارودیه طائفه‌سنك امامری اولان ابوالجارود لقبیدر امام محمد الباقر رضی الله عنه وعن آبائه حضرتلری تلقیب ایلمشدر وطائفهٔ مزبوره غلاة زیدیه‌دندر شیخین مکرمین حضرتلرینك سبیله متجاهرلردر حالا یمنده صنعا دیارنده موجودلردر وسرحوب سرحوب مکررا بر کلمه‌درکه انکله دیشی قیونی صاغمق ایچون چاغررلر (السرداب) سینك کسریله بر آلتنده یاز کونی اسی وقتلرده آرام ایچون اتخاذ اولنان مخزن کبی یره دینور وبو فارسیدن معربدر شارحك بیانه کوره زیر زمین وایزبه تعبیر اولنور حالا بغداد شهرنده متعارفدر مردابهٔ فارسیدن معربدر که سینك فتحیله‌در صو تبرید ایلیه‌جك یر دیمکدر فی الاصل تبرید ایچون اورایه صو کوپی وضع اولنور ایدی حالا بو دیارلرده بودروم ومخزن تعبیر اولنور بعده شدت حرارت صیفده کندیلر دخی آرام ایلمریله تکلفلو بنا اولنور اولمشدر بونده علامت تعریب سینك کسریدر که قرطاس مقوله‌سنه ملحق اولمشدر جمعی سرادیب کلور (السرعوب) عین مهمله ایله سرحوب وزننده کلنجك تعبیر اولنان جانوره دینور ابن عرس کبی (سرندیب) سینك ورانك فتحیله هندستانده بر بلده آدیدر شارح دیر که سرندیب اقصای هندستانده جزیرهٔ کثیره‌در حضرت آدم علیه السلام نازل اولدیغی جبل راهون انده‌در ذروه‌سنه عروج مرحلهٔ امکاندن دوردر (السرهبة) سلهبه وزننده اوزون بویلی اتلو جانلو تنومند خاتونه دینور یقال امرأة سرهبة ای جسیمة طویلة (السرهب) ثعلب وزننده شول نادان وسبکمغزه دینور که اکول وشروب اولوب دائما بوغازیله اوغراشور واندن غیری نسنه بیلمز اوله یقال رجل سرهب ای مائق اکول شروب (السیسبان) سینلرك فتحیله (والسیسی) الفك قصریله بر نوع شجر آدیدر رؤبة بن عجاج شعرنده بونی ضرورت ایچون سیساب عنوانیله ایراد ایلمشدر شجر مزبور مفردات

طبیعه ده بو کونه مرسومدر که ایکی قسم اولور بری وبستانی اولور بحسب الاماکن
ایکی ذراعدن درت زراعه قدر اولور اوراقی عریض وانجــه وبری بری اوزره
صقشمش وچچکی صاری وبغایت خوشمنظر وسالقمده اولان دانه‌لری بوی تخمی
قدر وسواد ایله صفرت بیننده در خوشمنظر اولدیغیچون مصر باغچه‌لرنده دیکرلر
بعضلر اکا آید اغاجی ودانه‌لرینه آید تخمی دیدیلر (الساسب) سینك فتحیله
(والسیسب) زینب وزننده بو دخی بر نوع شجردر که آندن اوق دوزرلر بو شجر
آزاد درخت ایله مفسردر که تسبیح اغاجنك کبیر نوعیدر (المساطب) میمك فتحیله
مسطبه لفظندن جمعدر میمك فتحی و کسری وطانك فتحیله دمورجی اورسنه دینور
سندان معناسنه وشول صویه دینور که مدت مدیده طورمغله متغیر اولوب اوزری
یوصونلنوب وطپراق ومولوز مقوله‌سی بصمغله اصلا ایشه یرایوب استعماله
صلاحیتی قالمامش اوله ماسدم معناسنه که جمعنده سدم دینور سینك ضمیله ومسطبه
حالا مصطبه تعبیر اولنان یره دینور که قپو ارالقلرنده وقیو ودکان اوکلرنده
اوتورمق ایچون بنا ایدرلر سد وسکی وصفه دخی درلر تخته بوشــه دخی دینور
(الاسطبه) طرطبه وزننده کتان مشاقه‌سـنه یعنی طرانتیسنه دینور که تحریفله
اصطوپه تعبیر اولنور (السعابیب) عین مهمله ایله غرایب وزنــنده بال وپکمز
وخطمی کبی لزوجتلو یاپشك نسـنه‌لردن برمق ایله آلدقلرنده ایپلك کبی سونوب
اوزایان تللره دینور که قوامدن اقتضا ایدر یقال امتدت سعابیب العسل والخطمی
وهی خیوطه واغزدن اقان سالیارده دخی اول حالت اولمغله دخی استعمال ایدرلر
یقال سال فمه سـعابیب ای امتد لعابه کالخیوط مفردی سعبوبدر زنبور وزننده
(التسعب) تفعل وزننده اوزانوب سو نمك معناسـنه در یقال تسعب الشئ اذا
تمطط (السعب) سینك فتحی وعینك سکونیله مطلقا سونوب اوزایان شیئه دینور
قواملو اشربه‌دن وسائر لزوجتلو نسنه‌دن اولسون (الانسعاب) انفعال وزننده
صو آهسته‌جه آقمق معناسـنه در یقال انسعب الماء اذا سال (المسعب) معظم
وزننده تسعیب لفظندن اسم مفعولدر آقتمق معناسنه‌در بومناسبتله تسویغ معناسنده
استعمال اولنمشدر که برنسنه‌یی برکمسه‌یه روا کوروب تجویز ایلمکدن عبارتدر ومنه
یقال هو مسعب له کذا ای مسوغ یعنی اول اکا بویلجه روا وجائز وکوارادر
(السغب) سینك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله (والسغب) فتحتینله (والسغابة)
سلامه وزننده (والسغوب) قعود وزننده (والمسغبة) مشربه وزننده آجقمق
معناسـنه‌در علی قول رنج وتعبه مقرون آجقمغه مخصوصدر یقال سغب الرجل
وسغب سغبا وسغبا وسغابة وسغوبا ومسغبة من الباب الرابع والاول اذا جاع
اولا یکون الامع تعب وسغب فتحتینله صوصه‌مق عطش معناسنه‌در لکن مستعمل

ومستفیض

ومستفيض دكلدر (الساغب والسغبان) عطشان وزنـده (والسغب) كتف وزنده آج كسيه دينور جايع وجوعان معناسنه مؤنثنده سغبي دينور سكرى وزنده جمعى سغاب كلور سينك كسريله (الاسغاب) همزه‌نك كسريله آجلغه داخل اولمق معناسنه‌در يقال اسغب الرجل اذا دخل فى المجاعة (المسغب) مسعب وزنده ومرادفيدركه مسوغ معناسنه‌در يقال هو مسغب له كذا ومسغب اى مسوغ وبو تسغيبدن اسم مفعولدركه آجقدرمق معناسنه‌در كويا كه اول كمسه اول نسنه ايچون آجقدرلمغله اكا موافق طعمه كبى كنديسنه روا وجسبان وكوارا اولمشدر (السقب) سينك فتحى وقافك سكونيله ناقه‌نك ياوريسنه دينوركه كوشك تعبير اولنور على قول هنوز طوغديغى ساعتده اطلاق اولنور ياخود ارككنه مخصوصدر ديشيسنه سقبه دينمز ياخود سقبه اطلاق اولنور جمعى اسقب كلور وسقاب كلور كلاب كبى وسقوب كلور سيوب كبى وسقبان كلور عقبان كبى وسقب اوزون نسنه‌يه دينور وقيل چادر وآلاجق واوبه ديركنه دينور جمعى سقبان كلور سينك كسريله غزبان وزنده وسقبان غوطهٔ دمشقده برموضع آديدر محدثيندن احمد بن عبيدبن احمد السقبانى اورادندر (المسقب) منبر وزنده (والمسقاب) محراب وزنده ذكر اولنان ولدك آناسى اولان ناقه‌يه دينوركه اول كونه ولد طوغورمق عادتى اوله وبو قول اخيره ملايمدر (السقب) فتحتينله يقينلق قرب معناسنه‌در يقال بينهما سقب اى قرب ويقين اولمق معناسنه مصدر اولور يقال سقبت داره سقبا من الباب الرابع اذا قرب وقريب معناسنه كلور يقال منزل سقب اى قريب (السقوب) قعود وزنده يقين اولمق معناسنه‌در يقال سقبت الدار سقوبا من الباب الاول اذا قربت وسقوب سقب لفظندن جمع اولوركه چادر ديركنه دينور وسقوب الابل كه دوه‌نك اياقلرينه اطلاق اولنور تشبيه جهتيله‌در (الاسقاب) همزه‌نك كسريله يقين اولمق معناسنه‌در يقال اسقبت الدار اذا قربت ويقين ايلك معناسنه‌در يقال اسقبه اى قربه (التساقب) تقارب وزنده ومرادفيدركه برى برينه يقين اولمق معناسنه در ومنه يقال ابياتهم متساقبة اى متقاربة (المسقب) محسن وزنده قريب معناسنه‌در (الساقب) بودخى قريب معناسنه‌در وبعيد معناسنه اولمغله اضداددندر يقال منزل ساقب اى قريب ويقال ساقب اى بعيد (السقبة) تمره وزنده ديشى مركب صوپاسنه دينور (السقاب) كتاب وزنده جاهليت تورەسندن اولمق اوزره شول يوق پارچه‌سنه دينوركه زوجى فوت اولان ياخود سائر برمصيبته دوچار اولان خاتون كندى باشنك ساچلرنى تراش وچهره‌سنى چاپچاك ايدوب قانيله اول يوغى آلوده ايلدكدنصكره باشنه وضع وبرطرفنى باشنده اولان اورتونك برجانبندن اخراج ايدر تا كه كورنلر مصيبت زده اولديغى بيله‌لر

(السقلبة) دحرجه وزننده يره چالمق صرع معناسنه در يقال سقلب فلانا اذا
صرعه (السقلب) ثعلب وزننده بر رجل اسميدر وناسدن برجنس طائفه‌در ترکی
وعربی کبی نسبتنده سقلبی دینور جمعی سقالبه کلور بونك مشهوری صقالبه‌درکه
صاد مهمله ایله‌درکه روس ایله متاخملردر نته‌که صقلب ماده‌سنده مرسومدر
(السكب) سينك فتحی وكافك سكونيله (والتسكاب) تذكار وزننده صوبی دوكمك
معناسنه‌در يقال سكب الماء سكبا وتسكابا من الباب الاول اذا صبه وسكب مبالغة
وصف اولور يقال ماء سكب كما سيذكر وسكب اوزون آدمه اطلاق اولنور
ومتتابعا دائمی یاغان یغموره اطلاق اولنور وبرنوع ثوبه دینور بغایت رقیق ونازك
اولمغله ماء مسكوبه تشبیه اولنمشدر وآب روان كبی اشكنلی صوی آته علی قول
آدیملری سیرك اولانه دینور وخفیف الروح جنبش ونشاطلو شوخ وشنکل آدمه
دینور وامر لازم ومحتوم معناسنه‌در يقال هذا امر سكب ای لازم وسكب شول
فرسك اسميدركه شاه خطهٔ رسالت عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك اك اول
داخل طويلهٔ تملكلری اولمشدر يلیسی وقويرغی سیاه طوری اولوب وآلننده
صباح الخير تعبير اولنان غره‌سی وار ایدی ومحجل مطلق اليمنى ايدی كه صول
اليله صول اياغنك بوقاغيلقلری سكيل ايدی واكا سكب دخی دیرلر ایدی فتحتينله
وسكب شبيب بن معاويه نام كسه‌نك دخی فرسی اسميدر وسكب باقره دینور نحاس
معناسنه علی قول قورشونه دینور رصاص معناسنه وفتحتينله‌ده لغتدر (السكوب)
قعود وزننده صو دوكلمك معناسنه‌در يقال سكب الماء سكبا فسكب هو سكوبا اذا
انصب (الانسكاب) انفعال وزننده بودخی صو دوكلمك معناسنه‌در يقال انسكب
الماء اذا اذا انصب (الساكب والسكوب) صبور وزننده (والسيكب) صيقل
وزننده (والاسكوب) اسلوب وزننده دوكيلن ودوكيلجی صويه دينوركه فاعل
صورتنده متصوردر ياخود اسم مفعول معناسنه‌دركه دوكلمش ديمك اولور يقال ماء
سكب كما ذكر وساكب وسكوب وسيكب واسكوب ای منسكب اومسكوب واسكوب
اسلوب وزننده متتابعا دوكيلن دائمی يغموره دينور وپاپوشجی‌یه دينور اسكاف
كبی كفشگر معناسنه علی قول دمورجی‌يه دينور قين معناسنه ويره طوغری اوزانوب
ممتد اولان شمشكه دينور وايكی جانبلو صف صف مسطر اوزره اولان خرما
اغاجلرينه دينور (السكب) فتحتينله برنوع شجر حجازی اسميدر وكلبجك چچكنه
دينور شقايق النعمان معناسنه (السكبة) ثمره وزننده شول تقيه وعرقچينه دينوركه
بالق آغی كبی دكرمی بزدن كوزه‌نكلی ديكلمش اوله شارح ديركه اهل فرس اكا
سنقه ديرلر لكن سنقه سنجه معربيدركه مقرمه‌يه وهاولی‌يه دینور وسكبه ولد
ايله برابر چقان اش وصوك تعبير ايتدكلری يوفقه دری‌يه دينوركه كاهجه يوزنده

صاريلى ظهور ايدر (السكبة) فتحاتله باشده حاصل اولان كپك كبى نسنه‌يه دينوركه قوقاق تعبير اولنور هبريه دخى ديرلر وسكبة بن الحارث اصحابدندر (الاسكاب) اسكاف وزننده ومرادفيدركه پابوشجى‌يه دينور (الاسكبه)اسكفه وزننده ومرادفيدركه قپونك آلت ايشكنه دينور (الاسكابه) همزه‌نك كسريله شول آغرشغه دينوركه برقابه ياغ مقوله‌سى نسنه قويجق خونيلرك آغزلرينه قورلر على قول پول طرزنده شول تخته پاره‌سنه دينوركه طلوملك پرتغنه ودليكنه چروب بعده اوزرندن قايشله صيريوب ديكرلر (الاسكوبه) همزه‌نك ضميله اسكابه معناسنه‌در (سكاب) سحاب وزننده اجدع بن مالكك فرسى آديدر (سكاب) قطام وزننده‌كه كسر اوزره مبنى‌در تميم ياخود بنو كلاب قبيله‌سندن بركسه‌نك ياخود عبيدة بن ربيعة بن قحطانك قصراغى اسميدر (سكاب) كتان وزننده بودخى برفرس آديدر (السلب) سينك فتحى ولامك سكونيله (والسلب) فتحتينله برنسنه‌يى بركسه‌دن قاپوب آلمق وچالوب قاپمق معناسنه‌در يقال سلبه سلبا وسلبا من الباب الاول اذا اختلسه مؤلفك بصائرده بيانه كوره سلب بركسه‌دن قهر وجبر ايله برنسنه‌يى چكوب آلمق معناسنه موضوعدر الندن برنسنه‌يى قاپوب آلمق وحراميلك ياخود جنكده مغلوب ومقتولنك لباسنى صويوب آلمق كبى وكرچه اختلاس ايله تفسير واختلاسى دخى دور طريقيله سلب ايله تبيين ايلمشدر لكن مصباحده اختلاس بركسه‌دن برنسنه‌يى على غفلة سرعتله قاپوب آلمق معناسنه‌در ديو مشروحدر وسلبته ثوبه عنوانيله مرسوم واصلى سلبت ثوب زيد اولوب لكن فعل مبالغة زيده اسناد اولنمغله ثوب لفظى تأخير وتمييز يت اوزره منصوب اولمشدر وانفهام معنايه مبنى حذفى جائزدر ديو مرقومدر لكن كتب نحويه‌ده بدل اشتماله مثال اولمق اوزره مثبتدر ومحكمده ايكى مفعوله تعديه ايلمكله سلبته اياه عنواننده مرسومدر انتهى وعربلر سبكپا وسريع النقل آته سلب القوايم اطلاق ايدرلركه اسم فاعل معناسنه‌در يقال فرس سلب القوايم اى خفيفها وسلب تيز وچاپك يوريمكه اطلاق اولنور (الاستلاب) افتعال وزننده بودخى برنسنه‌يى بركسه دن قاپوب آلمق معناسنه‌در يقال استلبه اى اختلسه (السلبوت) ملكوت وزننده (والسلابه) كذابه وزننده‌كه اوزان مبالغه‌دندرلر دائما ناسدن نسنه قاپوب آلمغه معتاد اولان كسه‌يه دينور رجل ومرأه‌يه وصف اولور يقال رجل وامرأة سلبوت وسلابة (السليب) امير وزننده عقلى قاپلمش آشفته كمسيه دينور هوش ربوده معناسنه كرك رجل وكرك مرأة اولسون جمعى سلبى كلور سكرى وزننده وسليب شول خاتونه وسائر ديشى حيوانه دينوركه ولدى وفات ايلمش اوله على قول هنوز خلقتى ناتمام ايكن ولدنى دوشورمش اوله كماسيذكر ودالارى وبداقلرى ويپراقلرى كتمش جبلاق اغاجه دينور (السالب)

لامك كسريله (والسلوب) صبور وزننده (والسليب) امير وزننده نته‌كه ذكر اولندى (والمساب) محدث وزننده (والسلب) ضمتينله شول خاتونه وسائر ديشى حيوانه دينوركه ولدى وفات ايلمش اوله ياخود اكسك دوشورمش اوله يقال امرأة وناقة سالب وسلوب وسليب و مسلب و سلب اذا مات ولدها او القته لغير تمام وسليب كلمه سنك جمعى سلب كلور ضمتينله وسلائب كلور نجائب كبى (المسلب) محسن وزننده سليب معناسنه در (الاسلاب) همزه‌نك كسريله خاتون وسائر ديشى حيوانك ولدى وفات ايلمك ياخود اكسك دوشورمك معناسنه‌در يقال اسلبت المرأة والناقة فهى مسلب و اغاجك يمشلرى قالميوب ويپراقلرى خزان اولوب دوكلمكله جبلاق اولمق معناسنه‌در يقال سلبت الشجرة اذا ذهب حملها وسقط ورقها (السلب) سينك كسريله چفتچى آلتلرنده بك اوزون اولانه دينور على قول شول اغاج پاره‌سنه دينوركه لومه‌نك دبنه يناشدروب براوجنى لومه‌نك دليكنه ادخال ايدرلر ولومه همزه وزننده چفتچى آلتلرينك يرلو يرلرينه وضع اولنمش اوله‌رق درطوب مجموعنه دينوركه صبان دمورى دخى داخلدر مؤلفك كلامنده مسامحه واردر (السلب) كتف وزننده اوزون شيئه دينور وسريع وچابك وسبكپا انسان و حيوانه دينور (السلب) فتحتينله سلب اولنان نسنه‌يه دينور فعل بمعنى مفعولدر برينك ارقه‌سندن صويلوب آلنان اثواب وادوات كبى جمعى اسلاب كلور قال الشارح ومنه الحديث [من قتل قتيلا فله سلبه] اى من ثياب وسلاح و دابة وسلب برنوع شجر اسميدركه بغايت اوزون اولور وبر نبات آديدر وسلب الذبيحه ذبح اولنان حيوانك يوزيلن دريسنه وپاچه‌سنه واشكنبه‌سنه اطلاق اولنور و سلب القصبه قامشك قبوغندن عبارتدر وسلب مقل اغاجندن حاصل اولان ليفه دينور و يمنه مخصوص بر شجرك قبوغنه دينوركه آندن ايپ واورغان اتخاذ اولنور مدينهٔ منوره‌ده اولان سوق السلابين بوندندر وسلب مصدر اولور سلاب كيمك معناسنه‌در يقال سلب الرجل سلبا من الباب الرابع اذا لبس السلاب كما سيذكر (الاسلوب) همزه‌نك ضميله مسلوك اولان طريقه دينور كرك حسى اولسون وكرك معنوى اولسون‌كه فن وطرز و طور تعبير اولنور اسلوب حكيم حكيمانه يعنى طور حكمت اوزره جواب ويرمكدر يقال سلك اسلوبه اى طريقته و يقال اخذ فلان فى اساليب من القول اى فى فنون منه واسلوب ارسلانك كردننه دينور و برون يوقرى اولمق حالتنه دينوركه كبر ونخوتدن كنايه‌در شموخ انف معناسنه ايكى طرفه ميل والتفات ايلز اولور (الانسلاب) انفعال وزننده يوريمكده پك سرعت ايلمك معناسنه در شويله‌كه كمال جد و سرعتدن ناشى دريسندن صويلوب چقار حدنده اوله يقال

انسلب

انسلب الرجل اذا اسرع فی السیر جدا (التسلب) تفعل وزننده خاتون زوجی وفات ایلك حسبیله یاس طتوب ترك زینتله ماتم لباسی کیمك معناسنه‌در یقال تسلبت المرأة اذا احدت علی زوجها (السلبة) جرعه وزننده صویقنلق حالتنه دینور جرده معناسنه تقول ماالحسن سلبتها ای جردتها یعنی اول محبوبه‌نك نه کوزل صویقونلغی واردر (مسلب) معظم وزننده یمنده شهر زبیده قریب بر موضع آدیدر (السلاب) کتاب وزننده سیاه لباسه دینور که ماتم لباسی اوله‌جقدر جمعی سلب کلور کتب کبی (المستلب) اسم فاعل بنیه‌سیله عمرو بن کلثومك قلجی آدیدر وابو دهبل نام کسه‌نك قلجی آدیدر (المسلئب) همزه ایله مشمعل وزننده چوق یغموره دینور (المسلحب) حای مهمله ایله مشمعل وزننده طوغری ومستقیم نسنه‌یه دینور وخط مستقیم کبی طوغری چکیلوب کیدن اوزون شاهراهه دینور یقال طریق مسلحب ای واضح بین ممتد (الاسلحباب) اقشعرار وزننده یول وصف مذکور اوزره اولمق معناسنه‌در یقال اسلحب الطریق اذا کان بینا ممتدا (السلخب) خای معجمه ایله جعفر وزننده ثقیل و غلیظ و نادان کسیه دینور بودیارده ترك حاللری کبی علی قول بوشین معجمه ایله‌در (السلهب) جعفروزننده اوزون نسنه‌یه دینور طویل معناسنه علی قول رجاله مخصوصدرکه اوزون کشی‌یه دینور جمعی سلاهبه کلور وسلهب برکلب آدیدر وایری جثه‌لو کریملو و کمکلری اوزون آته دینور (السلهبة) هایله بودخی اول کونه کوزل اولان آته دینور یقال فرس سلهب وسلهبة اذا عظم وطال عظامه وتنومند وجسیمه عورته دینور (السلهابة والسلهاب) سینلرك کسریله جریئه ومقدمه خاتونه دینور که پیشکر تعبیر اولنور (الاسلغباب) غین‌معجمه ایله اقشعرار وزننده قوش یاوریسنك تویلری هنوز قرارمزدن اقدمجه تیکن تیکن اولوب بتمك معناسنه‌در یقال اسلغب الطائر اذا شوك ریشه قبل ان یسود (السنبة) سینك فتحی و نونك سکونیله زماندن برمدته دینور یقال عشنا بذلك سنبة ای دهرا وحقبة یعنی آنکله برمدت چکنوب کتندك وتیز مشرب و سریع الانفعال والغضب اولمق جهتیله اولان بد خویلغه دینور بو معناده سینك کسریله‌ده جائزدر (السنبتة) زیادهٔ تایله بودخی زماندن مدت غیر محدوده‌یه دینور (السنبات) سینك فتحی ونونك سکونیله چابك طارغنلق جهتیله اولان بد خویلغه دینور سینك کسریله‌ده جائزدر وکسر ایله بالطبع شریر وکثیر المضره کسیه دینور وفتحله است ومقعد معناسنه‌در (السنباء) صحراءوزننده بودخی است ومقعد معناسنه‌در (السنوب) جنوب وزننده (والسنبوت)جبروت وزننده بالطبع طارغین وسریع الانفعال و تیز مشرب کشی‌یه دینور یقال رجل سنوب وسنبوت ای متغضب یعنی کثیر الغضب سریعه و سنوب یلانجی

كذاب كمسيه دينور وبر موضع آديدر (السناب) سحاب وزننده شر شديده دينور
فتنه و قتال كبي يقال وقعوا في سناب اي شر شديد (السناب) كتاب وزننده
(السنابة) هايله ارقه‌سي و قارني اوزون وسويو اولان انسان و حيوانه دينور
(المسنبة) مشربه وزننده شرت معناسنه‌در كه شر قضالق تعبير اولنور يقال
القى اليه مسنبته اي‌شرته (السنب) كتف وزننده چوق سكردن يوكرك وميدانلو
آته دينور (السنبة) حنتمه وزننده محكم و متين اولان هكبه و جامدانه دينور
عيبة محكمه معناسنه (السنتب) قنفذ وزننده بد خوى و بد مشرب كمسيه دينور
يقال رجل سنتب اي السيء الخلق (السنداب) جردحل وزننده طيانقان وصلب
ومتين اولان اركك دوه‌يه دينور نته‌كه سدب ماده‌سنده دخی ذكر اولندی نونك
اصليه وزائده‌در دیین مذهبلره مبنی ايكی محلده ذكر اولنمشدر (السنطبة) طای
مهمله ايله سنتبه وزننده ياقشقسز سلكی ومضطرب اولان اوزونلق حالتنه دينوركه
قامت انسانی وصفيدر يقال به سنطبة اي طول مضطرب (السنطاب) سينك
كسريله دمورجي چكجنه دينور (السنعبة) قنفذه وزننده كلنجك تعبير اولنان
جانوره دينور ابن عرس كبي واوست دوداغك اورته‌سنده آغزه طوغری توموب
صارقان مرجمك مقدارنده اتجكزه دينور (سنهب) جعفر وزننده بررجل اسميدر
(السوبة) سينك ضميله (والسباة) سينك ضمی وبانك سكونيله سفر بعيد
معناسنه‌در يقال بدت له السوبة والسباة اي السفر البعيد (سوبان) طوفان‌وزننده
بردره ياخود برطاغ‌ياخودبرارض اسميدر (السهب) نهب وزننده اوه‌یه‌دينوردشت
وبيابان معناسنه‌فلاة كبي‌وياوز ويوكرك وميدانلو آته‌دينور وسهب مصدر اولور الق
اخذ معناسنه يقال سهب الشيء سهبا من الباب الثالث اذا اخذه وبر معروف
چوراق يرك اسميدر (المسهب) ميمك ضمی وهانك فتحيله وهانك كسريله‌ده جائزدر
بودخی ياوز ويوكرك آته دينور و مسهب هانك كسری و فتحيله چوق سوزلو
مكثار واوزان كمسيه دينور وبونلر اسهابدندر يقال رجل مسهب و مسهب اي
مكثير شارح ديركه اصول سائره‌نك بيانه كوره‌بوندن اسم فاعل هانك فتحيله‌دركه
نوادردندر هانك كسريله وارد دكلدر لكن مؤلف ايكی شقی دخی ثبت ايلشدر
ظاهرا ايكيسيده وارد اولمشدر (السهب) سينك ضميله شول يره دينوركه هموار
وسهل اوله‌جمعی سهوب كلور وعند البعض سهوب الفلاة اوه‌نك اطراف‌ونواحيسنه
دينوركه آنلرده كيده‌جك‌مسلك وطريق اولميه (الاسهاب) همزه‌نك كسريله چوق
سويلك معناسنه‌در يقال اسهب الرجل اذا اكثر الكلام فهو مسهب ومسهب
وعند البعض اسهاب اصلا برنسنه‌دن استغناء قلب و استيفای حظ ايله نفس
حريصه‌يی اخذ وامساك ايلامك درجه‌سنده حرص وطمعده افراط ايلك معناسنه‌در

يقال

يقال اسهب فلان اذا شره وطمع حتى لاتنتهى نفسه عن شئ واسهاب يلان صوقمق سببيله بيخود اولمق على قول عشق ياخوف ومرض مقوله‌سى عارضه‌دن ناشى لون متغير اولمق معناسنه‌در يقال اسهب الرجل على المجهول اذا ذهب عقله من لدغ الحية اوتغير لونه من حب اوفزع اومرض و قويى قازوب قومساله ايرشمك على قول ايچنده دليك آچلغله روزكار بولمق ياخود قويى قازوب صو بولمامغله خائب اولمق معناسنه‌در يقال اسهب القوم اذا حفروا بئرا فهجموا على الرمل اوالريح اوحفروا فلم يصيبوا خيرا و طوارى كندى باشنه مسيب صاليويرمك معناسنه‌در يقال اسهبوا الدابة اى اهملوها و قوزى اناسنى امزك معناسنه‌در يقال اسهب الشاة بالنصب ولدها اذا رغثها و چوق ويركى ويرمك معناسنه در يقال اسهب الرجل اذا اكثر من العطاء (السهبة) تمره وزننده ديبى پك درين اولان قويى‌يه دينور يقال بئر سهبة اى بعيدة الغور (المسهبة) مكرمه وزننده شول قويى‌يه دينوركه صويى بغايت درينده اولوب ياخود طپراغى چوق اولمغله صو اخراجنه اقتدار اولنميه يقال بئر مسهبة اذا غلبتك سهبتها حتى لاتقدر على الماء (الاستهاب) افتعال وزننده چوق عطيه ويرمك معناسنه‌در يقال استهب الرجل اذا اكثر من العطاء (السهبى) سكرى وزننده بر صحرا آديدر (السهباء) صحراء وزننده بنو سعد قبيله‌سنه مخصوص بر قويى آديدر و بر معروف مرغزار آديدر (سهاب) كتاب وزننده اسمادندر راشد بن سهاب شاعر مشهوردر وبوندن غيرى سين مهمله ايله سهاب نام كمسه يوقدر (السيب) غيب وزننده ويركى عطا وبخشش معناسنه‌دركه اسمدر يقال فاض سيبه على الناس اى عطاؤه وكى صيغ يره اوتوردقده ياخود كناره چاتدقده دفع ايليه‌جك سريغه دينوركه كوندر تعبير اولنور مردى دخى ديرلر وسيب آت قسمنك قويرغى قللرينه دينور و سيب مصدر اولور آقق معناسنه يقال ساب الماء يسيب سيبا اذا جرى وآب روان كبى چابك يوريمك معناسنه‌در يقال ساب الرجل اذا مشى مسرعا (الانسياب) انفعال وزننده بودخى سيب معناسنه در يقال انساب اذا مشى مسرعا اكثرى حيه مشينده استعمال ايدرلر (السيوب) سينك ضميله دفينه‌لره دينوركه برآلتندن بولنوب چقان اموالدن عبارتدر ركاز كبى شارح ديركه عطية الهيه اولديغيچون اطلاق اولنمشدرسيب مفرديدر انتهى (ذات السيب) اضم نام ارض رحابندن بررحبه يعنى برقضاء واسع آديدر (السيب) سينك كسريله صو يولنه دينور و خوارزم اولكه‌سنده برايرمق آديدر و بصره ترابنده ونهر فرات نهايتنده برر ايرمق آديدر اوچنجى ايرمق اوزره بربلده واردر اول نهر اسميله مسمادر صباح بن هارون ويحيي بن احمد المقرى و مقتدر بالله خليفه‌نك معلى اولان هبة الله بن عبد الله

و مقتفی لامر الله خلیفه‌نك معلمی اولان احمد بن عبد الوهاب السیبی اورادندر بعضلر مقتفی لامر الله خلیفه‌نك مؤدبی احمدك پدریدر دیملریله مؤلف رد ایلمشدر و سیب فارسیده الما یه دینور تفاح معناسنه سیبویه کلمه‌سی بوندن مأخوذ درکه امام نحاة اولان عمرو بن عثمان الشیرازی لقبیدر رایحة التفاح دیمکدر مؤلف هاء بابنده ویه لفظی اصواتدن کلمهٔ اغرا اولمق اوزره بیان ایلمکله سیبویه عمرویه ونفطویه وخالویه کلمه‌لری کبی الفاظ مذکوره ایله صوتدن مرکب حکمی اولمش اولور وحتی اوراده سیبویه کلمه‌سیله‌ده تمثیل ایلمشدر کذلك کتب نحویه‌ده دخی بو کونه مرسومدر حتی جامی علیه الرحمه مرکبات بابنده سیبویه کلمه‌سنك سیب ایله اصواتدن اولان ویه لفظندن مرکب حکمی اولدیغنی تصریح ایلمشدر پس بوراده مؤلفك ای رایحة التفاح ایله تفسیری مبهمدر مؤلفدن بشقه بعض اعلام دخی بو کونه تفسیر ایلمشلردر وتفتازانی علیه الرحمه دخی کشاف شرحنده سیبویه لفظ فارسیدر سیب ایله ویه کلمه‌سندن مرکبدر رایحة التفاح معناسنه‌در دیو ثبت ایلمشدر قالدیکه مفردات فارسیه‌ده بورسمه مشروحدرکه سیبویه کلمه‌سی سیب‌بویه کلمه‌لرندن مخففدر سیب الما یه دینور و بویه دخی رایحهٔ معناسنه اولان بوی ایله هاء تخصیصیه‌دن مرکب اولمغله سیبویه الما قوقولی دیمك اولور لقب مزبوری مومی الیه هنوز طفل شیرخواره ایکن والده‌سی تلقیب ایلمشدر آنکله سووب اوخشار ایدی ومؤلف تحفة الابیه فیمن نسب الی غیر ابیه نام رساله‌سنده اسحق بن راهویه ماده‌سنده دیمشدرکه راهویه هانك وواوك فتحیله‌در وضم هاء وسکون واو وفتح یا ایله‌ده ملفوظ اولور لکن بوقلیلدر ومطلقا ویه لفظیله مختوم اولان اسملرده بو ایکی وجه لغتدر سیبویه وعمرویه وبحرویه کبی وبونده بناء واعراب جائزدر پس بوکه کوره ویه صوت اولوب سیب لفظنه الحاق أولمش اولور وثانی‌یه کوره سیب‌بویه فارسیدن مرکب ومخفف اولور الحاصل ایکی وجه دخی سائغدر واکثر نحاة بو مقوله ترکیباتك اواخرنی کسر اوزره مبنی قلدیلر وبعضلری بعلبك کلمه‌سنك آخری کبی معرب ایلدیلر شارح دیرکه بعضلر عندنده سیبویه‌سی کلمه‌سیله‌که فارسیده اتوز عدده دینور بویه کلمه‌سندن مرکبدرکه بوی ایله هاء نسبتدن مرکب اولمغله اتوز رایحهٔ لطیفه صاحبی دیمك اولورکه کثرتدن کنایه‌در ومحدثین بانك ضم ومدی ویانك فتحی وهانك وقفیله تکلم ایدرلر پس بو قول مفردات فارسیه‌یه موافقدر انتهی وسیبویه فقهاء مصریه‌دن محمد بن موسی لقبیدر (السائبة) ماشی بوش یبانه صالیویرلمش طواره دینور دابهٔ مهمله معناسنه که کندی باشنه ایستدیکی یرده کزوب یورر وشول قوله دینورکه ولاسی مولاسنه عائد اولمیوب کلیا اجنبی کبی منقطع اولمق اوزره آزاده اوله بوکه کوره تاء تأنیث رقبه اعتباریله یاخود نقلیه

اولور

اولور شارح دیرکه بونك حقنده نهی شرعی وارد اولمشدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ولایی لحمهٔ نسب کبی منقطع اولمیان لحمه قلمشدر وسائبه جاهلیّده شول دوه‌یه اطلاق اولنور ایدیکه ولدینك ولدینه یتشدکده تسییب واهمال اولنوب رکوب واستعمالدن آزاد ایدرلر ایدی کذلك شول ناقه‌یه اطلاق اولنور ایدیکه نذر مقوله‌سی حالت سببیله یانه صالیویریلوب بردخی استعمال ایلمزلرایدی علی قول شول ناقه‌درکه اون بطن یعنی اون ولد طوغوروب مجموعی دیشی اولسه انی کندی باشنه صالیویروب رکوب وتحمیلدن آزاد ایدرلر ایدی وعلی رأی سائبه شول دابه‌درکی برکمسه بر ایراق سفردن وطننه صاغ وسالم کلوب یاخود دابه‌سی کندوسنی بر مخاطره‌دن یا محاربه‌دن خلاصه سبب اولسه تشکرا صالیویریلور ایدی وعند البعض شول ناقه‌درکه ارقه‌سنك قبورغه‌لرندن برقبورغه یاخود بر مقدارکیك اخراج ایدوب صالیویریله اصلا بر صودن وبر اوتلاقدن ممنوع اولمیوب وبرکمسه اکا بنوب ویوك تحمیل ایلمزلر ایدی عندلرنده آنی استعمال حرام ایدی شارح دیرکه اعرابدن برنی اعداسی نهب و غارت ایلمکله بنه‌جك دابه‌سی قالمدیغندن ناچار برسائبه‌یه بنمشیدی برعرب استهجان شیوه‌سیله حرامه‌می بینیورسن دیولوم ایلدکده یرکب الحرام من لاحلال له دیمکله من بعد کلام مزبور ضرب مثل اولمشدر (السیاب) سحاب وزننده (والسیاب) کتان وزننده (والسیاب) رمان وزننده بلح علی قول بسر معناسنه‌در خرمانك کاله رسید اولنجه قدر بش مرتبه‌سی واردر ابتدا چیچکنه طلع دیرلر بعده یکی قورق‌اولدقده خلال بعده بلح بعده بسر بعده رطب آندن‌نصکره تمر اطلاق اولنور (السیابه) سحابه وزننده بادهٔیه‌دینور خرمعناسنه وسیابه تابعیه‌دن برخاتون اسمیدر (سیبان) سینك فتحیله وکسری قلیل الاستعمالدر ابن الغوث اسمیدرکه بر قبیله پدریدر محدثیندن ابو العجماء عمر وبن عبدالله ویحیی ابن ابی عمرو وایوب بن سوید السیبانی اول قبیله‌دندر و سیبان سینك فتحیله وادی القری و راسنده بر طاغك اسمیدر (دیر السابان) حلب ایله انطاکیه بیننده بر موضعدر (المسیب) میمك فتحیله مسیل وزننده بردره آدیدر (المسیب) معظم وزننده ابن علس درکه شعرادندر (سیابه) کتابه وزننده ابن عاصم درکه اصحابدندر (المسیب) محدث وزننده تابعیندن امام جلیل سعید حضرتلرینك پدرلری اسمیدر یانك فتحیله ده منقولدر سعید مومی الیه مدینه‌ده اولان فقهاء سبعه‌نك بریدر کبار تابعیندندر فقه و حدیث وزهد وعبادتی جمع ایلمشدر رحمه الله تعالی

﴿ فصل الشین المعجمة ﴾ (الشؤبوب) شینك ضمی وهمزه‌نك سکونیله طلوعدن بوشانور کبی سرعتله بردن یاغان صاغانقلی یغموره دینور یقال جاء شؤبوب

من المطر اى دفعة و مطلقا حدتلو وشدتلو نسنه‌یه دینور ودفعة شدتله ظهور ایدن شیئه دینور وناظرك نظرینه منظورك حسن وجالندن ابتدا ظاهر اولان اثره دینورکه طلعت تعبیر اولنور وکونشك شدت حرارتنه دینور وکونشك طریقه ومدارینه دینور نته‌که نجوم سائره‌نك طریقه ومدارلرینه حبك دینور شارح دیرکه لسان العربده غفر ماده‌سنده مرسومدرکه اغاج اوزره اولان پوصدن آقوب اغاجله یر بیننده تل کبی صالنان طریقه‌یه شؤبوب الصمغ اطلاق اولنور پس بو جهتله خیط الشعاع تعبیر اولنان خطوط شمسیه‌یه دخی اطلاق اولنور انتهی وشؤبوب لفظنك جمعی شآبیب کلور اسالیب کبی (الشباب) سحاب وزننده (والشبیبه) حبیبه وزننده مصدرلردر یتشوب یکیت اولمق فتاء معناسنه یقال شب الغلام شبابا وشبیبة من الباب الثانی اذا صار فتیا وشباب شاب کلمه‌سندن جمع اولور کنجلر جوانان معناسنه وشابك جمعی شبان دخی کلور شینك ضمی وبانك تشدیدیله وشباب هر شیئك اوله وتازه‌لکی هنکامنه اطلاق اولنور تقول جئتك فی شباب النهار ای فی اوله وشباب حفاظدن خلیفه بن الخیاط لقبیدر (الشباب) کتاب وزننده آتش طوتشدیره‌جق طوتروغه دینور وشباب مصدر اولور آت ایکی اللرنی یوقری قالدروب شاحلنمق معناسنه‌که حرکات نشاطیه‌دن عبارتدر مؤلف بونی تکرار ایلمشدر (الشبیب) شینك فتحیله (والشبوب) قعود وزننده شباب معناسنه‌در یقال شب الفرس شبابا وشبیبا وشبوبا من الباب الثانی والاول اذا رفع یدیه وبرنسنه‌نك حسن و رونق ولطافتنی آرترمق معناسنه استعمال اولنور یقال شب الخمار والشعر لون المرأة ای زادا فی حسنها واظهرا جمالها یعنی نقاب وزلف اول محبوبه‌نك حسن ولطافتنی افزون و جمالنی کرکی کبی اظهار ایلدی ایکیسیده سیاه اولمغه ★ الاشیاء تنکشف باضدادها ★ کاشفه‌سی رونق جمال آنلر ایله وفق الکمال نمایان ومنجلی اولمشدر (الشبوب) صبور وزننده آتش طوتشدیره‌جق طوتروغه دینور وبرنسنه‌یه حسن ورونق ولطافت ویرن شیئه دینور یقال هوشبوب له ای محسن وشول آته دینورکه ایاقلری اللرنی صاوشور اوله یعنی ایاقلرینك آدیمی اللرینك بصدیغی یری صاوشور اوله‌که محاسندندر یقال فرس شبوب اذا کان تجوز رجلاه یدیه وکنج صغره وکنج قیونه وکجی‌یه دینور علی قول یاشلو ومسن اولنلرینه دینور (الشب) شینك فتحی وبانك تشدیدیله (والشبوب) قعود وزننده آتش طوتشدرمق معناسنه‌در یقال شب النار شبا وشبوبا من الباب الاول اذا اوقدها وآتش کندی یانوب طوتشمق معناسنه لازم اولور یقال شبت النار علی بناء المعلوم وشبت علی المجهول اذا اتقدت وطوتشوب علولنمش آتشه مشبوبه دینور شابه دینمز یقال نار مشبوبة ولا یقال شابة وشب مطلقا برنسنه یوکسلوب

بلند اولمق معناسنه‌در يقال شب الشئ شبا اذا ارتفع وشب جارة زاج اسميدر
يعني برنوع طاشدركه آندن زاج دوزيلور وشب بردواى معروف آديدر شارح
ديركه بعض نسخه‌ده دآه عنوانده مرسوم اولمغله خطادر قالديكه مؤلفك شبي
جارة زاجله تفسيرى نا ملايمدر زيرا جميع مفرداتده زاج معادندن وكثير الاصناف
وشبك غيرى اولمق اوزره مرقومدر وشب ايله برمعدندن ظهور ايدرلر وشبكه
تركيده تحريفله شاب تعبير اولنور صورتى كامل اولميان معادن اربعه‌دندركه آنلر
زاجلر وطوزلر ونشادرلر وشابلردر واول زاجه شبيه وبر مقدار اكشى اولور
اما زاج زياده اكشى اولور واول اكثر افعالده زاجه قريبدر ارمنيه
وكورجستان ويمن وبلاد سائره‌دن ظهور ايدر واون يدى قسمى عد اولنور اما
موجود ومتداول اولانك برى ابيض وشفاف وصفرته مائل لكن صارى دكلدر
اكا يمانى ديرلر بلاد يمنده تقاطر ايدوب منجمد اولور برصودر وبرقسمى يومشق
وسريع الانكسار وكريه الرايحه اولور بو قسمى مداواتده استعمال اولنور مؤلفك
دواء ديديكى بو اوله‌جقدر وشب يمنده برموضع آديدر محدثيندن محمد بن هلال
بن بلال واحمد بن القاسم وحسن بن ابى ذر الشبيون اورايه منسوبلردر وشب
كذلك مصدر اولور برنسنه تهيئه وتيسير اولنمق معناسنه يقال شب له الشئ
على المجهول اى اتيح وبرنسنه زياده وفضل ايله رفعتلنمك معناسنه‌در يقال شب
الشئ على المجهول اذا زيد ورفع (الشبب) فتحتينله (والمشب) ميمك كسريله
كنج صغره وكنج قيونه وكچى‌يه دينور على قول مسن اولانه دينور (الشبة)
حبه وزننده كنج وتازه قيز ه وعورته دينور يقال امرأة شبة اى شابة (بنوشبابه)
شينك فتحيله طائفده بر جماعتدر (الاشباب) همزه‌نك كسريله بركسه‌نك ولدى
يتشوب جوان اولمق يعنى يكت وجوان اولاد يتشدرمك معناسنه‌در يقال اشب
الرجل اذا شب ولده وتقدير وتيسير وتهيئه معناسنه استعمال اولنور يقال اشب
له على بناء المجهول اى اتيح كما يقال شب له من الثلاثى على المجهول ايضا امهات
سائره‌دن منفهم اولديغى اوزره بورادە سقطة قلم ناسخ واردر اصل نسخه واشب
اى رفع وزيد عباره‌سيله‌ده اولمقدركه ينه صيغة مجهول اوزره‌در يعنى اشباب برنسنه
زياده‌لنوب رفعت بولمق معناسنه‌ده مستعملدر حتى مؤلفك كشب بالضم فيهما قولنده
فيهما عنوانى سقطة مذكوره‌يه قرينه‌در واشباب آتى اوينادوب جلوه ونشاطه كوترمك
معناسنه‌در تقول اشببت الفرس اى هيجته وصغر ياشنى بولمق معناسنه‌در يقال اشب
الثور اذا اسن (المشب) اسم فاعل بنيه‌سيله (والمشب) اسم مفعول بنيه‌سيله ياشنى
بولمش صغره دينور ومشب اسم فاعل بنيه‌سيله ارسلانه دينور (شب) ماضى مجهول
بنيه‌سيله يكتلك معناسنه‌دركه معناى مصدرى مراد اولنور نته‌كه دبب ماده‌سنده

ذكر

ذکر اولندی تقول اعیتنی من شب الی دب یعنی بنی کنجلك ویکتلکم زماننـدن اشبو پیر اولوب ایکلیه‌رك یوریمك هنکامنه کلنجه قدر عاجز وفرومانده ایلدك وکاه اولورکه تنوین ادخالیله اسم منزلنده قلنور ومنون اولمدقلری صـورتده علی طریق الحکایه دخی اولور نهی النبی علیه السلام عن قیل و قال عبارتی کبی (التشبیب) تفعیل وزننده برنسنه‌نك حسن ورونقنی زیاده وافزون ایلك معناسنه‌در بومناسبتله اصطلاح بدیعیاتده نسیب بالنساء معناسـنه استعمال اونمشدرکه شاعر مطلع قصیده‌سنده محبوبهٔ معشوقه‌سیله تغزل ایلمکدن عبارتدر ابتدا محبوبه‌سـنی وشـعرای عجم و رومه کوره محبوبنی مدح و وصف ایدوب و میانه‌لرنده درکار اولان بعض مواد واحوال و ماجرایی یاد ایلمکله کویا که محبوبه‌سـنك ذکریله قصیده‌سنی تزیین وتحسین ایدر مثلا کعب حضرتلرینك نعت شریفی متضمن برده‌سی اولنده ★ بانت سعاد فقلبی الیوم متبول ★ بیتلری کبی یقال شبب الشاعر قصیدته بفلانة اذا اتی بنسیب النساء ای قال فیها الغزل و عرض بحبها (الشبائب) شینك فتحیله شواب معناسنه‌درکه شابه‌نك جمعیدر کنج وتازه خواتینه دینور یقال نسوة شبائب ای شواب شارحك بیانه کوره شبائب شبه‌نك جمعیدرکه ذکر اولندی (الشبشبة) کبکبه وزننده برنسنه‌یی کاله ایرشدیروب تمام ایلك معناسـنه‌در یقال شبشب الشیٔ اذا تممه (الشوشب) کوکب وزننده عقربه دینـور و بته دینور قمل معناسنه (الشبان) رمان وزننده شین ماده‌سنده مرسومدرکه جعفر بن جسرك لقبیدر (شبان) کتان وزننده عبد العزیز بن محمد العطار نام محدثك لقبیدر (شبه) حبه وزننده (وشباب) شداد وزننده (وشبیب) حبیب وزنـنـده (وشبابه) سحابه وزنـنـده اسامیدندر وشبابة بن المعتمر وشبابة بن سوار معروف محدثلردر وشبابه بنو فهم جماعتندن بربطن‌در سراة نام محله یاخـود طائفه نازل اولدیلر ایدی (ابن شبابه) برجماعتدر (شبوبة) شینك فتحی وبانك تشدیدیله برجماعت اسملریدر محمد بن عمر بن شبوبة الشبوی که جدنه منسـوبدر فوبری حضرتلرندن جامع الصحیح روایت ایلمشدر ویعلی بن سعید الشبیبی محدثیندندر (شـبیب) زبیر وزننده ابن الحکم بن میناء اسمیدرکه روایت صاحبیدر وفرددر یعنی بو اسمله آندن غیری یوقدر (الشجوب) جمله قعود وزننده (والشجب) فتحتینله هلاك اولمق معناسنه‌در یقال شجب الرجل وشجب شجوبا وشجبا من الباب الاول والرابع اذا هلك وشجب حزن واندوه وغصه‌یه دینور وشول محنت ومشقته دینورکه انسانه مرض و قتال مقوله‌سی حالات شدیده‌دن عارض اولور (الشـاجب والشجب) کتف وزننده هلاك اولیجی هلاك معناسـنه‌در وشاجب عرمه نام محلده بر دره آدیدر وچوق سوزلو هرزه‌کوی ویاوه کفتار کشی‌یه دینـور یقال هو شاجب

ای هذآء مکثار وپك چاغرغان قرغه‌یه دینور (الشجب) شینك فتحی و جیمك سکونیله حاجت ومهمه معناسنه‌در وهم وغصه معناسنه‌در وخیمه وخانه دیرکلرینك برینه دینور جمعی شجوب‌در وشول قوری طلومه دینورکه ایچنه خرده چقل طاشلری قویوب دوه‌یی قورقتمق ایچون چالقیوب ارغلارلر و شجب برقبیله پدرینك اسمیدر و شجب اوزون نسنه‌یه دینور طویل معناسنه و شول قربه‌یه دینورکه نصفندن قطع ایدوب اشاغیسنی صو قوغه‌سی ایده‌لر و شجب مصدر اولور هلاك ایلك معناسنه یقال شجبه شجبا من الباب الاول اذا اهلکه ومحزون وغمناك ایلك معناسنه‌در یقال شجبه ای حزنه وبر نسنه ایله مشغول قلمق معناسنه‌در یقال شجبه ای شغله وبرنسنه‌یی چکمك معناسنه‌در یقال شجبه اذا جذبه وشکاری اوق ایله اوروب بعض مفاصلنی آیرمغله حرکته مجال ایلك معناسنه‌در یقال شجب الظبی اذا رماه بسهم فابان بعض قوائمه فلم یستطع ان یبرح (الشجب) ضمتینله سه‌پای تعبیر اولنان نسنه‌یه دینورکه چوبان اکا قوغه‌سنی و چانطه‌سنی آصار شهرلرده وجامعلرده دخی قوللندقلری سه‌پایه اطلاق اولنور (الشجاب) کتاب وزننده جامه شویلرك وحمام ناطورلرینك قفص تعبیر ایتدکاری نسنه‌درکه برقاچ اخشابی بری برینه چاتوب یره نصب ایدرلر واوزینه اثواب‌سررلر (المشجب) منبر وزننده شجاب معناسنه‌در (التشاجب) تفاعل وزننده بر نسنه‌نك اجزاسی شبکه وقفص کبی بری برینه صوقشوب مختلط و متداخل اولمق معناسنه‌در یقال تشاجب الشیء اذا اختلط ودخل بعضه فی بعض شارح دیرکه ذکر اولنان شجاب ومشجب بوندن مأخوذدر (الشجوب) صبور وزننده شول خاتونه دینورکه درونده براندیشه و اندوهی اولمغله قلبی همیشه اکا پیوند و متعلق اوله برکمسه طرفنه اولان عشق و علاقهٔ قلبیه کبی یقال امرأة شجوب ای ذات هم قلبها متعلق به (التشجب) تفعل وزننده غصه‌لنمق معناسنه‌در یقال تشجب ای تحزن (یشجب) ینصر وزننده ابن یعرب بن قحطان‌در (الشحوب) حای مهمله ایله قعود وزننده (الشحوبة) هایله خسته‌لك چکمکله آرقلقدن یاخود آجلق یاخود سفر بعید مقوله‌سی عارضه‌دن ناشی رنك رویی متغیر اولمق معناسنه‌در یقال شحب لونه وشحب و شحب علی البناء للمجهول شحوبا وشحوبة من الباب الثالث والاول والخامس اذا تغیر من هزال اوجوع اوسفر (الشحب) ضرب وزننده چپا وبل مقوله‌سی آلت ایله یرك یوزنی وطپراغنی صیرمق معناسنه‌در یقال شحب الارض شحبا من الباب الثالث اذا قشرها بمسحاة (الشخب) شینك فتحی و ضمی وخای معجمه‌نك سکونیله صاغیلورکن ممه‌دن تل کبی سونوب چقان سوده دینور وشخب شینك فتحیله قانه دینور دم معناسنه ومصدر اولور ممه‌دن سودی ذکری

آنی شخبه وجهیله صاغمق معناسنه‌در یقال شخب اللبن شخبا من الباب الثالث والاول اذا حلبه شخبة (الشخب) فتحتینله یمنده بر حصار آدیدر (الشخاب) کتاب وزننده صاغیلورکن ممه‌دن چقان سوده دینور (الشخبه) نخبه وزننده صاغیلورکن کثرتندن ناشی یردن فشقروب ایتن سوده دینور جمعی شخاب کلور کتاب وزننده علی قول شخبه صاغیلورکن ممه‌دن تل کبی سونوب اوزانان سوده دینورکه قابدن ممه‌یه قدر رشته کبی ممتد اولور (الانشخاب) افتعال وزننده سود ممه‌دن ذکر اولنان شخبه وجهیله صاغلمق معناسنه یقال شخب اللبن فانشخب وطمر آچلوب قان فشقروب آقمق معناسنه‌در یقال انشخب عرقه دما ای انفجر (الاشخوب) اسلوب وزننده سود صاغیلورکن پیدا اولان آوازه دینورکه فشردی تعبیر اولنور (الشخوب والشخوبة) شینک ضمه‌لریله طاغ باشنه دینور رأس الجبل معناسنه جمعی شناخیب کلور (الشخدب) قنفذ وزننده حشرات ارضدن بر بوجك آدیدر (الشخزب) زای معجمه ایله جعفر وزننده (والشخازب) علابط وزننده غلیظ وشدید نسنه‌یه دینور (المشخلبة) میمك وخاء ولامك فتحی و شینك سکونیله انجویه شبیه بر بونجق آدیدر دریادن چقار یلانجی انجو دیدکلری اوله‌جقدر علی قول نسوان حلیاتندن بر نوع زینتدرکه لیفدن وبونجقلردن اتخاذ ایدرلر وکاه اولورکه اوزرنده بولنان قبرزه‌ده مشخلبه اطلاق ایدرلر وبوکلمه عراقیه‌در بناء عربیه اوزره دکلدر شارح دیرکه اهل عراق بیننده بوممتد اوله‌در یقول یامشخلبه ماذ الجلبة تزوج حرمله بعجوزارمله مترجم دیرکه کلمهٔ مزبوره متنبی مرحومك اشبو ٭ بیاض وجه یریك الشمس حالکة ٭ ودر لفظ یریك الذر مشخلبا ٭ بیتنده واقع اولمغله شارح دیوان واحدی بیانته کوره مشخلب و مخشلب که مقلوبدر لغت نبطیه‌در یلانجی انجو دیدکلری بونجغه دینور انتهی (الشذب) شینك و ذال معجمه‌نك فتحیله اغاجدن نابجا بتمکله بودایوب کسدکلری بداقلره دینور آصمه بوداندیسی کبی علی قول اغاجك قبوغنه دینور و شذب صو بندینه دینور مسناة کبی ومرعاده قلان اوتلق بقیه‌سنه دینور واو اسبابنه دینور متاع البیت واثاث البیت کبی هرنه اولورسه اولسون و پراکنده و متفرق قوری اغاج پاره‌لرینه دینورکه اوطون وکراسنه ایدرلر جمعی اشذاب کلور (الشذب) ضرب وزننده اغاجك قبوغنی صویمق معناسنه‌در یقال شذب اللحاء شذبا من الباب الاول والثانی اذا قشره واغاجك نابجا داللرنی بودامق معناسنه‌در یقال شذب الشجر اذا القی ماعلیه من الاغصان حتی یبد ویعنی اغاجك نابجا شاخلرنی بودایوب ازاله ایلمکله اغاج میدانه چقوب کندوبی کوستوردی وبرنسنه‌یی دفع ایلك معناسنه‌در یقال شذب عنه ای ذب عنه وکسمك معناسنه‌در یقال شذب الشیء اذا قطعه

(التشذيب) تفعيل وزننده بودخی اغاجك قبوغنی صویمق معناسنه‌در یقال شذب اللحاء تشذیبا اذا قشره و طرد و تبعید ایلمك معناسنه‌در یقال شذبه اذا طرده واغاجك زائد اولان داللرنی قطع واصلاح ایلمك معناسنه‌در واوق ایله اوینادقلری قارك عمل اولنه تشذیب دیرلر نته‌كه عمل ثانیسنه تهذیب دیرلر وبونلر مصدر واسم اوله‌رق استعمال اولنورلر و تشذیب مالی بری برندن آیروب بلوك بلوك ایلمك معناسنه‌در یقال شذب المال اذا فرقه ومزقه (المشذب) منبر وزننده اوراغه ودهره‌یه دینورکه آنكله اکین بچیلور و اغاجك بداقلری کسیلور (المشذب) معظم وزننده اعتدال اوزره اوزون اولوب خلقت واندامی خوب ولطیف اولان آدمه وآته دینور (الشوذب) کوکب وزننده اول معنایه‌در یقال رجل مشذب وشوذب ای طویل حسن الخلق (الشاذب) وطنندن دور و متنحی کمسیه دینور وشول یالکز تك وتنها کمسیه دینورکه من بعد خیر وفلاحندن نومید ومأیوس اوله اغاجندن منقطع اولان شاخه تشبیه اولنمشدر یقال هو شاذب ای مفرد مأیوس من فلاحه (ذوالشوذب) اذوآء اطلاق اولنان ملوك حمیردن برینك لقبیدر (التشذب) تفعل وزننده پراکنده اولمق معناسنه‌در یقال تشذب القوم اذا تفرقوا (شذب العروق) کتف وزننده کوده‌سنده طمرلری اغاج داللری کبی ظاهر وآشکاره اولان کمسیه دینور یقال رجل شذب العروق ای ظاهرها (الشرب) شینك حرکات ثلاثی و رانك سکونیله (والمشرب) مقعد وزننده (والتشراب) تذکار وزننده ایچمك معناسنه‌در یقال شرب الماء شربا بالتثلیث ومشربا وتشرابا من الباب الرابع اذا جرعه علی قول شینك فتحیله شرب مصدردر وضمیله وکسریله اسملردر ایچمكه دینور و شرب شینك فتحیله شارب اولان قومه اطلاق اولنور یعنی اسم جمع اولور رکب و رحل کبی یاخود جمع اولور صحب وصاحب کبی نته‌كه شروب دخی شاربك جمعیدر شهود وشاهد کبی و شرب باء حرفیله متعدی اولور ایچورمك معناسنه وبو مناسبتله برکسه حقنده دروغ آمیز افترا ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال شرب به اذا کذب علیه و فهم ایلمك معناسنه مستعملدر یقال شرب الکلام شربا من الباب الاول اذا فهمه (الشرب) شینك کسریله صویه اطلاق اولنور وصودن عائد اولان حصه و نصیبه دینور یقال له شرب من الماء ای حظ منه و صویه ورود ایده‌جك موضعه دینور صو باشی و صواد کبی یقال هذا شرب القوم ای موردهم و صو ایچه‌جك وقته دینور (المشرب) مقعد وزننده مصدردر نته‌كه ذکر اولندی و صویه اطلاق اولنور (الشراب) کتاب وزننده ایچلمك شانندن اولوب و ایچلمكه صالح اولان نسنه‌یه دینور جمعی اشربه کلور (الشریب) امیر وزننده (والشروب) صبوروزننده

بونلرده ایچیلجك نسنەیه دینور شراب معناسنه علی قول بونلر دون العـذب اولان صویه دینور ایچمه صوبی و قوبی صولری کبی‌که بر مقدارجه شـوراب اولوب حسب الضروره نوش اولنور وشروب کثیر الشرب اولانه دینور وارکك طلب ایدن قزغین دیشی یه اطلاق اولنورکه کوسنك تعبیر اولنور وشریب حیوان صوارمق ایچون برکمسه ایله بیله‌جه قوییدن صو چکن کمسـیه دینور علی قول حیوانی برکمسه‌نك حیوانیله برابرجه صواریلن کشی یه دینور وبرکمسه ایله برابرجه نسنه شرب ایدن کمسیه دینور همشراب معناسـنه (الاشراب) همزه‌نك کسریله ایچورمك معناسنه‌در تقول اشربته انا اشرابا وصوارمق معناسنه‌در یقال اشربه اذا سقاه و صوصه‌مق معناسـنه در یقال اشرب الرجل اذا عطش وبرکمسه‌نك دوه‌سی صویه قانمق معناسنه‌در یقال اشرب الرجل اذا رویت ابله و برکمسـه‌نك دوه‌سی صوصه‌مق معناسنه اولمغله ضد اولور لکن شبه تضاد اولدیغی لدی‌الامعان معلوم اولور یقال اشرب الرجل اذا عطشت ابله و برکمسـه‌نك دوه‌لرینك صو ایچه‌جك وقتی کلوب چاتمق معناسـنه‌در یقال اشرب الرجل اذا حان لابله ان تشرب وثوبه بویایی یاخود بررنکه آخر رنکی کرکی کبی ایچوروب اشباع ایلمك معناسـنه مستعملدر یقال اشرب اللون اذا اشبه وبو معناندر که عربلر اشرب فلان حب‌فلان دیرلر مجهول بنیه‌سیله فلانك درونته فلانك‌عشق ومحبتی ایچوریلوب آمیخته وممتزج اولدی معناسـنه و منه قوله تعالی [و اشربوا فی قلوبهم العجل] ای حب العجل واشراب برکمسه حقنده یلاندن افترا ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال اشرب به اذا کذب علیه ویقولون اشربتنی مالم اشرب ای ادعیت علی‌مالم افعل واشراب برحیوانه آخر بر حیوان قوشمق معناسـنه استعمال اولنور چفت اکوزی کبی یقال اشرب ابله اذا جعل لکل جمل قرینا و برکمسه‌نك یاخود طوارك کردننه ایپ بکورمك معناسنه‌در یقال اشرب الخیل اذاجعل الحبال فی اعناقهـا ویقال اشرب فلانا الحبل بالمفعولین اذا جعله فی عنقه (الشریب) سکیت وزننده شرابه پك حریص ومولع اولان کمسیه دینور نه کونه شراب اولورسه اولسون نته‌که خمیر خمر ایچمکه دوشکون اولان بکری یه دینور (الشاربة) شول قوم وجماعته دینورکه ایرمق کنارنده ساکن اوله‌لر (الشربه) ثمره وزننده چکردکدن یتشمش خرما اغاجنه دینور (الشربة) جرعه وزننده چهرهٔ انسـانیده اولان قرمزیلغه دینور کویا که بشره‌سنه اشراب اولنمشـدر یقال فی وجهه شربة ای حمرة وشربه برموضع آدیدرشینك فتحیله‌ده مسموعدر وشربه بر ایچم صویه‌دینورکه قانه‌جق مقداریدر حسوه کبی نته‌که غرفه براوج صویه دینور (الشربة) شینك ضمیله همزه وزنـنده کثیر الشرب اولانه دینور (الشراب) کتان وزننده اول

معنایه‌در

معنابه‌در (الشربه) فتحاتله کثرت شرب معناسنه‌در یقال انه لذ وشربة ای کثرة شرب وشربه خرما اغاجنك چوره‌سنه حفر اولنان یاخود طپراقدن چوریلان کوچك حوضه دینورکه صویی اغاجی سیراب ایده‌جك قدر اولور باغچه‌لرده سائر اغاجلر دبنه دخی ایدرلر وترلالره وباغ وبستانلره جدولدن یانهردن صوصالیویره‌جك کدکه دینور مسقاة دخی دیرلر بعض دیارده کور تعبیر اولنور کاف عجمی و واوك فتحیله نته که باغچوانلر طرح و تختهلره دخی ایدرلر و شربه صو سزلق عطش معناسنه‌در وشدت حرارت معناسنه‌در یقال یوم ذوشربة‌ای شدید الحر (الشوارب) شاربك جمعیدر وشوارب بوغازده اولان طمرلره اطلاق اولنور که حلقومه ملاصق اولوب بر اوجلری آق جکره متصل اولور و بوغاز ایچره اولان صو مجرالرینه دینورکه مری اوله‌جقدر و شارب رجالك اوست دوداغندن آغزه طوغری صارقان قیللر ایله سبله‌نك ایکی طرفندن چکه‌یه طوغری اوزایان قللره دینور علی قول سبله‌نك مجموعنه شارب اطلاق اولنور ترکیده بیق تعبیر اولنور فارسیده بروت دینور و سبله مؤلفك تفسیرنه کوره مختلفدر زمخشری بیانه کوره بیغك اوجلرینه دینورکه یناغه طوغری اوزون قیللردن عبارتدر وامهات سائره‌ده آغزه صارقان قیللر ایله مفسردر کویا که آغزدن شرب ایدر هیئتده اولدیغی باعث تسمیه‌در وبنی کلاب لغتنده طرفین اعتباریله تثنیه اولورو شارب حیوانك وجودنده اولان ضعف وزبونلق حالتنه اطلاق اولنور کویا که اول حالت اول حیوانك قانی وقوتنی شرب وجذب ایدر یقال فی بعیرك شارب ای خور وضعف (الشاربان) تثنیه بنیه‌سیله قلج قبضه‌سنك اشاغیسنده اولان ایکی طرفلو اوزون برونلرینه اطلاق اولنور که دموردن و کومشدن ایدرلر قینك کوسنکی آنلره چکوریلمور ترکیده بالچاق تعبیر اولنور (التشرب) تفعل وزنده برنسنه برشیٔ آخره سرایت ایلك معناسنه‌در یقال تشرب الصبغ فی الثوب اذا سری وثوب وارض مقوله‌سی نسنه بویایی یاخود صویی کندیسنه چکوب ایچمك معناسنه‌در یقال تشرب الثوب العرق اذا نشفه (الاستشراب) برشیئك بویاسی یاخود رنکی زیاده‌سیله قویو اولمق معناسنه‌در کویا که رنکی بالتمام ایچمش اولور یقال استشرب لونه ای اشتد (المشربه) میمك ورانك فتحیله (والمشربة) رانك ضمیله شول طپراغی ملایم یره اطلاق اولنورکه یغموری وصویی جذب ایدر اولدیغندن آنده نبات اکسك اولمیه و مشربه یوکسك کوشکه و شهنشینه وصفه وایوانه اطلاق اولنور عادتا محل شرب وعشرت اولدیغنه مبنی‌در ونهردن صو آله‌جق و حیوان صوواره‌جق یره دینور مشرعه معناسنه (المشربه) مکنسه وزنده صو ایچه‌جك قابه دینور (التشریب) تفعیل وزنده جدید قربه‌نك رایحه‌سنی تطییب ایچون ایچنی چامورلمق

معناسنه‌درکه صو ایچمکه صالح ایتمکدن عبارتدر یقال شرب القربة تشریبا اذا طیبها بالطین وذلك اذا کانت جدیدة (الاشریباب) اقشعرار وزننده بر نسنه‌یه بیون اوزادوب باقق علی قول یوقری قالقوب باقق معناسنه‌درکه صویی باشنه قالدروب ایچن کمسه‌نك صفتیدر یقال اشراب الیه اذا مدعنقه لینظر اوارتفع (الشرابیة) طمانینه وزننده آندن اسمدر بر نسنه‌یه بیون اوزادوب باقق حالتنه دینور (الشربة) فتحتینله وبانك تشدیدیله جربه وزننده شول چایرلق و اوتلق مرغزاره دینورکه آنده اصلا اشجاره دائر نسنه اولمیه واشبو شربه و جربه‌دن ماعدا بووزنده برکلمه‌دخی مسموع دکلدر وشربه بر موضع آدیدر و شربه طریقه وروش ومسلك معناسنه‌در یقال مازال فلان علی شربة واحدة ای علی طریقة واحدة وعلی نهج واحد (الشرب) فتحتینله صوصه‌مق معناسنه‌در یقال شرب الرجل شربا من الباب الرابع اذا عطش وبرکسه‌نك دوه‌سی ضعیف و زبون اولمق معناسنه‌در یقال شرب الرجل اذا ضعف بعیره وبرکسه‌نك دوه‌سی صوسزاولمق معناسنه‌در یقال شرب الرجل اذا عطشت ابله وبوکسه‌نك دوه‌سی صویه قانمق معناسنه‌در یقال شرب الرجل اذا رویت ابله بوجهتله اضداددن اولور (شرب) شینك کسریله‌بر موضع آدیدر (شرب) شینك فتحیله مکهٔ مکرمه قربنده‌بر موضعدر (شریب) غریب وزننده مکه ایله بحرین بیننده بربلده آدیدر و نجد اولکه‌سنده بر طاغك اسمیدر (شوربان) شینك ضمی ورانك فتحیله سمرقند قربنده کش نام بلده‌قضاسنده برقریه‌در (شرب) کتف‌وزننده (وشریب) زبیر وزننده (وشریب) قنفذ وزننده (وشربوب) جمهور وزننده (وشربه) تربه وزننده بر موضع آدلریدر (وشربب) قنفذ وزننده شول نباته دینورکه بری برینه صارلمش صیق وکور اوله (ذوالشویرب) مصغر بنیه‌سیله برشاعر لقبیدر (الشرجب) جیمله جعفر وزننده اوزون آدمه دینور وصوی وکریم آته دینور (الشرجبان) شینك فتحی و جیمك فتحی و ضمیله برنوع اغاجدر نباتی و میوه‌سی بادنجانه شبیه اولور ومیوه‌سیله دری دباغت اولنور (الشرحب) حای مهمله ایله جعفر وزننده اوزون بویلوکمسیه دینور وشرحب اسامیدندر (الشرخوب) خای معجمه ایله عصفور وزننده اوکورغه کمکلرینه دینور عظم الفقارمعناسنه (الشرعب) عین مهمله ایله جعفر وزننده اوزون آدمه دینور (الشرعبة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی اوزنلغنه دیلوب کسمك معناسنه‌در یقال شرعب الادیم اذا قطعه طولا (الشرعبی) یای نسبتله برود یمانیه‌دن برنوع قماش آدیدر و شرعبی تن واندامی خوب و یاقشقلو اوزون‌بویلو آدمه دینور وتابعیندن عبیدة الحمصی لقبیدرکه محدثیندندر(الشرعوب) زنبور وزننده برنبات یاخود برمیوه آدیدر(الشرعبیه) هایله برموضعدر(الشاذب)

زای معجمه ایله سرت ودرشت وخشن اولان شیئه دینور یقال مکان شازب ای
خشن وبدنی قوری و انجه آرق اولان انسان و حیوانه دینور جمعی شزب کلور
رکع وزننده وشوازب کلور (الشزب) شینک فتحی وزانک سکونیله (والشزوب)
قعود وزننده شازب اولمق معناسنه‌در یقال شزب المکان اوالرجل و شزب شزبا
وشزوبا من الباب الاول والخامس اذا صار شازبا (الشزیب) غریب وزننده
شول چبوغه دینورکه هنوز اصلاح اولنمامش اوله جمعی شزوب کلور و شزیب
شول قوللنلمش یایه دینورکه نه جدید ونه عتیق اوله (الشزبة) تمره وزننده
شزیب معناسنه‌در واریق وزبون اولان دیشی مرکبه دینور (الشزبة) جرعه
وزننده فرصت معناسنه‌در یقال مضی شزبته ای فرصته (الشوزب) چورب
وزننده علامت و نشان معناسنه‌در (التشزیب) تفعیل وزننده آتی آرقلندرمق
معناسنه‌در یقال شزب الفرس تشزیبا اذا ذبله ای ضمره (التشازب) تفاعل وزننده
حصه دارلر حصه‌لرینه منتظر اولمق معناسنه‌در ومنه یقال هم متشازبون علی الماء
مثلا ای لکل واحد منهم حظ منه ینتظره (الشاسب) سینک کسریله بنیه‌سی انجه
آرق اولوب وجودی یابس اولان انسان و حیوانه دینور علی قول صکره‌دن
آرق وزبون اولمشه دینور مهزول معناسنه وعلی رأی شازب لفظنده لغتدر لکن
قول اول ایله بونک فرقی چندان معلوم دکلدر جمعی شسب کلور سینک ضمیله (الشسب) کسب
وزننده (والشسوب) قعود وزننده شاسب اولمق معناسنه‌در یقال شسب الرجل
وشسب شسبا وشسوبا من الباب الرابع والخامس اذا صار شاسبا (الشسیب) امیر
وزننده شول یایه دینورکه چوق قوللنمقدن اغاجنک قبوقلری کیدوب اویلجه
قوبقوری دکنک هیئتنده افسرده قالمش اوله وشول ناقه‌یه دینورکه یاوروسنی
امزیروب کندوسی شانّه اولدیغی هنکامده یاوروسی هلاک اولور اوله وشانّه
وضعندن یدی آی مرور ایدوب سودی چکیلن ناقه‌یه دینور (الشسب) شینک
کسریله بودخی چوق قوللنمقدن پیریوب قوری دکنک کبی قلان یایه دینور
(الشسوب) صبور وزننده شول ناقه‌درکه قیش ایچره ولدی هلاک اولوب
وکندیسی من‌بعد صاغلمز اوله (الشوشب) شین معجمه ایله کوکب وزننده عقربه
دینور وکهله‌یه دینور قمل معناسنه نته‌که شب ماده‌سنده دخی ذکر اولندی مؤلفک
بوراده اعاده‌سی بنیه‌سی جهتندن اولان اختلافه مبنی‌در (الشصب) شینک کسری
وصادک سکونیله شدت وقحط وقلت معناسنه‌در جمعی اشصاب کلور وحظ ونصیب
معناسنه‌در (الشصیبه) عجیبه وزننده بودخی شدت وقحط وجدب معناسنه‌در
وقوینک دینه دینور (الشصیب) غریب وزننده حظ ونصیب معناسنه‌در وغریب
الدیار کشی‌یه دینور (الشصب) غصب وزننده ذبح اولنمش حیوانی اسی صوایله

خشلیوب توینی کیدرمك سمط معناسنه‌در یقال شصب الشاة شصبا من الباب الاول
اذا سمطها ودری بی یوزوب صویمق سلخ معناسنه‌در یقال شصب الشاة اذا سلخها
وقوریمق یبس معناسنه‌در بونده فتحتینله‌ده جائزدر (الشصاب) قصاب وزننده
ومرادفیدرکه جزاردر (الشصب) عنق وزننده دریسی یوزیلوب صویلمش قیون
کوده‌سنه دینور (الشاصب) غاصب وزننده زحمتلو مشقتلو دیرلکه دینور
وبو اسناد مجازی یاخود نسبت اوزره‌در یقال عیش شاصب ای شاق (الشصوب)
قعود وزننده چکمك خصوصی کوج اولمق معناسنه‌در یقال شصب العیش شصوبا
من الباب الاول اذا صار شاصبا وناقه‌یه بغور چوق آشوب لکن طوتمیوب قسیر
قالمق معناسنه‌در یقال شصبت الناقة علی الفحل اذا اکثر ضرابها ولم تلقح (الاشصاب)
همزه‌نك کسریله وجه معاشی تنك وشدید ایلك معناسنه‌در یقال اشصب الله عیشه
ای شدده (الشیصبان) سیسبان وزننده ارکك قرنجه‌یه دینور علی قول قرنجه
اینه دینور وشیصبان جن طائفه‌سندن برقبیله آدیدر وشیطان اسمیدر شارح دیرکه
شیطان رجیم اسمیدر (الشصائب) کتائب وزننده دوه سمرینك اغاجلرینه دینور
شارحك بیاننه کوره مفردی مسموع دکلدر (الشصلب) جعفر وزننده قوی
وشدید اولان انسان وحیوانه دینور (الشطب) شینك فتحی وطانك سکونیله بنیه
وترکیبی خوب واندامی لطیف اولان بالابلندکسیه دینور یقال غلام شطب ای
طویل حسن الخلق وتازه یشل خرما دالنه دینور وشطب مصدر اولور کسمك
معناسنه یقال شطب الشیء شطبا من الباب الاول اذا قطعه وبرطرفه اکیلوب
میل ایلك معناسنه‌در یقال شطب اذا مال وبرنسنه‌دن عدول وانحراف ایلك
معناسنه‌در یقال شطب عنه اذا عدل عنه وبعید اولمق معناسنه‌در یقال شطب
الرجل اذا بعد (الشطب) کتف وزننده برطاغ آدیدر (الشطبة) تمره وزننده
تازه ویشل خرما دالنه دینور ذکر اولنان شطب کلمه‌سی جرید اعتباریله وبو سعفه
اعتباریله‌در وشطبه قلجه اطلاق اولنور (الشطبة) شینك کسریله نهال سروسهی کبی
بلندوموزون قامت اولان تازه ونازکبدن ونازنین محبوبه‌یه دینور یقال جاریة شطبة
ای الحسنة الغضة الطویلة وشول اته طولوقسراغه دینورکه قالبدن دوکلمش کبی
هربری اویغون واتی واندامی دوزکون اوله شویله‌که بالق کبی اوله بونده شینك
فتحیله‌ده جائزدر وشطبه زاغلو قلجك یوزنده اولان اوزون اوزون طریقه‌یه
دینورکه صوبی وجوهری اوله‌جقدر جمعی شطوب کلور وشطب کلور غرف
وزننده وشطب کلور کتب وزننده وشطبه دوه‌نك اورکجندن اوزونلغنه کسیلن
قطعه‌یه دینور (الشطبة) جرعه وزننده (والشطبة) همزه وزننده بونلرده
قلجك یوزنده اولان اوزون اوزون طریقه‌یه دینور بعض قلجك صرتنده ویوزلرنده

زه کبی اوزون اوزون طریقه‌لر ایدرلر وزاغلو وجوهرلو قلجك یوزلرنده دخی
اوزون اوزون طریقه‌لر اولورکه صوبی وجوهری اوله‌جقدر شطبه بوایکی وجهله
اولان زهلره وطریقه‌لره دینور حتی کتاب الفصیح شرحنده شطب السیف خطوط
وطرائق یلمع فی متنه من شدة جریان مائه وصفاء فرنده عباره‌سیله مبین اولمغله محضا
قلجك صرتنده اوزون اوزون جوهر تعبیر ایتدکلری صویی اولمش اولور (المشطب)
معظم وزننده (والمشطوب) ارقه‌سنده اوزون اوزون طریقه‌سی اولان جوهرلو
قلجه دینور یقال سیف مشطب ومشطوب ای فیه شطب (الشطیبة) حبیبه وزننده
دوه اورکجندن اوزنلغنه کسلمش پارچه‌یه دینور وکوده‌سی قوری وبی لحم اولان
ناقه‌یه دینور (الشطیبیة) اجا نام جبلده برصو آدیدر (الشطائب) کتائب وزننده
اطراف وقبائلدن مجتمع اولمش مختلف فرقه‌لره دینور ظاهرا مفردی شطیبه‌در
وشطائب شدائد معناسنه‌در (شاطبه) مغرب زمیننده بربلده آدیدر شاطبی مرحوم
اورادندر (شطیب) امیر وزننده برطاغ آدیدر (المشطبة) معظمه وزننده شول
یره دینورکه یوزنی سیل صویی آزجه اوزون اوزادی یاروب کتمش اوله یقال
ارض مشطبة اذا کانت قدخط فیها السیل قلیلا ومشطبه هرطرفی نکته‌لو نقش
اولمش منقش پالان چولنه دینور (الشطاب) کتاب وزننده کندوسیله پالان
چولتاری نکته‌لنوب نقش اولنه‌جق آلتدر (شطاب) غراب وزننده بنویشکر
جماعته مخصوص برخرمالق آدیدر (الشطبتان) تمرتان وزننده یمامه‌ده بردره
آدیدر (المشطوب) شول آته دینورکه زیاده‌سیله طاولو اولدیغندن صرتی
وصغریسی قباروب قالقمش اوله یقال فرس مشطوب المتن والکفل اذا انتبر متناه
وکفله سمنا (الانشطاب) انفعال وزننده آقق معناسنه‌در یقال انشطب الماء وغیره
اذا سال (الشواطب) شول خاتونلره دینورکه میشینی اولچوملدکدنصکره اوزون
اوزون تصمه کبی دیلر اوله‌لر ظاهرا نسوان عرب صنعتلرندندر اوله دیلدکدنصکره
برحاجت ایدرلر اوله‌لر (الشعب) شینك فتحی وعینك سکونیله برکدرمك معناسنه‌در
یقال شعب الشیء شعبا من الباب الثالث اذا جمعه وطاغتمق معناسنه‌در یقال شعبه
اذا فرقه مؤلف بصائرده اضداددن اولدیغنی تصریح ایدوب بوراده سکوت ایلمشدر
ومصباحده ابن درید برقومك لغتی اولدیغنه ذاهب اولمغله بوصورتده بینلرنده
ضدیت تقابلی اولمز وشعب برنسنه‌یی اصلاح ایلمك معناسنه‌در صنق وچتلاق
ظرفلری کناد ایلمك کبی یقال شعبه ای اصلحه وفاسد وتباه ایلمك معناسنه‌در یقال
شعبه ای افسده ویارمق معناسنه‌در یقال شعبه اذا صدعه وطاغلمق وبری برندن
آیرلمق معناسنه‌در یقال شعب الشیء اذا تفرق وشعب قبیلهٔ عظیمه‌یه دینور وطاغه
دینور جبل معناسنه وباش کمکلرینك بری برینه قاوشوب بتشدیکی اکه دینور موصل

قبائل الرأس معناسنه معلوم اوله‌که قبائل قبیله‌نك جمعیدرکه باش کمکنه دینور بری برینه متصل اولمغله جمله‌سی یکپاره اولمشدرکه هیئت مجموعه‌سنه کاسهٔ سر اطلاق اولنور پدر واحد صلبندن منشعب اولان جماعت کثیره‌یه قبیله اطلاقی آندن مأخوذدر وعرب آنی خلقت انسانی اوزره ترتیب ایلشدر ابتدا رأس‌در ورأس‌درت قبیله‌دن عبارتدر آنلری جامع اولانه شعب مزبوره تشبیها پس شعب جمله‌سنك مبدأی واعظمی اولورکه قبائل رأسی محتوی‌در وآندن منشعب اولانه قبیله دینورکه آندن انساب شعب منقسم اولور بعده عماره درکه صدر اوله‌جقدر آنده انساب قبیله منقسم اولوب بعده بطندرکه آنده انساب عماره منقسم اولور بعده فخذدر بعده فصیله‌در پس مجموعی التی طبقه اولمشدر بعضلر یدنجی عشیره اولمق اوزره زیاده ایلدیلر انتهی وشعب ایراق بعد معناسنه‌در وایراق وبعید معناسنه‌در یقال بلدشعب ای بعید وهمدان قبیله‌سندن بر بطن آدیدر وشعب مصدر اولور ظاهر وعیان اولمق معناسنه یقال شعب الشیٔ اذا ظهر ودوه اغاجی یوقریسندن آیروب قوپرمق معناسنه‌در یقال شعب البعیر اذا اهتضم الشجر من اعلاه وبرکسه‌یی مشغول ایلمك معناسنه‌در یقال شعب فلانا اذا شغله وبریره ایلچی کوندرمك معناسنه‌در یقال شعب رسولا الیه ای ارسله وکم آنی ضبط ایدوب قصد وتوجه ایلدیکی جهتدن آلیقومق معناسنه‌در یقال شعب اللجام الفرس اذا کفه عن جهة قصده وبرسمته صرف وتحویل ایلمك معناسنه‌در یقال شعبه اذا صرفه وبرکسه کندی یارانندن مفارقت ایدوب فرقهٔ اخرایه آرزو والتیام ایلمك معناسنه‌در یقال شعب الیهم اذا نزع الیهم وفارق صحبه (الشعب) شینك کسریله طاغ یولنه دینور یقال اخذ شعب الجبل ای طریقه وبطن ارضده اولان صو یولنه دینور علی قول ایکی طاغ آرالغنده اولان آچق یره دینورکه ایکی طاغك اراسی اوله‌جقدر ودوه‌یه مخصوص برنوع داغ وتمغا اسمیدر وشعب برموضع آدیدر (المشعوب) ذکر اولنان شعب دیدکلری تمغا باصلمش دوه‌یه دینور (الشعب) تعب وزننده ایکی اوموزك آرالغی میدانلو اولمق معناسنه‌درکه صاحبنه یصی یغرنیلو تعبیر اولنور کذلك حیوانده بوینوزلرك آرالغی کشاده ومیدانلو اولمق معناسنه‌در یقال شعب الرجل والغنم شعبا من الباب الرابع اذا کان مابین منکبیه اوقرنیه بعیدا (الشاعبان) ایکی اوموزه اطلاق اولنور (الشعب) صرد وزننده شعبه‌دن جمعدر برمقلره دینور اصابع معناسنه کذلك شعبه لفظندن جمع اولور کماسیذکر وشعب الفرس آتك کوده‌سنك بالجمله نواحی واطرافنه اطلاق اولنور علی قول مرتفع اولان اعضاسندن عبارتدر بیونی وکورك باشلری وآلماجقلری کبی کویاکه هربری کوده‌سندن برشعبه‌در وفی الحدیث [اذا قعد الرجل من المرأة بین شعبها الاربع وجب علیه الغسل] بوراده شعب اربعدن مراد خاتونك اللری وایاقلریدر یاخود

ایکی

ایکی ایاقلریله فرجنك ایکی دوداقلریدر محل مزبوره جلوس ایله تغییب حشفه دن کنایه اولنمشدر (الشعیب) امیر وزننده آزق قویه جق طغارجغه دینور مزاده وتوشه دان معناسنه علی قول ایکی قطعه میشیندن دیکلمش یاخود ایکی یوزندن یعنی ایکی یوزینه ایکی میشین قبلانمق وجهیله دیکلمش اولانه دینور وشعیب اسکی ویپریمش قربه یه دینور جمعی شعب کلور کتب وزننده (الشعبه) جرعه وزننده ایکی بوینوزك ماببنه دینور واغاجده ایکی چتال بداقك ارالغنه دینور وبرنسنه دن بربلوکه وبرطائفه یه دینورکه آندن بشقه جه اولور یقال هذه شعبة منه ای طائفة واغاج دالنك اوجنه دینور وقومثالده اولان صو یولنه دینور وشول کوچك صو آقندیسنه دینورکه یوکسکدن نزول ایدر اوله ودره لرده اولان بیوك آرقه و جدوله دینور وطاغلرده اولان شول یاریغه وچتلاغه دینورکه آنده قوشلر ایوا ایدرلر جمعی شعب کلور صرد وزننده وشعاب کلور قراب وزننده بعض نسخه ده یأوی الیه المطر عنوانده مرسوم اولمغله شارح آنی تخطئه ایلمشدر وشعبه ضغرا نام محله قریب بلیل نام موضع قربنده برموضع آدیدر وشعبه اسامیدندر معاویة بن حفص الشعبی کندی جدی اولان شعبه یه منسوبدر (شعوب) رسول وزننده برقبیله اسمیدر وموت ومنیه نك اسمیدر غیر منصرفدر نته که حرف تعریفله الشعوب دخی موت ومنیه نك اسمیدر فی الاصل آیریجی مفرق معناسنه صفت اولمغله الحارث والعباس قبیلندندر حرف تعریفك دخولی لحن دکلدر یقال شعبته المنیة ونشطته ای عضته شعوب والشعوب و شعوب یمنده بر موضع آدیدر (شعبان) سلمان وزننده بر قبیله آدیدر و شامده برموضع اسمیدر وبر معروف آیك اسمیدرکه رجب ایله رمضان بیننده در عرب شهر مزبورده صو طلبی ایچون یاخود نهب وغارت ایچون متشعب ومتفرق اولمرله شعبان ایله تسمیه ایلدیلر جمعی شعبانات وشعابین کلور (التشعب) تفعل وزننده پراکنده اولمق معناسنه در یقال تشعب القوم اذا تفرق و بلوکلر صاحبی اولمق معناسنه در یقال تشعب فلان اذا صارذا شعب ای فرق و ایراقلشمق معناسنه در یقال تشعب عنه اذا تباعد وفاسد یامنصدع اولان نسنه صلاحپذیر اولمق معناسنه در شکسته کاسه کنادلنمك کبی یقال تشعب الشیء ای انصلح (الانشعاب) انفعال وزننده بودخی پراکنده اولمق معناسنه در یقال انشعب القوم اذا تفرق و اولمك معناسنه در یقال انشعب الرجل وانشعبت نفسه اذا مات و ایراقلشمق معناسنه در یقال انشعب عنه اذا تباعد وفاسد یامنصدع اولمش نسنه صلاحپذیر اولوب ملتئم اولمق معناسنه در یقال انشعب الشیء ای انصلح (الاشعاب) همزه نك کسریله اولمك معناسنه در یقال اشعب الرجل اذا مات وفراق ابدی ایله آیرلمق معناسنه در یقال اشعب عنه اذا فارق فرا قالا یرجع (التشعیب) تفعیل وزننده بودخی فرقت

ابدیه ایله مفارقت ایتك معناسنه‌در یقال شعب عنه تشعیبا اذا فارق فراقا لایرجع (المشعب) مذهب وزننده یوله دینور طریق معناسنه (المشعب) منبر وزننده بورغویه دینور مثقب معناسنه‌که مراد کنادجی بورغوسی اوله‌جقدر (المشاعبة) مقاربه وزننده ایراقلشمق معنامنه‌در یقال شاعبه ای باعده واولمك معناسنه‌در یقال شاعبت نفسه اذا مات (الشعوبی) شینك فتحیله یمنده برقریه آدیدر (الشعوبی) شینك ضمیله شول کسه‌درکه امر عربی احتقار ایدر اوله یعنی عجمی عرب اوزره ترجیح وتفضیل ایلیه اول طائفه‌یه شعوبیه دیرلر شارح دیرکه برطائفه واردرکه عجمی عرب اوزره ترجیح ایدرلر زیرا اشبو [وجعلناکم شعوبا و قبائل] الایه نظم کریمنده شعوبدن مراد عجم و قبائلدن مراد عرب اولمغله عجم عرب اوزره تقدیم اونمشدر بوجهتله اول طائفه‌یه شعوبیه اطلاق اولنور لکن تقدم ذکری تقدم رتبتی‌یی مستلزم دکلدر نته‌که [وجعل الظلمات و النور] الایه کریمه‌سنده ظلمت نور اوزره تقدیم اونمشدر وعجمدن مراد ماعدا العرب‌در وعجمك خلقتلری عربدن مقدم اولمغله تقدیمنه بودخی نکته اولور (شعبان) شینك کسریله بنوبکر ابن کلاب یوردنده برصو آدیدر (شعب) قفل وزننده بین الحرمین بر دره آدیدر (ذات الشعبین) شینك فتحیله یمامه قضاسنده بر قریه آدیدر (الشعبتان) شینك ضمیله بر تپه‌نك اسمیدر ایکی بوینوز شکلنده یوکسك رکنلری اولمغله شعبتان ایله تسمیه اولنمشدر ومؤلف بونی تکرار ایلمشدر (اشعب) اعجب وزننده بر معروف طمعکار کسه‌نك اسمیدر ومنه المثل ★ لاتکن اشعب فتتعب ★ ویقال اطمع من اشعب داستانندن بری بودرکه مرقوم طمعنه موازن ظریف ومزاح اولمغله اطفال شهر دائما کندوسیله ملاطفه و ملاعبه ایدرلر ایدی بر کون ینه علی العاده اطفالنه اوغراشوب لکن بودفعه اطفال کندوسنه پك استیلا ایلملریله آنلری دفع ایچون فلان محله‌ده فلان خانه‌ده دوکون واردر مأکولات ومشروبات فراواندر واروب تنعم ایلسکز اولمزمی دیو اطفالی فریفته و بو تقریبله باشندن دفع ایلدکدنصکره کندوسنه‌ده شبهه وخلجان عارض اولمغله ارقه‌لرندن خانهٔ مزبوره ورود ایلدکده ینه افتادهٔ ایدی اطفال اولمشدر واشعب یمامه‌ده برقریه آدیدر (الشعیبة) جهینه وزننده بردره آدیدر (غزال شعبان) حشراتدن بربوجك آدیدر (شعیب) زبیر وزننده برپیغمبر ذیشان اسمیدرکه حضرت موسایه کریمه‌لرنی تزویج ایلدیلر شارحك بیانی اوزره اسمی یبرون بن ضعون بن عقا ایدی شعیب اطلاق مبارك الشعب اولدیغنه مبنیدر و شعیب بر موضعدر ومحمد بن احمد بن شعیب وجعفر بن محمد بن ابراهیم بن شعیب وصاعد بن ابی الفضل شعیب وعبد الاول ابن عیسی بن شعیب الشعیبیون محدثلردر (شعبعب) سفرجل وزننده برموضعدر (شعبی) شینك ضمیله

اربی وزننده بر موضع آدیدر (المشعب) میمك فتحیله یوله دینورکه ذکر اولندی ومنه مشعب الحق ای طریقة الفارق بینه وبین الباطل (الشعبی) شینك فتحیله که مراد تابعیندن امام معروف عامر الشعبی در همدان قبیله‌سی شعبنه که بر بطندر منسوبدر (الشعی) شینك ضمیله معاویه بن حفص الشعبی اوله‌جقدر جدنه منسوبدر (الشعبی) شینك کسریله عبد الله ابن المظفر الشعبیدر که شعیب نام موضعه منسوبدر اوچی دخی محدثلردر (الشعصب) صاد مهمله ایله جعفر وزننده زیاده‌سیله بیرلکدن وجودی قوریوب قدید اولمش کمسیه دینور عاسی معناسنه (الشعصبة) دحرجه وزننده وصف مذکور اوزره اولمق معناسنه‌در یقال شعصب الشیخ اذا عسی (الشعنبة) نونله دحرجه وزننده قوچك بوینوزلری ابتدا طوغری چقوب بعده قولقلری طرفنه طوغری باشی اوزره قیورلمق معناسنه‌در اول قوچه مشعنب القرن دیرلر نونك فتحی وکسریله که شعنبه‌دن اسم مفعول واسم فاعلدر (الشغب) شینك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله وفتحتینله لغتدر علی قول لغت ثانیه لحندر ناس بیننده شروفتنه پیدا ایلك تهییج الشر معناسنه‌در یقال شغبهم وشغبهم وبهم وعلیهم شغبا وشغبا من الباب الثالث والرابع اذا هیج الشرعلیهم وشغب بر موضع آدیدر (التشغیب) تفعیل وزننده بودخی شروفتنه تحریك و پیدا ایلك معناسنه‌در (الشغب) کتف وزننده (والمشغب) منبر وزننده (والشغاب) شداد وزننده (والشغب) شینك کسریله هجف وزننده (والمشاغب) میمك ضمی وغینك کسریله (وذومشاغب) میمك فتحیله دائما ایقاظ فتنه وتحریك شر و فساد ایدن پیك شر فتنه‌کاره دینور (الشغب) منع وزننده یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال شغب عن الطریق شغبا من الباب الثالث اذا مال (المشاغبة) مفاعله وزننده شرایدشمك مشاره معناسنه‌در که بری برینه ایصال شر وشور ایلمکدن عبارتدر یقال شاغبه اذا شاره (شغبه) فتحاتله اسامیدندر عبد الملك بن علی بن شغبة الشغبی بصره اهالیسندن بر محدثدر (شغب) فتحتینله برخاتون اسمیدر وبو غیر منصرفدر (شغب) شینك فتحی وغینك سکونیله مصر ایله شام بیننده بر منهل یعنی بر صواد اسمیدر انك اطرافنده خشم نشین اقامت ایدرلر محدثیندن زکریا بن عیسی الشغبی اورایه منسوبدر (الشغربیه) شینك ورانك فتحیله کورشجیلك منصوبه‌لرندن ایاغنی خصمك ایاغنه طولاشدروب یقمغه دینورکه صارمیه کتورمك تعبیر اولنور یقال صرعه بالشغربیة و هو اعتقال المصارع رجله برجل آخر وصرعه ایاه (الشغزبه) زای معجمه ایله شغربیه معناسنه‌در (الشغزبی) هاسز شغزبیه معناسنه‌در (الشغزبة) دحرجه وزننده کورشده صارمیه کتوروب یقمق معناسنه‌در یقال شغزبه شغزبة اذا صرعه باعتقال رجل برجل آخر و عنف وشدتله طوتمق معناسنه‌در یقال

شغزبه اذا اخذه بالعنف (الشغزبی) كذلك یای نسبتله كوج و صعب نسنه یه
دینور وشول ایازمه یه وصواده دینورکه یولی طولاشق اوله (التشغزب) تدحرج
وزننده یل طولاشق اسمك معناسنه در یقال تشغزبت الریح اذا التوت فی هبوبها
(الشغنوب) عصفور وزننده شول اغاج شاخنه وچبوغنه دینورکه تر وتازه
ونرم ونازك اوله و شغنوب بر رجل اسمیدر (الشغنب) قنفذ وزننده شغنوب
معناسنه در (شغنب) جعفر وزننده اسامیدندر ابن شغنب بر شاعر معروفدر
(المشغنب) میمك ضمی و شینك و نونك فتحیله و نونك کسریله جائزدر مشعنب
معناسنه درکه ذکر اولندی یقال تیس مشغنب ای مشعنب (الشقب) شینك فتحی
وکسری و قافك سكونیله ایكی طاغك ارالغنده اولان بوش یره دینور علی قول
طاغك وبایرلك ودره لرك ضرب یرلرنده اولان یریغه وقوووغه وچتلاغه دینورکه
مغاره دن كوچك اولور ایچنده قوشلر یوه ایدینورلر جمعی شقاب كلور كلاب
وزننده وشقوب كلور شینك ضمیله وشقبه كلور عنبه وزننده اكثری اویله یرلرده
قره قوش وطغان مقوله سی ایوا ایدر (الشقب) فتحتینله علی قول شینك کسریله
بر نوع شجر آدیدر ثمری سدر اغاجی ثمرینه شبیه اولور مفردی شقبه در شارح
دیرکه شجر مزبور عربستان جبالنده نابت اولور یمنده بعض دره اغزلرنده كوردم
یمن اهالیسی شقب اطلاق ایدرلر شینك کسریله (الشوقب) جوهر وزننده اوزون
بویلو كشی یه دینور وككیش وبایوان آت وقاطر ومركب طرنغنه دینور (الشوقبان)
تثنیه بنیه سیله دوه سمرینك اوكنده و اكسه سنده اولان ایكی اغاجدر كه اكا ایپ
صاریلور (الشقبان) فتحاتله بر قوش آدیدر وبرقریه اسمیدر (الاشقاب) احباب
وزننده مكه مكرمه قربنده بر موضعدر (شقحب) حای مهمله ایله جعفر وزننده
دمشق شام قربنده بر موضع آدیدر (الشقحطب) سفرجل وزننده شول قوچه
دینوركه بوینوزلری اوطون پارمسی كبی ایری وعظیم اوله علی قول درت
بوینوزلی اولوب وهر بوینوزی كذلك عظیم اوله بو كلمه شق حطب كلمه لرندن
منحوته در جمعی شقاحط وشقاطب كلور (الشكب) شینك ضمیله ویركی یه دینور
عطا وبخشش معناسنه وجزا وعوض معناسنه در (الشكبان) عثمان وزننده بالق
آغی طرزنده برظرفدركه لیفدن وخرما قبوغندن اوروب و ایكی طرفلرینه بر ر
قولپ ایدرلر عشابلر دوشوردكلری اوتلری آنك ایچنه قیوب كوترلر (اشكاب)
همزه نك کسریله اسمادندر احمد بن اشكاب محدثیندندر و بو غیر منصرفدر ظاهرا
عجمه در (اشكرب) اصطخر وزننده اندلس شرقیسنده بر بلده آدیدر (شلب)
شینك کسریله اندلس غربیسنده بربلده در (الشلحب) حای مهمله ایله جعفر وزننده
غلیظ و نادان وثقیل وناتراش كشی یه دینور اتراك سواحل بحر سیاه كبی یقال

رجل

رجل شلحب ای قدم (الشلخب) خای معجمه ایله شلحب معناسنه‌در واصح اولان بودر
(الشنب) شینك ونونك فتحیله دیشلرك انجو كبی آبدرا وتابدار وانجه وصافی
ولطیف وهموارلغنه دینور علی قول دیشلرده اولان بیاض بیاض پارلاق نقطه‌لره
دینور یاخود دیشلرك كسكنلمكنه دینوركه بچق اغزی كبی كوریننور صاحبنك
كنج اولمسندن اولور كه هنوز فرسوده اولمامشدر نته كه غرب دخی بو معنایه‌در یقال
فی ثغره شنب ای ماء ورقة وبرد وعذوبه اونقط بیض فیها اوحدة الانیاب كالغرب
تراها كالمنشار وشنب بو معناده مصدر اولور یقال شنب الرجل شنبا من الباب
الرابع اذا كان فی ثغره شنب (الشانب والشنیب) امیر وزننده (والاشنب) احمر
وزننده دیشلری وصف مرسوم اوزره اولان كشی‌یه دینور (الشنباء) حمراء وزننده
(والشمباء) نونی میمه ابدالله وبو امام سیبویه روایتیدر مؤنثلریدر وشنباء املیسیة
دیدكلری ناره دینوركه اصلا چكردكی اولمیوب كویا كه قشری ایچره همان رنكین
آب شیرین ایداع اولنمش اولور و شنب فتحتینله كذلك مصدر اولور هوا سرین
اولمق معناسنه یقال شنب یومنا شنبا من الباب المزبور ای برد (الشنب) كتف
وزننده (والشانب) سرین كونه وسرین هوایه دینور (الشنبة) جرعه وزننده
آندن اسمدر سرینلك حالتنه دینور (المشانب) مشارب وزننده طیب ولطیف
و شیرین اولان اغزلره دینور افواه طیبه معناسنه محابیب آغزلری كبی مفردی
مشنب‌در مشرب كبی (شنبویه) عمرویه وزننده بر محدث معرف آدیدر حجاج بن
ارطأه‌دن روایت احادیث ایلشدر ومحمد بن حسین بن یوسف بن شنبویة الاصفهانی
و ابو جعفر محمد بن شنبویه وعلی بن القاسم بن ابراهیم بن شنبویه ومحمد بن عبدالله
بن نصر بن شنبویه‌كه تلك الاربعین نام كتابك صاحبیدر و ابو عبد الرحمن بن
شنبویه‌كه بوشینك ضمیله‌در محدثلردر (الشنخوب) خای معجمه ایله زنبور وزننده
طاغك چاق تپه‌سنه دینور وارقه‌ده یغرینك ایكی طرفلو یوكسك یرلرینه دینوركه
اموز باشی تعبیر اولنور وارقه‌نك ایكی جانبندن كلن اوكورغه كمكلرینك بری برینه
متصل اولدیغی موضعده اولان یومری كمكه دینوركه مهره تعبیر اولنور (الشنخوبه)
هایله (والشنخاب) شینك كسریله بونلرده طاغك تپه‌سنه دینور (الشنخب)
شرخب وزننده اوزون كمسیه دینور (الشنزب) زای معجمه ایله جعفر وزننده
صلب وشدید اولان شیئه دینور (شنزوب) عصفور وزننده بر موضع آدیدر
(الشنظب) ظای معجمه ایله شنزب وزننده وقنفذ وزننده لغتدر بادیه‌ده بر موضع
آدیدر وشنظب شینك فتحیله بنیه واندامی خوب یاقشقلی اوزون بویلو آدمه دینور
وبعض یرده وبایر دوروقلرنده اولان یار تعبیر ایتدكلری چقوره دینوركه ایچنده
صو اوله (شنعب) عین مهمله ایله جعفر وزننده بررجل اسمیدر (الشنعاب)

شینك کسریله اوزون کشی‌یه دینور (الشنغاب) غین معجمه ایله شنعاب وزننده
و مرادفیدر وانجه اوزون اییه و اورغانه و اول کونه اولان اغاج دالنه دینور
(الشنغب) قنفذ وزننده (والشـنغوب) زنبور وزنـنده شنغاب معناسـنه در
وعند البعض شـنغب انجه اوزون یاپولی حیوانه دینـور و شنغوب یرده اولان
انجه اوزون طمره دینـور (الشنقب) قافله قنفذ وزننده (والشنقاب) شینك
کسریله قنطار وزنـنده برنوع قوش اسمیدر (الشوب) شـینك فتحی و واوك
سـکونیله بر نسنه‌یی شیٔ آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در (الشیاب) کتاب
وزننده شوب معناسنه‌در یقال شاب الشیٔ یشوب شیبا وشیابا اذا خلطه وشوب
چوربایه اطلاق اولنور تسمیه بالمصدردر برنج وسائر نسنه مختلط اولدیغیچون ومنه
المثل ★ ماله شوب ولا روب ★ ای لامرق ولالبن وشوب خمیر قطعه‌سنه دینورکه
یومق تعبیراولنور وبرنسنه ایچره قاتیلوب قارشدریلن شیئه دینور صو وسودکبی
و باله اطـلاق اولنور عسل معناسـنه اشربه‌یه مزج اونتق یاخود شمعله ممزوج
اولمق ملاحظه‌سنه مبنیدر یقال سقاه الشوب بالروب ای العسل باللبن وشوب بر
نسنه‌یی یاخود برکسه‌یی کندیدن وجه یسیر ایله دفع ایدوب صاومق معناسـنه‌در
یقال شـاب عنه اذا دافع و نضح عنه فلم یبالغ (الاشـتیاب) افتعال وزنـنده
(والانشیاب) انفعال وزنـنده قاتیلوب قارشمق معناسنه در یقال اشتاب الشیٔ
وانشاب ای اختلط (المشاوب) میمك ضمی و واوك فتحیله شیشه غلافنه دینورکه
حصیردن نسج ایدوب ایچنه قاروره و بلور بردق مقوله‌سی وضع ایدرلر مشبك
اولدیغنه مبنی اطلاق اونمشـدر جمعی مشـاوب کلور میمك فتحی وواوك کسریله
(الشوبة) توبه وزننده مکر وخدیعه معناسنه‌درکه غش وتخلیطی متضمن حالتدن
عبارتدر یقال به شوبة ای خدیعة (التشویب) تفعیل وزننده بودخی برنسنه‌یی
یابرکسه‌یی وجه یسیر ایله صاومق معناسنه در یقال شوب عنه تشویبا اذا دافع
ونضح عنه فلم یبالغ (شـابه) تابه وزنـنده مکهٔ مکرمه‌ده علی قول نجد بلادنده
برطاغك آدیدر (شیبان) ریحان وزننده عربدن برقبیله آدیدر شارحك بیانه کوره
اصلی شیوباندر فیعلان وزنـنده‌که واوی العین‌در واو یایه قلب اولنـدقدنصکره
تخفیفا بریسی حذف اونمشدر (الشیباء) حمراء وزننده مصطلحات عربدندر عروسك
بکری ازاله اولندیغی کیجه‌یه وصف ایدرلر نته‌که بکری ازاله اونمین کیجه‌یه لیلهٔ
حره دیرلر یقولون باتت بلیلة شیباء بالاضافة وبلیلة الشیباء معرفة باللام اذا غلبت
علی نفسـها لیلة هدائها یعنی عروس اوزره زوجی زفاف کیجه‌سی غالب اولوب
بکارتنی ازاله ایدرسـه و اکر بکارتنی ازاله ایلیه‌مز ایسـه باتت بلیلة حرة دیرلر
جوهری بو ماده‌یی شیب ذیلنده ایراد ایلمشدرکه فی الاصل شیباء صاچی اغارمش

قوجه قارى يه ديمكله اول مناسبتله ليله مرقومه يه اطلاق اولنديغنه ذاهب اولمشدر
و مؤلف اصلى واوى يعنى شوباء اولديغنه ذاهب اولمشدركه كويا كه اول كيجه
زوجك نطفه سى عروسك نطفه سنه شائب ومختلط اولمق مناسبتنه مبنيدر واساسده
شيب ماده سنده مرسوم اولمغله كويا كه اول كيجه شب داهيه اولديغندن ناشى شدتندن
صاچلرى اغاروب عروس فى الحال شيباء اولمق ملاحظه سنه مبنيدر لكن عروسه
اول كيجه دن الطف كيجه اولمديغى دركاردر و مترجم ديركه شيباء يائى اولديغى
صورتده شهرك آخر كيجه سنه اطلاق اولنمغله مجاز بمرتبتين اوله رق ليله مزبوره ده
اطلاق اولنمق محتملدركه عروسك آخر شب بكارتيدر انتهى (الشوائب) شينك
فتحيله شائبه نك جمعيدر چرك ولكه وكير پاسه دينور ثوب مقوله سى نسنه يه
بيلاشوب مختلط اولديغيچون. يقال ازال الشوائب عنه اى الاقذار والادناس
(الشهب) فتحتينله (والشهبه) جرعه وزننده جابجا قرامتق اولان آقلغه دينور
قير آتك لونى كبى و يقال شهب وشهب شهبة وشهبا من الباب الخامس والرابع
وهو بياض يصدعه سواد يعنى آرالغنه سياه تخلل ايدن آقلقدر لون مزبور كبى
تركيده اكا قير وقير جل تعبير اولنور لكن مصباحده شهب مصدر وشهبه اسم
اولمق اوزره مرسومدر (الاشهب) احمر وزننده (والشاهب) لون مزبورده اولان
شيئه دينور نته كه بياضنه براز سواد مختلط اولان قير آته اشهب ديرلر وسود
قير تعبير اولنان آته كه هيچ سوادى اولميه اشهب قرطاسى ديرلر فارسيده نقره خنك
ديدكلريدر ودمورى قير آته ازرق دينور فارسيده چرمه ديرلر وعنبره دخى وصف
ايدوب عنبر اشهب ديرلر واشهب صوغوق كونه اطلاق اولنور عادتا قار وطلو
ياغوب روى زمين بياض اولمق ملاحظه سيله يقال يوم اشهب اى بارد واشهب
ارسلانه اطلاق اولنور و بغايت كوچ ودشوار اولان ايشه اطلاق اولنور عام
اشهبه تشبيهله وبر رجل اسميدر ولونى بياضه مائل اولان يعنى بوز متق اولان
اولان عنبره اطلاق اولنور لكن بونده وصف اولديغى ذكر اولنمشدر (الاشهبان)
تثنيه بنيه سيله شول ايكى قوراق سنه يه اطلاق اولنوركه آرالغنه رطوبتلو وخضرتلو
برسنه كيرمش اوله (الشهباء) حمراء وزننده اشهبك مؤنثيدر وشول قيتلق
وقوراق سنه يه اطلاق اولنوركه آنده مطر ونباتدن اثر اولميه بيضاء دخى اطلاق
اولنور نضارتى اولميوب روى زمين يبوستندن ناشى بياض اولمسندن كنايه در يقال
سنة شهباء اى لاخضرة فيها ولامطر وشهباء رنكى قيرجل اولان ديشى چكى يه دينور
نته كه لون مزبورده اولان ديشى قيونه ملحاء دينور وشهباء شول عسكر آلايه
دينوركه ذاتنده عظيم و فراوان اولوب وجمله سى سرتاپا سلاحه مستغرق اوله
سياه وبياض آلات واسلحه لرى نمايان اولمق حسبيله يقال كتيبة شهباء اى عظيمة

كثيرة السلاح و شهباء قتال بجلی‌که اسمی قیس بن حارثدر قسراغنك آدیدر (الشهاب) سحاب وزنـنده شول سوده اطلاق اولنورکه ایکی ثلثی صو اوله (الشهابه) شینك ضمیله شهاب معناسـنه در تقول سقانی شهابا وشهابة ای اللبن الذی ثلثاه ماء (الشهاب) کتاب وزنـنده ساطع ورخشان اولان آتش شعله‌سنه دینور شارح ذیرکه شیاطین اسـتراق اخبار ایچون آسمانه صعود ایتدکلرنده منع ایچون ملائکه‌نك رمی ایتدکلری شعله‌لو آتش پارچه‌سنده غالب اولمشدر خلق اکا یلدز آقه تعبیر ایدرلر قال الله تعالی [فاتبعه شهاب ثاقب] الایه وشهاب امورومصالحده شعله آتش کبی جری ونافذ وکارکذار وجست وماضی کمسیه اطلاق اولنور جمعی شهب کلور کتاب وکتب کبی وشهبان کلور شینك ضمی وکسریله واشهب کلور اکلب وزنـنده (الاشهباب) احرار وزنـنده اشهب اولمق معناسـنه درکه جابجا قرامتق آق اولمقدر نته‌که ذکر اولندی یقال اشهب الفرس اشهبابا اذا کان اشهب (الشهب) ضمتینله کتب وزنـنده شهابك جمعیدرکه ذکر اولندی وشهب دراری معناسـنه‌درکه زیاده‌سیله براق اولان کوکبلردر مراد سبعهٔ سیاره‌در وهر آیدن اوج کیجه‌یه شهب اطلاق اولنورکه مراد لیالی بیض‌در (شهب) قفل وزنـنده برموضـع آدیدر (الاشاهب) اقارب وزنـنده بنو المنذر جماعتیدرکه نعمان بن منذر نام امیرك اقرباسیدر چهره‌لری بیاض وخوب ودلبر اولمغله اطلاق اولنمشدر (الشـهبان) فتحاتله ثمام نام شجره شـبیه بر شجر آدیدر مفرداتده ینبوت ایله مفسردرکه خرنوب نبطی‌در (الشوهب) جوهر وزنـنده کرپی تعبیر اولنـان جانوره دینور قنفذ کبی (الشهب) ضرب وزنـنده برنسنه‌یی اسی یا صوغوق چالمغله رنکنی تغییر ایلك معناسـنه در یقال شهبه الحرا والبرد شهبا من الباب الثـالث اذا لوحه وغیر لونه وقیتـلق و قوراق اولان سـنه ناسك دواب و مواشـیلرنی آجلقدن قیروب کچورملك معناسنه‌در یقال شهبت السنة القوم اذا جردت اموالهم لشدة الجدب فیها بوراده تجرید استیصال معناسـنه‌در یقال جردتهم السنة ای اسـتأصلهم و شهب شول طاغه اطلاق اولنور که اوزرنی قار باصوب یوریمکله قبهٔ سیمین کبی کورینه (التشهیب) تفعیل وزنـنده بودخی برنسنه‌یی اسی یاخود صوغوق اورمقله لوننی تغییر ایلك یقال شهبه الحرا والبرد تشهیبا بمعنی شهبه (الاشهاب) همزه‌نك کسریله آیغر آتك صلبندن قیردول ظهور ایلك معناسنه‌درکه همزه صیرورت ایچوندر یقال اشهب الفحل اذا ولدله الشهب (الشهجبة) جیمله دحرجه وزنـنده بر ماده قارشق وشـوریده ومشوش اولمق معناسـنه‌در یقال بالامر شهجبة ای اختلاط (التشهجب) تدحرج وزنـنده بودخی بر خصوص چپارز ومختلط ومتداخل اولمق معناسنه‌درکه حل وتنظیمی دشـوار

اوله يقال تشهجب الامر اذا دخل بعضه فى بعض (الشهربة) راى مهمله ايله
مصطبه وزننده بك مسنه وساخورده اولان قوجه قارى‌يه دينور وخرما اغاجنك
دبنه چوپردكارى كوچك حوضه دينور (الشهرب) عقرب وزننده پير وسالخورده
كشى‌يه دينور (شهربان) شينك فتحيله بغداد شرقيسنده خالص نام قصبه نواحيسنده
بر قريه آديدر (الشيب) عيب وزننده (والمشيب) ميمك فتحيله صاچ وصقال
اغارمق معناسنه‌در كه قوجامقدن كنايه‌در يقال شاب الرجل وشاب برأسه يشيب
شيبا ومشيبا اذا بيض شعره مؤلفك الشيب الشعر وبياضه قولنده الشعر وبياضه
عبارتى اعجبنى زيد ووجهه قبيلندندر كه عطف مخصوصدر بعض نسخه‌ده حرف
ترديد ايله اوبياضه عنوانده مرسوم اولمغله اكا التفات اولنميه مؤلفك بصائرده بياننه
كوره شيب ومشيب وجه مذكور اوزره مصدرلردر صاچ وصقال آغارمق معناسنه
واصمعى ايتديكه شيب صاچ وصقال اغارمق معناسنه‌در ومشيب پيرلك واختيارلق
حد وكرته‌سنه وارمقدن عبارتدر كما قال الشاعر * والرأس قد شابه المشيب * اى
بيضه المشيب واشبو [واشتعل الرأس شيبا] الايه كريمه‌سنده شيبا لفظى تميزدر
وعند الاخفش مفعول مطلق در شاب الرأس شيبا سبكنده‌در وشيب ومشيب كبى
مصدرى شيبه دخى كلور هايله انتهى (الاشيب) احمر وزننده صاچ و صقالى
اغارمش كشى‌يه دينور بو صفتدن فعلاء وزنى يوقدر يعنى مؤنثنده شيباء وارد
اولمامشدر فلا يقال امرأة شيباء شارح دير كه مؤنثنده شمطاء ايله اكتفا ايلديلر
انتهى وليلة الشيباء كه عروسك دوخته اولديغى ليلهٔ زفافدن عبارتدر واوى الاصل
اولمغله شوب ماده‌سنده ايراد اولندى وليلة الشيباء هر آيك آخر كيجه‌سنده‌ده اطلاق
اولنور كرچه مؤلف بونى اطلاق اوزره ثبت ايلمشدر لكن نفى فعلاء اوزره بو
دخى شوبدن مأخوذ اولور كه نورك ظلمته ياخود شهر سابقك شهر آتى‌يه اختلاطى
كبى بر جهت اختلاطه مبنى اولور وشارح دير كه باب مزبوردن اشيب ورودى
خلاف قياس اوزره‌در زيرا بو رسمه صفت مشبهه باب رابعدن مسوغ اولور كه
الوان وعيوبه دلالت ايلمكه مشروطدر لكن شيبتى عيوب قبيلندن عد ايلمزله
صفتده اشيب ديديلر انتهى واشيب صوغوق وبولتلى كونه اطلاق اولنور كماسيذكر
(التشييب) تفعيل وزننده صاچ وصقالى اغارتمق معناسنه‌در يقال شيب الحزن رأسه
وبرأسه تشييبا اى بيضه (الاشابة) همزه‌نك كسريله تشييب معناسنه‌در يقال اشاب
رأسه وبرأسه بمعنى شيبه (الشيب) شينك كسريله (والشيب) شينك ضمى وياى
مشدده‌نك فتحيله (والشيب) كتب وزننده اشيب لفظندن جمعلردر يقال رجل
اشيب وقوم شيب وشيب وشيب (الشيبان) شينك فتحى وياءنك سكونيله بولتلو
صوغوق كونه اطلاق اولنور اشيب كبى عادتا قراغو وقار مقوله‌سى ياغوب روى

زمین بیاض اولدیغنه مبنیدر یقال یوم اشـیب وشیبان ای فیه برد وغیم وصراد (وشیبان) شینك فتحی و کسریله وملحان میمك کسریله ایکی آیك اسمیدر که شتانك شدتی آنده اولور مراد کانون اول و کانون ثانیدر اول آیلرده ثلج وشبمدن روی زمین بیر واختیار شکلنه کیرمکله اطلاق اولنمشدر وشیبان ایکی قبیله آدیدر بریسی شیبان بن ثعلبه ودیکری شـیبان بن ذهلدر شارح دیر که امام محمد وامام احمد ایکنجی قبیلهنك رجالندندر (الشیاب) شداد وزننده اسامیدندر عبدالله بن الشیاب اصحابدندر (الشیب) شـینك کسریله قامچینك اوجنده اوزلمش وبو کلمش تصعیه دینور وشیب بر طاغك آدیدر وشـیب دوه صو ایچرکن دوداغندن ظاهر اولان صوتدن حکایهدر (شیبه) شینك کسریله اندلس دیارنده برطاغك آدیدر (شیبین) سینین وزننده قاهرهٔ مصر قربنده بر قریه آدیدر (شیبه) تمره وزننده اسمادندر شیبة بن عثمان الحجبی شول کسهدر که مفتاح باب کعبه آنك اولادینه تسلیم اونمشدر حجبی حرکاتله حجابت بیت شریفه منسوبدر وشیبه مکهٔ مکرمهده بر طاغك اسمیدر که مروه اوزره حوالهدر وابو شیبة الخدری اصحابدندر شارح دیر که شیبة الحمد جد النبی علیهالصلوة والسلام اولان عبدالمطلب لقبیدر حین ولادتنده کیسولرنده جابجا موی سپید اولوب واخلاق حمیده صاحبی اولمغله حمد لفظنه اضافتله شـیبة الحمد برله ملقب اولدیلر انتهی (الشایب) شارب وزننده اسمادندر ابو بکر بن الشایب محدثیندندر مؤلف دیرکه انك اصحابندن بزلر احادیث شریفه تلقی وروایت ایلشزدر

﴿ فصل الصاد المهمله ﴾ (الصأب) صادك وهمزهنك فتحیله صودن یا شربتدن پك چوق ایچمکله کرکی کبی قانوب طلوم کبی طولمق معناسنهدر یقـال صئب من الشراب صأبا من الباب الرابع اذا روی وامتلاء وباش سرکهلنمك معناسنهدر یقال صئب رأسه اذا کثر صوأبه (المصاب) منبر وزننده صوبی پك چوق ایچن کمسیه دینور (الصوابة) غرابه وزننده پرهوبت یمورطهسنه دینور که سرکه تعبیر اولنور جمعی صوأب کلور غراب وزننده وصئبان کلور غربان وزننده (الاصأب) همزهنك کسریله باش سرکهلنمك معناسنهدر یقال اصأب رأسه اذا کثر صؤآبه (الصوّبة) جرعه وزننده انباره دینـور که ایچنه غلال قورلر (صوأب) غراب وزنـنـده اسامیـدندر نبیة بن صوأب تابعیندندر (الصب) صادك فتحی وبانك تشـدیدیله صیویق نسنهیی دوکمك معناسنهدر یقال صب الماء ونحوه صبا من الباب الاول اذا اراقه ودوکلمك معناسنه لازم اولور یقال صبه فصب شارح دیر که متعدیسی باب اولدن ولازمی باب ثانیدندر وراغب تفسیرنده بو رسمه بیان ایلشدر که صب وسفك وسکب وسفح وسن جملهسی دوکمك معناسنهدر لکن صب جملهسـندن اعمدر کرك صو وکرك سائر مسنهیی یوقریدن اشاغییه دوکمك وکرك دوز یردن آقتمق کبی

انتهی

انتهى وصب انكبه يردن اشاغى‌يه طوغرى صو كبى اتمك معناسنه استعمال اولنور يقال صب الرجل فى الوادى اذا انحدر ومحو ومضمحل ايلمك معناسـنه استعمال اولنور يقـال صب الشئ على بناء المجهول اذا محق (الانصباب) انفعال وزننده (والاصطباب) افتعال وزننده (والتصبب) تفعل وزننده دوكلمك معناسـنه‌در يقال صبه فانصب واصطب وتصبب كرك مطاوع و كرك بنفسه اولسون (الصبة) قبه وزننده (والصب) هاسز دوكيلن نسنه‌يه دينور طعام اولسون سائر نسنه اولسون مصبوب معناسـنه وصبه سفره‌يه دينور كه اوزرينه طعام قورلر ياخود سفره مقوله‌سى نسنه‌يه دينور طبله ويصى سپت و كلاتيرو وتبسى كبى مصوب فيه معناسنه و آت ودوه وقيون مقوله‌سى حيوان سوروسنه اطلاق اولنور على قول اون رأسـدن قرق رأسـه قدر ياخود خاصة دوه جنسندن يوزدن ناقص اولان بلوكه اطلاق اولنور وانساندن بر جماعته‌ده اطلاق اولنور وبر مقدارجه ماله اطلاق اولنور وحوض واناده باقى قلان صو وسود مقوله‌سى نسنه بقيه‌سنه دينور (الصبابة) صادك ضميله بو دخى قابده قلان صو وسود مقوله‌سـنك بقيه‌سـنه دينوركه بر دوكلمك تعبير اولنور يقـال ما بقى فى الاناء صبة وصبابة اى بقية (التصابب) تفاعل وزننده قابده قلان بقيه‌يى ايچمك معناسـنه‌در تقول تصاببت الماء اى شربت صبابته (الصبب) فتحتينله نهرك ياخود يولك انكبه يردن اشاغى‌يه طوغرى انسى حالتنه دينور وتپه‌دن اشاغى‌يه طوغرى آقوب اينن قومه وطپراغه دينور وانيش وانكبه يره دينور صوآقنديسى وباير يولى كبى جمعى اصباب كلور احباب وزننده يقال مشى فى صبب وهو ما انحدر من الارض (الاصباب) همزه‌نك كسريله انيش وانكبه‌دن يردن اشاغى‌يه طوغرى آقندى كبى اتمك معناسنه‌در يقال اصب القوم اذا اخذوا فى (الصبيب) حبيب وزنـنـده عصفر اسميدركه تحريفله اصيور تعبير ايتدكلرى نبات معروفدر وقيراغو تعبير اولنان رطوبته دينوركه قيش كـونلرنده خصوصا تيرماهـده ياغار وصبيب قانه اطلاق اولنور دم كبى و كوده‌دن چقان تره اطلاق اولنور عرق معناسـنه وسدفه شبيه بر شجر آديدر وسنا اسميدر كه معروف نبات مسهلدر سناء مكى مشهوردر وصوصم يبراغنك صوينه دينوركه صقنديسيدر ووسمه‌يه شبيه بر نسنه‌دركه نسوان آنكله‌ده احتضاب ايدرلر وعندم يعنى بقم يپراغنك صقنديسـنه دينوركه معروف قرمزى بويه‌در وبر نوع قرمزى بويه اسميدر ودوكلمش صويه دينور ماء مصبوب معناسـنه وخالص وجيد واعلا باله اطلاق اولنور وقلجك اوجنه ويلمانه دينور يقال ضربه بصبيب السيف اى بطرفه وصبيب بر موضع آديدر على قول بونده زبير وزننده‌در (الصبابة) صادك فتحيله شـوق و آرزو ايلمك على قول رقت شـوق يعنى رقت وحرارت

وجهيله آرزو ايلك ياخود رقت هوا يعنى رقت وسوزش وحرارت قلبله عشق ومحبت ايلك معناسنه‌در كه ازدل وجان عاشق وشيفته اولمقدن عبارتدر يقال صببت اليه يا رجل صبابة من الباب الرابع وهو الشوق او رقته او رقة الهوى (الصب) صادك فتحى وبانك تشديديله عاشق آشفته دل اولان كشى‌يه دينور مؤنثى صبه‌در هايله (صبيب) زبير وزننده بر فرس آديدر (صباب) تشديد ايله خباب وزننده بنو كلاب قبيله‌سنه مخصوص بر جفر يعنى بر ارض واسعه اسميدر (الصبصبة) زلزله وزننده پراكنده ايلك معناسنه‌در يقال صبصب الشئ اذا فرقه ويقال صبصب الرجل اذا فرق جيشا او مالا ومحو ومضمحل ايلك معناسنه‌در يقال صبصبه اذا محقه (التصبصب) تزلزل وزننده پراكنده اولمق معناسنه‌در يقال تصبصب القوم اذا تفرقوا ومحو ومضمحل اولمق معناسنه‌در يقال صبصبه فتصبصب اى محقه فانمحق وكيجه‌نك اكثر ساعتى كذران ايلك معناسنه‌در يقال تصبصب الليل اذا ذهب اكثره وبر خصوصده بر آدمك بركسه اوزره جرأت واقدام واستيلاسى شدت بولمق يعنى متصل اكا جرأت واستيلا قلمق معناسنه‌در تقول تصبصب علينا فلان اى اشتد علينا جرأته وخلافه وحرارت مشتد اولمق معناسنه‌در يقال تصبصب الحر اذا اشتد (الصبصاب) طبطاب وزننده غليظ وشديد اولان شيئه دينور وبر نسنه‌نك بقيه‌سنه على قول بر نسنه‌دن دوكيلن دوكنديه دينور وقوى ومجد ومقدام اولان دوه‌يه دينوركه سعى وسيرنده اصلا فتور ورخاوتى اولميه يقال خمس صبصاب اى بصباص وخمس خانك كسريله دور دنجى كون صو ايچن دوه‌يه دينور (الصبصب) غبغب وزننده (والصباصب) علابط وزننده بونلرده كنده وغليظ وشديد اولان شيئه دينور طومرق كبى (الصحابة) صادك فتحى وكسرى (والصحبة) صادك ضميله بركسه ايله حسن الفت ايدوب يار وهمدم اولمق معناسنه‌در يقال صحبه صحابة وصحبة من الباب الرابع اذا عاشره وهم اصحاب واصاحيب وصحبان بضم الصاد وصحاب بالكسر وصحابة بالفتح وصحابة بالكسر وصحب بالفتح مؤلف بوراده بنه افراط ايجاز ايلمشدر بصائرده بيانته كوره اصحاب صحبك جمعيدر فرخ وافراخ كبى واصاحيب اصحابك جمعيدر وصحبان صاحبك جمعيدر شاب وشبان كبى وصحاب صادك كسريله بنه صاحبك جمعيدر جايع وجياع كبى وصحابه صادك فتحى وكسريله فى الاصل مصدرلردر اصحاب معناسنه استعمال اونمشدر ونهايه‌ده صحابه صادك فتحيله صاحبك جمعيدر وبوندن غيرى فاعلك جمعى فعاله اولديغى يوقدر ديو مرسومدر وصحب صاحبك جمعيدر ركب وراكب كبى انتهى (الاستصحاب) بركسه‌نك كنديسنه همدم ومصاحب اولمسنى ايستمك معناسنه‌در يقال استصحبه اى دعاه الى الصحبة وبركسه‌يى ياخود

برنسنه‌يى

برنسنه‌یی کندیسنه همدم وقرین ایدوب اکا ملازمت ایلمك معناسنه‌در یقال استصحبه ای لازمه (المصحب) محسن وزننده سرکش و متعصب ایکن ذلیل ومطیع ومنقاد اولان انسان وحیوانه اطلاق اولنور کماسیذکر وشول سالك ورهروه دینورکه طوغری بولنه کیدوب اصلا بریرده توقف وآرام ایلمیه ویوزی یوصون طوتمش صویه دینور واوغلونشو ونما بولوب کندی کبی آدم اولان کشی‌یه دینور یقال هو مصحب اذا کان بلغ ابنه فصار مثله ودائما کندی کندیسیله مجنون کبی تکلم ایدن کمسیه دینور بو معناده حانك فتحیله‌ده جائزده یقال رجل مصحب ومصحب ای یحدث نفسه واشبو مصحب کلمه‌سی اصحابدن اسم فاعلدر هربرنده معنای مصدری تسبیك اولنور (المصحب) مکرم وزننده مجنونه دینور وشول کونه طلومه دینورکه اوزرنده جابجا توی وقیل ویوك باقی قاله ومنه یقال قربة مصحبة کویا که توبی بالکلیه کیدرلمیوب ابقا اولنمغله اکا صاحب قلنمشدر (المصاحب) همدم و همصحبت اولان کشی‌یه دینور وسرکش ومعصب ایکن منقاد اولان انسان وحیوانه دینور یقال رجل مصحب و مصاحب ای الذلیل المنقاد صعوبة (الصحب) صادك فتحی وحانك سکونیله مذبوحك دریسنی یوزمك معناسنه‌در یقال صحب المذبوح صحبا من الباب الثالث اذا سلخه (الاصحاب) همزه‌نك کسریله برکسه‌یی برنسنه‌یه صاحب قلمق معناسنه‌در تقول اصحبته الشیء ای جعلته له صاحبا وحفظ ونکاه ایلمك معناسنه‌در یقال اصحب فلانا اذا احفظه ومنع ایلمك معناسنه‌درکه همزه‌سی سلب ایچون اولور یقال اصحبه ای منعه ویار وهمدم صاحبی اولمق معناسنه‌درکه همزه‌سی صیرورت ایچون اولور یقال اصحب الرجل اذا صارذ اصاحب (الاصطحاب) افتعال وزننده حفظ ایلمك معناسنه‌در یقال اصطحبه ای حفظه وبری بریله یار وهمدم اولمق معناسنه‌درکه مشارکت ایچوندر یقال اصطحب القوم اذا صحب بعضهم بعضا (صحب) صادك فتحی وحانك سکونیله اسامیدندر صحب بن سعد برقبیله پدریدرکه قبیله‌سی کندی اسمیله مشهوردر شعرادن اشعث الصحبی اول قبیله رجالندندر (بنو صحب) صادك ضمیله ایکی بطندر بری باهله قبیله‌سندن ودیکری کلب قبیله‌سندن منشعبدر (صحبان) سلمان وزننده بررجل اسمیدر (الاصحب) اصحر وزننده ومرادفیدرکه قرمزی‌یه یك مائل اولان اشقره دینورکه چیل تعبیر اولنور یقال فرس اصحب ای اصحر (التصحب) تفعل وزننده اوتانمق استحیا معناسنه‌در تقول هو یتصحب منا ای یستحی (الصاحب) یار وهمدم معناسنه‌در وحرون نام فرس نسلندن برآتك اسمیدر (المصحبیة) میمك وحانك فتحیله قشیر قبیله‌سی یوردنده برصو آدیدر (المصحاب) محراب وزننده مطیع ومنقاد معناسنه‌در تقول هو مصحاب لنا بما نحب ای منقاد (الصخب) صادك وخای معجمه‌نك فتحیله یك حیقروب فریاد

ایلمك معناسنه‌در یقال صخب الرجل صخبا من الباب الرابع اذا صات شدیدا (انصخاب) شداد وزننده(والصخب) کتف وزننده (والصخوب) صبور وزننده (والصخبان) سکران وزننده پك حیقروب صیحه وفریاد ایدن کمسه‌یه دینور وصخبان لفظنك جمعی صخبان کلور صادك ضمیله بونلرك مؤنثی صخبه‌در فرحه وزننده وصخابه‌در وصخبه‌در عتله وزننده وصخوب‌در صبور وزننده (الصخبه) تمره وزننده شول بیکاره دینورکه یردن قینایوب چقرکن چاغل چاغل سسلنور اوله چاغلغان تعبیر اولنور یقال عین صخبة ای مصطفقة عند الجیشان ویقال ماء صخب الاذی ککتف وصطخبة الاذی ای له صوت عند تلاطم امواجه وآذی همزه‌نك مدی وذال معجمه‌نك کسری ویانك تشدیدیله طالغه‌یه دینور موج وخروش معناسنه‌در وصخبه برنوع بونجق اسمیدرکه افسونکاران وارباب نیرنجات محبت وعداوت خصوصلرنده استعمال ایدرلر (التصاخب) تفاعل وزننده حیقرشمق معناسنه‌در یقال تصاخبوا ای تصایحوا واورشمق معناسنه‌درکه معنای لازمیدر یقال تصاخبوا ای تضاربوا (اصطخاب) افتعال وزننده قوشلرك یردن اوتوب انواع الحانله جغلدی ایلمرندن عبارتدر تقول سمعت اصطخاب الطیر وهو اختلاط اصواتها (صخب الشوراب) کتف وزننده شول اشکه دینورکه اکیررکن آوازنی بوغازنده اولان طمرلرده ومجرالرده تردید ایدر اوله یقال حمار صخب الشوراب اذا کان یردد نهاقه فی شواربه (الصرب) صادك فتحی ورانك سکونیله وفتحتیله لغتدر طلومده چوق طورمغله پك اکشیمش سوده دینور تقول سقانا الصرب ای اللبن الحقین الحامض وصمغ احمر اسمیدرکه مراد صمغ الدامیثا دیدکلری آجی وقرمزی صمغدر بعضلر مغیلان صمغیدر دیدیلر بوراده والصبغ نسخه‌لرنی شارح تخطئه ایلمشدر وصرب حسب الاقتضاء تزود ایچون یعنی زاد وتوشه اتخاذ ایلمك ایچون طلومه وضع اولنان سوده دینور وصرب مصدر اولور کسمك معناسنه یقال صرب الشیٔ صربا من الباب الثانی اذا قطعه وکسب ایلمك معناسنه‌در یقال صرب الرجل اذا کسب وسودی طلومده چوق طوردرمغله اکشتمك معناسنه‌در یقال صرب الرجل اذا عمل الصرب وحبس بول ایلمك معناسنه‌در یقال صرب الرجل اذا حقن البول ومعصوم سمورمك ایچون حبس حدث ایتدرمك معناسنه‌در یقال صرب فلان اذا عقد بطن الصبی لیسمن شارح دیرکه اعراب عادتندرکه نحیف معصومی قوتلنوب سمورمك ایچون چوق دفع طبیعی ایتدرمیوب قابض نسنه ایله بعضا بطننی عقد وقبض ایدرلر انتهی وصرب یرك نباتی صربه اولمق معناسنه‌درکه کاسیذکر یقال صربت الارض اذا صار نبته صربة (الصرب) صادك کسریله ضعفای اعرابدن برمقدارجه حقیر اوبه‌یه دینور (الصرب) صادك ضمیله صریب

لفظنك

لفظنك جمعيدركه اكشى سوده دينور (الصربة) فتحاتله بچيلوب ياخود قوريوب
بچدكدنصكره نوعا تازه‌لنوب يكيدن نشو ونما بولان نباته دينور بعض نسخه‌ده
مايخير من العشب عبارتيله‌كه خاى معجمه وياى تحتيه ايله‌در واقع اولمغله غلطدر
صحيح اولان مايجبر اولمقدر جيم وباى موحده ايله ويقال صربت الأرض كماذكر
وصربه برنوع نسنه‌دركه كدى باشى قدر اولوب ايچنده چكمزه شبيه برلذيذ وشيرين
نسنه اولمغله شكر قامشى كبى صوروب اكل ايدرلر اعراب باديه حلوياتندندر بونى
بركونه اغاجك صمغيله بيان ايدرلركه قاتى اولوب ايچنده اولان لذتلو اوزنى صوروب
واكل ايدرلر (الاصريباب) اعشيشاب وزننده برنسنه مهره تخته‌سى كبي دوز
وطايجق اولمق معناسنه‌در يقال اصراب الشئ اصريبابا اذا املاس (التصريب)
تفعيل وزننده ذكر اولنان صمغى اكل ايلمك معناسنه‌در واكشى سود ايچمك
معناسنه‌در (المصرب) منبر وزننده شول طلوم مقوله‌سى قابه دينوركه آنده سود
اكشيديلور (الصربى) سكرى وزننده بحيره‌يه اطلاق اولنوركه سائبه كبي
جاهليت اوضاعندن ايدى واولى شول ناقه ياخود قيوندن عبارتدركه اون بطن
طوغوردقده قولغنى شق ايدوب آزاد وتسييب ايدرلر ايدى وهلاك اولدقده انى
نسوان طائفه‌سنه حرام اولوب همان رجال قسمى اكل ايدرلر ايدى مؤلف بحر
ماده‌سنده برايكى قول مختلف دخى ذكر ايلمشدر اول حيوانك سودى همان مهمانه
منحصر اولمغله ممه‌لرنده مجتمع اولوب قالديغندن صربى اطلاق اولنمشدر (الاصراب)
همزه‌نك كسريله ويرمك معناسنه‌در يقال اصرب الرجل اليه مالا اذا اعطاه
(الصراب) كتاب وزننده شول اكينه دينوركه كوز موسمنده اكين ديريلوب
قالدرلدقدنصكره زرع اولنه (الصرب) فتحتينله بركمك معناسنه‌در يقال صرب
الشئ صربا من الباب الرابع اذا اجتمع (الصرخبة) خاى معجمه ايله دحرجه
وزننده خفيف الطبع وسبك مشرب اولمق معناسنه‌دركه وقار وتمكين مقابليدر اول
مشربده اولان كمسيه يل قوان وشلفه تعبير اولنور يقال به صرخبة اى خفة ونزق
(الاصطبة) همزه‌نك وطانك ضمى وبانك تشديديله كتان طرانتيسنه دينوركه
اسطبه دخى ديرلر تركيده تحريفله اوسطبو تعبير اولنور (المصطبة) ميمك كسريله
سدوسكى تعبير اولنان نشيمنه دينور بعض بيوك قپو ارالغنده قهوه خانه كبي
محلارده اولور ميمك فتحيله مصطبه ايله معروفدر (الصعب) صادك فتحى وعينك
سكونيله كوچ وچتين شيئه دينور عسر معناسنه‌كه قولاى وآسان مقابليدر وبو
صفت مشبهه‌در يقال امر صعب اى عسر وصعب سركش وابى النفس انسان
وحيوانه اطلاق اولنور ذلول ورام مقابليدر يقال رجل وفرس صعب اى ابى
وارسلانه اطلاق اولنور وصعب بررجل اسميدر وامراى عربدن منذر بن ماءالسماء

لقبيدر وابن جسامة الصحابي لقبيدر ويمنده برموضع آديدر (الصعبوب) عصفور وزننده بودخى كوج ودشوار معناسنه‌در (الاستصعاب) كوجلنوب دشوار اولمق معناسنه‌در يقال استصعب الامر اذا صار صعبا وبرنسنه‌يى كوج بولوب كوجسنمك معناسـنه اولمغله لازم ومتعدى اولور يقال اسـتصعب الشئ اذا وجده صعبا (الصعوبة) صادك ضميله برنسنه كوج ودشوار اولمق معناسنه‌در يقال صعب الامر صعوبة من الباب الخامس اذا صار صعبا (الاصعاب) همزه‌نك كسريله برنسنه كوج ودشوار اولمق معناسنه‌در يقال اصعب الامر اذا صار صعبا وبرنسنه‌يى مشكل بولمق معناسنه‌در يقال اصعب الشئ اذا وجده صعبا وبرطوارى بوشليوب اهمال ايلكله سركش قلمق معناسنه‌در يقال اصعب الجمل اذا تركه فلم يركبه فاصعب اى صار صعبا (التصعيب) تفعيل وزننده برنسنه‌يى كوج ودشوار قلمق معناسـنه‌در يقال صعبه تصعيبا اذاجعله صعبا (التصعب) تفعل وزننده تصعيب معناسنه‌در يقال تصعبه بمعنى صعبه (المصعب) مكرم وزنـنـده آيغره اطلاق اولنور فحل معناسنه ركوب واستعمالدن مهمل اولمق حسبيله (المصعبان) تثنيه بنيه‌سـيله ايكى مصعب در بريسى مصعب بن الزبير ايله اوغلو عيسادر على قول برادرى عبدالله بن الزبيردر تغليب اولنمشـدر (الصـعبه) ثمره وزنـنـده بنت جبل دركه اصحابدن معاذ بن جبل حضرتلرينك همشيره‌سـيدركه صحابيه‌در وصعبة بنت سهل كذلك صحابيـه‌در وصعبه وصعيبه بشقه برخاتون اسملريدر (الصاعب) صاحب وزننده شول يره دينوركه چاقللق ومولوزلق اولمغله چتين اولوب لكن زراعته قابل اوله (الصعبية) صادك فتحى وعينك سكونيله بنى خفاف يوردنده برصو آديدر (الصعاب) كتاب وزننده يمامه ايله بحرين اراسنده برصو آديدر (يوم الصعاب) بين العرب بريوم معروفدركه آنده بروقعهٔ عظيمه اولمشدر (الصعروب) عصفور وزننده باشى كوچك اولان انسان وحيوانه دينور (الصعنب) نونله جعفر وزننده صعروب معناسنه‌در (الصعنبة) دحرجه وزنـنـده قاب ايچره اولان تريدك اورتاسنى درطوپ بوكسلدوب تپه‌سنى مدور ايلك معناسـنه دركه كويا چوجق باشى كبى اولور يقال صعنب الثريدة اذا جمع وسطها وقور رأسها وبورتيلوب منقبض اولمق معناسـنه‌در بخيل كمسـه‌نك سـائلدن منقبض اولديغى كبى يقال صـعنب الرجل اذا انقبض (صعنبى) الف مقصوره ايله يمامه‌ده برموضع آديدر (الصغاب) غين معجمه ايله غراب وزنـنـده كهله يمورطه‌سـنه دينـوركه سركه تعبير اولنور (المصغبة) مسـغبه وزنـنـده ومرادفيدركه آجلق معناسنه‌در (الصقب) صادك فتحى وقافك سكونيله اتنه طلو وصيق كوده‌لو اولوب اوزون اولان انسانه وحيوانه وسائر نسنه‌يه دينور طويل وريان اولان غصن كبى وصقب الناقة ناقه‌نك ياوريسـنه دينوركه كوشـك تعبير

اولنور

اولنور جمی صقاب کلور صادك کسریله وصقبان کلور صادك ضمیله وصقب خانه یه وچادره وضع ونصب اولنان دیرکه دینور علی قول شول دیرکه دینورکه خانه نك وبیوك خیمه وسایبانلرك وسطنه وضع ونصب اولنوب وسائر دیرکلردن اوزون اوله جمی صقوب کلور وصقب مصدر اولور یومرقله اورمق معناسنه یقال صقبه صقبا من الباب الاول اذا ضربه بجمع کفه وبرنسنه یی یوکسلتمك معناسنه‌در یقال صقب البناء وغیره اذا رفعه وبرکدرمك معناسنه‌در یقال صقب الشیء اذا جمعه وقوش اوتمك معناسنه‌در یقال صقب الطائر اذا صوت (الصقب) فتحتینله یقین وقریب معناسنه‌در یقال مکان صقب ای قریب ومصدر اولور یقین اولمق معناسنه یقال صقبت داره صقبا من الباب الرابع اذا قربت وبعید اولمق معناسنه اولمغله ضد اولور یقال صقب المکان اذا بعد فمن المعنی الاول الحدیث [الجار احق بصقبه] ای بمایلیه ویقرب منه مراد شفعه‌درکه جار ملاصقه ثابتدر (الاصقاب) همزه‌نك کسریله قریب قلمق معناسنه‌در تقول اصقبته ای قربته وقریب اولمق معناسنه‌در یقال اصقبت دارهم اذادنت وشکار صیاده پك یقین اولوب تولکنه کلدکده اصقبك الصید دیرلر دنامنك وامکننك رمیه معناسنه (المصاقبة والصقاب) صادك کسریله برکسه ایله یوزیوزه اولمق معناسنه‌درکه معنای لازمیدر یقال صاقبهم مصاقبة وصقابا اذا واجههم وصقاب سقاب معناسنه‌درکه ذکر اولندی (الصیقبانی) صیدلانی وزننده عطاره دینور یقال هو صیقبانی ای عطار ظاهرا بوجمع معناسندن مأخوذدر (الصقعب) جعفر وزننده اوزون نسنه یه دینور طویل معناسنه وصقعب بررجل آدیدر وبحردابجی نسنه یه دینور آزی دیشی وقاپو کبی (صقلب) جعفر وزننده صقلیه قضاسنده بربلده آدیدر وصقلیه صادوقاف ولام مشدده‌نك کسری ویای تحتیهٔ مخففه ایله چچلیا معربیدرکه آق دکزده اتالیا حذاسنده بربیوك اطه‌در نیجه بلادی مشتملدر مالطه آطه‌سی آنك ارقه‌سنده واقعدر (الصقلاب) صادك کسریله اکول وپرخور انسان وحیوانه دینور وبیاض چهره‌لو آدمه دینور وقزل بکزلو آدمه دخی دینور وسخت وشدید اولان باشه دینور یقال رأس صقلاب ای شدید وشدید الاکل اولان ارکك دوه‌یه دینور (الصقالبة) صادك فتحیله برقوم مخصوص آدیدر دیارلری بلغار مملکتی ایله قسطنطنیه بیننده بلاد خزر ایله همسنورلردر کتب جغرافیاده صقالبه‌له وچه وانکروس بلادیله مبین درکه حالا افلاق وبغدان دخی اول اولکه داخلندندر وبعض کتب جغرافیاده بلغار طائفه‌سی اولمق اوزره مبین وثقالیای یونانی معربی اولدیغی مشروحدر (الصلب) صادك ضمی ولامك سکونیله (والصلب) سکر وزننده (والصلیب) امیر وزننده قتی وسخت وشدید اولان نسنه یه دینور وصلب صادك ضمیله وفتحتینله لغتدر یغرنیدن

قویرق صوقنه کلنجه قدر ارقه کیکنه دینورکه اوکورغه تعبیر اولنور جمی اصلب کلور افلس کبی واصلاب کلور وصلبه کلور عنبه وزننده یقال قصم صلبه وهو عظم من لدن الکاهل الی العجب وصلب طپراغی طاش کبی بغایت قتی وپك وشدید اولان یره دینورکه پور تعبیر اولنور جمی صلبه کلور عنبه وزننده وصلب حسب وقوت معنالرینه استعمال اولنور یقال هو کریم الصلب ای الحسب ویقال له صلب ای قوة ورمل عالج قربنده صمان نام ارضده بر موضع آدیدر وشاعرك اشبو ★ سقنابه الصلبین والصمانا ★ مصراعنده واقع صلبین لفظی یاذاتنده مفرد اولوب ضرورت وزن ایچون تثنیه بنیه‌سیله ایراد اولندی رامه لفظنده رامتین دیندیکی کبی یاخود مراد ایکی موضع اولوب صفت صلابت هربرنده غالب اولدیغندن هربرینه صلب اطلاق اولنمشدر (الصلابة) کرامه وزننده برنسنه پك وسخت وشدید اولمق معناسنه‌در یقال صلب الشیء وصلب صلابة من الباب الخامس والرابع اذا کان صلبا (التصلیب) تفعیل وزننده صلابه معناسنه‌در یقال صلب الشیء تصلیبا بمعنی صلب ومتعدی اولور برنسنه‌یی پك وقاتی قلمق معناسنه تقول صلبته ای جعلته صلبا وآصمق وبردار ایلمك معناسنه‌در یقال صلب اللص اذا جعله مصلوبا شارح دیرکه بومعنا مصلوبك صلبنی اغاجه بند ایلمك معناسندن یاخود استخراج ودك من العظم معناسندن مأخوذدر ونصاری طائفه‌سی صلیب اتخاذ ایلمك معناسنه‌در یقال صلب الرهبان اذا اتخذ واصلیبا وتصلیب نسوانه مخصوص برنوع جار اسمیدرکه نقش صلیب ایله منقوش اولور فی الاصل مصدر اولوب بعده آنده اسم اولمشدر وتصلیب تازه خرما قوریمق معناسنه‌درکه معنای ملزومیدر یقال صلب الرطب اذا یبس (الصلب) فتحتینله وجه مذکور اوزره صلب لفظنده لغتدرکه ارقه‌ده اولان اوکورغه کمکلرینه دینور فارسیده پشتمازه دیرلر وصلب چرویش یاغنه دینور ودك معناسنه (الصالب) لامك کسریله بودخی ارقه کمکنه دینور وصالب دترتمسی اولان حما عارضه‌سنه دینورکه استمه تعبیر اولنور یقال اخذته حما صالب وهی التی فیهارعدة شارح دیرکه اضافتله واضافتسز وبرأسه استعمال اولنور وامهات سازه‌ده حرارت زانده‌سی اولان ایله‌که فارسیده تب کرم دیرلر مفسردر مؤلف نافض ایله مرادف رسم ایلمشدر نهایت تعبیرلرندن منفهم اولان صالبده حرارت شدید ودترتمه آزجه اولوب نافضده دترتمه شدید اولمقدر ومادهلرك دخی مقتضالری بووجه اولمقدر انتهی (الصلب) صادك فتحی ولامك سکونیله آصمق وبردار ایلمك معناسنه‌در یقال صلب اللص صلبا من الباب الثانی اذا جعله مصلوبا ومحمومك حماسی شدید ودائمی اولمق معناسنه‌در یقال صلبت علیه حماه ای دامت واشتدت واتی کباب وبریان ایلمك معناسنه‌در یقال صلب اللحم

اذا شواه وکمکلرك یاغنی چقرمق معناسنه‌در یقال صلب العظام اذا استخرج ودکها ویاقق احراق معناسنه‌در یقال صلب الشیء صلبا من الباب الثانی والاول اذا احرقه وقوغه‌یه صلیب دوزمك معناسنه‌در که مراد قوغه‌نك اغزنده اولان صلیبه شبیه ایکی اغاجدر یقال صلب الدلو اذا جعل علیها صلیبین (الاصطلاب) افتعال وزننده بودخی کمکلری طبخ ایله یاغنی چقرمق معناسنه‌در یقال اصطلب العظام ای استخرج ودکها (الصلیب) امیر وزننده پك شدید شیئه دینورکه ذکر اولندی وصلیب چروبش یاغنه دینور وآصلمش کسیه دینور مصلوب معناسنه جمعی صلب کلور کتب وزننده فمن المعنی الاول الحدیث [لماقدم مکة اتاه اصحاب الصلب] ای الذین یجمعون العظام ویستخرجون ودکها ویأتدمون به یعنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری مکه‌یه تشریفلرنده خاکپای همایونلرینه اصحاب صلب کلدیلر مراد شول طائفه‌درکه کمکلری جمع ایدوب صو ایله قیناتدقدنصکره یاغلرنی چقروب آنکله تغذی ایدرلر ایدی وصلیب سجاعه دینور علم معناسنه وقطب شمالی قربنده نسرطائر نام عقاب صورتنك خلفنده واقع درت کوکبه اطلاق اولنور جوهری نسر واقع خلفنده دیدیکی وهمدر وصلیب نصاری طائفه‌سنك خاج تعبیر اتدکلری نسنه‌یه دینورکه فارسیده چلیپا دینور زعملرنجه حضرت عیسانك هیئت مصلوبه سیدر شارحك بیاننه کوره چلیپا معربیدر ودوه‌یه مخصوص برکونه داغ وتمغا اسمیدر (الصلیب) زبیر وزننده برموضعدر وکاظمه قربنده برطاغك اسمیدر (صلب) صرد وزننده برقوش آدیدر (الصولب) جوهر وزننده (والصولیب) یاء زیاده‌سیله شول تخم غلاله دینورکه ترلایه اکیلدکدنصکره اوزرینه نطس اولنوب طپراق دویرلمش اوله (ذوالصلیب) امیر وزننده تغلب قبیله‌سندن اخطل نام شاعرك لقبیدر (الصلبوب) عصفور وزننده دودکه ونایه دینور مزمار معناسنه (دیرصلیبا) دمشق شامده برمحل آیدر (دیرصلوبا) موصل قضاسنده برقریه‌در (الصلوب) صبور وزننده برموضعدر (تصلب) تنصر وزننده نجد دیارنده برصو آدیدر (الاصلاب) همزه‌نك کسریله ناقه یاوروسنی امزررکن کرکی کبی سودنی ادرار ایچون کریله‌رك کردننی یوقری اوزادوب قدرتی مرتبه دیك طورمق معناسنه‌در یقال اصلبت الناقة اذاقامت ومدت عنقها نحو السماء لتدر لولدها جهدها (الصلب) سکر وزننده (والصلبیة والصلبی) بیلکی طاشنه دینور وصلبی بیلکی ایله بیلنوب کسکین اولان نسنه‌یه دینور تمرن وسائر ناملو ودمور کبی (المصلب) محدث وزننده قوریمش خرمایه دینور (الصلقاب) صادك کسریله شول کسیه دینورکه دائما دیشلرنی بری برینه سوررر اوله یقال رجل صلقاب اذا کان یسن بعض اسنانه ببعض (الصلهب) جعفر وزننده اوزون آدمه دینور وبیوك

خانه‌یه دینور بیت کبیر معناسنه ویاوزوقوی وشدید دوه‌یه دینور (الصلهبی) الف مقصوره ایله بودخی قوی و شدید دوه‌یه دینور یاء الحاق ایچوندر مؤنثنده صلهباة دینور هایله (المصلهب) مدحرج وزننده بودخی اوزون وبالا بلند کشی‌یه دینور (الاصلهباب) اقشعرار وزننده برنسنه طوغریلغنه اوزایوب کیتمك معناسنه در یقال اصلهبت الاشیاء اذا امتدت علی جهتها (الصناب) نونله کتاب وزننده ارقه‌سی و قارنی اوزون اولان انسان و حیوانه دینور وبر نوع قاتیق اسمیدرکه خردل ایله قوری اوزمدن اتخاذ اولنور بوبلده‌ده ینه خردل دیو معروفدر رمضانده صنارلو منبار ایله اکل اولنور (الصنابة) کتابه وزننده بودخی قارنی و ارقه‌سی اوزون اولان انسان وحیوانه دینور (المصنب) منبر وزننده ذکر اولنان صناب دیدکلری قاتیغی پك سووب اکلنه دوشکون اولان کمسه‌یه دینور (الصنابی) یای مشدده ایله یلیسی وقویریغی سیاه اولان طوری آته دینور کمیت کبی علی قول آل اولان آته دینور یقال فرس صنابی ای انکمیت اوالاشقر (صنیب) زبیر وزننده شیبان الهندی نام کمسه‌نك فرسی آدیدر (انصنخاب) خای معجمه ایله سنجاب وزننده ایری و دیزمان ارکك دوه‌یه دینور (الصنعبه) ملعبه وزننده طیانقلی صلب وقوی اولان ناقه‌یه دینور (الصوب) اوب وزننده دوکلمك انصباب معناسنه‌در یقال صاب المطر یصوب صوبا اذا انصب وصیب معناسنه‌درکه یغمورلو بلوده وشدتله دوکیلن یغموره دینور تسمیه بالمصدردر یقال سقاهم صوب السماء وصیبها وطوغریلق ودرستلك معناسنه‌درکه خطأ مقابلیدر صواب کبی تقول دعنی وعلی خطائی و صوبی یعنی بنی بوشله خطأ و صواب کندیمکدر اثری بکا مترتبدر وبر نسنه‌یی حق اوزره طوغریلغنه واروب ایرشمك معناسنه‌در یقال صاب السهم نحو الرمیة صوبا اذا قصدها ولم یجر وهوادن یاخود بربوکسك محلدن اشاغی‌یه طوغری آغوب انمك معناسنه‌در یقال صاب الشیء اذا جاء من عل وصوب بر رجل آدیدرکه ابو قبیله‌در وصیوبق نسنه‌یی دوکوب آقتمق اراقه معناسنه‌در یقال صاب الماء ونحوه ای اراقه وسحاب یغمور انزال ایلمك معناسنه‌در یقال صابت السماء الارض ای جادتها بالمطر (الانصیاب) انصباب وزننده و مرادفیدرکه دوکلمك معناسنه در یقال انصاب الماء اذا انصب (الصیوب) تنور وزننده صیب معناسنه‌درکه یغمورلو بلوده وشدتله دوکیلن یغموره دینور (الصواب) سحاب وزننده راست ودرست معناسنه اسمدرکه خطأ مقابلیدر نته‌که حق باطل مقابلیدر یقال اصاب الصواب وهو ضد الخطأ (الاصابة) همزه‌نك کسریله بر نسنه‌یه کرکی کبی طوغریلغنه واروب ایرشمك معناسنه‌در یقال اصاب السهم الرمیة اذا قصدها ولم یجر وبر نسنه‌یی اشاغی‌یه طوغری اندرمك معناسنه‌درکه

اصعاد مقابلیدر یقال اصابه ضد اصعده وبر صواب ایش ایشلمك یابر صواب سوز سویلمك معناسنه در یقال اصاب الرجل اذا اتی بالصواب وصواب مراد ایلمك معناسنه در یقال اصاب الرجل اذا اراد الصواب لكن مصباحده مطلق اراده ایله مفسردر یقال اصاب الرجل الشیٔ اذا اراده ومنه قولهم اصاب الصواب فاخطأ الجواب ظاهرا مجاز اولور وبولمق وجدان معناسنه در یقال اصاب الشیٔ اذا وجده واستیصال ایلمك معناسنه درکه برنسنه یی بتمامه اهلاك ایلمكدن عبارتدر یقال اصابه اذا اجتاحه وبركسه یی برآفت ومصیبتله آزرده ایلمك معناسنه در یقال اصاب الدهر بنفوسهم و اموالهم ای فجعهم (التصوب) تفعل وزننده یوكسك وانكبه ویوقش محلدن اشاغی یه طوغری انوب كلمك معناسنه در یقال تصوب الشیٔ اذا جاء من عل (المصابة) میمك ضمیله اصابه معناسنه دركه بركسه یی بر مصیبت یابر درد ایله تفجیع ایلمكدن عبارتدر مصدر میمیدر ومصیبت معناسنه دركه اصابت ایدن حادثهٔ شدیده در ماتم كبی (الصابة) غابه وزننده بودخی مصیبت معناسنه در وعقل وشعورده ضعف و نقصان اولمق حالتنه دینوركه جنونه قریب اولور یقال فی عقله صابة ای ضعف وفترة وصابه بر نوع آجی شجر آدیدر جمع جنسی صابدر هاسز جوهری برآجی شجرك عصاره سیدر دیدیكی وهمدر مفردات طبیة بیانلرینه كوره صاب سود لكن انواعنه شاملدر وخاصة ابوجهل قارپوزینه دینور حنظل كبی وقرغه دولكی دیدكلریله ده مفسردر (المصوبة) میمك فتحی وصادك سكونیله بودخی مصیبت معناسنه در (الصیوب) صبوروزننده (والصویب) امیر وزننده صائب معناسنه دركه مخطی مقابلیدر یقال سهم صیوب وصویب ای صائب لكن بونلر مبالغه یی متضمنلردر شارح دیركه ابن جنی دیدیكه فاء ولامی صحیح وعینی واو اولان فعیل وزنی اوچ كلمه یه منحصردركه طویل وقویم وصویب كلمه لریدر اما عویص كلمه سی صفت غالبه در و اسم مجراسنه جاری اولمشدر انتهی (الصوابة) صادك ضمی و واوك تشدیدیله خالص وصمیم وكزیده معناسنه در نته كه یائیه اولان صیابه وصیاب دخی بومعنایه درلر یقال هو فی صوابة القوم وصیابتهم وصیابهم ای فی لبابهم و صمیمهم (الاستصابة والاستصواب) اصلی اوزره برنسنه یی صواب ومعقول كورمك معناسنه در یقال استصاب رأیه واستصوبه ای رآه صوابا (التصویب) تفعیل وزننده بركسیه صواب سویلدك یاخود صواب ایشلدك دیو صوابه نسبت ایلمك معناسنه دركه تخطئه مقابلیدر یقال صوب فلانا اذا قال له اصبت و باشی اشاغی اكمك معناسنه در یقال صوب رأسه اذا خفضه فقهانك تصویب الرأس فی الركوع منهی دیدكلری بوندندركه ركوعده باشی پك اكمك منهیدر (المصوب) منبر وزننده كبجه یه وچومجه یه دینوركه طعام قوتارلر مغرفه

معناسنه (الصوبه) صادك ضميله هرنسنه‌نك بيغننه وكومه‌سنه دينور على قول
بغدای بيغننه مخصوصدر يقال صوبة منه وهی كل مجتمع اومن الطعام (صوبه)
توبه وزننده ایكی فرس اسميدر بری حيان ابن مرەنك وبريسی عباس بن مرداسك
ايدی (الصهب) فتحتينله بدنك وباشك قيللری قزل ياخود اشقر يعنی آل اولمق كه
شراب رنكنده اولور قومرال تعبير اولنور (الصهبة) صادك ضمی وهانك
سكونيله (والصهوبة) صادك ضميله صهب معناسنه‌در يقال صهب شعره صهبا
وصهبة وصهوبة من الباب الرابع وهی حمرة اوشقرة فيه ويقال فی شعره صهبة
(الاصهب) اشهب وزننده وصف مرقوم اوزره اولان كشی‌يه دينور وپك
بياض اولميان دوه‌يه دينور يعنی تويلری قرمزی‌يه مائل قومرال اوله و ارسلانه
اطلاق اولنور و بحرين ترابنده بر چشمه آديدر ذو الرمه نام شاعر شعرنده جمعی
اصهبيات اولەرق كتوردی‌كه مراد اشبو بيتيدر ★ دعاهن من‌ناح فازمعن ورده ★
او الاصهبيات العيون السوائح ★ واصهب صوغوق‌كونه اطلاق اولنور اشهب كبی
يقال يوم اصهب ای بارد و شول قيللره و تويلره دينوركه بياضنه قرمزيلق
قارشمش اوله مراد اوجلری قرمزی وجوفلری آق اوله (الصهابی) غرابی‌وزننده
بو دخی پك بياض اولميان يعنی تويلری قزيله مائل اولان قومرال دوه‌يه دينور
وشول وافر وفراوان اولان شيئه دينوركه اصلا نقصان بولميه وديوانی اولميان
يعنی طرف ميريدن جهت ووظيفه مقوله‌سی وارداتی اولمامغله دفتر ديوانده نامی
اولمديغندن علوفه خوار اولميان كشی‌يه دينوركه نحن قسمنا مطبخندن تعيش ايدر
اوله يقال رجل صهابی ای لاديوان له وهنوز زكاتی آلنمامش دوه سوريسنه دينور
و صهابی سخت و شديد اولان شيئه دينور يقال موت صهابی ای شديد كالموت
الاحمر (صهب السبال) صادك ضمی وهانك سكونيله‌كه اصهبك جمعيدر وسبال
سبله‌نك جمعيدركه بيغه دينور پس صهب السبال قومرال و قزيل يقلو ديمكدر
عربلر بو تعبيری اعدايه اطلاق ايدرلر هر نه‌كلو بيقلری اصهب اولمز ايسه‌ده
يقولون صهب السبال كما يقولون سود الاكباد شارح ديركه سلفده عرب‌طائفه‌سنك
عداوتلری اكثر روم طائفه‌سيله اولوب وروميلرك صهوبتی غالب اولمغله صهب
السبال آنلره اطلاق اولنور ايكن كيدرك مطلقا اعدايه اطلاق اولنمشدر (الصهباء)
حمراء وزننده باده‌يه اطلاق اولنور خمر معناسنه على قول شيره‌سی بياض اوزمدن
صقيلن باده‌يه مخصوصدر لونك صهوبتی باعث تسميه‌در فی‌الاصل صفت اولمغله
صكره‌دن علم كبی آنده اسم اولمشدر الف ولامسز دخی ذكر اولنور يقال شربوا
الصهباء وصهباء ای الخمرا والمعصورة من‌عنب ابيض وصهباء خيبر قربنده برموضع
آديدر (الصيهب) صيقل وزننده حرارتك شدتنه دينور شارح ديركه بونی ابن

اعرابی نقل ایلدی سائر لغویون وصف اولەرق یعنی حر شدید ایله تفسیر ایلدیلر
و صیهب پك اسی و حار اولان کونه دینور یقـال یوم صیهب ای حار واوزن
کشی‌یه دینور وبغایت پك وصلابتلو اولان یالچین قیایه دینور و شدتلو و صلابتلو
پك یره دینور و دوز و هموار یره دینور وطاشلق یره دینور وشول یره دینورکه
اورایه حرارت شمسك بردرجەده اصابت وتأثیری اولەکه چیك ات وضع اولنسه
قاوریلوب بریان اوله اویلەسی بریرده اولور یقـال موضع صیهب اذا کان تحمی
علیه الشمس حتی ینشـوی اللحم علیه (صهاب) غراب وزنـنـده بر موضـع علی
قول بر یغور اسمیدرکه جمل صهابی اکا نسبت اولنور (المصهب) معظم وزنـنـده
صفیف الشواء معناسنەدرکه بصدرمه کبی کونشده اسی طاش اوزره پشمش کباب
وبریانه دینور ووحش ومختلط معناسـنه در اساسـده مصعب اللحم المختلط بالشحم
ایله مفسر اولمغله ظاهرا بوراده طغیان قلم نساخله تشویش وسقطه اولمق ملحوظ
غالبدر زیرا وحش مختلط بعیـد ووحشی‌در (الاصهاب) همزەنك کسریله آیغرك
یاپغورك اصـهب اللون اولەرق دولی طوغمق معناسـنه در همزەسی صیرورت
ایچوندر یقال اصهب الفحل اذا ولد له الصهب (اصهب صاهب) ایکیسیده فعل
امر بنیەسـیله مجزوملردر عربلر بونکله دیشی قیونی صاغمغه چاغررلر اصـوات
قبیلندندر (عین الاصهب) بصره ایله بحرین اراسنده بریبکار آدیدر (الصیاب)
زنار وزنـنـده (والصیابة) هایله ویانك تخفیفلریله جائزدر خالص وصمیم واصـل
وکزیده معناسـنەدر نتەکه صـواب دخی بو معنایەدر یقال هو من صیاب القوم
و صیابته ای من خالصهم و اصلهم وخیارهم و صیابه قومی بیننده سـید وذیشان
و عظیم القدر اولانه دینـور یقال هو صیابة قومه ای سیدهم (الصیب) عیب
وزننده صوب لفظنده لغتدرکه بر نسنەیه طوغری واروب ایرشمك معناسـنه در
یقال صاب یصیب صیبا ای اصاب (الصیوب) غیور وزننده صائب معناسنەدر
نتەکه واویەده ذکر اولنـدی یقال سهم صیوب ای صائب جمعی صیب کلور
کتب وزننده

﴿ فصل الضاد المعجمه ﴾ (الضئب) ضـادك کسری و همزەنك سـکونیله دریا
جانورلرندن بر جانور آدیدر علی قول انجو دانەسـنه دینور (الضؤبان) ثعبان
وزننده سموز و یاوز وقوی وشـدید اولان ارکك دوەیه دینـور (الضیاب)
صیقل وزننده صعب وخطرناك اولان اموره بی‌محابا و بی باك وبروا کریشـوب
اقدام و اقتحام ایدن کشی‌یه دینور علی قول بو ضیاز کلمەسندنکه زای معجمه
ایلەدر مصحفدر ومؤلف کلمهٔ مزبورەیی مادەسنده ایراد ایلمامشدر (الضب) ضادك
فتحی وبانك تشدیدیله حشراتدن کلر دیدکلری جانوره دینور جمعی اضب کلور اکف

كبى وضباب كلور ضادك كسريله وضبان كلور شبان وزننده ومضبه كلور فتحاتله وتشديد بايله شيخ ومشيخه كبى مؤنثى ضبه‌در هايله وضب مصدر اولور يابجه آقق سيلان معناسنه على قول قانك وآغزدن سالياركك وتوكركك آقسنه مخصوصدر يقال ضب فمه ضبا من الباب الثانى اذا سال الدم والريق من فيه وضب برمرض اسميدركه دوه قسمنك دبرسكنه عارض اولور وبشقه بورورم اسميدركه دوه‌نك كوكسنده تحدث ايدر وينه ديكر بورورم آديدركه دوه‌نك طبانده ظهور ايدر وضب بومعنالرده مصدر اولور يقال ضب البعير ضبا من الباب الرابع اذا صار اضب كما سيذكر وضب آوجله ممه‌يى قاورايوب صاغمق على قول باش برمغى ممه‌نك امزكنه قويوب سائر برمقلرى آكا طوغرى صغايوب كتورمك وجهيله صاغمق ياخود ممه‌نك ايكى امزكلرنى بردن طوتوب آوجه المق وجهيله صاغمق معناسنه‌در يقال ضب ناقته ضبا من الباب الثانى اذا حلبها بالكف كلها اوان تجعل ابهامك على الخلف فترد اصابعك على الابهام اوهو جمع الخلفين فى الكف للحلب وطنمايوب سكوت ايتك معناسنه‌در يقال ضب الرجل اذا سكت وبر نسنه اوزره آوريلوب مجموعنى كنديسنه چويروب آلمق معناسنه‌در يقال ضب على الشئ اذا احتوى وضب برطاغ آديدركه مناده مسجد خيف آنك دبنده واقعدر وبر رجل آديدر وضب غيظ وكينه وعداوت معناسنه‌در بونده ضادك كسريله ده لغتدر ودوداغه مخصوص برعلت آديدركه شيشوب چتلامغله دائما اندن قان سيلان ايدر وبومعناده مصدر اولور ضبوب كبى يقال ضبت شفته ضبا وضبوبا من الباب الثانى اذا اصابها الضب وضب يره ياپشمق معناسنه‌در كلره ضب اطلاقى بومعنادن مأخوذ اولديغى بعض امهاتده مرسومدر يقال ضب الشئ ضبا اذا لصق بالارض (المضبة) ميمك و ضادك وباى مشدده‌نك فتحيله (والضبة) فرحه وزننده كلرى چوق اولان يره دينور يقال ارض مضبة وضبة اى كثيرة الضب (الضبابة) كرامه وزننده بريرك كلرى چوق اولمق معناسنه‌در يقال ضبت الارض وضببت ضبابة من الباب الرابع والخامس اذا صارت مضبة (الاضباب) همزه‌نك كسريله ضبابه معناسنه‌در يقال اضبت الارض بمعنى ضبت وطنميوب سكوت ايلمك معناسنه‌در يقال اضب الرجل اذا سكت وبرشئ اوزره آوريلوب تمامنى قبالليوب آلمق معناسنه‌در يقال اضب على الشئ اذا احتوى وحيقرمق معناسنه‌در يقال اضب الرجل اذا صاح وتكلم ايلك معناسنه‌در يقال اضب الرجل اذا تكلم وباصقنه كتمك معناسنه‌در يقال اضب القوم اذا استغاروا وكيرلمك معناسنه‌در يقال اضب الشئ اذا اخفاه ودوه سوروسى براكنده جه كلمك معناسنه‌در يقال اضب النعم اذا اقبل وفيه تفرق وبدنده قيللر چوق اولمق معناسنه‌در يقال اضب الشعر اذا كثر كذلك يرك نباتى كثير اولمق معناسنه‌در يقال

اضبت الارض اذا كثر نباتها و بر كسيه مفارقت ايلامك وجهيله ملازم اولمق
معناسنه‌در يقال اضب فلانا اذا لزمه فلم يفارقه و بر نسنه‌يى الده يك طتوب
صاليويرممك امساك معناسنه‌در يقال اضب على الشئ اذا امسكه ومطلوبه ظفرياب
اولمغه قريب ومشرف اولمق معناسنه‌دركه همان ظفرياب اولمق اوزره اولمقدن
عبارتدر يقال اضب على المطلوب اذا اشرف ان يظفر به وقربه‌نك وطلوملك ديكش
يرلرندن صو ترشح ايدوب اقق معناسنه‌در يقال اضب السقاء اذا هريق ماؤه من
خرزة فيه وكون وهوا پوصلق وطمانلق اولمق معناسنه‌در يقال اضب اليوم اذا
صارذا ضباب و بر نسنه‌يى اصلا طنيوب قلبنده اضمار ايدوب اچازده قومق
معناسنه‌در بوصورتده ضد اولور زيرا تكلم معناسنه‌ده كلمشدر و بونى مؤلف تكرار
ايلمشدر يقال اضب على مافى نفسه اذا سكت عليه و بر كروه وجماعت برمصلحت
ضمننده جملة حركت وقيام ايدوب اكا متوجه اولمق معناسنه‌در يقال اضب القوم
اذا نهضوا فى الامر جميعا (المضبب) محدث وزننده حارش ضب اولان يعنى كلر
صيادينه دينوركه كلر صيد ايده جك اولدقده ابتدا كلرك يواسنه صو دوكر ياخود
طشره‌دن دليكك اغزنده اللرنى اوينادر ايچرودن كلر يلان ظن ايلمكله اورمق
ايچون قويرغنى طشره چقاردقده همان قويرغندن طتوب اخراج ايدر (الاضب)
فتحتينله ذكر اولنان ضب نام علته اوغرامش اركك دوه‌يه دينور مؤنثى ضباء در
يقال جمل اضب وناقة ضباء اى بينة الضبب (التضبيب) تفعيل وزننده برنسنه
اوزره آوريلوب مجموعنى احتوا ايلمك معناسنه‌در يقال ضبب على الشئ تضبيبا
اذا احتوى عليه وچوجغه ضبيبه يدرمك معناسنه‌در يقال ضبب الصبى اذا اطعمه
وقاپويه قول دمورى ياپمق ياخود وضع ايلمك معناسنه‌در يقال ضبب الباب اذا
جعل فيه الضبة (الضبة) حبه وزننده خرمانك هنوز يارلميوب قبجوغنده اولان
يمشنه دينور وكلر دريسنه دينوركه دباغت اولوب ايچنه ياغ قورلر وشول يصى
وقالين دموره دينوركه قاپونك اراسنه وضع اولنوب انكله قپو سد اولنور تركيده
قول دمورى تعبير اولنور نسخه‌لرده يضبب بها عنواننده واقع اولوب اصل نسخه
يضبب بها الباب اولمغله الباب كلمه‌سى سقطهٔ قلم نساخ اولمشدر وضبه تهامه‌ده برقريه
آديدر واجلش بن قلع العنبرى نام كسه‌نك ناقه‌سى اسميدر وضبه اساميدندر ضبة
بن اد تميم بن مره‌نك عموجه‌سيدر (الضباب) سحاب وزننده شول رطوبتلو پوصه
وطمانه دينوركه زمينه قدر هوايى احاطه واستيعاب ايدر اكثرى كوز موسمنده
صباح وقتنده تكون ايدر على قول آنك حقيقتى دخان كبى انجه سحابدر يقال
احاط الارض ضباب اى ندى كالغيم اوهو سحاب رقيق كالدخان (الضبيبة) حبيبه
وزننده برنوع چوحق حلوا اسيدركه ياغله بكمز وبعضلر مقوله‌سيله ترتيب ايدوب

برقابه قورلر واسندیجه چوجغه یدررلر (الضبوب) صبور وزننده شول طواره
دینورکه سکردرکن تبول ایدر اوله سدك آنان تعبیر اولنور آت قسمنده بك عیبدر
وشول قیونه دینورکه ممه‌سنك دلیکی طارجه اوله وضبوب جانة الحارثی نام کسنك
فرسی اسمیدر (ضبیب) زبیر وزننده ایکی فرس آدیدر بری حسان ابن حنظله‌نك
ودیکری حضرمی بن عامرکدر وبر صو ور دره آدیدر (الضبضب) ضادلرك
کسریله سموز انسان وحیوانه دینور و لحاش وجری وکستاخ وزباندراز کمسیه دینور
(الضباضب) علابط وزننده بودخی لحاش ولا ابالی فضول وکستاخ کمسیه دینور
وقوی وتوانا علی قول لحاش وبدزبان وکستاخ بودوره دینور وشدید ودلیر
وشیرمرد آدمه دینور یقال رجل ضباضب ای قوی اوقصیر لحاش اوجلد شدید
(الضبیب) حبیب وزننده قلجك اغزنه دینورکه چالم یریدر یقال ضربه بضبیب
سیفه ای حده (مضب) فعتینله برموضع آدیدر (ضب) ضادك فتحیله (وضباب)
سحاب وزننده (وضباب) کتاب وزننده (ومضب) محب وزننده اسامیٔ ناسدندر
(قلعة الضباب) کتاب وزننده کوفه ایالتنده برقلعه‌در (الضرب) ضادك فتحی
ورانك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال ضربه ضربا من الباب الثانی مترجم دیرکه راغبك
مفرداتده بیاننه کوره اصل ضرب برنسنه‌یی آخر نسنه‌یه ایقاع ایلمك یعنی اورمق
معناسنه موضوعدر معنای مرقومك حال ومحل اعتباریله انواعنك اختلافی
تصورینه مبنی بیان وتفسیرلری بیننده دخی تخالف واقع اولمشدر مثلا برشیئه ال
ایله وسیف وعصا مقوله‌سیله اورمق کبی پس معانیٔ سائره بالجمله بومعنادن متفرع
اولورکه هر برینك ضمننده معنای مزبور مندرج وملحوظدر مثلا ذهاب حالتی
البته ضرب رجلك لازمیدر و اقامت معناسی ضرب النفس بالارض مفهومیدر
وقس علیه البواقی کذلك اساسدن دخی منفهم اولان بودر انتهی وضرب قوش قسمی
بیانه یم آرامغه کتمك معناسنه‌در یقال ضربت الطیر اذا ذهبت تبتغی الرزق
اول قوشلره ضوارب دینور وبرکسه‌نك صالیورمیه‌رك الندن طوتمق معناسنه‌در
یقال ضرب علی یده ای امسك وضرب وضربان فتحاتله تجارت یاخود جنك
وغزا ایلمك ایچون دیارندن چقوب سیر وسفر ایلمك علی قول سرعت ایلمك علی
رأی کتمك معناسنه‌در یقال ضرب الرجل ضربا وضربانا اذا خرج تاجرا
اوغازیا اواسرع اوذهب وعربلر فلان کمسه سفردن فراغت ایدوب مقیم اولدی
دیجك یرده ضرب بنفسه الارض دیرلر بو صورتده اضداددن اولور وضرب
ناقه قویرغنی یوقری قالدروب فرجنه اوره‌رق یوریوب کتمك معناسنه‌درکه
ضرابه طالب اولدیغی هنکامده ایدر یقال ضربت الناقة اذا شالت بذنبها فضربت
فرجها فشت بعض نسخه‌ده باذنابها واقع اولمغله ثوب اخلاق قبیلندن اولور وبر

نسنه‌یی شیٔ آخره قاتمق معناسنه‌در یقال ضرب الشیٔ بالشیٔ اذا خلطه وصوده یوزمك معناسنه‌در یقال ضرب فی الماء اذا سبح وعقرب صوقمق معناسنه‌در یقال ضرب العقرب اذا لدغ ودپرنوب اوینامق معناسنه‌در یقال ضرب الشیٔ اذا تحرك واوزامق معناسنه‌در یقال ضرب اللیل اذا طال وبرنسنه‌دن یوز دوندورمك اعراض معناسنه‌در یقال ضرب عنه ای اعرض واشارت ایلمك معناسنه‌در یقال ضرب بیده اذا اشار وبعید ایلمك معناسنه‌در یقال ضرب الدهر بیننا ای بعد وعربلر ضرب بذقنه الارض دیرلر برنسنه‌دن اظهار جبانتله خوف ایلدی دیه‌جك یرده خوفندن یره یاتوب سورینه‌رك کتمك ملاحظه‌سنه مبنی‌در وضرب زمان صاوشوب کچمك معناسنه‌در یقال ضرب الزمان اذا مضی وضرب مثل وشبیه معناسنه‌در وجست وشیرمرد وکارکذار ونافذ اولان آدمه دینور وخفیف اللحم کمسیه دینورکه چلمیسز تعبیر اولنور بونده ضرب مضروب معناسندن متصوردر وصنف وکونه ودرلو معناسنه‌در یقال هذا من ضرب ذلك ای من صنفه ونوعه مصنفلرك الضرب الاول قوللری بوندندر وضرب مضروب معناسنه اولور وخفیف یغموره دینور یقال مطر ضرب ای خفیف وبیاض قواملو باله دینور بومعناده فتحتینله اشهردر تقول اکلنا الضرب ای العسل الابیض وضرب اهل عروض اصطلاحنده بیتك آخر جزؤنه دینور نته‌که مصراعك آخر جزؤنه عروض اطلاق ایدرلر وضرب مجد وقدر ورفعت طلب وکسب ایلمك معناسنه‌در یقال هو یضرب المجد ای یکسبه ویطلبه وعربلر ضرب اذن ایله منع سماعدن کنایه ایدرلر ومنه قوله تعالی [فضربنا علی آذانهم] ای منعناهم ان یسمعوا (التضریب) تفعیل وزننده چوق اورمق معناسنه‌در بناسی تکثیر ایچوندر یقال ضربه تضریبا وبرنسنه‌یی شیٔ آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال ضرب الشیٔ بالشیٔ اذا خلطه وقاره طوتلمق معناسنه‌در یقال ضرب فلان اذا تعرض للثلج وضریب دیدکلری سود ایچمك معناسنه‌در کما سیذکر یقال ضرب الرجل اذا شرب الضریب وکوز چقورلنوب ایچری باتمق معناسنه‌در یقال ضربت عینه اذا غارت (الضارب والضریب) امیر وزننده (والضروب) صبور وزننده (والضرب) کتف وزننده (والمضرب) منبر وزننده چوق اوریجی کثیر الضرب معناسنه‌در شارح دیرکه مؤلف صیغ مسروده بینلرنی تخلیط ایلمشدر زیرا اسم فاعل ایله صفت مشبهه واسم مبالغه‌یی برعد ایلمشدر انتهی اسم مفعولی مضروب وضریب درکه بمعنی مفعولدر وضارب وضاربه قویرغنی قالدروب فرجنه اوره‌رق یوریوب کیدن ناقه‌یه دینور ضرب مذکوردن مأخوذدر اولکی نسبت اوزره درکه ذات ضرب دیمکدر وضارب قار اوقلرنی ضرب ایدن کمسیه دینور ودره ایچی کبی اوتوراقلو یا صتم ومطمئن اولان مکانه

دینـورکه اغاجلق اوله و دوز و یومشق یرده واقع اولان اوزون اوزادی غلیظ
قطعه‌یه اطـلاق اولنور وبك قراکو کیجه‌یه دینـور یقال لیل ضارب ای مظلم
وشول ناقه‌یه دینورکه سودنی صاغان کمسیه دائما تپه ایله اورر اوله ودره ایچره
اولان حولوی ومیدان طرزنده وسـعتلو عرصه‌یه دینور جمی ضـوارب کلور
(الضریب) امیر وزنـنـده ضارب ومضروب معناسنه‌درکه ذکر اولندی وصنف
ونوع وکونه معناسـنه در یقال هو من ضریبه ای صنفه و باشه اطلاق اولنور
رأس معناسنه کثرت تحرك مناسبتیله و قار اوقلری اوزره موکل اولان کمسیه علی
قول قار اوقلرنی ضرب ایدن کمسیه دینور وقار اوقلرینك اوچنجیسنه دینور وبر
قابه بر قاچ ناقه‌دن بری بری اوزره صاغیلن سـوده دینور و حصه و نصـیب
معناسنه‌در وقارنی بیوك کشی‌یه دینور بطین معناسنه شارحك بیانه کوره بوراده
بطن نسخه‌لری غلطـدر کویا که بطننه بر بطن دخی ضرب ووصل اولنمش اولور
مترجم دیرکه کتف وزنـنده بطن اولمقده محتملدرکه طوبوق بیلز اولان واسـع
الجوف اکال آدمه دینور علاقهٔ مذکوره مناسـبتیله اطلاقی بعید دکلدر بلکه بو
اصوبدر وقاره دینور ثلج معناسنه وقراغوبه ودپی تعبیر اولنان رطوبتلره دینورکه
قیش وبهار ایاملرنده کیجه‌لر یاغار وحمض یعنی دوه فاکهه‌سی اولان شور اوتلرك
کثیرینه علی قول منکسر اولمشـنه دینورکه یرنده کوکلری قاله (المضرب) منـبر
وزننده کثیر الضرب معناسنه‌درکه ذکر اولندی ومضرب اوره جق آلته دینور
و اوبه و سـایوان تعبیر اولنان بیوك چادره دینـور کویا که ضرب اوتاده آلت
اولمشدر یقال نصب المضرب ای الفسطاط العظیم (المضراب) محراب وزنـنده
بو دخی اوره‌جق آلته دینور دکنك وقامچی کبی تازیانهٔ طنبوره مضراب اطلاقی
بوندندر (الضرابه) کرامه وزنـنده اورمسی کوزلجه اولمق معناسـنه‌در یقال
ضربت یده ضرابة من الباب الخامس اذا جاد ضربها (الاضراب) همزه‌نك کسریله
مقیم اولمق معناسنه‌در یقال اضرب الرجل فی بیته اذا اقام وبر کمسه اوزره قراغو
یاغمق معناسـنه‌در یقال اضرب القوم اذا وقع علیهم الصقع وسموم دیدکلری اسی
یل اسمکله صـویی یره چکوروب یرك یوزنی قوروتمق معناسـنه‌در یقال اضرب
السموم الماء اذا نشفه الارض و اتمك پشمك معناسـنه در یقال اضرب الخبز اذا
نضج (الضراب) کتاب وزننده ارکك حیوان دیشی‌یه آشمق معناسنه در یقال
ضرب الفحل الانثی ضرابا اذا نکح (ضریب) زبیر وزننده ابن نفیل اسمیـدرکه
زور ماده‌سنده مرسومدر (المضرب) مقعد وزننده ایلکلی کمیکه دینور ومضرب
ومضربه هایله قلجك آغزنه دینورکه چالم یریدر رانك کسریله‌ده جائزدر ومضرب
رانك کسریله اسم مکاندر نسنه ضرب اولنه‌جق محله دینور مثلا مضرب العسـل

بال چالەجق قاب دیمکدر و بال الذ اشیاء اولمغله عربلر جامعی اکا تشبیه ایدرلر وعسله که هایلەدر برمقدار باله دینور و عسیله که مصغریدر بونلردن طرفینه مظنۀ التذاذ اولمریله ذکر وفرجی استعاره ایدوب ومضروبلر پدر ومادر طرفلرنی اراده ایدرلرکه صوی ونسب وقرابت اولەجقدر اکا مبنی فلان کمسه فرومایه وبی اصل و مجهول النسب در دیمجك یرده مایعرف له مضرب عسلة دیرلر مایعرف له اصل ولاقوم ولا اب ولاشرف معناسنه بوراده مترجم صحاحك تأویلنه نظر اولنه (الاضطراب) افتعال وزننده چالقنمق معناسنه در دریانك چالقنمسی کبی یقال اضطرب الشیء اذا تحرك وماج وسلکی وسلپوك اولەرق اوزایوب کتمك معناسنه در یقال اضطرب الرجل اذا طال مع رخاوة ویقال رجل مضطرب الخلق ای طویل غیر شدید الاسر وبر امرك نظام ورابطەسی منعدم اولوب مختل ومشوش اولمق معناسنه مستعملدر یقال اضطرب امره اذا اختل وقزانج طریقنه دورشمك اکتساب معناسنه مستعملدر یقال اضطرب الرجل اذا اکتسب وبر کمسنه کندی ایچون برنسنه ضرب اولنمغی ایستمك معناسنه در یقال اضطرب الرجل اذا سال ان یضرب له ومنه الحدیث انه علیه السلام [اضطرب خاتما من حدید] ای سال ان یضرب له ویصاغ وعربلر اضطراب حبل ایله اختلاف کلمەدن کنایه ایدرلر یقولون اضطرب حبلهم ای اختلفت کلمتهم و اضطراب مشارکت ایچون اولور اورشمق معناسنه یقال اضطرب القوم ای ضاربوا و عربلر اضطراب عنان ایله جنکدن بوزیلوب یالکز باشنه قاچمقدن کنایه ایدرلر یقال جاء فلان مضطرب العنان ای منهزما منفردا (التضرب) تفعل وزننده چالقنمق معناسنه در یقال تضرب الشیء اذا تحرك وماج (المضاربة) مفاعله وزننده اورشمق معناسنه در وبر کمسەدن تجارت ایچون مال آلوب بعد الاکتساب ربحنه شریك ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ضارب له اذا اتجر فی ماله وهی القراض وقراض ومقارضه مضاربه معناسنه درکه قرض مادەسنده صورتی مشروحەدر و اشبو مضاربه رزق طلبی ایچون سیر وسفر معناسنه اولان ضربدن مأخوذدر ومضاربه باب مبالغەده استعمال اولنور یقال ضاربه فضربه ای غلبه فی الضرب بوراده ضرب کلمەسی باب اولدندر زیرا افعال صحیحۀ مبالغه باب اوله مخصوصدر (التضارب) تفاعل وزننده اورشمق معناسنه در یقال تضارب القوم ای ضاربوا (الضریبة) حبیبه وزننده طبیعت ونهاد معناسنه در یقال هوکریم الضریبة ای الطبیعة وقلجك اغزینه دینورکه چالم یریدر یقال ضربه بضریبة السیف ای حده بوراده مؤلفك والسیف وحده قولی نحویونك اعجبنی زید ووجهه قوللری قبیلندندرو برپاره یموغه دینور حلاجلندیغی اعتباریله و قلجله ضرب اولنان کشی یه دینور هاء اسمیته مبنیدر

نطیحه کبی وضریبه میقات حجاج عراق اولان ذات عرق نام محله قریب بر دره
آدیدرکه صویی محل مزبوره مندفع اولور وضریبه خراج وجزیه واحکار ارضیه
وکرك کبی معین کسیمه کسیلن وظیفهٔ معینه‌یه دینور یقال ضرب علیهم الضرائب
وهی التی تؤخذ فی الجزیة ونحوها وغلهٔ عبده اطلاق اولنورکه نه کسب وادخار
ایدرسه یاخود نیه کسیلوب متعهد اولمش ایسه افندیسنه ویره‌جك اولدیغی مبلغ
معهوددن عبارتدر کویا که عهده‌سنه ضرب اولنمشدر جمعی ضرائب کلور
(الضرب) فتحتینله صووغه طوقنمق وصووقلق معناسنه‌در یقال ضرب النبات
ضربا من الباب الرابع اذا ضربه البرد (الاستضراب) بال پك بیاض و قواملو
اولمق معناسنه‌در یقال استضرب العسل اذا ابیض وغلظ ودیشی حیوان ارکك
ایستمك معناسنه‌در یقال استضربت الناقة اذا اشتهت الفحل للضراب (ضرابیه)
ضادك ضمیله فراسیه وزننده مصر قضاسنده بلبیس حذاسنده واقع خوف نام
محلده برقضا اسمیدر (ضارب السلم) سینك ولامك فتحیله یمامه‌ده برموضع آدیدر
شارح دیرکه تضریب ثوبی چقلیوب چاتمق کذلك دیکمك و پرده و نهالی مقوله‌سنی
نقشلق وبصمه بصمق معنالرینه مستعمل اولور مؤلف قصر واکتفا ایلشدر کذلك
سکه بصمق معناسنه‌ده مستعمل اولور (الضاغب) راغب وزننده شول کسیه
دینورکه بر پرده کیرلنوب وحوش کبی سسلنمکله آدمی قورقودر اوله (الضغیب)
امیر وزننده طوشان وقورد سسنه دینور و آتك وبارکیرك یوررکن ذکری قابندن
ظهور ایدن سسه دینور اکثری منزل بارکیرلرنده اولور (الضغاب) غراب وزننده
بودخی طوشانك و قوردك سسلرینه دینور (الضغبة) تمره وزننده تحقیق شارح
اوزره خرده خیاره دینورکه شنخیار تعبیر اولنور اصلی ضغبسه‌در مؤلف اکتفا
ایلشدر (المضغبة) میمك ضمی وغینك فتحیله شنخیاری چوق یره دینور یقال ارض
مضغبة ای کثیرة الضغابیس (الضغب) ضادك فتحی و غینك سکونیله شول
کشی‌یه دینورکه ذکر اولنان خرده خیار اکله‌مشتهی علی قول دوشکون وحریص
اوله مؤنثی ضغبه‌در هایله یقال رجل ضغب ای مشته للضغابیس اومولع بحبها
و امرأة ضغبة و ضغب مصدر اولور طوشان یاخود قورد کبی سسلنوب آدم
قورقتمق معناسنه یقال ضغب الرجل ضغبا من الباب الثالث اذا صوت کالارانب
والذیاب وفزع وجماع ایلك معناسنه‌در یقال ضغب المرأة اذا نکحها (الضنب)
ضادك فتحی و نونك سکونیله یره اورمق معناسنه‌در یقال ضنب به الارض
ضنبا من الباب الثانی اذا ضرب وبر نسنه‌یی آوجله قبض ایلك معناسنه‌در یقال
ضنب بالشیء اذا قبض (الضوبان) ضادك فتحی و ضمیله مهموز اولان ضؤبان
معناسنه‌درکه قوی وتوانا دوه‌یه دینور مفردی وجمعی برابردر وضوبان ضادك

ضميله دوه‌نك ايكى كوره كنك اورته‌سنه يعنى يغرنيسنه دينور (الضوب) صوب وزننده كيرلنمك استخفا معناسنه در يقال ضاب الرجل يضوب ضوبا اذا استخفى ودشمنى رنك وخدعه ايدوب فريفته واغفال ايلمك معناسنه‌در يقال ضاب الرجل اذا ختل عدوا (الضهب) نهب وزننده بر نسنه‌نك رنككنى آتشله تغيير ايلمك معناسنه‌در يقال ضهبه بالنار ضهبا من الباب الثالث اذا غيره وضهب اخلاط ناسه دينور اوباش واجناس مختلفه كبى (الضهوب) قعود وزننده بركسه اصلا بر ايشه برامز بى‌خبر وچوليه اولمغله عورتجه‌سنه بريادكار اولمق معناسنه‌در يقال ضهب الرجل ضهوبا اذا اخلف وضعف ولم يشبه الرجال (التضهيب) تفعيل وزننده اتى پصدرمه كبى قزغين طاش اوزره كباب وبريان ايلمك على قول كركى كبى نضج بولميه‌رق تاتارى كباب ايلمك معناسنه‌در يقال ضهب اللحم تضهيبا اذا شواه على حجارة محماة او شواه ولم يبالغ فى نضجه و يايى طوغرلتمق ايچون آتشه طوتمق معناسنه در يقال ضهب القوس اذا عرضها على النار للتثقيف (الضهباء) حمراء وزننده شول يايه دينوركه طوغرلمق ايچون آتشه طوتلمغله اكا آتش تأثير ايلمش اوله (الضيهب) صيهب وزننده ومرادفيدركه شول اسى مكانه دينوركه حرارت شمس تأثيريله اول مرتبه‌ده قزغين اوله‌كه چيك ات پصدرمه كبى پخته اوله (المضهب) معظم وزننده تكه تكه پارچه‌لنمش اته دينور يقال لحم مضهب اى مقطع (الضهضبة) دحرجه وزننده آتش بركدرمك معناسنه‌در يقال ضهضب النار اذا جمعها (المضاهبة) مكالبه وزننده مقابحه معناسنه‌دركه برى برينك عيب وقبحنى كشف وبيان ايله بد وناسزا معامله‌دن عبارتدر يقال ضاهبه اذا قابحه (الضيب) عيب وزننده ضئب لفظنده لغتدركه همزه ايله‌در نته‌كه ذكر اولندى

﴿ فصل الطاء المهملة ﴾ (الطب) طانك حركات ثلاثى وبانك تشديديله حكيملك ايلمك معناسنه‌دركه حسب الاقتضاء جسم ونفس حيوانى‌يه علاج وتيمار ايلمكدن عبارتدر پس كرك جسمانى وكرك روحانى اولسون كه ادعيه ورقيه كبى‌مصباحده طانك كسريله اسم اولمق اوزره مرسومدركه طبيبلك معناسنه‌در يقال طب الرجل طبا من الباب الاول والثانى اذا عالج الجسم والنفس باب اول قياس اوزره‌در زيرا مضاعف متعدى باب اولده قياسيدر وفى المثل ٭ ان كنت ذا طب فطب لعينيك ٭ ايكيسنده‌ده طانك حركات ثلاثيه‌در وثانى امر حاضردر يعنى سن اهل طب ايسك ابتدا كوزلركه تيمار قيل مضرب مثلى معلومدر وعربلر قريب الحصول اولان بر نسنه‌دن سؤال اولندقده قرب طب وقرب طبا ديرلر فقرة اولاده طب فاعل وثانيه‌ده تمييزدر منشأمثل بودركه بر كمسه برخاتون تزوج ايدوب ليله

زفافده مباشرت ایچون پاچه‌لری ارالغنه چوکدکده خاتونه هنو زبکرمیسن یوخسه ثیبی‌سن دیو سؤال ایلمکله خاتون قد قرب طب علی روایة طبا دیو جواب ایلدی کیده‌رك السنه‌ده مثل سائر اولدی فقرهٔ ثانیه نعم رجلا قبیلندندر زمخشری بوراده طب لفظنی علم وشعور ایله تفسیر ایلشدر وطب رفق وسهولت وملایمت معناسنه‌در یقال طبه اذا رفقه وجادولق وسحر معناسنه‌در مطبوب مسحور دیمکدر ویقال اصابه طب ای سحر شارح دیر که سحره طب اطلاق اولنمق افاقته تفألّه مبنیدر نته که لدیغ سلیم و مهلکه اولان بیابان مفازه ایله تسمیه اولنمشدر وطب طانك کسریله شهوت واراده وشان وحال وعادت معنالرینه‌در وطب طانك فتحیله صفت اولور مطلقا عمل وکارنده استاذ وحاذق وماهر اولان کشی‌یه دینور طبیب کبی کاسیذکر وشول ادراك واذعانلو دوه‌یه اطلاق اولنور که اایاغنی کوزه‌درك نقل ایدوب علی‌العمیاء باصمز اوله وشول یغوره دینور که ضراب خصوصنده حذاقتی اولوب چالق اولمیه وطب مصدر اولور قربه‌نك درزلرنی صو ترشح ایلامك ایچون طبابه ایله بوریوب قپامق معناسنه یقال طب خرز القِربة اذا غطاها بالطبابة وطب امورده رفق وتأنی ایدوب مصالحی حسن وجه ولطف وسهولتله تمشیت پذیر ایلمك معناسنه‌در ومنه المثل ٭ من احب طب ٭ ای تأنی الامور وتلطف یعنی امورینك تمشیتنی سووب ایستین کمسیه رفق وتأنی وسهولتله مباشرت ایدر (الطبیب) امیر وزننده مطلقا عمل وکارنده استاذ وحاذق وماهر اولان کمسیه دینور شارح دیر که کیده‌رك معالجهٔ امراض ایلمکده حاذق اولان کمسیه اطلاق اولنمشدر جمعی اطبه واطباء کلور یقال هو طب وطبیب ای ماهر حاذق فی عمله (الطبابة) کتابه وزننده یردن اوزون اوزادی قطعه‌یه دینور و ثوبدن وسحابدن ودریدن اوزون شقه‌یه وقطعه‌یه دینور جمع جنسی ظبابدر وشول دل کبی اوزون میشین پارچه‌سنه دینور که قربه‌نك اشاغیسندن ایکی درزك ارالغنه وضع ایدوب اوزرندن دیکرلر تاکه درزلر قپانوب صو ترشح ایلمیه (الطبه) طانك کسریله (والطبیبة) حبیبه وزننده بونلرده ارضدن اوزون اوزادی قطعه‌یه وثوبدن وسحابدن ودریدن اوزون شقه‌یه وقطعه‌یه دینور طبه‌نك جمعی طبب کلور عنب وزننده (التطبیب) تفعیل وزننده صویی صزمسون دیو مشکك درزلری یننه طبابه قومق معناسنه‌در وسود طلومنی بر اغاجه آصوب یاغی چقمق ایچون چالقیوب یایمق معناسنه‌در ودیبا وسائر جامه‌نك توسیع ایچون قولتقلری آلتنه ویانلرینه تیریز وخشتك تعبیر اولنان پارچه ضم وادخال ایلمك معناسنه‌در یقال طبب الدیباج اذا ادخل فیه بنیقة یوسعه بها (الطبابة) کرامه وزننده طبیب اولمق معناسنه‌در تقول ماکنت طبیبا ولقد طببت بالکسر والفتح طبابة (المتطبب) متعلم وزننده فن طبابته متعاطی اولان کمسیه دینور

يعنى ذاتنده استاذ اولمامغله هنوز تحصيل فن طبابته سعى ايدوب دورشور اولان كمسەيه دينور يقال هو متطبب اى متعاطى علم الطب ونهايەده والمتطبب الذى يعانى الطب ولا يعرفه معرفة جيدة عبارتيله مرسوم اولمغله مفهوم مذكور ايله محدددر (الاستطباب) بركمسه دردى ايچون قنغى دوا صالحدر ديو طبيبدن يا اهل تجربەدن صورشدروب دواى نافع اخبارنى ايستمك معناسنەدر يقال هو يستطب لوجعه اى يستوصفه يعنى يستوصف منه الدواء ايها تصلح لدائه (الطبابة) كتابه وزننده آنفا ذكر اولندى وطبابه وطباب سحابك صاچاق كبى صالنان طرەسنه وصالقمنه دينوركه افقده طوغرى اوزون اوزون صالنور (الطبطبة) دحرجه وزننده صو اقار كن پيدا اولان چاغلدىيه دينور وخاصة تلاطم سيلابدن حاصل اولان چاغلدىيه دينور وطبطبه مصدر اولور سسلنمك معناسنه يقال طبطب الشئ اذا صوت (الطبطابه) طانك فتحيله كبجه طرزنده بر يصى اغاجه دينوركه آنكله طوپ اوينارلر چوكان تعبير اولنور طوپ وچوكان اويونى ايرانده وبغدادده معروفدر (المطابة) تشديد بايله مفاعله وزننده مداوره يعنى معالجه معناسنەدر يقال طابّه اذا داوره (الطبطبيه) ياى مشدده ايله طورەيه وقرباجه دينوركه آنكله قامچى كبى آدم دوكيلور دره معناسنه وطوره دره محرفيدر اوردجه طبطب ديو صوتندن ناشى تسميه اولنمشدر (طبا طبا) قبا قبا وزننده شريف اسمعيل بن ابراهيم بن الحسن بن على المرتضى كرم الله وجهه لقبيدر لسانى بلنك اولمغله قاف حرفنى طاء عنوانده تكلم ايدوب على قول كنديلرينه بر قبا يعنى قفتان ويرلمكله قبا قبا ديجك يرده طبا طبا ديمكله آنكله تلقيب اولنمشدر مترجم ديركه ابن خلكان تاريخنده طبا طبا اسمعيل مرقومك پدرى اولان ابراهيمك لقبى اولمق اوزره مرسومدر بركون غلامنه جامه كتور ديو امر ايلدكده دراعەمى كتورەيم ديدكده يوق قبا قبا ديجك يرده بلتك اولمغين طبا طبا ديمكله كلام مزبور شهرت بولوب شريف مزبوره لقب اولدى انتهى (الطبطاب) طانك فتحيله بر نوع قوش اسميدر كه بهايم كبى ايكى بيوك قولقلرى واردر (طحاب) حاى مهمله ايله كتاب وزننده بر موضع آديدر آنده بر وقعه واقع اولمشدر (الطحربه) طانك ورانك فتحيله وكسرەلريله وضمەلريله لغتدر سحاب پارەسنه دينور وبز وجامه پارچەسنه دينور على قول مادۀ مزبوره جحد ونفى موقعنه مخصوصدر مثلا ما عليه طحربة ديرلر اكننده لباسدن بر پاره يوقدر وما فى السماء طحربة ديرلر هواده سحابدن بر پاره يوقدر ديمكدر (الطحرب) زبرج وزننده خار وخاشاك وقازنتى وسيلندى مقولەسنه دينور غثاء معناسنه (الطحربة) دحرجه وزننده طولدرمق معناسنەدر يقال طحرب القربة اذا ملأها وضرطەلمق معناسنەدر يقال طحرب اذا

قصع ویالنه‌رك قاچوب کتمك معناسنه‌در يقال طحرب الرجل اذا عدا فارا وفسا (انطحلب) طانك ولامك ضمیله ولامك فتحیله لغتدر (والطحلب) زبرج وزننده یوصون دیدکلری یشللکه دینور که مزمن صو یوزنده پیدا اولور (الطحلبة) دحرجه وزننده صویك یوزی یوصون طوتمق معناسنه‌در يقال طحلب الماء اذا علاه انطحلب ودوه‌نك توینی قرقمق معناسنه‌در يقال طحلب الابل اذا جزها وقتل ایلك معناسنه‌در يقال طحلب فلانا اذا قتله ویرك یوزی نبات ایله یشللنمك معناسنه‌در يقال طحلبت الارض اذا اخضرت بالنبات (المطحلب) میمك ضمی و لامك کسری وفتحیله یوصون طوتمش صویه دینور ویوصونی چوق اولان صویه دینور (الطحلبة) قیله دینور شعر معناسنه يقال ما علیه طحلبة ای شعرة (انطخربة) خای معجمه ایله طحربه وزننده ومرادفیدر که آنفا ذکر اولندی لکن بو ماده‌ده طغربه لفظنی زیاده ایتدیلر طانك ورانك ضمه‌لری ویای مشدده ایله (الطرب) فتحتینله فرح وسرور معناسنه‌در وحزن واندوه معناسنه اولمغله ضد اولور وعند البعض طرب شول طیش وخفتدن عبارتدر که انسانه کمال سرور وفرحدن یاخود غم واندوه وکدردن عارض اولور شویله که درونی اصلا آرام وقرار ایده‌میوب قوش کبی پرواز ایدر پس یالکز فرح وسروره تخصیص وهمدر وطرب حرکت معناسنه‌در وشوق وخواهش معناسنه‌در وطرب بو معنالردن مصدر اولور يقال طرب الرجل طربا من الباب الرابع اذا فرح وحزن ضد ویقال به طرب ای حرکة وشوق (المطراب) محراب وزننده (والمطرابة) هایله کثیر الطرب اولان کشی‌یه دینور يقال رجل مطراب ومطرابة ای طروب یعنی کثیر الطرب (الاستطراب) طرب وسرور طلب ایلك معناسنه‌در يقال استطرب الرجل اذا طلب انطرب ودوه‌یی نغمات ایله تشویق وتحریك ایلك معناسنه‌در يقال استطرب الابل اذا حرکها بالحداء (الاطراب) همزه‌نك کسریله شوق وطربه کتورمك معناسنه‌در يقال اطربه اطرابا (التطریب) تفعیل وزننده اطراب معناسنه‌در ونغمه ایلك تغنی معناسنه‌در يقال طرب المطرب اذا تغنی (التطرب) تفعل وزننده اطراب معناسنه‌در يقال تطربه بمعنی اطربه (الاطراب) همزه‌نك فتحیله کزیده ومنتخب اولان خوشبو چچکلره دینور نقاوة الریاحین معناسنه (المطرب) مقعد وزننده (والمطربه) هایله طار یوله دینور طریق ضیق معناسنه شارحك بیاننه کوره جمعلری مطاربدر نهایه‌ده مرسومدر که مطارب طرق کباره نافذ طرق صغاره دینور وعند البعض طرق ضیقة متفرقه‌دن عبارتدر يقال طربت عن الطریق ای عدلت عنه پس مؤلفك عباره‌سی قاصردر (الطرب) کتف وزننده پیغمبر اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اسب مکرملری اسمیدر

(المطارب) میمك فتحیله عنده برقضا وایالت آدیدر (طیروب) طیفور وزننده
بر رجل آدیدر (طاراب) فاراب وزننده بخارا قضاسنده بر قریه آدیدر (طرابیه)
فراسیه وزننده مصر اولکه‌سنده بر قضا آدیدر علی قول ضرابیه‌در ضاد معجمه
ایله (الطرطبة) دحرجه وزننده کچی صاغان کمسه کچی‌یی طوردرمق
ایچون دوداقلرنی صیصلق کبی سسلندرمك معناسنه‌در یقال طرطب الحالب
بالمعز اذا صات لها بشفتیه وصو قارنده یا قربده چالقنمق معناسنه‌در یقال
یطرطب الماء فی الجوف ای یضطرب وقیون وکچی قسمنی صاغمغه چاغرمق
معناسنه‌در یقال طرطب بالغنم اذا اشلاها (الطرطب) قنفذ وزننده
(والطرطب) اسقف وزننده قوغه کبی ایری و سلپوك اولان عورت ممه‌سنه
دینور ندی کلمه‌سی مؤنث عد ایدنلره کوره مفردنده طرطبی دینور الفك قصریله
وطرطب آلت تناسله دینور (الطرطبانیه) یای مشدده ایله (والطرطبة) تقیید
شارح اوزره بانك تخفیفیله ممه‌سی اوزون وصارقق اولان خاتونه وسائر حیوانه
دینور (الطرطبین) بانك تشدیدی وتثنیه بنیه‌سیله برکلمه‌درکه دهدرین کلمه‌سیله
هزل واستهزا موقعنده ایراد اولنور یعنی برکسه‌یی هزل واستهزا ایتدکده دهدرین
وطرطبین دیرلر باطل وبی‌خیر ومنفعت نسنه مراد ایدوب وتثنیه ایله تأکید ایدرلر
ودهدرین راه بابنده مشروحدر (الطرعب) جعفر وزننده بدنما ومضطرب اندام
وقبیح الطول اولان اوزون کمسیه دینور (المطاسب) میمك فتحیله یرنده چوق
طورمغله بغایت متغیر اولوب بروجهله استعماله صلاحیتی قالمیان صولره دینور
میاه سدم معناسنه ظاهرا مفردی مطسب‌در (الطعب) صعب وزننده خوشلق
ولذت وطیب معناسنه‌در یقال مابه من الطعب شیء ای مابه من اللذة والطیب
(الطعزبة) عین مهمله وزای معجمه ایله دحرجه وزننده برکسه‌یی مسخره‌لغه آلوب
هزل واستهزا ایلك معناسنه‌در یقال طعزبه اذا هزء به وسخر (الطعسبة) سین
مهمله ایله دحرجه وزننده یولسز وهدایتسز متعسفا یلوب کیتمك معناسنه‌در کرك
صوری وکرك معنوی اولسون یقال طعسب الرجل اذا عدا فی تعسف (طعشب)
شین معجمه ایله جعفر وزننده بررجل آدیدر (طوغاب) طای مضمومه وغین معجمه
ایله ارزن الروم ایالتنده بربلده آدیدر (الطلب) فتحتینله ایستمك معناسنه‌در یقال
طلبه طلبا من الباب الاول اذا حاول وجوده واخذه یعنی اول نسنه‌نك بولنمسنی
وآلماسنی ایستدی ومیل ورغبت ایلك معناسنه‌در تقول طلب فلان الی ای رغب
وایراقلشمق تباعد معناسنه‌در یقال طلب الرجل طلبا من الباب الرابع اذا تباعد
(الطالب) اسم فاعلدر استیجی خواهنده معناسنه جمعی طلب کلور رکع وزننده
وطلاب کلور کتاب وزننده وطلبه کلور کتبه وزننده وطلب کلور عرب وزننده

شارحك بيانه كوره وزن اخير اسم جعدر صفت مشبهه طلوب در صبور وزننده جمعی طلب کلور کتب وزننده ومبالغة اسم فاعل طلاب در شداد وزننده جمعی طلابوندر کذلك صفت مشبهه طليب کلور امير وزننده جمعی طلباء کلور کرماء وزننده (التطلب) تفعل وزننده (والاطلاب) همزه‌نك وطای مشدده‌نك کسريله افتعال وزننده بونلرده طلب ايلك معناسنه‌در يقال تطلبه واطلبه بمعنى طلبه لكن تطلبك مفهومی متكلف اولمغله مرة بعداخری طلب ايلك اولور (التطليب) تفعيل وزننده برنسنه‌یی مهلتله ايستمك معناسنه‌دركه مراد آراسنی آچارق طلب ايلكدر يقال طلبه تطليبا اذا طلبه فی مهلة (المطالبة والطلاب) طانك كسريله بركسه‌نك ذمتنده اولان حق وآلاجغی طلب ايلك معناسنه‌در يقال طالبه مطالبة وطلابا اذا طلبه بحق (الطلب) فتحتينله (والطلبة) طانك كسری ولامك سكونيله معنای مزبوردن اسمدركه مطلوب اولان حقه دينور تقول لی عنده طلب وطلبة ای يطالب (الاطلاب) همزه‌نك كسريله بركسه‌نك مطلوبنی ويروب حاجتنی روا قلمق معناسنه‌در يقال اطلب فلانا اذا اعطاه ماطلبه وبركسه‌نك مطلوبنی قبل الطلب ويرميوب طلبكار اولمغه مضطر ومحتاج ايلك معناسنه اولمغله ضد اولور يقال اطلبه ای الجأه الی الطلب (المطلب) محسن وزننده بعيد اولان مرعايه دينور يقال كلأٌ مطلب ای بعيد كذلك مرعادن بعيد اولان صويه دينور علی قول مرعی ايله ماببنی ايكی ميل مسافه ياخود برمرحله ياخود ايكی مرحله اولان صويه دينور يقال ماء مطلب ای بعيد عن المكلأ اوبينهما ميلان اويوم اويومان ومطلب اساميدندر علی بن مطلب البرقی محدثيندندر (الطلب) طانك كسريله خاصة طالب نسوان اولان كشی‌يه دينور يقال هو طلب نساء ای طالبهن جمعی اطلاب وطلبه كلور عنبه وزننده وطلب طانك كسريله وطلبه هايله مطلوبه ومعشوقه اولان خاتونه دينور يقال هی طلبه وطلبته اذا كان يهواها (الطلبة) فرحه وزننده مطلوب اولان شيئه دينور يقال اعطی طلبتك ای ماطلبته (الطلبه) جرعه وزننده ايراق سفره دينور يقال بدت له طلبة ای سفرة بعيدة (ام طلبه) طانك كسريله طوشنجيل قوشنك كنيه‌سيدر (المطلب) ميمك ضمی وطای مشدده‌نك فتحيله اساميدندر مطلب بن عبدالله بن خنطب كه مخزوم قبيله‌سندندر طريق عراقده واقع بئر مطلب ديدكلری قويی اكا منسوبدر وعبد المطلب بن هاشم جد پيغمبر ذيشاندر عليه الصلوة والسلام اسم اصليسی عامردر مترجم ديركه وقتاكه هاشم غزه ده وفات ايدوب اوغلو عامر مدينه ده والده سی يانده يتيم قالمغله بی پدر اولان اولادك حالی معلومدر عسرت معيشت ورثاثت وپريشانيله امرار اوقات ايدرلر ايدی قرينة حال بركسه مكه‌ده عامرك عموجه‌سی اولان مطلبه عامرك

پريشانلغنی

پریشانلغنی اخبار وافاده ایلدکده بنجهٔ عصبیت رحم وقرابت عنابازی تاب وطاقت اولوب همان مدینه طرفنه پویان اولدی بعد الوصول عامری اخذ واسبنه ارداف ایلیه‌رك مکه‌یه عود وقفول ایلدی حین دخولده ماهذا الصبي دیو سؤال ایدنلره رثاثت لباس عامردن مرعا ایله برادر زاده‌مدر دیمیوب هوعبدی دیو جواب ایلدکله السنهٔ ناسده عبد المطلب ایله شهرتیاب اولمشدر انتهی (طلوب) صبور وزننده سمیراء قربنده برقویی آدیدر (طلوبه) هابله برطاغك اسمیدر (مطلوب) برموضع آدیدر (طليب) زبیر وزننده (و طالب وطلاب) شداد وزننده (وطلبه) فتحاتله اسامئ ناسدندر (المطلحب) مسلحب وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الطنب) طانك ونونك ضمیله چادر ایپینه دینور چادرك سراپرده‌لرنی بند ایتدکلری اوزون ایپدن عبارتدر علی قول چادرك قازغنه چکوروب بغلدقلری ایپدن عبارتدر جمعی اطناب وطنبه کلور عنبه وزننده یقال شد البیت بالطنب وهو حبل طويل يشدبه سرادق البیت اوالوتد بوراده اوالوتد قولی سرادق اوزره معطوفدرکه مؤلف طنب کلمه‌سنی عنق کبی مفرد اولمق اوزره رسم ایلمشدر لکن مقدمة الابده ومهذبده طناب کسر طایله مفرد وطنب ضمتینله واطناب جمع اولمق اوزره مرسومدر (وطنب) شول تصمه‌یه دینورکه یایك کیریشنك اوجنه بند ایدوب بعده یایك قولغنه چکوزرلر تاکه کیریش کسلیه وکوکسنك اوستنده اولان سکیره دینورکه مراد بوغازك چقورنی ایکی طرفلو احاطه ایدن سکیرلردر ایکیسنه طنبان دیرلر بیون برطرفه چویرلدکده پرمق کبی ظاهر وممتد اولور وطنب ماویه ایله ذات العشر نام محلارك بیننده برموضع آدیدر بصره حاجنك منازلندندر وطنب اغاجك کوکنده اولان طمر وریشه‌یه دینورکه هر طرفه سوروب کیدر وبدنده اولان سکیره اطلاق اولنور یقال شد الله المفاصل بالاطناب ای الاعصاب (الاطنابة) همزه‌نك کسریله بودخی کوشهٔ کمانه بند اولنان سکیره دینور طنب کبی واطنابه سایبانه دینور مطله معناسنه و برخاتون آدیدرکه اوغلو عمر وشعرادندر (الطنب) فتحتینله مزراق اکری اولمق معناسنه‌در یقال طنب الرمح طنبا من الباب الرابع اذا اعوج وآتك ایاقلری اوزون اوله‌رق سلپوك اولمق معناسنه‌در کذلك آتك بلی اوزون اولمق معناسنه‌درکه جندیلر بیننده عیوبدندر یقال طنب الفرس طنبا من الباب الرابع ایضا اذا طال ظهره (الاطنب) اشهب وزننده وصف مذکور اوزره اولان ارکك آته دینور (طنباء) شهباء وزننده مؤنثیدر (التطنیب) تفعیل وزننده چادری ایپلریله چکوب بغلمق معناسنه‌درکه مراد چادری قورمقدر یقال طنب البیت تطنيبا اذا مده باطنابه وشده وقورد اوورمك معناسنه‌در یقال طنب الذئب اذا عوى واقامت ایلمك معناسنه‌در یقال طنب بالمکان اذا اقام وتطبیب معناسنه‌درکه طلوعی

عموده اصوب چاتمقله سود چقرمقدن عبارتدر يقال طنب السقاء اذا طنبه
(الاطناب) همزهنك كسريله يل شدتله اسوب توز وطلاز قوپرمق معناسنهدر
يقال اطنبت الريح اذا اشتدت فی غبار ودوهلر بيدرپی قطار اوزره يوريوب كيتمك
معناسنهدر يقال اطنبت الابل اذا تبع بعضها فی السير وايرمغك صويی اوزون
اوزادی ايراغه كيتمك معناسنهدر يقال اطنب النهر اذا بلد ذهابه وبرنسنهيی
بلاغت يعنی مبالغه وجهيله وصف ايلك معناسنهدر كرك مدح وكرك ذم وقدح
اولسون تطويل كلام بونك لازميدر يقال اطنب الرجل اذا اتی بالبلاغة فی الوصف
مدحا كان اوذما (المطنب) مقعد وزننده اموزه دينور منكب معناسنه واموز
باشيله بيونك اراسنه دينور عاتق معناسنه (المطناب) محراب وزننده كثير وعظيم
عسكره اطلاق اولنور شويلهكه ايكی طرفنك مابينی بعيد وممتد اوله يقال جيش
مطناب ای عظيم (المطانب) ميمك ضميله چادری طناب طنابه مقارن وملاصق
اولان قومشويه دينور تقول هو جاری مطانبی ای طنب بيته الی طنب بيتی
(الطهب) فتحتينله خرده وكوچك اغاجلرك اسماسندندر (الطهلبة) دحرجه
وزننده پريوزنده كيتمك سير وسياحت معناسنهدر يقال طهلب الرجل اذا ذهب
فی الارض (الطهنی) طانك فتحی والفك قصريله ياوز وشديد وتوانا اولان
دوهيه دينور يقال بعير طهنی ای شديد (الطاب) ناب وزننده (والطيب) طانك
كسريله (والطيبة) هايله (والتطياب) تسيار وزننده برنسنه پاكيزه ولذيذ
وخوش اولمق معناسنهدر يقال طاب الشیء يطيب طابا وطيبا وطيبة وتطيابا
اذا لذ وزكا مؤلفك بصائرده بيانه كوره اصل طيب حواسك استلذاذ ايلديكی
نسنهدن عبارتدر اطعمه واشربه وسائر نسنهلردن كرك طعم وريح وكرك پاكيزهلك
وخوشمنظرلق جهتيله اولسون وكرك معنوی اولسون مال حلال كبی انتهی
وتقول طبت به نفسا ای طابت به نفسی زيرا تميز معناده فاعلدر وطاب وطيب
وطيبه وتطياب بر اوتلو وچايرلو اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال طابت
الارض اذا اكلأت ومتعدی اولور بر نسنهيی خوش وپاكيزه وكوبجك ايتمك
معناسنهدر يقال طابه ای طيبه وطاب طيب معناسنهدركه خوش وپاكيزه
اولان نسنهيه دينور وصف بالمصدردر خبيث مقابليدر وطاب بحرين قضاسنده
برقريه آديدر وفارس اولكهسنده برايرمق آديدر (الطياب) زنار وزننده
بغايت خوش وپاكيزه وكوبجك اولان شيئه دينور شیء طاب كما ذكر وطياب
ای طيب (الطوبی) بشری وزننده طيب معناسنهدر يعنی مصدردر اصلی طيبی
ايدی ياء واوه قلب اولنديدی وطوبی طيبه لفظندن جمع اولوركه طانك فتحی
وياتك تشديديلهدر وبونادر در واطيب كلمهسندن مؤنث اولور وايولك وكوزللك

حسن معناسنه در وبخت وعيش خوش وخير وراحت و دولت معناسنه در وخيره وكزيده كى معناسنه دركه مختارلق وكزيده‌لك معناسنه‌در وطوبى جنتده برشجرك اسميدر على قول لغت هنديده طوبى جنتك اسميدر ويقال طوبى لك وطوباك بالاضافة على قول طوباك تعبيرى لحن وخطادر (طيبى) طانك كسرى وانفك قصريله طوبى لفظنده لغتدركه جنتده برشجر آديدر (الاطابة) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى خوش وپاكيزه قلمق معناسنه‌در يقال اطابه اطابة بمعنى طيبه واستنجاء معناسنه‌دركه موضع نجاستنى غسل ويامسح ايله تطهير ايلمكدن عبارتدر يقال اطاب الرجل اذا استنجى يعنى نفسنى مرداردن پاك ايلدى وخوش ومنقح ودلكش كلام سويلمك معناسنه‌در يقال اطاب الرجل اذا تكلم بكلام طيب ومهمانه خوش ولذيذ وپاكيزه طعام چكمك معناسنه‌در يقال اطاب الرجل للضيف اذا قدم طعاما طيبا وخوش ودلبر وپاكيزه تراوغلانلرى اولمق معناسنه‌در يقال اطاب فلان اذا ولد بنين طيبين وحلال تزوج ايلمك معناسنه‌در يقال اطاب الرجل اذا تزوج حلالا (التطييب) تفعيل وزننده برنسنه‌يى خوش وطيب ايلمك معناسنه‌در يقال طيبه تطييبا بمعنى اطابه وبرنسنه‌يى خوش وپاكيزه بولمق معناسنه‌در يقال طيب الشئ اذا وجده طيبا (الطيب) طانك كسريله خوشبو نسنه‌يه دينوركه آنكله تطيب وتعطر اولنور مسك وعنبر ودهن كبى وحلال شيئه دينور يقال هوطيب اى حل ومطلقا هرنسنه‌نك افضل وانفسنه دينور يقال يطلب الطيب اى الافضل وطيب واسط ايله شهر تستر بينده بربلده آديدر (الطيبة) هايله بودخى حلال ومباح اولان شيئه دينور وبغايت صاف وبراق اولان باده‌يه اطلاق اولنورمى ناب معناسنه وطيبه مصر اولكه‌سنده ايكى قريه آديدر وزمزم صوينك اسميدر وزروديانده برقريه آديدر (الطيبة) عنبه وزننده غدروحيله‌سز ونقض عهدسز دسترس اولنان اسيره اطلاق اولنور يقال سبى طيبة اى بلاغدر ونقض عهد (الاطيبان) تثنيه بنيه‌سيله اكل وجماعه اطلاق اولنور على قول فم وفرج وعندالبعض شحم وشبابدن عبارتدر ومنه يقال ذهب الاطيبان الاكل والجماع اوالفم والفرج اوالشحم والشباب بوراده شحمدن مراد قوت بدنيه‌در وبقى الاخبثان اى الضراط والسعال (المطايب) ميمك فتحيله (والاطايب) كزيده ومختار اولان نسنه‌لره دينور مطايب كلمه‌سنك لفظندن مفردى يوقدر بعضلر ديديكه اشبو مطايب كلمه‌لرى عربلردن مطايب الرطب واطايب الجزور عنوانيله مسموعدر يعنى مفردلرى مسكوت اولوب همان جمع اوله‌رق بو يلجه مسموع اولمشدر يقولون اطعمنا من مطايب الرطب واطايب الجزور وعلى قول مطايبك مفردى مطيب ياخود مطاب ومطابه‌در واطايبك مفردى اطيبدر (الاستطابة) استنجاء معناسنه استعمال اولنور يقال استطاب

الرجل اذا استنجى وقاسيق قيللرنى تراش ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال استطاب الرجل اذا حلق العانة وبرنسنه‌يى خوش وطيب بولمق معناسنه‌در يقال استطاب الشئ اذا وجده طيبا ويقال استطيبه على الاصل وطتلو وخوشكوار صو ايستمك معناسنه‌در يقال استطاب القوم اذا سألهم ماء عذبا (الاطياب) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى خوش وپاكيزه وطيب بولمق معناسنه‌در يقال اطيب الشئ اذا وجده طيبا وبواصلى اوزره استعمال اولنمشدر (الطابة) غابه وزننده باده‌يه دينور خمر كبى (طيبه) طانك فتحيله مدينهٔ منوره اسماسندندر طابه وطيبه سيده وزننده ومطيبه مكرمه وزننده بونلرده مدينهٔ منوره‌نك اسملريدر نام اصليسى يثرب اولوب مأخذى اولان ثرب فساد معناسنه اولمغله استهجان اولنوب الفاظ مذكوره ايله تسميه بيورلمشدر (عذق بن طاب) عينك كسرى وذال معجمه‌نك سكونيله مدينه‌ده برخرمالق آديدر (ابن طاب) برنوع خرمايه اطلاق اولنوركه حالا مدينه خرماسى تعبير ايلدكلرى خرمادر (الطياب) كتاب وزننده بصره‌ده برخرمالق آديدر (الطيب) سيد وزننده بغايت خوش وپاكيزه وكوچك اولان نسنه‌يه دينور خبيث مقابليدر وحلال اولان شيئه اطلاق اولنور يقال مال طيب اى حلال وطيب ومطيب مكرم وزننده پيغمبر اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك ايكى فرزندارجندلرى اسملريدر (ابوطيبة) طانك فتحيله پيغمبر عاليشان عليه السلام حضرتلرينك حجاملرى اولان ذاتك كنيه‌سيدر اسمى ديناردر (طابان) خابور قضاسنده برقريه‌در (الابطبه) همزه‌نك فتحى ويانك سكونى وطانك ضمى وبانك تشديد وتخفيفيله ديشى كچينك وآهونك تكه طلب ايدوب ارككه قيزمسى حالتنه دينوركه تكه سيمك تعبير اولنور يقال دنت ايطبة العنز اى استحرامها (الطوب) طانك ضميله طوغله‌يه وكيرميده دينور (المطايبة) مفاعله وزننده لطيفه ومزاح ايلك معناسنه‌در يقال طايبه اى مازحه (حلف المطيبين) حانك كسريله مطيبلرك عهد وميثاقى ديمكدر پيغمبرانام عليه السلام حضرتلرى يكرمى بش ياشنده ايكن بعض قبائل عرب بينلرنده منعقد اولان عهد ويمين اوله‌جقدر صورتى بودركه بنوعبد مناف بالاتفاق بنو عبدالدارك ضبط وتوليتلرنده اولان كعبهٔ مكرمه‌نك حجابت ورفادت ولوا وسقايه منصبلرنى آلمق مراد ايلدكلرنده بنو عبدالدار امتناع ايلمريله من بعد هرقوم ايفاى حق عصبيتله برى برلرينه يارى ومعاونت ايلك اوزره عهد ويمين ايلديلر بنو عبد مناف اجناس طيبى جمع وتخمير ايدوب بربيوك چناق ايچره وضع وطرافدارلريله كه بش قبيله اهليدر اللرنى آكا غمس ايدرك عقد عهد يمين ايلدكدنصكره لاجل التأكيد اللرنى ديوار كعبه‌يه مسح ايلديلر بناء عليه مطيبين ايله تسميه اولنديلر بنو عبدالدار دخى كندى خلفالريله كه التى قبيله‌دن عبارتدر

آخر كونه مؤكد عقد قسم ايلمديلر بو سببله اخلاف تسميه اولنديلر رسول اكرم عليه السلام حضرتلرى مطيبين طرفنده بولنمشلر ايدى حجابتدن مراد كعبه‌نك قاپوجيلغيدر ورفاده قريش اهاليسى ميساندلرندن برمقدار مال افراز ايدوب انكله زبيب وبغداى اخذ ايدرلر ايدى تاكه حجاج ايچون حاضر بولنه ولوا كعبه‌نك سنجاغنى ترتيب ايلمكدر وسقايه حجاجه صو ويرمكدر

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ (الظأب) دأب وزننده بانك وفرياد ايلمك زجل وصوت معناسنه‌در يقال ظأب الرجل ظأبا من الباب الثالث اذا زجل وصات واولنمك تزوج معناسنه‌در يقال ظأب الرجل ظأبا من الباب المزبور اذا تزوج وجغلتى وغريو وجلبه معناسنه‌در يقال ماهذا الظأب اى الجلبة وظلم وستم وبيداد معناسنه‌در وتكه باغرمق معناسنه‌در يقال ظأب التيس اذا صاح وسلف وهمداماد معناسنه‌در كه زوجه‌نك انشته‌سيدر بجانق تعبير اولنور جمعى اظؤب كلور اكلب وزننده وظؤوب كلور عروق وزننده (المظاءبة) مفاعله وزننده ايكى كسه ايكى همشيره تزوج ايدوب برى برينه بجانق اولمق معناسنه‌در يقال تزوجا بالمظاءبة وهى ان يتزوج انسان امرأة ويتزوج آخر اختها (الظبظاب) طبطاب وزننده رنج ودردوتعب ومحنت كبى عارضهٔ شديده‌يه دينوركه موجب تقلب واضطراب اولور يقال مابه ظبظاب اى قلبة ووجع وعيب ونقيصه معناسنه‌در وبرنوع سيوجه اسميدركه كوزقپاغنده چقار جدجد دخى ديرلر ودلبر دلوقانلو اوغلانلرك چهره‌لرنده چقان سيوجه‌لره دينور وجغلتى وشماطه وغريو وجلبه معناسنه‌در وبركسيه شرومضرت ايقاعيله تهديد ايدن كسه‌نك مؤثر كلام وعيدينه دينور تقول سمعت ظبظابه وهو كلام الموعد بشروظبظاب ملوك يمندن برينك اسميدر (الظبظبه) زلزله وزننده محموم اولمق معناسنه‌در يقال ظبظب الرجل على البناء للمجهول اذاحم (التظبظب) تزلزل وزننده برنسنه آهسته‌جه سهولتله دوشمك معناسنه‌در يقال تظبظب الشئ اذا كان له وقع يسير (الظرب) كتف وزننده پرده‌سوه‌لوب طوملان ايرى طاشه وقيايه دينوركه اوجى يلمان كبى سيورى وكسكين اوله على قول يوكسك وسيورى اولميوب دوشكلى ياصتم طاغه دينور ياخود كوچك طاغه دينور جمعى ظراب كلور سهام كبى شارح ديركه بوجمع عزيزدرسكون‌را ايله تخفيف توهمنه مبنى‌در وظرب بررجل آديدر ونبى اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك فرسلرى اسميدر وباديه‌ده قرعاايله واقصه نام محللر بيننده برصو بركه‌سى اسميدر (ظرب لبن) لامك ضمى وبانك سكونيله برموضع آديدر (الظرب) عتل وزننده غليظ الجثه طوپاج بودوره دينور يقال رجل ظرب اى قصير غليظ (الظربان) قطران وزننده كه مراد ظانك فتحى ورانك كسريله‌در كدى جثه‌سنده بدرايحه‌لو برجانوردر تركيده كوجن تعبير

اوڭنور بغايت ضرطه‌جى وضرطه‌سى زياده‌سيله منتن اولور برجامه‌يه اوصورصه جامه اسكيوب كيدر هنوز رائحۀ خبيثه‌سى آندن زائل اولمز اكثرى كلرك يواسنك آغزينه دبرنى وضع ايدوب ايچروبه طوغرى ضرطه ايلمكله بدرائحه‌سندن كلر مضطرب اولوب تحملدن قالمغله ناچار طشره‌يه پرتاب ايدوب چقدقده صيد واكل ايدر ملعونك ضرطه‌سى اولطه‌سيدر وفى المثل ★ فسا بينهم الظربان تقاطعوا ★ يعنى برمفسد ومكار نيجه احباب ميانلرينه القاى فساد ايله برى بريندن كسيلوب جدا اولسه‌لر مثل مزبورى ضرب ايدرلر مترجم ديركه اول جانوره عربلر مفرق النعم اطلاق ايدرلر زيرا اوده سوروسنك ارالغنه كيروب جابجا ضرطه چكدكده رائحۀ كريهه‌سندن دوه‌لر پريشان اولور انتهى جمعى ظرابين كلور وظرابى كلور ياى مشدده ايله كوياكه آتى الذكر ظرباء كلمه‌سندن جمعدر وظربى ظانك كسرى والفك قصريله وظرباء ظانك كسرى والفك مديله اسم جمعلردر (الظرباء) ظانك فتحى ورانك كسرى وبانك تشديديله بودخى ظربان كبى جانور مرسومك اسميدر (التظريب) تفعيل وزننده طوارك طرنغى بغايت پك ومتين اولمق معناسنه‌در يقال ظربت الحوافر تظريبا على المجهول اذا صلبت واشتدت (المظربة) معظمه وزننده بغايت صلب ومتين اولان طوار طرنقلرينه دينور (الاظراب) احباب وزننده نواجذ آردنده اولان درت ديشلره دينور ونواجذ عندالمؤلف مختلفدر على قول اضراب ديشلرك كوكلرينه دينور (ظريب) امير وزننده برموضع آديدر (الظرب) طرب وزننده ياپشمق معناسنه‌در يقال ظرب به ظربا من الباب الرابع اذا لصق به (ظربه) جهينه وزننده برموضع آديدر (الظنب) ظانك كسرى ونونك سكونيله آغاجك كوكنه دينور (الظنبة) جرعه وزننده شول سكيره دينوركه اوق يلكينك كز طرفندن اولان اوجنه صاريلور (الظنبوب) زنبور وزننده اياقده انجك تعبير اولنان عضوك اوك طرفده يعنى طشره طرفندن اوجنه دينور ياخود انجك كميكنه دينوركه قورى انجك وقلم ودودك تعبير اولنور على قول قورى انجكك اوجنه دينور يقال ضرب ظنبوبه وهو حرف الساق من قدم اوعظمها اوحرف عظمها بوراده قدم لفظى ضمتيله‌در وحق عباره هاء تأنيثله عظمها اولمقدر زيرا ساق مؤنثدر وظنبوب مزراق تمرنك قوغانده اولان ميخه يعنى پرچينه دينور جمعى ظنابيب كلور كه انجكلر ديمك اولور ومنه المثل ★ قرع ظنابيب الامر ★ اى ذلله بركمسه بر دشوار ماده‌يه بغايت سعى واقدام ايليه‌رك تذليل وتسهيل ايلدكده ضرب اولنور زيرا چوكيوب سركشلك ايدن دوه‌نك انجكنه اورمقله رام ايدوب چوكردرلر (الظناب) ناب وزننده سوزه دينور كلام معناسنه ومادۀ مزبوره واويه‌در و چفلتى و غربو وهنكامه معناسنه‌در وتكه ديشى بچى‌يه وارەجق وقتده باغرمق معناسنه‌در شارح

دیرکه بونك اصلی ظوب ایدی‌که مصدردر مهموزده لغتدر نته‌که ذکر اولندی
﴿ فصل العين ﴾ (العب) عینك فتحی وبانك تشدیدیله مطلقا صو ایچمك معناسنه‌در
علی قول بر صولقده ایچیوب یودم یودم یوده‌رق ایچمکدر جرع معناسنه
یاخود ارالقلرنی یك آچیوب تیز تیز بری بری آردنجه متتابعا ایچمك یاخود السز
وقابسز صویه اکیلوب دابه وحمامه کبی ایچمك کرع معناسنه‌در یقال عب الماء
عبا من الباب الاول اذا شربه اوجرعه اوتابعه اوکرعه شارح دیرکه عندالبعض
عب صولق آلمیه‌رق بر نفسده ایچمك معناسنه‌در و اغلبی بودر حتی [الكباد
من العب] حدیثنده شراح بونکله تفسیر ایلمشدر یعنی جکر آغریسی صویی
بر نفسده ایچمکدن عارض اولور کذلك [مصوا الماء مصاولا تعبواعبا] حدیثنده‌دخی
العب شرب الماء بلا تنفس عبارتیله مفسردر ظاهرا مؤلفك اوتابعه اوکرعه
عباره‌لرنده صولق آلمقسزین ایچمك مفهوملرنده داخل یاخود لازمدر انتهی وعب
الشمس کونشك پرتو و ضیاسنه دینور بونده بانك تخفیفیله‌ده جائزدر زیرا عبو
لفظندن منقوص اولوردم وید کبی وعبو ضیا معناسنه‌در وعب قوغه انوب صویه
طالدقده سسلنمك معناسنه‌در یقال عبت الدلو عبا اذا صوتت عند غرف الماء
(العب) عینك ضمیله ردن معناسنه‌در که لباس یکنك دبنه دینورکه قولتق
طرفنه کلن اوجیدر (العباب) غراب وزننده خرما یپراغنه دینور خوصه
معناسنه وسیل صوینك پك چوق وطاشقین یرینه کذلك کثرت وارتفاعنه یاخود
طالغه‌سنه دینور شارح دیرکه پك عظیم وطاشقین وپوسکوریجی سیل صوینه ده
دینور واساسده بو معنا مصدر اولمق اوزره‌ده مرسومدر یقال البحر عبابا و هر
شیئك اولنه دینورکه کثرت موقعیدر یقال عبابه ای‌اوله وعباب مالك بن نویره‌نك
فرسی آدیدر یاخود صوابی عناب‌در نونله (العنبب) جندب وزننده چوق صویه
دینور مؤلفك کثرة الماء قولی الماء الکثیر سبکنده‌در یقال ماء عنبب ای کثیر
وعنبب بردره آدیدر وبر نوع نبات اسمیدر (بنو العباب) کتان وزننده عربدن
بر جماعتدر اهل فرسه مخالطت ایدوب آتلری نهر فراتدن عب ایدر اولمریله
اطلاق ایلدیلر (الیعبوب) یعقوب وزننده شول آته دینورکه اندامی اوزون
کریملو و بغایت بوکرك اوله علی قول جنسی پاك واشکین اولوب یوریسنده
وسکرتمسنده آب روان کبی سهولت اوله راکبنی سلکوب مضطرب ایلیه یاخود
سکرتمسی پك میدانلو اوله اصلا فتور بولمیه ایلغار آتی کبی یقال فرس یعبوب
ای طویل سریع اوجواد سهل فی عدوه اوالبعید القدر فی الجری ویعبوب صویی
چوق اولان جدوله دینور وسحابه دینور ویعبوب ربیع بن زیادك و نعمان بن
منذرك واجلح بن قاسطك فرسلری اسمیدر (العبیبة) حبیبه وزننده عرفط نام

شجردن اتخاذ اولنور بر نوع طتلو طعام وشراب اسمیدر علی قول عبیبه عرفط صمغنك عرقیدر شارح دیرکه اعراب بادیه سویق دوکجك طوققله آنی دوکرك نضج بولدقـده شربت ایدوب ایچرلر میان شربتی کبی اولور وعبیبه چقورجه یرده بتن رمث نام اوتك آدیدر (العبیه) عینك ضمی وکسری و بای مشـددهنك کسری ویانك تشدیدیله کبر وفخر ونخوت معناسنهدر یقال فیه عبیة ای کبر وفخر ونخوة (العبعب) غبغب وزننده جوانلق هنکامنك تاب وطراوت ولطافتی حالتنه دینور ویال وبال صاحبی تنومند تازه دلو قنلویه دینور وبول جامهیه دینور یقال ثوب عبعب ای واسع ودوه تویندن ایشلنمش خاص وبومشق و نازك کلیمه دینور وبر صنمك اسمیدر وبر رجل آدیدر و مشرکلرك صنم وضع ایتدکلری محله دینـور بتخانه معناسنه و اوزون کشی یه دینور (العبعاب) طبطاب وزنـنـده بودخی اوزون آدمه دینور و واسع الحلق والجوف اولان کشی یه دینورکه صوت وکلامی ایچروسـنده طوپ کبی صدور ایدر وتام الوجود و حسـن الخلقه خوش اندام جوانه دینور یقال شاب عبعاب ای التام الحسن الخلق (الاعب) فتحتینله وبانك شدهسیله فقیر وبی نوا کشییهدینور وغلیظالانف اولان کمسیهیه دینور (ذوعبب) صرد وزننده بردره اسمیدر (العبب) صرد وزننده حب الکاکنج اسمیدرکاکنج عشابلرك قنبل اوتی دیدکلری نباتدر فارسیده عروس درپرده دیرلر کتب طبیهده قنبل دیدکلری بودکلدر بریسی وبستانیسی اولور نباتی ایت اوزمنه شبیه وحبیکه ثمری اولهجقدر قرمزی غلاف ایچره ودانهلری فندق قدر وبعد الکمال قرمزی اولور وعلی قول عبب عنب الثعلب اسمیدرکه ایت اوزمی دیدکلری نباتدر وعند البعض عبب شجر الرآء اسمیدرکه مادهسـنده بیان اولندی یاخود اغلاث قسمندن برنوع شجر آدیدر واغلاث آجی وبعضی سمیتلو اولان اشجاردن عبارتدر عکرش وحلفاء وینبوب واصف وعشرق وبردی واسـل کبی (العبب) ضمتینله یردن فشقروب فوران ایدن وبوسکورەرك جریان ایدن صولره دینورمیاه متدفقه معناسنه (العبعبة) زلزله وزننده منهزم اولمق معناسنهدر یقال عبعب الجیش اذا انهزموا وعبعبه اسم اولور قرمزی یوك پارهسنه دینور صوفة حمراء معناسنه وعبعبه درنی نام کمسهنك والدهسی اسمیـدرکه شاعره ایدی ودرنی ظورنا وزننده در (التعبعب) تزلزل وزنـنـده برنسنهیی بتمامه سیلوب آلمق یاخود بالتمام اکل ایلمك معناسـنهدر تقول تعبعبت الشیء ای اتیت علیه کله (عباعب) علابط وزننده قیس بن ثعلبه قبیلهسی یوردنده برصو آدیدر (العبی) عینك ضمی والفك قصریله ربی وزنـنـده شول خاتونه دینورکه چوجغی یاشامز اوله (التعبب) تفعل وزننده برنسـنهیی کثرت واصرار اوزره ایچمك معناسـنهدر یقال تعبب النبیذ اذا الح فی شربه واساسده

ترکمنه

ترکتنه یتعبب النبیذ ای یتجرعه بکثرة عبارتیله مرسومدر (العباب) سحاب وزننده صو ایچمك معناسنه در ومنه قولهم ★ اذا اصابت الظباء الماء فلاعباب و ان لم تصبه فلا اباب ★ یعنی آهولر صویی بولدقده ایچرلر و بولمدقلری صورتده تجسس ایلمزلر مثل مزبور کیدرك اختصاراولنوب لاعباب ولا اباب عنواننده سائراولمشدر امثال میدانیده بوکونه مرسومدر که آهو ودوه قوشی و صغر قسمی اصلا صو طلبنده اولمزلر واراقدن کورسهلر صویه قصد و ورود ایلمزلر مکر که پك یقینلرنده اولور ایسه واروب ایچرلر پس مثل مزبورده اصابتدن مراد صویه ایراقدن اصابت ایلمك اولور ومثل مرقوم داخل عهدهٔ ظفر اولان نسنهدن استغنا ایله اعراض ایلمك موقعنده ایراد اولنور (العبرب) جعفر وزننده (والعروب) سفرجل وزننده سماقه دینورکه معروف اکشی دانهلردر و یقال قدر عبربیة وعربربیة ای سماقیة یعنی سماقلو طعام تجرهسی (العتبه) فتحاتله قاپونك آلت ایشکنه دینور اسکفة الباب معناسنه علی قول اوست ایشکنه دینور و عتبه شدت وسختی معناسنهدر یقال بالامر عتبة ای شدة وکریه و ناخوش و مستهجن ایشه دینور وکشینك خاتوننه اطلاق اولنور پس بوکه کوره آلت ایشیکه دیمك اقتضا ایدر وبو کنایهدر نتهکه نعل وقاروره وبیت وقید و شاة ایلهده کنایه ایدرلر و منه حدیث ابراهیم لاسمعیل علیهما السلام [غیر عتبة بابك] (العتب) تعب وزننده بودخی کریه ونا مطبوع ایشه دینور وسبابه پرمقله اورته پرمغك ارالغنه علی قول اورته پرمقله آدسز پرمغك آرالغنه دینور وفساد وتباهی معناسنهدر یقال مافیه عتب ای فساد وطنبوره خرکنه دینور که طنبورهنك یوزنده اولان خرده اغاجلردر تللری طنبورهیه آتدن چکرلر طنبوره اشکی تعبیر اولنور وطپراغی غلیظ وسخت اولان یره دینور وعتب عتبه لفظندن جمع جنسی اولور (المعتب) عینك فتحی وتانك سکونیله (والعتبان) فتحاتله (والمعتب) مقعد وزننده (والمعتبة) مشربه وزننده (والمعتبة) منزله وزننده برآدمك دوستی کندیسنه کوجنوب انفعالله طارلمق معناسنهدر موجده کبی یقال عتب علیه عتبا و عتبانا و معتبا ومعتبة ومعتبة من الباب الاول والثانی اذا وجد علیه موجدة و عتب برآدمه لوم وتوبیخ ایلمك معناسنهدر یقال عتبه عتبا اذا لامه وعتب وعتبان و تعتاب بر آدم برایاغنی یوقری چکوب یالکز بر ایاغله سکهرك یوریمك معناسنه در یقال عتب الرجل عتبا وعتبانا وتعتابا اذا وثب برجل ورفع الاخری وعتب ایاقده اولان جزؤیجه اغسقلغه ویکهلکه دینور یقال فی رجله عتب ای ظلع ودوهنك برایاغی سکیرلنمکله اوج ایاق اوزره سکهرك یوریمك معناسنهدر یقال عتب البعیر اذا مشی علی ثلاث قوائم من العقر وقاپونك ایشکنه ایاق باصمق معناسنهدر تقول ماعتبت بابه

اى لم اطأعتبته يعنى قاپوسنك ايشكنه اياغمى بصمدم (العتاب) قتال وزننده (والمعاتبة) مقاله وزننده برآدمه لوم وتوبيخ وآزار ايلك معناسنه‌در يقال عاتبه اذا لامه (العتبى) خليفى وزننده بودخى ثلاثيدن مصدردر يقال عتبه عتبا وعتابا وعتبى اذا لامه (التعتاب) تذكار وزننده بودخى مصدردر لوم و توبيخ ايلك وبر اياقله سكه‌رك كتمك معناسنه‌در (التعتب) تفعل وزننده (والتعاتب) تفاعل وزننده (والمعاتبه) مفاعله وزننده ميانه‌ده حادث اولان كدورت وانفعالى مذاكره و مواصفه ايلك معناسنه‌دركه برماده ضمننده يكديكردن منفعل اولان احباب واصدقا بينلرنده جريان ايدر يقال تعتبا وتعاتبا وعاتبا اذا تواصفا الموجدة وناز و شيوه و استغنا ايله ايكى دوست برى بريله منفعلانه سويلشوب ادا ايلك معناسنه‌دركه عاشق ومعشوق ادالريدر دعواى محبت كبى يقال تعتبه وتعاتبه وعاتبه اذا خاطبه الادلال وتعتب برنسنه ايله معيوب اولمق معناسنه استعمال اولنوركه عتابك ملزوميدر يقال فلان لايتعتب بشئ على بناء المجهول اى لايعاب (العتب) عينك كسريله چوق عتاب ايدن كشى‌يه دينوركه صداقتندن و استقامتندن ناشى دوستنه نصح وشفقت جهتيله ناروا اولان فعالنده دائما لوم وعتاب ايدر (الاعتوبة) اعجوبه وزننده مادهٔ عتاب اولان شيئه دينور يقال بينهم اعتوبة يتعاتبون بها (العتبى) قصوى وزننده اسمدر رضا وخوشنودى معناسنه (الاعتاب) همزه‌نك كسريله بركسيه عتبى ويرمك يعنى آنك شكايت وانفعالنى ازاله ايله آنى كنديدن راضى و خوشنود ايلك معناسنه‌در يقال اعتب فلانا اذا اعطاه العتبى يعنى رجع الى مسرته همزه‌سى سلب ايچون اولمغله آنك قلبنده اولان كدورت وانفعالنى ازاله ايلكدن عبارت اولور ذكر اولنان عتبى لفظى بوندن اسمدر واعتاب برنسنه‌دن منصرف اولمق معناسنه‌در يقال اعتب عنه اى انصرف (الاستعتاب) بودخى بركسه‌يى كنديدن راضى و خوشنود ايلك معناسنه‌در يقال استعتبه اى اعطاه العتبى ومنفعل اولان متكلم مخاطبدن كندوسنى ارضا وخوشنود ايلكى طلب ايلك معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال استعتبه اى طلب اليه يعنى الى نفسه العتبى وتقول استعتبته فاعتبنى اى استرضيته فارضانى يعنى بن آندن قلبمك راضى وخوشنود ايلسنى طلب ايتدم اولدخى وفق الطلب بنى راضى ايلدى وقوله تعالى [وان يستعتبوا فاهم من المعتبين] اى ان يستقيلوا ربهم لم يقلهم اى لم يردهم الى الدنيا البتة يعنى فرقهٔ كفار حضرت جباردن عندلرنده مرضى و محبوب اولان عالم دنيايه ارجاع اولنملرنى استدعا ايلسه‌لر وفق الاستدعاء ارجاعله حق تعالى آنلرى ارضا ايلمز قال البيضاوى عليه الرحمة قوله تعالى [وان يستعتبوا] اى يسألوا العتبى وهى الرجوع الى مايحبون [فاهم من المعتبين] اى المجابين اليها ونظيره قوله تعالى حكاية [اجزعنا

ام

ام صبرنا مالنا من محيص] وقرئ وان يستعتبوا على المجهول اى ان سئلوا ان يرضوا ربهم فاهم فاعلون لفوات المكنة وقال عبيد عمرو [وان يستعتبوا] على المجهول ايضا اى ان اقالهم الله و ردهم الى الدنيا لم يعملوا بطاعته لما سبق لهم فى علمه من الشقاء [و لورد والعادوا لمانهوا] پس بوقرائته كوره من المعتبين قولى اسم فاعل اولور و قال البيضاوى ايضافى قوله تعالى فى سورة الجاثية [ولاهم يستعتبون] اى يطلب منهم ان يعتبوا ربهم اى ان يرضوه لفوات اوانه و قال الشارح يقال اعتبنى فلان اى ترك ماكنت اجد عليه من اجله ورجع الى مارضانى عنه بعد اسخاطه اياى عليه (الاعتتاب) افتعال وزننده برنسنه‌دن فارغ ومنصرف اولمق معناسنه‌در يقال اعتتب عنه اى انصرف وبولنديغى امر و حالتدن بر آخر امر وحالته رجوع وتحول قلمق معناسنه‌در يقال اعتتب فلان اذا رجع عن امر كان فيه الى غيره ويولده طاغى صاليوريوب طاغدن آيرلميه‌رق كتمك معناسنه‌در يولدن صاپمق انديشه‌سنه مبنى ايدرلر يقال اعتتب من الجبل اذا ركبه و لم ينب عنه ويولك آسان وسهل اولاننى بوشليوب صرپ ويوقش اولاننه سلوك ايلمك معناسنه‌در يقال اعتتب الطريق اذا ترك سهله واخذ فى وعره وبر ايشده معتدلانه وسط الحاله رعايت ايلمك معناسنه‌دركه افراط وتفريطدن اجتنابله اولمغله راست ودرست‌عمل ايدر يقال اعتتب فلان اذا قصد فى الامر (ام عتاب) كتاب‌وزننده (وام عتبان) سرحان وزننده صرتلان ديدكلرى جانورك ديشيسنك كنيه‌سيدر (عتيب) امير وزننده برقبيله‌در عتيب ابن اسلم اسميله مشتهردر ★ اودى عتيب ★ مثلنك منشأيدر اصلى بودركه بعض ملوك عرب قبيلهٔ مزبوره‌يى شبخون ايدوب اموال واشيالرنى نهب وغارت ورجاللرنى اسير ايلدكده اذا كبر صبياننا لم يتركونا حتى يفتكونا يعنى اطفالمزيتشوب بيودكلرنده بزى اهمال ايليوب البته خلاص ايدرلر ديرلر ايدى لكن بوآرزويه نائل اوليوب جمله‌سى اسير اولدقلرى حالده هلاك‌اولمرله حقلرنده كلام مزبور مثل اولمشدر مغلوب اولديغى حالده هلاك اولان كمسه حقنده ضرب اولنور (عتبان) سرحان وزننده (ومعتب) محدث وزننده (وعتبه) جرعه وزننده (وعتيبه) جهينه وزننده اسامئ رجالدندر (جفرة عتيب) حفرة حبيب وزننده بصره‌ده برمحله آديدر (العتوب) صبور وزننده شول كمسه‌دركه كندوسنه اصلا لوم و سرزنش و عتاب عمل وتأثير ايليه يقال رجل عتوب اى لايعمل فيه العتاب (العتيبة) عجيبه وزننده خير وحاصلاتى آز اولان يره دينور تأنيثى‌موصوف اعتباريله‌در يقال قرية عتيبة اى قليلة الخير ويقال بلد عتيب (التعتيب) ترتيب وزننده كيلش طونك وشلوارك اوچقورلغنى ديوشوروب اوك طرفندن قيويروب قاوشدرمق معناسنه‌دركه تشمير ايچون ايدرلر يقال عتب سراويله تعتيبا و هوان

تجمع الحجزة وتطويها من قدام وقاپويه ايشك اتخاذ ايلك معناسنه‌در يقال عتب للباب اذا اتخذله عتبة (عتابه) كذابه وزننده اسامئ نسواندندر (العترب) عينك ضمى وتانك سكونيله سماقه دينوركه معروف اكشى دانه‌لردر واشبو عترب كلمه‌سى عنزب لفظندن كه نون وزاى معجمه ايله‌در وعبرب لفظندن قطعا مصحف دكلدر اوچيده برمعنايه‌در (المعتلب) معصفر وزننده كوشك و سست نسنه‌يه دينور يقال حبل معتلب اى رخو (العثرب) ثاى مثلثه ايله قنفذ وزننده برنوع شجردر نار اغاجنه شبيه ورپاسه مشابه قرمزى فلپرلرى اولور قبوغنى صويوب تناول ايدرلر مفردى عثربه‌در هايله (عثلب) جعفر وزننده‌برصو آديدر (العثلبة) دحرجه وزننده آتشى چقوب چقمديغى معلوم اولميان اغاجدن چقمق ايدنمك معناسنه‌در عربلر چقمقى اغاجدن اتخاذ ايدرلر اكثرى مرخ نام اغاجدن ايدرلر برى برينه سورمكله آتش چقاررلر يقال عثلب زنده اذا اخذه من شجر لايدرى ايورى ام لا وبغدايى كوله كوموب پشورمك على قول ناكهانى مهمان كلمك ياخود كوچمك اوزره اولمق كبى بر ضرورت عارضه سببيله ايريجه اوكتمك معناسنه در يقال عثلب الطعام اذا رمده فى الرماد اوطحنه بجشه لضرورة عرضت و صويى شدتله قوند قوند ايچمك معناسنه‌در يقال عثلب الماء اذا جرعه شديدا و بحثره معناسنه‌دركه آيرمق و تفريق ايلمكدر يقال عثلب الشئ اذا بحثره (المعثلب) اسم فاعل بنيه‌سيله سست وكوشك نسنه‌يه دينور يقال امر معثلب اى غير محكم ويقلمش نسنه‌يه دينور يقال نؤى معثلب اى مهدوم ونؤى نونك ضميله چادراطرافنه قازيلان خرقه دينور و معثلب زياده‌سيله پير فانى اولوب متساقط الوجود اولان كشى‌يه دينور يقال شيخ معثلب اذا ادبر كبرا (التعثلب) تدحرج وزننده بركسه پيرلكدن ياخود خسته‌لكدن مهزول وبدحال وبيحال اولمق معناسنه‌دركه همان افتادهٔ حفرهٔ هلاك اولمق حالتنده اوله يقال تعثلب الرجل اذا ساءت حاله و هزل (العجب) عينك فتحى وجيمك سكونيله قويرق دبنه دينوركه قويرق صوقى تعبير اولنور شارحك بيانه كوره عصعص ديدكلرى خرده كميك اوله‌جقدركه فاتحهٔ خلقت وخاتمهٔ فناء ومعدوميتدر دواب قسمنده عسيب ديرلر واشبو [كل ابن آدم يبلى الا العجب] حديثى اوزره جميع اعضاء انسانى چوريوب خاكسار اوله‌جقدر الاول كميك على حاله قالور انتهى وعجب هر نسنه‌نك قويرق دبى كبى چاق‌مؤخر ومنتهاسنه اطلاق اولنور وبر قبيله آديدر (العجب) عينك ضميله اخلاق منهيه‌دن زهو وكبر معناسنه‌دركه كنديى كوروب و كندوسنى بكنمكدن عبارتدر فارسيده پندار دينور يقال به عجب اى زهو و كبر و شول كمسه دينوركه نسوان طائفه‌سيله مجالست و مؤانست ايلمكدن خوشلنوب بك محظوظ اوله على قول زنپاره اولمغله

مطلقا

مطلقا نسواندن خوشلنوب حظ ایدر اوله بومعناده عینك حركات ثلاثیله لغتدر یقال هو عجب النساء مثلثة ای یعجبه القعود مع النساء اوتعجب النساء به وعجب برنسنه‌یی طكلمق حالتنه دینور كه اسمدر فارسیده شكفت دیرلر بر نسنه‌یه الف و اعتیاد اولمدیغندن ناشی طبعه نكره وغریب كورندیكندن یاخود فی ذاته پك خوش والطف ونادر الوجود اولدیغندن طبعك بویله شیٔ اولورمی دیو انكار واستغرابی حالتندن عبارتدر (العجب) فتحتینله عجب كبی بودخی اسمدر طكلمق حالتنه دینور عجبك وعجبك جمعی اعجاب كلور قفل واقفال وسبب واسباب كبی ماهذا العجب منه والعجب وهو انكار مایرد علیك و عجب فتحتینله مصدر اولور طكلمق معناسنه تقول عجبت منه عجبا من الباب الرابع وعجب تعجب اولنه‌جق شیئه دینور یقال امر عجب كاسیذكر . و عجب حق جل و علا طرفندن رضا معناسنه محمولدر زیرا عجبك مفهومنده خفی السبب اولان و مألوف و معلوم اولمیان شیٔ غریبی كوردكده استعظام و استغراب و استحسان ایلك اولمغله باری ذوالجلاله اسنادی غیر ممكن اولمغین محبت كبی غایتی اعتبار ایله رضایه محمول اولور قال الشارح ومنه الحدیث [عجب ربكم من شاب لیس له صبوة] ای رضی منه وبعض محلده عظم ذلك وكبر لدیه تعالی ایله مفسردر و بعض محلده انكار ایله و بعض یرده یقال له عجبت منه تأویللریله مأول اولور و عجب اسماء رجالدندر احمد بن سعید البكری شهربا بن عجب وسعید بن عجب محدثلردر (منیة عجب) زمرة عرب وزننده مغرب اقصاده بربلده‌در (العجیب) غریب وزننده پك تعجب اولنه‌جق شیئه دینور نادر وكمیاب اولدیغندن یاخود فی ذاته احسن والطف اولدیغندن ناشی وجمعی عجایب كلور علی قول مرقوم عجب ایله كه عینك ضمیله تعجب معناسنه اسمدر عجیب كلمه‌سنك جمعلری مسموع دكلدر وبعضلر عندنده عجیب مبالغه‌یی متضمن اولمیوب عجب لفظیله كه فتحتینله‌در مرادفدر یعنی مطلقا تعجب اولنه‌جق شیئه دینور یقال امر عجب و عجیب و عجاب عینك ضمیله حد عجبدن بیرون اولان شیئه دینوركه مبالغه ایچوندر (العجاب) عینك ضمی وجیمك تخفیفیله (والعجاب) جیمك تشدیدیله مبالغه‌در زیاده‌سیله تعجب اولنه‌جق شیئه دینور یقال امر عجب وعجیب وعجاب وعجاب ویقال عجب عاجب وعجب عجاب علی المبالغة كقولهم شعر شاعر وظل ظلیل (العجیبة) غریبه وزننده (والاعجوبة) اضحوكه وزننده اسملردر سبب تعجب اولان شیئه دینور مابه التعجب معناسنه‌در (التعجب) تفعل وزننده (والاستعجاب) طكلمق وعجبه كلك معناسنه‌در تقول تعجبت منه واستعجبت منه بمعنی عجبت وتعجب بركمسه‌یی خدعه ایله مفتون ایلك معناسنه‌در تقول تعجبنی فلان ای تصبانی (التعجیب) تفعیل وزننده بركمسه‌یی عجبه كتورمك معناسنه‌در

تقول عجبته تعجيبا اى جعلته متعجبا (التعاجيب) تانك فتحيله عجائب معناسنه‌در
شارح دیر که بو مفردی اولمیان جوعـدندر تعاشیب کبی (الاعجاب) همزه‌نك
کسریله برکسه‌یی برعجیب نسنه عجبه کتوروب متعجب اولمسنه باعث اولمق
معناسنه‌در یقال اعجبه الامر اذا حمله علی العجب منه وبر نسنه‌یی پك بکنمکله عجبه
کلوب آندن محظوظ وفرحناك اولمق معناسنه‌در یقال اعجبه اذا عجب منه و سر
ویقال اعجب به علی بناء المجهول اذا عجب منه وسروقولهم مااعجبه برأیه شاذیعنی
فعل تعجب البته ثلاثیدن مبنی اولوب بوراده رباعیدن مبنی اولمغله قیاسدن خارجدر
فلان تعجب کندی رأینی بکنوب خوشلنمشدر دیمکدر (العجباء) حمراء وزنـنده
شول خاتونه دینورکه بغایت دلبر وخوب منظر اولمغله حسنندن ناشی تعجب اولنور
اوله وشول عورته‌ده دینورکه نهایت درجه‌ده چرکین وبدلقا اولمغله چرکینلکندن
تعجب اولنور اوله بوصورتده اضداددن اولور شارح دیرکه حسن و قبح حالتلرنده
تعجبك متعلقلری وصف نهایت ومبالغه اولمغله متحد اولدیغندن ناشی ضدیتلری تام
دکلدر انتهى وعجباء شـول ناقه‌یه دینورکه اکسـه‌سی انجه‌رك اولوب ایکی
یانجقلری‌اوزره اولان الماجقلری یوقری طوغری چقق اوله وقویرق صوقمی غلیظ
اولان ناقه‌یه دینور (الاعجب) اقرب وزننده خلقت مز بوره‌ده اولان ارکك
دوه‌یه دینور (التعجابة) تانك کسریله صاحب اعاجیب اولان کمسیه دینورکه
شعبده‌باز کبی دائما امور عجیبه پیدا ایدراوله یقال رجل تعجابة ای ذو اعاجیب
(عجیبه) جهینه وزننده بر رجل آدیدر (اتجب جاهلا) فعل ماضی بنیه‌سیله
بر رجلك لقبیدر تأبط شرا و برق نحره کبی (العجرقب) قانفذ سـفرجل وزننده
سوء ظنه مبتلا بد درون و خبیث کمسـیه دینور فارسیده بدسکال دیرلر جزئیجه
نسـنه ایله ناسـه القاء تهمت ایدر یقال هوعجرقب ای مریب خبیث (العداب)
دال مهمله ایله سحاب وزنـنده یوققه قومساله دینور علی قول قوملغـك اشاغی
طرفنده دوز یره کلن یوققه طرفنه دینور مفرد وجمعی برابردر وعداب برموضع
آدیدر (العدابة) سحابه وزننده رحم معناسـنه‌در که خاتونلرده و حیـوانلرده
چوجق ودول یتاغیدر وعورتك فرجنه دینور رکب معناسنه (العدوب) صبور
وزننده چوق قومه دینور رمل کثیر معناسـنه (العدبی) عینك ضمیله عربی
وزنـنده کریم الاخلاق اولان کشی‌یه دینور علی قول بی عیب و نقیصه اولان
پاك کوهر آدمه دینور یقال رجل عدبی ای الکریم الاخلاق او من لاعیب فیه
(العذب) عینك فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله مطلقا طیب وخوشـکوار اولان
طعام و شرابه دینـور یقال طعام و ماء عذب ای طیب ومستساغ ویقال رکیـة
عذب یعنی فی‌الاصل مصدر اولمغله تذکیر وتأنیثی مساویدر وعذب مصدر اولور

زیاسیل

زیاده‌سیله صوسزلقدن ناشی ترك اكل ایلمك معناسنه‌در یقال عذب الرجل عذبا من الباب الثانی اذا ترك الاكل من شدة العطش وهو عاذب وعذوب والجمع عذب بضمتین وعذب منع ایلمك معناسنه‌در یقال عذبه عنه اذا منعه وبرنسنه‌دن امتناعله کیرو طوروب آندن فراغت ایلمك معناسـنه‌در یقال عذب عنه اذا کف وترك وعذب برنوع شجر آدیدر مفردات سائره‌ده ثمراثل ایله مبین‌درکه ایلغون اغاجنك نوع کبیری ثمریدر (الاعذاب) همزه‌نك کسریله منع ایلمك معناسنه‌در یقال اعذبه عنه اذا منعه وبرنسنه‌دن کیرو طوروب فراغت ایلمك معناسـنه‌در یقال اعذب عنه اذا کف وترك وصویك یوصوننی چقاروب صاف وپاکیزه قلمق معناسنه‌در یقال اعذب الماء اذا نزع طحلبه بونده همزه سـلب ایچوندر زیرا عذبه یوصونه دینور کاسیذکر وبرکمسه‌نك صوبی لطیف وخوشکوار اولمق معناسـنه‌در یقال اعذب القوم ای عذب ماؤهم (العذوبة) عینك ضمیله طعام وشراب طیب وخوشکوار اولمق معناسنه‌در یقال عذب الطعام والماء عذوبة من الباب الخامس اذا صار عذبا (التعذیب) تفعیل وزننده منع ایلمك معناسـنه‌در یقال عذبه عنه تعذیبا اذا منعه واشکنجه وعذاب ایلمك‌معناسنه‌در یقال عذبه تعذیبا (الاستعذاب) برنسنه‌دن واز کلوب فراغت قلمق معناسنه‌در یقال استعذب عنه اذا کف وترك وقویودن طتلو صو چکوب چقرمق معناسنه‌در یقال استعذب الرجل اذا استقی عذبا (العذب) فتحتینله چرك وخارو خاشاك مقوله‌سنه دینور قذی معناسنه ومولود عقبنده ظهور ایدن مردار وناپاك شیئه دینور مردار صو وصوك واش دیدکلری نسنه کبی وعذب برشجر آدیدر ومألی النوایح معناسـنه‌درکه عربستان توره‌سی اوزره میت اوزره نوحه ایدن قاریلرك اولوقته مخصوص اتخاذ ایتدکلری بچاوره‌یه دینور وشول ایپه وتصمه‌یه دینورکه ترازو قوللرینه بند ایدوب آنکله ترازویی چکوب قالدررلر وعذب هرشیئك اوجنه دینور یقال مارق عذب لسانه ای طرفه وعذب البعیر دوه‌نك آلت تناسلنك اوجنه دینور وآت کوتلکی کبی دوه پالاننك اکسه‌سـنه دیکیلن میشنه دینور وبونلرك مجموعنده مفردی عذبه‌در هایله وعذبه یوصونه دینور طحلب معناسنه (المعاذب) میمك فتحیله بودخی نوحه‌کار قاریلرك بچاوره‌لرینه دینور عذب که ذکر اولندی شارح دیرکه مفردی معذبه‌در علی‌قول غیر قیاس اوزره مفردی عذبه‌در انتهی (العذوب) صبور وزننده (والعاذب) تحت السماء اولان نسنه‌درکه اوستنده آسمانه‌دك ستره وحائل اولمیه (العذبة) ثمره وزننده یوصونه‌دینور طحلب معناسنه وبرشجر آدیدرکه تناولی‌دوه قسمنی‌اهلاك ایدر وعذبه برمرض معروف آدیدر بعض نسخه‌ده ودواء معروف عنوانده مرسومدر (العذبة) فرحه وزنـنـده یوصونه دینور وبغدای ایچندن آیرتلنوب آتیلان

نسنه‌یه دینور دلوجه وقراموق کبی وچرك ومرداره دینور ودره‌یی یعنی طوره وقبرباج دیدکلری نسنه‌یی احاطه ایدن شیئه دینورکه آنلره قابلو اولان میشین مقوله‌سی اولورکه طوره قایشی دیدکلریدر نسخه‌لرده ماحاط من الدرة عبارتیله واقع اولمغله شارح دیرکه صواب اولان ماحاط بالدبرة عنواننده اولمقدر نته‌که لسان العربده دخی بویلجه‌در ودبره تمره وزننده ترلاده دونم تعبیر اولنان یره دینور وآنی احاطه ایدن نسنه آنك اطرافنه سنور ایچون چویریلن مرتفعجه طپراقدن عبارت اولور (العذب) کتف وزننده یوصونلو صویه دینور یقال ماء عذب ای مطحلب (الاعذبان) تثنیه بنیه‌سیله طعام ایله جماعه علی قول محبوبك اغزی یاریله باده‌یه اطلاق اولنور (العذاب) سحاب وزننده اسمدر اشکنجه ونکال وعقوبت معناسنه‌در جمعی اعذبه کلور اشربه وزننده وتقول العرب اصابه عذاب عذبین کبلغین یعنی بکسر الغین وفتح الذال ای لایرفع عنه العذاب یعنی اکا عذاب مؤبد اصابت ایلدیکه اول عذاب آندن قطعا برطرف اولمز معلوم اوله‌که بلغ کلمه‌سی‌که بانك کسری وضمی ولامك فتحیله‌در بلیغ معناسنه‌در برشیئك نهایتنه واصل اولان کمسیه دینور بعده جمع سلامت صیغه‌سیله جمع قیلوب دواهی شدیده‌یه اطلاق ایلدیلر کویاکه شدت نکایتنده قصد وتعمد صاحبی اولان عقلاء منزله‌سنده اعتبار ایلدیلر ومنه قول عائشه یوم الجمل [لعلی قدبلغت منا البلغین ارادت قدبلغت منا کل مبلغ] یعنی بزم ایچون هرزحمت ومحنتك نهایتنه بالغ اولوب چکمدیکك انواع مشاق ومحن قالمدی ومثله قولهم لقیت منه البرحین بوراده برح کلمه‌سی دخی مبرح معناسنه‌درکه شدت ویریجی نسنه‌در بلغین کبی دواهی شدیده‌ده استعمال ایلدیلر وبونلرده مفرد وجمع اعرابلری جائزدر نته‌که مؤلف بلغ ماده‌سنده بیان ایتمشدر قالدیکه بوقیاس اوزره عذب کلمه‌سی دخی معذب معناسنه اولمغله مبالغة عذاب ابدیده استعمال اولنمشدر وجمعیتی کویا هر لحظه وهر آن برمعذبدن خالی اولمدیغنه مبنی اولور (عذاب) کتان وزننده بدآء بن قیس نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر (العذیب والعذیبه) مصغر بنیه‌لریله ایکی صو آدیدر عذیب کوفه‌یه برمرحله یرده وعذیبه ینبع قربنده واقعدر (العذابه) عدابه وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (العذبی) عدبی وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (عیذاب) میدان وزننده صعید مصر قضاسنده بر بلده‌در شارح دیرکه قطب ربانی ابوالحسن الشاذلی قدس سره آنده مدفوندر (ذات العذبه) تمره وزننده برموضعدر (الاعتذاب) افتعال وزننده باشده صارغه اکسه طرفدن ایکی اوچ صالندرمق معناسنه‌در یقال اعتذب الرجل اذا اسبل لعمامته عذبتین من خلفها (العذبات) حرکات وزننده یزید بن سبیع نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر (یوم العذبات) فتحاتله

ایام عربدن بربوم معروفدر (العرب) عینك ضمی ورانك سكونیله (والعرب) فتحتینله عجمك خلافی اولان طائفهٔ انسانیدر بوراده عجمدن مراد ماعدای عربدركه ترك وفرس وروم وهندی وسائر طوائفدر وعرب كلمه‌سی مؤنثدر طائفه تأویلیله یقال العرب العاربة والعرب العرباء وعرب سكان امصار یعنی بلده‌لرده ساكن اولنلرینه مخصوصدر علی قول بلدی وبدوی‌یه شاملدر واعرابكه همزه‌نك فتحیله جمع صورتنده یاخود فی‌الاصل جمعدر بادیه نشین اولنلرینه اطلاق اولنوركه بدوی تعبیر اولنور بونك مفردی یوقدر اعاریب اوزره جمعلنور مؤلفك بصائرده بیاننه كوره اعرابه نسبتده اعرابی دینور زیرا اعراب كلمه‌سنك مفردی یوقدر یعنی عرب لفظندن جمع دكلدر عرب اسم جنسدر لكن راغبك بیاننه كوره اعراب فی‌الاصل عربك جمعی اولوب بعده بدوی صنفنه اسم اولمشدر نسبتی انصاری كبی اولور ومصباحك بیاننه كوره عرب اعرب اوزره جمعلنور زمن وازمن كبی وعرب اوزره جمعلنور ضمتینله اسد واسد كبی انتهی (العاربة والعرباء) حمراء وزننده (والعربة) فرحه وزننده عرب لفظندن مأخوذدر تأكید ایچوندر خلوص وصراحت وحقیقت معناسنی مفیدلردر یقال عرب عاربة وعرباء وعربة ای صرحاء جمع صریح وهو الخالص (المتعربه) متقربه وزننده (والمستعربة) مستوجبه وزننده خالص وحقیق اولمیوب صكره‌دن عربه دخیل ومختلط اولمغله تعرب ایدن كمسه‌لره اطلاق اولنور یقال عرب متعربة ومستعربة ای دخلاء جمع دخیل شارح عرب عرباء یعرب بن قحطان لسانی اوزره تكلم ایدنلردر ویعرب لسان سریانی‌یی اك اول عربی‌یه نقل ایدن كمسه‌در ومستعربه لسان حضرت اسمعیل اوزره تكلم ایدنلردر وعرب ماده‌سی بیان وفصاحت معناسنه موضوعدر (العربی) عجمی وزننده عربلكی ظاهر وثابت ومتحقق اولان كمسیه كذلك عربلكی متبین اولان لسانه دینور یقال رجل ولسان عربی ای بین العروبة والعروبیة شارح دیركه عروبه وعروبیه عینك ضمه‌لریله افعالی اولمیان مصادردندر انتهی وعربی برنوع اربه‌یه دینوركه بغایت بیاض اولوب وسنبله‌سنك اوبی چتال ودانه‌لری ایری اولور انواعنك اجود وافضلیدر وفی‌الحدیث [لاتنقشوا فی‌خواتیمكم عربیا] ای لاتنقشوا فیها محمد رسول الله لانه كان نقش خاتمه علیه الصلوة والسلام كانه قال نبیا عربیا یعنی نفسه علیه السلام (الاعراب) همزه‌نك كسریله برشیئك كنه وحقیقتنی اظهار وعیان ایلمك معناسنه‌در یقال اعرب الشیٔ اذا ابانه وافصحه وآت سكرتدرمك معناسنه‌در یقال اعرب فرسه اذا اجراه واحضره وآتك كشنیوب حیقرمسیله عربی آتی هجیندن یعنی بوز آتدن فرق وتمییز ایدوب بیلمك معناسنه‌در عربی ایكی طرفی صوی وكحیل اولان آته دینور فارسیده اسب تازی دیرلر وهجین

باباسی عربی وآناسی مخالف جنس اولان آته دینورکه ترکانی وبوز آت تعبیر اولنور وعربی آت برقاج نوعدرکه عربلر کحیل تعبیر ایدرلر نجدی وطریفه وجلفه ومعنك کبی هر برینك نشانلری بشقه اولور وهر برینك خاصه‌لری بشقه‌در یقال هو یعرب الفرس ای یعرفه من الهجین اذا صهل وآت کشنمکله صوی اولدیغنی کندی بیلدرمك معناسنه‌در یقال اعرب الفرس عتقه اذا صهل وابان عتقه وسلامته من الهجنة واعراب کلامده لحن وخطا ایلیوب فصاحت اوزره قواعد نحویه‌یه رعایتله سویلك معناسنه‌در کلامدن مراد عر بیدر یقال اعرب کلامه ای افصح ولم یلحن فیه وبرکسه‌نك عرب سیماسنده اولادی طوغمق معناسنه‌درکه مراد سیاه چرده اولمقدر یقال اعرب الرجل اذاولدله ولدعربی اللون وفحش وناسزا سوز سویلك معناسنه‌در یقال اعرب الرجل اذا تکلم بالفحش والقبیح وبرکسه‌یی فحش وناسزا سویلکدن رد ومنع ایلك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال اعرب فلانا اذا رده عن القبیح والفحش وجماع ایلك علی قول عورته جماعه دائر تعریض وکنایه ایلك معناسنه‌در یقال اعرب الرجل المرأة اذا جامعها اوعرضها بالجماع وبیع وشراده عربون یعنی پیشین اقچه ویرمك معناسنه‌در یقال اعرب المشتری اذا اعطی العربون وعروب اولان خاتون تزوج ایلك معناسنه‌در کماسیذکر یقال اعرب الرجل اذا تزوج العروب (العراب) کتاب وزننده (والاعرب) انجم وزننده (والمعربه) محسنه وزننده عرقنده هجنت اولمیوب خالص عربی وکحیل اولان آتلره دینورکه مقابلنه ترکی وترکانی دیرلر لسانمزده بوزآت تعبیر اولنور یقال خیل عراب واعرب ومعربة ای کرایم سالمة عن الهجنة و یقال ابل عراب شارح دیرکه کذلك اعرب ومعربه دخی دوه قسمنه صفت اولور مؤلف اکتفا ایلمشدر واول بختی مقابلیدرکه عربی وعجمیدن تولد ایدن دوه‌در انسان ایله آتك ودوه‌نك بینلرنی فرق ایچون انسانه عرب وآته ودوه‌یه عراب واعرب ومعربه اطلاق ایلدیلر پس مفردلری ینه عربی اولور عرب ملاحظه سیله (التعریب) تفعیل وزننده فاحش وناسزا سوز سویلك معناسنه‌در یقال عرب الرجل تعریبا اذا تکلم بالفحش والقبیح وبرنسنه اشتراسنده عربون ویرمك معناسنه‌در یقال عرب المشتری اذا اعطی العربون وکلامنی لحن وخطادن پاك وتنقیح ایلك معناسنه‌در یقال نقطه اذا هذبه من اللحن خفی اولمیه‌که مؤلف اسم اعجمی‌یی تعریب ایلك ماده‌سندن سکوت ایلمشدر مزهرده سیوطینك تلخیص بیانی بودرکه تعریب اسم اعجمی‌یی عرب کندی طریقلری اوزره استعمال ایلمکدن عبارتدر واشبو تعریب خصوصنده لاسیما قرآن کریمده الفاظ معربه وقوعی امرنده علماء اختلاف وتردد ایلدیلر برفرقه عدم وقوعنه ذاهب اولدیلر واشبو [قرآنا عربیا] کلام شریفیله

استدلال

استدلال ایلدیلر والفاظ عجمیه صورتنده اولنلر بالجمله توارد لغات قبیلندندر دیدیلر مثلا دیباج غلیظ معناسنه اولان استبرق که عربیدر فارسیده استبرق دیرلر کذلك اهل مکه مسح تعبیر اولنان کسایه بلاس دیرلر مع هذا فارسیده پلاس دینورکه ادنی تغییر ایله لفظ ومعنا متحد اولور ودخی قنجر لفظی که مصلح القوس معناسنه عربیدر فارسیده کمانکر دیرلر ودسب ودشت وسخت وکبحخث لفظلری دخی جمله‌سی عربیدر کرچه فارسیده دخی مستعملدر امام رازی دیدیکه قرآنده واقع اولان مشکات وقسطاس واستبرق وسجیل مثللو الفاظ عربی اولمدیغی مسلم دکلدر بلکه عربیدر نهایت لغت عرب لغت اخری ایله توافق ایلمشدر صابون وتنور کبی وبرفرقه تعریبك وقوعنه ذاهب اولدیلر ابو حیان ارتشاف نام کتابنده دیدیکه اسماء اعجمیهٔ معربه اوچ قسم اوزره در قسم اول اولدرکه اسم مذکوری عرب تغییر ایدوب کندی کلاملرینه الحاق ایدرلر بوقسمك حکمی اصلی وزوائد وزن اعتباریله اسم عربی صحیح حکمی کبیدر درهم وبهرج کلرلری کبی قسم ثانی اولدرکه اسم مذکوری عرب تغییر ایدرلر لکن کندی کلاملرینه الحاق ایتمامکله قسم اولده اعتبار اولنان احوال بوقسمده معتبر اولمز سیسنبر کلمه‌لری کبی قسم ثالث اولدرکه اسم مذکوری عرب تغییر ایتیوب کندی کلاملری ابنیه‌سنه الحاق ایتمزلر ایسه عرب ابنیه‌سندن معدود اولمز خراسان کبی که عربده فعالان وزنی یوقدر اکر الحاق ایدرلر ایسه معدود اولور خرم کبی که سلم لفظنه وکرکم کبی که قمقم لفظنه ملحقدر وبراسمك عجمیتی برقاچ وجهله معلوم اولور تفصیلی مزهرده مشروحدر انتهی وتعریب خرمانك زائد ونامناسب شاخلرنی بودایوب اغاجی میدانه چقرمق معناسنه‌در یقال عرب الرجل اذا قطع سعف النخلة واظهرها ویبطار طوارك طرنغی اطرافنده قیل بتن یری نیشتر ایله یاردقدنصکره اوزرنی داغلمق معناسنه‌در یقال عرب الفرس مثلا اذا بزغ علی اشاعره ثم کواها شارح دیرکه بو عمل ایله دابه‌نك صحت وسقامتی متبین اولور وتعریب متکلمك قولنی تقبیح وانکار ایله رد ایلمك معناسنه‌در یقال عرب قوله اذا قبحه ورد علیه وبرکسه طرفندن سوز سویلمك معناسنه‌درکه اکابدل کویا آنك لساندن یاخود بالوکاله سویلکدن عبارتدر ایلچی وخطیب عرب کبی یقال عرب عن القوم اذا تکلم عنه بوتقریبله آنلرك مراملرنی بیان ایدر وصافی وخالص وخوشکوار صویی چوق ایچمك معناسنه‌در یقال عرب الرجل اذا اکثر شرب الماء الصافی وقوس عربی اتخاذ ایلمك معناسنه‌در یقال عرب اذا اتخذ القوس العربیة مترجم دیرکه قوس ایکی قسمدر بری عربیه وبری فارسیه‌در وعربیه‌ده ایکی قسمدر بری حجازیه وبری واسطیه‌در وفارسیه‌ده ایکی قسمدر بری قوس یددرکه ال ایله قوللنلور وبریسی قوس پایدرکه ایاقله قوللنلور

اقسام مذکوره‌دن هر بری اختلاف ازمنه وامکنه حسبیله اشکال متنوعه‌یه مقسومدر انتهی وتعریب معده فسادی صاحبنی خسته قلق معناسنه‌در اکاذرب المعده دخی دیرلر نته‌که ذکر اولندی یقال عربه العرب ای مرضه الذرب وارکك صغرکه بوغه تعبیر اولنور اینکه سورنمکله اینکی شهوته کتورمك معناسنه‌در یقال عرب الثور البقرة اذا شهاها (العرابة) کتابه وزننده (والعرابة) سحابه وزننده فحش وقبیح وناسزا سوزسویلك معناسنه‌در قال الشارح ومنه حدیث ابن الزبیر [لاتحل العرابة للمحرم] ای الا فحاش وقبح الکلام وعرابه سحابه وزننده قیونك ممه‌سنی وضع ایتدکلری کیسه‌یه دینورکه سودلو اولدیغندن نظر طوقنمسون یاخود قوزی امسون دیو کیسه ایدوب ممه‌سنی وضع وبند ایدرلر جمعی عرابات کلور وعرابه اسامیدندر عرابه بن اوس بن قبطی کرمادن برمردمعروفدر (الاستعراب) خالص عربی اولمیوب صکره‌دن عربه دخیل اولمق معناسنه‌در ومنه یقال قوم مستعربة ای دخلاء وفحش وناسزا سویلك معناسنه‌در یقال استعرب فلان اذا تکلم بالفحش والقبیح واینك بوغه ایستمك معناسنه‌در یقال استعربت البقرة اذا اشتهت الفحل (العروب) صبور وزننده زوجنه پك محبت ایدن خاتونه دینور وزوجنه عصیان وخیانت ایدن نمك بحرام قاری‌یه دینور وعند البعض عروب زوجنه عشق وعلاقه‌سی اولان یاخود زوجنه محبت ادعاسنده اولوب ومحبتنی اظهار ایدن عورته دینور علی قول زیاده‌سیله کولیجی ضحاکه اولانه دینورکه معایبدندر جمعی عرب کلور ضمتینله ورانك سکونیله (العروبه) هایله (والعربه) فرحه وزننده بونلرده عروب معناسنه‌در وعربه‌نك جمعی عربات کلور یقال امرأة عروب وعروبة وعربة ای متحببة الی زوجها وکذلك عاصیة له اوهی العاشقة له اوالمتحببة الیه المظهرة له ذلك اوالضحاکة بونلرده تذکیر فعول وزننك بمعنی فاعل اولنجه تذکیر وتأنیثی مساوی اولدیغنه مبنی‌در وعروبه حرف تعریفسز جمعه کوننك اسم قدیمیدر شارح دیرکه سلفده هفته کونلرندن هربرینك برراسمی وار ایدی اشبو قطعه‌ده جمله‌سی مندرجدر ★ اؤمل ان اعیش وان یومی ★ باول اوباهون اوجبار ★ اوالتالی دبار فان افته ★ فمونس اوعروبة اوشیار ★ احد کوندن بده اوتمشدرکه اسمی اولدر جمعه کوننی ابتدا جمعه ایله تسمیه ایدن اهل مدینه اولدیغی مرویدر انتهی (ابن ابی العروبه) حرف تعریفله برمعروف کمسه‌در حرف تعریفسز استعمالی لحن‌در یاخود نادردر وعربه فرحه وزننده صوبی پك چوق اولان قویی‌یه دینور (العرب) عینك فتحی ورانك سکونیله وفتحتینله جائزدر جنبش وشوق ونشاط معناسنه‌در یقال به عرب ای نشاط وعرب رانك سکونیله یمك اکل ایلك معناسنه‌در یقال عرب الطعام عربا من الباب الثانی اذا اکله (العرب) عینك

كسريله بهمى يعنى كدى اوتى وابه پسكى ديدكلرى اوتك قوريسنه دينور (العرب) فتحتينله معده فاسد اولمق معناسنه‌در يقال عربت المعدة عربا من الباب الرابع اذا فسدت وعرب صافى اولان ماء كثيره دينوركه اسمدر وبونده رانك كسريله جائزدر وعرب نواحىٔ مدينه‌دن برناحيه آديدر وعرب ياره اوكولدقدنصكره اثر ونشانى بدنده قالمق معناسنه‌در يقال عرب الجرح عربا من البـاب المزبور اذابقى اثره بعدالبرء مؤلف بونى تكرار ايلمشدر ونشاطلنوب جنبشه كلمك معناسنه‌در يقال عرب الرجل اذا نشط وياره اريلنوب ششمك معناسنه‌در يقال عرب الجرح اذا تورم وتقيح وبركسه‌نك معده‌سى فاسد اولمق معناسنه‌در وبوتكرار دكلدر سابقده معده‌يه اسناد اولنمشدر يقال عرب الرجل اذا فسدت معدته وايرمغك صويى چوغالوب طاشقن اولمق معناسنه‌در يقال عرب النهر اذا غمر وقويينك صويى كثير اولمق معناسنه‌در يقال عربت البئر اذا كثر ماؤها (العربب) قنفذ وزننده صافى اولان چوق صويه دينور (العراب) شداد وزننده قيونك وچكينك بمه‌لرنى قوبجق طوربه ييان كشى‌يه دينور (العارب والعاربة) صويى پك چوق اولوب طاشقن اولان ايرمغه دينور (العربة) فتحاتله شول ايرمغه دينوركه جريانى تند وشديد اوله نهرزاب كبى وعربه نفس وذات معناسنه‌در تقول طابت به عربتى اى نفسى وعربه مدينهٔ منوره قربنده برناحيه آديدر شارحك بيانته كوره بوتكراردر وعربه اصل باحة العرب اسميدركه باحة دارابى الفصاحة اسمعيل عليه السلام در قريش قبيله‌سى آنده اقامت ايتمرليه طائفهٔ عرب اكانسبت اولنديلر مؤلفك مقتضاى سياق كلامى عربه‌دن مراد ساحهٔ مكهٔ مكرمه‌دركه ارض حرام لازم الاحترامدر لكن شارحك عبابدن نقلنه كوره عربه ارض تهامه‌نك اسميدركه ابتدا اسمعيل عليه السلام نازل اولوب واولادى اورادده نشأت ايلديلر بعده جرهم وعماليق دخى ساكن اولديلر متكثر اولدقلرنده ارض مرقومه‌يه كنجيده اولميوب سائرلرى اطرافه منتشر وهمان قبيلهٔ قريش اورادده متمكن اولديلر خلاصه‌سى بودركه چون حليلهٔ حضرت ابراهيم يعنى ساره جنابلرينك غيرتنه مبنى بامر الهى حضرت ابراهيم هاجر ايله فرزند سعادت پرورلرى اولان حضرت اسمعيلى آلوب ارض مكه‌يه كتوردى ارض مكه اول هنكامده بالجمله ميشه زار اولوب وموضع بيت شريف برقزل تپه ايدى اسمعيل ايله هاجرى اورايه انزال ايدوب انلره اغاجدن برسايبان ترتيب ايلدكدنصكره عودت بيورديلر بعده جبريل امين نازل اولوب جناحنى ضرب ايلدكده چشمهٔ زمزم نبوع ايلدى برمدت مادر وفرزند آنده اقامت ايدوب ناكاه جرهم قبيله‌سندن اورايه برطائفه مرور وبالاستيذان ارض مرقومه‌ده متمكن اولديلر حضرت اسمعيل آنلردن تزوج ايدوب لسانلرى عربى اولمغله آنلرك

لسانلرنجه تکلم ایلدیلر وحضرت ابراهیمك لسانی عبرانی ایدی من بعد اولاد اسمعیل عربی اولدیلر ووجه مذکور اوزره جرهم و قحطان مقدما عربه علی قول عربات نام محلده ساکن اولمریله اکا نسبتله عربی اطلاق اولندیلر وعند البعض سبب تسمیه السنهٔ سائره یه نسبتله ایضاح وبیان وفصاحتی مشتمل اولمسیدر وبر موجب حدیث شریف بش نفر پیغمبر ذیشان جنس عربدن نشئت ایلدیلر حضرت محمد و اسمعیل وشعیب وصالح وهود علیهم الصلوة والسلام در انتهی وشاعر اشبو ★ وعربة ارض مایحل حرامها ★ من الناس الا اللوذعی الحلاحل ★ بیتنده ضرورت وزن ایچون عربه لفظنك راسنی اسکان ایلمشدر یعنی ارض عربه بر زمین کزیندر که حرمتنی برکسه تحلیل ایلیه من مکر اول اصیل ونجیب ونبیل وفطن و ادیب اولان ذات شریف تحلیل ایدرکه مراد حضرت پیغمبر عالی کهردر علیه الصوة والسلام زیرا فتح مکه کونی بامر الهی نهاردن بر ساعت مقداری تحلیل ایلمکله قریش ایله محاربه اولنوب بعده حرمت سابقه سی الی یوم القیام ابقا اولندی پس عربه دن مراد حرم محترم اولور (العربات) حرکات وزننده مصر یولنده بر طاغده واقع بر طریق آدیدر وبغداد قربنده نهر دجله ده ثابت نیجه سفینه لره دینور مفردی عربه در مراد برکونه سفینه اوله جقدر (العریب) امیر وزننده (والمعرب) محسن وزننده کس واحد معناسندن کنایه اولور ظهور معناسی ملایمتیله وبو مقام نفیه مخصوصدر یقال مابالدار عریب و معرب ای احد (العربان) عثمان وزننده (والعربون) عرجون وزننده (والعربون) جبروت وزننده شول اقچه یه دینور که آنکله بیع وشرا منعقد اولور مراد پیشین ویریلان برمقدار اقچه درکه عامه بیع تعبیر ایدرلر مثلا یوز غروشه برنسنه پازار ایلدکده عقد معامله ایچون مشترینك ویردیکی اون غروش کبی ومواد مذکوره نك عینلرنی همزه یه ابدالله اربان واربون واربون دخی دیرلر مؤلف بوماده لری عرن ذیلنده دخی ایراد ایلمشدر شارح دیرکه بنه بیان معناسنه اولان اعرابدن مأخوذدر زیرا بیعك وضوحنه باعثدر و اربون عقده معناسنه اولان اربه دن مأخوذدر پس نونلری زائد اولور انتهی (عربان) فتحاتله خابور قضاسنده بربلده در مترجم دیرکه عربان عینتاب ایله بهسنی میانده برقضادر حالا عربان اوه سی تعبیر اولنور مؤلفك خابورده دیدیکی محرفدر انتهی (یعرب) ینصر وزننده ابن قحطان درکه مجموع قبائل یمنك بدربدر لغت عربیه یی ابتدا تکلم ایدن مزبور یعرب اولدیغی منقولدر شارح دیرکه عرب تسمیه سی بونك اسمندن مأخوذ اولدیغی دخی مرویدر (عراب) غراب وزننده اسامیدندر بشیر بن محمد بن جابر بن عراب اصحابدندر وعرابی بن معاویة بن عرابی اتباع تابعیندندر (عرابی) عینك فتحیله محدثیندن محمد بن الحسین بن المبارك لقبیدر (عریب) غریب وزننده

بر رجل وبر فرس آدیدر (عراب) سحاب وزننده خزم نام شجرك ثمری اسمیدر
وخزم خا وزای معجمتین ایله عربستانده دوم اغاجنه شبیه بر شجردرکه قبوغندن
اورغان وایپ بوکیلور (العربون) عینك ورانك فتحیله غائط معناسنه استعمال
اولنور یقال القی عربونه ای ذابطنه یعنی احدث (التعرب) تفعل وزننده اعراب
کبی بادیه نشین اولمق معناسنه‌در یقال تعرب الرجل اذا اقام بالبادیة (عروبا)
جلولا وزننده سماء سابعه‌نك اسمیدر (ابن العربی) الف ولامله ذکر اولنورسه
مراد قاضی ابو بکر المالکی الاندلسی‌درکه مؤلفات کثیره صاحبیدر والف ولامسز
ذکر اولنورسه مراد عارف محقق محیی الدین محمد بن عبد الله الحاتمی الطائی‌درکه
شیخ اکبر حضرتلریدر رحمهما الله تعالی شارح دیرکه مؤلف نسبلرنده انحراف
ایلشدر زیرا قاضی ابو بکرك اسمی محمد وپدری عبد الله‌در وحضرت شیخك پدری
علی‌در واقعا ملا جامی نفحاتده دخی محیی الدین محمد بن علی الطائی عنوانده ثبت
ایلشدر وقطب‌مکیدن منقولدرکه دست خط مؤلفله محرر اولان فتوحات نسخه‌سنك
آخرنده محلی باللام اوله‌رق مشهودم اولمشدر (العرتبة) عرتمه وزننده برونه دینور
انف کبی علی قول برونك یومشق یرینه یاخود برونك آلتنده اوست دوداغك
اورته‌سنده اولان دائره‌یه دینور یاخود برون دیرکنك اوجنه دینور (العرزب)
زای معجمه ایله جعفر وزننده واردب وزننده لغتدر صلب وشدید وغلیظ اولان
شیئه دینور (وعرزب) جعفر وزننده اسامیدندر ضحاك بن عرزب تابعیندندر
(العرطبة) مصطبه وزننده عود اسمیدرکه لاغوته تعبیر اولنان سازه دینور
فارسیده بربط وترکیده قدیمده قوپوز تعبیر اولنور علی قول عرطبه طنبوره دینور
یاخود طبل‌علی رأی حبش اهالیسنه مخصوص طبلك اسمیدر وعینك وطانك ضمه‌لریله
جائزدر (العرقوب) قافله زنبور وزننده شول قالین سکیره دینورکه انسانك
اوکجه‌سندن یوقری یعنی بالدرندن اوکجه‌لری اوزره چکیلوب متصل اولور وچارپا
طوارك عرقوبی ارد ایاقلرینك ارقه‌لرنده اولورکه اوك ایاقلرنده اولان دیزقپاقلری
منزله‌سنده‌در ترکیده مطلق سکیر واکریجه تعبیر اولنور یقال قطع عرقوبه وهو
عصب غلیظ فوق عقب الانسان ومن الدابة فی رجلها بمنزلة الرکبة فی یدها
وعرقوب القطاة بغرتلق قوشنك بجاغیدرکه بغایت قصه اولور حتی پك قصه
نسنه حقنده ★ اقصر من عرقوب القطاة ★ ضرب مثلدر وعرقوب دره‌نك بورغاج
یرینه اطلاق اولنور وطار اولان طاغ یولنه دینورکه اکری بوکری اولور وحیله
وخدعه معناسنه‌در وبرشیئك دلیل وحجتنی بیلکه اطلاق اولنور کویاکه سکیرندن
قاورامش اولور یقال اخذ عرقوبه ای عرف حجته وبرفرس آدیدر وعمالقه قومندن
برکسه آدیدرکه عرقوب بن صخر یاخود ابن معبد بن اسددر عصرنده کذب

ودروغله متعارف وخلف وعد ايله مثل ايدى مواعد عرقوبيه مشهوردر منقولدركه
بركون بركمسه كه كندى برادرى اوله جقـدر كلوب كنديدن بر مقدار خرما طلب
ايلدكده عرقوب باش اوستنه اشبو خرما اغاجلرم چچكلندكده ويره يم ديو وعـد
ايلدى خرما چچكلندكده قورق اولسنه تعليق ايدوب وقورق اولدقده قزارمسنه
وقزاردقده رطب اولسنه ورطب اولدقده كماله رسيده اولوب تمر اولسنه احاله
ايلدى وقتاكه تمر اولدقده بركيجه مخفيجه كسوب درانبار ايلدى وبرادرينه بردانه
ويرمدى بوكونه كذب وخلفلرى سببيله السـنة انامده ضرب مثل اولمشدر نته كه
قصهٔ مرقومه يى جبيهاء الاشجعى نام شاعر اشبو بيتده اشراب ايلمشدر ٭ وعدت
وكان الخلف منك سجية ٭ مواعيـد عرقوب اخاه بيترب ٭ بوراده يترب تاى
فوقيه ايله يعلم وزننده يمامه قربنده برموضعـدر ومن الامثال ٭ شر ما اجاءك الى
مخة عرقوب ٭ يعنى شر عظيم اول حالتدركه سنى اوكجه سكيرينك ايليكنه مضطرب
ومحتاج ايليه ضرورت شديده سببيله برلئيم وناكسدن نسنه طلبنه مضطر اولدقده
ضرب اولنور زيرا اوكجه سكيرنده ايليك اولماز (العراقيب) عرقوبك جمعيدر
وعراقيب طاغك بورونلرينه يعنى بورون كبى برجانبه طوغرى چقان سيورى اوجلرينه
دينور على قول طاغلرك صرتنرنده اولان طاره جق يوللره اطلاق اولنوركه
هر برينه عرقوب دينور وعراقيب الامور مصالح وامورك مشكل وعظيم وصرپ
اولانه اطلاق اولنور يقال اعيته عراقيك الامور اى عصاويدها و عراقيب حمى
ضريه قربنده برقريه آديدر (طير العراقيب) شقراق اسميدركه مؤلفه كوره يبون
بوران قوشى وسائره كوره آرى قوشيدر عربلر آنكله تشأم ايدرلر ٭ اشأم من
طير العراقيب ٭ ضرب مثلدر (التعرقب) تدحرج وزننـده طاغك صرتنده
اولان طار يوله سلوك ايلمك معناسنه‌در يقال تعرقب الرجل اذا سلك العراقيب
و عدول ايلمك معناسـنه در يقال تعرقب عن الامر اذا عدل عنه (العرقبة)
دحرجه وزننده طوارك سكيرنى كسمك معناسـنه‌دركه سكيرلمك تعبير اولنور يقال
عرقب الدابة اذا قطع عرقوبها ويتان طوارى قالقمق ايچون سكيرلرندن طوتوب
قالدرمق معناسنه اولمغله ضد اولور يقال عرقب الدابة اذا رفع بعر قوبيه ليقوم
و احتيال معناسـنه‌در يقال عرقب الرجل اذا احتال (العزب) عينك و زاى
معجمه‌نك فتحيله اهلى يعنى زوجه‌سى اولميان كشى يه دينوركه اركن تعبير اولنور
سـلطانلقدر جمى اعزاب كلور مؤنثنده عزبه دينور هايله و عزب دخى دينور
مذكرى كبى (المعزابة) ميمك كسريله (والعزيب) امير وزنـنده بونلرده اركن
كمسيه دينور ولاتقل اعزب اوهو قليل شارح ديركه مفعال وزنى كه مبالغهٔ اسم
فاعلدر تذكير وتأنيثى مساويدر يعنى مذكر ومؤنثنه تانك دخولى و عدمى برابردر

بوراده تجريد قبيلندن فاعل اوله‌رق استعمال اولندی وعزيب دخی اسم فاعلدر مصباحك بيانته كوره اسم فاعلی عازبدر و مؤلف اعزب اطلاقندن كرچه نهی ايلدی لكن بو ابوحاتم قوليدر سائری تجويز ايلديلر (العزبة) جرعه وزننده (والعزوبة) ضمتيله اسملردر اركنلك حالتنه دينور وعزوبه مصدر اولور اركن اولمق معناسنه يقال عزب الرجل عزوبة من الباب الاول اذا كان عزبا (التعزب) تفعل وزننده اركن طورمق معناسنه‌در يقال تعزب الرجل اذا ترك النكاح (العزوب) غروب وزننده غائب و نابديد اولمق معناسنه‌در يقال عزب الشیء عزوبا من الباب الاول والثانی اذا غاب ومنه قوله تعالی [عالم الغيب لايعزب عنه] ای لايغيب وعزوب كتمك معناسنه‌در يقال عزب الرجل اذا ذهب وعربلر فلان خاتونك زوجی غائب اولدی ديجك يرده عزب طهر المرأة ديرلر وفلان يرده شنلك اولميوب خالی وتنها قالدی ديجك يرده عزبت الارض ديرلر كرك مياه ونباتاتله اول ير آبادان وكرك قفروبی عمران اولسون (المعزابة) مطواعه وزننده اركن كشی‌يه دينوركه ذكر اولندی واركنلكی مدت مديده اوزايوب ممتد اولان كمسه‌يه دينور يقال هو معزابة اذا كان قد طالت عزوبته ومواشيلريله مرعاده اوبه‌دن بعيد اولان كمسه‌يه دينور اكا معزاب دخی ديرلر هاسز (العزيب) امير وزننده اركن كشی‌يه دينوركه ذكر اولندی وشول كمسه‌يه دينوركه اهلندن ومالندن بعيد اوله وشول دوه‌لره وقيونلره اطلاق اولنور مرعاده صاحبندن بعيد اوله‌لر واخشام اوبه‌يه عودت ايليوب مرعاده قلان دوه‌لره دخی اطلاق اولنور يقال ابل عزيب وشاء عزيب ای تعزب عن اهلها فی المرعی ويقال ابل عزيب ای لاتروح علی الحی وعزيب عازب لفظندن جمع اولور نته‌كه عزی كلمه‌سی غازی لفظندن جمعدر (الاعزاب) همزه‌نك كسريله ايراغ اولمق معناسنه‌در يقال اعزب الرجل اذابعد وايراغ ايلك معناسنه‌در يقال اعزبه ای ابعده وبركمسه‌نك دوه‌لری مرعاده يوردلرنده ايراغ اوله‌رق كيجه‌لرده دخی مرعاده قالمق معناسنه‌در يقال اعزب القوم اذا عزبت ابلهم فی المرعی لاتروح (المعزبه) مغرفه وزننده جاريه‌يه اطلاق اولنور امه معناسنه كويا كه صاحبنی تزوجدن عوق ومنع ايدر وبركشينك زوجه‌سنه اطلاق اولنور (العازبة) بودخی زوجه‌يه اطلاق اولنور نسوان سائره‌ده منع ايلديكيچون مترجم ديركه عنقريب وفاتلری ملاحظه سيله تفأل قبيلندن اولسه يك اوجه ايدی لديغه سليم اطلاقی كبی ودوه‌يه اطلاق اولنور ومنه المثل ★ انما اشتريت الغنم حذار العازبة ★ اصلی بودركه بركمسه‌نك براز دوه‌لری وار ايدی فرار ايدر ديو انديشه ايلمكله صاتوب يرلرينه قيونلر آلدی بركون قيونلر فرار ايدوب نابديد اولملريله سبحان‌الله انما اشتريت الغنم حذار العازبة

یعنی بن فرار ایلمك شانندن اولان دوەلرك فراری خوفندن ناشی انلری صاتوب برلرینه غنم اشترا ایلدم ایدی شمدی بونلر فرار ایلدیلر دیمکله ضرب مثل اولمشدر مؤنت جهتیله اهون اموری اختیار ایتمشیکن آنده ملاحظه ایلمدیکی مشقته دوچار اولان کمسه حقنده ضرب اولنور (المعزبه) محدثه وزننده بودخی کشینك زوجه‌سنه اطلاق اولنور مترجم دیرکه تعزیبدن مأخوذ درکه بناسی سلب ایچوندر تقشیر کبی ارکنلکی کیدریجی دیمکدر معذبه اطلاق اولنسه دخی ملایمدر (العازب) اوبەدن بعید اولان مرعایه دینور و عازب بر طاغك آدیدر (المعزب) معظم وزننده اوبەدن ابعاد اولنان طواره دینور (العزوبة) عروبه وزننده مرعایه پك بعیداولان یره دینور یقال ارض عزوبة ای بعیدة عن الکلاء (هراوة الاعزاب) حمایة الاحباب وزننده‌که ارکنلر دکنکی دیمکدر بعده ریان بن حویص نام کمسه‌نك فرسنه علم ایلدیلر وقتده بغایت بوکرك وسرامد برفرس ایدی صاحبی ارکنلره وقف ایلمشیدی تاکه اوزرنده غزا ایدوب اغتنام ایتملریله تحصیل یسار ایدوب تزوج ایده‌لر بو جهتله ارکنك بریسی نائل مرام اولدقده برغیریسی آلوب استعمال ایدر ایدی بناء علیه بغایت عزیز اولمغله زیاده‌سیله عزیز اولان نسنه حقنده ٭ اعز من هراوة الاعزاب ٭ ضرب مثل اولمشدر (العزلبة) دحرجه وزننده جماع ایلمك معناسنه‌در یقال عزلب المرأة اذا نکحها (العسب) کسب وزننده ارکك حیوان دیشی‌یه آشمق ضراب معناسنه‌در علی قول ارکك حیوانك نطفه‌سنه دینور یاخود نسلنه دینورکه دول تعبیر اولنور یقال اعي الفحل من العسب ای الضراب اوهو ماؤه اونسله ویقال عسب الفحل الناقة عسبا من الباب الثانی اذا ضربها وولد معناسنه‌در وضراب ایدن ارکك ایچون دیشی صاحبی کرا واجرت ویرمك معناسنه درکه تحملق ایچون تخصیص اولنان آیغری اجرتله چکرلر یقال عسب الرجل عسبا من الباب الثانی اذا اعطی الکراء علی الضراب شارح دیرکه آیغری کرایه ویرمك معناسنه‌در یقال عسب فحله اذا اکراه (العسیب) حسیب وزننده دابه قسمنك قویرق صوقنك کمکنه دینور عسیبه دخی دینور هایله انسانده عجب دیرلر علی قول عسیب قویرغك قیل بتن یرینه دینورکه انجه اوجیدر واایاغك وقوش یلکنك اوزونلغنه اولان ظاهرلرینه یعنی طشره یوزلرینه دینور وشول خرما شاخنه دینورکه طوغری وانجه وبالجمله یپراقلری صیریلوب قوپارلمش اوله وبنه شول شاخنه دینورکه اوزرنده یپراق بتمامش اوله یپراق بتن شاخنه سعب دیرلر وعسیب طاغده اولان یاریغه وچتلاغه دینور شکاف کوه معناسنه وبر طاغك اسمیدر (العسبة) تمره وزننده بودخی طاغده اولان چتلاغه دینور (الیعسوب) یعقوب وزننده آریلرك بکنه دینورکه جملەسندن بیوك اولوب واکا تابع اولورلر

امیر النحل معناسنه یقال هذا الطائر یعسوب النحل ای امیرها وذکرها بوراده ذکر کمالیت وتعین وتعظمدن کنایه‌در معلوم اوله‌که اشبو نحل قسمی جای اعتباری اولان آیات الهیه‌دندر یعسوب‌که ترکیده آری بکی تعبیر اولنور شخصی جمله‌دن اکبر اولور امیر انسان کبی اول طائفه‌یه وضع وسیاست ایدر از جمله عودتلری وقتنده باب مدخلده طوروب قاذوراتله ملوث کلنلری درساعت قتل ایدر وایچریده هرکسی برعمل مخصوصه تعیین ایدر وایچریده هلاك اولنلری طشره‌یه نقل والقا ایتدیرر کذلك قاپوده طوروب تزاحمله دخول وخروجلرنی منع ایدوب کویاکه آلایه ترتیب ایدر و ایکی امیر برقوانده مجتمع اولمزلز البته احدهما آخری قتل ایدر و عسکر دخی ایکی امیره انقیاد ایلمزلر و یعسوب ذکر اولنان عسب ماده‌سندن مأخوذدرکه ضراب معناسنه‌در و بر قوم وجماعتك رئیس کبیرینه یعسوب اطلاق اولنور یقال هو یعسوب القوم ای الرئیس الکبیر وککلك قوشندن بر نوعك اسمیدر وبر نوع قوش آدیدرکه چکرکه‌دن کوچك یاخود بیوك اولور شارحك بیاننه کوره فراشهٔ مخضره درکه کلبك نوعندن کوده‌سی وقنادلری یشل اولانیدر ویعسوب آت قسمنك چهره‌سنده اولان غره‌یه دینورکه صباح الخیر تعبیر اولنور وآتك مرکضنده اولان دائره‌یه دینور ومرکض آتك ایکی طرفندن اوزنکی ایله تپوب تحریك ایلیه‌جك یرلریدر و دائره دیدیکی تویدن دائره شکلنده نشاندرکه بعض آتلرده اولور اربابی عندنده ادله‌دندر بعض مترجمین بوراده مرکضی جولانکاه ایله تفسیر ایلمکله دائرهٔ معناده جولان ایلمامشدر ویعسوب پیغمبر ذیشان علیه الصلوة فی کل الآن حضرتلرینك بر فرس انصاری اسمیدر و زبیر بن العوام حضرتلرینك وبرآخر کمسه‌نك دخی فرسلری آدیدر وبر طاغك اسمیدر (العسوب) صبور وزننده قومك رئیس وعظیم الشانه دینور یعسوب کبی (الاستعساب) برنسنه‌دن ایکرنمك معناسنه‌در یقال استعسب منه اذا کرهه (الاعساب) همزه‌نك کسریله قورد قسمی لنك ایله قاچوب کتمك معناسنه در یقال اعسب الذئب اذا عدا (العسب) کتف وزننده یوبوب طرامق مدتی اوزامش اولان باشه دینور یقال رأس عسب ای بعید العهد بالترجیل (عساب) کتاب وزننده مکه قربنده بر موضع آدیدر (العسرب) جعفر وزننده ارسلانه دینور (العسقبة) قافله عرطبه وزننده آغلق هنکامنده کوز قوریوب طوکمق معناسنه درکه قطعا یاش چقمز اولور یقال عسقبت عینه اذا جدت فی وقت البکاء (العسقبة) عینك وقافك کسریله شول بشقه‌جه کوچك اوزم سالقمنه دینورکه بیوك سالقمك دبنه متصل اولور چینکل تعبیر اولنور جمعی عسقب کلور هاسزکه جمع جنسی‌در وعساقب کلورکه جمع حقیقی در (العسکبة) عینك وکافك کسریله عسقبه وزننده

و مرادفيدركه كوچك اوزم چيكليدر و آنده همان اون دانه اولور (العشب) عينك ضمى وشين معجمهنك سكونيله تازه اوته و چايره دينور يقال بالارض عشب كثير اى الكلأ الرطب (العاشـبة والعشبة) فرحه وزنـنـده (والعشيبة) عجيبه وزنـنـده تازه اوتى وچايرى چوق اولان يره دينـور يقال ارض عاشبة و عشبة و عشيبة اى بينة العشابة كثيرة العشـب كرچه صحاحدن منفهم اولان بونك فعلى ثلاثيدن مصوغ اولميوب بلكه مزيددن يعنى افعال بابندن مصوغ اولمقـدر لكن مؤلفك بينة العشابة عبارتندن باب خامسدن مصوغ اولديغى مستفاددر نته‌كه كتب صرفيه امثلهسـنده دخى بورسمهدر وقال فى المصباح عشـب الموضع من باب تعب نبت عشبه واعشب بالانف كذلك فهو عاشب على تداخل اللغتين و عشبت الارض و اعشبت فهى عشيبة ومعشبة (المعشاب) محراب وزنـنـده صيغهٔ مبالغهدر تازه اوتى وچايرى پك چوق اولان منبت يره دينـور يقال ارض معشـاب وارضون معاشـيب (التعاشيب) تاى قوقيهنك فتحيـله متفرق وپراكنده تازه اوت وچاير قطعه‌لرينه دينور يقال ارض فيها تعاشيب اى القطع المتفرق من العشب شارحك بيانه كوره بونك مفردى يوقدر (الاعشاب) همزهنك كسريله پرتازه اوت وچاير بتورمك معناسنه‌در يقال اعشبت الارض اذا انبتت العشب وچاير بولمق‌معناسنه‌در يقال اعشب القوم اذا اصابوا عشـبا وحيوان چايرى چوق اوتلامغله سموروب و تاولنمق معناسـنه‌در يقال اعشبت الابل اذا سمنت من العشب وبركسه‌يه ياشلو ناقه ويرمك معناسـنه‌در يقال اعشبه اى اعطاه ناقة مسنة (التعشيب) تفعيل وزنـنـده برتازه اوت وچاير بتورمك معناسـنه‌در بناسى تكثير ايچوندر يقـال عشبت الارض تعشيبا اذا انبتت العشب (الاعشيشاب) اعشاب معناسنه در يقال اعشوشبت الارض بمعنى اعشبت شارح ديركه وزن مزبور مبالغه ابنيه‌سندن ولازم اولمغله يرك چايرى پك چوق اولمق معناسـنه‌در مؤلف مسامحه ايلشدر واعشيشاب چوق چايرلق بولمق معناسنه‌در يقال اعشوشب القوم اذا اصابوا عشبا (التعشب) تفعل وزننده طوار چايرى چوق اوتلامغله سموروب تاولنمق معناسـنه‌در يقال تعشبت الابل اذا رعت العشب وسمنت (العشبة) فتحاتله ياشلو قوجه ناقه‌يه دينور وقصير القامه كشى‌يه دينور وبودور وبى اندام و نازيبا عورته دينور و پيرلكدن بلى بوكلمش پك قوجه و اختيار آدمه دينور وياشـلو ديشى قيونه واينكه دينـور (العشيب) امير وزننده بودخى بودور كشى‌يه دينور (العشب) فتحتينله قوريمق يبوست معناسـنه در يقال عشـب الخبز عشبا من الباب الرابع اذا يبس وعشب بيومش وكالنى بولمش آدملره دينـور يقال عيال عشـب اى ليس فيهم صغير (العشجب) جعفر وزننده سلپوك وچولبه ولوش كشى‌يى دينور (العشرب) جعفر

وزننده

وزنـنـده (والعشرب) همـلع وزنـنـده شهامتلو جری° ونافذ وقوی القلب اولان کمسیه دینورکه اصلا بر نسـنه‌دن باك وپروا ایلمیوب دلخواه اوزره کلامنی انفاذ ومرامنی اجرا ایدر اوله وارسلانه دینور وبغایت یوکرك وشدید الجری آته دینور (العشارب) عطارد وزننده بودخی ارسـلانه دینور (العشزب) زای معجمه ایله جعفر وزنـنـده (والعشزب) همـلع وزنـنـده تند وشدید ارسـلانه دینور شیر غرنده معناسـنـه (العصب) فتحتینله کوده‌ده اولان سـکیرلره دینورکه مفاصلك اطنابی منزله‌سنده‌درلر مفردی عصبه‌در یقال هوقوی العصب ای اطناب المفاصل وشجر لبلاب اسمیـدرکه صرمشق تعبیر اولنان نباتدر وقومك اشراف وخیارنه عصب اطلاق اولنور یقال هم عصب القوم ای خیارهم وعصب مصدر اولور کوده‌نك سکیری چوق اولمق معناسـنه یقال عصب اللحم عصبا من الباب الرابع اذا کثر عصبه (العصب) عینك فتحی وضمی وصادك سکونیله بو دخی صرمشق اغاجنه دینور وعصب عینك فتحیله برنسنه‌یی دوروب بوکمك طی ولی معناسنه‌در یقال عصب الشیء° عصبا اذا طواه ولواه وصاروب بغلمق معناسنه‌در یقال عصبه ای شده واغاجك شاخلرنی یپراق سلکمك ایچون بر ارایه طوپلمق معناسـنه‌در یقال عصب الشجرة اذا ضم ما تفرق من اغصانها الیها وحبطها وتکه‌نك وقوچك خایه‌لرنی بنـد ایلمك معناسـنه دوتاکه یومورطه‌لری چقارمقسزین اول عمل ایله ساقط اوله یقول عصب خصیتی التیس و الکبش اذا شدهما حتی تسقطا من غیر نزع وعصب یمن قماشـلرندن بردرلو قماشك آدیدر و شول قزل بلوده دینورکه قوراق ییللرده افق غربیده نمایان اولور وعصب کمال اوزره سودنی ادرار ایلمك ایچـون ناقه‌نك بوطلرنی چکوب بغلمق معناسـنه‌در و آغزده دیشلر غباردن یاخوف وعطش مقوله‌سی عارضه‌دن ناشی وسخناك اولمق معناسنه‌در واپلكا کیرملك غزل معناسنه‌در وبرنسنه‌یی آوجله طوتوب آلمق قبض معناسنه‌در وآغزده توکرك قوریمق معناسنه‌در وبرنسنه‌یه ملازم ومداوم اولمق معناسنه‌در وبرنسنه‌نك چوره‌سنی طواف و دوران ایلمك معناسـنه‌در یقال عصبت الابل بالماء اذا دارت و طافت حوله و عصب اهل عروض اصطلاحنده بحر وافرك عروضـنده واقع مفاعلتن جزؤنك لامنی اسکان ایلمکدن عبارتدرکه مفاعیلن وزننه نقل اولنور قبض معناسندن مأخوذدرکه حرکهٔ لامی اخذ وقبض اولنور ومادهٔ مزبوره‌نك مجموعی باب ثانیدن مصوغدر وعصب برکمك معناسنه‌در یقال عصب القوم به وعصب عصبا من الباب الرابع اذا اجتمعوا (العصابة) عینك کسریله شول قزل بلوده دینـورکه قوراق ییللرده افق غربیده نمایان اولور و باشه و جبهه‌یه بغلدقلری صارقی‌یه دینور چنبر ودلداده وقاش بصدی وباش باغی کبی وخاصة صارغه دینور عمامه کبی یقال شد

رأسه بعصابة وهى ماعصب به وكذا العمامة وعصابه ناسدن وآت وقوش مقوله‌سندن اون نفردن قرقه وارنجه جماعته دینور عصبه دخی دینور يقال عصابة من الرجال والخيل والطير اى مابين العشرة الى الاربعين (العصوب) قعود وزننده آغزده دیشلر توز مقوله‌سی عارضه‌دن کیرلنمك معناسنه‌در يقال عصبت الاسنان عصبا وعصوبا اذا اتسخت من غبار ونحوه كشدة عطش اوخوف (العصاب) کتاب وزننده بودخی برنسنه‌یی قبض ایلك معناسنه‌در يقال عصب على الشئ عصبا وعصابا اذا قبض و عصابه معناسنه‌در که باشه صاروب بغلیه‌جق نسنه‌یه دینور (المعصوب) زیاده‌سیله آج اولان کشی‌یه اطلاق اولنور آجلقدن بطننی صاروب بغلمق ملاحظه‌سنه مبنیدر و لطیف و نازك وفاخر قلجه دینور (التعصب) تفعل وزننده باشه عصابه بغلنمق معناسنه‌در يقال تعصب الرجل اذا شد العصابة وعصبیت اجرا قلمق معناسنه‌درکه قوم واقرباسنه یاخود بر مظلوم وستمدیده‌یه یار وياورلك قیدنده اولمقدن عبارتدر يقال تعصب الرجل اذا اتى بالعصبية وبر شیئه قناعت واکتفا ایدوب اکا راضی وخوشنود اولمق معناسنه‌در يقال تعصب بالشئ اذا تقنع به ورضى به (الاعتصاب) افتعال وزننده بودخی برنسنه‌یه قناعت ایدوب اکا راضی اولمق معناسنه‌در يقال اعتصب بالشئ اذا تقنع به و قوم و جماعت عصبه عصبه اولمق معناسنه‌در يقال اعتصب القوم اذا صاروا عصبة و ناقه‌نك ادرار لبن ایچون بوطلرنی چکوب بغلمق معناسنه‌در يقال اعتصب الناقة اذا شد فخذ یهالتدر (التعصيب) تفعيل وزننده آجقدرمق معناسنه‌در يقال عصبه تعصيبا اذا جوعه و هلاك ایلك معناسنه‌در يقال عصبه اى اهلكه و برکسه‌یی سید وسرکرده قلمق معناسنه‌در يقال عصبوه اى سودوه یعنی صیروه سیدا عربلر بر کسه‌یی سید ورئیس ایلدکده آنك باشنه مخصوص عمامه صاردقلری حسبیله تصرف اولنمشدر ومنه ★ العمايم تيجان العرب ★ یاخود امور عامه کندیسنه رد واداره اولندیغنه مبنیدر (العصبة) فتحاتله شول کسه‌لردرکه عن كلالة یعنی والد وولدی اولمیان میته وارث اوله‌لر اقربادن اولدقلری حسبیله وفن فرائضده عصبه شول کمسیه اطلاق اولنورکه کتاب اللهده سهام مفروضه‌سی اولمیوب اصحاب فرائض حصه‌لرنی آلدقدنصکره باقی قلانی اول اخذ ایدر اوله يقال هم عصبته وهى كل من لم يكن له فريضة مسماة ان بقى شئ بعد الفرض اخذ شارح دیرکه مغربك بیانته کوره اصل عصبه لغتده برکشینك پدری طرفندن اولان اقرباسنه دینوربعده شرع ذکر اولنان کمسه ده استعمال ایلدی و باقی قلان حصه‌نك مجموعنی احراز ایلدیکیچون جمع صیغه‌سیله اطلاق اولنمشدر و عصبه ایکی نوعدر عصبة نسبیه وعصبة سببيه در و عصبه‌نك مصدری عصوبه‌در کویاکه مفردی عاصبدر انتهى

وعصبه

و عصبه بر کسـه‌نك نصرت وتقویتنده اولان اقرباسنه دینور یقال هم عصبته ای الذین یتعصبون له (العصبة) جرعه وزننده بودخی اوندن قرقه وارنجه انسان وآت وقوش طائفه‌سـنه دینور وشول شیئه دینور که قتاده‌یه یعنی کون اغاجنه صاریلور وچوق زحمتـله آندن ایریلوب قوپاریلور بوندن مراد شجر قتاده انواعنـدن نوارس دیدکلری نوعی اوزرنده یوك کبی تویلر اولور و اول شجرك صمغی سـکیرلرده اولان جراحاته بغایت نافع اولمغله اطباء اکا شجرة العصب دخی دیرلر (العصوب) صبور وزننده شول ناقه‌یه دینورکه بوطلرنی چکوب بغلمدیجه سودنی ادرار ایلیز اوله وعصوب اوتوراق یرلرینك واویلقلرینك اتی آزجه‌اولان عورته دینور یقـال امرأة عصوب ای رسحاء وزلاء مؤلفه کوره رسحاء اوتوراق یرلرینك و اویلقلرینك اتی آزجه اولان وزلاء یالکز قیناقلرینك اتی آزجه اولان عورته دینـور وسائرلره کوره ایکیسی بر معنایه‌در انکچون مجموع نسخه‌ده حرف تردید ایله اوزلاء عنواننده مرسومدر (الاعصیصاب) اعشیشاب وزنـنده دوه یوریمکده چبالیوب جد بلیغ ایلمك معناسنه‌در یقال اعصوصبت الابل اذا جدت فی السیر و برکمك معناسنه‌در یقال اعصـوصبت الابل اذا اجتمعت و شر وفتنه قزیشوب مشتد اولمق معناسنه‌در یقال اعصوصب الشر اذا اشتد (الاعصاب) همزه‌نك کسریله بودخی دوه یوریمکده چبالمق معناسنه‌در یقال اعصبت الابل اذا جدت فی السیر (العصبصب) سفرجل وزننده زیاده‌سیله اسی کونه یاخود شدتلو کونه دینور یقال یوم عصبصب ای شدید الحرا وشدید (العصیب) امیر وزننده عصبصب معناسنه‌در وعصیب مومبار طولمه‌سنه دینورکه عربلر جکری ریزه ریزه ایدوب بغرسقلره طولدروب بریان ایدرلر حالا شهرلرده قیمه وبرنجله ترتیب اولنور وجکر صجوغنه دخی دینور که عربلرك یاپدیغی بو اوله‌جقـدر جمعی اعصبه کلور وعصب کلور ضمتینله (المعصب) محدث وزننده برقومك سید وذیشاننه اطـلاق اولنور وشول کشی‌یه دینورکه زیاده‌سیله آجلغندن ناشی بلنی خرقه ایله‌وصارقیلر ایله صاروب بغلمش اوله وفقیر و بی نوا کشی‌یه دینـور (الانعصاب) انفعال وزننده بر نسنه زیاده‌سیله سخت و شدید اولمق معناسـنه‌در یقال انعصب الشئ اذا اشتد (عصیب) زبیر وزننده بلاد مزینه‌ده برموضعدر (العصاب) شـداد وزننده القابدندر حسن بن عبد الله العصاب محدثیندندر (العصلب) عینك‌ولامك ضمی وفتحیله (والعصلبی) یای نسبتله‌که مبالغه‌یی متضمندر (والعصلوب) اسلوب وزننده بنیه وترکیبی قوی وشـدید وعظیم اولان انسان وحیوانه دینور وعصلب قنفذ وزننده اوزون اولوب اندام واسلوبی مضطرب ویاقشـقسز و نازیبا اولان کمسیه دینور (العصلبة) دحرجه وزننده بدنك سکیرلری محکم وقوی اولمق شدت

عصب معناسنه‌در شارح دیرکه بوکلمه عصب صلب کلمه‌لرندن محوته‌در (العضب) عینک فتحی وضاد معجمه‌نک سکونیله کسمک قطع معناسنه‌در یقال عضبه عضبا من الباب الثانی اذا قطعه وبر کمسیه سوکمک معناسنه استعمال اولنور یقال عضبه ای شتمه وبرکمسه‌نک مساویسنی قاله کتوروب دیللمك معناسنه‌در یقال عضبه اذا تناوله بلسانه واورمق معناسنه استعمال اولنور یقال عضبه اذا ضربه وبرنسنه ایله دورتوب سانجمق معناسنه استعمال اولنور یقال عضبه بالرمح اذا طعنه به ودونمك رجوع معناسنه استعمال اولنور قطع عزیمت ملاحظه‌سیله یقال عضب عنه اذا رجع وکوترم ومقعد ایلمك معناسنه‌در قطع حرکت ملایمتیله یقال عضبه المرض ای ازمنه وناقه‌یی وقیونی عضباء قلمق معناسنه‌در یقال عضب الناقة والشاة اذا جعلهما عضباء وعضب قلجه اطلاق اولنور وصف بالمصدردر و حدیدالکلام اولان کمسیه اطلاق اولنور و سبکسر جوانه اطلاق اولنور و شول بوزاغی‌یه دینورکه هنوز بوینوزلری ظهور ایلیه (الاعضاب) همزه‌نك کسریله ناقه‌یی یاخود قیونی عضباء قلمق معناسنه در یقال اعضب الناقة و الشاة اذا جعلهما عضباء (العضوب) قعود وزننده (والعضوبة) هایله برکمسه حدید الکلام اولمق معناسنه‌در یقال عضب الرجل عضوبا وعضوبة من الباب الخامس اذا صار عضبا (العضباء) حمرآء وزننده قولغی یاریق ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة عضباء ای المشقوقة الاذن وآت قسمندن ربعدن زیاده‌سی مقطوع اولان قولغه دینور وعضباء رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ناقهٔ انیقه‌لری اسمیدر کرچه قولغی مشقوق دکل ایدی بلکه نجیبه وکریمه اولوب قلج کبی کسکین اولدیغندن اطلاق اولنمشدر وشول دیشی قیونه دینورکه قرن داخلی یعنی بوینوزینك ایچنده اولان مشاش دیدکلری قطرداق کبی یومشق کیکی مکسور اوله‌که کسر اکا بالغ اولمش اولور همان خارجی مکسور اولانه عضباء اطلاق اولنمز مذکرنده اعضب دینور یقال شاة عضباء وکبش اعضب ای بین العضب بونلرك مصدری عضب‌در فتحتینله یقال عضب الکبش عضبا من الباب الرابع اذا صار اعضب واعضب ناصر ومددکاری اولمیان بیکس کمسیه اطلاق اولنور یقال رجل اعضب ای لاناصرله و اللری قصه اولان انسان و حیوانه اطلاق اولنور وبرادری وفات ایدن علی قول برادری وقطعا اقرباسی اولمیان متوحد کشی‌یه اطلاق اولنور واعضب فن عروضده عضب زحافی جاری اولان جزؤه دینور وعضب بحر وافرك عروضی اولان مفاعلتن جزؤی بعد الخرم مفتعلن وزنه رد اولنمق یعنی مفاعلتن جزؤینك ابتدای وتد مجموعی اولان میم اسقاط اولندقدنصکره فاعلتن قالمغله مفتعلن وزنه رد ونقل اولنمقدن عبارتدر بر بوینوزی منکسر اولان قیونه تشبیه اولنمشدر مؤلف عضبی وافرك

عروضنه تخصيص ايلمشدر لكن صدرك ابتداسنده دخی جاری اولور نته كه خزرجيه ده
اشبو * ان نزل الشتاء بدار قوم * تجنب جار بيتهم الشتاء * بيتيله استشهاد اولنمشدر
ومحل استشهاد مصراع اولك ابتداسيدركه مفتعلن وزنيدر وشارح مخروما كلمه سنی
بالخاء والزای المعجمتين ايله تقييد ايلمكله تصحيف ايلمشدر زيرا خزم زای معجمه ايله
شطر اولك صدرنده بش حرفه قدر زياده ايلمكه دينوركه تقطيعده معتبر اولمز
مثلا بحر طويلدن * واذا انت جازيت امرءا السوء فعله * مصراعنده اولديغی كبی
بلكه مانحن فيهده خرمدر رای مهمله ايله انتهی (المعضوب) مغضوب وزننده
ضعيف وزبون وناتوان كسيه اطلاق اولنور وكوترم ومقعد اولان كسيه دينور
(المعاضبة) مفاعله وزننده مراده وممانعه معناسنه در تقول هو يعاضبنی ای
يرادنی (العطب) عينك ضمی وطانك سكونيله وضمتيله لغتدر پموغه دينور قطن
معناسنه (العطب) ضرب وزننده (والعطوب) قعود وزننده پموق يومشق
اولمق معناسنه در يقال عطب القطن عطبا و عطوبا من الباب الاول اذا لان
(العطب) فتحتينله هلاك اولمق معناسنه در يقال عطب الرجل عطبا من الباب
الرابع اذا هلك وعاجزو درمانده اولمق معناسنه در يقال عطب البعير والفرس
اذا انكسر وزياده سيله خشم وغضبه كلمك معناسنه در يقال عطب عليه اذا غضب
اشد الغضب (الاعطاب) همزه نك كسريله هلاك ايلمك معناسنه در يقال اعطبه
اعطابا اذا اهلكه (العطبة) جرعه وزننده شول پجاوره يه دينوركه آنكله
آتش اخذ اولنور مراد برآخر يرده آتش ياقمق مراد ايلدكده ايچنه آتش قوری
قويوب اوفليه رك كوتردكاری پجاوره در (الاعتطاب) افتعال وزننده ذكر اولنان
پجاوره ايله آتش آلوب كوترمك معناسنه در يقال اعتطب الرجل اذا اخذ النار
بالعطبة (العوطب) جوهر وزننده اولو بلايه دينور داهيه معناسنه ودريانك
انكين يرينه دينور وايكی طالغه ارالغنده اولان ساكن ومطمئن ليمانلق ميدانه دينور
وباديه اشجارندن برشجر آديدر (المعطب) محسن وزننده ضيق معاشه مبتلا
فقير وبی نوايه دينور مقتر معناسنه يقال رجل معطب ای مقتر شارح بوراده
مقتری رايحه سی سطوع وهيجان ايدن نسنه ايله بيان ايلمشدر ماده نك معنای اوله
ملايمتی اقربدر (التعطيب) تفعيل وزننده رايحه سی طيب اولمق ايچون شرابه
خوشبو نسنه قاتمق معناسنه در يقال عطب الشراب تعطيبا اذا عالجه لتطيب ريحه
واوزوم اصمه سنك سالقم بته جك يری عقده لنمك معناسنه دركه چبوق كوز ويرمك
تعبير اولنور يقال عطب الكرم اذا بدت زمعاته (العظب) عينك فتحی وظای
معجمه نك سكونيله قوش قوبرغنك دبنی سرعتله اويناتمق معناسنه در يقال عظب
الطائر عظبا من الباب الثانی اذا حرك زمكاه بسرعة وعظب وعظوب قعود وزننده

برنسنه‌یه صبر وثباتله مداومت ایدوب پایدار اولمق معناسنه‌در یقال عظب علیه عظبا وعظوبا اذا ازمه وصبر علیه ویقال انه لحسن العظوب علی المصیبة ای انه حسن التصبی جمیل العزاء وعظب دواب ومواشی اوزره قائم ومقید اولوب رعایت وتیمارلری خصوصنده دائما اهتمام ایلمك معناسنه‌در یقال عظب فلان علی ماله اذا اقام علیه وکوده‌نك دریسنك رطوبتی چکیلوب قوبقوری اولمق معناسنه‌در یقال عظب جلده اذا یبس وال کثرت عملدن غلظتلنوب ناسور بغلمق معناسنه‌در یقال عظبت یده اذا غلظت علی العمل (العظب) فتحتینله بودخی برنسنه‌یه صبر وثباتله ملازم اولمق معناسنه‌در یقال عظب علیه عظبا من الباب الرابع اذالزمه وصبر علیه وسمورمك معناسنه در یقال عظب الرجل عظبا اذا سمن (العظب) کتف وزننده (والعاظب) اوتسز وصوسز قیر یرلره نازل اولان کمسیه دینورکه حشم نشین طائفه‌سندن اوله‌جقدر (التعظیب) تفعیل وزننده تأخیر وتسویف ایدوب فردایه صالمق معناسنه‌در یقال عظبه عن بغیته اذا سوفه عنها (العظیب) اردب وزننده عظیم الخلقه ودیزمان انسان وحیوانه دینور یقال رجل عظیب الخلق ای عظیمه یبوست وغلظت معناسندن مأخوذدر وعظیب الخلق خانك ضمیله بدخوی دیمکدر یقال رجل عظیب الخلق ای سیئه (العنظب) قنفذ وزننده (والعنظب) جندب وزننده (والعنظاب) قنطار وزننده (والعنظاب) قسطاس وزننده (والعنظوب) زنبور وزننده ایری چکرکه‌یه علی قول ارکك صاری چکرکه‌یه دینور بعض نسخه‌ده اصغر عنوانده مرسوم اولمغله کوچك چکرکه دیمك اولور (العنظبان) عنفوان وزننده (والعنظابة) عینك ضمیله (والعنظباء) عینك وظانك ضمی ومد ایله عنظب معناسنه‌در وعنظبه قنقذه وزننده برموضعدر (العظرب) زبرج وزننده انکرك یلاننك کوچکنه دینور (العقب) عینك فتحی وقافك سکونیله آت بردفعه سکرتدکدنصکره بردخی سکرتمك معناسنه‌در یقال للفرس الجواد هوذو عقو وعقب فعفوه اول جریه وعقبه ثانیه وعقب ولده وولد ولده اطلاق اولنور راغبك بیاننه کوره اصل عقب که کتف وزننده ایاغك اوکجه‌سنه دینور معانئ سائره آندن متصرفدر جمعی اعقاب کلور وولده وولد ولده اطلاقی بالاستعاره‌در پدرینه خلف اولدیغیچون لکن قرینه اطلاق اولنمز واکر آنك ذریتی وار ایسه آنلره اطلاق‌اولنور انتهی وعقب مصدر اولور پایه‌عقب یعنی سکیر صارمق معناسنه کاسیذکر یقال عقب القوس عقبا من الباب الاول اذالوی شیئا من العقب علیها واوکجه‌یه اورمق معناسنه‌در یقال عقبه اذا ضرب عقبه وبرکمسیه خلف اولمق معناسنه‌در کرك قائم مقام وکرك بعدالوفاة ولد اولسون یقال عقبه ای خلفه ویقال عقب مکان ابید ای خلف وشروعداوت جهتیله برکمسه‌نك

ارقه‌سنه دوشوب کیفیت حالتی تفقد ایلك معناسنه‌در یقال عقبه اذا بغاه بشر
(العقب) کتف وزننده بودخی کشینك ولدینه وولد ولدینه اطلاق اولنور یقال
بقی له عقب وعقب ای الوالد وکذ ولد الولد واياغك اوکجه‌سنه دینور قارسیده
پاشنه دیرلر یقال ضرب عقبه ای مؤخر قدمه شارحك بیاننه کور عقب لفظی
مؤنثدر سکون قاف ایله تخفیفی دخی جائزدر جمعی اعقاب وعقب برموضع آدیدر
(العقب) عینك ضمی وضمتیله صوك وانجام وعاقبه معناسنه‌در ومنه قوله تعالی
[هو خیر ثوابا وخیر عقبا] ای عاقبة (العقب) فتحتینله شول آق سکیره دینورکه
آتدن کیریش ایشلنور (العاقبة) ولده اطلاق اولنور وهرشیئك صوکنه دینور
آخر وانجام معناسنه یقال عاقبة الشیٔ ای اخره (العاقب) ناقب وزننده برقومك
سید وسرکارلرینه خلف اولان کشی‌یه دینورکه امور ومصالح ایکنجی درجه‌ده
اکا راجع اولور مثلا شیخ البلد و رئیس الاعیان اولانك ایکنجیسیدرکه رتبه‌سی
آندن دوندر و سید بولنمدیغی حینده تمشیت مصلحت اکا مراجعت ایدر کتخدا
ونائب کبی ومنه حدیث نصاری [نجران جاء السید و العاقب هما من رؤسائهم
والعاقب یتلو السید] وعاقب اسلافنه خیر وفضیلت جهتیله خلف اولان آدمه
دینورکه آنك کدکنی بوش قومز (العقوب) صبور وزننده بو دخی اسلافنه
خیر الخلف اولان کمسیه دینور (الاعقاب) همزه‌نك کسریله برکمسه یرینه خلف
اولمق معناسنه‌در یقال اعقبه اعقابا اذا خلفه وطواره بنمکده نوبتلشمك معناسنه‌در
یقال اعقب زید عمرا اذا رکبا بالنوبة مؤلفك سیاق تعبیرندن وجه مذکوراوزره
کرچه خصائصدن اولمق منفهم اولوب لکن عقبه مطلقا نوبت معناسنه اولدیغندن
علی الاطلاق مناوبه معناسنه اولمق ملایمدر زیرا برنسنه‌ده احد هما آخری معاقب
اولور واعقاب برکمسیه عوض وجزا ویرمك معناسنه استعمال اولنور یقال اعقبه
ای جازاه و برکشی وفات ایدوب اولادنی ترك ایلك معناسنه‌در یقال اعقب
الرجل اذا مات وخلف عقبا ای ولدا وعاریت چولمك آلان کمسه ایچنده برمقدار
طعام بقیه‌سیله صاحبنه رد ایلك معناسنه‌در یقال اعقب مستعیر القدر اذا ردها
وفیها العقبة (العقبة) جرعه وزننده نوبت معناسنه‌در تقول تمت عقبتك ای
نوبتك وبدل معناسنه‌در تقول اخذت من اسیری عقبة ای بدلا وکیجه ایله کوندزك
هر برینه اطلاق اولنور یکدیکری متعاقب اولدیغیچون وعقبة الطائر پرواز ایدن
قوشك هوایه ارتفاعیله انحطاطی بیننده اولان مسافه‌یه اطلاق اولنور لکن راغب
عقبة الطائر صعوده و انحداره عبارتیله ثبت ایلمکله بر مقتضای ماده صعودینه
معاقب اولان انحدارندن عبارت اولور وعقبه شول چوربا مقوله‌سی طعام بقیه‌سنه
دینورکه عاریت چولمك آلان کمسه صاحبنه آنی چولمك ایچره برابرجه رد

وتسليم ايدر وعقبة الجمال حسن وجمالك اثر وهيئتدن عبارتدر بو معناده عينك كسريله‌ده جائزدر يقال ما احسن عقبة جماله اى اثره وهيئته (العقبة) فتحاتله طاغده وبايرده اولان صرپ يوقشه دينور عقوبتدن مأخوذدر جمعى عقاب كلور عينك كسريله يقال صعدنا عقبة اى مرقا صعبا من الجبال (يعقوب) يانك فتحيله انبياى عظامدن ابو يوسف الصديق حضرتلريدركه اسم شريفلرى اسرائيل در برادرلرى اولان عيصو ايله توأم اولوب عيصونك عقبنه ياپشمش اولديغى حالده تولد ايلمكله يعقوب اطلاق اولنمشدر مؤلف بصائرده اعجمى اولوب و عجمه ومعرفه علتلريله غير منصرف اولديغنى ترجيح وبوراده ثبت ايلديكى قولى امام ليثه عزو ايلشدر و مترجم ديركه مزهرده بورسمه مشروحدركه بعض الفاظ عربيه والفاظ عجميه من حيث الماده متوافق واقع اولسه‌لر احدهما آخردن مأخوذدر ديمك خطادر بلكه هر لسانك بعض الفاظى ينه اول لسانك الفاظى جنسندن مأخوذ ومشتق اولور يقال الامة لاتلد الابشر اوالناقة لاتنتج الا بعيرا بوجهتله ادريس عجمى اولمغله عربى اولان درس لفظندن مأخوذدر و يعقوب دخى عجمى اولمغله تركيده اركك ككلك ديدكلرى قوش معناسنه اولان يعقوبدن مأخوذ در ديو زعم ايدنلرى علماء لغت تكذيب ايلديلر حتى ابو بكر محمد ابن السرى رساله‌ٔ اشتقاقده ديدى كه بر لفظ أعجمى معرب لفظ عربيدن مشتق ومأخوذدر ديو ادعا ايلك بعينه قوش بالقدن تولد ايلدى ديو ادعا ايلمكه مماثلدر انتهى ويعقوب اركك ككلك قوشنه دينور بونده منصرفدر زيرا عربى غيرمغيردر و يحيى بن سعيد و عبد الرحمن بن محمد بن على ومحمد بن عبد الرحمن بن محمد بن يعقوب ومحمد بن اسمعيل ابن سيد اليعقوبيون كه محدثلردر جد اعلالرى اولان يعقوبه منسوبلردر (المعاقبة) ميمك ضمى وقافك كسريله شول دوه‌لردركه بركون شور وبركون طتلو اوت اوتلار اوله يقال ابل معاقبة اذا كانت ترعى مرة فى حمض ومرة فى خلة (العواقب) عينك فتحيله شول دوه‌لردركه صويى ايچوب يتاغنه كلدكدنصكره ينه صويه عودت ايليه‌لر يقال ابل عواقب اذا كانت تشرب الماء ثم تعود الى المعطن ثم الى الماء (المعاقبة) مفاعله وزننده بركمسه‌نك عقبنجه يعنى اوكچه‌سنى باصه‌رق كلمك معناسنه‌در يقال عاقبه اذا جاء بعقبه (التعقيب) تفعيل وزننده معاقبه معناسنه‌در يقال عقبه تعقيبا بمعنى عاقبه و عرفج نام شجرك يمشى صرارمق معناسنه‌در و عرفج سود لكن نوعندن سادج برى و تركيده بش برمق تعبير اولنان نباتدر يقال عقب العرفج اذا اصفرت ثمرته و بركمسه دوشمن اوزره سفر ايدوب اول سنه ظرفنده تكرار سفر ايلمك معناسنه‌در يقال عقب الرجل اذا غزى على العدو ثم ثنى من سنته ومجد طلبنده برى اوته تردد ايلمك

معناسنه‌در

معناسنه‌در يقال عقب فلان اذا تردد فى طلب المجد شارح ديركه يدمزده اولان
نسخه‌لرده كرچه فى طلب المجد عبارتيله مرسـومدر لكن صواب اولان تردد
فى طلب الامر مجدا عنوانيله اولمقدركه بر خصوصك طلبنده جد و اهتمام ايليه‌رك
تردد ايلمك ديمكدر نته‌كه امهات سائره‌ده يقال عقب فى الامر اذا تردد فى طلبه
مجدا عبارتيله مثبتدر انتهى و تعقيب نمازدن صـكره دعا ايچون اوتوروب قالمق
معناسنه‌دركه اطلاقات شرعيه‌دندر ومنه الحديث [من عقب صلوة فهو فى الصلوة]
وتراويح نمازندنصكره نافله قلمق معناسنه‌در يقال عقب التراويح اذا صلى بعدها يعنى
نافلة قال فى النهاية ومنه حديث انس [انه عليه السلام سئل عن التعقيب فى رمضان
اى صلاة النافلة بعد التراويح فامرهم ان يصلوا فى البيوت] وبريرده مكث وآرام
ايلمك معناسـنه استعمال اولنور يقال عقب فلان فى الصلوة اذا صلى فمكث فى
موضعه ينتظر صلاة اخرى وبر سمته التفات ايلمك معناسـنه‌در و منه قوله تعالى
[ولى مدبرا ولم يعقب] الايه قيل ولم يلتفت (المعقبات) محدثات وزننده‌كه اشبو
[له معقبات من بين يديه و من خلفه] الايه كريمه‌سـنده واقعدر مراد ملائكهٔ
ليل ونهاردر كه برى برنى معاقبلردر و شـول معقبات كه اشبو [الدعاء معقبات
لايخيب قائلهن] حديثنده واقعدر مراد تسبيحاتدركه برى برنى معاقبلردر و بونلر
حقايق شرعيه‌دندر نهايه ده اوتوز اوچ تسبيحه و اوتوز اوچ تحميده و اوتوز
اوچ تكبيره ايله مفسردركه بعد الصلوة قرأت اولنور مرة بعـد آخرى
عودت ايتدكلريچون ياخود عقب صلاتده قرأت اولندقلريچون اطلاق اولنمشدر
ومعقبات شول ناقه‌لره دينوركه برى برينك عقبنده حوض اوزره طوررلر ايلرودن
بريسى صو ايچوب دوندكده آنك يرينه بريسى داخل اولور (العقبى) حسـنى
وزننده برايش ضمننده ترتب ايدن جزا وپاداشه دينـور كه اسمدر امر مزبورى
معاقب اولديغيچون يقال له العقبى اى جزاء الامر (التعقب) تفعل وزننده‌بركسه‌يى
ارتكاب ايلديكى جرم وجنحه ايچون مؤاخذه ايلمك معناسـنه‌در يقال تعقبه اذا
اخذه بذنب كان منه وبر خبرده شك وشبهه ايلمكله تكراركيرو دونوب صورمق
معناسـنه‌در يقال تعقب عن الخبر اذا شك فيه وعاد للسؤال عنه وبركسـه‌نك
عارلنوب خجل ومتهوم اوله‌جغى خصوصنى ياخود خطا وزله‌سنى آردندن جستجو
ايلمك معناسنه‌در يقال تعقبه اذا طلب عورته اوعثرته (الاعتقاب) افتعال‌وزننده
تاجر متاعنى بعد انعقاد البيع مشـترى يه تسليم ايليوب بهاسنى تماما قبض ايچون
تأخير ايدوب كندى يانده آليقومق معناسـنه‌در يقال اعتقب السلعة اذا حبسها
عن المشترى حتى يقبض الثمن شارح ديركه بوحالده متاع ضايع اولسه تعديسنه
بناء ضامن اولور (العقاب) غراب وزنـنده طوشنجل قوشـنه دينور قره‌قوش

نوعندندر وبر نوعنه بلانجل تعبير اولنور كه پيلانلرى قاپوب هلاك واكل ايدر جمعى اعقب كلور اكلب وزننده وعقبان كلور غلمان وزننده مترجم ديركه عقاب سيد جوارح طيوردر ونسر كه قره قوش ديدكلرى آنجى قوشدر عريف ونقيلريدر فارسيده طوشنجله آله دينور ونسر ديديكنه كركس دينور تركيده قاره قوش ديرلر آليجى قوشدر طغان و شاهين مقولهسى جوارحه هجوم ايدوب آلور ولسانمزده كرچه آق بابا ديدكلرينه كركس اطلاق مشهوردر لكن صحيح دكلدر جميع صيديه و سائر كتب لغتدن منفهم اولديغى اوزره آق بابا فارسيده كركس سپيد وعربيده مضرحى دينور كرچه مؤلف مضرحى‌يى صقر ايله تفسير ايلمشدر لكن وجه مذكور اوزره اكثرينك قولى ذكر ايلديكمز اوزره در وعقاب مؤنث سماعيدر وزن ثانى جمع كثرتيدر وجمع الجمعى عقابين كلور بر شكارى آلدقدنصكره شكار آخرى تعاقب ايلمسى باعث تسميه‌در انتهى وعقاب بعض قويى ايچره اولان شول تومسك سيورى طاشه دينوركه دوقنان قوغه‌يى خرق ايدر وبعض طاغك صرتنده وبوكورنده نردبان شكلنده سوه‌لوب طوران يالچين قيايه دينور وشول بادام شكلنده مهره‌يه دينوركه طوارك اياقلرينك برنده ظهور ايدر وكوپه خلقه‌سنك دلكلرنده اولان كوچك ايپلكه دينور وحوضه صو آقه‌جق صو يولنه دينور وقويى كنارنده واقع شول طاشه دينوركه اكا باصوب صو چكرلر وعقاب برنجه فرس اسميدر وسلطان الانبياء عليه افضل التحايا حضرتلرينك سنجاقلرى آديدر ايرى وبيوك اولديغيچون تسميه اولندى و يوكسك تپه‌يه وبايره دينور ومطلقا يوكسك اولوب پك طولانى اولميان يره دينور وبر ديشى كلبك وبر عورتك اسميدر (ابو عقاب) تابعينندر (ابن عقاب كه) اسمى جعفر بن عبدالله‌در شاعر مشهوردر عقاب والده‌سى اسميدر (عقيب) زبير وزننده اصحابندر (العقيب) قافك تشديديله قبيط وزننده بر قوش آديدر وبر موضع اسميدر (المعقب) منبر وزننده خاتونلرك باش اورتوسنه دينور وكوپه‌يه دينور وطوار سورمكده حاذق وماهر اولان سورجى‌يه دينور وشول كمسيه دينوركه امامدنصكره يعنى پادشاه انقضاسندنصكره خلافته مترشح وآماده اوله وارث سلطنت وولى عهد كبى يقال هو معقب للامام و هو الذى ترشح للخلافة بعد الامام (المعقب) معظم وزننده ميكده‌يه كندودن بيوك شانلو كمسه كلمكله كندوسى احترازندن ياخود حجابندن ناشى طوره‌ميوب چيقوب كيده يقال خرج معقبا وهو من يخرج من حانة الخمار اذا دخلها من هو اعظم منه (المعقاب) محراب وزننده شول اوطه‌يه و اوه دينوركه عربلر اكا قورى اوزم مقوله‌سى وضع ايدرلر كيلارلرى مثابه‌ده اولور (الاستعقاب) تعقب معناسنه دركه بركمسه‌نك اوتانوب عارلنه‌جق يرنى ياخود

خطا وجنحه‌سنی آردندن جستجو ایلمکدن عبارتدر یقال استعقبه اذا طلب عورته اوعثرته (ککفر تعقاب) حفر تلعاب وزننده برموضع آدیدر (یعقوبا) یای تحتیه‌نك فتحیله بغدادده اون فرسخ مسافه ده بر بیوك قریه آدیدر شارح دیرکه صواب اولان بای موحده ایله بعقوبا اولمقدر (ثنية العقاب) وفية الحساب وزننده دمشق شام ترابنده برصرپ بلاك آدیدر (نیق العقاب) نونك کسریله جحفه‌ده برموضعدر (تعقاب) تانك کسریله بررجل آدیدر (العقبة) تمره وزننده و عینك کسریله جائزدر خاتونلرك هودج و محفه اورتولرندن برنوع آلاجه و منقش اورتو اسمیدر (العقنباة) عینك و قافك فتحیله (والعبنقاة) عینك و بای موحده‌نك فتحیله (والبعنقاة) بانك وعینك فتحیله عقاب یعنی طوشنجل قوشـنه لفظندن متصرف صفتلردر کسکین پنجه‌لو دیمکدر یقال عقاب عقنباة وعبنقاة وبعنقاة ای ذات مخالب حداد (المعقب) محسن وزننده شول یلدزه دینورکه برآخر یلدز عقبندن طلوع ایلیه (عقاب) کتان وزننده اسامیدندر عبد الملك بن عقاب محدثیندندر مترجم دیرکه معاقبهٔ عروضیه مهمه‌دن اولمغله مؤلفه استدراك اولنمشدر معلوم اوله که معاقبه فن عروضده برجزؤده یاخود ایکی جزؤده مجتمع اولان ایکی سببك ایکیسیده حذفدن سالم یاخود بریسی و جوبا سالم اولمقدن عبارتدر مثلا مفاعلن جزؤنده واقع غی ولن سببلرینك ایکیسیده حذفدن سالم اولوب مفاعیلن دینور یاخود یاء حرفی حذف اولنوب نون باقی یاخود نون حذف اولنوب یاء باقی قالور اوله کوره مفاعلن ثانیه کوره مفاعیل اولور جزؤینده اولدیغی مثلا بحر رملده فاعلاتن جزؤینك نونی جزؤ ثانیده اولان فاعلاتن الفنه معاقب اولور واشبو معاقبه طقوز بحرده جاری اولور انتهی (العقرب) جعفر وزننده هوامدن معروف موذی جانور آدیدر فارسیده کژدم دینور ترکیسی اولمیان اسمادندر و براترا کدن قوبرغی اوری دیو مسموعمز اولدی اوری دیمك قالقق ویوقری دیمکدر و عقرب لفظی مذکر ومؤنث اولور شارح دیرکه تأنیثی غالبدر وعقرب عربلرك پاپوشنده برقایشه دینورکه عقرب هیئتنده اولور وشول دواله دینورکه برطرفنده طوقه اولوب کندوسیله آتك قوسقوننی ایره بند ایدرلر ترکیده دخی عقرب دیرلر وعقرب فلکده اون ایکی برجدن بر برجك اسمیدر کواکبلری عقرب شکلنده اولمغله آنکله تسمیه اولنمشدر منازل قردن شوله و قلب وزباناپی مشتملدر وعقرب عتبه بن رحضة الغفاری نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر (عقرباء) مد ایله یمامه‌ده بر ارضك اسمیدر وعقرباء دیشی عقربه دینورکه عقربك مؤنثی اولور و بو غیر منصرفدر مؤلفك بوراده کالعقربة قولی عقرباء لفظنك تأنیثنه تمثیلدر عدم انصرافنه تمثیل دکلدر پس مؤنثنده عقربه دخی دنیلکه مصغرنده قیاس اوزره عقیربه دینور نته‌که

شهاب دره شرحنده بودقيقه‌يى تلميح ايلمشدر (العقربة) هايله كذلك عقربك
مؤنثيدر (العقربان) عنفوان وزننده وبانك تشديديله جائزدر دخال الاذن اسميدر كه
قولغه قچان تعبير اتدكلرى بوجك اوله‌جقدر اوزونجه صارمترق و اياقلرى چوق
برموذى بوجكدر وعقربان عقربه على قول اركككنه دينور مصباحك بيانه كوره
عقرب ذكر وانثايه اطلاق اولنور تأكيد تذكير مراد اولورسه عقربان دينور
ازهرى ديديكه عقرب ذكر وانثايه اطلاق اولنور وآنده تأنيث غالبدر واركككنه
عقربان وبعضا مؤنثنده عقربه دينور (المعقربة) اسم فاعل بنيه‌سيله (والمعقرة)
مسخره وزننده عقربى چوق اولان يره دينور يقال ارض معقربة و معقرة اى
كثيرة العقرب معقره لفظنده عقرب كلمه‌سى كويا كه ثلاثيه رد اولنوب آندن اسم
مكان صيغه‌سى بنا اولنمشدر (المعقرب) اسم مفعول بنيه‌سيله اكلش خيده ديمكدر
تشبيه اوزره يقال صدغ معقرب اى معوج معطوف وكوده‌سى صيقى وديرنكلى
شديد البنيه انسان و حيوانه دينور وشوكت و شهامت ومناعت صاحبى آدمه
دينوركه زير حمايه‌سنده اولنلرى دائما حمايت ومظلوم وبيكسانه مدد ونصرت ايليه
يقال رجل معقرب اى نصور منيع (العقربانه) عينك ورانك ضميله نصرت وشهامت
ومناعت معناسنه‌در يقال هو ذو عقربانة اى نصور منيع (العقارب) عقربك
جميدر و نمايم معناسنه استعمال اولنور موجب رنج وآزار اولديغيچون و نمايم
نميمه‌نك جميدر كه قوغ تعبير اولنور نمام قوغجى وسخن چين ديمكدر ومنه المثل
* انه لتدب عقاربه * اى يقترض اعراض الناس يعنى قوغجيلقله ناسك عرض
وناموسنى هتك وشكست ايدر و عقارب شدائد ومحن معناسنه استعمال اولنور
وعقارب الشتاء قيش ايامنك شدت برودتندن عبارتدر (العقربة) ها ايله يك اهل
خدمت وعاقله وپيشكار اولان جاريه‌يه اطلاق اولنور يقال امة عقربة اى خدوم
عاقلة وكلپتان شكلنده شول دموره دينوركه آت اكرينه چكوررلر تركيده عقرب
تعبير اولنور (العكب) فتحتينله دوداق وچكه كميكى قالين وبومرى اولمق معناسنه‌در
يقال عكب الرجل عكبا من الباب الرابع اذا غلظ شفته و لحياه و آياق پرمقلرى
سيرك اولميوب برى برينه بتشك كبى يك يقين اولمق معناسنه‌در يقال عكب الرجل
اذا تدانت اصابع رجله (العكباء) حمراء وزننده بومرى كوده‌لو تصلق وبى‌اندام
عورته دينور يقال امرأة عكباء اى الجافية الخلق (العكوب) غروب وزننده
مزدحم اولمق معناسنه در يقال للابل عكوب اى ازدحام و طورمق و قوف
معناسنه‌در يقال عكب الرجل عكوبا من الباب الاول اذا وقف و تحيره قينامق
معناسنه‌در يقال عكبت القدر اذا غلت وعاكب لفظندن جمع اولو كه واقف
ومزدحم معناسنه‌در (العكوب) صبور وزننده طوزه دينور غبار معناسنه (العكب)

عينك .

عینك فتحی و كافك سكونیله بو دخی توزه دینور و جست ونشاطمند و خفیف الروح كمسیه دینور و شر و شور و مضرت جهتندن اولان شدته دینور (العكاب) غراب وزننده بو دخی توزه دینور غبار معناسنه وتتونه دینور دخان معناسنه (العاكوب) حالوب وزننده (والعكوب) تنور وزننده بونلرده توزه وغباره دینور (العاكب) جمع كثیر معناسنه‌دركه ازدحامی مشتملدر (العكب) هجف وزننده یومری كوده‌لو طوپاج بودوره دینور وانس وجن طائفه‌سندن ماردو باغی ومتعند شخصه دینور وشول كمسیه دینور كه والده‌سنك زوجی اوله كرك پدری تطلیق ایلسون و كرك وفاتندنصكره وارسون وعكب امرای عربدن نعمان بن منذرك زند انبانی اسمیدر (التعكیب) تفعیل وزننده توتمك معناسنه‌در یقال عكبت النار تعكیبا اذا دخنت (التعكب) تفعل وزننده بر كمسیه تتون كبی غم وغصه استیلا ایلمك معناسنه‌در یقال تعكبته الهموم اذا ركبته (الاعتكاب) افتعال وزننده توز توزتمق معناسنه‌در یقال اعتكب الرجل اذا اثار الغبار وتوز كندوسی توزمق معناسنه اولمغله متعدی ولازم اولور یقال اعتكب الغبار اذا ثار (عكابه) دجانه وزننده ابن صعب دركه بنو بكر قبیله‌سندن بر جماعتك پدریدر (العلب) قلب وزننده بر نسنه بر یرده اثر ونشان ایلمك معناسنه‌در حیوانك وجودنده شریت وقولان وپالدم مقوله‌سنك یرایلسی كبی و كرتمك وجزمق معناسنه‌در یقال علب الشیء علبا من الباب الاول والثانی اذا اثر فیه و یقال علبه اذا جزه وعلب غلیظ وخشن یره دینور بو معناده عینك كسریله‌ده جائزدر وعلب قلج وبچاق مقوله‌سنك قبضه‌سنه دوه‌نك بیونی سكیرنی صارمق معناسنه‌در یقال علب السیف ونحوه اذا حزم مقبضه بعلباء البعیر وعلب پك وصلب نسنه‌یه دینور طاش كبی (التعلیب) تفعیل وزننده بو دخی بر یرده اثر ونشان ایلمك معناسنه‌در وجزمق و كرتمك معناسنه‌در وقلج وبچاق قبضه‌سنه دوه‌نك بیونی سكیرنی صارمق معناسنه‌در (العلب) كتف وزننده پك نسنه‌یه دینور شیء صلب معناسنه وصغن نوعندن وعل دیدكلری حیوانك ایری ویومری اولانه دینور صغن برقاج كونه اولور وعل دیدكلری تركیده جوپر تعبیر اولنور جثه‌سی كیكدن اكبر وتویی شتاده سیاهه مائل وصیفده قزل اولور وقویرغی اولمز وعلب ایری كلره دینور بونده عینك ضمیله‌ده لغتدر (العلب) عینك كسریله شول كمسیه دینور كه زیاده‌سیله ناكس وبی خیر اولمغله آندن قطعا بر نسنه طمع وامید اولمیه یقال رجل علب اذا كان لا یطمع فیما عنده وشول بی خیر ومنفعت غلیظ یره دینور كه دائم‌الدهر یغمور یاغسه آنده اصلا نبات اثری اولمیه بو معناده عینك فتحیله‌ده جائزدر وسدر اغاجی بتدیكی یره دینور وسدر سینك كسریله عربستان كراسی دیدكلری شجردر جمعی

علوب كلور (العلب) فتحتينله بر نسنه پك وصلب اولمق معناسنه‌در يقال علب الشئ وعلب علبا من الباب الرابع والاول اذا صلب وشديد وسردو درشت اولمق معناسنه‌در يقال علب الشئ اذا جسى واشندوات چوق طورمقله رطوبتى چكيلوب قديد اولدقدنصكره قوتّق معناسنه‌در يقال علب اللحم اذا تغيرت رايحته بعد اشتداده وعلب فتحتينله بر مرض اسميدركه دوه‌نك بيونى سكيرينك ايكى طرفنده حادث اولور وقلجك اغزى رخنه‌لنوب كدكلنمك معناسنه‌در يقال علب السيف علبا من الباب الرابع اذا تثلم حده (الاستعلاب) ات چوق طورمقله پكشوب رايحه‌سى متغير اولمق معناسنه در يقال استعلب اللحم اذا تغيرت رايحته بعد اشتداده ومواشى اوتلغى استغلاظ ايلكله بكنميوب اوتلامقدن استنكاف ايلمك معناسنه‌در يقال استعلبت الماشية البقل اذا اجته و استغلظته (العلابى) عينك فتحى و بانك تشديديله قلايه دينور رصاص كبى وعلباء لفظندن جمع اولور وعلباء عينك كسرى والفك مديله دوه‌نك بيونده اولان سكيره دينور مؤلف علباء كلمه‌سنى كاه بعيره اضافتله تخصيص وكاه على الاطلاق ذكر ايلمكله تشويش ايلمشدر امهات سائره‌ده مطلقا انسان وحيوانك بيونلرنده اولان صارى سكير ايله مفسردركه ايكى دانه اولور شارح ديركه رصاص معناسنه اولان علابى صيغهٔ جمع اوزره وارد اولان مفرداتدن اولمسنى ياخود مفردى مسموع اولميان جوعدن اولمسنى اقتضا ايدر و علباء جمى اولان علابى لفظنك ياى ثانيه‌سى مفردينك آخرنده اولان همزهٔ ممدوده‌دن مبدله‌در تثنيه‌سنده علباءان وعلباوان دخى دينور انتهى وعلباء بر رجل آديدر (العلبية) سلقيه وزننده بيون سكيرنى دلمك على قول كسمك معناسنه در يقال علبى عبده علبية اذا ثقب علباءه اوقطعها وپيرلكدن بيونك سكيرلرى ميدانه چقوب آشكار اولمق معناسنه‌در يقال علبى الرجل اذا ظهرت علابيه كبرا (العلبة) جرعه وزننده اوزون خرما اغاجنه دينور وسود صاغجق بيوك چناغه دينوركه دوه دريسندن ياخود تخته‌دن اولور تركيده كولك تعبير اولنور قوطويه دخى علبه اطلاق اولنور جمى علاب كلور عينك كسريله و علب كلور صرد وزننده وعلبه اسامئ رجالدندر علبة بن زيد ومحمد بن علبه اصحابدندر (العلبة) عينك كسريله ايرى اغاج بدنلرنده اولان شول عقده‌يه دينوركه اوجه وكتوك تعبير اولنور آندن مقطره يعنى طومرق اتخاذ اولنوركه محبوس اياغنه چكوريلور (الاعلنباء) اسلنقاء وزننده شر وقتاله ياپنوب حاضرلنمق معناسنه‌در يقال اعلنبى الديك اوالكلب اعلنباء اذا تهيأ للشر و القتال وبركمسه اوزره شيشوب قباروب كردن درازلق ايلمك معناسنه‌دركه خروسلنمق تعبير اولنور نته كه بركمسه ايله مخاصمه ومنازعه‌يه مباشرت هنكامنده ايدرلر يقال اعلنبى الرجل اذا اشرف واشخص

نفسه

نفسـه كما يفعل عند الخصومة و منه اعلمنى الديك واقعا خروس جنكه مبادرت
ايلدكده تويلرنى قباردوب بوينى اوزاتديغى كبى (عليب) عينـك ضمى و لامك
سكونى ويای تحتيه‌نك فتحيله (وعليب) عينك كسريله حذيم وزننده يمن طريقنده
بردره آديدر كلام عربده فعيل وزننده كه فانك ضمى وياتك فتحيله‌در بوندن غيرى
كلام يوقدر (العلبب) باى موحده ايله قنفذ وزننده برموضع آديدر (العلبوبة)
جرثومه وزننده برقوم وجماعتك كزيده وخيار وذيشـانلرينه دينور يقال هؤلاء
علبوبة القوم اى خيارهم (المعلوب) معلوم وزننـده حارث بن ظالمك قلجى
اسميدر ومعلوب ايشلك يوله دينـور يقال طريق معلوب اى لاحب (العلاب)
كتاب وزننده برنوع داغ و تمغادركه دوه‌نك بوينك اوزونلغنه باصيلور علباء
ديدكلرى سكير اوزره اولور (المعلبة) معظمه وزننده (والمعلبة) محسنه وزننده
شول ناقه‌يه دينوركه كردننه علاب ديدكلرى ذكر اولنان تمغا باصلمش اوله يقال
ناقة معلبة ومعلبة اذا كانت وسمت بالعلاب (علبية) هبريه وزننده دات نام محلده
بركوچك صويك آديدر (علب الكرمه) شبه الغرفه وزننده يمامه ولايتنك بصره
طرفندن نهايت حد و سـنورى اولان يرك اسميدر (العلهب) جعفر وزنـنـده
بوينوزلرى اوزون تكه‌يه وييان اوكوزينه دينـور واوزون كشى‌يه دينور مؤنثى
علهبه‌در هايله (العنب) عينك كسرى ونونك فتحيله ياش اوزمه دينور فارسيده
انكور ديرلر مفردى عنبه‌در هايله جوهرى صحاحده ديمشـدركه مفرداتده بناى
مزبور نادردر زيرا بناى مرقوم غالبا جمع صيغه‌سـيدر قرد وقرده و فيل وفيله
كبى لكن ندرت وقلت وجهيله مفرد ايچون دخى كلور عنبه وتوله وحبره وطيبه
وخيره كبى بونلردن ماعدا بو صيغه اوزره كلديكى معلوم دكلدر وجه مذكور
اوزره جوهرينك ذكر اولنان صيغه‌لردن ماعدايى نفى ايلمسى قصـوروندن و لغت
عربه قلت اطلاعندن ناشيدر يوخسه بناء مزبوردن اشبو آتية الذكر كلمات دخى
وارد اولمشـدركه بونلردر الزمخة زاى وخاى معجمتين ايله والمنه نونيله والثومة
ثاى مثلثـه ايله والحدأة حاى مهمله ايله والظمخة ظاى معجمه ايله والذبحة ذال
معجمه وحاى مهمله ايله وطيرة طاى مهمله ايله و الهنه نونيله وغير ذلك شارح
ديركه جوهرينك سلب على كندى شرطنه موافق اوله‌رق الفاظ صحيحه‌يه
متعلقدر يوخسـه مؤلفك ذكر ايلديكى كلمه‌لرك اكثرنى ماده‌لرنده كنديسى دخى
ايراد ايلمشدر انتهى وعنب شرابه اطلاق اولنور خمر معناسنه مايؤل اليه اعتباريله
يقال سقاه عنبا اى خمرا وعنب سلفده برسوداو كنج ناقه‌نك اسميدركه آندن ناشى
قريش ايله بنى عامر ميانده بروقعه اولمشدر (يوم العنب) بين العرب مشهوردر
(حصن عنب) فلسطين قضاسنده برقلعه‌در (العنباء) عينك كسرى و نونك فتحيله

بودخی یاش اوزمه دینور عنب کلمه‌سنده لغتدر (التعنیب) تفعیل وزننده آصمه و تکاك اوزم و یرمك معناسنه‌در یقال عنب الکرم تعنیبا اذا صار ذا عنب (العنبة) هایله عنبك مفردیدرکه ذکر اولندی وبرنوع سیوجله اسمیدرکه بدن انسانده چقار کوزده واطرافنده چقر اوزم دانه‌سی شکلنده اولور وعنبه اعلام اشخاصدندر (عنبة الاکبر) عراقده اشرافدن بر قبیله جدیدر (بئرابی عنبه) مدینه‌ده برقویی اسمیدر (العناب) رمان وزننده بواسمله معروف میوه‌در و اراك یعنی مسواك اغاجنك یمشنه دینور که بطم قدر وکالیله اولدقده سیاه وبر مقدار حلاوتلو اولور ادویه‌دندر (العناب) غراب وزننده بورنی بیوك اولان کمسه‌یه دینور یقال رجل عناب ای کبیر الانف ومکه یولنده برطاغك وبردره‌نك اسمیدر وعناب غفل یعنی بعض خاتونلرك فرجنده دبه‌لك کبی حادث اولان شیشه دینور علی قول بظر یعنی فرجك وسطنده اولان لحم زائده دینورکه یلاق تعبیر اولنور وعناب مالك بن نویره‌نك فرسی آدیدر وعناب کوچك قاره طاغه دینور واوزون دکرمی طاغه دینمکله اضداددن اولور (الاعنب) اقرب وزننده برونی بیوك کمسه‌یه دینور (عنبب) جندب وزننده یمنده برموضع یاخود برده آدیدر وعنبب السیل اضافتله سیل صوینك اوکنه و مقدمنه دینور (العنبان) فتحاتله جست ونشیط وچالاك آهویه دینور ودیرنشی ثقیل اولان آهویه دینمکله ضد اولوروعلی قول یاشلو قوجه آهویه دینور شارح دیرکه عنبان کلمه‌سی صفتدر و مقرردرکه وزن مزبور اوزره صفات بنا اولمز انجق وزن مرقوم مصدره مخصوصدر بس لفظ مزبور شواذدن اولور مترجم دیرکه مبالغة وصف بالمصدر اولمق محتملدر انتهی (العنابة) ثمامه وزننده مکه ایله مدینه بیننده برموضعدر وبر صو آدیدر (المعنب) معظم وزننده قالین وغلیظ اولان شیئه دینور یقال شئ معنب ای غلیظ واوزون کشی‌یه دینور (العناب) شداد وزننده اوزم صتان کمسه‌یه دینور وعناب حریث النبهانی نام کمسه‌نك پدری اسمیدر جوهرینك عناب بن ابی حارثه تعبیری غلطدر زیرا اول تای فوقیه ایله عتاب‌در شارح دیرکه جوهری آنده ارباب لغتدن چوق ذواته موافقت ایلمشدر (المعندب) اسم فاعل بنیه‌سیله بغایت طارغین وخشمناك آدمه دینور یقال رجل معندب ای غضبان (العندلیب) زنجبیل وزننده بلبل قوشنه دینورکه هزاردخی دیرلر کونا کون نغمات والحان صاحبیدر جمعی عنادل کلور رباعی‌یه رد اولندقدنصکره جمع بنا قلنمشدر وهزار لفظی فارسیدر هزار دستان اولدیغندن اطلاق اولنمشدر (العنزب) زای معجمه ایله قنفذ وزننده سماق دیدکلری اکشی دانه‌یه دینور وبوذکر اولنان عبرب وعترب مصحفی دکلدر لغت مخصوصه‌در (العنکبوت) عنزروت وزننده اورمجکه دینورکه معروف بوجکدر غالبا مؤنث

استعمال اولنور شارح دیرکه مؤلفه کوره وزنی فعللوت‌در فنعلوت دکلدر وغریبه‌درکه اورمجکك سکز ایاغی والتی کوزی اولور افلاطوندن منقولدرکه سینك قسمی پك حریص اولور واورمجك پك قانع اولور بحکمته تعالی پك حریص اولان مخلوق پك قانعه بلا کلفة رزق مسوق اولمشدر (العکنباة) عینك و کافك فتحیله (والعنکباة) عینك فتحی ونونك سکونیله (والعنکبوه) هایله (والعنکباء) عینك ونونك سکونی و الفك مدیله عنکبوتك مؤنثیدر ومذکرنده عنکب و مؤنثنده عنکبه دخی دینور جمعی عنکبوتات وعناکب کلور (العکاب) عینك کسریله (والعکب) ضمتینله (والاعکب) اکلب وزننده آندن اسم جمعلردر (العیهب) حیدر وزننده قاتلدن انتقام طلبنه قدرتی اولمیان عاجز وضعیف کمسیه دینور یقال رجل عیهب ای ضعیف عن طلب وتره وثقیل وناساز وناتراش کمسیه دینـور یقال هو عیهب ای ثقیل وخم وبوکی چوق اولان کلمیه دینور (العهبی) جرشی وزننده و الفك مدیله جائزدر یکتالك و جوانلق حالتنك اول هنکامنه دینـور یقال فعله فی عهبی شبابه وعهبائه ای اوله و ملك وسـلطنت وایالتك زمانـنه دینور یقال امتد عهبی ملکه ای زمنه (العوهبه) دحرجه وزننده تضلیل ایلك معناسنه‌در یقال عوهبه عوهبة اذا ضلله (العیهاب) عینك کسریله ناسی دائما تضلیل ایدن کمسیه دینور (العهب) عیب وزننده بیلمامك جهالت معناسـنه‌در یقال عهب الشیء عهبا من الباب الرابع اذا جهـله (العیب) غیب وزننده (والعاب) نقیصه و وصمه معناسنه‌درکه معلومدر (المعاب والمعابة والمعیب) میملرك فتحیله عیب معناسـنه‌در مؤلفك ترتیبی اوزره ذکر اولنان الفاظ خمسه اسملردر یقال به عیب وعاب ومعاب ومعابة ومعیب ای وصمة وعیب کلمه‌سی مصدر اولور وفعلی متعدی اولوربرنسنه‌یی عیبلك وعیبلو قلمق معناسنه یقال عابه ای جعله ذاعیب ولازم اولور عیبلو اولمق معناسـنه یقال عاب المتاع اذا صارذا عیب (المعیب) میمك فتحیله اسمدر نته‌که ذکر اولندی واسم مفعول اولور مکیل کبی عیبلو دیمك اولور (المعیوب) اصلی اوزره بودخی عیبلو دیمکدر مؤلف تعییب ماده‌سندن سکوت ایلمشدرکه تفعیلدندر برنسنه‌یی عیبه نسبت ایلك معناسـنه‌در که عیبلك تعبیر اولنور (العیبة) عینك ضمیله همزه وزنـنده (والعیاب) شداد وزننده (والعیابة) علامه وزننده دائما ناسی عیبلیوب یعنی هرکسه برعیب عزو واسـناد ایدن کمسیه دینور یقال رجل عیبة وعیاب وعیابة ای کثیر العیب للناس (العیبة) تمره وزننده شـول کوچك زنبیله دینـورکه میشیندن وکوندن ایدرلر وجامدانه دینورکه ایچنه اثواب وضع ایدرلر ترکیده هکبه تعبیر اولنور ظاهرا آندن محرفدر وعیبة الرجل کشینك محل اسراری اولان همرازه اطلاق اولنور ومنـه الحدیث [الانصار کرشی و عیبتی]

يعنى انصار بنم خاصـهٔ جماعتم ومحل اسرارمدر عيبه‌نك جمعى عيب كلور عنب وزننده وعياب كلور ثياب وزنـنـده وعيبات كلور عينك كسرى و يانك فتحيله وعياب‌صدور وقلوبه اطلاق اولنور پس مفردى اولان عيبه صدر ودرونه‌اطلاق اولنور ضمائر خفيه و اسرار خبيه‌يى محتوى اولديغيچون وبو كناياتدندر و عياب مفرد اوله‌رق حلاج طوقمغنه دينور مندف معناسنه (العايب) عيبدن اسم‌فاعلدر ويك قويى وغليظ اولان سوده دينور و يقال عاب السقاء عيبا اذا خثر ما فيه من اللبن (اعيب) جندب وزننده يمنده برموضع آديدر وزنى فعيل‌در ياخود افعل‌در شارح ديركه مؤلف علب ماده‌سـنده عليب كلمه‌سندن غيرى وزن مزبورده بركلمه يوقدر ديو نفى ايلمشدى پس اشبو اعيب كلمه‌سى دخى فعيل اولسه تناقض اولوب وهمزه بابنده ذكر ايلمك لازم ايدى

﴿ فصل الغين المعجمه ﴾ (الغب) غينك كسرى وبانك تشديديله برنسـنه‌نك عاقبة وانجامنه دينور يقال غب الامر اى عاقبته وغب مصدر اولور دوه كون آشورى صويه كلمك معناسنه يقال غبت الابل غبا من الباب الثانى اذا وردت يوما وظمئت يوما وهفته‌ده بركره احباب زيارتنه كلمك معناسنه‌در شارح ديركه بو معنا حقايق شرعيه‌دندر لكن كون آشورى زيارت معناسنه مستعملدر وبه فسر الحديث [زرغبا تزدد حبا] مؤلف بوراده زيغ ايلمشدر لكن نهايه‌ده قول مؤلف قول حسن بصرى اولديغى مثبتدر يقال غب الرجل اذا جاء زايرا بعد ايام وقال الحسن فى كل اسبوع كرچه معناى مزبوردن مأخوذدر لكن توسعه اولنمشدر انتهى وغب كون آشورى استمه طوتمق معناسنه‌در حماى غب بوندندر يقال غبت عليه الحمى غبا اذا اخذته يوما وتركته يوما (المغبة) ميمك وغينك فتحيله بودخى برنسنه‌نك عاقبت وانجامنه دينوريقال ان لهذا الامرلمغبة طيبة اى عاقبة (المغب) غينك فتحيله (والغبوب) قعود وزننده بودخى طوار صويى كون آشورى ايچمك معناسـنه‌در يقال غب الماشية غبا وغبو من الباب الثانى اذا شربت يوما وتركت يوما و احباب زيارتنه كون آشورى كلمك معناسـنه‌در يقال غب الزائر عن القوم اذا جاءهم يوما وترك يوما وات چوق طورمقله بوزولوب قوقمق معناسنه‌در يقال غب اللحم اذا انتن وبريده كيجه‌لمك معناسـنه‌در يقال غب فلان عندنا اذا بات ومنه المثل ٭ رويد الشـعر يغب ٭ بالنصب يعنى نظم ايلديككك اشعارده تمهل و تأنى ايله بردن عجله ايدوب آشكاره ايله تا كه اوزرندن زمان مرور ايدوب سندخى كركى كبى تهذيب وتنقيح ايليه سن برماده‌ده استعمال تأنى وترك عجله ايلمك معرضنده ضرب اولنور (الاغباب) همزه‌نك كسريله استمه كون آشورى طوتمق معناسـنه‌در يقال اغبته الحمى واغبت عليه اذا اخذته يوما وتركته يوما وزيارته كون‌آشورى كلمك‌معناسنه‌در

يقال

يقال اغب الزائر القوم اذا جاءهم يوما وترك يوما بو معناده‌در كه فلان آدمك بزه عطيه واحسانى بركون كلور بركون كلمز دكلدر بلكه هركون كلور ديجك يرده فلان لايغبنا عطاؤه ديرلر واغباب ات طورمغله بوزولوب قوقمق معناسنه‌در يقال اغب اللحم اذا انتن وبريرده كيجه‌لمك معناسنه‌در يقال اغب عندنا فلان اذا بات (الغابة) تشديد بايله (والغواب) غينك فتحيله كه جمعيدر كون آشورى صو ايچن طوارلره دينور يقال ابل غابة وغوابّ اذا شربت يوما وتركت يوما (الغب) غينك ضميله دكزك شول طاشقين طالغه‌سنه وطلازينه دينور كه قاره‌دن وافرجه ايراق يره‌دك مد ايليه ودره ايچى كبى درين وچقور يره دينور جمعى اغباب كلور وغبب كلور ضمله (التغبيب) تفعيل وزننده مبالغه‌يى ترك ايلمك يعنى بر خصوصده مبالغه وافراط ايليوب همان اولدجه طوتمق معناسنه‌در يقال غبب فى الحاجة اذا لم يبالغ فيها وقورد قيونك بوغازندن قاوره‌يوب قاپمق معناسنه‌در يقال غبب الذئب اذا اخذ بحلق الشاة ودفع ايلمك معناسنه‌در يقال غبب عن القوم اذا دفع عنهم (المغب) مكب وزننده ارسلانه دينور (الغبغب) كبكب وزننده جاهليتده بر صنم آديدر وآلت چكه‌نك آلتنده اولان صارقق اته دينوركه سموز كمسه‌لرده صقاق تعبير اولنور ومناده بركوچك طاغك آديدر (الغبب) فتحتينله غبغب ايله معناى ثانيده مرادفدر (ابو غباب) سحاب وزننده جران العود نام شاعرك كنيه‌سيدر (غباب) غراب وزننده ثعلبة بن الحارث لقبيدر (غبيب) زبير وزننده مدينه‌ده برموضع آديدر ويمامه‌ده برناحيه اسميدر (الغبة) قبه وزننده كفايت ايليه‌جك ديرلكه دينور بلغة عيش معناسنه والف ولامسز غبه بنو يشكر قبيله‌سنه مخصوص برطوشنجل قوشنك ياوريسى اسميدر (الغبيبة) حبيبه وزننده شول سوده دينوركه صباحدن صاغيلوب بعده اخشام دخى اوزرينه سود صاغيلوب يايقده يايلمش اوله (المغبة) معظمه وزننده شول قيونه دينوركه بركون صاغيلوب ترك اولنه (الاغباب) احباب وزننده بعيد اولان صولره دينور يقال مياه اغباب اى بعيدة (التغبة) تانك فتحى وغينك كسريله يلان شهادتنه دينور شهادت زور معناسنه قال الشارح وفى النهاية فى حديث الزهرى [لايقبل شهادة ذى تغبة] وهى تفعلة من غبب الذئب فى الغنم اومن غبب مبالغة فى غب الشئ اذا فسد پس تغبه تفعيل بابندن مصدر اولور يلان يره شهادت ايلمك معناسنه بعده اسم اوله‌رق دخى استعمال اولندى (الغدبة) جرعه وزننده شول قتى اتجكزه دينوركه انسانك لهازمنده يعنى قولق آلتنده چكه‌نك نهايت بولديغى يرده اولان سيورى كميكده اولور (الغدب) عتل وزننده شول تنومند كمسيه دينوركه يومرى وقالين كوده‌لو وبالق اتلرى چوق اوله (غدباء) صحراء وزننده برموضع آديدر (الغندبة) غينك فتحيله غندب

ماده‌سنده مرسومدر (الغرب) حرب وزننده مغرب معناسنه‌در که کونش باتدیغی
جهتدر و شرق مقابلیدر اصل شرق شمسك اسمی اولمغله ذکر الحال وارادة المحل
علاقه‌سیله اسم مکان تسمیه اولنمشدر مقابلی دخی اکا مبنیدر فی الاصل مصدرلردر
یقال هو من اهل الغرب ای المغرب و یقال هی غربیة ای مغربیة وغرب کتمك
ذهاب معناسنه‌در یقال غرب القوم غربا اذا ذهبوا و آلارغه اولمق معناسنه در
یقال غرب فلان عنا اذا تنحی و هر شیئك اولنه اطلاق اولنور معنای آتیدن
مأخوذدرکه عادتا حدتلو اولور یقال غرب الشباب ای اوله وحده و برنسنه‌نك
کسکین وسیوری طرفنه دینور قلجك اغزی وتمره‌نك یلانی کبی مصدر بمعنی فاعلدر
ضربه‌ده غارب اولدیغیچون اطلاق اولنمشدر و کسکینلك حدت معناسنه‌در یقال
کف من غربك ای من حدتك ویقال فی لسانه غرب ای حدة وغرب طرب ونشاط
معناسنه‌در یقال به غرب ای نشاط وپك ایراق یره دور ودراز کتمك برخصوصده
پك اوزامق معناسنه‌در تمادی کبی یقال غرب فی سفره غربا اذا تمادی و صو
طلومنه دینور راویه معناسنه و بیوك قوغه‌یه دینور و کوزده اولان شول طمره
دینورکه بعض علت وعارضه سببیله دائما صولنوب یاش اقار اولور ناسور کبی
اول کوزه شیرلغانلو تعبیر اولنور وغرب کوز یاشنه دینور و کوز یاشی آقه‌جق
یره دینور مجرای دمع معناسنه علی قول یاشك کوزدن قینایوب دوکلمسنه دینور
وقینایوب طشان شرابه و کوز یاشنه دینور و برنوع سیولجه اسمیدر که انسانك
کوزنده حادث اولور وبرورم اسمیدرکه کوزك پیکارنده ظهور ایدر معلوم اوله‌که
کتب طبیه‌ده غرب لفظی یالکز برعلت ایله مبین‌درکه اکثریا کوزك پیکارنده تحدث
ایدر برچباندر آنده ماده مجتمع اولدقده یا خارجدن دشیلوب اقار یاخود داخلدن
دشیلوب بروندن اقار وآقوب برشی قالمدیغه ینه عودت ایدر وکاهجه بوعلت
بیوبوب اوزانور حتی پردهٔ چشمی خرق ایدر بوعلتك کوزده حالی مقعدده ناسورك
حالی کبیدر عربلر بوکه فرغ و ملاق اطلاق ایدرلر دائما طلوب بوشالدیغیچون
انتهی وغرب آغزده توکرك چوغالمق معناسنه‌در وتوکروکك رطوبت وبللنه دینور
وآغزده توکرك اکلنه‌جك یره دینور وحجازده برابری وتیکنلی شجرك اسمیدر اندن
قطران اتخاذ ایدرلر بعضلر [لایزال اهل الغرب ظاهرین علی الحق] حدیثنده
غربدن مراد شجر مزبوردرکه اهل حجاز دیمکدر دیدیلر شارح دیرکه بعضلرعندنده
مراد اهل شامدرکه غرب حجازده واقعدر و عند البعض اهل حدت و شوکت
دیمکدرکه مراد ارباب جهاد وغزادر وعلی قول اهل دلو دیمکدرکه مراد عرب
طائفه‌سیدر انتهی وغرب مشترك اولان قویدن و صواددن حصه‌یه عائد اولان
سق کونه دینور ویوکرك وصولقلو سکردن آته دینور و کوزك قویرغنه دینور

وكوزك پيكارينه‌ده دينور و آيريلمق نوى معناسنه‌در وايراقلق بعد معناسنه‌در وشول اوقه دينوركه آتانى معلوم اولميه بونده فتحتينله‌ده جائزدر يقال اصابه سهم غرب بالاضافة وسهم غرب على النعت اى لايدرى راميه (الغراب) غينك ضميله هر شيئك كسكين يرينه دينور قلجك اغزى كبى مؤلف بونى تكرار ايلمشدر وغراب قرغه قوشنه دينور جمعى اغرب كلور واغربه كلور هايله وغربان كلور غينك كسريله وغرب كلور غينك ضميله وجمع الجمعى غرابين كلور وغراب غنى قبيله‌سنه مخصوص برفرسك اسميدر وغراب الفاس بالته‌نك اغزنه دينور وكوكدن ياغان طلويه‌وقاره دينور ومحدثيندن احمد بن محمد الاصفهانى لقبيدر وبر طاغك اسميدر و دمشقده برموضع ومدينه ترابنده بريوكسك طاغك آديدر وباشك اكسه كمكنك هر طرفنه غراب دينور وغراب البرير مسواك اغاجى يمشنك سالقمنه دينور وغراب الابل‌كه تثنيه بنيه‌سيله غرابان دينور دوه‌نك ايكى اوجه كمكلرينك اشاغى اوجلريدر كه اويلغك يوقرى جانبنه طوغرى كلمشلردر كسكين اولديغيچون اطلاق اولنمشدر ياخود فراشه ديدكلرى يوفقه كمكك اشاغى طرفنده اولان ايكى يوفقه‌جه كمكدن عبارتدركه ايكى او يلغك قاوشديغى يرده اولوركه ايكى طرفلو سيوريجه كمكلردن عبارتدر (رجل الغراب) برنوع صارقيدركه دوه‌نك ممه‌سنى صارارلركه ياوريسى امكه قادر اوله‌مز بومعنادندركه عربلر بركمسه‌يه معاش ياسائر بر ماده ضمننده پك شدت ومضايقه ومحنت عارض اولسه صر عليه رجل الغراب ديرلر ورجل‌الغراب برجنس نبات آديدركه لسان بربريده آطريلال ديرلر ساقى وقطعه‌سى و كوكى دره اوتنه شبيه اولور تركيده قوزغون اياغى وهلال اوتى تعبير اولنور لكن بونك چيچكى بياض اولوب ومقدونس تخمنه شبيه تخملرى طوتار برص علتنه مبتلا اولنلر بو تخمدن كل يوم بردرهم سحق و غسل ايله خلط ايلدكدنصكره تناول ايدوب وشمسك قرشوسنده اوتروب برص اولان موضعلرى آفتابه كشف ايدرلر وبعضا اكا ربع درهم عاقر قرحا دخى اضافه ايدرلر و اوحالده صو ايچميوب درايه‌لر همان اول كون نهايتى اوچنجى كونه‌دك برص اولان موضعلر قباروب صارى صولر دفع ايلدكدنصكره بالكليه مندفع اولور (الغربة) غينك فتحى ورانك سكونيله ايراقلق بعدو نوى معناسنه‌در (الغرب والغربة) غينلرك ضميله وطندن دور اولمق معناسنه‌در يقال غرب الرجل غربا وغربة من الباب الاول اذا نزح عن وطنه (الاغتراب) افتعال وزننده وطندن چكيلوب دور اولمق معناسنه‌در يقال اغترب الرجل اذا نزح عن الوطن و اقربادن غيريى تزوج ايلمك معناسنه‌در يقال اغترب الرجل اذا تزوج فى غير الاقارب (التغرب) تفعل وزننده برنسنه‌دن جدا اولوب بعيد اولمق معناسنه‌در يقال تغرب عنه اذا بعد ووطندن چكيلوب دور اولمق

معناسنه‌در يقال تغرب الرجل اذا نزح عن الوطن ومغرب طرفندن كلمك معناسنه‌در يقال تغرب الرجل اذا اتى من قبل المغرب (الغرب) فتحتيله بر شجر آديدر تركيده آغجه قواق ديدكلريدر كه فارسيده سپيددار ديرلر و شرابه دينور خمر معناسنه و كومشه دينور فضه معناسنه وعلى قول كومشدن مصنوع جام و پياله‌يه دينور و كاسه وقدحه دينور وغرب قيون قسمنه مخصوص برمرض آديدر كه يوزينك وكوزينك تويلرى وقيللرى دوكيلور دوه قسمنده سعف كبيدر و آلتونه دينور وقوغه‌دن حوض ايله قويى ارالغنه تقاطر ايدن صويه دينور و قوقش صويك وچامورك رايحه‌سنه‌دينور وبعض آتك كوزنده اولان كوجللك حالتنه دينور وشون اوقه دينوركه كيم آتديغى معلوم اولميه يقال اصابه سهم غرب بالاضافة و سهم غرب نعتا اى سهم لايدرى راميه و غرب قرارمق اسوداد معناسنه‌در يقال غرب الشیء غربا من الباب الرابع اذا اسود (الغرابى) غينك ضمى ويانك تشديديله بر نوع خرما اسميدر وينده برقلعه آديدر ومصر يولنده برموضع اسميدر (الغراب) شداد وزننده القابدندر محمد بن موسى الغراب ابو على الغسانى شيخيدر (اغربة العرب) اشربة الطرب وزننده عربك سودانه دينوركه زنكى و قاره‌لر تعبير اولنور لونده غرابه تشبيه اونمشدر واغربه جاهليتده برقاچ كمسيه اطلاق اولنور ايدى كه بونلردر عنترة بن شداد خفاف بن ندبه ابو عمير بن الحباب سليك بن السلكه هشام بن عقبة بن ابى معيط نام كمسنه‌لردر لكن اشبو هشام مخضرميندركه اسلام زماننى ادراك ايتمشدر واغربه اهل اسلامدن عبد الله بن خازم وعمير بن ابى عمير و همام بن مطرف و منتشر بن وهب ومطر بن اوفى و تأبط شرا لقبيله ملقب اولان ثابت بن جابر وشنفرى وحاجز نام كمسه‌لردر حاجزك قطعا آباء وقبايل وامكنه‌يه نسبتى يوقدر سائرلرى كيمى آباء و قبايله وكيمى امكنه‌يه منسوبلردر (الاغراب) همزه‌نك كسريله مغرب سمتنه كلمك معناسنه‌در يقال اغرب القوم اذا اتوا الغرب وبرغريب ونادر نسنه پيدا ايلمك معناسنه‌در كرك كلام وكرك اشياء سائره اولسون يقال اغرب الرجل اذا اتى بشیء غريب و طولدرمق معناسنه‌در يقال اغرب الحوض اذا ملأه و ساز و سامان و نظام حال صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال اغرب فلان اذا كثر ماله وحسن حاله وآت چوق سكرتمك يعنى صولقلو اولمغله دور و دراز سكرتمك معناسنه‌در يقال اغرب الفرس اذا اكثر جريه و راكب آلتنده‌كى آتى چتلايوب هلاك اونجه قدر الغار ايلمك معناسنه‌در يقال اغرب فرسه اذا اجراه الى ان يموت وپك چوق كولمك معناسنه‌در يقال اغرب الرجل اذا بالغ فى الضحك وديار بعيده‌يه سفر ايلمك معناسنه‌در يقال اغرب فلان اذا امعن فى البلاد و همان قولتق وقصق يرلرى اغارمق معناسنه‌در ظاهرا قيللرى

اغارمقدن عبارتدر سائر اعضانك قيللرى سياه اوله‌رق يقـال اغرب الرجل اذا ابيضت ارفاغه و خسته و مجروحك درد ووجعى مشتد اولمق معناسـنه‌در يقال اغرب المريض على بناء المجهول اذا اشتد و جعه وبركسـيه قبيح و ناسزا ايش ايشلمك معناسـنه‌در يقال اغرب عليه على المجهول ايضا اذا صنع به صنيع قبيح وآتك آلننده اولان غره‌سى چهره‌سنه يايلمق معناسنه‌در يقال اغرب الفرس على المجهول ايضا اذا فشت غرته (التغريب) تفعيل وزننده ديار بعيده‌يه سير وسفر قلمق معناسـنه‌در يقال غرب الرجل تغريبا اذا امعن فى البلاد و يقال غربت الكلاب اذا امعنت فى طلب الصيد وغائب ونابديد اولمق معناسنه‌در يقال غرب الوحش اذا غاب وخاتون بياض چهره‌لو اوغلانلر طوغورمق معناسـنه‌در يقال غربت فلانة اذا اتت ببنين بيض و سياه چهره‌لو اوغلانلر طوغورمق معناسـنه اولمغله اضداددن اولور يقال غربت المرأة اذا اتت ببنين سـود شارح ديركه اصل تغريب ايكى نوعى بردن توليد ايلمك معناسنه‌در يوخسه هر نوعى على الانفراد توليد ايلمك معناسـنه دكلدر بوجهتله معناى واحد اولمغله ضديته محل قالمديغى دركاردر لكن معناى اولده بناسى ازاله ايچون اولدقده مقاله قالمز انتهى وتغريب كوكدن ياغان قارى وقراغى‌يى بركدروب اكل ايلمك معناسنه‌در يقال غرب الرجل اذا جمع الثلج والصقيع فاكله (المغربان) ميمك فتحى و رانك كسريله كه تثنيه‌در كونش غروب ايلديكى جهتدركه مراد مغرب صيفى و مغرب شتوى اوله‌جقـدر (المغرب) مشرق وزنـنـده اسم مكاندر كونش غروب ايليه‌جك جهتدركه باطى تعبير اولنور زمان اولوركه كونش غروب ايده‌جك وقته دينور (المغيربان) ميمك ضمى ورانك كسريله بودخى كونش غروب ايده‌جك وقته دينور جمعنده مغيربانات دينـور يقال لقيته مغرب الشمس و مغيربانها و مغيرباناتها اى عند غروبها مؤلفك بصائرده بياننه كوره مغرب ومشرق مفرد اوله‌رق ذكر اولنورسـه مراد شرق وغرب جهتلريدر واكر تثنيه بنيه‌سيله ايراد اولنورسه مراد شتوى وصيفى مشرق ومغربدركه مشرق شتوى ايله مشرق صيفى بينلرنده يوز سكسان مشرق واردر مغرب دخى بومنوال اوزره‌در واكر جمع بنيه‌سيله ذكر اولنورسه هركونك مشرق ومغربى مراد اولور ومغيربان كلمه‌سى مكبرينك غيرندن مصـغردر زيرا اسم زمان مغرب لفظنك مصغريدر كوياكه مغربان لفظندن تصغير قلنمشدر جمعنده مغيربانات دينور دقايق وثوانى وثوالث اعتباريله وحريرى يكرمى يدنجى مقامه‌ده الف ونون الحاقنى شواذدن عد ايلمشـدر (الغربى) ياى نسبتله شول شجره دينوركه كونش افول ايلديكى زمانده اكا شـعاع و حرارتى اصابت ايليه و برنوع خرما اسميدر وبرجنس قرمزى بويايه دينور وشول شرابه دينوركه آتشه كوستورمكسزين تازه

خرمادن ترتیب ایدرلر (الغروب) قعود وزننده غائب و نابدید اولمق معناسنه‌در
یقال غرب النجم غروبا من الباب الاول اذا غاب وبعید اولمق معناسنه‌در یقال
غرب الرجل اذا بعد (غرب) سکر وزننده شام ترابنده برطاغك اسمیدر وغربه که
ها ایله‌در اول طاغك یاننده واقع برصو آدیدر تخفیفله را ایله‌ده جائزدر (الاستغراب)
شدت ومبالغه وجهیله کولمك معناسنه‌در یقال استغرب الرجل واستغرب علی
بناء المجهول اذا بالغ فی الضحك (العنقاء المغرب) محسن وزننده معلوم الاسم
مجهول الجسم برقوشك اسمیدر وعنقاء مغرب وعنقاء مغربه دخی جائزدر صفت
اوله‌رق وعنقاء مغرب دخی جائزدر اضافتله وعندالبعض اول برقوشدر که طیرانده
اغراب وابعاد ایدرکه پك دور ودراز طیران ایدر یاخود کلمهٔ مزبوره برمعنایه
دال اولمیان الفاظ قبیلندندر تعبیرات واهیه کبی شارح دیرکه ابن کلبی روایتی
اوزره طائر مزبور پیغمبر اهل رس اولان حنظلة بن صفوان الحمیری علی نبینا
وعلیه السلام زماننده پیدا اولمشدر کردنی بغایت اوزون و رنك و خلقتی خوب
وعظیم برقوش ایدی وفخ نام طاغده ایوا ایدوب جابجا اطرافه طیران وتصادف
ایلدیکی طیور و وحوشی صید ایدر ایدی برکون علی العاده ینه پرواز ایدوب
لکن اصلا برشکاره دسترس اولمامغله حرارت جوع وشرهندن بر طفل صغیری
اختطاف ایلمکله اصحابی کاوب پیغمبر مشار الیه حضرتلرینه اشتکا ایتدکلرنده
بد دعا ایتمکله آفت سماویه‌یه دوچار اولوب هلاك ونسلی منقطع اولوب وجودی
نا موجود اولمشدر غائب ونابدید حقنده طارت به العنقاء ★ ضرب مثل اولمشدر
مترجم درکه ربیع الابرارده ذکر اولندیغی اوزره مرغ مزبور حضرت
موسی زماننده پیدا اولوب کندیسی دیشی ایدی بعده حضرت حق جل وعلا
آکا برارکك دخی خلق ایدوب جفت اولمغله تناسل پیدا وکندجکه متکثر
اولوب حضرت موسی وفاتندنصکره نجد وحجازه انتقال وصبیانه تعرض ایلمکله
اشتغال ایلمکله پیغمبر وقت اولان خالد بن سنان العبسی حضرتلرینك نشانهٔ
نشابهٔ دعالری اولمغین آشیانهٔ عدمه پرواز ایلمشدر کردنی دراز اولدیغندن عنقاء
دینوب طیرانده اغراب یاخود شکاری نا بدید ایلدیککندن مغرب ایله توصیف
اولنمشدر وعند البعض حقایق اولمیان الفاظ قبیلندندر غول بیابانی ووفاء نسوان
ومروت ابناء زمان کبی واول قوشه فارسیده سیمرغ وسیمرغ نك دخی دیرلر اتوز
قوشك رنکنده اولدیغیچون شهنامه‌ده فردوسی رستمك پدری اولان زال مرغ
مزبورك پرورده‌سیدر دیو تحریر وعکرمه حضرتلری [طیرا ابابیل] کریمه‌سنده
ابابیلی عنقاء مغرب ایله تفسیر ایلمشدر انتهی وعنقاء مغرب اولو داهیه‌یه اطلاق
اولنور وتپه‌نك باشنه اطلاق اولنور وشول طائفه‌یه یاخود شول عورته اطلاق

اولنورکه

اولنورکه بلاد بعیده‌یه کیدوب نام ونشانی بلورسز ناپدید اوله اصلا اثر وخبری
مرئی ومسموع اولمیه (المغرب) مکرم وزننده صباح وقتنه دینور ومطلق بیاض
نسنه‌یه دینور یاخود شول آچیق نسنه‌یه دینورکه هر بر بیاض اولان شئ کندودن
ابیض اوله که بیاضك اقبحی اولمش اولور یاخود کرپکلرینك دبی آق اولمغله چپار
اولان حیوانه دینور (الغربیب) غینك کسریله بر نوع اوزم اسمیدر که سیاه اولور
انواعنك اعلا والطفیدر طائفه مخصوصدر وصقالنی سیاهله خضاب ایدن پیر
آدمه دینور وپك سیاه اولان ریشه وصف اولور تأکید ایچون یقال اسود غربیب
ای حالك ای شدید السواد جمعی غرابیب کلور واما قوله تعالی [غرابیب سود]
فالسود بدل لان توکید الا لو ان لا یتقدم شارح دیرکه مؤلفك ظاهر کلامندن
الوانك غیریسنك تأکیدی تقدم ایلمك منفهم اولور لکن اهل عربیه‌دن اکا قائل
یوقدر مترجم دیرکه بیضاوی غرابیب کلمه‌سی مضمر اولان سود کلمه‌سنه صفت مؤکده
اولوب وظاهر اولان سود لفظی مضمری مفسر اولمق اوزره بیان ایلشدر اظهار
واضمار اعتباریله متکرر اولمقله زیادهٔ تأکیدی مشتمل اولور (الغرب) ضمتینله غریب
معناسنه‌در یقال رجل غرب ای غریب وغرب بر موضع آدیدر (الغربات والغرابی)
غینلرك فتحیله (والغربات) قربات وزننده (والغربب) قنفذ وزننده (ونهی غراب)
نونك کسریله برر موضع آدیدر (الغریبة) عجیبه وزننده ال دکرمانه دینور
قومشولر بیننده تداول ایدوب صاحبی عندنده قرار ایلمدیکیچون (الغارب) رانك
کسریله دوه‌نك ایکی کورکنك مابیننه دینورکه یغرنی تعبیر اولنور کاهل معناسنه
علی قول دوه‌نك اورکجیله بیونی ارالغنه دینورکه رعی وقتنده یولارنی راکبی
اورایه القا ایدر جمعی غوراب کلور اسم اولدیغیچون و قولهم حبلك علی غاربك
ای اذهبی حیث شئت یعنی ای خاتون دیلدیککك یره کیت قال فی النهایة وفی کنایات
الطلاق حبلك علی غاربك ای انت مرسلة مطلقة غیر ممسوکة و لا ممسکة بعقد
النکاح لکن تعبیر مزبور کنایه‌نك قسم ثانیسندن اولمغله نیته موقوفدر نته‌که کتب
فقهیه‌ده مبسوطدر وغوارب الماء اعالی امواج بحردن عبارتدر غوارب آبله تشبیه
اولنمشدر (الغرابة) کرامه وزننده کلام غامض اولوب معنای مرادی خفی اولمق
معناسنه استعمال اولنور یقال غرب الکلام غرابة من الباب الخامس اذا غمض
وخفی (المغربون) محدثون وزننده مغرب کلمه‌سنك جمعیدر [ان فیکم مغربین]
حدیث شریفنده واقع مغربین لفظندن خواجهٔ اعظم نبی اکرم صلی الله علیه‌وسلم
حضرتلرینه اصحاب کرام سؤال ایلدکلرنده [الذین تشرك فیهم الجن] عبارتیله بیان
بیوردیلر وجه تسمیه آنلره عرق غریب داخل اولدیغیدر یاخود بعید نسبدن
کلدکلرینه مبنیدر شارح دیرکه مشارکت جندن مراد آنلره زنا ایله امر وتسویل

واغرا ایتملریله اولادلری ناخلف اولدقلریدر (الغسلبة) سین مهمله ایله دحرجه وزننده برکسه‌نك الندن برنسنه‌یی غصب ایدر کبی چکوب آلمق معناسنه‌در کرك جدا وکرك هزلا اولسون یقال غسلب الشیء منه اذا انتزعه منه کالمغتصب له (الغسنبة) نونله دحرجه وزننده صویی صاوروب توزتمق معناسنه‌در یقال غسنب الماء غسنبة اذا ثوره (الغشب) غشم وزننده ومرادفیدر که ظلم وستم وبیداد معناسنه‌در وبرموضع آدیدر (الغشبی) اسماء رجالدندر کویا که غشبه منسوبدر (الغشرب) عملس وزننده ارسلانه دینور (الغشارب) علابط وزننده ایشلك جریء وماضی ومقدام کشی‌یه دینور (الغصب) غینك فتحی وصاد مهمله‌نك سکونیله برنسنه‌یی برکسه‌دن من غیر حق زور وظلم ایله آلمق معناسنه‌در یقال غصب الشیء غصبا من الباب الثانی اذا اخذه ظلما وبرکسه اوزره برنسنه ضمننده قهر وغلبه ایلمك معناسنه‌در که اول کسیه مقهور او مجبورا اول نسنه‌یی ایشلتمکدن عبارتدر یقال غصب فلانا علی الشیء اذا قهره ودرینك تویلرنی و قیللرنی دباغته وضع ایتمکسزین و کرچه اوروب نمناك یره دفن ایتمکسزین زور ایله یولوب دتمك معناسنه‌در یقال غصب الجلد اذا ازال عنه شعره و وبره نتفا وقشرا بلا عطن فی دباغ ولا اعمال فی ندی اغمال غین معجمه ایله‌در (الغصلب) قطلب وزننده سلکی و مضطرب اندام اولان اوزون کسیه دینور (الغضب) غینك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله اکوزه دینور وارسلانه دینور وپك قرمزی نسنه‌یه دینور شدید الحمرة معناسنه یاخود پك قوی قرمزی نسنه‌یه دینور وزیاده‌سیله پك یانچین قیابه دینور وغضب صفت اولور غضبان معناسنه کما سیذکر (الغضوب) صبور وزننده بودخی اکوزه وارسلانه اطلاق اولنور وطارغین وخشمناك اولان کسیه دینور مذکر ومؤنثه وصف اولور یقال رجل غضوب و امرأة غضوب وپك مضر وخبیث اولان یلانه دینور و چرکین یوزلو بد چهره‌لو ناقه‌یه اطلاق اولنور کذلك وصف مذکور اوزره اولان عورته دینور (الغضبة) تمره وزننده بودخی صلب وسخت اولان یالچین قیابه دینور و یاشلو کیك و طاغ کچیسنك دریسنه دینور وعربلرك دوه دریسندن دوزدکلری قلقانه دینور و بعض کوزك اوست قپاغنده اولان خلق یومریجه انجکزه دینور که قپاقلری شیش هیئتنده کورینور وبالق دریسنه وباشك دریسنه دینور و اکوزك بوینوزلری ارالغنده اولان دری‌یه دینور (الغضب) فتحتینله (والمغضبة) میمك وضادك فتحیله طارلق وخشمه کلمك معناسنه‌در یقال غضب علیه وغضب له ای غضب علی غیره من اجله غضبا ومغضبة من الباب الرابع اذا کان حیا ویقال غضب به اذا کان میتا مؤلف کرچه کسمع عنوانیله تمثیل ایلمشدر لکن بصائرده و امهات سائره‌ده فرح وزنندن مصوغ اولمغله آنلره اقتدا اولندی وغضب اسم اولور طارغنلق معناسنه

(الغضب) كتف وزننده (والغضوب) صبور وزننده (والغضب) شكس وزننده (والغضب) عتل وزننده (والغضبة) عتله وزننده (والغضبة) غينك فتحى وضادك ضميله (والغضبة) فتحاتله واشبودرت اخيرده دخى باى موحدهنك تشديديله (والغضبان) سكران وزننده بالطبع طارغين خشمناك آدمه دينور وذكر اولنان صيغهلرك مؤنثنده غضبى دينور سكرى وزننده و غضوب دينور مذكرى كبى وغضبانه دينور هايله قلت اوزره وجعلرنده غضاب دينور غينك كسريله وغضابى دينور ندامى وزننده وبونده غينك ضميلهده جائزدر شارحك بيانى اوزره بلكه غينك ضمى اكثردر و غضبان سكران وزننده شامده بر طاغك آديدر و غضى سكرى وزننده خيبرى بن الحصين نام كمسهنك فرسى اسميدر جوهرى صحاحده غضبى سكرى وزننده دوه سوريسندن يوز عددك اسميدر و علميتله معرفه اولمغله حرف تعريف وتنوين داخل اولماز ديو ثبت ايلشيدى بوكونه تحريرى وهم محض در زيرا ذكر ايلديكى غضى شجر غضا منبتنه اطلاق اولنان غضيا لفظندن كه ياى تحتيه ايله در مصحفدر شارح ديركه تقرير مزبور جوهرينك كلام خودى دكلدر بلكه اعلامدن صغانى وابن سيده وزجاجى قوللريدر انتهى وغضاب غينك كسرى وضميله لغتدر كوزه دوشن شيئه دينور توزوخار وخاشاك مقولهسى كه كوزى آزرده ايدر وغضاب كوزه مخصوص برعلت آديدركه كوزك دريسنده حادث اولور على قول كوزده چقان چچك عارضهسنه دينور ومنه يقال غضبت عينه كسمع وغضبت كعنى مجهولا والثانى الاكثر و غضاب كتاب وزننده حجازده بر موضع آديدر (المغضبة) مجلبه وزننده بودخى خشم وغضب معناسنهدركه مصدر ميمى اولور شارح ديركه مغضبه كلمهسى باعث غضب اولهجق نسنهيهده اطلاق اولنور مبخله ومجبنه كبى كه بخل وجبنه باعث اولهجق نسنهلردن عبارتدر (الاغضاب) همزهنك كسريله بركمسهيى غضبه كتورمك معناسنهدر (التغضب) تفعل وزننده غضب پيدا ايلك معناسنهدر يقال اغضبه غيره فتغضب (المغاضبة) مقاربه وزننده مراغمه معناسنهدركه برى برينه رغم ايلمكدن عبارتدركه عوام تركيده كورلك ايلك تعبير اولنور يكديكرى اغضاب ايدهجك معاملهدن عبارتدر تقول غاضبته اى راغمته ومغاضبه برى برينه خشم وغضب ايلك معناسنهدر تقول غاضبت فلانا اى اغضبته واغضبنى (الاغضب) اقرب وزننده آلت تناسل ايله اويلغك مابينى اولان عضوه دينور (الغضابى) غرابى وزننده شول كمسنهيه دينوركه الفت ومعاشرتنده هم خلاف ومناكرتنده كدر والم اوله كويا كه كوزه دوشن خار وخاشاك مقولهسنه منسوبدر خفى اولميهكه مؤلف بصائرده غضب ايله غيظى بو وجهله فرق ايلشدركه غضب انتقام ارادهسنه مبنى دم قلبك ثوران ايلسندن عبارتدر وغيظ على قول

غضبك اشدينه وعلى رأى سورت و حدتنه اطلاق اولنوركه ثوران دم قلبدن
نشأت ايدن حرارتدن عبارتدر (الغضرب) جعفر وزننده (والغضارب) عشارب
وزننده اوتلو صولو مرغزار وچمزار يره دينور يقال مكان غضرب وغضارب
اى كثير النبت والماء (الغطرب) غينك فتحى وكسرى و طاى مهملهنك سكونيله
ائمه لغتدن كراع روايتى اوزره انكرك يلاننه دينور افعى كبى وبنم عندمده اشبو
غطرب لفظى عظربدنكه عين مهمله و ظاى معجمه ايلهدر مصحفدر نته كه ذكر
اولندى شارح ديركه عنديه ايله لغت ثابت اولماز على الخصوص كه اعلام موثوقهدن
اولان كراع روايتنه ائمه لغتك برندن نقل و بيانله مصادمهدن لازمدر (الغلب)
غينك فتحى و لامك سكونيله (والغلب) فتحتينله (والغلبة) فتحاتله (والمغلبة
والمغلب) ميملرك ولاملرك فتحيله (والغلبى) كفرى وزننده (والغلبى) زمكى وزننده
(والغلبة) ضمتينله وبانك تشديديله (والغلبة) غينك فتحى ولامك ضمى و بانك
تشديديله (والغلابيه) زلابيه وزننده مصدرلردر بركسه اوزرينه يكين اولمق
معناسنهدركه زور وقوتله وتاب وقدرتله آنى مقهور ايلكدن عبارتدر يقال غلبه
وغلب عليه من الباب الثانى اذا قهره وبوندن اسم غلب وغلبه كلمريدر نته كه
مصدر دخى اولورلر يكيلك حالتنه دينور (المغلب) معظم وزننده كرات ومراتله
مغلوب اولان يعنى مغلوب اولمق عادتى كبى برمغنا اولان كشىيه دينور وشول
كسنهيه دينوركه مجادلى اولان قدن وهمتالرى اوزره غلبهسيله حكم اولنمش اوله
بوجهتله اضداددن اولور يقال رجل مغلب اى مغلوب مرارا ويقال شاعر مغلب
اى محكوم له بالغلبة على قرنه ومغلب عجل قبيلهسندن برشاعرك لقبيدر (الغلب)
فتحتينله بركسه بوغون بيونلى اولمق معناسنهدر يقال غلب الرجل غلبا من الباب
الرابع اذا غلظ عنقه (الغلباء) صحراء وزننده اشجارى كور و صيق و قوريلق
اولان باغچهيه اطلاق اولنور يقال حديقة غلباء اى متكاثفة وپك بلند وعظيم
اولان تپه وباير مقولهسنه اطلاق اولنور كويا كه بلند وعظيم اولوب اطرافنه
مشرف ومستعلى اولمغله غالبيت صفتيله متصف اولمش اولور مثلا يقال هضبة غلباء
اى مشرفة عظيمة وعزت ومناعت صاحبى قبيلهيه اطلاق اولنور وغلباء خاصة
برجماعت پدريدركه حاليا تغلب ديمكله معروفدر تانك فتحى و لامك كسريله تغلب
بن وائل بن قاسط اولهجقدر نسبتنده تغلبى دينور ياى نسبتله كسرتينك تتابعندن
استيحاشه مبنى لامى مفتوح قلنمشدر و غلباء اطلاقى قبيلهسنه نظر ايلهدر شارح
ديركه قبيلهٔ مزبوره خلق مشرك اولمغله فاروق اعظم رضى الله عنه حضرتلرى
مرسوملر اوزره ضرب جزيه ايلك مراد ايلدكده جزيه ناميله نسنه ويرمكدن عار
ايلدريله زكات اسميله مضروبك ضعفنى ادا ايلك بابنده نياز و اولوجهله مصالحه

پرداز اولنمشدر انتهى وعربلرك مؤنث عبارتيله تغلب بنت وائل قوللرى قبيله اولمق
تأويل واعتبارينه مبنيدر نته كه تميم بنت مرّ ديدكلرى دخى قبيله معناسنه
منظوردر (المغلولبة) اسم فاعل عنوانيله بودخى قوريلق باغچه‌يه اطلاق اولنور
يقال حديقة مغلولبة اى متكاثفة (التغلب) تفعل وزننده يكيتلك وجهيله تسلط
واستيلا ايلمك معناسنه‌دركه استيلاء وجه حق اوزره اولميه يقال تغلب على بلد
كذا اى استولى عليه قهرا (الاغلب) اغرب وزننده ارسلانه اطلاق اولنور
واغلب ازد وكلب وعجل قبيله‌لرندن اوچ نفر شاعر مشهور لقبلريدر (يغلب)
يضرب وزننده اساميدندر يغلب بن كليب مخضرميندندر (غلبون) حمدون وزننده
(وغالب وغلاب) سحاب وزننده (وغلاب) كتان وزننده (وغليب) زبير
وزننده اسامئ رجالدندر (غلاب) قطام وزننده برخاتون آديدر (غالب) سالب
وزننده مصدردن اوته‌جه‌ده برموضع آديدر (المغلنبى) مسلنقى وزننده كه اغلنباء
كلمه‌سندن اسم فاعلدر دائما سكا شركير اولوب غالب وعالى ومستولى اولان كشى‌يه
دينور (الغنب) نونله صرد وزننده تازه ودلبر نوجوانلرك آوردلرى اورتاسنده
اولان دائره‌جكلره دينوركه شعراء چاه زنخدان تعبير ايدرلر آشفته كوكللر حفره‌سيدر
مفردى غنبه‌در غينك ضمى ونونك سكونيله ★ يارچاه ذقنم عين وفادر دير ايسه ★
صقن اى عاشق بيچاره اينانمه چكه‌در ★ (الغنب) غينك فتحى ونونك سكونيله
غنيمت كثيره‌يه دينور يقال نال غنبا اى غنيمة كثيرة (الغندوب) اسلوب وزننده
(والغندبة) غينك ودالك ضميله حلقومك اطرافنده اولان پكيجه بالق انجكزينه
دينور (الغندبتان) تثنيه بنيه‌سيله بوغازده ديلك دبنده واقع ايكى طرفلو عقده‌يه
يعنى يومريجه انجكلره دينور على قول كوچك ديكى احاطه ايدن ايكى انجكزه
ياخود نكفتينده يعنى يوزك ايكى طرفنده صقال نهايت بولديغى يردن قولاغه
وارنجه كمكلرك اوزرنده اولان بزكبى ايكى يومريجه انجكزه دينور وغندبه‌نك جمعى
غنادب كلور (الغيهب) ياى تحتيه ايله صيقل وزننده قراكولق ظلمت معناسنه‌در
وپك سياه آته وبغايت مظلم وقراكو اولان كيجه‌يه اطلاق اولنور يقال فرس
غيهب وليل غيهب اذا اشتد سوادهما وهرنسنه‌دن بيخبر وغافل كمسنه‌يه على قول
ثقيل وناتراش وپرورش وادراك واذعاندن بى بهره‌يه ياخود كند ذهن وبليد
ونادان وبى‌وايهٔ اثر عرفان اولان)شخصه اطلاق اولنور يقال وجدت فلانا غيهبا
اى غافلا اوثقيلا وخما بليدا وپك يوكلو كثير الصوف اولان بچه‌يه وكليمه اطلاق
اولنور (الغيهبان) الف ونونله بودخى ظلمت معناسنه‌در وبوتثنيه دكلدر وغيهبان قارنه
دينور بطن معناسنه (الاغتهاب افتعال وزننده قراكولقده كزوب يوريمك يابريره
كتمك معناسنه‌در يقال اغتهب الرجل اذا سار فى الغيهب (الغيهبة) هايله حين

محاربه ده عسكرك نعره وخروش وغريو وفريادلرينه دينور (الغهبى) زمكى وزننده والفك مديله غهباء دخى لغتدر يكتالك وجوانلق اولنه اطـلاق اولنور عنفوان شباب معناسنه احوال عالمـدن غافل و بيخبر اولديغيچون تقول رأيته فى غهبى الشباب وغهبائه اى اوله (الغهب) تعب وزننده غفلت ونسيان معناسنه‌در يقال غهب عنه غهبا من الباب الرابع اذا غفل عنه و نسيه و يقال اصاب صيدا غهبا اى اصابه غفلة بلا تعمد (الغيب) ريب وزننده شك وكمان معناسـنه اسمدركه برخصوصده‌ايكى طرف شبهه‌ده مساوى اولمقدن عبارتدرجمعى غياب كلور وغيوب كلور تقول اخذنى منه غيب اى شك وغيب بلورسز غائب ونابديد اولان شيئه دينور يقال سمعت صـوتا من وراء الغيب وهو كل ماغاب عنك شارح ديركه كويا مصدر بمعنى فاعلدر ياخود اصلى غيبدر فيعل وزننده بعده تخفيف اونمشدر ميت وقيل كلملرنده اولديغى كبى و غيب يوكسك تپه‌لر و بايرلر ارالغنـده اولان اوتوراقلى دوزجه يره اطلاق اولنور وغيب مصدر اولور بلورسز غائب ونابديد اولمق معناسنه (الغيبة) غينك فتحيله (والغياب) كتاب وزننده (والغيوبة) شيعوعه وزننده (والغيوب والغيوبة) غينلرك ضميله (والمغاب والمغيب) ميملرك فتحيله بونلرده مصدرلردر غائب ونابديد اولمق معناسـنه يقال غاب الشئ يغيب اذا بطن (الغيابة) غينك كسريله برنسنه‌آخر برنسنه ايچره غائب اولمق‌معناسنه‌در فرجده ذكرك غائب اولمسى كبى يقال غاب الشئ فى الشئ غيابة وغيوبة و غيابا وغيابا و غيبة اذا بطن فيه و غيبه غينك فتحيله بركمسه‌يى اكسه‌سـندن استماع ايلدكده مغموم و منفعل اوله‌جغى مسـاوى ايله ذكر ايلك وجهى اوزره تعييب وتعيير ايلك معناسـنه‌در اكر سويلديكى سوز واقع ايسه غيبت اولور والابهتان اولور يقال غابه غيبة اذا عابه وذكره بمافيه من السوء (الغيبة) غينك كسريله ذكر اولنان معنادن فعله‌در يعنى بناء نوعدر حسنه وقبيحه‌دن اعمدر لكن مصباحده غيبه كسريله اسم اولمق اوزره مرسـومدر وآنفا بيان اولنديغى اوزره قبحيات ومساويه مخصوصدركه عن غيب ذكر بالسوء اوله‌جقدر (الغيب) سكر وزننده (والغياب) رمان وزننده (والغيب) فتحتينله جمع اسم فاعلادر غائبون معناسنه‌كه غائبك جمعيدر يقال قوم غيب وغياب وغيب اى غائبون شـارح ديركه صيغهٔ اخيره اسم جمعدر ياء متحرك اولوب ماقبلى مفتوح ايكن الفه قلب اونمديغى اصله دلالت ايلسى ايچوندر صيد كلمه‌سنه تشبيه اونمشدركه مصدر در بعيرا صـيد دن مأخوذدر ومصدرده قلب اونمديغى اصله دلالت ايلك ايچوندر وكرچه غيب جمع وصيد مصدردر لكن جائزدركه غيب ايله‌ده مصدر نيت اولنه لكن نهايه‌ده غيب جمع غائب اولمق اوزره مرسومدر خدم وخادم كبى واصيد شول دوه‌يه دينوركه

برعلت

برعلت سببیله باشنی برطرفه تحریکه مقتدر اولمیه انتهی (الغابة) طابه وزننده چقور واوبرق وایسك یره دینور وهده معناسنه محل غیب اولدیغیچون وجماعت انسانیه اطلاق اولنور و بونلرك اصللری غیبه ایله مقدردر فتحاتله و اوزون مزراغه علی قول قارغیسی خیرزان کبی لطیف ونازك اولمغله روزکار طوقندجقه میلان واضطراب اوزره اولانه اطلاق اولنور اساسك بیانه کوره غابه رماح کثیره‌یه اطلاق اولنورکه شجرهٔ ملتفه‌یه تشبیه اولنمشدر تقول اتونا فی غابة ای فی رماح کثیرة کالشجرة الملتفة و غابه بوك تعبیر اولنان صیق اورمانه اطلاق اولنور اکثری ارسلان یتاغی اولور عربلر یاوز ارسلانی غابه‌یه مضاف ایدوب لیث‌غابه‌دیرلر آنده نشئت ایدن ارسلانلرچول ارسلانلرندن تند وشدید اولدیغیچون یقال کأنه لیث غابة ولیوث غاب ای اجمة وغابه جازده برموضع آدیدر(الغیابة) سحابه وزننده مطلقا برشیئی ستر ونهان ایدن شیئه دینور یقال غیابة الشیء ای ماسترك منه انکیچون قوینك دینه غیابه اطلاق اولنور ومنه قوله تعالی [والقوه فی غیابة الجب] ای قعره (غیاب الشجر) سحاب السحر وزننده ویانك‌تشدیدیله جائزدر اغاجك کوکندن یرآلتنده نفوذ ایدن طمرلره اطلاق اولنور (الاغتیاب) افتعال وزننده برکمسه‌نك اکسه‌سندن مساوی وقبحیاتنه دائر فصل ایلك‌معناسنه‌درکه غیبت ایلك تعبیر اولنور یقال اغتابه اغتیابا بمعنی غابه (المغیب) مجیب وزننده (والمغیبة) هایله (والمغیب) محسن وزننده قوجه‌سی غائب ونابدید اولمش خاتونه دینور یقال امرأة مغیب ومغیبة ومغیب ای غاب زوجها (التغیب) تفعل وزننده برکمسنه کندی اعمال فعلیله غائب و نابدید اولمق معناسنه‌در تقول فلان تغیب عنی اذا غاب و لایجوز تغیبنی الا فی ضرورة شعر (الغائب) حاضر وزننده بلورسز نهان و نابدید اولان نسنه ده اسمدر کاهل کلمه‌سی کبی‌که یغرنینك اسمیدر یقال وجد غائبه ای ماغاب عنه شارح دیرکه فی الاصل اسم فاعل اولوب بعده مطلق غائب اولان نسنه‌ده اسم اولمشدر

﴿ فصل الفاء ﴾ (فب) فانك ضمیله حب وزننده کوفه‌ده بر موضع آدیدر وبو یاقوت نسابه‌دن منقولدر علی قول همدان قبیله‌سندن بر بطن اسمیدر محدثیندن سعدان الفبی اکا منسوبدر علی قول مرقومك اسمی سعیددر وعند البعض صواب اولان قافله قب اولمقدر (التفریب) تفعیل وزننده عورت بعض ادویه ایله‌فرجنی تضییق ایلك معناسنه‌در شاب وقوری اوزم چکردکی نسنه‌لر ایله تضییق ایدرلر یقال فربت المرأة تفریبا اذا ضیقت فرجها بالادویة (فراب) سحاب وزننده سمرقند قربنده برقریه‌در (فراب) زنار وزننده اصفهان قضاسنده بر قریه‌در (فریاب) جریال وزننده بلخ مضافاتندن بر قریه‌در علی قول فیریاب‌در کیمیاء

وزنده یاخود فاریاب در قاصعاء وزنـــده (فاراب) ساباط وزنده ترکستان سنورنده نهر سیحون وراسنده برناحیه آدیدر یاخود اترار اولکه‌سنك قاعده‌سی اولان بر بلده‌در و اترار همزه‌نك ضمیله ترکستانده بر ایالتدر خریطه‌ده وجهانماده اترار ترکستانده تاشکند جانبنده بربلده وفاراب ترك اولکه‌ســنده بر مملکت اولمق اوزره مرسومدر (الفراقب) فایله کواکب وزننده برنوع شجردرکه آندن دوه سمرلری دوزیلور (الفرقب) ثانیده قافله قنفذ وزننده برموضع آدیدر ثیاب فرقبیه اورایه منسوبدر کتاندن نسج اولنور نهایه‌ده ثیاب مصریه ایله مرسومدر ومشهور مقری ونحوی زهیر فرقبی همدانی اورایه منسوبدر یاخود بوفرقبی‌در قافله (الفرنب) نونله زبرج وزننده فاره‌یه دینور علی قول عرب طوشانیله چفت اولان فاره‌دن متولد یاوریسنه دینور

﴿ فصــل القاف ﴾ (القأب) قافك فتحی و همزه‌نك ســکونیله طعام اکل ایلك معناســنه‌در یقــال قأب الطعام قأبا من الباب الثالث اذا اکله وصــو ایچمك معناسنه‌در علی قول قابده اولان صویك مجموعنی ایچمك معناسنه‌در یقال قأب الماء اذا شربه اوشرب کل مافی الاناء وقأب مشروبی چوق ایچمکله ایجریسی طلوم کبی طولوب قبارمق معناسنه‌در کما سیذکر (القأب) فتحتینله بودخی ایچمك معناسنه‌در یقال قئب الماء قأبا من الباب الرابع اذا شربه و صویی وسائر مشروبی پك چوق ایچمکله طلوم کبی طلوب قبارمق معناســنه در قاب مذکور کبی یقال قئب من الشــراب قأبا کما ذکر وقأبا من الباب المزبور اذا تملاء (المقئب) منبر وزنــده (والقؤوب) صبور وزنــده کثیر الشرب اولان کشی‌یه دینــور یقــال هو مقئب و قؤوب ای کثیر الشرب (القوءب) جعفر وزنــده (والقــوءبی) یای مشدده ایله‌که نفسنه منسوبدر چوق صو آلان واسع قابه دینور یقال اناء قوءب وقوءبی ای کثیر الاخذ للماء (القبوب) قافك وبانك ضمیله جنك یامنازعه‌هنکامنده عســکر حیقریشوب غریو وفریاد ایلك معناســنه‌در یقال قب القوم قبوبا من الباب الثانی اذا صخبوا فی الخصــومة وات چوق طورمقــله آب وتابی چکیلوب صولمق معناســنه‌در یقال قب اللحم قبوبا اذا ذهب طراوه وذوی (القب) قافك فتحی وبانك تشدیدیله (والقبیب) حبیب وزننده آزی دیشلرنی بری برینه سوروب قجرداتمق معناسنه‌در یقال قب الاسد والفحل قبا وقبیبا من الباب المزبور اذا سمع قعقعة انیابه وآزی دیشلر بری برینه سورلمکله قجردامق معناســنه‌در یقال قبت نابه اذا صوتت وقعقعت وقب نبات صولوب قوریمق معناسنه‌در یقال قب النبت قبا من البــاب الثانی والاول اذا یبس وقب وقبب فتحتینله بل و قارن انجه وآرق اولمق معناسنه‌در یقال قب خصره وبطنه قبا وقبب قببا من الباب الرابع اذا دق

وضمر

وضمر وقبب بوندن اسم اولور انجـه و آرق بللولك حالتنه دينـور وقب كسمك
معناسـنه‌در يقال قبه قبا من الباب الثانى اذا قطعه وقب آيغر و حشارى اولان
انسانه ودوه‌يه دينور فحل معناسـنه و جامه‌نك يقاسنه ديكيلان پارچه‌يه دينوركه
اكندرك تعبير اولنور وبكره‌نك وچرخك اوقى پچوريلان دليكه دينـوركه اوق
ايكى طرفـلو اول دليكلرنده جريان و دوران ايدر على قول بكره تكرلكـنك
اورته‌سنده اولان كرتكه دينوركه ايپك مجراسيدر و على رأى تكرلك ديشلرينك
اوسـتنده اولان اغاجه دينـور وقب برقومك رئيس و سركارينه اطلاق اولنور
وبدنده ايكى اوماجه كمكلرينك على قول ايكى قيناغك ما بينه اطلاق اولنور وقب
اللحم بيوك وصرب اولان لجامه دينـوركه هرنقدر باشى سرد آت اولسـه ضبط
ايدر اوله (الاقتباب) افتعال وزننده بو دخى كسمك معناسـنه‌در قب كبى يقال
اقتبه اقتبابا اذا قطعه (القب) قافك كسريله بدنده شول يومريجه كميكه دينـوركه
ارقه جانبندن ايكى قيناغك آرا يرنده اولور آدم اوتوردقده آنك اوزرينه اوتورر
وبو قويرق صـوقى كميكى اوله‌جقدر نته‌كه اساسده الزق قبك بالارض اى عجبك
عبارتيله مرسومدر وقب برقومك شيخ كبيرينه اطلاق اولنوركه مدار امورلرى
اوله يقال هو قب القوم اى شيخهم (القب) قافك ضميله قباء كلمه‌سـنك جميدركه
بلى انجه اولان خاتونه دينور يقال امرأة قباء ونسوة قب اى الدقيقة الخصر (القبة)
قافك ضمى وبانك شده‌سيله تپه‌سى مدور بنايه دينوركه كنبد تعبير اولنور يقـال
ضرب قبة وهى بناء وبيت مدور شارح ديركه اشبو قبه كلمه‌سى قب الخصر ياخود
قب الظهر وقب البكره ماده‌لرندندر ياخود معتل اولان قبو ماده‌سـندندر واو يايه
مبدلدر فى الاصل بيوت عربدن صغير ومستدير خيمه‌يه دينوب بعده على الاطلاق
استعمال اولندى وقبه كوفه‌ده برموضـع آديدر ابو جعفر القبى وعمران بن سـليم
القبى كه محدثلردر اورايه منسـوبلردر (قبة جالينوس) مصرده بر موضعدر حالا
قبة الغورى ديمكله متعارفدر (قبة الرحمة) اسـكندريه‌ده بر موضعدر (قبة
الحمار) دار الخلافه‌ده يعنى بغـدادده بر موضـعدر خليفه اورايه بر حمار لطيف
اوزره راكبا صعود ايدر اولمغـله اويلجه مضـاف ومسما اولمشدر (قبة الفرك)
بغداد قريه‌لرندن كلو اذا نام قريه‌ده برموضـعدر ومحدثيندن ايوب بن يحيى القبى
قافك فتحيله‌دركه قبه منسوبدر صغريسـنده قب ديدكلرى ذكر اولنـان كميك پك
بيوك اولمغله آنكله منسـوب اولمشدر (القابة) بانك تشديديله كوك كورلتيسنه
دينـور رعد معناسـنه ويغمور قطره‌سـنه دينور (القبقبة) زلزله وزننده دوه
وارسـلان كوكره‌يوب حيقرمق معناسـنه در يقـال قبقب الاسد والفحل قبقبة
اذا هدر وصوت و احمق وبيغز اولمق معناسـنه در يقال قبقب الرجل اذا حمق

وقبقبه مصدرواسم اولور آزی دیشلری بری برینه سورلدکده ظاهر اولان قجردی یه دینورکه حکایه اولور قبقاب کبی (القبقاب) ثرثار وزننده یلانجی یه دینورکذاب معناسنه وزیادهسیله کوکرهیوب حیقریجی ارکك دوه یه دینور و نسوان فرجنه دینور علی قول بول وصولو اولان فرجه دینورکه ذکر ادخال اولندقچه قبقب دیو سسلنور اوله یقال فرج قبقاب ای واسع کثیر الماء اذا اولج الرجل فیه ذکره قبقب ای صوت وقبقاب اغاجدن وتختهدن اولان ایاق قابنه دینورکه حالا نالین تعبیر اولناندرکه نعلین محرفیدر عربستانده قبقاب و بزم دیارلرده تحریفله ختخاب تعبیر ایدرلر وقبقاب اثوابه صیقل و پرداخت ویرهجك مهرهیه دینور وچوق سوزلو اوزان وپرکو کمسیه دینور ویاوهکو وهرزه سخن کمسیه دینور مهذار معناسنه وآزی دیشلرنی بری برینه سورمکدن حاصل اولان قجردی یهدینور وبو معناده مصدر اولور تقول قبقب الفحل قبقبة وقبقابا اذا صوت انیابه وتقول سمعت قبققة الفحل وقبقابه (انقباقب) علابط وزننده بودخی چوق سوزلو مکثار کمسیه دینور وسنهٔ آتیه عقبنده کلجك سنهیه دینور عام مقبل معناسنه زیرا عام قابل سنهٔ آتیهیه ومقبل آندنصکره کلجك سنهیه دینور مثلا اشبو سنهکه ایکیوز یکرمی اوچنجی سنهدر عام قابل دردنجی ومقبل بشنجی سنهاولورکه قباقب دخی دینور کذلك سنهٔ مزبورهیه قاب ومقبقب دخی دیرلر اسم فاعل بنیهسیله مثلا تقول انك لن تفلح العام ولا قابل ولا قاب ولاقباقب ولا مقبقب کل منها اسم لسنة بعد سنة یعنی آتیة شارح دیرکه ابن بری روایتی اوزره قباقب مؤلفك دیدیکی کبی سنهٔ ثالثهدر لکن مقبقب سنهٔ رابعهدر وقباقب تصلق وناتراش وغلیظ وجافی کمسیه دینور وقباقب بحر هند ساحلنده شهر کرمان قربنده ثغرنام بلده ترابنده برموضع وبرنهرك اسمیدر وجزیره ابن عمرده بنو تغلب قبیلهسنه مخصوص برصویك آدیدر (القبقب) غبغب وزننده قارنه دینور بطن معناسنه یقال وقی قبقبه من الحرام ای بطنه (القبقب) قافلرك کسریله دکز صدفلرندن برنوع صدف آدیدر حلزون ودلنیس کبی (القباب) قافك ضمیله اطم معناسنهدرکه قله دیدیکمز حصندر سلفده مدینهده مسکنلرینك سطحنه آدم بویی قدر شرانپولر وبارولر چویروب وجابجا مازغال ومترسلر ایدرلر ایدی حالا مکهده شریف حضرتلرینك خانهلری دخی اویلجه مشهودمز اولمشدر وقباب بغایت کسکین وقاطع اولان خنجر وقلج و غداره مقولهسنه دینور و ایری و بیوك برونه دینور انف ضخم وعظیم معناسنه (قباب) کتاب وزننده سمرقند ترابنده برموضعدر ونیسابور شهرنده برمحلهدر ونجد اولکهسنده بصره حجاجنك یولنده بر موضع و مصرك طرف اسفلنده برقریه آدیدر وبغداد نواحیسندن یعقوبا قربنده بر قریه آدیدر وبرنوع

بالق اسمیدر وقباب قبه‌نك جمعیدر کنبدلر معناسنه وبیوت عربدن‌که حشم نشین اوله‌جقلردر مدور اولان الاچقلره وخرکاهلره دینور (القبب) قافك کسریله کذلك قبه‌نك جمعیدر (القباب) کتاب وزننده ارسلانه اطلاق اولنور وقباب ایرانده آذربیجان اولکه‌سنده بر موضع آدیدر (المقبقب) اسم فاعل بنیه‌سیله ارسلانه اطلاق اولنور (المقبوبة) محبوبه وزننده (والمقبة) معظمه وزننده نحیف ونازك اولان کوبکه اطلاق اولنور یقال سرة مقبوبة ومقبة ای ضامرة بورادە مقبقبة نسخه‌سی غلطدر (التقبیب) تفعیل وزننده یاش نسنه‌نك طراوتی چکیلوب قوریمق معناسنه‌در یقال قببت الرطبة تقبیبا اذا جفت و قبه یاپمق معناسنه‌در یقال قبب الرجل اذا عمل فوقه قبة (المقبب) معظم وزننده تپه‌سی قبه‌لو اولان اوه و اوطه‌یه دینور یقال بیت مقبب اذا عمل فوقه قبة (ذوالقبه) حنظلة بن ثعلبة العجلی لقبیدر ذی قار صحراسنده قبه نصب ایلدیکیچون تلقیب اولندی (التقبب) تفعل وزننده قبه‌یه کیرمك معناسنه‌در یقال تقبب الرجل اذادخل القبة (قبة الاسلام) بصره شهرینه اطلاق اولنور (حمارقبان وعیرقبان) کتان وزننده بر بوجك آدیدر فارسیده خرك زمین وترکیده پراشجکی ودوه‌جك واولیا دوه‌سی تعبیر ایتدکلری بوجکدرکه چکرکه کبی اوزون اوزون ایاقلری اولور واکا اشك قوردی دخی دیرلر وقبان لفظی قب کلمه‌سندن فعلان وزننده‌در شارح دیرکه غیر منصرفدر عند العرب معرفه اولدیغیچون واکر فعال وزننده اولیدی منصرف اولور ایدی و تقول رأیت قطعیا من حمر قبان (القبیون) قافك ضمی وبای مشدده‌نك کسریله که اشبو [خیر الناس القبیون] حدیثنده واقعدر مراد شول کسنه‌لردرکه سرد صوم ایدوب یعنی متصلا ومتواليا صائم اولمغله بللری و قارنلری انجه و آرق اولمش اوله‌لر ذکر اولنان قبب لفظندن مأخوذ در (قبین) قافك ضمی وبانك تشدیدیله قبین وزننده عراقده برموضعك وبرنهرك آدیدر (القبه) قافك کسری وبانك تشدیدی وتخفیفیله حقت معناسنه‌درکه اشکنبه‌ده قرق بایروشیردان دیدکلری نسنه‌در فارسیده هزارتو دینور (قبیبات) مصغر بنیه‌سیله قادسیه‌ده مغیثه نام قویی قربنده برقویی آدیدر وبنو تغلب قبیله‌سنه مخصوص برصو آدیدر ودمشق ظاهرنده برموضعدر وبغداد ایچره برمحله وبنوتمیم قبیله‌سنه مخصوص برصو وحجازده برموضع آدیدر (قب) قافك فتحیله ضربه‌یه اوریلان قلج ضربنك آوازندن حکایه‌در لسانمزده چات کبی (القبیب) حبیب وزننده یاشی قوریسنه قاتلمش یوغرد کشنه دینور (القتب) قافك کسری وتای فوقیه‌نك سکونیله (والقتبه) هایله بغرسغه دینور معی معناسنه ظاهراتاء وحدت ایچوندر وقتب هاسز صوچکن دوه‌نك جمیع آلات وادواتنه

دینور وبدنده بطنك ذکری دائره‌سنه دینور وخاصة دوه‌نك سمرینه دینور وبونده
اکثری مستعمل اولان فتحتینـله قتبدر علی قول قتب کسرایله دوه‌نك اورکجی
مقدارنده اولان کوچك سمره دینـور جمعلری اقتاب کلور (القتب) قافك فتحی
وتانك سکونیله قزاردرلمش وقاورلمش مومبار وسجوق یدرمك معناسـنه‌در یقال
قتبه قتبا اذا اطعمه الاقتـاب المشـویة (الاقتاب) همزه‌نك کسریله دوه‌یه سمر
اورمق معناسـنه‌در یقال اقتب البعیر اذا شدالقتب علیه وبرکمسـیه یمین مغلظه
ویرمك معناسنه استعمال اولنور کویاکه ارقه‌سنه کوچك وطاره‌جق سمر اورمغله
تضییق ایدر تقول ارفق ولاتقتب علیه فی‌الیمین ای لاتغلظ ویقال اقتب زیدا یمینا
ای غلظها علیه (القتوبة) رکوبه وزنـنـده ارقه‌لرینه سمر اورلمش دوه‌لره دینور
فعوله بمعنی مفعوله‌در رکوبه وحلوبه کبی وآخرنده اولان تاء مبالغه ایچون دکلدر
مفردی قتوب در قال فی النهـایة لاصـدقة فی‌الابل القتوبة ای الابل التی توضع
الاقتاب علی ظهورها ارادلیس فی الابل العوامل صـدقة پس قتوبه سمره کلوب
یوك چکمکه صلاحیت پیدا ایدن دوه‌لر اولورکه تجارت ایچون اولمیوب صاحبنك
اقتضا ایدن یوکلرنی چکر اوله‌لر (ذوقتاب) قافك فتحی وکسریله ملوك حمیردن
حقل بن ملك لقبیدرکه اذوآء تعبیر اولنان ملوکدندر (القتب) کتف وزننده خلق
طار اولوب سریع الغضب ودفعی الانفعال اولان تنك مشرب آدمه دینـور
(القتیبة) قافك ضمیله قتبه‌نك مصغریدرکه بغرسغه دینور نته‌که ذکر اولندی وقتیبة
اسامیٔ رجال عربدندر نسبتنده قتبی دینور جهنی کبی‌که جهینه‌یه منسوبدر (قتبان)
قافك کسریله یمن بلادندن عدن قضاسـنده برموضعدر (المقاثب) ثانك مثلثه ایله
مراتب وزننده بخششلره دینور عطایا معناسـنه یقال هو کثیر المقاثب ای العطایا
شـارحك بیاننه کوره مفردی یوقدر علی قول مفردی مقثبدر مجلس وزنـنـده
(القحب) قافك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله پك یاشلومسن وسـالخورده اولان
کشی‌یه دینـور مؤنثی قحبه‌در حالبوکه عجوز وپیرزن معناسـنه کاسیذکر وقحب
اوکسرکلو انسانه وسائر حیوانه دینور شکس کبی صفت یاخود وصف بالمصدردر
یقال رجل وفرس قحب اذا اخذه السعال وقحب وقحاب قافك ضمیله مصدرلردر
اوکسرمك معناسـنه‌در یقال قحب الرجل قحبا وقحابا اذاسعل شارحك بیاننه کوره
اوکسرك علتنه اوغرامق معناسـنه‌در نته‌که قحاب عنوانی آنی مفیددر (القحبة)
نکبه وزننده قوجه قاری‌یه دینورکه ذکر اولندی وبرعلت سببیله ایچریسی فاسـد
وتباه اولمش عورته دینور واوکسرکه دینور یقال به قحبة ای سعال وفاجره وزناکار
روسپی‌یه دینور زندوستی کورلدکده واسطهٔ وصال اولمق ایچون اوکسـوروب
یاخود تنحنح ایله رمز واشارت ایلدیکنه مبنیدر علی قول بومعناده لغت مولده‌در

يقال هى قحبة اى فاجرة اساسك بيانه كوره اهل يمن اطلاقاتندندر وفاسدة الجوف معناسندن اخذى دخى ممكندر (التقحيب) تفعيل وزننده چوق اوكسورمك معناسنه‌در يقال قحب تقحيبا بمعنى قحب (القاحب) سعال كلمه‌سنى تأكيد ايچون ايراد اولنور يقال سعال قاحب اى شديد (القحطبة) طاى مهمله ايله دحرجه وزننده يره چالمق معناسنه‌در يقال قحطبه اذا صرعه وبركسه اوزره قلج چكوب حواله اولمق معناسنه‌در يقال قحطبه بالسيف اذاعلاه وقحطبه اساميدندر حسن بن قحطبة الحلبى محدثيندندر وخلب سكر وزننده‌در (القرب) قافك ضمى ورانك سكونيله (والقربان) قافك ضميله (والقربان) قافك كسريله يقين اولمق معناسنه‌در يقال قرب منه ككرم و يقال قربه كسمعه قربا وقربانا وقربانا من الباب الخامس والرابع اذادنا شارح بعض اهل تحقيقدن نقل ايدركه قرب فعلى باب رابعدن هرحالده فاعلك صفتيدر بغيرصلة متعدى اولور يقال قربه ومنه قوله تعالى [ولا تقربوا الزنا] الايه وباب خامسدن اولدقده آنكله مسافه وصف اولنور بوصورتده الى معناسنه اولان من حرفيله تعدى ايلر ومسافه متصف اولمديغى صورتده من كلمه‌سيله والى كلمه‌سيله صله‌لنور يقال قرب منه واليه وبوماده‌دن افعل تفضيل ابتاً الى كلمه‌سيله استعمالى مطرددر تاكه اول وهله‌ده صله ايچون اولان من كلمه‌سى تفضيليه يه التباسى توهم اولنميه و [اعدلواهو اقرب للتقوى] كريمه‌سنده لام اختصاص صلهٔ مذكوره دن مغنى اولمشدر وقرب ماده‌سى زمان ومكان ونسبت وخطوه ورعايت وقدرتده استعمال اولنور انتهى (القريب) يقين اولان شيئه دينور يقال قرب الشئ فهو قريب وبونك مفردى وجمعى مساويدر يقال هوقريب وهم قريب مؤلفك بصائرده بيانه كوره وصف اولميوب بلكه بعيدك ضدى اولان قريبده تذكير وتأنيث ومفرد وجمع برابردر زيرا نهيق وزفير كبى مصادر وزننده اولمغله آنلره حمل واعتبار اولنور كقوله تعالى [ان رحمة الله قريب من المحسنين] وامام فراء روايتى اوزره اكر قريب مسافه معناسنده اولور ايسه حسب الاقتضاء مذكرا ومؤنثا استعمال اولنور يقال مكان قريب ومسافة قريبة واكررحم ونسب معناسندن اولور ايسه بلا اختلاف تأنيثله استعمال اولنور تقول هذه‌المرأة قريبتى اى ذات قرابتى وتقول هذا الرجل قريبى انتهى وقريب انسانك رحم ونسب جهتيله اولان يقيننه دينوركه خصم تعبير اولنور فارسيده خويش دينور (المقربة) ميمك فتحى ورانك حركات ثلاثيله (والقربة) قافك ضميله (والقربة) ضمتينله (والقربى) بشرى وزننده (والقرابة) كرامه وزننده رحم جهتيله اولان يقينلغه مخصوصلردر شارحك بيانه كوره بونلر فى‌الاصل مصدرلر در بعده اسم اولەرق استعمال اولنديلر تقول بينى وبينه مقربة وقربة وقربة وقربى وقرابة فهو قريبى

وذوقربى وذوقرابتى ولانقل قرابتى اى بدون ذوپس مؤلفك فهو قريبى عنوانه كوره‌ده شارحك ديديكى كبى بونلر فى‌الاصل مصدر اولورلر قالديكه مؤلف ذو كلمه‌سندن مجرد اوله‌رق هوقرابتى تعبيرندن نهى ايلشدر يعنى فصيح كلامده ورودنى انكار ايلشدر حريرى عليه الرحمه دخى دره‌ده تخطئه ايلشدر لكن شهاب شرحنده تعبير مذكورك فصيح اولوب وكلام فصحاده وارد اولديغنى بيان ايلشدر ازجمله اشبو [هل بقى احد من قرابتها] حديثنده وارد اولمشدر وابن اثير نهايه‌ده اى اقاربها فسموا بالمصدر كالصحابة والوصف بالمصدر مطرد عبارتيله تفسير وترويج ايلشدر ديو اثبات مدعى ايلدكدنصكره اساسدن هو قريبى وقرابتى وتسهيلدن القرابة يكون اسم جمع لقريب وفعالة يكون اسم جمع لنحو صاحب وقريب عبارتيله تنوير سند ايلشدر واقعامطرزى مغربده وقولهم فى‌الوقف لوقال على قرابتى يتناول الواحد والجمع صحيح لانها فى الاصل مصدر عبارتيله بعداتصحيح يقال هو قرابتى وهم قرابتى على ان الفصيح ذوقرابتى للواحد وذوقرابتى للاثنين وذو وقرابتى للجمع عنوانيله مضافا ورودنى ترجيح قلمشدر پس مجردا ورودنده ينه ذو كلمه‌سى ملحوظ اولوب تجريدى مبالغه نكته‌سنه محمول اولور ياخود اسم جمع اولور پس مؤلفك نهيى قرابه كلمه‌سى قريب معناسنه موضوع اولمديغنه محمول اولور انتهى (الاقرباء) انصباء وزننده‌كه قريبك جمعيدر (والاقارب) اقربك جمعيدر (والاقاربون) جمع الجمعدر بركسه‌نك يك يقين اولان خصملرينه وخويشان وعشيرتنه دينور تقول هم اقرباؤك واقاربك واقاربوك اى عشيرتك الاقربون (القرب) قافك فتحى ورانك سكونيله قلجى قراب تعبير اولنان غلافه قومق معناسنه‌در كماسيذكر على قول قلجه قراب ايدنمك معناسنه‌در يقال قرب السيف قربا من الباب الاول اذا ادخله فى القراب اواتخذله قرابا ومهمانه قيون ودوه مقوله‌سنك بوكور تعبير اولنان عضولرنى يدرمك معناسنه‌در يقال قرب الضيف اذا اطعمه الاقراب (القراب) كتاب وزننده قلجك قننه دينور غمد معناسنه على قول قلجك شول غلافنه دينوركه قنيله وباغيله آنك ايچنه وضع ايدرلر طنبوره غلافى كبى اولور عربلر دريدن يپارلر وآكاجفن الغمد دخى ديرلر وقراب برنسنه‌نك مقدارنه قريب اولان شيئه دينور يقال هوقرابه او ماقارب قدره وتقول معه الف درهم اوقرابه وقراب جماع ايلك ايچون خاتونك اياقلرينى يوقرى قالدرمغه دينور مقاربه كبى كماسيذكر (القرب) قافك ضمى ورانك سكونيله (والقرب) ضمتينله بدنده بوش بوكور تعبير اولنان عضوه دينور خاصره معناسنه على قول شاكله‌دن يعنى بوكوردن مراق بطنه يعنى قارنك يومشق يرينه قدر اولان عضوه دينور جمعى اقراب كلور (القرب) فتحتينله بركسه‌نك بوكورى ياخود بوكوردن قارن يومشغنه

قدر

قدر عضوی آغریق معناسنه‌در اختلاف مذکور اوزره یقال قرب الرجل قربا من الباب الرابع اذا اشتکا قربه وقرب ارکن صویه ایرشمك ایچون کیجه وقتنده کتمك معناسنه‌در قرابه کبی کماسیذکر وصویی یقین اولان قویی‌یه دینور وکیجه وقتنده صو آراشدرمغه دینور علی قول صو ایله طالب بیننده برکیجه‌لك مسافه قالمغه یعنی صویه وارمغه آراده برکیجه قالمغه دینور یاخود صو ایله آراده ایکی کیجه‌لك مسافه قالمغه دینور بوقوله کوره صوآراندیغی کونك اولنه قرب وایکنجی کونه طلق دینور فتحتینله شارح دیرکه اصمعیدن منقولدرکه براعرابیدن ماالقرب دیو سؤال ایلدیکمده صباح وقتی صویه وارمق ایچون کیجه یوریوب کتمکدر دیدی وماالطلق دیو سؤال ایتدیکمده کون آشوری صویه وارمق ایچون کتمکدر دیو جواب ایلدی انتهی وقرب قراب کبی برشیئك مقدارینه قریب اولان شیئه دینور (القرابة) کتابه وزننده بودخی قرب کبی صباح وقتی صویه واصل اولمق ایچون کیجه کتمك معناسنه‌در یقال قربت الابل قربا وقرابة من الباب الاول اذا سارت لیلا لوردالغد وعربلر ذکر اولنان قرب لفظنی مبالغة دوه‌یه‌ده وصف ایدوب ابل قرب دیرلر (القربان) قافك ضمیله شول نسنه‌یه دینورکه آنکله بارکاه اقدس کبریایه تقرب معنوی حاصل اولور مترجم دیرکه قربان کلمه‌سی فی الاصل مصدردر نته‌که ذکر اولندی بعده مایتقرب به الی الله اولان نسنه‌ده اسم اولمشدر حلوان کلمه‌سی کبی اعطا اولنان نسنه‌ده اسم اولمشدر پس قربان مطلق‌وسیلهٔ تقرب اولان نسنه‌ده اسم‌اولمغله‌ذبیحه‌یه وسائر اعماله‌شاملدر وفی‌الاصل مصدر اولدیغندن تثنیه وجمعلنز بعده نسیکه‌ده یعنی ذبیحهٔ معروفه‌ده متعارف اولمشدر قال فی‌النهایة صفة هذه الامة فی‌التوراة قربانهم وماؤهم بوراده قربان مصدردر حق تعالی تقربلری غزا وجهادده اراقهٔ دماء وجهیله اولور دیمکدر واما فی‌حدیث [الصلوة قربان کل تقی] فهو الاسم ای ان الاتقیاء من الناس یتقربون بها الی‌الله تعالی وقربان پادشاهك جلیس خاصنه یعنی خدمات پسندیده ایله پادشاهه مقرب اولان‌همدم وهمنشینه اطلاق اولنور یاخود پادشاهك مقبول‌ومقربی اولدیغندن ناشی پادشاهه تقربه وسیله اتخاذ اولندیغی ملاحظه‌سیله در کذلك فی‌الاصل مصدر اولدیغیچون مفرد وجمعی برابردر ملاحظهٔ اوله کوره وصف اولور وبومعناده قافك فتحیله جائزدرکه وصف اولور بوصورتده جمعی قرابین کلور وقرابین نجد ترابنده بروادی اسمیدر (التقریب) تفعیل وزننده ذکر اولنان قرب لفظندندرکه بوش بوکوره دینور قرب مذکور کبی برکسه‌نك بوکوری آغریمق معناسنه‌در یقال قرب الرجل تقریبا اذا اشتکی قربه وتقریب آت قسمنك برکونه یلسنه دینور علی قول ایکی الرینی یردن قالدیروب بردن یره قومق وجهیله اولان یلسنه دینورکه

دورتمله تعبير اولنور واسم مجراسنده استعمال اولنور يقال بعد والفرس التقريب وهو ضرب من العدو اوان يرفع يديه معاويضعهما معا وتقريب عربلر اسنلشدكلرى وقتده حياك الله وقرب دارك عبارتيله ترحيب ايلمك معناسـنه استعمال اولنور تقول دخلت عليه فاهل ورحب وحيا وقرب (قرب) قفل وزنـنـده برموضع آذيدر (الاقراب) همزه‌نك كسريله دوه‌يى اركن صوبه ايرشمك ايچون كيجه سوروب يورتمك معناسـنه‌در تقول اقربت الابل اى اسريت به ليلا لورد الغد وحاملك طوغورمسى قريب اولمق معناسنه‌در يقال اقربت الحامل اذا قرب ولادها وطايك ودوه كوشكنك اوك ديشلرى چقمغه يقلشمق معناسنه‌در يقال اقرب المهر والفصيل اذا دنا للاثناء وبرقابه طولمغه يقلشدرمق معناسـنه‌در يقال اقرب الاناء اذا قربه للامتلاء (التقرب) تفعل وزنده (والتقراب) كسرتين وتشـديد رايله تفعال وزننده كه مصدر ثانيدركه بركمسيه بروسيله ايله قرب طلب ايلك واول قيده دورشمك معناسـنه‌در يقال تقرب به تقربا وتقرابا اذا طلب القربة به وبركمسه بوكور تعبير اولنان عضو مذكورينه اللرنى قومق معناسـنه‌در يقال تقرب الرجل اذا وضع يديه على قربه وعربلر بركسـه‌يى تعجيل ايلكه حث واغرا ايلدكده تقرب تقرب ديرلر امر حاضر بنيه‌سيله اعجل واسرع معناسـنه شارحك بيانته كوره صيغهٔ مزبوره متصرف دكلدر امر بنيه‌سنه مخصوصدر (الاقتراب) افتعال وزنـنـده يقلشمق تقارب معناسـنه‌در واحد ايچون واشـتراك ايچون اولور يقال اقترب الشئ اذا تقارب (التقارب) تفاعل وزنـنـده برى برينه يقين كلمك معناسـنه‌در يقال تقاربا ضد تباعدا وبر نسنه قلت واضمحلاله يوز طوتمق معناسـنه استعمال اولنوركه كالى يقلشمقدن عبارتدر يقال تقاربت ابله اذا قلت وادبرت واكينك بتشوب كماله رسـيده اولمسى زمانى كلوب چاتمق معناسـنه .استعمال اولنور يقال تقارب الزرع اذا دنا ادراكه و اشـبو حديث شريف بو معنالره مبنى در وهو [اذا تقارب الزمان لم تكد رؤيا المؤمن تكذب] فالمراد آخر الزمان واقتراب الساعة لان الشئ اذا قل تقاصرت اطرافه او المراد اسـتوآء الليل و النهار اى اعتـداله و يزعم العابرون ان اصـدق الازمان لوقوع العبارة انفتـاق لانوار ووقت ادراك الثمار وحينئذ يسـتوى الليل والنهار اوالمراد زمن خروج المهدى حين تكون السـنة كالشهر و الشهر كالجمعة و الجمعة كاليوم يستقصر لاسـتلذاذه خلاصه ذكر اولنان حديث شريفده‌كه زمان متقارب اولدقده مؤمنك رؤيالرى لامحاله صحيح وصادق اولور ديمكدر مؤلف تقارب معناسـنده اوچ وجه بيان ايلشدر اولا تقارب زماندن مراد زمان دنيونك انقراضه بشليوب قيامتك قيامى تقرب ايلديكى وقتدركه اول ايامده مؤمنلرك رؤيالرى صادق اولوب مشاهده‌لرى

تخلف ایلمز اولور وبو قلت وادبار معناسنه مستعمل اولان تقاربدن مأخوذدرکه
برنسنه قلب وتفانی‌یه یوز طوتدقده لواحق واطرافی دخی البته قلته متوجه اولور
پس زمان دنیوی انقراض وانقضایه بشلدقده اطرافی یعنی لواحق ومقتضیات
ومنسوباتی دخی تقاصر وتفانی‌یه یوز طوتمغله ازالجمله ادمغهٔ اهل ایمانده علاقهٔ
دنیوی وهواوهوس مقوله‌سی کدورات بشریه دخی منقضی اولمغه بشلامق ملابسه‌سی
مرآت متخیله‌لری مصفا اولمغله عالم مثالده مشاهده ایلدکلری صور غیبیه عالم
شهادتده اولان صورتلرک عینلری اولمغین بووجهله رؤیالر صادق وراست اوله‌جغی
درکاردر ثانیا تقارب زماندن مراد لیل ونهارک استواسی یعنی نیر اعظمک حمل
ومیزان برجلرنده دورانی هنکاملریدرکه اول وقتلرده هوالر معتدل اولمغله مزاج
انسانی دخی کسب اعتدال ایلمکله دماغلر دخی آسوده ومعتدل اولدیغندن مشاهده
اولنان رؤیالر اضغاث احلام اولمیوب باعیانها راست ودرست اوله‌جغی بیرادر
حتی رؤیا معبرلری شکوفه‌لر آچلوب میوه‌لر یتشدیکی وقتلرده‌که استواء لیل ونهار
هنکامیدر مشاهده اولنان رؤیالر صادق اولمغله تعبیره اصلح واوفق اولدیغنه متفقلردر
ثالثا تقارب زماندن مراد اواخر زمان دنیویده مهدی حضرتلرینک خروج وعدل
وداد ایله عالمی آسوده ونقوش جور وبیدادی صحیفهٔ جهاندن زدوده ایلدیکی
هنکامدرکه طبایع انسانی کمال استطابه واستلذاذندن ناشی قطعا استطاله ایلیوب
بلکه ایام سرور وعافیت ★ نه‌عجب تیز چکر ذوق وسرور ایامی ★ ایرمدین نصف
نهاری ایریشور اخشامی ★ لایحه‌سنجه وجدانه قصیر کلمکله استقصار ایلدیکی
ایامدر اولوقتلرده دخی قیامتک پک تقربی بلمکه نمونه‌سنک نمایشی اولمغله مؤمنلرک
دماغلرندن محبت دنیوی بالکلیه زائل وجانب اطلاقه مائل اولمغین صفحهٔ متخیله‌لری
صاف وساده اعیان صور مثالیه‌یه قابل وآماده اوله‌جغی هویدادر اول ایامده زمانک
کمال طیب وصفاسندن ناشی سنه شهر وشهر هفته وهفته برکون کلور حتی نهایه‌ده
ومنه‌حدیث [المهدی یتقارب الزمان حتی تکون السنة کالشهر] حدیثنک تفسیرنده
اراد یطیب الزمان حتی لایستطال وایام السرور والعافیة قصیرة عبارتیله تبیین
مراد ایلمشدر ومشارق شریفده بروجه دخی محرردرکه مراد مؤمنک کهولته تقرب
ایلدیکی زماندرکه صحیفهٔ متخیله‌سنده نقوش ظنون فاسده وتوزع شهوات وتشعب
افکار وتخیلات کاسد قالمامغله صور غیبیه مشاهده‌سی بابنده مرآت نفسنی بغایت
مصفا وصفحهٔ دل ودماغی زیاده‌سیله پاکیزه ومجلا اولدیغی ایامدر مترجم دیرکه
خلال تحریرده خاطره بونکته دخی خطور ایلمشدرکه برمدت کماله رسیده اوله‌جغی
وقتلردرکه اول مدتک مخالفی اوله‌جق بربلیه ومصیبت وتبدلات وتغیرات مقوله‌سی
حادثه ونائبه‌ظهور ایلیه‌جکلردر اول اثنالرده مقدمه اولمق اوزره ظهور ایلیه‌جک

وقعه یه دائر رؤیالر متکثر واکثر واقعه مطابق اولدیغی مجربات ومشهوداتدن
اولمغله حدیث مذکوره بودخی معنا ونکته اولمق ملاحظه‌دن بعید دکلدر انتهی
(المقارب) میمك ضمی ورانك کسریله ایو وکمتر بیننده متوسط الحال اولان نسنه‌یه
اطلاق اولنورکه اورته حاللو تعبیر اولنور یقال شیء مقارب ای بین الجید والردی
ویقال دین مقارب بکسر الراء ومتاع مقارب بفتحها یعنی دین وملت ومذهب
خصوصنده وسط الحال دیمجك یرده مقارب دیرلر کسر ایله ومتاع وسائر اشیاده
مقارب دیرلر فتح ایله محدثینك تعدیل وتجریح بابنده فلان مقارب الحدیث دیدکلری
بومعنادندر رانك کسری وفتحیله ضبط ایدرلر لکن قول ثانی‌یه کوره مکسور اولمق
لازمدر وبو آتی الذکر مقاربه معناسندن مأخوذدر (المقرب) محسن وزننده
طوغرمسی قریب اولان حامله دینور ذکر اولنان اقرابدن مأخوذدر وصف
مخصوصدر یقال اقربت الحامل فهی مقرب جمعی مقارب کلور (القراب) سحاب
وزننده یقنلق قرب معناسنه اسمدر تقول افعل ذلك بقراب ای بقرب (القراب)
غراب وزننده (والقرابة) ذکر اولنان قراب کبی برشیئك اندازه‌سنه
ومقدارینه قریب اولان نسنه‌یه دینور یقال هذا قرابه بالکسر وقرابه وقرابته ای
قارب قدره وقراب غراب وزننده بنده برطاغك آدیدر وقراب هاءیله قریب
معناسنه‌در تقول ماهو بشبیهك ولابقرابة منك ای بقریب معنای مذکوردن فرقی
اخفادر وقراب قرابة المؤمن فراستلرندن عبارتدر مؤلف بونکله اشبوا [اتقوا
قراب المؤمن وروی قرابة المؤمن فانه ینظر بنور الله] حدیثنه اشارت ایلشدرکه
مراد مؤمنك فراستیدرکه علم وتحقیقنه قریب ظن مصیبلرندن عبارتدر (القربان)
سکران زننده طولمغه قریب اولان قابه دینور مؤنثنده قربی دینور سکری وزننده
یقال اناء قربان وصحفة قربی اذا قاربها بالامتلاء ویقال اقربه اذا قربه للامتلاء وفیه
قربه وقرابه کما ذکر (المقربة) مکرمه وزننده شول صوی وکریم قصراغه
دینورکه کمال عزتندن ناشی صاحبی اصلا یانندن آیرمیوب دائما تقریب ورعایت
وتکریم ایدر اوله مذکرنده مقرب دینور مکرم وزننده علی قول مذکره اطلاق
اولنمیوب همان مؤنثه مخصوصدرکه صوی وکحیل اولدیغیچون فرمایه اولان
ارکك آتمسون دیو صاحبی اصلا یانندن آیرمدیغی قصراغه اطلاق اولنور ومقربة
الابل شول دوه‌درکه رکوب ایچون قولانلری چکیلوب آماده قلنمش اوله ومنه
حدیث عمر [ماهذه الابل المقربة] نهایه‌ده رانك کسری وفتحیله‌ده مروی اولدیغی
مرسومدر (المتقارب) اسم فاعل بنیه‌سیله عندالعروضیین بحر مخصوص اسمیدرکه
وزنی فعولن‌در سکز کره وفعولن فعولن فعل‌در ایکی کره وتدلری سببلرینه قریب
اولدیغیچون متقارب ایله تسمیه اولنمشدر معلوم اولاکه بحر مزبور دائرهٔ

متفقدندر واون بشنجی بحر در ایکی عروضی مشتملدر بری صحیحه وبریسی مجزوءٔ محذوفه در وعروض اولانك درت ضربی واردر ضرب اول صحیحدر وضرب ثانی مقصوردر وضرب ثالث محذوف ورابع ابتردر وعروض ثانیه‌نك ایکی ضربی واردر ضرب اولی کندیسنه مماثلدرکه مجزو محذوفدر فعل فالور وضرب ثانی ابتردر وبحر مذکورده زحاف وزحاف مجراسنه جاری اولان علت درتدر قبض وثلم وثرم وحذفدر (المقاربة) مفاعله وزننده برشیٔ شیٔ آخره قریب ایلك معناسنه‌در یقال قارب الفرس الخطو اذا داناه ومقاربه وقراب که مصدر ثانیدر جماع ایچون خاتونك ایاقلرینی یوقری قالدرمق معناسنه در یقال قارب الرجل المرأة مقاربة وقرابا اذا رفع رجلیها للجماع وبری بریله مزاجه موافق معجب ودلکشا وآمیزش ومعاشرتی موجب کلام سویلشمك معناسنه استعمال اولنورکه مقاربت والتیامی مستلزمدر یقال قاربه اذا ناغاه بکلام حسن ای حادثه ومقاربه بر خصوصده افراط وتفریط ایلیوب عدالت واقتصاده قصد وسلوك ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال قارب فی الامر اذا ترك الغلو وقصد السداد ومنه فی النهایة ★ سددوا وقاربوا ★ ای اقتصدوا فی الامور کلها واترکوا الغلو فیها والتقصیر پس فعل مزبور حق وحکمته قریب اولمق ملاحظه‌سیله استعمال اولنمشدر (القربة) قافك کسریله سود طلومنه دینور وبعضا صو طلومنه‌ده اطلاق اولنور علی قول یالکز برطرفندن دیکلمش اولان طلومه دینور جمعی قربات کلور قافك کسری ورانك سکونیله وقربات کلور کسرتینله که کسره اتباع اولنمشدر وقربات کلور قافك کسری ورانك فتحیله وقرب کلور عنب وزننده کذلك هر اسمکه فعله وزننده اوله فقره وسدره کبی جمعلری صیغهٔ مرقومه اوزره مطرده‌در محدثیندن حکم بن سنان واحمد بن داود وابوبکر بن ابی عون وعبدالله بن ایوب القربیون قربه صنعتنه منسوبلردر (ابوقربه) عبید بن ازهر نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر وابن ابی قربه احمد بن علی بن الحسین العجلی کنیه‌سیدر (القارب) غارب وزننده سفینهٔ صغیره‌یه دینور شارح دیرکه بیوك کمیلر ارقه‌سنده یدك کبی چکیلان صندله دینور وقارب کیجه وقتنده صحراده صو طلب ایدوب آراشدیرن آدمه دینور ذکر اولنان قربدن اسم فاعلدر (القریب) امیر وزننده وبعض امهاتده سکیت وزننده مضبوطدر طوزلنوب صلاموره اولمش بالغه دینورکه هنوز تاب وطراوتی باقی اوله وقریب اسامیدندر قریب بن ظفر کوفه خلقنك فاروق اعظم رضی الله عنه طرفنه کوندردکلری ایلچی اسمیدر وقریب عبدی یعنی عبد القیس قبیله‌سنه منسوبدر محدثیندندر (قریب) زبیر وزننده اصمعی معروفك پدری لقبیدر وخوارج طائفه‌سنك رئیسلری اسمیدر وقریب بن یعقوب الکاتب

امام مبردك راويسيدر (قريبه) حبيبه وزننده اسامئ نسواندندر قريبه بنت زيد وقريبه بنت الحارث اصحابدندر وقريبه بنت عبد الله بن وهب وديكر قريبه‌كه برقبيله‌يه وبرمحله نسبتي يوقدر تابعيه‌دندر (قريبه) جهينه وزننده بودخی اسامئ نسادندر قريبه بنت الحارث و قريبه بنت ابی تحافه و قريبه بنت ابی اميه بونده قافك فتحيله‌ده زبانزددر اوچی دخی صحابيه‌در امام ذهبي ميزان نام كتابنده ضم قافله قريب وقريبه اسمنده بركسنه‌يه ظفرياب اولمدم ديكله قولنه التفات مناسب دكلدر زيرا وجه مذكور اوزره اشخاص عديده كذران ايلمشدر (القرابى) فرادى وزننده برى برينه متعاقبا تقارب اوزره ورود ايدن كسنه‌لره دينور وبو خلاف قياس اوزره قريبك جمعيدر كويا كه سكران وزننده قربان لفظندن جمع اولمشدر يقال جاؤا قرابى اى متقاربين (القورب) جورب وزننده شول چوق صويه دينوركه كثرتندن ناشى نه يچيت ويره ونه اوكنده بر نسنه حائل وپايدار اولمغه طاقت كتوره (ذات قرب) قافك ضميله بر موضع اسميدركه بين العرب آنده بر وقعه اولمشدر (المقرب والمقربه) ميملوك ورالك فتحيله شول مختصرطريقه دينوركه منزل مقصوده شاهراهدن مقدم ايصال ايدر اوله اوغرين يول تعبير اولنور يقال اخذوا المقرب والمقربة من الطريق اى المختصر منه (قربى) بشرى وزننده يمن مضافاتندن تباله شهرينه قريب بر صو آديدر وقربى قرآء قرآن زمره‌سندن بعضك يعنى بركسنه‌نك لقبيدر (قراب) شداد وزننده ابوعلى محمد بن محمد الهروى المقرى ومحدثيندن برجاعتك لقبلريدر (قرتب) تاى فوقيه ايله قنفذ وزننده يمنده شهر زبيد اعمالندن بر قريه آديدر (المقرتب) اسم مفعول بنيه‌سيله سيئ الغدا اولان كسيه دينوركه يبوب ايچديكى دائما غليظ وناكوار مقوله‌سى اولور (القرشب) شين معجمه ايله اردب وزننده مسن وسالخورده كسيه دينوركه وجودى قغشايوب متخلخل اولمش اوله وفقر وفاقه‌سى كالده اولان بدحال و پريشان وپژ مرده قيافت كسيه دينور واكول و اينهان كسيه دينور وكوده‌سى ايرى و ديزمان اولدرق اوزون آدمه دينور وارسلانه دينور وبد خوى وبد مشرب كسيه دينور وقارنى ككيش كسيه دينوركه كثرت اكلى موجبدر رغيب البطن معناسنه جمعى قراشب كلور (القرصبة) صاد مهمله ايله دحرجه وزننده كسمك معناسنه در يقال قرصبه اذا قطعه (القرضبة) ضاد معجمه ايله قرصبه وزننده ومرادفيدر يقال قرضبه اذا قطعه شارح ديركه مقتضاى اعجام اوزره قرضبه‌نك مفهومنده شدت معتبردر وقرضبه بركدرمك معناسنه‌در يقال قرضب اللحم فى البرمة اذا جمعها و طاغتمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال قرضب الشئ اذا فرقه وبرشينك مجوعنى اكل ايلك معناسنه‌در يقال قرضب اللحم اذا اكل جميعه ويلك

معناسنه در يقال قرضب فلان اذا عدا وقارت قارت قورى نسنه اكل ايلمك
معناسنه‌در يقال قرضب الرجل اذا اكل شيئا يابسا (القرضاب) قافك كسريله
دائما قورى نسنه اكل ايدن كمسيه دينور و ارسلانه دينور و اوغرى‌يه دينور لص
معناسنه وپك كسكين قلجه دينور ومالك بن نويره‌نك قلجى آديدر وناچيز نسنه‌يه
دينور تقول مارزأته قرضابا اى شيئا يعنى بن آنك برنسنه‌سنى زيانديده ايلدم
وقرضاب فقير وكدايه دينور وشول اكال كمسيه دينوركه قابده اولان طعامك
جمله‌سنى اكل ايدوب اصلا بقيه ترك ايليه قرضابه دخى دينور يقال رجل
قرضاب وقرضابة اى لايدع شيئا الا اكله (القرضوب) قافك ضميله بودخى
زياده‌سيله كسكين وكسيجى قلجه دينور واوغرى‌يه دينور وشول اكول وپرخور
كمسيه دينوركه قابده اولان طعامى بالجمله خوره چروب بقيه نامنه برنسنه ترك ايليه
وفقير وبينوايه دينور (القراضبة) قرامطه وزننده قرضوبك وقرضابك جمعيدر
لصوص وفقراء معنالرينه‌در (المقرضب) اسم فاعل بنيه‌سيله بو دخى قابده نسنه
ترك ايلمز اولان اكول وايرنهانه دينور (قراضبه) علابطه وزننده برموضع آديدر
(القرضب) درهم وزننده غله قلبورلندقدنصكره قلبور دبنده قلان آتيله‌جق
كمتر نسنه‌يه دينور (القرطبة) طاى مهمله ايله دحرجه وزننده بركمسه‌يى يره
چالمق على قول قفاسى اوزره يقمق معناسنه در يقال قرطبه اذا صرعه اوعلى
قفاه وذبح اولنان حيوانك كمكلرنى كسوب پاره‌لمق معناسنه‌در يقال قرطب الجزور
اذا قطع عظامه وپك سكردوب كتمك معناسنه‌در يقال قرطب الرجل اذا عدا
شديدا وقورقوب يا اوركوب قاچمق معناسنه‌در يقال قرطب الرجل اذا هرب
وطارلمق معناسنه‌در يقال قرطب عليه اذا غضب (القرطبى) قافك وطانك
ضمى وبانك تخفيفى والفك قصريله قلجه دينور معناى مذكوردن مأخوذدر وخاصة
خالد بن الوليد رضى الله عنه وابن الصامت بن جشم نام كمسه‌نك قلجلرى اسميدر
(القرطبى) قافك وطانك كسرى وبانك تشديدى والفك قصريله بين العرب برنوع
اويون آديدر وكورشيجى منصوبه‌لرندن بر منصوبه اسميدركه آنكله خصمنى قفاسى
اوزره زمينه نقش ايدر (القراطب) علابط وزننده بغايت كسيجى قلج وخنجر
مقوله‌سنه دينور (قرطبه) قنفذه وزننده مغرب اولكه‌سنده برشهر عظيم اسميدر
مقدما اندلس مملكتنك تختكاهى ايدى حاليا اول اولكه اسپانيا كفره‌سنك
ضبطنده‌در (القرطبان) كلتبان وزننده ديوث وقورمساق شخصه دينور وغيرت
وحميتى اولميان بيعاروبى ناموسه دينور وپزونكه دينور قواد معناسنه يقال هو
قرطبان اى ديوث ويقال هو قرطبان اى الذى لاغيرة له ويقال للقواد مترجم
ديركه برهان قاطعده قرطبان لفظى قلتبان معربى اولمق اوزره مرسومدرومصباحده

بو وجه اوزره درکه قرطبان کلمه‌سی که بی‌غیرت و بی عار وبی ناموسه دینور عند الاصمعی اصلی کلتبان ایدی‌که قیادت معناسنه اولان کلب لفظندندر تاء ونون صکره‌دن زیاده قلنمشدر وبو الفاظ قدیمه‌دن اولمغله عامهٔ عرب اسلاف تغییر ایدوب قلطبان دیدیلر بعده عامهٔ اخلاف عرب آنیده تغییر ایدوب قرطبان دیدیلر (القرطعبة) جردحله وزننده (والقرطعبة) کذبذبه وزننده (والقرطعبة) زرحرحه وزننده آزچوق‌نسنه دیمکدر علی‌قول شیٔ معناسنه‌در یقال‌ماعنده قرطعبة وقرطعبة وقرطعبة ای لاقلیل ولاکثیر او شیٔ مقتضای مثال نفی مقامنده مستعملدر (الاقرعباب) اقشعرار وزننده برکمسه طورطوب کربی کبی بوزیلوب بورتلق معناسنه‌در کرك صوغوقدن وکرك سائر عارضه‌دن اولسون یقال اقرعب الرجل اقرعبابا اذا انقبض من بردا وغیره (المقرعب) اسم فاعل بنیه‌سیله کمال غضبدن ناشی سکوت ایده‌رك باشنی یره دیکوب طوران کشی‌یه دینورکه حین غضبده بر کمسیه برسوز سویلیوب وجه مذکور اوزره طورمق عادتی اوله پس مصدری اولان اقرعباب اول معنایه‌ده کلور (القرقب) قنفذ وزننده (والقرقب) جعفر وزننده (والفرقب) زخرب وزننده قارنه دینور بطن معناسنه وقرقب قنفذ وزننده برکوچك قوش اسمیدر (قرقوب) اسلوب وزننده بصره واهواز وواسط بینلرنده واقع کشکر اعمالندن بربلده آدیدر (القرقبة) زخزبه وزننده آو اتنه دینور لحمة الصید معناسنه (القرنب) نونله قنفذ وزننده بوکوره دینور خاصره معناسنه (القرنب) جعفر وزننده عرب طوشانه دینور یربوع معناسنه علی قول فاره‌یه دینور و علی رأی قاره‌نك شول یاوریسنه دینورکه فاره عرب طوشانیله چفت اولمقدن حاصل اوله (القرهب) جعفروزننده یاشلو قوجه اکوزه دینور علی قول ایری وبیوك اولانه دینور و بغایت تویلو اولان کچی‌یه دینور وبر قومك سید و ذیشانه دینور وپیر ومسن آدمه دینور (المقزب) قافك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله چوق جماع ایلك معناسنه در یقال قزبها قزبا من الباب الاول اذا نکحها کثیرا (القزب) قافك کسریله لقب معناسنه‌درکه شعراده مخلص تعبیر اولنور (القزب) فتحتینله برنسنه پك وقاتی اولمق شدت وصلابت معناسنه‌در یقال قزب الشیٔ قزبا من الباب الرابع اذا صلب واشتد (القازب) غارب وزننده شول بازرکانه دینورکه بغایت حریص وطمعکار اولمغله کاه بره وکاه بحره سفرایدوب اصلا وهن وفتور عارض اولمزاوله یقال تاجر قازب ای حریص مرة فی البر ومرة فی البحر شیخ سعدی مرحوم کلستانده بوکونه بربازرکان حکایه‌سی سرد ایلمشدر (القسب) قافك فتحی وسین مهمله‌نك سکونیله بغایت پك وقاتی اولان سنکین شیئه دینور قلب بخیل کبی یقال شیٔ قسب ای صلب شدید وقوری خرمایه دینور تمر یابس معناسنه (القسوبة

والقسوب

والقسوب) قافلرك ضميله برنسنه پك وقاتى اولمق معناسنه‌در يقال قسب الشئ قسوبة وقسوبا من الباب الخامس اذا صلب واشتد (القسابة) قافك ضميله خرمانك ايشه يرامز اولان كمترينه دينور (القيسبان) قرطبان وزننده يوغون و سخت وشديد اولان نسنه‌يه دينور يقال ذكر قيسبان اى مشتد غليظ (القسيب) اردب وزننده اوزون اوله‌رق سخت وشديد اولان شيئه دينور (القسوب) صبور وزننده جزمه ومست وچتيك وطوماق مقوله‌سنه دينور خف معناسنه وتشديد سينله قسوب جزمه‌لره ومستلره دينور خفاف معناسنه وبونك لفظندن مفردى مسموع دكلدر يقال جاء وفى رجله قسوب اى خف ويقال جاؤا وفى ارجلهم قسوب اى خفاف (القيسب) حيدر وزننده حمض انواعندن برشجر آديدر وحمض اكشى ايله آجى مياننده اولان نباته دينوركه دوه قسمنك فاكهه‌سيدر وقيسب اسامئ رجالدندر (القسب) كسب وزننده صوآقق معناسنه‌در يقال قسب الماء قسبا من الباب الثانى اذاجرى وكونش غروبه يوزطوتمق معناسنه استعمال اولنور يقال قسبت الشمس اذا اخذت فى المغيب يعنى شرعت للغروب (القسيب) امير وزننده اسمدر صويك سلنه‌رك جغلدى ايله آقسى حالتنه دينور تقول مررت بنهر وله قسيب اى جرى وصوت قال فى الاساس سمعت قسيب الماء اى خريره بوكه كوره آقان صويك جغلتيسنك اسمى اولور (القاسب) كاسب وزننده قازق كبى سخت وشديد اولان آلت تناسله دينور غرمول متمهل معناسنه (قيسبه) قافك وسينك فتحيله اسامئ عربدندر (انقسحب) حاى مهمله ايله طرطب وزننده ايرى ويومرى نسنه‌يه دينور (القسقب) قافله قسحب وزننده ومرادفيدر (القشب) قافك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله برشيئه شئ آخر قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال قشب السم بالطعام اذا خلطه‌به وبركمسيه زهر ايچورمك وقلج وبچاق مقوله‌سنى زهر ايله صوارمق معناسنه‌در يقال قشبه السم اذا سقاه‌به وبركمسه‌يى برمكروه ومستهجن شيئه ياخود برمرداره اوغراتمق معناسنه‌در يقال قشبه اذا اصابه بالمكروه اوالمستقذر شارح ديركه بعض نسخه‌ده المستقذر قولى بالمكروه قولى اوزره معطوفيتله مجرورا وبعضنده اوكلمه‌سيله مصدرا مرسوم اولوب لكن صحيح اولان معناى مخصوص يعنى اسم اولمق اوزره مرفوع اولمقدركه مردار ومستقذر نسنه ديمك اولور انتهى وقشيب افترا وبهتان ايلمك معناسنه‌در يقال قشب عليه اى افترى عليه وثنا ومحمدت ياخود قدح ومذمت كسب ايلمك معناسنه‌در يقال قشب فلان اذا اكتسب الحمد اوالذم وبرشيئى فساده ويروب تباه ايلمك معناسنه‌در يقال قشبه اى افسده وبركمسيه يابرنسنه‌يه مردار بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال قشبه بسوء اذا لطخه‌به وبركمسه‌يى تعيير وتعييب ايلمك معناسنه‌در يقال قشبه اذا عيره وعابه

اساسك بيانه كوره بومعنا مجازيدر وعقلى كيدرمك معناسنه‌در تقول قشبك المال
اى ذهب بعقلك وقلجه جلا وصيقل وزاغ ويرمك معناسنه‌در يقال قشب السيف
اذا صقله وبو نلرك مجموعى باب ثانيدن متصرفدر (الاقتشاب) افتعال وزننده بودخى
مدح ومحمدت يا قدح ومذمت اكتساب ايلمك معناسنه‌در يقال اقتشب الرجل اذا
اكتسب الحمد اوالذم (التقشيب) تفعيل وزننده برشيئه برنسنه بيلاشدرمق
معناسنه‌دركه تكثيرى متضمندر يقال قشبه به تقشيبا اذا لطخه به وبدرايحه بركسه‌يى
آزرده ودلكير ايلمك معناسنه‌در تقول قشبنى ريحه اى آذانى وبوبعض نسخه‌ده
ثلاثى عنوانيله مرسومدر ومؤلف مثال مذكور ايله اشبو [ان رجلا يمر على جسر
جهنم فيقول يارب قشبنى ريحها] حديثنه تلميح ايلشدر قال فى النهاية اى سمنى
وكل مسموم قشيب ومقشب يقال قشبتنى الريح و قشبنى بوكه كوره معناى اولدن
مأخوذ اولور (القشب) قافك كسريله نفس وذات معناسنه‌در يقال هو كريم
القشب اى النفس وقشب مالك بن بحينه نام كسه‌نك پدرى اسميدر وبادنجانه شبيه
برنبات آديدر شارح ديركه نبات مزبورك وسطندن برچبوق ظهور ايدر اوزايوب
كالنى بونجه رطوبتى سببيله اكيلور وتپه‌سنده بشئ ظهور ايدر سباع طيوره‌سم
قاتلدر پس‌سم معناسنه اولان قشب ايله تسميه اونمش‌اولور وقشب دمور وآينه
مقوله‌سنك يوزلرنده اولان پاسه دينور صدء معناسنه وبى خير وبى منفعت اولان
تبهكار كسيه دينور وآغويه دينور سم معناسنه وبونده فتحتينله‌ده لغتدر (القشيب)
امير وزننده پاسى آچيلوب جلاويرلمش قلجه دينور وپاسلو قلجه دينمكله اضداددن
اولور يقال سيف قشيب اى مجلو وصدى ضد (وقشيب) يمنده بركوشكك آديدر
ويكى نسنه‌يه دينور واسكى ويپره‌مش نسنه‌يه دينمكله اضداددن اولور يقال ثوب
قشيب اى جديد وخلق ضدوآق شيئه دينور وپاك ونظيف نسنه‌يه دينور يقال
ثوب قشيب اى نظيف جمعى قشب كلور ضمتينله (القشابة) كرامه وزننده ذكر
اولنان معنالردن مصدردر يقال قشب الشئ قشابة من الباب الخامس (القشبة)
قافك كسريله خسيس ودنى وناكس شخصه دينور وميمون يا وريسنه دينور (قشاب)
غراب وزننده برموضع آديدر (القشبانية) عثمانيه وزننده‌كه اشبو [مرالنبى عليه
السلام وعليه قشبانيتان] حديثنده وارد اولمشدر مراد اسكى برده ديمكدر قشبا
نيتان ذكر اولنان قشبانيه‌نك تثنيه‌سيدر بعض زاعمك بوراده قشبان كلمه‌سى قشيب
لفظنك جمعيدر وقشبانيه اكامنسوبدر قولى ملتفت ومعول عليه دكلدر نهايه‌ده
بووجه اوزره مرسومدركه قشيب كلمه‌سى اضداددن يعنى جديد وعتيق معنالرينه
اولمغله بوراده ايكى معنا دخى ملحوظلدر وكوياكه قشبان قشيب كلمه‌سندن جمعدر
خلاف قياس اوزره زيرا جمعه نسبت اولنمشدر وزمخشرى عندنده نسبت مزبوره

مرضى

مرضی دکلدر بلکه بو بناء مستطرفدر انجانی کلمه‌سی کبی (القاشب) کاشف وزننده درزی‌یه دینور خیاط کبی وضعیف النفس اولان یعنی جلادت وشهامتدن عاری کمسیه دینور (المقشب) معظم وزننده خالص وپاکیزه اولمیان حسب ونسبه اطلاق اولنور خلط معناسندن مأخوذدر یقال حسب مقشب ای غیر خالص قال فی الاساس ومن المجاز رجل مقشب النسب ای معیوب (القشلب) قنفذ وزننده (والقشلب) زبرج وزننده برنوع نبات آدیدر (القصب) فتحتینله ساقنده بوغوملری اولان هر نباته اطلاق اولنور که قامش تعبیر اولنور مفردی قصبه در هایله وقصباءدر صادك سکونی والف الحاقیله وجاعته ومنبتنه قصباء دینور قامشلق نیستان معناسنه شارح دیرکه سیبویه عندنده قصباء اسم جنسدر مفرد وجمعه اطلاق اولنور حلفاء وطرفاء کبی مترجم دیرکه قلم دخی قصب نوعندندر برنده نابت اولدقجه بعدالقلم یعنی کسلدکدنصکره قلم اطلاق اولنور وقصب پرمق کمکلرینه اطلاق اولنور مفردی قصبه‌در اساسده دیرکه هر پرمقده اوج دانه قصبه واردر لکن باش پرمقده ایکی دانه اولور یقال امرأة تامة القصب وهی عظام الیدین والرجلین لسانمزده دخی اول کمکلره قلم تعبیر اولنور وقصب بوغازلرده اولان مجاری انفاسه وشعبه‌لره اطلاق اولنور هر برینه قصبه دینور معلوم اوله‌که بوغازك فضاسنده ایکی مجرا واردرکه بری هوا کیروب نفس آله‌جق مجرادر بوکه حنجره وقصبه وریه‌یه اضافتله قصبة الریه دخی دیرلر ترکیده بوغور تلاق وخرتلاق تعبیر اولنور وبو رقبه‌نك اوکنده وضع اولنمشدر حساظاهردر فارسیده نای کلو دیرلر وبریسی تناول اولنان نسنه معده‌یه واصل اوله‌جق مجرادر بوکه مری دیرلر ترکیده قزل اویکن تعبیر اولنور قصبه‌نك آردنده وضع اولنوب براوجی فم معده‌یه متصلدر وقصبه‌نك براوجی آق جکره متصل اولور وآنده اولان طمرلره صولوق طمری تعبیر اولنورکه آنلره عروق الریه اطلاق ایدرلر انتهی وقصب جوهردن مستطیل اولان یعنی التوندن ویاخود کومشدن اینجی بوش امامه زبوانه‌سی طرزنده مصنوع اولان لوله وبوری مقوله‌سنه دینور وانجه ونرم ولطیف کتان بزینه دینورکه سلفده مصره مخصوص اولمغله قصب مصری اطلاق اولنور ترکیده نسوان اکا اسکولی بزی تعبیر ایدرلر بونك مفردنده قصبی دینور عرب وعربی کبی وقصب یاقوتله مرصع ومزین اولان آبدار انجو وآبدار زبرجده دینورکه مراد وجه مذکور اوزره اولان دیزیلریدر ومنه الحدیث [انجبریل علیه السلام قال للنبی علیه الصلوة والسلام بشر خدیجة ببیت فی الجنة من قصب] شارح دیرکه کرمانی دیمشدرکه قصب وقصبه جوهریون اصطلاحنده بردیزی اعلا انجویه اطلاق اولنور بیت مزبور اعلا انجو دیزیسندن طرح وبنا اولنمشدر ونهایه‌ده حدیث مذکوره‌ده قصبدن مرادکوشك طرزنده واسع

ومجوف انجو دانه‌سیدر که تمام براوطه اوله‌جقدر ظاهرا رسمی طولانی اولور انتهی وقصب چشمه‌لردن منشعب اولان صومجرا رینه اطلاق اولنور (الاقصاب) همزه‌نك کسریله بر محل قامشلق اولمق معناسنه‌در یقال اقصب المکان اذا صارذا قصب وچوبان دوه‌نك رعی خصوصنده تکاسل واسائت ایلدیکندن یعنی کرکی کبی اشباع ایلدیکندن ناشی دوه‌نك صو ایچمیوب استنکافنه باعث اولمق معناسنه در یقال اقصب الراعی اذا عافت ابله الماء ومنه المثل ★ رعی فاقصب ★ بومثل چوبانك اداره سزلکندن ورعی خصوصنده اهمال وتکاسلندن ناشیدر زیرا رعینده اهتمام ایدوب اشباع ایلدجه صویه میل ورغبت ایلمزلر مترجم دیرکه میدانیده بوعبارتله مرسومدرکه رعی فاقصب یقال قصب البعیر یقصب اذا امتنع من الشرب واقصب الراعی اذا فعلت ابله ذلك ای اساء رعیها فامتنعت من الشرب ومثل مزبور متعهد اولدیغی ماده‌ده کاهو حقه تقید واهتمام ایلیوب تباه وافساد ایدن کسنه حقنده ضرب اولنور (القصبة) فرحه وزننده (والمقصبه) مصطبه وزننده قامشلغه دینور یقال ارض قصبة ومقصبة ای کثیرة القصب (القصب) غصب وزننده کسمك معناسنه‌در یقال قضبه قصبا من الباب الثانی اذا قطعه قیون قصابی بومعنادن مأخوذ در وقصب قصاب ذبح ایلدیکی حیوانك قصبنی بند بند آیروب پاره‌لمق معناسنه‌در یقال قصب القصاب الشاة اذا فصل قصبها وقصب وقصوب دوه صو ایچمکدن امتناعله باشنی یوقری قالدرمق معناسنه‌در یقال قصب البعیر قصبا وقصوبا اذا امتنع من شرب الماء فرفع رأسه عنه وبرکسه‌یی صویه هنوز قانمقسزین صو ایچمکدن منع ایلك معناسنه‌در یقال قصب فلانا اذا منعه من الشرب قبل ان یروی و برکسه‌یی عیبلك معناسنه در یقال قصبه اذا عابه وبرکسیه سوکمك معناسنه‌در یقال قصبه اذا شتمه وبونلر مجازدر (الاقتصاب) افتعال وزننده کسمك معناسنه‌در یقال اقتصبه اقتصابا اذا قطعه (القصیب) امیر وزننده (والقاصب) کاسب وزننده صو ایچمکدن امتناع ایدن دوه‌یه دینور مذکر ومؤنثه وصف اولور یقال بعیر وناقة قصیب وقاصب ای ممتنع من شرب الماء (التقصیب) تفعیل وزننده سوکمك معناسنه‌در یقال قصبه تقصیبا اذا شتمه وباشك صاچنی بولك بولك بورمه ایلك معناسنه‌دركه هر بولکی اوزون قامش طرزنده اولور یقال قصبت المرأة شعرها اذا جعلته قصابة کاسیذکر اساسك بیانه کوره بولك بولك اوروب صالیورمك معناسنه در وتقصیب صاچی قیورجق ایلك معناسنه در یقال قصب شعره ای جعده عربلر صاچلرنی قامش ایله قیورجق ایدرلر واللری بیونه چروب بغلمق معناسنه‌در یقال قصب یدیه اذا شده الی العنق (القصب) قافك ضمی وصادك سکونیله ارقه‌یه دینور ظهر معناسنه وبغرسغه

دینور

دینور معی معناسنه جمعی اقصاب کلور (القصاب) شداد وزننده دودك و نای
وقوال چلان کشی‌یه دینور زمار کبی وحیوان بوغزلیجی‌یه دینور جزار معناسنه‌که
لسانمزده دخی قصاب تعبیر اولنور ذکر اولنان قصبدن مأخوذدر (القاصب)
قصاب معنالرینه‌در وزیاده‌سیله طراقه لوکوك کورلتیسنه اطلاق اولنور (القصبة)
فتحاتله قصب کلمه‌سنك مفردیدرنته‌که ذکراولندی وقصبه یکی قازلمش قویی‌یه دینور
وکوشکه دینور قصر معناسنه علی قول قصرك جوفنه یعنی ایچریسنه دینور
وشهره دینور مدینه معناسنه‌که برولایتك شهری اوله‌جقدر علی قول شهر عظیمه
یعنی بر اولکه‌نك یاخود بر ولایتك جمله‌دن اعظم اولان شهرینه دینور شام
ایالتنده دمشق ومصر اولکه‌سنده قاهره کبی‌که قاعدة الملك و تختگاه تعبیر اولنور
وقصبه وقریه‌یه دینور حالا بینمزده متعارف اولدیغی اوزره شهر صغیره اطلاقی
ظاهرا قریه معناسندن مأخوذدر اساسك بیاننه کوره مدینه معناسنه جوف قصر
معناسندن مأخوذدر وسط ولایتده وقوعی ملاحظه‌سنه مبنی‌در و قصبه عراقده
مخصوص بر قریه آدیدر وقصبه بورلمش صاج بلوکنه اطلاق اولنور و ایلکلی
کمیکه اطلاق اولنور (القصابة) رمانه وزننده (والقصیبه) حبیبه وزننده
(والتقصیبة والتقصبه) تفعله وزننده‌که اسملردر بونلرده بورلمش صاج بلوکنه
دینور وقصابه قامش وقارغی بغومنه دینور انبوبه معناسنه ونایه ودودکه وقواله
دینور مزمار معناسنه وخلقی دائما فصل وقدح و غیبت ایدن بد زبان کمسه‌یه
دینور وقصیبه بوغومه دینور انبوبه معناسنه (القصاب) کتاب وزننده شول
صو بندینه دینورکه باغچه دیوارینك یاخود باغچه‌یه مشرف اولان بایرك وتپه‌نك
دیبلرینه یاپیلور سیل صوینی بر طرفه صاومق ایچون زیرا اویلجه صاولمدیغی
صورتده صو اوراده برکوب حوالیٔ باغچه‌یی تباه و برباد ایدر و قصاب دیار
معناسنه‌درکه بلاد دیمکدر مفردی قصبه‌در نته‌که ذکر اولندی (ذوقصاب) مالك
بن نویره‌نك فرسی آدیدر (القصبات) حرکات وزننده مغرب زمینده بربلده آدیدر
ویمامه‌ده برقریه‌در (القصیبة) جهینه وزننده یمامه ترابنده تیم وعدی وثور بنی
عبدمناة قبیله‌لرینه مخصوص برموضع آدیدر و ینبع ایله خیبر میانده بر موضعدر
وبحرین قضاسنده برموضعدر (المقصب) محدث وزننده قوشی و یارش میداننده
قصب السبق اخذ و احراز ایدن کمسه‌یه دینور عرب خیاللری قوشی میدانك
نهایتنده بعض اشیاء فاخره ایله مزین برقارغی نصب ایدوب بعده قوشی اصحابی
بردن یکعنان آتلرنی قوشدیروب جمله‌یی سبق ایدن جندی اول قارغی‌یی یرندن قلع
واوزرنده اولان اوکدلی بلا نزاع اخذ واحراز ایدر ایشته قصب السبق بوندن
عبارتدر بعده بر خصوصده سائره تفوق وتقدم ایدن اهل فضل وصاحب مزیتده

استعمال اولندی یقال هو مقصب ای الذی یحرز قصب السباق و مقصب یوزنده
قویو کپوکی اولان سوده دینور (القصوب) صبور وزننده یوکی قرقلمش قیونه
دینور (قصب قصب) فتحنیله دیشی قیونی صاغمق ایچون چاغرهجق اصواتدندرکه
قصب قصب دیو چاغررلر مؤلفك وتدعی النعجة قولی جملۀ مستانفه‌در (القصلب)
قنفذ وزننده قوی و صلب وشدید اولان شیئه دینور (القضب) قافك فتحی وضاد
معجمه‌نك سکونیله کسمك معناسنه‌در یقال قضبه قضبا من الباب الثانی اذا قطعه
وچبوق ایله اورمق معناسنه‌در یقال قضب فلانا اذا ضربه بالقضیب وقضب بالابلند
اولوب واطرافنه شاخلری یایلمش هر سمته دال بداق صالمش اغاجه دینور واوق
یاخود یای دوزمك ایچون قطع اونمش اغاج شاخنه دینور مقضوب معناسنه
وقضب برنوع شجر اسمیدرکه آندن یای اتخاذ اولنور شارحك بیانه کوره نبع
دیدکلری شجر نوعندندرکه ترکیده قین اغاجی دیدکلریدر و قضب تازه یونجه‌یه
دینور اسفست معناسنه وقضب کذلك مصدر اولور هنوز تعلیم اولنمامش عجمی
طور ناقه‌یه بنمك معناسنه یقال قضب الناقة قضبا من الباب المزبور اذا رکبها قبل
ان تراض (الاقتضاب) افتعال وزننده بودخی کسمك معناسنه‌در یقال اقتضبه
بمعنی قضبه مصباحك بیانه کوره اقتضاب اقتطاع معناسنه‌درکه برنسنه‌یی کندی
نفسی ایچون کسمکدن عبارتدر واقتضاب هنوز معلم اولمیان طور وعجمی ناقه‌یه
بنمك معناسنه‌در قضب کبی یقال اقتضب الناقة بمعنی قضبها اساسك بیانه کوره
بو معناده مجازدر ظاهرا چبوق ایله تعلیم اولندیغنه مبنی‌در طور طای کبی
یاخود سوریدن هنوز آیروب رکوب ایلدیکی ملاحظه‌سیله‌در وامهات سائره‌ده
ناقه‌یه تخصیص اونمامشدر واساسده اقتضاب ارتجال معناسنه‌ده مستعمل اولنق
اوزره مرسومدرکه تفکر وملاحظه ایلکسزین بالبداهه سوز سویلکدن عبارتدر
یقال اقتضب الکلام ای ارتجله ضربة واحده ایله قطع قضیب معناسی علاقه‌سنه
مبنی‌در وابحر عروضیه‌دن بحر مقتضب دخی بوندن مأخوذ در بحر منسرحدن
منقطع اولدیغیچون اطلاق اولنمشدر واقتضاب بدیعی دخی بوندن مأخوذدرکه
شاعر قصیده‌سندن تشبیب قطع ایدوب مقصوده یعنی ممدوحنك مدحنه انتقال
ایلکدن عبارتدر وحسن تخلص ایله اولان انتقال اوفق والطف اولور ومؤلفك
اما بعد کلمه‌سنه اقتضاب اطلاقی دخی جمله‌دن انقطاعنه مبنی‌در (التقضیب)
تفعیل وزننده یك کسمك معناسنه‌در کرك کمیت وکرك کیفیت جهتیله اولسون یقال
قضبه تقضیبا اذا قطعه و کونشك پرتو وشعاعی اغصان شجر کبی چبوق چبوق
چکیلوب اوزامق معناسنه استعمال اولنور یقال قضبت الشمس اذا امتد شعاعها
(الانقضاب) انفعال وزننده (والتقضب) تفعل وزننده کسلك معناسنه‌در یقال

قضب الغصن تقضيبا فانقضب وتقضب ای انقطع وتقضب تقضيب كبی كونشك شعاعی چبوق چبوق چكيلوب اوزامق معناسـنه استعمال اولنور يقال تقضبت الشمس يعنی قضبت (القضابة) قافك ضميله اغاجـدن كسيلن وبودانيلن كسنتی يه وبودانتی يه دينور علی قول شاخلری كسـيلن اغاج اوزرندن دوكيلن يوفقه پارهلرينه دينور (المقضبه) مصطبه وزننده ذكر اولنان قضب نام شجرك ويونجهنك منبت وموضعلرينه دينـور (القضابه) تشديد ايله علامه وزننده امور ومصالحی سيف قاطع كبی كسوب بچن رتق وفتق صاحبی دانا وكار كذار آدمه اطلاق اولنور يقال رجل قضابة ای قطاع للامور (القضيب) امير وزننده چبوغه دينور كه اغاجك انجه داليدر شاخ باريك معناسـنه وهنوز باش اوكرنمامش طور وبجمی ناقهيه اطلاق اولنور نتهكه ذكر اولندی وآلت تناسله اطلاق اولنور كه غصن بدندر جمعی قضبان كلور قافك ضميـله وقضبان كلور قافك كسريله وقضيب انجه ولطيف ونازك قلجه اطلاق اولنوركه يوزی يك يصی اولميه قامچی تعبير ايتدكلری قلج اولهجقدر وتمامه بر قضيبدن يعنی بر دالدن دوزلمش يايه دينوركه اكلی اولماز علی قول يارلمامش برشاخدن مصنوع اولانه دينوركه يايك حسنياتندندر وزيادهسيله كسكين قلجه دينور تيغ بران معناسنه وقضيب يمنده علی قول تهامهده برواديآديدر وضبه قبيلهسندن بررجل اسميدركه بين العرب سائر اولان ★ اصبر من قضيب ★ مثلنك منشأيدر ذل ومحنته بغايت صابر ومتحمل كسه ايدی وقضيب بحرين شهرنده برتيمار يعنی برخرماجیاسميدركه ★ الهف من قضيب ★ مثلنك منشأيدر اصلیبودركه مزبور وجه مذكور اوزره بحرينده خرما فروش اولوب دائما مخصوص برخرما تاجرندن خرما آلوب وكنديسی سائره بيع ايدر ايدی بركون ينه علیالعاده كلوب تاجر مرقومدن خرما طلب ايلدكده اولدخی عندنده مجتمع اولان فنا وكمتر خرمادن برقوصره اخراج واعلا بهاسيله بيع واعطا ايلدكله قضيب دخی قوصرهيی اخذ وكلديكی سمته عود وعزيمت ايلدی مكر تاجر اول قوصره ايچره بركيسه التون حفظ ايلشيدی قضيب كتدكدنصكره تذكر ايلدكله قضيهيهادراك وكيسهيیاستخلاص ايليهمز ايسه كندی نفسنی قتل ايلك ايچون النـه برخنجر آلوب همان شتابان قضيبك عقبندن پويان اولدی خلال راهده قضيبه يتشـوب لطف ايله بودفعه جنابكه ويرديكم خطا ايله فنا وكمترخرما ايمش قوصرهيی بكا اعاده قيلكه علیالعاده ينه اعلا خرما ويرهيم ديهرك قوصرهيی اسـترداد وقضيبك منظرهسـنده كيسهٔ معهودی ابراز واحراز ايلدكله قضيب قضيهيه واقف وخنجر استصحابنك سـببنه بالاسـتفسار مطلع اولدقده كيسهنك تأسف وتلهفيله همان دست تاجردن خنجری اخذ وكندی جكركاهنه طعن ايله ذهب ذهب ديهرك سمت بقايه ذاهب اولمشدر

(القاضب) بودخی کسکین قلجه دینور (القضاب) شداد وزننده (والقضابة) هابله (والمقضب) منبر وزننده بونلرده زیاده‌سیله کسیجی کسکین قلجه دینور ومقضب دهره تعبیر اولنان آلته کذلك اکنجیلرك اوراق تعبیر ایتدکلری آلته دینور (القضبة) ثمره وزننده قضیب معناسنه‌درکه ذکر اولنان یایدر علی قول نبع یعنی قین اغاجندن کسلمش اوقلغه دینورکه آندن اوق دوزیلور جمعی قضبات کلور فتحاتله وطوار اکل ایلك ایچون تازه بچیلمش چایره ویونجه‌یه دینور جمعی قضب کلور هاسز (المقضاب) محراب وزننده ذکر اولنان یونجه‌یی چوق انبات ایدن یره دینوریقال ارض مقضاب اذا کانت تنبت القضبة کثیرا ومقضاب اوراغه دینور منجل کبی (الاقضاب) همزه‌نك کسریله بر یونجه‌لق اولمق معناسنه‌در یقال اقضبت الارض اذا صارت ذاقضبة (القضبة) قافك کسریله بر بلوك دوه‌یه و بر سوری بچی‌یه وقیونه دینور وجست وخفیف ولطیف اولان آدمه وناقه‌یه اطلاق اولنور (القطب) ضرب وزننده (والقطوب) قعود وزننده چین جبین کوسترمك معناسنه‌درکه قاشلرنی چاتوب کوزلرینك ارالغنی بورشدیروب یوزنی کوزنی اکمکدن عبارتدر یقال قطب الرجل قطبا وقطوبا من الباب الثانی اذا زوی مابین عینیه وکلح وکسمك معناسنه‌در یقال قطب الشیء اذا قطعه وبرکدرمك معناسنه‌در یقال قطب الشیء اذا جمعه وشربت وشرابه صو قاتمق معناسنه‌در یقال قطب الشراب اذا مزجه یعنی بالماء وبرکسه‌یی طارلتمق معناسنه‌در یقال قطب فلانا اذا اغضبه وطولدرمق معناسنه‌در یقال قطب الاناء اذا ملأه وچوالك قولپلرنی بری برینه چکوردکدنصکره ایکی طرفنی بوکوب قاوشدرمق معناسنه‌در یقال قطب الجوالق اذا ادخل عروتیه فی الاخری ثم ثنی وجمع بینهما وبرکمك معناسنه‌دریقال قطب القوم اذا اجتمعوا (القاطب والقطوب) صبور وزننده دائما چین جبین اوزره اولوب یوزنی کوزنی اکوب بورتوریجی کشی‌یه دینور وقاطب وقطوب ارسلانه اطلاق اولنور (التقطیب) تفعیل وزننده بودخی یوزنی کوزنی اکوب چین جبین و بد چهره کوسترمك معناسنه‌در ثلاثیدن ابلغدر یقال قطب الرجل تقطیبا بمعنی قطب وشرابه صو قاتمق معناسنه‌در یقال قطب الشراب اذا مزجه (الاقطاب) همزه‌نك کسریله بودخی شرابه صو قاتمق معناسنه‌در یقال اقطب الشراب اذا مزجه وبرکمك معناسنه‌در یقال اقطب القوم اذا اجتمعوا (القطیب) امیر وزننده (والمقطوب) صو ایله ممزوج اولان شرابه دینور و قطیب صرد بن حمزة الیربوعی نام کسنه‌نك فرسی اسمیدر (القطب) قافك حرکات ثلاثی وطانك سکونیله (والقطب) عنق وزننده (والقطبة) زمره وزننده دکرمنك دلیکنه صوقدقلری اوزون دموره دینورکه دکرمن آنك اوزرینه دوران ایدر قاپو

زیوانه‌سی کبی فارسیده میخ آسیا وترکیده دکرمن ایکی تعبیر اولنور دکرمنك آلت طاشنده اولور یقال دارت الرحی علی قطبها وقطبها وقطبتها وهی حدیدة تدور علیها وقطب قافك ضمیله فلکده برکوچك یلدزه اطلاق اولنور قبله آنك اوزرینه بناقلنور یعنی محراب اکا نظر ایله وضع وقبله انکله ادراك اولنور مراد قطب شمالی اوله‌جقدرکه جدی ایله فرقدان میانده‌در ترکیده دمور قازق تعبیر اولنور مقابلی قطب جنوبی اوله‌جقدر مؤلف اکتفا ایلمشدر کرهٔ فلکك محورینککه تعبیر اولنان خطـدن عبارتدر ایکی جانبی اولان نقطهٔ تجمیه‌در که کره آنلرك اوزرینه دوران ایدر وعرضلر آنلر ایله ادراك اولنور جوامعده محراب وضعنده ودریالرده پوصله ابره‌سیله قطب شمالی‌یه اعتبار ایدرلر شمال طرفنده اولنلر آنی تمام ارقه‌یه آلدقده جنوب حقیقی‌یه متوجه اولور وبعضلر عندنده قطب نقطهٔ موهومه‌در هر اخشام قطب شمالی‌یه نظر ایلمك لدغ عقربدن امین اولمقده مجربدر وقطب بر قومك مدار اموری اولان سید و سرکارنه اطـلاق اولنور یقال هو قطب قومه ای سیدهم ومطلقا برنسنه‌نك مدار قوامی اولان شیئه اطلاق اولنور پادشاه قطب عسـکر اولدیغی کبی یقال هو قطب ذلك الامر ای ملاکه و مداره وسالکلرك امور صوریه ومعنویه‌لری کندیسـنه مفوض اولان مرشد کبی جمعی اقطاب کلور وقطب کلور و قطبه کلور قبله وزنـنـده و قطب مدینهٔ منوره ده عقیق نام وادیده بر موضـع آدیدر علی قول ذوالقطبه ایله مسمادر (القطبه) قافك ضمیله دکرمن میلنه دینور نته‌که ذکر اولندی ونشـانه آتیلان اوق تمرنه دینور نصل الهدف معناسـنه لکن اساسك بیانته کوره سهم النضال اوله‌جقدر وقطبه برنوع نبات آدیدر جمعی قطب کلور زفر وزننده وقطبه اسامیدندر هرم بن قطبة الفزاری اصحابدندر برماده ضمننده عامر بن الطفیل ایله علقمة بن علاثه اکا تحاکم ایلدیلر (القطابه) ثمامه وزننده کسیلن ات پارچه‌سنه دینور وقطابه مصر دیارنده برقریه آدیدر (القطاب) کتاب وزننده باعث ترکیب اولان یعنی برشیئه قاتیلان نسنه‌یه دینور مزاج معناسنه وجامه یاقه‌سنك قاوشدیغی یره‌دینور مجمع الجیب معناسنه شارح دیرکه عند البعض یاقه‌نك اسفلنه دینور بودخی‌قاوشدیغی یر اوله‌جقدر وبو مجازدر ذکر اولنان مزاج معناسندن مأخوذدر نته‌که اساسده مرسومدر وعبابده قطاب الجیب مقور ایله که یاقه‌نك اویونتی یریله مفسردر که بیونه پکن اویومیـدر و قطیبه یاقه‌نك اویونتیسی اولان پاره ایله مبین‌در انتهی (قطیب) زبیر وزننده سابق بن صرد نام کمسه‌نك فرسی آدیدر (القطبیة) قافك ضمی وطانك فتحیله عرنیه وزننده بنو زنباع جماعتنه مخصـوص برصویك آدیدر عبید بن الابرص نام شاعرك اشبو ★ اقفر من اهله ملحوب ★ فالقطبیات فالذنوب ★

بيننده واقع قطبيات كلمه‌سى اطرافنده كائن صولر اعتباريله صيغهٔ جمع اوزره ايراد اولنمشدر على قول قطبيات برجبل آديدر ينه جمعيتى اطراف ولواحقى اعتباريله‌در (القطبان) عثمان وزننده برنبات آديدر (القطبى) زمكى وزننده بودخى برنباتدركه آندن متين ومستحكم ايپ و اورغان دوزيلور نارجيـل اغاجى ليفندن دوزيلان ايپدن و هلاطـدن قوى اولور (القطب) فتحتينله بركمسه مكيل و موزوناته دائر برنسنه اشترا ايلدكده ابتداى امرده برمقدارنى كيل ايله ياخود وزن ايله آلوب بقيه‌سنى كيل و وزن ايلكسزين مقبوضه قياس واعتبار ايله بروجه تخمين كوتورى آلمق معناسنه‌دركه بوندن نهى شرعى وارد اولمشدر يقال اخذه قطبا وهوان يأخذ الشئ ثم يأخذ مابقى على حسب ذلك جزافا بغير وزن يعتبر فيه بالاول (قاطبة) نصب ايله‌كه مثلا جاء القوم قاطبة قولنده واقعدر جميعاً معناسـنه‌در وبو همان حال اوله‌رق استعمال اولنور جمع معناسنه اولان قطب كلمه‌سندن مأخوذدر خفى اولميه‌كه حريرى دره‌ده بو وجه اوزره بيان ايلمشدركه قاطبة كلمه‌سى هميشه منكر وحاليت اوزره منصوب وذوالحال دائما عقلادن اولور وشرحنده شهاب ديمشدركه بعض اسماء وارددركه دائما حاليت اوزره منصوب اوله‌رق استعمال اولنور كافـة وقاطبة كلمه‌لرى كبى بوجهتدن شارح لباب زمخشرينك مفصل خطبه‌سنده محيطا بكافة الابواب قولنى استهجان ايلمشدر قالديكه سعد الدين مقاصد شرحنده بورسمه تحقيق ايلمشـدركه بلغاى عرب كافة كلمه‌سنى اضافتله‌ده استعمال ايلديلر و قاطبه كلمه‌سى قطب لفظندن اسم فاعلدر جامع معناسنه آخرنده هاء مبالغه ايچوندر راويه وعلامه كبى على قول تأنيثيه‌در افراد اعتباريله جماعة كبى و عنـد البعض قاطبة مصـدردر عافيه وعاقبه كبى اسم فاعل قولنه كوره جاء القوم قاطبة قولى قوم جملهٔ افرادنى جامع اوله‌رق يعنى مجموعى بردن كلديلر ديمك اولور ومصدر اولديغنه كوره بمعنى مفعول اولوب مجموع معناسنه اولور (القطيبة) حبيبه وزننده جماعت وكروه معناسنه‌در يقال جاؤا بقطيبتهم اى بجماعتهم و قطيبه قارشق كچى و قيون سودينه دينور على قول قارشق ناقه وقيون سـودينه دينور (القطرب) قنفذ وزننده اوغرى‌يه دينور لص معناسنه وفاره‌يه دينور وتويى دوكلمش قورده دينور ذئب امعط معناسنه و غول بياباننك كه قونجلوز تعبير اولنور ارككنه دينـور وجاهل ونادان كسيه دينور وقورقق جبان كسيه دينور وسفيه و سبكسر كسيه دينور وصرع مرضنه اوغرامش كسيه دينور وقطرب اصطلاح اطباده ماليخوليا علتندن برنوع عارضـه‌نك اسميدر معلوم اوله‌كه ماليخوليا لفظ يونانى وبو اسمله معروف برمرض آديدر سودادن نشئت ايدر اوچ قسم اولور برينك ماده‌سى جميع بدنه شاملدر وبرى دماغده اولور و برى مراقليلرده اولور علامتى سهردر ويرامز

واقعه‌لر کورمکدر وادنی سببدن محزون اولمق وتیز طارلمق وقورقیه‌جق نسنه‌لردن قورققدر شارحك وصفنه کوره قطرب قسم اولدرکه معاذ الله تعالی قاره سودا اوله‌جقدر وقطرب کوچك کوپکه دینور ماصق وزغر وفنو کبی و کوچك خرده جنیلره دینور صغار الجن معناسنه وقطرب خفیف و سبك مشرب کسه‌یه دینورکه شلفه ویل قوان تعبیر اولنور بردقیقه برمحلده آرام ایلیوب دائما بری اوته حرکت اوزره اولور و قطرب برقوش آدیدر وبر بوجك آدیدرکه بتون کوندوز بری اوته کزوب اصلا بریرده آرام وقرار ایلز نهایه‌ده [لاعرفن احدکم جیفة لیل قطرب نهار] حدیثنده قطرب بربوجکدرکه بتون کوندز کزوب یورر تمامیٔ نهارنده حوایج دنیویه‌سنه پویان اولوب کیجه اولدقده بی تابلقدن صباحه قدر جیفه کبی یاتان کسه اکا تشبیه اولنمشدر وقطرب سیبویه حضرتلرینك تلمیذی اولان محمد بن المستنیر النحوی لقبیدر هرکون حین سحردن باب سیبویه‌یه ملازم اولمغله سیبویه نه‌وقت‌که قاپوسنی کشاد ایلسه پیشکاهنده موجود بولمغین کندیسنه ما انت الاقطرب لیل دیمکله قطرب ایله ملقب و مشهور اولمشدر (القطربة) دحرجه وزننده عجله وسرعت ایلك معناسنه‌در یقال قطرب الرجل اذا اسرع ویره چالمق معناسنه در یقال قطربه اذا صرعه (التقطرب) تدحرج وزننده بری اوته باشنی صالوب اویناتمق معناسنه‌در یقال تقطرب الرجل اذا حرك رأسه وقطرب دیدکاری بوجك کبی اصلا بردقیقه آرام ایلیوب متحرك بالضروره اولمق معناسنه‌در یقال تقطرب الرجل اذا تشبه بالقطرب (القعب) قافك فتحی وعینك سکونیله اغاجدن دوزلمش ایری وقالین وقارنلی چناغه وقواطه‌یه دینور علی قول چکه‌جه واورتاجه اولاننه یاخود برآدم قاندیره‌جق مقدار صو آلان چناغه دینور جمعی اقعب کلور افلس کبی وقعاب کلور کتاب وزننده وقعبه عنبه وزننده‌که جمع کثرتلریدر وقعب الکلام لاقردینك غور وقعرینه و کنهنه اطلاق اولنور یقال هذا کلام له قعب ای غور وقعر (التقعیب) تفعیل وزننده طوارك طرنغی چناق هیئتنده دکرمی و ایچریسی چقورجه اولمق معناسنه‌در که قعب لفظندن متصرفدر یقال قعب حافر الفرس اذا کان مقبیا کالقعب و متشدق ومتکلم کچین کسه کلامی ورزشله چناق کبی اغزنی آچه‌رق اقصای حلقندن تکلم ایلك معناسنه مستعملدر یقال قعب فی الکلام اذا قعر قال فی الاساس حافر مقعب ای مدور کالقعب وفلان مقعب ای مقعر للمتشدق الذی یتکلم باقصی حلقه ویفتح فاه کالقعب (المقعبة) عینك شده‌سیله معظمه وزننده قعب کبی دکرمی وایچریسی چقورجه اولان کوبکه وصف اولور یقال سرة مقعبة اذا کانت کالقعب (القاعب) بك اولویوب حیقریجی اولان قورده دینور ذئب صیاح معناسنه (القعبة) قحبه

وزننده قطویه شبیه بر ظرفدرکه نسوان استعمال ایدرلر علی قول برنوع قپاقلو قطودرکه عربلر ایچنه سویق قورلر (قعبة العلم) جعبة الحلم وزننده بادیهٔ شامده بسیطه نام موضعك قبله جانبنده بر ارضك آدیدر (القعبة) شعبه وزننده طاغلرده وقیالرده اولان خدابی اویمه چقوره دینورکه آنده صو ایرکیلور بعض دیارلرده قاق تعبیر اولنور (القعیب) قریب وزننده عدد کثیره دینور نه اولور ایسه اولسون (القعنبات) عقنبات وزننده ومرادفیدرکه ماده‌سنده ذکر اولندی یقال عقاب قعنبات ای عقنبات (القعثب) ثای مثلثه ایله جعفر وزننده چوق شیئه دینور کثیر معناسنه (القعثان) زعفران وزننده قعثب معناسنه‌در (القعثبان) قافك و ثانك ضمیله اوصورغان بوجکنه شبیه بر بوجك آدیدر اوتلق ارالغنده اولور ینه اول نوعدندر (القعسبة) سین مهمله ایله دحرجه وزننده بر قورقو سببیله یلوب کتمك معناسنه‌در یقال قعسب الرجل اذا عدا سریعا بفزع (القعاسب) علابط وزننده اوزون شیئه دینور طویل معناسنه (القعضب) ضاد معجمه ایله جعفر وزننده جثه‌سی ایری ویومری اولوب جری و تند و شدید اولان انسان و حیوانه دینور وقعضب سلفده بر رجل اسمیدرکه مزراق یاپانلری پیار ایدی (القعضبة) قحطبه وزننده قهر وشدتله استیصال ایلك معناسنه‌در یقال قعضبه اذا استأصله بشدة (القعضی) احمری وزننده یاوز وشدید اولان دوه‌یه دینورکه نفسنه منسوبدر یقال قرب قعضبی ای شدید وقرب فتحتینله خمس کبی مسافهٔ ظمیٔ بلکه اول مسافه‌یی طی ایلمکه دینوب علی وجه الاستعاره دوه‌لرینه اطلاق اولنمشدر (القعطبة) دحرجه وزننده کسمك معناسنه‌در یقال قعطبه اذا قطعه (القعطبی) قعضبی وزننده ومرادفیدر یقال قرب قعطبی ای شدید (القعقبة) قافله دحرجه وزننده یاره‌لمق معناسنه‌در یقال قعقبه اذا جرحه (القعنب) نونله جعفر وزننده صلب وشدید اولان شیئه دینور وارسلانه اطلاق اولنور وارکك تلکویه دینور وقعنب امام مالك موطأ‌سی رواتندن محمد بن مسلمه‌نك جدی اسمیدر (القعانب) علابط وزننده قعنب ایله ایکی اولکی معنالرده مرادفدر (القعنبة) قحطبه وزننده بعض برونده اولان اکریلك حالتنه دینور و بودور کوتاه قد خاتونه دینور یقال امرأة قعنبة ای قصیرة (القعنب) قنفذ وزننده اکری اولان برونه دینور یقال انف قعنب ای معوج وفیه قعنبة ای اعوجاج (القعنباة) عقنبات وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال عقاب قعنباة ای عقنباة مؤلف بونی آنفا قعب ماده‌سی ذیلنده دخی ثبت ایلمکله ظاهرا نونك زیاده‌سنه ذاهب اولان قوله دخی رعایت واشارت ایچون بوراده دخی رسم ایلمشدر (القیقب) حیدر وزننده آتك اکرینه دینور سرج معناسنه وبرنوع اغاج کراسته‌سنه دینورکه آندن قلتاق

اتخاذ اولنور شارحك بيانته كوره فارسيده آزاد درخت ديدكلرى شجردر كه جتلنبك اغاجيدر كذلك تسبيح اغاجنك كبير نوعيدر ايكيسنكده كراسته‌سى بغايت صلب ومتين اولور وقيقب اكرك ايكى قاشلرينه طولادقلرى قايشه وصريمه دينور وآت كمنده اولان شول دموره دينوركه كم طماغى تعبير اولنان چتال دموركه آتك اغزينه كيرر آنك اورتاسنده اولور (القيقبان) خيزران وزننده قيقب ايله ايكى اولكى معنالرده مرادفدر (القيقاب) ريحان وزننده بزه صيقل اورەجق مهره‌يه دينور حالا كاغد مهره‌سنه دينور (القلب) قافك فتحى و لامك سكونيله برنسنه‌يى كيرويه دوندرمك وچويرمك معناسنه‌در يقال قلب الشئ قلبا من الباب الثانى اذا حوله عن وجهه وبركمسه‌نك يوركنه اورمق ياخود طوقنمق معناسنه‌در كرك حقيق اولسون و كرك معنوى اولسونكه كوكله طوقنمق تعبير اولنور يقال قلب فلانا قلبا من الباب الاول والثانى اذا اصاب فوأده وبرنسنه‌يى ترسنه چويرمك وايچريسنى طشره دوندرمك معناسنه‌در يقال قلب الشئ اذا حول ظهر البطن بوراده لام على معناسنه‌در بصائرده مستفاد اولديغى اوزره قلب برنسنه‌يى خلقى ياطبيعى ياجعلى جهتندن چويروب دوندرمك عكس وتحويل معناسنه‌در وبونك بش صورتى واردر زيرى بالايه و ظهرى بطنه دوندرمك كه ترسنه چويرمك تعبير اولنور وشمالى يمينه ياخود يمينى شماله ويوزى ارقه‌يه دوندرمكدن عبارتدر وقلب اصطلاحى * داماد * ربك فكبر * و * دام علا العماد * و * سر فلا كبابك الفرس * كلامى كبى قلب مستوىدر عربلر قلب الله فلانا اليه ديرلر توفاه معناسنه‌كه مجازدر نته‌كه اقلبه اليه دخى ديرلر مبدأ ومعاد اولمق ملاحظه‌سيله‌در وقلب اغاجندن خرما بينيسى چقرمق معناسنه‌در يقال قلب النخلة اذا نزع قلبها و خرما قورغى قزارمق معناسنه‌در يقال قلبت البسرة اذا احمرت و قلب يوركه دينور فوأد معناسنه فارسيده دل دينور على قول استعمالده فوأددن اخص‌در كه لسانمزده اكا كوكل تعبير اولنور مترجم ديركه نهايه‌ده اشبو * اتاكم اهل اليمن هم ارق قلوبا والين افئدة] حديثنده ديمشدركه معروف اولان قلب وفوأد بردركه تقلب اعتباريله قلب وتفأد وتوقد اعتباريله فوأد اطلاق اولنمشدر و عند البعض فوأد يوركك وسطنه دينور وعلى قول يوركك پرده‌سنه دينوب وقلب حبه وسويداسندن عبارتدر واهل تحقيق عندنده قلب يورك تعبير اولنان لحم جسمانى صنوبرى‌يه تعلق ايدن لطيفهٔ ربانيه‌دن عبارتدركه جميع قوتك مبدئيدر نته‌كه دماغ جميع حواسك مبدئيدر حكماء عندنده بو حقيقت انسانيه‌دركه نفس ناطقه وروح باطنه تعبير ايدرلر ويورك نفس ناطقه‌نك تحت سلطنتيدر واشبو [ان فى ابن آدم مضغة اذا صلحت صلح الجسد كله] حديثنده قلبدن مراد لطيفهٔ مذكوره‌دركه منبع فيض

وحیاتدر وبعض محققین دیدیلرکه قلب یدی طبقه‌یی مشتملدر ۱ صدردر که محل اسلام ومحل وسواس‌در ۲ قلب‌درکه محل ایماندر ۳ شغاف‌درکه محل محبة الخلق‌در ٤ فؤاد درکه محل رؤیة الحق‌در ٥ حبة القلب درکه محل محبة الحق‌در ٦ سویدا درکه محل علوم دینیه‌در ۷ مهجة القلب درکه محل تجلی صفات الهیه‌در و قلب اطلاقی تقلبدن یاخود اب وخالص معناسندن مأخوذدر وارادهٔ المحل اعتباریله قلبدن عقل وفهم وشجاعت مقوله‌سی اراده اولنور قالدیکه لسانمزده یورك دیدیکمز جانب ایسرده معلق اولان مضغهٔ معهوده‌در لکن برکوکلمز دخی واردرکه سکون وحرکت و میل واستکراه مقوله‌سی حالتك مداریدر مؤلفك قول ثانیسی بوکه ملایم اولیورکه فؤاد یورکه وقلب کوکله دینورکه هر قوتك مبدأی اوله‌جقدر انتهی وقلب عقل وهوش معناسنه‌ده استعمال اولنور و هر شیئك لبنه و محض وخالصنه دینور یقال هو قلبه ای محضه وخالصه وقلب بنی سلیم جماعتنه مخصوص سنکستانده برصو آدیدر وقلب خرما بینیسی تعبیر اولنان شیئه دینور کما سیذکر وصویی پاك وخالص اولان کمسیه دینور یقال رجل قلب ای محض النسب (الاقلاب) همزه‌نك کسریله قلب کبی بودخی برنسنه‌یی کیرو چویرمك معناسنه‌در یقال اقلبه اذا حوله عن وجهه وعربلر اقلب الله فلانا الیه دیرلر توفاه معناسنه نته‌که آنفا ثلاثیده ذکر اولندی وبرنسنه‌نك طشره یوزی قوریق معناسنه استعمال اولنور یقال اقلب العنب اذا یبس ظاهره و برشیئك دونوب چویرلمسی وقتی یقلشمق معناسنه‌در یقال اقلب الخبز اذا حان له ان یقلب وبواحصد الزرع قبیلندندر وبرکسه‌نك دوه‌سنه قلاب مرضی اوغرامق معناسنه‌در یقال اقلب القوم اذا اصاب ابلهم القلاب (التقلیب) تفعیل وزننده بودخی برنسنه‌یی جهتندن کیرو دوندرمك معناسنه‌در یقال قلبه تقلیبا اذا حوله عن وجهه و برشیئك ترسنی چویرمك معناسنه‌در یقال قلبه اذا حوله ظهر البطن بوراده ظهرا کلمه‌سی بدلدر حول ظهره علی بطنه سبکنده‌در (القلب) قافك ضمیله بلازکه دینور سوار معناسنه اساسك بیاننه کوره بیاضلقده قلب نخله‌یه تشبیهه مبنی‌در وقلب آق یلانه اطلاق اولنور حیهٔ بیضاء معناسنه‌که بو دخی تشبیه مزبوره مبنی‌در و قلب قافك حرکات ثلاثیله خرما بینیسی تعبیر اولنان نسنه‌یه دینور شحمة النخل معناسنه وبو خرما اغاجنك تپه‌سنده اولور آق ولذیذ اولور فارسیده اکا پیه خرماوکتب طبیه‌ده جمار النخل دیرلر و عند البعض قلب النخل خرما اغاجنك اجود وابیض والطف اولان یپراغنه دینور جمعی اقلاب کلور وقلوب کلور وقلبه کلور عنبه وزننده وقلب قافك ضمیله قلب کبی اصل ونسبی پاك وخالص اولان کشی‌یه دینور پاك نژاد معناسنه یقال رجل قلب وقلب ای محض النسب (القلبة) علبه وزننده

قرمزيلق حمرت معناسنه‌در يقال فى لونه قلبة اى حمرة وصوبى پاك وخالص اولان خاتونه دينوركه ذكر اولنان قلب لفظنك مؤنثيدر يقال هى قلبة اى خالصة النسب (القليب) امير وزننده مطلقا قويى‌يه دينور على قول اسكى وقديم اولانه دينور كه بئر عاديه تعبير اولنور صحرالرده اولوب رب و حافرى معلوم اولماز كويا كه عاد قومندن قالمشدر وقليب لفظى مذكر ومؤنث اولور جمعى اقلبه كلور ارغفه كبى وقلب كلور ضمتينله وقلب كلور لامك سكونيله شارح ديركه اساسك بيانته كوره قليب طاشله ايچريسى اورلمزدن مقدم قويى‌يه اطلاق اولنور ترابى قلب اولنديغنه مبنى‌در (القالب) لامك كسريله قزارمش خرما قورغنه دينور ذكر اولنان حمرت معناسندندر وقالب قيومجيلرك جوهر ذائب افراغ ايلدكلرى مثال طرزنده ظرفه دينور وبونده لامك فتحيله استعمالى اكثردركه مايقلب به ديمك اولور تركيده دخى قالب تعبير اولنور بعده پابوشجى وساٸر كونه قالبلرده دخى شايع اولمشدر شهابك تحريرنه كوره كالب فارسى معربيدر واقعا برهانده دخى اويلجه مرسومدر لكن ماده‌نك مقتضاسى اوزره معرب اطلاقنه حاجت اولمديغى قلب سليم اربابنه پوشيده دكلدر (قالب اللون) طالب العون وزننده شول ياورويه دينوركه آناسى لوننه مغاير اوله كوياكه لوننى قلب ايلمشدر يقال شاة قالب لون اذا كانت على غير لون امها (القليب) لامك تشديديله سكيت وزننده (والقلوب) تنور وزننده (والقلوب) سنور وزننده (والقلاوب) قبول وزننده (والقلاب) كتاب وزننده قورده اطلاق اولنور چوبانلرى وقيونلرى فريل فريل دوندرديكيچون (القلبة) غلبه وزننده تعب و محنت و مرضه اطلاق اولنور فراشنده ومكاننده آسوده اولميوب درد ومشقتله تقلبه باعث اولديغيچون يقال مابه قلبة اى داء وتعب شارحك بيانته كوره بونك استعمالى نفى مقامنه مخصوصدر (التقلب) تفعل وزننده برى اوته دونشدرمك معناسنه‌در بومناسبتله امور ومصالحنده مرام ودلخواه اوزره تصرف ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال تقلب فى الامور اذا تصرف بها كيف شاء (القلب) قافك ضمى ولام مشدده‌نك فتحيله كثير التقلب اولان كشى‌يه دينور بعده ذهن و كياست و رشد و فطانت ياخود كثرت تجربه سببيله امورك هرطرفنه تقليب فكر ايدرك ادراك واطلاع صاحبى عاقبت انديش وكار آزموده و متبصر وكار كذار آدمه اطلاق اولنمشدر نته‌كه بو وزنده حول دخى بومعناده مستعملدر واكثرى قلب كلمه‌سى اكا تأكيد كونه ايراد اولنور ونفسلرينه دخى نسبت اولنور يقال رجل حول قلب و حولى قلبى وحولى قلب اى محتال بصير بتقليب الامور ذاتنده رشد ودرايت صاحبى اولمغله اعمال فكر وتقليب ذهن ايليه‌رك ياخود ازقديم امور ومصالحده كثرت تقلب ايله

هر امرك عرقنه واقف و وجهت سهولتنی عارف داهیه اولمغله اموری ملك ایدنمش كبی اولوب هر نقدر امر دشوار ایسه برتقریب طرفنی بولوب سهولتله انی انتاج ایلكه مقتدر آدم اوله جقدر (الملقب) منبر وزننده اكنجیلرك چپادمورینه دینور كه آنكله زراعت اولنه جق ترلانك طپراغنی طشره دوندروب دویررلر وقولغی دورك اولان انسان وحیوانه دینور مقلوبة الاذن معناسنه (القلب) فتحتینله طوداق طشره دونوب دورك اولمق معناسنه در یقال قلب الرجل قلبا من الباب الرابع اذا كانت شفته منقلبة ویقال قلبت الشفة قلبا اذا كانت منقلبة (الاقلب) احمر وزننده دوداغی دورك اولان آدمه دینور (القلباء) حمراء وزننده دورك دوداغه دینور یقال رجل اقلب وشفة قلباء (القلوب) صبور وزننده كثیر التقلب اولان كسیه دینور كرك ظاهری وكرك معنوی اولسون كه كثیر التلون دیمك اولور (قلب) ضمتینله بنی عامر قبیله سی یوردنده برنیجه صویك آدیدر (قلیب) زبیر وزننده نجد اولكه سنده ربیعه قبیله سنه مخصوص برصو آدیدر وبنی عامر دیارنده بر طاغك آدیدر بونده امیر وزننده دخی زبانزددر و تمیم قبیله سندن بربطنك آدیدر وقلیب برنوع بونجق آدیدر كه آنكله تسخیر قلوب ایچون افسون ایدرلر (ذوالقلبین) فهر قبیله سندن جمیل بن معمر نام كسه نك لقبیدر بغایت قوت حافظه صاحبی اولدیغندن قریش اكا ذو القلبین ایله تلقیب ایلدیلر اشبو [ماجعل الله لرجل من قلبین] الایه كریمه سی آنك حقنده نازل اولمشدر مرویدركه مزبور بغایت زیرك وقوت حافظه یه مالك اولمغله بنم ایكی قلبم واردر هر بریله تعقل ایدرم وهر بری حاشا حضرت محمدك قلب وعقلندن افضل واسلمدر دیو لاف وكذاف ایدر ایدی وقتا كه بدر غزاسنده منهزم اولان مشركون ایله برابر مرسوم دخی منهزم اولمغله پابوشنك برتكی النده وبرتكی اياغنده فرار ایدر ایكن ابو سفیان تصادف ایدوب بو نه حالدر دیو سؤال ایلدكده عسكرلرینك انهزامنی اخبار ایدوب تكرار یا بویلجه پابوشك بری الكده وبریسی اياغكده اولمق نه اولسون دیو استفسار ایلدكده عجیبدركه حالا ایكیسیده اياغمده در الده الدیغمی هیچ ادراك ایده میورم دیمكله قلب واحدنده دخی خلل اولدیغی نمایان اولمشدر (ابوقلابه) كتابه وزننده تابعیندن عبدالله ابن زیدالجرمی لقبیدر (المنقلب) میمك ضمی ولامك فتحیله مصدر میمی در انقلاب بابندن كه دونمك معناسنه در واسم مكان اولور كه دونجك یره دینور یقال انقلب فلان سوء منقلب ویقال كل احد یصیر الی منقلبه (القلاب) غراب وزننده اسد قبیله سی دیارنده برطاغك آدیدر وقلاب یوركه عارض اولان مرضه یعنی یورك آغریسنه دینور ودوه قسمنه مخصوص برعلت آدیدركه یوركنده ظهور وكونده اهلاك ایدر (المقلوب) ذكر اولنان قلاب مرضنه اوغرامش كسیه كذلك دوه یه دینور یقال

قلب الرجل والبعير على المجهـول فهو مقلوب (قلبين) قافك ضمى وبانك فتحى وكسريله دمشق ترابنده بر قريه آديدر (القلطبان) قرطبان وزننده ومرادفيدر كه تفصيل اولندى (القلهب) جعفر وزننده شول كمسيه دينور كه كمى ارسـلانى كبى ايرى و ديزمان و الندن خير وشر كلمز عاجز و نادان وكر انجان اوله (القلهبة) سلهبه وزننده آق بلوده دينور سحابة بيضا معناسنه (القلهبان) قلطبان وزننده پك اوزون آدمه دينور (القنب) قافك ضمى ونونك سـكونيله مطلقا دابه ذكرينك قابى اولان دري يه دينوركه چكوب آنده ستر ايدر على قول آت وقاتر و اشـك مقولهسى بتون طرنقلى اولنلره مخصوصدر وقنب نسا طائفهسنك فرجلرى اورتاسنده اولان لحم زائده دينوركه ديلاق تعبير اولنور وكينك بيوك اولان يلكنسنه دينور قابيه كبى شراع عظيم معناسـنه (القنيب) قريب وزننده بلوده دينور سحـاب معناسـنه وجماعات انسانيه يه دينور بعض نسخهده جماعات يرينه جماعت مرسوم اولمغله صواب اولان دخى بودر (القنب) دنم وزننده (والقنب) خرم وزننده كتاندن برنوع اسميدر تركيده كندر وكنوير ديدكلريدر كه قبوغندن ايب واورغان بوكيلور حالا قنب تعبـير ايلديكمز انجه سجيم آنكله معمادر (القنابة) رمانه وزننده خوشه وسنبله مجتمع اولهجق اكين يپراقلرينه دينـوركه ايچلرنده سـنبله تكون ايلديكى يپراقلر اولهجقدر عصيفه دخى دينـور (التقنيب) تفعيل وزنـنده اكين قسمى بايجنده سـنبله تكون و اجتماع ايدهجك يپراق ويرمك معناسـنه در يقال قنب الزرع تقنيبا اذا اعصف وسوارى طائفهسى مقنب اولمق معناسـنه در كما سيذكر يقال قنب الخيل اذا صاروا مقنبا (المقنب) منبر وزننده ارسـلانك پنجهسـنه دينور وآوجى چانطهسـنه دينوركه ايچنه شكار قورلر واوتوزدن قرقه وارنجه اولان سوارى كروهنه دينور على قول اوچيوز قدر اولانه دينور قال فى النهاية وفى حديث عمر [و اهتمامه للخلافة فذكرله سعد فقال ذاك انما يكون فى مقنب فى مقانبكم] (المقنب) جماعة الخيل والفرسان وقيل هى دون المائة يريد انه صاحب حرب وجيـوش وليس بصاحب هذا الامر (القناب) كتاب وزنـنده (والقنب) قفل وزننده (والمقناب) محراب وزننده بونلرده ارسلانك پنجهسنه دينور (الاقناب) همزهنك كسريله سواريلر جمع اولوب ذكر اولنان مقنب قدر اولمق معناسنهدر يقال اقنب الخيل اذا صار مقنبا وبركمسنهدن صاقنوب كيزلنمك معناسـنه در يقال اقنب الرجل اذا استخفى من غريم او ذى سلطان (التقنب) تفعل وزنـنده اقناب ايله معناى اولده مرادفدر يقال تقنب الخيـل بمعنى اقنب (القنابة) ثمامه وزننده مدينهٔ منورهده برقله آديدر ونونك تشديديلهده زبانزددر (القنب) قافك فتحى ونونك سكونيله كيرمك معناسنهدر يقال قنب فيه قنبا من

الباب الاول اذا دخل و آصمه‌دن اوزمه ضرر ویره‌جك شیئی كسمك معناسنه‌در
یقال قنب العنب اذا قطع عنه ما یؤذی حمله و اغاجك چیچکی قبجوغندن یاروب
چقمق معناسنه‌در یقال قنب الزهر اذا خرج من اكامه (القنوب) غروب
وزننده كونش باتمق معناسنه‌در یقال قنبت الشمس قنوبا اذا غابت (القانب) بك
اوریوب اولویجی اولان قورده دینور ذئب عواء معناسنه و جست و چالاك
پیك وساعی‌یه دینوركه پیاده اولاق اوله‌جقدر (القنباب) قافك كسریله بو دخی
پیك چالاكه دینور (القناب) كتاب وزننده یایك كریشنه دینور یقال شد قناب
القوس ای وترها وقناب الزرع اكین ابتدا خوشه ویرمكه باشلادقده تپه‌سنده
تكون و اجتماع ایدن دكرمی یپراقلره دینور قافك ضمیله‌ده لغتدر مؤلف بونی
قنابه ذیلنده ذكر ایلسه‌یدی منتظم وملتئم اولور ایدی (المقانب) میمك فتحیله
سوریدن قیون و یکچی شكارینه دادانوب اوكرنمش قوردلره دینور ذئاب ضاریه
معناسنه شارحك بیاننه كوره مفردی بوقدر یاخود غیر قیاس اوزره قانبك
جمعیدر (القنوب) قافك ضمیله نبات یا اغاج چیچكلرینك قبجوقلرینه دینور براعیم
النبات معناسنه‌در مؤلفك واكمة زهره قولی عطف تفسیریدر براعیمك معناسی
مختلف فیه اولمق حسبیله بونك مفردی ظاهرا قنبدر (قنبه) حمزه وزننده
حمص قضاسنده و اندلس اولكه‌سنده برقریه آدلریدر (قنبه) ضمتینله یمنده بر
قریه‌در (القتعب) سبطر وزننده انبار كبی واسع الجوف اولان صوغمسز اكال
آدمه دینور یقال رجل قنعب ای رغیب‌نهم (القوب) صوب وزننده یری
قازمق معناسنه‌در شارحك بیاننه كوره دكرمیجه قازمغه مخصوصدر یقال قاب
الارض یقوب قوبا اذا حفر وقوش یاوری چقرمق ایچون یورطه‌سنی یارمق
معناسنه‌در یقال قاب الطائر بیضته اذا فلقها وقورقوب قاچمق معناسنه‌در یقال
قاب الرجل اذا هرب ویقین اولمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور یقال قاب
الیه اذا قربه مؤلف كرچه بونی اضدادن عد ایلدی لكن فی الحقیقه بینلرنده
شبه تضاد واردر (التقویب) تفعیل وزننده بودخی یری قازمق معناسنه‌در چوق
قازمق یاخود یك قازمق معناسنه‌در یقال قوب الارض تقویبا بمعنی قابها وبرنسنه‌یی
یرندن چكوب قوپارمق معناسنه‌در یقال قوب الشیء اذا قلعه ویره بر نسنه ایله
اثر و نشان ایلك معناسنه در چقور واوجاق قازمق كبی تقول قوبت الارض ای
اثرت فیها و یقال قوب النازلون الارض اذا اثروا فیها (القوب) قافك ضمیله
قوشك یورطه‌دن چیقان یاوریسنه دینور فرخ كبی جمعی اقواب كلور (القائبة)
قائبه وزننده (والقابة) بونلرده قوشك یورطه‌دن چقان یاوریسنه دینور و قابه
لفظی قائبه‌دن مخففدر حاجه كلمه‌سی كبی وقائبه وقابه یورطه‌یه اطلاق اولنور

وبو عيشـة راضية قبيلندن ياخود ذات قوب يعنى ذات فرخ اولديغى اعتباريله اولور ومنه المثل ★ تخلصت قائبة من قوب ★ اوقابة من قوبة اى بيضة من فرخ مثل مزبور صاحبندن يعنى همدم ورفيقندن منفصل و منقطع اولان كمسنه حقنده ضرب اولنور ظاهرا ثقلتلو اولان همدمندن انفصال اولمق ملايمدر وميدانيده برئت عنوانيله مرسومدر (المتقوب) متقوم وزننده قبوغندن صويلوب چقمش نسنه‌يه دينوركه قاولامش تعبير اولنور يقال شئ متقوب اى متقشر وقاولامش يلانه دينور و شـول انسان وحيوانه اطلاق اولنوركه اويوز علتنه اوغرامش اولمغله دريسى قاوليوب بالجمله قيللرى وتويلرى دوكلمش اوله يقال رجل وبعير متقوب اى تقلع عن جلده الجرب و انحلق شـعره (القوبة) قافك ضم ومديله (والقوبة) قافك ضمى وهمزه‌نك فتحيله (والقوباء) قافك ضمى والفك مديله (والقوباء) قافك ضمى وواوك فتحيله دريى قاولدان ايوز علتنه دينور مؤلفك بوراده وهى القوبة قولنـده كى ضمير مؤنث خبرى اعتباريله‌در (التقوب) تفعل وزننـده برنسـنه يرندن قوپمق معناسنه‌در يقال قوبه تقويبا فتقوب اى قلعه فتقلع وقوشك يورطه‌سى ياورى چقاركن يارلمق معناسـنه‌در نته كه انقياب دخى بو معنايه‌در يقال تقوبت البيضة اذا انقابت وذلك اذا انفلقت عن فرخها (القوباء) قافك ضمى و واوك مديله (والقوباء) واوك فتحيله ايوز علتنه اطلاق اولنـدقلرى كبى تمره كى علتنه اطلاق اولنورلر مادهٔ مذكوره‌دن مأخوذدر يقال فى جلده قوباء وقوباء وهو الذى يظهر فى الجسد ويخرج عليه فارسيده بوعلتنه بريون ديرلر حفر وتقشير معناسندن مأخوذدر وكلام عربده مضمومة الفاء وساكنة العين اولان فعلاء وزننده بوندن وخشاء كلمه‌سندن غيرى وارد اولمامشدر شارح جوهريدن مزاء كلمه‌سنى دخى نقل ايلمشدر (القوبى) قافك ضمى وبانك تشديديله قوش يلجى يعكه دوشكون اولان كمسيه دينور يقال هو قوبى اى مولع ياكل الفراخ (ام قوب) قافك ضميله آفت وداهيه‌نك كنيه‌سيدر (القوب) صرد وزننده يورطه قبوقلرينه دينور قوبه مفرديدر (القوبة) قافك ضميله همزه وزنـنـده دائما مسكننده مقيم وثابت اولوب بريره چقماز اولان كشى‌يه دينور (القاب) ناب وزننده يايك قبضه‌سيله چله محلى اولان ايكى كوشه‌نك آرالغنه دينور هريايده ايكى قاب اولور وقاب مقدار معناسـنه در (القيب) قافك كسريله بودخى مقدار معناسنه‌در يقال بينهما قاب قوس وقيب قوس اى قدر قوس قال الله تعالى [فكان قاب قوسين اوادنى] اى مقدارهما وبعض مفسرين قلبه حمل ايله قابى قوس ايله تفسير ايلديلركه طرفيندن اعتبار اولنمشدر كمال قربيت معنويه‌دن عبارتدر وقيب لفظنك اصلى واويدر (الاقتياب) افتعال وزنـنده اختيار ايلمك معناسنه‌در يقال اقتابه اى اختاره (القهب) قافك فتحى وهانك سكونيله قرامتق

اولان آجق شيئه دينوركه آجق بوز وكول رنكی وشكری اوله‌جقدر يقال شیء قهب ای ابيض علته كدرة وقهب اولو طاغه دينور و ياشلو اركك دوه‌يه دينور (القهبة) حزه وزننده الواندن شكری بوز رنكه دينور (القهب) فتحتينله بوز و شكر رنكلو اولمق معناسنه‌در يقال قهب الشیء قهبا من الباب الرابع اذا كان قهبا ای ابيض علته كدرة (القهبة) قافك فتحی وهانك سكونيله ذكر اولنان قهب كلمه‌سندن مؤنثدر (الاقهبان) تثنيه بنيه‌سيله فيل ايله جاموسه اطلاق اولنور جبل عظيم معناسندن مأخوذدر (القهاب) غراب وزننده (والقهابی) نفسنه نسبتله آق اولان شيئه دينور ابيض معناسنه (القهبی) قافك فتحی وهانك سكونيله اركك ككلك قوشنه دينور يعقوب معناسنه بوز رنكلو اولديغيچون (القهيبة) جهينه وزننده برنوع قوش آديدر شارح ديركه تهامه ديارنده اولور ينه ككلك نوعندندر (القهوبة والقهوباة) قافلرك وهالرك فتحه‌لريله برنوع اوق تمرنه دينوركه اوچ چتال اولور علی قول قصه نشان اوقنه دينور وكلام عربده بوندن غيری فعولی وزننده وارد اولمامشدر لكن تسهيلده عدولی كلمه‌سی فعولی وزننده اولمق اوزره مرسوم اولديغندن بشقه مؤلف دخی عدل ماده‌سنده ثبت ايلمشدر (الاقهاب) همزه‌نك كسريله طعامدن طويمقله اشتها ايليوب چكلمك معناسنه‌در يقال اقهب عن الطعام اذا امسك عنه ولم يشته (القهزب) زای معجمه ايله جعفر وزننده يردن يايه قصه تكه‌يه دينور تيس قصير معناسنه (القهقب) قافله جعفر وزننده (والقهقب) بانك تشديديله قهقر وزننده ايری جثه‌لو اولوب ياشلو اولان انسان وحيوانه دينور وقهقب جعفر وزننده اوزون بويلو اولوب اكول وواسع الجوف اولان آدمه دينور وبادنجانه دينوركه سبزواتدندر (القهنب) نون مشدده ايله شمردل وزننده اموزلری كوكسنه دوشمش اوزون ومضطرب القيافه كسيه‌يه دينور علی قول همان يك اوزون اولان كسيه دينور (القهنبان) زعفران وزننده بودخی قهنب معناسنده‌در يقال رجل قهنب وقهنبان ای طويل اجنأ اوالطويل (المقهنب) اسم فاعل بنيه‌سيله دائما صو اوزره طوران شيئه دينوركه كرك انسان اولسون كه دائما صويی بكليوب اوتورر وكرك سائر نسنه اولسون يقال هو مقهنب ای دائم علی الماء

﴿ فصل الكاف ﴾ (الكأب) كافك فتحی وهمزه‌نك سكونيله (والكأبة) ضربه وزننده (والكآبة) كرامه وزننده حزن واندوه سببيله غمكين وشكسته دل ومتغير البشره ومضطرب الحال اولمق معناسنه‌دركه تاسه‌لو اولمق تعبير اولنور يقال كئب الرجل كأبا وكأبة وكآبة من الباب الرابع اذا صار سيیء الحال مغموما ومنكسرا من حزن (الاكتئاب) افتعال وزننده برحزن واندوه سببيله تاسه‌لنمق معناسنه‌در

يقال

يقال اكتأب الرجل بمعنى كئب (الكئب) كتف وزننده (والكئيب) غريب وزننده والمكتئب مضطرب وزننده وجه مذكور اوزره تاسه‌لو اولان كشی‌يه دينور ومكتئب قرامتق نسنه‌يه دينوركه تاسه‌لو كسه‌نك چهره‌سی كبی اولور يقال رماد مكتئب ای ضارب الی السواد (الاكآب) همزه‌نك كسريله محزون وتاسه‌لو اولمق معناسنه‌در يقال اكأب الرجل اذا حزن وبرخطر ومهلكه‌يه اوغرامق معناسنه‌در يقال اكأب الرجل اذا وقع فی هلكة وبرسببله برآدمی تاسه‌لو وغمكين وامنانك ايلك معناسنه‌در يقال اكأب فلانا ای احزنه (الكأباء) صحراء وزننده تاسه‌يه دينور حزن واندوه معناسنه يقال وجهه اثر الكأباء ای الحزن (الكؤبة) كافك ضميله تؤبه وزننده و مرادفيددكه خزی و عار وخجالته سبب اولان شيئه دينور يقال مابه كؤبة ای تؤبة (الكب) كافك وبانك تشديديله بركسه‌يی يوزی اوزره يره يقوب قپامق معناسنه‌در يقال كبه كبا من الباب الاول اذا قلبه وصرعه يعنی علی وجهه وبرنسنه آغر وثقيل اولمق معناسنه‌در يقال كب الشیء اذا ثقل وكب ديدكلری شجری طوترق ايدوب ياقق معناسنه‌در كما سيذكر يقال كب الرجل اذا اوقد الكب واكيرلمش ايپلكی وايبی يومق يومق ايلك معناسنه‌در يقال كب الغزل اذا جعله كبا (الاكباب) همزه‌نك كسريله بو دخی يوز اوزره يقوب قپامق معناسنه‌در يقال اكب فلانا اذا قلبه وصرعه ويوز اوزره يقلوب دوشمك معناسنه اولمغله متعدی ولازم اولور يقال كبه فاكب لكن بومؤلفك بصائرده بيانه منافيدر زيرا بصائرده اكباب فعلنی همان لازمه حصر ايدوب واكب علی وجهه ای سقط وهذا من النوادر ان يقال افعلت انا وفعل غيره عبارتيله ايراد ايلدكدنصكره اشبو [اكبوا رواحلهم علی الطريق] حديثنده واقع اكبوا فعلنی حذف وايصال بابندن قيلوب جعلوها مكبة علی قطع الطريق ای لازمة له غير عادلة عنه عنوانيله تأويل وبيان ايلشدر امهات سائره‌ده دخی تعديه‌سنه تعرض اولنميوب همان لازميتنه امضا اولنمشدر واكباب برايشه اصلا منفك اولمامق وجه اوزره نصب نفس ايله مداومت ايدرك دورشمك معناسنه استعمال اولنوركه اوزرينه دوشمك ومكب اولمق تعبير اولنور يقال اكب عليه اذا اقبل ولزم وبرنسنه اوزره قپانوركبی يوزی قويی اكيلوب آورلمق معناسنه استعمال اولنور انالرك ولد اوزره وسوختهلرك مطالعه ايچون كتاب اوزره قپانوب آورلدقلری كبی يقال اكب له اذا تجانا بعض نسخه‌ده حای مهمله ويايله تحانی عنوانده مرسوم اولمغله شارح آنی تصويب ايلمامشدر (الكبكبة) دبدبه وزننده بودخی يوز اوزره چويروب يقلمق معناسنه‌در يقال كبكبه بمعنی كبه وبرنسنه‌يی دره وقويی كبی بردرين چقوره براقوب آتمق معناسنه‌در يقال كبكبه اذا رماه

فی الهوة وکبکبه کلمه‌سی کب لفظندن مکرر اولمغله درین چقوره براقلدقده کویا که مرة بعد اخری منکب اولور وکبکبه بری برینه منضم ومزدحم کروه وجماعته دینورکه طورطوپ یومق کبی اولور (الانکباب) انفعال وزننده یوز اوزره قپانوب دوشمك معناسنه‌در یقال کبه فاکب وبر ایشه نصب نفس ایله همیشه دورشمك معناسنه استعمال اولنور یقال انکب علیه اذا اقبل علیه ولزمه (الکب) کافك ضمی وبانك تشدیدیله دوه فاکهه سندن حمض نوعندن برشجر آدیدر بغایت چابك یانوب طوتشور مفردی کبه‌در (الکبة) کافك فتحی وضمیله جنکده یاخود سکرتمکده وآت قوشمقده عسکرك براوغوردن قوشوب یورویش ایتملری حالتنه دینور یقال لهم کبة ای دفعة فی القتال والجری کذلك دشمن اوزره بردن حمله وهجوم ایلملری حالتنه دینور وزحام وکثرت معناسنه‌در تقول لقیته فی الکبة ای الزحام وسواریلر آتلری بردن قوپاروب یکعنان سورمك حالتنه دینورکه بوندن مراد یارش میداننده مقوس اوزری آتلری احضار ایلدکدنصکره براوغوردن قوپاروب قوشمق اوله‌جقدر ومقوس قوشی آتلرینك اوکنه چکیلان ایپدرکه قبل الافلات تسویه وتعبیه ایچون چکرلر خلاصه بومعنالرك مجموعنده مجازدر وجنکده ایکی عسکرك بری برینه چاتوب چارپرملری وطوقشملری حالتنه دینور بوراده جیم ایله بین الجبلین نسخه‌سی غلطدر صواب اولان خای معجمه ویای تحتیه ایله‌در قال فی الاساس کانت لهم کبة فی الحرب ای صدمة وکبة النار صدمتها وکبة الشتاء قیشك شدتله بردن باصوب کلسی حالتنه دینور یقال جاءت کبة الشتاء ای شدته وبرکسه‌یی یابر نسنه‌یی برعمیق چقور ایچره آتمغه دینور وبو معناده مصدر اولور (الکبة) کافك ضمیله کروه وجماعته دینور وکبه قیس بن غوث نام کسه‌نك فرسی اسمیدر واکرلمش ایپلك وایپ یوماغنه دینور جمعی کبب کلور صرد وزننده وعظیم اولان دوه سوریسنه دینور وآغر وثقیل نسنه‌یه دینور (الکبکبة) زلزله وزننده برشیئی بردرین چقوره آتمق معناسنه‌در نته‌که ذکر اولندی وبونده کافلرك ضمیله ده لغتدر ظاهر اضمله اسمدر (والکبکبة) کافلرك کسریله (والکبکب) غبغب وزننده بونلرده اول معنایه‌درکه اسملردر (الکباب) غراب وزننده چوق دوه‌لر وچوق قیونلره وکچیلره دینور وطپراق کومه‌سنه دینور واوزلو یاپشقان چاموره دینور ویرك آلتنده اولان نمناك طپراغه دینور ثری معناسنه وکباب برطاغك وبرصوبك آدیدر ورطوبتندن ناشی بری برینه یاپشوب طوپلنمش قوملغه دینور (الکباب) سحاب وزننده شرحه‌لنمش یعنی اوزون اوزون دیلنمش اته دینور اساسده قزارتمق وطبخ ایتمك ایچون آتش قوری اوزره کب والقا اولنان ات ایله مفسردر وموضع ماده‌یه دخی بواوفقدر یقال کبوا اللحم تکبیبا وهو من الکباب وهو اللحم یکب علی الجمر

ای یلمق علیه پس مؤلفك تفسیری مایؤول اعتباریله اولور وحالا بزم طبخ اولنمش معهود کبابه کباب اطلاقز دخی ایکی تفسیره کوره‌ده مجاز اولور شارح دیرکه بعض اصولده اللحم المشرح المشوی عبارتیله مرسوم اولمغله اطلاقز حقیقت اولور (التکبیب) تفعیل وزننده اتی کباب یاپمق معناسنه‌در یقال کبب اللحم اذا عمل الکباب (المکب) میمك کسریله مسن وزننده (والمکباب) محراب وزننده یره چوق نظر ایدن یعنی سکوت وتکلمی حیننده باشنی اکوب یره بقار اولان کمسیه دینورکه بعض آدمك خوی وعادتی اویله اولور آکا یره بقان تعبیر اولنور اکثری بددرون مکار وعیار کمسه‌نك صفتیدر یقال رجل مکب ومکباب ای الکثیر النظر الی الارض (المکببة) معظمه وزننده برنوع بغدای اسمیدرکه بوز بکزلو اولوب وسنبله‌سلری غلیظ وصیق وطوپ اولور (الکبکب) کافلرك ضمیله کوده‌سی دیرنکلو یومری جثه‌لو طوپاچ آدمه (الکباکب) علابط وزننده اول معنایه‌در وکبکب کلمه‌سنك وکباکب کلمه‌سنك جمعلری کباکب کلور کافك فتحیله شارح دیرکه واحده صفت اولان هر فعالل وزننك جمعی فانك فتحیله اولمق مطرده‌دندر جوالق وجوالق کبی وکباکب برطاغك آدیدر (التکبب) تفعل وزننده برعلت عارضه‌سیله یوز اوزره قپانوب دوشمك معناسنه‌در یقال تکببت الابل اذا صرعت من داء (الکبکاب) جبجاب وزننده برنوع ابری واعلا خرما اسمیدر (الکبکابة) هایله اتنده طلو سموز خاتونه دینور (الکبکب) کافلرك کسری وفتحیله عربه مخصوص برنوع اویون آدیدر وجازده صفراء نام محلده برموضع اسمیدر (کبکب) غبغب وزننده عرفاتده برطاغدرکه وقوفده امامك ارقه سنده قالور (الکبابة) سحابه وزننده بردوای صینی آدیدر یعنی چین دیارندن کلور بردار واسمیدر لسانمزده دخی کبابه ایله وکبابیه ایله متعارفدر قویرقلو بوبردخی دیرلر وعربیده حب العروس دخی دینور (الکبکوب والکبکوبة والکبکبة) کافلرك ضمیله بری برینه صقشوب درطوپ اولان کروه وجماعته دینور نه اولورسه اولسون (قیس کبه) کافك ضمیله بجیله قبیله‌سندن منشعب برقبیله آدیدر (الکتب) کافك فتحی وتانك سکونیله (والکتاب) کافك کسریله یازمق معناسنه‌در یقال کتبه کتبا وکتابا من الباب الاول اذا خطه وکتب قربه مقوله‌سنی ایکی صرم ایله دیکمك معناسنه‌در یقال کتب السقاء کتبا اذا خرزه بسیرین راغبدن مستفاد اولان بودرکه اصل کتب وکتاب ایکی میشین ومختیان مقوله‌سنی ایکی صرم ایله بری برینه چاتمق معناسنه موضوع اولوب بعده عرفده یازو ایله حروفی بری برینه ضم وجمع ایلمك معناسنه استعمال اولندی کذلك الفاظ وکلماتی نظم والصاق ایلمکده استعمال اولندی واثبات وتقدیر وایجاب وفرض

بالکتابه مقاملرنده دخی استعمال اونمشدر نته که آیات قرآنیه‌ده وارد اولمشدر
زیرا بر نسنه‌یه ابتدار اراده بعده قول وبعده کتابت تعلق ایلدکده اراده مبدأ
وکتابت منتهی اولور بعده مبدأ اولان مرادك توکیدی قصد اولندقده آندن منتهی
اولان کتابت ایله تعبیر اولنور کما فی التنزیل [کتب الله لاغلبن انا ورسلی]
الایه پس معانئ مزبوره مایؤول الیه اعتباریله اولور وکتاب لفظی که مصدردر
آنکله کاه مکتوب اولان وکاهجه مکتوب فیه اولان یعنی صحیفهٔ مکتوبه اراده
اولنور ومؤلفك بصائرده بیانی راغبك بیاننه موافقدر وبوراده یازمق معناسی
کرچه حقیقت لغویه اولمق اوزره مثبت کبیدر لکن مؤلف کاه ابتداء حقیقتی وکاه
مجازی ذکر ایلمك عادتیدر تشویش اذهان ایتمك طبیعتیدر بوصورتده یازمق معناسی
حقیقت اولمق لازم کلمز ابن کمال علیه الرحمة دأب مؤلفه امعان ایلامك حسبیله
صاحب قاموس یازمق معناسنی حقیقت لغویه اولمق اوزره ثبت ایلمشدر دیو شیخ
زاده‌یه اعتراض ایلمشدر الحاصل کتاب کلمه‌سی مصدردر آنکله مکتوب تسمیه‌سی
مبالغه ایچوندر ضرب الامیر مضروب الامیر معناسنه‌در یاخود معنای مزبورده
کتاب اسمدر لباس ملبوسك اسمی اولدیغی کبی وکتاب بالفعل مکتوب اولمق لازم
دکلدر علاقهٔ اولیه ایله قبل النظم کلامه‌ده اطلاق اولنور انتهی وکتب دیشی
آت ودوه مقوله‌سی حیوانك فرجنی ارکك آشمسون دیو بغلیوب میرلمك یاخود
کوبه طرزنده دمور یاباقر حلقه ایله کلیدلمك معناسنه‌در عربلر کحیل اولان قصراغی
ناجنسدن محافظه ایچون فرجلرنی کلیدلدکلری مشهوددر اولمشدر یقال کتب الناقة
کتبا من الباب الاول والثانی اذا ختم فرجها او خزم بحلقة من حدید ونحوه پك
مقبول قصراغی آلتون کلید ایله کلیدلدکلری منقولدر وکتب ولدی هلاك اولمش
ناقه‌یی بو دیدکلری صورت مصنوعه‌یه باقدقده بوی قوقلامغله سود ویرمکدن
امتناع ایلامك ایچون بورننك دلکلرنی بر نسنه‌ایله حلقه‌لیوب بغنق معناسنه‌در
وبو یاوریسی هلاك اولان ناقه‌یه یاوریسی شکلنده دوزدکلری صورت مصنوعه‌در
نته که ماده‌سنده مفصلدر یقال کتب الناقة اذا ظأرها فخزم منخریها بشیء لئلا
تشم البو بوراده البو یرینه البول نسخه‌سی غلط مکرر وهدراحتراز اولنه (المکتاب)
خطاب وزننده مصدردر نته که ذکر اولندی وکتاب مایکتب فیه یعنی کندوسنه
یاز ویازیلجق شینه دینور کاغد ودری ولوح کبی ویازو یازه‌جق دواته وحقه‌یه
اطلاق اولنور که آلت کتابتدر وخاصة حضرت موسایه نازل اولان توراة کتابنه
اطلاق اولنور ویازو یازلمش صحیفه‌یه اطلاق اولنور که مکتوب تعبیر اولنور
فارسیده نامه دینور وکتاب فرض وایجاب وقدر یعنی تقدیر وحکم وقضا معنالرینه
استعمال اولنور نته که ذکر اولندی قرآن کریمده اون بر معنایه ورودی بعض

مفسریندن منقولدر قال الله تعالى [کتب علیکم الصیام] اى فرض [ولولا کتاب من الله سبق] اى حکم قال فى الاساس وهذا کتاب الله اى قدره وسألنى بعض المغاربة و نحن فى الطواف عن القدر فقلت هو فى السماء مکتوب و فى الارض مکسوب (التکتیب) تفعیل وزننده بودخى یازو یازمق معناسنه‌در لکن تکثیرى متضمندر یقال کتبه تکتیبا بمعنى کتبه وبرکسیه یازو تعلیم ایلمك معناسنه‌در یقال کتب فلانا اذا علمه الکتابة وآلایى وعسکرى برلو برنده یصابوب ترتیب وتنظیم ایلمك معناسنه‌در یقال کتب الکتیبة اذا هیأها (الاکتتاب) افتعال وزننده بودخى یازو یازمق معناسنه‌در یقال اکتتبه اذا خطه على قول کتب وکتابت یازو یازمق و اکتتاب استملاء معناسنه‌درکه برکسیه یازو یازدرمق معناسنه‌در یعنى کندى قرأت یاخود تقریر ایدوب آخرك املا ایلمسنى طلبکار اولمق معناسنه‌درکه استکتاب ایله مرادفدر یقال اکتتبه اى استملاه مترجم دیرکه بیضاوى اشبو [وقالوا اساطیر الاولین اکتتبها فهى تملى علیه] الایه کریمه‌سنى کتبها لنفسه اواستکتبها کلمه‌لریله تفسیر ایلمشدر بوکه کوره اکتتاب یازو یازمق یاخود کندى ایچون آخرکمسه یازو یازمسنى طلب ایلمك معناسنه اولور اوله کوره واقعامقتضاى بابیدرکه کتابت تکلفنى درعهده ایلمش اولمقدر پس مؤلفك خطه قولى ماده‌یه اعتماد ایله اکتفاء قیلنمندن اولورکه خطه لنفسه سبکنده اولور وثانى‌یه کوره احتجام وافتصاد بابندن اولورکه حجام وفصادك کندیسنى حجامت وفصد ایلمسنى طلبکار اولمق معنالرینه‌در ومؤلف دخى عنقریب کتبه لفظنك تفسیرنده اکتتابك کتابا قولیله اکتتاب برکمسه کندى نفسى ایچون بریازو یازمق معناسنه اولدیغنى اشعار ایلمشدرکه انتساخ معناسنه اولور و اکتتاب کتب کبى قربه مقوله‌سنى ایکى صرم ایله قاوشدیروب دیکمك معناسنه در یقال اکتتب السقاء بمعنى کتبه وبرکسه کندى اسمنى دفتر دیوان سلطانى‌یه قید ایتدرمك معناسنه‌در یقال اکتتب فلان اذا کتب نفسه فى دیوان السلطان دفتر سلطانى‌یه مقید اولمغه شایان خدمت وعمل اظهار ایلمکله کویاکه اسمنى کندى یدیله قید ایلمش اولور وبرآدمك ایچریسى قبض اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال اکتتب بطنه اذا امسك یعنى حصر (الاستکتاب) استفعال وزننده برکسه کندى ایچون برکاتبك یازو یازمسنى طلب ایلمك معناسنه‌درکه مراد اکا یازو یازدرمقدر یقال استکتبه اى استملاه کرچه املاء واستملاء عرفده طریقهٔ معهوده ایله یازمق و یازدرمق معناسنه در لکن بورادە حقیقتلرى مرادر نته‌که قریبا ذکر اولنور (الکتبة) عمده وزننده شول صرمه وترشه‌یه دینورکه آنکله طلوم وقربه مقوله‌سى نسنه دیکیلور وقصراغك وناقه‌نك نا جنس ارکك آشمامق ایچون فرجلرنى بند ایلیه‌جك کلیده دینور وطلوم

وقربه مقولەسندە اولان دیکش درزینه دینور (الکتبة) کافك کسریله نسخەسی آلنەجق کتاب ومکتوبی یازمق حالتنه دینورکه اسمدر (الکاتب) کتابتدن اسم فاعلدرکه یازیجی به دینـور فارسیده دبیر دینـور وکاتب عالم ودانا اولان ذاته اطلاق اولنور سـلفده کاتب اولان علم ومعرفتله متصف اولدقلرینه مبنی در قال فی النهایة [وفی کتابه علیه السلام الی اهل الیمن قد بعثت الیکم کاتبا من اصحابی] اراد عالما سمی به لان الغالب علی من کان یعرف الکتابة ان عنـده العلم والمعرفة وکان عندهم عزیزا واقعا کاتب اولان آدم البته اهل علم اولمق لازمدر نتەکه فارسیده دبیر دینـورکه اصـلی دوویر ایدی ایکی قوتلو دیمکدرکه بری قوت علم و بری قوت کتابت اولەجقـدر (الاکتاب) همزەنك کسریله یازو تعلیم ایلمك معناسـنه در یقال اکتب صبیا اذا علمه الکتابة و برکسیه کندی ایچون بر یازو یازدرمق معناسـنەدر تقول اکتبنی هذه القصیدة ای املهـا علی واملاء کرچه یازمق معناسنەدرکه اصلی املال ایدی بعده طرف قدماده براسناد یازیلجق مادەیی کندی تقریر ایدوب شاکردی تحریر ایلکده استعمال اولنمشـدر نتەکه مبسـوط وبعض کتب متقدمه بو وجه اوزره تألیف اولنمشـدر و اول مؤلفه دخی املاء اطلاق ایدرلر ایدی امالی ابن حاجب کبی املاء کلمەسـنك جمعیدر مثال مزبورده لغـوی وعرفیسی اراده اولنمق محالدر و اکتاب قربەنك وطـلومك اغزنی بغلمق معناسنەدر یقال اکتب القربة اذا شد رأسها (الکتاب) رمان وزنـنـده کاتب کلمەسندن جمعدر یقال هم کتاب ای کاتبون (المکتب) مقعد وزنـنـده اسم مکاندر کتابت تعلیم اولنان محله دینور حالیا مکتب صبیان علم وکتابت تعلیمکاهلریدرکه فارسیده دبیرستان دینور یالکز علم تعلیمکاهنه مدرسه اطلاق اولنور پس صبیان مکتبی توسع اوزرەدر ومکتب اطلاقی موضع کتابت یاخود مجمع اولمق اعتباریلەدر وجوهرینك کتاب ومکتب برمعنایەدر یعنی مکتبه کتاب دخی دینور جمعی کتاتیب کلور قولی غلطدر مترجم دیرکه جوهری قول مزبوری لیث وساٸر بعض ائمەدن تلقی ایلدیکنی شارح تصریح ایلمشدر واقعا اساسده دخی سـلم ولده فی المکتب والکتاب وذهب الصبیان الی المکاتب والکتاتیب وقیل الکتاب الصبیان لاالمکان عبارتیله مرسـوم اولدیغندن بشقه شـهاب علیه الرحمه کتابك مکتب معناسـنه ورودنی غرر الخصاٸص نام کتابدن ابو العیناء نام شاعرك اشبوقطعەسیله استشهاد ایلمشدر ★ تعس الزمان لقد اتی بعجاب ★ ومحی رسـوم الظرف والاداب ★ واتی بکتاب لوانبسطت یدی ★ فیهم رددتهم الی الکتاب ★ اولکی کتابدن مراد کاتبون و ثانیدن مراد مکتب دیمکدر الحاصل مکتبـه کتاب اطلاقی وارد اولوب لکن ظاهرا حالیت و محلیت علاقەسـیله مجازدر مؤلفك نفیی حقیقتە محمولدر و کتاب

اطفالك

اطفالك تعليم اوقى تعبير ايتدكلرى تمرنسز وباشى طو پاق كوچك اوقه اطلاق
اولنور طوقنديغى نشانه تأثيرايليوب همان يازو كبى چزديغى ايچون (المكتوتب)
مستوعب وزننده طلوم كبى شيشكن و طولغن شيئه دينور اكتيتابدن اسم فاعلدر
يقال شئ مكتوتب اى منتفخ ممتلئ (الكتيبة) غريبه وزننده عسكره و آلايه
اطلاق اولنور جعيتلرى حسبيله على قول عسكر عظيمدن آلارغه اولهرق برسمته
چكلمش طوپ آلايه دينور ياخود دشمن اوزره چاپل ايدن بر بلوك سوارى
عسكره دينوركه يوزدن بيك نفره قدر اوله يقال جاءت كتيبة اى الجيش اوالجماعة
المستحيزة من الخيل او جماعة الخيل اذا غارت من المائة الى الالف (التكتب)
تفعل وزننده هر طرفدن كلوب بركمك معناسنه‌در يقال تكتب القوم اذا تجمعوا
(بنو كتب) كافك فتحى و تانك سكونيله عربدن بر بطن در (المكتب) معظم
وزننده شول اوزم صالقمنه دينوركه اوزمنك بعضيسى اكل اولنمش اوله
تكتيبدن اسم مفعولدركه بناسى ازاله ايچون اولمغله جمعيتى مزال اولديغنه مبنى
اطلاق اولنمشدر يقال عنقود مكتب اذا كان قد اكل بعض مافيه (المكاتبة)
مفاعله وزننده ياز و يازشمق و مكتوبلشمك معناسنه‌در يقال كاتبا اى تكاتبا
و مكاتبه قول جنسى كنديسنى كتابته كسدرمك معناسنه‌در يعنى كندى نفسى
اوزره افنديسنه بهاسنى يازدرمق تاكه نه زمان ادا ايدر ايسه آزاد اوله
پس يازمق ايكى طرفدن حاصلدركه افنديسى شرط مزبور وجودنده وفاء
وقول دخى بهاسنى قزانوب ادا ايلمك اوزره يازملرندن عبارتدر يقال كاتبه عبده
مكاتبة وهى ان يكاتبه على نفسه بثمنه فاذا اداه عتق شارح ديركه قوله اسم
فاعل واسم مفعول عنوانى دخى صحيح اولور لكن ابتدا كتابه افنديدن ظهور
ايلدكله اسم فاعل عنوانى آنده اوفقدر وكتاب دخى بومعنايه‌دركه مفاعله‌دن مصدر
ثانيدر ومعناى مزبورده متداول اولان كتابه ثلاثيدن مصدردر (الكثب) كافك
فتحى و ثاى مثلثه‌نك سكونيله بركدرمك معناسنه‌در يقال كثب الشئ كثبا
من الباب الاول والثانى اذا جمعه وبركمك معناسنه اولمغله متعدى و لازم اولور
يقال كثب القوم اذا اجتمعوا وصو مقوله‌سنى دوكمك معناسنه‌در يقال كثب الماء
اذا صبه وكيرمك معناسنه در يقال كثب فيه اذا دخل و كثب طئ قبيله‌سنه
مخصوص بر دره آديدر وكثب صيدك كاثبه‌سى رامينك تولكنه كلمق معناسنه‌دركه
كاثبه‌دن مأخوذ اولور تقول كثبك الصيد فارمه اى امكنك من كاثبته شارحك
بيانته كوره كثب قرب معناسنه‌در كثب كبى كه فتحتينله‌در قالديكه صواب اولان
بوماده افعال بابندن اولمقدر جميع امهاتده افعالدن اولهرق مرسومدر حتى اساسده
واكثبك الصيد فارمه اى امكنك من كاثبته كما يقال افقرك اى امكنك من فقاره

عبارتيله مثبتدر و برنسنه‌يى باش اشاغى چويرمك معناسنه‌در يقال كثب كنانته اى نكبها و بركمسه اوزره حمله و هجوم ايلك معناسنه‌در يقال كثب عليه اذا حمل وكر عليه و حيوانك سودى چكيلوب ازالمق معناسنه‌در يقال كثب لبن الشاة اذا قل (الكثب) فتحتينله يقينلق معناسنه‌در يقال رماه من كثب اى من قرب وكثب طى قبيله‌سى ديارنده برموضع آديدر (الكثيب) امير وزننده قوم يغندن اولان تپه‌يه دينور جمع معناسنه‌در جمعى اكثبه كلوركه جمع قلتيدر وكثب كلور ضمتينله وكثبان كلور كافك ضميله وكثيب يمن دكزى ساحلنده برموضع وبحرين قضاسنده ايكى قريه آديدر (الكثبة) زمره وزننده آزجه صويه وآزجه سوده دينور على قول قاب دبنده قلان بر يودملق مقدارجه‌سنه دينور ياخود كاسه طلوسنه دينور وكثبه برموضع آديدر و بركومه و بريغن شيئه دينور غلال وخرما وطپراق وسائر نسنه اولسون ومطلق آزجه آزجه مجتمع اولمش نسنه‌يه دينور وطاغلر ارالغنده اولان چقورجه اوتوراقلو يره دينوركه الان تعبير اولنور (الاكثاب) همزه‌نك كسريله بركمسه‌يه كثبه يعنى ذكر اولنان صو ياخود سود ايچورمك معناسنه‌در يقال اكثبه اذا سقاه كثبة وقريب اولمق معناسنه‌در يقال اكثبه واكثب له واكثب منه اى دنامنه ويقال اكثبك الصيد فارمه كما ذكر (الكثاب) غراب وزننده چوق نسنه‌يه دينور وكثاب نجد اولكه‌سنده برموضع آديدر (الكثاب) رمان وزننده يلكى وتمرنى اولميان اوقه دينور نته‌كه ثاى فوقيه ايله كتاب دخى دينور وبونده شداد وزننده دخى لغتدر (الكاثبة) راتبه وزننده آتك اموزى باشنه دينور اكرقاشنك دبنه كلور راكبك بنركن الى اورايه باصيلور جمعى اكثاب كلور (الكائب) ثانك كسريله برموضع ياخود برجبل آديدر (الكثباء) كافك فتحيله طپراغه دينور (التكثيب) تفعيل وزننده برنسنه آزالمق معناسنه‌در يقال كثب الشئ تكثيبا اذا قل (الكثاب) كتاب وزننده اوق كبى آتيله‌جق نسنه‌يه دينور يقال مارماه بكثاب اى شئ سهم وغيره وبو نفى مقامنه مختصدر نته‌كه سيوطى مزهرده تصريح وسهم صغير ايله تفسير ايتمشدر مؤلف تعميم اوزره تفسير ايتمشدر (المكاثبة) مفاعله وزننده بركمسيه يقين قريب اولمق معناسنه‌در تقول كاثبتهم اى دنوت منهم (الكثعب) جعفر وزننده فرجى ايرى ويومرى اولان خاتونه دينور وبو فرجه دخى وصف اولنور يقال امرأة كثعب اى ضخمة الركب ويقال ركب كثعب اى ضخم (الكثنب) نونله جعفر وزننده طاش كبى صلب وشديد اولان شيئه دينور نونك تقديميله كنثب دخى لغتدر (الكحب) كافك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله قورغه دينور حصرم معناسنه مفردى كحبه‌در هايله وكحب در ومقعده دينور ومصدر اولور برآدمك مقعدينه اورمق معناسنه يقال كحبه كحبا

من

من الباب الثالث اذا ضرب دبره (التكحيب) تفعيل وزننده آصمه قورقلنمق على قول دانه‌سی یعنی قورغی چوق اولمق معناسنه‌در یقال كحب الكرم تكحيبا اذا ظهر كحبه اوكثر حبه (الكاحبة) چوق نسنه‌لره دینور تأنیثی موصوف اعتباریله‌در یقال دراهم كاحبة ای كثيرة ویوکسك علولی آتشه دینور یقال نار كاحبة اذا ارتفع لهبها (كوحب) جوهر وزننده بر موضع آدیدر (كحكب) كافله جعفر وزننده بر موضعدر (كحلب) جعفر وزننده اسامیٔ ناسدندر (الكدب) كافك فتحی ودال مهمله‌نك سكونيله (والكدب) كتف وزننده (والكدب) فتحتينله (والكدب) كافك ضمی ودالك سكونيله وبونلرده ذال معجمه ایله‌ده لغتدر کنج وتازه جوانلرك طرنقلرنده یعنی طرنقلری دیبلرنده اولان بیاضه دینور مفردلری هایله‌در (الكديباء) بنيهٔ تصغير ايله كدب معناسنه‌در وقرأ ابن عباس رضی الله عنهما [و جاؤا على قيمصه بدم كدب] الاية بالدال المهملة ای ضارب الى البياض كأنه دم قدأثر فی قيمصه فلحقته اعراض كالنقش عليه یعنی حضرت یوسفك كوملكنی اخوانلری اوزرنده بیاض چالار قان اثریله کتوردیلر کویا که قان كوملكه طوقنمغله آثار واعراضی كوملك اوستنده نقش کبی کورینور ایدی كدب لفظی بونده ذکر اولنان كدب ظفردن مأخوذدر (المكدوبة) محبوبه وزننده شول دلبر خاتونه دینور که بدنی سیم صافی کبی خالص بیاض اوله یقال امرأة مكدوبة ای النقية البياض (الكذب) ذال معجمه ايله كتف وزننده (والكذب) كافك كسريله (والكذبه) كافك فتحی وآخرده هایله (والكذبة) كافك كسریله (والكذاب) كتاب وزننده (والكذاب) جنان وزننده یلان سویلمك معناسنه‌در یقال كذب الرجل كذبا وكذبا وكذبة وكذبة وكذابا وكذابا من الباب الثانی اذا اخبر بخلاف ماهو ویقال كذب الرجل على بناء المجهول اذا اخبر بالكذب یعنی یلان سوزایله آلداندقده مصباحده دیرکه کذب خصوصنده عمد وخطا مساویدر زیرا اهل سنت عندنده صدق ایله کذب بیننده واسطه یوقدر نهایت کناه عمد ایله سویلنان کذبه تعلق ایدر ومؤلف بصائرده تفعیلدن مصدر اوله‌رق كذاب که كافك كسری و ذالك شده‌سیله در واكذوبه‌كه همزه‌نك ضميله‌در وكاذبه ومكذوب ومكذوبه ومكذبة وكذبان كه غفران وزننده در وكذبى لفظنی که بشری وزننده در زیاده قلمشدر و عربلر ناقه یغور آشدقدنصكره کبه‌لك علامتی اولمق اوزره قویرغنی قالدروب کزدکدنصكره کبه چقمدیغی حینده كذبت الناقة دیرلر وبوندن اسم تصرف ایدرلر كاسیجیٔ واشبو كذب ماده‌سی ایکی مفعوله‌ده تعدیه ایدر یقال كذبه الحديث وكذب كلمه‌سی که فعل ماضیدر بعضا وجب معناسنه استعمال اولنور ومنه حديث عمر رضی الله عنه [كذب عليكم الحج كذب عليكم العمرة كذب عليكم الجهاد ثلاثة اسفار كذبن عليكم]

قيل ان معناه وجب عليكم وعند البعض بوندن مراد بعث واغرا وترغيبدر عربلرك
كذبته نفسه قولندن مأخوذدركه بركسه‌نك نفسی كنديسنه آمال عميقه و مطالب
بعيده‌لری تخييل وتمنيه ايله دور ودراز امل وامنيه ايله خليالزه القا ايلدكده عربلر
كذبته نفسه ديرلر پس بو مقامده دنيوی واخروی آمال واجور امنيه‌سنی متخيله‌كزده
تصوير و تحقيق ايله ذكر اولنان اسفار ثلاثه سزلری اعالی جهتلرينه تشـويق
وترغيب وتنشيط ايلسون ديمك اولور رضی ورحم كلمه‌لری كبی اخبار بمعنی انشا
اولور وقالديكه حديث مرقومده واقع الحج كله‌سی مرفوع اولمغله وجه مذكور
اوزره تأويل اولندی و بعض محدثين منصـوبا قرأت ايلديلر بوكه كوره عليكم
لفظنی اسم فعل اعتبار اولنوركه ملازمت ومداومت قيله‌سز ديمك اولور وكذب
كله‌سنده حج لفظنه راجع ضمير غائب اعتبار اولنوركه حج ظاهر مفسر اولديغندن
ناشی محذوف اولمش اولور وعليكم الحج فقره‌سی جملهٔ اخری اعتبار اونمغله كذب
الحج ای وجب الحج وعليكم الحج ای لازموه سبكنده اولور ياخود معنا حج اكر
سزه لسان حالله بن سزك مسبوق اولان ذنوبكزی هادم واول خصوصه كافی دكلم
دير ايسه كذب ايلمش اولور ديمك اوله بوصورتده كذب كندی معناسنده مستعمل
اولور عمره وجهـاد فقره‌لری دخی بوكا قياس اولنور مترجم دير كه معنای اوله
اشبو ★ اكذب النفس اذا حدثتها ★ مثلی موافقدر يعنی نفسكه‌سن امل ومرامكه
ظفرياب اوله‌مزسن ديو تحديث ايله‌كه فتور وكلال كلمكله سـعيكه مانع اولور
بلكه مقصـوده فوز ونيل وبلوغی ترويج ايده‌رك تحديث وتخييل وتهييج ايله كه
سعی و اقدامه مدار تنشـيط اولور كه همت ديدكلری بو اوله‌جقدر مثل مزبور
جسارت واقدامه حث و اغرا محلنده ضرب اولنور و بشاردن سؤال ايلديلر كه
اشعار عربدن يك معنيدار اولان قنغی شعردر جوابنده لبيدك اشبو ★ و اكذب
النفس اذا حدثتها ★ ان صدق النفس يزری بالامل ★ بيتی وجدانمده يك اشعردر
ديدی واقعا جملهٔ امور وآمالك حصولنه اساس و مداردر و بونك مقابلنده عربلر
صدقته نفسه ديرلر يعنی برنسنه‌نك طلبنده نفسی محنت وعجز تخييل ايلمكله تباطی
وتكاسل ابتدی ديمكدر بناء عليه نفسه كذوب اطلاق ايدرلر وزمخشرينك فائقده
وابن اثيرك نهايه‌ده خلاصهٔ بيانلری اوزره مؤلفك تحقيق كبی الحج كله‌سی كذب
فعلنك فاعلی اولمق اوزره اضمار اولنمشـدر ثانی دلالت ايلديكيچون و عليكم اسم
فعلدر وجب الحج وعليكم الحج تقديرنده‌در وعنـد البعض مرادينه حث واغرادر
يعنی حج سزك طرفدن كنديسنه كمال ميل ورغبت واهتمام ظن ايلشيدی لكن ظنی
كاذب اولدی ديمكدر واخفش ديدی كه الحج لفظی صورتا مرفوع وبالمعنی منصوبدر
زيرا مراد حج ايله امردر نته‌كه امكننك الصيد ديرلركه مراد ارمه ديمكدر وبوندن

ماعدا

ماعدا احاديث شريفة عديده ده كذب كلمه‌سی عليكم معناسنه وارد اولمشدر كذلك كلام عربده كثير در و مثل مجراسنه جاری اولمشدر و علی القاری شيخ نور الدين العسيلی نام فاضل موثوقدن روايت ايدركه شجرهٔ نسب نبوی نسخه‌سنده [كذب النسابون] حديثی شرحنده مشروحدركه كذب صدق معناسنه دخی وارد اولور شمل كلمه‌سی كبی كه جمع و تفريق معناسنه اضداددندر پس احاديث مرقومه بومعنادن تصرف اولنمق اهون واقر بدر وقالديكه كذبك وجوب معناسنده استعمالی توسعاتی مشتملدر زيرا مرتبهٔ ثانيه ده كذب نفس و ضمير ده تخييل امنيه معناسنه اولوب وعادتا تحقق ولزوم اكا لازم اولمغله وجوب ولزوم معناسنده استعمال اولنمشدر وفعلنده استعارهٔ تبعيه ايله تصوير اولنور و شهابك بياننه كوره كذب عليكم الحج قولی ليكذبك سببكنده اولمغله لينشطك و يبعثك علی اتيان الحج ديمك اولوركه مجاز بنوعين اولور وبونده ايكی وجه جائزدر بری كذب فعلنی حرف استعلا ايله متعدی اولان برفعل ايله تضمين ايلكدر وجب ولزم فعللری كبی وبريسی ايكی كلامی متضمن اولمقدر كويا كه كذب ای وجب الحج ليرغب الحج هو واجب عليك ديمك اولور ومفردات راغبده وجب عليكم عبارتيله مفسر اولوب وبونك حقيقتی حجك وقتی كچكديكندن وسزك بطائت اوزره حركتكزدن ناشی فائت حكمنده اولدی ديمكدركه كذب عليكم الحج كاد يكذب ای يفوت الحج سببكنده اولوب ينه مجاز بمرتبتين اولور وابو علی الفارسی ديديكه كذب قولدن برنوع اولمغله قول ماده‌سنده جاری اولان اتساع كه غير نطق معناسنه اولان استعماللدن عبارتدر كذب ماده‌سنده دخی جائزدر ازجمله قول ضرب وغلبه معنالرنده مستعمل اولديغی كبی كذب دخی سلب وانتفاء مقوله‌سی معنالرده مستعمل اولور وزمخشری فائقده زياده بسط واغنا ايلمشدر لكن خلاصه‌سی وجه مشروحدر (الكاذب والكذاب) شداد وزننده (والتكذاب) تانك وكافك كسری وتشديد ذالله تفعال وزننده كه فی الاصل تفعلدن مصدردر مبالغة وصف مراد اولنمشدر زيرا تفعال وصف اوله‌رق يوقدر بلكه مصدر واسم اوله‌رق وارددر (والكذوب) صبور وزننده (والكذوبة) هايله (و الكذبان) سكران وزننده (والكيذبان) فيعلان وزننده (والكيذبان) ذالك ضميله (والكذبذب) كافك وذاللرك ضميله (والكذبذب) ذال اولانك تشديديله كه فعلعل وزننده در عينك ماقبلنه جنسی زياده قلنمشدر مبالغه ايچون واولكنده ايكی زياده وبونده جوهری اوزره اوچ زياده وارددر (والكذبة) كافك ضميله همزه وزننده (والمكذبان) ميمك وذالك فتحيله كه مفعلان وزننده‌در (والمكذبانة) هايله (والكذبذبان) كافك وذالك ضميله كه فعلعلان وزننده‌در درت زائدی وارددر بونلر مجموعی صفتدر يلانجی‌يه دينوركه

دروغی تعبیر اولنور تفاوتلری صیغه‌لرینه کوره‌در (الاکذوبة) همزه‌نك ضمیله (والکذبی) بشری وزننده (والمکذوب) میسور وزننده (والمکذوبه) آخرده هایله (والمکذوبة) مشربه وزننده (والکاذبة والکذبان) غفران وزننده (والکذاب) غراب وزننده اسملردر یلان سوزه دینور لکن مؤلف بصائرده بونلری دخی مصدر اولمق اوزره ثبت ایلشدر نته‌که ذکر اولندی (الاکذاب) همزه‌نك کسریله برکسه‌یی یلانجی بولمق معناسنه‌درکه همزه‌سی وجدان ایچوندر یقال اکذب فلانا اذا الفاه کاذبا وبرکسه‌یی یلان سوز سویلتمك معناسنه‌در یقال اکذبه اذا حمله علی التکذب وبرکسه‌نك یلاننی میدانه چقارمق معناسنه‌در یقال اکذبه اذا بین کذبه وبرکسه چاغرلدقده کندیسنی نائم صورتنه قویوب ساکت اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال اکذب الرجل اذا صیح به وهو ساکت یری انه نائم (الکذوب والکذوبة) هایله نفس انسانی‌یه اطلاق اولنور نته‌که ذکر اولندی (الکذابان) تثنیه بنیه سیله ایکی یلانجی دیمکدرکه بریسی بنوحنیفه قبیله‌سندن مسیلمه وبری بنو عبس قبیله‌سندن اسودنام کذابلردر زمان سعادت اواخرنده نبوت ادعا ایلشلردر (المکذب) محدث وزننده (والکاذب) شول ناقه‌یه اطلاق اولنورکه ارکك آشوب بروقت قویروغنی قالدیره‌رق کندوسنی کبه صورتنده کوستوردنصکره کبه ظهور ایلیه کویاکه بونلر اکا صفت خاصه اولمشلردر یقال ناقة مکذب وکاذب وهی التی یضربها الفحل فتشول ثم ترجع حائلا وقد کذبت تکذیبا وکذبت کذبا (التکذیب) تفعیل وزننده چوق یلان سویلمك معناسنه‌در یقال کذب تکذیبا بمعنی کذب وناقه ارکك چکلدکدنصکره برمدت قویرغنی قالدیروب کندوسنی کبه صورتنده کوستوردکدنصکره بوش چقمق معناسنده استعمال اولنور یقال کذبت الناقة وکذبت کما ذکر وعربلر فلان اوزره قطعا خوف واندیشه ایلیه‌رك حمله وهجوم ایلدی دیجك یرده حمل علیه فما کذب دیرلرکه لسانمزده کرچکدن حمله ایلدی تعبیر اولنور کویاکه حمله‌سنی کاذب ایلدی دیمك اولور نته‌که صدق دخی بوموقعده مستعمل اولور واصلا توقف وتردد ایلیوب فلان ایشی ایشلدی دیجك یرده ماکذب ان فعل کذا دیرلر وتکذیب وکذاب برایشی ایناممیوب انکار ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال کذب بالامر تکذیبا وکذابا اذا انکره شارح دیرکه تفعیل بابنك بناسی کاه تفعیل وکاه فعال کلور کذاب کبی وکاه تفعله کلور توصیه کبی وکاه مفعل کلور ممزق کبی وتکذیب برکسه‌یی کلامی یلاندر دیو یلانجلقله وصف ایلمك وکاذب چقرمق معناسنه‌در یقال کذب فلانا اذا جعله کاذبا وصفه بالکذب وعربلر برکسه مراد ومباشرت ایلدیکی عمله اقدام ایلیوب آندن فراغتله کیرو طورسه کذب عن امر قد اراده

دیرلر اجم معناسنه وبرکسیه تسلط واستیلا قیدنده اولان برحادثه‌یی یاخود برآخر
کسه‌یی آندن رد ومنع ایلسه کذب عن فلان دیرلر رد عنه معناسنه کویا که اول
مسلط اوله‌جق تسلطی دعواسنده تکذیب ایلمشدر وآهو کبی بر وحشی جانور نفرتله
قاچوب کیدرکن کلور وارمی دیو اکسه‌سنه باقوب طوردقده کذب الوحشی
دیرلر واساسده جری الوحشی ثم کذب عبارتیله مرسومدر کویا که بردوزه‌یه
سکرتمسنک ادعاسنی تکذیب ایلدی یاخود کندیسی سکرتمک ادعاسنده کذب ایلمش
اولور (المکذوبه) مجذوبه وزننده ضعیف وزبون اولان خاتونه اطلاق اولنور
(الکذاب) شداد وزننده پك یلانجی‌یه دینور نته‌که ذکر اولندی وکذاب برقاچ
قبیله‌ده برنیجه شاعرك لقبیدر کذاب بنی کلب جناب بن منقذدر وکذاب بنی طابخه
کلب نام شاعردر غریبدرکه اسمی کلب ومخلصی کذاب‌در وکذاب بنی الحرماز
عبد الله بن الاعوردر (کیذبان) ذالك ضمیله بنومحارب جماعتندن عدی بن نصر
نام شاعرك لقبیدر (التکذب) تفعل وزننده تکلفله یعنی قصدا خلاف سوزلر
پیدا ایدرك یلان سویلمك معناسنه‌در یقال تکذب الرجل اذا تکلف الکذب
وبرکسه‌یی یلانجی اولمق اوزره زعم ایلمك یعنی یلانجی صانمق معناسنه‌در یقال
تکذب فلانا اذا زعم انه کاذب (المکاذبه) مفاعله وزننده (والکذاب) قتال
وزننده برکسیه یلان سوز سویلمك وبری برینه یلان سویلشمك معنالرینه‌در تقول
کاذبته مکاذبة وکذابا (الکرب) کافك فتحی ورانك سکونیله غم وتاسه‌یه دینورکه
عارض اولدیغی نفس انسانیه‌یی شدتی سببیله دمبسته ایدر جمعی کروب کلور وبو
فی الاصل مصدردر اثارة ارض معناسندن مأخوذدر یقال اخذه الکرب وهو الحزن
یأخذ بالنفس وکرب مصدر اولور برکسه‌یی غم وتاسه شدتی سببیله دمبسته ایلمك
معناسنه‌در یقال کربه الغم کربا من الباب الاول اذا اخذ نفسه وکرب بوکمك
معناسنه‌در یقال کرب الحبل اذا فتله وبوقاغویی ایاغه پك صقشدرمق معناسنه‌در
یقال کرب القید علی المقید اذا ضیقه وزراعت ایچون تارلایی سوروب نطس
ایلمك معناسنه‌در یقال کرب الارض اذا اثارها للزرع بونك مصدری کراب دخی
کلور کماسیذکر وکرب قوغه‌یه کرب دیدکلری ایپی بغلمق معناسنه‌در یقال کرب
الدلو اذا جعل بها الکرب وبرکسه‌نك قوغه‌سندن کرب دیدکلری ایپ کسلمك
معناسنه‌در یقال کرب الرجل کربا من الباب الاول اذا انقطع کرب دلوه وخرما
اغاجندن کرب دیدکلری بداق اومچه‌سی اخذ ایلمك معناسنه‌در یقال کرب الرجل
کربا من الباب الاول اذا اخذ الکرب من النخل وکریب اولان تارلایه اکین اکمك
معناسنه‌در یقال کرب الزارع اذا زرع فی الکریب وکرب برنسنه‌نك مقدارینه
مماثل ویاخود مقارب اولان شیئه اطلاق اولنور یقال هذه ابل مائة اوکربها ای

نحوها وقرابها يعنى شودولر يوز مهاردر ياخود يوز قدر ويوزه اقربدر (الكربة)
غربه وزننده بودخى قلبه تأثير ايدن تاسه واندوهه دينوركه اسمدر كرب كبى
(الاكتراب) افتعال وزننده غمكين واندوهناك اولمق معناسنه‌در يقال كربه الغم
فاكترب (المكروب والكريب) امير وزننده تاسه‌لو غمكين ومحزون كشى‌يه دينور
وكريب خبز آچدقلرى اوقلاغويه دينور شوبق دخى دينور وغرس وزراعت
ايچون سوريلوب اصلاح اولمش تارلايه دينور وقامشك وتارغينك بغومنه دينور
(الكراب) كتاب وزننده بودخى كرب كبى مصدردر زراعت ايچون ترلايى
سوروب نطس ايلك معناسنه‌در يقال كرب الارض كربا وكرابا اذا اثارها للزرع
ومنه المثل * الكراب على البقر * مؤلف بونى كلب ماده‌سنده ذكر ايلمشدر زيرا اكثرى
الكلاب على البقر عنوانيله متد اولدر وكراب دره‌لرده اولان صو آقندیلرینه
دينور بونك مفردى كربه‌در جره وزننده (الكرب) فتحتينله خرما اغاجنك قالين
شاخلرى كسلدكدنصكره اموز باشى كبى يرنده قلان اوچه كتوكلرينه دينور
مفردى كربه‌درها ايله وكرب شول ايپه دينوركه ايكى اوچ قات ايدوب قويلرده
قوغه اغاجلرينك اورته‌لرينه بند ايدرلركه براوبى دخى بيوك ايپه بغلو اولور
تاكه صويه واصل اولان بوايپ اولوب بيوك ايپ صويه طوقنمامغله چوريمكدن محفوظ
اوله شهرلرده آنك يرينه زنجير بند ايدرلر (الاكراب) همزه‌نك كسريله كرب كبى
قوغه‌يه ذكر اولنان كرب ديدكلرنى چورمك معناسنه‌در يقال اكرب الدلو يعنى
كربها وبرقابى كركى كبى طولدرمق معناسنه استعمال اولنور كوياكه تضيقله مغموم
ودمبسته ايلمكدر يقال اكرب السقاء اذا ملاه ويوريمكده وبرايشى طوتمقده شتاب
وسرعت ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال اكرب الرجل اذا اسرع (التكريب)
تفعيل وزننده بودخى قوغه‌يه كرب چورمك معناسنه‌در يقال كرب الدلو تكريبا
يعنى اكربها وكرابه اكل ايلمك معناسنه‌در يقال كرب الرجل اذا اكل الكرابة
واتمكجى اتمك آچاركن اوقلاغويى طاقردتمق معناسنه‌در يقال كرب الخباز اذا
طقطق الكريب (المكرب) مكرم وزننده سكيرلرى طولغون وقونداولان مفاصل
اعضادن يرينه اطلاق اولنور ومطلقا قورومى وبنيه‌سى قوندوقوى وشديد اولان
ايپ واورغان وبنا ومفاصل اعضا وآت وسائر حيوان مقوله‌سنه اطلاق اولنور
(الكرابة) كافك ضمى وفتحيله خرماديوشورلدكدنصكره دالك ديبلرنده قلان بشاغه
دينوركه بشاقيلر ديوشورر جمعى اكربه كلور افعله وزننده كوياكه زائد اولان
الفى مطروح اعتبار ايلديلر زيرا فعال وزنى افعله اوزره جمعلنمز شارح ديركه
على القارى بيانه كوره كافك فتحيله‌ده لغت اولمغله جمعيت مرقومه اول صيغه‌يه مبنى در
وغراب كلمه‌سنك جمعى اغربه كلمكله فعال وزنى دخى افعله اوزره جمعلنديكى صحيح

اولور

اولور انتهى على المقدسى بيانه كوره بوراده فعال نسخه‌لرى غلطـدر صواب
اولان فعاله اولمقدر تمامه كبى (التكرب) تفعل وزننده خرما اغاجندن كرابه
ديوشورمك معناسـنه‌در يقال تكرب الكرابة اذا التقطها (الكروب) قعود
وزننده برنسنه يك يقين اولمق معناسنه‌دركه بوندن كلوب چاتمق ايله تعبير اولنور
يقال كرب الامر كروبا من الباب الاول اذا دنا وبركمسـنه برايشى همان ايشلمك
اوزره اولمق معناسنه‌دركه معناى مزبوردن مأخوذدر يقال كرب الرجل ان يفعل
كذا اى كاد ان يفعل كذا وبو افعال مقاربه جمله‌سندندر وكروب كرابه اكل ايلمك
معناسـنه‌در يقال كرب الرجل اذا اكل الكرابة وكونش باتمق اوزره اولمق
معناسنه‌دركه معناى اولدن مأخوذدر يقال كربت الشمس اذا دنت للمغيب ويقال
كربت حياة النار اذا قرب انطفاؤها وطواره آغر يوك يوكلتمك معناسنه استعمال
اولنوركه غم وتاسه معناسندن مأخوذدر يقال كرب الناقة اذا اوقرها واتمكجى
اتمك اچاركن اوقلاغوبى طقرداتمق معناسـنه‌در يقال كرب الخباز اذا طقطق
الكريب (الكروبيون) كافك فتحى ورانك تخفيفيله صبوريون وزننده كروبى
كلمه‌سنك جمعيدركه كروبه منسـوب ديمكدر قرب معناسنه اولان كربدن صفتدر
مبالغة نفسنه نسبت اولنمشدر ملائكهٔ كرامك اشراف وساداتلرينه اطلاق اولنور
ومنـه ومن الملائكة الكروبيون وهم سادة الملائكة شارح ديركه مراد مقرب
دركاه الهى اولان ملائكه در جبرائيل وميكائيل واسرافيل عليهم السـلام كبى
وبعضلر حملهٔ عرش اولان ملائكه‌يه اقرب اولانلردر ديديلر وبعضلر شدت وقوت
معناسنه اولان كربدن مأخوذ اولمغله ملائكهٔ عذاب ايله بيان ايلديلر وبعضلر حزن
واندوه معناسنه اولان كربدن اخذ ايدوب حضرت خدادن شدت خوف وخشيتلرى
اولان ملائكه ايله تفسير ايلديلر لكن اكثرى قرب معناسندن اخذ ايلمشـلردر
وبونده اوچ مبالغه واردر اولا كرب ماده‌سى قرب ماده‌سندن ابلغدر ثانيا فعول
بنيه‌سنده‌در ثالثا مبالغة نفسلرينه نسبت اولنمشدر انتهى (المكاربة) مقاربه وزننده
ومرادفيدر يقال كاربه اى قاربه (المكربات) معظمات وزننده شول دوه‌لره اطلاق
اولنوركه زياده‌سيله بارد اولان وقتلرده خيمه‌لرك قاپولرى اوكنه كتوروب چوكردرلر
تاكه ايچريدن چقان تتونلر ايله اصنوب راحت اوله‌لر (الكراب) شداد وزننده
بركسه ديمكدر احد وفرد معناسنه مستعملدر ديار كلمه‌سى كبى مقام نفى عامه مخصوصدر
يقال مابالدار كراب اى احد (ابوكرب اليمانى) كتف وزننده تبابعه‌دن يعنى ملوك
يمندن برملكك كنيه‌سيدر اسمى اسعد بن مالك الحميرى‌در (الكربة) فتحاتله
خيمه‌دركنك تپه‌سنى پچورودكلرى تكمه ديئوركه تركيده آغرشق تعبير اولنور (كربه)
زمره وزننده سـلفده قاضىٔ بلخ اولان محمود بن سليمانك لقبيدركه محدثيندندر

(كريب) زبير وزننده تابعيندن برذاتك ومحدثيندن برجماعتك اسملريدر (ابوكريب) ينه زبيروزننده محمد بن العلاء بن كريب كنيه‌سيدر كه امام بخاری شيخيدر (ذوكريب) برموضعدر (معدی كرب) فتحتينله رجل معروفدر وبشقه برآدمك اسميدر وبونده اوچ لغت واردر ١ بانك رفعيـدر غير منصرف اوله‌رق ٢ اضافتله در منصرف اوله‌رق ٣ اضافتله‌در غير منصرف اوله‌رق شارح ديركه صـورت ثالثه‌ده كرب مؤنث ومعرفه اعتبار اولنور وهر حالده يای معدی ساكنه‌در ونسبتنده جزؤاوله نسبتله معدی دينور كذلك تصغيرنده معيدی دينور وبونلر مطرده‌دندر (الكريبة) غريبه وزننده داهيهٔ شديده‌يه اطلاق اولنور يقال رماه الله بالكريبة ای الداهية الشديدة (كزب) زفر وزننده اسـاميدندر عمرو بن عثمان بن كرب معروف متكلم مكیدر علم كلامده صاحب تصانيفدر (التكرتب) تدحرج وزننده دونمك معناسنه‌در يقال تكرتب علينا ای تقلب (الكرشب) قرشـب وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندی (الكركب) كافلرك ضميله كركم وزننده برخوشبو نبات آديدر (الكرنب) نونله قنفذ وزنـنـده (والكرنب) سمند وزننده سلق اسميدر علی قول بك لذتلو نوعنه دينور علی قول قنبيط يعنی تحريفله قرنبيط تعبير اولنان سبزه‌نك تازه‌سـنه دينور بستانی وبری اولور بری نوعی مرارتلو اولور قوريدلمش كوكنك مسحوقندن ايكی درهمنی شرابله مزج واستعمال افعی لدغنه ترياق مجربدر معلوم اوله‌كه جميع مفرداتده سلق سينك كسريله تركيده پازی ديدكلری سبزه ايله مفسردر و كرنب لاهنه ايله مبين‌دركه فارسيده كلم ديرلر بستانی وبری وبحری نوعی اولوركه مرارتندن بحری اطلاق ايلشلردر وبری قسمنه تركيده آله باش تعبير اولنور شارح دخی مؤلفك بورسمه بيانني تخطئه ايلشدر (الكرنيب) كافك فتحی وكسريله سود ايله يوغرلمش خرمايه دينوركه اطعمه‌دندر مجمع دخی ديرلر (الكربنة) دحرجه وزننده مهمانه كرنيب يدرمك معناسنه‌در يقال كرنب فلان اذا اطعمه للضيف وسود ايله خرما اكل ايلمك معناسـنه‌در كرك ايچنه خرما مزج ايلسون وكرك ساده‌جه اكل ايلسون يقال كرنب الرجـل اذا اكل التمر مع اللبن (الكزب) كافك ضمی وزای معجمه‌نك سكونيله كسب وزننده ومرادفيدركه شيرلغان پوصه‌سنه دينـور وبرمتين وصلابتلو شجرك آديدر (الكزب) فتحتينله اياقده طراقلق تعبير اولنان كمكلك كوچك و بوزلمش كبي طور طوب اولمسـنه دينوركه معايب خلقتدندر (المكزوبة) محبوبه وزننده الواندن خلاسيه يعنی بشره‌سی بياضله سياه مابيننده اولان خاتونه دينوركه بعض عرب جاريه‌سی لونيدر حرمين نسوانده دخی بولون اولوز اصطلاحزده حبشی تعبير اولنور اسمردن سياهجه اولور عرب جاريه‌لرنده لون مطبوعـدر وابوينك بری بياض وبريسی سياه اولوب انلردن متولد اولان

ولدك دخی لونی اویلجه‌در اول ولده خلاسی دینور (الكوزب) جوهر وزننده
بغایت تنك مشرب اولان بخیل وناکسه دینور یقال رجل کوزب ای بخیل ضیق
الخلق (الكسب) کافك فتحی وسینك سکونیله (والكسب) کافك کسریله قزانجه
درشمك معناسنه‌در که مراد سعی و عمل ایله قزانج ایلكدر کتابتله اقچه قزانمق
کبی یقال کسب الرزق کسبا وکسبا من الباب الثانی اذا طلبه نته‌که اکتساب دخی
بومعنایه‌در علی قول کسب عمل و زحمتسز قزانمق واکتساب امك چکوب سعی
واجتهاد ایله‌قزانمقدریقال کسب الرجل المال اذا اصابه ویقال اکتسب اذا تصرف
واجتهد مؤلفك بصائرده بیانندن مستفاد اولدیغی اوزره کسب جمع ایلك معناسنه
موضوع اولوب بعده سعی وعمل ایله رزق طلب ایلمكده شایع اولمشدر ولفظ
کسبك مفهومی اعمدر یعنی کندی نفسی ایچون وسائر ایچون قزانج ایلكده استعمال
اولنور لكن اکتساب همان کندو نفسیچون چالشوب استفاده ایلمكه مخصوصدر
وبعضلر کسب لفظنی خیره واکتسابی شره تخصیص ایلدیلر قال الله تعالى [لها
ما کسبت و علیها ما اکتسبت] زیرا اکتسابده تصرف واجتهاد ملحوظدر وشر
نفسك مشتهاسی واکا بغایت میل وانجذابی اولمغله تحصیلنه کرکی کبی چالشوب
سعی واهتمام ایدر هر نقدر صعب ودشوار ایسه‌ده لكن خیرده بوحالت یوقدر
انتهی وکسب جمع ایلك معناسنه‌درکه معنای اصلیسیدر یقال کسب المال اذاجمعه
وکسب ایکی مفعوله تعدیه ایدر بر آخر آدمه مال قزاندرمق معناسنه‌درکه کندی
سعی وهمتیله اول آدم قزانمش اولور یقال کسب فلانا مالا ای اکسبه ایاه فکسبه
هو وبو فعلته ففعل طریقی اوزره کلان افعالدندر (التكسب) تفعل وزننده
کلفتله قزانج ایلك معناسنه‌در یقال تكسب الرجل اذا طلب الرزق یعنی تکلف
فیه (الاكتساب) افتعال وزننده کسب معناسنه‌در نته‌که آنفا بیان اولندی
(الاكساب) همزه‌نك کسریله کندی سعی وهمتیله یا ارائتیله برآخر آدمه قزانج
ایتدرمك معناسنه‌در یقال اکسبه ایاه فكسبه هو (المكسب) مشرب وزننده
(والمكسب) مجلس وزننده (والمكسبة) مغفره وزننده (والكسبة) کسوه
وزننده بونلرده مصدرلردر کسب معناسنه یقال فلان طیب المكسب والمكسب
والمكسبة والكسبة ای طیب الكسب شارح دیرکه جمع بنیه‌سیله مكاسب کلدیکی
انواع اعتباریله‌در وبونلر اسم موقعنده استعمالی شایع اولمشدرکه قزانجه اطلاق
اولنور پس طیب المكسب فلانك قزانجی پاکدر دیمك اولور اسم مکان دخی‌اولور
(الكسوب) صبور وزننده (والكساب) شداد وزننده مبالغه‌لردر دائما کسب
وکار اوزره اولان کشی‌یه دینور (الكنسوب) تنور وزننده بر نبات آدیدر
وکسوب شیء ونسنه معناسنه استعمال اولنور ومقام نفیه مخصوصدر یقال ماله

كبوب اى شیٔ (كساب) كسر اوزره مبنى اولەرق قطام وزننده قورده اطلاق اولنور ذئب معناسنه (كسبة) حزه وزننده قانجق كوپك اسماسندندر وشهر نسف قضاسنده برقريه آديدر (كسيب) زبير وزننده اركك كوپك اسماسندندر و اسماء رجالدندر (ابن الكسيب) حرامزادەيه يعنى ولد زنايه اطلاق اولنور (الكسب) كافك ضمى وسينك سكونيله ياغ صقنديسنه دينوركه ياغك كبرو قلان پوصەسيدر اكثرى شيرلغان پوصەسنده مستعملدر (كيسب) حيدر وزننده اسامئ رجالدندر وايرانده رى شهريله خوار نام قريەسى بيننده برقريه آديدر (الاكسب) اقرب وزننده اساميدندر كيسب بن منبع الاكسب برشاعردر (الكواسب) كواكب وزننده انسانده آلات كسب اولان اعضايه اطلاق اولنور جوارح معناسنه (ابو كاسب) قوردك كنيەسيدر (كاسب و كيسبه) كافك فتحيله اساميدندر (الكسحبة) حاى مهمله ايله دحرجه وزننده بركسەدن خوف و احتراز ايلكله سينوب كزلنەرك يوريمك معناسنەدر يقال يمشى الكسحبة اى مشى الخائف المخفى نفسه (الكشب) شين معجمه ايله ضرب وزننده ات مقولەسى سردجه نسنەيى شدتله قاورايوب سىلنديرزك اكل ايلك معناسنەدر يقال كشب اللحم ونحوه كشبا من الباب الثانى اذا اكله بشدة و كشب بر موضع ياخود بر جبل اسميدر (التكشيب) تفعيل وزننده كشب معناسنەدر يقال كشب اللحم ونحوه بمعنى كشبه (كشبى) جزى وزننده باديەده برطاغك اسميدر (كشب) كتب وزننده بر طاغ آديدر (كشيب) امير وزننده بشقه برطاغك آديدر (الكظوب) ظاى معجمه‌ايله وجوب وزننده وجود سموزلكدن طلوم كبى طولوب قبارمق معناسنەدر يقال كظب الرجل كظوبا من الباب الاول اذا امتلأ سمنا (الكعب) كافك فتحى وعينك سكونيله اعضا كمكلرينك هر مفصلنه يعنى اك و اوبناق يرينه دينور كه يومرى اولور فارسيده پيوندگاه دينور يقال هو موهن الكعب وهو كل مفصل للعظام وفوق القدم يعنى اياق طبانك آرقەسنده اولان يومرى‌بجه كميكه دينوركه انجك مفصليله برمقلرك ماييننده اولان طراقلق كمكنك اورتەسى اولەجق يومرى كميكدر يقال ضرب كعبه وهو العظم الناشئ فوق القدم شارح ديركه بوشيعه قوليدر ائمهٔ لغت عنـدنده منكردر و كعب اياغك ايكى طرفنده اولان ايكى يومرى كميكك هربرينه دينوركه طپوق تعبير اولنور هر اياقده ايكى دانه اولور جمعى اكعب كلور افلس كبى وكعوب كلور وكعاب كلور كافك كسريله يقال غسل رجله الى الكعبين وهما العظمان الناشر ان من جانبيها وكعب آشيق تعبير اولنان كميكه دينوركه صبيان آنكله ملاعبه ايدرلر كذلك نرد اوبونندهكه طاوله تعبير اولنان اويون آندن بر نوعدر زار ديدكلرى مهرەيه دينور وبونلره كعبه دخى دينور هابله ايكى دانه اولمغله

كعبتين ديرلر وكعب ذكر اولنان كعبه‌نك جمع جنسيدر وبونك جمعى كعاب كلور وكعبات كلور حركات وزننده وبو كعبه‌نك جمعيدر مؤلف تخليط ايلمشدر وبعض نسخه‌ده ضمتيله كعب وكعاب عنوانده مرسوم اولمغله شارح بو نسخه‌يى تصويب وضمتيله كعب وفتحاتله كعبات كعبه‌نك وكعاب كعبك جمعى اولمق اوزره ترتيب ايلمشدر وكعب قارغينك وقامشك انبوبتينى ماييننه دينور غرابدندركه مؤلف انبوبه‌يى كعب ايله تفسير ايدوب بورادە كعبى مابين الانبوبتين ايله بيان ايلمشدر جميع امهاتك بياننه كوره انبوبه بوغومه دينور وكعب ايكى بوغوم ارالغنده اولان يومرى عقده‌يه دينوركه بوغوم باشى تعبير اولنوركذلك صاحب مصباح دخى تشويش ايلمشدر وكعب برطوپاق ياغه اطلاق اولنور يقال عنده كعب من السمن اى كتلة وبرجرعه مقدارى سوده اطلاق اولنوركرچه مؤلف من اللبن تعبير ايدوب لكن بر مقتضاى ماده قوبى يوغرد اولمقدر نته‌كه اساسده اذا كان جامدا عبارتى آنى مشعردر وكعب اهل حساب اصطلاحندن برحساب آديدر معلوم اوله‌كه جذر وكعب مصطلحات اهل حسابدندر جذر شول عدده دينوركه كندى نفسنه ضربدن عدد آخر حاصل اوله مثلا اوچى كندى نفسنه ضرب ايلدكده طقوز حاصل اولورزيرا اوچ كره اوچ طقوز ايدر پس اول اوچ عدده جذر وطقوزه مجذور ديرلر وكعب مجذورى بردفعه دخى جذره ضرب ايلكدر مثالمزده حاصل اولان طقوزى بر كره دخى اوچه ضرب ايلديكمزده يكرمى يدى حاصل اولور اول اوچه كعب ويكرمى يدى‌يه مكعب دينور واهل مساحه اول اوچ عددظلع وطقوزه مربع ديرلر واهل جبر ومقابله اوچه شئ وطقوزه مال ديرلر وكعب مجد وشرف وشان معناسنه استعمال اولنور يقال اعلى الله كعبه اى مجده وشرفه وبو كعب قناتدن مأخوذدر كما يقال رفع الله اعلام مجده ياخود كعب ساقدن مأخوذدر زيرا انسان قائم اولديغى حينده كعبى البته عالى اولوب وجالس اولدقده مستور ومنزوى اولور وكعب مصدر اولور قابى طولدرمق معناسنه‌كه مادهٔ مذكوره‌دن مأخوذدر يقال كعب الاناء كعبا من الباب الثالث اذا ملأه وتازه قيزك ممه‌سى تومورب يومريلنمق معناسنه‌دركه آغرشقلنمق تعبير اولنور اول قيزه نارپستان اطلاق اولنور يقال كعب الثدى اذا نهد (الكعب) كافك ضميله ممه‌يه اطلاق اولنور ثدى معناسنه (التكعيب) تفعيل وزننده برنسنه‌يى چار كوشه قلمق معناسنه‌در كعب ماده‌سندن مأخوذدر ايكى اياقده درت دانه اولمق حسبيله تقول كعبته تكعيبا اى ربعته وقيزك ممه‌سى آغرشقلنمق معناسنه‌در يقال كعب ثديها اذا نهد (الكعبة) جزه وزننده بيت الحرام اسميدركه قبلهٔ اهل اسلامدر زاده الله تشريفا شارح ديركه مربع الشكل اولديغيچون ياخود مجد ورفعت وشرفنه مبنيدر ياخود ساحهٔ مكهٔ مكرمه‌ده

اك اول مبنی اولمغله تپه کبی اطرافندن عالی اولدیغی ملاحظه‌سیله درکعبه وچارداغه اطلاق اولنور غرفه معناسنه اکثری چار کوشه اولور وهر مربع الشکل بنا اولنمش خانه‌یه اطلاق اولنور (الکعبة) کافك ضمی وعینك سکونیله قیزك بکارتنه دینور یقال فضت کعبتها ای عذرتها وبو اسمدر (الکعوب) قعود وزننده (والکعاب) کتاب وزننده (والکعوبة) کافك ضمیله کعب کبی قیزك ممه‌سی آغرشقلنمق معناسنه‌در یقال کعب الثدی کعوبا وکعبا وکعابا وکعوبة من الباب الثانی والاول اذا نهد (الکعاب) سحاب وزننده (والمکعب) محدث وزننده (والکاعب) ممه‌سی اغرشقلنمش قیزه دینور ومکعب ومکعب معظم وزننده ومتکعب وکاعب ممه‌یه دخی وصف اولور یقال جاریة کعاب ومکعب وکاعب ای فلك ثدیها ویقال ثدی مکعب ومکعب ومتکعب وکاعب ای ناهد ومکعب معظم وزننده نقش ونکاری اولان الاجه قماشه وبز ومندیل مقوله‌سنه دینور شارحك بیاننه کوره مربع النقش یاخود کعاب نقشیله منقوش اولانه اطلاق اولنور ومکعب زیاده‌سیله محکم دوریلوب بوکلمش ثوبه اطلاق اولنورکه طورطوب اوله (الاکعاب) همزه‌نك کسریله سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال اکعب الرجل اذا اسرع یعنی فی مشیه مترجم دیرکه شرح مفصلده مرسومدرکه اکعاب آدیملری صیق صیق آتارق سرعتله یوریمك معناسنه‌در وبعضلر یالکز مشی باسراع عبارتیله وبعضلر مشی علی بطؤ عبارتیله تفسیر ایلدیلرکه ایکیسی دخی معنای ابتردر فریقینك وهمی اسرع وقارب الخطو عنواندن نشئت ایلمشدر خلاصه‌سی آدیملری صیق صیق آتارق تیز تیز یوریمك اوله‌جقدرکه تقریب کعبك لازمیدر (الکعکبة) طرطبه وزننده نونه معناسنه‌درکه صاچی درت بلوك اوردکدنصکره بری برینك ایچنه چکوروب یصیجه چارکوشه اوله‌رق اکسه‌دن صالیویریلور اول کونه صاچه نونه وکعکبه دخی دینور مؤلف نون ماده‌سنده بوندن ساکت اولمشدر وکعکبه وکعکبیه یای مشدده زیاده‌سیله برنوع طراغه دینور (الکعبان) تثنیه بنیه‌سیله ایکی کعب دیمکدرکه بری کعب بن کلاب وبری کعب ربیعه‌در (الکعبات) حرکات وزننده علی قول ذو الکعبات ربیعه قبیله‌سنه مخصوص برخانه ایدی‌که جاهلیتده آنی طواف ایدرلر ایدی (ذو الکعب) نعیم بن سویدا الشیبانی لقبیدر (کعب الحبر) حانك فتحی وکسریله تابعی معروفدرکه کعب الاحبار دیمکله شهیردر مؤلف حبر ماده‌سنده کعب الاحبار دیمکدن منع ایلمشدر (الکعثب) ثای مثلثه ایله جعفر وزننده ایری ویومری فرجه دینور کعب ماده‌سندن مأخوذدر ویومری فرجلی خاتونه دینور (التکعثب) تدحرج وزننده یرنسنه طورطوب دکرمیجه یوارلق اولمق معناسنه‌در یقال تکعثبت العرارة اذا تجمعت واستدارت وعراره صغر کوزی دیدکلری شکوفه‌در (الکعدب) جعفر

وزننده (والكعدبه) هايله دنى وناكس وفرومايه كشى‌يه دينور فسل كبى (المكعدبة) قنفذه وزننده صويك يوزنده اولان قبارجغه دينور حباب كبى نسخه‌لرده نفاخات الماء عنوانيله مرسومدر لكن نهايه‌ده مفرد صيغه‌سيله نفاخة الماء اوبيت العنكبوت عبارتيله مفسردر پس جمع جنسى هاسز اولور (الكعسبة) سينله‌ذ حرجه‌وزننده قاچوب كيتمك على قول سرعتله يوريمك ياخود آهسته‌جه يلمك ياخود سرخوش يورويشى كبى بوجاليه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال كعسب الرجل كعسبة اذاعدا وهرب او مشى سريعا اوعدا بطيئا اومشى مشية السكران (كعسب) جعفروزننده بررجل آديدر (الكعنب) نونله جعفر وزننده قصير القامه بودور كمسيه دينور نونى زائده‌در وارسلانه دينوروكعنب باشنده كعانب اولان آدمه دينور يقال رجل كعنب اى ذوكعانب (الكعانب) علابط وزننده بودخى ارسلانه دينور (الكعانب) كافك فتحيله بعض باشك بشره‌سنده اولان جابجا بزكبى دوكولمش عقده‌لره دينوركه استره دوزجه يورويه‌مز اولور (المكعنب) اسم مفعول عنوانيله شول بوينوزه دينوركه حلقه كبى قيورلمش اوله يقال تيس مكعنب القرن اى ملتوى القرن كانه حلقة (الكوكب) جوهروزننده (والمكوكبة) هايله يلدزه دينور نجم كبى شارح ديركه بياض وبياضه وعجوز وعجوزه كبى كوكب وكوكبه دخى ديرلر وفى المثل ⋆ ذهبوا تحت كل كوكب ⋆ اى تفرقوا يعنى هر برى بر پراكنده وتارمار اولنوب كتديلر وكوكب بعض كوزه عارض اولان آق نقطه‌يه دينور انواعى واردر آق دوشمك وآق‌صو وپرده امثالى اصطلاحات كحاليه‌سى واردر وكوكب اوزون اولان نباته دينور وبر قومك سيد وسردارينه اطلاق اولنور يقال هو كوكب القوم اى سيدهم كذلك فارس وجندى وخيالنه اطلاق اولنور وشدت حرارته دينور وقلجه وصويه وزندانه دينور ودمور اكسره دينور مسمار معناسنه كوا كبى حلبى اكا منسوبدر وشول خطه‌يه يعنى افراز وتعيين اولنمش ارضه‌دينوركه لونى مفرز اولديغى ارضك لوننه مخالف اوله وكوكب طلق ديدكلرى دارويه دينور تركيده اورن يولى تعبير اولنور مفرداتده تعيين ايچون كوكب الارض تعبير ايدرلر وكوكب سلاحپوش آدمه اطلاق اولنور وطاغه‌دينور جبل معناسنه بعض نسخه‌ده خاى معجمه ايله خيل عنوانده مرسوم اولمغله‌سوارى سپاه كروهى ديمك اولور ايكيسيده ملايمدر وكوكب وقت بلوغى متقرب اولان اوغلانه دينور غلام مراهق معناسنه وفطر يعنى منتار اقسامندن دلوجه منتار ديدكلرى نباته دينوركه آق اولور قتالدر وكوكب الشئ بر نسنه‌نك كثير ومعظم ومجتمع اولانه دينور وكوكب الروضة باغچه‌نك ومرغزارك شكوفه‌سنه اطلاق اولنور تقول ما ازهر كوكب الروضة اى نورها وكوكب الحديد مجلا پولادك ودمورك پارلدايوب يلدرامسنه اطلاق اولنور تقول اعجبنى كوكب هذا الحديد اى

بریقه وتوقد» وکوکب البئر کوز قویینك صو نبع ایدن منبعنه وچشمه سنه اطلاق
اولنور یقال غار کوکب البئر ای عینها وکوکب طبریه اوزره مشرف برقلعه
آدیدر وبوخاتونك اسمیدر و کیجه اوتلقلر اوزره دوشن قراغو قطره‌لرینه دینور
(الکوکبة) هاله یلدزه دینور نته‌که ذکر اولندی وکوکبه جماعت انسانیه
دینورکه آلای تعبیر اولنور یقال جاء فی کوکبة عظیمة ای جماعة وکوکبه مصدر
اولور مجلا ومصیقل پولادو دمور مقوله‌سی پارلدامق معناسنه یقال کوکب الحدید
کوکبة اذا برق وتوقد کوکبان یمنده برحصار آدیدر سلفده آنده برقصر پادشاهی
وار ایدی‌که درونی یاقوتله مرصع ومزین اولمغله کوکب کبی لمعان ایدر ایدی قصر
مزبور شهر صنعا قربنده ایدی و خارجی زرو سیم وسائر اجناس جواهر ایله
مزیب ومزبور ایدی (کواکب) علابط وزننده برطاغ آدیدر که آندن دکرمن
طاشی قطع وجلب ایدرلر (الکوکبیة) یای مشدده ایله برقریه اسمیدرکه وبوده‌سی
اهل‌قریه‌یه بغایت جور وظلم ایلمکله انلرده اکا بددعا ایلمریله علی‌الفور تأثیرایدوب
هلاك اولمشدر بین‌العرب ★ دعوا دعوة کوکبیة ★ مثلی آندن قالمشدر شارحك بیانه
کوره قریهٔ مزبوره ارض حجازده‌درکه اهالیسی آل زبیر ایدی (کوکبی) الفك
قصریله خوزلی وزننده برموضع آدیدر (کویکب) مصغر بنیه‌سیله مدینه ایله تبوك
بیننده برمسجد نبوی اسمیدر علیه الصلوة والسلام (الکواکب) کوکب لفظندن
جمعیدر بومعنادندرکه عربلر یوم ذوکواکب دیرلر زو شدائد معناسنی اراده ایدرلر
کویاکه فرط محنت و شدتدن ناشی هوا یوزی پك قرا کولق اولمغله کسوف کونی
کبی کواکبلر نمایان اولمشدر (الکلب) کافك فتحی ولامك سکونیله هر یرتجی
جانوره دینورکه انسان و حیوانی طلایوب اصروب وپاره لیجی اولور کوپك
وارسلان و قپلان وقورد کبی سبع عقور معناسنه‌در بعده کوپك تعبیر اولنان
جانورده غالب اولمشدر شویله‌که لدی الاطلاق سائره محتمل اولمامغله حقیقت لغویه
منزلنده اولمشدر جمعی آکلب کلور افلس کبی وکلاب کلور اولك جمع الجمعی اکالب
وثانینك کلابات کلور مؤلف بصائرده کلیب لفظنی دخی زیاده قلمشدر عبد و عبید
کبی وکلب ارسلانه دینور لکن تعمیمده داخل اولمغله تخصیصی ظاهرا اکا دخی
اطلاقی کوپك کبی غالب ومتداول اولدیغنه مبنی‌در زیرا بادیه‌ده کوپك قسمندن
اکثر اولور وکلب دوه‌ده صویك ابتداء یعنی هنوز آتغه بشلدیغی وقتده اولنه
دینور بعضلر بونی مصدر اوله‌رق تقیید ایلمشدر وکلب دکرمن چرخنده زیوانه
دیدکلری دمورك تپه‌سنده اولان کوچك دموره دینور و مخلخل اولان دیواره
اوردقلری طیاغه دینورکه چاپندان ودسنك تعبیراولنور وکلب برنوع بالق آدیدرکه
کوپك بالغی دیدکلریدر کلب الماء بشقه‌درکه اول قندز اوله‌جقدر وکلب بر کوکب

آدیدر

آیدر وبو کوکب دکلدر بلکه نیجه کواکبدن منتظم اولمش برکلب صورتیدر
سرطان برجنك جنوبیسنده شجاع جبار اراسنده و سفینهٔ نوحك قیچ قاره‌سنك
اوست طرفنده واقع اولمشدر باشنده واللری اوکنده وبطننده وقالچه‌سی اوزره
بور کوکب براق واردر عربلر بطننده اولان پك براق کوکبه کلب اطلاق ایللریله
مؤلفك مرادی اول کوکب اوله‌جقدر و کلب خام کوندن کسلمش قایشه دینور
قد معناسنه ویوکسك تپه‌نك واوبوکك باشلرینك اوجنه دینور و قلج قبضه‌سنده
اولان دمور مبخه دینورکه پرازوانه‌نك اوزرنده اولور علاقه آکا چکریلور وکلب
شول قرمزی صریمه وترشه‌یه دینورکه بری برینه دیکیلجك سختیانك وکونك ارالغنه
وضع ایدوب ایکی طرفلو اوزرندن دیکش چکرلر وکلب ری ایله قوس بینده
برموضع آیدیرویمامه ترابنده برطاغك اسمیدر وکلب الفرس آتك ارقه‌سنده یلیسندن
قویرغنه قدر چکلمش اولان خلقی خطه دینورکه لوننه مخالف اولور مثلا طوری
آتده سیاه اولور وکلب طوار سمرینك اکسه سنده اولان اکری چنکله دینورکه
قرشولقلی ایکی دانه اولور اکا طوربه و مطهره مقوله‌سی نسنه چکروب آصارلر
وقلجك قبضه‌سنه صاردقلری قایشه دینور ومطلقا کندوسیله صاریلوب وبغلنوب
متین ومحکم اوله‌جق شیئه دینور وکلب برقبیله آیدر وکلب مصدر اولور کلوب
ایله یعنی مهماز ایله راکب آلتنده اولان حیوانه اوروب دورتمك معناسنه یقال
کلب الراکب الفرس کلبا من الباب الاول اذاضربه بالکلوب وبرکسنه تنها بادیه‌ده
قالمغله یقین یرلرده شنلك وار ایسه البته کوپکلری کندینك صوتنی ایشتدکلرنده
آنلرده اورمکله بوجهتدن شنلك اولدیغنی استدلال ایچون کوپك کبی اورمك
معناسنه‌در یقال کلب الرجل کلبا من الباب الثانی اذا نبح لتسمعه الکلاب فتنبح
فیستدل بها علیه وذلك اذا صار فی قفر مترجم دیرکه لطائفدن اولمق اوزره جاحظ
نقل ایدرکه برکون برویرانه عرصه‌ده برمکتب خواجه‌سی کوردم که بعینه کوپك
کبی اوریوب طوره‌یور سبیندن سؤال ایلدیکمده بو عرصه‌نك حذاسنده اولان
خانه صاحبنك برکوچك اوغلو واردر بنم شاکردمدر لکن مکتبه چوقلق خیری
یوقدر دائما کوپکلر ایله اوغراشوب ملاعبه ایدر بندخی مکتبه کلدیکی کون بورایه
کلوب بو رسمه اوررورم اولدخی بنی کوپك ظنیله طلو دیزکین قاپویی آچوب
طشره‌یه اوغرامقله بندخی یقاسنی دیوشوروب مکتبه کوتررم پس وضع مزبور
یالکز بادیه‌ده قلانه مخصوص دکل ایمش انتهی (الکلاب) سحاب وزننده بودخی
کلب کبی سمرك اکسه‌سنده اولان اکری دموره دینور (الکلب) فحتینله
صوصه‌یق عطش معناسنه‌در یقال کلب الرجل کلبا من الباب الرابع اذا عطش
ویزونسکلك ایلك قیادت معناسنه‌در مکلبه دخی بومعنایه‌در یقال کلب فلان کلبا

ومكلبة اذا قاد و منه الكلتبان و كلب مقارەنك ايپى تكرلكه اوق پچن اغاجك ارالغنه دوشوب ايلشمك معناسنه دركه تكرلك دونمكدن قالور يقال كلب الحبل اذا وقع بين العقو والبكرة وكلب برنسنەيه پك حرص وطمع ايتمك معناسنەدر وبرنسنه شدت بولمق معناسنەدر وبلاشبع اكل كثير معناسنەدر وكلب الشتاء قيشك حدت و شدتى هنگامنه اطلاق اولنور انف الشتاء كبى وقودوز كوپك اصرمش كمسه كوپك كبى فرياد ايلك معناسنەدر وكوپك قودوروب قودوز اولمق معناسنەدر انسان اتنى يمكدن عارض اولور يقال كلب الكلب كلبا من الباب الرابع اذا جن وهو يعترى من اكل لحم الانسان وبركمسەيى قودوز كوپك طلامقله كوپك كبى قودرمق معناسنەدر يقال كلب الرجل كلبا اذا اصابه الكلب من عض الكلب الكلب شارح ديركه عربلرك اتفاقكردەسيدركه قودوز طلامش كمسيه پادشاهك بر ايكى قطره قاننى صو ايله مزج و اسقا ايلسەلر علت مزبورەيه بغايت شفادر كذلك اول كمسەيى قرقنجى كيجه تابصباح اصلا اويوتميەلر باذن خدا علت مزبوره حادث اولمز واگر اول كيجه اويور ايسه البته اول علته مبتلا اولور كذلك اول كلبى ايكى پاره ايدوب اول آدمى ارالغندن پچورمك دخى نافعدر واول كوپك اصلا بريرده قرار ايلمز برمرتفع محلده طوروب قلبور ايله اوزرينه كول الەسەلر همان هلاك اولور انتهى وكلب طارلمق معناسنەدر يقال كلب الرجل اذا غضب وسفيه اولمق يعنى سبكسر وخفيف وبى تمكين اولمق معناسنەدر يقال كلب الغلام اذا سفه واغاج صويه خوشجه قانوب تاب وطراوتى حق اوزره كلمكله يپراقلرى خشونتلو و سرد اولمغين طوقنان آدمك اثوابنه ايلشور اولمق معناسنه دركه هب بونلر مجازدر يقال كلب الشجر اذا لم يجدريه فخشن ورقه فعلق من مربه وقيش مشتد اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال كلب الشتاء اذا اشتد وكوپك آدم اتنه دادانوب اوكرنمكله آدمجل اولمق معناسنه در يقال كلب الكلب اذا ضرى وتعود اكل الناس (المكلبة) مرتبه وزننده كلب كبى پزونكلك ايتمك معناسنەدر (الكلتبان) تاى فوقيەنك تقديميله قلتبان وزننده پزونكه دينور قواد معناسنه كلب ومكلبەدن مأخوذدركه پزونكلك معناسنه در صاحب مصباح قرطبانك اصلى كلتبان اولمق اوزره تصريح ايلمشدر لكن مؤلف قرطبانى ديوث وبى ناموس ايله و كلتبانى پزونك ايله تفسير ايلمشدر هربرى بشقه يادكاردر زيرا قرطبان بوينوزلودركه قورمساقدر و پزونك واروب كلن و آرا دوزندر وبرهان صاحبى قرطبان وقلتبان كلتباندن معرب اولديغنه ذاهب اولمشدر وبونك وزنى فعتلان در (الكلب) كتف وزننده قدوز كوپكه دينور اساسك بيانه كوره قدوز طلامش كمسيه دخى كلب دينور جمعلرنده كلبى دينور عطشى وزننده يقال كلب كلب وكلاب

كلبى

كلبي ورجل كلب وقوم كلبي ومنه ★ في دماء الملوك شفاء للكلب ★ (الاكلاب) بركمسنه‌نك
طوارى قودورمق معناسنه‌دركه قدوز كوپك طلامسيله اولور ومخصوص علتدن
ناشى اولور مانده‌نك قودرديغى مشهوددن اولمشدر يقال اكلب القوم اذا كلبت
ابلهم (الكلبة) علبه وزننده قاتيلق شدت معناسنه‌در تقول نحن فى كلبة الشتاء
اى فى شدته وضيق معاش وقحط وغلا معنالرينه‌در وكلبه ميكده‌يه دينور تقول
رأيته فى الكلبة اى حانوت الخمار وكوپكك وكدينك برونلرينك ايكى طرفنده بيق
طرزنده اولان اوزون قيللره دينور قبلانده دخى اولور وكلبه دياربكر ترابنده
برموضع آديدر وصووغك شدتنه دينور وصرم تعبير اولنان انجه اوزون قايشه
على قول برطوتام ليفه دينوركه آنكله قربه مقوله‌سى ديكيلور (الكلبة) كافك
فتحيله ميشه اغاجى نوعندن برديكنلو آغاجك آديدر اكا كلبه دخى ديرلر فرحه
وزننده وشاخلردن عارى اولان ديكنلكه دينوركه چالى تعبير اولنور وعمان نام
بلده قضاسنده برموضع آديدر (الكلبتان) كافك فتحيله دمورجى قصاجنه دينوركه
آنكله قزغين دمورى قصدروب قوللنورلر دولكرلرك دخى اولور (الكلوب)
تنور وزننده (والكلاب) رمان وزننده مهمازه دينوركه تحريفله ماهميز ديدكلرى
سيودى دموردر بندكلرى دابه‌يى دورتمك ايچون جزمه‌لرك اوكچه‌لرينه استوار ايدرلر
آت جانبازلرينك مهمازلرى اولمغله بيچاره حيوانى يلدرم كبى يوريدرلر (المكلب)
محدث وزننده شكار ايچون تازى وزغر مقوله‌سنى تعليم ايدن كشى‌يه دينور
(المكلب) معظم وزننده بوقاغو ايله ياخود سائر باغله بند اولنمش كمسيه دينور
يقال اسير مكلب اى مقيد (الكليب) امير وزننده (والكالب) سالب وزننده
كوپك كروهنه دينور جماعة الكلاب معناسنه بوكه كوره ايكيسيده اسم جمع
اوله‌جقدر لكن مؤلف بصائرده كليب لفظنى جمع اولمق اوزره ثبت ايلمشدر واسم
فاعل وزننده اسم جمع غريبدر نهايت سيوطى مزهرده خاشن لفظنى رسم ايلمشدر
لكن امهات سائره‌ده ظفرياب اولنمامشدر (المكالبة) مفاعله وزننده كوپكلر برى
بريله خرلداشوب قاوراشمق معناسنه‌در بعده انسان برى برنى خصومت ونزاعله
صقشديره‌رق غوغا ايدوب برى برينه شركير اولمقده استعمال اولندى يقال كالبه
مكالبة اذا شاره وضايقه وبو واحد وفصاعد ايچون كلور ومكالبه دوه اغاجك
تيكنلرنى اوتلامق معناسنه‌در يقال كالبت الابل اذا رعت كلاليب الشجر (التكالب)
تفاعل وزننده برى برينك اوزرينه كوپك كبى صيچرايوب آتيلق معناسنه استعمال
اولنور يقال تكالبا اى تواثبا (بنو كلب وبنو اكلب وبنو كلبه وبنو كلاب)
بررقبيله‌در (كف الكلب) برنوع عشبة منتشره اسميدر بونبات بدسقان ديدكلريدركه
تركيده كوپك آياسى تعبير اولنور (ام كلب) بر تيكنلو كوچكجه اغاجك آديدر

بو شجر بر زراع قدر اولور و مصرده کثیردر بین الاطباء بو اسمله معروفدر ومصریلر اکا یتوع دیرلر (الکلبات) حرکات وزننده یمامه‌ده بر نیجه معروف بایرلرك اسمیدر (کلاب) غراب وزننده بر موضع وبر صویك آدیدر اول موضعده بین العرب بر وقعه اولمغله یوم الکلاب ینلرنده معروفدر (الکلاب) سحاب وزننده برکمسه‌یی قدوز کوپك طلامغله دلوروب بیهوش اولمق معناسنه‌در یقال کلب الرجل کلابا علی بناء المجهول اذا ذهب عقله من الکلب (لسان الکلب) تبع یمانینك قلجی آدیدر اوچ ذراع طولنده ولونی تازه سبزه کبی یم یشل ایدی وتبعدن مراد ابو کرب اوله‌جقدر وآندن بشقه بر نیجه قلج آدیدر وبر نبات آدیدر بو نبات حالا فرنك اطبالرینك سنا و لوزا دیدکلریدر ورقی سکیرلو یپراغنه شبیه و آندن اطول وبر مقدار مقعر وغایتده ملاستلی و اطرافی کسکین اولور (ذوالکلب) عمرو بن العجلان نام کمسه‌نك لقبیدر (نهر الکلب) سواحل شامده بیروت ایله صیدا بیننده بر ایرمق آدیدر (کلب الجربة) جیمك ورانك وبای مشدده‌نك فتحیله بر موضعدر (کلاب) کتان وزننده اسامیدندر کلاب العقیلی وابو الهیدام کلاب بن حمزه شاعرلردر (الکالب والکلاب) شداد وزننده صاحب الکلاب دیمکدر بو مناسبتله زغرجی باشیه اطلاق اولنور (دیر الکلب) موصل ناحیه‌سنده بر موضعدر (جب الکلب) جب ماده‌سنده ذکر اولندی (کلاب) رمان وزننده اسامیدندر عبد الله بن کلاب متکلم معروفدر (الکلاب) کافك کسریله کلبك جمیدر که ذکر اولندی ومنه المثل ★ الکلاب علی البقر ★ و یروی الکراب علی البقر ★ پس کلاب روایتنه کوره کلبلری بقر وحشی اوزره قشقردوب صالیور دیمکدر مثل مزبور هر کسی کندی حالی ووضع وصنعتیله ترك و تخلیه ایله دیجك یرده ایراد اولنور که صنعتندن والفتندن اولمدیغی ایشی تکلیف ایلمه هر کسه بیلدیکی کاری تکلیف وتفویض قیل دیمك اولور مثلا اهل قلمی جنك وقتاله کوندرمك کبی قالدیکه الکلاب یاخود الکراب کلمه‌سی ابتدائیت اوزره مرفوع اولور که الکلاب اوالکراب مفوضة علی البقر سبکنده اولور و مقدر ارسل کلمه‌سیله منصوب اولمسی دخی جائزدر میدانینك بیاننه کوره الکراب علی البقر روایتنه کوره کراب ترلایی نطس ایتمکه دینمکله بقردن مراد جفت اکوزی اولور هر کسی کندی صنعتیله ترك ایله معرضنده ضرب اولنور والکلاب روایتنه کوره بقردن مراد یبان اکوزی اولوب قوم مزبوری بری برینه اغرا و تحریش وتسلیط ایله مقامنده ایراد اولنور (ام کلبة) حمی علتنك کنیه‌سیدر ام ملدم کبی (الاستکلاب) ذکر اولنان کلب لفظی کبی برآدم بادیه‌ده تنها قالمغله کوپك کبی اورمك معناسنه‌در تا که اوبه‌لر قریب ایسه کوپکلری ایشیدوب اورمکله شنلکه

استدلال ايليه يقال استكلب الرجل بمعنى كلب كما ذكر (الكلاليب) كلوب كلمه سنك جمعيدركه مهمازه دينور و تشبيه طريقيله طوغانك و شاهينك پنجه‌لرينه اطلاق اولنور يقال انشب البازى اليه كلاليبه اى مخالبه وكلاليب الشجر ميشه ومغيلان اغاجلرينك تيكنلرينه اطلاق اولنور (الكلتبب) تاى فوقيه ايله جعفر وزننده (والكلتب) قنفذ وزننده ترويج مصلحتى ضمننده مداهنه ايدر اولان يلپاق كمسيه دينور نسخه‌لرده المداهنة عنوانيله كه مصدر در مرسوم اولمغله غلطـدر صواب اولان المداهن عنواننده اولمقدر نته‌كه امهات سائره‌ده يكلتب فى امره اى يداهن عبارتيله مثبت اولمغله مصدرى كلتبه اولور (الكلتبان) قلتبان وزننده يزونكه دينور قواد معناسنه مؤلف بونى كلب ماده‌سنده دخى ذكر ايلشيدى كه كلب ومكلبه‌دن مأخوذ ايدى وبوراده اعاده‌سى كلتبه‌دن مأخوذ اولديغنه ذاهب اولان قوله مبنى در (الكلثب) ثاى مثلثه ايله جعفر وزننده (والكلاثب) علابط وزننده بخيل وجرى ومنقبض اليد اولان ناكسه دينور (الكلحبة) حاى مهمله ايله دحرجه وزننده مشتعل وعلوكبير اولان آتشك كورلتيسنه دينور تقول سمعت كلحبة النار اى صوتها ولهيبها وكلحبه برشاعرك اسميدر وهبيرة بن عبد الله بن عبد مناف بن عربن العرنى لقبيدر وديكر هبيرة بن الكلحبه عراده نام فرسك فارسيدر وكلحبه مصدر اولور قلجله چالمق معناسنه يقال كلحبه بالسيف اذا ضربه به (الكنوب) نوله قعود وزننده بر نسنه درشت و غليظ اولمق معناسنه‌در يقال كنب الشئ كنوبا من الباب الاول اذا غلظ وبركمسه غنايه نائل اولمغله سائردن مستغنى وبى نياز اولمق معناسنه‌در يقال كنب الرجل اذا استغنى يعنى بعد فقر (الاكناب) همزه‌نك كسريله بو دخى درشت وغليظ اولمق معناسنه‌در يقال اكنب الشئ اذا غلظ وال كثرت عملدن ناسورلنمق معناسنه استعمال اولنور يقال اكنبت يده اذا غلظت من العمل وبركمسه‌نك ايچروسى قبض اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال اكنب عليه بطنه اذا اشتد بونده على ايله استعمالى قبضك ثقلتى منقبض اوزره مستولى اولديغنه مبنى‌در ودل طوتلمق معناسنه استعمال اولنور يقال اكنب لسانه اذا احتبس (الكنب) فتحتينله كثرت استعمالدن انسانك اياغى والى كذلك دوه وآت وقاطر مقوله‌سى دوابك اياغى غلظتلنوب ناسور بغلمق معناسنه‌در على قول انسانك اليه مخصوصـدر چفتجى الى كبى يقال كنبت يده كنبا من الباب الرابع اذا غلظت من العمل (المكنب) محسن وزننده (والمكنب) منبر وزننده اختلاف مذكور اوزره ناسـورلنمش عضوه دينور يقال حافر مكنب و مكنب اى غليظ (الكنب) ضرب وزننده بر نسنه‌يى بر ظرف ايچره آليقومق معناسـنه‌در يقال كنب الشئ فى جرابه كنبا من الباب الثانى اذا كنزه فيه وحبسه (الكانب)

جانب وزننده كثرت اكلدن طلوم كبي ممتلى اولان انسان وحيوانه دينور (الكنب)
كتف وزننده برنبات آديدر بونبات كنور وكندر ديدكلريدر كه آندن ايپ و سجيم
بوكيلور (الكنيب) امير وزنـنـده قوريمش اغاجه على قول تيكنلرى قيريلوب
اوفانمش اولان ميشه اغاجنه دينور (كنيب) زبير وزننده برموضع آديدر (كنب)
جنب وزننده ماوراء النهرده بربلده دركه اشروسنه ايله ملقبدر حالا لقبيله مشهوردر
(المكنئب) مكفهر وزننده جثه سى غليظ وشديد اولان طوپاچ بودور كسيه دينور
(الكناب) كتاب وزننده خرما سالقمنه دينور (الكنتب) تاى فوقيه ايله قنفذ وزننده
(والكناتب) علابط وزننده قصير القامه بودور كسيه دينور (الكنثب) ثاى مثلثه ايله
جعفر وزننده (والكنثب) قنفذ وزننده (والكناثب) علابط وزننده مطلقا قاتى
وصلب وشديد اولان شيئه دينور (الكنثاب) كافك كسريله دائما اشاغى طوغرى
آقوب دوكيلور اولان قوملغه دينور كه بعض اوچورم يرلرده اولور (الكنحب) حاى
مهمله ايله جعفر وزنـنـده برنبات آديدر لكن بوثابت يعنى اهل لغت عندنده متفق
عليه دكلدر (الكنخبة) خاى معجمه ايله غلط وخطادن ناشى كلامك عرب صاچى
كبي شوريده و مختلط اولمسـنه دينور تقول ماهذه الكنخبة تريد الكلام المختلط
من الخطاء (الكوب) كافك ضميله قولپى اولميان كوزه يه يعنى دستى يه دينور على
قول خرطومى يعنى ابريق كبي امزكى اولميان دسـتى يه دينور تركيده دخى كوب
دينور جمعى اكواب كلور يقال لايزال معه كوب الخمر وهو كوز لاعروة له اولا
خرطوم له (الكوب) صوب وزننده كوپله صو ايچمك معناسنه در يقال كاب
الرجل كوبا من الباب الاول اذا شرب بالكوب (الاكتياب) افتعال وزننده كوب
معناسنه در نهايت بونده تكلف اولمغله كوپى زور ايله باشنه قالدروب ايچمك اولور
يقال اكتاب بمعنى كاب (الكوب) فتحتينله برآدمك باشى بيوك اولوب بيونى انجه
اولمغه دينور (الكوبة) نوبه وزننده فوت اولان شيئه تأسـف و تحسر ايلمكه
دينور تقول ماهـذه الكوبة اى الحسرة على مافات (الكوبة) كافك ضميله نرد
اويوننه دينور كه حالا طاوله ديديكمز آندن برنوعدر على قول شطرنج اويوننه دينور
وكوبه كوچك طاوله دينور طبل صغير معناسنه كه دبلك تعبير اولنور محله بكجيلرينك
وچنكانه لرك چالدقلرى اوله جقدر كه بلى انجه اولور وكوبه فهر معناسنه دركه دسته
سنك اوله جقدر آنكله سماق اوزره نسنه ازرلر و لاغونه و تركئ قديمده قوپوز
تعبير اولنان سازه ده كوبه دينور بربط كبي (التكويب) تفعيل وزننده برنسنه يى
دسته سنك ايله دوكوب خرد ايتمك ياخود ازمك معناسـنه در يقال كوب الشئ
اذا دقه بالكوبة اى الفهر (كابه) غابه وزننده تميم قبيله سى بلادنده بر موضع
ياخود برصو آديدر (كوبان) كافك ضميله شهر مرو قضاسنده برقريه در (كوبانان)

اصفهان قضاسنده برقریه‌در (کوبنان) بربلدهٔ معروفه‌در (الكهب) کافك فتحی وهانك سكونیله قوجه صو صغرینه دینور (الكهبة) کافك ضمیله قهبه وزننده و مرادفیـدرکه الواندن بوز تعبیر اولنان لونه دینور علی قول کهبه دهمه یعنی یاغزلغه یاخود قرامتق بوزه دینورکه مائی‌یه قریب کوکجل اوله‌جقدر و علی رأی لون مزبور دوه قسمنه مخصوصـدرکه کوکجل بوز دوه‌نك لونیدر (الكهوب) قعود وزننده (والكهب) تعب وزننده بر نسنه یاخود خاصـهٔ دوه لون مزبور اوزره اولمق معناسنه‌در یقال کهب وکهب کهوبا وکهبا من الباب الخامس والرابع وهوا کهب وکاهب (الكهدب) جعفر وزننده ثقیل وترك وناتراش کمسیه دینور (الكهكب) جعفر وزننده سبزواتدن بادنجانه دینور

﴿ فصل اللام ﴾ (الالباب) همزه‌نك کسریله بریرده اکلنوب مقیم اولمق معناسنه‌در یقال الب بالمكان البابا اذا اقام مؤلف بصائرده ثلاثی‌یی تقدیم ایلمشدر والباب طوارك کوکسنه لبب یعنی سینه بند کچورمك معناسـنه‌در تقول البت الدابة ای جعلت لها لببا وبرکمسیه یابرنسنه‌یه صکره‌دن برشیء عارض اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال الب له الشیء اذا عرض (اللب) لامك فتحی وبانك تشدیدیله بودخی بریرده اکلنوب مقیم اولمق معناسنه‌در یقال لب بالمكان لبا من الباب الاول اذا اقام ومنه قولهم لبیك عدد ارادهسیله تثنیه قلنوب کاف خطابه مضاف قلنمشدر و بونك معناسنده اقوال اربعه واردر اول ذکر اولنان اقامت معناسـنه اولمغله انا مقیم علی طاعتك البابا بعد الباب واجابة بعد اجابة سبكنده‌درکه بن سنك امر وفرمانکه اطاعت واجابت مرکزنده مرة بعـد اخری ثابت وپایدارم دیمکدر نته‌که حنانیك کلمه‌سی رحمة بعد رحمة دیمکدر ثانی لب کلمه‌سی مواجهه معناسـنه‌ده کلمکله اول معنادن مثنی اولور کما یقـال داری تلب داره ای تواجهها بوکه کوره اتجاهی وقصدی لك مرة بعد اخری سبكنده اولورکه بنم قصد و توجهم هربار سـنك طرفکه‌در دیمك اولور ثالث لب کلمه‌سی محبت معناسنده‌ده کلمکله اول معنادن مأخوذ اولور نته‌که امرأة لبة دیرلر محبة لزوجها معناسنه پس لبیك بنم دائما محبت وانجذابم سکادر غیره دکلدر دیمك اولور رابع خالص معناسنه اولان لب ولبابدن مأخوذدر کما یقال لب الشیء ولبابه ای خالصه بوکه کوره اخلاصم یعنی صدق عبودیتم همیشه سکادر دیمك اولور و بونك اصـلی الب لبین لك ایدی فعلی حذف و نون تثنیه اسقاط اولندقدنصکره کافه مضاف قلندی ومذهب مختار بودر وتلبیه کلمهٔ مرقومه‌دن اخذ اولندقدنصکره آندن فعل تصرف اولنمشدر تهلیل وتسبیح وتشهد کبی نهایه‌ده ومنه حدیث علقمة [انه قال للاسود یاابا عمرو قال لبیك قال لبی یدیك] حدیثنی سلمت یداك وصحتا عبارتیله تفسیر ایلمشدرکه معنای لازمی اولور وبو لبت یداك لبین

سبکنده‌در لبیک لفظنه ازدواج ایچون یدیك دینلمشدر وزمخشری لبی یدیك کلامنی
اطیعك واتصرف بارادتك واکون کالشیٔ الذی تصرفه بیدیك کیف شئت عبارتیله
تفسیر ایلمشدر وصاحب مصباح اضافتله لبی زید ورودنی نقل ایلمکله بودخی یدیك کلمه‌سنه
مضاف اولمش اولمغله ازدواج تکلفنه حاجت قالمز وزمخشرینك تفسیرندن دخی اضافت
صورتی منفهمدر ایکی اللریکه‌ده هربار اطاعت واجابتم واردر یمین ویسار کله
تصرف ایله دیمکدرکه کمال انقیاد اظهار ایلمکدر انتهی ولب کلمه‌سی مبالغة وصف
اولور برمحلده یاخود برخصوصده اصلا منفك اولمیوب همیشه مقیم وملازم اولان
کشی‌یه اطلاق اولنور یقال هو لب علیه ای لازم مقیم لایفارقه ولب دابه‌یه سینه
بند یکورمك معناسنه‌در تقول لببت الدابة لبا ای جعلت لها لببا فهی ملبوب
وبرکمسه‌نك لبه‌سنه یعنی کردنی دیبنه اورمق معناسنه‌در یقال لبه اذا ضرب لبته
ومواجهه ومحبت معنالرینه کلور نته‌که مؤلف ضمنا بیان ایلدی لکن بومعنالر مجازدر
اقامت معناسندن متفرعدر (اللب) لامك ضمیله آغویه دینور سم معناسنه وهرشیئك
محض وخالصنه دینور یقال هو لبه ای خالصه واپچلو نسنه‌نك ایچنه واوزینه دینور
مثلا لب النخل خرما بینیسیدر ولب الجوز جوزك وبادمك ایچلریدر
ولب عقل وهوشه اطلاق اولنور جمعی الباب کلور والب کلور همزه‌نك فتحی
ولامك ضمیله مؤلف بصائرده بیاننه کوره لب شوائبدن صافی وخالص اولان عقله
اطلاق اولنور بوکه کوره ایکی معنادن منحوت اولور علی قول لب عقل زکی‌یه
اطلاق اولنمغله بینلرنده عموم وخصوص مطلق اولور زیرا هرلب عقل اولور
لکن هرعقل لب اولماز کذلك لب لفظنك جمعی البب کلور فك ادغامله (لبابة)
کرامه وزننده برکمسه صاحب لب یعنی عاقل وهشیار اولمق معناسنه‌در تقول لببت
یارجل تلب من الباب الرابع ویقال لببت یارجل بضم العین تلب بفتح العین لبابة
ای صرت لبیبا واشبو ماده‌دن غیری کلام عربده ماضی مضموم العین ومضارع
مفتوح العین اوله‌رق وارد اولمامشدر شارحك بیاننه کوره دم وشر صیغه‌لری
دخی بورسمه وارد اولمشدر یقال دمم یدمم وشرر یشرر بالفك والادغام لکن
بوصیغه‌لر رکن یرکن ماده‌سی کبی تداخل اللغتین بابندن اولمق اغلبدر نته‌که شافیه‌ده
مثبتدر وابن اثیر وصاحب مصباح صیغهٔ مزبوره‌یی باب خامسدن اولمق اوزره
تقیید وباب مزبورده مضاعفدن اوله‌رق بوندن غیری وارد اولمامشدر دیو تصریح
ایلمشلردر قال فی المصباح وفی لغة من باب قرب ولانظیر له فی المضاعف وقال فی النهایة
یقال لب یلب مثل عض یعض ای صار لبیبا هذه لغة الحجاز واهل نجد یقولون
لب یلب بوزن فر یفر ویقال لبب الرجل بالکسر یلب بالفتح ای صار ذالب وحکی
لبب بالضم وهو نادر لانظیر له فی المضاعف (اللبب) فتحتینله دوه‌نك بیونك دبنه

دینورکه

دینورکه کوکسنه بتشك یریدر اورادن ذبح اولنور منحر معناسنه وآتلرده اورایه
سینه بند چکوریلور ولبب انسانده کردانیه تعبیر اولنان قلاده تعلیق اولندقده
طوران یریدرکه بوغازك چقوری وایکی طرفی اوله‌جقدر وبوفقه‌جه قوملغه دینورکه
زمینه یقین اولور وطوارك سینه بند وکملدرك تعبیر اولنان کوکسلکنه دینورکه
پالان واکر کیرو کتمسون دیو کوکسنه چکررلر جمعی الباب کلور ولبب برموضع
آدیدر (اللبة) حبه وزننده لبب ایله معنای اولده مرادفدر ولبه لطیفه وظریفه
خاتونه دینور لکن مؤلف آنفا زوجنه محبتی اولان خاتون ایله بالمناسبه بیان ایلشیدی
ظاهرا معنای لازمیدر زوجنه محبت وحسن معاشرت لطافت خلقی وخلقی‌یه لازم
کلور (الملب) مکرم وزننده (والملب) بانك ادغامیله البابدن اسم مفعوللردر
(والملبوبة) لب کلمه‌سندن اسم مفعولدر کوکسنه سینه بند چکورلمش دابه‌یه دینور
(اللبلاب) لامك فتحیله صرمشق اوتنه دینور کبیر نوعنه قسوس وصغیرینه همیل
دیرلر (اللبلبة) زلزله وزننده ولدی اسرکیوب رقت ومهربانلق ایلمك معناسنه‌در
وبوحیوانه دخی شاملدر یقال لبلبت المرأة بولدها اذا رق علیه قال فی الاساس
ولبلبت الشاة بولدها اذا لحسته والطفته بشفتیها وتعطفت علیه ولبلبه طاغلق
معناسنه‌در یقال لبلبوا اذا تفرقوا ولبلبه تکه‌نك دیشی چکی‌یه اشارکن ظهور ایدن
صوتندن حکایه‌در وقویون قوزوسنی وضع ایلدکدنصکره مهر وتعطفندن ناشی
یلامق معناسنه‌در نته‌که آنفا بیان اولندی ظاهرا بومثالدر (اللبیبة) حبیبه وزننده
بقیره طرزنده برلباسدر بقیره یکی ویقاسی اولمیان عرب کوملکیدر بودخی اوبله
برثوب اولمغله همان کوکسلرینه چکوریلور (اللباب) سحاب وزننده برمقدارجه
چایره دینور (لباب) غراب وزننده بنوجذیمه دیارنده برجبل آدیدر (التلبیب)
تفعیل وزننده برکسه ایله مخاصمه حالنده ایکی طرفدن جامه‌سنی الیله قاوره‌یوب
برکدردکدنصکره کندی طرفنه چکمك معناسنه‌در یقال لببه تلبیبا اذا جمع ثیابه
عند نحره فی الخصومة ثم جره واکین دانه‌سی اورلنوب ایچ بغلق معناسنه‌در یقال
لبب الحب اذا صارله لب وبرنسنه خصوصنده تردد ایلمك معناسنه‌در یقال لبب
فی الشیء اذا تردد فیه وتلبیب یلك وایجلاك ونیتن وعجم کوملکی تعبیر اولنان کوکسلك
ثوبك اسمیدر نته‌که تمتین خیمه‌نك ایپنك اسمیدر (التلبب) تفعل وزننده صغانوب
چرنمك معناسنه‌در یقال تلبب الرجل اذا تشمر (اللبلب) سبسب وزننده (واللبلب)
بلبل وزننده دائما اهل ومتعلقاتنه وهمسایه‌لرینه بر واحسان ایدن خیرلو آدمه
دینور (الالبوب) اسلوب وزننده نبق دیدکلری یمشك چکردکی دانه‌سنه دینور
ونبق عربستان کراسی دیدکلری که سدر اغاجنك یمشیدر (بنات الب) بنات
بای موحده‌نك فتحیله‌در والب اکلب وزننده‌در امام مبرد بانك فتحیله اکرم وزننده

روایت ایلشدر یورکده برنیجه طرلره اطلاق اولنور که شفقت ومهر ورقتك منبعلریدر اسرکمك ویورك آجیمق آنلردن نشئت ایدر لب الجوز معناسنه اولان لب کلمه سنك جمعیدر لسانمزده دخی ایچم قومیورکه اکا شویله ایده یم تعبیری واردر وبین العرب * تأبی ذاك بنات البی * مثل سائردر وبونك اصلی بودرکه برکمسه نك برعجوز والده سی وار ایدی زوجه سی آنك دفعی بابنده الحاح ایلمکله کوتروب صحراده بر معطل قویی یه القا ایلدی درعقب برقاج کمسه اول قویی سمتندن کذر ایدرکن عجوز مزبوره نك ناله سی سامعه کذارلری اولمغله اخراج و سرکذشتندن استنتاج ایتدکلرنده اولدخی کندی اوغلو القا ایلدیکنی اخبار ایلدی اول آدملر چون اوغلك حقکه رعایت ایلیوب سنی بو مهلکه یه القا ایلدی سندخی کندیسنه بد دعا ایله دیدکلرنده لاتطاوعنی بنات البی دیدی یعنی یورکده اولان رقت وشفقت طمرلری بکا اویمیور مانع اولیور دیو جواب ایلدی (اللبالب) سباسب وزننده قیون وکچی سوریسنك بردن ملشوب چاغرشملرینه دینور (اللبیب) امیر وزننده ذکر اولنان لب کلمه سی کبی برخصوصه همیشه مجد وملازم اولوب آندن اصلا فاتر وفارغ اولمیان کشی یه دینور اقامت معناسندن مأخوذدر یقال رجل لب ولبیب ای لازم للامر لایفتر عنه ولبیب عاقل وهو شمند اولان کشی یه دینورکه عقل معناسندن فعیلدر یقال رجل لبیب ای عاقل جمعی الباء کلور احباء وزننده (الملبوب) عقل ورشد وادراکله موصوف اولان کشی یه دینور یقال رجل ملبوب ای موصوف بالعقل (لباب لباب) مکررا قطام وزننده لابأس مقامنده ایراد اولنور تقول لباب لباب ای لابأس شارح دیرکه بو لغت حمیریه در عند البعض لباب کلاً قلیل معناسنه اولمغله آندن مأخوذدر (دیرلبی) لامك حرکات ثلاثی والفك قصریله موصلده برموضعدر (اللولب) جوهر وزننده حوضه صوکلان اولوغك کیرو آغزنده دائره لنوب امزکانن صویه دینور کلان صو پك چوق اولمغله اولوغه صغمیوب مقدار سائری کیره جك دنیکك آغزندن شدتله کیرو تپوب آنافور ایلمکله طولانیجه دکرمیلنوب کویاکه قالین ابریق امزکی شکلنده اولور لسانمزده قارنتی تعبیر اولنور یقال للماء الکثیر الذی یحمل منه لفتح مایسعه فیضیق صنبوره عنه من کثرته فیستدیر الماء عند فه ویصیر کانه بلبل آنیة لولب مؤلفك لولب قولی مقول قولدر شارحك بیانه کوره بو لغت عراقیه در (اللتب) لامك فتحی وتای فوقیه نك سکونیله (واللتوب) قعود وزننده برشیئه انفکاك ایلمامك وجه اوزره ملازم ومداوم اولمق معناسنه در یقال لتب علیه لتبا ولتوبا من الباب الاول اذا لازم وبرنسنه یه یاپشمق معناسنه در یقال لتب به ای لصق وثابت وبایدار اولمق معناسنه در یقال لتب فیه اذا ثبت ودورتمك وسانجمق

معناسـنەدر يقال لتب فى منحر الناقة اذا طعن وبرنسـنەيى چكوب پك بغلق
معناسنەدر يقال لتب عليه ثيابه اذا شدها ولباس كيمك معناسـنەدر يقال لتب
ثوبه اذا لبسه وآتك آرقەسنى چوللامق معناسنەدركه معناى مذكوردن مأخوذدر
يقال لتب على الفرس جله اذا شده بس بوتكرار كيدر (الالتتاب) افتعال وزننده
بودخى اثواب كيمك معناسنەدر يقال التتب الثوب اذا لبسه شارح ديركه التتاب
لباسى بردخى چقرمق نيتيله كيمكدر (التلتيب) تفعيل وزننده آتك آرقەسنه
چول اورتوب بغلق معناسنەدر يقال لتب على الفرس جله اى شده عليه (الالتاب)
همزەنك كسريله برخصوصى بركسه اوزره واجب ولازم قلمق معناسـنەدر يقال
التب الامر عليه التابا اذا اوجبه عليه (الملتب) منبر وزننده فتنه هنكاملرنده
دائما فتنه واختلال واختلاطدن قاچوب كندى خانەسـنده مقيم ومنزوى اولان
كمسيه دينور (الملاتب) مراتب وزننده اسكى جبەلره دينور جباب خلقان معناسنه
(بنولتب) لامك ضميله برقبيلەدر اصحابدن عبدالله بن اللتبيه آنلردندر (اللجب)
لامك وجيمك فتحيله ناس جغلتى وغريو وشماطه ايلمك معناسـنەدر يقال لجبوا
لجبا من الباب الرابع اذا صاحوا ودكزك موجلرى مضطرب اولمغله كورلتى پيدا
ايلمك معناسنەدر يقال لجب البحر اذا هاج واضطرب (اللجب) كتف وزننده
كورلتولى عسكره دينور يقال جيش لجب اى ذولجب (اللجبة) لامك حركات
ثلاثى وجيمك سكونيله (واللجبة) فتحاتله (واللجبة) فرحه وزننده (واللجبة) عنبه
وزننده سـودى چكيلوب آزالمش قيونه دينور و سودى چوق اولان قيونه
دينمكله ضد اولور على قول بوچكى قسمنه مخصوصدر قيونه اطلاق اولنمز جمعى
لجاب كلور لامك كسريله ولجبات كلور فتحاتله (اللجوبة) لامك ضميله قيونك سودى
چكيلوب آزالمق كذلك سودى كثير اولمق معنالرينەدر يقال لجبت الشاة لجوبة
من الباب الخامس اذا قل لبنها او غزر (التلجيب) تفعيل وزنـنده لجوبه
معناسـنەدر يقال لجبت الشاة تلجيبا بمعنى لجبت (الملجاب) محرب وزنـنده
شـول اوقه دينـور يلدكلنمش اولوب لكن هنوز تمران كچورلمامش اوله
(اللحب) لامك فتحى وحاى مهملەنك سـكونيله اولور وآچق يوله دينـور
شاهراه معناسنه (اللاحب والملحب) معظم وزنـنده بونلرده اول معنايەدر
لاحب بمعنى ملحوبدر يقال طريق لحب ولاحب وملحب اى واضح ولحب مصـدر
اولور شـاهراهده كيتمك معناسـنه يقال لحب الرجل لحبا من الباب الثالث اذا
وطئ اللاحب وسـلكه يعنى مرفيـه و قلجله اورمق معناسـنەدر يقال لحبه
بالسيف اذا ضربه وبرشيئه تأثير ايدوب آنده اثر ايلمك معناسـنەدر يقال لحب
الشئ اذا اثر فيه واتى اوزنلغنه كسوب ديلمك معناسـنەدر يقال لحب اللحم اذا

قطعه طولا ودابه‌نك صرتی یاغر اولوب صاغالدقدنصکره یاخود اکر و پالان باصمغله تویی یولنوب یپرنکدن ناشی یری چقورجه ال آیاسی کبی دوز و هموار قالمق معناسنه‌در یقال لحب متن الفرس اذا املاس فی حدور وکمکدن ات صویمق معناسنه‌در یقال لحب اللحم عن العظم اذا قشره ویولی آچق وواضح قلمق معناسنه‌در یقال لحب الطریق اذا بینه وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال لحب المرأة اذا جامعها ویره چالمق معناسنه‌در یقال لحب به الارض اذا صرعه وبرکسه بر یره صاپمه‌رق طوغریلغنه یورویوب کیتمك علی قول سرعتله یورویوب کیتمك معناسنه‌در یقال لحب الرجل اذا مرّ مستقیما او اسرع فی مشیه (الالتحاب) افتعال وزننده بودخی شاهراهده کیتمك معناسنه‌در یقال التحب اللحب بمعنی لحب (التلحیب) تفعیل وزننده بودخی قلجله اورمق معناسنه‌در یقال لحبه بالسیف تلحیبا اذا ضربه به وبرنسه‌یه تأثیر ایله آنده اثر ونشان ایلمك معناسنه‌در یقال لحب الشیٔ اذا اثر فیه (اللحوب) قعود وزننده یول آچق وواضح اولمق معناسنه‌در یقال لحب الطریق لحوبا اذا وضح (اللحب) فتحتینله پیرلکدن وجود نحیف و زبون اولمق معناسنه‌در یقال لحب الرجل لحبا من الباب الرابع اذا نحله الکبر (الملحب) منبر وزننده دلی زفیر اولوب دائما هرکسه سب ودشنام ایدر اولان کسه‌یه دینورکه بذی اللسان تعبیر اولنور یقال رجل ملحب ای سباب بذیٔ اللسان وبرنسنه کسه‌جك وصویه‌جق آلته دینور ساطور وبچاق ودهره واوراق کبی (اللحیب) امیر وزننده ارقه‌سنك اتی آزجه اولان چلمسز ناقه‌یه دینور وصف خاصدر (ملحوب) میمك فتحیله برموضعدر (اللخب) لامك فتحی وخای معجمه‌نك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال لخب المرأة لخبا من الباب الثالث والاول اذا نکحها یعنی جامعها ویوزه شمار اورمق معناسنه‌در یقال لخب فلانا اذا لطمه (اللخب) فتحتینله مقل اغاجنه دینورکه بلاد عربده وینده اولور واکا خرمای هندی دخی دیرلر و مقل که آنك صمغیدر ترکیده کورن دیرلر (لخبه) عقبه وزننده یمنده عدن ابین خارجنده برقریه آدیدر (الملخب) مکرم وزننده دائما مخاصمه هنکامنده آدمه‌سنه شمارلنور اولان کمسیه دینور یقال هو ملخب ای ملطم فی الخصومات (الملاخبة) مفاعله وزننده شمارلشمق معناسنه‌در یقال لاخبه ملاخبة اذا لاطمه (اللذوب) ذال معجمه ایله قعود وزننده بریرده مقیم اولمق معناسنه‌در یقال لذب بالمکان لذوبا من الباب الاول اذا اقام (الملاذبة) مفاعله وزننده لذوب معناسنه در یقال لاذب بالمکان بمعنی لذب (اللزوب) زای معجمه ایله قعود وزننده صیواشوب یاپشمق معناسنه‌در یقال لزب به لزوبا من الباب الاول اذا لصق به وثابت وپایدار اولمق معناسنه‌در یقال لزب الشیٔ اذا ثبت وقحط وغلا اولمق معناسنه‌در یقال لزبت السنة اذا جدبت (اللازب)

اسم

اسم فاعلدر یاپشیجی ویاپشقان نسنه‌یه دینور وثابت و پایدار اولان شیئه دینور
ومنه قولهم صار الامر ضربة لازب ای لازما ثابتا ویقال هذا الامر ضربة لازب
ای لازم شدید قال الشارح قال ابو بکر معنی قولهم ماهذا بضربة لازب ای
ماهذا بلازم و لا واجب وهو مثل (اللزب) لامك كسریله طار یوله دینور
(اللزب) كتف وزننده آز نسنه‌یه دینور یقال شیٔ لزب ای قلیل جمعی لزاب
كلور (اللزبة) تمره وزننده قاتیلق شدت معناسنه‌در یقال اصابتهم لزبة ای شدة
جمعی لزب كلور عنب وزننده ولزبات كلور لامك فتحی وزانك سكونیله (اللزب)
ضرب وزننده (واللزوب) قعود وزننده برنسنه‌نك اجزاسی قفس كبی بری برینه
صوقشوب كیرشمك معناسنه‌در یقال لزب الشیٔ لزبا ولزوبا من الباب الخامس اذا
دخل بعضه فی بعض وچامور اوزلنمكله صیواشق ویاپشقان اولمق معناسنه‌در یقال
لزب الطین اذا لزق وصلب ولزب یلان و عقرب مقوله‌سی موذی جانور صوقمق
معناسنه‌در یقال لزبته العقرب لزبا من الباب الثانی اذا لسبته ای لدغته (اللزب)
فتحتینله بودخی چامور اوزلنمكله یاپشقان اولمق معناسنه‌در یقال لزب الطین لزبا
من الباب الرابع اذا لزق وصلب ولزب عزب لفظنه اتباع ومزاوجه اولور یقال
رجل عزب لزب وعزب اركن آدمه دینور (الملزاب) محراب وزننده غایة الغایه
بخیل وچری وناكس شخصه دینور یقال رجل ملزاب ای بخیل جدا (اللسب)
كسب وزننده یلان وعقرب مقوله‌سی موذی جانور صوقمق معناسنه‌در یقال لسبته
الحیة وغیرها لسبا من الباب الثالث والثانی اذا لدغته باب ثالثدن ورودی لسع
ولدغ ماده‌لری اعتبارینه مبنی‌در و قامچی ایله اورمق معناسنه‌در یقال لسب فلانا
اذا ضربه بالسوط (اللسب) فتحتینله صیواشوب یاپشمق معناسنه‌در یقال لسب به
لسبا من الباب الرابع اذا لصق به وبال وبكمز مقوله‌سی نسنه‌یی یلامق معناسنه در
یقال لسب العسل ونحوه اذا لعقه (اللسوب) صبور وزننده (واللسوب) تنور
وزننده شیٔ معناسنه استعمال اولنور معنای اخیردن مأخوذ ونفی مقامنه مخصوصدر
یقال ماترك لموبا و لسوبا ای شیئا (اللوشب) شین معجمه ایله جوهر وزننده
قورده دینور ذئب كبی (اللصب) فتحتینله كمال ضعف و هزالدن ناشی كوده‌نك
دریسی اته یاپشمق معناسنه‌در لكن كمكه یاپشمقدر یقال لصب الجلد باللحم لصبا
من الباب الرابع اذا لزق هزالا بوماده لصوق معناسنه موضوعدر و لصب پاسدن
یاطارلقدن ناشی قلج قین ایچره ایلشوب طوتلمق معناسنه‌در یقال لصب السیف
فی الغمد اذا نشب ویوزك پرمغه طار كلمكله پرمقده كیدلنوب قالمق معناسنه‌در
یقال لصب الخاتم فی الاصبع ضدقلق (اللصب) لامك كسریله ایكی طاغ ارالغنده
اولان دربند یوله دینوركه لهب دیدكاری یولدن طار وشعب دیدكاری یولدن

ككش اولور على قول درەنك طار وصيق اولان يرينه دينور جمعى لصاب كلور
لامك كسريله ولصوب كلور (اللصب) كتف وزننده سلت انواعدن بر نوعك
اسميدر وسلت پيغمبر اريەسنه دينوركه فارسيده جوبرهنه دينور ولصب چتين
خويلو چپرشلك مشربلو بخيل وناكسه دينور (اللواصب) نواصب وزننده
ايچروسى طار اولوب ديبى بغايت درين اولان قويلره دينور مفردى لاصبه‌در
(الملصاب) محراب وزننده شول قلجه دينوركه اكثرى قينه ايلشوب چقمز اوله
يقال سيف ملصاب اذا كان ينشب فى الغمد كثيرا (الملتصب) اسم فاعل بنيه‌سيله
طارەجق يوله دينور يقال طريق ملتصب اى ضيق (اللعب) لامك فتحى وعينك
سكونيله (واللعب) لامك كسريله (واللعب) كتف وزننده (والتلعاب) تذكار وزننده
اوينامق بازيدن معناسنه‌دركه مقصد صحيحه دال اولميان ايش ايشلمكدن عبارتدر جدك
مقابليدر يقال لعب الرجل لعبا ولعبا ولعبا وتلعابا من الباب الرابع ضدجد لكن مؤلف
جدى هزله مقابل تفسير ايلكله بورادە لعبى اكا مقابل قلمسى ملايم اولماز نهايت
هزل لعبدن برقسم اولمغله بورادە تفسيرى تفسير بالاعم اولور (التلعيب) تفعيل
وزننده (والتلعب) تفعل وزننده (والتلاعب) تفاعل وزننده بونلرده اوينامق
معناسنه‌در يقال لعب الرجل وتلعب وتلاعب بمعنى لعب (اللعب) كتف وزننده كه
وصفدر (واللعب) كسرتينله (والالعبان) عنفوان وزننده (واللعبة) لامك ضميله
همزه وزننده (والتلعاب) تانك كسريله (والتلعابة) هايله بوايكيده لامك فتحيله‌ده
لغتدر (والتلعاب) كسرتينله وعينك تشديديله (والتلعابة) هايله (والتلعيبة)
تانك كسريله كثير اللعب اولان كشى‌يه دينور كرك اويون اوينامق وكرك لطيفه
ومزاح ايلمك اولسون (الالعوبة) اضحوكه وزننده اويونه دينوركه اسمدر يقال
بينهم العوبة اى لعب (الملعب) مكتب وزننده اسم مكاندر اويون اوينايجق يره
دينور (الملاعبة) مفاعله وزننده بركمسه ايله اويون اويناشمق معناسنه‌در يقال
لاعب المرأة اذا لعب معها (الالعاب) همزەنك كسريله اويون اويناتمق على قول
بركمسه‌يه اويونجاق كتورمك معناسنه‌در يقال العب الجارية اذا جعلها تلعب اوجاء
بما تلعب به (اللعوب) صبور وزننده شيوه وعشوه ودلالى خوب ودلكش اولان
محبوبه‌يه اطلاق اولنور يقال جارية لعوب اى حسنة الدل و لعوب بلاحرف
تعريف اسماء نسواندندر (الملعبة) ملعقه وزننده اطفالك اويون لباسيدركه يكسز
اولور اوينادقلرى وقتده آنى كيرلر (اللعبة) زمره وزننده كاغده و ديواره رسم
ونقش اولنان مجسم صورته اطلاق اولنور تمثال كبى واويونجغه دينوركه كندوسيله
اويون اوينارلر نرد وشطرنج كبى وشول احمق و سبكمغزه دينوركه دائما صقالنه
كولوب كندوسنى هزل و تمسخر ايدرلر واويون نوبتنه دينوركه حريفنه چكن

نوبت

نوبت اوله‌جقدر و اویونجق کی دائما اوینادیلن کمسه دینور وبو تکرار کبیدر یقال رجل لعبة ای یلعب به (الملاعب) مراتب وزننده ملعبك جمعیدرکه اویون اوینایجق برلره دینور بو معناده‌درکه عربلر مدارج ومداخل روزکاره ملاعب اطلاق ایدرلرکه کبروب جولان ایلیه‌جکی محللردر (ملاعب ظله) میمك ضمه‌یله کولکه سیله اوینایجی دیمکدر بر نوع قوشدر علم اولمشدرکه اکثری قاره ده کولکه‌سیله و صو اوزرنده عکسیله بری اوته قاپوب اورمق شیوه‌سنده ملاعبه ایدر بادیه قوشلرندندر واکا خاطف ظله دخی دیرلر (ملاعب الاسنة) یلمانلر ایله اوینایجی دیمکدر عربدن اوچ کمسه‌نك لقبیدر بری عامر بن مالك وبری عبد الله بن الحصین الحارثی وبری اوس بن مالك الجرمی‌در (اللعاب) کذاب وزننده‌بر فرس معروف آدیدر (اللعاب) غراب وزننده آغزدن اقان سالیاره دینور (لعاب النحل) آرینك بالنه اطلاق اولنور اطبانك لعاب تعبیر اتدکاری بونلردر که بالی یاخود شکری مفر حاتك بریله طبخ ایدوب قوامه کلدکده سوزرلر مثلا وشنه لعابی دینور (لعاب الشمس) حرارت هاجره ده اور مجك آغی کبی سمادن اشاغی طوغری خُرده خرده آقجل نسنه‌لره اطلاق اولنورکه اوینار شکلنده مرئی اولورلر و اکا مخاط الشیطان دخی دیرلر چوجقلر شیطان اوریجکی تعبیر ایدرلر (اللعب) ضرب وزننده آغزدن سالیار اقق معناسنه‌در یقال لعب الصبی ولعب لعبا من الباب الثالث والرابع اذا سال لعابه (الالعاب) همزه‌نك کسریله لعب معناسنه در یقال العب الصبی بمعنی لعب (اللعباء) صحراء وزننده بنی عویل قبیله‌سی حزمنده بر سنکستان موضع آدیدر و حزم حانك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله طپراغی قاتی یره دینور ولعباء بحرین ناحیه‌سنده بر معروف شوره زارك اسمیدرکه کلاب لعبانیه اورایه منسوبلردر ولعبانیه نونله‌در غیر قیاس اوزره ولعباء یمنده بر ارضك اسمیدر (الاستلعاب) خرما اغاجندن خرمالر کسلدکدنصکره بعض قوروق بتمك معناسنه استعمال اولنور یقال استلعبت النخلة اذا نبت فیها شیء من البسر بعدالصرام (الملعوب) معیوب وزننده‌سالیارلو آغزه دینورکه دائما سالیاری آقار یقال ثغر ملعوب ای ذو لعاب (اللعبةالبربریه) سورنجانه شبیه دوایی برنباتدر تناولی سمن ایراث ایدر مصرده اکا تریاق وترکیده اوکسوز اوغلان چکدمی دیرلر (اللغب) لامك فتحی و غین معجمه‌نك سکونیله (واللغوب) قبول وزننده (واللغوب) قعود وزننده زیاده‌سیله یورولوب درمانده وبی تاب اولمق معناسنه درکه طاقتی طاق اولمق تعبیر اولنور یقال لغب الرجل ولغب ولغب لغبا ولغوبا ولغوبا من الباب الثالث والرابع والخامس اذا اعیی اشد الاعیاء بونك باب خامسدن ورودی ائمۀ لغتدن ابو جعفر احمد بن یوسف

الفهری اللبلی روایتیـدر اندلس قرالرندن لبله نام قریه‌یه منسـوبدر ولغب ضرب وزننده اوق دیشلرك ارالغنـده اولان اته دینور و فاسـد وتباه اولمش اوق یلکنه دینورکه اوق یلکنك ایچریده قالان طرفلری اوله‌جقدرکه اوزونجه وغیرمقبولدر اکا بطنان دخی دیرلر نته‌که طشره‌ده قالان طرفنه ظهران دیرلر ولغب فاسد وقبیح وباطل کلامه اطلاق اولنور وضعیف الرأی وسست تدبیر اولان احمق وسبکمغز کمسیه اطلاق اولنور وخوشجه یونیلوب ایوجه دوزنمامکله استعماله صلاحیتی اولمیان فاسـد اوقه اطلاق اولنور ولغب مصدر اولور برشیئه فساد القاسیله تباه ایلمك معناسـنه یقال لغب علی القوم لغبا من الباب الثالث اذا افسد وبرکمسیه برفاسد کلام ویاخود فاسد خبر سویلمك معناسـنه در یقال لغب القوم اذا حدثهم حدیثا خلفا وکوپك اغزنی قابه قاچاغه صـوقوب یلامق معناسـنه‌در یقال لغب الکلب الاناء اذا ولغ (الالغـاب) همزه‌نك کسریله برکمسـه‌یی یاخود دابه‌یی یوروب درمانده قیق معناسـنه در یقال الغبه السیر اذا اتعبه واوقه فاسـدیلك بچورمك معناسـنه‌درکه منزله وارمیوب برولرده قالور اولور یقال الغب السهم اذا جعل ریشه لغابا وبرکمسیه زحمت ویروب رنجیده وآزرده ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال الغب فلانا اذا انصبه (التلغب) تفعل وزنـنـده (والتلغیب) تفعیل وزننده بونلرده یوروب بی تاب وطاقت ایلمك معناسـنه‌در یقال تلغبه السـیر ولغبه اذا اعیاه اشد الاعیاء وتلغب برکمسه‌یی یابرحیوانی اوزون اوزادی قوغوب کوتمك معناسـنه در یقال تلغبه اذا طرده طول الطرد (اللغیب) امیر وزننده فاسد اوق یلکنه دینور لغب کبی (اللغوب) صبور وزننده بودخی ضعیف الرأی احمق کمسیه دینور شارح دیرکه ابو عمرو بن العـلاء دیدیکه براعرابی‌یی ایشـتدم دیر ایدیکه فلان لغوب جاءته کتابی فاحتقرها بن اکا کتاب مذکردر نیچون فعلی مؤنث ایراد ایلدك دیو سـؤال ایلدیکمده کتاب صحیفه دکلمیـدر دیدی ولغوبك معناسندن سؤال ایتدیکمده احمق دیمکدر دیو جواب ایلدی انتهی (اللغاب)غراب وزننده بودخی خوشجه یونلمامش ناهموار اوقه دینور (اللغابة واللغوبة) لاملرك ضمیله حمق وبلاهت وضعف عقل‌معناسنه اسملردر (ریش بلغب) بنیهٔ مجهول ایله مرکب اوله‌رق لغب دیدکلری فاسد یلکله یلکلندی معناسنه‌در بعده برکمسیه‌ایلدیلر تابط شرا کبی شارحك بیانه کوره تابط شرا دیدکلری کمسنه‌نك برادریدر تلقیب کمیت نام شاعر شعرنده عینی تحریك ایدوب تعب وزننده ایراد ایلشدر حرف حلق اولنغله سکون وفتحی جازدر نهر ونهر کبی و جوهری ریش لغب عنوانـنـده یعنی مضاف اوله‌رق رسم ایلمکله وهم ایلشدر (اللغب) فتحتینله لغب لفظنده لغتـدرکه فاسد یلکه دینور بو معنادندرکه عربلر فلانك اکسه‌سـندن یتشدی دیجك برده

اخذ بلغب رقبته ديرلر ادركه معناسنه كوياكه بيونك يلمكندن طوتمش اولور (اللقب) لامك وقافك فتحيله برآدم اسم اصليسندن غيرى مسما اولديغى اسمدر نبز معناسنه جمعى القاب كلور لقبده جانب معنى مرعى اولوب واعلامده مرعى اولمز ولقب اوچ كونه اولور لقب تشريف ولقب تعريف ولقب تسخيف‌در مخلص شعرا نوع ثانيدندر ومنهى اولان نوع ثالثدر (التلقيب) تفعيل وزننده بركمسه‌يه لقب وضع ايلمك معناسنه‌در (التلقب) تفعل وزننده لقبلنمك معناسنه‌در يقال لقبه تلقيبا فتلقب (الملكبة) ملعبه وزننده كوده‌سى صيق وطقناز اولان ناقه‌يه دينور (اللوب) ثوب وزننده (واللوب) لامك ضميله (واللؤوب) قعود وزننده (واللواب) غراب وزننده صوسزلق عطش معناسنه‌در على قول صوصه‌مش انسان وحيوانك صو اطرافنى دونوب طولاشمسى حالتنه دينور حال بوكه صويه وصوله مقتدر اولميه و بونلر اسملردر (اللواب) غراب وزننده (واللوبان) فتحاتله مصدرلردر صوصه‌مق ياخود صوسز انسان ياخود حيوان صو اطرافنى دونوب طولاشمق معناسنه‌در يقال لاب الرجل والبعير يلوب لوابا ولوبانا اذا عطش او حام حول الماء وهو لا يصل اليه قال فى الاساس الابل تلوب حول الماء اى تحوم عطشا (اللوبة) لامك ضميله شول جماعته دينوركه دائما بر قوم قوم آخر ايله قونوب چوب لكن امورلرنده آنلر ايله مذاكره ومشاوره ايلمز اوله‌لر و لوبه حره معناسنه دركه قره طاشلق يوكسكجه يره دينور جمعى لوب كلوركه جمع جنسيدر (اللابة) غابه وزننده بودخى قره طاشلق تپه‌يه دينور جمع جنسى لاب كلور ومنه الحديث [حرم النبي عليه الصلوة والسلام ما بين لابتى المدينة] ايكى طرفلو ايكى عظيم قاره طاشلق بيننده اولمغله اول حوزهٔ مباركه‌يى حرم مكه كبى تحرم بيورديلر حرمين اطلاقى بوجهتدندر ولابه برآرايه بركمش بالجمله سياه تويلو دوه كومه‌سنه اطلاق اولنور و لابه بر موضع آديدر (اللوباء) لامك ضميله لوبياء اسميدركه بوكرجه ديدكلرى غله‌در فارسيله مفسردر (الملاب) ميمك فتحيله برنوع طيب على قول زعفران اسميدر (التلويب) تفعيل وزننده برشيئه ذكر اولنان ملاب قاتمق ياخود ملاب سورمك معناسنه‌در يقال لوبه تلويبا اذا خلطه بالملاب اولطخه‌به (الملوب) معظم وزننده بوكلمش وبورلمش دموره دينور بونكله جنك لباسندن زره موصوف اولور (اللاب) نوبه مملكتنده بربلده آديدر وقدمادن بركمسه اسميدركه اسطرلاب تعبير اولنان معروف آلت ارتفاعك مخترعيدر ارتفاع حسابى اصولندن بر قاچ سطر يازو يازوب ارتفاعه متعلق حسابى آنك اوزرينه بنا قلمغله نفسنه اضافتله اسطرلاب ديديلر اسطرافلس وزننده سطرك جمعيدر بعده تركيب مزجى ايله مركب اولوب اضافتى نزع اولنمغله معرف باللام اوله‌رق

الاسطرلاب دیدیلر واصطرلاب دخی جائزدر سینك طاء اوزره تقدمی ایچون یعنی
مطرده‌درکه هرسین حرفی‌که حروف اطباقدن طای مهمله اوزره مقدم واقع اوله
صاد مهمله‌یه تبدیلی جائزدر کرك طایه متصل وکرك منفصل اولسون سراط وصراط
کبی کرچه مؤلف اشبو اسطرلاب کلمه‌سنی بورسمه عربی اولمق اوزره قید وبیان
ایلدی واکا کوره همزه‌نك ضمی لحن یاخود طانك ضمه‌سنه تبعیت ایچوندر لکن
جمیع کتب حکمیه واساطیر قدماده اسطرلاب لفظی یونانی اولمق اوزره مرسومدر
اسطر کلمه‌سی همزه‌نك ضمیله میزانه ولاب کونشه دینمکله کونش ترازوسی دیمکدر
وادریس نبی علیه السلامك لاب نام ولد امجدلری اختراع ایلدیکی دخی منقولدر
بوندن بشقه شارح نهایت الادب مؤلفنده نقل ایدرکه مدار معرفت اوقات اولان
جمیع آلات کرك حسابیه وکرك مائیه وکرك رملیه اولسون لفظلری عربی دکلدر
تداول وتکلیمله عرب کلامنه خلط و تولید اولنمشدر و مترجم حقیر حقایق
ودقایق یونانیه‌یه علی الکمال واقف اولان برذات عارفدن بروقتده اشبو اسطرلاب
ایله ایساغوجی لفظلرندن استکشاف ایلدیکمده دلائل مقنعه‌سیله بوکونه بیان
ایلمشیدی‌که اسطر کلمه‌سی همزه‌نك فتحیله یونانیده یلدزه دینور ولاب کلمه‌سی المق
معناسنه مصدر اولمغله معنای ترکیبی یلدز المق‌که مراد یلدزك اوضاع و احکامنی
آلمقدر بو علاقه ایله آلت معهودهٔ ارتفاعیه‌ده علم اولمشدر و ایساغوجی
سزلرك ایساغوجی شرحلرنده اوچ کلمه‌دن مرکب یاخود بنج برك اولان کل
اسمیدر دیو کوناکون واهی معنالرکز غلط صریحدر بلکه ایساغوجی لفظ مفرددر
مبادی مفردی اولان مبدأ معناسنه‌درکه مقاصد مقابلیدر کلیات خمس مبادی
منطق اولمغله هر برینه یاخود مجموع اعتباریله جمله‌سنه فلاسفهٔ یونانی ایساغوجی
اطلاق ایلدیلر بعده علماء اسلام اخذ وکتابلرینه درج ایلدیلر نته‌که جغرافیا
وموسیقی وارثما طیقی مقوله‌سنی دخی اخذ ودرج ایلدیلر نته‌که اخوان الصفاء
نام کتابده مرسوملردر دیو جواب ایلمشدر انتهی (کفرلاب) فتحتینله شام
دیارنده بر بلده‌در هشام اموی بنا قلمشدر (اللوب) لامك ضمیله شول ات
پاره‌سنه دینورکه تنجره ایچره برو اوته دونوب طورر اوله ولوب بال آروسنه
وصودن بعید اولان صوسز حیوانلره دینور مفردی لوبه‌در (اللوائب) نوائب
وزننده بودخی صودن دور اولان صوسز حیوانلره دینور یقال ابل لوب ونحل لوب
ولوائب ای عطاش بعیدة عن الماء (اللواب) لعاب وزننده ومرادفیدرکه آغز
سالیارینه دینور (اللوبی) لامك ضمیله قاره طاشلق معناسنه اولان لوبه‌یه
منسوبدرکه سیاه نسنه‌یی تأکید ایچون ایراد اولنور یقال اسود لوبی (الالابة)
همزه‌نك کسریله برکسنه‌نك طواری صوسز اولمق معناسنه‌در یقال الاب الرجل

اذا عطشت ابله (الملولب) میمك ضمیله مفوعل وزننده سرمه میلنه دینور مرود معناسنه (اللولب) جوهر وزننده لبب ماده‌سنده ذکر اولندی (اللهب) ضرب وزننده (واللهب) تعب وزننده (واللهیب) امیر وزننده (واللهاب) غراب وزننده (واللهبان) فتحاتله آتش تتوندن قورتلوب علولنمك معناسنه‌در علی قول لهب آتشك چقان سیوری علوینه دینور لسان النار معناسنه که فارسیده زبانه دیرلر ولهیب آتشك اسیلكنه دینور حر النار معناسنه پس اوله کوره مجموعی مصدر اولورکه باب رابعدندر یقال لهبت النار اذا اشتعلت خالصة من الدخان وثانی‌یه کوره بو ایکی اسم اولور سائرلری مصدر اولور ولهب فتحتینله پك صوصه‌مق معناسنه استعمال اولنور لهب لهبا من الباب المزبور اذا عطش ولهب هوایه آغوب چقان غباره دینور (الالهاب) همزه‌نك كسریله آتشی علولندرمك معناسنه‌در یقال الهب النار اذا اشعلها وآت هوایه توزیده‌رق وتوز قوپاره‌رق جد وشدتله سكرتمك معناسنه استعمال اولنور یقال الهب الفرس اذا اجتهد فی عدوه حتی اثار الغبار وبیدربی شمشك چاقمق معناسنه استعمال اولنور یقال الهب البرق اذا تتابع (الالتهاب) افتعال وزننده آتش علولنمك معناسنه‌در یقال الهب النار فالتهبت ای اشتعلت (التلهیب) تفعیل وزننده آتشی علولندرمك معناسنه‌در (التلهب) تفعل وزننده آتش علولنمك معناسنه‌در یقال لهب النار فتلهبت ای اشتعلت پس التهاب الهابك وتلهب تلهیبك مطاوعی اولور (اللهبان) فتحاتله آتش خالص علولنمك معناسنه‌در نته كه ذكر اولندی وحرارت هوا پك شدید اولمق معناسنه استعمال اولنور ومبالغة پك اسی كونه اطلاق اولنور یوم حار معناسنه وصوصه‌مق معناسنه استعمال اولنور (اللهاب) غراب وزننده (واللهبة) زمره وزننده بونلرده صوسزلق معناسنه‌دركه بو ایكی اسملردر مؤلف مسامحه ایلشدر یقال لهب الرجل لهبانا اذا عطش وبه لهاب ولهبة ای عطش ولهبه بغایت خالص وصافی وپاكیزه اقلغه اطلاق اولنوركه نور كبی لمعان ایدر اوله (اللهبان) عطشان وزننده بغایت صوسز انسان وحیوانه دینوركه یانوب یاقیلور اوله مؤنثنده لهبی دینور عطشی وزننده وجمعلری لهاب كلور عطاش وزننده (اللهبة) فتحاتله بر قبیله آدیدر (اللهب) لامك كسریله ایكی طاغك آرالغنده اولان بوش فرجه‌یه دینور علی قول طاغلرده اولان چتلاغه دینور شكاف كوره معناسنه یاخود طاغ ارالغنده اولان كوچك وطاره‌جق طاغ یولنه دینور شعب صغیر معناسنه یاخود طاغك شول یوزینه دینوركه دیوار طرزنده یالچین وصرپ وبو كسك اولمغله اورادن یوقری چقمق ممكن اولمیه جمعی الهاب كلور ولهوب كلور لامك ضمیله ولهاب كلور لامك كسریله ولهابه كلور هایله ولهب یمنده ازد قبیله‌سندن منشعب

بر قبیله آدیدر (ابو لهب) فتحتینله وهانك سكونیله‌ده جائزدر اعمام حضرت مصطفویدن عبدالعزی بن عبدالمطلبك كنیه‌سیدر بغایت حسن وجمالندن ناشی یاخود مآل ومصیری نار جحیم اوله‌جغنی اشعار ایچون تكنیه قلنمشدر (اللهاب) لامك كسری یاخود ضمیله بر موضع آدیدر (الالهوب) اسلوب وزننده یری توزیدوب وتوز قوپاره‌رق جد وشدتله آتك سكرتمسی حالتنه دینور كه اسمدر علی قول سكرتمسنك ابتداسنه یعنی ابتدا یرندن قوپوب علو كبی سرعت وشدتله چقمسی حالتنه دینور یقال فرس له الهوب وهو اجتهاد الفرس فی عدوه حتی یثیر الغبار اوابتداء عدوه (اللهابة) كتابه وزننده بادیه‌ده شواجن ناحیه‌سنده بر وادی اسمیدر (اللهباء) صحراء وزننده هذیل قبیله‌سی یوردنده بر موضع آدیدر (اللهیب) غریب وزننده بر موضع آدیدر (الملهب) منبر وزننده بدیع الحسن ورایع الجمال و آتشین رخسار اولان محبوبه اطلاق اولنور یقال غلام ملهب ای الرائع الجمال (الملهب) معظم وزننده شول آل وپنبه بویالو جامه‌یه دینور كه بویه‌یه خوشجه طویمامش اوله كویا كه بویه‌سنی آتمش كبی اوله یقال ثوب ملهب اذا كان لم تشبع حمرته (اللهذب) ذال معجمه ایله جعفر وزننده لازم وثابت اولان شیئه دینور یقال الزمه لهذوبا واحدا ای لزازا ولزاما (اللیاب) یای تحتیه ایله سحاب وزننده آغز طلوسندن آز اولان طعامه دینور علی قول بریلامتق وبر چیكنك مقدارینه دینور تقول ما وجدت لیابا ای اقل من ملء الفم او قدر لعقة منه یلاك

﴿ فصل المیم ﴾ (مأرب) منزل وزننده یمنده ازد قبیله‌سی بلادیدر كه سیل العرم آنلری اول دیاردن ازعاج ایلدی (الملاب) سحاب وزننده بر نوع عطر یاخود زعفرانه دینور نته كه لوب ماده‌سنده ذكر اولندی وبوراده تكراری میمك اصالتی قولنه مبنیدر (المیبة) میمك فتحی ویانك سكونیله ادویه‌دن بر نسنه‌در وبو معربدر معلوم اوله كه لفظ مزبور فارسیدرمی ایله به كلمه‌سندن مركبدر كه ابوا شرابی دیمكدر بعده تعریب اولنمغله بایی مفتوح قلندی بو صورتده هاء ملفوظ اولمغله هاء ماده‌سنده ثبت اولنمق ملایمدر وشربت وصفت عملی ومنافعی كتب طبیه‌ده مشروحدر

﴿ فصل النون ﴾ (النب) نونك فتحی وبانك تشدیدیله (والنبیب) امیر وزننده (والنبأب) غراب وزننده تكه قسمی چكی اوزره تكه‌لنوب آثار كن باغرمق معناسنه‌در یقال نب التیس نبا ونبیبا ونبابا من الباب الثانی اذا صاح عندالهیاج كرچه نسخه‌لرده التیس لفظی مطروحدر لكن شارحك وجمیع امهاتك وشروح كتب احادیثك بیانی اوزره تكه‌یه مخصوصدر قال فی النهایة فی حدیث [الجدود

يعمد احدهم اذا غزا الناس فينب كنبيب التيس] النبيب صوت التيس عندالسفاد
وچبش تعبیر اولنان بر یاشنده کی کچی یاوریسی بویبوب اوریلمك معناسنه‌در یقال
نب عتود فلان اذا تكبر وتعاظم (النبنبة) زلزله وزننده بو دخی تکه دیشی‌یه
آشار کن باغرمق معناسنه‌در یقال نبنب التيس نبنبة بمعنى نب وبر ایشی کرکی کبی
رونقلی وخوب وزیبا ایده‌رك اوزاتمق معناسنه‌در یقال نبنب الرجل اذا طول عمله
فی تحسين وجماع هنکامنده حرص وتلاشندن سرخوش کبی سرسمانه وضع ایله
صاچمه صپان هرزه وهذیان سویلمك معناسنه استعمال اولنور یقال نبنب الرجل اذا
هذى عندالجماع (الانبوب) اسلوب وزننده قارغینك وقامشك بوغومنه دینور
مؤلف كعبي ما بين الانبوبين ایله وبوراده انبوبی کعب ایله تفسیری مضطربدر جمیع
امهاتده انبوب بوغوم ایله وکعب بوغوم باشی ایله مفسردر وانبوب الجبل طاغلرده
اولان انجه یوله اطلاق اولنورکه چیغر وچوبان یولی تعبیر اولنور وانبوب مسطر
واری برصره اوزره نابت اشجار دیزیسنه اطلاق اولنور یقال له انبوب من النخل
ای سطر منها واطرافنه مشرف یوکسك یره اطلاق اولنور ویوله اطلاق اولنور
طریق معناسنه (الانبوبة) هایله بو دخی بوغومه دینور ظاهرا واحدیدر
(الانبب) قنفذ وزننده انبوب معناسنه‌در انبوب لفظندن مقصور اولمق کرکدر
وانبوبك جمعی انابیب کلور بومعنادندرکه آق جکره متصل اولان صولوق طمرلرینه
انابيب الرئه اطلاق ایدرلر (النبة) دبه وزننده رائحهٔ کریهه‌یه دینور غریبدرکه
بانك تقدیمله ینه رائحهٔ لطیفه‌یه دینور یقال له بنة ای رائحة كريهة ويقال له بنة
ای رائحة لطيفة (التنبب) تفعل وزننده صو کندیلکندن آزجه آقوب کتمك
معناسنه‌درکه انبوبدن مأخوذدر یقال تنبب الماء اذا تسيل (التنبيب) تفعيل
وزننده نباتك صاپلری بوغوملنمق معناسنه‌درکه قامشلو نباتده اولور یقال نبب
النبات اذا صارت له انابيب (انبابه) همزه‌نك فتحیله ایرانده ری ناحیه‌سنده
بر قریه‌در ومصر اولکه‌سنده بر قریه‌در (النتوب) تای فوقیه ایله قعود وزننده
بر نسنه تومبوب طومالمق وقباروب قالقمق معناسنه‌در یر الماسی وقبرنمه‌سی کبی
یقال نتب الشئ نتوبا من الباب الاول اذا نهد ونتأ (النجيب) جمیله امیر وزننده
صویی پاك حسیب وکریم واصیل اولان انسان وحیوانه دینور جمعی انجاب کلور
اشراف کبی ونجباء کلور کرماء کبی ونجب کلور نذیر ونذر کبی ویقال ناقة نجيب
ونجيبة بونك جمعی نجایب کلور ونجیب اسامیدرندز نجیب بن میمون وابو النجیب
الزاهد السهروردی محدثلردندر (النجبة) نونك ضمیله همزه وزننده بو دخی نجیب
معناسنه‌در (النجابة) کرامه وزننده نجیب وعریق اولمق معناسنده‌در یقال نجب
الولد نجابة من الباب الخامس اذا صار نجيبا (الانجاب) همزه‌نك کسریله بودخی

نجابه معناسنه‌در يقال انجب بمعنى نجب و نجيب و كريم اولاد صاحبى اولمق
معناسنه در يقال انجب الرجل اذا ولد النجباء وقورقق اولاد صاحبى اولمق
معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال انجب الرجل اذا ولد ولدا جبانا شارح
دركه متضاد اولديغى مسلم دكلدر زيرا احيانا نجيب جبان و جبان نجيب اولور
نجابت شجاعتى مستلزم دكلدر (المنجب) محسن وزننده نجيب اولاد صاحبى
كشى يه دينور (المنجبة) محسنه وزننده (و المنجاب) محراب وزننده نجيب ولد
طوغورمق عادتى اولان خاتونه دينور يقال رجل منجب وامرأة منجبة ومنجاب اذا
كانت ولدت النجباء بوراده ولد نجيب كزيده ديمكدر ومنجاب سست وضعيف
آدمه دينور ويلكسز وتمرنسز اوقه دينوركه كز اوقى تعبير اولنور وآتش تحريك
اولنه‌جق دموره دينور ماشه وكورك ديدكلريدر (المنتجب) منتخب وزننده
و مرادفيدركه كزيده و مختار اولان شيئه دينور انتجاب انتخاب معناسنه‌در يقال
شئ منتجب اى مختار (المنجوب) مندوب وزننده ايچريسى واسع اولان قابه
قاپاغه دينور و نجب ايله دباغلنمش درى يه دينور كما سيذكر (النجب) فتحتينله
اغاجك صويلمش قبوغنه دينور على قول كوكلرينك ير آلتنه سورمش طمرلرى
قبوغنه دينور ياخود صلابتلو اولان طمرلرينك قبوغنه دينور ونجب محارب
ديارنده ماوان نام موضع وراسنده ايكى وادى آديدر (النجب) نونك فتحى وجيمك
سكونيله اغاجك صويلمش قبوغنى ياخود كوكلرى طمرلرينك قبوغنى آلمق معناسنه‌در
اختلاف مذكور اوزره يقال نجب الشجر نجبا من الباب الاول اذا اخذ قشره
ونجب سخى وجوانمرد وكريم اولان آدمه دينور ونجب بنى كلب ديارنده برموضع
آديدر (التنجيب) تفعيل وزننده (و الانتجاب) افتعال وزننده نجب ايله معناى
اولده مرادفلردر يقال نجب الشجر و نجبه و انتجبه اذا اخذ قشره (المنجوب)
مندوب وزننده (و المنجب) منبر وزننده (و النجبى) عربى وزننده ذكر اولنان
نجب ايله يعنى اغاج قبوغيله على قول طلح ديدكلرى اغاجك اوزدكلرى قبوغيله
دباغت اولنمش درى يه دينور و طلح موز اغاجنه و مغيلان اغاجنه دينور يقال
سقاء منجوب ومنجب ونجبى اى مدبوغ بالنجب او بقشور سوق الطلح (نجائب
القرآن) فرقان مبينده اولان سوره‌لردن وآيتلردن برى برينه نسبتله محض وافضل
اولان سوره يه و آيته اطلاق اولنور سورهٔ انعام و اخلاص و بقره و فاتحه
و آية الكرسى كبى توحيد وصفات عليه كبى جلائلى محتوى اولمغله سائره نسبتله
فضل و ثوابى ازيد اولور و بوكيفيت سائرك مفضوليتله نقصاننى موجب دكلدر
(نواجب القرآن) لباب القرآ ندركه نظم والفاظدن متمحض اولان معنا ومنطوق
و مدلول صرفدن عبارتدركه [لكل آية منها ظهر و بطن] حديثنك منطوقى

اولان بطنی اولهجقدر کویا که نجب و قشردن که مراد الفاظدر معرادر
علی قول نواجب عتاق یعنی مکهٔ مکرمه ده نازل اولان سوره و آیاتدن عبارتدر
کما قال فی النهایة و منه حدیث ابن مسعود [انهن ای آل حامیم من العتاق الاول
و انهن من تلادی] اراد بالعتاق السور التی انزلت اولا بمکة و انها من اول ماتعلم
من القرآن و قال فیه و فی حدیث ابن مسعود [الانعام من نجایب القرآن] ای
من افاضل سوره و النجایب جمع نجیبة تأنیث النجیب و اما النواجب فعتاقه
من قولهم نجبته ای قشرت نجبه وهو لحاؤه وقشره وترکت لبابه وخالصه پس
نجایب یاکمال فصاحت واعجاز جهتیله اولور [یاارض ابلعی ماءك] آیتی کبی ویاخود
جمعیت احکام ایله یاخود بالنسبه حلاوت وطلاوت یاخود خاصه جهتیله اولور
(النجبة) نجبه وزننده بنوسلول جماعتنه مخصوص برصو آدیدر (ذونجب) فتحتیله
محارب قبیلهسنه مخصوص بردرهدر که آنده عربلرك بریوم یعنی بروقعهلری اولمشدر
(النحب) نونك فتحی وحای مهملهنك سکونیله (والنحیب) امیر وزننده فریاد
وزاری ایله بکا ایلمك معناسنهدر یقال نحب الرجل نحبا ونحیبا من الباب الثالث
اذابکی اشدالبکاء لکن مصباحده نحیب اسم اولمق اوزره مرسومدرکه شدتله یعنی
زاری وفریاد ایله اولان بکایه دینور واساسده بومعنا مجاز اولمق اوزره مثبتدرندر
ووجوب معناسندن متفرعدر ونحب بحث اولنان ماده ضمننده وضع وتعیین قلنان
کرانبها اوکدله دینور خطر عظیم معناسنه اسمدر وبرماده ضمننده بحث ایدوب
اوکدلی قومق معناسنهدر یقال نحب به نحبا من الباب الثالث اذا راهن اساسده
مفاعله بابندن اولمق اوزره مرسومدر ونحب همت وعزم معناسنهدر وبرهان وحجت
معناسنهدر وحاجت ومهمهیه دینور واوکسرکه دینور سعال معناسنه وبومعناده
مصدر اولور یقال نحب البعیر نحبا من الباب الثانی اذا اخذه السعال ونحب اولومه
دینور موت معناسنه ومدت محدودهنك غایتنه دینور اجل معناسنهکه مراد غایت
مدت حیاتدر ونحب نفس ناطقهیه ونفس حیوانییه دینور ونذر معناسنهدرکه
کشینك کندی نفسنه واجب قلدیغی نسنهدن عبارتدر یقال هونحب علیه ای نذر
وبومعناده مصدر اولور نحب فلان نحبا من الباب الاول اذانذر ای اوجب علی
نفسه مرا ونحب سرعتله یوریمك علی قول آهسته وخفیف یوریمك معناسنهدر
واوزامق طول معناسنهدر ومدت ووقت وهنکام معنالرینهدر وقاتیلق شدت
معناسنهدر وقمار معناسنهدرکه لعب معروفدر واویومق نوم معناسنهدر وسمورمك
سمن معناسنهدر وعظیم الجثه دیزمان دوهیه دینور مؤلف بصائرده نحب لفظنك
اشبو ابیات ثلاثهده معنالرنی درج ونظم ایلمشدر ★ طول ونوم وبرهان مراهنة ★
وحاجة مدة والسیر والخطر ★ نذر اشدبکاء شدة اجل والنفس والموت واذکر

 اول

فعل من قربوا ★ والوقت ثم سعال همة سمن ★ ضخم الجمال معانی النحب فاختبروا ★
(الانتحاب) افتعال وزننده بودخی شدتله یعنی زاریلقله آغلق معناسنه‌در یقال
انتحب الرجل بمعنی نحب وشدتله تنفس ایلمك معناسنه‌دركه شدت بكادن یاخود
ضیق نفسدن حادث اولور یقال انتحب الرجل اذا تنفس شدیدا (التنحیب)
تفعیل وزننده برایشده جدوجهد ایلك علی قول صویه یتشمك ایچون كیجه صباحه
قدر طورمیوب كتمك معناسنه‌در یقال نحب القوم تنحیبا اذاجدوافی عملهم اوساروا
حتی قربوا من الماء قربوا كلمه‌سی مضموم العین درماده‌سنده بیان اولندی وتنحیب
سیر وسفر بركسه‌یی بغایت بی‌تاب وتوان ایلك معناسنه در یقال نحب السفر فلانا
اذا اجهده (المنحب) محدث وزننده سرعتلو بورویشه دینوركه معنای مزبوردن
مبالغة مجازدر یقال سیر منحب ای سریع (النحبة) نخبه وزننده قرعه معناسنه‌دركه
برنزاعی فصل ایچون استعمال ایدرلر معروفدر (المناحبة) مفاعله وزننده بركسه
خصمنی فصل مادهٔ مدعی ایچون حاكمه كوترمك محاكمه ومرافعه معناسنه‌در یقال
ناحبه اذا حاكمه ومفاخره معناسنه‌دركه بركسه ایله فخر ایله یعنی كرم وجود وفضل
وهنر وفضائل نسب كبی مزیت تعدادیله منازعه ومجادله ایلمكدن عبارتدر یقال
ناحبه اذا فاخره واوكدل ایله بحث ایلك ومیانه‌یه اوكدل قومق معناسنه‌در یقال
ناحبه اذاراهنه (التناحب) تفاعل وزننده ایكی عسكر جنك ایچون بروقت
معهود تعیینیله وعدلشمك معناسنه‌در یقال تناحبوا اذا تواعدوا للقتال الی وقت‌ما
وبوجنكه مخصوص دكلدر كاهجه غیری خصوص ایچون دخی استعمال اولنور
(النخبة) نونك ضمی وخای معجمه‌نك سكونیله (والنخبة) نونك ضمیله همزه وزننده
اورندولنمش كزیده ومختار اولان شیئه دینور یقال هونخبة الشیء ونخبته ای مختاره
(الانتخاب) افتعال وزننده اورندولمك معناسنه‌در یقال انتخبه ای اختاره (النخب)
نونك فتحی وخانك سكونیله جماع ایلك علی قول جماع انواعندن بردرلو جماع
ایلك معناسنه‌در یقال نخب المرأة نخبا من الباب الثالث والاول اذا نكحها ای جامعها
اوهونوع منه ونخب اصرمق معناسنه‌در یقال نخبت النملة نخبا من الباب الاول
اذا عضت وبرنسنه‌یی چكوب طشره چقارمق معناسنه‌در یقال نخب الشیء اذا
نزعه اساسك بیانه كوره نخب ماده‌سی بومعنایه موضوع ومعانیٔ سائره بوندن
متفرعدر مثلا نخبه كه كزیده ومختار اولان شیئه دینور كویاكه امثالی بیننده انتزاع
اولنمشدر ونخب ومنخوب كه قورقق آدمه دینور كویاكه زهره‌سی نزع اولنمغله بی
زهره قالمشدر سائرلرنده دخی برر مناسبت ملحوظدر انتهی ونخب دبره ومقعده دینور
است معناسنه وشربت عظیمه معناسنه‌دركه یاران بزم عشرتك بری بری یاخود
معشوقی عشقنه نوش ایلدیكی طلودن عبارتدر فارسیده دوستكانی دینور یقال

سقاه النخب اى الشربة العظيمة وهى بالفارسية دوسنكانى (المنخبة) مرتبه وزننده
بودخى دبره دينور است معناسنه (النخب) كتف وزننده (والنخب) صعب وزننده
(والنخبة) هايله (والنخبة) زمره وزننده (والنخب) همجف وزننده (والمنتخب)
ميمك ضمى وخانك فتحيله (والمنخوب) مندوب وزننـده (والنخب) نونك فتحى
وخانك كسرى وبانك تشـديديله (واليتخوب) يعقوب وزننـده (والنخيب) امير
وزننده (والتنخاب) تذكار وزننده يوركسز قورقق كشى‌يه دينور جبان معناسنه
ونخيب لفظنك جمعى نخب كلور ضمتينـله (نخب) كتف وزننـده طائفه بردره
آديدر (المنخوب) ميمك فتحيله وجودنده لحم وشحم اثرى قالمامش زبون ومهزول
انسان وحيوانه دينور (المنخاب) محراب وزننده شول ضعيف ونحيفه دينوركه
كنديدن اصلا خير يعنى عمل واستعمال ملحوظ اولميه (الاستنخاب) خاتون قيز وب
جماع طلب ايلمك معناسنه‌در يقال استنخبت المرأة اذا طلبت ان تجامع (الانخاب)
همزه‌نك كسريله قورقاق ولد صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال انخب الرجل اذا جاء
بولدجبان ويوركلو بهادر ولد صاحبى اولمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال
انخب اذا جاء بولد شجاع بريسى منخوبدن وبرى نخبه‌دن مأخوذدر (النخروب)
نونك ضميله طاشـلرده وقيالرده اولان چتلاغه ويارغه دينـور شكاف معناسـنه
وهرنسنه‌ده اولان دليكه دينور جمعى نخاريب كلور ونخاريب بال كومجنده اولان
دلكلره دينوركه ششخانه اولور آنده آريلر بال يپارلر (النخربة) دحرجه وزننده
اغاج قوردى اغاجى دلمك معناسنه‌در يقال نخرب القادح الشجرة اذا ثقبها (المنخربة
والمنخربة) اسم فاعل واسم مفعول بنيه‌لريله شول اغاجه دينوركه چوريكله دليك
دليك اولمش اوله يقال شجرة منخربة ومنخربة اذا بليت وصـارت فيها نخاريب
(نخشب) شين معجمه ايله جعفر وزننده بربلده آديدر نسبتنده نخشبى دينور ونسفى
دينور تغيير نسب اوزره‌كه مراد معربى ديمكدر بوبلده ماوراء النهرده واقعدر ابن
مقنع ديدكارى حكيم ماه مزورى اوراده برچاهدن ارأت ايلشدر (الندبة) فتحاتله
بدنده درى اوزره قلان يارەنك وچبان مقوله‌سـنك اثر ونشانه دينوركه ياره‌يرى
تعبير اولنور جمع جنسى ندب كلور هاسز وجمع كثرتى انداب وندوب كلور
(الندب) فتحتينله اوكولمش يارەنك وچبانك برى قاپلنوب پكشمك معناسـنه‌در
يقال ندب الجرح ندبا من الباب الرابع اذا صـلبت ندبته وندب فتحتينله وندوب
وندوبه نونك ضمه‌لريله مجروح اولان عضوده يارەنك وچبانك بعدالبره اثرى ويرى
قالمق معناسنه‌در يقال ندب الظهر ندبا وندوبة وندوبا من الباب المزبور اذا صارت
فيه الندبة وندب رشق معناسـنه‌دركه تيراندازلر برسمته اسـلوب واحد اوزره
تيرباران ايلمك حالتندن عبارتدر تقول رمينا ندبا اى رشقا وندب اوكدله دينوركه

قمار كبي وبحث كبي ماده‌لرده ميدانه وضع وتعيين ايلدكلري نسنه‌دن عبارتدر خطر
دخي دينور يقال بينهم ندب اي خطر وندب برقبيله آديدر محدثيندن بشر بن جرير
ومحمد بن عبدالرحمن الندبي اول قبيله‌دندر وندب بختله اوق آتشمق معناسنه‌در يقول
اهل النضال ندبنا يوم كذا اي يوم انتدابنا للرمي ابتدائنا نسخه‌لري غلطدر وبوذكر
اولنان رشق ماده‌سي اولمق اغلبدر (الانداب) همزه‌نك كسريله بودخي ياره‌نك يري
اوكولدقدنصكره مهره‌لنوب پكشمك معناسنه‌در يقال اندب الجرح اذا صلبت
ندبته وياره مضروبك بدننه تأثير ايلمك معناسنه‌در يقال اندبه الكلم اي الجرح اذا
اثرفيه وبركسه برامنيه ياخود ابراز شجاعت ضمننده نفسني خطر ومهلكه‌يه القا
ايلمك معناسنه‌دركه جانيله اوينامق تعبير اولنور كوياكه نفسني ميدانه ندب يعني
اوكدل وضع ايتمش اولور يقال اندب نفسه واندب بنفسه اذاخاطربها (النديب)
امير وزننده كنديده ياره اوكولدقدنصكره اثري ويري قالمش عضوه دينور يقال
ظهرنديب اذا صارت فيه ندوب (الندب) ضرب وزننده بركسه‌يي برخصوص
ايچون حث واغرا ايده‌رك چاغرمق معناسنه‌در يقال ندب فلانا الى الامر ندبا من
الباب الاول اذادعاه وحثه وبركسه‌يي برماده‌يه توجيه ايله اكامباشرقلق معناسنه‌در
يقال ندبه الى الامر اذا وجهه وميت اوزره محاسن ومحامدني ذكر وتعداد ايده‌رك
بكا ايلمك معناسنه‌در يقال ندب الميت اذا بكاه وعدد محاسنه (الندبة) غرفه وزننده
معناي اخيردن اسمدر ميت اوزره اول كونه آغلمغه دينور وندب هرخصوصده
جست وچيره وظريف ونجيب وكاركذار آدمه دينور جمعي ندوب كلور ضروب
كبي وندباء كلوركه ظريف وزننده محمولدر يقال رجل ندب اي خفيف في الحاجة
ظريف نجيب (الندابة) نونك فتحيله بركسه ندب اولمق يعني جست وچيره
وظريف اولمق معناسنه‌در يقال ندب الرجل ندابة من الباب الخامس اذاصار ندبا
(المندوب) محبوب وزننده مستحب ديمكدركه احكام فقهيه‌دن حكم معروفدر
حقايق شرعيه‌دندر يقال عمل مندوب اي مستحب وبوحث واغرا ايله دعوت ايلمك
معناسندندر مصباحك بيانته كوره اصل مندوب اليه‌دركه ايشلمسنه حث
واغرا ايله دعوت اولنان امردن عبارتدر بعده معنا منفهم اولمق حسبيله صله
حذف اولنوب مندوب قالمشدر ومندوب ابوطلحه زيدبن سهل انصاري‌نك فرسي
اسميدر سرور اكرم صلى الله عليه وسلم اكاسوار اولوب وحقنده [ان وجدناه
لبحرا] بيورديلر ان كلمه‌سي ماء نافيه ولام الا معناسنه اولمغله ماوجدناه الابحرا
سبكنده‌در ومندوب كذلك مسلم بن ربيعة الباهلي فرسنك آديدر و برموضع آديدر
(ندبه) حمزه وزننده اسامئ نسواندندر ازواج مطهره‌دن ميمونه بنت الحارثك
جاريه‌لري اسميدركه صحابيه‌در ومحدثيندن حسن بن ندبه‌نك والده‌سي اسميدر پدري

حبيب‌در

حیب‌در وندبه آت وقاطر و دوه مقوله‌سی دابه‌لردن حالت واحده یعنی سیرت واحده اوزره ثابت اولمیان دابه‌یه دینورکه گاه ملایم و گاه سرکش اولوب و گاه کوزل اشوب وگاه کاهلك ایدن حیوان اوله‌جقدر (الندبة) غربه وزننده ندب میت معناسندن اسمدرکه ذکر اولندی وندبه فصیح وبلیغ کمسیه وفصیح وبلیغ کلامه دینور یقال عربی ندبة ای فصیح وندبه اصحابدن خفاف نام ذاتك والده‌سی اسمیدر ونونك فتحیله زبانزددر (باب المندب) مطلب وزننده بحر یمنده برلیمان آدیدر بولیمان بحر قلزمدن بحر محیطه چقاجق بوغازده واقعدر (الانتداب) افتعال وزننده ذکر اولنان ندب کلمه‌سندن افتعالدر حث و اغرا ایله بر ایشه دعوت اولنان کمسه دعوتی قبولله اجابت ایلمك معناسنه‌در یقال ندبه الی الامر فانتدب ای دعاه الیه فاجاب ومنه الحدیث [انتدب الله لمن خرج فی سبیله] الحدیث معناه اجابه الی غفرانه اوضمن وتکفل له اوسارع بثوابه و حسن جزائه اوا وجب تفضلا ای حقق واحکم ان یجزله ذلك مفهوم حدیث بودرکه حضرت باری عز شانه فی سبیل الله غزا وجهاده خروج وعزیمت ایدن مجاهد حقنده مغفرتله اجابت ایدر زیرا لسان حالله مجاهد مرقوم غفران الهی‌یی دعوت ایلمشدر یاخود مغفوراولمسنه ضامن وکفیل اولور یاخود مقابلنده حسن عوض ومثوباتنی ایفایه مسارعت ایدر اجرو غنیمت جهتیله یاخود آخرتده حسن جزا وادخال جنت کبی عوض و مکافات احسان ایلمکی تحقیق وایجاب ایدر بونلرك مجموعی تأثر واجابت معنالرندن مأخوذدر مترجم دیرکه حدیث مرقومی اشبو حدیث مفسردر [وهو مافی البخاری روی ابو هریرة رضی الله عنه تکفل الله لمن جاهد فی سبیل الله لایخرجه من بیته الا الجهاد فی سبیل الله و تصدیق کلماته ان یدخله الجنة اویرده الی مسکنه بما نال من اجر اوغنیمة] تکفل الهی تمثیل جهتیله‌در وجملهٔ منفیه حالدر وکلماتدن مراد مجاهدین قاعدین اوزره تفضیل ایله حقلرنده موعود اولان مثوبات و رفع درجات کبی تفضلاتدر انتهی و انتداب متکلمك کلامنه معارضه ایلمك معناسنه‌در یقال انتدب فلان لفلان اذا عارضه فی کلامه وعربلر خذما انتدب دیرلر خذمانض وتیسر معناسنه یعنی آزجه آزجه و قولایه کلدکجه آل دیمکدرکه ذکر اولنان اجابت معناسندن مأخوذدر (المندبا) قصر ایله هندبا وزننده کار وعملده جست و چالاك اولان کشی‌یه دینور یقال رجل مندبا بالقصر ای خفیف فی الحاجة (النیربه) دحرجه وزننده قوغجیلق وغمازلق ایلمك معناسنه‌در یقال نیرب الرجل اذا سعی ونم و خلط کلام ایلمك معناسنه‌درکه کلامی صدق و کذبله شوریده قلمقدن عبارتدر یقال نیرب الرجل اذا خلط الکلام و نسج مقال ایلمك معناسنه‌درکه کلام کاذبی تزیین وتنظیم وترتیب ایلیه‌رك صورت صدقده افراغ ایتمکدن عبارتدر یقال نیرب

الرجل القول اذا نسجه ای زوره وزینه ویل ایکی طرفدن قرشولقلی طولاشـق اسمکله طپراغی صاوروب طلازی هواده بری برینه چارپوب کبر شدرمك معناسنه‌در یقال الریح تنیرب التراب فوقه اذا نسجته (النیرب) صیقل وزنـنده شر و نمیمه معناسـنه اسمدر که قوغجیلق و غمازلقله شر و مضرت پیدا ایلمك حالتندن عبارتدر ونیرب جلادتلو چالاك ودلبر آدمه دینور ونیرب دمشـق قضاسنده بر قریه آدیدر کذلك حلب قضاسنده برقریه آدیدر وبرموضع آدیدر ونیرب شریر و مضر اولان کشی‌یه دینور مونثی نیربه‌در هایله یقال رجل نیرب وذونیرب ای شریر و یقال امرأة نیربة (المنربه) مشربه وزنده بو دخی شر و نمیمه معناسنه اسمدر نیرب کبی یقال افسـد فلان بیننا بالنیرب والمنربة ای بالشر والنمیمة (النیربی) نونك فتحی والفك قصریله آفت و داهیه‌یه دینـور (النزب) نونك فتحی و زای معجمه‌نك سکونیله (والنزیب) نجیب وزنده (والنزاب) غراب وزنده آهو وکیك قسمی سسلنوب مله‌مك معناسنه‌در علی قول ارککنه مخصوصدر یقال نزب الظبي نزبا ونزیبا ونزابا من الباب الثانی اذا صـوت اوخاص بالذکور (النیزب) حیدر وزنده ارکك کیکه و ارکك اکوزه دینـور که بوغه تعبیر اولنور (النزب) فتحتینله لقب معناسنه‌درکه اسم اصلیسندن زیاده اولان اسمدر (التنازب) تفاعل وزنده بری برینه لقب وضع ایلمك معناسنه‌در یقال تنازبوا ای تنابزوا (النسب) فتحتینله (والنسبة) نونك کسری وضمیله خصملغه دینور قرابت معناسـنه‌در علی قول پدر طرفندن اولان قرابته مخصوصدر یقال نسـب فی بنی فلان و نسبة ای قرابة اوفی الاباء خاصة مؤلفك بصائرده بیاننه کوره نسب ونسبه ابوین جهتلرندن اولان اشتراك واتصاله دینور اول دخی ایکی نوعدر بری نسـب بالطول‌درکه آباء و ابناء بینلرنده اولان اشتراك و اتصالدر وبری نسـب بالعرض درکه اخوه و بنی الاخوة وبنی الاعمام بینلرنده اولان قرابت کبی وکاه اولورکه نسبت بعض تجانسله بری برینه متجانس اولان مقدارینده دخی استعمال اولنور نسیب شعر بومعناددرکه قصیده‌ده عشق وهواسنی یاد ایده‌رك محبوبه‌یه کویا که انتسـاب ایلمکدن عبارتدر ومصباحك بیاننه کوره اصل نسب ونسبت برقبیله‌یه یاخود بربلده‌یه اعتزا واضافه معناسـنه موضع اولوب بعده وصلت قرابتده استعمال اولندی و اکر نسبتده عام وخاصك ایکیسیده مذکور ایسه عام خاص اوزره تقدیم اولنور یقال قرشی هاشمی زیرا خاص تقدیم اولنسه عام همان تأکیدی مفید اولور لکن عامك تقدیمی تأسیس اولور کذلك قبیله بلده اوزره تقدیم اولنمق انسبدر زیرا آنك نسبتی ذاتیه‌در یقال قرشی مکی ونسبك جمعی انسابدر سبب و اسباب کبی و نونك کسریله نسبتك جمعی نسب‌در عنب وزنده و نونك ضمیله نسبتك جمعی نسب‌در غرفه و غرف کبی

ومناسبت

ومناسبت ماده‌سی دخی بوندرکه مقاربه معناسنه‌در انتهی و نسب و نسبه مصدر
اولور برکسه برآخره کندی صوینی ونسبنی ذکر وبیان ایلمك معناسنه یقال نسبه
نسبا ونسبة من الباب الاول والثانی اذا ذکر نسبه وبرکسه آخرك کندویه انتساب
ایلمسنی ایستمك معناسنه‌در یقال نسبه ای سأله ان ینتسب بان قال له انتسب لنا
ونسب ونسیب نحیب وزننده ومنسبه مشربه وزننده شاعر قصیده‌سنده محبوبه‌سنی
واکا اولان عشق وهواسنی ذکر ایله تغزل ایلمك معناسنه‌در یقال نسب الشاعر
نسبا ونسیبا ومنسبة اذا شبب بها فی الشعر ادبای عربك زندوسنه نسیبی اطلاق
بوندرز (الاستنساب) برکسه منتسب اولدیغی نسبنی ذکر وبیان ایلمك معناسنه‌در
یقال استنسب الرجل اذا ذکر نسبه مؤلفك آنفا ثلاثی‌بی سؤال انتساب ایله
وبوماده‌یی ذکر نسب ایله تفسیری طبعه ملایمجه دکلدر زیرا مقتضای ماده بوماده
سؤال ایله وثلاثی ذکر نسبت ایله مفسر اولمقدر (النسیب) امیر وزننده مصدردر
نته‌که ذکر اولندی ونسیب برنسنه‌یه مناسب وجسبان اولان شیئه دینور یقال
هو نسیب ای مناسب و صوی و نسب صاحبی آدمه دینور یقال هو نسیب ای
ذونسب (المنسوب) بودخی صاحب نسب کمسه‌یه دینور ونسیبی مشتمل اولان شعره
دینور یقال شعر منسوب ای فیه نسیب (النساب) شداد وزننده (والنسابة)
هایله علم انسابه بغایت آشنا ودانا اولان کشی‌یه دینور یقال هو نساب و نسابة
ای عالم بالانساب ونسابه‌نك هایی مبالغه ایچوندر علامه کبی کویاکه آنکله داهیه
یاخود غایت ونهایت مراد اولنور (الانسب) اقرب وزننده نسیب وتغزلی بغایت
رقیق ونازك والطف ورنکین اولان شعر وقصیده‌یه دینور یقال هذا الشعر انسب
ای ارق نسیبا بونده افعل تفضیل قاصردر (الناسب) نسیب کلمه‌سنی تأکید
ایچون ایراد اولنور یقال نسیب ناسب کشعر شاعر علی وجه المبالغة ای ارق
والطف (الانساب) همزه‌نك کسریله یل یك شدید اسمکله طاشی طپراغی توزیدوب
هوایه صاورمق معناسنه‌در یقال انسبت الریح اذا اشتدت و استافت التراب
والحصی (النیسب) حیدر وزننده آچق و طوغری یوله دینور جاده و شاهراه
معناسنه علی قول بولنان یول اثرینه وعلامتنه دینور ویولدن پیدرپی کلان قرنجه
قطارینه دینور وقرنجه یولنه دینور ونیسب بررجل آدیدر (نسیبه) حبیبه وزننده
اسامی نسواندندر نسیبه بنت کعب ونسیبه بنت سماك صحابیه‌لردر (نسیبه) مصغر
بنیه‌سیله بودخی اسامی نسواندندر نسیبه بنت نیار ونسیبه بنت ام عطیه ونسیبه
بنت شداد صحابیه‌لردر وقیس بن نسیبه اصحابدندر وعاصم بن نسیب شعبه‌نك شیخیدر
(النیسبان) نونك وسینك فتحیله بودخی آچق وطوغری جاده‌یه دینور (انسب)
احمد وزننده یمنده برحصن اسمیدر (التنسب) تفعل وزننده برکسه سنك صویکدنم

دیو ادعا ایلمك معناسنه‌در یقال تنسب فلان اذا ادعی انه نسیبك و منه المثل * القریب من تقرب لامن تنسب * (المناسبه) مشاكله وزننده و مرادفیدر كه برنسنه آخره یا ایکی نسنه بری برینه شبیه و مثیل اولمق معناسنه‌در كه قرابت معناسندن مأخوذدر یقال ناسبه اذا شاكله وماثله (النیسبة) دحرجه وزننده برکسه ایکی آدم اراسنده بری اوته یعنی كاه برینه وكاه دیکرینه تردد ایله كیدوب كلمك معناسنه‌در كرك قوغجیلق ایله وكرك یزونكلك ایله وكرك مصلحت كذارلغله اولسون یقال نیسب بینهما نیسبة اذا اقبل وادبر بالنمیمه وغیرها (النشب) نونك وشین معجمه‌نك فتحیله (والنشوب) قعود وزننده (والنشبة) غربه‌وزننده برنسنه‌یه ایلشوب طوتیلوب قالمق معناسنه‌در یقال نشب العظم فی حلقه نشبا و نشوبا ونشبة من الباب الرابع اذا لم ینفذ ونشب نشبه معناسنه‌در كما سیذكر (الانشاب) همزه‌نك كسریله برشیئ برنسنه‌یه ایلشدروب طوتدرمق معناسنه‌در یقال انشب الشیئ فیه اذا اعلقه وانساب معناسنه‌دركه ذكر اولندی یقال انشبت الریح بمعنی انسبت و صیاد شكاری آغه ایلشدروب كرفتار ایلمك معناسنه‌در یقال انشب الصائد اذا اعلق الصید بحبالته (التنشیب) تفعیل وزننده انشاب ایله معنای اولده مرادفدر یقول نشبه فیه بمعنی انشبه وشر وفسادی متضمن برایشه مداخله ایدوب مباشر و مشغول اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال نشب فی الشیئ اذا نشم (النشبة) زمره وزننده مصدردر نته‌كه ذكر اولندی ونشبه شول ایلشكن كسیه دینوركه برایشه یاخود بركسیه ایلشدكده یوتراق تیكنی كبی آندن دكه‌حالله منحل ومنفك اولمزاوله ومنه‌المثل * كنت نشبة فصرت عقبة * یعنی مقدمابن نشبه‌ایدم‌كه بركسیه اصیلوب ایلشدكده البته بندن شر ومضرت مشاهده ایدر ایدی لكن شمدی بن اول خصلت وكیفیتدن عاجز وفرمانده قالدم میدانینك بیاننه كوره نشبه كلمه‌سی همزه وزننده نشبه اولوب لكن عقبه كلمه‌سنه ازدواج ایچون تخفیف اولنمشدر وعقبة ذاعقبة تقدیرنده‌در قالدیكه نشبه كلمه‌سی فی‌الاصل مصدر اولمغله مبالغة اطلاق اولنمسی دخی محتملدر ومثل مزبور عز ومناعتدنصكره ذلیل وبیچاره اولان كسه حقنده ضرب اولنور ونشبه سباعدن قوردك اسمیدر وقیس قبیله سندن برشعبه‌نك پدری اسمیدر نسبتده نشبی دینور سلمی وزننده محدثیندن علی بن المظفر الدمشقی النشبی آنلردندر (الناشبة) برنسنه‌یه ایلشیجی شیئه دینور بومناسبتله ناشبة المحال بكره‌یه دینوركه مراد تكرلكی‌اوله‌جقدر (النشبان) رمان وزننده عربلرك قوللندقلری اوقه دینور نبل معناسنه مفردی نشابه‌در هاله مؤلف شهرتنه مبنی وزنیله تقیید ایلامشدر یقال ترامو بالنشاب ای النبل (النشاب) شداد وزننده نشاب اتخاذ ایدن كسیه دینوركه نشاب دوزن آدم اوله‌جقدر كذلك نشاب قوللنن كسیه دینور

(النشابة) هايله نشاب قوللنن جماعته دينور يقال قوم نشابة اى يرمون بالنشاب
(الناشب) نشاب صاحبنه دينور (النشب) فتحتينله (والنشبة) هايله (والمنشبة)
مرتبه وزننده ناطق وصامتدن بركمسه‌نك اصيل وقديم اولان مالنه دينور ناطقدن
مراد اغنام وانعام وصامتدن مراد سيم وزرمقوله سيدر ومنه المثل ★ لكم نسب
ومالكم نشب ما انتم الاخشب ★ ونشب باديه اشجارندن برنوع شجر اسميدركه
عربلر آندن ياى اتخاذ ايدرلر ونشـب محدثيندن على بن عثمان دمياطينك جدى
لقبيدر (المنشب) منبر وزنـنده كثير خرما قورغنه دينوركه بوغازه طورر جمعى
مناشب كلور (المنشب) مطلب وزننده اسم مكاندر شول يره دينوركه اكا ايلشوب
ياخود قصيلان بروجهله خلاص اولميه وبو امر كريهه مخصوصدر يقال نشب فلان
منشب سوء اذا وقع فيمالامخلص عنه (المنشب) معظم وزننده شول آلاجه قماشه
وبرديه دينوركه آنده نشاب ديدكلرى اوق صورتلرى منقوش اوله يقال بردمنشب
اى موشى على صورة النشاب (الانتشاب) افتعال وزننده برنسنه كنديلكندن
برشيئه ايلشوب طوتلق معناسنه‌در يقال انتشب فيه اذا اعتلق واوطون بركدرمك
معناسـنه‌در يقال انتشب الحطب اذا جمعه واورادن بورادن غلال جمع ايدوب
آندن مال اتخاذ ايلمك معناسـنه‌در يقال انتشب فلان الطعام اذا لمه واتخذ منه
نشبا (التناشب) تفاعل وزنـنده ناس مجتمع وبرى برينه منضم ومتراكب اولوب
صقشمغله شبكه طرزنده برى برينه ايلشوب قصلق معناسنه‌در يقال تناشب القوم
اذا تضاموا وتعلق بعضهم ببعض (النشوب) لزوم وزننده ومرادفيدر يقال نشبه
الامر نشوبا من الباب الرابع اذا لزمه وعربلر مانشـبت افعل كذا ديرلر مازلت
معناسنه بونك حقيقى معناى اولدندر برشيئه ايلشوب طوتلميه‌رق اشلدم ديمكدر
قال الشارح وفى البخارى [ثم لم ينشب ان مات] اى لم يلبث وهذا اللفظ عند العرب
عبارة عن السرعة واصل النشوب التعلق يعنى لم يتعلق بشئ (النصب) فتحتينله
رنج وتعبدن ناشى عاجز وفرومانده اولمق معناسنه‌در يقال نصب الرجل نصبا من
الباب الرابع اذا اعيى وبرايشـه رنج وزحمت چكه‌رك چباليوب جد وجهد ايلمك
معناسنه‌در يقال نصب فلان فى الامر اذاجد واجتهد (الانصاب) همزه‌نك كسريله بر
كمسه‌يى رنج وتعب ايراثيله درمانده قلمق معناسـنه‌در يقال انصبه انصابا اذا اتعبه
واعياه وبركمسه‌يى برمرض وعلت رنجور ودردناك ايلمك معناسـنه‌در يقال انصبه
المرض اذا اوجعه وبركمسيه برنسنه‌دن حصه ونصيب افراز ايلمك معناسنه‌در يقال
انصبه اذا جعل له نصيبا وبچاغه صاب كچورمك معناسـنه‌در يقال انصب السكين
اذا جعل له نصابا (الناصب) صادك كسريله منصب معناسنه‌دركه ذونصب ديمكدر
نسب اوزره يعنى تعب ومحنت صاحبى‌كه تعبلو وزحمت ومحنتلو ديمكدر طاهر

ولابن كبي اسم فاعل نسبيدر ياخود ثلاثی مزيد معناسنه وارد اولان امثلهدندر
يقال هم ناصب ای منصب يعنی ذونصب اوفاعل النصب اوسمع نصبه الهم اذا
اتعبه يعنی بووجه مذكور اوزره اسم فاعلدر ياخود بعض عربدن نصب الهم
اتعاب معناسنه ورودی مسموع اولمغله اكا حاجت اولميوب شاهراهدن ناصب
اندن اسمفاعل ومتعب معناسنه وارد اولور شارح ديركه مادۀ مذكورهنك
ورودی عربدن مسموع اولديغی منقولدر وجه اوله كوره فاعل بمعنی مفعل اولور
نتهكه مكان باقل ديرلر مبقل معناسنهكه ذوبقل ديمكدر ياخود فاعل بمعنی مفعول فيه
اولور نتهكه ليل نائم ديرلر منوم فيه معناسنه ويوم عاصف دخی بوقبيلدندر انتهی
وناصب رنج ومحنتله كسب وتحصيل اولنان ديرلكه وصف اولور يقال عيش ناصب
ای فيه كدوجهد شارح ديركه بعضلر بونلری ايفع فهو يافع واصبح فهو صابح
قبيلندن اعتبار ايلشلردر لكن وجه اول موجهدر انتهی وناصب حويس بن بجير
نام كسهنك فرسی اسميدر (النصب) ضرب وزننده وجه مذكور اوزره بعض
عربدن مسموع اولهرق برخصوصك هم وقصدی صاحبنه تعب ويرمك معناسنهدر
يقال نصبه الهم نصبا من الباب الاول اذا اتعبه ونصب مرض وعلته وبلاء وآفته
اطلاق اولنور يقال اصابه نصب ای داء وبلاء وبركسهيی برمرض رنجوروردناك
ايلك معناسنهدر يقال نصب المرض نصبا من الباب الثانی اذا اوجعه وبرنسنهيی
يره وضع ايلك معناسنهدر يقال نصب الشیء اذا وضعه ويوقری قالدرمق معناسنه
اولمغله ضد اولور يقال نصبه اذا رفعه بورادهوضعه وفرفعه نسخهلری غلطدر
وجدواقدام ايلهيوريمك علیقول آهستهجهنرم وملايمتلهبتونكوندز يوريمك معناسنهدر
يقال نصب السير اذا رفعه اوهوان يسير طول يومه وهو سيرلين لهيقال نصب
القوم اذا صاروا يومهم بسيرلين وبركسنه ايله دشمنلك ايلك معناسنهدر يقال نصب
لفلان اذا عاداه وعربلرك دوهلری تشويق وتطريب ايچون ترنم ايلدكلری نغماتدن
برنوع ايله ترنم وتغنی ايلك معناسنهدركه نغمات مزبورهدن بوبلند آواز اولور
يقال نصب الحادی اذا حدی ضربا من الحداء وميانهيهجنك القا ايلك معناسنهدركه
مراد جنك پيدا ايلكدر يقال نصب له الحرب اذا وضعها وبرنسنهيی قرشوسنه
ديكوب ديكنه طوردرمق معناسنهدر يقال نصب العلم اذا رفعه واقامه مستقبلا به
وكل مارفع واستقبل بهشیء فقد نصب علی بناء المجهول ونصبه هو مؤلف بصائرده
نصبت الشیء ای اقمته عبارتيله رسم ايلكله بوندن جامع ومفيددر ونصب يوللرده
نشان ايچون ديكيلان ميله دينور علم منصوب معناسنه وبونده فتحتينله جائزدر
ونصب غايت وسرانجام معناسنهدر وعروضيون اصطلاحنده نصب قافيۀ شعرك
فساددن سالم وبنامی تام اولمقدن عبارتدر ونحويون اصطلاحنده نسب معربه

مخصوص

مخصوص براعرابدرکه مبنی اولان کلمه‌نك فتحه‌سی منزلنده‌در رفع وجر مقابلیدر. لسان اطفال مکتبده ایکی اوستون تعبیر اولنور علو ورفعت معناسندن مأخوذدر (نصب العرب) ذکر اولنان نغمه‌درکه حدآء دیدکلرندن ارق اولور اصول جازده برمؤثر نغمه‌در نصب بونده مصدر اولدیغی کبی اسم دخی اولور ونصب شر وفتنه پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال نصب الشر اذا اظهره (المنصبة) مرتبه وزننده رنج وزحمت ومشقت معناسنه‌در یقال عیش ناصب کامر وذومنصبة ای فیه کد وجهد (النصب) نونك ضمی وصادك سکونیله (والنصب) ضمتینله درد وعلته وبلاء وآفته دینور یقال اصابه نصب ونصب ای دآء وبلاء ونصب ضمتینله یوللرده نشان ایچون دیکیلن میلاره دینور وبت پرستلرك معبود اتخاذ ایلدکلری نسنه‌لره دینورکه طاشدن واغاجدن تراش ایدوب یره نصب واکا پرستش ایدرلر وبونده صادك سکونیله‌ده لغتدر یسر ویسر کبی ونصب صادك سکونیله کوز اوکنده دیکیلوب طوران شیئه دینور تقول هذا نصب عینی ای القائم فی نظری وبونده نونك فتحیله‌ده لغتدر علی قول فتحی لحن‌در (النصب) کتف وزننده رنجور وخسته دردمند کسیه دینور یقال هو نصب ای مریض وجع (التنصیب) تفعیل وزننده بودخی برنسنه‌یی یوقری قالدرمق معناسنه‌در (الانتصاب) افتعال وزننده برنسنه یوکسکه قالدرلمق ودیکیلوب طورمق معناسنه‌در یقال نصبه تنصیبا فانتصب (التنصب) تفعل وزننده انتصاب معناسنه‌در وتوز هوایه آغوب یوکسلمك معناسنه‌درکه دیرك کبی اوج هوایه دیکلمك صورتنده اولور یقال تنصب الغبار اذا ارتفع ودیکیلوب طورمق معناسنه‌در یقال تنصبت الاتن حول الحمار اذا وقفت (النصیبة) حبیبه وزننده یوللرده نشان ایچون دیکیلان میله دینور (الانصاب) احباب وزننده‌که اشبو [انما الخمر والمیسر والانصاب] الایه کریمه‌سنده واقعدر مراد شول طاشدن مصنوع بتلردرکه زمان جاهلیتده کعبة مکرمه‌نك اطرافنه نصب اولنوب آنلره مناسك حجی کبی تلبیه وآنلر ایچون ذبح قرابین ایدرلر ایدی بونك مفردی نصب‌در عنق واعناق کبی واول بتلری اهل جاهلیت اول قربانلرك قانیله رنکین ایدرلر ایدی وانصاب حرم شریف حدودنده اولان میلاره ونشانلره اطلاق اولنور (النصبة) غرفه وزننده دیکلمش دیرکه دینور ساریه معناسنه (النصایب) نجایب وزننده شول طاشلره دینورکه حوضك اطرافنه نصب اولنوب وآرالقلری یوغورلمش چامور ایله ولوکون ایله سد وبند اولنور واحدی نصیبه‌در (المناصبه) مفاعله وزننده برکسه ایچون جنك وقتال کبی شر وفتنه اقامه واظهار ایلمك معناسنه‌در یقال ناصبه الشر اذا اظهره له (الانصب) احمر وزننده بوینوزلری دیك وطوغری اولان حیوانه دینورکه اوق کبی اولور یقال تیس انصب ای

منصب القرنین مؤنثنده نصباء دینور ونصباء کوکسی یوقری‌یه طوغری یوکسك
اولان ناقه‌یه دینورکه کوکسلو تعبیر اولنور یقال ناقة نصباء ای مرتفعة الصدر
(المنصب) منبر وزننده دموردن اولان ساج ایاغنه دینورکه اوزرینه تنجره وضع
اولنورسه پایهٔ آهنین معناسنه نته‌که اثفیه طاشدن اولان سه پایه‌درکه ایکی طاش
وضع ایدوب برطرفنی برمرتفع یره طیارلر واکا ثالثة الاثافی دیرلر (النصیب) امیر
وزننده پای وحصه معناسنه‌درکه حظ منصوب ومشخص‌در جمعی انصباء کلور وانصبه
کلورکه جمع قلت‌در یقال ماله فیه نصیب ای حظ ونصیب حوضه اطلاق اولنور
اطرافی نصائب ایله منصوب اولدیغیچون وقورلمش آغه ودوزاغه دینور شرك
منصوب معناسنه (النصب) نونك کسریله بودخی حصه ونصیب معناسنه‌در تقول
لی منه نصب ونصیب ای حظ منصوب (نصیب) زبیر وزننده برشاعر آدیدر
(النصاب) کتاب وزننده هرشیئك اصل واساس ومرجعنه دینور یقال هو نصابه ای اصله
ومرجعه وکونشك غروب ایلدیکی یره اطلاق اولنور یقال جأت الشمس الی
نصابها ای مغیبها و بچاغك صاپنه اطلاق اولنور جمعی نصب کلور کتب کبی
ونصاب عرف شرعده مالدن شول مقداره اطلاق اولنورکه مال اکا بالغ اولدقده
زکاتی واجب اولور مثلا کومش ایکیوز درهمه ودوه بش عدده ایرشدکده زکاتلری
واجب اولور بس کومشك نصابی ایکیوز درهم اولور ونصاب مالك بن نویره‌نك
فرسی اسمیدر (المنصب) مجلس وزننده بودخی اصل وبنیاد ومرجع معناسنه‌در
یقال منصب الشیء ای اصله ومرجعه یعنی الذی نصب فیه جاه معناسنه اولان
منصب شارحك بیاننه کوره مولددر (النواصب والناصبیة واهل النصب) نونك
ضمیله خوارجدن شول طائفه‌یه اطلاق اولنورکه امیر المؤمنین و یعسوب الدین
امام علی المرتضی کرم الله وجهه حضرتلرینك طرف اشرفلرینه بغض و عداوتله
متدین اولمشلردر اظهار عداوت معناسندن مأخوذدر (الاناصیب والتناصیب)
تای فوقیه ایله یوللرده نشان ایچون نصب اولنان میلره ومناره‌لره دینور واناصیب
برموضع آدیدر (نصیبون و نصیبین) نونك فتحه‌لریله بلاد ربیعه‌نك قاعدة الملکی
اولان بربلدهٔ معروفه اسمیدر نسبتنده نصیبینی دینور و نصیبی دینور نونك اسقاطیله
شارح دیرکه بوکلمه‌ده ایکی مذهب واردر بری بودرکه اسم واحد قلوب اسماء
مفردهٔ غیر منصرفه اعرابی کبی اعراب ویررلر یقولون هذه نصیبین و رأیت
نصیبین ومررت بنصیبین وکذلك القول فی یبرین وفلسطین وقنسرین ومذهب ثانی
بودرکه آنی جمع مجراسنه اجرا ایدرلر فیقولون هذه نصیبون و رأیت نصیبین
ومررت بنصیبین ونسبتنده مثال اول مذهب اوله ومثال ثانی ثانی‌یه ناظردر زیرا
قاعده‌درکه نسبتده تثنیه وجمع علامتلری اسقاط اولنور انتهی (المنصب) مکرم وزننده

قیورجق نسنه‌یه دینور یقال ثری منصب ای مجعد ودوز و هموار اولان منتظم دیشلره اطلاق اولنور یقال ثغر منصب ای مستوی النبتة کویا که ال ایله دوز وبرابر نصب اولنمشدر (ذات النصب) نونك ضمیله مدینه قربنده بر موضع آدیدر (النضب) نونك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله صو آقق معناسنه‌در یقال نضب الماء نضبا من الباب الاول اذا سال وجری (النضوب) قعود وزننده صو یره بچوب باتمق معناسنه‌در یقال نضب الماء نضوبا اذا غار واولمك معناسنه استعمال اولنور یقال نضب فلان اذا مات وخصب ورخا وخیر وبرکت چکلوب آزالمق معناسنه استعمال اولنور یقال نضب الخصب اذا قل و دابه‌نك یاغری و جداوی بکشوب مشتد اولمق معناسنه استعمال اولنور که رطوبتی کتمکله پکشور یقال نضبت الدبرة اذا اشتدت وبعید اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال نضبت المفازة اذا بعدت و کوز چقورلنوب ایچری باتمق معناسنه استعمال اولنور علی قول ناقه‌نك کوزینه مخصوصدر یقال نضبت عینه اذا غارت و خاص بعین الناقة (التنضیب) تفعیل وزننده بودخی صو یره سیکشوب باتمق معناسنه‌در یقال نضب الماء اذا غار و طوارك سودی چکیلوب آزالمغله صاغدقده کیچ حاصل اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال نضبت الناقة اذا قل لبنها وبطؤ درها (الانضاب) همزه‌نك کسریله یایك آوازی چقوب طنقردامق ایچون سهلجه کیریشنی چکوب صالیویرمك معناسنه‌در انباض کبی یقال انضب القوس اذا جذب وترها لتصوت کانبضها شارح دیرکه انضب انبض لفظنده لغتدر کرچه بعضلر مقلوبیتنه ذاهب اولدیلر لکن اکر مقلوب اولسه کندی صیغه‌سندن مصدری ورود ایلمز ایدی پس صواب اولان لغت مستقله‌در انتهی (التنضب) تنصر وزننده بر نوع شجر حجازی اسمیدر تیکنلری عوسجك یعنی سنجان تیکنی وموسی اغاجی دیدکلری شجرك تیکننه شبیه اولور وتنضب مکهٔ مکرمه قربنده برقریه آدیدر بو تنضب کلمه‌سی علمیت ووزن فعل ایله غیر منصرفدر لکن مؤلفك حرف تعریف ادخالی بعض محلده جوهری‌یی توهیم ایدرکن کندوسنی ایقاع ایلمشدر (النطاب) خطاب وزننده باشه دینور رأس معناسنه یقال ضرب نطابه ای رأسه ویبون طمرینه دینور حبل العنق معناسنه (المنطب) منبر وزننده (والمنطبة) هایله (والناطب) طانك کسریله سوزکویه دینور مصفاة معناسنه (المنطبة) مصطبه وزننده اوغوز واحمق کشی‌یه دینور (النطب) ضرب وزننده پرمقله برکسه‌نك قولغنه اورمق معناسنه یقال نطبه نطبا من الباب الاول اذا ضرب اذنه باصبعه (النواطب) نونك فتحیله سوزکوده اولان دلکلره دینورکه آنلردن نسنه سوزیلور اسم اولمغله مفردی ناطب در (المناطبة) مفاعله وزننده ناسی بری برینه قشقردوب میانه‌لرنده شر

وفتنه وفساد پیدا ایلك معناسنه‌در تقول ناطبتهم ای هارشتهم (النعب) نونك فتحی و عینك سکونیله (والنعیب) نجیب وزننده (والنعاب) غراب وزننده (والتنعاب) تذکار وزننده قرغه وقوزغون وطاوس وخروس مقوله‌سی قوش اوتمك معناسنه‌در علی قول بیوننی اوزادوب باشنی اوینادەرق اوتمك معناسنه‌در یقال نعب الغراب وغیره نعبا ونعیبا ونعابا وتنعابا من الباب الثالث اذا صوت اومد عنقه و حرك رأسه فی صیاحه و کذا المؤذن شارحك بیاننه کوره اصل ماده قرغه‌یه مخصوصدر سائرنده مستعاردر ونعب دوه قسمی سرعتله اشوب یوریمك علی قول برکونه یوریمك معناسنه‌درکه مراد باشنی اوینادەرق شوق و سرعتله اشوب یوریمسیدر یقال نعب البعیر اذا اسرع فی السیر اوهو ضرب من سیره یعنی حرك رأسه فی السیر بالسرعة ونعب بغایت سرعتله مرور ایدن یله اطلاق اولنور یقال ریح نعب ای سریعة الممر بوراده فی الاصل مصدر اولمغله تذکیر وتأنیثی مساویدر (المنعب) منبر وزننده شول یوکرك واشکین وخوب یورویشلو آته دینورکه قرغه کبی بیوننی سوندروب اوزادەرق اشوب وقوشوب کیدر اوله وشول آته دینورکه یوررکن باشیله حمله و سطوت ایدر اوله یقال فرس منعب ای یسطو برأسه وچاغرغان چلتاق احمق وبیغز کمسیه دینور وچابك ناقه‌یه دینور کاسیذکر (الناعبة) کاعبه وزننده (والنعوب) صبور وزننده (والنعابة) کذابه وزننده (والمنعب) منبر وزننده چابك وچالاك اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة ناعبة ونعوب ونعابة ومنعب ای سریعه جمعی نعب کلور ضمنیله مؤلف بیان جمعده ابهام ایلمشدر زیرا نعب نعوبك جمعیدر صبور وصبر کبی وناعبه‌نك جمعی نواعبدر ونعب‌در رکع وزننده (بنو ناعب) برقبیله آدیدر (بنو ناعبه) اول قبیله‌دن بر بطن‌در (ناعب) کاعب وزننده بر موضعدر (ذونعب) کعب وزننده اذواء تعبیر اولنان ملوك حمیردن برینك لقبیدرکه الهان بن مالك شعبه‌سندندر (النغب) نونك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله یوتمق معناسنه‌در یقال نغب الریق نغبا من الباب الثالث والاول والثانی اذا ابتلعه و قوش صو ایچمك معناسنه در یقال نغب الطائر اذا حسیا من الماء وبو خصائصندندر یعنی قوشه مخصوصدر آز اولوب تیز منقضی اولدیغیچون وقوشك ایچمسنده شرب ماده‌سی استعمال اولنمز زیرا شرب کثیر اولەرق مص ایله ایچمکه مخصوصدر و نغب انسان قوش کبی یودم یودم یودەرق ایچمك معناسنه استعمال اولنور یقال نغب الرجل فی الشرب اذا جرع (النغبة) نونك فتحی وضمی وغینك سکونیله برایچم صویه دینور جرعه معناسنه علی قول نونك فتحیله بناء مره‌در وضمیله اسمدر نته‌که جرعه دخی بو رسمه‌در ونغبه نونك فتحیله آجلغه دینور وقوم وقبیله‌نك زاد وذخیره‌سی قالمیوب بوش

انبار

انبار كبى بى توشه و قوت اولدقلرى حالتده دينور يقال بالحى نغبة اى اقفار (النغبة) جرعه وزننده يرامز وناسزا ايشه دينور فعلهٔ قبيحه معناسنه (النقب) نونك فتحى وقافك سكونيله دليكه دينور ثقب معناسنه كه فارسيده سوراخ دينور وبو اسمدر و مصدر اولور دليك دلمك معناسنه نته كه مؤلف بصائرده تصريح ايلمشدر يقال نقب الحائط نقبا من الباب الاول اذا خرقه مترجم ديركه امهاتدن استنباط اولديغى اوزره ثقب ثاى مثلثه ايله نافذ و صغير اولان دليك دلمكدر مثقب ايله دلدكارى دليك كبى و نقب نونله عميق و نافذ وعظيم اوله‌رق دليك دلمكدر ديوارلرده وطاغلرده دلدكارى دليك ولغم كبى وخرق بر نسنه‌يى من غير تفكر ولاتدبر فساد وتباه ايلك اوزره دلوب يرتمغه دينور نته‌كه راغب دخى النقب فى الحائط و غيره كالثقب فى الخشب عبارتيله بيان ايلمشدر انتهى و نقب بر نوع قرحه اسميدركه انسانك جنبنده ظهور ايدر بوياره جوفه طوغرى اويولوب دلنور تركيده قبارجق ويانى قره ديدكارى اوله‌جقدركه ارقه‌ده ظهور ايدرسه شير بنچه اطلاق ايدرلر ونقب اويوز علتنه اطلاق اولنور نقب جلد ايلديكى ايچون نونك ضميله‌ده لغتدر على قول بلوك بلوك ظهور ايدن اويوزلغه اطلاق اولنور آرالقرينه نسبتله دليك دليك اولمق حسبيله ونقب آت قسمى اللرنى واياقلرنى آچوب دوشه‌يرك وكريمليه‌رك سكرتميوب بلكه هر آلشه طوپليوب پرتاو ايليه‌رك سكرتمسنه اطلاق اولنور آتك اوستنده طورمق خيلى مشكلدر كويا كه وثبه‌لرى ارالقرنى نقب ايدر يقال الفرس ينقب اى يجمع قوائمه فى حضره ونقب طاغده اولان يوله دينور جمعى انقاب كلور نونك كسريله مؤلف الطريق فى الجبل عبارتيله تفسير ايلمكله طاغ يولى اولمق منفهم اولور لكن نهايه ده الطريق بين الجبلين عنوانيله مفسر اولمغله ايكى طاغ ارالغنده اولان طار دربند يولى ديمك اولوركه بودخى مجاز در و نقب كزوب يوريمك معناسنه‌در يقال نقب فى الارض اذا ذهب فى الاصل نقب ديدكارى طاغ يولنه كيتمك معناسنه اولوب بعده توسعا عمومده استعمال اولنور ونقب خبر تفتيش ايلك معناسنه استعمال اولنور كويا كه نقب اخبار ايلمش اولور على قول اخبار خبر ايلك معناسنه‌در يقال نقب عن الاخبار اذا بحث عنها اواخبر بها و يرتق جزمه‌يه و يبريمش دوه طبانته يامه اورمق معناسنه‌در يقال نقب الخف اذا رقعه وبركمسيه نكبت وادبار اصابت ايلك معناسنه‌در يقال نقبته النكبة فلانا اذا اصابته (النقب) صرد وزننده بودخى اويوز علتنه على قول بدنده بلوك بلوك اولان اويوزلغه دينور (المنقب) مقعد وزننده (والمنقبة) هايله (والنقب) نونك ضميله بونلرده طاغ يولنه دينور و منقب كوبكه دينور سره معناسنه د على قول كوبكك اوك طرفنه دينور ودرشت وخشن اولان صرب يوله

دینور (نقب) نونك فتحی وقافك سكونیله یمامه‌ده برقریه آدیدر (المنقب) منبر
وزننده‌شول‌دمور نشتره دینورکه بیطار آنكله طوارك بحسب الاقتضاء كوبكنی دلوب
جوفنده اولان صاری صویی اخراج ایدرلر (النقبة) نخبه وزننده رنك ولون
معناسنه‌در وپاسه دینورکه قلج وآینه مقوله‌سنك یوزینه چوكمش اوله وفستان تعبیر
اولنان ایاق طونته دینورکه همان اوجقورلغی اولور آغی وچاپوغی اولماز اكرآغی
وپاچه‌سی اولورسه سراویل اولورونقبه اویوز علته دینورنقب لفظنك مفردیدر
ونقبه‌یوزه دینور وجه معناسنه (النقبة) نونك كسریله خاتونلرك نقاب‌طوتملری
هیئتنه دینورکه بناء نوعدر یقال انها لحسن النقبة ای هیئة انتقابها (النقیبة)
حبیبه وزننده نفس ناطقه‌یه دینور یقال هومیمون النقیبة ای النفس وعقل وهوش
معناسنه‌در شارح دیرکه کرچه نسخه‌لرده والعقل عنوانیله مرسومدر لکن غلطدر
صواب اولان ویمن الفعل اولمقدرکه برکسه‌نك کار وعملی میمنتلو اولمق دیمکدر هرنه
مطلوبه مباشرت وهرنه عمله مبادرت ایدر ایسه موجب نیل وظفر اولمقدن
عبارتدر کماقال فی‌النهایة میمون النقیبة ای منجح الفعال مظفر المطالب ونقیبه طانشغه
دینور مشوره معناسنه ونفاذ رأی یعنی رأی نافذوتدبیر منتج معناسنه استعمال
اولنور یقال مالهم من نقیبة ای نفاذ رأی ونقیبه طبیعت وخلیقت معناسنه‌در
یقال هوکریم النقیبة ای الطبیعة ومه‌سی بیوك اولان ناقه‌یه دینورکه سودی
چوق ادرار ایدر (النقیب) امیر وزننده دودکه ونایه وقواله دینور مزمار
معناسنه وتراز ودلجکنه دینور لسان المیزان معناسنه وبوغازی دلنمش کوپکه دینورکه
مرادبادیه نشین طائفه‌سندن بعض ناکس وادانی کوپکلرینك بوغازلرنی نقب
ایدرلرکه پك چقمغله خانه‌یه مهمان جلبنه داعی اولمیه‌لر ایشته اول کوپکه نقیب
دیرلر ونقیب برجماعتك شاهد وناظری واحواللرینك ضمین وکفیلی وعریفی اولان
کمسه‌یه دینورکه دائما امور واحواللرینه نظارت وکیفیتلرنی بحث وتنقیر ایدوب
اقتضا ایدن مصالحلرینك رؤیت وتسویه وتمشیتنده تقید واهتمام ایدر اوله بو رئیسدن
بشقه‌در حتی کاربانك نقیبی اولورکه لیل ونهار قافله‌نك امور ومصالحلرنده وحرکات
وسکناتلرنده نظارت وترتیب وتسویه ونقصانلرنی تکمیل مقوله‌سی مهماتلرنده سعی
ودقت ایدر وبوکاربان باشیدن بشقه اولور وحالا نقیب الاشراف افندی بوندندر
یقال هونقیبهم ای شاهدهم وضمینهم وعریفهم (النقابة) نونك کسریله برکسه
برجماعته نقیبلك ایتمك معناسنه‌در یقال نقب علی القوم نقابة من الباب الاول اذا
فعل ذلك یعنی الشهود والضمان والعرافة (النقابة) کرامه وزننده برکسه مقدم
نقیب دکل ایکن صکره‌دن نقیب اولمق معناسنه‌در یقال نقب فلان ونقب نقابة
من الباب الخامس والرابع اذالم یکن نقیبا فصار علی قول کسرنونله نقابه اسمدر

وفتحله مصدردر ولاية وولايه كبى (النقاب) كتاب وزننده زياده‌سيله عالم ودانا
وهرفنون واشيايه آشـنا اولان كشى‌يه اطلاق اولنور جميع اشيايى نقب وبحثله
ادراك ايلديكيچون يقال رجل نقاب اى علامة وخاتونلرك يوزاورتولرينه دينـور
صاحب نهايه بيانه كوره آنده ايكى كوزيرى اولمغله يوزينك مجموعنى احاطه ايدوب
اول ايكى دليكدن كوزلرى آچق قالوب خارجه نظر ايدرلر واقعا بلاد عربده
مشهودمز اولمشدر آنكله يوزلرى وچكه‌لرى مستوراولوب فقط اول ايكى دليكدن
كوزلك كبى كوزلرى لمعان ايدر ونقاب درشـت وغليظ اولان سرد يوله دينـور
ومدينه قربنده برموضع آديدر ونقاب قارنه دينـور بطن معناسـنه ومنه المثل ★
هما فرخان فى نقاب ★ يعنى برقارنده نشئت ايتمش ايكى ياوريلردر ايكى آدم برى برينه
بك شبيه ومانند اولدقده ضرب اولنور ونقاب ايكى كمسه روبرو بوشمق على قول
من غير ميعاد يعنى خبرسز ناكهانى بوشمق معناسنه‌دركه اسمدر تقول لقيته نقابا
اى مواجهة اومن غير ميعاد وتقول وردت الماء نقابا اى هجمت عليه بلاطلب يعنى
جستجو ايتمكسزين همان بغتة صـويك اوزرينه چقه كلدم ومعنـاى اولده نقاب
مفاعله‌دن مصـدر اولور تقول ناقيته نقابا اى لقيته مواجهة اومن غير ميعـاد
(الانقاب) همزه‌نك كسريله يريوزنده سـير وسفر ايلمك معناسـنه‌در يقال انقب
الرجل فى الارض اذاذهب بصائرده اذاسـار عنوانده مرسـومدر دوه‌نك اياغى
آشنمق معناسنه‌در يقال انقب البعير اذارقت اخفافه وبركمسه عظمادن برينه پرده‌جى
وقپوجى اولمق على قول برجماعته نقيب اولمق معناسنه‌در يقال انقب الرجل اذا
صار حاجبا اونقيبا وبركمسه‌نك دوه‌سنك طبانلرى آشنمش اولمق معناسـنه‌در يقال
انقب الرجل اذا نقب بعيره (التنقيب) تفعيل وزننده نقب و انقاب كبى بودخى
هريرى طولاشـوب كزمك معناسـنه‌در يقال نقب فى الارض اذا ذهب وبومجاز
اولديغى نقب ماده‌سنده آنفاذكر اولندى ياخود معناى لازميله‌كه غايتيدر مفسردر
(النقب) فتحتينله جزمه وسـائر اياق قابى دلنمك ويرتلق معناسـنه‌در يقال نقب
الخف اى الملبوس اذاتخرق ودوه‌نك طبانى طاشرقق ياخود آشنمق معناسـنه‌در
يقـال نقب البعير اذا حفى اورقت اخفافه (المنقبة) ميمك وقافك فتحيـله مفخر
معناسـنه‌دركه باعث افتخار اوله‌جق فضل وهنر ومزيت مقوله‌سنه دينور موقع
بحث اوله‌جق مخابر ومآثر مفاخردن عبارتدركه مثلبه‌نك ضديدر يقال هو ذومنقبة
اى مفخرة ومنقبه ايكى خانه ارالغنده اولان طاره‌جق صوقاغه دينـوركه دهليز
كبى اولور وخانه وبستان مقوله‌سنك چوره‌سنده اولان ديواره دينور (الانقاب)
همزه‌نك فتحيله قولقلره دينور آذان معناسنه بونك مفردى مسموع دكلدر (الناقب
والناقبة) قافلرك كسريله برعلتدركه انسـان يانى اوزره اوزون اوزادى ياتمقدن

ناشی یانلرنده حادث اولور مرادمدت مدیده اسیر فراش اولان خستهنك یانلری
برەلنوب دلنمك عارضه‌سیدر (نقیب) زبیر وزننده تبوء ایله معان بیننده برموضعدر
(نقبانه) فتحاتله اجأنام جبل یاننده برصو آدیدر (المناقب) میمك فتحیله برطاغ
آدیدر که آنده نیجه صرب بلاکلر وبعامه‌یه وسائر سمتلره یوللر واردر ومناقب طائفدن
مکه‌یه موصل بریول آدیدر (النکب) ضرب وزننده (والنکب) تعب وزننده
(والنکوب) قعود وزننده یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال نکب عن الطریق ونکب
نکبا ونکبا ونکوبا من الباب الاول والرابع اذا عدل عنه ونکب ضرب وزننده
برنسنه‌یی الدن آتوب یره براقق معناسنه‌در یقال نکب به نکبا من الباب الاول
اذا طرحه مؤلف بونی تکرار ایلشدر وبرقابی باش اشاغی چویروب ایچنده اولان
نسنه‌یی بوشاتمق معناسنه‌در یقال نکب الاناء اذا هراق مافیه ویقال نکب الکنانة
اذانثر مافیها یعنی اوق قبورنی سرنکون ایدوب ایچنده اولان اوقلری پریشان
ایلدی وایاغی طاش یارەلمق علی قول طاش طوقنمغله طاشرقق معناسنه‌در یقال
نکبت الحجارة رجله اذالثمتها اواصابتها ونکب مصیبته دینور نکبه‌کی ونکب ونکب
نونك ضمیله زمان برکسه‌یی فرط محنت ومشقته اوغراتمق یاخود برمصیبته دوچار
ایلمك معناسنه‌در یقال نکبه الدهر نکبا ونکبا اذابلغ منه اواصابه بنکبة (النکب)
تعب وزننده برطرفه طوغری میل ایدوب اکیلمکه شبیه اولان حالته دینور که وضع
خلقیسندن صاپقلق حالتیدر ترکیدەورب وقاچلق تعبیر اولنور یقال فیه نکب ای
شبه میل ودوەنك اياغنه عارض اولان آغسقلغه دینورکه طپوق چالمقدن یاخود
طاشرقدن برطرفه یکدیرەرك یورر علی قول نکب برعلت آدیدرکه دوەنك
اموزنده ظهور ایدوب اول سببله دوه آغسیەرق برطرفه منحرف یورر عند البعض
نکب همان دوەنك کتفنه یعنی کورکنه مخصوصدر (التنکیب) تفعیل وزننده
بودخی یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال نکب عن الطریق اذا عدل وبرکسه‌یی
صاپدروب آلارغه ایلمك معناسنه اولمغله متعدی ولازم اولور یقال نکبه اذانحاه
واشبو تنکیب ماده‌سی وجه مذکور اوزره مفعول واحده تعدیه ایدر ومفعولینه
دخی تعدیه ایدر وباء حرفیله صله‌لنور یقال نکبه الطریق ونکب به عنه اذاعدل ای
عدله عنه کما قال فی الاساس نکب عنه ونکبه ونکبته عنه ونکبته ایاه (التنکب)
تفعل وزننده بودخی یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال تنکب عن الطریق اذا عدل
عنه وبرنسنه‌یی اموزه آلمق معناسنه‌در یقال تنکب قوسه اذا القاه علی منکبه
(الینکوب) یعفور وزننده طوغری اولمیوب هرطرفه صاپق اولان یوله دینور
یقال طریق ینکوب ای علی غیرقصد (النکباء) حمراء وزننده اکری یل دیمکدرکه
مراد شول یلدرکه مهب اصلیدن صاپوب اصولدن اولان ایکی یلك آراغنده

اولان

اولان کرته‌دن هبوب ایلیه علی قول نکباء صبا ایله شمال بیننده‌ن هبوب ایدن یله دینور وبعضلر عندنده نکب ریاح یعنی اکری اولان یللر درتدر بری ازیب‌درکه صبا ایله جنوب نکباسیدر یعنی آنلرک بیننده اولان کرته‌دن هبوب ایدر ثانی صابیه‌درکه نکیباء دخی دینور مصغر بنیه‌سیله‌که تکبیری متضمن‌در وبو صبا ایله شمال بیننده هبوب ایدر ثالث جربیاءدرکه شمال ایله دبور میاننده هبوب ایدر وبوازیب مقابلیدر رابع هیف‌درکه جنوب ودبور اراسنده هبوب ایدر وبونکیباء مقابلیدر معلوم اوله‌که اصول ریاح عندالعرب درتدر اولا جنوب‌درکه قطب سهیل جانبندن هبوب ایدر بودیارده اکاقبله یلی تعبیر اولنور ثانیا مشرق درکه مطلع اصل در کون طوغیسی تعبیر اولنور ثالثا شمالدرکه قطب جاه جانبندن هبوب ایدر یلدز تعبیر اولنور رابعا مغربدرکه مغرب اصلدر باطنی تعبیر اولنور بونلرك هربرینك ارالقلرنده برکرته واردرکه نکباء اوله‌جقدر وهربرینك وجه مذکور اوزره اسمی واردر بری ازیب درکه ترکیده کششلیه دیرلر ثانی صابیه‌درکه پویراز تعبیر اولنور ثالث جربیاء درکه قره‌یل دینور رابع هیف درکه لدوس تعبیر اولنور وصباء استواء لیل ونهار هنگامنده مشرق حقیقی طرفندن هبوب ایدر اوقات سائره‌ده مشرقك شمال جانبنده اولان کرته‌لرندن ثریا مطلعندن بنات نعش مطلعنه قدردر بوصورتده پویراز صبادن برقسم اولور ولاتینی وروماني‌لر مطلقا مهب ریاح دائره‌سنی اون التی اعتبار ایدرلر وجرمانیلر اوتوز ایکی‌یه تقسیم ایدرلر واهل اسلام سفائلری اون ایکی اعتبار ایدرلر تفصیلی کتب جغرافیاده مبسوطدر انتهی (المنکب) مسجد وزننده بدنده کورك دیدکلری کمکك اوجیله قول باشنك قاوشدیغی عضوه دینورکه اموز تعبیر اولنور فارسیده دوش دیرلر واشبو منکب لفظی مذکردر ومنکب هر نسنه‌نك الارغه‌جه برسمتنه دینور یولك برطرفی کبی اموزه منکب اطلاق بو معنادندر ومنکب برجاعتك عریفنه اطلاق اولنورکه امور ومصالحلرنی متعهد اولان کسه‌در ایکنجی رئیس اوله‌جقدر علی قول منکب برجاعتك ظهیر ومعاونی اولان کسه‌یه اطلاق اولنورکه معتمد ومستند اولمقده اموز مثابه‌سنده اولور نته‌که رأس رئیس ویدناصر ایچون مستعار اولور مفردات راغبده رأس العرفاء ایله مفسردر یقال هومنکبهم ای عریفهم اوعونهم (النکوب) قعود وزننده یل اصل مهبندن عدولله اکری اسمك معناسنه‌در یقال نکبت الریح نکوبا من الباب الاول اذا مالت عن مهبها ونکوب نکابه معناسنه‌در (النکابة) نقابه وزننده برجاعتك وزمره‌نك عریفی اولمق علی قول یاور وظهیری ومعتمد ومستندی اولمق معناسنه‌در یقال نکب فلان علی قومه نکابة ونکوبا من الباب الرابع اذا کان منکبالهم ای عریفا اوعونا (المناکب) مناصب وزننده

منکب لفظنك جمعیدر ومناکب جمع بنیه‌سیله قوشك قنادنده قوادم اطلاق اولنان یلکلردن صکره اولان یلکلره اطلاق اولنور وبونك مفردی یوقدر خفی اولمیه که قوشك قنادلرنده یکرمی یلك اولور هر دردرینك بر اسمی واردر اوك طرفنده اولان درت یلکه قوادم دیرلر بعده مناکب واباهر وخوافی وذنابی‌در (المنکوب والنکب) کتف وزننده اياغی طاشدن یاره‌لنمش یاخود طاشرقش اولان انسانه وحیوانه دینور فعللری ذکر اولنمشدر (النکبة) جرعه وزننده یغلمش بغدای خرمنه دینور صبره کبی طاش یغننه‌ده اطلاق اولنور (النکبة) نزله وزننده مصیبت معناسنه‌در که حادثهٔ شدیده ونائبهٔ مؤثره‌دن عبارتدر نکباء یحدن مأخوذدر نکب دخی دینور مبالغة وجمعی نکوب کلور بصائرده نکبات ایله مرسومدر حرکاتله یقال اصابه نکب ونکبة ای مصیبة (الانکب) احمر وزننده اوزرنده یایی اولمیان کشی‌یه دینور بی کمان معناسنه که مراد سلاحسز کمسه اوله‌جقدر یقال رجل انکب ای لاقوس معه (الانتکاب) افتعال وزننده برکمسه اوق قبورنی یاخود یاینی اموزینه الوب کتورمك معناسنه‌در یقال انتکب کنانته اوقوسه اذا القاه علی منکب (المتنکب) اسم فاعل بنیه سیله ایکی شاعر لقبیدر بری خزاعی و دیکری سلمی در (النکیب) آت وقاطر واشك طرنغنك دائره‌سنه دینور (النوب) نونك فتحی وواوك سکونیله (والنوبة) هایله برکمسه‌یه برامر مشکل نازل وحادث اولمق معناسنه‌در بلا ومصیبت کبی یقال نابه الامر ینوب نوبا ونوبة اذا نزل علیه ونوب کلمه سی نائب لفظندن جمع اولورکه قائم مقام معناسنه‌در ونوب برآدمك بولندیغی یردن برکون برکیجه‌لك مسافه‌یه دینور وزور وقوت معناسنه‌در ویقینلق قرب معناسنه‌در ونوب ومناب میمك فتحیله برکمسه‌یه نائب یعنی قائم مقام اولمق معناسنه‌در یقال ناب عنه نوبا ومنابا اذا قام مقامه ونوب مرة بعده اخری رجوع ایتمك معناسنه‌در حادثه معناسنه اولان نائبه بوندندر زیرا بالدفعات رجوع ایتمك شانندندر یقال ناب الیه نوبا اذا رجع مرة بعده اخری ومنه یقال ناب الی الله تعالی یعنی تاب وحق تعالی درکاهنه رجوع وتوجه ایله طاعت وعبادته دورشمك معناسنه استعمال اولنور که معنای لازمیدر یقال ناب الرجل اذا الزم الطاعة (النوبة) هایله مصدر در نته که ذکر اولندی ونوبه فرصت معناسنه‌در ودولت معناسنه‌در وانسان کروهنه دینور یقال جاءت نوبة من الناس ای جماعة ونوب لفظندن که صرد وزننده در مفرد اولورکه منا وبه‌دن اسمدر لسانمزده دخی نوبت تعبیر اولنور که دکرمنه کلان نوبتنی بکلر تقول جاءت نوبتك ونیابتك (النوب) نونك ضمیله زنکی طائفه‌سندن برفرقه اسمیدر نوبی مفردیدر روم ورومی کبی ونوب بال آریسنه اطلاق اولنور مکاننه رجعت ایدر اولدیغیچون مفردی نائبدر ونوب یمنده شهر

صنعاء قضاسنده برقریه آدیدر (النیابة) کتابه وزننده نوبت معناسنه‌در تقول جأت نوبتك ونیابتك مصباحده نیابه قائم مقام اولمقله‌ده مفسردر لکن مؤلف سکوت ایلمشدر (النوبة) نونك ضمیله صعید مصرك جنوب طرفنده واقع بر اولکه‌نك آدیدر قره‌لر ولایتی تعبیر اولنور خلق زنکیلردر بلال حبشی اورادندر ونوبه بر صحابیه اسمیدر وعبدالله بن احمد النوبی وهبة الله بن محمدبن نوبی النوبی محدثلردر (المناب) میمك فتحیله مصدر درنته‌که ذکر اولندی ومناب صویه ورود ایده‌جك یوله اطلاق اولنور مرجع اولدیغیچون (الانابة) اقامه وزننده برکسه‌یی آخر کمسیه قائم مقام ایلك معناسنه‌در تقول انبته عنه فی کذا ای اقمته فیه مقامه ومرة بعد اخری رجوع ایلك معناسنه‌در یقال اناب الیه اذا رجع مرة بعده اخری وترك معاصی ایله درکاه الهی‌یه بالاخلاص رجوع وتوجه ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال اناب الی الله تعالی اذا تاب (المناوبه) معاقبه وزننده ومراد فیدرکه مرکوب اولان دابه‌نك اکمه‌سنه بنمکده نوبتلشمك معناسنه‌در یقال ناوبه ای عاقبه یعنی صار یرکب هذا عقبه وذاك عقبه شارح کرچه بویله بسط ایلمشدر لکن تقییده حاجت یوقدر زیرا عقبه نوبت معناسنه اولمغله معاقبه ومناوبه مطلقا برایشده نوبتلشمك معناسنه صحیحدر (المنیب) مجیب وزننده انابه‌دن اسم فاعلدر ومنیب کوزل یاغشلو چوق ونافع یغموره اطلاق اولنور مطر جود معناسنه ظاهرا مرة بعده اخری رجوعی متفأل اولمق علاقه‌سیله‌در یقال مطر منیب ای جود وبغایت لطیف وخوشتر وفیض وطراوت وآب وتابی فراوان اولان بهار موسمنه اطلاق اولنور یقال ربیع منیب ای حسن ومنیب بر رجل آدیدر وضبه قبیله‌سنه مخصوص بر صویك آدیدر (التناوب) تفاعل وزننده عربلر حصاة قسم ایله صویی نوبتله بولشمق معناسنه‌درکه فی الاصل مطلقا نوبتلشمك معناسنه‌در یقال تناوبو علی الماء اذا تقاسموه علی حصاة القسم وحصاة القسم که مقله دخی دیرلر شول خرده طاشلردرکه بریده صو آز اولدیغی وقتده بینلرنده صویی تقسیم ایلمکه مجبور اولدقلریله اول طاشلری بر کاسه ایچره وضع ایدوب آنلری اورتوب قابلیه‌جق مقداری اوزرلرینه صو دوکرلر وهر کسه اولقدرجه تقسیم ایدرلر (بیت نوبی) طوبی وزننده فلسطین ایالتنده بربلده آدیدر (النائب) نوب ونیابه‌دن اسم فاعلدر ونائب کثیر اولان مال ومناله دینور عود ورجوعی ملتمس اولدیغنه مبنی یقال خیر نائب ای کثیر (الانتیاب) افتعال وزننده برکسه‌یه یاخود بریره مرة بعده اخری کلمك معناسنه‌در یقال انتابهم انتیابا اذا اتاهم مرة بعد اخری (منتاب) میمك ضمیله اسامیدندر (النهب) نونك فتحی وهانك سکونیله غارت وتالان جهتیله النان غنیمت مالنه دینور مصدر ایله مسمادر جمعی نهاب کلور نونك کسریله یقال اخذوا النهب ای الغنیمة ونهب مصدر

اولور مالى غارت وتالان ايدوب غنيمت آلمق معناسـنه‌در يقال نهب النهب ونهبا من الباب الثالث والرابع والاول اذا اخذه ونهب بركونه آت اوينادوب سكرتدرمكه دينور فرسان عرب يننده معروفدر ظاهرا غارته هجوم ايدركبى كسكين اوزنكيله چقوب سكرتدرمك اوله‌جقدر وتاراج وتالان ايتدكلرى ماله دينور كرچه غنيمت دخى بومعنايه‌در لكن غنيمتى تعميم ايلمكه محتاجدركه تكراردن تفصى اولنه ونهب بركمسه‌يى سوء ذكر ايله لسانه آلوب ديلملك معناسنه استعمال اولنوركه ناموسـنى تاراج ايتمش اولور يقال نهبوه اى تناولوه بلسانهم وكوپك برآدمك اياغنى سكيرندن قاوربوب قاپمق معناسـنه استعمال اولنور يقال نهب الكلب اذا اخذه بعرقوب الانسان (الانتهاب) افتعال وزنـنـده بودخى غارت وتاراجله مال غنيمت المق معناسنه‌دركه قاپشمق تعبير اولنور يقال انتهب النهب اذا اخذه وعربلر آت قسمى سكرتمكده نهايت ميدان ومسافه‌يه برديزكنده مستولى اولسه انتهب الفرس الشوط ديرلر استولى عليه معناسنه كوياكه سكرتمنك مجموعنى ياخود غايت مجالى كنديسى اغتنام ايلمشدر (النهبة) نخبه وزنـنـده (والنهبى) حبلى وزنـنـده (والنهيبى) تصغير بنيه‌سيله (والنهبى) ياى مشدده ايله اسملردر نهب ويغمايه دينـور كذلك نهب ويغما اولنان ماله دينور آنفانهب كلمه‌سى تسميه بالمصدر اولديغى ذكر اولنمشدر (نهبان) تثنيه بنيه‌سيله تهامه‌ده ايكى طاغدر (التناهب) تفاعل وزنـنده مالى غارت وتالان ايدوب قاپشمق معناسـنه‌در ودوه‌لر جد وسرعتله اشوب يوريمكله چوق برالدقلرنده تناهبت الابل الارض ديرلر اخـذت منها بقوائمها كثيرا معناسـنه (المناهبة) مفاعله وزنـنده بودخى قاپشمق معناسنه‌در بوندندركه عربلر برآت همپاسى اولان آتله يارشوب تفاوتسز برابرجه سكرتسـه ناهب الفرس الفرس ديرلر باراه فى‌حضره معناسنه بريسى مغلوب اولمامغله كوياكه يكديكرى نهب ايلمشدر ومناهبه نهب كبى بركمسه‌يى مقاله كتوروب ديلملك معناسنه استعمال اولنور يقال ناهبوه اى تناولوه بكلام (منهب) منذر وزنـنده برقبيله پدرينك آديدر وزيد الخيل بن منهب على قول ابن مهلهل النهابى صحابى شاعردر (منهب) منبر وزنـنده عويه بن سلمى نام كمسه‌نك فرسى اسميدر ومنهب بغايت يوكرك آته اطلاق اولنور يقال فرس ومنهب اى فايق فى‌العدو (نهيب) امير وزنـنـده برموضع آديدر (مناهب) ميمك فتحيله حرون نام فرسك نسلندن بنى ثعلبه‌يه مخصوص برفرس آديدر (المنتهب) منتخب وزنـنده وادى القرى‌قربنده بربلده‌در (المنهوب) مجلا مطلوب اولان شيئه اطلاق اولنوركه ادا واعطا اولنمز ايسه نهب ايده‌جكدر يقال هومنهوب اى مطلـوب معجل وبومجاز اولى قبيلندندر (الناب) باب وزنـنده آغزده رباعيه‌نك اكسه‌لرنده اولان درت ديشه دينوركه آزى ديشى وكوپك ديشى تعبير اولنور ورباعيـه اوك

دیشلرك وراسند • اولان درت دیش اوله‌جقدر وناب لفظی مؤنثدر جمعی انیب
کلور افلس وزننده وانیاب کلور اقوال وزننده ونیوب کلور عیوب وزننده
وجمع الجمعی انابیب کلور اعاجیب وزننده لکن مصباحده دیرکه ناب انسان مذکردر
مادام بو اسمله ذکر اولندقچه پس بو لفظنه نظر ایدوب ومؤلف سن معناسنه اعتبار
ایلمش اولور وابن سیناذن نقل ایدرکه برحیوانده ناب ایله قرن مجتمع اولمز انتهی
وناب یاشلو قوجه ناقه‌یه دینور بونك جمعی انیاب کلور ونیوب کلور ونیب کلور
نونك کسریله وناب اسامیدندر ناب بن طنیف که اصحابدن عثمان بن مالكك والده‌سی
اولان لیلی خاتونك پدریدر وناب برقوم وجماعتك اولوسنه واعیان ومهترینه اطلاق
اولنور یقال هذا ناب القوم ای سیدهم (نهرناب) بغدادده اوانی نام ناحیه
قربنده برایرمقدر (النیوب) تنور وزننده بودخی یاشلو ناقه‌یه دینور (الانیب)
احمر وزننده آزی دیشی یوغون وغلیظ اولان حیوانه دینور یقال کلب انیب
ای غلیظ الناب (النیب) عیب وزننده برکسه‌نك آزی دیشنه اورمق یاطوقونمق
معناسنه‌در تقول نبته نیبا ای اصبت نابه (التنییب) تفعیل وزننده برنسنه‌نك
خشونت وملایمتنی ادراك ایچون آزی دیشیله اصروب یوقلامق معناسنه‌در
یقال نیب السهم اذا عجم عوده واثرفیه بنابه وناقه قوجه‌مق معناسنه‌در یقال
نیبت الناقة اذا هرمت ونبات کوکلنمك معناسنه استعمال اولنورکه آزی دیشلری
کبی کوك صالمقدن عبارتدر یقال نیب النبت اذا خرجته ارومته (التنیب)
تفعل وزننده بودخی نبات کوکلنوب اویوملنمق معناسنه در یقال نیبت النبت
بمعنی نیب (ذوالانیاب) قیس بن معدی کرب سهیل بن عمرو بن عبد الشمس
حضراتنك لقبلریدر رضی الله عنهما

﴿ فصل الواو ﴾ (الوأب) واوك فتحی وهمزه‌نك سکونیله ایچریسی واسع بیوك چناغه
وقواطه‌یه دینور وقوند وصیق اولدیغی حالده جست وخفیف اولان ات وقاطر
واشك طرنغنه دینور علی قول چناق کبی اورته‌سی چقورجه وجرمی دائره‌لو وعظیم
اولمغله بصدیغی یری طبانلیوب خیلیجه برطوتار اوله یاخود جید القدر اولان
طرنغه دینورکه نه واسع و عریض ونه تنك وصغیر اوله یعنی معتدل و یافشقلی
اوله ووأب برکسه‌دن پك اوتانوب شرمسار اولمق معناسنه در یقال وأب منه ابة
من الباب الثانی اذا استحیی منه وانقبض اشبو ابه کلمه‌سنك اصلی وأب ابدی
وعد وعده کبی آخرنده هاء واودن بدلدر ووأب ایری و دیزمان دوه‌یه دینور
(الوأبة) حمزه وزننده بعض قیالرده اولان خلقی اویمه چقوره دینورکه ایچنده
یغمور صویی ایرکیلور ودرین وایچریسی واسع اولان قویی‌یه دینور علی قول
همان درین اولان قویی‌یه دینور (الموئبات) میمك ضمیله موعبات وزننده فضاحت

ورسوايلغى وذل وعارى موجب اولان اعمال وحالاته دينور مخزيات معناسنه وبو ايثاب كلمه‌سندن اسم فاعلدر يقال اتى بالموئبات اى المخزيات (الايئاب) ايجاب وزننده بركسيه شرم وحيا اولنه‌جق برايش ايتمك معناسنه‌در على قول طارغتمق وعلى رأى برحاجتمندى ذل وحقارتله رد ايتمك معناسنه‌در يقال اوأبه ايئابا اذافعل به فعلا يستحيي منه او اغضبه اورده عن حاجته بخزى ويقال فيه اتأبه بالتاء شارحك بيانه كوره بونك اصلى اوأب ايدى واو تايه قلب اولندى (الابة) عده وزننده (والتؤبة) تؤده وزننده (والموئبة) موهبه وزننده اسملردر رسوايلق وخزى وذل وعار وحيا معناسنه‌در يقال مافيه ابة وتؤبة و موئبة اى خزى وعار وحياء قال فى الاساس ماطعامك بطعام تؤبة اى لايستحيي منه پس ابه كلمه‌سى مصدر واسم اولور (الاتئاب) تاى مشدده ايله افتعال وزننده بركسه‌دن اوتانوب خوار وخجل اولمق معناسنه‌در يقال اتأب منه اذا خزى واستحيي بونك اصلى اوتئب ايدى (الوأب) فتحتينله طارلمق معناسنه‌در يقال وئب الرجل وابا من الباب الرابع اذا غضب ويقال اوأبه غيره اى اغضبه كما ذكر (الوئيبة) حبيبه وزننده ديبى درين و چقور اولان تجره يه دينور يقال قدر وئيبة اى قعيرة (الوب) واوك فتحى وبانك تشديديله جنك هنكامنده دشمن اوزره حمله وهجوم ايلمكه ياتمق معناسنه‌در يقال وب الرجل وبا من الباب الاول اذاتهيأ للحملة فى الحرب (الوبوبة) زلزله وزننده وب معناسنه‌در يقال وبوب بمعنى وب (الوتب) واوك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله بريرده منفك اولمامق وجه اوزره ثابت وپايدار اولمق معناسنه‌در يقال وتب بالمكان وتبا من الباب الثانى اذا ثبت به فلم يزل (الوثب) واوك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله (والوثبان) فتحاتله (والوثوب) قعود وزننده (والوثاب) كتاب وزننده (والوثيب) نجيب وزننده صچرامق واتلامق يرتاو معناسنه‌در يقال وثب الرجل وثبا ووثبانا ووثوبا ووثابا ووثيبا من الباب الثانى اذا طفر ووثب ووثوب حمير قبيله‌سى لغتنده اوتورمق قعود معناسنه‌در يقال وثب اذا قعد مترجم ديركه رجال عربدن بركسه ملوك حميردن برينه سفارتله وفود ايدوب اتفاق اول هنكامده ملك مزبور برجبل شاهق ذروه‌سنده واقع بربلند يانچين قيا اوزره خواص وندماسيله آرام اوزره اولمغله مرقومى مكان مزبورده حضورينه احضار ونغتلرى اوزره ثب ديو قعودينه امر واشارت ايلدكده مرقوم نغت حميرى يه واقف اولمامغله طفره معناسنه حمل ايدوب لتجدنى ايها الملك مطواعا ديوب همان اول سربفلك قيادن اشاغى يه صچرامغله خرد خشخاش اولمشدر ملك بو حالى مشاهده ايلدكده حضاردن استفسار ايدوب آنلرده سببنى بيان ايلكله ليس عندنا عربية كعربيتهم من دخل ظفار حمر يعنى بزم لغتمز انلرك لغتنه موافق اولمامغله من بعدبزم

پای تختی اولان ظفار نام بلده‌یه کلنلر حمیر لسانی اوزره تکلم ایلمسونلر دیدی ذکر
اولنان ثب کلمه‌سی ثانك کسریله وثوبدن فعل امردر انتهی (الوثاب) کتاب
وزننده تخت وسریر معناسنه‌در ودوشکه دینور فراش معناسنه علی قول مقاعد
معناسنه‌درکه نشیمنکاهلردر بوصورتده وثاب کلمه‌سی جمع اولور (الموثبان) مرزبان
وزننده شول پادشاهه وامیره دینورکه برنده اوتوروب غزا وجنك وجهاده کتمز
اوله یقال لهم موثبان ای ملك یقعد ولم یغز (المیثب) منبر وزننده دوز ویومشق
یره دینور ارض سهله معناسنه وصچراغان آدمه دینور رجل قافز معناسنه اکثری
آتلره وصف اولنور ودائما اوتورمغه ملازمت ایدن کشی‌یه دینور وتپه کبی
یوکسکجه یره دینور ومیثب حجازده عباده قبیله‌سنه مخصوص برصو آدیدر ونجد
اولکه‌سنده عقیل قبیله‌سنه مخصوص برصو آدیدر ومدینهٔ منوره‌ده سرور اصفیاء
علیه الصلوة والسلام حضرتلری صدقاتندن برمال آدیدر شارحك بیانه کوره
مدینه‌ده مخیریق نام یهودی شرفیاب اسلام اولدقدنصکره طرف حضرت مصطفوی‌یه
یدی قطعه بستان وصیت ایلمشیدی که بونلردر ۱ اعراف ۲ صافیه ۳ زلال
٤ برقه ٥ میثب ٦ حسنا ۷ مشربهٔ ام ابراهیم‌در بعدالضبط وقف بیوردیلر
ومیثب مکهٔ مکرمه‌ده غدیرخم یاننده برموضع آدیدر ومیثب کوچك نهره دینور
جدول معناسنه (موثب) مجلس وزننده ومقعد وزننده برموضع آدیدر (التوثیب)
تفعیل وزننده برکسه‌یی مندر یاخود یصدق اوزره اوتورتمق معناسنه‌در یقال
وثبه توثیبا اذا اقعده علی وسادة وبرکسه اوتورمق ایچون پیشکاهنه مندر یاخود
یاصدق براقق معناسنه‌در یقال وثبه وسادة اذا طرحهاله یعنی لیقعدعلیها (المواثبه)
مفاعله وزننده کدی کبی بری برینك اوزرینه آتیلوب صچرامق معناسنه‌درکه
نزاع وغوغا هنکامنده اولور یقال واثبه اذا ساوره (التوثب) تفعل وزننده
برکسه‌نك مالنه بغیر حق استیلا ایلمك معناسنه استعمال اولنور تقول توثب فلان
فی ضیعتی ای استولی علیها ظلما (الثبة) ثانك ضمیله حه وزننده کروه وجماعت
معناسنه‌در یقال ثبة من الناس ای جماعة غریبدرکه شافیه‌ده ثبه کلمه‌سنك اصلی
ثبیه اولمق اوزره مثبتدرکه ثبی ماده‌سندندر جمع معناسنه‌در مؤلف دخی معتل
بابنده مادهٔ مذکوره‌ده رسم ایلمشیکن اشبو وثب ماده‌سنده دخی ثبت ایلمشدر فلینظر
اصل جمع معناسنه تثبیه موضوع اولمغله ثبه آندن اشتقاق کبیر جهتیله مأخوذ
اولور وبونك اصلی ثبی ایدی وجوهری بونی ثوب ماده‌سنده دخی رسم ومجمع ماء
اولان وسط حوض معناسندن مأخوذ اولدیغنی اشراب واصلی ثوب اولوب
آخرنده‌کی هاء واومحذوفه‌دن عوض اولدیغنی تصریح ایلمشدر (الوثبی) جمزی
وزننده یك صچرایجی وبرتاوایدیجی حیوانه دینور یقال فرس وناقة وثبی ای

وثابة (الوجوب) قعود وزننده (والجبة) عده وزننده كه اصلى وجب در
وعدوعده كبى لازم اولمق معناسنه‌دركه مرادثبوت وتمكن وجهيله لازم اولمقدن
عبارتدر يقال وجب الشئ وجوبا وجبة من الباب الثانى اذالزم مؤلفك بصائرده
بيانى اوزره وجوب ماده‌سى سقوط ووقوع معناسنه موضوعدر (الوجبة) واوك
فتحى وجيمك سكونيله دوشمك معناسنه‌در يقال وجب الشئ يجب وجبة اذا سقط
ووجبه اسم اولور كورلتى ايله يقلوب دوشمكه على قول يقلوب دوشن شيئك
كورلتوسنه وآوازينه دينور منهدم اولان بنا كورلتوسى كبى تقول سمعت للحائط
وجبة اى سقطة مع الهدة اوصوت الساقط ووجبه ليل ونهارده همان براويون
طعام اكل ايلمكه دينور على قول يكرمى درت ساعتده بر وقتى مخصوص اويون
ايدوب ايرتسى وقت مزبورده اكل طعام ايلمكه دينور مثلا هر كون قوشلق
وقتنه تخصيص ايدوب قوشلقدن قوشلغه اويون ايلك كبى يقال هويأكل الوجبة
اى الاكلة فى اليوم و الليلة مرة او اكلة فى اليوم الى مثلها من الغد (الوجب)
ضرب وزننده (والوجوب) قعود وزننده كونش غروب ايلك معناسنه‌در يقال
وجبت الشمس وجبا ووجوبا اذا غابت وكوز چقورلنوب ايچرى باتمق معناسنه‌در
يقال وجبت العين اذا غارت وبرنسنه‌يى يابركسه‌يى برنسنه‌دن رد ايلك معناسنه‌در
يقال وجبه عنه اذا رده وهركون براويون طعام ايلك معناسنه‌در يقال وجب
فلان اذا اكل اكلة واحدة فى النهار واولمك معناسنه استعمال اولنور يقال وجب
فلان اذامات ووجب شول ناقه‌يه دينوركه ممه‌سنده آغوز منعقد اولوب نزول
وادرارايلميه وتكه دريسندن ياپلمش بيوك طلومه دينور جمعى وجاب كاور واوك
كسريله ووجب احمق وسبكمغز كمسيه دينور وقورقق جبان كشى يه دينور واوق
يارشمقده ميانه‌يه وضع وتعيين اولنان اوكدوله دينور (الايجاب) همزه‌نك كسريله
برنسنه‌يى واجب ولازم قلمق معناسنه‌در يقال اوجبه اى الزمه ويقال اوجب لك
البيع اى الزمه‌لك بوراده نسخه‌لرك مجموعى اوجب لك البيع مواجبة ووجابا عبارتيله
مرسوم اولوب شارحلر دخى تصدى ايلامشدر بعده لسان العرب وسائر مأخذلره
مراجعت اولندقده جمله‌سنده اوجبه ايجابا وواجبه مواجبة ووجابا عبارتيله مثبوت
اولمغله قاموس نسخه‌لرنده سقطه واقع اولديغى متبين اولدى پس مفاعله وزنندن مواجبه
ووجاب دخى ايجاب معناسنه اولور و ايجاب بركسه جنته ياخود جهنمه مستحق اوله‌جق
عمل ايشلمك معناسنه‌در يقال اوجب الرجل اذا اتى بالموجبة من الحسنات اوالسيئات
له الجنة اوالنار وبركسه‌نك خوف واندیشه كبى حالت القاسيله يوركنى اويناتمق معناسنه‌در
يقال اوجب الله قلبه اى اخفقه وهر كون براويون طعام ايلك معناسنه‌در يقال
اوجب الرجل اذا اكل اكلة واحدة فى النهار (التوجيب) تفعيل وزننده بودخى

لازم وواجب قلق معناسنه‌در يقال وجبه عليه توجيبا اذا الزمه وكونده براويون طعام ايلك معناسنه‌در يقال وجب الرجل اذا اكل اكلة واحدة فى النهار وبركيمسه اولاد وعيالنى ياخود آتنى كونده براويون طعام وعلف اكلنه آلشدرمق معناسنه‌در يقال وجب عياله وفرسه اذا عودهم اكلة واحدة فى النهار وقيون وناقه مقوله‌سنى يكرمى درت ساعتده بركره صاغمق معناسنه‌در يقال وجب الناقة اذا لم يحلبها فى اليوم والليلة الامرة واحدة ويوريلوب درمانده قالمق معناسنه‌در يقال وجبت الابل اذا اعيت وناقه‌نك ممه‌سنده آغوز منعقد اولمق معناسنه‌در كه ادرار ونزول ايلز اولور يقال وجب اللبأ فى ضرع الناقة اذاانعقد (الاستيجاب) استحقاق معناسنه‌در يقال استوجبه اى استحقه (الوجيبة) وظيفه وزننده ومرادفيدر يقال هى وجيبته اى وظيفته وبركمسه‌نك بالاشتراء مستحق اولديغى شئ مشترايه اطلاق اولنور كه مثلا بركمسه يوز كيل مقدارى بغداى اشترا ايدوب جسته جسته جملهٔ مشتراسنى قبض ايله تماما اخذ واستيفا ايلدكده قد استوفيت وجيبتك ديرلر (الموجبة) ميمك ضمى وجيمك كسريله اعمال سيئه‌دن اعمال حسنه‌دن شول كبيره وعظيمه‌يه اطلاق اولنوركه جهنمه ياخود جنته دخولى موجب ومستلزم اوله يقال هذه موجبة وهى الكبيرة من الذنوب ومن الحسنات التى توجب النار اوالجنة (الوجب) ضرب وزننده (والوجيب) نجيب وزننده (والوجبان) حركاتله يورك اوينامق معناسنه‌در يقال وجب القلب وجبا ووجيبا و وجبانا اذا خفق (الموجب) محدث وزننده بودخى ممه‌سنده آغوز منعقد اولمغله ادرار ايلين ناقه‌يه دينور (الوجاب) تشديد جيمله شداد وزننده (والوجابة) كذلك تشديد جيمله علامه وزننده قورقق وجبان كشى‌يه دينور (الوجوبة) واوك ضميله قورقق اولمق معناسنه‌در يقال وجب الرجل وجوبة من الباب الخامس اذا كان وجابا اى جبانا (موجب) موسر وزننده قدس شريف ايله بلقاء ميانده بربلده آديدر وشهر محرم الحرامك اسم قديميدر (الوجاب) كتاب وزننده صو اريكيلوب اكلنجك يرلره دينور مناقع الماء معناسنه مؤلف مفردندن سكوت ايلشدر (الوحاب) حاى مهمله ايله غراب وزننده دوه قسمنه مخصوص برعلت آديدركه مهلكدر (الودب) واوك ودالك فتحيله سوء حال معناسنه‌دركه بركمسه‌نك حالى مضطرب وپريشان اولمقدن عبارتدر يقال هو على ودب اى سوء الحال (الوذاب) ذال معجمه ايله جراب وزننده شول اشكنبه‌لره دينوركه اعراب طائفه‌سى ايچلرينه سود وضع ايدوب بعد وقت پاره پاره طوغرايوب اكل ايدرلر واشبو وذاب كلمه‌سنك مفردى مسموع دكلدر وذاب آزيق چانطه‌سنك قولپلرينه دينور (الورب) ضرب وزننده وحشى جانورلرينه دينور وبدنده ايكى ايكوكمكلرينك ارالغنه دينور وعضو واندام معناسنه‌در وفتر

معناسنه درکه باش برمقله سبابه برمق آچلدقده حاوی اولدیغی مقداردر که سره تعبیر اولنور ودبره دینور است معناسنه وفاره وعقرب یوزینك آغزینه دینور جمعی اوراب کلور (الوربة) حربه وزنند بودخی کوته دینور است کبی (الورب) واوك کسریله ارب کلمه سنده لغتدر که عضو و اندامه دینور (الورب) کتف وزننده فاسد وتباه اولمش نسنه‌یه دینور یقال شیٔ ورب ای فسد وکوشك وصالق بلوده دینورکه فیض ومطری مأمول اولمیه یقال سحاب ورب ای مسترخ لا یمطر وفاسد طمره دینور (التوریب) تفعیل وزننده مغلق اولمیان معاریض وکنایتله بر نسنه‌دن توریه وایهام ایتك معناسنه‌در یقال ورب عن الشیٔ اذا وری عنه بالمعارضات المباحات بوراده مباحات کلمه‌سی کشف واظهار معناسنه اولان بوحه‌ندر بوماده وسائری فساد معناسندندر (الورب) فتحتینله بر نسنه فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در یقال ورب الشیٔ وربا من الباب الرابع اذا فسد حالا نشانزده بر طرفه طوغری قاچق ومائل اولان شیئه ورب تعبیرمز اشبو فساد معناسندندر (المواربة) مفاعله وزننده برکسیه رنك وحیله ودوباره ایتمك معناسنه‌در یقال واربه ای داهاه وخاتله وبو مشارکت ایچون اولنور (الوزوب) زای معجمه ایله آقق معناسنه‌در یقال وزب الماء وزوبا من الباب الثانی اذا سال (المیزاب) محراب وزننده وزوب لفظندن اسم آلتدر اولوغه دینور ناودان معناسنه بعضلر عندنده بوفارسیدن معربدر یعنی میمدنصکره همزه ایله تعریب اونمشدر فارسیده میزاب بل الماء ترجمه‌سیدر که صویی تبول ایله دیمکدر زیرا میز کلمه‌سی ایشه‌مك معناسنه اولان میزیدن لفظندن امر حاضردر بعده مزج ایدوب مئزاب دیدیلر بوجهتدن جمعنده مآزیب دیدیلر همزه ایله شارح دیر که جمعنده میازیب دخی واردر قالدیکه وزوب جریان معناسنه اولدقدنصکره برقاچ قات تکلفه نه حاجتدر مؤلف بونی ازب ماده‌سنده دخی ذکر ایلدی (الوزاب) تشدید زایله کتان وزننده اوز اوغری یه دینور لص حاذق معناسنه‌که صو کبی اقار یقال لص وزاب ای حاذق (الایزاب) ایجاب وزننده کزوب یوریمك معناسنه‌درکه وزوبدن مأخوذدر یقال اوزب فی الارض اذا ذهب فیها (الوسب) واوك کسری وسینك سکونیله اوته دینور کیاه ونبات معناسنه (الوسب) وعد وزننده یرك نباتی چوق اولمق معناسنه‌در یقال وسبت الاض وسبا من الباب الثانی اذا کثر عشبها ووسب شول مختهازه دینورکه قوینك اشاغیسنك طپراغی کوشك ودوکلکن اولمغله دیبنه چاتیلور تا که طپراغی ضبط ایدوب دوکلمسنه مانع اوله بوکه مصر خلقی خریزه دیرلر بزم دیارلرده خرزه دیرلر نهایت اول دیارلرده طاشدن ایدرلر وبوکوز قویلرده اولماز ووسب لفظنك جمعی وسوب کلور (الوسب) فتحتینله بر نسنه کیرنمك معناسنه‌در یقال وسب الثوب وسبا

من الباب الرابع اذا وسخ (الايساب) همزه‌نك كسريله پر اوتلو اولمق معناسنه‌در يقال اوسبت الارض بمعنى وسبت (الموسب) موسر وزننده يوكى چوق اولان قوچه اطلاق اولنور يقال كبش موسب اى كثير الصوف (الميساب) ميزاب وزننده ايكى ثلثى مقدارى رطب اولمش خرمه قوروغنه دينور مجزع الرطب معناسنه (وسبى) سكرى وزننده بنو سليم قبيله‌سنه مخصوص بر صو آديدر (الوشب) واوك فتحى و شين معجمه‌نك سكونيله قبوغى قالين اولان ميوه‌يه دينور وبو عربلرك تمرة وشبة قوللرندن مأخوذدركه غليظ اللحا معناسنه‌در (الاوشاب) همزه‌نك فتحيله اجناس مختلفه‌دن مجتمع فرومايه لوند مقوله‌سى ناسه دينور اوباش و اخلاط معناسنه وشب مفرديدر واوك كسريله يقال هم الاوشاب بل الاخشاب او الاوباش والاخلاط (الوصب) واوك وصادك فتحيله درد ومرضه دينور جمعى اوصاب كلور يقال به وصب اى مرض و وصب مصدر اولور خسته و دردناك اولمق معناسنه يقال وصب الرجل وصبا من الباب الرابع اذا مرض (التوصيب) تفعيل وزننده (والتوصب) تفعل وزننده بونلرده خسته‌لنوب رنجور و دردناك اولمق معناسنه‌در يقال وصب الرجل وتوصب بمعنى وصب (الايصاب) ايجاب وزننده وصب معناسنه‌در يقال اوصب بمعنى وصب وخسته قلمق معناسنه متعدى اولور يقال اوصبه الله تعالى اى امرضه وبرنسنه اوزره مداومت ايلمك معناسنه‌در يقال اوصب القوم على الشئ اذا ثابره و بركسه‌نك علتلو ومرضلو اولادى اولمق معناسنه‌در يقال اوصب الرجل اذا ولدله اولاد وصابى وناقه‌نك شحم بدننه يعنى قوتنه عوارض سببيله خلل كلميوب على حاله ثابت وبرقرار اولمق معناسنه‌در يقال اوصبت الناقة الشحم اذا ثبت شحمها كرچه نسخه‌لرده بورسمه مرسومدر لكن امهات سائره‌ده و اساسده وصب شحم الناقة و لبنها اى دام و اوصبت الناقة وواصبت فهى موصبة عنوانده مرقوم اولمغله مداومت معناسندن مأخوذ اولمش اولور نسخه‌لرده متعدى عنوانيله اولديغندن مضطرب اولمق غالبدر و ايصاب مطلقا برنسنه دائم وپايدار اولمق معناسنه‌در يقال اوصب الشئ اذا دام وثبت (الوصب) كتف وزننده خسته ومريض اولان كشى‌يه دينور جمعى وصابى كلور وجع ووجاعى كبى ووصاب كلور وجاع كبى (الوصوب) وجوب وزننده دائم وثابت اولمق معناسنه‌در يقال وصب الشئ وصوبا من الباب الثانى اذا دام وثبت وبرايشك اوزرينه اولوب اكا كوزلجه تقيد واهتمام ايلمك معناسنه‌در يقال وصب على الامر اذا واظب واحسن القيام عليه (الواصبة) واجبه وزننده بغايت بعيد اولان مفازه‌يه اطلاق اولنوركه كيتمكله منتهى اولميه دوام معناسندن مأخوذدر يقال مفازة واصبة اى بعيدة جدا (الوصب) نصب وزننده سرچه پارمق يانده‌كى

آدمنز پرمقدن سبابه یه کلنجه آرالغه دینور اورته پرمق وآرالقلری داخلدر (الوصب) معظم وزننده کثیر الاوجاع اولان انسان وحیوانه دینور (الوطب) واوك فتحی وطانك سکونیله سود طلومنه دینورکه ایکی یاشنده وآندن زیاده‌جه اولان قیونك دریسندن یاپدقلریدر نته‌که قوزی دریسندن اولان شکوه دینور و وطب لفظنك جمعی اوطب کلور و وطاب کلور واوك کسریله و اوطاب کلور و جمع الجمعی اواطب کلور ووطب کنده ودرشت اندام وناتراش کمسیه اطلاق اولنور وایری ممه‌یه اطلاق اولنور که طلوم کبی اولور (الوطباء) حمراء وزننده وایری ممه‌لو خاتونه دینورکه طلوم ممه‌لو تعبیر اولنور یقال امرأة وطباء ای العظیمة الثدی (الوطاب) واوك کسریله وطبك جمعیدر نته‌که ذکر اولندی وعربلر برکسه وفات ایلدکده یاخود قتل اولندقده صفرت وطابه دیرلر طلوملری بوشالدی معناسنه‌که اعضاسندن مادۀ روح اولان دملری خروج ایلدی یاخود ارواح اعضاسی چکیلوب کتدی دیمکدر (الوظوب) ظای معجمه ایله قعود وزننده منفك اولمامق اوزره همیشه برایشك اوزرنده اولمق یاخود برایشی تعهد والتزام ایلمکله دائما اکا ملازمت ومداومت ایلمك معناسنه‌در برکسه‌نك خدمتنه ملازمت ومداومت کبی یقال وظب علی الامر وظوبا من الباب الثانی اذا دام اوداومه ولزمه (المواظبة) مفاعله وزننده وظوب معناسنه‌در یقال واظب علیه بمعنی وظب (الموظوبة) موهوبه وزننده شول یره دینورکه بالدفعات رعی اونمغله آنده اصلا چایر اثری قالمامش اوله یقال ارض موظوبة ای تدوولت بالرعی فلم یبق فیها کلاء و بومعنای مرقومه‌دن یاخود آتیه‌دن مأخوذدر (الوظوب) شول کمسیه اطلاق اولنورکه پیدرپی نوائب زمان صدماتیله جملهٔ مالی هلاك اولمش اوله یقال رجل موظوب اذا کان قد تداولت النوائب ماله (موظب) مقعد وزننده مکهٔ مکرمه قربنده بر موضعدر و اشبو موظب کلمه‌سی مورق لفظی کبی شاذدر زیرا قیاس اولان موعد کبی اولمقدر (الوظبة) جمره وزننده بتون طرنقلو اولان حیوانك فرجنه دینور (المیظب) میزر وزننده برطرفی بچاق کبی کسکین اولان یومری ومدور چقماق طاشنه دینور ظرر معناسنه (الوظب) ضرب وزننده ایاقله چکنمك وطئ معناسنه‌در یقال وظبه وظبا من الباب الثانی اذا وطئه (الوعب) وعد وزننده برشیئك مجموعنی آوجلیوب آلمق معناسنه‌در یقال وعب الشیء وعبا من الباب الثانی اذا اخذه اجمع ووعب طریق واسعه دینورکه تسمیه بالمصدر در اهل سبیلی احاطه ایلدیکی ملاحظه سیله‌در (الایعاب) همزه‌نك کسریله بو دخی برشیئك مجموعنی آوجلیوب آلمق معناسنه‌در یقال اوعبه بمعنی وعبه وبر کدرمك معناسنه استعمال اولنور یقال اوعب الشیء اذا جمعه و برنسنه‌یی تمامه کسمك وقوپرمق معناسنه استعمال اولنور یقال اوعب الجذع ای استاصله یعنی بروننی باتمام قطع ایلدی

وبونده دیت لازم کلور وبر نسنه ایچره بر نسنه‌یی بتمامه ادخال ایتمك معناسنه‌در یقال اوعب الشیٔ فی الشیٔ اذا ادخله فیه کله (الموعب)موسر وزننده ایعابدن اسم فاعلدر و منه یقال جاؤا موعبین ای اذا جمعوا ما استطاعوا من جمع و منه الحدیث [اوعب الانصار مع علی الی صفین] ای لم یتخلف منهم احد عنه (الاستیعاب) بو دخی برشیئك جمله‌سنی آوجلیوب آلمق معناسنه‌در یقال استوعبه بمعنی وعبه شمول واحاطه معناسی بوندن مأخوذدرکه قاپلامق تعبیر اولنور (الوعاب) وطاب وزننده ارضدن مواضع واسعه‌یه اطلاق اولنور مفردی وعب‌در کعب کبی (الوعیب) امیر وزننده واسع نسنه‌یه دینورکه ایچنه وضع اولنان شیئ وعب ایدر اوله یقال بیت وعیب واناء وعیب ای واسع وعربلر آت عهدهٔ قدرتندن اولان سکرتمك مایه‌سنك مجموعنی استیفا ایدرك کلدی دیجك یرده جاء الفرس برکض وعیب دیرلر (الاوعب) اقرب وزننده افعل تفضیلدر برشیئك مجموعنی استیعاب ایدن شیئه وصف اولور ومنه یقال هذا اوعب لکذا ای احری لاستیفائه قال الشارح وفی الحدیث [نومة بعد الجماع اوعب للماء] ای احری ان یخرج کل ما بقی منه فی الذکر ویستقصیه (الوغب) واوك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله غراره‌یه دینورکه خرار تعبیر اولنان ظرف معهوددر واواسبابنك خرت ومرت واوفق تفك مقوله‌سنه دینور واحمق وبیغز کمسیه دینور وضعیف البدن کمسیه دینور وفرومایه ولئیم ورذل شخصه دینور وایری ودیزمان ارکك دوه‌یه دینمکله ضد اولور ضدیتی ضعیف مقابله‌سنه مبنی‌در لکن حقیقتده شبه تضاد واردر جمعی اوغاب کلور ووغاب کلور وطاب کبی مؤنثی وغبه‌در هایله (الوغبة) فتحاتله بو دخی احمق وساده دل کشی‌یه دینور (الوغوبة) واوك ضمیله دوه ایری وعظیم الهیکل اولمق معناسنه‌در یقال وغب الجمل وغوبة من الباب الخامس اذا ضخم (الوقب) واوك فتحی وقافك سکونیله بعض قیالرده اولان خلقی اویمه چقوره دینورکه آنده یغمور صویی ایرکیلور علی قول بعض یالچین قیالرده برقامت یاخود ایکی قامت مقداری اولان قویو طرزنده خلقی اویمه چقوره دینورکه مصنعه کبی آنده صو جمع اولور ووقب بدنده اولان چقورلره دینور کوزك واموز باشنك چقورلری کبی ووقب الفرس آت قسمنك کوزلری اوستنده اولان چقورلردرکه یاشلو اولان آتده یك چقورلنور ووقب المحالة چرخك ومقاره‌نك ایك واوق کچره‌جك دلکلرینه دینور ووقب ووقوب مصدر اولور برنسنه غائب ونابدید اولمق معناسنه یقال وقب الشیٔ وقبا ووقوبا من الباب الثانی اذا غاب ووقب احمق وابله کشی‌یه دینور یقال رجل وقب ای احمق وفرومایه ونذل ودنی کمسیه دینور یقال هو وقب ای نذل دنیٔ وکذلك مصدر اولور برچقوره کیرمك معناسنه یقال وقب الرجل وقبا اذا دخل فی الوقب وبرویه

طوغری توجه واقبال ایدوب کلمك معناسنه‌در یقال وقب الرجل اذا اقبل وجاء وقرا کولق بصمق معناسنه‌در یقال وقب الظلام علی الناس اذا دخل ووقب ووقوب کونش باتمق معناسنه‌در یقال وقبت الشمس وقبا ووقوبا اذا غابت وآی کسوفه کیرمك معناسنه‌در که ای طوتلمقدر یقال وقب القمر اذا دخل فی السکوف ومنه قوله تعالی [ومن شر غاسق اذا وقب] الایه اومعناه من شر ایر اذا قام حکاه الغزالی وغیره عن ابن عباس معنای اوله کوره غاسقدن مراد قمردر ووقوبی کسوفه داخل اولمقدر ومعنای ثانی‌یه کوره غاسقدن مراد ذکردر ووقوبدن مراد قیام وانتشاریدرکه دخول فرجه باعثدر مترجم دیرکه قمره غاسق اطلاقی کسوفله عالمی مظلم ایتمسنه مبنی‌در وذکره غاسق اطلاقی سیلان معناسنه اولان غسقاندن مأخوذدر قوامنه کلمش آلت ندکونه فرجه سیلان ایلدیکی تذکر اولنه ومفسرین معانی سائره دخی ایراد ایتمشلردر (الوقبة) تمره وزننده وقب کلمه‌سنك مفردیدرکه ذکر اولنان چقوره ودلیکه دینور وبعض خانه‌لرده اولان بیوك باجه‌یه دینورکه آندن ایچرویه کونش پرتوی کیرمیوب کولکه‌لك اوله بو شمال طرفنه طوغری یاخود اشاغی قاتلرده اولان باجه اولور ووقبة الثرید ووقبة الدهن ترید ویاغ وضع اولنان قابدن یاغ ایرکیلك ایچون اورته‌سنه ایتدکلری چقوردن عبارتدر (الایقاب) ایجاب وزننده آجقمق معناسنه‌در یقال اوقب الرجل اذا جاع ورنسنه‌یی وقبه‌یه ادخال ایتمك معناسنه‌در یقال اوقب الشیء اذا ادخله فی الوقبة (المیقب) میرز وزننده قاطر بونجغنه دینور ودعه معناسنه (الوقبی) کردی وزننده احمقلر ایله دائما صحبت وانس والفته دوشکون اولان کسیه دینور یقال هو وقبی ای مولع بصحبة الاوقاب ای الحمق (المیقاب) محراب وزننده صویی چوق ایچر اولان کسیه دینور واحمق وبیغز خاتونه علی قول دائما احمق ولدلر طوغورر اولان خاتونه دینور وواسع الفرج اولان خاتونه دینور (سیر المیقاب) کوندزی کیجه‌یه قاتەرق یوریمکه دینور یقال ساروا سیر المیقاب ای واصلوا بین یوم ولیلة (بنو المیقاب) میان عربده سب ودشنام تعبیراتندندرکه والده‌سنه نسبتدر ذکر اولنان میقاب معناسندندرکه پوسطال اوغلو دیمك اولور (القبة) عده وزننده قیون قسمنك بیوك اولان پنیرمایه‌سنه دینور یك کوچك قوزینك پنیرمایه‌سنه انفحه دینور بیودکده شیردان وقرقباییر دیرلر (الوقیب) نجیب وزننده آت قسمی یوررکن خایه‌سی قابندن ظهور ایدن آوازه دینور شارحك بیاننه کوره بومعناده مصدر دخی اولور (الاوقاب) همزه‌نك فتحیله ابله واحمق کسه‌لره دینورکه وقب لفظندن جمعدر واوقاب قماش البیت معناسنه‌درکه خرت ومرت مقوله‌سی اواسبابیدر تکنه وچومك وال دکرمنی کبی (الوقباء) صحراء وزننده وقصر ایله

جائزدر

جائزدر برموضع آديدر (الوقبى) جمزى وزننده بنومازن قبيله‌سنه مخصوص برصو
آديدر (الاوقب) دخول معناسندن افعل‌در فروج نسابه آدمجه‌سنه دخول ايدن
آلت تناسله اطلاق اولنوركه كركى كبى قوت وقوامندن ناشى اولور يقال ذكر
اوقب اى ولاج فى الهنات (الوكوب) قعود وزننده (والوكبان) فتحاتله آهسته
آهسته يوريمك معناسنه‌در يقال وكب الرجل وكوبا ووكبانا من الباب الثانى اذا
مشى فى درجان ومنه الموكب كما سيذكر وهميشه بر ايشك اوزرينه اولمق معناسنه‌در
يقال وكب على الامر اذا واظب (الموكب) مسجد وزننده بربلوك كروه انسانى‌يه
دينور كرك سوارى وكرك پياده اولسون على قول دوه‌لره بنمش كروهنه دينوركه
دوه‌لرى وكنديلرى مزين وآراسته اوله‌لر تركيده آلاى تعبير اولنور عادتا آهسته
وسكونتله سيرلرى باعث تسميه‌در حالا آلاى پادشاهى‌يه موكب اطلاقى بوندندر
يقال مر فى موكب اى جماعة ركبانا اومشاة اوهو ركاب الابل للزينة (الايكاب)
ايجاب وزننده موكبه قوشيلوب آنلر ايله بيله‌جك كتمك معناسنه‌در يقال اوكب
فلان اذا لزم الموكب وقوش قالقوب اوچغه ياتمق معناسنه‌در على قول قونمغه
يوز طوتدقده ايكى قنادلرنى برى برينه چارپمق معناسنه‌در يقال اوكب الطائر
اذا تهيأ للطيران اوضرب بجناحيه وهو واقع وبركمسه‌يى طارلتمق معناسنه‌در يقال
اوكب فلانا اذا اغضبه (المواكبه) مفاعله وزننده موكب ايله برابرجه كتمك على
قول موكبه مبادرت ايلمك يعنى آنلره قوشلغه شتاب ايلمك ياخود موكب ايله برابر
يتمك معناسنه‌در يقال واكب الرجل الموكب اذا سايرهم اوبادرهم اوركب معهم
ودائما برايشك اوزرينه اولمق معناسنه‌در يقال واكب على الامر اذا واظب
(الوكب) ركب وزننده اياق اوزره ديكيلوب طورمق معناسنه‌در يقال وكب
الرجل وكبا اذا قام وانتصب (الوكب) فتحتينله كيرلنمك معناسنه‌در يقال وكب
الثوب وكبا من الباب الرابع اذا وسخ وخرما كماله رسيده اولمغله قرارمق معناسنه‌در
يقال وكب التمر اذا اسود لونه حين نضج (التوكيب) تفعيل وزننده بودخى خرما
نضج بولديغى وقتده سياهلنمق معناسنه‌در يقال وكب التمر بمعنى وكب وناقه‌نك
ممه‌سى باغلرنى برى برينه قريب صقجه بند ايلمك معناسنه‌در يقال وكب الناقة اذا
قارب فى الصرار (الموكب) تشديد كافله محدث وزننده شول خرمايه دينوركه
كماله رسيده اولمغله لونى سياهلنمش اوله (الوكاب) تشديد كافله كتان وزننده
بمكى كثير الحزن اولان كشى‌يه دينور يقال رجل وكاب اى الكثير الحزن
ووكاب هذيل قبيله‌سندن برشاعردر (الواكبة) ذكر اولنان وكبدن اسم فاعلدر
قائمه معناسنه تأنيثى موصوف اعتباريله‌در ياخود مبالغه‌يه محمولدركه دائما ديكيلوب
طوريجى نسنه‌دن عبارتدر (المواكبة) اسم فاعل بنيه‌سيله دائما موكب ايله برابر

یورر اولان ناقه‌یه دینورکه اصلا کبرو قالمز اوله علی قول بوینی اوزادوب یره
دوشنوب کریملیه‌رك یورر اولان ناقه‌یه دینورکه دوه قسمنك شوق ونشاطله چاپغین
یوریسیدر یقال ناقة مواکبة اذا کانت تساير الموكب اومعنق فی سيرها (الولوب)
قعود وزننده کیرمك معناسنه‌در يقال ولب فی البيت ولوبا من الباب الثانی اذا
دخل فيه وسرعت ایلمك معناسنه‌در يقال ولب اذا اسرع وبرنسنه‌یه یتشوب واصل
اولمق معناسنه‌در وبونفسه والی ایله متعدی اولور وصل ماده‌سی کبی يقال ولب
الشیء واليه اذا وصله کائنا ماکان (الوالبة) غالبه وزننده اکین فلیزلرینه
دینورکه اول نابت اولنلرك کوکلرندن تولد ایدر فراخ الزرع معناسنه اصول
امهاتنه دخوللری باعث تسمیه‌در ووالبة القوم ووالبه البقر والغنم بونلرك دوللری
و نسل و اولادلریدر و والبه بر موضع آدیدر (اولب) احمد وزننده اندلس
دیارنده بر بلده‌در (وانبه) جانبه وزننده اندلس اولکه‌سنده بر بلده آدیدر
(التونيب) تفعيل وزننده لوم وتوبیخ ایلمك معناسنه‌در يقال ونبه تونيبا اذا
وبخه (الونب) فتحتينله مراد قبیله‌سندن بربطن اسمیدر تابعین و محدثیندن
ثابت بن ظريف الونبی اکا منسوبدر (الوهب) نهب وزننده (والوهب)
تعب وزننده (والهبة) عده وزننده باغشلمق معناسنه‌در يقال وهب الشیء
له کودعه وهبا و وهبا وهبة اذا اعطاه بلاعوض ولا تقل وهبکه او حکاه
ابو عمرو عن اعرابی مؤلف ابتدا کودعه مثالیله و هب ماده‌سی دخی باب
ثالثدن اولدیغنی اشعار ایلمشدر صاحب مصباحك بیاننه کوره ودع ماده‌سی
فی الاصل باب ثانیدن اولمغله مضارعنده واو بين یاء و کسرة واقع اولمغله واو
ساقط اولمشدر بعده حرف حلق ایچون عين الفعلی مفتوح قلنمشدر پس وهب
ماده‌سی دخی اول کونه‌در ثانیا وهب ماده‌سی مفعول اوله لام واسطه‌سیله متعدی
اولمغله صله‌سز مفعولینه تعدیه ایله وهبکه دیمکدن منع ایلمشدر وبعضلر ابوعمر
بن العلا براعرابیدن انطلق معی اهبك نبلا عبارتی روایت ایلدیکنی نقل ایلمشدر
شارح دیرکه قول اول سیبویه مذهبیدر ومصباحده جعل کلمه‌سنه تضمینله تعدیه
ایلدیکی مرسومدر کمايقال وهبنی الله فداءك ای جعلنی لكن لم يسمع فی کلام فصیح
و وهب فعلی باب مغالبه‌ده یعنی بخشش خصوصنده تفاضل ایله مباحثه‌ده
استعمال اولنور يقال واهبه فوهبه يهبه كيدعه ای بفتح الهاء ويهبه کبرثه ای
بكسر الهاء اذا غلبه فی الهبة بونده عینك فتحی وجه مذکور اوزره حرف
حلق اولان هابه مبنیدر وکسری اصلنه مبنیدر و معتل اولمغله باب اوله
منقول دکلدر وعربلر وهبنی الله فداءك دیرلر جعلنی معناسنه در که مضمندر
تته‌که ذکر اولندی شارح دیرکه بوتضمین اولمغله همان ماضی صیغه‌سیله

استعمال اولنور (الواهب) اسم فاعلدر بغشلایجی بخشنده معناسنه (الوهاب) تشدید هایله کتان وزننده (والوهوب) صبور وزننده (والوهابة) تشدید ایله وهای مبالغه ایله اندن مبالغه‌لردر کثیر الهبه معناسنه‌در (الموهب) مجلس وزننده (والموهبة) هایله اسملردر بخشش دینور یقال کثیر الموهب والموهبة ای العطاء (الاتهاب) همزه‌نك وتای مشدده‌نك کسریله هبه‌یی قبول ایلمك معناسنه‌در یقال وهبه له فاتهبه ای قبله بونك اصلی اوتهب ایدی واو تایه قلب وادغام اولندی اتزن واتعد کبی زیرا فاء الفعللری واودر (التواهب) تفاعل وزننده بری برینه نسنه باغشلمق معناسنه‌در یقال تواهبوا اذا وهب بعضهم لبعض (الموهبة) مرتبه وزننده بخش اولنان نسنه‌یه دینور عطیه معناسنه یقال هذه موهبة ای عطیة وشول یغمورلی سحابه‌یه دینورکه طولغون اولمغله همان اوزرنده واقع اولدیغی یره افاضهٔ مطر ایلمیه وموهبه یمنده شهر صنعا ناحیه‌سنده برحصار آدیدر وبررجل آدیدر وکوچکجه صو کولنه دینورکه کولجك تعبیر اولنور وبونده هانك کسریله لغتدر (هب) هانك فتحی وبانك سکون اوزره بناسیله مادهٔ مرقومه‌دن فعل امردر بغشله وهبه ایله معناسنه واحسب واعدد معناسنه استعمال اولنور وبو معناده منصرف دکلدر همان فعل امر اوله‌رق استعمال اولنور تقول هبنی فعلت کذا ای احسبنی واعددنی یعنی بنی حساب ایله که شویله ایتدم لسانمزده بنی فلان ایشی ایشلدی صای تعبیر اولنور مترجم دیرکه کتب نحویه‌ده بوماده‌نك خلاصه‌سی بودرکه هب کلمه‌سی افعال قلوبه الحاق وآنده حقیقت عرفیه اولمشدر احسب واعدد معناسنه وبونك نقلی مجاز بمرتبتین جهتیله‌در ومنصرف دکلدر وغالبا ایکی مفعوله تعدیه ایدر وبونده صواب اولان ضمیر متصل الحاق اولنمقدر تقول هبنی فعلت وهبه فعل وبلا ضمیر استعمالنی بعضلر تجویز ایلدیلر یقال هبنی وهبونی وهبینی یعنی همان اشبو وجوه ثلاثه ایله مستعملدر وبعضلر هب انی فعلت کذا عبارتنی تلحین ایلدیلر لکن نحاته مخالفدر زیرا بوافعال قلوبدن اولوب وافعال مرقومه‌دن ان وان مفعولین مقامنه قائم اولدقلری عند النحویین اتفاقکرده‌در وعلیه ماورد هب ان اباه کان حمارا واساسده هبه رجلا قد اخطأ وهبه مقدمات عنوانیله مرسوم واجعله کلمه‌سیله مفسردرکه ذکر اولنان وهبنی الله فداك ای جعلنی قولندن مأخوذدرکه وجه مسرود اوزره مجاز بمرتبتین اولور وقال فیه سمعت خادما لی من الیمامة یقول وقد وکف السقف یاسیدی هل اهب علیه التراب بمعنی هل اجعل علیه ویقال للخیل هبی ای اقبلی وبوهیب ماده‌سنده مرسوم ومشروحدر (الایهاب) ایجاب وزننده برایشك لوازمنی تهیئه وترتیب ایدوب حاضر وآماده قلمق معناسنه درکه مجازدر یقال اوهبه لك ایهابا اذا اعده وبرنسنه‌نك طریق اخذی سهولت بولوب

قابل اولمق معناسنه اولمغله متعدی ولازم اولور يقال اوهب لك الشئ اى امكنك
ان تأخذه وبركسنه ايچون برنسنه دائمی اولمق معناسنه‌در يقال اوهب الشئ له
اذا دام بونلرك مجموعی مجازدر (وهب) نهب وزننده (وهيب) زبير وزننده
(وهبان) سحبان وعثمان وزنلرنده (واهب) صاحب وزننده (موهب) مقعد
وزننده اسامی رجالدندر (وهبين) يقطين وزننده برموضعدر (وهبان) بن بقية
سحبان وزننده محدثيندندر (وهبان بن القلوص) عثمان وزننده شعرادندر (وهب
بن منبه) نهب وزننده تابعی مشهوردر هانك فتحيله‌ده جائزدر (واهب) بنوسليم
ديارنده برطاغ آديدر (ويب) ويل وزننده ومرادفيدركه يازق وحيف وواى
معناسنه‌در لكن رقت ومرحمت محلنده اولميوب لوم وشماتت وبددعا موقعنه مخصوصدر
حيف وويلدن قورقسون وبلاسنی بولسون ديمك اولور نته‌كه ويح وويس كلمه‌لری
بونك مخالفيدركه اكا يازق اولدی واه واه معناسنه‌در تقول ويبك بفتح الموحدة
وويب لك برفعها وويب لزيد برفعها ايضا وويباله بالنصب وويب له بالجر وويبه بالكسر
والاضافة الى الضمير وويب غيره بالكسر والاضافة الى الظاهر وويب زيد بالكسر
والفتح وويب فلان بكسر الباء ورفع فلان واشبو وجه اخير ابن اعرابيدن منقولدر
بونلرك مجموعی الزمه الله ويلا اى عذابا وخسارا معناسنه‌دركه حق تعالی آنی دائما
معذب وآه واه ايچره قلسون ديمكدر وبونلرك اعرابلری مغنی اللبيب شروحنده
مبسوطدر وويب تعجب مقامنده استعمال اولنور نته‌كه ويح كلمه‌سی دخی بويله‌در
يقال ويبا لهذا اى عجبا (الويبه) عيبه وزننده اكياندن يكرمی درت مد مقداره
دينور ومد ميمك ضميله مكك ماده‌سنده مشروحدر

﴿ فصل الهاء ﴾ (الهب) هانك فتحی وبانك شده‌سيله (والهبوب) قعود وزننده
(والهبيب) نحيب وزننده يل اسمك معناسنه‌در يقال هبت الريح هبا وهبوبا
وهبيبا من الباب الاول اذا ثارت وهاجت واويقودن اويانمق معناسنه استعمال
اولنور يقال هب من النوم اذا انتبه وشوق ونشاط وسرعتله اشوب كتمك معناسنه
استعمال اولنور يقال هب السائر من الانسان والدواب اذا نشط واسرع (الهباب)
كتاب وزننده بودخی نشاط وسرعتله يوريمك معناسنه‌در يقال هب السائر هبا
وهبابا اذا نشط واسرع وهب وهبوب وهباب كلك معناسنه استعمال اولنور تقول
من اين هبت هبابا من الباب الاول اى من اين جئت وغائب ونابود اولمق معناسنه
استعمال اولنور تقول اين هبت حنا هبابا من الباب الرابع اى اين غبت عنا وبعض
نسخه‌ده هبت عنا عنوانيله يعنی عن كلمه‌سيله مرسومدر وحای مهمله ايله سعد
قبيله‌سی لغتيدركه آنلر عينی حايه تبديل ايدرلر مثلا عن بدلی حن ومع ونعم بدلی
مح ونحم ديرلر حروف حلقدن اولمغله تبديل ايدرلر نته‌كه هذيل قبيله‌سی حايی

عينه تبديل ايدوب مثلا حتى لفظنده عتى تلفظ ايدرلر واساسده من اين هببت
يافلان اى من اين جئت وهب فلان حينا نم قدم اى سافر عبارتيله مجاز اوله‌رق
ومثال ثانيده حينا بعد الحاء ياى تحتيه ايله مرسوم اولمغله بوراده دخى حينا
عبارتيله اولوب تغيير ناسخله حنا اولمقده محتملدر لكن تفسيرنده عنا عنوانى
آندن آبى اولمغله وجه مذكور اوزره سعد لغتنه محمول اولمق اوجهدر زيرا
بعض محلارده دخى مؤلفك بوكونه تلويناتى واقع اولمشدر وبر نسنه‌يه شروع
وابتدا ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال هب فلان يفعل كذا اى طفق
وتكه‌يى بچى‌يه يوكورمك ايچون چاغرمق معناسنه‌در تقول هببت بالتيس اى
دعوته لينزو وجوهرينك هببته عنوانده يعنى بنفسه متعدى اولمق اوزره ثبت
وايراد ايلمسى خطادر وهب وهبوب قلج اورركن دترمك معناسنه‌در يقال هب
السيف اذا اهتز وبركمسه مدت مديده غائب ونابود اولمق معناسنه استعمال
اولنور يقال هب الرجل اذا غاب دهرا وجنكده بوزلمق معناسنه استعمال
اولنور يقال هب فى الحرب اذا انهزم (الهبة) هانك كسريله حال وشان
معناسنه‌در يقال انه لحسن الهبة اى الحال وبز ومنديل پاره‌سنه دينور جمعى
هبب كلور عنب وزننده وقلجك ضربه‌يه ايشليوب نافذ وكاركر اولمسى حالتنه
دينور يقال هو سيف ذوهبة اى ذومضاء ونفوذ وسحر هنكامندن باقى قلان
برساعت زمانى‌يه دينور وزماندن بر مدت غير محدوده‌يه دينور تقول عشنا
هبة من الدهر اى حقبة واشبو ايكى معناى اخيرده هانك فتحله‌ده جائزدر
(الهب) هانك فتحيله (والهبة) هايله (والهبة) هانك كسريله وبجوعنده
تشديد ايله كسمك معناسنه‌در يقال هبه السيف هبا وهبة اذا اقطعه وهبه هانك
فتحيله بركره ديمكدر تقول رأيته هبة اى مرة واحدة (الهبيب) نجيب وزننده
(والهباب) كتاب وزننده (والهبة) هانك كسرى وبانك تشديديله تكه ديشى
بچى‌يه يورزكن شوقندن هيجانه كلوب باغرمق معناسنه‌در يقال هب التيس هبيبا
وهبابا وهبة من الباب الثانى والاول اذا نب للسفاد (الاهتباب) افتعال وزننده
بودخى تكه سفاد هنكامنده شوقندن باغرمق معناسنه‌در يقال اهبب التيس
بمعنى هب وكسمك معناسنه‌در يقال اهتبه اذا قطعه (الهبهبة) زلزله وزننده
اهتباب ايله معناى اولده مرادفدر يقال هبهب التيس بمعنى اهتب وسرعتله
يوريمك معناسنه‌در يقال هبهب الرجل اذا اسرع وچوللوده سراب لمعان ايلمك
معناسنه‌در يقال هبهب السراب اذا ترقرق وزجر ومنع ايلمك معناسنه در يقال
هبهبه اذا زجره واويقودن اويانمق معناسنه‌در يقال هبهب من النوم اذا انتبه
وبوغزلمق معناسنه‌در يقال هبهب الكبش اذا ذبحه (الهبى) ياى مشدده ايله

دوه سورمكده خوش نوا وخوب نغمه اولان سوريجى يه وعكامه دينور يقال هوهبى اى حسن الحدآء وكوزل خدمتلو جست وپيشكار خدمتكاره دينور عجبا اويله خدمتكار وارميدر يقال خادم هبهبى اى الحسن الخدمة وقصابه دينور وچابك وچالاك انسان وحيوانه دينور وخاصة جست وسبكپا اركك دوه يه دينور مؤنثى هبهبيه در هايله يقال جمل هبهبى او خفيف سريع وناقة هبهبيه اى سريعة وهبهبى قيون وكچى چوبانته دينور على قول سورينك قوچنه دينور (الهبهب) ضبغب وزنده بودخى سريع وچالاك انسانه وحيوانه دينور پس هبهبى نفسنه نسبت اولمش اولور وهبهب جست وچابك قورده دينور ذئب خفيف معناسنه (الهبهاب) جبجاب وزنده بودخى جست وچابك انسان وحيوانه دينور وچاغرغان صياح كسيه دينور وسرابه دينوركه اسى وقتلرده چوللرده صو كبى لمعان ايدن پوصارقدر وعرب صبيانته مخصوص براويون آديدر (الهباب) سحاب وزنده هبا معناسنه دركه كونشك شعاعندن هيجان ايدن خرده خرده توزدر خلق اكا ذره تعبير ايدرلر اوطه ايچره پنجره يه طوغرى چكيلوب كيدر يقال صار هبابا اى هباء (التهبهب) تزلزل وزنده ارغلانمق معناسنه در يقال تهبهب الشئ اذا تزعزع (التهبب) تفعل وزنده اثواب اسكيوب ييرامق معناسنه در يقال تهبب الثوب اذا بلى (الهبائب) هانك فتحيله (والاهباب) احباب وزنده (والهبب) عنب وزنده اسكيوب پاره‌لنمش ثوبه دينور يقال ثوب هبائب واهباب وهبب اى منقطع وبونلر ثياب اخلاق قبيلندندر (هبيب) زبير وزنده اساميدندر هبيب بن معقل اصحابدندر اسكندريه طريقنده واقع وادئ هبيب اكا مضافدر (المهباب) محراب وزنده شول تكه يه دينوركه سفادوقتنده حرص وشوقندن دائما باغرراوله يقال تيس مهباب اى كثير النبيب للسفاد (الهبيب) حبيب وزنده (والهبوب) صبور وزنده (والهبوب) هايله شول يله دينوركه اسدكده توز وطپراق صاوورراوله (التهبيب) تفعيل وزنده اثوابى پك يرتمق معناسنه در يقال هبب الثوب تهبيبا اذا خرقه (الهجب) هانك فتحى وجيمك سكونيله طوارسورمك معناسنه در يقال هجب الدابة هجبا من الباب الثانى اذا ساقها وسرعتله يوريمك معناسنه در يقال هجب الرجل اذا اسرع ودكنكله اورمق معناسنه در يقال هجبه اذا ضربه بالعصا (الهدب) هانك ضمى ودالك سكونيله وضمتيله كوزك كبركنه دينور فارسيده مژكان ديرلر يقال هو طويل الهدب والهدب اى شعر اشفار العين وثوب ومقعد مقوله سنك كنارلرنده اولان صچاغه وپوسكوله دينور مفردى هايله هدبه در مؤلف هدبى خمل ايله وخملى هدب ايله تفسير ايلمشدر لكن اصول سائره‌ده صچاق ايله وپوسكول ايله مفسردر يقال طال هدب الثوب اى خمله (الاهدب) احدب وزنده كوزينك كبركى

چوق كشی یه دینور یقال رجل اهدب ای كثیر الهدوب واوزون كیركلو كشی یه دینور یقال رجل اهدب ای طول الهدب (الهدب) فتحتینله كوزك كیركلری اوزون اولمق معناسنه‌در یقال هدبت العین هدبا من الباب الرابع اذا طال هدبها وهدب ارطی مقوله‌سی اغاجك داللرینه دینور وارطی عند البعض آق قواق اغاجی وعلی قول غضا دیدكلری شجرك آجی نوعیدر شارح دیركه هدب یپراغی اولمیان شجرك داللرینه مخصوصدر وهدب هردم تازه اولان شجرك یپراغنه دینور سرو وچام وایلغون یپراغی كبی مفردی هدبه‌در هایله وهدب النبات یپراقلری اولمیوب لكن یپراق مقامنه قائم اولان چوبلرینه وداللرینه دینور علی قول عریض اولمیان یپراغه دینور سرو وسكود وایلغین یپراغی كبی مفردی هدبه‌در هایله جمعی اهداب‌در وهداب‌در كتاب وزننده قدح وقداح كبی وهدب مصدر اولور اغاجك داللری اوزایوب صاچاق كبی یره صارقمق معناسنه‌در یقال هدبت الشجر هدبا من الباب الرابع اذا طالت اغصانها وتدلت (الهیدب) صیقل وزننده زمینه طوغری صاچاق صاچاق صارقق اولان یغمورلی بولوده دینور علی قول صاچاق صاچاق اولان اتكلرینه دینوركه یاغاركن اوهیئتده كورینور وهدب كبی اثوابك صاچاغنه وپوسكولنه دینور وسلپوك وصارقق اولان عورت فرجنه دینور وزنجیرلنوب آقان كوزیاشنه اطلاق اولنوركه خطوط وخیوط شكلنده نزول وجریان ایدر وهیدب عبد عمرو بن راشدك فرسی اسمیدر وعمل مانده كند وثقیل كشی یه اطلاق اولنوركه من‌بعده ایشدن كوجدن قالمش برایشه یرامز اولمش كمسه‌در یقال فلان صار هیدبا ای عیا ثقیلا (الهدب) عتل وزننده بودخی عاجز وامانده وثقیل كمسه‌یه دینور (الهداب) تشدید دالله رمان وزننده هدب معناسنه‌در ویپراغی اولمیان نبات داللرینه یاخود عریض اولمیان یپراقلره دینور هدب كبی قال فی الاساس قطع هدب الشجر وهدابها ای اغصانها مفردی هدابه‌در هایله (الهدب) ضرب وزننده كسمك معناسنه‌در یقال هدب الشیء هدبا من الباب الثانی اذا قطعه وحیوانك سودنی صاغمق معناسنه‌در یقال هدب الناقة اذا احتلبها واغاجدن میوه دیرمك معناسنه‌در یقال هدب الثمرة اذا اجتناها (الاهداب) همزه‌نك كسریله بودخی اغاجك داللری اوزایوب صاچاق كبی یره صارقق اولمق معناسنه‌در یقال اهدبت الشجرة اذا طالت اغصانها وتدلت (الهدباء) حمراء وزننده شاخلری یره صارقق اولان اغاجه دینور یقال شجر اهدب ای متدلی الاغصان وشجرة هدباء (الهدب) كتف وزننده ارسلانه اطلاق اولنور (الهیدبی) سیسبی وزننده آت یوریشندن برجنس یوریش اسمیدركه آنده جد وجهد وكوشش اولور جبالیه‌رق باشنی ایكی طرفه تحریك ایده‌رك یوریشی

اولهجقدرکه ایکی طرفه صالنوب صارقه‌رق یورر (ابن الهیدبی) برشاعر مشهوردر
(الهیدبی) حیدری وزننده چوق سوزلو مکثاره وبرکوکشی یه دینور یقال
رجل هیدبد الکلام ای کثیره (الهدبیة) عربیه وزننده اعمال مدینه‌دن سوارقیه
قریه‌سی قربنده برصو آدیدر (هدبه) هانك ضمیله همزه وزننده برقوش آدیدر برهانده
وتحفه ده خرخدا ایله یعنی تکری دوه جکی وبراشجکی دیدکلری بوجك ایله مفسردر
(هدبه) جرعه وزننده اسامیدندر هدبة بن خالد القیسی که کتان وزننده هداب
ایله معروفدر محدثیندندر وهدبة بن الخشرم شعرادندر (الهذب) جذب وزننده
اغاج وسائره نسنه‌نك زوائدنی قطع وازاله ایله اصلاح ایدوب پاکیزه وخالص
ومنقح ایلك معناسنه‌درکه رونق ولطافت وحسن قیافته افراغ اولنور فارسیده
بومعنا پیراستن لفظیله تعبیر اولنور یقال هذب الشجره وغیره هذبا من الباب
الثانی اذا قطعه ونقاه واخلصه واصلحه وخرما اغاجندن لیفلری ازاله ایله پاکیزه
وررونقدار ایلك معناسنه‌درکه بوخاص اولور یقال هذب النخلة اذا نقی عنها اللیف
واقمق معناسنه‌در یقال هذب الشیء اذا سال وهذب وهذابه سحابه وزننده یوریکده
وسائر ایشده سرعت ایلك معناسنه‌در یقال هذب الرجل وغیره هذبا وهذابة
اذا اسرع وقوم وجماعت بیننده کفتکو وجغلتی چوغالمق معناسنه‌در یقال هذب
القوم اذا اکثر لغطهم (التهذیب) تفعیل وزننده هذب ایله معنای اولده مرادفدر
لکن بوکثرتی متضمندر یقال هذب الشیء تهذیبا یعنی هذبه وبرایشده سرعت ایلك
معناسنه‌در یقال هذب الرجل اذا اسرع (الاهذاب) همزه‌نك کسریله بودخی سرعت
ایلك معناسنه در یقال اهذب الرجل اذا اسرع وسحاب یغموری سرعتله یاغدرمق
معناسنه‌در یقال اهذبت السحابة ماءها اذا اسالته بسرعة (المهاذبة) مفاعله
وزننده بودخی سرعت ایلك معناسنه‌در یقال هاذب الرجل اذا اسرع (المهاذیب)
محاریب وزننده چابك وچالاك اولان دوه‌لره دینور مهذاب مفردیدر یقال ابل
مهاذیب ای سراع (الهذب) فتحتینله برنسنه‌نك صافی وخالص وناب اولمسنه دینور
یقال مافی مودته هذب ای صفاء وخلوص (الهیذبی) هیدبی وزننده ومراد
فیدرکه ذکر اولندی (المهذب) معظم وزننده تهذیبدن اسم مفعولدرکه زوائدی
ازاله اولنمغله پاکیزه ومنقح اولمش نسنه‌یه دینور بومناسبتله خلق وطبیعتی مثالب
ومعایبدن پاکیزه وکرد کدورتدن صافی ومنقح اولان آدمه اطلاق اولنور یقال
رجل مهذب ای مطهر الاخلاق (الهذربة) دحرجه وزننده چابك چابك چوق
سوز سویلك معناسنه‌در یقال هذرب الرجل الکلام اذا اکثر فی سرعة
(الهذریبی) مصغر بنیه‌سی وقصریله دأب وعادت معناسنه‌در یقال هذه هذربباه
ای عادته (الهذربان) عنفوان وزننده شول کشی‌یه دینورکه تکلمده وخدمتده

جست وچالاك اوله (الهذلبة) دحرجه وزننده سریع وخفیف وچالاك اولمق معناسنه‌در یقال به هذلبة ای خفة وسرعة (الهرب) فتحتینله (والمهرب) مطلب وزننده (والهربان) فتحاتله قاچمق معناسنه‌در شارحك بیاننه كوره اوركوب یاخود قورقوب قاچقدر فرار لازم اولسون وكرك اولمسون یقال هرب الرجل هربا ومهربا وهربانا من الباب الاول اذا فر و عربلر قازغك نصفی یره چكوب ناپدید اولسه هرب من الوتد نصفه دیرلر غاب معناسنه وهرب پك قوجایوب پیر فانی اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال هرب الرجل هربا من الباب الرابع اذا هرم (التهریب) تفعیل وزننده قاچرمق معناسنه‌در تقول هربته انا تهریبا ای افررته (الاهراب) همزه نك كسریله برایشده حدی تجاوز ایلمك درجه‌سنده مبالغه وامعان ایلمك معناسنه‌در یقال اهرب فلان اذا اغرق فی الامر وبرنسنه‌دن خائف اوله‌رق جد وجهد ایله كیتمك معناسنه‌در یقال اهرب الرجل اذا جد فی الذهاب مذعورا ویل طوپراق صاورمق معناسنه‌در یقال اهربت الریح اذا اسفت التراب وبركمسه‌یی فراره مضطر وناچار ایلمك معناسنه‌در یقال اهرب فلانا اذا اضطره الی الهرب (الهارب) اسم فاعلدر فرار ایدیجی دیمكدر بومناسبتله صودن كلان طواره اطلاق اولنور عادتا اوبه‌یه یاخود مرعایه طوغری سرعت ایلدكلرینه مبنی نته‌كه صویه وارانه قارب اطلاق اولنور ومنه یقولون ماله هارب ولاقارب ای صادر عن الماء ولاوارد یعنی فلانك صویه واروب كلان حیوانی یوقدركه برنسنه‌یه مالك دكلدر دیمكدر وقال بعضهم معناه لیس احد یهرب منه ولا احد یقرب الیه یعنی كندیدن خوف ایدوب تباعد ایدن ونفعی مأمولله طرفنه متقرب اولان كمسه‌سی یوقدركه الندن خیر وشر كلمز قطعا آدملكدن علاقه‌سی یوقدر دیمكدر وبونی مقامنه مخصوص اولان تعبیراتدندر (الهرب) هانك ضمیله اشكنبه‌یی وبغرسقلری وبوكركلری احاطه ایدن یوفقه یاغه دینوركه چوز تعبیر اولنوب ثرب البطن معناسنه (المهرب) منبر وزننده اكنجیلر آلاتندن شول اغاجه دینوركه چفت سوردكلری وقتده بری اوته تحریك ایدرلر بونی بعضلر اوكندره ایله بیان ایلدیلر (الهاربیة) یای مشدده ایله بنی هاربه بن ذبیان قبیله‌سنه مخصوص بركوچك صویك آدیدر (الهراب) شداد دوزننده (والمهرب) محسن وزننده اسامی رجالدندر (الهرجاب) هانك كسریله هرجال وزننده (والهرجب) قرشب وزننده اوزون اولان انسان وحیوانه وسائر نسنه‌یه دینور وهرجاب برموضع آدیدر (الهردبة) دحرجه وزننده آغر آغر یلك عدو ثقیل معناسنه‌در یقال هردب الرجل اذا عدا ثقیلا (الهردبة) تشدید باایله قرشبه وزننده قوجه قاری‌یه دینور عجوزه معناسنه ویورکسز قورقق جبان كمسیه دینوركه درونی جوهر شجاعتدن خالی اولمغله وجودی اوفورلمش بوش

طلوم کبی برقیافت اوله (الهرشبة) تشدید بایله قرشبه وزننده پك یاشلو قوجه قاری یه دینور (الهوزب) زای معجمه ایله جوهر وزننده قوی وتوانا اولوب یوریشی تند و شدید اولان دوه یه دینور وکرکس تعبیر اولنان قوشه دینور (الهیزب) حیدر وزننده حدتلو شیئه دینور ومنه لیث هیزب ای حدید (الهازبی) زانك کسری والفك قصری ومدیله برنوع بالق آیدر (الهذربة) دحرجه وزننده خفت وسرعت معناسنه‌در یقال به هزربة ای خفة وسرعة (الهسب) حسب وزننده ومرافیدرکه یتشمك کفایت معناسنه‌در تقول هسبك بمعنی حسبك شارحك بیاننه کوره هاء حادن مبدله‌در (الهصب) عصب وزننده قاچمق معناسنه‌در یقال هصب الرجل هصبا من الباب الثانی اذا فر (الهضب) ضاد معجمه ایله ضرب وزننده بولود یغمور یاغدرمق معناسنه‌در یقال هضبت السماء هضبا من الباب الثانی اذا مطرت وکندو کاهل کودن دابه کبی آغر آغر یوریمك معناسنه‌در یقال هضب الرجل اذا مشی مشی البلید وسوزه کیریشوب طالمق معناسنه استعمال اولنور یقال هضب فی الحدیث اذا افاض (الاهتضاب) افتعال وزننده (والاهضاب) اکرام وزننده بونلرده سوزه کیریشوب لاقردی یه طالمق معناسنه‌در یقال اهتضب فی الحدیث واهضب اذا افاض (الهضبة) حمزه وزننده یر یوزینه منبسط اولان یالمی آلچق یاصتم طاغه وبایره دینور علی قول یکپاره برقیادن خلق اولمش یالچین طاغه دینور یاخود سیوری وتپه‌لو صرب اولوب اطرافندن منفرد اولان طاغه دینور وبو همان قرمزی طپراقلو اولان طاغلر ارالغنده اولمغه مخصوصدر وهضبه یغموره دینور جمعی هضب کلور عنب وزننده بدره وبدر کبی و هضاب کلور کتاب وزننده وجمع الجمعی اهاضیب کلور (الهضب) هجف وزننده پك ترلکن اولان آته دینور کثیر العرق معناسنه وصلب و شدید اولان آته دینور (الهضیب) امیر وزننده سودی آزجه اولان قیونلره وکچیلره دینور یقال غنم هضیب ای قلیلة اللبن (الاستهضاب) طاغ هضبه اولمق معناسنه‌در یقال استهضب الجبل اذا صار هضبة قال فی الاساس علوت هضبة و هضابا و استهضب صار هضبا قال رؤبة ٭ تمنعت ارکانه واستهضبا ٭ (الاهضوبة) همزه‌نك ضمیله یغموردن برصاغانغه وبر بورویه دینور یقال اصابتهم اهضوبة من المطر ای دفعة (الهقب) هانك فتحی وقافك سکونیله بوللق سعه معناسنه‌در (الهقب) هجف وزننده واسع الحلق اولان انسان وحیوانه دینورکه نار کبی لقمه‌یی یاغ کبی التقام ایدر و دوه قوشی وسائر حیواندن عظیم الجثه وطویل اولانه دینور (الهقبقب) سفرجل وزننده صلب وشدید اولان انسان وحیوانه دینور (هقب) عنب وزننده برکلمه‌درکه آنکله آت قسمی طورمق یا یوریمك ایچون زجر وآزار اولنور (الهکب) هانك

فتحی

فتحی وکافك سکونی وفتحیله استهزا ایلك معناسنه‌در یقال هکبه هکبا من الباب الثانی اذا استهزأه (الهلب) هانك ضمیله مطلقا قیله دینور شعر معناسنه علی قول قالین قیله یاخود آت مقوله‌سی دابه‌نك قویرقلری قیلنه یاخود خنزیرك قیلنه دینورکه آنکله خرازلر بعض نسنه دیکرلر ترکیده فرچی تعبیر اولنور (الهلب) تعب وزننده برکسه‌نك کوده‌سی پك قیللو اولمق معناسنه‌در یقال هلب الرجل هلبا من الباب الرابع اذا کثر شعره (الاهلب) احمر وزننده کوده‌سی پك قیللو اولان کشی‌یه دینور مؤنثنده هلباء دینور وچوق یغمورلی یله دینور یقال عام اهلب ای کثیر المطر وآت وبارکیر مقوله‌سنك کسلمش قویرغنه دینور ذنب منقطع معناسنه وکوده‌سنده اصلا قیل اولمیان تویسزه دینورکه معنای آتیدن مأخوذدر وذکر اولندیغی اوزره پك قیللو اولانه ده دینمکله ضد اولور وبو قویرغه ده وصف اولور (الهلب) جلب وزننده کوده‌دن قیللری یولمق معناسنه‌در یقال هلبه هلبا من الباب الثانی اذا نتف هلبه وسحاب قراغو ودپی مقوله‌سی رطوبتله خلقی اصلاتمق علی قول پیدرپی یغمور یاغدرمق معناسنه‌در یقال هلبت السماء القوم اذا بلتهم بالندی اومطرتهم مطرا متتابعا وآت اراسنی کسمیوب پیدرپی سکرتمك معناسنه‌در یقال هلب الفرس اذا تابع الجری وبرکسه‌یی مقاله کتوروب هجو وشتم ایلك معناسنه استعمال اولنورکه معنای اولدن مأخوذدر یقال هلبهم بلسانه اذا هجاهم وشتمهم (التهلیب) تفعیل وزننده بودخی بدندن قیل یولمق معناسنه‌در یقال هلبه ای نتف هلبه وبرکسه‌یی هجو وذم وشتم ایلك معناسنه‌در یقال هلبهم اذا هجاهم وشتمهم مشهور شعرادن ابو المهالبه مهلب ابن ابی صفره بو معنادن ناشی مهلب ایله ملقب اولمشدر زیرا شعرای عصری کندیسنی هجوم ایتمشلردر یاخود منتوف الشعر اولمسی باعث تلقیبیدر (التهلب) تفعل وزننده (والانهلاب) انفعال وزننده بدندن قیللر یولنمق معناسنه‌در یقال هلبه تهلیبا فتهلب وانهلب (الاهلاب) همزه‌نك کسریله آت متتابعا سکرتمك معناسنه‌در یقال اهلب الفرس اذا تابع الجری (الهلوب) صبور وزننده زوجنه محبه و متقربه اولان خاتونه دینور وزوجندن تجنب وتباعد اوزره اولان ناشزه‌یه دینمکله ضد اولور یقال امرأة هلوب ای متقربة من زوجها ویقال امرأة هلوب ای متجنبة من زوجها قال فی النهایة قال عمر رضی الله عنه [رحم الله الهلوب و لعن الله الهلوب] فقرهٔ اولاده هلوب بیکانه‌دن متباعد اولوب زوجنه تقرب و محبت اوزره اولان خاتوندر وثانیه‌ده آشنادار اولمغله اشناسنه مودت والفت اوزره اولوب زوجندن تباعد اوزره اولان ملعونه‌در وبو هجو وذم معناسنه اولان هلبدن مأخوذدرکه هربری طرف آخردن ذم وقدحه صلاحیتلو اولور (اهلوب) اسلوب وزننده

دهر بن عمرو یاخود ربیعة بن عمروك فرسی اسمیدر واهلوب فن وصنف وكونه
معناسنه‌در جمعی اهالیب كلور كه فنون واصناف دیمكدر (الهلاب) تشدید لامله
شداد وزننده یغمورلی صوغوق روزكاره دینور كه فورتنه تعبیر اولنور دفعی
اولانه بوره تعبیر اولنور هلابه دخی دینور هایله تقول اخذتنا الهلاب والهلابة
ای الریح الباردة مع مطر وچوق یغمورلی یله دینور یقال عام هلاب ای كثیر المطر
(الهلبة) جرعه وزننده (والهلبة) تشدید بایله عتله وزننده شدت شتاء معناسنه‌در
تقول اتیته فی هلبة الشتاء وهلبته ای فی شدته (الهلاب) شداد وزننده (والمهلب)
محدث وزننده (والهلیب) زبیر وزننده شهور رومیه‌دن كانون ثانیده معهود
كونلردر كه بغایت بارد اولور یاخود هلبة شتاده یعنی قیشك پك شدتی هنكامنده
معدود كونلردر اوله كوره ریح بارده‌دن مأخوذ اولور ومراد كانون ثانینك یكرمی
درت یكرمی بش یكرمی التی كونلریدر وثانیه كوره كانون اولك یكرمی سكز یكرمی
طقوز واوتوزنجی كونلریدر (هالب الشعر) توی وقیل یونجی دیمكدر بومناسبتله
قیش كونلرندن بركونه اطلاق اونمشدر نته كه مدحرج البعر دخی آندن بر یوم
معهود لقبیدر دوه قیغنی كله كبی طوكدروب یوارلدیغی باعث تلقیبدر (الهلباء)
حمراء وزننده اهلب كلمه‌سندن مؤنثدر كوده‌سی قیللو خاتونه دینور و دبره اطلاق
اولنور است معناسنه و مكه ایله یمامه بیننده برموضع آدیدر كه آنده عربلرك بر
وقعه‌سی اولمشدر وهلباء هلبه كلمه‌سنه تأكید اولور كه آفت عظمی دیمك اولور
یقال هلبة هلباء ای داهبة دهیاء (الهلابة) ثمامه وزننده تولد ایدن ولد عقبنده
ایش وصوك تعبیر ایتدكلری درینك یایقندیسنه دینور غسالة السلی معناسنه لكن
شارحك بیاننه كوره آنكله برابر ظهور ایدر چركاب اوله‌جقدر (الهالبة) غالبه
وزننده بغایت یغمورلی كیجه‌یه دینور یقال لیلة هالبة ای مطیرة (الهلب) كتف
وزننده اصحابدن ابو قبیصة یزید بن قنافة الطائی لقبیدر كرچه محدثون هانك
ضمیله تقیید ایدرلر لكن صواب اولان كتف وزننده اولمقدر مومی الیه مقدما
اقرع اولمغله باشنده قیل اثری اولمیوب بعده صاحب المعجزات علیه افضل الصلوات
حضرتلری ید مؤیدلریله مسح بیورملریله قیللری نابت اولدیغندن هلب ایله ملقب
اولمشدر (الهلجاب) هرجاب وزننده بیوك قزغانه دینور قدر عظیمه معناسنه
(الهنباء) نون مشدده ایله جلنار وزننده بلهاء و ورهاء معناسنه‌در كه بلاهت
وحماقتی اولان بون واغوز خاتونه دینور جوهری تخفیفله تقییدنده و استشهاد
ایلدیكی شعرده وهم ایلمشدر مراد نابغه‌نك مجنونة هنباء بنت مجنون مصراعیدر
وهنباء احمق ونادان كشی‌یه دینور (الهنبی) قصر ایله ممدوده‌ده لغتدر (المهنب)
منبر وزننده هبنقه كبی فائق الحمق اولان كشی‌یه دینور یقال هو مهنب ای فائق

الحمق (الهنباء) فتحتينله و مد ايله (والهنبي) قصر ايله اوغوز و حمقاء عورته دينور بوايكى لغت ابن دريد روايتيدر يقال امرأة هنباء وهنبي اى حمقاء (هنب) هانك كسريله بر رجل آديدر وبر مخنث اسميدركه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى آنى مدينه‌دن نفى واجلا بيورديلر وهنب جندل بن والق نام محدثك جدى اسميدر (الهنتبة) تاى فوقيه ايله دحرجه وزننده برايشده كوشك ديره‌نوب سستلك و كاهللك ايلمك معناسنه‌در يقال هنتب فى امره اذا استرخى و توانا (الهندب والهندبا) هالرك كسرى و داللرك فتحى و بعضا دال مكسور اولور والفك قصريله ومديله سبزهٔ معروف اسميدر مفردى هندباة‌دز هايله بونباتك طبيعتى معتدلدر وتناولى معده‌يه وجكره وطحاله نافع و كوكنى ضماد عقرب صوقديغنه باهر المنافع‌در ونبات مزبورك طابخى غاسلنه نسبت خطا جهتندن اكثردر يعنى آنك مطبوخى منقوعنه نسبت خطا جهتندن اكثر و كيفيت وكميت و تعاطى واستعمالنده هيئتنى ادراك ايليلره ضررى نفعندن اوفردر مؤلف بونكله اشبو حديثه اشارت ايلشدر ★ قال فى الاحكام النبوية فى الصناعة الطبية و فى الحديث [كلوا الهندباء ولا تنفضوه فانه ليس يوم من الايام الا وقطرات من الجنة يقطرن عليه] وكذا روى جعفر بن محمد عن ابيه عن جده الحسين بن على سمعت النبي عليه الصلوة والسلام يقول [مامن ورقة من ورق الهندباء الا وعليها قطرة من الجنة] پس اشبو حديثلردن و مؤلفك كلامندن مستنبط اولديكه هندبايى غسل ونفض ايلدكلرنده مودع اولان خاصه زائل اولور طبخ اولنورسه اثرى بيله باقى اولمز بوجهتله غاسلى طابخندن ازيد مخطى اولور حتى ابن سينا ديديكه صو ايله هندبايى غسل ياخود نفض ايلدكده قوت نافعه‌سنك كلى ياخود اكثرى مفارقت ايدر وقالديكه بعض امهاتده هندباء ماده‌سنى هدب ذيلنده رسم ايلديلر مؤلف بوراده ذكر ايلدى ظاهرا نونك زياده واصالتى مختلف فيه اولديغنه مبنى‌در وبعضلر رومى ياخود سريانى اولمسنه ذاهب اولديلر وبونباته فارسيده كاسنى وتركيده آجى مارول وكونيك ديرلر (هندابه) هانك كسريله برخاتون آديدركه شعرادن ابو هندابة الكندى والده‌سيدر وشاعر مرقومك اسمى زياددر (الهنقب) قافله جعفر وزننده بودوركسيه دينور (الهوب) صوب وزننده ايراقلق بعدمعناسنه‌در وبو معناندركه عربلر فلان كمسه‌يى قنده اولديغى بيلمز بريرده براقوب كلدم ديجك يرده تركته فى هوب دابر ديرلر وبونده هانك ضميله ده زبانزددر على قول بونده صواب اولان تاى فوقيه ايله اولمغله جوهرى باى موحده ايله ثبت ايلمسى وهم‌در هوت ارض منخفضه‌يه دينور شارح ديركه قيل كلاميله جوهرى‌يى توهيم ايلك ملايمجه دكلدر وهوب چوق سوزلو احمق وياوه‌كو كشى‌يه دينور وهوب

آتشك علوینه دینور زبانهٔ آتش معناسنه شارح دیرکه آتشك دخی اسمیدر (الاهوب) اقرب وزننده یمن ساحلنده برموضع آدیدر (الهویب) کمیت وزننده یمنده شهر زبید قضاسنده برموضعدر (الهیبة) غیبه وزننده (والمهابة) مخافه وزننده برنسنه‌دن یابر کسه‌دن صقنوب قورقق معناسنه‌در عظمت و جلالندن یاخود فی ذاته قورقنج وهیبتلو اولدیغندن ناشی اولور وبونلر اسملردر (الهیب) عیب وزننده (والمهابة) کذلك مخافه وزننده مصدرلردر یقال هابه یهابه هیبا ومهابة مثل خافه یخافه یعنی من الباب الرابع اذا خافه واتقاه (الاهتیاب) افتعال وزننده هیب معناسنه‌در یقال اهتابه بمعنی هابه (الهائب والهیوب) صبور وزننده (والهیاب) شداد وزننده (والهیب) سید وزننده (والهیبان) سلمان وزننده (والهیبان) یای مشدده‌نك کسری وفتحیله (والهیابة) تشدید بایله علامه وزننده شول کشی‌یه دینورکه جبان وضعیف النفس اولمغله دائما ناسدن خوف وحذر ایدر اوله (المهوب) مقول وزننده (والمهیب) مکیل وزننده (والمهیوب) کذلك صبور وزننده (والهیبان) کذلك سلمان وزننده شول هیبتلو وعظمتلو آدمه دینورکه ناس کندیدن خوف وحذر ایدر اوله یقال رجل هائب وهیوب وهیاب وهیب وهیبان وهیبان وهیابة ای یخاف الناس ویقال رجل مهوب ومهیب وهیوب وهیبان ای یخافه الناس (التهیب) تفعل وزننده هیبت اظهاریله بر کسه‌یی قورقتمق وصاقندرمق معناسنه‌در تقول تهیبنی فلان ای افزعنی واخافنی وهیبت الوب قورقق معناسنه‌در تقول تهیبته ای خفته (المهیبان) یای مشدده ایله ناسدن خوف وحذر اوزره اولان کشی‌یه دینورکه ذکر اولندی وفی ذاته قورقق جبان وهر نسنه‌دن خوف ووهم ایدن کمسیه دینور وکچی تکه‌سنه دینور تیس کبی وجست وخفیف وچالاك اولان انسان وحیوانه دینور وچوبانه دینور وطپراغه دینور ودوه‌نك اغزنده مجتمع اولان کپوکه دینور وهیبان اصحابدن اسلمی القبیله بر ذات اسمیدر یانك تخفیفله‌ده زبانزددر وکاهی هیفان عنواننده تکلم ایدرلر (المهیب) مکیل وزننده (والمهوب) مقول وزننده ارسلانه اطلاق اولنور (المتهیب) متسیب وزننده بو دخی ارسلانه اطلاق اولنور (الهاب) غاب وزننده یلانه دینور حیه معناسنه وهاب بر کلمه‌درکه دوه‌جی دوه‌یی هوب هوب دیه‌رك سوروب کوترر ایکن بر طرفه صاپدقده صاپمقدن زجر ایچون ایراد ایدرلر (الاهابة) همزه‌نك کسریله دوه‌یی یولدن صاپمقدن منع ایچون هاب دیمك معناسنه‌در یقال اهاب بالابل اذا زجرها بهاب وآت قسمنی چاغرمق علی قول طورمقدن یایوریمکدن زجر ومنع ایچون هاب دیو یاخود هب دیو آزار ایلمك معناسنه‌در یقال اهاب بالخیل اذا دعاها او زجرها بهاب او بهب (هبی) فعل امر مؤنث بنیه‌سیله

بر كلمه‌دركه آت وبار كبير كروهنى صايدقلرى سمتدن يوله كتوروب طوغرى وعجله كتملرى ضمننده زجر وآزار ايچون ايراد اولنور يقال هبي يعني يا خيل اى اقبلى واقدمى آت بر دانه قصراق اولور ايسه‌ده صالحه‌در (المهاب) مناب وزننده (والمهوب) مقول وزننده قورقنج ودهشتلو محله دينور يقال مكان مهاب ومهوب اى مخوف يهاب فيه واشبو مهاب ومهوب كلمه‌لرى كويا كه هوب الرجل قولى اوزره كه مجهولدر بنا قلنمشلردر يالرى واوه نقل اولندقدنصكره (التهييب) تفعيل وزننده بر نسنه‌يى بر كمسيه مهابتلو كوستورمك ومهابتلو بيلدرمك معناسنه‌در تقول هيبته اليه اى جعلته مهيبا عنده

﴿ فصل الياء التحتية ﴾ (اليباب) خراب وزننده ومرادفيدركه ويرانه معناسنه‌در يقال ارض يباب اى خراب (اليشب) يانك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله حجر معروف اسميدر يشم فارسيدن معربدر تركيده دخى يشم ديرلر بعض بچاق قبضه‌سى يپارلر شارح ديركه اعلاسى خطايى قسميدركه آتشده يانمز بر آدمك اوزرنده بولنسه صاعقه اصابت ايلمز (ياطب) ياسر وزننده اجاء نام طاغده بر نيچه صو آديدر (ما ايطبه) فعل تعجب اوله‌رق مستعملدر ما اطيبه معناسنه شارحك بياننه كوره مقلوب اولمغله متصرف دكلدر (الايطبة) موهبه وزننده يانك شده‌سيله لغتدر قيون قسمنك اركككه يك قيرنوب كوسنمسى حالتنه دينور يقال اقبلت الشاة تهدى فى ايطبتها اى شدة استحرامها مؤلف بونى طيب ماده‌سنده دخى رسم ايلمشيدى (اليلب) فتحتينله قلقانلره دينور ترسه معناسنه‌در مفردى يلبه‌در هايله على قول دريدن اولان زرهلره وكيملره دينور ياخود بر قاچ دريدن ديكلمش باش كيمنه دينوركه جنكده مغفر كبى خاصة باشه كيرلر ويلب فولاده دينوركه پولاد دمور اوله‌جقدر وخالص دمشق دموره دينور وشول قلقانلره دينوركه كچه‌لردن دوزوب حشوينه قوم وعسل تعبيه ايدرلر اعراب قلقانلرنددر و مطلقا عظيم اولان شيئه دينور وپوسته دينور جلد كبى (يوبب) بائين موحدتينله مهدد وجندب وزنلرنده حضرت شعيب پيغمبرك على نبينا وعليه السلام پدرلرى اسميدر (يوب) يانك ضميله محمد بن عبدالله بن عياض نام محدثك جدى اسميدر تجزت الباء بعون ذى الآلاء

﴿ باب التاء الفوقيه * فصل الالف ﴾

(الابت) نبت وزننده (والابوت) قعودوزننده كون بغايت اسى اولمق معناسنه‌در يقال ابت اليوم وابت ابتا وابوتا من الباب الرابع والاول والثانى اذا اشتد حره وبر كمسه صويى ياخودغيرى نسنه‌يى يك چوق ايچمكله طلوم كبى ششوب قبارمق

معناسنه‌در يقال ابت الرجل من الشراب اذا انتفخ وابت وصف اولور كاسيذكر
(الابت) نابت وزننده (والابت) كتف وزننـده (والابت) سبت وزننده كه
فى‌الاصل مصدردر بك اسى وكرميتلو كونه دينـور يقال يوم آبت وابت وابت
اى شديد الحر ويقال ليلة آبتة وابتة وابتة اى شـديدة الحر (المأبوت) محرور
وزننده ومرادفيدر كه اسى طوقنمش وحرارته اوغرامش كشى‌يه دينور يقال رجل
مأبوت اى محرور يعنى اصابه الحر (الابتة) جرعه وزننده شدت غضبه اطلاق
اولنور يقال اخذته ابتة الغضب اى شدته وسورته (التأبت) تفعل وزننده اتش
ياكلنوب پك قزغين وكرمنك اولمق معناسـنه‌در يقـال تأبت الجمر اذا احتدم
(الأت) همزه‌نك فتحى وتاى فوقيه‌نك تشديديله خصمه دليل وبرهان وبينه وشاهد
ايله غالب اولمق معناسـنه‌در يقال اته اتا من الباب الاول اذا غلبه بالحجة وبر
كمسه‌نك باشنى يارمق معناسـنه‌در يقال ات رأسه اذا شدخه (الارتة) جرعه
وزننده حرباء يعنى قيا كلرينك باشـنده اولان تويلره دينور (الارتان) همزه‌نك
ضمى وراءنك فتحيله بر موضع آديدر (الاست) همزه‌نك كسرى وسينك سكونيله
تمل واصل واساس معناسـنه‌در بو مناسبتله است الدهر زمان قديمه اطلاق
اولنور نته‌كه اس الدهر دخى بو معناده استعمال اولنور يقـال مازال فلان
مجنونا على است الدهر واس الدهر اى على قدمه و وجهه يعنى لم يزل يعرف
بالجنون يعنى اوته‌دن برو مجنوندر وتقول فعلت ذلك على است الدهر اى على وجه
الدهر يعنى از قديم آنى بن ايده‌رم وايده‌رك كلدم شـارح ديركه مؤلف بو بابده
جوهرى‌يه تابع اولوب است كلمه‌سنك اصلى اس اولمغله سينك بريسى تايه مقلوب
اولديغنه ذاهب اولمشدر لكن بو غلطدر صواب اولان بونك اصلى سته اولمقدركه
هاء حذف اولنوب اولنه همزه عوض اولمشـدر زيرا همزه‌سى موصـوله اولمغله
زائده‌در نته‌كه مؤلف سته ماده‌سى ذيلنده دخى بونلرى ثبت ايلمشدر انتهى واست
الكلبة كريهه‌يه وداهيه‌يه اطلاق اولنور تقول لقيت منه است الكلبة اى ماكرهت
ويقال وقع فى‌است الكلبة اى فى داهية واست المتن قيره وصحرايه اطلاق اولنور
ودبر ومقعد معناسنه اولان است كلمه‌سى سته ماده‌سنده مرسومدر واساسده بونلرك
مجموعى سته ماده‌سنده واست كلمه‌سندن مجاز ومتفرع اولمق اوزره مثبتدر (اسيوت)
همزه‌نك ضمى وياى تحتيه ايله خضر موت قربنده بر طاغ آديدر (الاستى) تركى
وزننده بزك وقاشك ارشنه دينور سدى معناسـنه وبونك وزنى افعول اولمغله معتل
بابى مقام ذكريدر بوراده رسمى وهمدر شارحك بيانه كوره واهم معلوم دكلدر
(استواء) دستواء وزننده نيسـابور اعمالندن برقضا آديدر محدثيندن عمر بن عقبة
الاستوائى اورايه منسوبدر (اشته) همزه‌نك فتحى وشـين معجمه‌نك سكونيله اهل

اصفهاندن برجماعت محدثین لقبلریدر (الاصت) همزه‌نك فتحی وصادك سكونیله
برجنس نباتدن خالی اولمق معناسنه‌در یقال اصتت الارض اصتا من الباب الثانی
اذالم یكن فیها بقل ولا كلاٌ (الافت) همزه‌نك فتحی وفانك سكونیله شول ناقه‌یه
دینور كه هر بابده صبر وتحملی وبقا ودوامی سائرلردن ازید واوفر اوله وشول
جست وچالاك دوه‌یه دینور كه اشوب یورمكده سائرله غالب اوله و جنسی پاك
صوی و كریم اولان دوه‌یه دینور وبونده همزه‌نك كسریله‌ده لغتدر وافت داهیه وآفته
دینور وعجب یعنی عجیب معناسنه اسمدر غریبدر كه فارسیده همزه‌نك مدیله آفت
داهیه وافتد مسجد وزننده عجب وعجیب معناسنه‌دردر وافت هذیل قبیله‌سندن بر
جماعت اسمیدر ومصدر اولور صرف وتحویل ایلمك معناسنه یقال افت فلاناعن
كذا افتا من الباب الاول اذا صرفه عنه (الافت) همزه‌نك كسریله افك وافتراء
معناسنه اسمدر یقال مابین افته ای افكه (الاقت) همزه‌نك فتحیله (والتأقیت)
تفعیل وزننده وقت وتوقیت معنالرینه‌در كه برنسنه ایچون وقت وزمان تعیین ایلمكدن
عبارتدر یقال اقته اقتا واقته تأقیتا بمعنی وقته وقوله تعالی [واذا الرسل اقتت] قرأ
اهل البصرة وقتت بتشدید القاف وقرأ ابوجعفر بالواو وتخفیف القاف وقرأ الباقون
بالالف وتشدید القاف (الالت) همزه‌نك فتحی ولامك سكونیله اكسلتمك معناسنه‌در
یقال التّه حقه التا من الباب الثانی اذا نقصه وبركمسه‌یی ایشندن یاخود یولندن
صرف ایدوب آلیقومق معناسنه‌در یقال التّه اذا حبسه وصرفه یعنی عن وجهه
وبركمسیه آند ویرمك علی قول آنك یمین ایلمسنی طلب ایتمك یاخود مدعاسنه آندن
شهادت ایتمسنی ایستمك معناسنه‌در یقال الت فلانا اذاحلفه اوطلب منه حلفا
اوشهادة یقوم له بها والت بهتان ایلمك معناسنه‌در یقال التّه اذا بهته (الایلات)
ایجاب وزننده بودخی اكسلتمك معناسنه‌در یقال آلته حقه ایلاتا اذا نقصه كما یقال
الأته الأتا وهو من الأت كما سیذكر (الألته) جرعه وزننده آزویركیه دینور عطیة
قلیله معناسنه ویمین غموس معناسنه‌در كه صاحبنی بحر گناهه طالدیران یمینه دینور
مراد علی لاحق اوله‌رق یلان بره اولان یمیندر (التی) حبلی وزننده تفلیس قربنده
برقلعه آدیدر (البت) همزه‌نك فتحی ولام مشدده‌نك كسریله برموضع آدیدروبونك
دریٔ كلمه‌سندن غیری نظیری یوقدر كه كوكب صفتیدر وابوزید سكینة كلمه‌سنی
دخی روایت ایلشدر كه طمانینت ووقار معناسنه‌در فقالوا علیه سكینة مضباحده
بونی نوادردن شاذ اوله‌رق حكایت ایلشدر (الامت) همزه‌نك فتحی ومیمك
سكونیله خرر وتقدیر معناسنه‌در كه برنسنه‌یی اعمال شروع ایلزدن مقدم تخمین
واندازه ایلمكدن عبارتدر اولچونمك وكسیلمك واورانلق تعبیر اولنور یقال امت الشیٔ
امتا من الباب الثانی اذا قدره وخرره وقصد ایلك معناسنه‌در یقال امته اذاقصده

وامت مرتفع محله دینور جای بلند معناسنه وکوچك تپه‌لره واو بوکلره دینور تلال
صغار معناسنه وبعض یرده اولان اینشلك ویوقشلق والچقلق ویوکسکلکه دینورکه
بوکری وناهموار اولور یقال بالمکان امت ای انخفاض وارتفاع ومطلقا برنسنه‌نك
ذات وخلیقه سنده اولان اختلافه دینورکه بعض یری بعضنه مخالف اولمقدن عبارتدر بعض
یری یوکسك وبعض یری الچق یاخود طول وقصر مقوله‌سی اختلاف کبی جمعی امات کلور
همزه‌نك کسریله و اموت کلور همزه‌نك ضمیله و امت ضعف ووهن معناسنه در
تقول سرناسیرا لا امت فیه ای لاضعف ولا وهن وطریقهٔ حسنه معناسنه‌در و امت
برنسنه‌نك صورتنده اولان اکریلك وقاچقلق مقوله‌سی عیب و نقیصه‌یه دینور کرك
آغزده وکرك ثوب وحجر مقوله‌سی نسنه‌لرده اولسون یقال به امت ای عوج وامت
بز یرك بعض محلنك طپراغی قالین وبعض یرینك یوفقه وانجه اولمسی حالتنه دینور
وامت شك وشبهه معناسنه استعمال اولنور یقال الخمر حرمت لا امت فیها ای لاشك
فی حرمتها مؤلف مثال مزبور ایله اشبو [ان الله حرم الخمر فلا امت فیها] حدیثنه
تلمیح ایلمشدر وبو معنای اول فرعیدر (التأمیت) تفعیل وزننده بو دخی بر
نسنه‌یی قبل العمل اولچمليوب تقدیر ایلمك معناسنه در یقال امته تأمیتا اذا قدره
(المأموت) موقوت وزننده موقت معناسنه‌در که نهایت وقتی تعیین اولنمش نسنه‌در
مقدر معناسندن مأخوذدر یقال اجل مأموت ای موقت (المؤمت) تشدید
میمله معظم وزننده طلو نسنه‌یه اطلاق اولنور قاب طلو اولمغله خارج وداخلنده
امت وعوج حالتی قالمز پس تفعیل ازاله ایچوندر یقال سقاء مؤمت ای مملوء ومؤمت
شر وفتنه وعناد مقوله‌سی احوالله متهم اولان کمسیه اطلاق اولنور عیب وعوج
معناسندن مأخوذدر یقال هو مؤمت ای متهم بالشر ونحوه (الانیت) همزه‌نك
فتحیله ایکلمك انین معناسنه در یقال انت المریض انینا من الباب الثانی اذا ان
وحسد ایلمك معناسنه‌در یقال انت فلانا اذا حسده وبرنسنه‌یی قبل العمل اولچمیوب
اورانلق معناسنه‌در یقال انت الشیء اذا قدره وانیت صفت اولور محسود معناسنه
(المانوت) بو دخی محسود معناسنه‌در یقال رجل مأنوت وانیت ای محسود

﴿ فصل الباء الموحدة ﴾ (البت) بانك فتحی وتانك تشدیدیله شول طیلسانه یعنی
بیوك رداکبی بیون وارقه شالنه دینورکه خز دیدکلری تفتکدن وغیریدن منسوج
اوله وخز مصباحك وسائر اصولك بیاننه کوره فی الاصل برجانورك یعنی دکز
قیونك اسمیدر بعده آنك یوکندن یعنی تفتکندن مصنوع شاله و صوفه اطلاق
اولنمشدر وارشی وارغاجی ایپك اولان قاشده ده خز اطلاق اولنور وبعضلر خزی
حلالی ایله بیان ایلدیلرکه ارشی ایپك وارغاجی ایپلك یاپموق اوله یقال جاء وعلیه
بت ای طیلسان من خز ونحوه وبت ایکی فرس اسمیدر و عراقده زاذان قربنده

بر قریه آدیدر احمد بن علی الکاتب البتی و عثمان الفقیه البصری البتی اورادندر وبت بغداد قضاسنده یعقوبا ایله ابو هرز نام قریه میاننده برقریه آدیدر وبت مصدر اولور کسمك معناسنه در یقال بت الشیْ بتا من الباب الاول والثانی اذا قطعه وکسلك انقطاع معناسنه‌در بومعنا شارحك بیانه کوره غریبدر ویقال السکران لا یبت بضم الباء ولا یبت بکسرها ولا یبت من الافعال ای صار بحیث لایقطع امرا وبت دکرمنی صول طرفه چویرمك معناسنه‌در نته‌که شزر صاغ طرفه چویرمکه دینور یقال طحن بتا ای ابتدا فی الادارة بالیسار (البتی) یای مشدده ایله (والبتات) تای مشدده ایله شداد وزننده ذکر اولنان بت دیدکلری شال صتان کشی‌یه دینور محدثیندن عثمان البتی حرفت مزبوره‌یه منسوبدر وبتی صوف وتفتك مقوله‌سندن مصنوع مندیله وپیشکیره اطلاق اولنور کویاکه شال مزبور نوعندن معدوددر و منه الحدیث [فاتی بثلاثة اقرصة علی بتی] ای مندیل من صوف ونحوه اوالصواب بنی بالضم والنون ای طبق ای نبی بتقدیم النون ای مائدة من خوص (بته) بانك فتحیله مغربده بلنسیه نام بلده اعمالندن برقریه‌در ادبادن ابوجعفر البتی اورادندر وبته مصدر اولور کما سیذکر (الابتات) همزه‌نك کسریله کسمك معناسنه‌در یقال ابت الشیْ اذا قطعه (الانبتات) انفعال وزننده کسلك معناسنه‌در یقال ابته فانبت ای قطعه فانقطع وپیرلکدن ناشی کشینك ماده‌رجولیتی اولان نطفه منقطع اولسه انبت الرجل دیرلر انقطع ماء ظهره معناسنه (البتة) بانك فتحی وتانك شده‌سیله (والبتات) نبات وزننده بونلرده قطع معناسنه‌مصدرلردر بمعنی فاعل وبمعنی مفعول اولورلر موصوفی تأکید ایچون ایراد اولنور یقال طلقها بتة وبتاتا یعنی طلقة بتة ای بتلة بائنة بوراده بتات مصدردر وبته یالکز ذکر اولندقده مصدر ووصف بالمصدر اولمق محتملدر قطع وانقطاع معنالرندن پس طلقة بتة قاطعة و مقطوعه سبکنده اولور (البتة) همزه‌نك قطعیله معرف ومجرد اوله‌رق قطعی المفاد اولوب تردد ورجعت احتمالی اولمیان ماده‌یی تأکید ایچون ایراد اولنور تقول لا افعله البتة وبتة لکل امرلا رجعة فیه یعنی اوزکس آنی بن ایتم اشبو بته کلمه‌سی وجه مذکور اوزره مصدردر وقطع معناسنه بومقاملرده مفعول مطلق اولمغله وجوبا محذوف اولان فعل ایله منصوبدر اقطع القطع الذی لاتردد ولا رجعة فیه دیمکدر وبو حرف تعریفله ومجرد اوله‌رق استعمال اولنور وسیبویه نقلی اوزره حرف تعریف لازم اولمغله همزه‌سی مقطوعدر ومعرفا استعمالی اکثردر (البتات) سحاب وزننده مصدردر نته‌که ذکر اولندی وبتات زاد وتوشه‌یه دینور وجهاز معناسنه‌درکه مهمات و لوازمدر واو اسبابنه دینور متاع البیت معناسنه جمعی ابته کلور اعزة وزننده وبتات برایشك اوزرنده مباشراولوب

آنك تنظيمنه تقيد واهتمام ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال هو على بتات امر اى مشرف عليه (البات) تشديد تايله آريق ومهزول معناسنه‌در واحق وسبكمغز كشى‌يه دينور وسرخوشه دينور (البتوت) قعود وزننده اريق ومهزول اولمق معناسنه در يقال بت الرجل بتوتا من الباب الثانى انا صار مهزولا (التبتيت) تفعيل وزننده بركسه‌يى آرقلندرمق معناسنه در يقال بتتوه تبتيتا اذا زودوه (التبتت) تفعل وزننده آزق طوتمق معناسنه‌در يقال تبتت الرجل اذا تزود وتمتع ايلك يعنى متاع بيت ايدنمك معناسنه‌دركه بتات مرقومدن مأخوذدر يقال تبتت الرجل اذا تمتع (بتى) حتى وزننده نهر وان اعمالندن حولايا نام قريه وراسنده بر قريه آديدر (بتان) تشديد تايله كتان وزننده حران نواحيسندن برناحيه آديدر (البتى) بانك ضميله عرنى وزننده ابو الحسن على بن عبد الله بن شادان ابن البتى‌دركه مقرى مشهوردر بركونده تلاوت شريفه‌يى افهام ايليه‌رك درت كره ختم شريف ايدوب لكن دردنجيده ثمنى باقى قالمشدر (البحت) بانك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله مطلقا محض وخالص وصرف معناسنه دركه اوز تعبير اولنور فارسيده بيغش دينور يقال شراب بحت اى صرف خالص ويقال عربى بحت اى خالص مؤنثى بحته‌در هايله يقال عربية بحتة اى خالصة وعند البعض بونك تثنيه وجمع وتصغيرى يوقدر (البحوته) بانك ضميله برنسنه خالص وبيغش اولمق معناسنه‌در يقال بحت الشئ بحوتة من الباب الخامس اذا صار بحتا (المباحته) مفاعله وزننده بركسيه محبت ومودتى خالص قلق معناسنه‌دركه خلوص اوزره سومكدن عبارتدر يقال باحته الود اذاخالصه وبركسيه برامر مستورى كشف واظهار ايلك معناسنه‌در يقال باحت فلانا اذا كاشفه ودابه‌يه برنوع اولمق اوزره خالص اوت يدرمك معناسنه استعمال اولنور يقال باحت دابته بالضريع اذا اطعمها اياه بحتا اى خالصا وضريع شبرق ديدكلرى تيكنك قوريسنه دينور (بحت) بانك فتحى وحانك سكونيله اساميدندر محمد بن على بن بحت محدثيندندر (البحريت) كبريت وزننده شول خالص وغش وشائبه‌دن مجرد وپاكيزه شيئه دينوركه آنى برنسنه ستر ايليه يعنى خلوصى عيان اوله يقال كذب بحريت اى خالص لايشوبه شئ من آثار الصدق (البخت) بانك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله جد وحظ معناسنه دركه اقبالدن وموافق طالعدن عبارتدر وبوفارسيدن معربدر يعنى فى الاصل فارسى اولوب عرب دخى تكلم ايلشلردر يقال بخت قوى اى جد وبخت مصدر اولور اورمق معناسنه يقال بخته بختا من الباب الاول اذا ضربه (البخت) بانك ضميله (والبختية) ياى مشدده ايله خراسانى ديدكلرى دوه‌لره دينوركه عربيله عجميدن يعنى ايكى اوركجلو دوه ايله عربى بيننده متولد اولان دوه‌لردر بيونلرى اوزون اولور بوديارلرده اكا

بسرك تعبير ايدرلر يقال بعير بخت وابل بختية بونك جمعى بخاتى كلور تشديد ياايله وبخاتى كلور صحارى وزننده و بخات كلور حذف ياايله شارح ديركه بخت جمع جنسيدر مفردى بختى‌در روم ورومى كبى وجعلر مفردينكدر واشبو بختى بخت نصره منسوبدركه سلفده بر شاه مشهوردر قدسده يتمش بيك يهودى قتل ايلمشدر ذكر اولنان دوه آنك تصرفكرده‌سيدر انتهى وبخت اساميدندر عطأ بن بخت تابعيندندر وعبد الوهاب بن بخت وسلمة بن بخت محدثلردر (البخات) تشديد خاايله شداد وزننده ذكر اولنان بخت دوه ايله اقتنا و اكتساب ايدن كشى‌يه دينور (البخيت) امير وزننده (و المبخوت) بخت و اقبالدن وصفدر طالعى ياور اولان مقبل و دولتمند آدمه دينور يقال رجل بخيت و مبخوت اى مجدود شارح ديركه كرچه مؤلف بخت كلمه‌سنك معرب اولمسنه ذاهب اولمشدر لكن ابن دريد عربيتنه قائلدر ووصف مذكور دخى آنى مؤيددر بخت نصر بانك ضمى ونصر سكر وزننده برشاه معروف اسميدر نته‌كه نصر ماده‌سنده مرسومدر (بخيت) زبير وزننده بر جماعتك اسملريدركه اعلامدندر ومحمد بن عبد الله بن خلف بن بخيت البخيتى محدثيندندر فن حديثده جزؤ مؤلف صاحبيدر وبختى بن عمر الكوفى كه كردى وزننده در عباد عباددندر (البرت) بانك ضميله طبرزد ديدكلرى معروف نبات شكرينك اسميدركه طبخ ثالثده عشرى قدر تازه سود اضافه اولنوب منعقد اولنجه قيناديلن شكردر واطبا بغايت پك وقاتى اولان قند مكرره اطلاق ايدرلركه نبات شكرى اوله‌جقدر وطبرزد كلمه‌سى تبرزد فارسيدن معربدر سكر مزبورك كمال صلابتندن كنايه اولنمشدر وبرت بالتحريك دينور فاس كبى بونده بانك فتحيله‌ده لغتدر وبرت استاذ قولاغوزه دينور دليل ماهر معناسنه وبونده بانك حركات ثلاثيله لغتدر (المبرت) منبر وزننده بو دخى طبرزد شكرينه دينور (البرت) ضرب وزننده كسمك معناسنه‌در يقال برت الشىء برتا من الباب الثانى اذا قطعه ومتحير اولمق معناسنه در يقال برت الرجل برتا من الباب الرابع اذا تحير (البرنتى) حبنطى وزننده بد خوى وبد مشرب كشى‌يه دينور (المبرنتى) مسلنقى وزننده محيل ومكاراولان بودور كشى‌يه دينور وشول غضوب مشرب كشى‌يه دينوركه دائما چهره‌سى خشمناك ومتعبس اولوب كمسه‌نك يوزينه نظر ايلمز اوله يقال رجل مبرنتى اى غضبان لا ينظر الى احد و بر خصوص ايچون حاضر و آماده اولمش كشى‌يه دينور يقال هو مبرنتى له اى مستعد متهىء شارحك بيانه كوره ابرنتاء كلمه‌سندن اسم فاعلدر افعنلال بابى ملحقاتندندر (بيروت) حيدود وزننده شام اولكه‌سنده برشهر معروف آديدر (البريت) رانك شده‌سيله سكيت وزننده خريت معناسنه‌دركه اوز واستاد قولاغوزه دينور رهبر حاذق معناسنه ودوز وهموار

بیابانه دینور شارحك بیاننه کوره اصلی بریه‌در و بریت بصره‌ده ایکی موضع آدیدر (البریت) بانك فتحی ورانك تشدیدیله برفرس اسمیدر علی قول بوزبیر وزننده‌در (البرتة) بانك ضمیله برایشده اوزلق مهارت وحذاقت معناسنه اسم مصدر اولور یقال برت الرجل برتة من الباب الرابع اذا حذق ویقال به برتة فی الامر ای حذاقة (الابرات) همزه‌نك کسریله بودخی برایشده حاذق اولمق معناسنه‌در یقال ابرت الرجل اذا حذق فی صناعته (برت) بانك کسریله اسامیدندر عبدالله بن برت محدثیندندر (البرتیان) یای نسبتله برتی کلمه‌سندن تثنیه‌در واسط ایله بغداد میانده برت نام قریه‌یه منسوب دیمکدر مراد قاضی ابوالعباس احمد بن محمد واحمد بن القاسم البرتیان درکه محدثلردر (برهوت) جلون وزننده یمنده حضر موت ترابنده بر وادی یاخود برقویینك آدیدر مترجم دیرکه نهایه‌ده [شر بئر فی الارض برهوت] حدیثنك شرحنده بووجهله مرسومدرکه برهوت بانك ورانك فتحیله حضر موت دیارنده بربئر عمیقه‌درکه قعرینه نزول ممکن دکلدر وبونده بانك ضمیله‌ده لغتدر لغت اوله کوره باء زائده اولورکه ارض منخفضه یاخود منبع ماء معناسنه اولان رهو اولور وثانی‌یه کوره باء اصلیه اولور (بست) بانك فتحی وسینك سکونیله اربل نام بلده ترابنده بروادی اسمیدر وبست مصدر اولور مطلقا یوریمك سیر معناسنه علی قول طوره مخصوص عنق دیدکاری اشکین یورویشندن زیاده‌جه اولان یورویشه دینور یاخود سکرتمکده سائرلری سبق ایلمکه دینور یقال بست البعیر بستا من الباب الثانی اذا سار اوهو فوق العنق اوالسبق فی العدو (بست) بانك ضمیله سیستان اعمالندن بربلده آدیدر اعلامدن ابو حاتم محمد بن حبان واسحق بن ابراهیم القاضی وحمد بن محمد الخطابی وابوالفتح علی بن محمد ویحیی بن الحسن والخلیلان ابنا احمد القاضی والفقیه البستیون اورایه منسوبلردر (البستان) بانك ضمیله باغچه‌یه دینور حدیقه معناسنه بستان کلمه‌سی بو یستان معربیدر قوقولق معناسنه (بشت) بانك ضمی وشین معجمه‌نك سکونیله خراسان اولکه‌سنده بربلده‌در محدثیندن صاحب المسند اسحق بن ابراهیم الحافظ وحسن بن علی العلاء ومحمد بن مؤمل واحمد بن اللغوی الخارزنجی البشتیون اورایه منسوبلردر (بشیت) امیر وزننده فلسطین قضاسنده برقریه‌در (بشتان) بانك کسریله شهر نسف قضاسنده برقریه‌در (المبعوث) مبعوث وزننده وآنده لغتدرکه بعثدن اسم مفعولدر کوندرلمش فرستاده معناسنه پس بعث بعث معناسنه‌در یقال هو مبعوث ای مبعوث (البغت والبغتة) بانك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله (والبغتة) فتحاتله آنسزین جفاه وناکهانی معناسنه اسملردر شارحك بیاننه کوره بونلر فی الاصل مصدرلردر اسم موقعنده استعمال اولندیلر یقال جاء بغتا وبغتة وبغتة ای فجأة وبغت مصدر اولور آنسزین علی

الغفله

الغفله كلمك وناكهانى ايرشمك معناسنه يقال بغته بغتا من الباب الثالث اذا فجئه (المباغتة) مفاعله وزننده بركمسيه آنسزين صتاشمق معناسنه‌در ومشاركت ايچون اولور يقال باغته اذا فاجأه (الباغوت) طاغوت وزننده نصارى طائفه‌سنك بيرامنه دينوركه پصقليه تعبير اولنور مراد بيوك پصقليه‌لرى اوله‌جقدر شارحك بيانه كوره سريانيدر وباغوت خيره قضاسنده برموضع آديدر (البقت) بانك فتحى وقافك سكونيله قارشدرمق معناسنه‌در يقال بقت الاقط بقتا من الباب الاول اذا خلطه (المبقت) معظم وزننده احمق وشوريده عقل اولان كشى‌يه دينور وعبدالله بن معاويه‌نك وبكار بن عبد الملك بن مروانك لقبلريدر (البكت) بانك فتحى وكافك سكونيله اورمق معناسنه‌در يقال بكته بكتا من الباب الاول اذا ضربه بالسيف والعصا وغيره وبركمسه‌يى ذم وتعيير ودشنام وتكدير مقوله‌سى ناخوش ادا ايله قرشولمق معناسنه‌در مثلا بى خبيث اوتانمدكى تكريدن قوقرميسن كلماتى كبى يقال بكته اذا استقبله بما يكره (التبكيت) تفعيل وزننده بودخى بكت معناسنه‌در يقال بكته تبكيتا بمعنى بكته وباشه قاقمق سرزنش وتقريع معناسنه استعمال اولنور يقال بكته اذا قرعه وبركمسيه دليل و برهانله غلبه ايدوب الحام واسكات ايلمك معناسنه‌در يقال بكته اذا غلبه بالحجة حتى اسكته (المبكت) محدث وزننده شول خاتونه دينوركه بركره اوغلان وبركره قيز طوغرمق عادتى اوله معقاب معناسنه (البلت) بانك فتحى ولامك سكونيله كسمك معناسنه‌در يقال بلته بلتا من الباب الثانى اذا قطعه وكسلمك معناسنه‌در يقال بلت الشئ بلتا من الباب الاول اذا انقطع وبلت بررجل آديدر (البلت) فتحتينله بودخى كسلمك معناسنه‌در يقال بلت الشئ بلتا من الباب الرابع اذا انقطع (الانبلات) انفعال وزننده كسلمك معناسنه‌در يقال بلت الشئ فانبلت اى قطعه فانقطع (البليت) سكيت وزننده ومرادفيدركه اكثرى ايسم وخموش اولان كمسه‌در يقال رجل بليت اى سكيت وعاقل ولبيب وهوشمند اولان آدمه دينور يقال هو بليت اى عاقل لبيب (البلاتة) كرامه وزننده عاقل و هوشمند اولمق معناسنه‌در يقال بلت الرجل بلاتة من الباب الخامس اذا صار بليتا (الابلات) همزه‌نك كسريله يمين ويرمك معناسنه‌در يقال ابلته يمينا اذا حلفه (بلت) صرد وزننده برنوع قوش آديدركه خلق قنادلرى محترق اولمغله يلكنك وتوينك بريسى برقوشه طوقنسه آنيده احراق ايدر قال فى النهاية فى حديث سليمان على نبينا وعليه السلام [احشروا الطير الا الشنقاء والرنقاء و البلت] فالشنقاء الطير التى تزق فراخها والرنقاء القاعدة على البيض والبلت طائر محترق الريش ان وقعت ريشة منه فى الطير احرقته بوراده بعض نسخه تكرار واقع اولمغله التفات اولنميه (مبلت) مقعد وزننده برموضع آديدر

(المبلت) تشديد لامله معظم وزننده مزين ومهذب ومنقح كلامه دينور يقال كلام
مبلت اى مزين مهذب ومهر مضمون معناسنه‌دركه بركسه‌نك ضامن اولوب درعهده
ايلديكى بدل نكاح اولان مبلغدن عبارتدر يقال مهر مبلت اى مضمون (البلتاة)
قلساه وزننده كسمك معناسنه‌در تقول بلتيته بلتاة اى قطعته (البلخثة) بانك
ولامك كسريله بر نوع نبات آديدركه زمينه منبسط اولوب ييراقلرى يردن يوكسك
اولماز عصاره‌سيله ياخود مطبوخيله غرغره ايلمك بوغازدن سلوكى اخراج
واسقاط ايدر بونباته تركيده سكل اوتى ديرلر داللرى انجه وقرمزى اولور (بنت)
بانك ضمى ونونك سكونيله مغربده بلنسيه شهرى قربنده برقريه آديدر (التبنيت)
تفعيل وزننده بركسه‌دن برماده‌يى تكرار بتكرار صوروب استخبار ايلمك معناسنه‌در
يقال بنت عنه تبنيتا اذا استخبر واكثر السؤال عنه وخصمى تبكيت ايلمك معناسنه‌در
يقال بنته بكذا اى بكته وبركسيه مافى الضميرى اولان خبر وكلامك مجموعنى آخره
سويلمك معناسنه‌در يقال بنته الحديث اذا حدثه بكل مافى نفسه (البوت) توت وزننده
برشجردركه آج اغاجنه شبيه اولور بوشجر مفرداتده كندس طبرى اسميله مرسومدر
بعض دياردە تركجه ازكيل تعبير ايدرلر (بوته) هايله بلدهٔ مر وقضاسنده برقريه‌در
نسبتنده بوتقى ديرلر قافله محدثيندن اسلم بن البوتقى اورايه منسوبدر (بونت) بانك
ضمى وواوك فتحى ونونك سكونيله (والبهت) فتحتينله (والبهتان) بانك ضميله
بركسيه ايشلمديكى ايشى يا سويلمديكى سوزى اسناد ايله افك وافترا ايلمك معناسنه‌در
يقال بهته بهتا وبهتا وبهتانا من الباب الثالث اذا قال عليه مالم يفعل اصول سائرده
بهتان اسم اوزره مرسومدر وبوماده ومدهوش ومتحير اولمق معناسندن مأخوذدركه
اولمقوله افترا صدمه‌سندن حيران مدهوش اولور وجوهرينك بهتاندن مأخوذ
اولان بهت ماده‌سى على كلمه سيله موصوله اولماملغله بهت عليه ديمديكندن ناشى
شاعرك اشبو * سبى الحماة فابهتى عليها * مصراعنده واقع فابهتى عليها كلامنى
فابهتيها ايله تفسيرى تصحيف وتحريفدر زيرا صواب اولان فانهتى عليها اولمقدر
نونله‌كه نهيتدن فعل امردر حيقرمق معناسنه شارح ديركه جوهرى‌يه بونده ابن
برى وصاغانى سابقلردر وبهت بانك فتحيله برحجر معروف آديدر اكا حجر البهت
وحجر الضحك دخى ديرلر فارسيده باهت وتركيده آدم كولدرن طاشى ديرلر اكا
نظر ايدن بى اختيار خنده ناك اولور وبهت مصدر اولور بركسه‌يى آنسزين على
الغفله طوتمق معناسنه يقال بهته بهتا اذا اخذه بغتة وقول وفعلدن كسيلوب بهت
كبى اولنجه مدهوش ودنك ومتحير قالمق معناسنه‌در يقال بهت الرجل وبهت
وبهت من الباب الرابع والاول والخامس ويقال بهت على بناء المجهول اذا انقطع
وتحير شارحك بيانته كوره مجهول صيغه سيله افصحدر (المبهوت) مسكوت

وزننده

وزننده متحير ومنقطع ومدهوش كشى يه دينور بونده اسم فاعل بنيه سيله باهت وبهيت ديمك جائز دكلدر شارح ديركه بناء مجهول ذكر اولنديغى اوزره افصح واشهر اولمغله آندن مبهوت متصرف اولمشدر لكن معلومدن دخى تصريفى واقع اولمغله قياس اوزره باهت و بهيت متصرف اولور (البهيتة) بانك فتحيله شول باطل ولغو وبيهوده يه دينوركه بطلانى انسانه موجب حيرت اوله يقال اتى بالبهيتة اى بالباطل الذى يتحير من بطلانه ويلان سوزه دينور كذب معناسنه كه مراد لاعن اصل بركمسيه اسناد وافترا اولنان مفتريه‌دن عبارتدر هاء نقليه‌در (البهت) بانك ضميله بهيته معناسنه‌در يقال جاء بالبهيتة والبهت اى الكذب (البهوت) صبور وزننده مباهت معناسنه‌دركه سامعى افك وافترا ايله مبهوت وحيران ايدن كمسيه دينور جمعى بهت كلور ضمتينله وبهوت كلور (بهتة) طلحه وزننده اساميدندر عمر بن حميد بهته محدثيندندر وهانك فتحيله زبانزددر (البيت) زيت وزننده اوه دينور خانه معناسنه كرك قلدن يعنى چادر وآلاچق وهوع اولسون وكرك طاشدن وكرپچدن ياپلش اولسون جمعى ابيات وبيوت كلور وجمع الجمعى ابابيت كلور اقوال واقاويل كبى وبيوتات كلور وابياتات كلور مصغرنده بييت دينور وبييت دينور بانك كسريله يايه مجاورت ايچون بويت ديمك جائز دكلدر واوايله معلوم اولدكه بيت طاشدن وكرپچدن ايسه لسانمزده اكا اوواوطه تعبير اولنور قيل چادر ايسه قره او تعبير اولنور ومطبخلو وقويلو ياخود بيوت عديده‌يى مشتمل ايسه عربيده دار ومنزل ولسانمزده قوناق تعبير اولنور واكر خوش نشين ايسه اوبه تعبير اولنور وفى الاصل بيت انسانك كيجه‌يه مخصوص مأواسنه موضوعدر بعده توسع اولنوب كيجه اعتبارى ساقط اولمشدر وجمعى اولان بيوت مساكنده وابيات منظومه بيتلرنده عرف اولمشدر وبيت شرف وشان معناسنه استعمال اولنور فارسيده خانمان ودودمان ايله تعبير اولنور يقال بيت بنى تميم فى بنى حنظلة اى شرفها ويقال هو من اهل البيوتات وبيت شريف وذيشان آدمه اطلاق اولنور يقال فلان بيت قومه اى شريفهم وبيت مصدر اولور اولنمك معناسنه يقال بات الرجل يبيت بيتا اذا تزوج وبيت كوشكه اطلاق اولنور قصر معناسنه وبركمسه‌نك اهل وعيالنه اطلاق اولنور باعث سكونتى اولديغيچون وكعبهٔ مكرمه‌يه اطلاق اولنوركه بيت الحرامدر وقبر ومزاره اطلاق اولنور وخانه‌نك كليم وكچه ومقعد ودوشك مقوله‌سى دوشمه‌لرينه اطلاق اولنور يقال تزوجها على بيت اى فرش بيت وايكى مصراعدن مركب منظومه‌يه اطلاق اولنور كويا كه سقف وعمادو سائر ادواتدن جمع وبنا قلنمش وبيته تشبيه اولنمشدر ياخود چادره تشبيه اولنمشدر نته كه اجزاسنه اسباب واوتاد اطلاق بونى مؤيددر ومنه يقال ان الشاعر يرضى بهدم بيته لاباخلال بيته

(البیوت) تشدید یایله خروب وزننده صوغوق صویه اطلاق اولنور عادتا اوزرندن کیجه کچمش صو بارد اولدیغی ملاحظه‌سیله که حشم نشینه مخصوصدر تقول سقانی بیوتا ای ماء باردا و کیجه‌دن قالمش اتمکه وسائر طعامه دینور که بیات تعبیر اولنور وشول ایشه دینور که صاحبی کمال اهتمامندن ناشی کیجه‌لرده دخی آنك اوزرینه اوله یقال له امر بیوت ای یبیت له صاحبه مهتما (البائت) فائت وزننده بودخی کیجه‌دن قالمش طعام وشرابه دینور فارسیده بخنی دینور یقال خبز بائت ای غاب (البیت) بالك فتحیله (والبیات) ثبات وزننده (والمبیت) مقیل وزننده (والبیتوته) شیخوخه وزننده کیجه وقتی برایش ایله کچورمك معناسنه‌در یقال بات یفعل کذا یبیت ویبات بیتا وبیاتا ومبیتا وبیتوتة من الباب الثانی والرابع ای یفعله لیلا ولیس من النوم یعنی کیجه اویومق بونك وضع معناسنده داخل دکلدر زیرا بالمباشره اولان فعله مخصوصدر پس بات فلان ینام دیمك جائز دکلدر ومن ادرك اللیل فقدبات مصباحك بیانته کوره بات ماده‌سی ایکی معناده مستعملدر اشهری مدلولی اولان فعلك لیله اختصاصیدر نته که ظل کلمه‌سی نهاره مخصوصدر پس بات یفعل کذا فعله باللیل معناسنه‌در وظل یفعل کذا فعله بالنهار معناسنه‌در وبیتوته انجق سهر لیل ایله اولان فعل وعمله مختصدر وعلیه قوله تعالی [والذین یبیتون لربهم سجدا وقیاما] وازهری امام فراءدن نقل ایدر که بات الرجل قولی سهر اللیل کله فی طاعة اومعصیة معناسنه‌در وبات کلمه‌سنی نام لفظیله تفسیر ایدنلر مخطیلردر زیرا عربلر بات یرعی النجوم دیرلر نائم اولان کسنه‌نك مراقبهٔ نجوم ایلمسی ممکن دکلدر خلاصه مدلولی اولان فعلده نوم داخل دکلدر ومعنای ثانی صار معناسنه استعمال اولنور مثلا بات بموضع کذا دیرلر صاربه معناسنه کرك لیلده وکرك نهارده اولسون فقهانك بات عند امرأته لیله قوللری بومعنایه مبنیدر که صار عندها دیمکدر کرك نوم بولنسون وکرك بولنمسون انتهی وتقول بت القوم وبهم وعندهم ای صرت پس بومعنای ثانی مذکوردندر (البیتة) بالك کسریله بناء نوع وحالتدر که آندن کیجه‌لیش ایله تعبیر اولنور یقال اباته الله احسن بیتة ای اباته بونده تنوین تنویع ایچوندر وبیته وبیت هاسز سدرمق ایده‌جك قوت وغدایه دینور که مراد اخشام طعمه‌سیدر که کیجه آنکله کذران ایدر تأکید ایچون لیله مضاف قلنور یقال ماله بیت لیلة ای قوت لیلة وتوسع اوزره مطلقا قوت وغدایه دخی اطلاق اولنور (الاباتة) همزه‌نك کسریله کیجه‌لتمك وکیجه‌یی کچورتمك معناسنه‌در یقال اباته الله احسن بیتة ای اباتة کما ذکر بومثالده بدیعیه‌دن صنعت احتباك اولمق دخی محتملدر که اباته الله اباتة حسنة فبات احسن بیتة سبکنده‌در اخباریه ودعائیه اولور [ابتها نباتا حسنا] نظم شریفی کبی (التبییت) تفعیل وزننده بر

خصوصی کیجه وقتی تدبیر ایلمك معناسنه‌در یقال بیت الامر تبییتا اذا دبره لیلا وخرما اغاجنك زائد ونابجا اولان شاخلرنی ازاله ایله حسن قیافت ویرمك معناسنه استعمال اولنور وبومعنای آتیدن مأخوذدرکه دشمنی شبخونله اهبه واشیالرنی سلب ایلمکدن عبارتدر یقال بیت النخل اذا شذبها وکیجه اعدایی شبخون ایدوب بصمق معناسنه‌در یقال بیت العدو اذا اوقع بهم لیلا (الاستباتة) قوت لیل طلب ایلمك وقوت ایدنمك معنالرینه‌در بومناسبتله فقر واحتیاج معناسنده استعمال اولنمشدر زیرا اغنیا قوت لیل قیدندن مستغنی اولور (المستبیت) مستریب وزننده آندن اسم فاعلدر فقیر وکدایه اطلاق اولنور یقال فلان مستبیت ای فقیر ویقال فلان لایستبیت لیلة ای ماله بیت لیلة (المتبیتة) منسیده وزننده که تبیت کلمه‌سندن اسم فاعلدر بیت وزوجه نائله اولان خاتوندر یقال امرأة متبیتة ای اصابت بیتا وبعلا وبونده بیت زوج معناسنه اولوب وبعل کلمه‌سی عطف تفسیر اولمق دخی محتملدر (التبییت) تفعل وزننده برکسه‌یی ایشندن آلیقومق معناسنه استعمال اولنور یقال تبیته عن حاجته اذاحبسه عنها (البیوتة) تشدید یاایله تنوره وزننده سقوط واحتمالی اولمیان ثابت ومحکم دیشه اطلاق اولنور یقال سن بیوتة ای لاتسقط یعنی لثباتها وقوتها کویاکه یرنده اخشاملیوب قالمشدر (بیات) سحاب وزننده واسط قربنده برسنجاق آدیدر اعلامدن حسن ابن ابی العشائر البیاتی اورایه منسوبدر

﴿فصل التاء الفوقیة﴾ (تبت) تشدید بایله سکر وزننده مشرقده نیجه بلادی مشتمل برمملکت آدیدر مسك ازفر اورایه نسبت اولنور جغرافیا بیانی اوزره برواسع ولطیف ولایتدر بونده آهوی مسك اولور کرچه غزال کبیدر لکن باشی خنزیر باشنه واغزنده فیل کبی ایکی دیشلری اولور وطشره چقار بونلری سوری ایله بسلرلر هرسنه کوبکلرنده بر ورم پیدا اولوب نضج بولدقده بغایت کچشمکله بعض طاشلره سورینه‌رك کوبکی دوشر بونلری سنبل هندی اوتلامغله مسکی غایت فایق اولور (التبوت) بالك شده‌سیله تنور وزننده تابوت لفظنده لغتدر (تحت) تانك فتحی وحای مهمله سکونیله جهات ست اقسامندندر الت دیمکدرکه فوق معناسی اولان اوست مقابلیدر فارسیده زیر دینور وبوظرف اولور یعنی ظرف مبهم اولورکه معناسی انجق اضافتله متبین اولور یقال هذا تحت هذا واسم اولور بوصورتده ضم اوزره مبنی اولور فیقال من تحت (التحوت) تانك ضمیله اسم اولان تحت مذکورك جمعیدر ارذال وسفله ناسه اطلاق اولنور اعالی واشراف مقابلیدر ومنه الحدیث [لاتقوم الساعة حتی تهلك الوعول وتظهر التحوت] وهم الذین کانوا تحت اقدام الناس لایعلم بهم لحقارتهم (التخت) بخت وزننده شول ظرفه دینورکه آنده اثواب وضع وحفظ اولنور جامدان تعبیر

اولنور (الترتة) تانك ضميله لسانده اولان شول قبيح وفاحش پپه يبلك حالتنه دينورکه افراط اوزره اولمغله حرفلرى بك چوق ترديد ايدرك كوجله ادا ايده بيلور اوله يقال بلسانه ترتة اى ردة قبيحة فيه من العيب (التمت) سمت وزننده بر نوع نباتدر كه يمشى مأكولدر بوراده لايؤكل نسخه‌لرى غلطدر (تنتى) تانك فتحى ونون مشدده‌نك كسريله فعل امر مؤنثدر بزى كوزل نسج ايله معناسنه‌دركه ايوجه طوقى ديمكدر يقال تنتى اى جودى نسجك وبونية مذكوره اوزره مسموعدر مترجم دير كه ظاهرا بو تنتة فارسيدن مأخوذدر تنته فارسيده اورمجك آغنه دينور وتنيدن طوقومق نسج معناسنه‌در (التوت)تانك ضميله فرصاد اسميدركه تركيده دخى توت ايله معروف ميوه‌در شارح دير كه فرصاد عربى وتوت عربى صحيح دكلدر لكن ادب الكاتب شرحنده مشروحدركه توت كلمه‌سى لفظ اعجمى معربدر اصلى توث‌در آخرده ثاى مثلثه ايله كذلك توذدر ذال معجمه ايله وبعضا اصلى اوزره اشعارده وارد اولمشدر وبرهانده ثاى مثلثه ايله معرب اولمق اوزره مرسومدر مؤلف ثاى مثلثه ايله‌ده رسم ايلشدر وفرصادى تردد اوزره تفسير ايلشدر ومصباحك بيانته كوره اهل بصره شجرينه فرصاد ويمشنه توت اطلاق ايدرلر وبعضا ثاى مثلثه‌ايله‌ده تفوه ايدرلر وبعضلر فرصادى قرمزى توت ايله بيان ايدرلركه توت اعم اولور ومقدمة الادبده قاره توت ايله مفسردر والحاصل توت كه تاء فوقيه ايله وتوث كه ثاى مثلثه ايله در فارسيدن ياخود سريانيدن معربدر اعمدر وفرصاد اخص دركه سياه نوعنه ديرلر (التوتياء) لوبياء وزننده حجر معروف اسميدركه سحق ايدوب كوزه چكرلر شارحك بيانته كوره فارسيدن معربدر (تويت) زبير وزننده اساميدندر حولاء بنت تويت بن حبيب صحابيه‌دندر (التويتات) مصغر بنيه‌سيله بنو تويت قبيله‌سى اشخاصنه اطلاق اولنور (تيت) ميت وزننده (وتيت) تشديد ايله ميت وزننده مدينه قربنده بر طاغك آديدر وادبادن محمد بن الصاحب شرف الدين بن التيتى تانك كسريله در كذلك تيتى كه فتحله‌در محدثيندن منصور بن ابى جعفر انكشميهنى لقبيدر مؤلف بونلرك نسبت و معناسى بيانندن ساكت اولمشدر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثبات) ثبات وزننده (والثبوت) قعود وزننده پايدار وبرقرار اولوب طورمق معناسنه‌در يقال ثبت الشئ ثباتا وثبوتا من الباب الاول اذا دام واستقر (الثابت والثبيت) امير وزننده (والثبت) شكس وزننده صفتلردر ثابت وپايدار اولان شيئه دينور وثابت اسامئ رجالندندر وفقهادن احمد بن عبدالله بن احمد الثابتى پدرينك جدى اولان ثابته منسوبدر (الاثبات) همزه‌نك كسريله ثابت وپايدار ايلك معناسنه‌در يقال اثبته اذا جعله ثابتا وبرنسنه‌يه كنه وحقيقتى اوزره مطلع اولوب بيلك معناسنه استعمال اولنور يقال اثبته الشئ اذا عرفه

حق

حق المعرفة و بركسه‌یی حركته بیمجال ایلمك وجهیله ضرب ایلمك یاخود جرح ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ضربه حتی اثبته ای لاحراك به ولا براع ومنه قوله تعالی [لیثبتوك او یقتلوك] ای لیجرحوك جراحة لاتقوم معها او لیحبسوك وبونده حبس معناسی دخی مجازدر قال فی البیضاوی لیثبتوك بالوثاق اوالحبس او الاثخان بالجرح وقری‌ء لیثبّتوك بالتشدید (التثبیت) تفعیل وزننده بودخی برشیئی یرنده ثابت و برقرار قلمق معناسنه‌در یقال ثبت الشیء بمعنی اثبته (الثبیت) امیر وزننده ثابت وپایداره دینور نته‌كه ذكر اولندی ودلیر و بهادر شهسواره اطلاق اولنور فارس شجاع معناسنه جنكده فرار ایلیوب پایدار اولدیغیچون سائر امهاتده یالكز شجاع ایله مفسر وفارسه صفت واقع اولمشدر و ثبیت عقل ورشد وتدبیری ثابت و محكم اولان آدمه اطلاق اولنور كه افعال و اقوالنده ذلات وسقطات اثری اولمیه یقال رجل ثبیت ای الثابت العقل و سكرتمك خصوصنده اوزحاذق اولان آدمه اطلاق اولنوركه حذاقتی سببیله توكزییوب سورچزاولور یقال فرس ثبیت ای‌ثقف فی‌عدوه وثبیت اسامیء رجالدندر (الثبت) شكس وزننده ثابت معناسنه‌دركه ذكر اولندی وثبیت كبی دلیر وبهادر شهواره اطلاق اولنور وسكرتمكده حاذق اولان آته اطلاق اولنور (الثباتة) كرامه وزننده (والثبوتة) خصومه وزننده جنكده عدودن روكردان اولمیوب محل معركه‌ده ثابت و استوار اولمق وجهیله دلیر وبهادر اولمق معناسنه‌در یقال ثبت الرجل ثباتة وثبوتة من الباب الخامس اذا صار ثبیتا شجاعا (الثبات) كتاب وزننده خاتونلرك یجه‌باغلرینه دینور شبام البرقع معناسنه و دابه‌لرك پالانلری صاریلوب بند ایلیه‌جك قایشه وصریمه دینور (المثبت) مكرم وزننده ذكر اولنان باغلر ایله بغلنمش پالانه دینور و خسته‌لكدن حركته بیمجال اولان علیله دینور تقول رأیته مثبتا ای لاحركة به من المرض (المثبت) محسن وزننده فراشندن حركته قدرتی اولمیان آغر خسته‌یه دینور اولكی بوندن اشددر یقال مریض مثبت اذا نقل فلم یبرح الفراش (الثبات) ثانك ضمیله شول علته دینوركه مبتلا اولدیغی مریضی حركتدن عاجز ایلیه یقال داء ثبات ای معجز عن الحركة (المثابتة) مفاعله وزننده اثبات كبی برنسنه‌یی كما هو حقه ادراك ایلمك معناسنه‌در یقال ثابت الشیء اذا عرفه حق المعرفة (اثبیت) ازمیل وزننده بنی یربوع دیارنده بریرك یاخود برصویك آدیدر علی قول بنی المحل بن جعفر جماعتی دیارنده‌در (ابوثبیت) زبیر وزننده‌كه یزید بن مسهر كنیه‌سیدر وابو ثبیت الجماری وثبیت بن كثیر و هانی بن ثبیت وعقبة بن ابی ثبیت محدثلردر (الاثبات) همزه‌نك فتحیله ثقات معناسنه‌دركه موثوق به و معتمد علیه اولان كمسه‌لردر بونك مفردی ثبت‌در فتحتینله اصل ثبت

ثبات فی الحرب معناسنه اسمدر بعده دلیل وحجته اطلاق اولنمشدر بعده مجاز بمرتبتین
علاقه‌سیله ثقه ومعتمد علیه آدمه اطلاق اولنمشدر یقال هو ثبت ای ثقة والاعلام
اثبات ای ثقات کما یقال فلان حجة اذا کان ثقة وعرف محدثینده ثبت سند سلسله‌لری
قید واثبات اولنمش سلسله نامه‌یه اطلاق اولنور حالا مترجم فقیرک ایکی قولدن
مظهر اولدیغم خاتمة المحدثین عبد الله بن سالم البصری المکی ثبتیدرکه فی زماننا سند
علی اکا منحصردر امام فربری طریقندندر بوفقیر ایله امام بخاری بیننده اون ایکی
شیخ کزین واردر رحمهم الله تعالی والحمد لله حمدا کثیرا (الاستثبات) امورده
عجله ایلیوب تأنی ایلمک معناسنه‌در یقال استثبت فی امره اذا تأنی فیه (ثبیته)
جهینه وزننده اسماء نسواندندر ثبیته بنت ضحاک صحابیه‌در علی قول بوثبیته در
نونله وثبیته بنت یعار صحابیه‌در و ثبیته بنت حنظلة الاسلمیة تابعیه‌در (الثت)
ثانک فتحی و تانک تشدیدیله جماع ایدرکن یسترلین کشی‌یه دینور عذیوط دخی
دیرلر وبوصفتدر یقال رجل ثت ای عذیوط و قیالرده اولان یاریغه و چتلاغه
دخی دینور (المثرنتی) اسم فاعل بنیه‌سیله مغرندی وزننده رطو بتلو لحیم و شحیم
کوده‌یه دینور یقال بدن مثرنت ای مخصب (الاثرنتاء) اسرنداء وزننده برکسه‌نک
کوکسی اتلو اولمق معناسنه‌درکه سموز دوشلو تعبیر اولنور یقال اثرنتی الرجل
اذا کثر لحم صدره ذکر اولنان مثرنتی کلمه‌سی بوندن اسم فاعلدر مؤلف نظم طبیعی
اوزره رسم ایلامشدر (الثموت) قبول وزننده بودخی عذیوط معناسنه‌درکه
جماع ایدرکن حدثلین کشی‌یه دینور (الثنت) ثانک و نونک فتحیله ات تعفن
ایدوب قوقمق معناسنه‌در یقال ثنت اللحم ثنتا من الباب الرابع اذا انتن ودوداق
ودیش اتلری سلپوکلنوب دائما قنار اولمق معناسنه‌در یقال ثنتت الشفة و اللثة
اذا استرخت ودمیت (الثنتة) فرحه وزننده دائما قنار اولان دیش اتنه دینور
(الثنتایة) ثانک کسریله بد زبان وبد کوی وبد خوی کشی‌یه دینور یقال رجل
ثنتایة ای فحاش سیء الخلق (ثات) کات وزننده یمن مخلافلرندن یعنی ناحیه‌لرندن که
مراد ایالت اوله‌جقدر برمخلاق آدیدر ترکیده آندن ایل ایله تعبیر اولنور اقیال
یمندن ذوثات الحمیری اورایه منسوبدر وثات اسامیدندر فحول فضلادن ابو خزیمه
ابراهیم بن یزید الثانی اجدادندن ثات بن رعین نام کمسیه منسوبدر (الثهت)
فتحتینله (والثهات) ثانک ضمیله برکسه‌یی آواز ایله چاغرمق معناسنه‌در یقال
ثهت فلانا ثهتا وثهاتا من الباب الرابع اذا دعاه وصوته (الثاهت) ثابت وزننده
بوغاز دلیکنه علی قول کوکسک اوستنه دینور یاخود شول یوفقه دری‌یه دینورکه
یورک آنک ایچنده حرکت ایدر یورکک قابی واورتوسیدر فارسیده اکا پوشش
دل دینور

﴿ فصل الجيم ﴾ (الجبت) جيمك كسرى وبانك سكونيله بته دينور صنم معناسنه وكاهنه دينوركه كهانتى اولان كسه‌در مغيباتدن خبر ويرمك قيدنده اولوراسلافده استراق سمع ايله شياطين كاهنلره حوادث آتيه‌دن اخبار ايلرلريله آنلر دخى ناسه خبر ويررلر ايدى وجبت ساحر وجادويه دينور وسحره دينوركه سحر ساحردر وبى خير ومنفعت اولان خسيس وكمتر شيئه دينور اصل بو معناى موضوعيدر ومطلقا معبود بالحق اولان خداى متعالدن غيرى معبود اتخاذ اولنان شيئه دينور وبومعناى اولدن اعمدر زيرا صورت فرجنه دخى پرستش ايدن اشخاص دخى واردر شارح ديركه اشبو جبت كلمه‌سى عربى دكلدر لكن عرب استعمال ايلمشلردر زيرا حرف ذولقى اولميه‌رق بركلمه‌ده جيم وتاء جمع اولمامشدر بعضلر اصلى جبس اولديغنه ذاهب اولديلر (الجت) جيمك فتحى وتانك تشديديله تكه‌نك سموزلكنى وآرقلغنى بيلمك ايچون بدننى ال ايله يوقلشدرمق معناسنه‌در يقال جت الكبش جتا من الباب الاول اذا جسه ليعرف سمنه من هزاله (جرت) جيمك ضميله يمنده صنعا قضاسنده برقريه آديدر محدثيندن يزيد بن مسلم الجرتى اورادندر واسمعيل بن ابراهيم الجرتكه جيمك كسريله‌در بودخى محدثدر (جيرفت) جيمك كسرى ورانك فتحيله ايرانده كرمان اعمالندن بر قصبه‌در فاروق اعظم رضى الله عنه خلافتى وقتنده فتح اولنمشدر (الاجتفات) النفات وزننده بر نسنه‌يى تماميله سپوروب كوتورمك معناسنه‌در يقال اجتفت المال اجتفاتا اذا اجترفه اجمع (الجلت) جلب وزننده اورمق معناسنه‌در يقال جلته جلتا من الباب الثانى اذا ضربه (الاجتلات) افتعال وزننده اول معنايه‌در يقال اجتلته بمعنى جلته و برنسنه‌يى بالتمام ايچمك ياخود يمك معناسنه‌دركه سومورمك تعبير اولنور يقال اجتلته اذا شربه اوا كله اجمع (المجلوت الالية) شول قيونه دينوركه قويرغى آزجه وچويك اوله خفيف الاليه معناسنه شارح ديركه بوجلت كلمه‌سندن اسم مفعولدر وجلت قيونك قويرغى آزجه وسوبوجه اولمغله اويلغنه طوغرى منحدر اولمق معناسنه‌در يقال جلتت اليته اذا انحدرت فى فخذه و قيناقلرى چلمسز آدمه دخى وصف اولور (الجليت) جليد وزننده ومرادفيدركه قيراغويه دينور شبنم معناسنه (جالوت) طالوت وزننده اسم اعجميدر عجمه وتعريف سببيله غير منصرفدر معلوم اوله‌كه جالوت عمالقه‌دن برجبار پادشاه ايدى مصر ايله فلسطين بيننده ساكن وبنى اسرائيل اوزره مستولى ايدى پيغمبر وقت بولنان يوشع يا اشمويل واسطه‌سيله امر ربانى وارد اولوب دباغان ياسقايان عسكردن آنك يرينه عليم وجسيم وبالا بلند طالوت نام بركدا پادشاه اولوب عسكر قليل ايله جبار مرقوم ايله جنك وقتال و حضرت داود بن ايشى اول هنكامده راعى نابالغ اولوب پيغمبر وقت وحى ايله مشاراليه

حضرتلرينك جبار مرسومى قتل ايده‌جكنه عارف اولمغله مشار اليه حضرتلرنى جلب ايليوب اثناء راهده اوچ دانه حجر ياداود سن بزمله اول جبارى قتل ايليه‌جكسن ديو تكلم ايلمريله اول حجرلرى استصحاب وفى الحقيقه انلر ايله مرسومك خانهٔ حياتنى خراب ايلدى بعده حسب الوعد طالوت مشار اليه حضرتلرنى داماد ايلمشدر تفصيلى سورهٔ بقره تفسيرنده مشروحدر (جلتا) جيمك ضمى ولام اولانك فتحى وضميله نهروان قضاسنده برقريه‌در (جوت‌جوت) جيملرك فتحى و واولرك سكونيله وتالرك مبنى اوله‌رق حركات ثلاثيله دوه قسمنى صو ايچمكه چاغره‌جق اسواتدندرعلى قول دوه‌يى طورمقدن ياكتمكدن زجروآزاره مخصوصدر (الجوات) غراب وزننده آندن اسمدر (المجاوتة) مفاعله وزننده (والمجايتة) يا ايله دوه قسمنى جوت جوت ديه‌رك صويه چاغرمق ياخود زجر وآزار ايلك معناسنه در يقال جاوت الابل وجايتها اذا دعاها للماء بجوت جوت اوزجرها ومجايته يا ايله واوى معاقبدر صياغ و صواغ كبى (جوتى) طوبى وزننده اساميدندر اسحق بن ابراهيم بن جوتى محدثيندندر (جيت) جيمك كسريله نابلس اعمالندن برحصن اسميدر

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (حبتة) حانك فتحى وبانك سكونيله اسماء نسواندندر حبتة بنت الحباب انصار كرامك سلسلهٔ نسبلرندن برخاتوندر وحبتة بنت مالك صحابيه‌در امام اعظم تلامذه‌سندن امام ابو يوسف القاضى آنك نسلندندر (حبتون) حانك كسريله موصل ترابنده برطاغك آديدر (الحبريت) بحريت وزننده شوائبدن پاكيزه وعارى اولان شيئه ديئور بحريت دخى بومعنايه‌در يقال كذب حبريت اى بحريت (الحت) حانك فتحى وتانك تشديديله ثوب مقوله‌سى نسنه‌دن لكه مثللو بيلاشغى اوغوشدروب كيدرمك معناسنه‌در يقال حت المنى عن الثوب حتا من الباب الاول اذا فركه وقشره كذلك اغاجدن يپراغى و قبوغى صيرمق معناسنه در يقال حت الشجر اذا قشره و اغاجدن يپراق دوكيلوب دوشمك معناسنه‌در يقال حت الورق اذا سقط من الغصن وبرنسنه‌يى اشاغى يه اندروب دوشورمك معناسنه‌در يقال حت الشئ اذ حطه و حت و صف اولور يوكرك وصوى آته اطلاق اولنور كوياكه سكرتمكى حت ايدوب طيران ايدر كذلك جست وچابك دوه‌يه اطلاق اولنور واركك دوه قوشنه اطلاق اولنور ومطلقا صوى وكريم وعتيق اولان آته ودوه‌يه اطلاق اولنور كوياكه شوائب نامرضيه‌يى كنديلرندن ازاله ايلدكلرى ملاحظه‌سنه مبنى‌در واولمش چكركه‌يه اطلاق اولنور جمعى احتات كلور وحت برى برينه يابشق اولميان دانه دانه خرمايه اطلاق اولنور وحت اصحابدن ابو دجانه‌نك وكثير بن الصلت نام كمسه‌نك قلجلرى اسميدر

وحت

وحت شیٔ ناچیز معناسـنه استعمال اولنور کویا که قازنتی مقولهسی ملحوظدر تقول مافی یدی حت ای شیٔ (الانحتات) انفعال وزنـنده لکه مقولهسی ثوبدن اوغوشدرلمغله ویپراق وقبوق اغاجندن صیرلمغله زائل اولمق معناسـنهدر یقال حته حتا فانحت انحتاتا (التحات) تضاد وزننده‌که فی الاصـل تفاعلدر انحتات معناسـنه‌در (التحتحت) تزلزل وزننده بودخی اول معنایه‌در و انحتات و تحات و تحتحت اغاجدن یپراق دوكلمك معناسـنه در یقال انحتت الورق و تحاتت وتحتحتت ای سقطت (الحت) حانك ضمیله اصلنمش قاوده دینور یقال سویق حت ای ملتوت و حت کنده قبیله سندن منشعب بر قبیله‌جك آدیدر نسـبتنده حتی دینور وبو حت اول قبیـله‌نك پدری و والده‌سی اسمی دکلدر بلکه بر بلده اسمی اولمغله آنکله تسمیه اولنمشـدر وحت قبلیه‌دن بر طاغك آدیدر و قبلیه فتحتینله رساتیق مدینه‌دن قبله نام رستاقه منسوبدر (حت) حانك فتحی وتای مشدده‌نك کسریله قوش اوتمکه مخصوص اصواتدندر کیش کی (حتی) شتی وزننده بر حرفدرکه غایت معناسنه دلالت ایدر وتعلیل ایچون اولور والا کبی استثنا معناسنه اولور ومدخولنی جر ورفع و نصب ایدر بناء علیـه اوضاعی مختلف اولمغله امام فرأ علیه الرحمة بن لباس حیاتدن عاری اولیورم هنوز درونمده حتی کلمه‌سنك اوضاع مختلفه‌سندن بر شبهه واشکال باقیدر یعنی وفات ایدنجه قدر آنك خدشه سندن خلاص اوله مدم آخرته اول شبهه ایله کیدرم دیدیکی مرویدر وحتی عمان نام بلده ترابنده بر طاغك آدیدر (حتاوة) حانك فتحی وتانك تشدیدیله عسقلان قضاسنده بر قریه‌در (الحتوت) صبور وزننده خرماسی هنوز قوروق ایکن دوکر اولان اغاجه دینور (المحتات) مفتاح وزنـنده بودخی اول معنایه در مؤلفك تفسیری معنای لازمیدر یقال نخلة حتوت ومحتات ای منثار (الحتات) سحاب وزنـنده غریو وفریاد و هنکامه یه دینـور یقال ماهذا الحتات ای الجلبة (حتات) غراب وزنـنده بصره ایالتنده بر قطیعه یعنی مالکانه اسمیدرکه سلفده برکسیه مقطوع اولمشدر وحتات اسمادندر حتات بن عمرو وحتات بن یزید المجـاشعی اصحابدندرلر علی قـول اولکی بائین موحدیله حباب در وجوهری وهمندن ناشی ثانی‌یی حتات بن زید عنوانـنده رسم ایلمشدر وحتات بن یحیی محدثیندندر (رمدة حتان) رمد ماده‌سـنده مرسـومدر (الحتحتة) زلزله وزنـنده تیز تیز یوریمك معناسـنه در ومنه المثل ★ شر السیر الحتحتة ★ ای السرعة (الحتحات) خنحات وزننده و مرادفیـدرکه جست و چالاك معناسنه‌در (الاحتات) همزه‌نك کسریله اغاج قوریمق معناسنه درکه یپراغی دوکلمك لازمیدر یقال احت الارطی اذا یبس وارطی مثالدر (الحذر فوت) ذال معجمه وفایله عنکبوت وزننده نسنه معناسـنه‌در یقال مایملك حذر فوتا ای شیئا وبو مقام نفیـه

مخصوصدر (الحرت) ضرب وزننده برنسنه‌یی ال ایله بك اوغوشدرمق معناسنه‌در
يقال حرت الشئ حرتا من الباب الاول اذا دلكه شديدا وبرنسنه‌يی آغرشق كبی
دكر ميلكنه كسمك معناسنه‌در يقال حرته اذا قطعه مستديرا وحرت دابه قسمی
اربه وعلف اكل ايدر ايكن ظهورايدن صوتندن حكايه اولوركه خارت خارت يمك
تعبير اولنور وحرت بركسه بدخوی وبدمشرب اولمق معناسنه‌در يقال حرت
الرجل حرتا من الباب الرابع اذا ساء خلقه (المحروت) مسكون وزننده بالدرغان
وحلتيت أغاجی ديدكلری نباتك كوكنه دينور اصل انجدان معناسنه (الحرتة)
حانك ضميله خردل برونه طوتيلوب استشمام اولندقده دماغه تأثيريله تيزلكنی
طويمق حالتنه دينور (الحرتة) حانك ضميله همزه وزننده اكول و پرخور اولان
انسانه وحيوانه دينور يقال رجل حرتة ای اكول (الحرات) سحاب وزننده
آتش علوينك كورلتوسنه دينور (حوريت) تكريت وزننده بر موضع آديدر
وبونك كلام عربده نظيری يوقدر شارح ديركه ابوحياندن صوليت كلمه سی منقولدر
(الحفت) حانك فتحی وفانك سكونيله بركسه‌نك بوينی قيروب اوفاتمق وجهيله هلاك
ايتك معناسنه‌در يقال حفته حفتا من الباب الاول اذا اهلكه ودق عنقه وبرنسنه‌يی
دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در ببر وقرنفل كبی يقال حفت الشئ اذا دقه (الحفت)
كتف وزننده حفث لفظنده لغتدركه شيردانه وقرق بايره دينور (الحفيتاء) حانك
فتحيله همزه بابنده ذكر اولندی مؤلف بونی كرچه اورايه احاله ايتشدر لكن باب
مذكورده ذكر ايتامكله ظاهرا نسيان ايلشدر قالديكی اصول سائره‌ شثمان اولان
بودوركسه ايله مبيندر و اصمعی بيانه كوره بومهموز مقصوردر (الحليت) حانك
فتحيله قراغو تعبير اولنان رطوبته دينور جليد وصقيع كبی وطلويه دينور برد
معناسنه (الحليت) تشديد لاميله سكيت وزننده انجدان يعنی بالدرغان وحلتيت
اغاجی ديدكلری نباتك صمغنه دينوركه ادويه دندر وحليت نجد اولكه سنده
بر موضع آديدر ياخود بوقبيط وزننده درقافك ضمی وبای مشدده نك فتحيله
(الحلتيت) كبريت وزننده حليت كبی بودخی صمغ مذكوره دينور بين الاطباء
بواسمله معروفدر (الحلت) ضرب وزننده تراش ايلك معناسنه‌در يقال حلت رأسه
حلتا من الباب الثانی اذا حلقه و اسهال ايله چقرمق معناسنه‌در يقال حلت
بسلحه اذا رماه وبورج اودهمك معناسنه‌در يقال حلت دينه اذا قضاه وپوستدن
يوك يولمق معناسنه‌در يقال حلت الصوف اذا مرقه وبركسيه برنسنه ويرمك
معناسنه‌در يقال حلت فلانا اذا اعطاه وبركسه‌يی دكنكله ياآخر نسنه ايله اوروب
دوكمك معناسنه‌در يقال حلته كذا سوطا اذا جلده ودائما آته بنوب ارقه‌سندن
ايتامك وجهيله ملازم اولمق معناسنه‌در يقال حلت ظهر الخيل اذا لزمه (حليت)

زبیر وزننده جهینه قبیله‌سی بلادنده بر موضع آدیدر (المحلات) محراب وزننده شول دوه‌یه دینور که دائما یوکنی کیرو براغور اوله یقال جمل محلات اذا کان یؤخر حمله (الحلاتة) حانک ضمیله یوک یولنتیسنه دینور نتافة الصوف معناسنه وحیوانک طوغورمسی ایامنده رحمنک طشره قذف ایتدیکی نسنه‌یه دینور که مقدمهٔ ولادتیدر (الحمت) حانک فتحی ومیمک سکونیله پک اسی کونه دینور یقال یوم حمت ای شدید الحر ویقال لیلة حمتة ای شدیدة الحر و حمت پک لذیذ خرمایه دینور کما سیذکر و حمت برکسه‌یی برکسه اوزره مسلط قلمق معناسنه استعمال اولنور شدت معناسی علاقه‌سیله تقول حمتک الله علیه حمتا من الباب الثانی ای صبک علیه (الحموتة) حانک ضمیله کون ویا کیجه پک اسی ویانق اولمق معناسنه‌در تقول حمت یومنا حموتة من الباب الخامس اذا اشتد حره (الحمیت) امیر وزننده مطلقا متین ومحکم اولان شیئه دینور وشول یاغ طلومنه دینور که طلا ایله اصلاح اولنمش اولمغله متین ومحکم اولمش اوله وکوچک طلومه یاخود تویی وقیلی کیدرلمش ساده کوچک طلومه دینور وحمیت پک طتلو خرمایه دینور (التحموت) تانک فتحیله بودخی طلا ایله متانت بولمش یاغ طلومنه دینور وپک طتلو خرمایه دینور (الحامت) بودخی پک طتلو خرمایه دینور یقال تمر حت وحامت و حمیت وتحموت ای شدید الحلاوة (الحمت) فتحتینله جوز وفستق مقوله‌سی بوزولوب طعمی تباه اولمق معناسنه‌در یقال حمت الجوز وغیره حمتا من الباب الرابع اذا تغیر وفسد (التحمت) تفعل وزننده برشیئک رنکی خالص اولمق معناسنه‌درکه شدت معناسندن مأخوذدر یقال تحمت لونه اذا صار خالصا (الحنبریت) شنبلید وزننده خالص وبیغش معناسنه‌در یقال کذب وماء حنبریت ای خالص ظاهرا بو حبریت کلمه‌سندن مأخوذدرکه نونی زائددر زیادهٔ لفظ مناسبتیله پک خالص دیمک اولور ومنه یقال ضا وحنبریت ای ضعیف ضاوی آریق ومهزول معناسنه اولمغله کویا که خالص مهزولدر قوت وطاقت اثری یوقدر دیمک اولور (الحانوت) نونله جالوت وزننده میخانه‌یه دینور دکان الخمار معناسنه وبومؤنثدر مذکر دخی اولور خماره دخی دینور یعنی باده صتانه که میخانه‌جی تعبیر اولنور وبونک موضوع ذکری بومحلده نسبتنده حانی دینور وحانوی دینور نونک فتحیله مؤلف بونکله نون بابنده رسم ایدنلره تعریض ایلمشدر مصباحده مرسومدرکه حانوت کلمه‌سنک وزننده اختلاف اولنمشدر بعضلر عندنده فعلوت درملکوت کبی واوی الفه قلب اولندی وعند البعض اصلی حانوه‌در فعلوه وزننده‌که عینک سکونی ولامک ضمیله عرقوه وترقوه کلمه‌لری کبی استعمالی کثیر اولدیغندن واوی اسکان و هایی تایه ابدال اولندی تابوت کبی که اصلی تابوه‌در و فارابی عندنده حانوت فاعولدر واصلی هاءدر ماقبلنک سکونیله بناء تایه

قلب اولنمشدر جمعی حوانیت‌در وحانوت مؤنثدر بیت ودکان تأویلیله مذکر اولور وبونده خانه دخی لغتدر نسبتنده حانی دینور قیاس اوزره وحانوی دینور وحانوی دینورکه حانوت ونسبتیدر ومطرزی بیاننه کوره حین ماده‌سنده مأخوذدرکه هلاك معناسنه‌در زیرا خمر اعراض و اموالك مهلکیدر اکا بناء خمر حانیه دیرلر (الحوت) حاك ضمیله بالغه دینور سمك معناسنه جمعی احوات کلور وحوته کلور عنه وزننده وحیتان کلور وحوت بروج فلکیه‌دن برج آدیدرکه انده کواکبدن حوت صورتی باعث تسمیه‌در وحوت اسامیدندر حوت بن الحارث الاصغر کنده قبیله‌سنده بربطن پدریدر وحوت بن سبع بن صعب رجال عربدندر وابو بکر عثمان بن محمد المعافری کدابن الحوت ایله متعارفدر محدثیندندر (الحوتا) حمراء وزننده یومری وایری بوکورلی خاتونه دینور یقال امرأة حوتاء ای الضخمة الخاصرة (الحائت) فائت وزننده دائما ناسه لوم وتوبیخ وتعبیر وتعییب ایدن کشی‌یه دینور (المحاوتة) مفاعله وزننده برکسه‌یی قهر وعنف وتذلیل ایلمك معناسنه‌در یقال حاوته اذا رغه شارح دیرکه کرچه نسخه‌لرده راغمه عنواننده مرسومدر لکن غلطدر صحیح اولان راوغه عبارتیله اولمقدرکه مراوغه دندر ومراوغه تلکوکی برکسیه مکر ورنك و دستان ایلمك معناسنه‌درکه برواوته اویون ایدوب قورنازلق ایلمکدن عبارتدر تلکولك ایلك تعبیر اولنور واقعا یدیمزده اصوللرده دخی راوغه عنواننده‌در حتی اساسده ومن المجاز حاوتنی فلان عن کذا اذا خادعك عنه و راوغك ویقال ظل فلان یحاوتنی بخدعة ای یداورنی فعل الحوت فی الماء عبارتیله مرسومدر ومحاوته مدافعه معناسنه‌در یقال حاوته ای دافعه ومشاوره معناسنه‌در یقال حاوته اذا شاوره ومشاوره وجهیله یاخود بیع ونکاح مقوله‌سی معاملات ضمننده مواعده ایله مکالمه ایلمك معناسنه‌در یقال حاوته اذا کالمه بمشاورة او بمواعدة فی البیع ونحوه (الحوت) صوت وزننده (والحوتان) دوران وزننده قوش وسائر جانور صو وصید مقوله‌سی نسنه‌نك اطرافنی دونوب طولاشمق معناسنه‌در یقال حات الطائر والوحش حوله یحوت حوتا و حوتانا اذا حام

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ (الخبت) نبت وزننده بطون ارضدن دائره‌سی واسع یره دینو که اطرافی طاغ وبایر مقوله‌سی یوکسکلك اولوب کندوسی دوز واوتوراقلی وککیش اوله جمع اخبات کلور و جمع کثرتی خبوت کلور و خبت دیار شامده برموضع وینده شهر زبید اعمالندن بر قریه وکلب قبیله‌سنه مخصوص بر صو آدیدر (الاخبات) اثبات وزننده صوری ومعنوی تذلل وتواضع ایلمك معناسنه‌در یقال اخبت الرجل اذا خشع وتواضع مؤلفك بصائرده بیاننه کوره اخبات فی الاصل خبت دیدکلری ارض مذکوره‌یه قصد ونزول ایلمك معناسنه‌در یقال اخبت الرجل اذا قصد

الخبت و نزله نحو اسهل وانجد بعده تذلل ومسکنت وتواضع معناسنده استعمال اولندی
قال الله تعالی [واخبتوا الی ربهم] الایة وقال فی الاساس ومن المجاز اخبتوا الی
ربهم ای اطمأنوا الیه وهو یصلی بخشوع واخبات وخضوع وانصات (الخبیت)
امیر وزننده حقیر وکمتر نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال شیء خبیت ای حقیر وخبیت
خبیث لفظنده لغتدر (خبت الجمیش) خانك فتحی واضافتیله (وخبت الجمیش)
وصفیتله حرمین شریفین بیننده بر صحرا آدیدر (الخت) خانك فتحی وتانك
تشدیدیله مزراق مقوله‌سنی بر کمسیه پیدرپی دورتوب سانجمق معناسنه‌در یقال
خت السنان الیه ختا من الباب الاول اذا طعنه مدارکا وخت بر موضع آدیدر
واسامیدندر ابن خت که یحیی بن موسی‌در امام بخاری شیخیدر (الختت) فتحتینله
احیانا بدنه عارض اولان کوشکلك وقیرقلق وفتور حالتنه دینور تقول اخذنی
الختت ای الفتور فی البدن (الختیت) امیر وزننده خسیس وکمتر وکمقدر اولان
شیئه دینور واکسك نسنه‌یه دینور یقال شهر ختیت ای ناقص (الاختات) همزه‌نك
کسریله اوتانمق معناسنه‌در یقال اخت منه اذا استحیی وبر کمسه‌نك حصه ونصیبنی
لایقندن کمتر ویرمك معناسنه‌در یقال اخت فلانا اذا اخس حظه (ختی) خانك
ضمیله ربی وزننده باب الابواب اعمالندن بر بلده آدیدر (خجسته) خانك ضمی
وجیمك فتحی وسینك سکونیله اصفهان خلقندن بر نیجه خاتون اسمیدر که هر بری
راویهٔ احادیثدر واشبو خجسته کلمه‌سی اعجمیه یعنی فارسیه‌در قوتلو ومسعود ومبارك
معناسنه‌در (الخرت) خانك فتحی وضمی ورانك سکونیله قولغك وسائر نسنه‌نك
دلیکنه دینور ایکنه وبالته دلیکلری کبی وخرت کوکسك یاننده بر کوچك ایکو
کیکنك اسمیدر که کوکسك ایکی طرفنده بر قاچ دانه اولور اوکسوزجه ایکو
تعبیر اولنور وخرت لفظنك جمعی خروت واخرات کلور وخرت مصدر اولور
دلمك معناسنه یقال خرت الاذن خرتا من الباب الاول اذا ثقبها (المخروت)
برونی یاخود دوداغی یریق انسان وحیوانه دینور یقال هو مخروت ای المشقوق
الانف او الشفة (الخریت) تشدید را ایله سکیت وزننده قولاغوزلقده حاذق
وماهر اولان کمسیه اطلاق اولنور ایکنه یوردیسی کبی کیرلو وطاره‌جق یوللری
بیلوب ایشلدیکی مناسبتنه مبنیدر (الخراتان) خانك فتحیله اسد برجنده ایکی کوکبه
اطلاق اولنور که منازل قمردن زبرة الاسد نام منزلده واقعلردر اسد صورتنك
اموزلری منزله‌سنده دیرلر کویاکه اسدك جوفنه ایکی دلیك وضعنده‌لردر (المخرت)
مقعد وزننده طوغری یوله اطلاق اولنور طریق مستقیم معناسنه کویاکه منفذ
مستقیمی اولمغله سالکه اصلا منسد اولماز همان طوغری اغم کبی مرور ایدر تقول
اخذنا مخرتا ای طریقا مستقیما (الاخرات) همزه‌نك فتحیله قولانلرك اوجلرنده اولان

حلقه‌لره دينور وبو ذكر اولنان خرتك جمعيدر مؤلف مسامحه ايلمشدر (الخرت)
خانك ضميله (والخرت) صرد وزننده اخرات معناسنه‌در وبونلرك مفردى خرته‌در
جرعه وزننده وخرت جمع جنسيدر (خرت برت) خانك وبانك كسرى ورالرك
سكونى وتاى اولانك فتحيله بر بلده آديدر فى الاصل اسمين اولوب بعد التركيب
اسم واحد قلنمشدر بو بلده ديار بكر ايالتندن حالا خربوت اطلاق ايتدكلرى
بلده‌در كه اكا حصن زياده دخى ديرلر (الخرت) خانك ضميله جست وچالاك اولان
قورده و كوپكه دينور يقال ذئب خرت اى سريع وكذا الكلب (خرته) خانك
فتحيله همام نام كسه‌نك فرسى اسميدر (خست) دست وزننده فارس ايالتنده بر
بلده آديدر (الخفوت) قعود وزننده ساكن واسم اولمق معناسنه‌در يقال خفت
صوته خفوتا من الباب الاول اذا سكن وسكوت ايلمك معناسنه‌در يقال خفت
الرجل اذا سكت (الخفات) خانك ضميله آنسزين اولمك معناسنه‌در كه سويلركن
ياحركت ايدركن ناكهانى ساكت وساكن اولور يقال خفت الرجل خفاتا اذا
مات بغاة (الخفت) ضرب وزننده سوزى كيزلو وآهسته سويلمك معناسنه‌دركه
جهر مقابليدر يقال خفت بكلامه خفتا اذا اسره ويقال خفت بصوته اذا لم يرفعه
وخفت خبت معناسنه‌دركه ذكر اولندى (المخافتة) مفاعله وزننده (والتخافت)
تفاعل وزننده بونلرده كيزلو ويابجه سويلمك ويابجه سسلنمك معناسنه‌در يقال
خافت بكلامه وبقرائته وبصوته وتخافت بمعنى خفت (الخفت) خانك ضميله سذاب
اسميدر كه سدف تعبير اولنان نباتدر (الخافت) فانك كسريله يغمورسز بلوده
اطلاق اولنور وبويسز اكينه اطلاق اولنور يقال زرع خافت اذا لم يطل
(الخفوت) صبور وزننده آريق ومهزوله خاتونه دينور على قول شول خاتونه
دينور كه يالكزجه اولدقده استحسان اولنوب نسوان ايچره اولورسه نظر قبول
ايليه مراد ضرورت كوزلى اوله‌جقدر يقال امرأة خفوت اى التى تستحسن وحدها
لابين النساء (الاخفات) همزه‌نك كسريله ناقه كبه قالديغى كونده طوغورمق
معناسنه‌دركه سنه‌سى بر كون تفاوت ايلامش اولور يقال اخفتت الناقة اذا نتجت
ليوم ملقحها (خفتيان) خانك ضميله اربل ايالتنده ايكى قلعه آديدر (الخليت) لامك
شده‌سيله سكيت وزننده حجاج مصر طريقنده قصبۀ تيماء قضاسنده ابلق فرد اسميله
مشتهر بر حصن آديدر (الخميت) سمين وزننده ومرادفيدركه سموزه دينور
(الخنوت) تشديد نونله سنور وزننده شول جلادتلو بهادره دينوركه عدوسندن
انتقام آلمدقجه خواب راحت وآرام واستراحت نفسندن مسلوب اوله يقال هو
خنوت اى جلد منكمش لاينام على وتر وخنوت ابله وعاجز وچولپه كشى‌يه دينور
وبر بحرى جانور آديدر وتوبه بن مضرس نام شاعرك لقبيدر (الخوت) فوت

وزننده

وزنده (والخوتان) دوران وزننده شکاری قوش هوادن شکاری اوزره سوزیلوب اتمك معناسنه‌در يقال خات البازی يخوت خوتا وخوتانا اذا انقض على الصيد و بر شیئه نقصان ایرشدرمك معناسنه‌در يقال خات الرجل ماله اذا تنقصه وعهد وبیانی بوزمق معناسنه‌در يقال خات الرجل الرجل اذا نقض عهده وخلف وعد ایلمك معناسنه‌در يقال خات الرجل اذا اخلف وعده وذخیره‌یی نقصان طوتمق معناسنه‌در يقال خات فلان اذا نقص ميرته وقوجایوب پیر اولمق معناسنه‌در يقال خات الرجل اذا اسن وطرد ایلمك معناسنه‌در يقال خاته اذا طرده وقاپمق معناسنه‌در يقال خاتته العقاب اذا اختطفته (الاختيات) افتعال وزننده بو دخی شکاری قوش شکار اوزره سوزیلوب اتمك معناسنه‌در يقال اختات البازی اذا انقض على الصيد ومکر وخدعه ایله بر نسنه‌یی اوغورلمق معناسنه‌در يقال اختات الذئب الشاة اذا ختلها فسرقها وبر کمسه‌دن بر تقریبله بر سوز یا بر خبر قاپوب المق معناسنه استعمال اولنور يقال اختات منه الحديث اذا اخذ منه فتخطفه (الانخيات) انفعال وزننده اختیات ایله معنای اولده مرادفدر يقال انخات البازی بمعنى اختات (التخوت) تفعل وزننده بر نسنه‌یه تدریجی نقصان ایرشدرمك معناسنه‌در يقال تخوت ماله اذا تنقصه وقاپمق معناسنه‌در يقال تخوته اذا اختطفه وبر کمسه‌دن منفعل یاخود شرمنده اولمغله الفتنی ترك ایلمك معناسنه‌در يقال تخوت عنه اذا انكسر وتركه (الخائتة) فائته وزننده طوشنجل قوشنه اطلاق اولنور شکار اوزره سوزیلوب اندیکی وقتده (الخوات) فوات وزننده طوشنجل قوشنك قنادلری آوازینه دینور ومطلقا صوت و آوازه على قول رعدو سیل صوبی کورلتولرینه دینور (الخوات) شداد وزننده جریٔ ودلیر اولان کشی‌یه اطلاق اولنور يقال رجل خوات ای جریٔ وشول کشی‌یه دینور که ساعت باشنه اکل طعام ایدوب لکن چوق اکل ایلمز اوله يقال هوخوات اذا كان يأكل كل ساعة ولايكثر وخوات اسماء رجالدندر خوات بن جبیر اصحابدندر وخوات بن صالح مشار الیهك فرزند زاده‌سیدر وخوات محدثیندن عمرو بن رفاعه‌نك جدی اسمیدر (المخاوتة) مفاعله وزننده اوغرلین باقمق معناسنه‌در که دزدیده نکاه تعبیر اولنور آنك نظرندن منظورك خبری اولمز تقول خاوت طرفه دونی ای سارقه (الخيت) خانك فتحی ویانك سکونیله (والخيوت) قعود وزننده سسلنمك وسس ویرمك معناسنه‌در يقال خات الرجل يخيت خيتا وخيوتا اذا صوت وخيت خوت لفظنده لغتدر که بر نسنه‌یه نقصان ایرشدرمك معناسنه‌در يقال خات ماله يخيته بمعنى يخوته (خيت) خانك کسریله بلخ قضاسنده بر قریه آدیدر ﴿ فصل الدال المهملة ﴾ (درست) ضمتینله اسماء رجالدندر درست بن رباط الفقيمی شعرادندر ودرست بن زباد وفرزندی يحيى

وفرزند زاده‌سی زکریا ودرست بن حمزه ودرست بن حکیم ودرست بن سهل ودرست بن نصر الزاهد وابراهیم بن جعفر بن درست وجعفر بن درستویه محدثلردر اشبو درست کلمه‌سی لفظ فارسیدر صاغ وصحیح معناسنه‌در (الدست) دالك فتحی وسینك سکونیله دشت معناسنه‌در که اوه‌یه دینور وبو دشت معربیدر ودست بر طونلق ثوبه وبر قات لباسه دینور ودست الورق بر دسته کاغده دینور ودست مجلسك صدرینه دینور وبو معنالرده دست کلمه‌سی فارسیدن معربدر یعنی فی الاصل فارسی اولوب عرب دخی اخذ وتصرف ایلدیلر جمعنده دسوت دیدیلر اشبو دست لفظنك فارسیده اون بش معناسی واردر نته که برهان قاطع ترجمه‌مزده مشروحدر ومقامات حریریده مثاللری مسطوردر (دستوا) دالك فتحی وتای فوقیه‌نك ضمی والفك قصریله شهر اهواز قصبه‌سنده بر قریه آدیدر نسبتنده دستوانی دیرلر نونله ودستو آنی دینور همزه ایله (دوست) دالك ضمیله که بو دخی لفظ فارسیدر القابدندر اعلام وافاضلدن قاسم بن نصر بن العابدك لقبی وعبدالکریم بن عثمان بن محمد بن یوسف العلافك جدینك جدی وبونك اصحابنك لقبیدر (دستویه) تانك و واوك فتحی ویانك سکونیله اسمادندر ابو زرعه محمد بن محمد بن دستویه محدثیندندر (الدشت) دالك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله دوز اوه‌یه دینور ذکر اولنان دست بوندن معربدر بونلرك حالی تعریب ماده‌سنده بیان اولندی ودشت اربل ایله تبریز بیننده بر بلده آدیدر واصفهان قضاسنده بر قریه‌در (دشت الارزن) شیرازده بر موضعدر (الدعت) ضرب وزننده عنف وشدتله اوته قاقق معناسنه‌در یقال دعته دعتا من الباب الثالث اذا دفعه عنیفا (الدغت) دالك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله اولدرنجه قدر بوغازنی صقوب بوغمق معناسنه‌در یقال دغته دغتا من الباب الثالث اذا خنقه حتی قتله

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذأت) ذالك فتحی وهمزه‌نك سکونیله پك شدتله بوغمق معناسنه‌در یقال ذأته ذأتا من الباب الثالث اذا خنقه اشد الخنق (الذعت) عین مهمله ایله ذأت وزننده ومرادفیدر یقال ذعته ذعتا من الباب الثالث بمعنی ذأته وطپراغه بیله‌مك معناسنه‌در یقال ذعته اذا معکه فی التراب وشدتله دفع ایلك معناسنه‌در یقال ذعته اذا دفعه عنیفا (الذمت) سمت وزننده برکسه‌نك مزاجی ووجودی صحتی حالندن متغیر اولوب آرقلنمق معناسنه‌در یقال ذمت الرجل ذمتا من الباب الثانی اذا تغیر وهزل (ذیت وذیت) ذالك فتحی ویانك سکونی وابن القطاع روایتی اوزره تانك حرکات ثلاثیله (وذیة وذیة) ذالك فتحی ویانك تشدیدیله (وذیا وذیا) قصر ایله کیت وکیت معناسنه‌در که مبهم وقصه وخبردن کنایه‌در شویله شویله دیمکدر مثلا شویله شویله دیدیلر دیجك یرده قالوا کیت

کیت

وكيت وذيت وذية وذية وذيا وذيا ديرلر مؤلفك كيت ماده‌سنده بيانته كوره بونلرك اصللرى هاءدركه كيه وذيه ايدى وشارحك بيانته كوره ذيت كلمه‌سنك اصلى ذيو ايدى واو حذف اولنوب حرفين اوزره قالدقده يايه شده ويرلدى اسم اولديغيچون بعده شده‌دن تاء عوض قلندى واكر ثانى ازاله ايله يته هاء آتيان اولنورسه ياخود الف ايراد اولنورسه شده اعاده اولنوب ذية وذية وذيا وذيا دينور (ذات) اسمادندر عبد الرحمن بن احمد بن علك بن ذات فقيه ومحدثدر

﴿ فصل الراء ﴾ (الربت) فتحتينله برنسنه قپانوب بغلنمق استغلاق معناسنه‌در يقال ربت الشئ ربتا من الباب الرابع اذا استغلق (الربت) نبت وزننده بسلك تربيه معناسنه‌در يقال ربت الصبى ربتا من الباب الثانى اذا رباه (التربيت) تفعيل وزننده بو دخى بسلك معناسنه‌در يقال ربت الربيب تربيتا اذا رباه و چوجق اويومق ايچون يانلرينه آهسته آهسته اورمق معناسنه‌دركه طاپيله‌مق تعبير اولنور يقال ربت الصبى اذا ضرب بيده على جنبه قليلا لينام (الرت) رانك فتحى و تانك تشديديله صفتدر برقومك رئيس وسركرده‌سنه دينور جمعى رتان كلور رانك ضمى وتانك تشديديله ورتوت كلور رانك ضميله ورتوت خنازيره دينوركه خنزيرك جمعيدر بونكده رت مفرديدر اساسك بيانته كوره رت شديد وجرئ اولان اركك خنزيره دينور جمعى رتوت كلور يقولون كانهم الرتوت وهى ذكورة الخنازير وفحولها التى فيها شدة وجرأة بعده رئيس ومهتر قوم معناسنده استعمال اولنمشدر يقال هورت من الرتوت اى من عليتهم وسادتهم (الرتة) رانك ضمى وتانك تشديديله لسانده اولان عجمه و حكله حالتنه دينوركه لسانده طوتقونلق اولمغله طلاقت وفصاحتله تكلم ايده‌ميوب اداى مرامده عسرت چكر يقال فى لسانه رتة اى عجمة و حكلة (الرتت) فتحتينله بركمسه‌نك لسانده رته اولمق معناسنه‌در يقال رت الرجل رتتا من الباب الرابع اذا كانت فى لسانه رتة بونك وصفنده ارت ومؤنثنده رتاء وجمعنده رت دينور رانك ضميله احمر وحمراء وحمر كبى (الارتات) همزه‌نك كسريله حق تعالى برآدمى ارت قلمق معناسنه در يقال ارته الله ارتاتا فرت هو (الرترتة) زلزله وزننده تاء حرفنده پيه‌پى اولمغله تت تت ديه‌رك تكلم ايلك معناسنه‌در يقال رترت الرجل اذا تعتع فى التاء (الرتى) رانك ضمى و تانك تشديديله ربى وزننده پيه‌پى خاتونه دينور لثغاء معناسنه (الارت) فتحتينله وصفدر نته‌كه ذكر اولندى وارت اسمادندر خباب بن الارت اصحابدندر واياس بن الارت كرماء و شعرادندر (رسته) رانك ضمى و سينك سكونيله حفاظدن عبد الرحمن بن عمر بن ابى الحسن الزهرى الاصبهانى لقبيدر

اشبو رسنه کلمه سی فارسیدر معانیٔ کثیره سی واردر نته که ترجمهٔ برهانده مشروحدر
(الرفت) فایله ضرب وزننده برنسنه یی ریزه ریزه ایدوب اوفاتمق معناسنه در
یقال رفت الشیٔ رفتا من الباب الثانی اذا کسره ودقه و بو معناده لازم اولور
قیریلوب ریزه ریزه اولمق معناسنه یقال رفت العظم اذا انکسر واندق و کسلك
معناسنه در یقال رفت الحبل اذا انقطع (الارفتات) افتعال وزننده رفت
معنالرینه در یقال ارفت العظم اذا انکسر واندق ویقال ارفت الحبل اذا انقطع
(الرفات) غراب وزننده چوریوب ریزه ریزه اوفانمش نسنه یه دینور خطام
معناسنه یقال عظم رفات ای حطام (الرفت) صرد وزننده صمانه اطلاق اولنور
تبن کبی وهر نسنه یی ریزه ریزه خرد خشخاش ایدن شیئه دینور یقال فلان رفت
طحن اولده بمعنی مفعول وثانیده بمعنی فاعلدر (الرات) کات وزننده یمن لغتنده
صمانه دینور تبن معناسنه جمعی روات کلور رانك ضمی و واوك شده سیله
﴿ فصل الزای المعجمة ﴾ (الزأت) زانك فتحی وهمزه نك سکونیله برکمسه نك درونی
غیظ وغضبله طولدرمق معناسنه خصائصدندر یقال زأته غیظا من الباب الثالث
اذا ملأه به (الزت) زانك فتحی وتانك تشدیدیله بزه مك تزیین معناسنه در یقال
زتت الماشطة العروس زتا من الباب الاول اذا زینتها (التزتیت) تفعیل وزننده
زت معناسنه در (التزتت) تفعل وزننده بزنمك معناسنه در یقال زتتها تزتیتا
فتزتتت ای تزینت (الزرت) ضرب وزننده بوغمق معناسنه در یقال زرته زرتا
من الباب الثالث اذا خنقه وبونك باب ثالثدن اولمسی ظاهرا شواذدندر یاخود
زعت مشا کله سنه مبنیدر (الزعت) زانك فتحی وعین مهمله نك سکونیله بودخی
بوغمق معناسنه در یقال زعته زعتا من الباب الثالث اذا خنقه (الزفت) زانك
فتحی وفانك سکونیله طولدرمق معناسنه در یقال زفت الاناء زفتا من الباب الاول
اذا ملأه وبرکسه غیظ ایلمك معناسنه در یقال زفت فلانا اذا غاظه و قوومق
معناسنه در یقال زفته اذا طرده ودابه سورمك سوق معناسنه در و دفع و منع
معنالرینه در وبرکسیه محنت وشدت یتشدرمك ارهاق معناسنه در و رنج و زحمت
ویروب یورمق اتعاب معناسنه در و طولدرمق معناسندن مأخوذدر که زفت
الحدیث فی اذنه دیرلر افرغه معناسنه (الزفت) زانك کسریله قار اسمیدر که
ترکیده دخی زفت ایله متعارفدر مؤلفك کرچه قاری قیر ایله و قیری اختلاف
اوزره تفسیر ایلمشدر لکن مفرداتده قار وقیر قاره ساقز ایله مفسردر که اصلی
عراق دیارنده اسی صولردن قینایوب چقر منعقد اولدقده زفت کبی برنسنه اولور
وزفت چام اغاجلرندن حاصل اولور ایکی نوعدر بری رطب وبری یابس در یابس
اولان دخی یامطبوخدر یابنفسه منجمد اولور اشجاردن بنفسه سیلان ایدنه زفت

دیرلر طبخ وصناعتیله اولانه قطران دیرلر وزفت بر دواء یعنی بر دارو اسمیدر که ادویه‌دندر وبو قاره صاقز دیدکلری نسنه اوله‌جقدر که مرهملرده ادخال اولنور زفت بحری دخی دیرلر وسائر خواصی دخی واردر بحره نسبتی بردن نفت یاغی کبی قینایوب چقدیغی مناسبتنه مبنیدر (المزفت) تشدید فایله معظم وزننده زفتلنمش نسنه‌یه دینور یقال جرة مزفتة ای مطلیة بالزفت (الازدفات) افتعال وزننده بر نسنه‌یی بتمامه اخذ وقبض ایلمك معناسنه‌در که مجموعنی زفت کبی استیعاب ایلمکدن عبارتدر یقال ازدفت المال اذا استوعبه (الزکت) زانك فتحی وکافك سکونیله طولدرمق علی قول خاصة قربه طولدرمق معناسنه‌در یقال زکت القربة زکتا من الباب الاول اذا ملأها وبو معنادندر که زکتة الحدیث دیرسن اوعیته ایاه معناسنه وزکت بر موضع آدیدر (التزکیت) تفعیل وزننده زکت معناسنه‌در یقال زکت القربة تزکیتا اذا ملأها (الازکات) همزه‌نك کسریله اول معنایه‌در یقال ازکتها بمعنی زکتها وطوغورمق معناسنه‌در یقال ازکتت المرأة اذاولدت (المزکوت) مسکوت وزننده مهموم وتاسه‌ناك آدمه دینور وقارننده یورطه‌سی اولان چکرکه‌یه دینور وشدتلو صوغوقه اوغرایوب اوشومش اولان کمسیه دینور (الزماتة) کرامه وزننده تمکینلو صاحب وقار اولمق معناسنه‌در یقال زمت الرجل زماتة من الباب الخامس اذا وقر (الزمیت) امیر وزننده وقور و صاحب تمکین آدمه دینور (الزمیت) سکیت وزننده که مبالغه‌در بغایت وقور و لنکرلو اهل تمکین آدمه دینور یقال رجل زمیت کامیر ای وقور و یقال رجل زمیت کسکیت او اوقرمنه (الزمت) تشدید میمله زمج وزننده بر قوش اسمیدر که کونا کون رنکلر ایله متلون کورینور شارحك بیاننه کوره تویلری سیاه و ایاقلری و منقاری قزل بر قوشدر کونش طوقندقجه کونا کون رنکلر ایله نمایان اولور عامه‌نك بوقلمون دیدکلری بو اوله‌جقدر لکن مفردات سائره بیاننه کوره زمت واقعا اول کونه بر قوشدر هندستانده ابلاول نام طاغده اولور وبوقلمون کلر هیئتنده برجانوردر که اول دخی کونشده جانفس کبی کونا کون رنکلره ایله کورینور (الازمئنات) اضمحلال وزننده مادۂ مزبوره‌دن مأخوذدر کونا کون رنکلر کیرمك معناسنه‌در معناسنه‌در یقال ازمأت یزمئت ازمئنانا اذا تلون الوانا متغایرة کرك صوری اولسون وکرك معنوی اولسون که تلون طبیعتدن ناشی اولور (زنانه) نونله کتابه وزننده مغرب ایلمنده بر بیوك قبیله آدیدر مشهور منجم زنانی آنلردندر (الزیت) بیت وزننده معاویة بن سعدك فرسی اسمیدر وزیت بر نوع یاغ اسمیدر که زیتون یاغی دیدیکمزدر وزیت مصدر اولور بر نسنه‌یه زیتون یاغی قومق معناسنه تقول زت الطعام ازیته زیتا اذا جعلت فیه الزیت شارح تای مشدده ایله ازته نسخه‌لرنی

تخطئه ايلمشدر و بركسيه زيتون ياغى بدرمك معناسنه در يقال زاتهم اى اطعمهم الزيت (الزيتون) شجر معروفدر كه زيتون اغاجى تعبير اولنـور شارح ديركه ميوه سنه وشجرينه زيتون اطلاق اولنور واحدى زيتونه در وزيتون دمشق شامده واقع مسجدك اسميـدر على قول جبال شامه اطلاق اولنور شارحك بيانه كوره طور سـيناده مناجاتكاه حضرت موسى اولان مسجد اوله جقدر و زيتون چين اولكه سنده بر بلده آديدر وصعيد قضاسنده برقريه در وبر رجل آديدر (الزيتونة) هايله بادية شامده بر بقعه آديدر (عين الزيتونه) مغربده افريقيه اولكه سـنده بر موضعدر (اجار الزيت) مدينهٔ منوره ده بر موضعدر (قصر الزيت) بصره ده بر موضعدر (المزيت) مبيت وزننده (والمزيوت) اصـلى اوزره اسم مفعوللردر زيتون ياغى قونمش وآنكله ياغلنمش نسنه يه دينور (الازديات) ازديات وزننده زيتون ياغى سورنمك معناسـنه در يقال ازدات الرجل ازدياتا اذا ادهن بالزيت (الازاتة) همزه نك كسريله بركسه نك زيتون ياغى چوق اولمق معناسنه در يقال ازاتوا اذا كثر عندهم الزيت (الاستزاتة) استزاده وزننده زيتون ياغى ايستمك معناسنه در يقال استزات الرّجل اذا طلب الزيت (الزيتية) لبيد بن عمر و الغسانى فرسنك اسميدر

﴿ فصل السين ﴾ (السأت) سينك فتحى وهمزه نك كسريله بوغمق معناسنه در يقال سأته سـأتا من الباب الثالث اذا خنقه (السأتان) شـغتان وزنـنـده بوغاز دليكنك ايكى جانبنه دينور كه خنق ايدن كسه نك اورالره ايكى بر مقلرى كلور سأت مفرديدر فتحتينله (السبت) نبت وزننده سكون وراحت ايلك معناسـنه در يقال سبت الرجل سبتا من الباب الاول والثانى اذا اسـتراح وسكن وكسمك معناسنه در يقال سبت الشئ اذا قطعه وسبت دهر وزمانه دينور كاسيذكر وباش تراش ايلك معناسنه در يقال سبت رأسه اذا حلقه وباشده بوريلوب طوپ اولان صاچدن بر مقدارنى صاليورمك معناسنه در يقال سبت شعره اذا ارسله عن العقص وسبت دوه يه مخصوص بركونه يورويش اسميدركه مراد سـير سريعدر وسبت متحير اولمق معناسنه در يقال سبت الرجل اذا حار وسبت يوكرك صوى آته دينور وصف بالمصدردر قطع مسافه ايلديكيچون يقال فرس سبت اى جواد وحدتلو حشارى سركش وكستاخ وجرى اوغلانه دينور يقال غلام سبت اى عارم جرى وبيون اورمق معناسـنه در يقال سبت عنقه اذا ضربه وسبت هفته كونلرندن بر كون آديدر فارسيده شنبه ولسانمزده جمعه ايرتسى تعبير اولنور جمعى قلتى اسبت كلور فلس وافلس كبى وجمع كثرتى سـبوت كلور مؤلفك بصائرده بيانه كوره قطع معناسندن مأخوذدر زيرا حق جل وعلا ارض وسماواتك خلقنه احد كونى

ابتدا ايدوب التى كون مدتده اتمام ويوم مزبورده خلق وايجاد عملنى قطع ايلمكله سبت ايله مسما اولمشدر وبوراده يومدن مراد مقدار يومدر وتدريجى خلقى دليل اختيار واعتبار نظاردر وعباده تأنى لطفنى تعليمه مبنى‌در وسبت اويقوجى كمسيه دينور يقال رجل سبت اى كثير النوم وبغايت زيرك وداهيه اولان كشى‌يه دينور وسبت يهود طائفه‌سى سبت كوننه متعلق معيشت واكتسابدن منقطع اولمق مقوله‌سى اموره قيام ومراعات ايلمك معناسنه‌در يقال سبت اليهود اذا قاموا بامره (السبات) غراب وزننده بودخى پك زيرك وداهيه وعيار اولان كشى‌يه دينور واويقويه اطلاق اولنور على قول غشيه كبى خفيجه اويقويه دينور ياخود اويقونك ابتداسنه دينوركه هنوز دماغه استيلا ايليه قلبه سرايت ايدنجه قدر پس قلبى دخى بصدقده سبات اطلاق اولنمز شارح ديركه بعض نسخه‌ده اوخفيفه عنواننده مرسوم اولمغله خفيف اويقو ديمك اولوركه امزغنمه اوله‌جقدر ونومه سبات اطلاقى مجازدر موجب راحت اولديغنه مبنى‌در وقوله تعالى [وجعلنا نومكم سباتا] اى قطعا عن الاحساس والحركة استراحة للقوى الحيوانية وازاحة لكلالها اوموتا لانه احد التوفيين ومنه المسبوت للميت وبين الاطباء سبات تعبير اولنان عارضه بومعنادن مأخوذدر اويقودن كوزنى آچوب باشنى قالدرمز اولور وسبات دهر وزمانه اطلاق اولنور يقال مضى عليه سبت وسبات اى دهر وسبات بلاحرف تعريف ابراهيم بن دبيس نام محدثك لقبيدر (ابناسبات) ليل ونهاره اطلاق اولنور دهر معناسندن مأخوذدر شارح ديركه ابناسبات فى الاصل ايكى برادر اولوب برى شمسك محل طلوعنه اطلاع ايچون مشرق طرفنه وديكرى مغرب جانبنه عزيمت ايدوب من بعد برى برينه ملاقاتلرى ميسر اولمامغله بعد الافتراق اجتماعلرى وقوع بولميانلر حقنده ابناسبات ضرب مثل اولمشدر بومناسبتله ليل ونهاره اطلاق ايدرلر (السبت) سينك كسريله صغر دريلرينه دينور جلود البقر معناسنه كه مراد دباغت اولنمش دريلردر جمعيتى انواعى اعتباريله‌در على قول مطلقا دباغت اولنمش درى‌يه دينور بقرك وسائرك اولسون ياخود قرظ ايله يعنى پلامود ايله دباغت اولنمش درى‌يه مخصوصدر تركيده كون تعبير ايتدكلريدر شارحك بيانه كوره دباغتله تويلرله حلق وازاله اولنديغنه مبنى‌در نعال سبتيه بوكه منسوبدر واول نعله دخى سبت اطلاق اولنور اتساعله (السبت) سينك ضميله حاتم چيچكنه شبيه برنبات آديدر سينك فتحيله‌ده زبانزددر (المسبت) محسن وزننده اسباتدن اسم فاعلدر اصلا حركت ايلمين يعنى حركته مجال اولان كشى‌يه دينور شدت جراحت ومرض مقوله‌سى عارضه‌دن ناشى يقال اصبح مسبتا اى لايتحرك وسبت كوننه داخل اولان كشى‌يه دينور كما يقال اسبت الرجل اذا دخل فى السبت (السبتة) سينك

فتحيله (والسنبت والسنبتة) بونلرده سبت کبی زماندن برمدته اطلاق اولنور تقول اقمت عنده سبنا وسبنة وسنبتا وسنبتة ای برهة (کفر سبت) شام دیارنده برموضع آدیدر (المسبوت) میته اطلاق اولنور مقطوع الحیاة اولدیغیچون (المنسبت) اسم فاعل بنیه‌سیله شول تازه خرمایه اطلاق اولنورکه هر یری نضج بولوب اولمش اوله‌که قوروقلق حالتی منقطع اولور یقال رطب منسبت اذا عمه الارطاب (السبنتی) حبنطی وزننده جری ودلیر اولان انسان و حیوانه دینور یابی الحاق ایچوندر زیرا سبنتاة دخی دیرلر وسبنتی قبلانه اطلاق اولنور جرأتنه بناء جمعی سبانت کلور نونك کسریله (السبتة) سینك فتحله کچی‌یه دینور معزی معناسنه (السبتان) سینك کسریله احمق وبیغز کشی‌یه دینور (الانسبات) انفعال وزننده برنسنه سونوب اوزانمق معناسنه‌در یقال انسبت الشیء اذا امتد ویقال فی وجهه انسبات ای طول وامتداد یعنی یوزنده سو بولك واردر (السبتاء) حمراء وزننده شول قیون وکچی مقوله‌سنه دینورکه قولقلری اوزون اوله‌رق یاخود قصه اوله‌رق یایغین اوله اول کونه قولاق آنده اولورسه کوکج تعبیر اولنورکه دیکنه طورمز اولور یقال شاة سبتاء ای منتشرة الاذن فی طول اوقصر وسبتاء اوه‌یه دینور صحراء معناسنه (سبته) بلده وزننده مغربده بربلده آدیدر اندلس مقابلنه دوشر آق دکزدن بحر محیطه چقه‌جق بوغاز آنك قربنده اولمغله سبته بوغازی تعبیر اولنوراندن سلفده اعلام وغیره ظهورایلشدر (السبت) فلز وزننده شبت معناسنه‌در ایکیسیده شود معربیدر وشود کسرتینله فارسیده ترکیده دره اوتی دیدکاری نبات اسمیدر (سبخت) سینك ویای مشدده‌نك ضمیله ابو عبیده‌نك لقبیدر مترجم دیرکه ابوعبیده‌که معمر بن المثنی البصری النحویدر علوم عربیه وفنون ادبیه‌دن ناقد وبصیری وواقف وخبیری ایدی یوزدن متجاوز تألیفاتی خصوصا کتاب المجاز نام اثر فضائل آیاتی واردر وسبخت سپوخت فارسی معربیدرکه سپوختن دن ماضیدر سپوختن دورتمك وسانجمق معناسنه‌در مرحوم بغایت دلازار اولمغله لساندن صغیر وکبیر خلاص بولمیوب هرکسك حقنده طعن وطنزی مقرر ایدی عامة ناس لساندن خوف ایدرلر ایدی برآدمه حرف انداز اولدقده حضار بری برینه ابوعبیده نیز سپوخت یعنی ینه صوقدی ودورتدی دیرکدر حتی اصمعی دخی مرقومك لساندن احتراز ایدر ایدی وسبخت زموخت فارسی معربی اولمق دخی ممکندرکه عقده معناسنه‌در مرقومك وزن طبع اشعارده وایه‌سی کمپایه اولمغله بربیتی انشاده قادر اوله‌میوب وتلاوت قرآنده لحن وانعقادی وار ایدی ایمدی اشبو ابوعبیده وجه مذکور اوزره هاله‌در وینه فن لغت وادبیه‌ده یکتا قاسم بن سلام‌که لغتده غریب المصنف مؤلفیدر هاسز ابوعبیده‌در رحمهما الله تعالی (السبروت) زنبور وزننده اصلا

نبات اثری اولمیان قیر یره دینور ارض قفر معناسنه یقال ارض سبروت ای قفر لانبات فیه وقولهم ارض سباریت من باب ثوب اخلاق کویاکه اول یردن هر جزؤ اعتبار اولنمشدر ویك آز وکمتر نسنه‌یه دینورکه برایشه یرایوب وبریر طوتمز اولور یقال مال سبروت ای قلیل تافه وفقیر وکدایه دینور یقال رجل سبروت ای فقیر وساده رو اوغلانه دینور جمعی سباریت کلور وسباری کلور وبو نوادردندر (السبریت) کبریت وزننده (والسبرات) نبراس وزننده (والسبرت) قنفذ وزننده بونلرده فقیر وکدایه دینور بونلرکده جمعلری سباریت کلور (السبرتة) دحرجه وزننده قانع و خرسند اولمق معناسنه‌در یقال سبرت الرجل اذا قنع (المسبرت) مدحرج وزننده بوزنده وکوده‌سنده قیلی وتویی اولمیان کشی‌یه دینور آق اغالر کبی یقال رجل مسبرت ای لاشعر علیه (السنبریت) شنبلید وزننده بدخوی آدمه دینور (سبرت) جعفر وزننده طرابلس مغربده برچارشو آدیدر (الست) سینك کسری وتانك تشدیدیله اعداد جمله‌سندن التی عدده دینور فارسیده شش مرادفیدرکه بونك اصلی سدس ایدی سین تایه ابدال اولندقدنصکره دال تایه ادغام اولندی صاحب مصباحك بیاننه کوره ست کلمه‌سنك مصغرنده سدیس وسدیسه وجمعنده اسداس دینور وابن السکیت نقلی اوزره عندی ستة رجال وست نسوة دینور کذلك عندی ستة رجال ونسوة دینورکه نسوه کلمه‌سی رجال اوزره معطوفیتله مجروردر بنم یانمده اوچ رجل واوچ خاتون واردر دیمکدرکه عندی ثلاثة من الرجال وثلاث من النساء سبکنده‌در وعندی ستة رجال ونسوة دینورکه نسوه سته اوزره معطوفیتله مرفوعدر عندی سته من الرجل ونسوة سوی هذه الستة سبکنده‌در بنم یانمده التی نفر رجال وبرقاچ خاتون واردر دیمکدر کذلك هر عددلرده‌که آندن ایکی جمع افراد اولنمق قابل اوله حال بومنوال اوزره‌در وصمنا ستة من شوال دینور هایله اکر معدود اراده اولنور ایسه زیرا مذکردر وستا دینور هاسز اکر عدد اراده اولنورسه وبوماده‌دن فاعل صیغه‌سی مراد اولندقده‌که التنجی دیمك سدس لفظی اصلیسی اعتباریله سادس وسته کلمه‌سنه نظر ایله سات دینورکه اصلی ساتت اولوب ادغام اولنمشدر وحرف مکرر آخر کلمه‌ده واقع اولدقده اولك دلالتنه اعتمادا یایه قلب اولنمق مطرده‌سنه مبنی سادسده سادی دخی دینور تسنن وتسرر کلمه‌لرنده تسنی وتسری دیندیکی کبی وقاعده‌درکه اسماء اعداد ماده‌لرنده مذکر ومؤنث جمع اولوب اکر مذکر سابق ایسه اسم عدد مذکر قلنورکه هاایله ایراد اولنور یقال عندی ستة رجال ونساء واکر مؤنث سابق ایسه مؤنث قلنور یقال عندی ست نساء ورجال نته‌که قام زید وهند وقامت هند وزید دیرلر سابق اعتبار اولنوب لفظ آنك اوزرینه مبنی اولور انتهی (الست)

سینك فتحیله بد وناسزا كلامه دینو ر وعیب ونقصه‌یه دینور غریبدركه داللهٔ سد دخی بومعنایه اولمغله تاء دالدن مبدله اولمق محتملدر (ستی) سینك كسریله بر كلمه‌در قول وجاریه قسمی انكله قادینلرینه ندا وخطاب ایدرلر یاست جهاتی تأویلنده‌در تملك كلیدن كنایه‌در یاخود بولحندر صواب اولان سیدتی دیمكدر پس سیدتی لفظندن مخفف اولور بنم افندم دیمك اولور وستی بنت ابی عثمان الصابونی محدثه‌در (ستیته) جهینه وزننده برنیجه خاتون اسملریدركه جمله‌سی محدثه‌لردر واحمد بن محمد بن سلامة الستیتی محدثدر (حصن بن ستین) ملاطیه مقابلنده برحصن آدیدر طاهرا شمدی خرابه‌در یاخود اسم دیكر ایله مشتهردر زیرا اوراده حصن بطریق وحصن منصور واردر لكن حصن ابن ستین ایله متعارف نسنه یوقدر (ستیك) سینك وتای مشدده‌نك كسریله كه فارسی اوزره متصرفدر كه ستی مصغری اولهجقدر زیرا فارسیده كاف اداة تصغیردر تعریبنده یاء مفتوح قلنمشدر بنت معمر آنكله تسمیه اولنمشدر كه محدثه‌در واحمد بن محمد بن سته كه سینك فتحیله‌در محدثیندندر (سجستان) سینك وجیمك كسریله وسینك فتحیله زبانزددر مشرق دیارنده بر ایالت آدیدر ایرانك شرقیسنده بر ایالات جسیمه‌در كه حالا سیستان تعبیر اولنور وسجستان معربیدر (السحت) سینك ضمی وحانك سكونیله وضمتینله لغتدر حرام معناسنه‌دركه كسبی واكلی محظور اولان نسنه‌دن عبارتدر علی قول سحت شول كسب خبیثه دینوركه صاحبنه عار ونقیصه‌یی مستلزم اوله جمعی اسحات كلور یقال هو یأكل السحت ای الحرام اوما خبث من المكاسب فلزم عنه العار مؤلفك بصائرده بیاننه كوره اصل سحت بر نسنه‌نك استیصال اوزره صویلمش قبوغنه دینور بعده صاحبنه عار ونقیصه‌یی مستلزم اولان حرام ومحظورده استعمال اولنمشدر كویا صاحبنك دینی ومروتنی اهلاك واستیصال ایدوب یاخود بركتی ازاله ایلدیكنه مبنیدر وكسب خبیث مزبور ثمن كلب وخمر وخنزیر مقوله‌سی مكاسبدر (الاسحات) اسكات وزننده حرام كسب ایلمك معناسنه‌در یقال اسحت الرجل اذا اكتسب السحت وبرشیئی استیصال ایلمك یعنی تمامه كیدرمك یا كوكندن قوپرمق معناسنه‌در یقال اسحت الشیٔ اذا استأصله وبركسه‌نك قزانجی حرام یاخود خبیث اولمق معناسنه‌در یقال اسحتت تجارته ای خبثت وحرمت بورده واو او معناسنه‌در (السحت) ضرب وزننده اسحات ایله ایكی معناى اولده مرادفدر یقال سحت الرجل سحتا من الباب الثالث اذا اكتسب السحت ویقال سحت الشیٔ اذا استأصله وسحت قبوق ودری مقوله‌سنی صویوب كیدرمك معناسنه‌در یقال سحت الشحم عن اللحم اذا قشره وسحت خالص ویغش معناسنه استعمال اولنور كویا كه شوائبی استیصال اولنمشدر ومنه یقال بردسحت ای صادق وهدر وتلف معناسنه استعمال

اولنـور يقال ماله ودمه سحت اى لاشئ على من اعدمهما بل يهدران وهو من الاهلاك والاستيصال وسحت پيريمش اسكى ثوبه اطلاق اولنور يقال ثوب سحت اى خلق (المسحوت) اذهاب واستيصال اولنمش نسنه‌يه دينور يقال مال مسحوت اى مذهب بومعنادندر كه هر نقدر اكل ايلسه اصلا شبع كلمين كشى‌يه مسحوت الجوف اطلاق اولنور واكثرى تخمه وامتلايه مبتلا اولان كشى‌يه ده اطلاق اولنمغله ضـد اولور زيرا هضم ايلامكدن نشئت ايدر لكن فى الحقيقه بينلرنده شبه تضاد واردر ومسحوت الجوف معده وبطنى واسـع اولان كشى‌يه اطلاق اولنور (المسحت) مكرم وزننده يودخى استيصال وجهله ازاله واذهاب اولنمش نسنه‌يه دينور مسحوت كبى (السحت) ضمنيله (والسحيت) امير وزننده بونلرده مسحت معناسنه‌در يقال مال مسحوت ومسحت وسحت وسحيت اى مذهب (الاسحت) احمر وزنـنـده شول سنه‌يه دينور كه آنده اصلاوت واوتلاق اثرى ظهور ايليه اجدب كبى يقال عام اسحت اى لارعى فيه (سحتاء) جدباء وزنـنده ومرادفيدركه اوتلاقدن خالى يره دينور يقال ارض سحتاء اى لارعى فيها (السحتوت) سينك ضميله ياغى آزجه اولان سويقه يعنى قاووده دينور وپك اسكى ثوبه دينور وبومشق طپراقلى چول صحرايه دينور (السحتيت) كبريت وزنـنـده بودخى ياغى آزجه اولان قاووده دينور (السحتى) سـينك فتحيله اسكى ثوبه دينوركه مبالغة نفسنه منسوبدر (سحيت) زبير وزنـنـده طرف اشرف حضرت رسالتپناهى‌يه رعين قبيله‌سندن وارد اولان ايلچيلردن مبرح بن شهاب الرعينى نام كسه‌نك جدى اسميدر (السحلوت) زنبور وزننده بى‌باك ولا اباليانه طور اولان عورته دينـور مرأة ماجنه معناسـنه ذكر اولنان سحت لفظندن مأخوذدر (السخت) سـينك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله قاتى وشديد معناسنه‌در شارح ديركه بولفظ فارسيدر عرب دخى استعمال ايلشدر (السخيت) امير وزنـنـده بودخى قاتى وشـديد اولان شيئه دينور مؤلف مسامحه اوزره بيان ايلشدر يقال شئ سخت وسخيت اى شديد (السخت) سينك ضميله آت وقاطر كبى ذات الحوافر اولان حيوانك عقب تولدده ياوريلرينك قارنلرندن ابتدا چقان مردار شـيئه دينور نته كه قوزينك قارنندن چقانه ردج ومعصومدن چقانه عقى دينور (السختيت) سينك كسريله سختيت وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى وشديد الارتفاع اولان غباره دينور وبياض وخاص اونه دينور ومطلقا پك قاتى وشديد اولان شيئه دينور (المسخوت) صماق كبى دوز واملس اولان شـيئه دينور (السختيان) سينك كسرى وفتحيله دباغت اولنمش كچى درىسنه دينور وبوفارسيدن معربدر تركيده دخى سختيان دينور اعلام سلفدن ايوب السختيانى اكا منسوبدركه سختيان فروش ايدى (سختان)

سلمان وزننده (وسخيت) زبير وزننده ايكى محدث اسميدر (سرت) سينك ضميله مغربده بربلده آديدر (سرته) جرعه وزننده اندلس اونكه سنك جوفنده يعنى وسطنده بربلده در قاسم بن ابى شجاع السرتى المحدث اورايه منسوبدر (السفت) سينك فتحى وفانك سكونيله برنسنه‌يى چوق ايچوب لكن قانميوب صوسزلغى كيتمز اولمق معناسنه‌در يقال سفت الرجل سفتا من الباب الرابع اذا اكثر من الشراب ولم يرو (السفت) زفت وزننده ومرادفيدر (السفت) كتف وزننده بركتسز طعامه دينور يقال طعام سفت اى لابركة فيه (السقت) سينك فتحى وقافك سكونيله (والسقت) فتحتينله برنسنه بركتسز اولمق معناسنه‌در يقال سقت الشيء سقتا وسقتا من الباب الرابع اذا لم تكن فيه بركة (السقت) كتف وزننده بركتسز شيئه دينور (السكت) سينك فتحى وكافك سكونيله (السكوت) قعودوزننده (السكات) سؤال وزننده خاموش اولمق معناسنه‌دركه ترك كلام ايلكدن عبارتدر تركيده صوصمق تعبير اولنور يقال سكت الرجل سكتا وسكوتا وسكاتا من الباب الاول اذا صمت وسكت كثير السكوت اولان كسيه دينور اطلاق بالمصدردر ومطرب نغمات ايدر ايكن ايكى نغمه‌نك ميانني صولق المقسزين فصل ايلكه دينور مجودلرك سكته تعبيرلرى بوندن مأخوذدر وسكت وسكوت اولمك معناسنه استعمال اولنور يقال سكت الرجل اذامات (الساكوتة) سكوت معناسنه‌در مؤلف سكات اوزره عطف ايلكله بودخى مصدر اولمق اقتضا ايدر لكن اسم اولمق اغلبدر وساكوتة كثير السكوت اولان كشى‌يه دينور (السكتيت) حلتيت وزننده (والسكيت) سكين وزننده (والسكيت) مصغر بنيه‌سيله كه تكبير ايچوندر (والسكيت) كافك تشديديله قبيص وزننده (والساكوت والساكوتة) كاذكر جمله‌سى كثير السكوت اولان كشى‌يه دينور (السكات)سينك ضميله مصدردر نته كه ذكر اولندى وسكات وسكاته هايله موجب سكوت اولان شيئه دينور يقال رماه بسكات وسكاتة اى بما يسكته وبركسه بر مصلحتى بتورمك اوزره اولمق معناسنه استعمال اولنوركه سكوت وسكونى مستلزمدر يقال هو على سكات الامر اى مشرف على قضائه وسكات شول يلانه اطلاق اولنوركه صوقدقجه يلان اولديغى بيلنمز اوله يعنى يلك آهسته وكيزلنه‌رك كلوب صوقاراوله (الاسكات) همزه‌نك كسريله متكلمك سوزى قاليوب منقطع اولمغله خاموش اولمق معناسنه‌در يقال اسكت الرجل اذا انقطع كلامه فلم يتكلم قال الشارح يقال تكلم فلان ثم سكت فاذا انخم قيل اسكت ويقال اسكته اذا جعله ساكتا (السكتة) سينك فتحيله برمرض آديدر بوبرمرضدركه بطون دماغده ومجراى ارواحده روحك نفوذنى مانع سدة كامله سببيله اعضا حس و حركتدن معطل اولور

السكتة

(السكتة) جرعه وزننده شول شیئه دینور که آنکله چوجق وسائر کمسنه‌لر آوینوب اسکات اولنور یقال ماله سکتة لعیاله ای مایسکتهم به وسکته قابده قلان بقیه‌یه دینور (السکیت) کمیت وزننده وکافك شده‌سیله لغتدر یارش آتلرندن اك صکره کلان آته دینور که اونجیسی اولور صاحبی افتخاردن ساکت اولدیغی ملاحظه‌سیله‌در (الاسکات) همزه‌نك فتحیله اجناس مختلفه‌دن مجتمع ناسه دینورکه دیرنتی تعبیر اولنور اوباش معناسنه وبقایا معناسنه‌در که هر شیئك بقیه‌لریدر وفصل صیف اواخرنده کلان ایام معتدله‌یه دینورکه خریفه مجاور اولان ایامدر شارحك بیاننه کوره اسکات لفظنك معنای اولده مفردی یوقدر سائرلرده مفردی سکته در وبونلر بقیه معناسنه‌ندر (السکت) کتف وزننده شول کمسیه دینور که سویلمز سویلمز امادر مکنون سویلر ناطقه‌سنجه آز سویلیوب وسویلدکده کوزل ومضبوط ومعنیدار سویلر اوله اصطلا حمزده آز سویلر اوزسویلر تعبیر اولنور یقال رجل سکت ای قلیل الکلام فاذا تکلم احسن (المسکت) معظم وزننده قمار اوقلرندن اك صکره‌یه قلان اوقه دینور که بهره ونصیبدن اسکات اولنمشدر (السلت) سینك فتحی ولامك سکونیله کوده‌دن بغرسغی صیروب چقارمق معناسنه‌در یقال سلت المعی سلتا من الباب الثانی والاول اذا اخرجه بیده شارحك بیاننه کوره بوماده برنسنه‌یی آخردن صیروب یاصویوب چقرمق معناسنه موضوعدر پس بغرسغی ال ایله صیقوب ایچنده کنی صیروب چقرمق معناسنه‌ده اولور بو که کوره اخرجه قولی اخرج مافیه تأویلنده اولور وسلت برون کسمك معناسنه‌در یقال سلت الانف اذا جدعه وتراش ایلك معناسنه‌در یقال سلت الشعر اذا حلقه ومطلقا کسمك معناسنه‌در یقال سلت الشیء اذا قطعه وهدی دوه‌سنك قان چقنجه قدر دریسنی بچاق ایله صویمق معناسنه‌در که علامت ایچون ایدرلر یقال سلت دم البدنة اذا قشره حتی اظهر دمها بعض نسخه‌ده دم الندبة واقع اولمغله بدنده اولان جراحت اثری دیمك اولور وسلت پرمغله قابدن طعام بیلاشغنی سیلوب صیرمق معناسنه‌در یقال سلت القصعة اذا مسحها باصبعه وقنه‌لی خاتون اللرندن قنه بقیه‌سنی صیروب آتمق معناسنه‌در یقال سلتت المرأة الخضاب عن یدها اذا القت عن یدها العصم وبرکسه‌یه اورمق معناسنه‌درکه دریسنی صیرمغی مستلزمدر یقال سلت فلانا اذا ضربه واسهال اوزره چقرمق معناسنه‌در یقال سلت بسلحة اذارمی (الاستلات) افتعال وزننده بودخی قابدن طعام بقیه‌سنی پرمغله سیلوب صیرمق معناسنه‌در یقال استلت القصعة اذا مسحها باصبعه (السلاتة) ثمامه وزننده کاسه‌نك اطرافندن پرمقله صیروب جمع ایتدکاری طعام بقیه‌سنه وبیلاشغنه دینور (الانسلات) انفعال وزننده برکسه آنسزین برآدمك اللندن یابرکروه ایچندن صیریلوب قورتلق معناسنه‌در

يقال انسلت عنا اذا انسل من غير ان يعلم به (المسلوت) مسكوت وزننده شول كيكه
دينور كه اوزرنده اولان ات صيريلوب آلنمش اوله (السلت) سينك ضميله اريه يه
دينور على قول برنوع اريه اسميدر ياخود طعمنده اكشيلك اولان اريه يه دينور
بو آريه روميده طراغيس وفارسيده جوبرهنه وتركيده پيغمبر اريه سی ديدكلريدر
خرمندن چقدقده بعينه بغدای كبی قابسز چقر اول نظرده كورنلر بغدای ظن
ايدرلر اريه ايله بغدای بيننده متوسط اولور (السلتاء) حمراء وزننده شول خاتونه
دينوركه اصلا خضاب وحنا استعمال ايلمز اوله يقال امرأة سلتاء ای لا تختضب
(السلتة) فلتة وزننده ومراد فيدركه ذكر اولنان سلت وانسلاتدن اسمدر
صيريلوب قورتلق حالتنه دينور بو معنايه مبنيدركه عربلر فلان بنی پچوب كيرويه
براقدی كتدی ديجك يرده ذهب منی فلتة وسلتة ديرلر سبقنی وفاتنی معناسنه
وبو بيلمز لكله ياغفلت سببيله يا اهمالدن ناشی ايش الدن چقدی كتدی مقامنده دخی
ضرب اولنور (الاسلت) احمر وزننده برونی بتون قطع اولنمش كشی يه دينور
يقال هو اسلت اذا كان قد اوعب جدع انفه واسلت ابو قيس نام شاعرك پدری
لقبيدر (السلحوت) زنبور وزننده سحلوت معناسنه دركه بی باك وماجنه اولان
عورته دينور (السلكوت) زنبور وزننده برقوش آديدر مؤلف بونی سلك
ماده سنده جبروت وزنيله ثبت ايلمشدر (السمت) سينك فتحی وميمك سكونيله يوله
دينور طريق معناسنه يقال الزم هذا السمت ای الطريق واهل خير اولان ذاتك
امر دينده اولان هيئتنه وحسن سيرتنه اطلاق اولنور ومنه حديث عمر [فينظرون
الی سمته وهديه] ای الی هيئته ومنظره فی الدين وحدس وظن وتخمينله بر يولی
طوتوب كتمك معناسنه در يقال سمت فلان سمتا من الباب الثانی والاول اذا سار علی
الطريق بالظن وسمت كذلك مصدر اولور اقوال وافعالده ومذهب وسيرتده كوزل
سلوك ايلمك معناسنه يقال سمت الرجل سمتا من الباب الثانی و الاول اذا نحی
حسن النحو وبر نسنه يه قصد وآهنك ايلمك معناسنه در يقال سمت الشیء وسمت
نحوه اذا قصده وبر كمسنه بر كلامك ياخود بر تدبير ورأيك وجه وطريقنی تهيئه
وتسهيل ايلمك معناسنه دركه آنی تزكاهلق تعبير اولنور يقال سمت لهم سمتا من الباب
الثانی اذا هيالهم وجه الكلام والرأی ومحدثيندن يونس بن خالد السمتی كه سمته منسوبدر
هيئتی وامر دينده حسن سيرتی باعث نسبتيدر (التسميت) تفعيل وزننده بر نسنه
اوزره حضرت حق جل وعلانك اسم شريفنی ياد ايلمك معناسنه در يقال سمت
علی الطعام اذا ذكر اسم الله تعالی آنك اوزرينه ذكر ايله بركتلنوب كويا كه
اصلا نقص طاری اولميوب هيئت اولاسنه ارجاع ايچون دعا ايلمك اولور وتسميت
آغسران آدمه يرحمك الله ديو دعا ايلمك معناسنه در يقال سمت للعاطس اذا دعا له

فقال

فقال يرحمك الله عاطس عطسه سببيله هيئتدن منزعج اولمغله كويا كه جعلك الله على سمت حسن سبكنده اولور وبونده شين معجمه ايله ده لغتدركه بلكه اكثر در مترجم ديركه آدم صفى على نبينا وعليه السلام الوفى حضرتلرينك دماغلرينه روحك وصولنده عطسه ريز اولمغله الحمد لله ديو حمد ايلدى حمدينه مجازات ومقابله ايچون ملائكه على قول حضرت مولى يرحمك الله ياآدم بيورمغله الى الآن سنت اولمشدر و اول عطسه لحكمة صدور ايدوب اوحيده مسدود ومنقعد اولان اك واويناق آچلوب روح لسانه بالغ اولمغله حمد الهى قلمشدر ويرحمك الله عنوانيله مقابله شايستهٔ رحمت ايديكنى وكنديلردن ذله صدور ايده جكنى تلميح اولديغى كتب تفاسيرده مسطوردر وتسميت طريق مستقيمه ملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال سمت فلان اذا لزم السمت اى الطريق المستقيم (مسمت النعل) اياق قابنك بلندن اشاغى اوجنه وارنجه يره اطلاق اولنور يوله ابتدا اول متوجه اولديغنه مبنى‌در (سمنت) سمند وزننده صعيد اعمالندن برقريه آديدر (السمروت) زنبور وزننده اوزون شيئه دينور (الاسنات) اسناد وزننده قيتلغه مبتلا اولمق معناسنه‌در يقال اسنت القوم اذا اجدبوا شارح ديركه بوسنه لفظدن مأخوذدركه قيتلغه اطلاق اولنور اصلى واو اولمغله تايه قلب اولنمشدر اسنت القوم ايله اسنى القوم كلامنى فرق ايچون واسنى القوم ديمك قوم بربرده برسنه مقيم اولدى معناسنه‌در فرادن منقولدركه سنه لفظنك آخرنده اولان هاء ثالثه‌ده واقع اولمغله اصليه ظننيله تايه قلب ايلديلر ومنه يقال اصابتهم السنت بالتاء لكن مؤلف اصلى هائى وواوى اولديغنه‌ده ذاهب اولمشدرنته كه ماده‌لرنده ثبت ايلمشدر ومصباحك بيانى دخى اول كونه دركه سنه كلمه سى محذوفة اللام‌در برلغته كوره اصلى سنهه‌دركه هائيه‌در جمعى سنهات‌در سجده وسجدات كبى ولغت اخرايه كوره واويه‌در اصلى سنوه‌در جمعى سنوات‌در وجمع مذكر سالم كبى سنون اوزره جمعلنور (السنت) كتف وزننده بركسيه خير ومنفعتى اولميان كشى يه دينور جمعى سنتون كلور يقال رجل سنت اى قليل الخير بوراده اقليت عدمدن كنايه‌در (السنتة) فرحه وزننده (والمسنتة) محسنه وزننده نبات انبات ايلمز اولان خير ومنفعتسز يره دينور يقال ارض سنتة ومسنتة اى لم تنبت ويقال عام سنت ومسنت اى جدب (المسانتة) مفاعله وزننده يرده اوتلق اراشدروب كزمك معناسنه‌در يقال سانتوا الارض اذا تتبعوا نباتها (السنوت) تنور وزننده (والسنوت) سنور وزننده كره ياغنه دينور وپنيره دينور جبن معناسنه وباله دينور وبرنوع خرما اسميدر وطبخله قوام ويرلمش قويى شيره يه دينور لجر شيره سى كبى ودره اوتنه دينور سبت كبى وراز يانخ اسميدركه رزنه تعبير اولنان تخمدر وكمون اسميدركه كيمون ديدكارى تخمدر (التسنيت) تفعيل وزننده طعام طبخ اولنان

تجربه كيون قومق وطعامى كيونلى قلمق معناسنه‌در يقال سنت القدر اذا جعل السنوت فيها (المسنوت) مسكوت وزننده شول كشى يه دينوركه سنكله همدم ومصاحب ايكن اصلسز وسببسز يره سكا طاريلوب انفعال ايدر اوله كه بدخويلقدن نشئت ايدر يقال رجل مسنوت وهو من يصاحبك فيغضب من غير سبب

﴿فصل الشين المعجمة﴾ (الشئيت) همزه ايله امير وزننده چوق توكز يوب سورچن آته دينوركه قوللرنده متانت اولمامقدن نشئت ايدر يقال فرس شئيت اذا كانه اى عثور وشول آته دينوركه قيچ اياقلرنى اوك اياقلرندن كيرويه بصار اوله كه معايبدندر يقال فرس شئيت اذا كان يقصر حافرا رجليه (الشبت) طمر وزننده دره اوتنه دينوركه معروفدر (شبرت) قنفذ وزننده اندلسه‌ده برقلعه‌در (الشت) شينك فتحى وتانك تشديديله (والشتات والشتيت) شينلرك فتحيله طاغتمق وتارمار ايلمك معناسنه‌در يقال شت الشئ شتا وشتاتا وشتيتا من الباب الثانى اذا فرقه وطاغلمق معناسنه لازم اولور يقال شت الشمل اذا تفرق (الانشتات) انفعال وزننده (والتشتت) تفعل وزننده (والاستشاتة) بونلرده طاغلمق معناسنه‌در يقال انشت الشئ وتشتت واستشت اذا افترق (والتشتيت) تفعيل وزننده (والاشتات) افعال وزننده طاغتمق معناسنه در يقال شتت الله جمعهم واشته اى فرقهم (الشتيت) امير وزننده مصدر نته‌كه ذكر اولندى وصفت اولور طاغلمش نسنه يه دينور وسيرك سيرك اولان ديشه دينور جمعى شتى كلوركه فعلى وزننده‌در ومنه يقال قوم شتى اى فرقا من غير قبيلة يعنى بشقه بشقه قبيله‌دن اولان فرقه‌لردر (الشتات) سحاب وزننده مصدردر نته‌كه ذكر اولندى واسم اولور طاغنق وپراكنده معناسنه ومنه يقال جاء القوم شتات شتات اى اشتاتا متفرقين بوراده شتات كلمه‌لرى حاليت اوزره منصوبلردر صفت ايله مأوللردر (شتان) شينك فتحى وتانك تشديدى ونونك فتحيله ولغت قليله‌ده كسرى‌ايله امام فراءدن منقولدر اسم فعل ماضيدر شتت فعلندن مصروفه دركه باب خامسدن در آيريلوب بعيد اولدى معناسنه در شتان كلمه‌سنك مفهومنده تأكيد اولمغله پك بعيد اولدى ديمك اولور يقال شتان بينهما برفع نون البين وينصب ويقال شتان ماهما وشتان مابينهما وشتان ماعمرو واخوه اى بعدما بينهما وجه مذكور اوزره شتان كلمه‌سى فتح اوزره مبنيدر زيرا شتت فعلندن مصروف اولمغله ماضى مقامنه قائمدر وبعضلر مصدر يتنه ذاهب اولمغله نونى مكسور ايلديلر وسرعان ووشكان كلمه‌لرنده دخى فتحه يورسمه‌در وشك وسرع كلمه‌لرندن مصروفلردر وابن السكيت ديديكه اصمعى ماايله شتان مابينهما قولنى انكار ايلمشدر شتان بينهما وشتان عمرو واخوه ديمك كركدر لكن ابن برى رد ايلمشدر تفصيلى واقاويل سائره كتب نحويه‌ده مشروحدر (شتى) ربى وزننده اسمادندر محمود بن

شتى

شتي محدثيندندر (الشخت) شينك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله ذاتى وخلقى اوله‌رق بنيه و تركيبى انجه وآريق اولان چليمسز انسانه وحيوانه دينور صكره‌دن مهزول اولانه اطلاق اولنمز خانك فتحيله‌ده لغتدركه حروف حلق اولديغنه مبنى در جمعى شخات كلور شينك كسريله (الشخوتة) شينك ضميله بركسه خلقى چليمسز انجه وآريق اولمق معناسنه يقال شخت الرجل شخوتة من الباب الخامس اذا كان شختا (الشخيت) امير وزننده بودخى شخت معناسنه‌در يقال رجل شخت وشخيت اى دقيق ضامر لاهزالا و شخيت و شخيت سكيت وزننده و شخيت حلتيت وزننده هوايه آغان توزه وطلازه دينوركه هوايه طوغرى ديركلنوب چقمش اوله (التشخيت) تفعيل وزننده برنسنه‌يى يتشدرمك معناسنه‌در يقال شخته اليه اذا ابلغه (الشرنتى) سبنتى وزننده بر قوش آديدر (الشمات والشماتة) شينلرك فتحيله دشمنك كدر و مصيبتيله خرم ومسرور اولمق معناسنه‌در يقال شمت الرجل شماته وشماتة من الباب الرابع اذا فرح ببلية العدو اصول سائره‌ده شماته اسم اوله‌رق مرسومدر (الاشمات) همزه‌نك كسريله بركسه‌يى دشمنك غم ومصيبتى سببيله مسرور قلمق معناسنه‌در يقال اشمته الله به اى جعله فرحا ببلية عدوه (الشماتى) صحارى وزننده (والشمات) شينك كسريله نوميد وتهى دست كسه‌لره دينور كرك غنيمتدن وكرك آمال سائره‌دن اولسون يقال رجعوا شماتى وشماتا اى خائبين وبونلرك مفردلرى مسموع دكلدر (الشوامت) شينك فتحيله دابه‌نك اياقلرينه دينور قوائم معناسنه شارحك بياننه كوره مفردى شامته‌در (التشميت) تسميت وزننده ومرادفيدركه آغسران آدمه يرحمك الله ديو دعا ايلمكدر يقال شمت العاطس اذا دعا له فقال يرحمك الله بومعناده معجمه ايله اكثردر نته كه سمت ماده‌سنده بيان اولندى شارحك بياننه كوره بناسى ازاله ايچوندر ابعدك الله عن الشماتة سبكنده‌در ياخود قوائم ماده‌سندن مأخوذ دركه ثبات على طاعة الله ايله دعايه صائر وراجعدر ياخود جمع معناسندن مأخوذ در و تشميت جمع ايلمك معناسنه در يقال شمت بينهما اى جمعه ياخود تخييب معناسندندركه كذلك بابى ازاله ايچوندر وخائب ونوميد قلمق معناسنه در يقال شمته اذا خيبه (الاشتمات) افتعال وزننده هنوز سمورمكه بشلاق معناسنه‌در يقال اشتمت بعيره اذا بدى سمنه (التشمت) تفعل وزننده غنيمتدن تهى دست عودت ايلمك معناسنه‌در يقال تشمتوا اذا رجعوا خائبين من الغنيمة (المشمت) معظم وزننده دائما السنه انامده ذكر بالخير ايله ياد و مظهر دعاء و ثناء وتحيت عباد اولان پادشاهه وامير ووالى مقوله‌سنه اطلاق اولنور بناسى سلب ايچوندر يقال ملك مشمت اى محيا من حياه اذا دعاله بالتحية (شنكات) شينك كسريله بر بلده اسمى اولمق كركدر محدثيندن احمد بن عبد الخالق بن الشنكاتى وكامل بن عبد الجليل

الشنكانى اورادندر برهان قاطعده بو نونله شنكان اولەرق مرسومدر (الشيتان) شيطان وزننده چكركەدن و سائر اولمقوله جانوردن جماعت قليله يه دينور

﴿ فصل الصاد ﴾ (الصت) صادك فتحى وتانك تشديديله بركسه‌يى عنف وقهر ايله اونه قاقمق على قول ال ايله اورمق معناسنه‌در يقال صته صتا من الباب الاول اذا دفعه بقهر اوضربه بيده و يك حيقرمق معناسنه در يقال صت الرجل اذا صر و صت كروه و جماعت معناسنه‌در تقول رأيت صتا من الناس اى جماعة و بركسه‌يى برداهيه‌يه اوغراتمق ياخود آزرده ومكدر اوله‌جق بر كلامله ياخود افك وافترا ايله رنجيده ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال صته بداهية اوبكلام اذا رماه به (الصتيت) صادك فتحيله سسه دينور صوت معناسنه و جغلتى‌يه وغريو وفريادە دينور جلبه معناسنه و كروه و جماعته دينور صت كبى جوهرينك بو مقامده و فى الحديث [قامو اصتيتين] اى جماعتين عبارتيله ذكرى خطادر صواب اولان وفى اثرا بن عباس عنوانيله اولمقدر شارح ديركه مؤلف كرچه اثر ايله حديث بينى فرق ايلشدر لكن امام نووى و سائر بعض اصحاب اصول تراد فنه ذاهب اولمشلردر نته‌كه صاحب نهايه دخى وفى حديث ابن عباس عنوانيله ثبت ايلشدر وحديث مرقومك تمامى [ان بنى اسرائيل لما امروا ان يقتل بعضهم بعضا قاموا صتيتين اى جماعتين] وصتين عبارتيله مرويدر نته كه ذكر اولندى (المصاتة) مضاده وزننده (والصتات) صادك كسريله مخاصمه ومنازعه ايلمك معناسنه‌در يقال صاته مصاتة و صتاتا اذا نازعه (المصتيت) مسكين وزننده امور ومصالحده ايشلك وجست وچيره آدمه دينور يقال رجل مصتيت اى ماض (الصت) صادك كسريله ضد معناسنه‌دركه بر نسنه‌نك مخالفيدر قيام و قعود كبى وفرقه وجماعته دينور (الصته) صادك ضميله بو دخى ضد و مخالف معناسنه‌در (الصتية) صادك ضمى و ياى مشدده ايله يورغانه دينور على قول بر نوع ثوب يمنى اسميدر (الصنتيت) صنديد وزننده جمع اولمش عسكر آلايته دينور كتيبه معناسنه وبرقومك قدر وشان ومنزلت صاحبى اولان سيد و مهترينه دينوركه صنديد لفظنده لغتدر (التصات) فى الاصل تفاعل وزننده برى بريله حرب وقتال ايلمك معناسنه‌در يقال تصات القوم اذا تحاربو (الصنتوت) زنبور وزننده يالكز ويكتا اولان آدمه دينوركه قوم وقبيله واقرباسى اولميه (الصتت) فتحتينله صدد لفظنده لغتدركه حذا ومقابل وبرابر معناسنه‌در يقال هو بصتته اى بصدده (التصحت) حاى مهمله ايله تفعل وزننده اوتانمق معناسنه‌در يقال تصحت منه اذا استحيى (الاصخيتات) خاى معجمه ايله اطميان وزننده يارەنك شيشى انوب ساكن اولمق معناسنه‌در يقال اصخأت الجرح اذا سكن ورمه وخسته صاغالمق

معناسنه‌در

معناسنه‌در يقال اصحأت المريض اذا برأ (الصعت) صادك فتحى وعينك سكونيله اورته بويلو آدمه دينور مربوع القامه معناسنه (صعت الربه) رانك ضمى وبانك تخفيفيله كوكسنك ايجريسى كه مراد وسطيدر ياخود ايكى يانلريله قارننك قاويشجق يرى لطيف ومتناسب اولان كمسيه دينور لطيف الجفره معناسنه حاصل معنا كوكسنك آينه‌سى مرطبانى قركبى خوشنما ياخود هريانى اويغون اندامى لطيف و دلارادر ديمكدر يقال هو صعت الربة اى لطيف الجفرة بوراده ربه كلمه‌سنك اصلى ورب ايدى‌كه مابين الضلعين معناسنه‌در جفره كلمه‌سنه مشاكلة راء مضموم اولدى بعده جفره معناسنده استعمال اولندى وتركيب مذكورده واقع صعت كلمه‌سى معناى مذكوردن مأخوذدركه لطافت واعتدالى مستلزمدر (الصفتيت) فايله حلتيت وزننده (والصفتأت) صادك كسرى وفانك سكونيله (والصفت) فلز وزننده (والصفتان) طرماح وزننده (والصفنان) فانك تشديديله صليان وزننده ديزمان و جسيم وشديد اولان كشى‌يه دينور على قول اتنه طلو صيق و طقناز ياخود وجودى قوى اولوب لكن اندامى ياقشقسز كنده بدن كمسيه دينور وعلى رأى فلز وزننده قوت وشجاعتى سببيله هركسه غالب اولان آدمه دينور (الصفتة) سكته وزننده غلبه و فيروزى معناسنه‌در (التصفت) تفعل وزننده قوت و جلادت اظهاريله بهادرلنمق معناسنه‌در يقال تصفت الرجل اذا تقوى وتجلد (التصفتت) تدحرج وزننده تصفت معناسنه‌در يقال تصفتت لرجل بمعنى تصفت (الصلت) صادك فتحى ولامك سكونيله وجود انسانيده شول آلنه دينوركه غره كبى آچق وروشن وتابدار اوله يقال جبين صلت اى واضح براق على قول دوز و بارز وكشاده اولانه دينوركه يومرى مقابليدر صفات مدايحدندر وصلت مجلا ومصيقل و آبدار اولان ايشلك زاغلو قلجه دينور ووارسق و يتاغان مقوله‌سى بيوك بچاغه دينور بونده صادك ضميله‌ده لغتدر يقال ضربه بالصلت اى السكين الكبيرة وامور ومصالحده اقداملو چيره وكاركذار آدمه اطلاق اولنور وصلت بر رجل آبدردر ومصدر اولور آت اويناتمق معناسنه يقال صلت الفرس صلتا من الباب الاول اذا ركضه (الصلوتة) صادك ضميله بركسه آچق وروشن جبهه‌لو اولمق معناسنه‌در يقال صلت الرجل صلوتة من الباب الخامس اذا كان صلت الجبين (المنصلت) اسم فاعل بنيه‌سيله (والاصليت) ازميل وزننده بونلرده زاغلو ايشلك و آبدار قلجه دينور و منصلت امور و مصالحده قلج كبى ايشلك چيره و نافذ آدمه دينور بوراده اصليت افعيل وزننده صفتدر (الاصلتى) المعى وزننده (والاصلات) همزه‌نك كسريله اسكاف وزننده‌كه صفتدر (والمصلات) محراب وزننده (والمصلت) منبر وزننده بونلرده امور ومصالحده ايشلك ونافذ وكاركذار آدمه دينور (الصلت)

صادك كسريله اوغرى‌يه دينور لص معناسنه (الصلتان) فتحاتله نشاطلو واستكلو
ويوركلو حديد الفؤاد آته دينور وبوفعلان وزننده وصفدر وصلتان اوچ نفر
شاعر آديدر برى عبديدركه عبد القيس قبيله‌سندن وبرى ضبه قبيله‌سندن وبرى
فهم بن مالك قبيله‌سندندر (الانصلات) انفعال وزننده يوريمكده يا سكرتمكده
سائره سبق وتقدم ايلمك معناسنه‌در يقال انصلت فى سيره اوعدوه اذا مضى وسبق
الغير (الصمت) صادك فتحى وميمك سكونيله (والصموت) قعود وزننده (والصمات)
غراب وزننده خاموش اولمق سكوت معناسنه‌در يقال صمت المتكلم صمتا وصموتا
وصماتا من الباب الاول اذا سكت وعربلر لاصمت يوما الى الليل ديرلر نصبله
ولاصمت يوم ديرلر رفعله ولاصمت يوم ديرلر جر ايله لايصمت يوم تام الى الليل
معناسنه يعنى تماما بر كون كيجه‌يه قدر سكوت بوقدر شارح ديركه نصب حالنده
كوره لايصمت يوما الى الليل سبكنده‌در وجر حالنده اشكال بوقدر ورفع حالنده
لايصمت يوم ديمك اولوركه ذكر المحل ارادهٔ حال اولور ومنه حديث على رضى
الله عنه انه عليه السلام [قال لارضاع بعد فصال ولايتم بعد حلم ولا صمت يوما
الى الليل] (الاصمات) همزه‌نك كسريله بودخى سكوت ايلمك معناسنه‌در يقال اصمت
الرجل اذا سكت وسكوت ايتدرمك معناسنه متعدى اولور يقال اصمته اى اسكته
وبرنسنه‌نك ايچنى مجوف ايليوب مصمت قلمق معناسنه‌دركه تركيده صوم قلمق تعبير
اولنور كرك اول امردن ايلسون طوپ يوارلغى كبى وكرك صكره‌دن صمصق
طولديروب صوم ايلسون تقول اصمته انا اى جعلته مصمتا وترلا ايكى سنه متواليا
زراعت اولنمامغله پكشوب پور كبى قاتى وغليظ اولمق معناسنه استعمال اولنور
يقال اصمتت الارض اذا احالت آخر حولين (التصميت) تفعيل وزننده بودخى سكوت
ايلمك وسكوت ايتدرمك معنالرينه لازم ومتعدى اولور يقال صمت الرجل اذا
سكت ويقال صمته اى اسكته (الصمات) غراب وزننده مصدردر نته‌كه ذكر
اولندى وصمات باعث صمت وسكوت اولان شيئه دينور يقال رماه بصماته اى
بما صمت منه وتيز تيز صوصه‌مق سرعت عطش معناسنه‌در يقال يأخذه الصمات
اى سرعة العطش (الصامت) اسم فاعلدر ساكت معناسنه‌در وپك قويى سوده
ويوغورده اطلاق اولنور ويكرمى مهار دوه‌يه اطلاق اولنور ومال جنسندن
آلتونه وكومشه اطلاق اولنوركه صداسزجه اولان مال اوله‌جقدر نته‌كه حيواندن
ماله ناطق اطلاق اولنور مراد بى روح وذى روح اولان مالّلردر يقال ماله
صامت ولا ناطق اى حيوان ولا غيره من المال (الصموت) صبور وزننده آغر
زرهه دينور درع ثقيل معناسنه كه لابس اولدقلرى حينده قاغشديسى اولماز
وضربه‌يه كوميلوب كيدن ايشلك قلجه اطلاق اولنور سيف رسوب معناسنه

وشول موملی بال کوجنه اطلاق اولنورکه مجموع دلیکلری بال ایله طلو اولوب اصلا بوش دلیکی اولمیه و صموت اصحابدن عباس بن مرداسك علی قول خفاف بن ندبه‌نك فرسی اسمیدر وعربلر قلج وبچاق کیکدن دونمیوب کیکدن اوته ایشلدکده ضربة صموت دیرلر و صفیتله که صوتی ظهور ایلمامکله صموت اولور و عربلر قیزلك بالدری وطپوغی اتلی وطلو اولدیغندن خلخال کرکی کبی یرلشوب پکشمك سببیله یوریدکده جغشدیسی اولمسه جاریة صموت الخلخالین دیرلر یقال جاریة صموت الخلخالین ای غلیظة الساقین لایسمع لهما حس (اصمت) اربل وزننده برکلمه‌درکه عربلر اسمز تنها بیابانه وصف ایدرلر یقولون ترکته ببلدة اصمت وبصحراء اصمت وبوحش اصمت ویقولون ترکته ببلدة اصمتة بالهاء بقطع الهمزة ووصلها مکسورة غیر منصرف فی الکل ای ترکته بالفلاة اوبحیث لایدری هو یعنی آنی تنها بیابانده یاخود قنده اولدیغی بیلنمز یرده ترك ایدوب کلدم شارحك بیاننه کوره عدم انصرافی علمیت ووزن فعل یاخود تأنیث سببلرینه مبنی‌در واول مقوله محل موحش اولمغله هرکس رفیقنه اصمت اصمت دیو صوت وتکلمدن منع ایلمسی باعث اطلاقدر وقالدیکه همزه‌نك قطعی افعالدن مأخوذ اولدیغنه مبنی‌در لکن صمت ماده‌سی باب اولدن متصرف اولمغله امر حاضر همزه‌نك ضمیله اولمق مطرده‌در مکرکه تخفیفله یاخود مقطوع الهمزه‌یه اطراده مبنی اوله وتاء تأنیث موصوفنك ظاهرینه نظرا اسم مجراسنه جاری اولدیغنه مبنی‌در (المصمت) مکرم وزننده ایچی بوش ومجوف اولمیان شیئه دینور کره وطوب کله‌سی کبی که صوم تعبیر اولنور یقال شیء مصمت لاجوف له وشول قاپویه وکلیدلنمش کلیده دینورکه نه طریقله بنداولدیغی مبهم ونامعلوم اوله یقال باب وقفل مصمت ای مبهم یعنی قدابهم اغلاقه وعربلر الف مصمت دیرلر متمم معناسنه نته‌که الف کامل دیدکلری کبی وبونده تفعیل بابندن اوله‌رق الف مصمت دخی دیرلر ویکرنك اولان شیئه دخی مصمت اطلاق ایدرلر یقال ثوب مصمت اذا کان لایخالط لونه لون (الحروف المصمتة) مربنفل کلمه‌سنده واقع التی حرفدن ماعدا حرفلره اطلاق اولنور بوراده نسخه‌لرده ماعدا لفظی ساقط درکه طغیان قلم نساخدر والحروف المصمتة مربنفل عبارتیله مرسومدر صواب اولان ماعدا مربنفل اولمقدرکه میم و راء وباء ونون وفاء ولامدن ماعدا حرفدر دیمکدر پس بونلردن ماعدایه حروف مصمته اطلاق اولنور واشبو آلتی حرفه حروف ذلاقه اطلاق اولنور نته‌که شافیه شرحی چارپردی تفصیل اوزره تعریف وتمیز ووجه تسمیه‌لرنی بیان ایلمشدر (الصمتة) صادك ضمی و کسریله لغتدر شول شیئه دینورکه آنکله صبیان قسمی آو یدیلوب اسکات اولنه طعام وسائر اویجق کبی (المصمت) محسن وزننده شیبان النهدی نام کمسه‌نك قلجی آدیدر (الصمیت) میمك

شده سیله سکیت وزننده ومرادفیدرکه کثیر السکوت اولان کسه یه دینور (انصمات) سحاب وزننده شیٔ معناسـنه استعمال اولنـور فی الاصل باعث سکوت اوله جق نسنه معناسـنه اولوب بعده مطلقا نسنه ده استعمال اولندی تقول ما ذقت صماتا ای شیئا (انصمعیوت) عین مهمله دنصکره یای تحتیه ایله عنکبوت وزننـده باشی سرد اولان آته دینورکه بروجهله ضبطی قابل اولمیه بونك وزنی فعلیوت درظاهرا صمع ماده سـندندرکه کـندی هواسنه تابع اولان خود سر و خود رأی اولمق معناسـنه در (الصنوت) نونك شده سـیله سفود وزننده کوچك شیئه دینورکه ایچنـه خرما مقوله سی قورلر علی قول قاروره نك غلافنه و قپاغنه دینـور جمعی صنانیت کلور (الاصنات) همزه نك کسریله متین ومحکم قلمق معناسـنه در یقال اصنت الشیٔ اذا اترصه واحکمه (الصنتیت) صندید وزننده ومرادفیدرکه ذیشان ومتعین اولان مهتر قومه دینور مؤلف بونی صنت ماده سـنده دخی ذکر ایلشدر نونك زیاده سنده اختلاف اولدیغنه مبنی وصنتیت آلایه دینور کتیبه معناسـنه (الصنبوت) صادك ضمیله فرد وجرید اولان کشی یه دینور بودخی صنت ماده سنده بیان اولندی (الصوت) صادك فتحی وواوك سکونیله سسلنمك معناسـنه در یقال صات الرجل یصوت وصات یصات کخاف یخاف صـوتا اذا نادی و صوت اسم اولورکه سسه دینـور بانك و آواز معناسـنه وذکر جمیل و نام نیکو معناسـنه استعمال اولنور کماسیذکر (الاصاتة) اصابه وزننده (والتصویت) تفعیل وزننده بونلرده سسلنمك معناسنه در یقال اصات الرجل وصوت بمعنی صات (الصیت) بانك شـده سیله سید وزننده پك سسلو بلند آواز شخصه دینور یقال رجل صیت ای شدید الصوت (الصات) مال وزننده صیت معناسـنه در یقال رجل صات وحمار صات ای صیت شارحك بیانـنه کوره بونك اصلی صائت اولوب عینی ساقط اولمشدر یاخود اصلی صوت اولوب واوی الفه قلب اولنمشـدر ذوصوت دیمکدر رجل مال ورجل نال کبی که ذومال وذو نوال تقدیرنده در وصیت کلمه سنك اصلی صیوت ایدی واو یایه قلب وادغام اولنمشدر وصات صوت کبی ذکر جمیل معناسنه استعمال اولنور (الصیت) صادك کسریله بودخی صوت وصات کلمه لری کبی بین الناس ذکر جمیل و نیکنام معناسـنه استعمال اولنور بونك اصلی صوت ایدی که صـادك کسریله واو یایه قلب اولنمشـدر صوت مسموع ایله ذکر جمیل معناسنی فرق ایچون کویا که فعل وزننده بنای مخصوصه وضع اولنمشـدر وصیته دخی بومعنایه در هایله یقال صوت فی الناس وصات وصیت وصیتة ای ذکر حسن وصیت دمورجی چکجنه دینور مطرقه معناسـنه وقیومجی یه دینور صایغ معناسنه وقلج و بچاق مقوله سـنه جلا وپروب زاغلین کمسیه دینـور (المصوات) محراب

وزننده

وزننده پك حيقريجى مصوت معناسنه در واحد و فرد معناسنه استعمال اولنور يقال ما بالدار مصوات اى احد (الانصيات) انفعال وزننده ندا ايدن كمسيه اجابت ايلمك معناسنه‌در يقال دعى فلان فانصات اى اجاب واقبل و كبرلنه‌رك وسبرلنه‌رك كيتمك معناسنه در يقال انصات الرجل اذا ذهب فى توار وبلى بوكلمش كمسه‌نك قامتى طوغرلمق معناسنه‌در يقال انصات المنحنى اذا استوى قامته مترجم ديركه كتب امثالده ★ اعمر من نصر ★ مثلنك منشأى اولان نصر يوز طقسان سنه معمر اولوب بالجمله اركان وقرارى خلل ياب وموياری سفيد وديشلرى ريزان اولدقدنصكره تجدد بولوب يكيدن تازه جوانلق درجه‌سنه عودتله بالجمله ديشلرى بتوب وموياری سياه وقوت وجود وتاب وطراوتله ايكى باشدن شاب يافع اولمغله بنه مدت مديده بر وجه كامرانى خرامندهٔ كلشنسراى زندكانى اولمشدر مرقومك بو حالنى شعرادن برى اشبو منظومه ايله اشعار ايلمشدر ★ ونصر بن دهمان الهنيدة عاشها ★ وتسعين حولا ثم قوم فانصاتا ★ وعاد سواد الرأس بعد بياضه ★ وراجعه شرخ الشباب الذى فاتا ★ فعاش بخير فى نعيم وغبطة ★ ولكنه من بعد ذا كله ماتا ★ بوراده هنيده كلمه‌سى كه تصغير بنيه‌سيله‌در يوز عدده اطلاق اولنور وانصيات بين الناس مشهور و نامدار اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال انصات به الزمان اذا صار مشهورا

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضغت) ضادك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى انياب ونواجذ ايله يعنى آزى ديشلر ايله واوتدلرنده اولان درت ديشلر ايله آغزده چويره‌رك چيمك معناسنه‌در يقال ضغته ضغتا من الباب الثالث اذا لاكه بالانياب والنواجذ (ضوت) صوت وزننده بر موضع آديدر (الضهت) ضادك فتحى و هانك سكونيله بر نسنه‌يى شدتله باصوب چكنمك معناسنه در يقال ضهته ضهتا من الباب الثالث اذا وطئه وطأ شديدا

﴿ فصل الطاء ﴾ (الطست) طانك فتحى و سينك سكونيله لكن تعبير اولنان قايه دينو ركه ايچنده ال ونسنه يايقانور بونك اصلى طس اولمغله سين ثانيه تايه قلب اولنمشدر شارح ديركه جمع وتصغيرنده طساس وطسيس دينور وبو طى قبيله‌سى لغتيدر لكن مفردات سائره‌ده تشت فارسى معربى اولمق اوزره مرسومدر (طالوت) جالوت وزننده بر ملك اعجمى اسميدر علم عبرى‌در نته‌كه جالوت ماده‌سنده بيان اولندى

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ (الظأت) ظانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله بوغمق معناسنه‌در يقال ظأته ظأتا من الباب الثالث اذا خنقه

﴿ فصل العين ﴾ (العبت) سبت وزننده برنسنه‌يى بورمق معناسنه‌در يقال عبت

يده عبثا من الباب الاول اذا لواها (العت) عينك فتحى وتانك تشـديديله متكلم مخاطبه خطاب ايلديكى كلامى تكرار بتكرار ايراد ايلك معناسـنه در يقال عته عتا من البـاب الاول اذا ردد عليه الكلام مرة بعـد مرة والحاح وابرام ايلك معناسنه در يقال عته بالمسئلة اذا الح عليه ولوم وتوبيخ ايلك معناسنه در يقال عته بالكلام اذا وبخه (المعاته) مضاده وزننده (والعتات) عناد وزننده بركمسـه ايله مخاصمه ايلك معناسنه در يقال عاته معاتة وعتاتا اذا خاصمه (العتعت) بلبل وزننده (والعتعت) ربرب وزننده اوغلاغه دينور جدى كبى وقوى وشديد اولان انسان وحيوانه دينور وتام الخلقه طويل القامه آدمه دينور على قول مضطرب الخلقه ياقشقسز طويل القد آدمه دينـور (العتت) فتحتينله غلظت و خشـونتله سوز سويلمكه دينور يقال ماهذا العتت اى الغلظ فى الكلام (عت عت) عينلرك فتحيله اوغلاق چاغرەجق صـوتدن حكايه در (العتعتة) زلزله وزننده داورمك جنون معناسنه در وعت عت ديەرك اوغلاغى چاغرمق معناسنه در يقال عتعت الراعى اذا دعى الجدى بعت عت (التعتت) تفعل وزنـنـده كلامى طلاقت وسلاستله ادا ايدەميوب حروف و كلماتنى ترديد و تكرار ايليەرك تكلم ايلك معناسـنه در يقال تعتت فى كلامه اذا لم يستمر فيـه بل اكثر التردد (عتى) حتى و زنـنـده وآنده لغتدر شارحك بيانه كوره هذيل وثقيف وسعد لغتيدر (العرت) ضرب وزننده مزراق صلب وسخت اولمق على قول دترەيوب مضطرب اولمق معناسنه در يقال عرت الرمح عرتا من الباب الاول والثانى اذا صلب اواضطرب ويلايمق معناسنه در يقال عرت البرق وغيره اذا لمع وبرق وبرنسنه يى ال ايله اوغمق معناسنه در يقال عرت انفه اذا دلكه (العرات) شداد وزننده پك دترەيجى شديد الاضطراب نسنه يه دينور يقال برق عرات ورمح عرات اى شـديد الاضطراب (العفت) عينك فتحى وفانك سكونيله برنسنه يى بوروب قيرمق على قول اجزاسى طاغيلوب صاچلميەرق قيرمق معناسنه در يقال عفت الشئ عفتا من الباب الثانى اذا لواه وكسره اوكسرا بلا ارفضـاض و عجمى كمسـه تكلفله عربى كلمات ايتمك ياخود لكنتدن ناشى كلامى تام ووافى اد ايدەميوب شكسته خردمرد تكلم ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال عفت فى كلامه اذا تكلف فى عربيته او كسره لكنة (الاعفت) احمر وزننده بون واحمق كشى يه دينور وصولاق آدمه دينور راعسر معناسنه (العفتان) تانك شدەسيله صفتان وزنـنـده ومرادفيدركه مادەسنده ذكر اولندى ومبالغة نفسـنه نسبتله عفتانى دخى ديرلر (العفيتة) عصيده وزنـنـده ومرادفيدركه بولماج آشنه دينور (العلفوت) جردحل وزننده (والعلفوت) زنبور وزنـنـده (و الملفتانى) اندرانى وزننده شول جسيم الجثه احمق و بيغز

کسیه دینورکه قوهٔ مفکره‌سی اولمامغله لساننه صواب وخطا ورطب ویابس هر نه کلورایسه صادرراوله یقال رجل علفوت وعلفوت وعلفتانی ای جسیم احمق یرمی بالکلام علی عواهنه (العمت) سمت وزننده یوکی الده اکیرمك ایچون حلقه کبی دکرمیجه دورمك معناسنه در یقال عمت الصوف عمتا من الباب الثانی اذا لفه مستدیرا لیجعل فی الید فیغزل وقهر ایلمك معناسنه در یقال عمت فلانا اذا قهره وبرکسه‌یی حاجتندن کف ومنع ایلمك علی قول اصلا قایرمیه‌رق کور اوروشی کبی نیره‌سی کلورسه کلسون دکنکله اوروب چالمق معناسنه‌در یقال عمت فلانا اذا کفه یعنی عن مرامه اوضربه بالعصا غیر مبال (التعمیت) تفعیل وزننده عمت ایله معنای اولده مرادفدر یقال عمت الصوف بمعنی عمته (العمیتة) عینك فتحیله اکیرلمك ایچون الده دکرمی دورلمش یوك دسته‌سنه دینور نته که قیلدن اولورسه سلیله وپنبه‌دن اولورسه سبیخه دینور جمعی اعمته کلور وعمت کلور ضمتینله وجمع جنسی عمیت کلور هاسز (العمیت) سکیت وزننده ظریف وحاذق اولان کوزجی‌یه دینور یقال رجل عمیت ای رقیب ظریف وسرخوشه دینور وضعیف الرأی اولان جاهل ونادانه دینور واعما کبی برجهته سلوکه رهیاب اولمیان کسیه دینور کرك حسی وکرك معنوی اولسون یعنی نیره‌یه و نه سمته کیده‌جکنی بیلمز اولان آدمه دینورکه حیرتده اولور یقال رجل عمیت ای لایهتدی الی جهة (العنت) فتحتینله بر نسنه فاسد و تباه اولمق معناسنه‌در یقال عنت الشیٔ عنتا من الباب الرابع اذا فسد وعنت اثم وکناه معناسنه اسمدر یقال فیه عنت ای اثم و هلاك معناسنه‌در یقال وقع فی العنت ای الهلاك وانسانه بزحمت ومشقت اوغرامق معناسنه‌در یقال عنت فلان عنتا اذا دخل علیه المشقة وبرکسه برشدت ومحنته صتاشمق معناسنه‌در یقال عنت الرجل اذا لقی الشدة وزنا ایلمك معناسنه‌در ومنه قوله تعالی [لمن خشی العنت منکم] ای الفجور والزنا وبرنسنه‌یه وهن وضعف کلوب قیرلمق معناسنه‌در یقال عنت العظم اذا وهی وانکسر وکناه قزانمق معناسنه‌در یقال عنت الرجل اذا اکتسب مأثما وقیریق کمیك صاریلوب اوکولدقدنصکره تکرار برسببله قیرلمق معناسنه‌در یقال عنت العظم اذا انهاض بعد الجبر (الاعنات) همزه‌نك کسریله برکسه‌یی برمحنت ومشقته اوغراتمق معناسنه‌در یقال اعنته اذا اوقعه فی العنت ای المشقة وصاریلوب اوکولمش کمیکی تکرار شکست ایلمك معناسنه‌در یقال اعنت الشیٔ العظم المجبور اذا اصابه وهاضه (التعنیت) تفعیل وزننده برکسه‌یه قسر وتشدید ایله ادامی وعهده‌سندن خروجی بغایت دشوار اولان برماده تحمیل والزام ایلمك معناسنه‌در یقال عنت فلانا اذا شدد علیه والزمه بما یصعب علیه اداؤه (العنتوت) عینك ضمیله حلی دیدکلری یعنی اشك کنکری وبغدایجق اوتی دیدکلری

اوتك قور يشنه دينور كه مرعادندر ودوز صحراده واقع يالكز انجه اوزون طاغه دينور و هر شيئك اولنه و ابتداسنه دينور و اوزرينه صعودى بغايت مشقتلو دشوار اولان صرپ تپه‌يه وبايره دينور (العنوت) صبور وزننده بودخى صعودى زحتلو اولان صرپ تپه‌يه وبايره دينـور يقال اكمة عنتوت و عنوت اى شاقة المصعد (العنتنة) دحرجه وزننده برنسنه‌دن اعراض ايلك معناسنه‌در يقال عنتت عنه اذا اعرض وچبش تعبير اولنان برياشنده اوغلاغك بوينوزى بويلنوب يوكسلك معناسنه‌در يقال عنتت قرن العنود اذا ارتفع (العانت) عانس وزننده ومرادفيدركه قوجه‌يه وارميوب اوده قلان قارى قيزه دينـور يقال امرأة عانت اى عانس (المتعنت) متعند وزننده بركسه‌نك خطاسنى طوتمق قيدنده اولان كشى‌يه دينور تعنت بركسه‌نك خطا وزله‌سنى طوتمق قيدنده اولمق معناسـنه‌در يقال جاء متعنتا اى طالبا زلته (العنت) كتف وزننده (والمعنت) محسن وزنـنده (والمعنت) معظم وزننده صاريلوب اوكولدقدنصكره تكرار شكسـت اولان كميكه دينور (المتعهت) متعهد وزننده عته وحمق وبلاهت صاحبى كمسه دينور شارح ديركه كويا كه متعته مقلوبيـدر يقال رجل متعهت اى ذونيقة وتعته بوراده نيقه حمق معناسـنه‌در تزيين لباس معناسنه دكلدر

﴿ فصـل الغين المعجمة ﴾ (الغت) غينك فتحى وتانك تشديديله بركمسه‌يه بر ماده ايله زحمت ويروب رنجيده قلمق معناسـنه‌در يقال غته بالامر غتا من الباب الاول اذا كده وبركمسه‌يى صويه طالدرمق معناسـنه‌در غته فى الماء اذا غطه و النى ياخود يكنى آغزه طوتمق مقوله‌سى حالاتله كولمكى اخفا ايلك معناسنه‌در يقال غت الضحك اذا اخفاه وسوز ايله بركسه‌يى الخام واسكات ايلك معناسنه‌در يقال غته بالكلام اذا بكته وقابى آغزدن آيرميه‌رق صويى پيدرپى يودم يودم ايچمك معناسـنه‌در يقـال غت الماء اذا شرب جرعا بعد جرع من غير ابانة الاناء عن فيه وبركمسه‌يى مغموم وغصه‌ناك ايلك معناسـنه‌در يقال غته اذا غمه واكربه و برآدمى بوكالدوب بوغمق معناسـنه در يقال غته اذا خنقه و دابه‌يى برى اوته بى فاصله سكرتمكله يوروب درمانده ايلك معناسـنه‌در يقال غت الدابة شوطا اوشوطين اذا اتعبها فى ركضها وبعض شيئى بعض شيئه تابع وتالى قلمق معناسنه‌در يقال غت الشئ الشئ اذا اتبع بعضه بعضا (الغلت) غينك فتحى ولامك سكونيله عقد اولنان بازارلغى بوزمق اقاله معناسنه‌در يقال غلت البيع والشرى غلتا من الباب الاول اذا اقاله (الغلت) فتحتينله يكلش حساب ايلك غلط معناسـنه‌در على قول غلت حسابده وغلط سوزده اولان يكلشلغه مخصوصدر يقال غلت فى الحساب غلتا من الباب الرابع وغلط فى القول شارح ديركه اوجه اولان غلط طابله اعمدر وتايله غلت

حسابده

حسابه مخصوصدر (الاغلنتاء) اسرنداء وزننده برکسیه شتم و ضرب و قهر ایله
حواله وشرکیر ومستولی اولمق معناسنه‌در یقال اغلنتی فلان علیه اذا علاه بالشتم
والضرب والقهر (الغلتة) فلته وزننده کیجه‌نك اولنه دینور (الغلتة) جرعه
وزننده غلت لفظندن اسمدر یکلشلق معناسنه‌در یقال به غلتة ای غلت (الاغتلات)
افتعال وزننده (والتغلت) تفعل وزننده برکسه‌یی غفلتله طوتمق معناسنه‌در یقال
اغتلته وتغلته اذا اخذه علی غرة (الغمت) سمت وزننده طعام ثقیل اولوب یورکی
بصمقله معده‌یی بولندروب صاحبنی سرخوش کبی شوریده دماغ ایلمك معناسنه‌در
یقال غمته الطعام غمتا من الباب الثانی اذا ثقل علی قلبه فصیره کالسکران و صویه
طالدرمق معناسـنه‌در یقال غمته فی الماء اذا غطه و برنسنه‌یی اورتوب بوریمك
معناسـنه‌در یقال غمت الشیء اذا غطاه وصو ایچرکن تنفس ایچون باشنی یوقری
طوتمق معناسنه‌در یقال غمت نفسا اذا رفع رأسه عند الشرب وبو مجازدر کویا که
صولوغنی صو ایله تغطیه ایدر (الغمت) فتحتینله ثقیل طعام یورکی بصمقله صاحبی
سرخوش کبی بولانمق معناسنه‌در یقال غمت الرجل غمتا من الباب الرابع اذا ثقل
الطعام علی قلبه فصار کالسکران
﴿ فصل الفاء ﴾ (الافتات) افتعال وزننده برکسیه عندی اصلسز باطل سوز اسناد
ایلمك معناسنه‌درکه یلان آتمق تعبیر اولنور تقول افتأت علی الباطل ای اختلقه
وخود رأی اولمق معناسـنه‌در یقال افتأت الرجل برأیه اذا استبد و بجاءة وفات
ایلمك معناسنه‌در یقال افتئت الرجل علی بناء المفعول اذا مات بجاءة شارح دیرکه
بوماده‌نك همزه‌سی ازهری نقلی اوزره صحیحدر یعنی مهموزدر و ابن شمیل نقـلی
اوزره نامعلومدر یعنی مهموزمیدر یاخود فوت ماده‌سندنمیدر معین دکلدر وابوزید
روایتی اوزره کرچه مهموزیت اوزره مسموعدر لکن غیر مهموزی مهموزا استعمال
واقعدر نته‌که حلأت السویق دیرلر بن سـویقه حلو قاتدم محلنده کذلك رثأت
المیت دیرلر وبودخی محتملدرکه اصـلی فوتدن اولمیوب مهموز اوله و جامع اللغه‌ده
فأت وافتأت برأیه عبارتیله مهموزا مرسومدر (الفت) فانك فتحی وتانك تشدیدیله
بر نسنه‌یی برمقلر ایله ریزه ریزه خردمرد ایلمك معناسنه‌در ترید اتمکی کبی یقـال
فت الشیء فتا من الباب الاول اذا دقه وکسره بالاصابع وفت اسم اولور قیالرده
اولان چتلاغه دینور جمعی فتوت کلور کذلك مصدر اولور بر شیئك قوتنی ازاله
ایله ضعیف قلق معناسنه‌در یقال فت فی ساعده ای اضعفه وبو مجازدر کویا که
اعواننی کسر ایلمشـدر (الفتیت والفتوت) فالرك فتحیله برمقلر ایله ریزه ریزه
طوغرانمش واوفانمش نسنه‌یه دینور یقال خبز فتیت وفتوت ای مفتوت (الفتات)
غراب وزننده برشـیئك اوفاندیسنه دینور یقال فتات الخبز ای ماتفتت (الفته)

فانك فتحى وضميله فشق طوتروغنه دينور كه اوفالدقدنصكره ايچنه قاو قويوب
طوترق ايدرلر وبرمقدارجه خرما كومه‌سنه دينور كتلة تمر معناسنه (التفتت)
تفعل وزننده ريزه ريزه اولمق معناسنه‌در (الفتفتة) زلزله وزننده دوه صويى
قانمق مرتبه‌سندن آز ايچمك معناسنه‌در يقال فتفت البعير اذا شرب دون الرى
(الفتافت) فانك فتحيله ايكى اوچ كمسه بيننده اولان فسلدى‌يه دينوركه سائر اهل
مجلس نه استماع ونه فهم ايده‌لر يقال بينهم فتافت اى سرار لاتسمع ولاتفهم لسانمزده
فت فت نه سويلشورلر تعبيرى بوندن مأخوذ اولمق كركدركه فتا فتك مفرديدر
(الفت) فانك حركات ثلاثيله طاغنق وپراكنده معناسنه‌در يقال اهل بيت فت
مثلثة الفاء اى منتشرون (الفخت) فانك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله آى آيدننه
دينور ضوء القمر معناسنه تقول جلسنا فى الفخت اى فى ضوء القمر وآشجى تنجره‌دن
ات پارچه‌سى چقرمق معناسنه‌در يقال فخت الطباخ اذا نشل القدرة من القدرة
وفخت قپانه وفاقه دينور فخ كبى و اولرك تاوانلرنده اولان دكرمى دكرمى دليكلره
دينوركه عرب اولرينه مخصوصدر مراد طاملرنده اولان باجه‌لردركه آنلردن
ايچرويه شعله نفوذ ايدر حمام قبه‌لرينك باجه‌لرى كبى وفخت مصدر اولور كسمك
معناسنه يقال فخت الشئ فختا من الباب الثالث اذا قطعه وقابك قپاغنى قالدروب
آچمق معناسنه‌در يقال فخت الاناء اذا كشفه وبركمسه‌نك باشنه قلجله چالمق معناسنه‌در
يقال فخت رأسه بالسيف اذا ضربه وفاخته ديدكلرى قوش اوتمك معناسنه در
يقال فختت الفاختة اذا صوتت (الفاخته) اوكيك قوشنه دينور شارحك بيانه
كوره مهتاب لوننده اولديغى باعث تسميه‌در و فاخته اسماء نسواندندر فاخته بنت
ابى طالب‌كه خواهر حضرت مرتضادر وفاخته بنت عمرو و فاخته بنت الوليد
صحابيه‌لردر (التفخت) تفعل وزننده اوكيك قوشنك يوزويشى كبى يوريمك
معناسنه‌در يقال تفخت الرجل اذا مشى مشى الفاختة و تعجب ايلمك يعنى عجب
وپندار ايله خود بينلك ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال تفخت فلان اذا تعجب
(الانفخات) انفعال وزننده تاوان دلنمك معناسنه‌در يقال انفخت السقف اذا
انثقب (الفرات) فانك ضميله بغايت طتلو وخوشكوار صويه دينور يقال ماء
فرات اى عذب جدا مؤلف فرات ايله عذب بيننى مبالغه وجهيله فرق ايلدى
زيرا بيانته كوره عذب ايچمى خوش طتلو وسكيجى صو اولوب وفرات بغايت
عذب اولان صو اوله‌جقدر وذيل ماده‌ده ومياه فرتان وفرات اى عذب عبارتيله
فرات لفظنك جمعى فرتان اولديغى تصريح ايلمشدركه فانك كسريله‌در غراب
وغربان كبى كذلك مثال مزبورده فرات لفظى واحد وجمعه مقول اولديغى
اشعار ايلمشدر لكن جميع تفاسيرده يكسر العطش لفرط عذوبته عبارتيله مرسوم

اولمغله

اولمغله لامحاله مفهومنده کسر وازاله فعلی معتبر اولمق مقرردر اکا بناء تتبع اولنوب بالاخره کشاف حاشیه سی طیبی اشبو سمی بالفرات لانه یرفت العطش ای یکسره علی القلب یعنی یکفی فی اعتبار معنی الکسر اشتقاق الفرات منه بالاشتقاق الکبیر کجبذ من الجذب عبارتیله ثبت ایلدیکنه ظفریاب اولندی یعنی فرات لفظی مقلوب اولان رفت ماده سندن مأخوذدر دیمکدر وفرات وصفدر شجاع کبی مصباحک بیاننه کوره نادرا فرتان اوزره جمعلنور غراب لفظنه حمل ایله ومرادفی اولان عذب لفظنه محمول اولمغله مفرد وجمعه مقول اولور یقال ماء فرات ومیاه فرات ومؤلفك سیاق رسمندن فروته عذب مفرط معناسنه اولوب فرات اندن مشتق اولمسی منفهم اولور وفرات کوفه نهرینك اسمیدر مراد نهر مشهوردرکه قالیقلا جبالندن شوغنی دره سندن حاصل اولوب بعده ترجان وارزنجان سمتلرندن مرور ونهر مراد ایله جمع اولوب ملاطیه طرفندن روم قلعه وبیرة الفرات التندن هیت وحدیثه دن کربلایه روان وآنده دجله ایله مجتمع اولوب بصره شرقیسندن کوفه قربنده بحر هرمزه منصب اولور مؤلف مسامحه ایلمشدر تثنیه بنیه سیله فراتان فرات ایله دجیل نهریدر وفرات دکزه اطلاق اولنور بحر کبی وفرات اعلام رجالدندر (الفروتة) فانك ضمیله صویك طاتلو وخوشکوار اولمق معناسنه در یقال فرت الماء فروتة من الباب الخامس اذا عذب (الفرت) فتحتینله برکسه پك خوشمند وصاحب رشد ورویت ایکن عقل وادراکی صکره دن مختل وضعیف اولمق معناسنه در یقال فرت الرجل فرتا من الباب الرابع اذا ضعف عقله بعد مسکة (الفرت) ضرب وزننده زنا ایلمك معناسنه در یقال فرت الرجل فرتا من الباب الاول اذافجره (الفرتنا) فانك فتحی والفك قصریله زناکار عورته دینور مادهٔ مرقومه دن مأخوذدر شارح دیرکه مؤلف نوننك زیاده سنه ذاهب اولمشدر وسیبویه عندنده رباعیدر لکن معروف اولان فرتنا برمغنیه عورت اسمیدر (الفرت) فانك کسریله سره تعبیر اولنان مقداره دینورکه قارشدن کوچکدر فتر معناسنه (الفستاط) فسطاط وزننده ومرادفیدرکه بیوك قاره چادره دینور بعده پادشاهلر بیوك سایبان واوبه تعبیر اولنان چادرلرینه دخی اطلاق اولنمشدر فارسیده خرکاه دینور وایکیسیده دخی فالرك کسریله لغتدر (الفلتة) فانك فتحی ولامك سکونیله هر آیك آخر کیجه سنه دینور علی قول شول آیك آخر کوننه دینورکه آندنصکره کلان آی شهر حرام اوله مثلا جماذی الاخره نك آخر کونی کبی وفلته برایش وبرنسنه خیال وخاطرده یوغیکن آنسزین ظهور ایلمك معناسنه اسمدر یقال کان الامر فلتة ای بغتة من غیر تردد وتدبر وبو معنای آتیدن مأخوذدر (الافلات) همزه نك کسریله برکسه نك الندن یاباغ مقوله سی نسنه دن انسان یاخود حیوان آنسزین

قاچوب قورتلمق وبوشنوب كتمك معناسنه‌در دوزاقدن والدن قوشك قاچوب قورتلمسی كبی يقال افلتنی الشیٔ ای افلت منی يعنی انفلت وتخلص وبومعناده متعدی اولور يقال افلته غيره ای اطلقه وخلصه (التفلت) تفعل وزننده بودخی بورطه‌دن ناكهانی صبريلوب خلاص اولمق معناسنه‌در تقول تفلت الطائر منی ای تخلص ومشتاق وآرزومند اولمق معناسنه‌در يقال تفلت اليه اذا نازع اليه ويقال اراه يتفلت الی صحبتك ای ينازع اليها ويشتاق وبركسه اوزره ناكهانی آتيلوب صچرامق معناسنه‌در يقال تفلت عليه اذا توثب (الافتلات) افتعال وزننده تفكرسز بالبداهه شعر وامثالی كلام سويلك معناسنه‌در يقال افتلت الكلام اذا ارتجله وآنسزين اولمك معناسنه‌در يقال افتلت فلان علی بناء المفعول اذا مات فجاءة وبرايشه هنوز تهيئة اسباب ايلمكسزين ناكهانی اكا صتاشمق معناسنه‌در يقال افتلت بامر كذا ای فوجیٔ به قبل ان يستعدله (انفلتان) فتحاتله سرطان وزننده جنبشلو نشاطلو اويناق آته دينور وياوز وصلب وشديد ودلير اولان آته دينور وفلتان اصحابدن برينك اسميدركه فلتان بن عاصم‌در وبرقوش آديدركه ميمون شكار ايدر شارح بونی زعم ايله بيان ايلمشدركه فارسيده دوبرادران وتركيده سكسك قوشی واوتلكو قوشی ديدكلری شكاری قوشدر (الفلوت) صبور وزننده شول احرام تعبير اولنان كسوة عربه دينوركه كوجك اولمغله لابس اولانك اكننده ايكی اوجی برارايه كلوب قاوشمامغله بدننی احاطه ايلميه يقال كساء فلوت اذا كان لاينضم طرفاه من صغره (الفلات) فانك كسريله مفاعله‌دن مصدر ثانيدر بركسيه آنسزين صتاشمق معناسنه‌در يقال فالته فلاتا اذا فاجأه (افلت) احمد وزننده (وفليت) زبير وزننده (وفليته) سفينه وزننده اسامیٔ رجالدندر (الفلتان) فانك كسريله وفتحاتله لغتدر (والفلت) صرد وزننده (والفلت) لام مشدده ايله قبر وزننده بوكرك آته دينور يقال فرس فلتان وفلت وفلت ای سريع (الفلت) فتحتينله بركسه‌نك الندن قاچوب قورتلمق معناسنه اسمدر تقول مالك منه فلت ای لاتنفلت منه (الفلتات) حركاتله ذكر اولنان فلته كلمه‌سنك جمعيدركه برنسنه آنسزين ظهور ايلمكه دينور بومناسبتله من غير روية ظهور ايدن بادره وهفوه وزله‌ده استعمال اونمشدر ومنه يقال كثرت فلتات المجلس ای هفواته وزلاته ومنه فی صفة مجلس النبی عليه السلام [لاتثنی فلتاته] ای زلاته ای لم يكن فی مجلسه زلات فتحفظ وتحكی (المفهوت) مبهوت وزننده ومرادفيدركه دم معارضه جوابی قالموب متحيرا خاموش قلان كشی‌يه دينور (الفوت) فانك فتحی وواوك سكونيله (والفوات) فانك فتحيله برنسنه الدن كيتمك وكچوب صاوشمق معناسنه‌در شويله‌كه بردخی ادراكی متعذر اوله اصل فوت بردخی وصول وادراكی ممكن

اولمامق وجهيله برشيئك انساندن چوق دور اولمسی معناسنه موضوعدر يقال فاته الامر يفوت فوتا وفواتا اذا ذهب عنه وعربلر هو فوت فمه وفوت رمحه وفوت يده ديرلر اول نسـنه آنك كوزی كوروب الی يتشمديكی يرده‌در ديجك محلده مثلا بدعا مقامنـده جعل الله رزقه فوت فمه اوفوت رمحه اوفوت يده ديرلر يعنی حق تعالی رزقنی شو وجهله قلسون‌كه كوزی كورسون اغزی ياخود مزراغی ياخود الی ايرشمسون و يقال هو منی فوت الريح ای بحيث لاتدركه الريح بورالرده فوت لفظی ظرف مجراسنده‌در مكان فوت فمه تقديرنده وفوت هرايكی برمغك ارالغنه اطلاق اولنور وفوات موت فجاءه معناسنه استعمال اولنور سبق معناسندن مأخوذدركه فاتنی فلان بكذا ديرلر سبقنی معناسـنه‌كه بودخی مجازدر ومنه الحديث [مر بحائط مائل فاسرع فقيل يارسول الله اسرعت المشی فقال اخاف موت الفوات] ای موت فجاءة (الافتيات) افتعال وزننده بركسـه‌دن برنسنه فوت اولمق اولوب چكمك معناسـنه‌در يقال افتاته الامر بمعنی فاته وبركسه ايله مشورت واستيذان ايلمكسزين خود بخود بركار وعمله مباشرت ايلمك معناسـنه استعمال اولنوركه سبق معناسنه اولان فوتدن افتعالدر ومنه يقال فلان لايفتات عليه علی بناء المفعول ای لايعمل دون امره يعنی فلان كمسه كندی خبری وامر واذنی اولمدقجه امورندن برايش عمله كلمك جهتيله مسبوق اولمز خلاصـه‌سی بلا اذن خود بخود بركسـه برخصوصده سابق اولمق ممكن دكلدر والحاصل يقال لكل من احدث شيئا فی امرك دونك قد افتات عليك‌فيه كذلك وبركسه‌دن معاونت طلب ايلمكسزين برايشه مباشرت ايلسه افتات علی الامر ديرلر وبونلر تغلب معناسنی متضمن اولمغله علی كلمه‌سيله متعدی اولديلر وافتيات بركسه كنديلكندن برنسنه پيدا ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه بودخی سبق معناسندن مأخوذدر يقال افتات الكلام اذا ابتدعه وبركسه اوزره برماده ايله حكومت ايلمك معناسـنه استعمال اولنور يقال افتات عليه فی الامر اذا حكم عليه (الافاتة) افاده وزننده بركسه‌دن برنسنه‌يی فوت ايتدرمك معناسنه‌در يقال افاته اياه ای ذهب به عنه (التفاوت) تفاعل وزننده ايكی نسنه‌نك بينی ايراقلشمق يعنی اوصاف جهتيله بری برينه مختلف وغير متناسب اولمق معناسـنه‌در كويا كه احد همانك وصفی آخری فوت وسبق ايلمش اولور يقال تفاوت الشيئان اذا تباعد مابينهما واشبو تفاوت ماده‌سـنك مصدری اولان تفاوت لفظنده واوك حركات ثلاثيله لغتدر كلابيون واو مفتوح ايدرلر وعنبری مكسور ايدرلر وبوقياسدن خارجدر وباب مزبوره منحصردركه كويا كه واو اوزره ضمه‌يه اسـتثقال ايلمريله مفتوح ايدرلر وتوالی وتوانی كبی بعض مصادر معتله‌يه قياسـله مكسور ايدرلر (الفويت) زبير وزننده خودرای

ومستبد بالفعل اولان كمسه يه اطلاق اولنور تصغيرى تعظيمه مبنى در مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور يقال رجل فويت وامرأة فويت اى منفرد برأيه ولايشاور (التفوت) تفعل وزننده برنسنه دن بعض محاسن فوت اولمغله عيب ونقيصه لو اولمق معناسنه در ومنه قوله تعالى [ماترى فى خلق الرحمن من تفاوت] اى اختلاف واضطراب وقرأ حمزة والكسائى من تفوت قال السدى اى من عيب يقول الناظر لوكان كذالكان احسن يعنى ما ابدع اولان خلق الهيده وضع انكشت اعتراض ايده جك شونه در برى يوقدر وقال الفراء التفات والتفوت هما بمعنى واحد كالتعاهد والتعهد وهو الاختلاف وعدم التناسب فان كلا من المتفوتين فات عنه بعض مافى الآخر وتفوت افتيات كبى بركمسه نك مالى مقوله سى نسنه لرده امر واذنى اولمقسزين خود بخود تصرف واعمال ايلك معناسنه دركه كنديلكندن اكا سابق اولمقدر يقال تفوت عليه فى ماله اذا فاته به بودخى غلبه معناسنى متضمن اولمغله على ايله صله لنمشدر

﴿ فصل القاف ﴾ (القت) قافك فتحى وتانك تشديديله قوغجيلق ايلك معناسنه در يقال فلان يقت الاحاديث قتا من الباب الاولى اى ينمها وقت اسم اولنور يونجه ديدكلرى نباته دينور اسفست كبى على قول قوريسنه دينور فصفص كبى وقت يلان سويلك معناسنه در يقال قول مقتوت اى مكذوب وبركمسه نك عمل واراده سى فهم ودرك ايلك ايچون نهانيجه اكمسنه دوروب دربى اولمق معناسنه در يقال قت الى فلان اذا اتبعه سرا ليعلم مايريد وچبان هيام علتنه اوغرامش دوه نك استدلال ايچون بولنى قوقلق معناسنه در يقال قت الراعى اذاشم بول البعير المهيوب ليستدل وهيام صوصه لق تعبير ايتدكلرى علتدر وقت برنسنه يى طولانى كسمك معناسنه در يقال قت الشئ اذا قده و آزالتمق تقليل معناسنه در يقال قت الشئ اذا قلله و حاضر و آماده قلمق معناسنه در يقال قته اذا هيأه و آزجه آزجه بركدرمك معناسنه در يقال قت الشئ اذا جمعه قليلا قليلا و بركمسه نك ايزينه دوشوب ايزلمك معناسنه در يقال قت اثره اذا قصه (التقتيت) تفعيل وزننده بودخى قوغجيلق ايلك معناسنه در يقال قتت الحديث اذا نمه وطيب مقوله سى متفرق اجزاينى جمع وطبخله معجون ومركب ايلك معناسنه در يقال قتت الاقاويه اذا جمعها وطبخها (القتقتة) زلزله وزننده كه مكرردر برى اوته سوز ايلتوب كتورمكله قوغجيلق ايلك معناسنه در يقال قتقت الرجل اذا نم (القتيتى) خصيصى وزننده بودخى مصدردر قوغجيلق ايلك معناسنه در ومبالغة وصف اولنور قتات معناسنه كما سيذكر (القتات) شداد وزننده (والقتوت) صبور وزننده بونلرده قوغجى وسخن چين اولان مقصده دينور قتيتى كبى على قول اوچى دخى شول كمسه دينور كه كوزونز

ويقتر يعني دانه دانه ست سورار ديكر وله كرّة فو تحقيق الصوت كرّة الصوت وكيده اكامديكى تعبير ايدرار الحلاق مبنيدر يقال رجل قتات وقتوت وقتيتي اي نمام وبمعنى الحديث الناس من حيث لايعلمون سواء سمعوها وراهه مؤلفات جمع قول مبيت وميت مشعرلمدر [القتت] موقت وزننده شول دينور بنده دينور كه ايچه خوشبو رايحه مرح وطبخ اولنمش اوله على قول سالم ادهان عنده مرح اولنمش اوله ومنه الحديث انه عليه السلام [ادهن بزيت غير مقتت وهو محرم] اي تحت الاحكام رايحه اولدعن فيه [قته] عنه وزننده قتيبه اي قته ينكه معروف ميلان اي حيث الحار والسست الحبر (الاقتات) افتعال وزننده وشي جمعه استعمال ايتمك معناسنه در يقال اقتت الشي اذا استعمله [قتات] غراب وزننده بنده وموضع آديدر [القروت] قعود وزننده سيلان ايدن قان يعني دو اولدره جم اولوب قورنغى على قول ضرب اوزمنه يمده مرمت التمه كوكروب قتى معناسنه دركه قان اوتوريق تعبير اولنور يقال قرت الدم وقرت قروتا من الباب الاول والرابع لا يمس بعضه على بعض والحاصل تحت الشئ من الضرب [القرت] محبته ويكسه عن جيد حي حرنك وكر يدوده شيط وغضب سببيله متغير اولمق معناسنه در يقال قرت الرجل قرتا من الباب الرابع اذا تغير وجهه من حزن او غيظ وقرت اسم اولور وراه دينور جمعناسنه [القرت] وامت كموريه صدكت بعيت الحف والعلامه دينور مخشوش اولان مسك تعبيل اولور وقرت عركوروب ومدبي سنده انه ايدر اولان كشي به دينور يقال رجل قارت اي يأخذ كل شيء ووجه بعض نسخده بالحتريدهه ياكل عوليه مرسومدر [القوت] القوقسه اسم قاشعر قارت ايله معنى قيمه مرادفدر (قرنيا) شعاله وزني مشدده ايله مطلق معناسنه مصدر (قرتى) شعاله وموضعدر [قاروت] هاروت وزننده بر حصن آديدر [القريت القريس] وزننده ومرادفدر كه بروشدرمه دينور (قرات) غراب وزننده تمه ايله شام بنده و وادي السجبدر (القروت) قربوس وزننده ومرادفدر كه اكرة اوزه قاشه دينور قروت السرح اي قربوسه (القلت) قتت قعي وقامت سكوبله قارده حفر اولمه جقوره دينور كه آنده صوار كيلور وقيل المحم اولان كبيه دينور كه ايچه كبير وجليد تعبير اولنور (القلت) كتف وزننده بوده نقيل المحم اولان حفر اريق اوله دينور (القلت) تعب وزننده هلاك اولمق معناسنه در يقال قلت الرجل قلتا من الباب الرابع اذا هلك (القلتة) المهلكه وزننده ومرادفدر كه محل خطر وهلاك معنادر وقع في القلتة اي المهلكة (القلات) غراب وزننده هلاك ديدوكي موجود بوده منقطع اولان آقيه

دینور واولادی طورمز خاتونه دینور یقال امرأة مقلات اذا كانت لایعیش لها ولد (الاقلات) همزه‌نك كسریله ناقه وخاتون مقلات اولمق معناسنه‌در یقال اقلتت الناقة والمرأة اذا صارت مقلاتا واقلات هلاك ایلك هلاك ایلك علی قول عرضهٔ هلاك ایلك معناسنه‌در یقال اقلته اذا اهلكه اوعرضه للهلاك (القلتة) فلته وزننده سودی حلاوتلی اولمیان حیوانه دینور كه علتدن ناشی اولور یقال شاة قلتة ای لیست بحلوة اللبن (القلتین) بحرین وزننده یمامه‌ده برقریه آدیدر (دارة القلتین) بر موضعدر (قلتد) جرعه وزننده مصرده برقریه‌در (الاقلعتات) اسبطرار وزننده صاچ بك قیور جقلنمق معناسنه‌در یقال اقلعت الشعر ای اقلعد (قلهت) جعفر وزننده (وقلهات) صقلاب وزننده ایكی موضعلردر حضر موت دیارینك یوقری طرفنده بربلده اوله‌جقدر كه قلهت وقلهات دخی دیرلر (القنوت) قعود وزننده طاعت وعبادت ایلك معناسنه در وبه فسر قوله تعالی [وقوموا الله قانتین] ای طایعین وسكوت ایلك معناسنه‌در ودعا ایلك معناسنه‌در وقیام فی الصلوة معناسنه‌در ونمازده كلام دنیویدن امساك ایلك معناسنه‌در بونلرك جمله‌سی باب اولدن مصوغدر شارحك بیاننه كوزه بونلر اطلاقات شرعیه‌دن اصل معناسی لزوم طاعتدر وامساك عن الكلام دخی نمازه مخصوصدر اذجاء فی النهایة فی حدیث زید بن ارقم [كنانتكلم فی الصلوة حتی نزلت وقوموا لله قانتین فامسكنا عن الكلام] مترجم دیر كه صلوة وتر قنوت اطلاقی سائر نمازدن زیاده دعایی مشتمل اولدیغیچون یاخود طول قیامی یاخود ایاك نعبد ولك نصلی ونسجد كلمه‌لرنی حاوی اولدیغیچون واول كلمه‌لری متضمن اولدیغیچون اول دعایه‌ده قنوت اطلاق ایلدیلر برروایتده وسورة الخلع وسورة الحفد اسملریله ایكی سورهٔ قرآنیه‌در امام سیوطی‌در منثورده بعد المعوذتین آنلری تفسیر ایلشدر (الاقنات) همزه‌نك كسریله بددعا ایلك معناسنه‌در یقال اقنت الرجل اذا دعا علی‌عدوه لكن سائر محلده مطلقا دعاایله مفسردر وبعض نسخه‌ده وبعض امهاتده برماده مابعدلریله ثلاثی عنواننده مرسومدر وبصائرده‌مزید ایله مثبتدر واقنات نمازده قیامی اوزاتمق معناسنه‌در یقال اقنت المصلی اذا طال القیام فی‌الصلوة وحج شریفه مداومت قلمق معناسنه‌در یقال اقنت الرجل اذاادام الحج وچوق چوق غزا وجهاد ایلك معناسنه‌در یقال اقنت فلان اذا اطال الغزو ودركاه الهی‌یه تذلل وتواضع ایلك معناسنه‌در یقال اقنت الرجل اذا تواضع لله تعالی (القناتة) كرامه وزننده قلیل الطعام اولمق معناسنه‌دركه اكول اولمیوب كمخوار اولمقدن عبارتدر یقال قنت الرجل قناتة من الباب الخامس اذاكان قلیل الطعم ای الاكل (القنیت) امیر وزننده قلیلة الاكل اولان خاتونه دینور یقال امرأة قنیت ای قلیلة الطعم رجاله دخی اطلاق اولنور یقال رجل قنیت ای

بين القناتة وقنيت شول قربه‌يه دينور كه صيق ومتين ديكشلى اولمغله صويى كركى كبى طوتوب برقطره‌سنى آقتميه يقال سقاء قنيت اى مسيك بورادە مسيل نسخه‌لرى غلطدر زيرا امساك عن الكلام معناسندن مأخوذدر ومسيك سكين وزننده‌در (القنعات) قافك كسريله يوزى قيللو كشى‌يه دينور هويذى كردى كبى يقال رجل قنعات اى كثير شعر الوجه (القوت) قافك ضميله (والقيت) قافك كسريله (والقيتة والقائت والقوات) سحاب وزننده بدنى طوتجق مقدار يعنى بدن انسانى انكله سدرمق ايليه‌جك غداو توشه‌يه دينور قوتك جمعى اقوات كلور وقائت فى الاصل اسم فاعلدر (القوت) قافك فتحيله (والقوت) قافك ضميله (والقياتة) قافك كسريله بركسه‌يى قوتلندرمك معناسنه‌در يقال قاتهم يقوتهم قوتا وقوتا وقياتة اذا عالهم قياته‌نك اصلى قواته‌در كذلك قيت وقيته دخى واويلردر (الاقتيات) افتعال وزننده قوت وغدالنمك معناسنه‌در يقال قات عياله فاقتاتوا (القائت) قوت وغدايه دينور كه ذكر اولندى وقائت ارسلانه اطلاق اولنور وكفايت مقدارى ديرلكه اطلاق اولنور يقال هوفى قائت من العيش اى فى كفاية (المقيت) مبين وزننده اسماء حسناد ندر حافظ ونكهبان معناسنه‌در ومقتدر معناسنه‌دركه هرشيئه قادردر هركسه قوت وغدا اعطاسنه قدرتى اولديغى كبى مؤلفك بصائرده بياننه كوره اقاته‌دن مأخوذدر كه معناى لازمى اولان حافظ وشاهد ديمكدركه هركس قوت وغداسى اوزرينه لازم اولان كسلرى البته محافظه واقاته ايله وجودلرنى حمايت ايلرو دائما اوزرلرنده قائم اولور كذلك اقتدار معناسى دخى معناى لزوميدر ومنه قوله تعالى [وكان الله على كل شئ مقيتا] اى حافظا وشاهدا وقيل مقتدرا (القيته) قافك كسريله قوت معناسنه‌در كه ذكر اولندى بومعناد ندر كه عربلر اقتت لنارك قيتة ديرلر اطعمها الحطب معناسنه (الاستقاتة) قوت وغدا استمك معناسنه‌در يقال استقاته اى سأله القوت (الاقاتة) همزه‌نك كسريله بركسيه قوت وغدا ويرمك معناسنه‌در يقال استقاته فاقاته وبرنسنه‌يه كوج يتمك معناسنه استعمال اولنور نته كه ذكر اولندى يقال اقات على الشئ اذا اطاقه

﴿ فصل الكاف ﴾ (الكبت) سبت وزننده بركسه‌يى يره چالمق معناسنه‌در يقال كبته كبتا من الباب الثانى اذا صرعه وبركسه‌يى خجل ورسوا ايلمك معناسنه‌در يقال كبته اذا اخزاه وبرنسنه‌دن صرف ومنع ايلمك معناسنه‌در. يقال كبته اذا صرفه وكسر ايلمك معناسنه‌در يقال كبته اذا كسره ودشمنى غيظ وكينله رد ايلمك معناسنه‌در يقال كبت العدو اذارده بغيظه وذليل وامهان ايلمك معناسنه‌در يقال كبته اذااذله (المكتبت) اكتباتدن اسم فاعلدر پرغم واندوه اولان كشى‌يه دينور يقال هو مكتبت اى ممتلئ غما (الكبريت) كافك كسريله فعليل وزننده جنس احجاردن حجر

معروف اسمیدرکه آتش کبی یانار ویقار ویاقوت احمره والتونه‌ده اطلاق اولنور بعضلر عندنده کبریت جواهر ارضیه‌دن برنوع جوهردرکه معدنی بلاد شرقیه‌دن تبت اولکه‌سنك وراسنده وادیٔ نمل دیدکلری محلده در معلوم اوله‌که کبریت دیدیکی فارسیده و ترکیده کوکرد تعبیر ایتدکلریدرکه درت قسم اولور بیاض وصاری وقرمزی وسیاه اولور افضلی قرمزی نوعیدرکه کبریت احمر دیدکلریدر جواهر ارضیه‌دندر وادیٔ نملده اولور آنده چکی قدر قرنجه‌لر اولور سباع کبی انسانه هجوم ایدوب پاره پاره ایدرلر کیجه‌لر بر قاچ فرسخ مسافه‌دن لمعان ایدن والا آن موجود اولان کوکردك ایوسی صاری اولاندرکه چبوق کوکردی تعبیر اولنور بین الاطباء اصابعی دیرلر وآچقل اولانه بز کوکردی دیرلر وبعض امکنه‌ده عیون حاره اولدیغی حالده جریان ایدن طبخ ایله کبریت اولور بوقسمی سیاهه مائل اولور وایلیجه وبانه تعبیر اولنان اسی چشمه‌لرك منبعنده کوکرد طمری اولمغله صو اسی نبع ایدر وکیمیاکران اکسیر ذهبه کبریت احمر اطلاق ایدرلر و کبریته اصل حار اطلاق ایدرلر نته‌که زیبقه اصل بارد دیرلر و بعض ارضك ترابنده کبریتیت اولمغله گاه بگاه دخان و شعله کبی آثاری ظهور ایدر حتی ایتالیا جوارنده آق دکزده سچلیاتین ارضنده واقع بر جبلدن اکثر یا کثیف دخان ظهور و بعضا کمال شدت و حدتله بر طرفدن چاتلیوب ایچندن شعله فشان آتش ظهور ایدوب اطراف و اکنافنی خاکسار ایدر (الکبرتة) دحرجه وزننده دوه‌نك کوده‌سنه کوکرد سورمك معناسنه‌درکه بعض اجزا ایله خلط ایدوب سوررلر یقال کبریت بعیره کبرتة اذا طلاه بالکبریت (الکتیت) شنتیت وزننده تنجره قیناركن ظهور ایدن صوتنه دینورکه کت کت دیو ظهور ایدر کذلك قینایان خمر ونبیذك صوتنه دینور وکنج دوه‌نك ابتدا بوکرمسنده ظاهر اولان صوتنه دینور وخشمناك آدمك شدت غیظ وکینه‌سی هنکامنده کنج دوه بوکورمسنه شبیه صدرنده جولان ایدن کومولتی یه دینور تقول سمعت منه کتیتاء ای صوتا فی صدره کصوت الکبر من شدة الغیظ وکتیت بخل وناکسه دینور ومصدر اولور آهسته‌جه تأنیله یوریمك علی قول آدیملری صیق صیق آتارق تیز تیز یوریمك معناسنه یقال کت الرجل کتیتا من الباب الثانی اذا مشی رویدا وقارب خطوه فی سرعة وکت کافك فتحی وتانك تشدیدیله وکتیت دوه یاوجه بوکورمك معناسنه‌در یقال کت البعیر کتا وکتیتا من الباب الثانی اذا صاح صیاحا لینا وبرکمسه‌یی مغموم وتاسه ناك ایلمك معناسنه‌در یقال کت فلانا اذا ساءه وبرکمسه‌یی تذلیل وخاکسار ایلمك معناسنه‌در یقال کت فلانا اذا ارغمه وتنجره قینامق معناسنه‌در یقال کتت القدر اذا غلت وبرکمسه نك قولغنه برسوز فسلده‌مك

معناسنه‌در یقال کت الکلام فی اذنه کتا وکتیتا من الباب الاول اذا قره وساره
وکت کوده‌سنده اتی آزجه اولان چلیمسز آدمه دینور اره وعورته اطلاق اولنور
یقال رجل کت ای قلیل اللحم وکت صایمق معناسنه مصدر اولور ومنه المثل ★
لاتکته اوتکت النجوم ★ ای لاتعده ولاتحصیه ویقال جاء فی جیش مایکت ای لایحصی
(الکتکته) زلزله وزننده بودخی یابجه یابجه یاخود آدیملری صیق صیق آنارق تیز
تیز یوریمك معناسنه‌در یقال کتکت الرجل اذا مشی روید اوقاروب الخطو
فی سرعة وآهسته‌جه کولمك معناسنه‌درکه قهقهه‌دن دون اوله کت کت کولمك
تعبیر اولنور یقال کتکت الرجل اذا ضحك دونا یعنی من القهقهة (التکتکت)
تزلزل وزننده کتکته ایله معنای اولده مرادفدر (الاکتتات) همزه‌نك کسریله
(والاکتتات) افتعال وزننده بونلرده قولغه فسلده‌مك معناسنه‌در یقال اکت
الکلام فی اذنه اکتاتا واکتته اکتتاتا اذا قره وساره واکتتات ایشتمك معناسنه‌در
یقال اکتت الحدیث اذا استمعه (الکتة) کافك ضمیله مالك کمتر ورذالنه دینور
کرك صامت وکرك ناطق اولسون وکتنه برکمتر کچینك علمیدر بوجهتله مطلقا کمتر
وسودسز کچی قسمنه علم اوله‌رق اطلاق اولنور (الکتة) کافك فتحیله یرده اولان
آزجه یشللکه دینورکه مراد برمقدارجه اوتلق اوله‌جقدر (کتکت) هدهد
وزننده (وکتکتی) کافلرك ضمی وتای ثانیه‌نك فتحی واشباعله ایکیسیده غیر منصرف
اوله‌رق صبیان عربه مخصوص برنوع لعبه یعنی اویون آدیدر عدم انصرافه علت
علمیت ولعبه تأویلیله تأنیثدر بوراده مؤلفك غیر مجراتین تعبیر غیر منصرفین دیمکدر
اعراب ثلاثه مجری دکلدر (الکتکت) کافلرك فتحیله طوی قوشنك اوتمسندن
حکایه‌در (الکتکات) کافك فتحیله چوق سوزلو اوزان کمسیه دینور یقال رجل
کتکات ای کثیر الکلام (الکتیتة) عصیده وزننده ومراد فیدرکه بولماج آشنه
دینور (الاکت) حای مهمله ایله احمد وزننده قصه بویلو بودور کشی یه دینور
(الکریت) امیر وزننده برسنهٔ تامه‌یه دینور یقال سنة کریت ای تامة شارح
دیرکه اشبو کریت کلمه‌سی مطلقا تام اولان ذات العددیه وصف اولورکه تام وکامل
معناسنه‌در یقال سنة کریت وحول کریت وشهر کریت ای تام (تکریت) تانك
فتحیله بربلده آدیدر بوبلده بغداد ایله موصل بیننده‌در بانیه‌سی اولان تکریت بنت
وائل ایله مسماددر واول بکر بن وائلك که دیار بکر اکا مضافدر خواهریدر وبونك
تایی زائده اولمغله وزنی تفعیل‌در (الکست) کافك ضمیله قسط لفظنده لغتدرکه قسط
هندی دیدکلری دارو اوله‌جقدر (الکعت) کافك فتحی وعینك سکونیله قصیر القامه
کشی یه دینور مؤنثنده کعته دینور هایله (الکعیت) زبیر وزننده بلبل قوشنه
دینور جمعی کعتان کلور کافك کسریله تقول ما اطیب صوت الکعیت ای البلبل

وبوكيت كى بنية تصغير اوزره موضوعدر (الاكعات) همزه نك كسريله شتاب وسرعتله كتمك معناسنه در يقال اكعت الرجل اذا انطلق مسرعا واوتورمق معناسنه اولمغله ضد اولور يقال اكعت الرجل اذا قعد وپرغضب اوله رق سوار اولمق معناسنه در يقال اكعت فلان اذا ركب منتفخا من الغضب (ابومكعت) محسن وزننده برشاعر كنيه سيدر (الكعتة) جرعه وزننده قاروره قپاغنه دينور (الكفت) كافك فتحى وفانك سكونيله بركسه بى سالك اولديغى جهتدن جهت اخرايه چويروب دوندرمك معناسنه در كرك ظاهرى وكرك معنوى اولسون يقال كفته كفتا من الباب الثانى اذا صرفه عن وجهه وبرنسنه نك اجزاسنى دوشوروب برى برينه ضم والحاق ايلمك كذلك برآدم برنسنه يى كنديسنه ضم والحاق ايلمك معناسنه در يقال كفت الشئ اليه اذا ضمه وقبضه قال فى الاساس كفت المتاع اذا جمعه وضم بعضه الى بعض وكفت الفراش ومنه حديث [اكفتوا صبيانكم بالليل فان للشيطان خطفة وانتشارا] اى ضموهم اليكم وكفت وكفات كافك كسريله وكفيت كافك فتحيله وكفتان فتحاتله قوش قسمى قنادلرنى ديوشوروب وقيصوب سرعتله اوچمق كذلك انسان وسائر حيوان كركى ديو شورنوب سرعتله سكرتمك معناسنه دركه معناى مذكوردن مأخوذدر ضم وقبض بولنديغيچون يقال كفت الطائر وغيره كفتا وكفاتا وكفيتا وكفتانا اذا اسرع فى الطيران والعدو وتقبض فيه وكفت وكفيت امير وزننده بنيه سى خرده ديوشورملى جست وچالاك انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس كفت وكفيت اى سريع خفيف دقيق وكفت كوچك تجريه دينور بونده كافك كسريله ده لغتدر وبرنسنه نك ايچريسى طشره سنه دونمك معناسنه دركه ترسنه دونمك تعبير اولنور يقال اصلحه بالكفت وهو تقلب الشئ ظهر البطن وكفت اولمك موت معناسنه استعمال اولنور قبره ضم اولنمق ملاحظه سيله يقال وقع فى الناس كفت اى موت ويقال كفت الله فلانا اذا مات وكفت قاتقسز اتمكه اطلاق اولنور يقال اكلوا خبزا كفتا اى بلا ادم دائما معيشته ضم اولنمسى باعث اطلاقدر (الانكفات) انفعال وزننده بولنديغى جهتدن جهت اخرايه منصرف اولمق معناسنه در يقال كفته فانكفت اى صرفه عن وجهه فانصرف وكنديلكندن منصرف اولمق معناسنه دركه مطاوع اولمز يقال انكفت الرجل اذا انصرف عن وجهه وديوشورلمك انقباض معناسنه در يقال انكفت الشئ اذا انقبض وآت قسمى يمى وصوينى تقليل ايله اندامى وقارنى چكيلوب ضامر اولمق معناسنه دركه يراغق تعبير اولنور يقال انكفت الفرس اذا ضمر واندام واعضا ديوشورملى وديرنكلى اولمق معناسنه در اعضاسى اوكونه ملزز الخلق اولانه منكفت ديرلر يقال رجل منكفت مجتمع الخلق (التكفيت) تفعيل وزننده بودخى

برنسنه‌نك اجزاسنی دیوشوروب بری برینه یاخود کندیسنه یناشدرمق معناسنه‌در یقال کفت الشیء اذا ضمه وقبضه (الکفات) کافك کسریله مصدردر نته‌که ذکر اولندی وکفات شول موضعه دینورکه آنده نسنه جمع وبری برینه ضم اولنور اوله ومنه یقال الارض کفأت لنا وقال تعالی [الم نجعل الارض کفاتا احیا وامواتا] ای ذات کفت ای ضم و جمع یضمهم احیاء علی ظهورها وامواتا فی بطونها قال البیضاوی کفاتا ای کافتة اسم لما یکفت ای یضم ویجمع اومصدر نعت به اوجمع کافت کصائم وصیام اوجمع کفت وهو الوعاء اجری علی الارض باعتبار اقطارها وقال الراغب تجمع الناس احیاءهم وامواتهم وقیل تضم الاحیاء التی هی الانسان والحیوانات و النبات والاموات التی هی الجمادات من الارض والماء وغیر ذلك مترجم دیرکه بیضاوی تعبیرات مرقومه ایله کشافه وارد اولان مناقشه‌دن تفصی ایلمشدر زیرا کفات اسم موضع اولدیغی صورتده عمل ایده‌مز زیرا اسماء امکنه وازمنه وآلات هرنقدر مشتق وافعال اوزره جاری ایسه‌لرده عامل اولمزلر وکفات ومکافته مفاعله وزننده آنسزین اولمك معناسنه استعمال اولنور یقال مات کفاتا ومکافتة ای فجاءة ومکافتة برکسه‌یه سکرتمکده یاآت قوشمقده مسابقه ایلك معناسنه‌در یقال کافته اذا سابقه (الاکتفات) افتعال وزننده برنسنه‌یی بتمامه دیوشوروب اخذ ایلك معناسنه‌در یقال اکفت المال اذا استوعبه اجمع (الکفات) کتان وزننده ارسلانه اطلاق اولنور (الکفیت) کافك فتحیله مصدر درنته‌که ذکر اولندی وکفیت حیان بن قتادة السدوسی فرسنك اسمیدر وکفیت شول دغارجغه وچانطه مقوله‌سنه دینورکه قطعا دلیکی ویرتغی اولمامغله ایچنده قونان شیء ضایع ایلمز اوله وبلا فاصله بری برینه ضمیمه ومجموع اولان مدار معاشه دینورکه مراد چوق اولمیوب لکن آردی کسلمز اولان مدار معاش اوله‌جقدر ومنه الحدیث [حبب الی النساء والطیب ورزقت الکفیت] ای ما اکفت به معیشتی یعنی اضمها واصلحها (الکفت) کافك کسریله بودخی ایچنه قونان نسنه‌یی ضایع ایلمین دغارجق مقوله‌سنه دینور (الکافت) فانك کسریله برمغاره‌نك اسمیدرکه سلفده مأوای لصوص ایدی نهب ایتدکلری امتعه واشیایی اوراده جمع وضم ایدرلر ایدی (الکفت) صرد وزننده (والکفتة) کافك ضمیله همزه وزننده شول آته دینورکه درت ایاغنی بریره کتوروب طوپ کبی جمیع اندامیله پیدرپی بردن صچرایوب آتیلور اولمغله اوزرنده استقرار ودیزکین ایله ضبط ممکن اولمیه یقال فرس کفت وکفتة اذا کان یثبت جمیعا فلا یستمکن منه لاجتماع وثبه (المکفت) محسن وزننده شول کمسه‌درکه ایکی زره کیوب اراالغنده برجامه دخی کیمش اوله (کفته) هفته وزننده مقبرة مدینه اولان بقیع الغرقد نام محلك اسمیدرناسی قبض ایلدیکیچون

یاخود ترابی شوره اولمغله مدفونی سریعا اکل وافنا ایلدیکیچون اطلاق اولنـدی (الکلت) کافك فتحی ولامك سکونیله برکدرمك معناسنه‌در یقال کلت الشیٔ کلتا من الباب الثانی اذا جمعه ودوکمك معناسـنه‌در یقال کلته فی الاناء اذا صبه وآت اویناتمق معناسنه‌در یقال کلت الفرس اذا رکضه وآتمق معناسنه‌در یقال کلت الشیٔ اذا رماه (الکلت) سکروزننده فلت کلمه‌سنه اتباع اولور بونلرده صرد وزننده دخی لغتدر نته‌که قلت ماده‌سنده ذکر اولندی یقال فرس فلت کلت ای سریع (الکلتة) کافك ضمیله همزه وزننده کفته معناسنه درکه جمیع اندامیله بردن صچرایان آته دینور مؤلف بونیده فلته کلمه‌سـنه اتباع کونه رسم ایلمشدر لکن فلته ماده‌سنده بومعنایه تصدی ایلامشدر نهایت ترکیبدن تفرع اولنور وبو اتباع دکلدر یقال فرس فلتة کلتة ای کفتة (الاکتلات) افتعال وزننده ایچمك معناسـنه‌در یقال اکتلت الماء اذا شرب (الکلیت) امیر وزننده (والکلیت) لامك شده‌سـیله سکین وزننده شول ایری واوزون طاشه دینـورکه آنکله صرتلانك اینی سد اولنور صیاد اینك اغزنی آنکله سد ایلدکدنصکره موضع دیکردن حفر ایدوب اخذ ایدر (الکلتة) جرعه وزننده بغدای مقوله‌سی غلال خرمندن برحصه‌یه دینورکه برینك نصیبنه عائد اولور وهر نسنه‌دن برمقدار وبرییغن و برکومه شیئه دینور لسانمزده دخی مستعملدر مثلا برکلته اوطون تعبیر اولنور یقال کلتة من الطعام ای نبذة (الانکلات) انفعال وزننده دوکلمك معناسـنه‌در یقال انکلت الشیٔ اذا انصب و برنسنه‌نك اجزاسی دیوشوریلوب بورشمق و بوزلمك معناسـنه در یقال انکلت الشیٔ اذا انقبض (الکمیت) زبیر وزننده شول قرمزی آته دینورکه قرمزیلغنه قنوء یعنی خالص اولمیان سیاهلق که قرامتق تعبیر اولنور قارشمش اوله لسانمزده اکا خرمایی طوری تعبیر اولنورکه رنکی قرامتق قرمزی اولور اثواب مقوله‌سنده اکا کووز و آندنقویو اولورسه مورتعبیر اولنور و اول آتك یلیسی وقویرغی سیاه اولور ورد ایله واشقر ایله فرق بودرکه رنك مذکور اولورسه‌که خرمایی طوری اوله جقدر کمیت دینور آندن آچق اولور سـه ورد دینورکه فارسـیده کلکون وترکیده آچق طوری تعبیر اولنور ویلیسی و قویرغی قرمزی اولورسه اشقر دینورکه ترکیده آل تعبیر اولنور مؤلف من الخیل عنوانیله تصریح ایلدیکی شهرتنه مبنی‌در وبونك بنیهٔ تصغیر اوزره وضعی سرخ و سـیاه بیننده متوسط وهر برینه قریب اولدیغیچوندر وبونك مذکر ومؤنثی برابردر فیقال مهرة کمیت بلاهاء وکمیت لوننده سواد وحمرت اولان یعنی قرامتق قرمزی اولان باده‌یه اطلاق اولنور خوره اوزمندن اولان باده کبی یقال سقاه الکمیت وهو علی فرس کمیت ای الخمر التی فیها سواد وحمرة علی الفرس الذی خالط حمرته قنوء وکمیت بن

معروف وكميت بن ثعلبه وكميت بن زيد شعرادندر وكميت عربده برنجه فرسك اسميدر
(الكمتة) جرعه وزننده ذكر اولنان كميت رنكنه دينوركه خرمايى طوريلقدر
اثوابده كووزى تعبير اولنور (الكمت والكمتة) كافلرك فتحيله (والكماتة) كرامه
وزننده آت كميت اولمق معناسنه‌در يقال كمت الفرس كمتا وكمتة وكماتة من الباب
الخامس اذا كان كميتا وكمت درونده غيظ وكينه كيزلمك معناسنه‌در يقال كمت الغيظ
كمتا من الباب الاول اذا اكنه (التكميت) تفعيل وزننده خمر و درى و ثوب
و آت مقوله‌سنى صبغ و صنعتله كميت قلمق معناسنه‌در يقال كمتت الخمر والفرس
وغيره على بناء المفعول اى صيرت بالصنعة كميتا (الكميتة) حبيبه وزننده برشيئك
اصل واساسنه دينور يقال اخذ الشئ بكميتته اى باصله (الكماتى) زرابى وزننده
ذكر اولنان خرمايى طورى آتلره دينور يقال خيل كماتى اى كمت و بو كماته‌يه
منسوبدر وكمت كافك ضميله كويا كه اكمت لفظندن جمعدر احمر و اشقر كلمه‌لرينه
محمولدر (الاكمات) همزه‌نك كسريله (والاكمتات) احمرار وزننده (والاكميتات)
احميرار وزننده آت قسمى خرمايى طورى اولمق معناسنه‌در بنيهٔ اخيرلرده شدت
معتبردر يقال اكمت الفرس اكماتا و اكمت اكمتاتا و اكمات اكميتاتا اذا صار كميتا
(الكنت) كافك فتحى ونونك سكونيله قوى الخلقه ومتين البنيه اولمق معناسنه‌در
يقال كنت الرجل فى الخلقه كنتا من الباب الاول اذا قوى (الكنتى) كرسى
وزننده قوى وشديد اولان انسان و حيوانه دينور و كبير يعنى ياشلو آدمه دينور
(الكنتنى) نون زياده‌سيله كنتى معناسنه‌در يقال رجل كنتى وكنتنى اى كبير
مؤلف بونلرى كون ماده‌سنده دخى رسم ايلمشكن ظاهرى اعتباريله بوراده دخى
ثبت ايلدى وبونلر كون ماده‌سندن مأخوذلردر نته كه نهايهٔ ابن اثيرده بورسمه
مسطوردركه وفى الحديث [انه دخل المسجد وعامة اهله الكنتيون] اى الشيوخ
الذين يقولون كنا كذا وكان كذ اوكنت كذا فكانه منسوب الى كنت يعنى
بو تعبير كويا كه كنت ماده‌سنه منسوبدر عرب آندن تصرف ايلديلر ياشلو پير
آدملر اى جانم بروقتده بن شويله اولمشيدم شمدى بويله اولدم ديملريله قول مزبوره
نسبتله پير آدمه كنتى ومبالغة نون زياده‌سيله كنتنى اطلاق ايلديلر وبونلرك نسبتلرى
خطابله كنت ماده‌سنه ده اولمق جائزدركه باباليق سن اول شويله ايدك شمدى بويلجه
مثلا خريف ومعتوه كبى برمعنا اولدك قولنه منسوب اولور (الاكتنات) افتعال
وزننده خضوع ورضا كوستورمك معناسنه‌در يقال اكتنت اليه اذا خضع اليه
ورضى منه (الكنيت) امير وزننده شول مشكه دينوركه ديكشلرى صيق ومتين
اولمغله صويى امساك ايدر اوله يقال سقاء كنيت اى مسيك نته كه قنيت دخى
بومعنايه‌در (الكنت) فتحتينله سود طلومى چوق استعمال اولنور جابجا غسل

وتنظيف اولنمامغله و سخناك ومتعفن اولمق معناسنه‌در يقال كنت السقاء كنتا من الباب الرابع اذا حشن شارح اشبو حشن كلمه‌سنی حاء مهمله ايله تقييد ايلمشدر لكن مقتضای ماده خای معجمه ايله اولمق اغلبدر (الكنعت) جعفر وزننده برنوع بالق آديدر وبو اوسقوريت ديدكلری تيكنلو بالق اوله‌جقدر كنعد دخی ديرلر (الكوتی) رومی وزننده بودور كشی‌يه دينور و كوتی عدی بن الرعلاء نام شاعرك لقبيدر (التكييت) تفعيل وزننده چوال و يصدق مقوله‌سنك ايچنی طولدرمق معناسنه‌در يقال كيت الوعاء تكييتا اذا حشاه وبول اسباب و مهماتنی قولايليوب آراسته ايلمك معناسنه‌در يقال كيت الجهاز اذا يسره (الاكيات) اكياس وزننده ومرادفيدر كه بغايت رشد وفطانت صاحبی كسه‌لره دينور شارح ديركه تاء سيندن مقلوبه‌در واكياس كيس لفظنك جمعيدر (كيت و كيت) ذيت وذيت وزننده وآخرلرينك كسر اوزره بنالريله لغتدر كذا وكذا معناسنه‌دركه قصة مهمه‌دن كنايه‌در لسانمزده شويلجه ايله تعبير اولنور بونلرك تاءی هادن مقلوبه‌در مترجم ديركه ذيت وذيت دخی بومعرضده‌در وبونلر جمله‌دن كنايه اولوب جمله ايسه فی ذاتها مستحق اعراب اولمامغله مبنی اولديلر قالديكه حريری مرحومك دره‌ده بيانی اوزره كيت و كيت كلمه‌سی افعالدن و ذيت و ذيت اقوالدن كنايه‌در پس قال فلان كيت وكيت وفعل فلان ذيت وذيت ديمك جائز دكلدر لكن مؤلفك تفسيرينه كوره اعم اولور وشهاب دخی شرحنده بوقولی تأييد ايلمشدر

﴿ فصل اللام ﴾ (اللبت) سبت وزننده بورمق معناسنه‌در يقال لبت يده لبتا من الباب الاول اذا لواها وخاصة بركسه‌نك كوكسنه وقارننه وياناترينه دكنكله اوروب چالمق معناسنه‌در يقال لبت فلانا اذا ضرب صدره وبطنه واقرابه بالعصی (اللت) لامك فتحی وتانك تشديديله برنسنه‌يی دوكمك معناسنه‌در چريجينك بز واسپجيارك اجزا دوكملری كبی يقال لت الشیء لتا من الباب الاول اذا دقه و برنسنه‌يی محكم چكوب بغلمق معناسنه‌در يقال لته اذا شده واوثقه وبرشيئی ديزه ديزه اوفاتمق معناسنه‌در يقال لته اذا فته وبرشيئی ازمك معناسنه‌در يقال لت الشیء اذا سحقه وقاودی صو ايله ياخود ياغله اصلادوب بولامق معناسنه‌در يقال لت السويق اذا جدحه وبركسه برآدمه انتساب ايدوب اكافرين و ملازم اولمق معناسنه‌در يقال لت فلان بفلان علی بناء المفعول اذا لزبه وقرن معه وبومعنای اخيردن مأخوذدر (اللتات) لامك ضميله اغاج قبوغنك اوفانيسنه دينور وكنديسيله برنسنه لت اولنه‌جق شيئه دينور چريجی طوقنی وهاون الی كبی وسائر معانيسنه كوره (اللات) تانك تشديديله برصنم آديدر ابن عباس وعكرمه ومجاهد وابن المعتمر كبی برجماعت وجه مذكور اوزره تشديد ايله قرأت ايلديلر قال الله تعالی [افرايتم اللات والعزی] الايه ذكر

اولنان لات لت سويقدن اسم فاعلدر جاهليتده بركشى وار ايديكه دائما موسم حجده
اول بتك يانده ياغله سويق كشكك ايدوب حجاجه اطعام ايدر ايدى بعده آنك اسميله
اول بتى تسميه ايلديلر مترجم ديركه اصل اول بت رجل مرقومك صورتيدركه
محل مزبورده لت سويق ايدوب اطعام ايدر ايدى لات ثقيف قبيله سنك وعزى
غطفان قبيله سنك بتلرى ايدى بعده كثرت استعمالله تايى تخفيف اولندى و بعض
مفسرين عندنده لوى ماده سندن فعله در واوى الفه قلب اونمشدر اكا طواف ايتدكلرى
باعث تسميه در وعند البعض اصلى لاه ايدى هايله كه اله و معبود معناسنه در هايى
حذف اولندقدنصكره اله حقيقى عز شانه حضرتلرندن قصورينه بناء علامت تأنيث
اولان تاء الحاق ايدوب زعملرنجه وسيلهٔ قرب الهى اوله جق صنم مزبوره اطلاق
ايلديلر ياخود تاء هادن مبدله در كيت كلمه سنك تايى كبى وبعض اعلام قول اخيرى
ترجيح ايلديلر پس لفظهٔ جلاله نك اشتقاقنه ذاهب اولنلره كوره اصلى لاه اولمق
ارجحدر زيرا عربلر صنملرينه لاه اطلاق ايلديلركه معبود ديمكدر احتجاب ياخود
ارتفاع معناسندن اولور و مؤلف بونى ليه ولوى ماده لرنده دخى رسم ايلمشدر
(اللتلتة) زلزله وزنده يمين غموس معناسنه دركه صاحبنى بحر كناهه طالديران
يمين كاذبه در مؤلف بونى اسم صورتنده ثبت ايلمشدر لكن مقتضاسى مصدر اولمقدر
(اللحت) لامك فتحى و حاى مهمله نك سكونيله دكنكله اورمق معناسنه در يقال
لحته بالعصا لحتا من الباب الثالث اذا ضربه بها واغاجك قبوغنى صويمق معناسنه در
يقال لحت العصا اذا قشرها ولحت خالص وغير مغشوش معناسنه استعمال اولنور
يقال برد بحت لحت اى صادق و اتباع دكلدر (اللخت) لامك فتحى و خاى
معجمه نك سكونيله ايرى جثه لو تنومند كشى يه دينور يقال رجل لخت اى عظيم
الجسم و ايكى سبيلى بر اولمش خاتونه دينور مرأة مفضاة معناسنه و لخت سخت
كلمه سنه اتباع اولوركه پك شديد ديمك اولور يقال حر سخت لخت اى شديد
(لزت) لامك ضمى وزاى معجمه نك سكونيله اندلسده بر موضع ياخود بر قبيله
آديدر (اللصت) لامك حركات ثلاثى و صادك سكونيله خرسزه دينور لص
معناسنه جمعى لصوص كلور لصوص كبى شارح ديركه بوطى لغتيدر نته كه طس
لفظنده طست ديرلر (اللفت) لامك فتحى و فانك سكونيله بر نسنه يى بوروب
چويرمك معناسنه در يقال لفت الشئ لفتا من الباب الثانى اذا لواه وبركسنه يى
تصميم ايلديكى رأى وتدبيرندن صرف وتحويل ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال
لفت فلانا اذا صرفه عن رأيه و اغاجدن قبوق صويمق معناسنه در يقال لفت
اللحاء عن الشجر اذا قشره واوقه اويغون ومتلائم اوليه رق همان اولديغنه كوره
يلك چكورمك معناسنه استعمال اولنور يقال لفت الريش على السهم اذا وضعه

غیر متلائم بل کیف ما اتفق وچوبان مواشی یه قنقسی اولورسه اولسون مبالات ایتمیه‌رك کور اوروشی کبی اوروب چالمق معناسـنه استعمال اولنور یقال هوای الراعی یلفت الماشیة ای یضربها لایبالی ابها اصاب (الالتفات) افتعال وزنـنده (والتلفت) تفعل وزننده برنسنه‌یه طوغری یبون چویروب یوز دوندرمکله توجه ایلمك معناسـنه‌در یقال التفت الیه و تلفت اذا صرف وجهه الیه لی" وصرف معناسـنه اولان لفت کلمه‌سندن مأخوذدر (اللفت) لامك کسریله شلغم دیدکاری سبزه‌یه دینور وبرنسنه‌نك برشقنه وبریاننه دینور ومنه قولهم فلان لفته معك ای شقه و صغوه یعنی فلانك دائما بریانی سندن یکادرکه همیشه میل و اقبالی سـنك طرفکه‌در دیمکدر و صغره دینـور بقره معناسـنه و شاشقین حمقاء عورته دینور ودیشی ارسلانك فرجنه دینور ولفت حرمین بیننده قدیم نام موضعده واقع طاغده کائن برصرپ یوقشـلو بیلاك آدیدر وبونده لامك فتحیله‌ده زبانزددر (الالفت) احمر وزننده بوینوزلری بری برینه بورلمش اولان تکه‌یه دینور یقال تیس الفت ای ملتواحد قرنیه علی الاخر وصولاق آدمه دینور اعسر کبی وبون واحمق‌کمسیه دینور (اللفات) سحاب وزنـنده بودخی احمق کشی یه دینور (اللفوت) صبور وزنـنده شول خاتونه دینورکه بر کمسـه‌نك تحت نکاحنده اولوب زوج اولدن یاننده ولدی اوله همیشه توجهی ولد مزبوره اولمغله لفوت اطلاق اولنمشدر یقال امرأة لفوت ای لها زوج وولد من غیره و چیره‌شك خویلو بد زندکانی کمسـیه دینور وصاغلورکن رام اولمیوب چپارزلق ایدن ناقه‌یه دینورکه صاغان کمسه‌یی ایصرر والیله اپاغیله تپه‌لر وشول هوادار قاری‌یه دینورکه مجلسده نظری بریرده ثابت اولمیوب اورایه بورایه اماله و صرف ایدر تا که سـنی اغفال ایلکله آخر کمسیه برتقریب غمز واشارتله ترکیم ویره یقال هی لفوت ای لاتثبت عینها فی موضع واحد انما همها ان تغفل عنها فتغمز غیرك (اللتفاء) حولاء وزننده و مرادفیدرکه کوزی شاشی خاتونه دینور وکوزه‌ده وصف اولور وبوینوزلری بری برینه بوروق وطولاشق اولان دیشی کچی‌یه دینور (اللفیتة) لامك فتحیله قواملی قویو بولماج آشنه دینور علی قول حیس دیدکلری خرما وکشك وسمن ایله ترتیب اولنان اوماج آشنه شبیه چوربایه دینور تقول اطعمنی اللفیتة ای العصیدة المغلظة اوهی مرقة تشبه الحیس (اللفتة) لامك ضمیله همزه وزننده شول چوبانه دینورکه دائماً مواشی‌یه مبالات ایلیه‌رك اوروب چالار اوله (اللوت) صوت وزننده برکمسه کندیدن سؤال اولنان شیئك غیرنی خبر ویرمك یعنی سائلك مطلوبی اولان جوابی ترك ایدوب غیری سیاق اوزره جواب ویرمك معناسـنه در کرك اسلوب حکیم و کرك سائر کونه اولسون یقال لات الرجل یلوت لوتا اذا اخبر بغیر مایسأل عنه وبرخبری

کتم

كتم ايلك معناسنه‌در يقال لات الخبر اذا كتمه (لواته) سحابه وزننده اندلسده برموضع وبربرستانده برقبيله آديدر (ليت) لامك فتحى ويانك سكونى وآخرينك فتحى اوزره بناسيله كلمهٔ تمنى‌در يعنى برنسنه‌يى اوممق معناسنه حرفدر فارسيده كاشكى وتركيده نوليدى وشويله اوليدى ديمك مفهومنده مستعملدر وحروف مشبهه بالفعل جمله‌سندندر اسمنى نصب و خبرنى رفع ايدر اكثرى ممتنع و محال اولان موادك تمنيسنه تعلق ايدر ممكن اولان محلده استعمالى قليلدر وكاهى وجدت كلمه‌سى منزلنه تنزيل اولنور يعنى ايكى مفعوله تعديه ايلديكى كبى بودخى اسم و خبرنى نصب ايدر يقال ليت زيدا شاخصا و انى و لعلى كبى بالذات ياى متكلمه داخل اولوب ليتى دينور ونون وقايه ايله ليتنى دينور اننى كبى (الليت) لامك كسريله بيونك بريوزينه دينور صفحة العنق معناسنه يقال لفت ليته اى صفحة عنقه (الليت) بيت وزننده (واللوت) صوت وزننده بركسه‌يى توجه ايلديكى جهتدن منع وصرف ايلك معناسنه‌در يقال لاته يليته ليتا ويلوته لوتا اذا حبسه عن وجهه وصرفه (الالاتة) اقامه وزننده ليت معناسنه‌در يقال الاته عن وجهه بمعنى لاته واكسلتمك معناسنه‌در يقال ماالاته شيئا اى مانقصه نته كه همزه ايله التدن مأخوذ ايلات دخى بومعنايه‌در يقال الاته وآلته اى نقصه (لات) تانك فتحيله نته كه اشبو [ولات حين مناص] كريمه‌سنده واقعدر لاء نافيه‌در تاپى زائده‌در ثمت كلمه‌سنده اولديغى كبى ياخود ليس كلمه‌سنه تشبيه اولنمغله آنده اسم فاعل اضمار اولنمشدر واشبو لات كلمه‌سى همان حين لفظنه مقرونا استعمال اولنور وكاهى مراد ومنوى اوله‌رق حذف اولنور نته كه مازن بن مالكك اشبو ★ حنت ولات هنت ★ وانى لك مقروع ★ قولنده واقع اولمشدر مترجم ديركه كلام مزبور امثالدندر مقروع عبد شمس نام برآدمك لقبيدر هيجمانه نام محبوبه‌نك معشوقى ايدى امثال ميدانيده مذكور اولان ايكى وجهك اخصرى بودركه مزبوره هيجمانه مقروع مرقومك عاشقه‌سى ايدى بركون مقروع قبيلهٔ هيجمانه اوزره هجوم وشبخون ايلك مراد ايلمكله هيجمانه بر تقريبله واقفه اولمغله پدرى اولان عنبره خبر ويردكده رجال قبيله‌دن مازن بن مالك بطريق الهزل كلام مزبورى تفوه ايلدى يعنى هيجمانه كرچه مقروعه مشتاقه اولوب ديدارى شوقيله كلسنى تخيل وتجسيم ايدر لكن اى هيجمانه سن مقروعه ظفرياب وصال اولمق ممكن دكلدر حنت كلمه‌سى حنين لفظندن ماضى مؤنثدر آرزو واشتياق معناسنه‌در ضمير هيجمانه‌يه راجعدر وهنت هنين لفظندن ماضيدر انين وناله معناسنه‌در بومثل قبل اوانه مطلوبه آرزومند اولان كمسه حقنده ايراد اولنور مؤلفك بصائرده مغنى اللبيب خلاصه‌سى اوله‌رق بيانى اوزره بونك حقيقتنده و عملنده اختلاف اولنمشدر بعضلر

لات کلمه‌سی فعل ماضیدر دیدیلر نقص معناسنه بعده نفی ایچون استعمال اونمشدر قل کلمه‌سی کبی وعند البعض اصلی لیس ایدی علم وزننده یاء الفه قلب اولنوب وسین تایه ابدال اونمشدر نات وناس کبی وعند البعض لاء نافیه‌در وتاء تأنیث لفظ ایچون زیاده قلنمشدر ثم ورب کلمه‌لرنده زیاده قلندیغی کبی یاخود معنای نفیی تأکید ایچون زیاده قلنمشدر یاخود ساعت یامدت ماده‌سنه تنبیه ایچون زیاده قلندی که لیست الساعة اوالمدة حین مناص سبکنده اولور و بونده تحریکی التقاء ساکنین محذورینه مبنیدر و علی قول لاء کذلک نافیه‌در و تاء حین کلمه‌سنك اولنه زیاده قلنمشدر نته‌که مصحف عثمانیده اویلجه مشهود اولمشدر وعملی خصوصنده دخی اوچ مذهب واردر اول اصلا عامل دکلدر اکر کندیسنی مرفوع ولی ایدرسه اول مرفوع محذوف‌الخبر مبتدا اولور ولاحین مناص کائن لهم تقدیرنده اولور وبورفعله قرأت اولندیغنه کوره‌در ونصبله اوندیغنه کوره فعل محذوفك مفعولی اولمغله ولااری حین مناص لهم تقدیرنده اولور مذهب ثانی ان کلمه‌سی کبی عمل ایدر یعنی اسمی نصب وخبری رفع ایدر ثالث لیس کبی عمل ایدر وآنده اسم فاعل اوله‌رق خبر تقدیر اونمغله لیس حین مناص حاصلا لهم تأویلنده اولور و معمولنی بعضلر حین لفظنه تخصیص ایلدیلر و بعضلر مطلقا اسم زمانه تخصیص ایلدیلر و بونك تفصیلی مغنی اللبیب شروحنده مبسوطدر

﴿ فصل المیم ﴾ (مؤته) میمك ضمی و همزه‌نك سکونیله مشارق شامده برموضع آدیدر آنده جعفر ابن ابی طالب رضی الله عنه شربت شهادت نوش ایلدیلر قیصر روم اولان هرقل عسکریله اصحاب کرام بیننده برملحمهٔ کبری واقع اولمشدر عسکر اسلام بش بیك ولشکر کفار ایکیوز بیك ایدی زید بن حارثه وعبد الله بن رواحه وجعفر شهید اولدقدنصکره سنجاغی خالد بن الولید آلوب نائرهٔ قتالی تهییج وبازار داد وستادی ترویج ایلدیلربعونه تعالی اشد فضاحتله کفاری شکست وتارمار وقتی وافرنی طعمهٔ شیر شمشیر تبار ایلدیلر ومؤته‌ده اعلا قلیج یاپیلورسیوف مؤتیه معروفدر (المت) میمك فتحی و تانك تشدیدیله بر نسنه‌یی چکوب یاخود سوندوروب اوزاتمق معناسنه‌در مدّ لفظنده لغتدر یقال مت الحبل متا من الباب الاول بمعنی مده مدا وایپی قویی چرخنه ومقاره‌یه صارمیوب قوغه‌یی همان‌آنکله چکمك معناسنه‌در یقال مت الحبل اذا نزعه علی غیر بکرة وبرکسیه قرابتله توسل ایلمك معناسنه‌در یقال فلان یمت الیك ای یتوسل الیك بقرابة ومت وافر محدثین اسملریدر (المتمتة) زلزله وزننده بودخی برکسیه حرمت و قرابتله توسل ایلمك معناسنه‌در یقال متمت الرجل الیه متمتة اذا توسل الیه بقرابة بومعناده مت ومتمته مجازلردر کویا که متوسل اولان کسنه نفسنی اکا مد ونزع ایدر (المائة)

تشدید ایله آندن اسمدر برکسیه قرابت ومحرمیت جهتیله اولان حرمت ووسیله یه دینور یقال بینهما ماتة ای حرمة و وسیلة (متی) حتی وزننده علی قول فك ادغامله متی یونس پیغمبر علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینك پدرلری اسمیدر شارح دیرکه جمهور محدثین عندنده متی حضرت یونسك والده‌لری اسمیدر ومتی محدثیندن محمد بن یحیی المدنی جدینك اسمیدر و متی مخفف اولان متی کلمه‌سنده لغتدر که اسم استفهام و اسم شرط اولور (المتات) سحاب وزننده برکسیه مدار تقرب اوله‌جق شیئه دینور حرمت و قرابت کبی یقال ماله متات ای مایمت به الیه (التمتی) تمطی وزننده و مرادفیدر که کرنمك معناسنه‌در یقال تمتی الرجل اذا تمطی و کسمك ایچون ایپی زور و قوتله کریله‌رك چکمك معناسنه‌در یقال تمتی فی الحبل اذا اعتمد فیه لیقطعه و بونك اصلی تمتت ایدی تاء ثالثه یایه منقلب اولدی وتمتت استعمالی مسموع اولمامشدر مؤلف بونی معتل بابنده دخی ذکر ایلمشدر (المحت) میمك فتحی و های مهمله‌نك سکونیله سخت و شدید اولان نسنه‌یه دینور یقال شیء محت ای شدید وپك اسی کونه دینور یقال یوم محت ای حار وعاقل و هوشمند علی قول ذکا وفطنت صاحبی زیرك آدمه دینور جمعی محوت کلور ومحتاء کلور کویاکه محیت لفظندن جمعدر ومحت محض وخالص معناسنه‌در یقال عربی محت ای خالص (المحاتة) کرامه وزننده کون پك اسی اولمق معناسنه‌در یقال محت الیوم محاتة من الباب الخامس اذا کان محتا (الامحات) همزه‌نك کسریله برآدمی پرغضب ایلمك معناسنه‌درکه شدت معناسندن مأخوذدر تقول لأمحتنك ای لأملأنك غضبا بعض نسخه ده ثلاثی عنوانده مضبوط اولمغله اکا کوره محت لفظندن وباب ثالثدن اولور (المرت) میمك فتحی ورانك سکونیله اوت اثری اولمیان چول و قیر بیابانه دینور علی قول شول چپل ومرج ونمناك ارضه دینورکه آلتنده اولان طپراغی اصلا قوریموب وقطعا اوتلاق اثری نابت اولمیه جمعی امرات کلور و جمع کثرتی مروت کلور و مرت قاشی قیلسز اولان کمسیه اطلاق اولنور یقال رجل مرت ای لاشعر بحاجبه و مرت بر نسنه‌یی آقچه تخته‌سی کبی دوز واملس ایلمك معناسنه‌در یقال مرت الشیء مرتا من الباب الثانی اذا ملسه ودوه‌لری بر طرفه آلارغه ایلمك معناسنه‌در یقال مرت الابل اذا نحاها (المروت) صبور وزننده مرت ایله معنای اولده مرادفدر یقال مکان وارض مرت ومروت (الممروتة) بو دخی اول معنایه‌در یقال ارض ممروتة ای مروت (المروتة) میمك ضمیله معنای مزبوردن اسمدر (المروت) سفود وزننده بنو حمان بن عبدالعزی یوردنده بر وادی اسمیدر وباهله یاخود کلب قبیله‌سنه مخصوص بر بلده آدیدر (مرت) جبل وزننده آذربیجان اولکه‌سنده بر قریه‌در

(ماروت) هاروت وزننده اسم اعجمی در علی قول ذکر اولنان مروته لفظندن مأخوذ عربیدر مؤلف بونی وهاروتی بیاندن سکوت ایلمشدر بونلر قرآن کریمدن مسموعلردر کما قال الله تعالی [وما انزل علی الملکین ببابل هاروت وماروت] الآیة بونلر فی الاصل ایکی فرشته‌لردر که عباده فتنهٔ ربانیه واقع اولدیلر علی قول ایکی صالح کسه‌لردر که ملکیت خصلتلرینه مبنی ملك ایله تعبیر اولندیلر وعلی قول ایکی شیطان آدیدر وبونلر کویاکه فرشته اولوب صورت بشره تمثل وبرای امتحان کندیلرده شهوت انسانی طبع وترکیب اولندقده زهره نام بر خاتونه تعلق ایدوب اکا تعلیم سحر واولدخی کندیلری معاصی واشراکه اغرا وایقاع ایلدکدنصکره زهره تعلم ایلدیکی سحر وافسون سببیله آسمانه صعود ایدوب وحالا زهره تعبیر اولنان کوکب اول خاتون اولمق اوزره منقول اولان کلام یهود طائفه‌سندن محکیدر وبو رموز اوائلدن اولمق ملحوظدر یعنی عقل وروح ایکی فرشته‌یه ونفس زهره‌یه تشبیه اولنوب وعقل وروحك نفس اماره‌یه مغلوب وداعیه اولدیغی شهواته مائل ومشغوف اولدقلری حسبیله مقتضای ذاتلرندن خروجلری رجالك نسوانه تعلق وتعشقلری حالتنه واول سببله ذاتلرینه مترتب ومتوقع اولان کماله عدم بلوغله درجهٔ اصلیه‌لرندن انحطاطلری زندانده حبس وجود حالتنه تشبیه اولنمشدر کویاکه بر کشی هر نقدر خیر وطاعتی کثیر اولوب واخلاق ملکیه ایله متصف ایسه‌ده نفس اماره‌یه اطاعت وانقیاد ایلدکده سماء سعادتدن حضیض بهیمیته نزول ایدوب بو جهتله زلال انسی متکدر ونار شوق ومحبتی خموده متحول وبینه وبین المحبوب الحقیقی حجب ظلمات هجر وانقطاع حائل اولوب وبحر شهواتده غوطه خوار اولان مرأة ناقصه حقنده نور توفیق الهی پرتوریز اولمغله حبل عنایت الهیه‌یه تمسك واعتصام ایلدکده حضیض عالم طبیعتدن اوج سماء صفاء روحانیته ترقی ومنازل سنیه‌یه ومقامات ملکیه‌یه ارتفاع شرفنه مظهر اوله‌جغنه اشارت ایلمشلر اوله نته که شیخ ابن سینا اشاراتنده ثبت ایلدیکی اشبو * سلامان منی غدوة وعشیة * علی ماجد در المکارم ابسالی * بیتنده سلامان وابسال ایله مضمون مذکورده رمز اولدیغنه اشارت ایلمشدر انتهی (المرمریت) سلسبیل وزننده آفت وداهیه معناسنه‌در یقال اصابه مرمریت ای داهیة (المصت) میمك فتحی وصادك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال مصت الجاریة مصتا من الباب الاول اذا نکحها وناقه‌نك یا قصراغك فرجنه ال صوقوب رحمندن منی‌یی چکوب چقرمق معناسنه‌در صوی ناقه‌یه وقصراغه نا جنس آشدقده صاحبی اویله ایدر یقال مصت الناقة اذا قبض علی رحمها فادخل یده فاستخرج ماءه (المعت) میمك فتحی وعینك سکونیله اوغمق معناسنه‌در یقال معته معتا من الباب الثالث اذا دلکه (المقت) میمك فتحی وقافك

سكونيله (والمقاتة) ميمك فتحيله بر كمسه‌دن بر امر قبيح كورمكله آكا بغض ايلمك معناسنه‌در يقال مقته مقتا ومقاتة من الباب الاول اذا ابغضه ونكاح المقت كه جاهليه نكاحندندر بر كشى پدرينك خاتوننى نكاح ايلمكدن عبارتدر واول كشى‌يه على قول آندن حاصل اولانه مقتى دينور ياى نسبتله قال الله تعالى [ولا تنكحوا ما نكح اباؤكم من النساء الا ما قد سلف انه كان فاحشة ومقتا وساء سبيلا] بغض معناسندن مأخوذدر وعربلر تعجب بنيه‌سيله فلان ما امقته عندى ديرلر اول كمسه‌نك ممقوت ومبغوض اولديغنى اخبار مقامنده كه فلان بنم يانمده عجب مبغوضدر ديمك اولور وما امقتنى له ديرلر فلان كمسنه بكا عجب ماقت ومبغض اولدى ديمك مقامنده (التمقيت) تفعيل وزننده بو دخى بر كمسيه بغض ايلمك معناسنه‌در يقال مقت فلانا اذا ابغضه (المقيت) امير وزننده (والممقوت) مفعول وزننده مبغوض كمسه دينور يقال مقته فهو مقيت وممقوت اى مبغوض (المكت) ميمك فتحى وكافك سكونيله مقيم اولمق معناسنه‌در يقال مكت بالمكان مكتا من الباب الاول اذا اقام (الاستمكات) بدنده چقان ميوليجه وچبان مقوله‌سى ارينلمك معناسنه‌در يقال استمكتت البثرة اذا امتلأت قيحا (الملت) ميمك فتحى ولامك سكونيله بر شيئ ايرغليوب برى اوته ديرتمك معناسنه‌در يقال ملت الشئ ملتا من الباب الثانى اذا زعزعه وحركه (الاماليت) اساليب وزننده جست وچابك دوه‌لره دينور شارحك بيانى اوزره مفردى مسموع دكلدر (المليت) سكيت وزننده مرخ نام شجرك يپراغنه دينور سنف المرخ معناسنه وسنف سينك كسريله خاصة شجر مرقومك يپراغنه دينور (الموت) ميمك فتحى وواوك سكونيله اولمك معناسنه‌در يقال مات الرجل يموت ويمات ويميت موتا من الباب الاول والرابع والثانى ضدحي مؤلفك بصائرده بيانه كوره لغت ثالثه يونسدن منقولدر ومصباحك بيانـه كوره بوباب مخصوص اولميوب بلكه تداخل لغتين قبيلندندر تقول مت بكسر الميم اموت ومثله من المعتل دمت تدوم وزاد ابن القطاع كدت وتكود وتكاد وجدت تجود وتجاد وموت اسم اولوركه اولومه دينور وفارسيده مرك دينور اسم جنسدر واحدى تأيله‌در وموت ساكن واپسم اولمق معناسنه استعمال اولنوركه يقال ماتت الريح اذا سكنت واويومق معناسنه استعمال اولنور يقال مات الرجل اذا نام واثواب مقوله‌سى نسنه ييريوب چوريمك معناسنه استعمال اولنور يقال مات الثوب اذا بلى مؤلفك بصائرده بيانـه كوره حيات انواع عديده ايله متنوع اولديغى كبى موت دخى متنوعدر اولا موت انسان وحيوان ونباتدن قوة ناميه‌نك زوالنه اطلاق اولنور ثانى قوة حساسه‌نك زوالنه اطلاق اولنور ثالث قوة عاقله‌نك زوالنه اطلاق اولنوركه جهالت اوله‌جقدر واياه قصد بقوله عزوجل [انك لاتسمع

الموتى] رابع حياتى تكدير ايدن حزن واندوهه اطلاق اولنور خامس اويقويه اطلاق اولنور وسكون معناسنه استعمال اولنور وچوريمك معناسنه استعمال اولنور (الميت) سيدوزننده (والميت) يانك سكونيله اولمش كشى يه دينوركه اولو تعبير اولنور فارسيده مرده دينور على قول ميت تخفيفله بالفعل اولمش كشى يه دينور وميت تشديد ايله ومائت هنوز اولميوب لكن اولمك صددنده اولان كشى يه دينوركه اولوجك تعبير اولنور جمعى اموات وموتى كلور جرحى كبى وميتون وميتون كلور تشديد وتخفيفله مؤنثلرنده ميته وميته دينور تشديد وتخفيفله كذلك ميت دينور هاسز اشبو ميت كلمه سنك اصلى ميوت ايدى فيعل وزننده واو يايه قلب وادغام اولندى بعده تخفيفله ميت دخى ديديلر تخفيفى يا تخفيف ياخود فرق مذكور ايچوندر ومصباحك بياننه كوره اموات ميتك جمعيدركه مخففدر بيت وابيات كبى وموتى مرضى وجرحى بنيه سنه محمولدر من يعقل جمعيدر وميتون ذكور عقلايه مخصوصدر وميتات تشديد ايله اناث عقلا ايچوندر وتخفيفله حيوان سائره ايچوندر (الميتة) ميمك فتحى ويانك سكونيله حيواندن شول مردهيه دينوركه اكا ذكاة يعنى ذبح لاحق اولمامش اوله كه ذبح آنك مطهرى اولمغله مردة مردار تعبير اولنور مثلا حتف انفه اولمش قيون كبى وبو اطلاقات شرعيه دندر وبونك اصلى ميته در تشديد ايله هاء اسميه در (الميتة) ميمك كسريله بناء نوعدركه حالت هيئته دالدر لسانمزده آندن اولوش ايله تعبير اولنور يقال مات ميتة حسنة (ماموته) فعل تعجبدر ماموت قلبه تأويلنده دركه نه عجب مرده دلدر ديمك اولور زيرا معناسنده زياده وتفاضله قابليت اولميان فعلدن فعل تعجب تصرف اولنماز يقال ما اموته اى ما اموت قلبه (الموات) غراب وزننده اسمدر اولومه دينور موت معناسنه شارح ديركه علل صيغه سندن اولمغله عموم موتده استعمال اولنور (الموات) سحاب وزننده جانسز نسنه يه دينور بى روح معناسنه جماد كبى وبونك اصلى مصدردر وموات شول ارضه دينوركه آنك مالكى اولميه يعنى بركسه نك زراعت وحراثت كبى تحت تملكنده اولميوب خرابه اوله ومنه الحديث [من احيا مواتا فهو احق به] قال فى النهاية الموات الارض التى لم تزرع ولم تعمر ولاجرى عليها ملك احد (الموتان) فتحاتله حيوانك مخالفيدركه جانسز ديمكدر ومنه المثل ★ اشتر الموتان ولاتشتر الحيوان ★ اى اشتر الارضين والدور ولاتشتر الرقيق والدواب پس مراد عقارات اوله جقدر وعند البعض موتان شول ارضه دينوركه هنوز حراثت وزراعت مقوله سيله احيا واعمار اولنمامش اوله موات كبى و منه الحديث [موتان الارض لله ولرسوله] وهى الارض التى لم تحى بعد يعنى ارض مذكوره بيت الماله عائددر وبو موات كبى تسميه بالمصدردر مترجم ديركه اشبو موتان كلمه سنده اعلانك فقدانى نقيضى اولان حيوان كلمه سنه محمول اولديغنه مبنيدر وحيوان اضطرابه دال اولمغله

اعلا اولنمامشدر (الموتان) میمك ضمیله بطلان وزنـنـده مواشی قسمنه واقع اولان
موت عامه دینورکه قرغین تعبیر اولنور میمك فتحیله‌ده لغتدر یقال وقع فی المواشی
موتان لکن نهایه‌ده علی الاطلاق بیان اونمشدر مجاز اولمق محتملدر (الاماتة) اقامه
وزنـنده انسانك یاحیوانك ولدی اولمك معناسـنه‌در یقال اماتت المرأة والناقة اذا
مات ولدها وبرکسـه‌نك دواب ومواشیلری هلاك اولمق معناسـنه‌در یقال امات
القوم اذا وقع الموت فی ابلهم وکذا فی غنمهم واولدرمك معناسـنه‌در یقال امات
الشیء اذا موته وبرنسـنه‌نك قینادوب پشرمسی خصوصـنده مبالغه وامعان ایلك
معناسـنه استعمال اولنور یقال امات اللحم اذا بالغ فی نضجه واغلائه (المتماوت)
متفاوت وزنـنده تماوتدن اسم فاعلدرکه تفاعل بابنـدندر کندی نفسنی اولو مجل
کوستورمك معناسنه‌در بومناسبتله مرائی صوفیه اطلاق اولنمشدر ظاهر اکثرت
عبادت وریاضـتدن امارهٔ موت اولان کمال ضعف ونحافت اظهار ایلدیکی کذلك
قولا وفعلا دنیادن چکمش صورتی ارائت ایلدیکی ملاحظه‌سنه مبنی‌در ومنه حدیث
ابی سلمة [لم یکن اصحاب محمد متحرقین ولامتماوتین] فالمتماوت الناسك المرآئی (الموتان)
سکران وزنـنده ذکری آتی موته‌دن وصفدر بایغین کشی‌یه ومجنون کشی‌یه دینور
بومناسبتله بغایت غبی وکندذهن وبلید کشی موتان الفؤاد اطلاق اولنور مؤنثنده موتانه
دینور هایله یقال رجل موتان الفؤاد ای بلید وامرأة موتانة الفؤاد (الموتة) میمك ضمیله
بایغنلغه دینور غشی معناسنه‌که صرع مرضی کبی بعض عارضه‌دن نشئت ایدر اصل
ترکیده اوغنمق تعبیر اولنور یقـال اخذه الموتة ای الغشی ودلیلکه دینور جنون
معناسنه وموته ارض شامده برموضع آدیدر نته‌که مات فصلنده ذکر اولندی بعضلر
بلا همز روایت ایلدیکنه مبنی مؤلف بوراده تکرار ایلمشـدر (ذوالموتة) میمك
ضمیله بنی اسده مخصوص برفرس اسمیدر (المستمیت) مستفید وزنـنـده شول بهادره
اطلاق اولنورکه جنك وقتـال هنکامنده موتدن قطعا مبالات ایلیه کویاکه موته
طالب ومتعرض اوله یقال هو مستمیت ای شجاع طالب للموت وبرخصوص ایچون
کمال تهالکندن ناشی طلبنده کرکی کبی دوشنوب نصب نفس وافراغ حوصلهٔ سعی
واقدام ایلین کشی‌یه دینـورکه کویا اکا ظفریاب اولمدیغی صورتده حیاتدن
بی‌نصیب اولور یقال هو مستمیت للامر ای مسترسل له ومستمیت بورطه قبوغنك
ایچنده اولان انجه زاره اطلاق اولنور وبواسترخا معناسندن مأخوذدرکه استمات
الشیء دیرلر استرخی معناسنه (المماوتة) مفاعله وزنـنده جنکده دشمنه قرشو صبر
وثبات ایله مقاومت ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال ماوت قرنه اذا صـابره
وثابته (الاستمات) شارح دیرکه کرچه نسخه‌لرده بو عنوانده مرسـومدر لکن
صواب اولان استماته اولمقدر هاء تعویضله اولوم ایستمك معناسنه‌در بو مناسـبتله

بر نسنه‌نك طلبی ضمننده بی پروا هر سمته وهر طریقه سلوك ایلمك معناسنه استعمال اولنـور یقـال استمات الرجل اذا ذهب فی طلب الشیٔ کل مذهب و مهزول اولدقدنصکره بنه سمورمك معناسـنه استعمال اولنور یقال استمات الرجل اذا سمن بعد هزال بو دخی اسـترخاء معناسندن مأخوذ در زیرا استرخت حاله دیرلر سهلت وحسنت بعد الضیق والشدة معناسنه مؤلف عادت غالبه‌سنه مخالف والمصدر الاستمات عبارتیله رسم ایلمکله البتـه بر نکته‌یه مبنی اولمق منفهمدر کرچه قیاس اولان شـارحك بیانی اوزره استماتة اولمقدر لکن مؤلفك بروجه مذکور ایرادی البته بر دقیقه‌یی متضمن اولمغله ظاهرا بوخلاف قیاس اوزره بلا تعویق وارداولمق کرکدر والبته طلب موت خلاف طبع بلکه خلاف شرع اولمغله لفظنك وضعه مخالفتی طبعه موافقت نکته‌سنه‌ده اشارت اولمق بعید دکلدر

﴿ فصل النون ﴾ (النأت) نونك فتحی وهمزه‌نك سکونیله (والنئیت) نهیب وزننده نهیت معناسـنه‌درکه صقندی ایله ایکلمك معناسنه در علی قول انیندن آوازلوجه ایکلمکه مخصوصدر وبوخسته ایکلدیسی دکلدر بلکه ارسلان وقپلان مقوله‌سنك یاتدقلری حالده صـدرلرندن خرلدی کبی سسلوجه ظهور ایدن ایکلدی اوله‌جقدر کدی قسمنده دخی اولور کوموالتی‌یه قریبدر بك دردناك آدمده دخی ظهورایدر یقال نأت ینئت نأتا من الباب الثانی علی‌غیر القیاس وینات نأتا من الباب الثالث ونئیتـا بمعنی نهت اوهو اجهر من الانین ونأت حسـد ایلمك معناسـنه‌در یقال نأت فلانا اذا حسـده (النئات) شـداد وزننده ارسـلانه اطلاق اولنور (النبت) سبت وزننده نبات معناسنه‌درکه اسم‌جنس‌در یرده بتن هرنسنه‌یه دینور بعده ساقی‌اولمیانده بلکه حیوانات مأکولی اولانده عرف اولمشدرکه اوت تعبیر اولنور فارسیده کیاه دینور ونبت ونبات مصدر اولورلر براوتلو اولمق معناسنه یقال نبتت الارض نبتا ونباتا من الباب الاول واوت بتمك معناسنه‌در یقال نبت البقل (الانبات) همزه‌نك کسریله بودخی براوتلو اولمق معناسنه‌در واوت بتمك معناسـنه لازم اولور یقال انبتت الارض انباتا و انبت البقل وبتورمك معناسنه در یقال انبته الله فهو منبوت بوراده منبوت خلاف قیاس اوزره در احبه فهو محبوب کبی مترجم دیرکه اشبو [والله انبتکم من الارض نباتا] الایه کریمه‌سنده بعضلر مصدر ثلاثی مصدر مزید موضـعنه وضع اولندی دیدیلر تدریجی نشـو ونما بولدقلرینه مبنی یاخود قدرت الهی‌یه نسبت همان نبات کبی برمعنا اولدقلرینه اشارت ایچون وبعضلر نباتا لفظی حالدر دیدیلر و اهل بیان عندنده صـنعت احتبا کی متضمندرکه انبتکم انباتا فنبتم نباتا سبکنده در وتازه اوغلانك قاسیقی قیلی بتمك معناسنه استعمال اولنور یقال انبت الغلام اذا نبتت عانته (المنبت) مجلس وزنـنـده اسم مکاندر وبوشاذدر زیرا

باب اولدن اولمغله قیاس مقعد وزننده اولمقدر (النبوت) قعود وزننـده تازه قیزك ممه‌سی یومریلنوب آغرشقلنمق معناسـنه‌در یقال نبت ثدی الجاریة نبوتا اذا نهد (المنبوت) مزید اولان انبات صیغه‌سندن غیرقیاس اوزره اسم مفعولدر بتمش وبتورلمش نسنه‌یه دینور بونده قیاس اولان منبت اولمقدر مکرم وزننده یقال انبته الله فهو منبوت (التنبیت) تفعیل وزننده بسلمك وپرورده ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال نبت الصبی اذا رباه وشجر یاخود نبات دیکمك معناسنه‌در یقال نبت الشجر والحب اذا غرسه وتنبیت اسم اولور یرده بتن مطلقا کوچك و بیوك شجره دینور تانك کسریله‌ده جائزدر (النابت) بتمك شاننده اولان اوت وسبزه و شجر مقوله‌سنه دینور ونابت اسمادندر نابت بن زید واحمد بن نابت الاندلسی و علی بن نابت الواعظ محدثلردر (النبیت) امیر وزننده خبیت کلمه‌سنه اتباعا ذکر اولنورکه پك حقیر ودنی وکتر دیمك اولور یقال شیٔ خبیت نبیت ای خسیس ونبیت یمنده برجماعت پدرینك لقبیدر اسمی عمرو بن مالك ایدی (النابتـة) برقبیله ودودمانده تازه ظهور ایدن اولاد صغاره اطلاق اولنور یقال نبتت لهم نابتة ای نشأ لهم نشأ صـغار (النوابت) ثوابت وزننده هنوز امور و احوالدن غافل دهره بصر وتجربه‌سی‌سبق ایلامش ناپخته تازه وجوانلره اطلاق اولنور اعمار احداث معناسنه وبو نابته‌نك جمعیدر یقال هم نوابت ای الاعمار من الاحداث شارح دیرکه حشویه طائفه‌سنه نابته ونوابت اطلاقی اسلامده مذهبلرینك حدوثنه مبنی‌در (الینبوت) یعفور وزننده خشخاش اغاجنه دینور وبشقه بربیوك شجر علی قول شجر خروب اسمیدرکه یکی بوینوزی اغاجیدر مفرداتده بیانی نوعیله بیان اولنمشدر (النبائت) نبیته‌نك جمعیدر اعضاد فلجان معناسنه‌درکه ترلا وبستان کنارلرنده وایچلرنده جاری اولان کوچك خرقلرك طاشمسـون دیو ایکی یانلرینه ایتـدکلری یازویه دینورکه فارسیده مرز تعبیر اولنور ترلا وبستان سنورلری کبی اولور کویاکه بودخی بالهیئه نبات قسمندندر بوراده غین معجمه وصاد ونونله اغصان الفلجان نسخه‌لری غلطدر صحیح اولان اعضاد اولمقدرکه عضدك جمعیدر قال فی الاساس اعضاد الدبرة وهی جدورها التی تمسك الماء وامهات سائره‌ده دخی اعضاد عنواننده مرسومدر وفلجان فانك ضمیله‌سواقیٔ زرعه دینورکه ساقیه‌نك جمعیدر نته‌که تکمله‌ده مصرحاً مسطوردر (نابت) بصره‌ده برموضعدر محدثیندن علی بن عبد العزیز المؤدب البصری النابتی اورادندر (ذات النابت) عرفانده برموضعدر (نباتی) سکاری وزننده بصره‌ده بر موضعدر (نبات) سحاب وزننـده (ونباته) سحابه وزننده (و نباته) نونك ضمیله (ونبیت) زبیر وزننده (ونبت) سبت وزننده (ونبیته) جهینه وزننـده اسامیدندر نبیتة بنت الضحاك صحابیـه‌در علی قول بوتای مثلثه ایله‌در نته‌که ثبت

ماده‌سنده ذکر اولندی ومحدثیندن محمد بن سعید بن نبات النباتی جدینه منسوبدرکه کذلك محدثیندن احمد بن محمد النباتی نباتات وحشایش خواصنی بیلدیککندن منسوب اولمشدر وشعرادن حسین بن عبد الرحمن النباتی که نونك ضمیله در ابو نصر عبد العزیز بن عمر بن نباته‌دن تلمذ ایلمکله اکا نسبت اولنمشدر وعبد الرحیم بن محمد بن اسمعیل بن نباته‌که خطیب ایله معروفدر بونك نونك فتح وضمی بابنده اختلاف اولنمشدر وضمی اکثر واثبتدر وعبدان بن نبیت المروزی‌که زبیر وزننده‌در محدثیندندر (النتیت) کتیت وزننده ومرادفیدرکه تنجره کت‌کت قینامق معناسنه‌در نفیت دخی بو معنایه‌در یقال نتت القدر نتیتا ای کتت ونفتت کرچه مؤلف نفت ماده‌سنده نفیتدن سکوت ایلمشدر لکن شارح قید ایلمشدر (النت) نونك فتحی وتانك تشدیدیله (والنتیت) کتیت وزننده افراط غضبدن ناشی برون دلیکلری شیشوب قباروب پوفلامق معناسنه‌در یقال نت منخره غضبا اذا نفخ (النتنتة) زلزله وزننده برکسه عن اصل نظیف ویاکیزه مشرب ایکن صکره‌دن کیرلونك ومردارلق بیدا ایلك معناسنه‌در یقال نتنت الرجل اذاتقذر بعد نظافة (التنتیت) تفعیل وزننده برکلام وخبری بیان وتفسیر ایلك معناسنه‌در یقال نتت الخبر اذا فسره (النتة) نونك ضمی وتانك تشدیدیله بعض قیالرده اولان خدایی اویه دلیکه دینورکه یغمور صوبی ایرکیلور (النثت) نونك وثای مثلثه‌نك فتحیله نثت لفظندن مقلوبدر یقال نثت اللحم نثتا من الباب الرابع وهو قلب نثت اذا تغیر کما تقدم (النحت) نونك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله اغاج یونمق معناسنه‌در یقال نحت العود ونحته نحتا من الباب الثانی والاول والرابع اذا براه مترجم دیرکه کلام عربده کلمهٔ منحوته اولورکه اشبو نحت ماده‌سندندر وبعضا خلال تراجمده بو فقیر دخی تعیین ایلمشدر اصطلاحلرنده نحت ایکی کلمه‌دن برکلمه تصویر ایتمکدن عبارتدر دولکرك ایکی اغاجی نحت ایدوب براغاج ترتیب ایلدیکی کبی مثلا عبد الشمس قبیله‌سنه نسبتده عبشمی وعبد الدار نسبتده عبدری وامرء القیسه نسبتده مرقسی وتیم اللهه نسبتده تیملی دیدکلری کبی کذلك صهصلق قولی صهل وصلق کلمه‌لرندن وشقحطب شق حطب لفظلرندن منحوتدر وحولقه وبسمله وحمدله وسبحله وحیعله وجعفله‌که جعلت فداك کلمه‌لرندن منحوتدر بوبابده سیوطی مزهرده تفصیل ایلمشدر ونحت طاش یونقده دخی استعمال اولنور ومنه قوله تعالی [وتنحتون من الجبال بیوتا] وقرأ الحسن وتنحاتون یعنی باشباع الفتحة وهو بمعنی تنحتون قال فی البصائر وقرأ الحسن وتنحتون بفتح الحاء وزاد تنحاتون باشباع الفتحة وسیروسفر انسان وحیوانی زبون ومهزول ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال نحت السفر البعیر اذا انضاه ویره چالمق ویقمق معناسنه استعمال اولنور یقال نحت فلانا اذا

صرعه وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال نحت الجاریة اذا نكحها ونحت محض وخالص
معناسنه‌در یقال برد نحت ای خالص ونحت طبیعت وسرشت معناسنه‌در که تسمیه
بالمصدردر (النحات) غراب وزننده (والنحیتة) نونك فتحیله بونلرده
طبیعت معناسنه‌در كویا كه انسان آنك اوزرینه تراشیده اولمشدر یقال هو
كریم النحت والنحات والنحیتة ای الطبیعة ونحیته نئیت معناسنه‌در كه
كومولتی یه شبیه ایكلدی یه دینور (النحیت) نونك فتحیله بو دخی نئیت
معناسنه‌در تقول سمعت نحیتة ونحیتا ای نئیتا ونحیت طراغه اطلاق اولنور
مشط معناسنه وكنارلری آشنمش كتمش دابه طرنغنه اطلاق اولنور یقال
حافر نحیت ای ذاهب حروفه وبر جماعته صكره‌دن دخیل اولان كمسیه اطلاق
اولنور یقال هو نحیت القوم ای الدخیل فیه وسیر وسفردن زبون وناتوان
اولمش دوه‌یه اطلاق اولنور یقال بعیر نحیت ای منضی (النحاتة) نونك ضمیله
اغاج یونقه‌سنه وطلاشنه دینور برایه وتراشه معناسنه (المنحت) منبر وزننده
اغاج یونجق آلته دینوررنده تعبیر اولنور وطاش یونجق آلته دخی اطلاق اولنور
(النحایت) جمع بنیه سیله برموضع آدیدر (نحیت) زبیر وزننده اسمادندر ولید
بن نحیت جبلة ابن زحر نام كمسه‌نك قاتلیدر (النخت) نونك فتحی وخای معجمه‌نك
سكونیله نقر معناسنه‌دركه برنسنه‌یی اویمق وقوش منقاریله دانه دیوشورمكدن
عبارتدر یقال نخت الشیء نختا من الباب الاول اذا نقره ویقال نخت الطائر الحب
اذا نقره ونتخ معناسنه‌دركه یرتجی قوش منقاریله ات دیتمكدن عبارتدر یقال
نخت الشیء ونخت الطائر بمعنی نقر ونتخ وسپتدن برقاچ خرما المق معناسنه استعمال
اولنور یقال نخت من الوعاء اذا اخذ منه تمرة اوتمرتین وبركمسه‌نك سویلدیكی
سوزی كركی كبی اراشدیروب اوته‌سنه واصل اولمق معناسنه استعمال اولنور
یقال نخت القول لاجد اذا استقصاه (النصت) نونك فتحی وصادك سكونیله
خاموش اولمق معناسنه‌دركه مراد متكلم بر كلام آخری استماع ایچون سكوت
ایلكدر یقال نصت المتكلم نصتا من الباب الثانی اذا سكت (النصتة) جرعه وزننده
اسمدر سكوت حالتنه دینوركه صوصمه تعبیر اولنور (الانصات) همزه‌نك كسریله
بودخی خاموش اولمق معناسنه‌در یقال انصت الرجل بمعنی نصت وخاموش اولوب
سویلین آدمك سوزینه قولق طوتمق معناسنه‌دركه خاص اولنور یقال انصته
وانصت له‌ای سكت له واستمع لحدیثه ومتكلمی اسكات ایلمك معناسنه‌در یقال
انصته اذا اسكته وچالقی مقوله‌سی لهوه میل معناسنه استعمال اولنوركه سبب
سكوتدر یقال انصت للهو اذا مال الیه (الانتصات) افتعال وزننده بودخی ساكت
اولمق معناسنه‌در یقال انتصت بمعنی نصت (الاستنصات) متكلمك سكوتنی استمك

ایسمتك معناسنه‌در یقال استنعته اذا طلب ان ینعت (النعت) نونك فتحی وعینك
سکونیله برشیئی وصف ایلك یعنی متصف اولدیغی صفتنی ایراد ایله نشان ویرمك
معناسنه‌در یقال نعته نعتا من الباب الثالث اذا وصفه مؤلف مرادف اوله‌رق کرچه
رسم ایلشدر لکن ابن اثیر نعتی وصف حسنه تخصیص ایلشدر کما قال النعت وصف
الشیٔ بما فیه من حسن ولایقال فی القبیح الا ان یتکلف متکلف فیقول نعت سوء
والوصف فی الحسن والقبیح مکرکه ابن اثیرك قولی عرف استعماله محمول اوله ونعت
یك صوی اولوب زیاده‌سیله یوکرك واقراننی سابق آته اطلاق اولنور وبو تسمیه
بالمصدردر یقال فرس نعت ای عتیق سباق (الانتعات) افتعال وزننده بودخی
وصف ایلك معناسنه‌در یقال انتعته اذا وصفه (المنتعت) اسم فاعل بنیه‌سیله
(والنعتة) نونك فتحی وعینك سکونیله (والنعیت والنعیتة) نونلرك فتحیله
بونلرده صوی وسباق آته اطلاق اولنورکه السنه‌ده منعوت وممدوح اولور
(النعاتة) کرامه وزننده آت بغایت جنس ویوکرك اولمق معناسنه‌در یقال نعت
الفرس نعاتة من الباب الخامس اذا کان نعتا وبومعناده دردنجی بابدن تصرف
متکلمك تکلفنه محمولدر زیرا باب خامس افعال غریزیه‌یه مخصوص اولوب وحالت
مزبوره خلقی وطبیعی اولور (الاستنعات) برکسه‌دن برشیئك وصفنی ایسمتك
معناسنه‌در یقال استنعته الشیٔ اذا استوصفه له (الانعات) همزه‌نك کسریله
برکسه نعت ومدحی موجب حسن وجماله متصف اولمق معناسنه‌در همزه صیرورت
ایچوندر یقال انعت الغلام اذا حسن وجهه حتی ینعت (النعیت) امیر وزننده
ایکی شاعر لقبیدر وبنی سامه بن لوی جماعتندن بررجلك لقبیدر (النعتة) جرعه
وزننده حسن وجمال جهتیله بغایت رفیع القدر اولان دلبره اطلاق اولنورکه
هرکسك ممدوحی اولور تقول عبدك اوامتك نعتة ای غایة فی الرفعة یعنی بالحسن
والجمال (ناعتون) یاخود ناعتین جمع بنیه‌لریله برموضع آدیدر (النغت) نونك فتحی
وغین معجمه‌نك سکونیله بدندن قیل چکمك معناسنه‌در یقال نغت الشعر نغتا من
الباب الثالث اذا جذبه (النفت) نونك فتحی وفانك سکونیله (والنفتان) فتحاتله
طارلمق یاخود طارغنلقدن شیشوب قبارمق معناسنه‌درکه معنای آتیدن مأخوذدر
یقال نفت الرجل نفتا ونفتا من الباب الثانی اذا غضب اونفخ غضبا أمهات سائره‌ده
نفیت کلمه‌سی دخی مرسومدر نته‌که مؤلف قریبا نتیت ماده‌سنده دخی اشارت ایلشدر
ونفت ونفتان ونفیت تنجره شدتله قینامق یاخود چوربا تنجره‌نك اطرافنه یاپشمق
معناسنه‌درکه چوق قینامقدن اولور یقال نفتت القدر اذا غلت اولزق المرق
بجوانبها ونفت اون ونشاسته مقوله‌سنه صو قونمغله قباروب قالقمق معناسنه‌در
یقال نفت الدقیق ونحوه اذا اصاب علیه الماء فنفخ (النفیتة) عصیده وزننده برنوع

طعامدرکه

طعامدرکه سخینه یعنی اوماج تعبیر اولنان طعامدن قویو اولور (النقت) نونك فتحی وقافك سكونیله کمکدن ایلك چیقارمق معناسنه‌در یقال نقت المخ من العظم نقتا من الباب الاول اذا استخرجه منه (النکت) نونك فتحی وکافك سکونیله چبوق ایله یره اوروب انده اثر ایلك معناسنه‌درکه مراد اندیشه وتفکر هنکامنده الده اولان چوب و چبوق یاخود پرمقله بلا قصد یره دورتوب آنده اثر ونشان ایلمکدر یقال نکت الارض بقضیب اوباصبع نکتا من الباب الاول اذا ضربها به فاثرفیها وآت یردن یوقری پرتاو ایده‌رك سکرتمك معناسنه‌در یقال مر الفرس ینکت ای ینبو عن الارض فی‌عدوه وبرکسه‌یی قفاسی اوزره یره چالمق معناسنه‌در یقال نکت‌فلانا اذا القاه علی‌راسه (الناکت) ساکت‌وزننده بعض‌دوه‌نك دیرسکنده اولان انحراف حالتنه دینورکه یوررکن اول منحرف اولان دیرسك کیکی کوکسی مهره‌سنك یانلرینه چالوب طوقنمغله اورایی جابجا یاره‌لیوب یره‌لندرر نته‌که کوکسنده اولان مهره‌نك اکریلکی حالتنه ناخر دینورکه دیرسکنه طوقنور اولمغله دیرسکنه یاره ایدر مؤلف وجوهری بونی مسامحه اوزره بیان ایلمشلردر اصل بونلر وجه مذکور اوزره اول انحراف حالتنه دینور قال فی‌الاساس وبالبعیر ناکت حاز ینکت بمرفقه حدکر کرته (النکتة) نقطه وزننده ومرادفیدر جمعی نکات کلور نونك کسریله برمه وبرام کبی اشبو نکته ونقطه برنسنه‌ده لوننه مخالف واقع اولان خرده بنکدن ونشاندن عبارتدر خال کبی وضمن عباره‌ده اولان نکتهٔ علمیهٔ بوندن مأخوذدرکه منطوقدن زائد لطیفه ومعنادر ونکته بعض آینه وقلچ مقوله‌سنك یوزنده اولان کیر وپاسه شبیه اثر ونشانه دینورکه جابجا نقطه شکلنده اولور یقال فی‌المرآة نکتة کثیرة وهی شبه الوسخ فیها (النکات) شداد وزننده دائما اعراض ناسه زباندر ازلقله طعن ایدن‌کمسیه اطلاق اولنور یقال هو نکات ای طعان فی‌اعراض الناس (الانتکات) افتعال وزننده برکسه قفاسی اوزره یره دوشمك معناسنه‌دریقال نکته فانتکت ای القاه علی رأسه فسقط (المنکتة) محدثه وزننده شول خرما قورغنه دینورکه جابجابك دوشوب اولمیه بشلیه آلاجه‌لنمش تعبیر اولنور یقال رطبة منکتة اذا بدا فیها الارطاب مؤلف بسر ایله تمثیل ایلمسیدی تکلفدن ازاده اولور ایدی (النمت) سمت وزننده برنبات آدیدرکه مأکول بشی اولور (النواتی) دواتی وزننده کمیجی طایفه‌لرینه دینور ملاحون معناسنه مفردی نوتی‌در لوطی وزننده وملاح انشاء الله تعالی ماده‌سنده الماح اولنور ونوتی معنای آتیدن مأخوذدر (النات) تخفیفله ناس وزننده ومرادفیدر شارحك بیاننه کوره تاء سیندن مقلوبدر مزهرده مرسومدرکه یمن لغتنده سینی تایه تبدیل ایدرلر ناس لفظنده نات دیرلر (النوت) فوت وزننده کمال ضعفدن ناشی ایکی

طرفه بوچانیه‌رق تمایل ایله یوریمك معناسنه‌در یقال نات الرجل نوتا اذا تمایل من ضعف کمی ملاحضـه نوتی اطلاق بوندن مأخوذدر زیرا کمی‌بی دومنـله یاپلکن اقدرمغله برطرفدن برطرفه اماله ایدرلر (النهیت) نونك فتحیله (والنهات) نونك ضمیله زئیر وزحیر معناسنه‌درکه ارسلان وقپلان مقوله‌سی کومورده‌مکدن عبارتدر بوخشم وکینه حالتنده بعض آدمدن دخی ظهور ایدر یقال نهت نهیتا ونهاتا من الباب الثانی اذا زأر وزحر شارح دیرکه نهیت زئیردن دون اولور (النهات) شداد وزننده شدتله آکیرر اولان اشکه دینور یقال حار نهات ای نهاق وبك کومورده‌یجی انسانه وحیوانه دینور یقال رجل واسد نهات ای زحار بوراده زحار شدتله تنفس ایده‌نه دخی اطلاقی محتملدر ونهات ارسلانه اطلاق اولنور ولاحق بن النجار نام کسه‌نك فرسی اسمیدر (المنهت) محسن وزننده (والمنهت) منبر وزننده بونلرده ارسـلانه اطلاق اولنور (الناهت) ناحق وزننده بوغازه اطلاق اولنور حلق معناسـنه (النیت) بیت وزننده نوت معناسـنه‌درکه ضعف ونحافتدن تمایل ایلمکدر واوی ویائیدر یقال نات ینوت وینیت نوتا ونیتا اذا تمایل من ضعف وعلی بن عبد العزیز النابتی البصری المؤدب محدثیندندر مؤلف بونی نبت ماده‌سنده نابتی عنوانده رسم ایتشیدی لکن اوراده بعض نسخه‌ده اسحق بن ابراهیم النابتی واقع اولمغله بوصورتده نسخهٔ مذکوره صواب اولور وشارحك بیانه کوره نابت بای تحتیه ایله بصره‌ده برموضعدر

﴿ فصل الواو ﴾ (الوبت) واوك فتحی وبای موحده‌نك سکونیله بریرده طوروب اقامت ایلمك معناسنه‌در یقال وبت بالمکان وبتا من الباب الثانی اذا اقام (الوت) واوك فتحی وضمی وتای فوقیه‌نك تشدیدیله (والوتة) واوك ضمیله ورشان اوتمه‌سنه دینورکه اسملردر وورشان مؤلفه کوره ساق‌حر یعنی ارکك قمری‌یه دینور وسائردن تحقیقمزه کوره یبانی کوکرجندن بیوجك ومطوق برکوزل قوشدرکه بعض میشه مقوله‌سی یرلرده ایوا ایدرلر اکا آلا فاخته وبزم دیارلرده قوسقووق وبو سمتلرده قوقوق تعبیر ایدرلرکه اوتمسندن حکایه‌در وعربلر صوتندن ساق حر ایله حکایه ایدرلر (الوتاوت) وساوس وزننده‌ومرادفیدروسوسه‌نك‌جمعیدر یقال اخذته الوتاوت ای الوساوس شارحك بیانه کوره تاء سیندن بدل اولان لغته مبنیدر (الوقت) واوك فتحی وقافك سکونیله زماندن برمقدار مفروضه دینور فارسیده هنکام وترکیده چاغ دینور وبو اکثری زمان ماضیده استعمال اولنور یقال مضی وقته وهو مقدار من الدهر مؤلف بصائرده نهایة الزمان المفروض العمل عبارتیله تفسیر ایلشدرکه برعمل مخصوص ایچون فرض وتقدیر اولنان زمانك غایتندن عبارت اولور آنکچون دائما اول عمله مضاف ومقید اوله‌رق استعمال اولنور وقت الفجر ووقت العصر

کبی.

کبی ووقت مصدر اولور برنسنه ایچون زمان مخصوص تعیین وتحدید ایلمك معناسنه تقول وقت کذا کوجدت اذا جعلت له وقتا یفعل فیه ومنه قوله تعالی [ان الصلوة کانت علی المؤمنین کتابا موقوتا] ای مفروضـا فی الاوقات یعنی محدود الاوقات فرض اولدی که فی شیٔ من الاحوال وقتندن اخراجی جائز دکلدر (المیقات) میمك کسریله بودخی وقت معناسنه درکه مراد عمل مخصوص ایچون تعیین اولنان وقتدر قال الراغب المیقات الوقت المضروب للشیٔ والوعد الذی جعل له وقت وقد یقال للمکان الذی یجعل وقتا للشیٔ پس مکان موقوته اطلاقی اتساعه مبنی اولور ومیقاتك اصـلی موقات ایدی ومیقات اسم زمان اولور وقت موعد معناسـنه ومقداریت علاقه‌سیله اسم مکان اوله‌رق استعمال اولنور میقات الحج بو معناده‌در که حجاجك احرام قوشـندقلری محلدن عبارتدر اهل مدینه ذو الحلیفه‌دن واهل عراق ذات عرق واهل شام جحفه واهل نجد قرن واهل یمن یلملم نام موضعدن وبحریلر رابغدن احرامبند اولورلر (التوقیت) تفعیل وزننده بودخی برنسنه ایچون وقت تحدید وتعیین ایلمك معناسـنه در یقال وقته کذا توقیتا اذا قدرله حینا ومنه قوله تعالی [واذا الرسل وقتت] وقریٔ اقتت والعرب تعاقب بین الهمزة والواو وکقولهم وکدت واکدت وقرأ ابو جعفر بالواو وتخفیف القاف وفی راویه عنه ووقتت علی زنة فوعلت من المواقة قال البیضاوی فی تفسیره ای عین لها وقتها الذی یحضرون فیه للشـهادة علی الامم بحـصوله فانه لایتعین لهم قبله اوبلغت میقاتها الذی کانت تنتظره بوراده توقیت ایکی کونه تفسیر اولنمشدر شق اوله کوره تحدید وتعیین وقت ایله وشق ثانی‌یه کوره برشییٔ وقت محدودینه منتهی قلمق ایله مفسردر اوله کوره ذوات اوزره بدون الاضمار واقع اولور وجه اولده جعل الشیٔ ظرفا لنفسـه شائبه‌سی اولمغله ثانیدن ارجحدر (الموقوت والموقت) معظم وزننده اسم مفعوللردر محدود ومعین اولمش وقت دیمکدر یقال وقت موقوت وموقت ای محدود ومحدود الوقت اولان شـیئه وصف اولور نته که آنفا کتاب موقوتده ذکر اولندی قاضیعسکرلرك توجیه موقتلری بو بابدندر (الموقت) مجلس وزنـنده وقت ماده‌سندن مفعل در یعنی مصدر میمی واسم مکاندر معلوم اوله که مصباحدن ملخصا مرسومدر که فعلی ثلاثی سالم اکر باب ثانیدن ایسه مصدر میمی مفعل وزننده کلور که عینك فتحیله واسم زمان واسم مکان عینك کسریله کلور ومرجع ومعذره مقوله‌سی شاذدر واکر مضاعف اولورسـه مصدرنده فتح وکسر جائزدر مفر کلمه‌سی کبی اسم زمان واسم مکان قیاس اوزره مکسور اولور واکر معتل الفاء بالواو ایسه مصدر اسم زمان واسم مکان عینك کسریله اولور موعد کبی مانحن فیه بو بابدندر واکر معتل العین بالیاء ایسـه سالم کبی مصدر مفتوح واسملر مکسور اولور وبعضا احدهما آخر

موضعنده مستعمل اولور واكر معتل اللام بالياء ايسه مصدر واسملر مفتوح اولور بوكه مخالف اولنلر شاذدر واكر باب اولدن وثالثدن اولورسه كرك صحيح وكرك غير صحيح اولسون مصدر واسملر عينك فتحيله‌در نحو قعد مقعدا وهذا مقعده وقلع مقلعا وهذا مقلعه وقام مقاما وهذا مقامه وبوندن ماعداسی شاذدر واكر باب رابع وسادس سالم الفاء اولورسه مصدر واسملر عينك فتحيله‌در واكر معتل الفاء بالواو اولوب مستقبلنده ساقط اولورسه مطلقا عينك كسريله‌در واكر مستقبلنده ثابت اولورسه يوجل كبی عند البعض مصدر مفتوح واسملر مكسور وعند البعض مطلقا مكسور اولور واكر باب خامسدن ايسه مطلقا مفتوح اولور (الوكتة) سكته وزننده برنسنه اوزرنده اولان لونه مخالف بنكه ونقطه‌يه دينور يقال فی عينه وكتة ای نقطة (الوكتة) جرعه وزننـده چقماقده كثرت استعمالله پيدا اولان كدكه ورخنه‌يه دينور كرك طاش وكرك اغاج اولسون كه عربلر چقماغی مرخ اغاجندن اتخاذ ايدرلر شارح من البعير كلمه‌سيله تقييد ايلمكله اكا كوره زند بيلكجه معناسنه اولمغين دوه‌نك برسببله بيلكجه‌سنده حادث اولان رخنه ديمك اولور فرضة الزند معناسنه‌در (الوكت) وعد وزنـنـده پك آزجه نسنه‌يه دينور شیٔ يسير معناسنه ومصدر اولور برنسنه‌ده اثر ايلك تأثير معناسنه يقال وكت الشیٔ وكتا من الباب الثانی اذا اثر فيه وطولدرمق معناسنه‌در يقال وكت القدح اذاملاٗه وآدمی خرده خرده وصيق صيق آتارق يوريمك معناســنه‌در يقال وكت الرجل اذا قرمط فی المشی (التوكيت) تفعيل وزننده بودخی طولدرمق معناســنه‌در يقال وكت القربة توكيتا اذاملاٗها وخرما قورغی اولماغه بشلامقله جابجابكلشوب آلاجه‌لنق معناســنه‌در يقال وكتت البسرة اذا بدت فيها نقط الارطاب (الوكيت) واوك فتحيله غمازلغه‌دينور سعايه ووشايه معناسنه (الواكت) ناكت وزننده‌ومرادفيدركه ذكر اولندی (الموكتة) محدثه وزنـنـده (والموكت) هاسز توكيت مذكوردن اسم فاعلدر بكلنمش خرما قورغنه وصف اولورلر يقال بسرة موكتة وموكت ای منكتة تذكيری وصف خاص ادعاسنه محمولدر (الموكوت) شدت غم وتاســه‌دن ناشی بشره‌سی متغير اولمش كشی‌يه دينور يقال رجل موكوت ای كمدهما (الولت) واوك فتحی ولامك ســكونيله برنسنه‌يی اكسلتمك معناســنه‌در يقال ولته حقه ولتا من الباب الثانی اذا نقصه (الايلات) ايلاج وزننده ولت معناسنه‌در يقال اولت حقه يولت ايلاتا اذا نقصه (المومت) موقوت وزننده اندازه‌لنمش معروف ومقدر معناسنه‌در يقال شیٔ مومت ای معروف مقدر (الوهت) واوك فتحی وهانك سكونيله برطاريره قصدرمق وصقشدرمق معناسنه‌در يقال وهته يهته وهتا من الباب الثانی اذاضغطه (الوهتة) وهده وزننده انبش اشاغی انكبه يره دينور هبطه

معناسنه

معناسنه (الایهات) ایلات وزننده ات تعفن ایدوب قوقمق معناسنه‌در یقال اوهت اللحم اذا انتن

﴿ فصل الهاء ﴾ (الهبیت) نبیت وزننده شول قورقق کشی‌یه دینور که برنسنه‌دن قورقوسندن عقلی کتمش اوله (المهبوت) هبیت معناسنه‌در یقال هبت الرجل علی بناء المفعول فهو هبیت ومهبوت ای الجبان الذاهب العقل (الهبت) سبت وزننده اورمق معناسنه‌در یقال هبته هبتا من الباب الثانی اذا ضربه واشاغی اندرمك معناسنه‌در یقال هبته اذا هبطه وبرکسه‌یی قدر ومنزلتندن ساقط ومنحط ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال هبت فلانا اذا طأطأه وحطه یعنی من قدره ومنه حدیث عمر [لمامات عثمن بن مظعون علی فراشه هبته الموت عندی منزلة حیث لم یمت شهیدا] ای حط من قدره فی قلبی (الهبتة) سبته وزننده ضعف معناسنه‌در یقال فی عقله هبتة ای ضعف (الهت) هانك فتحی وتانك تشدیدیله سوزی طلاقت وانتظام اوزره متسلسل سویلك معناسنه‌در مسطره دیزلمش کلمات کبی یقال هت الکلام هتا من الباب الاول اذا سرده واثوابی برتوب پاره‌لمق معناسنه‌دریقال هت الثوب اذا مزقه وبرآدمك عرض وناموسنه تعرضله قولا یافعلا خلل ویرمك معناسنه استعمال اولنور یقال هت عرضه اذا مزقه بورادہ الاعراض قولی الثیاب اوزره معطوفدر ودوکك معناسنه‌در یقال هت الماء اذاصبه وبرآدمك قدر ورتبه‌سنه کوره احترام ایلیوب اکرام واعزازده دونجه معامله ایلك معناسنه‌در یقال هت فلانا اذا حط مرتبته فی الاکرام وخاتون بلا فاصله ییدرپی ایپلك اکیرمك معناسنه‌در یقال هتت المرأة اذا تابع الغزل واغاجك یپراقلرنی صیرمق معناسنه‌در یقال هت ورق الشجر بمعنی حته وقیروب اوفاتمق معناسنه‌در یقال هت الشیٔ اذا کسره وفته (الهتهتة) زلزله وزننده بودخی برنسنه‌یی قیروب اوفاتمق معناسنه‌در یقال هتهت الشیٔ اذا کسره وفته وسوزی تیز تیز سویلك معناسنه‌در یقال هتهت فی کلامه اذا اسرع ودوه‌یه صو ایچرکن اقدامی خصوصنده هت هت دیوز جر وآزار ایلك معناسنه‌در یقال هتهت البعیر اذازجره عند الشرب بهت هت (المهت) میمك کسری وهانك فتحیله (والهتات) شداد وزننده چوق سوزلو خفیف الطبع کشی‌یه دینور یقال رجل مهت وهتات ای خفیف کثیر الکلام (هت هت) فدفد وزننده دوه قسمنی صو ایچمکه سوق ایچون ایراد اولنان صوتدن حکایه‌در نته‌که حاره سأسأ دیرلر قال الشارح ومنه المثل ★ اذا وقف البعیر علی الردهة فلا تقل له هت هت ★ ردهه رانك فتحیله حوض مقوله‌سنه دینور مثل مزبور برآدمده اثر رشد وفطانت مشهودك اولدقده اکا نصیحت خصوصنده یك الحاح وابرام ایلیه دیجك یرده ضرب اولنور (الهرت) هانك فتحی ورانك سکونیله دورتمك

وسانجمق معناسنه‌در يقال هرت فلانا بالرمح هرتا من الباب الثانى والاول اذا طعنه
برآدمك عرضنه طوقنمق معناسى بوندن ياخود تمزيق معناسندن مأخوذدر نته كه
اصول سائره‌ده مسطوردر وهرت اتى ميهرا اولنجه قدر طبخ ايلك معناسنه‌در يقال
هرت اللحم اذا بالغ فى طبخه حتى تهرأ واثوابى يرتوب پاره‌لمك معناسنه‌در يقال هرت
الثوب اذا مزقه (الهريت) امير وزننده بول وواسع نسنه‌يه دينور سائر امهاتده
واسع الشدقين عنوانيله مرسوم اولمغله آوردلرى بول وبيوك كمسه ديمك اولور ظاهرا
نسخه‌لردن ساقطدر حتى نهايه‌ده وفى حديث رجاء حيوة [لاتحدثنا عن متهارت] اى
متشدق مكثار من هرت الشدق وهو سعته عبارتيله مثبتدر وهريت ايكى سبيلى بر
اولمش خاتونه دينور يقال امرأة هريت اى مفضاة وارسلانه دينور وقطعا كتم
اسرار ايلمين كمسيه دينور يقال رجل هريت اذا كان لايكتم سرا وشول كمسيه
دينوركه بدزبان اولوب دائما قبيح وناسزا سويلر اوله يقال رجل هريت اذا كان
يتكلم بالقبيح شارح بو ايكى معنايى متحد اعتبار ايلشدر لكن اظهر اولان هربرى
مستقلدر (الهرت) فتحتينله برنسنه واسع وسائر اصوله كوره بركمسه بيوك
آوردلو اولمق معناسنه‌در يقال هرت هرتا من الباب الرابع اذا صار هريتا (الهرت)
كتف وزننده (والهروت) صبور وزننده (والهرات) شداد وزننده بونلرده ارسلانه
دينور واسع الشدق اولديغيچون (الهراميت) هانك فتحيله ركايا معناسنه‌دركه
ديوارسز واسع ودبى يقين قويلره دينور ركايا ركيه‌نك جميدر وبو ذكر
اولنان هرت كلمه‌سندن مأخوذ اولمق ملحوظدر مترجم ديركه كتاب مزهرده
مفردى مسموع اولميان جموع فصلنده بو وجه اوزره مرسومدركه
هراميت دهناء ناحيه‌سنده برنيجه آبار مجتمعه‌يه اطلاق اولنوركه لقمان بن عاد
محفورلرى اولمق اوزره مشهوردر واصمعى ضربه‌نك يسارنده اولدقلرنى تصريح
ايلشدر پس مؤلفك تفسيرى مخالف اولور (الهفت) هانك فتحى وفانك سكونيله
(والهفات) هانك ضميله برنسنه خفتندن ناشى طاغيلوب اوچمق معناسنه در
قوش تويلرى كبى يقال هفت الشئ هفتا وهفاتا من الباب الثانى اذا تطاير لخفته
واندیشه وتفكرسز لسانه نه كلورسه كثرت اوزره سوز سويلك معناسنه استعمال
اولنور دكرمن جقجقه‌سى كبى ياخود قوله باغچه‌سندن بوشانمش آيو كبى يقال هفت
الرجل اذا تكلم كثيرا بلا روية و ريزه ريزه وخرده خرده اولوب اشاغى‌يه
طوغرى دوكيلوب دوشمك معناسنه‌در طاغدن طاشلر پاره‌لنوب دوشديكى كبى
يقال هفت الشئ اذا انخفض واتضع ودق وهفت اسم اولور اطرافنه نسبت دوز
واوتوراقلى ارضه دينور وسرعتله اتوب دوكيلن صاغانقلى يغموره اطلاق اولنور
وحمق وافر معناسنه در يقال فيه هفت اى حمق وافر (المهفوت) مبهوت وزننده

متحير آدمه دينور (التهافت) تفاعل وزننده بر نسـنه اوزره بالاختيار پيدرپى دوشمك معناسـنه در يقال تهافت على الشيء اذا تساقط و تتابع شارحك بيانته كوره اكثريا شر خصوصنده مستعملدر پروانه نك چراغه تهافتى كبى (الهفات) سحاب وزننده احمق وبيغز آدمه دينور (الهلث) هانك فتحى و لامك سكونيله بر نسنه نك قبوغنى كيدرمك معناسـنه‌در يقال هلث الشئ هلثا من الباب الاول اذا قشره (الانهلاث) انسلاث وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندى يقال انهلث يعدو بمعنى انسلث (الهلثى) سكرى وزننده برنبات آديدر (الهلاثة) ثمامه وزننده هنوز طوغمش قوزينك ايش وصوك تعبير ايتدكلرى درينك سياه ومردار ياپقنتيسنه دينور (الهلثاة) هانك فتحيله يورددن يورده قونوب كوچر اولان طائفهٔ انسانيه دينور كوچر اولى تعبير اولنور تركانلر اولوس تعبير ايدرلر يقال مرت علينا هلثاة وهى جماعة يقيمون ويظعنون (الهلقث) قافله ولامك شده‌سيله جردحل وزننده پك آجلغه دينور يقال جوع هلقث اى شديد (الهمث) سمت وزننده تريد ياغ ايچره اورتيلوب غائب اولمق معناسنه‌در يقال همث التريد همثا من الباب الاول اذا توارى فى الدسم (الاهماث) همزه‌نك كسريله كولمكى ياخود سوزى اخفا ايلك معناسنه‌دركه پك يابجه وكيز لوجه كولمكدن يا سـويلكدن عبارتدر يقال اهمث الكلام والضحك اذا اخفاه (الهنبثة) هانك فتحى و نونك سكونيله بر ايشـده سولپكلك وكوشكلك ايلك معناسنه‌در يقال هنبث الرجل فى امره اذا استرخى فيه وتوانى (الهوثة) هانك ضمى وفتحيله الچق وچقور يره دينور دره ايچى كبى جمع جنسى هوث در هاسز (التهويث) تفعيل وزننده بركسيه صوت بلند ايله چاغرمق معناسـنه‌دركه طورمسنى يا كلمه‌سنى اراده‌يه مبنى اولور يقال هوث به تهويثا اذا صاح به (التهييث) ياى تحتيه ايله تفعيل وزنـنده بركسيه صوت اعلا ايله يانمه كل ديو چاغرمق معناسـنه‌در يقال هيث به تهييثا اذا صاح به و دعاه و بومادهٔ آتيه‌دن مأخوذ در (هيت لك) هانك فتحى و آخرينك حركات ثلاثيـله ولغت قليله‌ده هاء مكسور اولور اسم فعل امردر هلم معناسنه‌دركه بروكل ديمكدر كرچه هلم كلمه‌سى لازم ومتعدى اولور لكن بوراده لازم اراده اولنـور مؤلفك بصائرده بيانته كوره بونده مفرد وتثنيه وجمع برابردر وعـدد كنديدنصكره ذكر اولنمغله لام تبيين ايچوندر سقيالك ماده‌سـنده اولديغى كبى تقول هيت لك و هيت لكما ولكم ولكن وبونك اسم فعل اولمسنده ومتصرف اولمسنده وآخرينك حركاتنده اختلافات عديده واردر بيضاوى سورهٔ يوسفده بسط ايلمشدر ومزهرده مرسومدركه هيت لك قبطيه‌ده يا سريانيه ويا عبرانيه‌ده تعال معناسنه اصلى هيتلج ايدى (هيت) هانك كسريله عراقده بربلده آديدر (هات) تانك كسريله اسم فعل امردر اعطنى

معناسنه که بکا وبر وبکا کتور دیمکدر یقال هات یارجل وهاتیا وهاتوا وهاتین مثل عاطین شارح دیرکه امام خلیل دیدیکه اشبو هات کلمه‌سی آتی یوتی ابتاء ماده‌سندن امردر همزهٔ ثانیه الفه قلب اولنوب و هاء همزه‌یه معاقب اولمشدر ایاوهیا واراق وهراق کبی وعربلرك ماهاتیك قوللری بونی مؤیددر (الهیت) هانك کسریله بغایت درین یره دینور بئر غیا کبی ارض غامضه معناسنه و هیت بر مخنث یعنی مذکر سماعی اسمیدرکه نبی اکرم علیه السلام حضرتلری آنی نفی واجلا بیوردیلر علی قول بونون وبای موحده ایله هنبدر نته‌که ماده‌سنده بیان اولندی

﴿ فصل الیاء ﴾ (یرت) یانك فتحی و رانك سکونیله عوف بن عیسی الفرغانی الفقیه الشافعی جدینك اسمیدر (الیاقوت) اقسام جواهردن جوهر معروف اسمیدر وبوفارسیدن معربدر اصناف کثیره‌سی واردر احمر رمانی قسمی جمله‌دن اجود واعلادر شربی وسوسه وخفقان وضعف قلبه نافع و تعلیق جود دمه مانعدر (الایهات) همزه‌نك کسریله ات قوتق معناسنه‌در یقال ایهت اللحم اذا انتن هذا آخر حرف الثاء والحمد لله تعالی فی الاخرة والاولی وصلی الله علی رسوله محمد وآله و صحبه اجمعین

﴿ باب الثاء ٭ فصل الالف ﴾

(الابث) همزه‌نك فتحی و بانك سکونیله برکسه‌یی سلطان و والی حضورنده فصل وسعایت کونه قاله کتورمك معناسنه‌در یقال ابثه و ابث علیه ابثا من الباب الثانی اذا سبعه عند السلطان (الابث) کتف وزننده اشر معناسنه‌درکه شدت فرح وفرط نشاط کندیسنه مستولی اولمغله مست وسرهوا اولان کشی‌یه دینور مست می اقبال اولنلر کبی یقال رجل ابث ای اشر (الابث) فتحتینله دوه‌سودی ایچمکله یورك شیشوب وکوکل سرخوش کبی بولانمق معناسنه‌در اول سودك معتاد اولمینه کیفیتی بویلجه در یقال ابث الرجل ابثا من الباب الرابع اذا شرب لبن الابل حتی انتفخ واخذ فیه کالسکر (الاباثی) سکاری وزننده شول دوه‌لره‌دینورکه قارنلری طوق اولمغله چوکوب اوتورمش اوله‌لر یقال ابل اباثی ای بروك شباع شارح دیرکه مفردی ابیث وابیثه‌در (المؤتبثة) مؤتفکه وزننده شول طلومه دینورکه سود ایله طلوب علی حاله شیشکن‌وطولغون قالمش اوله (الاثاثة والاثاث) همزه‌لرك فتحیله (والاثوث) قعود وزننده اوت کور و صیق اولمغله بری برینه صارمشق اولمق معناسنه‌در یقال اث النبات اثاثة واثاثا واثوثا من الباب الاول والثانی والرابع اذا کثر والتف و عورتك صغریسی که قبح تعبیر اولنور بیوك

اولمق معناسنه‌در يقال اثت المرأة اذا عظمت عجيزتها (التأثيث) تفعيل وزننده بريری ياخود دوشك مقوله‌سی نسنه‌يی چكنيه‌رك دوزلتمك معناسنه‌در يقال اثث الفراش وغيره تأثيثا اذا وطاه ووثره (الاث) همزه‌نك فتحی و ثانك تشديديله (والاثيث) امير وزننده عظيم وفراوان اولان نباته وساٸر نسنه‌يه دينور يقال نبت اث واثيث ای كثير عظيم جمعی اثاث كلور كرام وزننده واثايث كلور مؤنثی اثيثه‌در هايله وجمع مؤنثی مذكر كبيدر يقال امرأة اثيثة ای عظيمة العجيزة واثايث تنومند علی قول اوزون بويلو طولغون وتامة الاعضاء اولان خاتونلره دينور كه مفردی اثيثه‌در (الاثاث) سحاب وزننده خانه متاعنه دينوركه مطلقا خانه‌نك لوازم ومهماتی اولان اسبابدن عبارتدر فرش واوانی وساٸر لوازمی كبی و بونك مفردی يوقدر علی قول اثاث كوتری ماله اطلاق اولنور غنم وابل وعبيد ومتاع بيت كبی مفردی اثاثه‌در هايله يقال نقل الاثاث ای متاع البيت ولا واحدله اوالمال اجمع والواحدة اثاثة (الاثاثی) اثافی وزننده ومرادفيدركه ساج اياغنه دينورسه يا تعبير اولنور شارحك بيانه كوره ثاء فادن مبدله‌در واثاثی بنی حبطات قبيله‌سنه مخصوص برفرس آديدر (اثاثه) همزه‌نك ضمی و فتحيله بر رجل آديدر و اصحابدن مسطح نام ذاتك پدری اسميدر (الارث) همزه‌نك كسريله ميراث معناسنه‌دركه وارثك شرعا الديغی تركه ومخلفاتدن عبارتدر همزه واودن بدلدر يقال حازالارث ای الميراث ای المنتقل عن الميت شارح ديركه بونلرك اصللری واويدر ورائه‌دن مأخوذدركه غيردن برآدمه من غير عقد مال انتقالندن عبارتدر بعده ميتدن انتقال ايلمكده تخصيص اولنديی واول منتقل اولان ماله ارث وميراث وتراث اطلاق ايلديلر تراثك دخی اصلی وراث ايدی وميراثك اصلی موراث ايدی مال منتقلی آلت منزلنه تنزيل ايلديلر كوياكه ميتدن وارثه آلت نقل اعتبار ايلديلر وارث اصل ومبنا عليه معناسنه‌در يقال هو من ارث صدق ای فی اصل صدق ومتأخرينك متقدميندن وارث واخذ وضبط و حفظله عامل اولدقلری امر قديمه يعنی حالات قوليه وفعليه وشرعيه وعرفيه اطلاق اولنور ومنه الحديث [انكم علی ارث من ارث ابيكم ابراهيم] يريد به ميراثهم ملته وارث آتش كولنه اطلاق اولنور رماد معناسنه وبرشيئك بقيه‌سنه اطلاق اولنور (التأريث) تفعيل وزننده برجماعت بيننه فتنه اولحروب فساد وشورش القا ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه معنای آتيدن مأخوذدر يقال ارث بين القوم اذا اغری وافسد وآتش ياقق معناسنه‌در يقال ارث النار اذا اوقدها (الارث) حرث وزننده بودخی آتش ياقق معناسنه در يقال ارث النار ارثا من الباب الاول اذا اوقدها (التأرث) تفعل وزننده آتش يانمق معناسنه‌در يقال تأرثت النار اذا اتقدت (الارث) همزه‌نك ضميله

برنوع تیکنلو اوت اسمیدر وبو دوه تیکنی نوعندندر ودوه‌یه بغایت یرایوب لکن صوکنده اویوز ایدر (الارث) صرد وزننده ایکی زمین میاننده اولان سنوره وفاصله نشانلرینه دینور ارف معناسنه وبو ارثه‌نك جمعیدر نته که ارف ارفه‌نك جمعیدر (الارثة) جرعه وزننده قزل تپه‌یه دینور اکمهٔ حمراء معناسنه و شول فشقیه دینورکه اوجاغك کولی یاننده احضار ایدرلر تاکه وقت حاجتده طوترق ایدوب آنکله آتش یاقرلر وارث کبی ایکی ارض ارالغنده اولان مرز و سنوره دینور مؤلف ارث کلمه‌سی بونك جمعی اولدیغنی بیاندن مشتغل اولمشدر نته‌که آنفا ذکر اولندی وطپراغی یومشق ودوز مکانه دینور وقیون رنکلرندن رقطه کبی آقلو قره‌لو آلاجه رنکه دینور (الارث) هاجر وزننده آقلو قره‌لو الاجه ارکك قیونه دینور ارثاء مؤنثیدر رقطاء وزننده (الاراث) کتاب وزننده آتشه دینور وآتش یاقق ایچون احضار اولنان قاو مقوله‌سی طوترغه دینور (الایناث) همزه‌نك کسریله دیشی طوغورمق معناسنه‌در یقال آنثت المرأة ایناثا اذا ولدت انثی (المؤنث) محدث وزننده دیشی طوغوران خاتونه وسائر حیوانه دینور (المئناث) محراب وزننده هربار دیشی طوغورمق عادتی اولان خاتونه وسائر حیوانه دینور شارح دیرکه مذکرینه‌ده مئناث دینور زیرا مفعال بنیه‌سنده مذکر ومؤنث مساویدر ومئناث مخنث کسیه اطلاق اولنورکه مذکر سماعی تعبیر اولنور ویومشق طپراقلو ارضه اطلاق اولنورکه منبت اوله کاسیذکر ومئناث ومئناثة هایله کسمز وکند قلجه اطلاق اولنور یقال سیف مئناث و مئناثة ای کهام (الانیث) امیر وزننده دیشی دموره دینورکه ملایم اولور ارککنه‌که پولادود مشق تعبیر اولنور ذکر اطلاق اولنور (المؤنث) مخنث وزننده دیشی‌یه دینورکه حق تعالی آنی دیشی خلق ایلمشدر و مؤنث مخنث کسیه اطلاق اولنورکه مذکر سماعی تعبیر اولنور تقول تذکر فی امر هذا المذکر المؤنث ای المخنث (الانثیان) انثی کلمه‌سندن تثنیه‌در بدن انسانیدن خایه‌لره و قولقلره اطلاق اولنور و بجیله و قضاعه قبیله‌لرینه اطلاق اولنور (الانیثة) خبیثه وزننده مئناث کبی طپراغی یومشق و منبت یره اطلاق اولنور یقال ارض انیثة ومئناث ای سهلة منبات (التانیث) تفعیل وزننده (والتأنث) تفعل وزننده مؤنث کبی سهولت و ملایمتله معامله قلمق معناسنه‌در تقول انثت له تأنیثا و تأنثت له ای لنت له جمیع حیوانك مؤنثلرنده ضعف وسهولت اولمق علاقه‌سیله سهل وضعیف اولان نسنه‌لر اکا تشبیه اولنمشدر (الانثی) همزه‌نك ضمیله فعلی وزننده دیشی‌یه دینور ارکك مقابلیدر وبوحبلی کبی مخصوصه‌در وعربلر برخاتونی کماله وصف ایلسه‌لر امرأة انثی دیرلر کامله دیمکدر نته‌که رجل ذکر دیرلرکه کامل دیمکدر (الاناث) همزه‌نك کسریله انثی لفظنك جمعیدر نته‌که اناثی

دخی جمعیدر همزه نك فتحیله که نوادردندر واناث جماداته اطلاق اولنور موات معناسنه شجر وحجر کبی مترجم دیرکه مؤلف بو معنا ایله اشبو [ان یدعون من دونه الااناثا] الایه کریمه‌سنه اشارت ایلشدر بونده بعض مفسرین حکم لفظی اعتبار ایلدیلر زیرا معبود اتخاذ ایلدکلری صنملرك اسملری مؤنث ایدی لات وعزی ومنات کبی وبعضلر حکم معنایی اعتبار ایلدیلرکه ارجح اولان بودر زیرا صنملری جمادات اولوب و جمادات منفعل اولمریله مؤنث حکمنده اولورلر بونك ملخصا بسطی بودرکه مطلقا موجودات قسمی بری برینه اضافتله اوچ ضرب اوزره‌در ★ اول ★ فاعل غیر منفعل درکه همان باری تعالی حضرتلریدر ★ ثانی ★ منفعل غیر فاعل درکه جماداتدن عبارتدر ★ ثالث ★ من وجه منفعل ومن وجه فاعل‌در ملائکه وانس وجن کبی زیرا بونلر حق تعالی‌یه نسبتله منفعل وکندیلرینك مصنوعات ومعمولاتلرینه نسبتله فاعللردر پس ذکر اولنان معبودلری جمله جماداتدن منفعل وغیر فاعل اولمریله حق جل وعلا انلره اناث تسمیه سیله تبکیت وکمال جهل و غفلتلرینه تنبیه ایلدی بو صورتده جماداته اناث اطلاقی حقیقی اولمیوب اطلاقات شرعیه‌یه مقارب برمعنا اولور وفلکده اولان خرده کواکبه اطلاق اولنور نته‌که کبیرلرینه ذکور اطلاق اولنور

﴿ فصل الباء ﴾ (البث) بانك فتحی و ثانك تشدیدیله بر نسنه‌یی یایوب طاغتمق معناسنه در یقال بث الریح التراب بثا من الباب الاول والثانی اذا اثارته وفرقته وبرخبری فاش وشایع ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال بث الخبر اذا نشره وفرقه ودرونده اولان رازی برکسیه اظهار ایلمك معناسنه استعمال اولنور تقول بثثتك السر ای اظهرته لك وبث منثور ومتفرق اولان خرماره اطلاق اولنور مراد چوال یاخود سبت ایچره خوشجه وصقیجه کنز اولنمامغله بری برینه یاپشق اولمیوب طاغنق اولان خرمالردر وکنز خرمایی برقابه طولدروب اوزرینه بر مقدار صورش ایلدکدنصکره کرکی کبی باصوب صقیلامغه دینور بوکونه اولان خرما کوه‌دن مأمون ولذتی اوزره باقی اولور یقال تمر بث ای متفرق منثور یعنی لم یجد کنزه واصمعی بونی قابده اولمیوب طشره‌ده پراکنده طوران خرمالر ایله تفسیر ایلشدر مصدر بمعنی مفعولدر وبث توز و طپراق مقوله‌سنی توزیدوب صاورمق معناسنه‌در یقال بث الغبار اذا هیجه وبث حال وشان معناسنه استعمال اولنورعادتا اظهار اولندیغنه مبنیدر یقال هو حسن البث ای الحال وشدت اوزره اولان حزن واندوهه اطلاق اولنورکه صاحبی صبر وتحمل ایده‌میوب تشکی‌یه ناچار اوله ومنه قوله تعالی [انما اشکو بثی وحزنی الی الله] بوراده مال اعتباریله بمعنی مفعولدر یاخود شدتندن عقل وصبر وآرامی تفریق ایلمك ملاحظه‌سیله بمعنی

فاعل اولور (الانبثاث) انفعال وزننده مطاوعدر يايلوب طاغلمق معناسنه يقال
بث الشیٔ فانبث (الابثاث) همزه‌نك كسريله بودخی برنسنه‌يی يايوب طاغتمق وبر
خبری فاش وشايع ايلمك معناسنه‌در يقال بثه وابثه بمعنی وراز مكنونی بر كسـيه
اظهار ايلمك معناسـنه در تقـول ابثثتك السر ای اظهرته لك (التبثيث) تفعيل
وزننده بودخی ابثاث معناسنه‌در لكن مبالغه‌يی متضمندر يقال بثث الخبر تبثيثا اذا
بثه (البثبثة) زلزله وزننده برخبری هر طرفه فاش وشايع قلمق معناسـنه‌در يقال
بثبث الخبر اذا نشره وفرقه وغبار مقوله‌سنی توزيدوب صاورمق معناسنه‌در يقال
بثبث الغبـار اذا هيجه (المنبث) انبثاثدن اسم مفعولدر طاغلمش نسـنه‌يه دينور
بو مناسـبتله بايلمش كشی‌يه اطلاق اولنور مغشی عليه معناسـنه عقلی طاغلمق
ملاحظه سـيله‌در تقول ضربته فوقع منبثا ای مغشيا عليه ياخود بايلوب زمينـه
يايلديغی ملاحظه‌سـنه مبنيدر (الاستبثاث) بركسه آخردن برخبرك ياخود برسر
نهانك كنديسنه اظهار ايلسنی ايستمك معناسنه‌در يقال استبث الخبر اياه اذا طلب
اليه ان يبثه اياه (البحث) بانك فتحی و حای مهمله‌نك سـكونيله بر نسنه‌نك غور
و حقيقتنه اطلاع ايچون صوروب آراشدرمق معناسـنه در يقال بحث عنه بحثا
من الباب الثالث اذا فتش عنه اصل بحث طپراق ايچندن بر نسـنه‌يی اراشدرمق
معناسنه موضوعدر وبحث معدنه اطلاق اولنوركه آنده فلزات طلب اولنور بمعنی
مفعولدر و ايری يلانه اطـلاق اولنور طپراغی بحث ايلديكيچون (الاستبحاث
والابتحاث) افتعال وزننده (والتبحث) تفعل وزننده بر نسنه‌يی كركی كبی تفتيش
ايلمك معناسـنه‌در يقال استبحث عنه وابتحث وتبحث بمعنی بحث عنه وابتحاث بحثه
ديدكلری لعب آتی يی اوينامق معناسـنه در يقال ابتحث الصبی اذا لعب بالبحثة
(مباحث البقر) بيان صغری اراشديره‌جق محللر ديمكدركه انسان وعمارت قسمندن
خالی ياخود نامعلوم اولان بيابان اوله‌جقدر ومنه المثل * تركته بمباحث البقر *
ای بمكان قفرا ومجهول يعنی بحيث لايدری اين‌هو (البحثة) نبذه وزننده (والبحيثی)
بانك ضمی وحانك تشديديله سميهی وزننده اطفاله مخصوص برلعب آديدركه بحاثه ايله
يعنی طپراغله اوينارلر طپراغی كومه كومه ايدوب برينك ايچنه بر نسنه صقلارلر
ديكری مظنه ايله بولمغه سعی ايدرلر تركيده طپراغه كومه اويونی تعبـير اولنور
(البحاثة) بانك ضميله طپراغه اطلاق اولنور آنده كيزلو اراشدرلديغی حسبيله
(البحوث) صبور وزننده سور قرآنيه‌دن سورهٔ توبه‌نك اسم آخريدر مترجم ديركه
سورهٔ مزبوره‌نك اون بش اسمی واردر سورهٔ برأه وتوبه مقشقشه ومبعثره وبحوث
كبی و بحوث اطلاقی منافقين احوالنـدن بحث و آثاره‌يی مشتمل اولديغنه مبنيدر
نهايه‌ده باء مضمومه ايله بحوث عنوانده بحثك جمعی اوله‌رق مرسـومدر وفاقدن

باء مفتوحه ايله نقل ايلشدر وبحوث شول دوه‌يه اطلاق اولنوركه بورركن الديله طپراغی كيروسنه صاوروب آثار اوله (الباحثاء) نافقاء وزننده كوستبك وعرب طوشانی ديدكلری جانورك دليكی اغزنده اولان طپراق يغنه شبيه طپراق كومه‌سنه دينور اول جانورك يوه‌سنه نافقاء وقاصعاء ديرلر لكن بواول يوه اوليوب اكا شبيه اولانه دينور (بحاث) كتان وزننده برجل اسميدركه بحاث بن ثعلبة بن خزيمة الانصاری اوله‌جقدر و علی بن محمد البحاثی راوی ابن حبان اولان زوزنی مرحومدن ابن حبانك مؤلفی كتاب التقاسيم والانواع روايت ايلشدر وابن حبان بای مهمله ايله‌در (البرث) بانك فتحی ورانك سكونيله يومشق طپراقلو يره دينور ارض سهله معناسنه علی قول يومشق قومدن اولان طاغه و عند البعض زياده‌سيله يومشق ودوز كوزل اولان ارضه دينوركه بغايت منبت وصوی اوله جمعی براث كلور بانك كسريله وابراث كلور وبروث كلور وبرارث كلور علی قول وزن اخير خطادر وبرث حاذق وماهر دليل ورهبره دينور خريت معناسنه (البرث) فتحتينله بركسه صاحب ثروت وسامان اولمغله كونا كون نعمت فراوانله متنعم ومتمتع اولمق معناسنه‌در يقال برث الرجل برثا من البـاب الرابع اذا تنعم تنعما واسعا (براثا) بانك فتحيله بغداد قضاسنده نهر الملك ناحيه‌سنده بر قريه علی قول بغدادك جانب غربيسنده براسكی محله آديدر احمد بن محمد بن خالد وجعفر بن محمد وابو شعيب البرائيون‌كه محدثلردر اورايه منسوبلردر وجامع براثی بغدادده برموضعدر (برعث) عين مهمله ايله جعفر وزننده باديه‌ده برموضعدر (البرعث) قنفذ وزننده كوته دينور كون واست كبی جمعی براعث كلور (البرغوث) غين معجمه ايله زنبور وزننده معروفدركه پيره ديدكلری سياه وخرده حيوانه دينور فارسيده كيك دينور وبرغوث روم اولكه‌سنده بربلده آديدر ظاهرا روم ايليده برغوس محرفی بورغاز ديدكلريدر (البرغثة) دحرجه وزننده طحلبه شبيه بررنك اسميدركه بوز ايله قرامتق آق بيننده اولور لسانمزده نفتی ديدكلريدر برغوثك لونيدر يقال به برغثة ای لون كالطحلة (البعث) بحث وزننده كوندرمك معناسنه‌در يقال بعثه بعثا من الباب الثالث اذا ارسله مؤلفك بصائرده بيانه كوره اصل بعث برنسنه‌يی برسمته اثاره و توجيه ايلمك معناسنه موضوعدر معانی سائره بوندن متفرعدر تعلق ايلديكی نسنه‌نك اختلافی حسبيله مختلف اولور بو ايكی نوع اولور بری بشریدر دوه‌يی اثاره كبی كذلك برآدمی برخصوصه ارسال كبی وثانی الهيدر بودخی ايكی كونه‌در بری عدمدن اعيان واجناس وانواع ايجاد ايلمك كبی بو جناب خالق بيچون حضرتلرينه مخصوصدر و ديكری موتی احيا ايلمكدركه بونده اقدار الهی ايله بعض انبيـاء و اولياء دخی مظهردر عيسی عليه السلام

وحضرت محمد عليه الصلوة و السلام كبي و قرآن كريمده سكز معنايه وارد اولمشدركه الهام واحياء موتى و ايقاظ وتسليط ونصب حاكم وتعيين واخراج من القبور وارسال معنالريدر و مصباحك بيانه كوره اول نسنه كه بنفسه منبعث اوله فعل اكا بنفسه متعدى اولوركه بعثه دينور و اكر بنفسه منبعث اولمز ايسه فعل اكا باء واسطه‌سيله متعدى اولوركه بعثت به دينور پس رسول ارسالنده بعثه وكتاب وهديه ارسالنده بعثت به ديرسن انتهى وبعث دوه‌نك باغنى چوزوب صاليويرمك معناسنه استعمال اولنور يقال بعث الناقة اذا اثارها يعنى حل عقالها فارسلها واويقودن اوياندرمق معناسنه استعمال اولنور يقال بعث فلانا من منامه اذا اهبه و بعث عسكره اطلاق اولنور تسميه بالمصدردر مبعوث اولمق ملاحظه‌سنه مبنيدر عينك فتحيله‌ده جائزدر حرف حلق اولديغيچون نهر ونهر كبي جمعى بعوث كلور اهل سير بعث ايله سريه بيننى فرق ايدرلر آنلرك عندنده حضرت رسول اكرم عليه السلام بولنديغى جهاده غزوه وجهاد ايچون اوچدن مادون اوله‌رق ارسال بيوردقلرى عسكره بعث واوچدن زياده‌يه سريه اطلاق اولنور وبعث قبوردن موتايى ديرلدوب قالدرمق معناسنه استعمال اولنور ومنه يبعث الله الموتى اى ينشره (الابتعاث) انفعال وزننده بودخى كوندرمك معناسنه‌در يقال ابتعثه بمعنى بعثه (الانبعاث) انفعال وزننده كوندرلمك معناسنه‌در يقال بعثه فانبعث (البعث) كتف وزننده كيجه‌لر اويوميوب تهجد اوزره اولان كشى‌يه دينور يقال رجل بعث اى متهجد سهران (البعث) فتحتينله اويانق اولمق معناسنه‌در يقال بعث الرجل بعثا من الباب الرابع اذا ارق (التبعث) تفعل وزننده انبعاث معناسنه‌در بومعناد‌ندركه شعراى عرب تبعث منى الشعر ديرلر بندن آب روان كبي شعر منبعث اولدى ديجك يرده (البعيث) امير وزننده عمرو بن معدى كربك فرسى اسميدر وبعيث بن حريث بن رزام وبعيث بن بشر شاعرلردر (المنبعث) اسم فاعل بنيه‌سيله اصحابدندر اصل اسمى مضطجع اولمغله رسول اكرم عليه السلام حضرتلرى تغيير بيورمشلردر (بعاث) غراب وزننده وبانك حركات ثلاثيله منقولدر مدينه قربنده برموضع آديدر وآنده برملحمه واقع اولمشدر يوم البعاث معروفدر (الباعوث) باغوث وزننده نصارى طائفه‌سنه مخصوص استسقاء يعنى انقطاع مطرسنه‌لرنده استمطار ايلدكلرى حالته دينور وبو اسم سريانيدر (انبغاث) بانك حركات ثلاثى وغين معجمه ايله برنوع قوش اسميدركه بوز رنكنده اولور يعنى بوز اولور جمعى بغثان كلور بانك كسريله غزلان وزننده يوقوشى مردار خوار ايله بيان ايدرلركه تركيده لورى قوشى تعبير اولنور صياد دكلدر بطئ الطيراندر وبغاث مطلقا قوشلرك شرير اولنلرينه دينور شرار الطير معناسنه كه قوشلرك لئيم والچق وصوت

وصید مقوله‌سی خیر ومنفعتدن عاری بلکه شر وضرر صاحبی اولان قسمندندر قرغه وقرتال وچیلق ودلوجه طوغان قوشلری کبی که خرسزلق شرتیله چکنورلر پس بومعناده جمع اولور مفردی بغاثه‌در نعام ونعامه کبی وفی‌المثل ★ البغاث بارضنا یستنسر ★ ای من جاورنا عزبنا یعنی شکاره مقتدر اولمیان ادنی قوشلر بزه مجاورت سببیله جلادت پیدا ایدوب نسر وکرکس دیدکلری صیاد قوش کبی صولت وسطوتله متصف عزیز اولورلر زمخشری بغاثی جمع اوله‌رق اوفق قوشلر ایله تفسیر ایدوب مثل مزبوری مؤنث اوله‌رق تستنسر عنواننده ایراد ایلمشلردر قالدیکه مولفه کوره تذکیر وتأنیث عنوانلریله‌ده ملایمدر اوله کوره تذکیر اقتضا ایدر وثانی‌یه کوره تأنیث اقتضا ایدر ونسردن مراد فارسیده کرکس وترکیده قاره قوش دیدکلری صیاد قوشدر آق بابا دیدکلری ذکر اولنان مردارخوار نوعندندر شارح دیرکه بعضلر مثل مزبوری بزبر آلای عجزه وناتوان کروهی یزکه ضعفاء دخی بزه اظهار قوتله حقارت واهانت ایدرلر دیمک معرضنده بیان ایلدیلر لکن صواب اولان وجه اولدر وبغاث برموضع آدیدر (البغثاء) حمراء وزننده بنک بنک آقلو قره‌لو دیشی قیوند دینور مذکرنده ابغث دینور واجناس مختلفه‌دن مجتمع اخلاط ناسه اطلاق اولنور (البغث) فتحتینله قیون بنک بنک آلاجه اولمق معناسنه‌در یقال بغث البغثان بغثا من الباب الرابع اذا صار ابغث وبغثت النعجة اذا صارت بغثاء (البغثة) جرعه وزننده آنده اسمدرامهات سائره‌ده بغث فتحتینله برنسنه بوزرنکلی اولمق معناسنه وبغثه آندن اسم یعنی بوزلق معناسنه اولمق اوزره مرسوم اولمغله مؤلفک عبارهسنده قصور اولمق غالبدر (الابغث) احمر وزننده ارسلانه اطلاق اولنور لونه بناء وابغث برموضع آدیدر وبرقوش اسمیدر قره‌تاق دیدکلری صو قوشی اوله‌جقدر (البغیث) امیر وزننده اربه ایله قارشق بغدایه دینور مؤلفک والطعام قولی زائددر زیرا طعام عرف عربده بغدایه اطلاق اولنور شارح دخی تصحیح ایلمشدر (البغیثاء) تصغیر بنیه‌سیله دوه‌نک ترکی برینه دینورکه هکبه وخرج آتیلان یریدر (البقث) مکث وزننده برنسنه‌یی قارش مورش ایلمک معناسنه‌در یقال بقث امره وطعامه وکلامه بقثا من الباب الاول اذا خلطه (البلیث) امیر وزننده مرعاده ایکی یللق قرارمش چایره دینورکه آندن دواب ومواشی منتفع اولمازلر درین کبی که اولدخی حمض وسائر اوتلغک قوریمشنه دینور آندن دخی انتفاع اولنمز شارح دیرکه ثلیب دخی بومعنایه اولمغله مغلوب اولمق غالبدر وبلیث دمیث لفظنه اتباع اولورکه نرم وملایم دیمکدر یقال شیٔ دمیث بلیث (بلاث) بحث وزننده سماک بن مخرمه نام کسنه‌نک جدی اسمیدر وسماک عندالبعض اصحابندر (البلعثة) عینله بلکفه وزننده بدن انسانی غلیظ وششمان

اولەرق صالق وسولیك اولمق حالتنه دینور یقال به بلعثة ای رخاوة فی غلظ جسم
وسمن وبلعثه ششمان اولوب سولیك وصالق اولان خاتونه دینور شارح دیرکه
مذکرنده بلعث دینور (بلکوث) زنبور وزننده بررجل آدیدر (بلاکث) جمع
بنیەسیله برموضع آدیدر (البلکثة) بلعثه وزننده بك ایری سیاه ویکپاره قیایه
دینور (البینیث) فیعیل وزننده برنوع سمك بحری آدیدر (البوث) لوث وزننده
بحث وتفتیش معناسنەدر یقال باث عنه یبوث بوثا اذا بحث وپراکنده ایلك
معناسنەدر یقال باث متاعه اذا بدده وبوث حوث لفظنه ردیف اولەرق استعمال
اولنور پراکنده وتارمار دیمك اولور ومنه المثل ★ ترکهم حاث باث ★ مکسورتین
وحوث بوث مفتوحتین وحوثا بوثا بالتنوین ای متفرقین بونك تفصیلی بودرکه
بوث کلەسی حوث لفظنەکه ظرف مکان اولان حیث کلەسنده دخی لغتدر ردیفا
استعمال اولنور غایاتنه تشبیها آخرلری ضم اوزره مبنی اولور وکاهیجه استثقالا
للضمة فتح اوزره منونا وبلا تنوین استعمال اولنور وکاهی تخفیف ایچون مکسور
اولور وکاهیجه واولری الفه قلب اولنور نته‌که حیص بیص کلەلری دخی بومنوال
اوزرەدر ونته‌که یای تحتیه ایله بیث کلەسی حیث کلەسنه ردیف اولورکه اصلی
واودر وبونلر تفریق وتبدید معناسنه فی‌الاصل مصدر اولور بعده غایات کبی اسم
وظرف اولەرق استعمال اونمشدرکه پراکنده وتارمار دیمکدر کتب نحویەده
بومقوله تراکیب باب مخصوصدر ازجمله وقعوا فی حیص بیص ولقیته کفة کفة
وصحرة بحرة وجاری بیث بیث وآتیك یوم یوم وصباح مساء وتفرقوا شغر بغر
وشذر مذر وترکهم حوث بوث وحیث بیث ترکیبلریدرکه جزؤ اول ثانیدن جزؤ
منزلنده اولوب وثانی حرف عطفی متضمن اولدیغیچون مبنی اولدیلر وبونلر موقعلرینه
کوره حال ایله وظرف ایله مأوللردر (الابائة) اقامه وزننده بودخی بحث وتفتیش
ایلك معناسنەدر یقال اباث عنه اذا بحث (الابتیاث) افتعال وزننده اباثه
معناسنەدر یقال ابتاث بمعنی اباث (الاستباثة) برنسنەیی استخراج ایلك معناسنەدر
یقال استباث الشئ اذا استخرجه (البهثة) جرعه وزننده یبان صغرینه دینور
وبهثة بنوسلیم قبیلەسندن بررجل آدیدر کذلك بنوضبیعەدن بررجل آدیدر (البهث)
بحث وزننده برکسەیه بشر وبشاشتله یعنی کولر یوز ایله وشوق ونشاطله قرشولمق
معناسنەدر یقال بهث الیه بهثا من الباب الثالث اذا تلقاه بالبشر وحسن اللقاء
(التباهث) تفاعل وزننده بهث معناسنەدر یقال تباهث الیه بمعنی بهث (البهکثة)
دحرجه وزننده ایشی جست وچابك طوتمق معناسنەدر یقال بهکث فی العمل اذا
اسرع (بیث) حیث لفظنه ردیف اولور نته‌که آنفا ذکر اولندی یقال ترکهم
حیث بیث ای متفرقین مؤلفك ای فرقهم عبارتیله تفسیری مسامحەیه محمولدر

﴿ قصل التاء ﴾ (التفث) تانك وفانك فتحيله مؤلف فى المناسك الشعث وما كان من نحو قص الاظفار والشارب وحلق العانة وغير ذلك عبارتيله تفسير ايلمكله مسامحه يه مقرون اطلاقات شرعيه دن اولديغنى ايما ايلمشدر مرادى حجاجك احرامدن خروجلرنده قبل الاحرام وبعد الاحرام محظور مباح اولان صاچه وبدنه ياغ سورنمك و طرنق و بيق كسمك و اوستره طوتمق مقوله سى اعماله مباشرت ايلمكدر پس الشعث قولى ازالة الشعث تقديرنده اولور زيرا شعث فتحتينله صاچ و صقال مدت مديده ياغلنميوب و طرانمديغندن برى برينه ياپشوب پچدلنمك وتوز وطپراقله آلوده وسخناك وپژمرده اولمق معناسنه در قالديكه اشبو [ثم ليقضوا تفثهم] الايه كريمه سنده بعض مفسرين تفثى وسخ ايله تفسير ايلديلر نته كه اعرابينك برى آخره ماتفثك وادرنك ديمشدر بوكه كوره مضاف تقدير اولنوركه ليقضوا ازالة تفثهم سبكنده اولور وبعضلر تفثى ازالهٔ وسخ ايله تفسير ايلمكله تقديره حاجت اولمز ومصباح صاحبي تفث الرجل اذا ترك الادهان والاستحداد فعلاه الوسخ عبارتيله تفسير ايلمشدر كرچه ابو عبيده اشتباه ايلمشدر لكن وجه مذكور اوزره اعرابينك كلامى وقوعنه حجتدر پس آيت مرقومه ده منصوص اولان قضا وتفث افعال عشرهٔ محللاتى اياندن عبارتدر وقضاء عنوانى بغايت ملايمدر وهرحالده مصدر وباب رابعدندر وصاحب نهايه بوعباره ايله بيان ايلمشدر (التفث) مايفعله المحرم بالحج اذا حل كقص الشارب والاظفار ونتف الابط وقيل هو اذهاب الشعث والدرن مطلقا والرجل تفث وبيضاويده ثم ليزيلوا وسخهم بقص الشارب و الاظفار ونتف الابط والاستحداد عند الاحلال عبارتيله مرسوم اولمغله سعدى چلبي ديمشدر علماء لغت اشبو تفث ماده سنده اختلاف ايلديلر بعضلر نفس وسخ معناسنه در ديدى وبعضلر ازالهٔ وسخ ايله تفسير ايلدى پس اوله كوره مضاف تقدير اولنوركه ليقضوا ازالة تفثهم تأويلنده اولور وقضاء ايله تعبيرى ازاله سنه مضروب ومعين اولان زمان چكمش اولمغله بعد ذلك ازاله قضاء مافات اولمش اولور وابو السعود ليؤدوا ازالة وسخهم او ليحكموها بقص الشارب وغير ذلك عبارتيله تفسير ايلمكله وجه اولى ترجيح ايدوب لكن قضايى اداء معناسنه حمل ايلدى وشق ثانيده دخى كذلك تأويل ايلدى پس مؤلفك الشعث وما كان قولى وجه مذكور اوزره ازالة الشعث تقديرنده اولور وما كان قولى ازاله اوزره معطوف اولور سيوطى مزهرده ديديكه بعض الفاظ عربيه واردركه صدر اسلامده حادث اولوب اهل جاهليت آنى بيلمزلر ايدى ازانجمله تفث لفظى كبي ابو عبيده نك روايتى اوزره اصلا برشعرده واقع اولمديكه آنكله معناى مذكوره استدلال اولنه بلكه اهل لغت انى تقدير قرآندن ادراك ايلديلر (التفث) كتف

وزننده باشی توز وطپراقله آلوده اولوب ومشط وادهانی ترك سببیله صاچی پكه نمش كشی‌یه دینور یقال رجل تفث ای شعث مغبرة (التلیث) تانك فتحیله چوراق یرده بتن خرما اغاجنه دینور (التوث) تانك ضمیله فرصاد اسمیدركه توت تعبیر اولنان میوه‌در وابن فارس روایتی اوزره تای فوقیه ایله توت لفظنده لغتدر وتوث مرو قضاسنده برقریه آدیدر ادبادن بحر بن عبد الله بحر التوثی اورادندر وتوث اسفراین وفوشنج قضالرنده برر قریه آدلریدر (التوثة) هایله توث لفظنك مفردیدر وبغداد ده برمحله آدیدر محدثیندن محمد ابن احمد ابن قیداس ومسعود بن علی ومحمد بن احمد بن علی الزاهد التوثیون اورایه منسوبلردر (كفرتوثا) جزیره‌ده برموضعدر .

﴿فصل الثاء﴾ (الثلث) ثانك ضمی ولامك سكونیله وضمتینله اوج جزؤدن برجزؤه دینور كه اوچده بر تعبیر اولنور تثنیه‌سنده ثلثان وجمعنده اثلاث دینور (الثلیث) امیر وزننده بودخی ثلث معناسنه‌در (الثلث) ثانك كسریله اغاجی واكینی اوج كونده بركره صوارمغه دینور كه بوكه مخصوصدر یقال سقی نخله اوزرعه الثلث ای بعد الثنیا یعنی مرة فی ثلثة ایام وثلث ناقه‌نك اوچنجی یاوریسنه دینور پس جوهرینك ولا یستعمل الا فی الاول قولی منظور فیه‌در لكن جوهری معنای اوله حصر ایلیوب بلكه بوصوارمق اغاج واكین قسمنه مخصوصدر دواب صوارمقده استعمال اونمز دیمكله اعتراض مذكور نابجادر وبواعتراض بعض نسخه‌لرندن ساقطدر (ثلاث) ثای اولك ضمیله (ومثلث) میمك فتحیله ثلاثة ثلاثة كلمه‌لرندن معدوللردر مترجم دیركه سیبویه كوره عدل و وصفیتله وسائره كوره باعتبار الصیغة عدلك تكرری سببیله غیر منصرفلردر اوچر اوچر دیمكدر ایكی ثلاثة لفظندن بدل ثلاث كذلك مثلث دیدیلر مثلا ایكی لباسی بوزوب برقالبنجه یمتن یاپدیلر قالدیكه اشبو [فانكحوا ماطاب لكم من النساء مثنی وثلاث ورباع] الایه كریمه‌سنده خطاب جمله‌یه وارد اولمغله توزیعی اقتضا ایلدیكندن هر بریكزه نسوان مطیبه‌دن ایكی یاخود اوج یاخود درت نفرنی تزوج ایلمكده مرخص ومخیرلرسز دیمكدر نته‌كه اقتسموا هذه الدراهم ثنتین ثنتین وثلاثة وثلاثة قولندن منفهم اولان هر بری ایكی یاخود اوج درهم آلمقدر وواو بدلی اوكلمه‌سی ایراد اولنسه ناكحوندن هر بری اعداد مذكوره‌نك برینه اقتصار ایلمك منفهم اولور مقصود ایسه مشیتلرینه تعلیقله بلا تجاوز درت نفره قدر تزویجی ترخیصدر وقالدیكه عصامك بیانه كوره ثلاث وزننده معدولیت همان اعداده بلكه اعداددن بعض كلماته منحصردر لكن شهاب تخصیص مذكوری رد ایله فراد كلمه‌سنك دخی فرد و فرد معدولی اولدیغی تنصیص ایلمشدر لكن فراد كلمه‌سی دخی اعداد قبیلندن اولدیغی پوشیده دكلدر انتهی (الثلث)

مكث وزننده برکسه‌نك مالنك اوچده برنی الـق معناسـنه‌در تقول ثلثت القوم ثلثا من الباب الاول ای اخذت ثلث اموالهم وبرکروهك اوچنجسی اولمق یاخود کندی نفسیله اوچ نفره یاخود اوتوز نفره تکمیل ایلمك معناسـنه‌در تقول ثلثتهم ثلثا من الباب الثانی ای کنت ثالثهم اوکملتهم ثلاثة اوثلاثین بنفسی شارح دیرکه معنای اخیر کانوا تسعة وعشرین فثلثتهم عنوانیله اعدادلرنی تصریحه محتاجدر (الثالث) اوچنجی دیمکدر وعربلرك ثالثة الاثافی قوللرنده ثالثه‌دن مراد طاغك کنارندن بوینوز کبی تومورب چقمش طاش اوله‌جقدر که یاننه ایکی ایریجه طاش چاتوب اوجاق ایتمکله اول اوچنجسی اولوب اوزرلرینه تنجره وضع ایدرلر واول طاشلره اثفیـه دینور جمعی اثافی کلور بعده ثالثة الاثافی داهیهٔ عظیمه‌ده استعمال اولنمشدر یقال رماه الله بثالثة الاثافی او بالداهیة العظیمة وبونك خلاف عاده عدده مخصوص تأنیثی مذکر اولان جزء اعتباریله‌در (الاثلاث)همزه‌نك کسریله برنسنه اوچ دانه اولمق معناسنه‌در یقال اثلث القوم اذا صاروا ثلاثة (الثلوث) صبور وزننده شول ناقه‌یه اطلاق اولنورکه برصاغمده سودی اوچ قاب طولدرر اوله یقال ناقة ثلوث ای تملأ ثلاثة اوانی اذا حلبت وشول ناقه‌یه‌ده دینورکه ممه‌سـنك اوچ امزکی قوریمش یاخود بریسنك سودی منقطع اولمش یاخود بری ذاتنده کور اولمغله اوچنـدن صاغیلور اوله یقال ناقة ثلوث اذا کانت قدیبس ثلاثة من اخلافها او صرم خلف من اخلافها اوتحلب من ثلاثة اخلاف (المثلوثة) هایله شول مزاده‌یه یعنی صوطاشـیدقلری طلومه وآزق طغارجغنه دینورکه اوچ دریدن دیکلمش اوله (المثلوث) هاسز ثلثی اخذ اولنمش نسنه‌یه دینور ویقال مال مثلوث ای اخذ منه ثلثه واوچ قاتدن بوکلمش ایپ مقوله‌سـنه دینور یقال حبل مثلوث ای فتل علی ثلاث قوی فارسیده اکاسه توی دیرلر (المثلث) تثلیثدن اسم مفعولدر طبخله ایکی ثلثی کیـدوب برثلثی قالمش شرابه دینور اهل عشرت بیننده مثلث ایله متعارفدر کتب فقهیه‌ده حکم مخصوصی واردر دماغ ایدنلر مراجعتله نشئه یاب اوله‌لر ومثلث اوچ کوشه لوشیئه دینور شـکل مثلث معلومدر (یثلث) یضرب علی قول یمنع وزننده (ویثلیث) یقطین وزننده و(ثلاث) سحاب وزننده (وثلاثان) ثانك ضمیله برموضع آدیدر (الثلثان) ظربان وزننده ولامك فتحیله جائزدر عنب الثعلب اسمیدرکه ایت اوزمی دیدکلری نباتدر (ذوثلاث) ثانك ضمیله وضین البعیر اسمیدرکه قایشـدن اورلمش یصی قولانه دینور استحکام ایچون اوچ قاتدن ایدرلر آنکله دوه‌یه محفه بند ایدرلر (یوم الثلاثاء) ثانك فتحی وضمی والفك مدیله سه‌شنبه کونیدرکه هفته‌نك اوچنجی کونیدر شارح دیرکه بونك مقتضاسی ثلاثه اولمقـدر لکن امتیازه مبنی هاء الفه قلب اولنمشدر اربعـاء دخی بویله‌در جمعی ثلاثا أت واثالث کلور (التثلیث) تفعیل وزنـنده

خرما قورغنك ثلثی مقداری اولمق معناسنه‌در یقال ثلث البسر تثليثا اذا ارطب ثلثه وقوشی آتی یارش میداننده اوچنجی مرتبه‌ده کلمك معناسنه‌در که مصلی دیدکلری ایکنجی آتدنصکره کلمکدر یقال ثلث الفرس اذا جاء بعد المصلی (المثلث) محدث ومحسن وزنلرنده شول کمسه‌یه اطلاق اولنور که سلطان ووالی وحاکم عندنده خلق غمز وسعایت ایدر اوله کندی نفسنی واول آدمی وسلطان ووالی‌یی عرضهٔ هلاك ایلدیکیچون تقول تجنب عن فلان فانه مثلث اومثلث ای الساعی باخيه عند السلطان لانه يهلك ثلاثة نفسه واخاه والسلطان

﴿ فصل الجيم ﴾ (الجأث) جیمك وهمزه‌نك فتحيله برکمسه یرندن قالقارکن ثقلتله دپرنمك معناسنه‌در پیر آدمك وحالك قیامی کبی علی قول آرقه‌سنده آغر یوك اولمغله آغرلشمق وآغر دپرنمك معناسنه‌در یقال جئث الرجل جئثا من الباب الرابع اذا ثقل عند القيام اوعند حمل شیء ثقيل (الاجاثة) اقامه وزننده برکمسه‌یی یاخود دابه‌یی آغر یوك آغرلشدرمق معناسنه‌در که یوك بصمق تعبیر اولنور یقال اجاثه الحمل اجاثة اذا اثقله (الجأث) مکث وزننده دابه‌نك یوکی آغر اولمغله ثقلتله باصق یوریوب کیتمك معناسنه دریقال جأث البعير جأثا من الباب الثالث اذا مر مثقلا وبرکسه اخبار وحوادث نقل وبیان ایلمك معناسنه‌در یقال جأث الرجل اذا نقل الاخبار (الجؤوث) قعود وزننده برنسنه‌دن خوف ایلمك معناسنه‌در یقال جئث الرجل على بناء المفعول جؤوثا اذا افزع (الجأث) شداد وزننده بدخوی وبدمزاج کشی‌یه دینور یقال رجل جاث ای سیء الخلق (الانجأث) انفعال وزننده اغاج دوریلوب یقلمق معناسنه‌در یقال انجأث النخل اذا انصرع (جؤثه) جرعه وزننده برقبیله آدیدر (جؤاثی) کسالی وزننده مدينة الخط اسمیدر که هجر مملکتنده خط ایالتنك قصبه‌سیدر علی قول بحرین اعمالندن برحصن آدیدر (الجث) جیمك فتحی وثانك تشدیدیله کسمك معناسنه‌در علی قول اغاجی کوکندن چکوب قوپرمق معناسنه‌در یقال جث الشجر جثامن الباب الاول اذا قطعه اوانتزعه واقتلعه من اصله وبرنسنه‌دن بلکلیوب قورقمق معناسنه‌در یقال جث الرجل اذا فزع واورمق معناسنه‌در یقال جث فلانا اذا ضربه وآری بك وزردامق معناسنه‌در یقال جثت النحل اذا رفعت دويها (الجث) جیمك ضمیله بوکسکجه یره دینور که کوچك تپه کبی اوله هوبك تعبیر اولنور وخرشاء العسل معناسنه‌در که بال اوزرنده بیلاشوب قلان آری یاوریلری وقنادلری مقوله‌سی تطهیری لازم اولان چرکدن عبارتدر وچکرکه اولوسنه دینور ميت الجراد معناسنه ومیوه غلافنه دینور که قابجق تعبیر اولنور وبال مومنه علی قول آریلرك یاوریلری وقنادلری مقوله‌سندن باله قارشمش چرکه دینور که آنفا ذکر اولندی یاخود اوراده خرشادن مراد مروق بال اوزره سود یوزی

کبی

کبی چوکن انجه زار دیمك اوله (الجثیث) امیر وزننده خرما فدانندن اخذ وغرس اولنمش فدانه دینور جکردکدن یتشنه اطلاق اولنمز (المجثة) میمك کسری وجیمك فتحیله (والمجثاث) مفتاح وزننده شول آلته دینور که آنکله ذکر اولنان جثیث قطع وقلع اولنور اوله اصول سائرهده مطلقا دهره تعبیر اولنان آلته مبین در (الجثة) جیمك ضمیله انسانك شخص وقالبنه دینور کوچك تپه معناسنه اولان جث لفظندن مأخوذدر یقال جثة الانسان ای شخصه مصباحده جثه یاتان یاخود اوتوران انسانك قالبیله مفسردر قائما اولور ایسه طلل دینور وشخص بونلردن اعم اولهرق مرسومدر ومفردات راغبده شخصه النائی عنوانیله مفسردرکه آدمك طوماج قرالتیسی دیمکدر کوچك تپه معناسندن مأخوذدر لکن قطع معناسندن مأخوذ اولمقده محتملدرکه آدمك کسمی اولان قرالتیسی دیمك اولور (الجث) جیمك کسریله بلاء ومحنت معناسنهدر (التجثجث) تزلزل وزننده صاچ کور وفراوان اولمق معناسنهدر یقال تجثجث الشعر اذا اکثر وقوش سلکنمك معناسنهدر یقال تجثجث الطائر اذا انتقض (الجثجاث) جیمك فتحیله بر نبات آدیدر بعض مفرادتده پیسان فسلکنی ایله مبیندر وجثجاث کور وفراوان اولان صاچه دینور (الجثاجث) علابط وزننده بودخی کور وفراوان صاچه دینور (الجثجثة) زلزله وزننده پیدرپی شمشك چاقمق معناسنهدر یقال جثجث البرق اذا سلسل (بحر المجتث) مفعول بنیهسیله بحور شعریهدن اون دردنجی بحردرکه مستفعلن فاعلاتن فاعلاتن وزننده‌در بحر خفیفدن مقطوع اولدیغیچون تسمیه اولنمشدر (الجدث) حدث وزننده قبر ومزاره دینورکه فارسیده کور وترکیده سین تعبیر اولنور جمعی اجدث کلور افلس وزننده واجداث کلور (الجدثه) فتحاتله آت وقاتر واشك ودوه مقولهسنك یوررکن ایاقلری پاطردیسنه دینور وآغزده اتی چیپز ایکن ظهور ایدن صوتنه دینور (الاجتداث) افتعال وزننده برمحلده قبر اتخاذ ایلمك معناسنه در یقال اجتدث الرجل اذا اتخذ جدثا (الجریث) سکیت وزننده بر نوع بالق آدیدر بو بالغك حقیقتنده اختلافات کثیره واقعدر بعضلر مار ماهی ایله بیان ایتدیلرکه ییلان بالغی اولهجقدر وبعضلر یوارلق بربالقدر دیدیلر وبعضلر یاین بالغی ایله وبعضلر سازان بالغی ایله تفسیر ایلدیلر (الجرثی) قرشی وزننده بر کونه اوزوم آدیدر (الجرثئة) جیمك وثانك کسریله بوغازك بوغرتلغنه دینورکه فارسیده نای کلودیرلر حنجره معناسنه (التجرثی) تسلق وزننده که الحاق ایچوندر برکسهنك بوغازینك بوغرتلغی برعارضه سببیله قباروب قالقمق معناسنهدر یقال تجرثی الرجل تجرثیا اذا انتأت جرثئته ای حنجرته (جربث) قنفذ وزننده برموضع آدیدر (الجنث) جنس وزننده اصل وبنیاد معناسنهدر یقال هو کریم الجنث ای الاصل (الجنثی)

خنثی وزننده قلجه دینور سیف معناسنه وزره وجوشن پیان آدمه دینور زراد معناسنه واعلا واجود دموره دینور بونده جیمك کسریله‌ده جائزدر (التجنث) تفعل وزننده برکسه اصل ونسبنك غیری نسبه نسبتنی ادعا ایلمك معناسنه‌در یقال تجنث الرجل اذا ادعی الی غیر اصله وولدینك غیری‌یی اوزلیوب اکا رقتله مهر بانلق ایلمك معناسنه‌دندر. یقال تجنث علیه اذارئمه واحبه وکبرلنمك ایچون ثوب مقوله‌سنه بورینوب صارلمق معناسنه‌در یقال تجنث الرجل اذا تلفف علی الشیء یواریه وقوش قنادلرنی سره‌رك کوکسنی یره وروب یاتمق معناسنه‌در یقال تجنث الطائر اذا بسط جناحیه وجثم (الجنیثة) جیمك ضمی ونونك سکونی وبای موحده‌نك فتحیله برکلمه‌درکه آنکله پرامز وناشزه عورت صفتلنور علی قول‌سیاه عورته دینور دب البحری کبی (الجوث) فتحتینله بطنك کوکسه طوغری اوست طرفی ایری وعظیم اولمق معناسنه‌درکه کبه عورت بطنی کبی کورینور علی قول بطنك قاسغه طوغری اشاغیسی صالق وسولپك اولمق معناسنه‌درکه ششمان حالتیدر (الاجوث) احمر وزننده صفت مذکوره اوزره اولان کشی‌یه دینور (الجوثاء) حمراء وزننده مؤنثیدر وجوثاء اشکنبه باشنده شیردان وقرق بایر دیدکلری نسنه‌یه دینور قبه معناسنه (الجوث) روث وزننده بودخی قرق بایره دینور (جوائی) کسائی وزننده که بحرینده برحصار آدیدر مهموز اولمغله جأث ماده‌سنده ذکر اولندی جوهری وهمنه مبنی بوراده ثبت ایلشدر شاح دیرکه جوهری ابن اثیر کبی بعض اعلامه اقتفا ایلشدر (جویث) زبیر وزننده بغداد قضاسنده برقریه آدیدر (جویث) جیمك فتحی وواوك تشدیدیله بصره اعمالندن بربلده آدیدر فقهادن نصر بن بشر القاضی الجویثی اورادندر (جوثه) جیمك ضمیله برموضع یابر قبیله آدیدر (الجهث) مکث وزننده برکسه خوف یاغضب یاشوق وطرب مقوله‌سی عارضه سببیله ترك وقار ایدوب خفت ایلمك معناسنه‌در یقال جهث الرجل جهثا من الباب الثالث اذا استخفه الفزع اوالطرب

﴿ فصل الحاء ﴾ (الحبث) کتف وزننده برنوع یلان اسمیدرکه قویرقسز اولور (التحتیث) تای فوقیه ایله تحدیث وزننده وجود برعارضه سببیله شکسته وفاتر وضعیف اولمق معناسنه‌در یقال حتث بدنه وفیه تحتیث ای تکسر وضعف (الحث) حانك فتحی وثانك تشدیدیله برکسه‌یی برایشه ترغیب وتشویق ایدوب قندرمق معناسنه‌در یقال حثه علی الامر حثا من الباب الاول اذا حضه (الاستحثاث) (والاحثاث) همزه‌نك کسریله (والتحثیث) تفعیل وزننده بونلرده قندرمق معناسنه‌در یقال استحثه واحثه وحثثه بمعنی حثه (الحثحثة) زلزله وزننده بودخی قندرمق معناسنه‌درکه مراد تکرار بتکرار قندرمقدر یقال حثحثه علیه اذاحضه

وبرنسنه‌یی بری اوته دبرتمك معناسنه‌دو يقال حثحث الميل فى العين اذا حركه وبولتده شمشك جابجا اوینایوب يلدرامق معناسنه‌در يقال حثحث البرق اذا اضطرب فى السحاب (الاحتثاث) افتعال وزننده بودخی قندرمق معناسنه‌در وقندرلمق معناسنه اولمغله متعدى ولازم اولور يقال احتثه على الامر فاحتث (الحثحوث) حانك ضميله چوق نسنه‌یه دینور وچابك وسريع معناسنه‌در ووحشی یاخود چركين كچی‌یه دینور وقندرمق حض معناسنه‌در وعسكر آلاینه دینور كتيبه كبی (الحثيثى) خليفى وزننده مصدردر بك قندرمق معناسنه‌در يقال حثه حثا وحثيثى (الحثوث) صبور وزننده (والحثيث) جست وچابك معناسنه‌در كويا كه برشيئه قندرلمغله اكا سعى وسرعت ايدر (الحثحاث) حانك فتحيله بودخی سريع وچابك معناسنه‌در يقال رجل حثوث وحثيث وحثحاث اى سريع (التحاث) تحاب وزننده كه فى الاصل تفاعل‌در برايشه بری برنی تشويق وترغيب ايدوب قندرشمق معناسنه‌در يقال تحاثوا عليه اى تحاضوا (الحثاث) حانك فتحی وكسريله فى الاصل سرعت معناسنه‌در نته كه حثوث وحثيث آندن مأخوذدر بومناسبتله پنه كی تعبير اولنان نوم قليله كه سريع الذهاب اولور اطلاق ايلديلر ومنه يقال ما اكتحل فلان حثاثا وحثاثا اى مانام كما يقال ما اكتحل غماضا وعند البعض حثاث برفعله وسيلهٔ حث وترغيب اولان شيئه دینور بعده اويقويه سائق وباعث اولان شئ منومده استعمال ايلديلر بناء عليه ضرب مثل اوله‌رق ما اكتحلت عينى حثاثا دیرلر مانمت معناسنه يعنى اويقويه وسيله وسائق اوله‌جق منوم نسنه‌یه كوزم نائل اولمدی كه اويومدم دیمكدن كنايه‌در (الحث) حانك ضميله صمان اوفانتیسنه دینور ويلدرایجی قومه وطپراغه دینور على قول درشت ويابس قوملغه دینور وقاتقسز اتمكه دینور واصلانمش قوريجه قاوده دینور (الاحث) فتحتينله باديه برموضعدر (الحدوث) قعود وزننده (والحداثة) حانك فتحيله برنسنه مقدم يوغيكن صكره‌دن پيدا اولمق معناسنه‌در كه قدمك نقيضيدر يقال حدث الشئ حدوثا وحداثة من الباب الاول نقيض قدم واشبو حدث فعلی اكر قدم فعلنه كه دالك ضميله‌در مقارنا ذكر اولنورسه اتباعا دالی مضموم اولوركه مشاكله بابندندر تقول اخذنى ماقدم اى حدث ومنفردا ذكر اولندقده اصل حركه‌سنه يعنى فتحه‌یه رد اولنمق واجبدر مترجم دیركه حريرى دره‌ده بووجه اوزره بيان ايلدكدنصكره دیمشدركه بين العرب ازدواجه رعايت ايچون بعض مبانئ انفاظی تغيير ايدوب وعند الانفرادينه اصوللريله رد ايلك استعمالاتندندر وبونلر سماعه موقوفدركه عند البعض بشرط حقيقت اولمش اولور ازجمله غداوة كلمه‌سی دخی بوبابدندركه جمعی غدوات‌درعشايا لفظنه مقارن اولورسه غدايا وعشايا دیرلر كرچه شهابك بونده مقاله‌سی واردر

لكن انشاء الله تعالى محلنده بسط اولنور كذلك هنانى ومرانى قوللرى كبى كه لدى
الانفراد امرانى ديرلر نته كه ذكر اولندى كذلك فعلت به ماساء وناء قوللرى كبى
(الحدثان) حانك كسريله برنسنه نك اول وابتداسنه يعنى هنوز تازه لكى حالتنه
وهنكامنه دينور يقال كان ذلك فى حدثان امره اى فى اوله وابتدائه وحدثان الدهر
زمانك نوبنو پيدا اولان نوائب ونوازلنه اطلاق اولنور (الحداثة) حانك فتحيله
مصدردر نته كه ذكر اولندى وحدثان كبى برشيئك اول وابتداسنه اطلاق اولنور
تسميه بالمصدردر (الحوادث) حادثه نك جمعيدر كه نوبنو پيدا اولان وقايع ونوائب
دهر بوقلمونه اطلاق اولنور (الاحداث) همزه نك فتحيله حدثك جمعيدر كه فتحتينله
امور حادثه معناسنه در بومناسبتله دهرك نوبنو تكون ايدن نوب ووقايعنه اطلاق
اولنمشدر يقال نزلت به حوادث الدهر واحداثه اى نوبه واحداث اوائل سنه ده
ياغان يغمورلره اطلاق اولنور (حدث السن) كتف وزنده (وحديث السن)
امير وزنده تازه نوجوانه اطلاق اولنور يقال رجل حدث السن وحديث السن اى
بين الحداثة والحدوثة فتى شارح ديركه لحيانى وابن درستويه قولى اوزره كتف
وزنده حدث سن ايله وحديث بلا سن استعمال اولنمق قول عاميدر يعنى رجل
حدث السن وحديث ديمك جائز دكلدر وحديث يكى شيئه دينور يقال ثوب حديث اى
جديد وخبر وپيام معناسنه در يعنى انسانه يقظه ومنامنده سمع ياخود وحى جهتندن
بالغ اولان هر كلامه اطلاق اولنور بوندن تركيده لاقردى ايله تعبير اولنور غير
قياس اوزره جمعى احاديث كلور كويا كه احدوثه نك جمعى اولوب بعده حديثدن
جمع اولنمشدر نته كه قطيع واقاطيع دخى بويله در وجمعى حدثان دخى كلور حانك
كسرى وضميله (الحديثى) خليفى وزنده بودخى خبر وداستان معناسنه در مصدر
بمعنى مفعولدر (الحدوث) صبور وزنده (والحدث) ندس وزنده (والحدث)
كتف وزنده (والحدث) بشر وزنده (والحديث) سكيت وزنده مبالغه لردر
كثير الحديث اولان كشى يه دينور (الحدث) فتحتينله برنسنه يكى پيدا اولمق حالتنه
دينور ويكى پيدا اولان شيئه دينور فقهانك ناقض طهارت اولان حالته حدث اطلاقى
بوندن مأخوذدر جمعى احداث كلور نته كه ذكر اولندى وحدث روم اولكه سنده
بربلده آديدر (الاحداث) همزه نك كسريله برنسنه يى يكيدن پيدا ايلك معناسنه در
يقال احدث الشئ اذا ابدأه ودمورك پاسنى سيلوب جلا وصيقل ويرمك معناسنه در
يقال احدث السيف اذا جلاه وزنا ايلك معناسنه دركه بونلر مجازدر يقال احدث
الرجل اذا زنى (المحادثة) مفاعله وزننده برى بريله سوز يا داستان سويلشمك
معناسنه دركه لاقردى ايلك تعبير اولنور يقال حادثوا اى تحادثوا وقلجه جلا
ويرمك معناسنه استعمال اولنور يقال حادث سيفه اذا جلاه (المحدث) محمد

وزننده صادق الحدس اولان كشی‌یه اطلاق اولنور كه همیشه ظن وتخمین‌وفراستی
مصیب اولور ومنه الحديث [قدكان فی الامم محدثون فان يكن فی امتی احد فعمر
ابن الخطاب] قال فی النهاية ای الملهمون كانهم حدثوا بشیء فقالوه . بولفظك‌اصل
معناسی كنديسنه خبر ويرلمش ديمكدر نته كه اهل اسلام ميانده اولان مجذوبلرك
حقنده وارد اولان اشبو [ذروا العارفين المحدثين من امتی] حديثنده بيورلمشدركه
بنم امتمك مجذوبلری كه اكثری صورت ديوانه ده عاقل عارف بالله اولوب بعض
ملائكه مأمورا كنديلره واقعات امور واحوالدن خبر ويرملريله انلر دخی وتيرهٔ
مذكوره اوزره بعضا احوال غيبيه‌دن خبر ويررلر انلرك امورنی مولايه تفويضله
حاللری اوزره ترك ايليه‌سز ديمكدر ظاهرا مخالف اولان بعض اطوارلرندن كف
لسان اولنمق لازمدر وبعض خارج كسه‌لردن دخی اتفاقی اموره راست وموافق
اوله‌رق بی اختيار كلمات صدور ايدركه انطباق حق تعبير اولنور پس متقلدين
ومتشبهينك وجه محرر اوزره اتفاقی چند كلمات متطابقه‌سنه فريفته اولمغله كرامته
حمل ايدوب شمع بی فروغنه پروانه اولمق روش عاقلانه‌دن دوردر (المحدث)مكرم
وزننده باديه‌ده ايكی صو وواسط وبغداد قضالرنده ايكی قريه آديدر (المحدثة)هايله
برموضعدر (الاحدوثه) اضحوكه وزننده بين الناس حوادث اولان خبر عجيبه
وكلام وداستان غريبه دينور جمعی احاديث كلور ومنه قوله تعالی [فجعلناهم
احاديث] ای اخبارا يتحدثون بها (الحدث) حانك كسريله همیشه قصه وداستان
مقوله‌سی كلام سويلين كسيه دينور سلاطينك مصاحب وقصه خوانه حدث‌الملوك
اطلاق بونندر يقال هو حدث الملك ای صاحب حديثه (الحادث والحديثة)
حانك فتحيله (واحدث) اجبل وزننده بر موضع آديدر (الحدثان) فتحاتله
اصحابدن اوس نام ذاتك پدری اسميدر (الحرث) حانك فتحی ورانك سكونيله
كسب وكار ايدوب مال جمع ايلك معناسنه‌در يقال حرث الرجل حرثا من‌الباب
الاول والثانی اذا كسب وجمع المال وبر كشی درت خاتون آلمق معناسنه استعمال
اولنور يقال حرث الرجل اذا جمع بين اربع زوجات وافراط ومبالغه اوزره جماع
ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال حرث امرأته اذا بالغ فی جماعها وحرث
اسم اولور شول شاهراهه اطلاق اولنور كه ممر دواب اولمغله طرنقلريله دوكيلوب
كوفته اولمش‌واشك قسمنك ذكرلرينك دبنه وكوكنه دينور وحرث كذلك مصدر
اولور چوق بنمكله واوستنه چوق وارمقله‌دابه‌يی زبونلدوب مهزل ايلك معناسنه كه
مجازدر يقال حرث البعير اذا سار علی ظهرها حتی اهزلها وترلايه تخم اكمك
معناسنه‌دور يقال حرث الرجل اذا زرع شارح ديركه حرث تخم اكمك وترلا
سورمك معنالرينه اولمغله زرعدن اعمدر وبو معنای موضوعيدر وحرث آتش

اولجرمك معناسنه استعمال اولنور يقال حرث النار اذا حركها وخبر وضايع مقوله‌سنى تفتيش ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال حرث الخبر اذا فتشه وبر نسنه‌يى آكلايوب بيلمكه چالمق معناسنه مستعملدر يقال حرث الشئ اذا تفقه فيه وحراث تهيئه ايلك معناسنه‌در كما سيذكر يقال حرث الرجل اذا هيأ الحراث (الحرثة) جرعه وزننده (والحراث) سحاب وزننده يايك ايكى باشلرنده كيريش گچوره‌جك كرتكه دينور وحرثه ذكرك باشنده اولان كرتكه‌ده اطلاق اولنور (بنو حارثه) بر قبيله‌در حارثيون ايله معروفه جماعت كثيره انلردندر (ذوحرث) زفر وزننده ملوك حميردن كه اذواء تعبير اولنور ابن حجر ياخود ابن الحارث الرعينى لقبيدركه جاهليه‌دندر مؤلف بونى تكرار ايلمشدر (حريث) زبير وزننده اساميدندر (حريث) امير وزننده اساميدندر محمد بن احمد بن حريث البخارى محدثدر (حرثان) عثمان وزننده بر رجل آديدر (الحارث) ارسلانه اطلاق اولنور ابوالحارث دخى ديرلر وحارث حوران ترابنده بر طاغك قله‌سنك اسميدر (الحارثان) حارث بن ظالم بن جذيمه ايله حارث بن عوف بن ابى حارثه‌يه اطلاق اولنور كذلك باهله قبيله‌سندن حارث بن قتيبه ايله حارث بن سهم نام كسه‌لره اطلاق اولنور (حارثه وحويرثا) تصغير بنيه‌سى والفله (وحراث) كتان وزننده (والمحرث) معظم وزننده اساميدندر (الحراث) كتاب وزننده تمام يونولمامش اولان اوقه دينوركه بر مقدارجه الدن چوب تصارلنمش لكن تكميل اولنمامش اولور واوق تمره‌سنك دبنه دينور جمعى احرثه كلور (الحرايث) حريثه‌نك جمعيدر مكاسب معناسنه كه موقع كسب وكاردر يقال خرجوا الى حرايثهم اى مكاسبهم وزبون ومهزول اولمش دوه‌لره اطلاق اولنور (حرث) صرد وزننده بر ارضك اسميدر (الحارثة) غربى بغدادده بر موضع معروفدر قاضى القضاة سعدالدين مسعود الحارثى كه ابن الحارث بن مالك بن عبداندر اورادندر (بلحارث) بانك فحيله بنو الحارث بن كعب جماعتيدر كه شواذ تخفيفدندر كذلك هر قبيله‌ده كه لام تعريف اظهار اولنه بو رسمه تخفيف ايدرلر بلعنبر وبلهجيم كبى مترجم ديركه بو منحوت قبيلندندر نته كه تحت ماده‌سنده بيان اولندى (ابوالحويرث) كه ابوالحويرثه دخى ديرلر محدثيندن عبدالرحمن بن معاويه‌نك كنيه‌سيدر (المحرث) منبر وزننده (والمحراث) محراب وزننده آتش اولجره‌جك كوسكيه دينور (الحربث) باى موحده ايله قنفذ وزننده بر نبات آديدر (الحركثة) دحرجه وزننده ارغلامق معناسنه‌در يقال حركث الشئ اذازعزعه (الحفث) كتف وزننده قبه معناسنه‌دركه قرق باير وشيردان ديدكلرى شيئه دينور اشكنبه‌نك باشنده اولور جمعى احفاث كلور وبر نوع يلانه دينوركه بعينه طغارجق شكلنده اولور باباكوش تعبير

اولنور (الحفثة) فرحـه وزنـنـده (والحفث) حانك كسريله بونلرده قرق بایر
دیدکلری شیئه دینور (الحفاث) رمان وزننده بر نوع ییلاندرکه حفث دیدکلری
مذکور ییلاندن ایری اولور (الحفائیة) کراهیه وزننده ایری وضخامتلو اولان
شیئه دینور (الحلتیث) حلتیت وزنـنـده ومرادفیدر که ذکر اولندی (الحنث)
حانك کسریله کناهه دینور اثم معناسنه معنای موضوعی بودر یقال وقع فی الحنث
ای الاثم وحلف یمین معناسـنه‌در که برکسـه ایلدیکی یمینك عهده‌سندن خروج
ایلیوب آنده کرفتار قالمقدن عبارتدر یقال حنث فی یمینه حنثا من الباب الرابع اذا
لم یف بموجبها بونك خلافنه براطلاق اولنور واول کمسنه‌لره حانث وبار دینور وباطلدن
حقه کذلك حقدن باطله میل ایلمك معناسنه‌در یقال حنث الرجل اذا مال من باطل
الی حق وعکسه (الاحناث) همزه‌نك کسریله برکمسه‌یی یمیننده حانث قلمق معناسنه‌در
تقول احنثته احناثا فحنث (المحانث) میمك فتحیله کناه ومعصیت موقعلرینه دینور
محنث مفردیدر علی قول مفردی غیر مسموعدر (التحنیث) تفعیل وزننده حق تعالی‌یه
قوللغه دورشمك یاخود اصنامدن عزلت ایتمك معناسنه‌در ومنه انه صلی الله تعالی
علیه وسـلم [یأتی غار حرا فیتحنث فیه] ای یتعبد اللیالی ذوات العدد او معناه
یعتزل الاصنام شارح دیرکه محدثینك اللیالی ذوات العدد قیدی همان بیان واقع
ایچون اولمغله قید اتفاقیدر اجزاء تفسـیردن دکلدر پس بو میل عن الباطل الی
الحق معناسندن مأخوذ یاخود معنای آتیدن مأخوذدر مترجم دیرکه تعبد واعتزال
اصنام معنالری معنای آتیدن مأخوذدرکه معنای لازمیدر زیرا سلب کناهه عبودیت
واعتزال اصنام لازم کلور قالدیکه مؤلفك اللیالی ذوات العـدد قولی حقیقت
تعریفدن خارجدر صحیح بخاریده [انه علیه السلام کان یتحنث] وهو التعبد اللیالی
ذوات العدد عبارتیله مرسوم اولمغله قید مذکوری اجزای تفسیردن وهم ایلمشدر
اول ایسه تحنث کلمه‌سنك ظرفیدر ولیالیدن مراد ایام ولیالیدرکه تغلیب اولنمشدر
لیل خلوته انسـب اولدیغیچون نته‌که طیبی وسائر شراح بو رسمه بیان ایلدیلر
وتحنث تأثم معناسنه‌درکه بناسی سلب ایچوندر کناهدن پرهیز ایلمك معناسنه‌در
یقال تحنث من کذا اذا تأثم منه (حنبث) جعفر وزننده بررجل اسمیدر (الحوث)
روث وزننده عرق الحوثاء اسمیدر وحوثاء صحراء وزننده جکره واطرافنده اولان
یورك واویکن واود مقوله‌سی اعضایه دینمکله حوث آنلرده اولان طمرلره اطلاق
اولنور وحوثاء سموز خاتونه دینور وحوث متفرق وتار مار معناسـنه استعمال
اولنور وبوث کلمه‌سی اکا ردیف اولور نته‌که ماده‌سنده بیان اولندی ومنه المثل
★ ترکهم حوث بوث ★ وحیث بیث بفتح الحاء والثاء وحیث بیث بکسر الحاء للیاء
وحاث باث بقلب الواو الفا وبکسر الثاء وحوثا بوثا بالتنوین ای فرقهم وبددهم

مؤلفك تفسيری مسامحه‌يه مبنيدر صواب اولان متفرقين اولمقدر وحوث ضم اوزره بنا ايله حيث كلمه‌سنده لغت طائيه‌در (الاحاثة) همزه‌نك كسريله (والاستحاثة) يردن طپراغی طاغيدوب ايچنده اولان شيئ ارامق معناسنه‌در يقال احاث الارض واستحاثها اذا اثارها وطلب ما فيها وبر نسنه‌يی تحريك ايدوب طاغتمق معناسنه‌در يقال احاث الشیٔ اذا حركه وفرقه (الحوثة) حانك ضميله بر رجل آديدر (حيث) حانك فتحی وآخرينك ضم اوزره بناسيله بر كلمه‌در كه مكانه دلالت ايدر يعنی ظرف مكاندر حين كلمه‌سی ظرف زمان اولديغی كبی واخرنده حركات ثلاثه ايله لغتدر كلمهٔ مزبوره اسم مبنيدر تحريكی التقاء ساكنينه مبنيدر بعضلر غاياته تشبيهله ضم اوزره بنا قلديلر وبعضلر استثقالا للضمة مع الياء فتح اوزره وبعضلر خفت ايچون كسر اوزره بنا ايلديلر شارح ديركه حوث دخی حيث لفظنده لغت اولمغله يدی لغتی مشتملدر

﴿ فصل الخاء ﴾ (الخبيث) امير وزننده پليد ومردار وناخوش نسنه‌يه دينوركه طيب مقابليدر كرك محسوس وكرك معقول اولسون يقال شیٔ خبيث ضد طيب والجق ودوباره‌جی خداع ومكار كمسيه اطلاق اولنور يقال رجل خبيث ای ردی خب وآلوده وناتميز يارانله الفت ايدن كمسيه دينور يقال رجل خبيث ای يتخذ اصحابا خبثاء (الخبث) خانك ضميله (والخباثه) حداثه وزننده (والخباثية) كراهيه وزننده بر نسنه خبيث اولمق معناسنه‌در يقال خبث الشیٔ خبثا وخباثة وخباثية من الباب الاول اذا كان خبيثا وخبث خانك ضميله بركمسه فرومايه ودوباره‌جی وشيطان ومكار اولمق معناسنه‌در يقال خبث الرجل خبثا من الباب المزبور اذا كان رديئا خبا (الخابث) خبيث ومحيل وبدكار كشی‌يه دينور مترجم ديركه سعدی چلبی سورهٔ هودده ضايق ماده‌سنده ديديكه كشافك بيانی اوزره بو مقوله‌ده ثبوت معناسی مراد اولورسه صفت وزننده اولوب واكر حدوث وعروض معناسی مراد اولورسه فاعل وزننده ايراد اولنور ضيق وضايق وسيد وسايد كبی وابو حيان ديديكه بو حكم الفاظ مذكوره‌يه مختص دكلدر بلكه عموم اوزره‌در مطلقا ثلاثيدن ثبوت واستقرار ايچون بناء فاعل صوغ اولنورسه صفت وزننده اولور حسن وقبيح وثقيل وفرح وسمين كبی واكر حدوث معناسی اراده اولنورسه فاعل وزننده اولور حاسن وقابح وثاقل وفارح وسامن كبی پس مانحن فيهده خابث وخبيث دخی بو بابدندركه خابث خباثتی عارض اولان شخصه وخبيث جبلتنده خباثت اولان پليد مادر زاده دينور (الخبثاء) كرماء وزننده خبيثك جمعيدر (المخبث) محسن وزننده دائما فرومايه وخبيث وناتميز يارانله الفت ايدن كشی‌يه دينور (المخبثان) ميمك وبانك فتحيله مخبث معناسنه‌در علی قول مخبثان اسم معرفه‌در بلا حرف تعريف استعمال اولنور وندايه مخصوصدر تقول يا مخبثان وللمرأة

مخبثانة

مخبثانة (الاخباث) همزه‌نك كسريله بر كمسه مخبث اولمق معناسنه‌در يقال اخبث
الرجل اذا صار مخبثا (خبث) لكع وزننده كه خبيثدن معدولدر قمر خبيث
ديمكدر وبو ندايه مخصوصدر يقال للذكر ياخبث اى ياخبيث (خباث) قطام
وزننده كه بو دخى معدولدر ندا ايله نساده استعمال اولنور يقال يا خباث اى
ياخبيثة (الاخبثان) تثنيه بنيه‌سيله بول ونجسه اطلاق اولنور على قول بخر
ايله سهره يعنى آغز قوقوسيله اويقوسزلغه ياخود اويقوسزلغله قلب صقنديسنه
اطلاق اولنور (الخبث) خانك ضميله زنا ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال
خبث الرجل بالمرأة خبثا من الباب الخامس اذا زنى مصباحده باب اولدن
مصوغدر (الخابثة) فاعله وزننده مصدردر خباثت معناسنه‌در (الخبثة)
خانك كسريله مصدر نوعيدر كرك قول وكرك جاريه‌سى واسترقاقى حلال
اولميان طائفه‌دن اسير اولمغله طيب ومباح اولميوب حرام وخبيث اولمق معناسنه‌در
بو ماده‌يه مخصوصدر نته‌كه طيبة بونك مقابليدر يقال هذا سبى خبثة وولدت
لخبثة و هذا العبد لاخبثة فيه وهى فى الرقيق ان لايكون طيبة اى سبى من قوم
لايحل استرقاقهم و بونك حرمتى عهد ياخود امان ويرلمش ياخود احراردن اولمق
مقوله‌سى احوالدن ناشى اولور (الخبيث) سكيت وزننده مبالغه‌در كثير الخبث
اولان كشى‌يه دينور يقال رجل خبيث اى كثير الخبث جمعى خبيثون كلور
(الخبيثى) خطيبى وزننده مصدر در مبالغه ايچوندر خبث وخباثت معناسنه در
(وادى تخبث) تانك وخانك ضمى وباى مشدده‌نك كسريله وادى تخيب معناسنه‌دركه
ضروبندر باطل ماده‌سندن كنايه‌در وادى تضلل و تهلك دخى بو وجهله‌در يقال
وقعوا فى وادى تخبث اى فى الباطل وبونلر غير منصرفلردر شبه وزن فعل وتعريف
سببلرينه مبنى كه باطل وبيهوده‌ده علم اولمشلردر وبعضلر بونلرده خانك وضاد وهانك
فتحيله روايت ايلديلر لكن صحيح اولان مضموم اولمقدر (الخبث) ضمتينله
(والخبائث) خانك فتحيله كه اشبو [اعوذ بك من الخبث والخبائث] حديثنده
وارد اولديلر مراد شياطين طائفه‌سنك ذكور و اناثلريدر خبث خبيثك و خبائث
خبيثه‌نك جمعلريدر شارح ديركه خبث لفظى تخفيف ايچون بانك سكونيله‌ده مرويدر
وبعضلر معناى مصدرى مراد ايله فجور وزنا مقوله‌سى خبائثدن استعاذه بيورلديغنه
ذاهب اولمشدر بوكه كوره خبائثدن مراد سائر افعال مذمومه وخصال رديه اولور
(الشجرة الخبيثة) كه اشبو [ومثل كلمة خبيثة كشجرة خبيثة] الايه كريمه‌سنده
واقعدر مراد حنظل‌در يعنى ابوجهل قاربوزى ديدكلرى آجى نباتدر ياخود كشوت
دركه باغ صارمشغى ديدكلريدر كوكى ويپراغى وكولكه‌سى و يمشى اولماز بى خير
ومنفعت بر نباتدر پس بونلره شجره اطلاقى مشاكله ايچوندر وشجرة طيبه‌دن مراد

خرما اغاجیدر (المخبثة) میمك وبانك فتحیله مفسده معناسنه درکه خبث و فساده باعث وداعی اولان نسنه‌در یقال الکفر مخبثة (الاخبعثات) افشعرار وزننده ارسلان یورویشی کبی رفتار دلیرانه ایله یوریمك معناسنه در یقال اخبعث فی مشیه اخبعثاثا اذا مشی مشیة الاسد (الخبنفثة) خانك وبانك وفانك فتحیله کوتك اسمیدر است و دبر معناسنه (الخث) خانك ضمی وثانك تشدیدیله شول خار وخاشاکه وسیلندی یه دینورکه سیل صویی کتوروب صویره باتوب چکلدکدنصکره یرنده قالمش اوله وپك اسکی قوری یوصونه دینور (الخثه) غصه وزننده یومشق دوه قیغنه دینور بعرة لینه معناسنه وشول چاموره دینورکه دوه قیغیله یاخود صغر تزکیله یوغرلمش اوله‌که آنکله ناقه‌نك ممه‌لری امزکلرنی طلا ایدرلر تاکه کیسه‌یه قونوب صارلدقده صارقی آزرده ایلیه واغاج قرتیسندن بر آوچ وبر دسته قرتی‌یه دینورکه آتش طوترغی ایدرلر بونده خانك فتحیله‌ده جائزدر (التخثیث) تفعیل وزننده برکدرمك معناسنه‌در یقال خثث الشیء تخثیثا اذا جمعه وبرنسنه‌یی مرمت واصلاح ایلك معناسنه‌در یقال خثثه اذا رمه (الاختثاث) افتعال وزننده محتشم اولمق معناسنه‌در یقال اختث الرجل اذا احتشم (الخرثی) خانك ضمی ورانك سکونیله کردی وزننده او اسبابنه دینور اثاث البیت معناسنه علی قول متاع بیتك وغنایمك ایشه یرامز اولان کترلرینه دینور (الخرثام) خانك کسریله بر نوع قرنجه‌درکه رنکنده قزللق اولور صافی قزل قرنجه دکلدر بلکه قزل چلار برنوع قرنجه‌در (الخرثاء) خانك فتحیله شول خاتونه دینورکه ایکی بوکورلری ایری اولوب کوده‌سنك اتلری صالق وسولپك اوله (الخنث) کتف وزننده شول کمسیه دینورکه ذاتنده وجودی ملایم وصالق سولپك اولمغله یوررکن قیریلوب بوکیلور اوله یقال هو خنث وهو من فیه انخنات ای تکسر وتثن امهات سائره‌ده مافیه عنوانیله مرسوم اولمغله مطلقا وصف مذکور اوزره اولان نسنه دیمك اولور (الخنث) فتحتینله برکمسه خنث اولمق معناسنه‌در یقال خنث الرجل خنثا من الباب الرابع اذا صار خنثا (التخنث) تفعل وزننده بو دخی صالق و ملایم کوده‌لو اولمغله قیریلوب بوکیلور اولمق معناسنه در یقال تخنث بمعنی خنث وبر نسنه اکیلوب ایکی بوکلم اولمق معناسنه‌در یقال خنثه فتخنث کما سیذکر (الانخناث) انفعال وزننده تخنث ایله معنای اولده مرادفدر یقال انخنث الرجل بمعنی تخنث (الخنث) خانك کسریله جماعت متفرقه‌یه دینور تقول رأیت خنثا من الناس ای جماعة متفرقین و آزی دیشلرینه مجاور اولان آوردك یوقریلی اشاغلی ایچ یوزینه دینورکه بوکلم یریدر (التخنیث) تفعیل‌وزننده برنسنه‌یی اکوب ایکی بوکلم ایلك معناسنه‌در یقال خنث الشیء تخنیثا فتخنث اذا عطفه فتعطف

المخنث

(المخنث) مؤنث وزننده معروفدر که زن خصلت اولان نامرد یادکاره دینور که اصطلاح ظرفاده مذکر سماعی تعبیر اولنور ذکر اولنان تخنیثدن مأخوذدر بونده اسم فاعل عنوانیله لغتدر نفسنی تخنیث ایلدیکیچون واسم مفعول عنوانیله جائزدر پشت قحبه لوطیلره بلنی بوکدردیکیچون دیار مغرب اصطلاحنده انلره مظهردیرلر ظای معجمه ایله واصـل ترك لساننده ککز تعبیر ایدرلر فتحتینله (الخناثة) خانك ضمیله (والخنیثة) بنیهٔ تصـغیر ایله بونلرده مخنث شخصه دینور (الخنث) خانك فتحی ونونك سکونیله برکسه‌یی سخریه ایدوب هزل واستهزا ایلمك معناسنه‌در یقال خنثه خنثا من الباب الثانی اذا هزئ به و طلومك اغزنی طشره قیویروب آندن آغزیله صو ایچمك معناسنه‌در یقال خنث السقاء اذا کسره الی خارج فشرب منه (الاختناث) افتعال وزننده خنث ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال اختنث السقاء بمعنی خنثه (الخنثی) حبلی وزنـنده شول کمسیه دینورکه کندنده آلت ذکورت وهم آلت انوثت ایکیسی معـا موجود اوله بونده حکم غالبکدر بولك جریانی وبرینك اشتهاء وقوامی وحلم کبی واکر طرفین برابر ایسه اکا خنثای مشکل دیرلر کتب فقهیه‌ده احکام مخصوصه‌سی مشروحدر جمعی خناثی کلور حبالی کبی وخناث کلور اناث کبی و خنثی عمرو بن عدس نام کمسه‌نك فرسی اسمیـدر مترجم دیرکه خنثی اوله‌رق برفرس مشهودمز اولمشـدر کذلك مراهق برجوان وبرقوجه قاری مشهود ومنظورمز اولمشدر (الاخناث) همزه‌نك فتحیله (والخناث) خانك کسریله خنثك جمعیدرکه فتحتینله‌در قیورم معناسـنه اسمدر ومنـه اخناث الثوب وخناثه ای مطاویه ویقـال اطو الثوب علی اخناثه و خناثه ای علی مطاویه یعنی ثوبی بوکملرینـه قیویر واخناث الدلو وخناث الدلو قوغه‌نك اغزلرنده اولان اغاج ارالرندن صو دوکولجك یرلرینه اطلاق اولنور یقال افرغ الماء من اخناث الدلو ومن خناثه ای من فزوغه مؤلف لفظی اعتباریله دلوه تذکیر ضمیری ارجاع ایلمشدر ولغت قلیله‌ده مذکر اولور (ذوخناثی) خانك فتحی والفك قصریله بر موضـعدر (خنث) خانك ضمی ونونك سکونیله برخاتون آدیدر وبوعلمیت وتأنیثله غیرمنصرفدر (المخناث) مئناث وزنـنده شیوه وادا وناز ایله قیریلوب بوکیلیجی پشت مشربه نکاره دینور یقال امرأة مخناث ای متکسرة (خناث) قطام وزننده معدولدر دائما وصف مزبور اوزره اولان نکاره دینـور وبوندایه مخصوصـدر (خنث) زفر وزننده بو دخی معـدولدر اول اداده اولان مذکره ندا اولنور و بونلر نقائص تعبـیراتندر یقال للمرأة یاخناث وللذکر یاخنث (الخنبث) قنفذ وزنـنده پك خبیث وبدکار اولان کمسـیه دینور خبث لفظنه نون زیاده قلنمشـدر (الخنابث) علابط وزنـنده خائن ومذموم اولان کمسیه دینور بوخنث لفظندندر یقال امرأة

خنابث ای مذموم خائن (الخنطئة) دحرجه وزننده صالنه‌رق رفتار ایله یوریمك معناسنه‌در یقال خنطث الرجل اذامشی متبخترا (الخنفثة) قنفذه وزننده برکوچك بوجك آدیدر (الخوث) فتحتینله برکسه‌نك قارنی سولپك وصالقی اولمق معناسنه‌در یقال خوث بطنه خوثا من الباب الرابع اذا استرخی وقارن ومعده طعام وشرابدن طولمق معناسنه در یقال خوث بطنه اذا امتلأ یعنی من الطعام والشراب والفت وانسیت ایلك معناسنه‌در یقال خوث به ای الفه وانس به وبرکسه اخوث اولمق معناسنه‌در یقال خوث الرجل اذا صار اخوث (الاخوث) احمر وزننده قارنی صالقی وسولپك اولان کشی‌یه دینور (الخوثاء) حمراء وزننده مؤنثیدر وخوثاء بدنی نرم‌ونازك اولان تازه قیزه دینور یقال جارية خوثاء ای حدثة ناعمة (خویث) زبیر وزننده دبار بکر اعمالندن بر بلده‌در (التخییث) تفعیل وزننده قارن بیوك وصالقی اولمق معناسنه‌در لسان العربده بو تفعل وزننده مرسومدر

﴿ فصل الدال ﴾ (الدأث) دالك فتحی وهمزه‌نك سکونیله نسنه یمك اکل معناسنه در یقال دأث الطعام دأثا اذا اکله مؤلفك اطلاقنه کوره باب اولدن اولقدر ومقتضای همزه باب ثالثدندر وآغرلشمق معناسنه‌در یقال دأث الشیء اذا ثقل وکیرلنمك معناسنه‌در یقال دأث الثوب اذا دنس وکیرلتمك معناسنه متعدی اولور یقال دأث ثوبه اذا دنسه (الدأث) دالك کسریله قلبده جایکیر اولمش شول حقد وکینه‌یه دینور دکه حالله زائل ومنحل اولمیه یقال فی قلبه له دأث ای حقد لاینحل (الدأثاء) حمراوزننده وهمزه‌نك فتحیله جائزدر جاریه‌یه دینور امه معناسنه فارسیده کنیزك وترکی قدیمده قرنق دیرلر جمعی دءاث کلور محققة دالك فتحیله مترجم دیرکه مزهرده دأثاء اسن اولمق اوزره مرسومدر وهمزه‌نك تحریکی حرف حلق اولدیغنه مبنی‌در وثاداء دخی جاریه‌یه دینمکله مقلوب ظن اولور لکن دکلدر وعربلر احمق ونادان کسیه ابن دأثاء اطلاق ایدرلر (الدءائث) خبائث وزننده اصول معناسنه‌درکه اصلك جمعیدر ظاهرا مفردی مشکلدر (الادأث) احمدوزننده برقوملق آدیدر (الدثنان) دالك کسریله جائوم معناسنه‌درکه یرندن آیرلمیان تنبل آدمه دینور یقال رجل دثنان ای جاثوم (الدوثی) کردی وزننده دبوث معناسنه‌درکه قورمساقدر (دبیثی) تصغیر بنیه‌سی والفك قصریله واسط قضاسنده بر قریه‌در (الدث) دالك فتحی وثانك تشدیدیله اوفق قطره‌لو ضعیف یغموره دینورکه چیسنتی تعبیر اولنور ودث مصدر اولور صیاد صیده قریب اولدقده اثوابه سپرلنوب اکسه سندن اوق یاخود قورشون آتمق معناسنه یقال دث الصیاد به دثا من الباب الاول اذا رمی به متقاربا من ورآء الثیاب وشدید ومولم ضربه ایله ضرب ایلك معناسنه‌در یقال دث فلانا اذا ضربه فالمه ودث بانه دینور

جنب معناسنه واوته قاقق معناسنه در يقال دثه اذا دفعه وعن علم اوليوب ظن وتخمينله سويلنش خبره دينور يقال هذا دث من خبر اى رجم منه و جسد انسانى وجع بطن حالتنده اولديغى كبى قيوريلوب بورلمق معناسنه در يقال دث الرجل على بناء المفعول دثا وهو التواء فى الجسد شارح ديركه جنب انسانيده اولان التوايه مخصوصدر واقعا نهايه ده دخى اويلجه در واندن مأخوذ اوله رق دثائيه كلمه سنى لسانده اولان بورقلق حالتيله تفسير ايلشدر (الدثاث) كتاب وزننده دث كبى بودخى ضعيف يغموره دينور تقول مطرنا دثا ودثاثا اى مطرا ضعيفا (الدثاث) رمان وزننده صيبان طاشيله قوش اوروب صيد ايدن صيادلره دينور داث مفرديدر (الدثة) دالك ضميله آزجه زكام عارضه سنه دينور يقال اخذته الدثة اى الزكام القليل (الدحث) حاى مهمله ايله ندس وزننده بركلام و خبرى رابطه لو حسن نسق وانتظام اوزره تكلم ايدن آدمه دينور يقال رجل دحث اى الجيد السياق للحديث (الدرعث) جعفر وزننده ياشلو اولمغله حركتنده ثقيل وكران اولان انسان وحيوانه دينور (الدعث) بعث وزننده وجوده علت ومرض يكيجه عارض اولمق معناسنه در يقال دعث الرجل دعثا على بناء المفعول اذا ابتدأبه المرض مؤلف اول المرض عنوانيله تفسير ايلمكله مسامحه ايلشدر واول صداع وارتعاش وفتور واقشعرار مقوله سى مقدمات مرض پيدا اولمقدن عبارتدر مؤلف بوراده اسم وقريبا مصدر اولمق اوزره رسم ايلمكله تشويش ايلشدر ودعث اياقله ياخود ال ايله يرك يوزينه طپراق آتمق معناسنه در يقال دعث الرجل دعثا من الباب الثالث اذا دقق التراب على وجه الارض بالقدم اوباليد (الدعث) دالك كسريله بريرده يابر قابده قلان صو بقيه سنه دينور وقلبده مضمر اولان كين و حقد و عداوت معناسنه در جمعى ادعاث كلور و دعاث كلور دالك كسريله (الادعاث) همزه نك كسريله يوريمكده افراط ومبالغه ايلك معناسنه دركه يك اوزون اوزادى كتمكدن عبارتدر يقال ادعث فلان اذا امعن فى السير شارح ديركه صواب اولان فى الشئ عنوانده اولمقدركه مطلق اولور وادعاث ابقا ايلك معناسنه در تقول ماادعثت عنه شيئا اى ماابقيت وبرنسنه اوغورلمق معناسنه در يقال ادعثه اذا سرقه (التدعث) تفعل وزننده بركمسه درونده آخره كين وعداوت بغلمق معناسنه در يقال تدعثت صدورهم اذا احنت (بنو دعثه) دالك فتحيله عربده بر بطندر (الدعبوث) زنبور وزننده حيز و مأبون شخصه دينور ظرفاى مغرب مظهر تعبير ايدرلركه مطهرك لكه منزله سنده اولان نقطه لو سيدر يقال هو دعبوث اى مأبون غريدركه ابنه علتنه ابتدا فرعون مبتلا اولمشدر ارغام انف و تذليل ايچون چهرۀ عونتى خاكسار اولمشدر (الدلاث) كتاب وزننده جست وچالاك انسان وحيوانه دينور

مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور يقال رجل وبعير دلاث اى سريع وامرأة وناقة دلاث
اى سريعة جمعى دلث در دالك ضمى ولامك سكونيله (الاندلاث) انفعال وزننده
بركسه اوزره كمال خشم وغضبله شتم ودشنام ايدەرك حواله اولوب هجوم واستيلا
ايلك معناسنه در كه اويوب اولاشمق تعبير اولنور تقول اندلث فلان علينا اى
انخرق وانصب بوتركيب دفع واندفاع معناسنه موضوع اولمغله معانىٔ سائره اندن
متفرعدر مؤلف بومادەيى قاصرا ثبت ايلشدر وبورادە انخراق دخى مجازدر اصل
پرتلق معناسنه در كمال غضبدن چاپچاق اولمق درجه سنه وارمق معناسنه مستعملدر
(الدليث) دالك فتحيله آدیملری صيق صيق آتارق يوريمك معناسنه در يقال
دلث الرجل دليثا من الباب الثانى اذا قارب خطوه (الادلاث) همزەنك و دال
مشددەنك كسريله افتعال وزننده بر نسنه يى اورتوب بوريمك تغطيه معناسنه در
يقال ادلث جسده اذا غطاه (التدلث) تفعل وزننده برخطرناك ايشه من غير
روية صالدرمق معناسنه در يقال تدلث اليه اذا تقحم (الدلثاء) حمراء وزننده
شول ناقه يه دينوركه ضعفندن ناشى كردنى سوندروب اوزادر اوله يقال ناقة
دلثاء اذا كانت تمدها ديها من ضعفها (الدلثه) زمره وزننده سورىيه دينور ثله
معناسنه (المدالث) ميمك فتحيله جنكاهلره دينور مواضع قتال معناسنه ظاهرا
مفردى مدلثدر (الدلبوث) فتحتينله قربوس وزننده برنبات آديدر بونبات سوسن
برى نوعندن عربيده سيف الغراب وتركيده قوزغون قلجى ديدكلريدر (الدلعث)
دالك كسريله جردق وزننده (والدلعاث) قسبار وزننده (والدلعث) سبطر
وزننده شول اركك دوه يه دينوركه ذاتنده قوى البنيه وتوانا وتنومند اولوب
كثرت استعمالله ذلول ورام اولمش اوله (الدلعوث) جردحل وزننده
(والدلعثى) سبنتى وزننده بك ايرى وضخم الهيكل دوه يه دينور (الدلمث) علبط
وزننده جست وسريع اولان انسان وحيوانه دينور (الدلهث) جعفر وزننده
(والدلاهث) علابط وزننده (والدلهاث) جلباب وزننده ارسلانه دينور (الدلهثة)
دحرجه وزننده سرعتله سائره سبق وتقدم ايلك معناسنه در يقال دلهث الرجل
اذا اسرع وتقدم (الدمث) فتحتينله برنسنه نرم وسهل و ملايم اولمق معناسنه در
يقال دمث المكان وغيره دمثا من الباب الرابع اذا سهل ولان (الدماثة) حداثه
وزننده بركسه ملايم مشرب اولمق معناسنه دركه مجازدر فرق ايچون تفريق مصدر
ايلديلر يقال دمث الرجل دماثة اذا سهل خلقه (الادموث) همزەنك ضميله
اوجاقده اتمك كومه جك يره دينوركه ساده اسى كول اولمغله يومشق اولور
(التدميث) تفعيل وزننده يومشتمق معناسنه در يقال دمث المضجع اذا لينه وبر
خبر وقصه ذكر ايلك معناسنه در تقول دمث لى الحديث اى اذكره لى مؤلف

همان

همان ذکر الحدیث ایله اکتفا ایلشدر لکن اساسده مجاز اوله‌رق وتقول دمث لی
ذلك الحدیث حتی اطعن فی خوضه ای اذکرلی اوله حتی اعرف وجهه فاعلم کیف
اخذ فیه عبارتیله مرسوم اولمغله کویاکه اول خبر وکلامك متکلم اولنی فتح واشعار
ایلکله تلیین وفهم مخاطبه تسهیل وتقریب ایلش اولورکه تمهید مفهومنه مقاربدر
(الدهکث) جعفر وزننده قصیر القامه بودورکسـیه دینور (الدوثة) روثه
وزنـنده عسکر بوزلمق هزیمت معناسنه‌در یقال وقع علیهم الدوثة ای الهزیمة
(الدهث) مکث وزننده اوته قاقق معناسنه‌در یقال دهثه دهثا من الباب الثالث
اذا دفعه (دهثه) دالك فتحیله بررجل اسمیدر (الدهلاث) دلهاث وزنـنده
ومرادفیدر (الدهموث) دالك ضمیله کریم اولان کشی‌یه دینور یقال هود هموث
ای کریم (التدییث) تفعیل وزننده ذلول ورام ومنقاد ایلك معناسـنه‌در یقال
دیثه تدییثا اذا ذلله (التدیث) تفعل وزننده پزونکلك ایلك معناسنه‌در شارحك
بیاننه کوره عیالنه پزونکلك ایلکه مخصوصـدرکه قتمر پزونك اولور و پزونك
بیشاونك فارسی محرفیدر یقال یتدیث فلان اذا فعل القیادة (الدیوث) دالك
فتحی ویانك تشدیدیله معلومدرکه بی غیرت وناموس قلتبان و قورمساغه دینـور
یقال رجل دیوث ای لاغیرة له مادهٔ مزبوره‌دن مأخوذ در نهایه‌ده [یحرم الجنة
علی الدیوث] حدیثنده عند البعض سریانی و معرب اولمق اوزره مرسـومدر
(الدیثانی) فتحاتله کابوس معناسـنه‌درکه اویقوده انسانه عارض اولان آغرلقدر
آغر بصمه تعبیر اولنور (الدیث) دالك کسریله بررجل آدیدر (الادیثان) تثنیه
بنیه‌سیله بروادی اسمیدر (الادیثون) اخبثون وزننده بر موضعدر
﴿ فصل الراء ﴾ (الربث) مکث وزنـنده برکسه‌یی ایشندن آلیقومق معناسنه در
یقال ربثه عن حاجته ربثا من الباب الاول اذا حبسـه عنها (التربیث) تفعیل
وزننده ربث معناسنه‌در (الربیث) امیر وزننده (والمربوث) ایشندن آلیقونمش
کشی‌یه دینور (الاربیثاث) افعیلال وزننده برکسه ایشـندن آلیقونوب قالمق
معناسـنه‌در یقال اربات الرجل اربیثاثا اذا احتبس وبرقومك مصلحتلری ضعف
سببیله صورتیاب اولمسی بطیء اولدیغندن هر کس براقوب محلرینه طاغلمق
معناسـنه‌در یقال ارباث امرهم اذا ضعف و ابطأ حتی تفرقوا اساسده بو مجاز
اولمق اوزره مرسومدر (الربیثة) کبیسه وزنـنده (والربیثی) خطیبی وزننده که
فی الاصل مصدر در برکسه‌یی مصلحتندن حبس وتوقیفه سبب اولان شیئه دینور
شارح دیرکه ربیثه‌نك جمعی ربائث کلور ومنه الحدیث [اذا کان یوم الجمعة بعث
ابلیس جنوده فی الناس فاخذوا علیهم بالربائث] ای ذکروهم الحوایج التی تربثهم
(التربث) تفعل وزننده اویالنوب قالمق معناسـنه‌در یقال تربث فلان اذا تمکث

(الارتباث) افتعال وزننده (والاربثاث) احرار وزننده طاغلمق معناسنه‌در يقال ارتبث القوم ارتباثا واربث اربثاثا اذا تفرقوا (ربث) زفر وزننده ابن قاسطدر كه قضاعه قبيله‌سى سلسله‌سندندر (الرث) رانك فتحى و ثانك تشديديله اسكيمش وچوريمش نسنه‌يه دينور و او اسبابندن ايشه يرامز اسكى پوسكى نسنه‌يه دينور جمعى رثث كلور عنب وزننده ورثاث كلور سهام وزننده بو جمعلر مؤلفك تنسيق اوزره رسم اولنمشدر لكن شارح ذكرى آتى رثه‌دن جمع اولمق اوزره قيد ايلمشدر قربه وقرب ورهمه ورهام كبى (الارث) همزه‌نك ورانك فتحيله (والرثيث) خبيث وزننده بونلرده اسكيمش چوريمش نسنه‌يه دينور يقال حبل رث وارث ورثيث اى بال (الرثة) رانك كسريله بودخى ايشه يرامز اسكى پوسكى او اسبابنه دينور وبرايشه صلاحيتلرى اولميان احمق وضعيف وچوليه كسه‌لره اطلاق اولنوركه اصطلاحمزده نفوس زائده تعبير اولنور (الرثاثة) حداثه وزننده (والرثوثة) سفوله وزننده اسكيوب يپريمكله ايشه يرامز اولمق معناسنه‌در يقال رث الشئ رثاثة ورثوثة من الباب الثانى اذا بذ ويقال رث الهيئة اى باذها خلقها ويقال فى هيئته رثاثة اى بذاذة يعنى اوستى باشى كهنه پژمرده قيافت ديمكدر (الارثاث) همزه‌نك كسريله بودخى اسكيوب يپريمكله بدحال اولمق معناسنه‌در يقال ارث الشئ بمعنى رث وبومعناده متعدى اولور يقـال ارثه غيره اذا جعله رثا (الارتثاث) افتعال وزننده يارەلو كسه‌يى معركه‌دن هنوز جانى وار ايكن جاى امانه قالدرمق معناسنه‌در يقال ارتث فلان على بناء المجهول اذا حل من المعر كه رثيثا اى جريحا و بەرمق اساسده رثه معناسندن مأخوذ اولمق اوزره مرسومدر كه ايشه يرامز ضعفاء ناس معناسـنه‌در و مرتث ايچون حكم حيات اولمغله احكام لازمه‌سى كتب فقهيه‌ده مشروحدر ويقـال ارتث فلانا على بناء الفاعل وبركسه طوارنى آرقلغندن ناشى بوغازلمق معناسـنه‌در يقال ارتث فلان ناقة له اذا نحرها من الهزال (المرث) ميمك ضمى و رانك كسريله چادرينك ياخود سائر مصلحت ايچون قوللنـديغى ايپى چورك اولان كسيه دينور وبومعنوبده دخى استعمال اولنوركه لسانمزده عهدوقولى سست اولان كسيه ايپى چورك تعبير اولنور يقال هو مرث و هو من رث حبله (الرعثة) رانك فتحى و عينك سـكونى وفتحيله جائزدر كوپه‌يه دينور كه قولغه بچوريلور قرط معناسـنه جمعى رعاث كلور رانك كسريله و خروسك منقارى آلتندن صارقان قرمزى ايكه اطلاق اولنور عثنون الديك معناسـنه و خرمانك چچكى قبجوغنـدن دوزدكلرى مشربه‌يه دينوركه تلتله دخى دير (الترعث) تفعل وزننده قولغه كوپه طاقنمق معناسنه‌در يقال ترعثت المرأة اذا تقرطت (الارتعاث) افتعال وزننده ترعث معناسـنه‌در يقال ارتعثت المرأة بمعنى ترعثت (الرعث)

فتحتیله وعینك سكونیله جائزدر بعض چكینك زنمه‌لری یعنی قولقلرینك آلتلرنده صالنان دریلرك اوجلری بیاض اولمق معناسنه‌درکه کوپه طرزنده اولورکه مراد خدایی کوپه‌لو اولمق اولور مؤلفك تفسیری مسامحه اوزره در یقال رعثت العنز ورعثت رعثا من الباب الرابع والثالث وهو ابیضاض اطراف زنمتی العنز ورعث اسم اولور زینت ایچون محفه اطرافنه آویزه ایلدکلری رنكکین یوك پاره‌سنه دینور (الرعثه) جرعه وزننده بودخی ذکر اولنان محفه آویزه‌سنه دینور (الراعوثة) راعونه وزننده قویلرك آغزنده اولان بیوك طاشه دینور که صو چكنلر آنك اوزرنده طوررلر (الارعوثة) همزه‌نك ضمیله راعوثه معناسنه در (الرعثاء) حمراء وزننده برنوع اوزمه دینور که اوزون چكردكلی اولور و شول قیونه دینورکه قولقلرینك آلتلرنده دریدن خدایی کوپه‌لری اوله یقال شاة رعثاء اذا کانت لها تحت اذنیها زنمتان (الرعث) مكث وزننده برکمسه‌یی یلان جزؤیجه صوقمق معناسنه‌در یقال رعثته الحیة رعثا من الباب الثالث اذا قرمته و نالت منه قلیلا (الرغوث) غین معجمه ایله صبور وزننده هرامزکلو اولان حیوانه دینور مرضعه معناسنه (المرغث) محسن وزننده رغوث معناسنه‌در یقال برذونة رغوث ومرغث ای مرضعة شارحك بیاننه کوره رغوث بمعنی مفعولدرکه مرغوثة دیمکدر یاخود بمعنی مفعل‌درکه مرضع دیمکدر الیم مولم معناسنه اولدیغی کبی (الارغاث) همزه‌نك کسریله خاتون یا حیوان مرضعه اولمق معناسنه‌در یقال ارغثت ای صارت مرضعة وامزرمك معناسنه‌در یقال ارغثت ولدها ای ارضعته وبرکمسه‌نك رغثاسنه مزراق سانجمق معناسنه‌در یقال ارغثه اذا طعن فی رغثائه وبرکمسیه پیدرپی مزراق دورتمك معناسنه استعمال اولنور یقال ارغثه اذا طعنه بالرمح مرة بعد اخری (الرغث) مكث وزننده ولد اناسنی اممك معناسنه‌در یقال رغث الولد امه رغثا من الباب الثالث اذا رضعها و برکمسه‌نك رغثاسی آغریمق معناسنه‌در یقال رغث فلان علی بناء المجهول اذا اشتكی رغثاؤه وسائلره کثرت اعطا سببیله مال توکنمك معناسنه‌در یقال رغث فلان علی بناء المجهول اذا کثر علیه السؤال حتی نفد ماعنده وبرکمسیه پیدرپی مزراق سانجمق معناسنه‌در یقال رغثه اذا طعنه مرة بعد مرة (الارتغاث) افتعال وزننده سود امك ارتضاع معناسنه‌در یقال ارتغث امه اذا رضعها (الرغثاء) رانك ضمی و غینك فتحیله عشراء وزننده ممه‌ده اولان سود طمرینه دینورکه آندن سود ادرار ایدر علی قول ممه‌نك آلتنده اولان سكیره دینور (الرغاث) غراب وزننده شول یره دینورکه طپراغی پك یومشق اولمغله صویی چكوب ایچر اولدیغندن پك چوق یغموره محتاجدرکه اوزرندن صو آقوب کیدر اوله یقال ارض رغاث اذا کانت لاتسیل الا من مطر

كثير (المرغث) معظم وزننده پرمقده خاتم چكورەجك بره دينور (الرفث)
رانك وفانك فتحيله (والرفوث) قعود وزننده جماع ايلمك معناسنەدر و فحش
كلام سويلمك معناسنەدر وخاتونلره جماعه متعلق سوز سويلمك على قول يوزلرينه
قرشو فحشياته متعلق سوز سويلمك معناسنەدر يقال رفث الى امرأته و رفث
ورفث رفثا ورفوثا من الباب الاول والرابع والخامس اذا جامعها و يقال رفث
ورفث ورفث اذا تكلم بالفحش شارح ديركه بعضلر عندنده رفث فرجله اولورسه
جماع ولسانله اولورسه وصاله مواعده وكوز ايله اولورسه غمز للجماع معناسنه
مستعملدر مفردات راغبده بو وجهله مشروحدركه رفث جماع ودواعئ جماع
مقولەسى بى ادبانه تعبيراتدن ذكرى مستقبح اولان تعبيرى متضمن كلامدن عبارتدر
وجماعدن كنايه اولور وافضاء معناسنى متضمن اولديغيچون الى حرفيلەده تعديه
يقال رفث الى امرأة ويقال ارفث الرجل كما يقال رفث اى صارذا رفث پس ايكى
بابدن متعدى وباب خامسدن لازم اولور ورفث وارفاث متلازمين قبيلندن اولمغله
احد هما آخر موضعنده استعمال اولنور (الارفاث) همزەنك كسريله رفث
معناسنەدر يقال ارفث الرجل بمعنى رفث (الرمث) رانك كسريله شور اوتلاغه
دينوركه دوه قسمنه مخصوصدر ورمث شجر غضايه شبيه بر نوع شجر آديدر
تركيده آجى ايلغين ديدكلرى شجردر وكهنه لباسلو پژمرده قيافت كشى يه دينور
يقال رجل رمث اى خلق الثياب وبلى كوشلك وضعيف اولان كشى يه دينور كه
مراد جماعده بلى كوشلك اولاندر يقال رجل رمث اى ضعيف المتن (الرمث)
مكث وزننده برنسنه يى الايله صغايوب اصلاح ايلمك معناسنەدر يقال رمث الشئ
رمثا من الباب الاول اذا اصلحه ومسحه بيده (الرمث) فتحتينله صال تعبير اولنان
شيئه دينوركه اغاجلرى برى برينه محكم چاتوب ايرمقلرده اوزرينه ركوبله عبور
ايدرلر نته كه طلوملردن اولانه كلك تعبير اولنور يقال عبر الماء بالرمث وهو
خشب يضم بعضه الى بعض ويركب فى البحر حالا بيوك كيلر ارقەسنده بعض كرسته
تحميل ايله چكوب كتوردكلرى صاله دخى اطلاق اولنور و رمث مصدر اولور
دوه ذكر اولنان رمث ديدكلرى نبات اكل ايلمكله اسهالله دردناك اولمق معناسنەدر
يقال رمثت الابل رمثا من الباب الرابع اذا اكلت الرمث فاشتكت عنه و رمث
حيوانك ممەسنده قلان سود بقيەسنه دينور وفضيلت و مزيت معناسنەدر يقال
لفلان على فلان رمث اى مزية وياغ و يوغورد چالەجق يابق طلومنى آصمق
ايچون بغلدقلرى باغه دينور ورمث كذلك مصدر اولور قارشق اولمق معناسنەدر
يقال رمث امرهم رمثا من الباب المزبور اذا اختلط (الرمثة) فرحه وزننده
(والرمثى) سكرى وزننده (والرماثى) سكارى وزننده شول دوەلره دينور كه

شوراوت اوتلامغله خسته اولمش اوله‌لر (الترميث) تفعيل وزننده سودی صاغوب ممه‌ده بر مقدار آليقومق معناسنه‌در يقال رمث الحالب فی الضرع ترميثا اذا ابقی فيها شيئا وبر نسنه اوزره زائد اولمق معناسنه‌در يقال رمث علی الخمسين ای زاد شارح ديركه بوكونه محللرده اكثری خمسينی استعمال ايتدكلری وسط عمر اولديغنه مبنيدر (الارماث) همزه‌نك فتحيله چورك ايپه دينور يقال حبل ارماث ای ارمام اجزاسی اعتباريله جمع بنيه‌سيله ايراد اولنمشدر ثوب اخلاق كبی (المرمثة) ميملرك فتحيله رمث نام نبات مذكورك منبتی اولان يره دينور يقال ارض مرمثة ای تنبت الرمث (الارماث) همزه‌نك كسريله بودخی سودی صاغوب ممه‌ده بقيه آليقومق معناسنه‌در يقال ارمث الحالب فی الضرع اذا ابقی فيها شيئا و مطلقا ابقا ايلمك معناسنه‌در يقال ارمث فلان فی ماله ای ابقی وزائد وفاضل اولمق معناسنه‌در يقال ارمث عليه فی المنطق اذا اربی عليه وبومشتق معناسنه‌در يقال ارمث الشیٔ اذا لينه (الاسترماث) بودخی بقيه آليقومق معناسنه‌در يقال استرمث فی ماله اذا ابقی (المرموثة) ميمك فتحيله شول قويی‌يه دينوركه آنده آغاجدن صال طرزنده بر طوره‌جق ير اوله يقال بئر مرموثة اذا كان لها مقام من خشب (الرمائة) رانك فتحی وميمك تشديديله يبان اكوزينك اينكنه دينور (المرموثاء) ميمك فتحيله قارشقلق معناسنه اسمدر يقال هم فی مرموثاء ای فی اختلاط (رمثه) رانك كسريله بررجل آديدر (الرميثه) مصغر بنيه‌سيله بر موضع وبررجل اسمليدر (الروثة) رانك فتحی و واك سكونيله روث كلمه‌سنك واروات كلمه‌سنك مفرديدركه فشقی‌يه وتزكه دينور وروثه بغدای قلبورلندقدنصكره كيرو قلان خرده صاپلرينه دينوركه مراد چورنتی و چالقنتی اوله‌جقدر و انسانك برونی اوجنه دينور طرف الارنبه معناسنه (الروث) لوث وزننده دابه ترسلمك معناسنه‌در يقال راث الفرس يروث روثا اذا جعس پس اقصی الارب مقدمه‌سنده روث اول حيوانات نجسيدركه اشكنبه‌ده وبغرسقده اوله طشره چقدقده روث ديمزلر ديوخصايصدن عدی معدود دكلدر زيرا آندن فعل دخی تصرف اولنمشدر حتی مصباحده والخارج روث تسميه بالمصدر عنوانيله مصرحدر (المراث) ميمك فتحيله مبال وزننده دابه قسمنك دبرينه دينوركه ترسليجك موضعيدر خوران معناسنه مؤلفك فرسه تخصيصی ناملايمدر واصلی اوزره مروث دخی دينور مقعد وزننده (رويثه) جهينه وزننده بين الحرمين بر موضعدر (الريث) ليث وزننده اكلنوب كيجكمك معناسنه‌در يقال راث الرجل يريث ريثا اذا ابطأ وريث مقدار معناسنه‌در يقال ماقعد عندی الاريثما قال كذا ای قدر ماقال وبعضا ماء ياخود ان مصدريه مقدر اوله‌رق استعمال اولنور تقول مايستمع لموعظتی الاريث اتكلم ای قدر تكلمی وريث ابن غطفان اسميدركه

بر جماعت پدریدر (التريث) تفعل وزننده بودخی اویالنوب کیجکمك واياق سوریمك معناسنه‌در يقال تريث فلان اذا تبطأ (الارائة) اقامه وزننده کیجکدرمك معناسنه‌در تقول مااراثك ای ماابطاء بك (التريث) تفعيل وزننده يومشمق معناسنه‌در يقال ريث الشئ اذا لينه ويوريلوب درمانده اولمق معناسنه‌در يقال ريث الرجل اوالفرس اذا اعيا (الريث) تشديد يا ايله كيس وزننده بطئ‌الحركه اولان انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس ريث ای بطئ (مريث العينين) معظم وزننده كه تريثدن اسم مفعولدر بطئ النظر اولان كشی‌يه دينور ضعف بصردن ياخود غيری عارضه‌دن ناشی (الاستراثة) برامرده واقع اولان حالی كيج عد ايلك معناسنه‌دركه كيجكسنمك تعبير اولنور يقال استراس الخبر ای استبطأه

﴿ فصل الزای ﴾ (الزغيثی) غين معجمه ايله دبيثی وزننده محدثيندن عمرو بن عثمان بن الحمصی الزغيثی نسبتيدر عطيه بن بقيه‌دن روايت حديث ايلمشدر ابو الفرج البغدادی راء مهمله ايله ضبط ايلكله غلط ايلمشدر شارحك بيانه كوره زغيث زبير وزننده بربطن اسميدر

﴿ فصل الشين‌المعجمه ﴾ (التشبث) تفعل وزننده برنسنه‌يه پنچه ايله يابشمق معناسنه‌در يقال تشبث به اذا تعلق ظاهرا بوماده قرق اياق نام بوجك اسمی اولان ذكری آتی شبث لفظندن مأخوذدر ونهايه‌ده ثلاثی عنوانده دخی مرسومدر (الشبث) كتب وزننده ياپشقان طبيعتلو ايلشكن كشی‌يه دينور (الشبثة) شينك ضميله همزه وزننده قرن وهمتاسنه دائما ملازم اولوب اصلا منفك اولميان كسيه دينور ظاهرا بوندن مراد جنكده خصمنه صاريلوب دكه حالله آيرلشمز اولان كسه اوله‌جقدر يقال رجل شبثة ای ملازم لقرنه‌لايفارقه (الشبث) شينك كسريله دره اوتی ديدكلری نباته دينور (الشبث) فتحتينله‌اورمجكه‌دينورعنكبوت‌كبی وقرق‌اياق‌وچيان تعبيراولنان اياقلری چوق بوجكه دينورجمعی شيثان‌كلور شينك‌كسريله وشبث بلاحرف تعريف اسمادندر شبث بن‌سعد اصحابدندر وشبث بن ربعی تابعيندر شبث بن‌منصور وشبث‌ايله ملقب اولان محمد بن عبدالرحمن محدثلردر (شبيث) زبير وزننده حلب ترابنده بركوچك طاغ آديدر عمر بن هلال بن بطاح الشبيثی محدثدر وشبيث بر صو آديدر و شبيث بن الحكم بن ميناكه محدثيندندر فرددر يعنی آندن غيری شبيث ايله مسمی يوقدر (دارة شبيث) زبير وزننده بنو الاضبط جماعتنه مخصوص برموضع آديدر (الشبوث) تنور وزننده (و الشباث) رمان وزننده كلوب معناسنه دركه دمورجيلرك قزغين دمور طوتدقلری ماشه‌يه وقصاجه دينور جمعی شبابيث كلور (شبيثه) جهينه وزننده برقريه آديدر (شباث) غراب وزننده اسمادندر شباث ابن خديج اصحابدندر ليلة عقبه‌ده تولد ايلمشدر (الشث) شينك فتحی وثانك

تشديديله

تشدیدیله خوشبو برنبات آدیدرکه آنکله دری دباغت اولنور و شث بال پیان بال آریسنه دینور مؤلف والنحل العسال عنوانیله رسم ایلمکله وجه مذکور اوزره بال پیان آری دیمك اولور حیاة الحیوانده ذکر اولندیغی اوزره بال آریسنك کیمسی بال پیار وکیمی موم پیار وکیمی صو طاشیوب بال اوزره رش ایدر وکیمسی بیوت بنا ایدر وکیمی اوغل چقارر بوصورتده شث مخصوص بال پیان قسمنه دینور ومجازا سائرەده اطلاق اولنور وطاغ تپەلرنده جابجا اریلوب کنکرة بار وشکلنده قلان سیوری یه دینور جمعی شثاث کلور شینك کسریله و شث پیان جوزینه دینورکه شجری قصبه وورق سکود ورقنه شبیه اولور ورقیله دباغت وقضبانیله استنیاك اولنور (شحیثا) حای مهمله ایله نعیما وزننده کلمهٔ سریانیەدر آنکله انخترسز کلیدلر وقپالو یرلر فتح اولنور یعنی برکلیده شحیثا دیەرك یاپشلدقده آچلور مؤلف بونی ظاهرا تکثیر سواد ایچون تحریر ایلمشدر (الشحاث) شداد وزننده کرچه شحاذ معناسنه استعمال ایدرلر لکن الحان عوامدندر وشحاذمبرم سائله دینور (الشرث) شینك فتحی ورانك سکونیله (والشرثة) هایله اسکی اياق قابنه دینور پاپوج و یمنی وقلوره کبی شرثه مفردیدر (الشرث) فتحتینله صوغوق تأثیریله الك صرتی قباروب چتلامق معناسنەدر یقال شرثت یده شرثا من الباب الرابع اذا غلظ ظهرها من برد فتشقق واوق ایوجه یونلمامغله اکری بوکری قالمق معناسنەدر یقال شرث السهم علی بناء المجهول اذا لم یسو (الانشراث) انفعال وزننده بودخی صوغوقدن الك ارقەسی قباروب چتلامقمعناسنەدر یقال انشرثت یده بمعنی شرثت (التشریث) تفعیل وزننده بودخی اوق ایوجه یونلمامغله اکری بوکری قالمق معناسنه در یقال شرث السهم علی بناء المجهول اذا لم یسو فی بریه (الشرث) کتف وزننده کرکی کبی بیلنوب غمزهٔ دلبر کبی سرتیز اولمش زاغلو قلجه دینور یقال سیف شرث ای محدد (الشرنبث) بای موحده ایله غضنفر وزننده اللری واياقلری قالین اولان کسیه دینور یقال رجل شرنبث ای الغلیظ الکفین والرجلین وارسلانه دینور واسمادندر (الشرابث) علابط وزننده شرنبث معناسنەدر (شربث) عصفر وزننده یمامه ایله بصره بیننده بر وادی اسمیدر (الشرفث) فایله جعفر وزننده برکوچك شجر اسمیدرکه سودی اولور (الشعث) فتحتینله برنسنه وبرماده طاغنق پراکنده وبی نظام اولمق معناسنەدر بونی مصدر و اسم اولەرق رسم ایلمشلردر یقال شعث امره شعثا من الباب الرابع اذا انتشر ویقال لم الله شعثکم ای جمع امرکم المنتشر وشعث اشعث لفظندن مصدر اولور صاچ مدت مدیده یاغلنوب طرانمامق سببیله توز وطپراقله آلوده اولوب پچەلنمك معناسنه یقال شعث الشعر شعثا من الباب المزبور اذا اغبر وتغیر وتلبدلقلة تعهده

بالدون والاستحداد (الاشعث) احمر وزنـنده شول كسيه دينوركه صاچى مدت مديده ياغلنوب طرانمامغله توز وطپراقله آلوده اولوب پچه‌لنمش اوله يقال رجل اشعث المغبر الرأس واشعث قازيغه اطلاق اولنور وتد معناسنه باشى طاغنق اولمق حسبيله و كدى اوتى ديدكلرى نباتك قوريسنه اطلاق اولنور طاغنق اولديغيچون واشعث اساميدندر اشعث بن قيس بن معدى كرب و اشـعث بن عبد الملك كبى اشاعثه و اشاعث اطلاق اولنان جماعت اشعثه منسـوبلردر (التشعث) تفعل وزننده پراكنده اولمق معناسـنه در يقال تشعث القوم اذا تفرقوا و اخذ ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال تشعثه الدهر اذا اخذه ويقال تشعث ماله اذا اخذه وطعامى آزجه يمك معناسنه‌در يقال تشعث من الطعام اذا اكل منه قليلا وصاچ دهن وتنظيف مقوله‌سيله تعهد اولنمديغندن توزلنوب پچه‌لنمك معناسـنه در يقال تشعث شعره اذا تلبد (شـعث) شينك ضميله بر موضـع آديدر (الشعيثة) بنية تصغير ايله برصو آديدر (الشعثان) عطشان وزننده اشعث معناسـنه‌دركه باشى توزلو وپژمرده اولان كشى‌يه دينور يقال هوشعثان الرأس اى اشعثه (التشعيث) تفعيل وزننده بر كمسه‌دن دفع شر و ازالهٔ موذى ايلمك معناسـنه در يقال شعث منه تشعيثا اذا نضح عنه و ذب اساسده بو مجاز اولمق اوزره مرسـومدر تقول شعثت من فلان شيئـا اذا نتهت منه (شعيث) زبير وزنـنده اسمادندر شعيث بن محرر و شـعيث بن عبد الله بن الزبيث وشعيث ابن مطير و ابراهيم بن شعيث محدثيندندر وشعيث بن ابى الاشعث كه ينه محدثيندندر بعضلر باى موحده ايله روايت ايلديلر ومحمـد بن عبد الله و عبد الرحمن بن حماد الشـعيثيان محدثلردر بلعنـبر قبيله‌سـندن شعيث نام بطنه منسوبلردر (ابو الشعثاء) بر جماعت كنيه‌سـيدر (المشعث) معظم وزننده عروضيون اصطلاحنده شول عروضه اطلاق اولنوركه وتدينك ايكى متحركنك برى ساقط اوله كوياكه وتدندن محلنك غيريسنده اولان حركه اسقاط اولنمغله جزؤ متشعث اولمغين مشعث ايله تسميه اولندى اشبو تشعيث بحر خفيف ايله بحر مجتث عروضنده جارى اولور مثلا فاعلاتن جزؤينك وتدى‌كه علادر احد متحركينى‌كه مثلا عيندر ساقط اولوب فالاتن ياخود لام ساقط اولوب فاعاتن قالمغله مفعولن جزؤنه نقل اولنور (شعثه) جرعه وزننده ابن زهيردركه جاهليـه‌دندر (شغاثى) غين معجمه ايله حبالى وزنـنده عراقده برقريه‌در موفق الدين حسـين بن نصر الضرير النحوى كه تصانيف غريبه صاحبـيدر اورادندر (الشكوثا) شينك فتحى و الفـك قصرى ومديله كشوثا لفظنده لغتلردركه باغ صرمشغى تعبير اولنان نباته دينور (شلاثا) حبالى وزننده بصره قضاسنده بر قريه‌در (الشلثان) سلطان وزنـنده ومرادفيدر يقال هو شـلثان اى سلطان

الشنبث

(الشنبث) جعفر وزننده ارسلانه دینور (الشنابث) علابط وزننده غلیظ و یوغون اولان شیئه دینور و ارسلانه دینور (الشنبثة) دحرجه وزننده ایلشمك معناسنه‌در یقال شنبث الهوی قلبه اذا علق به شارحك بیانه کوره شبث ماده‌سندندر (الشنكاث) شینك وكافك فتحیله بر رجل یاخود بر موضع آدیدر محدثیندن احمد بن الربیع بن نافع الشنكاثی واحمد بن محمد الشنكباثی اكا منسوبدر (الشنث) فتحتینله ایری وغلیظ اولمق شثن معناسنه‌در شارحك بیانه کوره مقلوبدر (الشویثی) تصغیر بنیه‌سی وقصر ایله برنوع خرما آدیدر

﴿ فصل الصاد ﴾ (الصبث) مكث وزننده یرتق کوملك مقوله‌سنی یماوب اصلاح ایلمك معناسنه‌در یقال صبث القمیص صبثا من الباب الاول اذا رقعه ورفاه

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضبث) مكث وزننده برنسنه‌یی پنجه ایله قاوره‌یوب طوتمق وآوجلمق معناسنه‌در یقال ضبث بالشیء ضبثا من الباب الثانی اذا قبض علیه بكفه و اورمق معناسنه در یقال ضبث فلانا اذا ضربه (الاضطباث) افتعال وزننده که تاء طابه قلب اولنمشدر بو دخی بر نسنه‌یی پنجه ایله قاوره‌یوب طوتمق وآوجلمق معناسنه‌در یقال اضطبث به بمعنی ضبث (الضبوث) صبور وزننده سموزلکی بیلمك ایچون اوستنه وضع ید اولنوب کوده‌سی بری اوته یوقلنان ناقه‌یه دینور یقال ناقة ضبوث اذا كانت یشك فی سمنها فیضبث ای یجس بالید وضبوث ارسلانه دینور (المضابث) میمك فتحیله ارسلانك پنجه‌لرینه دینور مخالب معناسنه مفردی مضبث‌در مخلب كبی یقال لطمه الاسد بمضابثه ای بمخالبه (الضبثة) قبضة وزننده دوه‌یه مخصوص بر کونه تمغا اسمیدرکه حلقه شكلنده اولوب ایلروسندن وکیروسندن چزکیلر اولمغله پنجه طرزنده اولور (المضبوث) ذکر اولنان تمغا ایله تمغالنمش ارکك دوه‌یه دینور (الاضباث) همزه‌نك فتحیله قبضات معناسنه‌درکه قبضه‌نك جمعیدر آوج معناسنه مفردی ضبثه‌در قضبه وزننده یقال اخذوه بالاضباث ای القبضات (الضباث) غراب وزننده ارسلانك پنجه‌لرینه دینور برائن الاسد معناسنه وشباث زید ومحی وعطیه نام کمسه‌لرکه برادرلردر پدرلری اسمیدر جاهلیه‌دندر وضباث ارسلانه دینور (الضباثیة) ضادك ضمی ویانك تشدیدیله شول یازویه دینورکه ایری وقولاجی واسع وشدید اوله (الضبث) کتف وزننده (والمضبث) منبر وزننده (والمضطبث) مضطرب وزننده ارسلانه دینور (الضغث) ضادك فتحی وغین معجمه‌نك سكونیله بری برینه قاتوب قارشدرمق معناسنه در یقال ضغث الحدیث ضغثا من الباب الثالث اذا خلطه ودوه‌نك سموزلكنی بیلمك ایچون الی ایله اورکجنی یوقلمق معناسنه‌در یقال ضغث السام اذا عركه وورك سسلنمك معناسنه‌در یقال ضغث الورك اذا صوت کرچه جمیع

نسخه‌لرده الورك عنوانيله درکه کاف ايله مرسومدرکه پوچ کیکنه دینور آنك سسلنمسی بردرلو ملايم دکلدر غالبا الوزل عنوانيله‌که لامله درکار تعبير اولنان جانوره شبيه بزمجه دیدکلری جانور اولوب اقلام نساخ تغيير ايلشلردر زيرا کلر کبی اول جانور دخی اوتوب سسلنور وثوب مقوله‌سی نسنه‌یی اهتمامسزجه یایقمق معناسنه‌در یقال ضغث الثوب اذا غسله ولم ینقه (الضغوث) ضبوث وزننده ومرادفيدرکه ذکر اولندی یقال ناقة ضغوث ای ضبوث (الضغث) ضادك کسريله بردمت اوتلغه دينورکه یاشی قوریسی قارشيق اوله جمعی اضغاث کلور اضغاث احلام دیدکلری رؤیا بوندن مأخوذدرکه قارشيق اولدیغندن تعبير وتأويله صحت و صلاحيتی اولميان رؤيادن عبارتدر (الاضطغاث) افتعال وزننده‌که تاء طايه منقلبدر طوتام طوتام ودمت دمت اوتلق دیروب دیوشورمك معناسنه‌در یقال اضطغث الرجل الضغث اذا احطبه (التضغيث) تفعيل وزننده تمتين کبی اسمدر همان يرك يوزنی واوتلقلری نمناك ايده‌جك مقدار یغموره دینور یقال اصاب الارض تضغيث من المطر و هو مابل الارض والنبات من المطر (الضاغث) جوهری روايتی اوزره برنسنه‌یه بوربنوب وحوش کبی سسلنمکله صبيانی قورقودر اولان آدمه دينور جوهری بونده غلط ايلشدر صواب اولان بای موحده ايله ضابثدر نته‌که باء بابنده ذکر اولندی شارح دیرکه ازهری وابن فارس ثای مثلثه ايله رسم ايلدیلر

﴿ فصل الطاء ﴾ (الطث) طانك فتحی وثانك تشديديله صبيانه مخصوص برلعب اسمیدرکه بينلرنده مطثه دیدکلری بردکرمیجه تخته پارچه‌سيله اوينارلر مراد فرلداق دیدکلری اوله‌جقدر ومطثه میمك ضمی وطانك کسريله‌در (الطحث) بحث وزننده برنسنه‌یی ال ايله اوته قاقق معناسنه‌در یقال طحثه طحثا من الباب الثالث اذا دفعه باليد (طخمورث) طانك فتحی وخای معجمه‌نك سکونی وراء مفتوحه ايله سلفده عظمای ملوك فرسدن برپادشاه آدیدر یدیوز سنه سربرآرای سلطنت اولمشدر کتب توراتجده هايله طهمورث عنوانده مرسوم وثالث سلاطين پيشد اديان وابن نوجهان بن هوسنك بن سيامك بن کيو مرث اولمق اوزره مرقومدر فردوسی شهنامه ده ديو بند وصفيله توصيف ايلشدر (الطرثوث) زنبور وزننده ذکرك باشنه دينور کره معناسنه وبرنبات آدیدرکه مأکولدر ترکیده قولغان تيکنی وبين الاطباء رب الارض ورب الرياح دیدکلری نباتدر قرمزيسی لذيذ ومأکول وبياضی آجی بونك برنوعی واردرکه هنديدر بل هندی وهند ايواسی تعبير اولنور (التطرثث) تدحرج وزننده طرثوث دیوشورمك معناسنه‌در یقال تطرثث الرجل اذا اجتنی الطرثوث (الطرث) حرث وزننده مطلقا ترو تازه اولان نباته دينور (الطرث)

طانك كسريله فرج نسوانده يلاق تعبير اولنان لحم زائدك اوجنه دينور طرف البظر معناسنه بوراده البطن نسخه‌سى غلطدر (طريثيث) تصغير بنيه سيله نيشابور قضاسنده بر قريه‌در (الطرخشة) خاى معجمه ايله دحرجه وزننده دكسزلك خفت ونزق معناسنه‌در يقال به طرخشة اى خفة ونزق (الطرموث) زنبور وزننده سست وضعيف وناتوان كسيه دينور واسى كولده پشمش اتمكه وپوغاچه‌يه دينور آتش قورى وقزغين طاش اوزره پشمش اتمك وچقل بده‌سى بونوعدندر (الطلوث) قعود وزننده آقق معناسنه‌در يقال طلث الماء طلوثا من الباب الاول اذا سال (التطليث) تفعيل وزننده زائد وافزون اولمق معناسنه‌در يقال طلث على كذا تطليثا اذا زاد (الطلثة) جرعه وزننده عقل وبدنى ضعيف اولان جاهل ونادانه دينور كه صورى ومعنوى معطل اولور يقال هو طلثة اى جاهل ضعيف العقل والبدن (الطلحثة) حاى مهمله ايله دحرجه وزننده بركسه‌يى خوشلنمديغى امر كريهه بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال طلحث فلانا اذا لطخه بامر يكرهه (الطلخثة) خاى معجمه ايله طلحثه وزننده ومرادفيدر على قول بو مطلقا برنسنه‌يه بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال طلخثه به اى لطخه به (الطمث) مكث وزننده قيزك بكارتنى ازاله ايلك معناسنه‌در يقال طمثها طمثا من الباب الثانى والاول اذا افتضها شارح ديركه بعضلر تدميه ايله اولان جماعه تخصيص ايلديلر وعليه قوله تعالى [لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان] اى لم يدمهن بالجماع وعن ابن عباس لم يطمث الانسية انسى ولا الجنية جنى وطمث خاتون حيض كورمك معناسنه‌در يقال طمثت المرأة وطمثت طمثا من الباب الاول والرابع اذا حاضت ودكك معناسنه‌دركه مجازدر يقال ماطمث هذا المرتع قبلنا احد اى مامسه وبه فسر قوله تعالى لم يطمثهن الايه وطمث كيره دينور دنس معناسنه يقال مابفلان طمث ريبة اى دنسها وبرنسنه فاسد وتباه اولمق فساد معناسنه‌در يقال مافيه طمث اى فساد (الطامث) نمازسز خاتونه دينور يقال امرأة طامث اى حايض مترجم ديركه لوحهٔ ضميره قيد ايده‌جك نفايسدن شافيه شرحى چاربر ديده مرسومدركه اسم منسوب قبيلندن ايكى قسم اسم واردر برقسمى شول ذواتدركه برشيئه ملابسه سى كثير اوله ياخود اول شئ آنك صنعت ومعاشى اولمغله اكا مداوم اوله بو مقوله ذوات فعال اوزره بنا قلنور تشديد عينله زيرا تشديد تكثيرى متضمندر مثلا عامل بتوته وبايع بتوته بتات دينور وعاج صاحبنه عواج ودوه‌جى‌يه جمال دينور وبرقسمى برشيئه ملابس اولور لكن صفت تكثير اوزره اولمز بو مقوله فاعل اوزره صوغ اولنور مثلا تامر كبى كه ذوتمر معناسنه‌دركه خرما صاحبى ديمكدر زيرا خرماجى‌يه تمار دينور ودراع كبى كه ذودرع يعنى زره صاحبى ديمكدر وبونلره اسم فاعل نسبى ديرلر فعـل اوزره جارى دكلدر همان ذوالشئ

معناسنه مبينلردر تمريتمر ودرع يدرع صيغه‌لرى وارد اولمامشدر آنكچون بومقوله اسم
فاعللر مؤنث اولمزلر مثلا جمل شائل وناقة شائل ديرلر نته‌كه [السماء منفطر] الايه
كريمه‌سى منفطرة عنوانده وارد اولمدى زيرا ذات انفطار معناسنه‌در كذلك [بقرة
لافارض] كريمه‌سنده ذات فروض معناسنه اولمغله فارضة وارد اولمدى ورجل كاس
وطاعم دخى بوقبيلدندر وامام خليل ديديكه عيشة راضية دخى بوقبيلدندركه ذات
رضا ديمكدر آنكچون مرضيه ايله مأولدر آخرنده‌كى هاء مبالغه‌يه محمول اولور علامه
وراويه كى وبونده مجاز محمول اولمقده جائزدر مبالغه نكته‌سنه مبنى وطالق وحايض
وطامث دخى بوقبيلدندر ذات طلاق وحيض وطمث معنالرينه‌دركه بوفعللر برزمانده
حدوث وعروضلرينه تعرض ايتمكسزين انلره حاصل وثابتدر ديمكدر واكر افعال
مذكوره اوزره اجرا اراده اولنورسه تاء اتيانيله طالقة غدا وحايضة الآن ديرسن
كوياكه تطلق غدا وتحيض والآن ديرسن وسيبويه ديديكه بومقوله‌لر شئ ياخود
انسان لفظنك صفتلريدر زيرا امرأة شئ ياخود انساندن عبارت اولمغله امرأة
طالق قولى شئ او انسان طالق قوه‌سنده‌در ومعانى اوزره حمل جادهٔ مسلوكه‌در
وكوفيون عندنده بومقوله‌دن تانك سقوطى مؤنثه مختص اولديغنه مبنى دركه نسوانه
مخصوص صفتلردر لكن كوفيونك بوكلاملرينك طردى امرأة حاملة ومرضعة وعكسى
رجل عاشق وامرأة عاشق قوليله ابطال اولنمشدر انتهى (الطمثان) فتحاتله اسمادندر
وائلة بن الطمثان اياد قبيله‌سنك نسبى رجالندندر (الطهثة) جرعه وزننده عقلى
سست و ضعيف اولان كمسيه دينور هر نقدر جسيم وتنومند ايسه‌ده

{ فصل العين } (العبث) فتحتينله لعب ولهو ايلمك معناسنه‌دركه بى فائده عملدن
عبارتدر يقال عبث الرجل عبثا من الباب الاول اذا لعب شارح ديركه اصل عبث
خلط معناسنه موضوعدر بعده امور واعماله لعب ولهو قارشدرمق معناسنده استعمال
اولندى واسم اوله‌رق استعمال اولنور كه ضمننده جلب نفع ياخود دفع ضرر
مقوله‌سى فائده اولميان عمله اطلاق اولنور (العبث) مكث وزننده قاتوب قارشدرمق
معناسنه‌در يقال عبث الشئ بالشئ عبثا من الباب الثانى اذا خلطه به وعبيثه اتخاذ
ايلمك معناسنه‌در كما سيذكر يقال عبث الرجل اذا اتخذ العبيثة (العبيثة) هريسه
وزننده تار خانه تعبير اولنان طعامه دينوركه كش ديدكلرى بوغورد قوريسيله
ياغ و بغدايدن اولور على قول اريه و بغداى وكشى برى برينه قاتوب ايچنه
چكركه وضع و طبخله ترتيب ايلدكلرى برنوع طعام اسميدر وعبيثة الناس اجناس
مختلفه‌دن مجتمع اوباش واخلاط ناسه اطلاق اولنور ونسبنده قارشقلق اولان كمسيه
دينور يقال هو عبيثة اى موتشب يعنى فى نسبه خلط (العيث) سكين وزننده
مبالغه‌در اكثر اوقاتنى بيهوده لعب ولهو صرفله عبثه اشتغال ايدن كمسيه دينور

(العبيث) لطيف وزننده برنوع ريحان اسميدر (العوبث) جوهر وزننده باديه‌ده بردر بند آديدر (عوبثان) عينك فتحيله ابن زاهر بن مراد دركه بداء بن عامر نام كسه‌نك جديدر (العثة) عينك ضمى وثانك تشديديله كوه تعبير اولنان بوجكه دينور كه يوك وكورك مقوله‌سنه اوشوب تباه وبرباد ايدر جمع جنسى عث‌در وعثه قوجه‌قارى‌يه اطلاق اولنور ودلى زفير بدزبان عورته‌ده اطلاق اولنور مرأة بذيئه معناسنه شارح بدينه نسخه سنى استحسان ايلمشدر يقال امرأة عثة اى بذيئة وبون جقاء عورته‌ده اطلاق اولنور (العث) عينك فتحى وثانك تشديديله يوك مقوله‌سنه كوه اوشمك معناسنه‌در يقال عثت العثة الصوف عثا من الباب الاول اذا الحسته والحاح وابرام ايلمك معناسنه‌در يقال عته اذا اح عليه ويلان صوقق معناسنه‌در يقال عثه الحية اذا عضته (العثاث) عينك كسريله (والمعاثة) مضاده وزننده كه مفاعله مصدرلريدر بسته وشرق وموال مقوله سى سرود وتغنيده ترنم ايلمك معناسنه‌دركه مراد ايرلامق اوله‌جقدر يقال عاث فى غنائه معاثة وعثاثا اذا ترنم وعثاث برنوع انكرك يلانلرينه دينوركه قوراق سنه‌لرده برى برنى اكل ايدرلر شارحك بيانىه كوره مفردى عث در عينك كسريله (التعثيث) تفعيل وزننده بودخى تغنيده ترانه وترنم ايلمك معناسنه‌در يقال عثث فى غنائه تعثيثا اذا ترنم (العثعث) غبغب وزننده فساد وتباهى معناسنه‌در يقال مافيه عثعث اى فساد وعثعث مدينه‌ده برطاغك آديدر وبر خوانده اسميدر ويوج واوجه تعبير اولنان عضوك يومشق يرينه دينور ويومشق يره دينور وشول قوم يغنينك صرتنه دينوركه آنده نبات اثرى اوليه (العثعثة) زلزله وزننده ارغلامق معناسنه‌در يقال عثعث الشئ عثعثة اذا حركه ومقيم اولمق معناسنه در يقال عثعث بالمكان اذا اقام وميل وركون ايلمك معناسنه‌در يقال عثعث اليه اذا ركن (العثاعث) عينك فتحيله محن وشدائد معناسنه‌در يقال هذا زمان العثاعث اى الشدائد (العثاء) غراء وزننده يلانه دينور حيه معناسنه (التعاثث) تعالل وزننده ومرادفيدركه مواضعه علت اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال تقول تعاثثته اى تعاللته (الاعتثاث) افتعال وزننده بركسه‌يى خير ومنفعته نائل اولمقدن آليقومق معناسنه‌در يقال اعتثه عرق سوء اى تعقله ان يبلغ الخير (العثيثة) مصغر بنيه‌سيله عث كلمه‌سندن كه ذكر اولندى كوه تعبير ايتدكلرى بوجكه دينور مصغردر كوه جكز ديمكدر ومنه المثل ★ عثيثة تقرم جلدا املسا ★ يعنى كوچك كوه املس درى‌يى انجق اكل يسير ايله اكل ايده بيلوركه تمام تأثير ايده‌مز ديمكدر بومثل بر ايشى ايشلمك بابنده هرچند جهد واقدام وبذل اهتمام ايدوب لكن بر وجهله عهده سندن كلمكه اقتدارى اولميان كمسه حقنده ضرب اولنور (عثليث) عينك كسريله شام سواحلنده برحصن آديدركه

حصن احمر دینمکله متعارفدر (العدث) مکث وزننده برکسه‌نك خویی سهل
وملایم اولمق معناسنه‌درکه یواشلق وکوزل خویلولق تعبیر اولنور یقال به عدث
ای سهولة الخلق (عدثان) عثمان وزننده بررجل آدیدر (العرث) حرث وزننده
بر نسنه‌یی یرندن چکمك معناسنه‌در یقال عرث الشیٔ عرثا من الباب الاول اذا
انتزعه وال ایله اوغمق معناسنه‌در یقال عرثه اذا دلکه (العرطنیثا) درد بیسا
وزننده بخور مریم نباتنك کوکنه دینورکه ترکیده طکوز اغرشغی تعبیر اولنور
(الاعفث) اغفث وزننده چوق آچیلان یعنی اوتوروب قالقدقجه عورت یری
چوق منکشف اولان دیوشورکسز کشی‌یه دینور یقال رجل اعفث ای کثیر
التکشف (العنکث) عینك وکافك فتحیله برنبات وبررجل اسملریدر (العکث)
مکث وزننده فی‌الاصل اجتماع والتیام معناسنه‌در لکن اصل بناسی السنهٔ عربده
ترك واماته اولنمغله همین مزید اوله‌رق مستعملدر (التعنکث) تدحرج وزننده هر
طرفدن کلوب برکمك معناسنه‌در یقال تعنکث القوم اذا اجتمعوا (العکیث) خبیث
وزننده فیل دیدکلری حیوانك سدکنه دینور بول الفیل معناسنه (العلث) عینك
فتحی ولامك سکونیله قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال علث الشیٔ بالشیٔ علثا من
الباب الثانی اذا خلطه به وبرکدرمك معناسنه‌در یقال علث الشیٔ اذا جمعه وارطی
دیدکلری میشه اغاجیله دری دباغت ایلك معناسنه‌در یقال علث السقاء اذا دبغه
بالارطی وچقماقدن آتش چقمیوب کور وفرسز اولمق معناسنه‌در یقال علث الزند
اذالم یور وعلث دجله‌نك شرقیسنده برقریه آدیدرکه علو یونه موقوفه در
(العلث) فتحتینله شدت وتمادی اوزره جنك ایلك معناسنه‌در یقال علث القوم
علثا من الباب الرابع اذا تقاتلوا بالشدة واللزوم (العلیث) امیر وزننده قارشیق
اربه وبغدای اوندن یاپلمش اتمکه دینور تقول اکلنا علیثا ای خبزا من شعیر
وحنطة (العلاثة) عینك ضمیله کشك ایله صافی یاغی بری برینه خلط ایلمکله
ترتیب اولنان طعامه دینور ومطلقا هر ایکی نسنه‌که بری برینه قارشمش اوله علاثه
دینور وعلاثه بنی الاحوص جماعتندن بررجل آدیدر وشورادن بورادن نسنه
جمع ایدر اولان کمسه‌یه‌ده علاثه دیرلر یقال هو علاثة ای یجمع من ههنا وههنا
(العلثة) جرعه وزننده انسانك کفایت معاشی اولان شیئه دینور علقه معناسنه
بوراده علقه ایلشك معناسنه‌ده اولمق ممکندر زیرا تعلث تعلق معناسنه‌ده کلور
یقال له علثة ای علقة (العلث) کتف وزننده شول کمسه‌درکه پدرینك غیری یه
منتسب اوله یعنی نسنده قارشقلق اوله وبرنسنه‌نك طلبکارینه ملازم اولوب یاندن
آیرلمیان کمسه‌یه دینور مؤلف والملازم لمن یطالب عبارتیله رسم ایلمکله شارح دیرکه
جمیع امهاتده ملازم ومطالب فی‌قتال وغیره عنوانده مرسومدر (المعتلث) اسم

فاعل

فاعل بنیه‌سیله بودخی پدرینك غیریسنه منتسب یعنی نسبنده قارشقلق اولان کشی‌یه دینور یقال هو علث ومعتلث ای منسوب الی غیر ابیه (الاعتلاث) افتعال وزننده آتشی چقوب چقمدیغی نا معلوم اولان اغاجدن چقماق ایدنمك معناسنه‌در زیرا عربلر چقماغی اغاجدن اتخاذ ایدرلر مرخ وعفار کبی یقال اعتلث زندا اذا اخذه من شجر لایدری ایوری ام لا ومنکوحه خصوصنده خیرلوسنی تحری وانتخاب ایلیوب کفوی یاخود نه کونه اولور ایسه اولسون لا ابالیانه تزوج ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال اعتلث الرجل اذا لم یتخیر منکحه قال فی الاساس یقال فلان غیر معتلث الزناد اذا کان متخیر المنکح (التعلث) تفعل وزننده برکسیه کید ومکر ایله بر جنحه عزو وتحمیل ایلك معناسنه‌در یقال تعلث فلان لفلان الذنوب اذا تحملها وبر نسنه‌یه ایلیشوب تعلق ایلك معناسنه‌در یقال تعلث به اذا تعلق وبر نسنه‌یی متین ومحکم قلمیوب باشدن صاومه یاپمق معناسنه‌در یقال تعلث السهم اذالم یحکم صنعته (الاعلاث) همزه‌نك فتحیله علث لفظندن جمعدر غینك کسریله اول زاد وتوشه‌یه دینورکه شیء مخصوصدن اختیار وترتیب اولنمیوب اشیاء مختلفه‌دن مترتب اوله واعلاث الشجر شول اغاج پاره‌لرینه دینورکه آنلر ایله چقماق ایدینوب آتش چقاررلر تازه‌سی قوریسی قارشیق اوله (العنثوه) عینك فتحی وضمی ونونك سکونیله حلی دیدکلری نباتك که بغدایجق اوتی دیدکلریدر خاصة چورمش قوریسنه دینورکه رعیه صلاحیتی اولمز جمعی عنائی کلور تراقی وزننده (العنثة) عینك حرکات ثلاثیله عنثوه معناسنه‌در (باعینائی) بای موحده وآخرده الفك قصریله بغداد قضاسنده برقریه آدیدر (التعویث) تفعیل وزننده برآدمی برایشدن آلیقومق معناسنه‌در یقال عوثه عن الامر تعویثا اذا ثبطه عنه وشروع ایلیه‌جکی ماده‌دن صرف وتحویل ایلکله نه کونه حرکت ایلیه‌جکنده متحیر ایلك معناسنه‌در یقال عوثه عن الامر اذا صرفه حتی تحیر (العوث) غوث وزننده تعویث ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال عاثه عوثا بمعنی عوثه (المعاث) میمك فتحیله مذهب ومسلك معناسنه‌در یقال اخذ معاثا مستقیما ای مذهبا ومسلکا مستقیما ووسعت ومسامحه معناسنه‌در تقول ان لی عن هذا الامر لمعاثا ای مندوحة (التعوث) تفعل وزننده متحیر اولمق معناسنه‌در یقال تعوث الرجل اذا تحیر (العیث) لیث وزننده برنسنه‌یی فساده ویروب تباه ایلك معناسنه‌در یقال عاث الشیء یعیث عینا اذا افسده (العیثة) عینك فتحیله طپراغی یومشق یره دینور وعیثه شریفده علی قول جزیره‌ده برقریه آدیدر وشریف بلاخود عربده بغایت یوکسك برطاغدر (العایث والعیوث) صبور وزننده (والعیاث) شداد وزننده ارسلانه دینور (التعییث) تفعیل وزننده برایشه شروع ایلك معناسنه‌در یقال

عيث فلان يفعل كذا اى طفق وقرا كولقده ياخود كورلمه ال يورداميله برنسنه اراشدرمق معناسنه‌در يقال عيث فلان اذا طلب شيئا باليد من غيران يبصره وبرنسنه مختلط ومشتبه اولمق معناسنه‌در يقال عيثت طيره اذا اختلطت عليه (التعيث) تفعل وزننده صويى قانمق كرته‌سندن اشاغى ايچمك معناسنه‌در يقال تعيثت الابل اذا شربت دون الرى (عيثى) عينك فتحى والفك قصريله عجبا معناسنه‌دركه تعجب كلمه‌سيدر يقال عيثى‌له اى عجباله

﴿ فصل الغين المعجمة ﴾ (الغبث) مكث وزننده كشكى ياغله اصلاتمق معناسنه‌در يقال غبث الاقط بالسمن غبثا من الباب الاول اذا لته (الغبيثة) غينك فتحيله آدن اسمدر ياغله اصلانمش كشكه دينور وغبيثه عبيثه ايله جمله معانيده مرادفدركه ذكر اولندى (الاغبث) ابغث وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الاغبثاث) احرار وزننده توز كبى بوزرنكلو اولمق معناسنه‌در يقال اغبث الشئ اغبثاثا اذا كان اغبث (الغث) غينك فتحى وثانك تشديديله صفتدر آريق لاغر ومهزول معناسنه‌در غث وسمين مقابللردر يقال ضأن غث اى مهزول (الغثاثة) عينك فتحيله (والغثوثة) غينك ضميله آريق وخيره وزبون اولمق معناسنه‌در يقال غثت الشاة يغث ويغث غثاثة وغثوثة من الباب الثانى والرابع اذا هزلت وعربلر فلان مايغث عليه احد ديرلر مايدع احدا الاسأله معناسنه يعنى هر كورديكى آدمدن جر وسؤال ايلمكه مجبولدر كوياكه اعتقادنده مهزول المال يعنى ثروت ويساردن عارى فقير وبى نوا كمسنه يوقدر مجموع ناس حيوان سمين كبى ذى قوت وذى غنادر كذلك فلان لايغث عليه شئ ديرلر لايقول فى شئ انه ردئ فيتركه معناسنه يعنى فلان كمسه‌نك عندنده اشياء دنيويه‌دن برشئ اصلا كمتر وبى قيمت دكلدر جمله‌سى نفيس وفاخر اولمغله هرنه اولورسه اولسون آنى ترك ايليوب برتقريبله اخذ ودرهميان ايلمكه سعى ايلر مثل مزبورلر بغايت مرتكب ومتنزل وسفله خوى تلكى كمسه‌لر حقلرنده ايراد اولنور و غثاثة وغثوثة كلام فاسد وناخوش اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال غث الحديث اذا فسد ويارەنك جركى آقمق معناسنه‌در يقال غث الجرح اذا سال غثيثة (الغثيث) امير وزننده بودخى آريق ومهزول معناسنه‌در غث كبى وغثيث يارەده اولان صارى صو وايرين وچوروك ات مقوله‌سى جركه دينور (الاغثاث) همزەنك كسريله غثاثه معنالرينه‌در يقال اغث اللحم واغث الحديث واغث الجرح بمعنى غث (استغثاث) يارەنك ايچنده اولان جركى چقرمق معناسنه‌در يقال استغث الجرح اذا اخرج الغثيث منه (الغثيثة) خبيثه وزننده عقل وشعورده اولان فساد وخلله دينوركه غثيث جرحدن مأخوذدر تقول لبسته على غثيثة ونقس خبيثة اى على فساد عقل وغثيثه شول خرما اغاجنه اطلاق

اولنوركه

اولنور كه ميوه‌دار اولوب لكن لذت وحلاوتی اولميه يقال نخلة غثيثة اذا كانت ترطب ولاحلاوة لها وبی خير ومنفعت اولان احمق ونادان كمسيه دينوركه اصلا برايشه يراميه (الغثة) غصه وزننده كفايت ايليه‌جك ديرلكه دينور بلغة عيش معناسنه (الغثغثة) زلزله وزننده آلات واسلحه‌سز جنك ايلمك معناسنه دركه ضعيفجه ال دوكوشی اوله‌جقدر يقال غثغث القوم اذا تقاتلوا بلا سلاح وبريرده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال غثغث بالمكان اذا اقام فيه (الاغتثاث) افتعال وزننده طوار برمقدارجه چايرنی آلمق معناسنه‌در يقال اغتثت الخيل اذا اصابت من الربيع ای نالت منه شيئا قليلا (التغثيث) تفعيل وزننده دوه تدريجله طاولنغه بشلمق معناسنه‌در بونك بابی ازاله ايچوندر تقشير وتجليد كبی تقول غث بعيری ثم غثث ای سمن قليلا قليلا يعنی ازال غثاثته بعض السمن (الغثث) كتف وزننده (والغثاغث) علابط وزننده ارسلانه دينور (ذوغثث) صرد وزننده غنی قبيله‌سی يوردنده برصو ياخود ضريه نام قريه قوروسنده برطاغك آديدر (الغرث) فتحتينله آجقمق معناسنه‌در يقال غرث الرجل غرثا من الباب الرابع اذا جاع (الغرثان) عطشان وزننده آج اولان كشی يه دينور جمعی غرثی كلور عطشی وزننده وغراثی كلور صحاری وزننده وغراث كلور عطاش وزننده ومؤنثنده غرثی دينور جمعنده غراث دينور عطاش وزننده پس جمع مذكر ايله مفرد مؤنث وجمع مذكر ايله جمع مؤنث مساويدر وعربلر امرأة غرثی الوشاح ديرلر اول خاتون بلی انجه اولمغله وشاحنی طولدرميه ووشاح خاتونلره مخصوص حمائل طرزنده مزين قلاده‌در يقال هی غرثی الوشاح ای دقيقة الخصر (التغريث) تفعيل وزننده آجقدرمق وآج قومق معناسنه‌در يقال غرثه تغريثا اذا جوعه (غورث) جوهر وزننده ابن الحارث دركه برغزوه‌ده نبی بالسيف عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك علی الغفله قلجلرنی صيروب جلاد وارطرف نبوی‌يه قصد وهجوم ايلديكی آنده حضرت باری عزشانه مزبورك كتفينی بيننده شير پنجه نوعندن زخمه ديدكلری جراحتی احداث ايلمكله متزلزل اولوب زمينه سرنكون اولمشدر وقعهٔ مزبورهٔنك ملخصی بودركه غزوهٔ ذات الرقاعده فخر عالم صلی الله عليه وسلم حضرتلری بر شجر سايه‌سنه نزول وسيفنی شاخ شجره تعليق ايدوب تنهاجه راحتكزين ايكن مزبور غورث برتقريبله سروقت عاليلرينه رهياب اولوب همان اغاجدن تيغی اخذ ومن يمنعك منی ديو حواله ايلدكده حضرت رسول الله دخی الله ديجك فی الحاصل جبريل امين مزبورك كتفينی بيننه ضرب ايلمكله شيرپنجه حدوث ويوزی اوزره زمينه مفروش اولدی حضرت رسالتپناه اول تيغ جكر كاهی آلوب ومن يمنعك منی ديو حواله بيوردقده تظلم واسترحام ايلمكله تخلية سبيل بيورديلر ترجمهٔ اولان سير

معتبرده اسمی دعثور ولقبی غورث اولمق اوزره مرسوم اولوب بعد زمان شرفیاب اسلام اولدیغی مرقومدر (الغاث) علث وزننده ومعنالرنده مرادفیدرکه ذکر اولندی (الغلث) فتحتینله بودخی علث کبی شدت اوزره متمادی حرب وقتال ایلمك معناسنه در یقال غلث القوم غلثا من الباب الرابع بمعنی علث وچقماقدن آتش چقمیوب کور وفرسز اولمق معناسنه در یقال غلث الزند اذالم یور (الغلثی) سکری وزننده بادیه اشجارندن برآجی اغاج اسمیدر ثمری سباعی مهلکدر (الغلیث) خبیث وزننده اول شیئه دینورکه زهر ایله قارشدروب طعمه ایدرلر وآنکله نسروعقاب صید ایدرلر قرغه بوکن ایله سائر قوش صید ایتدکاری کبی وغاث اربه ایله قارشق بغدایه دینور (المغلوث) بودخی اربه ایله قارشق بغدایه دینور شارحك بیاننه کوره اربه اونیله قارشق بغدای اتمکنه دینور نته که مهمله ایله علیث دخی بومعنایه‌در وخرما ایله یاخود خرما قورغیله دباغلتنمش دریه دینور یقال سقاء مغلوث ای مدبوغ بالتمر اوالبسر (الاغلنثاء) اغرنداء وزننده برکسه‌یه ضرب وشتم ایده‌رك شرکیر اولوب اوزرینه حواله ومستولی اولمق معناسنه‌در یقال اغلنثی علیهم اذا علاهم بالضرب والشتم (الغاث) کتف وزننده شدید القتال اولان بهادره دینور ومجنونه دینور ونشئه‌دار طعامدن یاشرابدن مست کبی کیفلنوب نشئه مند اولمش کمسیه دینور یقال جاء وهو غلث ای به نشوة عن الطعام والشراب واول کشی‌یه دینورکه اویقو باصمغله اویوقلیه‌رق ایکی طرفه تمایل وتکسراوزره اوله (الاغتلاث) اعتلاث وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال اغتلث زندا بمعنی اعتلثه وچقماقدن آتش چقمیوب فرسز اولمق معناسنه‌در یقال اغتلث الزند اذا لم یور (المغالث) اسم فاعل بنیه‌سیله بودخی شدید القتال اولان محارب دلاوره دینور (الغنث) فتحتینله صویی ایچوب صولوق آلمق معناسنه‌درکه ظاهرا صویی صولوقلنه‌رق ایچمك اوله‌جقدرکه عب مقابلیدر یقال غنث الرجل غنثا من الباب الرابع اذاشرب ثم تنفس وبرنسنه سببیله کوکل دونوب معده بولانمق معناسنه‌در یقال غنثت نفسه اذا خبثت ولقست (التغنث) تفعل وزننده برشیئه ملازمت ومداومت ایلمك معناسنه‌در یقال تغنث الیه اذا ازمه وثقلت ویرمك معناسنه‌در یقال تغنثه الشیء اذاثقل علیه (الغناس) رمانوزننده عشرت ومنادمه خصوصنده آداب واطواری خوب ومستحسن اولان یارانه دینورکه جمعدر ظاهرا مفردی غانث‌در یقال هم الغناث ای الحسنو الاداب فی المنادمة (غنث) غینك فتحی ونونك سکونیله ابن اقیان بن القحم‌درکه بنی مالك قبیله‌سندندر (التغویث) تفعیل وزننده واغوثاه دیوفریاد ایدرك مدد خواه اولمق معناسنه‌درکه استغاثه‌دن اعم‌در یقال غوث الرجل تغویثا اذا قال واغوثاه (الغوث) غینك فتحی وواوك

سکونیله

سکونیله (والغوات) غینك ضمیله وفتحی شاذدر آندن اسملردر فریاد ایده‌رك مدد ایستمکه دینور ومدد ونصرته اطلاق اولنور یقال اجابوا غوثة وغواثة بالضم والفتح ویقال هل عندك غوث وغواث شارح دیر که فتحك شذوذینه باعث اصواتك واصواته دلالت ایدن کلماتك مجموعی ضمله وکسر ایله اولور بکاء ونباح وصراخ ونداء کبی (الاستغاثة) برکسه‌دن مدد ونصرت استمك معناسنه‌در (الاغاثة) همزه‌نك کسریله (والمغوثة) معونه وزننده فریاده یتشوب مدد ایلك معناسنه‌در تقول استغاثنی فاغثته اغاثة ومغوثة مؤلف مغوثة لفظنی مصدر ثانی صورتنده رسم ایلدی لکن معونه کبی اسم مصدردر مصدر موضعنده استعمال ایلدیلر شارح دیر که استغاثه بالفعل وباء واسطه‌سیله تعدیه ایدر ویقال ماغثت به المضطر من طعام اونجدة ای من قوة (الغیاث) غینك کسریله اسمدر فریاده یتشمك مدد ونصرت معناسنه ماقبلنك کسره سنه مبنی واو یایه منقلب اولمشدر (المغاوث) میمك فتحیله صولره اطلاق اولنور میاه معناسنه بونك مفردی مغوث‌در منبر وزننده‌که وسیله غیاث دیمکدر (الغویث) غینك فتحیله پك سکرتمکه دینور یقال انك لذوغویث ای شدة عدو (غیاث) غینك کسریله (ومغیث) مجیب وزننده اسماء رجالدندر (المغیثة) معینه وزننده ایکی موضع اسمیدر (المغیثیة) یای نسبتله بغدادده برمدرسه اسمیدر (یغوث) یعوق وزننده مدحج قبیله‌سنه مخصوص بر صنم اسمیدر (الغیث) غینك فتحی ویانك سکونیله یغموره دینور علی قول شول یغموره دینور که مساحة عرضی بربرید یعنی اون ایکی میل مسافه‌یه شامل اوله یقال نزل الغیث ای المطر اوالذی یکون عرضه بریدا وغیث یغمور ایله نابت اولان چایره وچمنه اطلاق اولنور سببیت علاقه‌سیله یقال وقعت الماشیة علی الغیث وهو الکلا ینبت بماء السماء وغیث مصدر اولور یغمور یاغدرمق معناسنه یقال غاث الله البلاد یغیث غیثا ای انزل بها المطر ویره یغمور نازل اولمق معناسنه‌در یقال غاث الغیث الارض اذا اصابها ونزل بها ویقال غیثت الارض تغاث علی بناء المفعول فهی ای الارض مغیثة ومغیوثة واغاجك چچکلری اچغه بشلامق معناسنه استعمال اولنور یقال غاث النور اذا اضاء وغیث اسماء رجالدندر غیث بن مریطه بنی عبس وغیث بن عام تمیم قبیله‌لرندندر (المغیثة) میمك فتحیله (والمغوثة) اصلی اوزره یغمور یاغمش یره دینور ومغیثه میمك فتحی وضمیله قادسیه ده برقویی آدیدر وایرانده بیهق ناحیه‌سنده برقریه آدیدر (الغیث) صیب وزننده صیغة مبالغه‌در شدتله یاغان مطر کثیره دینور وعربلر فرس ذوغیث دیرلر کتدکجه سکرتمه‌سنی آرتورر اولان صولقلی بوکرك آت دیمکدر یقال فرس ذوغیث اذا کان یزداد جریا بعد جری وبئر ذات غیث دیرلر ذات‌ماده

معناسنه كه منبعی یاخود مجراسی اولمغله اصلا نقصان بولمیوب آلندقجه مدایدز اولان قویودیمكدر وغیث ابن عمرو الغوث دركه طیء قبیله‌سندندر (مغیث‌ماوان) میمك ضمیله بشقه برقویی آدیدر ومغیث حضرت عائشه معتقه‌سی اولان بریره‌نك زوجی اسمیدركه اصحابدندر (التغیث) تفعل وزننده سمورمك معناسنه‌در یقال تغیث البعیر اذا سمن

﴿ فصل الفاء ﴾ (الفث) فانك فتحی وثانك تشدیدیله برنبات آدیدركه قیتلق وقتنده آنك دانه‌لرندن اتمك یاپارلر وفث شحم حنظل اسمیدركه ابو جهل قارپوزینك ایچنده اولان آتیدر شجر حنظل نسخه‌لری غلطدر وفث مصدر اولوب طاغتمق معناسنه یقال فث الجلة فثا من الباب الاول اذانثرها یعنی مافیها من التمر وفث طاغنق نسنه‌یه دینور یقال تمر فث ای متفرق (الانفثاث) انفعال وزننده قیرلمق معناسنه‌در یقال انفث العود اذا انكسر (المفثة) میمك وفانك فتحیله چوقلق كثرت معناسنه‌در ونما وبركت معناسنه استعمال اولنور یقال طعام كثیر مفثة ای كثیر نزل ونزل فتحتیله‌در (الافتثاث) افتعال وزننده مقهور اولمق معناسنه‌در یقال ماافتثوا علی بناء المفعول ای ماقهروا (الفحث) بحث وزننده بر نسنه‌یی كركی كبی تفتیش ایلمك معناسنه‌در یقال فحث عنه فحثا من الباب الثالث اذا فحص (الافتحاث) افتحاص وزننده ومرادفیدركه برنسنه‌یی صوروب اراشدرمق معناسنه‌در یقال افتحث ماعنده ای افتحص (الفحث) كتف وزننده حفث معناسنه‌دركه اشكنبه اوزرنده قرق بایر وشیردان دیدكلری نسنه‌در (الفرس) حرث وزننده هنوز اشكنبه ایچره اولان طوارترسنه دینور جمعی فروث كلور وفرث كوچك ركویه دینوركه كوندن وسختیاندن اولان مشربه در وفرث مصدر اولور كبه خاتون آش یرمك حالتنده كوكلی بولانمق معناسنه یقال فرثت الحبلی فرثا من الباب الاول اذاغثت وطاغتمق وصاچمق معناسنه‌در یقال فرث الجلة فرثا من الباب الاول والثانی اذا نثر مافیها من التمر ودیری انسان وحیوانك بغرینه اوروب بغرنی طاغتمق معناسنه‌در یقال فرث كبده فرثا من الباب الثانی اذا ضربها وهو حی (الانفراث) انفعال وزننده بودخی كبه خاتونك كوكلی بولانمق معناسنه‌در یقال انفرثت الحبلی اذا غثت نفسها ویقال انها لمنفرث بها وفرث كلمه‌سنه مطاوع اولوركه بغرینه اورلمغله بغری پاره پاره اولوب طاغلمق معناسنه یقال فرث كبده فانفرثت (التفرث) تفعل وزننده بودخی كبه خاتونك كوكلی بولانمق معناسنه در یقال تفرثت الحبلی اذا غثت نفسها (التفریث) تفعیل وزننده بودخی ذی روحك بغرینه اورمغله بغرنی پاره پاره ایدوب طاغتمق معناسنه در یقال فرث كبده تفریثا بمعنی فرثها (الفرائة) فانك ضمیله پاره‌لنان جكرك ریزه‌لرینه دینور (الافراث) همزه‌نك كسریله

جكرى پارەلیوب ریزەلرنی طشرە القا ایلمك معناسنەدر یقال افرث الكبد اذاشققها والقى الفراثة صحاحدە افرث الكرش عبارتیلە مرسـومدركە اشكنبەیی یاروب ایجندەكى فضلاتی دوكمك معناسنە اولور وافرات بركسەیی دائما ناسی طعن وتشنیع ایلمك عادتی اولان اشخاصـە عرضهٔ ملامت ایلمك معناسـنە استعمال اولنور كە فرث منزلندە قلمق اولور یقـال افرث فلان اصحابە اذا عرضهم للائمة الناس (الفرث) فتحتینلە طویمق معناسـنەدر یقال فرث الرجل فرثا من الباب الرابع اذا شـبع وطاغلمق معناسـنەدر یقال فرث القوم اذا تفرقوا (الفرث) كتف وزنـنـدە شول یرە دینوركە نەطاغ ونەدوز اولە یقـال مكان فرث اى لاجبل ولاسهل

﴿ فصل القاف ﴾ (القبث) مكث وزنـنـدە بر شـیئی آوجلق و پنجە ایلە آلمق معناسـنەدر یقال قبث بالشیٔ قبثا من الباب الثانى اذا قبض (قباث) سحاب وزنندە ابن رزین اللخمىدركە محدثینـدندر و قباث بن اشـیم اصحابدندر مؤلف ترقى وجە اوزرە صحابەیی تأخیر ایلشـدر (القبعثى) شمردى وزنندە طبانى ایرى و بیوك اولان آدمە دینـور كذلك طبانلرى و بقنە قلرى ایرى اولان اركك دوەیە دینور مؤنثنـدە قبعثاة دینور هایلە و قبعثاة عفل معناسـنەدركە بعض خاتونك فرجندە اولان یومرى شیشدر خلقى اولور ذكرك نفوذینە مانعـدر وبعضندە كمیت اولوركە اكا قرین دیلر تركیـدە اول خاتونە آصلمق تعبیر اولنور (القث) قافك فتحى و ثانك تشـدیدیلە چكوب كتورمك معناسـنەدر یقال قث الشیٔ قثـا من الباب الاول اذا جرە وطوار سورمك معناسـنەدر یقال قث الابل اذا ساقها وبرنسنەیی چكوب دبندن قوپرمق معناسنەدر یقال قث الشجر اذاقلعه وقث برنبات آدیدر (الاقتثاث) افتعال وزنندە بودخى برنسنەیی چكوب قوپرمق معناسـنە در یقال اقتثه اى اقتلعه (المقثة) میمك وقافك فتحیلە چوقلق كثرت معناسنەدر فا ایلە مفثەدە لغتدر ومقثة بریصى ودكرمى تختـەدركە صبیان آنكلە بینلرندە متعـارف براویون اوینارلر طشرە تركیسندە چقشاغى تعبیر ایدرلر (القثاث) غراب وزنندە متاع معناسنەدر (القثاث) كتان وزنندە قوغجى یە اطلاق اولنـوركە جر ونقل كلام ایدر یقال رجل قثاث اى نمام (قثاث) كتاب وزنـنـدە ذهبن بن قرضم نام صحابینك جدى اسمیدر محدثون قافك فتحیلە تعبیر ایدرلر (القثیثى) خصیصى وزنندە مصدردر جمع مال ایلمك معناسنە در یقال هو یقث المال قثیثى اى یجمعه (القثیثة) (والقثاثة) قافلرك فتحیلە كروە وجماعت معناسنەدر یقال انثال القوم بقثیثتهم وقثاثتهم اى بجماعتهم (القثقثة) زلزلە وزنندە اولچكى تام قوللنوب مكیلى حق اوزرە اولچمك معناسـنەدر یقال قثقث المكیال اذا وفاه ویردن قازغى چقرمق ایچون ایرغلمـق

معناسنه‌در يقال قثقث الوتد اذا حركه ليتزعه (القحث) بحث وزننده برنسنه‌يي بالتمام سپوروب آلمق معناسنه‌در تقول قحثت الشئ قحثا من الباب الثالث اى اخذته عن آخره (القرث) حرث وزننده كوچك ركوه‌يه دينور كه كوندن وسختياندن ياپدقلرى مطهره كبي صوقابيدر طشره تركيسنده قالاز تعبير اولنور وقرث مصدر اولور بركسه‌يي بك غمكين وغصه‌ناك ايلك معناسنه يقال قرثه الامر قرثا من الباب الاول اذا كرثه (القرث) فتحتينله ال امكيله كسب وكار ايلك معناسنه‌در يقال قرث الرجل قرثا من الباب الرابع اذا كد وكسب (القريث) قافك كسريله جريث وزننده ومراد فيدركه برنوع بالقدر نته كه ذكر اولندى (القرانا) قافك فتحى والفك قصريله (والقريثا) نعيما وزننده برنوع خرما اغاجنك اسميدركه خرماسى تازه قورق ايكن بغايت اطيب اولور (قرعث) جعفر وزننده بر رجل آديدر فى الاصل تقرعث ماده سندن مأخوذدركه بركمك تجمع معناسنه‌در يقال تقرعث القوم اذا تجمعوا (الاقعاث) همزه‌نك كسريله بيهوده اسراف مال ايلك معناسنه‌در يقال اقعث فى ماله اذا اسرف وچوق بخشش ويرمك معناسنه‌در يقال اقعث له العطية اذا اجزلها (القعثة) قافك فتحى وعينك سكونيله آز ويركى ويرمك معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال قعث له قعثة من الباب الاول اذا اعطاه قليلا لكن ضديتى واضح دكلدر زيرا برى ثلاثى وبرى مزيددر (التقعيث) تفعيل وزننده برنسنه‌يي بتمامه استيصال ايلك معناسنه‌در يقال قعثه تقعيثا اذا استأصله (الانقعاث) انفعال وزننده آندن مطاوعدر يقال قعثه فانقعث (القعيث) امير وزننده آزجه وقولايجه اولان شيئه دينور معناى مزبوردن مأخوذدر يقال شئ قعيث اى هين يسير وبك چوق سيل صوينه وبك چوق يغموره دينور (الاقتعاث) افتعال وزننده قازيلان قويودن چوق طپراق چقرمق معناسنه‌در يقال اقتعث الحافر اذا استخرج ترابا كثيرا من البئر (العقاث) غراب وزننده برمرضدركه قيون وكچى قسمنك برونلرنده تحدث ايدر (التقلعث) تدحرج وزننده صولوجه بالچقدن اياغنى چكوب قوپارر طرزنده يوريمك معناسنه‌در يقال تقلعث فى مشيه اذا امر كانه يتقلع من وحل (القمعوث) زنبور وزننده ديوث وقلتبانه دينور (القنطثة) دحرجه وزننده خوف وفزع ايله سكردوب كتمك معناسنه‌در يقال قنطث الرجل اذا عدا بفزع (القنعاث) قنطار وزننده يوزنده وسائر اعضاسنده قيلى چوق اولان كمسيه دينور يقال رجل قنعاث اذا كان كثير الشعر فى وجهه وجسده (التقيث) تفعل وزننده جمع ايلك ومنع ايلك معنالرينه‌در

﴿ فصل الكاف ﴾ (الكباث) سحاب وزننده اراك اغاجنك كه مسواك اغاجيدر يمشنك اولمشنه دينور (الكبث) فتحتينله ات بوزيلوب قوقق معناسنه‌در يقال

كبث

كبث اللحم كبثا من الباب الرابع اذا تغير واروح (الكبث) مكث وزننده اتك اوزرنى قپايوب اورتمكله قوقمق معناسنه‌در يقال كبث اللحم كبثا من الباب الاول اى غممته فتغير وانتن (الكبيث) امير وزننده (والمكبوث) قوقمش اته دينور يقال لحم كبيث ومكبوث اى متغير منتن (الكنبث) قنفذ وزننده صلب و شديد اولان شيئه دينوروبغايت بخيل و ناكسه دينور (الكنبوث) زنبور وزننده (والكنابث) علابط وزننده بونلرده زياده‌سيله بخيل وجرى شخصه دينور يقال رجل كنبث وكنبوث وكنابث اى منقبض بخيل (التكبيث) تفعيل وزننده كمى‌يى يره اكوب ايچنده اولان اشيايى بشقه كمى‌يه نقل ايلك معناسنه‌در وبو كوچك كميلرده اولور يقال كبث السفينة اذا جنحها الى الارض ليحول مافيها الى اخرى (الكبعثاة) قبعثاة وزننده ومرادفيدركه فرج زنانده اولان شيشدر (الكث) كافك فتحى وثانك تشديديله صيق وكور وقالين اولان شيئه دينور يقال شئ كث اى كثيف (الكثيث) امير وزننده كث معناسنه‌در بوندركه كور وصيق صقاللو كمسيه كه تحته صقال تعبير اولنور كث اللحيه وكثيث اللحيه اطلاق اولنور ويقال لحية كثة وكثاء اى كثيفة (الكث) كافك ضميله جمعيدر يقال قوم كث اللحية (الكثكث) كافلرك فتحيله (والكثكث) زبرج وزننده خرده طاشلر ايله قارشيق طپراغه دينوركه مولوس تعبير اولنور (الكثكثى) كافلرك ضمى وفتحى والفك قصريله صبيان عربه مخصوص بر لعب آديدركه طپراقله اوينارلر (الكاث) تشديد ثايله حصاد اولان سنبله دانه‌لرينك صچرانتيلرندن نابت اولان اكينه دينور (الكثاثاء) كافك فتحى والفك مديله طپراغى چوق يره دينور (الكث) كافك فتحى و ثانك تشديديله مصدر اولور بردن درطوب حدثلك معناسنه يقال كث الرجل بسلحه كثا من الباب الاول اذا رمى به (الكثاثة) كثافه وزننده (والكثوثة) كافك ضميله (والكثث) كافك فتحيله صقالك ديبلرى كور و صيق اوله‌رق قيللرى قصه و قيورجق اولمق معناسنه‌در يقال كثت اللحية كثاثة وكثوثة وكثثا من الباب الرابع اذا كثرت اصولها وكثفت وقصرت وجعدت ويقال رجل كث اللحية كماذكر جمعى كثاث كلور كافك كسريله (الاكثاث) همزه‌نك كسريله (والكثكثة) زلزله وزننده بركمسه وجه مذكور اوزره طوب صقاللو اولمق معناسنه‌در يقال اكث الرجل وكثكث اذا صاركث اللحية (الكحث) بحث وزننده بر نسنه‌يى ايكى بچه‌لى طولدروب طبطلو ويرمك معناسنه‌در يقال كحث له من المال كحثا من الباب الثالث اذا غرف له بيديه منه (الكراث) رمان‌وزننده وكتان وزننده پراصه تعبير اولنان سبزه‌يه دينور فارسيده كندنا دينور شارح ديركه مائدهٔ عيسويه ومائدهٔ خضريه‌ده جمله سبزه‌لر بولنوب لكن پراصه يوق ايدى (الكراث) سحاب وزننده بر نوع

اولو اغاج اسمیدر طائف جبالنده مشهودم اولمشــدر بواغاج پرتجیلر آغاجی دیدکلریدر اوزون ویومشق دالری اولور قبرلسه سودی آقار بجازده کثیردر سودنی طعامه اضافه ایلسه‌لر جذامه نافعدر وکرات بر طاغك آدیدر (الكرث) حرث وزننده برکسه‌یی غم وغصه بصمق معناسنه‌در یقال کرثه الغم کرثا من الباب الاول والثانی اذا اشتد علیه (الاكراث) همزه‌نك کسریله کرث معناسنه‌در یقال اکرثه الغم بمعنی کرثه (الكريث) امیر وزننده شول کمســه‌درکه برماده‌دن حذر و اندیشــه ایله عزم ومباشرتندن قچنلیوب رجعت ایلمش اوله یقال انه لكريث الامر اذا كع ونكص وكريث كارث معناسنه‌درکه مضطرب ایدیجی شدید دیمکدر یقــال امر کریث ای کارث ظاهرا بوماده‌دن باب رابع دخی وارد اولوب لکن مؤلف اکتفا ایلمش اوله زیرا کریث‌که صفتدر باب رابعی مقتضیدر ومقتضای ماده دخی تأثر لزومیدر وبعضا بومقوله‌یه متوهم صـیغه تقدیر ایدوب آندن بنا ایدرلر (الانكراث) انفعال وزننده کسلمك معناســنه‌در یقال انكرث الحبل اذا انقطع (الاكتراث) ذکر اولنان کرث لفظندن افتعالدر غمکین اولمق معناسنه‌در بومناسبتله بر امر عظیمدن مبالات ایلك وباك وپروا چکمك معناسنده استعمال اولنمشدر تقول ماا کترث له ای ماابالی به قال فی النهایة وفی حدیث قس [لم يخلنا سدى من بعد عيسى واكترث] یقال ماا کترث له ای ما ابالی و لایستعمل الا فی النفی وقـدجاء ههنا فی الاثبات و هو شاذ (الكريثاء) کافك فتحیله برنوع اطیب و اعــلا خرما قورغی اسمیدر (الكشوث) کافك فتحی وضمیله (والكشوثی) کافك فتحی والفك قصریله ومدیله جائزدر (والاكشوث) همزه‌نك ضمیله واشــبو لغت اخیره خلف یعنی ردیه وساقطه درباغ صرمشق تعبیر اولنان نباته دینورکه اغاجك دالرینه صارمشور پرده کوکی ویپراغی ویمشی و کولکه‌سی اولماز بی خیر و منفعت کمسه‌یی اکا تشبیه ایدرلر قال الشارح ومنه ★ هوالكشوث فلا اصل ولاورق ★ و لانسيم و لاظل و لاثمر ★ (الانكلاث) انفعال وزننده ایلرو بچمك معناســنه‌در یقال انكلث الرجل اذا تقدم (المكلث) منبر وزننده امور ومصالحده ایشلك نافذ وکار کذار آدمه دینور یقال رجل مكلث ای ماض فی الامور (الكلبث) بای موحـده ایله جعفر وزننده (والكلبث)قنفذ وزننده (والكلابث)علبط وزننده (والكلابث) علابط وزننده بغایت بخیل وممسك ومنقبض شخصه دینور (الكنثة) کافك ضمیله شول نوردجه یعنی مرسین وسکود اغاجلرینك تازه چبوقلرندن دائره اولمش نسنه‌یه دینورکه اوزرینه خوشبو چچکلر دیزدکدنصکره طومار کبی دوروب قفس طرزنده ایدرلر تازه قیزلر بهار ایامنده اول کونه آرایش ایدوب صفا ایدرلر و نوردجه کلمه‌سی نوردۀ فارسی معربیدرکه نوردیدن لفظندن اسم مفعولدر دورلمش وبوکلمش

نسنه یه دینور بعده وجه مذکور اوزره قفس وسپت طرزنده انواع شکوفه دن مرتب اول نسنه یه اطلاق اولندی (الکنبث) قنفذ وزننده (والکنابث) علابط وزننده (والکنبوث) زنبور وزننده طاش کبی پك وقاتی شیئه دینور وزیاده سیله بخیل وناکسه دینور (الکنبثة) دحرجه وزننده (والتکنبث) تدحرج وزننده بغایت بخیل وناکس اولمق معناسنه در یقال کنبث الرجل وتکنبث اذا صار کنبوثا ای بخیلا منقبضا (الکندث) قنفذ وزننده (والکنادث) علابط وزننده صلب و شدید نسنه یه دینور (الکنفث) فایله قنفذ وزننده (والکنافث) علابط وزننده قصیر القامه بودور کشی یه دینور (الکوث) لوث وزننده پاپوشه دینور که ایاغه کیلور قفش معناسنه وقفش کفش معربیدر (التکویث) تفعیل وزننده اکین یکیجه درت بش دانه یپراقلنمق معناسنه در یقال کوث الزرع اذا صار له اربع ورقات او خمس وقضای حاجت ایدن کمسه نجاستنی طوشان باشلری قدر یعنی طوپاق طوپاق چقرمق معناسنه در یقال کوث الرجل بغائطه اذا اخرجه کرؤس الا رانب بو معنانك مناسبت مأخذی معلوم اولمدی زیرا ماده ده طوشان بوقدر که حتی باشنی دخی اخراج ایلیه (کوثی) طوبی وزننده عراقده بر قریه آدیدر شارحك بیانی اوزره بابل قضاسنده اولوب ومولد حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه التسلیم اولمق اوزره مرویدر و کوثی مکه ده بر محله در که بنو عبدالداره مخصوصدر (الکوثة) روثه وزننده اوجوزلغه دینور خصب معناسنه (الکاث) تخفیف ثایله کاث معناسنه در که مشدده در کث ماده سنده بیان اولندی

﴿ فصل اللام ﴾ (اللبث) لامك فتحی وضمی وبانك سکونیله (واللبث) فتحتینله (واللباث) کتاب وزننده (واللباث واللباثة) لاملرك ضمیله (واللبیثة) لامك فتحیله بر یرده اکلنوب طورمق معناسنه در یقال لبث الرجل من الباب الرابع اذا مکث وبونك مصدری بانك سکونیله کلمك قیاسه مخالفدر. زیرا باب رابعك مصدری لازم اولدیغی صورتده حرکه ایله کلمك قیاسدر تعب کبی (اللابث واللبث) کتف وزننده اسم فاعلدر ماکث معناسنه شارح دیر که لبث یولده یاغیری محلرده اکثری توقف ایدر اولان کشی یه دینور (الالباث) همزه نك کسریله (والتلبیث) تفعیل وزننده برکمسه یی مکث ایتدرمك معناسنه در یقال البثه ولبثه اذا امکثه (اللبثة) جرعه وزننده اسمدر اکلنوب طورمق حالتنه دینور یقال طال لبثته ای توقفه (التلبث) تفعل وزننده بو دخی اکلنوب طورمق معناسنه در یقال تلبث بالمکان اذا توقف (الاستلباث) کیج عد ایلمك معناسنه درکه کیجکسنمك تعبیر اولنور یقال استلبثه ای استبطأه (اللبیث) امیر وزننده نبیث کبی خبیث لفظنه اتباع اولور یقال رجل خبیث لبیث نبیث (اللباث) سحاب وزننده قوروب چکمسی

آغر وكبج اولان يايه دينور يقال قوس لباث اى بطيئة (اللبيثة) لامك فتحيله مصدردر نته كه ذكر اولندى وصفت اولور شول جماعته اطلاق اولنوركه قبائل متفرقه‌دن مجتمع اوله يقال جائت لبيثة من الناس اى جماعة من قبائل شتى (اللث) لامك فتحى وثانك تشديديله الحاح وابرام ايلك معناسنه‌در يقال لث عليه لثا من الباب الاول اذا الح وبر يرده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال لث بالمكان اذا اقام ومتصل يغمور ياغمق معناسنه‌در يقال لث المطر اذا دام اياما ولث جه وشبنم تعبير اولنان رطوبته دينور ومصدر اولور نباته چه دوشمك معناسنه يقال لث الشجر اذا اصابه الندى (الالثاث) همزه‌نك كسريله بو دخى الحاح ايلك معناسنه‌در يقال الث عليه اذا الح وبر يرده اقامت ايلك معناسنه‌در ومنه الحديث [لاتلثوا بدار معجزة] اى لا تقيموا بدار يعجز كم فيها الرزق والكسب والالثاث بر مدت متصل يغمور ياغمق معناسنه‌در يقال الث المطر اذا دام اياما (اللثلثة) زلزله وزننده الثاث معنالرينه‌در وضعيف وزبون اولمق معناسنه‌در يقال لثلث الرجل اذا ضعف وحبس وتوقيف ايلك معناسنه‌در يقال لثلث فلانا اذا حبسه وبر خصوصده تردد ايلك معناسنه‌در يقال لثلث فى الامر اذا تردد فيه وكلامى ابانه واظهار ايليوب دلنى چينيه‌رك مبهم سويلك معناسنه‌دركه عوام تركيده ايمر يامر سويلك تعبير اولنور يقال لثلث كلامه اذا لم يبينه وطپراغه بيله‌مك معناسنه‌در يقال لثلثه فى التراب اذا مرغه وطوار سورمك معناسنه‌در تقول لثلثت البعيراى كردته يعنى سقته شارح لددته نسخه‌لرنى تخطئه ايلشدر وبر مقدارجه ديكلندروب آرام وراحت ويرمك معناسنه‌در تقول لثلثوا بنا على صيغة الامراى روحوا قليلا (التلثلث) تزلزل وزننده بر خصوصده تردد ايلك معناسنه‌در يقال تلثلث فى الامر اذا تردد وطپراغه بيلنوب آغنه‌مق معناسنه‌در يقال تلثلث فى التراب اذا تمرغ (اللثلاث واللثلاثة) لاملرك فتحيله شول اوشنكن بطئ الطبع تنبل كمسيه دينوركه بر ايش تكليف ايلدكده ايشنه قالقدم ووارردم ديه‌رك صورت اجابت كوستوروب ينه كهالتله كيرولنوب تأخر ايدر اوله اصطلاحزده اكا جان دورپوسى واشك ايكولى تعبير اولنور يقال رجل لثلاث ولثلاثة اى بطئ كما ظننت انه اجابك الى حاجتك تقاعث (اللطث) مكث وزننده الك عرضيله يعنى ارقوريسيله ياخود بر يصى اغاجله اورمق معناسنه‌در يقال لطثه لطثا من الباب الاول اذا ضربه بعرض الكف اوبعود عريض ويوزه‌سيله اورمق معناسنه‌در يقال لطثه اذاصكه وبر كدرمك معناسنه‌در يقال لطث الشئ اذا جمعه وبر كمسيه طاش آتمق معناسنه‌در يقال لطثه بحجر اذا رماه به وبر ايش بر آدمه صرالنوب كوجلك معناسنه‌در يقال لطث الامر فلانا اذا صعب عليه وبر نسنه فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در يقال لطث

الشیء اذا فسد (الملاطث) مساجد وزننده شول مواضعه دینور که آنلرده ناس بری برینه حمله وضرب ایدر اوله‌لر ملطث مفردیدر (الملاطث) میمك ضمیله دائما نسنه بر کدریجی کشی‌یه دینور جامع معناسنه (التلاطث) تلاطم وزننده ومراد فیدر که موج دریا چارپشمق معناسنه‌در یقال تلاطث الموج اذا تلاطم وناس بری برینه اورشمق معناسنه‌در یقال تلاطث القوم اذا تضاربوا بایدیهم (ملطث) منبر وزننده بر رجل آدیدر (الالعث) همزه‌نك وعینك فتحیله دپرنمسی کیج وثقیل اولان کمسیه دینور یقال رجل العث ای ثقیل بطیء (اللعث) فتحتینله بر کمسه العث اولمق معناسنه‌در یقال لعث الرجل لعثا من الباب الرابع اذا صار العث (اللغیث) غلیث وزننده وایکی معناسنده دخی مرادفدر (الالفث) فایله العث وزننده شاشقین واحمق آدمه دینور (الاستلفات) بر مکتوم ومستور نسنه‌یی استخراج ایلمك معناسنه‌در یقال استلفث ماعنده اذا استنبط وبر نسنه‌یی کرکی کبی صوروب اراشدرمق معناسنه‌در یقال استلفث الخبر اذا استقصاه وبر نسنه‌یی کتم ایلمك معناسنه‌در یقا استلفث الخبر اذا کتمه وایش بتورمك معناسنه‌در یقال استلفث حاجته اذا قضاها واوتلاغك چایرلرنی بالجمله اوتاروب خالی قومق معناسنه‌در یقال استلفث الراعی اذا لم یدع منه شیئا (اللقث) قافله مکث وزننده قارشدرمق معناسنه‌در یقال لقث الشیء لقثا من الباب الاول اذا خلطه وسرعتله بر نسنه‌نك مجموعنی اخذ ایلمك معناسنه‌در یقال لقث الشیء لقثا من الباب الرابع اذا اخذه بسرعة واستیعاب (التلقیث) تفعیل وزننده بو دخی قارشدرمق معناسنه‌در یقال لقثه تلقیثا اذا خاطه (اللکث) مکث وزننده اورمق معناسنه‌در یقال لکثه لکثا من الباب الاول اذا ضربه وبر کمسه‌یه یاخود بر دابه‌یه تحمل وطاقتندن زیاده مضایقه ویرمکله زحمته کرفتار ایلمك معناسنه‌در تقول لکثته ای جهدته وحملت علیه (اللکاث) غراب وزننده دوه قسمنه مخصوص بر مرض آدیدر که آغزنده سیولجه کبی چبانلر ویاره‌لر پیدا اولور ولکاث کرج ماده‌سی اولان بر آق طاشه دینور زیرا اوچ قسم اولور بری بیاض وغیر براق وبری قرمزی وبریسی براق وقات قات اولور که اسفیداج الجصاصین تعبیر ایدرلر لکاث بو اوله‌جقدر (اللکث) فتحتینله دوه لکاث مرضنه اوغرامق معناسنه‌در یقال لکث البعیر لکثا من الباب الرابع اذا اصابه اللکاث وبر شیئه کیرو چرك یاپشمق معناسنه‌در یقال لکث به الوسخ اذا لصق به (اللکاثی) لامك ضمیله بغایت آق اولان شیئه دینور لکاث مزبوره منسوبدر (اللکاث) رمان وزننده کرچ پیان کمسیه دینور صناع الجص معناسنه (اللکثة) فرحه وزننده سموز وطاولی ناقه‌یه دینور یقال ناقة لکثة ای سمینة (اللوث) روث وزننده زور وقوت

معناسـنه‌در يقال ناقة ذات لوث اى قوة و لوث مصدر اولور باشـه صارق صارمق معناسنه يقال لاث العمامة على رأسه لوثا اذا عصبها ولوث شر وشور معناسنه‌در يقال وقع اللوث اى الشر وصقنمق لوذ معناسنه‌در يقال لاث بى لوثا اى لاذ ويارەلره دينور جراحات معناسنه مفردى لوثه‌در هايله وحقدو كينه ايله اولان مطالباته دينـور يقال بينهم لوث اى مطالبات بالاحقاد وشـبه الدلاله معناسـنه‌در كه مراد بينهٔ ضعيفهٔ غير كامله‌در نته كه نهايه‌ده حديث قسامه‌ده اذا كان هناك لوث عبارەسنده لوثدن مراد بينهٔ ضعيفهٔ غير تامه اولمق اوزره مشروحدر مقتول قبل الفوت بنى فلان ضرب وجرح ايلدى ديو اقرارينه شاهد واحدك شهادت ايلسى كبى ياخود بر كمسه ايله مقتول بيننده واقع خصومت ثابته اولديغنه ايكى شاهدك شهادت ايلملرى كبى كه بونلر بينهٔ غير كامله‌در وبونلر تلطيخ معناسنه‌در ولوث لقمه‌يى چرويش ياغنه بولايوب باتمق معناسـنه‌در يقال لاث اللقمة لوثا اذا مرغها فى الاهالة وبركمسه خانه‌سنه ملازم اولوب دائما اوتورمق معناسنه‌در يقال لاث داره اذا لزمها وبر نسنه‌يى اغزده برى اوته چويرەرك چيئمك معناسنه‌در يقال لاث الشئ اذا لاكه فى فيه وبر خصوصده آغرجه اويالنه‌رق دپرنمك معناسنه‌در يقال لاث فى الامر اذا ابطأ وبيلاشدرمق معناسـنه‌در يقال لاث ثوبه بالطين اذا لطخه به وقارشدرمق معناسـنه‌در يقال لاثه اذا خلطه وبر نسنه‌يى طراوتلنمك ايچون صويه اصلاتمق معناسـنه‌در يقال لاث الشئ اذا مرسـه (اللوثة) لامك ضميله كوشكلك استرخاء معناسـنه‌در وكيجكمك بطؤ معناسـنه‌در وحمق وبلاهت معناسنه‌در وحماقتدن ناشى بر ايشده اظهار غيرتله سرعت ايلمك هيج معناسـنه‌در ومس جنون معناسنه‌در كه قاره سودا كبى شوريده دماغ اولمق حالتندن عبارتدر يقال به لوثة اى مس جنون وبدنده لحم وشحم كثير اولمغله سموزلك حالتنه دينور وضعيف وزبون اولمغه دينـور وشول بچاورەيه دينـوركه صبيان آنلرى بر يره بركدروب آنكله اويون اوينارلر (الالتياث)افتعال وزنـنده اختلاط والتباس معناسـنه‌در يقال التاث الامر التياثا اذا اختلط والتبس وبر نسنه‌يه صاريلوب بورنمك معناسنه‌در يقال التاث بر دائه اذا التف به والتاث برأس القلم شعرة ديرلر قلمك اوجنـه بر قيل صارلدى معناسـنه والتياث ايشـده اويالنوب آغر آغر دپرنمك معناسنه‌در يقال التاث فى العمل اذا ابطأ وسموروب قوتلنمك معناسـنه‌در يقـال التاث البعير اذا سمن وتقوى و آليقومق معناسـنه‌در يقال التاثه عن كذا اذا حبسه عنـه (التلويث) تفعيل وزننده بو دخى آليقومق معناسـنه‌در يقال لوثه عن كذا اذا حبسه وبيلاشدرمق و آلوده قلمق معناسـنه در يقال لوث ثيابه بالطين اذا لطخها به وقاتوب قارشدرمق معناسـنه‌در يقال لوث التبن بالقت

اذا خلطه به وبرنسنه‌یی طراوتلنمك ایچون صویه اصلاتمق معناسنه‌در یقال لوث الشئ اذا عرسه (الملاث) میمك فتحیله برقومك سید وسرکرده‌سنه دینور النجاء معناسندن مفعل‌در امور ومصالح عامه‌ده مرجع وملاذ اولدیغیچون جمعی ملاوث کلور وملاوثه کلور هایله وملاویث کلور شارح دیرکه وزن اخیر اشباع کسره اولمق غالبدر (الملوث) منبر وزننده ملاث معناسنه در یقال هوملاث وملوث ای شریف بلاث به الامور (اللواثة) لامك ضمیله جماعت انسانی‌یه دینور وخیر نخته‌یه یاپشمامق ایچون آلتنه اکدکلری اونه دینورکه اوروه تعبیر اولنور وهرشیئه بیلاشر اولان نسنه‌یه دینورکه بیلاشق تعبیر اولنور ومنه یقال فلان لواثة ای یتلوث ویتلطخ بکل ناس (اللویثة) لامك فتحیله بودخی بربلوك ناسه دینوروقبائل مختلفه‌دن مجتمع جماعته دینور لبیثه کبی (اللواث) غراب وزننده بودخی خیر التنه صاچیلن اونه دینور لواثه کبی (الالواث) همزه‌نك کسریله برقوریمش نبات ایچره تازه نبات بتورمك معناسنه‌در یقال لوثت الارض الواثا اذا انبتت الرطب فی الیابس (الالوث) همزه‌نك فتحیله سست وسلپوك وصالق اولان کمسیه دینور یقال رجل الوث ای مسترخ وکرجلو قوتلو زورمند کمسیه دینمکله ضد اولور یقال رجل الوث ای قوی وبطئ الحرکه اولان کمسیه دینور ولسانی تکلمده آغر اولان کمسیه دینورکه کلامی طوتغون طوتغون تکلم ایدر یقال رجل الوث ای البطئ ویقال رجل الوث ای الثقیل اللسان بعض نسخه‌ده بلاعاطف البطئ الثقیل اللسان وارد اولمغله ایکیسی برمعنا اولور لکن نسخهٔ اولی اولادر (اللیث) لامك کسریله بر نبات آدیدر واو یایه قلب اولنمشدر (اللیثة) کیسه وزننده قرغل صقاله دینور یقال لحیة لیثة اذا کانت قد اختلط شمطها ببیاضها (اللائث) لابس وزننده (واللائی) مقلوب اوله‌رق (واللیث) سید وزننده بری برینه صارمشمش اوتلغه دینور یقال نبات لائث ولاث ولیث اذا کان قد التف بعضه ببعض ولائث ارسلانه دینور (الالاثة) اقامه وزننده برکمسه‌نك یانته برامانت قومق معناسنه در تقول الثت به مالی ای استودعته ایاه (الملیث) معظم وزننده ششمانلقدن بطئ الحرکه اولان کمسیه دینور یقال هو ملیث ای بطئ لسمنه (اللوثاء) لامك فتحیله شول دائمی یغموره اطلاق اولنورکه نباتلری بری برینك اوزرینه یاتروب صارمشدرر اوله یقال دیمة لوثاء اذا کانت تلوث النبات ای تلف بعضه علی بعض (الهثان) عطشان وزننده و مرادفیدرکه صوسز دیمکدر (اللهثان) فتحاتله (واللهث) فتحتینله (واللهاث) سماع وزننده صوصه‌مق معناسنه در یقال لهث الرجل لهثانا ولهثا ولهاثا من الباب الرابع اذا عطش فهولهثان ای عطشان (اللهاث) غراب وزننده صوسزلق حرارتنه دینور تقول احرقنی اللهاث ای حر العطش وشدت موت معناسنه در وخرما یپراغنك

ایچنده اولان قرمزی قرمزی نقطه‌لره دینورکه خرده قورتجغز هیئتنده اولور
وبو امام فرآءدن منقولدر لکن قیاس اولان لامك کسریله اولمقدر نقاط وبرام
کبی‌که نقطه وبرمه‌نك جمعلریدر بودخی لهثه‌نك جمعیدر نقطه وزننده کما سیذکر
(اللهث) مکث وزننده (واللهاث) لامك ضمیله پك صوسزلقدن یاخود تعب
ومحنتدن یاخود یورغنلقدن دلی طشره چقروب کهل کهل صولومق معناسنه‌درکه
کلاب قسمنده کثیر الوقوعدر یقال لهث الرجل والکلب لهثا ولهاثا من الباب
الثالث اذا اخرج لسانه عطشا اوتعبا اواعیاء (الالتهاث) افتعال وزننده بودخی لهث
معناسنه‌در (اللهثة) جرعه وزننده تعب ومحنت معناسنه اسمدر وصوسزلغه دینور
یقال به لهثة ای عطش وخرما پیراغنده اولان قزل نقطه‌یه دینور نته‌که ذکر
اولندی (اللهاثی) غرابی وزننده یوزنده چوق قرمزی خاللری اولان کمسه‌یه دینور
(اللهاث) تشدید هایله اعمال وزننده خرما پیراغندن قوصره سپتی یپان سپتجی‌یه
دینور (اللیث) لامك فتحی ویانك سکونیله ارسلانه دینور وبرنوع اورمجکه
دینورکه خرده اولور صیچرایوب سینك صید ایدر وبغایت فصیح ومتکلم وبلیغ
آدمه اطلاق اولنورکه ضرب لسانه مالك اولوب محاوره ومجادله‌ده بی همتا اوله
یقال هو لیث ای لسن بلیغ ولیث بر قبیله پدرینك اسمیدرکه ابن بکر بن عبد مناة
اوله‌جقدر ولیث عفرین حرف رآء بابنده مذکوردر (اللائث) لابس وزننده
بودخی ارسلانه دینور (اللیث) لامك کسریله سرین ایله مکه میاننده برموضعدر
آنده بروقعه اولمغله یوم اللیث معروفدر ولیث الیث کلمه‌سندن جمع اولور و الیث
ابیض وزننده دلیروبهادره دینور اصل لیث ماده‌سی زور وقوت معناسنه موضوعدر
(التلیث) تفعل وزننده برکمسه ارسلان هواسنده یعنی ارسلان کبی شهامتلو
وعصبیتلو اولمق معناسنه‌درکه ارسلان کوکللو اولمق تعبیر اولنور یقال تلیث
الرجل اذا صار لیثی الهوی (التلییث) تفعیل وزننده تلیث معناسنه‌در یقال
لیث الرجل ولیث علی بناء المفعول بمعنی تلیث (الملیث) منبر وزننده یاوز وشدید
وزورمند کمسه‌یه دینور (الملیث) معظم وزننده سموز اولوب رام و مذلل اولان
حیوانه دینور (الملییث) عصیفیر وزننده تنومند اولوب تویلری پك چوق اولان
دوه‌یه دینور (اللیثة) لامك فتحیله قوی و شدید اولان دوه‌لره دینور یقال ابل
لیثة ای شدیدة قویة

﴿ فصل المیم ﴾ (متوث) میمك فتحی وتای فوقیه مشدده‌نك ضمیله سفود وزننده
واسط ایله اهواز بیننده برقلعه آدیدر (المث) میمك فتحی وثای مثلثه‌نك تشدیدیله
طلومدن یاغ صزمق معناسنه‌در یقال مث النحی مثا من الباب الاول اذا رشح
مافیه ومندیل ومقرمه مقوله‌سنه ال سیلمك معناسنه‌در یقال مث یده اذا مسحها

عنـدیل ونحوه وبیغه یاغلو نسنه بیلاشدرمق معناسـنه درکه طعام اکل ایدرکن
اولور یقال مث الشارب اذا اطعمه دسما مؤلف تفسیرده اشراب نزاکت ایلمشدر
شاربدن مراد بیقدر ویاره‌نك چرکنی کیدرمك معناسـنه در یقال مث الجرح اذا
نفی عنه غثیثته (المثمثة) زلزله وزنـنـده بودخی طلومدن یاغ صزمق معناسـنه‌در
یقال مثمث النحی اذا رشح وفتیلی کرکی کبی یاغه بولامق معناسـنه در یقال مثمث
الفتیلة اذا اشبعها بالدهن و قارشدرمق معناسـنه در یقال مثمث امرهم اذا خلطه
وبر نسـنه‌یی اوغلامق معناسـنه در یقال مثمث الشیء اذا تعتعه وحرکه وصویه
طالدرمق معناسـنه‌در یقال مثمثه اذا غلطه فی الماء وبر مقدارجه دیکلنـدرمك
معناسـنه‌در لثلثه کبی تقول مثمثوا بنا علی صیغة الامر ای لثلثوا (المثمات) میمك
کسریله مثمث فعلندن بودخی مصـدردر معنای مذکورلرده مشترکدر ومیمك فتحیله
اول معنالردن اسمدر (المرث) حرث وزننده برنسنه‌یی بومشیوب یاخود طراوتلنمك
ایچون صویه اصلاتمق معناسنه‌در یقال مرث التمر مرثا من الباب الاول اذامرسه
وچوجق پرمغنی آغزنده کوه‌لیوب چینمك معناسنه در یقال مرث الصبی اصـبعه
اذا لاکها واورمق معناسـنه‌در یقال مرث الرجل اذا ضربه وبر نسنه‌یی آغزده
صوروب امك معناسنه‌در یقال مرث الصبی الودع مرثا من الباب الاول والثانی
اذا مصه ودع کوز بونجغنه دینور وبومشتمق معناسـنه در یقال مرث الشیء اذا
لینه وادویه مقوله‌سنی صویه اصلاتمق معناسـنه‌در یقال مرث الدوآء فی الماء اذا
انقعه وقوزی‌یی یاغلو ال ایله صغایوب اوخشامق سببیله بدرایحه پیدا ایلدیکندن
ناشی اناسی اکا میل و حنین ایلیوب متنفر اولمق معناسـنه در یقال مرث السخلة
اذا نالها بسهك فلم ترأمها امها لذلك اصل معنا قوزی‌یه زفیر بیلاشدرمقدر اناسنك
نفرتی تتمه‌در (التمریث) تفعیل وزنـنـده مرث ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال
مرث السخلة تمریثا بمعنی مرثها وتمریث برنسنه‌یی ریزه ریزه ایلمك معناسـنه‌در یقال
مرث الثرید اذا فته شارح غین معجمه ایله التغثیث نسخه‌سنی استحسان ایلمامشدر
(الممرث) منبر وزننده خصومت بابنده صبور ومتثبت ومتین اولان کمسـیه دینور
وحلیم ومتأنی آدمه دینور والحلیم کلمه‌سنده واو ساقط اولان نسخه غلطدر (المرث)
کتف وزنـنـده ممرث معناسـنه‌در یقال هو ممرث ومرث ای الصبور علی الخصام
ویقال ممرث ومرث ای الحلیم (المرث) فتحتینله برکسه ممرث اولمق معناسـنه در
یقال مرث الرجل مرثا من الباب الرابع اذا صار ممرثا (الممرثة) معظمه وزننده
چیسنتی کبی ضعیف یغمور اصابت ایلمش یره اطلاق اولنور یقال ارض ممرثة اذا
کانت اصابها مطر ضعیف (المغث) میمك فتحی وغین معجمه‌نك سـکونیله مرث
معناسـنه درکه بر نسنه‌یی تازه‌لنمك ایچون صویه قومق معناسـنه‌در یقـال مغث

التمرة مغثا من الباب الاول اذا مرثه و يابجه اورمق معناسنه‌در يقال مغثه اذا ضربه خفيفا وبركسه‌نك عرض وناموسنى ديلليوب هتك ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال مغث فلانا اذا هتك عرضه ومضغه ومغث شر وقتال معناسنه‌در يقال بينهم مغث اى شر وقتال بونك جمعى مغاث كلور ميمك كسريله ومغث صويه غرق ايلك معناسنه‌در يقال مغثه فى الماء اذا غرقه وعبث معناسنه‌در كه ذكر اولندى يقال مغثه اذا عبثه اى خلطه (المغث) كتف وزننده كورش طوتمقده پهلوان اولان كسيه دينور يقال فلان مغث اى مصارع شديد (الممغوث) محموم كسيه دينور يقال هو ممغوث اى محموم وشدتلو يغمور اصابتيله يره ياتمش اوتلغه دينور پس مغث حما طوتمق وشدتلو يغمور اوتلوغى يره يصلامق معناسنه اولور (المغيث) ميمك فتحيله ممغوث ايله معناى اخيرده مرادفدر (ماغث) وارث وزننده عتيبة بن الحارث نام كسه‌نك لقبيدر (المغاث) ميمك كسريله (والمماغثه) مفاعله وزننده مخاصمه ومجادله ايلك معناسنه‌در يقال ماغثه مماغثة ومغاثا اذا حاكه وخاصمه (مغاث) غراب وزننده برشجر آديدر كه كوكندن ايكى قيراطى مقي ومسهلدر عند البعض مغاث يبان نارى كوكيدر (المكث) ميمك حركات ثلاثى وكافك سكونيله وكافك فتحيله (والمكيثى) خصيصى وزننده (والمكيثاء) الفك مديله (والمكوث والمكثان) ميملرك ضميله بريرده اكلنوب طورمق معناسنه‌در يقال مكث الرجل ومكث من الباب الاول و الخامس اذا لبث مؤلفك بصائرده بياننه كوره انتظاره مقرون لبث وآرام معناسنه موضوعدر ووجه مسرود اوزره سكز مصدر اولور ومزهرده ضمتينله مكث لفظنى زياده ايلمكله طقوز مصدر اولور (التمكث) تفعل وزننده بودخى اكلنوب طورمق معناسنه‌در يقال تمكث الرجل اذا تلبث وبرنسنه‌يه منتظر اولوب بكلمك معناسنه‌در يقال تمكث الرجل اذا تلوم (المكيث) امين وزننده وقار وتمكين صاحبى آدمه دينور يقال رجل مكيث اى رزين ومكيث اصحابدن رافع ايله جندب نام ذاتلرك پدرلرى اسميدر كذلك جناب نام محدثك پدرى وحارث بن رافع نام محدثك جدى اسميدر (الملث) ميمك فتحى ولامك سكونيله بركسه‌يى طبعنه موافق خوش آمدى لطف خطاب وجرب جوابله خوشدل ايلك معناسنه‌در يقال ملثه ملثا من الباب الاول اذا طيب نفسه بكلام وانجاز ووفاسنه قصد ايليه‌رك دفع كونه ياخود استعمال ايچون بركسيه برنسنه وعد ايلك معناسنه‌در كبار زمان مواعيدى كبى يقال ملثه اذا وعده بلانية الوفاء وكيجه هنوز قراكولنمغه بشلمق معناسنه‌دركه صو قرارمق تعبير اولنور ويونده فتحتينله‌ده لغتدر ومنه تقول اتيته ملث الظلام وملثه اى حين اختلط الظلام ويابجه اورمق معناسنه‌در يقال ملث فلانا اذا ضربه خفيفا وسكرتمكدن ضعيف وفرومانده اولمق معناسنه‌در يقال

ملثه

ملث الارنب اذا ضعف عن الجرى (الملثة) جرعه وزنـده بودخى كيجه هنوز قرارمغه بشلق حالتنه دينور (الملث) ميمك كسريله جاعدن طويمز اولان كمسـيه دينور مذكر ومؤنثه اطلاق اولنور يقال رجل وامرأة ملث اى لايشبع عن الجماع (المماثلة) مفاعله وزنده مداهنه ايلك معناسنه‌در يقال مالثه اذا داهنه وبركمسه ايله ملاعبه ايلك معناسنه‌در يقال مالثه اذا لاعبه (ملث) ميمك ضمى ولام مشدده‌نك كسريله عراقده برقريه‌در (الموث) لوث وزنده (والموثان) فتحاتله برنسـنه‌يه آخر نسنه قاتمق معناسنه‌در يقال ماث الشئ بالشئ يموث موثا وموثانا اذا خلطه‌به وبرنسنه‌يى صويه اصلاتمق معناسـنه‌در ازمك ايچون ياخود يومشتق ايچون يقال ماث الشئ اذا دافه فى الماء (الانمياث) انفعال وزنده معناى مزبوردن مطاوعه‌در يقال ماثه فانماث انمياثا (الميث) ليث وزنده موث معناسنه‌دركه آنفا ذكر اولندى يقال ماث الشئ يميث ميثا بمعنى ماث يموث (التمييث) تفعيل وزنده ميث معناسنه‌در يقال ميثه تمييثا بمعنى ماثه (الامتياث) افتعال وزنده ميث معناسنه‌در وملايم رفاه ومعيشته نائل اولمق معناسنه‌در يقال امتاث الرجل اذا اصاب لين المعاش وكشكى صو ايله ازوب ايچمك معناسـنه‌در يقال امتاث الاقط اذا مرسه فى الماء وشربه (الميثاء) ميمك فتحيله دوز وملايم يره دينور جمعى ميث كلور ميمك كسريله هيف وهيفاء كبى وميثاء شـام ديارنده برموضع آديدر (ذوالميث) ميمك كسريله مدينه تراننده عقيق نام محلده برموضع آديدر (الميث) كيس وزنده يومشق نسـنه‌يه دينور يقال شئ ميث اى لين (التميث) تفعل وزنـده يغمور سـببيله يومشتق معناسـنه‌در يقال تميثت الارض اذا مطرت فلانت (المستميث) مستميل وزنده يورطه‌نك قبوغى ايچره اولان انجه زاره دينور غرقئ معناسـنه تاى فوقيه ايله مستميت دخى بومعنايه‌در

﴿ فصل النون ﴾ (النأث) نونك فتحى وهمزه‌نك سكونيله ايراق اولمق معناسنه‌در يقال نأث عنه نأثا من الباب الثالث اذا بعد ونأث ومنأث كه مقعد وزنده مصدر ميمى در سـعى يلمك معناسـنه‌در يقال نأث الرجل نأثا ومنأثا اذا سعى (المنأث) مكرم وزنده ابعاد اولنمش نسنه‌يه دينور مبعد معناسـنه پس انأث مصدرى اولور اكرام وزنده (النبث) نبش وزنـده ومرادفيدركه يرى ال ايله قازوب نسنه چقرمق معناسـنه‌در يقال نبث الارض نبثا من الباب الاول اذا نبش وطارلمق معناسنه‌در يقال نبث الرجل اذا غضب (الانتباث) افتعال وزنده نبث ايله معناى اولده مرادفدر يقال انتبث الارض بمعنى نبثها وال صونوب برنسـنه‌يى آلمق معناسـنه‌در يقال انتبث الشئ اذا تناوله واون وقاود ونشاسته مقوله‌سى نسنه صويه قونمغله چوغالوب آرتمق معناسنه‌در يقال انتبث السويق ونحوه اذا ربى فى الماء

وابر اوزره اوتوررکن ائوابنی صغانوب یوقری جالمق وجرنمك معناسنه‌در یقال انتبث الرجل اذا قلص حالة قعوده (النبث) فتحتینله اثر ونشانه دینور جمعی انبات کلور سبب واسباب کبی (النبیثة) خبیثه وزننده قازیلان قویيدن وارمقدن چقان طپراغه دینور (النبیث) خبیث لفظنه تأکیدا اتباع اولور یقال خبیث نبیث ای شریر (الانبوثة) اضحوکه وزننده صبیان بیننده برلعب آدیدر برچقوره برنسنه دفن ایدرلر چقارن سائرینه غالب اولور (النث) نونك فتحی وثانك تشدیدیله برکلام وخبری فاش وشایع قلمق معناسنه‌در یقال نث الخبر نثا من الباب الاول والثانی اذا افشاه ویاره‌یی یاغلمق معناسنه‌در یقال نث المجروح اذا دهنه ونث سنم ورطوبت سببیله کوشکلنوب صالقیلنمش دیواره دینورکه وصف اولور وغث کلمه‌سنه اتباع ومزاوجه اولور یقال کلام غث نث (النثاث) کتاب وزننده یاره‌یی یاغلیجق یاغه دینور یقال نث المجروح بالنثاث ای الدهن (النثنثة) زلزله وزننده چوق ترلر اولمق معناسنه‌در یقال نثنث الرجل اذا عرق کثیرا و مقرمه‌یه ال سیلك معناسنه‌در یقال نثنث الید اذا مسحها بعض نسخه‌ده بو نث عنوانده مرسومدر وطلوم صزمق معناسنه‌در یقال نثنث الزق اذا رشح (النثیث) نونك فتحیله بودخی مصدردر طلوم صزمق معناسنه‌در یقال نث الزق نثیثا من الباب الثانی اذا رشح (النثاث) نجار وزننده ناسی دائما فصلی وغیبت ایدوب مثالب ومساویلرنی نشر وافشا ایدن کمسه‌لره دینور ناث مفردیدر یقال‌هم نثاث ای‌مغتابون (المنثة) میمك کسریله ونونك فتحیله یاره یاغلدقلری یوك پاره‌سنه دینور (النثیثه) سفینه وزننده طلومدن وقربه‌دن صزان صزندی‌یه دینور (النجث) جیمله بحث وزننده ومرادفیدر یقال نجث عن الامر نجثا من الباب الاول اذا بحث وبرکمسه‌یه غیرت ویره‌رك فریاد ایله مدد خواه اولمق معناسنه‌در یقال نجث فلان القوم اذا استعواهم واستغاث بهم (التنجث) تفعل وزننده بودخی برنسنه‌نك حالندن صوروب اراشدرمق معناسنه‌در یقال تنجث عنه اذابحث (النجاث) شداد وزننده (والنجث) کتف وزننده دائما اخبار وحوادث جستجو ایدن کمسه‌یه دینور (الاستنجاث) استخراج معناسنه‌در یقال استنجث الشیء اذا استخرجه وبرشیئه تصدی واقبال ایدوب آنك قیدنده اولمق معناسنه‌در یقال استنجث الشیء اذا تصدی له (الانتجاث) افتعال وزننده بودخی استخراج معناسنه‌در یقال انتجث الشیء اذا استخرجه وسموزلك ظهوریله بدن قباروب شیشمك معناسنه‌در یقال انتجث المعز اذا انتفخ وظهر سمنه (النجیثة) نبیثه وزننده ومرادفیدرکه قویی وخرق ونهر مقوله‌سندن اخراج اولنان طپراغه‌دینور وفاش وشایع اولان‌قبیح وناسزاخبره اطلاق اولنور وبرکمسه‌نك وسع ومقدرتندن اظهار وافراغ اولنان تاب وطاقته اطلاق اولنور ومنه یقال بلغت

نجيثه على بناء المفعول اى بلغ مجهوده (النجيث) امير وزننده بطئ الحركه اولان
انسان وحيوانه دينور وبرنوع سبزه اسميدر بونى سليخه ايله تفسير ايلشلردر
وكتم واخفا اولنان رازه دينور وهدف معناسنه دركه نشان نصب اولنه جق طپراق
كومه سندن عبارتدر تير اندازلر بيننده سپد تعبير اولنور يقال رموا فى النجيث
اى الهدف وهو تراب يجمع (النجث) نونك ضمى وجيمك سكونى وضميله زرهه
دينور درع معناسنه وبوركك پرده سنه دينوركه بوركى محيط اولان يوفقه زاراوله جقدر
غلاف القلب معناسنه وبركسه نك كندى بيت ومنزلنه دينور جمعى انجاث كلور
(التناجث) تفاعل وزننده برى برينك اسرارنى فاش وشايع قلمق معناسنه در يقال
تناجثوا اى تباثوا (النعث) بعث وزننده ال ايله المق معناسنه در يقال نعث
الشئ نعثا من الباب الثالث اذا اخذه (الانتعاث) افتعال وزننده نعث معناسنه در
يقال انتعثه بمعنى نعثه (الانعاث) همزه نك كسريله اسراف ايلمك معناسنه در يقال
انعث فى ماله اذا اسرف وبريره كيتمك ايچون يول اسبابنى تجهيز وترتيبه بشلق
معناسنه در يقال انعث الرجل اذا اخذ فى الجهاز للمسير وبرخصوصده وجهد
ايلمك معناسنه در يقال هم فى انعاث اى دأبوا فى امرهم يعنى جدوا واجتهدوا
(النغث) نونك فتحى وغين معجمه نك سكونيله دائمى وشديد اولان شره دينور
يقال اصابه النغث اى الشر الدائم الشديد (النفث) نونك فتحى وغينك سكونيله
تفل معناسندن اقل اوله رق اوفورمك معناسنه دركه بوندن اوفلمك ايله تعبير اولنور
رقيه خوانلرك اوفلمسى كى كه توكركسز اولور وتفل آزجه توكركله توف توف
ديو اوفورمكدركه توفلمك تعبير اولنور يقال نفث الراقى نفثا من الباب الاول
والثانى وهو كالنفخ واقل من التفل (نفث الشيطان) اشعار وغزلياته اطلاق اولنور
شارح ديركه اشعارا كاذيب قسمندن اولمغله شيطانه مضافدر لكن مناجات ونعوت
شريفه ادعيه جمله سندن معدوددر تقول اعوذ بالله من نفث الشيطان وهو
الشعر (النفاثات فى العقد) ساحره لره اطلاق اولنور ايپى دوكومليوب اكا افسونله
اوفلدكلرى ايچون مؤلفك سواحر ايله تفسيرى نفوس ياخود نساء اعتبارينه
مبنيدر زيرا اكثرى جادولق نسوان كاريدر ومنه قوله تعالى [ومن شر النفاثات
فى العقد] (النفاثة) نونك ضميله مصدورك يعنى ضيق نفسى اولان كمسه نك اغزندن
صولويه رق اخراج ايلديكى اوفوركه دينوركه انكله استراحت ايدر ★ لابد
للمصدوران ينفث ★ مثلى بومعنادندر دردناك اولان كمسه بث شكوا ايلمك معرضنده
ضرب اولنور ونفاثه عربدن برجماعتك پدرلرى اسميدر ومسواكك آغزده قالوب
اوفوريلان پاره لرينه دينوركه اوفورنتى تعبير اولنور (النفيث) خبيث وزننده
ياره دن فشقروب چقان قانه اطلاق اولنور يقال دم نفيث اذا كان نفثه الجرح

(انافث) همزه‌نك فتحیله یمنده برموضع آدیدر (النقث) نونك فتحی وقافك سكونیله برایشده سرعت ایلك معناسنه‌در یقال نقث الرجل فی الامر اوفی السیر نقثا من الباب الاول اذا اسرع وبركسه‌یی سوز ایله رنجیده ایلك معناسنه‌در یقال نقث فلانا بالكلام ای اذاه به وبك خلط كلام ایلك معناسنه‌در یقال نقث حدیثه اذا خلطه كخلط الطعام وكمكدن ایلك چقرمق معناسنه‌در یقال نقث العظم اذا استخرج مخه ومدفون اولان شیئی استخراج ایچون طپراغی قازمق معناسنه‌در وبو حقیق ومعنوی اولوركه برمادهٔ مستوره‌یی خارجه چقروب بیلك ایچون اشه‌لیوب ایچ یوزنی اراشدرمقدن عبارتدر یقال نقث الشئ اذا حفر عنه (التنقیث) تفعیل وزننده (والانتقاث) افتعال وزننده بونلرده سرعت ایلك معناسنه‌در یقال نقث الرجل تنقیثا وانتقث انتقاثا اذا اسرع وانتقاث كمكدن ایلك چقرمق معناسنه‌در یقال انتقث العظم اذا استخرج مخه ومدفونی استخراج ایچون طپراغی قازمق معناسنه‌در كرك حقیق وكرك معنوی اولسون نته‌كه آنفا ذكر اولندی یقال انتقث الشئ اذا حفر عنه (نقاث) قطام وزننده دیشی اسماسندندر (التنقث) تفعل وزننده بركسه‌دن كندی طرفنه میل ومهر محبت ایستمك معناسنه‌در یقال تنقث الرجل المرأة اذا استمالها واستعطفها مترجم دیركه تفعل بابی استفعال كبی طلب ایچون دخی كلور نته‌كه شافیه اوائلنده مصرحدر زیرا برنسنه‌نك طلبی البته صوری ومعنوی تكلفی متضمندر (النكث) نونك كسریله تكرار كیروب ایپ ایلك ایچون اسكی كیملرك وپلاسلرك بوزیلوب چوزیلان بوزنتیسنه دینور نته‌كه مصباحك وسائر امهاتك بیانلرینه كوره‌ده نكث اول بوزیلوب چوزیلن كلیمك وپلاسك اسمیدركه بوزونتی تعبیر اولنور پس مؤلفك تفسیری علی العاده مسامحه‌یه محمولدر نته‌كه دیباجه شرحنده اشارت اولندی پس مؤلفك ان تنقض اخلاق الاكسیة قولی الاخلاق المنقوضة سبكنده‌در بونك جمعی انكاث كلور نته‌كه قریبا وحبل انكاث عباره‌سیله مؤلف دخی رسم ایلمشدر ونكث بشیر نام شاعرك پدری اسمیدر (النكث) مكث وزننده برنسنه‌یی بوزمك واوزمك معناسنه‌در اپك قاتلرینی چوزوب بوزمق وتسبیحی اوزمك كبی یقال نكث العهد والحبل نكثا من الباب الاول والثانی اذا نقضه ومسواكك باشی طاغلق معناسنه‌در یقال نكث السواك اذا تشعث رأسه (الانتكاث) افتعال وزننده اوزلمك وبوزلق معناسنه‌در یقال نكث الحبل فانتكث ای انتقض وبرایشدن فراغتله برآخر ایشه منصرف اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال انتكث فلان من حاجة الی اخری اذا انصرف (النكیثة) خبیثة وزننده نفس ناطقه‌یه اطلاق اولنور یقال هوشدید النكیثة ای النفس ووعد وكلام وعهد مقوله‌سنده اولان خلف وخلاف حالتنه اطلاق

اولنور

اولنور يقال قال قولا لا نكيثة فيه اى لاخلف وطاقت ومقدور نهايتنه اطلاق اولنور يقال صرف فيه نكيثة اى اقصى مجهوده اصل نكيثة اوزيلوب بوزيلان نسنه‌يه دينمكله معانیء مزبوره بوندن مأخوذدر ونكيثه شول خطة صعبه‌يه يعنى امر عظيم ومشكله اطلاق اولنور كه معاهد اولان جماعت اول بابده عهد وپيمانلرنى نكث ونقض ايده‌لر اوله‌لر يقال وقعوا فى النكيثة اى فى الخطة الصعبة التى تناكثوا فيها العهود ونكيثه طبيعت وسجيته اطلاق اولنور وزور وقوت معناسنه استعمال اولنور (الانكاث) همزه‌نك فتحيله ذكر اولنان نكث لفظندن كه نونك كسريله‌در جمعدر اوزلمش وچوزيلوب بوزلمش نسنه‌يه دينور ومنه يقال حبل انكاث اى منكوث وبوثوب اخلاق وحبل ارمام قبيلندندر (النكاث) غراب وزننده بر كونه سيوجه‌لردركه دوه قسمنك آغزلرنده ظهور ايدر (النكاثة) ثمامه وزننده مسواكك اغزده قلان پاره‌لرينه دينور وايپك چوزيلوب بوزلمش قاتنه وتلنه دينور (المنتكث) اسم فاعل بنيه سيله سموز ايكن آرقلنمش انسان وحيوانه اطلاق اولنور يقال رجل وبعير منتكث اى مهزول بعد سمن (التناكث) تفاعل وزننده بينلرنده اولان عهد وپيمانى اوزشمك معناسنه‌در يقال تناكثوا عهودهم اذا تنا قضوها

﴿ فصل الواو ﴾ (الورث) واوك كسريله (والوراثة) كتابه وزننده (والارث) همزه‌نك كسريله كه اصلى ورث ايدى (والرثة) عده وزننده وفات ايدن كسه‌نك مال متروكنه وارث اولوب آلمق معناسنه‌در يقال ورث اباه يرثه كيعده ورثا ووراثة وارثا ورثة من الباب السادس اصل وراثه بر كسه‌دن آخر كسيه عقد وعقد مجراسنه جارى اولان معامله‌سز مال وقنيه انتقالنه موضع اولوب بعده ميتدن انتقال ايلمكده استعمال غالب اولمشدر واول تركهء موروثه‌يه ميراث دينوركه اصلى موراث ايدى وارثك وراثتنه كويا كه آلتدر وارث دينور همزه‌نك كسريله مصدر اولديغى كبى وتراث دينور تانك ضميله اصلى وراث ايدى (الايراث) همزه‌نك كسريله ميت بر كسيه مالنى تركله وارث قلق معناسنه‌در يقال اورثه ابوه اى جعله من ورثته مؤلفك تفسيرنه كوره همزه صيرورت ايچون اولور امهات سائره‌نك بيانلرينه كوره متعدى اولور يقال اورثه ابوه مالا اذا جعله له ميراثا (التوريث) تفعيل وزننده ايراث معناسنه‌در يقال ورثه ابوه توريثا بمعنى اورثه وتوريث آتشى اولچرمك معناسنه‌در تأريث كبى يقال ورث النار اذا حركها لتشتعل (الوارث) جميع موجودات فنايه منقلب اولدقدنصكره باقى ودائم اولان مالك الملك عزشانه حضرتلرينك اسماء صفاتيه‌سندندر والله الوارث الباقى بعد فناء الخلق وماجاء فى الدعاء النبوى [اللهم امتعنى بسمعى وبصرى واجعله الوارث منى اى ابقه معى حتى اموت] يعنى الهى بنى سمع وبصرمله متمتع ومنتفع ايدوب وآنلردن هربرنى ياخود امتاعى بن عازم

جانب بقا اولنجه قدر صحيح وسالم اولەرق ابقاقيل ونهايەدە واجعلهما عبارتيلە دە ورودى مرسومدر (الورثه) فتحاتلە وارثك جعيدر (ورثان) سكران وزننده برموضعدر (الورث) حرث وزننده ترو تازه اولان شيئه دينور يقال شئ ورث اى طرى (بنو الورثه) واوك كسريلە عربدن بربطندر والدەلرينه منسوبلردر (الوطث) واوك فتحى وطانك سكونيلە اياقلە يره محكم اورمق معناسنەدر يقال وطث على الارض وطثا من الباب الثانى اذا ضربها بالرجل شديدا (الوغث) بعث وزننده شول دوز ويومشق يره دينوركه نه صاف قوم ونه طپراق اولوب ايكيسندن مركب اولمغله اياق باتوب كوميلوراولديغندن يوريمك پك دشوار اولە ومشقتلو صرپ يولە دينور وقيريلوب اوفانمش كيكه دينور آرقلق هزال معناسنەدر (الوعث) كتف وزننده (والموعث) معظم وزننده بونلرده كوج وصرپ يولە دينور ووعث ووعوثه واوك ضميلە يول صرپ اولمق معناسنەدر يقال وعث الطريق ووعث وعثا ووعوثة من الباب الرابع والخامس اذا تعسر سلوكه (الايعاث) ايجاب وزننده وعث ديدكلدى ذكر اولنان مكانه ياخود صرپ يولە دوشمك معناسنەدر يقال اوعث الرجل اذا وقع فى الوعث واسراف ايلمك معناسنەدر يقال اوعث فلان اذا اسرف فى المال (الوعث) فتحتينلە بدندن برعضو شكست اولمق معناسنەدر يقال وعثت يده وعثا من الباب الرابع اذا انكسرت (التوعيث) تفعيل وزننده بركسه يى وجهه سندن صرف ومنع ايلمك معناسنەدر يقال وعث فلانا اذا صرفه وحبسه (الوعثاء) واوك فتحيلە زحمت ومشقت معناسنەدر فى الاصل رملة وعثاء وطريق وعثاء ديرلركه شاقه معناسنەدر بعده مطلقا مشقتده استعمال اولندى ومنه قول النبي عليه السلام [اللهم انى اعوذبك من وعثاء السفر] اى من شدته ومشقته (الموعث) ناقص الحسب اولان كمسيه اطلاق اولنور وعث عضودن مأخوذدر يقال رجل موعوث اذا كان ناقص الحسب (الوعثة) واوك فتحى وعينك سكونيلە سموز خاتونه اطلاق اولنور ذكر اولنان يومشق يره تشبيه اولنمشدر يقال امرأة وعثة اى سمية (الوكاث) كتاب وزننده (والوكاث) غراب وزننده تيز الدن مستعجل وماحضر اولان طعامه دينور يقال اطعمنا الوكاث والوكاث اى مايستعجل به من الغداء (الاستيكاث) طعام مذكوردن اكل ايلمك معناسنەدر تقول استوكثنا اى اكلنا من الوكاث (الواث) واوك فتحى ولامك سكونيلە چسنتى كبى آزجه يغموره دينور ومحكم ومؤكد اولميان عهد وپيمانه دينور يقال بينهم ولث من عهد اى شئ منه ليس باكيد وتكنەدە قلان خير بقيەسنه دينور وقربه وچناق مقولەسنده قلان صو بقيەسنه كذلك قابده قلان نبيذ فضلەسنه دينور وسست وضعيف وعده دينور وبومعناده مصدر اولور تقول ولثت له ولثا اى وعدته عدة

ضعيفة وكوز اغريسنك كوزده قلان اثر ونشانه‌سنه دينور وتوجيه معناسنه‌دركه مالك مملوكنه انت حر بعد موتى ديمك يعنى موتنـه معلقا آزاد ايلمكدن عبارتدر تدبير كبى وبو عتق ضعيف اولمغله ولث اطلاق اولنمشدر لكن مؤلف توجيه ماده‌سنده معناى مزبوردن ساكت اولمشدر (الوالث) وارث وزننـده متصل ودائمى اولان شره اطلاق اولنور بقيه معناسندن مأخوذدر يقال شر واث اى دائم ودين ثقيله اطلاق اولنـور يقال دين واث اى مثقل (الوهث) وعد وزننـده بر ايشه جد واصراريله توغل ايلمك معناسنه‌در يقال وهث فى الشئ وهثا وهثة من الباب الثانى اذا انهمك فيه وبرنسنه‌يى اياقله محكم چكنمك معناسنه‌در يقال وهث الشئ اذا وطئه شديدا (التوهث) تفعل وزننده برايشده دورادور حركتله مبالغه وامعان ايلمك معناسنه‌در يقال توهث فى الامر اذا امعن

﴿فصل الهاء﴾ (الهنبثة) هانك وباى موحده‌نك فتحيله امر شـديده ومادۀ صعبه معناسنه‌در اصول سائره‌ده برايش كوجلوب شدت بولمق ايله مفسردركه مصدردر وكلام مختلط اولمغه دينور (هبر اثان) هانك فتحيله ايرانده دهستان قضاسـنده برقريه‌در (الهثهثة) زلزله وزننده قارش مورش اولمق معناسـنه‌در يقال هثهث الشئ اذا اختلط وظلم وستم ايلمك معناسنه‌در يقال هثهث الوالى اذا ظلم وبرنسنه‌يى سرعتله ارسال ايلمك معناسنه‌در يقال هثهثت السحابة بقطرها اذا ارسلته بسرعة وبرشيئ اياقله پك بصوب چكنمك معناسنه‌در يقال هثهثه اذا وطئه شديدا (الهثهاث) خثحاث وزننده چابك وچالاك انسان وحيوانه دينور يقال رجل وقرب هثهاث اى سريع وقارشيق نسنه‌يه دينور يقال شئ هثهاث اى مختلط وطپراغى چوق اولان فضا ومكانه دينور يقال بلد هثهاث اذا كان كثير التراب ويلانجى دروغى كمسـيه دينور يقال رجل هثهاث اى كذاب (الهثاث) شداد وزننـده بودخى يلانجى يه دينور (الهث) هانك فتحى وثانك تشديديله يلان سويلمك معناسـنه‌در يقال هث الرجل هثا من الباب الاول اذا كذب (الهرث) هانك كسريله اسكى جامه‌يه دينور ثوب خلق معناسنه (هرث) هانك ضميله واسط قضاسنده برقريه آديدر (الهلثى) سكرى وزننده (والهلثاء) صحراء وزننده (والهلثاءه) هايله وبو ايكى اخيرده هانك كسريله‌ده جائزدر (والهلثة) زمره وزننده شول مجتمع وكروه انسانى‌يه دينوركه برماده ضمننده غريو وفرياد وآوازلرى پرده بيرون اوله (الهلاث) غراب وزننده بعض وقتـده انسانه عارض اولان سستلك وكوشكلك وقيرقلق حالتنه دينـور (الهلثاة) هانك فتحى وكسرى وثاى مفتوحه ايله هلاث معناسنه‌در يقال اخذنى هلاث وهلثاة اى استرخاء يعترى الانسان (هلثى) سكرى وزننده بصره‌ده برموضعدر مؤلف صحاحده مرسوم اولان هلبوث كلمه‌سـنى كه فردوس وزننده‌در ترك ايلمشدر

چولپه واحق ومغشوش کمسیه دینور (الهوثة) روثه وزننده صوسز لغه دینور عطشه معناسنه‌در (الهیث) میل وزننده (والهیثان) فتحاتله برکسیه جزؤیجه نسنه ویرمك معناسنه‌در یقال هاث له یهیث هیثا وهیثانا اذا اعطاه شیئا یسیرا ودپرنمك معناسنه‌در یقال هاث الشیء اذا تحرك وحاجت واقتضا قدر ماله دسترس اولمق معناسنه‌در یقال هاث من الباب اذا اصاب منه حاجته ومالی افساد ایلمك معناسنه‌در یقال هاث فی المال اذا افسد فیه وویریلجك نسنه‌یی وزن وکیل وتقدیر ایلیوب طپراق کبی عن جراف ویرمك معناسنه‌در یقال هاث له اذا حثی فی الاعطاء (التهیث) تفعل وزننده مطلقا ویرمك معناسنه‌در یقال تهیث له شیئا اذا اعطاه (الاستهاثة) چوقسنمق معناسنه‌در یقال استهاث مااعطاه اذا استکثره وبرنسنه‌یی فساده ویرمك معناسنه‌در یقال استهاث المال اذا افسده (الهیثة) هیئه وزننده جماعت انسانی‌یه دینور (المهایثة) مفاعله وزننده کثرت خصوصنده برکسه ایله مجادله ایلمك معناسنه‌در که بری برینه مثلا کثرت مال وکثرت اتباع خصوصنده منازعه ایلمکلدن عبارتدر کرك قالی وکرك حالی اولسون یقال هایثه اذا کاثره (المهایث) اسم فاعل بنیه‌سیله دائما بر نسنه‌دن چوق اخذ ایدر اولان کمسیه دینور یقال رجل مهایث ای کثیر الاخذ

﴿ فصل الیاء ﴾ (یافث) قابله صاحب وزننده ابن نوح علیه السلام در که ترك طائفه‌سنك ویأجوج ومأجوج قوملرینك پدرلریدر آنك نسلندن منشعب اولمشلردر (ایافث) اثارب وزننده یمنده بر موضع آدیدر

باب الجیم

معلوم اوله که کاه اولور که جیم مفرده یای مشدده ومخففه دن بدل اولور مثلا فقیمی وبجتی کلملرنده فقیمج وبجنج دیرلر مترجم دیر که لغت مزبوره حنظله قبیله‌سی لغتیدرکه یایی جیمه ابدال ایدرلر مثلا تمیمی برنده تمیمج دیرلر نته که ابوعمرودن منقولدر که حنظله‌دن برآدمه سن نه قبیله‌دنسن دیو سؤال ایلدم من فقیمج دیدی که فقیمی اوله‌جقدر انلرك قنقیسندنسن دیدم من مرج دیدیکه مری اوله‌جقدر نته که اشبو * یارب ان کنت قبلت حجتج * فلا یزال شاحج یأتیك بج * بیتنده کذلك خالی عویف وابوعلج * المطعمان اللحم بالعشج * وبالغداة کسر البرنج * مصراعلرنده واقعدر حجتج حجتی وبج بی وابو علج وبالعشج بالعشی والبرنج برنی مقامنده‌در وبرنی برنوع خرما اسمیدر که کذلك قضاعه قبیله‌سی عینله یاء جمع اولسه یایی جیمه ابدال ایدرلر مثلا هذا الراعی خرج معی دیجك یرده هذا الراعج خرج معج دیرلر عجعجة قضاعیه بین العرب متد اولدر نته که عنعنة قیس وتمیم که اولده واقع اولان همزه‌یی

عينه ابدال ايدوب انك واسم يرلرنده عنك وعسم ديرلر كذلك كشكشة ربيعه ومضردركه كاف خطاب مؤنثدنصكره شين معجمه ايراد ايدوب مثلا رأيتكش ومررت بكش ديرلر

﴿ فصل الهمزه ﴾ (الابج) ابد وزننده ومرادفيدر كه دهر ودائم معنالرينه‌در تقول لاافعله ابجا اى ابدا (الاجيج) همزه نك فتحى وجيمك كسريله آتش علولنمك معناسنه‌در يقال اجت النار اجيجا من الباب الاول اذاتلهبت (التأجج) تفعل وزننده آتش كندى طوتشوب علولنمك معناسنه‌در يقال تأججت النار اذا تلهبت وتأجج تأجيج كلمه‌سنه مطاوع اولور كاسيذكر (التأجيج) تفعيل وزننده آتشى علولندرمك معناسنه‌در تقول اججت النار تأجيجا فتأججت اى الهبتها فتلهبت (الائتجاج) افتعال وزننده تأجج كبى بودخى مطاوعدر وتأجج وائتجاج كوندز بغايت اسى اولمق معناسنه استعمال اولنور (التأاج) تحاب وزننده كه تفاعلدر تأجج معناسنه‌در يقال تأجج النهار وائتج وتأاج اذا اشتد حره (الاج) همزه‌نك فتحى وجيمك تشديديله دوه قوشى قنادلرى كورليوب خشلديه‌رق سكرتمك معناسنه‌دركه مجازدر كوياكه آتش علوى كبى كورليه‌رك سكردوب كتمسى باعث تشبيهدر يقال اج الظليم اجا من الباب الثانى والاول اذا عدا وله خفيف ودشمن اوزره آتش علوى كبى حمله وهجوم ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال اجج الرجل بفك الادغام من الباب الثالث اذا حمل على العدو شارح ديركه تضعيفله‌ده واردر وغير قياس اوزره باب ثالثدن ورود ايتمشدر (الاجة) همزه‌نك فتحيله قارشقلق اختلاط معناسنه‌دركه مراد اختلاط ناسدركه كورلتويى موجب اولور يقال وقع القوم فى اجة اى فى اختلاط وتقول سمعت اجة القوم اى خفيف اختلاطهم واضطرابهم واجه زياده‌سيله اسلك حالتنه دينور شدت حر معناسنه (الاجاج) همزه‌نك ضميله طعمنده آجيلقله طوزلوق اولان صويه دينور دكز صويى كبى شوراب وتلخاب معناسنه لسانى ياقديغيچون اطلاق اولنمشدر يقال ماء اجاج اى ملح مر (الاجوج) قعود وزننده صو اجاج اولمق معناسنه‌در يقال اج الماء اجوجا من الباب الاول اذا صارا جاجا (الايجاج) ايجاب وزننده صويى اجاج ايلمك معناسنه‌در تقول آججت الماء ايجاجا اى جعلته اجاجا (يأجج) يسمع وزننده وينصر ويضرب‌وزننده مكهٔ مكرمه‌يه سكز ميل مسافه‌ده برموضع آديدر (اليأجوج) يقعود وزننده آتش علوى كبى ياخود دوه قوشى كبى برى اوته يلوب يوپورر اولان كمسيه دينور يقال هويأجوج اى يئج هكذا وهكذا ذكر اولنان اج كلمه‌سندن مأخوذدر ويأجوج ومأجوج كه يافث بن نوح عليه السلام اولادندن ايكى قبيله‌در يعنى ايكى قبيله‌نك پدرلرى اسملريدر ذكر اولنان اج كلمه‌سندن مأخوذدر يأجوج يفعولدر نته‌كه ذكر

اولندی ومأجوج مفعولدر کثرت حرکت واضطرابلری باعث تسمیه‌در بونلر
وجه مذکور اوزره مهموزدر ومهموز اعتبار ایلیوب الفله تلفظ ایدنلر الفلری
زائد اعتبار ایدوب یأجوج یجج ومأجوج مجج کلمه‌لرندن مشتق فاعول اولدیغنه
ذاهب اولدیلر ومنه قوله تعالى [ان یأجوج ومأجوج مفسدون فی الارض]
الایة ورؤبة بن العجاج بای همزه‌یه وهمزه‌یی الفه ابدالله آجوج وماجوج عنوانیله
قرأت ایلدی وابو معاذ الف ثانیه‌یی میمه ابدالله یمجوج قرأت ایلشدر که مج الماء
لفظندن مأخوذ اولور مؤلف بونده دخی اقتصار ایلشدر قالدیکه مهموز اعتبار
ایلینلر یجج ومجج ماده‌سندن مأخوذدر قولنده مأخذ اولان یجج ماده‌سنك معناسی
معلوم اولمامشدر ومجج کلمه‌سی که ظاهرا مسامحه‌در اصل مج اولمقدر که صویی
آغزدن طشره پوسکورمك معناسنه اولمغله قوم مذکورك تفرق وانتشارلرینه مبنی
اطلاق اولنمش اولور وبیضاوی مرحومك بیانه کوره یأجوج ومأجوج اسم
اعجمیلردر غیرمنصرف اولدقلرینه مبنی وعلى قول عربیلردر وجه مذکور اوزره اج
الظلیم ماده‌سندن یفعول ومفعولدر منع صرفلری هر بری قبیله اسمی اولمغله تعریف
وتأنیث سببلرینه مبنیدر وراغبك بیانه کوره یأجوج اج یاخود ظلیم اجیج نار
ماده‌سندن ومأجوج موج ماده‌سندن مأخوذدر کثرت اضطرابلری حسبیله نار
مضطرمه‌یه ومیاه متموجه‌یه تشبیه اولنمشلردر لکن موجدن اولدیغی صورتده وزنی
نامعلومدر والحاصل بونلرده وجه مذکور اوزره اختلاف ایلدیلر لکن اغلب
اولان بلا همزه اسم اعجمی اولمقدر طالوت وداود وهاروت کبی بعده عربیلر همزه
ایله تلفظ ایلدیلر (الاجوج) صبور وزننده مضیء وتابان شیئه اطلاق اولنور
اجیج ناردن مأخوذدر یقال جوهر اجوج ای مضیء نیر (الاذج) همزه‌نك
فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله مشروبی پك چوق ایچمك معناسنه‌در یقال اذج
الرجل اذجا من الباب الاول اذا اکثر من شرب الشراب بوراده شرابدن مراد
مطلق مشروبدر (ابذج) احمد وزننده خوزستانده بربلده‌در مؤلف یای تحتیه
ایله یذج ماده‌سنده ابذج اهواز ناحیه‌لرندن بربلده‌در دیو ذکر ایلمکله ظاهرا
بوراده سهوه محمولدر (الارج) حرج وزننده (والاریج) امیر وزننده
(والاریجة) هاءله رائحهٔ طیبه‌یه دینور تقول فغمنی ارج الطیبة وارجها واریجها
ای رایحتها الطیبة وارج واریج مصدر اولور رایحهٔ طیبه پك قوقمق معناسنه‌در
یقال ارج الطیب ارجا واریجا من الباب الرابع اذا فاح ویقال ارج المکان
اذا فاحت منه رایحة طیبة (التأریج) تفعیل وزننده کسکین رایحه لوطیبك
رایحه‌سنی اطرافه نشر ایدوب قوقمق معناسنه‌در بعده اغراو تحریش ایله ناسی
بری برینه دوشورمك معناسنده استعمال اولندی یقال ارج بینهم اذا اغراه وحرشه

وتأريخ اسم اولور عند الكتاب حسابى ديوانه متعلق برنسنه‌در ذكر آتى
اوارجه‌دن مأخوذ ومتصرفدركه اوراجه‌يى ترتيب ايلكدن عبارتدر (الارج)
هرج وزننده بودخى اغرا وتحريش معناسنه مستعملدر يقال ارج بينهم ارجا
من الباب الاول بمعنى ارج تأريجا (الارجان) فتحاتله خلقى برى برينه‌دوشوروب
اغراو افساد ايدنكسه برى اوته‌يلوب يوبورمق معناسنه‌در يقال ارج المغرى
ارجانا اذا سعى (ارجان) هيبان‌وزننده فارس اولكه‌سنده بربلده آديدر (الاراج)
شداد وزننده يلانجى كذاب كسيه اطلاق اولنور ودائما ناسى برى برينه دوشوررر
اولان مفسد ومغرق شخصه دينور يقال هوارا ج اى كذاب ويقال هوارا ج
بين الناس اى مغربينهم (المؤرج) معظم‌وزننده ارسلانه دينور (المؤرج) محدث
وزننده ابوفيد عمر بن الحارث السدوسى لقبيدربكر وتغلب قبيله‌لرى بينه القاى
فساد ايله تأريج حرب وقتال ايلديكى باعث تلقيبدر مرقوم نحاة بصره بيندندر
(الاوارجة) همزه‌نك فتحى ورانك كسريله سلاطين ديوانلرينه متعلق مفردات
دفترينه دينور وبوفارسى اواره معربيدركه ناقل معناسنه در زيرا انجيذخ تعبير
اولنان پراكنده ومتفرق دفتردنكه ناس اوزره ثابث اولان حساب انده ثبت‌وقيد
اولنـور مرقوم اوارجه تعبير اولنان دفتر مضبوطه نقل اولنـور بعده جريدهٔ
اخراجاته نقل وبر مقتضاى حساب ديوانى اوراجه متعدد اولور مترجم ديركه
برهانده اوار لفظى ديوانه متعلق دفتر حساب ايله واواره هايله ديوانه متعلق
پراكنده مفردات دفتريله بيان اولنمشدر اوارج اواره معربيدركه حالا دولت عليه
روزنامه ديدكلرى اوله‌جقدر وانجيذخ همزه‌نك و ذال معجمه‌نك فتحيله انجيده
معربيدركه فى الاصل متفرق ومنقطع معناسنه‌در بعده پراكنده مفردات دفترينه
اطلاق اونمشدر وذكر اولنان تاريج تارينك معربيدركه ابوابى مشتمل مسوده‌يه
دينور خلاصه حالا دولت عليه‌ده دفتردار طرفنده ذمت دفترى وعسكرى‌وعلوفه
خوار واسهام ووظائف وموقوفات وسائر دفترلر انجيذخ اوله‌جقدو وروزنامه
وباش محاسبه مقوله‌سنك دفترلرى اوارجه اوله‌جقدر وتاريج هرفرقه‌سنك اسامى
ووظائفى مقيد مسوده دفترى اوارجه اوله‌جقدر تفصيلنى اهل قلم بيلور (الازج)
همزه‌نك وزاى معجمه‌نك فتحيله بركونه بنا وعمارت اسميدر جمعى آزج كلور همزه‌نك
مديله افعل وزننده وآزاج كلور افعال وزننده وازجه كلور افعله وزننده اصول
سائره‌ده ازج طولانى ياپلمش بنا ايله مفسردر خان كبى كه فارسيده اكا اهنك‌ديرلر
ومادهٔ آتيه بونى‌مشعردر (باب الازج) فتحتينله بغداده برمحله‌در (التأزيج) تفعيل
وزننده طولانى بنا وعمارت ياپمق معناسنه‌در يقال ازجه تأزيجا اذا بناه وطوله
(الازوج) قعود وزننده سرعت ايلك معناسنه‌در يقال ازج الرجل وازج

ازوجا من الباب الاول والرابع اذا اسرع واستعنت ایدن کسیه اعانت
خصوصنده بطائت ایدوب آغرجه دیرنمك معناسنه‌در تقول ازج عنی ای
تثاقل حین استعنته (الازج) کتف وزننده مست سرور اولان کسیه دینورکه
شاد مرك درجه‌سنده فرحناك اولاندر طغیانه مؤدیدر یقال رجل ازج ای اشر
بس مصدری ازج اولور فتحتینله که باب رابعدندر (الاسج) همزه‌نك وسینك
ضمیله جست وچابك ناقه‌لره دینور بونك اصلی وسج در واو همزه‌یه ابدال اولنمشدر
مفردی وسوج در صبور وزننده (الاشج) شین معجمهٔ مشدده‌نك فتحیله زمج
وزننده کندره یعنی آق کونلکه شبیه بر دارو اسمیدر ترکیده چادر اوشاغی
دیدکلری صمغ اوله‌جقدر اوشهٔ فارسی معربیدر (الاج) فتحتینله اسی اولمق معناسنه‌در
یقال اج الیوم اججا من الباب الرابع اذ حر وصوصه‌مق معناسنه‌در یقال اج
البعیر اذا عطش واج اسم اولور پك اسی وکرمیتلو نسنه‌یه دینور یقال صیف
اج ای شدید الحر وبو تسمیه بالمصدردر واج بر موضع آدیدر (الاج) همزه‌نك
فتحی ومیمك سکونیله پك یوریمك معناسنه‌در یقال اج الرجل اذا سار شدیدا
(الاوج) همزه‌نك فتحی وواوك سکونیله یوجه‌یه وبوکسکه دینور هبوط مقابلیدر
مترجم دیرکه اوج کلمه‌سی اوك فارسی معربیدر منجمین اصطلاحندندر کواکبك
زمینه نهایت بعدی اولان درجه‌دن عبارتدرکه فلك جزؤیسنك سطح محدبی فلك
حامله مماس اولان نقطه اوله‌جقدر مقابلنه حضیض دیرلر ومفاتیح علومده اوك
لفظ هندیدر بعدا بعد معناسنه‌در بعده منجملر تعریب ایلدیلر نته که یونانیده افنجیون
دینور وبعد اقرب معناسنه اولان حضیضه افرنجیون دیرلر (ایج) همزه‌نك کسریله
فارس دیارنده بر بلده‌در

« فصل الباء » (البأج) بانك فتحی وهمزه‌نك سکونیله برکسه‌یی یاخود بر نسنه‌یی
جهتندن صرف وتحویل ایلك معناسنه‌در یقال بأجه بأجا من الباب الثالث اذا
صرفه وحیقرمق معناسنه‌در یقال بأج الرجل اذا صاح وبأج درلو ولون وکونه
معناسنه‌در جمعی بأجات کلور تقول اجعل البأجات بأجا واحدا ای لونا وضربا
واحدا شارح دیرکه بو معناده بأج باها لفظندن معربدرکه فارسیدر الوان
اطعمه معناسنه‌در بعده مطلقا درلو وصنف وکونه معناسنده استعمال اولندی
انتهی وبعضا اشبو بأج کلمه‌سی مهموز اولمز یعنی بعضلر اصلنی بوج اعتباریله
واوی الفه ابدال ایدرلر وبأج عدیل وبرابر معناسنه کلور یقال هم فی امر بأج
ای سواء قال الشارح ویقال الناس بأج واحدای شیٔ واحدو یقال جعل الکلام
بأجا واحدا ای وجها واحدا وفی حدیث عمر رضی‌الله عنه [لا جعلن الناس بأجا
واحدا] ای طریقة واحدة وقیاسا واحدا (باباج) بای موحده ایله هامان وزننده

محمد بن الحسن نام محدثك جدى اسميدر (الابثجاج) ثاى مثلثه وجيمله اشرباب وزننده وجوده ياخود قلبه كسل وفتور عارض اولمغله آغرلشوب كوشكلنمك معناسنه‌در تقول ابثأ ججت ابثجاجا اى استرخيت وثنا قلت (البج) بانك فتحى وجيمك تشديديله يارمق معناسنه‌در يقال بج القرحة بجا من الباب الاول اذا شقها ومزراغله دورتمك معناسنه‌در كه مراد نافذ اولميه‌رق دورتمكدر يقال بج فلانا اذا طعنه بالرمح و عربلر اوتلاق طوارى بو كورلرى متوسع اولوب چتلامق درجه‌سنده طاولندرسه بج الكلاء الماشية ديرلر شق معناسندن مأخوذدر كه توسعى دخى متضمندر اساسده ومن المجاز قولهم للماشية قد بجها الكلاء اذا فتق خواصرها سمنا عبارتيله مرسومدر (المبتجة) محتجة وزننده ابتجاجدن اسم مفعول ياخود اسم فاعلدر چوق چاير اوتلامقله بو كورلرى يارلمق درجه‌سنده وسعتلنمش ماشيه‌يه دينور يقال ابتجة الماشية وهى مبتجة (الابج) اخ وزننده كوزينك شق واسع اولان كشى‌يه دينور يقال رجل ابج العين اذا اتسع شقها (البجة) بانك فتحيله بر كونه سيوجه‌در كه كوزده عارض اولور وبجه برينك آديدركه مشركلر پرستش ايدرلر ايدى وبجه دم الفصيد اسميدر كه جاهليتده دوه‌نك طمرندن فصد وقاننى بغرسقلر ايچره حفظ ايدوب قتلق هنكامنده پشوروب تغدى ومهمانلره اطعام ايدرلر ايدى ذكر اولنان شق معناسندن مأخوذدر ومنه الحديث [اخرجوا صدقاتكم قدارا حكم الله من الجبهة والسجة والبجة] بوراده جبهه‌دن مراد مذلتدر وسجه بر صنم آديدر (بجانه) رمانه وزننده اندلس اولكه‌سنده بر بلده‌در امام نسأى اصحابندن مسعود بن على البجانى اورادندر (البج) بانك ضميله قوش پالازينه دينور فرخ الطائر معناسنه وزهير بن جناب نام كمسه‌نك قلجى اسميدر (بج) بانك فتحيله بر رجل اسميدر (البجباج والبجباجة) بالرك فتحيله شول ملحم كمسه‌يه دينوركه سموزلكندن يورر كن اتلرى دتره‌يوب مضطرب اوله وبجباج ايرى وبيوك يغنه وخرمنه دينور يقال رمل بجباج اى مجتمع ضخم وبجباجه الجق ويكشاق وبوش بوغاز آدم مولوزينه دينور يقال رجل بجباجة اى ردئ مهذار (البجبجة) زلزله وزننده بجى بجى ديو چوجغى اوحشايوب آوتمق معناسنه‌در مؤلف بونى شئ يفعل عند مناغاة الصبى عبارتيله بيان ايلكله مسامحه واقتصار ايلشدر زمخشرى مقدمة الادبده بجبج الصبى بنواخت كودك را عبارتيله رسم ايلكله مصدر اولديغى مصرحدر (البجيج) ضمتينله ياريلوب چتلامش ياغ طلوملرينه دينور زقاق مشققه معناسنه ظاهرا مفردى ابج در (المباجة) مفاعله وزننده قرن وهمتاسيله ميدانه چقوب مزراغله اوغراشوب صواشمق معناسنه‌در طعن رمح معناسندن مأخوذدر تقول باججته مباجة فبججته او بارزته فغلبته پس بو باب مغالبه‌دندر (التجبيج)

تزلزل وزننده بركسه ششمان اولمغله كوده سنك اتى صالنق وسولپلك اولمق معناسنه در
يقال تبجبج لحمه اذا كثر واسترخى (البجابج) علابط وزننده ششمان كسيه دينور
يقال رجل بجابج اى بادن منتفخ (يحجبج) هدهد وزننده اساميدندر يحجبج بن
خداش كه مغربيدر محدثيندندر (البحزج) حاى مهمله وزاى معجمه ايله جعفر وزننده
بوزاغى يه دينور شارح دير كه بيان اكوزينك بوزاغيسى اوله جقدر ديشيسنه بحزجه
دينور وبحزج قازنى بيوك بودور كشى يه دينور وكچى دوه يه دينور (المحزج)
مدحرج وزننده شول قيناماش صويه دينوركه نهايت درجه ده اسى اوله (انبخدجة)
خاى معجمه ايله دحرجه وزننده آيشى آچه رق بوريمك معناسنه در يقال يبخدج
فى المشى اى يتفحج ويفرجح (البخدج) جعفر وزننده ششمان انسان وحيوانه دينور
يقال بكر بخدج اى سمين منتفخ وبخدج بر رجل آديدر (الابدوج) اسلوب وزننده
اكر قلناغنك ايكى طرفلو تكلتو بكه سنه دينور ابدود فارسى معربيدر (البذج)
بانك وذال معجمه نك فتحيله بر ياشنده قوزى يه دينوركه طوقلى تعبير اولنور عتود
معز كبيدر كه بر يللق اوغلاقدر چبش تعبير اولنور جمعى بذجان كلور بانك كسريله
(البادروج) ذال معجمه نك فتحيله بقله معروفه اسميدر كه تره خراسانى ديدكلرى
نباتدر فسلكن انواعندندر تقويت قلب خصوصنده بيعديل وطبيعتى قابض لكن
فضلاته مصادف اولورسه مسهلدر وبوبادروك معربيدر (البرج) بانك ضميله
ركن معناسنه دركه بر نسنه نك قوى ومحكم اولان جانبيدر يقال له برج قوى اى
ركن وحصن معناسنه دركه طابيه وقله وشانص وپلانقه وحصار مقوله سى تحصن
ايده جك محللردن عبارتدر يقال التاذ الى برج اى حصن وبروج فلكيه نك
مفرديدر كه هر برينه برج تعبير اولنور مؤلف بصائرده قصر ايله يعنى كوشك
ايله تفسير ايدوب ومعانىء آتيه آندن مأخوذ اولمق اوزره رسم ايلمشدر از جمله
برج كه فتحتينله كوزك بياضى سوادنى احاطه ايلمكله سواد برج كبى قالمق ومتسع
اولمق معناسى كه برج فلكى كبى اولمق كبى كاسيذكر قالديكه بروج فلكيه فلك
ثامنده اعتبار اولنان اون ايكى مواقع مخصوصه كواكبدن عبارتدر آنده مجتمع
اولان كواكبك هيئت اجتماعيه لرندن متشكل اولدقلرى صورته مضاف اولمشلردر
برج حمل وبرج ثور وجوزاء كبى وبرج اساميدندر برج بن مسهر الطائى شعرادندر
وبرج اصفهان قضاسنده برقريه آديدر عثمان بن احمد الشاعر وكبار محدثيندن
ابو نعيمك اصحابندن غانم بن محمد اورادندر وشديد البرد بر بلده نك دخى اسميدر
ودمشق شام قضاسنده بر موضعدر محدثيندن عبدالله بن سلمه اورادندر ونواحىء
حلبده بر قلعه ياخود بر قضا اسميدر مترجم ديركه جوار حلبده مسقط رأسمز
اولان عينتاب قضاسنده واقعدر برج الرصاص ديمكله معروفدر حالا اثر قلعه سى

موجوددر ناحیه باشی بر قریه اولمشدر وبرج شام اولکه سنده بانیاس ایله مرقیه
بیننده برموضع آدیدر (ابو البرج) قاسم بن حنبل الذبیانی لقبیدرکه شاعر اسلامیدر
(البرج) فتحتینله کوزک بیاضی سوادنی بالتمام دائره وارمحدق ومحیط اولمق
معناسنه‌در شویله که برجانبه اماله چشم ایلمسه سوادندن اصلا برنسنه غائب اولمیه
کویا که سوادی برج کبی مسور کذلك بیاضی متسع اولور یقال برجت عینه برجا
من الباب الرابع اذا کان بیاضها محدقا بسوادها کله وبرج اسم اولور حسن
وجمال صاحبی مهلقا محبوبه دینور وافتاب کبی ظاهر وروشن ومعلوم نسنه‌یه
دینور جمعی ابراج کلور سبب واسباب کبی وبرج کذلك مصدر اولور برکسه‌نك
وسعت معیشت سببیله ترفه وتعیشی واسع وفراوان اولمق معناسنه‌در یقال برج
الرجل برجا من الباب الرابع اذا اتسع امره فی الاکل والشرب وغیرهما (برجان)
عثمان وزننده روم طائفه سندن برجنسك اسمیدر مطرزی مغربده ناسدن برطائفه‌درکه
بلادلری قسطنطنیه‌یه قریب وبلاد صقالبه انلره مقاربدر دیو بیان ایلمشدر وخریده‌ده
ارض برجان ارض عظیمه‌در اهالیسی برقوم طاغیه وقاسیه‌در و دیارلری شمال
جانبنه داخله‌در دیو مرسومدر قالدیکه بونلردن وسائر کتب جغرافیادن منفهم
اولدیغی اوزره برجان بغدان معربیدرکه طونه نهرینك وراسنده ارض وطائفهٔ
معروفه‌در کرچه بوجاق معربی اولمقده قابلدر لکن وجه مذکور اوزره بغدان
معربی اولمسی اغلبدر وبرمعروف اوغرینك آدیدر (حساب البرجان) کذلك بانك
ضمیله اهل حساب بیننده برعددك جداوجزرنی استحصالدن عبارتدر جداء دال
مهمله ایله غراب وزننده نفسنه ضرب اولنان عددك مبلغنه دینورکه مجذور دخی
دیرلر وجذر نفسنه ضرب اولنان عددك اصلیدر مثلا اون عدد کندی نفسنه
ضرب اولندقده مبلغی یوز اولور ایشته جذر اون وجداء یوز اوله‌جقدر پس
یوزك جذری سؤال اولندقده اون ایله و اونك جداسی استحصال اولندقده یوز ایله
جواب ویریلور حساب البرجان بوندن عبارتدر (ابن برجان) هیبان وزننده صوفیه‌دن
برمفسردر (الابراج) همزه‌نك کسریله برج یاپمق معناسنه‌در یقال ابرج الرجل اذا بنی
برجا (التبریج) تفعیل وزننده ابراج معناسنه‌در یقال برج تبریجا بمعنی ابرج (البارج)
خارج وزننده استاد کمی قوللنان کمجی‌یه دینور یقال هو بارج ای ملاح فاره (البارجة)
هایله بیوك جنك کمیسنه دینورکه اوستی آچق اولورکه مراد انبارسز وکوپشته‌سز اولاندر
اوائل کمیلری خصوصا عرب کمیلری بودیار کمیلرینه موافق اولمز و بغایت شریر
وشر قضا کمسیه دینور هاء مبالغه ایچوندر یقال رجل بارجة ای شریر (التبرج)
تفعل وزننده خاتون کندیسنی تزیین ایلدکدنصکره طشره چقوب اندام و آرایشنی
رجاله اظهار ایلمك معناسنه‌در یقال تبرجت المرأة اذا اظهرت زینتها و محاسنها

للرجال مؤلفك وجه مسرود اوزره بصائرده بیانه کوره اشبو تبرج بنیه‌سی برج مذکوردن متصرفدر صور کواکب ایله بروج فلکیه اراسنه اولمغله حسن وزینتله اعتبارا صور بروجیه‌یی نقش وتصویر ایله کونا کون قماش نسج وآندن لباس اتخاذ ایلدیلر ومنه قولهم ثوب مبرج اذا صورت علیه بروج و بومعنایه مبنی تبرج لفظی تصریف اولنور حسن وزینتده برج فلکی‌یه متشبه اولمق معناسنده استعمال اولندی ومنه قولهم تبرجت المرأة ای تشبهت بالبرج فی اظهار المحاسن قیل ظهرت من برجها ای قصرها پس معنای ثانی‌یه کوره بناسی سلب ایچون اولور ومنه قوله تعالی [ولاتبرجن تبرج الجاهلیة الاولی] الایه بیضاوی ولاتبخترن فی مشیکن عبارتیله تفسیر ایلشدر (الابریج) ابریق وزننده یاغ چقارمق ایچون سود چالقیه‌جق قابه دینورکه یایق تعبیر اولنور (برجه) جرعه وزننده سنان بن ابی حارثه‌نك فرسی اسمیدر ومغربده بربلده آدیدر علی ابن محمد الجذامی المقری البرجی اورادندر (البرذج) بانك وذال معجمه‌نك فتحیله بردهٔ فارسی معربیدرکه حریدن اسر واسترقاق اولنان قول وقراوش جنسنه دینور وشیراز قضاسنده برقریه آدیدر (بردیج) بلقیس وزننده آذربیجان اولکه‌سنده بربلده‌در (البرزج) زای معجمه ایله قرطق وزننده ترکیده پروز تعبیر اولنان نسنه‌یه دینورکه قطیفه وقماش مقوله‌سنده اولور زئبر معناسنه وبو برزهٔ فارسی معربیدر (البارنج) رانك فتحی ونونك سکونیله نارجیل اسمیدرکه هندستان جوزیدر (البرنج) هرقل وزننده بردوای معروف آدیدر بودوا برنج کابلی وبرنك کابلی ایله معروف دوایی دانه‌درکه دوز ومدور وسیاه وبرمقدار آجی وفلفلدن خرده وداخلی بیاض اولور شارحك بیانه کوره بارنج وبرنج عجمیدن معربلردر (البرنامج) بانك فتحیله حساب مجموعه‌سی اولان دفتره دینور برنامهٔ فارسی معربیدر مترجم دیرکه مشارق شریفده زمام برسم فیه متاع التجار وسلعهم عبارتیله مفسر اولمغله کمرکجی طرفندن بازرکان امتعه‌سی قید اولنان مفردات دفتری دیمك اولورکه فیمابعد مقید اولور تاکه بیعی وکمرکی اکا کوره تنظیم ایدرلر وبرهانده برنامه سرنامه ایله مفسردرکه مکتوبك عنوان والقابندن عبارتدر (البرزج) بانك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله اوکونمك مفاخره معناسنه‌در یقال بزج الرجل بزجا من الباب الاول اذا فاخر وبرکمسه‌یی برکسه اوزره قشقرتمق معناسنه‌در یقال بزج علی فلانا اذا حرشه (المبازجة) مفاعله وزننده بودخی مفاخره معناسنه‌در یقال بازج الرجل اذا فاخر (التبازج) تفاعل وزننده بری بریله فخر ومباهات ایدشمك معناسنه‌در یقال تبازج الرجلان اذا تفاخرا (التبزیج) تفعیل وزننده برنسنه‌یی تزیین و تحسین ایلمك معناسنه‌در یقال بزجه تبزیجا اذا زینه وحسنه (البزیج) امیر وزننده دائما احسان مقابلنده

حسن

حسن مکافات ایدن آدمه دینور یقال رجل بزیج ای مکافیٌ علی الاحسان (بزج) فتحتینله اسامیدندر مبارك بن زید بن بزج محدثیندندر (بوازیج) بانك فتحیله تکریت نام بلده قربنده بر بلده آدیدر اصحاب کرامدن جریر ابن عبد الله البجلی رضی الله عنه یدیله فتح اولنمشدرفقهادن منصور بن الحسن البجلی الجریری ومحمد بن عبدالکریم البوازیجیان اورادندر (بزرج) بانك وزای معجمه نك ضمیله و بانك فتحیله جائزدر اعلام اشخاصدندر بزرك فارسی معربیدرکه اولو وعظیم دیمکدر ظاهرا بانك فتحی علامت تعریبدندر نته‌کـه بزرجمهر نوشروانك وزیری اولان حکیمك اسمیدر وعبد الرحمن بن بزرج حفاظ غرابدندر (بسفایج) بانك فتحیله بواسمله معروف دوایی برکوك اسمیدر داخلنده فستغه شبیه یشل برنسنه اولور طعمنده عفوصت وحلاوت واردر مالخولیا و جذام مرضـلرینه نافعدر پس پایه معربیدر عقده‌لری صچقلی اولمق حسبیله بس پایه اطلاق اولنمشدر (بسفاردانج) بانك و نونك فتحیله مغاث نام نباتك یمشنه دینور بسفاردانه معربیدر ومغاث محلنده ذکر اولندی (بوسنج) بانك ضمی وسین مهمله‌نك فتحیله پوشنك فارسی معربیدر که ایرانده شـهر هرات ایالتنده بر بلده آدیدر محمد بن ابراهیم الامام و اسفندیار بن الموفق و ابو الحسـن الداودی اورادندر وبو سنج شهر ترمذ قضاسنده برقریه آدیدر محدثیندن ابوحامد احمد بن محمد بن الحسین اورادندر (بطنج) طای مهمله ایله جعفر وزننده احمد بن محمدالمحدث المتکلم الاشعری جدینك اسمیدر (البظماج) بانك کسری وظای معجمه‌نك سکونیله شول ثوبه دینورکه ایکی اوجی قطیفه کبی صچاقلی یاخود اورته‌سی قطیفه طرزنده خاولی وایکی طرفی ایکی درلو ارغاجدن منسوج اوله (البعج) بانك فتحی وعینك سکونیله یارمق معناسنه‌در یقال بعج الشیٔ بعجا من الباب الثالث اذا شقه وعشق ومحبت عاشقی بغایت آشـفته حال ایدوب کمال اوزره محزون و اندوهناك ایلمك معناسنه استعمال اولنور شویله‌که چاك چاك اولمق درجه‌سنه ابلاغ ایلیه یقال بعجه الحب اذا اوقعه فی الحزن وابلغ الیه الوجد و عربلر فلان کمسه سکا افراط اوزره پند ونصیحت قلدی دیمجك برده بعج بطنه لك دیرلر بالغ فی نصحك معناسنه (التبعیج) تفعیل وزنـنده بودخی یارمق معناسنه‌درکه کثرتی متضمندر یقال بعجه تبعیجا اذا شقه (المبعوج والبعیج) امیر وزنـنده یارلمش نسنه‌یه دینور یقال شیٌ مبعوج وبعیج ای مشقوق وبعیج شول خاتونه دینورکه درونده هرنه وار ایسه زوجنه کشف واظهار ایدر اوله کویاکه کندی قارننی یاروب ایچنده اولانی زوجنه نثر ایدر اولور یقال امرأة بعیج اذا کانت بعجت بطنها لزوجها و نثرت (البعج) کتف وزننده شول ضعیف وناتوان کمسیه اطلاق اولنورکه ناتوانلغندن قارنی یارق کمسه کبی یورر اوله یقال رجل بعج کانه مبعوج البطن من ضعف مشیه (الانبعاج)

انفعال وزننده یارلمق معناسنه‌در یقال انبعج الشیٔ اذا انشق و سحاب پیدرپی بوره ازالیله اجزالری آیریلوب منفرج اولسه انبعج السحاب دیرلر انفرج من الودق معناسنه (التبعج) تفعل وزننده انبعاج ایله معنای حقیقی ومجازیده مرادفدر (الباعجة) درەنك آچلوب کشاده ومتسع اولان یرینه دینور (باعجة القردان) قافك کسریله بادیه‌ده بر موضع معروف آدیدر (بجه) حزه وزننده اسمادندر بجة بن زید اصحابدندر وبجة بن عبد الله تابعیندندر وبجة بن قیس منصور عباسی طرفندن بنو کلبك جبایت صدقاتی خصوصنه مأمورا والی اولمشیدی (بنو بجه) بانك ضمیله بر قبیلهٔ معروفه در (التبعنج) نوله تدحرج وزننده تعنج کلمه‌سنك مفهومندن اشد وابلغدر محبوب ومعشوق افراط اوزره ناز وشیوه وادا وعشوه ایلك معناسنه‌در یقال تبعنجت المرأة وهو اشد من التعنج (البلوج) ولوج وزننده صباح یری اغاروب روشن اولمق معناسنه‌در یقال بلج الصبح بلوجا من الباب الاول اذا اضاء واشرق (الانبلاج) انفعال وزننده (والتبلج) تفعل وزننده بونلرده بلوج معناسنه‌در یقال انبلج الصبح وتبلج بمعنی بلج (الابلاج) همزه‌نك کسریله بلوج معناسنه‌در یقال ابلج الصبح بمعنی بلج وبر مبهم نسنه‌یی آچوب ایضاح ایلك معناسنه‌در یقال ابلجه اذا اوضحه وفرجه ای کشفه (الابلج) اعرج وزننده پك واضح و بدیدار اولان شیئه دینور ومنه یقال حق ابلج ای متضح وابلج آچق قاشلو کشی‌یه دینور نته‌که چاتق قاشلویه اقرن دیرلر یقال رجل ابلج ای بین البلج بین حاجبیه (الابلیجاج) اشمیزاز وزننده برنسنه زیاده‌سیله واضح وروشن اولمق معناسنه‌در یقال ابلاج الشیٔ ابلیجاجا اذا اتضح (البلجة) بانك ضمی وفتحیله آیدنلغه دینور ضوء معناسنه و آچق قاشلولغه دینور که قرن مقابلیدر یقال به بلجة ای نقاوة مابین الحاجبین (البلج) فتحتینله آچق قاشلو اولمق معناسنه‌در یقال بلج الرجل بلجا من الباب الرابع اذا صار ابلج و شادان اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال بلج الرجل اذا فرح (البلج) ضرب وزننده آچمق معناسنه‌در یقال بلج الباب بلجا من الباب الثانی اذا فتحه و بلج بر بتك اسمیدر وبر رجل آدیدر و بلج کوچ یوزلو بشاشتلو کشاده روی آدمه اطلاق اولنور تسمیه بالمصدردر یقال رجل بلج ای طلق الوجه (ابلوج السکر) اسلوب وزننده (وبلیج السفینه) سکین وزننده ایکسی دخی معربلردر مؤلف عادتی اوزره سکوتندن بشقه شارحلر دخی سکوت ایلشلردر قالدیکه ابلوج طبخ نالنده مبالغه اولنان شکره دینورکه قندمکرر تعبیر اولنور حالا نبات شکری دیدکلریدر معربی همزه‌نك ضمیله‌در و بلیج بیلهٔ فارسی معربیدرکه کمیجیلرك کوندر و مردی اغاجی دیدکلری اوزون صیریغه دینور آنکله کمی‌یی وقایغی صیغ یرلرده وقییلردن دفع ایدرلر وبعضنك اوجی کورك کبی یصی اولور

لهجه صاحبی بونی دومنجی ایله بیان ایلمشـدر فانظر (بلجان) سحبان وزننده بصره‌ده برموضع آدیدر ومرو قضاسنده برقریه آدیدر (بلاج) کتان وزنـنده بررجل اسمیدر (البلج) ضمتیله شول کسه‌لره دینور که وجودلرنده قسمات یرلرنده قیل اثری اولمیه وقسمات قسم لفظندن جمعدر مؤلف ماده‌سـنده اختلاف اوزره تفسیر ایلمشدر لکن بوز معناسـنه اولمغی تقدیم ایلمشدر ابلج مفردیدر (البابونج) فالوذج وزننده بابونهٔ فارسی معربیدرکه پاپادیه تعبیر اولنان شکوفه‌در کثیرالمنفعه‌در (البنج) بانك کسریله هرشیئك اصل و بنیادینه دینـور یقال رجع الی بنجه ای اصله (بنج). کنج وزننده سمرقند قضاسـنده برقریه آدیدر وبر نبات معروف اسمیدرکه مسبت ومخدردر وبو خشیش حرافیشك یعنی عربیده قنب و ترکیده کنور دیدکلری نباتك که اول دخی مسکر ومخدردر غیریدر. نبات مزبور ترکیده باك وتخمنه باك تخمی دیدکلری نبات اوله‌جقـدر عقل و ادراکی افساد ایدوب سرسم وشوریده دماغ ایدر بنکیلك دیدکلری حالتك محدثیدر اسرار وغنچه وغبا وحشیش وورق الخیال وطلای قلندریه ومدامهٔ حیدریه کبی اسـامیلری واردر اورام حاردن عارض اوجاعی مسکن وثبور و اوجاع اذنه نافعدر وبو اوچ نوع اولور اخبثی سـیاه بعده قرمزی اولانیدر اسلمی بیاض نوعیدر قانون الادب صاحبنك بیاننه کوره بشیوز اللی تاریخلرنده عربده شیخ حیدر نام کمسه اشاعت ایلدی دیو مقریزی بیان ایدر اصـابه‌ده بیرزطن نام هندی زمان کسراده اول دیارده ایجاد ایلدی صکره بلاد اسلامه کلوب بوسببدن یمن طرفلرنده شـهرت بولدی دیمشدر (التبنیج) تفعیل وزنـده برکمسیه بنج مذکوری یدرمك معناسنه‌در یقال بنج فلانا اذا اطعمه البنج و ککلك قوشی کندی یوه‌سـنده اوتمك معناسـنه در یقال بنجت القبجة اذا صـاحت من جحرها (الانباج) همزه‌نك کسریله برکمسه بر اصل کریمه انتساب ادعا ایلمك معناسـنه در یقال ابنج الرجل اذا دعی الی اصل کریم (البنوج) ضرب وزنـنده اصله رجوع ایلمك معناسـنه در یقـال بنج الرجل بنجا من الباب الاول اذا رجع الی اصله (البنفسج) بنفشـهٔ فارسی معربیدر تازه‌سنی استشمام محرور المزاج اولنلره نافع وشمنه مداومت خواب خوب ایراثنده مفیـد ومرباسی ذات الجنب وذات الرئه امراضنه وسعال وصداعه بغایت انفعدر مصباحك بیاننه کوره وزنی فعلل‌درکه لام مکرردر (البهجة) لهجه وزننده کوزللکه دینور حسن وبها معناسنه اسمدر یقال هو ذو بهجة ای حسن (البهاجة) کرامه وزننده کوزل و خوب لقا اولمق معناسنه در یقال بهج الغلام بهاجة من الباب الخامس اذا حسن (البهیج) امیر وزننده یك کوزل ودلبر اولان محبوبه دینور وهمیشه مسرور شادان اولان کشی‌یه

دینور (المبهاج) میمك کسریله مبالغه‌در زیاده‌سیله خوب وحسندار اولان خاتونه
دینور و سموز دوه اوزرینه اطلاق اولنور حسن ولطافتی مستلزم اولدیغیچون
تقول رأیت ناقة لها سنام مبهاج ای سمین بورادە سمینه نسخه‌لری غلطدر (البهج)
بهج وزننده برکسه‌یی شاد ومسرور ایلك معناسنه درکه سرور القاسیله چهره‌سنه
حسن وکشایش ایراثندن عبارتدر یقال بهجه بهجا من الباب الثالث اذا افرحه
وسره (الابهاج) همزه‌نك کسریله بودخی شاد و فرحناك ایلك معناسنه در یقال
ابهجه بمعنی بهجه وبرك اوتی نضارتلنوب خوشمنظر اولمق معناسنه استعمال اولنور
یقال ابهجت الارض اذا بهج نباتها (البهج) فتحتینله شادومسرور اولمق معناسنه‌در
یقال بهج الرجل بهجا من الباب الرابع اذا فرح فهو بهج وبهج (الابتهاج)
افتعال وزننده بودخی شاد وفرحناك اولمق معناسنه در یقال ابتهج به اذا سربه
(التباهج) تفاعل وزننده باغچه‌نك چیچکلری فراوان اولمق معناسنه‌درکه حسن
ونضارت ولطافتی مستلزمدر یقال تباهج الروض اذا کثر نوره (التبهیج) تفعیل
وزننده برنسنه‌یی کوزل ایلك وکوزللندرمك معناسنه‌در یقال بهج الله وجهه
ای حسنه (المباهجة) مفاعله وزننده برکمسیه حسن وجمال خصوصنده مفاخره
معناسنه درکه کوزلك صاتمق تعبیر اولنور یقال باهجه مباهجة اذا باراه وباهاه
(الاستبهاج) بر مفرح نسنه سببیله شاد ومسرور اولوب یوزی کوزی کولمك
معناسنه‌در یقال استبهج به اذا استبشر (البهرج) جعفر وزننده مطلقا ایشه
یرامز کوتو وباطل وکمتر شیئه دینور یقال شیٔ بهرج ای باطل ردیٔ و یقال
درهم بهرج ومبهرج ای ردیٔ الفضة زیف شارح دیرکه بو نبهرهٔ فارسی معربی
اوزره منقولدر ومغربده مرسومدرکه بهرج نبهرهٔ فارسی معربیدرکه اداة نفی اولان
نونی اسقاط و هایی جیمه ابدالله تعریب ایلدیلر فی الاصل بهره‌سز دیمکدر بعده
کومشی آلچق وکمتر اولان علی قول کومشی غشنه غالب اولان درهمده استعمال
ایلدیلر و ابن اعرابیدن سکهٔ مبطله‌یه دیندیکی منقولدر بعده مطلقا ردیٔ وکمتر
ومبذول وهدر وباطل نسنه‌لره دخی مستعار اولدی وبعضا نونی اسقاط ایلیوب
نبهرج دخی تلفظ ابدرلر ونهایه‌ده بعضلردن منقول اوله‌رق فی الاصل نبهلهٔ هندیه
اولوب‌که ردیٔ وکمتر معناسنه‌در بعده فارسی‌یه نقل نبهره اولوب بعده تعریبله
بهرج اولمشدر امهات سائره‌ده همان درهم قیدی اوله‌رق مرسوم اولوب لکن
مؤلف الباطل والردیٔ عبارتیله علی الاطلاق تفسیر ایلمشدر پس شیٔ بهرج
ودرهم بهرج عنوانی صحیحدر وصرة الفتاواده بو رسمه مرسومدرکه زیف شول
اقچه‌درکه کملکندن آنی بیت المال رد ایلیه و نبهرج تجارك رد ایلدیکی اقچه‌در
وستوقه غشی غالب اولان اقچه‌در انتهی وبهرج عامه‌یه مباح و بیدریغ اولان

شیئه دینور ومنه قول اعرابی وقد نظر الی دجلة فقال انها نبهرج لکل احد ای المباح (البهرجة) دحرجه وزننده برکسه‌یی جادهٔ قاصده‌دن کج طریقه صاپتمق معناسنه استعمال اولنور که بطلانه ایقاع ایلمش اولور یقال بهرج بهم الدلیل اذا عدل بهم عن الجادة القاصدة الی غیرها ویقال بهرج الشیء علی بناء المفعول اذا اخذ به علی غیر الطریق وبرنسنه‌یی هدر ایلمك معناسنه استعمال اولنور ومنه قول ابن محجن لابن ابی وقاص بهرجتنی ای هدرتنی باسقاط الحدعنی مؤلف ایجاز ایلمشدر نهایه‌ده وفی حدیث ابن محجن لما شرب الخمر قال لابن ابی وقاص اما اذا بهرجتنی فلا اشربها ای الخمر عبارتیله مسطوردر (المبهرج) مدحرج وزننده شول حامی وصاحبسز مهمل صویه وچشمه‌یه اطلاق اولنور که آندن برکسه منع اولنمیه یقال ماء مبهرج ای مهمل للواردة لایمنع عنه وهدر اولان قانه اطلاق اولنور یقال دم مبهرج ای مهدر (البهرامج) بانك ومیمك فتحیله برنوع نبات اسمیدرکه ایکی نوع اولور قرمزی ویشل وایکی نوعیده خوشبودر بونبات خلاف بلخی اوله‌جقدرکه ترکیده ایلاق تعبیر اولنور بیاض وقرمزی ومور نوعی اولور بهرامهٔ فارسی معربیدر (البوج) موج وزننده (والبوجان) موجان وزننده بوریلوب فرومانده اولمق معناسنه‌در یقال باج البعیر یبوج بوجا وبوجانا اذا اعیی وشمشك آچلوب چاقق معناسنه‌در یقال باج البرق اذا تکشف وحیقرمق معناسنه‌در یقال باج الرجل اذاصاح (التبوج) تفعل وزننده (والتبویج) تفعیل وزننده (والانبیاج) انفعال وزننده بونلرده شمشك آچلوب یلدرامق معناسنه‌در یقال تبوج البرق وبوج وانباج بمعنی باج (البائجة) رائجه وزننده آفت وداهیه‌یه اطلاق اولنور جمعی بوائج کلور ومنه یقال انباجت علیهم بوائج ای انفتقت دواه یعنی صاعقه‌کبی اوزرلرینه داهیه‌لر چتلایوب اتدی (البائج) خارج وزننده اویلقده برطمرك اسمیدر نسأ دیدکلری طمردن منشعب اولور (باجه) حاجه وزننده افریقیه اولکه‌سنده بربلده آدیدر فقیه ومحدث عبد الله بن محمد الباجی وامام ومصنف ابو الولید سلیمان بن خلف الباجی اورادندر وباجه اندلس اولکه‌سنده بربلده آدیدر ومحدثیندن اسمعیل الشیرازی پدرینك اسمیدرکه ابن باجه دیمکله معروفدر

❊ فصل التاء الفوقیة ❊ (الترج) تانك فتحی ورانك سکونیله برنسنه ایله تستر ایدوب کیزلنمك وصقلنمق معناسنه در یقال ترج الرجل ترجا من الباب الاول اذا استتر وترج بر ارسلانی چوق یرك اسمیدر ومنه المثل ★ اجرأ من الماشی بترج ★ (الترج) فتحتینله برکسیه برنسنه مشکل و مشتبه اولمغله اشکال و اشتباهده قالمق معناسنه‌در یقال ترج الرجل ترجا من الباب الرابع اذا اشکل علیه شیء من علم وغیره (الاترج والاترجة) همزه‌نك ورانك ضمی وجیمك تشدیدیله (والترنجة

والترنج) تانك ورانك ضمى ونونك سكونيله معلومدركه تركيده اغاج قاونى تعبير اولنان ميوه‌يه دينور طعمى حامض وشهوت نسوانى مسكن ولونى جالى وبلغمدن حادث اولان كلفى مزيل و قشرنى ثياب ايچره وضع كوه طلامسنى مانعدر تركيده ترنج ويورتقال ديديكمزه فارسيده نارنك و عربيده نارنج ديرلر شارح ديركه ترنج لفظنك كلام عربده نظيرى عرند كلمه‌سيدر و ليث بونك اصلى اترج اولديغنى روايت ايلشدر و اغاج قاونك خاصة لازمه‌سندندركه بولنديغى خانه‌يه جن طائفه‌سى كيرمز حتى قوريمش قبوغى دخى مانع دخولدر آنكچون طاعون ايامنده خانه‌يه استصحاب ايدرلر (الترنجة) تانك فتحيله شديده معناسنه در يقال ريح ترنجة اى شديدة (الترنج) امير وزننده سكيرلرى شديد ومتين اولان كمسيه دينور يقال رجل تريج اى شديد الاعصاب (التلج) صرد وزننده طوشنجل قوشنك ياوريسنه دينور اصلى ولج ايدى (الاتلاج) همزه‌نك كسريله ادخال معناسنه در يقال اتلجه فيه اذا ادخله فيه بونك اصلى ايلاج ايدى (التنجى) تانك ضمى ونونك سكونيله برنوع قوش آديدر (توج) بقم وزننده برارسلانى چوق يرك آديدر وفارس اولكه‌سنده بربلده آديدر (التاج) اكليل معناسنه‌دركه سلاطين سالفه‌نك باشلرينه كيدكلرى مجوهر كسوه‌يه دينور جمعى تيجان كلور تانك كسريله شارح ديركه مؤلفك اكليلى تاج ايله تفسير ايلمدكدنصكره وشبه عصابة يزين بالجواهر عبارتيله‌ده تذييل ايدوب بوراده همان اكليل ايله بيان ايلشدر قالديكه اصول سائره‌دن منفهم اولديغى اوزره وشبه عصابة قولى عطف تفسيردر وتاج لفظى فى الاصل فارسيدر وعجمه مخصوص باش كسوتيدر يعنى ملوك عجمك زروز يوايله مزين باشلرينه كيدكلرى كسوتدركه سلفده هراقليمك پادشاهلرى بركونه ترتيب ايدرلرايدى بعده لفظ مزبورى عرب دخى اخذ وعمامه‌لو باش كسوتنده استعمال ايلديلر زيرا معمم باش كسوتى عربلرك امراء وملوكلرينه مخصوص ايدى وحاليا سلاطين عثمانيه حضراتنك سرسعد افسرلرنده سرغوجلر مرصع قلنسوه تاج پادشاهيدر وفارسيده مطلقا تاجه افسر دينور ومنه الحديث ٭ العمايم تيجان العرب ٭ زيرا اكثرى باديه نشين اولمغله مكشوف الرأس اولورلر وتاج خلفاى عباسيه‌دن معتضد بالله خليفه‌نك سرايى اسميدر (التتويج) تفعيل وزننده بركمسيه تاج كيدرمك معناسنه‌در (التتوج) تفعل وزننده تاج كيمك معناسنه‌در يقال توجه فتتوج اى البسه التاج فلبس (التوج) موج وزننده برمق واياق مقوله‌سى نسنه بريومشق يره كوميلوب باتمق معناسنه‌در تقول تاجت اصبعى فيه اى ثاخت (تاجه) هايله برخاتون اسميدركه بروقعهٔ غريبه‌سى واردر شفر ماده‌سنده مذكور در (التاجية) بغداد شهرنده برمزارستاندر تاج الملك ابو الغنايم بنا كرده‌سى اولان مدرسه‌يه منسوبدر وكوفه‌ده

بر

برنهرك اسميدر (ذوالتاج) رؤساى عربدن التى نفر كسه لقبيدركه ابواحيحه سعيد
ابن العاص ومعبد بن عامر وحارثة بن عمرو ولقيط بن مالك وهوذة بن على ومالك بن
خالد نامكسنه‌لردر (التائج) نسب اوزره اسم فاعلدر صاحب تاج ديمكدر تامرولابن
كبى يقال امام تائج اى ذوتاج (المتاوج) ميمك فتحيله متوجك جمعيدركه اسم
مكاندر باشده صارق صاريلجق يره دينور زيرا عربلر عمامه‌يه تاج اطلاق ايدرلر
نته كه جندل نام راعئ شاعرك اشبو ★ وهن يعمين من الملاج ★ بقرد مخرنطم
المتاوج ★ ارجوزه سنده‌كه دوه اوصافنده انشاد ايلشدر واقعدر يعنى اول
دوه‌لر اغزلرينك كپوكلرنى باشلرينه آتمغله باشلرنده صارلمش صارق هيئتنده
ايدرلر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثؤاج) نباج وزننده قيون قسمنك آوازينه دينور
(الثأج) ثانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله قيون مله‌مك معناسنه‌در يقال ثأجت الغنم
ثأجا من الباب الثالث اذا صاحت (الثائجة) مله‌يجى قيونلره دينور مفردى
ثائجه‌در جمعى ثوائج وثائجات كلور (ثأج) ثانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله بحرين
قضاسنده برقريه آديدر (الثبج) ثانك وباى موحده‌نك فتحيله اعضاء بدنيه‌دن
يغرنى ايله صرتك ارالغنه دينوركه ارقه‌نك اورته‌سى اوله‌جقدر يقال ضربه فكسر
ثبجه اى مابين الكاهل الى الظهر وهرنسنه‌نك وسط ومعظمنه دينور دريانك
انكين يرى كبى وبغرتلق قوشنك كوكسنه دينور وثبج مصدر اولور كلامى سياق
وسباقنه باقيه‌رق نسق واحد اوزره سويليوب تلوين وتفنن واضطراب اوزره
پريشان سويلمك معناسنه‌در يقال ثبج الكلام ثبجا من الباب الاول اذالم يأت به على
وجهه ويازويى بين وواضح يازميوب شوريده ومشوش يازمغله فهم واستخراجدن
مهمل ايلمك معناسنه‌در مصنفلرك مسوده‌لرى كبى يقال ثبج الخط اذا عماه وترك بيانه
وثبج برقوش آديدركه بتون كيجه ناله ايدر كبى فرياد ايلر وملوك يمندن برينك
اسميدركه ملوك معاصرندن برى كندى اوزرينه سفر ايلمكله نامردلكيندن ناشى
فقط كنديسى واهل وعيالنه استيمانله صلحه طالب اولوب سائر زير دستانى خارج
ازصلح قومغله خصمى دخى قول مزبور اوزره كنديسنه واهل وعيالنه قصد
ايليوب قلمروحكومتنده واقع باجمله ناسى نهب وغارت ايلمشدر بين العرب ★ عارض
فى قومه ثبجا ★ مثلى سائر اولمشدر كندى قومندن ضرر اعدايى دفع ايلمين بى‌حميت
حقنده ضرب اولنور (التثبيج) تفعيل وزننده ثبج ايله ايكى معناى اولده مرادفدر
يقال ثبج الكلام والخط تثبيجا بمعنى ثبج وتثبيج چوبان ودوه‌جى مقوله‌سى كسه صوپاسنى
ارقورى صرتنه والارنى آنك آردينه وضع ايله طيانمق معناسنه‌دركه يورغونلق
حالتنده اويلجه ايدرلر يقال ثبج الراعى بالعصا اذا جعلها على ظهره وجعل يديه

من ورائها (التثبيج) تفعل وزننده تثبيج ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال تثبج
بالعصا بمعنی ثبج (الثبجة) فتحاتله کزیده ایله کتر بیننده اولان ماله‌دینور هاء نقلیه‌در
ومنه کتابه علیه السلام [لوائل بن حجر انطو الثبجة] ای المتوسطة بین الخیار
والرذال (الاثبج) احمر وزننده یصی یغرینلی علی قول یغرینسی چقق طرزنده
بومری وطوماخ اولان کشی‌یه دینور یقال رجل اثبج ای عریض الثبج اوناتنه
(الاثیبج) احیمر وزننده‌که حدیث شریفده وارد اولمشدر اثبج کلمه‌سنك مصغریدر
قال فی النهایة وفی حدیث اللعان حین لاعن هلال بن امیة امرأته قال علیه السلام
[ان جائت به اثیبج حمش الساقین فهو لزوجها] به ضمیری حمله راجعدر (الثبج)
ضرب وزننده ایاقلرینك اوجلری اوزره چوملوب اوتورمق معناسنه‌در یقال
ثبج الرجل ثبجا من الباب الثانی اذا اقعی علی اطراف قدمیه (الاثبجاج) اطمئنان
وزننده طبطلو اولمق معناسنه‌در یقال اثبأج السقاء اثبجاجا اذا امتلا وبرکسه‌نك
وجودی ایری اوله‌رق صالق وسلپوك اولمق معناسنه‌در یقال اثبأج الرجل اذا
ضخم واسترخی (الثبجة) معظمه وزننده بایقوشه یاخود قرتال قوشنه دینور
(ثباج) کتاب وزننده یمنده برطاغك آدیدر (ثباج) کتان وزننده برموضع
اسمیدر (الثج) ثانك فتحی وجیمك تشدیدیله (والثجوج) ثانك ضمیله صو شورلدایه‌رق
آقمق معناسنه‌در یقال ثج الماء ثجا وثجوجا من الباب الاول اذا سال وثج متعدی
اولور یقال ثج الماء اذا ساله مصباحده لازمی باب ثانیدن ومتعدیسی باب اولدن
اوله‌رق مرسوم وشورلدایه‌رق دوکمك ایله مفسردر وثج خاصة عرفاتده قربان
قانی آقمق معناسنه‌در ومنه الحدیث [افضل الحج العج والثج] ای سیلان دم الهدی
شارح دیرکه مؤلف بوراده سیلان ایله تفسیر ایدوب لکن صواب اولان اساله
معناسنه متعدی اولمقدر زیرا عج تلبیه‌ده رفع صوت ایلمك اولمغله ثج قربان قانی
آقتمق معناسنه منتظم اولور (الانثجاج) انفعال وزننده (والتثجثج) تزلزل وزننده
بونلرده صو شورلدایه‌رق آقمق معناسنه‌در یقال انثج الماء وتثجثج بمعنی ثج (الثجه)
ثانك فتحیله شول باغچه‌یه ومرغزاره دینورکه ایچنده صو حوضلری وصو بندلری
وسائر کونه صویی بند ایده‌جك یرلری اوله‌که آنلردن زمینه صو دوکیلور اوله
جمعی ثجان کلور (المثج) میمك کسریله مسل وزننده متکلم وسخندان خطیبه
اطلاق اولنورکه صوکبی سلس القول اوله یقال خطیب مثج ای مفوه (الثجیج)
امیر وزننده سیل صوینه دینور (الثجثجة) عجیبه وزننده هنوز سود ایچره اولان
کره یاغنه دینورکه اله وطلومه یاپشور اوله (المثجثج) معظم وزننده طلومده
اولان شول سوده دینورکه حرارتدن یابرودتدن یاغی طلومه یاپشمغله مجتمع اولمامش
اوله یقال رطب مثجثج ای لم یجتمع زبده یعنی لزق اللبن فیه من حرارة اوبرودة ولم

مجتمع زبده (الثحج) ثانك فتحى وحاى مهملهنك سكونيله برنسنه‌يى شـدتله چكوب كتورمك معناسنه‌در يقال ثحج الشئ ثحجا من الباب الثالث اذا جره جرا شديدا (المثخبج) خاى معجمه ايله مدحرج وزننده كوده‌سنك اتى صالقى وسلپوك اولان انسان وحيوانه دينور شويله‌كه يورركن حركت واضطراب ايدر اوله يقال رجل مثخبج اى رهل اللحم (الاثرنباج) افرنباج وزنـنده ومرادفيدركه قوزى پريان اولور ايكن دريسنك اوجلرى قوروبغه بشلمق معناسنه‌در يقال اثرنبج جلد الحمل اذا شوى فيبس اعاليه (الثعج) فتحتينله سفر اوزره اولان كروه انسانيه دينور پس بواسم جمع اولور تقول رأيت ثعجا اى جماعة فى السفر (الثفج) ثانك فتحى وفانك سكونيله سمه واحمق اولمق معناسنه‌در يقال ثفج الرجل ثفجا من الباب الاول اذا حمق (الثفاجة) سحابه وزننده سمه كمسيه دينوركه ادراكدن بى بهره اوله يقال رجل ثفاجة مفاجة اى احمق مائق ومفاجه كلمه‌سى تأكيددر (الثلج) ثانك فتحى ولامك سكونيله قاره دينوركه فارسيده برف ديرلر وثلج مصدر اولور قار ياغدرمق معناسـنه تقول ثلجتنا السماء ثلجا من الباب الاول اى امطرت الثلج علينا واصلاتمق معناسـنه استعمال اولنور يقال ثلج الشئ اذا نقعه وبله وثلج اساميدندر ربيع بن ثلج شعرادندر ومحمد بن عبدالله بن ابى الثلج امام بخارى مشايخندندر ومحمد بن شجاع الثلجى فقيه ومبتدعدر بنوثلج برقبيله‌در (جبل الثلجه) دمشـق ظاهرنده برطاغدر (الثلاج) حلاج وزنـنده قارصتان كمسيه دينور وبررجل اسميدر (المثلجة) مرتبه وزنـنده اسم مكاندر قار باصيلان يره دينـوركه قارلق تعبير اولنور كرك برده اولسـون وكرك قارلق تعبير اولنان نسـنه اولسـون (الاثلاج) همزه‌نك كسريله قار ياغدرمق معناسـنه در يقال اثلجتنا السماء اى القت علينا الثلج وقارلو اولمق معناسنه‌در تقول اثلج يومنا اذا صار مثلوجا وقلب اضطرابدن مطمئن اولوب آرام و سكونت بولمق معناسـنه استعمال اولنور كه يورك صوغومق تعبير اولنور تقول اثلجت نفسى اى اطمأنت وقويى حفر ايدركن رطوبتلو بالچغه ايرمك معناسنه استعمال اولنور يقال حفر الحافر حتى اثلج اى بلغ الطين وبركمسه‌يى شاد ومسرور ايدوب يوركنى صوغوتمق معناسنه استعمال اولنور تقول اثلجت فلانا اى فرحته وقاره طوتلمق معناسنه‌در يقال اثلج الرجل اذا اصاب الثلج ومحمومدن حما زائل اولوب حرارتندن خلاص اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال اثلجت عنه الحمى اى اقلعت وچشمه‌نك ياخود قويينك صويى كسلمك معناسـنه استعمال اولنور كويا كه ثلج اولمغله جرياندن قالمش اولور يقال اثلج ماء البئر اى اقلع يعنى انقطع وبركمسه‌يى مطلوبنه ظفرياب ايلمك معناسـنه‌دركه قلبى اول دغدغه‌دن مطمئن ومتبرد ايدر يقال اثلجه اى افلجه (الثلوج) قعود وزننده

(والثلج) فتحتينـله بونلرده خاطر دغدغه وخلجاندن قورتيلوب آرام واطمينان بولمق معناسنه دركه يوركدن حرارت اضطراب مندفع اولوب يورك صوغومقدن عبارتدر تقـول ثلجت نفسى وثلجت ثلوجا وثلجا من الباب الاول والرابع اذا اطمأنت و ثلج فتحتينله شاد ومسرور اولمق معناسـنه دركه يوركى صوغومغى مستلزمدر يقال ثلج الرجل ثلجا من الباب الرابع اذا فرح (المثلوج انفؤاد) ذهن وضميرى كندو بليد اولان نادانه اطلاق اولنور نته كه ذكى وذهين توقد واشتعال فؤاد ايله موصوف اولور يقال رجل مثلوج الفؤاد اى بليد (الثلاجى) غرابى وزننده قار كبى بغايت آق اولان شيئه اطلاق اولنور يقال نصل ثلاجى اى شديد البياض (الثلج) كتف وزننده صوغوق شيئه اطلاق اولنور يقال ماء ثلج اى بارد (الثمج) دمج وزننده برنسنه يى قارشدرمق معناسنه در يقال ثمج الشئ ثمجا من الباب الثانى اذا خلطه (المثمج) محسن وزننده رنكارنك نقش ونكار ايله آلاجه ايشلين جلاهه دينور تخليط معناسندن مأخوذدر يقال رجل مثمج اى يشى الثياب الوانا (المثمجة) هايله مؤنثيدر نقشجى قادينه دينور (الثوج) موج وزننده جوال طرزنده برظرف اسميدركه خرما يپراغنـدن اوروب آنكله طپراق وكرج مقولهسى نسنه طاشرلر

﴿ فصل الجيم ﴾ (الجأج) جيمك فتحى وهمزهنك سـكونيله برنسنهدن قورقغله كيدركن ايركيلوب طورمق معناسنهدر يقال جأج الرجل جأجا من الباب الثالث اذا وقف جبنا (الجبج) جيمك فتحى وبانك سكونيله بعد الضعف سموروب تنومند اولمق معناسنهدر يقال جبج الرجل وغيره جبجا من الباب الاول اذاعظم جسمه بعدضعف (جبج) جيمك ضميله لج وزننده محدثيندن منصور بن نافع البخارى لقبيدر (الجرج) حرج وزننده يوزك وبلازك مقولهسى نسنه محلنه بول كلمكله برى اوته دونوب اوينامق معناسـنهدر يقال جرج الخاتم فى اصبعه جرجا من الباب الرابع اذا جال وقلق لسعته وجرج غليظ وسنكين يرلره دينور ويولك جادهلرينه دينور مفردى جرجهدر وجرج كذلك مصـدر اولور ذكر اولنان يرده ياخود جادهده يوريمك معناسنهدر يقال جرج الرجل جرجا اذا مشى فى الجرج (الجرجه) جرجه وزنده خرجه شبيه برظرفك آديدر جمع جنسى جرجدر بلاهاء كرچه شارح ديركه مصحف اولديغنى تلميح ايلمشدر لكن جرجه كرجة فارسى معربيدركه كوچك طغارجغه وطوبرهيه دينور جريجكه بنيهٔ تصـغير ايله بررجل اسميدر آندن مأخوذدر بنو جرجـه برجماعت مكيهدر ويحيى بن جرجه محدثدر (جرج) هاسز فارس اولكه سـنده بربلدهدر وجرج فقهاء اندلسـدن محمد بن سعيدك جدى اسميدر (جرجان) عثمان وزنـنـده ايرانده بربلده آديدر (الجرجانية) خوارزم ايالتنده

دار الملکی اولان شهرك اسمیدر کرکانج معربیدر (جرجه) فتحاتله برموك وقعه‌سنده روم لشکرینك سر عسکری اسمیدر که شرفیاب اسلام اولمشدر (جریج) امیر وزننده اسامیدندر شبث بن قیس بن جریج الغزازی شاعر حطیئه‌نك ممدوحیدر (التجریج) تفعیل وزننده اياق قایدرمق وطایندرمق معناسنه در یقال جرجه تجریجا اذازلقه (جزماز ج) جیمك فتحیله ایلغین اغاجنك یمشنه دینور کزمازك معربیدر ثمرة الاثل معناسنه‌در مطبوخی ایله مضمضه دیش اتلرنی تقویت ودیش آغریسنی تسکینده بیعدیلدر (جسمیز ج) جیمك فتحی وسین مهمله‌نك سکونیله دوای معروف آدیدر که وجع عینه نافعدر بوچشمیزك معربیدرکه چشمك وچشمه‌زن تعبیر اولنان دارودر کوزادویه سنندندر (الجلجة) جمجمه معناسنه‌در که کاسهٔ سر تعبیر اولنور باشی کاسه کبی مشتمل اولان کمیکدن عبارتدر قفاکمیکی تعبیر اولنور وباشه دخی دینور رأس معناسنه جلج هاسز جمعیدر مجازا رؤسای ناسه‌ده اطلاق اولنور (الجاجة) حاجه وزننده برنوع بونجغه دینورکه بغایت الچق وبی قیمت اولور (جوازهنج) جیمك وهانك فتحیله بردوای هندی آدیدر وبوجبلاهنك معربیدرکه جبل هندی تعبیر اولنان دوادر (جیج) جیمك کسریله دوه‌سنی صویه کتورن کمسه‌نك دوه‌سنه اداة دعوت اولان جیْجیْ دیمکدن حکایه‌درکه همزه‌سنی تلیین ایدنلرك یاخود جئه وجئ کلمه‌سندن مأخوذ عد ایلینلرك قوللرینه مبنیدر

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحبج) حانك فتحی وبانك سکونیله برنسنه ناکهانی ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال حبج الامر حبجا من الباب الثانی اذا بدا وظهر بغتة وبر نسنه‌یی پك یقلشوب چاتمق معناسنه‌در یقال حبج الیه اذا دنا وقابلایی احاطه ایلمك وچوره‌سنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال حبجه اذا اکتنفه وپك‌پك یوریمك معناسنه‌در یقال حبج الرجل اذا سار شدیدا وضرطه‌لمق معناسنه‌در یقال حبج ای حبق واورمق معناسنه‌در یقال حبجه اذا ضربه (الحبج) کتف وزننده دائما ضرطه‌لر اولان ضرطه‌زن کمسه‌یه دینور (الاحباج) همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه آنسزین ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال احبج الامر اذابدا وظهر بغتة وکورنمك کرته‌سنه کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال احبج الشیء اذاقرب واشرف حتی روی وممه‌نك سود طمرلری قالقوب ادرار ایلمك معناسنه‌در یقال احبجت العروق اذا شخصت ودرت (الحبج) حانك کسریله جماعت انسانی‌یه دینور وقبیله‌نك جمعیتکاهلرینه دینور حانك فتحیله‌ده جائزدر (الحبج) فتحتینله دوه عرفج دیدکاری نبات اوتلامغله قارنی ششمك معناسنه‌در عرفج سود لکن نوعندن بش پرمق دیدکاری نباتدر یقال حبج البعیر حبجا من الباب الرابع اذا انتفخ بطنه عن اکل العرفج وحبج دوه‌نك بطننده طورطوب اولان قیغه دینورکه علفندن ناشی اولور حتی بعضا مخرجندن

چقماغله هلاك اولور و جيم دوه قسمنك بوكورلرينه مخصوص برنوع داغك اسميدر وبرشجر مجازى آديدر (الحبج) ضمتيله مدينه ده برموضعدر (حباج) سحاب وزننده شجر عبب اسميدر كه ماده سنده بيان اولندى (الحبرج) قنفذوزننده برنوع صوقوشنك اسميدر جمعى حبارج كلور وحباريج كلور (الحبارج) علابط وزننده طوى قوشنك ارككنه دينور (الحج) حانك فتحى وجيمك تشديديله قصد وآهنك ايلمك معناسنه در يقال حجه حجامن الباب الاول اذاقصده وبرنسنه دن فراغت ايلمك معناسنه در تقول حججت من الامر اى كففت عنه ويريردن كلمك معناسنه در يقال حج فلان اذا قدم وميل ايله ياره يى يوقلمق معناسنه در يقال حج الجرح اذاسبره بالمحجاج ومعارضه دليل وبرهانله غالب اولمق معناسنه در يقال حج فلانا اذا غلبه بالحجة وبركسيه يابرمحله چوق تردد ايدوب واروب كلمك معناسنه در يقال حج بنو فلان فلانا اذا اكثروا الاختلاف والتردد ومبناى اسلام اولان اركان خمسه دن برركننك ماده سى اولان نسك مفروضى ادا ايچون خاصة مكهٔ مكرمه يه قصد وتوجه ايلمك معناسنه دركه قصد معناسندن مأخوذدر ياخود تردد معناسندن مأخوذدر يقال حج البيت اذا قصده اقامة للنسك (الحاج) تشديد ايله (والحاجج) فك ادغامله كعبهٔ معظمه يى موسم مخصوصده مع النية زيارت وطواف ونسك حجى ادا ايدن كشى يه دينور والحمد لله على ذلك جمعى حجاج كلور زائر وزواركبى وحجيج كلور غازى وغزوكبى وحج كلور حانك ضميله بازل وبزل كبى مؤنثنده حاجه دينور هايله جمعى حواج كلور يقال امرأة حاجة ونسوة حواج شارح ديركه اول خاتونلركه اداء حج ايلمشلر انلره حواج بيت الله ديرلر اضافتله واكراداء حج صددنده اولوب هنوز اداء حج ايلمديلر ايسه حواج بيت الله ديرلر اضافتسز لفظ حواج غير منصرف اولمغله ظاهر اكرچه منون دكلدر لكن تنوين ملحوظدر معناى مزبورى افاده ايچون نته كه اضافتله زيدضارب عمرو وتنوينله ضارب عمرا تركيبلرينك دخى فرقلرى بوكونه در مترجم ديركه كسائى امام ابويوسفدن ماالفرق بين قوله اناسارق ثوب فلان بالاضافة وقوله اناسارق ثوب فلان ديوسؤال ايلدكده اضافت صورتنده ماضى معناسنه اولمغله مقرسرقت اولديغندن جزاء لازمدر بلا اضافه ده مستقبل معناسنه اولمغله سرقت صددنده اولديغندن نسنه لازم دكلدر ديو جواب ويرمشلردر وبايله حاجى كلمه سى دخى صحيحدر اصلى حاجج اولوب جيم يايه مبدل اولمشدر حرف مضاعفى يايه ابدال بين العرب جملهٔ استعمالدندر وتظنن وتظنى ودسس ودسا وتلعع وتلعا كبى وورده ده حريرينك قدم ساير الحاج قولنك شرحنده حاج بوراده حجاج معناسنه اسم جمعدر آنكچون ساير لفظنك اضافتى صحيح اولدى كذلك حاج مفرد دخى اولور حاضر وسامر كبى

دیو رسم ایلمکله حاج لفظی مفرد کبی اسم جمع دخی اولور ایمش انتهی (الحج) حانك کسریله حج معناسندن اسمدر (الحجة) حانك کسریله بناء مره‌در برکره حج ایلمك معناسنه‌در وبو قیاسه مخالفدر زیرا قیاس اولان فتحله اولمقدر وجه‌سنه‌یه اطلاق اولنور حلول علاقه‌سنه مبنی یقال مضت ثلاث حجج کوامل ایکیسنکده جمعی حجج کاور حانك کسریله ذوالحجه که شهر معروفدر کویا مجموع شهورسنه تمامی اولمغله مسمادر وجه قولغك یومشغنه دینور حانك فتحیله‌ده جائزدر یقال ضرب حجته ای شحمة اذنه (الحجة) حانك فتحیله برنوع بونجق یاخود انجویه دینور که نسوان کوپه ایدوب قولقلرینه آویزه ایدرلر (الحجة) حانك ضمیله دلیل وبرهانه دینور مقصد مستقیمی مبین اولدیغیچون کرك عقلی ونقلی وکرك اقناعی اولسون حجت قاضی بومعنادندر یقال غلب علیه بالحجة ای البرهان (المحجاج) میمك کسریله دلائل وبراهین سردیله علم جدلده ماهر اولان کمسیه دینور یقال رجل محجاج ای جدل ومحجاج جراحك یاره یوقلیه‌جق دمور میلنه دینور (الاحجاج) همزه‌نك کسریله برکمسه‌یی حج ایچون بدل کوندرمك معناسنه‌در تقول احججت فلانا ای بعثته لیحج (وحجة الله) واوقسم وحای مفتوحه وآخرینك جریله عربلرك یمینلرندندر یقولون وحجة الله لاافعل بوراده حجه مصدردر والذی فرض الحج سبکنده‌در (الحجحجة) زلزله وزننده بریرده مقیم اولمق معناسنه‌در یقال حجحج بالمکان اذا اقام به وتوجه ایلدیکی مرامدن رجعت ایلمك معناسنه‌در یقال حملوا علی القوم ثم حجحجوا ای نکصوا وسویلمك مراد ایلدیکی کلامی لسانه المشیکن علی الفور برملاحظه ضمننده دلنی چینیه‌رك فراغت وامساك ایلمك معناسنه‌در که مجمجه مفهومنده‌در یقال حجحج الرجل اذا اراد ان یقول مافی نفسه ثم کف وامسك عنه (الحجوج) حانك وجیمك وواو مشدده‌نك فتحیله حزوز وزننده شول یوله دینور که بردوزه‌یه راست وهموار اولمیوب کاه اکری وکاه طوغری کیده یقال طریق حجوج ای یستقیم مرة ویعوج اخری (الحجج) ضمتینله چوق تردد اولنوب چکنانمکدن ناشی چقورلنمش یوللره دینور یقال طرق حجج ای محفرة ومیل ایله یوقلنمش یاره‌لره دینور یقال جراح حجج ای مسبورة شارحك بیاننه کوره حجیج مفردلریدر (الحجاج) حانك فتحی وکسریله جانب معناسنه‌در وچهره‌ده قاشکمکنه دینورکه قاش آنك اوزرنده نابت اولور وحجاج الشمس حاجب الشمس کبی کونش طلوع ایدرکن اك اول ظهور ایدن کنار منزلنده جزؤ مرئیسنه اطلاق اولنور یقال بداحجاج الشمس ای حاجبها (الحجحج) غبغب وزننده دنی وناکس وبی خیر ومنفعت کمسیه دینور (الاحج) ازج وزننده پك وسخت معناسنه‌در یقال رأس احج ای صلب وصلابت ومتانتندن ناشی اصلا ترلمز اولان

آته دینور یقال فرس احج ای احق (حجاج) شداد وزننده برجل آدیدر وبیهق ناحیه‌سنده برقریه اسمیدر (یحج) مضارع بنیه‌سیله فقهاء قبر واندن ابوعمران موسی بن ابی‌حاج الفاسی لقبیدر (التحاج) تحاب وزننده خصومت ونزاع ایدشمك معناسنه‌در که هربری ابراز حجت ایده‌رك مجادله‌دن عبارتدر یقال تحاجا اذا تخاصما (الحدج) فتحتینله ابوجهل قربوزینه دینور حنظل کبی وقاونك کوچك تازه دولکنه دینور که کلك دخی دیرلر وتازه‌جه اولان قطب وبعض نسخه‌یه کوره عطب نام نباتك تیکنلرینه دینور قطب یموق اغاجنه دینور وعطب چوبان طراغی دیدکلری نباتدرکه ایکیسیده تیکنلو اولور وبونده حانك ضمیله‌ده جائزدر (الحدج) حانك کسریله یوکه دینور حمل معناسنه که فارسیده بار دینور یقال شد علی البعیر الحدج ای الحمل ومحفه طرزنده نسوانه مخصوص برمرکوب آدیدر جمعی حدوج کلور واحداج کلور (الحداجه) حانك کسریله بودخی ذکر اولنان مرکوبه دینور بوظاهرا شبریه دیدکلری اولدجقدرکه طریق حجازده نسوان وجواری سوار اولورلر بعضلر عماری ایله بیان ایلمکله محفه اولور وحالا رومده قوچو دیدکلرینه‌ده اطلاق اولنور وحداجه مرکوب مرقومك ادوات لازمه‌سنه دینور قولان وسائری کبی (الحدج) ضرب وزننده دوه‌یه حدج مزبوری یوکلتمك معناسنه‌در یقال حدج البعیر حدجا من الباب الاول اذا شد علیه الحدج واورمق معناسنه‌در یقال حدجه اذا ضربه وبرکمسه‌یه اورمق ایچون اوق آتمق معناسنه‌در یقال حدجه بالسهم اذا رماه به وبرکمسیه تهمت غیر واقعه اسناد ایلمك معناسنه‌در یقال حدجه بالتهمة اذا حملها علیه ورماه بها ومشتری‌یه غبن وتغریر الزام ایلمك معناسنه‌در یقال حدجه ببیع سوء وبمتاع سوء اذا الزمه بیعا غبنه فیه اساسك بیاننه کوره حنظل معناسنده اصلدر معانیٔ سائره آندن متفرعدر مثلا حدج وحداجه که مرکوب مذکوردر دوه‌یه نسبت آبی اولمغله اطلاق اولنمشدر وحدج حانك فتحیله برکمسیه حنظل آتمقدر بعده حقیق ومعنوی نسنه آتمقده استعمال اولنمشدر کذلك اورمق وغبن ایلمك مرارتلری علاقه‌سیله اخذ اولنمشلردر (الاحداج) همزه‌نك کسریله بودخی دوه‌یه حدج یوکلتمك معناسنه‌در یقال احدج البعیر اذا شد علیه الحدج (الحدجة) فتحاتله برقوش آدیدر بغرتلق قوشنه شبیه اولور (ابوحدیج) ربیر وزننده لکلك قوشنك کنیه سیدر وحدیج اسمادندر ابوشبات حدیج بن سلامه اصحابدندر (التحدیج) تفعیل وزننده حدتله قیه قیه باقمق معناسنه‌در یقال حدجه ببصره ای حدقه (محدوج و حداج) کتان وزننده اسامیٔ رجالدندر (الحدرجة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی محکم بوکمك معناسنه‌در یقال حدرج الحبل اذا فتله و احکمه (المحدرج) مدحرج وزننده

يوزى دوپدوز واملس نسنه‌يه دينور يقال شئ محدرج اى املس وقچى‌يه دينور
(الحدرجان) حانك كسريله قصير القامه بودور كمسيه دينور وبررجل آديدر
(الحدرج) جعفر وزننده كس وكمسه معناسنه‌در يقال مابالدار من حدرج اى احد
(الحرج) فتحتينله اغاجلرى صيق وفراوان اولان طار يره دينوركه اوق ايشلمز اورمان
كبى صيقلغندن چوبانلر وارمق ممكن اولميه يقال دخلوا فى الحرج اى المكان الضيق
الكثير الشجر وحرج كناهه اطلاق اولنور طارلغى مستلزم اولمق ملاحظه سيله‌در
يقال وقع فى الحرج اى الاثم شارح ديركه كنهكاره حارج دينور نسبت اوزره زيرا
فعلى يوقدر پس حرج اثم معناسنده اسم اولور ايكن مصباحده حرج الرجل حرجا
من الباب الرابع اذا اثم عبارتيله ورودنى تصريح ايلمشدر وحرج بلى انجه ناقه‌يه
دينور ويردن يايمه كريملو ناقه‌يه دينور واولمش جسدى قالدردقلرى تخته‌يه دينوركه
برى برينه بغليوب تابوت كبى ميتى اوزرينـه يوكلدوب كوتوررلر تسـكره تعبير
ايلدكلرى اوله‌جقدر بعض ديار تركيه‌ده اكا صلاجه تعبير ايدرلر يقال نقله بالحرج
وهو خشب يحمل فيه الموتى وحرج حرجه لفظنـدن جمع اولوركه چتلق اغاج
قورولغنه دينور وحرجه دوه سوروسنه دينور وحراملق جرمه معناسنه‌در يقال به
حرجة اى حرمة وحرج مصدر اولور حرام اولمق معناسنه كه فعلى ضيق اولور
يقال حرجت الصلوة على الحايض حرجا من الباب الرابع اى حرمت وحرج شول
ناقه‌يه دينوركه طاولى وسموز بولنمق ايچون كنديسنه بنلميوب واركاك دوه چكلمه‌يه
وحرج كوز قاشوب خيره لنمك معناسنه‌دركه منافذ بصرتنك اولور يقال حرجت
العين اذا حارت وهرطرفدن توز وطلاز صيقشوب كيرشمك معناسـنه مستعملدر
يقال حرج الغبار اذا انضم (الحرج) كتف وزننده بودخى صيق اغاجلغه دينوركه
طارلغندن چوبان واصل اولمق ممكن اولميه وشول دلير وبهادره دينـوركه حرب
وقتالدن منفك ومهزوم اولميه كوياكه جنكدن نكول كنديسنه مضايقه ويرر اوله
يقال هو حرج اى لايكاد يبرح من القتال (الحرج) حانك كسريله بودخى كناهه
دينور اثم معناسـنه وشول ايپلره دينوركه شـبكه طرزنده ايدوب آنكله يرتجى
جانورلرى صيد ايدرلر وقوريق ايچون ايپ اوزره سرلمش ثوبه دينور جمعى حراج
كلور حبال وزنـنده وحرج قاطر بونجغنه دينـور ودعه كبى وصيادك تازى‌يه
شكاردن تعيين ايلديكى حصة طعمه‌يه دينـور شارح ديركه كلبك صيـد ايلديكى
شكاردن كنديسنه‌ده حصه ويرركه قانقسين ديجك يرده احرج كلبك فانه ادعى
للصيد ديرلر (الحرج) حانك ضميله برموضع آديدر (الحرجان) حانك كسرى وتثنيه
بنيه‌سيله ايكى كمسه‌در برى بنى عمرو بن الحارث قبيله‌سندندر وديكرى غير مذكوردر
(المحرج) معظم وزننده شول كلبه دينوركه بيوننده قاطر بونجغى ديزلمش خالطه‌سى

اوله يقال كلب محرج اى مقلد بالحرج (الاحراج) همزه‌نك كسريله حرام ايلك
معناسنه‌در تقول احرجت الصلاة على الحايض اى حرمتها وبركسه‌يى كناهه
قومق معناسنه‌در تقول احرجت فلانا اى آثمته وبركسه‌يى برنسنه‌يه مضطر وناچار
ايلك معناسنه‌در تقول احرجته اليه اى الجأته جمله‌سى مضايقه معناسندن مأخوذدر
(المحراج) ميمك كسريله بك صوغق كيجه‌يه اطلاق اولنور كه صيق وطاربرلره
صوقلمغه باعث اولور يقال ليلة محراج اى شديدة القر (حارج) بنده برموضعدر
(حراج الظلما) حانك كسريله زياده سيله كثيف ومتراكم اولان ظلمته اطلاق اولنور
حراج ذكر اولنان حرجك جمعيدركه صيق اغاجلغه دينور يقال طر قوافى حراج
الظلماء اى ماكثف منها (الحرجوج) حانك ضميله سموز اولوب يردن يايمه كريملو
ناقه‌يه دينور على قول ياوز وشديد اولانه ياخود انجه بللو ويرانمش آتش يوركلو
ايشلك ناقه‌يه دينور وبارد وشديد روزكاره دينور (التحريج) تفعيل وزننده
صقشدرمق ومضايقه‌يه كرفتار ايلك معناسنه‌در يقال حرجه تحريجا اذا ضيقه
(حريج) امير وزننده سمرة بن جندب بن هلالك جدى اسميدر (الحرجه) جرعه
وزننده كوچك قوغه‌يه اطلاق اولنور شارح ديركه مؤلف تجنب معناسنه دال
اولان تفعل بابندن تحرج ماده‌سنى اهمال ايلديكه مشهور كناهدن پرهيز ايدوب
صقنمق معناسنه‌در يقال تحرج زيد اذا تجنب الحرج اى الاثم (الحربج) باى موحده
ايله عصفر وزننده (والحرباج) درباس وزننده مطلقا ايرى و ديزمان شيئه دينور
(الحرازج) حانك فتحى وزاى معجمه‌نك كسريله جذام قبيله‌سى يوردنده برنيجه
صويه اطلاق اولنور (الحشرج) شين معجمه ايله جعفر وزننده چاقللو يرده اولان
اشمه‌لره دينور وشول برداغه دينوركه مكه برداغى كبى يوفقه ونازك ولطيف
ونظيف اولمغله صوينى سوزراوله تقول سقانى بالحشرج اى بالكوز الرقيق الحارى
وبعض طاغلرده اولان خلق اويمه چقوره دينوركه يغمور صوينى ايركيلوب طورنه
كوزى كبى طورى وصافى اولور وحشرج اعلام ناسدندر وكذلك الارض
معناسنه دركه كوفه‌كى تعبير اولنان كوشك طاشلره دينور مفردى حشرجه درهايله
وحشرجه دحرجه كبى مصدر اولور محتضر خسته موت حالنده غرغرۀ نفس ايلك
معناسنه يقال حشرج المريض اذا غرغر عند الموت وردد النفس ومركب آوازنى
بوغازنده ترديد ايلك معناسنه‌در يقال حشرج الحمار اذا ردد صوته فى حلقه
مؤلف بونلرى مسامحة اسم صورتنده رسم ايلمشدر لكن مصدرلردر (الحضج)
حانك كسرى وضاد معجمه‌نك سكونيله دوه صوواردقلرى حوض ايچره باقى قلان
صويه دينور حانك فتحيله‌ده لغتدر وناحيه معناسنه‌در يقال فى حضج منه اى
ناحية (الحضج) ضرب وزننده آتش ياقمق معناسنه‌در يقال حضج النار حضجا

من الباب الاول اذا اوقدها واورمق معناسنه‌در يقال حضجه اذا ضربه وغرف ايلك معناسنه‌در يقال حضج الشئ فى الماء اذا غرقه ويلك معناسنه‌در يقال حضج الرجل اذا عدا وقارنه چتلايوب پرتلجق نسنه صوقمق معناسنه‌در يقال حضجه اذا ادخل بطنه ما كاد ينشق منه (المحضج) منبر وزننده آتش اولچرەجك كوسكى‌يه دينور وداٸماً يولدن صاپوب عدول ايدر اولان كمسه وحيوانه دينوركه يولجه كتمز اولور يقال هو محضج اى حائد عن الطريق (الانحضاج) انفعال وزننده نهايت غضبدن پر آتش اولمق معناسنه دركه چتلايوب پرتلمغه مشرف اولور يقال انحضج الرجل اذا التهب غضبا ويريوزينه يايلوب منبسط اولمق معناسنه در يقال انحضج اى انبسط (الحضاج) كتاب وزننده شول طلومه دينوركه برنسنه‌يه طيانمش اوله (الحضاج) غراب وزننده شول كمسيه دينوركه بلى ارقه‌سنه طوغرى اكيلوب وقارنى طشره چيقق اوله يقال رجل حضاج اى المنقوس الظهر الخارج البطن (التحضيج) تفعيل وزننده كلامده تضجيع كيدر يعنى برسوزى تماميله ادا ايليوب برطرفه يانلو وميللو اولدرق اكسك وقاصر سويلك معناسنه‌در يقال حضج الكلام تحضيجا وهو شبه التضجيع وبو ذكر اولنان حضج معناسندندركه ناحيه‌يه دينور (الحفنجى) علندى وزننده كوشك وچولپه كمسيه دينوركه اصلا برايشه يرامز اوله يقال رجل حفنجى اى رخو لا غناء عنده يعنى لانفع فيه (الحفضج) زبرج وزننده (والحفضاج) درباس وزننده (والحفاضج) علابط وزننده شيشمان اولوب قارنى صالق اولان كمسيه‌دينور (الحفنضاج) حانك وفانك كسريله حفضج معناسنه‌در (الحفضجه) دحرجه وزننده سمورمك معناسنه‌در يقال هو معصوب ماحفضج على البناء للمجهول اى ماسمن (الحفلج) عملس وزننده (والحفالج) علابط وزننده ايشى آيرق كمسيه دينوركه اياقلرى برى برينه يقين اولوب پاچه‌سى آيرق اولور افحج معناسنه‌در (الحفليج) قنديل وزننده بودور كمسيه دينور (الحفالج) حانك فتحى ولامك كسريله خرده دوه‌لره دينور حفلج مفرديدر عملس وزننده (الحفلج) جعفر وزننده وجودنى برى اوته تحريك ايدوب صالەرق يورر اولان كمسيه دينور يقال هوحفلج اذا كان يحرك جسده اذا مشى (الحفنج) نونله عملس وزننده بودور كشى‌يه دينور (الحلج) حانك فتحى ولامك سكونيله پموغك چكيت تعبير اولنان دانه سنى چقرمق معناسنه‌در يقال حلج القطن حلجا من الباب الاول والثانى اذا خلص الحب عنه كرچه معناسى ظاهر اولديغندن مؤلف تفسيرندن سكوت ايلدى لكن مصباحدن منفهم خصوصا زمخشرى مقدمة الادبده حلج فلخميدن پنبه عبارتيله كه پموغك چكردكنى چقرمق معناسنه‌در بيان ايلكله اول كونه ترجمه اولندى وپموق آتمغه ندف دينور بزم حلاج ديديكمز نداف اوله‌جقدر وبعضا احدهما آخر مقامنده

استعمال اولنور وبتون كيجه ياخود بتون كوندوز طورميوب كيتمك معناسنه استعمال اولنور كويا كه زمان مزبوری حلاجلمش اولور يقال حلج القوم ليلتهم اذا ساروها وخروس قنادلرنی كروب يايه‌رق طاوغنه بصمق قصديله اوزرينه يوريمك معناسنه استعمال اولنور يقال حلج الديك اذا نشر جناحيه و مشى الى اثناه للسفاد واتمكی پشوررکن اوقلاغو ايله برطرفه چويرمك معناسنه استعمال اولنور كويا كه محلاج ايله پموغی چويرر يقال حلج الخبزة اذا دورها بالمحلاج واورمق معناسنه استعمال اولنور تقييد و اطلاق علاقه‌سيله يقال حلجه بالعصا اذا ضربه بها وضرلطه لمق معناسنه استعمال اولنور يقال حلج الرجل اذا حبق وآزجه آزجه يعنی كسيك كسيك يوريوب كيتمك معناسنه استعمال اولنور يقال حلج الرجل اذا مشى قليلا قليلا (الحلاج) پموق حلاجلين يعنی چكردكنی چقاران استاده دينور بوديارلرده حلاج ديديكمز نداف اوله‌جقدر كه پموق آتان كمسه‌در عربستان سمتلرنده حلاج بشقه ونداف بشقه‌در واحدهما آخر موقعنده دخی زبانزددر (الحليج والمحلوج) حلاجلنمش پموغه دينور (الحلجة) حانك فتحی ولامك سكونيله مسيره ومسافه معناسنه استعمال اولنور تقول بيننا وبينهم حلجة بعيدة اى مسيرة (المحلاج) معراج وزننده اياغی چابك اشكين اشكه اطلاق اولنور تيز تيز يوريكله كويا كه پموق حلاجلر وبوفقه آچاجق اوقلاغويه اطلاق اولنور تشبيه‌طريقيله وحرملة بن معقل نام كمسه‌نك فرسی اسميدر وپموق حلاجليه‌جق نسنه‌يه دينور كه مراد پموقدن دانه چقاره‌جق آلتدر اناطوليده وبزم ديارلرده چير چير تعبير اولنور بر طرزه چرخدر دانه‌لو پنبه‌يی آنك اغزينه ويروب چويرلر دانه‌لری بری طرفه دوكيلوب اوته طرفه خالص پنبه‌سی دوكيلور ايشته محلاج اول چرخ اوله‌جقدر (المحلج) منبر وزننده بو دخی اشكين اشكه اطلاق اولنور واوزرنده پموق حلاجليه‌جق نسنه‌يه دينور تخته وطاش وحصير كبی وبكره وچرخ ايكنسه دينور (المحلجه) هايله بو دخی اوزرنده پموق حلاجلنه‌جق شيئه دينور ما يحلج عليه معناسنه (الحلاجة) حانك كسريله حلاجلق حرفتنه دينور (الحليجة) خديجه وزننده ايچنده خرما اصلادلمش سوده دينور كه اكل ايدرلر على قول يايقده چالقنمش آيران اوزره اولان ياغه دينور ياخود ياغ طلومنك صقنديسنه دينور وقنه صقنديسنه دينور عصارة الحناء معناسنه واوزرينه سود صاغلمش كره ياغنه دينور (الحلوج) صبور وزننده لمعان ايدن سحابه دينور كه شمس اصابتيله التماع ايدر (التحلج) تفعل وزننده هواده سحاب بارقه لمعان ايده‌رك اوينايوب حركت ايلمك معناسنه‌در يقال تحلج الحلوج اذا تبرق واضطرب و تحلج حلجان ودغدغة قلب معناسنه استعمال اولنور ومنه قول عدى بن حاتم لا يتحلجن فی صدرك طعام ضارعت فيه النصرانية اى لا يدخلن قلبك

منه شئ فانه نظيف شارح ديركه نهايده وفى حديث عدى قال له النبى عليه السلام
عبارتيله مرسوم اولمغله كلام مرقوم حديث اولور ومعناى مزبور ذكر اولنان
حركت واضطراب معناسندن مأخوذدر ومنه يقال دع ما تحلج فى صدرك اى ما
شككت فيه واختلجت (المحلج) مكرم وزننده تيز الدن حاضر ودرپيش اولان
شيئه دينور كوياكه دانه سى چكلمش پنبه منزلنده اولور يقال نقد محلج اى وحى
حاضر (الحلج) ضمتينله اكول وپرخور كسه لره دينور ظاهرا مفردى حلوج در
سحاب بارقه يه ياخود پنبه دن دانه چكنلره تشبيه اولنمشدر يقال قوم حلج اى كثيروا
الاكل (الاحتلاج) افتعال وزننده بركسه دنك ذمتنده اولان حقنى تخليص واخذ
ايلك معناسنه در كه حلج قطندن مأخوذدر يقال احتلج فلان حقه اذا اخذه
(التحميج) تفعيل وزننده بر نسنه يه شدت ودقتله ديكه ديكه باقق معناسنه در يقال
حمج الرجل اليه اذا نظر اليه بشدة وكوز چقورلنوب ايچرويه باتيق اولمق
معناسنه در يقال حمجت عينه اذا غارت وخشم وغضبدن ناشى چهره متغير اولمق
معناسنه در يقال حمج وجهه اذا تغير من الغضب شارح ديركه بعضلر بو معانئ
ثلاثه يى معناى واحد عد ايلكله تحميج غضبدن ناشى چهره متغير وكوز ايچرويه
غائر اوله رق شدتله ديكه ديكه باقق معناسنه اولور مؤلفك حرف ترديد ايله او
ادامة النظر عنوانى قول ثانى يى تأييد ايدر پس قول اوله كوره عادتى اوزره
تشويش وتخليط اولور انتهى وعند البعض تحميج بر نسنه دن ياخود بر كسه دن
خوف وفزع سببيله ياخود بر آدمه تنبيه وتهديد سببيله كوزلرينك سياهنى آقداروب
چويره رك وكوزلرنى بلردوب آيره رق خيلى زمان ديكه ديكه وقيه قيه دقتله باقق
معناسنه در يقال مازال يحمج فلان اى يديم النظر مع فتح العينين وادارة الحدقة
فزعا او وعيدا وتحميج صكره دن آريقليوب مهزول اولمق معناسنه در يقال حمج
الرجل اذا هزل (الحموج) صبور وزننده كيك وصغن مقوله سى حيوانك كوچك
ياوريسنه دينور شارحك بيانه كوره جيرانك وآهونك وصغنك ياوريلرينه
مخصوصدر وجه مذكور اوزره نظر ايدر اولدقلرى حسبيله (الحملجة) دحرجه
وزننده ايپى محكم بوكمك معناسنه در يقال حملج الحبل اذا فتله شديدا (الحملاج)
حانك كسريله قيوجى كوروكنه دينور منفاخ الصايغ معناسنه اسلمك بيانه كوره
حلج القطن ماده سندن مزيده در كما قال وكانما تنفخ فى الحملاج وهو المنفاخ كانه يحلج
النار (الحنج) حانك فتحى ونونك سكونيله برنسنه يى برطرفه اكمك معناسنه در يقال
حنج الشئ حنجا من الباب الثانى اذا اماله وايپى محكم بوكمك معناسنه در يقال حنج
الحبل اذا فتله شديدا وبركسيه بر حاجت ومهمه عارض وحادث اولمق معناسنه در
يقال حنجته حاجة اى عرضت له وبو معناى اولدن مأخوذ اولمق غالبدر (الاحناج)

همزه‌نك كسريله بو دخی بر شيئی بر جانبه اكمك معناسنه‌در يقال اخنجه اذا اماله وبر طرفه اكلمك معناسنه لازم اولور يقال اخنج الشیء اذا مال وسكون بولمق معناسنه‌در يقال اخنج الشیء اذا سكن وكيرنمك معناسنه‌در يقال اخنج اخبر اذا اخفاه وسرعت ايلمك معناسنه‌در يقال اخنج الرجل اذا اسرع وحين تكلمده كلامی مخنثلر اداسی كبی بوزوب قيوزمق معناسنه‌در يقال اخنج كلامه اذ الواه كما يلويه المخنث (الخنج) حانك كسريله اصل واساس وبنياد معناسنه‌در يقال عاد الی خنجه ای اصله (الخناج) كتان وزننده مخنث كسيه دينوركه مذكر سماعی تعبير اولنور پشتنی پشت خبه اماله ايدر اولديغيچون اطلاق اولنمشدر (الاختناج) افتعال وزننده بو دخی بر طرفه ميل ايلمك معناسنه‌در يقال اختنج الشیء اذا مال (المخنجة) مكنسه وزننده ادواتدن بر نسنه‌نك اسميدر ظاهرا بر شيئی بر طرفه اكه‌جك آلت اوله‌جقدر باغچوانلرك كككه ديدكلری آلتلری كبی (الخنبج) زبرج وزننده بته دينوركه پيره‌نك برادريدر قمل كبی (الخنبج) قنفذ وزننده (والخبابخ) علابط وزننده يومری ووجودی طولغون قوند انسان وحيوانه دينور سائر اشيايه‌ده وصف اولنور يقال رجل وحمار وشیء خنبج وخنابج ای ضخم ممتلئ (الخنابج) حانك فتحيله خرده قرنجه‌لره دينور صغار النمل معناسنه مفردی مرسوم اولمامغله ظاهرا خنبج در قنفذ وزننده ياخود مفردی نامسموعدر (الخنيبج) مصغر بنيه‌سيله غنی قبيله‌سی يوردنده برصو آديدر (حندج) قنفذ وزننده بررجل آديدر وحندج شول پاكيزه ومنبت قومساله دينوركه تراب طيب كبی الوان نبات انبات ايدر اوله (الحناديج) سرابيل وزننده طولانی اولان قوم يغيلمرينه علی قول قصه قصه اولان قوملقلره دينور مفردی حندج وحندوجه‌در حالرك ضميله (الحنادج) حانك فتحيله عظيم الجثه اولان دوه‌لره دينور (الحنضج) ضاد معجمه ايله زبرج وزننده شول كوشك وسست طبيعت چواپه ومهمل كشی‌يه دينوركه اصلا بر ايشه يراميوب والندن خير ومنفعت كلمز اوله يقال رجل حنضج ای رخولا خير عنده (الحوج) حانك فتحی وواوك سكونيله سلامت معناسنه‌دركه آفات ظاهريه وباطنيه‌دن سالم اولمقدن عبارتدر يقولون حوجاك ای سلامة شارحك بيانه كوره بو لغت يمانيه‌در وحوج محتاج اولمق معناسنه‌در يقال حاج اليه يحوج حوجا يعنی احتاج شارح ديركه بعضلر ما احوجه كلمه‌سنی كه فعل تعجبدر شذوذه حمل ايلمديلر كوياكه ثلاثيدن انصياغی اولمامغله وبعضلر بعد حذف الزوائد احتاج ماده‌سندن صوغ تكلفنی ارتكاب ايلمديلر ثلاثيدن ايسه وجه مذكور اوزره مصوغ اولديغی واقع اولمغله مرقوملرك كلاملری استقراء ناقصدن ناشی اولديغی ظاهردر (الاحتياج) افتعال وزننده محتاج اولمق معناسنه‌در يقال احتاج

اليه

اليه احتياجا اى صار محتاجا له ور نسنه يه شوق ورغبتله ميل ومحبت ايلمك معناسنه
استعمال اولنور يقال احتاج اليه اى انعاج (الاحواج) همزه‌نك كسريله كه اصلى
اوزره‌در بو دخى محتاج اولمق معناسنه‌در يقال احوج اليه بمعنى احتاج ومحتاج
ايلمك معناسنه متعدى اولور تقول احوجته انا اى جعلته محتاجا (الحوج) حانك
ضميله فقر وفاقه معناسنه‌در (الحاجة) جيمك فتحيله معلومدر كه كشينك محتاج
اولديغى شيئه دينور فارسيده بايسته وتركيده كركلو تعبير اولنور جمع جنسى حاج
كلور هاسز وجمع صيغى حاجات وحوج كلور حانك كسرى وواوك فتحيله وحوايج
كلور غير قياس اوزره ياخود بو لغت مولده‌در ياخود تقدير مفرد اوزره ياخود
كوياكه حائجه‌دن جمع ايلمديلر شارح مولده قولنى تخطئه ايلمشدر زيرا اشبو [ان
لله عبادا خلقهم لحوايج الناس] حديثنده وارد اولمشدر وامام خليل كتابنده
راح فصلنده يقال يوم راح على التخفيف من رائح فطرح الهمزة كما خففوا الحاجة
من الحائجة الا تراهم جمعوها على حوائج عبارتيله صحتنى اثبات ايلمشدر مترجم
دير كه حريرى دره‌ده حاجت لفظنك جمعنده حوائج ديدكلرنى توهيم ايليوب لكن
شرحنده شهاب حاجتدن ازيد اطاله ايله ديمشدر كه حاجه لفظنك عند الخليل اصلى
حائجه اولمغله جمعنده حوايج دينور وحائجه عنوانى عربدن مسموعدر لكن استعمالى
نادردر وابن جنى مسموعيتنى انكار ايله حائجه‌يى تقديرا مفرد اعتبار ايلمدى وبعضلر
حوايج حوجا لفظنك كه حاجه معناسنه‌در جمعى اولمسنه ذاهب اولدى بوكه كوره
قياس جمعى حواجى اولوب لكن قلب اولنمغله يعنى ياء تقديم اولنوب حوايج اولور
الحاصل اقوال ثلاثه مذكوره اوزره حوايج صحيح وفصحاء كلامنده وارد اولمشدر
ومنه الحديث [اطلبوا الحوايج عند حسان الوجوه] (الحوجاء) صحرآء وزننده بو
دخى حاجت ولازمه معناسنه‌در ومنه تقول مالى فيه حوجاء ولا لوجاء وتقول مالى
فيه حويجاء ولا لويجاء بصيغة التصغير اى حاجة بوراده لوجاء كلمه‌سيده حاجت
معناسنه مستعملدر نته كه ماده‌سنده مبيندر وعربلر ما فى صدرى حوجاء ولا لوجاء
ديرلر لا مرية و لاشك معناسنى مراد ايدرلر زيرا درونه عارض اولان ريبه وكمان
محتاج الازاله اولمغله مبالغة اكا اطلاق ايلمديلر ويقولون كلمته فارد حوجاء ولا
لوجاء اى كلمة قبيحة ولا حسنة كما يقولون كلمته فما رد على بيضاء ولا سوداء مؤلفك
بوراده تفسيرى لف ونشر مشوشدر (الحاج) ساج وزننده بر نوع تيكنلك
آديدر تركيده دوه تيكنى ديدكلريدر كه اوزرينه قدرت حلواسى ياغار مفردى
حاجه‌در هايله (التحوج) تفعل وزننده محتاج اولديغى حاجت ومهمه طلبنده اولمق
معناسنه‌در يقال تحوج الرجل اذا طلب الحاجة ويقال خرج فلان يتحوج اى
يتطلب ما يحتاجه (التحويج) تفعيل وزننده سالكى سلوك ايلديكى طريقدن صرف

وتحويل ايله صاپدرمق معناسنه‌در يقال حوج به عن الطريق اذا عوجه بو ماده اضطراب الى الشئ معناسـنه موضوع اولمغله معانئ مذكوره بالجمله اكا مبتنيدر پس اشـبو تحويج طريق آخره محتاج قلمق معناسـنى متضمندر ياخود بناسى ازاله ايچون اولمغله محتاج سلوك اولديغى طريقدن حاجتنى سلب ايلك اولور وتقول حوجت له اى لفلان اى تركت طريقى فى هواه (الحويجاء) مصغر بنيه‌سيله حوجاء كلمه‌سـندن تصغيردر نته كه ذكر اولندى وحويجاء جاده‌يه مخالف بورعاج يوله اطلاق اولنور كه حين اقتضاده اكا سـلوك اولنور تقول خذ حويجاء من الارض اى طريقا مخالفا متلويا (ذوالحاجتين) محمد بن ابراهيم بن منقذ نام كمسه‌نك لقبيدر كه اول خلفاء عباسـيه اولان عبدالله السـفاح جنابنه اول بيعت ايلشـدر هر كون ايكى حاجتنى روا ايلك بابنـده عهد ايلمريله مرقـوم آنـكاه ملقب اولمشـدر (الحجج) حانك فتحى و يانك سـكونيله حوج لفظنده لغتدركه واوى ويائى اولور يقال حاج الرجل يحيج بمعنى حاج يحوج (الحاج) ساج وزننده دوه تيكنه دينور نته‌كه آنفا ذكر اولدى وبو يائيه‌در شارح ديركه پس واويه‌ده ذكرى متدافع اولمش اولور (الاحياج) همزه‌نك كسريله اصل اوزره‌در (والاحاجه) اقامه وزنـده بر ذكر اولنان تيكنلك انبات ايلك معناسنه‌در يقال احيجت الارض واحاجت اذا انبتت الحاج (الحييج) زبير وزنـده ذكر اولنان حاج كلمه‌سندن مصغردر

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ (الخج) خانك فتحى وبانك سكونيله اورمق معناسـنه‌در يقال خبجه خبجا من الباب الاول اذا ضربه و ضرطه‌لمق معناسـنه در يقال خبج الرجل اذا حبق و جـماع ايلك معناسـنه‌در يقال خبجها اذا جامعها (الخباجاء) خانك فتحى والفك مديله كثير الضراب اولان يعنى‌بك قوتلو ومايه‌لو اولمغله ديشى‌يه چوق آشار اولان آيغر واركك دوه‌يه دينور واحمق وسبكمغز كشى‌يه دينـور (الخج) كتف وزننده بودخى احمق آدمه دينور (الخنبجة) قنفذه وزننده كوپه دينور دن معناسنه وبومعربدر يعنى خمجة فارسيدن ياخود خنب لفظنك مصغرى اولان خنبكدن معربدر پس كوچك كوپه اطلاق اولنمق مقتضاى ماده‌در (الخبربج) باى موحده وراء مهمله ونونله سفرجل وزننده نرم ونازك بدنه دينور جسم ناعم معناسنه بوراده بيائين نسخه‌لرى غلطدر صواب اولان وجه مذكور اوزره‌در نته‌كه عباب ومحكمده اويلجه مقيددر (الخبربجة) هايله غدا كوزل اولمق يعنى مأكول ومشروبى دائما خوش ونفيس اولمق معناسنه‌در (الخبجة) خانك فتحى وبانك سكونيله دحرجه وزنـده سلوك ايلديكى طريقده شك و اشتباه ايدن آدمك يورويشى كبى آديملرى صيق صيق آندرق آهسته‌جه كيدر كتمز يوريمك معناسـنه در يقال ذهب فلان

مخبعج اى يمشى مشية متقاربة كمشية المريب (الخجوج) صبور وزننده زياده‌سيله سرد وشديد اسن روزكاره دينوركه اوغراديغى نسنه‌يى شق ويا دفع ايدر اوله على قول طوغرى بر دوزه‌يه اسميوب بوريلو بوريلو طولاشق اسر اوله يقال تهب الخجوج اى الريح الشديدة المرا والملتوية فى هبوبها (الخجوجاة) خانك وجيمك فتحيله بودخى خجوج معناسنه‌در (الخج) حج وزننده اوته قاقق دفع معناسنه‌در يقال خج الشئ خجا اذا دفعه ويارمق معناسنه‌در يقال خج الحطب اذا شقه وبورلمق معناسنه در يقال خج ساعده اذا التوى وجماع ايلك معناسنه در يقال خجها اذا جامعها واسهالله چقرمق معناسنه‌در يقال خج اذارمى بسلحه وطپراق صاورمق معناسنه در يقال خج برجلها اذا نسف بها التراب (الخجخجة) زلزله وزننده غم وخوف مقوله‌سى عارضه سببيله بوزيلوب ملول ومنقبض اولمق معناسنه‌در يقال خجخج الرجل اذا انقبض وكيرلنمك معناسنه در يقال خجخج فلان اذا استخفى وذكر اولنان ريح خجوج اسمك معناسنه در يقال الريح مخجخج اى تهب خجوجا ودوه‌يى چابك چوكرتمك معناسنه‌در يقال خجخجو الابل اذا اناخوها سريعا ودرونده مضمر اولان قول و انديشه‌يى كتم ايلك معناسنه در يقال خجخج الرجل اذا لم يبد مافى نفسه وجماع ايلك معناسنه‌در يقال خجخج المرأة اذا جامعها (الخجاجة) خانك فتحى وجيمك تشديديله (والخجخاجة) ثرثاره وزننده احمق لايعقل كشى‌يه دينوركه سويلديكنى وآخرك سوزنى ادراك ايلز اوله يقال رجل خجاجة وخجخاجة اى احمق لايعقل (الخجوجى) خانك و جيمك فتحيله اياقلرى يك اوزون اولان كمسيه دينوركه يوقريسى قصه اولمغله تصلق ونازيبا اولور يقال رجل خجوجى اى الطويل الرجلين يعنى المفرط فى الطول (الخداج) كتاب وزننده ناقه كونى تمام اولمزدن مقدم كوشكنى دوشورمك معناسنه‌در يقال خدجت الناقة خداجا من الباب الاول والثانى اذا القت ولدها قبل تمام الايام شارح ديركه اشبو خداج ماده‌سى خصايصدن دكلدر بلكه هرذات ظلف و خافرده عام اولمغله مؤلف القاء الدابة عنوانيله ذكر ايلك اولى ايدى نته‌كه محكمده اويلجه مرسومدر خداج‌كه ثلاثيدر وجه مذكور اوزره قبل تمام مدة الحمل القاء ولده مخصوصدر كرك تام الخلقه وكرك ناقص الخلقه اولسون اول نافه‌يه خادج واول ولده خديج دينور و اخداج‌كه مزيددر ناقص الخلقه ولد انباتنه مخصوصدر كرك تمام المدة اولسون نته‌كه مؤلف دخى تصريح ايلشدر اول ناقه‌يه مخدج واول ولده مخدج دينور ومعتاده اولان ناقه‌يه مخداج دينور هرحالده خداج و اخداج نقصانه دال اولمغله بالاستعاره مطلقا نقصانده استعمال اولنورلر انتهى وخداج نقصان معناسنه استعمال اولنور و منه صلاته خداج اى نقصان مؤلف مثال مزبور ايله اشبو [كل صلاة

ليس فيها قرأة فهي خداج وكل صلاة لم يقرأ فيها فاتحة الكتاب خداج] حديثرينه
اشارت ايلشدر خداج لفظی وجه مذكور اوزره مصدر اولمغله حذف مضاف
ايله ذات خداج تأويلنده اولوب ياخود مبالغة مصدر ايله وصف اولمشدر (الخادج)
خارج وزننده شول ناقه‌يه دينوركه مدت حملی تمام اولمزدن مقدم كوشكنی القا
ايلمش اوله وبو اوصاف مختصه‌دندر ياخود فاعل نسبيدر (الخديج) امير وزننده
مدت حملی تمام اولمزدن مقدم ظهور ايدن دوه كوشكه دينور (الاخداج) همزه‌نك
كسريله ناقه ناقص الخلقه كوشك القا ايلمك معناسنه‌در هرنقدر مدت حملی تمام
ايسه‌ده يقال اخدجت الناقة اذا جاءت بولد ناقص وان كانت ايامه تامة كرچه
اخداج لفظندن وجه مسرود اوزره بومعنا حقيقی ومعنای آتی مجازی اولوب لكن
تشويش اذهان ايچون مجازی‌يه تقديم ايلشدر نته‌كه اضطراب عادتلريدر وعربلر
اشبو موسم صيفك يغموری قليل وناقص اولدی ديه‌جك يرده اخدجت الصيفة
ديرلركه معنای مزبوردن مستعاردر بومثالی ابو عبيدة اخدجت الشتوة عنوانيله
ذكر ايلشدر واساسده اخدجت الضبعة عبارتيله مرسومدر ضبعه چفتلكه دينور
(المخدج) محسن وزننده ناقص الخلقة كوشك طوغورن ناقه‌يه دينور كرك مدت
حملی تمام وكرك نقصان اولسون (المخدج) مكرم وزننده ناقص الخلقه طوغان دوه
كوشكنه دينور كرك كونی تام وكرك ناقص اولسون ومخدج ناقص معناسنه استعمال
اولنور يقال رجل مخدوج اليد اى ناقصها ومخدج اساميدندر مخدج بن الحارث
كنانه قبيله‌سندن بربطن پدرينك اسميدر محدثيندن رفيع المخدجی آنلردندر (الخدلجة)
خانك ودالك ولام مشدده‌نك فتحيله قوللری وبالدرلری قبق طولمه‌سی كبی طولغون
اولان خاتونه دينور يقال امرأة خدلجة اى ممتلئة الذارعين والساقين (الخروج)
دخول وزننده (والمخرج) ميمك ورانك فتحيله كه مصدر ميميدر برمكاندن طشره
چقمق معناسنه‌در يقال خرج من موضعه خروجا ومخرجا من الباب الاول اذا برز
منه ومخرج كلمه‌سی اسم مكان اولور يقال خرج مخرجا لطيفا مؤلفك بصائرده بيانته
كوره خروج كه بروز معناسنه‌در كرك خارج اولان مقرندن وكرك حالندن اولسون
ومقری دخی كرك دار وبلده وكرك ثوب اولسون وحالی دخی كرك فی نفسه وكرك
فی اسبابه الخارجه حالی اولسون واخراج كه طشره چيقرمق معناسنه‌در اكثری
جواهر واعيانده مستعملدر كقوله تعالى [انكم مخرجون] وتكوين موقعنده
استعمال اولنوركه صفت فعليه‌در كقوله تعالى [فاخرجنا به ازواجا من نبات شتى]
وتخريج كه تفعيلدر اكثری علوم وصناعاتده مستعملدر وخرج وخراج كه ثلج
وسحاب وزننده‌در غله ارضدن واستغلال اولنان عبد وغلام غله‌سندن خارج
وحاصل اولان نسنه‌يه دينوركه خارج اسميله تسميه اولنمشدر بعده ارض خراجيه

اوزره ضرب اولنان ضريبه‌ده يعنى رسم زميندن غالب اولنمشدر بو مناسبتله اهل ذمت رؤسنه وضع اولنان جزيه‌يه دخى اطلاق اولنمشدر فيقال ادى خراج ارضه وادى اهل الذمة خراج رأسـه انتهى وخروج يوم قيامتك اسميدركه مراد يوم الخروج اوله‌جقدر كما قال البيضاوى فى تفسير قوله تعالى [ذلك يوم الخروج] اى من القبور وهو من اسماء يوم القيمة وقد يقال للعيد وخروج شعرده يعنى عروضيون اصطلاحنده صله‌دنصكره ملفوظ اولان الف حرفنه اطلاق اولنور مثلا ★ عفت الديار محلها فقامها ★ مصراعنـده قافيه ميم وصله هاء وخروج الفدر زيرا روى حرفلرندن آنكله خروج اولنور وعند الاخفش خروج حروف لينه‌دركه واو ياء والفدر (المخرج) ميمك ضمى ورانك فتحيله گاه اولوركه افعال بابندن مصدر ميمى اولور چقرمق معناسـنه يقال اخرجه اخراجا ومخرجا وگاهى اسم مفعول اولور وگاهجه اسم مكان اولور زيرا فعل ثلاثيدن متجاوز اولسه اسم مكانده ميم مضموم اولمق مطرده‌در كما يقال هذا مدحرجنا (الخرج) خانك فتحى ورانك سـكونيله (والخراج) سحاب وزننده وخانك ضميله جائزدر اتاوه معناسـنه دركه اموال ناسـدن جبايت اولنان مبلغدر خراج كلمه‌سـنك جمعى اخراج گلور و اخاريج و اخرجه گلور ازمان و ازمنه كبى ظاهرا اخاريج جمع الجمع در عجيبـدركه مؤلف خراجى اتاوه ايله تفكسـير بالاخفى در و اتاوه‌يى خراج ايله‌كه دورى متضمنـدر و جزيه‌يى خراج ارضـله و رسم رؤس اهل ذمتله تفسـير ايدوب وجه اقناع اوزره تبيين ايلامشدر اساسده ادى اتاوة ارضه وضربت عليهم الاتاوة اى الجباية عبارتيله مرسـوم اولمغله اتاوه اتى يأتى ماده‌سندن منشعب اتاء كلمه‌سـندنكه ريع وفضل وفيض معناسنه مأخوذ اولمغله فى الاصل ريع وفضل مال معناسـنه اولوب بعده حسب المرسوم طرف سلطانه ادا اولنان خراج وجزيه‌ده استعمال اولنمشدر وخرج وخراج وجه مذكور اوزره برمعنايه‌در نول ونوال كبى وعنـد البعض خرج خراجدن اخص‌دركه خرج رسم رأسـه مخصوصدر وخراج رسم ورأس ورسم ارضدن اعمدر وعند البعض على العكس‌در والحاصل خراج فى الاصل غلهٔ ارضدن وغلهٔ عمل عبددن خارج وحاصل اولان نسنه‌نك اسميدر بعده مقاسمه‌ياخود وظيفه جهتيله طرف سلطاندن ارض اوزره ضرب اولنوب هرسنه جانب ميرى‌يه مأخوذ اولان رسم مرسومه كذلك اهل ذمت رؤسنه وضع اولنان جزيه‌يه اطلاق اولندى فيقال ادى خراج ارضه وادى اهل الذمة خراج رؤسهم وتاتار خانيه‌ده مشروح اولديغى اوزره اراضى اوچ قسمدر ارض مملكت وارض عشريه وارض خراجيه‌در قسم اول ملك پادشـاه‌در ثانى ملك مسلمين‌در ثالث ملك اهل ذمتدر اخيرينده بيع وهبه ووقف و وصيت وارث مقوله‌سى تصرفات بالجمله جائزدر قسم

اولده جائز دکلدر واراضئ عشریه ارض عربدر کذلك اهل وسکانی طوعا مسلم
اولان یاخود عنوة فتح اولنوب بین الغزاة تقسیم اولنان ارضدر واراضئ خراجیه
بصره‌دن ماعدا سواد عراقدر کذلك مکه‌دن ماعدا فتح اولنوب اهل وسکانی آنده
تقریر اولنان یاخود اهالیسیله امامك عقد مصالحه ایلدیکی ارضدر و خراج ایکی
نوعدر بری خراج مقاسمه‌در که نصف وخمس وسدس کبی بعض خارجدر که ارضك
طاقت و تحملنه کوره‌در وبری خراج وظیفه‌در که واجب اولان ارض مذکوره‌دن
انتفاع تمکننه تعلقله‌در عهدهٔ ذمت اولاندر نته‌که حضرت عمر رضی الله عنه
صو بالغ اولان بردونم ترلایه حنطه و شعیردن بر صاع و بردرهم وضع ایلمشدر
وجزیه لفظی عند البعض فارسی اولان کزیت معربیدر و عند الاکثر عربیدر
طائفه معناسنه اولان جزء یاخود قضا وکفایت معنالرینه اولان جزاء ماده‌سندن
مأخوذدر خراج ارضه واهل ذمت رؤسنه ضرب اولنان کسیه اطلاق اولنمشدر
لکن خراج ضریبهٔ ارضده وجزیه ضریبهٔ رؤسده متعارف اولمشدر انتهی وقوله
صلی الله علیه وسلم [الخراج بالضمان] ای غلة العبد للمشتری بسبب انه فی ضمانه
یعنی عبد مشترانك عملیله حاصل اولان غله ومنفعت مشترینك اولور تصویر مسئله
بودرکه برکسه آخردن بر عبد اشترا ایدوب برمدت آنی استغلال یعنی اعماله
برمقدار غله ومنفعت استحصال ایلدکدنصکره عبد مزبورك شرعا ردی موجب
برعیب قدیمنه که آنی بایعی ستر واخفا ایدوب یاخود اکا مطلع دکل ایدی مشتری
اول عیبه واقف اولدقده عبد مزبوری تمام ثمنیله بایعنه رد و رجوع یعنی کیرو
ویروب ویردیکی اقچه‌یی تماما استرداد ایدر وعبد مزبورك وجه مذکور اوزره
عملیله استحصال اولنان غله بالجمله مشترینك اولور بایع آنی طلبه قادر اولمز زیرا
عبد مشتری یدنده اولدیغی مدتده تلف وهلاك اولسه ضماننده اولمغله کندی مالندن
اولمش اولوب بایع اوزره برنسنه ترتب ایلمز ایدی وحدیث مرقوم [الغرم بالغنم]
حدیثی کبی جوامع الکلم اقسامندندر بالضمان قولنده باء سببیه‌در مقدر مستحق
کلمه‌سنه متعلق اولمغله الخراج مستحق بالضمان تقدیرنده‌در یاخود باء مقابله ایچوندر
ومضاف محذوفدر بقاء الخراج فی مقابلة الضمان تقدیرنده‌در که منافع المبیع بعدالقبض
تبقی للمشتری فی مقابلة الضمان اللازم علیه بتلف المبیع سبکنده‌در وبونده عبد تمثیل
طریقیله‌در امه و سائر اعیان املاکده جاریدر و فقهاء عظام حکم مزبور اوزره
فروع کثیره بنا ایلمشلردر خلاصه کرك خراج اراضئ مذکوره وجزیه و سائر
مذکوراتك محلی کتب فقهیه اولوب تفصیل واحکامی آنده مشروح اولمغله بوراده
استطرادا بوقدرجه اجمال اولنمشدر من رام فلیراجع ثمه . (الخرج) سرج
وزننده خراج معناسنه‌درکه ذکر اولندی و خرج هنوز ظهور و نشئت ایلدیکی

حینده

حینده سحابه اطلاق اولنور وکیسه‌دن چقان مصرفه اطلاق اولنورکه دخل وایراد مقابلیدر لسانمزده دخی خرج اطلاق اولنور یقال له خرج کثیر ای خلاف الدخل وخرج یمامه‌ده برموضع آدیدر (الخرج) خانك ضمیله معروف قابدر که فارسیده خرجین وترکیده دخی خرج ایله متعارفدر هکبه‌دن بیوك اولور جمعی خرجه کلور خانك کسری ورانك فتحیتیله جحر وجحره کبی و خرج دیار تمیمده بر وادی اسمیدر (الخرج) فتحیله بر نسنه آقلو قاره‌لو آلاجه اولمق معناسنه‌در اکثری حیوانده مستعملدر کویاکه آره‌لقدن لون واحد خارج اولور مؤلف بونی اسم صورتنده رسم ایدوب لکن مصدر اولمق غالبدر (الاخرج) احمر وزننده آقلو قاره‌لو آلاجه اولان حیوانه دینور مؤنثنده خرجاء دینور یقال کبش اوظلیم اخرج ای به بیاض وسواد ویقال نعامة خرجاء لسانمزده دخی اول طونده اولان آته اخرج تعبیری شایعدر واخرج چوبان آلدانقیجی تعبیر اولنان قوشه‌دینور مکاء کبی (الاخرجاج) احمرار وزننده (والاخریجاج) احیرار وزننده حیوان آقلو قاره‌لو آلاجه اولمق معناسنه‌در یقال اخرج الظلیم واخراج اذا کان اخرج (المخرجة) منقشه وزننده شول ارضه اطلاق اولنورکه جابجا بعض یرلرنده نبات اولوب وبعض یرلری آچق اوله کویاکه آره‌لقلرنده قطعه قطعه اخراج اولنمش اوله یقال ارض مخرجة اذا صار نبتها فی مکان دون مکان (التخریج) تفعیل وزننده بر نسنه‌یی طشره چقرمق معناسنه‌در بعده مجازا بعض افعال واحوالده استعمال اولنمشدر ازجمله آنفا ذکر اولنان معناده استعمال اولنمشدر کذلك برسنه ظرفنده هم اوجوزلق وبوللق وهم قیتلق اولمقده استعمال اولنور کویاکه آره‌لقدن حالتینك بریسی تخریج اولنور یقال عام فیه تخریج ای خصب وجدب ویقال عام مخرج ومواشی مرعانك برمقدارنی ترك وابقا ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال خرجت الراعیة المرعی اذا اکلت بعضا منه وترکت بعضا واستاد کندی شاکردنی حرفتنده دستور ویروب بشقه چقرمق کذلك خواجه افندی طالبنه بعد تکمیل النسخه اذن و اجازت ویروب کندی کبی خواجه ایلك معناسنه استعمال اولنور بونلر هر بری علم و صنعتنده استاد کامل اولدقدنصکره اولور یقال خرجة فی الأدب اذا دربه وعلمه فجعله خریجا وغلام مکتب یاز بوز تعبیر اولنان مشق ودرس لوحنك بعض یرنی یازوب وبعض یرنی ترك ایلك معناسنه استعمال اولنور اطفال مکتب خصوصا عربستانده برر لوحه اتخاذ ایدوب درسلرنی ومشقلرنی اکا یازوب بعد التعلم آنی سیلوب درس آتیلرنی کتب ایدرلر نو آموزلره خواجه‌لری ترقیم ایدرلر یقال خرج الغلام اللوح اذا کتب بعضا وترك بعضا اساسده دیرکه برکتابك فصول و ابوابی قید اولنمیوب یرلری آچق قالسه اول کتابه مخرج اطلاق اولنور پس تخریج بومعنایه‌ده استعمال

اولنور وتخريج و عمل و صنعتى يكرنك ويك نسق ويك اسلوب ايتيوب برى برينه مخالف كونا كون ايشلمك معناسنه استعمال اولنور يقال خرج العمل اذا جعله ضروبا.والوانا يعنى يخالف بعضه بعضا (الخريج) قتيل وزننده اطفال عرب بينلرنده بر لعب آديدر آنده احدهما آخره قطام وزننده خراج خراج ديرلر وجه تسميه دخى بودر بريسى النده برنسنه اخذ ايدوب آخره اخراجيله امر ايدر (الخراج) غراب وزننده مطلقا بدنده چقان قرحه‌لره وچبانلره دينور يعنى ورم حارك ماده‌سى متحلل اولميوب ايرين بغلسه اكا خراج اطلاق اولنور بعض تعليقاتده مؤلفك بوراده الخراج القروح عبارتنه مفردى جمع ايله تفسير ايتمكله صحاحك بو مقامده عباره‌سى آندن اولادر ديو حرف اندازلق ايتمشدر مصباحده مصرح اولديغى اوزره خراج جمع ومفردى خراجه اولمغله جمعى جمع ايله تفسير اولنمش اولور (الخرجة) خانك ضميله همزه وزننده مقرنده آرام ايتيوب قپوجيلر كتخداسى كبى اكثرى كيروب چقر اولان كسه‌يه دينور يقال رجل خرجة اى كثير الخروج والولوج دخول خروجك لازميدر لكن سائر امهاتده ولجه كلمه‌سى دخى منضم وملحقدر ومقتضاى ماده دخى اويله اولمقدر (الخارجى) شول كسه‌يه دينور كه اصل وذاتنده شرف وسيادت يوغيكن يعنى فرومايه ايكن بنفسه شان و سيادت پيدا ايتمش اوله بذاته احوال اقراننددن خروجى باعث تسميه‌در و وصف مذكور كاه اولور كه مديحه اولور اكر كنديدن اعلى كسه‌نك رتبه‌سنه خروج ايتمش ايسه وذميه اولور منزلهٔ ادنايه خروج ايتمش ايسه (بنو الخارجية) عربدن بر بطن معروفدر نسبتنده خارجى دينور (ام خارجه) جاهليه‌ده بجيله قبيله‌سندن بر خاتون ايدى كه ★ اسرع من نكاح ام خارجه ★ مثلنك منشأى ايدى قتى وافر قبيله آندن تولد ايتمشدر نكاحى بغايت اسرع ايدى همان بركسه كلوب كنديسنه اداة نكاح جاهلى اولان خطب ديسه كنديسى دخى نكح ديوب اكا تسليم اولور ايدى ؛ كتنا ايلديكى خارجه مزبوره‌نك صدرى اوغليدر لكن كيمك اثر نطفه‌سى اولديغى معلوم دكلدر على قول پدرى بكر بن يشكر بن عدوان بن عمرو بن قيس عيلاندر (الخروج) صبور وزننده شول آته اطلاق اولنور كه يونى اوزون اولمغله دائما يونى قوتله كروب اوزاده‌رق ديزكنه سورمكله ديزكى فرسوده ومضمحل ايدر اوله بوتقريبله دائما ديزكنندن خروجى باعث تسميه‌در و خروج دائما سائر دوه‌لردن بشقه‌جه آلارغه محلده چوكوب يتار اولان ناقه‌يه اطلاق اولنور جمعى خرج كلور ضمتينله وبو فعول بمعنى فاعل اولمغله تذكير و تأنيثى مساويدر (الخوارج) خارجه‌نك جمعيدر كه چقيجى و چقمق شانندن اولان نسنه‌در تأنيثى موصوف اعتباريله در بومعناندر كه عربلر برتازه جوانك ذاتنده مركوز اولان مايهٔ نجابتى و وايهٔ رشد

ورويتى ظهور ايدوب عاقلانه رأى وتدبيره ورتق وفتق اموره شروع وابتدار ايلدكده خرجت خوارجه ديرلر ظهرت نجابته و توجه لابرام الامور معناسنه وجميتى خصائل وافعال وآثار اعتباريله‌در عربلر قسراق آت وجاريه وقانجق اشك مقوله‌سى ماله خوارج المال اطلاق ايدرلر بيع واستعمال ايلاملريله كويا كه ملك ومالارندن خارج عد واعتبار ايدرلر وخوارج اهل اهواء و بدعتدن قوم معروفدركه ناسدن يعنى جماعت مسلميندن خروج ايلديلر مذهب جهتنده كنديلرينه مخصوص مقالهٔ هذيان اميزلرى واردر معلوم اولهكه اوزرينه جماعت اتفاق ايتدكلرى امام حقك اوزرينه خروج ايدن كمسيه خارجى ديرلر كرك اول خروج صحابه وقتنده وكرك تابعين زماننده وكرك هر وقتده اولسون واول طائفه‌يه خارجه وطوايفنه خوارج اطلاق اولنور وآنلر يدى فرقه‌در فرقهٔ اولى محكمه‌دركه وقت تحكيمده امام على كرم الله وجهه اوزره خروج ايلديلر وفرقهٔ ثانيه بيهسيه‌دركه بيهس بن الهيصم وتوابعيدر حجاج آنك دست وپالرنى قطع وقتل ايلمشدر بو خصوصده عدلى واقع اولمشدر فرقهٔ ثالثه ازارقه‌در و بونلر نافع بن الازرق نام شخصك اتباعيدر فرقهٔ رابعه نجداندركه نجدة بن عامر الحنفى توابعيدر و بونلرك بعضنه عاذريه اطلاق ايدرلركه فروعك جهالتنده ناسى معذور عد ايدرلر فرقهٔ خامسه اصفريه‌دركه زياد بن الاصفر اتباعيدر فرقهٔ سادسه اباضيه‌دركه عبد الله بن اباض اتباعيدر فرقهٔ سابعه عجارده‌دركه عبدالكريم بن عجرد توابعيدر وبونلردن هر برى نيجه فرقه‌يه منشعب اولمشلردر تفصيلى ملل ونحل نام كتابده مشروحدر (الاخراج) همزه‌نك كسريله طشره چقرمق معناسنه‌در يقال اخرجه اى ابرزه معلوم اوله كه درة الغواصده مشروح اولديغى اوزره حرف تعديه اولان باء ايله همزه‌نك فرقى خصوصنده نحويون اختلاف ايلديلر اكثرى اتحاده ذاهب اولديلر مثلا اخرجت زيدا و خرجت بزيد قوللرى مطلقا زيدى يرندن طشره چقردم معناسنه‌در كرك متكلم برابر چقسون كرك چقمسون ديديلر لكن امام مبرد فرقنه ذاهب اولمغله اخرجت زيدا قولنى حملته على الخروج ايله تفسير ايلدى كه بن زيدى طشره چقردم ديمكدر دفع به طرد ياخود سائر عمل ايله اولور متكلمك بالمعيه خروجى مدلول ومفهومدن خارجدر اما خرجت به ديدكده بنم خروجمه مقارن و ملابس چقردم معناسنه‌در كه بن برابرجه اوله‌رق چقروب ايلتدم ديمكدر لكن قول اول اصح در زيرا [ذهب الله بنورهم] الايه كريمه‌سنده معنى صحيح اولمز و شهاب بعضلردن همزه‌نك اعميتنى نقل ايلمشدر ومنه المثل ★ كل من ذهب بشئ فقد اذهبه ★ وليس من اذهب شيئا فقد ذهب به و زمخشرى وبيضاوى باء ايله تعديه‌نك همزه‌دن ابلغ اولديغنه ذاهبلردر استصحاب واستمساك

معناسنی متضمن اولدیغیچون نته‌که آیت مرقومه‌نك تفسیرنی تصریح ایتمشلردر انتهی واخراج خراج ویرمك معناسـنه‌در یقال اخرج فلان اذا ادی خراجه واقلو قاره‌لو الاجه دوه قوشی صید ایلمك معناسـنه‌در یقال اخرج الرجل اذا اصطاد الخرج من النعام ولونی سـیاهه مشرب بیاض اولان خاتون تزوج ایلمك معناسـنه‌در ابوینك بری بیاض وبری سیاه اولدقده اول کونه اولور وبعضا سیاه عربلرده دخی واقع اولورکه برصنف مخصوصدر عربیده اکا خلاسـیه دینور کویاکه بیاضدن برمایه اختلاس ایلمشـدر اصطلاحمزده اکا حبشی تعبیر اولنور خطایی تعبیر اولنان بکر دائمی انلرده بولنور بغایت مقبولدر یقال اخرج فلان اذا تزوج بخلاسـیة وبرکمسه برمقدار اوجوزلق وبرمقداری قیتلق اولان سنه‌یه اوغرامق معناسنه‌در یقال اخرج فلان اذا مربه عام ذوتخریج ومواشی اوتلاغك برمقدارنی اکل وبرمقدارنی ترك ایلمك معناسنه‌در یقال اخرجت الراعیة اذا اکلت بعض المرتع وترکت بعضه (الاستخراج والاختراج) افتعال وزنـنده ایچرودن برنسنه‌یی کندویه طوغری چقارمق معناسنه‌در محسوس ومعقولده زبانزددر قویدن صو وطپراق وکتابدن معانی چقارمق کبی یقال استخرجه واخترجه اذا استنبطه سینی طلب ایچون دخی اولور (التخرج) تفعل وزنده شاکردی استاد بشقه چقرمق معناسنه اولان تخریج مذکوردن مطاوعدرکه فن وحرفتده تحصیل کمال ایلمکله استاذی اذن ودستور ویرمکین بشقه چقمق معناسـنه‌در یقال خرجه فی الادب فتخرج (الخریج) عنین وزنده وجه مذکور اوزره بشـقه چقمش شاکرده دینور وبو بمعنی مفعولدر نته‌که عشیق کلمه‌سی دخی عاشق ومعشـوقه اطلاق اولنور یقال هو خریج فلان ای مخرجه مبالغه ایله تعبیری وصـفنده کماله مبنی‌در وفن اسناد حدیثده متداول اولان خریج دخی بمعنی مفعولدر (المخترجة) افتعالدن اسم فاعل بنیه‌سـیله شول ناقه‌یه اطلاق اولنورکه ارکك دوه خلقتنده ظهور ایلمش اوله یقال ناقة مخترجة اذا خرجت علی خلقة الجمل ومنه الحدیث [ان ناقة صالح علیه السلام کانت مخترجة] الاخرجان) تثنیه بنیه‌سیله بنوعامر دیارنده ایکی جبل معروفدر (اخرجه) همزه‌نك ورانك فتحیله برمعروف قویی اسمیدرکه برطاغك دبنده محفوردر (خراج) قطام وزنده جریبة بن الاشیم نام کمسـه‌نك فرسی مؤنثی اسمیدر (المخارجة) مفاعله وزنده مساهمه بالاصابع معناسنه‌درکه پرمق حسابیله برنسنه‌یی بولشمقدر مثلا بینلرنده معهود اولان نسنه‌دن بریسی برمق حسابیله برمقدارنی کندویه اخراج ایدوب دیکری دخی اول حساب اوزره افراز ایلمکدر مناهده دخی بومعنایه‌در مترجم دیرکه اواولده عربده خصوصا علی الدوام طائفهٔ اعرابده کتابت اولمامغله حساب وقسمت مقوله‌سی نسـنه‌لری

بینلرنده معهود اولان پرمق حسابیله محاسبه ایدرلر وحساب مرقوم برقاچ کونه اولور اصابع یمنایی آحاد ویسرایی عشرات اعتبار ووضع معهود اوزره ضرب محازاة طریقیله ضرب ایدوب آندن عدد مطلوب استخراج ایدرلر وبرطریقی کتب نحویه‌ده ذکر ایتدکلری دوال اربعك برقسمی اولان عقود جهتیدرکه اساتذهٔ کثیره‌یه بوحقیر سؤال ایدوب بیاننده سکوت ایلمشلردر بعد زمان مخصوص رساله‌سنه ظفریاب اولنمشدر مجملی بودرکه یدیمنا اصابعندن خنصر وبنصر ووسطی عقد آحاده مخصوصدر سبابه وابهامی عقد عشراته وید یسرا اصابعندن سبابه وابهام عقد مائه وخنصر وبنصر ووسطی عقد الوفه مخصوصدر پس عدد واحد اراده‌سنده یدیمنانك جمیع اصابعنی بسط ایدوب یالکزجه خنصری آوجی ایچره ضم ایدر یعنی یومار واثنین اراده‌سنده بنصری دخی یوموب وثالث اراده‌سنده وسطایی دخی یومارکه بواوچك ضمی اوج عدده اشارت اولور ورابع اراده‌سنده بنصر ووسطایی مضموما ترك ایدوب همان خنصری رفع ایدر وخامسده وسطایی ضم وخنصری وبنصری رفع ایدر وسادسده فقط بنصری ضم وخنصر ووسطایی رفع ایدر وسابعده بنصر ووسطا مرفوع اولوب خنصرك عقد اسفلنی یعنی اشاغی مفصلنی ضم واوچنی آوجی ایچره مد ایدر واحد فرقی بوجهتله‌در وثامنده بنصری دخی وجه مذکور اوزره ایدر وتاسعده وسطایی دخی اویلجه ایدر واول عشرات اولان اونده سبابه‌نك طرنغی اوجنی ابهامك اوجنك ایچ طرفنه ایلشدروب حلقه شکلنده کوستورر ویکرمیده ابهامك اوجنی سبابه ایله وسطی آرالغنه قصدروب لحم زائد فرج هیئتنده کوستورر واوتوزده سبابه‌نك اوجنك ایچ طرفنی ابهامك اوجنك ایچ طرفنه ضم ایدوب بردن ایکنه آلور کبی اولور وقرقده ابهامی سبابه اوزره برمقدارجه آشورر شویله‌که سبابه‌نك اوجی ابهامك یساری طرفندن کوکنه طوغری کلور واللیده ابهامی باطن سبابه‌یه طوغری مد ایدر والتمشده ابهام وسبابه‌یی مد ایدوب عقد اولرینك باطنلرنی بری برینه ضم ایدر شویله‌که تیر انداز اوق آتدیغی وقتده اوقی طوتدیغی شکلده اولور ویتمشده ابهامك طرنغی اوجنی وسط سبابه‌نك باطنندن اورته مفصله صقیجه ضم ایدوب سبابه‌نك اوجنی اوزرینه آشوری طوتار وسکسانده ابهامی سبابه اوزره کرکی کبی آشورر شویله‌که ابهامك اوجنك ایچ طرفی سبابه‌نك طشره طرفندن چاق دبنه طوغری کلکله سبابه یومولمش قالور قرقدن فرقی بوجهتله‌در وطقسانده سبابه‌نك اوجنی دبنه طوغری کرکی کبی بوکوب ضم ایدر وبونلره آحاد دخی ضم اولنور مثلا اتوز اوج عدد اراده‌سنده اتوزده ذکر اولنان وجه اوزره یردن ایکنه آلورکبی باطن طرف ابهامی باطن طرف سبابه‌یه کوشکجه ضم ایلدکدنصکره اوج اشارتی

اولان خنصر وبنصر و وسطانی آوجی ایچره قبض ایدر آحاد سائره دخی بو قیاس اوزره در وعقد مأت اصابع یسرانك سبابه و ابهامنه مخصوصدر یمناده اون عدد شماله یوز اولورکه سبابه‌نك طرنغی اوجنی ابهامك اوجنك ایچ طرفنه ایلشدروب حلقه شکلنده ارائت ایدر کذلك یمناده یکرمی یسراده ایکیوز اولور طقوز یوزه قدر اول قیاس اوزره در وعقد الوف یسرانك خنصر و بنصر و وسطاسنه مخصوصدرکه یمناده آحاد محلیدر پس یمناده برعدد یسراده بیك اولوب و یمناده ایکی یسراده ایکی بیك اولور هکذا طقوز بیکه قدر وآندن زیاده اولور ایسه عشرات ومأت عقودندن استعاره واستضمام اولنور ایشته نحویونك عقود اطلاق ایتدکلری بو اوله جقدر فاحفظها وکن من الشاکرین وادع لمن بینها علی الوجه المبین (التخارج) تفاعل وزننده چقشمق معناسنه‌درکه مراد شرکانك بعض خانه وبعض ارض اوزره کذلك ورثه‌نك کیمی نقود وکیمی عروض اوزره صلح وقبض ایله چقشمقدر کتب فقهیه‌ده خصوصا هدایه‌ده فصل مخصوص ایله احکام کثیره‌سی مشروحدر یقال اقتسموا بالتخارج وهو ان یأخذ بعض الشرکاء الدار وبعضهم الارض (الخراج) شداد وزننده خروجدن مبالغه فاعلدر عربلر اکا ولاج کلمه‌سنی که ولوجدن مبالغه‌در ضم ایدوب متصرف امور واحوال وکثیر الظرف والاحتیال اولان کمسه‌یه اطلاق ایدرلر حیا ومبالات ایلیوب هر محله دخولك طریقنی بولمغله دخول وخروج ایله امورنی تنظیم ایلدیکیچون یقال رجل خراج ولاج ای کثیر الظرف والاحتیال (الخاروج) ساروج وزننده بر معروف خرمالق آدیدر (خرجه) فتحاتله برصو آدیدر (خرجه) جرعه وزننده اسامیدندر عمر بن احمد بن خرجه محدثیندندر (الخرجاء) صحراء وزننده مکه ایله بصره بیننده برمنزل آدیدرکه آق وقاره طاشلغدر باعث تسمیه بودر (خرجان) خانك فتحی وضمیله اصفهانده برمحله آدیدر (خارزنج) رانك سکونیله نیسابور ایالتنده بربلده‌در امام خلیل تألیفکرده‌سی اولان کتاب العین تکمله‌سنك صاحبی احمد بن محمد البشتی الخارزنجی اورادندر (الخرفج والخرافج) خانك ضمیله (والخرفاج والخرفیج) خانك کسریله رغد العیش معناسنه‌درکه وسعت ورفاه اوزره اولان خوش دیرلکه دینور وخرفیج تر وتازه ونرم ونازك اولان شیئه دینور یقال نبت اوجسم خرفیج ای غض ناعم (المخرفج) مدحرج وزننده بول نسنه‌یه دینور یقال وعاء اوعیش مخرفج ای واسع (الخرفج) علبط وزننده سموز انسان وحیوانه دینور یقال خروف خرفج ای سمین (الخرفجة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی کثرت اوزره آلمق معناسنه‌در یقال خرفج الشیء اذا اخذه اخذا کثیرا (الخزرج) خانك وزای معجمه‌نك فتحیله زید بن عامر نام کمسنه‌نك لقبیدر مزبور اصحابدن دحیة بن خلیفه‌نك سلسلهٔ نسبی

رجالندندر اصل خزج عظیم الجثه اولمق معناسنه‌در مرقومك جثه‌سی پك عظیم اولمغله انكله تلقیب ایلدیلر (المخزاج) محراب وزننده شول ناقه‌یه دینورکه سموروب طاولندقده دریسی كویا كه ورمناك اولمش كبی اوله (الخزرج) جعفر وزننده برنوع یلك علی قول جنوب یلنك اسمیدركه لدوس اقسامندن بودیارلرده قبله یلی تعبیر ایتدكلریدر وخزرج ارسلانه دینور وانصار كرامدن برقبیله‌نك اسمیدر نته‌كه اوس دخی انلردن برقبیله‌در ایكیسی برادرلردر والده‌لری قیله نام خاتوندر حارثه بن ثعلبه‌نك اوغللریدر والده‌لرینه نسبتله ابنا قیله دیو شهرتیافته‌لردر (الخزرجة) دحرجه وزننده آغسمق معناسنه‌در یقال خزرجت الشاة اذاخمعت (التخزلج) لامله تدحرج وزننده سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال تخزلج فی مشیه اذا اسرع (الخسیج) سین مهمله ایله امیر وزننده یوك ایپندن طوقنمش آلاچغه یاخود آبایه وكلیمه دینوركه قوی ومحكم اولور (الخیسفوج) سین وفا ایله حیزبون وزننده حب القطن یعنی پنبوق چكردكنه دینوركه چكیت تعبیر اولنور وچورك اغاج كراسته‌سنه دینور علی قول شجر عشر كراسته سنه مخصوصدر وعشرزفر وزننده حجاز ویمنده نابت برشجردركه سكرالعشر آندن حاصل اولور (الخیسفوجة) هایله كمی دومننه دینور سكان سفینه معناسنه یقال قعدالملاح عند الخیسفوجة ای سكان السفینة (التخضج) ضاد معجمه ایله تفعل وزننده آغسمق معناسنه‌در یقال تخضجت الشاة اذا عرجت وخمعت (الانخضاج) انفعال وزننده برنسنه برطرفه طوغری چارپك كبی اكیلوب میل ایلمك معناسنه‌در یقال انخضج خفه اذا زاغ (الاخضاج) همزه‌نك كسریله بوزمق معناسنه‌در یقال اخضجوا الامر اذا نقضوه (الخضریج) قندیل وزننده قاون بستاننه دینور مبطخه معناسنه بعض نسخه‌ده مطبخه عنواننده مرسوم اولمغله اولدخی صحیحدر زیرا بطیخ وطبیخ ایكیسیده برمعنایه‌در (الخفج) خانك وفانك فتحیله دوه قسمنه مخصوص برمرضدر شارحك بیاننه كوره قالقاركن ایاقلری لرزه‌ناك اولوركه ضعفدن ناشیدر وخفج بومعناده مصدر اولور یقال خفج البعیر خفجا من الباب الرابع اذا اصابه الخفج وخفج برنوع آچقل نبات اسمیدركه ربیع موسمنده نابت اولور مفردی خفجه‌در مفرداتده یبان خردلی ایله مبیندر وخفج جماع ایلمك معناسنه‌در یقال خفج المرأة اذا جامعها ویورغنلقدن اینجكلر آغریمق معناسنه‌در یقال خفج فلانا اذا اشتكی ساقه تعبا (خفاجه) خانك فتحیله بنی عامر قبیله‌سندن بربطن آدیدر (الخفیج) امیر وزننده شول صویه دینوركه نه طتلو ونه آجی اوله قویی صولری كبی ماء شریب معناسنه وضعیف وزبون آدمه دینور (التخفج) تفعل وزننده برطرفه طوغری اكیلمك معناسنه‌در یقال تخفج الشیء اذا مال (الخنفج) قنفذ وزننده

(والخنافج) علابط وزننده وجودی زیادەسیله اتلو تنومند آدمه دینور یقال رجل خنفج وخنافج ای کثیر اللحم (الخفنجی) حبنطی وزننده شول کمسیه دینورکه سست وسلپوك وچولپه اولمغله اصلا خیره وشره یرامز اوله (الخفرجة) دحرجه وزننده غداخوب ونفیس اولمق معناسنەدر (الخفرنج) سفرجل وزننده نرم ونازك شیئه دینور یقال غصن خفرنج ای ناعم (الخلج) خانك فتحی ولامك سکونیله برنسنەیی کندوبه طوغری چکمك معناسنەدر یقال خلج الشیءٔ خلجا من الباب الثانی اذا جذبه وکوزنی یاقاشنی اوینادەرق اشارت ایلمك معناسنەدر یقال خلجه بعینه اوحاجبه اذا غمزه وبرنسنەیی یرندن چکوب قوپارمق معناسنەدر یقال خلج الشیءٔ اذا انتزعه اساسك بیاننه کوره جذب ونزع معناسنده حقیقت اولوب غمز وسائر معانی برر ملایمتله آندن متفرعدر وخلج تحریك ایلمك معناسنەدر یقال خلج الشیءٔ اذا حرکه وبرنسنه ایله مشغول قلمق معناسنەدرکه مشغلەیه جذب ایلمکدن عبارتدر یقال خلج فلانا اذا شغله ویقال خلجته امور الدنیا ای شغلته ودورتمك وسانجمق معناسنەدر یقال خلجه بالرمح اذا طعنه وجماع ایلمك معناسنەدر یقال خلجها اذاجامعها بوایکی معنا لازم جذب اولمق مناسبتیلەدر وولدنی یاخود ناقەسنك کوشکنی سوددن کسمك معناسنەدر یقال خلج فلان اذا فطم ولده اوولد ناقته اساسده خلجت المرأة ولدها فطمته کما یقال حذبته عبارتیله مرسوم اولمغله کذلك مجازیتنی مشعردر (الخلوج) قعود وزننده کوز وسائر اعضا سکریمك معناسنەدر یقال خلجت عینه خلوجا من الباب الثانی والاول اذا طارت (الاختلاج) افتعال وزننده بودخی اعضا سکریمك معناسنەدر یقال اختلجت عینه بمعنی خلجت (الخلج) فتحتینله برکمسەنك وجودی کمکلری چوق ایشلمکدن یاخود اوزون اوزادی یوریمکله یورلمقدن ناشی آغریوب صزلمق معناسنەدر یقال خلج الرجل خلجا من الباب الرابع اذا اشتکی عظامه من عمل اومن طول مشی وتعب وبرنسنه فاسد وتباه اولمق معناسنەدر یقال خلج الشیءٔ اذا فسد (الخلوج) صبور وزننده شول ناقەیه دینورکه کوشکی کندیسندن فطم یاخود ذبح وهلاك سببیله نزع اولنمغله سودی چکلمش اوله یقال ناقة خلوج ای اختلج عنها ولدها فقل لبنها وشول ناقەیه دینورکه بغایت جست ورونده اولمغله یوررکن کویا که یوریمکی جذب ونزع ایدر اوله یقال ناقة خلوج اذا کانت تخلج السیر من سرعتها معنای اولده بمعنی مفعول وثانیده بمعنی فاعلدر وخلوج پراکنده علی قول صویی چوق بلوده دینور یقال سحاب خلوج ای متفرق اوکثیر الماء (الخلیج) امیر وزننده ایرمغه دینور نهر معناسنه اوزون اوزادی چکیلوب کندیکی ایچون اطلاق اولنمشدر ونهر شکلنده دریادن چکیلوب آیرلمش قطعەیه دینورکه کورفز تعبیر اولنور خلیج ازمیر وخلیج استانبول

کبی

كبي يقال عبر الخليج وهو النهر وكذا شرم من البحر وخليج اغاجدن اولان چناغه
دينور مراد بيوك چناقدركه ماء كثير جذب ايدر وايپه دينور حبل معناسنه جذب
شانندن اولمق حسبيله وخليج عدولى تعبير اولنان كميدن كوچكجه كمى يه دينور
وعدولى فتحتينله بحرينده عدول نام قريه يه منسوب بركونه كوچك كمى يه اطلاق
ايدرلر وخليجك جمعى خلج كلور خانك ضميله وخليج مكه ده برطاغك آديدر (الاخلج)
اعرج وزننده بودخى ايپه اطلاق اولنور (التخلج) تفعل وزننده كاه صاغه وكاه صوله
اكيله رك وبوجاليه رق زحمتله يوريمك معناسنه در كويا كه برثقيل نسنه يى جذب
ونزع ايدر كبي يقال تخلج المفلوج فى مشيته اى تفكك وتمايل يعنى كانما يجتذب شيئا
مرة يمنة ومرة يسرة وبرى اوته حركت واضطراب ايلمك معناسنه در يقال تخلج
الشئ اذا اضطرب وتحرك (الاخليج) همزه نك كسريله جست وچابك صوى آته
اطلاق اولنور واخليج برنبات آديدر مرادر اوندك نباتيدركه مُخدردر مخلج دخى ديرلر
(الخلج) ضمتينله عربدن برقومدركه عدوان بن قيس عيلان كروهندن ايديلر امير
المؤمنين فاروق اعظم رضى الله عنه آنلرى حارث بن مالك بن النضر بن كنانه يه
الحاق ايلدى عدواندن منتزع اولدقلريچون خلج ايله تسميه اولنديلر وخلج بدنلرى
رعشه دار اولان كمسه لره دينور خليج مفرديدر واصل ونسبلرى مشكوك ومشتبه
اولان كروه وجماعته دينور نسبلرى خصوصنده منازعه اولديغيچون (التخالج)
تفاعل وزننده چكشدرمك معناسنه در بومناسبتله برماده ضمننده شك وشبهه يه دوشمك
معناسنده استعمال اولنور كه عجبا بويلميدر يوخسه شويلميدر ديو قلبى برى اوته
چكشدرمكدن عبارتدر تقول تخالج فى صدرى شئ اى شككت فيه شارح ديركه
بركمسه يى غموم وهموم هرطرفدن استيعاب ايتدى ديجك يرده تخالجت الهموم ديرلر
كويا كه غمك برى برطرفه وبرى برطرفه چكر (المختلج) اسم مفعول بنيه سيله قليل اللحم
اولان وجهه وصف اولور كويا كه انى منتزعدر يقال وجه مختلج اى قليل اللحم (الخلج)
فلز وزننده بعيد محله اطلاق اولنور (خلج) دمل وزننده بررجل اسميدر وعبد الملك
بن خلج اتباع تابعيندندر (خلج) كتف وزننده ايكى لغته كوره ده زبانزددركه ديكرى
خاى مكسوره ايله اولور برشاعر لقبيدر (الخلج) خانك ضميله قيس بن حارث نام
كمسه نك لقبيدر (الخلاج) كتاب وزننده بركونه قلملو قماش آديدر (المخالجة)
مفاعله وزننده خاطرى برنسنه نك فكر وانديشه سى برى اوته چكشدرمك معناسنه در
تقول خالج قلبى امر اى نازعنى منه فكر (ابوالخليج) امير وزننده تابعيندن عائذ
بن شريح الحضرمى كنيه سيدر وخليج العقيلى هارون رشيد فصحالرندندر (الخلنج)
سمند وزننده برشجر آديدر وبومعربدر جمعى خلانج كلور بوشجر برنوع چام اغاجيدر
آندن چناق وقواطه مقوله سى دوزيلور ايلمغين اغاجنه شبيه اولور دمورجيلرك

اکثری کوموری آندن اولور وبوخلنك فارسی معربیدر (المخلوجه) میمك فتحیله صاغه وصوله مزارقله دورتمك معناسـنه‌در وبواسمدر وراست ومصیب اولان رأی وفکر وتدبیره دخی مخلوجه دینور یقال جاء بمخلوجة ای رأی مصیب بونده هاء اسمیه یاخود مبالغه ایچوندر وبومجازدر کویا که آراء وافکار جمله‌سندن صحت واحکام واصـابتی سببیله خلج ونزع اولنمش رأی وفکر صائبـدر دیمکدر یاخود مصلحتك صاغنه وصولنه ضرب اندیشه ایله صورتپذیر ایلدکلری مناسبتنه مبنی‌در (الخمج) فتحتینله مرضدن یاخود تعبدن ناشی سست وفاتر اولمق معناسنه‌در که قرسز اولمق تعبیر اولنور یقال خمج الرجل خمجامن الباب الرابع اذا فتر یعنی من مرض اوتعب وات قوقق معناسنه‌در یقال خمج اللحم اذا انتن وخرما بوزلمق معناسنه‌در یقال خمج التمر اذا فسد کذلك برکسه‌نك دین وعقیده ومذهبی یاخود خوی ومشربی فاسـد وتباه اولمقده استعمال اولنور یقال خمج دینه اوخلقه اذا فسد وبرکسه‌یی سـوء بالذکر ایله ذم وقدح ایلك معناسـنه‌در یقال خمج فلانا اذا اساء ذکره وخمج بر رجلك اسمیدر (خمایجان) خانك ضمیله فارسده کارزین قضاسنده برقریه وشیراز قربنده بر موضع آدیدر (الخمجة) فرحه وزننده شول ناقه‌یه دینور که برعلتدن ناشی قطعا صو ایچمز اوله یقال ناقه خمجة ای ماتذوق الماء لعلة (المخمج) معظم وزننده فاسـد وتباه اولمش نسنه‌یه دینور یقال رجل مخمج الاخلاق ای فاسدها (خناج) نونله غراب وزننده (خنج) قفل وزننده فارس اولکه‌سـنده بربلده‌در (الخنزجة) زای معجمه ایله دحرجه وزننده کبر ودماغ ایلك تکبر معناسنه‌در یقال خنزج علینا اذا تکبر (خنزج) جعفر وزننده برموضعدر اکا خیزج دخی دیرلر یای تحتیه ایله (خوجان) خانك ضمیله نیسابور نواحیسندن استوانام ناحیه‌نك قصبه‌سی اسمیدر نیسابورده شیخ الحنفیه اولان ابوعمر والعراقی وصاعد بن محمد الاستوائی الخوجانیان اورادندر

﴿ فصل الدال المهملة ﴾ (الدبج) دالك فتحی وبانك سـکونیله نقش وتزیین ایلك معناسـنه‌در یقال دبجه دبجا من الباب الاول اذا نقشه (الدیباج) دینار وزننده قماش معروف اسمیدر وبودیبای فارسی معربیدر که ترکیده دخی دیبا تعبیر اولنور ارش وارغجی ایپك اولور ومعربانده اصل فارسیسی دیوباف اولوب بعده اختصار ایله دیبا بعده تعریبله دیباج اولمق اوزره مرسـومدر وعربلر بعد الاخذ اصلنی بای مشـدده ایله دباج تخیل ایدوب بعده کذاب وزننده اولان مصـدره عدم التباس ایچون کویاکه بای اولایی یایه قلب ایلدیلر نته که دینار کلمه‌سنده دخی بورسمه بیان ایدرلر ومصباحك بیاننه کوره دیباج وجه‌مذکور اوزره معرب اولوب بعده کثرت استعمالله عرب تصرف ایدوب آندن صیغه اتخاذ ونقش وتزیین معناسنه استعمال

ایلدیلر

ایلدیلر مثلا باب ثانیدن اوله‌رق دبج الغیث الارض دبجا دیدیلر یغمور یری سق
ایدوب ازهار مختلفه انبات یعنی کوناکون شکوفه‌لر ایله بر پرنقش ونکار ایلدی
معناسـنه ووزنده اختلاف اولنمشدر عند البعض وزنی فیعالدرکه یاء زائده‌در وعلی
قول اصلی دباج‌در تضعیفله بای موحده‌نك بری یایه ابدال اولنمشـدر اوله کوره
جمعی دیابیج‌در یای تحتیه ایله ثانیه کوره دبابیج‌در بای موحده ایله کذلك اساسك
بیاننه کوره دیباج ماده‌سندن متصرف اولان مواد مجازدر مثلا یقولون دبج المطر
الارض یدبج بالضم ودبجها تدبیجا اذا زینها بالریاض انتهی ودیباج لفظنك جمعی دیابیج
کلور یای تحتیه ایله ودبابیج کلور بای موحده ایله ذکر اولنان اختلافه مبنی‌در ودیباج کنج
وتازه ناقه‌یه اطلاق اولنور تویلری یومشق واندامی لطیف اولمغله قماش مذکوره تشبیه
اولنمشدر (المدبج) معظم وزنـنده دیباجلنمش یعنی دیباجله تزیین اولنمش نسنه‌یه
دینور یقـال طیلسان مدبج ای مزین بالدیباج وباشی وخلقت وبنیه‌سی چرکین
وقبیح اولان انسـان وحیوانه دینـور یقال رجل وبعیر مدبج ای قبیح الرأس
والخلقة ظاهرا بونك بناسی ازاله ایچوندر یاخود ضدیله مسمادر ومدبج بایقوش
انواعنـدن برنوعه اطلاق اولنورکه باشی بیوك اولور ترکیده پیلاق دیدکلریدر
وبرنوع صوقوشـنه دینورکه یلکلری منفتخ وباشی چرکین اولور (الدبیج)
سکین وزنـنده احد وفرد معناسنه‌در وبودیباج لفظندن مأخوذدر زیرا افراد
انسانی بلاد ودیارك مدار زینتلریدر وبومقام نفیه مخصوصـدر یقال مافی الدار
دبیج ای احد شارح دیرکه مؤلف دیباجه لفظندن سکوت ایلمشدر اساسـك
وشراح مقاماتك بیانلرینه کوره دیباجه دیباج کبی خوب ودلکش اولان خساره
اطلاق اولنور دیباجتان دینور بعده کتاب وقصیده‌نك رخسار موقعنده اولان
محللرینه دیباجه اطلاق اولنمشدر صنایع بدایع ایله محبر ومزین اولدقلریچون اطلاق
وتقیید علاقه‌سیله مطلقا خسارده دخی استعمال ایدرلر یقال فلان یصون دیباجتیه
وهما خداه ویقال لهذا الکتاب دیباجة حسنة اذا کانت محبرة (الدجیج) دالك
فتحیله یابجه یابجه یوریمك معناسـنه‌در یقال دج دجیجا من الباب الثانی اذادب
فی السیر شارح دیرکه ابن سکیت روایتی اوزره دجیج جماعته مخصوصدرواحده
استعمال اولنمز فیقال مر القوم یدجون دجیجا انتهی ودجیج برکمسـه بازرکانلق
ایلمك معناسـنه‌درکه سیر وسـفری مستلزمدر یقال دج فلان اذا تجر وپرده‌یی
صالیورمك معناسنه‌در یقال دج الرجل اذا ارخی الستر (الدج) حج وزننده
خانه‌نك سطحی یغموردن آقق معناسنه‌در یقال دج البیت دجا اذا وکف (الدجج)
ضمتینله زیاده‌سیله قراکولق شدت ظلمت معناسنه‌درکه اسمدر ودجج طاشی وطپراغی
سیاه اولان طاغلره دینـور بوکه کوره دجوج لفظندن جمع اولور (الدجة)

دالك ضمی وجيمك تشديديله بودخی بغايت قراكولق شدت ظلمت معناسنه‌در (الدجدج) هدهد وزننده (والدجاجی) دالك ضميله بغايت سياه اولان شيئه دينور تأكيد سواد ايچون ايراد اولنور يقال اسود دجدج ودجاجی ای حالك (الديجوج) دالك فتحيله (والدجداجة والدجوجی) دالك فتحی ويای نسبتله قراكو ومظلم معناسنه‌در يقال ليلة ديجوج ودجداجة ای مظلمة ويقال ليل دجوجی ای مظلم ويقال بحر دجداج على التشبيه ای مظلم (الدجوجاة) دالك وجيمك فتحيله يردن يايه كريملو ناقه‌يه اطلاق اولنور ارخاء ستر معناسنه اولان دججدن مأخوذدر يقال ناقة دجوجاة ای منبسطة على الارض (المدجج) محدث وزننده (والمدجج) معظم وزننده سلاحله آراسته اولان كشی‌يه اطلاق اولنور يقال رجل مدجج ومدجج ای شاك فی السلاح قال فی‌النهاية وفی حديث [وهب خرج جالوت مدججا فی‌السلاح] ای عليه سلاح تام سمی به‌لانه يدج ای يمشی رويدا لثقله وقيل‌لانه يتغطی به من‌دججت السماء اذا تغيمت ومدجج‌ومدجج كرپی تعبير اولنان‌جانوره اطلاق اولنور (التدجج) تفعل وزننده سلاحلنمق معناسنه‌در يقال تدجج فی شكته اذادخل فی سلاحه (التدجدج) تزلزل وزننده قراكولنمق معناسنه‌در يقال تدجج الليل اذا اظلم (الدجدجة) زلزله وزننده بودخی قراكولنمق معناسنه‌در يقال دجدج الليل اذا اظلم ودج ودج ديو دجاجه چاغرمق معناسنه‌در يقال دجدج الرجل اذا صاح بالدجاجة بدج دج (الدجاجة) دالك فتحيله ومثلث اولور يعنی دالك حركات ثلاثيله‌ده لغتدر معروف خانكی قوشه دينور اركگنه وديشيسنه اطلاق اولنور تركيده اركگنه خروس وديشيسنه طاوق تعبير اولنور پس تاسی وحدت ايچوندر حمامه وبطه كبی كه مفرد ايله جمع جنسی‌بی فرق ايچوندر شارحك بيانته كوره جمعی دجج كلور عناق وعنق وكتاب وكتب كبی وبعضا دجايج دخی كلور وبوماده آهسته يوريمك معناسندن مأخوذدر ودجاجه بريومق ايلكه اطلاق اولنور وكشينك عيالنه اطلاق اولنور كه رزق ونفقه‌لری وظيفهٔ لازمه‌سی اولان اشخاصدن عبارتدر يقال لفلان دجاجة ای عيال ودجاجه بركسه‌نك اسميدر (ذوالدجاج) بنی الحارث جاعتندن برشاعرك لقبيدر وابو الغنايم ابن الدجاجی وسعدالله بن نصر واوغللری محمد وحسن وحفيدی عبد الحلق بن الحصن وعبد الدائم بن عبدالمحسن الدجاجيون محدثيندندر (الدجعان) رمضان وزننده مواشيدن شول سودامز ياوری‌يه دينور كه آناسنك اكسه‌سنده يابجه يابجه يوريوب كيدر اوله مؤنثی دجعانه‌در هاءله (الداج) حاج وزننده اصلی داجج ايدی دجج لفظندن اسم فاعلدر كه آهسته يوريمك معناسنه‌در بعده مطلقا يوريمكده استعمال اولنغله داج سير وسعی ايدن كمسه‌يه اطلاق اولنور بعده عربلر بونی حاج كلمه‌سی

كبی

كبي جمع معناسنده استعماللله مكارون يعنى كراجيلره وجماج وتجارك خدم واعوانه وسير وسـفر اوزره اولان تجاره اطلاق ايلديلر ومنه الحديث يعنى حديث ابن عمرانه رأى قوما فى الحج لهم هيئة انكرها فقال هؤلاء الداج وليسوا بالحاج قال المؤلف الداج المكارون والاعوان والتجار وقال فى النهاية الداج اتباع الحاج كالخدم والاجراء والجمالين لانهم يدجون على الارض اى يدبون ويسعون فى السفر واماماقال لهرجل يارسول الله ماتركت من حاجة ولاداجة الا اتيت فمعناه ماتركت شيئا دعتنى اليه نفسى من المعاصى الا وقدر كبته وداجة اتباع لحاجة وجاء فى رواية بالتشديد قال الخطابى الحاجة القاصدون البيت والداجة الراجعون والمشهور بالتخفيف (دجوجى) هيولا وزننده عربستانده برموضع آديدر (التدجيج) تفعيل وزننده كوك يوزى قابلايى بلوتلنمق معناسـنهدر كه ظلتى مستلزمدر يقال دججت السماء تدجيجا اذا غيمت (دجوج) صبور وزنـنده قيس قبيلهسى يوردنده برطاغ آديدر (الديدجان) دالك فتحيله بوك دوهسنه دينور حولة معناسـنه (الدحج) دالك فتحى وحاى مهملهنك سكونيله برنسنهيى براوزره چكوب سوريمك معناسنهدر يقال دحج الشئ دحجا من الباب الثالث اذا سحبه وجماع ايلك معناسـنهدر يقال دحج الجارية اذا جامعها (الدحرجة) دالك فتحيله (والدحراج) دالك كسريله يوارلمق معناسنهدر (التدحرج) تانك فتحيله يوارلنمق معناسنهدر يقال دحرج الشئ دحرجة ودحراجا فتدحرج اى تتابع فى حدور (المدحرج) اسم مفعول بنيهسيله يوالق نسنهيه دينوركه يوارلنمق شانندندر طوپ يوارلغى كبى يقال شئ مدحرج اى مدور (الدحروجة) دالك ضميله اوصرغان بوجكنك فندق طرزنده يوارليوب كوترديكى يوارلغه دينور (الدروج) دالك ضميله (والدرجان) فتحاتله يوريمك معناسنهدر يقال درج الرجل دروجا ودرجانا من الباب الاول اذا مشى شارح ديركه اساسك وراغبك بيانته كوره بوماده درجهيه يعنى نردبان پايهسنه صعود ايدر كبى آهسته يوريمكه موضـوعدر انكچون صبيان وشيوخك يوريسنه تخصيص ايلديلركه ايمكلهيهرك يوريمكدن عبارتدر واقعا مصباحده دخى بورسمه مرسومدر انتهى ودروج ودرجان برقوم وجماعت منقرض اولمق يعنى چوب توكنمك معناسنهدر يقال درج القوم اذا انقرضـوا وبركسه كيرودده اصـلا نسل وذريتى قالميهرق وفات ايلك معناسنهدر وعند البعض بركسه مسلوكى اولان يولنه قطعا توقف وعدول ايلميهرك طوغرى صاوشوب كتمك معناسـنهدر يقال درج فلان اذالم يخلف نسلا اومضى لسبيله شـارح ديركه امهات سـائرهده بونلرك هربرى معناى مخصوص اولهرق مرسـومدر پس بوراده اوكلهسـنده همزه طغيان قلمه محمول اولور وكبه ناقهسنى كذران ايدوب هنوز وضع حمل ايليوب امساك ايلك معناسـنهدر يقال درجت

الناقة اذا جازت السنة ولم تنتج وطومار وثوب مقولەسی نسنەیی دورمك
معناسنەدر يقال درج الكتاب اذا طواه لكن اصولی سائرەدە بومعنادرج عنوانيله
مرسومدر كه دالك فتحی ورانك سكونيلەدر حتی اول دوريلان شيئه دخی درج
اطلاق ايلديلر تسميه بالمصدردر (الاندراج) انفعال وزننده بودخی انقراض
معناسنەدركه برقوم وقبيله بالجمله چوب اصلا اعقاب واخلافلری قالمامقدن عبارتدر
خلفاء عباسيه كبی يقال اندرج القوم ای انقرضوا (الدرج) دالك فتحی ورانك
سكونيله بودخی بركمسه طوغری يولنه چوب كتمك معناسنەدر يقال درج الرجل
درجا من الباب الرابع اذا مضی لسبيله ويوكسك درجه ومرتبەلره صعود ايلك
معناسنەدر كرك حسی اولسون نردبان پايەلری كبی وكرك معنوی اولسون مراتب
عليه كبی يقال درج فلان اذا صعد فی المراتب ودين ومذهبدن ياخود كلامدن
طريق واضحه ملازمت ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال درج فلان اذا الزم
المحجة من الدين اوالكلام وداىٔما دراج اتی يمك معناسنەدر يقال درج الرجل
اذا دام علی اكل الدراج ويل برنسنه اوزره شدتله اسوب اوغرامق معناسنەدر
شويله كه اول نسنەيی هوايه قالدرميوب اوكنده وجه ارض اوزره چوب كيدر قيله
يقال درجت الريح بالحصی درجا من الباب الاول اذا جرت عليه جريا شديداودرج
خطاطلرك وسائر كاتبلرك يازو يازدقلری طوماره دينور دورلديكيچون وبونده فتحتينله
جائزدر راغبك بيانەنه كوره درج كتاب وثوب مقولەسنی دورمك معناسنەدر دورلمش
نسنەيەدە اطلاق اولنور نته كه طی دخی بويلەجەدر اسمله مصدر بينی فرق ايچون
بعضا تحريك ايدرلر پس حاليا خطاطلرك درج تعبير ايلدكلری محافظه ايچون
آخر كاغد ايچره وضع وطی اولنديغنه مبنیدر (الادراج) همزەنك كسريله بودخی
كبه ناقەسنه سنی چوب هنوز طوغورميوب امساك ايلك معناسنەدر يقال
ادرجت الناقة اذا جازت السنة ولم تنتج وكاغد وثوب مقولەسی نسنەیی دورمك
معناسنەدر يقال ادرج الطومار اذاطواه شارحك بيانه كوره درج وادراج
دورمك معناسنده مجازدر زيرا برنسنەیی دورمك درجه درجه اولور انتهی
وادراج قويىدن قوغه ايله صويی آهسته آهسته تأنيله چكمك معناسنه استعمال
اولنور يقال ادرج الدلو اذا متح بها فی رفق وناقەنك معەسی اوجلرنی صاروب
بغلق معناسنه استعمال اولنور يقال ادرج بالناقة اذا صرا خلافها (التدريج)
تفعيل وزننده بودخی دورمك معناسنەدر يقال درج الكتاب تدريجا اذا طواه
وبركمسەیی بغايت صقشدرمغله بی تاب وتوان ايلك معناسنەدر كويا كه درجەدرجه
نهايت طاقت وغايت محنته ابلاغ ايلكدر تقول درجنی الطعام اوالامر ای ضقت
به ذرعا وبرشيئی يابر آدمی برنسنەيه درجه درجه تأنيله واردرمق معناسنەدر يقال

درجه الی کذا ای ادناه منه (الدراج) کتان وزنــده قوغجی‌یه اطلاق اولنور
نمام معناسنه مجلس بمجلس کزوب نقل مقال ایلدیکیچون وکرپی تعبیر اولنان جانوره
اطلاق اولنور ودراج برموضع آدیدر (الدراج) رمان وزنده ترکیده تحریفله
تراج تعبیر اولنان قوش اسمیــدر جثه‌ده ککلکه قریب و خوشمنظر واتی نازك
برقوشدر وبو سوکلون دیدکلری دکلدر سوکلونه مشابهدر فارسیده دراجه تراج
وسوکلونه تدرو وعربلر معرب اوله‌رق تدرج دیرلر ودراجده دراجه دخی لغتدر
هایله حام وحمامه کبی ارککنه ودیشیســنه اطلاق اولنور (الدروج) صبور
وزنده بغایت سرعتله اسوب کذران ایدن یله دینور یقال ریح دروج ای سریعة
المر (المدرج) مخرج وزنــده اسم مکاندر مسلك وطریقه معناسنه‌در (الدرج)
برج وزنــده نسوانك خردوات وضع ایلدکاری قوتویه دینور حفش النساء
معناســنه مفردی درجه‌در هایله جمعی درجه‌در عنبه وزنده وادراج کلور اتراس
وزنده (الدرج) فتحتینله یوله دینور طریق معناســنه جمعی ادراج کلور سبب
واسـباب کبی بومعنادندرکه عربلر فلان کلدیکی یولدن ینه دونوب کتدی دیجك
یرده رجع ادراجه دیرلر بونده بعضلر همزه‌نك کسریله روایت ایتدیلر فتحه‌یه کوره
وجه مذکور اوزره درجك جمعیدر مبالغة یاخود هر جزوی برطریق اعتبارینه
مبنی جمع اولمشدر وکسره‌یه کوره حذف مضاف اعتبار اولنوب رجع مثل ادراجه
ای مجیئه عنوانیله مأول اولور لکن فتحه افصحدر یقال رجع ادراجه ویکسر ای
فی الطریق الذی جاء منه کذلك عربلر ذهب دمه ادراج الریاح دیرلر دمی هــدر
وتلف اولوب کتدی دیجك یرده (الدوارج) خوارج وزنــده طوارك قوائمنه
یعنی ایاقلرینه اطلاق اولنور مفردی دارجه‌در (الدرجة) دالك ضمیله شــول
بچاوره‌دن درطوب دورلمش قونداغه دینورکه آنی ناقه‌نك فرجنه ودبرینه ادخال
ایدرلر برمدت کوزی وبرونی بغلو اوله‌رق اول حال اوزره ترك ایدرلر تاکه
ناقه‌یی ولادت بوریسی کبی بوری طوتمغله اول حینده کوزینك وبرونك بندلرنی
چوزوب واول بچاوره‌یی اخراج ایتدکدنصکره برآخر ناقه‌نك یاوریسنك کوده‌سنه
کرکی کبی سوروب اول ناقه‌یه اشمام ایدرلر آندن کندی ولدینك رایحه‌سنی حس
ایله کندی ولدی قیاس ایدوب اکا باقیلور بوعملی ناقه‌نك یاوریسی ضایع اولوب
برآخر یاوری‌یه کندیسنی یاقق مراد ایلدکده ایدرلر تاکه بوجهتله سودنی چکمیوب
کافی الاول ادرار اوزره اولور آغزینه بغلدقلری باغه غمامه وبرونه بغلدقلرینه
صقاع دیرلر وعند البعض درجه شول بچاوره‌درکه ناقه‌نك داخل فرجنده درد
ووجع ظهور ایلدکده ایچنه ادویهٔ مناســبه وضع ایدوب ناقه‌نك فرجنه ادخال
ایدرلر جمعی درج کلور صرد وزنده وماجاء فی الحدیث [کن یبعثن بالدرجة شبهوا

الخرق تحتشي بها الحايض محشوة بالكرسف بدرجة الناقة] يعنى حايضك پنبه ايله
محشوه اولهرق طوتندقلرى خرقه‌يى ذكر اولنان درجهٔ ناقه‌يه تشبيه ايلديلر ولفظ
مزبور عنبه وزننده درجه عنوانيله‌ده مرويدركه معناسى آنفا ذكر اولندى يعنى
نسوانك خردوات قوتولرى اوله‌جقدر و قاضى ابو الوليد الباجى فتحاتله ضبط
ايلشدر لكن وهم ظن اولنور (الدراجة) جبانه وزننده چوجق عربه‌سنه دينوركه
يكيجه يوريمكه بشلدقده آنكله تعليم ايدرلر شارح ديركه كرچه نسخه‌لرده الحال
عنوانيله مرسومدر لكن محكمده العجلة عبارتيله مرقومدر مترجم ديركه غالبا چوجق
عربه‌سنه حال اطلاق اولنديغندن ذهول ايلشدر ودراجه دبابه‌يه دينوركه سلفده
حصار جنكده آنك آلتنه كيرلنوب يابجه يابجه سوره‌رك حصار دبنه واررلر ايدى
نته‌كه ماده‌سنده بيان اولندى (الدرجة) دالك ضميله (والدرجة) فتحاتله
(والدرجة) دالك ضميله همزه وزننده بونده جيمك تشديديله جائزدر (والادرجة)
اسكفه وزننده نردبانه دينور مرقات معناسنه شارح ديركه تسمية الكل باسم البعض
قبيلندندر (الدرج) سكر وزننده زحمتلو مشقتلو امور عظيمه‌يه اطلاق اولنور
درجه درجه نهايت جهد وطاقته بلوغ ملاحظه‌سنه مبنى‌در يقال ركب الدرج
اى الامور العظيمة الشاقة مؤلف بونى سكر وزنيله تقييد ايلدى لكن ركع ايله
تقييد ايلسه انسب ايدى زيرا بودارجك جميدر (الدريج) سكين وزننده طنبوره
شبيه برنوع سازك اسميدر عربلره مخصوصدر (الاستدراج) استفعال وزننده
بركسه‌يه رنك وخدعه ايله فريفته ايلك معناسنه‌دركه اول كسه‌يى ترتيب ايلديكى
مكر ودامه درج ياخود تقريب ايلكدن عبارتدر يقال استدرج فلانا اذا خدعه
اصل استدراج بركسه‌يى آهسته آهسته بردرجه‌دن درجهٔ اخرايه اصعاد كذلك
برشيئه شيئا فشيئا تقريب ايلك معناسنه‌در پس بوراده رنك و مكر ايله تخييل
وتسويل ايلديكى رتبهٔ خسار وهلاكه اصعاد ياخود قلبنى آهسته آهسته اختلاسله
ورطهٔ مرتبه‌يه تقريبدن عبارت اولور اساسده بعضلردن هلاكنى مراد ايلك
معناسنه منقولدركه موت وهلاك معناسنه اولان درجدن مأخوذ اولور واستدراج
بركسه‌يى برنسنه‌يه نردبان پايه‌لرى كبى درجه درجه تقريب ايلك معناسنه‌در يقال
استدرجه الى كذا اذا ادناه منه و بركسه‌يى مضطرب وبيقرار ايلكله سراسمه
اوله‌رق جابجا كشت وكذاره مضطر قلق معناسنه‌دركه مشى معناسندن مأخوذدر
يقال استدرجه اذا اقلقه حتى تركه يدرج على الارض و يكى طوغورمش حيوان
ياوريسنى اكسه‌سنه دوشوروب آهسته آهسته يورتمك معناسنه‌در يقال استدرجت
الناقة اذا استتبعت ولدها بعدما القته من بطنها واستدراج الله تعالى العبدانه كلما
جدد خطيئة جدد له نعمة وانساه الاستغفارا وان يأخذه قليلا قليلا ولا يباغته يعنى

اشبو

اشبو [سنستدرجهم من حيث لايعلمون] كريمه‌سنده واقع استدراج الهى بربنده جرم وخطيئه‌سنی تجديد ايلدكجه حضرت حق جل وعلا اكا ادامهٔ صحت واقبال ودولت مقوله‌سی نعمت واحسانی تجديد ايدوب شكر وتوبه واستغفارنی اونتدرمقله معاذالله تعالى غضب وعذابنه درجه درجه تقريب ايلمكدن عبارتدر آخرتدن قطع نظر دنياده دخی اثری مشاهده اولنور وعند البعض اول بنده‌يی قليلا قليلا تدريجله اخذ واهلاك ايدوب بغتة اخذ ايلامكله امهال ايلمكدن عبارتدر درجه درجه زردبانه اصعاد ايلمك كبی مؤلف بصائرده واستدراج الله المرء جره قليلا قليلا الى العذاب عبارتيله‌ده بيان ايلشدر مآل بردر وراغب بعضلردن سنطويهم طی الكتاب عبارتيله مفسر اولديغنی نقل ايلشدركه اغفاللرندن عبارت اولور واستدراج يل بركسيه يابر نسنه‌يی شدتله ارقه‌سندن طوقنمغله اوكنه قاتوب يده‌رك بنفسه يورر كبی سوريدوب يورتمك معناسنه‌در يقال استدرجته الريح اذا جعلته كانه يدرج بنفسه يعنی على وجه الارض من غيران ترفعه الى الهوآء (درجه) دالك ضميله همزه وزننده برقوش آديدر (حومانة الدراج) حانك فتحی و دراج رمان وزننده‌در بعضا كتان‌وزننده زبازددرطريق بصره‌ده برموضع آديدر (مدرج) معظم وزننده ذات عرق ايله عرفات بيننده برموضعدر (ابودراج) رمان وزننده على بن محمد نام محدث مشهورك كنيه‌سيدر (الدرج) دالك ضميله شول امور عظيمه مشكله‌يه دينوركه تشبث ايدنلری عاجز وفرومانده ايليه مؤلف بونی تكرار ايلشدر (الدرج) جبل وزننده شول ايلچی‌يه اطلاق اولنوركه صلح و صلاح ايچون ايكی آدم ياخود ايكی فرقه بيننه متوسط اوله يقال جاء فلان درجا ای سفيرا بين اثنين للصلح (الدرجات) فتحاتله پايه ومرتبه‌لردن طبقاته اطلاق اولنوركه نردبان قدمه‌لری كبی بعضی بعضندن بلند اولور مؤلفك بصائرده بيانه‌كوره درجات درجه‌نك جمعيدر فتحاتله نردبان پايه‌سنه دينور بعده منزلهٔ رفيعه ومرتبهٔ عاليه‌ده استعمال اولنمشدر نته‌كه فلكده درجات نجوم دخی اكا تشبيه اولنمشدر اهل هيئت مدار نجومی اوچيوز آلتمش قسمه تقسيم وهر برينه درجه اطلاق ايلديلر وانلری دخی اون ايكی برجه توزيع ايلديلركه هر برج اوتوز درجه و هر درجه آلتمشر دقيقه وهر دقيقه آلتمشر ثانيه وهر ثانيه آلتمشر ثالثه‌دن عبارتدر هكذا الى العاشره مترجم ديركه درجات مذكوره فلك اعظمده كه لسان شرعده عرش اطلاق اولنور معتبردر نته‌كه اهل تحقيق اشبو [رفيع الدرجات ذوالعرش] كريمه‌سنده اكا اشارت اولديغنی تصريح ايلديلر زيرا رفيع حسابده اوچيوز آلتمشدر (الدارج) خارج وزننده شول توزه طپراغه اطلاق اولنوركه شديد روزكار آثار ورسوم خانه اوزره صاوروب تمام بوربوب احاطه ايلدكدنصكره برابرجه اوكنه قاتوب

یوریده یقال تراب دارج اذا صار تغشیه الریاح رسوم الدیار وتثیره وتدرج به (الدرجة) دحرجه وزننده سرکشلکدن وچتینلکدنصکره یواشیوب رفق وملایم اولمق معناسنه‌در یقال درج الرجل اوالفرس اذا لان بعد صعوبة وناقه ولدنی اوزلیوب یاقلمق معناسنه‌در یقال دربجت الناقة اذا رئمت ولدها و بطؤ وسرعتسز سکونت اوزره یوریوب کیتمک معناسنه‌در یقال دربجت الناقة اذا دبت دبیبا (الدرابج) علابط وزننده کبر واذا ایله صالنی صالنی یوریین کشی‌یه دینور یقال هو درابج ای مختال متبختر فی مشیه (الدردجة) دحرجه وزننده ناقه کندی یاوریسنه یاقلمق معناسنه‌در یقال دردجت الناقة اذا رئمت ولدها وایکی کسه محبت جهتنده بری برینه موافقت ایلمك معناسنه‌درکه یکدیگری صدق وصفوتله سومکدن عبارتدر فاذا توافقا فی مودتهما یقال قددردجا (الدربجة) میمله دربجه وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال دربجت الناقة یعنی دربجت (الدرامج) درابج وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الادرماج) همزه‌نك کسری ومیمك شده‌سیله بریره اجازتسز کستاخانه کیرمك معناسنه‌درکه خلاف ادبدر یقال ادرمج علیهم اذا دمر بغیر اذن ادرمج کلمه‌سنك اصلی ادرنمج ایدی که دروج ماده‌سندندر و رنسنه ایچره اطرافدن کیرلنوب پنهان اوله‌رق صوقلمق معناسنه‌در یقال ادرمج فیه اذا دخل مستترا فیه (الدرواسج) دالك وسینك فتحیله دروازه‌کاه فارسی معربیدرکه آت ایرینك اوئ قاشندن بیونه وارنجه یره دینورکه ایکی طرفلو ایرك تفه‌سنك فضله اتکیدر (الدرانج) نونله درابج وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الدیزج) دالك و زای معجمه‌نك فتحیله آت انواعندندر و بو دیزهٔ فارسی معربیدرکه دالك کسریله‌درتعریب اولندقده دالی مفتوح قلدیلر مؤلف خیل مذکور نه رنکله متصف اولدیغنی بیان ایلمدی لکن باب میمده ادغم شول اتدرکه یوزی و دوداقلری سیاهه مائل اولوب واول سیاهلق سائر جسدنده اولان سیاهلقدن اشد اوله سائر جسدنده اولان سیاهلق قورشونی سیاه اولور واکا فارسیده دیزه دیرلر دیو بیان ایلمشدر کذلك لغات فارسیده دیز مطلقا رنك و لون و خاصة یاغز تعبیر اولنان لونله و قرامتق بوز ایله مفسردر که اولدخی یاغز اوله‌جقدر مؤلفك وجه مذکور اوزره بیانه کوره یاغز اوله‌جقدر و بو آته مخصوص دکلدر بعض ذئب و حمارده دخی اولور وفارسیده شبدیز دیدکلری پك سیاه اولانیدرکه اکا قاره یاغز تعبیر اولنور نهایت مؤلفك بیاننه کوره سائر اعضاسی قرامتق کوچل بوز اولوب چهره‌سی قویو اولان یاغز اولور وصاحب مجمع مطلقا سیاه رنك اولان حیوانله تفسیر ایتمشدرکه ینه یاغز اوله‌جقدر (المدسج) محسن وزننده (والمدسج) محدث وزننده بر نوع کوچك بوجك

اسمیدرکه اورمجك کبی نسج ایدر (الاندساج) انفعال وزننده یوز اوزره قپانوب
دوشمك معناسنه در یقال اندسج الرجل اذا انکب علی وجهه (المدسج) میمك
ضمی و دالك تشدیدیله منتسج کلمه سی کبیدر یعنی اول معنایه در بعض نسخه ده
کالمدسج عنوانیله مرسومدر لفظ مذکور ادساجدن اسم فاعلدر اصلی اتدسج ایدی
تاء افتعال داله قلب و ادغام اولنمشدر وبو منتسج معناسنه در که انتساجدن اسم
فاعلدر نسج اولمش بز وقماش مقوله سنه دینور ذکر اولنان بوجکه بومعنادن اطلاق
اولنمشدر (الدسجة) دالك فتحیله دستة فارسی معربیدر حزمه معناسنه در که
برباغ وبرقبضه وبردمت نسنه دن عبارتدر جمعی دسانج کلور مترجم دیرکه فارسیده
دسته برنسنه نك صاپنه ده دینکله آندن دخی معرب اولور (الدستیج) دالك فتحیله
دستی معربیدرکه الده دوران ایدن وال ایله استعمال اولنان قابه دینور صو
و یکمز مقوله سی وضع ایتدکاری کوچك کوپجکه دستی اطلاق بوکه مبنیدر
فارسیده خاصة اکا سبوی دیرلر (الدستینج) دالك ونونك فتحیله دستینه معربیدرکه
یارق معناسنه درکه یاره معربیدر یصی بلازکه وقول باغنه دینورکه نسوان عرب
بلکیجه لرینه چکوررلر (الدعج) دالك وعینك فتحیله (والدعجة) دالك ضمی وعینك
سکونیله کوز واسع اوله رق سیاهی شدید ووافر اولمق معناسنه درکه محاسن
عیوندندر آهو کوزی کبی امهات سائره ده دعج مصدر ودعجه اسم اولمق اوزره
مرسومدر یقال دعجت العین دعجا من الباب الرابع اذا صار شدید السواد مع
سعتها شارح دیرکه بعض اصولده دعج ودعجه کوزك بیاضی و سوادی کمال اوزره
اولمقله مبیندر حتی اساسده بووجهله مرسومدر لکن مقدمة الادبده دعج سیاه چشم
شدن عبارتیله مفسر وهوا دعج وعین دعجاء ایله مذیل اولمغله عینه و صاحبنه
وصف اولور (الادعج) احمر وزننده بشره سی پك سیاه اولان کشی یه دینور اسود
معناسنه زمخشرینك ومصباحك بیاننه کوره ادعج دعج مذکوردن وصف اولمغله پك
سیاه چشم اولان کشی یه دینور مؤنثنده دعجاء دینور وعینه دخی وصف اولور یقال امرأة
دعجاء وعین دعجاء وپك سیاه اولان شیئه مجازا ادعج اطلاق ایدرلر یقال لیل ادعج پس
مؤلفك اسود ایله تفسیری مجاز اولور ونهایه ده فی صفته علیه السلام [فی عینیه
دعج] حدیثنده السواد فی العین وغیرها یرید ان سواد عینیه کان شدیدا وقیل
الدعج شدة سواد العین فی شدة بیاضها عبارتیله مبین اولمغله قول اوله کوره مطلقا
شدت سواد معناسنه اولمغین مؤلفك اسود ایله تفسیری حقیقت اولور لکن ینه
نهایه ده ومنه حدیث الخوارج [آیتهم رجل ادعج] وقدحمل الخطابی هذا الحدیث
علی سواد الجلد جمیعه وقال انما تاولنا علی سواد الجلد لانه قدروی فی خبر آخر
آیتهم رجل اسود عبارتیله وارد اولمغله اسود ایله تفسیر تأویل اولمغین مجازاولور

(الدعجاء) دالك فتحى و عينك سكونيله جنون معناسنه در شارحك بيانه كوره
فعلاء وزننده مصدردرنته‌كه بعضلر نعماء كلمه‌سنك مصدريتنه ذاهب اولنديلر عنقريب
مدعوج مجنون معناسـنه اولمق بونى مؤيددر ودعجاء وصف اولور ليـله محاقك
اول كيجه‌سـنه اطلاق اولنوركه آيك يكرمى سـكزنجى كيجه‌سيدر شدت سواده
بشـلدیغی كيجه‌در دهماء دخى ديرلر يكرمى طقوزنجى‌يه سرار آخر لياله فلته ديرلر
(دعيج) زبير وزننده بزرجلك علميدر (المدعوج) مفلوج وزننده مجنونه دينوركه
نور عقلى زائل اولمشـدر يقال رجل مدعوج اى مجنون (الدعمجة) دحرجه
وزننده سرعت ايلك معناسـنه در يقال دعمج الرجل اذا اسرع (الدعلجة)
دحرجه وزننده برى اوته كيدوب كلمك تردد و آمد شد معناسـنه يقال دعلج اليه
اذا تردد اليه بالذهاب والمجئ قال فى النهاية وفى حديث فتنة ازد [ان فلانا وفلانا
يدعلجان بالليل الى دارك] اى يختلفان يعنى يترددان بالذهاب والمجئ پس اولطه
اورمغه‌ده اطلاق اولنور و دعلجه قراكو اولمق معناسـنه‌در يقال دعلج الليل اذا
اظلم وبرنسنه‌يى چوق آلمق معناسنه‌در يقال دعلج الشئ اذا اخذه كثيرا وبوارلمق
معناسنه‌در يقال دعلجه اى دحرجه واطرافدن صو جمع ايلك معناسـنه‌در يقال
دعلج فى حوضه اذا جبى فيه (الدعلج) جعفر وزنـنده ايچى طلو چواله دينور
والوان ثيابه دينوركه رنكا رنك ثوب وقاشدن عبارتدر وبيهوده وبيكار سرسرى
كشت وكذار ايدن كسيه دينور وكثير الاكل انسان وحيوانه دينور و برى برينه
سـويكنوب تقويت ويرمكله كور و فراوان اولمش قوتلو اوتلغه وچايره دينور
وخوب چهره وخوشـلقا نرم ونازكبدن تازه جوانه دينور وقراكولغه دينـور
وقورده دينور ذئب كبى وحاره دينور واكسه‌سـندن سورلدكده مطيع اولميان
اونكو وسركش ناقه‌يه دينور ودعلج عامر بن الطفيل وعمرو بن شريحك فرسلرى
اسميدر ودعلج بريولدن ياخود بريردن كلوب كيدن انسان وحيوانك ايزينه دينور
و دعلج بر جماعتك اسميـدر (الدغبجة) غين معجمه وباى موحده ايله دحرجه
وزننده دوه‌لرى هر كون صويه كتورمك معناسنه‌در يقال دغبج المال اذا اوردها
كل يوم تأنيث ضمير ابل اعتباريله‌در زيرا عند الاعراب مال دوه قسمندن عبارتدر
ودائما نفسنى ناز ونعيم واكل وشرب نفيسله پرورده ايلك معناسنه استعمال اولنور
يقال هم يدغبجون انفسهم اى هم فى النعيم والاكل يعنى كل يوم (المدغبج) مزعفر
وزننده بدنى شيشمان انسان وحيوانه دينور (أدغبج) جعفر وزننده مران قربنده
برموضعدر (الدغنجة) نونله دحرجه وزننده خاصة عورت قسمى افراط اوزره
سموزلكدن وجودى ايرى وعظيم اولوب حركت وقيام خصوصنـده آغرلشمق
معناسنه‌در يقال دغنجت المرأة اذا عظمت واثقلت وآدملرى صيق صيق وخرده‌خرده

آتارق يوريمك معناسنه‌در يقال دغنج الرجل اذا مشى متقاربة ودوه‌لر براوغوردن
صويه هجوم ايلك معناسنه‌در يقال دغنجت الابل اذا كرت على الماء ويرى اوته
كلوب كتمك معناسنه در يقال دغنج الرجل اذا اقبل وادبر (الدلج) فتحتينله
(والدلجة) دالك ضمى وفتحيله كيجه‌نك اولنده قالقوب يوله كتمك حالتنه دينوركه
اسملردر (الادلاج) همزه‌نك كسريله كيجه‌نك اولنده قالقوب يوله كتمك معناسنه‌در
يقال ادلج القوم ادلاجا اذا ساروا من اول الليل (الادلاج) همزه‌نك ودال
مشدده‌نك كسريله كيجه‌نك آخر وقتنده قالقوب يوله كتمك معناسنه‌در و بوافتعال
بابندندر ادكار كبي يقال ادلج القوم اذا ساروا من آخر الليل اساسده فتحتينله
دلج ودالك فتحيله دلجه اخشامدن قالقوب بتون كيجه كتمك و دلجه دالك ضميله
كيجه‌نك آخرنده كتمك معنالرينه اسم اولمق اوزره واولدن فعل افعال بابندن يقال
ادلج القوم اذا ساروا الليلة كلها وثانيدن فعل افتعال بابندن يقال ادلجوا بالتشديد
اذا ساروا فى آخر الليل عباريله مرسومدر حتى قنفذه ابومدلج اطلاقى بتون كيجه
كزوب يوريديكنه مبنى‌در و مصباحده دخى بو وجه اوزره مبين‌در ونهايه‌ده
[عليكم بالدلجة فان الارض تطوى بالليل] حديثنده هى سير الليل يقال ادلج
بالتخفيف اذا سار من اول الليل وادلج بالتشديد اذا سار من آخره والاسم منهما
الدلجة والدلجة بالضم والفتح ومنهم من يجعل الادلاج بالتشديد لليل كله وكانه المراد
فى هذا الحديث لانه عقبه بقول فان الاض تطوى وانشدوا ★ لعلى رضى الله عنه ★
اصبر على السير والادلاج فى السحر ★ وفى الرواح على الحاجات والبكر ★ فجعل الادلاج
فى السحر ★ عباريله مسطور اولمغله مختلف فيه اولديغنى اشعار ايلمشدر واقعا
شهاب دخى بونده اهل لغتك اختلافنى تصريح ايلمشدر حتى ابن درستويه دلجه
ودلجه‌كه فتحله وضمله‌در مطلقا كيجه كتمك معناسنه‌در كرك اول ووسط وكرك آخر
اولسون ديو تنصيص وبو بابده امام ثعلبي تغليط ايلديكنى بيان ايلمشدر پس مؤلفك
بيانى قاصر اولور انتهى (الداج) خارج وزننده شول كمسه‌دركه قويى باشندن
قوغه‌يى آلوب دوكمك ايچون حوضه كتورر اوله و دوه‌لرك صاغيلن سودلرنى
اوته‌ده بيوك قابلره نقل ايدن كمسيه دينور (الدلوج) ولوج وزننده اشبو ايكى
معنادن مصدر در قويى باشندن قوغه‌يى آلوب دوكمك ايچون حوضه كوترمك
وصاغيلن سودلرى آلارغه‌ده بيوجك قابلره نقل ايلك معنالرينه‌در يقال دلج الرجل
دلوجا من الباب الاول اذا اخذ الدلو و مشى بها من رأس البئر الى الحوض
ليفرغها فيه و يقال دلج اذا نقل اللبن اذاحلبت الابل الى الجفان (المدلج والمدلجة)
ميملرك ودالرك فتحيله اسم مكانلردر قويى ايله صو دوكه‌جك حوض ما بينه دينور
(المدلج وابو مدلج) كه محسن وزننده‌درلر كرپى‌يه اطلاق اولنور بتون كيجه كزوب

یوریدیکی ایچون (بنو مدلج) کنانه‌دن برقبیله‌در (المدلجة) مکنسه وزننده شول بیوك علبه‌یه یعنی کولك تعبیر اولنان قابه دینورکه صاغیلن سود اکا نقل اولنور لکن بونك بناسی آلت اولمغله معنای مذکور قیاسه مخالف اولور (المدلجة)مرتبه وزننده دلوجه‌دن اسم مکاندر نته‌کم ذکر اولندی و مدلجه وحشی جانور اینینه اطلاق اولنور کناس الوحشی معناسنه آهو یتاغی کبی (الدولج) جوهر وزننده بو دخی وحوش اینینه دینور وزیر زمین تعبیر اولنان ایزبه‌یه ولغم کبی یره دینور (الدلجان) رمضان وزننده چوق چکرکلره اطلاق اولنور (مدلج) میمك ضمی و دال مشدده‌نك فتحیله مطلب وزننده ابن المقدام اسمیدرکه محدثیندندر (دلیج) زبیر وزننده (ودلاج) کتان وزننده اسماء رجالدندر (الدموج) دخول وزننده برنسنه شیٔ آخره کیروب آنده محکم یرلشمك معناسنه‌در یقال دمج الشیٔ دموجا من الباب الاول اذا دخل فی الشیٔ واستحکم فیه ویقال دمج الوحش فی الکناس وآدملری صیق صیق آتارق سرعتله سکردوب کیتمك معناسنه‌در یقال دمجت الارنب فاسرع تقارب قوائمها فی الارض شارحك بیاننه کوره ارنب مثالدر بعیر وسائر حیواناتده دخی مستعملدر وفعلك تأنیثی ارنبك مؤنثه تخصصی قولنه مبنیدر (الاندماج) انفعال وزننده (والادماج) همزه‌نك ودال مشدده‌نك کسریله افتعال وزننده (والادرماج) همزه‌نك ورانك کسری ومیمك تشدیدیله‌که فی الاصل ادرنماج ایدی احرنجام وزننده نون میمه قلب وادغام اولنمشدر بونلردر برنسنه ایچره کیروب آنده کرکی کبی یرلشمك معناسنه‌در یقال اندمج الشیٔ وادمج وادرمج اذا دخل فی الشیٔ واستحکم فیه (الدمج)دالك فتحی ومیمك سکونیله اورلمش صاچه دینور ضفیره معناسنه شارح دیرکه مادهٔ مزبوره انطوا وستر معناسنه موضوع اولمغله معانیٔ سائره آندن متفرعدر (الدمج) دالك کسریله صیق دوسته دینور یقال هو دمج فلان ای خدنه ومثل ونظیر معناسنه‌در یقال هو دمجه ای نظیره (المندمج) اسم فاعل بنیه‌سیله مدور نسنه‌یه دینور یقال نصل مندمج ای مدور (التدامج) تفاعل وزننده برخصوصده یاردملشمق معناسنه‌در یقال تدامجوا علیه اذا تعاونوا (الدامج) خارج وزننده قرا کو مظلم معناسنه‌در یقال لیل دامج ای مظلم (المدماجة) میمك کسریله باشه صاریلان صارغه اطلاق اولنور عمامه معناسنه اساسده بونلرك مجموعی مجاز اولمق اوزره مرسومدر انطوا معناسندندر (الدمجة) دالك ضمی ومیم مشدده‌نك فتحیله اویقوجی وخانه‌سنه ملازم تنبل کشی‌یه دینور تغلیظ ایچون تضعیف اولنمشدر یقال هودمجة لاخیر فیه ای نوام لازم لمنزله (الدماج) غراب وزننده (والدماج) کتاب وزننده سرا واقع اولان علی قول قوی ومحکم اولان صلح ومصالحه‌یه وصف اولور یقال صلح دماج ودماج ای خفی اومحکم بودخی مجازدر (الادماج)

همزه‌نك كسريله برنسنه‌يي برثوب ايچره دوروب صارمق معناسنه‌در يقال ادمجه اذا
لفه فى ثوب بعض شراحك دمج وادماج اطلاق ايتدكلرى طريقه كه متندن جزكي‌يي
رفع ايلسه‌لر يكسخن كلام مرصف اولور بومعنادن مأخوذدر نخبهٔ ابن حجر كبي
(المدمج) مكرم وزننده قار اوقنه اطلاق اولنور ومدملج معناسنه‌در كه عنقريب
مشروحدر (دماج) غراب وزننده برموضع آديدر (الدملج) جندب وزننده ايكي
لغتنده كوره‌ده يعنى دالك ولامك ضمى ودالك ضمى ولامك فتحيله (والدملوج)
زنبور وزننده بازو بنده وقولچاغه دينور معضد معناسنه (الدملجة) دحرجه وزننده
(والدملاج) دحراج وزننده صانع يدنده ايشلديكى ايشى دوزلدوب هر طرفنى
وجه لايق اوزره راست وهموار ايلمك معناسنه‌در قيومجينك ياپديغى بلازكى
تسويه‌سى كبي يقال دملج الشئ دملجة ودملاجا اذا سوى صنعته (الدماليج) دالك
فتحيله صلابتلو پك يرلره دينور دملوج مفرديدر (المدملج) مدحرج وزننده بغايت
دوز و املس اوله‌رق برى برى ايچره‌در طوپ دوراش كره شكلنده يوارلق نسنه‌يه
دينور مدرج املس معناسنه دوز يوارلق طاشه وكله‌يه وطوپه مدملج اطلاقى بوكه
مبنيدر صحاح مترجمنك صيرنجق دوز يول ايله تفسيرى المدرج كلمه سنك ميمنى
مفتوح وهم ايلديكنه مبنى‌در ميم ايسه مضموم اولمغله مطوى معناسنه‌در (الدملج)
عصفر وزننده معاذ بن عمرو بن الجموح انصارينك فرسى اسميدر (الدناج) دالك
كسرى ونونك تخفيفيله برايشى ياخود برخصوصى قوند ومحكم واستوار ايلمك
معناسنه‌در يقال دنج الامر دناجا من الباب الاول اذا احكمه (الدنج) ضمتينله عقلاء
معناسنه‌در كه عاقل وهوشيار جماعته دينور كلمهٔ مذكوره داناج آتيدن منصرف
اولمق محتملدر يقال هم دنج اى عقلاء (الداناج) داناى فارسى معربيدر كه بيليجى
عالم معناسنه‌در ومحدثيندن عبد الله بن فيروزى البصرى لقبيدر (الدانج) دارج
وزننده ومرادفيدر كه ذكر اولندى يقال تراب دانج اى دارج (ادهج) احمد
وزننده نعجه‌نك يعنى ديشى قيون قسمنك اسميدركه آنكله تسميه ايدرلر وصاغمق
ايچون چاغردقلرنده ادهج ادهج ديو چاغررلر (الدهبرج) دالك وباى موحده‌نك
وراى مشدده‌نك فتحيله ده پرهٔ فارسى معربيدر كه عشر ريشات يعنى اون يلك ديمكدر
فارسيده‌ده اون عدد وپر وپره پاى فارسيهٔ مفتوحه ايله يلكه دينور بو لفظ ابو نواسك
صقر وصفنده سويلديكى اشبو ★ بين خوافيه الى الدهبرج ★ ينهس سير المقود
المحملج ★ بيتنده واقعدر (الدهرجة) دحرجه وزننده سرعتله يوريوب كتمك سير
سريع معناسنه يقال دهرج الرجل اذا سار سريعا (الدهمجة) دحرجه وزننده بر دوزيه
يوريموب قارشق يوريمك على قول آديملرى صيق صيق آتارق تيز تيز يوريمك
معناسنه‌در يقال دهمج البعير اذا مشى مختلطا اوقارب خطوه واسرع وياشلو

سالخورده كمسنه بوقاغيله يورر كبى يابجه يابجه وآغر آغر يوريمك معناسنه در يقال دهمج الشيخ اذامشى كانه فى قيد وبركسه برخبر اوزره كندى عندندن براز سوز ضم وزياده ايلك معناسنه در يقال دهمج الخبر اذازاد فيه يعنى من عنده (الدهمج) جعفر وزننده وسعتلو وسهولتلو اولان شيئه دينور واسع سهل معناسنه ومطلقا قورومى ويايوسى عظيم اولان نسنه يه دينور (الدهامج) علابط وزننده بودخى عظيم الخلقه اولان شيئه دينور وايكى اورچلو دوه يه دينور وآديملرنى خرده آتارق سرعتله يوريين انسان وحيوانه دينور (الدهانج) نونله دهانج وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الدهنجة) دهمجة وزننده وجمله معنالرندن مرادفدر (الدهنج) جعفر وزننده وفتحاتله لغتدر زمرد كبى برنوع جوهرك اسميدر اشبو دهنج دهنهٔ فارسى معربيدر تركيده دهنهٔ فرنكى ديمكله متعارفدر باقر وكموش معدنلرنده وسائر معادنده ابخره دن تكون ايدر برحجردر التون معدننده زبرجدك تكونى كبى وانواعى واردر (الدوج) موج وزننده بركسيه خدمت ايلك معناسنه در يقال داج الرجل دوجا اذا خدم (الداجة) حاجه وزننده عسكرك تابعلرينه دينور خدام ومكار وجمال كبى تأنيثى جماعت اعتباريله در مؤلف بونى دج ماده سنده دخى ايراد ايلشدركه دجيج معناسندندر بوراده دوج ماده سنده فى الاصل دائجه اولوب بعد القلب اعلال اولنمشدر ديج آتيدن مأخوذ يائى اولمق احتمال غالبدر وداجه حاجت صغيره معناسنه در يعنى مقتضى اولان شيئك يسير وصغيرينه دينوركه يك لزومى اولميوب ناچيز مقوله سى اوله جقدر على قول داجه حاجه لفظنه اتباع ومزاوجه اوله رق ايراد اولنوب مؤلف بونكله اشبو حديثه اشارت ايلشدر قال فى النهاية وفى حديث [انه قال له رجل ماتركت من حاجه ولاداجة الا اتيت] نته كه دج ماده سنده بيان اولندى (الدواج) رمان وزننده (والدواج) غراب وزننده اوستلك تعبير اولنان لباسه دينوركه جمله اثواب اوزره كيلور ساميك بيانه كوره فراجه كبى جمله لباس اوزره كيلوب جميع اجزاء بدنى ستر ايدن لباسدر يقال ثوب دواج اى سابغ غطى جسده كله وزمخشرى مقدمة الادبده جامهٔ زبرين ايله تفسير ايلشدركه اوستلك اوله اوله جقدر حالا بنش تعبير ايلديكمز لباس دخى آندندر شارحك بيانه كوره فارسيدن معربدر والحاصل دواجه فراجه يه وسائر اوست لباسنه شاملدر (الديج) دالك فتحى وياى تحتيه نك سكونيله (والديجان) فتحاتله آزجه آزجه يوريمك معناسنه در يقال داج الرجل يديج ديجا وديجانا اذا مشى قليلا وديجان صغيره وخرده دوه لره دينوركه يوكلرك اكسه لرنده كيدرلر وچكركه كروهنه اطلاق اولنور وبونلر رمضان كبى اسم اولمشلردر

﴿ فصل الذال معجمة ﴾ (الذأج) ذالك فتحى وهمزه نك سكونيله صويى شدتله

بر صولقده چكوب ايچمك معناسنه در علی قول آزجه آزجه ايچمك معناسنه اولمغله ضد اولور يقال ذأج الماء وذئج ذأجا من الباب الثالث والرابع اذا جرعه شديدا اوشربه قليلا قليلا ضد مؤلفك بونی اضداددن عدی غير ملايمدر زيرا اختلاف مزبوره قولينه كوره در اصل ضد قرء كلمه سی كبيدر كه حيض وطهر معناسنه در وذأج بوغزلمق معناسنه در يقال ذأج العصفور اذا ذبحه ويرتمق معناسنه در يقال ذاج السقاء اذا خرقه وقزارمق معناسنه در يقال ذأج الورد اذا احمر (الذؤج) صبور وزننده بك قرمزی نسنه يه دينور قانی كبی احمر كلمه سنه اكثری تأكيد اولور يقال احمر ذؤج ای قانی (الانذئاج) انفعال وزننده يرتلمق معناسنه در يقال انذأجت القربة اذا تخرقت (الذج) حج وزننده ايچمك معناسنه در يقال ذج الماء اذا شربه وسفردن وديار غربتدن وطنه كلمك معناسنه در يقال ذج فلان اذا قدم من سفر (الذاج) حاج وزننده آندن اسم فاعلدر سفردن كلان كشی در (الذحج) ذالك فتحی وحای مهمله نك سكونيله قبوقلی شيئك قبوغنی چقرمق معناسنه در سحج كبی يقال ذحجه ذحجا من الباب الثالث اذا سحجه ای قشره وشديديل برآدمی طورديغی يردن آخر يره سوركدروب كوترمك معناسنه در يقال ذحجت الريح فلانا اذا جرته من موضع الی آخر (مذحج) مجلس وزننده فی الاصل يمنده بر تپه اسمی اولوب مالك وطیء نام برادرلری والده لری آنك يانده طوغورمغله شعبه لری اولان قبيله مذحج ايله تسميه اولندی جوهری بونی اشبوجيم بابنك ميم فصلنده ثبت ايلمشدر هرنقدر ميمك اصالتنی امام سيبويه جانبنه احاله ايلديسه ده غلط ايلمشدر (الاذحاج) همزه نك كسريله مكث واقامت ايلمك معناسنه در تقول اذحجت بالمكان ای اقمت قال الشارح ويقال اذحجت المرأة علی ولدها اذا اقامت عليه بعد موت بعلها فقيل منه مذحج اسم قبيلة (الذعج) ذالك فتحی وعينك سكونيله شدتله اوته قاقمق معناسنه در يقال ذعجه ذعجا من الباب الثالث اذا دفعه شديدا وجماع ايلمك معناسنه در يقال ذعج جاريته اذا جامعها (الذلج) ذالك فتحی ولامك سكونيله صويی يودم يودم ايچمك معناسنه در يقال ذلج الماء ذلجا من الباب الاول اذا جرعه (الذوج) موج وزننده ايچمك معناسنه در يقال ذاج الماء يذوج ذوجا اذا شربه (الذيج) ذالك فتحی وياءنك سكونيله بودخی ايچمك معناسنه در پس واوی ويائی اولور يقال ذاج الماء يذيج ذيجا اذا شربه (الذياج) علاج وزننده باده مجلسنده همدم اولمق منادمه معناسنه در وبو مفاعله بابندن مصدردر يقال ذايجه ذياجا اذا نادمه

﴿فصل الراء المهملة﴾ (الربج) رانك فتحی وبای موحده نك سكونيله (والروبج) جوهر وزننده كوچك وخفيف اولان درهمه يعنی اقچه يه دينور شارح ديركه اهل بصره بيننده متداولدر ولفظ مزبور فارسيدن دخيلدر بوجهتدن مؤلف درهم

صغیر خفیف عنوانـنـده یعنی منکرا ایراد ایلسه انسب ایدی تاکه تنوین تنویعه حمل ایله برنوع اثجه اسمی اولدیغی ظاهر اولور ایدی (الرباجة)رانك فتحیله کند ذهن وپلید ونادان اولمق معناسنه‌در وبو مصدردر لکن مؤلف فعلنه تصدی ایلامشدر ظاهرا بلادت ماده سنه اعتباریله باب خامسـدن یاخود باب رابعدن مصوغدر (الرابج) خارج وزننده کرکی کبی تاب وطراوتنی بولوب اوزنمش نباته دینور یقال صلیان رابج ای ممتلی ریان (الارباج) همزه‌نك کسریله قصیر القامه بودور اولاد پیدا ایلك معناسـنه‌در یقال اربج الرجل اذاجاء ببنین قصار مؤلفك بنین ایله تمثیلی تغلیبـه محمولدر (التربج) تفعل وزنـنـده خاتون زوجندنصکره اره وارمیوب اولادی اوزره قیـام وآنلرك درد ومؤنتلرینـه صبر واهتمام ایلك معناسـنه‌در یقال تربجت المرأة علی ولدها اذا اشـبلت (الرباجیة) تخفیفله کراهیه وزننده حمق وبلاهتی اولان خاتونه دینور وبورباعیه وشناحیه کبی اسمدر (الرباجی) رانك فتحی وبانك تخفیفیله شول وجودی ایری ویاقشقسز وغلیظ کسیه دینـورکه منزلی قربه ایله بادیه بیننده اوله بعض نسخه‌ده الضخم الجافی وبعضنده الضخم والجافی عنوانـنـده مرسوم اولمغله نسخهٔ ثانیه‌یه کوره مطلقا ایری وغلیظ ودیزمان کشی‌یه کذلك قبا وغلیظ وناتراش اولوب بین القریة والبادیه اقامتکزین اولان کشی‌یه دینـور والحاصـل مؤلف الرباجی الضخم الجافی وفی بعض النسخ والجافی الذی بین القریة والبادیة عبارتیله رسم ایتکله اول کونه ترجمه اولنـدی لکن بوعباره‌ده چندان ذائقه اولمامغله بالضروره استقراء اولنوب لکن شفاءصدر حاصل اولمدی ظاهرابوراده تحریف وسقاطه کبی برغبار واردر اکثر مأخذلرده خصوصا صحاحده رجل رباجی یفخر باکثر من فعله عبارتیله مرسـوم اولمغله قولی فعلنه غالب اولان لافجی کمسنه اولمش اولور خلاصه بومقام مشوش وبی نظامدر ولفظ مزبور ظاهرا رباجهٔ مذکوره‌یه منسـوبدر پس مؤلفه کوره‌نه شهری ونه بدوی اولمغله ایکی طرفك توره‌سندن اولمامغین برمعجون ثقیل وبی رابطه ووخیم شخص اولور (الاربجان) همزه‌نك کسریله برنوع نبـات آدیدر (الرتج) رانك فتحی وتای فوقیه‌نك سکونیله قاپویی بغلمق معناسـنه‌درکه سورکوومندال وکلید مقوله‌سیله قپایوب بند ایلکدن عبارتدر یقال رتج الباب رتجا من الباب الاول اذا اغلقه (الارتاج) همزه‌نك کسریله بودخی رتج معناسنه‌در یقال ارتج الباب بمعنی رتجه وتکلم ایدن کمسـیه سوز بغلنمق معناسـنه‌درکه حصر اولمق تعبیر اولنور وبومجازدر یقال ارتج علی المتکلم بضم الهمزة یعنی علی بناء المجهول اذا استغلق علیـه الکلام فلم یقدر علی اتمامه کرچه مؤلف همزه‌نك ضمنی تقیید ایلیوب همان ضبطیله اکتفا ایلشـدر لکن مصباحده وسـائر امهاتده وهومبنی للمفعول مخفف

عنوانیله

عنوانیله مشروح اولمغله وجه مذکور اوزره تصریح اولنمشدر وارککه چکلمش ناقه رحمنی ارککك منیسی اوزره عقد وبند ایلسه ارتجت الناقة دیرلر اغلقت رحمها علی الماء معناسنه زیرامنی طوتدقده رحمك آغزی منسد اولمغله کویاکه ناقه کندیسی قپامش اولور کذلك ارتجت الدجاجة دیرلر امتلأ بطنها بیضا یعنی طاوغك قارنی یمورطه ایله طولدی معناسنه که یمورطه‌لر ایله طولمغله کویاکه یمورطه محلنی سد ایتمش اولور ودریا جوش وخروش ایلکله صوبی طاشوب هریری بوربوب ستر واحاطه ایلمك معناسنه استعمال اولنور کویاکه وارەجق وچقەجق یرلری طوتون سد واغلاق ایدر یقال ارتج البحر اذاهاج وکثر ماؤه فغمر کل شیء وبلیهٔ قحط وغلاهر محله‌عام وشامل اولمق معناسنه استعمال اولنور کویاکه مخرج ومخلص یرلری بالجمله سد ایلمشدر یقال ارتجت السنة اذا اطبقت بالجدب وقار ویغمور مقوله‌سی متصل یاغوب هریره محیط وشامل اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ارتج الثلج اذا دام واطبق وخصب ورخاهریره عام وشامل اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ارتج الخصب اذاعم الارض ودیشی حیوان کبه اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ارتجت الاتان اذاحملت وبواغلاق رحم مثالیله همان متحددر (الرتجان) فتحاتله چوجق یوریمکه بشلمق معناسنه‌در یقال رتج الصبی رتجانا من الباب الاول اذا درج (الرتج) فتحتینله بودخی متکلم سوزسویلرکن حصر اولمق معناسنه‌در یقال رتج المتکلم رتجا من الباب الرابع اذا استغلق علیه الکلام ورتج بیوك قاپویه دینور باب عظیم معناسنه رتاج دخی دینور (الارتتاج) افتعال وزننده (والاسترتاج) استفعال وزننده بونلرده سوزسویلرکن حصر اولمق معناسنه‌در یقال ارتتج علی المتکلم واسترتج علیه کلاهما علی بناء المفعول اذا استغلق علیه الکلام (الرتاج) کتاب وزننده بیوك قاپویه دینور باب عظیم معناسنه وشول قپالو بیوك قاپویه دینورکه اویمه کوچك قاپوسی اوله که آندن ایشلنه یاوریلی قاپو وقوزیلی قاپو تعبیر اولنور ورتاج مکهٔ مکرمه‌نك اسمیدر لکن نهایه‌ده ومنه الحدیث [جعل ماله فی رتاج الکعبة] ای لها فکنی عنها بالباب لان منه یدخل الیهاعبارتیله مرسوم اولمغله اضافت بیانیه اوزره رتاجله کعبه کنایه اولنمشدر وبوعنوان کمال تعظیمی مشعردر نته‌که درکاه پادشاه وعتبهٔ علیه وسدهٔ سنیه عنوانلری تعظیم ایچون ایراد اولنور کذلك اساسده جعل ماله فی رتاج الکعبة اذا جعله هدیا الی الکعبة قال الشاعر ★ اذا اخلفونی فی‌علیة اجنحت ★ یمینی الی شطر الرتاج المضبب ★ ای حلفت بالکعبة عبارتیله ومصباحده جعل فلان ماله فی رتاج الکعبة ای نذره هدیاولیس المراد نفس الباب عنوانیله مرسوم اولمغله مکه‌یه‌ده رتاج اطلاقی مدخل کعبه اولمق علاقه‌سیله مجاز اولمق اغلبدر ورتاج قوندوصصق محکم وطقناز اولان

شیئه اطلاق اولنور ومنه یقال ناقة رتاج الصلا ای وثیقة وثیجة یعنی یانجق اتلری صمصیق طقناز ومحکمدر (المراتج) میمك فتحیله طارهجق یوللره اطلاق اولنـور مرتج مفردیدر منهج وزننده (الرتایج) رانك فتحیله قیالره دینور صخور معناسنه مفردی رتاجهدر رانك کسریله شارح دیرکه بونده هاسز رتاج نسخه‌سی غلطدر زیرا فعال فعائل اوزره جمعلنمز (المرتجة) مکرمه وزننده‌که ارتاجدن اسم مفعولدر کثیر النبات اولان ارضـه وصف اولور یقال ارض مرتجة ای کثیرة النبات (الرویتج) مصغر بنیه‌سیله برموضع آدیدر (الرتج) رانك کسریله حرام وممنوع اولان شیئه اطلاق اولنورکه غیرك تصرفنه وجه وسبیل مسدود اوله نته‌که غلق دخی بو معنایه مستعملدر وحلاله طلق اطلاق اولنـور یقال مال رتج وغلق وهو خلاف طلق یعنی حرام ممنوع لاسبیل الیه واوته‌سی چقمز دیبسز صوقاغه وصف اولور یقال سکة رتج ای لامنفذلها (الرج) رانك فتحی وجیمك تشدیدیله برنسنه‌یی بری اوته تحریك ایدوب صرصتمق معناسنه‌درکه متعدیدر ولازم اولور صرصلق تحرك واهتزاز معناسـنه یقال رج الشیٔ رجا من البـاب الاول فرج ای حرکه وهزه فتحرك واهتز ومنه قوله تعالی [اذا رجت الارض رجا] ای حرکت حرکة شدیدة وآلیقومق معناسـنه‌در یقال رجه عن الامر اذا حبسـه عنه وخانه‌یه قاپو یاپمق معناسـنه‌در یقال رج الباب اذا بناه (الرجرجة) زلزله وزننده شدتله بری اوته اوینایوب حرکت واضطراب ایلمك معناسنه‌در یقال رجرج الشیٔ اذا اضطرب لکن اساسده بو متعدی اولمق اوزره مرسومدر ورجرجه یوریلوب فرومانده اولمق معناسنه‌در یقال رجرج الرجل اذا اعیی (الارتجاج) افتعال وزننده (والترجرج) تزلزل وزننده بونلرده بری اوته شدتله حرکت واضطراب ایلمك وچالقنمق معناسنه‌در یقال ارتج البحر ارتجاجا وترجرج اذا اضطرب وهاجت امواجه قال الشـارح وفی النهایة وفی الحدیث [من رکب البحر اذا ارتج فقد برئت منه الذمة] ای اضطربت امواجـه وفی بعض الروایة فلادیةله یعنی دریاتلاطم اوزره ایکن کمی‌یه وقایغه بنوب عزیمت ایدن کمسـه کندی دمنی هدر ایلمش اولور پس نفسنی هلاکه القا ایلمکله دعواسنی کندی ملاحظه ایلسون (الرجرجة) رالرك کسریله حوض دبنده قلان صوبقیه‌سنه دینور امهات سائره‌ده چالقنه‌رق متکدر اولان صوبقیه‌سیله مفسردر ومقتضـای ماده دخی بویلجه اولمقدر ورجرجه جنکاهده اولان جماعت کثیره‌یه یعنی چوق عسکره اطلاق اولنور دریا کبی چالقندقلری حسـبیله سائر امهاتده بورجراجه عنوانده مثبتدر ورجرجه تورکه اطلاق اولنور بزاق معناسنه وعقل وادراکدن بی بهره اولان کمسیه اطلاق اولنور بیهوده حرکت واضطرابنه مبنی یقال هو رجرجة ای لاعقل له (رجرج) فلفل وزنـنـده برنبـات آدیدر

(الرجاج) سحاب وزننده آريق ومهزول وزبون قيونلره وكچيلره اطلاق اولنور ضعفلرندن برى اوته صالنوب يقلدقلرى ايچون مفردى رجاجه‌در هايله ورجاج كذلك ضعيف وناتوان اولان انسانلره ودوه‌لره دينور يقال ناس رجاج وابل رجاج اى ضعفاء و يقال نعجة رجاجة اى مهزولة شارح ديركه مؤلف والابل يرينه والمواشى ديسه انسب ايدى (الرجاء) رانك فتحى وجيمك تشديديله سموزلكدن اوركجى بيوك اولوب تيرل تيرل دتره ين ناقه‌يه دينور يقال ناقة رجاء اى عظيمة السنام ومرتجته كرچه بعض نسخه‌ده تأنيث عنوانيله ومرتجتها واقعدر اولدخى صحيحدركه مضاف اليهدن اكتساب تأنيث ايلش اولور (الرجراج) رانك فتحيله بردواء اسميدر (رجراجه) هايله بحرين قضاسنده برقريه آديدر (ارجان) همزه‌نك وراى مشدده‌نك فتحيله على قول رجان كه رانك فتحى وجيمك شده‌سيله‌در بربلده آديدركه فارس اولكه‌سنده‌در ورجان كتان وزننده نجد ترابنده بروادى آديدر (الارجاج) همزه‌نك كسريله قصراغك طوغرمسى زمانى يك يقلشوب يانجقلرى دتره‌يوب اضطرابه بشلمق معناسنه‌در يقال ارجت الفرس ارجاجا اذا اقربت وارتج صلاهافهى مرج اصله مرجج وصف خاص جمله‌سندن اولمغله بلاهاء وارد اولمشدر (الردجان) فتحاتله درجان معناسنه‌دركه مؤلفه كوره مطلقا يوريمك وساره كوره پير واختيار ياخود صبى يورويشى كبى اهسته‌جه ايمكليه‌رك يوريمك معناسنه‌در يقال ردج ردجانا من الباب الاول بمعنى درج درجانا (الردج) فتحتينله شول مردار نسنه‌يه دينوركه عقب ولادتده هنوز برنسنه اكل ايلزدن مقدم قوزينك ياخود آت قولونك قارنندن يعنى دبرندن چقرمراد فضله‌سى اوله‌جقدر نته كه چوجقدن ابتدا چقان فضله‌يه عق ديرلر (الارندج) همزه‌نك وراء ودالك فتحيله وهمزه‌نك كسريله زبانزددرسياهه وموره بويانمش كونه دينور جلداسود معناسنه كه آندن بعض نسنه اتخاذ اولنور وبورندة فارسى معربيدر تركيده دخى رنده وبعض دياره‌ده قارقين تعبير ايتدكلريدر لكن اول صاغرينك كنارى وكوتوسيدر (الارداج) همزه‌نك فتحيله كه روبه نام شاعرك اشبو ★ كانما سرولن فى الارداج ★ مصراعنده واقعدر ذكر اولنا ارندج ديمكدر مترجم ديركه بوراده ارداج ارندج معناسنه كلور ديمك دكلدر بلكه شاعروزن وقافيه ايچون ارندج لفظنه عدول ايلدى پس مرادى ارندج ديمكدر زيراعربك جملهٔ استعمالاتندن برى دخى بودركه بعضا اقامت وزن شعرو تسويهٔ قافيه اسماء وافعالك عدد حروفلرنى بسط يعنى زياده وقبض يعنى نقص ايدرلر وبعضا بناى آخره عدول ايدرلرمثلا اشبو★ وليلة خامدة خمودا ★ طخياء تغشى الجدى والفرقودا ★ بيتنده فرقد كلمه‌سندن عصفور وزننده فرقود كلمه‌سنه واو زياده‌سيله وفابى ضم ايله عدول ايتدكلرى كبى ومانحن فيه دخى بو قبيلدندر

ونقص ابتدكارى اشبو ★ غرثى الوشاحين صموت الخلخل ★ مصراعنده واقع خلخل
كبى كه خلخالدن مختصردر لسان عربده بومقوله استعمالات يك چوقدر اول امردن
عرف شايعه استناد اونمامق واجبه‌دندر (اليرندج) ياى تحتيه‌نك فتحيله شول
قاره بويايه دينوركه آنكله خف مقوله‌سى نسنه بويانور ياخود زاج تعبير اولنان
قاره بويانك اسميدر بودخى معربدر (الريدجان) رانك و دالك فتحيله بازركان
يوكلرنى كوترن يوكدوه‌لرينه دينور (الرعج) رانك فتحى وعينك سكونيله بركسه‌نك
مال ومنالى فراوان اولمق معناسنه‌در يقال رعج ماله رعجا من الباب الرابع اذا
كثر وبرآدمى مضطرب وبيقرار ايلك معناسنه‌در يقال رعج فلانا رعجا من الباب
الثالث اذا اقلقه وشمشك پيدرپى چاقق معناسنه‌در يقال رعج البرق اذا تتابع لمعانه
وحق تعالى برآدمى صاحب ثروت ويسار قلمق معناسنه‌در يقال رعج الله سبحانه
فلانا اى جعله موسرا (الارعاج) همزه‌نك كسريله بودخى بركسه‌يى مضطرب
وبيقرار ايلك معناسنه‌در يقال ارعجه اذا اقلقه ورفاه ويسار صاحبى اولمق
معناسنه‌در يقال رعجه الله تعالى فارعج اى صار موسرا (الارتعاج) افتعال
وزننده دترمك معناسنه‌در يقال ارتعج الرجل اذا ارتعد ومال چوغالمق معناسنه‌در
يقال ارتعج المال اذا كثر ودره صو ايله طولمق معناسنه‌در يقال ارتعج الوادى
اذا امتلأ (الرفوج) فايله صبور وزننده خرما اغاجنك بوداقلرى كسلدكدن
صكره آدم اموزى شكلنده برنده قلان اوجه بداق دبنه دينور وبو ازد قبيله‌سى
لغتيدر (الرمج) رانك فتحى و ميمك سكونيله قوش نجسنى آتمق معناسنه‌دركه
صاغنه‌مق وچقرمق تعبير اولنور شكارى قوشلرك حاليدر يقال رمج الطائر رمجا
من الباب الاول اذا القى ذرقه (الرامج) خارج وزننده شول قوشه دينوركه
صيادلر آنى دام ايچره وضع ايدوب آنكله شكارى قوش صيد ايدرلر ملواح
دخى ديرلر تركيده موصطره وپرلاق تعبير اولنور (الترميج) تفعيل وزننده
يازويى يازدقدنصكره بر نسنه ايله افساد ايلك معناسنه‌در هنوز مركبى ياش ايكن
طپراق وپرمق سورمك كبى يقال رمج ما كتب ترميجا اذا افسده (الرماج) سحاب
وزننده مزراغمك بوغوملرينه دينور (الرانج) نونك كسريله و قليلا مفتوح
اولور برنوع املس خرما اسميدر تعضوض ديدكارى خرما كبى مفردى رانجه‌در
هايله و هندستان جوزينه دينور (رنجان) سحبان وزننده مغربده بربلده آديدر
اعلامدن محمد بن اسمعيل بن عبد الملك الرنجانى اورادندر (الرواج) رانك فتحيله
اقچه و متاع مقوله‌سى ميان خلقده رايج اولوب يورمك معناسنه‌دركه يكمك
تعبير اولنوركه كساد مقابليدر يقال راج الشئ يروج رواجا اذا نفق و روزكار
برجهتده برقرار اولميوب قارشق اسمكله نه سمتدن اسوب كلديكى نا معلوم اولمق

معناسنه‌در يقال راجت الريح اذا اختلطت فلا تدرى من اين تجئ (الترويج)
تفعيل وزننده برنسه‌يه رواج ويرمك معناسنه‌در تقول روجته ترويجا اى نفقته
(الرواج) كتان وزننده شول انسان و حيوانه دينور كه صوسزلقدن ناشى
حوضك اطرافنى كزينوب طولاشور اوله (الرهج) رانك فتحى وهانك سكونيله
وهانك فتحيله جائزدر زيرا حرف حلقدر توزه دينور غبار معناسنه و صوسز
بلوده دينور سحاب بلاماء معناسنه مفردى رهجه‌در هايله وشور وشغب و شر
وفتنه‌يه اطلاق اولنور (الرهجيج) رانك كسريله ضعيف البنيه انسان و حيوانه
اطلاق اولنور ونرم و نازكبدن آدمه اطلاق اولنور (الرهجوج) رانك ضميله
رهجيج معناسنه‌در يقال رجل رهجيج ورهجوج اى ضعيف وكذا ناعم (الارهاج)
همزه‌نك كسريله توز قوپرمق معناسنه‌در يقال ارهج الرجل اذا اثار الغبار وبركمسه
خانه‌سنى چوق بخورلمق معناسنه استعمال اولنور يقال ارهج الرجل اذا اكثر
بخور بيته بعض نسخه‌ده ثلاثى اوله‌رق اذا كثر عنواننده مرسومدر و بلوت
چوق يغمور دوكمك معناسنه‌در يقال ارهجت السماء اذا همت بالمطر اشبو همت
كلمه‌سنى شارح تخفيفله تقييد ايلمكله همى يعنى ماده‌سندن اولور وتشديد ايله‌ده
جائزدركه هم حلب لبن معناسنه اولمغله آندن مستعار اولور و يقال نوء مرهج
كمحسن من الارهاج اى كثير المطر ونوء ماده‌سنده شرح اولنمشدر (الرهوجة)
رهوكه وزننده برنوع يوريمك معناسنه‌دركه مراد دابه‌نك يورغه يوريمسيدر
مترجم ديركه زمخشرى مقدمة الادبده رهوج الفرس رهوار رفت اسب يعنى آت
يورغه يوريدى عنوانيله ثبت ايدوب وابن دريد جمهره‌ده رهوج كلمه‌سنى هملاج
ايله تفسير ورهوار فارسى معربيدر ديو تحرير ايلمكله رهوار فارسيده يورغه
يورويشلى دابه‌يه دينوركه تركيده تحريفله رهوان دخى ديرلر پس رهوجه آندن
متصرف اولور (الرهمج) جعفر وزننده مطلقا واسع نسنه‌يه دينور (الراهنامج)
راهنامۀ فارسى معربيدركه كتاب الطريق ديمكدر مراد بحريلرك پوصله و قارتى
تعبير ايتدكلريدركه آنكله طريق دريا و ليمانلر بيلنور تقول عليك بالراهنامج
وهو الكتاب يسلك به الربانية البحر ويهتدون به فى معرفة المراسى وغيرها
﴿ فصل الزاى المعجمة ﴾ (الزأج) زانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله ميانۀ ناسى افساد
ايله برى برينه قشقرتمق معناسنه‌در يقال زأج بينهم زأجا من الباب الثالث اذا
حرش (الزأبج) جعفر وزننده جله ومجموع معناسنه‌در نته كه زأبج دخى بومعنايه‌در
يقال اخذ الشئ بزأبجه وزأبجه اى اخذه كله (الزبرج) زانك و بانك كسريله
زينت وآرايشه دينور كرك نقش ووشى ايله و كرك جواهر مقوله‌سيله اولسون
وزبرج آلتونه دينور ذهب معناسنه ويوفقه سحابه دينوركه آنده حمرت اوله

(المزبرج) مدحرج وزننده پك زينتلو ديمكدر زبرجه‌دن اسم مفعولدر يقال زبرج مزبرج اى مزين (الزبردج) زانك وبانك فتحيله زبرجد ديدكلرى جوهره دينور شارحك بيانه كوره مقلوبدر (زبنج) زانك وبانك ونون مشدده‌نك فتحيله سفنج وزننده شعرادن ابن اهيم بن هرمه‌نك راويسى اسميدر مؤلفك راوية قولنده هاء مبالغه ايچوندر (الزج) زانك ضمى وجيمك تشديديله ديرسك اوجنه دينوركه قول بوكلدكده ديرسكك اوجندن طوملان كميكك باشيدر اساسك بيانه كوره معناى ثانيدن مأخوذدر وزج مزراغك اشاغى طرفنده اولان دمور حربه‌يه دينوركه يره ركز اولنور جمعى زجاج كلور زانك كسريله جل وجلال كبى وزججه كلور فيله وزننده وزج بر موضع آديدر وازج كلمه‌سندن جمع اولور كاسيذكر وزج اوق تمرنه دينور بونك جمعى كذلك زججه وزجاج كلور (الزج) زانك فتحيله بركسيه مزراغك آشاغى دمورى ايله دورتمك معناسنه‌در يقال زج فلانا اذا طعنه بالزج وآتمق معناسنه‌در يقال زج بالشئ اذا رماه ودوه قوشى يلوب سكرتمك معناسنه‌در يقال زج الظليم اذا عدا (الازجاج) همزه‌نك كسريله مزراغك اشاغى اوجنه دمور حربه كچورمك معناسنه‌در تقول ازججت الرمح اى جعلت له زجا (الزجاج) غراب وزننده وحركات ثلاثله لغتدر صرچه‌يه دينور فارسيده آبكينه دينور (الزجاج) شداد وزننده صرچه ايشلين كمسيه دينوركه شيشه‌جى تعبير اولنور (الزجاجى) تخفيفله وياى نسبتله صرچه صتان كمسيه دينور صاحب الاربعين ابوالقاسم بن ابى‌حرث ويوسف بن عبدالله اللغوى المصنف المحدث وعبد الرحمن بن احمد الطبرى وابو على حسن بن محمد بن العباس وفضل بن احمد بن محمد الزجاجيون محدثلردر وابو القاسم عبد الرحمن بن اسحق النحوى الزجاجى‌كه جمل نام كتابك مؤلفيدر زانك فتحى وجيمك تشديديله‌در شيخى واستاذى اولان ابو اسحق ابراهيم الزجاجه منسوبدركه نحويوندن امام مشهوردر (المزج) ميمك كسرى وزانك فتحيله قصه كوندره دينوركه مزراق هيئتنده اولور (الزجج) فتحتينله انسانك قاشى انجه واوزون اولمق معناسنه‌در يقال زج حاجبه زججا من الباب الرابع اذا دق فى طول (الازج) فتحتينله آندن وصفدر انجه اوله‌رق اوزون قاشلو كشى‌يه دينوركه قلم قاشلو تعبير اولنور اجزاى حسنندر مؤنثنده زجاء دينور يقال رجل ازج وامرأة زجاء اى دقيق الحاجبين فى طول وازج سيرك آديملو على قول كوزلرى اوزره بياض يلكى اولان دوه قوشنه دينور جمعى زج كلور زانك ضميله (التزجيج) تفعيل وزننده قاشلرى جنبس ايله دوزلدوب انجه واوزون يايمق معناسنه‌دركه نسوانك ويولوق پشنلرك كاريدر يقال زجج الحاجب اذا دققه وطوله تطويلى انجلدكده اوزون كورنمك جهتيله‌در (الزجج)

ضمتينله

ضمتيله ايشلكه آشمش ذلول وزبون اشكاره اطلاق اولنور حمير مقنله معناسنه و تمرنلنمش حربه‌زه وخشت و مزراق مقوله‌لرينه دينور ظاهرا ازج مفرديدر (زج لاوة) زانك ضميله صمان نام محلده بر موضع آديدر (زجاج الفحل) اركك دوه‌نك آزى ديشلرينه اطلاق اولنور زجاج رماحه تشبيه اولنمشدر شارح ديركه محكمده مطلقا انياب ايله مفسر اولمغله خصيصة فحل دكلدر (احماد الزجاج) همزه‌نك فتحى وزانك كسريله كذالك صمانده بر موضع آديدر (الازدجاج) افتعال وزننده قاشلرك اوجلرى كوزلرك قويرقلرينه قدر كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال ازدج الحاجب اذدجاجا اذا تم الى ذنابى العين (المزجوج) ميمك فتحيله دريدن اولان شول قوغه‌يه دينوركه پك بيوك اولمغله دوندرمسى ممكن اولمامغين ايكى دوداقلرنى برى برينه قاوشدروب بعده ديكرلر (الزرج) درج وزننده مزراغك اشاغى حربه‌سيله دورتمك معناسنه‌در يقال زرجه زرجا من الباب الاول بمعنى زجه وزرج بعض لغتده چوق آتلرك كورلتوسنه و جلبه و اصواتنه دينور (الزرجون) زانك و رانك فتحيله قربوس وزننده اوزم آصمه‌سنه على قول چبوقلرينه دينور وباديه دينور خمر كبى وبعض قيالرده واقع خدابى اويمه چقورلرده بركمش طورى وصافى يغمور صوينه دينور جوهرى بولغتى وهمنه‌مبنى نون بابنده ذكر ايلمشدر وزننى فعلول ظن ايلمشدر بلكه وزنى فعلون‌در نته‌كه راجزك اشبو ★ هل تعرف الدار لام الخرزج ★ منها فظلت اليوم كالمزرج ★ بيتنده مزرج تزريجدن اسم مفعولدر نشوان يعنى سرخوش معناسنه در كندبدن فعل تصرف اولنمغله نونى ساقط اولمشدر پس نونى زائده اولمغله مقامى اشبو جيم بابيدر شارح ديركه زرجون زركون فارسى معربى اولمغله بوالفاظ عجمى‌يى تصرفدر وزركون فارسيده آلتون رنكلو ديمكدركه صارى ديمكدر (زرنج) سمند وزننده ايرانده سجستان ايالتنك قصبه‌سى اسميدر (زرنوج) زانك فتحى ورانك سكونيله تركستانده اوزجند نام شهرك وراسنده بر بلده آديدر زرنوق دخى ديرلر (الزعج) زانك فتحى وعينك سكونيله بركسه‌يى مضطرب و بيقرار ايلمك معناسنه‌در يقال زعجه زعجا من الباب الثالث اذا اقلقه وبر نسنه‌يى يرندن قوپرمق معناسنه‌در يقال زعجه اذاقلعه من مكانه وطرد ايلمك معناسنه‌در يقال زعجه اذاطرده وحيقرمق معناسنه‌در يقال زعج الرجل اذاصاح (الازعاج) همزه‌نك كسريله بودخى برنسنه‌يى يرندن قوپرمق معناسنه‌در (الانزعاج) انفعال وزننده آندن مطاوعدر يقال ازعجه فانزعج اى قلعه عن مكانه فاقتلع مصباحده ازاله عن موضعه عبارتيله مفسر اولوب بعضلر مطاوعى كليوب بلكه مطاوعنده ازعجه فشخص دينلديكنه ذاهب اولدقلرنى وخليل وفارابى لفظندن مطاوعى

كلديكنه قائل اوندقلرنى نقل ايتشدر پس اكا كوره ازعاج برنسنه‌يى يرندن عنفله آيرمق معناسنه اولور (الزعج) فتحتيله قلق واضطراب معناسنه‌در كه بيقرار اولمقدن عبارتدر يقال زعج الرجل زعجا من الباب الرابع اذا قلق (المزعاج) ميمك كسريله شول خاتوندر كه بريرده آرام وقرار ايتمز اوله (الزعبج) باى موحده ايله جعفر وزننده (والزعبج) زبرج وزننده آق بلوده على قول يوفقه وخفيف بلوده دينور ومطلقا خوب ودلكش اولان شيئه دينور وزعبج زيتون اسميدر (الزعلجة) دحرجه وزننده بدخويلق سوء الخلق معناسنه‌در (الزغبج) غين معجمه وباى موحده ايله جعفر وزننده عتم يعنى زيتون جبلى يمشنه دينور كه نبق يعنى عربستان كرازى ديدكلرى ميوه‌نك خرده‌لرى شكلنده اولور ابتدا يشل بعده سياه اولور وطعمى دارچين آجيسى كبى آجترق طتلو اولور وآندن مربى اتخاذ اولنور (الزغلجة) زعلجة وزننده ومرادفيدر كه آنفا ذكر اولندى لكن مهمله‌سى اصوبدر (الزلج) زانك ولامك فتحيله ولامك سكونيله جائزدر اياق قايوب طايمق معناسنه‌در زلق كبى يقال زلج قدمه زلجا من الباب الرابع بمعنى زلق (الزلج) زانك فتحى ولامك سكونيله (والزليج) زانك فتحيله يره اياغنى پك بصميوب ككلك قايار طرزنده خفت وسرعتله يوريوب كيتمك معناسنه‌در يقال مرفلان يزلج زلجا وزليجا من الباب الثانى اذا خف على الارض وزلج مزلاج ايله قاپويى قپايوب بغلق معناسنه‌در يقال زلج الباب زلجا اذا اغلقه بالمزلاج (الزالج) خارج وزننده شدت ومحنتلردن قورتلمش آدمه اطلاق اولنور كويا كه قايوب خلاص اولور وصوبى شدتله ايچر اولان كمسيه اطلاق اولنور وبغايت املس وهموار اولمغله همان يايدن قايوب چيقر اولان اوقه دينور يقال سهم زالج اذا كان يتزلج عن القوس (الزلوج) صبور وزننده بودخى ذكر اولنان اوقه اطلاق اولنور لكن اساسده وسهم زالج اى يزلج على وجه الارض ثم يمضى عبارتيله مثبت اولمغله يريوزنده قايارق كيدوب نشانه وارميوب صاوشوب كچر اولان اوق اوله‌جقدر شارح دخى يزلج على وجه الاض ولم يقصد الرمية عبارتيله بيان ايتشدر (التزلج) تفعل وزننده يرطايمجق اولمغله اياق قايمق معناسنه‌در يقال تزلج قدمه بمعنى زلج ومشروبى شدت ومبالغه اوزره ايچمك معناسنه استعمال اولنور كويا كه مجموعنى حنجره‌دن تزلج ايدر يقال تزلج النبيذ اذا الح فى شربه (المزلج) معظم وزننده آز نسنه‌يه اطلاق اولنور كويا كه الدن قايوب كيدر يقال شئ وعطاء مزلج اى قليل وشول كمسيه اطلاق اولنور برقوم وجماعته صكره‌دن ملحق وملصق اولوب فى الاصل اول زمره‌دن اولميه وخلق وخلق جهتنده كامل اوليوب ناقص اولان كشى‌يه اطلاق اولنور وهر شيئك الچاق ودون اولاننه اطلاق اولنور وبخيل وناكسه اطلاق اولنور كويا كه زمرهٔ

انساندن تزليج اونمشدر وصاف وخالص اولميان دوستلغه ومحبته اطلاق اولنور
يقال حب مزلج اى غير خالص (المزلاج) مفتاح وزننده (والزلاج) كتاب
وزنـده مغلاق معناسنه‌در كه كايده دينور لكن مزلاج ال ايله آچيلوب انختره
محتاج اولميان ومغلاق انجق انختر ايله آچيلور اولان كليده مخصوصدر اساسـده
الغاز طريقيله يقال المزلاج يغلق به الباب ولايغلق عبارتيله قول مزبوره تلميح
ايلشـدر فافهم ومزلاج صغريسى اتسزو آريق اولان خاتونه اطلاق اولنور يقال
امرأة مزلاج اى رسحاء (الزلوج) صبور وزننده يايدن چابك قايوب كيدراولان
اوقه دينـورنته كه ذكر اولندى وچابك وچالاك انسان وحيوانه اطلاق اولنور
يقال رجل وفرس زلوج اى سريع وزلوج عبد الله بن جحش الكنانى نام كسه‌نك
فرسى ياخود ناقه‌سى اسميدر وبغايت املس اولمغله الدن چابك قايوب كيدن اوقه
اطلاق اولنور يقال قدح زلوج اى سريع الانزلاق من اليد مؤلف بونى تكرار
ايلشدر وزلوج دورودراز يوقشه اطلاق اولنور يقال‌عقبة زلوج اى بعيدة طويلة
(الازلاج) همزه‌نك كسريله بودخى قاپويى مزلاج ايله بند ايلمك معناسـنه‌در يقال
ازلج الباب اذا اغلقه بالمزلاج (التزليج) تفعيل وزنـده بركسه آغزندن برسوز
چيقروب بين الناس فاش وشايع ايلك معناسـنه‌در كه كويا كه آغزندن ميانهٔ ناسه
قايدرمشدر يقال زلج كلامه تزليجا اذا اخرجه وسيره اى افشاه بين الناس وهمان
كفايت مقدارى شئ ايله يچنمك خصوصنى صاوشدرمق معناسنه استعمال اولنور
يقال فلان يزلج عيشه اى يدافعه بالبلغة (الزلجى) جمزى وزننده (والزليجة)
وليجه وزنـده جست وچابك ناقه‌يه اطلاق اولنور يقال ناقة زلجى وزليجة اى
سريعة (الزلجان) فتحاتله سبق وتقدم ايلمك معناسنه مستعملدر يقال زلجه زلجانا
اذا تقدمه (الزلج) ضمتينله صيرنجق اولان يالچين قيالره اطلاق اولنور صخورملس
معناسنه ظاهرا زليج مفرديدر (مزلج) مقبل وزننده عبد الله بن مطر نام شاعرك
مخلصيدر منظومه‌سى اولان اشـبو ⋆ نلاقى بها يوم الصباح عدونا ⋆ اذا اكرهت
فيها الاسنة تزلج ⋆ بيتى تلقيبنه باعث اولمشدر واقعا بعض شعراء منظومه‌سى سببيله
ملقب اولمق عادت عربدندر نته كه كتاب مزهرده آنكچون فصل مخصوص
مرسومدر (الزمج) زانك فتحى وميمك سكونيله طولدرمق معناسنه‌در يقال زمج
القربة زمجا من الباب الاول اذا ملأها وناس بينى افسـاد ايدوب برى برينـه
دوشورمك معناسنه‌در يقال زمج بين القوم اذا حرش وبريره دستورسز كستاخانه
كيرمك معناسـنه‌در يقال زمج عليهم اذا دخل بلا اذن (الزمج) فتحتينله طارلمق
معناسـنه‌در يقال زمج الرجل زمجا من الباب الرابع اذا غضب (الزمج) كتف
وزننده (والمزمئج) ازمئجاجدن اسم فاعل اوله‌رق طارغين وخشمناك آدمه دينور

يقال رجل زمج ومزمّج اى غضوب (الزمجى) زانك وميمك كسريله زمكى وزننده قوشك قويروغى دبنه دينور اصل ذنب الطائر معناسنه نته كه زمكى دخى بومعنايه‌در (الزمج) دمل وزننده برنوع يرتجى قوش اسميدر فارسيده اكادوبرادران ديرلر زيرا بريسى شكاردن عاجز اولنجه اوبرچفتى يتشوب اكا اعانت ايدر جوهرى وهمنه مبنى فارسيده‌ده برادران دينور ديو رسم ايلشدر دو برادران ايكى برادروده برادران اون برادرلر ديمكدر بوقوشه تركيده اوتلكو وسكسك قوشى تعبير اولنور لونى صارويه مائل وصوتى كوپك انيكى صوتنه شبيهدر كوچك قوزيلرى وچوچقلرى قاپوب كوترر آنكچون بزم ديارلرده اكا اوشق قپان تعبير اولنور اكثرى كيجه كلوب يتاقدن چوچقلرى اختطاف ايدر شارح دير كه بر جنس قوش دخى واردر كه زمج الماء ديرلر مصرده اكا نورس ديرلر كوكرجين جثه‌سنده وبياض اولور قاره بطاق كبى صويه طالوب بالق صيد ايدر (الزأج) زانك فتحى وهمزه‌نك سكونيله زأبج وزننده ومرادفيدر كه جمله ومجموع معناسنه‌در يقال اخذه بزأجه اى بزأبجه اى كله (الزمجة) زانك وميمك كسريله اركك دوه قوشنك منقارينه دينور (المزمهج) هايله مقشعر وزننده خوشنظروتاب وطراوتلو چوق چايره دينور يقال كلأ مزمهج اى انيق ناضر كثير (الزنج) زانك فتحى ونونك سكونيله وزانك كسريله زبانزددر (والمزنجة) ميمك ونونك فتحيله (والزنوج) زانك ضميله قاره‌لردن برطائفه‌در زنجى مفرديدر فارسيده زنكى واولكه‌لرينه زنكبار دينور بوجهتله معرب اولمسى اغلبدر واولكه‌لرى ماوراى صعيدده خط استوا تحتنده‌در (الزنج) فتحتينله يك صوصه‌مق على قول زياده‌سيله صوسزلق چكمكله بغرسقلرى منقبض اولوب مرام اوزره طعام وشرابدن قالمق معناسنه‌در يقال زنج الرجل زنجا من الباب الرابع اذا عطش شديدا اوهوان تقبض امعاؤه ومصارينه من العطش ولا يستطيع اكثار الطعم والشرب (المزنج) معظم وزننده آزنسنه‌يه‌دينور يقال عطاء مزنج اى القليل (زنج) زانك ضميله نيسا بورده برقريه آديدر (زنجان) سحبان وزننده اذربيجان اولكه‌سنده بر بلده آديدر محدثيندن محمد بن احمد بن شاكر و شيخ الحرم امام سعيد بن على و ابو القاسم يوسف بن الحسن وابو القاسم يوسف بن على الزنجانيون اورادندر (الزناج) كتاب وزننده عوض ومكافات ايلك معناسنه‌در يقال زانجه زناجا اذا كافاه (زنيج) زبيروزننده محدثيندن ابوغسان محمد بن عمروك لقبيدر (الزنفيلجة) زانك كسرى ولامك فتحيله (والزنفالجة) يابى الفه قلبله (والزنفلجة) قسطبيله وزننده كنف ديدكلرى ظرفه شبيه برظرف آديدر وكنف كافك كسريله ايچنه خردوات وضع اولنان طوبره ودغارجق مقوله‌سى ظرفدر ولفظ مزبور زين بيله فارسى معربيدر مفردات

فارسیده زین پیله که تخفیفله زنبیله دخی دیرلر محفظه طرزنده اغاجدن دوزلمش
برچفت ظرف ایله مفسردر که ایچنه میوه وسبزوات مقوله‌سی قیوب طواره
یوکلدرلر وبرنوعی واردر که حصیردن وقیلدن نسج ایدرلر آنی باغچوانلرقوللنورلر
بوجهتله حالا اوزمجیلر وباغچوانلرك دابه اوزره نسنه طاشیدقلری چفته سپدلره‌ده
اطلاق اولنور وزین بیله بای عربی وفارسیله وصف ترکیبیدر اصلی بیله زین ایدی که
اکر طوبره‌سی دیمکدر اوائلده آت قسمنه تحمیل ایلدکلرندن اکره تخصیص اولنوب
بعده دواب سائره‌یه‌ده تحمیل ایلدیلر وزنفیلجه آندن معربدر بعده تصرفله زنفالجه
وزنفلیجه دخی دیدیلر مزهرك بیانه کوره وزنلری فنعیله وفنعالله وفنعلیله‌در
(الزنفجه) زانك فتحی ونونك سکونیله افت وداهیه معناسنه‌در (الزوج) زانك
فتحی وواوك سکونیله اش معناسنه‌در که چفت اولان شیئك هربرندن عبارتدر
بوجهتله بعل وحلیله‌یه یعنی خاتونك ارینه وارك خاتوننه اطلاق اولنور وتصریح
تأنیث ایچون ارك خاتوننه زوجه دخی اطلاق اولنور هایله نته که بعل کلمه‌سی
دخی بویلجه‌در یقال هو زوجها وهی زوجه وزوجته وهما زوجان یعنی ایکی
اشدر مؤلفك بصائرده بیانه کوره زوج لفظی اش اولان حیواناتده ذکروانثادن
هربرینه اطلاق اولنور هو زوجه دیرلر که بوآنك اشیدر دیمکدر کذلك حیواناتده
وسائر اشیاده هرایکی قرینه یعنی اشك ایکیسنه بردن زوج اطلاق اولنور مثلا خف
ونعل کبی که ترکیده بوندن چفت ایله تعبیر اولنور فرد مقابلیدر که تك دیمکدر کذلك
لون وشکل مقوله‌سی اوصافده آخره مماثل یاخود مضاد اولانك هربرینه زوج
اطلاق اولنور بوجهتله بعل وبعله‌دن هربرینه زوج دیرلر وهایله زوجه لغتی
ردیه‌در زوجك جمعی ازواج وزوجه‌نك جمعی زوجات‌در واشبو [احشروا الذین
ظلموا وازواجهم] کریمه‌سنده ازواج ظلمه‌یه افعاللرنده مقتدی اولان اقران ایله
مفسردر کذلك [ولاتمدن عینیك الی مامتعنابه ازواجا منهم] کریمه‌سنده اشباه
واقران ایله مفسردر [ومن کل شیٔ خلقنا زوجین] کریمه‌سنده زوجین عنوانی
بالجمله اشیاء جوهر وعرضدن وماده وصورتدن مرکب اولوب مصنوعیتی مقتضی
ترکیبدن عاری برنسنه اولمیوب والبته برصانعه محتاج وصانع دخی فرد اولدیغنه
تنبیهی متضمندر وقرآن کریمده بعض محلده ازواجدن مراد انواع متشابهه وبعض
محلده اصناف وفرقه‌لردر [وزوجناهم بحور عین] کریمه‌سی وقرناهم بهن معناسنه‌در
هرنقدر تزویج مفعولینه متعدی اینسه ده بلاباء ورودی بیناده متعارف اولان
مناکحه طورندن خارج اولدیغنه تلمیح نکته‌سنه مبنی‌در ومصباحك ومغربك
خلاصه‌سی بودرکه زوج شکل یعنی برآخر شیئه طبع یاخود اوصافدن بروصفده
شبه ونظیر اولان شیئه دینورکه آنکچون نظیر اوله اصناف والوان کبی یاخود

نقيض اوله رطب ويابس وذكر وانثى وليل ونهار وحلو ومركبى وهر ايكيسنه‌ده‌كه
چفت تعبير اولنور زوج اطلاق اولنور زوجان ديندیکی کبی پس زوجان ايله
برچفتكه ايكيدر وايكى چفتكه درتدر اراده اولنور وازهريدن نحويونك اثنينه
زوج اطلاقنك انكارلرى منقولدر حتى ابن انبارى اطلاق مزبورى تخطئه
ايلمشدر زيرا عربلر مثلا زوج حمام وزوج خفاف ديميوب انجق زوجان من حمام
وزوجان من خفاف عنوانيله تكلم ايلدكلرنى كذلك برچفت قوشك برينه زوج
ديميوب بلكه ارككنه فرد و ديشيسنه فرده ديدكلرنى معرض احتجاجده نقل
ايلمشدر وسجستانى ديمشدركه واحده زوج اطلاقى جنسندن برآخرك وجوديله
مشروطدر مثلا هو زوجه ديرلركه بو آنك اشيدر و هما زوجان ديرلركه بو ايكى
برى برينه اشدر وچفتدر ديمكدر نته‌كه مؤلفكده مرادى بودر وزوج اروغورتدن
هر برينه اطلاق اولنور و بو لغت عاليه‌در نته‌كه قرأن كريمده زوجه عنوانى
وارد اولمامشدر وابوحاتم روايتى اوزره زوجه اهل نجد وزوج اهل حجازلغتيدر
ابن‌سكيت نقلى‌اوزره على‌العكس‌در وفقهانك ها ايله استعمالى ايضاح ايچون وخوف
التباس ايچوندر وتزويج كه تفعيل‌در بنفسه مفعولينه متعدى اولور كذلك تزوج كه
تفعلدر ايكى مفعوله تعديه ايدرتقول زوجت فلانا امرأة وبامرأة فتزوجها وتزوج
بها وباء ايله تعديه‌سى ازدشنوءه لغتيدر وفقهانك زوجتها منه قوللرى‌كه من‌كلمه‌سيله
متعديه‌در موجه دكلدر بو تفصيلدن مؤلفك اجمالى شرح وبسط اولنمشدر انتهى
و ايكى اشك هربرينه اطلاق اولنديغى كبى ايكيسنه بردن زوج اطلاق اولنور
نته‌كه زوجان دخى دينور هما زوجان ويقال هما زوج شارح ديركه بوعربلرك
هماسيان وهما سواء ديدكلرى كبيدر انتهى وزوج فرد مقابلنه دينوركه چفت
تعبير اولنور شفع كبى يقال زوج اوفرد اى شفع اووتر يعنى چفتميدر تكميدر
وزوج محفه اورتوسنه دينوركه يوك ايپندن نسج ايدرلر چفت اولمسى ياخود ايكى
رنك ايپدن ايشلنديكى حسبيله‌در وديبا مثللو نسنه‌لرك لوننه اطلاق اولنور قال
فى الاساس خلق الله النبات ازواجا اى اصنافا و الوانا وخلق فيها من كل زوج
اى من كل لون (التزويج) تفعيل وزننده چفتلندرمك و برى برينه اش قلمق
معناسنه اولمغله برخاتونى بركسيه نكاحله چفت ايلمك معناسنه مستعملدر تقول
زوجته امرأة ويقال زوجته بامرأة اى انكحته امرأة و قوله تعالى [وزوجناهم
بحور عين] اى قرناهم بهن يعنى وجه آتى اوزره تزويج و تزوج لغت عاليه‌ده
مفعولينه بنفسه متعدى ايكن آيت مرقومه‌ده باء واسطه‌سيله تعديه ايلمسى تزويج
قرن والصاق معناسنى متضمن اولديغنه مبنى اولمغله زوجناهم قرناهم والصقناهم
سبكنده‌در بيضاوى بائى سببيته دخى حمل احتمالنى اشعار ايلمشدر و راغبك بيانه

كوره

کوره زوجناهم حورا عنوانده وارد اولمدیغی جهتده واقع تزویج حور حالا بیتمزده متعارف اولان مناکحه و تیره سنده اولمدیغی نکته سنه مبنیدر (التزوج) تفعل وزننده چفتلنمك و اش اولمق معناسنه اولمغله بر خاتونی نکاحله آلمق معناسنه مستعملدر تقول تزجت امرأة و بامرأة کرك تزویج و کرك تزوج صیغه لری وجه مذکور اوزره بنفسه ومفعول ثانی یه باء ایله متعدی اولورلر علی قول باء ایله تعدیه لری لغت قلیله درکه وجه مرسوم اوزره ازد شنوءه لغتیدر مؤلفك وبها قولی زوجت وتزوجت مثاللرینك ایکیسنده ده ناظردر وضمیر مؤنث امرأه یه راجع اولمغله وبامرأة ای بالباء دیمکدر وتزوج بر نسنه یه کیریشوب قارشمق معناسنه استعمال اولنور یقال تزوجه النوم ای خالطه (المزواج) میمك کسریله کثیرة التزوج اولان خاتونه دینور یقال امرأة مزواج ای کثیرة التزوج و زوجلری چوق خاتونه اطلاق اولنورکه ام خارجه دیدکلری عورت کبی اوچ کونده بر بوشانوب غیریسنه واران ملعونه اوله جقدر و محتملدرکه بری بربدن خبرسز چوق ارده وارمش اوله هندستانده برعورت اوندن زیاده اره واروب نوبتلشدکلری محکیدر یقال امرأة مزواج ای کثیرة الزوجة ای الازواج پس زوجه عنبه وزننده ازواج کبی زوجك جمعی اولور لکن نوادردندر (الازواج) همزه نك فتحیله زوجك جمعیدر نته که ذکر اولندی و قرناء معناسنه استعمال اولنورکه قرینك جمعیدر ومنه قوله تعالی [احشروا الذین ظلموا وازواجهم] ای قرنائهم (الزاج) معروف طوزدرکه قاره بویه تعبیر اولنور انواعی واردر وبوزاك فارسی معربیدر وزاج محدثیندن احمد بن منصور الحنظلی لقبیدر (الزیج) زانك کسر ومدیله بناء اپنه دینورکه جرپی اپی تعبیر اولنور معمارلرك کونیه تعبیر ایتدکلری آلته معلق ایدرکه اوجنده شاقولی اولور فن هندسه حکمنجه راست وکج میاننی آنکله وزن وادراك ایدرلر وبو زیك فارسی معربیدر مترجم دیرکه زیك لفظی فارسیده ایکی معنایه در بری بنا ومعمار تخته سنه وصحیفه سنه دینورکه آنده رسم صورت بنا طرح اولنور وبری بنا اپنه دینورکه چرپی اپی تعبیر اولنور وزیج کلمه سی جیم فارسیله آلتی معنایه کلور بری شول ایپلکلره دینورکه استاد نقشکارلر نقشلری آنکله طرح ایدرلر پس اهل نجومك استخراج ایتدکلری کتاب علم سیر کواکب که زیج تعبیر اولنور معانئ ثلاثهٔ مذکوره نك هربرندن اخذ اولنمق ممکندر وبعضلر دیدیلرکه زیج زه معربیدرکه وتر معناسنه در علم مزبور توتیر وتقویسی مشتمل اولمغله بوندن دخی اخذ اولنمق محتملدر (الزوج) موج وزننده معناسی مفصلا بیان اولندی و زوج مصدر اولور میانهٔ نامی افساد ایدوب بری برینه قشقرتمق معناسنه یقال زاج بینهم یزوج زوجا اذا حرش (المزاوجة) مفاعله

وزننده ازدواج معناسنه‌در که بری برینه اش اولمق وجفت اونمق معناسنه‌در یقال زاوجا مزاوجة ای ازدواجا وازدوج کلمه‌سی افتعالدر اصلی ازتوج ایدی (الزهزج) زای معجمه ایله جعفر وزننده جن طائفه‌سنك سسلرندن و جویلدیلرندن حکایه‌در جمی زهازج کلور تقول سمعت زهازج الجن ای غریفهم وجلبتهم مؤلفك وجلبتها عنوانیله ایرادی طائفه اعتبارینه مبنی‌در (التزهلج) تدحرج وزننده مزراغنك بوغوملری وسائر یرلری طوغری واویغون اولمق معناسنه‌در یقال تزهلج الزمح اذا اطرد (الزهلجة) دحرجه وزننده مدارا ایتك معناسنه‌در تقول لم ازل ازهلجه حتی لان ای اداریه

﴿ فصل السین ﴾ (السبجة) جرعه وزننده (والسبیجة) ولبجه وزننده سیاه آبایه وسیاه کلیمه دینور ویکسز ویقاسز اولان عرب کوملکنه دینور بقیره معناسنه شارح دیرکه بعض امهاتده سبیجه وسبیج شی معربی اولمق اوزره مرسومدر که فارسیده کیجه‌لك نوبه دینور وسبجة القمیص کوملکك تیرزلرینه وقولتقلری آلتنه اوریلان پارچه‌لره دینورکه خشتك تعبیر اولنور (التسبج) تفعل وزننده سیاه آبا کیمك معناسنه‌در یقال تسبج الرجل اذا لبس السبجة (السبیج) امیر وزننده بودخی یقاسز یکسز عرب کوملکنه دینور (المسبج) معظم وزننده انلو کلیمه دینور یقال کساء مسبج ای عریض (السبرجه) دحرجه وزننده برایشی پوشیده ومستور ایلمك یعنی خلقدن صقلامق معناسنه‌در یقال سبرج علی الامر اذا عماه (سابروج) بانك فتحی ورانك تشدیدیله بغداده بر موضع آدیدر (السبجونة) سینك فتحی وبانك سکونیله تلکی دریسندن معمول بر کونه فروه یعنی کورك اسمیدر وبو آسمان کون معربیدر که کوك رنکلی دیمکدر پس کوك یاخود مائی اولور اول رنکده تلکی کورکی نامعروف اولمغله لفظ مزبور شبکونه معربی اولسه بك ملایم اولورکه کیجه رنکلی دیمك اولورکه مراد سیاه‌در زیرا سمور کبی سیاه تلکی موجوددر خصوصا مکه اوغلاغی دریسندن یاپدقلری کورك معلومدر اکر تلکی دریسیله مقید اولمسه سنجاب وتیون محتمل ایدی بوندن بشقه آسمان کون لفظندن تعریب مذکور محض تکلفدر (الاستاج والاستیج) همزه‌لرك کسریله ماسوره تعبیراولنان دلیك قامشه دینورکه جولهه‌لر اکا طوقونجق ایپلکی صاروب مکوکه ادخال ایدرلر مترجم دیرکه استیج ستیرة فارسی معربیدر واستاج آندن مشبعدر (اسبجه) همزه‌نك فتحیله مغربده بربلده آدیدر (السج) حج وزننده فضلهٔ طبیعی صویق اولمق معناسنه‌درکه مراد لینت اوزره حدثلمکدر یقال سج الرجل وغیره من الباب الاول اذا رق غائطه ودیوار صوامق معناسنه‌در یقال سج الحائط اذا طینه (المسجة) میمك کسریله اسم آلتدر دیوار صوایجق تخته مالهٔیه دینور (السجة)

سينك فتحيله برصنم آديدر نته كه بجه دخى برغيرى صنم آديدر و سجه و سجاج كه
سحاب وزننده شول سوده دينور صو چوق قونمغله پك بوفقه و طورى اوله
(السجج) ضمتينله اوستى بانچقله صوانمش سطوحه دينور كه كاركير خانه‌لرده
اولور طايات ممدره معناسنه‌در ونفوس طيبه معناسنه‌در ظاهرا مفردى اسجج‌در
(السجسج) غبغب وزننده نه‌اسى ونه صوغوق اولان كونه دينوركه معتدل اولور
يقال يوم سجسج اى لاحر ولا قر و نه پك ونه ملايم اولان يره دينور يقال ارض
سجسج اى ليست بصلبة ولاسهلة وطلوع فجر ايله طلوع شمس مابينه دينور ومنه
حديث ابن عباس فى صفة الجنة [وهواءها السجسج] وغلط الجوهرى فى قوله الجنة
سجسج شارح ديركه حديث آخرده نهار الجنة سجسج عبارتيله‌وارد اولوب محدثين اى
متعدل لاحر ولاقر ولاظلمة فيه ولاشمس اونوره كالنور الذى بين طلوع الفجر والشمس
عبارتلريله تفسير ايلمكله جوهرينك استشهادى حذف مضافه محمول اولمق محتملدر
(السحج) سينك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله برنسنه‌نك دريسنى ياخود قبوغنى صيروب
صويمق معناسنه‌در يقال سحجه سحجا من الباب الثالث اذا قشره و يقال اصابه
شئ فسحج وجهه يعنى اكا برنسنه طوقنمغله يوزينك دريسنى صيروب صويدى
وسحج باشك صاچنى آهسته‌جه طرامق معناسنه‌در يقال سحج فروة رأسه اذا
سرحه لينا وتيز تيز يوريمك معناسنه‌در يقال مريسحج اى يسرع ودابه‌يه مخصوص
برنوع سكرتمك معناسنه‌دركه پك سكرتمكدن دون اولوركه لنك سكرتمسى اوله‌جقدر
يقال سحج الفرس اذا جرى دون الشديد (الانسحاج) انفعال وزننده سحج
كلمه‌سندن كه درى وقبوق صيروب صويمق معناسنه‌در مطاوع اولور يقال سحج
جلده فانسحج (التسحيج) تفعيل وزننده تكثير ايچوندر چوق صويمق يابك صويمق
معناسنه‌در (التسحج) تفعل وزننده آندن مطاوعدر يقال سحج قشره فتسحج
(المسحج) معظم وزننده ايصريلوب ياطرملانمغله كوده‌سنك دريسى يوزلمش انسان
وحيوانه دينور اكثرى حمار قسمى برى برنى قاپوب اصرمغله آنلره وصف ايدرلر
يقال حمار مسحج اى معضض مكدح (السحاج) شداد وزننده شول دوه‌يه دينوركه
دائما طبانلرنى يره سوروب طرملامقله طپراغنى صيرر اوله يقال بعير سحاج اذا
كان يسحج الارض بخفه (المسحج والمسحاج) ميملرك كسريله ذكر اولنان سحج
ديدكلرى سكرتمكله سكردر اولان حيوانه دينور يقال حمار مسحج ومسحاج اى
يجرى دون الشديد و مسحج دولكرلرك اغاج يوندقلرى كسر وتبر مقوله‌سى آلته
دينور ومسحاج هر كلامده آنداچون يمين ايدر اولان يمنجى عورته دينوركه برى
برى آردنجه يمنى اسراع ايدر يمينك كثرتى كلامك كذبنه شاهد مصدقدر يقال
امرأة مسحاج اى حلوف تسحج الايمان اى تسرعها (سحوج) سحون وزننده

برموضعدر (السحوج) صبور وزننده مسحاج كبی بودخی یمنجی قاری‌یه دینور (السحاوج) سینك فتحی وخای معجمه‌نك تخفیفیله شول خالی ارضه دینوركه نه‌یول بوله‌جق اعلام ونشانلری ونه ایچه‌جك صوبی اوله‌كه چول تعبیر اولنان بیابان اوله‌جقدر وبوجمع صورتنده مفرددر (السدج) سینك فتحی ودالك سكونیله بركمسیه برنسنه ضمننده بدكمان ایلك معناسنه‌در یقال سدجه بالشیٔ سدجا من الباب الاول اذا ظنه به (السداج) شداد وزننده یلانجی‌یه دینور كذاب معناسنه (التسدج) تفعل وزننده قصدا یلان پیدا ایلك معناسنه‌در یقال تسدج فلان ای تكذب وتخلق (الانسداج) انفعال وزننده یوز اوزره قپانوب دوشمك معناسنه‌در یقال انسدج الرجل اذا انكب علی وجهه (الساذج) ذال معجمه ایله ساده معربیدر كه بی نقش اولان شیئه دینور شارح دیركه بوندن الفاظ عربیه اخذ ایلمشلردر ازجمله سداجه لفظنی سهولت وحسن خلق معناسنه استعمال ایدرلر حسن الخلق اولان آدم نقوش ردیه‌دن ساده دل اولمق ملابسه‌سیله وكثرت استعمالدن ذالنی اهمال ایلدیلر (سرنج) عرند وزننده اكراددن برقبیله آدیدر محدثیندن ابومنصور محمد بن احمد بن مهدی السرنجی وپدرلری اول قبیله‌دندر (السراج) كتاب وزننده معروفدركه فتیلی یانارچراغه دینور قندیل واكا ملحق موم وچرا كبی شارحك بیاننه كوره جمعی سرج در ضمتینله یقال اطفأ السراج ای المصباح وكونشه اطلاق اولنوركه سراج نهاردر یقال طلع السراج ای الشمس شارحك بیاننه كوره بوماده ضیاء معناسنه موضوعدر وسراج اعلام ناسدندر (السرج) سینك فتحی ورانك سكونیله صاچ اورمك معناسنه‌در یقال سرجت المرأة شعرها سرجا من الباب الاول اذا ضفرت ویلان سویلك معناسنه‌در اساسدن بومعنا مجاز اولمق منفهم اولور یقال سرج الرجل اذا كذب وسرج آت اكرینه دینور زین اسب معناسنه مؤلف سرج لفظنی ذكر ایدوب تفسیرندن سكوتی معروف اولدیغنه مبنی یاخود نسخه‌لردن ساقط اولمشدر یقال شد علی الفرس سرجه ای رجله (التسریج) تفعیل وزننده بودخی صاچ اورمك معناسنه‌در یقال سرجت المرأة شعرها اذا ضفرت وبرنسنه‌یی خوب وكوزلجك ایلك معناسنه استعمال اولنوركه سراج كبی تابدار ایلمكدن عبارتدر یقال سرجه تسریجا اذا بهجه وحسنه (السرج) فتحتینله برآدمك چهره‌سی كوزل وتابدار اولمق معناسنه‌در یقال سرج الرجل سرجا من الباب الرابع اذاحسن وجهه وكذب سویلك معناسنه‌در یقال سرج الرجل اذا كذب (الاسراج) همزه‌نك كسریله دابه‌یی اكرلمك معناسنه‌در تقول اسرجتها ای الدابة اسراجا اذا شددت علیها السرج (السراج) شداد وزننده اكرییان كسیه دینوركه لسانمزده دخی سراج تعبیر اولنور ویلانجی‌یه

اطلاق اولنور كذاب معناسنه (السراجة) سينك كسريله سراجلق حرفتنه دينور (سريج) زبير وزننده برمعروف حداد اسميدركه قلج ييار ايدى سيوف سريجية اكا منسوبدر شارح ديركه نته كه ★ وفاحما ومرسنا مسرجا ★ مصراعنى بوكوندتصرف ايدرلر وابوسعيد محمد بن القاسم بن سريج وابوالعباس احمد بن عمر بن سريج كه عالم وفقيه عراق ايدى وهيثم بن خالد السريجيون علمادندر (سرج) سينك فتحى ورانك سكونيله معنالرى ذكر اولندى وسرج اسماء رجالدندر سرج بن ابراهيم الخليل على نبينا وعليه صلوة الجليلدر والده سى قطورا بنت يقطن درساره جنابلرى وفاتندنصكره تزوج ايلديلر ويوسف بن سرج ومحمد بن سنان بن سرج محدثلردر وسرج برموضع آديدر (السرجج) سينك ضمى وجيمك فتحيله ترتب وزننده دائم وجاودان معناسنه‌در (السرجوج) سينك ضميله احمق وبيغز كشى يه دينور (السرججة) سينك كسريله (والسرجوجه) سينك ضميله سرشت وطبيعت معناسنه‌در يقال الكرم من سرججته وسرجوجته اى من خلقه وطبيعته (سرجه) جرعه وزننده سميساط نام قلعه قربنده برموضعدر وحلب قضاسنده برقريه‌در ونصيبين ايله دنيسر نام بلده بيننده برحصن آديدر (سروج) صبور وزننده حران قربنده بربلده‌در (السردجة) دحرجه وزننده برنسنه‌يى ترك واهمال ايلمك معناسنه‌در يقال سردجه سردجة اذا اهمله (السربج) سمند وزننده صنعت انواعندن برنوع مصنوعه اسميدر فسيفساء كبى وفسيفساء منقش تپه جاملرينه دينور شارحك بياننه كورەسه رنك معربيدركه اوج دورلو ديمكدر لكن نه اولديغى معلوممز اولمدى وسربج بردواى معروف آديدركه بعضا سيلقون دخى اطلاق ايدرلر تركيده سلوكن ديدكلرى قرمزى بويه‌دركه يانمش قلايدن وقورشوندن معمول اولور جراحاته نافعدر مترجم ديركه فارسيده اكا سربج ديرلر بربج وزننده وزيل تعبير اولنان چالقى يه ده ديرلر (السرهجه) دحرجه وزننده اباء وامتناع ايلمك معناسنه‌در يقال سرهج عنه اذا ابى وامتنع وايپ مقوله‌سى نسنه‌يى محكم بوكمك معناسنه‌در يقال سرهج الحبل اذا فتله شديدا (المسرهج) مدحرج وزننده بغايت محكم بوكلمش ايپه دينور يقال حبل مسرهج اى مفتول فتلا شديدا (السفتجة) سينك ضميله قرطقه وزننده برآدمك كندى بلده‌سنده مالى اولمغله بلدۀ مزبوره‌ده كنديسنه ادا واعطا ايلمك قوليله بركسه اول آدمه ديار آخرده مال ويرمكه دينور بوندن غرضى امن طريقيدر بوعمل بزم اصطلا حزده پوليچه تعبير ايلديكمز اوله‌جقدركه سفتجه اول پوليچه‌در وبوسفتۀ فارسى معربيدر قالديكه مؤلف مسامحه ايله قاصر تعريف ايلمشدر امهات سائره‌ده برتاجر ياخود بلدۀ اخرايه كيدن كسه خطر طريقدن ياخود عسرت محافظه‌دن ناشى بلدۀ مزبوره‌ده مالى ياخود شريك وصديقى اولان

برکسیه بلدهٔ مذکورهده کندیسی یاشریکی یاصدیقی ادا ایلمك قولیله اقچه یاغیری مال ویرمکله مفسردر اصلی فارسیده سفته دیار اخرایه کوندریلن نسنه‌یه دینور هدیه اولسون بضاعه اولسون بعده عمل مزبورده وبووجه اوزره ویریلن مالده استعمال ایلدیلر کتب فقهیه‌ده نیجه احکامی مشروحدر حالا آینده ورونده بینده مشروحدر (السفتجة) دحرجه وزننده مادهٔ مزبوره‌دن متصرفدر اقجه‌یی پولیچه ایلمك معناسنه‌در یقال سفتج فلانا اذا عامله بالسفتجة وهی ان یعطی مالا لاحد وللاخذ مال فی بلد المعطی فیوفیه اباه ثمه فیستفید امن الطریق (السفج) سینك فتحی وفانك سکونیله یل پك اسمکه دینور یقال ما اشدة سفج هذه الریح ای شدة هبوبها (الاسفیداج) همزه‌نك کسریله اسپیداب فارسی معربیدر ترکیده تحریفله استوبج وبعض دیارده آغلق دیدکلری نسنه‌درکه یانمش قلای وقورشونك رمادندن حاصل اولور قورشوندن معمول اولانك احراقنده مبالغه اولنسه سلوکن حاصل اولور وداروی مزبور ملطف یعنی حرارت معتدله‌سیله ماده‌یی مرقق وجلاء در یعنی ماده ایله سطح عضوك ماییننه کیروب یاپشمش وقورومش رطوبتلری مزیلدر (السفلج) عملس وزننده اوزون شیئه دینور (انسفنج) نونله عملس وزننده جست وچابك اولان ارکك دوه قوشنه دینور وبرقوش اسمیدرکه ککلك کبی پك قایوب کیدر بوراده عباره طائر کثیر الاستنان عنوانیله مرسوم اولمغله بورسمه ترجمه اولندی وحیات الحیوانده کثیر الاسنان عبارتیله مرقوم اولمغله دیشلری چوق برقوش دیمك اولور (السفنجه) دحرجه وزننده برشیئك بهاسنی در ساعت ویرمك طرنغی دبنده ویرمك تعبیر اولنور یقال سفنج له سفنجة اذا عجل نقده (الاسفنج) همزه‌نك کسری وفانك فتحیله برنوع شجرك عروقیدرکه متعفن قروح وجراحاته نافعدر اشبو اسفنج جمیع مفرداتده سونکر ایله مفسردرکه معروفدر حقیقتنده اختلاف اولنمشدر بعضلر دکزده برحیواندر هلاك اولدقده امواج دریا یاساحله آثار وبعضلر دریا کپوکیدر وکیمی برنباتدر دریاده نابتدر دیدیلر ومفردات طبیه‌ده توصیفی مؤلفك توصیفنه مطابقدر واکثر اصولده همزه‌نك کسریله مقیددر (انسکباج) سینك کسریله سکبای فارسی معربیدرکه سرکه لوآش دیمکدر اتی سرکه ایله طبخ ایلمك وجهیله ترتیب ایدرلر ترکیده اکشی آش دیدکلریدر (انسکبینج) سینك کسریله بردوای معروف آدیدر بوسکبینهٔ فارسی معربیدر آت قاضیسی تعبیر اولنان صمغدرکه ادویه دندر (السلج) سینك فتحی ولامك سکونیله (والسلجان) فتحاتله یوتمق معناسنه‌در یقال سلج اللقمة سلجا وسلجانا من الباب الرابع اذا بلعها شارح دیرکه برکسه دین ایدینوب طلب اولندقجه مطل وامتناع ایلدکده عربلر الاکل سلجان والقضاء لیان دیرلر وسلج وسلجان دوه‌قسمی سلج دیدکلری نبات اکل ایلمکله اسهاله اوغرامق معناسنه‌در

يقال سلجت الابل سلجا وسلجانا من الباب الرابع والاول اذا استطلقت عن اكل السلج
ومه امك معناسنه در يقال سلج الفصيل الناقه سلجا من الباب الرابع اذا رضعها وسلج
وير كى يه دينور عطاء معناسنه سجل كبى (السلجان) سينك ولام مشدده نك كسريله صلبان
وزننده بوغازه دينور (السلجان) سينك ولام مشدده نك ضميله قحان وزننده (والسلج)
سينك ضميله قبر وزننده بر اوتدر كه اوتليان دوه يى اسهاله اوغرادر (التسلج) تفعل
وزننده (والاستلاج) افتعال وزننده مشروبى افراط ومبالغه اوزره ايچمك
معناسنه در كه كويا كه بوغازنى لبريز ايلر يقال تسلج الشراب واستلجه اذا الح
فى شربه كأنه ملأ به سلجانه وتسلج برنسنه يى اشتها ايله يوتمق معناسنه در يقال الطعام
طيب فيتسلجه اى يتبلعه (السلاليج) سينك فتحيله بك اوزون چنار اغاجلرينه دينور
ظاهرا مفردى سلج در سلم وسلاليم كبى (السلجة) وليجه وزننده ساجه معناسنه دركه
تركيده بنى تعبير ايتدكلرى قپولرده دولاب قنادلرنده اولور (السلجن) سينك
كسرى ولام مشدده نك وجيمك سكونيله سخف وزننده كعك اسميدر كه تركيده كاك
ديدكلريدر معروفدر (السلج) صرد وزننده برنوع اصداف بحريه دركه ايچلرنده
مأكول برشى اولور تركيده استريديه ديدكلريدر مفردى سلجه در (السليج) امير
وزننده (والسلجلج) سفرجل وزننده (والسلجلج) قذعمل وزننده بك خوش وسهل
المساغ اولمغله همان چيكنمكسزين يوديلور اولان طعامه دينور يقال طعام سليج
وسلجلج وسلجلج اى طيب يتسلج اى يتبلع يعنى بلا عسر (سلعوج) قربوس وزننده
بربلده آديدر (السلمج) جعفر وزننده اوزن وانجه اولان اوق تمرنه دينور جمعى
سلامج كلور (السلهج) بودخى جعفر وزننده اوزون شيئه دينور (السماجة) سينك
فتحيله چركن وقبيح اولمق معناسنه در يقال سمج الشئ سماجة من الباب الخامس
اذا قبح (السمج) ضخم وزننده (والسمج) خشن وزننده (والسميج) امير وزننده
چركن وبد منظر اولان شيئه دينور جمعلرى سماج كلور ضخام وكرام كبى وسمج
ضخم وزننده وسمج بك دسومتلو بيزه وخبيث الطعم اولان سوده دينور (التسميج)
تفعيل وزننده برنسنه يى چركين قلمق معناسنه در يقال سمجه تسميجا اذا جعله
سمجا (سمجان) كسرتينله طخارستان اولكه سنده بربلده آديدر (السمحج) حاى
مهمله ايله جعفر وزننده بلى اوزون اولان قصراغه وديشى اشكه دينور وكثير
الشحم وغليظ اللحم اولان قصراغه دينور وبوماده بونلرك ديشيلرينه خاصدر وسمحج
اوزون يايه دينور (السمحاج) سينك كسريله بودخى بللرى اوزون اولان قصراغه
وديشى اشكه دينور (السمحوج) سينك ضميله كيندار اولان اوزون آدمه دينور
طويل بغيض معناسنه (السمحجة) دحرجه وزننده مطلقا اوزونلغه دينور نه اولورسه
ولسون يقال به سمحجة اى طول (السمرج) سفنج وزننده (والسمرجة) هايله اوچ

کرەده جزیه وخراجی استخراج ایلك. یعنی اوچ قسط ایله یااوچ دفعه مباشرتله مجموع رسم وخراجی استیفا ایلمکه دینور علی قول جبایت جزیه وخراج اولنان کونك اسمیدر مترجم دیرکه سمرج کلمه‌سی فارسیدن معربدر ظاهر اسه مرمعربیدرکه سه اوچ ومرحساب وشمار معناسنه‌در عربلر اخذ وتعریب ایدوب معنای مزبورده استعمال ایلدیلر وبعض اصولده ثلاث مرات اوچ نوعله مبین درکه اعلا وواسط واد نادر لکن بوجزیه‌یه مخصوصدر خراج ارض مقوله‌سنده متمشی اولمز مکرکه آتیده اوچ قسم ایده‌لر وبعض امهاتده سمرج سرای کزیت ایله یعنی جزیه‌دار قوناغیله مفسردر کویاکه عادتا اوچ طبقه اولوب بالاسی جزیه دار محلی واوسطی خدام واسفلی مجلس اولمق عبارتیله (السمرجة) دحرجه وزننده ویرمك معناسنه‌در تقول سمرج له ای اعطه شارحك بیاننه کوره مادهٔ مرقومه‌دن متصرف اولمغله خراج ویرمکه مخصوصدر (السمعج) جعفر وزننده دسومتلوخوشمزه اولان سوده دینور (السملج) عملس وزننده خفیف وچابك انسان وحیوانه دینور وخوشمزه سوده دینورو برنوع اوته دینورکه طوار مرعاسندندر ولطیف ونازك اوته دینور واوزون اولوب مدور اولان شیئه دینورمسملج کبی کاسیذکر (السماج) علابط وزننده بودخی خوش طم اولان سوده دینور تقول سقانا السملج والسماج ای اللبن الحلو (السملاج) سنمار وزننده نصارا یصقلیه‌نك اسمیدر (السملجة) دحرجه وزننده مشروبی آزجه آزجه سهولتله ایچمك معناسنه‌در تقول سملجته فی حلقی ای جرعته جرعا سهلا (المسملج) مدحرج وزننده بودخی اوزون اولوب مدور اولان شیئه دینور سملج کبی یقال رجل سملج الذکر ومسملجه ای مدوره طویله (السمهجة) دحرجه وزننده سوزه یلان قاتمق معناسنه‌در یقال سمهج کلامه اذا کذب فیه ورنسنه‌یی رایج قلمق معناسنه‌در یقال سمهج الدارهم اذا روجها وکوندرمك معناسنه‌در یقال سمهج الشئ اذا ارسله وسرعت ایلك معناسنه‌در یقال سمهج الرجل اذا اسرع وایپی محکم بوکمك معناسنه در یقال سمهج الحبل اذا فتله شدیدا ومبالغه وشدتله یمین ایلك معناسنه در یقال سمهج الرجل اذا شده فی الحلف بونده متعدی اولمقده محتملدر (السمهج) جعفر وزننده (والسمهجج) زنجبیل وزننده صوقاتلش علی قول دسومتلو خوشمزه سوده دینور یقال لبن سمهج وسمهجج ای خلط بالماء اودسم حلو (المسمهج) مدحرج وزننده معتدل الاعضاء اولان آته دینور (سماهج) سینك فتحیله عمان ایله بحرین بیننده برموضعدر اشباعله سماهیج دخی دیرلر یاخود سماهیج اکا قریب بشقه برموضعدر (السماهج) علابط وزننده شول سوده دینورکه نه پك طتلو ونه طعمی متغیر اولمش اوله که میانه اولمغله ایچمه کلور اوله یقال لبن سماهج عماهج ای لیس بحلو ولااخذ طعم لکن مؤلف عماهجی لبن خاثر ایله

تفسیر ایلشدر پس بوراده لبندن مراد یوغورد اولور (السمهاج) سینك کسریله یلانه دینور کذب معناسنه (السنج) سینك ونونك ضمیله عناب اسمیدرکه معروف میوه‌در (السناج) کتاب وزننده مومدن وچراغدن دیواره وسائر نسنه‌یه صوانمش تتون اثرینه دینورکه ایس تعبیر اولنور فارسیده دوده دینور یقال لابد للسراج من السناج وهو اثر دخان السراج فی الحائط وچراغه دینور سراج کبی بو معنا ابن سیده‌دن منقولدر (السنج) سینك فتحی ونونك سکونیله برنسنه‌یی لونه مغایر اولان آخر رنکه صوامق یابیلاشدرمقله اکا آلوده ایلمك معناسنه‌در یقال سنجه سنجا من الباب الاول اذا لطخه بلون غیر لونه (السنیج) امیر وزننده بودخی چراغه دینور (سنج) سینك کسریله مرو ایالتنده برقصبه‌در محدثیندن سلیمان بن سعید وحافظ ابو علی الحسین بن محمد وحافظ محمد بن ابی بکر ومحمد بن عمر السنجیون اورادندر (سنج) سینك ضمیله ایرانده بامیان قضاسنده برقریه‌در (سنجان) عمران وزننده خراسان اولکه‌سنده برقصبه‌در (سنجة المیزان) سینك فتحیله چکی طاشنه دینورکه ترازو کفه‌سنه مقدار موزوناتی بیلمك ایچون وضع اولنور کرچه اکا صنجه دخی دینور لکن سین لغتی آندن افصحدر معلوم اوله که اکا فارسیده دخی سنجه دیرلر طارتمق معناسنه اولان سنجیدن کلمه سندن مأخوذدر یاخود سنکه معربیدر پس وجه مذکور اوزره ترازونك کفه‌سنه وضع اولنان درهم واوقه وبطمان مقوله‌سنك مجموعنه اطلاق اولنور وسنجه الزورق قایقده اولان دنك طاشنه اطلاق اولنور وسنجه قبیلهٔ مضر دیارنده برنهرك اسمیدر (سنجه) سینك کسریله محدثیندن حفص بن عمر الرقی لقبیدر (السنجة) سینك ضمیله آق وقاره‌دن مرکب الاجه‌لغه دینور رقطه معناسنه جمعی سنج کلور حجره وحجر کبی (المسنج) معظم وزننده چبوقلی وقلملی قماشه دینور یقال برد مسنج ای مخطط (السنباذج) سینك ضمی وذال معجمه‌نك فتحیله برحجردرکه آنکله قلنجك یاسی آچیلور واوستره چرخلنور ودیشلره جلا ویریلور اشبو سنباذج سنبادهٔ فارسی معربیدر ترکیده تحریفله زونپاره دیدکلریدرکه معدنی چین جزیره‌لرنده‌در (الساج) عاج وزننده برشجر آدیدر مصباحك بیاننه کوره ساج برشجر عظیمدرکه منبتی هندستاندر بلاد آخره آندن مجلوب اولور مفردی ساجه وجمعی ساجاتدر وزمخشری نقلنه کوره ساج برسیاه شجر سنکیندرکه هندستاندن مجلوب اولور جمعی سیجاندر نار و نیران کبی وبعضلر آبنوسه شبیه برسیاه اغاجدر لکن سیاهلغی آبنوس درجه‌سنده دکلدر دیدیلر وینه مصباح آبنوسی شجر معروفدر هنددن جلب اولنور وبو معربدر عربیده ساسم دینور جعفر وزننده دیو نقل ایلشدر ومفردات طبیه‌دن تحفه صاحبی تمام فرق ایدوب دیمشدرکه آبنوس آبانس یونانیدن معربدر عناب اغاجنه شبیه برشجردر

ثمری اوزمه شبیه وصاری وحلاوتلی ویپراغی صنوبر یپراغنه مشابه و هردم تازه اولور هندی نوعنده بیاض چزکیلر اولور وحبشی نوعی سیاه وقتی و دوز اولور وبو معتبردر و ساج هندستانده اولور چنار اغاجنه شبیه قرمزی و سیاهه مائل وقتی وکثیر الورق رایحه‌سی خوش براغاجدر اهل هند ساکوته دیرلر بو دیارده زاج اغاجی دیو مشهور اولان اغاج ظن اولنور ثمری فوفل قدر ومستطیل اولور وبعض مفرداتده هند چناری وبعضلر هند آردیجی دیرلر دیو مبین در خلاصه‌سی آبنوسدن بشقه برشجردر وساج یشل علی قول سیاه طیلسانه دینور و طیلسان باشه واموزه آتیلان ردایه دینور که حالا بزلرده شال بورونملکله طیلسان اکا دخی اطلاق اولنور عربلر اموزلرندن بلدرینه قدر بورندکلری ثوبه رداً و باشلریله اموزلرینه بورندکلرینه طیلسان دیرلر (السوج) موج وزننده (والسواج) سینک ضمیله (والسوجان) فتحاتله تأنیله آهسته آهسته یوریمك معناسنه‌در یقال ساج الرجل یسوج سوجا و سواجا وسوجانا اذا سار رویدا و سوجان بری اوته اياق اولطه‌سی چالمق معناسنه‌در یقال ساج سوجانا اذا ذهب و جاء (سوج) حور وزننده (وسواج) غراب وزننده ایکی موضعلردر (ابو سواج) غراب وزننده ضبه قبیله‌سندن بنو عبد مناة بن بکرك برادریدرکه بذوه نام فرس مشهورك فارسی ایدی (المسوج) معظم وزننده دکرمی نسج اولنان کلیمه دینور یقال کساء مسوج ای اتخذ مدورا (السهج) نهج وزننده طیب ازمك معناسنه‌در یقال سهج الطیب سهجا من الباب الثالث اذا سحقه ویل شدتله اسمك معناسنه‌در یقال سهجت الریح اذا اشتدت ویل شدید اسمکله یرك یوزنی صیروب صویمق معناسنه‌در یقال سهجت الریح الارض اذا قشرتها و بتون کیجه یوله کتمك معناسنه مستعملدر یقال سهج القوم لیلتهم اذا ساروها (السیهج) صیقل وزننده (والسیهوج) طیهوج وزننده (والسهوح) صبور وزننده (والسهوج) جهور وزننده شدید اسن یله دینور (المسهج) مخرج وزننده یل اوغراغی اولان یره دینور یقال مکان مسهج ای ممر الریح (المسهج) منبر وزننده شول فضول کسیه دینورکه هرحق وباطل خصوصنده قطعا لسانی طورمیوب سویلراوله وبلیغ وفصیح وسخندان کسیه دینور یقال رجل مسهج اذا کان ینطق فی کل حق وباطل و یقال هومسهج ای مصقع (الاساهج) اسالیب وزننده انواع مختلف یورویشه دینور یقال یمشی اساهج ای ضروبا مختلفة (سیج) کتف وزننده جزیرة العربده شحر ایالتنده بربلده آدیدر (السیاج) کتاب وزننده باغچه دیواری کبی دائرا مادار اولان دیواره دینور ومطلقا هرنسنه‌نك چوره‌سی کندوسیله احاطه قلنان شیئه دینور خرمالق و باغ وباغچه اطرافنه طاشدن یاخود تیکنلی چالیدن چکیلان دیوار کبی بزم دیارلرده سیاج باغ و بستانلره چالیدن چکیلان دیوارده متعارفدر

كذلك

كذلك ديوارك تپه‌سنه چكيلان چالى ديوارده اطلاق ايدرلر كوپك مقوله‌سى كزوب يوريمسون ديو چكرلر (التسييج) تفعيل وزننده بستان وباغه دائرا مادار سياج چكمك معناسنه‌در يقال سيج الحائط تسييجا اذا سوره بالسياج بوراده حائط بستاندر لكن اساسده سوج على النخل والكرم عنوانيله مرسوم اولمغله واوى و يائى اولديغنه اشارت اولنمشدر (سيجان) سينك كسريله ابن فدوكس دركه بنو جشمدن بركسه‌در ووهب بن منبه بن كامل بن سيج سينك فتحى ياخود كسريله در ياخود فتحتينله‌در همامك برادردر ايكيسيده يمن اولكه‌سنده شيخ الشيوخ ايديلر

﴿ فصل الشين المعجمة ﴾ (الشأج) شينك فتحى وهمزه‌نك سكونيله محزون و غمناك ايلك معناسنه‌در يقال شأجه الامر شأجا من الباب الثالث اذا احزنه (الشبج) فتحتينله بناسى يوكسك قابويه دينور سراى قاپوسى كبى على قول مطلقا قپولره دينور ابواب معناسنه مفردى شبجه‌در هايله (الاشباج) همزه‌نك كسريله كيرو رد ايلك معناسنه‌در آچق قاپويى كيرو چويرمك كبى يقال اشبجه الشئ اذا رده يعنى الى مكانه (الشج) حج وزننده باش يارمق معناسنه‌در يقال شج رأسه شجا من الباب الاول والثانى اذا كسره وكمى كيدركن دكزى يارمق معناسنه استعمال اولنور يقال شجت السفينة البحر اذاشقته بوراده تذكير ايله شقه نسخه‌لرى غلطدر وقطع مسافه ايله يول آلمق معناسنه استعمال اولنور كوياكه ياروب اوته چكمشدر يقال شج المفازة اذا قطعها و شرابه صوقاتمق معناسنه استعمال اولنور كوياكه مزجله شرابى شق ايلمشدر يقال شج الشراب اذا مزجه بالماء (الشجة) شينك فتحيله باش ياريغنه دينور (الاشج) همزه‌نك وشينك فتحيله جبهه‌سى يارلمش كشى‌يه دينور يقال رجل اشج اى بين الشجج فى جبينه اثر الشجة وبو جبهه‌سى يارلمشه مخصوصدر مقدمة الادبده بو ماده باب رابعدن دخى مصوغ اولديغى مصرحدر مؤلف كرچه آندن سكوت ايدوب لكن اشجك تفسيرنده بين الشجج عنوانيله تلميح ايلمشدر لكن بوعنوان اكثرى مصوغ اولميانه اشارتدر نته كه شرح ديباجه‌ده اشعار اولندى واشج كلمه‌سنك دخى مقتضاسى باب اربعدن متصرف اولمقدر پس شجج برآدمك باشى يارلمق معناسنه اولور (الشجاج) شينك كسريله مفاعله‌دن مصدردر برى برينك باشلرنى يارمق معناسنه‌در يقال وقع بينهم شجاج اى شج بعضهم بعضا (شجى) جزى وزننده صقصغن ديدكلرى قوشه دينور عقعق كبى (التشجيج) تفعيل وزننده برايشه عزيمت صادقه ايله عزم ايلك تصميم معناسنه‌در يقال شجج على الامر اذاصمم عليه (الاشج) فتحتينله اسمادندر (الاشج العصرى) اصحابدندر واشج برجاعتك اسميدر (الشجوجى) شينك وجيمك فتحى والفك قصريله بغايت اوزون اولان كشى‌يه دينور كوياكه هوايى شق ايدر (التشحيج) حاى مهمله ايله

نعيق وزننده (والشحاج) شينك ضميله (والشحجان) فتحاتله قاطر اكرمق وقرغه اوتمك معناسنه‌در يقال شحج البغل والغراب شحيجا وشحاجا وشحجانا من الباب الثالث والثانى اذا صوتا و شحج قرغه قسمى ياشـلولنغله آوازى بوغوق وغليظ اولمق معناسنه‌در يقال شحج الغراب اذا اسن وغلظ صوته (بنات شحاج)شداد وزننده قاطرلرك كنيه‌لريدر بنات عنوانى ديشيلرينه مصروف دكلدر على‌الاطلاق‌در نته‌كه آنلره بنات صهال تعبير ايدرلر و بونلرده مفرد ايله تعبير غير مسموعدر (المشحج) منبر وزننـده (والشحاج) كتان وزننده يبان اشكنه دينور وشحاج اساميدندر طلحة بن الشحاج محدثدر (بنو شحاج) ازد قبيله‌سـنده ايكى بطن‌در (الاستشحاج) قرغه‌دن اوتمك طلب اولنمق معناسنه‌در عربلر قرغه‌نك صوتيله فال ايلدكلرينه مبنى برخصوصه مباشرتدن اول قرغه‌نك اوتمسـنه منتظر اولور ومنه يقال الغربان مستشحجات بالبناء للمفعول يستشحجن فتشحجن (الشرج) فتحتينله قوغه وچوال و خرج مقوله‌سنك قولپلرينه دينور عرى معناسـنه‌كه عروه‌نك جميدر شارحك بيانه كوره بومفردد‌ر جمى اشراج كاور پس مؤلفـك الشرج العرى عبارتيله رسمى جنس اعتبارينه مبنى اولور و كذا فى الاساس عقد شرج العيبة اى عراها وشرج دره‌نك آچلوب وسعتلنديكى يره دينور منفسح الوادى معناسنه وصمان اوغريسنه دينور مجرة السماء معناسنه فلكده يول شكلنده نمايان اولان بياضلقدركه خرده كواكب سحابيه‌نك اجتماعندن پيدا اولور وشرج عورتك فرجنه دينور ويارلمش يايده اولان ياريغه دينور وطوارك خايه‌لرينك بريسى آخرندن بيوك اولمق معناسنه‌در (الشرج) شينك فتحى ورانك سكونيله بلوك وفرقه معناسـنه‌در يقال اصبحوا فى الامر شرجين اى فرقتين وقاره طاشلقدن دوز يره جارى اولان صو آقنديسـنه دينور جمى شراج كلور شينك كسريله و شروج كلور و شرج ايكى كمسه اورتق اولمق شركت معناسنه‌در يقال شرجه فى الامر شرجا من الباب الاول اذا شركه وبرنسنه‌يه شئ آخر قاتمق معناسنه‌در يقال شرج الشراب بالماء اذا مزجه‌وبركدرمك معناسـنه‌در يقال شرج الشئ اذا جمعه ويلان سويلمك معناسـنه‌در يقال شرج الرجل اذا كذب وجامدان وطوبره وكيسه مقوله‌سنك قولپلرنى برى برينه‌چكوروب بند ايلك معناسنه‌در يقال شرج الخريطة اذا داخل بين اشراجها وشدها وشرج مثل ومانند معناسـنه‌در يقال هذا شرج هذا اى مثله وكونه ونوع معناسـنه‌در يقال هما شرج واحد اى نوع وكريجى برى برينك يانته ديزمك معناسنه‌در يقال شرج اللبن اذا نضد بعضـه الى بعض وشرج يمنده بر وادى آديدر و بنـو عبس قبيله‌سنه مخصوص بر صو آديدر (الاشراج) همزه‌نك كسريله بودخى كيسه وطوبره مقوله‌سنك قولپلرنى برى برينه چكوروب بغلمق معناسنه‌در تقول اشرجت الخريطة

ای داخلت بین اشراجها وشددتها (التشریج) تفعیل وزننده اشراج معناسنه‌در
یقال شرج الخریطة ای اشرجها و لباسی سیرك دیكمك معناسـنه در یقال شرج
الثوب اذا خاطه خیاطة متباعدة (الشریج) امیر وزننده مثل ونظیر معناسنه‌در
كویاكه ایكی یارلمش نسنه‌نك برپاره‌سیدر یقال هو شریجه ای مثله (شراج) كتاب
وزننده اسمادندر سعد بن شراج محدث مقریٔ‌در وفرددر یعنی بواسمده بوندن غیری
وارد اولمامشدر (إشراجه) سحابه وزننده بودخی اسمادندر زید بن شراجه عوف
الاعرابی نام محدثك شیخیدر (شرج العجوز) برد العجوز وزننـده قرب مدینه‌ده
برموضـع آدیدر و زرزر بن صهیب الشرجی محدثدر موضع مذكوره منسـوبدر
(الشریجة) ولیجه وزننده خرما داللرندن نسیج اولنور بر ظرفدركه قاون وسائر
سـبزوات طاشرلر وشریجه شریجدن اتخاذ اولنان پایه دینور وشریج اوزونلغنه
یارلمش اغاجك برپارمه‌سنه دینور ایكی پاره‌سنه شریجان دینور وشریجه كوكرجین
قفسنه دینوركه قامشدن دوزرلر بورالرده طاوق و سائر قوش قفسلرینه‌ده اطلاق
اولنور واوقه صارلمش‌شول سكیر صارقیسنه دینوركه‌اوقك یلكی اكا یاپشدیریلور
(الشریجی) شریجه منسـوب دیكلدر علی بن محمد الشریجی محدثدر (الشرجة)
حمزه وزننده ساحل یمنده بربلده‌در وشول چقوره دینوركه اشمه طرزنده قازوب
ایچنه دریلر پایدقدنصـكره صو قویوب آندن دوه‌لری صواررلر بوعلی قومسـال
یاخود طپراغی یومشق یرلرده ایدرلر (الانشراج) انفعال وزننـده ایكی پارلمق
معناسـنه‌در یقال انشرج الشیٔ اذا انشق یعنی نصفین (الشریجان) شینك فتحی
وتثنیه بنیه‌سـیله بری برینه مخالف اولان ایكی رنكه دینور یقال له شریجان ای
لونان مختلفان وقماش ارغاجلرینك بری برینه مخالف اولان ایكی چبوقلرینه دینور
یقال لهذه البردة شریجان ای نیرها خطـان (المشارجة) ایكی نسـنه بری برینه
بكزه‌مك معناسـنه‌در یقال شارجه ای شابهه و یقال شارجا ای شابها ومنه یقال
فتیات مشارجات ای متساویات فی السن (التشرج) تفعل‌وزننده برنسنه شیٔ آخره
كیریشوب قاتلق معناسـنه در یقال تشرج اللحم بالشحم اذا تداخل (الاشرج)
احمر وزننده خایه‌سنك بری دیكرندن بیوك اولان حیوانه دینور یقال دابة اشرج
ای بینة الشرج ای احدی خصیتیه اعظم من الاخری (الشطرنج) شینك كسریله
معروف اویندر شینك فتحی جائز دكلدر وسین مهمله ایله‌ده لغتدر وبو شطارتدن
یاخود تشـطیردن مأخوذ در علی قول معربدر برهان قاطعده مرسوم اولدیغی
اوزره شترنك معربیدركه فی الاصل یبروج الصنم اسمی اولوب نبات مزبور ایكی
شكلی مشتمل اولمغله بومناسبتله لعب مزبوره اطلاق ایلدیلر وآنی حكیم داهر هندی
علی قول اوغلی صیصه اختراع ایلشدر بوجهتله العجمیه‌در واصحی بودن معربنده

شینك کسری جردحل بابنه الحاق ایچوندر (الشیطرج) شینك کسریله برداروی
معروف اسمیدر وبوچترك هندی معربیدر داروی مزبور ترکیده سرکله دیرلر بر
نباتك کوکیدر وجع مفاصله وبرص وبهق عارضه‌لرینه نافعدر (الشفارج) علابط
وزننده شول کوچك تپسی‌یه وطبقه‌یه دینورکه اوزرینه نقل ونواله قونمش صحنلر
وخرده طبقلر دیزیلوب مجلسه کله‌که مراد نقل ونواله مقوله‌سی قویجق کوچك
تپسی وطبق اوله‌جقدر وبو پیشیارج معربیدر مترجم دیرکه مفردات سائره‌ده
شفارج غازیلر حلواسی دیدکلری حلوا ایله‌ده مفسردر (الشافانج) نونك فتحیله
شابانك معربیدرکه برنوف ایله متعارف اولان نبات آدیدر بونبات بنفسج الکلاب
وبین الاطباء شابانك ایله متعارفدر (شلج) ثلج وزننده ترکستانده برقریه آدیدر محدثیندن
یوسف بن یحیي الثلجی اورادندر (الشمج) دمج وزننده قارشدرمق معناسنه‌در یقال
شمج الشیٔ شمجا من الباب الاول اذاخلطه ویدرمك معناسنه‌در یقال شمجه اذا استعجله
ودیکشی سیرك سیرك دیکمك معناسنه‌در یقال شمج الثوب اذاخلطه خیاطة متباعدة
(الشماج) سحاب وزننده نسنه معناسنه‌در تقول ماذقت شماجا ای شیئا شارح دیرکه
شماج فی الارض اوزومك بعد الاکل آتدقلری کمترینه دینور ایدی بعده مطلقا نا چیز
نسنه‌ده استعمال ایلدیلر پس مؤلفك مطلق معناسنه ثبتی قاصردر ومزهرك بیانه
کوره مقام نفیه مخصوصدر (الشمجی) فتحتینله والفك قصریله بشکی وزننده جست
وچالاك ناقه‌یه دینور یقال ناقة شمجی ای سریعة (بنو شمجی) بن جرم قضاعه‌دن
برجماعتدر جوهری وهمنه مبنی بنوشمخ عنوانیله رسم ایلمشدر وبنو شمخ بن فزاره
خای معجمه ومیم ساکنه ایله‌در کذلك جوهری غلط ایلمکله ذبیاندن برجماعتدر دیو
رسم ایلمشدر (المشمرجة) دحرجه‌وزننده دیکشی اهمالله دیکمیوب سیرك وکوشك
خرجی دیکمك معناسنه‌در یقال شمرج الثوب اذابا عدبین الغرزو اساء خیاطته وطفل
صغیره دایه‌سی کوزل پرورش وکما ینبغی رعایت ایلمك معناسنه‌در یقال شمرجت
الحاضنة الصبي اذا احسنت حضانته وخلط کلام ایلمك معناسنه‌در یقال شمرج
کلامه اذا خلطه (المشمرج) حسن حضانه معناسنه اولان شمرجه‌دن اسم مفعولدر
بونکله اصحابدن مشمرج بن خالد السعدی ملقب اولمشدر (الشمرج) قنفذ وزننده
(والشمروج) زنبور وزننده انجه ویوفقه طوقنمش ثوبه وجل وپلاسه دینور
(الشمراج) شینك کسریله شمراح وزننده صدق ایله مخلط اولان یلانه دینور
یقال کذب شمراج ای مخلط بالصدق (الشماریج) فتحتینله باطل وبیهوده وساقط
اولان نسنه‌لره دینور اباطیل معناسنه شمراج مفردیدر (الشنج) فتحتینله ارکك
دوه‌یه دینور جمل معناسنه وشنج مصدر اولور دری بورشمق معناسنه یقال شنج
جلده شنجا من الباب الرابع اذا تقبض (الانشناج) انفعال وزننده (والتشنج)

تفعل

تفعل وزننده بونلرده دری بورش یارش اولمق معناسنه‌در یقال انشنج جلده وتشنج اذا تقبض (التشنیج) تفعیل وزننده بورشدرمق معناسنه‌در تقول شنجته تشنیجا ای قبضته (الشنج) کتف وزننده دریسی بورشق انسان وحیوانه دینوردری‌یه ده وصف اولور یقال فرس شنج النسا ای منقبضه یعنی بوطلرینك دریسی بورشق اولان آت که مدیحه‌دندر زیرا بوطلری بورشق اولنجه بوطلری اتلرنده یومری یومری یرلر اولمغله شلوار هیئتنده اولور آتك ایاقلری سست اولمیوب متین اولور (المشنج) معظم وزننده بر رجلك علمیدر شنج شینك کسریله محدثیندن خلاد بن عطانك جدیدر وابوبکر بن عبد الله بن محمدالشنجی بغدادده رباط الشونیزیه شیخیدر ومحدثدر (الشهدانج) شینك فتحیله که شاهدانج دخی دیرلر قنب تخمیدر که ترکیده کندر وکنور تخمی تعبیر اولنور شهدانه وشاهدانة فارسی معربیدر نباتنه بنك واسرار وحشیش وورقنه غنچه تعبیر ایدرلر درت کونده برطوتان ستمه‌یه وبهق وبرص علتلرینه نافع ومعده‌ده متکون حب القرع دیدکلری خرده قورتجغزلرك اهلاك وازاله‌سنه اکلا وخارجدن بطن اوزره وضعا مفیددر (شاهترج) شاهترة فارسی معربیدر که ترکیده شاهتره دیدکلری نباتدر آندن حب دوزرلر یپراغی وتخمی اکلا جرب وحکه‌یه نافع ومطبوخنی شرب حمیات عتیقه ومزمنه‌یی دافعدر (شاذنج) ذال معجمه‌نك فتحیله معروفدر اشبو شاذنج شادنه معربیدر که ترکیده قان طاشی دیدکلری حجردر اکتحالی قروح عینه نافعدر (شیج) شینك کسریله میل وزننده بر محدث اسمیدر که طاووس جنابلرندن روایت حدیث ایلمشدر

﴿ فصل الصاد المهملة ﴾ (الصوبج) صادك فتحی وضمیله اوقلاغویه دینور وبومعربدر یعنی چوچه فارسی معربیدر (الصج) صادك فتحی وجیمك تشدیدیله دموری آخر دموره اورمقله چات دیوسلندرمك معناسنه‌در یقال صج الرجل صجا من الباب الاول اذا ضرب حدیدا علی حدید فصوتا (الصجیج) ضمتینله بری برینه اوریلان دمورلردن ظهور ایدن صوته دینور که چاتری تعبیر اولنور (الصاروج) اخلاطیله ممتزج اوله‌رق نوره‌یه دینور که خرزمه تعبیر اولنور ازالهٔ شعر ایدر کرج وزرنیخله خلط ایدرلر اصل صاروج آلچی‌یه دینور که جاجیلر وسائرلری استعمال ایدرلر کلس دخی دینور بوراده نوره‌یه اطلاق اولنمشدر سار ومعربیدر ومؤلف کلس لفظنی صاروجله تفسیر ایلمکله صاروج آلچی‌یه وخراسانی‌یه اطلاق اولندیغنی اشعار ایلمشدر نته که تصریج ماده‌سی دخی بونی مشعردر واکا جبسین دخی دیرلر وصویولجیلرك لوك تعبیر ایتدکلرینه‌ده اطلاق اولنور (التصریج) تفعیل وزننده بریره آلچی سورمك معناسنه‌در که آلچلق تعبیر اولنور یقال صرج الحوض تصریجا اذا طلاه بالصاروج (صرمجان) صادك فتحیله جرمنکان معربیدر که

ترمد نواحیسندن بر ناحیه آدیدر (المصعنج) اسم مفعول بنیه‌سیله دیکیلوب طوران نسنه‌یه دینور که مدور وصیر بجق وهر بری دوز ومصیقل اوله جامع اسطوانه‌سی ومیل کبی یقال ماهذا المصعنج بهذا المکان وهو المنصوب المدملك (الصوبجان) صادك ولامك فتحیله چوکانه دینور محجن معناسنه جرید بازلر وچاوشلر قوللنورلر وباغچوان ککه‌سنه‌ده اطلاق اولنور که اوبی اکری اغاجدر آنکله داللری چکرلر وبوچوکان فارسی معربیدر که ترکیده اکا قاراغی تعبیر اولنور جمعی صواجله کلور (الصلج) ثلج وزننده کومش ارتمك معناسنه‌در یقال صلج الفضة صلجا من الباب الاول اذا اذا بها واوغمق معناسنه‌در یقال صلج الذکر اذادلکه واورمق معناسنه‌در یقال صلجه بالعصا اذا ضربه بها (الصلج) فتحتینله صاغرلق صمم معناسنه در (الاصلج) احمر وزننده قتی وصیر بجق اولان شیئه دینور مجلا طاش کبی وصاغره دینور اصم معناسنه وبوخای معجمه ایله اصلخ مصحفی دکلدر پس صلج مصدر اولور (التصالج) تفاعل وزننده مواضعة صاغرلق یاپمق معناسنه‌در یقال تصالج فلان اذا تصامم (الصوبخ) جوهر وزننده (والصوبجة) هایله کومشه دینور ومطلقا خالص وصافی وبیغش اولان شیئه دینور (الصلج) ضمتینله تام العیار صحیح وخالص اقچه‌لره دینور (الصلجة) صادك ضمی ولام مشدده‌نك فتحیله زلجه وزننده ایپك قوردینه دینور که بوجك دخی دیرلر فیلجه معناسنه وفیلجه پیله معربیدر (الصلیجة) ولیجه وزننده پوطه‌ده تصفیه اولنمش خالص کومش سبیکه‌سنه دینور (صلیجا) زلیخا وزننده بر رجلك علمیدر (الصلهج) جعفر وزننده ایری قیابه دینور ویاوز شدید ناقه‌یه دینور (الصمجة) فتحاتله قندیله دینور جمعی صمج در هاسز وبومعربدر شارحك بیانه کوره رومیه‌دن معربدر (صومج) جوهر وزننده یاخود (صومجان) بر موضع آدیدر یاخود بوحای مهمله ایله‌در (الصملج) عملس وزننده سخت وشدید اولان شیئه دینور (الصنج) صادك فتحی ونونك سکونیله ترکیده زیل تعبیر ایتدکلریدر که برنجدن دوزرلر کوچك طبق طرزنده ایکی آلتدر وزرا مهترلری نوبت اثناسنده بری برینه چالوب سسلندررلر کذلك صنج فارسیده وترکیده چنك دیدکلری سازه دینورکه تللو اولور حالا عجم دیارنده متعارفدر اوله‌کوره کذلك سنج وثانی‌یه کوره چنك معربیدر چلان استاد سازنده‌یه صناجه دیرلر وعربلر صنج ایله ناسدن کنایه ایدرلر آوازی مناسبتیله ومنه تقول مادری ای صنج هوای ای الناس (الصنج) ضمتینله شیرزی دیدکلری اغاجدن مصنوع چناقلره وقواطه‌لره دینور وشیرزی علی قول آبنوس اغاجلریدر (الاصنوجة) اضحوکه وزننده یوغوریلور ایکن چکیلن خمیر تلنه دینور که کتان حلواسنك تلی کبی سونوب اوزانور (الصناجة) صادك فتحی ونونك تشدیدیله اولندن آخرینه قدر مهتاب

اولان کیجه‌یه اطلاق اولنور بوراره صناجه صاحب زیل دیمك معناسندن مستعاردر بدر اولمش قری زیله تشبیه ایلدیلر یقال لیله قرآء صناجة ای مضیئة وصناجه وجه مذکور اوزره زیل چلان مهتره یاخود چنك چلان استاد سازنده‌یه دینور اعشی بن قیس نام شاعرك جودت شعری ورقت طبیعتی سببیله صناجة العرب اطلاق ایلمشلردر مزهرك بیاننه کوره دائما کندی اشعاریله تغنی ایدر اولدیغی باعث تلقیبدر (ابن الصناج) محدثیندن یوسف بن عبد العظیمدر (الصنوج) قعود وزننده برنسنه‌یی اصل ومنشأینه رد وارجاع ایلمك معناسنه‌در یقال صنج فلان الناس صنوجا من الباب الاول اذا رد کلامهم الی اصله ودکنکله اورمق معناسنه‌در یقال صنج بالعصا اذا ضربه بها (التصنیج) تفعیل وزننده یره چالمق معناسنه‌در یقال صنج به تصنیجا اذا صرعه (صنجه) کنجه وزننده دیار مضر ایله دیار بکر بیننده برنهرك آدیدر وصنجة المیزان که چکی طاشنه دینور معربدر نته که شنجه دخی دینور ماده‌سنده بیان اولندی (الصنهاج والصنهاجة) صادلرك کسریله شول قوله دینور قوللقده عریق اوله یعنی آباء وامهاتی قول جنسی اوله یقال عبد صنهاج وصنهاجة ای عریق فی العبودیة وصنهاجه مغربده برطائفه‌درکه صنهاجة الحمیری اولادندن منشعبلردر (الصوجان) صادك فتحی وواوك سکونیله ارقه‌ده اکورغه کمکلری مرطب اولمیوب تخته کبی یابس اولان انسان وحیوانه دینور ومنه یقال نخلة صوجانة ای یابسة کزة السعف یعنی داللری قوری وسرد اولان خرما اغاجی وصوجان ناس معناسنه استعمال اولنور یقال صوجان هوای ای الناس (الصیهج) صلهبج وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الصیهوج) طیفور وزننده دوز وصبرنجق اولان شیئه دینور کرك یصی وکرك مدور اولسون ومنه یقال بیت صیهوج ای مملس (الصهابج) صادك ضمیله قیللری وتویلری قومرال اولان انسان وحیوانه دینور یقال وبرصهابج ای صهابی (الصهریج) قندیل وزننده (والصهارج) علابط وزننده ترکیده صادك فتحیله صهریج ونونله صهرنج دیدکلری زیر زمینده اولان صو خزینه‌سنه دینور (المصهرج) اسم مفعول بنیه‌سیله خراسانی کرجله صوانمش صهریجه دینور (صهرجه) صادك فتحیله قاهرهٔ مصرك شمالی طرفنده ایکی قریه اسملریدر (الصیاجة) صناجه وزننده ومرادفیدرکه مهتاب کیجه‌یه دینور یقال لیلة صیاجة ای مضیئة

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضجع) ضادك فتحی وبانك سکونیله برآدم کندی کندیسنی یورغونلقدن یاخود ضربه سببیله همان یره چالمق معناسنه‌در یقال ضجع فلان ضجعا من الباب الاول اذا القی نفسه علی الارض من کلال اوضرب (الاضجاج) همزه‌نك کسریله غربو وفریاد ایلمك معناسنه‌در کرك واحد وکرك

واحد وكرك كثير اولسون يقال اضج القوم اذا صاحوا و جلبوا فاذا جزعوا وغلبوا ضجا فضجوا ضجيجا كما سيذكر (الضجيج) ضادك فتحيله مغلوب صبر وتحمل ايده ميوب فرياد ايلمك معناسنه‌در يقال ضج القوم ضجيجا من الباب الثانى اذا جزعوا و غلبوا فضجوا و يقال اضج فلان و ضج فلان (الضجاج) سحاب وزننده بر آدمى بر ايشه جبر وزور ايلمك قسر معناسنه‌در وضجاج فيل كمكنه دينور عاج كبى وبر نوع بونجق آديدر (الضجاج) ضادك كسريله مفاعله‌دن مصدردر برى بريله غوغا وشر وشور ايدشمك معناسنه‌در نته‌كه مضاجه دخى كه مفاعله وزننده‌در بو معنايه‌در يقال ضاجه مضاجة وضجاجا اذا شاغبه وشاره وضجاج بر صمغ مأكول آديدر ومطلقا شول شجره دينوركه زهر ناك اولمغله آنكله قوش ويرتجى جانور تسميم اولنور (الضجوج) صبور وزننده صاغيلوركن بوكوروب فرياد ايدن ناقه‌يه دينور (التضجيج) تفعيل وزننده كتمك على قول بر طرفه ميل ايدوب اكيلمك معناسنه‌در يقال ضجج الرجل تضجيجا اذا ذهب اومال وذكر اولنان شجره ايله‌كه مراد ورقى ياثمرى اوله‌جقدر طيورى ياخود يرتجى جانورى زهرلمك معناسنه‌در يقال ضجج الرجل اذاسم الطائر اوالسبع (الضرج) ضادك فتحى ورانك سكونيله يارمق معناسنه‌در يقال ضرجه ضرجا من الباب الاول اذا شقه وبلاشدرمق معناسنه‌در يقال ضرج الثوب بالدم اذا لطخه به وبر نسنه‌يى يره براقق معناسنه‌در يقال ضرج الشئ اذا القاه (الانضراج) انفعال وزننده يارلمق معناسنه‌در يقال ضرجه فانضرج اذا انشق وبولانمق معناسنه‌در يقال انضرجت لنا الطريق اذا اتسعت وايكى ياخود زياده نسنه‌لرك آرالرى آچق وايراق اولمق معناسنه‌در يقال انضرج مابينهم اذا تباعد ويرتجى قوش صيد اوزره سوزيلوب اتمك معناسنه‌در على قول پك رنج ومشقتله اخذ ايلمك معناسنه‌دركه چتلامق درجه‌سنده اولور يقال انضرجت العقاب اذا انقضت على الصيد او اخذت فى شق (التضرج) تفعل وزننده بيلاشمق معناسنه‌در يقال ضرج الثوب فتضرج اى لطخه فتلطخ وچتلايوب يارلمق معناسنه‌در يقال تضرج البرق اى تشقق واغاجك چچكى ياريلوب اچمق معناسنه استعمال اولنور يقال تضرج النور اذا تفتح وآدمك يكاغى پك قزارمق معناسنه‌دركه اضريج معناسندن مأخوذدر يقال تضرج الخد اذا احمار وخاتون طشره‌ده كزوب زينتنى ناسه اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال تضرجت المرأة اذا تبرجت (المضروجة) ميمك فتحيله شق واسع اولان كوزه وصف اولور يقال عين مضروجة اى واسعة الشق (التضريج) تفعيل وزننده بر نسنه‌يى اشاغى‌يه صاليورمك معناسنه‌در يقال ضرج الجيب تضريجا اذا ارخاه ومركوبى غارت ويغما قصديله سكرتدرمك معناسنه‌در يقال ضرج الابل اذا

ركصها فى الغارة و كلامى تزيين وتحسين ايدوب منقح ومذهب سويلك معناسنه‌در يقال ضرج الكلام اذا حسنه وزوقه وبز مقوله‌سى نسنه‌يى قرمزى‌يه بويامق معناسنه‌در يقال ضرج الثوب اذا صبغه بالحمرة وبرونه اوروب قان ايله آلوده معناسنه‌در يقال ضرج الانف بالدم اذا ادماه (الاضريج) همزه‌نك كسريله بر كونه كليمه دينور كه صارى ايپ ايله طوقنمش اولور وارش وارغاجى قرمزى ايپكدن طوقنمش حرير ثوبه دينور وصوى ويوكرك آته دينور وقرمزى بويايه دينور (المضرج) محدث وزننده ارسلانه اطلاق اولنور (المضارج) ميمك فتحيله مشاق ومتاعب معناسنه‌در يقال ركب المضارج اى المشاق و كهنه لباسلره دينور مضرج مفرديدر (الضريج) امير وزننده بك سكرتمكه دينور يقال عدو ضريج اى شديد (ضارج) عارج وزننده بر موضعدر (الضربجى) جعفرى وزننده زيوف اقچه‌يه دينور يقال درهم ضربجى اى زائف مؤلف بونى ياء تحتيه‌ده جيم ذيلنده دخى ذكر وجوهرى‌يه تعريض ايلشدر لكن نسبتنه‌و تعريبنه تعرض ايلمامشدر (الضولج) جوهر وزننده كومشه دينور لكن صواب اولان صاد مهمله ايله اولمقدر (الضمج) ضادك فتحى وميمك سكونيله تقاطر ايده‌جك درجه‌ده بدنه طيب سورمك معناسنه‌در يقال ضمج جسده ضمجا من الباب الاول اذا لطخه بالطيب حتى كانه يقطر وضمج بر نوع كوچك بوجك اسميدر كه بغايت بدرايحه اولوب وزهرناك اولمغله آرى كبى آدمى صوقار مفردى ضمجه‌در (الضمج) فتحتينله مأبون وحيزكمسه ترسنه شهوتلنوب روسبى كبى آلته قيزمق معناسنه‌در يقال ضمج المأبون ضمجا من الباب الرابع اذا هاج وضمج بر آفتدر كه انسانه اصابت ايدر ويره ياصيلوب ياپشمق معناسنه‌در يقال ضمج بالارض ضمجا اذا لصق بها (الاضماج) همزه‌نك كسريله بو دخى يره ياپشمق معناسنه‌در يقال اضمج بالارض بمعنى ضمج (انضمج) جعفر وزننده يومرى بدنلو بنيه واعضاسى تمام خاتونه دينور كذلك اول شكل اوزره اولان دوه‌يه دينور شارح دير كه بونى جوهرى مؤنثه تخصيص ايلشدر واقعا مزهرده صفات نسواندن اولمق اوزره مثبتدر (الضوج) موج وزننده دره‌نك بورغاج يرينه دينور جمعى اضواج كلور وضوج مصدر اولور بر طرفه ميل ايدوب صاپمق معناسنه يقال ضاج الشئ ضوجا اذا مال وبولالمق معناسنه‌در يقال ضاج الوادى اذا اتسع (التضوج) تفعل وزننده دره‌نك بورغاجلرى كثير اولمق معناسنه‌در يقال تضوج الوادى اذا كثر اضواجه (الانضياج) انفعال وزننده بو دخى بولالمق معناسنه‌در يقال انضاج الوادى اذا اتسع (الضوجان والضوجانة) ضادلرك فتحيله صوجان وصوجانه معناسنه‌در كه صاد مهمله‌ده ذكر اولندى (الاضهاج) همزه‌نك كسريله كبه حيوان ياوروسنى

دوشورمك معناسنه‌در يقال اضهجت الناقة اذا القت ولدها (الضيوج) قعود قعود وزننده (والضيجان) هيجان وزننده برطرفه ميل وعدول ايلمك معناسنه‌در پس بوماده واوى ويائى اولور يقال ضاج يضيج ضيوجا وضيجانا اذا مال

﴿ فصل الطاء ﴾ (الطبج) طانك وبانك فتحيله احمق اولمق معناسنه‌در يقال طبج الرجل طبجا من الباب الرابع اذا حمق و طبج طانك وبانك فتحيله حماقت مستحكم اولمق معناسنه‌در يقال طبج الرجل طبجا من الباب المزبور اذا استحكم حماقته بورادە مؤلف مادهٔ مذكوره‌يى مثال ايله ذكر ايلدكدنصكره والطبج استحكام الحماقة عبارتيله رسم ايلمكه خمليجه تشويش وتتبع اولنوب بعده نهايه‌ده الطبج استحكام الحماقة وقد طبج يطبج فهو اطبج عنوانيله بولنغله بنه باب رابعدن اولديغى امضا اولندى وباش وبوش قباق كبى ايچى قووق شيئه اورمق معناسنه‌در يقال طبج رأسه اذا ضربه (التطبج) تفعل وزننده كونا كون انواع واساليب كلام ايراد ايده‌رك تكلم ايلمك معناسنه‌در يقال تطبج فى الكلام اذا تفنن وتنوع (الطبيجه) سكينه وزننده دبرومقعده دينور (الطباهجة) طانك فتحيله لحم مشرحه يعنى شرحه شرحه ديلنمش اته دينور مؤلف كبابى دخى لحم مشرح ايله تفسير ايلمكله طباهجه دخى كباب ديمك اولور نتـه كه بعض مفرادتده مصرحا كباب ايله مفسردر وبو تباهة فارسى معربيدر لكن برهانده نازك ومهرا پشمش ات ايله وتحفه‌ده ياغ ايچون قزاردلمش ات ايله مفسردر ومقدمـة الادبده خايكينه يعنى قايغنه ايله مبين در (الطثرج) طانك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله قرنجه‌يه دينـور نمل معناسـنه (الطازج) تازة فارسى معربيدر كه قارت مقابليدر يقال شئ طازج اى طرئ وراست ودرست وپاكيزه سوزه دينور (الطسوج) سفود وزننده ناحيه معناسنه‌در واوزاندن بر دانقك كه دنك تعبير اولنور ربعى مقداره دينور تسوى فارسى معربيدر زمخشرى بيانـنه كوره يكرمى درت حبه بر ديناردر وديناركـ سدسى كه درت حبه‌در بر دانق در وبر دانقك ربعى كه بر حبه‌در طسوج در لكن مؤلفه كوره ايكى حبه اولور نتـه كه مكك ماده‌سـنده بيان ايلشدر وحبه ايكى اربه‌دركه بر چكردكدر وخردل بر آربه‌نك سـدسيدر واوج خردل بر برنجدر (طفسونج) طانك ونونك فتحيله نهر دجله كنارنده بر بلده‌در (الطنوج) طانك ضميله صنوف معناسـنه‌در يقال الناس طنوج اى صنوف وكراريس معناسنه‌دركه كراسه‌نك جمعيدر جزء تعبير ايلديكمز اوراق مجتمعه‌دركه عادتا اون كاغد اولور وبو معنالرده لفظ مزبورك مفردى يوقدر (طنجه) كنجه وزننده بحر مغرب ساحلنده بر بلده آديدر (الطيهوج) طيفور وزننـده عربيده سلكان ديدكلرى قوشك ارككنه دينور وبو تيهو معربيدركه تركيده چيل قوشى ديدكلريدر مؤلف سلكانى ماده‌سنده

بشقه تفسير ايلمشدر لكن جميع مفرداتده طيهوج چيل قوشيله مبين در
﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ (الظج) حج وزننده استغاثه واستمداد ايدن كسه‌نك فريادى كبى جنكده فرياد ايلمك معناسنه‌در يقال ظج الرجل ظجا من الباب الاول اذا صاح فى الحرب صياح المستغيث واكر جنكك غيريده فرياد ايدرسه ضج الرجل ديرلر ضاد معجمه ايله نته كه ذكر اولندى
﴿ فصل العين ﴾ (العبجة) عينك وبانك فتحيله اراذل واو غاد ناسدن شول شخصه دينور كه بغض وكين ايله مجبول اولمغله ناسه دائما زباندرازلق ايدوب ونه ديديكنى بيلمز واصلا بر ايشه يرامز فضول ومذموم اوله يقال هو عبجة اى بغيض طغام لايبعى ما يقول ولا خير فيه (العثج) عينك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله وفتحيله جائزدر ثعج معناسنه‌در كه سفر بر اولان كروه انسانيه دينور مؤلفك والجماعة من الناس قولى الثعج قولنى عطف تفسيردر وكيجه‌دن بر مقداره دينور يقال مرعثج من الليل اى قطعة وتدريج وتأنى ايده‌رك شرب مشروبه دوام ايلمك معناسنه‌دركه آزجه آزجه ايچرك چوق ايچمكدن عبارتدر يقال عثج الرجل عثجا من الباب الثانى اذا ادام الشرب شيئا بعد شئ (العثجة) جرعه وزننده بو دخى سفرده اولان جماعته دينور (العثجج) عينك فتحى وثانك سكونيله جمع كثير معناسنه‌در (العثونج) سفرجل وزننده عظيم الجثه اولوب جست وچالاك اولان دوه‌يه دينور (العثنجج) نونله (والعثوجج) جيمله بونلرده عثونج معناسنه‌در (الاعثيجاج) اعشيشاب وزننده سرعت ايلمك معناسنه‌در يقال اعثوجج الرجل اذا اسرع (العج) حج وزننده (والعجيج) عينك فتحيله بلند آواز ايله حيقرمق معناسنه‌در يقال عج الرجل عجا وعجيجا من الباب الثانى والرابع اذا صاح ورفع صوته دينور قال الشارح ومنه الحديث [افضل الحج العج والثج] فالمراد رفع الصوت التلبية وعج وعجعج ناقه‌يى عاج عاج ديه‌رك زجر وآزار ايلمك معناسنه‌در يقال عج الناقة اذا زجرها فقال عاج عاج وقوم فنون واطوارلرنده ركوبى چوغالتمق يعنى اكثر فنون واوضاعلرى بنوب اتمك اولمق معناسنه‌در وبو توز صاورمق معناسندندر يقال عج القوم اذا اكثروا فى فنونهم الركوب ويل شديد اسمكله توزى هوايه صاورمق معناسنه‌در يقال عجت الريح اذا اشتدت فاثارت الغبار (العجعجة) زلزله وزننده بلند آواز ايله تكرار بتكرار حيقرمق معناسنه‌در يقال عجعج الرجل بمعنى عج تكرر معنا ماده‌نك مقتضاسيدر ودوه ضربدن ياخود حمل ثقيلدن ناشى باغرمق معناسنه‌در يقال عجعج البعير اذا ضرب فرغا او حمل عليه ثقيل فرغا مترجم ديركه عجعجه مناسبتيله اشبو فائده تحريرى مناسب كورلدى سيوطى مزهرده ديديكه افصح لغات لغت قريش اولديغنك وجهى بودركه قبائل

عرب زمان جاهلیتده حج ایچون هر موسمده جمع اولورلر ایدی قریش آنلرك کلاملرنی استماع ایدوب فصیح اولانی اخذ وقبیح اولانی ترك ایدرلر ایدی لهذا قریشده لغت فصیحه ومجتمعه اولوب قبائل سائره لغت قبیحه‌دن خالی اولمدیلر کشکشه شین معجمه ایله وکسکسه مهمله ایله وعنعنه وفحفحه ووکم ووهم وعجعجه واستنطاء ووتم وشنشنه ولخلخانیه وطمطمانیه کبی کشکشه ربیعه ومضر قبیله‌سنده درکه کاف خطاب مؤنثدنصکره شین معجمه ذکر ایدرلر مثلا الیکش وبکش دیرلر وکسکسه قبیلتین مذکورتین کاف خطاب مذکردنصکره سین مهمله ایله الیکس وبکس دیرلر وعنعنه قیس وتمیم قبیله‌لرنده درکه اولده واقع اولان همزه‌یی عینه تبدیل ایدرلر انك لفظنده عنك واسلم کلمه‌سنده عسلم دیرلر وفحفحه هذیل قبیله‌سنده درکه حای مهمله‌یی عین ایدرلر حتی کلمه‌سنده عتی دیرلر ووکم وهم ایکیسیده بنوکلب لغتنده در کافدن اول یاء تحتیه یاخود کسره اولسه کافی مکسور ایدرلر وهاءدن اول یاء یاخود کسره اولسه هایی مکسور ایدرلر وعجعجه قضاعه قبیله‌سنده درکه یای مشدده‌یی جیمه تبدیل ایدرلر تمیمی لفظنده تمیمج دیرلر بعضلر عین حرفنه مقارنته تخصیص ایدرلر مثلا راع معی یرنده راعج معج دیرلر واستنطاء سعدبن بکر وهذیل وازد وقیس وانصارعین ساکنه طاحرفنه مقارن اولورسه نونه تبدیل ایدرلر اعطی کلمه‌سنده انطی دیرلر ووتم یمن لغتنده سینی تایه تبدیل ایدرلر ناس لفظنده نات دیرلر وشنشنه کذلك یمنده کاف مطلق شینه تبدیل ایدرلر لبیك لفظنده لبیش دیرلر ولخلخانیه الفلری تخفیف ایدرلر مثلا ماشاء الله یرنده ماشا الله دیرلر وطمطمانیه حمیر قبیله‌سنده درکه حرف تعریف یرنده میم تلفظ ایدرلر طاب الهواء یرنده طابم هوا دیرلر وبونلری موقعلرنده مؤلف دخی ذکر ایلمشدر (الاعجاج) همزه‌نك کسریله بودخی قومك اکثری فن واسلوبلری بنوب انمك ویل مشتد اولمغله توزی صاورمق معنالرینه‌در (المعج) میمك ضمی وعینك کسریله (وانعجاج) شداد وزنده طلازلو کونه وصف اولورکه آنده یل مشتد اولوب توزی طپراغی هوایه صاوره یقال یوم معج وعجاج ای فیه اعجاج وعجاج هر صاحب صوت اولانك بلند آوازایله سسلنور اولانه دینور یقال رجل ونهر وقوس وخل عجاج ای صیاح وعجاج القابندر عجاج بن روبه شاعر مشهوردر کندوسیله پدرینه تغلیبا عجاجان اطلاق اولنور (المعاجیج) میمك فتحیله شدید اسن یللره دینور یقال ریاح معاجیج ای شدیدة شارحك بیاننه کوره مفردی معج درمیمك کسری وعینك فتحیله (العجة) عینك ضمیله قایغنه تعبیر اولنان طعامه دینورکه یورطه ایله ترتیب اولنور فارسیده خایکینه دینور وبومولددر عربی صحیح دکلدر (العجاج) سحاب وزننده بون واحمق کسیه دینور وتوزه دینور غبار معناسنه مفردی عجاجه‌در عربلر

فلان قبیله اوزره شبخون ایلدی دیمجك یرده لف عجاجته علیهم دیرلر کذلك بولندیغی
عمل ومصلحتندن فراغت ایتدی دیمجك یرده لبد عجاجته‌در دیرلر وعجاج تتونه
دینور دخان معناسنه بولوند وخذله وفرومایه اشخاصه دینور یقال هو من العجاج
ای رعاع الناس وعجاجه هایله چوق وعظیم دوه سوریسنه دینور تأنیثی جماعت
اعتباریله‌در یقال ابل عجاجة ای کثیرة عظیمة (العجعاج) عینك فتحیله بودخی
بلند آوازلو نسنه‌یه دینور رعجاج کبی وصوی ونجیب اولان یاشلوجه آته
دینور (العاج) حاج وزننده یوجیلر ایله طلوبوله اطلاق اولنور رفع صوتی
یاخود کثرت غباری موجب اولمق ملاحظه‌سیله یقال طریق عاج ای ممتلیٔ
(التعجیج) تفعیل وزننده بریری دخانله طولدرمق معناسنه‌در (التعجج) تفعل
وزننده آندن مطاوعدر یقال عجج البیت من الدخان اذا ملأه فتعجج ای ملأ منه
(العدرج) عملس وزننده جست وسریع انسان وحیوانه دینور وعدرج بررجل
اسمیدر وکس وکسه معناسنه‌در یقال مابالدار من عدرج ای احد (العذج) عینك
فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله ایچمك معناسنه‌در یقال عذج الماء عذجا من الباب
الاول اذا شربه ویقال عذج عاذج مبالغة کقولهم جهد جاهد (المعذج) منبر
وزننده شول کمسه‌درکه ذاتنده غیرت وحمیتی اولوب لکن بدخوی وبدمزاج اوله
ودائما ناسه لوم وتوبیخ ایدر اولان کمسیه دینور یقال رجل معذج ای غیورسیٔ
الخلق وکذا کثیر اللوم (العذلجة) دحرجه وزننده طولدرمق معناسنه‌در یقال
عذلج السقاء اذاملأه وچوجغی کوزل غدا ایله بسلمك معناسنه‌در یقال عذلج ولده
اذا احسن غدائه (العذلوج) عینك ضمیله کوزل غدا ایله پرورده ولده دینور
یقال ولد عذلوج ای حسن الغداء (المعذلج) مدحرج وزننده اتنه طلوتر وتازه
اولوب شکل واندامی خوب ودلکش اولان جوانه دینور مؤنثنده معذلجه دینور
یقال شاب معذلج ای ممتلیٔ ناعم حسن الخلق ویقال جاریة معذلجة (العذلاج)
عینك کسریله خوش ونرم ونازك دیرلکه دینور یقال عیش عذلاج ای ناعم
(العروج) قعود وزننده (والمعرج) میمك ورانك فتحیله که مصدر میمی‌در یوقری
چقمق معناسنه‌در یقال عرج الرجل عروجا ومعرجا من الباب الاول اذا ارتقی
وبرکسه‌نك یابرحیوانك اباغنه برنسنه اصابت ایلکله آغسیه‌رق یوریمك معناسنه‌در
یقال عرج الرجل اذا اصابه شیٔ فی رجله فخمع واکر آغسقلغی خلقی اولور ایسه
عرج فلان دیرلر فرح بابندن مصدری عرج اولور فتحتینله علی قول بونده مثلث
اولور یعنی اول ورابع وخامس بابندن ایراد اولنور (الاعرج) احمر وزننده
ذاتی طوپال وآغسق اولان کشی‌یه دینور مؤنثی عرجاءدر جمعی عرج کلور عینك
ضمیله وعرجان کلور عینك ضمیله یقال رجل اعرج ای بین العرج من عرج

وعرجان واعرج قرغه‌یه اطلاق اولنور (الاعراج) همزه‌نك كسریله آغسق ایتمك
معناسنه‌در یقـال اعرجه الله تعالی ای جعله اعرج وبركسـه ایچون عرج دوه‌لر
حاصل اولمق معناسنه‌دركه صاحب عرج اولمقدر یقال اعرج فلان اذا حصل له
ابل عرج شارح دیركه كرچه عرج كلمه‌سی جمیع نسخه‌ده عینك ضمیله وابل
كلمه‌سندن مؤخر اوله‌رق مضبوطدركه اعرجك جمعیدر لكن صواب اولان حصل
له عرج من الابل عنواننده اولمقدر عینك فتحیله كه سوری وقطیعه معناسـنه‌در
كماسیذكر واعراج كونش باتدیغی وقته داخل اولمق معناسنه‌در یقال اعرج الرجل
اذا دخل فی وقت غیبوبة الشمس وبرآدمه برسوری دوه ویرمك معناسنه در یقال
اعرج فلانا اذا اعطاه عرجا من الابل (العرجان) فتحاتله آغسق آدمك یوریسنه
دینور ظاهرا مصدردر (العریج) امیر وزننده محكم واستوار اولمیان شیئه اطلاق
اولنور یقال امر عریج اذا لم یبرم (التعریج) تفعیل وزنـنده برنسنه‌یی برجانبه
طوغری مائل قلمق معناسنه‌در آغسقلق معناسندن مأخوذدر یقال عرج البناء تعریجا
اذامیله ومقیم اولمق معناسـنه‌در یقال عرج علی الشیء اذا اقام علیه وعرج علی
المنزل یرلر مطیه‌سنی آنده حبس وتوقیف ایدوب كندی اقامت ایلسـه وكون
باتدیغی وقته كیرمك معناسنه‌در یقال عرج الرجل اذا دخل فی وقت غیبوبة الشمس
(التعرج) تفعل وزننده بودخی مقیم اولمق معناسنه‌در یقال تعرج علی الشیء اذا
اقام علیه وحبس المطیة علی المنزل (الانعراج) انفعال وزنـنده برطرفه میل
ایدوب اكیلمك معناسنه‌در یقال انعرج الشیء اذا انعطف (المنعرج) اسم مفعول
بنیه‌سیله بوكری وبورغاج یره اطلاق اولنور یقال‌هذا منعرج الوادی ای منعطفه
یمنة ویسرة (المعراج) محراب وزنـنده (والمعرج) منبر وزنـنده (والمعرج)
مقعد وزننده نردبانه دینورسلم معناسنه وچیقه‌جق یره دینور مصعد معناسنه شارحك
بیاننـه كوره بونلرك جمعلری معاریج ومعارج كلور ومعراج ومعرجك كه میمك
كسریله‌در اسم مكان اولملری مجازدر (المعرج) فتحتینله خلق آغسق وطوپال اولمق
معناسنه‌در نته‌كه ذكر اولندی وكونش باتمق علی قول مغرب سمتنه طوغری میل
ایلمك معناسـنه دركه طولنمق تعبیر اولنور یقال عرجت الشمس عرجا من الباب
الرابع اذا غابت اوانعرجت نحوالمغرب (العرج) كتف وزنـنده شول دوه‌یه
دینوركه طوغری یول ایلمز اوله یقال بعیر عرج ای لایبول مستقیما دوه‌نك استقامتی
بولی اكسه‌سنه طوغری اولمقدر لطائفندركه دوه‌یه نیچون اصل طوغریسـنه
یول ایلمز سزدیو سؤال ایتدكلرنده قنقی اندامز طوغریدر دیو جواب ویرمشـدر
(العرج) عینك فتحی ورانك سكونیله یمنده بربلده آدیدر وهذیل قبیله‌سی دیارنده
برموضع آدیدر وطریق مكه‌ده برمنزل آدیدر عبدالله بن عمرو بن عثمان بن عفان

العرجی الشـاعر ١ورادندر مؤلف بومادەیی وبالفتح عنوانیـلە رسم ایلکلە عادتی
اوزرە اولك فتحی وثانینك سکونیلە تقیید اولندی زیرا دیباجەدە بیان اولندیغی
اوزرە بالفتح دیدکدە مرادرسم مزبوردر وبالکسر دیدکدە اولك کسری وثانینك
سکونیلەدر وبالضم دیدکدە اولك ضمی وثانینك سکونیلەدر وبالتحریك دیدکدە فتحتینلە
یاخود فتحاتلەدر بعض هامشـدە بووجە اعتراض نابجادر وعرج دوە سوریسـنە
دینورکە سکسان قدر علی قول سکساندن طقسـانە قدر یاخود یوز اللی وآندن
بوقاریجە یاخود بشـیوزدن بیکە قدر اولە وبومعنادە عینك کسریلە اغندر جمعی
اعراج کلور وعروج کلور (العریجاء) مصغر بنیەسـیلە ومدایلە پك ایی اولان
نصف نهاروقتنە دینور هاجرە معناسنە ودوە قسمی صویە برکون نصف نهاردە
وبرکون صباح وقتندە کلمکە دینور وآدم کوندە براوبون طعام ایلمکە دینور یقال
هویأکل العریجاء ای کل یوم مرة وعریجاء برموضع آدیدر (المعرج) معظم وزننده
شول ثوبە وقماشـە دینـورکە چبوقلی اولوب لکن چبوقلری یلان ایکوسی کبی
ربربنـە بورلمش وطولانمش اولە یقال ثوب معرج ای مخطط فی التواء (عرج)
(وعراج) عینلرك ضمیلە معرفە وغیر منصرف اولەرق ضباع یعنی صرتلان ویللی
قورد تعبیر اولنان جانورك کروهنە دینور قبیلە منزلنە تنزیل ایلمشلردر یعنی قبیلە
منزلنە تنزیل ایلریلە معرفە وتأنیث علتلرندن غیر منصرف اولدیلر آغسق صورتندە
رفتارلری باعث اطلاقـدر (العرجاء) حمراء وزنـنـدە بو دخی ضـبع اسمیدر
شراحك بیانی اوزرە ذکر اولنـان عرج وعراج اسم جنس کبی اولمغلە واحد
وجمعنە اطلاق اولنـور وکاهی تای وحدتلە واحدینە اطلاق اولنور وعرجاء
کلمەسی کە فی الاصـل مؤنثـدر مذکر ومؤنثە اطلاق اولنور مذکرندە اعرج
دینمز وبورادە مؤنث مذکر اوزرە تغلیب اولنمشدر حریری درەدە بووجە اوزرە
بیان ایلمشدرکە اصول مطردەدندرکە دائما مذکر اصالتنە بناء مؤنث اوزرە تغلیب
اولنور الا ایکی مادەدە برعکسدر بری تاریخ مادە سندەکە لیالی ایام اوزرە مغلبەدر
اسبق اولدیغنە مبنی بری ضبع عرجاء مادەسـیدر زیرا ضبع مؤنثنە مخصوص اولان
اسمدرمذکرینە ضبعان دینور ضادك کسریلەنتەکە مؤلف دخی بوقولی ترجیح ایلمشدر
لکن اکثر اصولدە قول مزبورا رجحدر پس عرجاء مذکر ومؤنثە اطلاق اولنور
وسبب تسمیە سموز اولوب مفاصللری کوشك اولدیغنـدن ناشی رفتارلرندە اغسق
هیئتندە تمایل اولدیغنە مبنیدر وفی الاصل وصف اولوب کاهی اسم اولەرق یالکز
عرجاء دخی اطلاق اولنور غلبۀ استعمال سببیلە (ذو العرجاء) مزینە قبیلەسی
ارضندە برتپە نك آدیدر (عراجە) ثمامە وزنندە بررجلك اسمیدر (عریجە) حنیفە
وزنندە نهاوند حدودندە نسبر قلعە سنك صاحبی اولان نسیر بن دیسم نام کمسەنك

جدی اسمیدر (بنو الاعرج) برمعروف جماعتدر (العرج) عینک ضمیله محدثیندن
جماعت کثیره اسمیدر (اعیرج) مصغر بنیه سیله برنوع یلانه دینور که قولقلری
صاغر اولوب واکا اصلا افسون تأثیر ایلمز وافعی کبی انسان اوزره صچرایوب
آتیلور بغایت خبیث بریلاندر ولفظ مزبور امام لیث قولی اوزره مؤنث قلنمز جمعی
اعیرجات کلور (العارج) خارج وزننده غائب ونابدید معناسنه‌در (العرنجج)
عینک ورانک فتحیله یمن پادشاهی حمیر بن سباء اسمیدر پس حمیر لقبی اولور
(الاعرنجاج) افعنلال وزننده برایشده چالشوب جد واقدام ایلمک معناسنه‌در یقال
اعرنجج فی الامر اذا جد فیه (العربج) بای موحده ایله قنفذ وزننده ایری کوپکه
دینور چوبان کوپکی کبی کلب ضخم معناسنه شارح درکه تهذیبده شکاری کلبله
مفسردرکه تازی تعبیر ایتدکلریدر (عرطوج) زنبور وزننده برپادشاه آدیدر
(العرفج) جعفر وزننده برشجر آدیدرکه دوز یرلرده بتر مفردی عرفجه‌در هایله
مفرداتده عرفج سادج بری ایله مفسردرکه بش برمق دیدکلری نباتدر سود لکن
اقسامندندر وشیخ داود قتاد ایله یعنی کورکن اغاجیله بیان ایلشدر لهیب آتشی
زیاده سیله قرمزی اولور بوسببله آنکله بررجل تسمیه اولنمشدر (العرافج) عینک
فتحیله شول قومساللره دینورکه برطریقله مرور ایده جک یوللری اولمیه مفردی
عرفجه‌در (لی العرفجة) لامک فتحی ویانک تشدیدیله عرب میاننده برکونه جماعه اطلاق
اولنورکه بینلرنده معروفدر اصل معنا یولسز قوملق بورغاجی دیمکدر فتدبر وتدبر
(عرنجاء) عینک فتحیله بنو عیل جماعتی یوردنده برموضع یاخود برصو آدیدر
(العزج) مزج وزننده اوته قاقق معناسنه‌در یقال عزج فلانا عزجا من الباب
الاول اذا دفعه وجماع ایلمک معناسنه‌در یقال عزج الجارية اذا جامعها وبیل ایله
ترلایی سوکوب آقدارمق معناسنه‌در یقال عزج الارض بالمسحاة اذا قلبها (العسج)
نسج وزننده بیوننی ایلری طوغری سوندروب اوزاده‌رق یوریمک معناسنه‌در
یقال عسج الرجل عسجا من الباب الاول اذا مدعنقه فی مشيه (المعساج) محراب
وزننده بیوننی سوندروب اوزاده‌رق یورر اولان انسان وحیوانه دینور یقال
بعیر معساج ای یمد عنقه فی السیر (العوسجة) عینک فتحیله یمنده برموضعدر
وبلاد باهله‌ده برکموش معدننک اسمیدر وبرتیکنلک آدیدر جمعی عوسج کلور که
جمع جنسدر ترکیده سنجان تیکنی وبعض یرده موسی اغاجی دیدکلری تیکنلو شجر
اوله‌جقدر (العسج) فتحتینله دوه قسمی ذکر اولنان عوسجه دیدکلری تیکنلک
اوتلامغله خسته اولمق معناسنه‌در یقال عسجت المال ای الابل عسجا من الباب
الرابع اذا مرضت من رعية العوسجة (عوسج) جوهر وزننده طفل بن شعینک
فرسی اسمیدر (العواسج) جمع بنیه سیله برقبیله معروفه‌در (الاعسجاج) احرار

وزننده

وزنــده برکسه یك پیر وسالخورده اولمغله بلی بوکلك معناسـنه در یقال اعسج
الشیخ اعسجاجا اذا مضی وتعرج کبرا (العسلج) قنفذ وزننده (والعسلوج) عینك
ضمیله آغاج وآصمه دالندن هنوز یشرمش تازه یومشق ویشل چبوغه دینور ومنه
یقال جاریة عسلوجة النبات ای ناعمة ویقال قوام عسلج ای قد ناعم (العسلجة) دحرجه
وزنــده اغاج تازه ویشل داللر وفلیزلر سورمك معناسنه در یقال عسلجت الشجرة
اذا اخرجت العسلوج (العسلج) عملس وزننده خوش ونفیس طعامه دینور علی
قول رقیق اولانه دینور که قویو وغلیظ اولمیاندر وعسلج بحرین قضاسنده برقریه
آدیدر (العسنج) نونله عملس وزننده ارکك دوه قوشنه دینور ظلیم کبی (العشنج)
شین معجمه ایله عملس وزننده دورك یوزلو چهره سی منقبض بدمنظر کمسیه دینور
یقــال رجل عشنج ای منقبض الوجه السیء المنظر (الاعصج) صاد ایله اصلع
وزننده ومراد فیدرکه باشنك اوکی طازکل اولان کشی‌یه دینور (العصلج) عملس
وزننده انجکلری اکری اولان کمسیه دینور یقال رجل عصلج ای المعوج الســاق
(العضاثج) ضاد معجمه وثای مثلثه ایله علابط وزننده (والعضافج) فایله صلب وشدید
اولان انسان وحیوانه دینور وایری وسموز انسان وحیوانه دینور (العضمجة) عینك
ومیمك فتحیله دیشی تلکی‌یه دینور ثعلبه کبی (العفج) عینك فتحی وکسریله (والعفج)
فتحتینله (والعفج) کتف وزننده انسان وحیوانك جوفلرنده شول نسنه‌یه دینورکه
کیموس حالتندنصکره فضلهٔ طعام معده‌دن اکا انتقال ایدر کودن بغرسغی دیدکلری
ککیش بغرسق اوله‌جقدر جمعی اعفاج کلور (الاعفج) عفجی بیوك اولانه دینور
(العفج) عینك فتحی وفانك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال عفجه عفجا من الباب
الثانی اذا ضربه وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال عفج الجاریة اذا جامعها (المعفج)
منبر وزننده کلام وعملی ضبط وحفظ ایلمز اولان احمق آدمه دینور (المعفاج)
مصباح وزننده (والمعفجة) مکنسه وزننده دکنکه دینور عصا معناسنه (العفجه)
فرحه وزننده شول مصلق طرزنده کوچك حوضه دینورکه بیوك حوضلرك یانلرنده
اتخاذ اولنور حوضلرك صولری چکلدکده آندن شرب واخذ اولنور (العفنجج)
عینك وفانك فتحیله کوده‌سی ایری وکندوسی احمق ونادان اولان کمسیه دینور وجسیم
وچابك ناقه‌یه دینور (التعفج) تفعل وزنــده ینکچ کبی اکری اکری یوریمك
معناسنه‌در یقال تعفج فی مشیه اذا تعوج (الاعفنجاج) افعنلال وزنــده سرعت
ایلمك معناسنه‌در یقال عفنجج البعیر اذا اسرع (العفشج) شین معجمه ایله جعفر
وزننده کوده‌سی ایری اوزون بویلو کمسـیه دینور (العفضج) ضاد معجمه ایله
جعفر وزننده (والعفضاج) عینك کسریله هلقام وزنــده (والعفاضج) علابط
وزننده کوده‌سی سموز وکمی ارسلانی کبی ایری اولوب لکن سلپوك وکوشك اولان

كسيه دينور وعفضج صلب وشديد اولان شيئه دينور (العفضجة) دحرجه وزننده جثه‌لو وسموز اولمق معناسنه‌در يقال هومعصوب ماعفضج على المجهول اى ماسمن (العج) عينك كسريله اشكه دينور عير معناسـنه مؤلف عيرى حمار ايله تفسير وحمار وحشده مغلوب اولمق اوزره بيان ايلمشـدر وعلج قوى وسمين اولان يبان اشكنه دينور سائر اصولك مقتضاسى ووضع ماده‌نك موجبى السمين القوى لفظى العير وحمار الوحش كلمه‌لرينك هر برينه وصف اولمقدر بو صورتده علج قوى وسمين اولان اشكه واويلجه اولان يبان اشكنه ديمش اولور وعلج كنارى قالين وغليظ اولان كرده اتمكنه دينور وكفار عجمدن‌كه ماعدا العربدر كافر كشى‌يه دينور پس عربدن اولور ايسه اطلاق اونمز يقال هو من الاعلاج اى من كفار العجم بعض اصولك بيانى اوزره اصلا بر دين ايله متدين اولميانه اطلاق اولنور وبعض عرب مطلقا كافره علج اطلاق ايدرلر ومغربده ومصباحده الضخم من كفار العجم عنوانيله مرسومدر جمعى علوج كلور واعلاج ومعلوجاء وعلجه كلور عنبه وزننده و علج قيم مال يعنى دواب ومواشى‌يه حسن تقييد وتيمار وپرورشلرنده دائما اهتمام اوزره اولان كسيه دينور يقال هوعلج مال اى ازاؤه (العلاج) عينك كسريله (والمعالجة) مفاعله وزننده بر خصوصه چالشوب دورشمك معناسنه‌در يقال عالجه علاجا ومعالجة اذا زاوله وخسته تيمار ايلمك معناسنه‌در يقال عالج المريض اذا داواه ومعناى اولده باب مغالبه‌ده ايراد اولنور يقال عالجه فعلجه علجا اى غلبه فى المعالجة اى المزاولة (استعلاج) اعضا ياخود بدنك دريسى غليظ اولمق معناسـنه‌در يقـال استعلج جلده اذا غلظ (العلج) كتف وزننده (والعلج) صرد وزننده (وانعلج) خلدور كم وزننده شول كاركذار شديد وجسور كسيه دينور امور ومصالحه غالب و معترض اولنلرى بر وجهله دافع اولور اوله يقال رجل علج وعلج وعلج اى شديد سريع معالج للامور (العلج) فتحتينله خرما اغاجلرينك ديبلرنده چقان فدانلرينه دينور (العلجان) عينك ضميله ميشه اغاجنك جماعتنه دينور (العلجان) فتحاتله خاصة ناقه‌نك مضطرب اولمسنه دينور وعلجان بر موضع آديدر و بر نبات معروف اسميدر باديه اوتلرندندر (العالج) خارج وزننده علجان اوتى رعى ايدن دوه‌يه دينور وبر موضع آيدركه آنده بر عظيم قوملق واردر رمل عالج مشهوردر (العلجن) ضيفن وزننده كه نونى زائددر اتى صمصق طقناز اولان ناقه‌يه دينور ولاابااليانه اولان عورته دينور مرأة ماجنه معناسنه يقال هى علجن اى ماجنة مترجم ديركه بالمناسبة بعض محلارده دخى ذكر اولنمشدركه استعمالات عربدن بسط وقبض تعبير اولنان بر طريقه دخى واردر بسط زياده وقبض ونقصان ايلكدن عبارتدر مثلا بر معناده مبالغه قصدينه مبنى كلمه‌نك آخرينه ميم ياخود نون حرفلرنى زياده ايدر شـدقم و زرقم و رعشن وعلجن كبى پس بوراده علجن

بغايت

بغايت باك ومبالاتسز پرده بيرون عورت دېك اولور فليحفظ (بنوالعلاج) زبير
وزنده (وبنوالعلاج) عينك كسريله ايكى بطن اسميدر (الاعتلاج) افتعال وزننده
ناس برى بريله طوتشوب يكديكرى نقش زمين ايده‌رك جنك وقتال ايلك معناسنه‌در
يقال اعتلج القوم اذا اتخذو واصراعا وقتالا ويرك نباتى بويلنوب اوزامق معناسنه‌در
يقال اعتلجت الارض اذا طال نباتها ودريانك موجلرى برى برينه چاريشمق معناسنه‌در
يقال اعتلجت الامواج اذا التطمت (العلجانة) فتحاتله شول طپراغه دينوركه روزكار
براغاجك دبنه سوروب يغمش اوله وبرموضع آديدر (العلوج) صبور وزننده
دورشه‌جك وچالشيجق نسنه‌يه دينور بومناسبتله طعامدن آغزده برى اوته چينيوب
دونديره‌جك مقداره اطلاق اولنور ومنه يقال هو علوج صدق اى الوك
صدق ويقال ماتعجلت بعلوج اى ماتألكت بالوك بوراده فعول بمعنى مفعولدر
(العلهجة) دحرجه وزننده دری‌بی چينيوب يوتمق ايچون آتشه طوتوب
يومشتمق معناسنه‌در اعرابلر شدت قحط هنكامنده اكا مضطر اولورلر يقال
علهج الجلد اذا لينه بالنار ليمضغ ويبلع (العلهج) جعفر وزننده برشجر آديدر
(المعلهج) مزعفر وزننده لئيم اولان احمق كسيه دينور وهجين معناسنه‌دركه
ايكى مختلف جنسدن متولد اولاندر انسانده هجنت پدرى شريف ووالده‌سى وضيعه
يعنى جاريه اوله وآتده باباسى عربى واناسى بوز آت اوله جوهرى غلط ايدوب
مادهٔ مزبوره‌ده هانك زياده‌سيله حكم ايلشدر شارح ديركه عندائمة الصرف هاء
زائده‌در (العمج) دمج وزننده تيز تيز يوريمك معناسنه‌در يقال عمج الرجل
عمجا من الباب الاول اذا اسرع فى السير و صوده يوزمك معناسنه‌در يقال
عمج فلان اذا سبح فى الماء ويولده صاغه وصوله بوريله‌رق يوريمك معناسنه‌در
ييلان يورويشى كبى يقال عمج الرجل اذا التوى فى الطريق يمنة ويسرة (التعمج)
تفعل وزننده بودخى يولده صاغه وصوله بوريله‌رق اكرى بوكرى چالقيوزيوب
كيتمك معناسنه‌در يقال تعمج بمعنى عمج فى السير (العمج) جبل وزننده (والعمج)
سكر وزننده ييلانه دينور حيه معناسنه يورويشى باعث تسميه‌در (العوج)
جوهر وزننده بودخى ييلانه دينور (العموج) صبور وزننده شول شيئه دينوركه
طوغرى كيتميوب اكرى بوكرى بوريله‌رق طولاشق كيدر اوله يقال سهم عموج
اى يتلوى فى ذهابه (العمضج) ضاد معجمه ايله جعفر وزننده (والعماضج)
علابط وزننده سخت و شديد آته ودوه‌يه دينور (العمهج) جعفر وزننده
(والعماهج) علابط وزننده پك قويو سوده دينور ومدمغ ومتكبر وخودبين كسيه
دينور ومطلقا اوزون شيئه دينور وچابك وسريع معناسنه‌در وكوده‌سى لحم وشحمله
طولغون انسان وحيوانه دينور وبرى برينه صارمشمش تازه ويشل اوتلغه دينور

جمعی عماهیج کلور (العمهوج) جمهور وزنـنده بودخی وجودی لحم و شحمله طولمش سموز انسان وحیوانه دینور (العنج) عینك فتحی ونونك سکونیله دوهنك راکبی یولارنی قوتله چکوب قیج ایاقلری اوزره رد ایدوب آلیقومق یاخود چکوب کیرو دوندرمك معناسـنه‌در تا که یولاره آلشوب کتمکده و طورمقده معلم اولوب باش اوکرنه یقال عنج البعیر عنجا من الباب الاول اذا جذب حطامه فیرده علی رجلیه وذلك عند التعلیم قال الشارح و منه المثل ★ عود یعلم العنج ★ وعود عینك فتحیله قوجه دوه‌یه دینـور بوندن اسم عنج‌در فتحتینله کما سیذکر (الاعناج) همزه‌نك کسریله عنج معناسنه در یقال اعنج البعیر بمعنی عنج‌وبرامر ومصلحتك اطراف لازمه‌سنی ضبط وتوثیقله محکم ومتین قلمق معناسنه‌در بو فی‌الاصل قوغه‌یه عناج دیدکلری ایپ چکورمك معناسـنه اولمغله معنای مزبور بوندن مستعاردر یقال اعنج الرجل اذا استوثق من اموره واحکمها وبرکمسـه اوکورغه کمککنده وجع پیدا اولمغله آندن دردناك اولمق معناسنه‌در عناج اول وجعه دینور کما سیذکر یقال اعنج الرجل اذا اشتکی من صلبه (العنج) فتحتینله دوه‌یه وجه مذکور اوزره باش اوکرتمك معناسـندن اسمدر اول حالته اطلاق اولنور و عنج شیخ معناسنه در غین معجمه ده لغتدر (العناج) کتاب وزنده شول ایپه دینورکه بیوك قوغه‌نك اشاغیسنه بند ایتدکدنصکره براوجنی کتوروب قوغه‌نك اغزنده اولان اغاجه بنـد ایدرلر تا که قولبلره یك زور کلیوب وقولبلر یاخود آخر ایپ قوپدقده بوقوغه‌یی ضبط ایدر وخفیف اولان قوغه‌نك عناجی شول سمجمدرکه قوغه‌نك برقولنی آنکله قوغه‌نك اغاجنه بند اولنور بومعناندرکه بی‌فکر ورویت تفوه اولنان نامضبوط سـوزه عربلر قول لاعناج له دیرلر و عناج اوکورغه کمکلرینه وبله عارض اولان آغری‌یه دینور وامر ومصلحته اطلاق اولنور تصرف مناسـبتیله یقال عناج فلان الی فلان ای امره الیه یعنی یتصرف به وملاك الامر معناسنه‌درکه برایشك قوام ودوامنه مدار ومبتنا اولان نسنه‌دن واول ایشك مدیر ومدبری اولان کمسـه‌دن عبارتدر یقال هذا عناج امرك و فلان عناج امرك ای ملاکه (العناجیج) عناقید وزننده صوی ویوکرك آتلره ودوه‌لره دینور عنجوج مفردیدر عنقود وزننده وعناجیج الشباب جوانلق حالتنك اول هنکامنه اطلاق اولنور اوقات اعتباریله جمع ایراد اولنمشدر یقال مضت عناجیج الشباب ای اوله (العنجج) عینك وجیمك فتحیله مطلقا عظیم اولان شیئه دینور شارح دیرکه بونده صواب اولان عنجج اولمقدر غضنفر وزننده (العنجج) عینك وجیمك ضمیله فسلکن تعبیر اولنان ریحانه دینور ضیمران کبی (المعنج) منبر وزننده دائما اموروامصالحه متعرض اولوب کیریشن آدمه دینـور لکن مقتضای ماده آرقوریدن خلقك امور

ومصالحنه

ومصالحنه صوقيلور اولان فضولجه كسه اولمقدر يقال هو معنج اى متعرض للامور (عنج) عينك فتحى ونونك سكونى وفتحيله كبار اتباع تابعيندن محمد بن عبدالرحمن نام ذاتك جدى اسميدر (العنجة) فتحاتله محفه قپوسنك يانده اولان سوكه دمورينه دينوركه ايكى دانه اولور (العنجج) قنفذ وزننده ثقيل وسلپوك وچولپه اولان احمق كشىيه دينور (العنبوح) عينك ضميله عنجج معناسنه‌در مؤلف كالعنبوج فيهما عبارتيله رسم ايليوب لكن معنيين كذران ايلامشدر جميع نسخه‌لرده الاحمق الرخو الثقيل عنواننده مرسومدر مكركه اصل نسخه الاحمق الرخو والثقيل ياخود والرخو الثقيل اولوب واو ساقط اولمش اوله بوصورتده عنجج وعنبوج احمقه ياخود سلپوك اولان احمقه وثقيل آدمه ديمش اولور (العنابج) علابط وزننده اندامى تصلق وغليظ و ناتراش كسيه دينور يقال رجل عنابج اى جاف (العنثج) ثاى مثلثه ايله جعفر وزننده (والعناثج) علابط وزننده سموز وتنومند اولان يتشمش جوانه دينوركه كنج ايريسى تعبير اولنور (العنفجيج) زنجبيل وزننده آپشى آچق اولان ناقه‌يه على قول ياوز وحدتلو سركش و منكر اولانه ياخود ياشلو اولوب كوده‌سى ايرى ويومرى اولانه دينور (العناهج) علابط وزننده اوزون اولان شيئه دينور (العوج) فتحتينله اكرى اولمق واكرلمك معناسنه‌در يقال عوج الشئ عوجا من الباب الرابع ضد استقام (العوج) عنب وزننده آندن اسمدر اكريلمكه دينور على قول هر نسنه كه ديوار و اغاج كبى منتصب واكرى اوله آنده عوج دينور فتحتينله ومنتصب اولميان نسنه‌ده كه مثلا ارض كبيدر ودين ومذهب مقوله‌سنده عوج دينور عنب وزننده مؤلفك بصائرده بيانه كوره عوج فتحتينله بصر ايله ادراك اولنانده مستعملدر خشب منتصب كبى وعوج عنب وزننده فكر وبصيرتله ادراك اولنانه مخصوصدر دين و معاش ورأى و تدبير كبى ومصباحك نقلنه كوره عوج فتحتينله اجسادده اولان خلاف اعتدالده مستعملدر وعوج معانى‌يه مخصوصدر وبيضاوى تفسيرينه كوره عوج عنب وزننده منتصب اولميان معانى واعيانده وعوج منتصب اولان اعيانده مستعملدر حائط و رمح كبى وبو مؤلفك بوراده اولان قول ثانيسنه موافقدر (الاعوجاج) احرار وزننده برنسنه فى ذاته بك اكرى اولمق معناسنه‌در يقال اعوج الشئ اعوجاجا اذا انحنى يعنى من ذاته بو تفسير مصباحدن مأخوذدر آنده بو عبارتله مرسومدركه يقال اعوج الشئ اعوجاجا اذا انحنى من ذاته فهو معوج بتشديد الجيم وعوجته تعويجا فهو معوج بتشديد الواو وتعوج هو واما الذى انحنى بذاته فيقال اعوج اعوجاجا پس تعوج كنديلكندن اكرلمك معناسنه اولوب تعويجدن دخى مطاوع اولور (التعويج) تفعيل وزننده طوغرى نسنه‌يى اكمك و اكرلتمك معناسنه‌در تقول

عوجته تعويجا فهو معوج فتعوج هو وتعويج چكمجه و سائر ظرف مقوله‌سنه عاج اوتورتمق معناسنه‌دركه عاج آتيدن مأخوذدر يقال عوج فلان الشیٔ اذا اركب العاج فيه (التعوج) تفعل وزننده مؤلفك تمثيلی اوزره تعويجه مطاوعدر تقول عوجته فتعوج (الاعوج) احمر وزننده اكری اولان شيئه دينور مؤنثنده عوجاء دينور واعوج بدخوی وكج مشرب اولان كشی‌يه اطلاق اولنور يقال رجل اعوج ای سیٔ الخلق واعوج بنی هلال جماعتنده برآيغر آتك اسميدر مقدم كنده قبيله سنده اولوب آنلردن بنو سليم اخذ بعده بنو هلاله انتقال ايلشيدی اعوجيات ديدكلری آتلر آنك نسلندندر واعوج غنی بن اعصر نام كسنه‌نك آتی اسميدر (العوجاء) اعوجك مؤنثيدر زبون وآريق ناقه‌يه اطلاق اولنور كه سفر وتعب سببيله خميده اولمشدر مؤلف الضامرة من الابل عنواننده رسم ايلكله اكا كوره ضامر ونحيف اولان دوه جماعتنه وصف اولور لكن اساسده العوجاء الناقة العجفاء عبارتيله مرسوم اولمغله اكا اقتدا اولندی ايكيسده صوابدر وعوجاء برياصتم طاغك آديدركه طیٔ قبيله‌سنه مخصوص اولان ايكی طاغك حذاسنده‌در وعامر بن جوين الطائی فرسنك اسميدر وبرنيجه موضعلرك اسميدر وعوجاء يايه اطلاق اولنور قوس معناسنه (العوج) موج وزننده (والمعاج) معاد وزننده اقامت ايلمك واقامت ايتدرمك معناسنه لازم اولور ومتعدی اولور يقال عاج بالمكان عوجا اذا اقام به وعاج غيره بالمكان اذا اقامه به وطورمق معناسنه‌در يقال عاج الساير اذا وقف وكيرو دونمك معناسنه‌در يقال عاج عما عزم اذا رجع و دونك باشنی يولار ايله برسمته چويرمك معناسنه‌در يقال عاج الراكب البعير اذا عطف رأس البعير بالزمام لكن امهات سائره‌ده مطلقا عطف واماله ايله مفسردر (عاج) كسر اوزره مبنی اوله‌رق ناقه‌يه مخصوص زجر وآزار الفاظندندر (العاج) زبل اسميدركه تركيده باغه تعبير اولنور طراق وقوطو مقوله‌سی اتخاذ ايدر هند قبلوبغه‌سنك ارقه‌سيدر وعاج شول ناقه‌يه دينوركه يانلری ملايم اولمغله يوريمسی سهل ودونمسی وقوللانمسی لطيف اوله وعاج فيل كميكنه دينوركه بوديارلرده فيل ديشی تعبير ايتدكلريدر تبخيری زرع وشجره قورد تقرب واستيلاسنی دافع وهركون برهفته‌يه قدر ايكی درهمنی صو وبال ايله ايچوب هفته تمامنده جماع اولنسه عاقر خاتونك حبلی باينده نافعدر (العواج) شداد وزننده عاج صاحبنه وعاج بايعنه دينور (ذوعاج) بروادی آديدر (عوج بن عوق) عينلرك ضميله سلفده بررجل آديدركه آدم عليه السلام حضرتلرينك منزلنده يعنی نزول ايلديكی محلده تولد ايدوب موسی عليه السلام زماننه قدر معمر اولمشدی طول قامتی وعظم خلقتی باينده بعض قصاص مقوله‌سی مورخلر شناعت مفرطه سرد ايلمشلردر

مترجم

مترجم دیرکه رد وقبولنه خواهشکر اولنلر ابن خلدون مقدمه سنه مراجعت ایلسونلر (العویج) امیر وزننده عروة بن الوردك فرسی اسمیدر (العوجان) فتحاتله برنهر اسمیدر (جبلاعوج) عینك ضمیله یمنده ایکی طاغدر (دارةعویج) زبیر وزننده بین العرب برخانمان معروفدر(العوهج) جعفر وزننده بیونی اوزون اولان حیوانه دینور کرکدوه قوشی وکرك دوه وآهو اولسون وکنج ناقه‌یه دینور واپاقلری پك اوزون اولان دوه قوشنه دینور وشول کیکه دینور که ایکی بوکرلرنده سیاه خطلری اوله و یپلانه دینور ومهره قبیله‌سنه مخصوص برارکك دوه یعنی بوغور اسمیدر (العواهج) خوارج وزننده عربدن بر قوم آدیدر (العیج) عینك فتحی ویانك سکونیله قایرمق معناسنه‌در تقول ما اعیج به عیجا ای ما اعیاه و راضی و خشنود اولمق معناسنه‌در تقول ماعجت به ای لم ارض به وقانمق معناسنه‌در تقول ما عجت بالماء ای لم ارو ومنتفع اولمق معناسنه‌در تقول ماعجت بالدواء ای لم انتفع شارح دیرکه بعضلر بوماده‌یی مقام نفیه تخصیص ایلدیلر لکن اثباتده دخی ورودی مشهود اولمشدر

﴿ فصل الغین المعجمة ﴾ (الغبج) غینك فتحی وبانك سکونیله صوبی بردن ایچمیوب نفس بنفس ایچمك معناسنه‌در یقال غبج الماء غبجا من الباب الرابع اذا جرعه (الغبجة) غینك ضمیله جرعه وزننده ومرادفیدرکه بریودم صویه دینور (الغسلج) سینله جعفر وزننده بنج اسود اسمیدرکه بال تخمی دیدکلری دانه‌نك سیاه نوعیدر وایکی امر وخصوص بیننه متوسط اولان امر وخصوصه دینور ودادسز بیزه طعام وشرابه دینور (الغسلج) عملس وزننده بودخی بیزه ودادسز طعام وشرابه دینور تقول اطعمنا غسلجا و غسلجا ای مالا طعم له من الطعام والشراب (الغصلجة) دحرجه وزننده اتی طوزلمیوب وطبخنی کرکی کبی خوشجه ایلیه‌رك تاتاری پشورمکه دینور یقال غصلج اللحم اذا لم یملحه ولم ینضجه ولم یطیبه (الغلج) غینك فتحی ولامك سکونیله ات اختلاط واختلافسز بردوزه‌یه صو کبی سکرتمك معناسنه‌در یقال غلج الفرس غلجا من الباب الاول اذا جری بلا اختلاط (المغلج) منبر وزننده صو کبی هموار سکردر اولان آته دینور ونیره‌ده دیشی اشك کورسه همان اوزرینه هجوم ایدر اولان حشاری اشکه دینور یقال عیر مغلج ای سلال لعانته (التغلج) تفعل وزننده بغی وظلم ایلمك معناسنه یقال تغلج فلان علی فلان اذا بغی علیه وظلم ودابه صوبی ایچدکدنصکره یلانمق معناسنه‌در یقال تغلج الحمار اذاشرب وتلمظ بلسانه (الاغلوج) اسلوب وزننده تر وتازه اولان نهاله دینور (الغلج) ضمتینله دلبر وخوب منظر جوانلره دینور شباب حسن معناسنه‌در ظاهرا لفظ مزبور جمعدر مفردی اغلج‌در مؤلفك الشباب قولی شابك جمعی اولور یاخود غلج وشباب مفرددر یکیتلك و جوانلق دیمکدر (الغمج) دعج وزننده (والغمج) فرح

وزننده صوبی یودم یودم ایچمك معناسنه‌در یقال غمج الماء غمجا وغمج غمجا من الباب الثانی والرابع اذا جرعه (الغمجة) غینك فتحی وضمی ومیمك سکونیله بر یودم صویه دینور جرعه معناسنه (الغمج) کتف وزننده شول دوه کوشکننه‌دینور که اناسنك پاچه‌لری ارالغنه کیروب ممه امراوله وطتلو اولمیان صویه دینور (المغمج) معظم وزننده بودخی طتلو اولمیان صودر یقال ماء غمج ومغمج ای لیس بعذب (الغملج) جعفر وزننده (والغملج) عملس وزننده (والغملیج) قندیل وزننده (والغملوج) زنبور وزننده (والغملاج) سرداب وزننده (والغمالج) علابط وزننده‌یلکن طبیعتلو کمسیه‌دینور که حالت واحده اوزره برقرار اولمز گاه علم قرانته دورشوب قاری' وگاه شاطر گاه سخی وگاه بخیل وگاهجه شجیع وگاهجه جبان اولور اوله مؤنثنده غملج دینور کذلك جعفر وزننده وغملج دینور عملس وزننده وغملیجه دینور غینك کسریله وغملوجه دینورد غینك ضمیله (الغماهج) علابط وزننده وجودی ضخامتلو سموزکسیه دینور (الغنج) غینك ضمی ونونك سکونیله (والغنج) ضمتینله (والغناج) غراب وزننده ناز و شیوه‌یه دینور شکل ودلال کبی یقال بها غنج وغنج وغناج ای شکل (الغنج) غینك فتحی و نونك سکونیله ناز وشیوه ایلك معناسنه‌در یقال غنجت الجاریة غنجا من الباب الرابع اذا دلت (التغنج) تفعل وزننده نازلنمق وشیوه‌کارلق ایلك معناسنه‌در یقال تغنجت الجاریة اذا تدللت (المغناج) محراب وزننده (والغنجة) فرحه وزننده نازنده و شیوه‌کار محبوبه‌یه دینور (الغنج) فتحتینله هذیل قبیله‌سی لغتنده پیر وسالخورده کشی‌یه دینور شیخ معناسنه مهمله‌ده لغتدر (الغنج) غینك ضمیله (والغناج) کتاب وزننده دخان النور معناسنه‌در که چوید و ایج یاغی ایسنه دینور قوللرینه نعل ودوکون ایدنلر آنکله توتسو ایدرلر سیاه اولمق ایچون (غندجان) غینك ودالك فتحیله فارس ایالتنده برصوسز چولده واقع بر بلده‌در (الغوج) موج وزننده بر نسنه اکیلوب ایکی قات اولمق معناسنه در یقال غاج الغصن غوجا اذا تثنی وتعطف ومنه یقال فرس غوج اللبان ای واسع جلد الصدر کوکسنك دریسی واسع اولدقده دری هرطرفه اکیلوب بوکیلور وبوصفتده اولان آت سهل العطف اولمغله هر جانبه دوندرمسی آسان اولور (انتغوج) تفعل وزننده غوج معناسنه در یقال تغوج الغصن بمعنی غاج

﴿ فصل الفاء ﴾ (الفوتنج) فانك ضمیله پوتنك فارسی معربیدر که ترکیده یارپوز دیدکلری نباتدر مؤلف اعلامه حرف تعریف ادخالی ضمننده جوهری‌یه تعریض ایدر ایکن محال عدیده‌ده کندیلری دخی بولنمشدر (الفاثج) ثای مثلثه ایله خارج وزننده کبه ناقه‌یه دینور وکبه قالمیان سموز ناقه‌یه دینور (الفثج) فانك فتحی

وثانك سكونيله اكسلمتك معناسنه‌در يقال فثج الشئ فثجا من الباب الاول اذانقصه
واسى صويه صوغوق صو آلشدرمغله قزغنلغنى كسر ايلمك معناسنه در يقال
فثج الماء الحار بالماء البارد اذا كسر حره وآغرلنمق معناسنه در حمل ثقيل ياخود
سائر عارضه سببيله يقال فثج الرجل اذا ثقل (التفثيج) تفعيل وزننده بو دخى
آغرلنمق معناسنه در يقال فثج الرجل تفثيجا اذا اثقل كرچه اثقال حمل ثقيل
تحميل ايلمك معناسنه‌ده اولوب لكن شارحك وضع ماده مناسبتى اشعارينه مبنى
اول كونه ترجمه اولنمشدر (الافثاج) همزه‌نك كسريله ترك ايلمك معناسنه‌در يقال
افثجه اذا تركه وپك يورلمغله هارهار صولومق معناسنه در يقال افثج الرجل اذا
اعيا وانبهر ويقال افثج على بناء المجهول (الفج) فانك فتحى وجيمك شده‌سيله
ايكى طاغك اراليغنده اولان واسع يوله دينور مؤلف بصائرده ديديكه فج ايكى
طاغ اراليغنده اولان آچق يره دينور بعده طريق واسعده استعمال اولندى جمعى
فجاج كلور فانك كسريله وفج مصدر اولور يايك كريشنى بغرندن ايراق و ميدانلو
قلمق معناسنه تقول فججت القوس فجا من الباب الاول اى رفعت وترها عن كبدها
وآيشى آيرمق معناسنه در تقول فججت مابين رجلى اى فتحت (الفجاج) غراب
وزننده بو دخى ايكى طاغ مياننده اولان واسع يوله دينور تقول اخذنا فجا
وفجاجا اى طريقا واسعا بين الجبلين (الافجاج) همزه‌نك كسريله فجاج ديدكلرى
طريق مذكوره كيتمك معناسنه‌در يقال افج الرجل اذا سلك الفجاج وآيشى آيرمق
معناسنه‌در تقول افججت مابين رجلى اى فتحت وسرعت ايلمك يعنى چاپك يوريمك
معناسنه استعمال اولنور يقال افج الرجل اذا اسرع يعنى فى مشيه وقوش چقرمق
معناسنه‌در يقال افجت النعامة اذا رمت بصومها وچفچى ترلايى صبان ايله پك
سوكوب يارمق معناسنه‌در يقال افج الارض بالفدان اذا شقها شقامنكرا (الفج)
فانك كسريله (والفجاجة) فانك فتحيله خام ميوه‌يه دينور وفج قارپوزه دينور
بطيخ شامى معناسنه (الفجاء) فانك فتحى وجيمك تشديديله‌كه افج كلمه‌سندن مؤنثدر
(والمنفجة) منبثه وزننده كريشى بغرندن آچق وميدانلو اولان يايه وصف اولور
يقال قوس فجاء ومنفجة اذا بان وترها عن كبدها (المفاج) ميمك ضميله اصلى
مفاجج‌در آيشنى آيره‌رق يوريين كسيه دينور يقال هو يمشى مفاجا اى مباعدا مابين
رجليه (التفاج) تشديد جيمله تفاعل وزننده آيشنى آيره‌رق يوريمك معناسنه‌در
يقال تفاج الرجل اذا مشى مفرجا بين رجليه بناسى واحد ايچوندر ابن اثيرك
بيانته كوره مبالغه‌يى متضمندر (الفجج) فتحتينله آيشى آيرق اولمق معناسنه در
مقتضاى تمثيل باب رابعدندر وبو فجج صفتى ذكرى آتى حاى مهمله ايله فحج
صفتندن اقبحدركه بويك ايشاق اولمقدر (الافج) الد وزننده آيشى آيرق كشى‌يه

دینورکه آپشـاق تعبیر اولنـور مؤنثی فجاء در یقـال رجل افج ای بین الفجج (الفجفج) فدفد وزننده (والفجفج) هدهد وزننده (والفجفاج) خلخال وزننده چوق سوزلو لافزن بوش بوغاز کمسیه دینور که عهده‌سنده اولمیان شیٔ ایله بیهوده لاف وتفاخر ایدر (الفجج) ضمتینله ثقیـل و کرانجان کمسه‌لره دینور (الافعیج) کسریله دوه‌یه علی قول واسـع اولانه دینور و طاره‌جق درین دره‌یه دینمکله اضداددن اولور شارح دیرکه عامهٔ عرب هر دره‌یه افجج دیرلر وبعض لغتده واسع اولانه وبین لغتده ضیق وعمیق اولانه دینمکله ضدیتی غیرمسلمدر (الفجه) فانك ضمیله ایکی نسنه‌نك ارالغنده اولان آچقلغه دینور فرجه معناسـنه (المفج) میمك وفانك کسریله فجاجدن اسم فاعلدر شول دابه طرنغنه اطلاق اولنورکه مدور وایچریسی بوش اوله‌که مدبحه‌در یقال حافر مفج ای مقبب (الفحج) فانك فتحی و حای مهمله‌نك سکونیله کبر ایلك معناسـنه در یقال فحج الرجل فحجا من الباب الثالث اذا تکبر واایاقلرك اوچه‌لری بری برینه یقین اولوب اوچه‌لری ایراق اوله‌رق یوریمك معناسـنه در یقال فحج فی مشیته اذا تدانی صدور قدمیه و تباعد عقباه (التفحیج) تفعیل وزننده بودخی وجه مذکور اوزره یوریمك معناسنه‌در (الفحج) فتحتینله برکسه ایاقلرینك اوجلری قریب واوچه‌لری بعید اولمق وجهیله آپشاق‌اولمق معناسـنه درکه باب رابعـدندر (الافحج) اعرج وزننده وصف مذکور اوزره اپشاق اولان کشی‌یه دینور مؤنثی فحجاء در یقال رجل افحج ای بین الفحج وهو تدانی صدور قدمیه وتباعد عقباه (التفحج) تفعل وزننده آپشی آیرمق معناسنه‌در یقال تفحج الرجل اذا فرج بین رجلیه شـارح دیرکه تفحیج دخی بو معنایه‌در (الافخاج) همزه‌نك کسریله قصـد ایلدیکی نسـنه‌دن کیرو طورمق وکیرولنمك معناسنه‌در یقال افخج عنه اذا احجم وبرنسنه‌دن رجوع واعراض ایلك معناسنه‌در یقال افجج عنه اذا انثنی وصاغمال حیوانی صاغارکن اللریله پاچه‌لرنی کروب آیرمق معناسنه‌در یقال افحج الحالب حلوبته اذافرج مابین رجلیها (الفخج) فانك فتحی وخای معجمه‌نك سکونیله کبرایلك معناسنه در یقال فخج الرجل فخجا من الباب الثالث اذاتکبر (الفخج) فتحتینله ذکر اولنان فحج کبی بودخی برکسه آپشاق اولمق معناسنه‌در لکن بو آندن اسوء واقبحدرکه پك آپشاق اولمقدن عبارتدر یقال فخج الرجل فخجا من الباب الرابع بمعنی فحج لکنه اسوء من الفحج (الفودج) هودج وزننده ومرادفیدرکه محفه‌یه دینور وعروسه یعنی کلینلره مخصوص برنوع مرکب آیدر وبوهودج شکلنده اولوب مخصوص کلینلری بندروب محل زفافه ایلتورلرکه قوچو اوله‌جقدر وفودج الناقة ارفاغیدر یعنی ناقه‌نك قصق برلریدرکه پاچه‌لری دیبلریدر صتان تعبـیر اولنور یقال ناقة واسعة الفودج ای الارفاغ مفردی فودجه‌در (الفودجات) جمع بنیه‌سـیله

برموضع آديدر (الفوذنج) فانك ضمى وذال معجمه نك فتحيله بر نبات آديدر وبو
معربدر اشبو فوذنج پودنهٔ فارسی معربیدر كه يارپوز ديدكلرى فوتنج دخى ديرلر
مؤلف كرچه مغايرت صورتنده ايراديلدى لكن مفرداتلرك بيانه كوره ايكيسى بردر
واقسامى واردر (الفرج) فانك فتحى ورانك سكونيله بركمسه نك غم و غصه سنى
كشف وازاله ايلك معناسنه‌در يقال فرج الله الغم فرجا من الباب الثانى اى كشفه
بوماده فتح وتفريق معناسنه موضوع اولمغله معناى مزبور مجاز اولور وفرج
انسانك عورت يرينه اطلاق اولنور مؤلفك بصائرده بيانه كوره فرج پاچه‌نك
آرالغنه دينوب بعده قبل ودبره اطلاق اولنمشدر مابين الرجلين اولدقلريچون حتى
كثرت استعماللە معناى موضوع مثابه‌سنده اولمشدر و مصباحك بيانه كوره
انفراج وانفتاحلرى باعث تسميه‌در وكيده‌رك خاتونك قبلنده اغلب اولمشدر ياريق
مناسبتى اكا پك ملايمدر وفرج دربند تعبير اولنان كدكه وهرخوف وخطر محلنه
اطلاق اولنور وبو معنا مستعاردر يقال فلان يسدبه الفرج اى يحمى به الثغر
وآتك پاچه‌لرى آرالغنه دينور شارحك بيانه كوره آته تخصيصك وجهى معلوم
دكلدر قال فى الاساس ملأ فروج دابته اذا احضرها وهى مابين قوائمه وفرج
موصل ايالتنده برقضا آديدر واضاح نام محل يانده برطريقك اسميدر (الفرجان)
تثنيه بنيه‌سيله خراسان اولكه سيله سجستان اولكه سى ياخود خراسانله سند
اولكه‌سيدر سلفده ايكيسيده سرحد اسلامى اولدقلريچون اطلاق اولنمشدر (التفريج)
تفعيل وزننده بودخى غم وغصه‌يى كشف وازاله ايلك معناسنه‌در يقال فرج الله
غمى اى كشفه وبركسه پك پيرفانى اولمق معناسنه استعمال اولنور بو معنا كدك
معناسنه اولان فرجدن مأخوذدر زيرا وجودى وحياتى خلل ياب اولور يقال
فرج الرجل اذا هرم (الفرج) فانك ضمى ورانك سكونيله (والفرج) ضمتينله
اصلا سرصاقلمز اولان كمسيه دينور فانك كسريله‌ده لغتدر يقال لاتفش سرك اليه
فانه فرج اى لايكتم سرا وكريشله بغرينك آرالغى كشاده و ميدانلو اولان يايه
دينور وهمان برقات ثوب ابحره اولان خاتونه اطلاق اولنور وفرج خرج وزننده
فارس اولكه‌سنده بربلده آديدر محدثيندن حسن بن على الفرجى اورادندر (الفارج)
خارج وزننده (والفريج) امير وزننده بونلرده قبضه‌دن كريشى ميدانلو اولان
يايه دينور وفارج شول ناقه‌يه دينوركه ولادتدن يكى منفرج و متخلص اولمغله
اركك دوه‌يه بغض ونفرت ايليه وفريج پك ظاهر وآشكار اولان شيئه اطلاق
اولنور بارز معناسنه شارحك بيانه كوره البارد نسخه‌لريكه دالله‌در غلطدر
واقعا ماده‌نك ملايمى يوقدر وفريج شول ناقه‌يه اطلاق اولنوركه ابتداء حملى اولان
ولدى يكيجه وضع ايلمش اوله (الفرجه) فانك حركات ثلاثيله غم و غصه‌دن

تفصی یعنی خلاصلغه دینور مصباحك بیاننه کوره فرجه فانك ضمیله ارالقده اولان
آچق موضعه دینور کرك ایکی وکرك زیاده نسنه‌لرك آرالقلری کبی و فرجة الحائط که
دیوارك بناسنه عارض اولان خلل وکدکدر کذلك کافك ضمیله‌در وفرجه فانك
فتحیله مصدردر معانی‌یه مخصوصدر که شدتدن قورتلق معناسنه‌در و بونده ضم
ایله ده لغتدر وازهریدن فانك کسریله فرجه دخی منقولدر پس مؤلفك حرکات
ثلاثیله قولی متفق اولور خلاصه فانك ضمیله هم اسم و هم مصدر اولور کدره
کبی وفتحی وکسریله مصدرلردر رحمه ونشده کبی بومناسبتله ابن خلکان تاریخنده
منقول اولان قضیه رسم اولندی ابو عمرو بن العلادن محکیدرکه برزمانده حجاج
ظالمدن یمن دیارینه فرار وآنده اون سنه مقداری قرار ایلدم بر کون بر صحرایه
چقوب کشت کذار ایدرکن کوردم برعرب برآخر عربه ملاقی اولوب ترحیب
وتأهیلدنصکره مژده کیم حجاج فوت اولوب عالم شر وشوریدن خلاص اولدی
دیوب اشبو بیتی انشاد ایلدی * ربما تجزع النفوس من الامر * له فرجة کحل
العقال * فرجه‌یی فتح فا ایله قرأت ایلدی ابو عمرو ایدرکه بو کلامی استماع
ایلدیکمده قنقیسندن مسرور اوله‌جغمی بیلدم حجاجك فوتی خبرندمی یوخسه
فرجه‌نك فتح فا ایله اولدیغنی کوش ایلدیکمدنمی زیرا بن فرجه‌یی ضم فا ایله تلفظ
ایدر ایدم وغلط اولمق خاطرمه کلور ایدی پس فتح فا ایله کوش ایلدیکمده مشکلم
حل اولوب شفای صدر حاصل اولدی لکن قول مؤلف وازهری موجبنجه غلط
اولمدیغی متعین‌در انتهی وفرجة الحائط که دیوارده و دیوار مقوله‌سنده اولان
رخنه وخللدن عبارتدر فانك ضمیله‌در که اسمدر جمعی فرج کاور ظلم و ظلمه کبی
(الافرج) اعرج وزننده شول کسیه دینورکه قیناقلری پك بیوك اولمغله بری
برینه قاوشمز اوله بوصفت اکثری حبشه‌ده اولور وافرج اکثری عورت یری
منکشف اولور اولان دیوشورمسز پربشانجه آدمه دینور بومعنادن اسم فرج در
فتحتینله یقال رجل افرج ای به فرج ای الذی لایزال ینکشف فرجه و افرج
الثنایا اوك دیشلری سیرك دیمکدر یقال رجل افرج الثنایا ای افلجها (المفرج)
محسن وزننده پلیچلی طاوغه دینور یقال دجاجة مفرج ای ذات فراریج و شول
کمسیه دینورکه بك استاد تیر انداز ایکن صکره هنرینه وهن وتغیر عارض اولوب
تیر اندازلغنه خلل کلمش اوله (بنو مفرج) برقبیله‌در (المفرج) مکرم وزننده
شول مقتوله دینورکه قریه‌لردن یعنی شنلکدن بعید اولان خالی صحراده بولنمغله
قاتلی نامعلوم اوله کذلك شول کمسیه دینورکه اسلامه کلوب و برکسه ایله موالاة
ایلیوب یعنی مولی الموالاة اتخاذ ایلمامش اوله ومنه الحدیث [العقل علی المسلمین عامة
ولایترك فی الاسلام مفرج] ای اذا جنی کان علی بیت المال لانه لاعاقلة له نهایه‌نك

بیاننه

بيانته كوره حديث مرقومده واقع مفرج جيمله وحاى مهمله ايله‌ده مرويدر اصمعى
حاى مهمله ايله اولمسنه ذاهبدر نته‌كه حاء بابنده مؤلف دخى ذكر ايدر وابوعبيده
ايكى روايتى دخى تصحيح ايلمشدر الحاصل شنلكدن بعيد صحراده بولنان مقتوللك كه
قاتلى معلوم دكلدر دمى هدر وباطل اولميوب بيت المالدن لازم كلور كذلك اسلامه
كلوب وموالاة اتخاذ ايلمين آدمك عاقله‌سى اولمامغله جنايت ايلدكده جنايتى بيت
المال اوزره لازم كلور (المفرج) معظم وزننده طراغه اطلاق اولنور مشط
معناسنه وديرسكيله قولتغى ارالغى كشاده وميدانلو اولان كمسيه دينور (الفروج)
صبور وزننده شول يايه دينوركه ايكى كوشه‌سنده اولان اكرى يرلرى يايه قصيلى
طاره‌جق اولميوب آرالغى آچق وميدانلو اوله (الفروج) تنور وزننده كوچك
چوجق كوملكنه دينور واكسه‌سندن يرتماجى اولان قفتانه دينوركه اوسته‌كيلور
بوحالا فراجه ديديكمزدركه فارسيده فرجى ديرلر واوائلده يرتماجى اكسه‌سنده
اولور ايدى صكره شمديكى هيئت معهوده‌يه كيرمشدر قال الشهاب الفروج
هو الفرجى بالتركية وقد لبسه النبى عليه السلام كما فى المشارق وقال فى النهاية انه
[عليه الصلوة والسلام صلى وعليه فروج من حرير] هو القباء الذى فيه شق
من خلفه وفروج طاوق پلجنه دينور بومعناده سبوح وزننده دخى لغتدر يورطه‌دن
انفراجى باعث تسميه‌در (التفاريج) تفاريق وزننده تفرجه‌نك جمعيدر تانك وراءنك
كسريله قفتانك يرتماجنه وطرابزون پرمقلرينك ارالقلرينه دينور وتفاريج الاصابع
پرمقلرك آرالقلرينه دينور (التفرجة) تانك وراءنك كسريله تفاريجك مفرديدر
نته‌كه ذكر اولندى وتفرجه وتفراجه تانك كسريله والتفرجاء نون مكسوره ايله
قورقق وضعيف القلب كمسيه اطلاق اولنوركه همان جنكدن آلارغه‌يه منفرج
اولور يقال رجل تفرجة وتفراجة ونفرجاء اى جبان ضعيف (الافراج) همزه‌نك
كسريله برنسنه‌دن آلارغه اولوب يانندن برسمته آچلوب آيرلمق معناسنه‌در يقال
افرج الناس عن الطريق والقتيل اذا انكشفوا حديث مرقومده واقع مفرج
بومعنادن مأخوذدر وافراج برمكانى ترك ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال
افرجوا عن المكان اذا تركوه (فراوجان) فانك فتحيله مرو قضاسنده برقريه
آديدر (الفرج) فتحتينله محمد بن يعقوب الفرجى نام زاهد مشهورك جدى اسميدر
جدنه منسوبدر (الافرنباج) احرنجام وزننده بريان اولان قوزينك دريسنك
كنارلرنده قوريمغه بشلمق معناسنه‌در يقال افرنبج جلد الحمل اذا شوى فيبس اعاليه
(الفرتاج) تاى فوقيه ايله قرطاس وزننده دوه قسمنه مخصوص برتمغا آديدر وطى
قبيله‌سنه مخصوص بر موضع آديدر (الفرجحه) حاى مهمله ايله دحرجه وزننده
آيشنى آيره‌رق يوريمك معناسنده‌در يقال فرجح فى مشيه اذا تفحج (الفرجى)

فانك فتحى وقصريله فرشحه حالتنه شبيه يوريمكه دينور وفرشحه ناقه صاغيلوركن
آيشنى آيرمغه دينور يقال يشى الفرجى وهى شبه الفرشحة (الافرنجة) همزه‌نك
كسريله افرنك معربيدركه حالا فرنك تعبير اولنان طائفه‌در مراد فرانسز قومى
اوله‌جقدر خذلهم الله تعالى وبونده قياس اولان راء مكسور اولمقدر اسفنط وزننك
مخرجنه اخراج ايچون كرچه آنكده فاسنك فتحى لغتدر لكن كسرى اعلادر
(الفاسج) فائج وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى وشول ناقه‌يه دينور كه
بوغور تعجيل ايلمكله چكلمه وقتندن مقدم اكا آشمش اوله و جست وچابك كنج
ناقه‌يه دينور (التفسيج) تفشيج وزننده‌كه شين معجمه ايله‌در ومرادفيدركه ذكر
اولنور (الافساج) همزه‌نك كسريله بر نسنه‌يى بوشليوب ترك وفراغت ايلمك
معناسنه‌در تقول افسج عنى اى تركنى وخلى عنى (الفشج) فانك فتحى و شين
معجمه‌نك سكونيله طوار تبول ايلمك ايچون پاچه‌لرنى كروب آيرمق معناسنه‌در
يقال فشج الحمار فشجا من الباب الثانى اذا فرج بين رجليه ليبول (التفشيج)
تفعيل وزننده (والتفشج) تفعل وزننده اول معنايه‌در وتفشج آيشنى آيره‌رق
يوريمك معناسنه‌در يقال فشج فى مشيه اذا تفحج (الفشفارج) فانك فتحى وكسريله
برنوع طعام آديدر وبوفعفالك وزننده‌در مترجم ديركه ظاهرا بوپيشپاره معربيدركه
پشمانى حلوا تعبير اولنان حلوادر (التفضج) ضاد معجمه ايله تفعل وزننده سيلان
ايلامك وجهيله قيللرك ديبلرى ترليوب نمناك اولمق معناسنه‌در يقال تفضج الرجل
عرقا اذا عرقت اصول شعره ولم يسل مثال مزبور تصبب الفرس عرقا كبيدركه
عرقا كلمه‌سى تمييزدر وپك سمورمكدن ياغى ياريلوب چتلامق معناسنه‌در يقال تفضج
جسده بالشحم اذا اخذ مأخذه فانشقت عروق اللحم فى مداخل الشحم يعنى شول
درجه‌ده سموروب طاولنديكه كوده‌سنده كركى كبى باصه‌جق يرلرنى باصوب
صقشدرمغله مضغه‌لر ارالرنده ياغلرك مداخلنده اولان اتترك طمرلرى ياريلوب
چتلادى لسانمزده سموزلكدن ياغى يارلمق تعبير اولنور وحيوانك كوده‌سنك اتى
اكسيلوب مهزول اولمق معناسنه‌در يقال تفضج بدن الناقة اذا تخدد لحما تخدد
لحم كوده‌نك اتى اكسيلوب مهزول اولمق معناسنه‌دركه اول صورتده چقور
چقور اولور نته كه مؤلف خد ماده‌سنده بيان ايلمشدر يوخسه پك سموزلكدن
اولوقلنمق معناسنه دكلدر كرچه ماده‌نك اكا دخى مساعده‌سى واردر وتفضج
بوللمق معناسنه‌در يقال تفضج الشئ اذا توسع (الانفضاج) انفعال وزننده‌بودخى
قيللرك ديبلرى ترليوب نمناك اولمق معناسنه‌در يقال انفضج عرقا بمعنى تفضج وياره‌نك
وچبانك اغزى ياخود ايچريسى آچلوب آيرلمق معناسنه‌در يقال انفضجت القرحة
اذا انفرجت وظلمت ياخود سيس وبولود برطرف اولمغله افق اسمان عيان اولمق

معناسنه‌در يقال انفضج الافق اذا تبين وكوبك چتلايوب آچلمق معناسنه‌در يقال انفضجت السرة اذا انفتحت وقوغه وقربه مقوله‌سنك ايچنده اولان صويك بجموعى آقق معناسنه‌در يقال انفضجت الدلو اذاسال مافيها وبرايش كوشيوب وهن وضعف بولمق معناسنه‌در يقال انفضج الامر اذا استرخى وضعف وافراط اوزره صمورمك معناسنه‌در يقال انفضج البدن اذا سمن جدا (الفضيج) امير وزننده تره اطلاق اولنور عرق معناسنه (المفضاج) محراب وزننده عفضاج معناسنه‌در كه وجودى ايرى وسموز اولوب سست وسولپك اولان كمسه‌در (الفلج) فانك فتحى ولامك سكونيله فوز وظفر معناسنه‌در يقال فلج الرجل على خصمه فلجا من الباب الاول والثانى اذا ظفر عليه وفاز قال الشارح وفى المثل ★ من يأت الحكم وحده يفلج ★ يعنى حاكم حضورينه خصمسز تنهاجه واران آدم فوز بولور زيرا آنى تكذيب ايدن بوقدر فى زماننا عرض رشوت ايلمديكنه مبنى‌در وفلج بولمك معناسنه‌در يقال فلج الشئ بينهم اذا قسمه وبرنسنه‌يى نصفندن ياروب ايكى پاره قلمق معناسنه‌در يقال فلج الشئ اذا شقه نصفين وچفتجى زراعت ايچون تراليى سوكوب سورمك معناسنه‌در يقال فلج الاكار الارض اذا شقها للزراعة وجزيه وخراج فرض وتقدير ايلمك معناسنه‌در يقال فلج الجزية اذافرضها مؤلفك وفى الجزية قولى والفلج فى الجزية تقديرنده‌در ونهايه‌نك بياننه كوره فلج ديدكلرى ذكرى آتى مكيالدن مأخوذدر وبومعنا اشبو [ان عمر رضى الله عنه بعث حذيفة وعثمن بن حنيف الى السوادففلجا الجزيةعلى اهلها] حديثنده وارد اولمشدر اهل‌سواد خراجلرنى غلالدن ادا ايدر اولمريله مكيال مزبوردن فرض وتقدير معناسى اخذ اولنمشدر وفلج بصره ايله ضريه بيننده برموضع آديدر (الافلاج) همزه‌نك كسريله بودخى فوز وظفر بولمق معناسنه‌در يقال افلج الرجل على خصمه اذا ظفر وفاز وظفر ياب ايلمك معناسنه‌در يقال افلجه الله عليه اى اظفره وخصم اوزره ايراد ايلديكى دليل وبرهانى متين وراست وروشن قلمق معناسنه استعمال اولنور يقال افلج برهانه اذاقومه واظهره (الفلج والفلجة) فانك ضميله فلج وافلاجك معناى اولرندن اسمدر فوز وظفر معناسنه‌در يقال لمن الفلج والفلجة اى الظفر والفوز (التفليج) تفعيل وزننده بودخى بولمك معناسنه‌در يقال فلج الشئ تفليجا اذا قسمه (الفلج) فانك كسريله برمعروف اولچك آديدر نهايه ومغربده بووجهله مرسومدر كه فالج لامك فتحيله برنوع اولچك آديدر سريانى اولان فالفا معربيدر فلج ديدكلرى اولچكدن كبيردر كر معدلك ايكى خسيدر وتهذيبده فالج كر كبيرك نصفى وفلج سريانيسده فالفا ديدكلرى اولچكدن ديو مبين‌در وفلج نصف معناسنه‌در كه ايكى بولنان شيئك ياروسيدر فانك فتحيله‌ده جائزدر ويقال هما فلجان اى نصفان (الفلج) فتحتينله

ایکی ایاقلرك ارالقلری آچق وکرکی اولمق معناسـنه‌در که آیشاق اولمقدن عبارتدر ودیشلر سیرك اولمق معناسنه‌در امهات سائره‌دن بونلر باب رابعدن مصوغ وعضوین مرقومینه وصاحبلرینه وصف اوله‌رق مرسومدر مثلا یقال فلج الرجل وفلج ثغره وفلج نهر صغیره اطلاق اولنور جوهری لامك سـكونیله تقیید ایلمكله غلط ایلمشدر (افلج الاسنان) سیرك دیشلی كشی‌یه دینور فلج مرسـومدن صفتدر بونده البته اسنان لفظنك ذكری لازمدر دفع التباس ایچون یقال رجل افلج الاسنان ای متباعد ماینها وافلج قوللرینك ارالغی كشاده ومیـدانلو اولان كشی‌یه دینور یقال رجل افلج ای البعید مابین یدیه جوهری مابین الثدیین عنوانده یعنی ممه‌لرینك ارالغی آچق اولانله تفسیر ایلمكله غلط ایلمشـدر (الفالج) خارج وزننده شول ایكی اورکچلو عظیم الجثه اركك دوه‌یه دینور سند اولكه‌سندن مخصوص ضراب ایچون اطراف ممالكه جلب اولنور تركیده بوغور تعبیر اولنور وفالج نصیبلو غالب وفائز اولان اوقه اطلاق اولنور نهایه‌ده وفی‌حدیث [سعدفا خذت سهمی الفالج] ای القامر الغالب ویجوز ان یكون السهم الذی سبق به فی النضال عبارتیله مرسـوم اولمغله قمار اوقندن ونشان اوقندن اعم اولور وفالج معاذالله تعالی برمرض آدیدركه اعضا كوشیوب بدنك بریانی طوتمز اولور خلط بلغمینك انصبابی سببیله مسالك روحك قپانمسندن اولور نصف اعضایی شق ایلدیكیچون اطلاق اولنمشـدر یقال اصابه الفالج وهواسترخاء لاحدشق البدن لانصاب خلط بلغمی تنسد منه مسالك الروح وفالج اسماء رجالدندر فالج بن خلاوه عربدن بركسه‌در كه ★ انامنه فالج بن خلاوة ★ مثلنك منشأیدر اصلی بودر كه بین العرب یوم الرقم ایله متعارف اولان یوم ملحمه‌ده انیس نام سركرده اسیرلرنی قتل ایدركن مزبور فالجه سندخی انیسـه معاونت ایلرمیسن دیدكلرنده انا بریء منه دیمكله من بعد برماده‌دن تبری ایدن كسه انامنه فالج بن خلاوة دیمك مثل قالمشدر (المفلوج) ذكر اولنان فالج مرضنه مبتلا كشی‌یه دینور یقال فلج الرجل علی بناء المجهول فهو مفلوج (الفلوجة) سفوده وزننده سواد عراقده واقع قریه‌یه دینور جمعی فلالیج‌در فلالیج السواد ای قراها وفلوجه زراعت ایچون نطس اولمش ترلایه اطلاق اولنـور وعراقده برموضع آدیدر (الفلیجة) سفینه وزننده چادرك شقه‌لرندن برشقه‌یه دینور (الفلوج) تنوروزننده یازیجی‌یه اطلاق اولنور كاتب معناسـنه. یقال هو فلوج ای كاتب مترجم دیركه بوماده البته فلج ماده‌سندن مأخوذدر ظاهرا تقسیم معناسندن اولمق كركدرهله فوز وظفر معناسی كاتبه كوره بعیددر زیرا كاتب ایله احتیاج همعدددر وبرموضـع آدیدر (المفلج) معظم وزننده راست ومستقیم اولمیان نسنه‌یه اطلاق اولنـور كویاكه صاپدیغی یردن ایكی بولنمشدر یقال امر مفلج ای غیر مستقیم ومفلج الثنایا

اوك ديشلری سیرك اولان كمسیه دینور یقال رجل مفلج الثنایا ای منفرجها (افلیج)
ازمیل وزننده برموضعدر (فلجه) حمزه وزننده مكه ایله بصره بیننده برموضعدر
(التفلج) تفعل وزننده یاریلوب چتلامق معناسنه‌در یقال تفلجت قدمه اذا تشققت
(الفنج) فانك و نونك ضمیله فجج معناسنه‌در كه ثقیل و بیزه كمسه‌لره دینور (فنج)
بقم وزننده تابعیندن برذاتدر كه آندن شیخ الیمن وهب بن منبه روایت ایلمشدر
و بشقه بر محدث اسمیدر (فنج) جبل وزننده فنك معربیدر كه فارسیده تركیده
قارصق تعبیر اولنان جانوره دینور كه دریسندن اعلا كورك اولور (الفنزج)
فانك وزای معجمه‌نك فتحیله عجمه مخصوص بركونه رقص اسمیدر كه ال اله آلوب
رقص ایدرلر بنجه معربیدر تركیده صره رقصی تعبیر اتدكلریدر مترجم دیر كه
فنزج كذلك پنجه معربیدر كه اهل فرسك مسترقه دید كاری ایام خمسه‌در وآنلر
اهنود اشنودا سفند هست هشتویش‌در اهل تقویم بیننده مستعملدر (الفوج)
موج وزننده كروه وجماعت معناسنه‌در جمعی فوج كلور فانك ضمیله وافواج
كلور وجمع الجمعی افاوج وافاویج كلور یقال قداقبل فوج من الناس ای جماعة
وفوج مصدر اولور رایحهٔ طیبه یایلوب قوقق معناسنه فوح معناسنده لغتدر یقال
فاج المسك یفوج فوجا اذا فاح ای انتشرت رایحته وكوندز صوغوق یاخود
سرین اولمق معناسنه‌در یقال فاج النهار اذابرد (الافاجة) افاده وزننده سرعتله
یوریمك معناسنه‌در یقال افاج الرجل اذا اسرع وسكرتمك معناسنه‌در یقال افاج
الفرس اذا عدا ودوه‌لری بلوك بلوك وكروه كروه صویه صالیویرمك معناسنه‌در
یقال افاج الرجل اذا ارسل الابل علی الحوض قطعة قطعة (الفائجة) ایكی یوكسك
یرك یاخود ایكی تپه‌نك اراغنده اولان ككش یره دینور وجماعت معناسنه‌در
(الفیج) فانك فتحی ویانك سكونیله پیك فارسی معربیدر كه برمحلدن محل آخره
تحریرات كوترن پیاده‌در اصطلاحزده ساعی تعبیر اولنور وجماعت انسانی‌یه
دینور واسماء والقاب رجالدندر احمد بن جسن الفیج وهبة الله الفیج وابو رشید
الفیج واحمد بن محمد الاصبهانی ابن الفیج محدثلردر وجماعت معناسنده فیج كلمه‌سنك
اصلی فیج ایدی كلمه‌سنك كیس وزننده بعده تخفیف اولندی هین وهین كلمه‌لری كبی
جمعی فیوج كلور علی قول فیوج زندان بكجیلرینه دینور كه دائما زندانه كیروب
چیقوب حراست ایدرلر پس جمع صیغه‌سی انلره مخصوص اولمشدر بونلر دخی
پیك مقوله‌سی سرهنكلردر حالا ركاب سلطانیده اولان پیكلر سرعتله امر وكلام
سلطانی‌یه اجرا ایچون مرتب‌در مؤلفك اصلنی بیانی واوی اولدیغنه تلمیحه
مبنی‌در كه اصلی فویج ایدی كریم وزننده واو اوزره كسره‌نك ثقلتندن ناشی
كسره حذف اولنوب كلمه‌ده واوویاء مجتمع اولمق قاعدهٔ مشهوره‌سنه مبنی واو یایه

قلب وادغام اولنمشدر نته كه جيد وسيد كلمه‌لری دخی بویله‌در ومعلوم اوله كه
سیوطی علیه الرحمه‌نك اتقانده ومزهرده بیان ایلدیكی اوزره بعض معربات واردركه
عرب انی تملك وآنده اشتقاق وتصریفله تصرف ایدرلر مثلا لجام كلمه‌سی كه لكام
معربیدر جمعنده لجم دیدیلر كتاب وكتب كبی وآندن فعل وصیغه تصرف ایدوب
الجمه الجاما وتلجم تلجما دیدیلر كذلك دیوان لفظنی دواوین اوزره جمعلندروب
وآندن فعل اخذ ایدوب دون تدوینا دیدیلر حتی دینار كبی دیوان لفظنی استعمالده
تمكنله كویا كه معرب دكلدر بلكه عربیدر دیو ادعایه مبنی اصلی دوان اولوب
واوینك بری یایه ابدال اولندی دیو ادعانی حكم ایلدیلر پس ذكر اولنان
پیك معربی فیج دخی بو قبیلدن اولور. كویا كه سرعت معناسندن مأخوذدر
بناء علیه جمعنده فیوج دیدیلر (التفویج) تفعیل وزننده تبرید معناسنه‌در
بردنهار معناسنه اولان فوجدن مأخوذدر تقول لست بر ایح حتی افوج ای
ابردعن نفسی یعنی كوندز سرینلنوب نفسم برمقدار مستریح اولدقجه بن كیدیجی
دكلم (الاستفاجه) استخفاف واستسراع معناسنه‌در یقال استفیج فلان علی بناء
المجهول ای استخف (الفیهج) صیقل وزننده باده‌یه دینور خمر معناسنه وباده
اولچدكلری پیمانه‌یه دینور وسوز كوبه دینور مصفاة معناسنه (فهرج) جعفر
وزننده فهره معربیدركه اصطخر ایالتنده چول طرفنده واقع برقصبا اسمیدر (الفیج)
فانك فتحی ویانك سكونیله چقور اولوب یاطملی واوتوراقلی دوز یره دینور

﴿ فصل القاف ﴾ (القبج) قافك فتحی وبانك سكونیله ككلك قوشنه دینور حجل
كبی مفردی قبجه‌دركه ارككنه ودیشیسنه اطلاق اولنور شارحك بیاننه كوره
كبك فارسی معربیدر (القجقجة) زلزله وزننده عربه مخصوص برلعب آدیدركه
اكا عظم وضاح دخی دیرلر (القربج) قرطق وزننده دكانه دینور حانوت معناسنه
نته‌كه كربج دخی بومعنایه‌در شارحك بیاننه كوره بونلر كلبهٔ فارسی معربیدر
(المقرعج) مسرهد وزننده اوزون شیئه دینور (القطاج) سحاب وزننده
(والقطاج) كتاب وزننده كمی هلاطنه وپلامودینه دینور قلس السفینه معناسنه
(القطج) مزج وزننده كمی هلاطنی محكم بوكمك معناسنه‌در یاخود هلاط ایله
قویبدن صوچكمك معناسنه‌در یقال قطج الرجل قطجا من الباب الاول اذا احكم
فتل القطاج اواستقی من البئر بالقطاج (القولنج) قافك فتحی وضمی ولامك
فتحیله وبعضا مكسور اولور یاخود دائما مكسور در امعایه متعلق برمرضدركه
مولم وموجع وخروج ریحه ودفع طبیعی‌یه مانعدر لسانمزده دخی قولنج تعبیر
اولنور مزهرك بیاننه كوره بو معربدر یعنی كولنج معربیدر زیرا الفاظ عربیه‌ده
قاف وجیم مجتمع اولمز وبعض مفردات طبیه‌ده ذكر اولندیغی اوزره مرض مزبور

قولون دیدکلری ایکنجی بغرسغه عارض اولور طبیعتی محتبس ایلکله ریاح وفضلاتك خروجی متعسر اولور (قنوج) سنور وزننده هندستانده بر بلده‌در سلطان محمود غزنوی فتح ایلمشدر (القنفج) قافك وفانك كسریله سموز ودوشكلی دیشی اشكه دینور (قاج) اسمادندر احمد بن قاج محدثدر

﴿ فصل الكاف ﴾ (الكأج) كافك فتحی وهمزه‌نك سكونیله بركمسه‌نك حماقتی مزداد اولمق معناسنه‌در یقال كأج الرجل كأجا من الباب الثالث اذا ازداد حمقه (الكناج) كتاب وزننده بغایت بونلك واحمق ونادانلق معناسنه‌در یقال به كناج ای حماقة وفدامة (الكثج) كافك فتحی وثای مثلثه‌نك سكونیله طعامدن كفایت مقداری یمك علی قول اطرافدن جلب ذخائر ایدوب چوغالتمق معناسنه‌در یقال كثج من الطعام كثجا من الباب الثانی اذا اكل منه مایكفیه اوامتار منه فاكثره مؤلفك تفسیر مذكوری استخدامه محمولدر زیرا قول اولده واقع طعامدن مراد طعام مأكولدر وثانیدن كه ضمیر ایله مكنی‌در مراد بغدای مقوله‌سی ذخیره‌در زیرا عربلر اولمقوله غله‌یه طعام اطلاق ایدرلر دوه‌یه مال اطلاق ایتدكلری كبی (الكجة) لجه وزننده اطفاله مخصوص بر لعبدركه پجاوره‌یی طوپ ایدوب اوینارلر حالا بودیارلرده قایشدن یبارلر (الكج) لج وزننده طوپ اوینامق معناسنه‌در یقال كج الصبی كجا اذا لعب بالكجة (الكجكجة) زلزله وزننده بودخی بركونه لعبدركه است الكلبه دخی دیرلر بعض مفرداتده لجه بوكونه مبین‌دركه برمندیل مقوله‌سنی بوكوب اوتورانلرك ارقه‌لرندن طولاندررلر اكاسیوشدر وكوتنه قویدم اویونی تعبیر ایدرلر (كج) كافك ضمیله اسمادندر قتیبة بن كج بخارالو برمحدثدر ویوسف بن احمد بن كج القاضی كه كافك فتحیله در ائمهٔ شافعیه‌دندر (الكدج) كافك فتحی ودالك سكونیله مشروبی افراطه كتمیوب كفایت مقداری ایچمك معناسنه‌در یقال كدج الرجل كدجا من الباب الاول اذاشرب من الشراب كفایته (الكذج) كافك وذال معجمه‌نك فتحیله كذهٔ فارسی معربیدركه خانه ومأوی معناسنه‌در فارسیده میكده میخانه دیمكدر (الكرج) فتحتینله جود وشجاعتله مشهورابودلف العجلی نام امیرك بناكرده‌سی بربلده‌دركه همدان ایله اصفهان بیننده درو دینور قضاسنده برقریه آدیدر وكرج مصدر اولور اتمك مقوله‌سی نسنه كوفلنمك وچچكلنمك معناسنه یقال كرج الخبز كرجا من الباب الرابع اذا فسد وعلته خضرة (الكرج) كافك ضمیله قبر وزننده كرهٔ فارسی معربیدركه آتك طابنه دینور مهر معناسنه (الكرجی) یای نسبتله مخنث ومأبون شخصه اطلاق اولنور انسان طایلاقلریله اوغراشدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر یقال هی كرجی ای مخنث (الكرارجة) كافك فتحیله (والكریرج) قزعمل وزننده برنوع یشل وقصه جه بالق آدیدر بعضلرك بیاننه

كوره اوصقمری بالغیدر (الاکتراج) افتعال وزننده (والتکریج) تفعیل وزننده (والتکرج) تفعل وزننده بونلرده برنسنه کوفلنوب چیچکلنمك معناسنه‌در یقال اکترج الخبز وکرج وتکرج اذا فسد وعلته خضرة مترجم دیرکه فارسیده ذکر اولنان کوفه کره دینمکله کرج آندن معرب اولوب بعده متصرف اولمق بعید دکلدر (الکربج) قرطق وزننده قربج کبی بودخی چارشو دکاننه دینور حانوت معناسنه علی قول بقال دکاننده اولان صاتلق متاع واشیاسنه دینور مترجم دیرکه فارسیده دکانه کربه دینمکله کربج و قربج آندن معربدر (الکوسج) کافك فتحی وضمیله معلومدر که فارسیده وترکیده کوسه تعبیر اولنور صقالی آز کمسه‌در وبومعربدر وکوسج بردرلو بالغك اسمیدرکه بیچقی طرزنده خرطومی اولور بوبالق اوقیانوسده اولور عظیم الخلقه وزیانکار وصائل بربالقدر وبواسمله معروفدر وکوسج دیشلری اکسك اولان کمسه‌یه دینور یعنی مادرزاد یکرمی سکز دیشی اولان کمسه‌یه دینور شارح دیرکه کوسجلرك دیشلری ناقص اولور وآغر یورویشلو ایاغی کندوبطیء اولان بارکیره دینور (الکوسجة) دحرجه وزننده برکمسه کوسه اولمق معناسنه‌در یقال کوسج الرجل اذا صار کوسجا (الکسبج) برقع وزننده کسب فارسی معربیدرکه صوصم پوصه‌سنه دینور ترکیده کسبه تعبیر اولنور (الکستیج) کافك ضمیله کستی معربیدر شول قالین ایپه دینورکه ذمی طائفه‌سی اوستِ اثوابنك اوزرندن قوشانورلر وبوزنار دیدکلری ایپك غیریدر لکن مؤلفك ذمی‌یه تخصیصنك وجهی معلوم اولمدی زیرا مطلقا نصارا طائفه‌سی قوشانورلر صاحب دررك بیاننه کوره کستیج برمق غلظتنده ایپدن اولور وزنار ابریشمدن اولور وبعضلر بونی مجوس طائفه‌سنه تخصیص ایلدیلر (الکستج) برقع وزننده کستهٔ فارسی معربیدرکه بردمت مقداری لیفه دینور (الکشعنج) شین معجمه وثای مثلثه ایله (والکشعطج) سفرجل وزنلرنده ایکیسیده مولده‌در عربی صحیح دکللردر غریبدرکه مؤلف معنالرندن ساکت اولمشدر بونی بعض مفرداتده عرب طائفه‌سی بیننده متولد اولان رومی کمسه ایله بیان ایلمشلردر وبعض نسخه‌لرده فایله وثای فوقیه ایله مرسوم اولمغله آنلره کوره کشفت معربی اولمق محتملدرکه یهود هاوره‌سنه دینور (الکلج) فتحتینله ذاتنده کریم اولوب وبهادر وشجیع اولان آدمه دینورکه وصفینی جامعدر لسانمزده کلش تعبیری بوندن محرف ظن اولنور یقال هو کلج ای کریم شجاع وکلج ضبه قبیله‌سندن برجوانمرد وکریم آدم آدیدر (الکلج) ضمتینله یاوز وشدید آدملره دینور (الکیلجة) کافك ولامك فتحیله برنوع اولچك آدیدرکه حبوبات اولچیلور جمعی کیالجه وکیالج کلور مغربك بیاننه کوره التیوز درهم وزننی مستوعب اولان اولچکدر بونی بعض اصولده کیله تعبیر اولنان

کوچك

كوچك اولجك ايله تفسير ايلمشلردر وكيلجه محمد بن صالح نام محدثك لقبيدر (الكمبج) فتحتيله اويلغك صغرى يه طوغرى واران اوجنه دينور (الكندوج) كافك فتحيله كندو معربيدركه مخزن شكلنده يابدقلرى نهانخانه دركه ايچنده متاع واشياء حفظ ايدرلر اصل كندوفارسيده نسنه صاقلمق ايچون يابدقلرى ديوارلو بيوك صندوق شكلنده تختهدن وچاموردن اولان ظرفه دينوركه تركيده صرپون وپتك وقوان تعبير اولنور مانجانهيه وفيچويهده اطلاق اولنور وظرف مذكوره طشرهلره ذخائر مقولهسى وضع ايدرلر وآرى قوغانه كندواطلاق تشبيه طريقيلهدر وكمر وديوار بنا ايدن بنالرك السنهلرنده زبانزد اولان كندجه تعبيرلرى مولدهدر لفظ مزبورى چاتى معناسنه استعمال ايدرلر واكاقندسه دخى ديرلر (الكاكنج) كافك فتحيله خراسان شهرى اولان هراة نام بلده جبالنده نابت برشجر صمغيدر جميع صمغلرك الطفيدر طعمده حلاوت وطبعنده كافورى برودت واردر ملين وقروح مثانهيه واورام حارهيه نافعدر مؤلف عبب مادهسنده اشبو كاكنجك شجر ياخود نبات اولديغنى ايما ايلمشيدى بوندن بشقه جميع مفرداتده ايت اوزمى نوعندن قنبل اوتى ديدكلرى نباتله مفسر ومستعمل اولان دانهلرينك قرمزى قشريدر ديو محرردر بستانى وجبلى نوعى اولور طائف وسائر محللرده دخى نابتدر (الكنافج) علابط وزننده چوق شيئه دينورنه اولورسه اولسون واتنه طلمو سموز انسان وحيوانه دينور ودانهلرى كور وصيق خوشهيه وسنبلهيه دينور

﴿ فصل اللام ﴾ (اللبج) لامك فتحى وبانك سكونيله يره چالمق معناسنه در يقال لبج به الارض لبجا من الباب الاول اذا صرعه و يقال لبج به على بناء المجهول اى صرع يعنى كندى كنديسنه بى اختيار يره يقيلوب دوشدى واورمق معناسنه در يقال لبجه بالعصا اذا ضربه بها (اللبيج) امير وزننده يره اورلمش ملبوج معناسنهدر بومعنادندركه عربلر برك لبيج ديرلر اوبهنك بالجمله دوهلرى اوبهنك چورهسنده يره اورلمش كبى چوكوب اوتورسهلر برك باركك جميدر يقال برك لبيج اى باركة حول البيوت (اللبجة) جرعه وزننده (واللبجة) ضمتينله (واللبجة) فتحاتله دموردن دوزلمش برقاج چنكللى بركونه بيوك اولطهدركه بعينه پنچه شكلنده اولور ارالقلرنى آيروب اورتهسنه ات قويوب صنعتله آنى كريش ايله بندايدرلر قورد صيادلرى آنى قوردك ممرينه وضع ايدرلر قورد كلوب اته صالديغى كبى اول چنكللر چكهسنه وبيونه سانجلوب قصاج كبى صقوب وكريش دخى بيونه صاريلوب درساعت قوردى زبون ايدوب يره چلار جمعى ابج كلور فتحتينله ولبج كلور صرد وزننده (اللباج) كتاب وزننده ضعيف العقل احمق ونادانه دينور (اللجاج واللجاجة) لاملرك فتحيله خصومت معناسنه در مراد خصومتده عنادايلمكدر

زيرا مؤلفك بصائرده بيانه كوره مزجور وممنوع اولدبغى خصوصده تمادى وعناد معناسنه موضوعدر تركيده بوندن اونكولك ايله تعبير اولنور يقال لججت يافلان تلج لجاجا ولجاجة من الباب الرابع ويقال لججت تلج من الباب الثانى اى تماديت وعندت فى الخصومة ولجاجه آجلغك شدتندن يورك اوينامغه دينور يقال فى فوأده لجاجة اى خفقان من الجوع (اللجوج) صبور وزننده (واللجوجة) هايله كه مبالغه ايچوندر (واللججة) لامك ضميله همزه وزننده پك عنود ومخاصم كمسيه دينوركه اونكو تعبير اولنور (اللجلجة) زلزله وزننده (والتلجلج) تزلزل وزننده كلامى سلاست وطلاقتله ادا ايليوب آغزنده لقمه چيتر كبى ترديد ايدرك صارمشق سويلك معناسنه‌در متهم آدمك دلنى چينيرك تهمتنى سويلديكى كبى يقال لجلج فى الكلام وتلجلج اذا تردد فيه شارح ديركه تلجلج كلامه‌ده صفت اولور سوز اغزده ياخود ايچروده تردد ايلك معناسنه ومنه حديث على رضى الله عنه [الكلمة من الحكمة يكون فى صدر المنافق فتلجلج حتى تخرج الى صاحبها] اى تتحرك فى صدره وتقلق حتى يسمعها المؤمن فيأخذها ويعيها والتلجلج برآدمك ياخود كنديسنك مغصوب اولان خانه‌سنى الندن آلمق معناسنه‌در يقال تلجلج داره منه اذا اخذها (اللج) لامك ضميله جماعت كثيره‌يه اطلاق اولنور شارح ديركه بوماده تردد الشئ بعضه على بعض وترديد الشئ معناسنه موضوع اولمغله معانئ سائره آندن متفرعدر مثلا خصومت وعناد معناسنى فراغت ايليوب آنده ثبات اوزره تردد ايلكى متضمندر وجماعت كثيره البته برى اوته تردد ايدرلر پس بونده لج اسم جمع اولور ومعظم ماء تردد امواجنه مبنى‌در انتهى ولج بحر ونهرك معظمنه يعنى انكين يرينه دينور ومنه قوله تعالى [بحر لجى] ويكسر اتباعا للجيم تخفيفا ولج قلجه اطلاق اولنور آب وتابنك تموجنه مبنى ودره‌نك برطرفنه دينور وطاغك خشونتلو صرپ يرينه دينور وعمرو بن عاصك قلجى اسميدر ولج پك سياه اولان دوه‌نك وصفنده مبالغة ايراد اولنور كوياكه معظم بحر كبى تموج اوزره‌در يقال جمل ادهم لج مبالغة (اللجه) هايله بودخى جماعت كثيره‌يه وبحر ونهرك انكين يرينه اطلاق اولنور وآينه‌يه وكومشه اطلاق اولنور (اللجة) لامك فتحيله ناسك غريو وفرياد وچغلتيلرينه دينور يقال ماهذه اللجة اى الاصوات والجلبة (التلجيج) تفعيل وزننده صويك انكين يرينه طالمق معناسنه‌در يقال لجج الرجل اذا خاض اللجة (اليلنجوج واليلنجج) يائك ولامك فتحيله (والالنجج والالنجوج) همزه‌نك ولامك فتحيله (واليلنجوج) يائك فتحى ولامك سكونيله (واليلنجوجى) يای نسبتله (والانجيج واليلنجيج والنججيج) لامسز (واليججوج) مجموعى عود اغاجنه دينوركه تبخير اولنور بخورى سست وضعيف اولان معده‌يى مقو يدر (الالتجاج) افتعال وزننده اصوات وسائر نسنه

قارشق وشوریده اولمق اختلاط معناسنه‌در یقال التجت الاصوات ای اختلطت (الملتجة) محجه وزننده سیاهی شدید وقویو اولان کوزه اطلاق اولنور یقال عین ملتجة ای الشدیدة السواد وچایری وچمنی پك قویو اولمغله شدید الخضره اولان یره اطلاق اولنور (الالجاج) همزه‌نك کسریله غریو وفریاد ایلمك معناسنه‌در یقال الجت الابل اذا صوتت ورعت (الاستلجاج) برکسه‌نك ذوالید اولدیغی نسنه‌یی خصومتله ادعا ایلمك معناسنه‌در یقال استلج متاع فلان اذا ادعاه ویمیننده صدق وصوابنی زعم ایله کفارت ایلیوب عناد واصرار ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال استلج بیمینه اذا لج فیها ولم یکفرها زاعما انه صادق قال فی النهایة وفی الحدیث [اذا استلج احدکم بیمینه فانه آثم له عند الله من الکفارة] هو استفعل من اللجاج ومعناه ان یحلف علی شیء ویری ان غیره خیر منه فیقیم علی یمینه ولا یحنث ولا یکفر فذاك آثم له وقیل هو ان یری انه صادق فیها مصیب فیلج فیها ولایکفرها مؤلف معنای ثانی‌یه ذاهب اولمشدر معلوم اوله که یمین اولنان نسنه‌دن خیرلو وافضل اولانه کفارتله انتقال اولنمق لازمدر زیرا اشبو [من حلف علی یمین فرأی غیرها خیرا منه فلیأت الذی هو خیر ولیکفر یمینه] حدیثیله اولبابده امر صادر اولمشدر (التلجج) تفعل وزننده استلجاج ایله معنای اولده مرادفدر یقال تلجج متاع فلان اذا ادعاه (اللحج) لامك وحای مهمله‌نك فتحیله قلج قنه ایلشوب یاپشمق معناسنه‌در یقال لحج السیف لحجا من الباب الرابع اذا نشب فی الغمد ولحج کوزدن اقان چرك وچپاغه دینور غمص معناسنه (اللحج) کتف وزننده طاره‌جق شیئه اطلاق اولنور یقال مکان لحج ای ضیق (الملاحج) میمك فتحیله ملحجك جمعیدر مضایق معناسنه‌که طار یرلر دیمکدر (الملحج) مقصد وزننده (والملتحج) ملتجأ وزننده صغنه‌جق وپناه کتوره‌جك یره دینور ملجأ معناسنه (اللحج) لامك فتحی وحانك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال لحجه لحجا من الباب الثالث اذا ضربه وکوز دکورمك معناسنه‌در یقال لحجه بعینه اذا اصابه بها وصغنمق معناسنه‌در یقال لحج الیه اذا لجأ ولحج ساحل یمنده عدن ابین قربنده بر بلده‌در بانیسی اولان لحج بن وائل بن قطن اسمیله مسمادر (الالحاج) همزه‌نك کسریله التجا ایتدرمك معناسنه‌در یقال الحجه الیه ای الجأه (الالتحاج) افتعال وزننده الجاء معناسنه‌در یقال التحجه الیه ای الجأه (اللحج) لامك ضمیله خانه‌نك برکوشه‌سنه دینور یقال قعد فی اللحج ای زاویة البیت وکوزك دائره اولان چقورینه دینورکه خانهٔ چشم تعبیر اولنور کفة العین معناسنه اکا وقبه دخی دینور ترکیده کوزك اویوسی تعبیر ایدرلر بومعناده لامك فتحیله‌ده جائزدر وطاغ دیبلرنده وبعض دره‌لرده اولان شول دلیك طرزنده چقوره دینورکه اغزی

طار اولوب كيروسى واسع اولور جمعى الحاج كلور (الحوجة) دحرجه وزننده
بركسه مافى الضميرى اولان كلام وخبرى تخليط وتشويش ايدرك صورت اخراده
اظهار ايلك معناسنه‌در يقال لحوج عليه الخبر اذا خلطه فاظهر غير مافى نفسه
(التلحيج) تفعيل وزننده لحوجه معناسنه‌در يقال لحج عليه الخبر بمعنى لحوج
(اللحيجاء) تصغير بنيه‌سيله استثناء معناسنه مستعملدر يقال بيع اويمين مافيها لحيجا
اى مثنوية يعنى قطعى المفاددر يمينده استثناء انشاء الله ديمكدن عبارتدر وبو
تلحيج مذكورك معناسندن مأخوذ ومقام نفيه مخصوصدر (اللخج) لامك وخاى
معجمه‌نك فتحيله كوز يك چوق چرك وچپاق بغلق معناسنه‌در شويله‌كه استقذار
اولنه يقال لخجت عينه لخجا من الباب الرابع وهو اسوء الغمص و منه يقال عين
لخجة على قول بونده صواب اولان خائين معجمتين ايله اولمقدر (اللذج) لامك
فتحى وذال معجمه‌نك سكونيله صوبى آزجه آزجه يودم يودم ايچمك معناسنه‌در
يقال لذج الماء لذجا من الباب الاول اذا جرعه وبركسه‌دن ابرام والحاحله نسنه
ايستمك معناسنه در يقال لذج فلانا اذا الح عليه فى المسئلة (اللزج) فتحتينله
(واللزوج) قعود وزننده برنسنه خام حلوا كبى يابشك اولمغله سونوب اوزانمق
معناسنه‌در يقال لزج الشئ لزجا ولزوجا من الباب الرابع اذا تمطط وتمدد ويابشك
نسنه طوتقال كبى برشيئه صوانوب ياپشمق معناسنه‌در يقال لزج به اذا غرى به
وتقول اكلت عسلا فلزج باصابعى اى علق (التلزج) تفعل وزننده برنسنه صواشق
وياپشاق اولوب يلشكلنمك معناسنه‌در يقال تلزج النبات اذا تلجن نته‌كه خاتم
چچكى مقوله‌سنده مشاهده اولور وباشك صاچنى خوشجه كركى كبى غسل ايلامك
سببيله بالكليه كيردن پاك اولميوب جابجا كيرلو قالمق معناسنه‌در يقال تلزج الرأس
اذا غدا غير نقى عن الوسخ وذلك اذا غسله ولم ينق وسخه وبو معنا مجازيدر
(اللزجة) لامك فتحى وزانك سكونيله (واللزجة) فرحه وزننده (واللزيجة)
سفينه وزننده طوتقال كبى ياپشاق كمسيه دينوركه ياپشديغندن دكه حالله منفك اولمز
يقال رجل لزجة ولزجة ولزيجة اى ملازج لايبرح (اللعج) لامك فتحى وعينك
سكونيله برنسنه خاطرده خلجان ايدوب اوينامق معناسنه‌در يقال لعج الشئ فى الصدر
لعجا من الباب الثالث اذا خلج ودرىبى آتشه طوتاركن ياقق معناسنه‌دركه
بوياقدن تركيده كويندرمك ايله تعبير اولنور نته‌كه آتشه طوتيلان هاولى وكاغد
مقوله‌سنده دخى واقع اولور يقال لعج الجلد اذا احرقه وضرب ايله مضروبك
بدننى آجتمق معناسنه‌در يقال لعج البدن بالضرب اذا آلمه ومنه يقال ضرب لاعج
اى مولم (الملاعجة) مفاعله وزننده بركسه حقنده برماده پك مشتد اولمق معناسنه‌در
شويله‌كه درونى آزرده والمناك ايليه يقال لاعجه الامر اذا اشتد عليه (الالتعاج)

افتعال

افتعال وزننده برحادثه یاخود برغم وغصه سببیله یانوب یاقلوب دردناك اولمق معناسنه‌در یقال التعج الرجل اذا ارتمض منهم (الالعاج) همزه‌نك کسریله آتش ایله اوطونی طوتشدرمق معناسنه‌در یقال العج النار فی الحطب اذا اوقدها (المتلمجة) متوهجه وزننده شول شهوانی عورته دینورکه آلات دردیله فرجی فرون کبی قزغین اولوب علوی دماغنه چیقر اوله آنجق آتشنك تسکینی کیر طولمبه‌سیله ممکن اوله یقال امرأة متلمجة ای شهوانیة متوهجة حارة الفرج (الالفاج) همزه‌نك کسریله مفلس وبی‌مایه اولمق معناسنه‌در یقال الفج الرجل الفاجا اذا افلس (الملفج) میمك ضمی وفانك فتحیله آندن اسم فاعلدر مفلس اولان کشی‌یه دینور وبوقیاسه مخالفدر یقال الفج الرجل فهو ملفج شارح دیرکه مسهب ومحسن ومهتر ومسهم کلمه‌لری دخی بوکونه قیاسه مخالفدر والفاج برآدمی بیگانه وناهله مضطر وملتجی قلمق معناسنه‌در یقال الفجه الیه وهو غیر اهله ای الجأه واحوجه (اللفج) لامك فتحی وفانك سکونیله ذل وحقارت معناسنه‌در یقال به لفج ای ذل (المستلفج) اسم مفعول بنیه‌سیله ملفج معناسنه‌درکه مفلس وباد بدست درسین طلب ایچون دکلدر بودخی اسم فاعلدر ملفج کبی وبونلردن اسم مفعول دخی فانك فتحیله واردر وشدت خوفدن ناشی یورکی یرندن اوینامش کسیه دینور وکمال ضعف وهزالدن یره یاپشی قالمش کسیه دینورکه مراد یرندن قلدامغه مجالی اولمیان آدمدر یقال رجل مستلفج ای لاصق بالارض هزالا (اللمج) لامك فتحی ومیمك سکونیله آغزك اطرافیله اکل ایلمك معناسنه‌درکه مراد ینه‌جك نسنه آزجه اولمغله آغزی طولدرمیوب اوك دیشلریله یاخود آغزك برطرفیله یمکدر حتی ابوزید بونی حار قسمنه تخصیص ایلمشدرکه چایر قصه اولمغله اوك دیشلرینك اوجلریله قوپاروب اکل ایلسیدر یقال لمج الشئ لمجا من الباب الاول اذا اکله باطراف فمه بورادہ اطراف لفظنك جمعیتی اجزاسی اعتبارینه مبنی‌در نته‌که شابت مفارق رأسه ترکیبی دخی بویلجه‌در ولمج جماع ایلمك معناسنه‌در یقال لمج المرأة اذا جامعها (الملامج) میمك فتحیله ملاغم معناسنه‌درکه آغز ایچره دل یتشدیکی اطرافنه دینور مؤلفك وماحول الفم قولی عطف تفسیردر (اللماج) سحاب وزننده بك آزجه وناچیز یه‌جکه دینور جنتی تعبیر اولنور ذواق کبی تقول ماذقت لماجا ولا لماجا ای شیئا حقیرا (اللمجة) جرعه وزننده صفرالق وقهوه آلتی تعبیر اولنان آزجه یه جکدرکه ارکن آنکله تعلل اولنور تقول اطعمنا لمجة وهی مایتعلل به قبل الغداء (التلمج) تفعل وزننده جزئیجه قهوه التی اکل ایلمك معناسنه‌در یقال تلمج الرجل اذا اکل اللمجة (اللمیج) امیر وزننده کثیر الاکل اولان کسیه وکثیر الجماع اولان کسیه دینور

(اللامج) لمج معناسنه‌در (اللمج) دج وزننده (واللمج) كتف وزننده (والملمج) امير وزننده سمج ماده‌سنه اتباعا ذكر اولنور يقال شئ سمج لمج وسمج لمج وسميج لميج اى قبيح جدا (الململج) معظم وزننده متين ودوز وهموار اولان مزراغه دينور يقال رمح ململج اى ممرن مملس (اللمهج) سمهج وزننده پك ياغلو واوزلو خوشمزه سوده دينور يقال لبن سمهج لمهج اى دسم حلو وبو اتباع دكلدر (اللهج) فتحتينله برنسنه‌يه پك حريص وآرزو مند اولمغله دائمى اكا دوشكون اولمق معناسنه‌در يقال لهج بالشئ لهجا من الباب الرابع اذا اغرى به فثابر عليه بو ماده ده حث وترغيله يعنى قندرلمغله حريص اولمق لازم دكلدر زيرا اغرى به تركيبى كه بناء مجهول اوزره‌در بنفسه دوشكون حريص اولمق معناسنه‌در نته كه ماده سنده مبين در (الالهاج) همزه‌نك كسريله بركسه‌نك دوه‌لرينك كوشكلرى انالرنى امكه پك دوشكون اولمق معناسنه‌در يقال لهج زيد اذا لهجت فصاله برضاع امهاتها اول اثناده ناقه‌لك ممه‌لرنى بند ايدر (اللهجة) حمزه وزننده وهالك فتحيله لغتدر دله دينور لسان معناسنه يقال فلان وفصيح اللهجة صادق اللهجة اى اللسان شارح ديركه بعضلر لهجه‌يى جايكاه سخن ايله يعنى سوز سويلركن استعمال اولنان يرى ايله تفسير ايلديلركه مرادلساندن مخارج حروف اولان يرلردر وبعضلر سوز سويلديكى حالده لسانه تخصيص ايلديلر (الالهيجاج) احيرار وزننده برنسنه پك قارش مورش اولمق معناسنه‌در يقال الهاج الشئ الهيجاجا اذا اختلط يعنى بعض ببعض وبوعيوندندر وعربلر الهاجت عينه ديرلر اختلط بها النعاس معناسنه يعنى كوزينه اويقو اثرى كيريشوب كوزى اويقو ايله مختلط اولسه كذلك الهاج اللبن ديرلر يوغورد چالنان سود قويلنوب اجزاسى برى برينه قاريشوب اويولمق درجه‌سنه واردقده لكن هنوز ايو جه قو يلنوب يوغورد كرته سنده وارممش اوله (اللهوجة) دحرجه وزننده برايشى محكم ايليوب سست وكوشك ياپمق وبر مصلحتى كوشك طوتمق معناسنه‌در يقال لهوج الامر اذا لم يبرمه بوراده وانقولى مرحوم ابرام ايلمك معناسيله بيان ايلمكله وهن ولهوجه‌سى ظاهر درو ريان اتنى كركى نضج بولدرميوب چيكجه پشورمك على قول طبخنده مسامحه ياغفلت ايلمكله نرم ونازك ايتميوب قاتى وييزه پشورمك معناسنه‌در يقال لهوج الشواء اذا لم ينضجه اولم ينعم طبخه (اللهجة) جرعه وزننده لجه معناسنه‌در كه صفرالق وقهوه التى به دينور تقول أكلنا لهجة اى لجة (التلهيج) تفعيل وزننده بركسيه قهوه التى يدرمك معناسنه‌در يقال لهج الضيوف اذا اطعمهم اللجة بعض نسخه‌ده اطعمهم اياه واقع اولمغله تذكيرى طعام ياخود مأكول اعتبار يله اولور (الملهج) معظم وزننده شول كسيه دينوركه پك اويقوجى اولمغله كار وعملدن عاجز ومعطل اولور اوله يقال رجل ملهج اى

ينام ويعجز عن العمل (التلويج) تفعيل وزننده يولدن صابدرمق معناسنه در تقول لوج بنا عن الطريق تلويجا اى عوج (اللوجاء) صحراء وزننده (واللويجاء) تصغير بنيه‌سيله جوج ماده‌سنده ذكر اولنديلر وبونلر لوج كلمه‌سندن مأخوذدرلركه آغزده برشئ برى اوته چويروب دوندرمك معناسنه‌در بعده ذكر اولنان معانيده استعمال اولنديلر تقول لجت الشئ الوجه لوجا اذا ادرته فى فيك

﴿ فصل الميم ﴾ (المأج) ميمك فتحى وهمزه‌نك سكونيله احمق ومضطرب اولان كشى‌يه دينوركه حماقتدن برراده ده مستقر اولميوب دائما اضطراب اوزره اوله يقال هومأج اى احمق ومضطرب وقتال واضطراب معناسنه‌در يقال رأيت القوم فى مأج اى فى قتال واضطراب وآجى وشورابه صويه دينور (المؤوجة) كدورة وزننده صوآجى وشور اولمق معناسنه‌در يقال مؤج الماء مؤوجة من الباب الخامس اذا كان مأجا اى اجاجا فهو مأج اى اجاج وبوشكس صيغه سندندر (مأجج) فعلل وزننده برموضع آديدر (المتوج) تاى فوقيه ايله صبور وزننده اوزون اوزادى ايراق عقبه‌يه دينور تقول مرنا عقبة متوجا اى بعيدة بونده حاى ايله مهمله ايله‌ده لغتدر (متيجه) ميمك كسريله سكينه وزننده افريقيه اولكه‌سنده بربلده‌در (المثج) ميمك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله قارشدرمق معناسنه‌در يقال مثج الشئ مثجا من الباب الاول اذا خلطه وبدرمك معناسنه‌در يقال مثج فلانا اذا اطعمه وقويينك مجموع صوينى چكمك معناسنه‌در يقال مثج البئر اذا نزحها اى ماءها وبركسيه جوانمردلك ايدوب عطيه بخش ايلمك معناسنه‌در يقال مثج بالعطية اذا سمح بها (المج) ميمك فتحى وجيمك سكونيله آغزدن صو وشربت مقوله‌سنى طشره پوسكوروب آتمق معناسنه‌دركه پوسكورمك تعبير اولنور يقال مج الشراب من فيه مجامن من الباب الاول اذا رماه شارحك بياننه كوره اشبو مج ماده‌سى آغزدن صيويق نسنه آتمغه مخصوصدر نته كه صيويق اولميانى آتمغه لفظ ديرلر بعض ادبانك هذا كلام تمجه الاسماع قوللرى استعاره‌يه مبنى‌در قال فى النهاية ومنه الحديث انه [اخذ حسوه من ماء فمجها فى بئر ففاضت بالماء الرواء] اى صبها ومج غلال جنسندن ماش تعبير اولنان غله اسميدر شارحك بياننه كوره مج ماش معربيدر وماش لفظنى عرب دخى اخذ وتلفظ ايدرلر (الانمجاج) انفعال وزننده صيويق نسنه سرپلوب صچرامق معناسنه‌در يقال انمجت نقطة من القلم اذا ترششت (الماج) حاج وزننده شول بير وسالخورده‌يه دينوركه پير لكدن ناشى دائما آغزدن سالياري سيلان ايدر اوله يقال شيخ ماج اى يسيل لعابه كبرا وهرما وقوجه ناقه‌يه دينور دائما حلقندن صوسيلان ايلديكيچون (المجاج) غراب وزننده آغزدن دفع والقا اولنان توكركه وساليارە دينور وباله اطلاق اولنور وبعضا

اكا مضاف اليهى تصريحله مجاج النحل اطلاق ايدرلر ومجاج المزن يغموره اطلاق اولنور (المجاج) سحاب وزننده خرما سالقمنك چوبنه دينور عرجون معناسنه (المجمجة) زلزله وزننده سو يلميه جكى سوزى خوشجه بيان ايدهميوب آغزندن متصل توكرك آثار كبى مش ياش ادا ايلك معناسنه در يقال مجمج الرجل فى خبره اذا لم يبينه وكاتب كتابتنك حروفلرنى خوشجه بيان ايليوب چپرهشك ومشوش يازمق معناسنه در يقال مجمج الكتاب اذا ثبجه ولم يبين حروفه ويركسه ايله مكالمه ده راست وصواب اولان مسلكه كتميوب يكلش وخطا وغير واقع سوزلر ايله آنى حالدن حاله رد وتحويل ايلك معناسنه در يقال مجمج فلان بفلان اذا ذهب فى الكلام معه مذهبا غير مستقيم فرده من حال الى حال وقال فى الاساس مجمج فى خبره اذا لم يشف (الامجاج) همزهنك كسريله آت هنوز هيجان تام بيدا ايدوب قبز مقسزين قوشى آتى كبى بردن اوزون اوزادى سكرتمكه بشلق معناسنه در يقال امج الفرس اذا بدأ بالجرى قبل ان يضطرب وبلاد سائره به سير وسياحت ايلك معناسنه در يقال امج زيد اذا ذهب فى البلاد واغاجلره صويورمك معناسنه در كه فصل بهارده اولور يقال امج العود اذا جرى فيه الماء (المجمج) ضمتينله سرخوشلر ديمكدر سكارى معناسنه وبال ارولرينه دينور (المجمج) فتحتينله آوردلر كوشمك استرخاء الشدقين معناسنه وبو بير قانيلره عارض اولور وآصمه ده وباغده اوزم قسمى نضج بولوب كاله ايرمكه دينوركه اوزوم اولمق تعبير اولنور قال فى النهاية وفى الحديث لاتبع العنب حتى يظهر مججه اى بلوغه ويقال مجج العنب تمججا اذا طاب وصار حلوا مؤلف تمجيجك بومعنايه ورودندن سكوت ايلشدر (المجماج) ميمك فتحيله سست ومسترخى شيئه دينور (المجمج) مسلسل وزننده اتنه طلمو طقناز عضوه دينوركه طولقو نلقدن دترر اوله يقال كفل مجمج اى مرتج (التمجمج) تزلزل وزننده عضو واتنه طلمو اولمغله قرمان قويرغى كبى دترهمك معناسنه در يقال تمجمج الكفل اذا ارتج (التمجيج) تفعيل وزننده بركسهنك معيوب ومتهم اولمسنى قصد ايلك معناسنه در يقال مجج فلان بفلان اذا اراده بالعيب (المج) ميمك ضميله صاغيلوركن طاشلر اوزره صچريان بال نقطهلرينه دينور (آجوج) همزهنك مديله (ويجوج) ميمله يأجوج ومأجوج كلهلرنده لغتدر نته كه اجج ماده سنده ذكر اولندى (المحج) ميمك فتحى وحاى مهملهنك سكونيله ات وورى واغاج مقولهسنى صويمق معناسنه در يقال محج اللحم محجا من الباب الثالث اذا قشره وكذا العود وبرنسنه يى يومشمق ايچون ال ايله اوغمق معناسنه در يقال محج الحبل اذا دلكه ليلين وكذا الاديم وجماع ايلك معناسنه در يقال محج المرأة اذا جامعها ويلان سويلك معناسنه در يقال محج الرجل اذا كذب وياغ چقرمق ايچون يايق تعبير اولنان طلمومده سودى چالقمق معناسنه در يقال

مجج اللبن اذا مخضه وبرنسنه‌دن برشیئی سیلوب کیدرمك معناسنه‌در یقال مجج شیئا عن شیٔ اذا مسحه ویل یریوزندن طپراغی صپروب کوترمك معناسنه‌در که معنای اولدن مأخوذدر یقـال ان الریح تمجج الارض ای تذهب بالتراب حتی تتناول من اد متها ترابها (المماججة) مفاعله وزننده (والمحاج) میمك کسریله برکمسه‌نك حقنی یاخود اکا ایلدیکی وعدی اوزادوب تسویف وتأخیر ایلمك معناسنه‌در یقال ماججه مماججة ومحاجا اذا ماطله (المحوج) مخوف وزننده اوته‌سی ایراق اولان عقبـه‌یه دینور یقال عقبة محوج ای بعیدة (محاج) کتاب وزننده مالك بن عوف النصری نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر وابوجهل ملعونك دخی فرسی اسمیدر (المخج) میمك فتحی وخای معجمه‌نك سـکونیله قویی ایچره قوغه‌یی طولمق ایچـون بری اوته چالوب دپرتمك معناسـنه‌در یقال مخج الدلو مخجا من الباب الثالث اذا جذب بها ونهزها حتی تمتلیٔ وجماع ایلمك معناسـنه استعمال اولنـور یقال مخج المرأة اذا جامعها (التمخج) تفعل وزننده صویی بری اوته چالقیوب دپرتمك معناسنه‌در یقال تمخج الماء اذا حرکه (مدج) میمك ضمیله قبر وزننده برنوع دکز بالغنك اسمیدر اکا مشق دخی دیرلر (المدلوج) دملوج وزننده ومراد فیدرکه ماده‌سنده ذکر اولندی (التمذج) ذال معجمه ایله تفعل وزننده قاون وقارپوس مقوله‌سی نضج بولوب اولمق معناسنه‌در یقال تمذج البطیخ اذا نضج وطولمق معناسنه‌در یقال تمذج الاناء اذا امتلأ وبرنسنه شیشوب قبارمق معناسنه یقال تمذج الشیٔ اذا انتفخ وبولامق معناسنه‌در یقال تمذج الشیٔ اذا اتسع (التمذیج) تفعیل وزننده طارنسنه‌یی بولاتمق معناسنه‌در یقال مذجه تمذیجا ای وسـعه (مذحج) مجلس وزننده ذحج ماده‌سنده ذکر اولندی جوهری وهمنه مبنی بوراده ثبت ایلمشدر هرنقدر سیبویهه اسناد ایلمش ایسه ده (المرج) میمك فتحی ورانك سکونیله شول اوتلو صولو چایرلغه وچمنزاره دینور که آنده طوارلر رعی اولنور اوله مثلا اسکدار وراسنده ابراهیم اغا چایرلغی وکاغـدخانه چایرلغی کی ذکری آتی مرج دیدکلری محللر بوندن مأخوذدر ومرج مصدراولور طواری اوتلامق ایچون مسیب ایدوب مرعایه صالیویرمك معناسـنه یقال مرج الدابة مرجا من الباب الاول اذا ارسـلها للرعی ومنه قوله تعالی [مرج البحرین یلتقیان بینهما برزخ لایبغیان] ای خلاهما لایلتبس احدهما بالاخر قال البیضاوی ای ارسلهما من مرجت الدابة اذا ارسلتها والمعنی ارسل البحر الملح والبحر العذب یلتقیان ای یتجاوران ولا یتماس سطوحهما واقعا نهر نیلك بحر سفیده قاوشدیغی مترجم حقیرك مشهودی اولمشدرکه وافر محله قدر امتزاج و اتحاد ایلیوب یول کبی نمایان اوله‌رق کیدر حتی طعمی دخی متغیر اولمدیغی منقولدر بحر فارسـه منصب اولان دجله دخی اول رسمه اولدیغی محکیدر نته‌که حالا اسـلامبولده کاغد

خانه صوینده و بعض سیل صولرنده دخی صورت مزبوره مشهود در و بعضلر بحرینی بحر فارس ایله که هرمز دکزیدر و بحر روم ایله که قلزم دکزیدر تفسیر ایلدیلر اکا کوره التقالری بحر محیطده اولور اسلافده شام و مصر و حبش اولکه‌لری قیا صرهٔ روم ممالکی اولمغله بحر قلزمه بحر روم اطلاق ایلدیلر و مرج برنسنه‌یی شیٔ آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال مرج الشیٔ بالشیٔ اذا خلطه به مؤلفك بصائرده وراغبك مفرداتده بیاننه کوره مرج بو معنایه موضوعدر مثلا مرغزاره اطلاقی اختلاط نباته مبنیدر وارسال الدابة وسائر معانی آندن متفرعدر (مرج الخطباء) خراسانده بر مرغزاردر (مرج راهط) شامده بر مرغزاردر (مرج القلعه) بادیه‌ده‌در مرج الحلیج مصیصه نواحیسنده‌در مرج الاطراخون کذلك مصیصه‌ده در مرج الدیباج مصیصه‌یه قریب یرده‌در مرج الصفر صادٔ ضمیله قبر وزننده دمشق تراب‌نده‌در مرج عذراء بنه دمشق ترابنده‌در مرج قریش فالك کسری‌ورانك شده‌سیله اندلس دیارنده‌در مرج بنی همیم زبیر وزننده صعیدمصرده‌در مرج ابی عبیده موصل شرقیسنده‌در مرج الضیازن رقه‌یه قریبدر مرج عبدالواحد جزیره‌ده‌در غریبدرکه اشهر مروج اولان مرج دابقدن‌که حلب قربنده‌در مؤلف سکوت ایلمشدر (الامراج) همزه‌نك کسریله بو دخی مرج کبی طواری مسیب ایدوب چایره صالیورمك معناسنه‌در یقال امرج الدابة اذا ارسلها للرعی ومنه امرج البحرین قال الشارح قال الاخفش ویقول قوم امرج البحرین مثل مرج البحرین فعل وافعل بمعنی‌وامراج کبه ناقه ولدنی‌هنوز صوك تعبیر اولنان دغارجق ایچره هنوز اویوشمش قان اوله‌رق دوشورمق معناسنه‌درکه هنوز خلقتی مصور اولمامشدر بونده دخی اختلاط ملاحظه‌سی واقعدر یقال امرجت الناقة اذا القت الولد غرسا ودما وطواری اوتلاتمق معناسنه‌در یقال امرج الدابة اذا رعاها وعهد ویمانه وفا ایلیوب غدر ایتلك معناسنه‌در یقال امرج العهد اذا لم یف به (المرج) فتحتینله چوبانسز کندی باشلرینه اوتلیان صالمه دوه‌یه دینور مفرد وجمعه اطلاق اولنور زیرا فی الاصل مصدردر یقال ابل مرج و بعیر مرج اذا کانت ترعی ولا راعی لها وفاسد وتباه اولمق معناسنه مصدر اولور یقال مرج الامر مرجا من الباب الرابع اذا فسد وبرنسنه متمکن اولمیوب یری اوتنه بیقرار اولمق معناسنه‌در بول یوزکك برمقده اوینامسی کبی تقول مرج الخاتم فی اصبعی اذاقلق واختلاط واضطراب معناسنه‌در یقال مرج الامر اذا اختلط واضطرب ومنه الحدیث [کیف انتم اذا مرج الدین] وعربلر بینهم هرج و مرج دیرلرکه بینهم اختلاط وفتنة وتهویش واضطراب معناسنه‌در بونده رانك سکونی هرج کلمه سنه مشاکله‌یه مبنیدر (المریج) امیر وزننده قارش مورش نسنه‌یه دینور یقال امر

مريج اى مختلط وشول تازه نهاله دينوركه اغاج بداقلرينك ارالقلرينه كيرشمش اوله يقال خوط مريج اى متداخل فى الاغصان يعنى قد التبست شناغيبه الطويلة وشول آق ويومشق كمكجكزه دينوركه حيوان بوينوزينك وسطنده تومروب چقر واول بوينوزك مادهسندن دكلدر جمعى امرجه كلور (المارج) خارج وزننده تتونسز آتشه اطلاق اولنور و منه قوله تعالى [وخلق الجان من مارج من نار] اى خلق الجن اوابا الجن من صاف من الدخان وقوله تعالى من نار بيان لمارج قال البيضاوى فان المارج فى الاصل المضطرب من مرج اذا اضطرب پس آتشدن مراد دخاندن خالص لهب ساطع اولوركه فارسيده زبانه تعبير اولنور حركت واضطرابى باعث اطلاقدر بعضلر اختلاط معناسندن مأخوذ اولمغله قزل وصارى ويشل علولرى برى برينه مختلط اولان لهبدر ديديلر مؤلف دخى بصائرده لهيب مختلط ايله تفسير ايلشدر وفتوحاتده مرسومدركه مارج هوا ايله ممتزج آتشدركه اكا هواى مشتعل اطلاق اولنور ابو الجن اولان جان آندن مخلوقدركه ايكى عنصردن مركبدر برى هوا و برى آتشدر نتهكه ابو البشر دخى ايكى عنصردن آفريدهدركه برى خاك وبرى آب در چون آب ايله خاك ممتزج اولدقده اكا طين اطلاق اولنور و هوا و آتش مختلط اولدقده اكا مارج اطلاق اولنور وبشر جنسنده تناسل القاء آب ايله اولديغى كبى جن طائفهسنده دخى القاء هوا ايله حاصل اولور وجان ايله حضرت آدمك خلقتى مابينى آلتمش بيك سنه مقداريدر وشرح مفتاحده تعريف المسنداليه بحثنده [وجعلنا من الماء كل شئ حى] الايه كريمهسنى جعلنا مبدأ كل شئ حى جنس الماء عبارتيله تفسير وبو رسمه تحرير ايلشدركه روايتده وارد اولديكه حضرت حق جل وعلا ملائكهيى صودن خلق ايلديكى ريحدن وجنى صودن خلق ايلديكى آتشدن وحضرت آدمى صودن خلق ايلديكى ترابدن خلق ايلكله هرذى حياتك مبدأى صو اولديغى مقرر اولور انتهى (المرجان) ميمك فتحيله خرده انجوزه دينور صغار اللؤلؤ معناسنه مفردى مرجانهدر ومنه قوله تعالى [يخرج منهما اللؤلؤ والمرجان] قال البيضاوى اى كبار الدر و صغاره وقيل المرجان الخرز الاحمر مصباحده قول اول ازهريدن وثانى طرطوشيدن منقولدركه حالا ميانمزده مرجان تعبير اولنان قرمزى نسنهدر دريادن چقار حجر و شجر ميانندهبرزخدر و مؤلفك باب ذالده بسذ مرجاندر ديديكى مزبور خرز احمر اولهجقدركه عرفه مبنىدر ومصباحده وزنى فعلان اولمق اوزره مرسومدر مترجم ديركه مرجان ذكر اولنان قرمزى بونجغه اطلاق اولنمق مقتضاى مادهيه نظرا ارجحدر زيرا اول حجر وشجردن مختلط نسنهدر ومرجان برنوع نبات ربيعى اسميدركه بقول انواعندندر بونكده مفردى مرجانهدر

ومرجانه اسامئ نسواندندر سعيد بن مرجانه تابعيندندر پدری اسمی عبد اللهدر (الممراج) ميمك كسريله شول ناقه‌يه دينور كه عادتی امراج اوله يعنی قارننده ياوريسی هنوز دم ايكن القا ايلك عادتی اوله يقال ناقة ممراج ای عادتها الامراج وامور ومصالحنی منتظم طوتميوب مختلط و شوريده ومختل ايدر اولان سرسم كسيه دينور يقال رجل ممراج ای يمرج اموره (المرتج) تای فوقيه ايله جعفر وزننده مردار سنج اسيدركه درعقب ذكر اولنور وبو مرخ لفظندن مصحف دكلدر خای معجمه ايله سكين وزننده‌در اول دخی بومعنايه‌در وبونده اوجه اولان ميمی مضموم اولمقدر زيرا مردهٔ فارسی معربيدر (المردارسنج) ميمك ضميله مردار سنك فارسی معربيدر كاهجه رايی اسقاطله مرداسنج دخی ديرلر تركيده مرده‌سنك ديدكلريدركه قلايدن وقورشوندن معمول اولور معروفدر (المزج) ميمك فتحی وزای معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يی شئ آخره قاتمق معناسنه‌در يقال مزج الماء بالشراب مزجا من الباب الاول اذا خلطه به وقشقرتمق معناسنه‌در يقال مزج فلانا علی فلان اذا حرشه عليه (المزج) ميمك كسريله آجی بادامه دينور لوزمر معناسنه وباله دينور عسل معناسنه جوهری بومعناده ميمك فتحيله تقييد ايلدكله غلط ايلمشدر ياخود اول لغت ضعيفه‌در (المزيج) امير وزننده بودخی آجی‌بادامه دينور (المزاج) كتاب وزننده برشيئه قاتيلوب قارشدرلمغله باعث تركيب اولان شيئه دينور قاتنق تعبير اولنور صوری و معنويدن اعمدر معنويده كيفيت تعبير اولنور مثلا مزاج الشراب مايمزج به يعنی شرابه مزج اولنان نسنه در صو كبی ومزاج البدن ماركب عليه من الطبايع يعنی طبايع اربعه‌دن بدنك مدار تركيبی اولان طبيعتدر مادهٔ بدنه ممزوج اولديغيچون اطلاق اولنمشدر معلوم اوله‌كه عند المحققين مزاج بدن عناصر اربعه‌نك اجزالری بری برلرينه مماس و متركب ومتجانس اولوب بينلرنده فعل و انفعال وقوعندن كيفيات اربع بيننده حاصل بركيفيت متوسطه‌در وايكی كونه در برينه مزاج اول و برينه مزاج ثانی ديرلر مزاج اول اولدركه عناصر مركبه‌دن بلا واسطه حاصل اوله ومزاج ثانی برقاچ نسنه‌لرك اجتماع وامتزاجلرندن حادث اولوركه اول نسنه‌لر دخی عناصردن مركب اولوب هر برنده اولان قوت آخرده اولان قوته مخالف اولور مثلا حرارت وبرودت ورطوبت ويبوست مزاجدر كذلك دموی وصفراوی بلغی مزاجدر. وسوء مزاج ديدكلری اشبو مزاجك متغير اولمسيدر صوغوقدن ياصيجقدن ويا سائر عارضه‌دن اولور آنكيچون علاجده تعديل مزاجه محتاجدر وسوء مزاج ياحار يابارد در يارطب يايابس يامفرد يامركبدر بونلردن هربری مادی ياغير مادی‌در ومطلقامرض اوچ جنس‌در برينه سوء مزاج وبرينه مرض تركيب وبرينه تفرق اتصال ديرلر

ومادی دیدکلری اخلاط اربعه‌نك برندن اولور و غیر مادی اخلاطدن اولمش دکلدر بونك تفصیلی قانونده مشروحدر ومزاج برناقه‌نك اسمیدر وقادسیه وقرعا میانده واقع مغیثه شرقیسنده علی قول کوفه یولنده قعقاع نام محلك یمیننده برموضع آدیدر (الموزج) هودج وزننده خف اسمیدرکه معروف اياق قابیدر موزه معربیدر معلوم اوله که فارسیده موزه چپلاق اياغه کیلن خفه دینور قالدیکه مؤلف موزج لفظنی خف ایله وموق لفظنی خف اوزره کیلان خف غلیظ ایله وجرموق لفظنی خف اوزره مطلقا کیلان خف ایله تفسیر ایلدکه مؤلفه کوره بزم مست و سمرقند طرفنك صوقان ونسوانك چدك ودرویشانك طوماق دیدکلرینه خف و موزج دینورکه بونلر جبلاق اياغه کیلور وخف خفتدن مأخوذدر وموق مست اوزره کیلان چزمه‌یه وادیکه وپوستاله دینور بونلر غلیظ اولور وموزج و موق موزه فارسی معربیدر وجرموق کذلك مست اوزره کیلان چزمه‌یه و پوستاله و سائر مقوله اوست اياق قابنه دینور وایکی قات اوزره کیلانه‌ده اطلاق اولنور مثلا بزم کیدیکمز ترلکه‌که شرط مسح بولنورسه مؤلفه کوره خف و موزج دینور اوزرینه مست کیلورسه موق دینور وآنك اوزرندن کیلان چزمه‌یه جرموق دینورکه سرموزه معربیدر اوائلك کیدکلرینك اشکالی شمدی معلوم دکلدر لکن نوعی باقیدر اوائلده مست وصوقان اوزرندن خارچین وخارکش نام براياق قابی کیرلر ایدی شمدیکی جزمه یرنده ایدی حالا بزم قالچین دیدیکمز خارچین محرفیدر ومست دیدیکمز مس فارسیدن محرفدرکه اياق باغنه دینور ونهایه‌ده موزج کذلك خف ایله مفسردر وقاضیخانك ان لبس الجرموق فوق الخفین تعبیرینه بزم دفعهٔ ثانیه تمثیلمز مطابقدر خلاصه چپلاق اياغه کیلانه خف وموق وموزج دینور آنك اوزرندن کیلانه کرك ادیم وکرك سائر نسنه‌دن اولسون جرموق دینور وبعضا جرموق چپلاق اياغه کیلورسه حکما اکا دخی خف اطلاق اولنور آنك اوزرندن نسنه کیلورسه اکا جرموق اطلاق اولنور مسح مسئله‌سنه متعلق اولمغله بووجه اوزره اشباع اولندی پس جرموقی خف ایله بیان ایدن بعض فقهاء جهت مذکوره‌یی اعتبار ایلمشدر وموزج کلمه‌سنك جمعی موازجه کلور هاء عجمه ایله وموازج کلور (التمزیج) تفعیل وزننده برکسیه نسنه ویرمك معناسنه استعمال اولنور یقال مزجه ای اعطاه شیئا وبشل سنبله صرارمغه بشلق معناسنه استعمال اولنور یقال مزج السنبل اذا اصفر بعد الخضرة (الممازجة) مفاعله وزننده اوکونمك مفاخره معناسنه‌درکه مجازدر یقال مازج فلان فلانا اذا فاخره (الموازج) میمك فتحیله برموضع آدیدر (المشج) میمك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله برنسنه‌یی شیء آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال مشجه مشجا من الباب الاول اذا خلطه

(المشيج) قتيل وزننده (والمشج) سبب وزننده (والمشج) كتف وزننده (والمشج) ميمك كسريله شئ آخر ايله مختلط نسنه‌يه دينور بونلرك مجموعنك جمعى امشاج كلور ومنه قوله تعالى [انا خلقنا الانسان من نطفة امشاج] اى مختلطة بماء المرأة ودمها ودمدن مراد دم حيضدر وجمع بنيه‌سيله ورودى مجموع اعتباريله‌در وآنلرك هر برى خواص ورقت وقوام جهتيله مختلفة الاجزا آه‌در وامشاج انسانك كوبكنده مجتمع اولان اوساخ مقوله‌سنه دينور (المعج) ميمك فتحى وعينك سكونيله سرعتله كيتمك معناسنه‌در يقال معج الرجل معجا من الباب الثالث اذا اسرع يعنى فى السير وميلى سرمه‌دانلق ايچره اوينادوب ديرتمك معناسنه‌در يقال معج الملول فى المكحلة اذا حركه وجماع ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال معج الجارية اذاجامعها ودوه كوشكى امك ايچون اناسنك مه‌سنى باشيله اورارق آغزنى آچوب اطرافندن اراشدرمق معناسنه‌در يقال معج الفصيل ضرع امه اذا لهزه وفتح فاه فى نواحيه ليستمكن ومعج قتال واضطراب معناسنه‌در تقول تركت القوم فى معج اى فى قتال واضطراب (المعجة) نعجه وزننده جوانلق هنكامنك اوائلنه دينوركه دلو قانلولق تعبير اولنور يقال فعل فى ذلك فى معجته اى فى عنفوان شبابه (التمعج) تفعل وزننده قيورلمق واكيلوب بوكلك معناسنه‌در شارحك بيانه كوره تعمج مقلوبيدر يقال يتعمج السيل والحية فى مرورهما وتمعجا اى يتلوى وينثنى (المغج) ميمك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله يلهرك سرعتله يوريوب كيتمك معناسنه‌در يقال مغج الرجل مغجامن الباب الثالث اذا عدا وسار (المفج) ميمك فتحى وفانك سكونيله احمق اولمق معناسنه‌در يقال مفج الرجل مفجا من الباب الاول اذا حمق (المفاجة) ثفاجه وزننده ومرادفيدركه دنك وسمه اولان كسه‌يه دينور يقال رجل مفاجة ثفاجة (الملج) ميمك فتحى ولامك سكونيله چوجق آغزينك اوجيله اناسنك مه‌سنى طوتوب امك معناسنه‌در يقال ملج الصبى امه وملجها ملجا من الباب الاول والرابع اذا تناول ثديها بادنى فمه واملوج ديدكلرى چكرده‌كى آغزده چيتمك ايچون برى اوته دوندرمك معناسنه‌در يقال ملج الرجل ملجا من الباب الرابع اذا لاك الاملوج فى فيه وناقه‌نك سودى چكلمكله كيروسنده برطوزلوجه نسنه قالمق معناسنه‌دركه آنى طادان طوز طعمنى بولور يقال ملجت الناقة اذا ذهب لبنها وبقى شئ يجد من ذاقه طعم الملح (الامتلاج) افتعال وزننده ولد آغزيله مه‌يى چكوب صورمق معناسنه‌در يقال امتلج الفصيل اللبن اذا امتصه (الاملاج) همزه‌نك كسريله امزرمك معناسنه‌در يقال املجه اذا ارضعه (الملبج) امير وزننده رضيع معناسنه‌دركه سودا من ولددر وجليل القدر آدمه دينور وريف مصرده ترابنده برقريه آديدر (الاملج) اعرج وزننده قره ياغز آدمه دينور اسمر معناسنه واوتسز

صوسز خالی قیریره دینور قفر معناسنه وبرنوا اسمیدرکه امله معربیدرکه فارسیدر هندستانده نابت برشجرك ثمریدر بین الاطباء املج هندی دیمکله متعارفدر داخلنده اولان چکردکی ازاله اولنوب قشری استعمال اولنور لبن ایچره اصلانمش اولورسه اول سوره شیر املج دیرلر جاعی مقوی وبلغمی مسهل ویورکه وکوزه ومعدهیه وبو اسیره بغایت انفعدر (الملجان) سکران وزننده شول کمسیه اطلاق اولنور کمال لؤم ودناءتندن ناشی ناقهیی صاغدیغی صورتده جوارده اولنلر سود طلب ایدرلر دیو صاغمیوب آغزیله ممهسندن امراوله یقال رجل ملجان ای یرضع ابله لؤما (الملج) میمك ضمیله مقل چکردکنه دینور مراد مقل مکی دیدکلری میوهنك دوم اغاجنك ثمریدر چکردکی اولهجقدر اکا املوج دخی دیرلر وملج عربستانده احساء نواحیسندن برناحیه آدیدر (الملج) ضمتینله سود امرکوریه اوغلاقلره دینور جداء رضیع معناسنه (الماخ) آدم وزننده دیوار صوایجق آلته دینورکه ماله تعبیر اولنور وماله فارسی اولمغله ماخ معربیدر وماخ محدثیندن محمد بن معاویهنك جدی لقبیدر (الاملوج) همزهنك ضمیله سرو یپراغنه شبیه برنوع یپراق آدیدرکه بادیه اشجارندن برشجرك یپراغیدر جمعی امالیج کلور واملوج ملج کبی مقل مکی چکردکنه دینور (ملنجه) میمك کسری ونونك سکونیله اصفهانده برمحله آدیدر (الاملیجاج) احمرار وزننده (والاملاَجاج) ازبئرار وزننده چوجق نشو ونما بولمغله سربلوب میدانه چقمق معناسنهدر یقال املاج الصبي واملاَج اذا طلع (المنج) میمك فتحی ونونك سکونیله شول خرما دانهلرینه دینورکه ایکیسی اوچی براراده بتمکله بری برینه یاپشق اوله ومنج منك فارسی معربیدرکه بنك وباك تخمی تعبیر اولنان مسکر ومخدر دانه اسمیدر (المنج) میمك ضمیله ماش تعبیر اولنان غلهنك یشیل وتازه اولانه دینور (منوجان) میمك فتحیله کرمان ایالتنده بربلدهدر (منجان) مرجان وزننده اصفهان قضاسنده برقریهدر (الموج) میمك فتحی وواوك سکونیله اسمدر دکزك طالغهسنه دینور جمعی امواج کلور شارحك بیانه کوره موجه موجدن اخصدر وموجهنك جمعی موجات کلور وبوماده اضطراب معناسنه موضوع اولمغله معانیٔ سائره آندن متفرعدر وموج مصدر اولور دکز جوش وخروشه کلوب طلغهلنمق معناسنه یقال ماج البحر یموج موجا اذا اضطرب وموج برشاعر تغلبی اسمیدر وموج حقدن باطله میل وعدول ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال ماج فلان عن الحق اذا عدل عنه (الموجة) هایله موج واحد معناسنهدر نتهکه ذکر اولندی بومعنادندر موجة الشباب دیرلر عنفوان شباب معناسنه یقال فعل ذلك فیموجة شبابه ای فیعنفوان شبابه (الموجی) سکری وزننده شول آتشین ناقهیه دینورکه سرعت سیر ایچون جد وجهدندن ناشی

حركت قوائمی مختلف اولمغله كوكسلكی وقولان ایپلری بری اوته مضطرب اولوب چالقنور اوله یقال ناقة موجی او ناحیة قد جالت انساعها لاختلاف یدیها ورجلیها (المؤوج) قعود وزننده دیزكمكی‌كه دیز قپاغی تعبیر اولنور دری ایله اتك بیننده مضطرب اولوب اوینامق معناسنه‌در موج معناسندن مأخوذدر یقال ماجت الداغصة مؤوجا اذا مارت بین الجلد واللحم (ماجه) حاجه وزننده ائمهٔ حدیثدن ماجه دیمكله معروف صاحب السنن والتفسیر والتاریخ قزوینی حافظ محمد بن یزیدك پدرلری لقبیدر جدی دكلدر ایكییوز طقسان اوج تاریخنده عزم دار السلام اولمشدر معلوم اوله‌كه بین المحدثین حافظ یوز بیك حدیث شریفه متنا واسنادا علی محیط اولان ذاته دینور وعند البعض كتب سته ازبرنده اولان كمسه‌در وحجت اوچیوز بیك حدیثی محیط وحاكم جمیع احادیث مرویه‌یه متنا واسنادا محیط اولانه اطلاق اولنور (المهجة) میمك ضمی وهانك سكونیله قانه علی قول خاصة یورك قانه دینور دم القلب معناسنه ومنه یقال دفق الله مهجته ای اهلكه وجانه دینور یقال خرجت مهجته ای روحه (الامهج والامهجان) همزه‌لرك وهالرك ضمیله (والماهج) خارج وزننده یوفقه سوده ویوفقه ایج یاغنه اطلاق اولنور (المهج) میمك فتحی وهانك سكونیله ممه اممك معناسنه‌در یقال مهج الولد امه مهجا من الباب الثالث اذا رضع وجماع ایلك معناسنه‌در یقال مهج جاریته اذا نكحها وبركمسه علیل اولدقدنصكره تندرست اولمغله چهره‌سی كوزللنمك معناسنه‌در یقال مهج الرجل اذا حسن وجهه بعد علة (الامتهاج) افتعال وزننده بركمسه‌نك بدنندن جان چقمق معناسنه‌در یقال امتهج الرجل علی بناء المجهول اذا انتزعت مهجته ای روحه (الممهوج البطن) قارنی صالق وسلپوك اولان كشی‌یه اطلاق اولنور یقال رجل ممهوج البطن ای مسترخیة (المیج) میمك فتحی ویانك سكونیله قارشق اولمق اختلاط معناسنه‌در یقال ماج امره یمیج میجا اذا اختلط (میجی) میمك كسریله مینی وزننده اصحابدن نعمان بن مقرنك جدی اسمیدر

﴿ فصل النون ﴾ (النؤوج) قعود وزننده سیر وذهاب معناسنه‌در یقال نأج فی الارض نؤوجا من الباب الثالث اذا ذهب (النأج) نونك فتحیله یل اوینامق معناسنه‌در یقال نأج الریح نأجا من الباب المزبور اذا تحركت ویل سسلنه‌رك سرعتله مرور ایلكه دینور یقال للریح نأج ای مر سریع بصوت وبركمسه‌یه اول كونه یل طوقنمق معناسنه‌در یقال نئج القوم علی بناء المجهول اذا اصابتهم ریح ذات نأج وتضرع ونیاز ایلك معناسنه‌در یقال نأج الی الله اذا تضرع وبایقوش اوتمك معناسنه‌دریقال نأج البوم اذا نأم ای صاح واوكوز بوكورمك معناسنه‌در یقال نأج الثور اذا خار (النؤوج) صبور وزننده حركت اوزره اولان یله دینور یقال ریح

نوّوج ای متحركة (النأج) نونك فتحى وهمزه‌نك سكونيله يعنى آهسته وكوشك
يمك معناسنه‌در يقال نأج الرجل نأجا من الباب الرابع اذا اكل اكلا ضعيفا
(المنوّج) معطوف وزننده ومرادفيدركه وبو حديث وكلامه وصف اولور
يقال حديث منوّوج ای معطوف يعنى بعضه على بعض (النانجات) نانجه‌نك
جمعيدركه كيجه اوتن قوشه دينور و منه نانجات الهام ای صوايحها (النأج)
شدّاد وزننده ارسلانه اطلاق اولنور (النباج) بای موحده ايله شداد وزننده
شديد الصوت اولان انسان و حيوانه دينور ومنه يقال كلب نباج ونباجى
كغرابى ای نباح و سويق قارشديره‌جق آلته دينور مجدح معناسنه صوتى
اعتباريله در (النباجة) هايله دبر ومقعده اطلاق اولنور است معناسنه ضرطه‌سى
آوازينه مبنى‌در يقال كذبت نباجته ای استه (نباج) كتاب وزننده باديه‌ده بر
قريه‌در زهاددن يزيد بن سعيد وسعيد بن بريد النباجى اورادندر وبريد زبير وزننده‌در
ونباج ينه باديه‌ده برقرية اخرادر (النباج) غراب وزننده ضرطه‌يه دينور دام
كبى ونباج ونبيج نونك فتحيله كوبك اوريشنه دينور نباح معناسنه (منبج)
مجلس وزننده برموضع آديدر بلكه فرات ايله حلب ميانده بربلده‌در اكا سره
بناسيدر تيمورلنك خراب كرده‌سيدر وحالا ناحيه‌لرنده بعض معمور قريه واردر
وبومن به لفظندن معربدر كه فارسى‌در بن نه ايويم ونه خوبم ديمكدر واكا نسبتده
منبجانى وانبجانى ديرلر بارك فتحيله غير قياس اوزره ومنه يقال كساء منبجانى
وانبجانى وثريد انبجانى ديرلر آنده سخونت يعنى صيجقلق اولسه يقال ثريد انبجانى
ای به سخونة (الانبجان) همزه‌نك وبانك فتحيله شول خميره دينوركه تمام مايه‌سنى
آلوب قباروب كوله‌لنمش اوله يقال عجين انبجان ای مدرك منتفخ واشبو انبجان
كلمه‌سنك ارونان لفظندن غيرى نظيرى يوقدر مؤلف بونلرى خاى معجمه‌نك فصلنده
دخى ثبت ايدوب لكن افصحنى اشارت ايلامشدر وخاى معجمه‌ده مأخذى ملايمدر
لكن جيمله اولانك مأخذى معلوم دكلدر ونهايه‌ده دخى عجين انبخان وخبرة انبخانية
عنوانيله كه خاى معجمه ايله‌در مرسومدر وابن حجر بخارى شرحنده بووجه‌اوزره
رسم ايلشدر كه انبجانى برنوع قالين كليمه دينوركه اوجنده علىٰ اولمز وثعلبدن
روايت ايدر كه انبجانى لفظنده همزه‌نك فتح وكسرى جائزدر يقال كبش انبجانى
ای كثير الصوف ملتفة وابوموسى المدينى بونى منبج شهرنه منسوب ايلدكلرنى
انكار ايلشدر آنك نسبتنده همان منبجانى ديرلر انبجانى قول عامه‌در ديدى لكن
مطرزى مؤلفه موافقت ايلشدر كه غير قياس اوزره انبجانى دخى دينور وبنه
نهايه‌ده همزه بابنده [ايتونى بانبجانية ابى جهم] حديثى تفسيرنده مرسومدركه انبجانى
بانك كسريله وفتحيله‌ده مرويدر منبج نام بلده‌يه منسوبدر ميمى همزه‌يه مبدل اولمشدر

وعند البعض انجان اسمنده بر موضعه منسوبدر وبوقول اشبه‌در زیرا قول اول تعسفی متضمندر وذکر اولنان انجانیه‌دن مرادبوکدن منسوج برنوع غلیظ عبادرکه هاولی اولوب وطرازسز اولور (المنبج) منبر وزننده شول فضول ولافزن کمسیه دینورکه ایشلیه‌جکی شیئی لسانیله اعطا ایدر یعنی بیهوده وعدلر ایدوب وعهده‌سندن کلمز اوله یقال رجل منبج ای المعطی بلسـانه مالا یفعله (النبجة) فتحاتله تپه‌یه دینور اکمه معناسـنه جمعی نباج کلور نونک کسریله (النابجة) خارجه وزنـنده آفت و داهیه معناسنه‌در و جاهلیت اهلنه مخصوص بر طعام آدیدرکه دوه توینی سود ایچره وضع ایدوب تمام اصلنوب یومشدقدنصکره اکل ایدرلر ایدی و اکا نبیج دخی دینور امیر وزننده (الانبج) احمد وزننده وبانک کسریله‌ده جائزدر انب فارسی معربیدرکه هندستانه مخصوص بر شجرک ثمریدر وبواسمله معروفدر (الانباج) همزه‌نک کسریله خلط کلام ایلمك معناسنه در یقال انبج الرجل اذا خلط فی کلامه و دائما تپه‌لر اوزره اوتورر اولمق معناسنه در یقال انبج فلان اذا قعد النباج ای الآکام (النبج) ضمتینله قاره قیلدن اولان غرائره یعنی خرار تعبیراولنان ظرفلره دینور (النبج) نونک فتحی وبانک سکونیله پاره‌دن ارین چقمق معناسـنه‌در یقال نبجت القبحة نبجا من الباب الاول اذا خرجت و نبج شـول قوغه‌لق و حصیر اوتی دیدکاری اوته دینورکی تختهلرینك ارالقلرینه طقایوب قلفات ایدرلرعربستان کیلرنده ایدرلر بو دیارلرده کتان ایله ابتدکاری کبی (التنبج) تفعل وزنـنده (والانتباج) افتعال وزننده عضو ورملنوب شیشمك معناسنه‌در یقال تنبج العظم وانتبج اذا تورم (النبجان) فتحاتله وعید معناسـنه درکه تکدیر وتخسیر وعدیله تخویف ایلکدن عبارتدر و منه لانبجانه خلجان ای لالوعیده اضطراب (نابا ج) محدثیندن عبـدالله بن خالدك لقبیدر کذلك علی بن خلف نام محدثك پدری لقبیدر (النبریج) قندیل وزننده شول قوچه دینورکه خصیه‌لری اخراج اولنغله انمش اولوب واصلا یوکی قرقلیه وبونبربدهٔ فارسی معربیدر شارح دیرکه مقتضای تعریب نبربدج اولوب لکن تخفیف ایچون دالی حذف اولنمشدر (النبهرج) نونک و بانک فتحیله نبهرهٔ فارسی معربیدرکه یچمزقلب اقچه‌یه دینور وهرشیئك زیوفنه‌ده اطلاق اولنور بوماده بهرج ذیلنده فی الجمله اشباع اولندی (النتاج) نونک فتحیله حیوان کندیسی یاوری طوغورمق معناسنه‌در کسه معاونت ایلمکسزین یقال نتجت الناقة علی بناء المجهول نتاجا من الباب الثانی اذا وضعت ولدها وبوفعل مجهوله مخصوصدر ومصـباحك بیانه کوره ناقه‌یه مخصوص دکلدر بلکه جمیع بهایم وضعنی مشتملدر ونهایه‌ده دخی بوکونه مرسومدر وآندن اسم نتاج در کتاب وزننده ووضع حمل ایدن بهیمه‌یه متوجه وولدنه نتیجه وماملیاق ایدن کمسه‌یه ناتج دینور یقال نتجها

نتجا

نتجا من باب ضرب اذا ولدها وبو فعلده اصل اولان ایکی مفعوله تعدیه ایلمکدر
یقال نتجها ولدا زیرا ولدها ولدا معناسنه‌درکه وکاه اولورکه بناء مفعول اولوب
فاعلی حذف ومفعول اولی فاعل مقامنه اقامه اولنمغله بهیمه ایچون تصریف اولنور
یقال نتجت الناقة ولدا اذا وضعت وبعضا مفعول ثانی دخی محذوف اولور انفهامه
بناء یقال نتجت الشاة ومفعول اول حذف اولنوب مفعول ثانی فاعل مقامنه قائم
اولمقده جائزدر فیقال نتج الولد وقد یقال نتجت الناقة ولدا بالبناء للفاعل علی معنی
ولدت اوحملت ومزهرده بیان اولندیغی اوزره ابتداء مبنی للمفعول اوله‌رق وارد
اولمشدر ابن قتیبه ادب الکاتب نام کتابنده آنکیچون باب مخصوص عقد ایلمشدر
هر بریته امعان ودقت اولندقده بر نکته بولمق ممکندر مثلا اشبو نتاج ماده‌سنده
عادتا مامی عملیله صورتیاب اولمغله حیوانك اولبابده اصلا مدخلی اولمدیغنه اعتبار
اولنور انتهی (النتج) نونك فتحی و تاك سکونیله قیون و ناقه مثللو حیواناتی
ابه‌لك ایدوب طوغورتمق معناسنه در یقال نتج الناقة اهلها نتجا من الباب الثانی
اذا ولدها فهو ناتج (الانتاج) همزه‌نك کسریله بو دخی بهایم قسمی طوغورمق
معناسنه‌در یقال انتجت الناقة علی بناء المجهول اذا وضعت وطوارك طوغورمق
زمانی کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال انتجت الفرس علی البناء للفاعل انتاجا اذا
حان نتاجها وبرکسه قتنده طوغورمق اوزره اولان ناقه اولمق معناسنه‌در یقال
انتج القوم اذا کانت عندهم ابل حوامل تنتج بوراده دوه‌یه تخصیص اکثره
مبنی‌در (النتوج) صبور وزننده انتاج اولدن مصوغدر قیاس اوزره همان
طوغورمق اوزره اولان قسراغه و سائر بهیمه‌یه دینور وبونده قیاس اولان منتج
اولمقدر محسن وزننده لکن قیاسه مخالف وارد اولمشدر یقال هی نتوج ولا یقال
منتج وقالوا لیس فی الکلام افعل وهی فعول الا هذا (المنتج) مجلس وزننده اسم
زماندر طوار طوغوروب دول دوکجك وقته دینور یقال حان منتجها ای الوقت
الذی تنتج فیه (النتیجة) ولیجه وزننده دوله دینور فارسیده زه وزاد دینور جمعی
نتایج کلور منطقیونك صغری و کبری اقترانندن حاصل اولان قضیه‌یه نتیجه
اطلاق ایلملری بو معنادندر وعربلر همزاد اولان حیواناته نتایج اطلاق ایدرلر
بر نسنه‌نك نتیجه وولیده‌لری اولمق حسبیله تقول غنمی نتایج ای فی سن واحدة
(الانتتاج) افتعال وزننده کبه حیوان کندی باشنه بر نا معلوم یره واروب
طوغورمق معناسنه‌در یقال انتتجت الناقة اذا ذهبت علی وجهها فولدت حیث
لایعرف موضعها (التنتج) تفعل وزننده طوغران حیوان ولد چقمق ایچون
تفسنی قصوب صقندیلمق معناسنه درکه ترکیده ایکنمك تعبیر اولنور کاف عجمیله
یقال تنتجت الناقة اذا تزحرت لیخرج ولدها (المنتجة) مکنسه وزننده دبره

اطلاق اولنور اخراج ما فی البطن ایلدیکیچون (المَنجة) ثای مثلثه ایله مکنسه وزننده دیره اطلاق اولنور نَجّ ما فی البطن یعنی اخراج فضلات ایلدیکیچون پس نَجّ اخراج معناسنه اولور بو معنادندرکه عربلر خرج فلان منجا دیرلر منبر وزننده خرج وهو یسلح سلحا یعنی صچارق چقدی طشره‌یه معناسنه اساسده بوثای فوقیه ایله قعد منتجا ای قاضیا حاجته فمکانه جعل ذلك نتاجاله عنوانیله مرسومدر (النَّثج) نونك فتحی وثانك سکونیله برآدمك قارننه بچاق ایله اورمق معناسنه‌در یقال نَثج بطنه بالسکین نثجا من الباب الثانی اذا وجأ (النِّثج) نونك کسریله شول قورقق بی زهره کمسیه دینورکه اصلا کندیدن خیر ومنفعت وبر ایشه یرامق متصور اولمیه (النَّثج) ضمتینله امات سویده معناسنه درکه دبر ومقعدلردن کنایه‌در ام سوید مقعدك کنیه‌سیدر (الاستنثاج) محمول اولان بوك دنکلرینك بریسی کوشیوب صالقمق معناسنه در یقال استنثج احد العدلین اذا استرخی (النَّج) نونك فتحی وجیمك تشدیدیله (والنجیج) نونك فتحیله چبان ویاره مقوله‌سنك انجنده اولان چرك و ارین سیلان ایلك معناسنه‌در یقال نجت القرحة نجا ونجیجا من الباب الثانی اذا سالت بما فیها اساله مجازا قرحه‌یه اسناد اولنمشدر و سرعتله کتمك معناسنه در یقال نج الرجل اذا اسرع فهو نجوج (النجنجة) زلزله وزننده منع ایلك معناسنه‌در یقال نجنج فلانا عنه اذا منعه وتحریك ایدوب چالقمق وصارصمق معناسنه‌در یقال نجنجه اذا حرکه وبرخصوص درونده قصد لکن عزم ومباشرت ایلیوب تردد اوزره اولمق معناسنه استعمال‌اولنور یقال نجنج فلان الامر اذا هم به ولم یعزم علیه و دوه‌لری تکرار بتکرار حوض اوزره چویروب دوندرمك معناسنه‌در یقال نجنج الابل اذا رددها علی الحوض وبرقورقو وقتنده آرام ایلیوب بری اوته کزینوب اولطه ایلك معناسنه‌در یقال نجنج الرجل اذا جال عند الفزع وبدوی طائفه‌سی یایلاق مرغزارده یایلیوب بعده صولر اوزره قونمغه عزم ایلك معناسنه‌در یقال نجنج القوم اذا صافوا فی المرتع ثم عزموا علی تحضر المیاه (التنجنج) تزلزل وزننده دپرنوب چالقنمق معناسنه‌در یقال تنجنج الشیء اذاتحرك و متحیر اولمق معناسنه‌در یقال تنجنج الرجل اذاتحیر جوهری بونی استرخاء معناسیله تفسیر ایلمکله غلط ایلمشدر زیرا اول تجنجع کلمه‌سندر بائین موحدتینله شارح‌دیرکه ابن‌فارس دخی جوهری کبی بیان‌ایلمشدر (النجوج) صبوروزننده‌سرعت معناسنه اولان نج مذکوردن فعولدر سریع معناسنه‌در (النَّخج) نونك فتحی وخای معجمه‌نك سکونیله جماع ایلك معناسنه‌در یقال نخج الرجل المرأة نخجا من الباب الثالث اذا باضعها وسیل صویی دره‌نك کنارلرینه چارپلغله کورلده‌مك معناسنه‌در یقال نخج السیل فی الوادی اذا اصطدم فی سند الوادی وصوت مؤلف بوراده والسیل

وتصوبته

وتصويته فی سند الوادی عبارتيله تفسير ايلكله والسـيل و تصويته قولی نحانك
اعجبنی زيد وكرمه قوللری بابندندر تخصيصی مفيددر انشاء الله تعالی دال بابنـده
فرند مادهسـنده بوتركيب تفصيل اولنور وقويی ايچره قوغهيی طوللق ايچون
بری اوته چالوب تحريك ايلمك معناسنهدر يقال نخج الدلو اذا خضخضها فی البئر
ومقعد سسلنمك يعنی ضرطهلمق معناسنهدر يقال نخج استه اذا صوت (الاستنخاج)
پك نسنه ملايمت پيدا ايلمك معناسنهدر يقال استنخج الشیء او المكان اذا لان بعد
صلابة (النخيجة) ونيجه وزننده سودك ابتدا كره ياغی آلندقدنصكره طلوم ايله
دوهيه تحميل اولنوب محلنه وارنجه حركتندن مجددا تكون ايدن يوفقهجه كره
ياغنه اطلاق اولنور (النورج) جوهر وزننده صبان دمورينه دينوركه چفتچی
آلتيدر نيرج دخی ديرلر واسی وقتده اوده كورينن سرابه دينور و خرمنجيلرك
دوكن وخرمن عربهسی وجرجر تعبير ايتدكلری آلته دينوركه آنكله خرمن
دوكرلر كرك تختهدن وكرك دموردن اولسون (النورجة) دحرجه وزننده بری
اوته اولطه ايله كلوب كيتمك معناسنهدر وبو قوغجيلقده دخی استعمال اولنوركه
بری يه اوته يه كلوب كيدوب نقل كلام ايلمكدن عبارتدر يقـال نورج فلان اذا
اختلف اقبالا وادبارا وكذا فی الكلام وهی النميمة والمشی بها (النـيرج) نورج
وزننده ومرادفيدركه صبان دمورينه وقوغجی يه دينور تمام معناسنه واشكين صوی
ناقهيه دينـور وسرعت وتردد ايله يلك معناسـنهدر يعنی بردوزهيه يليوب بری
اوته سرعتله يلوب يوپورمق معناسنهدر يقال عدا فلان عدوا نيرجا ای بسرعة
وتردد (النيرجة) نورجه وزننده ومرادفيدركه آنفا بيان اولندی و جماع ايلمك
معناسـنهدر يقال نيرج المرأة اذا جامعها (النيرنج) نونك كسری ورانك فتحيله
سحر و افسونه شبيه بركونه اخذ وتلبيسه اسميدر سحر جملهسندن دكلدر اشـبو
نيرنجه نيرنك فارسی معربيدر وبوسحرك وسيميانك غيريدر بونك مادهسی چابكلكدر
وبعض ادهان وابخره ايله صور عجيبه اظهار ايلمكدر واكا كوز باغجيلق تعبـير
اولنور يقال هو يعرف النيرنج وهو اخـذكا لسحر وليس به حالا بوديارلرده اكا
خيالباز وحقهباز تعبير اولنور بعض ورای عقلده اعمال اظهار ايدرلر وبوسيميادن
بشقهده زيرا سيمياء خواصه متعلقـدر (النارنج) رانك فتحيـله انارنك فارسی
معربيـدركه ثمر معروفدر تورنج تعبير اولنان ميوهدر پورتقالهده اطلاق اولنه
فارسيده تورنجه وپورتقاله بالنك واغاج قاونه ترنج دينور وعربيده اغا
اترج دينور (النزج) نونك فتحی وزای معجمهنك سكونيله رقص
يقال نزج الغلام نزجا من الباب الاول اذا رقص (النيز
زائدی اوزون و سـيوری اولان عورت فرجنه دينور بقـ

وهو جهاز المرأة اذا كان تازى البظر طويله (النسج) نونك فتحى وسينك سكونيله
طوقومق معناسنه‌در اورمك دخى آنده داخلدر يقال نسج الثوب نسجا من الباب
الثانى والاول اذا حاكه و كلامه تناسق و تناسبله زينت و حسن نظام و قيافت
ويره‌رك دوزوب قوشمق معناسنه استعمال اولنور يقال نسج الكلام اذا لخصه
وزوره وبر محل اوزره طولا وعرضا ايكى‌ دورلو يل اسمك معناسنه استعمال اولنور
كويا كه لحمه و سدى ايله نسج ثوب ايدر يقال نسجت الريح الربع اذا تعاورته
ريحان طولا وعرضا ويقال الريحان تنسجان الربع (النساج) شداد وزننده بز
وآلاجه طوقيان چولهايه دينور واوروجى‌يه دينور كرك زره اورن و كرك سائر
نسنه اورن اولسون وبلاغجى‌يه اطلاق اولنور نسج كلام ايلديكيچون (النساجة)
نونك كسريله طوقويجيلق و اوروجيلك صنعتنه دينور (المنسج) مقعد وزننده
(والمنسج) مجلس وزننده اسم مكاندر نساج كارخانه‌سنه دينور (المنسج) منبر
وزننده شول آلتدركه طوقومق ايچون اوزرينه بز چكيلور تركيده دستكاه محرفى
تزكاه تعبير اولنور شارح ديركه منسج جولها طراغنه‌ده اطلاق اولنور ومنسج
الفرس آتك اموزى باشندن اشاغى يعنى كوركى آلتنه اطلاق اولنور ايكى طرفلو
سكيرلر وطمرلر اوراده برى برينه قاوشوب منتسج اولديغيچون (النسيج) امير
وزننده فعيل بمعنى مفعولدركه منسوج معناسنه‌در وعربلر فلان آدمك علم ومعرفتده
ياخود هنر وصنعتده نظيرى يوقدر بيهمتادر ديجك يرده هو نسيج وحده ديرلر
زيرا بر ثوب زياده فاخر اولسه كسه آنك متوالى اوزره آخرنى نسج ايليه‌مز
(النسوج) صبور وزننده شول ناقه‌يه اطلاق اولنوركه بغايت رفق وسهولت
اوزره هموار مشى ايدر اولمغله اوزرنده اولان يوك حركت واضطراب ايلمز اوله
على قول شول ناقه‌يه دينوركه تند وشديد يورر اولمغله اوزرنده اولان يوكى
اموزى باشنه سلكوب آتار اوله يقال ناقه نسوج اذا كانت لايضطرب عليها
الحمل اوالتى تقدمه الى كاهلها لشدة سيرها (النسج) ضمتينله سجاده‌لره اطلاق
اولنور نسيج مفرديدر (النشج) نونك و شين معجمه‌نك فتحيله صو آقنديسنه
دنور مجراى ماء معناسنه جمعى انشاج كلور (النشيج) نونك فتحيله سسنى
سيوب من غير نحيب بوغيلارق و بكاء بوغازنده طقانوب قصلەرق آغلق
شار در يقال نشج الباكى نشجا من الباب الثانى اذا غص بالبكاء فى حلقه
معناسنه اب واشك آوازنى اظهار ايليوب صدرنده كركر دونده‌رك اوقرامق
معجمه‌نك سكونيله اولنور يقال نشج الحمار اذا ردد صوته فى صدره و طلوم
اذا باضعها وسيل‌نده اولان نسنه واقر واقر قينامق معناسنه استعمال اولنور
نشج السيل فى الوادى اغلاما فيه حتى سمع له صوت وخوانده ايكى آوازه‌سنك

میانی

میاننی بر مقدار فصل ایدوب اولکی آوازه‌یی نغمه ایله اوزاتمق معناسنه‌در یقال نشج المطرب اذا فصل بین الصوتین ومد یعنی مدصوته بالنغمة وقوربغه قسمی آغزنی آچیوب سسنی بوغازنده تردید ایلیه‌رك ورق ورق اوتمق معناسنه استعمال اولنور یقال نشج الضفدع اذا ردد نقیقه (النوشجان) نونك ضمیله برقبیله یاخود بربلده آدیدر (النضج) نونك ضمی وضاد معجمه‌نك سکونیله (والنضج) نونك فتحیله میوه وات مقوله‌سی کرکی کبی پخته اولوب نصابنی بولمق معناسنه‌در یقال نضج التمر واللحم نضجا ونضجا من الباب الرابع اذا ادرك مصباحده بونلر اسم اولمق ومصدری تعب وزننده اولمق اوزره مرسومدر وکبه ناقه‌نك سنه‌سی یکچوب هنوز حامل اوله‌رق قالمق معناسنه استعمال اولنور یقال نضجت الناقة بولدها اذا جاوزت السنة ولم تنتج (النضیج والناضج) اسم فاعلدر کرکی کبی پخته اولوب نصابنی بولمش ات ومیوه مقوله‌سنه دینور ورأی وتدبیری متین وکامل اولان آدمه عربلر نضیج الرأی اطلاق ایدرلر یقال هو نضیج الرأی ای محکمه (الانضاج) همزه‌نك کسریله بر نسنه‌یی کرکی کبی پشوروب نصابنی بولدرمق معناسنه‌در تقول انضجته اذا جعلته نضیجا (التنضیج) تفعیل وزننده بودخی ناقه‌نك سنهٔ ولادتی یکچوب هنوز حامل قالمق معناسنه‌در یقال نضجت الناقة بولدها تنضیجا یعنی نضجت (المنضج) محدث وزننده ذکر اولنان ناقه‌یه دینور (المنضاج) مفتاح وزننده کباب شیشنه دینور سفود معناسنه (النعج) نونك وعینك فتحیله (والنعوج) ضمتینله آق نسنه‌نك آقلغی قارکبی خالص وصافی اولمق معناسنه‌در یقال نعج اللون نعجا ونعوجا من الباب الاول اذا خلص بیاضه ونعج فتحتینله سمورمك معناسنه‌در یقال نعج البعیر نعجا من الباب الرابع اذا سمن وقیون اتنی یمکدن بورکه تخمه کبی ثقلت عارض اولمق معناسنه‌در اعراب طائفه‌سنی دوه اتنه مألوف اولمغله قیون اتنی استثقال ایدر یقال نعج الرجل اذا اکل لحم الضأن فثقل علی قلبه (الناعجة) دوز وطپراغی یومشق یره دینور وآق تویلو ناقه‌یه دینور وجست وچابك رونده ناقه‌یه دینور وشول ناقه‌یه دینورکه اوزرنده نعاج وحش یعنی کاوکوهی صید اولنور اوله زیاده‌سیله چابك اولدیغندن نشئت ایدر (النعجة) حمزه وزننده دیشی قیونه دینور جمعی نعاج کلور نونك کسریله ونعجات کلور فتحاتله شارحك بیاننه کوره نونك لفظندن مذکری یوقدر مذکری ضأن‌در نته‌که عکرشه دیشی طوشانه ولقوه دیشی عقاب قوشنه مخصوصدر وعربلر بقر وحشی‌یه نعاج الرمل اطلاق ایدرلر مفردی نعجه‌درکه نعجة الرمل دیرلر وبقر وحشیدن غیری‌یه اطلاق ایلزلر ونعجه اسامیدندر ابو نعجه مشاهیر شعرادن صالح بن شرحبیل کنیه‌سیدر واخنس بن نعجة الکلبی کذلك شعرادندر (الانعاج)

همزه‌نك كسريله بركسه‌نك دوه‌سی سمورمك معناسنه‌در يقال انعج القوم اذا سمنت ابلهم (منعج) مجلس وزننده برموضع آديدر جوهری وهمنه مبنی فتح عينله ضبط ايلمشدر (النفج) نونك فتحی وفانك سكونيله (والنفجان) فتحاتله طوشان يرندن صچرايوب آتلمق معناسنه‌در يقال نفج الارنب نفجا ونفجانا من الباب الاول اذا ثار كرچه اصـول موجوده ده وجه مذكور اوزره ارنب ايله تمثيل اولنوب لكن مصباحده نفج الارنب وغيره نفوجا عنوانيله مرسومدر ونفج ياوری يمورطه‌دن چقمق معناسنه‌در يقال نفجت الفروجة اذا خرجت من بيضتها وبرنسنه‌يی يوقری قالدرمق معناسنه‌در يقال نفج الثدی القميص اذا رفعه بعضلر بونی برنسنه بيومكله وشيشمكله اوزرنده اولان شيئی يوقری قالدرمغه تخصيص ايلديلر مثال مزبوركبی ونفج يل شدت وقوتله ظهور ايلمك معناسنه‌در يقال نفجت الريح اذا جاءت بقوة (النفاج) شداد وزننده (والمنتفج) انتفاجدن اسم فاعل بنيه‌سيله شيشكن متكبر كمسيه اطلاق اولنور رفع معناسندن مأخوذدر (النفيج) سكيت وزننده اصلاح ايچون ميانهٔ قومه دخول وتوسط ايدن اجنبی آدمه دينور علی قول ميانهٔ قومه داخل اولوب نه اصلاح ونه افساد ايدن آدمه دينـور جمعی نفج كلور ضمتينله (النافجة) خارجه وزنـنده كثير المطر اولان سحابه‌يه دينور عادتا باعث مطر اولان ريح اسميله مسمادر ونافجه ايكوكـكلرينك ارقه طرفنه كلن اوجنه دينـور نوافج جمعيدر وقيز اولادينه اطلاق اولنور بنت معناسنه وبو ذكر اولنان رفع معناسـندن مأخوذدركه تكبير وتوسيعی متضمن در مهر اقچه سـيله پدرينك مالنی مرتفع ومعظم ايلمكله اطلاق اولنمشـدر زيرا اعراب طائفه‌سی مهری آلوب قزی عريان تسليم ايدرلر ونافجه مسك قابنه دينوركه مسك كوبكی اوله‌جقدر وبو نافهٔ فارسی معربيدر لكن مصباح عربيتنه ذاهب اولمشدر ونافجه تند وشديد ظهور ايدن يله دينور (النفيجة) سفينه وزننده يايه دينور (النفاجة) كتابه وزننده جامه‌نك يكلری آلتنده اولان مربع رقعه‌يه دينوركه يك قپاغی تعبير اولنور يقال رقع الثوب بنفاجـة وهی رقعة مربعة تحت الكم (النفاجة) رمانه وزنـنده (والنفجة) نونك ضميله جامه تيريزينه دينور توسـيع ثوب ايلمديكيچون (النفج) ضمتينله نقلاء ناسـه دينور (التنافيج) تعاشيب وزنـنده جامه تيريزلرينه دينور خاريص معناسـنه ظاهر اشـعارير وتعاشيب كبی مفردی نامسموعدر (الانفاج) همزه‌نك كسريله سود صاغاركن قابی ممه‌دن ايراقجه طوتمق معناسـنه‌در كوپوكی قباروب قالقمق ايچون وبو الباد مقابليدركه ممه‌يه اقرب طوتمقدر يقال انفج الحالب اذا ابان الاناء عن الضرع عندالحلب (الانفجانی) انبجانی وزننده حدواندازه‌سندن ومقتضـای صفت وجبلتندن خارج مفرط بالقول اولوب دائما فخر ومبـاهات

ومواعيد بى غايات ايدر اولان چكه جالى فضول وبوش بوغاز كسيه دينور رفع
معناسندن مأخوذدر يقال هو انفجانى اى مفرط فيما يقول (المنافج) ميمك فتحيله
عظامات معناسنه‌دركه عرب نسوانى بيوك كورنمك ايچون قيچلرينه بغلدقلرى
قونداقلره دينور منفج مفرديدر (نفج الحقيبة) ضمتينله هكبه‌سى بيوك ديمكدر
بومناسبتله قيچى بيوك اولان عورته اطلاق اولنور يقال امرأة نفج الحقيبة اى
ضخمة الارداف والمآكم جمع بنيه‌سى اجزآء واطراف اعتباريله‌در (النافج) اسم
فاعل نسبيدر ايرى وبدسسه اطلاق اولنور صوت حمير كبى يقال صوت نافج
اى غليظ جاف (التنفج) تفعل وزننده عهدة وسعنده اولميان مفاخر ايله بيهوده
وفضولانه لاف وكزافله تمدح وافتخار ايلمك معناسنه‌در يقال تنفج الرجل اذا افتخر
بماليس عنده (الاستنفاج) برنسنه‌يى اخراج واظهار ايلمك معناسنه دركه رفع
معناسندن مأخوذدر تقول ماالذى استنفج غضبك اى اظهره واخرجه (النفرج)
زبرج وزننده (والنفراج والنفرجة والنفراجة) نونلرك كسريله (ونفرجاه)
بومعرفه اوله‌رق قورقق بى زهره وجبان كسيه دينور (النفريج) قنديل وزننده
چوق سوزلو مكثار كسيه دينور يقال رجل نفريج اى مكثار (النفرجة) دحرجه
وزننده چوق سويليوب اوزانلق ايلمك معناسنه‌در يقال نفرج الرجل اذا اكثر
الكلام (النيلج) نونك كسريله شول ايج ياغى تتوننه دينوركه بدننه نعل كسنلر
كوكرمك ايچون آنكله توتسو ايدرلر ظاهرا بونيله فارسى معربيدر (النموذج)
نونك وذال معجمه‌نك فتحيله نموده ياخود نمونه معربيدر برنسنه‌نك مثالنه دينوركه
اورنك تعبير اولنور آندن اول نسنه‌نك حالى معلوم اولور كذلك برنسنه‌دن برمقداره
دخى دينوركه آنكله‌ده اول نسنه‌نك حال وصفتى متعين اولور مثلا چوقه‌نك اورنكى
كبى كه چشيت وموصطره دخى تعبير اولنور وبونده همزه ايله انموذج ديمك لحن‌در
(النوج) موج وزننده بركسه عملنده ريا ايلمك معناسنه‌در يقال ناج الرجل نوجا
اذاراآى بعمله (النوجة) موجه وزننده زوبعه معناسنه دركه قاصرغه تعبير
اولنان يله دينور (ناج) اساميدندر ناج بن يشكر بن عدوان برقبيله‌دركه اكابجه
علماء ورواة احاديث منسوبدر (الونبدجان) نونك وبانك ودالك فتحيله ايرانده
شابور ولايتنك قصبه‌سى آديدر (النهج) نونك فتحى وهانك سكونيله آچق وواضح
يوله دينور يقال اخذ النهج اى الطريق الواضح ومصدر اولور هارهار صولومق
معناسنه يقال نهج الرجل نهجا من الباب الثانى اذا بهر وتتابع نفسه واثوابى
اسكيتمك معناسنه‌در يقال نهج الثوب نهجا من الباب الثالث اذا اخلقه واثواب
كندى اسكيمك معناسنه‌در يقال نهج الثوب مثلثة الهاء اذابلى يعنى هانك حركات
ثلاثيله كه باب ثانى وثالث ورابعدن متصرفدر ونهج برنسنه عيان وآشكار اولمق

معناسنه‌در يقال نهج الطريق والامر نهجا من الباب الثالث اذا وضح وعيان وآشكار ايلمك معناسنه‌در يقال نهج الامر اذا اوضحه ويوله سلوك ايلمك معناسنه‌در يقال نهج الطريق اذا سلكه (المنهج) مقعد وزننده (والمنهاج) محراب وزننده بونلرده آچق وبللو يوله دينور طريق واضح معناسنه (النهج) فتحتينله بودخی هارهار صولومق معناسنه‌در يقال نهج الرجل نهجا من الباب الرابع اذا بهر (الانهاج) همزه‌نك كسريله برنسنه واضح وعيان اولمق معناسنه‌در يقال انهج الطريق والامر اذا وضح وواضح وعيان قلمق معناسنه‌در يقال انهج الامر اذا اوضحه ومركوبی اولان دابه‌نك اوزرينه چوق وارمغله يوروب صولوتمق معناسنه‌در يقال انهج الراكب الدابة اذا سار عليها فانبهرت ولباسی اسكيتمك معناسنه‌در يقال انهج الثوب اذا اخلقه ولباس كندی اسكيمك معناسنه‌در يقال انهج الثوب اذا بلی كرك نهج وكرك انهاج بومعنالرده مجازدر (الاستنهاج) يول مسلوك اولدرق شاهراه اولمق معناسنه‌در يقال استنهج الطريق اذا صار نهجا وبركسه‌نك مسلكنه سلوك ايلمك معناسنه‌در كرك حسی وكرك معنوی اولسون يقال استنهج فلان سبيل فلان اذا سلك مسلكه (النهرج) جعفر وزننده واسع يوله دينور يقال طريق نهرج ای واسع (النهرجة) دحرجه وزننده جماع ايلمك معناسنه‌در يقال نهرج المرأة اذا جامعها

﴿فصل الواو﴾ (الوأج) واوك فتحی وهمزه‌نك سكونيله پك آجقمق جوع شديد معناسنه‌در (الموتج) ثای مثناة ايله معظم وزننده لوی قربنده برموضعدر (الوثيج) ثای مثلثه ايله يسيج وزننده صمصق قالين وطقناز اولان شيئه دينور كرك وجود وكرك سائر نسنه اولسون يقال شیء وثيج ای كثيف ومكتنز (الوثاجة) كرامه وزننده وثيج اولمق معناسنه‌در يقال وثج الشیء وثاجة من الباب الرابع اذا كان وثيجا (الاستيثاج) نبات كالنی بولوب وچوغالوب كورلنمكله بری برينه صارمشمق معناسنه‌در يقال استوثج النبت اذا علق بعضه ببعض وتم ومال يعنی دواب ومواشی چوغالمق معناسنه‌در يقال استوثج المال اذا كثر ومالی چوغالتمق معناسنه‌در يقال استوثج الرجل اذا استكثر من المال (الموتجة) ايتاجدن اسم فاعل بنيه‌سيله چايری چوق وكور اولان ارضه دينور يقال ارض موتجة اذا كانت كثيرة الكلأ (الموثوجة) ايپلكی وطوقمسی كوشك اولان ثيابه دينور يقال ثياب موثوجة اذا كانت رخية الغزل والنسج غريبدركه مقتضای تركيب ثياب موثوجه صق ومحكم اولانه دينمكدر مؤلف الرخوة الغزل والنسج عبارتيله تفسير ايلكله وضع ماده‌يه مخالفدر حتی اساسده ثوب وثيج ای محكم النسج عنوانيله مبين‌در مكر تسكلفله كثافت صفتی تحميل اوله (الوج) واوك فتحی وجيمك تشديديله سرعت ايلمك معناسنه‌در

يقال

يقال وج الرجل وجا من الباب الاول اذا اسرع ووج بردوا آديدر تركيده اكير ديدكلری كوك اوله‌جقدر وبغرتلق قوشـنه دينور ودوه قوشـنه دينور وطائف ترابنده بروادی اسميدر كه محترق واحيحدين نام ايكی طاغ ارالغنده واقعدر ومنه الحديث [آخر وطأة وطئها الله تعالى بوج] يعنى آخر غزوة واخذة اوقعها الله تعالى بالكفار كانت بوج يريد غزوة حنين لا الطائف جوهری ابتداوج طائفده بربلده آديدر ديمكله غلط ايلدی ثانيا مراد طائف غزوه‌سيدر ديمكله غلط ايلدی وحنين وج حذاسنده بروادیدر وغزوهٔ طائفده قتال واقع اولمامشدر مترجم ديركه كتب سيرده غزوهٔ طائف آخر غزوهٔ نبوی اولوب كرچه غزوهٔ تبوك ختام مغازيدر لكن آنده حرب وقتال اولمامق اوزره مرسومدر ووج شهر طائفك زمينی اسمی اولوب عمالقه‌دن وج بن عبدالحی نام امير اورايه نازل اولمغله اسميله مسمی اولديغی مصرحدر شارح ديركه برنيجه مصحح وعتيق صحاح نسخه‌لرنده وادبا لطائف عنوانده مثبت اولديغی مشهودمز اولمشدر بوندن بشقه اكثر اهل غريب غزوهٔ طائفه بيان ايلديلر (الوجح) ضمتينله جست وچالاك دوه قوشلرينه دينور (الوجح) واوك وحای مهمله‌نك فتحيله صغنجق يره دينور ملجأ معناسـنه ومصدر اولور يقال وجح الرجل اليه وجحا من الباب الرابع اذا التجأ (الايجاح) همزه‌نك كسريله صغندرمق معناسنه‌در تقول اوجحته ای الجأته (الوجحة) فتحاتله يك درين يره دينور جمعی اوجاج كلور (الودج) واوك ودالك فتحيله بيونده برطمر آديدر يقال قطع ودجه وهو عرق فی العنق اكثر اصولك بيانـنه كوره بوطمر شاه طمرينك ايكی طرفـنده واقع ايكی طمردركه ايكيسنه ودجان ديرلر ابن اثير وابوالهيثم بوغاز چقورينك ايكی طرفنده ايكی غليظ طمردركه وريدان دخی ديرلر وآنلر جان طمرلريدر ديو بيان ايلديلركه شاه طمرلری اوله‌جقدر ومصباحده ديركه ودج اخدع ديدكلری طمردركه ذابح آنی قطع ايلمكله وجودده حيات اثری قالمزو ديرلركه جسدده برطمر واردركه انقطاعی باعث مماتدر وآنك هر عضوده براسمی واردر بيونده ودج ووريد ديرلر وآرقه‌ده نياط ديرلر وبلك ابج يوزنده ابهر ديرلركه يورك اكا متصلدر وبطنده وتين ديرلر واويلقده نسا وآياقده ابجل وقولده اكحل وبالدرده صافن ديرلر ومقدمة الادبده اخدع ايله وريدك كردن يعنى بيون طمری ايله وودجان دورك بوددردوسوی وريد يعنى وريدك ايكی طرفنده واقع ايكی طمر ايله مفسردر خلاصه عندالاكثر وريدن بشـقه ايكی طمردركه عندالغضب منتفخ اولورلر وودج سبب ووسيله معناسـنه استعمال اولنور يقال فلان ودجی الی فلان ای سببی ووسيلتی اليه (الودجان) ودج مرقومك تثنيه‌سيدركه ذكر اولندی وودجان ايكی برادره اطلاق اولنور يقال هما ودجان ای اخوان (الوداج) واوك كسريله بودخی ذكر اولنان بيون

طمرینه دینور ودج کبی (الودج) واوك فتحی وذالك سكونیله حیوانك ودج دیدکلری ذکر اولنان طمرنی کسمك معناسنه‌در یقال ودج الدابة و دجا من الباب الثانی اذا قطع ودجها واصلاح ایلك معناسنه‌در یقال ودج بین القوم اذا اصلح (التودیج) تفعیل وزننده بودخی ودج دیدکلری طمری کسمك معناسنه‌در وتودیج ترمد قربنده بربلده آدیدر (الاوارجة) همزه‌نك فتحیله دیوان اصحابنك دفترلرینه دینورکه خراج و میری وسائر واردات دیوانیه ثبت اولنور حالا دولت علیه ده دفتردار ویوك روزنامه و محاسبه‌جیان مقوله‌سنك روزنامه‌سی اوله‌جقدر شارح دیرکه مؤلف بونی ارج ماده سنده دخی ذکر ایلدی اکر وزنی افاعله ایسه محل ذکری بورادر واکر فواعله ایسه اورادر پس مؤلف ایکی احتماله رعایت ایلدی لکن اواره معربی اولمغله همزه‌سی اصلیه‌درکه افاعله اولور (الوسیج) نسیج وزننده دوه کندیلره مخصوص بر کونه یورویشله یوریمك معناسنه‌در یقال وسج البعیر وسیجا من الباب الثانی وهو سیر للابل ووسیج ترکستانده بر موضع آدیدر (الوسوج) عسوج وزننده ومرادفیدرکه رونده اشکین دوه‌لره دینور یقال ابل وسوج ای سریعة (الوساج) عساج وزننده ومرادفیدرکه سریع معناسنه‌در یقال جمل وساج عساج ای سریع ووساج اسامیدندر عقبة بن وساج محدثیندندر وبکیر بن وساج شعرادندر (الایساج) همزه‌نك کسریله دوه‌یی اقدام ایدوب سرعتله یورتدرمك معناسنه‌در تقول او سجت البعیر اذا حملته علی الوسیج (الوشیجة) وسیجه وزننده اغاج کوکنك زیرزمینه سورن طمرنه دینور وشول تسکره شکلنده ظرفه دینورکه لیفدن مشبك آغ کبی اوروب ایکی اغاج ارالغنه بند ایلدکدنصکره آنکله خرمن یرینه بجاش اکین دمدلرنی طاشرلر ووشیجه عقیق مدینه‌ده بر موضع آدیدر وعربلر بر قوم وقبیله ایچره صکره‌دن دخیل اولان جماعته وشیجة القوم اطلاق ایدرلر معنای اولدن مأخوذدر یقال هم وشیجة القوم ای حشوهم (الوشیج) وثیج وزننده مزراق اغاجنه دینورکه مراد قارغی کسدکلری سازلقدر واورکیه دینور بو مناسبتله رحم وقرابتك بری برینه اورکی کبی مشتبك اولمسنه اطلاق اولنور (الواشجة) بری برینه اورکی کبی کیریشوب مشتبك اولمش رحم وقرابته دینور یقال بینهم واشجة ای رحم مشتبكة (الوشج) واوك فتحی وشینك سكونیله قرابت آخره اورکیلمك معناسنه‌در یقال وشجت بك قرابته وشجا من الباب الثانی اذا اشتبكت واورمك معناسنه‌در یقال وشج محمله اذا شبکه بقد ونحوه لئلا یسقط منه شیٔ (التوشیج) تفعیل وزننده بو دخی اورمك معناسنه اولمغله قرابتی بری برینه اورکی طرزنده مشتبك ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال وشج الله قرابته بکم توشیجا ای شبکه (الولوج) قعود وزننده

(واللجة) عده وزننده دخول معناسنه‌در يقال ولج البيت يلج ولوجا ولجة اذا دخل شارح دير كه سيبويه ديديكه اشبو ولج ماده‌سى متعدى ايكن مصدرى ولوج اولمق ولجت فيه معناسنى اراده‌يه مبنيدر پس سيبويه اسقاط وسطه ذاهب اولمشدر اما محمد بن يزيد بغير وسط تعديه‌سنه ذاهب اولمشدر انتهى (الاتلاج) افتعال وزننده بو دخى دخول ايلمك معناسنه در يقال اتلج البيت اتلاجا اذا دخل (الاتلاج) همزه‌نك كسريله (والاتلاج) واوى تايه قلب ايله ادخال ايلمك معناسنه‌در تقول اولجته ايلاجا واتلجته اتلاجا اى ادخلته (الوليجة) واوك فتحيله بر كمسه‌نك دخيله‌سى وبطانه وخاصه‌سى اولان يعنى امور ومصالحنه دخيل وخاصه وهمرازى اولان كشى‌يه دينور على قول بيكانه‌دن اوله‌رق امور ومصالحنده معتمد عليه اتخاذ ايلديكى كشى‌يه اطلاق اولنور كه مراد كتخدا اوله‌جقدر قال الشارح ومنه قوله تعالى [ولم يتخذوا من دون الله ولا رسوله و لا المؤمنين وليجة] الاية فالوليجة البطانة والدخيلة وخاصتك من الرجال مؤلف بصائرده وليجه بر كشينك اهلندن اولميه‌رق معتمد عليه اتخاذ ايلديكى كشى‌يه دينور ديو ثبت ايلمكله عندنده معناى ثانى مرجح اولنور ويقال هو وليجتهم اى لصيق بهم (الوجلة) فتحاتله شول كسمه‌لك تعبير اولنان مغاره‌يه دينور كه ابناء سبيل يغمور مقوله‌سى عارضه‌دن اوراده تستر ايدرلر ودره‌نك بورغاج يرنه دينور منعطف الوادى معناسنه جمعى اولاج كلور وولج كلور فتحتينله كه جمع جنسيدر (الوالجة) دبيله معناسنه‌در كه مؤلفه كوره افت وداهيه‌يه و جوف انسانى‌يه عارض اولور بر نوع علته دينور ظاهرا بوراده مراد علت مزبوره اولمغله ووجع فى الانسان قولى والرجل المولوج قولندن مقدم اوله‌رق عطف تفسير اولمق اقتضا ايدر پس تأخيرى تغيير نساخدر وعند الاطباء دبيله بر شيشدر كه ايچنده ماده منصب اوله‌جق يرى اولور وبو اوچ كونه اولور تفصيلى كتب طبيه‌ده مشروحدر (المولوج) ذكر اولنان والجه علتنه مبتلا كشى‌يه دينور يقال ولج الرجل على بناء المفعول وهو مولوج اى مصاب بالوالجة (التولج) جوهر وزننده وحشى جانور اينه دينور كه اكا ولوج ايدرلر شارح سيبويه‌دن نقل ايدر كه بونك اصلى وولج اولمغله وزنى فوعل درتاء واودن مبدله‌در زيرا كلام عربده اسم اوله‌رق تفعل يوقدر (الولج) ضمتينله نواحى معناسنه‌دركه ناحيه‌نك جمعيدر وصوقاقلره دينور ازقه معناسنه وبال قوناره‌جق كيچه‌لره دينور مغارف العسل معناسنه ولوج مفرديدر اولكيلرده بمعنى مفعول وثالثده بمعنى فاعلدر (الولج) فتحتينله قوملقده اولان يوله دينور (التلج) صرد وزننده طوشنجل قوشينك ياوريسنه دينور بونك اصلى ولج ايدى واو تايه ابدال اولندى (التوليج) تفعيل وزننده حيل عقوديه‌دن بر حيله‌در صورتى بودركه بر كشى مالنى حال

حیاتنده بعض اولادینه تخصیص واعطا ایدر تاکه ناس ایشیدوب من بعد کندیدن قرض یاخود هبه وجهیله بر نسنه طلب وسؤال ایلیه‌لر شارح دیرکه بو مواضعه اولمغله بر امری اظهار وامر آخری ابطان اولمغله تولیج اطلاق اولنمشدر ومنه ابطل مالك التولیج فی العقود وهو جعل المال فی حیاته لبعض ولده فیتسامع الناس فینقدعون عن سؤاله (ولواج) واوك فتحی ولام ثانیه‌نك كسریله بدخشان اولکه‌سنده بر بلده‌در (الوماج) کتان وزننده فرجه دینورکه عورت یریدر لکن بونده اصح اولان حای مهمله اولمقدر (الونج) واوك ونونك فتحیله ذو الاوتار اولان ساز قسمندن بر نوع سازك اسمیدر علی‌قول لاغوته‌تعبیر اولنان سازه دینور یاخود معزف معناسنه مطلقا سازه دینور شارحك بیانه کوره ونه معربیدرکه زیل تعبیر اولنان سازدر وونج نسف قضاسنده بر قریه آدیدر ونه معربیدر (الوهج) واوك فتحی وهانك سکونیله (والوهجان) فتحاتله آتش یانوب علولنمك معناسنه‌در یقال وهج النار تهج وهجا ووهجانا من الباب الثانی اذا اتقدت مؤلفك مثالده فعلی مذکر وتفسیرده مؤنث ایرادی نار لفظنك تذکیر وتأنیثی اعتبارینه مبنی‌در (الوهج) فتحتینله معنای مذکوردن اسمدر یالك معناسنه‌در یقال للنار وهج شدید (التوهج) تفعل وزننده آتش بنفسه علولنوب مشتعل اولمق معناسنه‌در یقال توهجت النار اذا توقدت ومسك مقوله‌سی طیب وعطرك رایحه‌سی کرمیلنمك معناسنه استعمال اولنور یقال توهجت رایحة الطیب اذا توقدت وپارلاق نسنه پارلدامق ویلدرامق معناسنه استعمال اولنور یقال توهج الجوهر اذا تلألأ (الوهیج) واوك فتحیله آتشك یانوب علولنمسی حالتنه دینور یقال للنار وهیج ای توقد (الویج) واوك فتحی ویانك سکونیله چقتجیلرك صبان اوقی دیدکلری اغاجه دینور مؤلف خشبة الفدان عبارتیله تفسیر ایلمکله صبان اوقی دیدکلری اولور لکن قانون الادبده فارسیده سمه ترکیده زیوله دیدکلری اغاج ایله مفسردر لکن درست دکلدر

﴿ فصل الهاء ﴾ (الهبج) هانك وبانك فتحیله ورم طرزنده برحالته دینورکه بعض ناقه‌نك ممه‌سنده واقع اولور (التأبیج) تفعیل وزننده برعضوی بعض عارضه ایله شیشورمك معناسنه‌در یقال هبجه تهبیجا اذا ورمه مادهٔ مرقومه‌دن‌مأخوذدر (التهبج) تفعل وزننده آندن‌مطاوعدر (المهبج) معظم وزننده ثقیل‌النفس اولان‌کسیه‌اطلاق اولنور (الهبیج) امیر وزننده شول‌کیکه‌دینورکه ایکی یانلرنده‌کی قارننك‌تویلری‌ایله ارقه‌سی‌میانیدر لونه‌مخالف ایکی اوزون خطلری اوله (الهوبجة) جوهره وزننده بطن ارضه‌یاخود یوکسك یرلرك‌وسطنده واقع‌دوز واوتوراقلی یره دینور ودره‌نك نهایت بولدیغی یره دینورکه دفع واساله ایلدیکی سیلندی طشره‌یه اورادن مندفع

اولور وصو ایرکیلجك یرلرده حفر اولنان کوچك حوض کبی یرلره دینور که یغمورلر یاغوب صوچوغالدقده صوبی اورالره آقیدوب بر زمان آنلردن ایچرلر مؤلف وان بحفر عنوانده ایراد ایلکله کرچه ظاهرا مصدر صورتنده‌در لکن عادتی اوزره مسامحه ایلشدر که وجه مذکور اوزره اول چقورلرك اسمیدر (الهوابج) هانك فتحیله عامه‌ده بر نیچه باغچه‌لره اطلاق اولنور (الهبج) هانك فتحی وبانك سکونیله اورمق معناسنه‌در یقال هبجه هبجا من الباب الثالث اذا ضربه بونك باب ثالثدن ورودی شاذدر (الهبیج) هانك وبانك ویای مشدده‌نك فتحیله هبیخ لفظنده لغتدرکه خای معجمه ایله در بی خیر ومنفعت اولان کسه‌یه دینور (الهبرج) هانك فتحی وبانك سکونیله سریع وخفیف اولان یورویشه دینور ومتکبر ومختال اولان کسیه دینور وقارشق وناهموار یورر اولان کسیه دینور ومنقش الاجه ثوبه دینور ویومری جثه‌لو سموز تنومند آدمه دینور بو معناده هانك ورانك کسریله‌ده لغتدر وقوجه اوکوزه وقوجه کیکه دینور (الهبرجة) دحرجه وزننده ثیاب مقوله‌سنه نقش ایلك معناسنه‌در یقال هبرج الثوب اذا وشی وقارشق ناهموار چالق چالق یوریمك معناسنه‌در یقال هبرج الرجل اذا مشی مختلطا (المهبرج) مسرهد وزننده شول یای کریشنه دینور که کثرت استعمالدن صرتی فرسوده اولوب جابجا پروزلنمکله فاسد وتباه اولمش اوله (الهجیج) اجیج وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی هاء همزه‌دن مبدله‌در ودرین دره‌یه دینور وشول دور ودراز ارضه دینور که آنده سلوك ایدنلر بر آن اقدم شورابی قطع ایده‌یم دیو استعجال ایدر اوله وکاهنلرك وفالجیلرك یر اوزره جزدکلری جزکیه دینور که احکاملرینه متعلق اولور جمعی هجان کلور رمان وزننده وهج وهجیج مصدر اولورلر بنایی یقمق معناسنه یقال هج البیت هجا وهجیجا من الباب الاول اذا هدمه (الاهجیج) اکایل وزننده بو دخی درین دره‌یه دینور (هجاج) قطام وزننده وآخرلك فتحیله جائزدر ارض طویله معناسنه اولان هجیج مذکوردن مأخوذدر کندی باشنه کتمك معناسنده استعمال اولنمشدر بوندندرکه عربلر بر کسه مشورتسز خود بخود کندی رأیله برخصوصه مباشرت یاخود رهبر ورفیقسز بر طریقه عزیمت ایلدکده فلان رکب هجاج دیرلر رکب رأسه معناسنه صحاح مترجمنك بوراده ترجمه‌سی اغربدر (هجاجیك) تثنیه بنیه‌سیله بر لفظدرکه برکسه‌یی برنسنه‌دن کف و منع صددنده اولدقده ایراد اولنور وبو دوالیك و حنانیك و هذاذیك کلمه‌لری کبی بلا واحد تثنیه اولمه‌رق مستعمل اولان الفاظدندر کویاکه مکررا ومؤکدا منع ایدر وبووادئ عمیق معناسنه اولان هجیج لفظندن مأخوذدر کویاکه صقن صقن پیشگاهکده مهلکه وار دیمك وادیسنده‌در (الاستهجاج) استعجال معناسنه‌در یقال استهجه

ای استبجله وبرکسه مشورتسز رأی خودیله مستبدا عامل اولمق معناسنه‌در یقال
استهج فلان اذا رکب رأیه (الهجاجة) سحابه وزننده شول غباره دینور که
اوکنه کلن نسنه‌لری طپراقله اورتوب باصدرر اوله و احمق و نادان کسیه دینور
(الهجهاج والهجهاجة) هالرك فتحیله بونلرده احمق وبیغز آدمه دینور (هجهج)
هالرك فتحی وجیملرك سکونیله قیون وکچی قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر
جوهری بونی فتح اوزره مبنیدر دیمکله غلط ایلمشدر استشهاد ایلدیکی اشبو
★یفرق بخشیه بهجهج ناعقه ★ مصراعنده شاعر ضرورت وزن ایچون تحریك ایلمشدر
(هجا وهج) هالرك فتحیله کوپك قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر ترکیده
اوش یرنده‌در وآخرلرینك تنوینیله‌ده جائزدر (الهجهجة) زلزله وزننده یرتجی
جانوری زجر وکف وتخویف ایچون حیقرمق معناسنه‌در یقال هجهج بالسبع اذا
صاح به ودوه‌یی هیج هیج دیو زجر وآزار ایلمك معناسنه‌در یقال هجهج بالجمل
اذا زجره فقال له هیج وهجهجه خاصة اکراد طائفه‌سنك جنك وقتال اثناسنده
غریو وفریاد وغلغله‌لرندن حکایه‌در (الهجهاج) هانك فتحیله اورکك حیوانه دینور
وکوکره‌یوب کورمسی تند وشدید اولان ارکك دوه‌یه دینور واوزون دوه‌یه
واوزون آدمه دینور وناتراش کنده واحمق کسیه دینور وداهیه وآفته دینور
(الهجهج) فدفد وزننده اصلا نبات اثری اولمیان طپراغی پك اولان یوریره
دینور یقال ارض هجهج ای صلبة جدبة (الهجهج) علبط وزننده قوج قیونه
دینور ونه طتلو ونه‌شور اولان صویه دینورکه ایچملو اولور ماء شروب معناسنه
(الهجاهج) علابط وزننده ایری وضخامتلو نسنه‌یه دینور (التهجهج) تزلزل
وزننده ناقه‌نك طوغورمق وقتی کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال تهجهجت الناقة
اذا دنانتاجها (الهج) هانك ضمیله بیوندرغه دینور که چفت اوکوزینك بیوننه
کچریلور (الاهتجاج) افتعال وزننده برخصوصده اوزون اوزادی اوزرینه
اولوب توغل وتمادی ایلمك معناسنه‌در یقال اهتج فی الامر اذا تمادی فیه (الهدجان)
فتحاتله (والهداج) غراب وزننده پیر وسالخورده کسنه صارصله‌رق آهسته‌جه
یوریمك معناسنه‌در یقال هدج الشیخ هدجانا وهداجا من الباب الثانی اذا مشی
رویدا فی ارتعاش (الهداج) شداد وزننده (والهدجدج) سفرجل وزننده
صارصله‌رق آهسته‌جه یورین پیر آدمه دینور (الهدجة) فتحاتله ناقه یاوریسنه
حنین وشفقت ایلمك معناسنه‌در شارحك بیاننه کوره مصدردر (المهداج) محراب
وزننده ولدنه پك حنین ورقت ایدن ناقه‌یه دینور (الهودج) جوهر وزننده
سفرده نسوان طائفه‌سنه مخصوص برکونه مرکوب اسمیدر وبومحفه‌دن بشقه‌در
بومدور واوستی قبه‌لو اولورکه حج یولنده‌کی محمل وبورالرده حالا قوچی تعبیر

ایتدیکمز

ايتديكمز اوله جقدر كه كيده‌رك نزاكت پيدا ايلمشدر وهدجان مرقوم معناسندن مأخوذدر (التهدج) تفعل وزننده پير وضعيف كسه‌لرك دتره‌يه‌رك ظهور ايدن آوازه لرى ضعفدن ناشى كسيك كسيك ظهور ايلمك معناسنه‌در يقال تهدج صوته اذا تقطع فى ارتعاش وناقه ولدينه حنين ورقت ايلمك معناسنه در يقال تهدجت الناقة اذا تعطفت على الولد (الهدوج) صبور وزننده شول تنجره‌يه دينوركه دبى يوفقه اولمغله ايچنده‌كى تيز قينار اوله يقال قدر هدوج اى سريع الغليان (هداج) كتاب وزننده ريب بن شريف نام كسه‌نك فرسى اسميدر وبرقبيله پدرينك اسميدر (المستهدج) اسم فاعل بنيه سيله پك عجول اولان كسيه دينور يقال رجل مستهدج اى عجلان دالك فتحيله مصدر ميمى در استعجال معناسنه‌در (الهرج) هانك فتحى ورانك سكونيله ناس فتنه واختلال وحرب وقتال هنكامه سنه دوشمك معناسنه‌در يقال هرج الناس هرجا من الباب الثانى اذا وقعوا فى فتنة واختلاط وقتل لسانمزده دخى ناس برى برينه دوشوب هرج ومرج اولدى تعبيرى واردر هرج لفظنه مزاوجة مرج رانك سكونيله تلفظ اولنور نهايه‌نك بيانه كوره اصل هرج برنسنه‌نك كثير ومتسع اولمسنه موضوعدر وسائرلرك بيانه كوره خلط معناسنه موضوعدر وهرج قاپويى آچق براقق معناسنه‌در يقال هرج الباب اذا تركه مفتوحا وسوزه طالوب چوغالتمق على قول خلط كلام ايلمك معناسنه‌در يقال هرج فلان فى الحديث اذا اخاض فاكثر او خلط فيه وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال هرج جاريته هرجا من الباب الاول والثانى اذا جامعها مترجم ديركه بومعنادندركه عربلر كثرت جماع ضمننده بات فلان يهرجها ليلة جمعاء ديرلر يعنى كيجه‌نك جميع اوقاتنده جماع ايلديكه چوق جماع ايلدى ديمكدر جمعاء كلمه‌سى ليله‌نك تأكيد معنويسيدر وانقولى مرحومك بومحلنه نظر اولنه وآت صوكبى بردوزه‌يه اشوب ياخود سكردوب كتمك معناسنه‌در يقال هرج الفرس اذا جرى (الهرج) فتحتينله دوه حرارت هوانك شدتندن ياخود چوق قطران سورلمكله آنك ثقلتندن ناشى چكزنوب وكوزلرى قراروب سركشته وبايغين اولمق معناسنه‌در يقال هرج البعير هرجا من الباب الرابع اذا سدر من شدة الحر اوكثرة الطلاء بالقطران (الهرج) هانك كسريله احمق وبون آدمه دينور ومطلقا ضعيف وزبون اولان شيئه دينور (الهرجة) هانك كسريله ملايم يايه دينوركه كباده تعبير اولنور (التهريج) تفعيل وزننده دوه‌يى اسى هواده پك سوروب يورمغله سركشته قلمق معناسنه‌در يقال هرج البعير اذا حمله على السير يعنى فى الهاجره حتى سدر ويرتجى جانور اوزره حيقروب اوغراشديغى نسنه‌دن كف وزجر ايلمك معناسنه‌در يقال هرج بالسبع اذا صاح به وزجره وخمر ياخود نبيذ شاربنى باشدن قاره ايلمك معناسنه‌در يقال هرج النبيذ فلانا اذا

بلغ منه (الاهراج) همزه‌نك كسريله بودخی دوه‌يی اسی وقتده پك يورمغله سركشته قلمق معناسنه‌در يقال اهرج البعير بمعنى هرجه (المهرج) منبر وزننده (والهراج) شداد وزننـده صوكبی رونده ودونده اولان آته دينور (الهراجة) هانك فتحی ورانك تشديديله لاقردی‌يه طالمش جماعته دينور (الهربجة) دحرجه وزننـده برايش محكم ومتين ايشلنميوب كوشك وكوتی ايشلنمكه دينور (الهردجة) دحرجه وزننده چابك يوريمك معناسنه‌در يقال هردج الرجل اذا مشى سريعا (الهزج) هانك وزای معجمه‌نك فتحيله اسمدر خوش آواز ايله ترنم وترانه‌لی شرقی وبستـه مقوله‌سی سرود وغنايه دينـور كه سامعی طربناك ايدوب خاطرنی كل كبی كشاده وخندان ايليه وبوغوقلیجه اولان آوازه دينـور ومطلقا الفاظی متدارك ومتقارب اوله‌رق منتظم اولان كلامه دينـور علم عروض ابحرندن بحر هزج بومعنايه مبنی اطلاق اولنمشدر زيرا اجزاسی متقاربدر وهزج مصدر اولور خواننده وجه مذكور اوزره بسته وكفته سويلمك معناسنه‌در يقال هزج المغنی هزجا من الباب الرابع اذا ترنم ای انشدالهزج (الاهزاج) همزه‌نك كسريله شاعر بحرهزج وزننده شعرسويلمك معناسـنه‌در يقال اهزج الشاعر اذا اتى بالهزج كما يقال ارمل وارجز (التهزج) تفعل وزننـده (والتهزيج) تفعيل وزننده بونلرده ترانه‌لی نغمات ايلمك معناسنه‌در يقال تهزج المطرب وهزج اذا انشد الهزج وتهزج اوق اتان كمسه يايی قوروب كشاد ويردكده كريشی طنقرده‌مق معناسـنه استعمال اولنور يقال تهزجت القوس اذا صوتت عند الانباض (الهزيج) امير وزننده كيجه‌دن برمقداره دينـور يقال مضى هزيج من الليـل ای هزيع (الهزامج) علابط وزننده صق صق بری بری اردنجه ظهور ايدن آوازه دينـور تقول سمعت صوتا هزامجا ای متداركا وبونك ميمی زائده‌در بوصورتده مؤلف جوهری كبی هزج ماده سـنده ثبت ايلمك انسب ايدی (الهزمجة) دحرجه وزننده متتابعا سوز سويلمك معناسـنه‌در و اختلاط صوت معناسنه‌در (الهزلاج) هانك كسريله جست وچابك قورده دينور (الهزلج) عملس وزننده جست وچالاك معناسـنه‌در يقال ظليم هزلج ای سريع (الهزلجة) دحرجه وزننـده اختلاط صوت معناسـنه‌در (هسنجان) هانك وسينك كسريله عجم اولكه‌سنده برقريه آديدر (التهضيج) تفعيل وزننده دواب ومواشينك رعی وپرورشنی خوشجه ايتميوب بری بكزرجه ايلمك معناسنه‌در يقال هضج ماله تهضيجا اذا لم يجد رعيها تأنيث ضمير دواب ومواشی اعتباريله‌در (الهضيج) امير وزننده كوچك چوجقلره دينور يقال صبيان هضيج ای صغار ظاهرا بوحسيل كبی مفرد وارد اولان كلماتدندر (الاهليلج) همزه‌نك كسری ولام ثانيه‌نك فتحی وقليلا كسريله ثمر معروف اسميدر مفردی اهليلجه‌در هايله اشبو ثمر هليله ديمكله معروف دارودر

صاری نوعنه صاری هلیله وسیاهنه قره هلیله دیرلرکه تمام نضج بولایدر وبر نوعنه کابلی دیرلر مرباسی اولور خناق انواعنی مزیل وحواسی حافظ وصداعی دافع ومعده‌ده وجودی برخانه‌ده مدبره اولان کدبانو وجودنه معادلدر (الهالج) خارج وزننده بیهوده رؤیالر کورر اولان شخصه دینور یقال رجل هالج ای الکثیر الاحلام بلا تحصیل (الهلج) فلج وزننده ایناتلیان ماده‌لری خبر ویرمك معناسنه‌در یقال هلج فلان هلجا من الباب الثانی اذا اخبر بمالا یؤمن به وهلج اسمادندرکه محمد بن العباس البلخی نام محدثك جدی اسمیدر (الهلج) هانك ضمیله تأویل وتعبیره صلاحیتی اولمیان رؤیالره دینورکه اضغاث احلام تعبیر اولنور (الاهلاج) همزه‌نك کسریله اخفا ایلمك معناسنه‌در یقال اهلج الشیء اذا اخفاه (الهلباجة) هانك کسریله کمی ارسلانی کبی جثه‌سی ایری واحمق وناتراش ونادان وصغر کبی اکول خلاصه ظاهری و باطنی مجموعهٔ مساوی و عیوب وجامع هرشر وقبح اولان کمسیه دینور یقال رجل هلباجة ای احمق ضخم فدم اکول جامع کل شر شارح دیرکه خلف احمردن منقولدرکه براعرابیدن هلباجه‌یی سؤال ایلدم هلباجه شول احمق کمسه‌درکه جثه‌سی پك ایری واایاقلری بیوك وبغایت اکول اوله دیدی بعده اول اعرابی‌یه بر قاچ دفعه دخی تصادف ایلدم هر دفعه‌سنده تفسیرنه بروصف دخی ضم وزیاده ایلر ایدی دفعهٔ اخراده هلباجه شول کمسه‌درکه حسی ومعنوی جمیع اوصاف قبیحه‌یی جامع مجموعهٔ مکروهات اوله دیو ختام ویردی انتهی وهلباجه پك قویو سوده ویوغورده دینور (الهلبج) علبط وزننده (والهلابج) علابط وزننده بونلرده پك قویو سوده ویوغورده دینور (الهمج) فتحتینله برنوع اوفق سینکه دینورکه سیوری سینك طرزنده اولور اشك و قیون و کچی قسمنك یوزلرینه کوزلرینه اوشرلر ترکیده یاوسی تعبیر اولنور وزبون ومهزول قیون و کچی قسمنه دینور مفردی همجه‌در هایله وشاشقین وچولپه واحمق کمسه‌لره دینور یقال رجل همجة ای احمق ورجال همج ای حمق وقوجه دیشی قیونلره دینور وآجلغه دینور جوع معناسنه ومعاش خصوصنده اولان سوء تدبیره دینور (الهامج) مبالغة همج کلمه‌سنی تأکید ایچون ایراد اولنور یقال همج هامج کما یقال شعر شاعر وهامج بری برینه قاریشوب چالقنوب طوران شیئه دینور سرکرده‌سز اجناس مختلفه انسان کروهی وچوبانسز حیوان سوریسی کبی (الهمج) هانك فتحی و میمك سکونیله دوه صویی دفعهٔ واحده‌ده ایچوب قانمق معناسنه‌در یقال همجت الابل همجا من الباب الاول اذا شربت منه حتی رویت (الاهماج) همزه‌نك کسریله اخفا معناسنه‌در یقال اهمجه اذا اخفاه وآت جد واقدامله سکرتمك معناسنه‌در یقال اهمج الفرس اذا جدفی جریه (الهمیج) امیر وزننده کنج کیکه دینور وچوبك قارنلو علی قول اموزینك

ایکی طرفلرنده لونه مخالف خطلری اولانه یاخود بروجع سببیله چهره‌سی پژمرده اولمش کیکه دینور (الاهتماج) افتعال وزننده حرارتدن یاخود غیری عارضه‌دن ناشی ضعیف و زبون اولمق معناسنه‌در یقال اهتمج الرجل اذا ضعف من حر اوغیره وبرکسه‌نك چهره‌سی پژمرده اولمق معناسنه‌در یقال اهتمج وجهه اذا ذبل (الهمرجة) دحرجه وزننده برنسنه قارش مووش اولمق معناسنه‌در و خفت وسرعت معناسنه‌در وناسك غریو وغوغا وشماطه‌سنه دینور و باطل و بیهوده معناسنه‌در وبر خبری قارشق شوریده سویلمك معناسنه‌در (الهمرجان) عنفوان وزننده بودخی اخلاط ناسك غوغا وغریونه دینور (الهمرج) عملس وزننده کار کذار وامور مصالحده ماضی اولان ایش اری آدمه دینور (الهملاج) هانك کسریله یورغه بارکیره دینورکه رهوار تعبیر اولنور وشول آریق قیونه دینورکه زبونلغندن کمکلرنده ایلك قسمی اولمیه یقال شاة هملاج ای لامخ فیها لهزالها (الهملجة) دحرجه وزننده یورغه یوریمك معناسنه‌در وبو فارسیدن معربدر لکن مصباحده عربی اولمق اوزره مرسومدر اسم فاعلنده مهملج وغیر قیاس اوزره هملاج دینور (المهملج) مدحرج وزننده صعوبتسز رام و منقاد شیئه دینور یقال امر مهملج ای مذلل منقاد (التهنج) تفعل وزننده ولد اناسنك رحمنده یکیجه جانلنوب حرکته بشلمق معناسنه‌در یقال تهنج الفصیل اذا تحرك و اخذت الحیاة فیه (الهوج) فتحتینله بویی اوزون اوله‌رق احمق و خفیف الطبع و دکسز وسریع الحرکه یل قوان اولمق معناسنه‌در یقال هوج الرجل هوجا من الباب الرابع اذا کان طویلا فی حمق وطیش وتسرع (الاهوج) احمر وزننده اندن صفتدر (الهوجاء) حمراء وزننده مؤنثیدر وهوجاء شول ناقه‌یه اطلاق اولنورکه بنفسه دائما سرعتله یورر اوله کویاکه هوج وحماقتی اولمغله کندوسنی اتعاب ایدر وچادرلری یرندن قوپاروب برهوا ایدر اولان ریح شدیده‌یه دینور جمعی هوج کلور هانك ضمیله (الهیج) هانك فتحی ویانك سکونیله (والهیجان) فتحاتله (والهیاج) هانك کسریله برنسنه توز کبی یرندن قوپوب توزیمق معناسنه در یقال هاج الشیء هیجا وهیجانا وهیاجا من الباب الثانی اذا ثار وتوزتمق معناسنه متعدی اولور یقال هاجه اذا اثاره ودوه قسمی صوصه‌مق معناسنه‌درکه هیجانه سببدر یقال هاجت الابل اذا عطشت ونبات قوریمق معناسنه استعمال اولنور یقال هاج النبت اذا یبس (الاهتیاج) افتعال وزننده (والتهیج) تفعل وزننده بونلرده برنسنه یرندن قوپوب توزیمق معناسنه‌در یقال اهتاج الشیء وتهیج بمعنی هاج (الهایج) خارج وزننده شهوتی حرکت ایتمش آیغره دینور وکبرکین ارکك دوه‌یه دینور وزیاده‌سیله ثوران اوزره اولان خشم وغضبه اطلاق اولنور (الهیجاء)

صحراء وزننده وقصر ايله جائزدر جنك وجداله دينور يقال وقعت بينهم الهيجاء والهيجى اى الحرب (الهياج) علاج وزننده مفاعلهدن مصدر در قتال و مقاتله معناسنهدر يقال هايجه هياجا اى قاتله (الهياج) شداد وزننده اساميدندر هياج بن بسطام وهياج بن عمران محدثلردر (التهايج) تفاعل وزننده اوغراش ايچون برى برى اوزره صچرايوب آتلق معناسنهدر يقال تهايجوا اذا تواثبوا للقتال (المهياج) محراب وزننده وطننه بغايت چكنوب آرزومند اولان ناقهيه دينور ودائما سائر دوهلردن مقدم صوصار اولان اركك دوهيه دينور (الهاجة) ديشى قوربغهيه دينور جمعى هاجات كلور ظاهرا مؤنثا وارد اولان الفاظدندر اصلى هائجهدر (يوم هيج) اضافتله يوم ثوران ديمكدر كه فورتنه و طوفان كونى اولهجقدر تقول يومنا يوم هيج اى يوم ريح اوغيم ومطر (الهايجة) شول ارضه اطلاق اولنوركه چايرى وسبزواتى قوريمش ياخود صرارمش اوله يقال ارض هايجة اذا يبس بقلها اواصفر (الاهاجة) افاده وزننده اوتلرى قورتمق معناسنهدر يقال اهاجت الريح النبت اذا ايبسته (الاهياج) اصلى اوزه بريرى اوتلرى قوريمش بولمق معناسنهدر يقال اهيج الارض اذا وجدها هايجة النبات (هيج) هانك كسرى وجيمك كسر اوزره بناسيله (وهج) هانك كسرى و جيمك سكونيله ناقه قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر

﴿ فصل الياء التحتية ﴾ (يأجج) يمنع ويضرب وزنلرنده بر موضع آديدر و بواجج مادهسنده دخى ذكر اولندى سيبويه جعفر وزننه ملحق يعنى ياء زائده اولمامغله رباعيدر ديدى (ايذج) احمد وزننده اهواز ايالتنده بربلدهدر وسمر قند قضاسنده بر قريهدر (اليارج) رانك فتحيله نسوانك بلازك تعبير ايتدكلرى زينته دينور قلب وسوار دخى ديرلر شارحك بيانته كوره ياره فارسى معربيدر ويارج اسمادندر هذيل بن نصر بن يارج محدثيندندر (الايارجة) همزهنك كسرى ورانك فتحيله بين الاطباء بركونه معجون مسهل و معروف اسميدر جمعى ايارج كلور وبو ايارة يونانى معربيدر دواى الهى ديمكدر مترجم ديركه كوياكه قوت مسهلهنك سائر افعالدن ازيد قدرت سبحانيه اختصاصى اولديغيچون اطلاق اولنمشدر وابتدا ايارجلرى تأليف ايدن فيلقريوس حكيمدر سائرلرى دخى مؤلفنه اضافتله مشهوردر ايارج جالينوس وايارج بقراط كبى (ياج) جيمك سكونى وبعضا كسريله صقليهده برقلعه آديدر وصقليه صادك وقافك كسريله حالا بحرسفيدده سجليا وچچليا ديدكلرى جزيرهٔ كبيرهدركه اتاليا حذاسندهٔ واقعدر

باب الحاء المهملة فصل الهمزه

(الاجاح) همزه‌نك حركات ثلاثیله پرده‌یه واورتویه دینور ستر معناسنه (الاح) همزه‌نك فتحی وحانك تشدیدیله اوكسورمك معناسنه‌در یقال اح الرجل احا من الباب الاول اذا سعل (الاحاح) همزه‌نك ضمیله صوسزلغه دینور ودرونده مضمر اولان غیظ و عداوت و كینه‌یه دینور و غم وغصه‌دن یوركده عارض اولان درد و الم وسوزشه دینور (الاحیحة والاحیح) همزه‌لرك فتحیله بونلرده غم وحزندن یوركده پیدا اولان وجع والم وسوزشه دینور (الاحاح) همزه‌نك كسریله درد دروندن شكایته دال اولان یااحاح لفظنی چوق سویلمك معناسنه‌در یاویلی دیدكلری كبی یقال احاح زید اذا اكثر من قوله یا احاح بونك اصلی یا احاحی ایدی یاء ترخیم اولندی (التأحیح) تفعیل وزننده بوغاز آرتلق معناسنه‌در یقال احی الرجل اذا تنحنح وبونك اصلی احح ایدی استثقالا حاء ثانیه یایه مبدل اولدی نته كه تظنن كلمه‌سنده نون ثانیه یایه قلبله تظنی اولمشدر (احیحه) تصغیر بنیه‌سیله ابن الجلاح دركه انصاردندر (الازوح) زای معجمه ایله قعود وزننده برنسنه بوزیلوب دیوشورلمك معناسنه‌در یقال ازح الشیء ازوحا من الباب الثانی اذا تقبض ودنا بعضه من بعض وكیرولنوب اویالنمق و كیجكمك معناسنه در یقال ازح الرجل اذا تباطأ وتخلف وایاق سورچوب قایمق معناسنه‌در یقال ازحت القدم اذا زلت و بدنده طمر آتوب اوینامق معناسنه‌در یقال ازح العرق اذا اضطرب ونبض (التأزح) تفعل وزننده بودخی كیرولنمك وكیرو چكلمك معناسنه‌در یقال تأزح الرجل اذا تخلف وتقاعس (الازوح) صبور وزننده مكارم خصال ومحاسن فعالدن متخلف اولان بمایه شخصه دینور یقال رجل ازوح ای متخلف عن المكارم و حرون آته دینور كه سوردكجه كیروسنه كیدر اولور یقال فرس ازوح ای حرون (الاشح) همزه‌نك وشین معجمه‌نك فتحیله طارلمق معناسنه‌در یقال اشح الرجل اشحا من الباب الرابع اذا غضب (الاشحان) غضبان وزننده و مرادفیدر كه طارغین وخشمناك آدمه دینور مؤنثنده اشحی دینور غضبی كبی (الاشاح) همزه‌نك كسری وضمیله وشاح معناسنه‌دركه نسوان عربه مخصوص حمایل طرزنده اویزه كرداندركه نسوان عربك كردانلغی اوله‌جقدر (افیح) فایله امیر وزبیر وزنلرنده مذحج قبیله‌سی بلادنه قریب بر موضعدر (الاحان) فتحاتله یاره شدت وجعندن سانجوب زوقولمق وصزلمق معناسنه‌در یقال اح الجرح احانا من الباب الثانی اذا ضرب بوجع (الانح) همزه‌نك فتحی ونونك سكونیله (والانیح) مدیح وزننده (والانوح)

قعود وزننده شدت مرضدن یاخود ضیق نفس اولمقدن ناشی افراط ثقلتـدن صقندی ایله ایکلر کبی ایقیلق معناسـنه‌در یقال انح الرجل انحا و انیحا و انوحا من الباب الثانی اذا زحر من ثقل یجده من مرض اوبهر (الانح) راکع وزننده اندن اسم فاعلدر جمعی انح کلور رکع وزنـنـده (الانح) کتف وزننده (والانوح) صبور وزننده (والانح) همزه‌نك ضمیله قبر وزننده شول ناکسه دینورکه کندیدن برنسنه طلب اولندقده بردن رد ایده‌میوب بخلی سببیله تنحنح ایدر اوله یقال رجل انح وانوح وانح اذا سئل عنه تنحنح بخلا وانوح شول آته دینور که سکردرکن ایکلر کبی بوغازندن صوتی کیر کیر ایدر اوله یقال فرس انوح اذا جری قر قر (الانحة) جارحه وزننده قصه بویلو بودور خاتونه دینـور شارح دیرکه عبابده مذکری دخی مرسومدر (انحه) همزه‌نك ضمیله قبره وزننده یمامه‌ده برقریه آدیدر (الاح) باب وزننده یمورطه‌نك بیاضنه دینورکه مأکولدر وآح اوکسورن شخصك اوکسورمسی صوتنـدن حکایه‌در (ایحی وایحی) همزه‌نك فتحی وکسری و یانك قصریله خاصة تعجب کلمه‌لریدرکه اوق آتان تیر انداز نشانه اوردقده پسند واستحسان موقعنده ایراد اولنور (آح) همزه‌نك مدی وحانك کسر وتنوینیله علی قول آح که همزه‌نك مدی و حانك فتحیله بر نسنه‌دن اکراه ایدوب ایکره‌نن کمسـیه سویلنور برکلمه‌در کویاکه استکراه ایده‌جك نسنه دکلدر یمورطه‌نك بیاضی کبی لطیفدر دیو تنفردن تبعید ایدر

﴿ فصل الباء ﴾ (البجح) بانك وجیمك فتحیله فرحناك اولمق معناسنه‌در یقال بجح بالشیء بجحا من الباب الرابع اذا فرح به و یقال بجح به بجحا من البـاب الثالث لکنها ضعیفة (التبجیح) تفعیل وزننده شادان ایلمك معناسـنه‌در (التبجح) تفعل وزننده آندن مطاوعدر تقول بجحته تبجیحا فتبجح (البحة) بانك ضمی و حانك تشدیدیله سس بوغنقلغی عارضه‌سنه دینورکه سس چتاللنوب یاخود بوغوقلنور بعضا یك شدید اولوب بالکلیه چقمقدن قالور حدتلو و یاطوزلو خلطك بوغازه انصبابندن و صوغوقدن وسائر عارضه‌دن تحدث ایدر (البحح) فتحتینله برکسه‌نك سسی وجه مذکور اوزره بوغلمق معناسنه‌در تقول بححت ابح بححا من الباب الرابع اذا اخذته بحة وخشونة وغلظ فی صوته (البح) بانك فتحی وحانك تشـدیدیله (والبحح) کذلك فتحتینـله (والبحاح) کتاب وزننده (والبحوح والبحوحة) بالرك ضمیله (والبحاحة) بانك فتحیـله بونلرده اول معنایه‌در تقول بححت بحا وبححا وبحاحا وبحوحا وبحوحة وبحاحة من الباب الثالث پس فتحتینله بحح ایکی بابدن دخی مصـدر در (الابح) همزه‌نك وبانك فتحیله باب رابعدن صفتدر بوغوق سـسلو کشی یه دینور شارح دیرکه کرك خلقی وکرك عارضی اولسون مؤنثنده بحه دینورکه اصلی بححه‌در وبحاء

دینور وابح مسکوك التونه اطلاق اولنور دینار معناسنه وسموز کسیه اطلاق اولنور وعود غلیظه اطلاق اولنور مؤلف ومن العیدان الغلیظ عبارتیله ثبت ایلمکله عیدان عودك جمعیدر که کسلمش اغاج کراستهسنه دینور کذلك طنبور ولاغوته دیدکلری سازلره دینور شارحك بیانه کوره مرادساز مذکوردر لکن سبب اطلاق غلظ صوت اولمغله کراستهبه وقالین اوازهلوساز مذکورده اطلاقی ملایمدر وابح قاراوقنه اطلاق اولنور قدح معناسنه جمعی بح کلور بانك ضمیله وابح هذیل قبیلهسندن برشاعر لقبیدر (الابحاح) همزهنك کسریله آوازی بوغق معناسنهدر یقال ابحه الصیاح اذا جعله ابح (البحبوحة) بانك ضمیله برمکانك وسطنه دینور یقال قعد بحبوحة المکان ای وسطه (التبحبح) تزلزل وزننده برمحله کیروب آنده تمکن وقرار ایلمك معناسنهدر یقال تبحبح الرجل اذا تمکن فی المقام والحلول فیه وخانه ومنزلك اورتهسنه وارمق معناسنهدر یقال تبحبح الدار اذا توسطها یعنی صارالی وسطها (البحبحة) زلزله وزننده بودخی برمحله کیروب تمکن وقرار ایلمك معناسنهدر یقال بحبح الرجل بمعنی تبحبح وبحبحه جماعت انسانی معناسنه در (الابتحاح) افتعال وزننده اجوزلق وبوللق معناسنهدر یقال هم فی ابتحاح ای فی سعة وخصب (البحبحی) یای نسبتله نفقه ومعاشی کذلك قوناغی ومنزلی واسع آدملره دینور بونلر بحبوحهدن مأخوذلر در (بحبح) قدفد وزننده تابعیندن بحبح القصاب دیمکله معروفدر (البحباح) بانك فتحیله طول وعرضی بس برابر اولان شیئه دینور ثیاب اولسون غیریسی اولسون یقال شیء بحباح ای مستوطوله وعرضه (بحباح) بانك فتحی وآخرینك کسری اوزره بناسیله برکلمهدرکه برنسنه تمام اولوب توکندیکنی اخبار ایچون تلفظ اولنور یعنی توکندی قالمدی دیجك یرده بحباح دیرلر قیل لبعض بنی عامر ابقی عندکم شیء فقال بحباح ای لم یبق شیء (البحباحة) بانك فتحیله چرکین وبدمنظر اولان عورته دینور یقال امرأة بحباحة ای سمجة (البحاء) سحاء وزننده ابح کلمهسنك مؤنثیدرکه ذکر اولندی وبحاء بادیهده بربوکسك تپهنك اسمیدر (البحیح) بانك فتحیله شحیح لفظنه اتباع ومزاوجه ایچون ایراد اولنور یقال رجل شحیح بحیح ای بخیل (البدح) مدح وزننده کسمك معناسنهدر یقال بدح الشجر بدحا من الباب الثالث اذا قطعه ویارمق معناسنهدر یقال بدح العود اذاشقه واورمق معناسنهدر یقال بدح فلانا اذاضربه وبرایشی بالبداهه یعنی انسزین ایشلمك معناسنهدر یقال بدح فلان بالامر اذابدهه ورازی عیان ایلمك معناسنهدر یقال بدح بالسر اذاباح به وخاتون نازواداایله نازکانه نونهال کبی اکیلوب بوکیلهرك رفتار ایله یوریمك معناسنهدر یقال بدحت المرأة اذامشت مشیة حسنة فیها تفکك ویوك پك آغر اولمغله حیوان تحملندن عاجز

وفروامانده

وفرومانده اولمق معناسـنه‌در يقال بدح البعير اذا عجز عن الحمل وبرخصوص پك ثقيل اولمغله صاحبنی بصمق معناسـنه‌در يقال بدح الامر ای فدح وتقول بدحنی الامر ای فدحنی يعنی اثقلنی وبدح برنوع بالق آديدر (التبدح) تفعل وزننـده بودخی نكارنازنين روش نازكانه ايله يوريمك معناسنه در يقال تبدحت المرأة بمعنی بدحت (البداح) سحاب وزننده ارض متسعه‌يه علی قول يومشق طپراقلو اولانه دينور (البدحة) جرعه وزننده حولويه دينـور ساحه معناسنه (البدح) بانك كسريله ككيش اوه‌يه دينـور (المبدوح والابدح) احمد وزننـده بونلرده اول معنايه‌در وابدح اوزون آدمه دينور ويانلری عريض اولان دابه‌يه دينور (البيدح) صيقل وزننده تنومندخاتونه دينور يقال امرأة بيدح ای بادن (ابوالبداح) كتان وزننده تابعيندن ابن عاصم الانصاری كنيه‌سيدر (بديح) زبير وزننـده عبدالله بن جعفر بن ابی طالبك عتقاسندندر وبرخواننده اسميدركه بغايت خوب آوازاولمغله نغماته دمساز اولدقده سائر خواننده‌لر قطع اصواته مجبور اولورلر ايدی (البدحاء) بطحاء وزننـده اويلق ديبلری وچاتيلری واسع اولان دابه‌يه دينـور يقال دابة بدحاء ای الواسعة الرفغ (التبادح) تفاعل وزننده بری برينه سردوقاتی اولميوب كوشك نسـنه‌لر آتشمق معناسـنه‌در ومنه حديث بكر بن عبدالله [كان الصحابة يتمازحون حتی يتبادحون بالبطيخ فاذ احزبهم امر كانواهم الرجال اصحاب الامر] شارح بالبطيخ لفظی مقشره كلمه‌سيله تفسير ايلمشـدر يعنی اصحاب كرام بری بريله مزاح ولطيفه ايدرلر ايدی‌حتی‌قاوك قارپوز قبوغی آتشرلر ايدی واكر اول اثناده برامر مهم حادث اولسـه همان ترك مزاح ايدوب وقاره رجعـت وارباب امور ومصالح صـورتنه دخول ايله امر مذكورك تنظيم وتمشيتنه مبادرت ايدرلر ايدی (ابدح) احمد وزننـده (وبيدح) دال اولانك ضمی وثانيه‌نك فتحيـله باطل وبيهوده‌نك اسميدر فی الاصل وسعت معناسندن مأخوذدر يقـال اكل ماله بابدح وبيدح ای بالبـاطل ومنه قال الحجاج لجبـلة قل لفلان اكلت مال الله بابدح وبيدح فقال له جبلة خواستة ايزد بخوردی بلاش ماش يعنی سن خدای متعالك مالنی اصـلسز بيهوده اكل ايلدك ظاهرا جبلهٔ مرقوم اهل فرس اولمق كركدر خواسته واومعدوله ايله فارسيده ماله دينور بلاش‌ماش بلاشئ مقصرلريدر (البذح) بانك فتحی وذال معجمه‌نك سكونيله يارمق معناسـنه در يقال بذح لسان الفصيل بذحا من الباب الثالث اذاشـقه لئلاير تضع شارحك بيانته كوره لئلايرتضع كلمه‌سی حقيقت تفسيردن خارج تكميل اولمغله بذح مطلقا يارمق معناسنه‌در وودری وقبوق مقوله‌سنی صويمق معناسـنه در يقال بذح الجلد عن العرق اذا قشره وبذح اسم اولور ياريغه دينور جمعی بذوح كلور شقوق معناسـنه (البذح) بانك كسريله

خاصة مقطوع اليد اولان كسه‌نك يدنه اولان كسكلكه دينور (البذح) فتحتيله يورركن اويلقلر برى برينه سورنمكله پشوب دريسى يوزلمك معناسنه‌در يقال بذح فخذه بذحا من الباب الرابع اذا سحج وكفايت واغنا ايلمك معناسنه‌در يقال لوسألتهم مابذحوا بشئ اى لم يغنواشيئا (التبذح) تفعل وزننده بلوتدن يغمور ياغمق معناسنه دركه تشقق معناسنك لازميدر يقال تبذح السحاب اذا مطر يعنى سحاب ياريلوب يغمور ياغدى (البرح) بانك فتحى ورانك سكونيله شدت وشر واذى معناسنه‌در يقال لقى منه برحا اى شدة وشراواذى ويقال لقى منه برحابارحا مبالغة مؤلفك بصائرده بيانه كوره بوماده براح لفظندن منشعبدركه ستره وشجر وبنادن خالى اولان بارزمكان متسعه دينور بعضا ظهور معناسى اعتبار اولنور مثلا فعل ذلك براحا ديرلر صراحا معناسنه كذلك برح الخفاء ديرلر ظهر معناسنه كوياكه مرئى اولان مكان واسعده حاصل اولمشدر وبرح ديرلر ذهب فى البراح معناسنه وريح شديده‌يه بارح اطلاقى بومعنادندر كذلك صيده بارح اطلاقى دخى بوندندر نهايت تعيين ايچون صيادك صاغ طرفندن ظهور ايدوب صول طرفنه مرور ايدن صيده تخصيص اولنمشدركه صياد منحرف اولمدجه رمى ايده‌مز اكابناء انكله تشأم ايدرلر بونك مقابلنه سانح اطلاق اولنور وليلهٔ ماضيه‌يه بارحه اطلاقى دخى آندندر ومابرح ديرلر ثبت فى البراح معناسنه واصل برح ذهب فى البراح معناسنه اولمغله ماقام فى مكانه معناسنى مستلزم اولمغين مقتضاسى نفى اولديغندن زال معناسنه مستعملدر حرف نفى تصدرنده البته اثبات حاصل اولمغله مابرح مازال معناسنه اولوركه عندالنحويين افعال ناقصه جمله‌سندندر وذكر اولنان صيدبارحدن معناى تشأم متصور اولمغله آندن شدت ومشقت معناسى اخذ اولندى انتهى (البرحين) بانك حركات ثلاثى ورانك فتحيله دواهى وشدائد معناسنه‌در كوياكه برح لفظندن جمعدر مبالغة جمع سالم صورتنده استعمال اولنمشدر رنج وشدت نكايتنده اهل قصد اولان عقلاء منزلنده اولديغنى ايذان ايچون نته‌كه بلغين كلمه‌سى دخى بويله‌در يقال لقى منه البرحين مثلثة الباء اى الدواهى والشدائد وبوجمع سالم كبى معرب اولور (البرحة) جرعه وزننده پك كزيده ناقه‌يه اطلاق اولنور جمعى برح كلور صرد وزننده شدتى ياخود كزيده لكنك ظهورى اعتبارينه مبنيدر يقال هذه برحة من البرح اى ناقة من خيارالابل (البارح) يازموسمنده اسن اسى يله دينور جمعى بوارح كلور ريح مرقومه‌نك ابتداسى ايارك يكرمنجى كوندن اولوب تموز ابتداسنه‌دك ممتد اولور نته‌كه تقويملرده اشارت ايدرلر يقال حان هبوب الريح البارح وهوالريح الحارة فى الصيف وبارح سانح مقابليدركه صيادك صاغ طرفندن ظهور وصولنه طوغرى مرور ايدن صيده دينور عربلر بونكله تشأم ايدرلر تقول

لقيت بارحا من الصيد وهو مامر من ميامنك الى مياسرك وبورنج وشدت معناسنددر
ومنه المثل ★ انماهو كبارح الاروى ★ يضرب للنادر اروى يبان كچيلرينه دينور
صرپ طاغلر باشلرنده ساكن اولمريله صياد قسمى آنلرى نه بارحة ونه سانحة
كوررلر انجق مدت مديده ده بركره كوره بيلورلر بناء عليه نادر وكياب اولان نسنه
حقنده مثل مزبورى ضرب ايدرلر وبارح اسمادندر بارح بن احمد بن بارح الهروى
محدثدر (البروح) صبور وزننده (والبريح) امير وزننده بونلرده بارح كبى
صيادك صولنه كيدن صيده دينور وبريح ابن خزيمه دركه صاحب قبيله اولان
تنوخك سلسلهٔ نسبندندر (البارحة) دون كيجه يه دينور فارسيده دوش ديرلر
اوتى كيجه يه بارحهٔ اولى دينور فارسيده پرندوش دينور (البرحاء) بانك ضمى
وراتك فتحيله كه جمع وزننده مفرددر مطلقا شدت رنج واذى معناسنه در يقال
اخذته برحاء الحمى وغيرها اى شدة اذاها (التبريح) تفعيل وزننده برحاء لفظندن
متصرفدر رنجيده ايلمك وزحمت وبرمك معناسنه در يقال برح به الامر تبريحا اذا
جهده (التباريح) تانك فتحيله تعاشيب كبى مفردى اولميان كلماتدندر كويا كه اسم
استعمال اولنان تبريح لفظندن جمعدر شدائد معناسنه مستعملدر ومنه تباريح الشوق
اى توهجه وتوقده (البراح) سحاب وزننده آصلا زرع وشجرى وستره ايده جك
نسنه سى اولميان ارض متسعه يه دينور ورأى منكره يعنى پك عظيم اولان رأيه
اطلاق اولنوركه اصلا پروزى اولميه وظاهر وآشكار اولان امر ومادهٔيه دينور
وبراح عثوارة بن عامر بن ليثك والدهسى اسميدر واكا فارة الجبل اطلاق ايدرلر
ايدى وبراح مصدر اولور مقامندن زائل اولوب بر ككيش صحرايه وارمق معناسنه در
يقال برح الرجل مكانه براحا من الباب الرابع اذا زال عنه وصار فى البراح
افعال ناقصه دن اولان مابرح بوندندر وعربلرك لابراح قولى كه لازوال ديمكدر
لاريب كلمه سى كبيدر نفى جنس ايچون اولان لا ايله منصوبدر ولاليس معناسنه اولمغله
رفعى دخى جائزدر وارسلانه وبهادر كمسيه حبيل براح اطلاقى كويا كه شجاعت
وجلادتلرندن ناشى هربرى كندلر ايله يرلرنده مشدود اولمغله برنسنه دن خوف
ايليوب مقاملرنده ثابتقدم اولدقلرى ملاحظه سنه مبنيدر وبراح كبرلو ايش آشكار
اولمق معناسنه در يقال برح الخفأ براحا من الباب المزبور اذا وضح الامر شارحك
بيانه كوره بوكلام مثلدركه برايش آشكاره يه چقدقده عربلر برح الخفأ ديرلر
زال الخفية ووضح الامر معناسنه (البرح) بانك فتحى ورانك سكونيله طارلمق
معناسنه در يقال برح الرجل برحا من الباب الاول اذا غضب (البروح) قعود
وزننده صيد صياده صولنى دوندروب چكمك معناسنه دركه مراد صاغدن كلوب
صول طرفه كتمكدر يقال برح الظبى بروحا اذا ولاك مياسره ومر (الابراح)

همزه‌نك كسريله بركسه‌يى برنكره ونادر نسنه متعجب قلمق معناسنه‌در يقال ابرحه كذا اى اعجبه وتعظيم واكرام ايلمك معناسنه‌در يقال ابرحه اذا اكرمه وعظمه (اليبروح) ياء تحتيه‌نك فتحى وباء موحده‌نك سكونيله اصل اللفاح البرى اسميدر يعنى لفاح برى ديدكلرى نباتك كوكنه دينوركه انسان صورتنه شبيه اولور بوكوك بين الاطباء يبروح الصنم وتحريفله عبد السلام ديدكلرى كوك اوله جقدر برى برينه متعانق ايكى انسان صورتنده‌در طبيعتى مسبت ومخدردر فيل ديشنى آنكله آلتى ساعت مقدارى آتش اوزره قيناتسه‌لر تليين ايدر ويبراغيله برش زحمتى اوغوشدرسه‌لر ياره ايتمكسزين ازاله ايدر اكثر نسخه‌لرده بيروح عنوانده مرسومدركه باى موحده‌نك تقديميله‌در آنى اخراج ايدن كمسه هلاك اولديغيچون بو اسمله مسمادر ايكى نسخه‌يه كوره‌ده برح ماده‌سندندركه شدت معناسنه‌در لكن تحفة المؤمنين ترجمه‌سنده يبروح ياى تحتيه‌نك تقديميله لفظ سريانى اولوب ذوالصورتين اولمق اوزره مسطوردر (بيرح) ضيغم وزننده ابن اسددركه تابعيندندر (بيرحى) فيعلى وزننده مدينه ترابنده برارضك اسميدر محدثين بونى تصحيف ايدوب بئرحاء ديرلر مؤلف آخركتابده الف لينه بابنده دخى ذكر ايلمشدر قال فى النهاية وفى حديث ابى طلحة [احب اموالى الى بيرحى] اختلفت فيها الفاظ المحدثين وقال الزمخشرى انهافيعلى من البراح وهى الارض الظاهرة (البرح) عنب وزننده بركسه‌يى رنج ومحنته دوچار ايدن شيئه دينور يقال امر برح اى مبرح مشدد (البرح) بانك ضميله بربطن آديدر محدثيندن سوادة بن زياد البرحى آندندر (البرح) فرح وزننده بودخى كنده قبيله‌سندن بربطندر محدثيندن قاسم بن عبدالله البرحى آندندر ابن (بريح) امير وزننده طيوردن قرغه‌نك كنيه‌سيدر وآفت وداهيه‌نك كنيه‌سيدر نته‌كه بنت بارح دخى ديرلر (بريح) زبير وزننده بربطن آديدر (برح) هند وزننده ابن عسكر دركه اصحابندندر وعسكر برقع وزننده‌در (برحى) جرحى وزننده برلفظدركه اوق آتان كمسه نشانه‌دن خطا ايلدكده سويلنور نته‌كه اصابت ايلدكده مرحى ديرلر برحى رنج ومحنت معناسندن ومرحى فرح معناسندن مأخوذدر يقولون للرامى برحى ام مرحى يعنى هل اخطأت فاصابك البرح ام اصبت فاصابك الفرح (برحه) حمزه وزننده صرحه ماده‌سنده مذكوردر (بريخ) بربط وزننده برموضع آديدركه امراى عربدن نعمان بن منذرك عمى عمرو بن مامه‌نك قبرى آنده‌در (البطح) بانك فتحى وطانك سكونيله بركسه‌يى يوزى اوزره سركى كبى يقوب برآقمق معناسنه‌در يقال بطحه بطحا من الباب الثالث اذا القاه على وجهه (الانبطاح) انفعال وزننده آندن مطاوعدر يقال بطحه فانبطح ودره آچلوب بولالمق معناسنه‌در يقال انبطح الوادى اذا استوسع (البطح) كتف وزننده

والبطيحة

(والبطحة والبطحاء والابطح) شول واسع صو اقندیسنه دینورکه آنده خرده
چای وچقل طاشلری اوله ابطحك جمعی اباطح کذلك آنك وبطحانك جمعلری غیر
قیاس اوزره کتاب وزننده بطاح وبطیحه‌نك بطائح کلور مؤلف تشویش ایلمشدر
ابطح فی‌الاصـل کرچه صفت اولوب لکن اسم منزلنه تنزیل اولنمشـدر قریش
البطاح که اضافتله‌در قریش قبیله‌سندن شول فرقه ایدی‌که مکهٔ مکرمه‌ده اخشبان
دیدکلری طاغلرك ارالغنــه قونارلر ایدی وقریش الظواهر خارجه قونارلر ایدی
واکرملری قریش البطاح ایدی (التبطح) تفعل وزننده سیل صویی بطحاء مذکوره‌ده
یایلوب متسع اولمق معناسنه‌در یقال تبطح السیل اذا اتسع فی‌البطحاء (البطاح) غراب
وزننده برعلت آدیدرکه حمادن تحدث ایدر برسامه شبیه برعلت‌در اول‌علته اوغرایانه
بطاحی دیرلر وبطاح بنی یربوع جماعتنه مخصوص برمنزل آدیدر (بطحان) عثمان
وزننده مدینه‌ده برموضعدر علی قول‌بانك فتحی وطانك کسریله‌در (بطحان) فتحاتله
بنو تمیم دیارنده برموضعدر (البطحة) بانك فتحی وطانك سـکونیله انسانك مقدار
قامتنه اطلاق‌اولنور بطح مذکوردن مأخوذ اولمغله یریوزنده سریلوب یتان آدمك
بویی قدر دیمك اولور نته‌که قامت قیامدن مأخوذدر یقال هو بطحة رجل ای
قامته (التبطیح) تفعیل وزننده بریره چقل وچای طاشی دوشه‌مك معناسـنه‌در
کویاکه چقل دوشـه‌مکله اول یری بطحاء طرزنده قلمش اولور ومنه الحدیث
[کان عمر رضی الله عنه اول من بطح المسجد] ای القی الحصی فیه ووثره ای
فرشه (البطحة) جرعه وزننده خصلت حسنه وسجیت صادقه معناسنه استعمال
اولنور وسعت معناسـندن مأخوذدر یقال هذه بطحة صدق ای خصلة صدق
(البطح) بانك ضمیله ابطح لفظندن جمع آخردرکه مؤلف اکا تعرض ایلامشدر
اوسع اولان نســنه‌لره اطلاق اولنور ومنه الحدیث [کانت کمام الصحابة بطحا]
ای لازقة بالرأس غیر ذاهبة فی‌الهواء کمام کافك کسریله کمه‌نك جمعیـدر بوراده
قلنسوه معناسنه اولمغله اصحاب کرامك باش کسوتلری واسع اولدیغندن باشلرینه
تمام کیلوب یاپشق اولور ایدی باشـلرندن یوقری طورمز ایدی (البلح) فتحتینله
خرمانك بسر ایله خلال حالتلری بیننده اولان آلاجه خرما قورغنه دینورکه یشل
وهنوز صراروب طتلولنمش اولور لطافت رایحه‌سیچون طیبلره ادخال ایدرلر
خرماده التی مرتبه واردر ابتـدا طلع بعده خلال وبلح وبسر ورطب وتمردر
زهاددن احمد بن طاهر بن بکران بن البلحی‌که تحدیث ایلمشدر اکا منسـوب‌در
(الابلاح) همزه‌نك کسریله خرما اغاجی بلح دیدیکی قورغه کلمك معناسنه‌در یقال
ابلح النخل اذا صار ماعلیه بلحا (البلح) صرد وزننده یك قوجه کرکس قوشنه
دینور علی قول آندن بیوك برقوشـدرکه یلمکلری خلق مخترق اولمغله یلکنك

بریسی برقوش یلکلری ایچره دوشسه احراق ایدر جمی بلحان کلور صردان وزننده اساسده و اسمه بالفارسیه همای ای میمون ویقال مرالبلح فسحنی تمثاله ای وقع علی ظله عنوانیله مرسوم اولمغله اکا کوره هما قوشی اولور لکن مترجم فقیر حلبده نجار هندك برنده میته سنی کوردم باشی وبالجمله سائر اعضاسی وقنادلری ویلکلری تام ایدی رنکی مانی یه قریب وجثه سی طغان مقدارنده لکن طولانی ایدی حتی قویرغنده منقش جیغه سی وار ایدی اول جیغه ایچون کباردن بری وافر التونه آنی اشترا وسلطان سلیم مرحوم حضرتلرینه اهدا ایلدی یلکلرنده اصلا احتراق اثری یوغیدی و آنك یاننده برقرنجه کله سی دخی سیر اولندی بیوجك کدی باشی قدر ورنکی مجلا سیاه وکوزلری واغزی بعینه کدی کوزی و اغزی مقدارنده و ایکی بوینوزی وار ایدی اورته برمق مقدارنده ایدی انتهی (البلح) بانك فتحی و لامك سکونیله یاش طپراق قوریمق معناسنه‌در یقال بلح الثری بلحا من الباب الثالث اذا یبس (البلوح) قعود وزننده یوریلوب عاجز و فرومانده اولمق معناسنه‌در یقال بلح الرجل بلوحا اذا عجز و صو چکیلوب زائل اولمق معناسنه‌در یقال بلح الماء اذا ذهب وعهده غدر ایلك معناسنه‌در یقال بلحت خفارته اذا لم تف لسان العرب صاحبی بلح لفظنی کذب وجحد وانکار معنالریله‌ده تفسیر ایلمکله معنای مذکور بونلردن مأخوذ اولمق محتملدر (التبلیح) تفعیل وزننده بودخی یوریلوب فرومانده اولمق معناسنه در یقال بلح الرجل تبلیحا اذا اعیی (البلوح) صبور وزننده صوینی چکیلوب صوغلمش قویی یه دینور وقطع رحم ایدن کمسه یه دینور (البالح) صالح وزننده شول یره دینورکه طپراغی صوی اولمامغله نسنه انبات ایلیه (البلحلح) بانك ولاملرك فتحیله چقورلغی اولمیوب یصتم ویایوان اولان چناغه وقواطه یه دینور (التبالح) تفاعل وزننده برماده‌یی انکار ایدشمك معناسنه‌در یقال تبالحا اذا تجاحدا (بلیحاء) زنیحاء وزننده اسلیخ نباتنك اسمیدر و بعض نسخه‌ده نبات کالاسلیخ عنواننده مرسومدر (البلدحة) دحرجه وزننده برکمسه کندوسنی مصروع کبی یره چالمق معناسنه در یقال بلدح الرجل اذا ضرب بنفسه الارض ووعده وفا ایلیوب خلف ایلك معناسنه‌در یقال بلدح فلان اذا وعد ولم ینجز العدة (التبلدح) تدحرج وزننده بودخی وعده خلف ایلك معناسنه‌در یقال تبلدح الرجل اذا وعد ولم ینجز (البلدح) شردح وزننده تنومند خاتونه دینور یقال امرأة بلدح ای بادنة وبلدح جده یولنده مکهٔ مکرمه طرفنده واقع بروادی یاخود برجبل آدیدر ومنه المثل ★ لکن علی بلدح قوم عجفی ★ اصلی بودرکه نعامه ایله ملقب بیهس نام کمسه برقومی خصب وراحتده کوروب کندی قومی‌که بلدح نام محل مزبورده

متمكنلر ايدى شدت وجدب ومحنتده اولمغله آنلره تأسف وتحزن جهتيله كلام مزبورى تكلم ايليوب بعده مثل سائر اولمشدر امثال ميدانيده منشأى وجه ديكر ايله مشروحدر (الابلنداح) احرنجام وزننده برمكان بولالوب يايوان اولمق معناسنه در يقال ابلندح المكان اذا اتسع وحوض ـ قلمق معناسنه در يقال ابلندح الحوض اذا انهدم (البلندح) بانك ولامك فتحيله سموز بودوره دينور (البلطحة) بلدحه وزننده ومرادفيدر يقال بلطح الرجل بمعنى بلدح (البلاطح) علابط وزننده سلاطح لفظنه اتباعا ذكر اولنور يقال سلاطح بلاطح (البنح) بانك فتحى ونونك سكونيله اتى پارهليوب بلوك بلوك بولمك معناسنهدر يقال بنح اللحم بنحا من الباب الثالث اذا قطعه وقسمه (البنح) ضمتينله عطايا معناسنهدر اصلى منح ايدى ميم بايهمبدل اولمشدر (البوح) بانك ضميله اصل وبنياد معناسنهدر يقال هو كريم البوح اى الاصل وآلت تناسله وفرجه دينور ونفس وذات معناسنهدر يقال هو كريم البوح اى النفس وجماع معناسنهدر وشورش واختلاط معناسنهدر يقال هم فى بوح اى اختلاط وبوح كونشك اسميدر ظهور معناسندندر يقال انور من بوح اى الشمس مؤلف مجردا عن اللام وبوح اسم الشمس عبارتيله غيرمنصرف اولهرق رسم ايلشدركه علم ومؤنثدر شارح ديركه بعضلر بونى ياى تحتيه ايله اولان يوحدن مصحفدر ديديلر لكن دكلدر بودخى مخصوص اسم شمسدر كما قال فى النهاية وفى الحديث [هل طلعت يوح] يعنى الشمس بالياء التحتيةوهومن اسمائها كبراح وهما مبنيان على الكسر وقد يقال بالباء الموحدة لظهورها (الباحة) ساحه وزننده صويك بيوك وكوم وانكين يرينه دينور وساحه معناسنهدركه خانهنك حولو تعبير اولنان يورهسى عرصه سيدر اساسك بيانه كوره جمعى بوح كلور بانك ضميله ساحه وسوح كبى ومنه المثل * ابنك ابن بوحك يشرب من صبوحك * اى الذى ولد فى عراصك يعنى اصل ولد زادة صلبك اولان ولددر يوخسه ربيب وحفيد ويا مقر اولان ولد وليد صلبى كبى دكلدر وباحه يك چوق وجميتلو اولان خرما اغاجلرينه دينور (الاباحة) افاده وزننده برنسنهيى بركمسهيه حلال قلمق يعنى تناول واستعمالنده مرخص ومخير ايلك معناسنهدر پس بونك مرجعى برآدم كنندى ملكى اولان نسنهيى اخذه اذن ودستور ويرمك اولوركه حظر ومنع مقابليدر زيرا احلال وتحريم شارع طرفنه متعلقدر وبو اظهار معناسندن مأخوذدر نتهكه حلال حل عقدهدن مأخوذدر تقول ابحتك الشئ اى احللتهلك و اباحه اظهار ايلك معناسنهدر يقال اباح سره اذا اظهره (البوح) بانك فتحى و واوك سكونيله (والبؤوح) قعود وزننده (والبؤوحة) هابله كيزلو نسنه عيان اولمق معناسنهدر يقال باح الشئ بوحا وبؤحا وبؤوحة من الباب الاول اذا ظهر و بوباء حرفيله متعدى

اولور يقال باح بسرة اذا اظهره (البؤوح) صبور وزننده مافى الضميرنى كتم
ايتميوب دائما خلقه اظهار وبيان ايدن كمسيه دينور يقال رجل بؤوح اى مظهر
بمافى صدره (البيحان) سكران وزننده (والبيحان) يانك تشديديله بونلرده بؤوح
معناسنه‌در اصللرى بوحان و بيوحان ايدى حرف حلق مجاورتيله واو يايه قلب
اولندى (الاستباحة) برنسنه‌يى مباح و حلال عد ايلمك معناسنه‌در بو مناسبتله
برقومك مجموعنى استيصال وجهيله قتل واهلاك ايلمك معناسنده استعمال اولندى
يقال استباحهم اى استأصلهم (باح) راح وزننده بر كاتب معروف لقبيدر كه
رساله‌ٔ باحيه‌نك مؤلفيدر شارحك بيانته كوره اصفهانى الاصلدر ديلم امراسندن
برينك كاتبى ايدى ادب و اشعارده يكانهٔ زمان ايدى باح بما فى الفؤاد باحا قولى
سبب تلقيب اولمشدر (البواح) سحاب وزننده ظاهر و عيان معناسنه‌در يقال
امره بمعصية بواحا اى ظاهرا مكشوفا (المبيح) اسم فاعل بنيه‌سيله ارسلانه اطلاق
اولنور (بوحك) بانك فتحيله وبسك لفظى كبى كلمهٔ رحم ورقتدر بركمسه‌نك حالنه
آجيوب مرحمت اتدكده تلفظ اولنور سكا يازيق حيف ودريغ ديمكدر و بونفس
وذات معناسندن مأخوذدر يقولون بوحك وهى كلمة ترحم كويسك (البياح)
كتاب وزننده (والبياح) كتان وزننده بر نوع بالق آديدر (البوحى) صرعى
وزننده و مرادفيدر كه يره چالنمش كمسه‌لر ديمكدر بويح لفظندن جمعدر و صريع
وصرعى كبى مقتولده استعمال اولنور استباحه كبى مجازدر يقال تركهم بوحى اى
صرعى (بيحان) ريحان وزننده برقبيله پدرينك اسميدر ابل بيحانيه اكا منسوبدر
وبيحان دائما سرنى اظهار ايدن كمسيه دينور نته‌كه ذكر اولندى (التبييح) تفعيل
وزننده اتى پارەليوب بلوك بلوك ايلمك معناسنه‌در يقال بيح اللحم تبييحا اذا
قطعه وقسمه وبركمسيه بركزلوجه رازى اشعار ايلمك معناسنه‌در يقال بيح به اذا
اشعره سرا پس بومعناده واوى ويائى اولور ياخود اصلى واوى وجه مذكور
اوزره يايه منقلب اولدى (البياحة) يانك تشديديله بالق طوتجق آغه و طوره
دينور شبكة الحوت معناسنه

﴿ فصل التاء الفوقية ﴾ (التحتحة) زلزله وزننده يرى اوته قلدايوب حركت ايلمك
معناسنه‌در وحركت سير ومشى صوتندن كه اياق طاوشى تعبير اولنور حكايه اولور
لكن يابجه يابجه اولان صوتندن حكايه‌دركه طپردى تعبير اولنور تقول سمعت
تحتحة سيره اى صوت حركته (التحتح) تزلزل وزننده يرندن حركت ايلمك
وقلدامق معناسنه‌در يقال مايتحتح من مكانه اى مايتحرك (الترح) فرح وزننده
وضديدركه غم وهم معناسنه‌در اسم و مصدر اولور يقال مالدنيا الافرح وترح
اى هم ويقال ترح به ترحا من الباب الرابع اذا غم به و حزن و يوكسك يردن

اشاغی یه انمك معناسنه‌در تقول مازلنا اللیلة فی ترح ای هبوط وفقر و احتیاج معناسنه‌در یقال به ترح ای فقر (التترح) تفعل وزننده غملنمك معناسنه‌در یقال تترح به اذا غم (الترتیح) تفعیل وزننده مغموم و مکدر قلمق معناسنه‌در یقال ترحه تتریحا اذا احزنه واغمه (الترح) کتف وزننده قلیل الخیر اولان کمسه‌یه اطلاق اولنور سائلی محزون ایلدیکیچون بوراده قلت عدمدن کنایه‌در یقال هو ترح ای قلیل الخیر (المترح) معظم وزننده کرکی کبی بویایه طویمش بویالو ثوبه دینور یقال ثوب مترح ای مصبوع صبغا مشبعا وشدت وصعوبتلو اولان وجه معاشه دینور یقال عیش مترح ای ضیق شدیدا و آرالق آرالق کسیلور اولان آزجه سیل صوینه دینور (المترح) محسن وزننده شول کمسه‌یه دینورکه دائما معجب ومفرح اولمیوب مکدر اولان نسنه‌لری کوروب ایشیدر اوله (تارح) آدم وزننده ابراهیم الخلیل علی نبینا وعلیه صلوة الجلیل حضرتلرینك پدرلری اسمیدر وآزر عموجه‌لریدر (التشحة) تانك ضمی و شین معجمه‌نك سکونیله جد معناسنه‌درکه حظ ونصیبدر بعض نسخه‌ده جد لفظی مکسورا مضبوط اولمغله سعی و اهتمام دیمك اولور وغیرت و حمیت معناسنه در قال الطرماح الشاعر ★ ملا بائصائم اعترته حمیة ★ علی تشحة من زائد غیر واهن ★ ای علی حمیة غضب وبونك اصلی وشحه ایدی واو تایه مبدل اولمشدر وتشحه جبن وخوف وفرق علی قول حرد معناسنه‌درکه خشم وغضب دیمکدر وخبث نفس معناسنه‌درکه وحرص وطمع معناسنه‌در بونلرده اسمدر (التشح) فرح وزننده ذکر اولنان معنالرك مجموعندن مصدردر مؤلف مسامحه اوزره سرد ایلمشدر (الاتشح) احمر وزننده آنلردن صفتدر یقال رجل اتشح ای متصف بالتشح (التفاح) رمان وزننده فواکهدن المایه دینور فارسیده سیب دینور ترکیسی الما ایله همشماردر وبو تفحه‌دن مأخوذدرکه رایحهٔ طیبه‌یه دینور (المتفحة) مزرعه وزننده المالق اولان یره‌دینور (التفاحتان) تثنیه بنیه‌سیله بدنده ایکی اوجه‌ده اولان اویلق باشلرینه اطلاق اولنورکه الماجق تعبیر اولنور هربرینه تفاحه دینور (التوح) لوح وزننده متهئ و آماده اولمق معناسنه در یقال تاح له الشئ یتوح توحا اذا تهیأ (التیح) تانك فتحی ویانك سکونیله بودخی متهئ وآماده اولمق معناسنه‌درکه واوی و یائی اولور یقال تاح له الشئ یتیح تیحا اذا تهیأ مصباحده سهل وتیسر عبارتیله مفسر اولمغله مآللری بردر وتیح ایکی طرفه میلان ایده‌رك یوریمك معناسنه‌در یقال تاح فی مشیته اذا تمایل (الاتاحة) افاده وزننده تهیئه قلمق معناسنه‌در یقال اتاحه الله فاتیح ای هیاه فتهیأ وتهیئهٔ الهیدن مراد تقدیر اولمغله امهات سائره‌ده تقدیر ایله مفسردر مؤلف دخی متاح معناسنده تصریح ایدر (المتیح) منبر وزننده

شول فضول کمسیه دینورکه اوزرینه لازم اولمیان بیهوده ومالا یعنی به دائما تعرض ایدر اوله علی قول دائما بلیه‌لره واقع اولان کمسیه دینور و شـول آته دینورکه شوق ونشاطندن بری اوته جولان ومیلان ایده‌رك یورر اوله (التیاح) شـداد وزننده (والتیحان) تانك کسر ومدیله (والتیحان) تانك کسری و یای مشدده نك فتحیله بونلرده متیح معنالرینه در (المتیاح) محراب وزننده کثیر الحرکه اولوب دائما ناسزا ایشلره تعرض ایدن فضول وکستاخه دینور وامر مقدر معناسـنه‌در (المتاح) مباح وزننده بودخی امر مقدر معناسنه‌در یقال امر متیاح ومتاح ای مقدر (ابو التیاح) شداد وزننده تابعیندن یزید الضبعی کنیه‌سیدر انس بن‌مالکدن روایت ایلشدر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثحثحة) زلزله وزننده شول بوغوق سـسه وخرلدی‌یه دینـور که بوغازك اوحنده کوچك دلك یانندن ظهور ایدر مؤلفك بیانـه کوره اسمدر لکن شارحك تمثیلنه کوره مصدردر اول کونه صوتله سسلنمك معناسـنه‌در یقال فی صوته ثحثحة ای فیه بحة عنـد اللهاة (الثحثاح) ثانك فتحیله حثحاث معناسـنه‌درکه ذکر اولندی یقال قرب ثحثاح ای حثحاث (الاثعنجاج) افعنلاج وزننده یغمور متمادی بری بری اوزره یاغمقله سیل اولوب آقمق معناسـنه‌در یقال اثعنجج المطر اذا سال و کثر ورکبه بعضه بعضا

﴿ فصل الجیم ﴾ (الجبج) جیمك فتحی وبانك سکونیله قرعه وقمار نوعندن آشیق آتمق معناسـنه‌درکه بزم دیارلرده ششی اوینامق تعبیر اولنور یقال جبج القوم بکعابهم جبجا من الباب الاول اذا رموابها لینظروا ایها یخرج فائزا و جبج جیمك حرکات ثلاثیله آری قسمنك بال یاپدقلری قوغانه دینـور جمعی اجبج کلور افلس وزننده و اجباح کلور (الجح) جیمك فتحی و حانك تشـدیدیله بر نسنه‌یی یایوب دوشه‌مك معناسنه‌در یقال جح الشیء جحا من الباب الاول اذا بسطه وجح اکل ایلك معناسـنه‌در کاسیذکر یقال جح الرجل اذا اکل الجح (الجح) جیمك ضمیله بورشق کوچك قاونه علی قول اول کونه ابوجهل قربوزینه دینور (الاجحاح) همزه‌نك کسریله حامل قسمنك وضع حملی قریب اولمغله قارنی بیومك معناسنه در یقال اجحت المرأة اذا حملت فاقربت و عظم بطنها وبو ماده فی الاصـل یرتجی جانورك وجه‌مذکوراوزره اولمسنه مخصوص اولوب بعده تعمیم اولنمشدر(المجح) آندن اسم فاعلدر صفت خاصه‌در ومنه الحدیث [ان کلبة کانت فی بنی اسرائیل مجحا فعوی جراؤها فی بطنها] (الجحجح) غبغب وزننده (والجحجاح) حثحاث وزننده برقومك سید و ذیشانه دینور جمعی جحاجح وجحاجحه و جحاجیح کلور و جحجح ناکس وبی مروت شخصه دینور فسل معناسنه (الجحجح) هد هد وزننده ایری

جثه لو قوچ قیونه دینور (الجحجحة) زلزله وزننده بر خصوصك نهایتنه بالغ اولمغه سعی و ابتدار ایلمك معناسنه‌در یقال جحجح الرجل الشیء اذا استقصاه وبادر الیه وبرنسنه‌دن فارغ اولوب کیرو طورمق معناسنه‌در یقال جحجح عن الامر اذا کف عنه وبرنسنه‌دن قورقغله چكلیوب کیرو دونمك معناسنه‌در یقال جحجح من القرن اذا نکص (جح جح) جیملرك فتحی وضمی وحالرك سکونیله قیون قسمنه مخصوص زجر وازار اصواتندندر (المجدح) منبر وزننده سویق یعنی قاود دیدکلری قاورلمش بغدای یا اونی ازوب بولایوب قارشدیره‌جق کوچك طوقغه دینور ومجدح منازل قردن دبران دیدکلری منزله‌یه دینور علی قول برکوچك یلدز اسمیدر که دبران ایله ثریا میاننده اولور وبو معناده میمك ضمیله ده لغتدر شارحك بیاننه کوره قول اول ارجحدر وذکر اولنان دبران دیدکلری یلدزلر جمله نجومدنصکره طلوع ایدرلر و لهذا محدح و حادی النجوم دخی دیرلر حادی سوریجی دیمکدر وآنلر ثور برجنده بش یلدزدر که سنام الثور دخی دیرلر ایارك یکرمی التیسنده طالع اولوب سقوطی تشرینده اولور انتهی (ومجدح) دوه‌یه مخصوص برنوع تمغا اسمیدرکه اویلقلرینه باصیلور (الاجداح) همزه‌نك کسریله دوه‌نك اویلغنه مجدح دیدکلری تمغای مذکوری بصمق معناسنه‌در یقال اجدح الابل اذا وسمها بالمجدح وقاودی صو ایله ازوب بولامق معناسنه‌در یقال اجدح السویق اذا لته (المجادیح) میمك فتحیله انوآء معناسنه‌درکه رقباسی اولان کواکب طلوعنده ساقط اولان کواکبه دینور نته‌که نوء ماده‌سنده بیان اولندی شارح دیرکه مفردی مجدح‌در منبر وزننده یاء اشباع اولنمشدر یقال ارسلت السماء مجادیح الغیث ای الانواء (المجدوح) میمك فتحیله فصد اولنمش دوه‌نك قاننه دینورکه زمان جاهلیتده صقیلوب خط ایامنده انی بعض مخلوط ایله تناول ایدرلر ایدی (الجدح) مدح وزننده سویق صو ایله قارشدیروب بولامق معناسنه‌در یقال جدح السویق جدحا من الباب الثالث اذا لته (الاجتداح) افتعال وزننده جدح معناسنه‌در یقال اجتدح السویق بمعنی جدحه (التجدیح) تفعیل وزننده برنسنه‌یه برشیء بیلاشدرمق معناسنه‌در یقال جدحه تجدیحا اذا لطخه (المجدح) معظم وزننده صوقاتلمش نسنه‌یه دینور یقال شراب مجدح ای مخوض (جدح) کسرتینله کچی قسمنه مخصوص زجر وآزار کلماتندندر (المجداح) محراب وزننده ساحل بحر معناسنه‌درکه دکز یالیسیدر وبو مجازدر جدح سویق معناسندندر (الجرح) جیمك فتحی ورانك سکونیله یاره‌لمق معناسنه‌در یقال جرحه جرحا من الباب الثالث اذا کلمه وکسب وکار ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال جرح الرجل اذا اکتسب اساسك بیاننه کوره بو معنا مجازدر تأثیر جارحدن مستعار اولمغله اعمال ید ورجل ایله اولان اکتسابه

مخصوص صدر عوامل اولان ایدی وارجل انسانه جوارح اطلاق دخی مکسوبده تأثیر ایتدیکی علاقه سنه مبنی در وبرکسیه قدح وطعن یاشتم ایله زباندرازلق ایدوب دلازار ایلمك معناسنه استعمال اولنور که جراحات سناندن اشد اولور یقال جرح فلانا اذا سبعه وشتمه وحاکم شاهدك کذب یاخود فسق مقوله سی تهمتدن ناشی عدالتنی اسقاطله شهادتنی رد ایلمك معناسنه مستعملدر یقال جرح القاضی شاهدا اذا اسقط عدالته وجرح یاره لنمق معناسنه در یقال جرح الرجل جرحا من الباب الرابع اذا اصابته جراحة وشاهد مردود الشهاده اولمق معناسنه در یقال جرح الشاهد اذا جرحت شهادته (التجریح) تفعیل وزننده بودخی یاره لمق معناسنه در کثرتی یاخود شدتی متضمندر یقال جرحه تجریحا بمعنی جرحه (الجرح) جیمك ضمیله اسمدر یاره یه دینور جمعی جروح کلور وندرت اوزره اجراح کلور (الجراح) کتاب وزننده جراحه نك جمعیدر که بودخی یاره یه دینور (الجریح) امیر وزننده یاره لو مجروح معناسنه در مذکره و مؤنثه وصف اولور زیرا فعیل بمعنی مفعولدر یقال رجل وامرأة جریح ای مجروح جمعی جرحی کلور قتیل وقتلی کبی (الاجتراح) افتعال وزننده بودخی اعمال جوارحله اکتساب ایلمك معناسنه در یقال اجترح الرجل اذا اکتسب (الجوارح) جارحه نك جمعیدر کواسب معناسنه در مکسوبده تأثیری علاقه سیله بومناسبتله قصراق آتلره اطلاق اولنور نتاجله اصحابنه کسب مال ایلدکاریچون وکسب وکار ایلدکده آلت اولان اعضاء انسانی یه اطلاق اولنور که مراد ایدی وارجلدر مترجم دیر که آغزده داخلدر زیرا بعض قواللر سوز صاتوب اقچه قزانورلر ندمای کبارکبی وتعیینجی یوشتلرك کوتلری دخی داخلدر مدخول اولدیغی کبی وسکاری اولان یرتجی قوشلره وجانورلره دخی جوارح اطلاق اولنور وعربلر هذه الناقة والاتان من جوارح المال دیرلر شابة مقبلة الرحم معناسنه یعنی کنج اولمغله طوغوروب اصحابنه کسب مال ایدن دوابدندر وبومعنای اسبقدن شعبه در (الاستجراح) عیب وفساد یعنی معیوب وفاسد اولمغله جرح ورده مستحق اولمق معناسنه در یقال استجرح الشیء اذا صار معیوبا وفاسدا (الجراح) شداد وزننده بررجل علمیدر (الجردحة) دحرجه وزننده مؤلف دیر که ظن ایدرم که بیون اوزاتمق معناسنه در یقال جردح عنقه کأنه اطاله شارح دیر که بولغتی فراء ذکر ایدوب معناسنی تفسیر ایلمامشدر اکا بناء مؤلف ظن ایله تفسیر ایلشدر (الجرداح والجرداحة) جیملرك کسریله باشی سیوریجه تپه لره دینور باشی یومری اولمیوب سوبو وسیوری اولان کسنیه مجردح الرأس اطلاقی اکا تشبیهله در (الجزح) جیمك فتحی و زای معجمه نك سکونیله برکسه برنسنه یه ایلشمیوب طوغری کندی ایشنه کتمك معناسنه در یقال جزح الرجل جزحا من الباب الثالث اذا مضی لحاجته وعطیة کثیره وبرمك علی قول

بركسيه طانشميه‌رق خود بخود ويرمك معناسنه‌در يقال جزج الرجل لفلان اذا اعطاه جزيلا اواعطى ولم يشاور احدا وآهو و جيران قسمى يتاغنه كيرمك معناسنه در يقال جزحت الظباء اذا دخلت كناسها و يپراق سلكمك ايچون اغاجه اورمق معناسنه‌در يقال جزح الشجر اذا ضربه ليحت ورقه وكندى مالندن برآخره برمقدار بولوب ويرمك معناسنه‌در يقال جزح له من ماله جزحة اى قطع له قطعة و جزج ويركويه اطلاق اولنور عطيه معناسنه كه وصف بالمصدردر يقال اعطاه جزحا جزيلا اى عطية كثيرة (الجزحة) حمزه وزننده مالدن برقطعه‌يه دينور (الجزح) جبل وزننده (والجزح) كتف وزننده رأى ورشد وكياست درجه‌سنه بالغ اولان اوغلانه دينور يقال غلام جزح و جزج اذا نظر وتكايس (جطح) كسرتين وحانك سكون اوزره بناسيله قرى معناسنه مستعملدر كه قراردن امر حاضر مؤنثدر طور ديمكدر بوكلمه‌يى چڤن چكى صاغان كمسه چكى سركشلك ايلدكده تكلم ايدرلر على قول كوچك ديشى قوزيلره ديرلر چكى‌يه دينمز (الجلح) جيمك فتحى ولامك سكونيله طوار اغاجك يوقرى داللرنى كميروب قبوقلرنى صويمق معناسنه‌در يقال جلح المال الشجر جلحا من الباب الثالث اذا رعى اعاليه و قشره (الجوالح) جوارح وزننده قارغى قامشلرك و حصير اوتلرينك باشلرندن پنبه كبى اوچوب كيدن نسنه‌لره دينور جالحه مفرديدر تركيده توزاق تعبير اولنور (المجالحة) مكالحه وزننده ومرادفيدركه ازغشوب بد چهره اظهار ايلمكدركه مكاشفه معناسندن مأخوذ در يقال جالحه اى كالحه و برايشى آچقلق معناسنه‌در يقال جالح بالامر اذا جاهره وعداوتى عيان ايلك معناسنه‌دركه آچقدن دشمنلك ايلمكدر تقول جالحنى فلان اى كاشفنى بالعداوة ومكابره معناسنه‌در يقال جالحه اذا كابره (المجالح) اسم فاعل بنيه‌سيله ارسلانه اطلاق اولنور وقيش ايامنده سود ويرر اولان ناقه‌يه اطلاق اولنور قوت وغزارتنى كشف ايلديكيچون جمعى مجالح كلور ومجاليح شول قحط و غلاسنه‌لرينه اطلاق اولنوركه طوارلرى هلاك ايدر اوله (المجلاح) مفتاج وزننده شول جلادتلو طيانقان ناقه‌يه دينوركه قوراق سنه‌لره تحمل ايدوب سودنى چكمز اوله (الجلح) فتحتينله باشك ايكى جانبنده قيل اثرى اولامق وجه اوزره كل اولمق معناسنه‌در كرك خلقى و كرك عرضى اولسون يقال جلح الرجل جلحا من الباب الرابع اذا صار منحسر الشعر من جانبى رأسه اول رجله اجلح دينور زمخشرى باشنك اوكنده قيل اولميان ايله ومنيرى باشنك اوكنك ايكى طرفنده قيل اولمايانله تفسير ايلمشدر (المجلح) محدث وزننده اكول كمسيه اطلاق اولنور قابى كل باشه دوندرديكيچون يقال رجل مجلح اى اكول (المجلح) معظم وزننده اكل اولنمش نسنه‌يه اطلاق اولنور (الاجلح)

احمر وزننده باشى وجه مذكور اوزره كل اولان كشى‌يه دينور و تپه‌سى قبه‌لو
اولميوب مسطح اولان قوچى‌يه و محفه‌يه اطلاق اولنور و اطرافنده قورقولق
تعبير اولنان ديوارى اولميوب كشاده اولان طامه اطلاق اولنوركه كاركير يونده
اولنور ياز موسمنده كيجه طاملرده ياتارلر قال الشارح وفى الحديث [من بات على
سطح اجلح فلا ذمة له] اى على سطح لم يحجز بجدار (الجلح) جيمك ضميله سكر
وزننده بوينوزسز صغره اطلاق اولنور يقال بقر جلح اى بلاقرون كرچه مؤلف
وزن مذكور ايله تقييد ايتمشدر لكن امهات سائره‌ده جيمك ضمى و لامك سكونيله
مضبوطدركه اجلح وجلحاء كلمه‌لرندن جمعدر يقال ضأن اجلح و بقرة جلحاء و بقر
جلح (الجلاح) غراب وزننده اوكنه نه كلورسه سپوروب كوترر اولان سيل
صوينه اطلاق اولنور يقال سيل جلاح اى جراف (التجليح) تفعيل وزننده
برشيئه تصميم همت ايله اقدام ايتمك معناسنه‌در يقال جلح على الشئ اذا اقدم
عليه وصمم و يرتجى جانور بر نسنه اوزره حمله و هجوم ايتمك معناسنه‌در يقال
جلح الاسد على القوم اذا حمل عليهم (الجلواح) جيمك كسريله ارض واسعه‌يه
دينور (جلحاء) صحراء وزننده بغداد قضاسنده برقريه و بصره ترابنده بر موضع
آديدر (الجلحانة) جيمك كسريله قطعا نسنه انبات ايتمين كل يره دينور (الجليحه)
جيمك فتحيله اعراب قسمنه مخصوص برنوع طعامدركه صافى ياغه سود صاغوب
قارشدررلر كوره‌مز كبى اولمغله اكل ايدرلر (الجليحاء) غبيراء وزننده غنى قبيله‌سنه
مخصوص بركونه شعار وعلامتدركه شخونده بريرنى آنكله ادراك ايدرلر (الجلمحة)
دحرجه وزننده تراش ايلمك معناسنه‌در ميمى زائده‌در يقال جلمح رأسه اذا حلقه
(الجلمح) زبرج وزننده آفت وداهيه‌يه دينور و زشت و بدلقا قوجه قارى‌يه
دينور (الجلادح) علابط وزننده يك اوزون شيئه دينور جمعى جلادح كلور
جيمك فتحيله جوالق وجوالق كبى (الجلندح) سمندل وزننده بغايت ثقيل و ناتراش
و ناساز كسيه دينور (الجلندحة) جيمك ضميله قوى وشديد وطيانقان اولان ناقه‌يه
دينور اركككنه اطلاق اولنمز يقال ناقة جلندحة اى صلبة شديدة (الجمح) جيمك
فتحى و ميمك سكونيله (والجموح) قعود وزننده (والجماح) جمال وزننده راكبى
ضبطه قادر اولمامق وجهيله آت سركش وباشى سرد اولوب راكبنى اسيز اولمق
معناسنه‌در يقال جمح الفرس جمحا وجموحا وجماحا من الباب الثالث اذا اعتز
فارسه وغلبه وخاتون مطلقه دكل ايكن زوجندن اذنسز اقرباسى خانه‌سنه
كيتمك معناسنه استعمال اولنور يقال جمحت المرأة زوجها اذا خرجت
من بيته الى اهلها قبل ان يطلقها و شتاب و سرعتله كيتمك معناسنه در يقال
جمح الرجل اذا اسرع و آشق اوينيان چوجق بر آشقله آخر آشغى اوروب

يرندن

یرندن آیرمق معناسنه‌در یقال جمح الصبی الکعب بالکعب اذا رماه حتی ازاله عن مکانه (الجموح) صبور وزننده باشی پك سرد یاوز آته دینور یقال فرس جموح اذا کان یعتز فارسه ویغلبه وجموح اسمادندر ومسلم ابن عمر والباهلی فرسنك اسمیدر وجموح کندی هوس وهواسنه تابع اولوب اصلا نصح وتربیه ایله رد ومنعی قابل اولمیان کمسیه اطلاق اولنور یقال رجل جموح اذا کان یرکب هواه فلا یمکن رده (الجماح) رمان وزننده جنکدن منهزم اولمش عسکره اطلاق اولنورکه رد وارجاعلری ممکن اولمز جامح مفردیدر وجماح اسم اولور تعلیم اوقنه دینورکه تمرنسز اولوب واوجی فندق کبی طوپاق اولور نشاندن کیرو مردود اولور وملاعب اطفالدن شول ملعبه‌یه دینورکه بر اغاج تپه‌سنه میوه قصدروب آنکله بینلرنده لعب ایدرلر وشول نباته دینورکه حلی وصلیان دیدکلری اوت کبی اطرافنده یومشق قلیچقلری وخوشه طرزنده پوسکللری اوله خلاصه‌سی تازه انکنار شکلنده اوله جمعی جامیح کلور وبعض اشعارده ضرورت ایچون جامح کلمشدر (جماح) کتان وزننده (جمیح) زبیر وزننده (وجمح) زفر وزننده اسماء رجالدندر وجمیح زبیر وزننده آلت تناسله دینور وجمح زفر وزننده بنو نمیر یوردنده بر طاغك آدیدر جمح جیمك کسریله اسامیدندر عبد الله بن جمح بر شاعر عبقسی‌در یعنی عبد القیس قبیله‌سندندر (الجنوح) قعود وزننده میل ایلمك معناسنه‌در یقال جنح الیه جنوحا من الباب الثالث والاول والثانی اذا مال الیه ور آدمك قولنه طوقنمق معناسنه‌در یقال جنح فلانا اذا اصاب جناحه وکیجه ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال جنح اللیل اذا اقبل ودوه‌یی آغر یوك بصمقله ککرکی شکست اولمق معناسنه‌در یقال جنح البعیر علی بناء المجهول اذا انکسرت جوانحه لثقل حمله (الاجتناح) افتعال وزننده بودخی بر شیئه یاخود بر طرفه میل ایلمك معناسنه‌در یقال اجتنح الیه بمعنی جنح واجتناح فی السجود مصلی سجده‌ده ایکی اللرینك آیه‌لرینه چوکوب قوللرنی یره فرش ایلیه‌رك یردن یوقریجه دیرسکلرنی رفع ایدوب وبطننك ایکی طرفنه قصدرمیه‌رق قولتقلرنی قوغوشجه طوته‌رق بعینه قناد شکلنده طوتمق معناسنه‌درکه بووضع اوزره امر شرعی صادر اولمشدر یقال اجتنح الساجد اذا اعتمد علی راحتیه مجافیا للذراعین غیر مفترشهما وناقه سرعتله یوریمك علی قول شدت سرعت واندفاعندن آیاقلری کوکسنه طوقنه‌رق طورطوب دیوشورلمش کبی اکسه‌سی اوکنه طیانمق وجه اوزره یلمك معناسنه‌در یقال اجتنحت الناقة اذا اسرعت اوکان مؤخرها مسندا الی مقدمها لشدة اندفاعها وآتده اجتناح دائما بریانه طوغری میل واعتماد ایده‌رك سکرتمسندن عبارتدرکه تك دیزکین دیدکلری آت کبی‌که کیمی صاغنه وکیمی صولنه اعتماد ایده‌رك سکردر

يقال يجتنح الفرس اذا كان حضره واحد الاحد شقيه يجنح اى يعتمد عليه فى حضره (الاجناح) همزه‌نك كسريله بودخى ميل ايلك معناسنه در يقال اجنح اليه اذا سال وبر نسنه‌يى اماله قلمق معناسنه‌در يقال اجنحه اذا اماله (الجوانح) جانحه‌نك جميدر كوكس تخته‌سنك آلتنده اولان ايكى طرفلو كوچك قبورغه كمكلرينه دينوركه ككرك تعبير اولنور اوجلرى اكريجه اولديغى باعث تسميه‌در ومنه يقال هذا امر تنقض منه الجوانح وهى الضلوع تحت الترائب مما يلى الصدر (الجناح) جيمك فتحيله قوشك قنادنه دينور وانسانك اللرينه اطلاق اولنور جمعى اجنحه كلور واجنح كلور افلس وزننده كذلك انسانك بازولرينه وقولتقلرينه اطلاق اولنور وبر نسنه‌نك برجانبنه اطلاق اولنور مثلا دره‌نك ايكى جانبنه جناحى الوادى اطلاق اولنور وبرشيئك نفس وحقيقتنه اطلاق اولنور يقال جناح الشئ اى نفسه وقناد شكلنده انلو ويصى دېزلمش انجو دېزيسنه دينوركه آويزه ايدرلر على قول مطلقا نظام واحد اوزره دېزلمش دېزى‌يه دينور وكنف وحمايه وپناه معناسنه استعمال اولنور يقال فلان فى جناح فلان اى فى ذراه وكنفه وحمايته وبرشيئك سمت وناحيه‌سنه اطلاق اولنور وبرنسنه‌نك برطائفه‌سنه وبربلوكنه اطلاق اولنور وبونده جيمك ضميله‌ده جائزدر وپنجره‌يه اطلاق اولنور يقال اشرع فلان جناحا الى الطريق اى روشنا ومنظرا وجناح حوفران بن شريك نام كمسه‌نك فرسى اسميدر كذلك بنو سليم جماعتنده برفرس ومحمد بن مسلمة الانصارى وعقبة بن ابى معيطك فرسلرى آديدر وبر رجل اسميدر وجناح سياه چهره عورته اطلاق اولنور وعربلر جناح كلمه‌سنى بعض كنايه واستعاره وجهيله استعمال ايدرلر مثلا وطنلرندن مفارقت ايدوب كتديلر ديجك يرده ركبوا جناحى الطائر ديرلر فارقوا اوطانهم معناسنه وبركسه برخصوصده بغايت جد وسعى واقدام ايلسه ركب جناحى النعامة ديرلر وسفر اراده‌سنده‌يز ديجك يرده نحن على جناح السفر ديرلر (جناح جناح) مكررا پكى قسمنى صاغمق ايچون چاغرمقده تكلم اولنور سياه خاتون معناسندن مأخوذدر (ذوالجناحين) ايكى قناد صاحبى ديمكدر جعفر بن ابى طالب رضى الله عنه حضرتلرينك لقبليدر طيار كبى مؤته ملحمه‌سنده كفار روم ايله مقاتله ايدوب ايكى قوللرى بريده اولدقدنصكره شهيدا طائر روح برفتوحلرى جانب عرش برينه بريده اولمغله حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حقلرنده [ان الله قدابدله بيديه جناحين يطير بهما فى الجنة حيث يشاء] بيورملريله ذوالجناحين ايله ملقب اولديلر (ذوالجناح) اذوآء تعبير اولنان ملوك يمندن شمر بن لهيعة الحميرى لقبيدر (الجناح) جيمك ضميله كناه واثم معناسنه‌در طريق حقدن باعث ميل اولديغيچون يقال لاجناح عليه اى لا اثم شارح ديركه بعضلر جناح كناه لفظندن معربدر

دیدی لکن مرجوحدر (الجنح) جیمك کسریله بودخی جانب وچوره وکنف وحمایه وناحیه معناسـنه‌در و جنح اللیل کیجه‌دن بر طائفه ومقداره اطلاق اولنور میل وذهابی ایچون وبونده جیمك ضمیله‌ده جائزدر یقال مضی جنح من اللیل ای طائفة منه وجنح بررجل اسمیدر (الجناح) کتان وزننده بر سرای عظیم آدیدرکه ابو مهدیه نام کمسه ظاهر بصره‌ده بنا ایلمشیدی (التجنح) تفعل وزننده اجتناح کبی بودخی مصلی سجده‌ده قوللرنی یاتورمیوب وصقشـدرمیوب قناد طرزنده طوتمق معناسـنه‌در نته‌که تصـویر اولندی یقال تجنح الساجد بمعنی اجتنح (جنادح) علابط وزننده ابن میمون‌درکه اصحابندر مصر فتحنده بولنمشدر (الجوح) جیمك فتحی و واوك سکونیله قرپوزه دینـور بطیخ شامی کبی وجوح مصـدر اولور استیصال وجهیله هلاك ایلك معناسنه یقال جاحتهم السنة تجوح جوحا اذا اهلکتهم واستأصلتهم و یولدن صاپمق معناسـنه‌در یقال جاح الرجل اذا عدل عن المحجة (الاجاحة) همزه‌نك کسریله (والاجتیاح) افتعال وزنـنـده بونلرده استیصـال وجهیله هلاك ایلك معناسـنه‌در یقال اجاحوهم و اجتـاحوهم ای اهلکوهم واستأصلوهم (الجایحة) رایحه وزننده دواب ومواشی قسمنی اهلاك و استیصال ایلین آفت وشدته دینور یقال جاحتهم الجایحة (المجوح) منبر وزنـنده هرشیئی استیصال وجهیله هلاك ایدن نسنه‌یه دینور (الجاح) پرده‌یه دینور ستر معناسنه اصلی جایح ایدی مستوری بالتمام سـتر ایلدیکیچون اطلاق اولندی (الاجوح) اجوف وزننده مطلقا واسع نسنه‌یه دینور جمعی جوح کلور جیمك ضمیله (التجویح) تفعیل وزننده ایاغی طاشرقدوب فرسوده قلمق معناسـنه‌در تقول جوحت رجلی ای احفیتها

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحدحة) عتله وزننده بودور خاتونه دینور یقال امرأة حدحة ای قصیرة (الحر) حانك کسری ورانك تخفیف وتشدیدیله (والحرة) هایله خاتونك فرجنه دینور و بونلرك اصلی حرح ایدی آخرده حا ایله روسبی فرجی کبی کثرت استعمالدن تخفیف اولندی جمعنـده اصلی اوزره احراح دینور وحرون دینور لدون ومئون کبی ونسبتنده حری دینور وحرحی دینور حانك کسری ورانك فتحیله بدوی وعدوی کبی وحرح دخی دیرلر سته دیدکلری کبی وسته بیوك قیچلی دینك اولمغله حری وحرحی‌که منسوبلردر فرجی بیـوك خاتون دیمکدر وحرح‌که کتف وزننده‌در فرج دوشکونی اولان نابکار کمسیه دینور یقال رجل حرح ای حریص علی الحر (الحرح) جرح وزننده خاتونك فرجنه طوقنمق معناسنه‌در یقال حرح المرأة حرحا من الباب الثالث اذا اصاب حرها (المحروحة) فرجنه طوقنلمش خاتونه دینور (حنح) حانك کسری ونونك سکونیله قیون و کچی قسمنه مخصوص

زجر وآزار اصواتندندر (الحيحاء) حانك كسريله بركلمه دركه كتب صرفده حاحيت
حيحاء عبارتيله تمثيل اولنوب لكن تفسير معناسنه تعرض ايلديلر واخفش ديديكه
بونك عاعيت عيعاء و هاهيت هيهاء كلمه‌لرندن غيرى نظيرى يوقدر شارح ديركه
حيحاء مفاعله‌دن مصدر ثانيدر عيعاء وهيهاء كبى اصواتدن متصرفدر عيعاء قيون
قسمنى عى‌عى ديه‌رك سورمك وهيهاءكه همزه ايله هاهأه دخى دينور دوه‌يى علفه
يكه هى‌هى ديو چاغرمق ياخود هأهأ ديو سورمكدن حكايه اولمغله حيحاء دخى
تكه‌يى ياخود حمارى صويه چاغرمقدن حكايه‌در نته‌كه مؤلف ماده‌لرنده بيان ايلمشدر
﴿ فصل الدال ﴾ (التدبيح) تفعيل وزننده ركوع هيئتنده ارقه‌يه بسط ايدوب
باشى اشاغى يه طوغرى پك اكمك معناسنه‌در يقال دبح الرجل تدبيحا اذا بسط
ظهره وطأطأ رأسه وبو حمار طوروشيدر و منه الحديث [نهى ان يدبح الرجل
فى الركوع كما يدبح الحمار] و ذليل اولمق معناسنه‌در يقال دبح الرجل اذا ذل
ومتار ويرالماسى طپراق آلتنده قبارمغله طپراق طومالوب قالقمق معناسنه‌در يقال
دبحت الكمأة اذا انتفخت عنها الارض وما ظهرت بعض نسخه‌ده انتفخ عنوانده
اولمغله تذكيرى تراب اعتباريله اولور وتدبيح بركسه دائما خانه‌سنه ملازم
اولوب تقاعد سپاهيسى كى طشره چقمز اولمق معناسنه‌در يقال دبح الرجل
فى بيته اذا لزمه فلم يبرح (الاندباح) انفعال وزننده تدبيح ايله معناى اولده
مرادفدر (الدبيح) سكين وزننده احد وفرد معناسنه‌دريقال مابالدار دبيح اى احد
ودبيج دخى بومعنايه‌در ومقام نفيه مخصوصلردر (المدبحه) محدثه وزننده ارقه‌سى
قنبورلنمش قوملغه اطلاق اولنور يقال رملة مدبحة اى حدباء جمعى مداح كلوركرچه
مؤلفك وشارحك ضبط وتقييدلرى اوزره ثبت اولندى لكن‌وزن‌مزبورك جمعى‌قياسه
مخالفدر وعربلرك اكل ماله بابدح و دبيدح قوللرى بدح ماده‌سنده بيان اولندى
(الدح) دالك فتحى وحانك تشديديله برنسنه‌يى طپراغه كوموب صاقلمق معناسنه‌در
يقال دح الشئ فى الارض دحا من الباب الاول اذا دسها وجماع ايتمك معناسنه‌در
يقال دح المرأة اذا نكحها اى جامعها وبركسه‌يى قاقوب قفاسى اوزره يره يقمق
معناسنه‌در يقال دح فلانا اذا دعه فى قفاه وبو معنادندركه عربلر دعها معها ديجك
يرده دحا محا ديرلر يعنى اول خاتونى موجودى ودر عهده‌سى اولان اموال واشياسيله
ترك وفراغت قيل شارح ديركه اصلى دعها معها اولمق دخى محتملدر لغت سعديه‌ده
عين حايه قلب اولنور و مجانست ايچون هاء دخى حايه قلب اولنمش اولور
(الاندحاح) انفعال وزننده برنسنه ياپوانلنوب بولالمق معناسنه‌در يقال اندح
الشئ اذا اتسع (الدحداح والدحداحة) داللرك فتحيله (والدحدح) فدفدوزننده
(والدحادح) دالك ضميله (والدحيدحة) تصغير بنيه‌سيله (والدودح) جوهر

وزنده (والدحدحة) محمحه وزننده پك قصه بويلو بودور كشی یه دینور (الدحوح) صبور وزنند ایری جثه لو تنومند عورته وناقه یه دینور (دحندح) دالك كسريله بر كوچك بوجك آديدر وصبيانه مخصوص بر لعب اسميدر بر كوب وضع معهود اوزره دحندح دحندح ديرلر برى خطا آيدرسه بر اياغى اوزره يدى كره سكرك دولانور (دح دح) ذالك كسرى وحالك سكونيله (دح دح) حالك تنوينلريله برر كلمه دركه بر نسنه يى بر تقريبله اقرار ايدن كسه يه سويلنور اقرار ايلدك من بعد ابسم اول چبالمه فائده سی يوقدر موقعنده سويلرلر يقال للمقر دح دح ودح دح اى اقررت فاسكت (الدودحة) حوقله وزننده سمورمك معناسنه در يقال دودح الرجل اذا سمن (الدرح) جرح وزننده دفع ايلمك معناسنه در يقال درحه درحا من الباب الثالث اذا دفعه (الدرح) فرح وزننده پك قوجه مق معناسنه در يقال درح الرجل درحا من الباب الرابع اذا هرم (الدرح) كتف وزننده آندن صفتدر مذكر ومؤنثه وصف اولور يقال رجل وناقة درح اى هرمة (الدرحاية) دالك كسريله قارنى بيوك شيشمان بودوره دينور يقال رجل درحاية اى قصير سمين بطين (الدربحة) دحرجه وزننده بر قورقو سببيله سكردوب قاچمق معناسنه در يقال دربح الرجل اذا عدا من فزع وباشى اشاغى به پك اكمكله بلى قنبورلدوب بوكرلتمك معناسنه در يقال دربح الرجل اذا حنى ظهره وطأطأ رأسه وتذلل ايلمك معناسنه در يقال دربح فلان اذا تذلل (الدردح) زبرج وزننده برشيئه دوشكون حريص اولان كسه يه دينور وپك پيرفانى اولان عجوزه كذلك رحله دينور تذكير وتأنيثى مساويدر يقال شيخ وعجوز دردح اى هم (الدردحة) هايله طول وعرضى برابر اولان عورته دينوركه قبلوبغه هيئتنده اولور درادح كلور وشول ناقه يه دينوركه پك قوجه لقدن بالجمله ديشلرى كيدوب چنه سی چنه سنه ياپشمش اوله (الدلخ) دالك فتحى ولامك سكونيله انسان وحيوان آغر يوك آلتنده آديملرى آچه ميوب خرده امكليه رك يوريمك معناسنه در يقال دلح الرجل وغيره دلحا من الباب الثالث اذا مشى بحمله منقبض الخطوالثقله (الدلوح) صبور وزننده يغمورى چوق بلوده دينور يقال سحابة دلوح اى كثيرة الماء جمعى دلح كلور ضمتينله قدوم وقدم كبى (الدالح) بودخى اول معنايه در يقال سحاب دالح اى كثير الماء جمعى دلح كلور ركع وزننده ودوالح كلور كواهل كبى (التدالح) تفاعل وزننده ايكى كسه بر آغر شيئه بر اغاج چكوروب برابرجه كوترمك معناسنه در صربق حالرينك فتحى وياغ يدكى كوتردكلرى كبى يقال تدالحاه فيما بينهما اذا حملاه على عود (دولح) جوهر وزننده بر خاتون آديدر (الدلح) صرد وزننده چوق ترلين آته دينور يقال فرس دلح اى الكثير العرق (الدلبحة)

دربحه وزننده ومرادفیدرکه باشنی اکوب بلنی قنبورلتمق معناسنه‌در یقال دلبح الرجل اذا حنی ظهره وطأطاه یعنی رأسه (التدمیح) تفعیل وزننده باشی اشاغی‌یه یك اکمك معناسنه‌در یقال دمح الرجل تدمیحا اذا طأطأ رأسه (الدمحمح) سفرجل وزننده یوارلق دوز نسنه‌یه دینور طوپ کله‌سی کبی (الدملحة) دحرجه وزننده ومرادفیدرکه یوارلق معناسنه‌در یقال دملح الحجر اذا دحرجه (الدملحة) دالك ومیمك ضمیله ایری جثه‌لو اته طلو طقناز طوباج خاتونه دینور (الدنوح) قعود وزننده ذلیل اولمق معناسنه‌در یقال دنح الرجل دنوحا من الباب الثالث اذا ذل (التدنیح) تفعیل وزننده دنوح معناسنه‌در (الدنح) دالك کسریله نصاری طائفه‌سنه مخصوص بر بصقلیه آدیدر شارح دیرکه کرچه بونی عرب تکلم ایدرلر لکن عربیتی مظنوندر مترجم دیرکه لفظ مزبور سریانیدر کانون ثانینك آلتنجی کوننه دینورکه آنده نصاری طائفه‌سی خاچلرنی صویه براقورلر واول کون بصقلیه‌لری اولمغله اکا اطلاق اولنور سریانیده طلوع معناسنه‌درکه مراد اردن نهرندن طلوع حضرت عیسادر (الدنح) سنبل وزننده بدخوی وبد مزاج کسه دینور (الداح) راح وزننده منقش چوجق اویجاغنه دینورکه آنکله چوجقلری آویدوب اکلندررلر ومنه الدنیا داحة وهو نقش یلوح للصبیان یعللون به وبرقاچ قات قیتان مقوله‌سندن اورلمش بلازکه دینورکه نسوان بلکجه‌لرینه بچوررلر وخلوق دیدکاری طیبه دینورکه چازده متعارفدر واکوز مقوله‌سنك صرتلرنده اولان الاجه‌لغه وخطوط منقشه‌یه دینور (الدوحة) حمزه وزننده اولو اغاجه دینور شجرهٔ عظیمه معناسنه جمع جنسی دوح کلور (الدوح) دالك فتحی وواوك سکونیله انسانك قارنی بیوپوب اشاغی صارقق معناسنه‌در یقال داح بطنه یدوح دوحا اذا عظم بطنه واسترسل واغاج بیوپوب اولولنمق معناسنه‌در یقال داحت الشجر اذا عظمت (الدایحة) رایحه وزننده بیوپوب اولولنمق اوزره اولان شجره‌یه دینور (الاندیاح) انفعال وزننده بودخی قارن بیوپوب اشاغی صارقق معناسنه‌در یقال انداح بطنه بمعنی داح (التدویح) تفعیل وزننده طاغتمق معناسنه‌در یقال دوح فلان له اذا فرقه (الدیحان) ریحان وزننده چکرکه‌یه دینور جراد کبی

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذبح) ذالك فتحی وبانك سکونیله (والذباح) ذالك فتحیله یارمق معناسنه‌در یقال ذبح الشیٔ ذبحا وذباحا من الباب الثالث اذا شقه اصل معنای موضوعی بودر وبرنسنه‌یی یاروب آیرمق معناسنه استعمال اولنور یقال ذبحه اذا فتقه وبوغزلمق معناسنه‌در یقال ذبح الشاة اذا نحرها وبرکسه‌نك صقالی چنه‌لرنده وآلت دوداغك آلتنده بتیوب همان اکی آلتنده بوغازنه طوغری بتوب صارقق اولورسه ذبحت اللحیة فلانا دیرلر کویا که لحیه بچاق کبی یاخود

اثر ذبح كبی بوغازنده ثابت ونمایان اولمشـدر اول كسیه قورصاغندن صقاللو تعبیر اولنور مؤلفك بوراده فهو مذبوح بها قولی بو معنایه متعلقدر بها ضمیری لحیه‌یه راجعدر وذبح بوغمق معناسنه استعمال اولنور یقال ذبحه اذا خنقه وكوپ مقوله‌سی یاروب دلمك معناسـنه مستعملدر یقال ذبح الدن اذا بزله (الذبح) ذالك كسریله بوغازلنـه‌جق حیوانه دینور قربانلق قیون كبی قال الشارح ومنه قوله تعالی [وفدیناه بذبح عظیم] وهو مایذبح (الذبح) صرد وزنـنده (والذبح) عنب وزننده برنوع منارلر آدیدر مراد بیاض نوعیدر وذبح صرد وزننده بیابان هاوجنه دینور جزر بری معناسنه وبر بشقه نبات آدیدر (الذبیح) امیر وزننده بوغزلنمش حیوان مذبوح معناسنه‌در فعیل بمعنی مفعولدر وغلبهٔ اسمیتی مؤنثنده هاء ادخالنی موجب اولمشـدر وحج شریفده وقربان بیرامنده قربان ایلمكه صلاحیتی اولان حیوانه دینوركه بچاغه كلور حیوان تعبیر اولنور وذبیح اسمعیل علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینك لقبلریدر قصه‌لری معلومدر [انا ابن الذبیحین] حدیثنده بری مشار الیه وبریسی حضرت رسـول اكـرمك پدرلری عبدالله بن عبد المطلب جنابلریدر عبد المطلبك اولاد ذكوری اولمامغله اون نفره بالغ اولدقده برنی قربان ایلك اوزره نذر وعهد ایلشـیدی بعده اولاد مطلوبه‌یه نائل اولوب اونجیسی عبدالله اولمغله نذرینه وفا ایلك جهتیله ذبح مراد ایلدكده بعض عقلاء دلالتیله اون دوه ایله قرعه ایدوب اونجی دفعه‌ده دوه اولمق اوزره ظهور ایلمكله فدا طریقیله یوز دوه قربان ایلدی بوملابسـه ایله اكا دخی ذبیح اطلاق اولندی (الاذباح) همزه‌نك وذال مشدده‌نك كسریله قربانلق قیون ایدنمك معناسـنه‌در وبو افتعال بابندندر تاء افتعال ذاله قلب وادغام اولنمشـدر یقال اذبح الرجل اذا اتخذ ذبیحا (التذابح) تفاعل وزننده ناس بری برنی ذبح ایلك معناسنه‌در یقال تذابح القوم اذا ذبح بعضهم بعضا (المذبح) مقتل وزننده اسم مكاندر بسملكاه معناسـنه قناره تعبیر اولنور ویرده اولان شـول یاریغه اطلاق اولنوركه برقارش مقداری اوله جمعی مذابح كلور (المذبح) منبر وزننده بوغزلیه‌جق بچاغه دینور (الذباح) رمان وزنـنده اایاق پرمقلرینك ایچ یوزلرنده عارض اولان یارقلره دینوركه‌یك الم ویرر وبونده غراب وزننده لغتدر (الذباح) غراب وزننده سمیتلو برنبات آدیدر وبروجع اسمیدركه بوغازده حادث اولوركما سیذكر (المذابح) میمك فتحیله مذبحك جمعیدركه اسم مكاندر ومذابح محرابلره ومقصوره‌لره‌كه نصاری معابدلرنده اولور ونصاری كتابخانه‌لرینه اطلاق اولنور محال قربیت اولدقلریچون وبو اطلاق قبل الاسلامدر (الذابح) دوه‌نك بیوننك یصیلغندن بوغازی اوزره باصیلور برداغ یاخود برداغلغی اسمیدر وشول قیللره وتویلره اطلاق اولنوركه طماقله حلقومدن

دح اولنەجق محلك ارالغنده ثابت اولور (سعد الذابح) فلكده ایكی براق كوكبدر منازل قمردندر میانلری برذراع مقداری وبرینك كویاكه بوغازنده بركوچك كوكب واردركه كویا آنی ذبح ایدر شكلنده مرئیدر (ذبحان) عثمان وزننده یمنده بربلدەدر وبرجماعت آدیدر واصحابدن عبید بن عمروك جدی اسمیدر (التذبیح) تدبیح وزننده ومرادفیدركه ركوع هیئتنده باشی پك اشاغی‌یه اكمك معناسنەدر قال الشارح ومنه الحدیث انه علیه السلام [نهی عن التذبیح فی الصلوة] والمشهور بالدال المهملة كما ذكر (الذبحة) ذالك ضمیله همزه وزننده (والذبحة) عنبه وزننده (والذبحة) ذالك كسریله كسره وزننده (والذباح) كتاب وزننده (والذباح) غراب وزننده‌كه بوتكراردر بوغازده حادث اولور بروجع آدیدر علی قول بعض اسباب عارضه‌سیله مادەسی قاندركه بوغازده مجتمع اولمغله بوغاز شیشوب علیلی خنق واهلاك ایدر وبوخناق انواعندن خناق كلبی دیدكلریدر (الذح) ذالك فتحی وحائك تشدیدیله ال ایاسیله اورمق معناسنەدر یقال ذح فلانا ذحا من الباب الاول اذا ضربه بالكف وجماع ایلمك معناسنەدر یقال ذحها اذا جامعها ویارمق معناسنەدر یقال ذح الحطب اذا شقه وبرنسنه‌یی دوكوب خرد ایتمك معناسنەدر یقال ذح الفلفل اذا دقه (الذحذحة) زلزله وزننده آدیملری صیق صیق آتارق سرعتله یوریمك معناسنەدر یقال ذحذح الرجل اذاقارب خطوه مع سرعة ویل طپراغی توزیدوب صاورمق معناسنەدر یقال ذحذحت الریح التراب اذاسفته (الذوذح) كوكب وزننده بلی كوشك آدمه دینوركه قبل الایلاج انزال ایدر اوله علی قول عنین وبی رجولیت اولانه دینور (الذحذح) هدهد وزننده (والذحذاح) حثحاث وزننده قارنی بیوك بودوره دینور (الذراح) زنار وزننده (والذروح) قدوس وزننده (والذریح) سكین وزننده (والذروح) سفود وزننده (والذروح) صبور وزننده (والذراح) غراب وزننده (والذرح) قبر وزننده (والذریحة) كنیسه وزننده (والذرنوح) ذالك ونونك ضمیله (والذرحوح) ذرنوح وزننده (والذحرح) ذالك ورانك ضمیله ورانك فتحیله فعلعل وزننده ورای ثانیه‌نك تشدیدیله لغتدر برقرمزی بوجك اسمیدركه سیاه سیاه نقطه‌لری واردر ذباب كبی طیران ایدر وسموم‌دندر تركیده قدوز بوجكی دیدكلریدر جمعی ذراریح كلور (الذرح) جرع وزننده طعامه ذكر اولنان بوجكی قاتمق معناسنەدركه تسمیم ایچون ایدرلر یقال ذرح الطعام ذرحا من الباب الثانی اذاجعل الذراح فیه وبرنسنه‌یی یله طوتوب صاورمق معناسنەدر یقال ذرح الشیء فی الریح اذا ذراه (التذریح) تفعیل وزننده بودخی طعامه قدوزبوجكی قاتمق معناسنەدر یقال ذرح الطعام بمعنی ذرح ویكی طلومی رایحه‌سی كیدوب طیب اولمق ایچون چامور ایله صوامق معناسنەدر

يقال ذرح الاداوة اذا طلاها بالطين لتطيب رايحتها (الذريحى) وزيرى وزننده بك قرمزى ديمكدر احمر لفظنى مؤكددر مادة مذكورهدن مأخوذدر يقال احمر ذريحى اى ارجوان (الذريح) امير وزننده الچق طاغلره دينور هضاب معناسنه مفردى ذريحهدر هايله وذريح براركك دوه آديدر ابل ذريحيات اكا منسوبلردر وبرجاعتك پدرى اسميدر وبرجاعت آديدر (ذريح) زبير وزننده حمير قبيلهسندن برمحدث آديدر (الذرح) فرح وزننده برشجر آديدر آندن دوهيه سمر اتخاذ ايدرلر (ذرح) زفر وزننده يزيد السكونى نام شاعرك پدرى اسميدر (ذوذراريح) اذواء تعبير اولنان ملوك يمندن برينك لقبيدر وبنوتميم قبيلهسندن برمتعين سركردهنك لقبيدر (المذرح) معظم وزننده صويى غالب اولان سوده وباله اطلاق اولنور يقال لبن وعسل مذرح اى غلب عليه الماء (الذراح) سحاب وزننده صوقاتلمش سوده دينور يقال لبن ذراح اى ضياح (اذرح) افلس وزننده كه رانك ضميلهدر شام اولكهسنده اجرياء نام قصبه ياننده بربلدهدر مابينلرى اوچ مرحلهدر دينلر غلط ايلمشدر نته كه جرب مادهسنده بيان اولندى (التذقح) قافله تفعل وزننده بركسيه بى اصل برجرم وجنحه عزو واسناد ايلك معناسنهدر يقال تذقح له اذا تجرم وتجنى عليه مالا يذنبه و يقال فلان متذقح للشر اى متلفح اى مفتر بمالم يذنبه (الذقاحة) ذالك ضمى وقافك تشديديله دائما ناسه افترا ايدوب ايشلمديكى جرم وجنايت اسناد ايدر اولان كسيه دينور (الذلاح) رمان وزننده صوقاتلمش سوده دينور (الذوح) ذالك فتحى وواوك سكونيله عنف وشدتله يوريمك معناسنهدر يقال ذاح الرجل يذوح ذوحا اذا سار عنيفا وقيون وكچى مقولهسى دواب ومواشيى بركدرمك معناسنهدر يقال ذاح الغنم ونحوها اذا جمعها (التذويح) تفعيل وزننده دوه سوريسنى طاغتمق معناسنهدر يقال ذوح ابله تذويحا اذا بددها ورنسنهيى تفريق ايلك معناسنهدر يقال ذوح ماله اذا فرقه (المذوح) منبر وزننده عنف وشدتله طوار سورن كسيه دينور

﴿ فصل الراء ﴾ (الربح) رانك كسرى وبانك سكونيله تجارتده فائده ايتمك معناسنهدر يقال ربح التاجر فى تجارته ربحا من الباب الرابع اذا استشف وربح وربح فتحتينله ورباح سحاب وزننده اسملردر نفس فائدهيه دينور مثلا تجارتدن بش درهم انتفاع ايلسه اكا دينور وربح فتحتينله بيع وتجارت ايچون جلب اولنان آت ودوه سوريسنه دينور كه جلب تعبير اولنور وايچ ياغنه دينور شحم معناسنه ودوه ياوريسنك كوچكلرينه دينور فصلان صغار معناسنه مفردى رابحدر على قول مفرددر مطلق دوه كوشكنه دينور فسيل معناسنه جمعى رباحدر رانك كسريله جمل وجمال كبى (الرابحة) فائدهلو تجارته وصف اولور يقال تجارته رابحة اى

یربح فیها وبو لیل نائم قبیلندن اسناد مجازیدر (المرابحة) مفاعله وزننده برمتاعه آلندیغی بهادن یعنی سرمایه‌دن فضله فائده ویرمك معناسنه‌در تقول رابحته علی سلعته ای اعطیته ربحا شارح دیرکه دور شرعی دیو فقهانك تعلیم ایلدکلری اوزره استدانه واستقراض ایدن کمسه الدیغی نقدی رضاسیله برمقدار ضمیمه ایله ادا ایلکدر اول زیاده‌یی ربادن تخلیص ایچون اولقدر قیمتلو برمتاعی صاحب نقددن اشترا وبهاسی اولمق اوزره نقده ضم وجمله‌سی دین مشروع اولوب صکره اول متاعی مدیون دخی برکمسیه هبه ایدوب اولدخی صاحب اولنه اعطا ایدر وبوصورت تقرر ایدوب تعامل ناس بیك سنه‌یه قریبدرکه بویله اوله کلشدر ناس اجماع منزله‌سنده‌در تعاملده قدم بولنان امری انکارده خطر مقرردر انتهی (الرباح) تشدید بایله رمان وزننده اوغلاغه دینور وارکك میمونه دینور.وصغیر وخرده دوه کوشکنه دینور (رب رباح) رانك ضمی واضافتله برنوع خرما اسمیدر (الربح) صرد وزننده دوه کوشکنه دینور واوغلاغه دینور وبرنوع قوش آدیدر (الرباح) همزه‌نك کسریله مهمانه دوه کوشکلری ذبح ایلك معناسنه‌در یقال اربح فلان اذا ذبح لضیفانه الفصلان وناقه‌یی ارکن وبردخی نصف نهاروقتنده صاغمق معناسنه‌در یقال اربح الرجل الناقة اذا حلبها غدوة ونصف النهار (رباح) سحاب وزننده برجماعت آدیدر واندلس اولکه‌سنده برقلعه آدیدر محمدبن سعداللغوی وقاسم بن الشارب الفقیه ومحمد بن یحیی النحوی اورادندر (الرباحی) صباحی‌وزننده برجنس کافور آدیدر جوهری صحاحده رباح برکوچك جانوردرکه کافور آندن صاغیلور دیو بیانی محض خلف یعنی غلط فاسددر وبعض صحاح نسخه‌لری اصلاح اولنوب دوبه یرینه بلده تحریر اولنمغله اولدخی غلطدر زیرا کافور برشجرك صمغیدرکه شجرك جوفنده تکون ایدر شجر ایرغلاندقده یرندن قوپوب بری برینه چارپلوب خشردایه‌رق طشره صاچلوب استخراج اولنور مترجم دیرکه مفرداتده بورسمه مرسومدرکه کافور برقاچ قسم اولور رباحی وقیصوری وموتی دیرلر اعلاسی رباحی قسمیدرکه آق وحرته مائل ومصطکی‌یه شبیه اولور بلاد هنددن سرندیبده نابت برشجرك صمغیدر ابتدا رباح نام پادشاه زماننده بولنمغله اکا نسبتله رباحی اطلاق ایلدیلر (التربیح) تفعیل وزننده برکمسه خانه‌سنده میمون بسلمك معناسنه‌در یقال ربح الرجل اذا اتخذ الرباح ای القرد فی منزله (التربح) تفعل وزننده متحیر اولمق معناسنه‌در یقال تربح الرجل اذا تحیر (ربیح) زبیر وزننده اسامیدندر ربیح بن عبد الرحمن بن ابی سعید الصحابی الخدری فرددر یعنی همنامی یوقدر ورواة احادیثدندر (الرجوح) قعود وزننده (والرجحان) برهان وزننده ترازونك برکوزنده اولان موزون طرف دیکرندن زیاده اولمغله آغر کلوب اشاغی‌یه

میل

میل ایلمك معناسنه‌در که آغمق تعبیر اولنور یقال رجح المیزان رجوحا ورجحانا
من الباب الثالث والاول والثانی إذامال (الارجاح) همزه‌نك کسریله (والترجیح)
تفعیل وزننده مشتری‌یه میزاندن آغر وآرتق کذلك برنسنه‌یی برینه دیکرندن زیاده
ویرمك معناسنه‌در یقال ارجح لفلان ورجح له اذا اعطاه راجحا (الراجح والرجاح)
سحاب وزننده صغریسی بیوك خاتونه اطلاق اولنور یقال امرأة راجح ورجاح ای
عجزاء ورجاحك جمعی رجح کلور ضمتینله (المرجوحة) میمك فتحیله (والارجوحة)
اضحوکه وزننده (والرجاحة) رمانه وزننده (والرجاحة) ثمامه وزننده صالنجغه
دینور ایپدن قوروب صالنورلر (الترجح) تفعل وزننده برنسنه آغر کلمکله ر
طرفه میل ایدوب آغمق معناسنه‌در وباء حرفیله متعدی اولور یقال ترجحت
الارجوحة بالغلام اذامالت وصالنجق کبی بری اوته کیدوب کلمك وصالنمق معناسنه‌در
یقال ترجح الشیء اذا تذبذب ودوه یورغارلکن بری اوته صالنوب ارغالنمق معناسنه
استعمال اولنور یقال ترجح البعیر اذا اهتز فی رتکانه (الارتجاح) افتعال
وزننده بودخی برطرفه آغمق معناسنه‌در یقال ترجحت بالغلام الارجوحة فارتجح
ای مال ودوه یورغارلکن بری اوته ارغلنمق معناسنه‌در یقال ارتجح البعیر اذا
اهتز فی رتکانه وصغریسی بیوك خاتونك یوررکن صغریسی بری اوته کیدوب
کلسه ارتجحت روادفها دیرلر تذبذبت معناسنه (المراجحة) مفاعله وزننده قنقیمز
آغر کلور دیو طارتشمق معناسنه‌در کرك حقیقی وکرك معنوی اولسون وبوباب
مغالبه‌ده استعمال اولنور تقول راجحته فرجحته ای کنت ارزن منه (الاراجیح)
اراجیف وزننده ارجوحه‌نك جمعیدر واراجیح چول بیابانه اطلاق اولنور آنده
کیدن کسه‌لری وحیوانلری یوروب ارجوحه کبی صاللدیغیچون ودوه‌لرك یورغارلکن
بری اوته صاللنوب ارغلنملری حالتنه دینور مفردی ارجوحه‌در (المراجیح)
مرجاحك جمعیدر ذات اراجیح اولان دوه‌لره دینور یقال ابل مراجیح ای ذات
اراجیح وحلم ورزانت صاحبی آدملره اطلاق اولنور یقال رجال مراجیح ای
حلماء ومیوه‌سی پك چوق اولان خرما آغاجلرینه اطلاق اولنور یقال نخل مراجیح
ای مواقیر (الرجح) رانك ضمی وجیمك سکونیله وبعض نسخه‌ده رکع وزننده
مظبوطدر هرحالده راجحك جمعیدر ترید ایله یاخود ات ایله طپطلو اولان کاسه‌لره
اطلاق اولنور یقال جفان رجح ای مملوءة ثرید اولحما وکثرت وازدحاملرندن
حرکت وسیرلری ثقیل وآهسته اولان عسکرلره اطلاق اولنور یقال کتائب رجح ای
جرارة ثقیلة (مرجح) مقعد وزننده (وراجح) اسماء رجالدندر (الرجح) رانك
وحای مهمله‌نك فتحیله آت وقاطر مقوله‌سنك طرنقلرنده برمقدارجه وسعت اولمغه
دینور که محامددندر پك زیاده‌سی که یایوان اولمقدر وطارلغی که کوچك ومنقبض

اولمسیدر معابیدندر (الرحح) ضمتیله بول ویایوان کاسه‌لره دینور (الارح) اصحح وزننده طبانلری دوز اولان کشی‌یه دینورکه کرلی اولمز یقال رجل ارح ای لااخمص لقدمیه وبقنه‌قلری یصی ویایوانجه اولان طاغ چکیسنه وجیرانه دینور (الترحرح) تزلزل وزننده طوار قسمی تبول ایلك ایچون آیشمق معناسنه‌در یقال ترحرح الفرس اذا افحج قوائمه لیبول (الرحرح والرحراح والرحرحان) رالرك فتحیله بول ویایوان اولان نسنه‌یه دینور یقال شیٔ رحرح ورحراح ورحرحان ای واسع منبسط عیش رحراح بوندن مأخوذدر ورحرحان عکاظ نام محله قریب برطاغك آدیدر بنوتمیمك آنده برواقعه‌لری اولمغله یوم رحرحان معروفدر (الرحة) رالك وحای مشدده‌نك فتحیله یلانه دینور حیه معناسنه بونك اصلی رحیه ایدی یاء حایه قلب وادغام اولندی (الرحرحة) زلزله وزننده برکسه قصد ایلدیکی خصوصك قعر ونهایتنی پك اراشدرمیوب کرکی کبی اوزرینه دوشمیه‌رك مسامحه‌لو طوتمق معناسنه‌در یقال رحرح الرجل اذا لم یبالغ قعر ماپریده وبرکلامی تصریح وایضاح ایتمیوب کنایه وتعریضله سویلمك معناسنه‌در یقال رحرح بالکلام اذا عرض ولم یبین وبرشیئی برکسه قتنده اچیوب وطمیوب ستر ایلمك معناسنه‌در که آچره قومق تعبیر اولنور یقال رحرح فلان عن فلان اذا ستردونه (الردح) مدح وزننده حشم نشین طائفه‌سی چادرلرینك اکسه‌سنه برشقه دخی صوقشدرمق علی قول اوزرینه بالچق صیوامقله متکاثف قلمق معناسنه‌در یقال ردح البیت ردحا من الباب الثالث اذا ادخل شقة فی مؤخره اوکاثف علیه الطین وردح وجع خفیفه دینور یقال اخذه ردح ای وجع خفیف وثابت ومستقر اولمق معناسنه‌در ومنه یقال ماصنعت فلانة فیقال فی جوابه سدحت وردحت قوله سدحت ای کثرت من الولد وردحت ای ثبتت وتمکنت یعنی عنده زوجها کذلك سدح الرجل وردح دیرلر حاجت ومرامنه نائل اولدی معناسنه کذلك سدحت المرأة وردحت دیرلر زوجی عندنده وقع وقدر وحرمت بولدی دیمجك یرده بونلرك جمله‌سی ثبات واطمینان معناسندندر (الارداح) همزه‌نك کسریله ردح ایله معنای اولده مرادفدر یقال اردح البیت بمعنی ردحه (الردحه) جرعه وزننده کوچر طائفه‌سنك چادرلری اکسه‌سنه چکدکلری ستره‌یه دینور حرم ایچون یاخود کیلار وخزینه ایلك ایچون چکرلر علی قول صکره‌دن صوقشدریلن پارچه‌یه دینور وبوللق حالتنه دینور یقال لك عنه ردحة ای سعة (الرداح) سحاب وزننده صغریسی وقیناقلری ملحم وثقیل اولان خاتونه دینور وبیوك چناغه دینور ولشکر جراره دینورکه کثرت وازدحامندن سیر وحرکتلری آهسته وآغر اوله ودالری بداقلری واسع ومنبسط اولو اغاجه دینور استانکوی چناری کبی ویوکی آغر ارکك دوه‌یه دینورکه یوك بصمغله آغرلنمش اوله ویری

قوبرقلی قوچه دینور واجوزلق وبوللق یره دینور وعظیم وثقیل اولان فتنه یه
دینور جمعی ردح کلور ضمتیله ومنه قول علی رضی الله عنه [ان من ورائکم امورا
متماحلة ردحا] ویروی ردحا بالضم والتشدید ای امورا متطاولة وفتنة ثقیله عظیمة
(الردحی) کردی وزننده کوی بقالنه دینور یقال هوردحی ای بقال القری
(المرتدح) مرتجل وزننده مصدر میمی در بوللق معناسنه در یقال لك عنه درحة
و مرتدح ای سعة (الرداحة) سحابه وزننده صرتلان صیدی ایچون صحرالرده
یاپدقلری کوملتی یه دینور (الردح) فتحتینله زمان مدید معناسنه در یقال اقام
ردحا من الدهر ای زمنا طویلا (ردیح) زبیر وزننده (ردحان) فرحان وزننده
اسامیدندر (الرزوح) زای معجمه ایله قعود وزننده (والرزاح) سحاب وزننده
دوه یورغنقلدن یاخود پك زبونلقدن طورغون وفرومانده اولمق معناسنه در یقال
رزحت الناقة رزوحا ورزاحا من الباب الثالث اذا سقطت اعیاء اوهزالا (الرزح)
مدح وزننده مزراغك دیب دموریله سانجمق معناسنه در یقال رزح فلانا بالرمح اذا
زجه به (الترزیح) تفعیل وزننده دوه یی زبونلدوب دوشکون ایلمك معناسنه در
تقول رزحت الناقة اذا هزلتها (الرزحی) مرضی وزننده (و الرزاحی) نصاری
وزننده (والمرازیح) مصابیح وزننده (والرزح) سکر وزننده زبونلقدن دوشکون
اولان دوه لره دینور یقال ابل رزحی ورزاحی ومرازیح ورزح ای ساقطة من الهزال
(المرزیح) میمك کسریله مطلقا صوت معناسنه در جوهری شدید الصوت ایله بیان
ایلکله غلط ایلمشدر (المرزح) مقعد وزننده مقطع بعیدیعنی اوزون اوزادی مقصد
ومنزله دینورکه دوه اکا واصل اولنجه زبون وفرومانده اولور وارض مطمئنه یه
دینور (المرزح) منبر وزننده آصمه لق وهرك تعبیر اولنان اغاجه دینورکه آنکله
اصمه چبوقلرنی یردن قالدررلر (رزاح) سحاب وزننده ابن عدی بن کعب اسمیدرکه
عربدن برقبیله نك پدری ایدی (رزاح) کتاب وزننده ابن ربیعة بن حرام بن
ضبه در (رزاح) خولان قبیله سندن منشعب برقبیله پدریدر وعاصم بن رزاح
محدثیندندر واحمد بن علی بن رزاح جاهلیدر (الرسح) فتحتینله قیناقلرك واویلقلرك
اتلری پك آز وصیریق اولمق معناسنه در یقال رسح الرجل رسحا من الباب الرابع
اذا قل لحم عجزه وفخذه (الارسح) احمر وزننده اوتوراق یرینك واویلقلرینك اتی
پك آز اولان کشی یه دینور وقورد قسمنك صغریلری اتی قلیل وخفیف اولدیغندن
ارسح اطلاق اولنور (الرسحاء) حمراء وزننده ارسحك مؤنثیدر ورسحاء چرکین
عورته اطلاق اولنور وعند العرب بچی بیوك عورت معتبره اولمق حسبیله جمعی
رسح کلور حمراء وحمر کبی یقال امرأة رسحاء ای قبیحة (الرشح) رانك فتحی وشین
معجمه نك سکونیله ترلمك معناسنه در یقال رشح الجسد رشحا من الباب الثالث اذا

عرق وآهو شوق وشطارتندن بری اوته صچرایوب اوینامق معناسنه‌در یقال رشح الظبی اذا قفز واشر وآزجه نسنه ویرمك معناسنه استعمال اولنورکه معنای اولدن مأخوذ وباء حرفیله متعدیدر یقال لم یرشحه بشیء ای لم یعطه (المرشح) منبر وزننده (والمرشحه) هاىله تکلتویه ترچقمسون دیو تکلتی آلتنه قودقلری ترلك تعبیر اولنان کچه‌یه دینورکه تکلتی کچه‌سی اوله‌جقدر فارسیده نمدزین دیرلر وبعضیسنده اولمامغله تکلتی مرشحه اولور بومناسبتله ایاغه کیلان ترلکه‌ده اطلاق اولنور (الرشیح) امیر وزننده تره دینور عرق معناسنه وبرنبات آدیدر امهات سائره‌ده مطلقا نبات ایله مفسردر (الترشیح) تفعیل وزننده بسلمك وتربیه ایلك معناسنه‌درکه برکسه‌ده امر مخصوصه استعدادك حصولنه سعی ایلمکدن عبارتدر یقال رشح الصبی اذا رباه ومنه یقال هو یرشح للملك علی بناء المجهول ای یربی ویؤهل له وترشیح دواب ومواشی‌یه تقید وحسن رعایت وتیمار ایلك معناسنه‌در یقال رشح المال اذا احسن القیام علیه وکیك یاوریسنی طوغردیغی ساعتده اوزرنی یلامق معناسنه‌در یقال رشحت الظبیة ولدها اذا لحسته من الندوة ساعة ولده (الترشح) تفعل وزننده یاوری قوتلنوب اناسیله یوریمکه بشلمق معناسنه‌در یقال ترشح الفصیل اذا قوی علی المشی مع امه فهو راشح وامه مرشح زیرا اناسی یورتمکه تربیه ایله آلشدرر (الراشح) وجه مذکور اوزره قوتلنوب اناسیله یوریمکه بشلین یاوری‌یه دینور ومطلقا یربوزنده کزن حشرات وهوامه دینور وشول طاغه اطلاق اولنور دبندن صورشح ایدوب دائما نمناك اوله جمعی رواشح کلور وبعض احجار ارالقلرندن ترکبی صیزوب سیلان ایدن صوصزندیسنه دینور ورواشح ثعل الشاة معناسنه‌درکه قیون قسمنك ممه‌لری اوجلرنده اولان سکیل طرزنده خرده زائده‌یه دینور (الارشح) ارجح وزننده بغایت حدت ذهن وذکا وفطنت صاحبی آدمه اطلاق اولنور یقال هو ارشح فوأدا ای اذکی (الاسترشاح) چایرك بویلنوب اوزامسنه منتظر اولمق معناسنه‌در یقال یسترشحون البقل ای ینتظرون ان یطول فیرعوه وقوزی واوغلاق مقوله‌سنی بیوتمك ایچون تقید ایدوب بسلمك معناسنه‌در یقال یسترشحون البهم ای یربونه لیکبر واوت بویلنوب نشو ونما بولمق معناسنه‌در یقال استرشح البهمی اذا علا وارتفع (المسترشح) شینك فتحیله اسم مکاندر قوزی واوغلاق بسلیه‌جك یره دینور (الرصح) رانك وصادك فتحیله انسان وحیوانك اکسه‌لرنده ایکی اوجه‌نك وقیناقلرك مابینی صیق اولمق معناسنه‌درکه آنده صتانی طار تعبیر اولنور غیر محموددر (الارصح) وصف مذکور اوزره اولان ارککه دینور مؤنثنده رصحاء دینور (الرضح) رانك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله چقل وچکردك مقوله‌سی قاتی نسنه‌یی قیروب اوفاتمق معناسنه‌در یقال رضح الحصی والنوی رضحا

من الباب الثالث اذا كسره (الترضح) تفعل وزننده آندن مطاوعدر يقال رضحه فترضح (الرضح) رانك ضميله آندن اسمدر اوفانمش چكردكه دينور مرضوح معناسنه (الرضيح) امير وزننده بودخی مرضوح معناسنه در مؤلفك بوراده النوى المرضوح قولی عطف تفسيردر (المرضاح) مفتاح وزننده طاش وچكردك مقولهسنی قيرهجق طاشه دينور (نوى الرضح) هوى المدح وزننده قيرمق ايچون اوردقلرنده صچرايان چكردكاره دينور (الارتضاح) افتعال وزننده عذر ديلك معناسنهدر يقال ارتضح من كذا اذا اعتذر (الارفح) فايله اصلح وزننده شول بوينوزلو قوچ وتكه مقولهسنه دينوركه بوينوزلرينك ارالغی آچق اولوب وقولقلرينه طوغری قيوريلوب كتمش اوله (الترفيح) تفعيل وزننده ترقی معناسنهدركه تأهل ايدن كمسيه بالرفاء والبنين يعنی برى بريكز ايله حسن امتزاج ايدوب دوللو دوشلو اوله سز ديو دعا ايلكدن عبارتدر يقال رفحه ترفيحا اذا قال له بالرفاء والبنين ورفح كلمهسنك اصلی رفأ ايدی قرب مخرج سببيله همزه حايه مبدل اولدی (الرقاحة) رانك فتحيله كسب وتجارت معناسنهدر قال الشارح ومنه تلبية الجاهلية جئناك للنصاحة لم نأت للرقاحة (الترقح) تفعل وزننده امك چكوب كسب وكار ايلك معناسنهدر يقال ترقح لعياله اذا تكسب (الترقيح) تفعيل وزننده مالك اوزرينه اولوب رعايت واصلاحنه قيام واهتمام ايلك معناسنهدر يقال رقح ماله اذا اصلحه وقام عليه (الرقاحی) صباحی وزننده مالی تقيد ورعايتله كاينبغی كوروب كوزهدن آدمه دينور يقال هو رقاحی مال ای ازاؤه (الركح) مدح وزننده نسنهيه سويكنوب طيانمق معناسنهدر يقال ركح عليه ركحا من الباب الثالث اذا اعتمد واستند عليه (الاركاح) همزهنك كسريله ركح معناسنهدر يقال اركح عليه بمعنی ركح وطياندرمق علی قول صغندرمق معناسنهدر يقال اركحه اليه ای اسنده والجأه (الارتكاح) افتعال وزننده بودخی سويكنوب طيانمق معناسنهدر يقال ارتكح عليه اذا اعتمد عليه واستند (الركوح) قعود وزننده برنسنهيه ميل وركون ايلك معناسنهدر يقال ركح اليه ركوحا اذا ركن ورجوع وانابه ايلك معناسنهدر يقال ركح اليه اذا اناب (الركح) رانك ضميله طاغك ركن وناحيهسنه دينور جمعی كوح كلور واركاح كلور وخانهنك ساحه وحولوسنه دينور وتمله دينور اساس كبی بونك جمعی اركاح كلور (الركحة) جرعه وزننده بودخی ساحهٔ خانهيه دينور وچناقده باقی قلان تريد قطعهسنه دينور (المرتكحه) مرتكبه وزننده تريد ايله صمصق طولمش كاسهيه دينور يقال جفنة مرتكحة مكتنزة بالثريد (المركاح) مصباح وزننده شول ايره وسمره دينوركه آتك ودوهنك ارقهلرنده كيروقايوب قاچار اوله يقال سرج ورحل مركاح ای يتاخر عن ظهر الفرس والبعير (الركحاء) حمراء وزننده غليظ ومرتفع اولان ارضه دينور (الاركاح) ركح لفظندن

جمعدر كه ذكر اولندى واركاح بيوت رهبانه دينوركه مناسترده وكليساده پاپاسلرك حجره‌لرندن عبارتدر ركاح رانك كسريله بر كلبك آديدر وبنو ثعلبة بن سعددن بر كسنه‌نك فرسى اسميدر (ركاح) سحاب وزننده بر موضعدر (الترکح) تفعل وزننده بر محلده مضايقه‌سز اوتورمق معناسنه‌در يقال تركح فى الدار اذا توسع وتصرف ايلك معناسنه‌در يقال تركح فى المعيشة اذا تصرف ولبث واقامت ايلك معناسنه‌در يقال تركح فى المكان اذا تلبث (الرمح) رانك ضميله معروفدركه مزراغه دينور فارسيده نيزه واصل تركيده سكو ديرلر جمعى رماح كلور رانك كسريله وارماح كلور ورمح فقر وفاقه‌يه اطلاق اولنور مزراق كبى جكره تأثيرى مناسبتيله مؤلف بو معنايى فصل وتشويش ايلمشدر يقال به رمح اى فقر وفاقة (الرمح) مدح وزننده مزراقله سانجمق معناسنه‌در يقال رمحه رمحا من الباب الثالث اذا طعنه بالرمح وطوار قيچ اياغيله تپه اورمق معناسنه استعمال اولنور يقال رمحه الفرس اذا رفسه وچكركه خرده چقل طاشلرنى اياغيله كيرو چلمك معناسنه استعمال اولنور يقال رمح الجندب اذا ضرب الحصى برجليه وشمشك چاقمق معناسنه استعمال اولنور يقال رمح البرق اذا لمع (الرماح) شداد وزننده مزراق يپان استاده دينور يقال هو رماح اى متخذ الرمح يعنى صانعه ورماح بن مياده بر شاعر مشهوردر (الرماحة) كتابه وزننده مزراقجيلق صنعتنه دينور (الرامح) مزراق صاحبنه دينوركه مزراقلو تعبير اولنور يقال رجل رامح اى ذو رمح وبو اسم فاعل نسبيدر وايكى اوزون بوينوزى اولان اوكوزه ثور رامح اطلاق اولنور (السماك الرامح) سينك كسريله فكه وقصعة المساكين ديدكلرى صورت شماليه‌نك اوك طرفنده بر كوكب اسميدر بونك اوكنده بر كوكب دخى واردركه آنك رمحيدر ديرلر اكا بناء سماك رامح اطلاق ايلديلر وبو منازلدن دكلدر وحذاسنده بر كوكب دخى واردركه سماك اعزل ديرلر اوكى بوش اولديغيچون وسماك رامح بغايت حرتلودر (الرماح) رانك كسريله رمحك جمعيدركه ذكر اولندى وعربلر دوه قسمى پك طاولنوب سمورسه ياخود ناقه پك سودلو اولوب صاغال اولسه اخذت الابل رماحها ديرلر كوياكه اول حالت سببيله صاحبنى ذبحدن منع ايتمش اولور (الرميح) زبير وزننده آلت تناسله اطلاق اولنور وعصايه اطلاق اولنور ومنه يقال اخذ فلان رميح ابى سعداى اتكأ على العصا هرما وابو سعد لقمان حكيمك كنيه‌سيدركه ابتدا عصا استعمال ايدن اودر على قول پك قوجه‌لغك كنيه‌سيدر ياخود مرثد بن سعدك كنيه‌سيدركه طرف رسالتپناهه وفود ايدن وفد عادك بريسيدر پيرلكندن عصا استعمال ايدر ايدى (ذو الرميح) كذلك زبير وزننده عرب طاوشانى انواعندن بر نوعه اطلاق اولنوركه اياقلرى اوزون اولور (ذوالرمحين)

عمرو بن مغیرەنك لقبیدر ایاقلری اوزون اولدیغیچون كذلك مالك ابن ربیعة بن
عمروك لقبیدر جنكلرده هرالنه مزراق آلوب ایكیسنی دخی قوللنور ایدی ویزید
بن مرداس السلمی وعبد ابن قطن نام كسەلرك دخی لقبلریدر (الارماح) همزەنك
فتحیله رمحك جمعیدر كه ذكر اولندی وارماح دهنا نام محلده صرتلری قنبور
اوزون اوزادی برنیچه قوم یغنلرینه اطلاق اولنور (رماح الجن) رانك كسریله
طاغونه اطلاق اولنور (رماح العقرب) عقربك قویرغنده اولان ایكنەلرینه
اطلاق اولنور (دارةرمح) رانك ضمیله بنوكلاب یوردنده برموضعدر (ذات رمح)
اول موضعك لقبیدر (رماح) غراب وزننده بر موضعدر (عبیدالرماح وبلال الرماح)
ایكی رجلك لقبلریدر (ملاعب الرماح) شجعان عربدن عامر بن مالك بن جعفرك
لقبیدركه ملاعب الاسنه دیمكله متعارفدر لبید شاعر مرثیەسنده یعنی اشبو * لوان
حیامدرك الفلاح * ادركه ملاغب الرماح * بیتنده قافیه ایچون ملاعب الرماح
عنوانیله نظم ایلمشدر (الرماحة) جازه وزننده اوقی شدتله آتیلان صلب ومتین
یایه اطلاق اولنور یقال قوس رماحة ای شدیدة الدفع (ابن رمح) هذیل قبیلەسندن
برآدمدر (ذات الرماح) ضبه قبیلەسنده برقصراق آدیدركه برنسنەدن اوركوب
بلكلدیكی وقتده اهل قبیله بری برینه غنایم ظهوریله مژده ایدرلر ایدی (الرنح)
رانك فتحی ونونك سكونیله باش دونمك معناسنەدر تقول اخذنی الرنح ای الدوار
وكوچك سرچه قوشی طرزنده شول نسنەیه دینوركه باشك دماغنده اولور
واول دماغدن آیروجه كبی اولور (المرنحة) مذبحه وزننده كمینك كوكسنه دینور
صدرالسفینه معناسنه (الترنح) تفعل وزننده مستلكدن یاخود غیری عارضەدن
یمین وشماله تمایل ایدەرك ویوجه اورەرق یوریمك معناسنەدر یقال ترنح الرجل
اذا تمایل سكرا اوغیره ومشروبی آزجه آزجه صورەرق ایچمك معناسنەدر یقال
ترنح الشراب اذاتمزز (الارتناح) افتعال وزننده ترنح ایله معنای اولده مرادفدر
(الترنیح) تفعیل وزننده برنسنه اوزره بایغین كبی قپانوب دوشمك یاخود بایلموب
بیخود اولمق یاخود كمكلرینه وهن وخلل كلمكله سرخوش كبی وجودنی طوتامیوب
ایكی طرفه تمایل ایدەرك یوریمك معناسنەدر یقال رنح علیه ترنیحا علی بناء المجهول
اذا غشی علیه اواعتراه وهن فی عظامه فتمایل (المرنح) معظم وزننده ذكر
اولنان عارضة ترنحه مبتلا كسیه دینور وعود اغاجنك پك اطیب واعلاسنه دینور
(الترنجح) تدحرج وزننده آغزده برسوزی دوندرمك معناسنەدركه اظهار ایلیوب
آغز ایچره اداره ایلمكدن عبارتدركه مرلدامق اولەجقدر یقال ترنجح الرجل اذا
ادارالكلام فی فیه (الروح) رانك ضمیله مابه حیاة الانفس یعنی مادۀ حیات اولان
ودیعۀ الهیەیه دینوركه جان تعبیر اولنور وحكماء اكا نفس اطلاق ایدرلر وروح

لفظی مذکردر نفس اعتباریله مؤنث دخی اولور مترجم دیرکه روح معنای آتیدن
مأخوذ در عند المتکلمین برجسم لطیف وشفافدرکه بالذات زنده‌در بدنه سرایتی
کلابك کله سرایتی کبیدر دیوب هبوط وعروج وبرزخده تردد ایلسیله احتجاج
ایدرلر ونیجه‌لری روح عرضدر واول حیاتدن عبارتدرکه بدن آنك وجودیله حی
اولور دیرلر وفلاسفه واکثر صوفیه دیرلرکه روح جسم وعرض دکلدر بنفسه قائم
برجوهر مجرددر متحیز دکلدر تدبیر وتحریك کبی تصرفله بدنه تعلق ایدر داخل
وخارج دخی دکلدر وعند الاطباء روح دمدن عبارتدر مطالب عالیهٔ امام رازیده
خصوصا سیوطی مرحومك روح رساله‌سنده مبسوطدر انتهی وروح قرآن عظیم
الشانه اطلاق ووحی الهی یه اطلاق اولنور وجبریل امینه اطلاق اولنور الروح
ایله جبریل همشماردر و حضرت عیسایه اطلاق اولنور و نفخ معناسنه‌درکه نفس
ایله اوفورمك و اوفلمكدر وامر نبوته دخی روح اطلاق اولنور باعث حیات
روحانی اولدیغیچون وحضرت رب العالمینك حکم وامرینه اطلاق اولنور وروح
برملك اسمیدرکه یوزی انسان یوزی وجسدی ملائکه صورتنده‌در مؤلفك بصائرده
بیاننه‌کوره روحك حقیقتی برلطیفهٔ ربانیه وعناصر عالم علویدن برعنصرشریفدرکه
مدد الهی ایله عالم سفلی یه متصل و درجات حیوانات وتفاوت حالات حسبیله
حیوان قسمنه متعلق اولور و انسان نوعی صورتده و معنا و صفتده اکمل جنس
حیوان اولمغله اکا متصل اولان روح افضل ارواح اولور واول لطیفه‌نك حقیقتنه
وقوف طور عقول بشریه‌نك ماوراسیدر نهایت عوارض ممیزه سیله ادراك حد
امکانده‌در واوچ نوع ایله متنوعدر حیوانی وطبیعی و نفسانیدر روح حیوانینك
مرکزی قلبدر وطبیعتنك مرکزی دم ونفسانینك مرکزی دماغدر و روح حیوانی
جمیع اعضایه شرایین دیدکلری عروق ضوارب واسطه‌سیله واصل اولورونفسانی
تپه‌دن قدمه قدر اعصاب واسطه‌سیله منشور اولور و روح حیوانینك ثمره‌سی
حیات و راحتدر و طبیعینك قوت وقدرتدر ونفسانینك حس وحرکتدر انتهی
(الروح) رانك فتحی و واوك سکونیله راحت و آسایش معناسنه‌در ورحمت
معناسنه‌در ومنه قوله تعالی [لاتیأسوا من روح الله] ای من رحمته وسرین وملایم
اسن روزکارك وجوده طوقندقده وبردیکی سرینلکه وصفا وانبساطه دینور تقول
وجدت روح الشمال ای برد نسیمها (الروح) فتحتینله بول اولمق معناسنه‌در یقال
روح الشیء روحا من الباب الرابع اذا وسع وخاصة ایاقلرك ارالغی بول اولمق که
آیشاق اولمق تعبیر اولنور واوکچه‌لر بری برینه قریب اوله لکن بو فحج دیدکلری
آیشاقلقدن دوندرکه اول معاینه‌دندر وبو جزئیجه‌در اول آدمه اروح دینورکه
وصفدر و کان عمر رضی الله عنه اروح وروح رائح کلمه‌سندن جمع اولور خادم

وخدم

وخدم كبي و پراكنده اوچان قوشلره على قول اخشام هنگامنده يوه‌لرينه رجعت ايدن قوشلره اطلاق اولنور (الروحانى) رانك فتحى و واوك سكونيله باد نسيم اوغرانمى اولان ياخود راحت و آسايشلو اولان خوش و دلكش مقامه دينوركه روحه منسوبدر الف ونون تغيير نسبدر مبالغه‌يى متضمندر يقال‌مكان روحانى اى طيب (الروحانى) رانك ضميله كنديده روح و حيات اولان شئ دركه جانلو ديمكدر روحه منسوبدر و ملائكه‌يه و جن طائفه‌سنه نسبتده كذلك روحانى دينور بلا جسد روح اولدقلريچونكه جسمانى مقابليدر جمعى روحانيون كلور (الريح) رانك كسريله يله دينوركه هواى متحركه‌دن عبارتدر فارسيده باد وتركيده يل ديرلر جمعى ارواح كلور واو ايله و ارياح كلور و ريح كلور عنب وزننده وجمع الجمعى اراويح واراييح كلور شارح ديركه اصلى روح ايدى واوك ماقبلى مكسور اولمغله يايه قلب اولندى وقرآن كريمك قواعدندركه ريح مفرد شدائد وعقوباتده ورياح جمعا لطائف وانعاماتده وارد اولمشدر عادتا ريح واحده مضر ومهلك اولوب رياح متعدده نك هبوبى موجب اعتدال اولديغيچون كذلك هلاك اولان امم سالفه ريح واحده ايله تباه اولديلر و منه الحديث كان عليه السلام [يقول اذا هاجت الريح اللهم اجعلها رياحا ولا تجعلها ريحا] واما قوله‌تعالى [الله الذى يرسل الرياح فتثير سحابا] فالاظهر فيه الرحمة و قرئ بلفظ الجمع وهو الاصح و ريح استعاره وجهيله غلبه وقوت و رحمت ونصرت و دولت معنالرينه استعمال اولنور وخوش و طيب شيئه اطلاق اولنور و قفويه دينور رايحه معناسنه و ريح مصدر اولور كون وكيجه يك روزكارلو اولمق معناسنه يقال راح اليوم يراح ريحا من الباب الرابع اذا اشتدت ريحه لكن مصباحده وسائر امهاتده راح يراح روحا عنواننده مثبتدر (الراح) روزكارى شديد طوفانلو كونه دينور يقال يوم راح اى شديد الريح بونك اصلى رايح ايدى قلب وابدالله راح ديمشدر نته‌كه هائر كلمه‌سنده هار دينور (الريح) كيس وزننده خوش وملايم روزكارلو كونه دينور يقال يوم ريح اى طيب الريح (الروح) رانك فتحى وواوك سكونيله راحت ورحمت معنالرينه‌دركه ذكر اولندى وروح مصدر اولور برنسنه‌يه يل طوقنمق معناسنه يقال راحت الريح الشئ تراحه روحا من الباب الرابع اذا اصابته ويقال ريح الغدير على بناء المفعول اذا اصابته الريح وريح بولمق معناسنه‌در يقال راح الشجر اذا وجد الريح وروزكاره كيرمك يعنى روزكارلو يره وارمق على قول روزكار طوقنمغله هلاك اولمق معناسنه‌در يقال ريح القوم على بناء المفعول اذا دخلوا فى الريح اواصابتهم فجاحتهم (الاراحة) همزه‌نك كسريله بودخى روزكاره كيرمك معناسنه‌در يقال اراح القوم اذا دخلوا فى الريح وبركمسه‌يى راحت و آسوده قلمق معناسنه‌در يقال اراح الله العبد اذا

ادخله فى الراحة وحق صاحبنه حق و مطلوبنى رد وادا ايلمك معناسنه در يقال اراح فلان على فلان حقه اذا رده عليه و يقال اروح على الاصل و دوه‌لرى اخشامه قرشو يتاقلرينه چويرمك معناسنه‌در يقال اراح الابل اذا ردها الى المراح بضم الميم وبرنسنه تعفن ايدوب قوقق معناسنه‌در يقال اراح الماء واللحم اذا انتنا واولمك معناسنه استعمال اولنور يقال اراح فلان اذا مات وصولق آلمق معناسنه‌در يقال اراح الرجل اذا تنفس و يوريلوب فرومانده اولدقدنصكره دكلنوب راحت وآسوده اولمق معناسنه در يقال اراح الرجل اذا رجعت اليه نفسه بعد الاعياء و صارذا راحة و برشيئك رايحه‌سنى بولمق معناسنه‌در يقال اراح الشئ اذا وجد ريحه و يقال اراح الصيد اذا وجد ريح الانسى و يقال اروح على الاصل (الرايحة) ققويه دينور وقانه اطلاق اولنور يقال مافى وجهه رايحة اى دم واخشامه قريب يوالرينه ويتاقلرينه رجعت ايدن قوشلره و دوه‌لره اطلاق اولنور وبعد الزوال ياغان يغموره اطلاق اولنور ورايحه مصدر اولور فاعله وزننده دوه قسمى اخشام وقتى يتاغنه دونمك معناسنه در يقال راحت الابل تراح رائحة (الريحان) رانك فتحيله فسلكن تعبير اولنان خوشبو نباته دينور على قول مطلقا خوشبوى اولان نباته ياخود اوجلرينه ياخود يپراقلرينه دينوركه محل رايحه‌در وولده اطلاق اولنور ورزق ومعيشته اطلاق اولنور و منه قولهم [سبحان الله وريحانه بالنصب فى كليهما] بوراده ريحان رزق معناسنه‌در اسبح الله واسئل رزقه سبكنده‌در مؤلفك اى استرزاقه قولى سؤال فعلنك تقديرينه اشارتدر وبوراده مصدر اول غير متصرف و منصوبدر و مصدر ثانى معطوفدر كرچه بعضلر سبحان لفظنك اسم مصدريتنه ذاهب اولديلر و ريحانيون بر نيجه محدثين كرامدركه بونلردر محمد بن عبد الوهاب وعبد المحسن بن احمد الغزالى وعلى ابن عبيدة المتكلم المصنف واسحق بن ابراهيم وزكريا بن على وعلى بن عبدالسلام الريحانيون عليهم الرحمة وريحان استرزاق معناسنه استعمال اولنور يقولون سبحان الله وريحانه نصبوهما على المصدر يريدون تنزيها له تعالى واسترزاقا وهو عند سيبويه من السماء الموضوعة مواضع المصادر (الريحانة) هايله حنوه اسيدركه فارسيده آذريون ديدكلرى شكوفه‌نك يبانى نوعيدر و برطونام فسلكنه دينور (الراح) باده‌يه دينور خمر معناسنه و سرور و شادى معناسنه‌در تقول فقدت راحى فى الشباب اى ارتياحى وراحه‌دن جمع جنسى اولوركه ال آيه‌سنه دينور كف معناسنه نته‌كه جمعنده راحات دينور عربلر فلانى بر نسنه‌يه مالك اولمديغى حالده براقوب كلدم ديجك يرده تركته على انق من الراحة ديرلر و راح بارز وهموار اولان يرلره اطلاق اولنوركه نباتى چوق انبات ايدر اوله بونكده مفردى

راحه‌در (الراحة) هایله راحك مفرديدركه ذكر اولندى وراحه كلينه دينـور عرس معناسنه وحولويه دينور ساحه كبى وائواب بوكنه دينور تقول اطوه على راحته اى طيه الاول وراحه يمنده بر موضع آديدر و حرض قربنده بر موضـع وخزاعه بلادنده بر موضع آديدر آنده بر وقعه اولمغله يوم راحه معروفدر و راحه مصدر اولور كريم و سخى آدم آخره احسان ايلديكيچون صفالنوب شـوق ايله جنبش و نشاطلنمق معناسـنه يقال راح فلان للمعروف اى الاحسان يراح راحة من الباب الرابع اذا اخذته له خفة واريحية اى هشة و برايشى خفت يد ايله يعنى جست و چابك طوتمق معناسـنه‌در يقال راحت يده لكذا اذا خفت و منه قوله عليه السـلام [من راح الى الجمعة فى الساعة الاولى فكانما قرب بدنة و من راح فى السـاعة الثانية] الحديث لم يرد رواح النهار بل المراد خف اليها و اسرع شارح ديركه رواح مطلق كتمك معناسنه استعمال اولنمغله بوراده اول معنا دخى بجادر و راحه آت آيغرلنمق معناسـنه كلور يقال راح الفرس يراح راحة اذا صار حصانا اى فحلا واغاج يپراق يارمق معناسنه‌دركه يپراقلرى كورنمكه بشلمقدن عبارتدر يقال راح الشجر اذا تفطر بورق و برشيئك رايحه‌سنى آلمق معناسنه‌در يقال راح الشئ يريحه ويراحه اذا وجد ريحه وبركمسه‌دن عطيه و احسانه نائل اولمق معناسنه‌در يقال راح منك معروفا اذا ناله و راحه رويحه معناسنه كلور كماسيذكر (المراح) ميمك ضميله اراحه‌دن اسم مكاندر وزنى مفعل‌در دوه و قيون مقوله‌سنك كيجه‌يه مخصوص يتاغنه دينور (الرياح) سحاب وزننده باده‌يه دينور راح كبى يقال شرب الراح و الرياح اى الخمر (التروح) تفعل وزنـنـده نبات نشو ونما بولمق معناسنه‌در يقال تروح النبت اذا طال وصو قربنده اولان نسنه‌دن رايحه بغلمق معناسنه‌در يقال تروح الماء اذا اخذ ريح غيره لقربه ورواح وقتنده يوله كيتمك ياخود برايش ايشلمك معناسـنه در تقول تروحنا اى سرنا فى الرواح اوعملنا فيه و تقول تروحتهم اى ذهبت اليهم رواحا (الترويحة) تسليمه وزنـنـده ليالئ رمضانه مخصوص تراويح هر درت ركعتنه اطلاق اولنور وبو راحت كلمه‌سندن تفعيله‌دركه مرة واحده‌در نته‌كه تسليمه سلامدن تفعيله‌در تسليمتين بيننده برمقدارآرام واستراحت اولنمغله تسميه اولنمشدر اطلاقات شرعيه‌دندر (الاستروا‌ح) اصلى اوزره (والاستراحة) راحتلنمك معناسنه‌در يقال استروح الرجل واستراح اذا وجد الراحة و استرواح رايحه‌سنى آلمق ايچون بر نسـنه‌يى شدتله قوقلمق معناسـنه‌در يقال استروح الشئ اذا تشممه و بركمسيه يابر نسنه‌يه ياقلوب كماليله مأنوس اولوب آنكله الفت وآرام ايلمك معناسنه‌در يقال استروح اليه اذا استنام يعنى سكن اليه (الارتياح) افتعال وزننده سرور ونشاط و انبساط معناسـنه‌در

يقال ارتاح به اذا سر ونشط ورحمت معناسنه‌در ويقال ارتاح الله له برحمة اى
انقذه من البلية (المرتاح) ميمك ضميله يارش آتلرينك بشنجيسنه دينور كه اون
رأس اولور مجلى مصلى مسلى تالى مرتاح عاطف مؤمل حظى لطيم سكيت در
ومرتاح قيس الجيوش الجدلى نام كمسه‌نك فرسى اسميدر (المراوحة) مفاعله وزننده
ايكى ايشى مناوبه ايله يعنى بركره برنى بركره ديكرنى ايشلمك معناسنه‌در كه كويا
برينه انتقال ايلدكده اول برنى راحت ايلش اولور يقال راوح بين العملين اذا
عمل هذا مرة وهذا مرة وقيامده كاه براياق وكاه او بر اياق اوزره طيانوب طورمق
معناسنه‌دركه هربرنده ديكرنى ترويح ايلش اولور يقال راوح بين الرجلين اذا
قام على كل واحدة منهما مرة ومراوحه بين الجنبين ياتقده كاه بريانى وكاه اوبريانى
اوزره دونوب ياتمقدن عبارتدر يقال راوح بين الجنبين اذا انقلب من جنب الى
جنب (المروحة) مرحه وزننده چول بيابانه اطلاق اولنور مفازه كبى تفأله
مبنى‌در وشول يره دينوركه آنده هرطرفلو روزكار اسر اوله فارسيده باد خيز
وباد غيس دينور (المروحة) مكنسه وزننده اسم آلتدر يلپازه‌يه دينور مروح
دخى دينور هاسز (الرواح والرواحة) رالرك فتحيله (والراحة والمرايحة) ميمك
ضميله (والرويحة) سفينه وزننده شئ مجهوله يقين و اطلاع تحصيلندن ناشى
سرور و نشاط بولمغه دينور مؤلفك سردى و شارحك بيانى اوزره بونلر اسم
مصدرلردر لكن مرايحه مفاعله اولمغله ظاهرا اسم اوله‌رق مستعملدر و رواح
ورؤح قعود وزننده وراح ورياحه كتابه وزننده آندن مصدرلردر يقال راح
لذلك الامر يراح رواحا ورؤحا وراحا ورياحة من الباب الرابع اذا اشرف له
وفرح ورواح اخشام وقتنه على قول زوالدن كيجه‌يه قدر وقتنه دينور و تقول
رحنا رواحا وتروحنا اى سرنا فيه اوعملنا كما ذكر و يقال خرجوا برياح من العشى
ورواح وارواح اى باول ورواح روح كبى وقت مزبورده بريره كتمك معناسنه‌در
تقول رحت القوم واليهم وعندهم روحا و رواحا اى ذهبت اليهم رواحا و عربلر
اول ايشى بن قولايلقله ايشلرم ديجك يرده افعله فى سراح ورواح ديرلر فى سهولة
معناسنه (الترويح) تفعيل وزننده بودخى بعد الزوال بر يره كتمك معناسنه‌در
يقال روحتهم ترويحا اى ذهبت اليهم رواحا (الروايح) رايحه‌نك جمعيدركه ققويه
دينور كرك خوش وكرك ناخوش اولسون ورواح وقتنده يغان يغموره اطلاق
اولنور (الريحة) كيسه وزننده (والربحة) حيله وزننده ميشه اغاجلرينك ديبلرنده
سنهٔ ماضيه‌دن قالمش نباته ياخود يغمورسز همان برودت هوا ايله نابت اولان
نباته دينور (الروحاء) صحراء وزننده بين الحرمين برموضع آديدر كه مدينه‌يه
اوتوز ياخود قرق ميل مسافه‌در ورحبهٔ شام قضاسنده برقريه آديدر و بغداد

غربیسنده نهر عیسی اعمالندن بر قریه‌در و روحاء قعری آزجه یایوان چناغه
وقواطه‌یه دینور یقال قصعة روحاء ای قریبة القعر (رواحه) سحابه وزننده
اسامیدندر عبد الله بن رواحه اصحابدندر (بنورواحه) عربدن بر بطن‌در
(ابورویحه) جهینه وزننده بلال حبشی رضی الله عنه حضرتلرینك بالمواخاة
قرنداشیدر (روح) مدح وزننده بر رجل آدیدر (الروحان) سحبان وزننده
بنو سعد بلادنده برموضعدر (روحان) فتحاتله برموضعدر (الروحة) دوحه
وزننده سرین وخوش هواکیجه‌یه دینور یقال لیلة روحة ای طیبة (الاروح)
(والاریح) اوسع وزننده بول شیئه اطلاق اولنور یقال محمل اروح واریح ای
واسع (الارتواح) افتعال وزننده مناوبه ایله ایشلمك معناسنه‌در یقال هما یرتوحان
عملا ای یتعاقبانه (روحین) رانك ضمیله شامده جبل لبنان قربنده بر قریه‌در
دبنده قس بن ساعده‌نك قبری واردر (الریاحیه) رانك کسریله واسط قضاسنده
برقریه‌در (ریاح) کتاب وزننده اسامیدندر ریاح بن الحارث تابعیندندر وریاح
بن عبید الباهلی وریاح بن عبیدة الکوفی محدثلردر مشاهیر محدثیندن ثابت البنانی
معاصرلریدر وریاح بن یربوع برقبیله‌پدریدر وفاروق اعظم رضی الله عنه حضرتلرینك
جدی اسمیدر وبریدة بن الحصیب وجرهدن اسلمی نام کمسه‌لرك جدلری اسمیدر مسلم
بن ریاح اصحابدندر وتابعیندن برذات آدیدر واسمعیل بن ریاح وعبیدة بن ریاح
وعبید بن ریاح وعمر بن عمر ریاح البصری والخیار وموسی ابنا ریاح وابو ریاح
منصور بن عبد الحمید محدثلردر وریاح بن الربیع الاسدی وریاح بن عمرو العبسی
والصواب القیسی وزیاد بن ریاح التابعی اسملرنده بعض محدثین بای موحده ایله
ضبط ایلدیلر وامام بخاری ومسلم صحیحلرنده زیاد بن ریاحدن غیری مذکور دکلدر
وهمان اشراط الساعه حقنده ابوهریره‌دن برحدیث روایت ایلمشدر وامام بخاری
تاریخنده بای موحده ایله حکایت ایلمشدر وعمران بن ریاح الکوفی وزیاد بن ریاح
البصری وقاضی بصره احمد بن ریاح وامام مالك شیخی ریاح بن عثمان وصاحب
عکرمة بن عمار اولان عبد الله بن ریاح بونلرده دخی اختلاف اولنوب بعضلر بای
موحده ایله ضبط ایلدیلر وسیار بن سلامه وابن ابی العوام وابو العالیة الریاحیون
محدثلردر ظن ایدرمکه تمیمدن بربطن اولان ریاحه منسوبلردر (رویحان) مصغر
بنیه‌سیله فارس اولکه‌سنده برموضعدر (المراح) میمك فتحیله رواحدن اسم‌مکاندر
شول موضعه دینورکه قوم آندن یاخود اکا رایح اولورلر مقتضای ماده ذهاب
وایاب وقت رواحده اولمقدر نته‌که نهایه‌ده مغدی کلمه‌سنی تنظیر ایلمشدر (الاریحی)
همزه‌نك فتحیله واسع الخلق ودریادل اولان آدمه دینور یقال رجل اریحی ای
واسع الخلق (الاریحیة) هایله سخی وجوانمرد اولان آدم برکمسیه عطیه واحسان

ايلدكده كندوسى خرم وپرنشاط اولمق خصلتنه دينور يقال اخذته الاريحية اذا ارتاح للندى (اريح) احمد وزننده شامديارنده برقريه‌در (اريحاء) زليخاء وكربلاء وزنلرنده شام اولكه‌سنده بربلده‌در

﴿ فصل الزاى المعجمة ﴾ (زبح) زانك وباى موحده‌نك فتحيله جرجان ايالتنده برقريه‌در محدثيندن ابوالحسن على بن ابى بكر بن محمد اورادندر (الزجح) سجح وزننده ومرادفيدر كما سيذكر يقال زجحه زجحا من الباب الثالث اذا سجحه (الزح) زانك فتحى وحانك تشديديله برشيئى يرندن برطرف ايلمك معناسنه‌در يقال زح الشئ زحا اذا نحاه عن موضعه وبرنسنه‌يى عجله اوته قاقوب بروچكمك معناسنه‌در بچق كبى يقال زحه اذا دفعه وجذبه فى عجلة (الزحزحة) زلزله وزننده برنسنه‌يى ايراقلشدرمق معناسنه‌در يقال زحزحه عنه اذا باعده عنه (التزحزح) تزلزل وزننده آندن مطاوعدر يقال زحزحه فتزحزح (الزحزح) غبغب وزننده ايراقلق معناسنه‌در يقال هو بزحزح منه اى ببعد (الزحزاح) زانك فتحيله بعيد معناسنه‌در وبرموضع آديدر (الزرح) جرح وزننده بركسه‌نك باشنى ياغيرى عضونى اوروب يارمق معناسنه‌در يقال زرحه زرحا من الباب الثالث اذا شجه (الزرح) فتحتينله بريردن آخر يره آيرلمق معناسنه‌در يقال زرح الرجل زرحا من الباب الرابع اذا زال من مكان الى آخر (الزروح) واو ايله جعفر وزننده (والزروحة) هايله كوچك تپه‌يه ياخود دوشكلو يصتم تپه‌يه ياخود اكرى اولان قوم يغننه دينور جمعى زراوح كلور (المزرح) مقعد وزننده جابجا آلچقلو وچقورلو اولان ارضه دينور (الزراح) رمان وزننده حركتلرى جست ونشاطلو اولان كمسه‌لره دينور (الزقح) زانك فتحى وقافك سكونيله ميمون سسنه دينور (الزلح) زانك فتحى ولامك سكونيله باطل وبى اصل شيئه دينور يقال شئ زلح اى باطل وزلح مصدر اولور برشيئك چاشنيسنى بيلمك ايچون طاتمق معناسنه يقال زلح الشئ زلحا من الباب الثالث اذا تطعمه (التزلح) تفعل وزننده زلح معناسنه‌در يقال تزلح الشئ بمعنى زلحه (الزلح) ضمتينله بيوك كاسه‌لره دينور (الزلحلح) سفرجل وزننده خفيف الجسم اولان آدمه دينور ودرين اولميان درمه‌يه دينور (الزلحلحة) هايله يوفقه آچلمش اتمكه دينوركه بازلماج تعبير اولنور ويابوان چناغه وقواطه‌يه دينور (الزلنقح) قافله سفرجل وزننده بدخوى كشى‌يه دينور (الزمح) زانك ضميله قبر وزننده لئيم وناكس شخصه دينور وضعيف وزبون كمسيه دينور وبويى قصه اندامى وقيافتى ياقشقسز كمسيه دينور وسياه وزشت وبد چهره كمسيه دينور (الزومح) جوهر وزننده زمح معناسنه‌در (الزمحن) سبحل وزننده (والزمحنة) سبحله وزننده بخيل وبدخوى شخصه دينور (الزماح) رمان وزننده بربيوك قوش آديدر كه بشكدن

چوجقلری قاپوب کوترر شارح دیرکه بوقوش جاهلیت زماننده مدینه ده بعض بوکسك يرلره کلوب حرب حرب دیو چاغرر ایدی و خرمالره پك تعرض ایدر ایدی برکون برکمسه اوق ایله اوروب هلاك ایلدکدن صکره اتنی اطراف قومشولره دخی تقسیم ایلدی هرکیم اکل ایلدیسه هلاك اولدی (الترميح) تفعیل وزننده ذکر اولنان قوشی اولدرمك معناسنه‌در یقال زمح فلان اذا قتل الزماح (الزامح) راجح وزننده قومه دینور رمل معناسنه اسمدر شارح دمل نسخه‌سنی تحریفه حمل ایلشدر وبو کاهل وغارب کبی اسمدر (الزنح) زانك فتحی و نونك سکونیله مدح ایلك معناسنه‌در یقال زنحه زنحا من الباب الثالث اذا مدحه ودفع ایلك معناسنه‌در یقال زنحه اذا دفعه وبرکمسه‌یی برمعامله ضمننده صقشدرمق معناسنه در یقال زنحه اذا ضایقه فی المعاملة (الزنح) ضمتینله ایولکه وکلکه جزا و مکافات ایدن آدملره دینور یقال هم زنح ای مکافئون علی الخیر والشر (الترنح) تفعل وزننده تفتح فی الکلام معناسنه‌درکه چکه‌سی آچلوب بردوزه‌یه هارل هارل سوز سویلیوب پرکویلك ایلمکدن عبارتدر یقال ترنح الرجل اذا تفتح فی الکلام وصویی مرة بعد اخری ایچمك معناسنه در یقال ترنح الماء اذا شربه مرة بعد آخری ولاف وکزافله نفسنی قدر ودرجه‌سندن عالی کوستورمك معناسنه‌در یقال هو یترنح ای یرفع نفسه فوق قدره (الترنيح) تفعیل وزننده بودخی صویی مرة بعد اخری ایچمك معناسنه در یقال زنح الماء بمعنی ترنح (الزنوح) صبور وزننده جست وچالاك ناقه‌یه دینور (المزانحه) ممادحه وزننده و مرادفیدر یقال زانحه اذا مادحه (الزوح) زانك فتحی وواوك سکونیله دوه‌لری پراکنده ایلك معناسنه‌در یقال زاح الابل یزوح زوحا اذا فرقها ودوه‌لری برکدرمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال زاح الابل اذا جمعها و بر محلدن آیریلوب ایراقلشمق معناسنه‌در یقال زاح عن مکانه اذا زال وتباعد (الازاحة) ازاله وزننده برایشی بتورمك معناسنه‌در یقال ازاح الامر اذا قضاه وبرشیئی یرندن آیروب برطرف ایلك معناسنه‌در یقال ازاح الشیء اذا ازاغه من موضعه ونحاه (الزواح) رواح وزننده کتمك معناسنه‌در یقال زاح زواحا اذا ذهب و زواح بر موضع آدیدر زانك ضمیله‌ده زبانزددر (الزیح) زانك فتحی ویانك سکونیله (والزیوح) قعود وزننده (والزیوح) قبول وزننده (والزیحان) نزوان وزننده بر محلدن کیدوب ایراق اولمق معناسنه‌در یقال زاح الرجل یزیح زیحا وزیوحا و زیوحا و زیحانا اذا بعد وذهب (الانزیاح) انفعال وزننده اول معنایه‌در یقال انزاح بمعنی زاح (الازاحة) همزه‌نك کسریله یرندن کیدروب ایراق ایلك معناسنه‌در پس واوی و یائی اولور تقول ازحته ای اذهبته وابعدته

﴿ فصل السين ﴾ (السبح) مدح وزننده (والسباحة) كتابه وزننده صوده يوزمك معناسنه‌در يقال سبح بالنهر وفيه سبحا وسباحة من الباب الثالث اذا عام وسبح برايشدن فارغ اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال سبح عن الامر سبحا اذا فرغ وتحصيل معاش خصوصنده برى اوته دونشدروب تقلب ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال سبح الرجل سبحا اذا تصرف فى معاشه قال الشارح ومنه قوله تعالى [ان لك فى النهار سبحا طويلا] اى فراغا طويلا و قيل منقلبا و تصرفا فى المعاش وبرى قازمق معناسنه استعمال اولنور يقال سبح فى الارض اذا حفر فيها واويومق معناسنه استعمال اولنور يقال سبح الرجل اذا نام وسكون وآرام بولمق معناسنه‌در يقال سبح اذاسكن وناس هر طرفه طاغيلوب برى اوته‌دونشدرمك معناسنه اولمغله ضد اولور يقال سبح القوم اذا تقلبوا وانتشروا فى الارض ودور ودراز كيتمك معناسنه‌در يقال سبح الرجل اذا ابعد فى السير و سوزى چوق سويلك معناسنه در يقال سبح الرجل فى الكلام اذا كثر فيه بونلرك مجموعى مجازدر (السابح والسبوح) صبور وزننده اسم فاعلدر يوزيجى كشى‌يه دينور جمعى سبحاء كلور كرماء وزننده و بوايكيسنكده جمعيدر شاعر و شعراء و ودود و وداء كبى (السباح) شداد وزننده مبالغه‌در پك يوزيجى آدمه دينور جمعى سباحون كلور (السابحات) سابحه‌نك جمعيدر سفينه‌يه اطلاق اولنور ومنه قوله تعالى [والسابحات سبحا] وهى السفن اوارواح المؤمنين تخرج بسهولة اوالنجوم تسبح اى تمر سريعا فى مجارى الفلك (الاسباح) همزه‌نك كسريله يوزدرمك معناسنه‌در يقال اسبحه اذا عومه (السوابح) آتلره اطلاق اولنور اللريله يوزر كبى سير ايتدكلرندن ناشى وبونك مفردى سابحدر فارس وفوارس كبى (سبحان الله) تسبيح معناسنه‌دركه علم مصدردر حق تعالى‌يى صاحبه‌دن يعنى زوجه‌دن و ولددن و سائر نقايصدن تنزيه وتقديس معناسنه دالدر وسبحان كله‌سى معرفه اولمغله غير منونه‌در زيرا علم تسبيحدر ومصدريت اوزره منصوبدر كويا كه ابرئ الله من السوء براءة سبكنده‌دركه حق تعالى‌يى بالتأكيد والمبالغة صفات نقايصدن و شان الوهيته منافى اضافاتدن كاليله تنزيه وتقديس ايدرم يعنى بويلجه اعتقادواقرار ايدرم ديمكدر وعندالبعض امتثال امر شريفنه سرعت وطاعت وعبادتنه سعى ومبادرت ايدرم ديمكدر مؤلفك بصائرده بيانه كوره تسبيح كه تقديس الهى معناسنه‌در سباحه‌دن مأخوذدر عبادت الهى‌يه سرعت ايلك معناسنه استعمال اولنوب بعده قولى وفعلى عباداتده تعميم اولنمشدر وسبحان لفظى فى الاصل غفران كبى مصدردر بعده تسبيحده علم اولمشدر ومصدر اوله‌رق دخى استعمال اولنور انتهى و عربلر برنسنه‌دن تعجب مقامنده سبحان من كذا ديرلر عجباله معناسنه اكر مقام استحسان ايسه بونك خالقنى بوخلق

بديع ايچون مخصوص تسبيح ايدرم ديمك اولور واكر مقام استعجاب ايسه بوندن
حضرت بارىيى تنزيه ايدرم ديمك اولور ياخود تهكما تسبيح اكا مسند اولور
وسبحان نفس وذاته اطلاق اولنور ومنه يقال انت اعلم بمافى سبحانك اى فى نفسك
وسبحان ابن احمددركه هارون رشيد اولادندندر وسبحان مصدر اولەرق استعمال
اولنوركه على الاصلدر يقال سبح الرجل سبحانا من الباب الثالث اذا قال سبحان
الله (التسبيح) تفعيل وزننده بودخى سبحان الله ديمك يعنى حق تعالىيى تنزيه
وتقديس ايلمك معناسنەدر يقال سبح الرجل اذا قال سبحان الله و نماز قلمق معناسنه
استعمال اولنوركه جزؤيله تسمية قبيلندن اولور ومنه قوله تعالى [فلولا انه كان
من المسبحين] اى المصلين (السبوح والقدوس) سينك و قافك ضمەلرى وبانك
و دالك شدەلريله ابنيۀ مبالغه دندر اسماء صفات الهيەدندر هربار و هر لسانده
تسبيح وتقديس اولنديغيچون وبونلرده سين وقافك فتحەلرى دخى جائزدر مصباحده
مرسومدركه كلام عربده فاء مضمومه وعين مشددۀ مضمومه ايله سبوح و قدوس
وزروح وستوق وفلوق كلمەلرندن غيرى يوقدر واوج اولكيلرده فانك فتحيلەده
جائزدر (السبحات) ضمتينله مواضع سجوده اطلاق اولنور مفردى سبحەدر غرفه
وغرفات كبى محل تسبيح اولنديغيچون اطلاق اولنمشدر و سبحات وجه الله ايله
انوار جمال الهى مراددر مؤلف بونكله اشبو حديثه اشارت ايلمشدر قال فى النهاية
ومنه الحديث [قال جبريل عليه السلام ان لله دون العرش سبعين حجابا لو دنونا
من احدها لاحرقتنا سبحات وجه ربنا] و فى الحديث [آخر حجابه النور اوالنار
لوكشفه لاحرقت سبحات وجهه كل شئ ادركه بصره فسبحات وجهه تعالى جلاله
وعظمته] وقيل انوار وجهه تعالى و هى فى الاصل جمع سبحة و قيل سبحات
الوجه محاسنه لانك اذا رأيت الوجه الحسن قلت سبحان الله وقيل معناه تنزيه له
اى سبحان وجهه وقيل ان سبحات وجهه كلام معترض بين الفعل والمفعول اى
لوكشفها لاحرقت كل شئ ادركه بصره فكأنه قال لاحرقت سبحان الله كل شئ
كما تقول لودخل الملك البلد لقتل والعياذ بالله كل من فيه واقرب من هذا كله ان
المعنى لوانكشف من انوار الله التى تحجب العباد عنه شئ لاهلك كل من وقع عليه
ذلك النور كماخر موسى صعقا وتقطع الجبل دكالما تجلى الله سبحانه وتعالى (السبحة)
جرعه وزننده حالا تسبيح تعبير ايلديكمز ديزى بونجقلره دينوركه مجموعنده علم
اولمشدر مدار تسبيح اولديغى باعث تسميەدر وسبحه دعاء معناسنه استعمال اولنور
كذلك تطوع يعنى نافله نمازه اطلاق اولنور فرض نمازنده تسبيحات نافله اولوب
ونافله نماز تسبيحات كبى نافله اولمغله اطلاق اولنمشدر (السبحة) سينك فتحى
وبانك سكونيله پوستدن اتخاذ اولنان اثوابه دينور وسبحه رسول اكرم صلى الله

عليه وسلم حضرتلرينك فرسلرى اسميدر. كذلك جعفر بن ابى طالبك وديكر برآدمك فرسلرى اسميدر وسبحة الله ايله جلال وعظمت الهى اراده اولنور شارح ديركه بوضمله دركه جمعى سبحات در نته كه ذكر اولندى بوراده فتحله ذكرى اختلالدر (المسبح) معظم وزننده قوى و شديد و متين اولان شيئه اطلاق اولنور عادتا حقنده سبحان الله ديو تعجب اولنديغيچون و منه يقال كساء مسبح اى قوى شديد (السابح) يوزكيج آدمه دينور كه ذكر اولندى وسابح القابندر احمد بن خلف السابح محدثيندندر وبركه بن على السابح الشروطى و احمد بن خلف بن محمد و محمد بن سعيد وعبد الرحمن بن مسلم ومحمد بن عثمان البخارى السبحيونكه سينك ضميله در محدثلردر (السباح) كتان وزننده بردوه اسميدر (سباح) سحاب وزننده بنو سليم معدنى ياننده برارضك آديدر (السبوح) صبور وزننده يوزيجه دينور وربيعة بن جشم نام كسه نك فرسى اسميدر (السبوحة) هايله مكهٔ مكرمه نك اسميدر على قول عرفاتده بردره نك آديدر (المسبح) محدث وزننده بررجل آديدر وامراء مصريه دن امير مختار محمد بن عبد الله المسبحى صاحب تصانيف كثيره در درتيوز تاريخى رجالندندر (السبادح) سينك فتحى ودالك كسريله بركلمه دركه قلت طعامده استعمال اولنور يقال اصبحنا سبادح ولصبياننا عجاعج من الغرث يعنى بو صباح طعاممز پك قليل اولمغله چوجقلرمز آجلقدن فرياد ايلديلر (السجح) سينك وجيمك فتحيله (والسجاحة) رجاحه وزننده محبوبك رخسارى ترو ملايم وحسن اعتدال اوزره اوزونجه و اتلرى آزجه اولمق معناسنه دركه كمال تناسب جمالدر يقال سجح الخد سجحا وسجاحة من الباب الرابع اذا سهل ولان وطال فى اعتدال وقل لحمه (السجح) ضمتينله سهل وملايم شيئه دينور يقال مشى مشيا سجحا اى لينا وسهل وايشلك يوله اطلاق اولنور سهولتنه مبنى وقدر واندازه معناسنه در يقال بيوتهم على سجح واحد اى على قدر واحد (السجيح) امير وزننده بودخى قدر واندازه معناسنه در وخوى و طبيعت معناسنه در يقال الكرم من سجيحته اى طبيعته (السجاح) غراب وزننده عنصر هوايه اطلاق اولنور (السجاح) كتاب وزننده بماج وقرشو تجاه معناسنه در تقول قعدت سجاح وجهه اى تجاهه (الاسجح) ارجح وزننده خوب ومعتدل القيافة اولان كشى به و نسنه يه دينور يقال غلام وشئ اسجح اى حسن معتدل (السجحة) صفحه وزننده خوى و خلق معناسنه در (المسجوحة والمسجوح) بونلرده خوى وخصلت معناسنه در ومسجوح جهت معناسنه در (السجحاء) حمراء وزننده قورومى تام واندامى كامل و ارقه سى اوزونجه ناقه يه دينور (السجح) سجع وزننده ومرادفيدركه كوكرجين اوتمك معناسنه در يقال سجحت الحمامة سجحا من الباب الاول اذا سجعت وبركمسيه تعريض

وكنايه

وكنايه ايله سوز سويلمك معناسنه‌در يقال سجح له بكلام اذا عرض له (التسجيح)
تفعيل وزننده بودخى تعريض كلام ايلمك معناسنه‌در (الانسجاح) انفعال وزننده
مسامحه ومساهله ايلمك معناسنه‌در تقول انسجح لى فلان بكذا اى انسمح (الاسجاح)
همزه‌نك كسريله وجه لطيفله عفو وصفح ايلمك معناسنه‌در و منه اذا ملكت فاسجح
اى احسن العفو (المسجح) منبر وزننده بررجل آديدر (سجاح) قطام وزننده
بنو يربوعدن برخاتون اسميدركه ادعاى نبوت ايلشيدى اول خاتون اواخر عصر
سعادتده ادعاى نبوت ايدن مسيلمة الكذاب زماننده ظهور و عاقبت شرفند اسلام
اولدى (السح) سينك فتحى وحانك تشديديله صو مقوله‌سنى دوكمك معناسنه‌در
يقال سح الماء سحا من الباب الاول اذا صبه‌وسح وسحوح صو يوقريدن اشاغى‌يه
آقق معناسنه‌در يقال سح الماء سحا و سحوحا اذا سال من فوق و سح قسب
اسميدركه كمتر خرمايه دينور على قول آغزده طاغيلور اولان قورى خرمايه
دينور وسح اورمق معناسنه‌در يقال سح فلانا اذا ضربه ودكنكله دوكمك معناسنه
استعمال اولنور يقال سحه اذا جلده و بغايت سموروب طاولنمق معناسنه در
يقال سح الرجل اذا سمن غاية السمن (التسحيح) تفعيل وزننده (والتسحسح) تزلزل
وزننده (والتسحح) تفعل وزننده بونلرده صو يوقريدن اشاغى‌يه آقق معناسنه‌در
يقال سحح الماء وتسحسح وتسحح اذا سال من فوق (السح) سينك ضميله بودخى
آغزده طاغيلان قورى خرمايه دينور (الساحة) تشديد حايله (والساح) هاسز
(والسحاح) كتاب وزننده (والسحاح) غراب وزننده‌كه بوشاذدر مطلقا سموز
انسان و حيوانه دينور يقال شاة ساحة وساح وغنم سحاح و سحاح اى سمان
(المسح) ميمك كسرى وسينك فتحيله پك يوكرك واشكنلو آته اطلاق اولنور
كوياكه سير وجريى صب ايدر يقال فرس مسح اى جواد (السحسح) غبغب
وزننده (والسحسحة) هايله قوناغك عرصه‌سنه دينوركه خالى ميدانيدر ساحه
كبى وسحسح صاغانقلى يغموره دينور (السحساح) سينك فتحيله بودخى صاغانقلى
يغموردر (السحساحة) هايله پك ياش دوكن كوزه اطلاق اولنور يقال عين
سحساحة اى صبابة للدمع (السحاح) سحاب وزننده عنصر هوايه دينور (السدح)
مدح وزننده بر نسنه‌يى ير اوزره ياتروب ويايوب اوزاتمق معناسنه‌در حيوانى
بوغزلغه ياتورمق كبى يقال سدح الشئ سدحا من الباب الثالث اذا ذبحه وبسطه
على الارض و بر نسنه‌يى يانى اوزره ياتورمق معناسنه‌در طلو قربه‌يى ياتورمق
كبى يقال سدح الشئ اذا اضجعه و بركسه‌يى بوزى اوزره يره چالمق معناسنه در
يقال سدحه اذا صرعه على الوجه وصرتى اوزره يره براقمق معناسنه‌در يقال
سدحه اذا القاه على الظهر ودوه‌يى چوكرمك معناسنه‌در يقال سدح البعير اذا

اذا اناخه وبر محلده اقامت ايلك معناسنه‌در يقال سدح بالمكان اذا اقام و مشكى طولدرمق معناسنه‌در يقال سدح القربة اذا ملأها وقتل ايلك معناسنه‌در يقال سدح فلانا اذا قتله و خاتون زوجندن رغبت و اعتبار بولمق معناسنه‌در يقال سدحت المرأة اذا حظيت من زوجها وخاتونك اولادى كثير اولمق معناسنه‌در يقال سدحت المرأة اذا كثرت ولدها (الانسداح) انفعال وزننده يوز اوزره يقمق وارقه اوزره يره چالمق معنالرندن مطاوعدر يقال سدحه فانسدح و هو مسدوح و سديح (التسديح) تفعيل وزننده بودخى قتل ايلك معناسنه‌در يقال سدحه اذا قتله (السادحة) سحابة شديده‌يه دينوركه مراد شدتله ياغان يغمورى اوله‌جقدر اوزرينه دوشديكى نبات مقوله‌سنى يره چالوب ياتورديغى ايچون (السادح) اهل خصب ورخا اولان كشى‌يه دينور يقال فلان سادح اى مخصب وسادح بر قبيله اسميدر (السرح) سينك فتحى ورانك سكونيله يانده صالمه اوتلايوب كزن مواشى‌يه دينور مال سائم معناسنه وبو تسميه بالمصدردر يقال له سرح اى مال سائم وسرح وسروح مواشى مرعايه كيدوب بنفسها اوتلامق معناسنه‌در يقال سرح المال سرحا وسروحا من الباب الثالث اذا سام اى رعى بنفسه وسوم مواشى‌يى اوتلامق ايچون مرعايه صاليورمك معناسنه‌در تقول سرحت المواشى اى اسمتها يعنى ارسلتها للرعى وسرح برنوع شجر عظيم اسميدر نجد ديارنده نابت وصارى يمشلرى اولور مفردى سرحه‌در كما سيذكر ومطلقا تيكنسز شجره دينور على قول پك اوزون شجره دينور وفناء خانه‌يه ده سرح اطلاق اولنوركه حولو واواوكى تعبير اولنان ميداندر وسرح تغوط ايلك معناسنه‌در يقال سرح الرجل اذا سلح ومثانه دن بول فشقرمق معناسنه‌در يقال سرح بوله اذا انفجر ودرونده مضمر اولان شيىء اظهار ايلك معناسنه‌در يقال سرح مافى صدره اى اخرجه وكوندرمك معناسنه‌در يقال سرح فلانا اذا ارسله وسرح اساميدندر عمر بن سواد واحد بن عمرو بن السرح واوغلى عمرو وحفيدى عبدالله كه سرحيون ايله متعارفلردر محدثلردر وسرح بشقه بررجلك علميدر (التسريح) تفعيل وزننده بودخى طوارى اوتلامق ايچون مرعايه صاليورمك معناسنه‌در يقال سرح المواشى تسريحا اذا اسامها وزوجه‌يه طلاق ويرمك معناسنه استعمال اولنور يقال سرح زوجته اذا طلقها وتسهيل ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال سرحه اذا سهله وصاچى طرامزدن مقدم چوزوب صاليورمك معناسنه مستعملدر يقال سرح الشعر اذا حله وارسله قبل المشط (السراح) سحاب وزننده تطليق معناسندن اسمدر طلاق معناسندن تبليغ وبلاغ وتطليق وطلاق كبى وسراح حافظ مشهور ابى حفص عمر بن شاهينك جدى اسميدر (المنسرح) اسم فاعل بنيه‌سيله صرتى اوزره ياتوب پاچه‌سنى آرمش اولان كشى‌يه دينور انسراحدن

اسم

اسم فاعلدر یقال انسرح الرجل اذا استلقی علی قفاه وفرج رجلیه ومنسرح لباسندن
صویونوب عریان اولان کشی یه دینور یقال انسرح الرجل اذا خرج من ثیابه وصار
عریانا ومنسرح عروضدن برجنس یعنی بربحر اسمیدرکه تفعیلی آلتی کره مستفعلن
مفعولات مستفعلن در لسانده سهولتله جری وانسراحی سببیله اطلاق اولنمشدر
وجست وچابك انسان وحیوانه اطلاق اولنور یقال رجل وفرس منسرح ای سریع
(السریاح) جریال وزننده بك اوزون شیئه دینور وچکرکه یه دینور وبر کلبك
آدیدر (ام سریاح) امراء مکه دن دراج بن زرعة الضبابی نام امیرك خاتونی
کنیه سیدر (المسروح) سرابه اطلاق اولنورکه اسی وقتلرده ایراقدن صوهیئتنده
کورینور کویاکه بیابانه صالیورلمش حیواندر (ذوالمسروح) برموضع آدیدر
(السریحة) سفینه وزننده شول صریمه وترشه یه دینورکه آنکله طلوم وقربه
وایاق قابی مقوله سی دیکیلور وسیلان ایدن قاندن اوزون اوزادی طریقه شکلنده
خطه اطلاق اولنور وفارسیده خیابان دیدکلری اوزون اوزادی ایکی طرفی صیق
اغاجلو طریقه یه دینور وپاره لنمش لباسدن براوزون دلیمه دینور جمعی سرایح کلور
(المسرح) منبر وزننده طراغه اطلاق اولنور مشط معناسنه ومسرح اسامیدندر
سوده بنت مسرح صحابیه در علی قول بوشین معجمه ایله در (المسرح) مقعد وزننده
مرعایه دینور (السریح) امیر وزننده ایرسز چبلاق آته دینور یقال فرس سریح
ای عری (السرح) ضمتینله جست وچابك آته دینور یقال فرس سرح ای سریع
وکیجکدرمیوب چابك ویریلان بخشیشه دینور یقال عطاء سرح ای بلامطل ورفق
وسهولتلو یورویشه دینور یقال مشیة سرح ای سهلة (السرحة) طلحه وزننده
شول قانجق اشکه دینورکه حمل کرته سنه بالغ اولوب لکن هنوز حامل اولمیه
وسرحه برکلبك آدیدر ومحدثیندن عمر بن سعیدك جدی اسمیدر جوهری برموضعك
اسمیدر دیمکله غلط ایلمشدر زیرا اول شین معجمه ایله در واستشهاد ایلدیکی لبیدك
اشبو ★ فسرحة فالمرانة فالخبال ★ مصراعنده دخی غلط ایلمشدر زیرا خای معجمه
ویای تحتیه ایله ضبط ایلمشدر اصح اولان حای مهمله وبای موحده ایله اولمقدرکه
حبال رمل مراددرکه کذلك سرحه برشجر آدیدرکه اکا آء دخی دینور عاع وزننده
دیمکله غلط ایلمشدر زیرا سرحه شجرك وآء آنك ثمری اسمیدرکه اوزم طرزنده
اولور نته که باب همزه اولنده بیان اولندی اشبو سرحه مؤلفك اوائل ماده ده
والسرح شجر عظام دیدیکی سرحك مفردی اوله جقدر شارح دیرکه سرحه برموضع
اسمی اولدیغنی مراصد ولسان العرب صاحبلری دخی ثبت ایلمشدر وخیال خای معجمه
ویای تحتیه ایله بنوتمیم دیارنده برموضعدر وشاعرك مرادی بودر دیوان لبید شراحی
بومعنا ایله بیان ایلدیلر (السرحان) سینك کسریله قورده دینور ذئب کبی سرحال

دخی دینور وارسلانه دینور و برکلبك آدیدر وعمارة بن حرب البحتری ومحرز بن نصله نام کمسه لرك فرسلری اسمیدر وسرحان الحوض وسط حوضه اطلاق اولنور جمعی سراح کلور ثمان کبی وسراح کلور ضباع کبی وسراحین کلور خزاعیـل کبی (ذنب السرحان) قورد قویرغی دیمکدر تشـبیه طریقیـله فجر کاذبه اطلاق اولنورکه فجر صادقدن مقدم ظهور ایدن شفق مستطیلدر (ذوالسرح) شرح وزننده حرمین بیننده بروادی آدیدر (السرح) فرح وزنـنـده برخصوصك تمشیتنه رفق وسهولتله عزیمت ایلك معناسـنه‌در یقال سرح الرجل سرحا من الباب الرابع اذا خرج فی اموره سهلا (المسرح) معظم وزننده بر رجالك علیدر (بنو مسرح) محدث وزننده عربدن بر بطندر (سراح) قطام وزننده برقصراق آدیدر (سراح) کتان وزننده محلق بن حنتمك فرسی اسمیدر (سرح) کتب وزننده بنو العجلان یوردنده برصو آدیدر (السرتاح) تای فوقیه ایله قرطاس وزنـنـده صوی وکریم واصیـل اولان ناقه‌یه وطپراغی یومشق خالص ومنبت اولان ارضه صفت اولور یقال ناقة سرتاح ای کریمة ویقال ارض سرتاح ای منبات سهلة (السرجوحة) سینك وجیمك ضمیله اسلوب ونسق وتیره معناسنه‌در یقال هم علی سرجوحة واحدة ای استوت اخلاقهم (السردح) سینك ودالك فتحیله دوز وهموار یره دینور وطپراغی ملایم یره دینـورکه نصی دیدکاری نبات انبـات ایدر اوله (السرداح والسرداحة) سـینلرك کسریله طویله یاخود کریمه یاخود عظیمه یاخود سمینه یاخود قورومی تام واندامی کامل قویه وشدیده اولان ناقه‌یه دینور جمعی سرادح کلور وسرداح مغیلان اغاجندن بلوکه وجماعته دینور مفردی سرداحـه‌در هایله‌که بربلوك دیمکـدر (السردحة) دحرجه وزننده اهمال ایلك معناسـنه‌در یقال سردح الرجل الشیٔ اذا اهمله (السرفح) سینك وفانك فتحیله برشیطان آدیدر (المسطح) سینك فتحی وطانك سکونیله خانه‌نك طامنه دینورکه فارسیده بام دینور وهرشیئك اوسـتنه دینورکه فارسـیده فراز دینور اصل سطح یایوب دوشه‌مك معناسـنه مصدردر طام مقوله‌سی مبسوط اولدیغندن سطح ایله تسمیه اولنـدی که تسمیه بالمصـدردر جمعی سطوح کلور وسطح شامده کسوه وغباغب نام قریه‌لر بیننده برموضع آدیدرکه آنده صاحب الناقه ایله ملقب قرامطه‌دن ابو القاسم نام کمسه‌نك بروقعه‌سی اولمشدر خلفادن مکتفی بالله زماننده واقع اولمشدر وسطح مصدر اولور دویدوز دوشه‌یوب یایمق معناسنه یقال سطح الشیٔ سطحا من الباب الثالث اذا بسـطه وسرکی کبی یره چالمق معناسنه استعمال اولنور یقال سطحه اذا صرعه ویاتی اوزره اوزادوب یاتورمق معناسـنه استعمال اولنور یقال سطحه اذا اضجعه وطامی سـائر شیئی دوزلدوب هموار قلمق معناسنه در یقال سطح سطوحه اذا سواها وکوچك قوزی‌یی

اناسیله

اناسیله برابرجه صالیورمك معناسنه‌در یقال سطح النخل اذا ارسله مع امه
(التسطیح) تفعیل وزننده بودخی طام مقوله‌سنی سیوری ویومری قلیوب دوز
یصی قلق معناسنه‌در یقال سطح سطوحه اذا سواها (السطیح) امیر وزننده یره
دوشمش مقتوله اطلاق اولنور وشول کمسیه اطلاق اولنورکه ارقه‌سی اوزره
اوزانمش یاخود دوشوب سرلمش اولوب لکن ضعفندن یامقعد اولدیغندن بطیٔ
القیام اوله وصو طلومنه اطلاق اولنور مزاده معناسنه واکا سطیحه دخی دینور
هایله وسطیح بنو ذئب قبیله‌سندن جاهلیتده برکاهن آدیدر که باشندن غیری جسدنده
اصلا کمك قسمی یوق ایدی مزبورك اسمی ربیع ایدی بعثت نبویدن مقدم طلوع
آفتاب رسالتی اخبار ایلمشیدی اوچیوز سنه معمر اولدی لیلهٔ مولد نبویده نوشروانك
سقوط شرفات ایوانی خصوصنی آندن استکشاف ایلدیلر وجودنده اصلا کمیك
اولمامغله بریره کوتردکده بوغچه کبی دروب بوکرلر ایدی وغضبناك اولدقده شیشوب
قالقار ایدی (المشطوح) بودخی یره سرلمش مقتوله اطلاق اولور (السطاح)
رمان وزننده برنبات آدیدر ومطلقا یریوزینه یایلوب منبسط اولان نباته دینور
قاون وقارپوز وقباق کبی (المسطح) منبر وزننده خرما سروب قوریده‌جق یره دینور
جرین معناسنه کویاکه خرمانك بسطنه آلتدر وچادرك وآلاچغك دیرکنه اطلاق
اولنورکه آنلره آلت وسطح اوله‌جقدر وشول دوز یالچین قیایه دینورکه اطرافنه
طاشدن دیوار چویروب آنی حوض طرزنده ایدرلر یغمور صویی مجتمع اولمق ایچون
وتنکه‌دن یاپلمش برنوع صوبرداغنه دینورکه بریوزی یومریجه وبریوزی یصی اولور
اهل سفر استصحاب ایدرلر بوبرداق بعینه قبلوبغه هیئتنده وباشی یصی اغزی واسع
اولور فارسیده اکا کشف دیرلر حالا بعض حجاج آنکله ماء زمزم کتوررلر ومسطح
دوم اغاجنك قبوغندن اورلمش حصیره دینور وبغدای قاویره‌جق بیوك تاوه‌یه دینور
وشول اغاجه دینورکه اصمه‌نك ایکی طیاقلری اوزره ارقوری یاتروب اصمه قوللرنی
آنك اوزرندن آتارلر وخمیر آچه‌جق تخته‌یه دینورکه یصدیغاج تعبیر اولنور ومسطح
ابن اثاثه درکه اصحابدندر (المسطح) معظم وزننده یلك یصی یابوان برونه اطلاق
اولنور یقال انف مسطح ای منبسط جدا (السفح) سینك فتحی وفانك سکونیله
برموضع آدیدر وسفح طاغك یورە‌سنه دینور یقال سفح الجبل ای عرضه المضطجع
علی قول طاغك کوکنه دینور اصل الجبل معناسنه یاخود اسفلنه دینورکه اتکی
اوله‌جقدر دامن کوه معناسنه یاخود طاغك دبنه دینور حضیض الجبل معناسنه
جمعی سفوح کلور اشبو سفح کلمه‌سی فی‌الاصل انصباب معناسنه مصدر اولمغله تسمیه
بالمصدردر کویاکه موضع مزبور فوق جبلدن مسفوح اولمشدر وسفح مصدر اولور
صو وقان مقوله‌سنی دوکوب آقتمق معناسنه یقال سفح الماء والدم سفحا من الباب

الثالث اذا اراقه ويقال سفح الدمع سفحا وسفوحا اذا ارسله وسفح وسفوح وسفحان فتحاتله صو مقوله‌سی کندی بوشانوب دوکلك معناسنه لازم اولور يقال سفح الدمع سفحا وسفوحا وسفحانا اذا انصب (السافح) آندن اسم فاعلدر جمعی سوافح کلور يقال دمع سافح ودموع سوافح وبوفوارس قبيلندندر (التسافح) تفاعل وزننده زنا ايدشمك معناسنه‌در (السفاح) قتال وزننده (والمسافحة) مقاتله وزننده بونلرده زنا ايلك معناسنه‌در يقال تسافحا وسافحا وسافحها اذا زنيا وفجرا زنايه سفاح اطلاقی نطفه تلف وهدره منصب اولمق ملاحظه‌سنه مبنيدر وبوندن مأخوذ اوله‌رق عربلر اجرو اسفا حادیرلر یارش اهلی آتلرنی اوکدولسز مجانا یارشه قوشدیلر دیجك يرده (السفاح) کتان وزننده کثير العطاء آدمه اطلاق اولنور يقال رجل سفاح ای معطاء وفصيح وسخنور آدمه اطلاق اولنور وسفاح خلفاء عباسيه‌نك اولی اولان عبد الله بن محمدك لقبيدر بغايت خونريز اولمغله ملقب اولمشدر وعرب رؤسالرندن برينك لقبيدر وحيد بن بحدل نام کسه‌نك قلجی اسميدر (السفوح) سينك ضميله سفحك جمعيدر يومشق قيالره اطلاق اولنور (السفيح) امير وزننده قالين وصيق آبايه وکليمه اطلاق اولنور که صويی نشف ايليوب اوزرندن سيلان ايدر وقار اوقلرندن براوقك آديدرکه نصيبی يوقدر هدر يره مسفوحدر وچواله اطلاق اولنور جوالق معناسنه (المسفوح) شول دوه‌يه اطلاق اولنور که يره اوزاديلوب ياتورلمش اوله وواسع وغليظ اولان نسنه‌لره اطلاق اولنور صخر ابن عمرو بن الحارثك فرسی اسميدر (المسفح) محدث وزننده شول کسيه اطلاق اولنور که دائما کندی نفسنه فائده‌سی اولميان بيهوده عمله مشغول اوله (التسفيح) تفعيل وزننده آندن مصدردر يقال هو يسفح تسفيحا ای يعمل عملا لا يجدی عليه (المسفوحة) قولتقلری ککيش اولان ناقه‌يه وصف اولور يقال ناقة مسفوحة الابط ای واسعة (الاسفح) اصلع وزننده ومرادفيدرکه باشنك اوك طرفی کل اولان کشی‌يه دينور (السقحة) سينك وقافك فتحيله صلعه معناسنه‌درکه باشنك اوکنده قيل اولمامق وجهيله اولان کللك حالتنه دينور (الاسقح) اصلع وزننده وجه مذکور اوزره اولان کل کشی‌يه دينور (السلاح) کتاب وزننده (والسلح) عنب وزننده (والسلحان) سلطان وزننده آلت حربه دينور اسم جامعلردر علی قول دموردن اولان آلت حربه مخصوصدر قلج ومزراق کبی وسلاح لفظی مذکردر آلت تأويليله مؤنث دخی اولور جمعی اسلحه‌درکه صيغهٔ جمع مذکردر حمار واحمره کبی ومؤنثك جمعی سلاحاتدر وخاصة قلجه اطلاق اولنور وکريش چکورلمدك يايه دينور ودکنکه اطلاق اولنور عصا معناسنه (التسلح) تفعل وزننده سلاحپوش اولمق معناسنه‌در يقال تسلح الرجل اذا لبس السلاح (المسلحة) مرحله وزننده‌در بنده وسرحده اطلاق اولنور

ثغر معناسنه اصل مسلحه جبخانه‌یه دینور وبو علاقه ایله‌در بند وسرحده اطلاق
اولنور وسلاحلو عسکره اطلاق اولنور محل سلاح اولدقلریچون (السالح) صاحب
وزننده سلاح صاحبی یعنی سلاحلو آدمه دینور نسب اوزره اسم فاعلدر یقال
رجل صالح ای ذو سلاح وتازه چایر اوتلامغله اسهاله اوغرامش ناقه‌یه دینور که
سلحدن مأخوذدر یقال ناقة سالح اذا کانت قد اسلحت من البقل (السلاح)
غراب وزننده انسان ترسنه دینور نجو معناسنه شارح رقیق اولانه تخصیص
ایلمشدر (السلح) سینک فتحی ولامک سکونیله حدثلمك معناسنه‌در یقال سلح
سلحا من الباب الرابع اذا تغوط شارح دیر که مؤلفک مقتضای کلامی سلح تغوط
کبی انسانده دخی مستعملدر لکن مصباحک بیانه کوره طیر وبهایمه مخصوصدر
بلکه صیویق حدثلرینه مخصوصدر که ترکیده چقرمق وصاغنه‌مق تعبیر اولنور
وانسانده اسهال اوزره اولورسه بالتشبیه استعمال اولنور (الاسلاح) همزه‌نك
کسریله بودخی یستهلك معناسنه‌در یقال اسلح بمعنی سلح (الاسلیح) ازمیل وزننده
براوت آدیدر که اوتلیان حیوانك سودی فراوان اولور بونبات اسلیخ ایله
متعارفدر که خای معجمه ایله‌در (السلیح) جریح وزننده یمنده برقبیله‌در (سیلحون)
حیزبون وزننده یمنده برقریه‌در عامه تحریفله سالحون دیمکله مؤلف منع ایلمشدر
(السلح) صرد وزننده ککلك قوشنك یاوریسنه دینور جمعی سلحان کلور سینك
کسریله صرد وصردان کبی (السلح) فتحتینله کوللرده یغلان یغمور صوینه دینور
(التسلیح) تفعیل وزننده برکمسنه‌یی سلاحلندرمك وخاصة قلج قوشاتمق معناسنه‌در
تقول سلحته السیف ای جعلته سلاحه وباغ طلومنی سلح دیدکلری آتی الذکر
طلا ایله سوروب اوغشدزمق معناسنه‌در یقال سلح نحیه اذا دلکه بالسلح (سلاح)
سحاب وزننده‌ه یاخود قطام وزننده خیبر قلعه‌سنك طرف اسفلنده برموضعدر
وبنو کلاب یوردنده برصو آدیدر که اندن ایچنلر اسهاله مبتلا اولور هدیه‌اشملری
کبی (سلحین) سرمین وزننده یمنده برحصن آدیدر که سکسان تاریخنده بنا اولمشدر
(السلح) سینك ضمیله دهناء نام محلده بنو سعد یوردنده برصو آدیدر وبرطلا
آدیدر که آنکله باغ طلوملرنی دلك ایدرلر دیکش یرلری منسد اولمق ایچون (مسلحه)
معظمه وزننده برموضع آدیدر (السلطح) قنفذ وزننده طاشسز وقیاسز وچقورسز
دوز املس طاغه دینور (السلاطح) علابط وزننده پك یاصی وعریض اولان شیئه
دینور یقال شیء سلاطح ای عریض ومراد قبیله‌سی دیارنده بروادی آدیدر (السلنطح)
سمندل وزننده (والمسلنطح) میمك ضمی وطانك کسریله فضای واسعه دینور شارح
دیرکه بونلر سطحدن مزید اولمغله مقامی سطح ماده‌سیدر (السلوطح) سین ولامك
فتحیله برموضعدر (السلطحة) سینك فتحیله کوده‌سی عریض اولان خاتونه دینور

يقال جارية سلطحة اى عريضة (الاسلنطاح) احرنجام وزننده يوز اوزره قپانوب دوشمك معناسنه در يقال اسلنطح الرجل اذا وقع على وجهه وبرنسنه بولالوب يايوانلنق معناسنه در يقال اسلنطح الوادى اذا اتسع (السماح) سينك فتحيله (والسماحة) هايله (والسموح والسموحة) سينلرك ضميله (والسمح) مدح وزننده (والسماح) كتاب وزننده سخى وجوانمرد اولمق معناسنه در يقال سمح الرجل سماحا وسماحة وسموحا وسموحة وسمحا وسماحا من الباب الخامس اذاجاد وكرم مقدمة الادبده حسن وفتح بابلرندن اولەرق مرسومدر ومصباحده همان فتح بابندن مثبت وسمح بكذا اذاجادو اعطى عنوانيله مفسردر وهرحالده باء حرفيله متعديدر (السمح) شكس وزننده آندن صفتدر كريم وجوانمرد آرمه دينور مصغرنده سميح دينور زبير وزننده وسميح دينور يانك تشديديله وجمعنده سمحاء دينور كرماوزننده كويا كه سميحك جمعيدر ومساميح دينور كويا كه مسماحك جمعيدر ومؤنثنده سمحه دينور هايله وجمعنده همين سماح دينور عطاش وزننده يقال رجل سمح وامرأة سمحة ونسوة سماح لاغير پس انشا پردازلق صورتنده بعض كتابك كريمانه تعبيرينه معادل سمحانه تعبيرلرى غلطدر (الاسماح) همزەنك كسريله بودخى جوانمرد اولمق معناسنه در يقال اسمح الرجل بمعنى سمح وسركش انسان وحيوان يواشيوب رام ومنقاد اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال اسمحت قرونته اذا ذلت نفسه ويقال اسمحت الدابة اذا لانت بعد استصعاب (السمحة) سينك فتحى و ميمك سكونيله جومرد خاتونه دينور كه ذكر اولندى وسرد اولميان يايه اطلاق اولنور يقال قوس سمحة اى مواتية وشول ملته اطلاق اولنور كه آنده ضيق وشدت اولميوب احكامى سهل ويسرى مشتمل اوله كه مراد ملت اسلاميه در ومنه الحديث بعثت بالحنيفيه السمحة السهلة وسمحه جعفر طيارك فرسى اسميدر وسمح دوكومى اولميان دوز وهموار اغاج دالنه اطلاق اولنور يقال عود سمح اى لاعقدة فيه (التسميح) تفعيل وزننده رفق وسهولتله يوريمك معناسنه در يقال سمح تسميحا اذا سار سهلا ومزراغى طوغرلتمق معناسنه در يقال سمح الرمح اذا ثقفه وسرعت ايلمك معناسنه در يقال سمح اذا اسرع وبرنسنه دن قاچمق معناسنه در يقال سمح اذاهرب وبرخصوصده صعوبت كوستورميوب رفق وسهولتله معامله ايلمك معناسنه در يقال سمح فى الامر اذا ساهل (المسامحة) مفاعله وزننده بودخى برخصوصده عنف و شدت وصعوبت ايليوب رفق وسهولتله معامله ايلمك معناسنه در يقال سامحه فى الامر اذا ساهله (السماح) كتاب وزننده سختياندن وميشيندن اولان چادرلره دينور (المسمح) مقعد وزننده سماحتدن كه سهولت معناسنه در اسم مكاندر بومناسبتله مضايقه سى اولميان محل واسعده استعمال اولنمشدر ومنه يقال ان فى الحق لمسمحا اى متسعا

ومندوحة

ومندوحة عن الباطل (سمحه) جرعه وزننده اسمادندر سمحه بن سعد وسمحه بن
هلال ایکی کسه‌در (سمیحه) جهینه وزننده مدینه‌ده صویی چوق برقویی آدیدر
(التسامح) تفاعل وزننده بری برینه صعوبت ومضایقه کوسترمیوب سهولت
ومساعده وجهیله معامله ایدشمك معناسنه‌در یقال تسامح القوم اذا تساهلوا
(ابو السمح) مدح وزننده خدام درکاه حضرت مصطفویدن برذاتك کنیه‌سیدر
وبرتابعی کنیه‌سیدر که اسمی عبد الرحمن ولقبی دراج ایدی (السنح) سینك ضمی
ونونك سکونیله اوغورلولق یمن وبرکت معناسنه‌در یقال به سنح ای یمن وبرکة
ومدینه قربنده برموضع آدیدر که حضرت صدیقك آنده برباب مسکنی وار ایدی
موضع مزبورده متمکن بنی حارثدن تزوجلری حسبیله ومحدثیندن خبیب بن عبد الرحمن
السنحی اورادندر وسنح الطریق یولك اورته‌سنه دینور یقال ذهب عن سنح
الطریق ای عن وسطه (السنوح) قعود وزننده (والسنح) صلح وزننده
(والسنح) ضمتینله برکسه‌نك خاطرینه برکونه رأی واندیشه یاخود اوکنه بر
ایش عارض وبدیدار اولمق معناسنه‌در تقول سنح لی رأی سنوحا وسنحا وسنحا
من الباب الثالث ای عرض وبرسوزی تصریح وبیان ایلیوب کنایه وتعریضله
سویلمك معناسنه‌در یقال سنح بکذا اذا عرض ولم یصرح وبرکسه‌یی رأی وتدبیرندن
صرف وتحویل ایلمك معناسنه‌در یقال سنح فلانا عن رأیه اذا صرفه ورده وبرنسنه
برکسه‌یه سهل وآسان اولمق معناسنه‌در تقول سنح الشعر لی ای تیسر وبرآدمی
برکوجلکه دوشوروب برشر ومحنته اوغراتمق معناسنه‌در یقال سنح به وعلیه اذا
احرجه واصابه بشر وسنوح صید صیادك صول طرفندن ظهور ایدوب صاغ
طرفنه مرور ایلمك معناسنه‌در صیاده صاغ طرفی کلور بروحك ضدیدر نته‌که
ذکر اولندی وعربلر بونکله تفأل ایدرلر یقال سنح الظبی سنوحا ضد برح (السانح)
صیادك صولندن ظهور وصاغنه مرور ایدن صیده دینور که آنکله تیمن ایدرلر بارح
مقابلیدر ومنه المثل * من لی بالسانح بعد البارح ای بالمبارك بعد المشؤم برصیاد
اوزره ظبی بارح مرور ایدوب تطیر ایله متألم اولدقده رفیقلری تسلیه وتطییب
ایچون الم چکمه شاید برسانح دخی ظهور ایدر دیدکلرنده مثل مزبوری ایراد
ایلمدی برکسه‌دن برنسنه ضمننده آزرده دل اولانه غم چکمه آندن خوشدل دخی
اولورسون موقعنده ضرب اولنور (السنیح) امیر وزننده سانح معناسنه‌در
وانجویه علی قول انجو دیزلمزدن مقدم دیزه‌جك رشته‌یه دینور دیزلدکدنصکره
عقد دینور ومطلقا حلی وزینته دینور که نسوان اتخاذ ایدرلر (سنیح) زبیر
وزننده بررجل آدیدر (الاستنساح) برماده‌یی کرکی کبی جست وجو ایدوب
آراشدرمق معناسنه‌در تقول استنسحته عن کذا ای استفحصته (التسنح) تفعل

وزنده اول معنایه‌در وبرنسنه‌یه اکسه چویروب آرقه ویرمك معناسنه‌در یقال
تسنح من الریح علی صیغة الامر ای استدبر منها یعنی ولها ظهرك (سنحان) سینك
کسریله یمن مخلافلرندن یعنی ایالت عد اولنان ناحیه‌لرندن بر ناحیه آدیدر وبر رجالك
اسمیدر (السنخنح) سینك ونونك فتحیله کیجه‌لر اصلا اویقو اویومز اولان کمسه‌یه
دینور یقال رجل سنخنح ای لاینام اللیل (السنطاح) قرطاس وزنده فرجی واسع
اولان ناقه‌یه دینور (الساحة) باحه وزنده ناحیه معناسنه‌در که برشیئك برسمتنده
اولان الارغه‌جه محلدن عبارتدر وحشم نشین اوبه‌لرینك ارالقلرنده اولان آچیق
میدانه دینور شهر خانه‌لرینك حواو تعبیر اولنان عرصه‌لرینه اطلاق بوندن مأخوذدر
جمعی ساح کلور که جنسیدر وسوح کلور سینك ضمیله وساحات کلور (السیح)
سینك فتحی ویانك سکونیله (والسیحان) فتحاتله صو یر یوزنده آقوب کیتمك
معناسنه‌در یقال ساح الماء یسیح سیحا وسیحانا اذا جری علی وجه الماء وکولکه
بر طرفه دونوب یوریمك معناسنه‌در که بعد الزوال حالتیدر یقال ساح الظل
اذا فاء وسیح خاصة ظاهرده یعنی یر یوزنده جریان ایدن صویه دینور که تسمیه
بالمصدردر ویول یول قلملو نسج اولنمش کلیمه وعبایه دینور وسیح بنو حسان بن
عوف یوردنده برصو آدیدر ویمامه‌ده اوج وادی آدیدر (السیاحة) کتابه
وزنده (والسیوح) قعود وزنده (والسیحان) فتحاتله (والسیح) سیر وزنده
ترهب وعبادت ایچون یر یوزنده کزوب یوریمك معناسنه‌در سیاحت
رهابنة قدیمه وحالا سیاحت درویشان بوندندر یقال ساح الرجل سیاحة وسیوحا
وسیحانا وسیحا اذا ذهب فی الارض ومنه المسیح بن مریم علی نبینا وعلیه السلام
وذکرت فی اشتقاقه خمسین قولا فی شرحی لصحیح البخاری وغیره واقعا مؤلف
بصائرده دخی اللی کونه اقوال سرد ایلشدر لکن اول واثبتی لفظ سریانیده اصلی
مشیحادر شین معجمه ایله عربلر تعریب ایدوب مسیح دیدیلر وحالا یهود طائفه‌سی
دجاله مشیح اطلاق ایدرلر مشیح ظهور ایدوب بزلره سرکرده اوله‌جقدر دیو
منتظرلردر سریانیده مشیح مبارك معناسنه اولمغله دجال دخی اول طائفه عندنده
میمون اولدیغندن اطلاق اولنور (السائح) اهل سیاحت اولان کمسه‌یه دینور
ودائما صائم ومساجد ومعابده ملازم اولان کمسه‌یه اطلاق اولنور یقال رجل سائح
ای صائم ملازم للمساجد (المسیح) معظم وزننده صرتی چزکیلو مخطط اولان
چکرکه‌یه دینور وچبوقلو الاجه قماشه دینور ومخطط برده کبی متننده انجه انجه
یوللری اولان طریقه اطلاق اولنور ویبان اشکنه اطلاق اولنور قارنیله یانلری
بیننده اوزون اوزون خطلری اولمق حسبیله (سیحان) ریحان وزننده شام دیارنده
بر نهر آدیدر مصیصه قربنده جریان ایدن نهردرکه تحریفله جیحان صویی تعبیر

ایدرلر وبصره ترابنده دخی بر نهر درکه ساحین دخی دیرلر وبلقاء قضاسنده برقریه درکه مرقد موسی علیه السلام آنده‌در (سیحون) جیحون وزننده ماوراء النهرده وهندستانده بر نهرك آدیدر (المسیاح) مفتاح وزننده دائما غمازلق وشرشورش وفتنه‌بازلقله سیر ودور ایدن مفسده اطلاق اولنور یقال هومسیاح فاجتنبوه ای یسیح بالنمیمة والشر فی الارض (الانسیاح) انفعال وزننده بولالمق معناسنه‌در یقال انساح باله ای اتسع قلبه وأثواب پاره پاره بر تلوب یارلمق معناسنه‌در یقال انساح الثوب اذا تشقق وسموزلکدن قارن بیویوب یره یقین صالقیلنوب صارقق معناسنه‌در یقال انساح بطنه اذا کبر ودنا من السمن الی الارض (الاساحة) اباحه وزننده صوبی آقتمق معناسنه‌در یقال اساح نهرا اذا اجراه وآت قویرغنی اشاغی صالیویرمك معناسنه‌در یقال اساح الفرس بذنبه اذا ارخاه جوهری بومعناده لفظ مزبوری شین معجمه ایله رسم ایلکله غلط ایلشدر شارح دیرکه سائر بعض اهل لغت دخی اعجامله جزم ایلدیلر (جبل سیاح) اضافتله کتان وزننده شام وروم بیننی فاصل برطاغدر (السیوح) سینك ضمیله‌عامه‌ده برقریه‌در ومسلم بن علی السیحی که سینك کسریله‌در محدثیندندر

﴿ فصل الشين المعجمة ﴾ (الشبح) شینك وبانك فتحیله وبانك سکونیله شخص معناسنه‌درکه انسانك وسائرك مرئی اولان قالب وجسدندن عبارتدر سواد دخی دینور فارسیده کالبد وترکیده قرالتی تعبیر اولنور جمعی اشباح و شبوح کلور (الشبحان) شبعان وزننده اوزون شیئه دینور (الشباحة) کرامه وزننده برکسه عریض بازولی اولمق معناسنه‌در یقال شبح الرجل شباحة من الباب الخامس اذا کان شبح الذراعین ومشبوحهما ای عریضهما قال فی النهایة فی صفته علیه السلام انه کان مشبوح الذراعین ای طویلهما وقیل عریضهما وفی روایة شبح الذراعین (الشبح) مدح وزننده یارمق معناسنه‌در یقال شبح الشیء شبحا من الباب الثالث اذا شقه ودری وایپ مقوله‌سنی قازقلر ارالقلرینه اوزادوب چکمك معناسنه‌در یقال شبح الجلد اذا مده بین اوتاد شارح دیرکه شبح مطلقا برنسنه‌یی اوزاتمق معناسنه‌در مؤلف تشویش ایلشدر وشبح الداعی دیرلر دعا ایدن کمسه اللرنی کوکه طوغری قالدروب اوزاتدقده برکسه اوکنده ایاق اوزره دیکیلی ویرمك معناسنه‌در تقول شبح لنا فلان اذا مثل وشبح مرتفع البناء قاپویه دینور وبونده فتحتینله‌ده جائزدر (اشباح المال) دوه وقیون وسائر مواشیدن معروف ومتعین اولنلرینه اطلاق اولنور که کوزه کورینور اولنلری اوله‌جقدر (المشبح) معظم وزننده قبوغی کیدرلمش نسنه‌یه دینور یقال شیء مشبح ای مقشور وقوی ومحکم کلیمه وعبایه دینور (التشبیح) تفعیل وزننده برآدم پك بیر اولمغله باصره‌سی خیره‌ناك

اولديغندن برقرالتىيى چتال كورمك معناسنەدر يقال شخ الرجل اذا كبر فرأى الشخ) شجين وبرنسنەيى انلولتمك معناسنەدر يقال شج الشئ اذا جعله عريضا (الشجان) فتحاتله منقلەنك يعنى كريج وچامور طاشيەجق تسكرەنك ايكى طرفه چكور يلان ايكى اغاجه دينور (الشباج) دوه سمرينه ارالرى آچق ارقورى استوار ايتدكلرى اغاجلره دينور (شباح) كتان وزننده اجأ نام جبل يانندە برواديدر (الشح) شينك حركات ثلاثى و حانك تشديديله مصدردر حرصه مقارن بخل معناسنەدركه طبيعى اوله تقول شححت يارجل به وعليه تشح من الباب الرابع كبررت تبر و شححت تشح من الباب الاول كمددت تمد وشححت تشح من الباب الثانى كعففت تعف اى بخلت وحرصت (الشحاح) جبان وزننده (والشحيح) امير وزننده (والشحشح) فدفد وزننده (والشحشاح) خحاث وزننده (والشحشحان) معمعان وزننده حرصه مقارن بخل وامسا كله متصف ناكسه دينور وشحاح وشحجك جعلرى شحاح كلور كبار كبى واشحه كلور اصحه كبى واشحاء كلور اطباء كبى (الشحشح) غبغب وزننده واسع بيابانه دينور وبرنسنه اوزره مداوم ومواظب اولان كمسيه دينور وبدخوى وبدمزاج كشىيه دينور وضرب لسانه مالك طلاقتلو فصيح وبليغ اولان خطيبه دينور و شجيع وبهادر آدمه دينور وغيرت وحيتلو آدمه دينور وكثير الصوت اولان قرغەيه دينور وشول يره دينوركه طپراغى نشاف اولمغله اجراسى مطر كثيره محتاج اوله وآزجه يغموردن صويى آقوب كيدر اولان يرەده ديمكله اضدادن اولور وجست وچالاك حاره دينور بومعناده هدهد وزننده دخى لغتدر وچابك اوچان بغرتلق قوشنه دينور ويك اوزون آدمه دينور (الشحشاح) رحراح وزننده باشلدبغى ايشه مجد ومواظب اولان مقدام آدمه دينور وغيرت وحيت صاحبى آدمه دينور وشول خاتونه دينوركه بغايت كوجلو قوتلو اولمغله مرد مثابەسنده اوله يقال امرأة شحشاح كانها رجل فى قوتها (الشحشحان) معمعان وزننده بودخى غيرتلو آدمه دينور واوزون كمسيه دينور (الشحشحة) زلزله وزننده صاقنمق معناسنەدر يقال شحشح منه اذا حذر وكوچكن ديدكلرى قوش اوتمك معناسنەدر يقال شحشح الصرد اذا صوت ودوه صوتنى كوكسنده ترديد ايدرك كوكرەمك معناسنەدر يقال شحشح البعير اذا ردد هديره وقوش سرعتله اوچمق معناسنەدر يقال شحشح الطائر اذا طار سريعا (المشاحة) مفاعله وزننده برنسنه بركمسه عندنده يك معتبر اولديغندن آخره ويرميوب ضنت ايلك معناسنەدر يقال شاح فلان به على فلان اذا ضن به ومنه قول المؤلفين لامشاحة فى الاصطلاح (التشاح) تفاعل وزننده ايكى كمسه برنسنه ضمننده برى برينه بخل وضنت ايدشمك يعنى اول نسنەيه هربرى

آخری آلیوب کندوسی آلمق مرادنده اولمق معناسنه‌در یقال تشاحا علی الامر ای لایریدان ان یفوتهما یعنی یرید کل منهما الاستیشاربه ویقال تشاح القوم فی الامر اذا شح بعضهم علی بعض حذر فوته (المتشحشح) مسلسل وزننده بی خیر ومنفعت اولان مهمل کسیه دینور (الشحة) صحه وزننده فی الاصل مصدردر اسم مفعول معناسنه مستعملدر ومنه قولهم اوصی فلان فی صحته وشحته ای فی حاله التی یشح علیها (الشحائح) صفائح وزننده سودی پك آز اولان ناقه‌لره اطلاق اولنور مفردی شحیحه‌در یقال ابل شحائح ای قلیلة الدر (الشحاح) کتاب وزننده آتشی چقمیان چقماغه دینور یقال زند شحاح اذا کان لایوری وپك آز صویه اطلاق اولنور یقال ماء شحاح ای نکد غیرغمر (الشدح) مدح وزننده سمورمك معناسنه‌در یقال شدح الرجل شدحا من الباب الثالث اذا سمن (الشدحة) جرعه وزننده (والمشتدح) مرتجل وزننده وسعت معناسنه‌در تقول لك عنه شدحة ومشتدح ای سعة ومندوحة (الاشدح) افتح وزننده بول نسنه‌یه دینور (الانشداح) انفعال وزننده ارقه اوزره یاتوب پاچه‌لری آیرمق معناسنه‌در یقال انشدح الرجل اذا استلق وفرج رجلیه (الشودح) جوهر وزننده کریملو یردن یاپه ناقه‌یه دینور یقال ناقة شودح ای طویلة علی الارض (الشادح) واسع معناسنه‌در یقال کلأ شادح ای واسع (المشدح) مقعد وزننده فرجه دینور حر معناسنه وسعتی ایچون (الشوذح) ذال معجمه ایله جوهر وزننده ذکر اولنان شودح ایله مرادفدر (الشرح) جرح وزننده مشکل ومبهم ومخفی مقوله‌سنی کشف واظهار ایلمك معناسنه‌در یقال شرح الغامض شرحا من الباب الثالث اذا کشفه وکسمك معناسنه‌در یقال شرح اللحم اذا قطعه وآچمق معناسنه‌در یقال شرح الباب اذا فتحه وفهم ایلمك معناسنه‌در یقال شرح الکلام اذا فهمه وبکر قیزك بکارتنی ازاله ایلمك یاخود خاتونی ارقه‌سی اوزره یاتروب جماع ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال شرح البکر اذا افتضها اوجامع المرأة مستلقیة وبرشیئی بولاتمق معناسنه استعمال اولنور یقال شرح الشیء اذا وسعه (التشریح) تفعیل وزننده برنسنه‌یی دلیم دلیم کسمك معناسنه‌در یقال شرح الشیء اذا قطعه (الشرحة) حزه وزننده (والشریحة والشریح) طولانی کسیلوب دیلنمش ات دلیمنه دینور وشرح آهو مقوله‌سی شکارك اتنه دینورکه کرچه برمقدار قوریوب لکن پصدرمه کرته‌سنه وارمیه‌رق کنوریله (المشروح) چوللرده کورینن سرابه اطلاق اولنور (المشرح) مقعد وزننده فرجه اطلاق اولنور (الشریح) زبیر وزننده بودخی فرجه اطلاق اولنور وشریح اسمادندر وابو محمد عبد الرحمن بن احمد بن محمد بن ابی شریح الانصاری الشریحی که امام بغوی اصحابندندر اندن روایت احادیث ایلشدر جدی

اولان شریحه منسوبدر وعبد الله بن محمد وهبة الله بن علی الشریحیان محدثلردر (المشرح) منبر وزننده ابن عاهان‌درکه تابعیندندر وسوده بنت مشرح صحابیه‌در علی قول بوسیله‌در (الشارح) اکنی قوشلردن حفظ وحراست ایدن بکجی‌یه دینور (شراحیل) شینك فتحیله بررجل اسمیدر شارح دیرکه جبرائیل کبی کویاکه اسم جلاله اولان ایل کله‌سنه مضافدر شراحین دخی دینور (شرحه) طلحه وزننده ابن عوه‌درکه بنو اسامة بن لوی قبیله‌سندن بربطن پدریدر (بنو شرح) جرح وزننده بربطن‌آدیدر (شراحه) سراقه وزننده همدان‌قبیله‌سندن برخاتوندرکه امام علی کرم الله وجهه حضورنده زنا ایلدیکنی اقرار ایلکله رجم اولندی ودیکر برخاتون اسمیدرکه ام سهله دیمکله معروفه‌در محدثه‌در (شراح) کتان وزننده بررجل آدیدر (الشرداح) قرطاس وزننده طبانلری غلیظ وعریض اولان کشی‌یه دینور یقال رجل شرداح القدم ای غلیظها عریضها وششمان اولمغله وجودی صالق وسلپوك اولان آدمه دینور واوزون وجثه‌سی عظیم اولان دوه‌یه وعورته دینور (المشرطح) اسم فاعل بنیه‌سیله دائما ارضدن ارضه سیر وسفر ایدن کمسیه دینور (الشرمح) جعفر وزننده (والشرمحی) نفسنه نسبتله کوجلو قوتلو آدمه دینور وبك اوزون آدمه دینور جمعی شرامح وشرامحه کلور (الشرمح) عملس وزننده بو دخی بك اوزون آدمه دینور (شرماح) قرطاس وزننده نهاونده قریب بر قلعه آدیدر (الشرمساح) کسرتیله مصرده بر قریه‌در (الشرنفح) فایله سمندر وزننده ایاغی چابك رونده آدمه دینور شرمت تعبیر اولنورکه شیر مرد محرفیدر (شطح) شینك وطای مشدده‌نك کسریله ارکك اوغلاغی زجر وآزاره مخصوص اصواتدندر (المشفح) معظم وزننده شول بد بخت ومحروم کمسیه دینورکه کسب وکوششنده جزئی وکلی اصلا بر خیر ومنفعته دسترس اولمز اوله (الصفلح) عملس وزننده کنارلری غلیظ وصالق و کوشك اولان فرج نسوانه دینور وبرونك دلکلری واسع و دوداقلری قالین وصالق اولان کمسیه دینور بعض‌زنکی عربلرکبی وفرجنك دوداقلری‌ایری وفرجی بول اولان‌خاتونه دینور وکبره یمشنه‌دینور وبرشجر آدیدرکه اوزدکنده درت دانه کسکین بچاق کبی چقمش بداقلری اولورکه هربریله قیون ذبح اولنور ویمشی زنکی عرب کله‌سی قدر اولور وشقلح خرمانك هنوز قورق اولمزدن مقدم یاروب آچان یمشنه دینور (الشقحة) شینك فتحی وقافك سکونیله خاصة کلبك فرجنه دینور (الشقحة) جرعه وزننده دیشی کلبك ممه‌لری امزکنه دینور طبیة الکلبه معناسنه وقزللغی متغیر یعنی بك قزل اولمیوب صارویه مائل اولان خرما قوروغنه دینور شینك فتحیله‌ده جائزدر وشقره معناسنه درکه چهره قومرال اولمقدر آنده آل اولمقدر (الاشقح) آندن

صفتدر اشقر معناسـنه در (الشقح) مدح وزننده قیرمق معناسنه در یقال شقح الشیء شقحا من الباب الثالث اذا کسره و کلب تبول ایچون ایاغنی قالدرمق معناسنه در یقال شقح الکلب اذا رفع رجله لیبول (الاشقاح) همزه نك کسریله ابراق ایلك معناسـنه در یقال اشقحه اذا بعده وخرما قورغی رنکلنمکه بشلق معناسنه در یقال اشقح البسر اذا لون واغاجك میوه لری رنکلنوب اولمغه یوز طوتمق معناسنه در یقال اشقح النخل اذا ازهی (التشقیح) تفعیل وزننده بو دخی خرماقورغی قزارمغه بشلق معناسـنه در یقال شقح البسر اذا لون (الشقحاء) صفراء وزنـنده بیاضی خالص اولمیـان کپوکه وصف اولور یقال رغوة شقحاء ای غیر خالصة البیاض (الشقح) شینك ضمیله قبح لفظنه اتباعا ذکر اولنور علی قول قبح معناسنه اولمغله تأکید اولور یقولون قبحاله وشقحا اتباع اوبمعنی ویقحان و یقال شیء قبیح شقیح ویقال جاء بالقباحة والشـقاحة ویقال قعد مقبوحا مشقوحا مترجم دیرکه سیوطی مزهرده اتباع ومزاوجه حرف عطفله وارد اولمق عند الاکثر ممنوع وعندالبعض جائزدر دیدی وشقح ککرم ای قبح پس بو ذکر اولنانلرده اختلاف مذکوراوزره در (الشقاح) رمان وزننده برنبات آدیدر وکوپکك کوتـنه دینور استالکلب معناسنه بورادہ هایله الکلبة نسخه سی غلطدر (الشقیح) امیر وزننده خسته لکدن یکیجه افاقت بولمش کمسیه دینور (الاشقاح) همزه نك فتحیله کوپکلرك کوتلرینه یاخود اوردلرینه دینـور مفردی شقح در شینك کسریله یقال طعن کاشقاح الکلاب ای ادبارها او اشداقها (المشاقحة) مشاتمه وزنـنده و مرادفیدرکه برکسـیه سوکك وسوکشمك معنالرینه در یقال شاقحه ای شاتمه وشاقحا ای شاتما (الشقحیة) عرنیه وزنـنده قرمزی کسوه یه دینور تأنیثی موصوف اعتباریله در یقال حلة شقحیة ای حمراء نسـبة الی الشقحة (الشوکحة) جوهره وزنـنده اویه قپو طرزنده اولان شیئه دینور جمع جنسی شوکح در (شلح) شینك کسریله عکبرا نام قریه قربنـنده بر قریه آدیدر محدثیـندن آدم بن محمد الشلحی اورادندر (الشلحاء) حمراء وزننده وقصر ایله جائزدر کسکین قلجه دینور جمعی شلح کاور حمراء وحمر کبی تأنیثی آلت اعتباریله در (التشلیح) تفعیل وزننده لباسدن صویوب چپلاتمق معناسـنه در وبو سواد عراق لغتیدر یقال شلح فلانا اذا عراه (المشلح) معظم وزننده حمام جامکانه دینور مسلخ الحمام معناسـنه (الشنح) شینك و نونك ضمیله سرخوشلر سـکاری معناسنه در مفردی شناح در رباع وربع کبی (الشناحی والشناح والشناحیة) شینلرك فتحی واخیر کراهیه وزننده جسیم وطویل اولان دوه یه دینور وشناح کنج دوه یه دینور یقال بکر شناح کثمان ای فتی بونده اجتماع سـاکنین ایچون یاء حذف اولنمشدر اصلی شـناحی ایدی ویقال بکرة شناحیة (التشنیح) تفعیل وزننده لوم وتشـنیع

وتقبيح ايلك معناسنه در يقال شح عليه اذا شنع (التشويح) تفعيل وزننده انكار ايلك معناسنه در يقال شوح الشئ اذا انكره (الشيح) شينك كسرو مديله بر نبات آديدر فارسيده درمنه وتركيده ياوشان ديدكلرى اوتدر و يمنه مخصوص بر كونه قاش آديدر وامور ومصالحده اوزرينه دوشوب جد وجهد ايدر اولان آدمه دينور وبغايت صقنجى چورك تختهيه بعض اولان آدمه دينور يقال رجل شيح اى حذر (الاشاحة) همزهنك كسريله يريا وشانلو اولمق معناسنه در يقال اشاحت الارض اذا انبتت الشيح وبرخصوصده جد وسعى واقدام ايلك معناسنه در يقال اشاح على حاجته اذاجد وجهد جوهرى واشاح الفرس بذنبه اى ارخاه عبارتيله ده ثبت ايلمكله تصحيف ايلشدر وآنى ليثك كتاب العين تكملهسندن اخذ ايلشدر آنده صواب اولان سين مهمله ايله اولمقدر غريبدركه مؤلف منقول عنه اولان كتابى بعد الذكر تصحيفى جوهرىيه اسناد ايلشدر (الشايح) بودخى امور ومصالحه جد واقدام ايدن آدمه دينور وعار وناموس صاحبى غيور آدمه دينور (المشيح) مبيح وزننده شايح ايله معناى اولده مرادفدر واكسهسنده اولان آدملرى كندو ايله بيلهجه كيتمكدن منع وتبعيد ايليهرك برآدمه طوغرى توجه واقبال ايدن كسيه دينور اشاحهدن اسم فاعلدر قال ابن الاثير ومنه الحديث انه عليه السلام [قال اتقوا النار ولو بشق تمرة ثم اعرض واشاح] المشيح الحذر والجاد فى الامر وقيل المقبل اليك المانع لما وراء ظهره (الشيح) شينك فتحى و يانك سكونيله برخصوصده چبالمق معناسنه در يقال شاح على حاجته يشيح شيحا اذا جد (المشايحة) مفاعله وزننده (والشياح) شينك كسريله بودخى شيح معناسنه در يقال شايح على حاجته مشايحة وشياحا اذا جد ومقاتله معناسنه در يقال شايح الرجل اذا قاتل (الشيحان) سكران وزننده غيرتلو جيتلو آدمه دينور و يك اوزون آدمه دينور بونده كسر ايله ده جائزدر وجد واقدام سرعتله سكردن آدمه دينور وياوز وشديد النفس اولان آتشلو آته و قدس شريف حواليسنده بر جبل عالى اسميدر (الشياح) كتاب وزننده قيتلغه دينور قحط معناسنه وصاقنمق حذر وپرهيز معناسنه در وهر خصوصده جد وجهد ايلك معناسنه در (الشيحة) شينك كسريله بريهده فيد نام قلعه شرقيسنده بر صو آديدر وحلب قضاسنده برقريه آديدر محدثيندن يوسف بن اسباط وعبدالمحسن بن محمد التاجر وآزاد كردهسى بدر وآنك اوغلو محمد بن بدر واحمد بن سعيد بن حسن واحمد بن محمد بن سهل المحدثون الشيحيون اورادندر (المشيوحاء) الفك مدى وقصريله ياوشان ديدكلرى نبات مذكورك منبتى اولان ارضه دينور و مشيوحاء مد ايله و مشيحى قصر ايله برجماعت بر خصوصده ابتدار واستعجال ياخود اختلاط واختلال اولمغه دينور يقال هم فى مشيوحاء ومشيحى من امرهم اى فى امر يبتدرونه

اوفی اختلاط و بونلر معیو رآء کبی اسم یاخود مشـیوخاء ومشیخی کبی جمع اولمق غالبدر کویاکه جد وجهد معناسنه اسم اولان شیخ لفظندن جعلردر (التشییخ) تفعیل وزننده صاقندرمق معناسـنه در یقال شیخه اذا حذره و مضایقه ویرمك جهتیـله خصمه نظر ایلمك معناسـنه‌در یقال شیخ خصمه اذا نظر الیه مضایقة (ذو الشیخ) شینك کسریله یمامه وجزیره‌ده برر موضعلردر (ذات الشیخ) بنو یربوع دیارنده برموضعدر (اشیخ) احمد وزننده یمنده برحصن آدیدر

﴿ فصل الصاد ﴾ (الصبح) صادك فتحی وبانك سکونیله فجر وقتنه دینورکه طاك یری اغاروب شفق سوکدیکی وقتدن عبارتدرکه مراد فجر صادقدر فی الاصل طاك یرینك اغارمسـیله حاصل اولان آیدیندن عبارت اولوب اتساعا اولوقته اطلاق اولنمشدر وعلی قول صبح اول نهاره دینور جمعی اصباح کلور وتقول اتیته لصبح خامسة بالضم ویکسر وهو بالاضافة ای لصباح خمسة ایام یعنی بشنجی کونك صباحنده اکا کلدم (الصبیحة) سفینه وزننده (والصباح) فلاح وزننده (والاصباح) همزه‌نك کسریله که فی الاصل مصـدردر (والمصبح) مکرم وزننده بونلرده اول نهاره دینورکه فارسیده بامداد دیرلر مؤلفك وهو الصبیحة قولنده ضمیر اول نهاره راجعدر مصباحده صباح اول نهاره کذلك مساء مقابلنده اطلاق اولنوب وثعلبدن صباح عند العرب نصف لیل اخیردن زواله قدر ومساء زوالدن نصف لیل اولك آخرنه قدر وقتدن عبارت اولدیغی منقولدر (الاصباح) همزه‌نك کسریله صباح وقتنه کیرمك معناسنه در یقـال اصبح الرجل اذا دخل فی الصباح واصبح صار معناسـنه استعمال اولنور یعنی فعل تام اولدیغی کبی فعل ناقص اولورکه وقت صباحه دلالت ایلیوب امسی واضحی کبی همان صار معناسـنه اولور ومدخولی جملهٔ اسمیه اولوب اولی اسمیت اوزره مرفوع وثانی خبریت اوزره منصوب اولور یقـال اصبح فلان عالما ای صار و عربلر برآدمه غفلتدن بیدار اول کوزکی آچ تیقـظ وتبصر قل دیجك یرده اصبح یافلان دیرلر (التصبیح) تفعیل وزنـنده بر کمسیه عم صباحا یعنی صباحك خیر اولسون دیمك معناسـنه‌در یقال صبحهم ای قال لهم عم صباحا اشبو عم کلمه‌سی عینك کسریله امرحاضر اولان انعم کلمه‌سندن مختصردر کن ذانعومة صباحا سـبکنده در شارح دیرکه بوتعبیر تحیت جاهلیه‌در و تصبیح بر محله صباح وقتنده کلمك معناسـنه‌در یقال صبحهم اذا اتاهم صباحا وبرکمسیه صبوح ایچورمك معناسـنه در یقال صبحهم اذا سـقاهم صبوحا وتصبیح ارکن تناول ایده‌جك قوت وغدانك اسمیدرکه تفعیل وزننده بنا قلنمشدر تنویر وترغیب وتمتین کبی تقول قرب تصبیحنا ای غداءنا وبرکمسـه‌یی کیجه یوریدوب صباح وقتی منزل مقصوده ایصال قلمق معناسـنه‌در تقول صبحت القوم الماء ای سریت

بهم حتى اوردتهم اياه صباحا (الصبح) صادك ضميله اسمدركه ذكر اولندى ومصدر اولور بريره صباح وقتنده كلمك معناسنه يقال صبحهم صبحا من الباب الثالث اذا اتاهم صباحا (الصبوح) صبور وزننده اركندن صاغيلان سوده دينور ادبانك صباح وقتى ايچلن باده يه صبوح اطلاقى بوندندر غبوق مقابليدر وصبوح كيجه‌دن صباحه قلان شرابه دينور وصباح وقتنده صاغيلن ناقه‌يه دينور (يوم الصباح) يوم الغارة معناسنه استعمال اولنور يعنى دشمنه باصقين اولنان كوندر زيرا اكثرى اركن باصقين ايتملريله خصوصا شبخون اولنلر واصباحاه ديو استغاثه و فرياد ايلدكلرى ملابسه‌سيله (الصبحة) جرعه وزننده وصادك فتحيله جائزدر صباح اويقوسنه دينور نوم الغداة معناسنه وصباح وقتنده تناول اولنان جزئيجه قهوه التى به اطلاق اولنور يقال احضرنا الصبحة وهى مايتعلل بها غدوة وخرنه ياخود شهبه‌يه ياخود صهبه‌يه مائل سياهلغه اطلاق اولنوركه وقت مزبورك لونيدر وبو كومشى بياض اوله‌جقدر (الاصبح) احمر وزننده آندن صفتدر مؤنثنده صبحاء دينور حمراء وزننده واصبح ارسلانه اطلاق اولنور و مادرزاد اولان قومرال قيللره وتويلره اطلاق اولنور (الاصبحاح) احميرار وزننده قيللر وتويلر خلقى قومرال اولمق معناسنه‌در يقال اصباح الشعر اذا كان اصبح (الصبح) فتحتينله (والصبحة) صادك ضميله بودخى اول معنايه‌در يقال صبح الشعر صبحا و صبحة من الباب الرابع اذا كان اصبح وصبح مجلا دمور پارلدايوب لمعان ايلمك معناسنه‌در يقال صبح الحديد اذا برق (التصبح) تفعل وزننده صباح وقتنده اويومق معناسنه‌در يقال تصبح الرجل اذا نام غداة واركندن جزئيجه قهوه التى تناول ايلمك معناسنه‌در يقال تصبح زيد اذا تعلل بشئ غدوة (ذاصباح وذاصبوح) اركن ديمكدر تقول اتيته ذاصباح وذاصبوح اى بكرة وبونلر همين ظرف اوله‌رق استعمال اولنورلركه ظرف غير متمكن اولور وقت صاحب هذا الاسم سبكنده اولور پوشيده اوليه كه عربلر بعض بويله مقاملرده ذات كلمه‌سنى اضافه وبعضا ثانى حذف ايدرلر كرمانى تاريخ عتبى شرحنده ديديكه ذات لفظى كاهى وجود ايله مرادف اولور جمعى ذوات كلور ولفظ ذات مؤنثدر زيرا فى الاصل مؤنثه صفت استعمال اولنور يقال امرأة ذات جمال پس اضافتدن قطع اولندقده دخى تأنيثده ابقا ايلديلر و ميدانى هادى للشادى نام تأليفنده ديديكه عربلر لقيته ذات يوم ديرلر آنى كونلردن بركونده كوردم وذات مرة بركره‌ده كوردم وذات سنة بريلده وذات شهر برآيده وذات ليلة بركيجه‌ده وذات غداة برصباحده وثانى اسقاطله ذاصباح وذامساء وذاصبوح وذاغبوق ديرلر وذات الزمين وذات العويم ديرلر مصغر بنيه‌سيله زمانلردن برزمانجق ايچره وميان سنه‌ده ديمكدر وكاهى لفظ ذات طرف و ناحيه معناسنه

استعمال اولنور ذات اليمين وذات الشمال كبي وحال وحقيقت معنالرينه استعمال اولور كما قال الله تعالى [واصلحوا ذات بينكم] يعنى الحال التى بينكم انتهى (المصبح) مذهب وزننده كه صبحدن (والمصبح) مكرم وزننده كه اصباحدن اسم مكان وزمانلردر موضع اصباحه يعنى افقده شفق طلوع ايدن موضعه دينور كذلك بجر وقتنه دينور (المصباح) مفتاح وزننده چراغه دينوركه آلت تنوير وضيادر يقال اصبح مصباحا اى سراجا وشول ناقه يه دينوركه پك توانا اولمغله قوتندن ناشى يتاغنده صباحليوب نهار مرتفع اولمدجه مرعايه كيتمز اوله زيرا ضعيف اولنلر هماناركندن مرعايه هجوم ايدرلر واتلو ويصى مزراق يلمانه دينور وبرنوع بيوك كاسه يه دينوركه آنكله صبوح ايچرلر واكا مصبح دخى ديرلر منبر وزننده (الصبوحة) صبوره وزننده صبوح كبي دائما صباحله صاغيلور اولان ناقه يه دينور (الصباحة) ملاحه وزننده حسن وجمال صاحبي اولمق معناسنه در يقال صبح الغلام صباحة من الباب الخامس اذا كان ذاجمال (الصبيح) شريف وزننده (والصباح) غراب وزننده (والصباح) رمان وزننده (والصبحان) سكران وزننده صاحب جمال وخوبلقا محبوبه دينور (الصبحان) قبحانله صبوح شربنه تعجيل ايدن آدمه دينور يقال رجل صبحان اذا كان يعجل الصبوح (الاصبحى) ياى نسبتله برنوع قامچيدركه ملوك يمندن ذواصبح نام ملكه منسوبدر ومشار اليه امام مالك بن انسك اجدادندندر (الاصطباح) افتعال وزننده چراغ ياقمق معناسنه در يقال اصطبح الرجل اذا اسرج وصبوح ايچمك معناسنه در يقال اصطبح الرجل اذا اشرب الصبوح (المصطبح والصبحان) سكران وزننده صبوح ايچمكه مداوم اولان آدمه دينور (الاستصباح) چراغ ايدنمك وچراغ اوياندرمق معناسنه در يقال استصبح الرجل اذا استسرج (الصباحية) غرابيه وزننده يصى مزراق يلمانلرينه دينور (الصبحاء) حمراء وزننده (والمصبح) محدث وزننده ايكى قسراق آديدر (الصباحى) غرابى وزننده پك قرمزى شيشه دينور يقال دم صباحى اى شديد الحمرة (الصباح) غراب وزننده قنديلك شعله سنه دينور (بنو صباح) غراب وزننده بربطن آديدر (ذوصباح) برموضع آديدر واقيال حميردن برملكك لقبيدر (صباح و صبح) صادلرك ضميله مدينه قربنده نملى نام محل قرشوسنده ايكى صو آديدر و صباح بن طريف جاهليه دندر (صباح) سحاب وزننده ابن هذيلدركه امام زفرك برادريدر وصباح بن خاقان بركريم معروفدر (ام صبح) صادك ضميله مكه لك كنيه سيدر (الصابح) روشن وآشكار معناسنه مستعملدر يقال حق صابح اى بين (صبحه) طلحه وزننده ديار بكر ايالتنده برقلعه آديدر (الصح) صادك ضمى وحانك تشديديله (والصحة) صادك كسريله (والصحاح) صلاح وزننده ذهاب المرض يعنى بدندن

مرض وعلت زائل اولوب صاغ ودرست اولمق معناسنه‌در كذلك هر نسنه كسر ورخنه مقوله‌سی عیب ونقیصه‌دن بری وسالم اولمق معناسنه‌در یقال صح الرجل صحا وصحة وصحاحا من الباب الثانی اذا ذهب مرضه ویقال صح الشئ اذا بری من كل عیب شارح دیر كه صحه اسم مصدر دخی اولور صاغلق معناسنه كرچه مؤلف ذهاب المرض ایله تفسیر ایلمدی لكن صحت بدنده بر حالت طبیعیه‌در كه موضعلرندن افعال مجرای طبیعیلری اوزره سلیم اوله‌رق صدور ایدر و بوندن معانی سائره مستعار اولمشدر صحت صلوة وصحت معاملات كبی بوجهتله عن زوال المرض اولدیغی كبی عن ابتداء الامر دخی اولور (الصحیح والصحاح) جبان وزننده آندن صفتلردر صحیحك وصحاحك جمعلری صحاح كلور صادك كسریله و صحیحك جمعی اصحاء كلور اطباء كبی وصحایح كلور صفایح كبی (الاصحاح) همزه‌نك كسریله برآدمك اهل وعیالی كذلك دواب ومواشیلری صاغ اولمق معناسنه‌در یقال اصح الرجل اذا صح اهله وماشیته وصاغاتمق معناسنه‌در یقال اصح الله فلانا ای ازال مرضه (المصحة) میمك فتحی وصادك فتحی و كسریله جائزدر صحته سبب ووسیله اولان شیئه دینور ومنه الحدیث [الصوم مصحة] ای یصح به (الصحصح) عبغب وزننده دوز وهموار یره دینور ارض مستویه معناسنه وبحرین قضاسنده برموضع آدیدر وتیم الله بن ثعلبه اولادندن محرزك پدری اسمیدر وتیم قبیله‌سندن برجاعتك پدری اسمیدر وطئ قبیله‌سندن برجاعتك پدری آدیدر (الصحصاح) (والصحصحان) معمعان وزننده بونلرده دوز وهموار ارضه دینور و صحصحان حلب ایله تدمر بیننده برموضع آدیدر (صحاح الطریق) فلاح الرفیق وزننده شول یوله اطلاق اولنور كه صرپ ودرشت اولوب سهولت بولمامش اوله آنده قطعا سیر و سلوك اولنمدیغندن ناشی صرپلغنده باقی اوله تسمیه بالتفائل قبیلندن یاخود ایاق صدماتیله علتیاب اولمدیغندن ناشی اوله (الصحصحة) زلزله وزننده ظاهر و عیان اولمق معناسنه‌در یقال صحصح الامر اذا تبین (المصحصح) اسم فاعل بنیه‌سیله حقوق ومودتی درست وصحیح اولان آدمه دینور ودائما ترهات و اباطیل پیدا ایدر اولان كمسیه دینور كه بوصحاصحدندر (الصحیح) امیر وزننده اسد بن الرهیص الطائی فرسنك اسمیدر (الصحصح والصحصوح) صادلرك ضمیله شول كمسیه دینور كه دائما امور واحوالك دقایق وحقایقنی تتبع ایدوب غور و كنهنه اطلاعله ضبط وادراك ایدر اوله یقال رجل صحصح و صحصوح اذا كان یتتبع دقایق الامور فیحصیها ویعلمها (الترهات الصحاصح) وصفیله (وترهات الصحاصح) اضافتله باطل وبیهوده دیمكدر یقال مذهب اهل السنة هو المذهب الصحیح و هو الحق الصریح و سائر المذاهب ترهات صحاصح لاسدائد ولا صحایح ای الاباطیل التی

لااصل له

لااصل له زمخشری تجاوز الله عنه بو مثالی مذهب اهل العدل عنوانیله ثبت ایلمکله مترجم عنوان مزبوره تبدیل ایلشدر کندیلری معتزله اولمغله مذهبلرینه مذهب عدل تسمیه ایلمشدر لکن غریبدرکه اشبو دقیقه‌یی مطالعه ایلامشدر زیرا بوجهتله مذهبلری فرع واهل سنت مذهبی اصل اولور زیرا عدل وعلمیت علتلریله معلولا غیر منصرف اولور (الصدح) مدح وزننده (والصداح) صادك ضمیله بلند آواز ایله نغمه ایلمك معناسنه در کرك انسان کرك طیور اولسون یقال صدح الرجل والطائر صدحا وصداحا من الباب الثالث اذا رفع صوته بغناء (الصیدح) صیقل وزننده (والصدوح) صبور وزننده (والصیداح) صادك فتحیله (والمصدح) منبر وزننده بك سسلی بلند آواز انسان وحیوانه دینور وصیدح ذوالرمه نام شاعرك ناقه‌سی اسمیدر وشدید الصوت اولان آته دینور بونك ذکری تکرار قبیلندندر (الصدحة) صادك فتحی وضمیله (والصدحة) فتحاتله تسخیر ایچون افسون ایلدکلری بونجغه دینور (الصدح) فتحتینله بیابانده یول بیلك ایچون وضع ونصب اولنان نشانه دینور میل کبی واسسز خالی مکانه دینور و شول کوچك تپه‌یه دینورکه بغایت سخت و سنکین قیالق اوله و برنوع میوه اسمیدرکه عنابدن قرمزی اولور وبرنوع حجر عریضه دینور شارحك بیانه کوره مطلقا حجر عریضه دینمکدر وسیاه نسنه‌یه دینور جمعی صدحان کلور صادك کسریله (الاصدح) ارسلانه اطلاق اولنور (الصرح) صادك فتحی ورانك سکونیله کوشکه دینور قصر معناسنه وهر بنای عالی‌یه صرح اطلاق اولنور سائر ابنیه‌دن صریح وخالص اولدیغیچون یقال بنی صرحا ای قصرا وکذا کل بناء عال و صرح بخت نصر نام ملکك شهر بابل قربنده مخصوص برکوشکی اسمیدر وصرح مصدر اولور برایشی آچقلق واظهار وعیان ایلمك معناسنه یقال صرح الامر صرحا اذا بینه واظهره (الصرح) فتحتینله هر شیئك خالصنه دینورکه مغشوش اولمیه (الصریح) امیر وزننده بودخی صاف وخالص اولان شیئه دینور و خالص النسب کمسیه اطلاق اولنور جمعی صرحاء کلور کرماء وزننده و صرائح کلور نجایب وزننده‌و و صریح عبدیغوث بن حربك فرسی اسمیدر وبنو نهشل و لخم قبیله‌لرینه مخصوص برر فرس آدیدر (الصراح) صادك فتحی وضمیله صریح معناسنه‌در یقال لبن صرح وصریح وصراح ای خالص وصراح صادك ضمیله اسم اولور برکمسیه روبرو سوکمك وسوز سویلمك حالتنه دینور مصدری قریبا ذکر اولنور وصریح معناسنه اوله‌رق مجازا ظرفده دخی استعمال اولنور یقال کأس صراح ای لم تشب بمزاج ویقال کلام صراح ای خالص (الصراحة) صادك فتحیله (والصروحة) ضمله برنسنه خالص وصاف اولمق معناسنه اسملردر وصراحه بومعنادن مصدر اولور یقال صرح نسبه

صراحة من الباب الخامس اذا خلص (المصارحة) مفاعله وزننده (والصراح) صادك ضمى وكسريله بركمسيه آشكاره برايش ايلمك وآشكاره سوز سويلمك وسوكمك معناسنه‌در يقال شتمه مصارحة وصراحا اى مواجهة ومصارحه بركمسه قلبنده اولان مضمرى اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال صارح بمافى نفسه اذا ابداه (التصريح) تفعيل وزننده بركلامى ظاهر وعيان سويلمك معناسنه‌در كه كنايه وتعريض مقابليدر يقال صرح الكلام خلاف عرض وبرايشى ظاهر وعيان قلمق معناسنه‌در يقال صرح الامر اذا بينه وبرماده ياخود خاصة حق ظاهر وعيان اولمق معناسنه‌در بو جهتله متعدى ولازم اولور يقال صرح الحق اذا انكشف وشرابك كپوكى كسيلوب خالص اولمق معناسنه‌در يقال صرحت الخمر اذا ذهب زبدها وعربلر صرحت كحل اى سماء ديرلر يغمور سز اولوب قحط وشدتى خالص اولدقده وتصريح اوق اتان كمسه نشاندن مخطى اولمق معناسنه استعمال اولنوركه خطاسى منكشف اولور يقال صرح الرامى اذا رمى ولم يصب ومافى الضميرى اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال صرح بمافى نفسه اذا ابداه (الاصراح) همزه‌نك كسريله بودخى برماده‌يى ظاهر ونمايان ايلمك معناسنه‌در يقال اصرح الامر اذا بينه (المصراح) مفتاح وزننده شول ناقه‌يه دينوركه سودى كپوكسز اوله‌كه خالص اولور يقال ناقة مصراح اى لاترغى (الصراحية) صادك ضمى ويانك تشديديله باده قوللنه‌جق قابه دينور ياء نسبت مبالغه ايچوندر فارسيده اكا پياله دينور ويانك تخفيفيله صراحيه خالص باده‌يه دينور وصراحية الكلمات كلمهٔ خالصه ديمكدر نته‌كه صراح دخى دينور (المصرح) محدث وزننده بولدسز اياز كونه اطلاق اولنور يقال يوم مصرح اى بلا سحاب (الانصراح) انفعال وزننده برماده آچغه چقمق معناسنه‌در يقال انصرح الحق اذا بان (الصراح) رمان وزننده اوجاق چكركه سنه شبيه برقوش آديدركه لحمى مأكولدر (صرواح) واويله قرطاس وزننده يمنده برحصن آديدركه بلقيس ايچون حضرت سليمان على نبينا وعليه السلام امريله جن طائفه‌سى بنا ايلديلر (الصمارح) علابط وزننده خالص وصافى معناسنه‌در ميمى زائده‌در (الصرحة) صادك فتحيله بارز وآشكاره ديمكدر يقال خرج لهم صرحة برحة اى بارزا لهم ويقال ان خروج صرحة برحة لكثير بالفتح فى اخرهما وبالتنوين معاوبالجر (الصردح) جعفر وزننده (والصرادح) قرطاس وزننده مكان مستوى‌يه دينور (الصرداحى) سرادق وزننده صرح لفظندن مزيد اولمغله پك ظاهر وعيان اولان شيئه دينور ومنه يقال ضرب صرادحى اى شديد بين (الصرنفح) قافله سمندل وزننده حيقريجى بلند آوازه دينور صياح معناسنه‌در كرك انسان وكرك سائرى اولسون (الصرنقح) قافله صرنفح وزننده شول شهامتلو شديد الشكيمه آدمه دينوركه

قطعا

قطعا رنك وخدعه‌یه مغبون اولمیوب وشدت وشهامتدن ناشی یدوعهده‌سنه اولان نسنه‌یه برکسه طرفندن طمع وامید تعلق ایلمز اوله یعنی نه حیله ایله ونه جبر و زور ایله برنسنه‌سی آلنمز اوله یقال هو صمر نقح ای الشدید الشکیمة الذی لایخدع ولایطمع فیماعنده وظریف آدمه دخی دینور (المصطح) منبر وزننده اوتلاق وچایر قسمندن عاری صحرایه دینور وخرمن دوکمك ایچون تسویه ایتدکلری مکانه دینور (الصفح) صادك فتحی وفانك سکونیله برنسنه‌نك برجانبنه دینور یقال قعد فی صفح المجلس ای جانبه وصفح الجبل طاغك یاصتم اولان صرتنه ویوره سنه دینورکه آرقاج تعبیر اولنور وصفح الانسان آدمك بریاننه دینور جنب وپهلو معناسنه یقال ضرب علی صفحه ای جنبه وصفح الوجه یوزك یاصتمنه اولان یریدرکه اوزونلغنك مقابلیدر یقال نظر الیه بصفح وجهه ای عرضه کذلك صفح السیف قلجك یاصتم یریدرکه آغزینك واوزونلغنك مقابلیدر بونده ضمه‌ده جائزدر جمعی صفاح کلور صادك کسریله وصفح بنو کلب جماعتندن بر رجل آدیدر و صفح مصدر اولور ترك واعراض ایلمك معناسنه یقال صفح عنه صفحا من الباب الثالث اذا اعرض عنه وترکه وکناهی عفو ایلمك معناسنه استعمال اولنور کویاکه کناهندن صفحهٔ وجهیله اعراض ایدر یقال صفح عنه اذا اعفی عنه ودوه‌لری بر بر حوض اوزره عرض وامرار ایلمك معناسنه‌در یقال صفح الابل علی الحوض اذا امرها علیه واحدا واحدا وسائلی رد وتخییب ایلمك معناسنه استعمال اولنورکه اعراض وجه ایلمش اولور یقال صفح السائل اذا رده وقلجك آغزیله اورمیوب یصتمیله یعنی یوزیله اورمق معناسنه‌در یقال صفح بالسیف اذا ضربه مصفحا ای بعرضه وبرکسبه‌یه مشروباتدن برنسنه ایچورمك معناسنه‌در یقال صفح فلانا اذا سقاه ای شراب کان وبرنسنه‌یی یصیلدوب انلولتمك معناسنه‌در یقال صفح الشیٔ اذا جعله عریضا ومتعدد نسنه‌لری بر بر عرض ایلمك معناسنه‌در یقال صفح القوم اذا عرضهم واحدا واحدا ویقال صفح ورق المصحف اذا عرضها واحدا واحدا وبرشیئه امعانله نظر ایدوب انی تأمل ایلمك معناسنه‌در کویاکه هر صفحه‌لرینه نظر ودقت ایتمش اولور یقال صفح فی الامر اذا نظر فیه (الاصفاح) همزه‌نك کسریله بودخی سائلی رد ایلمك معناسنه‌در یقال اصفح السائل اذا رده وبرشیئك آخر یوزنی چویرمك معناسنه‌در یقال اصفح الشیٔ اذا قلبه (التصفیح) تفعیل وزننده برنسنه‌یی عریض قلمق معناسنه‌در کرك ابتداء امرده وکرك صکره‌دن ایلسون یقال صفح الشیٔ اذا جعله عریضا واللری بری برینه چالمق معناسنه‌در که صفحهٔ کفی صفحهٔ کف آخره اورمقدر یقال صفح بیدیه ای صفق قال فی الاساس التسبیح للرجال والتصفیح للنساء (والتصفح) تفعل وزننده بودخی برشیئه امعان نظر ایله باقوب آنده تأمل ایلمك

معناسـنه‌در صفح كبی كویا كه صفحه صفحه باقوب دقت ایدر یقـال تصفح فیه
اذا نظر فیه (الصفوح) قعود وزننده ناقه‌نك سـودی چكیلوب سـودسز قالمق
معناسنه‌در یقال صفحت الناقة صفوحا اذا ذهب لبنها شارحك بیانه كوره ناقه مثاللدر
غنم و بقر مقوله‌سنده دخی جاریدر (الصافح) سودی چكلمش ناقه‌یه دینور وصف
خاصدر (المصافحة) مصالحه وزنـنـده اسنلشمك ایچون ایكی آدم بری برینك اللرنی
طوتشمق معناسنه‌در كه یكدیكرك صفحهٔ كفنی طوتوب وصفحهٔ وجهله مقابله ایدرلر
(التصافح) تصالح وزننده مصافحه معناسـنه‌در یقال صافحا وتصافحا ای اخذكل
واحد ید صاحبه (الصفیح) امیر وزننده كوكه اطلاق اولنور سماء معناسنه ومنه
ملائكة الصفیح الاعلی وهر یصی نسنه‌نك یوزینه دینور كاغد یوزی كبی (المصفح)
مكرم ومعظم وزنلرنده یصی وانلوشینه دینور یقال وجه هذا السیف مصفح ومصفح
ای عریض وشول آدمه اطلاق اولنور كه باشنك ایكی یانلری یصیجه وجبینی یومریجه
اوله وبر طرفه طوغری اماله اولنمش نسنه‌یه دینور واخریٔ یوزی چویرلمش نسنه‌یه دینور
وقصبه‌سی یعنی كمكی معتدل اولان برونه اطلاق اولنور كه دوزجه اولوب سمرلی
اولمیه وشول باشه اطلاق اولنور كه صدغینی یعنی طولون تعبیر اولنان كه قولقلر
ایله قاشلرك ارالغیدر صقشدیریلوب یصتم اولمغله جبهه‌سیله قفاسی ارالغی اوزون اوله
مراد سیوریجه وایكی طرفی باصق یاصتم اولان باشدر ومصفح شول قلبه دینور كه آنده
ایمان ونفاق مجتمع اوله كویا كه مؤمن طرفنه بر یوزیله وكفار جانبنه بو یوزیله اقبال
وتلقی ایدر ومنه الحدیث [القلوب اربعة فقلب اغلف فذاك قلب الكافر وقلب منكوس
فذاك قلب رجع الی الكفر بعد الایمان وقلب اجرد كالسراج یزهر فذاك قلب المؤمن
وقلب مصفح اجتمع فیـه الایمان والنفاق] ومصفح قمار اوقلرندن التنجی اوقه دینور
وسهل وحسن اولان یوزه اطلاق اولنور (الصفوح) صبور وزننده كریم وعفو
اولانه دینـور یقال هو صـفوح ای كریم وعفو وشـول خاتونه اطلاق اولنور كه
دائما زوجی دیدارندن بلاسبب اعراض وامتناع ایدوب یان ویرر اوله كویا كه یانیله
سماحت ایلمش اولور پس صفوح رجالده مدیحـه ونسوانده ذمیه‌در (الصفائح)
صفیحه‌نك جمعیدر یصی نسنه‌لره دینور وقبائل رأسه اطلاق اولنور كه كاسهٔ سرك
مشتمل اولدیغی كمك قطعه‌لریدر كه بری بریـنـه كویا كه صكره‌دن یاپشدرلمشدر
وصـفائح برموضع آدیدر وصفائح الباب الواحی یعنی قنادلرینـك ماده‌لری اولان
تخته‌لردر بعده قنادلرینه‌ده اطلاق اولندی پس هر قنادینه صفیحه دینور وصفائح
یوزلری انلو قلجلره دینور وبسیطه ومحراب طاشی كبی یوفقه جه یصی طاشـلره
دینور (الصفاح) رمان وزننده بودخی یوفقه جه یصی طاشه دینور قویی آغزینه
قونیلان طاش قپاق كبی واورجكی بك بیوك اولان دوه‌یه دینـور جمعی صفاحات

كلورلر

كلور وصفايح كلور وصفاح باديه‌ده ذروه نام محل قربنده برموضع آديدر (المصفحة) معظمه وزننده شول سودلو طواره دينوركه سودى آز اولغله ممه‌ده يغلق ايچون برقاچ كون صاغلميه يقال ناقة مصفحة اى مصراة وقلجه دينور بونده محدثه وزننده دخى جائزدر جمعى مصفحات كلور (الصفح) فرح وزننده حداعتـدالدن خارج جبهـه‌ده اولان يصيلغه دينـور يقال فى جبهة فلان صفح اى عرض فاحش (الاصفح) آندن صفتدر مؤذن مدينه ابراهيم الاصفح آنكله ملقب اولمشدر (الصفاح) كتاب وزننده يكافلرك عرضى جهتنده سيلنمش وصيرنمش كبى اولان يصيلغه دينوركه اول سببله يكافلرك اتساعى حدى متجاوز اولور وبو آت قسمنده كريهه‌در وصفاح طائفله مكه بيننده واقع جبل نعمان حذاسنده برنيجه طاغلره اطلاق اولنور (المصافح) اسم فاعل بنيه‌سيله شول اسير شهوته دينوركه النه كچن نسوانله زنا ايدر اوله كرك حره وكرك جاريه اولسون يقال رجل مصافح اذا كان يزنى بكل امرأة حرة اوامة (الصقح) صادك وقافك فتحيله باشك اوكى طاز كل اولمق معناسنه‌در صلع معناسنه الاصقح آندن صفتدر مؤنثى صقحاءدر (الصقحة) فتحاتله آندن اسمدر وجه مذكور اوزره اولان طازلغه دينور (الصلاح) فلاح وزننده (والصلوح) قعود وزننده (والصلاحة) كرامه وزننده برنسنه فاسد وتباه اولميوب ايو اولمق معناسنه‌دركه اصل تركيده اوكات اولمق تعبير اولنور يقال صلح الشئ وصلح صلاحا وصلوحا وصلاحة من الباب الثالث والخامس ضد فسـد مصباحده باب اولده دخى مرسـومدر مؤلف دخى ذكر ايدر وصلاح برنسنه برشيئه يراشـق واويغون اولمق معناسنه‌در تقول هذا الشئ يصلح لك صـلاحا من الباب الاول اى من بابتـك (الصلح) صادك كسرى ولامك سـكونيله كه صغر وزننـده اولور (والصالح والصليح) آندن صفتلردر فاسد وتباه اولميوب ايو اولان شيئه دينور (الاصلاح) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى ايو و صالح قلمق معناسنه در كرك ابتداى امردن وكرك فسادنى ازاله ايله صكره‌دن قلسون كه اوكارمق تعبير اولنور يقال اصلحه ضد افسده وبرآدمه ايولك ايتمك معناسـنه استعمال اولنور يقال اصلح اليه اذا احسن اليه (الصلح) صادك ضميله بارشقلق معناسنه اسمدركه طرفين فساد ونزاعى قالدروب مابينلرى ايواولمقدن عبارتدر سلم كبى وبومذكر نقيضى اولان حرب اوزره حملا مؤنث دخى اولور يقال وقع بينهما الصلح ووقعت اى السلم وصلح برجماعتك اسميدر (صلح) صادك كسريله منسان قربنده برنهر آديدر (المصالحة) مفاعله وزننده (والصلاح) صادك كسريله طرفين جدال وفسادى ترك ايدوب بارشمق معناسـنه در (الاصطلاح) افتعال وزننده تاء طايه قلب اولنمشدر (والاصتلاح) اصلى اوزره‌كه قاعده‌نك خلافيدر بونلرده مصالحه معناسنه در افتعال بابى مشاركت ايچون دخى كلور يقال صالحه

وصالحا مصالحة وصلاحا واصطلحا واصتلحا اى توافقا (التصالح) تفاعل وزننده
بو دخی صلحلشمك معناسنه در يقال تصالحا تصالحا ويقال اصالحا بونك اصلی
تصالح ایدی تدارك وادارك كبی (صلاح) قطام وزننده وبعضا منصرف اولور
مكه مكرمه‌نك اسمیدر (المصلحة) میمك ولامك فتحیله برامرك خیریت وصلاحنه
باعث وداعی اولان شیئه دینور مفسده مقابلیدر جمعی مصالح كلور يقال رأى
الامام المصلحة فی ذلك اى مايحمل على الصلاح (الاستصلاح) برنسنه‌نك ایواولمسنی
ایستمك كذلك برنسنه‌يی ایو وصالح كورمك معناسنه‌در يقال استصلح الشیء نقيض
استفسد (صلاح) اسمادندر روح بن صلاح بر محدثدر (صالحان) اصفهانده
بر محله‌در (الصالحية) شهر رها قربنده برقريه‌در وبغدادده بر محله وبرقريه‌اسمیدر
ودمشق ظاهرنده ومصر دیارنده بر قریه آدیدر (صلح) صادك ضمیله (و صلاح
ومصلح) محسن وزننده (وصليح) زبير وزننده اسامیء رجالدندر مؤلف صالح
اسمندن سكوت ایلشدر بصائرده بیاننه كوره ابتدا آنكله مسما اولان صالح علیه
السلام‌دركه ابن عبيد بن اسف‌در ثمود قومنه مبعوث اولمشدر (الصلنباح) صادك
ولامك كسریله سقنطار وزننده برنوع انجه واوزن بالق آدیدر (الصلدح) جعفر
وزننده یصی طاشه دینور بسیطه كبی ومنه يقال جارية صلدحة اى عريضة
(الصلندحة) صادك ولامك فتحیله طیانقان ومتین اولان ناقه‌يه دینور وبو
اركك‌نه اطلاق اولنمز يقال ناقة صلندحة اى صلبة (الصلودح) صادك ولامك
فتحیله متین وشدید نسنه‌يه دینور (الصلطح) جعفر وزننده ایری وضخامتلو
نسنه‌يه دینور (الصلطحة) هايله كوده‌سی انلو وعريض اولان خاتونه دینور
(الاصلنطاح) احرنجام وزننده بولالمق معناسنه‌در يقال اصلنطحت البطحاء اذا
اتسعت (المصلطح) مسرهد وزننده (والصلاطح) علابط وزننده يك عريض
اولان شیئه دینور يقال نصل مصلطح وصلاطح اى عريض ويقال صلاطح بلاطح
اتباعا (الصلوطح) صادك ولامك فتحیله بر موضع آدیدر (الصلفحة) دحرجه
وزننده اقچه‌يی بصیرت اوزره زیوف وصلاحنی بیلك ایچون بری اوته دوندرمك
معناسنه‌در يقال صلفح الدراهم اذا قلبها (الصلافح) صادك فتحیله اقچه‌لره دینور
دراهم معناسنه وبونك مفردی يوقدر (المصلفح) مدحرج وزننده ياصتم باشه دینور
يقال رأس مصلفح اى عريض (الصلنفح) سمندل وزننده چاغرغان كسيه دینور
(الصلنقح) قافله سمندل وزننده صرنقح معناسنه دركه ذكراولندی (الصلمحة)
دحرجه وزننده تراش ایلك معناسنه‌در يقال صلمح رأسه اذا حلقه (المصلمحة)
مدحرجه وزننده باشنده اصلا قیل اثرى اولمیان خاتونه وصف اولور يقال جارية
مصلمحة الرأس اى زعراء كوياكه باشی تراش اولمش كیبدر (الصمح) لمح وزننده

حرارت هوا پك شديد اولمغله باشدن نفوذ ايله دماغى ارتمك درجه‌سنده تأثير
ايلمك معناسنه در يقال صمحه الصيف صمحا من الباب الثالث والثانى اذا اذاب
دماغه بحره واورمق معناسنه در يقال صمحه بالسوط اذا ضربه وبر آدمه برماده
ضمننده غلظت وخشونتله معامله ايلمك معناسنه در كرك قولى وكرك فعلى اولسون
يقال صمحه اذا اغلظ له فى المسئلة وغيرها (الصماح) غراب وزننده متعفن وبد
رايحه اولان تره دينور عرق منتن معناسنه وقولتق رايحه‌سنه دينوركه اولدخى
منتن اولور و ياقيه دينوركى معناسنه واكا صماحى دخى دينور نفسنه نسبتله
فارسيده داغ ديرلر وصماح برجانور آديدركه آق طوشاندن وعلى قول تيون
ديدكلرى حيواندن كوچرك اولور و اياغك چتلاغنه دوا ايچون اريديلوب مرهم
كبى وضع اولنان ايچ ياغى پاره‌سنه دينور (الصمحاء) جرباء وزننده طپراغى
درشت اولان ارضه دينور (الاصمح) احمر وزننده شول بهادره دينوركه ميدان
محاربه‌ده دلاورلرك باشلرينه كر وحمله ايله ضرب ايده‌رك حواله اوله (صومحان)
صولجان وزننده برموضع آديدر الصمحمح] صادك وميمك فتحيله (والصمحمحى)
ياى نسبتله شول متين وشديد آدمه دينوركه كورك كمكلرى و سائر اعضالرى
صيق وديوشوركلى ومجتمع اوله وقصير القامة كسيه دينور وباشى كل آدمه دينور
وباشى تراش اولمش كسيه دينور (الصموح) صبور وزننده سخت وشديد نسنه‌يه
دينور يقال حافر صموح اى شديد (الصمدحة) دحرجه وزننده حرارت هوامشتد
اولمق معناسنه در تقول صمدح يومنا اذا اشتد حره (الصميدح) سميدع وزننده
پك اسى كونه دينور و صلب و شديد نسنه‌يه دينور (الصمادحى والصمادح)
صادلرك ضميله بونلرده صلب و شديد نسنه‌يه دينور وهر شيئك خالصنه دينور
و صمادح ارسلانه دينور وآچق و واضح يوله دينور (الصندح) صندل وزننده
بسيطه كبى يصى طاشه دينور (صنابح) علابط وزننده بربطن پدرينك اسميدر
اصحاب كرامدن صفوان بن عسال آنلردندر وصنابح بن الاعسر كذلك اصحابدندر
(الصوح) صادك فتحى وضمى وواوك سكونيله دره‌نك ايكى طرفنده ديوار
مشابه‌سنده اولان ديك قييسنه دينور حائط الوادى معناسنه وطاغك اتكنه على
قول ديوار هيئتنده طوران ديك يوزينه دينور وصوح مصدر اولور يارمق
معناسنه تقول صحت الشئ صوحا اى شققته (الانصياح) انفعال وزننده آندن
مطاوعدر تقول صحته فانصاح وآى طوغوب تابدار اولمق معناسنه در يقال انصاح
القمر اذا استنار (التصوح) تفعل وزننده يارلمق وچتلامق معناسنه در يقال
تصوح الشئ اذا تشقق وبدنده قيللر دوكلمك معناسنه در يقال تصوح الشعر اذا
تناثر نته‌كه يا ايله تصيح دخى بومعنايه‌در وسبزه وبقول مقوله‌سنك باشلرى قوريمق

معناسنه در يقال تصوح البقل اذا يبس من اعلاه (التصويح) تفعيل وزننده قورتمق معناسنه در يقال صوحته الشمس اذا جففته اصل سبزه مقوله سنی قورتمق معناسنه اولوب بعده تعميم اولنمشدر (الصواح) غراب وزننده كرجه دينور جص معناسنه وخاصة آت قسمنك ترينه دينور عرق الخيل معناسنه وصويی غالب سوده دينور و مرتفع ارضه دينور نجوه معناسنه بعض نسخه ده رخوه عنواننده مرسوم اولمغله طپراغی كوشك بر ديمك اولور وصواح خرمانك چچكنه دينور (الصاحة) ساحه وزننده اصلا نبات انبات ايتمز اولان بی خير ومنفعت ارضه دينور ومنه يقال هذه الساحة كانها الصاحة وصاحه برجبل ياخود بر نيجه يصتم كوچك طاغلره اطلاق اولنور كه عقيق مدينه قربنده كائنلردر (الصواحة) رمانه وزننده بدندن ياريلوب دوكيلن قيللره دينور (المنصاح) ميمك ضميله منبعندن ياخود مجراسندن طاشقن اولوب بر يوزنده جاری اولان صويه دينور (صاحات) سزات طپراغنده بر نيجه طاغلردر (صاحتان) بر موضعدر (الصوحان) صادك ضميله قوری نسنه يه دينور ومنه نخلة صوحانة ای كزة السعف (بنو صوحان) عبد القيس قبيله سندن برجماعتدر (الصيح) صادك فتحی وياك سكونيله (والصيحة) هاءيله (والصياح) صادك كسريله و ضميله (والصيحان) فتحاتله نهايت قدرت مرتبه ده آواز بلند ايله حيقرمق معناسنه در يقال صاح الرجل يصيح صيحا وصيحة وصياحا وصيحانا اذا صوت باقصى الغاية ومنه المثل * غضب فلان من غير صيح ولا نفر * ای قليل ولا كثير يعنی آزدن چوقدن موجب غضب اوله جق بر حالت يوغيكن بيهوده غضبناك اولدی ديمكدر صيح وجه مذكور اوزره چاغرمق ونفر طاغلمق معناسنه در اصل مثل لقيته قبل صيح ونفر عنواننده ايدی كه هنوز ناسك سسی وشماطه سی وخانه لرندن طشره طاغلسی يوغيكن اكا بولشدم ديمكدر مراد قبل الفجر ملاقات اوله جقدر بعده بوندن انشعابله سائر محللرده دخی بلا شیء ديمكدن كنايه ايله استعمال ايلديلر وعربلر صاحت النخلة ديرلر طالت معناسنه وصاح العنقود ديرلر استتم خروجه من كمه وطال وهو غض يعنی صالقم قبجوقلرندن تماميله چقوب و هنوز تر وتازه اولديغی حالده اوزامغه بشلمق معناسنه كويا كه بونلر انا النخلة وانا العنقود ديو ندا ايدرلر وبرقوم بلكليوب خوفه دوشديلر ديجك يرده صيح بهم ديرلر مجهول بنيه سيله وهلاك اولديلر ديجك يرده صيح فيهم ديرلر ايچلرنده جابجاندبه وفرياد وفغان ظهوری ملاحظه سنه مبنيدر اكا بناء فی حرفيله استعمال اولنمشدر وصيحه عذابه اطلاق اولنور امم سالفه دن بعضلری صيحهٔ جبريل ايله هلاك اولدقلريچون (المصايحة) مفاعله وزننده (والتصايح) تفاعل وزننده بری برينه حيقرمق معناسنه در يقال صايح القوم وتصايحوا اذا صاح

بعضهم ببعض وتصايح جابجا يارلمق معناسنه‌در يقال تصايح غمد السيف اذا تشقق (الصايحة) رايحه وزننده ميت اوزره نوحه ايدن قاريلرك صيحه‌سنه‌دينور (التصيح) تصوح وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندى (التصييح) تفعيل وزننده تصويح معناسنه‌در يقال صيحته الشمس بمعنى صوحته (الصياح) صيحه‌دن مبالغه اسم فاعلدر و صياح برنوع عطر ياخود طيب انواعندن باشك صاچنى غسل ايده‌جك بركونه نسنه‌در و صياح بر رجلك علميدر (الصياحة) هايله يمامه‌ده بر خرمالق آديدر (الصيحانى) ريحانى وزننده مدينه‌يه مخصوص برنوع خرما آديدر صيحان نام قوچ قيونه منسوبدر كه دائما آنك اغاجنه ربط اولنور ايدى على قول اول قوچك اسمى صياح ايدى كتان وزننده پس نسبت مزبور تغييرات نسب قبيلندندر نته كه صنعاء شهرينه نسبتده صنعانى ديرلر نونله

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضبح) ضادك فتحى وبانك سكونيله (والضباح) ضادك ضميله آت قسمى سكردركن كشنمكدن واوقره‌مقدن بشقه آغزندن هارلتى ايله ياخود اح اح ديه‌رك سسلنمك معناسنه‌دركه اول سسه هارلتى تعبير اولنور آتك صيق صيق نفسندن پيدا اولور على قول ضبح تقريب ديدكلرى سكرتمكدن دون وسهل اوله‌رق سكرتمك معناسنه‌دركه دورتلمك تعبير اولنور يقال ضبحت الخيل ضبحا وضباحا من الباب الثالث اذا سمعت من افواهها صوتا ليس بصهيل ولاحمحمة اوعدت دون التقريب ومنه قوله تعالى [والعاديات ضبحا] وضبح آتش برنسنه‌نك ظاهرينه تأثير ايله لوننى سهلجه تغيير ايلمك معناسنه‌دركه كوينديرمك تعبير اولنور يقال ضبحت النار الشئ اذا غيرته ولم تبالغ (الانضباح) انفعال وزننده آندن مطاوعدر يقال ضبحته النار فانضبح (الضبح) ضادك كسريله كوله دينور رماد معناسنه (الضباح) غراب وزننده مصدردر نته‌كه ذكر اولندى وضباح خاصة تلكو سسنه دينور وبرموضع آديدر وبرمحدث اسميدر (المضبوحة) منكوحه وزننده چاقق چاقه‌جق طاشه دينور (الضبيح) امير وزننده ريب بن شريق وشويعر ايله ملقب محمد بن حمران وحازوق الحنفى الخارجى واسعر الجعفى وداود بن متمم نام كمسه‌لرك فرسلرى اسميدر (ضبيح) زبير وزننده حصين بن جمام وخوات بن جبيرك فرسلرى اسميدر (ضبح) مدح وزننده عرفاتده برموضعدركه اهل وقوفك اوائلى اورادن بوشانوب كيدرلر (ضباح) شداد وزننده ابن اسمعيل الكوفى وابن محمد بن على‌دركه محدثلردر (الضبحاء) حمراء وزننده شول يايه دينوركه طوغرلتمق ايچون آتشه كوسترلمكله فى الجمله آتش تأثير وتغيير ايلمش اوله (المضابحة) مفاعله وزننده رو برو برى برينه قبيح قبيح سوزلر سويلمك مقابحه ومكافحه معناسنه‌در واحد وزياده ايچون اولور يقال ضابحه اى قابحه وكافحه (الضحضحة) زلزله وزننده ايراقدن سراب يلدرامق معناسنه‌در يقال ضحضح

السراب اذا ترقرق و ضحضحه جری سراب معناسنه‌درکه سرابك اقار صو هیئتنده کورنمسندن عبارتدر مؤلفك ترتیبنه کوره بو معناده اسمدر وظاهر ونمایان اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال ضحضح الامر اذا تبین (التضحضح) تزلزل وزننده بو دخی سراب یلدرامق معناسنه‌در یقال تضحضح السراب اذا ترقرق (الضح) ضادك کسری وحانك تشدیدیله کونشك نور وضیاسـنه دینورکه زمین اوزره واقع اوله مؤلفك الشمس وضوؤها تعبیری اعجبنی زید وکرمه قبیلندندر قال الشارح ومنه الحدیث [لایقعدن احدکم بین الضح والظل فانه مقعد الشیطان] وضح اصلا سترەسی اولمیوب صحرا کبی آچق وبارزو ظاهر یره دینور ودائما کونش طوقنور اولان یره دینورکه کونی تعبیر اولنور ومنه المثل جاء بالضح والریح ای بما طلعت علیه الشمس وما جرت علیه الریح ولاتقل بالضیح یعنی فلان اوزرلرینه کونش طوغوب اوزرلرینه یل اسن نسنه‌لری آلوب کلدی که مراد اموال کثیره کتوردکنی اشعاردر وعامه یا ایله بالضیح عنوانده تفوه ایتملریله مؤلف نهی ایلشدر (الضحضاح) صادك فتحیله آزجه صویه دینور ماء یسیر معناسنه علی قول همان طپوغه قدر چقان یابالدرك نصفنه قدر چقانه یاخود آدمی بویلیان صویه دینور وضحضاح هذیل لغتنده کثیر معناسنه‌در یقال غنم ضحضاح ای کثیر (الضحضح) غبغب وزننده بودخی آزجه صویه دینور وضحضح وضحضح که هدهد وزننده سرابك اقار صو هیئتنده کورنمسنه دینورکه اسملردر (الضرح) جرح وزننده برنسنه‌یی یرندن اوته قاقوب برطرف ایلك معناسنه‌در یقال ضرح الشیءُ ضرحا من الباب الثالث اذا دفعه ونحاه وشاهدك شهادتنی جرح والغا ایلك معناسنه استعمال اولنور تقول ضرح شهادة فلان عنی ای جرحها یعنی دفعها عنی وطوار ایاقلریله تپه اورمق معناسنه‌در یقال ضرحت الدابة اذا رمحت وقبر قازمق معناسنه‌در یقال ضرح للمیت ضرحا اذا حفرله ضریحا وضرح دری یه دینور جلد معناسنه (الضراح) کتاب وزننده بودخی طوار ایاقلریله تپه اورمق معناسنه‌در یقال ضرحت الدابة ضراحا من الباب الاول اذا رمحت (الضروح) صبور وزننده تپه‌کن طواره دینور یقال دابة ضروح ای رموح واوقی پك سوره‌کن اولان یایه اطلاق اولنور یقال قوس ضروح ای شدیدة الدفع للسهم (الضروح) قعود وزننده بازار کاسد اولمق معناسنه‌در یقال ضرحت السوق ضروحا اذا کسدت (الاضراح) همزه‌نك کسریله بازاری کساده ویرمك معناسنه‌در تقول اضرحت السوق ای اکسدتها بونی مؤلف تکرار ایلشدر و برنسنه‌یی افساد ایلك معناسنه‌در یقال اضرحه اذا افسـده و ابعاد ایلك معناسـنه در یقال اضرحه اذا ابعـده (الضرح) فرع وزننده فاسد وتبهکار کشی یه دینور یقال رجل ضرح ای فاسد وبعید معناسنه‌در یقال نیة ضرح ای بعیدة (ضراح) قطام وزننده اسم فعل امردر

اضرح معناسنه كه ابراق اول دیمكدر نته كه نزال انزل معناسنه‌در (الضریح) امیر وزننده بعید معناسنه‌در وقبره علی‌قول قبرك وسطنده اولان یاریغه وعلی رأی لحدی اولمیوب شق اولان قبره دینور (الضراح) غراب وزننده بیت معمور اسمیدر كه سماء رابعه‌ده‌در قال الشارح فی النهایة الضراح بیت فی السماء حیال الكعبة (المضارحة) مفاعله وزننده بری برینه سب و دشنام ایلمك معناسنه‌در یقال ضارحه اذا سابه و نسنه آتشمق معناسنه‌در یقال ضارحه اذا راماه و بر برینه قریب اولمق معناسنه‌در یقال ضارحه اذا قاربه (المضرحی) میمك ورانك فتحیله قنادلری اوزون اولان چاقره دینور یقال صقر مضرحی ای طویل الجناح وكریم الاصل وقدیمی خاندان اولان مرد ذیشانه دینور ومطلقا آق اولان شیئه دینور واوزون نسنه‌یه دینور وبر رجلك اسمی یعنی لقبیدركه برشاعر مشهوردر (المضرح) یاسز اوله‌رق بو دخی قنادلری اوزون چاقره دینور (ضریح) زبیر وزننده اسمادندر عرفجة بن ضریح اصحابدندر علی قول شین معجمه ایله شریح در (المضطرح) اسم مفعول بنیه‌سیله برطرفه آتلمش‌نسنه‌یه دینور یقال شیء مضطرح ای مرمی فی‌ناحیة (ضارح وضراح) شداد وزننده (ومضرح) محدث وزننده اسامیٔ رجالدندر (ضریحة) سفینه وزننده بر موضع آدیدر (الضیح) ضادك فتحی ویانك سكونیله باله دینور عسل كبی ونضج بولمش مقل اسمیدركه حجاز ویمنه مخصوص میوهٔ معروفدر وصویی چوق یوفقه سوده دینور و ضیح مصدر اولور سوده صو قاتمق معناسنه تقول ضحت اللبن اضیح ضیحا اذا مزجته بالماء وبر محل خالی قالمق معناسنه‌در یقال ضاحت البلاد اذا خلت (الضیاح) سحاب وزننده بودخی صویی چوق یوفقه سوده دینور (التضییح والتضویح) تفعیل وزننده بر آدمه صویی چوق یوفقه سود ایچورمك معناسنه‌در تقول ضیحت فلانا وضوحته ای سقیته الضیاح وسوده صو قاتمق معناسنه‌در تقول ضیحت اللبن اذا مزجته بالماء (الضیح) ضادك كسریله ضح معناسنه‌دركه كونی یره دینور وضیح كلمه‌سی ریح لفظنه اتباع و مزاوجه ایله ذكر اولنور نته‌كه ضح ماده‌سنده بیان اولندی مؤلف ضیح لفظنی اورده عامه‌یه عزو ایلمكله بوراده ضح معناسنه ده ذكر ایلدكدنصكره ریح لفظنه‌ده مزاوج ایلمشدر مكركه واتباع للریح قولی انضح قولنه عطف تفسیر ترتیب اولنه‌كه محض تكلفدر وارتكاب اولنمدیغی صورتده تناقص دركاردر قالدیكه ابن اثیر اشبو [لومات یومئذ كعب عن‌الضح والریح لورثه‌الزبیر] حدیثنده ویروی عن الضیح عنوانیله‌ده مروی اولدیغنی تصریح وبو روایت صحیح اولدیغی صورتده ضحی الشمس قولندن مقلوب اولور دیو بیان ایلمشدر (التضیح) تفعل وزننده سوده صو قاتلغله ضیاح اولمق معناسنه‌در یقال تضیح اللبن اذا صار

ضياحا وبركمسه ضياح ايچمك معناسـنه در يقال تضيح الرجل اذا شرب الضياح (الضاحة) ساحه وزننده رؤيت و بصر معناسـنه در ياخود كوزه دينور تقول اجود ضاحتك اى بصرك اوعينك (المضيوح) نسنه قاتمش شيئه دينور ومنه يقال عيش مضيوح اى ممذوق يعنى مغشوش غير خالص (ضياح) شداد وزننـده اسمادندر محمد بن ضياح محدثيندر وابو الضياح الانصارى كه اسمى نعمان بن ثابتدر اصحاب بدردندر (المتضيح) اسم فاعل بنيه سـيله شول كمسيه دينوركه حوضك صوينك اكثرى ايچيلوب بعض نسنه ايله مختلط بر مقدارجه صوبى قالدقدنصكره حوضه ورود ايليه مؤلف بونكله اشـبو حديثه اشارت ايلمشدر [من لم يقبل العذر ممن تنصل اليه صادقا كان اوكاذ بالم يرد على الحوض الامتضيحا] اى متأخرا عن الواردين يجئ بعد ماشربوا ماء الحوض الا اقله فيبقى كدرا مختلطا بغيره كاللبن المخلوط بالماء

﴿ فصل الطاء المهملة ﴾ (المطبح) باى موحده ايله معظم وزننده سموز آدمه دينور (الطح) طانك فتحى وحانك تشديديله يايمق معناسـنه در يقال طح الشئ طحا من الباب الاول اذا بسطه وبرشيئى اوكچه ايله سوريوب كوترمك معناسنه در يقال طح الشئ اذا سجحه بعقبه (الطحطحة) زلزله وزننـده (والطحطاح) زلزال وزننده قيرمق معناسـنه در يقال طحطح الشئ اذا كثره وبرنسنه يى تلف واهلاك قصديله پريشان و پراكنده قلمق معناسـنه در يقال طحطح الشئ اذا فرقه و بدده اهلاكا اساسده طحطحهم الزمان اهلكهم و بددهم وطحطح ماله اذا فرقه عبارتيله مرسومدر وطحطحه آهسته آهسته كولمك معناسـنه دركه قص قص كولمك تعبير اولنور يقـال طحطح الرجل اذا ضحك ضحكا دونا (الطحطحة) طانك كسريله شئ معناسـنه در على قول قيله دينور يقال ماعليه طحطحة اى شئ او شـعر (الاطحاح) همزه نك كسريله دوشورمك معناسنه در يقال اطحه اذا اسقطه وآتمق معناسـنه در يقال اطحه اذا رماه (الطحطاح) سلسال وزننده ارسلانه دينور (الطحح) ضمتينله مساحج معناسنه دركه سحجك جميدر دولكرلرك رنده‌لرينه دينور (الانطحاح) انفعال وزننده يايلمق معناسنه در يقال انطح الشئ اذا انبسط (المطحة) مذبه وزننده قيونك طرنغنك كبروسنه على قول قيونك اياغنده آغرشق طرزنده برنسنه دركه آنكله يرى سوروب كيدر مراد بقنه عنك اردنده اولان يومريجه نسنه در (الطرح) جرح وزننده برنسنه يى يره براقق والندن آتمق معناسنه در يقال طرحه وطرح به طرحا من الباب الثالث اذارماه وابعاد ايلمك معناسنه در يقال طرحه اذاابعده (الاطراح) تشديد طايله افتعال وزننـده بودخى طرح وابعاد ايلمك معنالرينه در يقال اطرحه بمعنى طرحه (التطريح) تفعيل وزننده طرح معناسنه در تشديدى تكثير ايچوندر

يقال

يقال طرحه بمعنى طرحه وبنايى سمايه طوغرى بلند ومرتفع يابمق معناسنه استعمال اولنور كويا كه زميندن ابعاد ايلشدر يقال طرح البناء اذا طوله اى رفعه الى السماء نتدكه طرمحه دخى بومعنايه‌در (الطرح) طانك كسريله (والطرح) طانك ضميله قبر وزننده (والطريح) امير وزننده ايشه يرامديغندن ناشى يبانه آتلمش كمتر شيئه دينور يقال شئ طرح وطرح وطريح اى مطروح يعنى لقلة الاعتداد به (الطرح) فتحتينله مكان بعيده دينور ومنه يقال نية طرح اى بعيدة وطرح مصدر اولور بدخوى اولمق معناسنه يقال طرح الرجل طرحا من الباب الرابع اذا ساء خلقه ورفاه ووسعت اوزره تنعم وتعيش ايلمك معناسنه‌در يقال طرح الرجل اذا تنعم تنعما واسعا (الطروح) صبور وزننده بودخى مكان بعيده دينور واوق ايراق سورن يايه اطلاق اولنور يقال قوس طروح اى ضروح وصالقملرينك صابلرى اوزون اولان خرما اغاجنه دينور يقال نخلة طروح اذا كانت عراجينها طويلة وشول كشى‌يه دينوركه هرنه وقت جماع ايلسه خاتونى كبه ايدر اوله‌كه ولد طرح ايدر اولور يقال رجل طروح اى محبل يعنى اذا جامع احبل (الطراح) سحاب وزننده بودخى مكان بعيده دينور (الاطريح) ازميل وزننده يوكسك اورجه دينور يقال سنام اطريح اى طويل يعنى الى السماء (المطرح) منبر وزننده حدت بصرى اولان كوزه اطلاق اولنوركه منظورى ايراقدن تشخيص ايدر يقال طرف مطرح اى بعيد النظر واوزون مزراغه اطلاق اولنور يقال رمح مطرح اى طويل وشول آيغره وبوغوره اطلاق اولنوركه بلى يك اوزون اولمغله ضراب حالنده موقع منيسى ديشينك رحمندن بعيد اوله يقال فحل مطرح اذا كان بعيد موقع الماء من الرحم (الطرحة) طانك فتحيله ردأ وطيلسانه اطلاق اولنوركه باشه واموزه طرح اولنان شال مقوله‌سندن عبارتدر (المتطرح) اسم فاعل بنيه‌سيله ضعف وفتور سببيله زمينه دوشوب يقليجى ديمكدر ومنه يقال مشى فلان متطرحا اى كمشى ذى الكلال (طراح) سحاب وزننده وشداد وزننده (ومطرح) معظم وزننده (وطريح) زبير وزننده اسامئ رجالدندر (الطراحى) صراحى وزننده بعيد معناسنه‌در يقال سير طراحى اى بعيد (المطارحة) مفاعله وزننده اهل مجلس برى برينه مسائل مشكله القاسيله محاوره ايلمك معناسنه‌در شعر ونغماتده دخى استعمال اولنور يقال طارح القوم اذا القى بعضهم المسائل على بعض وكذا فى الشعر والغناء (طرحان) سحبان وزننده بصره نواحيسندن صيمره نام محلده برموضع آديدر (الطرشحة) شين معجمه ايله دحرجه وزننده استرخاء معناسنه‌در سستلنوب سلپوك وكوشك اولمقدن عبارتدر ويقال ضربه حتى طرشحه شارح ديركه اكر استرخاء معناسنه ايسه صواب اولان مثالده حتى طرشح عنوانند‌ه

اولقدر واكر ارخاء معناسنه‌ده كلور ايسه مؤلف اشارت ايتمك لازم ايدى (الطرموح) زنبور وزننده اوزون شيئه دينور (الطرماح) سنمار وزننده اصل ونسبى عالى وبين الناس علو نسبله مشهور ومتعارف اولان آدمه دينور يقال هو طرماح اى العالى النسب المشهور وامور ومصالحده طامح يعنى صاحب امعان ونظر اولان دور انديش آدمه دينور وطرماح بن الجهم برشاعر مشهوردر وبشقه برشاعرك دخى لقبيدر بو محلده صحاح ترجمه‌سنده سقطه واردر (الطرح) طانك وميمك فتحيله آديملرنى سيرك سيرك اتان انسان وحيوانه دينور (الطرمحانية) يانك تخفيفيله يوكلمك تكبر معناسنه‌در ومنه يقال مشية طرمحانية اذا كان فيها زهو وكبر (الطرمحة) دحرجه وزننده بنايى هوايه طوغرى مرتفع ياپمق معناسنه‌در يقال طرمح البناء اذا طوله يعنى الى السماء (الطفح) طانك فتحى وفانك سكونيله (والطفوح) قعود وزننده قاب مقوله‌سى نسنه طاشوب دوكلمك درجه‌سنده باشلو طولمق معناسنه دركه فارسيده سرشار ولبريز مرادفيدر يقال طفح الاناء طفحا وطفوحا من الباب الثالث اذا امتلأ وارتفع يعنى حتى يفيض وطفح بومعناده متعدى اولور يقال طفح الرجل الاناء طفحا اذا املأه وكبه خاتون وسائر حيوان مدتى تمام اوله‌رق ولد طوغورمق معناسنه استعمال اولنوركه اعضا واندامى كامل اولمغله كويا كه جثه‌سى طوبطلو اوله‌رق طوغرمش اولور يقال طفحت المرأة بالولد طفحا اذا ولدته تمام ويل برنسنه‌يى هوايه آغدروب قالدرمق معناسنه‌دركه باشلو طولدرمق معناسندن مأخوذدر رفعتى متضمن اولديغيچون يقال طفحت الريح القطنة اذا سطعت بها وكيتمك معناسنه استعمال اولنور تقول اطفح عنى اى اذهب عنى آنفا ذكر اولنان سطع ريح معناسندن ياخود بندن زائل اولوب آخر مكانى طولدرر دقيقه‌سندن استعمال اولنه (الطافح) طوبطلو طاشقين قابه دينور ومنه قولهم سكران طافح اى ممتلئ من الشراب (التطفيح) تفعيل وزننده (والاطفاح) افعال وزننده بونلرده برقابى باشلو طولدرمق معناسنه‌در يقال طفح الاناء واطفحه بمعنى طفحه (الطفاحة) طانك ضميله قينايان تنجره‌نك يوزينه كلان كپوكنه دينور (المطفحة) ميمك كسريله كندوسيله قينايان تنجره‌دن كپوك آلنه‌جق كپچه‌يه دينور (الاطفاح) طانك تشديديله افتعال وزننده تنجره‌نك كپوكنى آلمق معناسنه‌در يقال اطفح القدر اذا اخذ طفاحتها (الطفحان) سكران وزننده شول طپطلو قابه دينوركه ايچنده‌كى نسنه كنارلرنده طاشوب دوكيلور اوله يقال اناء طفحان اى يفيض من جوانبه ويقال قصعة طفحى (الطفاح) شداد وزننده مبالغه اسم فاعلدر پك طولدروب طاشريجى ديمكدر بو مناسبتله يوكرك و دونده حيوانده استعمال كوياكه سكرتمكى طاشرر اولور يقال ناقة طفاحة القوايم وفرس طفاح

القوايم اى سريعتها يعنى عداء (الطفاح) كتاب وزننده اسمدر طلو قابك طلوسى دينكدر يقال طفاح الارض اى ملوها (الطافحة) يابسه دينكدر تأنيثى موصوف اعتباريله‌در كويا كه رطوبتى طاشوب دوكلمكله اصلا رطوبت اثرى قالمامشدر ومنه قولهم ركية طافحة للتى لايقدر صاحبها اى يقبضها يعنى بركونه قوبقورى فرجدركه بردرلو اله كلور اولمامغله اوخشيان آدم آوجلمغه قادر اولمز (الطلح) طانك فتحى ولامك سكونيله برنوع شجر عظيم اسميدر اكا طلاح دخى دينور كتاب وزننده مفردى طلحه‌در هايله بوشجر تيكنلو ميشه اغاجى انواعندندر اساسده وسائر مفرداتده مغيلان اغاجيله مفسردر وبيضاوى دخى مغيلانله تفسير ايلمشدر صحاح مترجمنك تيكنلو بيوك اغاجلره دينوردديسى نابجادر وطلح طلع لفظنده لغتدركه خرمانك چچكنه دينوركه ابتدا ظهور ايدر وموز اغاجنه‌ده طلح دينور قال الشارح فسر قوله تعالى [وطلح منضود] بشجر الموز وهو شجر عند العرب حسن اللون لخضرته وصفوته وريح نوره وموز آنك ميوه‌سيدركه كوجك خيار طرزنده وانجير لذتنده اولور وطلح معره‌سى طعامدن خالى آچ آدمه اطلاق اولنور وحوض دبنده قلان بولانق صويه دينور (وطلح وطلاحه) صراحه وزننده مصدر اولور پك يوريلوب درمانده اولمق معناسنه‌در يقال طلح البعير طلحا وطلاحة من الباب الثالث اذا اعيى وبومعناده متعدى اولور يقال طلح زيد بعيره اذا اتعبه وطلح بوندن صفت اولور يورغون فرومانده انسان وحيوانه دينور وطلح مدينه ايله بدر بيننده برموضع آديدر (الطلاح) كتاب وزننده بودخى طلح ديدكلرى شجر مزبوره دينوركه مغيلان اغاجيدر (الطلاحية) طانك كسرى وتغيير نسب اوزره ضميله طلاح نام شجر مرقوم اوتليان دوه‌لره دينور يقال ابل طلاحية اذا كانت ترعى شجرة الطلاح (الطلحة) فرحه وزننده (والطلاحى) سكارى وزننده طلاح اوتلامغه قارنلرنده وجع پيدا اولان دوه‌لره دينور يقال ابل طلحة وطلاحى اذا كانت تشتكى بطونها من رعى شجرة الطلاح وطلحه شجر طلاح منبتى اولان ارضه دينوركه مغيلانزار تعبير اولنور يقال ارض طلحة اى كثيرة الطلاح (انطلح) فرح وزننده برآدمك معده‌سى طعامدن خالى اولمق معناسنه‌در يقال طلح الرجل طلحا من الباب الرابع اذا صار طلحا اى خالى الجوف من الطعام ويقال طلح الرجل كعنى يعنى على بناء المفعول فهو طليح وطلح نعمت معناسنه‌در يقال هو فى طلح اى فى نعمت وطلح برموضع آديدر (الطلحية) طانك فتحى ولامك سكونيله كاغددن برپپراغه دينور وبولغت مولده‌در عربيه دكلدر حالالسانمزده طلحه تعبيرى محرفدر (الاطلاح) اصلاح وزننده طوار بغايت يوريلوب درمانده اولمق معناسنه‌در يقال اطلح البعير اذا اعيى وبومعناده متعدى اولور يقال اطلح بعيره

اذا اتعبه (التطليح) تفعيل وزننده اطلاح معنالرينه لازم ومتعدى اولور وبر كمسيه ابرام والحاح ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه اتعابى مستلزمدر يقال طلح عليه اذا الح (الطلح) طانك كسريله بودخى صفتدر يورغون وفرومانده طواره دينور مذكر ومؤنثى برابردر يقال جمل طلح وناقة طلح اى معيى ومتعب وطلح كنيه تعبير اولنان بوجكه دينوركه طوارلره اوشوب پاپشور قراد دخى ديرلر وبو معنادندركه دواب ومواشيسنه كركى كبى تقيد وتيمار ورعايت ايدن آدمه طلح مال اطلاق ايدرلر كويا كه كنه‌نك طواره ملازمتى كبى بودخى دواب ومواشى‌يه ملازمتله اهتمام ايدر يقال هو طلح مال اى اذ آوه كذلك بالطبع زندوست اولوب دائما زنانه تبعيت وآنلر ايله انس والفت ايدن ياد كاره طلح نساء اطلاق اولنور يقال هوطلح نساء اى يتبعهن وطلح آيقلنمش مهزول وزبون طواره دينور ومواشى يوريوب اتعاب ايدر اولان چوبانه دينور (الطليح) امير وزننده بودخى صفتدر يورغون درمانده طواره دينور يقال جمل طليح وناقة طليحة اى كالة ويقال راكب الناقة طليحان على بناء التثنية اى هو والناقة يعنى ناقه واوزرنده راكب اولان آدم ايكيسيده يورغونلردر ماقبلى دلالت ايلديكيچون معطوف حذف اولنمشدر وطليح كنه تعبير اولنان بوجكه دينور طلح كبى (الطالح) يورغون ناقه‌يه دينور (الطلح) ركع وزننده (والطلايح) صفايح وزننده جعلردر فرومانده دوه‌لره دينور يقال ابل طلح وطلايح اى كلة (الطلايح) طانك فتحيله صلاحك ضديدركه آزغون وفاسد وتبهكار اولمق معناسنه‌در يقال طلح الرجل طلاحا من الباب الاول ضدصلح فهو طالح ومنه قولهم لولا الصالحون لهلك الطالحون (الطليحتان) تثنيه وتصغير بنيه‌سيله طليحة بن خويلد ايله برادرنه اطلاق اولنور (طلحه) حمزه وزننده اساميدندر طلحه بن عبيدالله اصحابدندر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى احد وقعه‌سنده طلحة الخير ايله وذات العشيره غزوه‌سنده طلحة الفياض ايله وحنين ملحمه‌سنده طلحة الجود ايله تسميه بيورديلر وطلحة بن عبيدالله بن عثمان التيمى كذلك اصحابدندر وطلحة بن عبيد الله بن خلف كه والده‌سى صفية بن الحارث بن طلحة بن ابى طلحة بن عبد مناف اولمغله طلحة الطلحات اطلاق اولنمشدر (طلح الغبارى) غين معجمه‌نك فتحيله بنو سنبس جماعتنه مخصوص بر موضع آديدر (ذو طلح) فتحتينله (ومطلح) مطلع وزننده بر موضعدر (طليح) زبير وزننده حجازده بر موضعدر (مطلوح) بجيله قبيله‌سنه مخصوص بر قريه‌در (ذو طلوح) قعود وزننده بنو وديعة بن تيم اللهدندر وبر موضع آديدر (الطلافح) طانك فتحيله انلو ويصى نسنه‌لره دينور عراض معناسنه مفردى طلفح در (الطلافح) علابط وزننده بوفقه ايلكه دينور نح رقيق معناسنه (الطلفحه) دحرجه وزننده بر نسنه‌يى

تنكه

تنکه کبی یوفقلتمق معناسنه‌در یقال طلنفح الشیٔ اذا ارقه (الطلنفح) غضنفر وزنده آچ کسه‌یه دینور جایع معناسنه وبغایت بورغون وفرومانده کسیه دینور (الطمح) لمح وزننده (والطماح) کتاب وزننده (والطموح) قعود وزننده بر نسنه‌یه کوز دیکه باقق معناسنه‌در یقال طمح بصره الیه طمحا وطماحا وطموحا من الباب الثالث اذا ارتفع وبوباء حرفیله متعدی اولور که بر کسه بر نسنه‌یه کوزنی قالدروب دیکه بقمق معناسنه یقال طمح ببصره الیه اذا استشرف له وخاتون زوجنه سرکشلك ایلك معناسنه‌در یقال طمحت المرأة اذا جمحت علی زوجها فهی طامح وبر شیئی آلوب کوتورمك وایلتمك معناسنه‌در یقال طمح به اذا ذهب به وبر شیئك طلبی خصوصنده امعان ومبالغه ایلك معناسنه‌در یقال طمح فی الطلب اذا ابعد فیه (الطامح) زوجنه سرکشلك ایدوب قاچنور اولان خاتونه دینور ومطلقا عالی ومرتفع نسنه‌یه دینور یقال جبل طامح ای مرتفع (الاطماح) همزه‌نك کسریله بر نسنه‌یه کوزی یوقری قالدروب دیکه بقمق معناسنه‌در یقال اطمح الرجل بصره الیه اذا رفعه (الطماح) کتاب وزننده سرکشلك ایلك معناسنه‌در کرك خاتون زوجنه وکرك دابه صاحبنه ایلسون یقال طمحت المرأة والدابة طماحا اذا نشزت وجمحت (التطميح) تفعیل وزننده آت اللرنی هوایه قالدرمق معناسنه‌در که شاخلنمق تعبیر اولنور یقال طمح الفرس اذا رفع یدیه وهوایه طوغری چو کدروب ایشه‌مك معناسنه استعمال اولنور یقال طمح ببوله اذا رماه فی الهواء (الطمح) طانك کسریله که صاحب بن عباد محیط نام کتابنده بر شجر ایله تفسیر ایلمشدر بونده صواب اولان ظاء وخاء معجمتینله اولمقدر (بنو الطمح) فتحتینله بر قبیله‌در (الطمحات) فتحاتله ومیمك سکونیله‌ده جائزدر محن وشدائده اطلاق اولنور یقال اصابته طمحات الدهر ای شدائده (ابو الطمحان القینی) فتحاتله بر شاعر معروفدر (الطماح) کتان وزننده پك حرص وشره صاحبی کسیه اطلاق اولنور که هر شیئه کوز دیکر اولور یقال رجل طماح ای شره واسد قبیله‌سندن بر رجل آدیدر که امرء القیس پدرینك قاتللرندن اخذ انتقام ایچون امداد طلبیله قیصر رومه التجا ایلدکده قبیلهٔ مزبوره مرسومی قیصره ارسال وحقنده بعض مکر ودسیسه اعمالیله بالاخره امرء القیسی تسمیم ایلدیلر (الطماحیة) شدادیة وزننده سمیراء نام محل شرقیسنده بر صو اسمیدر (الطنح) طانك ونونك فتحیله دوه علفدن بیقمق معناسنه‌در یقال طنحت الابل طنحا من الباب الرابع اذا بشمت وسمورمك معناسنه‌در یقال طنحت الابل اذا سمنت (طناح) سحاب وزننده مصرده بر قریه‌در (الطوح) لوح وزننده هلاك اولمق علی قول هلاکه مشرف اولمق معناسنه‌در یقال طاحت المال یطوح طوحا اذا هلکت او اشرفت علی الهلاك وبو بائیه‌دن دخی کلور یقال

طاح يطيح طيحا بمعنى طاح يطوح طوحا وطوح دوشمك معناسنه‌در يقال طاح الشيء من يده اذا سقط و بيابانده يول آزوب سر كشته وحيران اولمق معناسنه‌در يقال طاح فلان اذا تاه فى الارض (التطويح) تفعيل وزننده بر كمسه‌يى يول آزيدوب حيران وسر كشته كزدرمك معناسنه‌در يقال طوحه اذا توهه و يقال طوحته الطوائح اى قذفته القواذف كما سيذكر وبر كمسيه دكنكله اورمق معناسنه‌در يقال طوحه اذا ضربه بالعصا وبر دخى كلمز يره كوندرمك معناسنه استعمال اولنور يقال طوح فلانا اذا بعثه الى الارض لا يجيء منها وبر شيئ هوايه القا ايلمك معناسنه‌در كه هوايه صالمق تعبير اولنور اهلاكى موجبدر حسى ومعنويدن اعم در يقال طوح به اذا القاه فى الهواء وبر كمسه‌يى مهلكه اولان چول بيابانه حمل وسوق ايلمك معناسنه‌در يقال طوح بزيد اذا حمله على ركوب مفازه مهلكة (التطوح) تفعل وزننده تطويحدن مطاوعدر بر آدم يولدن آزدرلغله او يكا بو يكا حيران وسر كشته كزوب يوريمك معناسنه‌در يقال طوح فلانا فتطوح اى توهه فرمى هو بنفسه ههنا وههنا (الطوائح) طانك فتحيله مهلكه‌يه القا ايديجى حوادثه اطلاق اولنور يقال طوحته الطوائح اى قذفته القواذف ولا يقال المطوحات وهو نادر زيرا مفردى مطوحه‌در طايحه دكلدر شارح ديركه بو رياح لواقح قبيلندندر زمخشرى مطيحات ايله تفسير ايلمشدر (المطواح) مصباح وزننده دكنكه دينور عصا معناسنه (الطوح) فتحتينله بعيد معناسنه‌در يقال نية طوح اى بعيدة (المطاوح) ميمك فتحيله مطاحه‌نك جمعيدر آنه‌جق يرلره دينور مقاذف كبى (التطاوح) تفاعل وزننده او يكا بو يكا آتشدرلمق معناسنه‌در يقال تطاوحت بهم النوى اى ترامت (الاطاحة) همزه‌نك كسريله دوشورمك معناسنه‌در يقال اطاح شعره اذا اسقطه وبر نسنه‌يى ازاله وافنا ايلمك معناسنه‌در يقال اطاحه اذا افناه واذهبه (المطاوحة) مفاعله وزننده بر نسنه‌يى آتشمق معناسنه‌در يقال طاوحه به اذا راماه به (الطيح) طانك فتحى ويانك سكونيله طوح معناسنه‌در كه ذكر اولندى يقال طاح يطيح بمعنى طاح يطوح وطيح صبان اوقنك دبنده اولان اغاجه دينوركه صبان اككى تعبير اولنور (الطيحة) صيحه وزننده ناسك پراكنده وپريشان اولملرينه باعث اولان امور عظيمه وحوادث جسيمه‌يه دينور يقال اصابتهم طيحة اى امور فرقت بينهم (التطييح) تطويح وزننده بر نسنه‌يى تلف وضايع اوله‌جق يره آتمق معناسنه‌در يقال طيح بثوبه اذا رمى به فى مضيعة وبر كمسه‌يى يول آزيدوب بيابانده سر كشته وحيران كزدرمك معناسنه‌در يقال طيح فلانا اذا توهه وبر شيئ ضايع ايلمك معناسنه‌در يقال طيحه اذا ضيعه (الاطاحة) همزه‌نك كسريله هلاك ايلمك معناسنه‌در يقال اطاح ماله اذا اهلكه ومادهٔ مزبوره واويه

ویایه‌در که ذکر اولندی (المطیح) معظم وزننده فاسد وتباه اولمش نسنه‌یه دینور
﴿ فصل الفاء ﴾ (الفتح) فانك فتحی وتای فوقیه‌نك سكونیله قپالو نسنه‌یی آچمق
معناسنه‌در یقال فتح الباب فتحا من الباب الثالث ضد اغلقه مؤلفك بصائرده بیاننه
كوره فتح ازالهٔ اغلاق معناسنه‌در موضوعدر وبو ایكی كونه در بری بصر ایله
ادراك اولنور فتح باب وفتح قفل كبی وبری بصیرتله ادراك اولنور فتح غم و كدر
كبی وبودخی ایكی كونه‌در بری امور دنیویه‌ده اولور القاء مسرتله تفریج غم
واعطاء مال ایله ازالهٔ فقر كبی ثانی علوم مستغلقه‌نك كشف واظهارنده استعمال
اولنور وبو دخی ایكی كونه‌در بری علوم ظاهره‌یی استكشار ومعانیلرنی تحقیق ایله
اولور ثانی علم لدنی سمتنه فتح باب قلب ایله اولور وفتح حكومت وقضاء معناسنه
استعمال اولنور كه دعاویٔ مغلقه‌یی فصل و كشف ایدر وظفر ونصرت معناسنه
استعمال اولنور كه فتح باب غنیمت اولور انتهی وفتح ماء جاری‌یه اطلاق اولنور
تسمیه بالمصدردر صو كونكنی یاخود بندی آچوب اجرا ایلك معناسندندر كه بمعنی
مفعول اولور ونصر و امداد معناسنه‌در یقال فتح الله علی نبیه ای نصره ومنه
قوله تعالی [فقد جاءكم الفتح] ای النصر وكفاردن قهر ایله اولكه وممالك آلمق
معناسنه مستعملدر یقال فتح المسلمون دارالحرب اذا غلب علیها وتملكها قهرا
كویا كه باب مغلق اولمغله فتح ایلدیلر یاخود او سببله باب غنیمتی آچدیلر وفتح نبع
دیدكاری اغاجك یمشنه دینور كه چتلنبكه شبیه اولور ونبع قین اغاجیدر كه آندن
اوق دوزیلور وفتح اوائل بهارده یاغان یغموره اطلاق اولنور بو دخی تسمیه
بالمصدردر فاتح معناسنه‌در وفتح اوقلك تمرن چكوره‌جك یرینه اطلاق اولنور
وحكومت وقضا معناسنه استعمال اولنور مادهٔ مغلقه‌یی یاخود موقع حق كشف
ایلدیكیچون یقال فتح الحاكم بینهما اذا قضی وفصل وناقه‌نك ممه‌سی دلیكی بول
اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال فتحت الناقة اذا صارت فتوحا شارح دیر كه
كرچه نسخه‌لرده كمنع عنوانیله ممثل اولوب لكن اصل كتاب اولان عبابده بناء
مجهولله مقیددر (التفتیح) تفعیل وزننده بو دخی آچمق فتح معناسنه‌در بناسی
تكثیر ایچوندر یقال فتح الابواب بمعنی فتح (الافتتاح) افتعال وزننده فتح
معناسنه‌در یقال افتتح الباب بمعنی فتح وبر نسنه‌یه آغاز وابتدا ایلك معناسی بوندن
مأخوذدر افتتاح صلوة كبی وناقه‌نك ممه‌لری دلیكی واسع اولمق معناسنه‌در یقال
افتتحت الناقة اذا صارت فتوحا (الفتاحة) فانك فتحیله بو دخی نصر وامداد
معناسنه مصدردر یقال فتح الله علیه فتحا وفتاحة ای نصره (الفتاحة) فانك
كسری وضمیله بو دخی حكومت و قضاء معناسنه‌در شارحك بیاننه كوره بونلر
اسمدر حكومت معناسنه یقال فلان ولی الفتاحة ای الحكومة بو جهتله قاضی‌یه

فتاح اطلاق اولنور (الافتاح) همزه‌نك كسريله ناقه‌نك ممه‌سى دليكى بول اولمق معناسنه‌در يقال افتتحت الناقة اذا صارت فتوحا (الفتح) ضمتينله دائما آچق اولان بيوك قاپويه دينور خاندان قاپوسى كبى يقال باب فتح اى واسع مفتوح وبوغلق مقابليدركه دائما مسدود اولان قاپويه دينور باب بخيل كبى قال فى الاساس فناه الله فسيح وباب الله فتح وفتح آغزى بول شيشه‌يه اطلاق اولنور و آغزينك طقاجى وياغى وغلافى اولميان شيشه‌يه دينور (الاستفتاح) نصرت طلب ايلمك معناسنه‌در ومنه قوله تعالى [ان تستفتحوا فقد جاءكم الفتح] اى ان طلبتم النصر وبر نسنه‌يى آچمق معناسنه‌در يقال استفتح الباب بمعنى افتتح (المفتاح) مصباح وزننده (والمفتح) منبر وزننده اسم آلتلردر كليد آچه‌جق انختره دينور شارحك بيانه كوره مفتاحك جمعى مفاتيح ومفتحك جمعى مفاتح كلور ومفتاح دوه قسمنك اويلغنه وبيونه باصيلان انختر شكلنده تمغايه اطلاق اولنور (المفتح) مقعد وزننده خزينه‌يه دينور كنجينه معناسنه وكنز ود فينه‌يه دينور ومخزنه دينور بو تكرار قبيلندندر جمعى مفاتح كلور ومنه قوله تعالى [ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة] اى خزائنه (المفاتحة) مفاعله وزننده جماع ايلمك معناسنه مستعملدر كشف عورت سببيله يقال فاتح الرجل المرأة اذا جامعها ومرافعه ومحاكمه ايلمك معناسنه‌در يقال فاتح فلان فلانا اذا قاضاه اى حاكمه (التفاتح) تفاعل وزننده حاضر بالمجلس اولنلردن كيزلوجه ايكى آدم برى بريله فسلدى كونه آهسته‌جه مصاحبت ايلمك معناسنه‌در يقال تفاتحا كلاما بينهما اذا تخافتا دون الناس (الحروف المنفتحة) صضطظ حرفلرندن يعنى صاد وضاد وطاء وظاء حرفلرندن ماعدا حروفه اطلاق اولنور بودرت حروفه مطبقه دينور ماعداسنده لسانله طماق بينى منفتح اولمغله منفتحه اطلاق ايلديلر حروف مطبقه‌ده لسان منطبق على الحنك اولمغله صوت منحصر اولور اما منفتحه‌ده صوت منحصر اولمز وبونلرده بين الانحصار والجرى اولان حروف دخى واردر (الفتاح) شداد وزننده قاضى و حاكمه اطلاق اولنور قضاء معناسنه اولان فتح وفتاحه‌دن مأخوذدر يقال هو فتاح بينهما اى حاكم (الفاتحة) برشيئك اولنه اطلاق اولنور يقال قرأ فاتحة السورة و خاتمتها (الفتحى) سكرى وزننده معامله‌دن حاصل اولان ربح و فائده‌يه اطلاق اولنور (الفتوح) صبور وزننده مطر وسميك يعنى بهار يغمورينك اولنه اطلاق اولنور وممه‌سنك دليكى واسع اولان ناقه‌يه دينور (الفتحة) جرعه وزننده برآدم مالك اولديغى مال وملك ايله ياخود متصف اولديغى علم وادب وهنر ايله خلقه تفاخر ومباهات ايليه‌رك دور ودراز كلماتله آچلق حالتنه دينور تقول ماهذه الفتحة التى اظهرتها وهى تفتح الانسان بما عنده من ملك وادب يتطاول به (فتاح) كتان

وزنــده بر قوش آدیدر شارحك بیانه كوره قویرق صلان دیدكلریدر جمعی فتاتیح كلور بغیر الف ولام (الفتاحیة) غرابیه وزننده بر بشقه قوشك اسمیدر (المفاتیح) جمع بنیه‌سیله سموز ناقه‌یه دینور جمعنده مفاتیحات دینور یقال ناقة مفاتیح وانیق مفاتیحات ای سمان ظاهرا سموز ناقه عند العرب وجوهله وسـیله منافع ومفتاح فوائد اولمغله جمع بنیه‌سـیله اطلاق ایدوب بعده مفاتیحات اوزره جمعلندردیلر (الفواتح) فاتحه‌نك جمعیدركه بر شیئك اولنه اطلاق اولنـور ومنه فواتح القرآن ای اوائل السور (الفثح) فانك فتحی وثای مثلثه‌نك كسریله فخث وزننده‌ومرادفیدركه اشكنبه باشلرنده قرق بایر وشیردان دیدكلری نسنه‌در جمعی افثاح كلور (الفجح) فانك ضمی و جیمك سـكونیله بر قبیله اسمیدر پدرلرینك اسمی فجوح ایدی صبور وزننده (الفحیح) صحیح وزننده (والتفحاح) تذكار وزننده (والفح) فانك فتحی وحانك تشدیدیله انكرك یلانی آغزیله فشلدامق معناسـنه‌در یقال فحت الافعی فحیحا وتفحاحا وفحا من الباب الاول والثانی اذا صاتت من فیها بوندن اسم ینه فحیح‌دركه انكرك فشلدیسنه دینور وفح وفحیح اویركن پوفلمق معناسنه‌در یقال فح النائم اذا نفخ فی نومـه (الفحح) ضمتینله قباروب فشلدایان انكرك یلانلرینه دینوركه قزغنلقلری وقتده اولور (الفحفحه) زلزله وزننده برآدمه دوستلغی درست وخالص قلمق معناسنه‌در یقال فحفح فلان الیه اذا صحح المودة واخلصها و برآدمك سـسی برمقدار بوغلمق معناسنه‌در یقال فحفح الرجل اذا احذته بحة فی صوته واویوركن پوف پوف دیو پوفلمق معناسنه‌در یقال فحفح النائم اذا نفخ فی نومه (الفحفاح) سلسال وزننده برمقدارجه سسی بوغلمش كشی‌یه دینور و فخاح جنتده برنهرك اسمیدر (الفحة) فانك ضمیله بهارات قسمندن بوبر و دارچین مقوله‌سـنك سطح لسانده احـداث ایلدیكی حرارته دینور یقال لفحة هذا الفلفل یسیرة ای حرارته (الفدح) مدح وزنــده برنسنه برآدمه ثقلت ویروب بصمق معناسـنه‌در یقال فدحه الدین فدحا من البـاب الثالث اذا اثقله (الفوادح) فادحه‌نك جمعیدركه آدمی بصوب ثقلت ویریجی امور عظیمه و شدیده‌یه دینور و منه یقـال نزل بهم فوادح الدهر ای خطوبه و فادحه نازله و مصیبت و حادثه‌یه اطلاق اولنـور (الافداح) همزه‌نك كسریله برنسنه‌یی ثقلت ویریجی كوج ومشكل بولمق معناسنه‌در یقال افدح الامر اذا وجده فادحا ای مثقلا صعبا (الاستفداح) افداح معناسنه‌در یقال استفدحه بمعنی افدحه (التفذح) ذال معجمه ایله تفعل وزننده (والانفذاح) انفعال وزننده دابه تبول ایچون پاچه‌لرنی آیروب كرمك معناسنه‌در یقال تفذحت الناقة و انفذحت اذا تفاجت لتبول (الفرح) فتحتینله سـونمك سرور و بطر معناسـنه‌در یقال فرح به فرحا من الباب الرابع اذا سر وبطر مؤلفك بصائرده

بیانته کوره والبطر کلمه‌سی عطف تفسیر کبی اولوب لکن مصباحده معنای مخصوص اولمق اوزره مرسومدر اولا مسرور وشادان اولمق معناسنه‌در و منه قوله تعالی [فرحين بما آتاهم الله] ثانیا اشر وبطر معناسنه‌درکه فرط اقبال ومسرتدن مست کبی لاابالیانه حوصله‌یی طاشرمقدن عبارتدر هنوز آخوردن چقمش پرورده آتك وطایك ومست می اقبال ودولت اولان شخصك اوضاعی کبی ترکیده اکا کوره‌لك وبوطورلق وطاشقنلق تعبیر اولنور وعلیه قوله تعالی [ان الله لایحب الفرحين] ثالثا راضی وخوشنود اولمق معناسنه‌در وعلیه قوله تعالی [کل حزب بما لديهم فرحون] انتهی (الفرح) کتف وزننده (والفرح) ندس وزننده (والمفروح) (والفارح والفرحان) عطشان وزننده آندن صفتلردر مسرور و شادان کشی‌یه دینور فرحان کلمه‌سنك جمعی فراحی کلور فانك فتحیله سکاری کبی وفرح کلمه‌سنك جمعی فرحی کلور کویا که مریض اوزره محمولدرکه جمعنده مرضی دینور مؤنثلرنده فرحه دینور وفرحی دینور عطشی کبی وفرحانه دینور هایله (الافراح) همزه‌نك کسریله برآدمی مسرور وشادان ایلك معناسنه‌در یقال افرحه اذا سره وهم ودین کبی ثقیل بر نسنه آدمه ثقلت وضجرت ویرمك معناسنه‌درکه نشاطنی ازاله‌یی موجبدر پس بونده همزه سلب ایچون اولور یقال افرحه الدین ای اثقله (التفريح) تفعیل وزننده بودخی فرح ویرمك معناسنه‌در یقال فرحه اذا سره (المفراح) میمك کسریله دائما شن وشادمان اولان کشی‌یه دینور (الفرحة) فانك ضمی وفتحیله اسمدر مسرت معناسنه‌که سونج تعبیر اولنور ونسنه ایله تفریح وتبشیر اولنان آدمك ویردیکی مژدکانه جائزه‌یه دینور تقول عندی لك فرحة ان بشرتنی وفرحتنی (المفرح) مکرم وزننده فقیر ومغلوب اولان کمسه‌یه دینورکه همزه‌سی سلب ایچوندر مسلوب الفرح دیمکدر وقطعا نسب وولاسی معلوم اولمیان بی وجود آدمه دینور مؤلف بومعنایی اشبو حدیثدن اخذ ایلمشدر عن عبد الله بن جعفر قال [ذكرت امنا يتما وجعلت تفرح له] ابن اثیر دیمشدرکه ابو موسی لفظ مزبوری حاء مهمله ایله بولدیغنی نقل ایلمشدر لکن طبرانی بوندن اضراب ایدوب خلال احادیثه قید ایلدی قالدیکه اکر فی الحقیقه حاء مهمله ایله ایسه ذکر اولنان افراحدن اولورکه ازاله ایچوندر اول مقوله بیکس آدم واقعا همیشه محزون ومغموم اولور واکر جمیله ایسه مفرح لفظندن مستقبل اولورکه قوم وعشیرتی اولمیان بیکس وتنها آدمه دینور پس والده‌سنك مرادی بونلرك پدرلری جعفر شهید اولوب بونله بیکس قالدیلر دیمکدر حتی جوابنده فخر عالم علیه السلام [المخافين العيلة وانا وليهم] بیوردیلر انتهی ومفرح ایکی قریه ارالغنده بولنان مقتوله دینورکه قاتلی معلوم اولمیه مؤلف بونکله‌ده اشبو حدیثه اشارت ایلمشدر [العقل على المسلمين عامة

ولایترك

ولايترك فى الاسلام مفرح] نهايەنك تحقيقنه كوره عند الاكثر بوجيملەدر حاليلەدە مرويدر مسلوب القصاص اولمغله كويا كه دائما مغموم ومزال الفرحدر (الفرحانة) فانك فتحيله آق منتاره دينور (المفرح) محدث وزننده دواى معروفدر مراداطبانك معجون مفرح تعبير ايتدكلريدركه انجو وسائر مفرحاتله تركيب ايدرلر (الفرساح) سين مهمله ايله قرطاس وزننده ارض عريضة واسعەيە دينور (الفرشاح)شين معجمه ايله فرساح وزننده ومرادفيدر مؤلف بونى تكرار ايلمشدر و زشت و بدلقا قوجه قارىيه دينور واول صفتده اولان ناقەيه دينور و آت و قاطر مقولەسى دوابك يصى ويايوان اولان طرنغنه دينور ويغمورسز بلوده دينور يقال سحاب فرشاح اى لامطرله (التفرشح) تدحرج وزننده ديشى حيوانسودى صاغيلوركن پاچەلرنى آيروب كرمك معناسنه در يقال تفرشحت الناقة اذا تفحجت للحلب (الفرشحة) دحرجه وزننده(والفرشحى) قصرايله مصدر اولەرقكه نوادردندر صچرامق على قول اويلقلرنى يره بسط والصاق ايدەرك صالق و يايوان اوتورمق ياخود پاچەلرنى آچوب كرمك معناسنەدر يقال فرشح الرجل فرشحة وفرشحى اذا وثب اوقعد مسترخيا فالصق فخذيه بالارض اوفحج بين رجليه ابن اثير قول آخيرى اختيار ايلمشدر (الفرشح) قنديل وزننده آلت تناسله دينور (الفرطحة) فرشحه وزننده بر نسنەيى يصيلتمق معناسنه در يقال فرطح الشئ اذا عرضه (الفرطاح) قرطاس وزننده (والمفرطح) مسرهد وزننده يصى باشه دينوركرچه جوهرى بورسمه ثبت ايلميوب لكن سهو ايلمشدر صواب اولان مفلطح اولمقدر لامله شارح ديركه لامله ورا ايله ورودى ديوانلرده مثبتدر (الفرفح) فالرك فتحيله الچه تختەسى كبى هموار واملس يره دينور (الفركحة) فرشحه وزننده انسانك ايكى قيناقلرى ارالغى آچق وميدانلو اولمق معناسنەدر (الفركاح) قرطاس وزننده (والمفركح) مسرهد وزننده شول آدمه دينوركه مقعدينك ايكى طرفلرى قالقق اولمغله دبرى طشره طوماخ اوله يقال رجل فركاح ومفركح اذا ارتفع فدروا استه وخرج دبره (الفسحة) وسعه وزننده ومرادفيدركه بوللغه دينور وبو اسمدر يقال فيه فسحة اى وسعة (الفساحه) كرامه وزننده واسع اولمق معناسنەدر يقال فسح المكان فساحة من الباب الخامس اذا وسع (الفسيح) طويل وزننده (والفساح) فانك ضميله طوال كبى (والفسح) ضمتينله جنب كبى (والفسحم) قنفذ وزننده كه ميم زائدەدر مبالغه ايچوندر آندن صفتلردر واسع نسنەيه دينور وفسيح وفسحم واسع الصدر و دريادل آدمه اطلاق اولنور يقال رجل فسيح وفسحم اى واسع الصدر (الافساح) همزەنككسريله بودخى واسع اولمق معناسنەدر يقال افسح المكان بمعنى فسح (التفسح) تفعل وزننده (والانفساح) انفعال

وزننده بولالمق معناسنه‌در يقال تفسح المكان وانفسح اذا اتسع مؤلف مسامحه اوزره ثبت ايلشدر وتفسح مجلسده بری اوته چكيلوب برآدمه اوتوره‌جق يرآچمق معناسنه‌در يقال تفسح له فی المجلس اذا وسع له (الفسح) فتح وزننده بودخی مجلسده برآدم ايچون يری بولالتمق معناسنه‌در يقال فسح له فی المجلس فسحا من الباب الثالث اذا وسع له وفسح سلطان و والی مقوله‌سنك ابناء سبيله ويردكلری خط جواز يعنی مرور تذكره‌سی كبی كاغده دينوركه منزل فرمانی وكمرك خلاصی مقوله‌سی كاغدلردر تضيقدن خلاصه سببدر وفسح بومعناده مصدر اولور فسح يازوب ويرمك معناسنه يقال فسح له الامير فی السفر اذا كتب له الفسح وآديملری سيرك سيرك آتمق معناسنده استعمال اولنور يقال فسح الرجل اذا باعد خطوه (انفيسحی) فانك وسينك فتحی والفك قصريله اسمدر آديملری سيرك سيرك آتمغه دينور يقال هو يمشی انفيسحی ای يباعد خطوه (التفاسح) تفاعل وزننده اهل مجلس برو اوته چكيلوب صكره‌دن كلان آدمه ير بولالتمق معناسنه‌در يقال تفاسح القوم له فی المجلس اذا توسعوا (المنفسح) اسم فاعل بنيه‌سيله مواشيسی چوق اولان آغيله وماندره‌يه اطلاق اولنور يقال مراح منفسح اذا كثرت نعمه ای ماشيته (الفشح) فانك فتحی وشين معجمه‌نك سكونيله آچشنی آيرمق معناسنه‌در يقال فشح الرجل فشحا من الباب الثالث اذا فرج مابين رجليه و برنسنه‌دن عدول واعراض ايلمك معناسنه‌در يقال فشح عنه اذا عدل (التفشيح) تفعيل وزننده فشح معنالرينه‌در (التفشح) تفعل وزننده حيوان صاغيلوركن آچشنی آيرمق معناسنه‌در يقال تفشحت الناقة اذا تفاجت وجماع ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال تفشح جاريته اذا جامعها (الانفشاح) انفعال وزننده تفشح ايله معنای اولده مرادفدر (فشاح) قطام وزننده ديشی صرتلان اسماسندندر (الفصح) فانك فتحی وصادك سكونيله (والفصاحة) كرامه وزننده ظهور وبيان معناسنه‌دركه برنسنه بللو وآشكار اولمقدن عبارتدر اصل ماده سودك كپوكی كيدوب خالص قالمق معناسنه موضوع اولوب بعده مطلقا برنسنه‌نك شائبه‌دن خالص اولمسنده استعمال اولنمشدر بومناسبتله متكلم جری وطليق اللسان اولوب كلامی بين و لحن و خطا ولكنتدن سالم و خالص اولمقده استعمال اولندی كلمهٔ مفرده‌يه وكلامه ومتكلمه وصف اولور نته‌كه كتب معانيده مشروحدر يقال فصح الرجل فصاحة من الباب الخامس اذا كان فصيحا وفصاحت اعجمی اولان كمسه عربيه تعلم ايلمكله لحن وخطادن سالم عبارهٔ عربيه ايله مخاطبك فهم وادراك ايده‌جكی كلام تكلم ايدر اولمق علی قول ذاتنده عربی ايكن قواعد واقيسه‌يه زياده‌سيله آشنالق تحصيل ايلمكله فصاحتی مزداد اولمق معناسنه استعمال اولنور يقال فصح الاعجمی فصاحة اذا تكلم

بالعربية وفهم عنه اويقال فصح الرجل اذا كان عربيا فازداد فصاحة (الفصيح)
امير وزننده (والفصح) شكس وزننده آندن صفتلردر فصيحك جمعى فصحاء
كلور كرماء كبى وايكيسنكده جمعلرى فصاح كلور كرام وصعاب كبى وفصح كلور
ضمتينله رغيف و رغف وسحيل و سحل كبى مؤنثنده فصيحه دينور جمعى فصاح
كلور فانك كسريله وفصائح كلور (التفصح) تفعل وزننده بودخى عربى اولان
كمسه يك فصاحت پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال تفصح الرجل اذا كان عربيا فازداد
فصاحة شارح ديركه تفصح قدرتى يوغيكن فصيحلك اظهار ايدوب تكلفله فصاحت
صاتمق معناسنه‌ده وارد اولور (الافصاح) همزه‌نك كسريله فصاحت وبلاغتله
تكلم ايلمك معناسنه‌در يقال افصح الرجل اذا تكلم بالفصاحة و سودك كپوكى
كيدوب خالص وصافى قالمق معناسنه‌دركه اصل تركيب موضوعى بومعنادر على
قول يكى طوغورمش حيوانك سودندن آغوزى كسيلوب من بعد سودى خالص
اولمق معناسنه‌در يقال افصح اللبن اذا ذهبت رغوته اوانقطع اللباء عنه و جاء
اللبن الخالص بعد و طوارك سودى آغوزى كيتمكله خالص كلمك معناسنه‌در يقال
افصحت الشاة اذا خلص لبنها كذلك مثانه‌دن بول طورى ظهور ايلمك معناسنه
استعمال اولنور يقال افصح البول اذا صفا ونصارى طائفه‌سى بيوك پصقليه ايتمك
معناسنه‌در يقال افصح النصارى اذا جاء فصحهم وفجريرى اغاروب عيان اولمق
معناسنه استعمال اولنور يقال افصح الصبح اذا استبان وكلامى چپارزلوسويليوب
آچق وظاهر ادا ايلمك معناسنه‌در يقال افصح الرجل اذا بين يعنى كلامه اومراده
اظهر ولم يجمجم وبرنسنه واضح وآشكار اولمق معناسنه‌در يقال افصح الشئ اذا
وضح (الفصح) فانك كسريله آيازو آچق كونه دينوركه هواده قطعا برد وسحاب
وبخار اثرى اولميه يقال يوم فصح اى بلاغيم ولاقر و فصح نصارى بيراملرندن
بربيرام اسميدر مصباحك بيانه كوره بيوك پرهيزدن چقوب ماه نيسانده ايتدكلرى
پصقليه‌دركه قزل يورطه تعبير اولنور (المفصح) محسن وزننده فصح ايله معناى
اولده مرادفدر (التفصيح) تفعيل وزننده بودخى سودك كپوكى كيتمك معناسنه‌در
يقال فصح اللبن اذا ذهبت رغوته (الفصح) فتح وزننده برنسنه بللو وعيان اولمق
معناسنه‌در نته كه اول ماده‌ده ذكر اولندى بومعنادندر كه فصحك الصبح فصحا
ديرلر صباح برى كركى كبى آچلوب ضياسى منتشر اولدقده (الفضح) فانك فتحى
و ضاد معجمه‌نك سكونيله بركمسه‌نك مستور اولان عيوبنى افشا ايله رسواى ايلمك
معناسنه‌در يقال فضحه فضحا من الباب الثالث اذا كشف مساويه وصباح برى
كركى كبى اغاروب آچلمق معناسنه استعمال اولنور كه كوزمين نسنه‌لرى آچغه
چقارر يقال فضح الصبح اذا بدا ويقال فضحك الصبح بمعنى فصحك (الافتضاح)

افتعال وزننده رسوای اولمق معناسنه‌در یقال فضحه فافتضح ای انکشفت مساویه (الفضیحة) سفینه وزننده (والفضوح) فضول وزننده (والفضوحة) هاىله (والفضاحة) سحابه وزننده (والفضاحة) کتابه وزننده آدن اسملردر رسوایلق معناسنه (الفضح) فرح وزننده برنسنه افضح اولمق یعنی بك آق اولمیوب شکر رنك اولمق معناسنه‌در معنای مزبوردن تصرف اولنمشدر یقال فضح الشیء فضحا من الباب الرابع اذا صار افضح (الافضح) احمر وزننده بك بیاض اولمیان آق نسنه‌یه دینورکه شکر رنك تعبیر اولنورکه بوزمتق اولور وافضح ارسلانه ودوه‌یه اطلاق اولنور اکثری لون مزبورده اولدیغیچون (الفضحة) جرعه وزننده آدن اسمدر شکر رنکلك دیمکدر (الافضاح) همزه‌نك کسریله صباح بری اغاروب آچلق معناسنه‌در یقال افضح الصبح اذا بدا وخرمانك قورقلری صراروب قزارمغه بشلق معناسنه‌در یقال افضح النخل اذا احمر واصفر یعنی ثمرته (الصبح الفضح) فتحتینله قزل شفق غالب اولان صباح برینه دینور (الفضیح) امیر وزننده دواب ومواشینك تیمار ورعایتنده تقید واهتمام ایلیوب تقصیر وتهاون ایدن کمسیه دینور یقال هو فضیح فی المال ای سیئ القیام علیه (الفضوح) صبور وزننده بك رسوای کمسیه دینور یقولون للمفتضح یافضوح بونده حرف نداء خصیصه دکلدر اسامده بمعنی فاعل اولمق اوزره‌ده مرسومدر یقال الخمر فضوح لشاربها (فاضحه) برموضع اسمیدر (فاضح) مکه قربنده برموضع ونجد اولکه‌سنده شریف نام محلده بروادی اسمیدر (الفطح) فانك فتحی وطانك سکونیله برنسنه‌یی تنکه کبی یصی قلمق ویصیلتمق معناسنه‌در یقال فطح الشیء فطحا من الباب الثالث اذا جعله عریضا ودکنکله اورمق معناسنه‌در یقال فطحه بالعصا اذا ضربه بها وکبه خاتون ولدنی همان بردن طوغوری ویرمك معناسنه‌در یقال فطحت المرأة بالولد اذا رمت به واغاج وکراسته مقوله‌سنی یونوب یصیلتمق معناسنه‌در یقال فطح العود وغیره اذا براه وعرضه (التفطیح) تفعیل وزننده برنسنه‌یی بك یصیلتمق معناسنه‌در (الفطح) فتحتینله باش وبورون اوجی یصی اولمق معناسنه‌در یقال فطح رأسه وارنبته فطحا من الباب الرابع اذا صار عریضا وخرما اغاجی میوه طوتمق معناسنه‌در یقال فطح النخل اذا لقح (الافطح) احمر وزننده باشی یصی اولان کذلك بورونك اوجی یایوان اولان کشی‌یه دینور یقال رجل افطح ای بین الفطح بوسببله اوکوزه افطح اطلاق اولنور وافطح بلکلری اکری اولان کمسیه دینور افدع معناسنه وقیا کلرینه دینور حرباه کبی (الفطوح) صبور وزننده ایری قارنلو ناقه‌یه دینور یقال ناقة فطوح ای ضخمة البطن (التفقح) قافله تفتح وزننده ومرادفیدر که برنسنه کندبلکندن آچلق معناسنه‌در یقال تفقحت الوردة ای تفتحت (الفقح)

فقح

فقح وزننده کوپك انیکی هنوز کوزنی آچمق معناسنه‌در یقال فقح الجرو فقحا من
الباب الثالث اذا فتح عینیه اول مایفتح وهو صغیر وبرکسه‌نك فقحه‌سنه طوقنمق
معناسنه‌در یقال فقح فلانا اذا اصاب فقحته وبرنسنه‌یی ادویه سفوف ایدر کبی
سفوف وغبار ایلمك معناسنه‌در یقال فقح الشیء اذا سفه کما یسف الدواء ونبات
وشجر مقوله‌سی چچك آچمق معناسنه‌در یقال فقح النبات اذا ازهی وازهر (التفقیح)
تفعیل وزننده بودخی کوچك انیك ابتدا کوزلرنی آچمق معناسنه‌در یقال فقح الجرو
بمعنی فقح (الفقاح) قافك شده‌سیله رمان وزننده برنوع دوایی نبات آدیدر علی
قول مکه آیریغنك چچکنه دینور یاخود هرنباتك یکی آچمش چچکنه دینور وخلقت
واندامی کوزل خوشلقا محبوبه‌یه دینور (الفقحة) حمزه وزننده بودخی هر نباتك
یکی آچمش چچکنه دینور ودبر حلقه‌سنه دینور علی قول واسع اولانه دینور
جمعی فقاح کلور فانك کسریله وفقحه ال آیه‌سنه دینور راحه معناسنه وبدنه بورنجك
احرام مندیلنه و فوطیه دینور که حاجیلر بورنورلر یقال جاء وعلیه الفقحة ای
مندیل الاحرام (الفقاحة) سحابه وزننده بودخی ال آیه‌سنه دینور (التفاقح)
تفاعل وزننده ارقه‌یی ارقه‌یه ویرمك معناسنه‌در که فقحه‌لری بری برینه مقابل
اولور یقال تفاقحوا ای جعلوا ظهورهم الی ظهورهم (المتفقح) متهیء وزننده شر
وفساده یاپنوب آماده اولان کمسه‌یه دینور یقال هو متفقح للشر ای متهیئ (الفلح)
فتحتینله (والفلاح) سحاب وزننده فوز وظفر معناسنه‌در ونجات وخلاص
معناسنه‌در وخیر ونعیمده ورفاه وراحتده دائم وباقی اولمغه دینور وسحوره اطلاق
اولنور که رمضانده تمجید طعامیدر صومك بقاسنه سبب اولدیغیچون بومعنالرده
فلاح افلاحدن اسمدر نجاح انجاحدن اسم اولدیغی کبی وفلح فلاحدن مخففدر مؤلفك
بصائرده بیاننه کوره فلاح ماده‌سی یارمق معناسنه موضوعدر سائر معانی برر
مناسبتله آندن متفرعدر مثلا فوز وظفر فعلی کویا که مطلبه تأثیر ایله شق ایلمشدر
ودوام وبقاء مثلا زمانی شق ایدوب ایچنده قرار ایدر وطعام تمجید بقاء معناسندن
منشعبدر وقالدیکه فلاح که فوز وظفر وادراك آمال معناسنه‌در دنیوی واخروی
اولور دنیوی حیات دنیویه‌نك مدار تطیبی اولان سعاداته ظفریاب اولمقدن عبارتدر
عمر وبقاء وغنا وعزت ودولت کبی واخروی درت نسنه‌در که بقاء وفناء وغنا
بلا فقر وعزت بلا ذلت وعلم بلا جهلدر انتهی (الفلح) مدح وزننده یارمق
معناسنه‌در یقال فلح الفلاح الارض فلحا من الباب الثالث اذا شقها ومنه المثل
* الحدید بالحدید یفلح * ای یشق ویقطع ومکر وحیله ایلمك معناسنه‌درکه ممکورینه
مکر ایله فائز یاخود مکر ایله خلاص اولور یقال فلح فلانا اذا مکر به ونجش
معناسنه‌درکه برکسه‌نك متاعنی مرادك دکل ایکن مواضعة مشتری اولولوب آخر

مشتریلر زیاده رغبت ومیل ایله آرتق بهایه الــسونلر دیو ارتورمقدن عبارتدرکه حقنده نهی شرعی وارد اولمشدر یقال فلح الرجل اذا بخش وفلح یاریغه وچتلاغه دینور جمعی فلوح کلور یقال فی رجله فلوح ای شقوق (الفلاحة) کتابه وزننده فلح مذکور ایله بخش معناسنده مرادفدرکه بیان اولندی وفلاحه اکنجیلك صنعتنه دینور (انفلح) فتحتینله آلت دوداق یریق اولمق معناســنه‌درکه اکا مخصوصدر یقال فلحت الشفة السفلی فلحا من الباب الخامس اذا صارت مشقوقة صفتنده افلح دینور (الفلاح) شداد وزننده کمجی طائفه‌ســنه دینور ملاح معناسنه کمی ایله شق بحر ایتدکلریچون واکنجی‌یه دینور اکار معناســنه شق ارض ایتدکلریچون ومکاریه دینور شق مسافه اتدکلریچون (الافلاح) همزه‌نك کسریله فلاح بولمق یعنی مطلوبه ظفر بولمق وقورقدیغی نسنه‌دن یاخود عقابدن وغم و محنتدن قورتلمق ونعمت وراحتده دائم اولمق معناســنه‌در ومنه قوله تعالی [قد افلح المؤمنون] وبرنسنه ایله تعیش ایلمك معناسنه‌در یقال افلح بالشیٔ اذا عاش به (التفلیح) تفعیل وزننده استهزا ایلمك معناسنه‌در یقال فلح به اذا استهزأ به ومکر ایلمك معناسنه‌در یقال فلح به اذا مکربه (الفلحة) فتحاتله اکین اکمك ایچون نطس اولمش حاضر ترلایه دینور (الفلیحة) سفینه وزننده مرخ دیدکلری اغاجك یاریق یپراغنه دینور (الاستفلاح) فوز وفلاح بولمق معناســنه‌در یقال استفلح به اذا فازبه بومعنایه مبنی عند العرب استفلحی بامرك تعبیری‌که فوزی بامرك معناسنه‌در الفاظ طلاقدندر قید ازدواجدن خلاصله بالاستقلال کندی امر ومصلحتکه ظفریاب اول دیمکدر. شارح دیرکه بوکنایاتندر وجاهلیه‌یه مخصوص ایدی (الفلاحة) فانك فتحیله اکنجیلکه دینور حراثت معناسنه شارح دیرکه بونی فتحله تقیید سهودر جمیع امهاتده فانك کسریله مقیدردرکه اسمدر اکنجیلك صنعتنه دینــور نته‌که ذکر اولندی (مفلح) محسن وزننده (وفلاح) سحاب وزننده (وفلیح) زبیر وزننده (وافلح) احمد وزننده اسامیٔ رجالدندر (الفلندح) غضنفر وزنــده یوغون شیئه دینور و حضرمی المشجی نام شاعرك پدری اسمیدر (الفلطحة) فرطحه وزننده بر نســنه‌یی یایوب یصیلتمق معناسنه‌در یقال فلطح القرص اذا بسطه وعرضه (الفلطاح) قرطاس وزننده (والمفلطح) مسرهد وزننده یصی باشه دینور یقال رأس فلطاح ومفلطح ای عریض وفلطاح برموضع آدیدر (الفلقحة) قافله دحرجه وزننده قابده اولان مشروبك مجموعنی بردن ایچمك یاخود مأکولك جمله‌سنی سپوری یمك معناسنه‌در یقال فلقح مافی الاناء اذا شربه اواکله اجمع (الفلقحی) جوهری وزننده ناسك یوزینه کولن کمسیه دینور یقال رجل فلقحی ای یضحك فی وجوه الناس (التفلقح) تدحرج وزننده یوزه کولوب اظهار بشر وبشاشت ایلمك معناسنه‌در یقال فلان

يتفلقح الى الناس اى يستبشر اليهم (الفنح) فانك فتحى و نونك سكونيله صوبى قالميه جق مرتبه‌ده ایچمك معناسنه‌درکه قانمامقدن عبارتدر يقال فنح الفرس فنحا من الباب الثالث اذا شرب دون الرى (فنطح) جعفر وزننده بر رجل آديدر (الفوح) فانك فتحى وواوك سكونيله (والفوّوح) قعود وزننده (والفوحان) فتحاتله (والفيح) فانك فتحى ويانك سكونيله (والفيحان) فتحاتله خوش رايحه قوقوب يايلق معناسنه‌در يقال فاح المسك يفوح ويفيح فوحا و فوّوحا و فوحانا وفيحا وفيحانا من الباب الاول و الثانى اذا انتشرت رايحته وبو رايحهٔ طيبه‌يه مخصوصدر عند البعض اعمدر وقينامق معناسنه‌در يقال فاحت القدر اذا غلت وياره‌دن قان فشقرمق معناسنه‌در يقال فاحت الشجة اذا نفحت بالدم وفيح بوللق سعه معناسنه‌در (الافاحة) همزه‌نك كسريله قيناتمق معناسنه‌در تقول افحت القدر اى اغليتها وبدندن قانى فشقردوب آقتمق معناسنه‌در يقال افاح الدم اذا هراقه (الافيح) افسح وزننده (والفياح) سحاب وزننده واسع معناسنه‌در يقال بحر افيح وفياح اى بين الفيح واسع (فياح) قطام وزننده غارت و شبخونك اسميدر ومنه يقولون فيحى فياح على بناء الامر اى اتسعى ياغارة يعنى ياخيل الغارة على الاعداء وانتشرى (الفيحاء) حمراء وزننده دار واسعه‌يه دينور وحوايج وبهاراتى مكمل چوربايه دينور (الفيح) فانك فتحى ويانك سكونيله واويه‌ده لغتدركه ذكر اولندى وفيح وفيوح قعود وزننده بهار موسمى هر بلاد واراضى يغمورلو و اكين وچاير وساٸر نبات چوق اولوب خصب ورخا اولمق معناسنه‌در ومنه يقال فاح الربيع فيحا وفيوحا اذا خصب فى سعة البلاد بوراده ربيعدن مراد بهار يغمورى دخى اولور وبو معنا وسعت معناسندندر (الفياحة) فانك فتحى ويانك تشديديله ممه‌لرى بيوك وسودى فراوان اولان حيوانه دينور يقال ناقة فياحة اذا كانت ضخمة الضرع غزيرة اللبن (فيحان) ريحان وزننده بنى سعد ديارنده برموضعدر (فيحه) صيحه وزننده مزينه قبيله‌سى يوردنده بر موضعدر (فيحونه) ميمونه وزننده برخاتون آديدر (الافاحة) اراحه وزننده سر يلتمك معناسنه‌در تقول افح عنك من الظهيرة اى ابرد بوغليان معناسنه اولان فوح لفظندن افعالدر همزه‌سى سلب ايچوندر برمقدار توقف ايدوب اوپله اسيلكنى صاوشدروب هوا سريلدكده كيده‌سن ديمكدر

﴿ فصل القاف ﴾ (القبح) قافك ضمى وبانك سكونيله چركنلك معناسنه اسمدركه حسن مقابليدر قافك فتحيله‌ده لغتدر يقال به قبح ضد الحسن و قبح و قبح مصدر اولورلر چركين اولمق معناسنه (القباح) قافك ضميله (والقبوح) قعود وزننده (والقباحة) فضاحه وزننده (والقبوحة) قافك ضميله بونلرده مصدرلردر چركين اولمق معناسنه يقال قبح الشئ قبحا وقبحا وقباحا وقبوحا وقباحة وقبوحة من الباب

الخامس ضد حسن (القبیح) امیر وزننده وصفدر زشت وچركین شیئه دینورجمعی قباح كلور وقباحی كلور سكاری وزننده وقبحی كلور قتلی وزننده مؤننده قبیحه دینورجمعی قبائح كلور وقباح كلور قافك كسریله وقبیح بازو كمیكنك دیرسك باشنده اولان اوجنه دینور علی قول بالدر ایله اویلغك قاوشه جق یرینه دینور ایكی طرفنه قبیحان دیرلر وبازوده بركمك دخی واردركه حسن دیرلر یقال ضرب حسنه وقبیحه واول قبیح دیدكلرینه قباح دخی دیرلر سحاب وزننده (القبح) مدح وزننده خیردن وحسن حالدن بعید ومحروم ایتمك معناسنه دركه لعنت مرادفیدر یقال قبحه الله قبحا من الباب الثالث ای نحاه عن الخیر فهو مقبوح ومنه قوله تعالی [من المقبوحین] ای المبعدین عن الخیر والموسومین بحالة منكرة وقبح چبان وسیولجه مقوله سنی دشوب ایرینی وچركنی چقرمق معناسنه در یقال قبح البثرة اذا فضخها حتی یخرج قیحها وقیرمق معناسنه در یقال قبح البیضة اذا كسرها (قبحاله) فعلی محذوف مصدریة اوزره مفعولدر نته كه شقحا لفظنی اتباعله قبحاله وشقحا دیرلر خدا آنی خیردن بعید ایلسون دیمكدر شقح ماده سنده بیان اولندی (الاقباح) همزه نك كسریله برقبیح ایش ایشلمك معناسنه دركه قباحت ایتمك تعبیر اولنور یقال اقبح الرجل اذا اتی بقبیح (الاستقباح) برنسنه یی قبیح كورمك معناسنه دركه چركنسیمك وچركین صایمق تعبیر اولنور یقال استقبحه ضد استحسنه (التقبیح) تفعیل وزننده برنسنه یی یاخود بركسه نك عملنی بكنمیوب قبحه نسبتله وجه قباحتنی بیان ایلمك معناسنه در یقال قبح علیه فعله اذا بین قبحه (القباح) رمان وزننده آیویه اطلاق اولنوردب كبی (المقابحة) مفاعله وزننده سوكشمك معناسنه استعمال اولنور یقال قابحه اذا شاتمه (القبیحة) قبیحك مؤنثیدر كه ذكر اولندی وعربلر دوه لرینك دلكلری واسع اولان ناقه یه قبیحة الشخب اطلاق ایدرلر وبو قبح البثره معناسندن مأخوذدر كه ذكر اولندی (قبحان) سلمان وزننده بصره ده برمحله در (القح) قافك ضمی وحانك تشدیدیله لؤم وكرمدن خالص اولانه دینور یعنی خالص لئیمه دینوركه آنده اصلا كرم اثری اولمیه كذلك خالص كریمه دینوركه آنده لؤمدن اثر اولمیه یقال لئیم قح وكریم قح ای خالص ومطلقا خالص اولان شیئه دینور مؤلفك وكل شیء قولی والخالص من كل شیء تقدیرنده در وبوكونه تطویلی طریقهٔ ایجازینه منافیدر یقال عربی قح ای محض وجافی نسنه یه دینوركه یاقشقسز كنده وناتراش وغلیظ نسنه در كرك انسان وكرك سائری اولسون صحاح مترجمی بویله محللرده جافی یی جفاكار وستمكار ایله ترجمه سی خصوصا بو محلده تعبیراتی نابجالدر یقال رجل وشیء قح ای جاف بونده قطعا ظرافت ونزاكت اثری اولمامغله خالص غلیظ وناتراش اولمش اولور وقح خام قاونه وقربوزه دینور (القحاحة)

فضاحه وزننده (والقحوحة) قافك ضميله اسملردر خالصلق معناسنه وقحوحه مصدر اولور خالص اولمق معناسنه يقال قح الشئ قحوحة من الباب الاول اذا خلص (القحاح) غراب وزننده بو دخی محض وخالص معناسنه در يقال اعرابی قح وقحاح ای بين القحاحة والقحوحة خالص ويقال قحاح الامر ای فصه وخالصه واصله شروح وامهاتدن منفهم اولديغی اوزره اصل قح كلمه سی امصاره دخول واهل بلد ايله مختلط اولميان اعرابی يه موضوع اولوب بعده خلوص ومحضيتی جهتندن اخذ ايله هر خالص نسنه يه وفظاظت وغلظتی جهتندن هر غليظ وجافی يه اطلاق ايلديلر (القحقحة) زلزله وزننده سس بوغازده بری اوته تردد ايدوب دونشمك معناسنه در خرلدی كبی يقال صوته يقحقح ای يتردد فی حلقه و ميمون قسمی كولمك معناسنه دركه كولر شكلنده صرتمسندن عبارتدر يقال قحقح القرد اذا ضحك (القحقح) هدهد وزننده دبری احاطه ايدن كمكه دينور يقال اشتكی قحقحه وهو العظم المطيف بالدبر وبر موضع آديدر (القحقاح) سلسال وزننده (والمقحقح) اسم فاعل بنيه سيله شديد معناسنه در يقال قرب قحقاح و مقحقح ای شديد (القحيح) قافك فتحيله صوبی عب وجرع جهتلريله ايچمكدن زياده وجهله ايچمكه دينور شارح ديركه مؤلف بونی محيط ابن عباددن اخذ ايدوب لكن غافل بولنمشدر ابن عباد كبی زيرا بو القحقح فوق القب تعبيرندن مصحفدركه ذكر اولنديغی اوزره سكردن كمكيدر قب ديدكلری كمكدن يوقريجه اولور حتی صغانی دخی بونده ابن عبادی رد ايلمشدر (القدح) قافك كسريله هنوز يلك وتمرن چكورلمامش اوقه دينور ابن اسير بورسمه ترتيب ايلمشدركه اوق قسمی ابتدا كسلدكده قطع دينور بعده يونلدقدن صكره بری دينور طوغرلدقدنصكره قدح وتمرن يلك چكورلدكدنصكره سهم دينور انتهی قمار اوقنه قدح ديدكلری بو جهتله در جمعی قداح كلور قافك كسريله و جمع قلتی اقدح كلور واقاديح كلوركه جمع الجمعی اوله جقدر وقدح غنی قبيله سنده برفرس اسميدر (القدح) فتحتينله شول صو قابنه دينوركه استيعاب ايلديكی صوايكی آدمی قاندره علی قول صغير وكبيرنی جامع اسميدركه اسم جنس اولور كرك اغاجدن وكرك طپراقدن وبللوردن اولسون تركيده كاسه وبرداق وچناق تعبير ايتدكلريدر اسكره دخی ديرلر جمعی اقداح كلور (قداح) شداد وزننده قدح دوزن آدمه دينور مؤلفك ومتخذه قولی وصانعه معناسنه در (القداحة) كتابه وزننده قدحچيلك صنعتنه دينور (القدح) مدح وزننده بركمسه نك عرضنه يانسبنه دخل وطعن ايلمك معناسنه در يقال قدح فی نسبه قدحا من الباب الثالث اذا طعن فيه وتمرن چكورر ايكن اوقی تمرنك دبيله يارمق معناسنه در يقال قدح فی القدح اذا خرقه بسنخ النصل وچقماق چاقق معناسنه در يقال قدح بالزند اذا رام الايرآء به وقدح

اغاجده وديشده اولان قورد بنكينه دينوركه رخنه‌سی اوله‌جقدر وبو تسميه بالمصدردر قادح دخی دينور كما سيذكر وقدح كوز ايچنه باتوب چقورلنمق معناسنه‌در كه دائره‌سی قدح كبی اولور يقال قدحت عينه اذا غارت (الاقتداح) افتعال وزننده بودخی چقماق چقماق معناسنه‌در يقال اقتدح بالزند بمعنی قدح وكپچه ايله چولمكدن طعام قوترمق معناسنه‌در يقال اقتدح المرق اذا غرفه بالمقدحة وبرماده ده اعمال فكر ورويتله رأی وتدبير ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه معنای اولدن مأخوذدر يقال اقتدح الامر اذا دبره (المقدح) منبر وزننده (والقداح) شداد وزننده (والمقداح) مصباح وزننده چقماق دمورينه دينور وقداح شداد وزننده وقداحه هايله چقماغك طاشنه دينور ومقدح منبر وزننده كفچه‌يه دينوركه آشچيلر قوللنور (القادح) قدح كبی بعض اغاجده وديشده اولان قورد بنكينه دينوركه رخنه‌سی اوله‌جقدر يقال وقع فی الشجر والسن قدح كما ذكر وقادح ای اكال وقادح بعض اغاجده اولان چتلاغه اطلاق اولنور (القادحة) هايله ديشه واغاجه دوشن قورتجغزه دينور (القدحة) غرفه وزننده كپچه ايله برطالدر ملق طعامه دينور تقول اعطنی قدحة من المرق ای غرفة (القدوح) صبور وزننده سينكه دينور ذباب معناسنه وصويی ال ايله آتمق قابل اولان قويی‌يه اطلاق اولنور (الاقدح) احمر وزننده بودخی سينكه دينور ذباب معناسنه (القديح) امير وزننده چوربه‌يه دينور علی قول چولمك دبنده قالوب كپچه ايله آلنمسی زحمتلوجه اولان بقيه‌يه دينور (التقديح) تفعيل وزننده آتی ارقلتمق تضمير معناسنه‌در كه بوآرقلتمغه براندرمق وآتی يراق ايتمك تعبير اولنور مسافهٔ بعيده‌يه ياخود جنكه كيده جك اولدقده چند روز مقدم يمی تقليل وهركون كزديروب وسكرتدرمكله براندررلر كويا كه آتی قدح كبی يعنی اوق كبی ضامر وحديد ايلمك اولور يقال قدح الفرس تقديحا اذا ضمره وكوز چقورلنوب ايچنه باتمق معناسنه‌در كه كاسه كبی اولور يقال قدحت عينه اذا غارت (القدحة) قافك كسريله اقتداح نادن اسمدر يعنی چقماق چاقنه دينور ومنه ماوردفی الحديث [لوشاء الله لجعل للناس قدحة ظلمة كما جعل لهم قدحة نور] يعنی خدای متعالك ارادهٔ عليه‌سی تعلق ايلسيدی ناس اوزره برچاقم ظلمت ارسال ايدوب ظلمت ايچره ابقا ايدر ايدی نته كه برچاقم نور عنايت ايلمكله بوكونه نور وضيا ايچره ابقا ايلدی وقدحه رأی وتدبير معناسنه اسمدر (القدحة) قافك فتحی ودالك سكونيله قدح زند معناسندن بناء مره‌در چقماغی بركره چاقق معناسنه‌در (القداح) كتاب وزننده تروتازه نباتك اوجنه دينور وبونجه ديدكلری نباتك تازه وملايم قلبلرينه دينور وتميم ديارنده برموضع آديدر (ذومقيدحان) تصغير بنيه سيله ابن الهان دركه ملوك يمنده بريدر (المقاذحة) ذال معجمه ايله مفاعله

وزننده

وزننده سوکشمك معناسنه‌در يقال قاذحه اذا شاتمه (التقذح) تفعل وزننده برآدمه شر کبر اولوب شر اظهار ايلمك که شر صاتمق تعبير اولنور يقال تقذح له بشر اذا تشرر (القرح) قافك فتحى وضميله سلاح مقوله‌سنك طوقنمسيله بدنه عارض اولان يارەيه ديئور مفردى قرحه‌در على قول قافك فتحيله آثارينه يعنى يارەيه وضميله آندن حاصل اولان دردوالمه ديئور وقرح وقزح بدنده چقان يارەلره ديئور وقرح قافك فتحيله مصدر اولور يارەلمق معناسنه يقال قرحه قرحا من الباب الثالث اذا جرحه وبدنده يارەلر چقرمق معناسنه‌در يقال قرح الرجل قرحا من الباب الرابع اذا خرجت به القروح وقرح بدنده چقان شول قبارجغه وسيولجه به ديئور که فساده واروب آزاتمش اوله وشول ايوزلق علتنه ديئور که پك شديد اولمغله عارض اولديغى دوه کوشکلرنى هلاك ايدر اوله وقرح لغو وباطلى حقله مقابله وابطال ايلمك معناسنه استعمال اولنور نته‌که جرح دخى بومعناده مستعملدر قاضينك ابطال شهادت کاذبه ايلديکى کى کويا که سيف حقله آنى زخمدار ايدر يقال قرحه بالحق اذا استقبله به وصو اولميان محلده قويى قازمق معناسنه استعمال اولنور که ارضى بيهوده مجروح ايدر يقال قرح بئرا اذا حفرها فى موضع لايوجد فيه الماء (القريح) جريح وزننده ومرادفيدر که مجروح معناسنه‌در وخالص معناسنه‌در يقال شئ قريح اى خالص مؤلف بونى تکرار ايلشدر وهنوز پيدا اولوب قالقمغه بشلين بولوده ديئور وقريح ابن المخل اسميدر که سامة بن لوى القرشى نسبنك رجالندندر وقريح السحابه بلودك صوينه ديئور (المقروح) ميمك فتحيله بدننده يارەلرى اولان کمسيه ديئور وشول يوله اطلاق اولنور که پك چوق ايشلمکله جکنوب آشنمش اوله يقال طريق مقروح اى اثر فيه فصار ملحوبا (الاقراح) همزەنك کسريله برکسەنك دوەلرى قرح علتنه اوغرامق يعنى پك اويوزلق اولمق معناسنه‌در يقال اقرح القوم اذا اصاب ابلهم القرح اى الجرب الشديد وقرحه يه مبتلا ايلمك معناسنه‌در يقال اقرحه الله اى جعله قريحا وبتون طرنقلى طوار قارح اولمق معناسنه‌در يقال اقرح الفرس اذا صار قارحا کماسيذکر (القرحة) جرعه وزننده بدنده حادث اولان يارەيه ديئور که ذکر اولندى وقرحه آت قيمنك الننده اولان غرەدن يعنى صباح الخير تعبير اولنان بياضدن آزجه اولان آقلغه اطلاق اولنور وقرحه برشيئك اول وابتداسنه اطلاق اولنور که هنوز ظهور ايلديکيدر غرە کبى تقول وصلنا قرحة الربيع اوالشتاء اى اوله (القرحاء) حمراء وزننده شول باغچەيه اطلاق اولنور که جابجا اشجارى بياض چچکلر آچمش اوله يقال روضة قرحاء اى فيها نوارة بيضاء (القرحان) عثمان وزننده برنوع منتار اسميدر که کوچك وبياض اولانيدر آق منتار وبللى منتار تعبير اولنور مفردى اقرح ياخود قرحانه‌در وقرحان

شول دوه‌یه دینور که اصلا ایوز اولمامش اوله وشول چوجغه دینور که اصلا چیچك وقزامق چقرممش اوله یقال بعیر قرحان اذا كان لم یجرب قط ویقال صبی قرحان اذا لم یجدر الواحد والجمع سواء واما فی حدیث عمر رضی الله عنه قرحانون فهی لغیة مؤلف بونکله اشبو حدیثه اشارت ایلمشدر لما اراد عمران یدخل الشام وهی تسعر طاعونا فقیل له ان من معك من اصحاب محمد قرحان وفی روایت قرحانون وهی لغیة یعنی وجه مذكور اوزره مفرد وجمعی برابر اولمغله جمع صورتی لغت ضعیفهٔ متروكه‌در وبوراده قرحاندن مراد اصلا وباء چقرمیان آدملر دیمكدر جرب علتی كورمین دوه‌یه تشبیه اولنمشدر وبوراده قرحان كلمه‌سی خالص معناسنه اولان قراح وقریحدن مأخوذدر وقرحان برنسنه‌دن خارج وبریء الذمه اولانه اطلاق اولنور كه بودخی خلوص معناسندندر تقول انت قرحان من هذه الامر خارج وهركز جنك وجداله حاضر اولمامش آدمه اطلاق اولنور یقال رجل قرحان اذا كان لم یشهد الحرب قط ویا اصابت ایلش كسیه اطلاق اولنمغله معنای اول ایله ضد اولور یقال رجل قرحان اذا مسته القروح بومعناده قرحدن مأخوذدر وبومعناده مذكر ومؤنث اولور (القراحی) غرابی وزننده قرحان كبی برماده‌دن خارج وبری اولان آدمه دینور واصلا حرب وقتال كورمین كسیه دینور وبدوی اولمیوب قریه وقصبه‌ده ملازم اولان قروی آدمه دینور (المقارحة) مفاعله وزننده روبرو اولمق معناسنه‌در غرة الفرس معناسندن مأخوذدر یقال قرحه اذا واجهه (القارح) آزی دیشنی یارمش بتون طرنقلی دابه‌یه دینوركه دیشلری تمام بتدكدنصكره اولور نته‌كه اول كرته‌یه واران دوه‌یه بازل دینور جمعی قوارح كلور وقرح كلور ركع وزننده وشاذ اوله‌رق مقاریح كلور ومؤنثنده قارح دینور مذكری كبی وقارحه دینور هایله وقارح آزی دیشینه دینوركه بتون طرنقلی حیوان آنكله قارح اولور شارح دیركه بتون طرنقلی حیوان آزیسنی یردقده یقرح دیرلر ودوه آزیسنی یاردقده یبزل دینور وچتال طرنقلی یاردقده یصلغ دینور وقارح ارسلانه اطلاق اولنور وكریشدن مابینی میدانلو اولان یایه دینور وكبه‌لكی بللو اولان ناقه‌یه دینور (القروح) قعود وزننده (و القرح) فرح وزننده بتون طرنقلی دابه آزیسنی یاروب قارح اولمق معناسنه‌در یقال قرح الفرس قروحا وقرح قرحا من الباب الثالث والرابع اذا صار قارحا علی قول قروح وقرح دابهٔ مذكوره‌نك دیشلری بالجمله بتون تمام اولمق یاخود رباعیه دیدكلری دیشلرك اوته یاننده اولان دیشنی دشورمك معناسنه‌در ورباعیه اوك دیشلرك اكسه سنده اولان درت دیشدر كه آنك اكسه سنده اولان دیش دوشدكدنصكره یرنده آزی دیشی نابت اولور بونلرك مجموعنك مرجعی بردر معلوم اوله‌كه چتال طرنقلی حیوانه ظلف دینور ودوه وفیل

كبي طرنغي اولميانه خنف دينور وبتون طرنقلي‌يه حافر دينور وحافرك بر ياشنده اولانه حولي دينور ايكي ياشنده اولانه جذع واوچ ياشنده اولانه ثني درت ياشنده اولانه رباعي وبش ياشنه كيرنه قارح دينوركه آزيسني ياروب ديشلري تمام اولانيدر وقروح ناقه‌نك حملي بلورمك معناسنه در يقال قرحت الناقة قروحا اذا استبان حملها (القراح) سحاب وزننده صافي صويه دينور آب ناب معناسنه كه اكا برنسنه قارشمامش اوله وهر خالص وبيغش نسنه‌يه دينور وشول ارضه دينوركه آنده قطعا صو و اغاج اثري اولميوب خالص بر اوله جمعي اقرحه كلور اجوبه وزننده وزرع ياخود غرس ايچون نطس اولنوب تميز واصلاح اولنمش حاضر ترلايه دينور وقراح بغداد اولكه‌سنده درت محلات اسميدر (القرواح) قرطاس وزننده (والقرياح) يايله (والقرحياء) قافك كسريله جربياء وزننده بونلرده زرع وغرس ايچون نطسلنوب اصلاح اولنمش ترلايه دينور وقرواح اياقلري اوزون اولان ناقه‌يه دينور واوزون اولوب بدني بغايت دوز املس اولان خرما اغاجنه دينور جمعي قراويح كلور وشول دوه‌يه دينوركه صويي بيوك دوه‌لر ايله ايچمكدن امتناع ايدوب كوچكلري كلدكده آنلر ايله بيله‌جه ايچر اوله وآچق وبارز فضاء وميدانه دينوركه اوزرنده سمايه حائل اولان سقف وشجر مقوله‌سي نسنه اولميه‌كه تحت السماء تعبير اولنور (القرحان) سلمان وزننده ارسلانه دينور (القريحة) سفينه وزننده قويدن اك اول استخراج اولنان صويه دينور تقول شربت قريحة البئر اى اول ما استنبط منها وقريحة انسانك مجبول اولديغي طبيعته اطلاق اولنور يقال لفلان قريحة جيدة اى طبيعة مفتاح شرحنده علامهٔ شيرازي ديمشدركه طبيعته قريحه اطلاقي مجاز بمراتب در زيرا اصل قريحه قرح وحفر اولنان قويي‌يه دينور بعده اك اول استنباط اولنان شيئه اطلاق اولنور بعده ابتداع اولنان شعر وخطبه مقوله‌سنه آندن محلي اولان طبيعته اطلاق اولنمشدر لكن ابتداء مردن بمرتبه تشبيه اولنمق اخصر طريقدر وقريحه هر نسنه‌نك اولنه اطلاق اولنور تقول اخذت قريحة الشئ اى اوله وباكورته (القرح) قافك ضميله يازه‌لره دينوركه ذكر اولندي وقريحه كبي قويدن ابتدا استنباط اولنان صويه دينور وهر شيئك اولنه وتازه‌سنه اطلاق اولنور وآيك اولندن اوچ كونه دينور (الاقتراح) افتعال وزننده بالبداهه يعني بي توقف وبي تفكر سوز سويلك معناسنه‌در تقول اقترحت خطبة اى ارتجلتها ومن غير سماع برنسنه استنباط ايلك معناسنه‌دركه مراد كنديلكندن استخراج ايلمكدر تقول اقترحت الشئ اذا استنبطته من غير سماع وبرنسنه‌يي اورندوليوب اختيار ايلك معناسنه‌در تقول اقترحت الشئ اذا اجتبيته واخترته وقريحه‌دن برنوظهور نسنه پيدا ايلك معناسنه‌در تقول اقترحت الامر اى ابتدعته وبركسه‌دن برنسنه‌يي تحكم

طريقيله ايستمك معناسـنه‌در ممكن الحصولى دكلى فكر ايلمكسزين بك حاجتك ايسه ويررسن ديمك كبى يقال اقترح عليه بكذا اذا تحكم واصلا ركوب اولنمامش دوه‌يه ركوب ايلمك معناسنه‌دركه انك اول كنديسى بنمش اولور يقـال اقترح البعير اذا ركبه قبل ان يركب وصـو اولميان يرده قويى قازمق معناسـنه‌دركه بو قرحه‌دن مأخوذدر يقال اقترح بئرا اذا حفرها فى موضع لايجد فيه الماء (ذوالقرح) شعراى جاهليـه‌دن مشهور امرء القيس بن حجرك لقبيدر مرسـومك پدرى قتل اولندقده استمداد ايچون قيصر رومه التجا ايدوب اولدخى حسن رعايتله برمدت يانده ابقا ونيازينه مساعده ايله ديارينـه ارجاع ايلدى عقبندن بعض حسادك افسادينه مبنى قيصر متغير اولمغله اكسه‌سـندن برمسموم خلعت ارسـال والباس ايلمكله سمك تأثيرندن وجودنده قرحه‌لر حادث اولوب متأثرا فوت اولمغله علتى خلالنده ذو القروح ايله ملقب اولدى شارح ديركه سـيوطى روايتنه كوره امرء القيس ذو الفرج ايله ملقبدركه فاء وجيمله‌در اصلا اركك اولادى اولميوب مجموعى قيز اولادى اولديغنه مبنى ملقب اولمشـدر (ذوالقروح) ذوالفروج مصحفيدر (ذوالقرح) فتحتيله شعرادن كعب بن خفاجـه لقبيدر (القرحاء) حمراء وزنـنـده ايكى فرس اسميدر (قراح) غراب وزننده بحرين ولايتنده قطيف نام بلده‌لكدريا جهتنده اولان ساحلى اسميدر واوراده برقريه آديدر (القريحاء) مصغر بنيه‌سيله بتيراء وزنـنـده اياغك اوجى كبى برنسنه‌دركه آت قسمنك قارننده اولور وقريحاء البعير دوه‌نك قورساغنه دينور كه انسانك معده‌سى يرنده‌در (المقرحة) محدثه وزنـنـده هنوز ادراك ايدن تازه خرمالره دينور وشول دوه‌لره دينوركه آغزلرنده قرحه‌لر پيدا اولمغله دوداقلرى سولپوك وصارقق اوله يقال ابل مقرحة اذا حدثت فى افواهها قروح فتهدلت لذلك مشافرها (اقرح) همزه‌نك فتحى ورانك ضميله برموضعدر (قرحياء) جربياء وزننده برموضعدر (ذو القرحى) سكرى وزننده وادى القرى نام محلده برموضعدر (القراحيتان) قافك ضمى وتثنيه بنيه‌سيله ايكى بوكوره‌دينور خاصرتان معناسنه (التقرح) تفعل وزننده حاضرلنمق معناسـنه‌در يقال تقرح له اذا تهيأ (القردح) قافك ودالك ضميله بركـونه قماش آديدر وقافك فتحيله زبانزددر وايرى ميمونه دينور (القردوح) زنبور وزننده بودخى ايرى ميمونه دينور (القردحة) دحرجه وزننده بركمسه كنديدن مطلوب اولان شيئ اقرار ايلمك معناسنه‌در يقال قردح الرجل اذا اقربما يطلب منه وتذلل ايلمك معناسنه‌در يقال قردح الرجل اذا تذلل (القردوحة والقردحة) قافلرك ودالرك ضميله شول جوز طرزنده يومريجه كمكه دينور كه بلوغه مقارب اولان اوغلانك بوغازى چتورنده ظهور ايدر يقال راهق الغلام فبدت قردوحته وقردحته اى العظم كالجوزة تظهر فى حلق المراهق

المقردح

(المقردح) اسم فاعل بنیه‌سیله قوشی آتلریك اونجیسندن صکره کلان آته دینور که خارجدر (الاقرنذاح) ذال معجمه ایله احرنجام وزننده برآدمه فضولی برجرم وجنایت اسناد ایتمك معناسنه‌در تقول اقرنذح لی فلان ای تجنی علی (المقرنذح) اسم فاعل بنیه‌سیله شر وفساده آماده اولان کمسه‌یه دینور یقال هو مقرنذح ای مستعد للشر (القرزح) قافك وزای معجمه‌نك ضمیله برنوع شجر آدیدر وبرفرس اسمیدر وعرب نسوانته مخصوص برکونه لباس آدیدر (القرزحة) قنفذه وزننده بودور وزشت وبی‌اندام‌خاتونه دینور وبرنوع سبزه‌یه وبرکونه کوچك شجر آدیدر (القرشحة) شین معجمه ایله دحرجه وزننده یقین یقین صچرامق معناسنه‌در یقال قرشح الرجل اذا وثب وثبا متقاربا (القزح) قافك کسریله صوغان تخمنه دینور وتجره حوایجنه دینور تابل معناسنه طوز وبوبر ونخود وکمون کبی بونده قافك فتحیله‌ده جائزدر (القزاح) عطار وزننده ذکر اولنان حوایجك صاتیجسنه‌دینور وقزح قافك کسریله یلانك ترسنه دینور خرء الحیه معناسنه (القزح) مدح وزننده تجره‌یه طعام حوایجی قومق معناسنه‌در یقال قزح القدر قزحا من الباب الثالث اذا جعل القزح فیها وقزح وقزوح قعود وزننده کوپك قسمی بولی‌بردن دفع ایدوب ایشه‌مك معناسنه‌در که سیمك تعبیر اولنور یقال قزح الکلب ببوله وقزح قزحا وقزوحا من الباب الثالث والرابع اذا ارسله دفعا وقزح وقزحان فتحاتله چولمك کندیدن چقان طعام مقوله‌سنی طملامق معناسنه‌در که قپاغی آچلدیغی کبی طاشرمقدن عبارتدر یاخود اسناد مجازیدر هنوز چقارر ایکن طملاتمق حسبیله یقال قزحت القدر قزحا وقزحانا اذا اقطرت ماخرج منها کرچه نسخه‌لرده القدر کلمه‌سی مرفوعا واقطرت ساکنا مضبوطدر لکن قزحت متکلم واقطرت مخاطب صیغه‌سی اولسه تکلفدن سالم اولور بلکه بوصواب اولمق غالبدر وقزح کوپك قسمنك بولنه دینور تسمیه بالمصدردر ومرتفع اولمق معناسنه‌در یقال قزح الشیء قزحا اذا ارتفع ومنه سعرقازح (التقزیح) تفعیل وزننده بودخی تجره‌یه طعام حوایجی قومق معناسنه‌در یقال قزح القدر اذا جعل القزح فیها وکلامه کذب قاتمقسزین حسن وزینت ویرمك معناسنه استعمال اولنور یقال قزح الحدیث اذا زینه واغاجك یمشی چوق اولمق ایچون دبنه بول قومق معناسنه‌در اکینه وسبزه‌یه اوکمق ایچون کوبره دوکدکلری کبی اغاجك دبنه‌ده بول وضع ایدرلر یقال قزح اصل الشجرة اذا بوله یعنی جعل فیه بولا لیکثر ثمرها وتقزیح اسم اولور بعض نباتك یاخود اغاجك داللرینك اوجلرنده کوپك پنجه‌سی کبی خرده ومتشعب پیدا اولان شعبه‌یه دینور (القزیح) امیر وزننده ملیح لفظنه اتباعا ذکر اولنور یقال ملیح قزیح (المقزحة) مکنسه وزننده مملحه‌دن یعنی

طوزلق تعبير اولنان ظرفدن بر كونه‌يه دينوركه مراد ايچنه بوبر ودارچين امثالى
حوايج وضع اولنان ظرفدر طوزلق يانده بوبرلك ديدكلرى اولەجقدر فارسيده
افزاردان ديرلر (التقازيح) تانك فتحيله طعام حوايجنه دينور ابازير معناسنه
وبوتعاشيب كبى مفردى نامسموعدر (القزحة) جرعه وزننده صارى وقرمزى
ويشل رنكلردن اولان اوزون اوزون خط وطريقه‌يه دينور جمعى قزح كلور
غرفه وغرف كبى وقزحه يوكسكلك ارتفاع معناسنه‌در (قوس قزح) زفر
وزننده علايم سمايه غلطى الكم صاغمه تعبير اولنان دائرهٔ هوائيه‌يه دينوركه
اوقات رطبه‌ده حادث اولور ذكر اولنان قزحه‌دن مأخوذدر وجه مذكوراوزره
طرايق متلونه‌يى مشتمل اولديغيچون ياخود ارتفاعى سببله تسميه اولنمشدر وعند
البعض قزح سحاب اوزره مؤكل اولان فرشته‌نك اسميدر على قول ملوك عجمدن
برينك اسميدر قوس بونلرك برينه مضاف اولمشدر شارح ديركه قزح برشيطانك
اسمى اولمغله قوس قزح تعبيرندن نهى نبوى واقع اولمشدر روى عن ابن عباس
[لاتقولوا قوس قزح فان قزح اسم شيطان ولكن قولوا قوس الله] انتهى
وقزح زفر وزننده مزدلفه‌ده برطاغك اسميدر مصباحك بياننه كوره تقدير
اقازحدن كه عالى معناسنه‌در معدول اولمغله عدل وعلميله غير منصرفدر وقوس
قزح منصرفدر زيرا قزحه‌نك جمعيدو وعند البعض اسم فرشته ياخود اسم‌شيطان
اولمغله غير منصرفدر (القازح) عالى ومرتفع معناسنه‌در ومنه يقال سعرقازح
اى عال وبومجازدر وقازح قازق كبى صلب ومتين اولان ذكره دينور (التقزح)
تفعل وزننده نبات چتال چتال چوق داللوبداقلو اولمق معناسنه‌در يقال‌تقزح
النبات اذا تشعب شعبا كثيرة (المقزح) معظم وزننده انجير اغاجنه شبيه بر
نوع شجرك اسميدر كه باديه اشجارندندر (القزاح) غراب وزننده قيون وكچى
قسمنه مخصوص برمرضك اسميدر (القوازح) قازحه‌نك جمعيدر مرتفعه معناسنه
بو مناسبتله صويوزنده حادث اولان قبارجقلره اطلاق اولنمشدر يقال تكثرت
قوازح الماء اى نفاخاته (القساحة) فساحه وزننده (والقسوحة) فسوحه وزننده
(والقسوحة) فسوحه وزننده برنسنه پك اولمق معناسنه‌در يقال قسح الشئ
قساحة وقسوحة من الباب الثالث اذا صلب وبركسه‌نك ذكرى قوى اولمغله
چوق چوق قوامه كلمك معناسنه‌در يقال قسح الرجل اذا كثر انعاظه وبوكمك
معناسنه‌در يقال قسح الحبل اذا فتله (الاقساح) همزه‌نك كسريله بودخى بركسه
قوام ذكرى كثير اولمق معناسنه‌در يقال اقسح الرجل بمعنى قسح (القسح)فتحتينله
قوريمق يبس معناسنه‌در على قول بعد الانزال ذكرك انيوب قائم طورمسنه دينور
(القساح) غراب وزننده مقسوع معناسنه‌دركه صلابتلو شيئه دينور (المقاسحة)

مفاعله وزننده برى برينه يبس وشدتله معامله ايلمك معناسنه دركه سرتلنمك وسرتلشمك تعبير اولنور يقال قاسحه اذا يابسه اى عامله باليبس والشدة (القاسح) يوغون شيئه دينور يقال ثوب قاسح اى غليظ (قشاح) شين معجمه ايله قطام وزننده ديشى صرتلانه دينور (القاشح) قاسح وزننده ومرادفيدركه غليظ ديمكدر يقال ثوب قاشح اى قاسح (القشاح) غراب وزننده قورى شيئه دينور يابس معناسنه (القفح) قافك فتحى وفانك سكونيله برنسنه يى كريه كوروب آندن يكرنمك معناسنه در يقال قفحه قفحا من الباب الثالث اذا كرهه وطعامى جانى ايستميوب امتناع ايلمك معناسنه در يقال قفح عن الطعام اذا امتنع عنه وبر نسنه يى دوا سفوف ايدر كبى يومشق دوكوب سفوف ايلمك معناسنه در يقال قفح الشئ اذا استفه كما يستف الدواء (القفيحة) سفينه وزننده اوزرينه قيون سودى صاغلمش تازه كره ياغنه دينور (القفحاء) حمراء وزننده چتال چتال هوايه آغان غباره دينور يقال عجاجة قفحاء وهى ان ترى شعوبا ينشعب منها (القلح) فتحتينله (والقلاح) غراب وزننده ديشلره عارض اولان صاريلغه دينور قلاح اسمدر قلح مصدردر ديشلر صرارمق معناسنه يقال قلحت الاسنان قلحا من الباب الرابع اذا اصفرت (التقليح) تفعيل وزننده علاجله ديشلرك صفرتنى كيدرمك معناسنه دركه سلب ايچوندر قردت البعير كبى ومنه المثل ★ عود يقلح ★ على بناء المجهول اى تنقى اسنانه وتعالج من القلح عود قوجه دوه يه دينوركه ديشلرى صرارر مثل مزبور سعى بيفائده ده ضرب اولنور مترجم ديركه كتب طبيه ده مشروح اولديغى اوزره ديشلرك لونى متغير اولمسى فاسد بخاردن ياخود متعفن اولمش خلطدن نشئت ايدر يانمش كيك بوينوزى و مرجان هربرندن يارمشر درهم وانجو ومصطكى واير ساهر برندن بر درهم ومسك درت بغداى بونلر انجه سحق ايدوب برقاچ دفعه ديشلره سورهلر تغيرنى ازاله ايدوب بغايت جلا ويرر (القلح) قافك كسريله كيرلو لباسه دينور ثوب وسخ معناسنه (القلح) قافك فتحيله قوجه حماره دينور (الاقلح) احمر وزننده ديشى صرارمش كشى يه دينور مؤنثى قلحاء در و بوق بوجكنه دينور و اقلح بن بسام البخارى محدثيندندر وعاصم بن ثابت بن ابى الاقلح اصحابدندر (التقلح) تفعل وزننده قحط ايامنده ديار بديار كزوب رنج و زحمتله كسب وكار ايلمك معناسنه دركه محنتدن ديشلرنى صراردر يقال تقلح فلان البلاد اذا تكسب فيها فى الجدب (القلحم) اردب وزننده كه قوجه يه دينور موضع ذكرى ميم بابيدر مؤلف بونكله جوهرى يه تعريض ايلمشدر (القلفحه) فايله دحرجه وزننده برنسنه نك مجموعنى سپورى يمك معناسنه در يقال قلفح الطعام اذا اكله اجمع (القمح) قافك فتحى و ميمك سكونيله حبوباتدن بغدايه دينور بر معناسنه شارح ديركه زمخشرى فائقده ديديكه قمح اصلنده رفعت

معناسـنه در حنطه‌یه اطلاق حبوباتك ارفع و اعلاسی اولدیغیچوندر وقمح مصدر اولور برنسـنه‌یی سفوف کبی خرد ایدوب آوجیله آغزنه آتمق معناسنه یقال قمح السویق قمحا من الباب الرابع اذا استفه (الاقتماح) افتعال وزننده قمح معناسـنه‌در یقال اقتمحه بمعنی قمحه (القمیحة) قریحه وزننده جوارشه اطلاق اولنورکه سفوف وجهیـله تناول اولنان ادویه‌دن عبارتدر وجوارش کوارش فارسی معربیدرکه هضم ایچون تناول اولنان دارودن عبارتدر تقول اقتمحت القمیحة ای الجوارش (القمحة) جرعه وزنـنده قمحه‌دن آغز طلوسی اولانه دینـور وقمحه ورس اسمیدرکه یمن زغفرانی دیدکلری دارو درو عتیق شرابك یوزینه چوکن غبار کبی کوفه دینور وزغفرانه دینور (القمحان) قافك ومیم مشـددنك ضمیله عنفوان وزننده ومیمك فتحیله لغتـدر بودخی یمن زعفرانـنه علی قول عتیق شراب اوزره چوکن توز کبی کوفه و زعفرانه دینـور (القموح) قعود زنـنده دوه حوض اوزرنده صویی ایچمیوب باشنی یوقری قالدروب طوتمق معناسـنه‌در کرك ابتدای امردن وکرك ایچوب قاندقدنصکره اولسون یقال قمح البعیر قموحا اذا رفع رأسه عند الحوض وامتنع من الشرب (التقمح) تفعل وزنـنده (والانقماح) انفعال وزنـنده قموح معناسـنه‌در (القامح) قوحدن اسم فاعلدر جمعی قمح کلور رکع وزنـنده وقامح مطلقا صودن کاره اولوب امتناع ایدنه دینور کرك انسان وکرك حیوان اولسون ونه علتـدن ناشی اولورسه اولسون و یك صوسزلقدن بغایت سست وفاتر اولمش دوه‌یه دینور (المقامحة) مفاعله وزنـنده دوه صویه کلوب برعارضه سببیله صو ایچمیوب اعراض وامتناع ایلمك معناسـنه‌در تقول قامحت ابلك اذا وردت ولم تشرب لدآء اوبردوهی ناقة مقـامح و ابل مقامحة وبو رائم مربع بلاهاء وارد اولان صفاتدندر (الاقماح) همزه‌نك کسریله باشی یوقری قالدروب کوزی اشاغی‌یه طوغری دیکمك معناسنه در یقال اقمح الرجل اوالبعیر اذا رفع رأسه وغض بصره وبرونی کوکه طوتمق معناسـنه استعمال اولنورکه خود بینلکدن کنایه در یقال اقمح بانفه اذا شمخ به و غلال سـنبله‌سی اوزنمك معناسـنه در یقال اقمح السنبل اذا جری فیه الدقیق وبغدای سنبله‌سی کالنی بولمق معناسنه‌در یقال اقمح البر اذا صار قمحا نضیجا وکردنی بند ایچره اولان اسیرباغك مضایقه‌سندن باشنی اشاغی‌یه اندره‌میوب دائما یوقری طوتدرمق معناسـنه‌د یقال اقمح الغل الاسیر اذا ترك رأسـه مرفوعا لضیقه قال المؤلف فی البصائر ومنه قوله تعالی [فهم مقمحون] ومنه حدیث علی کرم الله وجهه قال له النبی علیه السلام [سـتقدم علی الله انت وشـیعتك راضین مرضیین و یقدم علیه عدوك غضابا مقمحین ثم جمع یده الی عنقه یریهم کیف الاقمـاح] وکذا فی النهایة واقماح نبیذ

ایچمك

ایچمك معناسنه درکه رفع رأسی مستلزمدر یقال اقمح النبیذ اذا شربه بو ایکی معناده بعض نسخه‌ده اقتمح عنوانیله‌که افتعالدندر واقع اولوب لکن شارح استصواب ایلامشدر (القماح) کتاب وزننده (والقماح) غراب وزننده ذکر اولنان مقامحه‌دن اسملردرکه دوه صودن امتناعله باشنی یوقری قالدرمغه دینور بوجهتله شهور رومیه‌دن کانون اول وثانی‌یه شهری قماح وقماح اطلاق ایلدیلر زیرا شهرین مرقومینده صوغوق بغایت شدید اولمغله دوه قسمی صو ایچمکدن امتناع ایدرلر قال فی الاساس ومن ذلك قالو الشیبان وملحان وهما من اشد اشهر الشتاء بردا شهرا قماح لمقامحة الابل فیها عن برد الماء وشیبان وملحان کانون اول وثانی اسملریدر صحاح مترجمی شهرا قماحك الفنی تثنیه‌یه حمل ایلیوب اقماح فهم ایلدیکندن بشقه شدت برد ایله تفسیری یك بارددر (القمحی) ضیزی وزننده (والقمحاة) هایله ذکرك باشنه دینور فیشه معناسنه (القمحانة) قافك کسریله انسانك باشندن اکسه‌سیله قفا چقورینك ارالغنه دینور (التقمیح) تفعیل وزننده برکسه کندی ذمتنه اداسی لازم کلان چوق نسنه‌دن طالبی آزجه نسنه ایله صاومق معناسنه‌در مثلا برآدمه بیك غروش ویره‌جكی وار ایکن برتقریبله بشیوز غروشله قپادوب صاومق کبی یقال قمح فلان فلانا اذا دفعه بالقلیل عن کثیر یجب له (القنح) قافك فتحی ونونك سکونیله برنسنه‌یی چوکان کبی بوکوب اکمك معناسنه‌در یقال قنح الشیء قنحا من الباب الثالث اذا عطفه کالمحجن وصودن قانمغله چکیلوب باشنی یوقری قالدرمق معناسنه‌در یقال قنح الشارب اذا روی فرفع رأسه ریا وصودن قاندقدنصکره کوکلسز زوراکی ایچمك معناسنه‌در یقال قنح الشارب اذا تکاره علی الشرب یعنی بعدالری وبراغاج یونوب آلتندن صوقشدرمغله قپویی یوقری قاکیروب قالدرمق معناسنه‌درکه مفتاحسز قپونك اولوجهله اوچه‌سنی چقروب آچمقدن عبارتدر یقال قنح الباب اذا نحت خشبة فرفعه بها (الاقناح) همزه‌نك کسریله قنح ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال اقنح الباب بمعنی قنح (التقنح) تفعل وزننده بودخی قاندقدنصکره مع الکراهه ایچمك معناسنه‌در یقال تقنح الشارب اذا تکاره علی الماء (القناحة) رمانه وزننده برکونه انختره دینورکه اوزون واکری اولور اکثری باغچه قپولری کلیدلرینه ایدرلر (التقنیح) تفعیل وزننده قناحه دیدکلری انختری قپویه اویدرمق معناسنه‌در تقول قنحت الباب اذا اصلحت القناحة علیه (القوح) قافك فتحی و واوك سکونیله یاره ایرینلشمك معناسنه‌در یقال قاح الجرح یقوح قوحا اذا صارت فیه المدة وسپورمك معناسنه‌در یقال قاح البیت اذا کنسه (التقوح) تفعل وزننده بودخی یاره ایرینلشمك معناسنه‌در یقال تقوح الجرح اذا صارت فیه المدة (التقویح) تفعیل وزننده

سپورمك معناسنه‌در يقال قوح البيت اذا كنسه (الاقاحة) همزه‌نك كسريله بركمسه آخر آدمك طلب وسؤال ايليه‌جكى نسنه‌يى بعد السؤال ويرمك اوزره جزم وتصميم ايلك معناسنه‌در يقال اقاح الرجل اذا صمم على المنع بعد السؤال (القاحة) ساحه وزننده ومرادفيدر جمعى قوح كلور سوح كبى وقاحه مدينه قربنده برموضع آديدر (القيح) قافك فتحى ويانك سكونيله قان قارشمامش صافى ايرينه دينور مده معناسنه وقيح مصدر اولور ياره ايرين طوتمق معناسنه يقال قاح الجرح يقيح قيحا بمعنى قاح يقوح قوحا پس واوى ويائى اولور (التقييح) تقويح وزننده ومرادفيدر (التقيح) تقوح وزننده ومرادفيدر (الاقاحة) اقاحۀ مذكوره ايله مرادفدر پس بوماده‌لر واويه ويائيه‌در

﴿ فصل الكاف ﴾ (الكبح) كافك فتحى وبانك سكونيله مركوب اولان دابه‌يى طوردرمق ايچون لجامنى كيرو چكوب قاصمق معناسنه‌در يقال كبح الدابة كبحا من الباب الثالث اذا جذب لجامها لتقف قال فى الاساس ليس كبح الصعب الشرس الا باللجام الشكس نسخه‌لردن باب اشارتى ساقط اولمغله امهات سائره‌دن اخذ اولنمشدر وكبح قلجله چالمق معناسنه‌در يقال كبحه بالسيف اذا ضربه به وبركمسه‌يى عزم ايلديكى حاجتندن رد ايلك معناسنه استعمال اولنور كه معناى اولدن مأخوذدر يقال كبح فلانا اذا رده عن الحاجة (الاكباح) همزه‌نك كسريله كبح ايله معناى اولده مرادفدر يقال اكبح الدابة بمعنى كبحها وشامخ وعالى اولمق معناسنه‌در يقال اكبح البناء على بناء المفعول اذا كان مكبحا اى شامخا (المكبح) كافك ضميله مصل ديدكلرى يوغرد صويى انواعندن سياه نوعيدركه تركلر قره قروت وچوكلك تعبير ايدرلر على قول رخبين اسميدركه مائيت لبنى طبخله تغليظ ايلمكله حاصل اولور تركيده لور تعبير اولنور (المكبح) معظم وزننده شامخ وعالى نسنه‌يه دينور يقال انه لمكبح اى شامخ (الاكبح) احمر وزننده تند وشديد حيوانه دينور يقال بعير اكبح اى شديد (المكابحة) مفاعله وزننده برآدمه سوكمك وسوكشمك معناسنه‌در يقال كابحه اذا شاتمه (الكابح) كاخ وزننده شول تطير وتشأم اولنان نسنه‌دركه برآدمك قرشوسنه ظهور ايليه وجهه‌سندن رد ايتديكيچون اطلاق اولنمشدر جمعى كوابح كلور يقال تطير من الكابح وهو ما استقبلك مما يطير منه (الكتح) كافك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله طعامى طويجه قدر يمك معناسنه‌در يقال كتح الطعام كتحا من الباب الثالث اذا اكله حتى شبع ويل بركمسه‌نك اوزرينه طپراق توزيدوب صاورمق معناسنه‌در يقال كتحت الريح فلانا اذا سفت عليه التراب عند البعض كتح يل بركمسه‌نك اوزرندن لباسنى چكوب كوترمك معناسنه‌در يقال كتحت الريح فلانا اذا نازعته ثيابه وچكركه برده اولان نباتى سپورى پيوب بتورمك معناسنه‌در يقال كتح الدبى الارض اذا

اكل

اكل ماعليها و كثح كدحدن دون يعنى طرملامقدن آزجه چقل وجودى برملك
معناسنه‌در يقال كثحه الحصى وهو دون الكدح ووجودك دريسنه اصابتله تأثير
ايلمك معناسـنه‌در يقال كثح الجلد اذا اصابه فاثرفيه واول مؤثر اولان شيئه‌ده
كثح اطلاق اولنور مؤلف بيانده استقصار ايلمشدر (الكثحة) كافك فتحى وثاى
مثلثه‌نك سكونيله نوع انساندن آزجه جماعته دينور يقال جائت كثحة من الناس
وهى من الناس جماعة غير كثيرة (التكاثح) تكافح وزننده قلج ايله روبروجنك
ايلمك معناسـنه‌در يقال تكاثح الجيش بالسيف اذا تكافحوا به (الكثح) مدح
وزننده كون آچق معناسـنه‌در يقال كثح عن استه اذا كشف يعنى عنه الثوب
ويل بركسه اوزره طپراق صاورمق معناسنه‌در يقال كثحت الريح عليه التراب
اذا سفته و بركسه‌نك مالنى نهب ايدوب مجموعنى سپورى كوترمك معناسنه‌در يقال
كثح من المال ماشاء اذا كسح اى اخذ كله و بركدرمك معناسـنه‌در يقال كثح
الشئ اذا جمعه وطاغتمق معناسنه اولمغله ضد اولور يقال كثحه اذا فرقه (التكثيح)
تفعيل وزننده يودخى كون آچق معناسـنه‌در يقال كثح عن استه بمعنى كثح
(التكثح) تفعل وزننده بركسه‌يه چقل طاشلريله اورمق معناسـنه‌در يقال تكثح
بالحصى اذا تضرب به (الكح) كافك ضميله قح وزنـنـده ومرادفيدركه خالص
ديمكدر يقال عربى كح اى قح وخالص وعربية كحة اى قحة (ام كحه) شول خاتوندركه
آيت فرائض آنك حقنده نازل اولمشدر مزبور صحابيه‌در اصحابدن اوس بن ثابت
الانصارى زوجه‌سى ايدى موما ايله احد غزوه‌سـنده شهيد اولوب مزبوره ايله
اوچ قيزنى ترك ايلدى عم‌زاده‌لرى جاهليت عادتى اوزره جميع مخلفاتى اخذ وزوجه
ايله صغارى محروم ايلدكلرنده اشبو [وللنساء نصيب] الايه كريمه‌سى نازل اولمشدر
فخر عالم عليه السلام حضرتلرى مال مزبوره وضع يد ايتاملرى بابنده امر بيورملريله
توقف ايدوب بعده [يوصيكم الله] الايه كريمه سى نزل اولمغله ام كحه‌يه ثمن
وقيزلره ثلثان وباقى مزبورلره اعطا اولندى (الكحكح) هدهد وزننده (والكحكح)
سمسم وزننده يك قوجه قارى‌يه دينور وقوجه ناقه‌يه دينور (الكحح) ضمتينله
قوجه قاريلره دينور شارحك بيانى اوزره مفردى كحادر (الكدح) مدح وزننده
بركسه امك چكوب كندى نفسى ايچون سعى وكوشـشله برايش ايشلمك معناسنه‌در
يقال كدح فى العمل كدحا من الباب الثالث اذا سعى وعمل نفسـه خيرا اوشرا
وكدح طرملامق معناسـنه‌در يقال كدح وجهه اذا خدش عند البعض بركسه‌نك
جمالنه شين وعيب ويره‌جك نسنه ايلمك على قول ضربه ايله ياخود سائر نسنه ايله
افساد ايلمك معناسـنه‌در يقال كدح وجهه اذا عمل به مايشينه او افسده وكسب
وكار ايلمك معناسنه‌در يقال كدح لعياله اذا كسب وطراق ايله صاچى برى برندن

آیرمق معناسنه‌در یقال کدح رأسه بالمشط اذا فرج شعره وکدح طرملامقدن پیدا اولان طرنق یاره‌سنه دینورکه طرمق تعبیر اولنور وبو تسمیه بالمصدردر یقال به کدح ای خدش جمعی کدوح کلور (التکدیح) تفعیل وزننده بودخی یوزی طرملامق یاخود جمالنه عیب ونقیصه ویره‌جك برایش ایتمك معناسنه‌در یقال کدح وجهه اذا خدشه او عمل به مایشینه (الاکتداح) افتعال وزننده املك چکوب کسب وکار ایلمك معناسنه‌در یقال اکتدح لعیاله اذا اکتسب (التکدح) تفعل وزننده طرملانمقدن ناشی اعضا بره‌لنمك معناسنه‌در یقال تکدح الجلد اذا تخدش (المکدح) معظم وزننده طرملانمش دیمکدر و منه یقال حمار مکدح ای معضض (کودح) جوهر وزننده بر رجل اسمیدر (کدراح) قرطاس وزننده برموضع آدیدر (الکذح) کافك فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله یل طاش وطپراق صاوروب آتمق معناسنه‌در یقال کذحته الریح کذحا من الباب الثالث اذا رمته بالحصی والتراب (الکرح) کافك کسریله باپاس صومعه‌سنه دینورکه خلوتخانه سیدر جمعی اکراح کلور (الکارح والکارحة) انسانك بوغازینه دینور (الاکیراح) همزه‌نك ضمی وکافك فتحیله نصاری طائفه‌سنك پصقلیه کونلرنده چقوب واره‌جقلری مواضعه دینورکه آیازمه مقوله‌سی یرلر اوله‌جقدر یقال النصاری خرجوا الی الاکیراح وهی مواضع یخرج الیها النصاری فی اعیادهم مترجم دیرکه لفظ مزبور عبرانی یاخود سریانی اولمق اغلبدر (الکربحة) دحرجه وزننده یره چالمق معناسنه‌در یقال کربحه اذا صرعه وآغر آغر سکرتمکه دینور کردحه دیدکاری سکرتمکدن دون اولور (الکرتحة) تای فوقیه ایله کربحه وزننده یقمق ویره چالمق معناسنه‌در یقال کرتحه اذا صرعه (التکرتح) تدحرج وزننده سرعتله یوریوب کتمك معناسنه‌در یقال تکرتح فی مشیته اذا مرمرا سریعا (الکردح) زبرج وزننده قوجه قاری‌یه دینور وصلب ومتین کشی‌یه دینور (الکرداح) قرطاس وزننده یورك انسان وحیوانه دینور یقال رجل وفرس کرداح ای سریع العدو (الکردحة) کرتحه وزننده آندن اسمدر چابك سکرتمکه وچابك سکردشه دینور وکردحه یره چالمق معناسنه‌در یقال کردحه اذا صرعه (الکرداح) کافك ضمیله بودور آدمه دینور (التکردح) تدحرج وزننده ومرادفیدرکه یوارلنمق معناسنه‌در یقال تکردح الشیٔ اذا تدحرج وتکرتح معناسنه‌درکه ذکر اولندی (الکردحاء) کافك کسری والفك مدیله وکرچه قیاس اولان فتحلی وحیرلی کبی مقصور اولمقدر برنوع یورویشه دینورکه آدملری اوفق اوفق آته‌رق تیز تیز یوریمك اوله‌جقدر (المکردح) مدحرج وزننده بغایت متذلل ومتصاغر ومتواضع آدمه دینور (المکرفح) فابله مدحرج وزننده خلقتی

زشت وبی اندام ونازیبا کشی‌یه دینور مشوه معناسنه (الکرمحة) کرمحه وزننده
ومراد فیدر که آهسته آهسته سکرتمك معناسنه در تقول کرمحنا فی آثارهم ای
عدونا متثاقلا (الکسح) مسح وزننده سپورمك معناسنه‌در یقال کسح البیت
کسحا من الباب الثالث اذا کنسه ویل یریوزندن طپراغی صیرمق معناسنه‌در یقال
کسحت الریح الارض اذا قشرت عنها التراب وعاجز اولمق معناسنه در که یك
آغسقلق معناسندن مأخوذدر یقال به کسح ای عجز ویك آغسق اولمق معناسنه‌در
یقال فی رجله کسح ای ظلع شدید ویقال جمل مکسوح ای به ظلع شدید (ماکسحه)
فعل تعجبدر ماأثقله معناسنه که نه عجب آغر یورویشلی دیمکدر معنای مزبوردن
مأخوذدر (الاکتساح) افتعال وزننده برآدمك جمیع مالنی سپوری اخذ ایلمك
معناسنه مستعملدر یقال اکتسحوهم ای اخذوا مالهم کله (المکسحة) مکنسه
وزننده ومرادفیدرکه سپورکه‌یه دینور (الکساحة) کافك ضمیله سپورندی‌یه
دینور کناسه معناسنه واللرده اولان چولاقلق وایاقلرده اولان کوترملك حالتنه
دینور یقال به کساحة وهی الزمانة فی الیدین والرجلین (الکسح) فتحتینله
برکسه‌نك الی چولاق یاخود ایاغی کوترم اولمق معناسنه‌در یقال کسح الرجل کسحا
من الباب الرابع اذا صار اکسح (الاکسح) احمر وزننده (والکسحان) سکران
وزننده (والکسیح) امیر وزننده (والمکسح) زبیر وزننده الی چولاق یاخود
ایاغی کوترم اولان کشی‌یه دینور واکسح طوپاله وآغسقه دینور جمعی کسحان کلور
کافك ضمیله وکسیح امیر وزننده عاجز کمسه‌یه دینور (الکساح) غراب وزننده
دوه قسمنه مخصوص برعلت آدیدرکه ایاقلرنی آغسق ایدر (المکسح) معظم وزننده
قبوغی صویلمش نسنه‌یه دینور یقال عود مکسح ای مقشر (المکاسحه) مفاعله
وزننده مشاربهٔ شدیده معناسنه‌در یعنی هر بری مشروبی سپوری ایچمك یقال کاسحا
مکاسحة اذا شاربا شدیدة (الکسح) کتف وزننده نامرد کمسه‌یه دینورکه لدی
الاستعانه اعانه ایلمز اوله یقال رجل کسح اذا استعنته لایعینك (المکسحة) معظمه
وزننده یمامه‌ده برموضع آدیدر وبوسین وشین ایله وفتحه‌لر وکسره‌لر ایله‌ده زبانزددر
(الکشح) شین‌معجمه ایله کسح وزننده بدنده خاصره ایله ضلع خلفك یعنی بوکور
ایله اکسه ایکونك که قصه ایکودر ارالغنه دینورکه بوش بوکور تعبیر اولنور
فارسیده تهیگاه دینور بومعنادندرکه فلان کمسه شوایشی ستر واضمار ایلدی دیجك
یرده طوی کشحه علی الامر دیرلر وبندن اعراض ایدوب الفت ومحبتی قطع
وترك ایتدی دیجك یرده طوی کشحه عنی دیرلر وکشح قاطر بونجغنه دینور
ودع کبی جمعی کشوح کلور وکشح بوکوره عارض اولان کشح علتندن
ناشی بوکوره یاقی ایلمك معناسنه‌در یقال کشح فلان علی بناء المجهول اذا کوی

من داء الكشح وهو مكشوح وكشح بركسيه دشمنلك ايلك معناسنه‌دركه ادبار كشح ايله اعراضى مستلزمدر يقال كشح له بالعداوة اذا عاداه وناسى طاغتمق معناسنه‌دركه كشحلرنى دوندرمكى مستدعيدر يقال كشح القوم اذافرقهم وطوار قويرغنى پاچه‌سى ارالغنه صوقمق معناسنه‌در يقال كشحت الدابة اذا ادخلت ذنبها بين رجليها وسپورمك معناسنه‌در يقال كشح البيت اذا اكنسه وناس طاغلمق معناسنه‌در يقال كشح القوم عن الماء اذا تفرقوا (الكشح) فتحتينله برعلتدركه بوش بوكوره عارض اولوركه اكا ياقى تدبير ايدرلر على قول ذات الجنب ديدكلرى علتدر علت مزبوره‌يه مبتلا كشى‌يه دينور مكشوح المرادى نام كسنه بوسببله ملقب اولمشدر (الكشاح) كتاب وزننده بركونه تمغا اسميدركه دوه‌نك بوش بوكرينه اوريلور (الكاشح) قلبنده كينه وعداوتى اضمار ايدن كسيه دينوركه مبطن وخبرچين تعبير اولنور يقال رجل كاشح اى مضمر العداوة (المكاشحة) مفاعله وزننده معادات معناسنه‌در يقال كاشحه اذا عاداه (التكشح) تفعل وزننده جماع ايلك معناسنه‌در يقال تكشح المرأة اذا جامعها (المكشاح) مفتاح وزننده بالته‌يه دينور وقلجك آغزينه دينور (المكشح) منبر وزننده مكشاح معناسنه‌در (التكشيح) تفعيل وزننده برشيئك قبوغنى كيدرمك معناسنه‌در يقال كشح الشئ اذا قشره وبوش بوكوره ياقى اورمق معناسنه‌در يقال كشح الابل اذا كوى كشحه (الكشوح) صبور وزننده ملكهٔ سبا اولان بلقيسك سليمان على نبينا وعليه السلام طرفنه اهدا ايلديكى يدى قبضه قلجدن برينك اسميدر مجموعى بونلردر ذوالفقار صمصامه رسوب مجذوم ضرس الحمار ذوالنون كشوحدر برقاچى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه انتقال ايلمشدر (الانكشاح) انفعال وزننده ناس طاغلمق معناسنه‌در يقال انكشحوا عن الماء اذا تفرقوا (المكشحة) معظمه وزننده مكسحه‌ده لغتدركه برموضع آديدر (الكفيح) امير وزننده بركسه‌نك كفوومماثلنه دينور وخاتونك زوجنه وهمفراشنه‌دينور وناكهان ظهور ايدن‌مهمانه دينور (الاكفح) اسود وزننده و مرادفيدركه سياه نسنه‌يه دينور (الكفح) مدح وزننده برشيئك اورتوسنى كيدروب آچمق معناسنه در يقال كفحه كفحا من الباب الثالث اذا كشف عنه غطاءه و اورمق معناسنه‌در يقال كفحه بالعصا اذا ضربه بها وطوارى طوردرمق ايچون لجامنى چكمك معناسنه‌در يقال كفح لجام الدابة اذاجذبه يعنى لتقف وروبرو اولمق معناسنه‌در يقال كفح فلانا اذا واجهه وبركسه‌يى آنسزين اوپمك معناسنه‌در يقال كفح المرأة اذا قبلها فجاءة وخجل وشرمسار اولمق معناسنه‌در يقال كفح الرجل عنه كفحا من الباب الرابع اذا خجل وقورقق اولمق معناسنه‌در يقال كفح الرجل اذا جبن (الاكفاح) همزه‌نك

کسریله بودخی طواری طوردرمق ایچون لجامنی کیرو چکمك معناسنه‌در یقال اکفح لجام الدابة اذا جذبه ورد و صرف ایلمك معناسنه‌در تقول اکفحته عنی ای رددته (المکافحة) مفاعله وزننده (والکفاح) قتال وزننده بودخی روبرو اولمق معناسنه‌در یقال کافحه مکافحة وکفاحا اذا واجهه روبرو جنك ایلمك معناسی اطلاق وتقیید علاقه‌سنه مبنی‌در وفی الحدیث القدسی [اعطیت محمدا کفاحا] ای اشیاء کثیرة من الدنیا والاخرة پس بومعنای لازمیله تفسیردرکه حق تعالینك معطئ حقیقی اولوب عزت وجلالتنه و حضرت محمدك قدر و منزلتنه مبنی کفاحا بالذات عطا ایلمك اشیاء کثیره اعطاسنی مستلزمدر و قال فی النهایة و فی حدیث جابر [ان الله کلم اباك کفاحا] ای مواجهة لیس بینهما حجاب ولا رسول وکفاح آنسزین اوپمك معناسنه‌در یقال کافح المرأة اذا قبلها بغتة (الکلوح والکلاح) کافلرك ضمیله ترشرولق اراسنده صرتمق معناسنه‌در که دوداقلری چکیلوب اوك دیشلری نمایان اولمقدن عبارتدرکه ترشرولغك بدلکی و پك بیزه‌لکیدر یقال کلح الرجل کلوحا وکلاحا من الباب الثالث اذا تکشر فی عبوس (التکلح) تفعل وزننده کلوح معناسنه‌در یقال تکلح الرجل بمعنی کلح وتبسم ایلمك معناسنه استعمال اولنور یقال تکلح الرجل اذا تبسم وشمشك پیدرپی چاقق معناسنه استعمال اولنور یقال تکلح البرق اذا تتابع (الاکلاح) همزه‌نك کسریله بودخی کلوح معناسنه‌در یقال اکلح الرجل بمعنی کلح و بو معناده متعدی اولور تقول اکلحته انا ای جعلته متکلحا (الکلحة) فتحاتله اطرافیله دائرا مادار آغزه اطلاق اولنور یقال ماقبح کلحته ای فه وحوالیه (الکلاح) غراب وزننده (وکلاح) قطام وزننده سنهٔ مجدبه‌یه یعنی قوراق وقیتلق ییله دینور (الکولح) جوهر وزننده چرکین وبد چهره کمسیه دینور یقال رجل کولح ای قبیح (الکالح) یوزنی بورتروب تعبس ایدن ترشرو کشی‌یه دینور وسخت وشدید زمانه اطلاق اولنور یقال دهر کالح ای شدید (المکالحة) مفاعله وزننده شدت ایلمك معناسنه‌در ومنه یقال کالح القمر اذا لم یعدل عن المنزل یعنی آی نازل اولدیغی منزلدن عدول و انصراف ایلدی کویاکه شدت وتعصب ایلدی (الکلتحة) دحرجه وزننده برکونه یوریمکه دینور (کلتح) جعفر وزننده بررجل آدیدر (الکلدحة) کلتحه وزننده و مرادفیدر (الکلدح) جعفر وزننده پك ومتین آدمه دینور وقوجه قاری‌یه دینور (الکلمح) کافك ومیمك کسریله طپراغه دینور (الکمح) کافك فتحی ومیمك سکونیله مرکوب اولان دابه‌یی توقیف ایچون لجامنی کیرو چکمك معناسنه‌در یقال کمح الدابة کمحا من الباب الثالث اذا کبحها (الاکماح) همزه‌نك کسریله کمح معناسنه‌در یقال اکمح الدابة بمعنی کبحها وآصمه چبوغی ییراقلنمغه بشلمق معناسنه‌در یقال اکمح

الكرم اذا تحرك للايراق وعالى وشاخ اولمق معناسنه‌در يقال اكمح الرجل على بناء المجهول اذا كان مكمحا اى شامخا (الكومح) جوهر وزننده قيناقلرى بيوك اولان آدمه دينور و شول كمسه‌يه دينوركه ديشلرى ايرى و برى برى اوزره اولمغله آغزنى طولدرديغندن كلامى غليظ غليظ تكلم ايدر اوله (الكيموح) كيموس وزننده يارلق نسنه‌يه دينور يقال وجه كيموح اى مشرق و طپراغه دينور (المكمح) مكرم وزننده شاخ و عالى شيئه دينور وقد اكمح كما ذكر (المكامح) مصابيح وزننده ولادتى قريب اولان ناقه‌لره دينور مكماح مفرديدر (الكومحان) كافك فتحيله ايكى قومسال معروف طاغلرك اسميدر (الكنتح) نون و تاى فوقيه ايله جعفر وزننده احمق و بيغز آدمه دينور (الكنثح) ثاى مثلثه ايله كنتح وزننده و مرادفيدر (الكنسح) كافك و سينك كسريله (والكنسيح) قنديل وزننده بر نسنه‌نك اصل ومادّه‌سنه دينور (الكوح) كافك فتحى وواوك سكونيله خصمنه جنكده غالب اولمق معناسنه‌در يقال كاحه يكوحه كوحا اذا قاتله فغلبه وصويه ياخود طپراغه طالدرمق معناسنه‌در يقال كاحه اذا غطه فى ماء اوتراب (المكاوحة) مفاعله وزننده بودخى خصمنه جنكده غالب اولمق معناسنه‌در يقال كاوحه بمعنى كاحه وآشكاره سوكشمك معناسنه‌در يقال كاوحه اذا شاتمه وجاهره (التكويح) تفعيل وزننده بودخى قتالده غالب اولمق معناسنه‌در يقال كوحه بمعنى كاحه وصعب انسان وحيوانى يواشتمق معناسنه‌در يقال كوحه اذا اذله ورد ايلمك معناسنه‌در يقال كوحه اذا رده (الاكاحة) همزه‌نك كسريله بودخى خصمه غالب اولمق معناسنه‌در يقال اكاحه بمعنى كاحه و ويرمك معناسنه‌در يقال ما اكاحه اى اعطاه (التكاوح) تفاعل وزننده ايكى كمسه برى برينه شر وشور وفساد ايرائنه درشمك وبربرينه اويوب اولاشمق معناسنه‌در يقال تكاوحا اذا تمارسا فى الشر بينهما (الكاح والكيح) كافك كسريله طاغك آرغاج يرينه دينوركه يوره تعبير اولنور جمعى اكياح وكيوح كلور (الكواح) كتاب وزننده ماله كمال اوزره تقيد و اهتمام ايدن آدمه دينور مالدن مراد دواب و مواشيدر يقال هو كواح مال اى ازاؤه (الكيح) فتحيله غلظت وخشونت صاحبى اولمق معناسنه‌در (الكيح) كافك كسريله خشن وغليظ اولان شيئه دينور تذكير وتأنيثى مساويدر ومبالغة بوندن وصفله اكيح دخى دينور يقال اسنان كيح و يقال كيح اكيح اى خشن غليظ كما يقال يوم ايوم (الكيح) كافك فتحى و يانك سكونيله قلچ ضربه‌يه تأثير ايدوب ايشلمك معناسنه‌در يقال ما كاح فيه السيف اى ماحاك (الاكاحة) همزه‌نك كسريله كيح معناسنه‌در يقال ما اكاح اى ما كاح وهلاك ايلمك معناسنه‌در يقال اكاحه اذا اهلكه

﴿ فصل اللام ﴾ (اللبح) لامك وبانك فتحيله بهادرلق شجاعت معناسنه‌در وبر رجل

اسمیدرکه حدیث کتابلرنده مذکوردر ومنه تباعدت شعوب من لبح فعاش ایاما لکن نهایه ده جیمله مرسومدر ولبح پیر و سالخورده کشی یه دینور (اللبح) مدح وزننده (والالباح) اکرام وزننده (والتلبیح) تفعیل وزننده برکمسه لبح یعنی پیرو اختیار اولمق معناسنه در یقال لبح الرجل لبحا من الباب الثالث والبح ولبح اذا شاخ (لباح) غراب وزننده بر موضع آدیدر (اللتح) لامك فتحی و تای فوقیه نك سکونیله برکسه نك بدننه یاخود چهره سنه چقل طاشلریله اوروب برەلندرمك یاخود کوزنی چقرمق معناسنه در یقال لتحه لتحا من الباب الثالث اذا ضرب جسده او وجهه بالحصی اوفقأعینه و برآدمه بدنکاه ایله باقق معناسنه استعمال اولنور یقال لتحه ببصره اذا رماه به کما یقال رماه بعینه و جماع ایلك معناسنه در یقال لتح جاریته اذا جامعها و برکسه نك مجموع مالنی سپوری غصب ایلك معناسنه در یقال لتح فلانا ای ماترك عنده شیئا الا اخذ وال ایله اورمق معناسنه در یقال لتحه بیده اذا ضربه بها (اللتح) فتحتینله آجقمق معناسنه در یقال لتح الرجل لتحا من الباب الرابع اذا جاع (اللتحان) سکران وزننده آندن صفتدر مؤنثی لتحی در سکری کبی یقال رجل لتحان وامرأة لتحی ای جایع (اللاتح) صاحب وزننده (واللتاح) غراب وزننده (واللتحة) لامك ضمیله همزه وزننده (واللتح) کتف وزننده بغایت زیرك وهوشمند وآتش ذهن اولان آدمه دینور یقال رجل لاتح ولتاح ولتحة ولتح ای عاقل داهیة (الالتح) اصلح وزننده معنای مزبوردن مأخوذدر شول شاعره اطلاق اولنورکه بغایت صاحب دقت اولمغله مضامین ومعانی یه شعرای سالفه دن ازید متصرف اوله یقال هوالتح شعرا منه ای اوقع علی المعانی منه قال الشارح و منه قول الاصمعی کان جریر التح اصحابه هجاء (اللجح) لامك ضمی وجیمك سکونیله برنسنه در که دحل طرزنده قویینك ودره نك دبنده اولور دحل دره لرده اولان آغزی طار و کیروسی بول چقوره دینمکله بوندن مراد قویینك ودره نك دیبلرنده حوض طرزنده اولان چقوردر (اللجح) فتحتینله کوزك اوست قپاغی پك اتلو ولین اولمغه یاخود چپاقلو وشیرلغانلو اولمغه دینور لخص یاخود غمص معناسنه یقال فی جفنه اوفی هینه لجح ای لخص اوغمص وکوزك اوست قپاغنك یوقریسنه دینورکه قاش آنك کناری اوزره ثابت اولور عیرالعین معناسنه (الالحاح) همزه نك کسریله پك ابرام ایلك معناسنه در یقال الح السائل فی السؤال اذا الحف وبلود وفرت اوزره یغمور یاغدرمق معناسنه استعمال اولنور یقال الح السحاب اذا دام مطره وارکك دوه حرون اولمق معناسنه نته که خلأ ناقه ده خاصدر یقال الح الجمل اذا حرن کما یقال خلأت الناقة و بنك طواری یورلمغله آغرلنوب کیرولنمك معناسنه در یقال الحت المطی اذا کلت فابطأت وپالان

دابه‌نك صرتنی سوروب یاغر ایتك معناسـنه استعمال اولنور یقال اح القتب علی ظهر الدابة اذا غقر ظهرها (الملحاح) مفتاح وزننده شول پالانه دینور که دابه‌نك صرتنی یاغر ایدر اوله پك بصدیغنـدن ناشی یقال قتب ملحاح ای عقور لظهور الدواب (الملحلحة) زلزله وزنـنـده بریردن اصلا قلدامیوب دائمی پایدار اولمق معناسنه‌در مادهٔ مذکوره‌دن مأخوذ ومکرردر یقال لحلح القوم لحلحة اذالم یبرحوا مکانهم ولحلحة قوری شیئه دینور تأنیثی موصوف اعتباریله‌در یقال خبزة لحلحة ای یابسة (التلحلح) تزلزل وزنـنـده لحلحه ایله معنای اولده مرادفدر یقال تلحلح القوم بمعنی لحلحوا (اللحح) فتحتینله کوز قپاقلری چپاقدن بری برینه یاپشمق معناسـنه‌در یقال لححت عینه لححا من الباب الرابع اذا لصقت بالرمص شارح دیرکه بوادغامله‌ده لغتدر (اللاح واللحح) کتف وزننده (والملحلح) غبغب وزننده طار و صقشق یره دینـور یقال مکان لاح ولحح ولحلح ای ضیق (اللح) لامك فتحیله معنای آنیه‌دن صفتدر بر کبی یاپشق وصقشق اولان شیئه دینور ومنه تقول هوابن عم لح ای لاصق النسب اولده لحا کلمه‌سی حالیت اوزره منصو بدرکه ماقبلی معرفه‌در وثانیده صفتدر وبونك مفردوجمعی ومذکرومؤنثی مساویدر زیرافی‌الاصل مصدردر واکر اول کسه‌نك قرابتی متصل‌اولمیوب همان اقرباء وعشیرتندن‌اولورسه هوا بن عم الکلالة وابن عم کلالة دیرسن ولح اصلی اوزره مصـدر اولور قرابت متصـل اولمق معناسـنه استعمال اولنور یقال لحت القرابة بیننا لحا اذا لصقت (الملحلح] ملم وزنـنـده برقومك سید وذیشاننه دینـور یقال هو ملحلح ای سید (اللحوح) اتمك قطایفنه شبیه برطعامدرکه سودایله اکل اولنور یمن‌اطعمه‌سندندر (اللدح) مدح وزننده ال ایله اورمق معناسنه‌در یقال لدحه لدحا من الباب‌الثالث اذا ضربه بیده ولطح معناسـنه‌در کاسیذکر (التلزح) تفعل وزننده برکشی نار وارك مقوله‌سی اکل‌ایدرکن یانده اولان آدمك آغزی صولنمق معناسنه‌درکه تشهیدن نشئت ایدر یقال تلزح فوه اذا تحلب من اکل رمانة اواجاصة یعنی حامضة (اللطح) سطح وزننده ال آیه‌سـیله اورمق یاخود ملایمتله اوخشـار کبی ارقه‌یه اورمق معناسنه در یقال لطحه لطحا من الباب الثالث اذا ضربه ببطن کفه اوضربا لینا علی الظهر ویره چالمق معناسنه‌در یقال لطح به اذا ضرب به الارض ولطح لطح کبیدر یعنی آنك کبی اسمدرکه بیلاشغه دینور لکن بوقوروبوب قازنمغله اثری قالمیوب همان یری بللو اولان بیلاشغه دینور یقال به لطح منه وهو کاللطح اذا جف وحك فلم یبق له اثر (اللفح) سفح وزننده قلجله اورمق معناسـنه در یقال لفحه بالسیف لفحا من الباب الثـالث اذا ضربه به شارحك بیاننه کوره قلجله یانجه اورمغه مخصوصدر ولفح ولفحان فتحاتله آتشك اسیلکی چالوب یاقق معناسنه‌در یقال لفحته

النار

النار بحرها لفحا ولفحانا اذا احرقت مؤلفك بصائرده بيانه كوره معناى اول بوندن مستعاردر (اللفاح) رمان وزننده برنبات معروف آديدركه بادنجانه شبيه اولور و يبروح الصنم ديدكلرى نباتك ثمرينه دينورد مفردات طبيه‌ده ايكيسى بر اولمق اوزره مرسومدركه فارسيده شابيزك دينور عطريتلو و حلاوتلو اولور ومؤلف برح ماده‌سنده يبروح لفاح برئ كوكنه دينور ديو رسم ايلمكله بوراده مناسبتسزجه‌در انجق بعض مفرداتده لفاح فارسيده دستنبوى ايله مفسر اولديغى رسيدهٔ نظردركه تركيده شمامه ديدكلرى اوله‌جقدر (اللقح) لامك فتحى وقافك سكونيله (واللقح) فتحتينله (واللقاح) سحاب وزننده ناقه كندوسنه چكيلن يغورك نطفه‌سنى قبول ايدوب كبه قالمق معناسنه در يقال لقحت الناقة لقحا ولقحا و لقاحا من الباب الرابع اذا قبلت اللقاح بوراده لقاح كتاب وزننده اسمدر (اللاقح) صالح وزننده كبه قلان ناقه‌يه دينور جمعى لواقح دركه فاسخ وشامذ كبى صفات مختصه‌سندندر وجنك عظيمه حرب لاقح اطلاق ايدرلر يقال بينهم حرب لاقح اى شديدة عظيمة (اللقوح) صبور وزننده بودخى كبه قالمش ناقه‌يه دينور جمعى لقح كلور ضمتينله ولقوح لقاح لفظندن مفرد اولوركه مطلقا دوه‌يه دينورابل معناسنه وصاغمال ناقه‌يه على‌قول طوغوردقدنصكره ايكى ياخود اوچ آيه قدر لقوح بعده لبون دينور (اللقاح) سحاب وزننده خاصة ديشى خرمايه اوردقلرى آشى‌يه دينور زمخشرينك بيانه كوره اركك خرمانك چچكنى سفوف كبى خرد ايدوب ديشى خرمانك چچكى قبجوغنه اكوب ادخال ايدرلر خرما آشيسى بواوله‌جقدر ولقاح اركك خرمانك چچكنه اطلاق اولنوركه آنكله آشى اوريلور وملوك وامرا وضابطلرينه مطيع ومنقاد اولميان جماعت وعسكره على قول جاهليتده سبى واسر اصابت ايلامش قبيله وجماعته دينور (اللقاح) كتاب وزننده دوه‌لره دينور ابل معناسنه لقوح مفرديدركه ذكر اولندى ولقاح نفوس ناطقه‌يه دينور بونده مفردى لقحه‌در لامك كسريله اساسك بيانه كوره بومجازدر ولقاح ديشى‌يه چكيلان اركلك دوه‌نك نطفه‌سنه دينور (اللقحة) لامك كسرى وقافك سكونيله نفس وذات معناسنه‌دركه ذكر اولندى ولقوح معناسنه‌دركه صاغمال دوه‌يه دينور بونده لامك فتحيله ده جائزدر جمعى لقح كلور عنب وزننده ولقاح كلور لامك كسريله ولقحه طوشنجل قوشنه دينور وقرغه‌يه دينور وامزكلى خاتونه اطلاق اولنور (اللقح) فتحتينله مطلقا كبه قالمق معناسنه استعمال اولنور تقييد واطلاق علاقه‌سيله يقال لقحت المرأة والنخلة لقحا من الباب الرابع اذاحملت ولقح لقاح كبى اركك خرمادن آلنان آشينك اسميدر (الملاقح) ميمك فتحيله اركك دوه‌لره دينور مفردى ملقح‌در محسن وزننده وقارننده ياوريسى اولان ناقه‌لره دينور بونك مفرى

منقحه در قافك فتحيله مكرمه وزننده (الملاقيح) مصابيح وزننده ياوری انالری اولان ناقه‌لره دينور بونكده مفردی ملقحه‌در وملاقيح ناقه‌نك قارننده اولان ياوريلره على قول اركك بغور دوه‌نك صلبنده اولان مايه‌لره دينور بونك مفردی ملقوحه‌در مصباحك بياننه كوره بناء مفعول اولان لقحت بالولد صيغه‌سندن متصرف اولمغله اصل اولان ملقوح به اولمقدر لكن حرف جری حذف ايدوب اسميت ايچون هاء ادخال ايلمديلر (التلقح) تفعل وزننده كبه اولميان ناقه كندوسنی كبه صورتنده كوستورمك معناسنه در يقال تلقحت الناقة اذا ارت انها لاقح ولم تكن وبرآدمه بی اصل برجرم وجنايت اسناد ايتك معناسنه‌در تقول تلقح زيد على ای تجنی على مالم اذنبه واللريله اشارت ايده‌رك تكلم ايلمك معناسنه‌در يقال تلقح يداه اذا اشاربهما فی التكلم (الالقاح) همزه‌نك كسريله ديشی خرمايه آشی اورمق معناسنه‌در يقال القح القوم نخلهم ای لقحها يعنی وضعوا طلع الذكور فی طلع الاناث مؤلفك لقحها عنوانيله تفسيرندن بو معناده ثلاثی اوله‌رق دخی مستعمل اولديغی منفهم اولور والقاح كبه قلمق معناسنه‌در ومنه يقال القحت الرياح الشجر اذا احملتها فهی ای الرياح لواقح و ملاقح مؤلف بصائرده [وارسلنا الرياح لواقح] كريمه‌سنی ذوات لقاح ايله تفسير ايلمشدركه وجه مذكور اوزره لاقحك جمعيدر نسب اوزره لابن وتامر كبی رياح رطوبتی حامل اولوب آندن سحابه مج وايصال ايله سحاب وزننده دخی امطار ايلمكله حملی جهتيله لواقح ومج و ايصالی سببيله ملاقح اطلاق اونمشدركه ملقحه‌نك جمعيدركه اسم فاعلدر شارح ديركه عند الزمخشری ملقوحك و عند الازهری ملقوحه‌نك جمعيدركه رطوبتله كبه‌نمش ديمك اولور و طوائح مطيحات معناسنه اولديغی كبی لواقح ملقحات معناسنه‌ده اولمق محتملدر (التلقيح) تفعيل وزننده القاح نخله معناسنه‌در يقال لقح النخلة بمعنى القحها (الاستلقاح) ديشی خرمانك آشی اورلمق وقتی كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال استلقحت النخلة اذا آن لها تلقح (الملقح) معظم وزننده مجرب ومهذب آدمه اطلاق اولنور كويا كه احوال عالمی كماهی ادراكله عقل و نفسی ملقح اولمشدر يقال رجل ملقح ای مجرب قال فی الاساس جرب الامور فلقحت عقله ويقال النظر فی العواقب يلقح العقول وفلان ملقح منقح ای مجرب ومهذب (اللقيح) شقيح وزننده و اكا اتباعا ذكر اولنور يقال شقيح نقيح اتباعا كامر (اللكح) لامك فتحی وكافك سكونيله يومرقله ياخود اكا شبيه حالتله اورمق معناسنه‌در يقال نكحه نكحا من الباب الثالث اذا وكزه او ضربه شبيها به (اللمح) لامك فتحی وميمك سكونيله برنسنه‌يه لمعهٔ برق كبی چالوب آلمه باقمق معناسنه‌دركه نظر منظورك كنه وتمامنه متعلق اولمز يقال لمح اليه لمحا من الباب الثالث اذا اختلس النظر يعنی ابصره بنظر خفيف ولمح ولمحان فتحاتله

وتلماح تانك فتحيله يلدرامق معناسنه‌در يقال لمح البرق والنجم لمحا ولمحانا وتلماحا اذا لمعا (اللامح واللموح) صبور وزننده (واللماح) شداد وزننده آندن صفتلردر يلدرايجى رخشان شيئه دينور صيغهٔ اخيره‌لر مبالغه‌در (الالماح) همزه‌نك كسريله بودخى چالوب آلمه باقق معناسنه‌در يقال المح اليه بمعنى لمح وبر نسنه‌يى يلدراتمق و يلدرايجى قلمق معناسنه در يقال الحه اذا جعله يلمح اى يلمع وكوزل خاتون كندى چهره‌سنى سمتنده اولان اركككه لمعهٔ برق كبى آچوب كوسترمك معناسنه استعمال اولنور كه بعض خوبلقا نكارلرك فعليدر بر تقريبله يوزنى لمعهٔ برق كبى آچوب جزئيجه عرض جمال ايلدكدنصكره ينه دفعى ستر ايدر يقال الحت المرأة من وجهها اذا امكنت من ان يلمح تفعل ذلك الحسناء ترى محاسنها ثم تخفيها (اللمح الباصر) امرواضح معناسنه مستعملدر تقول لارينك لمحا باصرا اى امرا واضحا وبوا كثرى وعيد وتهديد محلنده سويلنور سكاراى العين كوسترورم كبى (الملامح) ميمك فتحيله غير قياس اوزره لمحه‌نك جميعدر محاسن ومشابه كبى ولمحه اسمدر لمعه معناسنه بعده برنسنه‌نك آخر نسنه‌يه مشابهتنده استعمال اولندى كويا كه مشبهده مشبه‌بهدن لمعه واثر موجوددر بعده هر برنده مشابهت اولديغنى اشعار ايچون جمع صيغه‌سيله تعبير ايلديلر يقال فى فلان لمحة من ابيه اى شبه ويقال فيه من ابيه ملامح اى مشابه يعنى خلق وخلق بدرينه مشابهدر وملامح انسانك چهره‌سنده نمايان اولان خوبلق وچركنلك آثارينه اطلاق اولنور تقول اعجبتنى ملامح وجهه اى مابدا من محاسنه اومساويه (الملماح) رمان وزننده حدت بصرى اولوب شكار قولاينى يك ادراك ايدن جست وچالاك طغان واسبر وشاهين مقوله‌سنه دينور (الالمحى) المعى وزننده‌كه نفسنه نسبتدر هركورديكى نسنه‌دن اغماض ايليوب نظر ايلمكه متصدى اولان كمسيه دينور يقال رجل الحى اذا كان يلمح كثيرا (الالتماح) افتعال وزننده لمح كبى اختلاس نظرايله باقق معناسنه‌در ومجهول بنيه‌سيله اختلاس بصرده استعمال اولنوركه نظر قاپلق تعبير اولنور يك دلبر محبوبه نظر ايتدكده نظرك آنده قالور كويا كه نظرى اول اختلاس ايدر يقال التمح بصره على بناء المفعول اى ذهب به (اللوح) لامك فتحى وواوك سكونيله مطلقا يصى صحيفه‌يه دينور كرك تخته وكرك كمك اولسون جمعى الواح كلور وجمع الجمعى الاويح كلور واوزرينه يازو يازيلان يصى كورك كمكنه دينور شارح دير كه مطلقا اوزرينه يازويازيلان يصى نسنه‌يه دينور ولوح عناصر اربعه‌دن عنصر هوايه دينور بونده لامك ضمى اعلادر و لوح مصدر اولور لمحه معناسنه كه چالوب المه باققدن عبارتدر تقول لحت اليه الوح لوحا اى لمحت اليه (ولوح ولوح) لامك ضميله (ولواح) غراب وزننده (ولووح) قعود وزننده (ولوحان) فتحاتله صوصه‌مق معناسنه در يقال

لاح الرجل لوحا ولوحا ولواحا ولووحا ولوحانا اذا عطش ولوح ظاهر اولمق معناسنه در يقال لاح الشئ يلوح لوحا اذا بدا وشمشك چاقق معناسنه در يقال لاح البرق اذا اومض وسفر ياخود صوسزلق بر آدمك چهره سنى بوزمق معناسنه در يقال لاحه العطش او السفر اذا غيره و كورمك معناسنه در تقول لحته اى ابصرته (الالتياح) افتعال وزننده صوصه مق معناسنه در يقال التاح الرجل اذا اعطش (الالاحة) اقامه وزننده بودخى ظاهر وعيان اولمق معناسنه در يقال الاح الشئ اذا بدا و شمشك يلدرامق معناسنه در يقال الاح البرق اذا اومض وپارلاق نسنه پارلدامق معناسنه در يقال الاح سهيل اذا تلألأ وبر نسنه دن قورقوب صاقنمق معناسنه در يقال الاح منه اذا خاف وحاذر وبر شيئى پارلداتمق معناسنه در يقال الاح بسيفه اذا لمع به وهلاك ايلك معناسنه در يقال الاح فلانا اذا اهلكه (التلويح) تفعيل وزننده بودخى برنسنه يى پارلداتمق معناسنه در يقال لوح بسيفه اذا لمع به وسفر ياخود صوسزلق برآدمك چهره سنى بوزمق معناسنه در يقال لوحه السفر والعطش اذا غيره وامساك بدن ايده جك مقدارى غدا ايدرمك معناسنه در تقول لوح الصبى على بناء الامر اى قته بما يمسكه وبر شيئى آتشده قزدروب قزغين ايلك معناسنه در يقال لوحه بالنار اذا احماه وقوجه لق صاچ وصقالى اغارتمق معناسنه استعمال اولنور يقال لوح الشيب فلانا اذا بيضه (الملواح) ميمك كسريله اوزون شيئه دينور وآريق حيوانه دينور ضامر معناسنه وتيز آرقليان خاتونه دينور يقال امرأة ملواح اى سريعة الهزال وكوكس تخته سى وكوركلرى وقبورغه لرى بيوك اولان انسان وحيوانه دينور يقال رجل وبعير ملواح اى عظيم الالواح وملواح عمرو بن ابى سلمه نك قلجى اسميدر وشول بايقوشه دينور كه طوغان مقوله سى قوش صيد ايدنلر آنك اياغنه ايپ بغليوب كوملنه دن طشره صاليورلر وكاهجه برى اوته چكوب تحريك ايدرلر شكارى قوشلر صيد ظنيله اكا هجوم ايدوب پاكرفتهٔ دام حرص اولورلر وسائر قوش ايله ده صيد ايدرلر قوشى قوش ايله صيد ايدرلر مثلى معلومدر حالا باغچه لرده اسكته مقوله سى قوشلرى قفسده كى قوش ايله صيد ايدرلر فارسيده اكا پايدم وتركيده موصطره وپرلاق تعبير اولنور وملواح تيز تيز صوصر اولان انسان وحيوانه دينور (الملوح) منبر وزننده (والمليواح) ياء تعاقبيله مفتاح وزننده بونلرده تيز تيز صوصيانه دينور مذكر ومؤنثى مساويدر يقال رجل وبعير ملواح وملوح ومليواح اى سريع العطش (اللوحى) عطشى وزننده صوسز دابه لره دينور يقال ابل لوحى اى عطشى (لواح السلاح) پارلدامق شاننده اولان اسلحه يه دينور قلج وخنجر كبى (الملوح) معظم وزننده ثابت بن قيس الانصارى قلجنك اسميدر وبر رجل اسميدر (الاستلاحة) استقامه وزننده متبصر اولمق معناسنه در يقال استلاح فى الامر اذا

تبصر

تبصر (الملتاح) میمك ضمیله التیاحدن اسم فاعلدر لون بشره‌سی كونشدن یاخود
سموم كبی عارضه‌دن متغیر اولان آدمه دینور (اللیاح) سحاب وزننده (واللیاح)
كتاب وزننده صبح معناسنه استعمال اولنور ظهورینه مبنی وبیان اوكوزینه
دینور ثور وحشی معناسنه وحمزه رضی الله عنه حضرتلرینك قلجی اسمیدر وپك
آق نسنه‌یه دینور ویقال ابیض لیاح ای ناصع بوراده تأكیددر
﴿ فصل المیم ﴾ (المتح) تای فوقیه ایله مدح وزننده قویدن قوغه ایله صوچكمك
معناسنه‌در یقال متح الماء متحا من الباب الثالث اذا نزعه وقویینك آغزنده طوروب
چكمكه مخصوصدر نته‌كه متح ایچنه انوب دبندن آلمغه مخصوصدر قال الشارح
سئل الاصمعی عن المتح والمیح فقال الفوق للفوق والتحت للتحت ومتح بركسه‌یی یقمق
معناسنه‌در یقال متحه اذا صرعه وبر شیئ كوكندن قوپرمق معناسنه‌در یقال متحه
اذا قلعه وكسمك معناسنه‌در یقال متحه اذا قطعه واورمق معناسنه‌در یقال متحه
اذا ضربه ویللنمك معناسنه یقال متح بالمرأة اذا حبق وچقرمق معناسنه‌در یقال متح
بسلحه اذا رمی به وچكركه یمورطلق ایچون قویرغنی یره كومك معناسنه‌در یقال متح
الجراد اذا ارز فی الارض لیبیض وكون اوزامق معناسنه‌در یقال متح النهار اذا
ارتفع ای طال وامتد (التمتیح) تفعیل وزننده بودخی چكركه یمورطلق ایچون قویرغنی
یره كومك معناسنه‌در یقال امتح الجراد بمعنی متح (الامتاح) همزه‌نك كسریله
تمتیح معناسنه‌در یقال امتح الجراد بمعنی متح (المتوح) صبور وزننده بكره وچرخله
صویی چكیلور اولان قویی‌یه دینور كه درین اولور ویقین اولوب صویی ال ایله
آلنور اولان قویی مقابلیدر یقال بئر متوح اذا كانت یمد منها بالید علی البكرة
ومسافة بعیده‌یه اطلاق اولنور یقال عقبة ای مسافة متوح ای بعیدة (المتاح)
كتان وزننده اوزون شیئه دینور یقال لیل متاح ای طویل واوزون اوزادی
كیدوب كتدكجه یوریمسی ارتورر اولان آته اطلاق اولنور یقال فرس متاح ای
مداد (الامتتاح) افتعال وزننده برنسنه‌یی دبندن چكوب چقرمق معناسنه‌در متح
الماء معناسندندر تقول امتتحه ای انتزعته یعنی من اصله (التمتح) تفعل وزننده
دابه اللریله نقللیه‌رق یوریمك معناسنه‌در ایپ ایله قویدن صو چكن آدمك اللری
كبی یقال الابل تتمتح فی سیرها ای تتروح بایدیها (المجح) میمك فتحی وجیمك سكونیله
خود بینلك ایلك معناسنه یقال مجح الرجل مجحا من الباب الثالث اذا تكبر وشادان
اولمق معناسنه‌در تقول مجحت بذكره مجحا من الباب الرابع ای بجحت (المجاح)
كتان وزننده خود بین ومتكبر كمسیه دینور (التمجح) تفعل وزننده بودخی تكبر
معناسنه‌در یقال تمجح اذا تكبر (المجاح) كتاب وزننده مالك بن عوف النضری
وابوجهل بن هشامك فرسلری اسمیدر (المح) میمك فتحی وحانك سكونیله یپرنمش

لباسه دینور ثوب بالی معناسنه ومح مصدر اولور ثوب پریوب چوریمك معناسنه (المحح) فتحتیله (والمحوح) قعود وزننده بونلرده مصدرلردر مح معناسنه یقال مح الثوب محا ومحا ومحوحا من الباب الرابع والثانی اذا بلی (المح) میمك ضمیله خالص معناسنه در قمح کبی ویموطه نك صاروسنه دینور که محه دخی دینور هایله علی قول یمورطه نك مطلق ایچنه دینور (المحاح) غراب وزننده آجلق جوع معناسنه در (المحاح) کتان وزننده کذاب کمسیه دینور وشول کمسیه دینور که قولیله سنی ارضا ایدوب فعله کوتورمز اوله یعنی مواعد ایله سنی خوشدل ایدوب انجاز ایلمز اوله یقال رجل محاح اذا کان یرضیك بقوله ولا فعل (المحاح) سحاب وزننده دوه رعی ایلیه جك شور اوتلری قلیل اولان ارضه دینور (المحمح) غبغب وزننده (والمحماح) سلسال وزننده خفیف وسبك مشرب وشلفه اولان کمسیه دینورکه وقور مقابلیدر وپك بخیل وناکسه دینور (الامح) ابح وزننده سموزه دینور سمین معناسنه (المحمحة) زلزله وزننده دوستلغی خالص قلمق معناسنه در یقال محمح فلانا اذا اخلص مودته (التمحمح) تزلزل وزننده شادان اولمق معناسنه در یقال تمحمح الرجل اذا تبجح وحامل خاتونك طوغورمسی یقلاشمق معناسنه در یقال تمحمحت المرأة اذا دنا وضعها (محاح) میمك فتحی وحانك کسره اوزره بناسیله بحباح معناسنه درکه برشیئك بتوب قالمدیغنی اخبار ایچون سویلنور یقال محاح وبحباح اذا لم یبق شیء (المدح) میمك فتحی ودالك سكونیله (والمدحة) میمك کسریله اوکمك ستایش معناسنه در یقال مدحه مدحا ومدحة من الباب الثالث اذا احسن الثناء علیه مصباحده مرسومدرکه مدح برآدمی خلقیه یاخود اختیاریه اولان صفات جمیله سی سببیله حسن ثنا ایلمك معناسنه اولمغله حمدن اعم در و خطیب تبریزیدن منقولدرکه مدح عربلرك انمدحت الارض قوللرندن مأخوذدر اتسعت معناسنه پس مدحته کلمه سی وسعت شکره معناسنه اولور انتهی (التمدیح) تفعیل وزننده (والامتداح) افتعال وزننده بونلرده مدح معناسنه در یقال مدحه وامتدحه بمعنی مدحه وامتداح بارارض یاخود انسان وحیوانك بوکورلری قباروب بولالمق معناسنه در یقال امتدحت الارض والخاصرة اذا اتسعتا ویقال فیها امدحت کاذکرت وبوفی الاصل امتدح ایدی تاء میمه قلب وادغام اولنمشدر (التمدح) تفعل وزننده بودخی مدح معناسنه در یقال تمدحه بمعنی مدحه وممدوح اولمقدن محظوظ اولمغله تکلفله مدحه شایان بعض اوضاع و اطوار اظهار ایدوب ممدوح اولمغی ایستمك معناسنه در یقال تمدح الرجل اذا تکلف ان یمدح ومالك ومتصف اولمدیغی نسنه لر ایله اوکونمك معناسنه در یقال تمدح الرجل اذا افتخر وتشبع بما لیس عنده ویریاخود انسان وحیوانك بوکورلری بولالمق معناسنه در یقال تمدحت الارض والخاصرة

اذا اتسعتا وجوهری امدحت کلمه‌سی اندحت لفظنده لغتدر دیمکله وهم ایلشدر شارح دیرکه صغانی وابن بری جوهری کبی وضع مزبوری تقریر ایلدیلر (المدیح) امیر وزننده (والمدحة) میمك کسریله (والامدوحة) اضحوکه وزننده وسیلهٔ مدح اولان شیئه دینور جمعی مدایح کلور وامدوحه‌نك جمعی امادیح‌در (الممدح) محمد وزننده پك ممدوح اولان آدمه دینور یقال رجل ممدح ای ممدوح جدا (المذح) میمك وذال معجمه‌نك فتحیله بیان ناری چیچکندن حاصل اولان عسله یعنی شیره ولعابه‌دینور ومذح مصدر اولور یوررکن اویلقلری برینه‌سورتنمك‌علی‌قول اویلق دیلرینك یاخود قیناقلرك ارالقلری برینه سورنمکله پشوب آجشمق معناسنه‌درکه سموزلکدن نشئت ایدر یقال مذح الرجل مذحا من الباب الرابع اذ اصطکت فخذاه اواحترق مابین رفغیه اومابین الیتیه وخایه برنسنه‌یه سورنمکله جابجا چتلامق معناسنه‌در یقال مذح الرجل اذا تشققت خصیته لاحتکاکها بشیٔ (الامذح) احمر وزننده بونلردن صفتدر ومنتن وبدرایحه اولان شیئه دینور یقال شیٔ امذح ای منتن ویقال ماامذح ریحه ای اما انتنه وبوفعل تعجبدر (التمذح) تفعل وزننده برنسنه‌یی آغزده صوروب امك معناسنه‌در یقال تمذحه اذا امتصه وصویی پك چوق ایچمکله بوکورلر قباروب قالقمق معناسنه‌در یقال تمذحت خاصرتاه اذا انتفختاریا (المرح) فرح وزننده کوره وبوطور اولمق معناسنه‌درکه سروری طاشرمقدن‌عبارتدر آخوردن‌چیقمش پرورده آت ومستمی اقبال اولمش استدراجلو دولتمندان صفتیدر یقال مرح الرجل مرحا من الباب الرابع اذا اشرو بطرو کبرو ادا ایلك معناسنه‌در یقال مرح الرجل اذا اختال وشوقلی وسرورلی شن وشوخ ونشاطمند اولمق معناسنه‌در یقال مرح اذا نشط وصالنی صالنی یوریمك معناسنه‌در یقال مرح الرجل اذا تبختر وکوز بولانوب شدت اوزره یاشی سیلان ایدر اولمق معناسنه‌در یقال مرحت عینه اذا فسدت وسالت شدیدا (المراح) کتاب وزننده معنای اولدن اسمدر شدت ایله سونج حالتنه دینور (المرح) کتف وزننده (والمریح) سکین وزننده اندن صفت ومبالغه‌در بغایت شادان آدمه دینور جمعلری مرحا کلور سکری وزننده ومراحی کلور سکاری وزننده ومرحون کلور (الممرح) منبر وزننده (والممراح) مفتاح وزننده (والمروح) صبور وزننده شن وشوق آورو نشاطمند آته دینور یقال فرس ممرح وممراح ومروح ای نشیط وممراح طیب التراب اولان ارضه دینورکه نباتی تیز انبات ایدر اوله وشول کوزه دینورکه سقط اولمغله یاشی چوق سیلان ایدر اوله ومروح صبور وزننده شول یایه دینورکه پك لطیف ونازك اولمغله تماشا ایدنلری فرحناك ایدر اوله یاخود اوقی حسن وسهولتله ارسال ایلمکله کویاکه کندیسی نشاطلنور اوله

اوله کوره بمعنی فاعل ثانی‌یه کوره بمعنی مفعولدر یقال قوس مروح ای تمرح
ر آؤوها لحسنها او کان بها مرحا لحسن ارسالها السهم (الامراح) همزه‌نك کسریله
جنبش ونشاطه کتورمك معناسنه‌در یقال امرح الکلأ الفرس اذا انشطه
(المرحان) فتحاتله فرح وسرور معناسنه‌در یقال مرح الرجل مرحانا من الباب
الرابع اذا فرح وضعیف وزبون اولمق معناسنه‌در یقال مرح الرجل اذا ضعف
و کوز سقط اولمغله دائما صولنوب یاشی آقار اولمق معناسنه‌در یقال مرحت العین
اذا فسدت وسالت شدیدا (مرحی) میمك فتحی وقصر ایله برح ماده‌سنده ذکر
اولندی که اوق آتان کسنه نشانه اوردقده تحسین ایچون سویلنور ومرحی شعرادن
عبدالله بن الزبیرك ناقه‌سی اسمیدر (التمریح) تفعیل وزننده بغدای خرمنی سپورکه
ایله طپراق مقوله‌سندن پاك ایلك معناسنه‌در یقال مرح الطعام ای البر اذ انقاه
من العفا بالمکانس ودری‌یی یاغلق معناسنه‌در کرك کندی بدنی و کرك آخر دری
اولسون یقال مرح الجلد اذا دهنه وجدید طلوم وقربه ایچره دیکش یرلری رطوبتله
یاپشوب طوتلق ایچون صو طولدرمق معناسنه‌در یقال مرح المزادة الجدیدة اذا
ملأها ماء لیذهب مرحها ای لتنسد عیونها ولا یسیل منها شیٔ وجنکاهك معظم
ومعرکه کاه اولان یرینه وارمق معناسنه‌در یقال مرح الرجل اذا صار الی مرحی
الحرب بو معناده همان مرحی لفظندن اخذ اولنمشدر لکن اشتقاق جهتیله د کلدر
مترجم دیر که مرحی رحی کلمه‌سندن اسم مکاندر مدار رحی معناسنه بعده معظم
جنکاهه اطلاق اولنمشدر نته که رحی ماده‌سنده مرسومدر پس تمریح آندن مشتق
اولمق ممکن د کلدر بلکه همان مرحی لفظنك جوهرندن اخذ واستعمال اولنمشدر
زیرا دائرهٔ اخذ دائرهٔ اشتقاقدن اوسعدر صرفیون اکا اشتقاق اکبر اطلاق ایدرلر
(مرحیا) میمك وراء وحانك فتحیله مرحی کبی تیر اندازلره ادای تحسیندر نته که برح
ماده‌سنده ذکر اولندی وبر موضع آدیدر (الممرح) معظم وزننده اوزملی یاخود
کرویتلی وچارداقلی آصمه‌یه اطلاق اولنور یقال کرم ممرح ای مثمر او معرش
(مریح) زبیر وزننده مدینه‌ده بنو قینقاع جماعتنه مخصوص بر اطم یعنی بر قوله
اسمیدر (مراح) کتاب وزننده دره طرزنده اوچ عدد طاغ یوللریدر که بری
برینه ناظرلردر آنلردن سیل صولری سیلان ایدر (المرحة) میمك کسریله اتباره
دینور که زبیب مقوله‌سی قورلر (المزح) میمك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله لاغ
ولطیفه وشقا ایلك معناسنه‌در یقال مزح الرجل مزحا من الباب الثالث اذا دعب
ومزح اکین خوشه‌سنه دینور سنبل معناسنه (المزاح والمزاحة) میملرك ضمیله
اسملردر لاغ ولطیفه‌یه دینور (الممازحة) مفاعله وزننده (والمزاح) میمك کسریله
بری بریله لاغ ولطیفه ایلك معناسنه‌در یقال مازحه ممازحة ومزاحا اذا داعبه

(التمازح) تفاعل وزننده ممازحه معناسنه‌در يقال تمازحا اذا تداعبا (الامزاح)
همزه‌نك كسريله اصمه‌يه كرويت ايلمك معناسنه‌در يقال امزح الكرم اذا عرشه
(التمزيح) تفعيل وزننده اوزم رنكلنمك معناسنه‌دركه بك دوشمك تعبير اولنور
يقـال مزح العنب اذا لون واصمه اوزم ويرمك معناسـنه در يقال مزح الكرم
اذا اثمر لكن بونده صواب اولان جمله اولمقدر (المسح) ميمك فتحى وسـينك
سكونيله بر صيويق ياخود بيلاشق نسنه‌يى كيدرمك ايچون اوزرينه ال سوروب
صغه‌مق معناسنه‌در مؤلف بوراده امرار اليد على الشئ الصائل والمتلطخ لا ذهابه
عبارتيله تفسير ايلمكله بو كونه ترجمه اولندى لكن بصائرده امرار اليد على الشئ
وازالة الاثرعنه وقد يستعمل فى كل واحد منهما عبارتيله بيان ايلمكله مطلقا بر
نسنه‌يه ال سوروب صغه‌مق وياش ياخود بيلاشغك اثرنى ال ايله سيلمك معنالرينه‌ده
اولوركه هر برى معناى مخصوص اولور ومنه تقول مسحت يدى بالمنديل واساسده
مسحه بالماء والدهن ومسح رأسه امريده عليه ومسح يده على رأس اليتيم عنوانيله
مرسـوم اولمغله ايكى معنايه‌ده اشارت اولنمشدر ومسح بركمسه‌يى فريفته ومغبون
ايلمك ضمننده خوش آمدى ودلنشين ومطبوع سوز سويلمك معناسـنه استعمال
اولنوركه كوكلنى صغه‌مق اولور يقال مسحه اى قال له قولا حسنا ليخدعه به وفى
الاساس فلان يمسح رأس فلان اى يخدعه وطرامق معناسنه استعمال اولنور يقال
مسح ذوائبها اذا مشطها وكسمك معناسنه مستعملدر يقال مسحه بالسيف اذا قطعه
به وحضرت خالق بيچون بر نسنه‌يى مبارك وميمون ياخود مشئوم وملعون يراتمق
معناسنه اولمغله ضد اولور بونلرده مجازدريد عنايتيله ياخود يد غضبيله مسح ايلمشدر
يقال مسحه الله تعالى اى خلقه مباركا حسنا ويقال مسحه اى خلقه ملعونا قبيحا
حضرت عيسى ايله دجال ملعونه مسيح اطلاقنك بر مأخذى دخى بونلردر ومسح
يلان سويلمك معناسنه استعمال اولنور يقال مسح فلان اذا كذب واورمق معناسنه
استعمال اولنور يقال مسحه اذا ضربه وجماع ايلمك معناسنه مستعملدر مس كلمه‌سى
كبى يقال مسحها اذا جامعها واولچمك ذرع معناسـنه‌در شارحك بياننه كوره بر
اولچمكده خاصدر يقال مسح المساح الارض اذا ذرعها ودوه بتون كون طورميوب
كيتمك معناسنه مستعملدر يقال مسحت الابل اذا سارت يومها وفى الاساس مسحت
الابل يومها اذا سارت سيرا شديدا و دوه‌يى بغايت يوروب زبون وفرومانده ايلمك
معناسنه مستعملدر يقال مسح الابل اذا اتعبها وادبرها اى هزلها (التمسيح) تفعيل
وزننده بو دخى مسح معناسـنه‌دركه بر نسنه‌يه ال سورمك معناسنه‌در وبركمسه‌يى
الداتمق جهتيله مزاجنه موافق خوش آمدى سوز سويلمك معناسنه‌در ودوه‌يى پك
يورمغله زبون وبيمجال ايلمك معناسنه‌در (التمسح) تفعل وزننده بو دخى مسح يد

معناسنه‌در وبر نسنه‌یه سورنمك معناسنه‌در وبر نسنه ایله تبرك ایلمك معناسنه‌در که
معنای مزبوردن مأخوذدر یقال فلان یتمسح به ای یتبرك به لفضله وعربلر فلان
کمسه‌نك اصلا بر نسنه‌سی یوقدر مفلس ومجرددر دیجك یرده فلان یتمسح دیرلر
یعنی لا شیء معه کأنه یمسح ذراعیه (التمساح) تانك فتحیله مصدردر کذب معناسنه
یقال مسح مسحا و تمساحا اذا کذب (المساحة) میمك کسریله بو دخی یری اولچمك
معناسنه‌در یقال مسح الارض مسحا ومساحة اذا ذرعها مصباحك بیاننه کوره
مساحه اسمله اولچویه دینور (المسح) میمك کسریله چوله و پلاسه دینور تقول
رأیته یقعد علی المسح ای البلاس واولو یوله اطلاق اولنور جاده معناسنه جمعی
مسوح کلور (المسح) فتحتینله لباس خشونتلی اولمغله دیزلرك ایچ طرفلری سوریله‌رك
پشوب آچشمق علی قول یوررکن بوطلر بری برینه سورنوب پشمك معناسنه‌در
یقال مسح الرجل مسحا من الباب الرابع اذا احترق باطن رکبته لخشونة الثوب
اواصطکت ربلتاه (الامسح) احمر وزننده آندن صفتدر مؤنثنده مسحاء دینور
(المسیح) امیر وزننده عیسی علی نبینا وعلیه السلام‌در یمن وبرکتی سببیله تسمیه
اولنمشدر و بونك اشتقاقی بابنده مشارق الانوار اوزره اولان شرحمده و سائر
مؤلفاتمده اللی کونه وجه ذکر و بیان ایلدم نته‌که سوح ماده‌سنده دخی بیان
اولندی مترجم دیرکه اوجهی عبرانیدر مشیح لفظندن معربدر نته‌که موسی موشی
لفظندن وشام سام لفظندن معربدر انتهی ومسیح دجالك دخی لقبیدر اوغورسزلغندن
ناشی علی قول دجاله مسیح دیرلر سکین وزننده ومسیح کومش قطعه‌سنه اطلاق
اولنور وتره اطلاق اولنور عرق معناسنه و پك طوغری سوزلو آدمه دینور
صدیق معناسنه وسکه ونقشی سیلنمش اقچه‌یه دینور و دهن مقوله‌سیله ممسوح
اولان شیئه دینور ومسیح ممسوح بالبرکة وممسوح بالشؤم معناسنه‌در وکثیر السیاحه
آدمه اطلاق اولنور و کثیر الجماع اولانه‌ده اطلاق اولنور و ممسوح الوجه
معناسنه‌درکه چهره‌سنك بر طرفنده کوزی وقاشی سیلك اولان کمسه‌در وپك خشونتلی
مندیله وشملیه دینورکه بغلقده وصارلقده خشونتندن ناشی مس ومسح ایدرلر تا که
یاتوب هموار اوله و مسیح کذاب کمسیه دینور (المسیح) سکین وزننده بودخی
کثیر السیاحه آدمه دینور (الماسح) کثیر الجماع اولان کشی‌یه دینور و کذابه
دینور (الممسح) منبر وزننده (والتمسح) تمسح وزننده بودخی کذاب شخصه
دینور (المسحاء) حمراء وزننده دوز اولوب خرده چقل طاشلق اولان ارضه
دینور یقال ارض مسحاء ای مستویة ذات حصی صغار وچپی آریق اولان خاتونه
دینور مرأة رسحاء معناسنه شارح ارض رسحاء نسخه‌سنی تخطئه ایلمشدر
ودوزطبان اولان خاتونه دینور یقال امرأة رسحاء ای لاأخمص لها بونك مذکرنده

امسح دینور و مسحاء ممه‌لری بی حجم اولان خاتونه دینور که سیلك ممه‌لی تعبیر اولنور و بر کوزی کور اولان خاتونه دینور عوراء معناسنه و کوزلری بادامی اولیوب سیلك اولان خاتونه دینور وکزه‌کن خاتونه دینور که صوقاغه چقدقده کزوب طولاشدیغی یرقالمیه یقال امرأة مسحاء ای سیارة فی سیاحتها ویلانجی قاری‌یه دینور کذابه معناسنه (التماسح) تفاعل وزننده بری برنی تصدیق ایلمك علی قول بیع وشرا عقدنده بایع ومشتری ال طوتشمق معناسنه‌در یقال تماسحا اذا تصادقا اوتبایعافتصافقا (المماسحة) مفاعله وزننده صوری ومنافقانه بری برینه دقیق وملایمتله مکالمه ایلمك معناسنه‌در یقال ماسحا اذا لاینا فی القول غشا (التمسح) تانك کسریله مارد وخبیث اولان کمسیه دینور ومداهنه‌جی یلتاق کمسیه دینور (التمساح) تانك کسریله برایری جانوردرکه قبلوبغه‌یه شبیه اولور نیل مصرده وسند اولکه‌سنده واقع نهر مهرانده اولور بو جانور کار هیئتنده اولوب لکن پك بیوك اولور ودریسی بغایت خشن واللری وایاقلری واردر فارسیده اکانهنك دینور فك‌اعلانك حرکتی ایکی حیوانه مخصوصدر بری تماح وبری فقنس‌در (المسحة) سفینه وزننده اکسه طرفنده اولان صارقق صاچه اطلاق اولنور و یایه اطلاق اولنور جمعی مسایح کلور ومشیحه مرالظهران قربنده بروادی آدیدر (المسحة) حمزه وزننده برشیئك اثر ونشانه اطلاق اولنور عادتا ال ایله سیلنن یرده اثر و نشان قالدیغنه مبنیدر ترکیده آدن سیلك ایله تعبیر اولنور بعده چهره‌ده اولان جمال وهزالك اثر ونشانه اطلاق اولنمشدر یقال علیه مسحة من جمال اوهزال ای شیء منه یعنی اثر ظاهر منه (ذوالمسحة)اصحابدن جریر بن‌عبدالله البجلی لقبیدر نورانی جمال‌اولدیغندن ملقب‌اولمشدرکه کویاکه جالتده مسحة ملك واقع اولمشدر قال فی النهایة‌وفیه یطلع علیکم من هذا الفج من خیرذی یمن به مسحة ملك فطلع جریر البجلی یقال علی وجهه مسحة ملك اوجال ای اثر ظاهر منه ولایقال ذلك الا فی المدح لکن‌مؤلف تعمیم ایلمشدر (المسوح) قعود وزننده بریره کتمك معناسنه‌در یقال مسح فی‌الارض اذا ذهب فیها (تل ماسح) قنسرین قضاسنده برموضعدر (الامتساح) افتعال وزننده قیندن قلجی صیرمق معناسنه در یقال امتسح السیف اذا استله(الامسوح) اسلوب وزننده اخشاب سفینه‌دن هر اوزون تخته‌یه دینور (المشح) میمك‌وشین معجمه‌نك فتحیله اویلقلرك ایج طرفلری بری برینه سورنوب پشمك یاخود دیزك‌ایچ یوزینه خشونتلی لباس سورنمکله پشوب آجشمق معناسنه‌در نته که مسح دخی بومعنایه‌در باب وصفتی آنك کبیدر (الامشاح) همزه‌نك کسریله ییل پك قوراق اولمق معناسنه‌در یقال امشحت السنة اذا اجدبت وصعبت وهوادن بولودآچلوب ایازلنمق معناسنه در یقال امشحت السماء اذا تقشع السحاب منها (المصوح) قعود

وزننده كيدوب منقطع ونابود اولمق معناسنه‌در يقال مصح الرجل مصوحا من الباب الثالث اذا ذهب وانقطع قال الشارح و يقال مصحت الدار اذا اندرست وامحى اثرها ومصوح يردن صوصزمق معناسنه اولنغله ضد اولور يقال مصح الندى اذا رشح لكن ضديتى منظور فيه‌در وآتك بوقاغيلرى قيللرينك كوكلرى متين اولمغله يولونمقدن وتوكلمكدن امين وسالم اولمق معناسنه‌در يقال مصحت اشاعر الفرس اذا رسخت اصولها فامنت ان تنتف و لباس اسكيمك معناسنه‌در يقال مصح الثوب اذا اخلق ونباتك چچكلرينك رنكى بوزلمغه بشلمق معناسنه‌در يقال مصح النبات اذا ولى لون زهره و كولكه چكيلوب قصالمق معناسنه‌در يقال مصح الظل اذا قصر ومعناى اولده باء حرفيله متعدى اولور كيدرمك معناسنه‌در يقال مصح بالشئ اذا ذهب به وحرف جرسز دخى متعدى اولور يقال مصح الله مرضك اى اذهبه وطوارك سودى چكلمك معناسنه‌در يقال مصح ابن الناقة اذا ذهب (التمصيح) تفعيل وزننده بودخى كيدرمك معناسنه‌در يقال مصح الله مرضك اى اذهبه (المصح) فتحتينله كولكه يوفقه‌لوب قصالمق معناسنه‌در يقال مصح الظل مصحا من الباب الرابع اذا نقص ورق (الامصح) احمر وزننده آندن صفتدر يقال ظل امصح اى ناقص رقيق (المصاحات) ميمك ضميله غرابات وزننده كه مصاحك جمعيدر شول دوه كوشكلرينك درپلرينه دينور كه ايچنى قتيق ايله طولدروب ياورى هيئتنده ناقه‌نك يانته وضع ايدرلر تا كه هلاك اولمش ياوريسى ظنيله سود ويرمكدن امتناع ايليه (المضح) ضاد معجمه ايله مدح وزننده بر كمسه‌نك عرض وناموسنه شين و نقصيه ويرمك معناسنه‌در يقال مضح عرض فلان مضحا من الباب الثالث اذا شانه وبر كمسه اوزرندن برنسنه‌يى دفع ايلك معناسنه‌در يقال مضح عنه اذاذب عنه ودوه سوريسى يبانه پرا كنده اولمق معناسنه‌در يقال مضحت الابل اذا انتشرت وقربه وطلوم مقوله‌سى صزمق معناسنه‌در يقال مضحت المزادة اذا رشحت وكونشك پرتوى هر يره شامل اولمق معناسنه‌در يقال مضحت الشمس اذا انتشر شعاعها (الامضاح) همزه‌نك كسريله مضح ايله معناى اولده مرادفدر يقال امضح عرضه اذا شانه (المضرح والمضرحى) ميمك وضادك فتحيله چاقر طغانه دينور مؤلف بونى ضرح ماده‌سنده دخى ذكر ايلمشدر (المطح) سطح وزننده ال ايله اورمق معناسنه‌در يقال مطحه مطحا من الباب الثالث اذا ضربه بيده و جماع ايلمك معناسنه‌در يقال مطح المرأة اذا جامعها (الامتطاح) افتعال وزننده دره‌نك صويى قباروب طاشقين اولمق معناسنه‌در يقال امتطح الوادى اذا ارتفع وكثر ماؤه (الملح) ميمك كسريله معروفدر كه طوزه دينور فارسيده نمك ديرلر وملح لفظى مؤنثدر قليلا مذكر اولور

وملح مصدر اولور امزرمك رضاع معناسنه‌در يقال ملحت فلانة فلانا اذا ارضعته وعلم معناسنه استعمال اولنور كه اسمدر مابة اللذه اولديغيچون وعلمايه اطلاق اولنور كه دينك طوزلريدر وكوزلك معناسنه‌در وايچ ياغنه دينور شحم معناسنه اساسك بيانه كوره مجازدر طوزيين طوارك بدننده شحم پيدا اولمق حسبيله وملح سموزلكه اطلاق اولنور سمن معناسنه وحرمت وذمام معناسنه استعمال اولنور يقال بينهما ملح اى حرمة وذمام وعهد وملح شوراق طوزلو صويه دينور دكز صويى كبى عذب مقابليدر قال المؤلف فى البصائر يقال ماء ملح ولا يقال ماء مالح مصباحك بيانه كوره بومعناده ملح ملوحتدن اسم فاعلدر اصلى ملح ايدى كتف وزننده نته‌كه خشونتدن خشن كلمشدر حتى اصلى اوزره [وهذا ملح اجاج] عنواننده دخى قرأت اولنمشدر بعده كثرت استعمالدن تخفيفله اكا اقتصار اولندى واهل حجاز املح الماء املاحا تركيبنك اسم فاعلنده غير قياس اوزره مالح ديرلر ابقل الموضع فهو باقل كلديكى كبى وتهذيبك خلاصه‌سى بودر كه ملوحه فعلى باب اولدن وثالثدن دخى وارد اولمغله قياس اوزره البته مالح واردر واهل حجاز بوصيغه اوزره تكلم ايدرلر انتهى وملح لفظنك جمعى ملحه كلور هايله كه تأنيث جمعدر وملاح كلور ميمك كسريله واملاح كلور وملح كلور ميمك كسرى ولامك فتحيله (التملح) تفعل وزننده سمورمك معناسنه‌در يقال تملح البعير اذا سمن (التمليح) تفعيل وزننده تملح معناسنه‌در يقال ملح الرجل بمعنى تملح وطعامه طوزى مقدارندن زياده قوترمق معناسنه‌در يقال ملح القدر اذا اكثر ملحها وشاعر شعرنده خوش آينده مضمون ياخود برتعبير دلنشين ايراد ايلمك معناسنه‌در يقال ملح الشاعر اذا اتى بشئ مليح وتمليح دوه برمقدارجه سمورمك معناسنه‌در يقال ملح الجزور اذا سمن قليلا (الملحة) ميمك كسريله ملح كبى حرمت وذمام وپيمان معناسنه استعمال اولنور يقال بينهما ملح وملحة اى حرمة وحلف وفى الامثال * فلان ملحه على ركبته * اى لا وفاء له اوسمين اوحديد فى غضبه شارح ديركه قول اول ديز اوزرنده اولان طوزادنى سببله پريشان ونابود اولمسندن مأخوذدر وقول ثانيه كوره ملح شحم معناسنه اولوب زنجى طائفه‌سنك اكثرى سموزلكلرى ركبه وفخذلرنده اولمغله آنلره تشبيه اولنمشدر وقول ثالث قول اول شعبه سندندر كه ادنى نفخ ايله طوز قسمى طوزوب قالقديغى كبى اولدخى جزئى سببله هيجانه كلوب خشم وحدت ايدرديمكدر وزمخشرى اساسده كثير الخصومات اولاندن كنايه ايلشدر يعنى مخاصم ومقاتل اولوب قطعا جراحتدن پاك وپرواسى يوقدر يارەلندقده يارەسنه اككمك ايچون ابتدا طوزنى حاضر ايدوب منظرۀ ناسده اولان ركبه‌سى اوزره وضع ايدر وبعضلر بوراده ملح حرمت معناسنه‌در ديدى پس اكا كوره بى حرمتلكدن كنايه اولور

اکا مجالس اولدقده احترام ورعایت ایدر مجلسدن قالقوب کند کدنصکره رفض حرمت ایدر دیمکدر که وملحه بر رجل اسمیدر وبر شاعر آدیدر که ملحة الجرمی ایله متعارفدر (الملیح) امیر وزننده شوراق صویه دینور ملح کبی وملاحتدن صفت اولور خوب ودلبر معناسنه وملوحتدن وصف اولور طوزلو وطوزلنمش نسنه‌یه دینور یقال سمك ملیح ای مملح یعنی طوزلنمش بالق که صلاموره ایدرلر ویقال قلیب ملیح ای ماؤه ملیح (الاملاح) همزه‌نك کسریله شور صویه کلمك معناسنه‌در یقال املح الرجل اذا ورد ماء ملحا وطتلو صوشور اولمق معناسنه‌در یقال املح الماء اذا صار ملحا وکان عذبا ودابه‌یه شور صو ایچورمك معناسنه‌در یقال املح الابل اذا سقاها ماء ملحا وطعامه طوزی قدرندن زیاده قوتمق معناسنه‌در یقال املح القدر اذا اکثر ملحها (الملوحة) میمك ضمیله (والملاحة) کرامه وزننده (والملوح) قعود وزننده صوشور اولمق معناسنه‌در یقال ملح الماء وملح ملوحة وملاحة وملوحا من الباب الخامس والثالث والاول اذا صار ملحا وملاحه کوزل وخوب چهره اولمق معناسنه‌در یقال ملح الغلام ملاحة من الباب الخامس اذا حسن (الملیح) امیر وزننده بونلردن صفتدر (الملاح) میمك ضمیله کبار وزننده (والملاح) کبار وزننده که آندن ابلغدر پك کوزل آدمه دینور ملیحك جمعی ملاح کلور کرام کبی واملاح کلور اشراف کبی وملاحون وملاحون کلور (الملح) میمك فتحی ولامك سکونیله غیبت ایلمك معناسنه‌در که مجازدر یقال ملحه ملحا من الباب الثالث اذا اغتابه وقوش پرواز ایدر کن قنادلرنی تیز تیز اوله‌رق چوق چوق اویناتمق معناسنه‌در یقال ملح الطائر اذا کثر سرعة خفقانه بجناحیه وقیون مقوله‌سنی بریان ایلمك ایچون اسی صوده خشلیوب دریسندن تویلرنی ازاله ایلك معناسنه‌در یقال ملح الشاة اذا سمطها وامزرمك معناسنه‌در یقال ملح الولد اذا ارضعه وبرنسنه‌یی طوزلمق معناسنه‌در یقال ملح السمك والقدر اذا طرح فیه الملح مذکر ضمیری تغلیب ایچوندر ویقال فیه ملح ملحا من الباب الثانی وطواره شوراق طپراق یدرمك معناسنه‌در که اکثری کچی قسمنه یلادرلر یقال ملح الماشیة اذا اطعمها سبخة الملح وهی ملح وتراب (الملح) فتحتینله آتك قبح اپاغنده اولان سکیرده که اکریجه تعبیر اولنور حادث اولور برمرض آدیدر وملح برموضع آدیدر وسیاهله مختلط آق اولمق معناسنه‌در که نعتنده املح دینور (الملاحة) میمك فتحی ولامك تشدیدیله (والمملحة) میمك ولامك فتحیله طوز تکون ایدن یره دینور که طوزله تعبیر اولنور (الملاح) شداد وزننده طوزصتان کمسیه یاخود طوز صاحبنه دینور وکمیجی طائفه‌سنه دینور طوزلو دکز صوینه ملازمته مبنی وکمیان وبوغاز رئیسنه دینور که نهر وبحرك بوغازلرنی اصلاح ایلمك درعهده‌لریدر یقال

هو ملاح نوتى و يقال هو من الملاحين اى متعهد النهر ليصلح فوهته (الملاحة)
كتابه وزننده كميجيلك وريسلك صنعتنه دينور (الملاحية) ميمك ضمى ولامك
تشديديله (والملاخ) رمان وزننده برنبات آديدر كه تركيده يبان نخودى ديدكاريدر
(الملاح) كتاب وزننده سفينه‌يى اجرا ايدن روزكاره دينور وطوربه‌يه دينور
ومزراق يلمانه دينور و ارالقده اولان پرده‌يه دينور ستره معناسنه وپويراز يلى
عقبنده لدوس اسمكه دينور ويغمور ياغاركن يره عارض اولان سرينلكه دينور
ومفاعله بابندن مصدر ثانى اولور برخاتونك ممه‌سنى امك مراضعه معناسنه وناقه‌نك
فرجى آغردقده علاج وتدبير ايلمكه دينور وطوزلو صولره دينوركه ملحك جمعى اولور
(الملاحى) غرابى وزننده وبعضا مشدد اولور برنوع بياض اوزمه دينوركه اوزون
اولور برمق اوزمى تعبير اولنور وبرنوع بجيره دينورواراكدن يعنى مسواك اغاجنك
يمشندن بركونه‌يه دينوركه آنده بياض وحمره وشبهه اولور (الملحة) طلحه وزننده دريانك
انكين يرينه دينور لجة البحر معناسنه (الملحة) جرعه وزننده مهابت وبركت معنالرينه‌در
ملح لفظندن مفرد اولوركه خوش ودلكش ولطيف كلامه دينور وسياحله ممتزج
آقلغه دينوركه الاجه‌لقدر وبك كوجكلك معناسنه اسمدر شدت زرق معناسنه (الاملح)
احمر وزننده آقلى قاره‌لو الاجه قوچه دينور ملح وملحه‌دن صفتدر مؤنثنده ملحاء
دينور يقال كبش املح اى مختلط البياض والسواد ويقال نعجة ملحاء (الامليحاح)
احرار وزننده قيون آقلو قاره‌لو قير آلاجه اولمق معناسنه‌در يقال املح الكبش
امليحاحا اذا كان املح (ملحان) ميمك كسريله سلفده جماذى الاخره آينك اسميدر
وشهور روميه‌دن كانون ثانى اسميدر نته‌كه كانون اوله شيبان ديرلر ايكيسيده بياض
ثلجله ابيض اولديغيچون اطلاق اولنمشدر وملحان يمنده برمخلاف يعنى برايالت وناحيه
آديدر وسليم قبيله‌سى ديارنده برطاغك آديدر (الملحاء) حمراء وزننده املحك
مؤنثيدركه ذكر اولندى وزيتون يپراقلرى دوكلمش اغاجه اطلاق اولنور وارقه‌ده
يغريندن اشاغى صغرى‌يه كلنجه ارقه‌نك اتنه دينور وعظيم عسكره والايه اطلاق
اولنور كتيبة عظيمه معناسنه لمعان سلاح ملاحظه‌سيله وملحاء شامدن آل منذره
مخصوص برمرتب عسكرك اسميدر ويمامه‌ده بروادى اسميدر (المملوح والمملح)
معظم وزننده مليح كبى طوزلنمش نسنه‌يه دينور يقال سمك مليح ومملوح ومملح
اى جعل فيه ملح (الاستملاح) برنسنه‌يى خوب ومليح عد ايلمك معناسنه‌دركه
كوزلسنمك تعبير اولنور يقال استملحه اذا عده مليحا (ذات الملح) برموضع آديدر
(قصر الملح) خوارالرى قربنده برموضع آديدركه عجملر اكا ده‌نمك ديرلر (مليح)
زبير وزننده هرات قضاسنده برقريه‌در وخزاعه‌دن برجماعت آديدر (امليح)
مصغر بنيه‌سيله بنو ربيعة الجوع جماعتى يوردنده برصودر وبرموضع آديدر

(الملوحة) سفوده وزننده حلب قضاسنده برقريهٔ كبيره‌در (مليحه) جهينه وزننده برموضعدر (الامتلاح) افتعال وزننده طوغرى سوزه يلان قاتمق معناسنه‌دركه قيون كبى آلاجه ايلمش اولور يقال امتلح الرجل اذا خلط كذبا بحق (الاملاح) جمع بنيه‌سيله برموضع آديدر (ماامليحه) فعل تعجبك مصغريدر مااحيسنه معناسنه بونه كوزلجه‌در ديمكدر بوايكى كلمه‌دن غيرى فعل تعجب مصغر وارد اولمامشدر شارح ديركه بوبصريون مذهبنه مبنيدركه فعل تعجبده افعل كلمه‌سنك فعليتنه ذاهبلردر اما كوفيون اسميتنه ذاهب اولمغله مطلقا تصغيرنى تجويز ايلشلردر (المماحلة) مفاعله وزننده برى بريله طعام اكل ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه طوز اتمك يمك تعبير اولنور يقال ماح فلان فلانا اذا آكله ويقال هو يحفظ حرمة المماحلة وامزرمك معناسنه‌در يقال مالحته اذا راضعته وبو مشاركت ايچون اولدقده برى برينك چوجغنى امزرمك معناسنه اولور يقال مالحنا اذا راضعتا ولدهما (ملحتان) ميمك كسريله اوديهٔ قلبيه‌دن بروادى اسميدر (المنح) منع وزننده ويرمك معناسنه‌در يقال منحه الشئ منحا من الباب الثالث والثانى اذا اعطاه اياه وبرآدم ماشيه‌سنك يوك ويپاغى وسود وولدى مقوله‌سى منافعنى برآخر آدمه منتفع اولمق ايچون عاريه جهتيله تعيين وتفويض ايلمك معناسنه‌در يقال منحه الناقة اذا جعل له وبرها ولبنها وولدها (المنحة) ميمك كسريله معنيين مزبوريندن اسمدر ويركيه دينور عطيه معناسنه ووجه مذكور اوزره ويريلان ناقه‌يه دينور (المنيحة) سفينه وزننده بودخى اسمدر ذكر اولنان ناقه‌يه دينور (الاستمناح) استعطاء معناسنه‌دركه عطيه ايستمكدن عبارتدر يقال استمنحه اذا طلب عطيته (المنيح) امير وزننده قمار اوقلرندن بر اوقدركه آنك نصيبى يوقدر وينه قمار اوقلرندن شول اوقه دينوركه فائز اولمغله تبركا وتفألا استعاره ايدرلر على قول نصيبلو اولان اوقه دينور ومنيح بنى تيم برادرى قويمك فرسى اسميدر وقيس بن مسعود الشيبانى فرسنك اسميدر وبررجل آديدر (المنيحة) هايله فقعس نام كسنه‌نك فرسى اسميدر (الامناح) همزه‌نك كسريله دابه ومواشينك طوغرمق وقتى كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال امنحت الناقة اذا دنى نتاجها (الممنح) محسن وزننده طوغرمسى يقلشمش حيوانه دينوركه وصف خاصدر (الممانح) اسم فاعل بنيه‌سيله شول ناقه‌يه اطلاق اولنوركه سائرلرك سودى چكلدكدنصكره ينه اول سود ويرر اوله ومنقطع اولميان ممتد يغموره اطلاق اولنور (الامتناح) افتعال وزننده عطيه آلمق معناسنه‌در يقال امتنح الرجل اذا اخذالعطاء ويقال امتنح مالا اذارزقه (التمنح) تفعل وزننده برآدمه مال اطعام ايلمك يعنى تصدق ايلمك معناسنه‌در تقول تمنحت المال اى اطعمته غيرى ومنه حديث ام زرع

[فاكل واتمح] (الممايحة) مفاعله وزننده كوز متصل ياش دوكمك معناسنه مستعملدر
يقال مايحت العين اذا اتصلت دموعها (المايح والمناح) اسامئ رجالدندر (الميح)
ميمك فتحى ويانك سكونيله (والميحوحة) شيعوعه وزننده بركونه خوب ونازك
يوريمك معناسنه‌دركه مراد صالنى صالنى كولكه سنه باقه‌رق يوريمكدر يقال ماح
الغلام ميحا وميحوحة اذا مشى يتبختر وينظر فى ظله اساسك بيانته كوره قوييدن
قوغه‌يى ال ايله طولدرمق معناسنه موضوع اولوب معانئ سائره آندن مأخوذدر
وميح قاز يورويشى كبى نازكانه رفق وسهولتله يوريمك معناسنه‌در يقال ماح الرجل
اذا مشى مشية البطة وقويينك صويى پك آز اولمغله ايچنه انوب قوغه‌يى ال ايله
طولدرمق معناسنه‌در يقال ماح الرجل اذا دخل البئر فملأ الدلو لقلة مائها
وفائده‌لندرمك معناسنه‌در يقال ماحه اذا انفعه ومسواكلنمك معناسنه‌در يقال ماح
فاه بالسواك اذا استاك ومسواكله اغزدن توكرك وساليار چقرمق معناسنه‌در
يقال ماح من فيه الريق بالمسواك اذا استخرجه به وشفاعت قلمق معناسنه‌در تقول
محنى عند السلطان اى اشفع لى وويرمك معناسنه در يقال ماحه اذا اعطاه
(المياحة) كتابه وزننده بودخى ويرمك معناسنه‌در يقال ماحه يميحه ميحا ومياحة
اذا اعطاه (الامتياح) افتعال وزننده ويرمك معناسنه‌در يقال امتاحه اذا اعطاه
وحرارت ياخود شدت عمل حيوانى غرق عرق ايلمك معناسنه مستعملدر يقال
امتاحت الشمس ذفرى البعير اذا استدرت عرقه قال فى الاساس امتاحه الحر
والعمل اى عرقه (المميحة) مفاعله وزننده برى بريله الفت ومخالطت ايلمك
معناسنه‌در يقال مايحه اذا خالطه (الماحة) ساحه وزننده ومرادفيدركه حولوبه
دينور (الماح) يورطه‌نك صاريسنه على قول بياضنه دينور (الميح) ميمك
كسريله چكردكى يومشق اولان كثير خرمايه دينور شيص النخل معناسنه (التميح)
تفعل وزننده اينشه انر كبى يوزى يره مائل آهسته ونازكانه يوريمك معناسنه‌در
يقال مرفلان يتميح اى يتكفؤ (المياح) كتان وزننده عقبة بن سالمك فرسى
اسميدر (التمايح) تفاعل وزننده هر طرفه تمايل ايده‌رك يوريمك معناسنه‌در يقال
تمايح السكران اذا تمايل (الاستماحة) عطيه ايستمك ياخود شفاعت رجا ايلمك
معناسنه‌در تقول استمحته اى سألته العطاء اوسألته ان يشفع لى (المايح) مرداس
بن حوى نام كسه‌نك فرسى اسميدر

﴿ فصل النون ﴾ (النبح) نونك فتحى وبانك سكونيله (والنبيح) نونك فتحيله
(والنباح) نونك ضميله (والنباح) نونك كسريله (والتنباح) تانك فتحيله كويك
اورومك وكيك وتكه وييلان سسلنوب ملهمك معناسنه‌در يقال نبح الكلب
والظبى والتيس والحية نبحا ونبيحا ونباحا ونباحا وتنباحا من الباب الثالث والثانى

اذا صات مصباحده نباح غراب وزننده اسم اولمق اوزره مرسومدر كوپك وكيك
سسنه دينور (الانباح) همزه‌نك كسريله (والاستنباح) كوپكى اوردرمك معناسنه‌در
تقول انبحته واستنبحته اى حملته على النباح (النبوح) نونك ضميله اوبه خلقنك
غريو وهنكامه‌سى وكوپكلرينك اصواتنه دينوركه مجموعى بردن مسموع اولور تقول
سمعت نبوح الحى اى ضجتهم بمامعهم من كلاب بوراده نبوح نبحك جمعيدركه
اسم اولدرق مستعملدر اساسك بياننه كوره اصل نبح ونباح كلب صوتنه‌كه
اورومك تعبير اولنور موضوعدر بعده كيك مقوله‌سى حيوان اصواتنده دخى
استعمال اولندى ونبوح جماعت كثيره‌يه اطلاق اولنور (النباح) كتان وزننده
على المرتضى رضى الله عنه حضرتلرينك مؤذنلرى اولان عامرك پدرى اسميدر
ونباح شديد الصوت اولان كشى‌يه طلاق اولنور وكوز بونجغى بونجقلره دينوركه
مكه‌دن جلب اولنوب نسوان قلاده‌لرى ارالقلرينه ديزرلر مفردى نباحه‌در
(ابو النباح) محدثيندن محمد بن صالح كنيه‌سيدر (النباح) رمان وزننده قرقره
وترديد ايله اوتمسى چوق اولان چاوش قوشنه اطلاق اولنور (النباح) غراب
وزننده مصدر واسمدر نته‌كه ذكر اولندى ونباح اسودك يعنى بابا كوش تعبير
اولنان برنوع ايرى سياه يلانك اوازينه اطلاق اولنور (النبحاء) حمراء وزننده
باغرغان كيكه اطلاق اولنور ظبية صياحه معناسنه (ذونباح) غراب وزننده
تميم نام تپه قربنده شربه ديدكلرى محلده برياصتم طاغك آديدر (النتح) نونك
فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله تره دينور عرق معناسنه ونتح ونتوح قعود وزننده
مصدرلردر بدندن تر چقمق معناسنه يقال نتح العرق نتحا ونتوحا من الباب الثانى
اذا خرج من الجلد وطلومدن ياغ صزمق معناسنه استعمال اولنور يقال نتح الدسم
من النحى اذا رشح وكذا الندى من الثرى يعنى نمناك طپراقدن رطوبت صزدى
وبومعناده متعدى اولور صزدرمق معناسنه يقال نتحه الحر اذا رشحه ونتوح
نتح لفظندن‌كه اسم اولدرق مستعملدر جمع اولور صموغ الاشجار معناسنه‌كه
آغاج يوصله‌لرينه دينور اغاجدن ترشح اتديكيچون (المنتحة) مكنسه وزننده
كوته اطلاق اولنور است معناسنه (الانتياح) همزه‌نك وتانك كسريله جوهرى
كرچه بونتح معناسنه تفسير ايلشدر لكن آنك بوماده‌يه مناسب معناسى يوقدر
بونده اوچ كونه غلط ايلشدر اول تركيب يعنى نتح ماده‌سى صحيحدر يعنى معتل
دكلدر آنكيچون انتياحك انده مدخلى ومطاوعتى يوقدر زيرا انتياح نوح ياخود
نوحدن افتعال اولور نحدن انتياح اولملودر ثانيا انتياحك عربيده معناسى يوقدر
ثالثا استشهاد ايلديكى اشبو ★ رقشاء تنتاح اللغام المزبدا ★ ارجوزه‌سنده روايت
ميمله تمتاح عنوانده‌در نونله دكلدر شارحك بياننه كوره نسخهٔ موثوقهٔ صحاحده الانتتاح

عنوانده

عنواننده مشهودمزدرکه افتعالدر وارجوزه‌ده اصل تنتح اولوب اشباع اولندیغی
غالبدر نته‌که سایغدر مترجم صحاح بوهنکامه‌لردن غفلتله افعال بابندن اوله‌رق
رسم ایلمشدر (الينتوح) يعسوب وزننده برقوش آديدر (النجاح) نونك فتحيله
(والنجح) نونك ضميله اسمدر ظفر بالشیء معناسنه‌كه حاجت و مطلوب اولان
ايش بتمك وبرآدم كندى حاجتنه ظفرياب اولمق معنالرينه‌دور (النجح) نونك فتحى
وجيمك سكونيله ذكر اولنان معنالردن مصدردر ايش كندى بتمك وطالبك ايشى
بتمك معناسنه تقول نجحت الحاجة نجحا من الباب الثالث اذا ظفرت بها ويقال
انجح الله طلبتك فنجحت هو اى قضيت مؤلف بوماده‌يى دخى اقتصار و مضايقه
اوزره رسم ايلمكله اساسدن ومصباحدن وشارحدن تحقيق اولنه‌رق ترجمه اولنمشدر
وبركوج مصلحت سهولت بولمق معناسنه در يقال نجح امره اذا تيسر و سهل
(الانجاح) همزه‌نك كسريله بودخى برآدمك ايشى بتمك معناسنه‌در يقال انجحت
الحاجة اذا قضيت وحاجتنى روا قلمق معناسنه‌در يقال انجح الله حاجته اذا قضيها
ويركسه حاجتنه ظفرياب اولمق معناسنه‌در يقال انجح زيد اذا صار ذانجح وانجاح
غالب اولمق معناسنه مستعملدر يقال انجح بك الباطل اى غلبك فاذا غلبته فانجحت به
(المنجح) محسن وزننده ايشى بتن وايش بتورن آدمله دينور جمعى مناجيح
ومناجح كلور (التنجح) تفعل وزننده (والاستنجاح) بركسه‌دن كندى حاجتنى
روا ايلمسنى ايستمك معناسنه‌در يقال تنجح الحاجة واستنجحها اذا تنجزها قال فى الاساس
استنجحنى حاجته وبالله استفتح واياه استنجح وتنجز قضاء حاجتى طلب ايلمك معناسنه
اولمغله صحاح مترجمنك بوراده وتنجز ماده‌سنده حاجت بتورمك معناسنه ترجمه‌لرى
نابجادر حتى ينه زمخشرى اساسده استنجحه حاجت رواكردن خواست ازوى يعنى
آندن حاجتنى روا ايتمكى ايستدى عنوانيله ومصباحده تنجز الحاجة اذا طلب قضاها
ممن وعده اياها عنوانيله تفسير ايلمشدر (النجيح) امير وزننده فكر درست و رأى
صواب معناسنه مستعملدر يقال رأى نجيح اى صواب و ايش بتوريجى آدمه
دينور يقال رجل نجيح اى منجح وسير شديد وسريع معناسنه استعمال اولنوركه
موصل منزل مقصوددر يقال سير نجيح اى شديد (الناجح) بو دخى سير سريعه
وصف اولور ومتيسر اولان مطلوبه دينور (التناجح) تفاعل وزننده پيدرپى
صادق رؤيالر كورمك معناسنه مستعملدر يقال تناجحت احلامه اذا تتابعت بصدق
(نجيح) امير وزننده ونجيح زبير وزننده ونجاح سحاب وزننده و منجح محسن
وزننده اساميدندر عبدالله بن نجيح كه امير وزننده محدثيندندر (النجاحة) نونك
فتحيله صبر معناسنه مستعملدركه ظفر مقصودى مستلزمدر ومنه نفس نجيحة اى
صابرة (النحيح) نونك فتحيله بوغاز خرلدامق كبى بوغازك ايچ طرفندن ايجروده

سسی تردید ایلك معناسنه‌در بوغازه بلغم طیقاندقده اولور یقال نخ الرجل نخیخا
من الباب الثانی اذا تردد صوته فی جوفه و نخیخ شخیخ لفظنه اتباع اولور یقال
فلان شخیخ نخیخ ای بخیل جدا (النخنخة) زلزله وزننده (والتنخنخ) تزلزل وزننده
بونلرده نخیخ معناسنه‌در لکن بونلر مکرر اولمغله اخ اخ دیو بوغازی مکررا
خرلدادوب سسلندرمك اولور یقال نخنخ الرجل و تنخنخ بمعنی نخ زمخشری
اوکسورمکله تفسیر ایلمشدر کویا که معنای لازمیدر وفقهاء بلا عذر تنخنخی مفسدات
صلواتدن عد ایلمشلردر بونلری وانقولی قارن کورلدمکله ترجمه ایلمسی اغربدر
و نخنخه برآدمی وجه قبیحله رد ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال نخنخ السائل
اذا رده ردا قبیحا (النخ) نونك فتحی وخانك تشدیدیله دابه‌یی سرعتله یورتمك
معناسنه‌در زجر ایله یاسوطله یاغرا ایله یقال نخ الجمل نخا من الباب الاول اذا
حثه ای اسرعه (النخاخة) نونك فتحیله صبر وثبات معناسنه‌در وجود وسخاء
معناسنه‌در وبخل ودنائت معناسنه کلمکله ضد اولور (النخانخة) جحاجحه وزننده
بخیل ولئیم اولان جماعته اطلاق اولنور کندیلردن برنسنه طلب اولندقده نخنخة
حلق اتدکلریچون مفردی نخنخ‌در یقال قوم نخانخة ای بخلاء لئام قال فی الاساس
هؤلاء من اقوام غیر اقزام وجحاجحة غیر نخانخة وعربلر ما انا بتنخنخ النفس عن
کذا دیرلر ماانا بطیب النفس عنه معناسنه کویا که نخنخه ایله بلغمدن پاك اولمش
بوغازه تشبیه اولنمشدر (نخیخ) زبیر وزننده ابن عبد اللهدرکه بنی دارم جماعتندن
برشخص جاهلی‌در (الندح) مدح وزننده (والندح) نونك ضمیله چوقلق کثرت
معناسنه‌در وبوللق سعه معناسنه وکنکیش ومتسع اولان یره دینور وطاغك مقابلنه
کلن دیوار کبی رکننه دینور سند الجبل معناسنه جمعی انداح کلور و ندح نونك
فتحیله مصدر اولور بوللانمق معناسنه یقال ندحه ندحا من الباب الثالث اذا وسعه
ومنه قول ام سلمة لعائشة رضی الله عنهما قد جمع القرآن ذیلك فلاتندحیه ای
لاتوسعی الذیل بخروجك الی البصرة وارادت قوله تعالی [وقرن فی بیوتکن و لا
تبرجن] الایه (الندحة) حمزه وزننده (والندحة) جرعه وزننده (والمندوحة)
میمك فتحیله (والمنتدح) میمك ضمی ودالك فتحیله بونلرده بوللق سعه معناسنه‌در
وبول یره دینور (مندوحه ومنتدح) اسم مفعوللردر یاخود اسم مفعول معناسنه
مصدرلردر تقول من ذلك لك ندحة و ندحة و مندوحة و منتدح ای سعة قال
الشارح ومنه حدیث عمران بن الحصین [ان فی المعاریض لمندوحة عن الکذب]
یعنی برسوزی توریه وکنایه طریقیله سویلکده کذبدن خلاص و برات واردرکه
کذبدن عد اولنمز مراد یلان سویلیه‌جککه کنایه و توریه والغاز جهتیله سویله
دیمکدر (الندح) نونك کسریله آغرلق ثقل معناسنه‌در و ایراقدن کورینن شیئه

دینور (بنو منادح) جهینه قبیله‌سندن بر بطن‌در (التندح) تفعل وزننده توسع معناسنه‌در که بولالمق وناس مجلسـده سیرك سیرك ککیش اوتورمق معناسنه‌در بومناسبتله قیون وکچی قسمی بغایت طوقلقلرندن ناشی صقشمیوب سیرك سیرك ککیش یاتمق معناسـنده استعمال اونمشدر یقال تندحت الغنم من مرابضها اذا تبددت واتسعت من البطنة شارح دیرکه مأخذ قاموس اولان عبارده فی مرابضها ومسارحها عنوانیله مثبت اولمغله بوراده من‌فی معناسـنه‌در پس تندح مرابضه مخصوص اولمیوب مرعاده دخی طوق اولدقلرنده هربری بر طرفه چکیلورلر وآج اولدقلرنده بر دانه اوتلق اوزره مجموعی هجوم ایلدکـدن بشقه مجتمعا اوتلامق عادتلریدر واساسـده تندحت الغنم فی مرابضها اذا امتدت واتسعت من البطنة عنوانیله مرسـومدرکه طوقلقدن بری برندن چکیلوب متسع اولدیلر دیمکدر پس وانقولی وقانون الادب مترجمنك ترجمه‌لری عجیبدر (نادح) اسامیدندر (الاندحاح) همزه‌نك کسری ونونك سکونیله بونك موضع ذکری دحح فصـلی اولوب لکن جوهری غلط ایلکله بوراده رسم ایلدی فی الحقیقه دحح ماده‌سـندن انفعالدر (الاندیاح) بودخی انداح کلمه‌سندن مصدردر بونکده موضعی دوح ماده‌سـیدر جوهری بونده دخی غلط ایدوب بوراده ذکر ایلدی مترجم دیرکـه زبیدی مرحومك لحن العوام کتابنده مشروح اولدیغی اوزره ابتدا وهم مزبور ابوعبیدده واقع اولمشدر جوهری دخی من غیر ملاحظة آندن صحاحه نقل وثبت ایلمشـدر (النزح) نونك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله (والنزوح) قعود وزننده بعید اولمق معناسـنه‌در یقال نزحت الدار نزحا ونزوحا من الباب الثالث والثانی اذا بعد ونزح قوینك مجموع صوینی چکمك یاخود دبنده برمقدارجه صو قالنجه چکمك معناسـنه در یقال نزح البئر اذا استقی ماءها حتی ینفذ اویقل و بومعناده لازم اولور یقال نزحت البئر فهی نازح و برآدم دیارندن غیبت بعیده ایله غائب اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال نزح به علی بناء المجهول اذا بعد عن دیاره غیبة بعیدة وبرآدمك یار جماعتك هپ قویلرینك صولری چکیلوب بتمك معناسنه‌در یقال نزح القوم اذا نزحت آبارهم (الانزاح) همزه‌نك کسریله بودخی قوینك صوینی توکنجه قدر یاخود آزجه قالنجه قدر چکمك معناسنه در یقال انزح البئر بمعنی نزحها (النازح والنزح) ضمتینله (والنزوح) صبور وزننده ایراق اولان شیئه دینور وصوینی چکلمش قویی‌یه دینور (النزح) فتحتینله بولانق صویه دینـور وصوینك اکثری چکلمش قویی‌یه دینور (النزیح) امیر وزننده بعید معناسنه‌در یقال بلد نزیح ای بعید (المنزحة) مکنسه وزننده قوغه‌یه وصو چکلمکده قوغه مهزلنـده اولان شیئه دینور طولمبـه بقراجی کبی (المنترح) میمك ضمی وزانك

فتحيله مصدر یاخود اسم مکان‌در یقال هو بمنتزح ای بعد جوهری ابن هرمه نام شاعر کندی اوغلنك مرثیه‌سنده ★ فانت من الغوائل حین ترمی ★ ومن ذم الرجال بمنتزاح ★ بیتنك الفنی اشباعه حمل ایلشدر مرثیه تعبیرنده سهو ایلشدر زیرا شاعر اول قصیده ایله قاضی جعفر بن سلیمانی مدح ایلکله قصیده مدحیه اولور (المنازیح) مصابیح وزننده دیارندن بعید اولان اشخاصه دینور منزاح مفردیدر یقال قوم منازیح ای بعیدون من اوطانهم (النازح) اسمادندر محمد بن نازح محدثیندندر لیث بن سعیددن روایت ایلشدر (النسح) نونك فتحی وسینك سکونیله (والنساح) غراب وزننده خرما تلاشندن و باشلرنده اولان قبوقلردن زنبیل وسپت دیبلرنده قلان خرت مرت مقوله‌سنه دینور ونسح مصدر اولور صاورمق معناسنه یقال نسح التراب نسحا من الباب الثالث اذا اذراه (النسح) فتحتینله طمع ایلك معناسنه‌در یقال نسح به نسحا من الباب الرابع اذا طمع به (المنساح) مصباح وزننده طپراق آناجق وطپراق صاوره‌جق کورکه دینور (نساح) سحاب وکتاب وزنلرنده یمامه‌ده بروادی آدیدر آنده بروقعه اولمغله یوم نساح بین‌العرب معروفدر (نسیح) نونك ضمی و یای مشدده‌نك کسریله کویا که نسیح لفظندن مصغردر ینه یماده بروادی آدیدر (النشح) نونك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله (والنشوح) قعود وزننده قانمق مرتبه‌سندن آز ایچمك علی قول طلوم کبی طولمق درجه‌سنده ایچمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال نشح الماء نشحا من الباب الثالث اذا شربه دون الری اوشربه حتی امتلأ لکن بو اختلافه مبنی اولمغله مؤلفك اضداددن تعدادی منظور فیه‌در ودابه‌یه برمقدارجه صوسزلغنی تسکین ایده‌جك قدر صو ایچورمك معناسنه‌در یقال نشح الخیل اذا سقاها مایفثأ غلتها (النشوح) صبور وزننده آزجه صویه دینور (النشح) ضمتینله سرخوشلره اطلاق اولنور نشوح مفردیدر (النشاح) کتان وزننده شول طلومه وقربه‌یه اطلاق اولنورکه صو ایله طلو اولمغله طشره رشح ایلیه یقال سقاء نشاح ای ممتلئ نضاح (النصح) نونك ضمیله (والنصاحة) فصاحه وزننده (والنصاحیة) کراهیه وزننده اوکوت ویرمك معناسنه‌در یقال نصحه ونصح له نصحا و نصاحة و نصاحیة من الباب الثالث اذا وعظه مؤلفك بصائرده بیانه کوره بوماده ایکی معنایه موضوعدر بری خلوص ونقاء وبری التیام ورفاء معناسیدر ناصح منصوح له اولانه قولنی اخلاص ایلك مناسبتیله پند و وعظده استعمال اولندی یاخود خیاط ثوب ممزوقی رفوو اصلاح ایلدیکی کبی ناصح منصوح لهك حالنی اصلاح ایلمکله پند ونصیحتده استعمال اولندی ونصیحت اوکوته دینور اسمدر منصوح لهك دنیوی واخروی بالجمله خیرنی اراده‌دن عبارتدر وجیز اسمادندر جمیع معانی‌یی متضمن

بركلمه‌در فلاح لفظی کبی دنیا واخری خیرنی اجع اولمغله کلام عربده عدیلی یوقدر نته‌که مدار دین اولان اشبو [الدین النصیحة لله ولرسوله ولکتابه ولائمة المسلمین وعامتهم] حدیثی ناطقدر قالدیکه نصیحت لله حضرت حقك وحدانیتنه صحت اعتقاد وعبادات وطاعاتنده اخلاص نیتدن عبارتدر ونصیحت للرسول فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك رسالت ونبوتنی تصدیق وشرعنی تقبل وامر ونهینه انقیاد ایلمکدن عبارتدر ونصیحت للکتاب قرآن مبینی تصدیق ومنطوق اولدیغی احکامله عمل قلمقدن عبارتدر ونصیحت للائمة امام المسلمین اولنلره شرعه موافق اوامر ونواهیلرنده اطاعت وبغی وخروجدن مجانبت ایلمکدن عبارتدر ونصیحت للعامه هرکسی مصالحلرینه ارشاد وخیره دلالتدن عبارتدر انتهی ونصح برنسنه خالص وبیغش اولمق معناسنه‌در یقال نصح الشیء اذا خلص ولباس دیکمك معناسنه‌در یقال نصح الخیاط الثوب اذا خاطه وعربلر نصح الرجل الری دیرلر صوبی ایچوب کرکی کبی سیراب اولدی معناسنه‌که خلوص معناسندن مأخوذدر نته‌که اساسده نصحت الابل الری ای صدقته عبارتیله مجاز اولمق اوزره مرسومدر ونصح الغیث البلد دیرلر یغمور شمول اوزره یاغمغله قطعا آچیق وارالق قالمامق وجه اوزره هر یرده متصل چایرلر و نباتلر نابت اولدی معناسنه‌که خیاطت معناسندن مأخوذدر ترزی اصلا ثوبده فتق وخلل ترك اتمیه‌رك لباسی دیکوب ملتئم ایلدیکی مناسبتنه مبنی‌در (الناصح والنصیح) امیر وزننده پند ونصح ایدن آدمه دینور ناصحك جمعی نصح کلور رکع وزننده ونصاح کلور قطاع کبی وناصح الجیب درونی غل و غشدن پاکیزه صافدل آدمه اطلاق اولنور جیبدن مراد قلبدر وناصح خالص باله اطلاق‌اولنور وترزی‌یه دینور خیاط معناسنه وناصح حارث بن مراغه یاخود فضالة بن‌هندك فرسی اسمیدر وسوید بن شدادك فرسی آدیدر وناصح ونصیح اسامیٔ رجالدندر (التنصح) تفعل وزننده بودخی جامه دیکمك معناسنه‌در یقال تنصح الثوب اذا خاطه وناصحلمك معناسنه‌در یقال تنصح فلان اذا تشبه بالنصحاء (النصیحة) سفینه وزننده نصح ونصاحتدن اسمدر اوکوته دینور فارسیده پند دیرلر (النصاح) شداد وزننده (والناصحی) مبالغة نفسنه نسبتله ترزی‌یه دینور خیاط کبی (النصاح) کتاب وزننده لباس دیکجك رشته‌یه دینور جمعی نصح کلور ضمتینله ونصاحه کلور نونك کسریله شارح دیرکه جمعنده اولان کسره والف مفردنده اولنلرك غیریدر دلاص کلمه‌سی کبی وهاء تأنیث جمع ایچوندر ونصاح شیبة القاری بدرینك اسمیدر (المنصحة والمنصح) میملرك کسریله اسم آلتلردر ایکنه‌یه دینور مخیطه کبی (المتنصح) اسم مفعول بنیه‌سیله یمالو لباسه دینور یقال ثوب متنصح ای مترقع وهر یری محکم دیکلمش جامه‌یه‌ده دینور یقال

ثوب متنصح اى مخيط جيدا (والمنصوحة) شول ارضه اطلاق اولنوركه هر طرفنه
كركى كبى يغمور ياغمغله چاير وچمنلرى برى برينه متصل اولوب اصلا خالى يرى
قالمامش اوله يقال ارض منصوحة اى مجودة متصلة النبات (الانصاح) همزه‌نك
كسريله صويه قاندرمق معناسنه‌دركه ذكر اولنان نصح رى معناسندن مأخوذدر
يقال انصح الابل اذا ارواها (النصاحات) نونك كسريله جالات وزننده درىلره
دينور جلود معناسنه مفردى نصاحه‌در برى برينه ديكلديكيچون اطلاق اولنمشدر
وميمون آغنه اطلاق اولنوركه ميمون صيادلرى برقاچ ايپلرى شبكه طرزنده حلقه
حلقه اتدكدنصكره برمحله نصب وآنكله صيد ايدرلر ونصاحات سراة قضاسنده
برنيجه طاغلرك آديدر (انتصحاء) صحراء وزننده برموضعدر (منصح) منبر وزننده
بربلده‌در (المنصحية) ميمك وصادك فتحيله تهامه‌ده برصو آديدر (منصح) مسكن
وزننده برموضعدر (الانتصاح) افتعال وزننده نصيحتى قبول ايلمك معناسنه‌در
يقال انتصح الرجل اذا قبل النصح (التوبة النصوح) صبور وزننده توبة
صادقه ديمكدر ياخود رجوع وتوبه ايتديكى كناهه بردخى رجوع ايلامك ياخود
توبه ايلديكى كناهى بردخى ارتكاب ايلامكه قصد نيتله مقر اولان توبه‌دن عبارتدر
مؤلف بونكله اشبو [توبوا الى الله توبة نصوحا] كريمه‌سنه اشارت ايلمشدر
بيضاوى ديركه نصوح ابنية مبالغه‌دندر توبه ايله نفسنه نصح ايدن تائبك صفتيدر
بعده مبالغة اسناد مجازى جهتيله توبه‌يه وصف اولنمشدر امام على رضى الله عنه
حضرتلرندن سؤال ايتدكلرنده آلتى نسنه‌دن عبارتدر ديديلركه ذنوب ماضيه‌يه
ندامت وفرائض فائته‌يى قضاً ورد مظالم واستحلال خصوم وذنوبه عائد اولمامغه
عزيمت وسابقده نفسى معصيتده ايلديكى كبى من بعد طاعات الهيه‌ده تربيه ايلمكدر
(النضح) نونك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله صو سرپمك وصولمق معناسنه‌در
يقال نضح البيت نضحا من الباب الثانى اذا رشه وبرمقدارجه صو ايله صوسزلغى
نوعا تسكين ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال نضح عطشه اذا سكنه وايچوب
قانمق على قول قانمقدن دون ايچمك معناسنه‌دركه بونلرده مجازدر جكرينه صو
سرپمش اولور يقال نضح الرجل اذا روى اوشرب دون الرى ضد لكن اختلافه
مبنى اولمغله ضديتى مسلم دكلدر واكين واشجار مقوله‌سنى سقادوه‌سيله صوارمق
معناسنه مستعملدر يقال نضح النخل اذا سقاها بالسانية وبرآدمه اوق سرپمك
معناسنه مستعملدر يقال نضح فلانا بالنبل اذا رماه واغاج يپراقلرى ظهورنده
يارلمق معناسنه‌دركه يپراق يارمق تعبير اولنور بودخى مجازدر كوياكه اغاج
يپراقلرى سرپمش اولور يقال نضح الشجر اذا تفطر ليخرج ورقه وتازه اكين
سنبله‌سى اوزلنمكه بشلمق معناسنه مستعملدر يقال نضح الزرع اذا ابتدأ الدقيق

فی حبه وهو رطب وتبول ایدرکن اویلقلره بول طوقندرمق معناسنه مستعملدر یقال
نضح بالبول علی فخذیه اذا اصابهما به وسپتده اولان خرمالری بوشالدوب صاچمق
معناسنه مستعملدر یقال نضح الجلة اذا نثر مافیها و برمسلط نسنه یی صاووب دفع ایلمك
معناسنه مستعملدر یقال نضحه عنه ای ذبه ودفعه و نضح وتنضاح تانك فتحیله قربه‌دن
صو صزمق معناسنه‌در یقال نضحت القربة نضحا وتنضاحا من الباب الثالث اذا
رشحت وکوز پیکار کبی یاش فشقرتمق معناسنه‌درکه بونلرده مجازدر یقال نضحت
العین اذا فارت بالدمع (الانضاح) همزه‌نك کسریله بودخی تازه اکین دانه‌لری
اوزلنمکه بشلمق معناسنه‌در یقال انضح الزرع بمعنی نضح وبرشیئه بر نسنه بیلاشدرمق
معناسنه مستعملدر کرك حقیقی وکرك معنوی اولسون یقال انضح عرضه اذا لطخه
(المناضحة) مفاعله‌وزننده بودخی برحواله نسنه‌یی صاومق معناسنه‌در یقال ناضحه
عنه اذا ذبه ودفعه (الانتضاح) افتعال وزننده بودخی کوز پیکار کبی یاش
فشقرتمق معناسنه‌در یقال انتضحت العین بمعنی نضحت ومتوضی بعد الوضوء وسوسهٔ
شیطانی‌یی دفع ایچون عورت یرینه برمقدار صو سرپمك معناسنه مستعملدر یقال
انتضح المتوضیٔ اذا نضح ماء علی فرجه بعد الوضوء (التنضح) تفعل وزننده
انتضاح ایله معنای اولده مرادفدر یقال تنضحت العین بمعنی انتضحت وبرمضایقه‌لی
نسنه‌دن صیرلوب چقمق معناسنه‌درکه سرپمك معناسندن مأخوذدر یقال تنضح
منه اذا انتفی وتنصل (الاستنضاح) بودخی بعدالوضوء عورت یرینه برمقدار صو
سرپمك معناسنه مستعملدر یقال استنضح المتوضیٔ بمعنی انتضح (النضوح) صبور
وزننده (والنضحیة) جهینه وزننده اوقی یك ایراق سورن متین یایه اطلاق اولنور
یقال قوس نضوح ونضحیة ای طروح نضاحة بالنبل ونضوح آغز اوتنه دینور
وجور معناسنه آغزك نیره‌سنه وضع اولنورسه اولسون وبرنوع طیب اسمیدر
(النضاح) شداد وزننده سقادومسنی شدتله سوروب تیز تیز زرع واشجار
صوارر اولان سقایه دینور ونضاح بن اشیم الکلبی بر رجلدر (المنضحة) مکنسه
وزننده زرافه معناسنه‌درکه اکین واغاج وباغچه صواره‌جق آلته دینورکه باقردن
وتوجدن اولور باغچوانلرك تنکه‌دن کوز کوز سطللری کبی (النطح) سطح وزننده
بوینوزلی حیوان بوینوزیله اورمق معناسنه‌درکه سوسمك تعبیر اولنور یقال نطحه
الکبش نطحا من الباب الثالث والثانی اذا ضربه بقرنه ونطح منازل قمردن سرطان
اسمیدرکه حمل برجنده مصور اولان حمل صورتنك ایکی بوینوزی مثابه‌سنده‌در
وبو تسمیه بالمصدردر اکا ناطح دخی دیرلر (الانتطاح) افتعال وزننده مشارکت
ایچوندر تناطح کبی بوینوزلو حیوانلر سوسشمك معناسنه‌در یقال انتطحت الکباش
ای تناطحت (النطیحة) نصیحه وزننده سوسلمکدن هلاك اولمش دیشی حیوانه

دینور منطوحه معناسنه‌در مذکرنده نطیح دینور لکن مؤلف بصائرده نطیحه منطوحه معناسنه اولوب آخرنده‌کی هاء فریسه واکیله کبی اسمیت ایچون اولمق اوزره ثبت ایلمشدر و نطیح صیادك قرشوسندن ظهور ایدوب کلن شکاره اطلاق اولنور کرك قوش وکرك سائر جانور اولسون کویاکه صیادی بوینوزیله استقبال ایدر وبو عند الصیاد مشؤمدر ونطیح اوغورسز مشؤم کشی‌یه اطلاق اولنورکه مجاز بمرتبتین در وجبهه‌سنده ایکی دائره یعنی چفته‌سی اولان آته اطلاق اولنورکه کریه ونامبارك عد ایدرلر جندیلر چفته‌لو تعبیر ایدرلر بردانه اولورسه مسعود اعتبار ایدرلر (الناطح) نطح دیدکلری مذکور قره اطلاق اولنور وصیادك اوکندن ظهور ایدن صیده اطلاق اولنور نطیح کبی و ناطح بوینوزلو حیوانه دینور ومنه یقال ماله ناطح ولا حابط ای شاة ولابعیر برنسنه‌یه مالك دکلدر دیجك یرده ضرب اولنور (النواطح) ناطحك جمعیدر محن وشدائده اطلاق اولنور بوینوزلوسوسن حیوانه تشبیهله یقال کلأك الله من نواطح الدهر ای حفظك من شدائده (النطحة) فتحه وزننده بناء مره‌در که برکره سوسمك معناسنه‌در وجنك وقتل معناسنده استعمال اولنور ومنه الحدیث [فارس نطحة اونطحتان ثم لافارس بعدها ابدا] ای فارس تنطح مرة اومرتین ثم یزول ملکها یعنی اهل فرس که مجوسیلردر اهل اسلامله برکره یاخود ایکی کره حرب و قتال ایدرلر بعده سامان ملك و دولتلری زائل و جمعیت وسلطنتلری مضمحل اولور شارحك بیاننه کوره فارس اهل فارس تقدیرنده‌در نطحة و نطحتان کلمه‌لری بعض امهاتده رفعله و بعضده نصبله مضبوطدر رفع روایتنه کوره لهم نطحة تقدیرنده‌در و نصبه کوره ینتطح نطحة تقدیرنده‌در بو صورتده نصبلری فعل محذوفدن مصدریت اوزره اولور نطحة ماده‌سی فعله دال اولدیغیچون حذف اولنمشدر و بونده نطحتان کلمه‌سنك الفی احوال ثلاثده تثنیه‌نك الفله ورودی لغتنه مبنیدر ساحران لفظی کبی انتهی (الانظاح) ظای معجمه ایله انضاح وزننده وآنده لغتدرکه اکین خوشه‌سی اوزلنمکه بشلمق معناسنه‌در یقال نظح السنبل اذا جری فیه الدقیق (النفح) نونك نونك فتحی وفانك سکونیله (والنفاح) نونك ضمیله (والنفحان) فتحاتله طیب وعطرك رایحه‌سی یایلمق معناسنه‌در یقال نفح الطیب نفحا ونفاحا ونفحانا من الباب الثالث اذا فاح ویل اسمك معناسنه مستعملدر یقال نفحت الریح اذا هبت واساسده نفحت الریح اذا نسمت و تحرکت اوائلها عنوانیله مرسومدر و طمرك قانی آتیلوب فشقرمق معناسنه مستعملدر یقال نفح العرق اذا نزی منه الدم وبرنسنه‌یی ایراقدن قلج صالوب چالمق معناسنه مستعملدر کویاکه همان رایحه‌سی وارر یردن چالار یقال نفح الشئ بسیفه اذا تناوله یعنی من بعید وبرکسیه نسنه ویرمك معناسنه

مستعملدر يقال نفح فلانا بشئ اذا اعطاه وكيسويى برى اوته صالوب تحريك ايتمك معناسنه مستعملدر مطيب اولمغله كوياكه رايحه‌سنى نشر ايدر يقال نفح اللمة اذا حركها (النفحة) لمحه وزننده تاء وحدتله برقوقام رايحهٔ طيبه‌يه دينور وبر اسيم يله دينوركه نفس آنكله تروح ايدر واستعاره جهتيله شر وكريهه‌ده دخى استعمال اولنور نفحة العذاب آندن بر قطعه ديمكدر مؤلف بونكله اشبو آيت كريمه‌يه اشارت ايلمشدر قال الله تعالى [ولئن مستهم نفحة من عذاب ربك] اى قطعة منه ونفحه خالص سوده اطلاق اولنور (النفوح) صبور وزننده سودى فراوان ناقه‌يه اطلاق اولنوركه صاغمقسزين همان سودى ادرار ايدر اوله عطاء معناسندن مأخوذدر و اوقى پك ايراق سورن يايه اطلاق اولنور (النفيحة) نونك فتحيله نفوح ايله معناى ثانيده مرادفدر ونبعك يعنى ايلغين اغاجنك بر بداغنه دينوركه آندن ياى اتخاذ ايدرلر (المنافحة) مكافحه وزننده و مرادفيدركه روبرو مخاصمه ايلمك معناسنه‌در كرك لسانله وكرك يد وآلاتله اولسون يقال نافحه اذا كافحه وخاصمه نفح بالسيف معناسندن مأخوذدر (الانفحة) همزه‌نك كسرى وفانك فتحى وحانك تخفيفيله وقليلا حاء مشدد اولور كذلك قليلا فاء مكسور اولور (والمنفحة) ميمك كسريله (والبنفحة) باى موحده‌نك كسريله برنسنه‌دركه كوچك سود امن اوغلاغك قارنندن چقار سود ايله اصلانمش يوك پارچه‌سنه صقلدقده پنير كبى منجمد اولوب قاتيلنور اوغلاق اوتلامغه بشلدقده اول قورصق اولور تركيده اكا پنير مايه‌سى وقورصق مايه‌سى تعبير اولنور جوهرى اشبو انفحه‌يى كرش ايله تفسير ايلمكله سهو ايلمشدر شارح ديركه جوهرى مطلق كرش ايله بيان ايلامشدركه عزو اولنه بلكه اوغلاق نسنه يدكدنصكره اكا كرش دينور ديمكله مؤلفك كلاميله محددر انتهى واشبو پنير مايه‌سى هر حيوانده اولور خصوصا طاوشنك پنير مايه‌سنى محمومك ابهامنه تعليق مدار شفادر وانفحه لفظنك جمعى انافح كلور (النفح) فتحتينله بعيد معناسنه‌در يقال نية نفح اى بعيدة (النفيح) سكين وزننده (والمنفح) منبر وزننده برقومك اقربا ومتعلقاتندن دكل ايكن آنلره صكره‌دن دخيل ومختلط اولانه دينور يقال رجل نفيح ومنفح اى معن (الانتفاح) افتعال وزننده برآدمه مخاصمه وجهيله معترض اولمق معناسنه‌در يقال انتفح به اذا اعترض له و موضع آخره منقلب اولمق معناسنه‌در يقال انتفح الى موضع كذا اى انقلب اليه (النفاح) شداد وزننده هركسه منعم وكثير النفع اولان خيرلو آدمه دينور يقال رجل نفاح اى نفاع منعم على الخلق وخاتونك زوجنه دينور (الانفحة) همزه‌نك وفانك فتحيله بادنجانه شبيه بر شجر آديدر (النقح) نونك فتحى وقافك سكونيله كمكدن ايلك چقرمق معناسنه‌در يقال نقح العظم نقحا من الباب الثالث اذا استخرج مخه

وبرتسنه‌نك قبوغنی كيدرمك معناسـنه‌در يقال نقح الشئ اذا قشره واغاج دالنك
دوكلرنی يونوب دوزلتمكله اصلاح وهموار قلمق معناسنه‌در يقال نقح الجذع اذا
شذبه عن ابنه ونقح ياز موسمنده هواده ظهور ايدن آق بلوده ديئور (التنقيح)
تفعيل وزننده بودخی كمكدن ايلك چيقرمق معناسنه‌در يقال نقح العظم بمعنی نقحه
واغاجك دالنی يونوب دوكلری دوزلتمك وهمـوار ايلمك معناسـنه در يقال نقح
الجذع بمعنی نقحه و تنقيح الشـعر بوندن مأخوذدر كه بيكانه الفاظ وحشـوياتدن
و تعبيرات بارده و معانیٔ شـارده‌دن پاكيزه و مهذب قيلمقدن عبارتدر يقال نقح
الشاعر شعره اذا هذبه قال الشارح خير الشعر الحولی المنقح غريبدركه و انقولی
وقانون الادب مترجمی حولی كلمه‌سنی‌سنه معناسنه حمل ايله شعرك خيرلوسی يلنده
چيقوب الفاظ ثقيله‌دن پاك اوله ديو تفسير ايلمشـدر بوراده حول ايسه حذاقت
ودقت نظر معناسـنه‌در (الانتقاح) افتعال وزننده بودخی كمكدن ايلك چقرمق
معناسنه در يقال انتقح العظم بمعنی نقحه (الانقاح) همزه‌نك كسريله تنقيح شـعر
معناسـنه در يقال انقح الشعر بمعنی نقحه وقحط و ضرورت ايامنده بيع ايچـون
قلجك زينتنی صويوب چقرمق معناسنه استعمال اولنور يقال انقح الرجل اذا قنع
حلية سيفه فی الجدب والفقر (المناقحة) مناقحه وزننـده و مرادفيـدركه مكافحه
معناسـنه‌در يقال ناقحه اذا نافحه كويا كه بری برينك قوللرنی بوداييوب دوكرلر
صـويارلر (النقح) فتحتينله طاشی طپراغی اولميان خالص قومه ديئور (التنقح)
تفعل وزنـنده بر حيوانك ضعف وزبونلغنـدن وجودنده شحم وقوتی آزلمق
معناسنه‌در يقال تنقح شحمه اذا قل (النكاح) نونك كسريله وطیٔ معناسنه‌دركه
جماع ايلكدر و جماعك اباحتی ايچـون برخاتونی انشـائيه موضوع شرعی اولان
زوجت وتزوجت قوللريله كندويه زوج يعنی اش ايلك معناسنه‌در وعرف فقهاده
جاری اولوركه برخاتون براری كندوسنه وجه مذكور اوزره جفت ايلك معناسنه‌ده
اولور يقال نكح الرجل المرأة نكاحا من الباب الثالث والثانی اذا وطئها ويقال
نكحها اذا عقدها وزوجها للوطیٔ ويقال نكحت المرأة اذا تزوجت وهی ناكح
وناكحة ای ذات زوج ويقال للمرأة حلت فانكحی ای فتزوجی معلوم اوله‌كه كتب
فقهيه‌ده نكاح لفظی فی الاصل ضم وجمع معناسنه اولمق اوزره مرسومدر كما قال
الشاعر ★ ان القبور تنكح الايامی ★ النسوة الارامل اليتامی ★ ومغربك بيانته كوره
وطیٔ معناسنده حقيقت اولوب سببيت علاقه‌سيله عقد وتزوجده دخی استعمال
اولندی لكن مصباحك بيانته كوره غلبه ومخامره معناسنه اولان نكح دواء ونكح
نعاسدن ياخود انضمام معناسنه اولان تناكح اشجار ماده‌سندن ياخود نكح المطر
معناسندن مأخوذ اوله بوصورتلرده عقد وجماعك هر برنده حقيقت اولمز فی الواقع

معنيين

معنیین مزبوریندن هربری بلا قرینه منفهم اولمز مثلا نکح فی بنی فلان قولی عقدی مشعردر ونکح زوجته قولی جماعی مفیددر وبوکیفیت مجاز علامتلریدر واکر معانی مذکورەدن مأخوذ دکلدر دینور ایسه البته اشتراك مترجح اولور زیرا قسمیندن هربری انجق مع القرینه منفهم اولور لکن المجاز خیر من الاشتراك مؤداسنجه برینك مجازیتنه قائل اولمق اسلمدر وراغبك مفرداتده تقریرینه کوره اصل عقد معناسنه موضوعدر جماع آندن مستعاردر بونك صورت عکسی محالدر زیرا تعاطی جماعی استقباح ایتدکلری کبی ذکر وتصریحنی دخی استقباح ایتملریله اسماء جماعك مجموعنی کنایه ایلمشلردر پس غیر مستفظعی مستفظعدن استعاره ایلمك محالدر ومؤلف بصائرده الوطئ وقدیکون للعقد قولیله عکسنی تلمیح ایلمشدر انتهی ونکاح کوزه اویقو غلبه ایدوب یننکی قارشمق معناسنەدر مؤلفك عادتی اوزره بومجازدر یقال نکح النعاس عینه اذا غلبها ویره یغمور یك تأثیر ایدوب ثری اطلاق اولنان نمناك طپراغنه قدر وارمق معناسنه مستعملدر یقال نکح المطر الارض اذا اعتمد علیها وبوراده اعتماد لفظی عمد الثری مادەسندن مأخوذدر که یغمور ثرایه تأثیر ایدوب اصلاتمق معناسنەدر (الناکح والناکحة) وجه مذکور اوزره ذات زوج اولان خاتونه دینور یقال امرأة ناکح وناکحة ای ذات زوج پس طالق وحایض کبی نسب اوزره مبنیدر ونهایەنك بیاننه کوره همان فعلدن اسم بنا ایتدکلری صورتده ناکحه درلر همانده والابلاهاء ناکح خاصدر فیقولون نکحت وهی ناکحة انتهی (الاستنکاح) بودخی کندوسنه خاتونی عقد ونکاح ایلمك معناسنەدر یقال استنکح المرأة بمعنی نکحها (الانکاح) همزەنك کسریله برخاتونی براره تزویج ایلمك معناسنەدر یقال انکح المرأة اذا زوجها یعنی غیره (النکح) نونك ضمی وکسریله اسمدر نکاح معناسنەدر زمان جاهلیتده کلهٔ مزبوره الفاظ نکاحدن ایدی برکشی برخاتونه خطب دیدکده خاتون نکح دیوب بینلرنده عقد ونکاح متحقق اولور ایدی وزمان مزبورده ام خارجه نام برخاتون وار ایدی که برکشی کندیسنه خطب دیدکده بی توقف نکح دیوب اول آدمه وارر ایدی بوجهتله ضرب مثل اولوب یك سریع نسنه حقنده اسرع من نکاح ام خارجة دیو ضرب ایلدیلر (النکحة) نونك ضمیله همزه وزننده (والنکح) هاسز کثیر النکاح اولان کشییه دینور یقال رجل نکحة ونکح ای کثیر النکاح (النکح) مذح وزننده خاصة جماع ایلمك معناسنەدر یقال نکحها نکحا اذا بضعها (المناکح) مقابح وزننده نسوانه اطلاق اولنور بالقوة یاخود منکوح اولدقلری حسبیله قال الشارح ومنه المثل ★ ان المناکح خیرها الابکار ★ (التناوح) تفاعل وزننده بری برینه مقابل اولمق معناسنەدر یقال تناوح الجبلان اذا تقابلا (النوح) نونك فتحی وواوك سکونیله (والنواح) نونك

ضميله (والنياح) كتاب وزننده (والنياحة) كتابه وزننده (والمناح) مراح وزننده ميت اوزره فرياد وفغان ايدرك آغلمق معناسنه‌دركه تركيده صاغی صاغمق تعبير اولنور يقال ناحت المرأة زوجها وعلى زوجها تنوح نوحا ونواحا ونياحا ونياحة ومناحا اذا بكت عليه بصياح وعويل وبوندن اسم نياحه‌در مصدری كبی‌كه صاغی تعبير اولنور ونوح نغماتله كوكرجين اوتمك معناسنه استعمال اولنور يقال ناحت الحمامة اذا سجعت (النوح) كذلك نونك فتحی و واوك سكونيله‌كه صحب وزننده‌در (والانواح) اصحاب وزننده (والنوح) ركع وزننده (والنوايح) نوايب وزننده (والنايحات) ميت اوزره صيحه وفرياد ايله آغليان قاريلره دينور وبونلر نايح و نايحه‌نك جمعيدركه اولكی تخصيص وصفه مبنيدر نته‌كه مغيب و مغيبه دخی دبرلر زوجنی غائب ايدن خاتونه قالديكه عربستانده نوايح ديرلر برطاقم قاريلر اولوركه اجرتله ميتك خانه‌سنده و جنازه ارقه‌سندن ميتك محاسننی ذكر ايده‌رك فرياد ايله بكا ايدوب كيدرلر تركيده صاغوجيلر تعبير ايدرلر (المناحة) ميمك فتحيله اسم مكاندر محل نياحته دينور تقول كنافی مناحة فلان ای موضع نياحته (الاستناحة) سين تأكيد ايچون اولمغله نوحه ايلك معناسنه‌در يقال استناح اذا ناح وقورد اولومك معناسنه‌در يقال استناح الذئب اذا عوى واغلمق معناسنه‌در يقال استناح الرجل اذا بكی وبركسه‌دن آغلمق ايستمك معناسنه‌در يقال استناحه اذا استبكاه (التنوح) تفعل وزننده محفه يوسكلی كبی صارقق نسنه بری اوته اوينايوب دپرنمك معناسنه‌دركه تقابل معناسندن مأخوذدر يقال تنوح الشیء اذا تحرك وهو متدل (نوح) نونك ضميله كلمهٔ اعجميه‌در برپيغمبر ذيشان اسميدر خفتی يعنی سكونی ايكی سببك برينك ثقلتنه مانع منصرف اولمشدر لوط وهود كلمه‌لری دخی بويلجه‌در وخطيب اسحق بن محمد النوحی وخطيب اسمعيل بن محمد النوحی كه محدثلردر جدلری اولان نوح نام كسيه منسوبلردر (النوايح) جمع بنيه‌سيله برموضع آديدر (النيح) نونك فتحی وياءك سكونيله بدنك كمكلری تازه ورطب ايكن پكشمك معناسنه‌در كرك صغيرك وكرك كبيرك اولسون يقال ناح العظم ينيح نيحا اذا اشتد بعد الرطوبة من الكبير والصغير ونيح ونيحانا اذاتمايل (النيح) كيس وزننده پك وشديد كمكه دينور يقال عظم نيح ای شديد (التنييح) تفعيل وزننده كمكی پكشدرمك معناسنه‌در يقال نيح الله عظمه ای شده وكمكی اوفاتمق معناسنه كلمكله ضد اولور يقال نيح الله عظمه ای رضضه وبرنسنه ويرمك معناسنه‌در تقول مانيحته بخير ای ماعطيته شيئاظاهرا بوتشديد عظيم معناسندن مأخوذدركه مظهر اعطا اولان كسيه عطيه مايهٔ قوت اولور حتی نيحه نونك كسريله زور وقوت معناسنه مستعملدر

﴿ فصل الواو ﴾ (الوتح) مدح وزننده (والوتح) فرح وزننده (والوتح) كتف وزننده پك آزجه وناچيز اولان شيئه دينور يقال شئ وتح ووتح ووتح اى قليل تافه (الوتيح) امير وزننده وتح معناسنه‌در (الوتح) مدح وزننده مصدر اولور ويركيجى ناچيز ايلك يعنى پك ناچيز نسنه ويرمك معناسنه‌در يقال وتح عطاء يتح وتحا اذا جعله وتحاوبونده وعدكبى واودن آخرنده هاء عوضيله تحه‌دخى دينور (الايتاح) همزه‌نك كسريله بودخى وتح معناسنه‌در يقال اوتح عطاء بمعنى وتحه وبرآدمك مالى آفت اصابتيله آزالمق معناسنه‌در يقال اوتح فلان اذا قل ماله يعنى من اصابة الافة وبرآدمى فوق الغايه رنج ومشقته اوغراتمق معناسنه‌در يقال اوتح فلانا اذاجهده وبلغ منه (الوتاحة) واوك فتحيله (والوتوحة) واوك ضميله ويركى پك ناچيز اولمق معناسنه‌در يقال اوتحه فوتح وتاحة ووتوحة من الباب الخامس اى كان قليلا تافها (الوتحة) فتحاتله ذكر اولنان وتحك واحديدر شئ حقير وناچيزه دينور يقال ماغنى عنه وتحة اى شيئا (الوجاح) واوك حركات ثلاثى وجيمله پرده‌يه دينور يقال ليس دونه وجاح اى ستر (الموجح) معظم‌وزننده شول دري‌يه دينوركه اصلا قيورمى وبورشغى اولميوب اڭجه تخته‌سى كبى املس وهموار اوله وبغايت تفه‌لى صيق ومحكم اولان بزه دينور وملجأ معناسنه‌در مناوينك تقييدينه كوره ميمك ضميله‌دركه اسم مفعولدر الجاء واضطرار اولنمش آدمه دينور نسخه‌لرك ضبطنه كوره فتحه‌دركه اسم مكاندر صغنجق يره دينور وكرچه الجاء ماده‌سندن ملجأ اسم مكان دخى اولور لكن ابن اثيرك تقريرندن اسم مفعول اولمق مستباندر (الوجيح) امير وزننده بودخى تفه‌لى محكم بزه دينور (الموجوح) ارقه‌سندن رد ايله قپانمش قپويه دينور يقال باب موجوح اى مردودپس مأخذى اولان وجح قپويى ارقه‌سندن اورتمك معناسنه اولمش اولوركه وجاح مذكوردن مأخوذدر (الوجح) فتحتينله مغاره‌يه شبيه يره يعنى كسمه‌لكه دينوركه يغموردن اورايه التجا اولنور (الوجاح) سحاب وزننده يالچين قيايه دينور صفاء املس معناسنه ومرئى اولان شيئك ابتداء امرده نظره تعلق ايدن يرينه دينوركه ظهور معناسندن مأخوذدر ومنه تقول لقيته اذناوجاح وهو اول شئ يرى (الايجاح) همزه‌نك كسريله برنسنه ظاهر وعيان اولمق معناسنه‌در يقال اوجح الشئ اذاظهروبدا وقويى قزان كسه يالچين قيايه وارنجه قازمق معناسنه‌در يقال اوجح الحفار اذا بلغ فى الحفر الوجاح وبول ياخود دفع طبيعى آدمى تقاضا ايدوب صقشدرمق معناسنه در يقال اوجح البون زيدا اذا ضيق عليه وبرآدمى برنسنه‌يه مضطر ايلك معناسنه‌در يقال اوجحه اليه اذا الجأه وبريره پرده چكورمك معناسنه‌در يقال اوجح البيت اذاستره اى ارخى عليه الستر (التوجيح) تفعيل

وزننده بودخی ظاهر وعیان اولمق معناسنه‌در یقال وجح الشیء اذا ظهر و بدا (الوحوحة)وعوعه وزننده آوازی بوغوق وطوتقون اوله‌رق سسلنمک معناسنه‌در یقال وحوح الرجل وحوحة اذا صات بصوت فیه بحح وشدت برددن ال اوشومکله آغز ایله الی هاولمق معناسنه‌در یقال وحوح الرجل اذا نفخ فی یده من شدة البرد وا نقولی مرحومک وحوحه‌یی ابتدا اسم اوله‌رق بعده صوغوقدن ششمک ایله ترجمه‌سی غریبه علی الغریبه‌در (الوحوح) واوک فتحیله جلد وچالاک وحدید النفس وماضی الهمه عزوم وکار گذار آدمه دینور یقال هو وحوح ای منکمش حدید النفس وقوی وزورمند آدمه دینور یقال رجل وحوح ای قوی وبلند آواز اولان کوپکه دینور وخفیف وسبکمشرب آدمه دینور وقور مقابلیدر یقال هو وحوح ای خفیف وبرقوشک اسمیدر (الوحواح) سلسال وزننده وحوح ایله اوج اولکی معنالرده مرادفدر (التوحوح) تزلزل وزننده قوش قسمی یمورطه‌سی اوزره کمال دقت ومحافظه‌سندن ناشی چلقنوب آورلمق معناسنه‌در یقال توحوح الظلیم فوق البیض اذا رئمها واظهر ولوعه بها وظلیم دوه‌قوشنک ارککنه دینور خروسدن ماعدا قوشلرده نوبتله ارککاری یمورطه اوزره یتارلر (وح) واوک فتحی وحاک سکونیله صغر قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر ترکیده هو وتعبیری برنده دروو ح تشدید حایله قازغه دینور وتد معناسنه وبر فقیر آدم اسمیدر ومنه المثل ٭ هوافقر من وح ٭ ای منه اومن الوتد قازغکده‌برک وباروشاخی اولمامغله فقره مناسبدر ووح برموضع آدیدر (الابداح) همزه‌نک کسریله مطلقا اقرار ایلمک علی قول برامر باطلی اقرار ایتمک وعلی رأی کندوسنی قائد اولان کمسیه ذل وانقیادنی اقرار ایلمک معناسنه‌در مثلا ضابط آدمنه انقیادنی اقرار ایلمک کبی یقال اودح الرجل اذا اقرا وبالباطل اوبالذال والانقیاد لمن یقوده وبرآدمه سرفرو قیلوب رام ومنقاد اولمق معناسنه‌در یقال اودح له اذااذعن وخضع وانقاد وحوضی ترمیم واصلاح ایلمک معناسنه‌در یقال اودح الحوض اذا اصلحه ودوه طاولنوب خوشحال اولمق معناسنه‌در یقال اودحت الابل اذا سمنت وحسنت حالها وقوچ قسمی قیونلره یوکورمیوب طورمق معناسنه‌در یقال اودح الکبش اذا توقف ولم ینز (الودحة) فتحاتله وتحه وزننده ومرادفیدر که شیء حقیره دینور تقول ماغنی عنی ودحة ای وتحة (الوذح) واوک وذال معجمه‌نک فتحیله قیون قسمنک نجسندن وبولندن قویروغی تویلرینه یاپشوب قوروبی قلان شیئه دینور که چقلداق تعبیر اولنور مفردی وذحه‌در نهایه جمعی وذح‌در واوک ضمیله بدنه وبدن کبی وبوندن فعل تصرفیله وذح مصدر اولور قیون چقلداق طوتمق معناسنه یقال وذحت الشاة توذح وتیذح کوجل یوجل و یجل وذحا من الباب الرابع اذا

صارت ذات وذحة ووذح اولمقلرك ايج طرفى برى برينه سورنمكله پشمك معناسنه‌در يقال وذح الرجل اذا احترق باطن فخذيه (الوذخ) مدح وزننده ذوح معناسنه‌در كه عنف وشدتله يوريوب كتمكدر يقال وذح الرجل يذح وذحا بمعنى ذاح (الوذاح) سحاب وزننده خاصة شول روسپى وفاجره‌يه دينور كه قول جنسلرينه اويار اوله قيون چقلداغى كبى يقال هى وذاح اى فاجرة تتبع العبيد (الوذحة) فتحاتله ودحه وزننده ومرادفيدر تقول ماغنى عنى وذحة اى ودحة (الاوذح) احمر وزننده لئيم وفرومايه‌يه دينور يقال عبد اوذح اى لئيم (وذيح) زبير وزننده بشر تميمى نام شاعرك پدرى اسميدر (الوشاح) واوك ضمى وكسرى وشين معجمه ايله نسوان عرب حلياتندن شول كردانلغه دينور كه انجودن وسائر جواهردن هر ايكى دانه‌نك ارالغنه نوع آخردن بر دانه توسيط ايده‌رك ايكى قورديزرلر واول ايكى قورك بريسنى آخرى اوزره منضم ومعطوف ايدرلر كذلك وشاح شول حلى‌يه دينور كه برعريض ميشين پاره‌سنى انواع جواهر ايله ترصيع وتزيين ايدوب خاتونلر آنى حمائلى طاقنورلر وواوى همزه‌يه ابدال الله اشاح دخى ديرلر جمعى وشح كلور ضمتينله واوشحه كلور ووشايح كلور وكنايه طريقيله انجه بللو خاتونه غرثى الوشاح اطلاق ايدرلر يقال هى غرثى الوشاح اى هيفاء وغرثى آج خاتونه دينور (التوشح) تفعل وزننده (والاتشاح) افتعال وزننده‌كه واوتايه قلب اولنمشدر خاتون وشاح طاقنمق معناسنه‌در يقال توشحت المرأة واتشحت اذا تلبست الوشاح وقلج قوشانمق معناسنه مستعملدر يقال توشح بسيفه اذا تقلد ويقال توشح بثوبه مؤلف توشح ثوبى تبيين ايلامشدر مطرزى بيانته كوره آندن عبارتدر كه ثوبى وشاح كبى صاغ قولتوغندن آلوب صول اموزينك اوزرينه القا ايدرلر محرم احرامنى اويله ايتديكى كبى وقصارلر بزى اويله صارديغى كبى (التوشيح) تفعيل وزننده خاتونه وشاحه طاقق معناسنه‌در تقول وشحتها اى قلدتها (الوشاح) كتاب وزننده شيبان النهدى نام كمسه‌نك قلجى اسميدر (ذوالوشاح) عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرينك قلجى اسميدر وبنو سوم بن عدى جماعتندن برينك لقبيدر (الوشاحة) كتابه وزننده قلجه اطلاق اولنور (واشح) ازد قبيله‌سندن بر بطندر (وشحى) سكرى وزننده بنى عمر بن كلاب يوردنده بر صودر (الوشحاء) حمراء وزننده شول سياه ديشى كچى‌يه دينور كه پهلوسنده حمائل طرزى بياضلق اوله (الوضح) واوك وضاد معجمه‌نك فتحيله صباح بريتك وايك آيدنلغنه دينور يقال جاء فى وضح الصبح اى فى بياضه ويقال دكبت فى وضح القمر اى فى ضوئه شارح دير كه كاهجه مطلقا ضوء وبياض مراد اولور ومصباحك بيانته كوره بو معنالرده باب رابعدن مصدر دخى اولور انتهى ووضح برص ديدكلرى

عارضه یه ده اطلاق اولنورکه ابرشلق تعبیر اولنور بشرده پول پول حادث اولان
بیاضلقدر وبعض آتك جبهه سنده اولان غرّه یه اطلاق اولنورکه صباح الخیر تعبیر اولنان
بیاضلقدر ترکیده صقر تعبیر اولنور کذلك بعض آتك ایاقلرنده سکیل تعبیر اولنان
آقلغه اطلاق اولنور تحجیل معناسنه ووضح بنی عمرو بن کلاب یوردنده برصو آدیدر
وپیرلکدن وصاچ صقاله عارض اولان آقلغه اطلاق اولنور شیب معناسنه
ومغشوش اولمیان درهم صحیحه اطلاق اولنور وآچق ایشلك یوله اطلاق اولنور
وسوده اطلاق اولنور وبرنوع نسوان زینتنك اسمیدرکه صافی کومشدن دوزیلور
جعنده اوضاح دینور ووضح خلخالده اطلاق اولنور وبرمقدارجه خرده چاپره
اطلاق اولنور نته که لمعه لفظی دخی بونده استعمال اولنور (الوضوح) قعود
وزننده (والضحة) عده وزننده (والضحة) ضادك فتحیله برنسنه روشن وعیان
اولمق معناسنه در یقال وضح الامر یضح وضوحا وضحة وضحة اذا بدأ وظهر
وانکشف فهو واضح ووضاح (الواضح) آندن اسم فاعلدر روشن وعیان اولان
شیئه دینور وآقچل دوه یه اطلاق اولنورکه پك بیاض اولمیه (الوضاح) مبالغة
اسم فاعلدر پك روشن وعیان اولان شیئه دینور وبشره سی بیاض خوب سیما
آدمه اطلاق اولنور وکوندزه اطلاق اولنور نهار معناسنه ووضاح جذیمة الابرش
نام کمسنه نك لقبیدر وجودنده برص اولدیغیچون وبربری الاصل برکمسنه نك لقبیدرکه
بنوامیه موالیسندن ایدی وضاحیه نام قریه اکا منسوبدر (عظم وضاح) عینك
فتحیله اطفال عربه مخصوص براویوندر چوجغك بری النه بربیاض کمك آلوب
کیجه قرا کولغنده علی العمیاء برطرفه آتار سائرلری هرطرفه پراکنده اولوب جست
وجوایدرلر بولان چوجق سائرلره غالب اولور واول کمکی ارارکن عظم وضاح
ضحن اللیلة ولا تضحن بعدها دیو فریاد ایدرلر (بکر الوضاح) صباح نمازینه
اطلاق اولنور نته که ثنی دهمان یتسو نمازینه اطلاق اولنور (الاستیضاح) ایراقده کی
نسنه یی کوره بیلورمیم دیوالی کوز اوزره قویوب بقمق معناسنه در یقال استوضح
الشیٔ اذا وضع یده علی عینیه لینظر هل براه مؤلف مسامحه ایله تفسیر ایلشدر
وبرکسه دن برمبهم نسنه یی ایضاح وعیان ایلکی ایستمك معناسنه در یقال استوضح
فلانا امرا اذا سأله ان یوضحه له (المتوضح) اسم فاعل بنیه سیله اصلا اختفا
ایلیوب دائما آشکاره کزن آدمه دینور ویولك آچغنده یعنی اورتاسنده کیدوب
بریره قویتولمز اولان آدمه دینور ویك بیاض اولمیان آقچل دوه یه دینور واکا
متوضح الاقراب دخی دیرلر (الواضحة) شول دیشلره اطلاق اولنورکه ضحك
حالنده عیان ومرئی اوله ومنه یقال ماترك الله له واضحة ای سنا اواسنانا تبدو
عند الضحك (توضح) ایضاحدن مضارع معلوم بنیه سیله امره نام موضعله اسود

العين نام قوم تپه بيننده برموضع آديدر (الوضحة) فتحاتله ديشى اشكه دينور
اتان كبى (الموضحة) اسم فاعل بنيه سيله شول باش يارغنه اطلاق اولنور كه باش
كمكنك وضحنى يعنى بياضنى اظهار ايليه كه كمكه قدر تأثير ايلمش اولور شارحك
بياننه كوره بونده قصاص ترتب ايدر وشارحك بياننـه كوره باش ياريغى اون بر
مرتبه‌در ١ حارصه‌دركه پرتيلوب قان چيقميه ٢ دامغه‌دركه قان چيقه اما سيلان
ايليه ٣ داميه‌دركه قان سيلان ايليه ٤ متلاحمه دركه دريدن‌صكره ات دخى ياريله
٥ باضعه‌دركه انجق دريسى پرتلمش اوله ٦ موضحه دركه كموكه دك ياريله ٧ ملطاء
دركه قصرى دخى جائزدر درى وانى تمام پرتيله لكن جلدر قيـق پرتلميـه كه اكا
سمحاق دينور ٨ هاشمه دركه كيك دخى قيريله ٩ منقله دركه كميك يرندن اوينامش
اوله ١٠ امه دركه كميكدن ايچرو اولان جلدكه ام الدماغـدر اكا قدر ياريله ١١
دامغه‌دركه دماغه دك اول درى دخى ياريله بونلرك كتب فقهيـه ده احكام
مخصوصه لرى واردر (الاواضح) همزه‌نك فتحيله ايام بيضه اطلاق اولنـور كه
هرآيك اون اوچ واون درت واون بشنجى كيجه‌لريدر وبونك اصـلى وواضح
ايدى واو همزه‌يه منقلب اولمشـدر مفردى واضحه‌در قال فى النهاية امر النبى
عليه السلام بصيام الاواضح اى ايام الليالى الاوضح وهى البيض (الوضيحة) سفينه
وزنـنـده دوه وقيون قسمنه دينور كه نعم دخى دينور مؤلفه كوره نعم دوه وقيون
قسمنه ياخود خاصة دوه‌يه دينور لكن زمخشرى‌يه كوره دوه وصغر وقيون وكچى‌يه
اطلاق اولنور ووضيحه‌نك جمعى وضايح كلور (الوضح) مدح وزننده كبه
حيوانك حلى ظاهر اولمغله ممه‌لرينك باشلرى قراروب سودلنمكه بشلمق معناسنه‌در
يقال وضحت الابل باللبن وضحا اذا امعت (الوطح) سطح وزنـنـده شول چرك
وچامور وچقلداق مقوله‌سنه دينوركه قيون وكچى مقوله سنك بقه نقلرينه وپرنجى
قوشلرك پنجه سينه قصيلمش اوله امهات سائره‌ده بوفتحتيله مضبوطدر ووطح مصدر
اولور بركمسه‌يى ايكى ال ايله زور وعنف ايده‌رك اوته‌قاقوب يتى وبرمك معناسنه
يقال وطحه يطحه وطحا من الباب الثالث اذا دفعه بيديه عنيفا (التواطح) تفاعل
وزننده برى برينـه شركير اولمق واويوب اولاشمق ياخود مقاتله ايلمك معناسنه‌در
يقال تواطح القوم اذا تداولوا الشر بينهم اوتقاتلو اودوه‌لر حوض اوزره صقشمق
معناسـنه‌در يقال تواطحت الابل الحوض اذا ازدحمت عليه (الوطيح) شريف
وزننده قلاع خيبردن برقلعه آديدر (الوقاحة) قافله‌فصاحه وزننده (والوقوحه)
واوك ضميله (والقحة) قافك كسريله (والقحة) قافك فتحيله (والوقح) وعد وزننده
برنسنه پك ومحكم ومتين اولمق معناسنه‌در يقال وقح الحافر ووقح وقاحة ووقوحة
وقحة وقحة ووقحا من الباب الخامس والرابع والثانى اذا صلب و بركمسـه ادبسز

كستاخ وبی حیا اولمق معناسنه استعمال اولنور كه قاتی یوزلو لكدر یقال وقح
الرجل اذا قل حیاؤه (الواقح) اسم فاعلدر پك ومحكم شیئه دینور وبو ماده اكثری
حافرده استعمال اولنور یقال حافر واقح ای صلب (الاستیقاح والاقاحة) افاده
وزننده بونلرده برنسنه صلب ومتین اولمق معناسنه‌در یقال استوقح الحافر واوقح
بمعنی وقح (الموقح) معظم وزننده شول آدمه اطلاق اولنور كه قتی چوق حوادث
شدیده كورمكله پخته وكار آزموده اولوب امور احوالده استحكام پیدا ایلمش اوله
یقال رجل موقح ای مجرب وفی الاساس كدته البلا یاحتی استحكم (الوقاح) سحاب
وزننده صلابتلو پك شیئه دینور یقال حافر وقاح ای صلب جمعی وقح كلور واوك
ضمیله بو معنادندر كه عربلر اصلا ركوبدن فاتر اولمیوب طیانقان اولان فارسه وقاح
الذنب اطلاق ایدرلر كه قویروغی محكم دیمكدر یقال رجل وقاح الذنب ای صبور
علی الركوب (التوقیح) تفعیل وزننده حوضی كرپجلر ایله وطاشلر ایله اقتضا
ایدن یرلرنی ترمیم واصلاح ایلمك معناسنه‌دركه صلابت معناسندندر یقال وقح الحوض
اذا اصلحه بالمدر والصفایح وطوارك طرنغنی ارنمش ایچ یاغیله كركی كبی یاغلیوب
پكشدرمك معناسنه‌در یقال وقح الحافر اذا صلبه بالشحم المذاب (الوكح) واوك
فتحی وكافك سكونیله برنسنه‌یی طبانله كركی كبی چكنمك معناسنه‌در یقال وكح الشیء
برجله وكحا من الباب الثانی اذا وطئه وطأ شدیدا (الوكح) ضمنیله ایری پلیچلره
دینور فراخ غلیظه معناسنه (الاستیكاج) قوش یاوریلری ایریلشمك معناسنه‌در یقال
استوكحت الفراخ اذا استغلظت شارحك بیانه كوره وكح كلمه‌سی نسبت اوزره واكحك
یاخود وكوخك جمعیدر واستیكاح مسئول اولان شیئه بخل وامساك ایلمك معناسنه‌دركه
غلظتدن نشئت ایدر یقال سأله فاستوكح ای امسك ولم یعط (الاوكح) احمر وزننده
طاشه وطپراغه اطلاق اولنور (الایكاح) همزه‌نك كسریله یوریلوب فرومانده
اولمق معناسنه‌در یقال اوكح الرجل اذا اعیى وطپراغی طاشه وارنجه قدر قازمق
معناسنه‌در یقال اوكح فی حفره ای بلغ الحجر وعطیه‌یی كسمك معناسنه‌در یقال
اوكح العطیة اذا قطعها وبر ایشدن فراغت ایدوب كیرو چكلمك معناسنه‌در یقال
اوكح عن الامر اذا كف عنه (الولح) واوك فتحی ولامك سكونیله دابه‌یه طاقتندن
ازید یوك یوكلتمك معناسنه‌در یقال ولح البعیر یلح ولحا ولحة من الباب الثانی اذا
حمله مالا یطیق (الولیحة) سفینه وزننده غراره دینور كه قیلدن اوریلور ظرف
معروفدر وچوله دینوركه آت ضرتنه آتیلور جل معناسنه جمع جنسی ولیح وجمع
بنیه‌سیله ولایح‌در (الوماخ) كتان وزننده خاتون فرجنك یارغنه دینور (الوحه)
لمحه وزننده بدنده كونش تأثیرندن حادث اولان اثره دینور كونش یانغی اوله‌جقدر
(المواحة) مفاعله وزننده بری برینه اویمق معناسنه‌در یقال واحه مواحة اذا

وافقه (ويح) واوك فتحى ويانك سكونيله كلمهٔ رحم وشفقتدر وای ويازيق وحيف ديمكدر كه برآدمك حالنه آجيوب رحم ورقت ايتدكده سويلنور يقال ويح لزيد بالرفع وويحا لزيد بالنصب رفع صورتنده ويح مبتدا مابعدنده اولان ظرف خبريدر ومسوغ ابتداء تنويندن ياتنكيردن منفهم اولان تعظيم ارادهسيدر ياخود بومقوله كلمات امثال قبيلندن اولغله جهت تركيبى مقطوع النظردر ياخود دعا مقامنه قائمدر ياخود تعجب معناسنى متضمندر ونصبى صورتى اضمار فعله مبنىدر تقدير كلام كوياكه حكايه طريقيله الزمه الله ويحا ديمك اولور يقال ويح زيد ويحه بونلر نصب واضافتله درينه اضمار فعل ايله منصوبدر ويقال ويحما زيد بالحاق كلمة ما عند البعض اصلى وى كلمهسيدركه اداة تعجبدر كاهى خايه موصول اولوب ويح دينور كه رحم وشفقت محلنده ايراد اولنور وكاهى لامه موصول اولوب ويل دينوركه كلمهٔ عذاب اولور وكاهى باء موحدهيه متصل اولوب ويب دينوركه ويل معناسنهدر وتعجب ايچون اولور وكاهى سينه متصل اولوب ويس دينوركه كلمهٔ رأفتدر شارح ديركه هايه وخاى معجمهيهده موصول اولور نته كه مؤلف ويخ ماده سنده ذكر ايلشدر

﴿ فصل الياء ﴾ (يوح ويوحى) يالرك ضمى وثانيده الفك قصريله كونشك اسملرندندر يقال جعلك الله اعمر من يوح وانور من يوح اى شمس

﴿ باب الخاء المعجمة * فصل الهمزة ﴾

(التابيخ) توبيخ وزننده ومرادفيدركه لوم وسرزنش ايلمك معناسنهدر يقال ابخه تأبيخا اى وبخه وعندلهشارحك بيانى اوزره همزه واودن مبدلهدر (الاخيخة) سفينه وزننده اون وصافى ياغله ياخود زيتون ياغيله ترتيب اولنان ظوربجه بولماجك اسميدركه بوزه كبى ايچيلور (اخ) همزهنك فتحى وخانك تشديديله كلمهٔ تكره وتأوهدركه آه ديمكدر غيظدن ياحزندن ناشى سويلنور يقال ضربه واوجعه فقال اخ پس بو اصواتدن اولوروآه معربى اولمق اغلبدر وزمخشرى مقدمة الادبده چنين مكن عبارتيله تفسير ايلشدركه شويله ايله ديمكدر مثلا بركسهدن برنا معقول حركت صدور ايتدكده آنى استكراهله نيچون ايده يورسن مقامنده كذلك برمادهدن اظهار حزن ايلدكده سويلنور لسانمزده آخ تعبير اولنور همزهنك مديله مثلا آخ آدم نيچون سوز دكلزسن دينور واخ همزهنك فتحى وكسريله بجسه دينور قذر معناسنه واخ كلمهسندن مخفف اولوركه برادره دينور (اخ) همزهنك كسرى وخانك سكونيله دوهيى چوكرمك ايچون تفوه اولنان صوتدن حكايهدر وكخ معناسنهدركه الكدن براق ديمكدر اطرح معناسنه وبوايكيده بعضا همزهلرى مفتوح اولور وبونلر اضواتدندر (اخا)

همزه‌نك ضمی و خانك تشدیدیله بصره‌ده برموضعدركه نیجه نهر و قرایی مشتملدر (الارخ) همزه‌نك فتحی ورانك سكونیله (والتاریخ) تفعیل وزننده (والمؤارخة) مفاعله وزننده كتابت مقوله‌سی عمله تعیین وقت ایلمك معناسنه‌در یقال ارخ الكاتب الكتاب ارخا من الباب الاول وارخه تأریخا وآرخه مؤارخة اذا وقته (الارخة) جرعه وزننده آندن اسمدر تعیین اولنان وقته دینور حالا لسانمزده تاریخ تعبیر ایتدیكمزدر تاریخ ایسه مصدر اولان تأریخدن محرفدر اشبو ماده مؤلفك اطلاقنه كوره عربی صرف اولور بعضلر اختلاف ایلمشلردر بعضلر مسودة دفتر دیوان اسمی اولان تاربك فارسیدن معربدر دیدیلر هله ماه روزه‌دن مورخ كلمه‌سی معربدر دینلر غرابت ایلمشدر قالدیكه ابتدا وضع تاریخ فاروق اعظم رضی الله عنه امریله اولمشدركه امام علی دلالت ایلمشدر درة الغواصده ومصباحده مثبت اولان‌درر كرانمایه‌دندركه بیان تاریخی عربلر لیالیدن اعتبار ایدرلر زیرا امی اولدقلری حسبیله تعیین ایامده حساب بیلدكلرندن ناشی هلالك ظهورینه تمسك ایدرلر هلال ایسه كیجه ظهور ایدر بوجهتدن لیل عندلرنده نهاره سابقدر و تاریخ كتابی تعیینده مثلا لعشرین خلت من الشهر الفلانی ولخمس وعشرین خلون عنوانلرنده تحریر ایلمك اوهامدندر صواب اولان ابتدای ماهدن نصفنه قدر خلت و خلون عنوانیله ونصف ثانیده بقیت و بقین عبارتیله رسم اولنمقدر و نفایسدندر كه مثلا كتابت ایچون تاریخ وضع ایلسه‌لر ازجمله ماه رجبك اول كوننده وضع ایتسه‌لر كتبت فی غرة رجب و ایكنجی كوننده كتبت للیلتین خلتا من رجب واوچنجی كوننده لثلاث لیال خلون دیمك لازمدر تا اونجیده لعشر لیال خلون دیوب بعده لاحدی عشرلیلة خلت من رجب دیمك كركدر تااون بشنجیده لخمسة عشرلیال بقین ویكرمنجیده لعشر لیال بقین كذلك لخمس لیال بقین وللیلتین بقیتا ولیلة بقیت دیمك كركدر و اكر شهردن مثلا ایكی ساعت باقی قالدقده كتابت تمام اولسه فی عقب شهر فلان دینور عینك فتحی و قافك سكونیله اكر تمام شهرده ختام بولورسه فی عقب شهر دینور كتف وزننده یاخود فی عقبانه شهر دینور غضبان وزننده خذها وكن من الشاكرین (الارخ) همزه‌نك فتحی وكسری ورانك سكونیله اركك صغره دینور كاوز معناسنه (ارخ) فتحتینله اجأ نام جبل قربنده برموضع آدیدر (الارخی) همزه‌نك ضمی ویانك تشدیدیله كنج صغره دینور كه طانه تعبیر اولنور (الاراخ) كتاب وزننده عندالبعض بیان اوكوزینه دینور ارخ مفردیدر همزه‌نك فتحیله (الارخیة) كردیه وزننده صغن یاوریسنه دینور (الازخ) همزه‌نك فتحی وزای معجمه‌نك سكونیله ارخ لفظنده لغتدر كه اركك اوكوزه دینور (اضاخ) ضاد معجمه ایله غراب وزننده برموضع آدیدر بقعه اعتباریله مونث دخی اولور

(الافخ) همزه‌نك فتحی وفانك سكونيله بر آدمك يافوخنه اورمق معناسنه‌در يقال افخه افخا من الباب الاول اذا ضرب يافوخه (اليافوخ) ياقوت وزننده باشك مقدميله مؤخرينك كمكلری قاوشديغی يره دينور كه كوچك چوجقلرك يومشق اولمغله حركت ايدر تركيده بنقلده‌يق وايمك تعبير اولنور جمعی يوافيخ كلور يقال ضرب يافوخه وهو حيث التقی عظم مقدم رأسه ومؤخره بوصورتده اصلی يفخ يعنی فاء الفعلی ياء اولمغله وزنی يفعول اولور پس موضع ذكری ياء فصلی اولور جوهری وهمنه مبنی بوراده رسم ايلمشدر شارح ديركه وزنك يفعول وفاعول اولمسی محتلف اولمغله جوهری و همدن سالمدر انتهی ويافوخ الليل كيجه‌نك معظمنه يعنی تمام حكم ظلمتی افراغ ايلديكی وقته اطلاق اولنور وسطی كرته‌سنه طوغريدر تقول سرينا يافوخ الليل ای فی معظمه مؤلف باشك اوكيله اكسه كمكلرينك قاوشديغی ير اعتباريله معظم ليلده استعمال ايلشدر واساسده ضرب يافوخ الليل اذا سری فی اوله عبارتيله مرسوم اولمغله اول مطلقا باشی علاقه ايلشدر پس و انقوليك كيجه اوزوننه دخی دينور قولی قاصردر (الايتلاخ) افتعال وزننده برنسنه‌شوريده وقارش مورش اولمق معناسنه‌در يقال ايتلخ العشب اذا عظم وطال مؤلف واو فصلنده ولخ كلمه‌سنی التفاف عشب ايله تفسير ايلمكله ايتلاخ آندن مأخوذ اولمق اغلبدر واختلاط معناسنه التفاف ملايمدر وايتلاخ قارنده ريح بری اوته ديرنمك معناسنه‌دركه اختلاطی مستلزمدر يقال ايتلخ مافی البطن اذا تحرك قال الشارح وسمع له قراقر وسود اكشيمك معناسنه‌در يقال ايتلخ اللبن اذا حمض (التاوخ) تفعل وزننده قصد وآهنك ايلمك معناسنه‌در يقال تأوخه اذا قصده (ايخ) همزه‌نك كسر ومدی وخانك كسر اوزره بناسيله اخ لفظی كبی دوه قسمنی چوكرتمكه مخصوص صوتدر

﴿ فصل الباء ﴾ (بخ) بانك فتحی وخانك جريله اصواتدندر برنسنه‌يی استعظام محلنده سويلنور مثلا بوايش پك عظيم اولدی وعظيمدر ديه‌جك يرده بخ ديرلر وفخر محلنده‌دركه استعجابی متضمندر وكاه اولوركه مبالغه ايچون تكرار ايدوب بخ بخ ديرلر اول كسر وتنوينله وثانی سكونله‌در ومفردنده قليلا سكونله تلفظ اولنور وبخ دينور كسر ايله وبخ دينور جر ايله وبخ دينورضم وتنوينله وبخ بخ دينورايكيسيده ساكن اوله‌رق (بخ بخ) تشديد وجر ايله مكررا رضا واعجاب محلنده يعنی پك قبول واستحسان مقامنده استعمال اولنور ياخود مدح وفخر محلنده سويلنور فارسيده خوشا خوشا ونيكا نيكا وزهی زهی ايله ادا ايدرلر ولسانمزده به به دينوركه آندن محرفدر شارح ديركه كاه اولوركه مبالغة وصف ايدرلر كما قال العجاج ★ فی حسب بخ وعز اقعسا ★ كما يقال رجل افة لمن يتأفف به وبوندن بخبخه

تصرفیله بر نسنه‌یی استحسان موقعنده .بخ بخ دیمك معناسنه استعمال ایدرلر تقول بخبخت فلانا اذا قلت له بخ بخ انتهی (التبخبخ) تزلزل وزننده هوانك اسیلیکی سکون وآرام بولمق معناسنه‌در یقال تبخبخ الحر اذا سکن و قیون و یچی قسمی اولدقلری یرده قرار ایلمك معناسنه‌در یقال تبخبخت الغنم اذا سکنت حیث کانت (البخبخة) زلزله وزننده دوه اسریوب کوکرمك معناسنه‌درکه آوازنی حکایه ایلمکدر یقال بخبخ البعیر اذا هدر واویله اسیلکینی صاوشدروب سرینلتمك معناسنه‌در که اول وقتده یوله کتمیوب سرینلکه قدر تحمل ایلمکدن عبارتدر یقال بخبخ الرجل اذا ابرد من الظهیرة وبدنه هزال کلمکله یك آرقلقدن اتلری چترداملق معناسنه‌در یقال بخبخ لحمه اذا صار یسمع له صوت من هزال بعد سمن وابور کن بخ بخ دیو موشلدامق معناسنه‌در یقال بخبخ فی النوم اذا غط (البخ) بانك فتحی وخانك تشدیدیله آدمك دارغنلغی یچمك معناسنه‌در یقال بخ الرجل اذا سکن من غضبه وایقوده موشلدامق معناسنه‌در یقال بخ فی النوم اذا غط وبخ وصف اولنور سری وذیشان اولان آدمه دینور یقال رجل بخ ای سری (المبخبخة) اسم مفعول بنیه‌سیله ایچریلری کنکیش اولان قارنلو دوه‌لره دینور یقال ابل مبخبخة ای عظیمة الاجواف (البخی) بانك فتحی وخانك تخفیفی وقلیلا تشدیدیله شول اقچه‌یه دینورکه آنده بخ لفظی مرسوم اوله نته‌که مع کلمه‌سی منقوش اولانه معمعی دینور یقال درهم بخی ای کتب علیه بخ شارح دیرکه کرچه معمعی‌یه قیاسله بخبخی دینمك لازم ایدی لکن خاء حرفی لسانده ثقیل اولمغله افراده قصر ایلدیلر مترجم دیرکه خلاصة الفتاواده ومغربده مشروح اولدیغی اوزره درهم بخی ضاربی اولان بخ نام امیره یاخود کلمهٔ استجاده واستحسان اولان بخ لفظنه منسوب اوله یاخود یك صافی وجید اولدیغندن هر کورن .بخ .بخ دیر اوله (البدیخ) داالله امیر وزننده عظیم الشان آدمه دینور جمعی بدخاء کلور یقـال هو بدیخ ای العظم الشان (البدخ) بانك فتحی ودالك سکونیله (والبداخة) کرامه وزننده عظیم الشان اولمق معناسنه‌در یقال بدخ الرجل وبدخ بدخا وبداخة من الباب الثالث والرابع والخامس اذا کان بدیخا (التبدخ) تفعل وزننده بیوکلنمك واولولنمق معناسنه‌در یقال تبدخ الرجل اذا تعظم وتکبر (البیدخة) بانك فتحیله اتنه طلمو طقناز خاتونه دینور یقال امرأة بیدخة ای تارة (بیدخ) بیدق وزننده برخاتون آدیدر (البذخ) بانك وذال معجمه‌نك فتحیله تکبرلك ایلمك معناسنه‌در اصل بذخ علو ورفعت معناسنه موضوع اولمغله معنای مزبور آندن مأخوذدر یقـال بذخ الرجل بذخا من الباب الرابع اذا تکبر و یوکسلمك معناسنه‌در یقال بذخ الشیٔ اذا علا (التبذخ) تفعل وزننده بذخ معناسنه‌در (الباذخ) عالی معناسنه‌در یقال جبل و شرف باذخ ای عال جمعی

بو اذخ کلور فوارس کی یقال جبال بواذخ ای شوامخ (البیذخ) بیدق وزننده تنومند خاتونه دینور یقال امرأة بیذخ ای بادنة و بیذح بر معروف خرمالق آیدر (بذخ) فتحتینله (وبذخ) کسرتینله بخ معناسنه درکه ذکر اولندی (البذخ) بانك کسریله (والبذخ) کتف وزننده (والبذاخ) کتان وزننده اغزندن طغارجغی چیقاره‌رق اسره‌یوب کوکره‌ین دوه‌یه دینور یقال بعیر بذخ وبذخ وبذاخ ای هدار مخرج لشقشقته (البذاخی) غرابی وزننده عظیم اولان شیئه دینور یقال شیٔ ورجل بذاخی ای عظیم (البذخة) دحرجه وزننده (والبذلاخ) دحراج وزننده فعله چقرمیه‌جغی سویلمك معناسنه درکه لاف وکذافله وعدبی انجازایلمکدن عبارتدر یقال بذخ الرجل بذخة و بذخالا اذا قال ولم یفعل (المبذخ) اسم فاعل بنیه‌سیله (و البذلاخ) بانك کسریله لافزن کسیه دینور یقال رجل مبذخ وبذلاخ اذا کان یقول ولا یفعل (البربخ) باء موحده ایله فرفخ وزننده صویك منفذ ومجراسنه دینورکه صو یولی اوله‌جقدر وصو یولنه دوشندکلری کنکه وکنکلر ایله دوشنمش کاریزه دینور مفردی بربخه‌در وبربخ برموضع آدیدر (البربخ) بانك فتحی ورانك سکونیله نما وبرکت وفضل وزیادت معناسنه‌در ورخیص نرخ وسعره دینور یقال کیف اسعارهم فیقال برخ ای رخیص شارح دیرکه ابن دریددن بونك اصلی عبرانی یاخود سریانی اولدیغی منقولدر انتهی وبرخ قهر وغلبه معناسنه‌در یقال برخه برخا من الباب الثالث اذا قهره وبرکسه‌نك بیونی کذلك بلنی شکست ایتمك معناسنه‌در یقال برخ عنقه اوظهره اذا دقه وقلجله بر آدمه اوروب اتنك بر مقدارنی کسدرمك معناسنه‌در یقال برخه اذا قطع بعض لحمه بالسیف (البریخ) امیر وزننده بلی قیرلمش مکسور الظهر معناسنه‌در (التبریخ) تفعیل وزننده خضوع و مسکنت ایلمك معناسنه‌در یقال برخ الرجل الی فلان اذا خضع (البرزخ) بانك وزای معجمه‌نك فتحیله ایکی نسنه آراسنده حاجز وحائل اولان فاصله وحجابه دینور بومناسبتله وقت موتدن قیامته قدر یعنی دنیا و آخرت بیننده اولان عالمه اطلاق اولنور وبرزخ لفظنك جمعی برازخ کلور شارحك بیاننه کوره برزن فارسی معربیدرکه کوچه وطریق واسع معنالرینه‌در و برازخ الایمان اول ایمانله آخری مابینی یاخود شك ایله یقین بیندن عبارتدر مؤلف بونکله اشبو حدیثه اشارت ایلشدر قال فی النهایة ومنه حدیث عبدالله وقد سئل عن الرجل یجد الوسوسة فقال [تلك برازخ الایمان] یرید بین اوله وآخره فاوله الایمان بالله ورسوله وادناه یعنی آخره اماطة الاذی عن الطریق او ارادا مابین الشك والیقین (البرزخ) بانك وزای معجمه‌نك فتحیله کوکس چقوب ارقه داخل اولمق وجهیله قنبور اولمق معناسنه‌در یقال بزخ الرجل بزخا

من الباب الرابع اذا خرج صدره ودخل ظهره (الابزخ) آندن صفتدر مؤنثده بزخاء دينور احدب وحدباء كبى وبزخاء عوف بن كاهل الاسلمى فرسنك اسميدر (التبزيخ) تفعيل وزننده بركسيه خضوع وسرفرو قلق معناسنه دركه معناى مزبوردن متصرفدر يقال بزخ له اذا استخذى (التبازخ) تفاعل وزننده برنسنه دن چكليوب كيرو لنمك معناسنه در يقال تبازخ عن الامر اذا تقاعس وبركسه نك صغريسى طشره يه طوغرى چقق وطومالج اولمق معناسنه در يقال تبازخت المرأة اذا خرجت عجيزتها (بزاخه) بانك ضميله بر موضع آديدركه آنده صديق اكبر حضرتلرينك بر وقعه لرى اولمشدر يعنى زمان خلافتلرنده تنبى ايدن طليحة بن خويلد ايله اهل اسلام ميانده برجنك عظيم واقع اولمشدر خالد بن الوليد سرعسكر ايدى اهل اسلام غالب اولوب بعده طليحه زمان فاروقيده شرفياب اسلام اولمشدر (البزخ) بانك فتحى و زانك سكونيله جرف معناسنه دركه بر نسنه يى كورومك وسپورى آلوب كوترمكدن عبارتدر شارح مناوى دركه بزخ محيط ابن عباده جزف ايله مقيددركه بر نسنه يى بلا وزن وكيل و حساب كيفما اتفق اخذ ايلكدن عبارتدر هرحالده مصدردر يقال بزخ الشئ بزخا من الباب الثانى اذا جرفه اوجزفه (البزنخة) دحرجه وزننده كبر ايلك معناسنه در يقال بزنخ الرجل اذا تكبر (البطيخ) بانك كسرى وطانك تشديديله قاون تعبير اولنان فاكهه يه دينوركه هوايه اوزاميوب يريوزينه منبسط اولان سبزوات جمله سندندر مفردى بطيخه در وبو قربوزه دخى شامل اولوب فرق ايچون قربوزه بطيخ شامى وبطيخ هندى اطلاق ايدرلر اصل عربيده قربوزه فج دينور نته كه بيان اولندى مصباحك بيانه كوره بانك فتحى عاميه در زيرا اوزان عربيده فعيل يوقدر و اهل حجاز طابى تقديمله طبيخ ديرلر وبطيخ اسمادندر محمد بن بكر بن بطيخ شامى الاصل ومحدثيندندر آنك اصحابندن حديث اخذ وروايت ايتمشدرز (المبطخة) ميمك وطانك فتحيله وطانك ضميله جائزدر قاون بستاننه دينوركه قاونلق تعبير اولنور پس طانك ضميله مقبره كبى اولور (الابطاخ) همزه نك كسريله برآدمك قاونى كثير اولمق معناسنه در يقال ابطخ القوم اذا اكثر عندهم البطيخ (البطخ) بانك فتحى وتانك سكونيله يلامق معناسنه در يقال بطخ الشئ بطخا من الباب الاول اذا لعقه (الباطخ) آندن اسم فاعلدركه بوندركه عربلر احمق وبيغز آدمه باطخ الماء اطلاق ايدرلر صو قسمى يلانمق شانندن اولان نسنه لردن اولمديغيچون (البطاخى) غرابى وزننده ايرى جثه لو يومرى آدمه اطلاق اولنور بطيخدن متصرفدر يقال رجل بطاخى اى ضخم (البطخة) فرحه وزننده يومرى جثه لو ايرى جماعته اطلاق اولنور انسان اولسون حيوان اولسون يقال ابل ورجال بطخة اى ضخام (البلخ) فتحتينله

بيوكلنمك

بیو کلمه‌ك معناسنه‌در یقال بلخ الرجل بلخا من الباب الرابع اذا تکبر (التبلخ) تفعل وزننده بلخ معناسنه‌در یقال تبلخ بمعنی بلخ (البلخ) بانك کسری وفتحیله‌که جلف و صعب کبی صفتلردر خودبین ومتکبر یادکاره دینور (البلخ) بانك فتحیله شجر سندیان اسمیدرکه بلوط اغاجی نوعندندر عربستان میشه‌سی وبعض دره‌ده تحریفله زندکان اغاجی تعبیر ایدرلر وبلخ اوزونلق طول معناسنه‌در یقال فی قامته بلخ ای طول وبلخ دیار شرقیده بر بلدهٔ معروفه آدیدر (البلاخ) غراب وزننده بو دخی شجر سندیانه دینور (البلیخ) بانك ضمیله بلیخ لفظنك جمعیدرکه جزیرهٔ ابن عمرده جاری بر نهرك آدیدر و اکا بلخ دخی دیرلر ضمتینله واباخ و بلیخات وبلایخ دخی دیرلرکه جمله‌سی جمع بنیه‌سیله‌در انهار کثیره انصبابیله عظیم اولدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر (البلخاء) حمراء وزننده بون خاتونه دینور بلهاء کبی یقال امرأة بلخاء ای حمقاء (البلاخ) بانك کسریله قیجلری بیوك اولان خواتینه اطلاق اولنور یقال نسوة بلاخ ای ذوات اعجاز ظاهرا مفردی بلیخه‌در (البلاخیة) غرابیه وزننده وجودی بیوك یاخود قومی ایچره شرف ومنزلتی اولان خاتونه دینور یقال امرأة بلاخیة ای عظیمة اوشریفة (بلخان) فتحاتله ابیورد قربنده بر بلده‌در (البلخیة) فتحاتله بر شجر آدیدرکه ایریلنوب نار اغاجنه شبیه اولور وخوشمنظر چیچکلری اولور ترکیده لیلاق دیدکاری شجر اوله‌جقدر (البوخ) بانك فتحی وواوك سکونیله مشتعل اولان آتش سکون بولمق معناسنه‌در وسکون غضبده دخی استعمال اولنور یقال باخ النار والغضب یبوخ بوخا اذا سکن وبوریلوب فرومانده اولمق معناسنه مستعملدر یقال باخ الرجل اذا اعیی (البووخ) قعود وزننده ات بوزلمق معناسنه‌در یقال باخ اللحم بووخا اذا تغیر (البوخ) بانك ضمیله شورش واختلاط معناسنه‌در یقال هم فی بوخ ای فی اختلاط (الاباخة) اباحه وزننده آتشی سو ییندرمك معناسنه‌در تقول ابخت النار ای اطفأتها

﴿ فصل التاء ﴾ (التخ) تانك فتحی وخانك تشدیدیله صوصم پوصه‌سنه دینورکه کسبه تعبیر اولنور واکشی خمیره دینورکه مایه تعبیر اولنور (التخوخة) تانك ضمیله خمیر اکشیمك ومایه‌لنمق معناسنه‌در یقال تخ العجین تخوخة من الباب الاول اذا حمض (الاتخاخ) همزه‌نك کسریله مایه ایچون خمیری اکشتمك معناسنه‌در یقال اتخ العجین اذاحمض (التخنخة) زلزله وزننده پپه پیلك لکنت معناسنه‌در (التختاخ) دخداخ وزننده (والتختخانی) لخلخانی وزننده پپه‌یی آدمه دینور یقال رجل تختاخ وتختخانی ای الکن (التاخ) تشدید خایله طعامه اشتهاسی اولمیان کمسیه اطلاق اولنورکه تخوخت خمیردن مأخوذدر معده‌سنه حموضت عروضی سببیله طعامه بی اشتها اولور یقال اصبح تاخا ای لایشتهی الطعام (تخ تخ) تالرك کسری

وخانك سكونيله طاوق وخروس قسمنه مخصوص صوت آزاردر كه لسانمزده كش كش ايله ادا اولنور (الترخ) تانك فتحى و رانك سكونيله حجام يواشجه ملايمت اوزره نشتر ايله دريى آزدن يرتوب قان آلمق معناسنه‌در يقال ترخ الحجام ترخا من الباب الثالث اذا شرطه ولم يبالغ فى التشريط (التنوخ) نوله قعود وزننده برمكانده اقامت ايلمك معناسنه‌در يقال تنخ بالمكان تنوخا من الباب الاول اذا اقام (التنتيخ) تفعيل وزننده تنوخ معناسنه‌در يقال تنخ بالمكان بمعنى تنخ (تنوخ) صبور وزننده بر قبيله‌در مادهٔ مذكوره دن فعولدر موضعلرنده باجمله اجتماع واقامتلرندن ناشى تسميه اولنمشدر جوهرى وهمندن ناشى نوخ ماده‌سنده ذكر ايلمشدر شارح ديركه جوهرى ينه اقامت معنامنه اولان اناخه‌دن اخذ ايلمكله وهمى مدفوعدر (التنخ) فتحتينله ياغلى طعامى چوق يمكله تخمه و امتلا اولمق معناسنه‌در يقال تنخ الرجل تنخا من الباب الرابع اذا اتخم (الاتناخ) همزه‌نك كسريله طعامدن امتلا ايلمك معناسنه‌در يقال اتنخه الدسم اذا اتخمه (المتاناخة) مفاعله وزننده جنكده خصمنه مقاومت ايلمك معناسنه‌در يقال تانخه فى الحرب اذا ثابته (التوخ) تانك فتحى و واوك سكونيله پرمق ياخود اياق خمير كبى برشيشكن يابر كوشك شيئه باتوب كومِلمك معناسنه‌در يقال تاخت الاصبع فى الشئ الوارم اوالرخو توخا اذا خاضت (التيخ) شيخ وزننده متيخه ايله يعنى عصا ايله اورمق معناسنه‌در يقال تاخه يتيخه تيخا بالمتيخة اذا ضربه بالعصا و يقال و تخه وتخا (المتيخة) مكنسه وزننده (والمتيخة) يانك تقديميله (والمتيخة) سكينه وزننده عصايه دينور على قول خرما اغاجندن اولان جريده ياخود عرجون اسميدركه خرما سالقمنك چوپى اوله‌جقدركه دينده اولور

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثلخ) ثانك فتحى و لامك سكونيله اوكوز قسمى بهارده چاير اوتلامغله اسهال اولوب يوركى سورمك معناسنه‌در يقال ثلخ البقر ثلخا من الباب الثالث اذا رمى خثاه ايام الربيع (الثلخ) فتحتينله بر نسنه‌يه بيلاشوب آلوده اولمق معناسنه‌در يقال ثلخ الثوب ثلخا من الباب الرابع اذا تلطخ (التثليخ) تفعيل وزننده بيلاشدرمق معناسنه‌در تقول ثلخته تثليخا اذا لطخته (الثوخ) ثانك فتحى وواوك سكونيله (والثيخ) شيخ وزننده پرمق ياخود اياق بر شيشكين ياخود خمير وچامور كبى نسنه‌يه باتوب كومِلمك معناسنه‌در تئه‌كه تاى فوقيه ايله‌ده لغتدر يقال ثاخت الاصبع تثوخ ثوخا وتثيخ ثيخا اذا خاضت فى وارم اورخو

﴿ فصل الجيم ﴾ (الجبخ) جيمك فتحى وبانك سكونيله قمار اوينادقلرى آشقلرى مقتضاسى اوزره جولان ايتدرمك معناسنه‌در يقال جبخ القامر الكعاب جبخا من الباب الثانى اذا اجالها (الاجباخ) همزه‌نك فتحيله بر قاچ امكنه‌يه اطلاق اولنور كه

آنده

آنده خرمانقلر واردر نته كه طرفة الحجارة اشبو * ان الجرامق ترجوان ندس لكم * بابن الثديخ ضباع بين اجباخ * بيتنده ذكر ايلشدر (الجخ) جيمك فتحى وخانك تشديديله بريردن آخر يره نقل ايلمك معناسنه‌در يقال جخ الرجل جخا اذا تحول من مكان الى آخر و مصلى سجده‌ده قارننى يره ياتورميوب يوقرى طوتر اولديغى حالده بازولرنى يانه قصدرميوب قوغوش طوتمق معناسنه‌در يقال جخ المصلى فى صلاته اذا رفع بطنه وفتح عضديه عن جنبيه وچوكديره‌رك ايشه‌مك معناسنه‌در يقال جخ ببوله اذا رمى به ويورركن اياقله طپراق صاچوب صاورمق معناسنه‌در يقال جخ برجله اذا نسف بها التراب ويان اوزره برلشه‌رك واعضانى صاليويره‌رك اوزانوب ياتمق معناسنه‌در يقال جخ الرجل اذا اضطجع متمكنا مسترخيا وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال جخ جاريته اذا مسحها اى جامعها وجخ صفت اولور هلباجه معناسنه كه ماده‌سنده بيان اولندى و ثقيل و ناتراش كمسيه دينور يقال رجل جخ اى وخم ثقيل (الجخجخة) زنزله وزننده بودخى جماع ايلمك معناسنه‌در يقال جخجخ جاريته اذا جامعها وضميرده منوى اولان ماده‌يى سويليوب كتم ايلمك معناسنه‌در يقال جخجخ الرجل اذا كتم مافى نفسه وبركمسيه حيقروب ندا ايلمك معناسنه‌در يقال جخجخ اليه اذا صاح ونادى وبرنسنه‌يى استحسان مقامنده جخ جخ ديمك معناسنه‌در كما سيذكر يقال جخجخ الرجل اذا قال جخ جخ وبرشيئك معظمنه يعنى عظيم ومجتمع اولان يرينه كيرمك معناسنه‌در دكزك انكنى وناسك مجتمع يرى كبى يقال جخجخ الرجل اذا دخل فى معظم الشئ و برآدمى يقوب يره چالمق معناسنه‌در يقال جخجخ فلانا اذا صرعه (التجخجخ) تزلزل وزننده بودخى جماع ايلمك معناسنه‌در يقال تجخجخ جاريته اذا جامعها وكوشيوب سست ومسترخى اولمق معناسنه‌در يقال تجخجخ الرجل اذا استرخا وكيجه قراكوسى بصمق معناسنه‌در يقال تجخجخ الليل اذا تراكم ظلامه (جخ) بخ وزننده و مرادفيدركه كلمهٔ رضا واستحساندر نته كه ذكر اولندى (الجفخ) جيمك فتحى و فانك سكونيله فخر و كبر ايلمك معناسنه‌در يقال جفخ الرجل جفخا من الباب الثالث اذا فخر و تكبر (الجفاخ) شداد وزننده خود بين و متكبر شخصه دينور (المجافخة) مفاخره وزننده ومرادفيدر يقال جافخه اى فاخره (الجلخ) سلخ وزننده سيل صويى دره‌يى طولدرمق معناسنه‌در يقال جلخ السيل الوادى جلخا من الباب الثالث اذا ملأه ويره چالمق معناسنه‌در يقال جلخ به اذا اسرعه وبركمسه‌يى اصروب وطرملايوب برهلمق معناسنه‌در يقال جلخ بطنه اذا سحجه و جماع ايلمك معناسنه‌در يقال جلخ جاريته اذا نكحها اى جامعها و برشيئى سوندروب اوزاتمق معناسنه‌در يقال جلخ الشئ اذا مده و بركمسه‌يى قلجله اوروب برمقدار اتنى كسدرمك معناسنه‌در يقال

جلخ فلانا بالسيف اذا قطع من لحمه بضعة (الجلاخ) غراب وزننده دره‌نی طولدرن
سیل صوینه دینور یقال سیل جلاخ ای جزاف وجلاخ بر رجل آدیدر (الجلواخ)
جیمك كسریله واسع صو ایله ممتلی اولان دره‌یه دینور (مجاخ) مساكن وزننده
تهامه‌ده بر وادی آدیدر (الاجلخاخ) احرار وزننده بدن ضعیف و زبون اولوب
كمكلر سست اولمغله حركتدن قالمق معناسنه‌در یقال اجلخ الشیخ اجلخاخا اذا ضعف
وفترت عظامه فلا ینبعث ومصلی سجده‌ده بازولرنی یانلرندن آیرو طوتمق معناسنه‌در
یقال اجلخ المصلی فی السجود اذا فتح عضدیه یعنی عن جنبیه (الاجلخاء) استلقاء
وزننده بناء بند بند سوكیلوب چوكمك معناسنه‌در یقال اجلخی الجدار اذا تقوض
وبرق (الجمخ) جیمك فتحی و میمك سكونیله كبر وفخر ایلمك معناسنه‌در یقال
جمخ الرجل جمخا من الباب الاول اذا فخر وتكبر (الجامخ) خود بین ومتكبر
كمسیه دینور جمی جمخ كلور ركع وزننده (المجامخة) مفاخره وزننده ومرادفیدر
یقال جامخه اذا فاخره (الجنبخ) قنفذ وزننده ایری و یومری جثه‌لو آدمه دینور
وپك اوزون آدمه وسائر نسنه‌یه دینور وبوكسك شیئه دینور وایری كهله‌ره دینور
مفردی جنبخه‌در هایله (الجندخ) قنفذ وزننده ایری چكركه‌یه دینور (الجوخ)
جیمك فتحی و واوك سكونیله سیل صویی اوكنه كلن نسنه‌یی سوكوب قوپرمق
معناسنه‌در یقال جاخ السیل الوادی اذا اقتلع اجرافه یعنی دره‌نك یارلرینی سوكوب
قوپردی (التجویخ) تفعیل وزننده جوخ معناسنه‌در یقال جوخ السیل الوادی بمعنی
جاخ وبركسه‌یی یقمق معناسنه استعمال اولنور یقال جوخه اذا صرعه (التجوخ)
تفعل وزننده بناء ویار مقوله‌سی چوكمك معناسنه‌در یقال تجوخت البئر اذا انهارت
و یاره دن قان قینامق معناسنه‌در یقال تجوخت القرحة اذا انفجرت (الجوخان)
سلمان وزننده خرمایی سروب قوریده‌جق یره دینور جرین معناسنه (الجوخة)
جیمك ضمیله چقوره دینور حفره معناسنه (جوخی) سكری وزننده جواری واماء
اسماسندندر كه محبوبه‌لرینه تسمیه ایدرلر و جوخی واسط اعمالندن بر قریه آدیدر
خولدن محمد بن عبدالله الجوخانی اورادندر وبو صنعانی كبی نوله‌در وزباله قرینده
بر موضع آدیدر و بونده مد ایله‌ده زبانزده‌در (الجیخ) شیخ وزننده جوخ
معناسنه‌درکه ذکر اولندی

﴿ فصل الخاء ﴾ (خنوخ) نوله صبور وزننده علی قول اخنوخ همزه
مفتوحه ایله ادریس نبی علی نبینا و علیه السلام حضرتلرینك اسمیدر مؤلفك
بصائرده بیاننه كوره كلمهٔ مزبوره سریانیدر كثیر العبادة معناسنه‌در وادریس دخی
عنـد الاكثر اعجمیه‌در یونانیده اسمی اطر شمین‌در حیاتده اولان درت پیغمبرك
بریدركه ادریس وعیسی وخضر والیاس در ودرت نبی سریانینك بریدركه اوچی

آدم وشیث ونوح در نبوت وحکمت وسلطنت جهتلرنی جامع اولمغله مثلث بالنعمه اطلاق اولنمشدر علوم ریاضیه کندیلرینك اثر معتبرلریدر (الخوخة) خانك فتحی و واوك سکونیله اوطه‌نك دیوارنده اولان باجه‌یه دینور که آندن ایچرویه اشیق کیرر وایکی خانه ارالغنده بری برینه بچه‌جك کوچك قپو طرزنده دلیکه دینور اوزرنده تخته قپوسی اولمیوب آچیق اوله قومشو دلیکی تعبیر اولنور و خوخه دبره اطلاق اولنور که بدنك باجه‌سیدر وبرکونه یشیل قاشه دینور وشفتالویه دینور جمع جنسی خوخ در (الخوخاء) صحراء وزننده (و الخوخاة) هایله احمق وبیغز آدمه دینور جمعنده خوخاون دینور (الخویخیة) بلهنیه وزننده آفت وداهیه‌یه دینور (روضة خاخ) مکه ایله مدینه بیننده برموضع آدیدر وخاخ کلمه‌سی منصرف و ممنوع اولور یعنی بالعلمیه مکان وبقعه اعتبارلریله منصرف و غیر منصرف اولور واحمد بن عمر الخاخی القطر بلی محدثیندندر فی الاصل موضع مزبوره منسوبدر (الاخاخة) همزه‌نك کسریله چایر قسمی پك آزجه اولدیغندن خفی درجه‌سنده اولمق معناسنه‌در یقال اخاخ العشب اذا خفی و قل یعنی کانه دخل فی الخوخة

﴿ فصل الدال ﴾ (التدبیخ) تفعیل وزننده رکوع هیئتنده اوله‌رق باشنی اشاغی‌یه پك اکوب ارقه‌سنی طومالتمق معناسنه‌در نته‌که تدبیح دخی بومعنایه‌در یقال دبخ الرجل تدبیخا اذا قبب ظهره وطأطأ رأسه (الدباخ) رمان وزننده بین اطفال العرب بر اویون آدیدر ترکیده خربنده اویونی دیدکلریدر (الدخ) دالك فتحی وضمی وخانك تشدیدیله تتونه دینور دخان معناسنه (الدخدخة) زلزله وزننده سرکش انسان وحیوانی یواشتمق و رام ومنقاد ایلمك معناسنه‌در یقال دخدخه اذا ذلله وکف ومنع ایلمك معناسنه‌در تقول دخدخ عنی کذا ای کفه وآدیملری صیق صیق آته‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال دخدخ الرجل اذا قارب الخطو ویوریلوب فرومانده اولمق معناسنه‌در یقال دخدخ الرجل اذا اعیی قال الشارح ویقال دخدخ البعیر اذا برك من اعیاء بوصورتده وانقولینك اعیا کلمه‌سنی متعدی‌یه حمل ایله یورغون ایتمك معناسیله ترجمه‌سی وهمدر و دخدخه سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال دخدخ الرجل اذا اسرع یعنی فی المشی ودخدخه تتونی دفع ایلمك معناسنه‌در تقول دخدخ عنی الدخان ای کفه (الدخداخ) سلسال وزننده بر کوچك بوجك آدیدر و دخداخ بشار بن برد نام شاعرك برادری اسمیدر وامام مالك تلامیذندن خداش نام محدثك پدری اسمیدر (الدخخ) الواندن کدورتلی سیاه رنکه دینورکه قرامتق اولور تتون رنکی کبی که قهوه رنکی تعبیر اولنور وبوندن فعل تصرفیله نعتنده ادخ دینور یقال لونه دخخ و هو ادخ

ای سواد و کدرة (الدخدخ) هدهد وزننده (والدخادخ) علابط وزننده
بودور کشی‌یه دینور یقال رجل دخدخ ودخادخ ای قصیر (ودخدخ ودخدوخ)
واو زیاده سیله اصواتندر برآدمی ابسم و اسکات ایتمك محلنده آزار ایله ایراد
اولنور که صوص دیمك یرنده‌در سوزنی اغزنده قومق موقعنده سویلنور اذا
ارادوا ان یقعدوا الرجل ویردوا کلامه فی فیه قالوا له دخدخ و دخدوخ
(التدخدخ) تزلزل وزننده بوزیلوب بورترمق معناسنه‌در یقال تدخدخ
الرجل اذا انقبض (الدربخة) دحرجه وزننده دیشی کوکرجین چفتلشمك ضمننده
ارککنه رام اولمق معناسنه‌در یقال دربخت الحمامة لذکرها اذا طاوعته للفساد
ورکوع هیئتنده اوله‌رق باشنی اکوب ارقه‌سنی بسط ایتمك معناسنه‌در یقال دربخ
الرجل اذا طأطأ رأسه وبسط ظهره (الدخ) فتحتینله سمورمك معناسنه‌در یقال
دخ الرجل دخا من الباب الرابع اذا سمن (الدخ) کتف وزننده (والدلوخ)
صبور وزننده آندن وصفلردر (الدخ) رکع وزننده (والدواخ) دوانب وزننده
دالخك جمعیدر طاولنوب سمن وقوت صاحبی دوه‌لره دینور یقال ابل دخ ودواخ
ای مخصب (الداخ) خصب ورخا صاحبی آدمه دینور جمعنده داخون دینور
(الدلخة) دالك ضمیله همزه وزننده (والدلاخ) غراب وزننده چکی بیوك
اولان خاتونه دینور یقال امرأة دلخة و دلاخ ای عجزاء جمعی دلاخ کلور دالك
کسریله (الدلوخ) صبور وزننده بك چوق میوه طوتمش خرما اغاجنه دینور
(دمخ) دالك فتحی و میمك سکونیله بر طاغك آدیدر ودمخ مصدر اولور مرتفع
اولمق معناسنه یقال دمخ الشیء دمخا من الباب الثالث اذا ارتفع و برآدمك باشنی
یارمق معناسنه‌در یقال دمخ رأسه اذا شدخه (الدامخ) نه اسی و نه صوغوق
اولان معتدل کیجه‌یه دینور یقال لیل دامخ ای لاحار ولا بارد (دماخ) غراب
وزننده اعرابه مخصوص بر اویون آدیدر (دماخ) کتاب وزننده نجد اولکه‌سنده
بر نیجه طاغلره دینور (التدنیخ) تفعیل وزننده خضوع ومسکنتله سرفرو قلمق
معناسنه‌در یقال دنخ له تدنیخا اذا خضع وذل و طأطأ رأسه و برآدم کندی
خانه‌سنده دوام اوزره اقامتکزین اولمق معناسنه‌در یقال دنخ فلان اذا اقام فی بیته
وقاون وقربوز مقوله‌سی سبزوات بالجمله اوکوب بتیوب کیمی یاتوب و کیمی چقمق
معناسنه‌در یقال دنخت البطیخة اذا انهزم بعضها و خرج بعضها وقفا کمکی بیوك
اولوب قولق توزلرینك اوزرلرینه چوکك اولمغله قولق توزلری ایکی یانلرنده
اولان کمکلرك اکسه‌لرینه طوغری صوقیلوب کیرکین وباتق اولمق معناسنه‌در
یقال دنخت ذفراه اذا اشرفت قمحدوته ودخلت هی خلف الخششاوین (المدنخ)
محدث وزننده دائما فحشیات سویلین بدزبان کمسه‌یه دینور یقال رجل مدنخ

اى خاش وباشى دوز اولميوب تضار يسلى يعنى چاقر چقور اولان آدمه دينور يقال رجل مدنخ اذا كان فى رأسه انخفاض و ارتفاع (الدنخان) فتحاتله آغر يوك سببيله ايكليه‌رك زحمت و ثقلتله يوريمك معناسنه‌در يقال دنخ الرجل دنخانا اذا تثاقل فى المشى بالحمل (الدنفخ) دالك و فانك فتحيله ايرى و يومرى نسنه‌يه دينور و بر رجل اسميدر (الدوخ) دالك فتحى و واوك سكونيله خوار و ذليل اولمق معناسنه در يقال داخ الرجل يدوخ دوخا اذا ذل وشهرلرى كزوب قهر وغلبه ايله سكاننه استيلا ايلمك معناسنه‌در يقال داخ البلاد اذا قهرها و استولى على اهلها (التدويخ) تفعيل وزننده وواوى يايه قلبله تديخ دخى لغتدر دوخ ايله معناى ثانيده مرادفدر يقال دوخ البلاد وديخها يعنى داخها وتدويخ ذليل ايلمك معناسنه‌در يقال دوخه اذا اذله (الدائخ) اصلى دواخ ايدى پك قراكو كيجه‌يه دينور يقال ليل دائخ اى مظلم (الديخ) دالك كسريله خرما صالقمنه دينور جمعى ديخه كلور ديك وديكه كبى

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذوذخ) ذال معجمه ايله كوكب وزننده حين جماعده حدثلين كشى‌يه دينوركه قوة ماسكه‌نك ضعفندن نشئت ايدر عذيوط معناسنه‌وعنين آدمه دينور (الذخذاخ) سلسال وزننده بالطبع مفتش اولان كمسه‌يه دينوركه هرشيئى صورشدروب آراشدرر اوله يقال رجل ذخذاخ اى منقب عن كل شئ اى باحث مفتش (الذخذخان) معمعان وزننده چوق سوز بيلور طلاقتلوفصاحت وبيان صاحبى متكلم آدمه‌دينور يقال رجل ذخذخان اى ذو المنطق المعرب (ذاذيخ) تاريخ وزننده حلب اعمالندن برقريه آديدر (الذخ) فتحتينله (والذخ) عنب وزننده برنوع آغاجك يمشى اسميدر (الذيخ) ديك وزننده قورده دينور ذئب كبى وجرئ ودلير آدمه دينور وآيغر آته دينور وكبرو نخوت معناسنه‌در وبرقزل كوكب آديدر وخرما صالقمنه دينور وپك تويلو اولان اركك صرتلانه دينور ديشيسنه ذيخه‌دينور هايله‌جمعى ذيوخ كلور واذياخ كلور وذيخه كلور عنبه‌وزننده (التذييخ) تفعيل وزننده‌تذليل معناسنه‌در يقال ذيخه تذييخا اذا ذلله وديشى‌خرما آشى‌يى طوتمامقله ميوه‌دن بوش قالمق معناسنه‌در يقال ذيخت النخلة اذا لم تقبل الابار (المذيخة) مسبعه وزننده قوردلره دينور ذئاب معناسنه وبوذيخ لفظندن جمعدر شيخ ومشيخه كبى (الاذاخة) همزه‌نك كسريله برمحلك چوره‌سنى دوز وطواف ايلمك معناسنه‌در يقال اذاخ بالمكان اذا اطاف‌به ودار

﴿ فصل الراء ﴾ (الربيخ) امير وزننده ايرى دوه سمرينه دينور قتب ضخم معناسنه جوهرى الضخم من الرحال قولنى جميله وهم ايلديكندن رجل ضخم ومسترخى ايله تفسير ايلمكله غلط ايلشدر اكر المسترخى قولى اولميدى تحريف ناسخه حمل اولنور

ایدی (الربوخ) صبور وزننده شول خاتونه دینورکه جماع حالنده بایلوب بیخود اولور اوله وبوشدت شهوته ممازج رخاوتدن نشئت ایدر یقال امرأة ربوخ اذا كانت يغشى عليها عند الجماع (الرخ) فتحتیله خاتون ربوخ اولمق معناسنه‌در یقال ربخت المرأة ربخا من الباب الرابع اذا صارت ربوخا يغشى عليها عند الجماع ودوه قسمی قومسالده شدت ومحنتله یوریوب زحمت چکمك معناسنه‌در یقال ربخت الابل فى الرمل اذا اشتد عليها السير فيه (الرباخ) رانك فتحیله ربخ ایله معنای اولده مرادفدر یقال ربخت المرأة رباخا من الباب الثانى اذا صارت ربوخا (الارباخ) همزه‌نك کسریله ربوخ اولان جاریه اشترا ایلمك معناسنه‌در یقال اربخ الرمل اذا اشترى جارية ربوخا وقوملق قالین وکثیف اولمق معناسنه‌در یقال اربخ الرمل اذا تكاثف ومحن وشدائده اوغرامق معناسنه‌در یقال اربخ الرجل اذا وقع فى الشدائد (التربخ) تفعل وزننده کوشیوب صالقیلنمق معناسنه‌در یقال تربخ الرجل اذا استرخى (رابخ) نجد اولکه‌سنده برموضع آدیدر (مربخ) محسن وزننده بادیه‌ده برقوملق آدیدر (الرتوخ) تای فوقیه ایله قعود وزننده چامور وخمیر مقوله‌سی نسته صیویق اولمق معناسنه‌در یقال رتخ الطين والعجين رتوخا من الباب الاول اذا رق وبرمحلده مقیم اولمق معناسنه‌در یقال رتخ بالمكان اذا اقام به وقصد ایلدیکی خصوصدن تخلف ایلمك معناسنه‌در یقال رتخ عن الامر اذا تخلف (الارتخ) احمر وزننده قوری نسنه‌یه دینور یقال جلد ارتخ اى يابس (الرتخ) کتف وزننده شول کنه‌یه دینورکه طوارك دریسنك اوستلرنی یاروب یاپشور اوله یقال قراد رتخ اذا كان يشق اعلى الجلد فيلزق به (الرتخ) رانك فتحی وتانك سکونیله ترخ لفظیله ایکی معنالرنده دخی مرادفدرکه ذکر اولندی (الرتخة) فتحاتله ردغه معناسنه‌درکه صولو وصیویق بالچغه دینور (الرخاخ) خای معجمه ایله وسعتلو دیرلکه دینور یقال عيش رخاخ اى واسع وطپراغی کوشك یره دینور یقال ارض رخاخ اى رخوة نته‌که رخاء دخی بومعناره‌درکه اول معتلدر ورخاخ ککیش یره دینور ارض متسعه معناسنه على قول طپراغی کسکلی شبشکین یره دینورکه اياقله چکنندکچه اياق التنده قیرلوب اوفانور اوله وآنده یوریمك عسیر اولور ورخاخ کلمه‌سنك جمعنده رخاخی دینور ظاهر ارخایخ مقلوبیدر (الرخ) رانك ضمیله یومشق تر وتازه نباته دینور ورخ سطرنج مهره‌لرندن برمهره آدیدر جمعنده رخخه دینور قرط وقرطه کبی ورخ بربیوك قوش آدیدرکه کرکدن دیدکلری بیوك جانوری قاپوب کوترر بونی خطا وهند اقلیملرنده اولور دیو حکایه ایدرلر وضخامتنه دائر مبالغهٔ عظیمه ذکر ایدرلر ورخ نیسابور شهرینك ارباع نواحیسندن برربعك آدیدر اعلامدن هارون بن عبدالصمد الرخى النيسابورى اورادندر (الارخاخ) همزه‌نك کسریله برخصوصده مبالغه ایلمك

معناسنه‌در

معناسنه‌در یقال ارخ فی الامر ارخاخا اذا بالغ فیه (الارتخاخ) افتعال وزننده
کوشیوب سلپو کلمك معناسنه‌دریقال ارتخ الرجل اذا استرخی ورأی وفکر وتدبیرده
مضطرب اولمق معناسنه‌در یقال ارتخ رأیه ای اضطرب (الرخرخ) غبغب وزننده
(والرخراخ) سلسال وزننده صیویق چاموره دینور یقال طین رخرخ ورخراخ
ای رقیق (المرتخ) مضطر وزننده بچکین سرخوشه اطلاق اولنور یقال سکران
مرتخ ای طافح (رخان) رمان وزننده مرو قضاسنده برقریه آدیدر (رخه)
رانك ضمیله برموضعدر (الرخ) رانك فتحیله برنسنه‌یی ایاقله چکنمك معناسنه‌در
یقال رخ الشیء رخا من الباب الاول اذا وطئه ومشروبه صو قاتمق معناسنه‌در
یقال رخ الشراب اذا مزجه بالماء (الردخ) رانك فتحی ودالك سکونیله باش
یارمق معناسنه‌در یقال ردخ رأسه بمعنی شدخه (الردخ) فتحتینله اوزلو یاپشقان
بالچغه دینور ردغ معناسنه (الرزخ) رانك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله مزراغك
دیب دموریله دورتمك معناسنه‌در یقال رزخه رزخا من الباب الاول اذا زجه
بالزج (الرسوخ) قعود وزننده برنده ثابت واستوار اولمق معناسنه‌دریقال رسخ الشیء
رسوخا اذا ثبت مؤلفك قاعده‌سنه کوره باب اول اولمق لازمدر لکن امهات سائره‌ده
باب ثالثله مقیددر وکولك صویی چکیلوب یره باتمق معناسنه استعمال اولنور یقال
رسخ الغدیر اذا نش ماؤه ونضب فذهب ویغمورك رطوبتی قعر زمینه تأثیر ایدوب
تاکه نمناك اولان طپراغه ایرشمك معناسنه مستعملدر یقال رسخ المطر اذا نضب نداه
فی الارض فالتقی الثریان وثریان فتحاتله ثری لفظندن تثنیه‌در (الارساخ) همزه‌نك
کسریله برنسنه‌یی برنده ثابت واستوار قلمق معناسنه‌در یقال ارسخه اذا اثبته
(الرصوح) رسوخ وزننده ومراد فیدر یقال رصخ فی الامر بمعنی رسخ (الرضخ)
رانك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله بك نسنه‌یی قیروب اوفاتمق معناسنه‌در یقال
رضخ الحصی رضخا من الباب الثالث والثانی اذا کسرها وآزجه عطیه ویرمك
معناسنه‌در یقال رضخ له اذا اعطاه عطاء غیر کثیر وبرنسنه‌یی زور ایله یره چالمق
معناسنه‌در یقال رضخ به الارض اذا جلده بها وبوینوزلو حیوانلر سوسشمك معناسنه‌در
یقال رضخت التیوس اذا اخذت فی النطاح ورضخ شول خبره دینورکه برنبذه
کوشنزد اولوب لکن استیقان اولنمامغله مجمل ومبهم قاله عطیهٔ قلیله معناسندن
مأخوذدر ومنه یقال هم یرتضخون الخبر (المرضاخ) مفتاح وزننده شول طاشه
دینورکه آنکله خرما چکردکنی قیررلر دوه‌یه یدرمك ایچون (المراضخة) مفاعله
وزننده برنسنه‌یی مع الکراهه ویرمك معناسنه‌در یقال راضخ زید شیئا اذا
اعطاه کارها وبری برینه طاش آتمق معناسنه‌دریقال راضخ فلان فلانا اذاراماه
بالحجارة (الارتضاخ) افتعال وزننده عجمی اصل اولوب بعده عرب ایچره نشئت

ایدن آدمك لسانی هر نقدر عربی‌یه یاتقین ایسه‌ده ینه تكلمده عجم لسانی چالمق
معناسنه‌در اصل ارتضاخ عطیهٔ قلیله‌یه نائل اولمق معناسنه اولمغله معنای مزبور
آندن مأخوذدر یقال هویرتضخ لكنة عجمیة اذانشأ معهم ثم صار الی العرب فهو
ینزع الی العجم فی الفاظ ولوا جتهد (التراضخ) تفاعل وزننده آتشمق معناسنه‌در
تقول تراضخنا ای ترامینا (الرفوخ) رانك وفانك ضمیله آفات ودواهی‌یه دینور
ظاهرا مفردی رافخ‌در (الرافخ) وسعتلو خوش دیرلكه دینور یقال عیش رافخ
ای رافغ (الرخ) رانك كسریله طوب چتلغی اغاجلغه دینور (الرمخاء) حمراء
وزننده رخ مذكوری اوتلامغه دوشكون اولان قیون قسمنه دینور (الرمخة)
عنبه وزننده (والرمخة) بسره وزننده خرمانك بكلنمش قورغنه دینور بلح معناسنه
جمعی رمخ كلور عنب كبی ورمخ كلور صرد كبی (الارماخ) همزه‌نك كسریله خرما
اغاجی رمخ ویرمك معناسنه‌در یقال ارمخت النخلة اذا اثمرت الرخ وسركش آدم
یواشیوب رام اولمق معناسنه‌در یقال ارمخ الرجل اذا لان وذل وطوار قوجالمغه
یوز طوتمق علی قول پك طاولنوب ایكلری طولقون اولمق معناسنه‌در یقال ارمخت
الدابة اذااخذت فی السن او انقت (الرنخ) رانك فتحی ونونك سكونیله پك سست
وفاتر اولمق معناسنه‌در یقال رنخ الرجل رنخا من الباب الاول اذا فتر فتورا
(الترنیخ) تفعیل وزننده سركش انسان وحیوانی رام ایلك معناسنه‌در یقال رنخه
اذا ذلله (الترنخ) تفعل وزننده ال ایله یاپشوب طوتمق معناسنه‌در یقال ترنخ
به اذا تشبث به (التروخ) تفعل وزننده چامور بتاغنه دوشمك معناسنه‌در یقال
تروخ فی الطین اذا وقع فیه (الریخ) شیخ وزننده (والریوخ) قعود وزننده بر
كمسه كوشیوب صالقیلنمق علی قول آیشی آیریلوب قاوشدرمقدن عاجز اولمق
معناسنه‌در یقال راخ الرجل یریخ ریخا وریوخا اذا استرخی اوتباعد مابین فخذیه
حتی عجزعن ضمهما (الترییخ) تفعیل وزننده سست وزبون قلمق معناسنه‌در یقال
ضربو افلانا حتی ریخوه ای وهنوه (المریخ) معظم وزننده مرد اسنج اسمیدر كه
مرده‌سنك تعبیر اولنان داروی معروفدر وقطرداق كبی شول ملایم كیكه دینوركه
بوینوزك دیب طرفنده كی ایچنده اولور برپیاض كیچكدر واكا مریخ دخی دینور
امیر وزننده جمعی امرخه‌در (ریخ) دیك وزننده خراسانده برموضع یاخود نیسا
بورده برناحیه‌در محدثیندن محمد بن القاسم بن حبیب الصفار وذریتلری كه هپ محدثلر
وریخیون ایله مشهورلردر اورادندر

❊ فصل الزای المعجمة ❊ (الزتوخ) تای فوقیه ایله قعود وزننده كنه دیدكلری بوجك
آیرلمق ایچون كندوسنه یاپشان آدمه یاپشمق معناسنه‌در یقال زتخ القرادزتوخا من الباب
الاول اذا شبث بمن علق به (الزخ) زانك فتحی وخانك تشدیدیله بركمسه‌یی

براوبرق يره قاقوب دوشورمك معناسنه‌در يقال زخه زخا من الباب الاول اذا اوقعه فى وهدة وبركسيه غيظ وغضب ايتمك معناسنه‌در يقال زخ زيدا اذا اغتاظ وصيچرامق معناسنه‌در يقال زخ الرجل اذا وثب وچوكدير‌ه‌رك ايشه‌مك معناسنه‌در يقال زخ ببوله اذا رماه ودوه‌يى عنف وشدتله سوروب كتمك معناسنه‌در يقال زخ الحادى اذا سار بالابل سيرا عنيفا وجماع ايلك معناسنه‌در يقال زخ المرأة اذا جامعها و زخ و زخيخ آتش كوزى يلدرامق معناسنه‌در يقال زخ الجمر زخا وزخيخا من الباب الثانى اذا برق (المزخة) ميمك كسرى وفتحيله برآدمك خاتوننه دينور آلت جماع ومحل جماع اولديغيچون (الزخة) زانك فتحيله مزخه معناسنه‌در فعله بمعنى مفعولدر (المزخه) ميمك وزانك فتحيله اسم مكاندر خاتونك فرجنه دينور (الزخزخة) زلزله وزننده بودخى جماع ايلك معناسنه‌در يقال زخزخ المرأة اذا جامعها (الزخاخة) سحاقه وزننده جماع هنكامنده فرجندن صو فشقردان قارى‌يه دينور يقال امرأة زخاخة اذا كانت تزخ بالماء عند الجماع (الزرنيخ) زانك كسريله بجر معروفدركه تركيده زرنيق تعبير اولنور بياض وقرمزى وصارى نوعى اولور وزرنيخ صعيد اولكه‌سنده بر قريه آديدر (الزلخ) زانك فتحى و لامك سكونيله صيرنجق يره دينوركه ياشلغندن ياخود يالچينلغندن اياق طوتمامغله قايوب كيدر اوله مزله ومزلقه كبى وبر اوق آتمى مسافه‌يه دينور غلوة السهم معناسنه وزلخ مصدر اولور مزراغك ديب دموريله دورتمك معناسنه يقال زلخه بالرمح زلخا من الباب الثانى اذا زجه (الزلخ) كتف وزننده بودخى صيرنجق و طايجق يره دينور (الزلخ) فتحتينله سمورمك معناسنه‌در يقال زلخ الرجل زلخا من الباب الرابع اذا سمن (الزلخة) زانك ضميله قبره وزننده قيراق تعبير اولنان نسنه‌در زحلوفه معناسنه باديه‌ده قيراقلرى ديك اشاغى صيرنجق ير اوله‌جقدر و زلخه بركونه وجع اسميدركه انسانك آرقه‌سنه عارض اولوب كتدكجه يومريلنور غليظ اولور مبتلا اولان آدم العياذ بالله تعالى حركتدن قالور (الزلخان) زانك فتحى و لامك سكونيله (والزلخان) فتحاتله يوريمكده يولداشلره سبق و تقدم ايلك معناسنه‌در يقال زلخ الرجل زلخا وزلخانا وزلخانا من الباب الاول اذا تقدم فى المشى (زليخا) زانك فتحيله صاحبهٔ حضرت يوسف عليه السلام اسميدر (التزليخ) تفعيل وزننده بريرى يالچين صيرنجق ايلك معناسنه‌در يقال زلخه تزليخا اذا ملسه (الزمخ) زانك فتحى وميمك سكونيله كبر ايلك معناسنه‌در يقال زمخ الرجل زمخا من الباب الثالث اذا تكبر (الزامخ) بك يوكسك شامخ معناسنه‌در يقال جبل زامخ اى شامخ وباشلو اولچولمش اولچكه اطلاق اولنور يقال كيل زامخ اى وافر (الزموخ) صبور وزننده (والزمخ) فتحتينله ايراق ويك صرب يوقشه دينور

یقال عقبة زموخ وزخ ای بعیدة شدیدة (زمیخ) زانك ضمیله قبیط وزننده بیهق
ایالتنده برقصانك آدیدر (الزنخ) زانك و نونك فتحیله یاغ بوزلمق معناسنه‌در که
رایحه‌سی متعفن اولور یقال زنخ الدهن زنخا من الباب الرابع اذا تغیر و تازه
قوزی واوغلاق سود امرکن بوغازنه سود طورمقدن یاخود بوغازی قوریمقدن
ناشی باشنی یوقری طوتمق معناسنه‌در یقال زنخ السخل اذا رفع رأسه عندالارتضاع
من غصص او یبس حلق (الزنخ) کتف وزننده رایحه‌سی بوزلمش یاغه دینور
یقال دهن زنخ ای متغیر (الزنوخ) قعود وزننده زنوخ معناسنه‌در که ذکر
اولندی یقال زنخ القراد زنوخا من الباب الاول و الثانی بمعنی زنخ (التزنخ)
تفعل وزننده تکلمده آچلق واولوق کبی بوشالمق معناسنه‌در یقال تزنخ فی الکلام
اذا تفتح کویاکه فارسیده اولان زنخ کلمه‌سندن متصرفدر وتزنخ تکبر معناسنه‌در
یقال تزنخ الرجل اذا تکبر (الزنخة) فرحه وزننده افراط اوزره صوسزلقدن
بغرسقلری چکیلوب و قارنلری طار اولوب بوکورلری برینه یاپشمش اولان
دوه‌لره دینور یقال ابل زنخة اذا ضاقت بطونها عطشا (زواخ) غراب وزننده
برموضع آدیدر مکان و بقعه اعتباریله منصرف و غیر منصرف اولور (الزیخ)
شیخ وزننده (والزیخان) فتحاتله جور وظلم ایلك معناسنه‌در یقال زاخ الرجل
زیخا وزیخانا من الباب الثانی اذا جار وظلم اولدیغی محلدن آلارغه اولمق معناسنه‌در
یقال زاخ عن المکان اذا تنحی (الازاخة) همزه‌نك کسریله اولدیغی یردن آلارغه
ایتمك معناسنه‌در یقال ازاخه اذا نحاه (التزیخ) تفعل وزننده یرندن آیرلمق
معناسنه‌در یقال تزیخ عن مکانه اذا تزیل

﴿ فصل السین ﴾ (التسبیخ) تفعیل وزننده تخفیف معناسنه‌در ذکری آتی سبیخ
قطنندن مأخوذدر یقال سبخ الله عنك الحمی تسبیخا ای خففها و تسکین معناسنه‌در
یقال سبخ الله الحر ای سکنه وحلاجلنمش پنبه و یوك مقوله‌سنی اکیرمك ایچون
اوزون اوزون دورمك معناسنه‌در یقال سبخ القطن ونحوه اذا الفه یعنی لتغزله
المرأة وطمر وجعدن ناشی شدتله آتمقدن وآغریدن ساکن اولمق معناسنه‌در که
راحته منقلب اولور یقال سبخ العرق اذا سکن من ضربان و الم قال الشارح
سمعت اعرابیا یقول الحمد لله علی تسبیخ العرق و اساغة الریق و مشغله‌دن فارغ
وخالی اولمق معناسنه‌در یقال سبخ الرجل اذا کان فارغا و نوم شدید معناسنه‌در
یقال سبخ الرجل اذا نام شدید او اسی ساکن اولمق معناسنه‌در یقال سبخ الحر
اذا سکن وفتر (السبخ) سینك فتحی وبانك سکونیله بودخی مشاغلدن فارغ اولمق
معناسنه‌در ومنه قرئ قوله تعالی [ان لك فی النهار سبخا طویلا] ای فراغا وسبخ
نوم شدید معناسنه در یقال سبخ الرجل سبخا من الباب الاول اذا نام شدیدا

وايراقلنمق معناسنه‌در يقال سبخ الرجل اذا تباعد (انسبيخ) امير وزننده اوزرينه مرهم مقوله‌سى دوا قونمق ايچون يصلنمش پموق پاره‌سنه دينور مفردى سبيخه‌در هايله وحلاجلندقدنصكره اكيرلمك ايچون اوزون اوزون دورلمش پموق سبيكه‌لرينه دينوركه طشره تركيسنده بدرك تعبير اولنور وقوشلرك تويى توكيلوب هواده اوچان يلمكنه دينور جمعى سبايخ كلور (السبخة) فتحاتله وبانك سكونيله‌ده لغتدر طپراغى چوراق يره دينور جمعى سباخ كلور سينك كسريله و سبخه بصره‌ده بر موضع آديدر عباد عباددن فرقد بن يعقوب السبخى اورادندر وسبخه چوق طوران صويك يوزينه چوكن يوصون مقوله‌سى نسنه‌يه دينور (اسباخ) همزه‌نك كسريله ير چوراق اولمق معناسنه‌در يقال اسبخت الارض اذا كانت سبخة و يرى سباخه يعنى چوراق طپراغه وارنجه قدر قازمق معناسنه‌در يقال اسبخ فى حفره اذا بلغ السباخ (التسبخ) تفعل وزننده اسى ساكن اولمق معناسنه‌در يقال تسبخ الحر اذا سكن وفتر (السخاخ) سحاب وزننده طپراغى يومشق وصوى و پاكيزه اولان ارضه دينور كه هرنه‌كه زرع وغرس اولنسه سريعا نشو ونما بولور غريبدركه وانقولى صحاحك الارض اللينة الحرة قولنده واقع حره كلمه‌سنى حانك فتحيله وهم ايتمكله حرارتى ملايم اولان ير ايله ترجمه ايلمشدر اول ايسه حاى مضمومه ايله‌دركه ارض طيبه ديمكدر و سخاخ ماوراء النهرده بر موضع آديدر (السخاسخ) سينك فتحيله سخاخ معناسنه‌دركه صوى ومنبت وطپراغى يومشق يره دينور (السخاء) خانك تشديديله رخاء وزننده ومرادفيدركه طپراغى يومشق يره دينور جمعى سخاخى كلور رخاخى كبى (السخ) سينك فتحى و خانك تشديديله سير وحفر مقوله‌سى عملرده مبالغه وامعان ايلمك معناسنه‌در يقال سخ فى الحفر والسير سخا من الباب الاول اذا امعن و چكركه يمورطلمق ايچون قويرغنى يره كومك معناسنه‌در يقال سخت الجرادة اذا غرزت ذنبها فى الارض جميع امهاتده وشروحده بومعنا سخ ايله مقيد اولمغله و انقولينك سخاخ ايله ترجمه‌سى وهمدر (السخ) سينك ضميله كلمهٔ اعجميه‌ده و عربيده مستعملدر اوزاندن يكرمى درت بطمان مقداره دينور (الانسداخ) انفعال وزننده يايلمق معناسنه‌در يقال انسدخ على الارض اذا انبسط (السربخ) باى موحده ايله جعفر وزننده ارض واسعه‌يه دينور وشول ارضه دينوركه آنده برطرفه يول بولنميوب هرطرف اوه اولمغله اكا دوشنلر كمراه اولور اوله يقال ارض سربخ اى مضلة (السربخة) دحرجه وزننده بى تمكين وخفيف مشرب اولمق معناسنه‌در يقال سربخ الرجل اذا خف ونزق وتأنى ايله آهسته آهسته يوريمك معناسنه‌در يقال سربخ الرجل اذا مشى رويدا واويله اسيلمكنده برمحله يوريوب كتمك معناسنه‌در يقال سربخ الرجل اذا مشى

فی الظهیرة (السرباخ) قرطاس وزننده واسع بیابانه دینور یقال مهمة سرباخ
ای واسع (المسربخ) مسرهد وزننده بعید یره دینور یقال مکان مسربخ ای بعید
(السردوخ) سینک ضمیله اوزرینه صو دوکیلن یعنی تر وتازه اولمق ایچون صوده
اصلدیلن خرمایه دینور (الاسفاناخ) همزه‌نك کسریله سبزهٔ معروفدر ترکیده
تحریفله اسپناق دیدکلریدر طبیعتی ملین وبرمقدار جالی یعنی ماده ایله سطح عضوك
بیننه کیروب یاپشمش وقورمش رطوبتلری مزیل وغساله یعنی رطوبت وسیلان
سببیله سطح عضودن فضلاتی منقی‌در وبل وکوکس آغریلرینه نافعدر (السلخ)
سینک فتحی ولامک سکونیله مذبوحك دریسنی یوزوب چقرمق معناسنه‌در یقال
سلخ الشاة سلخا من الباب الاول والثالث اذا کشط جلدها وانسان آرقه‌سندن
لباسنی صویمقده دخی استعمال اولنور یقال سلخت المرأة درعها اذا نزعت ومنه
سلخ الله النهار من اللیل ای استله یعنی حق تعالی نهاری لیلدن صیروب چقردی
وسلخ آی آخر اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال سلخ الشهر اذا مضی وآیی
آخره یتشدرمك یعنی آیك آخرینه واصل اولمق معناسنه مستعملدر یقال سلخ فلان
شهره ای امضاه وصار فی آخره ونبات صراروب قوریمغه بشلدقدنصکره ینه
یشروب تازه‌لنمك معناسنه مستعملدر یقال سلخ النبات اذا اخضر بعد الهیج ویلان
قاوله‌مق معناسنه‌در یقال سلخت الحیة اذا انسری عن سلختها بوراده مؤلف فعلینك
برنی مؤنث وبرنی مذکر ایرادی حیه لفظنك تأنیث وتذکیرنه مبنیدر وسلخ آیك
آخر کوننه اطلاق اولنورکه تسمیه بالمصدردر یاخود بمعنی مفعولدر ومذبوحدن
یوزیلوب طلوم چیقاردیلن دری‌یه دینور (المسلوخ) دریسی یوزیلوب چقرلمش
قیونه دینور (الانسلاخ) انفعال وزننده ذبیحه‌نك دریسی یوزیلوب چقرلمق
معناسنه‌در بومناسبتله سلخ کبی آی آخر اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال
انسلخ الشهر اذا مضی وکوندز کیجه‌دن صیریلوب چقمق معناسنه مستعملدر یقال
سلخ الله النهار من اللیل فانسلخ (السلخة) ذکر اولنان سلخك مفردیدرکه طلوم
چقاریلن دری‌یه ویلانك قاو تعبیر اولنان صویلش دریسنه دینور (المنسلخ) میمك
ضمی ولامك فتحیله بودخی سلخ کبی آیك آخر کوننه اطلاق اولنور (السالخ) شول
اوبوز علتنه اطلاق اولنورکه اصابت ایلدیکی دوه‌نك دریسی صویلوب چقار
اوله وسالخ سیاه یلانه دینورکه پك ایری اولور بهر سنه قاولدیغیچون اطلاق
اولنمشدر مؤنثنده اسوده دینور سالخه ایله صفتلنمز یقال اسود سالخ واسودان
سالخ یعنی لاتثنی فی الصفة ویقال اساود سالخة وسواخ وسلخ کرکع وسلخه بالهاء
(الاسلخ) احمر وزننده باشنك اوکی کل اولان آدمه اطلاق اولنور اصلع معناسنه
وپك قرمزی چهره‌لو آدمه اطلاق اولنور (السلیخة) سفینه وزننده برکونه عطر

اسمیدرکه

اسمیدرکه کویا که صویلمش قبوقدر بونك حقیقتی هند وعمانده نابت برشجر داللرینك قشریدر بعضا دارچین ایچلرنده دخی بولنور وبو یدی قسم اولور عنبر قبوغی دیدکلری قرمزی نوعیدر واکا قرفة الدار صینی دخی دیرلر (وسلیخه) هنوز طوغمش ولده اطلاق اولنور وبان دیدکلری اغاجك مسك وسائر طیب ایله تربیه اولنمقسزین ساده دهننه دینور و بان ترکیده سورقون اغاجی و بك اغاجی دیدکلری سهی وموزون برشجردر وسلیخة الرمث مرعای دوابدن رمث دیدکلری شجرك مرعی اولمیان یرینه دینور قبوغندن صویلمش اولور (المسلاخ) میمك کسریله خاصة یلانك صویلمش دریسنه دینورکه قاو تعبیر اولنور بهر سنه برکره قاولیوب چقردیغی کوملکدن عبارتدر وهنوز یمشی یشل وخام ایکن دوکیلور اولان خرما اغاجنه اطلاق اولنور ویوزلمش دری‌یه دینور اهاب معناسنه (السلیخ) امیر وزننده شول کشی‌یه دینورکه شدید الجماع اولوب لکن کبه ایلمز اوله یقال رجل سلیخ ملیخ ای شدید الجماع ولا یلقح ووادی اولمیان بیزه نسنه‌یه دینور طپراق وطاش کبی یقال شیٔ سلیخ ملیخ ای لاطعم له بوراده من لاطعم نسخه‌لری غلطدر نته‌که ملیخ ماده‌سنده ماایله مثبتدر (السلاخة) سینك فتحیله دادسزلغه دینور یقال فیه سلاخة ملاخة ای لیس له طعم (السلخ) فتحتینله ایپلك اکیردکلری ایکده قلان ایپلك بقیه‌سنه دینور (الاسلخاخ) احمرار وزننده یان اوزره اوزانوب یاتمق معناسنه‌در صویلمش دری کبی یقال اسلخ الرجل اسلخاخا اذا اضطجع (الاسلیخ) ازمیل وزننده برنبات آدیدر (السماخ) سینك کسریله صماخ وزننده ومرادفیدرکه بوراده مرادقولقدر وسماخ شیشه آغزینك باغنه دینور عقاص معناسنه (السمخ) سینك فتحی ومیمك سکونیله برآدمك قولغنه اوروب ایشتمکدن آلیقومق معناسنه‌در یقال سمخه سمخا من الباب الثالث اذا اصاب سماخه فعقره و اکین طپراقدن هنوز یاروب کورنمك معناسنه‌در یقال سمخ الزرع اذا طلع اولا (السمخة) سینك کسریله اکینك طپراقدن اوج کوستورمسی هیئتنه دینورکه بناء نوعدر یقال ان هذا الزرخ لحسن السمخة بوکویا که ذکر اولنان سماخدن مأخوذ در شیشه‌نك آغزی باغی شیشه‌نك اوجنده جزؤیجه مرئی اولمق مناسبتنه مبنی‌در (السملوخ) سینك ضمیله صملوخ معناسنه‌درکه قولق دایکنك ایچ طرفیدر وبغدایجق اوتی دیدکلری اوتك داللرندن قوپریلان تازه فلیزه دینور (السملاخ) سینك کسریله سملوخ ایله معنای اولده مرادفدر (السماخی) سینك فتحی و یای مشدده ایله دادسز وبیزه اولان سوده وسائر طعامه دینور وشول سوده دینورکه طلوميله یوغرد اولمق ایچون چقور ایچره موضوع اوله (السنخ) سینك کسریله برنسنه‌نك اصل ومبناسنه دینور یقال فلان لاسنخ له ای لا اصل له وسنخ السن

دیشلرك كوكنه و منبتنه دینور و سنخ الحمی اسمه عارضه‌سنك سورت وحدتنه
اطلاق اولنور وسنخ خراسانده برقریه آدیدر اعلامدن ذاكر بن ابی بكر السنحی
اورادندر (السنوخ) رسوخ وزننده ومرادفیدركه ثابت واستوار اولمق معناسنه‌در
یقال سنخ الشیٔ سنوخا بمعنی رسخ (السنخ) فتحتینله برنسنه بوزلمق تغیر معناسنه‌در
یقال سنخ الدهن سنخا من البـاب الرابع بمعنی زنخ ای تغیر وطعامی چوغه كتمك
معناسنه‌در یقال سنخ من الطعام اذا اكثر (السناخة) سینك فتحیله (والسنخة)
فتحاتله بد ومتعفن رایحه‌یه دینور یقال له سـناخة وسنخة ای ریح منتنة وسناخة
كیر وپاسه دینور وسنخ معناسنه ودباغت اثرلرینه دینوركه متعفن اولور (السنخ)
كتف وزننده سمه‌سی چوق وخیم یره دینور یقال بلد سنخ ای محمة (سانخ) نصر
بن احمد نام محدثك جدی اسمیدر علی قول بوحای مهمله ایله‌در (التسنیخ) تفعیل
وزننده نسنه ایستمك معناسـنه‌در یقال سنخ منه الشیٔ اذا طلبه (السنختان)
سینك ضمی ونونك سكونیله ایكی آدم بویی مقداری اولان قویی‌یه دینور شارحك
عبابدن نقلی اوزره ترجمه اولندی (المسنخ) مسرهد وزننده مسرنخ معناسنه‌دركه
ذكر اولندی و اویله اسیلمكنده یوله كیدن آدمه دینور (السوخ) سینك فتحی
وواوك سكونیله اایاق یوررکن چامورلق كبی یومشق یره باتوب كوملك معناسنه‌در
یقال ساخت قوائم الحمار تسوخ سوخا بمعنی ثاخت وبرنسنه صویك دبنه چوكمك
معناسـنه مستعملدر یقال ساخ الشیٔ فی الماء اذا رسب (السیوخ والسووخ)
قعود وزنلرنده (والسوخان) فتحاتله قعر زمینه باتمق معناسنه‌دركه خسف اولمق
تعبیر اولنور یقال ساخت الارض بهم سیوخا و سووخا و سـوخانا اذا انخسفت
باایله متعدی اولمغله مؤلف لازمیله تفسیر ایلمشدر (السواخیة) علابطه وزننده
چوق چامورلغه دینور (السواخ) غراب وزننده (والسـواخی) سینك ضمی
وواوك تشدیدی والفك قصریله شقاری وزننده چامور بتاغنه دینور یقال صارت
الارض سواخا وسواخی اذا صارت ذات سواخیة وسواخی كلمه‌سـنك مصغرنده
سوبوخه دینور وجوهری سواخی علی وزن فعالی ای كثرها زراع المطر قولی
یعنی سواخی خیاری كبی فائك فتحیله فعالی وزننده‌در دیمسی غلطدر (التسوخ)
تفعل وزننده بتاقلغه دوشمك معناسنه‌در یقال تسوخ الرجل اذا وقع فی السواخ
(سوخ) سینك ضمیله برقریه آدیدر (السیخ) شیخ وزننده (والسیخان) فتحاتله
رسوخ وثبات معناسنه‌در یقال ساخ الشیٔ یسیخ سیخا وسیخانا اذا رسخ وبرمق
یاخود اایاق چامور كبی یومشق یره كوملك معناسـنه‌در یقال ساخت قدماه ای
ثاخت (السیاخ) كتاب وزننده چاموردن یاپو یپان بنالره دینـور بناة الطین

معناسنه

معناسنه شارح مناوی دیرکه سیاخ سائر امهاتك بیانی اوزره مفرددر بناء الطین معناسنه جمعی سیوخ‌در

﴿ فصل الشین المعجمة ﴾ (الشخ) شینك فتحی وبانك سکونیله سود صاغیلورکن ظهور ایدن فشردیسندن حکایه‌در تقول سمعت شخ اللبن ای صوته عند الحلب (الشخ) شینك فتحی وخای معجمه‌نك تشدیدیله ایشه‌مك معناسنه‌در یقال شخ الصبی شخا اذا بال وسود صاغیلورکن فشردامق معناسنه‌در یقال شخ اللبن اذا صات عند الشخب واویورکن موشلدامق معناسنه‌در یقال شخ فی نومه اذا غط (الشخیخ) شینك فتحیله حین تبولده بولی چبوق کبی اوزادی چوکدرمك معناسنه‌در یقال شخ ببوله شخیخا اذا امتد کالقضیب (الشخشخة) زلزله وزننده شخیخ معناسنه‌در یقال شخشخ ببوله بمعنی شخ به وشخشخه سلاح وکاغد خاشردیلرینه وقغشدیلرینه دینورکه حکایه‌در وبونده مصدر دخی اولور خشخشه کبی وشخشخه چوکمش ناقه کوکسنی یوقری طوتمق معناسنه‌در یقال شخشخت الناقة اذا رفع صدرها وهی بارکة (الشخشاخ) سلسال وزننده بولنی چبوق کبی اوزادی چوکدرر اولان کمسیه دینور (الشدخ) شینك فتحی ودالك سکونیله قباق وقاون کبی رطب نسنه‌یی قیرمق علی قول باش وکمیك مقوله‌سی یابس نسنه‌یی قیرمق معناسنه در یقال فی الاول شدخ البطیخ او الحنظل شدخا من الباب الثانی ویقال فی الثانی شدخ رأسه او العظم شدخا اذا کسره وصحاح ونهایه وسائر بعض امهاتده قاون وباش کبی ایچی بوش نسنه‌یی کسر ایله مقیددر کرك رطب وکرك یابس اولسون واساسده تنویعله شیء اجوفی کسر ویا رخص وملایم نسنه‌یی صقوب اوفاتمغله مقیددرکه اولدخی اجوف اوله نته‌که حنظل ایله تمثیلی آنی مشعردر وشدخ میل ایلمك معناسنه‌در شارحك بیاننه کوره طریق مستقیمدن میل وانحراف ایلمك معناسنه‌در کرك حسی وکرك معنوی اولسون یقال شدخ الرجل اذا مال عن القصد وآتك آلننده اولان بیاض بروننه قدر ممتد اولوب یایلمق معناسنه‌در یقال شدخت غرة الفرس اذا انتشرت وسالت سفلا وبرکمسه‌نك مشدخنه یعنی بورغاج یرینه اورمق یاطوقنمق معناسنه‌در یقال شدخ فلانا اذا اصاب مشدخة (التشدخ) تفعل وزننده (والانشداخ) انفعال وزننده شدخك معنای اولنده مطاوعلردر یقال شدخ الحنظل فتشدخ وانشدخ ای انکسر (الشادخة) آتك آلنندن بروننه قدر ممتد اولان غره‌یه دینور (الاشدخ) احمر وزننده شادخه‌سی اولان ارکك آته دینور مؤنثنده شدخاء دینور واشدخ ارسلانه دینور (المشدخ) معظم وزننده هنوز رطب اولمامش خرما قورغنه دینورکه ال ایله صقلنجه قیریلوب اوفانور اوله وبیونك بورغاج یرینه دینور مقطع العنق معناسنه (الشدخة) نبذه وزننده تر وتازه نباته دینور (الشداخ) شینك ضمیله طوال

وطياب وزننده كه مبالغه‌در وشينك فتحيله‌ده بعضا زبانزددر يعمر بن عمرو الكنانى
لقبيدر جاهليتده حكام عربدن ايدى كعبهٔ مكرمه‌نك توليتى خصوصنده قصى ايله
خزاعه بيننده نزاع واقع اولمغله كيدرك ضرب لسان حرب سنانى مؤدى اولوب
بالاخره مرقومه مراجعت اولدقى دماء خزاعه‌يى تحت قدمنه شدخ يعنى هدر
وابطال ايله قصى طرفنه حكم ايتمكله شداخ ايله تلقيب اتديلر اساسك بيانه
كوره عربلر شدخ دماءهم تحت قدمه ديرلر دملرنى هدر وابطال ايتدى معناسنه كه
ذكر اولنان غرهٔ شادخه‌دن مأخوذدر (اشداخ) همزه‌نك فتحيله عقيق مدينه‌ده
بر وادى اسميدر (الشادخ) تروتازه كنج اوغلانه دينور و شادخ اعتدالدن
منحرف اولان شيئه دينور يقال امر شادخ اى مائل عن القصد (الشدخ) فتحتينله
خلقتى ناتمام اولان دوشوكه اطلاق اولنور (الشاذياخ) ذال معجمه‌نك كسريله
شهر نيسابورك اسم قديميدر و مرو قضاسنده برقريه آديدر (الشرخ) شرخ
وزننده هر شيئك اصلنه وعرقنه دينور وبر شيئك سيوريجه تومرب چقان اوجنه
دينور حرف ناتئ معناسنه مثلا شرخا الفوق ديرلر تثنيه بنيه‌سيله اوق كزينك
كرتكنك ايكى جانبنه كه تومسكجه اولور و شرخا الرحل ديرلر سمرك اوك واكسه
قاشلرينه وشرخ جوانلق حالتنك اول هنكامنه اطلاق اولنور تقول فعلته شرخ
شبابى اى فى ريعانه واوله وبهر سنه تولد ايدن دوه ياوريلرينه دينور و انسانك
ولدينه دينور يقال هو شرخ فلان اى نجله وهنوز صوارلمامش و اوق چقورلمامش
ساده تمرنه دينو وشرخ شارخ لفظندن جمع اولور صحب وصاحب كبى نوجوانلر
ديمكدر وشرخ ياشد اشه دينور همزاد معناسنه يقال هو شرخه اى تربه ولدته ومثل
ومانند معناسنه‌در يقال هما شرخان اى مثلان جمعى شروخ كلور وشرخ وشروخ قعود
وزننده دوه قسمى آزى ديشى يارمق معناسنه‌در يقال شرخ ناب البعير شرخا وشروخا
من الباب الاول اذا شق البضعة (الشارخ) تازه دلوقنلويه دينور شاب معناسنه (الشروخ)
شينك ضميله شرخك جمعيدركه ذكر اولندى وشروخ ايرى ميشه اغاجلرينه دينوركه
تيكنلو اولور مغيلان كبى وقولهم شروخ شرخ كركع للمبالغة پس بونكده مفردى
شرخ‌در (بنو شرح) بر بطن اسميدركه (الشرباخ) باى موحده ايله قرطاس وزننده
سولپو كلنوب فاسد وتباه اولمش مناره دينور (الشرداخ) شرباخ وزننده طبانى
بيوك وانلو اولان آدمه دينور يقال رجل شرداخ القدم اى عظيمها وعريضها
(الشلخ) شينك فتحى ولامك سكونيله اصل وعرق معناسنه‌در يقال انه لكريم
الشلخ اى الاصل والعرق وانسانك ولدينه على قول نطفه سنه دينور قال الشارح
ومنه قول لبيد * ذهب الذين يعاش فى اكنافهم * وبقيت فى شلخ كجلد الاجرب
* وشلخ عورتك فرجنه دينور وشلخ مصدر اولور قلجله بركسه‌يى اوروب اتنى

قوپرمق معناسنه‌در يقال شلخه بالسيف شلخا من الباب الاول اذا هبره‌به (شاخ) هاجر وزننده جد ابراهيم على نبينا وعليه التسليم اسميدر (الشمخ) شينك فتحى وميمك سكونيله (والشموخ) قعود وزننده پك يوكسك وبلند اولمق معناسنه‌در يقال شمخ الجبل شمخا وشموخا من الباب الثالث اذا علا وطال يعنى الى السماء مؤلفك بياننه كوره كرچه باب اولدن اولمق لازمدر لكن اصول سائره‌ده باب ثالثله مقيددر وشمخ وشموخ تكبر ايلمك معناسنه استعمال اولنور رفع انف مناسبتيله يقال شمخ الرجل بانفه اذا تكبر وشمخ بن قراره عربدن بر بطن آديدر جوهرى تصحيفله جيم بابنده ذكر ايلمشدر (الشمخ) فتحتينله بعيد اولان قصد ونيته اطلاق اولنور يقال نية شمخ اى بعيدة (الشماخ) شداد وزننده اسمادندر شماخ بن حليف وشماخ بن المختار وشماخ بن العلا وشماخ بن عمرو وشماخ بن ضرار وشماخ بن ابى شداد شاعرلردر (شميخ) زبير وزننده بررجل اسميدركه ابوعامر ايله مكنى‌در (الشامخ) يوكسك وعالى نسنه‌يه دينور يقال جبل شامخ اى شاهق وعز وتعظيمله بروني يوقرى طوتان يادكاره اطلاق اولنور يقال رجل شامخ اى رافع انفه عزا جمعى شمخ كلور ركع وزننده وشامخ بررجل اسميدر (الشموخ) صبور وزننده ايراق مسافه‌يه اطلاق اولنور يقال مفازة شموخ اى بعيدة (الشمراخ) شينك كسريله (والشمروخ) شينك ضميله چوپلو صالقمه دينوركه اوزرنده خرما ياخود اوزوم اوله وشمراخ طاغك تپه سنه دينور وپك يوكسك بلوطلره دينور وآت قسمنك آلننده اولان غره‌يه يعنى بياضه دينوركه انجه اوزون اولوب برون دلكلرينك ارالغنه قدر اينوب لكن دوداغنه وارمش اوله تركيده اكا صقر تعبير اولنور وبو وجه اوزره اولان آته شمراخ اطلاق اولنمز جوهرى اطلاق اولنور ديمكله غلط ايلمشدر (ذوالشمراخ) مالك بن عوف النضرى نام كمسنه‌نك فرسى اسميدر (الشمراخية) خوارجدن برطائفه‌دركه عبدالله بن شمراخ اصحابيدر (الشمرخة) دحرجه وزننده دالدن صالقم كسمك وصالقم صيرمق معناسنه‌در تقول شمرخ العذق على بنية الامر اى اخرط شماريخه بالمخلب قطعا (الشناخ) كتاب وزننده طاغك برطرفه طوغرى سيوريلوب چقان برونه دينور (المشنخ) معظم وزننده تيكنلرى آيرتلانمش خرما اغاجنه دينور (التشنيخ) تفعيل وزننده خرمانك تيكنلرنى آيرتليوب پاك ايلمك معناسنه‌در يقال شنخ عليه النخلة تشنيخا اذا نقح عنه سلاء (الشنذخ) قنفذ وزننده طقناز كوده‌لى اوزون وشديد اولان انسان وحيوانه دينور وارسلانه دينور وآتشلو ياوز آته دينور وشول طعام وضيافته دينوركه برجديد قوناق بنا ايدن ياخود سفردن كلن ياخود ضايعنى بولان كمسه ترتيب ايدر تركيده بقياز تعبير اولنور (الشنداخ) شينك ضميله (والشنداخ) شينك كسريله (والشندخة)

(والشنداخی) شینلرك ضمیله بونلرده طعام مذکوره دینور (الشندخه) دحرجه وزننده وجه مذکور اوزره شندخ دیدکلری طعام ضیافتی ترتیب ایلك معناسنه در یقال شندخ الرجل اذا عمل الشندخ (الشیخ) شینك فتحی ویانك سکونیله (والشیخون) سحون وزننده سیماسنده پیرلك ظاهر اولان یعنی پیر وسالخورده اولان کشی یه دینور علی قول اللی یاخود اللی ریاشندن آخر عمره قدر یاخود سکسانه قدر شیخ اطلاق اولنور شیخك جمعی شیوخ کلور وشیوخ کلور شینك کسریله که مجاورت یایه مبنی درواشیاخ کلور وشیخه کلور عنبه وزننده وشیخه کلور صبیه وزننده وشیخان کلور ضیفان وزننده ومشیخه کلور میمك ویانك فتحیله ومشیخة کلور میمك فتحی وشینك کسریله ومشیوخاء کلور مدایله ومشیخاء کلور میمك فتحی وشینك کسریله ومشایخ کلور مصباحك بیاننه کوره مشیخه میمك ویانك فتحیله اسم جمعدر مشایخ انك جمعیدر وشیخك مصغرنده شییخ دینور وشیخ دینور یاء ایچون شینك کسریله وقلیلا شویخ دینور واو ایله جوهری قلیلا ورودنی درك ایلمامکله شویخ کلدیکنی انکار ایلمشدر لکن جوهری صحاح لغت قیدنده اولغله نوادره مبالات ایلدیکی بیاندن مستغنیدر وشیخ لفظنك مؤنثنده شیخه دینور هایله وشیخ برشجر آدیدر وخاتونك زوجنـه اطلاق اولنور وشیخه هایله اسد وحنظله قبیله لرینك بلادنده برییاض قوملق آدیدر ذوالحرق الطهوی نام شاعرك قول صحیح اوزره اشبو ★ ومن جحره بالشیخة الیتقصع ★ مصراعنـده مذکور شیخه دن مراد ذکر اولنان قوملقدر مترجم دیرکه مصراع مزبورك صدری ★ ویستخرج الیربوع من نافقائه ★ مصراعیدر واستاد ومرشده شیخ اطلاقی علم وفضیلتده اکبراولدیغندندر (الشیخیان) یای نسبتله وتثنیله بنیه سیله عبد اللطیف بن نصر وعبدالله بن محمد بن عبدالجلیل نام کمسه لردرکه شیخ میهنی حضرتلرینه منسوبلردر (الشیخ) فتحتینله(والشیوخة)شینك ضمیله (والشیوخیة) یای مشدده ایله (والشیخوخة) شینك فتحیله (والشیخوخیة) یای مشدده ایله مصدرلردر انسان قوجامق معناسنه در یقال شاخ الرجل شیخا وشیوخة وشیوخیة وشیخوخة وشیخوخیة اذا صار شیخا (التشییخ) تفعیل وزننده بودخی قوجامق معناسنه در یقال شیخ الرجل بمعنی شاخ وبرآدمی تعظیم قصدیله یاشیخ دیو چاغرمق ومحاوره ده یاشیخ دیه رك خطاب ایلك معناسنه در یقال شیخه اذا دعاه شیخا اوقال له یاشیخ بجیلا وبرکسه یی تعییب ایلك معناسنه در یقال شیخ علیه اذا عابه وبرآدمی رسوای وبدنام ایلك معناسـنه در یقال شیخ به اذا فضحه (التشیخ) تفعل وزننده قوجالمق معناسـنه در یقال تشیخ الرجل اذا صارشیخا (الاشیاخ) شیخك جمعیدر که ذکر اولنور ومنـه قولهم اشیاخ النجوم ای اصولها مراد سبعهٔ سیاره در قال الشارح وهی الدراری ای السیارات (رستاق الشیخ) اصفهانده برموضعدر (شیخان) تثنیه بنیه سیله مصعب

بن

بن عبدالله نام محدثك لقبيدر ومدينه‌ده برموضع آديدر كه احد ملحمه‌سنده لشكر كاه
حضرت رسول الله ايدى عليه السلام (الشيخة) شينك كسريله برصرپ عقبه
آديدر طبراغنك بياض اولمسى باعث تسميه‌در (الشاخة) قدو اندامى معتدل اولان
آدمه دينور
﴿ فصل الصاد ﴾ (الصخبة) صادك وبانك فتحيله سبخه معناسنه‌دركه شوراق يره
دينور وصبخة القطن سبخه‌دركه محلنده ذكر اولندى (الصخ) صادك فتحى
وخانك تشديديله برقانى وپك نسنه‌يى برمجوف اولميوب مصمت اولان شيئه اورمق
معناسنه‌در مثلا طاش ودمور ودكنك مقوله سنى برقيايه اورمق كبى يقال صخ
الحديدعلى الصخرة صخا من الباب الاول اذا ضربه بها وصخ وصخيخ وجه مذكور
اوزره اوريلان قياسسلمنك معناسنه‌در يقال صخت الصخرة صخا وصخيخا اذا صاتت
حين قرعت بالشئ الصلب (صخه) هايله آندن اسمدركه قيانك آوازندن حكايه‌در
لسانمزده طاقردى تعبير اولنور تقول سمعت للصخرة المقروعة صخة اى صوتا
وصخ وصخيخ قرغه دوه‌نك ياغرنى برونيله دور تشدرمك معناسنه‌دركه ككمك
تعبير اولنور يقال صخ الغراب اذا طعن دبره البعير (الصاخة) خانك تشديديله
صيحه وآوازه دينوركه شدتندن قولقلرى صاغر ايدر اوله وصاخه قيامته وداهيه‌يه
اطلاق اولنور قيامة اطلاقى نفخهٔ صور حسبيله‌در مبالغة قيامته وصف اولور وصاخه
اسناد مجازى اوزره مصمه معناسنه‌ده اولور زيرا مصم حقيقتده مسمع اولاندر وبو صخ
كلمه‌سندن مأخوذدركه قولغى صاغر ايلمك معناسنه‌در مجازا آواز شديده‌ده استعمال
اولنمشدر يقال صخه صخا اذا ضربه اذنه فاصمها ويقال صاح بهم صيحة تصخ الاذان
وداهيهٔ شديده‌يه اطلاقى دخى سماعنه قولقلر طيانمديغنه مبنى‌در مؤلف اقتصار وجهى
اوزره ثبت ايلمشدر (الصرخة) صادك فتحى ورانك سكونيله صيحهٔ شديده‌يه دينور
قال فى الاساس‌له عولة كعولة الثكلى وصرخة كصرخة الحبلى وصرخه مؤذنك
اذانته اطلاق اولنوركه حقيقت شرعيه‌در تقول سمعت الصرخة الاولى اى الاذان
الاول (الصراخ) غراب وزننده حيقرمق ياخود شدتله حيقرمق معناسنه اسمدر
ومصدر اولور يقال صرخ الرجل صراخا من الباب الاول اذا صاح اوشديدة
(التصرخ) تفعيل وزننده تكلفله حيقرمق معناسنه‌در يقال تصرخ الرجل اذا
تكلف الصراخ (الصارخ) مدد وفرياده يتشن آدمه دينور مغيث معناسنه‌در
فريادرس تعبير اولنور ومدد استين‌داد خواهه دينور مستغيث معناسنه بوصورتده
ضد اولور اساسده صرح صوت مغيث وصوت مستغيث ايله مفسر اولمغله صارخ
وصريخ آنلردن مأخوذدر وصارخ خروسه اطلاق اولنور (الصريخ) امير وزننده
بودخى صارخ معناسنه‌دركه مغيث ومستغيثه دينور (المصرخ) محسن وزننده

مدد واغاثه ایدن واعانت ایدن آدملره دینور (الاصطراخ) افتعال وزننده مشارکت
ایچوندر بری برینه فریاد ایدشمك معناسنه‌در یقال اصطرخ القوم اذا تصارخوا
ای صرخ بعضهم ببعض (الصارخة) فاعله وزننده مصدردر فریاده یتشمك معناسنه‌در
یقال صرخه صارخة اذا اغاثه وصارخه استغاثه صوتنه دینور تقول سمعت صارخة
القوم ای صوت استغاثتهم (الصراخ) کتان وزننده طاوس قوشنه اطلاق
اولنور چاغرغان اولدیغیچون (صرخ) قفل وزننده برطاغك اسمیدر (الصربخة)
دربخة وزننده خفت ونزق معناسنه‌در که بی تمکین وسبکمشرب اولمقدر (الاصلخ)
اصلح وزننده اصلا ایشتمز اولان صاغره دینور یقال رجل اصلخ ای اصم جدالایسمع
البته بونك مأخذی صلخ‌در فتحتینله یقال صلخ الرجل صلخا من الباب الرابع
واصلخ اویوز ارکك دوه‌یه دینور مؤنثنده صلخاء دینور یقال جمل اصلخ وناقة
صلخاء وابل صلخی ویقال جرب صاخ ای ساخ یسلخ جلد البعیر (التصالخ) تفاعل
وزننده مواضعة صاغرلق کوستورمك معناسنه‌در یقال تصالح الرجل اذا تصام
(الصلوخ) صبور وزننده مهلك وقتال اولان داهیه‌یه اطلاق اولنور یقال
داهیة صلوخ ای مهلکة (الاصلخاخ) احرار وزننده یان اوزره یان اوزانوب
یاتمق معناسنه‌در یقال اصلخ الرجل اصلخاخا اذا اضطجع (الصماخ) کتاب وزننده
(والاصموخ) اسلوب وزننده قولغك دلیکنه دینور وقولغك کندیسنه‌ده دینور
ومنه تقول هذا کلام یولم صماخی واصموخی وهو خرق الاذن والصماخ ایضا الاذن
نفسها شارح دیرکه کل اذن ولود وکل صماخ بیوض دیرلر یعنی ولدی بطننده
حاصل اولان ذی روحده اذن تعبیر اولنور ویومورطه‌سنده پیدا اولانده صماخ
دینور حتی صحاحده کل سکاء تبیض وکل شرفاء تلد دیمشدر وصماخ آزجه صویه
دینور تقول عندی صماخ ای قلیل من الماء (صماخ) غراب وزننده برصو آدیدر
(الصمخ) صادك فتحی ومیمك سکونیله برآدمك صماخنه اورمق معناسنه‌در یقال
صمخه صمخا من الباب الاول اذا اصاب صماخه ویومرقله برینك کوزینه اورمق
معناسنه‌در یقال صمخ عینه اذا ضربها بجمیع کفه وچهره‌یه کونش طوقنمق یاخود
کونش چالمق معناسنه‌در یقال صمخت الشمس وجهه اذا اصابته او اشتد وقعها
علیه (الصمخة) فرحه وزننده کوده‌سی تروتازه ومطرا اولان محبوبه‌یه دینور
یقال امرأة صمخة ای غضة (الصماخة) جبانه وزننده اشکنبه‌نك باشنده شیردان
وقرق بایر تعبیر اولنان شیئه دینور قطنه معناسنه (النصمخ) صادك کسریله قوریجه
برنسنه‌درکه قیون قسمی طوغوردقدنصکره‌جه ممه‌لرینك امزکلرنده اولور بواشچه
شق ایدرلر آندنصکره خالص سود کلمکه بشلراکامه پوصی تعبیر ایدرلر مفردی
صمخه‌در هایله (الصملاخ) صادك کسریله (والصملوخ) صادك ضمیله قولق دلیکنك

ایچنه دینور وقولق چر کنه دینور (الصماخ) علابط وزننده بك قوی سوده دینور که یوغرد کبی قاتیلنمش اوله (الصماخی) سماخی وزننده ومرادفیدر که ذکر اولندی صمالیخ النصی بغدایجق اوتنك کوکلرندن انجه اولان فلیزلرینه دینور (الصخ) صادك کسریله سخ وزننده ومرادفیدر که ذکر اولندی (الصخ) کتف وزننده اصناخی یعنی دیشلرینك کوکاری چقمش اغزه دینور یقال فم صخ اذا خرجت اصناخه (الصناخیة) غرابیه وزننده ایری ویومری جثه لو کمسیه دینور یقال رجل صناخیة ای ضخم (الصخة) فتحاتله کیر و پاسه دینور یقال فی ثوبه صخة ای درن (الصاخة) تخفیفله اعضاده اولان لکی جانور اصرمقدن یاخود برنسنه طوقنمقدن عارض اولان شیشه دینور که اثری قالمش اوله وداهیه یه دینور جمعی صاخات وجمع جنسی صاخ در (الاصاخة) همزه نك کسریله برسوزه قولق طوتوب دکلك معناسنه در یقال اصاخ له اصاخة اذا استمع له (الصواخ) رمان وزننده بتاقلق یره دینور یقال بلد صواخ اذا کان تصوخ فیه الرجل (الصوخ) سوخ وزننده ومرادفیدر که ایاق چامور مقوله سی یره باتمق معناسنه در یقال ساخت الرجل بمعنی ساخت

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضخ) ضادك فتحی وخانك تشدیدیله کوز یاش دوکمك معناسنه در یقال ضخت العین ضخا من الباب الاول اذا دمعت وبولی چبوق کبی اوزادی چوکدرمك معناسنه در یقال ضخ ببوله اذا مده وصوسرپمك معناسنه در یقال ضخ الماء اذانضخه (المضخة) میمك کسریله شول قامشه دینور که ایچنه بر طیقاج اغاج صوقغله ایچندن صوفشقردرلر چوجق ملاعبندندر (الضردخ) ضادك کسری ودالك فتحیله عظیم اولان شیشه دینور (الضرداخ) قرطاس وزننده بغایت صوی وعالی جنس اولان خرما اغاجنه دینور یقال نخلة ضرداخ ای صفیة کریمة (الضمخ) صمخ وزننده بدنه تقاطر ایدر درجه سنده طیب سورمك معناسنه در یقال ضمخ جسده بالطیب ضمخا من الباب الاول اذا لطخه به حتی کانه یقطر (التضمیخ) ضمخ معناسنه در یقال ضمخ بدنه بمعنی ضمخ (الانضماخ) انفعال وزننده (والاضطماخ) افتعال وزننده (والتضمخ) تفعل وزننده طیب سورنمك معناسنه در یقال انضمخ بالطیب واضطمخ وتضمخ اذا تلطخ به (الضمخة) ضادك کسریله سموز خاتونه یاخود سموز ناقه یه دینور وشیره سی تقاطر ایدن تازه خرمایه دینور (ضاخ) بادیه ده برموضع آدیدر (الضاخة) خانك تخفیفیله آفت وداهیه یه دینور

﴿ فصل الطاء ﴾ (الطبخ) طانك فتحی وبانك سکونیله پشورمك معناسنه در کرك بریان وکباب وقاورمه جهتیله وکرك تجرده بشورمك جهتیله اولسون یقال طبخ

اللحم طبخا من الباب الاول والثالث اذا انضجه (الانطباخ) انفعال وزننده (والاطباخ) همزه‌نك وطای مشدده‌نك كسريله افتعال وزننده مطاوعلريدر پشمك معناسنه يقال طبخه فانطبخ واطبخ واطباخ افتعال وزننده طبخ اتخاذ ايلك معناسنه‌در يقال اطبخ الرجل اذا اتخذ طبيخا (المطبخ) مقعد وزننده اسم مكاندر آشخانه‌يه دينور (المطبخ) منبر وزننده اسم آلتدر تنجره‌يه دينور (الطباح) كتان وزننده آشجی‌يه دينور (الطباخة) كتابه وزننده آشجيلق حرفته دينور (الطباخة) كناسه وزننده طبخ اولنوركن تنجره‌نك فوران ايدوب دوكيلن كپوكنه دينور (الطبيخ) امير وزننده منصفدن يعنی يارسی قالنجه قيناديلن شرابدن برنوعه دينور يقال هو يشرب الطبيخ وهو ضرب من المنصف وكرچه وطوغله‌يه اطلاق اولنور يقال اتلف ماله فی الطبيخ ای الجص والاجر (الطبيخ) طانك ضميله قبر وزننده عذاب فرشته‌لرينه اطلاق اولنور كه طبخ اجساد عصاة وكفاره مأمورلردر طابخ مفرديدر (الطباخ) سحاب وزنلرنده برنسنه‌نك محكم واستوارلغنه دينور وزور وقوت معناسنه‌در وسموزلك معناسنه‌در يقال مافی فعله طباخ ای احكام وليس له طباخ ای قوة وفی بدنه طباخ ای سمن (الطبيخ) سكين وزننده قاونه دينور بطيخ كبی شارحك بيانه كوره حجازيون لغتيدر (الطابخ) شديد الحراره اولان حمايه اطلاق اولنور يقال به الحمی الطابخ ای الصالب (الطابخة) اويله اسيسنه اطلاق اولنور هاجره معناسنه وطابخه عامر بن الياس بن مضرك لقبيدر (طبابخ الحر) اسينك سمومنه اطلاق اولنور يقال ظهرت طبابخ الحرای سمائمه (الطباخية) كراهيه وزننده (والطباخية) غرابيه وزننده اتنه طلوكنج خاتونه علی قول كوزل وعقل ورشد صاحبه‌سی قادينه دينور يقال امرأة طباخية وطباخية ای شابة مكتنزة اوعاقلة مليحة (المطبخ) محدث وزننده كلرقسمنك اك اولكی ياوريسنه دينور شارح ديركه اول لفظی سهودر صواب اولان ثالث اولمقدركه اوچنجی ياشنه كيرن ولدی ديمك اولور انتهی ومطبخ اتنه طلوكنج دلوقنلويه دينور (التطبيخ) تفعيل وزننده صبی نشو ونما بولوب يال وبال صاحبی اولمق معناسنه‌در يقال طبخ الصبی اذا ترعرع وكبر (الاطبخ) احمر وزننده (والطبخة) نبذه وزننده حماقتده متانت واستحكامی يعنی پك شاشقين احمق اولان آدمه دينور يقال رجل اطبخ وطبخة ای مستحكم الحمق (المطابخ) جمع بنيه‌سيله مكه‌ده برموضع آديدر (الطبراخ) قرطاس وزننده علی بن ابی هاشم نام محدثك پدری لقبيدر علی قول ميمله طمراخ‌در (الطخ) طانك فتحی وخانك تشديديله برنسنه‌يی آتوب ايراقلشدرمق معناسنه‌در يقال طخ الشیء طخا من الباب الاول اذا رماه وابعده وجماع ايلك معناسنه‌در

يقال طخ جاريته اذا جامعها (المطخة) ميمك كسريله بر تخته پارەسيدر كه چوجقلر
بر طرفنی يوفقلدوب آنكاه چليك كبی اوينارلر بوبرال آيه‌سی قدر دكرمی ومنقش
تخته‌در كه دائرا مادار كرتوب كرتكنه ايپ صاروب بری اوته الندن اتارق
اوينارلر بزم ديارلرده اكا چقشاغی تعبير ايدرلر (الطخوخ) قعود وزننده بد
خويلق وبدمزاجلق شرس وسوء معاشرت معناسنه‌در مقتضای بنيه بومصدر
اولمقدر (الطخطاخ) سلسال وزننده بدخوی وبدمزاج كمسيه دينور وطخطاخ
الحلی نسوانلرك حلياتلری آوازنه دينور كه جغشدی تعبير اولنور وبری برينه
صقشوب قات قات متكاثف اولان ظلمانی سحابه دينور وبررجل اسميدر (الطخاطخ)
علابط وزننده قرا كولق ظلمت معناسنه‌در (المتطخطخ) اسم فاعل بنيه‌سيله پك
سياه نسنه‌يه دينور وضعيف البصر اولان آدمه دينور (الطخطخة) زلزله وزننده
طاغنق نسنه‌نك اجزاسنی بری برينه ضم والصاقله دوزلتمك معناسنه‌در يقال
طخطخ الشیء اذا سواه وضم بعضه الی بعض وطخطخه خنده ايدن كمسه‌نك طيخ
طيخ ديه‌رك كولمسندن حكايه‌در قهقهه كبی (الطرخة) شرحه وزننده شول بيوك
حوض طرزنده مصلقه دينور كه حوضك ياغيری صويك مجراسی ياننده اتخاذ
اولنور كه حوضدن ياغيری مجرادن اكا كلوب اقتضاسی اوزره اورادن مزرعه
ياخود باغچه‌يه اجرا اولنور ولفظ مزبور دخيلدر يعنی عربی خالص دكلدر
(طرخان) سلمان وزننده وبونده طانك ضمی وكسری جائز دكلدر هرنقدر اهل
حديث ضمه وكسريله استعمال ايدرلر ايسه‌ده وبو اهل خراسان لغتيدر شريف
وذيشان اولان رئيسك اسميدر يعنی آنلره اطلاق اولنور جمعی طراخنه كلور
مترجم دير كه لفظ مزبور ترخان فارسی معربی اولمق ظن اولنور كه سلاطينه
خدمات پسنديده‌سی سبق ايلمكله مطلوبات ديوانيه‌دن معاف ومسلم وهر وجهله
مرخص تام اولوب رجا وشفاعتلری مقبول اولان آدمه دينور كه عندلرنده
وزارتدن پايه‌لودر ومؤلف بطريق ماده‌سنده ديكر كونه بيان ايلمشدر انتهی
(الطرخون) طانك فتحيله ترخون معربيدر كه كوكی عاقرقرحا ديدكلری دارودر
تناولی شهوت جماعيه‌يی قاطعدر بو نبات لسانمزده دخی طرخون تعبير اولنان
سبزه‌در وعاقرقرحا آنك يبانی نوعنك كوكيدر (الطريخ) سكين وزننده
طوزلنوب صلاموره باصيلان كوچك بالقلره دينور كه طرهوز ديدكلری
اوله‌جقدر (طرخاباذ) طانك فتحيله جرجان قضاسنده بر قريه‌در طرخ آباد
معربيدر (الطرثخة) ثای مثلثه ايله دربخه وزننده خفت ونزق معناسنه‌در كه
وقار وتمكين ونزاكت مقابليدر (الطلخ) بلخ وزننده شول سيل صويی
كتوردیكی چامورلر بولانق صويه دينور كه آنده جابجاد غوص يعنی صوجولهاسی

وآيت بالغى ديدكلرى سياه و خرده بوجكلر قالمغله ايچمسى ممكن اولميه وطلخ
مصدر اولور بر شيئه ياخود بر آدمه ذكر اولنان چامورى بيلاشدرمق
معناسنه‌در يقال طلخ الشئ اذا لطخ الطلخ به وبرنسنه‌يى قرارتمق معناسنه‌در
يقال طلخ الشئ اذا سوده وكتابتى بوزوب افساد ايلمك معناسنه‌در يقال طلخ
الكتابة اذا افسدها ونجس بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال طلخه بالقذر اذا لطخه
به (الطلخاء) حمقاء وزننده و مرادفيدركه بون خاتونه دينور و طلخاء مصرده
بر موضع آديدر دمياطه موصل اولان شاخ نيل اوزره واقعدر (الاطلخاخ)
احرار وزننده كوز ياشله طولمق معناسنه‌در يقال اطلخ دمع عينه اذا تغرق
وكوز ياشى آقمق معناسنه‌در يقال اطلخ دمعه اذا سال (الطمخ) طانك فتحى
وميمك سكونيله كبر ونخوت ايلمك معناسنه‌در يقال طمخ الرجل طمخا من الباب
الاول اذا تكبر (الطمراخ) طانك فتحيله على بن هاشم نام محدثك پدرى اسميدر
على قول باى موحده ايله‌در نته ذكر اولندى (الطنخ) طانك و نونك فتحيله
ياغلى طعامى چوق يمكله تخمه وامتلا اولمق معناسنه‌در يقال طنخ الرجل طنخا
من الباب الرابع اذا بشم واتخم و غلب على قلبه الدسم و سمورمك معناسنه‌در
يقال طنخ الرجل اذا سمن (التطنيخ) تفعيل وزننده (والاطناخ) همزه‌نك كسريله
تخمه وامتلا ايلمك معناسنه‌در يقال طنخه تطنيخا واطنخه اطناخا اذا اتخمه (الطنخة)
حركاتله احمق و بيغز كمسيه دينور (الطنخ) طانك كسريله كيجه‌دن بربلوكه دينور
يقال مر طنخ من الليل اى طائفة (الطمانيخ) طانك فتحيله طاغنق و يوفقه بولودلره
دينور بوماده برمقتضاى ترتيب طنخ ماده‌سندن مقدم ايراد اولنمق لازم ايكن جميع
نسخه‌لرده بومحلده اولمغله آنلره اقتفا اولندى (طوخ) طانك ضميله مصر اولكه‌سنده
اون درت موضع آديدر (الطوخ) طانك فتحى و واوك سكونيله بركمسيه برقبيح
وناسزا سوز سويلمك يابر كريه ايش ايتمك معناسنه‌در يقال طاخ فلانا يطوخ
طوخا اذا رماه بقبيح منقول اوفعل (الطيخ) شيخ وزننده قبيح نسنه‌يه بيلاشوب
آلوده اولمق معناسنه‌در كرك حسى و كرك معنوى اولسون يقال طاخ الرجل
يطيخ طيخا اذا تلطخ بالقبيح و بومعناده متعدى اولور يقال طاخ فلانا اذا لطخه
بالقبيح و بيوكلنمك معناسنه در يقال طاخ فلان اذا تكبر وبيهوده و باطل ايشه
دورشمك معناسنه‌در يقال طاخ الرجل اذا انهمك فى الباطل (التطيخ) تفعيل
وزننده بودخى بركريهه‌يه بيلاشمق معناسنه‌در يقال تطيخ فلان اذا تلطخ بالقبيح
(التطييخ) تفعيل وزننده برفنا وچركين شيئه بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال طيخ
فلانا اذا لطخه بالقبيح و سموزلك كوده‌يى لحم وشحم ايله طلوم كبى طولدرمق
معناسنه‌در يقال طيخه السمن اذا ملأه شحما ولحما وبركمسه‌يى عذاب ومحنت بصوب

هلاك

هلاك ايلك معناسنه در يقال طبخ العذاب عليه اذا الح عليه فاهلكه (الطيخة) طانك فتحى و يانك سكونيله بر درلو ايشه يرامز اولان احمق آدمه دينور يقال رجل طيخة اى احمق لاخير فيه وفتنه واختلاله دينور تقول اتانا فلان زمن الطيخة اى الفتنة (المطيخ) معظم وزننده فاسد وتباه اولمش نسنه‌يه دينور يقال شئ مطيخ اى فاسد واوزرينه قطران سورلمش دوه‌يه دينور يقال بعير مطيخ اى مطلى بالقطران (الطيخ) طانك كسريله ضحك صوتنى حكايه در تقول قالوا طيخ طيخ مبنيا على الكسر اى قهقهوا

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ (الظمخ) عنب وزننده چنار اغاجى صورتنده بر اغاجك اسميدر مفردات طبيه‌ده ثمر شجرهٔ حور ايله مبيندركه حور رومى ديدكلريدر كهربا آنك صمغى اولديغى منقولدر وظمخ طئ قبيله‌سى لغتنده انجير اغاجنه دينور مفردى ظمخه‌در هايله ياخود سكون ميمله‌در كسره و كسر كبى وكاهى جمعنده دخى ميم ساكن اولور تينه وتين كبى

﴿ فصل العين المهملة ﴾ (العهعخ) عينلرك ضميله بر نوع شجردركه كندوسيله ويپراغيله تداوى اولنور بعض لغويون عينله اولديغنى انكار ايدوب خاى معجمه ايله خعخع در ديديلر واهل بيان كتابلرنده خانك تقديميله عهخع عنواننده مرسومدر لكن غلطدر لفظ مزبورى اهل معانى فصاحت بحثنده تنافر حروفه تمثيل ايلشلردر لكن هايله هعخع عنواننده رسم ايلمريله مؤلف عينى تقديمله ايرادى مخالف اولور مگر تحريف نساخه محمول اوله و شراح هانك كسرى و خانك كسر و فتحيله تقييد ايلشلردر وبونى براعرابينك تركت ناقتى ترعى العهخع قولندن اخذ ايلمديلر

﴿ فصل الفاء ﴾ (الفتخة) فانك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونى وفتحيله برنوع خاتم كبير اسميدركه ال واياق پرمقلرينه چوررلر على قول خاتم كبى كومشدن برحلقه‌در نسوان عرب پرمقلرينه طاقنورلر جازده معادن سبعه‌دن ياپيلوب كلن حلقه‌لر كبى اكر قاشى اولورسه خاتم دينور مايختم به اولديغيچون بزم ديارلرده دخى متعارفدر اكا زهكير محرفى زيكير تعبير ايدرلر نسوان باش پرمقلرينه طاقنورلر جمعى فتخ كلوركه جمع جنسيدر وفتوح كلور وفتخات كلور فتحاتله (الفتخ) فتحتينله مفاصل اعضا ملايم وكوشك اولمق معناسنه‌در على قول ال ايه‌سى وطبان طويل وعريض اولمق معناسنه‌در يقال فتخ الرجل فتخا من الباب الرابع اذا استرخت مفاصلها ولانت اوكان عريض الكف والقدم فى طولهما وفتخ بعض دوه قسمنك خلق ديزلرنده وانجكلرنده اولان اكريلكه شبيه حالته دينوركه نوعا اكريجه كورينور خلقى اولان اكريلكه طرق دينور وفتخ صداسى اولميان چكراغى يه ودف پولنه دينور (الافتخ) احمر وزننده پنجه‌لرى يصى و بيوك اولان ارسلانه دينور معناى

مزبوردن مأخوذدر یقال اسد افتخ ای عریض الکف (الفتخ) فتح وزننده
الك یاخود ایاغك برمقلرنی آوج وطبان جانبنه ملایمجه وکوشکجه بوکمك معناسنه در
مصلی تشهدده رفع مسبحه حالتنده ایتدیکی کبی یقال فتخ الرجل اصابعه فتخا من
الباب الثالث اذا عرضها وارخاها مؤلف کرچه بابندن سکوت ایلمشدر لکن مقدمة
الادبده باب ثالث فصلنده فتخ سر انکشتان باسوی کف و اشکستن یعنی برمقلرك
آوجلرنی آیه طرفنه کوشکجه بوکمك ایله مرسوم اولمغله اکا اتباع اولندی و بو
ذکر اولنان رخاوت مفاصل معناسندن مأخوذدر (التفتیخ) تفعیل وزننده فتخ
معناسنه‌در یقال فتخ اصابعه تفتیخا بمعنی فتخها (الفتخاء) صحراء وزننده سود
صاغجق کولك طرزنده اغاجدن دوزلمش برنسنه‌درکه بال صاغان کمسه اسکمله
کبی آنك اوزرینه اوتوروب بال صاغار وفتخاء لینة الجناح اولان طوشجل قوشنه
دینور شارح دیرکه فی الاصل صفت لازمه‌سندن اولوب بعده اسم قلنمشدر زیرا
مرغ مزبور زمینه نزول حالتنده جناحلرنی کوشدوب آهسته‌جه نازل اولور
انتهی ومه‌لرینك امزکلری قارنی طرفنه طوغری مائل ومرتفع اولان ناقه‌یه فتخاء
الاخلاف اطلاق ایدرلرکه ذمایمندر وبو معنای اولدن منشعبدر وبو حالت نسوان
وچتال طرنقلو حیوان حقلرنده مدایحندندر (فتاح) کتاب وزننده برموضعدر
(فتوخ الاسد) ارسلان پنچه‌لرینك اك واویناق یرلرینه اطلاق اولنور وبوفتخك
جمعیدرکه ذکر اولنان معنادن مأخوذ اسم قلنمشدر (الافتاخ) همزه‌نك کسریله
سکرتمك یابر ایراق یردن کلمك سببیله بی تاب اولوب هار هار صولومق وخشلق
معناسنه‌در یقال افتخ الرجل اذا اعیی وانبهر (الافاتیخ) اسالیب وزننده مناره
شبیه نسنه‌لردرکه مناردن اولجه ظهور ایدر منار ظنیله حفر واستخراج اولندقده
معلوم اولور (الافتخ) ذکر اولنان لین و رخاوت معناسندن افعلدر بو مناسبتله
کوزلری فاتر اولان محبوبه افتخ الطرف اطلاق اولنورکه چشم مخمور وچشم خسته
وچشم خواب آلود تعبیر اولنور یقال غلام افتخ الطرف ای فاتر (فتیخ) زبیر
وزننده برموضع آدیدر (الفخ) فانك فتحی و خانك تشدیدیله فق و قپان تعبیر
ایتدکلریدرکه آنکله قوش مقوله‌سی صید ایدرلر جمعی فخاخ کلور فانك کسریله
وفخوخ کلور وفخ مکده برموضع آدیدر عبدالله بن عمر الفاروق رضی الله عنهما
آنده مدفوندر وفخ مصدر اولور ایاقلرك مفاصلی کوشیوب سلکیلمك معناسنه
نته‌که فخه هایله وفخیخ فعیلنله بو معنایه‌در یقال فخت رجلاه فخا وفخة و فخیخا اذا
استرخت وفخ وفخیخ اویقوده پك پك موشلدامق معناسنه‌در یقال فخ النائم فخا
وفخیخا اذا غط ورایحه هرطرفه یایلمق معناسنه‌در یقال فخت الرایحة اذا فاخت
(الفخة) فانك فتحیله مصدردرکه ذکر اولندی وفخه جاعدنصکره اولان اویقویه

دینور ومردار وناپاك عورته دینور وجثه‌سی ایری عورته دینور وارقه اوزره اولان اویقویه دینور وصباح اویقوسنه دینور وکباده یایه دینور (الفخیخ) موشلدامق معناسنه‌درکه ذکراولندی وانکرك یلانی اغزندن فشیلدامق معناسنه درکه مصدر واسم اولور یقال فخت الافعی فخیخا اذا فخت وتقول سمعت فخیخ الافعی ای فحیحها یعنی فشیلدیسنی ایشتدم (الفخفخة) زلزله وزننده باطل وبی اصل نسنه ایله لاف وتفاخر ایلمك معناسنه‌در یقال فخفخ الرجل اذا فاخر بالباطل (الفدخ) شدخ وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال فدخ رأسه بالحجر فدخا من الباب الثالث اذا شدخه وبورطب نسنه‌یی قیروب اوفاتمغه مخصوصدر (الفرخ) فانك فتحی ورانك سکونیله قوش پلیجنه دینور وهر حیوانك یاوریلرینه اطلاق اولنور کذلك نباتك صغارینه یعنی دیبلرنده چقان فلیزلرینه اطلاق اولنور جمعی افرخ کلور افلس کبی وافراخ کلور وفراخ کلور فانك کسریله وفروخ کلور وافرخه کلور وفرخان کلور فانك کسریله وفرخ ذلیل ومطرود اولان کشی‌یه اطلاق اولنور ویاریلوب اوج ویرمك اوزره اولان اکینه اطلاق اولنور وفرخ بررجلك علیدر ودماغك اوك طرفنه دینور (الافراخ) همزه‌نك کسریله قوش یاوری صاحبی اولمق یعنی یاوری چقرمق معناسنه‌در یمورطه‌یه ده مسند اولور یقال افرخت الطائرة والبیضة اذا صار لها فرخ وهی مفرخ ودروندن خوف واندیشه زائل اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال افرخ الروع اذا ذهب وبو افرخ قلبه الروع سکنده‌درکه یاوری کبی دروندن خوفی اخراج ایلدی دیمکدر وتقول افرخ روعك بالامر ای سکن جأشك واضطرابك ومبهم ومشتبه اولان نسنه بین وعیان اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال افرخ الامر اذا استبان بعد اشتباه اساسك بیاننه کوره بیضه‌دن خارج اولان فرخه تشبیهه مبنی‌در وعربلر مستور اولان سری اظهار ایلدی دیه‌جك یرده افرخ القوم بیضتهم دیرلر ابدوا سرهم معناسنه مؤلف بیضتهم لفظنی مفعول اوله‌رق رسم ایدوب لکن اساسده تمیز اولمق اوزره مرسومدرکه [الا من سفه نفسه] قبیلندندر (التفریخ) تفعیل وزننده بودخی افراخ کبی یاوری چقرمق معناسنه‌در یقال فرخت البیضة والطائرة تفریخا بمعنی افرخت ودروندن خوف وخدشه زائل اولمق معناسنه استعمال اولنور نته‌که ذکر اولندی یقال فرخ الروع اذا ذهب وبرنسنه‌دن بلکلیوب قورقمق معناسنه‌در یقال فرخ الرجل اذا فزع ورعب وقوش یاوریسی کبی ضعیف اولمق معناسنه‌در یقال فرخ القوم اذا ضعفوا وصاروا کالفراخ واکین فلیزلنمك معناسنه در یقال فرخ الزرع اذا نبتت افراخه (المفرخ) محسن وزننده یاوری چقران قوشه کذلك یمورطه‌یه دینور یقال طائرة مفرخ وبیضة مفرخ وبووصف خاصدر (المفارخ) میمك فتحیله

مفرخك جمعيدر كه اسم مكاندر قوشلرك ياورى چقره جغى يره دينور كومس وفوللق
كبى (الاستفراخ) ياورى چقرمق ايچون قوش بسلمك معناسنه در يقال استفرخ
الحمام اذا اتخذها للفراخ (الفرخ) فرح وزننده دروندن خوف وخدشه كيدوب
امين ومطمئن اولمق معناسنه در يقال فرخ الرجل فرخا من الباب الرابع اذا زال
فزعه واطمئن وقوش ياوريسى كبى يره ياپشمق معناسنه در كه خوفدن نشئت ايدر
يقال فرخ الى الارض اذا لزق بها (فروخ) تنور وزننده حضرت ابراهيمك
فرزندى اسميدر كه اسمعيل واسحق على نبينا وعليهم السلام حضرتلرينك برادرلريدر
وسط بلادده ساكن اولان عجم طائفه سى آنك ذريتندندر (الفرخة) حمزه وزننده
يصى مزراق تمرنه دينور (فريخ) زبير وزننده محدثيندن ازهر بن مروانك لقبيدر
وفريخ فرخ لفظندن كه مصغردر تعظيم ايچون استعمال اولنور جذيل وعذيق
كلمه لرى كبى ومنه يقال هو فريخ قريش قال الشارح يقولون فلان فريخ قومه اذا
كانوا يعظمونه ويكرمونه وصغر على وجه المبالغة فى كرامته لسانمزده دخى ياوريجق
وقوزيجق تعبيرى مقام مزبورده ايراد اولنور (المفردخ) مسرهد وزننده بدنى
كل كبى تروتازه اولان كنج ايريسى نوجوانه دينور (الفرسخ) فانك وسينك
فتحيله جوهرى بونى صحاحده ثبت ايدوب لكن برمعنا ذكر ايلامشدر فرسخ اولا
برنسنه ديكملك سكون معناسنه در قال الشارح يقولون اذا احتبس المطر اشتد البرد
واذا امطر كان للبرد فرسخ اى سكون وفرسخ ساعت معناسنه در يقال فرسخ الليل
والنهار اى ساعتهما وراحت وآسايش معناسنه در يقال ماله فرسخ اى راحة وبومعنادن
مأخوذدر كه اوچ ميل هاشمى على قول اون ايكى بيك ذراع ياخود اون بيك ذراع
مسافه يه فرسخ اطلاق اولنور زيرا مسافهٔ مزبوره يى قطع ايدن كمسه سكون واستراحت
ايلمكه محتاجدر مترجم ديركه ميل تعبير اولنان مسافه مختلف فيهدر وعندالاكثر درت
بيك آديمى مستوعب مسافه دن عبارتدر كه هرميل بيك باع وهر باع درت ذراع
وهر ذراع يكرمى درت اصبع وهر اصبع التى شعيردر كه قارن قارنه اوله وبر
شعير شعردن يعنى قيلدن التى دانه مقداريدر وشعر قاطر قويروغندن بر قيلدر
وطريق مكه ده مبنى اولان اميال اول مقداردر بنو هاشم تجديد وتعمير ايلمريله
آنلره مضاف اولمشدر ومصباحده فرسخه دحرجه وزننده بوللق سعه معناسنه در
اوچ ميل مسافه دن عبارت اولان فرسخ بوندن مأخوذ اولمق اوزره مرسومدر
ونهايه نك بيانه كوره دائم وكثير اولوب اصلا منقطع اولميان شيئه فرسخ دينور
وساعت ووقت معناسنه در مسافهٔ معلومه اسمى اولان فرسخ بوندن مأخوذدر
وجميع مفردات فارسيه ده فرسخ فرسنك معربى اولمق اوزره مبنيدر كه اوچ ميلدن
عبارتدركه اون ايكى بيك آديم مسافه دن عبارتدر انتهى وفرسخ فرجه معناسنه در

ایکی نسنه میاننده اولان ارالغه وآچقلغه دینور وفرجه‌سی اولمیان شیئه‌ده دینمکله
کویا که ضد اولور وفرسخ سکون وحرکت ارالغنده اولان وقت وساعته دینور
وزمان طویله دینور تقول انتظرتك فرسخا من النهار ای زمانا طویلا منه واصلا
منقطع اولمیوب کثیر ودائم اولان شیئه دینور قال فی النهایة وفی حدیث حذیفة
[ماینکم وبین ان یصب علیکم الشر فراسخ الاموت رجل] یعنی عمر بن الخطاب
(التفرسخ) تدحرج وزننده (والافرنساخ) احرنجام وزننده صووغك
سورت وشدتی مندفع اولمق معناسنه‌درکه سکون معناسندن مأخوذدر یقال
تفرسخ البرد وافرنسخ اذا انکسرت سورته وغصه وکدر زائل اولوب خاطر
کشایش بولمق معناسنه‌در یقال تفرسخ عنه الهم وافرنسخ اذا انفرج وبوراحت
وفرجه معنالرندن مأخوذدر کذلك حمانك شدت وبحرانه فتور کلمك معناسنه‌در
یقال تفرسخت الحمی وافرنسخت اذا انکسرت (الفرسخة) دحرجه وزننده بودخی
بردك شدتی مندفع اولمق معناسنه‌در یقال فرسخ البرد اذا انکسر (المفرسخة)
مدحرجه وزننده واسعه دیمکدر تأنیثی موصوف اعتباریله‌در یقال سراویل
مفرسخة ای واسعة وبووسعت معناسنه اولان فرسخدن مأخوذدرکه معنای مزبوری
مؤلف بوراده بالا شاره بیان ایلدی (الفرشخة) شین معجمه ایله بوللق سعه معناسنه‌در
(الفرشخ) فرسخ وزننده برنسنه دیکمکه دینور سکون وآرام معناسنه‌در ومنه
قال ابو زید اذا احتبس المطر اشتد البرد واذا مطر الناس کان للبرد فرشخ ای
سکون بومثالی شارح سکون معناسنه اولان فرسخده ایراد ایلمشدر مصحف ولغت
اولمق محتملدر (الفرضخ) ضاد معجمه ایله زبرج وزننده عقربه دینور (الفرضاخ)
قرطاس وزننده یصی کوده‌لو ایری تنومنده علی قول یك اوزون کشی‌یه دینور
یقال رجل فرضاخ ای ضخم عریض ای طویل مؤنثنده فرضاخه دینور وفرضاخه
وفرضاخیه یای مشدده ایله ممه‌لری بیوك اولان خاتونه دینور یقال امرأة فرضاخه
وفرضاخیة ای عظیمة الثديين (المفرضخ) مسرهد وزننده ضعیف وناتوان کمسیه
دینور یقال رجل مفرضخ ای ضعیف (الفرفخ) فالك فتحیله پرپهن فارسی
معربیدرکه سموز اوتنه دینور وپرپهن عریض الجناح معناسنه اولمغله نبات مزبورك
یپراقلری نوعا عریض اولدیغندن اطلاق ایلدیلر وفرفخ بغدای کسمکلرینه دینورکه
خرمنده دوکن ایله دوکولدکدنصکره کیرو قلان خرده صاپلریدر مفردی فرفخه‌در
(الفرخة) دحرجه وزننده سرکش ایکن یواشیمق معناسنه‌در یقال فرنخ الرجل
والفرس اذالان بعدصعوبة وحیوان اورکوب قاچدقدنصکره سکون وآرام بولمق
معناسنه‌در یقال فرنخ الفرس اذا سکن بعد النفار (الفسخ) نسخ وزننده ضعیف
اولمق معناسنه‌در یقال فسخ الرجل فسخا من الباب الرابع اذا ضعف وبتلامك جهل

معناسنه‌در يقال فسخ الشئ اذا جهله وبرنسنه‌يى الدن طرح ايلك معناسنه‌در
يقال فسخه اذا طرحه ورأى وتدبيرى افساد ايلك معناسنه‌در يقال فسخ رأيه
اذا افسده وعقد ورأى وعهد مقوله‌سنى بوزمق معناسنه‌در يقال فسخ البيع والرأى
اذا نقضه وبرى برندن آيروب طاغتمق معناسنه‌در يقال فسخ الشئ اذا فرقه وفسخ
ضعيف العقل كذلك ضعيف البدن اولان آدمله دينور تسميه بالمصدردر مؤلفك
والبدن قولنده كى واواو معناسنه‌در وكندى خصوص ومصلحتنه صالح اولميوب
يعنى مقصودى اولان حاجتنه قائم وطريق تحصيلنه يوليله سالك وعازم اولميوب
تكاسل ايله ياخود نادانلقله طوتديغندن مرادينه ظفر بولمز اولان كمسه‌ده دينور
يقال رجل فسخ اذا كان لايظفر بحاجته ولايصلح لامره وفسخ اعضانك مفاصلنى
يعنى اكلرنى برندن آيروب چقرمق معناسنه‌در يقال فسخ يده فسخا من الباب المزبور
اذا ازال المفصل عن موضعه شارحك بيانه كوره يد مثاللدر مطلقا اعضاده
مستعملدر وانقولينك يدى ازاله ايلك معناسنه‌در قولى نابجادر (الفسخة) حزه
وزننده فسخ كبى بودخى عقلى ضعيف اولانه كذلك بدنى ضعيف اولانه اطلاق اولنور
(الفسيخ) امير وزننده فسخه معناسنه‌در (الانفساخ) انفعال وزننده منعقد اولان
ماده بوزلمق معناسنه‌در يقال انفسخ العزم والبيع والنكاح اذا انتقض (الفسخ)
فتحتينله برنسنه فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در يقال فسخ الشئ فسخا من الباب الرابع
اذا فسد (التفسخ) تفعل وزننده تويلر دريدن كذلك درى اتدن وات كمكلردن
آيريلوب طاغلمق معناسنه‌در وبومعنده مخصوصدر ذى حياتده استعمال اولنمز يقال
تفسخ الشعر عن الجلد اذا ازال وتطاير مؤلف مثالده اقتصار ايلشدر ومنه قول
الفقهاء وتفسخت الفأرة فى البئر وتفسخ انسان وحيوان آغر يوك كوترمكدن بى تاب
وتوان اولمق معناسنه‌در يقال تفسخ الربع تحت الحمل اذا ضعف وعجز ربع صرد
وزننده بهار وقتنده طوغمش دوه كوشكنه دينوركه اول نتاجدر وانقولينك آتى
ياشنده اولان دوه‌لر ايله تفسيرى غريبدر (الفشخ) شين معجمه ايله فسخ وزننده
ال ايله بركمسه‌نك باشنه اورمق على قول چهره‌يه شمار اورمق معناسنه‌در يقال
فشخه فشخا من الباب الثالث اذا ضرب رأسه باليد اوصفعه وظلم ايلك معناسنه‌در
يقال فشخه اذا ظلمه واويونده يلان سويلك معناسنه‌در يقال فشخ الصبي فى اللعب
اذا كذب فيه (التفشيخ) اعضا ومفاصلى كوشدوب صانقيلتمق معناسنه‌در يقال
فشخ الرجل اذا ارخى مفاصله (الفصخ) صاد مهمله ايله فسخ وزننده صورتا
غباوت يعنى بيلمزلك اظهار ايتمك معناسنه‌در يقال فصخ عنه فصخا من الباب الثالث
اذا تغابى عنه وبرعضوك اكنى برندن آيرمق معناسنه‌در يقال فصخ يده يعنى

فسخها ومعامله‌ده الدانمق معناسـنه‌در يقال فصح فلان على بناء المجهول اذا غبن في البيع (الفصيخ) امير وزننده (والفصيخة) هايله (والفاصخة) رأينده مصيب اولميان كج ذهن وغلط انديش كمسيه دينور معناى مزبوردن مأخوذدر يقال رجل فصيخ وفصيخة وفاصخة اى غير مصيب الرأى وفاصخه‌نك جمعى فواصخدر وبونلرده كى هاء راويه وطاغيه وهيويه كبى مبالغه ايچوندر (الفضخ) فالك فتحى وضـاد معجمه‌نك سـكونيله ايچى بوش نسنه‌يى قيرمق معناسـنه‌در كه خصائصدندر قيق وباش وقاون كبى يقـال فضخ البطيخ اوالرأس فضخا من الباب الثالث اذا كسره وشدخ معناسـنه‌در كه مؤلفه كوره رطب ياخود يابس نسنه‌يى قيروب اوفاتمق معناسنه‌در يقال فضخه بمعنى شدخه وكوز چقارمق معناسـنه استعمال اولنور يقال فضخ عينه اذا فقأها وفضخ الماء حين انزالده منينك ديك ديك آتمسـندن عبارتدر مؤلف بونكله اشبو حديثه اشارت ايلشدر قال فى النهاية وفى حديث على [قال له اذا رأيت فضخ الماء فاغتسل] اى دفقه يريد به المنى (الافتضاخ) افتعال وزنـنده فضخ ايله ايكى اولكى معنـالرده مرادفدر يقـال افتضخه بمعنى فضخه (الافضاخ) همزه‌نك كسريله صـالقمك صقيلوب شراب ايچون شيره‌سى آلنـه‌جق وقتى كلوب چاتمق معناسـنه‌در يقـال افضخ العنقود اذا حان ان يعتصر (الفضيخ) امير وزنـده اوزوم شيره‌سنه دينور وبركونه شرابه دينوركه خرد اولمش خرما قورغنـدن ايدرلر آتشه كوسترمكسزين و صويى غالب اولان سـوده دينور (المفضخة) مكنسه وزننده شول طاشـه دينوركه آنكله خرما قورغنى ازوب آندن شـيره اتخاذ ايدرلر و واسع قوغه‌يه دينور يقال دلو مفضخة اى واسـعة (المفاضخ) ميمك فتحيـله فضيخ ديدكلرى ذكر اولنان شرابى باصـه‌جق قابلره دينور مفردى مفضخدر مقعد كبى (الانفضاخ) انفعال وزننده برنسنه بولانوب آچيلق وميدانلنمق معناسـنه‌در يقال انفضخت القرحة وغيرها اذا انفتحت واتسعت وشدتله آغلق معناسـنه‌در يقال انفضخ زيد اذا بكى شديد اوقوغه صويى عنف وشدتله آتار كبى دوكمك معناسنه مستعملدر وقوغه‌يه اسناد مجازيدر يقال انفضخت الدلو اذا دفقت مافيها من الماء ودوه‌نك اوركجى يارلمق معناسـنه‌در يقال انفضخ سنام البعير اذا انشدخ (الفضوخ) صبور وزننده شاربنى سرخوش وعقلنى ووجودنى شكسته ومغشوش ايدن شرابه اطلاق اولنور يقال شراب فضوخ اذا كان يفضخ شاربه اى يكسره ويسكره (الفقخ) فانك فتحى وقافك سكونيله (والفقاخ) كتاب وزننده خاصة باشه ياخود مطلقا ايچى بوش نسنه‌يه اورمق معناسـنه‌در يقال فقخه فقخا من الباب الثالث اذا ضربه (الفلخ) سلخ وزننده سلع معناسـنه‌دركه برشيئى ايكى يارمق معناسـنه‌در يقال فلخه فلخا

وفلاخا من الباب الثانی اذا سلعه کرچه مؤلف سلع لفظنی مصدر اولەرق ذکر ایتمامشدر لکن مصباحده شق معناسنه تصریح ایتمشدر وبعض نسخەده کسعه عنوانده مرسوم اولمغله برکسەنك دبرینه ال ایله ویاخود ایاق ایله اورمق معناسنه اولور لکن نسخهٔ اولی اکثرنده مرقومدر وفلخ برمبهم ومستور نسنەیی واضح وعیان قلمق معناسنەدر یقال فلخ الامر اذا اوضحه (الفیلخ) صیقل وزننده دکرمنه دینورکه ایکی طاشدن عبارتدر علی قول صو دکرمننك برطاشنه دینورکه ایکیسنه فیلخان دینور وخاصة دکرمنك آلت طاشنه دینور (التفلیخ) اورمق معناسنەدر یقال فلخه تفلیخا اذا ضربه (الفنخ) فانك فتحی ونونك سکونیله قهر وغلبه ایلك معناسنەدر یقال فنخه فنخا من الباب الثالث اذا قهره وتذلیل وتحقیر ایلك معناسنەدر یقال فنخ فلانا اذا ذلله وبرکسەنك وجودی کمکنی قناتمقسزین ویارمقسزین خرد ایلك معناسنەدر یقال فنخ عظمه اذا فتنه من غیر شق ولا ادماء (التفنیخ) تفعیل وزننده فنخ ایله ایکی معنای اولەرده مرادفدر یقال فنخه تفنیخا بمعنی فنخه (المفنخ) منبر وزننده شول غالب وزبر دست آدمه دینورکه دائما اعداسنی قهر وغلبه ایله تذلیل ایدوب اکثر اوقاتده باشلرنی کوزلرنی شکست ایدر اوله (الفنیخ) امیر وزننده کوشك وضعیف وزبون اولان آدمه دینور (الفنشخة) شین معجمه ایلەدر دحرجه وزننده یوریلوب فرومانده اولمق معناسنەدر یقال فنشخ الرجل اذا اعیا وبرخصوصدن کیرونمك معناسنەدر یقال فنشخ عن الامر اذا تأخر عنه وتبول ایدرکن پاچەلرنی کرمك معناسنەدر یقال فنشخ الرجل اذا فحج بین رجله عند البول وبیر واختیار اولمق معناسنەدر یقال فنشخ الرجل اذا کبر وشاخ (المفنشخ) اسم فاعل بنیەسیله شول سلپوك آدمه دینورکه دائما او یوقلایوب یقیلور اوله (التفنشخ) تدحرج وزننده پاچەلری کروب آیرمق معناسنەدر یقال تفنشخت المرأة اذا باعدت بین رجلیها (الفنشخ) فانك وشینك فتحیله بررجالك علمیدر (الفوخان) فتحاتله یل اسمك علی قول سسلنەرك اسمك معناسنەدر یقال فاخت الریح تفوخ فوخانا اذا سطعت اواذا کان لها صوت ویللنمك معناسنەدر یقال فاخ الرجل اذا خرجت منه ریح (الافاخة) همزەنك کسریله فوخان ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال افاخ الرجل بمعنی فاخ وهوایی سرینلندرمك معناسنه مستعملدر تقول افخ عنا من الظهیرة ای ابرد (الفیخة) فانك فتحی ویانك سکونیله سکرجەیه دینورکه اسکره تعبیر اولنان کوچك چناغه دینور ومثانه بولاماغه دینور وفیخة الحر اسیلکك شدت وسورتنه دینور وفیخة النبات اوتلرك چوغالوب بری برینه صارمشیق اولمسنه دینور تقول آذتنی فیخة الحر ای شدته وتقول اعجبتنی فیخة النبات ای کثرة والتفافه (الفیخ) شیخ

وزننده (والفيخان) فتحاتله فوخان معناسنه‌در كه ذكر اولندى يقال فاخت الريح تفيخ فيخا وفيخانا بمعنى فاخت تفوخ وفيخ صاچلوب طاغلمق معناسنه‌در يقال فاخ الشئ اذا انتشر (الافاخة) همزه‌نك كسريله متاسف وپشيمان اولمق معناسنه‌در يقال افاخ الرجل اذا سقط فى يده واعراض ايدوب يوز چويرمك معناسنه‌در يقال افاخ من فلان اذا صدر عنه اى اعرض وواويهٔ مذكوره كبى بودخى يللنمك على قول ضرطه ايله برابرجه حدثلنك معناسنه‌در يقال افاخ الرجل اذا ضرط واحدث مع خروج الريح قال فى النهاية وفى الحديث [انه خرج يريد حاجة فاتبعه بعض اصحابه فقال تنح عنى فان كل بائلة تفيخ] اى نفس بائلة پس تبول ايدن آدم قربنده طورمق آدابه مخالف اولمغله جائز دكل ايمش

﴿ فصل القاف ﴾ (القفخ) قافك فتحى وفانك سكونيله (والقفاخ) كتاب وزننده قفخ معناسنه‌دركه ذكر اولندى (القفخة) حمزه وزننده كوسنيكله اركك طالب اولان اينكه دينوركه دوكه سيمش تعبير اولنور يقال بقرة قفخة اى مستحرمة (القفيخة) سفينه وزننده اعرابه مخصوص برنوع طعام اسميدركه خرما ايله وچرويش ياغيله ترتيب اولنور (الاقفاح) همزه‌نك كسريله اينك كوسنيوب دوكه يه كلمك معناسنه‌در يقال اقفخت البقرة اذا استحرمت كذلك ديشى قورد اركككه قزمق معناسنه‌در يقال اقفخت الذئبة اذا ارادت السفاد (القفاخ) غراب وزننده اتنه طلو قورومى كوزل خوش اندام خاتونه دينور (القلخ) سلخ وزننده (والقليخ) قافك فتحيله اركك دوه كوكره‌مك معناسنه‌در يقال قلخ البعير قلخا وقليخا من الباب الثالث اذا هدر وقلخ برقورى نسنه‌يى برآخر قورى شيئه اورمق معناسنه‌در يقال قلخ الرجل اذا ضرب يابسا على يابس وشجر ونبات مقوله‌سنى كوكندن قوپاروب چقرمق معناسنه‌در يقال قلخ الشجرة اذا قلعها وقلخ قوجه اشكه دينور واسرمش دوه‌يه دينور وايچى بوش قامشه دينور (التقليخ) تفعيل وزننده قامچى ايله اورمق معناسنه‌در يقال قلخ فلانا بالسوط اذا ضربه به ونبات پكشمق معناسنه‌در يقال قلخ النبت اذا اشتد (قلاخ) غراب وزننده يمنده برموضع آديدر وقلاخ اسمادندر قلاخ العنبرى برشاعردر بنو العنبر قبيله‌سندندر وقلاخ بن زيد كذلك برشاعردر وقلاخ بن حزن سعد قبيله سندن برشاعردر جوهرى استشهاد ايلديكى بيتى قلاخ سعدى يه اسنادى صحيح دكلدر زيرا اول قلاخ عنبرينكدر جوهرينك ايراد ايلديكى بيت بو اوله‌جقدر ★ انا القلاخ فى بقائى مقسما ★ اقسمت لااسأم حتى تسأما ★ وسعدينك بيتى بودر ★ انا القلاخ بن جناب بن جلا ★ ابو خناثير اقود الجملا ★ وجناب قلاخك جديدر (قلخ قلخ) فتحتينله اصواتدندر اركك دوه‌يى ديشى‌يه چكدكلرى هنكامنده ايراد ايدرلر (الاقلاخ) همزه‌نك كسريله

كبر ونخوتله برونی هوایه طوتمق معناسنه‌در یقال اقنخ الرجل بانفه اذا تکبر وشمخ ومعتظم ومتکبر کسه‌لرك اوتورشی کبی اوتورمق معناسنه‌در یقال اقنخ الرجل اذا جلس کالمتعظم (القنقنخ) حنظل وزننده برنبات آدیدر وشدتلو آفت وداهیه‌یه دینور بو معناده قافك کسریله‌ده جائزدر (القوخ) فوخ وزننده برکسه‌نك ایچریسی برمرض سببیله فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در یقال قاخ جوفه قوخا اذا فسد من داء (القاخ) پك مظلم وسیاه کیجه‌یه دینور یقال لیلة قاخ ای سوداء

﴿ فصل الکاف ﴾ (الکخ) کافك فتحی وخانك تشدیدیله و (الکخیخ) کافك فتحیله اویقوده کخ کخ دیو خیرلدامق معناسنه‌در یقال کخ النائم فی نومه کخا وکخیخا من الباب الثانی اذا غط (کخ کخ) کافلرك فتحی وکسریله وخالرك سکونیله وتشدیدلریله وتنوینلریله لغتدر وبو اصواتدندر چوجق قسمی برنسنه یمکدن وبرنسنه آلمقدن وبرمردار شیئه بیلاشمقدن زجر ومنع ایچون تلفظ اولنور قال فی النهایة ومنه الحدیث [اکل الحسن والحسین تمرة من تمر الصدقة فقال له النبی علیه السلام کخ کخ] یعنی حضرت حسن یاخود حسین زکاته محسوب آستانهٔ سعادته مجلوب اولان خرمالردن بردانه سنی آلوب اکل مراد ایتدکده اهل بیت اموال صدقاتدن منتزه اولدقلرینه بناء رسول اکرم علیه السلام حضرتلری صقین اکل ایلمه یرینه براق دیو زجر ومنع ایلدی وبونك تکراری تأکید ایچوندر ولفظ مزبور علی قول اعجمی معربیدر که اسم فعل امر اولور (کرخ) کافك فتحی ورانك سکونیله بغدادده برمحله آدیدر (کرخ باجدا) خای مهمله‌نك ضمی ودالك تشدیدیله سر من رأی قصبه‌سنده حالا سامره تعبیر اولنور برقریه‌در (کرخ جدان) جیمك ضمی ودالك تشدیدیله خانقین قربنده برقریه درکه خانقین ایله شهر زور میاننده‌در امام کرخی اورادندر (کرخ الرقه) جزیرهٔ ابن عمرده برقریه‌در (کرخ میسان) میمك ضمیله سواد عراقده برقریه‌در (کرخ) خوزستان ایرانده بر شهر معروفدرکه کرخه دخی دیرلر (کرخ عبرتا) عینك وبانك فتحیله نهروان قضاسنده برقریه در (کرخیتی) الف مقصوره ایله اربل قربنده بریوکسك تپه اوزره برقلعه آدیدر (الکراخة) سحابه وزننده حصیر پاره‌سنه دینور وبو سواد عراق لغتیدر (الکارخ) رانك کسریله صوسوق ایدن کسیه دینور که صوبوجی تعبیر اولنور یقال هو کارخ ای یسوق الماء (کروخ) صبور وزننده هرات قضاسنده برقریه‌در (اکیراخ) مصغر بنیه‌سیله برموضعدر یاخود بو حای مهمله ایله‌در (کرخایا) کافك فتحیله برصو حصه‌سنك اسمیدر که عراقده نهر عیسانك برشاخندن آلوب تختنده اولان اراضی‌یی سقی وافاضه ایدر (الکشخان) قرنان وزننده وکافك کسریله دیوث وقرمساق کسیه دینور (التکشیخ) تفعیل وزننده (والکشخ) کافك فتحی وشینك

سکونیله

سكونيله بركسه يه كشخان ديمك معناسنه در تقول كشخته تكشيخا وكشخته كشخا اذا قلت له يا كشخان (الكشمخة) كافك وميمك فتحيله ملاح اسميدر كه بيان نخودى ديدكلرى نباتدر بغايت طيب وتر ملايم اولور اكل ايدرلر (الكشملخ) كافك ضمى وميم ولامك فتحيله بودخى نبات مذكوره دينور (الكفخ) كافك فتحى وفانك سكونيله دكنكله اورمق معناسنه در يقال كفخه بالعصا كفخا من الباب الثالث اذا ضربه و قفخ معناسنه دركه ذكر اولندى يقال كفخه بمعنى قفخه (الكفخة) نفخه وزننده طوپلنمش بغايت آق وخالص كره ياغنه دينور (المكفخ) منبر وزننده قوى وشديد اولان شيئه دينوريقال رجل وعمود مكفخ اى قوى (الكمخ) كافك فتحى وميمك سكونيله كبر ونخوت ايلمك معناسنه در يقال كمخ بانفه كمخا من الباب الثالث اذا تكبر واسهال اوزره يستهلمك معناسنه در يقال كمخ به اذا سلحه وفارس ديزكنى چكوب آتى اليقومق معناسنه در يقال كمخ اللجام اذا كبحه (الكامخ) هاجر وزننده برنوع ادام يعنى قاتيق اسميدر اشبو كامخ كامهٔ فارسى معربيدر مرى دخى ديرلر كه سلفده كوناكون نباتلردن وبغداى واون وسوددن تارخانه كبى ترتيب ايدوب طعامى تشهيه وهضم ايچون برابرجه تناول ايدرلر ايدى حالا بوطرفده ترشى وطراطور وصلاطه مقولهسى وها ويار مثللو آنك مقامنده اولمغله بونلرهده اطلاق اولنور مفردات طبيهدن تحفة المؤمنين ترجهسنده مفصلا مشروحدر حالا بدويلر سفرهلرينه ترشى مقامنده اولمقوله دادسز برشئ كتوروب يملك ارالقلرنده تناول ايدرلر حتى منقولدركه بربدوىيه خبز ايله كامخ كتورديلر مقدما كامخى كورممش ايدى ماهذا ديو سؤال ايلدكده انه كامخ ديملريله بدوى قدعرفت انه كامخ فايكم كمخ به يعنى كامخ اولديغنى بيلدم انجق بونى كيم كمخ يعنى تغوط ايلدى ديدى زيرا كمخ تغوط معناسنه كلورنته كه ذكر ايلدى پس بدوى كامخ لفظى كمخدن مأخوذ نجس ديمك فهم ايلدى وينه براعرابىيه كامخ وبردكلرنده بونى ندن يپارلر ديو سؤال ايلدى آنلرده بغداى ايله سوددن ياپيلور ديدكلرنده ابوان كريمان فا النجب يعنى پدر ومادرى كريم ونجيب اما كندوسى ناخلفدر ديدى (الكماخ) غراب وزننده كبر وتعظم معناسنه اسمدر كاخ سحاب وزننده روم اولكهسنده بربلده آديدر على قول كمخدر الفسز بلدهٔ مزبوره ارض روم ايالتنده درار زنجان ايله مابينلرى برمرحلهدر (الاكاخ) اقاخ وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الكوخ) كافك ضميله (والكاخ) كوجر اولنلرك سازلقدن اوستى اوركج طرزنده چاتمه اولرينه دينوركه باجهسى پنجرهسى اولمز كر دوتركان طائفهسى هوغ تعبير ايدرلر جمعى اكواخ وكوخان كلور وكيخان كلور كافك كسريله وكوخه كلور عنبه وزننده

﴿ فصل اللام ﴾ (اللبخ) لامك فتحى وبانك سكونيله اورمق معناسنه در يقال لبخه
لبخا من الباب الثالث اذا ضربه وبركسه‌دن برنسنه‌يى اخذ ايلك معناسنه در يقال
لبخ الشیٔ منه اذا اخذه وقتل ايلك معناسنه در يقال لبخه اذا قتله وبرآدمدن
برنسنه‌يى اخذ ايلك ضمننده حيله دوزمك معناسنه در يقال لبخ الرجل اذا احتال
للاخذ وسوكمك معناسنه در يقال لبخه اذا شتمه (اللبخة) فتحاتله برشجر عظيم آديدر كه
ميوه‌سى خرمايه شبيه ولذيذ اولور لكن طعمى برمقدار كراهتلودر بركسه‌نك آنك
مجلسِ كراسته لرينى طاغتسه درحال رعاف عارض اولور وايكى تخته‌سى برارايه
كتوريلوب برى برينه ضم ووصل اولنسه يكپاره برتخته اولور ابوباقل حضرميدن
منقولدر كه انبياء بنى اسرائيلدن بر پيغمبر ذيشانك ديشلرينك ديبلرينه چوركلك عارض
اولمغله‌در كاه الهى‌يه اشتكاه ايتديله ذكر اولنان لبخه تناوليله وحى اولندى واندن
تناول ايليوب شفا ياب اولديلر ومنقولدر كه مقدما فارس اولكه سنده نشئت ايدوب
طعمى سميتلو ايدى بعده مصر ديارينه نقل اولنوب باذنه تعالى سميتى زائل اولندى
شجر مزبور حالا صعيد مصرده پك چوقدر چنار اغاجى شكلنده اولور ونبخ اسميله
مشتهردر (اللبوخ) قعود وزننده جسد پك اتلو سموز اولمق معناسنه در يقال لبخ
جسده لبوخا اذا كسر لحمه (اللبيخ) امير وزننده وجودى ملحم اولان كشى‌يه دينور
يقال رجل لبيخ اى لحيم (اللباخية) غرابيه وزننده لحيمه خاتونه دينور (اللبيخة)
سفينه وزننده كوبك مسكننه دينور (التلبخ) تفعل وزننده كوبك مسكيله طيبلنمك
معناسنه در يقال تلبخ الرجل اذا تطيب باللبيخة (اللباخ) كتاب وزننده شمار ايله
برى برينه اورشمق معناسنه در يقال لابخه لباخا اذا لاطمه وضاربه (اللتخ) لامك
فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله بيلاشدرمق معناسنه در يقال لتخه بالشیٔ لتخا من الباب
الثالث اذا لطخه ويارمق معناسنه در يقال لتخه اذا شقه وبرآدى قمچى ايله دوكوب
دريلرنى پاره پاره صيرمق معناسنه در يقال لتخه بالسوط اذا سحله وشق جلده
وقشره (التلتخ) تلطخ وزننده ومرادفيدر كه بيلاشمق معناسنه در يقال تلتخ بالشیٔ
اذا تلطخ (اللتخة) فرحه وزننده آفت وداهيه‌يه دينور (اللتخان) عطشان وزننده
آچ كمسه‌يه دينور جايع معناسنه (اللخ) لامك فتحى وخانك تشديديله برسوزى راست
ودرست سويليوب التباس وابهاملو سويلمك معناسنه در يقال لخ فى كلامه لخا من
الباب الاول اذا جاء به ملتبسا مستعجما وكوزك ياشى چوق اولمق معناسنه در يقال
لخت عينه اذا كثر دمعها وبرآدمه شمار اورمق معناسنه در يقال لخ فلانا اذا لطمه
واتباع ايلك معناسنه در يقال لخ فى الجبل اذا اتبعها وبرخبرى كركى كبى صورشدروب
اوته سنى اراشدرمق معناسنه در يقال لخ الخبر اذا تخبر واستقصاه وبريرى قازار
ايكن اكرى كتمك معناسنه در يقال لخ فى الحفر اذا مال فيه وطيب سورمك معناسنه در

لخ فلانا بالطيب اذا طلابه (الالتخاخ) افتعال وزننده برنسنه قارش مورش اولمق
معناسنه‌در يقال التخ الامر اذا اختلط واوتلقلر برى برينه صارمشمق معناسنه‌در
يقال التخ العشب اذا التف (الملتخ) مضطر وزننده بچكين سرخوشه اطلاق
اولنور شوريده دماغ اولديغيچون يقال سكران ملتخ اى طافخ ولاتقل ملطخ
مؤلف بونكله جوهرى يه تعريض ايلشدر لكن جوهرى عامه يه عزو ايلشدر
(اللخلخانية) نطق وتكلمده اولان عجمه ولكنت حالتنه دينوركه فصاحت وطلاقتله
ادا اولنمامقدن عبارتدر يقال به لخلخانية اى عجمة فى منطقه (اللخلخانى) ياى نسبتله
لسانده عجمه اولان آدمه دينور يقال رجل لخلخانى اى غير فصيح مزهرده مسطور
اولديغى اوزره عنعنه قيس وتميم لغتنده اولديغى كبى لخلخانيه شحر وعمان عربلرينك
لغتنده‌دركه مثلا ماشاء الله ديجك يرده مشا الله وعجعجه قضاعه قبيله‌سى لغتنده‌دركه
ياى مشدده‌يى جيمه ابدال ايدرلر مثلا تميمى برنده تميمج ديرلر انتهى (اللخة) لامك
وخاى مشدده‌نك فتحيله مردار وآلوده خاتونه دينور يقال امرأة لخة اى قذرة منتنة
(اللاخ) تشديد خايله وحاى مهمله ايله‌ده لغتدر اشجارى صقشمق وبرى برينه
صارلمش قوريلق چتلق دره‌يه دينور يقال وادلاخ اى ملتف المضايق يعنى كثير
الشجر مؤتشب وخاى معجمه‌نك تخفيفله الخى كلمه‌سندنكه افعلدر اشتقاق كبير ايله
آندن مأخوذ اولور كه اكرى ومعوج معناسنه‌در اسمعيل عليه السلام قصه‌سى
ضمننده ابن عباس حضرتلرينك روايت ايلدكلرى حديثنده ذكر اولنان اوچ لغاتله
مرويدر مولفك مرادى اشبو حديثدر قال فى النهاية وفى حديث اسمعيل وامه هاجر
والوادى يومئذ لاخ اى ضيق ملتف بالشجر والحجر متضايق وقيل هولاخ بالتخفيف
اى معوج الفم ويروى بالحاء المهمله (اللخوخ) صبور وزننده معيوب اولان شيئه
دينور يقال اصل لخوخ اى معيوب (لخلخان) لاملرك فتحيله برقبيله آديدر (اللطخ)
لامك فتحى وطانك سكونيله مردار نسنه بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال لطخه بكذا
لطخا من الباب الثالث اذا لوثه وبرآدمه برشر وكريهه عزو واسناد ايلمك معناسنه‌در
معنوى آلوده قلمقدر يقال لطخ بشر على المجهول اذا رمى به شارحك بيانه كوره
بناء معلوم اوزره‌ده مستعملدر ولطخ برمقدارجه نسنه‌يه اطلاق اولنور كويا اله
بيلاشجق مقداركه بربيلاشم تعبير اولنور فى الاصل مصدر اولوب اسم قلنمشدر يقال
فى السماء لطخ من السحاب اى قليل منه وتقول سمعت لطخا من خبراى يسيرا (اللطخة)
لامك ضميله همزه زننده (واللطيخ) سكين وزننده بون واحمق آدمه دينور لطخه‌نك
جمعى لطخات كلور (اللطخ) كتف وزننده طعامى اوستنه باشنه وصاچنه صقالنه
دوكوب بيلاشديره‌رق اكل ايدن كمسيه دينور يقال رجل لطخ اى قذر الاكل
(اللطوخ) صبور وزننده بيلاشديره‌جق نسنه‌يه دينور (اللفخ) لامك فتحى

وفانك سكونيله بركسه‌نك باشنه دكنكله اورمق على قول چهره سنه سله ايله اورمق
معناسنه‌در يقال لفخه على رأسه لفخا من الباب الثالث اذا ضربه بالعصا اولطمه
(التلمخ) تفعل وزننده قريحه‌دن بربد سوز پيدا ايدوب سويلمك معناسنه‌در
يقال تلمخ الرجل بكلام قبيح اذا اتى به (الملامخة) مفاعله وزننده (والملاخ)
لامك كسريله شمارشمق معناسنه‌در يقال لامخه ملامخة وملاخا اذا لاطمه (اللوخ)
لامك فتحى وواوك سكونيله قارشدرمق معناسنه‌در يقال لاخه يلوخه لوخا اذا
خلطه (الالتياخ) افتعال وزننده قارشمق معناسنه‌در يقال لاخه فالتاخ اى اختلط
ويوغورلمش خمير مايه‌لنمق معناسنه‌در يقال التاخ العجين اذا اختمر (اللواخة)
(واللياخة) لاملرك كسريله سود ايله بيله‌جه ارنمش كره ياغنه دينور كسره مجاورتله
واو يايه ابدال اولندى

﴿ فصل الميم ﴾ (المتخ) متخ وزننده برنسنه‌يى برندن چكوب چقرمق معناسنه‌در يقال
متخ الشئ متخا من الباب الثالث والاول اذا انتزعه من موضعه وجماع ايلمك
معناسنه‌در يقال متخ المرأة اذا جامعها وكسمك معناسنه‌در يقال متخ الشئ اذا قطعه
واورمق معناسنه‌در يقال متخه اذا ضربه وابعاد ايلمك معناسنه‌در يقال متخه اذا
بعده ويوكسلمك معناسنه‌در يقال متخ الشئ اذا ارتفع وچكركه يمورطلمك ايچون
قويرغنى يره كومك معناسنه‌در يقال متخت الجرادة فى الارض اذا غرزت ذنبها
لتبيض و اسهالله حدثلك معناسنه‌در يقال متخ بسلحه اذا رمى به وبرمحلده ثابت
واستوار اولمق معناسنه‌در يقال متخ فى الشئ اذا رسخ وبعض نسخه‌ده معناى اول
عقبنده كامتاخه كلمه‌سى مرسوم اولوب لكن امتاخ لفظى موخدن ياخود متخدن
افتعال ولمغله بوماده‌يه ملايم اولمديغى ظاهردر (المتيخة) سكينه وزننده دكنكه دينور
وانجه‌رك اولان قوللق صوپاسنه وطوبقه‌يه دينور (المتيخ) سكين وزننده اوزون
ويومشق اغاج كراسته سنه دينور يقال عود متيخ اى طويل لين (المخ) ميمك
ضمى وخاى معجمه‌نك تشديديله كمكده اولان ايليكه دينور يقال بالعظم مخ اى نقى
وبينى يه اطلاق اولنور دماغ معناسنه وكوزك بياض وسياهنى جامع شحمه‌يه
اطلاق اولنور وبرفرسك اسيدر ومخ هرشيئك محض وخالصنه دينور جمعى
مخاخ كلور ميمك كسريله ومخخه كلور عنبه وزننده يقال هومخه اى
خالصه ومخ ايليك كبى يومشق نسنه‌يه اطلاق اولنور لكن بومعناده
مناوى ميمك فتحيله تقييد ايلمشدر (التمخيخ) تفعيل وزننده (والتمخخ)
تفعل وزننده (والامتخاخ) افتعال وزننده (والمخمخة) زلزله وزننده كمكدن
ايليك چقارمق معناسنه‌در يقال مخخ العظم وتمخخه وامتخه ومخمخه اذا اخرج
مخه (المخيخ) امير وزننده ايليكلى كمكه دينور يقال عظم مخيخ اى ذومخ و يقال

شاة مخيخة اى ذات مخ (الامخاخ) همزه‌نك كسريله كميك ايلكلنمك معناسنه‌در يقال امخ العظم اذا صار فيه مخ و سمورمك معناسنه مستعملدر يقال امخت الشاة اذا سمنت واغاجه صو يوريوب تاب وطراوتلنمك معناسنه مستعملدر يقال امخ العود اذا ابتل وجرى فيه الماء واكين اوزلنمك معناسنه مستعملدر يقال امخ الزرع اذا جرى فيه الدقيق (المخاخة) ميمك ضميله كمكدن صورلقله آغزه كلن ايليكه دينور (المخابخ) ميمك فتحيله كزيده و توانا دوه‌لره دينور مفردى مخبخ در يقال ابل مخابخ اى خيار (الممخ) محب وزننده امر طويل ديمكدر يقال امر ممخ اى طويل شارح مناوى ديركه طويل كله‌سى تحريف ناسخدر عبابده و سائر امهاتده طائل عنوانده‌دركه مفيد معناسنه‌در واقعا مقتضاى ماده دخى اويلجه اولمقدر (المدخ) مدح وزننده اولولق عزت وعظمت معناسنه‌در ومعونت تامه معناسنه‌دركه كما ينبغى مدد واعانت ايلمكدر يقال مدخه مدخا من الباب الثالث اذا اعانه تاما (المادخ والمديخ) امير وزننده (والمتمادخ) عزيز وعظيم اولان آدمه دينور (المدوخ) صبور وزننده (والمتمادخ) برايشى تأنيله طوتيوب عجله ايله ايشلر اولان كمسيه دينور يقال رجل مدوخ و متمادخ اذا كان يعمل الشئ بعجلة (التمادخ) تفاعل وزننده (والامتداخ) افتعال وزننده بغى و طغيان ايلمك معناسنه‌در يقال تمادخ عليه اذا بغى و تمادخ بر خصوصدن آغرلشوب كيرولنمك معناسنه‌در يقال تمادخ عنه اذا تثاقل وتقاعس (التمدخ) تفعل وزننده طوغرى يوريوب يلان كبى هرطرفه صاپه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال تمدخت الناقة اذا تعكست فى سيرها وبيوكلنمك معناسنه‌در يقال تمدخ الرجل اذا تكبر وپك سموروب طاولنمق معناسنه‌در يقال تمدخت الابل اذا امتلأت سمنا (المذخ) ميمك وذال معجمه‌نك فتحيله يبان نارينك چچكنده اولان لزوجتلى شيره‌يه دينوركه آغزه آلوب صورمقله تلذذ ايدرلر (التمذخ) تفعل وزننده ذكر اولنان شيره‌يى اموب صورمق معناسنه‌در يقال تمذخ الرجل اذا تمصص المذخ وطوغرى يوريوب يلان كبى هرطرفه صاپه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال تمذخت الناقة والرجل اذا تعاكسا فى السير بوراده ميمله تماكس نسخه‌لرى غلطدر (المرخ) ميمك فتحى وراءك سكونيله برشجردركه سريع الورى‌در يعنى چقماق كبى چاقدقده همان آتش چقار معلوم اوله‌كه باديهٔ عربده شجر العفار ديرلر براغاج واردر ومرخ ديرلر براغاج دخى واردركه عربلر آنلردن چقماق اتخاذ ايدرلر مرخ چقماق دمورى و عفار طاشى منزلنده‌در و منه قوله تعالى [الذى جعل لكم من الشجر الاخضر نارا] الاية قال البيضاوى كالمرخ والعفار يسحق المرخ على العفار وهما خضرا وان يقطر منهما الماء فتنقدح النار فسبحان الملك القادر وآنلردن دوزيلن چقماغه زند

وزنده دیرلر نته‌که بابنده مشروحدر ومنه المثل * فی کل شجرة نار واستمجد المرخ والعفار * ومرخ مصدر اولور لطیفه و مزاح ایلمك معناسنه‌در یقال مرخه مرخا من الباب الثالث اذا مزحه وبدنی مروخ سوره‌رك اوغشدرمق معناسنه‌در یقال مرخ جسده اذا دهنه بالمروخ ومرخ برموضع آدیدر (المروخ) صبور وزننده بدنه سوریلوب اوغشدریلجق شیئه دینور کرك دهن و کرك ادویه مقوله‌سی اولسون (التمریخ) تفعیل وزننده بودخی جسده مروخ سوره‌رك اوغشدرمق معناسنه‌در یقال مرخ جسده اذا دهنه بالمروخ (الامراخ) همزه‌نك کسریله خمیر مقوله‌سی نسنه‌یی صولوجه ایلمکله یوفقه قلمق معناسنه‌در یقال امرخ العجین اذا رققه (ذوالمروخ) برموضع آدیدر (المریخ) سکین وزننده مرداسنج اسمیدرکه مرده‌سنك تعبیر اولنان دارودر ومریخ احمق وبمغز کمسیه دینور وبرنوع اوزون اوقه دینورکه درت یلکی اولور ترکیده منزل اوقی دیدکلریدرکه فارسیده تیر پرتابی دیرلر و مریخ سبعهٔ سیاره‌دن بر کوکب اسمیدرکه فلك خامسده اولور فارسیده بهرام دینور سهم مذکور ایله تسمیه اولنمشدر فوقنده اولان ایکی کوکبه نسبتله سریع السیر اولدیغیچون وعند البعض لوننده حمرت وصفرت اولمغله مریخه یعنی مرد اسنجه تشبیه اولنمشدر و مریخ سرت اولمیوب ملایم اولان اغاجه دینور (المریخ) قتیل وزننده بوینوزك ایچنده اولان کوچك بوینوزه دینورکه قطرداق کبی یومشق وبیاض اولور (المرخ) کتف وزننده یومشق اغاجه دینور ودهن وطیبی چوق سورینور اولان آدمه دینور یقال رجل مرخ ای کثیر الادهان (مارخه) ماریه وزننده سلفده برخاتون ایدیکه ناسدن پك حیا وتستر ایدر ایدی برکون آنی برقبر نبش ایدرکن کوردکلرنده هذا حیاء مارخة دیملریله ضرب مثل اولمشدر (المرخة) جرعه وزننده خرما قورغندن بلح یاخود بسر دیدکلری قورغه دینور جمعی مرخ کلور غرفه وغرف کبی (الامرخ) احمر وزننده شول حیوانه دینورکه بدننده بنك بنك آق وقرمزی نقطه‌لری اوله یقال ثور امرخ اذا کانت به نقط بیض وحمر (المرخ) سکر وزننده حیوان قوریغنه دینور (مریخ) زبیر وزننده حارث بن دلف نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر (المارخ) جاری معناسنه‌در یقال ماء مارخ ای جار ومجری معناسنه‌در یقال رجل مارخ ای مجری الماء (المرخاء) حمراء وزننده نشاط وشطارت وجنبشندن سرعتله اشوب کیدر اولان ناقه‌یه دینور (مرختان) میمك فتحیله (ومرخ) فتحتینله برر موضع آدلریدر (مرخات) عرفات وزننده یمن دکزنده برلیمان آدیدر (ذومرخ) فتحتینله حجازده بردره آدیدر (ذومراخ) سحاب وزننده بروادی آدیدر (المسخ) فسخ وزننده برشیئك صورتنی برزشت وچرکین صورته تحویل ایلمك معناسنه‌در یقال مسخه

مسخا من الباب الثالث اذا حول صورته الى اخرى اقبح و منه يقال مسخه الله قردا وبو دعاسیه اولمق و یهود قصه‌سنه اشارت اولمق محتملدر کما قال الله تعالى [وجعل منهم القردة والخنازير] الاية يعنى يهود طائفه‌سندن اهل سبتى حق تعالى میمون صورتنه وکفار مائدهٔ عیسایی خنزیر صورتنه مسخ ایلدی على قول اصحاب سبتك جوانلرنی میمون و پیرلرنی خنزیر صورتنه مسخ ایلدی و مسخ طواری پك اوستنه واروب یورمقله مهزول وبی تاب ایلك معناسنه مستعملدر یقال مسخ الناقة اذا هزلها وادبرها اتعابا (المسخ) میمك کسریله که صفر وزننده صفتدر (والمسيخ) امير وزننده صورتی صورت قبیحه‌یه محول اولان کسیه دینور ومنه حدیث ابن عباس [الجان مسيخ الجن] والجان الحيات الرقاق ومسيخ چرکین چهره‌لو انسانه وسائر اشیایه کذلك ملاحت وصباحتی اولمیان کسیه دینور و بیزه وبی طعم اولان ات وفاکهه مقوله‌سنه اطلاق اولنور یقال رجل و شیء مسيخ اى مشوه الخلق ورجل مسيخ اى لاملاحة له و لحم اوفاكهة مسيخ اى طعم له وضعیف وزبون کسیه واحمق وبیغز آدمه اطلاق اولنور (الماسخی) یای مشدده ایله یایجی‌یه دینور قواس معناسنه (الماسخية) یایلره دینور فى الاصل ماسخه نام یایجینك یاپدیغی یایلره اطلاق اولنوب بعده اعلا یایلرده دخی استعمال اولندی حتى مطلق یایجی‌یه‌ده ماسخی دیدیلر واول ازد قبیله‌سندن بر استاد یایجی ایدی (الممسوخ) صغریسنك اتی آزجه وچلیمسز اولان آته اطلاق اولنور یقال فرس ممسوخ اى قليل لحم الكفل ويقال امرأة ممسوخة العجز اى رسحاء (المسخية) میمك کسریله برنوع بساط آدیدر (الامساخ) همزه‌نك کسریله اعضاده اولان شیش طاغلمق معناسنه‌در یقال امسخ الورم اذا انحل (الامتساخ) افتعال وزننده قلج صیرمق معناسنه‌در یقال امتسخ السيف اذا استله (الانمساخ) انفعال وزننده آریق اولمق معناسنه‌در ومنه قول الخيال يكره انمساخ حماة الفرس اى ضموره وحمات آتك بوط اتنه دینور (الامسوخ) همزه‌نك ضمیله برنبات معروف آدیدرکه ترکیده ات قویرغی وبوغوملیجه اوت دیدکلریدر تسمين بدن و تحسين لون وتنقية رحم ایچون نافعدر وطبیعتی یابس وقابض‌در (المصخ) مسخ وزننده وآنده لغتدر یقال مصخه مصخا بمعنی مسخه وبرنسنه‌یی طشره چکوب چقارمق معناسنه‌در یقال مصخ الشیء اذا انتزعه وبرشیئی آلمق معناسنه‌در یقال مصخه اذا اخذه (الامتصاخ) افتعال وزننده (والتمصخ) تفعل وزننده بونلرده اخذ ایلك معناسنه‌در یقال امتصخه وتمصخه اذا اخذه (الامصوخة) اضحوكه وزننده تمام دیدکلری نباتك یپراغنه دینور جمع جنسی امصوخ‌در وجمع بنیه‌سی اماصيخ كلور (الامصاخ) همزه‌نك کسریله ذکر اولنان نبات یپراقلنمق معناسنه‌در یقال امصخ الثمام اذاخرجت

اماصیخه (المصوخة) میمك فتحیله ممه‌لرینك كوكلری صالق وسوایك اولان قیونه دینور (مصاخ) رمان وزننده بر نبات آدیدركه صوغان قشری كبی قشرلری اولور (الامصاخ) همزه‌نك ومیم مشدده‌نك كسریله كه فی الاصل افتعال بابندندر ولد اناسی رحمندن صیریلوب منفصل اولمق معناسنه‌در یقال امصخ الولد امصاخا اذا انفصل عن امه ای عن رحم امه (المضخ) میمك فتحی وضاد معجمه‌نك سكونیله بدنی سرتاپا طیب ایله آلوده ایلمك معناسنه‌در یقال مضخ الرجل جسده مضخا من الباب الثالث اذا لطخه بالطیب وانقولی صاد مهمله ایله اولان مصخ ماده‌سنی ضاد معجمه ایله وهم ایلدیكندن ناشی ضاد معجمه ایله تقییدی خطادر (المطخ) لطخ وزننده طعامی چوق اكل ایلمك معناسنه‌در یقال مطخ الرجل مطخا من الباب الثالث اذا اكل كثیرا ویلامق معناسنه‌در یقال مطخ العسل اذا لعقه وقویدن قوغه ایله صو چكمك معناسنه‌در یقال مطخ الماء اذا متحه من البئر بالدلو وال ایله اورمق معناسنه‌در یقال مطخ بیده اذا ضربه بها وبر آدمك عرض وناموسنی تلویث ایلمك معناسنه‌در یقال مطخ عرضه اذا دنسه ومطخ حوض دبنده قلان صولو بالچغه دینوركه آندن صو ایچمك قابل اولمیه (الماطخ) كوشك وصالق سكردر اولان آته دینور (المطاخ) كتان وزننده احمق وبیغز آدمه دینور یقال رجل مطاخ ای احمق ومتكبر شخصه دینور (مطخ مطخ) میملرك و طالرك كسری وخالرك سكونیله اصواتدندر یلان سوبلینه نسوزك كذب وباطلدر مقامنده سویلنور (الملخ) سلخ وزننده شدتله یوریوب كیتمك معناسنه‌در یقال ملخ الرجل ملخا من الباب الثالث اذا سار شدیدا واكثری باطل و بیهوده ایشلره سعی و تردد ایلمك معناسنه‌در یقال یملخ فلان فی الباطل ای یتردد فیه ویكثر وبرنسنه‌یی پنجه ایله یاخود دیش ایله طوتوب چكمك معناسنه‌در یقال ملخ الشیٔ اذا جذبه قبضا اوعضا ویورركن شیوه ایله اكیلوب قیرلمق معناسنه‌در یقال ملخت المرأة اذا تثنت وتكسرت وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال ملخ المرأة اذا جامعها وطعامك دادی بوزلمق معناسنه‌در یقال ملخ الطعام اذا زنخ وآت قسمی شوق و شطارته كلوب اوینامق معناسنه‌در یقال ملخ الفرس اذا لعب وكچی تكه‌سی كندی بولنی ایچمك معناسنه‌در یقال ملخ التیس بوله اذا شربه واركك حیوان چوق آشمقدن ناشی سست وفاتر اولمق معناسنه‌در یقال ملخ الفحل اذا جفر عن الضراب (الملوخ) قعود وزننده (والملاخة) ملاحه وزننده بونلرده ملخ ایله معنای اخیرده مرادفلردر یقال ملخ الفحل ملخا وملوخا وملاخة اذا جفر عن الضراب (الملیخ) امیر وزننده شول اركك حیوانه دینوركه آشدیغی دیشیلری كبه ایدر اوله یقال فحل ملیخ ای بطیٔ الالقاح وفاسد وتباه اولمش نسنه‌یه دینور وضعیف و زبون آدمه دینور

وطعمی اولمیان بیمزه وناخوش نسنه‌یه دینور (الامتلاخ) افتعال وزننده برنسنه‌یی یرندن چکوب چقرمق معناسنه‌در یقال امتلخ الشیء اذا انتزعه و قینڭدن قلیجی صیرمق معناسنه‌در یقال امتلخ سیفه اذا استله و دابه‌نك باشندن لجامنی صیروب چقرمق معناسنه‌در یقال امتلخ اللجام اذا اخرجه من رأس الدابة (التملخ) تفعل وزننده برنسنه فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در یقال تملخ الشیء اذا فسد بومعنادندرکه بلی کوشك اولان آدمه متملخ الصلب اطلاق اولنور یقال رجل متملخ الصلب ای موهونه وتملخ برنسنه‌یی یرندن چکوب قوپرمق معناسنه‌در یقال تملخت العقاب عینه اذا انتزعتها (المماخلة) مفاعله وزننده ارشمك واویناشوب ملاطفه ایلمك معناسنه‌در یقال ماخله اذا لاعبه ومالقه (الملاخ) شداد وزننده قاچمق عادتی اولان کوله‌یه دینور یقال غلام ملاخ ای اباق (مستملخ) اسم‌فاعل بنیه‌سیله ابن عکرمة بن ابی ذؤیب الهذلی‌در (الموخ) میمك فتحی وواوك سکونیله دارغنلق ساکن اولمق معناسنه‌در یقال ماخ الغضب یموخ موخا اذا سکن (ماخ) بخاراده برمحله آدیدر ومحدثیندن احمد بن خنب البخاری جدینك اسمیدرکه ماخك دخی دیرلر (ماخان) بررجلك علمیدر و مرو قضاسنده برقریه‌در (ماخوان) واو معدوله ایله بشقه برقریه‌در (المیخ) شیخ وزننده صالنه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال ماخ یمیخ میخا اذا تبختر فی المشی (التمیخ) تفعل وزننده میخ معناسنه‌در یقال تمیخ بمعنی ماخ

﴿ فصل النون ﴾ (النبخ) نونك فتحی وبای موحده‌نك سکونیله قیون وکچی و سائر حیوانده وانسانده چقان چیچك عارضه‌سنه دینور و کثرت عملدن الده و پرمقلرده چقان قبارجغه دینور وبونده فتحتینله لغتدر وقوغه‌لق وحصیر اوتی تعبیر اتدکلری نباتك کوکنه دینورکه قحط ایامنده اکل ایدرلر (النابخة) نابغه وزننده سوز بیلور سخنور ومتکلم آدمه دینور هاء مبالغه ایچوندر یقال رجل نابخة ای متکلم وخودبین ومتکبر کسیه دینور وارض بعیده‌یه دینور یقال ارض نابخة ای بعیدة (النبخاء) حمراء وزننده یوکسك یره دینور ارض مرتفعه معناسنه وشول طپراغی کوشك ارضه دینورکه قومدن اولمیوب بلکه پك وطاشلق یردن اوله یعنی اطراف پك وطاشلق اولوب کندیسی کوشك اوله جمعی نباخی کلور حبالی وزننده (الانباخ) همزه‌نك کسریله ارض مذکوره‌ده اکین اکمك معناسنه‌در یقال انبخ الرجل اذا زرع فی النبخاء ونبخ اکل ایلمك معناسنه‌درکه حصیر اوتنك کوکیدر نته‌که ذکر اولندی یقال انبخ الرجل اذا اکل النبخ و مایه‌سی اکشیوب فاسد اولمش خمیر یوغورمق معناسنه‌در یقال انبخ الخباز اذا عجن عجینا انبخانا (النبوخ) قعود وزننده خمیرك مایه‌سی پك اکشیوب فاسد اولمق معناسنه‌در یقال نبخ العجین نبوخا

من الباب الثانى اذا حمض وفسد (النباخ) كتان وزننده (والانبخان) همزه‌نك وبانك فتحيله مایه‌سی يك اكشیوب فاسد اولمش خمیره دینور مزهر سیوطیده انبخان صفت اوله‌رق وزنی افعلان اولمق اوزره مرسومدركه همزه‌سی زائده در مؤلف جمیله انبجان كلمه‌سنك اروتان لفظندن غیری نظیری یوقدر دیمكله اشبو انبخان لفظی آنی هادمدر (الانبخانی) یای مشدده ایله شول ترید دینوركه هنوز صیجق وبوغلری چقر اوله علی قول كاك ایله وزیتون یاغیله مرتب اوله‌رق اوجاقده قباروب قالقمغله اوزرینه صوغوق صو دوكیلوب ینه كوشكیوب سنمش اوله يقال ثريد انبخانى اذا كان له بخار وسخونة اوهو يسوى من الكعك والزيت فينتفخ فيصب عليه الماء فيسترخى مؤلفك مستقبل بنیه‌لریله ایرادی مسامحه كونه محضا تعریفه مبنیدر (الانبخانية) زیادۀ هایله‌كه موصوف اعتباریله‌در ایری اتمكه دینور یاخود كومج قرصی كبی قالین ودكرمی اولان اتمكه دینوركه صومون دیدكلریدر يقال خبزة انبخانية اى ضخمة اوكانها كور الزنابير (النبخة) نبذه وزننده نكته معناسنه‌دركه برمقله یاچبوقله یره ایتدكلری نشانه دینور نونك ضمیله‌ده لغتدر واتش وچراغ یاقه‌جق كبریته دینور وكمی تخته‌لرینك ارالرینه وضع واستوار ایلدكلری حصیر اوتی قیتغنه دینوركه آنك اوزرینه قلفات ایدرلر وبونده فتحاتله لغتدر (الانبخ) احمر وزننده غلیظ وناتراش وبد هیكل قبا آدمه دینور ولونی بغایت كدورتلو قرامتق چوق طپراغه دینور (النتخ) نونك فتحی وتای فوقیه‌نك سكونیله برنسنه‌یی یرندن چكوب قوپرمق معناسنه‌در يقال نتخ ضرسه نتخا من الباب الثانى اذا نزعه وقلعه وبرنجی قوش منقاریله اتی دیدوب چكمك معناسنه‌در يقال نتخ البازى اللحم اذا خطفه بمنسره وطوقومق معناسنه‌در يقال نتخ الثوب اذا نسجه وبرنسنه‌یه كوز اقداروب التفاتله باقق معناسنه‌در يقال نتخ اليه ببصره اذا نظر اليه (المنتاخ) منقاش وزننده ومرادفیدركه جنبسترویه دینور (المنتخ) متنفس وزننده متغلی معناسنه‌دركه دائما غالیه دیدكلری طیب سورینور اولان كشی‌یه دینور (النجخ) نونك فتحی وجیمك سكونیله فخر ومباهات ایلمك معناسنه‌در يقال نجخ الرجل نجخا من الباب الثالث اذا فخر وبر قازمق معناسنه‌در يقال نجخ البئر اذا حفرها ونوء هیجان ایلمك معناسنه‌در مراد زعم اعراب اوزره نوءك سقوطیله یغمور یاغمقدر نته‌كه نوء ماده‌سنده تفصیل اولندی يقال نجخ النوء اذا هاج وسیل صویی شدتله كلمكله درەنك دیواری منزلنده اولان كنارلرنی اوروب صویك اورته‌سنه آتمق معناسنه‌در يقال نجخ السيل اذا دفع فى سند الوادى فخذفه فى وسط الماء (النجاخ) غراب وزننده اوكسرن كمسه‌نك اوكسركی آوازینه دینور (الناجخ) (والمنجخ) محدث وزننده سسلو اوكسرن كمسه‌یه دینور وناجخ كورلده‌یجی دكزه

دینور و دکز مدایلدکده صوینك ساحله طوقندیغندن حاصل اولان کورلتویه
دینور (النجوخ) صبور وزننده بودخی کورلتولی دکزه دینور (النجاخة) نونك
فتحی وجیمك تشدیدیله شول خاتونه دینورکه جماع هنکامنده فرجی سسلنوب اوتر
اوله علی قول فرجی پك صولو اولمغله جماع اولنو کن مندیل ایله برطرفدن چقان
رشحاتی سیلر اوله یاخود حین جماعده بغرسقلرینك اوجلری اوینایوب ورق ورق
ایده‌رك سسلنور اوله یقال امرأة نجاخة اذا کان لفرجها صوت عند الجماع اوهی
الرشاحة التی تمسح الایتلال اوالتی ینتجخ سرمها کانتجاخ سرم الدابة اذا صوت
بوراده نجاخه وانتجاخ ذکر اولنان نجاخدن مأخوذدر (النجخة) سفینه وزننده
شول کره یاغنه دینورکه یایغك اطرافنه یاپشوب طوپلنمیه (التناجخ) تفاعل
وزننده تفاخر معناسنه‌در یقال تناجخا اذا تفاخرا و دکزك و ایرمغك طالغه‌لری
بری اوته چالقنه‌رق کنارلرده‌کی یارلری هدم و اسقاط ایلك معناسنه‌در یقال
تناجخ الموج اذا اضطرب حتی اثر فی الاجراف (منجخ) محسن وزننده اوزون
اوزادی بر قوملق آدیدر (النخ) نونك فتحی و خانك تشدیدیله شدتله یوریمك
معناسنه‌در یقال نخ الرجل نخا من الباب الاول اذا سار سیرا عنیفا ونخ شول
دوه‌لره دینورکه زکات آلان کمسنه‌نك یاننه چوکریلور تاکه زکاتلرنی اخذ ایلیه
ونخ برنوع اوزون دوشمه آدیدر مفرداتده احرام وولنسه دیدکاری تویلو دوشمه
اوله‌جقدرکه فارسیدن معربدر ونخ دوه‌یی چوکرتمك ایچون اخ اخ دیمك معناسنه‌در
یقال نخ بالابل ونخنها اذا قال لها اخ اخ لتبرك (النخ) نونك ضمیله (والنخاخة)
ثمامه وزننده ایلیکه دینور مخ معناسنه (النخة) نونك فتحیله برکمسه‌نك رقیقنه
یعنی عبد مملوکنه دینور کرك کوله وکرك جاریه اولسون وایشلین صغرلره دینورکه
چفت صغرلری اوله‌جقدر بقر عوامل معناسنه وبونده نونك ضمیله لغتدر ونخه
اشکلره دینور حمر معناسنه و بونده نونك حرکت ثلاثیله لغتدر و اوده بسلنن
مطلقا حیواناته دینور و چوبانلره دینور رعاء معناسنه نونك ضمیله‌ده جائزدر
ودوه‌جیلره دینور جمالون معناسنه وشول خبره دینورکه حق یاخود باطل اولدیغی
معلوم اولمیه وخفیف یغموره دینور وزکات دیوشورن کمسه زکاتی دیوشوردکدن
صکره کندی نفسیچون اجرت بها بر آلتون آلمق معناسنه‌در و اول التونه‌ده نخه
دینور (النخیخة) نونك فتحیله نخیخه معناسنه‌درکه ذکر اولندی (النخنخة) زلزله
وزننده برنسنه‌یی آلارغه ایلك معناسنه‌در یقال نخنخ الشیء اذا نحاه و شدتله
یوریوب کتمك معناسنه‌در یقال نخنخ زید اذا سار شدیدا و دوه‌یی اخ اخ دیه‌رك
چوکرمك معناسنه‌در یقال نخنخ الابل اذا ابرکها (التنخنخ) تزلزل وزننده دوه
چوکمك معناسنه‌درکه نخنخه‌دن مطاوعدر یقال نخنخ الابل فتنخنخت ای برکت

(نخیخ) امیر وزننده اسماندر سعد الدین محیح بزم اصحابمز یعنی شافعی المذهب اولان خراسان فقهالرینك جدیدر حدیث شریفده روایتی و نظم اشعارده مهارتی وار ایدی (الاندخ) احمر وزننده قلیل الکلام اولان احمق و سمه آدمه دینورکه سوز بیلدیکندن وادراك ایلدیکندن اپسم اولوب طورر (المندخ) منبر وزننده شول بیعار کمسیه دینورکه فحش و هرزه سویلنمکدن وسویلمکدن اصلا مبالاتی اولمیه یقال رجل مندخ ای لایبالی بما قیل له من الفحش اوقال (التندخ) تفعل وزننده عهدهٔ تملك واقتدارنده اولمدیغی نسنه ایله فضولانه فخر و کذاف ایلمك معناسنه‌در یقال تندخ الرجل اذا تشبع بمالیس عنده (الندخ) مدح وزننده برنسنه‌یه عنفله چاتوب چارپمق معناسنه‌در دکزده برقایغك آخره چاتوب چارپمسی کبی یقال ندخه ندخا من الباب الثانی اذا صدمه ومنه یقول راکب البحر ندخنا ساحل کذا (الانداخ) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی عنفله آخر نسنه‌یه چاتدیروب چارپدرمق معناسنه‌در یقال اندخه به اذا صدمه به وکذا یقول راکب البحر اندخنا المرکب الساحل ای صدمناه به (النذخ) نونك فتحی و ذال معجمه‌نك سکونیله شدتله سعی ایدوب کتمك معناسنه‌در یقال نذخ العیر نذخا من الباب الثالث اذا سعی شدیدا (الانذاخ) همزه‌نك کسریله نذخ معناسنه‌در یقال انذخ بمعنی نذخ (النوذخ) جوهر وزننده قورقق آدمه دینور جبان معناسنه (النسخ) فتح وزننده نسنه‌یی یرندن زائل قلمق معناسنه‌در یقال نسخه نسخا من الباب الثالث اذا ازاله مؤلفك بصائرده بیاننه کوره نسخ بر نسنه آخر نسنه‌یی متعقب اوله‌رق زائل قلمق معناسنه موضوعدر ظلك شمسی و شمسك ظلی وشیبك شبابی ازاله‌سی کبی بعضا بوندن ازاله منفهم اولورکه بالکلیه اولکنی زائل ایدر وبعضا اثبات منفهم اولور نسخ کتاب کبی که بر مکتوبك صحیفهٔ اخرایه صورتنك نقلی کبی و بعضا ازاله واثباتدن ایکیسیده منفهم اولور انتهی ونسخ برنسنه‌یی تغییر ایلمك وبوزمق معناسنه‌در یقال نسخت الریح آثار الدار اذا غیرتها وبر نسنه‌یی ابطال ایدوب آخر نسنه‌یی آنك مقامنه قائم قلمق معناسنه‌در یقال نسخ الشیء اذا ابطله و اقام شیئا مقامه ومسخ معناسنه‌درکه برنسنه‌نك صورتنی بر اقبح صورته تحویل ایلمکدن عبارتدر یقال نسخه بمعنی مسخه وبر کتابی قرشوسنده نسخه ایدوب صورتنی یازمق معناسنه‌در یقال نسخ الکتاب اذا کتبه عن معارضة وبر نسنه‌یی آخر محله نقل و تحویل ایلمك معناسنه‌در یقال نسخ ما فی الخلیة اذا حوله الی غیرها (الانتساخ) افتعال وزننده (والاستنساخ) بونلر دخی بر کتابك نسخه‌سسنی آلمق معناسنه‌در یقال انتسخ الکتاب واستنسخه اذا کتبه عن معارضة (النسخة) نونك ضمیله منقول منه اولان اصل مکتوبك اسمیدر (التناسخ) تفاعل وزننده

والمناسخة

(والمناسخة) مفاعله وزننده برى برنى ازاله ايله متعاقب اولمق معناسنه در ومنه التناسخ والمناسخة فى الميراث يعنى فرضيونك مناسخه اطلاق ايتدكلرى مسئله بو معنادندركه برميتك وارثلرى دخى قبل تقسيم التركه فوت اولمغله مال متروك اخر ورثه‌لره انتقال ايلكدن عبارتدر و تناسخ الازمنه زمانلرك آنافانا حالدن حاله تحول و تداولندن عبارتدر على قول قرنلرك پدر پى انقراض و انقضاسندن عبارتدركه برى برنى نسخ وازاله ايله متعاقب اولورلر و تناسخيه اطلاق اولنان طائفه دخى بومعنادندر طائفهٔ مرسومه تناسخ ارواحه قائل وحشر ونشرى منكر اولمغله تكفير اولنورلر (النسيخة) سفينه وزننده (والنسخية) جهنيه وزننده بعيده معناسنه در تأنيثى موصوف اعتباريله‌در يقال بلدة نسيخة و نسخية اى بعيدة (المنسوخ) نونك ضميله قادسيه‌ده برقريه آديدر (النضخ) نونك فتحى و ضادك سكونيله صو سرپمك معناسنه‌در يقال نضخه نضخا من الباب الثالث اذا رشه بعضلر عندنده بو نضخ ايله مرادفدركه اول دخى صو سرپمك معناسنه‌در على قول مهملهنك مفهومندن دوندركه مهمله كركى كبى صوله‌مق وبو صو سرپمكدر ونضخ صو پيكاردن شدتله قينايوب چقمق على قول اشاغيدن يوقرى‌يه فشقرتمق معناسنه‌در يقال نضخ الماء اذا اشتد فورانه من ينبوعه اوماكان من سفل الى علو و دشمن اوزره اوق سرپمك معناسنه مستعملدر يقال نضخ النبل فى العدوا اذا فرقها ونضخ شول عطر وطيب اثرينه دينوركه ثوبده وسائر نسنه‌ده قالمش اولور يقال بقى فيه نضخ منه وهو اثر يبق فى الثوب وغيره من الطيب (النضاخ) كتان وزننده فراوان يغموره اطلاق اولنور يقال غيث نضاخ اى غزير (النضخة) نبذه وزننده تايى وحدتله مطره معناسنه‌در پس نضخ مطر معناسنه در (النضاخ) نونك كسريله مفاعله‌دن مصدردر برى برينه صو سرپمك معناسنه در يقال ناضخه مناضخة ونضاخا اذا نضخ كل واحد منهما (الانتضاخ) افتعال وزننده صو صاچلق معناسنه‌در يقال انتضخ الماء اذا ترشش (المنضخة) مكنسه وزننده اسم آلتدر زراقه‌يه دينوركه عامه نضاخه ديرلر و زراقه زاى مضمومه وراى مشدده ايله بغچوانلرك باغچه صولدقلرى آلته دينوركه تنكه‌دن سوزكى بكورلمش قوغه اوله‌جقدر طشره تركيسنده چقرق تعبير اولنور ونفتچيلر دخى آنكله نفت ياغى قوللنورلر بومناسبتله حريق طولمبه‌سنده منضخه اطلاقى ملايمدر (النطخ) نونك كسرى وطانك سكونيله شر كلمه‌سنه اضافتله استعمال اولنور صاحب شر ديمكدر يقال هو نطخ شر اى صاحبه (النفخ) نونك فتحى وفانك سكونيله اوفورمك معناسنه‌در يقال نفخ بفمه نفخا من الباب الاول اذا خرج منه الريح ويللنمك معناسنه استعمال اولنوركه فم اسفل ايله اوفورمكدر يقال نفخ بالمرأة اذا ضرط . ونفخ ارتفاع الضحى يعنى

نهار مرتفع اولوب قبا قوشلق وقتنه وارمق معناسنه مستعملدر شارح دیرکه مؤلفك مأخذی اولان محکمده انتفخ النهار اذا علا عبارتیله مرسوم اولوب مؤلف آندن تصرفله ثلاثی اولەرق ثبت ایلمشدر لکن اخلال ایلمشدر انتهی ونفخ فخر وکبر معناسنه استعمال اولنور یقال رجل ذونفخ ای فخر وکبر شارح دیرکه متعظم کمسه تعظم ایدرك نفس ونفسنی جمله یوقلدیغی حسبیله نفخ کبر وفخر معناسنه استعمال اولندی یاخود شیطان درونه نفخ یعنی خودبینلك القا ایلمکله لازمی اولان کبر معناسنه استعمال اولندی واساسده نفخ شدقیه تکبر عنوانیله مرسومدر (التنفیخ) تفعیل وزننده پك اوفورمك معناسنەدر یقال نفخ الرجل بفمه بمعنی نفخ لکن هی للکثرة (النفیخ) امیر وزننده آتش اوفلمکه مؤکل ومعین اولان کمسیه دینور (المنفاخ) میمك کسریله اسم آلتدر کوروکه دینور (الانفخ) احمر وزننده بادخایه کشی‌یه دینورکه دبه تعبیر اولنور طوربه شیشوب قبارر مادەسی ریح غلیظەدر ترکیده قاولج دینور یقال رجل انفخ ای فی خصیتیه نفخة (النفخة) نونك حرکات ثلاثی وفانك سکونیله اسمدر اوفورکه دینور و قارن شیشکینلکنه اطلاق اولنور یقال به نفخة ای انتفاخ بطن (النفخاء) نجلاء وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی ونفخاء ایاقده ابجکك یوقریسنه اطلاق اولنور واقبا بالدر اولەجقدر (الانفخان والانفخانی) همزەلرك ضمی وکسریله که فاء همزەلره تابعدر ششمان کشی‌یه اطلاق اولنور مؤنثلری هایلەدر یقال رجل انفخان وانفخانی ای ممتلیٔ سمنا ویقال امرأة انفخانة وانفخانیة (النفخ) ضمتینله تنومند کنج ایریسی دلو قنلویه دینور (النفاخ) رمان وزننده برعلت حادثەدن ناشی بدنه عارض اولان شیشه دینور یقال به نفاخ ای ورم من داء یحدث (النفاخه) رمانه وزننده نهر وجدول وچشمه مقولەسنده صویك یوزینه چقان خرده چقلره اطلاق اولنور کرچه مؤلف حجاره ایله تعبیر ایلمدی لکن مقتضای ماده صویك یوزنده پیدا اولان قبرجق اولمق ملایمدر ونفاخه بر شیشکین شیئه دینورکه بالق قسمنك قارننده اولور بالغك اول نصاب وکمالیدرکه آنك سببیله صویه دفع ایدەرك مکث وجریان ایدر بونی بالق قورسغی دیدکلریله بیان ایلمشلردر (المنفوح) بیوك قارنلو کمسیه اطلاق اولنور وششمان آدمه اطلاق اولنور (نفاخ) کتان وزننده مغرب زمینده بربلده آدیدر (النقاخ) قافله غراب وزننده بغایت صافی وبارد وخوشکوار اولان صویه دینور یقال شراب انقاخ ای الماء البارد والعذب الصافی ومطلقا خالص وبیغش اولان شیئه دینور یقال هذا نقاخ العربیة ای خالصها وامن وعافیت وآسایشله اولان اویقویه دینورکه خواب راخت تعبیر اولنور (النقخ) نونك فتحی وقافك سکونیله اورمق معناسنەدر یقال نقخه نقخا من الباب الثالث اذا ضربه و باشی دماغه قدر یارمق

معناسنەدر

معناسنه‌در يقال نقخ دماغه اذا كسره اول ياريغه دامغه دينور (الانتقاخ) افتعال وزننده كمكدن ايليك چقرمق معناسـنه در يقال انتقخ الرجل المخ اذا استخرجه (الانقخ) احمر وزننده بينيسى آز اولان انسان وحيوانه دينور مكتب خواجه‌سى كبى يقال ظليم انقخ اى قليل الدماغ (النقخة) فتحاتله پك سموزلكندن آغر آغر يوريين ناقه‌يه دينور يقال ناقة نقخة اذا كانت تثاقل فى مشيها سمنا (النقاخ) رمان وزننده باشك قولقله قولق طوزلرى بيننده اولان كمك طرفلرندن اوك جانبنه طوغرى اولان يرينه دينور يقال اشتكى نقاخه وهومقدم القفا من الاذن والحشيشاء (النكخ) نكح وزننده يومرقله بر آدمك بوغازينه اورمق معناسـنه‌در يقـال نكخ فى حلقه نكخا من الباب الثالث اذا لهزه (التنوخ) تفعل وزننده اركك دوه ناقه‌يى آشمق ايچون چوكرمك معناسنه‌در يقال تنوخ الجمل الناقة اذا ابركها للسفاد وبو معناده لازم اولور يقال تنـوخت الناقة اذا بركت (الاناخة) همزه‌نك كسريله بودخى دوه‌يى چوكرمك معناسـنه در يقـال اناخ الناقة اذا ابركها لكن اناخه مطلقا دوه‌يى چوكرمك معناسنه‌در وجه مذكور اوزره ناقه‌يه مخصوص دكلدر (الاستناخة) دوه چوكمك معناسنه‌در يقال ناخ الناقة فاستناخت وتنوخت اى بركت ولا يقال ناخت ولا اناخت شارح ديركه چوكمك معناسـنه اناخه استعمالى كثيردر (النوخة) نوحه وزننده اقامت معناسنه اسمدر معناى مذكوردن مأخوذدر (المناخ) ميمك ضميله اسم مكاندر دوه‌يى چوكرده‌جك يره دينور مبرك الابل معناسنه (المنيخ) ميمك فتحيله ارسلانه دينور (النأخة) ارض بعيده معناسنه‌در (ذومناخ) منار وزنـنـده اذواء تعبير اولنان اقيال يمندن لهيعة بن عبد شمس نام ملكك لقبيدر (تنوخ) تانك فتحيله برقبيله آديدركه تنخ ماده‌سنده ذكر اولندى جوهرى وهمندن ناشى بوراده رسم ايلمشدر

﴿ فصل الواو ﴾ (التوبيخ) تفعيل وزننده لوم وسرزنش ايلمك معناسنه‌در (وبخه) نبذه وزننده لوم و سرزنش معناسنه اسمدر يقال وبخه توبيخا اذا لامه وعذله وبر آدمى مرتكب اولديغى كارك و خامتنى عنف و شـدتله افاده ايده‌رك تهـديد ايلمك معناسنه در يقال و بخ فلانا اذا انبه وهدده (الوتخ) واوك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله دكنكه اورمق معناسـنه در يقال وتخه بالعصا و تخا من الباب الثانى اذا ضربه بها (الوتخة) فتحاتله صولو صـيويق بالچغه دينور وحل معناسنه و شئ معناسنه‌در يقال لما اغنى عنه وتخة اى شيئا (الميتخة) ميمك كسريله دكنكه دينور عصا معناسنه (الايتاخ) همزه‌نك كسريله پك زحمت ومشقته اوغرايوب رنجيده اولمق معناسنه‌در تقول اوتخت منى يافلان اى بلغت منى يعنى اجتهدت اصلى ايتاخ ذكر اولنان بالچغه دوشمك معناسـنه اولمغله بو معنا آندن مأخوذدر (الوتخة)

واوك وثاى مثلثه‌نك فتحيله صودن اولان ياشلغه واصلاقلغه دينور يقال فى الحوض وثخة اى بلة (الوثيخة) وثيقه وزننده هرجنسدن برى برينه مخلوط اولمش تازه چابرلغه دينور وات ياغنه مختلط اولان يوفقه كمكه دينور مؤلف مارق من العظام واختلط بالودك عبارتيله ثبت ايدوب لكن شارح عبابده من العظام عنوانيله مرسوم اولمغله من العظام نسخه‌سى غلط اولديغنى تنصيص ايلمشدر اكا كوره ات ياغيله مختلط اولمش صيويق طعام ديمك اولور چورباكبى وواقعا مقتضاى ماده شارحك قولى اولمق ملايمدر ووثيخه صيويق چامورلى ارضه دينور يقال ارض وثيخة اى ذات وحل ويوغورد كبى پك قويو سوده دينور (الموثوخ) (والموثخ) معظم وزننده ضعيف الخلقه كسيه اطلاق اولنور ذكر اولنان صيويق معناسندن مأخوذدر يقال رجل موثوخ الخلق وموثخه اى ضعيفه (الوخ) واوك فتحى وخانك تشديديله ناخوشلق معناسنه‌در وقصد واراده معناسنه‌در (الوخوخة) زلزله وزننده برجنس قوشك اوتمسندن حكايه‌در (الوخواخ) سلسال وزننده قارنى صالق ودريسى ككيش اولان آدمه دينور يقال رجل وخواخ اى مسترخى البطن متسع الجلد وعنين وبى رجوليت كسيه دينور وضعيف وناتوان كشى‌يه دينور واوشنكن آدمه دينور كسلان معناسنه وكوشك خرمايه دينور (الورخ) واوك فتحى ورانك سكونيله برنوع شجردركه مرخ ديدكلرى شجر مذكوره شبيه اولور (الوريخه) سفينه وزننده اصلاق يره دينور يقال ارض وريخة اى مبتلة وصيويق خميره دينور (الاستيراخ) (والتورخ) تفعل وزننده ير اصلاق اولمق معناسنه‌در يقال استورخت الارض وتورخت اذا ابتلت وتورخ خمير صولو وصيويق اولمق معناسنه‌در يقال تورخ العجين اذا استرخى (الورخ) فتحتينله بودخى خمير صيويق وكوشك اولمق معناسنه‌در يقال ورخ العجين ورخا من الباب الرابع اذا استرخى (الايراخ) ايراد وزننده خميرى صيويق وكوشك قلمق معناسنه‌در تقول اورخت العجين اذا ارخيته (الورخة) فرحه وزننده چايرلى كوروبرى برينه صارمشق اولان يره دينور يقال ارض ورخة اى ملتفة العشب (التوريخ) تفعيل وزننده تأريخ لفظنده لغتدركه برنسنه‌يه تعيين وقت ايلمك معناسنه‌در يقال ورخ الكتاب بمعنى ارخه (الوسخ) واوك وسينك فتحيله كيرلنمك معناسنه‌در يقال وسخ الثوب يوسخ وياسخ وييسخ وسخا من الباب الرابع اذا علاه الدرن مصباحك بيانسنه كوره وسخ اسم دخى اولور كيره وپاسه دينور (الاستيساخ) (والتوسخ) تفعل وزننده (الاتساخ) افتعال وزننده‌كه فى الاصل اوتساخ ايدى بونلرده كيرلنوب پاسلنمق معناسنه‌در يقال استوسخ الثوب وسخ واتسخ بمعنى وسخ (الايساخ) همزه‌نك كسريله (والتوسيخ) تفعيل وزننده متعديلردر كيرلتمك معناسنه يقال اوسخ الثوب ووسخه

اذا جعله وسخا (وسخاء) صحراء وزننده برموضعدر (الوشخ) واوك فتحى وشين
معجمه‌نك سكونيله كوتو وضعيف وكمتر اولان شيئه دينور نه‌اولورسه اولسون وخرما
سپتنه دينور (الوشخة) فتحاتله خرما يپراغندن اورلمش زنبيل و سپت مقوله‌سى
ظرفه دينور (الوصخ) واوك وصاد مهمله‌نك فتحيله وسخ وزننده ومرادفيدركه
كير وپاسه دينور (الوضوخ) ضاد معجمه ايله صبور وزننده شول صويه دينوركه
همان قوغه‌نك يارىسى مقدارى كبى اولور (الوضخ) مدخ وزننده قوغه‌يه يارىسى
مقدارينه طوغرى صوقومق معناسنه‌در يقال وضخ الدلو وضخا من الباب الثانى
اذا جعل الماء فيها شبيها بالنصف (الايضاخ) همزه‌نك كسريله وضخ معناسنه‌در يقال
اوضخ الدلو بمعنى وضخها وقوييدن ازجه صو چكمك معناسنه‌در يقال اوضخ له
اذا استقى قليلا وقويينك صوبى آزالمق معناسنه‌در يقال اوضخت البئر اذا قل
ماؤها (المواضخة) مفاعله وزننده (والوضاخ) واوك كسريله (والتواضخ)
تفاعل وزننده قوييدن صوچكمك وسكرتمك ويوريمك مقوله‌سى حالتلرده يارشمق
معناسنه‌در يقال واضخ صاحبه مواضخة ووضاخا اذا باراه فى الاستقاء والعدو
والسير ويقال توضخا اذا تبارى فى السقى فى السير شارح ديركه فى الاصل استقاء
ماده‌سنه موضوع اولوب بعده مطلقا معارضه‌ده استعمال اولندى (التواطخ)
طاى مهمله ايله تفاعل وزننده نيجه كسه‌لر برنسنه‌يى الدن اله دور ايتدرمك
معناسنه‌در يقال تواطخ القوم الشئ اذا تداولوه بينهم (الوليخ) امير وزننده
برنوع كتان بزنه دينور (الوخة) فرحه وزننده (والوليخة) وليمه وزننده
(والموتلخة) مؤتفكه وزننده اصلاق وياش يره دينور يقال ارض وخة ووليخة وموتلخة
اى ورخة ووليخه يوغورد كبى پك قويى سوده دينور و صيويق چاموره دينور
(الاستيلاخ) برياشاروب اصلاق اولمق معناسنه‌در يقال استوتلخت الارض اذا
ابتلت (الوبخة) نبذه وزننده آتش كبى جكره تأثير ايدن دلسوزلوم وتوبيخه
دينور مؤلفك والوبخة قولى عذله‌يى مفسردر يقال ماهذه الوبخة اى العذلة المحرقة
والوبخة (ويخ) ويح وزننده ومرادفيدركه ادات رحم ورقتدر نته‌كه محلنده
ذكر اولندى وويخ وويح وويس وويه وويل وويب اخواتدركه التى كلمه‌دن عبارتدر
يدنجيلرى بوقدر شارح دركه عول وبس كلمه‌لرى دخى بونلردندر كه نته‌كه
مؤلف جمله‌سنى ماده‌لرنده بيان ايلمشدر وكوفيون عندنده ويك وون كلمه‌لرى دخى
بونلردر

(فصل الهاء) (الهبيخة) باى موحده وياى تحتيه ايله عملسه وزننده جاريه‌يه دينور
ودايه‌يه وسودآناسنه دينور واتنه‌طلوتروتازه محبوبه‌يه دينور (الهبيخ) عملس وزننده
چوليه وصالق احمق كشى‌يه دينور واصلا برايشه يرامزاولان كسيه دينور وبيوك

دره‌یه‌وبیوك چابه وایرمغه دینور وبردره اسیدر وتروتازه نوجوانه دینور (الهبیخی)
هانك کسری والفك قصریله اسمدر صالنه‌رق یورویشه دینوریقال یمشی الهبیخی وهی
مشیة فی تبختر (الاهبیاخ) اجلواز وزننده صالنه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال
اهبیخ الرجل اهبیاخا اذا مشی فی تبختر (هخ) هانك کسری وخانك سکونیله نخخ
ایله بوغازنی آیرتلیان آدمك صوتندن حکایه‌در (هیخ) هانك کسر ومدی وخانك
کسر اوزره بناسیله ایخ کبی دوه قسمنی چوکدیره‌جك صوتدن حکایه‌در که هیخ هیخ
وایخ ایخ دیه‌رك چوکردرلر (التهییخ) تفعیل وزننده طعامك ات یاغنی چوق
قومقله پك یاغلو یاپمق معناسنه‌در یقال هیخ الهریسة تهییخا اذا اکثر ودکها
و تکه‌یی تکی یه آشمغه قندرمق معناسنه‌در یقال هیخ التیس اذا حثه علی السفاد
(الهیخ) قنب وزننده شول ارکك دوه‌یه دینور که چوکرمك ایچون کندیسنه
هیخ هیخ دیدکجه باغرر اوله

﴿ فصل الیاء ﴾ (یتاخ) تای فوقیه ایله سحاب وزننده برموضع یاخود برقبیله
آدیدر محدثیندن احمد بن محمد بن یزید الیتاخی اورادندر (الیفخ) نفخ وزننده
برکسه‌نك یافوخنه یعنی باشده بنقلدیق تعبیر اولنان یرینه اورمق یاطوقنمق معناسنه‌در
یقال یفخه یفخا اذا اصاب یافوخه فهو میفوخ مؤلف بونی افخ ماده سنده تفصیل
ایلشدر (الایناخ) همزه‌نك کسریله ناقه‌یی ارکك دوه ایله مجامعت ایچون اینخ اینخ
دیه‌رك چاغرمق معناسنه‌در یقال اینخ الناقة اذا دعاها الی الضراب فقال لها اینخ
واینخ همزه‌نك کسری ونونك فتحی وخانك کسر اوزره بناسیله‌در (یوخ) یانك
فتحی وواوك سکونیله لیث لغوی بونی ذکر ایدوب لکن نه معنایه اولدیغنی تفسیر
ایلمامشدر وبونك بناسی اوزره یوم کلمه‌سندن غیری وارد اولمدی دیمشدر شارحك
بیاننه کوره یوح لفظندن مصحفدرکه شمس اسماسندندر تجزت الخاء بعون مفیض
الآلاء

﴿ باب الدال المهملة * فصل الالف ﴾

(الابد) همزه‌نك وبای موحده‌نك فتحیله دهر معناسنه‌درکه زمان طویل وامد
ممدوددن عبارتدر جمعی آباد کلور همزه‌نك مدیله وابود کلور همزه‌نك ضمیله مؤلفك
بصائرده بیاننه کوره ابده متجزی اولمیان زمان ممتدك مدتندن عبارتدر زمان
متجزی اولور ابد متجزی اولمز مثلا وقع فی زمان کذا دینور فی ابد کذا دینمز پس ابدآخرك
انضمامی قابل اولمامغله تثنیه وجعلنمسی کرچه ممکن اولمیوب لکن اسم جنسی بعض

افرادینه تخصیص ایتدکلری کبی بونی دخی بعض مشمولاتنه تخصیصله جمع وتثنیه‌سنه مساغ بولدیلر حتی بعضلر بونك جمعنی مولد عد ایلدیلر وشارح دیرکه ابد ظرف زماندر وقت بیغایة مستقبلده مستعملدر ضـدی ازل ماضیده مستعملدر ودهر معناسـنه استعمال اولنور که زمان مدیددن عبارتدر وبونلر جملرینه مضاف اولوب ابدالا باد وازل الآزال دینور ایکی معنای سرمدی جامع کله لردر وابد لفظندن بعض مشتقات تصریف ایدوب آنلره تأکید ایچون مضاف ایدرلر نته‌که مؤلف دخی سرد ایلشدر انتهی وابد همیشه ودائم معناسنه استعمال اولنور ابدی دائمی دیمکدر ومنه یقال لاآتیه ابدا الابدیه وابدالآبدین کعابدین وابدالابدین کارضین وابدالابد بفتحتین وابدالابید کالعبید وابد الآباد وابدالدهر وابید الابید کلها بمعنی یعنی تأکید لدوام الامر کمایقال دهر الداهرین وعوض العائضـین وابد قدیم ازلی معناسنه‌درکه صفات الهیه‌دندر (الاوابد) همزه‌نك فتحیله وحوشـه یعنی وحشی جانورلره اطلاق اولنور عادتا حتف انفه هلاك اولمدقلری جهتندن کویا که دائملردر زیرا اکثری ضربهٔ صیاد کبی وبری برینك تسلطی کبی آفات عارضه‌دن هلاك اولور نته‌که پیلانك موت طبیعیسی اولمامغله حالی اوزره ترك اولنسه طول حیاتله زنده اولور بناء علیه اکاحیه اطلاق اولنمشدر شارحك بیاننه‌کوره مفردی آبددر مؤنثنده آبده دینور عابد وعابده کبی پس توحش معناسی اشتقاق کبیر جهتیله بوندن مأخـوذدر انتهی واوابد آفات ودواهی‌یه اطلاق اولنـور ذکری مدت مدیده السنه‌ده باقی اولدیغی حسبیله وقوافی شرده یعنی فصـاحت وبلاغتی جهتیله تنظیر وپیرو لکی قابل اولمیان اشعاره اطلاق اولنور بلاد بعیده‌یه منقول ومتحف اولدیغنه مبنی بوراده قافیه دن مراد شـعردر جزؤ اصیل ایله کل اراده اولنمشـدر قال فی‌الاساس فلان مولع باوابد الکلام وهی غرائبه وباوابد الشعر وهی التی لاتشاکل جودة (الابد) رکع وزنـنـده اوابد کبی وحشی جانورلره اطلاق اولنور (الابد) فتحتینله اسمدر که ذکر اولندی وبریاشنده که ولده دینور وابد مصدر اولور طارلمق معناسـنه‌در یقال ابد الرجل ابدا من الباب الرابع اذا غضـب وتوحش ایتلك معناسـنه‌در یقال ابد البهیم اذا توحش (الابد) ابل وزنـنـده (والابد) کتف وزنـنده (والابد) قنو وزنـنـده طوغورغان حیوان وانسانه دینـور یقال اتان وامة ابد وابد ای ولود ویقال ناقه ابدة ای ولود وابد ابل وزنـنده کسرتینله در جاریه یه دینور کنیزك معناسـنه واورکك متوحشه دیشی اشکه دینور (الابدان) همزه نك کسری وتثنیه بنیه‌سیله جاریه ایله قصراق آته اطلاق اولنور (الابید) امیر وزننده برنوع نبات اسمیدرکه مرعاندر (ابده) همزه نك ضمی وبانك تشدیدیله قبره وزنـنـده اندلس اولکه سـنده بربلده در (مأبد) مجلس وزننده برموضعدر

جوهری یای تحتیه وهمیله غلط ایدوب مید فصلنده ذکر ولاجل الاستشهاد انشاد
ایلدیکی بیتدر آنی تصحیف ایلشدر (التابد) تفعل وزننده وحشتلنمك معناسنه‌در
یقال تابد الرجل وغیره اذا توحش وبرمکان اسسز خالی وتنها قالمق معناسنه‌در
یقال تابد المنزل اذا اقفر ای خلی من اهله وچهره سسلنمك معناسنه‌در یقال
ابد الوجه اذا کلف وبر آدمك قوت شهوانیه‌سی قلیل وضعیف اولمغله مدت مدیده
تأهل ایلیوب ارکن طورمق معناسنه‌در یقال تابد الرجل اذا طالت عزبته
وقل اربه فی النساء ای فی التمتع بهن (الابود) قعود وزننده توحش ایلك معناسنه‌در
یقال ابدت البهیمة ابودا من الباب الثانی والاول اذا توحشت وبر محلده مقیم اولمق
معناسنه‌در یقال ابد بالمکان ابودا من الباب الثانی اذا اقام به وشاعر شعرنده مأنوس
الاستعمال ومعناسی متعارف اولمیان غریب ووحشی تعبیرات ایراد ایلك معناسنه‌در
یقال ابد الشاعر اذا اتی بالعویص فی شعره ومالا یعرف معناه (المؤبدة) محسنه
وزننده وحشی وسرکش اولان دوه‌لره دینور یقال ابل مؤبدة ای وحشیة معناصة
(التأبید) تفعیل وزننده باقی ومخلدقلمق معناسنه‌در یقال ابده تأبیدا اذا خلده ومنه
یقال فلان وقف ارضه وقفا مؤبدا اذا جعلها بحیث لاتباع ولاتورث (الابدة)
عابده وزننده داهیه وبلیه‌یه دینورکه مدت مدیده دللرده داستان اولوب قالور
اوله مؤلف بونی اوابد ضمننده ایراد ایلشیدی (الاتاد) تای‌فوقیه ایله کتاب‌وزننده
شول ایپه دینورکه سرکش اینکی صاغمق مراد ایلدکده ضبطی ایچون آنکله
ایاقلرنی بند ایدرلر (اتیده) جهینه وزننده برموضع آدیدر (الاثیداء) ثای مثلثه
ایله رتیلاء وزننده عکاظ نام محلده برمکان آدیدر (الاجاد) جیمله کتاب وزننده
کوچك قصه‌کر طرزنده اولان مقوس نسنه‌یه دینور امهات سائره‌ده کوچك کر
ایله مفسردر قاپولرك عتبهٔ علیالری کبی (الاجد) ضمتینله عنق وزننده شول ناقه‌یه
دینورکه وجودی قوی وقورومی وبنیه‌سی محکم وصیق اولوب قبورغه‌لری بری
برینه بتشك اولمغله یکپاره کبی اوله‌که بغایت قوی وتوانا اولور وبو ناقه‌یه
مخصوصدر ارکك دوه‌یه وصف اولمز یقال ناقة اجد اذا کانت قویة موثقة الخلق
متصلة فقار ظهرها (الایجاد) همزه‌نك کسریله ناقه‌یی وصف مذکور اوزره قند
وقوی قلمق معناسنه‌در یقال آجد الله الناقة اذا قواها بعده برنسنه‌یی مطلقا قوی
ومحکم قلمق معناسنده استعمال اولندی یقال آجد الله بعد ضعفه ای قواه واشبو
انجاد کلمه‌سنك همزه‌سی یایه قلبله ایجاد تلفظ اولنور (الموجد) مکرم وزننده
قوی ومحکم اولان شیئه دینور یقال بناء موجد ای محکم (اجد) کسرتینله دوه
قسمنه مخصوص زجر وآزار کلماتندندر (الاحد) همزه‌نك وحای مهمله‌نك فتحیله
واحد معناسنه‌درکه اول عدد حسابدر فارسیده یك وترکیده بر تعبیر اولنور یقال

احد

احد واثنان واحد عشر واحدی عشر و یوم الاحد که هفته کونلرندندر برنجی
کوندر خلق سماوات و ارضینه بدء الهی واقع اولدیغی کوندر که برنجی کون
دیمکدر بعده آنده علم اولمشدر وبومك اضافتی اضافة العام الی الخاص قبیلندندر
واحد لفظنك جمعی آحاد کلور وواحدان کلور همزه‌نك ضمیله علی قول بونك جمعی
یوقدر پس آحاد واحدان واحدك جمعی اولور شاهد واشهاد وحاجر وحجران کبی
وعند البعض احد ایله انجق ذات اجل واعلی وصفلنور زیرا بو اسم شریف حق
تعالی‌یه خاص وخالصدر مؤلف بونیده ایجاز ایلمشدر لکن بصائرده بیاننه کوره
احد لفظی ایکی کونه استعمال اولنور بری نفی وبری اثبات مقامنده‌در نفیه مختص
اولان استغراق جنس ناطقین ایچون اولمغله قلیل وکثیره شامل اولور علی طریق
الاجتماع و الافتراق پس مافی الدار احد قولی مافیها واحد ولا اثنان فصاعدا
لا مجتمعین ولا متفرقین دیمکدر بو سبیله اثباتده استعمالی صحیح دکلدر زیرا متضادینك
نفیی صحیح اولوب اثباتی صحیح اولمز مثلا فی الدار احد قولنده و احد منفردك
اثباتیله مجتمع ومفترق اوله‌رق مافوقنك دخی اثباتی لازم کلور بو ایسه ظاهر الاحاله‌در
وما فوق واحده شمولی ایچون مامن احد فاضلین قولی صحیح اولور خلاصه‌سی
احد ایله نفی مقامنده مخاطب اولمغه صالح شخص اراده اولنور وواحد جمع ومذکر
ومؤنثی مساوی اولور ترکیده آندن کس وکمسه ایله تعبیر اولنور و اثبات مقامنده
اوچ کونه استعمال اولنور اولا عشراته مضموم واحدده استعمال اولنور احد
عشر واحد وعشرین کبی ثانی اول معناسنه مضاف الیه اوله‌رق استعمال اولنور
کقوله تعالی [اما احدکما فیسقی ربه خمرا] و کقولهم یوم الاحد ای یوم الاول
ویوم الاثنین ثالث وصف مطلق اوله‌رق استعمال اولنور وبو همین ذات اقدس
ربانی وصفنه مخصوصدر کما قال الله تعالی [قل هو الله احد] وبونك اصلی وحد
ایدی واو ایله لکن وحد غیرده دخی استعمال اولنور واشبو وصف خاص الهی
اولان احدیتك مآلی صفت سلبیه‌در که شریك ونظیردن منزه و مبرادر دیمکدر
نته که بیضاوی علیه الرحمه سورهٔ اخلاص تفسیرنده دیمشدر که احد مجموع صفات
جلاله یعنی هر نقدر صفات سلبیه وار ایسه جمله‌سنه دلالت ایدر نته که لفظهٔ
جلاله جمیع صفات کماله یعنی بالجمله صفات ثبوتیه و سلبیه‌یه دلالت ایدر محشی
سعدی چلبی دیمشدر که قاضینك تعبیرندن منفهم اولان بودر که بوراده احد کلمه‌سنك
همزه‌سی واودن مقلوبه‌در زیرا اصلیة الهمزه اولان احد اثباتده همان کل کلمه‌سنه
مقرونا استعمال اولنور وعلی القاری امام زجاجدن بورسمه نقل ایدر که احد
کلمه‌سنك اصلی وحد ایدی یعنی باب خامسدن وحد یوحد صیغه‌سندن اسم فاعلدر
حسن کلمه‌سی حسن یحسن بنیه‌سندن اسم فاعل اولدیغی کبی عربلر واو مفتوحه‌یی

استثقال ایلدیله واوی همزه‌یه ابدال ایلدیلر وشاح واشاح ووسما اسماء کبی پس زجاجك قولی علی الاطلاق اولوب وجوه مذکوره استعمالیاتدن اولور و مقالهٔ مرقومه تمامندندرکه احد ایله واحدك فرقی واردر احد نفی موضعنده نفی عامی مقتضی اولور مثلا مارأیت احدا دیدکده متکلم افراد انسانیدن بر فردی کورممش اولور وواحد نفی خاصی اقتضا ایلکله مارأیت واحدا دیدکده برشخصی کورمیوب مافوقنی کورمش اولور واسم احد عند الاطلاق ذات اقدس الهی‌یه خاصدر حتی رجل احد دیمك جائز دکلدر ونشوان بن ابی سعید الحمیری شمس العلوم نام کتابنده بو زمین اوزره پرتو افشان بیان اولمشدرکه احد کلمه‌سی واحد معناسنه‌در و بونده اوچ قول واردر ابتدا اول معناسنه‌در یوم الاحد کبی ثانی اصلی واحد ایدی واو همزه‌یه مبدله اولدقدنصکره همزهٔ ثانیه حذف اولندی ثالث احد وحد معناسنه ووحد واوحد معناسنه‌در و بونك تفصیلی اوائل متعلقات الفعل بحثنده شرح مفتاح وتقدیم مسند الیه بحثنده مطولده مشروحدر ومصباحده دخی مبسوطدر انتهی واحد کلمه‌سنك مؤنثنده احدی دینور لکن منفردا استعمال اولنمز مثلا احدی عشرة واحدی وعشرون دینور (احدی الاحد) ثانیده همزه‌نك کسری و حانك فتحیله که احدانك جمعی اوله‌جقدر فوق الغایه مشکل وشدید وهائل نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال نزلت به احدی الاحد ای امر منفاقم وبونده تأنیث داهیه اعتباریله‌در (احد الاحدین) همزه‌لرك وحالرك فتحیله (وواحد الاحدین وواحد الاحاد واحدی الاحد) بونلرك مجموعیده لامثل له معناسنه‌در یعنی فضیلتله منفرد اولنلر بیننده مثل ونظیری یوقدر دیمکدرکه لسانمزده یکدانه‌لر یکدانه‌سی تعبیر اولنور یقال فلان احد الاحدین وواحد الاحدین و واحد الاحاد و احدی الاحد ای لامثل له وهو ابلغ المدح واحدی الاحد عقل قبول ایتمیه‌جك امر منکر عظیمده استعمال اولنور یقال اتی باحدی الاحد ای بالامر المنکر العظیم (الاحد) همزه‌نك فتحی وحانك سکونیله عهد وپیمان ایلك معناسنه‌در یقال الرجل احدا من الباب الرابع اذا عهد (احد) ضمتینله مدینهٔ منوره قربنده برجبل معروف اسمیدر اطراف جبالدن توحدی باعث تسمیه‌در مصباحك بیاننه کوره بقعه توهمیله مؤنث وغیر منصرف اولور لکن ضعیفدر (احد) فتحتینله علی قول دال مشدده ایله نجد اولکه‌سنده بر موضعدر وبو حدد ماده‌سنده دخی مذکوردر (الاستیحاد) بالکز اولمق انفراد معناسنه‌در یقال استأحد الرجل اذا انفرد و عربلر مااستأحد به دیرلر لم یشعر به معناسنه‌که اکا شعور وادرا کله متفرد اولمدی دیمکدر (الاتحاد) اتفاق وزننده‌که تاء واودن مبدله‌در بودخی منفرد اولمق معناسنه‌در یقال اتحد الرجل اذا انفرد شارح دیرکه اتحاد اشیاء متعدده اجتماعله براولمق معناسنه ده

كلور انتهى (احاد احاد) همزه‌لرك ضمى ودالك فتحيله واحدا واحدا يعنى برر بر ديمكدر وبونلر لفظا ومعنا معدول اولمغله غير منصرفلردر يقال جاء القوم احاد احاد اى واحدا واحدا نته كه ثلاث ورباع دخى بويلجه‌در (التأحيد) تفعيل وزننده برعدده واحد زياده قلمق معناسنه‌در يقال احد العشرة اذا صيرها احد عشرو ايكي‌يى دخى زياده‌يه جمله بر ايلمك معناسنه‌در يقال احد الاثنين اذا صيرهما واحدة مؤلف بوراده واحدة لفظنى تأنيثله ايرادى ظاهرا معدوده نظر ايله مميزه قياس ايلمديكندن بشقه امهات سائره‌ده اشبو حديث آتى الذكرده مؤنثا مثبت اولمغله اكا سبق ذهنى ياخود خاصة تلميحنه مبنى‌در [وهو مر عليه السلام بسعد وهو يشير فى التشهد باصبعين فقال احد احد ياسعد] اى اشر باصبع واحدة مؤلف ديركه ائمه‌دن مرويدركه واحد لفظنك كندى جنسندن يعنى لفظندن تثنيه‌سى يوقدر كذلك اثنين لفظنك كندى جنسندن واحدى يوقدر (المستأخد) خاى معجمه واسم فاعل بنيه‌سيله برمرضدن ناشى ملول ومتألم اوله‌رق درد واندوهله باشنى اشاغه اكوب منقبض اولان كمسه‌يه دينور ياخود بونده صواب اولان ذال معجمه ايله اولمقدركه مطلقا مستكين وخاضع ورمد ووجعدن سربزمين اولان آدمه دينور كما سيذكر ان شاء الله تعالى (الاد) همزه‌نك كسرى و دالك تشديديله (والادة) هايله عجب معناسنه‌دركه مراد عجيب اولان نسنه‌در تركيده طكاق تعبير اولنور وحدى متجاوز فظيع وقبيح نسنه‌يه دينور يقال جاء باد وادة اى عجب وكذا امر فظيع وآفت وداهيه‌يه دينور وعقل قبول ايليه‌جك منكر نسنه‌يه دينور جمعى اداد كلور همزه‌نك كسريله وادد كلور عنب وزننده واد قهر وغلبه و زور وقوت معنالرينه‌در (الاد) همزه‌نك فتحى و دالك تشديديله بودخى شئ منكره دينور وغلبه وقوت معنالرينه‌دركه اسمدر ومصدر اولور دوه بوكورمك معناسنه يقال اد البعير ادا من الباب الاول اذا هدر وناقه ياوريسنه اوزليوب چكنمك معناسنه يقال ادت الناقة اذا حنت يعنى الى ولدها وبرنسنه‌يى سوندروب اوزاتمق معناسنه‌در يقال اد الشئ اذا مده وسير وذهاب معناسنه‌در يقال اد فى الارض اذا ذهب فيها وبركسيه برمشكل بلا صتاشمق معناسنه‌در يقال ادته الداهية ادا من الباب الاول والثانى والرابع اذا دهته (التأدد) تشدد وزننده ومرادفيدركه برنسنه قاتيلنمق وسردلنمك معناسنه‌در يقال تأدد الامر اذا تشدد (ادد) عمر وزننده يمنده برقبيله پدرينك اسميدر وبو منصرفدر وضمتيله لغتدر (اد) همزه‌نك ضميله ابن طابخه‌دركه بربشقه قبيله‌نك پدريدر (ارد) فرد وزننده خراسان بلادندن يوسنج قضاسنده برقريه آديدر (ارد) همزه‌نك ضميله فارس ايالتنده بر بلده‌در (اردستان) همزه‌نك فتحيله اصفهان قربنده برقريه‌در (اردشير)

همزه‌نك فتحيله ملوك مجوسدن بر شاه اسميدر (ازد) همزه‌نك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله ابن الغوث اسميدر كه يمندن برقبيله‌نك پدرى ايدى وبوندد افصح اولان سينله اولمقدر انصار كرام بالجمله آنك نسلندندر وقبيلهٔ مزبوره اوچ صنفدر ازد شنوءه وازد عمان وازد سراةدر وازدين الفتح الكشى محدثيندندر وكش كافك فتحيله‌در (الاسد) همزه‌نك وسينك معروفدر كه ارسلانه دينور جمعى آساد كلور همزه‌نك مديله واسود كلور همزه‌نك ضميله واسد كلور همزه‌نك ضمى وسينك سكونيله ضمتيندن مخففدر وآسد كلور همزه‌نك مديله كه افلس وزننده‌در واسدان كلور همزه‌نك ضمى وسينك سكونيله ومأسده كلور مشيخه كبى مؤنثنده اسده دينور هايله واسد مصدر اولور ارسلانى كوردكده دهشتلنمك معناسنه يقال اسد الرجل اسدا من الباب الرابع اذا دهش من رؤية الاسد وارسلان كبى جرىٔ ودلير اولمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال اسد الرجل اذا صار كالاسد يعنى فى الجرأة والشجاعة وخشم وغضب ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اسد الرجل اذا غضب وسفاهت اوزره اولمق معناسنه مستعملدر يقال اسد الرجل اذا سفه واسد ايله نيجه كمسه‌لر مسمادر اسد بن خزيمه مضردن برقبيله پدريدر واسد بن ربيعة بن نزار بر قبيلهٔ اخرى پدريدر (المأسدة) ميمك وسينك فتحيله جمعدر كه ذكر اولندى ومأسده اسم مكان اولور ارسلان يتاغى يره دينور (الاسد) همزه‌نك فتحى وسينك سكونيله فتنه وشقاق القاسيله ميانة ناسى افساد ايلمك معناسنه‌در يقال اسد فلان اسدا من الباب الثانى اذا افسد بين القوم وشتم وآزار ايله برآدمى رنجيده وآزرده ايلمك معناسنه‌در يقال اسد فلانا اذا سبعه واسدازد لفظنده لغت فصيحه‌در كه نته كه ذكر اولندى (ذوالاسد) فتحتينله بررجل لقبيدر كه لقمان بن عادك برادرى اوله‌جقدر (الاسده) فرحه وزننده حظيره معناسنه‌در كه آغيله دينور وصيده اوكرنوب باوليمش كلب معلمه دينور ضاربه معناسنه تركيده قانقمش وبالمش تعبير اولنور (الاستيساد) ارسلانلنمق يعنى ارسلان كبى اظهار دليرى وشجاعت ايلمك معناسنه‌در يقال استأسد الرجل اذا صار كالاسد وبرمهول نسنه اوزره ارسلان كبى جرأت وصولت ايلمك معناسنه‌در يقال استأسد عليه اذا اجترأ عليه ونبات واشجار كورلنوب نشو ونما ايله هرطرفه شاخلر وفليزلر صالمق معناسنه مستعملدر يقال استأسد النبت اذا طال وبلغ اى قوى والتف وذهب كل مذهب وبركمسه اوزره برنى قشقرتمق معناسنه استعمال اولنور يقال استؤسد الرجل عليه على بناء المجهول اذا هيج عليه اى اغرى (الايساد) همزه‌نك كسريله برنسنه اوزره انسان وحيوانى قشقرتمق معناسنه‌در يقال آسد الكلب عليه واوسده ايسادا اذا اغراه شارحك بيانه كوره اوسده كلمه‌سنك واوى همزه‌دن منقلبه‌در (التاسيد) تفعيل

وزننده ايصاد معناسنه‌در يقال اسده عليه تاسيدا بمعنى آسده (الاساده) همزه‌نك كسر وضميله وساده معناسنه دركه يصديغه دينور (الاسدى) كرسى وزننده بر نوع نبات اسميدر شارح ديركه صواب اولان ثياب اولمقدر (اسيد) اميروزننده اصحاب كرامدن يدى نفر وتابعيندن بش نفر ذوات اسملريدر (اسيد) زبيروزننده بودخى اسـاميدندر اسيد بن حضير واسـيد بن ثعلبه واسيد بن يربوع واسيد بن ساعده واسيد بن ظهير واسيد بن ابى الجدعاء كه عبد الله ايله معروفدر واسيد بن اخى رافع بن‌حديج واسيد بن‌سعيه بالجمله اصحاب كرامدندر على قول اسيد بن‌سعيه امير وزننده‌در وعقبة بن اسيد تا بعيندندر (اسيد) مصغرا ياى مشدده ايله سيد ماده‌سـنده مرسومدر (اسد آباد) همدان قربنده بربلده ونيسابور قضاسنده بر قريه اسميدر (الاصدة) همزه‌نك ضمى وصـادك سكونيله كوچك عرب قيزلرينه مخصوص بركونه كوچك كوملك اسميدر على قول بيوك قفتان آلتندن كيلن كوچك زبونه وايچلكه دينور واكا اصيده دخى دينور سفينه وزنـنده ومؤصده دينور معظمه وزننده (التأصيد) تفعيل وزننده ذكر اولنان قيصى ياخود ثوبى كيدرمك معناسـنه‌در تقول اصدته تأصيدا اى البسته (الاصدة) همزه‌نك كسريله قومك جمعيتكاهنه دينور يقال هذه اصدة القوم اى مجتمعهم وبونك جمعى اصد كلور كسره وكسر كبى (الاصيد) امير وزنـنده اواوكنه دينور فناء معناسـنه (الاصيدة) سفينه وزننده حيوانات آغيلنه دينور حضيره معناسنه (الايصاد) همزه‌نك كسريله قپويى قپايوب باصرمق معناسـنه‌در نته‌كه واو ايله‌ده لغتـدر يقال آصد الباب واوصده ايصاد اذا اغلقه (الاصاد) كتاب وزننده طاغ ارالقلرنده اولان‌چقوره دينوركه آنده صواير كيلوب قالور وچوملك وسائر نسنه‌لرك قپاقلرينه دينور طباق معناسنه ظاهرا مفردى اصده‌در همزه‌نك كسريله (الاصدة) همزه‌نك مديله بودخى اصاده معناسـنه‌در (ذات الاصاد) همزه‌نك كسريله برموضع آديدر (الاطد) همزه‌نك وطانك فتحيله شجر يعنى موسى اغاجنك قيرلمش‌كراسته‌لرينه دينور (التأطيد) تفعيل وزننده ثابت وپايدار ايلك معناسنه‌در وتوطيد كبى يقال اطد الله ملكه اى ثبته (الافد) همزه‌نك وفانك فتحيله برايشـده عجله وسرعت ايلك يعنى تيز تيز طوتمق معناسـنه‌در يقال افد الرجل افدا من الباب الرابع اذا عجل واسرع وبر ايشده اويالنوب آغر دبرنمك معناسنه اولمغله ضد اولور يقال افد الرجل اذا بطأ وبرنسنه يك يقين كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال افد الشئ اذا دنا وازف وانقولينك تخصيصى بلا مخصصدر زيرا الترحل قولى مثالدر وافد اجل وامد معناسـنه‌دركه برنسـنه‌نك غايت مدتندن عبارتدر يقـال ضرب له افدااى اجلا وامدا (الافد) كتف وزننده معانئ مزبوره‌دن صفتدر مستعجل ومبطئ كمسه‌لره دينور (الاستيفاد)

بودخی برنسنه‌نك پك یقین كلوب چاتمق معناسنه‌در یقال استأفد الشیء اذا دنا وازف (الافدة) فتحاتله تأخیر معناسنه‌در (المؤفد) محدث وزننده تأفیددن اسم فاعلدر كه تأخیر ایلك معناسنه‌درمه ومنه یقال خرج مؤفدا ای فی آخر الشهر او الوقت وبوذكر اولنان اجل وامد معناسندن مأخوذ اولمق دخی محتملدر (الاكد) همزه‌نك فتحی وكافك سكونیله خرمن دوكمك معناسنه‌در یقال اكد الحنطة اكدا من الباب الاول اذا داسها (التأكید) تفنیل وزننده توكید لفظنده لغتدر كه تقویت واحكام معناسنه‌در یقال اكد الشیء تأكیدا ای وكده وقواه تأكید نحویون بوندن مأخوذدر (الاكید) امیر وزننده محكم ومتین شیئه دینور یقال امر اكید ای وثیق (الاكد) همزه‌نك فتحیله (والتاكید) تفاعیل وزننده شول تسمه‌لره وصریملره دینوركه آنلر ایله آت ایرینك قاشی ایرك ایكی طرفلرینه صاریلوب بند اولنور اكا یدلفظنك مفردی اكادر كتاب وزننده وتتاكیدك مفردی تأكیددر كه تمتین كبی اسم قلنمشدر وبونده وكاید وتواكید دخی لغتدر (الالدة) همزه‌نك كسریله ولده لفظنده لغتدر كه یاشداشه دینور وولد لفظندن جمع اولور (التألد) تفعل وزننده متحیر اولمق معناسنه‌در یقال تألد الرجل اذا تحیر (الالادة) ولاده وزننده وآنده لغتدر یقال الد الصبی الادة بمعنی ولد ولادة (الامد) همزه‌نك ومیمك فتحیله غایت ومنتهی وانجام معناسنه‌دركه صوك تعبیر اولنور یقال بلغ الشیء امده ای غایته ومنتهاه ویقال امد مأموداي منتهی الیه شارحك بیانه كوره مأمود ضرب وزننده امد لفظندن مفعولدركه غایته رسید اولمق معناسنه‌در وامد طارلق معناسنه‌در یقال امد علیه امدا من الباب الرابع اذا غضب علیه (الامد) جامد وزننده خیر ومنفعتله یاخود شر ومضرتله مملو اولان كمسیه دینور كویا كه هر برنی نهایته ابلاغ ایلمشدر یقال رجل آمدای مملوء من خیرا وشر وطلو كمی‌یه اطلاق اولنور سفینه مشحونه معناسنه وآمد ثغورده یعنی سرحد عراق وعربده بربلده آدیدر كه حالا دیار بكر ایالتنك قاعده‌سیدر نهایت حدودده وقوعی باعث تسمیه‌در (التأمید) تفعیل وزننده برنسنه‌یه نهایت مدت بیان وتعین ایلك معناسنه‌در یقال امدله تأمیدا اذا بین له الامد مثل اجل تأجیلا (المؤمد) معظم وزننده شول قربه‌یه اطلاق اولنوركه ایچنده بر یودم بیله صو اولمیه نهایت خلوه بالغ اولمش اولور یقال سقاه مؤمد ای مافیه جرعة ماء (الامدة) عمده وزننده هرشیئك بقیه‌سنه اطلاق اولنور (الامدان) همزه‌نك ضمی وكسری ومیمك تشدیدیله كه اسحمان واضحیان وزننده‌در بر موضع آدیدر ویریوزنده جاری اولان صویه دینور وبواوچ لفظك رابعی یوقدر شارح دیر كه مراد اولی همزه اوله‌رق وزن مزبورده بواوچدن غیری وارد اولمامشدر پس عنفوان وصلیان مقوله‌سیله اعتراض وارد اولمز مترجم دیركه

الخوان كلمه سيله منقوض اولور نته كه مزهرده وافعلان اسما الخوان وصفة اسحمان عنوانيله مرسومدر وغريبدر كه مؤلف سحم ماده سنده اسحمان كلمه سنی زبرقان ايله وزن ايدوب ضمنی تخطئه ايلشيكن بوراده مضمونی اثبت ايلمشدر (انده) نونله عمده وزننده اندلس اولكه سنده بربلده در فقهاء وحفاظدن يوسف بن عبدالعزيز الاندی كه ابن دباغ ايله مشتهردر اورادندر (الاندرور دولاندروردية) همزه نك وواوك فتحه لريله بركونه آياق طونيدر كه ايچ طونك اوزرندن كيلور شلوار وچقشير كبی كه چربجه اولور علی قول تبانه دينور كه اصل ايچ طونيدر طومان دخی دينور كه تبان محرفيدر وكلمهٔ مزبوره اعجميه در عرب استعمال ايلشلردر (الاود) همزه نك وواوك فتحيله اكری اولمق معناسنه در يقال اودالشیٔ اودا من الباب الرابع اذا اعوج (الاود) آدم وزننده كه افعلدر آندن صفتدر اكری شیئه دينور مؤنثنده اوداء دينور حمراء كبی (الاود) همزه نك فتحی وواوك سكونيله برنسنه يی اكوب ايكی قات ايلك معناسنه در تقول ادت العود اودا من الباب الاول اذا عطفته واودواوو دقعود وزننده بر آدمی برامر مشكل فوق الغايه ثقلته دوشوروب زحمت ومشقته اوغراتمق معناسنه مستعملدر كويا كه بلنی ايكی قات ايدر يقال آده الامر يؤده اودا واوودا اذا بلغ منه المجهول وفی البيضاوی قوله تعالی [ولايؤده حفظهما] الاية ای ولايثقله مأخوذ من الاود وهو الاعوجاج بوراده وانقولينك ثقيل اولمق قولی ثقيلدر واو دبر جانبه ميل ايلك معناسنه مستعملدر يقال آدالشیٔ اذامال ورجوع ايلك معناسنه مستعملدر يقال آدالفیٔ اذا رجع كويا كه ايكی قات اكلكله ارقه سنه رجوع ايلشدر واود بررجل اسميدر (الانئياد) انفعال وزننده اود كلمه سندن مطاوعدر اكيلوب ايكی قات اولمق معناسنه در تقول ادت العود فانئاد ای عطفة فانعطف (التأويد) تفعيل وزننده بودخی برنسنه يی اكوب ايكی قات ايلك معناسنه در (التأود) تفعل وزننده تأويددن مطاوعدر تقول اودته فتأود وبرنسنه بر آدمه ثقلت ويرمك معناسنه در يقال تأوده الامر اذا ثقل عليه (التآدی) تفادی وزننده بودخی ثقلت ويرمك معناسنه در يقال تتاداه الامر اذا ثقل عليه (المآود) مقاعد وزننده آفات ودواهی يه اطلاق اولنور ثقلت ومحنتی سببيله يقال رماه باحدی المآود ای الدواهی شارحك محكمدن نقلنه كوره مفردی يوقدر (اود) همزه نك ضميله باديه ده برموضع آديدر (الاويد) همزه نك فتحيله ناسك شماته سنه وچغلنی وكورلتوسنه دينور تقول سمعت اويد القوم ای ازيزهم وحسهم (ذواود) همزه نك فتحی و واوك سكونيله اذواء اطلاق اولنان ملوك يمندن برينك لقبيدر اسمی مرثد ايدی التيوز سنه يمنده پادشاهلق ايلشدر (الايد) كيد وزننده قوی ومشتد اولمق معناسنه در يقال آد الشیٔ يئيد ايدا اذا اشتد وقوی وايد اسم اولور قوت

وصلابت معناسنه يقال ذوايد اى قوة و ايد مدينه‌ده بر موضعدر (الآد) همزه‌نك مديله كه اصلى ايد ايدى بودخى صلابت وقوت معناسنه‌در (المؤايدة) مفاعله وزننده قوى قلمق وتقويت ويرمك معناسنه‌در تقول آيدته مؤايدة اذا قويته وبه قرئ قوله تعالى [اذ ايدتك بروح القدس] اى قويتك (التأييد) تفعيل وزننده بودخى تقويت معناسنه‌در تقول ايدته تأييدا اى قويته فهو مؤيد ومأيد اى قوى مؤيد مكرم وزننده‌دركه مؤايده‌دن اسم مفعولدر قياس اولان مؤايد اولمقدر لكن بويلجه غير قياس اوزره مسموعدر (الاياد) كتاب وزننده آلت تأييد ومدار تقويت اولان شيئه دينور وحصن ومعقل وپرده وكنف وهواء وملجأ معنالرينه استعمال اولنور ومنيع وحصين طاغه اطلاق اولنور وشول طپراغه اطلاق اولنور حوضك وچادرك دائرا مادار چوره‌سنه دوكرلر تاكه قوتيله حوضك صوينى طشره جريانذن ويغمورك صوينى چادره دخولدن منع ايليه واطرافندن مرتفع اولان قوملغه دينور وعسكرك صاغ قولنه و صول قولنه اطلاق اولنور ايكيسنه ايادان دينور يقال كر على ايادى العسكر وهما جناحاه واياد معد قبيله‌سندن منشعب برجاعت آديدر وپك چوق دوه‌لره اطلاق اولنو مؤلفك وكثرة الابل قولى والابل الكثيرة سبكنده‌در (المؤيد) مؤمن وزننده امر عظيمه دينور يقال امر مؤيد اى عظيم وآفت وداهيه‌يه دينور جمعى مواند كلور (التأيد) تفعل وزننده قوتلنمك معناسنه‌در صورى ومعنوى يه شاملدر يقال تأيد الرجل به اذا تقوى به (الايد) كيس وزننده ذكر اولنان ايد صيغه‌سندن صفتدر قوى وشديد معناسنه‌در

﴿ فصل الباء ﴾ (البجود) جميله قعود وزننده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال بجد بالمكان بجودا من الباب الاول اذا قام به ودواب ومواشى اصلا اوتلاقدن آيرلميوب هميشه ملازمت ايلك معناسنه مستعملدر يقال بجدت الابل اذا لزمت المرتع (التجبيد) تفعيل وزننده بودخى اقامت ايلك معناسنه‌در يقال بجد بالمكان بمعنى بجد (البجدة) نبذه وزننده اصل واساس معناسنه‌در يقال بجدته اى اصله وصحرا وبيابانه دينور وبرايشك ايچ يوزينه دينور يعنى برفعلك مستور وخفى اولان سمتنه دينوركه هركس اكا محرم اولميه يقال هو عالم ببجدة امرك اى دخلته وباطنه وبومعناده بانك ضميله و ضمتينله لغتدر وبجده علم وشعور معناسنه استعمال اولنوركه بو محلده اقامتك لازميدر ومنه يقال عنده بجدة ذلك اى علمه بومناسبتله برنسنه‌نك حقيقت ثابته‌سنه اتقان وجهيله مطلع وعالم اولان آدمه امثال طريقيله ابن بجده اطلاق اولنور يقال هو ابن بجدتها اى عالم بذلك الامر بوراده ضمير امر مرقومك حقيقتنه عائد ياخود فى الاصل ارضه راجع اولمغله وتبرة مثل اوزره جارى اولمشدر وحاذق وهادى رهبر حقنده دخى ايراد اولنوركه ضمير ارضه ياخود طريقه ارجاع

ياخود

ياخود من غير ملاحظة مثل طريقه سيله ايراد اولنور مثلا فلان بويولده ياخود مطلقا رهبرلك ايده بيلورمى ديدكلرنده هو ابن بجدتها ديرسن يعنى حاذق واستاذ رهبردر ديمكدر كذلك تفوه ايلديكى سوزنده ثابت وبرقرار اولان كمسه حقنده دخى ايراد اولنور فلان كمسه قطعا سوزندن نكول ايلمز سويلديكى سوزده تثبت اوزره در ديجك يرده هو ابن بجدتها ديرلر (النجد) نجد وزننده جماعت انسانىيه دينور يقال مر عليه بجد اى جماعة ويوز رأس دخى ازيد آت قسمنه دينور (البجاد) كتاب وزننده شول كليمه وآبايه دينوركه يول يول مخطط نسج اولنمش اوله بعض غزواتده فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك قلاغوزلغى خدمتيله شرفياب اولان عبد الله ذوالبجادين جنابلرنى آنكله تلقيبى ايكى شقه بجادى ازار وردا اتدكلرينه مبنيدر وشعرادن طفيل البجادى جدى اولان بجاد نام كمسيه منسوبدر (بجودات) بانك فتحيله بنو سعد ديارنده برنيجه مواضع معروفه اسميدر (بجدد) قعدد وزننده اساميدندر ثوبان بن بجدد فخر انام عليه السلام حضرتلرينك مواليسندندر (بجيد) زبير وزننده بررجل اسميدر (ام بجيد) حوا بنت يزيد كنيه سيدركه صحابيه در (ابن بجدان) عثمان وزننده تابعيندندر وعمر بن بجدان اصحابدندر (بجد) بانك وجيم مشدده نك كسريله كه جلق وحمص وحلز وزننده در برموضع آديدر كلمات مذكوره نك خامسى يوقدر (ابجد) همزه نك فتحيله كه حروف هجايى جامع كلماتك اوليدر فى الاصل ابجد وهوز وحطى وكلمن وسعفض وقرشت كه آلتى نفردر مدينه اولكه سنده شاهلر ايدى كلمن جمله سنك رئيسى يعنى شهنشاهى ايدى وبونلر شعيب عليه السلام قومندن ايديلر يوم ظله ده جمله سى هلاك اولديلر حتى مرسوم كلمن نام شاهك قزى پدرينه مرثيه اوله رق اشبو كفته يى نظم وانشاد ايلشدر ★ كلمن هدم ركنى ★ هلكه وسط المحله ★ سيد القوم اتاه ★ الحتف نار وسط ظله ★ جعلت نار عليهم ★ دارهم كالمضمحله ★ اسلاف ابتدا كتابت عربيه حروفنى بونلرك اسملرينك حروفى عددنجه وضع ايدوب بعد زمان ثخذ وضظغ حروفلرينه ده ظفرياب اولمريله آنلره رديف ايلكله بو آلتى حروفه روادف اطلاق ايلديلر شارح ديركه اصل ابجدك اسمى ابوجاد ايدى تكرر حروف سببيله قصر ايلديلر حتى حروف ابجاده تعبيرى بوندندر (البخنداة) خاى معجمه ايله علنداة وزننده (والبخندى) قصر ايله كمكلرى وسكيرلرى تام اولوب جثه واندامى يرلو يرنده اولان خاتونه دينور جمى بخاند كلور (الابخنداء) اعلنداء وزننده دوه قسمى عظيم الهيكل اولمق معناسنه در يقال ابخندى البعير اذا عظم ويقال ابخندت الجارية اذا تم قصبها (التبديد) تفعيل وزننده طاغتمق معناسنه در يقال بدد الشئ تبديدا اذا فرقه ويوريلوب بى تاب اولمق على قول اوتورديغى يرده اويوقلمق

معناسنه‌در یقال بدد زید اذا اعیی اونعس وهو قاعد لایرقد (التبدد) تفعل وزننده
طاغلق معناسنه‌در یقال بدد الشیٔ فتبدد ای تفرق وبرنسنه‌یی حصه حصه
بولشمك معناسنه‌در یقال تبددوا الشیٔ اذا اقتسموه بددا ای حصصا وتبدد نسوانك
زینتی کوکسنك هر یرنی احاطه واستیعاب ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال تبدد
الحلی صدر الجاریة اذا اخذه کله (بداد بداد) بالرك فتحی ودالرك کسر ارزره
بناسیله (وبداد بداد) فتح اوزره مبنی اوله‌رق (وبددبدد) کذلك مفتوح اوله‌رق
(وبددا بددا) منون اوله‌رق طاغنق طاغنق معناسنه‌در یقال جاء الخیل بداد
بداد وبداد بداد وبدد بدد وبددا بددا ای متفرقة شارح دیرکه بونلر حال موقعنده‌در
متبددة سبکنده‌در قالدیکه شرح تسهیلده مشروح اولدیغی اوزره کسر ایله
بداد بداد کلمه‌سی علم جنسدر بودخی نکره ایله متأولدر یعنی متبددة تأویلیله
حالدر انتهی (البد) بانك فتحی ودالك تشدیدیله آیرمق معناسنه‌در یقال بد
رجلیه بدا من الباب الاول اذا فرقهما وبد یورلمق تعب وکلال معناسنه‌در تقول
عرض لی منه بدای تعب وبرکسه‌دن برنسنه‌دن کف ومنعله بعید وبرطرف ایلك
معناسنه استعمال اولنور یقال بد فلان صاحبه عنه اذا ابعده وکفه وتجافی به
(التبادید والابادید) تانك وهمزه‌نك فتحیله بونلرده طاغنق طاغنق دیمکدر یقال
ذهبوا تبادید وابادید ای متبددین ویقال طیر ابادید وتبادید ای متفرقة ولفظ
مزبوری جوهری اوزره متصحف اولوب یعنی جوهری تصحیف ایلکله یای تحتیه
ایله یبادید عنواننده رسم واشبو * یروننی خارجا طیر یبادید * صورتیله استشهاد
ایلشدر بو ایسه طیر الینادید‌درکه نونله واضافتله‌در وقافیه مکسوره‌در وبیت
مذکور عطارد بن قران نام شاعرکدر شارح دیرکه مؤلف بوتعقیبی تکملهٔ صغانیدن
اخذ ایدوب لکن صغانی ینادید وتبادیدر وآیتلرینی اعتراف ایلشدر وبونلر جمع
اقصالردر عبادید وشعاریر کبی مفردلری مسموع دکلدر انتهی (الابد) همزه‌نك
وبانك فتحیله ذکری آتی بدد کلمه‌سندن صفتدر ایکی قوللری یانلرندن ککیش ومیدانلو
اولان یاخود عظیم الخلقه اولمغله اعضاسی بری برندن متباعد یاخود اویلقلرینك
ارالقلری ککیش وکشاده اولان کشی‌یه دینور یقال رجل ابد ای متباعد الیدین
اوعظیم الخلق المتباعد بعضه من بعض او المتباعد مابین الفخذین جوهری لفظ
مزبور ضمننده استشهاد ایلدیکی اشبو * الدیمشی مشیة الابد * مصراعنده غلط
ایلشدر زیرا صواب اولان * بداء تمشی مشیة الابد * عنواننده اولمقدر زیرا
برخاتون وصفنده نظم اولنمشدر وابد جولهایه اطلاق اولنور حایك معناسنه
بزنسج ایدرکن میانهٔ فخذینی آچیق طوتدیغیچون واللرینك ارالقلری آچیق
ومیدانلو اولان آته دینور (الابدالزنیم) ارسلانه اطلاق اولنور اللرینك

ارالغی میدانلو اولدیغیچون ابدد لئیم کبی ویالکز کزدیکیچون زنیم ایله توصیف
اولندی (البدد) فتحتینله برکسه ابد اولمق معناسنه‌درکه ذکر اولندی یقال
بدد الرجل بددا من الباب الرابع اذا صار ابد وبدد معارضه وجهیله مبایعه
ایلکه دینورکه بری برینه بالمقابله بر نسنه بیعندن عبارتدر یقال بایعه بددا اذا
باعه معارضة یعنی عارضه بالبیع وبدد تاب وطاقت معناسنه‌در کاسیذکر وحاجت
معناسنه‌در یقال ماله بدد ای حاجة (البد) بانك کسریله مثل ونظیر معناسنه‌در
یقال ماله بد ای مثل (البدید والبدیدة) بالرك فتحیله بونلرده مثل وهمتا معناسنه‌در
وبدید شول ایچی طولمش نسنه‌یه دینورکه اتی وطواری باصمسون دیو قلطاغك وپالانك
آلتنه قورلر ایرده تکلتو وپالانده تپنکی تعبیر اولنور ایکی طرفنه بدیدان وهر برینه بدید
دینور بداد دخی دیرلر کاسیذکر وبدید خرج تعبیر اولنان ظرفه دینور وککیش بیابانه
دینور مفازه واسعه معناسنه وبدید بلا وداهیه‌یه دینور (البد) بانك ضمیله سیوزی
سینکه دینور بعوض معناسنه وصنمه دینورکه فارسی اولان بت لفظندن معربدر
جمعی بدده کلور قرده وزننده وابداد کلور اقراد وزننده وبتخانه‌یه دینور بیت
الصنم معناسنه وحصه ونصیب معناسنه‌در (البداد) بانك کسریله بودخی حصه
ونصیب معناسنه‌در وبدید معناسنه‌درکه ایر وپالان آلتلرینه قونیلان حشوه دینورکه
ذکر اولندی ایکیسنه بدادان دینور وشول بچه پارچه‌سنه دینورکه طوارك یاغری
اوستنه قورلر وبداد مصدر اولور سفرده رفیق اولان آدملر عارفانه طریقی اوزره
هر بری بر مقدار نسنه اخراج ایدوب حوایج ومهماتلرینه صرف ایلك معناسنه‌درکه
قومانده تعبیر اولنور کاسیذکر (البداد) بانك ضمیله (والبدة) بانك ضمیله بونلرده
حصه ونصیب معناسنه‌در جوهری بانك کسریله تقیید ایلدکله تخطئه اولنمشدر وبده
غایت وانجام معناسنه‌در (لابد) لافراق ولامحاله معناسنه‌در وبد فراق معناسنه
اولوب لاء نفی داخل اولمغله فراق منفی ولزوم لازم اولدیغندن لازمدر والبته
دیمك اولور شارحك بیاننه کوره بونك استعمالی نفیه مخصوصدر اثباتده مولددر
مصنفین عبارتلرنده کثیر الوقوعدر ومتنوعا ایرادایدرلر مثلا لابدلها من قوانین ولابد
منه ولابد وان یکون کبی لابد ثابت اوکائن تقدیرنده‌در وترکیب اخیرده واقع واو من
معناسنه‌در علی قول زائددر تزیین کلام ایچون یاخود لانك اسمیله خبری بیننده‌کی
لصوقی تأکید ایچون یاخود تثنیهٔ بد اولان بدان کلمه‌سنه التباس وهمی ایچون زیاده
قلنمشدر وعند البعض واو عاطفه‌در مقامه مناسب معطوف علیه تقدیر اولنور
مثلا لابدان یورد وان یکون کبی وتعبیر مذکوردن فارسیده چاره نیست ایله ادا
اولنور انتهی (البدادة) بانك فتحیله اسمدر (والبداد) بانك کسریله که مفاعله‌دن
مصدردر نته‌که ذکر اولندی (والمبادة) مفاعله وزننده بونك اوچنده رفقا سفردن

هر بری عارفانه وجهیله قومانده ایتك معناسنه‌در یقال باد القوم بدادا ومبادة اذا اخرج کل واحد منهم شیئا ثم جمع فانفقوه بینهم بوندن اسم بداده‌در ووجه مذکور اوزره علی طریق المعارضه مبایعه ایلمك معناسـنه‌در یقال باد مبادة و بدادا اذا بایعه معارضة (الباد) تشدید دالله اویلغك ایچ یوزنه دینور كه بوط اوله‌جقدر (البدآء) زباء وزننده فرجنك كنارلری ایری وبومری اولان خاتونه دینور یقال امرأة بدآء ای ضخمة الاسكتین (الابتداد) افتعال وزننده ایكی كمسه بر نسـنه‌یی یاخود بركسه‌یی ایكی طرفندن طوتمق علی قول ایكی طرفندن كلوب حواله اولمق معناسـنه‌در یقال ابتداه ابتدادا اذا اخذاه من جانبیه اواتیاه منهما و بونده مفرد بنیه‌سیله ابتده دیمك صحیح اولمز زیرا حصه معناسندن مأخوذدر وقال فی الاساس السبعان یبتدان الرجل اذا اتیاه من جانبیه والضاربان یبتدان المضروب والتوأمان یبتدان امهما ای یرتضعان ثدییها (البدة) بانك فتحیله (والبدة) بانك كسریله بدد كبی تاب و طاقت معناسنه‌در یقال ماله به بدد وبدة ای طاقة (بد بد) بانك فتحیله بخ بخ وزنـنـده ومرادفیدركه په په دیمكدر نته‌كه ذكر اولندی (التباد) فی الاصل تفاعل وزننده هركس جنكاهده قرن وهمتاسنه صتاشمق معناسـنه در یقال تباد الجیش اذا اخذوا اقرانهم لكل رجل رجل مؤلف لكل رجل قولیله مقابله جمع ضمننده اولان توزیعه اشارت ایلشدر (البداد) سحاب وزنـنـده فی الاصل فرقه معناسندن منشعب حصه معناسنه اولور بعده جنكاهده اولان قرن و همتاده استعمال اولندی ومنه یقال لقی الجیش بدادهم ای اخذوا اقرانهم لكل رجل رجل ومنه یقـال لوكان البداد لما اطاقونا ای لوبارزناهم رجل و رجل یعنی برر برر میدانده اوغراش ایلسك ایدی آنلر بزه مقاومت ایده‌مزلر ایدی سلفده ایكی عسكر برر برر میدانده هركس همتاسیله جنك ایتمك عادتلری ایدی و مناسبت مذكوره حسبیله بداد مبارزه معناسـنده استعمال اولندی كه هركس همتاسیله محاربه‌دن عبارتدر (بداد) قطام وزنـنـده اسم فعل امردر جنكده هركس برر برر قرن وهمتاسیله اوغراش ایلسون دیمكدر یقولون یاقوم بداد بداد ای لیأخذ كل رجل قرنه (الاستبداد) مستقل وباشلو باشنه اولمق معناسنه‌در یقال استبد فلان برأیه اذا تفرد ومنه المثل * من استبد برأیه فقدهلك * (الابداد) همزه‌نك كسریله یره طوغری ال اوزاتمق معناسنه‌در یقال ابدیده ابدادا اذا مدها الی الارض وعطیه‌دن هركسه حصه‌سنی ویرمك معناسـنه‌در یقال ابد العطاء بینهم اذا اعطی كلا منهم بدته ای نصیبه (بدبد) فدفد وزننده برموضع آدیدر (بدید) زبیر وزننده جلزة بن مكروه نام شاعرك جدی اسمیدر (البرد) بانك فتحی ورانك سكونیله صوغوقلغه دینوركه اسمدر حر مقابلیدركه اسـیلكدر ومنه قول الشاعر * فاغتنم برد الربیع

سیما

سيما وقت السحر * واجتنب برد الخريف سيما وقت المطر * وبرد مصدر اولور صوغوق معناسـنه يقال برد الماء بالثلج من الباب الاول بردا اذا صار باردا وصوغتمق معناسـنه متعدى اولور يقال برده اذا جعله باردا و برد مبالغة وصف اولور صـوغوق ديمك اولور يقال ماء برد و برد اويقويه اطلاق اولنور ومنه قوله تعالى [لايذوقون فيها بردا] اى نوما مؤلف بصائرده بيانـنه كوره حره حركت واضطراب مختص اولديغى كبى برده دخى ثبوت و سكون مخصـوص اولمغله كاه ثبوت و سكونده و كاهى آنلرك ملايملرنده ومعرضلرنده اسـتعمال اولنور نته‌كه ثبوت ونوم و موت و لزوم و ضعف معنالرنده اسـتعمالى بوراده دخى مثبتدر پس نومه برد اطلاقى نائمك ظاهر جلدينه برودت عروضى ياخود نائمه سكون طريانى علاقه‌سنه مبنى‌در وبرد آغز يارينه اطلاق اولنور اعراب هر لطيف نسنه‌يه برد وبارد اطلاق ايدرلر زيرا باديهٔ حاره‌ده ماء بارد اعز وكمياب اولور بومناسـبتله محبوبك آغزى يارينه برد اطلاق ايليوب بعده تعميمله مطلقا توكركده دخى استعمالى ايلديلر ومنه قوله * برودالثنايا واضح الثغر اشنب * وبرد بركسيه يارنسنه‌يه صوغوق طوقنوب اوشمك معناسـنه‌در تقول بردنا الليل وعلينا اى اصابنا برده وموت معناسنه مستعملدر ميته فقدان روح سببيله برودت ياخود سكون عارض اولديغيچون يقال برد الرجل اذا مات ووجوب ولزوم معناسنه استعمال اولنوركه ذكراولنان ثبوت معناسى اوله‌جقدر يقال برد حق على فلان اى وجب ولزم وآرقلنوب مهزول اولمق معناسنه مستعملدر سكون معناسندن مأخوذدر يقال برد مخه اذا هزل واكه ايله دمورى اكه‌لمك معناسنه‌در يقال برد الحديد اذا سحله مؤلفك بصائرده بيانـنه كوره برد قتل معناسـنه مستعمل اولمغله سحل معناسى بوندن مأخوذدركه مجاز بمرتبتين اولور كما تقول بردته اى قتلته وكوزه سرمه چكمك معناسنه‌در يقال برد العين اذا كحلها وبومعنا برود لفظندن منصرفدركه صبور وزننده‌در برنوع سرمه‌يه وتوتيايه اطلاق اولنوركه حرارت عين دفعى ايچون ايچنه بعض مبردداروامزج ايدوب كوزه چكرلر آندن تصرفله اول كحل وتوتيايى كوزه چكمكه برد اطـلاق ايدوب بعده تعميم ايلديلر وبرد اتمك وسائر طعام اوزره صو دوكمك معناسنه‌دركه مراد اسى اولان اتمك وطعامدر صوغتمق ايچون دوكمك اوله‌جقدر يقال برد الخبز اذا صب عليه الماء وبرد قلج ضربه‌يه ايشليوب كيرو دونمك معناسنه مستعملدركه سكون معناسندن مأخوذدر يقال برد السيف اذا نبا وضعيف وزبون اولمق معناسنه مستعملدر يقال برد زيد اذا ضعف ويقال برد على بناء المجهول و بركسـيه بريد كوندرمك معناسنه‌در كما سيذكر يقال برده اذا ارسله البريد وبرد برطاغ وبرصو وبرموضع اسملريدر (البرودة) سهوله وزننده بودخى صوغومق معناسنه‌در يقال

برد الماء برودة من الباب الخامس اذا كان باردا (البارد والبرود) صبور وزننده (والبراد) بانك ضميله (والمبرود) برد كبى بونلرده صوغوق ديمكدر يقال ماء برد وبارد وبرود وبراد ومبرود بورادهبرد مبالغهوصفدر نتهكه ذكر اولندى وبارد ومبرود باب اولدن وصفدر لكن مبرود صكرهدن صوغومش اولاندر وبرد وبراد باب خامسدندر براد بروددن ابلغدر وبارد بى تعب حاصل اولان خوش و كوارا ديرلكه اطلاق اولنور بادية حارهده ماء بارد كباب اولمغله دسترس اولدقده ندكونه صفا بخش اولمق حسبيله اعراب هر خوش ولطيف وعزيز نسنهيه بارد اطلاق ايدرلر ومنه عيش بارد اى هنيء و برود و مبرود صوغومق ايچون اوزرينه صو دوكلمش اتمك وطعام مقولهسنه دينور وبرود خاوى اولميان ثوبه اطلاق اولنور يقال ثوب برود اذا لم يكن له زئبر (التبريد) تفعيل وزننده صوبى صوغتمق على قول خاصة قار ايله صوغتمق معناسنهدر يقال برد الماء اذا جعله باردا اوخلطه بالثلج و ضعيف وزبون قلق معناسنه استعمال اولنور نتهكه مأخذى ذكر اولندى يقال برده المرض اذا اضعفه (الابراد) همزهنك كسريله صوغوق نسنه كتورمك معناسنهدر يقال ابرده اذا جابه باردا وبرآدمه صوغوق صو ايچورمك معناسنهدر يقال ابرد له اذا سقاه باردا وسرينلك وقتى اولان آخر نهار هنكامنه كيرمك معناسنهدر يقال ابرد الرجل اذا دخل فى آخر النهار وتقول جئتك مبردين اى فى آخر النهار وضعف ويرمك وضعيف وبيمجال ايلك معناسنهدر يقال ابرده المرض اذا اضعفه و برمحله بريد كوندرمك معناسنهدر يقال ابرد فلانا اذا ارسله بريدا (البرد) فتحتينله طلويه دينوركه كوكدن يغار حب الغمام دخى ديرلر و يقال برد القوم على بناء المفعول اذا وقع بهم البرد و برد بر موضع آديدر (البرد) كتف وزننده (والابرد) احمر وزننده طلو ياغديران بلودهدينور يقال سحاب برد و ابرد اى مطر البرد (المبردة) مكرمه وزننده (والمبرودة) طلو ياغمش وطلو اورمش يره دينور يقال ارض مبردة و مبرودة اذا وقع بها البرد (البرد) بانك ضميله برنوع مخطط يعنى چبوقلى قماش آديدر برد يمانى زبانزددر جمعى ابراد كلور وابرد كلور وبرود كلور وبرنوع آبايه دينوركه احرام كبى بدنه بورينورلر و بوجمعدر مفردى بردهدر وحالا بوديارلرده خرقه تعبير ايتديكمز لباسهده بردهاطلاق اولنور ومنه المثل ★ هما فى بردة اخماس ★ اى يفعلان فعلا واحدا مؤلفك خمس مادهسنده بيانى اوزره خمس خانك كسريله ملوك يمندن بريدركه برد خمس ديدكلرى معروف قماشى انك اول اول نسج ايتدردى وعند البعض بركونه قماشدركه طولى بش ذراع اولور ايكى آدم برى بريله كمال محبت وصداقتله يكدل و يكجهت اولدقلرنده مثل مزبورى ضرب ايدرلر كوياكه ايكيسى ثوب واحد ايچره يكوجوددر ديمكدر وبنه

امثالدندرکه ایکی کسه مخاصمه وشقاق ومعاداتده شدت یکدیکروه ایراث شر ومضرت
ایلمه‌لر وقوع بولمه‌اقدر برودینه دیرلر یمنه یانك ضمی ومیمك فتحیله یمن لفظنك واحدیدر که
یمن دیارنده منسوج قماشلره دینور بغایت قوی ومستحکم اولمغله پرتلسی پك دشوار وانجق
بر حادثهٔ عظیمه اصابتنه موقوف اولوروبرده بر رجل اسمیدر (البرادة) جبانه وزننده
صو صوغوده‌جق قابه دینور که بودیارلرده قارلق تعبیر اولنور وصو صوغومق ایچون
بردق آصدقلری چنکاله و آصقیه دینور مؤلف وکوازة یبرد علیها عبارتیله رسم
ایلدکله اصول سائره‌دن کوازه کوزه آویز معربی اولوب وتعریف مذکور ایله معرف
اولمغله وجه مذکور اوزره ترجمه قلندی حتی اهل طائف اکا طهیان دیرلر دیو
مصرحدر ومعرب اولمدیغی صورتده کوازه صو صوغتمق ایچون بردق وضع
ایتدکلری سه پا مقوله‌سی یر دیمك اولور جبانه قبیلندن اولور (الابرده) همزه‌نك
ورانك کسریله بر عارضه اسمیدرکه انسانك ایچریسی برودت اوزره اولور
(البردة) بانك فتحی ورانك سکونیله وفتحاتله لغتدر تخمه وامتلاء علتنه دینور
طبیعتی ومعده‌یی تبرید ایلدیکیچون وبرده دیشی قیونك علمیدر ونسف قضاسنده بر
قریه آدیدر محدثیندن عزیز بن سلم البردی اورادندر وشیراز اولکه‌سنده بر قریه
آدیدر (الابتراد) افتعال وزننده بر کمسه سرینلمك ایچون صوغوق صو دوکنمك
یاخود یورکنی صوغتمق ایچون صوغوق صو ایچمك معناسنه‌در یقال ابترد فلان
الماء اذا صبه علیه باردا او اشربه لیبرد کبده (التبرد) تفعل وزننده صوغوق
صویه کیروب طورمقله سرینلنمك معناسنه‌در یقال تبرد فی الماء اذا استنقع فیه
(الابردان) تثنیه بنیه‌سیله صباح واخشامه اطلاق اولنور سرین اولدقلریچون
نته که بردین دخی دیرلر وابردان ظل وفیئه اطلاق اولنور (البراد) بانك ضمیله
(والبرود) قعود وزننده بر نسنه‌دن فتور کلمك معناسنه‌درکه ایشدن صوغومق
تعبیر اولنور یقال برد الرجل عنه برادا و برودا اذا فتر (المبرد) منبر وزننده
اکه‌یه دینور سوهان معناسنه قتل معناسنه اولان برددن اسم آلتدر (البرادة)
بانك ضمیله اکه آغزندن توکیلن اکنتی‌یه دینور (البردی) فردی وزننده قوغه‌لق
وحصیر اوتی دیدکلری سازلغه دینور که آندن حصیر نسج اولنور مصباحك بیاننه
کوره بو برد لفظنه منسوبدر (البردی) کردی وزننده بر جنس اعلا خرما آدیدر
فارسیده سنك اشکنك دیدکلریدر ومحمد بن احمد بن سعید الجیانی البردی محدثیندندر
لکن بو برده‌یه منسوبدر (البرید) فرید وزننده اولاق ایچون منزلخانه‌لرده مرتب
اولان آتلره وقاطرلره دینور که منزل طواری تعبیر اولنور ورسول معناسنه‌درکه
بر محله کوندریلن ایلچی واولاق وساعی مقوله‌سیدر ودرت فرسخ مسافه‌یه دینور که
اون ایکی میل مسافه‌دن عبارتدر هر فرسخ اوچ میل مسافه‌در بعض نسخه‌ده

فرسخان عنوانده مرسوم اولمغله شارح دیر که کتب لغتده برید فرسخان ایله مفسر اولوب مؤلفك فراسخ اربعه ایله تفسیری حقیقت شرعیه‌در قالدیکه لساندن ونهایه‌دن وفائقدن وشرحدن مستفاد اولدیغی اوزره برید کلمه‌سی فارسی اولان بریده دم کلمه‌سندن مخفف ومعربدر که قویروغی کسلمش دیمکدر سلفده منزل طوارلرینك علامت ایچون قویرقلرنی قطع ایدرلر ایدی بعده اول بریده راکب اولان ایلچی‌یه واولاغه‌ده اطلاق اولندی کیده‌رك سکتین بینه یعنی میانه‌سی ایکی یاخود درت فرسخ مسافه‌یی مشتمل اولان ایکی منزلخانه‌نك میانه‌ده اطلاق اولندی سلفده هر ایکی یاخود درت فرسخ محلده بر منزلخانه مرتب اولور ایدی وبو تعبیر لسانمزده منزل ایله معبردر که اصل منزل اسم مکاندر منزل آتنده واولاقده دخی مستعملدر پس مؤلفك المرتب قولی البغل المرتب تقدیرنده‌در شارح دیر که سلفده منزل حیوانی قاطره مخصوص ایدی حتی شارح المرتب قولنی فی ثغرا ورباط ونحو ذلك وکان یرتب فی کل سکة بغال عبارتیله تقیید ایلمشدر وبعض امهاتدن منفهم اولان بودر که برید ذکر اولنان ثبوت ولزوم معناسنه اولان برددن مأخوذدر طریق معلومه‌سنه ملازم اولان اولاغه وایلچی‌یه اطلاق اولنوب بعده بو مناسبتله هر سریع ورونده‌یه واول جمله‌دن اولاغك مرکوبنه اطلاق اولندی حتی قوشنك ایکی جناحنه‌ده بریدان اطلاق ایلدیلر بعده اولاقلرك مکان مخصوصلرینه‌ده اطلاق ایلدیلر ومؤلفك واثنی عشر میلا قولی عطف تفسیریدر انتهی وبرید فرانق یعنی دائما ارسلانك اوکنده کیدن قره قولاق تعبیر ایتدکلری جانوره‌ده اطلاق اولنور ارسلانك اوکنجه پیك کبی انداز ایچون حیقره‌رق کندیکیچون زیرا انك سسنی ایشیدن حیوانلر ارسلان کله‌جکنی حس ایله بر طرف اولورلر کذلك برید منزل آتلری اوزره تعیین اولنان سوریجیلره اطلاق اولنورکه اولاقلرك اوکنجه چپارلر (سکة البرید) خوارزم شهرنده بر محله‌در محدثیندن ابراهیم بن محمد بن ابراهیم ومنصور بن محمد الکاتب البریدیان اورادندر (بردی) جمزی وزننده دمشق شامده جاری نهرلرك اعظمی اولان نهرك اسمیدر مخرجی زبدانی ناحیه‌سنده‌در وحجازده بر جبل وحلب قضاسنده بر قریه وطرسوس ترابنده بر نهر آدیدر (بردیا) فتحتینله ویای مشدده ایله شامده بر موضع یاخود بر نهرك اسمیدر (تبرد) زبرج وزننده بر موضع آدیدر (بردون) فتحتینله ودال مشدده ایله یمنده ذمار قضاسنده بر قریه آدیدر (البردة) فتحاتله پیکارك اورته‌سنه دینور تقول شربت من بردة العین ای من وسطها وبردة بنت موسی بن مخیخ در که محدثه‌در (بردة الضأن) بانك ضمیله بر نوع سوده اطلاق اولنور (البردآء) کرماء وزننده دتره‌دیجی استمه علتنه اطلاق اولنور اوشتمه ایله کلدیکیچون مترجم دیر که مزهرده بیان اولندیغی اوزره رحضاء دخی بو

وزنده‌در که تر ایله کلن اسمه علمتنه دینور وبونلر صعدآء ونفساء وعشرآء کبی فعلاء وزننده وارد اولان مؤنثدر زیرا حمی مؤنثدر یقال اخذته البردآء ای الحمی بالقرة (ذوالبردین) بانک ضمیله عامر بن احیمرك لقبیدر ومشاهیر اسخیادن ربیعة بن ریاحك لقبیدر (الابیرد) مصغر بنیه‌سیله حمیر قبیله‌سندن بر آدم ایدی که بنی سلیم قبیله‌سنه کیدوب واورادہ قتل اولندی وابیرد الیربوعی شعرادندر وابیرد بن هرثمة العذری شاعر آخردر (الباردة) اعلام نسواندندر (برداد) صلصال وزننده اسمادندر ابراهیم بن برداد محدثیندندر (بردان) سلمان وزننده سمرقند قضاسنده بر قریه‌در (بردان) فتحاتله بر موضعدر وبردان ابراهیم بن سالم القرشی التیمی المدنی لقبیدر پدرندن حدیث روایت ایلمشدر صحیح بخاریده مذکوردر وبردان نخلهٔ شامیه‌ده بر پیکار آدیدر وسماوه‌ده بر صو آدیدر ونجد بلادنده عقیل قبیله‌سی یوردنده بر صو آدیدر وحجازده بنو نصر قبیله‌سی یوردنده بر صو آدیدر وبغداد قضاسنده بر قریه‌در حافظ ابو طاهر السلفی شیخی ابو علی محمد البردانی اورادندر وکوفه قضاسنده بر قریه‌در وطرسوس ترابنده بر نهر ومرعش جوارنده بر نهر وتباله‌ده دارة جلجل حذاسنده بر قویی ویمنده نهد بلادنده بر موضع ویمامه‌ده بر موضع وحمی قضاسنده بر چوراق صو آدلریدر (الابرد) احمر وزننده قپلانه اطلاق اولنور قتال اولدیغیچون جمعی ابارد کلور مؤنثی ابرده‌در (برد الخیار) فرد الدیار وزننده محدثیندن برینك لقبیدر (بردانیه) فتحاتله بلد اسکاف نواحیسنده بر قریه‌در القدوة احمد بن مهلهل البردانی الحنبلی اورادندر (البردی) جهنی وزننده که ایوب بن عبدالرحیم بن البردی البعلی ایله مشتهردر محدثیندندر اصحابندن بزلر حدیث روایت ایده‌رزکه متأخرینندندر واوس بن عبدالله البریدی که زبیری وزننده‌در جدی اولان بریدة بن الحصیب الصحابی حضرتلرینه منسوبدر وسرخاب البریدی رواة حدیثدندر وبریده وبراد شداد وزننده اسامیدندر ابوالابرد تابعیندندر اسمی زیاد ایدی (برد شیر) اردشیر وزننده کرمان ایالتنده بر بلده‌در بانیسی اسمی اولان اردشیر ایله مسمی اولوب بعده تعریب اولندی (بردرایا) بانك ودالك فتحیله نهروان بغداد اعمالندن بر موضع اسمیدر (البرجد) جیمله قنفذ وزننده قالین کلیمه وآبایه دینور (برجد) ابجد وزننده عربدن بر آدمك لقبیدر (بردجرد) بانك فتحی ورانك ضمی وجیمك کسریله همدان قربنده بر بلدهٔ معروفه‌در (البرخداة) بانك ضمی ورانك فتحی وخانك سکونیله اتنه طلو بدنی ترو تازه ونازك اولان خاتونه دینور (برفعید) زنجبیل وزننده موصل قربنده بر بلده‌در (البرند) فطحل وزننده شول قلجه دینورکه آنده اثر قدیم یعنی دموری چکلور کن بر یرنده اثر قالمش اوله علی قول برند فرند وزننده ومراد فیدرکه قلجك جوهرینه دینور طان وخراسانی

قلجلرده اولور وراك فتحيله‌ده لغتدر كه فطحل وزننده اولور وعمرو بن البرند وهاشم بن البرند محدثلردر (المبرندة) اسم فاعل بنيه‌سيله وجودى اتلو ششمانجه خاتونه دينور يقال امرأة مبرندة اى الكثيرة اللحم (بزدة) بانك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله نسف اعمالندن بر قريه آديدر نسبتنده بزدى وبزدوى دينور واو زياده‌سيله معمريندن قرية مرقومه دهقانى يعنى سركردهٔ اهاليسى اولان منصور بن محمد بن قربنه ياخود مزينه كه بو صحيحدر اورادندر امام بخاريدن جامع صحيحى تحديث ايدن محدثلرك آخريدر (البعد) بانك ضمى وعينك سكونيله ايراقلق معناسنه اسمدر قرب مقابليدر يقال بينهما بعد اى ضد قرب وبعد مصدر اولور ايراق اولمق معناسنه يقال بعد الشئ بعدا من الباب الخامس ضد قرب وموت معناسنه استعمال اولنور يقال ابعد الرجل اذا مات وعربلر بد دعا موقعنده بعداله ديرلر ابعده الله معناسنى اراده ايدرلر كه حق تعالى اول كمسه‌يى بزدن بعيد ايلسون بر دخى آنى كورميه‌لم ديمكدر نتـه كه سحقاله ديرلر بو معناده وبونلرده مختار اولان مصدريت اوزره منصوب اولمقدر بنو تميم فعله بعدله وسحق له ديرلر وبعد وبعاد كتاب وزننده كه بو دخى مصدردر لعن ونفرين معرضنده استعمال اولنور كه خيردن ياخود حياتدن بعيد اولسـون ديمك اولور يقال بعداله وبعادا اى لعنا وبعد وبعده هاءيله رأى وحزم وفكر درست معناسنه استعمال اولنور كه دورا دور انديشه‌نك لازميدر يقال انه لذو بعد وبعدة اى ذو رأى وحزم وبعده بعد كبى ايراقلق معناسنه اسمدر تقول بيننا بعدة من الارض ومن القرابة (البعد) فتحتينله بو دخى ايراق اولمق معناسنه‌در يقال بعدت الدار بعدا من الباب الرابع ضد قربت وهلاك اولمق معناسنه‌در يقال بعد الرجل بعدا اذ اهلك وبعد ايراق معناسنه اولوركه مبالغة وصف بالمصدردر يقال منزل بعد اى بعيد (البعيد والباعد والبعاد) بانك ضميله صفتلردر ايراق اولان شيئه دينور بعيد كلمه سنك جمعى بعدآء كلور كرماء كبى وبعد كلور ضمتينله رغيف ورغف كبى وبعدان كلور رغفان كبى وكاهجه باعد كلمه‌سى تأكيد ايچون ايراد اولنور يقال بعد باعد مبالغة ويقال تنح غير بعيد وغير باعد وغير بعـد بفتحتين اى كن قريبا يعنى بر مقدار آلارغه جه اول اما پك ايراغه كتمه ديمكدر (المبعد) ميمك كسريله منجل وزننده دائما دور و دراز سفر ايدن آدمه دينور يقال رجل مبعد اى بعيد الاسفار (الابعاد) همزه نك كسريله بعيد ايلك معناسـنه‌دز يقال ابعد ضد قربه وبددعاء موقعنده استعمال اولنور يقال ابعده الله اى نحاه عن الخير يعنى حق تعالى آنى خير وفلاحدن بعيد ايلدون ويقال ابعده الله اى لعنـه يعنى حق تعالى آنى رحمتدن بعيد ايلسون (المباعدة) مفاعله وزننده (والبعاد) قتال وزننده (والتبعيد) تفعيل وزننده بعيد ايلك معناسنه‌در يقال باعده مباعدة وبعادا وبعده تبعيد ابعنى

ابعده (الابعد) اقرب وزننده (والبعد) صرد وزننده ذم وقدح معرضنده خير ومنفعت معناسنه استعمال اولنور يقال انه لغير ابعد وبعد اى لاخير فيه اصل ابعد وبعد غور وكنه وقعر معناسنده مستعار اولمغله معناى مزبور اكا لازم كلمشدر پس فلان غير ابعد وبعد قولى فلان ايچون برخصوصده غور يعنى برايشك كنه وحقيقتنه اطلاع ايده‌جك ذهن ونظيرى يوقدر انديشه سى يوفقه ساده دل آدم اولمغله ايشه كوجه صالح دكلدر ديمكدر ويقال ماعنده ابعد اوبعد اى طائل وفائدة شارح ديركه بوراده ماكلمه سى الذى معناسنه اولمغله آنك قتنده اولان نفع ومطلوب سائرلرده اولاندن ابعد در ديمك اولور ياخود نافيه يه حمل ايله آنك يانده غور وحقيقتلو برمنفعت يوقدر ديمك اولور (بعد) صكره ديمكدركه قبل مقابليدر مفردا ذكر اولنورسه مبنى ومضافا ذكر اولنورسه معرب اولور وحكى من بعد بالجر وافعل بعدا بالنصب ويقال جئت بعد يكما اى بعدكما (الاستبعاد) ايراقلشمق معناسنه در يقال استبعد عنه بمعنى تباعد وايراق عد ايلمك معناسنه‌دركه ايراقسنمق تعبير اولنور يقال استبعد الشئ اذا عده بعيدا (البعيد) زبير وزننده بعده لفظندن مصغردر بعيدات جمعيدر دويرات كبى تركيده آندن صكره‌جه ايله تعبير اولنور و منه يقال رأيته بعيدات بين اى بعيد فراق ومكبر اوله‌رق بعيدات بين دخى ديرلر شارحك بيانته كوره برآدم بركسه‌يى بردفعه كوروب بعده مفارقت ايلديوب ينه كوروب مفارقت ايلدكدنصكره بردخى كوردكده رأيته بعيدات بين‌ديركه فراق صكره‌لرنده كوردم ديمكدركه حاصلى آرالق آرالق كوردم ديمك اولور بوراده تصغير تقريبى مفيددركه مابين پك فاصله‌لى اولمز زيرا ظروفك تصغيرى تقريبى متضمن‌در وبونك جمعى غير قياس اوزه‌در زيرا مذكردر (امابعد) بركلمه‌دركه خطباء عرب امراء محضرنده انشاد ايلدكلرى خطبه‌ده بعد الدعاء ايراد ايدرلر بعد دعائى لك تقديرنده‌در ابتدا داود عليه السلام على قول كعب بن لوى تكلم ايلمشدر پس مؤلفينك ديباجه لرده امابعد قوللرى بعد البسملة والحمدلة والتصلية تقديرنده اولور (الاباعد) اقارب مقابليدركه نسب جهتندن ايراق يعنى ايراقدن خصم اولان كسه لره دينور (تعدان) سحاب وزننده يمنده برناحيه آديدر (بغداد) دالين مهملتين ايله (وبغذاذ) ذالك معجمتين ايله وهر برنى آخر اوزره تقديمله كه درت لغت اولور (وبغدان) نونله (وبغدين) تثنيه بنيه سيله (ومغدان) ميمله مجموعى يدى صورتدر مدينة السلام اسميدركه عراقك دار الملكى اولان شهر بهشت آباد اوله‌جقدر شارح دركه مشهورى بغداددركه كلمهٔ فارسيه‌در بغ صنم اسمى اولمغله عطيهٔ صنم ديمكدر وبرهان قاطعده باغ داد مخففى اولمق اوزره مرسومدر وبعضلر ذال معجمه ايله بغذان وبغذين ومغذان وبغدام وبهداد صورتلرنى دخى زياده ايله

اون ایکینه ابلاغ ایلشدر سلفده نهر شطك حذاسنده قوشلر قلعه سی دیدکلری
محلده ایدی بعده منصورد وانق حالا موجود اولان سوادی بنا واسم دجله وادی
السلام اولمغله شهر مزبوری دخی مدینة السلام ایله مسما ایلدی (التبغدد) تدحرج
وزننده بغداده منتسب اولمق یعنی بن بغدادلویم دیمك یاخود بغداد اهلنه تشبه
ایلمك یعنی بغدادلولنمق معناسنه‌در یقال تبغدد الرجل اذا انتسب الی بغداد اوتشبه
باهلها شارح درکه بوماده دن بغاد ده لفظی بغداده منسوب جماعته اطلاق اولنور
هیاطله واحامره قبیلندندر (باغنده) برقریهٔ معروفه در واسط قرالزندندر (بافد)
سکون فایله که اجتماع ساکنینله‌در کرمان ایالتنده بربلده در بافت معربیدر (البلد)
فتحتینله (والبلدة) لامك سکونیله مکهٔ مکرمه شرفها الله تعالی اسمیدر شارح
دیرکه تفخیما ثریایه النجم اطلاقی قبیلندندر مؤلفك بصائرده بیاننه کوره بلد وبلد
محیطو محدود ومعین اولان شول مکانه دینورکه قطان وسکاننك اجتماع واقامتلریله
متأثر اوله جمعی بلاد وبلدان کلور شهره بلده اطلاقی بوجهتله‌در وآبادان اولمیان
مفازه‌یه بلده اطلاقی وموطن وحوش وترابه موطن حشرات ومقبره‌یه موطن اموات
اولدیغنه مبنی‌در وحاجبین بیننده اولان آچقلغه بلده اطلاقی محدود اولان مکان
مذکوره تشبیهله‌در کذلك دوه‌نك کوکسی مهره سنه بوجهتله‌در وکاه اولورکه
صدر انسانده مستعار اولور وذکر اولنان تأثیر اعتباریله اثر ونشان معناسنه
استعمال اولنور واقامت اعتباریله لزوم واقامت والزام معنالرینه استعمال اولنور
وموطننه ملازم اولان کسه‌یه غیر موطننده متحیر اولمق مناسبتیله تحیر ودهشت وانجماد
ذهن معنالرینه استعمال اولنور الحاصل هر جزؤ تعریفندن بر وجه اعتباریله
بر معناده استعمال اولنور انتهی واطرافندن متحیز ومتمیز ومتعین اولان هر قطعهٔ
ارضه بلد وبلده اطلاق اولنور کرك عامر یعنی ابادان وکرك عامر یعنی شنلکدن وبنادن
وزراعت واشجار مقوله‌سی عمارت اثرندن خالی اولسون وطپراغه اطلاق اولنور وبلد
قبر ومزاره ومزارستانه اطلاق اولنور وخانه وسرایه اطلاق اولنور ودوه قوشنك
یواسنه دینورکه آنده یمورطه چقارر وبلد جزیرهٔ ابن عمرده برشهرك اسمیدر کذلك
فارس اولکه‌سنده برشهر وبغداد قضاسنده برقریه آدیدر وحمی ضریه‌ده برطاغك
اسمیدر وبلد وجدده وسائر نسنه‌ده اولان اثر ونشانه دینور یقال فی جلده بلد ای
اثر بومعناده جمعی ابلاد کلور اثر وآثار کبی وبلد کوکسه اطلاق اولنور صدر
معناسنه وال آیه سنه اطلاق اولنور ومنازل قمردن برمنزل اسمیدرکه نعایم ایله
سعد ذابح نام منزللر مابیننده کواکبدن ساده برقطعه‌در وکاهجه آندن منصرف
اولوب قلاده‌یه نزول ایدرکه آلتی عدد کواکب مستدیره‌دن عبارت وقوس شکلنده
وبونلر قوس برجنده در وبلد کمچیلرك اسقندیل تعبیر ایتدکلری نسنه‌یه دینورکه

قورشندن مصنوع بوالق شاقول کبی برشیٔدر آنکله دکزك صوینی قیاس ایدرلر
یقال قاس الملاح الماء بالبلد وهو هنة من رصاص یقیس بها الملاح الماء وبلد مطلقا
ارضه اطلاق اولنور جزؤئ اسمی کله اطلاق ایلدیلر وبلد مصدر اولور قاشلرك
ارالغی قیلدن ساده آچق اولمق معناسنه نته که بلده دخی بومعنایه‌در بانك ضمیله
یقال بلد الرجل بلد اوبلدة من الباب الرابع اذا کان ابلج بعض امهاتده ضمله بلده
اسم اوله‌رق مقیددر وبلد برنسنه‌نك اصل وعنصرینه اطلاق اولنور وشول یره
اطلاق اولنور که آنده اصلا برچقوره واوجاق مقوله‌سی حفر اولنمیوب وقطعا
آتش یانوب بریرنی تغییر ایلامش اوله یعنی خلقت اصلیه‌سی اوزره اوله بوغازك
چقوریله چوره سنه یاخود وسطنه دینور وجنس مکانه دینور عراق وشام کبی که
ولایت واولکه اوله جقدر آندن جزؤ مخصصه یعنی مفرز اولان برقطعه‌یه‌که معمور
ومأهولدر بلده دینور هایله بصره ودمشق کبی پس بلدة دمشق من بلدالشام وبلدة القاهرة
من بلدمصر عنوانده تعبیر اولنور وبلده اندلس دیارنده برشهر آدیدر شیوخ معتزله‌دن
سعید بن محمد البلدی اورادندر وبلد فتحتینله کذلك مصدر اولور ناس برارض ایچون
بری بریله قتال ایده‌رك اکا ملازمت ایلمك معناسنه‌در که آنده اقامت ضمننده بری
بریله مقاتله ایلمکدن عبارتدر یقال بلد القوم وبلد وابلدا من الباب الرابع والاول
اذا لزموا الارض یقتلون علیها (البلود) قعود وزننده بریرده دوام اوزره مقیم
اولمق علی قول اول بری بلده ایدنمك معناسنه‌در یقال بلد بالمکان بلدامن الباب
الاول اذا اقام به ولزمه ای اتخذه بلدا (الابلاد) همزه‌نك کسریله برآدمی برنسنه‌یه
علی الدوام ملازم قلمق معناسنه‌در یقال ابلده ایاه اذا الزمه وبرکسه‌نك دابه‌سی
بلید اولمق معناسنه‌در یقال ابلد القوم اذا صارت دوابهم بلیدة ویره یاپشمق
معناسنه‌در کرك حقیقی اولسون وکرك معنوی اولسون که کال فقر وفاقه‌دن کنایه
اولور یقال ابلد القوم اذا لصقوا بالارض (المبالدة) مفاعله وزننده بری برینه
قلجله یاخود دکنکله اورشمق معناسنه‌در یقال بالده مبالدة اذا بالطه بالسیف والعصی
(التبلد) تفعل وزننده کند وکاهل اولمق معناسنه‌در که بلادت آتیه‌دن مأخوذدر
تجلد مقابلیدر یقال تبلد الرجل والدابة ضد تجلد وتبلد ندامتدن ناشی های مدد
دیواللری بری برینه چالمق معناسنه‌در یقال تبلد الرجل اذا صفق بیدیه وسرکشته
ومتحیر اولمق معناسنه در یقال تبلد الرجل اذا تحیر وبرنسنه یه تحسر وتأسف
وتلهف ایلمك معناسنه‌در یقال تبلد الرجل اذا تلهف ویره دوشمك معناسنه‌در
یقال تبلد الرجل اذا سقط الی الارض واخر کمسه‌نك بلده سنه یاارض محدوده‌سنه
مسلط اولمق معناسنه‌در یقال تبلد الامیر اذا تسلط علی بلد الغیر وقطعا شنلکی
اولمیان بلده نزول ایلمك معناسنه‌در یقال تبلد القوم اذا نزلوا بلدا مابه احد

وتأسفدن ناشی ایکی اللرنی آرقه سنده دوندرمك معناسنه‌در يقال تبلد الرجل اذا قلب كفيه (البلاده) جلاده وزننده بركسه فهمسز واذعانسز كند وناقص العقل وكوردل اولمق معناسنه‌در يقال بلد الرجل وبلد وبلادة من البـاب الخامس والرابع اذا كان بليدا (البليد) امير وزننده (والابلد) كند ذهن وكاهل وكوردل اولان كشی‌یه دینور كه فطن وذكی مقابلیدر مؤلف تبلدی تجلده مقابل تفسير ايدوب بونلری آنك مضمونه احاله ايلكه بلاده جلادة مقابلی اولمش اولور لكن جميع امهاتده هم جلادت وهم فطانت مقابلی اولدیغی مبيندر وبليد اشكنسز قاران دابه‌یه دینور كه هرنقدر ركض وتحريك اولنسه نشاطلنوب اشمز اوله يقال جمل وبرذون بليد اي لا ينشط تحريك وابلد عظيم الجثه دیزمان كسیه دینور كه بلادت آنك لازمه سندندر يقال رجل ابلد اي العظيم الخلق (المبلود) معتوه وفرتوت آدمه دینور (التبليد) تفعيل وزننده بطالیدن اولمق معناسنه‌دركه امور دنيويه واخرويه‌دن اصلا برشیئه توجه ايلميوب بيكار اولمقدن عبارتدر يقال بلد الرجل تبليدا اذا لم يتجه لشئ وجود و سخادن بی بهره اولوب دائما بخل و امساك اوزره اولمق معناسنه در يقال بلد فلان اذا بخل ولم يجد وبرآدم كنديسنی يره چالمق معناسنه‌در يقال بلد الرجل اذا ضرب بنفسه الارض و بلود امساك مطر ايلك معناسنه مستعملدر يقال بلدت السحابة اذا لم تمطر ويارش آتی كيرو قالمق معناسنه‌در يقال بلد الفرس اذا لم يسبق (البلندى) بانك ولامك فتحی وقصر ايله بك عريض اولان شيئه دینور (المبلندى) اسم فاعل بنيه‌سيله صلب وقوی اولان اركك دوه‌یه دینور وكوده‌سی اتلو كثير اللحم انسان وحيوانه دینور (المبلد) محسن وزننده اسكيدن قالمش حوضه دینور (البلدة) بانك ضميله آچق قاشلو اولمق معناسنه دركه ذكر اولندی وبو بلد معناسی اولان ارض محدوده‌دن مأخوذدر اول مناسبتله يوزك دائره‌جه مرئی اولان چهره‌سنه وقلغنه اطلاق اولنور يقال ما املح بلدة وجهه اي هيئته (بلدود) قربوس وزننده مدينه نواحيسنده بر موضع آديدر (البلد) بانك ضميله حصاة القسم اسميدر كرك التوندن وكومشدن وكرك قورشوندن اولسون وحصاة القسم شول خرده طاشلره دینور كه مفرد ياخود صوعزيز اولديغی يرلرده برقاب ايچره وضع واوزرينه آنلری اورته‌جك قدر صو دوكرلر وبو طريقله بينلرنده تقسيم ايدرلر واكا مقله دخی دیرلر شارح دير كه التوندن و نحاسدن خرده چتل كبی بندقه‌لر دخی دوزرلر (البلند) سمند وزننده قنه اغاجنك كوكنه دینور (البند) بانك فتحی ونونك سكونيله بيوك سنجاغه دینور علم كبير معناسنه شارحك بيانی اوزره فارسيدن معربدر جمعنده بنود دینور سنجاغك عربيده لواء ورايه كبی اسملری واردر لكن لواء بيراقده

مستعملدر وكوچك سنجاقده دخى مستعملدر ورايه بند كبى بيوك سنجاقده مستعملدر وعلم جملهسنه عامدر سرعسكر اولان رايديه ولوآء سرعسكره تابعدر وبر سنجاق بكنه منصب اولمغه چسپان حكومتكاهدهده لوآء اصطلاح اولمشدر لكن هر اولكهده تعبيرلر مختلفدر روم ديارنده بند ولوآء وسنجاق وشامده جند وحجازده عرض وعراقده كوره واهوازده طسوج وجبالدهكى اصفهان اولكهسيدر رستاق وبنده مخلاف تعبير اولنور انتهى وبند مستعمل اولان حيله ومنصوبهيه دينوركه فند ودوزن تعبير اولنور وصو سدينه دينوركه صو بندى تعبير اولنور بونلر فارسيدن مأخوذدر وبند برموضع آديدر وشطرنج اويوننده فرز ايله منعقد اولان بيدقه دينور (البند) بانك كسريله امم سالفهدن سند نام كمسهنك قرنداشلرى اسميدركه برجماعت ايدى مترجم ديركه كتب تواريخده برفين بن يقطن بن حام بن نوحك هند وسند وبند نام اوچ اوغلو وار ايدىكه هند هندستان وسند سندستانى اختيار وآباد ايلديلر ديو مشروحدر (البنودة) سفوده وزننده كوته دينور دبر معناسنه (بندويه) نفطويه وزننده اعلام رجالدندر عوف بن بندويه ومحمد بن بندويه محدثلردر (البود) بانك فتحى وواوك سكونيله قويويه دينور بئر معناسنه (بهدى) سكرى وزننده مشاهير عربدن ابن سعد بن الحارث بن ثعلبهدر وبهدى ياخود ذوبهدى برموضع آديدر (ام بهد) بنت ربيعهدركه برمعروفه خاتوندر (البواهد) نواهد وزننده آفات وواهىيه دينور (البواد) بانك فتحيله (والبيد) كيد وزننده (والبياد) بانك فتحيله (والبيود) قعود وزننده (والبيدودة) حيدرده وزننده بركمسه منقطع اولمق وجه اوزره كتمك معناسنهدركه نام ونشانى نابودنا پيدا اولمقدن عبارتدر يقال باد الرجل يبيد بوادا وبيدا وبيادا وبيودا وبيدودة اذاذهب وانقطع واصول سائرهده هلاك ايله مفسر اولوب مؤلفك مآل تفسيرى دخى اودر وبيود كونش باتمق معناسنه استعمال اولنور يقال بادت الشمس بيودا اذا غربت (البيداء) صحراء وزننده چول بيابانه دينور فلاةكى جمعى بيدكلور عيد وزننده وبونده قياس اولان بيداوات اولمقدر زيرا بيدوزنى تكسير صفاتدر وبيداوات وزنى تكسير اسماندر وبيداء بين الحرمين بردوزارضك آديدر (البيدانة) سكرانه وزننده ديشى يبان اشكنه دينوركه اسم اولور على قول بيداءده يعنى تنها بيابانده ساكن اولانه دينور پس جوهرى وهمندن ناشى اسم اولهرق رسم ايلشدر جمعى بيدانات كلور (بيد) بانك فتحى ويانك سكونى ودالك فتح اوزره بناسيله (وبايد) بانك اشباعيله غير معناسنهدر يقال فلان كثير المال بيدانه وبايدانه بخيل اى غيرانه وعلى معناسنه اولور يعنى استعلا ايچون اولور لكن اصول سائرهده مع معناسيله مثبتدر ومن اجل معناسنه اولوركه آندن اوتورى تعبير اولنور ومنه

قوله عليه السلام [انا افصح العرب بيدانى من قريش] و بيدكثر طعامه دينور يقال طعام بيداى ردىء (بيدان) ميدان وزننده بر رجل آديدر وبر موضع ياخود بنو جعفر بن كلاب جماعته مخصوص برصو آديدر
﴿ فصل التاء ﴾ (تبرد) زبرج وزننده برموضع آديدر (التريدى) فريدى وزننده تريده منسوب ديمكدر كه مراد عمربن محمد نام شاعردر شارحلرك بيانه كوره بو مصحفدر صواب اولان زاى معجمه ايله اولمقدر كه يمنده بربلده‌در (ماتريد) تانك ضميله بخارا قصاسنده برقريه‌در امام الهدى ابومنصور محمد بن محمد بن محمود المفسر المتكلم الماتريدى اورادندر (التقدة) تانك كسرى وفتحيله كزبره اسميدر كه كشنش ديدكلرى نباتدر و كرويا يعنى قرمان كيونى وطتلوجه اوت ديدكلرى نباته دخى دينور (التقرد) زبرج وزننده بودخى كرويا اسميدر كه قرمان كيونيدر على قول مجموع ابزاره دينور اسم جنسدر (التالد) صاحب وزننده (والتلد) تانك فتحى وضمى ولامك سكونيله وفتحتينله لغتدر (والتلاد) كتاب وزننده (والتليد) امير وزننده (والاتلاد) همزه‌نك فتحيله (والمتلد) مكرم وزننده بركسه‌نك خانه‌زادى اولان قول وجاريه ودواب ومواشى مقوله‌سنه دينور كه مال قديم تعبير اولنور وبو طارف وطريف مقابليدر كه مال حادث تعبير اولنور (التلود) قعود وزننده مال‌قديم اولمق معناسنه‌در يقال تلد المال تلودا من الباب الاول والثانى اذا كان تالدا وبريرده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال تلد بالمكان تلودا من الباب الاول اذا اقام به شارحك بيانى اوزره بونلرده تاء واودن مبدله‌در (الاتلاد) همزه‌نك كسريله مالى تليد ايلمك يعنى يانده توليد ايله مال قديم صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال اتلدالمال اتلادا اذا انتج عنده وكان ذامال تالد (المتلد) معظم وزننده اسكيدن قالمش نسنه‌يه اطلاق اولنوركه چوقدنكى تعبير اولنور يقال خلق متلد اى قديم (التليد) امير وزننده (والتلد) فتحتينله شول كسيه دينوركه بلاد عجمده يعنى ديار اسلاميه‌نك غيريده تولد ايدوب كوچك ايكن دار اسلامه كتورلمكله داراسلامده نشو ونما بولمش اوله چركس وكورجى غلاملرى وجاريه‌لرى كى فى الاصل عجمده تولد ايدوب كوچك ايكن عرب اولكه‌سنه كتوريلوب اوراده نشو ونما بولمش اولانه دينور بعده عربدن دار اسلامه كنايه اولندى كرك عبد وجاريه و كرك سائرى اولسون فى الاصل قول جنسنه مخصوصدر اكر عبد ايسه مذكر بنيه‌سيله وجاريه ايسه تليده وتلده عنوانيله اولور نته كه مولد ومولده بلاد اسلاميه‌ده متولد اولان عبد وجاريه‌يه اطلاق اولنور قال فى النهاية وفى حديث شريح [ان رجلا اشترى جارية وشرط انها مولدة فوجدها تليدة فردها] والمولدة التى ولدت فى بلاد الاسلام فى الواقع اكر مادۀ مذكورده عرض وقيمته مؤثر اولور ايسه رد

اولنور

اولنور والا ابقا اولنور واشبو مادهلر واوى اولوب معناى مذكوره دولت وفرق ايچون تايه قلب اولنمشدر وتلد فتحتينله مصدر اولور بريرده مقيم اولمق معناسنه يقال تلد بالمكان تلدا من الباب الرابع اذا اقام به (الاتلاد) اكراد وزننده عبد القيس قبيلهسندن منشعب برنيجه بطنلره اطلاق اولنور (التلد) تانك ضميله طوشنجل قوشنك ياوريسنه دينور (التتليد) تفعيل وزننده مال جمع ايدوب وبركمسيه بر نسنه ويرميوب بخل وامساك ايلك معناسنهدر يقال تلد فلان تتليدا اذا جمع ومنع يعنى جمع مالا ومنع عن غيره (تليد) امير وزننده (وتليد) زبير وزننده اساميدندر (التود) تانك ضميله باديه اشجارندن برشجر آديدر (التود) برموضع آديدر كه ذكر اولنان شجرك منبتى اولمغله آنكله تسميه اولنمشدر (التيد) زيد وزننده رفق وسهولت وتأنى معناسنهدر يقال تيدك ياهذا اى اتئد يعنى ترفق ولاتعجل اتئدواد مادهسندن اولمغله بونك دخى اصلى واودر يقال تيدك زيدا اى امهله واشبو تيدك كلمهسى مصدردر وكاف مجروردر ياخود اسم فعل امردر وكاف خطابيهدر رويدك كبى وابن مالك اسم فعل اولمغه حصر ايلشدر ويقال تيدزيد بجر زيد وبومصدر اولمغه مبنيدركه فضرب الرقاب قبيلندن اولور (تيد) تانك ودالك فتحيله برموضعدر

﴿ فصل الثاء المثلثة ﴾ (الثأد) فتحتينله زير زمينده اولان ياش طپراغه دينور ثرى معناسنه وياشلغه دينور رندى معناسنه وصوغوقلغه دينور وثأد مصدر اولور نمناك اولمق معناسنه يقال ثئد الشئ ثأدا من الباب الرابع اذاندى واوشومك معناسنه يقال ثئد الرجل اذابرد وثأد فتحتينله وهمزهنك سكونيله جائزدر امر قبيح معناسنهدر وبومشق اولان خرما قورغنه دينور وتروتازه وملايم اولان نباته اطلاق اولنور ومزاجه موافق اولميان ناخوش مكانه اطلاق اولنور ياش يركبى (الثئد) كتف وزننده نمناك يره دينور يقال مكان ثئد اى ندو اوشومش وصوغوق چكمش كمسيه دينور يقال رجل ثئد اى مقرور (الثأدة) فرحه وزننده تر وبومشق وطولغون اويلغه وصف اولور يقال فخذ ثئدة اى رياء ممتلئة (الثأداء) حمراء وزننده جاريهيه اطلاق اولنور اساسك بيانه كوره عربلر تحقير محلنده ياابن الثأداء ديرلر ياابن الرطبة ديدكلرى كبى كه اداة دشنامدر كوياكه فاجره اولمغله فرجى اصلا قورى قالمديغى كنايه ايدرلر وبن عاجز دكلم ديجك يرده ماانا ابن ثأداء ديرلر زيرا اولاد جاريه اكثرى عجز ايله وضعف رأيله متصف اولور وبوراده مراد عرب جاريهسى اولاديدر وثأداء بون خاتونه اطلاق اولنور يقال امرأة ثأداء اى حمقاء (الثادة) بذه وزننده كودهسى اتلو خاتونه اطلاق اولنور رطبه كبى (الثئاده) جهاله وزننده سموزلك سمن معناسنهدر رطوبت كبى يقال فيها ثئادة اى جوالة (الثرد) برد وزننده اتمكى خرده خرده طوغرهمق معناسنهدر يقال ثرد الخبز ثردا من الباب

الاول اذافته شارح دیرکه تهذیبده ومصباحده اتمکی طوغره‌یوب ات صوینده اصلامق ایله مفسردر وثریدا اکا دیرلر یوخسه مؤلفك قولنه کوره یالکز طوغرنمش اتمك اولمق اولور وبوجمله‌یه مخالفدر واقعا اساسده‌دخی ثردت الخبز وهو ان تفته ثم تبله بمرق عبارتیله مؤسسدر انتهی وثرد ثوبی بوبه ایچره طالدرمق معناسنه‌در یقال ثرد الثوب اذا غمسه فی الصبغ وطشاقلی حیوانی انه‌مکه سهولت کلك ایچون طشاقلرنی اوغوشدرمق معناسنه‌در یقال ثرد الخصیة اذا دلکها مکان الخصاء وذبیحه‌یی بیونی طمرلرنی قطع ایتمکسزین یعنی کور بچاغله چبالیه‌رق قتل ایتلك معناسنه مستعملدر یقال ثرد الذبیحة اذا قتلها من غیر ان یفری اوداجها (وثرد) ضعیف یغموره دینور وبرنبات آدیدر (الاثراد) همزه‌نك وثای فوقیه مشدده‌نك کسریله (والاثراد) ثای مثلثه ایله‌که ایکیسیده فی الاصل افتعال وزننده در اتمکی ترید ایتلك معناسنه‌در یقال اثرد الخبز واثرده اذا جعله ثریدا شارحك بیانی اوزره اشبو اثرد اصلده اثترد ایدی افتعل وزننده مخرجلری متقارب اولان ثاء وتاء حرفلرینك اجتماعی مستوجب ادغام اولوب وثای مثلثه مهموسه وتای فوقیه مجهوره‌دن اولمغله ادغامك صحتنه مانع اولدیغندن ثای مثلثه تایه وتاء ثای مثلثه‌یه قلب وادغام اولندیلر (التثرید) تفعیل وزننده بودخی حیوانی بیون طمرلرنی کسمکسزین قتل ایتلك معناسنه‌در یقال ثرد الذبیحة بمعنی ثردها وتثرید آزجه بیلاشغه دینور تمتین کبی اسمدر یقال اصاب الارض تثرید من مطر ای لطخ خفیف وتثرید مجروحی جنکاهدن زخمدار اوله‌رق اوردوسنه کوتروب کتمك معناسنه‌در یقال ثرد فلان علی بناء المجهول من المعرکة اذا حمل مرتثا (الاثردان) عنفوان وزننده (والمثرودة والثرودة) صبوره وزننده ثریده‌یه دینورکه ترید تعبیر اولنان طعامدر ات صوینه اتمك طوغره‌مقله ترتیب اولنور ثریده معروف اولدیغندن مؤلف ابتدا اکا تعرض ایلدی ومثروده ومثرده معظمه وزننده برمقدار یغمور یاشاردیسی اصابت ایلمش یره دینور یقال ارض مثرودة و مثردة اذا کانت قد اصابها لطخ من مطر (الثرد) فتحتینله ایکی دوداق یاریق اولمغه دینور یقال فی شفتیه ثرد ای تشقق (مثرود) محدث مشهور عیسی بن ابراهیم الغافقی جدینك اسمیدر (المثرد) محدث وزننده شول کمسیه دینورکه حیوانی طاشله یاخود کیك ایله ذبح ایلیه‌که منهیاتدندر علی قول بچاغی کسکین اولمیان قصابه دینورکه بودخی منهیاتدندر (المثراد) مفتاح وزننده ذکر اولنان آلته دینور (الثرید) امیر وزننده غبار کبی شرابك یوزنده تکون ایدن شیئه دینورکه کوبده اسکیدیجه پیدا اولور (الاثرنداء) اغرنداء وزننده برکسه‌نك کوکسی انلو اولمق معناسنه‌در یقال اثرندی الرجل اذا کثر لحم صدره (ابوثراد) سحاب وزننده صلحادن عوذ بن

غالب

غالب المصرى كنيه‌سيدر (الثرمدة) دحرجه وزننده اتى چيكجه پشورمك‌ياخود كوله بوله‌مق معناسنه‌در يقال ثرمد اللحم اذا اساء عمله ولم ينضجه اولطخه بالرماد وثرمده دوه مرعاسى اولان شوراوت نوعندن براوتك اسميدر ثرمـداء مد ايله برموضع ياخود بنى سـعد ديارنده برصو آديدر (ثرمد) سرمد وزننده اجأ نام طاغده برشعب اسميدر (الثعد) رعد وزننده تازه خرمايه دينور رطب كبى على قول ارطاب غالب اولان يعنى اولمق درجه‌سنه بالغ اولان قورغنه دينور و تازه سبزه وتره مقوله‌سنه دينور وبومشق نسنه‌يه دينور يقال ثرى ثعد اى لين وعربلر فلان‌كسه‌نك آزدن چوقدن برنسنه‌سى يوقدر ديجك يرده ماله ثعد معد ديرلر اى قليل ولا كثير معد دخى ثعد معناسنه‌در (المثعئد) مطمئن وزنـنـده وجودى پالوده كبى ترونرم اولان تازه اوغلانه‌دينور يقال غلام مثعئد اى ناعم (الثفافيد) فائله سراويل وزننده قات قات اولمش بياض بلودلره دينور ولباسك ايچ يوزنده اولان آستارلرينه دينور على‌قول اعرابه مخصوص برنوع لباسلره دينور وعندالبعض برشيئك آلتنه صاقلمدقلرى اشياء خفيه‌يه دينور ياخود اشبو ثفافيد كله‌سى فثافيددر يعنى آندن مقلوبدر پس مقلوب اولمديغى صورتده ياعباديد و شماطيط كبى مفردى مسموع دكلدر ياخود ثفيد مقوله‌سى مفرد ايله مقدر ومقلوب اولديغى صـورتده مفردى اصلنك مفردى اولور (المثافيد) مصابيح وزننده بودخى جامه‌لرك‌استارلرينه دينور شارحك قولنه‌كوره مفردى مثفددر ميمك كسريله (التثفيد) تفعيل وزننده لباسى آستارلمق معناسنه‌در يقال ثفدد رعها تثفيدا اذا بطنه بعض نسخه‌لرده ضمير تأنيثله‌بطنها عنواننده مرسوم اولمغله‌غلطدر زيرا درع الحديد مؤنث ودرع المرأة مذكردر كذلك درعه نسخه‌لرى غلطدر (ثكد) ثانك فتحى وكافك سكونيله بنو تميم يوردنده برصو آديدر (ثكد) ضمتينله بشقه برصو آديدر (الثلد) ثانك فتحى ولامك سكونيله فيل قسمى صيويق ترسلمك معناسنه‌در يقال ثلد الفيل ثلدا من الباب الثانى اذا سلح رقيقا شارح ديركه بوفيله مخصوصدر سائر حيوانده استعمال اولنمز (الثمد) ثانك فتحى وميمك سكونيله وفتحتينله لغتدر (والثماد) كتاب وزننده اصل ومادة‌سى اولميان آزجه صويه دينوركه كيروسى كلمز اولور على‌قول بعض طاشلق مقوله‌سى درشت يرلرده ايركلوب قلان برمقداجه صويه دينـور ياخود قيش موسمنده ظهور ويازهنكامنده زائل اولان صويه دينـور وثمد عمدوزننده مصدر اولور صويى ثمداولەرق اتخاذ ايلمك معناسنه‌دركه برچقور مقوله‌سى يره برمقدار صوايركيلدوب حفظ ايلمكدر يقال ثمدالرجل الماء ثمدا من الباب الاول اذا اتخذه ثمدا بان جعل ماء المطر فى‌الركايا والاحفار و صويى آزالتمق معناسـنه‌در بومناسبتله ثمدته النساء ديرلر نزفن ماءه معناسـنه‌كه خاتونلر فلانك ماء صلبنى افنا

ايلديلر ديمكدر اول آدمه مثمود دينور كا سيذكر وثمد سمورمك معناسنه‌در يقال ثمد الرجل اذا سمن (الاثماد) همزه‌نك كسريله (والاستثماد) بونلرده ثمد معناسنه‌در يقال اثمد الرجل الماء واستثمده يعنى ثمده واستثماد برآدمدن عطيه و احسان طلب ايلمك معناسنه استعمال اولنور كه‌مال كثيرندن شئ قليل ايستمكدر يقال استثمده اذا طلب معروفه قال فى الاساس استثمدنى فلان فثمدت اى استعطانى فاعطيت (الاثتماد) اعتماد وزننده (والاثماد) ثاى مثلثه ايله آزجه صويه كلمك معناسنه‌در يقال اثتمد الرجل واثمد اذا ورد الثماد و اثمد كلمه‌سنك اعلالى اثرد ماده‌سنده بيان اولندى (المثمود) محمود وزننده شول صويه دينوركه كثرت وازدحامدن توكنمكه قريب اولوب همان برمقدارجه قالمش اوله يقال ماء مثمود اذا نفد من الزحام عليه الا اقله وشول كسيه اطلاق اولنوركه كنديدن بك چوق استعطا اولنغله وبرمكدن موجودى توكنمش اوله يقال رجل مثمود اذا كان قدسئل فافنى ماعنده عطاء اى سأله الناس فاعطاهم كثيرا حتى فنى ماله وشول كشى‌يه اطلاق اولنوركه كثرت جماعدن خاتونلر صلبنده اولان نطفه‌سنى قطع وافنا ايلمش اوله يقال رجل مثمود اذا كان قد ثمدته النساء اى نزفن ماءه يعنى منيه (الاثمد) همزه‌نك و ميمك كسريله سرمه طاشنه دينور حجر الكحل معناسنه بوديارلرده سرمهٔ اصفهانى ديو مشهوردر قلاى ايله ممزوج برسياه طاشدر ايوسى اصفهانده طاغ اتكلرنده اولور مغرب ديارنده دخى اولور سحقله سرمه ايدوب كوزه چكرلر (اثمد) احمد وزننده‌و ميمك ضميله زبانزده‌در برموضع آديدر شارح ديركه امرء القيسك اشبو ★ تطاول ليلك بالاثمد ★ ونام الخلى ولم ترقد ★ بيتنده اثمد موضع مذكوردر (الاثميداد) اصمعداد وزننده سمورمك معناسنه‌در يقال اثماد الرجل اذا سمن (ثمود) صبور وزننده قدمادن برقبيله آديدر غير منصرف در قبيله اعتباريله ومنصرف اولور ابو قبيله اسمى اولمق اعتباريله وثانك ضميله‌ده زبانزده‌در وقرأن كريمده ضمله‌ده قرأت اونمشدر و بونلر قوم صالح عليه السلام‌در (المثمغد) مضمحل وزننده بشره‌سى ظاهر وكشاده وهيئتى لطيف ونرم ورنكين و نازك اولان چهره‌يه دينوركه شعرانك جانبخش اولدقلرى روى دلارادر يقال وجه مثمعد اى ظاهر البشرة الحسن السحنة (اثمعد) سرمد وزننده چهره‌سى وصف مذكور اوزره اولان تازه اوغلانه دينور يقال غلام ثمعد اذا كان وجهه مثمعدا (المثمغد) غين معجمه ايله مثمعد وزننده كرده‌ى بك ياغلى سموز اوغلاغه دينور يقال جدى مثمغد اى ممتلئ شحما (الثندوة) ثانك ضمى و فتحى و دالك ضميله ممدك اتنه على قول كوكنه دينور مؤلف بونى همزه بابنده دخى ذكر ايلشيدى وحريرى دره‌ده بونى رجال ممه‌سنه وثديى نسوان ممه‌سنه تخصيص ايدوب لكن شهاب شرحنده شواهد ايله منع ايلشدر (الثوهد) جوهر

وزننده

وزننده شول اوغلانه دینورکه سموز وقورومی واندامی تام وبلوغه مقارب اوله
مؤنثی ثوهده‌در هایله (الثهمد) سرمد وزننده وجودی ایری وسموز خاتونه دینور
وثهمد برموضع آدیدر (الثهود) ثوهد وزننده و مرادفیدر ظاهرا مقلوبدر
﴿ فصل الجيم ﴾ (الجحد) جیمك فتحی وحای مهمله‌نك سكونیله (والجحود) قعود
وزننده برنسنه‌یی بیلورکن انكار ایلمك معناسنه‌در یقال جحده حقه وبحقه جحدا
وجحودا من الباب الثالث اذا انكره مع علمه یهود طائفه‌سنه جحود اطلاقی نبوت
رسالتپناهی بیله‌رك انكار ایتدكلرینه مبنی‌در وجحد عن علم وانكار عن جهل اولور
(وجحد) وجحود برکمسنه‌یی بخیل بولمق معناسنه‌در یقال جحد فلانا اذا صادفه
بخیلا وجحد قلت خیر معناسنه‌درکه مراد فقر وضیق معاشدر (الجحد) فتحتینله
برنسنه پك آز اولمق معناسنه‌در یقال جحد النبت اذا لم یطل وبرکمسه فقر وضیق
معاش اوزره اولمق معناسنه‌در یقال جحد الرجل اذا قل خیره (الجحد) جیمك
ضمیله بودخی فقر وقلت خیر معناسنه‌در (الجحد) كتف وزننده (والجحد)
سعد وزننده (والاجحد) اسعد وزننده قلیل الخیر اولان یعنی فقر وفاقه‌سی اولان
کمسیه دینور یقال رجل جحد وجحد واجحد ای قلیل الخیر اساسده قلت خیر فقر
ایله بخلدن عبارتدر دیو مشروحدر وجحد كتف وزننده كوده‌سی قالین وقصه
اولان آته دینور یقال فرس جحد ای غلیظ قصیر مؤنثنده جحده دینور هایله
جمعی جحاد كلور كتاب وزننده (الجحاد) شداد وزننده شول کشی یه دینورکه
بلی پك اولمغله کیچ انزال ایدر اوله یقال رجل جحاد ای بطیء الانزال (الجحادی)
غرابی وزننده ایری وعظیم الهیكل اولان شیئه دینور (الجحادیة) هایله سود ایله
طوبطلو اولان قربه‌یه دینور وخرما ایله یاخود بغدایله طلو اولان غراره‌یه یعنی
خراره دینور (الجخادی) خای معجمه ایله غرابی وزننده شول صحن تعبیر اولنان
یابوان قابه دینورکه اکا سود صاغیلور وایری وبومری كوده‌لو دوه‌یه دینور علی
قول مطلقا ایری ودیزمان شیئه دینور (ابوجخاد) غراب وزننده چکرکه‌نك کنیه‌سیدر
(الجد) جیمك فتحی ودالك تشدیدیله بابانك باباسنه دینور وآنانك باباسنه دینور
ترکیده دده وبیوك بابا تعبیر اولنور جمعی اجداد كلور وجدود وجدوده كلور عم
وعمومه کبی مؤلفك بصائرده بیاننه كوره جد ماده‌سی اصل قطع ارض مستویه
معناسنه موضوعدر سعی وجهد وقطع خاص وقطع ثوب لازمی اولان یكیلمك
وبومناسبتله لیل ونهار و طریقه وقطع مسافه ضمننده اولان اعانه ملابسه‌سی فیض
الهی كه غنا وبخت ونصیب وشان معین اولان عظمت وبومناسبتله اب كبیرلره
اطلاق آندن متفرعدر انتهی وجد بخت وطالع نیك معناسنه‌در یقال فلان ذوجد
ای بخت وحظ ونصیب معناسنه‌در تقول جددت به اجد جدا من الباب الرابع

اذا حظظت به وقدره ووقع وحظوه معناسنه‌در قال الشارح ومنه الحديث [قمت على باب الجنة فاذا عامة من يدخلها الفقراء واذا اصحاب الجد محبوسون] اى ذووا الحظ والحظوة ورزق وقسمت معناسنه‌در يقال هو مجدود اى مرزوق واولولق عظمت معناسنه‌در يقال جد فى عيون الناس جدا من الباب الثانى اذا عظم وجد ايرمق كنارينه دينوركه قيى تعبير اولنور نهرك عرضى اوراده منقطع اولور ويرك يوزينه دينوركه سير ايله قطع اولنور وبك نصيبلو قسمتى بول آدمه دينور تسميه بالمصدردر يقال رجل جد اى عظيم الحظ ويغمودن طام آقق معناسنه‌در يقال جد البيت جدا من الباب الثانى اذا وكف عن المطر وبونده جيمك كسريله لغتدر كويا كه سقف پيدرپى طامتمغه جهد ايدر وجد كسمك معناسنه‌در يقال جد الشئ جدا من الباب الاول اذا قطعه وخرما كسمنه دينوركه تسميه بالمصدردر جداد دخى دينور كاسيذكر شارح ديركه كرچه صرام نخل ايله مفسردر لكن آنده متعارف اولان جداددر جد اول معناده مصدر اوله‌رق واردر يقولون جد النخلة جدا اذا صرمه انتهى (الجد) جيمك كسريله بودخى ايرمق قيسنه دينور شاطئ نهر معناسنه ومصدر اولور چالشوب چبالمق معناسنه يقال جد فى الامر جدا من الباب الثانى اذا اجتهد وبرنسنه كرچكدن ايشلمك معناسنه‌دركه هزل ولاغ ولطيفه مقابليدر يقال جد فى الامر جدا من الباب الاول والثانى ضد هزل وعجله ايلمك معناسنه‌در يقال جد فى الامر اذا عجل وتحقيق ايلمك معناسنه‌در يقال جد فلان اذا حقق ومبالغه وامعان اولنان امر محققه اطلاق اولنور يقال عذاب جد اى محقق مبالغ فيه ويقال فلان عالم جد اى عالم متناه بالغ الغاية وعربلرك اجدك لاتفعل قولى همين مضاف اوله‌رق استعمال اولنور وبو قسمى متضمن‌در جيم مكسور اولورسه مخاطبك حقيقتنه يمين ويرمك اولوركه سنك ذات وحقيقتك ايچون ديمك اولور وفتحى صورتنده بخت واقبالنه استحلاف اولور وواو ايله وجدك لاتفعل ديدكده جيم مفتوح اولور شارح ديركه واو صورتنده قسم ظاهردر وآنده جد كلمه‌سى مجرور اولور لكن اولكى صورتلرده اختلاف اولنمشدر هر حالده همزه استفهاميه‌در اصمعى‌يه كوره اجد منك ايدى باء حذف اولنوب جد نزع خافضيت اوزره منصوب اولدى سنك حقيقتكه ياخود بختكه يمين ويررم كه بونى ايشلزميسن ديمك اولور ابو عمرو ومالك اجدا منك ايله تفسير ايلمكله نصبى مصدريت اوزره اولور بوكه كوره جيم دائما مكسور اولور حاصل معنا بونى كرچكدن اوله‌رقى ايشلزسن ديمك اولور پس مؤلف اصمعى قولنى اختيار ايلمشدر وتسهيل وارتشافده بونك تفصيلات متنوعه‌سى مبسوطه‌در (الجده) جيمك كسريله بودخى ساحل نهره دينور ويرك يوزينه دينور وكوبك بيونه چكردكلرى قلاده‌يه

دينوركه

دینورکه خالطه تعبیر اولنور وجده مصدر اولور یکی اولمق معناسنه یقال جد الثوب جدة من الباب الثانی اذا صار جدیدا وخرقه‌یه‌ده جده اطلاق ایدرلر کماسیذکر (الجدة) جیمك ضمیله بودخی نهرك قییسنه دینور ومکه‌یه مجاور بحرك خاصة ساحلی اسمیدر واورادە بعینه برموضع آدیدرکه حالا کسر ایله جده تعبیر اولنان نه‌دردر وجد اوزون اوزادی طریقه‌یه دینور شارح دیرکه جمعی جدد کلور صرد وزننده ومنه قوله تعالی [ومن الجبال جدد بیض وحمر] ای طرائق تخالف لون الجبل وعلامت ونشانه دینور تقول عرفت من جدته ای من علامته وبعض حمارك صرتنده اولان شول خلق جزکی‌یه دینورکه لوننه مخالف اولور وذکر اولنان طریقه یاخود جزکی معناسندن مأخوذ اوله‌رق برکمسه خود بخود بررأی ایدوب اکا عامل اولسه رکب فلان جدة من الامر دیرلر وبرموضع آدیدر وجده خرقه‌یه اطلاق اولنور کسر ایله جده کبی یقال ماعلیه جدة وجدة ای خرقة (الجدید) امیر وزننده بودخی یرك یوزینه اطلاق اولنور ویك نصیبلو آدمه دینور یقال رجل جدید ای عظیم الحظ وتزکاهدن هنوزکسلمش بزه دینورکه قطع معناسندن مفعولدر یقال ثوب جدید ای کماجده الحائك بوراده کالفظنك کافی مبادرت ایچوندر بومناسبتله هریکی نسنه‌یه جدید اطلاق اولنمشدر جمعی جدد کلور سریر وسرر کبی وجدید اولومه اطلاق اولنور مقطوع ومجزوم اولدیغیچون یاخود قاطع اولدیغیچون وجدید یمامه‌ده برنهرك اسمیدر (الجدة) فتحتینله بودخی یرك یوزینه دینور ویوفقه قوملغه دینور وبرنوع یومری کبی عارضه‌یه دینورکه دوه قسمنك بیونلرنده حادث اولور وطپراغی قالین دوز وهموار ارضه دینور (الجد) جیمك ضمیله بودخی پك نصیبلو آدمه دینور وکاه اولورکه مبالغة نفسنه نسبتله جدی دخی دیرلر وجد جده کبی مکه‌نك ساحلنه دینور وهرشیئك جانبنه دینور وسموزلکه دینور وتنومندلکه دینور وبرنوع میوه اسمیدرکه طلح میوه‌سنه شبیه اولور مفردنده جده دینور وچایرلقده واقع اولان قویی‌یه دینور وصویی چوق اولان قویی‌یه وصویی آز اولان قویی‌یه دینمکله ضد اولور وآزجه صویه دینور وبیابانك براوجنده اولان صویه وقدیم صویه دینور وبرموضع آدیدر (المجدود) بودخی پك نصیبلو آدمه دینور (الجداد) جیمك کسریله خرما کسمنه دینور صرام النخل معناسنه وجداد جدود لفظندن جمع اولورکه ضمله‌در قلاص وقلوص کبی سموز قانجق اشکه دینور (الجداد) جیمك فتحیله بودخی خرما کسمنه دینور یقال حان جد النخل وجداده وجداده ای صرامه (الاجداد) همزه‌نك کسریله خرما کسمی وقتی کلوب چاتمق معناسنه‌در یقال اجد النخل اذا حان جداده وسعی وکوشش ایلمك معناسنه‌در یقال اجد فی الامر اذا اجتهد وبرنسنه‌یی کرچکدن

عن جزم ایشلك معناسنه‌در جد کبی یقال اجد فی الامر ضد هزل وبرنسنه‌یی یکیلك ویکیدن یاپمق معناسنه‌در یقال اجد الثوب اذا صیره جدیدا وطپراغی قالین دوز یرده کسمك معناسنه‌در یقال اجد الرجل اذا سلك الجدد ویول غلیظ ومستوی اولمق معناسنه‌در یقال اجد الطریق اذا صار جددا وعربلر فلان نسنه‌دن اعراض ایدوب آنی ترك ایلدم دیجك یرده اجدت قرونی منه دیرلر ترکته معناسنه قرون نفس ناطقه‌یه دینور بوراده اجداد تحقیق واحکام معناسنه اولمغله اجدت نفسی الرفض والاعراض منه تقدیرنده‌در یاخود قطع معناسندن مأخوذدر اصمعی اجد فلان امره بذلك عبارتنی احکمه ایله تفسیر ایلمشدر (التجدید) تفعیل وزننده (والاستجداد) بونلرده برنسنه‌یی یکیلك ویکیدن یاپمق معناسنه‌در یقال جدد الثوب واستجده بمعنی اجده (التجدد) تفعل وزننده یکیلنمك معناسنه‌در یقال جدده فتجدد وطوارك ممه‌سندن سودی چکیلوب توکنمك معناسنه‌در انقطاع معناسندن مأخوذدر یقال تجدد الضرع اذا ذهب لبنه (الجدة) جیمك فتحیله ذکر اولنان جدك مؤنثیدر آنانك آناسنه وبابانك آناسنه دینور وبوجد وجده کلمه‌لری وجه مسرود اوزره صفتلردر برکلمه‌سی کبی (الجداد) رمان وزننده کهنه لباسلره دینور شارحك بیانی اوزره کداد فارسی معربیدر وبری برینه بند اولمش نسنه‌یه دینور ایپ واغاج داللری مقوله‌سی کبی وکوچك طاغلره دینور جبال صغار معناسنه شارح دیرکه صواب اولان جبال اولمقدر حای مهمله ایله (الجداد) کتان وزننده میخانه‌جی‌یه اطلاق اولنور بایع الخمر معناسنه عقولی قطع ایلدیکیچون (الجدیدان والاجدان) تثنیه بنیه‌لریله لیل ونهاره اطلاق اولنور (الجدجد) جیملرك فتحیله طپراغی پك اوله‌رق دوز وهموار اولان ارضه دینور (جدجد) هدهد وزننده چکرکه‌یه شبیه برکوچك پرنده آدیدر ترکیده اغستوس بوجکی واوراق بوجکی دیدکلریدر وبرنوع سیوجله اسمیدرکه کوزك سیاهنك کوکنده ظهور ایدر وبوبین الاطباء نفاطات دیدکلری اوله‌جقدرکه طبقهٔ قرنیه‌ده حادث اولور داری کبی اوفه‌جق صولوجه سیوجله‌در وجدجد جندبه شبیه بربوجك آدیدر ترکیده اوجاق چکرکه‌سی دیدکلریدرکه عربیده صرار اللیل دخی دیرلر کیجه‌لر دور ودراز فریاد ایدر وجدجد پك اسی‌یه دینور حر عظیم معناسنه (الجداء) جیمك فتحی ودالك تشدیدیله ممه‌سی کوچك اولان خاتونه دینور یقال امرأة جداء اذا کانت صغیرة الثدی وقولغی کسیك دابه وماشیه‌یه دینور وبرعارضه سببیله سودی چکلمش حیوانه دینور یقال شاة جداء اذا کانت ذاهبة اللبن واصلا صو قسمی اولمیان بیابانه دینور یقال فلان جداء ی لاماء فیها وجداء حجازده برقریه آدیدر (جداء) جیمك کسریله طائف ترابنده ال آیه‌سی کبی دوز واصلا

تستر ایده‌جك وقویتولنه‌جق شجر وحجر مقوله‌سی نسنه‌سی یوق آچق برموضع اسمیدر واکا جدوجدان دخی دیرلر بو مناسبتله عربلر ملتبس ومشتبه مشکوك اولدقد نصکره واضح ومستبان اولان ماده حقنده مثل طریقیله صرحت جداء وبجداء وبجد انصرافله وبجد عدم انصرافله وبجدان دیرلر وضح بعد الالتباس معناسنه ترکیب اوله کوره تاء تأنیث جداء ضمیریدر تراکیب اخیره‌یه کوره قصه‌دن یاخود خطه‌دن عبارتدر وجد لفظنده انصراف موضع وعدم انصراف بقعه اعتباریله‌در (الجدود) صبور وزننده سوذی آزالمش قیونه دینور یقال نعجة جدود اذا قل لبنها وبرموضع آدیدر (المجادة) تشدید داللہ مفاعله وزننده برکسه ایله حقیقت ادعاسیله خصومت ایلك معناسنه‌در که هر بری حق بنم طرفده‌در دیو ادعا ایلکدن عبارتدر یقال جاد فی الامر اذا حاققه (الجادة) یولك اولو یرینه دینورکه وسطندن عبارتدر معظم الطریق معناسنه جمعی جواد کلور بعض امهاتده مطلقا اولو یول ایله مفسردرکه شاهراه تعبیر اولنور یقال اخذ الجادة ای معظم الطریق (جد الاثافی وجدموالی) جیملرك ضمیله عقیق مدینه‌ده ایکی موضعدر (جدان) جیمك ضمیله برموضعدر وجدان بن جدیلة بن اسد ربیعة الفرس قبیله‌سندن بربطن کبیرك پدریدر (الجدیدة) جیمك فتحیله مصرده ایکی قریه‌در (الجدیدة) مصغرا حصن کیفی قربنده برقلعهٔ حصنیه اسمیدر ونجد بلادنده باغلو باغچه‌لو برموضع آدیدر ظاهرا نجد غلطدر که موضع مزبور حجازده‌درکه حالا برقریهٔ عظیمه‌در وجدیده سماوه‌ده برصو آدیدر (اجداد) همزه‌نك فتحیله بادیه‌ده برموضعدر (ذو الجدین) عبدالله بن عمروبن الحارث ایله فارس الضحیاء دیدکلری عمروبن ربیعه‌یه اطلاق اولنور بوراده جد نصیب معناسنه‌در (جدید) زبیر وزننده ابن خطاب الکلبی‌در که تابعندندر مصر فتحنده حاضر اولمشدر (الجرد) فتحتینله اصلا نبات اثری اولمیان قیر صحرا وفضایه دینور اساسك بیاننه کوره بوماده صویونق معناسنه موضعدر معانیٔ سائره آندن متفرعدر وفضای مزبوره جرد اطلاقی تسمیه بالمصدردر تقول نزلنا فی جرداء فی فضاء بلا نبات وجرده مصدر اولور عرصه ومکان نباتدن خالی اولمق معناسنه یقال جرد المکان جردا من الباب الرابع اذا کان اجرد وآت اوفق تویلو اولمق معناسنه‌در یقال جرد الفرس اذا کان اجرد وجرد بنو تمیم بلادنده برموضع آدیدر وجرد دوابه مخصوص برعیب اسمیدر علی قول بوذال معجمه ایله‌درکه آردسکیری شیشکن اولمقدر وجرد چکرکه‌یی چوق یمکدن قورداشنی دیدکلری بجیکه مبتلا اولمق معناسنه‌در یقال جرد الرجل اذا شری جلده من اکل الجراد (الجرد) فرد وزننده بودخی نبات اثری اولمیان مکانه دینور وصف بالمصدردر یاخود صعب کبی صفتدر یقال مکان جرداء لانبات به

وبرنسنه‌نك قبوغنی صویوب کیدرمك معناسنه‌در یقال جرد العود جرا من الباب
الاول اذا قشره ودرینك تویلرنی یولوب قوپرمق معناسنه‌در یقال جرد الجلد اذا
نزع شعره وبرکسه‌دن برنسنه استیوب ممنوع ومحروم اولمق علی قول مسئولی مع
الکراهه ویرلمك معناسنه‌در یقال جرد القوم اذا سألهم فمنعوه اواعطوه کارهین
وصویوب چیلاتمق معناسـنه‌در که معنای اصلیه‌در یقال جرد زیدا من ثوبه اذا
عراه وپموغی حلاجلق معناسـنه‌در یقال جرد القطن اذا حلجه وجرد اسکی لباسه
دینور تسمیه بالمصدردر ثوب اسکیدکده هاولری دوکیلوب املس اولور یقال ثوب
جرد وبردة جرد ای خلق وجرد فرج وذکردن هر برینه اطلاق اولنور وقلقانه
اطلاق اولنور ومابدن بقیه قلانه اطلاق اولنور وآرقه‌یه دینور (الاجرد) احمر
وزننده بودخی اوتسز قیریره دینور یقال مکان اجرد ای لانبات فیه وتویسز آدمه
دینور یقال رجل اجرد ای لاشعر علیه واوفق ویوفقه تویلو آته دینورکه حیده‌در
یقال فرس اجرد ای قصیر الشعر ورقیقه ویارشده سائرلری سبق ایدر اولان آته
اطلاق اولنور کویا که سوریدن مجرد اولور یقال فرس اجرد ای سباق واجرد تام
وکامل معناسـنه استعمال اولنور نقصاندن منجرد اولدیغیچون یقال یوم اجرد ای
تام وکذا الشهر و العام و یقال ما رایتـه مذ اجردان ای یومان او شهران تامان
واجرد بترن طرنقلی حیوانك ذکرینه اطلاق اولنور قابندن صـویلوب چقدیغی
ایچون وآرقه‌یه دینور جرد کبی یقال رمی فلان علی اجرده ای علی ظهره اکثر
اعراب طائفه سنك صرتی آچق اولور (الجرداء) حمراء وزنـنده (والجردة)
فرحه وزننده نباب اثری اولمیان ارضه دینـور یقـال ارض جرداء وجردة ای
لانبات فیها وجرداء صافی شرابه اطلاق اولنورکه صودن منجرد اولور یقال خمر
جرداء ای صافیة (التجرید) تفعیل وزننده قوراقلق یری نباتدن خالی قلق معناسنه‌در
یقال جرد القحط الارض اذا جعلها جرداء وبرنسنه‌نك قشرنی صویمق معناسنه‌در
یقال جرد العود اذا قشره ودرینك تویلرنی قوپرمق قاولتمق معناسـنه‌در یقـال
جرد الجلد اذا نزع شـعره وایستدیکی نسنه‌دن محروم اولمق یاخود مع الکراهه
نائل اولمق معناسـنه‌در جرد کبی یقال جرد القوم اذا سألهم فمنعوه اواعطـوه
کارهین وصویوب چپلاتمق معناسـنه‌در یقال جرد زیدا من ثوبه اذا عراه وپموغی
حلاجلق معناسـنه‌در یقال جرد القطن اذا حلجه وقلجی قنندن صیرمق معناسنه‌در
یقال جرد السیف اذا سله ویازوبی نقطه واعراب مقوله سی ضابطه‌دن خالی یازمق
معناسنه‌در یقال جرد الکتابة اذا لم یضبطه وحج قران ایلیوب حج افراد ایلمك
معناسنه‌در یقال جرد الحج اذا افرده ولم یقرن وکهنه اثواب کیمك معناسنه‌در یقال جرد
الرجل اذا لبس الجرودی ای الخلقان (الجارود) فاعول وزننده که ابنیهٔ مبالغه‌دندر

بغايت قوراق سنه‌یه اطلاق اولنور که هر بری نبات اثرندن مجرد ایده یقال سنة جارود ای مقحطة یعنی تجرد النبات واوغورسز شوم قدم کمسیه اطلاق اولنور که اوغرادیغی یری خیردن خالی ایدر اوله یقال رجل جارود ای مشئوم یعنی یجرد الخیر بشئومه وجارود اصحابدن بشر بن عمر والعبدی لقبیدر جرد مرضنه اوغرامش دوه‌لرنی آلوب دایپلرینه فرار ایلکله مرض مزبور دایپلرینك دوه‌لرینه سرایتله جمله سی هلاك اولغین جارود ایله تقلیب ایلدیلر وجرد جیمك ضمیله بر مرضدر که دوه‌لرك تویلری ودریلری قاولیوب قیقزل اتی ظاهر اولور واکثری هلاك اولور (الجارودیه) زیدیه‌دن بر طائفه‌در که ابو جارود زیاد بن ابی زیاد نام کمسیه منسوبلردر شارح دیر که امام باقر حضرتلری مرسومه سرحوب تسمیه ایلمشیدی که دریاده ساکن بر شیطان آدیدر وطائفهٔ مسفوره مذاهب زایغه‌یه ذاهبلردر از انجمله امامنی امام علی حضرتلرینه نص ایله حصر ایلمریله مخالفت ایدنلری تکفیر ایدرلر وحسین حضرتلرندنصکره امامتی شورادر درلر (التجرد) تفعل وزننده صویونوب جبلاتمق معناسنه‌در یقال جرد زیدا من ثوبه فتجرد وقینایان نسنه‌نك قینامسی ساکن اولمق معناسنه استعمال اولنور یقال تجرد العصیر اذا سکن غلیانه وسنبله قبجوقلرندن چقمق معناسنه مستعملدر یقال تجردت السنبلة اذا خرجت من لفائفها وبر ایشه سعی واقدام ایلك معناسنه استعمال اولنور که خفت ایچون صویونوب وتشمیر ساق ایلك لازمیدر یقال تجرد زید لامره اذا جد فیه وحاجه تشبه ایلك معناسنه مستعملدر احرام ایچون صویتمق مناسبتله یقال تجرد بالحج اذا تشبه بالحاج مؤلف بونکله اشبو حدیثه اشارت ایلمشدر قال عمر رضی الله عنه [تجردوا بالحج وان لم تحرموا] ای تشبهوا بالحاج (الانجراد) انفعال وزننده بودخی صویتمق معناسنه‌در یقال جرد زیدا فتجرد وانجرد شارح دیر که کرچه مؤلفك تمثیلندن مطاوع اولمق ظاهردر لکن اصمعی دیدیکه انجراد مطاوع دکلدر بلکه ابتداء صویتمق تعری معناسنه‌در پس مطاوع اولدقده صویلمق وبراسه اولدقده صویتمق ایله تعبیر اولور وانجراد آت اوفق ویوفقه تویلی اولمق معناسنه‌در یقال انجرد الفرس یعنی جرد ویول یاخود یوریمك یك اوزایوب ممتد اولمق معناسنه مستعملدر بریره صاپوب یاخود ایلشمکدن مجرد اولدیغیچون یقال انجرد به السیر اذا امتد شارح درکه بوراده السیل نسخه سی محرفدر واقعا اساسده انجرد بنا السیر اذا امتد وطال من غیر لی علی شیء عبارتیله مؤسسدر (الجردة) جیمك ضمیله (والمجرد) معظم وزننده (والمتجرد) رانك فتحیله اوچی دخی حاصل بالمصدر اولان صویقونلق معناسنه‌در یقال امرأة بضة الجردة والمجرد والمتجرد ای بضة عند التجرد یعنی صویقونلغی یك نازکدر واشبو متجرد کلمه سی رانك فتحیله مصدردر لکن حاصلی مراد در واکر

راء مكسور اولورسه آندن جسم اراده اولنور (الجريدة) سعيده وزننده اوزون
اولان خرما دالنه دينور كرك ياش وكرك قورى اولسون على قول يپراقلرى ازاله
اولنمشنه دينور لكن اغاجندن كسلمش اولانيدر وبومفرددر جريد جمع جنسى در
تركيده جريد تعبير اولنان دكنك بوندن مأخوذدر وجريده ايچلرندن اصلا پياده
اولميان سوارى آلاينه اطلاق اولنور پياده دن مجرد اولديغيچون ومال بقيه سنه
اطلاق اولنور وجريد اجرد كبى زمان تام وكامل معناسنه استعمال اولنور نقصاندن
مجرد اولديغيچون يقال يوم جريد اى تام ومارأيتـه مذجريد ان اى مذيومان
اوشهران بوراده مذ اسم وجريدان خبريدر (الجرد) جيمك ضميله بودخى ايچلرنده
پياده اولميان سوارى بلوكنه اطلاق اولنور يقال خيل جريدة وجرداى لارجالة
فيها (الجرادة) سحابه وزننده برخاتون آديدر وعبد الله بن شرحبيل وابو قتاده
حارث بن ربعى وسلامة بن نهار بن ابى الاسود نام كسه لرك فرسلرى آديدر وعامر
بن طفيلك فرسى اسميدر كه كنديدن صكره سرح بن مالك آلمشدر (جرداة العيار)
برمشهور فرس اسميدر على قول عيار اوك ديشلو كدك برآدم ايدى برديرى چكركه
طوتوب اكل ايلكه مبادرت ايلدكده ديشنك كدكندن هزار زحمتله قورتلوب قاچغله
جرداة العيار برتقريبله برمضيقدن خلاص اولانك حقنده مثل اولدى (الجرداتان)
ايكى چنكى خاتونلر ايدى كه مكه ده اولورلر ايدى على قول نعمان بن منذر نام اميرك
چنكيلرى ايدى (الجرد) معظم وزننده (والجردان) جيمك ضميله اجرد كبى بتون
طرنقلى حيوانك ذكرينه اطلاق اولنور على قول جميع حيواناته شاملدر وجردان
لفظنك جمعى جرادين كلور (الجراد) جلاد وزننده توج قابلره جلا وصقيل ويرن
وپاسنى آچوب تصفيه ايدن آدمه اطلاق اولنور قانون الادب مترجمنك روينه
مال تعبيرنى ضرطه ايله تفسيرى اغربدر (الاجرد) كسرتين ودال مشدده ايله اكبر
وزننده وبعضا تخفيفله اثمد وزننده زبانزده در برنبات اسميدر كه آنكله منازه
استدلال اولنور (الجراد) سحاب وزننده چكركه يه دينور معروفدر مذكر ومؤنثنه
اطلاق اولنور برك يوزنى نباتدن تجريدى باعث تسميه در شارح ديركه بواسم جنس در
مفردى جراده در بقر وبقره كبى تأنيث وتذكيرى يكساندر پس مذكرنده حق لفظ
آخردن اولمقدر كه واحد مذكر جمعه ملتبس اولميـه زيرا اسماء كثيره سى واردر
انتهى وجراد برموضع وبرطاغ آديدر وجراد ناس معناسنه استعمال اولنور يقال
مادرى اى جراد عاره اى اى الناس ذهب به اوغرى يى جراده تشبيـه ايلديلر
(المجرودة) چكركه سى چوق يره دينـور يقـال ارض مجرودة اى كثيرة الجراد
(المجرود) چكركه يمكدن قارنى وجعناك اولان آدمه دينـور يقال جرد الرجل
على بناء المجهول اذا شكى بطنه عن اكل الجراد فهو مجرود وچكركه اصابت ايلمش

اكينه

اكينه دينور يقال جرد الزرع اذا اصابه الجراد فهو مجرود (الجرادى) غرابى وزننده
صنعاء يمن قضاسنده برقريه در (الجرادة) جيمك ضميله بصره ابله يمامه بيننده بر قومسال
آديدر (جراد) غراب وزننده بنو تميم ديارنده برصو آديدر (دار ابجرد) جيمك كسريله
ايكى موضع آديدر بو دارابكرد معربيدر (ابن جرده) جيمك فتحيله بغدادمالدارلرندن
برمعروف آدم ايدى (جرادى) فرادى وزننده برموضع آديدر (جردان) عثمان
وزننده عمقين بيننده بر وادى اسميدر (المتجرده) اسم فاعل بنيه سيله نعمان بن
منذرك زوجه سى اسميدر (جرود) صبور وزننده دمشق ترابنده بر موضعدر
(اجارد) همزه نك ضميله (وجارد) طاردوزننده بر موضع اسملريدر (الاجرهداد)
اصمداد وزننده سرعت ايلمك معناسنه در يقال اجرهد الرجل فى السير وغيره
اجرهدادا اذا اسرع وبرنسنه سونوب اوزامق معناسنه در يقال اجرهد الشئ
اذا امتد وطال ومستمر ودائم اولمق معناسنه در يقال اجرهد الشئ اذا استمر وير
نبات اثرندن خالى اولمق معناسنه در يقال اجرهدت الارض اذا لم يوجد فيها
نبت ويل بغايت قحط وصعوبت اوزره اولمق معناسنه در يقال اجرهدت السنة
اذا اشتدت وصعبت اى غلب عليها القحط (الجرهدة) دحرجه وزننده يوريمكده
پك سرعت ايلمك معناسنه در شارحك بيانى اوزره مصدردر مجرهد سرعتله يورر
اولان رونده يه دينور وجرهده بيوك صو دستيسنه دينور جره معناسنه وجرهده
دخى لغتدر مرزيه وزننده (الجرهد) جعفر وزننده (والجرهد) سنبل وزننده
نشاطلو جست وچابك رونده يه دينور وجرهد بن خويلد اصحابدندر (الجسد)
جيمك وسينك فتحيله انسانك وجن ملائكه نك جسم وبدننه دينور مؤلفك بصائرده
بيانينه كوره جسد جسمدن اخصدر ذوى العقوله مخصوصدر لكن جسم ابعاد
ثلثه يى مشتمل اولمغله سائر حيوان وجماداته اطلاق اولنور پس سائره اطلاقى
تشبيه وجهيله اولور وجسد لون صاحبى اولانه وجسم صو وهوا كبى لونى
اولميانه اطلاق اولنور بو جهتله دم وزعفرانه اطلاق ايلديلر انتهى وجسد زعفرانه
دينور وبنى اسرائيلك بوزاغيسنه اطلاق اولنور كه سامرى حلياتدن دوزوب
جبريل امين حضرتلرينك آتى اياغى آلتندن الديغى طپراق بركتيله مظهر حيات
اولوب واكا عبادت ايلديلر كما قال تعالى [فاخرج لهم عجلا جسدا له خوار]
پس جسد كلمه سى بدل اولور بعضلر ذاجسد ايله تأويل ايلديلر وجسد قوريمش
قانه اطلاق اولنور ومصدر اولور برنسنه يه قان ياپشمق معناسنه در يقال جسد
الدم به جسدا من الباب الرابع اذا لصق به (الجساد) كتاب وزننده بودخى
زعفرانه دينور (الجسد) كتف وزننده (والجاسد والجسيد) امير وزننده
بونلرده قوريمش قانه دينور (المجسد) مكرم وزننده (والمجسد) معظم وزننده

زعفرانله بویانمش نسنه‌یه دینور یقال ثوب مجسد و مجسـد ای مصبوغ بالزعفران ومجسد معظم وزننده شول آوازه‌یه اطلاق اولنورکه نغمات لطیفه وترنمات محسنه اوزره نقش وترکیب اولنمش اوله کویا که نغمات رنکیله تجسید اولنمشـدر یقال صوت مجسد ای مرقوم علی نغمات و محسنة (المجسد) منبر وزننده جبلاق بدنه مماس وملتصق اولان لباسه دینور کوملك و ازار کبی (الجساد) غراب وزننده بروجع اسمیدرکه انسانك بطننه عارض اولور شارحك بیانه‌کوره بورك صیرندیسی اوله‌جقدر (جسداء) صحراء وزننده بطن جلذانده برموضع آدیدر (ذوالمجاسد) میمك فتحیله عامر بن جشمك لقبیدر ابتدا ثیابنی زعفرانله صبغ ایدن اولدر (الجلسد) جوهری بوکلمه‌یی کرچه بوراده ذکر ایلدی لکن سـدید وموجه دکلدر لامی اصلیه‌در (الجضد) جیمك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله جلد معناسنه‌درکه جست وبهادر آدمه دینور اصلی جلد ایدی عربلر لامی ضاده ابدال ایدرلر یقال رجل جضد ای جلد (الجعد) رعد وزننده قیورجق صـاچه وصقاله دینور سبط مقابلیدر علی قول قصه اولانه دینور یقال شعر جعد وهو خلاف السبط اوالقصیر منه وجعد قیورجق صاچلی کشی‌یه وصف اولور مؤنثنده جعده دینـور یقال رجل جعد وامرأة جعدة اذا كان فی شـعره جعودة و جعد نمناك طپراغه اطلاق اولنور لینتی سببیله متراكم اولمق ملاحظه‌سیله‌در یقال ثری جعد ای ند وپك قویی وعلیظ اولان چوربا وبولاج مقوله‌سی طعامه اطلاق اولنور یقال حیس جعد ای غلیظ وحیس خرمایی ویاغی وکشکی خلطله مرتب اولور برطعام آدیدر وجعد کریم وجوانمرد آدمه اطلاق اولنور یقال رجل جعد ای کریم اساسـك بیانه کوره عربلر جعودت شعر ایله موصوف اولمغله عربیتدن کنایه ایدرلر وجعد وجعد الیدین بخیل شخصه‌ده اطلاق اولنور یقال رجل جعد کریم و رجل جعد وجعد الیدین ای بخیل و فرومایه ولئیم الحسب اولان کمسیه جعد القفا اطلاق اولنور میدان مکارمده سرفراز اولمدیغیچون یقال فلان جعد القفا ای لئیم الحسب وپرمقلری قصیر اولانه جعد الاصابع اطلاق اولنور و جعد سـوبو اولمیوب دورك اولان یوزه ویکاغه وصف اولور یقال خد جعد ای غیر اسیل وجعد تویی پك چوق اولان دوه‌یه اطلاق اولنور یقال بعیر جعد ای کثیر الوبر واغزنده قات قات کپوك بغلمش دوه‌یه جعد اللغام اطلاق اولنور یقـال بعیر جعد اللغام ای متراكم الزبد ومغول وچینی یوزلری کبی دکرمی وبی ملاحت اولان یوزه وصف اولور یقال وجه جعد ای مسـتدیر قلیل الملح وجعد اسامی رجالدندر (الجعودة) ضمتینله (والجعادة) سعاده وزننده صاچ قیورجق اولمق معناسـنه‌در یقال جعد الشعر جعودة وجعادة من الباب الخامس ضد سـبط (التجعد) تفعل وزننده صاچ

قیورجقلنمق معناسنه‌در یقال انجعد الشعر اذا صار جعدا و بورشوب بورتلمق
معناسنه مستعملدر یقال تجعد الشیء والرجل اذا تقبض (التجعید) تفعیل وزننده
صاچنی قیورجق ایلمك معناسنه‌در یقال جعد شعره اذا جعله جعدا (المجعد)
معظم وزننده پك قوینی اولان چوربا مقوله‌سنه اطلاق اولنور جعد کبی یقال حیس
مجعد ای غلیظ (ابوجعده وابو جعاده) ثمامه وزننده سباعدن قوردك کنیه‌سیدر
(بنوجعده) برجماعتدر شاعر مشهور نابغة الجعدی آنلردندر (الجعدة) وعده
وزننده دیشی قوزی‌یه دینور رخل معناسنه (الجعادید) صنادید وزننده برصاری
و غلیظ وقوری نسنه‌درکه بعینه پنیر کبی رطوبتلو و رخاوتلو اولور هنوز
طوغورمش طوارك ممه‌سندن اغوز چیقمازدن اقدمجه اول ظهور ایدر (جعید) زبیر
وزننده اسماء رجالدندر (الجلد) جیمك کسریله (والجلد) فتحتینله هر حیوانك دریسنه
دینور مسك معناسنه جمعی اجلاد وجلود کلور وجلد انسانك آلت تناسلنه اطلاق
اولنور کنایه وجهیله وبه فسر قوله تعالی [و قالوا لجلودهم لم شهدتم علینا]
الایة ای لفروجهم (الاجلاد) جلدك جمعیدر که ذکر اولندی و عربلر اجلاد
الانسان وتجالید الانسان دیرلر آدمك وجودینك جماعت شخصنی و جسمنی یعنی
مجموع اعضاسنی اراده ایدرلر یقال ماأشبه اجلاد فلان وتجالیده باجلاد ابیه
وتجالیده و اجلاد جلیدك دخی جمعیدر کما سیذکر (المجلد) معظم وزننده شول
کیکه دینورکه بالکلیه اتی زائل اولوب همان اوزرنده بردری قالمش اوله یقال عظم
مجلد اذا لم یبق علیه الا الجلد ومجلد کیلی یاخود وزنی معلوم برمقدار معین حمل
یعنی یوکه دینورکه ارقه‌ده یاخود دابه‌یه تحمیل اولنور یعنی بین العرب مکیل
وموزوندن بر مقداره دینورکه بینلرنده معلوم در شارحك بیانی اوزره آلتیوز
رطل مقداریدر ومجلد ضربدن قطعا باك وپرواسی اولمیان آته اطلاق اولنور یقال
فرس مجلد اذا کان لایفزع من الضرب (التجلید) تفعیل وزننده بوغازلنمش
دوه‌نك دریسنی یوزوب چقرمق معناسنه‌در وبوخصائصدندر وبناسی سلب ایچوندر
یقال جلد الجزور اذا نزع جلده (الجلد) جیمك فتحی ولامك سکونیله قامچی ایله
اورمق معناسنه‌در یقال جلده جلدا من الباب الثانی اذا ضربه بالسوط وبرکمسه‌نك
دریسنه طوقنمق یااورمق معناسنه‌در یقال جلده اذا اصاب جلده اصل معنا بودر
بعده بوندن مجلد تصریف ایلدیلرکه اسم آلتدر قامچی‌یه اطلاق ایلدیلر بعده قامچی
ایله اورمق معناسنی بوندن تفریع ایلدیلر و جلد برآدمی برخصوصه جبر واکراه
ایلمك معناسنه مستعملدر یقال جلده علی الامر اذا اکرهه وجماع ایلمك معناسنه
مستعملدر یقال جلد جاریته اذا جامعها و یلان صوقمق معناسنه مستعملدر یقال
جلدته الحیة اذا لدغت وجلد وصف اولور یاوز وقوی وبهادر آدمه دینور جلید

كبي شارح دير كه اصل جلد مصدردر آدمك دريسي قوت اكتساب ايتك معناسنه بعده مبالغه وصف ايدوب واندن جلادت تصرف ايلديلروجلد يره دوشمك معناسنه‌دركه ضربك لازمه‌سيدر يقال جلد به على بناء المجهول اذا سقط الى الارض (الجلد) فتحتينله جلد لفظنده لغتدركه ذكر اولندى و جلد هلاك اولمش دوه ياوريسنك يوزلمش دريسنه دينوركه ايچنى ثمام ديدكلرى اوتلق قتغيله طولدروب بعينه ياورى شكلنه كيرمكله اناسنه عرض ايدرلر آنى كندى ياوريسى اولمق تخيليله سائر دوه‌نك ياوريسنه حنين ايدوب و سودنى چكمز اولور على قول جلد مرد اولمش ياورينك ينه شول دريسنه دينوركه سائر ياورى‌يه كيدروب اول ياوريسى هلاك اولان ناقه‌يه عرض ايدرلر آنى استشمامله كندى ياوريسى قياس ايدوب اكا ياقيلور وجلد طپراغى پك وصرتى دوز وهموار اولان ارضه دينور وشول قيونه دينوركه هر طوغوردقجه قوزيسى هلاك اولور اوله وايچلرنده كوچكلرى اولميان بيوك دوه سوريسنه دينور واولاد والبانى اولميان قيون و كچى‌يه و دوه‌يه دينور وجلد شدت وزور وقوت معناسنه اسم اولور وبومعناده مصدر اولور كاسيذكر كذلك مصدر اولور ير قراغيلى اولمق معناسنه يقال جلدت الارض جلدا من الباب الرابع اذا اصابها الجليد (الجلادة) كرامه وزنـنده (والجلودة) جيمك ضميله (والجلد) فتحتينله (والمجلود) محلول ومعقول كبى مصدر اوله‌رق جست و دلير وبهادر اولمق معناسنه‌در يقال جلد الرجل جلادة و جلودة و جلدا و مجلودا من الباب الخامس اذا كان ذاشدة وقوة (الجلد) سعد وزنـنده (والجليد) امير وزننده آندن وصفلردر اول تسميه بالمصدردر ثانينك جمعى اجلاد كلور وجلداء كلوركرماء كبى وجلاد كلور كبار كبى (التجلد) تفعل وزننده فى ذاته جلادتى يوغيكن تكلفله جلادت كوستورمك معناسنه‌در يقال تجلد فلان اذا تكلف الجلد (الجلاد) كتاب وزننده صلب وكبير خرما اغاجلرينه دينور وپك سودلو ناقه‌لره دينور على قول سودلرى ودوللرى اولميانلرينه دينور شارحك بيانه كوره مفردى جلده‌در بلده وزننده (الجلدة) قبحاثله بودخى طپراغى پك وصرتى دوز يره ودائما ياوريسى هلاك اولان قيونه دينور (المجاليد) محاريب وزنـنده بودخى سودى فراوان اولان دوه‌لره دينور مجلاد مفرديدر (المجلد) منبر وزننده شول درى پارچه‌سنه دينوركه نوحه كار قاريلر آنكله چهره‌لرينه اوره‌رق افغان ايدرلر جمعى مجاليد كلور ظاهرا غير قياس اوزره (المجالدة) مفاعله وزننده آلت حربله اورشمق معناسنه‌در يقال جالدوا بالسيوف اذا تضاربوا (الجليد) امير وزننده جست وبهادره دينوركه ذكر اولندى وجليد قراغى تعبير اولنان رطوبته دينوركه رطب هوالرده يره ساقط اولور فارسيده شبنم دينور (الاجلاد) همزه‌نك كسريله ير قراغيلى اولمق معناسنه‌در يقال اجلدت

الارض.

الارض اذا اصابها الجليد وقراغی‌به طوتلق معناسنه‌در يقال اجلدوا على بناء المجهول اذااصابهم الجليد وبركمسه‌یی برشیئه مضطر وناچار ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اجلده اليه اذا الجاه واحوجه (المجالد) اسم فاعل بنيه‌سيله محدثيندن ابو سعيد مجالدبن سعيد بن عمير الهمد انی الكوفی دركه اتباع تابعيندندر امام شافعی آنك حقنده كان مجالد يجلد يورديلر بوراده يجلد مجهول اوزره يكذب معناسنه‌دركه يرمی بالكذب ديمكدر اورمق معناسندن مستعاردر ياخود ضرب وتعزيرك ملزومی اولان ظن ياخود تهمت معناسنه مستعملدر حتی اساسده فلان ليجلد بخير ای يظن به عنوانيله مرسومدر (الاجتلاد) افتعال وزننده قابده اولان صويك مجموعنی ايچمك معناسنه‌در كويا كه دريسنی بيله ترك ايتامكدر يقال اجتلد مافی الاناء اذا شربه كله (جلدان وجلداء) جيملرك كسريله جداء وجدان معناسنه در يعنی حجازده بربارز موضع اسملريدر جداء وجدان كبی اكا جلدان وجلداء دخی ديرلر ومنه المثل * صرحت بجلدان وجداء * كما ذكر فی جدان (بنوجلد) سعد وزننده بر جماعتدر (جلود) قبول وزننده اندلسده برقريه‌در حفص بن عاصم الجلودی اورادندر اما صحيح مسلم روات‌ندن احمد بن محمد بن عيسى الجلودی النيسابوری جيمك ضميله‌در جوهری وهمنه مبنی ولاتقل بالضم قوليله نهی ايلشدر شارح ديركه نيسا بورده سكة الجلود نام محله‌يه منسوبدر (الجلد) محدث وزننده كتاب جلدلين استاده دينور (الجلندی) حبنطی وزننده (والجلندد) دالله فاجر وزنا كاركسيه دينور بونی عاجز ايله تفسير ايدنلر تصحيف ايلشلردر (الجلندی) مغرندی وزننده بغايت صلب ومتين انسان وحيوانه دينور (جلنداء) جيمك ضمی ولامك فتحی ومدايله سلفده عمان اولكه‌سنك شاهی اسميدر الف مقصور اوله‌رق لام مضمومه ايله‌ده زبانزده‌در جوهری وهمنه مبنی الفك قصری ولامك فتحيله تقييد ايلشدر نته‌كه اعشی ديمشدر * وجلنداء فی عمان مقيما * ثم قيسا فی حضرموت المنيف * (جلده) سعد وزننده (وجليد) زبير وزننده (وجلده) جيمك كسريله (ومجالد) اسماء رجالدندر وعبد الله بن محمد بن ابی الجليد كه امير وزننده‌در محدثيندندر (الجليدة) عربده وزننده آت كروهنك كورلتولرينه وهنكامه‌لرينه دينور تقول سمعت جليدة الخيل ای اصواتها (الجلحمد) سفرجل وزننده غليظ نسنه‌يه دينور يقال شیء ورجل جلحمد ای غليظ (المجلخد) خای معجمه ايله مسبطر وزننده آرقه‌سی اوزره اوزانوب ياتان كمسيه دينور يقال رجل مجلخد ای مستلق پس اجلخداد آرقه اوزره اوزانوب ياتمق معناسنه‌در (الجلخدی) حبنطی وزننده اصلا برايشه يرامين بی خير ومنفعت شخصه دينور يقال رجل جلخدی ای لاغناء عنده يعنی لاخير ولانفع فيه (جلسد) جعفر وزننده (والجلسه) معروف اوله‌رق برصنم آديدر (الجلعد)

جعفر وزننده صلب وشديد اولان انسان وحيوانه دينور ويردن يابه اشكه دينور وقوجه قارى يه دينور وقيس بلادنده برموضع آديدر (الجلعدة) دحرجه وزننده سرعتله قاچوب كتمك معناسنه‌در يقال جلعد الرجل اذا اسرع فى الهرب وبركمسه‌يى يقوب يره اوزاتمق معناسنه‌در تقول جلعدت فلانا اى صرعته ومددته صريعا (الاجلعداد) اسبطرار وزننده يره چالنغله اوزانوب ياتمق معناسنه‌در يقال اجلعد الرجل اذا امتد صريعا (الجلاعد) علابط وزننده ياوز وتوانا اولان اركك دوه‌يه دينور جمعى جلاعد كلور جيمك فتحيله (الجلفدة) فايله جلبده وزننده منفعتى اولميان بيهوده شماطه وغريو وجلبه‌يه دينور يقال ليس فيه الاجلفدة اى الجلبة التى لاغناء فيها (الجلمد) جعفر وزننده قيايه دينور صخر معناسنه وياوز وشديد آدمه دينور هايله جلمده دخى دينور يقال رجل جلمد وجلمدة اى شديد وصغره دينور بقره معناسنه وضخما متلو دوه سوريسنه ياخود قوجه اولنلرينه دينور ويوز رأسدن متجاوز اولان برسورى قيونه دينور (الجلمود) عنقود وزننده بودخى قيايه وابرى ياخود ياشلو اولان برسورى دوه‌يه دينور (الجلمد) زبرج وزننده اتان الضحل معناسنه‌دركه آزجه صو ايچره توملوب چقمش قيايه دينور (الجلمدة) هايله طاشلق يره دينور يقال ارض جلمدة اى حجرة (الجلاميد) جلودك جميدركه قيالره دينور وعربلر فلان اوزره فلان نقلتنى طرح ايلدى ديجك يرده القى عليه جلاميده ديرلر (ذات الجلاميد) برموضع آديدر (الجد) حد وزننده (والجود) قعود وزننده طوكمق معناسنه‌در يقال جد الماء وكل سائل وحد جدا وجودا من الباب الاول والخامس ضدذاب وجد وصف اولور كه طوكن شيئه دينور مبالغة تسميه بالمصدردر وجد وجود بخيل اولمق معناسنه مستعملدركه خير واحسانى جارى اولمز يقال جد الرجل وجد جدا وجودا اذا بخل وجد كسمك معناسنه مستعملدر فى الاصل طوكدرمق معناسنه‌در اوانله جريانى قطع معناسندن متصوردر يقال جد الشئ اذاقطعه وواجب ولازم ومستقر اولمق معناسنه مستعملدر طوكمق معناسندن مأخوذدر تقول جد حق على فلان اى وجب (الجامد) جوددن اسم فاعلدر يقال ماء جامد وجد وعربلر آلتون وكومش مقوله‌سى ماله كه صامت دخى ديرلر جامد اطلاق ايدرلر نته كه ناطقه كه حيوان مقوله‌سى مالدر ذائب اطلاق ايدرلر يقال لك جامد هذا المال وذائبه اى صامته وناطقه وسعيد بن ابى سعدالجامدى زاهد مشهوردر وحديثده روايتى دخى واردر (التجميد) تفعيل وزننده برنسنه طوكمق ايسته‌مك يعنى طوكمق اوزره اولمق معناسنه‌در يقال جد الماء اذا حاول ان يجمد (الجمد) فتحتينله قاره اطلاق اولنور ثلج كبى وجامد لفظندن جمع اولور خدم وخادم كبى وجد طوكمش صويه دينوركه بوز تعبير اولنور ويوكسكجه يره

اطلاق اولنور جمعی اجاد وجاد کلور جیمك کسریله وجد ابن معدی کرب‌در که
کنده قبیله‌سی ملوکندندر وجد بغداد قضاسنده برقریه آدیدر (الجماد) سحاب
وزننده قوراق یره اطلاق اولنور که اصلا یغمور طوقنمامش اوله وقوراق‌سنه‌یه
دینور که انده اصلا یغمور یاغمامش اوله مؤلفك الارض والسنة لم یصبها مطر
قولنده لم یصبها قولی ایکیسنك قیدیدر اساسده وسنة جماد وارض جمادلا حیافیها
ای لامطر عنوانیله مرسومدر وجماد کندو کاهل ناقه‌یه اطلاق اولنور وبوحصان
کبی مؤنث وصنی فعال‌در وجماد سودسز ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة جمادای
لالبن فیها وبرنوع ثوب اسمیدر بونده جیمك کسریله‌ده زبانزده‌در وعربلر بخیل
کسیه جماد الکف اطلاق ایدرلر یقال فلان جماد الکف ای بخیل (جماد) قطام
وزننده بخیل شخصی ذم وقدح معرضنده ایراد اولنور وبومصدردن معدول فعل
امردر جامد الحال اولمقدن خالی اولمسون دیمکدر قال فی الاصل جادله دعاء علی
البخیل بجمود الحال ونقیضه جادله (جمادی) حباری وزننده شهور عربیه
اسملرندندر که ایکی آیدر بری جمادی الاولی بری جمادی الاخره‌در وبومعرفه
ومؤنثدر که غیر منصرفدر جمعی جمادیات کلور قبل الاسلام جمادی الاولی‌یه جمادی
خمسه دیرلر ایدی محرمدن بشنجی آی اولمق حسبیله وجمادی الاخره‌یه جمادی سته
دیرلر ایدی وقت اسلامده اولی وآخره‌یه تبدیل اولندی مترجم دیرکه تأنیثی عین
اعتباریله‌در سلفده شهور اثنا عشرك برر اسملری وار ایدی نته که جمادی الاولی
حنین وآخره ربی ایله مسما ایدی وسائرلری دخی محللرنده مرسومدر مؤتمر وناجر
وولصان کبی دفعهٔ ثانیه‌ده اسامیٔ شهور وضعنی مراد ایلدکلریله اول هنکامده امساك
سماء سببیله انجماد عیون وقوعنما اولمغله شهرین مذکورینه جمادی اطلاق ایلدیلر
آندنصکره جریان انهار وسائر اسباب تعظیمه عندلرنده معظم وعالیمقدار اولمق
حسبیله رجب دیدیلر وتشعب قبائل یاخود اشعاب عود وقوعنه‌مبنی شعبان‌وشدت
حرارت زماننده رمضان دیدیلر وشوال اذناب ناقه یاخود کوچ وقتنه تصادف
ایلدکله شوال وترك رحلت وفراغ محاربه ایامنه ذو القعده وزیارة کعبهٔ معظمه
هنکامنه ذو الحجة وترك وتحریم غارت ایامنه محرم وضعف ارکان وصفرت وجوه
والوان یاخود بری برنی غارتله دیارلرنی صفر وخالی قویدقلری وقتنه صفر وبهار
وقتنه ربیع وتثنیه‌سنده ربیعان دیدیلر وجمادی علیت وتأنیثله غیر منصرفدر اولده
اولی و ثانیده آخره ایله متصف اولور متقدمه ومتأخره معناسنه‌در ثانیده اخری
دیمدیکی واحده معناسنه اولمغله متقدمه ومتأخره‌یه شامل اولمغین التباسی مشتمل
اولور ومعلوم اوله که رمضان اسماء حسنای الهیه‌دن اولدیغنی بعض محققین ثبت
ایلدیلر کما فی جواهر التفسیر وفی الحدیث [لاتقولوا رمضان ولکن انسبوه کما نسبه

الله] وفى الفتوحات لاتقولوا رمضان فان رمضان من اسماء الله تعالى پس اضافت شهر ایله شهر رمضان تعبیری بو نکته‌یه مبنی‌در وربیع آیلرینه دخی شهر مضاف اولورکه موسم بهار معناسنه اولان ربیعدن امتیازه مبنی‌در پس محرم صفر شهر ربیع الاول وشهر ربیع الاخر ورجب وشعبان وشهر رمضان دیدرك تعداد اولنور انتهى وجمادی یاشسز کوزه وصف اولورکه صاحبنك قسوت قلبندن یاشدت حزنندن نشئت ایدر یقال عین جمادی وظلت العین جمادی ای جامدة لاتدمع (الجمود) صبور وزننده بودخی معنای مزبوردن وصف اولور یقال عین جمود ورجل جامد العین ای قلیل الدمع کنایة عن قسوة القلب (الجمد) جیمك ضمی وضمتیله یوکسکجه ارضه اطلاق اولنور (اجمد) احمد وزننده ابن مجیان‌درکه اصحابدندر (الجوامد) اراضی بینلرنده اولان حدلره وسنور وفاصله‌لره اطلاق اولور مفردی جامده‌در (جمد) حمد وزننده اسمادندر جمدالکندی اصحابدندر (جماد) کتاب وزننده برمحدثدر (جمد) عنق وزننده نجد ترابنده برجبل آدیدر (جمدان) عثمان وزننده مکه یولنده ینبع ایله عیص بیننده بر طاغ آدیدر وبادیه‌ده امج نام موضعله ثنیة غزال بیننده بر وادی آدیدر (الجماد) کتان وزننده کسیجی قلجه دینور قطع معناسندندر یقال سیف جماد ای صارم (الاجماد) همزه‌نك کسریله طوکدرمق معناسنه‌در بو مناسبتله الزام وایجاب معناسنده مستعملدر نته‌که ثلاثیسی لزوم ووجوب معناسنه مستعملدر تقول اجمدت حق علیه ای او جبته والزمته (المجمد) محسن وزننده پك بخیل وممسك شخصه دینور یقال رجل مجمد ای بخیل متشدد یعنی المبالغ فی البخل وقمار اویونده امین علی قول قوم بینلرنده امین ومعتمد اولان کمسیه دینور وجمادی آینه داخل اولمش کمسیه دینور وبی خیر ومنفعت اولان شخصه اطلاق اولنور یقال رجل مجمد ای قلیل النفع بوراده قلت عدمدن کنایه‌در (المجامد) مجاور وزننده خانه‌سی بتشك قومشویه اطلاق اولنور ایکیسیده دائما بری بری جوارنده کویا که منجمد اولوب برقرار اولورلر تقول هو مجامدی ای جاری بیت بیت (الجمعدة) جیمك وعینك فتحیله بر یرده برکش طاش کومه‌سنه دینور یاخود بوا بن عباددن تصحیفدر یعنی ابن عباد محیط نام کتابنده بونی آنکله تفسیر ایلدی لکن جعره‌دن تصحیف ایتمشدر (الجند) جیمك ضمیله عسکره وبر آدمك اعوان وانصارینه دینورکه حزب وجیش کبی اسم جمعدر جمعی جنود کلور مؤلفك بصائرده بیاننه کوره جند فتحتینله ارض غلیظه‌یه موضوع اولمغله آندن اخذ ایله غلظت اعتبارینه مبنی عسکره واتباع واعوانه جند اطلاق ایلدیلر جیمك ضمیله انتهى وجند شهر ومدینه‌یه اطلاق اولنور وخلق دن علی حدة یعنی بشقه بشقه صنفه اطلاق اولنور یقال هذا جند قدا قبل وهؤلاء جند قدا قبلوا نته‌که امت لفظی دخی بو کونه‌درکه

مجموعه وبر صنفدن اولان رجل واحده اطلاق اولنور وفی المثل ★ انّ الله جنودا منها العسل ★ شارح دیر که اشتر نخعی رضی الله عنه که شجعان اصحابدن وامیر المؤمنین علی المرتضی کرم الله وجهه طرفندن اولور صفین وقعه‌سنده شامیلری بغایت تضییق وشیرازهٔ جمعیّلرنی تمزیق درجه‌سنه کلشیدی ناکهان عسل زهرناك تناول ایلمکله وفات ایتمکین معاویه جنابلری حقنده بو مثلی ایراد ایلدی (الجند) فتحتینله طپراغی غلیظ یره دینور وبر نوع طاشلره دینورکه رخاوتده چاموره شبیه اولور وجند یمنده بر بلده آدیدر وجند بن شهران معافر قبیله‌سندن بر بطن در وعلی بن جند محدثیندندر (جند) بجم وزننده نهر سیحون اوزرنده بر بلده‌در (جندة) عمده وزننده (وجناد) کتان وزننده اسمادندر خلاد بن جنده وهیثم بن جناد محدثلردر (جناده) ثمامه وزننده بر نیجه اصحاب کرام اسملریدر (جنید) زبیر وزننده اسماء والقابدندر جنید بن عبدالرحمن وبرادری حمید اصحابدندر وجنید سلطان طائفهٔ صوفیه اولان ابوالقاسم سعید بن عبید حضرتلرینك لقبیدر (اجنادین) تثنیه بنیه‌سیله دمشق ناحیه‌سنده بر موضعدر (جندیسابور) موضع آخردرکه اهواز ولایتندندر (الجید) کیس وزننده ایو وبهتر شیئه دینورکه کوتو وکمتر مقابلیدر یقال شیٔ جید ضدردی جمعی جیاد وجیادات کلورکه بو جمع الجمع در وجیائد کلور فارسیده نیکو دینور مصباحك بیانه کوره عند البصریین بونك اصلی جوید ایدی شریف وزننده وعند الکوفیین جیود ایدی (الجودة) جیمك ضمیله (والجودة) جیمك فتحیله بر نسنه ایو اولمق معناسنه‌در یقال جاد الشیٔ یجود جودة وجودة اذا صار جیدا وبر آدم ایو ایش ایشلمك معناسنه‌در قول وفعله شاملدر یقال جاد فلان اذا اتی بالجید وآت اشکنی کوزل ودپرنشی خوش وسکرتمسی اعلا اولمق معناسنه‌در یقال جاد الفرس جودة وجودة اذا صار جوادا کما سیذکر وجودة جیمك فتحیله صوصه‌مق علی قول صوسزلقدن هلاکه مشرف اولمق معناسنه‌در یقال جید الرجل یجاد علی بناء المجهول جودة اذا عطش او اشرف علی الهلاك اساسك بیانه کوره عطشه‌یه جوده اطلاقی تفألّه مبنی در مهلکه‌یه مفازه اطلاقی کبی وجوده امزغنمق معناسنه‌در یقال جاد الرجل اذا نعس وبرکمسه‌یه شوق وآرزو ایله منجذب ومنساق اولمق معناسنه مستعملدر عطش معناسندن مأخوذدر تقول انی لاجاد الیك ای اشتاق واساق اساسده انی لاجاد الی لقائك وانه لیجاد الی فلانة ای یشتاق الیها کما تقول یظمأ پس مؤلف تشویش اوزره ثبت ایلمشدر وجوده ضمله یمنده بر وادی اسمیدر (الاجاده) اراده وزننده (والاجواد) اصلی اوزره بر نسنه‌یی یا بر ایشی ایوقلق وایو کورمك معناسنه‌در یقال اجاد فلان الشیٔ واجوده اذا جعله جیدا وبر ایو ایش ایشلمك یابر ایو نسنه پیدا قلمق معناسنه‌در یقال اجاد

فلان اذا اتى بالجيد وجود و كرم جهتيله بر كمسه يه نسنه ويرمك معناسنه‌در يقال
اجاده‌در هما اى اعطاه اياه و آت جواد اولمق معناسنه‌در يقال اجود الفرس
اجوادا على الاصل اذا صار جوادا و فرس جواد صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال
اجاد فلان واجود اذاصارذا جواد وبركوزل وبرار يغموره مظهر اولمق معناسنه‌در
يقال اجيدت الارض على المجهول اذا اصابها مطر جود و جواد سخى ولد حاصل
ايلمك معناسنه‌در يقال اجاد فلان بالولدا ذاولده جوادا وايو ورايج اقچه ويرمك
معناسنه‌در يقال اجاده النقد اذا اعطاه جيادا (المجواد) مفتاح وزننده دائما
بر ايشى ايو ايدر اولان كمسه يه دينور يقال صايغ مجواداى مجيد وخوش آينده
ومتين ورنكين شعر نظم ايدن شاعره‌ده وصف اولنور يقال شاعر مجواد اى مجيد
(الاستجاده) بر نسنه‌يى ايو بولمق ياخود ايو نسنه طلب ايتمك معناسنه‌در يقال
استجاد الشئ اذا وجده او طلبه جيد او بر آدمدن جود وكرم ايستمك معناسنه‌در
يقال استجاد اى طلب جوده فاجاده وفرس جواد طلب ايلمك معناسنه‌در يقال
استجاد الفرس اذا طلبه جوادا (الجواد) سحاب وزننده صفتدر كريم وجوانمرد
آدمه دينور مذكر و مؤنثه اطلاق اولنور يقال رجل جواداى سخى و امرأة
جواداى سخية جمعى اجواد واجاود كلور وجود كلور جيمك ضميله قذل و قذال
كبى وجوده كلور هايله وجواد اشكنى وديرنشى كوزل صوى ويوكرك آته اطلاق
اولنور جمعى جياد كلور يقال فرس جواداى بين الجودة رايع (الجود) جيمك ضميله
جوانمردلك ايلمك معناسنه‌در يقال جاد الرجل جودا اذا تكرم وجود آجلغه
اطلاق اولنور ذكر اولنان عطشه كبى تفأل قبيلندن وجود برقلعه آديدر
(التجويد) تفعيل وزننده آت جواد اولمق معناسنه‌در يقال جود الفرس اذا
صار جواد شارح ديركه تجويد برنسنه‌يى كوزل ايلمك وخوشجه يابمق معناسنه‌ده
كلور مثلا تجويد حروف حرفلرك هر برنى مخرجلرندن صفتلريله ادا ايلمكدن عبارتدر
انتهى (الجود) جيمك فتحيله چوق يغموره على قول فوقنده يغمور اولميان يعنى
عادتا آندن زياده ياغماز اولان يغمورلره دينور بوراده جود جادك جمعيدر صحب
وصاحب كبى وكاه اولوركه جود سحابه وصف اولور تقول هاجت سماء جود
وتثنيه بنيه‌سيله‌ده ايراد اولنور يقال مطرتان جودان وتقول مطرنا مطرتين جودين
پس بونلرده جمعيت قطرات اعتباريله‌در وجود وجؤود قعود وزننده كوز پك
چوق ياش دوكمك معناسنه‌در يقال جادت العين جوادا وجؤودا اذا اكثر دمعها
وجان ويرمك اوزره اولمق معناسنه‌در يقال جاد بنفسه اذا قارب ان يقضى وبرآدمه
عشق ومحبت غالب اولمق معناسنه‌در يقال جاده الهوى اذا شاقه وغلبه وبرآدم
برآخر آدمه جود وكرم بابنده غالب اولمق معناسنه‌در يقال جاد فلان فلانا اذا

غلبه بالجود (المجودة) مقوله وزننده ایو ونافع یغمور یاغمش یره دینور یقال جیدت الارض واجیدت فهی مجودة (التجاوید) ایو ونافع یغمورلره دینورکه شدتی وضرری وفورتنه‌سی اولمیه اشبو تجاویدك مفردی یوقدر تعاشیب کبی (المجید) مبین وزننده ذکر اولنان جود وجؤود کلمه‌سندن اسم فاعل مزیددر موت حاضر معناسنه‌در یقال حتف مجید ای حاضر کذلك ایو ایتمك معناسنه اولان اجاده‌دن دخی اسم فاعلدر یقال شاعر مجید (الجواد) غراب وزننده اسمدر صوسزلغه یاخود پك شدید اولان صوسزلغه دینور مصدری ذکر اولندی یقال اخذه الجوادی ای العطش اوشدته وامزغنغه‌ده دینور نعاس معناسنه (المجود) مقول وزننده پك صوصه‌مش یاخود صوسزلقدن هلاکه مشرف اولمش انسان وحیوانه دینور یقال جید الرجل یجاد فهو مجود ای عطش اواشرف علی الهلاك کما ذکر (الجودی) جیمك ضمیله جزیرة ابن عمرده موصل قربنده برطاغدرکه طوفانده سفینهٔ نوح علیه السلام اکا یناشوب اوراده مستقر اولدی واجأنام جبل یاننده برطاغك دخی اسمیدر (ابوالجودی) تابعیندن برذاتدر اسمی غیر معروفدر وشعبة بن حجاجك شیخی اولان حارث بن عمیرك کنیه‌سیدر (الجادی) زعفران اسمیدر (التجاود) تفاعل وزننده بحث وجدال ایدنلر قنغیسنك دلیل وبرهانی اجود واصلحدر دیو هربری نظر ودقت ایلمك معناسنه‌در یقال تجاود القوم اذا نظروا ایهم اجود حجة (الجودیاء) جیمك ضمی ومد ایله کلیمه دینور (الجید) جیمك کسریله یایی اولمغله عنقریب ذکر اولنور (بجوده) بای موحده‌نك فتحیله تمیم دیارنده بر موضعدر (جوجواده) جیملرك فتحیله طی قبیله‌سی دیارنده برموضعدر (ابجاد) یعنی عبث وباطله اطلاق اولنور کویا که حروف مقطعاتدن معنا ومفهوم مستفاد اولمدیغنه مبنی‌در یقال وقع القوم فی ابجاد اوفی باطل (الجهد) جیمك فتحی وضمی وهانك سکونیله تاب وطاقت معناسنه‌در یقال افرخ جهده وجهده ای طاقته ورنج ومشقت معناسنه‌در یقال اصابه منه جهدی ای مشقة وجهد غایت ونهایت معناسنه مستعملدر طاقت معناسندن مأخوذدر ومنه یقال اجهد جهدك ای ابلغ غایتك یعنی غایت مقدورکی صرف ایدوب چالیشه بیلدیککك قدر چالش مصباحك بیاننه کوره غایت معناسنه اولان جهد انجق فتحله‌در وجهد مصدر اولور چالشمق معناسنه یقال جهد فی الامر جهدا من الباب الثالث اذا جد وبرآدمی یادابدبی نهایت مرتبه رنج ومشقته اوغراتمق معناسنه‌در یقال جهدد ابته اذا ابلغ جهدها وبرکسه‌یی امتحان ایلمك معناسنه مستعملدر یقال جهد بزید اذا امتحنه ومرض مریضی زبون ومهزول قلمق معناسنه مستعملدر یقال جهد المرض فلانا اذا هزله وسودك بالجمله یاغنی اخراج ایلمك معناسنه مستعملدر یقال جهد

اللبن اذا اخرج زبده كله وطعامه اشتها ايلك معناسـنه مستعملدر يقال جهد الطعام اذا اشتهاه وطعامى چوغه كتمك معناسـنه مستعملدر يقال جهد الطعام اذا اكثر من اكله وقوله تعالى [واقسموا بالله جهده ايمانهم] اى بالغوا فى اليمين واجتهدوا واجهد البلاء جيمك فتحيله كه كان النبى عليه السلام [يتعوذ بالله من جهد البلاء ودرك الشقاء وشماتة الاعداء] حديثنده واردو مراد اول حالت شديده دركه اكا مبتلا اولان كمسـه موتى اكا ترجيح واختيار ايدر ياخود فقر وفاقه ايچره كثرت عيالدن عبارتدر (الاجتهاد) افتعال وزننده چالشوب صرف مقدور ايلك معناسنه‌در يقال اجتهد فى الامر اذا جد وبذل الوسع (الاجهـاد) همزه‌نك كسريله بودخى نهايت مرتبه رنج ومشقته اوغراتمق معناسنه‌در يقال اجهدت دابته اذا بلغ جهدها و طعامه اشتها ايلك معناسـنه مستعملدر يقال اجهد الطعام اذا اشتهاه وصاچ و صقاله قير چابك يوريوب چوغالمق معناسـنه مستعملدر يقال اجهد الشيب اذا كثر واسرع وير بارزو ظاهر اولمق معناسنه‌در يقال اجهدت الارض اذا برزت و بر نسنه عيان و آشـكار اولمق معناسنه مستعملدر كه جد جهدك لازميدر يقال اجهد الحق اذا ظهر ووضح و بر خصوصده حزم واحتياط ايلك معناسنه‌در كه مبالغة فكرك لازميدر يقال اجهد فى الامر اذا احتاط وبرنسنه آخر نسنه‌يه قارشمق معناسنه‌در كه تفريق متعبدر يقال اجهد الشئ اذا اختلط يعنى بغيره وبركسه مالنى طاغيدوب افنا ايلك معناسنه‌در كه محنتى مورثدر يقال اجهد ماله اذا افناه وفرقه وخصومت وعداوت بابنده بذل وسع ايلك معناسـنه در يقال اجهد العـدو اذا جد فى العداوة وپك يقين اولمق معناسنه‌در يقال اجهدلى القوم اذا اشرفوا زيرا قومك قريبتى نقلتى موجبدر وبرنسنه يابرايش تولكنه كلوب حصولى ممكن وآسان اولمق معناسـنه در يقال اجهد لك الامر اى امكنك (الجهد) فتحتينله بركسه نك وجه معاشى پك ضيق وشدت اوزره اولمق معناسـنه‌در يقال جهد عيشـه جهدا من الباب الرابع اذا نكد واشتد (الجاهد) جهد لفظنى تأكيد ايچون ايراد اولنور يقال جهد جاهد مبالغة (الجهاد) سحاب وزننده شول پك يره دينوركه آنده اصلا نبات اثرى اولميه يقال ارض جهاد اى صلبة لانبات بها اول يره تركيده بور تعبير اولنور وجهاد مسواك اغاجنك يمشنه دينور (الجهاد) قتال وزننده (والمجاهدة) مقاتله وزننده دشمن ديله حرب وقتال ايلك معناسـنه‌در كه مراد مقاتله‌ده افراغ وسع ايلكدر يقال جاهد الاسلام مجاهدة وجهادا اذا قاتلوا امع العدو (الجهادى) قصارى وزنـنـده ومزاد فيدركه جهد وسـعى وصرف مقدورك نهايتنه دينور يقال جهادك ان تفعل اى قصاراك (الجهيدى) مصغر بنيه سيله مقصورا جهد معناسـنه‌در عجيلى عجله وعهيدى عهد معناسـنه اولديغى كبى تقول لابلغن جهيد

اى

اى فى الامر اى جهـدى يعنى غاية جهدى بوراده تصغير تعظيم ايچوندر مزهرده
بيان اولنـديغى اوزره عهيدى و عجيلى وجهيـدى و لغيزى و مريطى مقولهسى
مصغرا ومقصورا وارد اولان الفاظك آخرلرنده واقع ياء ادات تصـغير دكلدر
بلكه بونلر خضارى وشقارى مقولهسى اسمايه محمول اولنمشدر (الجهيد) سـعيد
وزننده شول مرعايه اطلاق اولنوركه مجموعنى دواب ومواشى اوتليوب بتورمش
اوله يقال مرعى جهيد اذا صارقد جهده المال (التجاهد) تفاعل وزننده برماده
ضمننده بذل مقدور ايلمك معناسنهدر يقال تجاهد فى الامر اذا بذل وسعه بوراده
تفاعل ثلاثى معناسـنهدر توانى كبى (الجيد) جيمك كسريله بيونه دينور عنق
معناسـنه على قول بيونده قلاده كچرهجك يره ياخود بيونك اوكنه دينور مقدم
العنق معناسـنه جمعى اجياد وجيود كلور وجيد خاتونلرك بوكدن اولان كوچك
ايش لباسنه دينور (الجيد) فتحتينله بركسـهنك كردنى اوزون ياخود انجهرك
اوزون اولمق معناسـنهدر يقال جاد الغلام يجاد جيدا من الباب الرابع اذا طال
جيده ودق معطول (الاجيد) احمروزننده آندن صفتدر مؤنثنده جيداء وجيدانه
دينور جمعى جود كلور جيمك ضميله واجيد بن عبدالله محدثيندندر (اجياد) همزهنك
فتحيله برقيون آديدر ومكه ترابنده برارض ياخود برطاغك آديدر تبع يمنك خيلى
يعنى آتلرى اوراده آرام ايتمكريله اجياد ايله تسميه اولندى شارح ديركه كويا
جواد جمعى اولان اجياد ايله مسما اولمشدر لكن جوادك جمعى جياد وجيدك اجياد
اولغله مؤلفك بوتوجيهى سديد دكلدر بلكه امراى عربدن مضاض اوراده عمالقهدن
يوز نفركسهنك بيونلرنى اورمغله اجياد ايله تسميه اولندى ونهايهده جياد عنوننده
مرسومدر مؤلفك توجيهى اكا ملايم اولور

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحتود) تاى فوقيه ايله قعود وزنـنده اقامت ايلمك
معناسنهدر يقال حتد بالمكان حتودا من الباب الثانى اذا اقام وحتود جمع اولور
مشارع معناسنهدركه نهردن صو آلهجق وصويه كيرهجك يرلردر حتد مفرديدر
فتحتينله (الحتد) ضمتينله شول كوزه دينوركه اصلا صويى منقطع اولميهكه مراد
شـبرلغانلو كوز اولهجقدر يقال عين حتد اذا كانت لاينقطع ماؤها جوهرى
بوراده عينى بيكاره حمل ايلمكله وهم ايلمشدر شارح ديركه زبيدى مختصر العينده
جوهرىيه موافق ثبت ايلمشدر وحتد ضمتينله عيون منسلقهيه دينوركه سلاق علتنه
اوغرامش كوزلردر وسلاق برعلتدركه اكثرى كوزك بيكارنده ظهور ايدر حدتلو
رطوبتدر كيدهرك يايلوب كوزك فسادينه مؤدى اولور علامتلرى كوز قپاقلرى
قزاروب غليظ اولمقدر وكاهجه كريك بتن يرلرك تقرحنه مؤدى اولور اول كوز
شـيل تعبير اولنور وبومعناده حتد جمعدر حتد مفرديدر فتحتينله كذلك حتود

مفردیدر صبور وزننده و حتد ضمتینله برشیئك اصل وجوهر و ماده سـنه دینور
(المحتد) منزل وزنـنده اصل وبنیاد معناسنه‌در که اقامت معناسندن اسم مکاندر
یقال فلان من محتد صدق ای اصل صحیح ومحتد سرشت وطبیعته اطلاق اولنور
یقال کریم المحتد ای الطبع (الحتد) کتف وزننده هرشیئك خالص الاصل و پاك
جوهر اولانه دینور یقال هو حتد ای خالص الاصل (الحتد) فتحتینله برنسنه‌نك
اصل وجوهری خالص وپاکیزه اولمق معناسنه‌در یقال حتد الشیء حتدا من الباب
الرابع اذا کان حتدا (التحتید) تفعیل وزننده بر نسـنه‌یی خالص الاصل وافضل
اولدیغیچون اختیار ایلمك معناسـنه‌در تقول حتدت الشیء اذا اخترته لخلوصه
وفضله (الحد) حانك فتحی ودالك تشدیدیله ایکی نسنه بیننده حاجز و حائل اولان
شیئه دینورکه احدهما آخره مختلط ومتعدی اولمغه مانع اولور ترکیده سنور تعبیر
اولنور مؤلفك بصائرده بیانه کوره اصل ماده منع معناسـنه موضوعدر و حد
برشیئك غایت و منتهاسـنه دینور تمادیدن مانع اولدیغیچون یقال هذا حد الارض
ای غایتها ومنتهاها وهرشیئك کسکین اولان یرینه دینور قلجك آغزی کبی کـه
برطرفنك منتهاسیدر یقال ضربه بحد السیف وحدته وبونلر تسمیه بالمصدردر وحد
الانسان آدمك یأس ونجدت وقوتندن عبارتدرکه غیرك تسلطنه مانعدر وحدالشراب
باده‌نك سورتندن وتیزلکندن عبارتدرکه شربه مانعدر شاعرانه‌سی کسکین شراب
غومی چاپك دفع ایدر وحد دفع ومنع ایلمك معناسـنه‌در که معنای اصلیدر یقال
حده عنـه حدا من الباب الاول اذا دفعه ومنعه وجرم وجنایت ایدن کمسـه‌یه
بردخی اول قباحته کندیسی معاودتدن و سائره بالعبره ارتکابدن مانع اولور شیء
ایله تأدیب وتعزیر ایلمك معناسنه‌درکه مراد حدشرعی اورمقدر یقال حد المذنب
اذا ادبه بما یمنعه وغـیره عن الذنب وبو تأدیب دخی حد ایله مسمادرکه تسمیه
بالمصدردر جمعی حدود کلور ومنه حدود الله تعالی وبونلر فاعل معناسـنه‌درکه
حلال ایله حرام بیننی فاصل و تقرب و تعدی‌یه مانع اولورلر و انسـانه عارض
اولان غضب و بطش وتیزلك حالتنه دینور و بومعناده حد و حدت که شـدت
وزننده در مصـدر اولور تقول حددت علیه حدا وحدة من الباب الثانی اذا
غضبت علیه وبرنسنه‌یی آخرنسنه‌دن فصل وتمییز ایلمك معناسـنه‌درکه اختلاطی
منع ایلمکدر یقال حـد الشیء عن الشیء اذا میزه عنه مؤلفك عن الشیء قولی
عن الشیء الاخر تقدیرنده اولمغله اعادهٔ معرفه خدشـه‌سی وارد اولماز و بچاق
مقوله‌سی آلتی بیلکی‌یه سورمکله یاخود آغزنی اکه‌لمکله کسکین ایلمك معناسنه‌در
یقال حد السکین حدا اذا مسحها بحجر اومبرد فحدت حدة ای شحذها فتشحذت
مؤنث ضمیرلری سکین کلمه‌سـنه راجعدرکه مذکر ومؤنث اولور مؤلف بصائرده

حددت السكين اى رققت حده عنوانيله بيان ايلمكله كسكين ايلمك معناى لازمى اولور وبو اعتبار ايله من حيث الخلقه ياخود من حيث المعنى كسكينلكده استعمال اولنور ديو ثبت ايلشدر حدت بصر وحدت ذهن كبى وحد وحداد كتاب وزننده خاتون زوجى وفاتندنصكره عدتى هنكامنده ياس طوتوب زيب وزينتى ترك ايلمك معناسنه دركه نفسنى آرايشدن منع ايدر يقال حدت المرأة حدا و حدادا من الباب الثانى والاول اذا تركت الزينة للعدة اى لاجل كونها فى عدة زوجها المتوفى (الحدد) فتحتينله دفع ومنع ايلمك معناسنه در حد كبى يقال دون ماسالت عنه حدد اى منع قال فى الاساس مالى عنده حدد اى بد و حدد طارلمق معناسنه مستعملدر يقال حد عليه حددا من الباب الثانى اذا غضب عليه پس حد ادغامله وفك ايله استعمال اولنور و باطل و بيهوده معناسنه استعمال اولنور كه اهل رشدى ارتكابدن منع ايدر ومنه يقال دعوة حدد اى باطلة وخبر حدد اى باطل كاذب وحدد ارض تمامه بر طاغك وكلب قبيله‌سى ديارنده بر ارضك اسميدر (الحدة) شده وزننده انسانه عارض اولان تيزلك و كسكينلك حالتنه اطلاق اولنور وطارلمق معناسنه استعمال اولنور تقول حددت عليه حدا وحدة كما ذكر وبچاق مقوله‌سى آلت بيلنوب كسكين اولمق معناسنه در تقول حددت السكين حدا وحدت حدة (الحديد) امير وزننده همحد وهمسنور معناسنه دركه برى برينه متصل ومجاور اولان ارض ومكانك بريدركه فاصله‌لرى مشترك اوله صاحبلرى كه ايكيسنك برسنورى اولمغله مشترك الحد اولورلر تقول دارى حديدة داره اى حدها كحدها و حديد دموره دينور جمعى حدائد وحديدات كلور صلابتى جهتيله نفسنى رخنه‌دن منع ايلديكيچون ياخود غيرى منع ودفع ايلديكيچون ياخود حدت شانندن اولديغيچون اطلاق اولندى وحديد كسكين شيئه دينور يقال سكين حديد وحديدة ورجل حديد الطبع واللسان وكويشى كسكين رايحه‌لو اولان حيوانه حديد الجره اطلاق اولنور يقال ناقة حديدة الجرة اذا كانت توجد فيها رايحة حادة اى ذكية (المحادة) مشاده وزننده مفاعله بابندن اسم فاعل مؤنثدر حديد معناسنه دركه همسنور اولان ارض ياخود داره دينور تأنيثى موصوف يا مسند اليه اعتباريله در تقول دارى حديد داره ومحادتها اى حدها كحدها ومحاده مصدر اولور مغاضبه معناسنه يقال حاده محادة اذا غاضبه ومخاصمت و مخالفت معناسنه در يقال حاده اذا عاداه و خالفه (الحداد) شداد وزننده دمورجى يه دينور آهنكر معناسنه و زندانجى يه دينور سجان معناسنه محبوسى خروجدن منع ايلديكيچون ياخود زنجير وبوقاغى كبى دمورلر ايله اوغراشديغيچون وقپوجى يه دينور بواب معناسنه كه بونده دخى منع واردر ودريايه اطلاق اولنور وبرايرمق آديدر (الاستحداد) استعداد وزننده استوره طوتمق معناسنه دركه

كنايه‌در يقال استحد الرجل اذا احتلق بالحديد و غضبه كلمك معناسنه‌در يقال استحد عليه اذا غضب (الاحداد) همزه‌نك كسريله بر نسنه‌يى كسكين ايلمك معناسنه‌در يقال احد السكين بمعنى حدها وحداد كى خاتون عدت ايجره ارايشى ترك ايلمك معناسنه‌دركه ذكر اولندى يقال احدت المرأة بمعنى حدت (التحديد) تفعيل وزننده بودخى كسكين معناسنه‌در يقال حدد السكين بمعنى احدها و يغمور كيج ياغمغله اكين وقتندن كيرو قالمق معناسنه‌دركه خروجنى منع ايدر يقال حدد الزرع اذا تأخر خروجه لتأخر المطر وبرنسنه‌يه قصد ايلمك معناسنه‌دركه عزم وتوجهنى كسكين ايدر يقال حدد اليه وله اذا قصد (الاحتداد) افتعال وزننده كسكينانمك معناسنه‌در تقول حدت السكين فاحتدت وغضبه كلمك معناسنه مستعملدر يقال احتد الرجل اذا غضب (الحداد) غراب وزننده (والحداد) رمان وزننده صيغهٔ مبالغه‌لردر پك كسكين شيئه دينور يقال سيف وسكين حداد وحداد ويقال رجل حديد وحداد من قوم احداء واحدة و حـداد بالكسر پس احداء و احده وحداد حديدك جمعيدر وبوراده حدت لسانده وفهم وذكاده وغضبده و طبيعتده اولور (حداد حديه) حداد قطام وزننده‌در و حديه بنيهٔ تصغير ايله‌در ايكيسى مركب اوله‌رق بركسه‌نك طلعت وديدارنى استكراه موقعنده ايراد اولنور يقولون حداد حدية لمن يكرهون طلعته بوراده حداد اسم فعل امردر ممنوع اول ديمكدر وحديه حدأدن مصغردركه چيلق قوشنه دينور (المحدود) خيردن ممنوع ومحروم اولان كمسـيه اطلاق اولنور كذلك شردن دخى محروم يعنى حلال و حرامدن بى بهره اولانله مفسركه مراد افقر فقير ديمكدر جميله مجدودك ضديدر و حد حالك ضميله محدوددن اخص‌دركه مباحاتدن بى بهره ديمكدر يقال رجل محدود و حـد اى محروم وممنوع عن الخير و رجل محدود اى عن الشر (الحاد) كسكين شيئه دينور يقال رايحة حادة اى زكية وحاد زوجندنصكره ماتمله زيب وزينتى تركايدن خاتونه دينوركه ثلاثيدندر (المحد) احداددن اسم فاعلدر بودخى حاد معناسنه‌در وبونلر صفات مختصه‌دندر يقال امرأة حادو محد اذا تركت الزينة للعدة لام توقينيه‌در (ابوالحديد) حروريه طائفه‌سندن بركسه‌در (ام الحديد) كهدل نام شاعرك زوجه‌سـيدر (حد) حانك ضميله بر موضعدر (الحدة) حانك ضميله كشبه وصبه معناسنه‌دركه برطوپاق نسنه‌يه وبر صاغم يابر ايچم سود مقوله‌سنه دينور سائل انكله دفع اولور (الحدادة) سحابه وزنـنده كشينك زوجه‌سنه اطلاق اولنور خلاف رضادن منع ايدر اولديغيچون (الحداد) سحاب وزنـنده كه عربلرك حدادك ان تفعل كذا قولنده واقعدر غايت وجهد معناسنه مستعملدر يقال حدادك ان تفعل كذا اى قصارك يعنى غاية جهدك معلوم اوله كه جهـد و جهاد و حماد و حمادى

وحداد وقصار وقصاری مقوله‌سی الفاظ كه عربلر بركسیه بر ایشی البته ایشلسی بابنده كركی كبی اقدام ایلدكلرنده مثلا قصارك یاخود قصار اك یاخود غناماك ان تفعل كذا دیرلر نهایة النهایه اول ایشی ایتمك كركسن دیمكدر مجموعندن غایت مراد ایدرلر لكن هر برنده معنای ماده معتبردر مثلا جهدك ان تفعل كذا غایة جهدك وحماد اك ان تفعل كذا غایتك وفعلك المحمود وقصارك غایتك المقصورة دیمكدر وبونلر مثل مجراسنده در وحدادك غایتك الممنوعة عن ان لاتفعل غیره سبكنده‌در بونلر غایة الغایه معناسنده وضع عرفی ایله مستعمللردر (المحد) میمك وحانك فتحیله (والمحتد) مشتد وزننده مصدر میمیلردر منع معناسنه‌در تقول مالی عنه محد ومحتد ای بد ومحید یعنی فراق وانصراف لازمیله مفسردر (بنوحدان) فدان وزننده ابن قریعدر كه تمیم قبیله‌سندن بر بطن در شعرادن اوس الحدانی اورادندر (حدان) حانك ضمیله اسامیدندر حسن بن حدان محدثیندندر ذوحدان بن شراحیل وذوحدان بن شمس وسعید بن ذی حدان تابعیندندر وحدان بن شمس وذوحدان قبیلهٔ همدان انسابنك رجاللرندندر (حده) حانك فتحیله مكه ایله جده بیننده بر موضعدر سلفده اكا حداء دیرلر ایدی و صنعاء قربنده برقریه آدیدر (الحدادة) سحابه وزننده بسطام ایله دامغان بیننده بر قریه‌در (الحدادیة) شدادیه وزننده واسط قضاسنده بر قریه‌در (حدوداء) جلولاء وزننده بلاد عذره‌ده بر موضعدر (الحدحد) فدفد وزننده بودور كسیه دینور (الحدبد) علبط وزننده پك قویو سوده دینوركه یوغورد كبی اوله یقال لبن حدبد ای خاثر (الحدنبدی) حانك ودالك فتحی والفك قصریله عجب معناسنه‌دركه تعجب اولنه‌جق نسنه‌یه دینور یقال حد نبدی ای العجب (ابوحدرد) حانك ورانك فتحیله اصحابدن سلامة بن عمیر بن ابی سلمة الاسلمی كنیه‌سیدر بوندن غیری عینك تكریله فعلع وزننده وارد اولمامشدر (الحرد) حانك فتحی ورانك سكونیله قصد وآهنك ایلك معناسنه‌در یقال حرده حردا من الباب الثانی اذا قصده ومنع ایلك معناسنه‌در یقال حرده اذا منعه ودلمك معناسنه‌در یقال حرد الخشب اذا ثقبه وحرد وصف اولور حارد وحرید كبی كما سیذكر وحرد طارلمق معناسنه‌در یقال حرد علیه وحرد حردا من الباب الثانی والرابع إذا غضب (التحرید) تفعیل وزننده بودخی منع ایلك معناسنه‌در یقال حرده اذا منعه وایپك واورغان بوكوملرنی بری بری ایچره صوقشدرمغله دكرمیلتمك معناسنه‌در یقال حرد الحبل اذا ادرج فتله بجاء مستدیرا وبرنسنه‌یی اكمك یعنی كری كبی مقوس قلمق معناسنه‌در یقال حرد الشیٔ اذا عوجه یعنی جعله كهیئة الطاق وحشم نشین طائفه‌سنك هوغ تعبیر ایتدكاری اوه نزول واقامت ایلك معناسنه‌در یقال حرد زید اذا آوی الی كوخ مسنم مؤلفك

مسنم قولی صفت کاشفه در خاء بابنده بیان اولندی (الحرد) فرد وزننده (والحارد والحرد) کتف وزننده (والحريد) امیر وزننده (والمتحرد) متجرد وزننده ناسدن کنارکیر اولان آدمه دینور يقال رجل حرد وحرد وحريد ومتحرد ای معتزل عن الناس ومتنح ويقال حی حريد ای منفرد امالعزته اولقلته یعنی شول جماعتدرکه عزت ومناعتلرندن یاخود قلتلرندن ناشی قبیلهٔ دیکره قارشمیوب بشقه‌جه قونوب کوچر اوله وحریدك جمعی حراد کلور و حرداء کلور کرام وکرماء کبی و حرد کتف وزننده وحارد خشمناك آدمه دینور وحرد اسماندندر زیاد بن الحرد عمرو بن العاص موالیسندندر و حرد شول کریشه دینورکه بعض قاتلری بعضندن اوزون اوله يقال وترحرد اذا كان بعض قواه اطول من بعض (الحرود) قعود وزننده قومندن عزلت ایدوب بشقه‌جه قونوب کوچمك معناسنه در يقال حرد الرجل والحی حرودا اذا اعتزل عن قومه وانفرد یعنی نزل منفردا ومتنحیا ولم یخالطهم وحرود ایپلرك اوجلرینه دینور بونك مفردی حرد در حالك کسریله (الحردان) غضبان وزننـده و مرادفیدر (الحرد) حالك کسریله دوه‌نك کسلمش اورکچندن برپارچه‌یه دینور ودوه قسمنك دبرینه دینور مبعر بعیر معناسنه واکا حرده دخی دینور هایله وحرد قوربدلوب صلاموره اولان بالغه دینـور (المحاردة) مفاعله وزننده (والحراد) حالك کسریله دوه قسمنك سـودی کسلمك علی قول آزالمق معناسنه در يقال حاردت الابل محاردة وحرادا اذا انقطعت البانها اوقلت و یل یغمور آزجه اولمغله قوراقجه اولمق معناسنه در يقال حاردت السنة اذا قل ماؤها یعنی مطرها (الحرود) صبور وزننده (والمحارد) محارب وزننده (والمحاردة) هایله سودی کسلمش یاخود آزالمش ناقه‌یه دینور يقال ناقة حرود ومحارد ومحاردة ای بينة الحراد یعنی منقطعة الدر اوقلیله (الحرد) فتحتینـله بر علتدرکه دوه‌نك ایاقلرینه یاخود اللرینه عارض اولور یوررکن ایاقلرنی یااللرنی سلکوب یره اورەرق کیدر علی قول اللرینك باغ یرنده اولان سکیرینه پیوست کلمکله ضعیف اولدیغندن ایستدیکی یره بصه‌میوب خبط ایدر وحرد زرهلو آدمه اکننده اولان زره ثقلت ویروب بصمقله انبساط اوزره یوریمکه قادر اولمیوب باصقن یوریمك معناسنه در يقال حرد الرجل حردا من الباب الرابع اذا ثقل الدرع عليه فلم يقدر على الانبساط فی المشی و کریشك بعض قاتلری بعضدن اوزون اولمق معناسـنه‌در يقال حرد الوتر اذا كان بعض قواه اطول من بعض (الحردی) کردی وزننده (والحردية) هایله سازلقدن اورلمش چیت تعبیر ایتدکلریدرکه بنه سازلقدن چویرلمش آغیلك دیواری اوزره بند اولنورکه سقف کبی اوزری آنکله اورتیلور غریبدرکه بوراده مؤلف حیاصة الحظيرة التي تشد على حائط القصب عبارتیله ثبت ایلمکله قامشدن

چویرلمش آغیل دیواری اوزرینه بند اولنان سازلق دیمك اولور شارحك تفصیلنه کوره ترجمه ایلدیکمز وجه سالف اوزره‌در لکن مؤلف بصائرده الحردی خطیرة من قصب عبارتیله رسم ایلمکله قامشدن وسازلقدن چویرلمش آغیل دیمك اولور قامشی بری برینه عرضا وصل و احکام ایله دیوار ایدرلر که اکا چیت تعبیر ایدرلر ومصباحده الحری حزمة من قصب تلق علی خشب السقف کلمه نبطیة عنوانیله مرسوم اولمغله اغیلك و هوغ تعبیر ایتدکلری سازلق اوك سقفلرنی اورتدکلری سازلق طوتامی دیمك اولورکه اولکی ترجمه‌یه اقربدر بعده مصباحده وعن اللیث انه یقال هرویة قال هی قصبات تضم ملویة بطاقات من الکرم یرسل علیها قضبان الکرم عنوانیله مرقوم اولمغله بنه سازلقدن اورلمش چیت دیدکلریدرکه آصمه‌لره کرویت ایدرلر الحاصل فهم عاجزانمز اوزره سازلقدن یاپیلان چاتی وچارطاق وکرویتدرکه آغیل وهوغ سقفلرینه و آصمه‌لره وضع و استوار یدرلر وحردی لفظنك جمعی حرادیدر (المحرد) معظم وزننده کوچر اولیلرك هوغ تعبیر ایتدکلری اوه دینورکه اوستی حاته اولمغله اورکجلو اولور مؤلفك المسنم قولی صفت کاشفه‌در واکری یعنی کر طرزنده مقوس نسنه‌یه دینور وشول آلاچق وهوغ مقوله‌سی اوه دینورکه سقفی ذکر اولنان حرادی دیدکلری کرویت ایله اورتلمش اوله (التحرد) تفعل وزننده کونك اوزرنده اولان تویلری کیدرمك معناسنه‌در یقال تحرد الادیم اذا التقی ماعلیه من الشعر (الحرد) حالك ضمیله یك چابك اوچان بغرتلق قوشلرینه دینور شارحك بیانه کوره خصائصدندر یقال قطا حرد ای سراع (الاحراد) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی یالکز قلمق معناسنه‌درکه زمره‌سندن آیروب بشقه‌جه قلمقدن عبارتدر یقال احرده اذا افرده وچابك‌چابك یوریمك معناسنه‌در یقال احرد فی السیر اذا اغذ (الاحرد) همزه‌نك فتحیله بخیل ولئیم شخصه دینور (الحریداء) سویداء وزننده بنو ابی بکر بن کلاب بلادنده برقوملق آدیدر وحریداء برسکیر آدیدرکه طوارك ایاغنك باغ یرنده وبوقاغیلقده حادث اولمغله ایاغنی کوشدوب صالقی ایدر (الحرداء) حمراء وزننده علت مزبوره‌یه اوغرامش دابه‌یه دینورکه یکه‌رك یورر شارحك بیانه کوره بوعنقریب ذکر اولنان حرد علتیدر وحرداء آندن صفتدر (الحرادید) حالك فتحیله ایپلرك اوجلرینه دینور حرود کبی حردود مفردیدر (المحارد) میمك فتحیله دوه‌نك دودقلرینه دینور مشافر معناسنه محرد مفردیدر منبر وزننده (الانحراد) انفعال وزننده یلدز آقق معناسنه‌در یقال انحرد النجم اذا انقض کویاکه زمره‌سندن انفراد ایدر ویلدز آقق تعبیری تعبیر عامیدر حقیقتی بشقه کونه‌در (حردان) عثمان وزننده دمشق قضاسنده برقریه‌در (المحرد) مجلس وزننده دوه‌نك مفصل عنقنه علی قول صرتنده یالان

اوریله‌جق برینه دینور (حرداء) صحراء وزننده بنی نهشل بن الحارث نقبیدر
(الحردة) حانك كسریله ساحل یمنده بربلده‌در (الحرافد) حانك فتحی وفانك
كسریله كزیده دوه‌لره دینور حرفد مفردیدر جعفر كبی (الحرقده) حانك وقافك
فتحیله بوغاز ایچره اولان دوكومه دینوركه خارجده كورینن بومریجه‌در (الحرقد)
زبرج وزننده آغزده دلك كوكنه‌دینور اصل اللسان معناسنه (الحراقد) حرافد
وزننده ومرادفیدر (الحرمد) جعفر وزننده (والحرمد) زبرج وزننده لون
ورایحه‌سی متغیر اولمش سیاه چاموره دینور (المحرمده) اسم فاعل بنیه‌سیله
ایچنده سیاه چاموری چوق اولان پیكاره دینور یقال عین محرمدة ای كثیرة الحمأة
(الحزد) حانك فتحی وزای معجمه‌نك سكونیله حصد معناسنه‌در كاسیذكر (الحسد)
فتحتینله (والحسود) قعود وزننده (والحسادة) سحابه وزننده برفاضل ومتنعم
آدمك نعمتی وفضیلتی كندوسنه متحول اولمسنی یاخود آندن زائل ومسلوب
اولمسنی تمنی ایلمك معناسنه‌در یقال حسده الشئ وحسد علیه حسدا وحسودا
وحسادة من الباب الاول اذا تمنی ان تتحول الیه نعمته وفضیلته اویسلبهما
شارح دیركه غبطه ایله فرق بوجهتندر زیرا غبطه برآدمك نائل اولدیغی
نعمتك مثلی كندیده دخی اولمغی تمنی ایلمكدر بنه اول آدمده اول نعمت برقرار
اولمق اوزره اهل عزیمت بونیده محظوراتدن عد ایدرلر وغبطه‌یه حسد اطلاق
عرف اولده شایع ایدی حتی مؤلف غبطه‌یی حسد ایله‌ده تفسیر ایلمشدر انتهی
وتقول حسدنی الله ان كنت احسدك ای عاقبنی علی الحسد پس جزاء حسد حسد
ایله تسمیه اونمشدر نته‌كه جزاء سیئه سیئه ایله مسمادر (التحسید) تفعیل وزننده
بودخی حسد معناسنه‌در یقال حسده بمعنی حسده (الحاسد) آندن اسم فاعلدر جمعی
حسد كلور ركع كبی وحساد كلور فساق كبی وحسده كلور فسده كبی (الحسود)
صبور وزننده وصفدر حسد جبلیسی اولان شخصه دینور جمعی حسد كلور
ضمتینله (التحاسد) تفاعل وزننده بری برینه حسد ایلمك معناسنه‌در یقال تحاسدا
اذا حسد بعضهم بعضا (الحشد) حانك فتحی وشین معجمه‌نك سكونیله بركدرمك
معناسنه‌در یقال حشد الشئ حشدا من الباب الثانی والاول اذا جمعه واكینك
جمله‌سی بتمك معناسنه‌در یقال حشد الزرع اذا نبت كله وناس بری برینه تعاون
خصوصنده عجله وسرعت ایلمك علی قول چاغرلمریله سرعتله اجابت ایلمك یاخود
برخصوص ایچون هرطرفدن كلوب بركمك معناسنه‌در یقال حشد القوم اذا خفوا
فی التعاون اودعوا فاجابوا مسرعین اواجتمعوا لامر واحد وناقه ممه‌سنده سودی
یاوری‌یه ویرمیوب وادرار ایلیوب یغمق معناسنه‌در یقال حشدت الناقة اذا
حفلت اللبن فی ضرعها وحشد جماعته اطلاق اولنور وشینك فتحیله‌ده جائزدر

(الاحشاد) همزه‌نك كسريله (والاحتشاد) افتعال وزننده (والتحاشد) تفاعل وزننده بونلر دخی ناس بركمك معناسنه‌در يقال احشد القوم واحتشدوا وتحاشدوا اذا اجتمعوا (الحشود) صبور وزننده شول ناقه‌يه دينوركه ممه‌سنده سودی تيز بركدرر اوله يقال ناقة حشود اذا كانت تسرع جمع اللبن فی ضرعها وشول ناقه‌يه دينوركه هرچكلدكده كبه قاله اصلا برنده بوش قالميه يقال ناقة حشود اذا كانت لاتخلف فرعا واحدا ان تحمل (الحشد) كتف وزننده شول مروتلو آدمه دينور درعهده‌سی اولان سعی ومدد وعول وبذل مال مقوله‌سی عنايتی قطعا ترك ودريغ ايلز اوله يقال رجل حشد اذا كان لايدع عند نفسه من الجهد والنصرة والمال وشول دره‌يه دينوركه آز يغموردن آنده صو آقوب كيدر اوله طپراغك بكلكندن اقتضا ايدر يقال وادحشد اذا كان يسيل من ادنى مطر وهركز صويی منقطع اولميان چشمه‌يه دينور يقال عين حشد اذا كانت لاينقطع ماؤها (المحتشد) اسم فاعل بنيه‌سيله ذكر اولنان حشد ايله معناى اولده مرادفدر (الحشاد) سحاب وزننده شول يره دينوركه طپراغی پك اولمغله ادنى يغمور ياغسه آقوب كيدر اوله على قول طپراغی كوشك اولمغله پك چوق يغمور ياغمدقجه آقمز اوله يقال ارض حشاد اذا كانت تسيل من ادنى مطر اولا تسيل الا عن ديمة (الحاشد) شول كسيه دينوركه ناقه‌نك هربار صاغمسی وقيام وتيماری خصوصنده اهمال وفتور ايلز اوله وچوق يمش طوتمش خرما دالنه اطلاق اولنور يقال عذق حاشد ای الكثير الحمل وبر كوچك قبيله آديدر (حشاد) كتان وزننده بروادی اسميدر (المحشود) شول آدمه اطلاق اولنوركه خلق امرينه مطيع اولمريله هربار خدمتنه سرعت وشتاب ايدوب مجتمع اوله‌لر يقال رجل محشود ای مطاع يحفون لخدمته ای يسرعون ويجتمعون اليه (الحصد) سعد وزننده (والحصاد) سحاب وزننده (والحصاد) كتاب وزننده اكين وچاير مقوله‌سنی بچمك معناسنه‌در يقال حصد الزرع والنبات حصدا وحصادا وحصادا من الباب الثانى والاول اذا قطعه بالمنجل واولمك معناسنه‌در يقال حصد الرجل اذا مات (الاحتصاد) افتعال وزننده حصد معناسنه‌در يقال احتصد الزرع بمعنى حصده (الحاصد) اسم فاعلدر اكين بچن آدمه دينوركه اوراقجی تعبير اولنور جمعی حصد كلور فسد كبی وحصاد كلور حساد كبی (الحصاد) سحاب وزننده مصدردركه ذكر اولندی واكينك بچم وقتنه دينور حانك كسريله‌ده جائزدر وبرنبات آديدركه قيون وكچی قسمی ايچون يپراقلری سلكلوب ديوشوريلوب وحصاد بچلمش اكينه‌ده دينور (الحصد) فتحتينله بودخی بچلمش اكينه دينور وبرنبات آديدر وقوريمش اوتاغه دينور وايپ محكم بوكلك معناسنه مصدر اولور يقال حصد الحبل حصدا من الباب الرابع اذا

اشتدفتله وكر يش وايب وزره مقوله‌سى متانت اوزره اوريلوب قوى ومحكم اولمق معناسنه‌در يقال حصد الوتر والحبل والدرع اذا استحكم صناعته (الحصيد) امير وزننده (والحصيدة) هابله بونلرده بچلمش اكينه دينور وحصيده اكينك بچم يردن اشاغيسنده طوغرى يرلرينه دينور كه ارالرينه اوراق انشلمز اولور كوكنه قريب اكزلرى اوله‌جقدر واكينلو ترلايه‌ده دينور مزرعه معناسنه (الاحصاد) همزه‌نك كسريله اكينك بچم وقتى كلوب چاتمق معناسنه‌در همزه حيونت ايچوندر يقال احصد الزرع اذا حان ان يحصد وايپى بوكمك معناسنه‌در يقال احصد الحبل اذا فتله (الاستحصاد) احصاد ايله معناى اوله مرادفدر يقال استحصد الزرع بمعنى احصد وطارلمق معناسنه‌در يقال استحصد الرجل اذا غضب وناس هر طرفدن كلوب برى برينه انضمام ايله بركمك معناسنه‌در كه معناى آتيدن مأخوذدر يقال استحصد القوم اذا اجتمعوا وتضافروا وايپ محكم بوكلمك معناسنه‌در يقال استحصد الحبل اذا استحكم اى فتل محكما (المحصد) مجمل وزننده شول قوريمش اكينه دينوركه هنوز كوكى اوزره يرنده قائم اوله ومحكم بوكلمش ايپه دينور يقال حبل محصد اى شديد الفتل بوعلاقه ايله رأى وفكر وتدبيرى متين اولان آدمه محصد الرأى اطلاق اولنور يقال رجل محصد الرأى اى شديده (الاحصد) احمر وزننده (والحصد) كتف وزننده (والمستحصد) اسم فاعل بنيه سيله بونلرده محكم بوكلمش ايپه دينور (الحصداء) حمراء وزننده حلقه لرى صيق وكوزلرى طار وبغايت محكم واستوار اولان زرهه دينور يقال درع حصداء اى ضيقة الحلق ومحكمة ويپراقلرى فراوان اولان اغاجه دينور يقال شجرة حصداء اى كثيرة الورق (المحصد) منبر وزننده اوراغه دينور منجل كبى (الحضد) حانك وضاد معجمه‌نك ضميله (والحضد) صرد وزننده حضض اسميدر كه حولان هندى ديدكلرى دارودر (الحفد) حانك فتحى وفانك سكونيله (والحفدان) فتحاتله ايشده كوجده پك جست وچابك دپرنوب سرعت ايلك معناسنه‌در يقال حفد الرجل حفد اوحفدانا من الباب الثانى اذا خف فى العمل واسرع وبرآدمه خدمت ايلك معناسنه مستعملدر يقال حفد فلانا اذا خدمه وحفدان خبب ديدكلرى يورويشدن دونجه يوريمكه دينور حفد كبى كه فتحتينله‌در كما سيذكر (الاحتفاد) افتعال وزننده بودخى حفد وحفدان معناسنه‌در يقال احتفد الرجل اذا خف فى العمل واسرع (الحفد) فتحتينله حافدك جمعيدر كه بركسه‌نك خدم واعوان وانصارينه دينور يقال هم حفده اى خدمه واعوانه وحفد وحفدان كبى خبيدن دون اولان يوريمكه دينور كه مراد سرعتله آدمى صيق صيق وتيز تيزجه آنه‌رق يوريمكدر يقال حفد الرجل حفد اوحفدانا اذا مشى دون الخبب (الاحفاد) همزه‌نك كسريله بودخى ذكر اولنان يورويشله يوريمك

معناسنه‌در

معناسنه‌در يقال احفد الظليم بمعنى حفد وبركمسه‌يى سرعت ايتدرمك معناسنه در يقال احفده اذا حمله على الاسراع (الحفدة) فتحاتله كذلك حافدك جمعيدر برادمك بناتنه يعنى قيزى اولادينه على قول اولاد اولادينه دينور وعلى رأى اصهارينه‌يعنى دامادلرينه دينور خدمتنده مسرع اولدقلريچون ومنه قوله تعالى [وجعل لكم من‌ازواجكم بنين وحفدة] الاية وحفده الاجه ونقشكارى ايشليلره‌اطلاق اولنور سرعتلريچون (الحفيد) امير وزننده بودخى برآدمك ولدولدينه دينور مؤلف بوراده مسامحه ايلشدر تركيده اكا طورون تعبير اولنور (المحفد) مجلس‌على قول منبر وزننده برطونه ظرفدركه دابه قسمنه آنكله يم ويريلور طوربه كبى ومحفد مجلس وزننده مطلقا اصل وبنياد معناسنه‌در خاصة دوه اوركجنك اصلنه يعنى كوكنه ودبنه دينور وآلاجه ومنقش ثوب وقاشك آلاجه‌سنه ونقشنه دينورمؤلف ووشى الثوب عبارتيله رسم ايلمكله شارح ديركه فى الحقيقه آلاجه مراددر ياخود ثوب موشى تأويلنده‌دركه آلاجه ثوب ديمك اولور ومحفد يمن اولكه‌سنده بر قريه آديدر (المحتفد) معتقد وزننده سريع القطع اولان قلجه اطلاق اولنور يقال سيف محتفد اى سريع القطع (المحفد) منبر وزننده ثوبك اوجنه دينور وبرنوع پيمانه اسميدركه آنكله‌نسنه اولچيلور شارحك بيانته كوره قنقل‌ديدكلرى اولچكدر (محفد) مقعد وزننده يمنده سحول قضاسنده برقريه‌در (المحفود) مخدوم معناسنه‌دركه كنديسنه خدمت اولنان آدمدر يقال‌رجل محفود اى‌مخدوم (الحفرد) زبرج وزننده جوهر دانه‌سنه دينور حب الجوهر معناسنه وبرنوع نبات آديدر (الحفندد) سفرجل وزننده شول مال يعنى دواب ومواشى صاحبنه دينوركه اوزرلرينه حسن قيام يعنى تقييد وتيمارى خصوصنده كوزل اهتمام ايدر اوله (الحقد) حانك‌فتحى وقافك سكونيله (والحقد) فتحتينله (والحقيدة) عقيده وزننده عداوتى‌قلبنده امساك ايلمك يعنى‌درونده‌كين طوتمق معناسنه‌در يقال حقد عليه وحقد عليه حقدا وحقدا وحقيدة من الباب الثانى والرابع اذا امسك عداوته فى قلبه وتربص لفرصتها اى لاجراء عداوتها وحقد حانك كسريله اسم اولور كين معناسنه جمعى احقاد وحقود كلور وحقايد كلور وحقد فتحتينله يغمور قطعا ياغميوب محتبس اولمق معناسنه‌در يقال حقد المطر حقدا من الباب الرابع اذااحتبس وبلود يغمور ياغدرميوب امساك ايلمك معناسنه‌در يقال حقدت السماء اذا لم تمطر ومعدنده ماده قالميوب برنسنه چقمز اولمق معناسنه‌در يقال حقد المعدن اذاانقطع فلم يخرج شيئا ودابه يك سموروب لحم وشحمله بدنى طولمق معناسنه‌در يقال حقدت الناقة اذاامتلأت شحما (التحقد) تفعل وزننده بركمسه‌يى درونده كين طوطوب اجراسنه فرصت كوزتمك معناسنه‌در يقال تحقد عليه بمعنى حقد عليه (الحقود)

حسود وزننده پك كيندار اولان كمسيه دينور يقال رجل حقوادى كثير الحقد (الاحقاد) همزه‌نك كسريله برآدمى آخر حقنده كيندار ايلك معناسنه‌در يقال احقده اذا صيره حاقدا ومعدندن فلزاته متعلق نسنه آريوب بولمامقله صفراليد اولمق معناسنه‌در يقال احقد القوم اذاطلبوا من المعدن شيئا فلم يجدوه (الاحتقاد) اعتقاد وزننده بودخى يغمور قطعا ياغميوب محتبس اولمق معناسنه‌در يقال احتقد المطر اذااحتبس (المحقد) محتد وزننده ومرادفيدركه اصل وبنياد معناسنه‌در (الحقلد) عملس وزننده پك بخيل وناكس ونامرده دينور يقال رجل حقلداى ضيق بخيل مؤلف بصائرده ضيق كلمه‌سى بخل معناسنه‌ده مستعمل اولمغله مثلا ضيق بخيل قوللرنده مبالغه‌يى مفيد اولور ديو بيان ايلمكه وانقولينك حقلدى خلقى طاراولان بخيل ايله ترجمه‌سى مضايقه‌لودر وحقلد ضعيف وبيمجال كمسيه دينور وزهير نام شاعرك شعرنده واقع اولان حقلد آثم وكناهكار ياخود حقد وعداوت معناسنه‌در كرچه مجموع نسخه‌لرده الاثم لفظى ممدايله مضبوطدر لكن مقتضاى ترديد آثم وكناهكار اولمق اغلب ملحوظدر ومؤلفك قول زهيردن مروى اشبو بيتدر نقى تقى لم يكثر غنيمة * بنهكة ذى قربى ولابحقلد * نته كه مغنى اللبيب صاحبى باب خامسده بووجه اوزره رسم ايلمشدركه بروقتده ابوحيان ايله برمحلده اجتماعمز اولمغله بيت مزبورده واقع ولابحقلده لفظنك معطوف عليهندن بكا سؤال ايلدى بندخى ابتدا حقلدك معناسنى بيلملم ديو لغته مراجعت اولندقده حقلد سيئ الخلق معناسنه اولديغى معلوم اولمغله پس ولابحقلد قولى شئ متوهمه معطوفدر زيرا لم يكثر غنيمة قولى ليس بمكثر سبكنده‌در ديدكده پسند واستعظام ايلدى بوصورتده مؤلفك قولنه ايكى وجهله مخالفدر وبونك وزنى فعلل‌در (الحقلد) زبرج وزننده بدخوى وثقيل وكرنجان اولان كمسيه دينور يقال رجل حقلد اى سيئ الخلق ثقيل الروح (الحكد) حانك فتحى وكافك سكونيله اصلنه رجوع ايلك معناسنه‌در يقال حكد الشئ الى اصله حكدا من الباب الثانى اذا رجع اليه (الاحكاد) همزه‌نك كسريله كيرلنوب برشيئه طيانمق معناسنه‌در يقال احكد الرجل اليه اذا تقاعس واعتمد اليه (المحاكدة) محاكمه وزننده احكاد معناسنه‌در يقال حاكد اليه بمعنى احكد (المحكد) محتد وزننده ومرادفيدركه؛ اصل وبنياد معناسنه‌در وصغنه‌جق يره دينور ملجأ معناسنه (الحلبد) زبرج وزننده يردن يابمه قصه دوه‌يه دينور مؤنثى حلبده‌در (الحلبدة) علبطه وزننده ايرى كوده‌لو قيونلره دينور يقال ضأن حلبدة اى ضخمة حلبد مفرديدر (الحلقد) قافله زبرج وزننده بدخوى وكرنجان كمسيه دينور حقلد كبى (المحاليد) مقاليد وزننده سودلرى چكلمكه بشلامش دوه‌لره دينور يقال ابل محاليد اى ولت البانها مفردى نامذكوردر (الحمد) حانك فتحى

ومميك

ومیمك سكونیله شكر وسپاس معناسنه در مراد ثناء جمیلدر مؤلفك بصائرده بیاننه كوره
حمد ثناء بالفضیله دن عبارتدر مدحدن اخص وشكردن اعمدر زیرا مدح بالاختیار
ومسخرا یعنی خلقة جمیله مقابلنده واقع اولور مثلا جود وسخا مقابلنده اولدیغی كبی
طول وقامتی وحسن وصباحتی مقابلنده دخی مدح اولنور وحمد بوراده همان جود
وسخا مقابلنده اولور حسن مقابلی اولماز وشكر همان نعمت واحسان مقابلنه مخصوصدر
پس هر شكر حمد اولوب هر حمد شكر دكلدر وهر حمد مدحدر وهر مدح حمد دكلدر
ولغوی وعرفینك متعلق ومدلول ومورد جهتلریله فرقلر دیابیج كتب مصنفیده
مبسوط ومشحوندر انتهى وحمد جزاء وعوض ومكافات معناسنه استعمال اولنور
ورضا وخوشنودلق معناسنه استعمال اولنوز واوزرینه لازم كلان حق ومنت نعمتی
ادا ایلمك معناسنه استعمال اولنور (المحمد) مجلس وزننده (والمحمد) مقعد
وزننده (والمحمدة) میم ثانیه نك كسریله (والمحمدة) میم ثانیه نك فتحیله بونلرده
حمد معناسنه مصدرلردر یقال حمده حمدا ومحمدا ومحمدا ومحمدة ومحمدة من الباب الرابع
شارح دیر كه محمده اسم دخی اولور مایحمد به معناسنه كه سبب حمد اولان خصلتدن
عبارتدر محامد بونك جمعیدر وحمد برنسنه یی پسندیده بولمق معناسنه اولور یقال
حمد الارض اذا صادفها حمیدة وتقول احمد الیك الله ای اشكره عندك معلوم
اوله كه كلام مزبورده واقع حمد لفظی الی ایله صله لنمغله بعضلر مؤلف كبی تأویل
ایلدیلر وبعضلر الی مع معناسنه اولمغله احمد معك الله دیمكدر دیدیلر وبعضلر اشكر
الیك نعم الله ایله تأویل ایلدی وبعضلر انها فعلنی تضمین ایله انتهى الیك حمد الله دیمكدر
دیدیلر انتهى وحمد محمود معناسنه وصف بالمصدر اولور یقال رجل حمد ومنزل حمد
ای محمود وامرأة حمدة ای محمودة بونده مصدریت مقطوع النظردر (المحمود)
(والحمید) فعیل بمعنی مفعولدر مؤنثی حمیده در وبونده هاء الحاقی فاعل معناسنه
اولانه تشبیهله وحمید اسماء رجالدندر (الاحماد) همزه نك كسریله برآدمك امری حمده
مؤدی اولمق امری محمود اولمق معناسنه در كه همزه صیروب ایچوندر علی قول
مدح وثنا اولنه جق ایش ایشلمك معناسنه در یقال احمد الرجل اذا صار امره
الی الحمد اوفعل مایحمد علیه وبرنسنه یی دلخواه اوزره پسندیده بولمق معناسنه در
یقال احمد الارض اذا صادفها حمیدة وبرآدمك فعل ومذهبندن راضی اولوب لكن
نشر واشاعه دن ابسم اولمق معناسنه در یقال احمد فلانا اذا رضی فعله ومذهبه
ولم ینشره للناس بوراده واو او معناسنه در وبرادمك ایشلدیكی ایش كندی عندنده
پسندیده اولمق معناسنه در یقال احمد الرجل امره اذا صار عنده محمودا یعنی ایشنی
كوزل ایلمكله بكندی (التحمید) تفعیل وزننده كه تكثیر ایچوندر مكرر احمد وثنا
ایلمك معناسنه در یقال حمد الرجل اذا حمد الله مرة بعد مرة ومنه محمد علیه الصلوة

والسلام كانه حمد مرة بعد مرة (الحماد) مبالغه‌در يقال انه لحماد الله عزوجل اى كثير الحمد (حماد) قطام وزننده مصدردن معدولدر حمد وشكر ايلمك معناسنه‌در تقول حمادله اى حمدا وشكرا له كلمة معدوله مبالغه‌يى متضمن اولمغله مؤلف شكرى دخى ارداف ايلمشدر (حمادى) قصارى وزننده (وحماد) الف مقصوره‌سز قصاروزننده غايت ومنتها معناسنه‌در يقال حماداك ان تفعل وحمادى ان افعل كذا اى غايتك وغايتى معلوم اوله‌كه حداد ماده‌سنده نوعا بسط اولنديغى اوزره بووزنلرده اولان بعض الفاظ موزونى اولان قصارى وقصار كلمه‌لرينه حمل ايله غايت ومنتها معناسى اراده وهر ماده‌نك مدلولى دخى اعتبار اولنور وقصارى دخى بوكونه‌دركه عاقبت مقصوره ديمكدر وبونلر لازم الاضافه‌در پس حماداك لفظى عاقبتك المحموده قوه‌سنده‌در وبونلر استعمالات عربده شايعدر (احمد) اسعد وزننده (حميد) زبير وزننده (حامد حماد) كتان وزننده (حميد) امير وزننده (حمد) سعدوزننده (حمدون حمدين حمدان) سلمان وزننده (حمدى) سكرى وزننده (حمود) تنور وزننده (حمدويه) دالك وواوك فتحى ويانك سكونيله بونلرك مجموعى اسماء رجالدندر شارح ديركه حمدويه اهل لغت عندنده وجه مذكور اوزره‌در لكن محدثين دالك ضم ومدى ويانك فتحيله تلفظ ايدرلر (يحمد) يمنع وزننده (ويحمد) علم لفظنك آتيسى يعنى مستقبلى وزننده برقبيله پدرينك اسميدر كه ثلاثى ومزيددن زبانزده‌در جمعنده يحامد دينور يعنى كيدزك قبيله اسمى اولمغله جماعتنه يحامد ديرلر بونده هاء تأنيث جمع الحاقيله يحامده ديمك موجه ايدى مهالبه كبى لكن شاذدر ياخود هر فردى يحمد اعتبارينه مبنيدر (الحمدة) فتحاتله آتش علوينك كورلتوسنه دينور تقول سمعت حمدة النار اى صوت التهابها (المحتمد) اسم فاعل بنيه‌سيله پك اسى ديمكدر معناى مزبور بوندن مأخوذدر شارح ديركه احتمد احتدم مقلوبى اولوب بعده تصريف وذكر اولنان حمده دخى بوندن اخذ وغضب معناسى دخى تفريع اولندى يقال يوم محتمد اى شديد الحر (حماده) حمامه وزننده يمامه‌ده بر ناحيه‌در (المحمدية) نواحئ بغدادده برقريه‌در واسكندريه نواحيسندن ارض برقه‌ده بر بلده‌در وافريقيه‌ده زاب ناحيه‌سنده بربلده‌در وكرمان ايالتنده بر بلده‌در و تونس قربنده بر قريه‌در ورى شهرنده بر محله‌در ومغربده ايالت مسيله‌نك مدينه سى اسميدر ويمامه‌ده برقريه‌در (التحمد) تفعل وزننده امتنان ايلمك معناسنه‌در تقول هو يتحمد على اى يمتن (الحمدة) حانك ضميله همزه وزننده چوق حمد ايدن آدمه دينور يقال رجل حمدة اى مكثر الحمد للاشياء (الحمد) فتحتينله طارلمق معناسنه‌در يقال حمد الرجل حمدا من الباب الرابع اذا غضب (الاحمد) اسعد وزننده افعل تفضيلدر و منه المثل ★ العود احمد ★ اى اكثر حمدا زيرا اكثرى برنسنه‌يه كركى كبى تجربه و خبرت

و يقين تحصيل ايلدكجه اكا عودت اولنمز بو وجهله اكا رجوع بغايت محمود
وموافق اولمغله مؤدى حمد كثير اولور پس احمد قولى اكسب للحمدلة تأويلنده
اولور ياخود معناسى برادم لطف واحسان ايلمسه البته مظهر حمد و ثنا اولور
واكر ينه احسان ايلمكه عودت ايدرسه اولكيدن ازيد حمد وثنايه مؤدى اولور
بوتوجيهلره كوره بمعنى فاعلدر وعند البعض احب كلمه‌سى بوراده بمعنى مفعولدر
احسان ابتداء محمود واكر اكا عودت ايدرسه بغايت محمود اولمغه احق واليق در
ديمك اولورمثل مزبورى ابتداء خداش بن حابس ايراد ايلمشدر بنى ذهل قبيله‌سندن
رباب نام محبوبه‌نك تزوجنه طالب اولدقده فقرينه مبنى قيزك پدر ومادرى رد وابا
ايلمريله مزبور دخى برمدت ترك ايدوب لكن عشق ومحبتى اولمغله تحمل ايده‌ميوب
ينه كوى دلارا ديه‌رك آرامكاهلرى جانبنه توجه ايلمكله اوبه‌لرينه تقرب ايلدكده
نظم ايلديكى ابياتى كه اشبو ★ الاليت شعرى يارباب متى ارى ★ لنامنك محجااوشفاء
فاشتفى ★ بيتى اول جمله‌دندر انشادينه ابتدار ايدوب درون خيمه‌ده رباب شعر
مذكورى كوش و حفظ و خداشه مقصودك معلومم اولدى على الصباح پدرمه
كلوب ينه بنى خطبه وطلب قيل خبريله برآدم ارسال ايلدكدنصكره والده‌سنه هل
انكح الا من اهوى والتحف الا من ارضى يعنى بن محبت ايلديكم وراضى وخشنود
اولديغم آدمدن غيرى‌يه مى تزويج اولنه‌جغم ديدكده مادرى لا ديدى پس قضيه
بويله ايسه بنى خداشه تزويج ايدك ديدكده مادرى خداش قليل المال اولمغله سنى
اكا نيجه ويره‌لم ديدى رباب اذا جمع المال السئ الفعال فقبحا للمال ديمكله مادرنى
الزام ايلدى بوجانبدن خداش دخى على الصباح اوبه‌لرينه كلوب اختطاب ايلدكده
ربابى تزويج ايلمريله خداش ★ العود احمد ★ والمرأة ترشد ★ والورد يحمد ★
ديمكله من بعد كلام مزبور ضرب مثل اولدى (محمود) قرأن كريمده سورة فيلده
مذكور اولان فيلك اسميدركه ابرهه ديدكلرى تبهكار آنكله هدم بيت الله الحرام
قصديله مكه‌يه اعتزام ايلمشيدى مكه‌يه تقرب ايلدكده فيل مزبور بروك ايدوب
هرنقدر اقدام ايتديلر ايسه توجهدن روكردان اولوب عاقبت جنود ابابيل ايله
مخذول وكعصف مأكول اولديلر (احمد) وجه مذكور اوزره اسمادندر احمد
بن محمد بن يعقوب بن حمدويه محدثيندندر بوراده حمدويه حانك ضمى وميم مشدده‌نك
ودالك مديله‌در ياخود حمدوه‌در ياسز (حمدونه) زيتونه وزننده هارون الرشيد
مرحومك دخترلرى اسميدر وحمدون بن ابى ليلى محدثدر (حمديه) عربيه وزننده
ابو الحصين‌دن راوى مسند امام احمد اولان ابراهيم بن محمدك جدى اسميدر
(الحمردة) سلسله وزننده حوض دبنده قلان بولانق چامورلى صويه دينور
(الحند) عنق وزننده اشمه تعبير اولنان خرده قويلره دينور مفردى حنود در

قبول وزننده (الحجد) قنفذ وزننده اوزون اوزادی قوم يغنه دينور (الحجود)
زنبور وزننده بوغازك دليكنه دينوركه هوا كيروب نفس آله‌جق مجرادر حنجره
كبی وبر نوع اوزون شيشه‌يه دينوركه ايچنه كوز اوتی كبی سفوفلر قورلر وكوچك
سپت شكلنده بر كونه ظرف اسميدر (الحود) حانك فتحی وواوك سكونيله حيد
لفظنده لغتدركه عنقريب مذكوردر پس واوی ويائی اولور (حاود) واوك
كسريله حدان قبيله‌سندن منشعب بر قبيله آديدر (المحاودة) مفاعله وزننده بر آدمه
استمه علتی اصلا صاليوير ميوب مستولی اولمق معناسنه‌در يقال فلان تحاوده الحمی
ای تتعهده (حود) هود وزننده بر موضعدر (الحيد) كيد وزننده (والحيدان)
جولان وزننده (والمحيد) مصبر وزننده (والحيود) قعود وزننده (والحيدة)
قعده وزننده (والحيدودة) شيخوخه وزننده بر نسنه‌دن ميل وعدول ايلك
وصاپمق معناسنه‌در يقال حاد الرجل عنه يحيد حيدا وحيدانا ومحيدا وحيودا
وحيدة وحيدودة اذا مال وحيد كيد وزننده اسم اولور بر شيئك جوانبندن تومسك
اولان يرينه دينوركه بادئ نظرده ديوار كبی اوراسی مشخص اولور مراد هر شيئك
يومری اولان يری اوله‌جقدر مثلا باشده قفا چقورندن يوقريجه ايكی طرفلی قناد
طرزنده اولان كمكلرك هر بری كبی تقول ضربت علی حيدة رأسه وحيدی رأسه
وهما انحرفان فی جانبيه كذلك قولغك اطرافندن وجوددن زياده اولان كمك كبی كه
سرد وتومسك محللريدر وحيد الجبل طاغك كوكسنده ياخود كنارنده قناد كبی
بر طرفه مرتفع اولان يرينه دينور ومطلقا پك اكری اولان ايكو وقبورغه كمكنه
دينور وبونلر تسميه بالمصدردر محللرندن بر طرفه مائل اولديغيچون اطلاق اولندی
وحيد يبان كچيسنك بوينوزنده اولان دوكومه وبوغومه اطلاق اولنور ومطلقا
بوينوز وطاغ وتپه مقوله‌سنده اولان طوماخ تومسكه دينور جمعی حيود واحياد
كلور وحيد كلور عنب وزننده وحيد مثل ونظير معناسنه‌در حانك كسريله‌ده
لغتدر (الحيدان) سحبان وزننده طوار قسمی يورركن اياقلرندن بر طرف اولان
چقل طاشلرنه دينور وحيدان بر رجل آديدر (الحيد) فتحتينله طعامه دينور
وقيون قسمنك ياوريسی ولادت دمنده قارننده ايليشوب خروجی دشوار اولمق
حالتنه دينور (الحيدی) جمزی وزننده خودبين ومحتال كمسه‌نك يورويشنه دينور
يقال يمشی حيدی ای مشية المحتال وحيدی وحيد كيس وزننده شول اركك اشكه
دينوركه شطارت وجنبشندن كندی كولكه‌سندن اوركوب بر طرفه صاپوب
صچرار اوله يقال حمار حيدی وحيد اذا كان يحيد عن ظله نشاطا مذكر اوصافنده
اشبو حيدی لفظندن غيری فعلی وزننده وارد اولمامشدر شارح ديركه ولظی
ووقری وقفطی وجمزی كلمه‌لری دخی وزن مذكور اوزره‌در ولظی شديد الدفع

كشى يه و وقرى قيون چوبانه وقفطى كشير النكاح اولان كشى يه و وجزى
سريع حماره دينور (حيده) كيده وزننده (حيد) حانك كسريله (احيد) احمد
وزننده (حياده) سعاده وزننده اسمادندر (حيدعور) عينك ضمى و واوك
تشديديله ياخود حيد قور ياخود حيد خور يمنده برطاغدركه آنده برمغاره واردر
ايچنده سحر تعلم اولنور (المحايدة) مفاعله وزننده (والحياد) حانك كسريله بر نسنه دن
برطرف اولمق معناسنه‌در يقال حايده محايدة وحيادا اذا جانبه (الحياد) سحاب
وزننده شئ معناسنه‌در ياخود برصاغم سوده دينور يقال ماترك حيادا اى شيئا
اوشخبا من اللبن (الحيده) كيده وزننده بر نسنه‌يه كج نظر ايلمكه دينور تقول
مانظر الى الانظر الحيدة اى نظر السوء يعنى فيه حيدودة (حيدى حياد) فيحى
فياح وزننده بورادن برطرف اول برجانبه عدول ايله ديمكدركه حيدوده ايله
امردر (وحياد) قطام وزننده فى الاصل داهيه‌يه خطابدر بعده دفع اول ثقلت
واستيلايى ترك ايت ديجك يرده مثل اولمشدر كرك مذكر وكرك مؤنث اولسون
(التحييد) تفعيل وزننده بر نسنه‌يى اكرى بوكرى قلق معناسنه‌در يقال قد السير
فيده اذا جعل فيه حيودا
﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ (الاخبنداء) اسرنداء وزننده انسان و سائر حيوان فيل
كبى بيوك جثه‌لو وصلب ومتين اولمق معناسنه‌در يقال اخبندى البعير اذا عظم
وصلب وكوده‌نك سكيرلرى تام وكامل اولمق معناسنه‌در يقال اخبندى الرجل اذا
تم قصبه (الخبنداة) حبنطاة وزننده كوده‌سنك سكيرلرى تام ووافر اولان ياخود
اتنه طلو صق كوده‌لو على قول قيناقلرى قرمان قيونى قويرغى كبى طولغون
اولوب آغرلغندن چكه‌مز اولان خاتونه دينور يقال جارية خبنداة اى تامة القصب
اوتارة ممتلئة اوثقيلة الوركين وقباق طولمه‌سى كبى طولغون و دكرى بالدره دخى
وصف اولور يقال ساق خبنداة اى مستديرة ممتلئة بونك مذكرى خبندى در
حبنطى وزننده جمعى خباند وخبنديات كلور (الخدان) خانك فتحى ودالك تشديديله
وتثنيه بنيه‌سيله (والخدمان) خانك ضميله يوزده كوزلرك قوبرقلرندن آوردك نهايتنه
قدر يرلره دينور ياخود برونى صاغ وصولدن محيط ومكتنف اولان يرلره ياخود
كوزك خانه‌سندن چكه كمكنه قدر يره دينور تركيده يكاق وفارسيده رخسار دينور
اختلاف مذكورك مرجعلرى متحددر مفردى اولان خد مذكردر اذن وعينه مقيس
دكلدر زيرا تعدد حقيقيسى يوقدر ايكى يكاق بر يوزدر وخد يوله اطلاق اولنور
طريق معناسنه خد مذكوردن مستعاردر وجماعت انسانى‌يه اطلاق اولنور جبهه
كبى يقال مضى خد من الناس اى جماعة و يرده اولان اوزون اوزادى حفره‌يه
يعنى ياريغه وخندكه اطلاق اولنور وكوچك نهر وجدوله اطلاق اولنور وهودج

ومخفه‌نك صفحه‌سنه يعنى صاغلو صوللو اخشابنك يوزلرينه اطلاق اولنور جمعى
اخده كلور وخداد وخدان كلور خالك كسريله وخد مصدر اولور برشئ برنسنه‌يه
تأثير ايدوب بر ايلك معناسنه‌در يقال خد الدمع فى خده خدا من الباب الاول
اذا اثر فيه (الخده) خانك ضميله ذكر اولنان خدتانك مفرديدركه يكاغه دينور
لغت قليله‌ده وخد كبى يرده اولان اوزون اوزادى خندكه وياريغه دينور (الاخدود)
اسلوب وزننده بودخى يرده اولان اوزون ياريغه و خندكه دينور جمعى اخاديد
كلور و اخاديد قامچى ايله ضرب اولنان شخصك كوده‌سنده حادث اولان اثرلره
دينوركه اوزون اوزادى ياريق و چتلاقلو اولور (التخديد) تفعيل وزننده
(والتخدد) تفعل وزننده كوده‌نك اتى مهزول اولوب ازالمق معناسنه‌در كوياكه
هر يرى اخدود كبى اولور يقال خدد لحمه و تخدد اذا هزل ونقص و تخديد
بو معناده متعدى اولور يقال خدد السير لحمه اذا هزله ونقصه وتخددات بورشمق
معناسنه‌در يقال تخدد اللحم اذا تشنج (خداء) دالك تشديديله بر موضعدر
(الخدود)حدود وزننده طائف نواحيسندن برناحيه‌در (خدالعذراء) شهر كوفه‌نك
لقبيدر (خدد) زفر وزننده بنو سليم يوردنده بر موضعدر وهجر تابنده بر صو
آديدر (الخداد) كتاب وزننده دوه قسمنك خدينه مخصوص بر تمغا آديدر وبر موضع
اسميدر (خدخد) هدهد وزننده (وخد خد) علابط وزننده بر بوجك آديدر
(المخادة) مفاعله وزننده برآدمه غيظ وكين حسبيله عملنده معارضه ايلك معناسنه‌در
يقال خاده مخادة اذا خنق عليه فعارضه فى عمله (الخريد) فريد وزننده (والخريدة)
هايله (والخرود) صبور وزننده اصلا مس اولنمامش يعنى دامننه دست رجال
طوقنمامش بكر قيزه دينور على قول بغايت اهل حيا وپرده كى اولمغله مجلسده
اكثرى ساكت واپسم وآوازى نرم وآهسته اولان قيزه دينور بنات زمانه كبى
تقول رأيت خريد او خريدة وخرودا اى بكر الم تمس او الخفرة الطويلة السكوت
الخافضة الصوت المتسترة جمعى خرائد كلور وخرد كلور ضمتينله وخرد كلور ركع
وزننده كوياكه اسم فاعلدن جمعدر وخريد شرم وحيا اثرينه مقرون نرم وملايم
واهسته سسه دينوركه قيز سسى تعبير اولنور يقال صوت خريد اى لين عليه
اثر الحياء وخريده دلنمدك انجويه اطلاق اولنور يقال لؤلؤة خريدة اذا كانت لم
تثقب (الخرد) فتحتينله قيز خريد اولمق معناسنه‌در يقال خردت الجارية خردا
من الباب الرابع اذاصارت خريدا وخرد اوزون اوزادى خاموش اولمق معناسنه‌دركه
خريده معناسندن متفرعدر يقال خرد الرجل اذا طال سكوته (التخرد) تفعل
وزننده بو دخى قيز خريده اولمق معناسنه‌در يقال تخردت الجارية يعنى خردت
(خرد) فرد وزننده سعد بن زيد مناة نام كسه‌نك لقبيدر (الاخراد) همزه‌نك

كسريله اوزون اوزادی سکوت ایلك معناسنه‌در يقال اخرد الرجل اذا سكت طويلا واوتانمق معناسنه‌در يقال اخرد الغلام اذا استحيى ولهو ولعبه مائل اولمق معناسنه‌در يقال اخرد الى اللهو اذا مال اليه وذل وحقارتدن ناشی خموش اولمق معناسنه‌در يقال اخرد الرجل اذا سكت من ذل لا حياء (الخربد) علبط وزننده اکشی وبغایت قویو یوغرده دینور (المخرمد) اسم فاعل بنیه‌سیله مقیم یعنی دائما خانه‌سنه اقامته ملازم آدمه دینور ودائماباشنی یره اکوب خاموش واپسم طوران کمسیه دینور (خویز منداد) خانك ضمی وزای معجمه‌نك کسری ومیمك فتحی ونونك سکونیله امام ابو بکر المالکی الاصولی پدرینك اسمیدر (الخضد) خانك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله اغاجك دالنی یارمقسزین وآیر مقسزین قیرمق معناسنه‌در کرك یاش وکرك قوری اولسون يقال خضد العود رطبا اويابسا خضدا من الباب الثانی اذا كسره ولم يبن مؤلفك بصائرده بیاننه کوره اکثر استعمالی رطب وملایم نسنه ده‌در وخضد کسمك معناسنه‌در يقال خضد الشئ اذاقطعه ودوه قسمی بر آخر دوه ایله اوغراشوب بیوننی باصوب اکمك معناسنه مستعملدر يقال خضد البعير عنق آخر اذا ثناه واغاجك تیکنلرنی کسوب کیدرمك معناسنه‌در يقال خضد الشجر اذا قطع شوكه وبر نسنه‌یی شدتله سسلندیره‌رك اکل ایلك على قول خيار وهاويج مقوله‌سی کورك ویاش نسنه اکل ایلك معناسنه‌در يقال خضد زيد اذا اكل اكلا شديدا او شيئا رطبا كالقثاء والجزر (الانخضاد) انفعال وزننده (والتخضد) تفعل وزننده خضدك معنای اولندن مطاوعلر‌در يقال خضد العود فانخضد وتخضد ای انكسر بلا ابانة وانخضاد میوه مقوله‌سی پاره‌لنوب طاغلمق معناسنه‌در يقال انخضدت الثمار اذا تشدخت (الخضد) فتحتينله میوه قسمی صولوب بز مرده اولمغه دینور وخضد شول درد ووجعه دینور اعضایه عارض اولوب لکن کسر اولمغه بالغ اولمز يعنی وجوده شکستلك ایراث ایده‌جك درجه‌ده اولمز وشجردن کسلمش یاش وتازه بداغه على قول قرلمش بداغه دینور وخضد بر نبات آدیدر وخضد نبات قسمنده اولان کوشکلکه وضعف وتوانی‌یه دینور بو جهتله خيار مقوله‌سی نسنه‌ده اولان کورکلکه‌ده دینور که تکسری موجبلردر (الخضاد) سحاب وزننده خضد کبی وجع مزبوره دینور وبر شجر آدیدر (اليخضود) يعفور وزننده بو دخی اغاجدن قیرلمش بداغه دینور (الخضد) کتف وزننده (والمخضود) قيام وحرکتدن عاجز وفرومانده آدمه اطلاق اولنور يقال رجل خضد ومخضود ای عاجز عن النهوض (المخضد) منبر وزننده شدید الاکل اولان کمسیه دینور که پك پك وبدبد سسلندیره‌رك اکل ایدر يقال رجل مخضد ای شديد الاكل (الاخضد) احمر وزننده (والمخضد) اسم فاعل بنیه‌سیله اکیلوب بوکیلن شیئه دینور تازه چبوق کبی (الاخضاد) همزه‌نك کسریله طای

قسمی جنبشندن و بوطورلغندن اغزنده اولان لجامك طماغنی چکه‌یه چالوب ایکی طرفه چکشدرمك معناسنه‌در یقال اخضد المهر اذا جاذب المرود نشاطا ومرحا (الاختضاد) افتعال وزننده دوه‌یه یواشیمق ایچون بور نسه‌لق یکوروب بنمك معناسنه‌در یقال اختضد البعیر اذا خطمه ورکبه (الخفد) خانك فتحی وفانك سکونیله (والخفد) فتحتینله (والخفدان) فتحاتله یوریمکده سرعت ایلمك یعنی تیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال خفد الرجل وخفد خفدا وخفدا وخفدانا من الباب الاول والرابع اذا اسرع فی مشیه (الخفیدد) فعیلل وزننده جست وسریع انسان وحیوانه دینور وارکك دوه قوشنه دینور ظلیم کبی جمعی خفادد دو خفادید وخفید ذات کلور وخفیدد ابوالاسود بن حمران نام کسه‌نك فرسی اسمیدر (الخفدود) بهلول وزننده (والخفدد) قنفذ وزننده یراسه قوشنه دینور خفاش کبی وخفدود بر بشقه قوشك دخی اسمیدر (الاخفاد) همزه‌نك کسریله ناقه یاوریسنی ناقص دوشورمك معناسنه‌در یقال اخفدت الناقة اذا اخدجت وکبه اولمیان ناقه کندیسنی کبه صورتنده کوستورمك معناسنه‌در یقال اخفدت الناقة اذا اظهرت انها حامل ولم تکن (الخفود) صبور وزننده ناقص یاوری دوشرر اولان ناقه‌یه دینور (خفدان) سرطان وزننده بر موضعدر (الخلد والخلود) قعود وزننده بقاء ودوام یعنی ابدی ودائمی قالمق معناسنه‌در یقال خلد خلدا وخلودا من الباب الاول اذا دام وبقی مؤلفك بصائرده بیاننه کوره خلد وخلود بر شیء تغییر وفساد اعتراضندن متبری وسالم اوله‌رق حالت اصلیه‌سی اوزره باقی اولمق معناسنه موضوعدر بو جهتله تغیر وفسادی پك کیچ اولان نسنه‌یی عربلر خلود ایله وصف ایدرلر از جمله ایامه خوالد اطلاق ایدرلر طول مکثی حسبیله یوخسه دوام وبقا اعتبارینه مبنی دکلدر زیرا فانیدر وبو مناسبتله دوام وبقاء معناسنده استعمال ایدرلر عصاتك خلود فی النار اولمری طول مکث اعتباریله‌در وخلد جنته اطلاق اولنور وصف بالمصدردر یاخود دارالخلد تأویلنده‌در تقول ادخلنا الله الخلد ای الجنة وخلد بر نوع طویغار قوشنه دینور و کوزسز صیچانه علی قول کوزسز بر کوچك جانوره دینورکه قیرلرده یره آلتنده ساکن اولور صوغانی ویراصه‌یی پك سومکله دلیکی آغزینه وضع ایدرلر رایحه‌سنی آلدقده چقوب صید ایدرلر وبونده خانك فتحیله‌ده لغتدر مؤلف بوجانوری کرچه تردید ایله ذکر ایلدی لکن ایکیسی بردرکه ترکیده کوستبك وکوز صیچان وکوزسز سپل تعبیر ایدرلر ترلالری دلك دلك ایدرلر معروفدر اوست دوداغنی تعلیق حمای ربعه نافع ودماغنی کل یاغیله دوکوب طلا ایلسه‌لر برص وبهق وتمرکی واوبوز وصراجه وکلف وسائر بشره امراضنه مفیددر واشبو خلد لفظنك جمعنده مناجد دینورکه

لفظنك غيريدر نته كه خلفه لفظنك جمعنده مخاض دينور وخلد بيلاز كه دينـور
سوار معناسنه و كوپه‌يه دينور قرط معناسنه جمعى خلده كلور قرده وزننده وخلد
تابعيندن عبدالرحمن الحمصى لقبيدر وبغداده منصور خليفه‌نك بر كوشكى اسميدركه
خراب اولوب يرى بر محله اولدى خلد تسميه‌سى بر فائده‌يى مفيد اولمدى اورايه
نيجه كمسه‌لر منسوبلردر لكن مشايخ صوفيه‌دن جعفر الخلدى اورايه منسوب دكلدر
بلكه آنك لقبيدر (الخلدة) فتحاتله بو دخى كوپه‌يه دينور قرط كبى (الخلد)
فتحتينله خاطره دينور بال معناسنه وكوكله دينور قلب معناسـنه ونفس ناطقه‌يه
دينور بقاء انسانيله باقى اولدقلريچون (الخلود) قعود وزننده خلد كبى دائمى اولمق
معناسنه‌در نته كه ذكر اولندى وخلد ضرب وزننده وخلود كبى قوجه‌مق معناسنه
استعمال اولنور يقال خلد الرجل خلدا او خلودا من الباب المزبور اذا ابطأ عنه
الشيب وقد اسن وبر يرده مقيم اولمق معناسنه مستعملدر يقال خلد بالمكان وخلد
اليه اذا اقام ركون للبقاء معناسنى متضمن اولمغله الى حرفيله صله‌لندى كما سـيذكر
(الاخلاد) همزه‌نك كسريله بو دخى كيج قوجه‌مق معناسنه‌در يقال اخلد الرجل
اذا ابطأ عنه الشيب وبر يرده مقيم اولمق معناسنه‌در يقال اخلد بالمكان واليه اذا
اقام مؤلف بصائرده [ولكنه اخلد الى الارض] الاية كريمه‌سنى ركن اليها ظانا
انه يخلد فيها عبارتيله تفسـير ايلمكله ميل وركون فعلنى تضمين ايلمشدر بو جهتدن
الى ايله دخى صله‌لنور واخلاد بر نسنه‌يه على الدوام ملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال
اخلد بصاحبه اذا لزمه وبر نسنه‌يه ميل ايلمك معناسنه‌در يقال اخلد اليه اذا مال
لكن بو معنا تضمينه مبنى اولديغى آنفا ذكر اولندى (التخليد) تفعيل وزنـنده
اخلاد ايله ايكى معناى اولده مرادفدر يقال خلد الرجل وخلد بالمكان بمعنى اخلد
(الخوالد) جمع اوله‌رق صاج آيافلرى تعبير اولنان طاشلره اطلاق اولنور اثا فى
معناسنه اوبه كوچدكدنصكره يرلرنده قالدقلريچون وطاغلره وطاشلره اطلاق اولنور
(المخلد) معظم وزنـنده تخليددن اسم مفعولدر ومنه قوله تعالى [يطوف عليهم
ولدان مخلدون] الايه اى مقرطون او مسورون اولا يهرمون ابدا ولا يجاوزون
حد الوصافة خلد وجه مذكور اوزره كوپه‌يه وبيلازكه ديمكله تخليد آندن
مأخـوذ اولمش اولمغين كوپه‌ليلر ياخود بيلازكليلر ياخود هر كز پيرلك يوزنى
كورميوب وتازه جوانلقله خدمته سزاوارلق هنكامنده بر قرارلردر ديمكدر (خالد
وخويلد وخالده ومخلد) مقعد وزنـنده (وخليد) زبير وزننده (ويخلد) ينصر
وزننده (وخلاد) كتان وزننده (وخلدة) حمزه وزننده (وخليده) جهينه وزننده
اسامئ ناسدندر ومسلمة بن مخلدكه معظم وزننده‌در اصحابندندر (الخالدان) خالد
بن نضلة بن الاشتر ايله خالد بن قيس بن المضلل مراد اولور غريبدركه مؤلف جزائر

خالداتی دیباجه‌ده یاد ایتمشیکن موقعنده سکوت ایلدی مترجم فقیر اوراده بیان ایلشدر (الخمد) حمد وزننده (والخمود) قعود وزننده آتشك قوری سونمیه‌رك علوی ساکن اولمق معناسنه‌در یقال خمدت النار وخمدت خمدا وخمودا من الباب الاول والرابع اذا سكن لهبها ولم یطفأ جرها وخمد وخمود بایلوب بیخود اولمق معناسنه مستعملدر یقال خمد المریض اذا اغمی علیه قال الشارح ومنه قوله تعالی [فاذاهم خامدون] كنایة عن موتهم وحمانك شدت وبحرانی دیکمك معناسنه مستعملدر یقال خمدت الحمی اذا سكن فورانها (الاخماد) همزه‌نك کسریله آتشك علونی بصدرمق معناسنه‌در تقول اخمدت النار ای سکن لهبها و ساکن و ساکت اولمق معناسنه مستعملدر همزه صیرورت ایچوندر یقال اخمد الرجل اذا سكن و سكت (الخمود) تنور وزننده آتشك علوی ساکن اولوب قوری منطفی اولمامق ایچون دفن ایتدکلری یره دینور اوجاق ایچی کبی (الخود) خانك فتحی و واوك سكونیله خلقت واندامی خوب خوشلقا وپالوده کبی تروتازه ونرم ونازکبدن محبوبهٔ رعنایه دینور یقال عنده خودای حسنة الخلق الشابة الناعمة جمعی خودات كلور وخود كلور خانك ضمیله وحسین بن علی بن خود محدثیندندر (التخوید) تفعیل وزننده سرعتله یوریوب کیتمك معناسنه‌در یقال خود الرجل اذا سار سریعا ودیشی دوه سوروسنه بغور صالیورمك معناسنه‌در یقال خود الرجل اذا ارسل الفحل فی الابل وبرمقدار طعامه یعنی غلال وذخائره نائل اولمق معناسنه‌در یقال خود الرجل من هذا الطعام اذا نال شیئا منه (التخود) تفعل وزننده اغاجك تازه دالی برطرفه میلان ایلمك معناسنه‌در یقال تخود الغصن اذا تثنی ای تمیل (خود) شمر وزننده برموضع آدیدر وزن فعل وعلمیتله غیر منصرفدر (الخید) عید وزننده رطبه اسمیدرکه یونجه‌یه دینور لکن بوراده مراد هنوز باش وبرمدك تازه اكیندرکه قصیل تعبیر اولنور وبونك اصلی خوید فارسی ایدی تعریب و تغییر ایدوب خید دیدیلر

﴿ فصل الدال المهملة ﴾ (الدأدأة) زلزله وزننده لهو ولعب ایلمك معناسنه‌در یقال دأده الغلام یدأده دأدءة اذا لهی ولعب (الدده) دالك فتحی وثانیه‌نك تخفیفیله لهو و لعب معناسنه‌در بونده اوچ لغت واردر بری مذکوردر و بری دذادر قفا وزننده وبری ددن‌در فتحتینله ونونله یقال هذا ددوددا وددن قال فی النهایة وفی الحدیث [ماانا من دد ولا الدد منی] ای ماانا فی شیء من اللهو و اللعب و لا ذلك منی یعنی من اشغالی ودد بر موضع آدیدر و برخاتون اسمیدر و زماندن بر مقداره دینور یقال مضی دد من الدهر ای حین وبو ددی ماده‌سنده دخی اعاده اولنور انشاء الله تعالی (الددد) کتف وزننده‌که طرماح نام شاعرك اشبو ★ واستطرقت

ظعنهم لما احزأل بهم * آل الضحى ناشطا من داعب ددد * بيتنده واقعدر لاهى
ولاعب معناسنه‌در صفت اوچ حرفله تمام اولمدیغچه متمکن اولمدیغچون کندی
جنسندن دال ثالثه ایله اتباع ایلمشدر وناشطا ایله مرادی شوق نازعدر شارح
دیرکه دال ثانیه‌نك ضمی وآخرده نونله‌در بعضلر منقوص و بعضلر مکمل دیدیلر بله
معتل بابنده دخی مثبتدر دمامینی شرح تسهیلده تفصیل ایلمشدر (الدرد) فتحتینله
آغزده دیشلر دوکیلوب کیتمك معناسنه‌در یقال درد الرجل دردا من الباب
الرابع اذا ذهبت اسنانه ومصباحده وبقیت اصولها عبارتیله مذیل‌در صفتنده
ادرد ومؤنثنده درداء دینور کذلك درداء سنه‌یه دخی وصف اولور (الدرداء)
حمراء وزننده وصف مؤنثدرکه ذکر اولندی ودرداء ودردم داللرك کسری ومیم
زیاده‌سیله قوجه ناقه‌یه دینور علی قول پك قوجه‌لقدن دیشلری دوکیلوب همان
دیبلرنده اثرلری قالمش اوله‌که یمی کوه‌لیه‌رك یر اولور یقال ناقة درداء و دردم
ای مسنة اولحقت اسنانها بدردرها شارح دیرکه دردم لفظنك اصلی درداء ایدی
میمله ابدال وتخفیفا کسر ایله دردم دیدیلر وبوتأکیدی متضمندر انتهی مؤلف تای
فوقیه ایله کتیبة کانت لهم عبارتیله قید ایلمکله کتیبه عسکر آلاینه دیمکین اول
کونه ترجمه اولندی وانقولی غالبا ثای مثلثه ایله رؤیت یاخود ظن ایلمش اولمغله
قوم یغنی ایله تفسیر ایلمشدر فلینظر و درداء بین العرب بر کتیبة مخصوصه یعنی
برآلای اسمیدر (الدردی) کردی وزننده برنسنه‌نك دبنه چوکن تفلنه وپوصه‌سنه
دینورکه طورطو تعبیر اولنور وطورطو دردی محرفیدر تقول لاتشرب دردی
الزیت وهو مایبقی فی اسفله (الدرید) زبیر وزننده ادرد کلمه‌سنك مرخما مصغریدر
وبونکله بعض کمسه‌لر مسمادر (ابوالدرداء) عویمر بن مالك الانصاری وزوجه‌سی
ام الدرداء خیرة بنت ابی حدرد الاسلمی صحابی وصحابیه‌در شارح دیرکه ابوالدرداء
زهاد اصحابندندر شامك فتحنده ابتدا بونلر قاضی اولدی اصح اقوال اوزره اوتوز
ایکی تاریخنده رحلت ایدوب باب الصغیرده دفن اولندی و بعضلر مدینهٔ منوره‌یه
عودت ایلدی دیدیلر مترجم دیرکه حالا اسکدار قبرستاننده ابو الدرداء مرقدی
اولمق حکایتی یابی اصلمدر یاخود بشقه اول کنیه‌ده بر ذاتك اولمق کرکدر نته که
خاك اسلامبولده نیجه اصحاب مرقدی سویلنور آنلرك حضرت ابوایوبدن غیریسی
ثابت دکلدر لکن هر برینك روحانیتلرینه توجهله فاتحه اهداسی مانع دکلدر
روحلری قنده ایسه بهرحال واصل اولور تعصبك عالمی یوقدر (دعد) دالك
فتحی وعینك سکونیله ام حبین یعنی قیاکاری دیدکاری کلرك لقبیدر و برخاتون
اسمیدر منصرف وغیر منصرف اولور جمعی دعود کلور ودعدات کلور دالك
فتحیله و ادعد کلور افلس کبی شارح دیرکه هند کلمه‌سی دخی لغت فصیحه‌ده

منصرف وغیر فصیحده غیر منصرفدر ورجالده زید وعمرو کبی جنس مشابه‌سنده مستعمل اولدیغی کبی نسوانده دخی هند ودعد اول مثابه‌ده مستعملدر نته‌که تراجم نقول فتاواده متداولدر (دنباوند) دالك ضمیله کرمان ترابنده بر طاغك آدیدر عامه دماونددیرلر وری نواحیسنده‌دخی بر صرپ ویوکسك طاغك آدیدر ابوالحنکه نام کمسه سحر ونیر نجاتله مشتغل اولدیغیچون حضرت عثمان آنی اورایه نفی وتغریب ایلدی (الدودة) دالك ضمیله معلومدرکه کوچك قورتجغزه دینورکه دانه‌لرده ومیوه‌لرده حاصل‌اولور خرده بوجکدر فارسیده کرم دیرلر کاف فارسینك کسریله جمع جنسی دود کلور وجمع بناسی دیدان کلور دالك کسریله (الدود) دالك فتحی و واوك سکونیله که فی الاصل فتحتینله در برنسنه قورتلنمق و قورد دوشمك معناسنه در یقال داد الطعام یدادودا من الباب الرابع اذا صار فیه الدود (الادادة والتدوید والتدید) یاء معاقبه‌سیله تفعیل وزننده بونلرده دود معناسنه‌در یقال اداد الطعام ودود ودید بمعنی داد وتدوید چوجق قیراق ایله اوینامق معناسنه‌در یقال دود الصبی اذا لعب بالدوداة کماسیذکر (دودان) دالك ضمیله بردره آدیدر ودودان بن اسد برقبیله پدریدر (ابو دواد) غراب وزننده ایاد قبیله‌سندن برشاعردر وقاضی احمد بن ابی دواد رجل معروفدر و ابو دواد یزید الراسبی وابو دواذ جویریة بن الحجاج وابو دواد عدی بن الرقاع شاعرلردر ومحمد بن علی بن ابی دواد محدثدر (الدواد) رمان وزننده کوچك قورتجغزلره دینور صغار الدود معناسنه وضرطه‌یه دینور وجست وچابك آدمه دینور (داود) قالون وزننده اسم اعجمیدرکه برپیغمبر ذیشان اسمیدر (الدوداة) دالك فتحی وواوك سکونیله غریو وفریاد ناسه دینور تقول سمعت دوداة الناس ای جلبتهم وقیراغه دینور ارجوحه معناسنه (دوید) زبیر وزننده اسمادندر دوید بن زید جاهلیه‌دن برکمسه‌درکه درتیوز اللی سنه معمر اولدی زمان اسلامی معتوه وبی شعور اولدیغی وقتده ادراك ایلدی احتضاری حالنده اشبو ارجوزه‌یی انشاد ایلدی * الیوم یبنی لدوید بیته * لوکان للدهر بلا ابلیته * اوکان قرنی واحد اکفیته * یارب نهب صالح حویته * ورب غیل حسن لویته * ومعصم مخضب ثنیته * ودوید بن طارق محدثدر

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (ذزود) درهم وزننده بر طاغ آدیدر (الذود) ذالك فتحی و واوك سکونیله (والذیاد) کتاب وزننده طوار سورمك معناسنه‌در یقال ذاد الابل یذود ذودا وذیادا اذا ساقها ودفع وطرد ایلمك معناسنه‌در یقال ذاده اذا طرده ودفعه وذود اوچ دوه‌دن اونه قدر علی قول اون بشه و علی رأی یکرمی‌یه یاخود اوتوزه وارنجه یاخود ایکی ایله طقوز نفر بیننده اولان دوه‌لره

دینور ذود کلمه‌سی بو معناده مؤنثدر و همان مؤنثلره اطلاق اولنور یعنی کروه مذکور مجموعی ناقه اولمغه محتاجدر ومفرد وجمعی برابردر علی قول جمعدر مفردی یوقدر یاخود مفرددر جمعی ازواددر و عربلرك الذود الی الذود ابل قوللری که امثالندندر انده ذود کلمه‌سنك اثنین موضعنده اولدیغنه دلالت ایدر زیرا اثنین تثنیه‌نه ضم اولندقده جمع اولور شارح دیرکه [لیس فیمادون خمس ذود من الابل صدقة] حدیثنده ذکور واناثه عام اولمغله اناثه تخصیصلری موجه دکلدر مؤلف بونده ابو عبیده اتباع ایلمشدر سائر اهل لغت تعمیم ایلمدیلر ومثل مزبورك دلالتی دخی منظور فیهدر زیرا آنده الی مع معناسنه‌در یاخود مقدر مضموم لفظنه متعلقدر ومثل مزبور آز نسنه ایله مجتمع اولدقده چوق اولور دیجك یرده ضرب اولنور (الذائد) اسم فاعلدر سائق ودافع وطارد معنالرینه‌در جمعی ذود کلور رکع کبی وذواد کلور حساد کبی وذاده کلور قاده کبی وذائد حرون دیدکلری فرس مشهور نسلندن برآتك اسمیدر وحبیب بن اسافك قلیجی اسمیدر و ذائد حرمت و حقیقتی حامی اولان حیتلو آدمه اطلاق اولنور یقال فلان ذائد ای حامی الحقیقة مثالب شین وعاری دافع اولدیغیچون وذائد امرء القیس بن بکر نام شاعرك لقبیدر اشبو اذود القوافی عنی زیادا ٭ ذیاد غلام غوی جرادا ٭ بیتنی نظم وانشاد ایلدیکیچون تلقیب ایلدیلر (الذواد) کتان وزننده بودخی حامی الحقیقه اولان آدمه دینور که مبالغه‌در وذواد اقیال حمیردن ذی مرحب نام امیرك قلیجی آدیدر وذواد بن ابی الرقراق برشاعردر و ذواد بن علیه محدثدر وذواد بن المبارك صاحب ذکر ومنقبتدر وابو الذواد برامیردر رواة حدیثندندر (المذود) منبر وزننده لسانه اطلاق اولنور یقال هو حدید المذود ای اللسان وطواره یم ویره‌جك یملك واخور دیدکلری یره دینور ومذود الثور صغرك بوینوزینه اطلاق اولنور ومذود برطاغك آدیدر (ذیاد) کتاب وزننده اسماندندر محذر بن ذیاد اصحابندندر وذیاد بن عزیز شعرادندر (ذوید) زبیر وزننده اسماندندر عبد الله بن مغفل بن ذوید اصحابندندر وعبد الله بن ذوید ولید بن مسلك شیخیدر وفروة بن مسیك بن ذوید اصحابندندر (المذاد) میمك فتحیله اسم مکاندر اوتلاغه دینور مرتع معناسنه طوار سوق اولندیغیچون (الاذادة) همزه‌نك کسریله برآدمه حرم ومتعلقاتنك حمایتی ضمننده اعانت ایلك معناسنه‌در تقول اذ دت فلانا اذا اعنته علی زیاد اهله قال الشارح وهذا کما تقول اطلبته اذا اعنته علی طلبته

٭ فصل الراء المهملة ٭ (الرأد) رانك کسری وهمزه‌نك سکونیله یاشداشه دینور ترب معناسنه تقول هذا رئدی ای تربی وقرنی فی السن وطارلق معناسنه‌در یقال وقع فی الرئد ای الصیق واغاج دبندن چقان فلیزلره دینور (الرأد والرأة) رانك فتحی

ضمی وهمزه‌لرك سكونیله (والرؤدة) صبوره وزننده (والرأدة) تسهیل همزه ایله
تازه ودلبر محبوبه دینور یقال جاریة رأد ورؤد ورأدة ورؤدة ورأدة ای شابة حسنة
ورأد سعد وزننده چكه كمكنك دبنه دینور ورؤد رانك ضمیله تؤده معناسنه‌در كه
برایشده تانی ورفق سهولتله عمل وحركت ایلكدن عبارتدر وأد ماده‌سنده مرسومدر
یقال علیك بالرؤد ای التؤدة نته‌كه واو ایله رود دخی بو معنایه‌در (الترأد) تفعل
وزننده (والارتئاد) افتعال وزننده محبوبك بدنی نازكلكندن پالوذه كبی در دره‌مك
معناسنه‌در یقال ترأد الغلام وارتأد اذا اهتز بدنه نعمة وترأد یل صاغدن صوله
اوینیارق چپارز اسمك معناسنه‌در یقال ترأدت الریح اذا اضطربت ای تمایلت یمینا
وشمالا ویبرلكدن یاخود ضعفدن ناشی یرندن دره‌یدرك قالقمق معناسنه‌در یقال ترأد
زیدادا قام فاخذته رعدة وتازه آغاج دالی هر طرفه میلان ایدوب اكیلك معناسنه‌در
یقال ترأد الغصن اذا تفیأ وتذبل ویبون بورلمق معناسنه‌در یقال ترأد العنق اذا التوی
(رائد الضحی) عائد وزننده (ورأد الضحی) سعد وزننده وهمزه‌نك تسهیلیله دخی
زبانزده در قوشلق وقتنك ارتفاعنه یعنی ارتفاعی وقتنه دینور كه قبا قوشلق تعبیر
اولنور تقول لقیته رائد الضحی ورأده وراده ای وقت ارتفاعد اساسده دیدیكه
رأد الضحی نهارك خمس اولنده شمسك ارتفاعی وضوئنك انبساطی وقتندن عبارتدر
واكا شاب النهار دخی دیرلر وبو جاریة رأده معناسندن مأخوذدر پس بو كه كوره
كنج قوشلق وقتی اولمق غالبدر ورأد الارض یرك نبات مقوله سندن خالی اولمسیدر كه
كویا بی موی اولان تازه‌یه تشبیه اولنمشدر تقول اعجبنی رأد هذه الارض ای خلاء
هما (الربود) قعود وزننده بریرده مقیم اولمق معناسنه‌در یقال ربد بالمكان ربودا
من الباب الاول اذا اقام به وآلیقومق وحبس ایلك معناسنه‌در یقال ربده اذا
حبسه ظاهر ابونده مصدری ربد اولمق كركدر عبد وزننده (المربد) منبر وزننده
محبس معناسنه‌در كه حبس اولنه‌جق محلدر كویا كه كندیسی حابس والت حبس
اعتبار اولنمغله اسم آلت وزننده كلمشدر ومربد خرمانی سروب قوریده‌جق یره
اطلاق اولنور جرین معناسنه وبصره‌ده برموضع آدیدر (الربدة) رانك ضمی وبانك
سكونیله بوزه مائل بولانق رنكه دینور مراد قرامتق كول رنكیدر كه كدورتلو
سحاب لونیدر قرامتق بوز تعبیر اولنور یقال به ربدة ای لون الی الغبرة (الاربداد)
احمرار وزننده (والاربیداد) احمیرار وزننده قرامتق بوز رنكلی اولمق معناسنه‌در
یقال اربد الشیء واربادا اذا كان لونه ربدة وآقلو قاره‌لو آلاجه اولمق معناسنه‌در
یقال اربد الثور واربادّ اذا كان مربدا كما سیذكر (الربداء) حمراء وزننده (والاربد)
احمر وزننده ربده‌دن وصفلردر قرامتق بوز رنكلو نسنه‌یه دینور مؤلف اشارتله
بكمشدر یقال شاة ربداء ومعزا ربد اذا كان فی لونه ربدة وربداء داهیة منكرة یه

اطلاق اولنور یقال داهیة ربداء ای منکرة وشول دیشی بکجی یه دینور که لونی
سیاه اولوب قرمزی قرمزی بنکلری اوله یقال عنز ربداء ای سوداء منقطة بحمرة
پس مذکرنده اربد دینور بورنکده بکجی مقبول دکلدر داهیه معناسی بوندن
مأخوذدر واربد برنوع یلانه دینورکه بغایت موذی وخبیث اولور بوز یلان
دیدکلری اوله‌جقدر واربد ارسلانه اطلاق اولنور واربد بن ضابیء واربد بن شریح
واربد بن ربیعه شاعرلردر واربدة یاخود اربد التمیمی تابعیندندر (التربد) تفعل
وزننده برنسنه نك لونی بوزلمق معناسنه‌در یقال تربد لونه اذا تغیر وکوك یوزی
بلوتلنمق معناسنه‌در یقال تربدت السماء اذا تغیمت وبرکسه چهره‌سنی اکوب یوزی
اکشیمك معناسنه‌در یقال تربد الرجل اذا تعبس (الربد) صرد وزننده قلج دمورنده
اولان جوهره دینور فرند معناسنه (المتربد) اسم فاعل بنیه سیله اربد کبی ارسلانه
اطلاق اولنور (الربید) امیر وزننده کوپ ودستی مقوله‌سنه استف اوزره باصیلوب
اوزرینه صوسرپدکلری خرما باصقنه دینور (الربیدة) سفینه وزننده ایچنده سجلات
حفظ ایلدکلری طرفه اطلاق اولنور دفتر صندغی کبی (الرابد) خزینه داره
اطلاق اولنور خازن معناسنه حابس مال اولدیغیچون (المربد) معظم وزننده
آقلو قاره‌لو آلاجه نسنه‌یه دینور یقال ضأن مربد ای مولع بسواد وبیاض (مربد
النعم) منبر الحرم وزننده مدینه قربنده برموضع آدیدر (الرثد) رانك فتحی وثای
مثلثه‌نك سکونیله متاعی استف ایلك معناسنه‌در یقال رثد المتاع رثدا من الباب
الاول اذا نضده یعنی وضع بعضه علی بعض (الرثید) امیر وزننده (والمرثود)
(والرثد) فتحتینله بری بری اوزره دیزیلوب استف اولمش متاعه دینور (الارتثاد)
افتعال وزننده رثدمعناسنه‌در یقال ارتثد المتاع بمعنی رثده ومنه یقال ترکتهم مرتثدین
ماتحملوا بعد ای ناضدین متاعهم یعنی بن آنلری هنوز متحمل اولمدقلری متاعلرنی
استف ایدر اولدقلری حالده براقوب کلدم دیمکدر (الرثد) رانك کسریله بریرده
مقیم اولان جماعته دینور (الرثد) فتحتینله ضعفة ناسه دینور تقول ترکنا علی الماء
رثدا مایطیقون تحملا ای ضعفة ورثد مصدر اولور بولانمق بولانق اولمق معناسنه
یقال رثد الماء رثدا من الباب الرابع اذا کدر (الارثاد) همزه‌نك کسریله بودخی
بولانق اولمق معناسنه‌در یقال ارثد الماء بمعنی رثد و برجماعت بریرده مقیم اولمق
معناسنه‌در یقال ارثد القوم اذا صاروا رثدا وقویی قازان کسه نمناك طپراغه ایرشمك
معناسنه‌در یقال احتفر فلان حتی ارثد ای بلغ الثری (المرثد) مقعد وزننده
کریم آدمه دینور وارسلانه دینور وبررجل آدیدر وملوك یمندن برینك اسمیدر که
آلتیوز سنه سلطنت سورمشدر (یرثد) یمنع وزننده بروادی اسمیدر (الرجد)
رانك فتحی وجیمك سکونیله دترمك معناسنه‌در کرك صوغوقدن کرك خوفدن

اولسون يقال رجد الرجل رجد على بناء المجهول اذا ارتعش (الترجيد) تفعيل
وزننده رجد معناسنه‌در يقال رجد ترجيدا على بناء المجهول كذلك يعنى رجد
(الارجاد) همزه‌نك كسريله برآدمى دترتمه طوتمق معناسنه‌در يقال ارجد الرجل
على المجهول اى ارعد (الرجاد) كتان وزننده خرمن يرينه اكين دمدى طاشيان
آدمه دينور يقال هو رجاد اى اى نقال السنبل الى البيدر (الرجاد) كتان وزننده
بچيلن اكين دمه‌لرنى خرمن يرينه طاشيمق معناسنه‌در يقال رجد الرجل رجادا
من الباب الاول اذا نقل السنبل الى البيدر (الرخودة) رانك وواوك فتحيله واكثر
نسخه‌لرده خاى معجمه‌نك ضميله مضبوطدر يومشقلق وتازه وترلك لين ونعومت
معناسنه‌در واجوزلق وبوللق خصب ورفاه وسعد عيش معناسنه‌در (الرخود)
اردب وزننده اتلو جانلو كمكلرى نرم وبدنى نازك محبوبه دينور يقال غلام رخود
اى لين العظام سمين مؤنثى رخوده در هايله (الرد) رانك فتحى و دالك تشديديله
(والمرد) ميمك ورانك فتحيله (والمردود) معقول ومحلوف كبى مصدر اوله رق
(والرديدى) خطيبى و خليفى وزننده كيرو دوندرمك معناسنه‌در يقال رده ردا
ومردا و مردود او رديدى من الباب الاول اذا صرفه يعنى عن وجهه (الرداد)
سحاب وزننده (والرداد) كتاب وزننده آندن اسملردر كيرو دوندرمكه دينور
وعربلر رد عليه الشئ ديرلر اول نسنه يى آندن قبول ايلمه ورد فلانا ديرلر قولنده
ياخود فعلنده تخطئه ايلمه وردكوتو وكمتر شيئه اطلاق اولنوركه وصف بالمصدردر
يقال شئ رد اى ردئ ولسانده اولان طوتقلغه دينوركه كلامى سلاست وطلاقتله
ادا ايده‌ميوب كويا كه حروفى كير وچويره‌رك تكلم ايدر يقال فى لسانه رد اى حبسة
(المردودة) استره‌يه اطلاق اولنوركه باش تراش ايدرلر موسى معناسنه بوكيلوب
صاپنه رد اولنديغيچون موسى مؤنث اولمغله مردوده عنوانده وارد اولمشدر پس
چاقى‌يه‌ده اطلاق اولنور وچاقى چاكى محرفيدر ومردوده طلاق ويرلمش خاتونه اطلاق
اولنور پدرى خانه‌سنه ارجاع اولنديغيچون يقال امرأة مردودة اى مطلقة (الردى)
حمى وزننده بودخى مطلقه خاتونه دينور (الرد) رانك كسريله برشيئك عمادينه
اطلاق اولنوركه اكا اعتماد ايدر اكا ظهرنى رد ايتديكيچون ياخود كنديسنك
عوارضنى وحوادثنى اول عماده رد ودفع ايلديكيچون يقال هو رده اى عماده (الردة)
دالك فتحيله چركنلك قبح معناسنه‌دركه مردود ديمى مستلزمدر يقال فى وجهه
ردة اى قبح (الردة) رانك كسريله ارتداد لفظندن اسمدركه مرتد لكه دينور كما
سيذكر يقال قتلدا اهل الردة اى الارتداد عن الدين ورده طوارك طوغورمزدن
اقدمجه ممه سى سود ايله طولمسنه دينوركه مقدما چكيلن سودينك رجعتندن عبارتدر
ورده ذقنده يعنى اككده اولان كيرولك يعنى ايچرى طوغرى قاچقلق وباصقلغه

دینور کویا که اوزایه جق ایکن رجعت ایدوب قالمشدر یقال فی ذقنه ردة ای تقاعس وطاغدن کیرو عکس ایدن صدایه اطلاق اولنور تقول سمعت ردة الجبل ای صداه ودوه نك ایکنجی مرتبه ده صو ایچمسنه اطلاق اولنور یقال شربت الابل ردة ای عللا (الترداد) تانك فتحیله تردید معناسنه‌در کثرت رد یعنی تکرار ایلمکدن عبارتدر وبو ثلاثیدر یقال رده تردادا ای رددہ اشبو ترداد وتجوال حثیثی ورمیا وزنلری که ثلاثیدن مصدرلردر تکثیر ایچوندر (المردد) معظم وزننده برخصوصده حیران وسرکردان اولمش آدمه اطلاق اولنور یقال رجل مردد ای حائر بائر (الارتداد) افتعال وزننده کیرو دونمك معناسنه‌در یقال ارتد علی اثره اذا رجع رانك کسریله رده بوندن اسمدر نته که ذکر اولندی مؤلف بصائرده دیدیکه رده وارتداد کلدیکی یولدن کیرو دونمك معناسنه‌در لکن رده کفره رجوع وارتداد اعم اوله‌رق مستعملدر یقال هو من اهل الردة فاقتلوه ویقال ارتد عن طریقه اذا رجع ویقال ارتد عن دینه (المرادة) مفاعله وزننده برنسنه‌یی برکسه اوزره کیرو رد وارجاع ایلمك معناسنه‌در یقال راد الشیٔ علیه مرادة اذا رده علیه (الارد) فتحتینله که افعل تفضیلدر انفع معناسنه مستعملدر کویا که پك نافع اولمغله مرة بعد اخری کندوسی کیرو رد ایدوب اخذ ایدر وبو احب کبی محبوبدن متصرفدر یقال شیٔ ارد له ای انفع له (الرادة و المردة) میمك و رانك فتحیله فائده ومنفعت معناسنه مستعملدر یقال لاراد فیه ولامردة ای لافائدة قال فی الاساس مایرد علیك هذا ای لاینفعك ویقال ضیغة کثیرة الرد والمرد ای الریع وراده عربه وطریقه مقوله‌سنك اوکنده اولان ایکی منحرف اغاجلر بیننه ارقوری اوزاتدقلری آغاجه دینورکه عربه اوقی تعبیر اولنور (المرد) اسم فاعل بنیه‌سیله شهوت پرست آدمه دینور یقال رجل مرد ای شبق وطالغه‌سی چوق دکزه دینور یقال بحر مرد ای مواج و طارغین کمسه‌یه دینور یقال رجل مرد ای غضبان وعزوبت یعنی ارکنلکی علی قول غربت وسفری مدت مدیده متمادی اولمش آدمه دینور یقال رجل مرد ای الطویل العزوبة اوالغربة ویاش یرده اوتورمقدن متأثر اولمغله فرجی وممه‌سی شیشوب قبارمش اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة مرد اذا کانت قد انتفخ ضرعها و حیاؤها لبروکها علی ندی وبیوك ممه‌لی قیونه دینور یقال شاة مرد ای ضرع وصویی پك چوق ایچمکله شیشوب آغرلنمش اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل مرد اذا اکثر من شرب الماء فثقل جمعی مراد کلور (المردود) بودخی عزوبتی یاخود غربتی اوزامش آدمه دینور (الردد) عنق وزننده چرکین آدملره دینور یقال رجال ردد ای قباح مفردی ردیددر صد وصدید کبی (الردید) امیر وزننده یغموری آقش بوش بلوده دینور یقال سحاب ردید ای هریق ماؤه

(الاسترداد) بر كسه دن بر نسنه نك كيرو رد اولنمسنى ايستمك معناسنه در يقال استرده الشئ اذا طلبه وسأله رده (ردّاد) كتان وزننده بر مجبر يعنى قريق چقق صاربجى استادى اسميدر بعده هر مجبر اكا نسبتله ردادى اطلاق اونمشدر (الرشد) رانك ضميله (والرشد) فتحتيله (والرشاد) فساد وزننده طوغرى يول بولوب سلوك ايلمك معناسنه در كرك حسى وكرك معنوى اولسون يقال رشد الرجل ورشد رشدا و رشدا ورشادا من الباب الاول والرابع اذا اهتدى ورشد طريق حقده تصلب وتثبت جهتيله مستقيم اولمق معناسنه دركه معنوى جهتيدر اطلاقات شرعيه دندر يقال فلان على الرشد اى الاستقامة على طريق الحق مع تصلب فيه (الاسترشاد) رشد و رشاد معناسنه در يقال استرشد الرجل بمعنى رشد بوراده استفعال ثلاثى معناسنه در واسترشاد رشد وهدايت طلب ايلمك معناسنه در يقال استرشد الرجل اذا طلب الرشد (الرشدى) جمزى وزننده اسمدر رشد ورشاد بولمغه دينور (الارشاد) همزه نك كسريله طوغرى يول كوسترمك معناسنه در يقال ارشده الله تعالى اى هداه (الرشيد) امير وزننده اسماء صفات الهيه دندر مرشد معناسنه دركه طوغرى يوله هادى و امور مقدره سندن حسن التقدير ديمكدر والله الرشيد الهادى الى سواء الصراط والذى حسن تقديره فيما قدر بوراده مرشد معناسنه اولمغله فعيل بمعنى مفعل در ورشيد اسكندريه قربنده بر قصبه آديدر وبر رجل اسميدر (الرشيدية) ياى نسبتله بر طعام معروفدر هارون رشيده منسوبدر فارسيده اكا رشته دينوركه رشته حلواسى اوله جقدركه حالا كتان حلواسى ديدكلريدر نته كه مأمونيه حلواسى اوغلى مأمونه منسوبدر (المراشد) ميمك فتحيله مقاصد طرق معناسنه دركه منزل مطلوبه موصل اولان طوغرى يوللردر مفردى مرشد ومقصد وزننده يقال هو يهدى الى المراشد اى مقاصد الطرق (الرشدة) رانك فتحى وكسريله حلالزاده لك معناسنه مستعملدر زنيه مقابليدركه حرامزاده لك ديمكدر يقال ولد لفلان ولد الرشدة ضد زنية پس ابن رشده حلالزاده ديمكدر (ام راشد) فاره نك كنيه سيدر (وراشد ورشد) قفل وزننده (ورشيد) امير وزننده (ورشيد) زبير وزننده (ورشد) جبل وزننده (ورشدان) سحبان وزننده (و رشاد) سحاب وزننده (و مرشد) مقعد وزننده (ومرشد) مظهر وزننده اسامئ رجالدندر (الرشادة) سحابه وزننده قيايه دينور صخره معناسنه واوجى طولدبرن طاشه دينوركه آيه له تعبير اولنور جمع جنسى رشاددر (حب الرشاد) رانك فتحيله حرف اسميدركه تره تخميدر وحرف قفل وزننده حرمان معناسنه اولمغله تفأ لا حب الرشاد اطلاق ايلديلر سليم و مفازه كبى (الرشدية) بغداد قضاسنده برقريه در (بنو رشدان) رانك فتحى وكسريله بربطن اسميدر مقدما بنو

غيان

غیان ایله مسمی اولمغله فخر انام علیه الصلوة والسلام حضرتلری تفألا تغییر وغیان لفظنه محاکی و مشاکل اولمق ایچون بنو رشدان اطلاق بیوردیلر (الرصد) قصد وزننده (والرصد) فتحتینله برنسنه‌یی مطمح نظر ایدوب کوزتمك معناسنه‌در یقال رصده رصدا و رصدا من الباب الاول اذا رقبه (الترصد) تفعل وزننده رصد معناسـنه در یقال ترصده بمعنی رصده (الراصد) اسم فاعلدر و راصد ارسلانه اطلاق اولنور شکار اوزره صبر ایوب قاپنی کوزتدیکیچون (الرصید) امیروزننده مطلقا یرتیجی جانوره اطلاق اولنور علاقه مزبوره‌یه مبنی (الرصـود) صبور وزننده شول ناقه‌یه دینورکه سائر دوه‌لر صو ایچنجه قدر مکث ایله آنلرك تکمیل اولمسنی کوزه‌دوب بعده ایچر اوله یقال ناقة رصود اذا کانت ترصد شرب غیرها لتشرب هی (الارصاد) همزه‌نك کسریله برکسه ایچون برنسنه‌یی آماده قلمق معناسنه استعمال اولنور کویاکه اول نسنه‌یی اکا مترقب قیله‌جق برطریقه وضع ایدرتقول ارصدته له اذا اعددته له وایولکله یاخودکملکله عرض ومکافات ایلمك معناسنه استعمال اولنور بودخی علاقهٔ مذکوره قبیلندندر تقول ارصدت له خیرا اوشرا اذا کافأته (المرصاد) مفتاح وزننده شول یوله وشول مکانه دینورکه آنده دیدبان مقوله‌سی اوتوروب دشمنی کوزه‌درلر مؤلف بصائرده دیدیکه مرصاد رصده مخصوص مکاندر مبالغة کویاکه آلت رصد اعتبار اولنمشدر مضمار ومیقات دخی بوقبیلدندر ومرصاد مبالغه اولور کما قال تعالی [ان ربك لبالمرصاد] ای المکان الذی یترقب فیه الرصد ویجوزان یکون صیغة مبالغة کالمطعان والمعوان (الرصدة) جرعه وزننده ارسلان صید ایلمك ایچون قازیلان چقوره اطلاق اولنور زبیه معناسنه وقلچ باغنده اولان حلقه‌یه دینورکه توجدن وکومشدن اولور (الرصدة) حمزه وزنـنـده بردن یاغن صاغانقلی یغموره دینور (الرصد) فتحتینله مصدردر نته‌که ذکر اولندی ورصد جمع اولور راصدون معناسنه و بوحرس وحارس وخدم وخادم کبیدر یقال قوم رصد ای راصدون ورصد آزجه یغموره وآزجه چایره دینور جمعی ارصاد کلور (المرصدة) محسنه وزنـنـده شول یره دینورکه آنده برمقـدارجه چایر اوله یقال ارض مرصدة اذا کان بها شیٔ من رصد ای کلأ وعند البعض مرصده شول یره دینورکه اکا یغمور یاغمغله آنده چایر بتمك مأمول اوله یقال ارض مرصدة اذا کانت مطرت وترجی لان تنبت (رصد) رانك ضمی وصاد مشـددہ‌نك کسریله یمنده بر قریه آدیدر (الرضد) رانك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله متاعی بری بری اوزره استف ایلمك معناسـنه در یقال رضد المتاع رضـدا من الباب الاول اذا رثده (الارتضاع) افتعال وزننده آندن مطاوعدر یقال رضده فارتضد (الرعد) رانك فتحی وعینك سکونیله سحابدن مسموع اولان صوته دینورکه کوك کورلتوسی تعبیر

اولنور صوت السحاب معناسنه على قول رعد بر فرشته اسميدركه سحابى سوق
ايلمكه مأموردر كورلدەيرك سحابى موضع مأموره سوق ايدر نتهكه حادى يعنى
نغماتله دوه سورن كمسه حداء ونغماتله دوەيى سوروب كوتورر شارح ديركه تعريف
اول شرعيه وحكميه وثانى شرعيۀ محضه‌در ورعد مصدر اولور كوك كورلدەمك
معناسنه يقال رعد السحاب رعدا من الباب الثالث والاول اذا صات وعربلر زيد
فلانى وعيد شديد ايله تهديد وتخويف ايلدى ديجك يرده رعدله زيد وبرق ديرلر
تهدده معناسنه نتهكه لسانمزده كورلدەيوب شاقيدى تعبيرى واردر وبو برق كلمه‌سنه
مقارنا استعمال اولنور وفلان خاتون زيب وزينتله پر آرايش اولدى ديجك يرده
رعدت فلانة وبرقت ديرلر تحسنت وتزينت معناسنه عادتا شمشك چاقوب كوك
كورلدەدكده هركس نظر ايدر اولمق ملاحظه‌سنه مبنيدر (الراعدة) كورلدەيجى
سحابه‌يه دينور ومنه المثل * ومنه صلف تحت الراعدة * مؤلف بونى صلف ماده‌سنده
رب صلف عنوانيله ذكر ايلمشدر وبو امثالدندر صلف فتحتينله قلت فيض وخير
معناسنه اولمغله مكثار يعنى پك لافزن اولوب اصلا خير ومنفعتى اولميان بخيل
حقنده ضرب اولنور مؤلف موضع مزبورده ايكى مضرب دخى بيان ايلمشدر
(الارعاد) همزه‌نك كسريله بركمسه‌يى وعيد ايله كندى طرفندن قورقتمق على قول
عنف وزجر وتنبيهاتله قورقتمق معناسنه‌دركه اولده قورقويه دوشورمكدر يقال
ارعد زيدا اذا وعده اوتهدده وكوك كورلتوسنه اوغرامق معناسنه‌در يقال ارعد
الرجل اذا اصابه رعد وبرآدمى دترتمه طوتمق معناسنه‌در صوغوقدن ياخود
قورقودن يقال ارعد فلان على المجهول اذا اخذته الرعدة وقوم يغنى اشاغى
صيريلوب دوكلك معناسنه‌در دترەمك معناسندن منشعبدر يقال ارعد الكثيب
على المجهول اذا انهال (الارتعاد) افتعال وزننده مضطرب اولمق معناسنه‌در
يقال ارتعد الرجل اذا اضطرب (الرعدة) رانك كسرى وفتحيله آدن اسمدر
مضطربلغه دينور ودترەمكه دينور لرزه معناسنه (المرعد) مكرم وزننده اشاغى‌يه
صيريلوب دوكيلور اولان قوم يغننه دينور يقال كثيب مرعد اى منهال (الرعديد)
رانك كسريله (والرعديدة) هايله قورقق كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل رعديد
ورعديدة اى جبان وبدنى تروتازه ونازك محبوبه‌يه اطلاق اولنور يقال جارية
رعديد ورعديدة اى رخصة وپالوذه‌يه اطلاق اولنور تقول اطعمنا الرعديد اى
الفالوذ (الرعاد) كتان وزننده بر نوع بالق اسميدركه چقن برآدم اكا مس ايلسه
الى درساعت اويشوب دترەمكه بشلر اول بالق ديرى اولدقچه وچوق سوزلو
پركو كمسيه دينور (الرعيداء) مصغر بنيه‌سيله بغدايدن آيرتلنوب آتيلان بيكانه
دانه‌لره دينور زوان وقرموق كبى (الرعودد) سفرجل وزننده برناقه آديدر

المرعد

(المرعدد) اسم فاعل بنيه‌سيله مبرم سائله دينور يقال سائل مرعدد اى ملحف فى السؤال (ذات الرعد والصليل) حرب وقتالدن كنايه‌در صليل قلج آوازيدر يقال جاء بذات الرعد والصليل اى الحرب (ذات الرواعد) آفت و داهيه‌يه اطلاق اولنور (الترعد) تفعل وزننده دترەمك معناسنه در يقال ترعدت الالية اذا ترجرجت (الرغد) رانك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله (والرغد) فتحتينله سهولت و رفاه و وسعت اوزره اولان ديرلكه دينور يقال عيشة رغد ورغد اى واسعة طيبة ورغد فتحتينله و رغاده سعاده وزننده مصدرلردر ديرلك رفاه ووسعت اوزره اولمق معناسنه يقال رغد عيشه ورغد رغدا ورغادة من الباب الرابع والخامس اذا طاب واتسع ورغد فتحتينله راغد لفظندن جمع اولور خدم وخادم كبى يقال قوم رغد ونساء رغد اى ذو وعيش رغد (الارغاد) همزەنك كسريله مواشى يى اوتلاقده مسيب براقمق معناسنه‌دركه بكنديكى كبى خود سر اوتليوب كزه يقال ارغد واموا شيهم اذا تركوها وسومها وبرآدم خصب ورفاه اوزره اولمق معناسنه‌در يقال ارغد القوم اذا اخصبوا (الرغيدة) عقيده وزننده سود بولماجنه دينوركه سودى قينادوب اون چالغله مرتب اولور (المرغاد) ميمك ضمى ودالك تشديديله ارغيداد لفظندن اسم فاعلدر شول طارغين آدمه دينوركه غضبندن جواب ويرمز اوله يقال هو مرغاد اى غضبان لايجيبك وشول خسته‌يه دينوركه عاتى هنوز پك مشتد اوليوب لكن وجودنده صارصله پيدا اوله يقال مريض مرغاد اذا كان لم يجهد وفيه ضعضعة قال الشارح قال النضر يقال ارغاد الرجل فهو مرغاد وهوالذى بدأبه الوجع فانت ترى فيه بسا وفترة وضعضعة ومرغاد كركى كبى اويقوسنى استيفا ايلكسزين بيدار اولمش كمسيه دينوركه هنوز خميازەسى واويوشقلغى باقى اولور يقال نائم مرغاد اذا لم يقض كراه وشول كمسيه دينوركه برخصوص ايچون رأى وتدبيرنده شك وتردد اوزره اولوب نەكونه رأى ونه درلو حركت ايده‌جكنى بيلمز اوله يقال رجل مرغاد اى شاك فى رأيه لايدرى كيف يصدره كذلك هرشوريده ومختلط وپريشان اولان شيئه مرغاد دينور مصدرى ارغيداددركه ذكر اولندى (الرغيداء) رعيداء وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الارغلداد) اقشعرار وزننده رغد مذكوردن افعلالدر زيادەسيله رفاه ووسعت معاش اوزره اولمق معناسنه‌در يقال ارغلد الرجل اذا رغد عيشه مبالغة (الرفد) رانك كسرى وفانك سكونيله اسمدر عطا وبخشش وصله وجائزه‌يه دينور يقال هو عظيم الرفد اى العطاء والصلة (الرفد) رانك فتحى وفانك سكونيله بيوك ووسعتلو كاسه‌يه دينور رانك كسريله‌ده لغتدر وعربلر فلان وفات ايلدى ديجك يرده هريق رفده ديرلر نتەكه بومعناده صفرت وطابه وكفئت جفنته دخى ديرلر بدنى جاندن

خالی اولدی دیمکدن کنایه‌در ورفد رانك فتحیله مصدر اولور عطیه ویرمك
معناسنه یقال رفده رفدا من الباب الثانی اذا اعطاه ورفد طوارك پالانی ایچنه
رفاده قومق معناسنه‌در یقال رفد للدابة اذا جعل فی اکافها رفادة (الارفاد)
همزه‌نك کسریله یاردم ایتمك معناسنه‌در یقال ارفده اذا اعانه ونسنه ویرمك
معناسنه‌در یقال ارفده اذا اعطاه وطوار پالانه رفاده قومق معناسنه‌در یقال
ارفد للدابة اذا جعل لها رفادة (الرفادة) رانك کسریله آت ایرنده اولان اکرم
دیدکاری بچه کبی شیئه دینورکه سمرك آلتنه وضع ایدرلر طوارك سمر صرتنی
سورمسون ایچون ویاره صاردقلری بجاورەیه دینور وزمان جاهلیتده قریش
بیننده واقع اولان عارفانه‌یه دینورکه بهرسنه بینلرندن بقدر الوسع بر مقدار
مال اخراج ایدوب آنکله غلال وزبیب اشترا وحجاج ایچون مهیا وحجاج‌ورودنده
اطعام ایدرلر ایدی (الرافدان) تثنیه بنیه‌سیله دجله ایله فراته اطلاق اولنور کثیر
الفیض اولدقلری‌چون (الارتفاد) افتعال وزننده کسب وکار ایتك معناسنه‌در
جلب رفدی مستلزمدر یقال ارتفد المال اذا اکتسبه (الاسترفاد) یاردم ایستمك
معناسنه‌در یقال استرفده اذا استعانه (الترافد) تفاعل وزننده بری بریله
یاردملشمق معناسنه‌در یقال ترافدوا اذا تعاونوا (الترفید) تفعیل وزننده برآدمی
اولولمق معناسنه‌در یقال رفده اذا سوده وعظمه وترفید هروله‌یه یعنی یلکه شبیه
برنوع یورویشه دینور تمتین کبی اسمدر (المرافید) میمك فتحیله سودلری هرکز
منقطع اولمیان قیونلره اطلاق اولنور یقال شاة مرافید اذا کانت لاینقطع لبنها
(الرفود) صبور وزننده بمعنی فاعلدر برصاغمده سودی بیوك چناغی طولدرر
اولان ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة رفود ای تملأ الرفد بحلبة واحدة
(بنوارفده) ارفله وزننده حبش طائفه‌سندن برجنس‌در (الرفدة) حمزه وزننده
سوارقیه‌ده برصودر (رفیده) جهینه وزننده برکوچك قبیله‌درکه الرفیدات دیرلر
نته‌که آل هبیره‌یه الهبیرات دیرلر (رافد ورفید) زبیر وزننده (ومرفد) مظهر
وزننده اسامئ رجالدندر (الروافد) سقف بیته وضع اولنان اخشابه دینور
(الرقد) رانك فتحی وقافك سکونیله (والرقاد) رانك ضمیله (والرقود) قعود
وزننده اویومق معناسنه‌در یقال رقدالرجل رقدا ورقادا ورقودا من الباب الاول
اذا نام لکن رقاد کیجه اویقوسنه مخصوصدر ورقد ورقود اعمدر ورقد سعد
وزننده بادیه‌ده بر طاغ آدیدرکه آندن دکرمن طاشلری قطع اولنور (الرقود)
رانك ضمیله (والرقد) رکع وزننده راقدك جمعیدرکه نائم معناسنه‌در یقال رجل
راقد وقوم رقود ورقد ای نیام (الیرقود) یعفور وزننده اویقوجی کمسه‌یه دینور
یقال رجل یرقود اذا کان یرقد کثیرا (المرقد) محسن وزننده منوم دارویه دینور

شرب وتناول ایدنی اویودر اولور یقال ناوله الطبیب مرقدا ای دواء یرقد شاربه وآچق یوله دینور شاهراه معناسنه که دوز ولطیف اولمغله دابه راحت کیدوب راکبی استراحتدن اویور اولور (المرقد) مقعد وزننده اسم مکاندر یاتوب اویویجق یره دینور مضجع معناسنه مزاره اطلاقی بومناسبتله‌در قال الشارح ومنه قوله تعالى [قالوا یاویلنا من بعثنا من مرقدنا] (الارقاد) همزه‌نك کسریله اویوتمق معناسنه‌در یقال ارقده اذا انامه وبریرده مقیم اولمق معناسنه استعمال اولنور فی الاصل همزه‌سی صیرورت ایچوندر یقال ارقد بالمکان اذا اقام به (الرقدان) فتحاتله جنبش ونشاطدن ناشی شطارتله بری اوته قالقیوب صچرامغه دینور (الارقداد) ارمداد وزننده سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال ارقد الرجل اذا اسرع (المرقدی) مرعزی وزننده امور ومصالحده جست وچالاك اولان آدمه دینور یقال رجل مرقدی اذا کان یسرع فی اموره وبو ارقداد مذکوردن مفعلی وزننده در بورادە وانقولی مرحوم اویقویه وارمشدر (الراقود) ماعون وزننده بیوك کوپه دینورکه خم خسروانی تعبیر اولنور علی قول ایچی زفتلی اشاغیسی سیوری وسوبو اولان نوعنه دینورکه یوقریسی قارنلو اولور تقول عندی راقود خلا وهودن کبیر اوطویل الاسفل یسیع داخله بالقار شارح دیرکه جوهری بونی معربدر دیدی لکن اصلنی بیان ایلدی امهات سائرەدە عربی اولەرق مثبتدر ومبالغه‌در پك اویودیجی دیمکدر من اصل ایچی طلا اولمش بیوك نبیذ کوپنه دینور ایدی‌که شار بنی البتده رقدة سکر وسکونه مبتلا ایدر بعده مطلقا بیوك کوپده استعمال ایلدیلر وراقود برکوچك بالق آدیدر (الرقیدات) تصغیر بنیه‌سیله بنوکلاب یوردنده برصو آدیدر (الرقدة) رانك فتحی وقافك سکونیله فی الاصل مصدر بناء مره‌در بومناسبتله اون کون مقداری هوانك بك اسی اولمسنده استعمال اولندی کویا که اول ایامده هوا تحرك ایلیوب نائم اولور تقول اصابتنا رقدة من حر ای قدر عشرة ایام (الترقید) تفعیل وزننده طوار قسمنه مخصوص برکونه یورویشه دینور ظاهرا راحت اشمسی اوله‌جقدرکه راکبنی اویودر (رقاد) غراب وزننده (وراقد) صاحب وزننده اسامیدندر (الرکود) قعود وزننده طورمق سکون وآرام معناسنه‌در یقال رکد الماء والریح رکودا من الباب الاول اذا سکن وثبت وتراز وکفه‌لری بس برابر اولمق معناسنه مستعملدرکه حرکت ایلمز اولور یقال رکد المیزان اذا استوی (الرکود) قبول وزننده سودی اصلا کسلیوب دائمی اولان ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة رکود اذا دام لبنها ولاینقطع وطوپطلو چناغه اطلاق ولنور یقـال جفنة رکود ای ملای (الرماد) سحاب وزننـده (والرمدداء) رانك ودالك کسریله (والارمداء) اربعاء وزننده آتش کولنه دینور خاکستر معناسنه (الارمد)

احمر وزننده كول رنككنده اولان شيئه دينور يقال رمد الشئ رمدا من الباب
الرابع اذا كان فى لون الرماد فهو ارمد وارمد رماد لفظنه تاكيد اولور كلهسيدكر
وكوزى آغريين آدمه دينور رمدانيدن وصفدر (الرمداء) حمراء وزننده ارمدك
مؤنثيدر ونعامه‌يه يعنى دوه قوشنه اطلاق اولنور رمادى اللون اولديغيچون
(الرمد) رانك ضميله سيورى سينكه اطلاق اولنور (الرمدد) زبرج وزننده
(والرمدد) درهم وزننده (والرمديد) حنديد وزننده ارمد كبى رماد لفظنه
تاكيد اولور ياخود رماددن معناى وصفيت اخذ اولنمغله هالك ديك اولور يقال
رماد ارمد ورمدد رمديد اى كثير دقيق جدا اوهالك (الارماد) همزه‌نك كسريله
فقير وكدا اولمق معناسنه‌در وبو اتراب كبيدر يقال ارمد الرجل اذا افتقر وقيتلغه
دوچار اولمغله طوارلرى هلاك اولمق معناسنه‌در يقال ارمد القوم اذا امحلوا
وهلكت مواشيهم وديشى طوارك قبل النتاج مه‌سى سودلو اولمق معناسنه‌در يقال
ارمدت الناقة اذا اضرعت وبرنسنه‌نك كوزنى آغرتمق معناسنه‌دركه رمد آتيدن
مأخوذدر يقال ارمدالله عينه اى جعلها رمداء (الترميد) تفعيل وزننده بودخى
طوارك مه‌سى قبل النتاج سودلى اولمق معناسنه‌در يقال رمدت الناقة اذا اضرعت
(الرمد) كتف وزننده چوق طورمغله متغير اولمش صويه دينور يقال ماء رمد
اى آجن (الرمد) فتحتينله كوز آغريمق معناسنه‌در يقال رمدت عينه رمدا من
الباب الرابع اذا هاجت ويقال رمد الرجل اذا هاجت عينه (الارمداد) احمرار
وزننده رمد معناسنه‌در لكن بوابلغدر يقال ارمد الرجل وارمدت عينه ارمدادا
(الرمد) سعد وزننده (والارمد والمرمد) محمر وزننده كوز آغريسنه مبتلا كشى‌يه
دينور مؤنثى رمداءدر عينه ومرأه‌يه وصف اولور (بنو الرمد) سعد وزننده (وبنو
الرمداء) ايكى بطنلردر ابو الرمداء البلوى اصحابدندر بلى قبيله‌سندندر (الرمد)
سعد وزننده (والرمادة) سعاده وزننده انسان ودواب ومواشى قسمى هلاك اولمق
معناسنه‌در يقال رمدت الغنم رمدا من الباب الثانى اذا هلكت من برد وصقيع
كوياكه كول كبى اولديلر ومنه عام الرمادة فى ايام عمر رضى الله عنه هلكت فيه
الناس والاموال من القحط (المرمئد) مشمئز وزننده امور واعمالده ايشلك ونافذ
وجارى ادمه دينور يقال رجل مرمئد اى ماض جار (الرمادة) سحابه وزننده
يمنده وفلسطين ومغرب زمينده بر موضع آديدر ومكه ايله بصره بيننده بربلده‌در
وحلبده برمحله وبلخ قضاسنده برقريه ونيسابورده برقريه ياخود برمحله وبرقه ايله
اسكندريه بيننده بربلده آديدر (رمادان) رانك فتحيله برموضعدر (رمدة حتان)
كسرة فتان وزننده براوفورملك ناچيز شيئه اطلاق اولنور يقال ماتركوا الارمدة
حتان اى لم يبق منهم الاماتدلك به يديك ثم تنفخه فى الريح بعد حته (الرند) رانك فتحى

ونونك

ونونك سكونيله برنوع خوش رایحه‌لو شجر اسمیدر وعود اغاجنه دینور ومرسین اغاجنه‌ده دینور آس کبی مفردات سائره‌ده دفنه اغاجی وبیان مرسنی اغاجیله مفسردر ورند عربستانه مخصوص برنوع ظرفدر که کوچك چوال طرزنده خرما یپراغندن اوررلر اشاغیسی واسع ویوقریسی مخروطی اولور آنکله خرماطاشورلر (ذورند) حجاج بصره جاده‌سنده برموضع آدیدر محدثیندن عمر بن ابراهیم بن شبیب الرندی اورادندر (رنده) زبده وزننده اندلسده تاکرنی ولایتنده بر حصن آدیدر خطیب اندلس اولان عبد الله بن عاصم وبزم شیخ مشایخمز اولان احمد بن ابی العافیة الرندی اورادندر (الرهد) رانك فتحی وهانك سكونيله برنسنه‌یی پك ازملك معناسنه‌در یقال رهد الشیء رهدا من الباب الثالث اذا سحقه شدیدا (الرهادة) سعاده وزننده تر وتازكلك دینور (الرهيدة) عقيده وزننده وجودی کل کبی تروتازه ونرم ونازك اولان کنج محبوبه‌یه دینور یقال امرأة رهيدة ای شابة رخصة ناعمة ورهیده خرده بلغوردن اولان سودلو آشه دینور تقول اطعمنا رهيدة وهو البريدق ويصب عليه اللبن (الرهودية) رفق و ملايمتله معامله ایلمکه دینور (الترهيد) تفعیل وزننده برحماقت عظیمه اظهار ایلمك معناسنه‌در یقال رهد الرجل اذا اتی بالحماقة العظيمة (المرهود) سست وکوشك نسنه‌یه دینوریقال امر مرهودای لم يحكم وتقول تركتهم مرهودين ای غير عازمين ولاحازمين علی امر (الرود) رانك فتحی وواوك سكونيله (والرياد) كتاب وزننده طلب ایلمك معناسنه‌در یقال راده یروده رودا وريادا اذاطلبه ورود بری اوته کلوب کتمك تردد معناسنه‌در که آمد شد ایتمك واولطه ایلمك تعبیر اولنور یقال راد الرجل اذا ذهب وجاء ورياد الابل دوه قسمنك مرعاده بری اوته کتمسندن عبارتدر یقال رادت الابل ريادا اذا اختلف مقبلة ومدبرة (الارتياد) افتعال وزننده بودخی طلب ایلمك معناسنه‌در یقال ارتاد الشیء اذا طلبه (المراودة والرواد) مفاعله بابندن دیلمك مشیئت معناسنه‌در یقال راوده مراودة وروادا اذا شاء مؤلفك بصائرده بیانه کوره رود ورياد برنسنه‌نك طلبنده رفق وسهولتله تردد ایلمك معناسنه موضوعدر سائر معانی آندن متفرعدر (الرید) رانك کسریله دیلمکه دینور که اسمدر مشیئت معناسنه (الارادة) اعاده وزننده دیلمك معناسنه‌در یقال اراد الشیء اذا شاء (الرائد) دکرمن النه اطلاق اولنورکه ال دکرمنك صابی اوله‌جقدر يد الرحی معناسنه اوته‌یه برویه کیدوب کلدیکیچون و اوتلاق آرامق ایچون ایلرویه کوندردکاری آدمه اطلاق اولنور (المراد) میمك فتحیله (والمستراد) مستراح وزننده اسم مکانلردر اوتلاقده دوه‌لرك تردد ایلدکاری موضعه دینور (الرادة) عاد وزننده که اصلی رائده‌در (والروادة) ثمامه وزننده

(والرائدة) زائده وزننده شول خاتونه دینور که دائما قومشولرك اولرنی طولاشور اوله یقال امرأة رادة ورواده ورائدة ای طوافة فی بیوت جاراتها (الرودان) فتحاتله مصدردر خاتون قومشو اولرنی چوق طوشمق معناسنه‌در یقال رادت المرأة رودانا اذا اكثرت الاختلاف الی بیوت جاراتها (الرأد) تسهیل همزه ایله رائد معناسنه‌درکه ذکر اولندی وبوراد کلمه‌سی اصلنده رود ایدی فتحتیله که فعل بمعنی فاعلدر بعده واو الفه منقلب اولدی یقال رجل راد ای رائد (المرود) منبر وزننده سرمه میلنه دینور سر مداندن سرمه آرایجق آلندر وآت کمرنده دوران ایدن دموره دینور که صولوق اولهجقدر وبکره‌نك دمور ایکنه دینور که آنك اوزرنده دوران ایدر (الرود) رانك ضمیله مهل وتأنی معناسنه‌در یقال امش علی رود ای علی مهل روید کلمه‌سی بوندن مصغردر (الارواد) همزه‌نك کسریله (والمرود) مکرم وزننده (والمرود) مخرج وزننده که مصدرلردر برابشی رفق وتأنیله آهسته‌جه طوتمق معناسنه‌در یقال ارود فی السیر اروادا ومرودا ومرودا اذا رفق (الروید والرویداء والرویدیه) بونلرده رفق وسهولت معناسنه‌در مؤلف بوراده اقتصار ایلمشدر وبوبعضرك اروادن مرخمدر دیملری ملایم دکلدر زیرا وجه مذکور اوزره رود کلمه‌سی که راء مضمومه ایله مهل وتأنی معناسنه‌در پس روید کلمه‌سی آندن مصغردر یابجه و یواشجه دیمکدر یقال مشی رویدا ورویداء ورویدیة ای علی رفق ویقال رویدا ای مهلا ویقال رویدك عمرا ای امهله واشبو روید کلمه‌سی افعل یعنی امر معناسنه اولورسه کاف خطاب داخل اولور اسم فعل امر اولورسه کاف خطاب داخل اولور وبو درت وجه اوزره مستعملدر بری اسم فعل امر اولور تقول رویدك عمرا ای امهله ثانی صفت واقع اولور یقال ساروا سیرا رویدا ثالث حال واقع اولور یقال سار القوم رویدا بوراده معرفه‌یه متصل اولمغله صفت اولمغه صلاحیتی اولمدیغندن حال قلنمشدر رابع مصدر اولور یقال روید عمر وبالاضافة ویقال روید کنی وللمخاطبة روید کنی ورویدکانی ورویدکمونی ورویدکتنی (الرود) رانك فتحی و واوك سکونیله (والرائدة) ملایم اسن یله دینور یقال ریح رودورائدة ای لینة الهبوب رفق معناسندندر رود بوراده وصف بالمصدردر (ماترید) تانك ضمیله سمرقنده ده برمحله آدیدر (الروند الصینی) سجل وزننده داروی معروفدر اطبا الف زیاده‌سیله راوند اطلاق ایدرلر وحالا راوند ایله متعارفدر چین دیارندن کلمکله راوند چینی دیرلر (راوند) اصفهان نواحیسنده برموضعدر واعلامدن احمد بن یحیی الراوندی مرو الروذ شهرینك اهالیسندندر (ابن رواد) شداد وزننده تابعیندندر اسمی عبد العزیزدر (الرید) زید وزننده طاغك برطرفندن اوزانوب چقان سیوری

وتومسك يرينه دينور جمعى ريود كلور (الريدة) هاله (والرادة) عاده وزننده (والريدانة) رانك فتحيله ملايم اسن يله دينور واويده لغتدر يقال ريح ريدة ورادة وريدانة اى رودوريده يمنده بر بلده در حضرموت اولكه سنده ايكى قريه وقنسرين قضاسنده بر قريه در (ريدان) ميدان وزننده قنسرين قضاسنده بر حصن آديدر

﴿ فصل الزاى المعجمة ﴾ (الزأد) زانك فتحى وهمزه نك سكونيله برآدمى بر قورقنج نسنه ايله بلكلتمك معناسنه در يقال زأده زأدا من الباب الثالث اذا افزعه (المزؤد) مسعود وزننده برقورقنج نسنه دن بلكليوب قورقمش ادمه دينور يقال زئد الرجل على بناء المجهول فهو مزؤد اى مذعور (الزؤد) زانك ضمى وضمتيله اسمدر قورقنج نسنه دن عارض اولان قورقويه دينور كه تركيده آندن بلك تعبير اولنور فارسيده باك ديرلر (الزبد) زانك وبانك فتحيله كپوكه دينور صويك وسائر شيئك اولسون و زبد يمنده بر طاغ آديدر وقنسرين قضاسنده بر قريه در وحمص شهرينك اسم قديميدر ياخود حمص قضاسنده بر قريه در و بغداد غربيسنده بر موضع آديدر وزبد سعد بن ابى وقاص رضى الله عنه حضرتلرينك ام ولدى اسميدر (الازباد) همزه نك كسريله بر نسنه كپوكلنمك معناسنه در يقال ازبد البحر اذا صار ذازبد وآغاج بياض چچكلر ايله چچكلنمك معناسنه مستعملدر يقال ازبد السدر اذانور يعنى كالزبد على الماء (الزبد) زانك ضميله (والزباد) رمان وزننده كره ياغنه دينور كه قيون وكچى قسمنك سودندن يايقله اخراج اولنور كپوكه مشابه اولديغيچون آندن مأخوذ اولدى كذلك قيمغه ده اطلاق اولنور مصباحك بياننه كوره ابن بقردن استخراج اولنانه ده اطلاق اولنور دوه نبندن استخراج اولنانه حباب دينوروزبده هاله زبددن اخص در (الزبد) عبد وزننده كره ياغى يدرمك معناسنه در يقال زبده زبدا من الباب الاول اذا اطعمه الزبد وسود طلومنى ياغى چقمق ايچون چالقمق معناسنه در كه يايمق تعبير اولنور يقال زبد السقاء اذا مخضه ليخرج زبده وبركمسه يه چوق نسنه بخش ايلك معناسنه مستعملدر كثرت جهتيله تشبيه اولندى يقال زبدله زبدا من الباب الثانى اذا رضخ له من ماله (المزدبد) افتعالدن اسم فاعلدر كره ياغنك صاحبنه دينور (التزبيد) تفعيل وزننده آورد كپوكلنمك معناسنه در كه مكشارك حاليدر يقال زبد شدقه اذا تزبد (التزبد) تفعل وزننده تزبيد معناسنه در ويوتمق معناسنه استعمال اولنور كه قايمق كبى يوتمق در على قول برشيئك زبده وخلاصه سنى آلمق معناسنه در يقال تزبد الشئ اذا ابتلعه اواخذ صفوته وآند ايچمكه شتاب وسرعت ايلمك معناسنه مستعملدر كه همان قايمق يودر كبى يوتمغه ايومكدر يقال تزبد اليمين اذا اسرع اليها (زباد) رمان وزننده (وزبادى) حوادى وزننده بر نبات آديدر امهات سائره ده سكيرلى ييراق ايله مبين در وزباد خبرى اولميان

يعنى يوفقه اولوب ياغسز اولنغله ايشه يراميان سوده دينور (مزبد) محدث وزننده
بررجل اسميدر (زبيد) زبير وزننده ابن الحارثدركه محدثيندندر صحيحين رجالنده
بوندن غيرى زبيد يوقدر وزبيد مذحج قبيله سندن بربطندركه عمر بن معدى كربك
قوميدر امام زهرى اصحابندن محمد بن الوليد ومحمية بن جزؤ وصاحب القالى محمد
بن الحسين اللغوى وايكى فرزندلرى كه آنلرده لغويلردر بطن مزبور رجالندندر
(زبيد) امير وزننده يمنده بربلده در محدثيندندر موسى بن طارق ومحمد بن يوسف
ومحمد بن شعيب اورادندر (زيدان) بالك ضميله فيعلان وزننده برموضع آديدر
(الزباد) سحاب وزننده برموضع آديدر (الزباد) سحاب وزننده عطر معروف
اسميدركه قليه مسك تعبير ايتدكلريدر فقهاء ولغويون زباد بردابه دركه آندن
طيب جلب اولنور ديملريله تعريفنده غلط ايلديلر زيرا دابهٔ مذكوره ديدكلرى
كديدركه مراد بيان كديسيدر زباد آندن حاصل اولان طيبك اسميدر واول طيب
مذكور كدينك قويرغى التنده واويلقلرنده دبنه طوغرى رشحه يعنى تردر ابتدا آنى
طوتوب زيادهسيله تحريك ايله مضطرب ايلدكدنصكره وجودندن عرق ترشح ايلكه
اول موضعلرندن ترلرنى قامش قبوغيله ياخود بر مجاوره ايله صيروب اخذ ايدرلر
مترجم ديركه اول كدى هندو حبشه يابانده اولور واكا مسك كديسى تعبير
اولنور مكهيه تجارلر قويرقلرنى كتوروب بيع ايدرلر بعينه مسك كبى قوقار خلق
آلوب امتعه ايچره وضع ايدرلر مشهودمز اولمشدر ومنقولدر كه آنى تجبير وتحريكله
عرقنك ايدوب آنك دريسندن جمع ايدرلر سنه تمامنه قدر سموروب قوتلنور واكر
برسنه ترك ايلسهلر سبب هلاكى اولور اول تعريق اكا دواى موقت معنوى اولنور
ايمش وزباد مغربده بربلده آديدر وزباد اسمادندر زباد بن كعب جاهليدر وزباد بنت
بسطام بن قيس وليد بن عبدالملكك زوجهسيدر ومحمد بن احمد بن زباد على قول ابن زبدا
محدثدر وقول ثانى اشهردر (ابوالزبد) زانك ضميله محمد بن المبارك العامرى كنيهسيدر
(زبد) كتف وزننده حوفزان نام كسهنك فرسى اسميدر (زبده) عمده وزننده بنت
الحارثدركه بشر حافينك همشيرهسيدر وحسن بن محمد بن زبده محدثدر (زبد) عبد
وزننده ابن سناندركه محدثدر (زبيده) جهينه وزننده هارون رشيدك زوجهسيدركه
جعفر بن منصورك دختريدر (الزبيدية) طريق مكهده مغيشهيه قريب بربركه آديدر
وبلاد جبالده برقريه وواسط قضاسنده برقريه وبغداده برمحله وآندن آشاغيجهده
بر بشقه محله آديدر (الزبرجد) سفرجل وزننده جوهر معروف اسميدر يعنى
جواهردن بر يشل طاشدر زمرد كبى لكن اچق رنك اولوب فستقى تعبير اولنان
لونله ملوندر قيس بن حسان بن ثابت پك حسن وجمال صاحبى اولمغله زبرجد
ايله ملقب اولمشيدى (الزرد) فرد وزننده يوتمق معناسندهدر يقال زرد اللقمة

زردا من الباب الرابع اذا بلعها وبوغازی صیقوب بوغمق معناسنه‌در یقال زرده زردا من الباب الاول اذا خنقه وزره اورمك معناسنه‌در یقال زرد الدرع اذا سردها وزردا سفراین قضاسنده برقریه آدیدر (الازدراد) افتعال وزننده یوتخی یوتمق معناسنه‌در لکن تکلفی متضمندر یقال ازدردا للقمة بمعنی زردها مؤلف ابتلعها ایله تفسیر ایلسیدی انسب ایدی (المزرد) مقعد وزننده بوغازه اطلاق اولنور محل زرد اولدیغیچون (المزرد) منبر وزننده (والزراد) کتاب وزننده شـول ایپه دینـور که آنکله دوه‌نك بوغازنی قصارلر تاکه کوشنی دفع ایدوب راکبنی آلوده ایلیه وزراد مطلقا بوغازی بوغه‌جق ایپ و کریش مقوله‌سنه دینو مخنقه معناسنه (المزرد) محدث وزننده شماخ نام شاعرك برادری لقبیدر (زرده) حمزه وزننده درتنك قضاسنده برقلعه وشیرازده برطاغ آدیدر (الزرد) کتف وزننده لقمه‌یی چابك یودار اولان کشی‌یه دینور یقال رجـل زرد ای سریع الابتلاع (الزردان) فتحاتله نسـوان فرجنه دینور کیرلری یوتدیغیچون یاخود طارلغندن کیرلری بوغدیغیچون وجه ثانی عموم اوزره وصف اوله‌من مکر اطلاقی توسـع بالمجازه محمول اوله و ظاهرا بوقطوان کبی وصفـدر (الزرد) فتحتینله اورلمش زرهه دینور فعل بمعنی مفعولدر (الزراد) شداد وزننده زره اوریجی کمسـیه دینور سراد معناسـنه (زرند) سمند وزننده کرمان ایالتنده بر بلدهٔ معروفدر واصفهانده برقریه‌در محمد بن العباس النحوی اورادندر ومدینه قربنده برموضعدر (الزراوند) زانك فتحیـله دوای معروف آدیدر ایکی نوع اولور ارکك نوعنه زراوند طویل ودیشی نوعنه زراوند مدحرج دیرلر (الزغد) زانك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله دوه زیاده‌سیله کوکره‌یوب بوکورمك معناسـنه‌در یقال زغد البعیر زغدا من الباب الثالث اذا هدر شدیدا وطلومی آغزندن یاغ چقمق ایچون صقمق معناسنه‌در یقال زغد سقاءه اذا عصره حتی یخرج الزبد من فیه وبرآدمك بوغازنی صقمق معناسنه‌ده استعمال اولنور یقال زغد فلانا اذا عصر حلقه وبر کمسه‌یی برآدم اوزره استعوا ایده‌رك قشقرتمق معناسنه مستعملدر یقال زغده بالکلام علیه اذا حرشه علیه (الزغید) امیر وزننده طلوم صقلدقده آغزندن چقان یاغه دینور (الزغاد) شداد وزننده طاشقین ایرمغه دینور یقال نهر زغاد ای زخار کثیر الماء (الازغاد) همزه‌نك کسریله امزرمك معناسـنه‌در یقال ازغدته اذا ارضعته (المزغئد) مشمئز وزننده دارغین آدمه دینـور یقال رجل مزغئد ای غضبان (الزغد) فتحتینله دیرلکه دینور یقال زغد رغد ای عیش رغد (الزغبد) زانك وبانك فتحیله کره یاغنه دینور زبد معناسنه (الزغردة) دحرجه وزننده دوه‌قسمی کورلتوسنی ایچریسنده تردید ایلیه‌رك کوکره‌مك معناسـنه‌در یقال زغرد البعیر

اذا هدر مردداقی جوفه (الزفد) زانك فتحی وفانك سكونیله طولدرمق معناسنه‌در
یقال زفد الاناء زفدا من الباب الاول اذا ملأه وآته آربه‌یی چوق و برمك
معناسنه‌در یقال زفد فلان فرسه شعیرا اذا اكثر علیه (الزمرد) ضمات ثلاث
و تشدید رایله زمرد اسمیدركه ذال معجمه ایله‌در مؤلف زمرذی زبرجد ایله تفسیر
ایلمشدركه بوارسطو قولیدر و سائرلری عندنده زبرجد آلتون معدننده تكون
ایدر یشل وصاف اولور كم رنك اولانه مصری و یشله مائل صاری یعنی فستقی
رنكنه قبرسی وقرمزی‌یه مائل صاری یه‌كه جمله‌دن كمتردر هندی دیرلر و زمرد
آلتون وغیری معدننده تكون ایدر برقاچ قسم اولور بری ذبابی‌دركه لونی یشل
سینكه شبیه اولور غایتده صاف وصوبی كسكیندر كویا تموج ورقص ایدر وبریسنه
ریحانی دینور وبریسنه فستقی دینور وبریسنه صابونی دینور بیاضه مائل یشل
اولور وبعضلر بوقسمی زبرجد نوعندن عد ایدرلر (الزمرد) زانك و میمك فتحیله
فعلل وزننده رجل مؤنث ومرأة مذكره دیكدر وبو معربدر یعنی زن مرد فارسی
معربیدركه عورت صفتنده اولان اركك واركك شیوه‌سنده اولان عورته اطلاق
اولنور (الزماورد) زانك ضمیله ورد ماده‌سنده مرسومدر (الزند) قند وزننده
قولك اوجنك ال ایله قاوشدیغی یره دینوركه بیلك كیكی اوله‌جقدر ایكیسنه زندان
دینور شارح دیركه سرچه پرمق جانبندن اولانه كوع وباش پرمق طرفندن اولانه
كرسوع ومجموعنه زند دیرلر واورایه بلكجه تعبیر اولنور وبیلكه ساعد دینور
انتهی وزند مرخ وعفار نام شجرلردن اهل بادیه‌نك دوزدكلری چقماغه دینوركه
ایكی دانه اولور اوستنده‌كی كویا اركك وآلتنده‌كی دیشی‌اولور بری برینه سوره‌رك
آتش چقررلر اوستنده اولانه زند وآلتنده اولانه زنده دیرلر وایكیسنه زندان
دینمز یعنی زندان دینوركه مذكر تغلیب اولنور جمعی زناد كلور زانك كسریله
وازند كلور افلس وزننده وازناد كلور وعربلر بر خصوصده كندیسنه یاری
ومعاونتله ایشنك حصولپذیر اولمسنه باعث اولان آدمه ورت بك زنادی دیرلر
وزند برتیكنلو آغاج اسمیدر مفرداتده شجر غار ایله مبین‌دركه دفنه اغاجی
اوله‌جقدر وزند بخارا قضاسنده برقریه‌در محدثیندن احمد بن محمد بن جدان بن‌عازم
الزندی اورادندر وثوب زند نیجی دیدكلری بز اورادن چقر وزند نجد بلادنده
برطاغك آدیدر واسامی رجالدندر زند بن الجون مشهور ادیب وشاعر ابودلامه‌نك
اسمیدر مترجم دیركه مزبور ابودلامه صاحب نوادر حكایات وناظم ابیات پرنكات
موردلطائف ومضحكات ظریف و اذیب برذات ایدی عباسیه‌دن سفاح و منصور
ومهدینك ندماسندن ایدی جمله لطائفندندركه منصور خلیفه‌نك عمسی قبری وفات
ایلدكده حزن و ملال ایله دفننه حاضر اولوب قبری كنارنده قعود و جنازه

ورودینه

ورودینه منتظر ایدی بو اثناده ابو دلامه کلوب خلیفه‌یه یقین اوتوردقده منصور خطاب ایدوب ای ابو دلامه بورایه نه حاضرلدك دیوب قبره اشارت ایلدی ابو دلامه خلیفه‌نك عمسی قیزنی حاضرلدم دیدکده خلیفه بی اختیار خنده‌ناك اولدی انتهی وزند بن اعراق الثری نسب عدنان رجالندندر و زند مصدر اولور طولدرمق معناسنه یقال زند السقاء زندا من الباب الاول اذا ملأه (زندنه) منکنه وزننده بخاری قضاسنده بر بشقه قریه‌در (زندرود) اصفهانده برایرمق آدیدر (زندورد) واوك فتحیله واسط قربنده برقریه‌در حالا خرابه‌در (زنده) حمزه وزننده روم اولکه‌سنده بربلده‌در (زند) فتحتینله بر موضع آدیدر وزند درجه‌یه دینور که ناقه‌نك جوفنه صوقدقلری قونداقدر نته‌که ماده‌سنده بیان اولندی و زند مصدر اولور صوصه‌مق معناسنه یقال زند الرجل زندا من الباب الرابع اذا عطش (المزند) معظم وزننده بغایت بخیل وناکس شخصه دینورکه مجازدر یقال رجل مزند ای بخیل ضیق ونسبی متهوم اولان شخصه اطلاق اولنور یقال هو مزند ای دعی وانسزجه اولان ثوبه دینور یقال ثوب مزند ای قلیل العرض (التزنید) تفعیل وزننده یلان سویلك معناسنه‌در یقال زند الرجل اذا کذب و برآدمه استحقاقندن زیاده اشکنجه ایلك معناسنه‌در یقال زند فلانا اذا عاقبه فوق حقه و طولدرمق معناسنه‌در یقال زند السقاء اذا ملأه و چقماق چاقق معناسنه در یقال زند الرجل اذا اوری زنده وتزنید ناقه‌نك فرجنی ایکی جانبدن کوچك خلاللر ایله خلاللیوب بعده قیللر ایله بغلیوب قاوشدرمغه دینور بونی ناقه طوغوررکن رحمی طشره‌یه چقدقده ایدرلر وتزنید زیاده ایلك معناسنه مستعملدر تقول مایزندك احد علیه ای مایزیدك (الازناد) همزه‌نك کسریله زیاده اولمق معناسنه‌در یقال ازند الشئ اذا زاد وزیاده قلمق معناسنه‌در تزنید کبی تقول مایزندك احد علیه ومایزندك ای مایزیدك و دردندن افاقت بولمش آدم ینه اول دردینه رجوع ایلك یعنی آغریسی نکس ایتمك معناسنه‌در یقال ازند الرجل فی وجعه اذا رجع الیه (التزند) تفعل وزننده برکسیه جواب ویرمکده اضطرابله تنکدل ودمبسته اولمق معناسنه مستعملدر یقال تزند الرجل اذا ضاق بالجواب ودارلمق معناسنه مستعملدر یقال تزند الرجل اذا غضب (زندینا) زانك فتحیله نسف قضاسنده برقریه‌در (زندان) سحبان وزننده هرات اعمالندن مالین قضاسنده برقریه‌در ومروقضاسنده برقریه و مصیصه قضاسنده بر ناحیه‌در (الزهد) زانك ضمی و هانك سکونیله (والزهادة) سعاده وزننده برنسنه‌یه رغبتسز اولمق معناسنه‌در یقال زهد فیه وزهد وزهد زهدا وزهادة من الباب الثالث والرابع والخامس ضد رغب واعند البعض زهاده دنیا وزهد امر دینده اولان پرهیزه مخصوصدر (الزهد) زانك

فتحی وهانك كسريله برنسنه‌يی تقدير وتخمين ايلك معناسنه‌در يقال زهد الشیٔ زهدا من الباب الثالث اذا خرره وخرصه (الازهاد) همزه‌نك كسريله بودخی تقدير وتخمين ايلك معناسنه‌در يقال ازهده بمعنی زهده (الزهد) فتحتينله زكات ماله اطلاق اولنور (الزهيد) امير وزننده آز نسنه‌يه دينور يقال شیٔ زهيد ای قليل وتنك مشرب كسيه دينور يقال رجل زهيد ای ضيق الخلق و قليل الاكل آدمه دينور يقال رجل زهيد ای قليل الاكل و طاره‌جق دره‌يه دينور يقال واد زهيد ای ضيق (الزاهد) عابد وزننده زهد لفظندن اسم فاعلدركه پرهيزكار ديمكدر وزهيد كبی خلقی طار آدمه دينور واسماء رجالدندر زاهد بن عبد الله وابو الزاهد الموصلی محدثلردر (الازدهاد) افتعال وزننده برنسنه‌يی آز نسيمق معناسنه‌در يقال ازدهد الشیٔ اذا عده قليلا (التزهيد) تفعيل وزننده بركسه‌يی بر نسنه‌يه رغبتسز قلمق يعنی رغبتنی صرف ايله آندن پرهيز ايتدرمك معناسنه‌در يقال زهد فلانا فيه وعنه ضد رغبه وبركسه‌يی بخله سوق ياخود بخله نسبت ايلك معناسنه‌در يقال زهد فلانا اذا بخله (التزاهد) تفاعل وزننده برآدمی هر طرفدن احتقار ايلك معناسنه‌در يقال تزاهدوا فلانا اذا احتقروه (الزاد) عاد وزننده آزيغه دينور توشه معناسنه (الزود) زانك فتحی و واوك سكونيله آزق طوتمق معناسنه‌در يقال زاد الرجل يزود زودا اذا اسس الزاد (المزود) منبر وزننده آزق قويجق طغارجغه دينور توشه‌دان معناسنه جمعی مزاود كلور (الازادة) همزه‌نك كسريله (والتزويد) تفعيل وزننده بركسه‌يی آزقلندرمق معناسنه‌در (التزود) تفعل وزننده آزقلنمق و آزق طوتمق معناسنه‌در تقول ازدت المسافر وزودته فتزود (رقاب المزاود) عرب بيننده عجم طائفه‌سنك لقبيدر اكثری مزود قرمزی سختياندن اولمغله طائفهٔ عجم دخی قزل بكزلو اولدقلرندن اطلاق ايلديلر ياخود مزود كبی بيونلری اوزون ياخود طلو مزود كبی جثه‌لری غليظ اولدقلرندن اطلاق اولنه (زويده) جهينه وزننده مهالبه‌دن برخاتون آديدر (زواد) كتان وزننده اسماءندر زواد بن علوان و زواد بن محفوظ القريعی محدثلردر (ازواد الركب) اوچ آدمك لقبی ايدی بری مسافر بن ابی عمرو و بری زمعة بن الاسود و بری ابو امية بن المغيره‌در بونلر يولده اولدقلرنده اهل قافله قطعا زاد طريق اتخاذ ايليوب مجموعنی كنديلر اداره و اطعام ايدرلر ايدی (زاد الركب) برفرس اسميدركه سليمان نبی عليه السلام دركاهنه ازد قبيله‌سی وفود ايتدكلرنده اول‌آتی آنلره احسان ايلشلر ايدی (ذوزود) ضم زايله حيرام اسندن سعيد نام اميرك لقبيدر حضرت صديق رضی‌الله عنه مدت خلافتلرنده يمن‌اهاليسنك دفعهٔ ثانيه ردتلری مسموعلری اولدقده مومی اليهه امرنامه تحرير وتسيير ايلشلر

ایدی (الزید) زانك فتحی وکسری ویانك سکونیله (والزید) فتحتینله (والزیادة) زانك کسریله (والمزید) مصـدر میمی اولەرق (والزیدان) میدان وزننده که بو شاذ در شنآن لفظی کبی مجموعی آرتمق معناسنەدر یقال زاد الشیء زیدا و زیدا وزیدا وزیادة ومزیدا وزیدانا اذا نمی وفضل جوهری زانك فتحیله زواده لفظنی دخی ذکر ایلکله تصحیف ایلشدر زیرا اول راء مهمله ایله زواره وزیاره کلمەلریدر نمو ذکرندن عاری اولەرق شارح دیرکه جوهری کسائی راویسی اولان یعقوبدن روایت ایلکله ناقل مأمون الغوائلدر انتهی ومادۂ مزبوره متعـدی دخی اولور آرتزمق معناسنه یقال زاده الله خیرا فزاد (التزید) تفعیل وزننده بودخی آرتزمق معناسـنەدر یقال زیده فزاد (الازدیاد) افتعال وزننده آرتمق معناسنەدر یقال زیده فازداد لکن بونلر زیادەیی متضمن در اساسده بومتعدی اولەرق دخی مثبتدر قال تقول ازددت مالا ای زدته (الاستزادة) برآدمی عطاسنده مقصر عد ایلك استقصار معناسـنه درکه معنای آتینك ملزومیدر یقال استزاده اذا استقصره اساسده فلان یستزید فلانا ای یستقصره و یشکوه عبارتیله واقع اولمغله ترجمه ده ضمیرآدمه ارجاع اولندی واستقصرت فلانا دینورسه تقصیردن مأخوذ واستقصرت الثوب دینورسه قصردن مأخوذ اولور واستزاده برکسەدن برنسنەیی آرتزمسـنی ایستمك معناسنەدر یقال استزاد فلانا اذا طلب منه الزیادة (التزید) تفعل وزننده اسعار غالی بهایه چقمق معناسنەدر یقـال تزید السعر اذا غلا ویلان سویلك یعنی سوزینه یلان قاتمق معناسـنەدر یقال تزید فی حدیثه اذا کذب و دابه قسمی عنق دیدکلری یورویشدن زیادەجه یوریمك معناسـنەدر و عنق فتحتینله دابه بیونلرنی اوزادوب یره دوشـنەرك صو کبی روان اولمغه دینورکه اکثری کیجەلرده دوه قسمی اویلجه یوریوب منزل آلورلر یقال تزیدت الناقة اذا سـارت فوق العنق وکلام وسائر نسنەلرده تکلفله زیاده ایلك معناسنەدر یقال تزید فی کلامه و غیره اذا تکلف الزیادة فیه (التزاید) تفاعل وزننده تزید ایله معنای اخیرده مرادفدر (المزادة) میمك فتحیله صو مشکنه وطلومنه دینور راویه معناسنه علی قول ایکی دریدن دیکیلوب ککیش اولمق ایچون ارالغنه بردری دخی ضم وزیاده ایتدکلری مشکه وطلومه دینـور جمع جنسی مزاد وبنیەسی مزاید کلور شارح دیرکه قول اخیر برمقتضای ماده اصوبدر زیرا اوله کوره واوی اولمق اقتضا ایدر صو دخی زاد جملەسندن اولدیغنه بناء وثانییه کوره زیادۂ مرقومەیه مبنی یاخود صو فی‌ذاته اعز اولوب خصوصا بادیەده مادۂ حیات اولمغله زیاده اولمسنه تفألا اطلاق اولنمش اولور (الزوائد) پالانك کیروسنده اولان زمعات یعنی براز پالانك مادەسـندن اولمیان زائد نسنەلره اطلاق اولنور (ذوالزوائد) ارسلانه اطلاق اولنور سباع

سائره‌دن زوائدی اولدیغیچون واصحابدن جهنی الاصل برذاتك لقبیدر (زید وزبید) زبیر وزننده (وزیاد) زانك کسریله (وزیاد) شداد وزننده (وزیاده وزیاده) هایله (وزیدکا ومزید) میمك فتحیـله (وزیدلا) زیادهٔ لایله (وزیدویه) عمرویه کبی اسماء رجالدندر (زیادان) زانك کسریله برنهر وبصره اعمالندن برناحیه آدیدر (زیدان) سحبان وزننده اهواز ایالتنده بربلده‌در ویمنده برکوشك وکوفه‌ده برموضـع آدیدر (ابوزیدان) بردوای معروف اسمیدر شارح فاوانیار ایله یعنی عود الصلیب ایله بیان ایدر که شقایق کوکیدر لکن مفرداتده همزه‌سز بوزیدان مستعجله ایله مبین‌درکه تلکی طشاقی دیدکاری کوکدر (زیداون) زانك وواوك فتحیله سوس قضاسنده برقریه‌در (یزید) مضارع بنیه‌سیله دمشقده برنهر آدیدر (الزیدان) میدان وزنـنـده بصره‌ده برنهردر (الیزیدیه) شروان شهرینك اسم قدیمیدر (الزیدی) یمامه‌ده برقریه‌در (الزیدیه) بغداد قضاسنده بر قریه‌در و بنی نمیر قبیله‌سی یوردنده برصودر (الزیادیه) زانك کسریله قیروان شهرنده برمحله‌در (زید) برموضع آدیدر ووجه مذکور اوزره اسمادندر زید بن علی بن حسـین بن ابی طالب‌در محدثیندن زیدیون دیدکاری جماعت مذهب یاخود نسب جهتیله اکا منسوبلردر وزید بن عبد الله الزیدی زید بن ثابت نسلندندر (حروف الزیاده) عند الصرفیین الیوم تنساه حرفلریدر شارح‌دیرکه‌حروف مزبوره‌بی یوز اوتوزدن زیاده تراکیبله ترکیب ایلدیلر ازانجمله مازیدن حروف زیاده ندر دیو سـؤال ایتدکلرنده اشبو * هویت السمان فشیبننی * وقد کنت قدما هویت السمان * بیتنی قرأت ایدوب سؤال ایدنلر فهم ایلمامکله تکرار استجواب ایلدکلرنده سـانتمونیها فاعطیتکم ثلثة اجوبة دیدیلر (تزید) تانك فتحیله ابن حلوان‌درکه بر قبیله پدریدر تزیدیه دیدکاری برود آنلره منسوبدر واول قماش قرمزی ایپکله چبوقلی اولور (الزیائد) زانك فتحیله زیادات معناسـنه‌در یقال ابل کثیرة الزیائد ای الزیادات وبو اسم مصدر اولان زیاده‌نك جمعیدر

﴿ فصل السین المهملة ﴾ (الاسأد) ابعاد وزننده پك سرعتله کتمك علی قول قطعا صباحه قدر نزول ایلمامك اوزره بتون کیجه بر دوزه‌به سوروب کتمك معناسنه‌در وعلی رأی دوه قسمی بتون کیجه وکوندز یوریوب کتمکه مخصوصدر یقال اساد اسأدا اذا اغذ فی السیر اوسار لیلته بلا تعریس اوهو سیر الابل اللیل مع النهار قال فی الاساس بات یسئد السیر لیلته کلها یدیمه (السأد) فتحتینله ایچمك معناسنه‌در یقال سئد الماء سـأدا من الباب الرابع اذا شرب ویاره هوالنوب آزتمغله وجعی نکس ایلك معناسنه‌در یقال سئد جرحه اذا انتقض ای نکس (السئد) کتف وزننده آزیدوب نکس ایدن یاره‌یه دینور یقال جرح سئد ای منتقض (السأد)

سینك فتحی وهمزه‌نك سكونیله (والسأد) فتحتینله بوغمق معناسنه‌در یقال سأده سأدا وسأدا من الباب الثالث اذا خنقه (السودة) عمده وزننده یكتلك وكنجلك چاشنیسندن وقوتندن قلان بقیه‌یه دینور یقال للمرأة بها سؤدة ای بقیة من الشباب (المسئد) منبر وزننده یاغ طلومنه دینور (السؤاد) غراب وزننده بر علت آدیدركه شور صویی چوق ایچمك سببیله انسانه ودوه و قیون مقوله‌سنه عارض اولور (المسئود) مسجود وزننده ذكر اولنان سؤاد علتنه مبتلا اولانه دینور یقال سئد الرجل اوالبعیر والغنم علی بناء المجهول فهو مسئود اذا اصابه السؤاد (السبد) سینك فتحی وبانك سكونیله تراش ایلك معناسنه‌در یقال سبد الشعر سبدا من الباب الاول اذا حلقه (الاسباد) همزه‌نك كسریله سبد معناسنه‌در یقال اسبد الشعر بمعنی سبده ونصی دیدكلری بغدایجق اوتنك اسكیلری كوكلرنده تازه‌سی بتمك معناسنه‌در یقال اسبد النصی اذا نبت حدیثه فی قدیمه (التسبید) تفعیل وزننده اسباد ایله ایكی معناده دخی مرادفدر وتسبید باشه یاغ سورنمكی ترك ایلك معناسنه‌در یقال سبد الرجل اذا ترك الادهان فی رأسه وقوش یاوریسی تویلنمكه بشلق معناسنه‌در یقال اسبد الفرخ اذا بداریشه و تراش اولمش باشك قیللری قباروب بتمكه یوز طوتمق معناسنه‌در یقال اسبد الرجل اذا بد اشعر رأسه وباشك صاچنی چوزوب اصلاندقدنصكره طرامیوب واورمیوب اویلجه حالی اوزره ترك ایلك معناسنه‌در یقال سبد رأسه اذا سرح شعره و بله ثم تركه (السبد) سینك كسریله سباعدن قورده دینور وآفت وداهیه‌یه دینور فلان كسه اوغریلر ایچره داهیه‌در دیجك یرده هو سبد اسباد دیرلر (السبد) فتحتینله برمقدارجه قیله دینور بومعنادندركه فلانك آز چوق نسنه‌سی یوقدر دیجك یرده ماله سبد ولالبد دیرلركه مراد كچی وقیون ودوه مقوله‌سی مالدن بر شیئه مالك دكلدر دیمكدر (السبد) صرد وزننده قاسیغه دینور تراش مناسبتیله ودوه‌لر صو ایچمكه كلدكده صو بولانمامق ایچون حوضی سد ایتدكلری ثوبه دینور وبرنوع قوش آدیدركه تویلری بغایت یومشق اولمغله صرتنه ایكی قطره صو طملسه همان آقوب كیدر اولور شارح دیركه ابو منجوب اصمعیدن سبد خطاف بری اولدیغنی حكایه ایلشدر وسبد مكه قربنده برموضع آدیدر وسبد اوغورسزلغه دینور شؤم معناسنه و سبد بن رزام بن مازن عربدن بركسه‌در (السبد) كتف وزننده اوتلانمش چایر بقیه‌سنه دینور (الاسباد) همزه‌نك فتحیله برنوع سیاه ثیاب اسمیدر سبد مفردیدر سینك كسریله ونصی دیدكلری اوتلرك ابتدا ظهور ایدن اوجلرینه دینور (السبندی) حبنطی وزننده پك اوزون شیئه دینور وجری وذلیر اولان انسانه وحیوانه دینور وسباعدن قپلانه دینور جمعی سباند و سبانده كلور و عند البعض سبنذی بیكار

سائره‌دن زوائدی اولدیغیچون واصحابدن جهنی الاصل بر ذاتك لقبیدر (زید وزید) زبیر وزننده (وزیاد) زانك كسریله (وزیاد) شداد وزننده (و زیاده وزیّاده) هایله (وزیدكا ومزید) میمك فتحیـله (وزیدلا) زیادهٔ لایله (وزیدویه) عمرویه كبی اسماء رجالدندر (زیادان) زانك كسریله برنهر وبصره اعمالندن برناحیه‌آدیدر (زیدان) سحبان وزننده اهواز ایالتنده بربلده‌در وعنده بركوشك وكوفه‌ده برموضـع آدیدر (ابوزیدان) بردوای معروف اسمیدر شارح فاوانیار ایله یعنی عود الصلیب ایله بیان ایدر كه شقایق كوكیدر لكن مفرداتده همزه‌سز بوزیدان مستجله ایله مبین‌دركه تلكی طشاغی دیدكاری كوكدر (زیداون) زانك وواوك فتحیله سوس قضاسنده برقریه‌در (یزید) مضارع بنیه‌سیله دمشقده بر نهر آدیدر (الزیدان) میدان وزنـنـده بصره‌ده برنهردر (الیزیدیه) شروان شهرینك اسم قدیمیدر (الزیدی) یمامه‌ده برقریه‌در (الزیدیه) بغداد قضاسنده بر قریه‌در و بنی نمیر قبیله‌سی یوردنده برصودر (الزیادیه) زانك كسریله قیروان شهرنده برمحله‌در (زید) برموضع آدیدر ووجه مذكور اوزره اسمادندر زید بن علی بن حسـین بن ابی طالب‌در محدثیندن زیدیون دیدكاری جماعت مذهب یاخود نسب جهتیله اكا منسوبلردر وزید بن عبد الله الزیدی زید بن ثابت نسلندندر (حروف الزیاده) عند الصرفیین الیوم تنساه حرفلریدر شارح‌دیركه حروف مزبوره‌یی یوز اوتوزدن زیاده تراكیبله تركیب ایلدیلر ازانجمله مازنیدن حروف زیاده ندر دیو سـؤال ایتدكلرنده اشبو ٭ هویت السمان فشیبننی ٭ وقد كنت قدما هویت السمان ٭ بیتنی قرأت ایدوب سؤال ایدنلر فهم ایلمامكله تكرار استجواب ایلدكلرنده سـانتمونیها فاعطیتكم ثلثة اجوبة دیدیلر (تزید) تانك فتحیله ابن حلوان‌دركه بر قبیله پدریدر تزیدیه دیدكاری برود آنلره منسوبدر واول قماش قرمزی ایپكله چبوقلی اولور (الزیائد) زانك فتحیله زیادات معناسـنه‌در یقال ابل كثیرة الزیائد ای الزیادات وبو اسم مصدر اولان زیاده‌نك جمعیدر

﴿ فصل السین المهملة ﴾ (الاسأد) ابعاد وزننده پك سرعتله كیتمك علی قول قطعا صباحه قدر نزول ایلمامك اوزره بتون كیجه بر دوزه‌یه سوروب كیتمك معناسنه‌در وعلی رأی دوه قسمی بتون كیجه وكوندز یوریوب كیتمكه مخصوصدر یقال اسأد اسأدا اذا اغذ فی السیر اوسار لیلته بلا تعریس اوهو سیر الابل اللیل مع النهار قال فی الاساس بات یسئد السیر لیلته كلها یدیمه (السأد) فتحتینله ایچمك معناسنه‌در یقال سئد الماء سـأدا من الباب الرابع اذا شرب ویاره هوالنوب آزمغله وجعی نكس ایلمك معناسنه‌در یقال سئد جرحه اذا انتقض ای نكس (السئد) كتف وزننده آزیدوب نكس ایدن یاره‌یه دینور یقال جرح سئد ای منتقض (السأد)

سينك فتحى وهمزه‌نك سكونيله (والسأد) فتحتينله بوغمق معناسنه‌در يقال سأده
سأدا وسأدا من الباب الثالث اذا خنقه (السودة) عمده وزننده يكتلك وكنجلك
چاشنيسندن وقوتندن قلان بقيه‌يه دينور يقال للمرأة بها سؤدة اى بقية من الشباب
(المسئد) منبر وزننده ياغ طلومنه دينور (السؤاد) غراب وزننده بر علت
آديدركه شور صويى چوق ايچمك سببيله انسانه ودوه و قيون مقوله‌سنه عارض
اولور (المسئود) مسجود وزننده ذكر اولنان سؤاد علتنه مبتلا اولانه دينور
يقال سئد الرجل اوالبعير والغنم على بناء المجهول فهو مسئود اذا اصابه السؤاد
(السبد) سينك فتحى وبانك سكونيله تراش ايلمك معناسنه‌در يقال سبد الشعر
سبدا من الباب الاول اذا حلقه (الاسباد) همزه‌نك كسريله سبد معناسنه‌در يقال
اسبد الشعر بمعنى سبده ونصى ديدكلرى بغدايجق اوتنك اسكيلرى كوكلرنده تازه‌سى
بتمك معناسنه‌در يقال اسبد النصى اذا نبت حديثه فى قديمه (التسبيد) تفعيل
وزننده اسباد ايله ايكى معناده دخى مرادفدر وتسبيد باشه ياغ سورمكى ترك ايلمك
معناسنه‌در يقال سبد الرجل اذا ترك الادهان فى رأسه وقوش ياوريسى تويلنمكه
بشلمق معناسنه‌در يقال اسبد الفرخ اذا بداريشه و تراش اولمش باشك قيللرى
قباروب بتمكه يوز طوتمق معناسنه‌در يقال اسبد الرجل اذا بد اشعر رأسه وباشك
صاچنى چوزوب اصلاندقدنصكره طراميوب واورميوب اويلجه حالى اوزره ترك
ايلمك معناسنه‌در يقال سبد رأسه اذا سرح شعره و بله ثم تركه (السبد) سينك
كسريله سباعدن قورده دينور وآفت وداهيه‌يه دينور فلان كسـه اوغريلر ايچره
داهيه‌در ديجك يرده هو سبد اسباد ديرلر (السبد) فتحتينله برمقدارجه قيله دينور
بومعنادندركه فلانك آز چوق نسنه‌سى يوقدر ديجك يرده ماله سبد ولالبد ديرلركه
مراد كچى وقيون ودوه مقوله‌سى مالدن بر شيئه مالك دكلدر ديمكدر (السبد)
صرد وزننده قاسيغه دينور تراش مناسبتيله ودوه‌لر صو ايچمكه كلدكده صو
بولانمامق ايچون حوضى سد ايتدكلرى ثوبه دينور وبرنوع قوش آديدركه تويلرى
بغايت يومشق اولمغله صرتنه ايكى قطره صو طملسه همان آقوب كيدر اولور
شارح ديركه ابو محجوب اصمعيدن سبد خطاف برى اولديغنى حكايه ايلمشدر وسبد
مكه قربنده برموضع آديدر وسبد اوغورسزلغه دينور شؤم معناسنه و سبد بن
رزام بن مازن عربدن بركمسه‌در (السبد) كتف وزننده اوتلانمش چاير بقيه‌سنه
دينور (الاسباد) همزه‌نك فتحيله برنوع سياه ثياب اسميدر سبد مفرديدر سينك
كسريله ونصى ديدكلرى اوتلرك ابتدا ظهور ايدن اوجلرينه دينور (السبندى)
حبنطى وزننده پك اوزون شيئه دينور وجرى وذلير اولان انسانه وحيوانه دينور
وسباعدن قپلانه دينور جمعى سباند و سـبانده كلور و عند البعض سبندى بيكار

صاحب لهو و بطالت تبهکار شخصه دینور (السبردة) دحرجه وزننده تراش
ایلمك معناسنه در یقال سبرد شعره اذا حلقه ٭ وناقه هنوز تویلنمدك یاوری دوشورمك
معناسنه در یقال سبردت الناقة اذا القت ولدها لاشعر علیه (المسبرد) اسم فاعل
بنیه سیله تویلنمدك یاوری دوشورن ناقه یه دینور (ساتیدما) تای فوقیه نك کسریله که
یزید بن مفرغ نام شاعرك اشبو ٭ فدیر سوی فساتید افبصری ٭ خلوان المخافة
فالجبال ٭ بیتنده واقعدر میا فارقین ترابنده بر طاغك اسمیدر اصلی ساتیدما ایدی
شاعر ضرورت ایچون مایی حذف ایلمشدر پس بوراده آنی ذکر و اصلنه تنبیه
لازم اولمغله ثبت وبیان اولندی (السجود) قعود وزننده خضوع وتواضع وتذلل ایله
سرفرو قلمق معناسنه در یقال سجدله سجودا من الباب الاول اذا خضع شارح دیرکه سجود
فی الاصل معنای مزبوره موضوعدر رکن نماز اولان سجود اطلاقات شرعیه دندر زیرا زمینه
وضع جبهه دن اعظم خضوع ومسکنت اولمز انتهی وسجود ایاق اوزره ستون کبی
دیك طورمق معناسنه اولمغله ضد اولور یقال سجد الرجل اذا انتصب (الاسجاد)
همزه نك کسریله باشی اشاغه ایدوب اکیلمك معناسنه در طاپو قلمق کبی یقال اسجد
الرجل اذا طأطأ رأسه و انحنی و قپاقلرنی قپیراق بر نسنه یه متصل نظر ایلمك
معناسنه در یقال اسجد له اذا ادام النظر الیه فی امراض اجفان بوراده امراض
اجفان معناسنه در که مجازدر (المسجد) مقعد وزننده جبهه یه اطلاق اولنور وآراب
سبعه نك مجموعنه مساجد اطلاق اولنور که سجده حالنده یره دکن اعضای سبعه در
وآنلر جبهه وایکی ال وایکی دیز وایکی ایاقدن عبارتدر (المسجد) مجلس وزننده وجیمك
فتحیله جائزدر معروفدر که نماز قیله جق محلدر فارسیده مزکت دینور وقاعدهٔ مطرده دندر که
هر فعل که باب اولدن متصرف اوله آندن اسم زمان واسم مکان ومصدر میمی عینك
فتحیله مفعل وزنی اوزره در مدخل کبی الا بر نیچه کلمه ده عینك کسرنی التزام ایلدیلر
فتحی دخی جائزدر هر نقدر عربدن مسموع دکل ایسه ده وآنلر اشبو مسجد ومطلع
ومشرق ومسقط ومفرق ومجزر و مسکن ومرفق ومنبت ومنسك کلمه لریدر وشول
فعل که باب ثانیدن متصرف اوله آندن اسم زمان واسم مکان عینك کسریله ومصدر
میمی فتحیله کلور مثلا نزل منزلا دیرسن زانك فتحیله نزول معناسنه وهذا منزله
دیرسن زانك کسریله محل نزول معناسنه (السجد) فتحتینله ایاق برعارضه سببیله
شیشمك معناسنه در یقال سجدت رجله سجدا من الباب الرابع اذا انتفخت (الاسجد)
احمر وزننده آندن صفتدر (الاسجاد) همزه نك فتحیله اسود بن یعفر نام شاعرك
قولنده یعنی اشبو ٭ من خمر ذی نطف اغن منطق ٭ وافی بها کدراهم الاسجاد ٭
بیتنده واقعدر مراد یهود یاخود نصاری طائفه سیدر یاخود جزیه معناسنه در
یاخود دراهم الاسجاد برکونه مخصوص اقچه درکه اکا صورتلر ضرب ایدوب ونقش

ايدوب بت پرستلر سجده ايدرلر شارح ديركه اكاسره عجم سكه‌لرى ايدى كه كندى صــورتلرنى ضرب ايدوب كورنلر اكا اظهار خضــوع ايدرلر ايدى حالا اوروپا قراللرينك سكه‌لرى كبى (الساجد) اسم‌فاعلدر سجده ايدن آدمه دينور بومعنادندركه عربلر فاتر وخسته نما كوزه ساجده اطلاق ايدرلر يقولون عين ساجدة اى فاترة ونخلة ساجدة ديرلر خرما اغاجنك ميوه‌سى پك فراوان اولمغله يره طوغرى مائل اولدقده (السجد) ركع وزننده ساجدك جمعيدر وقوله تعالى [وادخلوا الباب سجدا] اى ركعا قال البيضاوى اى متطأمنين مخبتين اوساجدين لله تعالى شكرا على اخراجكم من التيه مؤلف نماز قيله‌جق سجاده ماده‌سـنى ظاهرا مولد اولديغيچون ذكر ايلامشدر عربيده خمره اطـلاق اولنوركه اطلاقات شرعيه‌دندر قالديكه سجاده فى الاصل سجده‌كار اولان جبهه‌ده واقع اثر ونشانه اطلاق اولنوب بعده موضع سجده اوله‌جق معهود دوشمه‌ده اسـتعمال اولندى آخرنده‌كى تاء نقليه‌در ياخود تبانه وخباره كبى شـذوذا اسم مكان اولان فعاله بابنـدندر (ساجرد) جيمك كسريله شهر قاشان قربنـده بر قريه آديدر وبو شيخ قضاسـنده بشقه بر قريه‌در (السجذد) قنفذ وزننـده شديد ومارد كمسيه دينور (السخد) سينك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله اسى نسنه‌يه دينور يقال ماء سخد اى حار (السخد) سينك ضميله ولد ايله آنا قارنندن چقان صارى وغليظ صويه دينور (السخدود) زنبور وزننده ياوز حدتلو آدمه دينور يقال رجل سخدود اى حديد (المسخد) معظم وزننـده برعارضه سببيله مخمور كبى دماغ وقوللرينه غلظت ووجودينه فتور وثقلت عارض اوله‌رق بكزى صارارمش يوزى كوزى ششمش آدمه دينور يقال اصبح فلان مسخدا اى خاثر النفس مصفرا ثقيلا مورما و انقولينك ثقيل و صارى بكزلو اولان كمسـه ديديكنه نظر اولنه (التسخيد) تفعيل وزننده اغاجك ييراقلرى رطوبتلنمكله برى برينك اوزرينه بنكشيوب قاتلنمق معناسـنه‌در يقال سخد ورق الشجر تسخيدا على بناء المجهول اذا ندى وركب بعضه بعضا (السخود) جعفر وزننده نرم ونازكبدن تازه جوانه دينور يقال شباب سخود اى ناعم (التسديد) تفعيل وزننده بر نسنه‌يى اوزونلغنه طوغرلتمق معناسـنه در برآدمه طوغرى مزراغى طوغرلتمق كبى يقال سدده الرمح نحوه تسديدا اذا قومه وبر آدمى قولا يافعلا راست وصـوابه توفيق ايلك معناسنه در يقال سدد فلانا اذا وفقه للسداد اى الصواب من القول والعمل (السداد) سحاب وزننده راست وصواب اولان شيئه دينور تقول قلت له سدادا اى صوابا و اسداد مصدر اولور راست و صواب اولمق معناسنه يقال سد الشئ سدادا من الباب الثانى اذا صار سديدا اى مستقيما وسداد اسمادندر سداد بن سعيد السبعى حديث روايت ايلشدر (السد) سينك فتحى و دالك تشديديله بر شـينك

كديكنى ياپوب محكم واستوار ايتمك معناسنه‌در يقال سد الثلمة سدا من الباب الاول اذا اصلحها و اوثقها وسد طاغه اطلاق اولنور معنـاى آتيدن مأخوذدركه تسميه بالمصدردر وايكى نسنه ارالغنده حاجز وحائل اولان شيئه اطلاق اولنور بو معناده سينك ضميله‌ده جائزدر على قول ضمله خلقى اولان وفتحله انسان عمليله اولانه اطلاق اولنور شارح ديركه قرآن كريمده بين السدين والسدين ومن بين ايديهم سدا وسدا قرائتلرى بو جهتندر وسد عيب و نقيصـه‌يه اطلاق اولنور معيوبى تكلمدن منع ايلديكيچون جمعى اسـده كلور قياس اولان سدود اولمق ايكن غير قياس اوزره كلمشدر يقال هو برئ من الاسدة اى العيوب ومابه سد اى عيب يسدفاه فلا يتكلم لكن اساسده بو سداد عنوانيله مرسومدر بومعناده‌دركه لا تجعلن بجنبك الاسـدة ديرلر لاتضيقن صدرك فتسكت عن الجواب كمن به عيب من صم اوبكم معناسنه يعنى صاغرلق ودلسزلك نقيصه‌سى اولنلركبى جوابدن تنكدل اولوب سكوت ايله ديمكدر وسد قورقو چبوقدن اورلمش سله تعبير اولنان ظرفه دينور (الاستداد) افتعال وزننده طوغرلمق معناسـنه در يقال استد الشئ اذا استقام قال الشارح ومنه * اعلمه الرماية كل يوم * فلما استدساعده رمانى * اصمعى بونى شين معجمه ايله روايت ايلمشدر و استداد كذلك و دلك مقوله‌سى نسنه قپانمق معناسنه‌در يقال استدت عيون الخرزة اذا انسدت (الاسداد) همزه‌نك كسريله راسـت وصوابه دوش اولمق ياخود راست و صوابى طلب ايتمك معناسـنه در يقال سد الشئ سدا من الباب الرابع اذا استقام (السداد) سينك كسريله شيشه‌نك آغزى طيقاجنه وطپاسنه دينور وسائر بومقوله‌نك آغزلرى باغنه كذلك پكيد ودربند مقوله‌سنك آغزنى بند ايدن عسكره ومحافظه اطلاق اولنور مايسد به الشئ معناسـنه‌در وعربلرك سداد من عوزوا صبت سدادا من عيش قوللرنده كذلك كسر ايله‌دركه احتياج رخنه‌سنى سد ايده‌جك نسنه ديمكدر سـدرمق كبى و عوز احتياج معناسـنه در و بونلرده قليلا مفتوح اولور على قول فتحى لحن وخطادر حريرى درة الغواصده بوكونه بيان ايلديكه نضر بن شميل المازنى بركيجه مأمون خليفه‌نك حضورنده محاورات ادبيه‌يه مشتغل ايكن مناسبتله احوال نسوان بابنده مأمون حدثنا هشيم عن مجاهد عن الشعبى عن ابن عباس قال قال النبى عليه السـلام [اذا تزوج الرجل المرأة لدينها و جمالهـا كان فيها سداد من عوز] حديثنى سـينك فتحيله قرأت ايلديلر نضرهمان حدثنا عوف بن جيلة عن الحسن عن على بن ابى طالب قال قال النبى عليه السـلام [اذا تزوج الرجل المرأة لدينها و جمالهـا كان فيها سـداد من عوز] عنوانيله كه سينك كسريله‌در قرأت ايلدكده همان مأمون استوا وكسر ايله قرآتنك وجهندن استنبا ايلمكله نضره مفتوحه‌نك لحن اولديغنى بيان ايلدى پس مأمون بنى

تلحین ایلك مناسبیدر دیدکده حاشا حدم دکلدر لکن لحن جناب شریفکزده واقع اولمدی بلکه هشیم فی ذاته لحانه اولمغله بو خطا آندن صادر اولدی دیوب فتحله استقامت وکسر ایله سد ثلمهٔ احتیاج ایده جك بلغه معناسنی افاده ایلدکده مأمون واقف حال اولمغله قبح الله من لا ادب له دیوب وزیری اولان فضل بن سهله خطابا نضره اللی بیك درهم اعطا ایلسی بابنده تذکره تحریر و نضره ترفیقا بر سرهنك ایله ارسال ایلدی فضل قصه‌یه واقف اولدقده اوتوز بیك درهم دخی کندی علاوه ایلمکله نضر بر مجلسده سکسان بیك درهمه نائل اولدی انتهی وسداد ناقه‌نك ممه‌سی دلکلرنده قوریوب قلان سوده اطلاق اولنور و سداد بن رشید الجعفی محدثدر (السد) سینك ضمیله هوا یوزنی طوتان سیاه بولوده اطلاق اولنور جمعی سدود کلور وشول دره‌یه اطلاق اولنورکه آنده ایری طاشلر و قیالر اولمغله یغمور صولری آنده برمدت ایرکیلوب قالور اوله جمعی سدده کلور سینك کسریله وسد کولکه‌یه اطلاق اولنور شعاعی سد ایلدیکیچون وسد قبیلهٔ غطفان یوردنده واقع برکوچك طاغده برصو آدیدر ویمن اولکه‌سنده برحصن اسمیدر وسد دره‌یه دینور وسداسد لفظندن جمع اولور سد وبند ایدیجی نسنه‌لره دینور ومنه یقال جرادسد ای کثیر سدالافق (سدابی جراب)سینك کسریله عقبهٔ منادن اشاغیجه‌ده برموضعدرکه منابه کیده‌نك صاغ طرفنده‌کی مقبره سمتنه دوشر (سد قناة) بردره آدیدرکه شعبیه نام محله منصب اولور (السد) سینك کسریله راست ودرست سوزه دینور یقال کلام سد ای صحیح (السدة) سینك ضمیله قوناغك قپوسنه دینور باب الدار معناسنه سد اولنور اولدیغیچون جمعی سدد کلور صرد وزننده امام مشهور اسمعیل الکوفی السدی مسجد کوفه‌نك قپوسی اوکنده نسوان نقابلری بیع ایلمکله سده‌یه منسوب اولمشدر شارح دیرکه زمخشری سده‌یی سرای قپوسنك اوستنده‌کی اورتو ایله تفسیر ایلدی‌که صوندرمه‌وصچاق تعبیر ایتدکلری اوله‌جقدر وابو عمرو قپو اوکنده اولان صفه وسد ایله بیان ایلمشدر اهل بادیه عندنده چادر قپوسنك فناسیدرکه درکاه تعبیر اولنور پس مؤلفك تفسیری اهل حضره کوره اولور وسده مسدود اولان کرلو بنا بقیه‌سنه‌دینورکه مراد سد اولنمش کرلو بنابرینه دینور محراب ومسدود پنجره وصفه ایچلری کبی وسده برونه مخصوص برطوتقنلق عارضه‌سنه دینورکه استشمامدن منع ایدر اطباء سدهٔ مساماتی بوندن اخذ ایلدیلر (السداد) غراب وزننده بودخی ذکر اولنان سده علتنه دینور(السدد) ضمتینله‌شول بیوك وکشاده کوزلره اطلاق‌اولنورکه‌حدت‌نوری اولمامغله منظوری ایوجه کوره‌مز اوله واقعا بعض لقمه کوزلرده اولور مفردی ساده‌در یقال عین سادة وعیون سددای مفتحة لا تبصر بصر اقویا علی قول ساده شول کوزه اطلاق اولنورکه

معاذالله تعالى آقلق عارض اولمغله بصری زائل اولوب رؤيتدن معطل ومن بعد قارەسی عودتندن محروم قاله وساده بك قوجه ناقەيه اطلاق اولنور جماد كبی قالديغيچون وانسانك صارقق صاچنه اطلاق اولنور (المسد) ميمك فتحيله بستان ابن عامر اسميدر جوهری وهمندن ناشی بستان ابن معمر عنوانندە رسم ايلدی لكن جوهری اصمعيدن نقل ايلكله مؤلفك توهيمی نابجادر (سدين) سجين وزننده ساحلده بر بلدەدر (الاسداد) همزەنك فتحيله سدك جمعيدر كه حاجز وحائل معناسنەدر بو معنادندر كه فلانه يوللر قپانوب نه سمته كيدجكنی بيلمز اولدی ديجك يرده ضربت عليه الارض بالاسداد ديرلر (السرد) فرد وزننده (والسراد) كتاب وزننده ميشين وسختيان مقولەسی نسنه ديكمك معناسنەدر يقال سرد الاديم سردا وسرادا من الباب الثانی والاول اذا خرزه ودلمك معناسنەدر يقال سرد الشیٔ اذا ثقبه وجنك لباسی اولان زره اورمك معناسنەدر يقال سرد الدرع اذا نسجه وسرد لفظی مطلقا اورلمش زرهلره وسائر حلقه حلقه اورلمش نسنەلره اسم جامعدر كه وصف بالمصدردر يقال جاؤا و عليهم سردای دروع وسرد كلامی جواهر منظومه كبی حسن ادا ايله متصلا ومنتظما سوق ايلمك معناسنه مستعملدر يقال سرد الحديث اذا اجاد سياقه وسر دازد بلادنده بر موضع آديدر وسرد متصلا اورج طوتمق معناسنه مستعملدر يقال سرد الصوم اذا تابعه (التسريد) تفعيل وزننده سرد ايله ايكی معنای اولده مرادفدر (السرد) فتحتينله بر آدم پيدرپی اورج طوتر اولمق معناسنەدر يقال سرد الرجل سردا من الباب الرابع اذا صار يسرد صومه (السرندی) سبنتی وزننده امور ومصالحنده جست وچالاك ودلير اولان آدمه دينور مؤنثنده سرنداة دينور هايله وسرندی تيم قبيلەسندن بر شاعر آديدر (الاسرنداء) اغرنداء وزننده ومرادفيدر كه بر آدمه شر كير وغالب ومستولی اولمق معناسنەدر يقال اسرنداه اذا اعتلاه واغرنداه (السراد) سحاب وزننده بك اولان خرما قورقلرينه دينور خلال صلب معناسنه مفردی سرادەدر وشول خرمايه دينوركه اغاجی صوسز قالمغله جودتنه مضر اولمش اوله (الاسراد) همزەنك كسريله خرما آغاجی بك قورق طوتمق معناسنەدر يقال اسرد النخل اذا صار ذا سراد (سردد) قنفذ وزننده (وسردد) جندب وزننده (وسردد) جعفر وزننده تهامەده بر وادی آديدر (سارده) وارده وزننده ابن يزيد بن جشم در انصار كرامك نسبی رجالندندر (ابن مسرد) منبر وزننده ابن جاريه ديمكدر ياخود ابن قينه ديمكدر كه چنكی ومطربه زادەدر كلمات شتومدندر اوله كوره جاريه قسمی ديكش ديكر اولدقلرندن ثانی‌يه كوره سرد نغمات ايدر اولدقلرندن ناشيدر قال فی‌الاساس هو ابن مسرد ای ابن امة لانها من الخوارز (السريد) امير وزننده

پاپوشچيلرك

پاپوشجیلرك بیز تعبیر ایتدكلری آلته دینور اشفی كبی شارح دیركه بیزه مسرد
ومسراد دخی دینور (سردانیه) بحر مغربده بر جزیرهٔ كبیره اسمیدر حالا سردنیا
دیدكلریدر كه سبته داخلنده قورسقه اطهسنه قریبدر (سردرود) سینك فتحیله
همدان قضاسنده بر قریه‌در (السرمد) جعفر وزننده دائم وجاوید معناسنه‌در
یقال عیش سرمدای دائم واوزون كیجه‌یه اطلاق اولنور یقال لیل سرمدای طویل
مترجم دیر كه امام رازی قولی اوزره سرمد سرد لفظندن مأخوذدر كه توالی
وتعاقب معناسنه‌در زمان تعاقب اجزاء حسبیله مستمر اولدیغیچون سرد ایله تسمیه
اولنوب بعده مبالغة میم زیاده اولندی انتهی وسرمد خلب اعمالندن بر موضع آدیدر
(السرندی) آنفا سرد ماده‌سنده نونك زیاده‌سنه مبنی ذكر اولندی وموضع ذكری
بو محلدر ترتیب هجایه مبنی (السرهدة) دحرجه وزننده طفلك غداسنی كوزل
ایدوب خوشجه پرورده ایلك معناسنه‌در یقال سرهد الصبی اذا احسن غداءه
ودوه‌نك اوركجنی كسمك معناسنه‌در یقال سرهد السنام اذا قطعه (المسرهد)
مدحرج وزننده سموز اوركجه دینور یقال سنام مسرهد ای سمین ومسرهد بر رجل
آدیدر معظم وزننده مسدد نام محدثك پدری اسمیدر كه سلسله‌سی بو رسمه‌در مسدد
بن مسرهد بن مجرهد بن مسربل بن مغربل بن مرعبل بن مطربل بن ارندل بن
سرندل بن غرندل ماسك بن المستورد الاسدی در مترجم دیر كه احمد بن علیه ابو
نعیمه نسب مذكوری سرد ایلدكده هذا رقیة العقرب دیو جواب ایلمشلردر (السعد)
سینك فتحی وعینك سكونیله (والسعود) قعود وزننده قوتلو وفرخنده ومبارك
اولمق معناسنه‌در تقول سعدیو منا سعدا وسعودا من الباب الثالث اذا یمن مثلثة
یعنی یمن كلمه‌سنك عیننده حركات ثلاث جاریدر وسعد مدینه قربنده بر موضع
آدیدر وحجازده بر طاغك اسمیدر وبر بلده آدیدر كه آنده زره ایشلنور عندالبعض
بر قبیله‌در كه دروع سعدیه اكا منسوبدر وسعد ثلث اللبنه یعنی لباسك قولتقلری
التنه وضع ایتدكلری خشتك تعبیر اولنان مربع الشكل پارچه‌نك ثلثنه دینور نته‌كه
سعید زبیر وزننده ربعنه دینور كما سیذكر وسعد مبارك وفرخنده نسنه‌یه دینوركه
وصف اولور جمعی سعود كلور وسعود النجوم یعنی سعد لفظنك مضاف اولدیغی
كواكب اوندر سعد بلع سعد الاخبیه سعد الذابح وسعد السعود كه بو درت
منازل قمردندر مترجم دیر كه لطائفدندر كه ملك اشرفك حضورنده ادبادن شهاب
قوصی حاضر ایكن ناكاه سعدالدین نام طبیب داخل اولدقده ملك شهابه خطاب
ایدوب اشبو سعد حقنده نه درسن دیدی شهاب دخی یا مولانا اكر اشبو سعد
مجلسكزده بولنورسه سعد السعود اولور واكر بر سماط باشنده بولنورسه سعد بلع
اولور واكر مهمان خیمه‌سنده اولورسه سعد اخبیه واكر اهل اسلامدن بر

خسته‌یه واررسه سعد ذابح اولور دیدیکی لطیفه پك دلپسند اولمشدر انتهی وسعد ناشره وسعد الملك و سعد البهام و سعد الهمام وسعد البارع وسعد مطرد وبو اتی منازلدن دکلدر واشبو ذکر اولنان سعوددن هر سعد ایکیشر کوکبدر که میانه‌لری ناظره نسبت بر ذراع مقداری مشاهده اولنور مترجم دیر که درت کوکب اول که منازلدندر جدی ودلو برجلرنده‌در سعد بلع اسفندار مذماه جلالینك اون برنجی وشباطك اون ایکنجی کونی طلوع ایدر وسعد اخبیه فرور دینماهك ایکنجی ومارتك اونجی کونی و سعد ذابح بهمنماهك یکرمی سکزنجی و کانون ثانینك اوتوزنجی کونی وسعد السعودینه اسفندار مذماهك یکرمی دردی وشباطك یکرمی بشنجی کونی طلوع ایدر انتهی وقبائل عربدن سعود چوقدر سعد تمیم وسعد قیس وسعد هذیل وسعد بکر کبی وامثالدندر که ★ بکل وادبنو سعد ★ دیرلر منشأی بودر که اضبط بن قریع السعدی کندی قومندن رو کردان اولوب آخر قبائله انتقال ایلدی لکن آنلری بکنمیوب ینه قومنه رجوع وکلام مزبوری ایراد ایلدی وآندن مرادی سعد بن زید بن مناة بن تمیم ایدی که کندی قبیله‌سی آندن منشعبدر یعنی قنقی قبیله‌یه واردم ایسه بزم قبیله رجالی کبی آنلرده نا موافقدر وینه امثالدندر که اسعدام سعید دیرلر زبیر وزننده محبوبمیدر مکروهمیدر خیرمیدر شرمیدر دیجك موقعده ضرب اولنور منشأی بودر که ضبة بن ادك سعد وسعید نام ایکی اوغلو وار ایدی بر کون دوه‌لرنی ارامق ایچون بیابانه کندیلر بر وقتدنصکره سعد کلوب سعید نابدید اولمغله دائما ضبه قرشودن بر قرالتی کورسه اسعد ام سعید دیر ایدی عربلر اخذ ایدوب آنکله تشأم ایدر اولدیلر وسعد بنو ملکان جماعتنه مخصوص بر صنم اسمیدر وامام علی کرم الله وجهه حضرتلرینك ★ اوردها سعد وسعد مشتمل ★ ما هکذایا سعد تورد الابل ★ قولی شرع ماده‌سنده مرسومدر (السعید) زبیر وزننده لباس قولتقلرینه اوردقلری خشتك تعبیر اولنان مربع پارچه‌نك ربعنه دینور نته که ثلثنه اسعد دینور که ذکر اولندی (الاستسعاد) بر نسنه‌یی اوغورلو عد ایلك ومیمنلو طوتمق معناسنه‌در یقال استسعد به اذا عده سعدا (السعادة) کرامه وزننده نیکبخت وخوب طالع اولمق معناسنه‌در شقاوت مقابلیدر که بد بخت اولمقدن عبارتدر نته که سعوده نحوسه مقابلیدر یقال سعد الرجل سعادة من الباب الرابع وسعد علی بناء المجهول فهو سعید علی الاول ومسعود علی الثانی ضد شقی وسعید اسمادندر وسعید ایرمغه دینور نهر معناسنه کذلك مسعود اسماء رجالدندر (الاسعاد) همزه‌نك کسریله بر آدمی سعادتلو قلمق معناسنه‌در یقال اسعده الله تعالی فهو مسعود ولا یقال مسعد نته که احب واجم واجن صیغه‌لرنده محبوب ومحموم ومجنون دیرلر واسعاد مدد واعانت ایلك معناسنه‌در

يقال اسعده اذا اعانه (لبيك وسعديك) اى اسعاد ابعد اسعاد نته‌كه لبيك كلمه‌سى البابالك بعد الباب معناسنه‌در لبيك كلمه‌سى كه تثنيه اوله‌رق كافه مضاف اولمشدر و بوثلاثيدر على قول الباب كلمه‌سنك زوائدى حذف اولنمشدر كذلك سعديك كلمه‌سنده دخى اسعادك زوائدى حذف اولنمشدر وبونلر مصدر مثنى اولمغله فعللرينك حذفى ملتزمدر و سعديك كلمه‌سى انجق لبيك كلمه‌سنه مقرونا ذكر اولور نته‌كه اشبو حديثده وارد اولمشدر كان عليه السلام يقول فى افتتاح الصلوة [لبيك و سعديك و الخير بين يديك والشر ليس اليك] پس معنالرى طاعتكده مكررا يعنى على الدوام مقيم وخدمتكده ملازم ومداوم اولورم ديمكدر زيرا اسعاد اعانه معناسنه اولمغله بورادە اعانتده قيام واهتمام ايدن كمسه كبى خدمت عبوديتكده على الدوام قيام واقدام ايدرم ياخود خدمت عبوديتكده سائر خدمه‌يه اسعاد واعانت ايدرم ديمكدر (الاسعد) احمد وزننده سعادتدن افعل تفضيلدر مؤنثى سعدى‌در بشرى وزننده بنو اسعد بربطن‌در (السعدانة) سينك فتحيله كركرة البعير معناسنه‌دركه دوه‌نك كوكسنده اولان دكرمى مهره‌در و كوكرجين قوشنه على قول برمخصوص كوكرجين اسميدر وعربلره مخصوص پابوش تصمه‌سنك آلت عقده‌سنه دينوركه مراد اوجه‌سى باغنك دوكوميدر وسعدانة الاست دبرك سياه دائره‌سنه و سفره‌سنه دينور و سعدانة الميزان ترازو كوزلرينك آلتنده اولان دوكوملرينه دينور اعرابك ترازولرى ايپدن دوزيلور و سعدانات كه سعدانه‌نك جمعيدرآت قسمنك قوللرى سكيرلرينك آلتلرنده بعض طرنق طرزنده اولان‌مهره‌لره اطلاق‌اولنوروسعدانه‌خاتونلرك‌ممه‌لرى‌باشلرينه دينورمؤلف كرچه بونى تصريح ايلمدى لكن‌سعدان لفظنك وصف آتيسندن منفهم اولمشدر(الساعدان) انسانك بيلكلرينه دينوركه ديرسكدن كفه قدر اولان مقداردن عبارتدر عملده كفه مساعده‌لرينه مبنى درسك بيلكجه‌يه دينوركه بيلازك موضعيدر وعضد دبرسكدن اموزه وارنجه مقداره دينور كه قول تعبير اولنور وبعضلر ساعده دخى قول تعبير ايدرلر وساعدى الطائر قوشك ايكى قنادندن عبارتدر (السواعد) صويك نهره ياخود بحره منصب اولديغى مجرالرينه دينور مفردى ساعده‌در و بدندن كمكلره ايلك جريان ايده‌جك مجراله دينور (السعد) سينك ضميله (والسعادى) حبارى وزننده طيب معروف اسميدركه تركيده طوپلق ديدكلرى كوكدر اوكولمسى مشكل اولان يارەلرده استعمالى كثير المنفعه‌در و سعد يمامه قربنده برموضع آديدر وبرطاغك اسميدر (ساعده) ارسلان اسماسندندر وبررجل آديدر (بنو ساعده) خزرج قبيله سندن برجماعت آديدر مدينه‌ده برصفه بنا وآنده ابوا ايدرلر ايدى (السعيده) سينك فتحيله جاهليتده بربيت ايدى كه اكا حج وطواف

ایدرلر اید (السعیدیة) مصرده برقریه‌در ویمن قماشلرندن برجنس قماش آدیدر
(السعد) ضمتیله برنوع خرما اسمیدر (السعد) فتحتیله جبل ابی قبیس آلتنده
جاری برصو آدیدر ومکه ایله منا بیننده برسازلق آدیدر (السعدان) سلمان وزننده
برنوع اوت اسمیدر که دوه مرعالرینك افضلیدر دمور تیکننه شبیه تیکنلی وآقلغی
آندن اکثر وورق آندن الین اولور اوجلرنده خرده تیکنلری اولمغله ممه اجکنی
اکا تشبیهله سعدانة الثدی دیرلر ومنه المثل ★ مرعی ولا کالسعدان ★ یعنی خوش
اوتلاقدر لکن سعدانه عدیل اولمز مزیتلو برنسنه‌دن ازید نسنه‌یی افاده موقعنده
ضرب اولنور (التسعد) تفعل وزننده سعدان مذکوری آره‌مق معناسنه‌در یقال
تسعد الرجل اذا طلب السعدان (سعدان) سبحان وزننده اسعاددن اسم مصدردر
نته که سبحان کلمه‌سی تسبیحدن اسم مصدردر ومنه یقال سبحانه وسعدانه ای اسبحه
و اطیعه (الساعدة) چرخده بکره‌یی طوتان اغاجه دینور (سعید مسعود مسعده
مساعد سعدون سعدان اسعد سعود) ضمتیله اسماء رجالدندر (سعاد) غراب وزننده
وسعده وسعیده جهینه وزننده اسماء نسواندندر (الاسعد) اویوزه شبیه
برعلت آدیدرکه دوه قسمنه عارض اولوب دریلری جابجا یاریلوب چتلار وتأثیرندن
دوه‌یه ضعف وهرم عارض اولور وبوتسمیه تفأل قبیلندندر (السعاد) کتان وزننده
ابن سلیمان درکه محدثدر (المسعودة) بغداد ده ایکی محله آدیدر (بنو سعدم) جعفر
وزننده مالك بن حنظله قبیله‌سندن بر بطن‌در میمی زائد اولمغله محلی بومقامده‌در
(دیرسعد) برموضعدر (حمام‌سعد) حجاج کوفه طریقنده برموضعدر (مسجدسعد)
قادسیه یاننده مغیثه ایله قرعاء بیننده برمنزل آدیدر (السعدیة) بنو سعد بن الحارث
جماعتنه مخصوص برنزولگاه آدیدر وبنو عمرو بن‌ساعده یوردنده برموضع ویمامه ده
بنو رفاعه یوردنده برموضع وبنواسد یوردنده برقویو وبنو کلاب دیارنده برصو
وبنو قریظ دیارنده برصو آدیدر وحلب قضاسنده ایکی قریه آدیدر که سعدیهٔ علیاء
وسعدیهٔ سفلی اطلاق اولنور (السعدی)سکری وزننده حلب قضاسنده برقریه وحلهٔ
بنی مزیدده برموضع آدیدر (السعدتین) مغربده شهر مهدیه قربنده برقریه در خلف
نام شاعر اورادندر (اسعرد) همزه‌نك وعینك کسریله بربلده آدیدر المسندة زینب
بنت المحدث سلیمان بن هبة الله خطیب بیت لهیاء اورادندر بیت لهیاء صحراء وزننده
شامده برقریه در (السغد) سینك ضمی و غین معجمه‌نك سکونیله سمرقند ترابنده
مفرح باغ و بساتین دلکشا ومثمر اشجار پر صفایی مشتمل اماکن نزهتفزا اسمیدر
محدثیندن کامل بن مکرم وعلی بن حسین واحمد بن حاجب اورادندر معلوم اوله که
اشبو وادیٔ سغد سمرقندن بخارا جانبنه سکز مرحله قدر ممتداولوب جمله اشجار
مشتبکه وانهار جاریه وچمنزار یرلردر بووادینك وسطی قریه‌لر وباغ وباغچه‌لر

ودلکشا

ودلكشا بستانلر ايكى جانبى مزارع ووراسى مراعى ومراتع در آقار صولر كنارنده
چمنستان وباغچه‌لر ايچره قصور دلستان وحوضلر ونشيمنكاهلر ايلشلردر اولقدر مسافه
بالجمله مسيرهٔ نزهتكاهدر بالجمله خيابان اولمغله اراقلرده اولان قريه‌لر اوزرينه وارنجه نمايان
اولمز مشهور اولان مسائر اربعك بريدر ايكنجيسى ابله اوچنجيسى شعب بوان دردنجى
غوطهٔ دمشق‌در (السغد) سينك فتحى وغينك سكونيله وجود شيشمك معناسنه‌در
يقال سغد الرجل على بناء المجهول اذا ورم وسغد ملايم يغموره دينور يقال رماه
الله بسغد مغداى بمطرلين مغد لفظى اتباعدر (الساغدة) ساعده وزننده (والمسغدة)
اسم مفعول بنيه سيله سوددن كركى كبى استيفا ايله ايكى آنا قوزيسى كبى بغايت
سمورمش دوه كوشكلرينه دينور يقال فصال ساغدة ومسغدة اى روآء من اللبن
سمان (سغدان) عثمان وزننده بخارى قضاسنده برقريه‌در (سغادى) سكارى وزننده
برنبات آديدر (السفاد) كتاب وزننده اركك ديشى‌يه آشمق وچفتلشمك معناسنه‌در
يقال سفد الذكر على الانثى وسفد سفادا من الباب الثانى والرابع اذا نزا شارحك
بيانى اوزره سباع ودواب وطيوره مخصوصدر انسانده مجازا استعمال اولنور
(الاسفاد) همزه‌نك كسريله اركك حيوانى ديشى‌يه چكوب اشدرمق وچفتلشدرمك
معناسنه‌در يقال اسفد تيسه على العنز اذا انزاه عليها (التسافد) تفاعل وزننده
حيوانلرى برى برينه اركككلك ايدوب آششمق معناسنه‌در يقال تسافدت السباع
اذا سفد بعضهم على بعض (السفود) تنور وزننده دموردن اولان كباب شيشنه
دينور معناى مزبوردن مأخوذدر كبابه سافد كبى ايلشديكنه مبنى‌در (التسفيد)
تفعيل وزننده اتى كباب ايتمك ايچون شيشه صابليوب ديزمك معناسنه‌در يقال
سفد اللحم اذا نظمه فى السفود للاشتواءمؤلفك اذا نظمه فيها قولنده ضمير مؤنث
حديده‌يه راجعدر (الاستسفاد) طواره اكسه سى طرفندن كلوب بنمك معناسنه
مستعملدر يقال استسفد بعيره اذا اتاه من خلفه فركبه (التسفد) تفعل وزننده
دوه‌يه اكسه سكرينه باصوب بنمك معناسنه‌در يقال تسفد البعير اذا تعرقبه (الاسفند)
همزه‌نك كسرى وفانك فتحى وكسريله باده‌يه دينور خمر معناسنه شارح ديركه
اشبو اسفند كذلك اسفنط كلمه سنك اكثر لغويون روميدن معرب اولمق اوزره
ثبت ايلديلر (السقدد) قافله قعدد وزننده يارانمش ويراغنى بولمش آته دينور فرس
مضمر معناسنه (الاسقاد) همزه‌نك كسريله (والتسقيد) تفعيل وزننده آتى يراندرمق
معناسنه‌در يقال اسقدالفرس وسقده اذا ضمره (السقدة)عقده وزننده (والسقيدة)
جهينه‌وزننده قياقوشى‌تعبير اولنان باشى قزل‌قوشه دينور حمره كبى سقده‌نك جمعى
سقدكلور صرد وزننده وسقيده‌نك سقيدات كلور (سكده) حمزه وزننده افريقيه
دكزينك ساحلنده بربلده آديدر (سكندان) سپندان وزننده مر وقضاسنده برقريه‌در

(سكلكند) سمرقند وزننده طخارستان اولكه سنده بر ايالت آديدر فقهادن علی بن الحسين السكلكندی اورادندر (السلخد) خای معجمه ايله جرد حل وزننده (والسلخداة) خبنداة وزننده قوی وتوانا ناقه‌يه دينور جمعی سلاخد كلور (السلغد) قافله جردحل وزننده (والسلغد) قرشب وزننده احمق ونادان كمسه‌يه دينور وصاتيق وچولپه آدمه دينور ودارغين آدمه دينور وسباعدن قورده دينور وطونی آل آته دينور واكول وشروب اولان عبد البطن كشی‌يه دينور مؤنثی هايله‌در (السلقد) قافله زبرج وزننده يرانمش ويراغنی بونمش آته دينور فرس مضمر معناسنه بو ماده‌يی سائر اهل لغت اهمال ايدوب كتابلرينه ثبت ايتديلر (السلقدة) دحرجه وزننده آتی براندرمق معناسنه‌در يقال سلقده الفرس اذا ضمره (السمود) قعود وزننده تكبرندن ناشی باشنی قالدروب يوقری طوتمق معناسنه‌دركه صورتمق تعبير اولنور اول كمسه‌يه صورتقان وصور وداق تعبير اولنور يقال سمد الرجل سمودا من الباب الاول اذا رفع رأسه تكبرا وبوكسلمك معناسنه‌در يقال سمد الشیء اذا علا وجد واقدامله يوريوب كتمك معناسنه‌در يقال سمدت الابل اذا جدت فی السير وبرايشه مداومت اوزره سعی وجهد ايدوب دورشمك معناسنه‌در يقال سمد فی العمل اذا دأب فيه وحيران وسركردان ديكيلوب طورمق معناسنه در يقال سمد الرجل اذا قام متحيرا وعبثه اشتغالله لهو ولعب ايلك معناسنه‌دركه حزن وسرور جهتيله اولور پك حزندن الی برايشه وارميوب بيهوده لهو ايله مشتغل اولور وسرور جهتی سازچالمق وبسته اوقومق مقوله‌سيدر بوجهتله سازنده وخواننده‌يه سامد اطلاق ايدرلر يقال سمد الرجل اذا لها (السماد) سحاب وزننده كوللو قارشق كوبره‌يه وفشقيه دينوركه ترلالره وبستانلره چكرلر وفشقی خشكی محرفيدر (التسميد) تفعيل وزننده ترلايه ذكر اولنان كوبره‌يی چكمك معناسنه‌در يقال سمد الارض اذا جعل فيها السماد وباشك مجموع قلنی تراش ايتمك معناسنه‌در يقال سمد الشعر اذا استأصله ای حلقه كله (السوامد) سواعد وزننده‌كه روبه‌نك اشبو ٭ سوامد الليل خفاف الازواد ٭ مصراعنده واقعدر دوايم السير معناسنه‌در جوهری غلط ايدوب قارنلرنده علف اولميان دوه‌لر ايله تفسير ايلدی زيرا اول خفاف الازواد قولنك تفسيريدر وانقولی مرحوم بولفظی اهمال ايلمشدر (السمد) عمد وزننده دائم وسرمد معناسنه‌در تقول هولك سمدا ای سرمدا (السميد) سعيد وزننده حواری اسميدركه خاص اتمكه دينور وبوذال معجمه ايله افصحدر (الاسمداد) احمرار وزننده (والاسميداد) احميرار وزننده غضبدن ناشی طلوم كبی شيشوب قبارمق معناسنه‌در يقال اسمد الرجل واسماد اذا ورم غضبا (سمدان) همدان وزننده برحصن آديدر (السمرود) زنبور وزننده پك اوزون شيئه دينور (الاسمعداد)

اقشعرار وزننده پرغضب اولمق معناسنه‌در يقال اسمعد الرجل اذا امتلأ غضبا وبرعضو شيشمك معناسنه‌در يقال اسمعدت انامله اذا تورمت (الاسمعداد) غين معجمه ايله اسمعداد معنالرينه‌در (السغد) حضجر وزننده اركان واعصابى قوى وشديد اولان اوزون آدمه دينور واحمق وبيغز كسيه دينور ومتكبر شخصه دينور يقال رجل سمغد اى طويل شديد الاركان ويقال رجل سمغد اى احمق وكذا متكبر (السمند) سينك وميمك فتحيله آته دينور فرس معناسنه وبولفظ فارسيدر عرب دخى استعمال ايدر لكن فارسيده رنكى قوله اولان آت ايله مبيندر (سمندو) دالك ضم واشباعيله روم اولكه‌سنده برقلعه آديدر شارح ديدكه حالا بلغراد ديدكلريدر لكن بلغراد قربنده سمندره ديدكلرى اولمق غالبدر (سمندور) آخرده رايله هندستانده ملتان قربنده بربلده آديدر (السمهد) جعفر وزننده قورى وبك اولان شيئه دينور (السمهدد) سفرجل وزننده ايرى كوده‌لو جسيم دوه‌يه دينور (الاسمهداد) اسمعداد وزننده دوه‌نك اورگجى بيوك اولمق معناسنه‌در يقال اسمهد سنام البعير اذا عظم (السند) سينك ونونك فتحيله طاغك اتككندن يوقرى اولوب ديوار كبى متوجهك مقابله‌سنه كلن يرينه دينور يقال نزلوا قرب سند الجبل وهو ماقابلك منه وعلى عن السفح وبركسه‌نك معتمدينه كذلك ملجأ وپناهنه دينور دليل وبرهانه سند اطلاق بومعنادندركه مدعى اكا طيانور پس معتمد حسى ومعنويدن اعمدر يقال هو سنده اى معتمده وهو قوى السند وسند برنوع قماش يمنى اسميدر جمعى اسناد كلور على قول مفرد وجمعى برابردر (التسنيد) تفعيل وزننده ذكر اولنان قماشدن ديكلمش جامه كيمك معناسنه‌در يقال سند الرجل تسنيدا اذا لبس السند (السنود) قعود وزننده برنسنه‌يه آرقه ويروب طيانمق معناسنه‌در يقال سند اليه سنودا من الباب الاول اذا اعتمد وطاغك يوقريسنه چقمق معناسنه‌در يقال سند فى الجبل اذا صعد وبرنسنه‌يه ياقلشمق معناسنه‌در يقال سند الرجل للخمسين اذا قارب لها وناقه قويرغنى قالدروب صغريسنك صاغنه صولنه اورمق معناسنه‌در يقال سند ذنب الناقة اذا خطر فضرب قطاتها يمنة ويسرة يعنى كندى عمليله قويرغى يوقرى قالقوب برى اوته اوردى (التساند) تفاعل وزننده (والاستناد) افتعال وزننده بونلرده برنسنه‌يه سويكنوب طيانمق معناسنه‌در يقال تساند اليه واستند اذا اعتمد وبومعنادندركه عربلر برعسكر وغزايه توجه ايتدكده فرقه فرقه اولوب هرفرقه‌لر بشقه بشقه بيراقلر آلتنده عزيمت ايلسه‌لر خرج الجيش متساندين ديرلركه هرفرقه بربيراغه تساند ايتمش اولور (الاسناد) همزه‌نك كسريله بودخى طاغه چقمق معناسنه‌در يقال اسند فى الجبل اذا صعد وبرنسنه‌يه برشيئى يابر آدمى سويكندروب طيامق معناسنه‌در تقول اسندته اليه اذا جعلته

متكا اليه كذلك بر آدمى طاغه چقرمق معناسنه‌در تقول اسندته فى الجبل اذا اصعدته وبر كلام وخبرى بر آدمه عزو ونسبت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اسند الحديث الى قائله اذا عزاه وبو اصعاد معناسندن مأخوذدر نته كه رفع دخى بو معنايه مستعملدر بالايه مرفوع اولديغيچون (المسند) مكرم وزننده قائلنه اسناد اولنان كلام وخبره دينور يقال حديث مسند اى مرفوع الى قائله جمعى مساند كلور وامام شافعيدن مسانيد كلديكى مرويدر ومسند دهر وزمانه اطلاق اولنور هرشئ اكا اسناد اولنديغيچون ودعى معناسنه‌دركه بوراده نسبى متهم يعنى حرامزاده ديمكدر ومسند حمير قبيله‌سنه مخصوص برنوع يازويه دينور تقول رأيت مكتوبا بالمسند كذا وهو خط حمير ومسند برطاغك اسميدر (المسندى) ياءله محدثيندن عبد الله بن محمدك لقب منسوبيدر احاديث مسنده‌يى تتبع واستقراء ايدوب احاديث مرسله ومقطوعه‌يه نظر ايلديكندن تلقيب وتنسيب اولندى معلوم اوله‌كه بعض اسناد حديث سلسله‌سنده بعض راوى اسقاط اولنور اكر اول سقط سندك مبدأنده واقع اولوب حديث آندن ايلرويه اسناد اولنورسه اكا حديث معلق ديرلر مثلا بخارى حضرتلرينك قال يحيى عن كثير عن عمر بن الحكم عن ثوبان عن ابى هريره اسنادنده اولديغى كبى واكر سقط سندك آخرنده يعنى تابعيندن اوته اصحابدن اولورسه اكا حديث مرسل ديرلر مثلا سعيد بن المسيب حضرتلرينك قال النبى عليه السلام عنواننده ايراد ايلديكى كبى واكر مبدأ وآخردن واقع اولورسه منقطع ديرلر واكر اسناد صحابهٔ كرامدن برينه منتهى اولورسه موقوف واكر تابعين وتبع تابعينه منتهى اولورسه اول سنده مقطوع ديرلر وعلى القارى منقطعى مرسل ومعضل ومعلقه شامل تعريف ايلشدر انتهى (السنيد) سعيد وزننده بودخى مسند كبى دعى معناسنه‌دركه متهوم النسب كمسه‌در (سنيد) زبير وزننده برمحدث لقبيدر حسين بن داود المصيصى اوله‌جقدر (السناد) كتاب وزننده قوى وطيانقان ناقه‌يه اطلاق اولنور وسناد عروضيون اصطلاحنده شعرك ردفينى برى برينه مخالف اولمقدن عبارتدر جوهرى مثالده غلط ايلدى وروايت يعنى استشهاد ايلديكى بوقطعه‌در * فقد الج الخدور على العذارى * كان عيونهن عيون عين * فان يك فاتنى اسفا شبابى * واصبح رأسه مثل اللجين * زيرا جوهرى لجين لفظنى مصغر بنيه‌سيله تقييد ايلمكله بيت اولده واقع عين لفظنه‌كه عينك كسريله‌در مخالف عد ايلشدر لجين ايسه بوراده امين وزننده اولمغله سناددن سالمدر ولجين شيره‌سى قويلنمق ايچون دوكولن خاتم چچكنه دينوركه بوراده مراد معناى مزبوردر وعيب مزبورده قافيه‌نك هربرى برحركه‌يه مستند اولمغله سناد اطلاق ايلديلر (المساندة) مفاعله وزننده شاعر شعرنده سناد ارتكاب ايلمك معناسنه‌در يقال ساند الشاعر

اذا نظم شعره یالسند وبرکمسیه یه معاونت ومظاهرت ایلمك معناسنه مستعملدر یقال
ساند فلانا اذا عاضده وکانفه ومکافات ایلمك معناسنه مستعملدر یقال ساند علی العمل
اذا کافاه (سنداد) سینك کسری وفتحیله بر نهر معروف آدیدر علی قول عذیب نام
محلده برقصرك اسمیدر (السندان) سلمان وزننده دمورجی اورسنه‌سی دینور شارحك بیانی
اوزره سندان سینك کسریله فارسیدر معربنده سینی مفتوح اتدیلر وسندان عباس نام
محدثك اوغلی اسمیدر (السندان) سینك کسریله عظیم وشدید اولان آدمه دینور کذلك
عظیم وشدید اولان قورده دینور (السندانة) هایله دیشی اشکه دینور (السند) هند
وزننده بلاد معروفه اسمیدر علی قول انساندن برطائفه آدیدرکه اولکهٔ مزبورده
ساکن اولمغله اولکهٔ مزبوره آنلر ایله تسمیه اولندی مفردنده سندی دینور هندی کبی
شارح دیرکه سند اقلیم معروفدر سند بن حام اسمندن مأخوذدر اقلیم هنده مجاوردر
وسند هندستانده بر نهر کبیر اسمیدر واندلسده بر ناحیه آدیدر ومغربده بر بلده
آدیدر (سـند) قند وزننده باجه ایالتنده بر بلده‌در (السندی) سینك کسریله
امویه‌دن هشامك فرسی اسمیدر وهارون خلافتنده شحنهٔ بغداد اولان ابن شاهك
نام کسه‌نك لقبیدر (السندیة) مغیثه غربیسنده برصو آدیدر وبغداد قضاسـنده
برقریه آدیدر محدثیندن محمد بن عبد العزیز السندوانی اورادندر سند ایله سـندیه
نسبتلرنی فرق ایچون تغییر ایدوب سندوانی دیدیلر (المساندة) اسم فاعل بنیه‌سیله
کوکسی واوکی ارسلان اوکی کبی بلند اولان ناقه‌یه دینور علی قول اعضـاسی
بری برینه مساند اولانه یعنی سولپك واعضاسی دوشوك اولمیوب دیرنکلو وطقناز
اولانه دینور (سندیون) سینك کسری ودالك فتحیله مصرده ایکی قریه‌در بری
فوه اقلیمنده ودیکری شرقیه‌ده واقعدر (السود) سینك ضمیله (والسودد) سینك
ضمی ودالك فتحیله (والسؤدد) همزه ایله قنفذ وزننده سیادت معناسنه‌در شارحك
بیاننه کوره مؤلف تشویش ایلمشدر زیرا سود وسودد وسیادت مصدرلردر برآدم
قومی بینـده اولو وعظیم القدر اولمق معناسـنه‌در وبو سواددن مأخوذدرکه
جماعت کثیره اموریتی متولی اولمقدن عبارتدر وسؤدد قنفذ وزننده اسمدر اولولق
وسرکرده‌لك معناسـنه یقال ساد الرجل یسود سودا و سوددا و سیادة اذا مجد
(السید) جید وزننده آندن صفتدر اولو ومهتر وسرکرده آدمه دینور جمعی ساده
کلورکه اصلی سـیده ایدی وسیائد کلور تبیع وتبایع کبی وسید و سید کسرتینله
امع وزننده یاشلو بچی‌یه دینور (السائد) قائد وزننده سید معناسنه‌در قومك
اولوسـنه دینور علی قول رتبه‌سی سیددن دون اولانه دینور مثلا سید بربلده‌ده
عین الاعیان وشیخ البلد وسائد ایکنجی اعیان کبی کذلك والی و کتخدا کبی و سر
عسکر ایله بیك باشی کبی مترجم دیرکه اشبو [وضائق به صدرك] الایه کریمه‌سنده

صاحب كشاف ایتدیکه بوراده ضائق لفظنی ضیق اوزره اختیارك وجهی بودرکه
ضیق عارض غیر لازم اولورسه آندن ضائق ایله تعبیر اولنور رسول اکرم علیه
السلام افسح الصدر اولمغله مقام ضائق مقامیدر سید وجواد کلمه‌لری دخی بورسمه‌در
اکر سیادة وجود صفت ثابته‌سی ایسه سید و جواد واکر حادث ایسه سائد
وجائد ایله تعبیر اولنور کذلك هرثلاثیدن ثبوت واستقرار ایچون مبنی اولان بنیهٔ
وصف اوزره مبنی اولور وحدوث معناسی اراده اولندقده فاعل اوزره بناقلنور
مثلا حسن ماده‌سنده حسن وحاسن وثقلت ماده‌سنده ثقیل وثاقل وفرح ماده‌سنده
فرح وفارح وسمن ماده‌سده سمین وسامن دینور کذا فی الحاشیة السعدیة (الاسادة)
همزه‌نك کسریله (والاسواد) اصلی اوزره برکسه سید اوغلان حاصل قلق علی
قول اسود اللون اوغلان حاصل قلق معناسنه اولمغله ضد اولور یقال اساد الرجل
واسود اذا ولد غلاما سیدا اوغلاما اسود لکن ضدیتی منظور فیهدر زیرا
اختلاف قولینه مبنیدر (الاسود) احمر وزننده سواد ایله متصف یعنی سیاه اولان
شیئه دینور وایری وبیوك ییلانه دینور بونوعی سیاه اولدیغنه مبنیدر و سرچه
قوشنه دینورکه مراد ارککیدر واسود القوم جماعتك پك اولو و جلیل الشان
اولانه دینورکه سیادتندر یقال هو اسود القوم ای اجلهم واسود القلب سواد
قلب معناسنه‌در کما سیذکر (السهم الاسود) کندوسیله تیمن و تفأل اولنه‌جق
سهم مبارکه اطلاق اولنور کویاکه قدیمدنبرو الرك کثرت اصابتندن قرارمش
اولور یاخود عربلر اخضره اسود اطلاق ایدوب و اخضر کثیر الخیر معناسنه
مستعمل اولدیغنه مبنیدر یقال رمی فلان بسهمه الاسود و هو المبارك یتیمن به
اسود العین واسود النساء واسود العشاریات واسود الدم واسودة الحمی بر جبل
آدیدر (الاسوداد) احرار وزننده (والاسویداد) احمیرار وزننده قرارمق
معناسنه‌در یقال اسود الشئ واسواد اذا صار اسود (السوادیة) سینك فتحیله
بودخی سرچه قوشنه دینور (الاسودان) تثنیه بنیه‌سیله خرما ایله صویه اطلاق
اولنور وییلان ایله عقربه اطلاق اولنور (الاستیاد) افتعال وزننده برقومك
سید و ذیشاننی قتل علی قول اسیر ایلمك معناسنه‌در یقال استاد و ابنی فلان
اذا قتلوا سیدهم او اسروه و عند البعض سید قومدن تزوج ایچون قیز دیلك
معناسنه‌در یقال استادوا بنی فلان اذا خطبوا الیه (السواد) سحاب وزننده
اسمر سیاه لونه دینور بومناسبتله هرشیئك شخصنه دینورکه حیوان ایسه
روحدن قطع نظر شبح وقالبیدر قرالتی تعبیر اولنور تقول رأیت سوادا ای
شخصا وسواد مال کثیره اطلاق اولنور وسواد البلد شهرك ناحیه‌لرنده اولان
کوی کندی چفتلکلرندن عبارتدر یقال خرجوا الی سواد المدینة وهو قراها یعنی

ماحولها من القرى والريف وانساندن جمعيتلو عدد كثيره وجمهور عظيمه اطلاق اولنور ومنه الحديث [عليكم بالسواد الاعظم] وهو الكثير من الناس عامتهم وسواد القلب كه حبة القلب دخی ديرلر يوركده اولان سياه نقطه يه دينوركه فارسيده دانهٔ دل ديرلر اكا سوداء القلب واسود القلب وسويداء القلب دخی دينور يقال اجعل هذا فی سواد قلبك وسوداته واسوده وسويداته ای فی حبته وسواد بر رجل آديدر وسواد العراق اول اولكهنك قصبات وقرالرندن عبارتدر كه بصره ايله كوفه بيننده اولاندن عبارتدر وسواد بلقاء قربنده برموضع آديدر (السواد) سينك كسريله فسلدشمك معناسنه در سينك ضميله ده لغتدر لكن اوله كوره مفاعله دن مصدر درفسلدی ايدن آدملر برى برينه سواد وشخصنى قريب ايتدكلر يچون تقول ساودته سوادا ای ساررته وثانی يه كوره اسمدر (السواد) غراب وزننده قيون وكچی قسمنه عارض اولور برمرضدر يقال سئد الغنم علی بناء المجهول فهو مسئود كذلك انسانه عارض اولور برعلتدر كه خرمايی پك چوق يمك سببيله جكر آغريسندن عبارتدر وسوادبكز صرارمغه وبكزه عارض صاريلغه دينور وطرنغه عارض اولان يشللكه دينوركه چوراق صو ايچمكدن حادث اولور وسواد مصدراولور علت مزبوره يی مورث اولان صويی ايچمك معناسنه يقال سادالرجل يسود سوادا اذاشرب ماء مسودة كاسيذكر (السيد) سينك كسريله ارسلانه دينور وسباعدن قورده دينور (السيدانة) سينك كسريله بودخی قورده دينور (السويداء) مصغر بنيه سيله حبة القلب در نته كه ذكراولندی وسويداء حوران قضاسنده برقريه آديدر امام غزالی اصحابندن عامر بن دغش اورادندر ومدينه قربنده برموضع وآمد ايله حرانه بيننده بربلده وحمص ايله حما بيننده برقريه آديدر (السوداء) اسود لفظندن مؤنثدر وسوداء القلب سويداء دركه ذكر اولندی (الحبة السوداء) شونيز اسميدر كه چورك اوتی ديدكلری داروی انفعدر وسوداء حمص قضاسنده برايالت آديدر (التسود) تفعل وزننده اولونمك معناسنه مستعملدر يقال تسودالرجل اذا تزوج (ام سويد) مصغربنيه سيله دبرك كنيه سيدر (السود) سينك فتحی وواوك سكونيله شول طاغ طوروغنه دينوركه دموز وقره طاشلق اوله آندن برقطعه يه سوده دينور هايله وبومناسبتله بعض نسوانه تسميه اولندی وسود قيس قبيله سی يوردنده نيجه جباله اطلاق اولنور (التسويد) تفعيل وزننده دلير وجسور اولمق معناسنه در يقال سود الرجل اذا جرء وسادات قتل ايلك معناسنه در يقال سود فلان اذا قتل السادة واسكی پلاسی دوهنك ياغرينه قومق ايچون دوكوب يومشتمق معناسنه در يقال سود المسح البالی اذا دقه ليداوی به اوبار الابل (اسوده) همزه نك وواوك فتحيله برصو آديدر (اسوده) افنده وزننده برنيجه جبال ومواضعه اطلاق اولنور (سود) سينك

ضميله بررجل اسميدر (بنوسود) برقاج بطندر (سيدان) سينك كسريله برتپه
ايدر وسيدان بن مضارب محدثدر (المسود) معظم وزننده اهل باديه‌نك بركونه
طعاميدر كه بغرسقلر آلوب ناقه‌نك طمرنی فصد ايلكله ايچنی قانيله طولدروب
آغزنی بندوبريان ايدرلر قيتلق طعاملرندندر (المساودة) مفاعله وزننده بری
برينه كيد ومكر ايلمك معناسنه‌در يقال ساوده اذا كايده وارسلانی قوغوب سورمك
معناسنه‌در يقال ساود الاسد اذا طرده واوتلق آز وقصه اولمغله طوار حق اوزره
قوپاره‌ميوب آغزيله بری اوته چيتق كبی چكشدرمك معناسنه‌در يقال ساودت
الابل النبات اذا عالجته بافواهها ولم تمكن منه لقصره وقلته وبركسه ايله اولولق
ياخود سياهلق خصوصنده بحث ايدوب اكا غالب اولمق معناسنه‌در يقال ساود
فلانا اذا غالبه فی السودد اوالسواد (السوادية) سينك فتحيله كوفه قضاسنده
برقريه‌در (السودتان) سينك فتحيله برموضعدر (اسيد) يای مشددهٔ مكسوره
ايله علم شخصدر (اسيده) زبيده وزننده عمروبن ربابه‌نك قزيدر (المسودة) ميمك
و واوك فتحيله مفعله وزننده شول صو يه دينوركه ايچن آدم ذكر اولنان
سواد علتنه مبتلا اوله يقال ماء مسودة ای يصاب عليه السواد يعنی من شربه
(ابوسوده) كنيه‌در عثمان بن ابی سوده محدثيندندر مترجم دير كه مؤلف عليه
الرحمه سهم اسودی ذكر ايدوب حجر اسودی اهمالی غرائبدندر تبركا بالاجمال
ذكر اولنوركه حجر اسود بيت شريفك يمن طرفنه منسوب كوشه‌سنده موضوع
برسياه طاشدر ابتداء جنتدن حضرت آدمه انس ايچون اخراج اولنان اشيانك
بريدر الست بربكم خطابنده قالوا بلی اقرارلری آنك درونه وديعه قلنمغله آنی
تجديد ايچون استلامله حجاج طوافه ابتدا ايدرلر فی الاصل نور محض برجوهر
عالمتاب ايدی اهل جاهليت ملامسه‌سيله اول رنكه كيرمشدر (السهد) سينك
ضمی وهانك سكونيله اويانقلق معناسنه اسمدركه مراد اويقوسزلقدر ارق كبی
(السهد) فتحتينله مصدردر اويانق اولمق معناسنه يقال سهد الرجل سهدا
من الباب الرابع اذا ارق ای لم ينم (السهد) ضمتينله اويقوسی آز اولان آدمه‌دينور
يقال رجل سهدای قليل النوم (التسهيد) تفعيل وزننده برآدمی اويانق ايلمك
يعنی اويوتمامق معناسنه‌در تقول سهدته تسهيدا اذا جعلته اسهد ويقال سهده الهم
والوجع (المسهد) معظم وزننده آندن اسم مفعولدر (السهدة) سينك فتحيله
اويانقلق يقظه معناسنه‌در كرك ظاهری وكرك باطنی اولسونكه غفلت مقابليدر يقال
هوذوسهدة ای يقظة بومعناده‌دركه فلان كمسه‌دن كلام ياخود خبرجهتيله براعتماد
اولنه‌جق حالت مشاهده ايلدم ديجك يرده ما رأيت منه سهدة ديرلر زيرا غافل
آدمك قول وفعلی مغشوش واوهن اولور اساسده مارايت منه سهدة ای نبهة للخير

ورغبة فيه عنوانيله مرسومدر (الاسهد) احد وزننده افعل تفضيلدر بومناسبتله بغايت بصيرت وتيقظ وحزم وتدبير صاحبي آدمه اطلاق اولنور تقول هو اسهد رأيا منك اى احزم وايقظ (السهد) مهد وزننده كوزل وخوش نسنه‌يه دينور يقال شئ سهد مهد اى حسن مهد مزاوجه ايچوندر اويانقلق حالتى غفلتدن كوزل اولمغله معناى مزبور تصوير اولنمشدر (السهود) جهور وزننده تازه ونازكيدن جوانه دينور على قول بلند قامت قوى وشديد داو قانلويه دينور معناى مزبوردن مصوردر يقال غلام سهود اى غض حدث اوطويل شديد (الاسهاد) همزه‌نك كسريله خاتون برصقندى ايله ولدى طوغورمق معناسنه‌در يقل اسهدت المرأة بالولد اذاولدته بزحرة واحدة (سهدد) سينك ودالك فتحيله برطاغك اسميدر وبوغير منصرفدر شارحك بيانته كوره صخره ياخود بقعه اعتبارنه مبنى‌در لكن بعيددر (سهيد) امير وزننده ابوحاتم بن حيانك جدى اسميدر (سـيد) فتحتينله ابيورد قضاسنده برقريه آديدر

﴿ فصل الشين المعجمة ﴾ (الشحدود) حاى مهمله ايله سرسور وزننده بدخوى آدمه دينور يقال رجل شحدود اى سئ الخلق (شخدد) خاى معجمه ايله جعفر وزننده بررجل آديدر (الشدة) شينك كسرى ودالك تشديديله اشتداد معناسندن اسمدر قاتيلق وسردلك حالتنه دينور فارسيده سختى مرادفدر (الشدة) شينك فتحيله جنكده خصم اوزره حمله ايلمك معناسنه‌در يقال شد على العد وشدة من الباب الاول اذا حمل عليه شارح ديركه صحاحده بومعنا شد ايله مرسومدر وشده بناء مره ايله مصرحدر (الشد) شينك فتحيله سكرتمك معناسنه‌دركه سيرده شدت ايتمكدن عبارتدر يقال شد الرجل شدا من الباب الاول والثانى اذا عدا وشد النهار كوندزك ارتفاعندن عبارتدركه قبا قوشلق اولمقدر يقال شد النهار اذا ارتفع شارح النهار نسخه سنى تخطئه ايلمشدر واقعا جميع امهاتده النهار عنوانيله مثبتدر وقال فى الاساس اتانا شد النهار وشد الضحى وهو ارتفاعه وشد برنسنه‌يى قوى ومحكم قلمق معناسنه‌در يقال شد عضده اى قواه وبرنسنه‌يى محكم بغلق معناسنه‌در اصل معناى موضوع له بودر سائر معانى بوندن مأخوذدر يقال شده اذا اوثقه يعنى عقد قويا (الاشتداد) افتعال وزننده برنسنه‌يى قاتى ومحكم اولمق وقاتيلنمق معناسنه‌در يقال شده فاشتد وسكرتمك معناسنه مستعملدركه سير وسرعتده شدت ايلمكدر يقال اشتد الفرس اذا عدا (التشدد) تفعل وزننده قاتيلنمك وسردلنمك معناسنه‌در يقال تشدد الشئ اذا اشتد ورايشى قاتيلق وسرد لكله طوتمق وقاتيلق ايلمك معناسنه‌در يقال تشدد فلان الامر اذا اشتد فيه (المشادة) مفاعله وزننده بودخى برخصوصى سرد لكله وقاتيلقله طوتمق معناسنه‌در ومنه الحديث

[لن يشاد الدين احد الاغلبه] اراد غلبة الدين عليه اى من يقاومه و يكلف نفسه من العبادة فوق طاقته وهو مثل الحديث الاخر [ان هذا الدين متين فاوغل فيه برفق] مترجم ديركه مكهٔ مكرمه‌ده مجاور تمز اثناسنده مكتب خواجه‌لرندن بر رفيق وقريبمز وار ايدى زعمنجه مجاهده قصديله كيجه‌لر حرم شريفده جبلاق طاش اوزره پيشكاه بيت شريفده قعود وتوجه ومراقبه كونه اعمال نفسيه سنه اكباب ايدرلر ايدى اشبو حديث شريفى تلقين ايله مشاده‌دن زجر ايتدكجه بوفقيرك رخاوتنه حمل ايله منتهى اولميوب كتدكجه تشددنى تشديد ايلدى چند روز كذرانده جبلاق طاشدن وجودى متأثر اولوب ديزلرينه صزى علتى عارض وقعود وقيامدن بيچاره محروم اولدى انتهى (المتشدد) اسم فاعل بنيه سيله پك بخيل وناكسه اطلاق اولنوركه مالنى حقانيت اوزره وبذل وانفاقدن تشدد ايدن مرد مذمومدر يقال رجل متشدد اى بخيل (الاشده) همزه‌نك فتحى وشينك ضميله وهمزه‌نك ضميله زبانزددر ولفظ مزبور اشبو [حتى يبلغ اشده] الايه كريمه سنده واقعدر مراد قوت يعنى كمال قوت وطاقتدركه انسانده اون سكز ايله اوتوز ياشك بيننده اولور ولفظ مزبور جمع بناسى اوزره مفرددر آنك كلمه سى كبى كه ايكيسده افلس وزننده مفردلردر وبونلرك نظيرى يعنى ثالثى يوقدر على قول اشد كلمه‌سى جمعدر لفظنك مفردى يوقدر ابابيل وعباديد كبى وعلى رأى مفردى شده‌در شينك كسريله مع هذا فعله بنيه‌سى افعل وزنى اوزره جمعلنمز وعند البعض مفردى شددر شينك فتحيله كلب واكلب كبى وبعضلره كوره مفردى شددر شينك كسريله ذئب واذؤب كبى حال بوكه اشبو شد وشد كلمه‌لرى عربدن مسموع دكلدر پس بوكونه تقدير قياسه مبنى‌در مؤلفك وهمزه‌نك ضميله جائزدر قولى ظاهرا شينك ضمه‌سنه تبعيته مبنى در مترجم ديركه بيضاوى عليه الرحمه سورهٔ انعامده وهو جمع شدة كنعمة وانعم اوشد كصر واصر وقيل مفردكانك عبارتيله و سورهٔ احقافده [حتى اذا بلغ اشده] كريمه‌سنده اذا استكهل واستحكم قوته وعقله عنوانيله رسم ايلشدر انتهى وعبد الباسط صاحب كشافك [ثم لتبلغوا اشدكم] كريمه‌سنده وحده لان الغرض الدلالة على الجنس والاشد كمال القوة والعقل و هو من الفاظ الجموع التى لم تستعمل لها واحد قولنده وفيه مناقضة لقوله وحده ومقتضاه ان الاشد مفرد لاجمع قوليله نقض ايراد ايلشدر لكن اوراده وحده ضميرى نخرجكم طفلا كريمه‌سنده واقع طفل لفظنه راجعدر انتهى (الشديد) امير وزننده شدتدن وصفدر قاتى وسرد نسنه‌يه دينور وقوى ومحكم شيئه دينور وبهادر و دلاوره اطلاق اولنور و بخيل وناكسه اطلاق اولنور وارسلانه اطلاق اولنور وشديد صديق اكبر حضرتلرينك مواليسندندر وشديد بن قيس محدثيندندر (شديد) زبير وزننده بر شاعر آديدر

(شداد) كتان وزننده بر رجل آديدر (الحروف الشديدة) سكز حرفدن عبارتدر كه
اجدت طبقك كلامى جامعدر وبو حروف رخوه مقابليدر اسكانى حالنده جرى
صوت تماما محتبس اولمغله شدتله متصف اولمشدر (الاشداد) همزه نك كسريله
بركمسه ايله دابهٔ شديده اولمق يعنى تند وشديد دابه صاحبى اولمق معناسنه در
يقال اشد الرجل اذا كانت معه دابة شديدة وعربلر اشد لقد كان كذا ديرلر دالك
شده سيله واشد لقد كان كذا ديرلر تخفيفله اشهد ديه جك يرده اولده هايى داله
قلب وثانيده تخفيف ايدرلر (اشد) افعل تفضيل بنيه سيله يوسف صديق على
نبينا و عليه السلام حضرتلرينك برادرلرى اسميدر شارح ديركه اخوهٔ يوسف
عليه السلام جملهٔ تفاسير وسيرده اون برنفر اولمق اوزره مثبتدر اشد ايله مسما
اولانى يوقدر مؤلفك مأخذى عجبا نه در (ابو الاشد) بر پهلوان كنيه سيدر وبر محدث
كنيه سيدر على قول بوسين مهمله ايله در (الشرود) قعود وزننده (والشراد)
شينك ضميله (والشراد) شينك كسريله طوار اوركوب قاچمق معناسنه در يقال
شرد البعير شرودا وشرادا من الباب الاول اذا نفر مترجم ديركه اساسده
ومن الكناية قال النبى عليه السلام لخواة رضى الله عنه [اما يشرد بعيرك] فقال اما
منذ قيده الاسلام فلا كلامى خوات حضرتلرينك برقصه سنه اشارتدر كه ★ اشغل
من ذات النحيين ★ مثلنك منشأيدر اصلى بودركه جاهليه ده بنو تيم قبيله سندن
برخاتون اسواق عربدن برينه برقاچ طلوم ياغ كتوروب صاتمق اراده سنده
ايكن خوات بن جبير جنابلرى كه هنوز مظهر شرف اسلام اولمامشيدى محل
مزبوره كلوب اول خاتونى كوردكده حسن وجمالنه تعلقله توقانه كلدى پس ياغ
اشترا ايلك شيوه سيله خاتونك يانته كلوب طلومك برنى چوزدروب چاشنيسنه
باقدى آنى بكنميوب ديكرنى چوزدردى آنى دخى بكنميوب غيريسنه انتقال
صورتنده اولدى شمدى چوزلمش طلوملرى اغزلرى خاتونك ايكى النده قالمغله همان
اكسه سنه چكوب طونسز خاتونه مباشرت وقضاى وطر ايلدى خاتون نه ياپسون
اطرافده كمسه يوقدر كه فرياد ايده طلومى صاليورسه ياغ كيدر حاصلى خواه
وناخواه بالغى يوتدى بعد زمان خوات شرفياب اسلام اولوب و قصهٔ مذكوره
مسموع حضرت نبوى اولمغله اكا كنايه بيورديلر انتهى (الشارد والشرود)
صبور وزننده شروددن صفتدر شاردك جمعى شرد كلور فتحتينله خدم وخادم كبى
وشرودك جمعى شرد كلور ضمتينله زبور وزبر كبى وشرود بين الشعراء يك مطبوع
ونكره ونادره اولديغندن ضرب مثل كبى ديار بديار منتشر اولان اشعاره اطلاق
اولنور يقال قافية شرود اى سايرة فى البلاد بوراده قافيه دن مراد شعردر كليت
وجزئيت علاقه سنه مبنى در (التشريد) تفعيل وزننده دابه يى اوركيدوب قاچرمق

معناسنه‌در بومناسبتله قوغوب سورمك معناسنده استعمال اولندی یقال شرده اذا طرده و طاغتمق معناسنه استعمال اولنور یقال شرد شملهم اذا فرق جمعهم وبرآدمك عیب و نقیصه‌سنی ناسه نشر و تشهیه ایلمك معناسنه استعمال اولور یقال شرد بفلان اذ سمع الناس بعیوبه (الاشراد) همزه‌نك کسریله مطرود قلمق معناسنه‌در یقال اشرده اذا جعله شریدا ای طریدا (بنو الشرید) امیر وزننده سلیم قبیله‌سندن بربطن‌در (الشقدة) شینك کسری وقافك سکونیله بر نبات آدیدر که یاغلو وسودلو اولور (الشکد) شینك فتحی وکافك سکونیله ویرمك معناسنه‌در یقال شکده اياه شکدا من الباب الاول اذا اعطاه (الشکد) شینك ضمیله اسمدر ویرکی‌یه دینور بخشش وعطا معناسنه وشکر معناسنه‌در که علی وجه التعظیم ثنا ایلمکدن عبارتدر (الاشکاد) همزه‌نك کسریله (والتشکید) تفعیل وزننده بونلرده ویرمك معناسنه‌در یقال اشکده وشکده اذا اعطاه واشکاد مالك کمترنی قزانمق معناسنه‌در یقال اشکد فلان اذا اقتنی رذال المال (الشمردی) حبرکی وزننده براوت یاخود برشجر آدیدر (الشمرداة) هایله جست ورونده ناقه‌یه دینور (اشمرذاة) ذال معجمه ایله شمرداة معناسنه‌در (الشهادة) سعاده وزننده برنسنه‌نك حقیقتنه مطلع اولوب قطعی بیلمك معناسنه‌در یقال شهد الرجل وشهد شهادة من الباب الرابع والخامس اذا خبر قطعا بورادہ خبر علم معناسنه‌در وکاه اولورکه تخفیف ایچون هابی اسکانله شهد الرجل دیرلر مؤلفك بصائرده بیاننه کوره شهود وشهاد حضور مع المشاهدة معناسنه موضوعدر واول بصر ایله وبصیرت ایله اولورکه علم اوله‌جقدر وبعضا حضور مجردده استعمال اولنور لکن حضور مجردده شهود وحضور مع المشاهده ده شهاده لفظی استعمال اولی‌در و شهاده که شاهدلك اوله‌جقدر بصر ایله یابصیرت ایله مشاهده سببیله حاصل اولان علم واطلاعدن ناشی صادر اولان قولدن عبارتدر وکاه اولورکه قسم مجراسنه اجرا اولنور تقول اشهد بالله انه کذا ای احلف و بالله لفظندن مجردا دخی مستعملدر انتهی و شهادت بر امری کوروب یاخود بیلدیکی وجه اوزره خبر ویرمك معناسنه‌درکه طانقلق تعبیر اولنور یقال شهد لزید بکذا شهادة من الباب الرابع اذا ادی ماعنده من الشهادة وقوله تعالی [شهد الله انه لااله الاهو] الایة ای علم الله اوکتب الله اوقال الله معنیین اخیرین معنای لازمیدر وقول المؤذن اشهد انلا اله الا الله ای اعلم وا بین انلا اله الا الله وشهاده اسم اولور فی سبیل الله قتل اولنمغه دینور کماسیذکر وعربلر بن یمین ایدرم دیجك یرده اشهد بکذا دیرلر احلف معناسنه نته‌که ذکر اولندی (الشهود) قعود وزننده برمحله حاضر اولمق معناسنه‌درکه غیبت مقابلیدر یقال شهد المجلس شهودا من الباب الرابع اذا حضره (الشاهد) آندن اسم فاعلدر

حاضر

حاضر معناسنه جمعی شهود کلور وشهد کلور رکع کبی و شاهد شهادتدن دخی
اسم فاعلدرکه فارسیده کواه وترکیده طانق دیرلر بونك جمعی شهد کلور صحب
وصاحب کبی و جمع الجمعی شهود و اشهاد کلور بومعنادندر که عربلر ناقه‌نك
طوغوردیغی برده قلان دم‌وصوك واش دیدکلری دری و سائر آثار و علامتنه
شهود الناقه اطلاق ایدرلر وشاهد اسماء نبویه‌دندر علیه الصلوة والسلام وشاهد
لسانه اطلاق اولنور وفرشته‌یه یعنی حفظه‌یه اطلاق اولنور وجمعه کوننه اطلاق
اولنور و یلدزه اطلاق اولنور و آنك جنس اولوب یوکرکلکنه دلالت ایدن
سکرتمسی حالتنه اطلاق اولنور وولد طوغدیغی حینده برابرجه ظهور ایدن سموك
طرزنده غلیظ صویه اطلاق اولنور وچابك بجریلن امر ومصلحته اطلاق اولنورکه
قوربجه حاضر اولور وصلوة الشاهد مغرب نمازیدرکه یلدز کورنمکه بشلر مترجم
دیرکه [وشاهد ومشهود] کریمه‌سنده معانئ مزبوره‌نك اکثریله مفسردر انتهی
(الاستشهاد) برآدمدن برماده‌یه شاهدلك ایلمسنی ایستمك معناسنه‌در یقال استشهده
اذا سأله الشهادة وشهید اولمق معناسنه‌در یقال استشهد فلان علی بناء المجهول
اذا قتل فی سبیل الله (الشهید) امیر وزننده شاهد و کواه معناسنه‌در و بونده
شینك کسریله‌ده زبانزددر قال الشارح و منه قوله تعالی [معها سائق و شهید]
ای من شهد له وعلیه وشینك کسری هر فعیل وزنی که عینی حرف حلق اوله
کرك وصف وکرك جامد اولسون فاء الفعلنك کسریله‌ده سایغ اولمق مطرده‌سنه
مبنی‌در وشهید شهادت خصوصنده امین وموثوق به اولان کمسیه دینور و شهید
اسماء حسنادندر علمندن اصلا برنسنه غائب اولمیوب مجموع اشیاء علمنده حاضر
اولان ذات اجل و اعلانك اسم شریفیدر والله الشهید لایغیب عن علمه شئ
و شهید عرف شرعده فی سبیل الله مقتول اولانه اطلاق اولنور فعیل بمعنی
مفعول وبمعنی فاعلدر واکا شهید اطلاقی غسلنه یاخود نقلنه ملائکهٔ رحمت حاضر
اولدقلرینه مبنی‌در یاخود حق جل وعلا وملائکه‌لری آنك جنت ایله منعم اولمسی
خصوصنده شاهد اولدقلرینه مبنی‌در یاخود یوم قیامتده امم خالیهٔ سالفه حقنده
استشهاد اولنان ذواتدن اولدیغیچوندر یاخود شاهده اوزره یعنی متأثرا ارض
اوزره ساقط اولدیغیچون یاخود کویاکه وفات ایتمیوب حضور الهیده حاضر
وزنده اولدیغیچون یاخود عالم ملك وملکوتی مشاهده ایلدیکنه مبنی‌در وشهیدك
جمعی شهداء کلور کرماء وزننده (الشاهدة) هایله ارضه اطلاق اولنور (المشاهدة)
مفاعله وزننده برنسنه‌یی روبرو کورمك معناسنه‌در یقال شاهده اذا عاینه (المشهد)
محسن وزننده اری بیاندن کلش خاتونه دینور مغیبه مقابلیدر یقال امرأة مشهد
اذا کانت قدحضر زوجها (التشهد) تفعل وزننده نمازده یعنی قعده‌ده کلمهٔ شهادتی

مشتمل اولان تحیاتی اوقومق معناسنه‌درکه وضع شرعیدر یقال تشهد المصلی اذا
قرأ التحیات فی الصلوة (المشهود) جمعه کونی علی قول قیامت کونی یاخود عرفه
کونیدر مراد [وشاهد ومشهود] آیت کریمه‌سنده‌واقع مشهود اوله‌جقدر (الشهد)
مهد وزننده باله دینور عسل معناسنه شینك ضمیله ده جائزدر شهده هایله آندن اخصدر
جمعی شهاد کلور شینك کسریله شارحك بیاننه کوره شهد کوچ بالنه دینور وشهید
خزاعه قبیله‌سندن بنو المصطلق جماعتی یوردنده برصویك آدیدر (الاشهاد) همزه‌نك
کسریله برنسنه‌یی حضوره کتورمك معناسنه‌در یقال اشهده اذا احضره وقیز
بالغه اولمغله حیض کورمك معناسنه‌در یقال اشهدت الجاریة اذا حاضت وادرکت
وبرکسه‌دن مذی کلمك معناسنه‌درکه ملاعبه یامطلوب نفسی تخیل ویامذاکره ومشاهده
ایله تلذذدن ناشی ذکردن ماء مقید کلمکدن عبارتدر یقال اشهد الغلام اذا امذی
وشهید اولمق معناسنه‌در یقال اشهد الرجل علی بناء المجهول اذا قتل فی سبیل الله
(التشهید) تفعیل وزننده بودخی ذکردن مذی کلمك معناسنه‌در یقال شهد الرجل
اذا امذی (المشهد) مکرم وزننده اشهاد مذکوردن اسم مفعولدر معرکه‌ده شهید
اولان آدمه دینور (المشهد) مقعد وزننده (والمشهدة) هایله (والمشهدة) هانك
ضمیله ناسك حاضر اولاجق یرلرینه دینور یقال هذا مشهد القوم ومشهدتهم
ومشهدتهم ای محضرهم (شهید) زبیر وزننده اسامیدندر الشیخ الزاهد عمر بن سعد
بن شهید امیرحمص ایدی واحمد بن عبد الملك بن شهید ادیب مشهوردر قرطبی
الاصلدر حانوت العطار نام کتابك مؤلفیدر (التشوید) تفعیل وزننده کونش
طوغوب یوکسلمك معناسنه‌در (التشود) تفعل وزننده تشوید معناسنه‌در یاخود
بونلر ذال معجمه ایله‌در (الشید) شینك کسریله دیوار صیوایجق کرچ و بالچق
مقوله‌سی صوایه دینور جوهری تعمیم معرضنده من طین او بلاط عنوانیله رسم
ایتمکله غلط ایلمشدر صواب اولان ملاط اولمقدر میمله زیرا بلاط قالدرم طاشنه
دینمکله آنکله دیوار صوانمز وملاط چاموره دینورکه آنکله دیوار صوانور
(الشید) کید وزننده دیواری صوا ایله صوامق معناسنه‌در یقال شاد الحائط
یشید شیدا اذا طلاه بالشید وهلاك اولمق معناسنه‌در یقال شاد الرجل اذا هلك
(المشید) متین وزننده ذکر اولنان صوا ایله صوانمش بنایه دینور یقال حائط
وقصر مشید ای معمول یعنی مبنی بالشید وبو مکیل کبی اسم مفعولدر (المشید)
مؤید وزننده مطول یعنی هوایه طوغری رفع واعلا اولنمش بنایه دینور جوهرینك
مشید امیر وزننده واحد ایچون ومشید مؤید وزننده جمع ایچوندر دیمسی غلطدر
زیرا جمع ایچون اولان مشیده‌درکه مشیدك جمعیدر شارح دیرکه اولا جوهری
قول مزبوری کسائیدن نقل ایلمشدر ثانیا واحد ایچون وجمع ایچون دیمسی

استعماله مبنی‌در ومثال اوله‌رق ایراد اولنان [فی بروج مشیدة] کریمه‌سنده بروج
جمع اولمغله صفتی مؤنثا ایراد اولندی پس مشیده لفظی مشیدك جمعیدر دیمك اغربدر
قال البیضاوی ای فی قصور وحصون مرتفعة وقرئ مشیدة باسم الفاعل وصفا لها
بوصف فاعلها کقولهم قصیدة شاعرة ومشیدة من شاد القصر اذا رفعه (الاشادة)
همزه‌نك کسریله برشیئی رفع صوتله چاغرمق معناسنه‌در اساسك بیانه‌کوره اشاده
بنایی یوکسلك یاپمق معناسنه‌در بعده برآدمك ذکرنی عالی ایلمك یعنی عیانا مدح
وثنا ایله مشهور ونامدار ایلمك معناسنه استعمال اولندی یقال اشاد بذکره اذا
رفعه بالثناء علیه واشاد علیه قبیحا وبقبیح دیرلر برکسمه‌یی امرمکروهله ذکر وتشهیر
ایلسه واشادصوته وبصوته دیرلر بلند آواز ایله‌چاغرسه انتهی واشاده غائب اولان
نسنه‌یی تعریف وندا ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اشاد بالضالة اذا عرفها وهلاك
ایلمك معناسنه‌در یقال اشاده اذا اهلکه (الشیاد) کتاب وزننده خاصة دوه
قسمنی چاغرمق معناسنه‌در یقال شاد بالابل یشید شیادا اذا دعاها وبدنه طیب
قسمنی اوغوب یدرمك معناسنه‌درکه ذکر اولنان صوامق معناسندن مأخوذدر
یقال شاد الطیب بجلده اذا دلکه (التشیید) تفعیل وزننده بو دخی بدنه کرکی
کبی طیبی اوغوب یدرمك معناسنه‌در یقال شید الطیب ببدنه اذا دلکه به

﴿ فصل الصاد المهملة ﴾ (الصخد) صادك فتحی وخاء معجمه‌نك سکونیله چهره‌یی کونش
چالوب یاقمق معناسنه‌در یقال صخدته الشمس صخدا من الباب الثالث اذا احرقته
وکوچکن دیدکلری قوش اوتمك معناسنه‌درکه عربلر آنکله تشأم ایدرلر یقال صخد
الصرد اذا صاح اساسده بونی مجاز اوله‌رق صخدت الهامة عنوانیله ذکر ایتمشدرکه
بایقوشك اوتمسی خرابیته عربلر تشأم ایلدکلرینه مبنی‌در (الصخود) قعود وزننده
برکمسه‌نك کلامنه قولق طوتوب دیکلمك معناسنه‌در یقال صخد الیه صخودا اذا
استمع (الصخد) فتحتینله هوا پك اسی اولمق معناسنه‌در یقال صخد النهار صخدا
من الباب الرابع اذا اشتد حره (الصیخود) حیدود وزننده (والصخدان) سکران
وزننده خانك فتحیله‌در زبانزددر پك اسی کونه دینور یقال یوم صیخود وصخدان
ای شدید الحر وصیخود وصیخاد بغایت پك وقاتی قیایه دینورکه کولنك مقوله‌سی آلات
کار ایلمز اوله یقال صخرة صیخود وصیخادة ای شدیدة (الصیخد) سیقل وزننده عین
الشمس معناسنه‌درکه چشمه آفتابدر شعاعك قینایوب مستفیض اولدیغی یری اوله‌جقدر
(الاصخاد) همزه‌نك کسریله اسی هوایه داخل اولمق معناسنه‌در یقال اصخد الرجل
اذا دخل فی الحر وقیا کلری کونشك حرارتیله اصنمق معناسنه‌در یقال اصخد الحرباء
اذا تصلی بحر الشمس جانور مذکورك کوزی بغایت بارد اولمغله دائما اصنمق ایچون
کوزنی کونشدن دور ایلمز آنکیچون آفتاب پرست اطلاق ایدرلر (المصخدة) میمك

وخانك فتحیله نصف النهار وقتنه دینور که پك اسی اولورجمی مصاخد کلور (صخد) صادك فتحی وخانك سکونیله بربلده آدیدر بلده تأویلیله غیر منصرف دخی اولور (الصیخدون) حیزبون وزننده پکلك صلابت معناسنه‌در لکن وزن مزبور اسم و صفته مخصوص اولمغله مؤلفك صلابتله که معنای مصدریدر وجهی معلوم اولمدی مقتضاسی صلب عنوانیله صفت اولمقدر (الصاخد) فرد ضعیف وبی اهل وبی یار اولان آدمه دینور یقال واحدقاحد صاخد ای صنیور قاحد لفظی واحده مزاوج اولمغله ظاهرا صاخده لفظی دخی اکا مزاوج اولمق غالبدر (الصدود) قعود وزننده برنسنه‌دن یوز چویروب اعراض ایلمك معناسنه‌در یقال صدعنه صدودا من الباب الاول اذا اعرض عنه (الصد) صادك فتحیله برآدمی برنسنه‌ذن منع وصرف ایلمك معناسنه‌در یقال صد فلانا عن کذا صدا اذا منعه وصرفه عنه (الاصداد) همزه‌نك کسریله بودخی منع وصرف ایلمك معناسنه‌در یقال اصدفلانا عن کذا اذا منعه وصرفه ویاره وچبان مقوله‌سی ایرنلنمك معناسنه‌در یقال اصد الجرح اذا قیح (الصدید) صادك فتحیله فریاد ایلمك معناسنه‌در یقال صد الرجل صدیدا من الباب الاول والثانی اذا ضج وصدید یاره‌دن اقان صاری صویه دینور وقیناپه‌رق قویلنوب قاتیلنمش اسی صویه دینور (الصدْ) فتحتینله برنسنه‌نك قرشوسنه دینور کذلك قربنه دینور یقال داره صدد داره ای قبالته وقربه وبوظرفیت اوزره منصوبدر قال فی الاساس داری صدد داره وبصددها ای قبالتها واخذت من صدد ای قرب وانا بصدد من هذا الامر (التصدید) تفعیل وزننده ال چالمق معناسنه‌در یقال صدد الرجل اذا صفق وبوصدد لفظندن مأخوذدرکه اللر بری برینه مقابل اولور (التصدد) تفعل وزننده برکسه‌نك ارقوری اوکنه کلمك معناسنه درکه تعرض ایلمك تعبیر اولنور یقال تصدد له اذا تعرض وبونلرك دال ثانیه‌لری یایه ابدالله تصدیه وتصدی دخی دینور صدد مذکوردندر لکن وجه مزبور بعضك قولیدر حتی معتل بابنده مؤلف دخی صدایه مقابله ایلمك ملاحظه‌سنه مبنی تعرض ایله تفسیر ایلمشدر (الصداد) رمان وزننده پیلانه اطلاق اولنور یولده تعرضنه یاخود سلوکدن منعنه مبنی وصداد حشراتدن برجانورك علی قول سام ابرصك اسمیدرکه پیلانه آغو ویرن دیدکلری کلر اوله‌جقدر جمعی صدائد کلور وصداد صویه واره‌جق یوله دینور (الصداد) کتاب وزننده خاتونلرك تستر ایچون طوتندقلری جار مقوله‌سی ستره‌یه دینور (الاصطداد) افتعال وزننده خاتون صداد مذکور ایله پرده‌لنمك معناسنه‌در یقال اصطدت المرأة اذا احتجبت بالصداد (صداء) تشدید ایله عداء وزننده صدءآء لفظنده لغتدرکه برمخصوص قویی یاخود صویی طتلو بر اشمه آدیدر ماء ولا کصداء مثلی آندندرکه نته که باب همزه‌ده بیان اولندی (الصد) صادك فتحی وضمیله طاغه

دینور ودره‌نك برقیسنه دینور ایکی قیسنه صدان دینور (الصدان) صادك ضمی
وتثنیه بنیه‌سیله اوق کزینك ایکی طرفلو کرتکنه دینور شرخا الفوق معناسنه یقال
وضع السهم بین الصدین ای بین الشرخین (الصدود) صبور وزننده تازه قیزلرك
پرده‌لنمزدن مقدم کیدکلری قصه لباسه دینور محول معناسنه واول سرمه وتوتیا
مقوله‌سنه دینورکه آیینه اوزره اوغوب کوزه چکرلر (صدصد) فدفد وزننده
برخاتون آدیدر (صداصد) علابط وزننده هذیل قبیله‌سنه مخصوص بر طاغك
آدیدر (الصرد) فرد وزننده خالص وبیغش اولان نسنه‌یه دینور حتی حب صرد
لالغرض اولان محبتدر ومنه تقول احبك حبا صردا ای خالصا و طاغلرك مرتفع
اولان یرینه دینور ومزراق یلمانلرنی مزراغه قاقدقلری برچینه دینور وعسکر عظیمه
دینور وبونده فتحتینله‌ده لغتدر وصرد صوغوقه دینور سرد فارسی معربیدر وصرد
مصدر اولور اوق آتدیغی نسنه‌یه یچورمك معناسنه یقال صرد السهم الرمی صردا
من الباب الاول اذا انفذه (المصراد) مفتاح وزننده صوغه پك متحمل اولان آدمه
دینور وصوغوقه متحمل اولمیان آدمه دینمکله ضد اولور یقال رجل مصراد ای
قوی علی البرد ویقال رجل مصراد ای ضعیف علی البرد ومصراد یلمانی تیز اولمغله
آتیلن شیئه یچوب ایشلر اولان اوقه دینور کما سیذکر وقیر یره دینورکه اثر نبات
وشجردن خالی اوله یقال ارض مصراد ای لاشجر بها ولا شئ یعنی من النبات
(الصرد) کتف وزننده صوغوقه متحمل اولمیان آدمه دینور وداٸما صرتنك
ایره کلن یری یاغر و جداو اولور اولان آته دینور یقال فرس صرد اذا کان
دبر موضع السرج منه کما سیذکر وشول سوده دینورکه صوغوق چالمغله یایلوب
اصلا اویمیه یعنی یوغرد اولمیه یقال لبن صرد ای منتفش لا یلتئم (الصرد)
فتحتینله تیز اوشومك معناسنه در یقال صرد الرجل صردا من الباب الرابع اذا
وجد البرد سریعا وآتك ایره کلن یری یاغر اولمق معناسنه‌در یقال صرد الفرس
اذا دبر موضع السرج منه فهو دبر وطلومدن سودی یایدقده کره یاغی طوپلنمیوب
پاره پاره چقمق معناسنه‌در یقال صرد السقاء اذا اخرج زبده متقطعا وکوکل
برنسنه‌دن صوغویوب فارغ اولمق معناسنه مستعملدر تقول سرد قلبی عنه اذا
انتهى واوق نشاندن خطا ایلمك معناسنه‌در یقال صرد السهم اذا اخطأ واوقك
یلمانی اتیلان شیئه ایشلیوب یچمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال صرد السهم
اذا نفذ حده لکن ضدیتی منظور فیهدر (الاصراد) همزه‌نك کسریله بودخی اوق
نشانه یچورمك معناسنه‌در یقال اصرد الرامی السهم اذا انفذه (الصارد) نشانه
نافذ اولان اوقه دینور یقال سهم صارد ای نافذ وصارد اصحابدن عاصم بن ثابت
بن ابی الاقلح جنابنك قلجی اسمیدر (المصرد) مکرم وزننده نشاندن خطا ایدن

اوقه دینور یقال سهم مصرد ای مخطیٔ (الصرد) صادك ضمی ورانك فتحیله
ایری باشلو برقوش آدیدرکه سرچه قوشلرینی شکار ایدر بعضلر دیدیکه ابتدا
قوشلردن رضای باری ایچون صائم اولان بوقوشدر جمعی صردان کلور صادك
کسریله بوقوش ترکیده کوچکن دیهکلریدرکه آلاجه اولور تویلرندن یلپازه
ایدرلر وصرد آت قسمنك صرتنده اولان یاغر وجدا وصاغالدقدنصکره برنده قلان
بیاض نشانه دینور (الصردان) تثنیه بنیه‌سیله دل آلتنده اولان ایکی طمره اطلاق
اولنورکه دلك قواملریدر سیاه اولور بعضلر دل آلتی اولدم دیو آندن فصد
ایدرلر (الصریدة) فریده وزننده شول دیشی قیونه دینورکه صوغوق تأثیر
ایلمکله ضعف وضرر ایراث ایلمش اوله جمعی صرائد کلور (الصراد) رمان
وزننده (والصرید) قبیط وزننده یغموری اولمیان یوفقه‌جه بلوده دینور
(التصرید) تفعیل وزننده آزالتمق معناسنه‌در یقال صرده اذا قلله وقانمق
مرتبه‌سندن دونجه صوارمق معناسنه‌در یقال صرده اذا سقاه دون الری (المصطرد)
مضطرب وزننده بغایت کیندار ومبطن وشدید الغیظ ادمه دینورکه دوه کینلو
تعبیر اولنور یقال رجل مصطرد ای حنق شدیدالغیظ (الصرداء) صحراء وزننده
برطاغ آدیدر (الصمرد) زبرج وزننده میمی اصلیه اولمغله موضع ذکری
بومحل دکلدر مؤلف بونکله جوهری‌یه تعریض ایلمشدر (الصرخد) خای معجمه
ایله جعفر وزننده باده‌یه دینور خمر کبی وشام دیارنده بربلده آدیدرکه اکا خمر
نسبت اولنور (صرفند) صادك وفانك فتحیله ساحل بحر شامده بربلده‌در (الصعود)
قعود وزننده نردبان وطام مقوله‌سی یوکسکه چقمق معناسنه‌در یقال صعد فی السلم
صعودا من الباب الرابع اذا رقی (التصعید) تفعیل وزننده طاغه چقمق معناسنه‌در
یقال صعد فی الجبل وعلی الجبل تصعیدا اذا رقی واشبو طاغه چقمق معناسنده
ثلاثینك استعمالی عربدن مسموع اولمدی لکن مصباحك بیانه کوره لغت قلیله‌در
وتصعید انکبه یره طوغری انمك معناسنه‌در کویاکه بناسی سلب ایچوندر یقال
صعد فی الوادی اذا انحدر وبرنسنه‌یی اریتمك معناسنه‌در یقال صعد السمن اذا اذابه
(الاصعاد) همزه‌نك کسریله آفاقدن مکهٔ مکرمه‌یه کلمك معناسنه‌در یقال اصعد
الحاج اذا اتی بمکة مؤلفك بصائرده وشارحك بیانه کوره فی الاصل امکنهٔ مرتفعه
کیتمك معناسنه‌در مثلا بصره وشام طرفلرندن نجد وحجاز دیارینه کیتمك کبی بعده
مکه‌یه عزیمته تخصیص ایلدیلر نته‌که علی العکس عزیمته انحدار ایله تعبیر ایلدیلر
مثلا عارضنا الحاج فی مصعدهم دیرلر حجاجه مکه‌یه کیتدکلرنده راست کلدك معناسنه
وعارضنا الحاج فی منحدرهم دیرلر بصره وشام طرفلرینه رجعتلرنده تصادف ایلدك
معناسنه انتهی واصعاد ایراق کیتمك معناسنه مستعملدر یقال اصعد فی الارض اذا

مضی وبو وجه مذکور اوزره امکنهٔ مرتفعه‌یه کتمك معناسنه اولوب بعده ارض
بعیده‌یه کتمکده استعمال اولندی واصعاد تصعید کبی انکبه‌یه طوغری اینمك
معناسنه‌درکه همزه‌سی ازاله ایچوندر یقال اصعد فی الوادی اذا انحدر وناقه
صعود اولمق معناسنه‌در یقال اصعدت الناقة اذا صارت صعودا وناقه‌یی صعود
قلمق معناسنه‌در تقول اصعد الناقة اذا جعلتها صعودا کاسیذکر (التصعد) تفعل
وزننده (والتصاعد) تفاعل وزننده برآدمه برمشقتلو نسنه رنج وزحمت ویرمك
معناسنه‌در عقبه معناسنه اولان صعود آیدن مأخوذدر تقول صعدنی الشیء
وتصاعدنی ای شق علیه (الاصعد) همزه‌نك کسری وصاد مشدده‌نك فتحی وعین
مشدده‌نك ضمیله (والاصاعد) همزه‌نك کسری وصادك تشدیدی وعینك ضمیله
(الاصطعاد) همزه‌نك وطانك کسریله یوکسکه چقمق صعود معناسنه‌در مؤلف
ینه ایجاز ایلشدر اصعد کلمه‌سی اصعد یصعد کلمه‌سندن مصدردرکه اصلی تصعد
یتصعد ایدی تاء تفعل صاده قلب وادغامله حسب القاعده اولنه همزهٔ وصل
مکسوره ادخال اولندی واصاعد کلمه‌سی اصاعد یصاعد صیغه‌سندن مصدردر
بونکده اصلی تصاعد یتصاعد ایدی نته‌که اطهر واثاقل کلمه‌لرینك اصللری تطهر
وتثاقل ایدی وبونکله مؤلف اشبو [کانما یصعد فی السماء] الآیة کریمه‌سنه تلمیح
ایلشدرکه ابن کثیر ثلاثی عنوانده وحفص یصعد عنوانده‌که اصلی یتصعد ایدی
وابوبکر یصاعد عنوانده قرأت ایلمدی واصطعاد اصطعد کلمه‌سندن مصدردر
افتعالدر تاء طایه قلب اولنمشدر وبونلر تکلفی متضمندر (الصعود) صبور وزننده
چقلق شانندن اولان طاغ ونردبان وبایر وتپه مقوله‌سی یره دینور هبوط مقابلیدر
جمعی صعد کلور زبور وزبر کبی وصعائد کلور عجوز وعجائز کبی وشول ناقه‌یه
دینورکه بوسنه ناقص الخلقه یاوری دوشورمکله بچن سنه‌کی یاوریسنه یاقلاش
اوله وجهنمده برطاغك آدیدر وصرپ وکوچ یوقشه دینور یقال عقبة صعود
ای شاقة (الصعوداء) جلولاء وزننده بودخی کوج وصرپ یوقشه دینور
(بنات صعده) حمزه وزننده یبان اشکلرینه اطلاق اولنور یوکسك طاغلرده
ایوا ایتدکلریچون نسبتنده غیر قیاس اوزره صاعدی دیرلر وصعده شول قارغی‌یه
دینورکه دوز وهموار بتمکله طوغرلتمغه محتاج اولمیه وقانجق اشکه اطلاق اولنور
وبرنوع قصه ویلمانی عریض خشت طرزنده حربه‌یه دینور اله کبی وصعده بردیشی
بچی اسمیدر وذویب بن هلالك فرسی اسمیدر ویمنده برموضع آدیدر محدثیندن
محمد بن ابراهیم بن مسلم الصعدی اوراندندر وبنو سلول یوردنده واقع ایکی طاغك
جوفنده برصو آدیدر وبنو عوف یوردنده برصو آدیدر (الصاعد) صعوددن
اسم فاعلدر وعربلرك بلغ کذا فصاعدا قوللری فمافوق ذلك معناسنه‌در مترجم

دیرکه تلویحك ان صیغة الجمع موضوعة للاثنین فصاعدا قولنده حسن چلبی مرحومك بیاننه کوره فاء عاطفه‌در وصاعدا حالدر عاملی مضمردر فذهب الموضوع صاعدا تقدیرنده‌در نته‌که اخذته بدرهم فصاعدا فذهب الثمن صاعدا تقدیرنده‌در انتهی وصاعد بلقاء بن قیس الکنانی وصخر بن عمروك فرسلری آدیدر (الصعداء) صحراء وزننده (والصعدد) قنفذ وزننده رنج ومشقته اطلاق اولنور (الصعداء) صادك ضمیله برحاء وزننده اوزون اوزادی صولوق آلمغه دینورکه مراد برضجرتدن متأثر ایچنی چکدکدنصکره اوزون اوزادی صولق آلمق اوله‌جقدر یقال تنفس الصعداء ای تنفس طویلا (الصعید) سعید وزننده طپراغه دینور علی قول یرك یوزنه دینور وجه ارض معناسنه جمعی صعد کلور ضمتینله وصعداد کلورکه جمع الجمع اوله‌جقدر یقال قعد علی الصعید ای التراب اووجه الارض وصعید یوله دینور طریق معناسنه ومنه ایاکم والقعود بالصعدات وبوامام علی المرتضی کلامیدر مراد ممر الناس اولان طریقلرده قعوددن تحذیردر وصعید قبر ومزاره دینور ومصر اولکه‌سنده نیجه بلاد یعنی برایالت اسمیدرکه طولا اون بش مرحله مسافه‌یی مشتملدر ووادی القری قربنده برموضع آدیدر آنده مسجد نبوی واردر علیه‌السلام (صعائد) صادك ضمیله برموضعدر (الصعد) فتحتینله سخت وشدید معناسنه‌در (المصعد) معظم وزننده آتش ایله معمول اولان شرابه دینور ادابه معناسنه اولان تصعیددن مأخوذدر یقال شراب مصعد ای عولج بالنار اطبانك واهل کافك تصعید تعبیرلری بوندن مأخوددرکه برنسنه‌نك لطیفنی آلمق ایچون اجزاسنی آتش ایله تسخین وتدخیندن عبارتدر (المصعاد) میمك کسریله خرما اغاجنه چقه‌جق کمنده دینورکه ایپدن نردبان طرزنده دوزرلر حابول دخی دیرلر (صعد) صادك ضمیله (وصعدذ) هدهد وزننده (وصعادی) حباری وزننده (وصعیداء) مریطاء وزننده برر موضع آدلریدر (الصعادیة) غرابیه وزننده کوده‌سی اوزون ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة صعادیة ای طویلة (صغد) صادك ضمی وغین معجمه‌نك سکونیله سمرقند قربنده برموضع آدیدر وبوسغد اوله‌جقدرکه ذکر اولندی وبخارا ترابنده برموضعدر (صغدبیل) بای موحده‌نك کسریله ارمنیه اولکه‌سنده بربلده‌در نوشروان عادل بناسیدر مترجم دیرکه جغرافیاده بوشهر یالکز دبیل عنوانیله مرسومدر برمعمورشهردر ارمنیه‌نك پای تخت قدیمی ایدی آنده اعلاقرمز چقر (الصفد) صادك فتحی وفانك سکونیله بوقاغو ایله محکم بند ایلمك معناسنه‌در یقال صفده صفدا من الباب الثانی اذا شده واوثقه (اصفاد) همزه‌نك کسریله (والتصفید) تفعیل وزننده صفد معناسنه‌در یقال اصفده وصفده بمعنی صفده (الصفد) فتحتینله ویرکی‌یه دینور عطیه معناسنه بند معنوی اولدیغیچون بوقاغویه دینور جمعی

اصفاد کلور قنود معناسنه ومنهما یقال الصفد صفد ای عطاء قید مؤلفك بوراده
والاصفاد القیود عبارتیله صفد لفظنك جمعنه واشبو [مقرنین فی الاصفاد] آیت
کریمه‌سنه اشارتدر (الصفاد) کتاب وزننده اسیر بند ایده‌جك باغه دینور
(الصفرد) زبرج وزننده ابو الملیح اسمیدرکه طویغار قوشی دیدکلری جبان
قوشدر (الاصفعید) همزه‌نك کسری وفانك فتحیله خمر اسماسندندر (الصلد)
صادك فتحی وکسری ولامك سکونیله بغایت پك وطیانیجق نسنه‌یه دینور مرمر
وصماق طاش کبی یقال حجر وارض صلد ای صلب املس واصلا ترلمز اولان اته
اطلاق اولنور یقال فرس صلد اذا کان لایعرق وصلد مصدر اولور طوار
سکردرکن ایکی اللرنی شدتله یره اورمق معناسنه‌در یقال صلدت الدابة صلدا
من الباب الثانی اذا ضربت بیدیها الارض فی عدوها وطاغه چقمق معناسنه‌در یقال
صلد فی الجبل اذا صعد وآزی دیشلری بری برینه سورلمکله غجردامق معناسنه‌در یقال
صلدت انیابه اذا صوت صریفها ویریك اولمق معناسنه‌در یقال صلدت الارض اذا
صلبت وطاس کوتی کبی کل باش پارلده‌مق معناسنه‌در یقال صلدت صلعته اذا برقت
(الصلودد)سفرجل وزننده بودخی صلدکبی پك وطیانیجق شیئه دینور (الصلود)
صبور وزننده صلدکبی بودخی ترلمز اولان اته دیورکه ذمیمه‌در وصلود یالکز منفرد
نسنه‌یه دینور یقال شیء صلود ای منفرد ودبی قالین اولمغله کیچ قینار اولان
چوملکه وتنجره‌یه دینور یقال قدر صلود ای البطیئة الغلی وسودی آز اولان
ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة صلود ای بکیئة وخوف وفزعندن طاغه فرار
وصعود ایدن آدمه دینور (الصالدة) غجر دایان آزی دیشه دینور جمعی صوالد
کلور (الاصلاد) همزه‌نك کسریله یریك اولمق معناسنه‌در یقال اصلدت الارض
بمعنی صلدت (الصلود) قعود وزننده چقماقدن سس چقوب آتش چقمز اولمق
معناسنه‌در یقال صلد ازند صلودا من الباب الثانی اذا صوت ولم یور (الصلادة)
جلاده وزننده بخیل اولمق معناسنه‌در یقال صلد الرجل صلادة من الباب الرابع
اذا بخل (التصلید) صلاده معناسنه‌در یقال صلد الرجل اذا بخل (الصلید)
امیر وزننده یالکز نسنه‌یه دینور منفرد معناسنه ویلدرایجی شیئه دینور یقال شیء
صلید ای بریق (المصلاد) محراب وزننده سودی پك آز ناقه‌یه دینور وشول
ناقه‌یه دینورکه کرچه طوغورر اولوب لکن سودسز اوله (الصلداء) صادك
کسریله والصلداءة هایله طپراغی پك وقالین اولان یوریه دینور یقال ارض صلداء
وصلداءة ای غلیظة صلبة (الصلاد) کتان وزننده اتشسز چقماغه دینور یقال
عود صلاد اذا کان لا ینقدح یعنی منه النار بدویلر چقماغی مرخ وعفار اغاجندن
اتخاذ ایتدکلری محللرنده بیان اولندی (المصلد) محسن وزننده شول سوده دینورکه

یاغ بیلاشـقلی قابه صاغیلقله یوزنده کپوکی اولمیه (الصلدة) صادك فتحی ولامك سکونیله جلادتلو ناقه‌یه دینور یقال ناقة صلدة ای جلدة (صلدد) جعفر وزننده یمنده یاخود رحرحان قربنده بر موضعدر (الاصلید) ازمیل وزننده بخیل وناکسه دینور یقال هو اصلید ای بخیل (الصلخد) خای معجمه ایله جعفر وزننده (والصلخد) حضجر وزننده (والصلخد) جرد حل وزنـنده (والصلخاد) قرطاس وزنـنده (والصلخدی) سبنتی وزنـنده (والصلاخد) علابط وزننده قوی وتوانا یاخود شهامتلو جست وچالاك اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل صلخد وصلخد وصلخد وصلخاد وصلخدی وصلاخد ای صلب قوی او شهم ماض (الاصلخداد) اقشعرار وزننده ایاق اوزره دیکیلوب طورمق معناسـنه‌در یقال اصلخد الرجل اصلخدادا اذا انتصب قائما (الصیلخود) فیلسوف وزننده یاوز ناقه‌یه دینور یقال ناقة صیلخود ای شدیدة (الصلغد) غین معجمه ایله جرد حل وزننده قزل برونلی آدمه دینور متقشر الانف معناسنه که قشرتدن مأخوذدر شدت حرت معناسنه (الصمد) حد وزننده قصد واهنك ایلك معناسـنه‌در یقال صمده والیه صمدا من الباب الاول اذا قصده و اورمق معناسـنه‌در یقال صمده اذا ضربه ویره بر نسنه‌یی دیکمك معناسـنه‌در یقال صمده اذا نصبه وصمد ضباب قبیله‌سی یوردنده بر صو آدیدر وظیراغی قالین یوکسك یره دینور پور بایر کبی ویوزی کونش چالوب یاقق معناسنه‌در یقال صمدت الشمس وجهه اذا اثر لفحها فیه وشـیشه‌نك آغزنی طاپه ایله یاخود دری ایله بند ایلك معناسنه‌در یقال صمد القارورة صمدا من الباب الثالث اذا جعل لها سدادا او عفاصا شارح دیرکه شرطسز باب ثالثدن ورودی اغربدر (الصمد) فتحتینله قومك اولوسنه وعالیشانه دینور درکاهی ارباب حاجاته مقصد اولدیغیچون یقال هو صمد القوم ای سیدهم ودائم وجاوید معناسنه‌در ورفیع وعالی معناسنه‌در وایچی طلو شیئه دینور مصمت معناسنه‌که مجوف مقابلیدر قال الشارح وفی النهایة من اسماء الله تعالی الصمد وهو السـید الذی انتهی الیه السودد وقیل هوالدائم الباقی و قیل الذی لا جوف له وقیل الذی یصمد الیـه فی الحوایج ای یقصد راغب اصفهانی بوراده بر دقیقه ایراد ایلمشـدر یعنی حق تعالی یه لا جوف له معناسـنه اولان صمد اطلاقنك وجهی بودرکه چون لا جوف له اولان شئ ایکی قسم اولور بری انساندن دون اولور جمادات کبی و بری انساندن عالی اولور نصاری طائفه‌سی ایسه حضرت عیسایه الوهیت اسناد ایلدیلر پس الله الصمد قول شریفی اسـناد مذکورك ردینه تنبیهدر نته که بو معنایه [و امه صدیقـة کانا یأکلان الطعام] قول شریفیله اشارت بیورلدی وشول آدمه دینورکه جنك وقتال هنکامنده اصلا صوصه‌یوب آجقمز اوله وشول قوم وجاعته دینـورکه اصلا کار وحرفتلری

ومدار معاش اوله‌جق نسنه‌لری اولمیه اصحاب صفه کبی (الصماد) کتاب وزننده شیشه‌نك طاپه‌سنه وطقاجنه علی قول دریدن اولان آغزی باغنه دینور وصماد مفاعله بابندن مصدر اولور اورشمق معناسنه یقال صامده صمادا اذا جالده وضاربه وصارقدن غیری باشه صاردقلری نسنه‌یه صماد دینور شمله ومندیل کبی (الصمدة) حمزه وزننده شول قیایه دینور که دبی یره کومولمش وباشی یر ایله بس برابر اوله علی قول باشی بردن یوکسك اوله وشول ناقه‌یه دینور که نیجه یللر چکیلوب لکن کبه قالمیه یقال ناقة صمدة ای متعیطة لم تلقح (المصومد) اسم فاعل بنیه‌سیله غلیظ اولان شیئه دینور (المصمد) معظم وزننده مقصود معناسنه‌در که قصد اولنمش نسنه‌در پس تصمید دخی قصد معناسنه‌در لکن مبالغه‌یی مشتملدر ومصمد شول صلب وقوند نسنه‌یه دینور که آنده اصلا وهن وضعف اثری اولمیه یقال شیء مصمد ای مافیه خور (المصماد) محراب وزننده شول ناقه‌یه دینور که صوغوق وقوراق وقتلرده دخی سودی منقطع اولمیه یقال ناقة مصماد ای باقیة علی القر والجدب دائمة الرسل جمعی مصامد کلور و مصامید کلور (الصمخدد) خای معجمه ایله سفرجل وزننده (والصمخدد) قزعمل وزننده خالص ویغش نسنه‌یه دینور ومنه یقال انت فی صمخدد قومك ای فی ضمیمهم (الاصمخداد) اصلخداد وزننده غضبدن شیشوب قبارمق معناسنه‌در یقال اصمخد الرجل اذا انتفخ غضبا (الصمرد) زبرج وزننده سودی پك چوق ناقه‌یه دینور و سودی آز ناقه‌یه دینمکله ضد اولور (الصمارید) صماید وزننده طپراغی پك اولان پور یرلره دینور و سموز قیونلره وچکیلره دینور وآریق وزبون اولنلرینه دینمکله ضد اولور مفردی صمرد مذکوردر (الاصمعداد) اصمخداد وزننده پك سرعتله کتمك معناسنه‌در یقال اصمعد الرجل اذا انطلق سریعا (المصمعد) مشمعل وزننده ارسلانه دینور (الصمغد) غین معجمه ایله سبحل وزننده صلب وشدید اولان انسان وحیوانه دینور (المصمغد) مشمعل وزننده بدنی شیشکن آدمه دینور کرك سموزلکدن وکرك مرضدن اولسون یقال رجل مصمغد ای منتفخ من شحم اومرض (الصندد) نونله زبرج وزننده بهادر اولان سید وذیشان آدمه دینور علی قول حلیم وعلی رأی جوانمرد وکریم یاخود حسب ونسب صاحبی شریف آدمه دینور یقال رجل صندد ای سید شجاع اوحلیم او جواد اوشریف وطاغك برطرفندن برون کبی یالکزجه چقان سیوری اوجنه دینور وصندد تهامه‌ده برجبل آدیدر (الصندید) قندیل وزننده بودخی فی نفسه بهادر اولان عالیشان آدمه دینور یقال رجل صندید ای سید شجاع وشدتلو یله وصوغوقه اطلاق اولنور یقال اصابتهم ریح صندید وبرد صندید ای شدید وایری قطره‌لو یغموره اطلاق اولنور یقال غیث صندید ای عظیم القطر

وغالب وزبردست آدمه اطلاق اولنور جمعی صناديد كلور و حمايت عسكر ايدن شجعانه صناديد اطلاق اولنور شارح وجماعت العسكر نسخه‌سنی تخطئه و حماة العسكر نسخه‌سنی تصويب ايلمشدر و صنديد شدت حره دخی اطلاق اولنمغله مبالغة يوم حامی الصناديد ديرلر شديد الحر معناسنه (صندوداء) صادك فتحيله شامده بر موضعدر (التصويد) تفعيل وزننده صاد حرفنی يازمق معناسنه‌در يقال صود الكاتب تصويدا اذا كتب الصاد مؤلفك بصارده بيانه كور صاد سين مخرجنه مجاور حرف مخصوصدر مذكر و مؤنث اولور جمعی اصواد و صادات كلور وطقسان عدده دال اولور وكاهجه بركلمه‌دن مختصر اولوركه اكا صاد كافيه اطلاق اولنور المص وكهيعص كبی وبری دخی صاد ضروره دركه بعض يپه‌بی كسسه تاء موقعنده تلفظ ايدر وبری دخی صاد لغوی‌دركه خروسه دينور كذلك باقر تنجره‌يه دينور و دوه‌يه مخصوص برعلت آديدر وقيل فی قوله تعالی [ص والقرآن ذی الذكر] الاية هو الحرف وقيل معناه تلقه بالقبول من صاديت كذا (الصهد) مهد وزننده صخد لفظنده لغتدركه بر نسنه‌يی كونش چالوب ياقمق معناسنه در يقال صهدته الشمس صهدا من الباب الثالث اذا صخدته (الصيهد) صيقل وزننده حر هوادن ناشی اراقدن بيابانده آقار صو شكلنده كورينن شيئه دينور سراب جاری معناسنه تركيده ايلغم سالغم تعبير اولنور وصيهد زياده اسيلكه دينور واوزون شيئه دينور و شول بيابانه دينوركه صوينه ظفرياب اولنميه ايراق ياخوف ياخود صوسز اولديغيچون وايری وباشی اكری اولان آلت تناسله دينور و صيهد يمن ايله حضر موت بيننده برموضع آديدر (الصيهدان) فتحاتله هوانك اسيلكی شديد اولمق معناسنه‌در (الصيهود) طيهوج وزننده اوزون شيئه دينور وصوينه ظفرياب اولنميان بيابانه دينور ورفعتندن ناشی ال ايرشمين نسنه‌يه اطلاق اولنور ومنه يقال عز صيهود ای منيع (الصهود) جهود وزننده جسيم و تنومند آدمه دينور يقال رجل صهود ای جسيم (الصيد) قيد وزننده آو آولمق معناسنه‌در يقال صاد الظبي يصيده ويصاده صيدا من الباب الثانی والرابع اذا اصطاده ای تناوله بالظفر وتقول صدت فلانا صيدا اذا صدته له و صيد مصيد معناسنه‌دركه صيد وشكار اولنمش نسنه‌در علی قول ممتنع وبی مالك اولانه اطلاق اولنوركه مراد وحشی وحلال اولان شكاردر وبوفعل بمعنی مفعولدر ياخود تسميه بالمصدردر قال الشارح ومنه قوله تعالی [لاتقتلوا الصيد وانتم حرم] وصيد يمنده بر يوكسك طاغك آديدر اول طاغه موصل يوقشه نقبل صيد اطلاق ايدرلر و صيد كذلك مصدر اولور برآدمی يابر حيوانی اصيد قلمق معناسنه تقول صدته صيدا اذا جعلته اصيدا كما سيذكر (الصيدان) ميدان وزننده فلزاتدن باقره دينور نحاس كبی

والتونه

والنونه دینور ذهب معناسنه وطاشدن یاپلمش چوملکه دینور (الصیدانة) هابله
غول بیابانی‌یه دینور وبدخوی قاری‌یه دینور وچوق سوزلو یکشاق قاری‌یه دینور
یقال امرأة صیدانة ای السیئة الخلق وکذا الکثیرة الکلام (الصیداء) صحراء
وزننده ارض غلیظه‌یه دینور و صیداء ساحل شامده بربلده آدیدر و حوران
قضاسنده بشقه بربلده آدیدر وصدءآء لفظنده لغتدرکه بر قویی یابر آشمه آدیدر
همزه بابنده ذکر اولندی و صیداء برمحبوبه اسمیدرکه شاعر ذوالرمه اشعارنده
انکله تشبیب وتغزل ایدر ایدی و صیداء کوفکی طاشنه دینورکه آندن چوملك
دوزرلر (بنو الصیداء) اسد قبیله‌سندن بر بطن آدیدر (المصید) منبر وزننده
(والمصیدة) هابله (والمصیدة) معیشه وزننده آغد ودوزاغه دینورکه آنکله
شکار طوتیلور (الصید) فتحتینله برآدمك بیونی برطرفه اکریجه اولمق معناسنه‌در
یقال صید الرجل صیدا من الباب الرابع اذا صار اصید ای مائل العنق (الاصید)
احمر وزننده آندن وصفدر (ابن صائد) علی قول ابن الصیاد برکسه‌درکه دجال
اولمسی ظن اولنور مترجم دیرکه مصابیح شریفده اشراط ساعت بحثنده ابن الصیاد
عنوانیله مرسوم وقصه‌سی مبسوطدر یهود طائفه‌سندندر زمان سعادتده تولد
ایلمدی عبد الله بن عمر وجابر حضرتلری مزبورك دجال اولمسی بابنده یمین ایلدیلر
(الصیود) قبول وزننده بغایت آوجی‌یه دینور یقال کلب صیود و صقر صیود
ای صیاد وصیود برفرس مشهور آدیدر (الصیود) تنور وزننده نشانه طوغری
واروب اصابت ایدر اولان اوقه اطلاق اولنور یقال سهم صیود ای صائب
(الصاد والصید) صادك کسریله وفتحتینله لغتدر برعلت آدیدرکه دوه قسمنك باشنه
عارض اولمغله منقاد اولمش آت کبی دائما برونلری آقوب و باشنی متصل یوقری
طوتر ویقال بعیر صاد ای ذوصاد نته‌که رجل مال دیرلر ذومال معناسنه مترجم
دیرکه مزهرده بوباب مخصوصدر یقال رجل مال وامرأة مالة ای ذومال وبعیر
صاد وناقة صادة وهاع وهاعة ولاع ولاعة وصاد معدنیاتدن توجه دینوروباقره
دینور علی قول باقرك برنوعنه دینور ودوه‌نك ایکی کوزی ارالغنده برطمر اسمیدرکه
علت مذکوره اکا عارض اولور جمعی اصیاد وجمع الجمعی اصاید کلور (الاصادة)
افاده وزننده دوه‌یه رنج واذا ایلمك معناسنه‌در یقال اصاد البعیر اذا آذاه وذکر
اولنان صید علتنه دوا ایلمك معناسنه اولمغله ضد اولور یقال اصاده اذا داواه
من الصید (الاصید) احمر وزننده بیونی برطرفه مائل اولان کمسیه دینورکه ذکر
اولندی یقال رجل اصید ای مائل العنق و صاد دیدکلری مرض مزبوره مبتلا
دوه‌یه دینور یقال بعیر اصید ای به الصاد واصید پادشاهه اطلاق اولنور سربلند
اولدیغیچون وکبر ودماغندن ناشی باشنی یوقری طوتوب صورودر اولان کمسیه

اطلاق اولنور مرض مزبوره مبتلا دوه‌یه تشبیهله‌در واصید ارسلانه اطلاق اولنور (المصطاد والصیاد) بونلرده ارسلانه اطلاق اولنور

﴿ فصل الضاد المعجمة ﴾ (الضأد) ضادك فتحی وهمزه‌نك سكونیله خصومت ایلك معناسنه‌در یقال ضأده ضأدا من الباب الثالث اذا خصمه و ضأد خاتونك فرجنه دینور (الضؤد والضؤدة) ضادلرك ضمی وهمزه‌لرك سكونیله (والضؤودة) ضمتینله اسملردر زكام علتنه‌دینور (الضؤاد) زكام وزننده مصدردر زكام علتنه اوغرامق معناسنه‌در (المضؤد) مسعود وزننده زكام علتنه اوغرامش كسیه دینور یقال ضئد الرجل ضؤادا علی بناء المفعول فهو مضؤد ای مزكوم (الاضئاد) اسعاد وزننده زكام علتنه اوغراتمق معناسنه‌در یقال اضأده ای ازكمه (ضئیده) سعیده وزننده برصو آدیدر (الضبد) ضادك وبای موحده‌نك فتحیله غیظ وغضب معناسنه‌در (الضبد) عبد وزننده خرمانك تازه‌سیله قورغنی بری برینه قاتمق معناسنه‌در یقال ضبد الرجل ضبدا من الباب الاول اذا خلط بین الرطب و البسر (التضبید) تفعیل وزننده برآدمه اغضاب ایده‌جك برنسنه ذكر ایلك و خاطرینه كتورمك معناسنه‌در یقال ضبد فلانا اذا ذكره مایغضبه (الضد) ضادك كسری و دالك تشدیدیله (والضدید) امیر وزننده مثل ونظیر معناسنه‌در یقال هو ضده وضدیده ای مثله ومخالف معناسنه اولمغله اضداددن اولور یقال هو ضده و ضدیده ای مخالفه وكاه اولوركه ضد ایله جماعت اراده اولنور و منه قوله تعالی [و یكونون علیهم ضدا] مؤلفك بصائرده بیاننه كوره ضد لفظی اسمدر جمعی اضداد كلور عند الأخفش مفرد وجمع اولور كما فی قوله تعالی [ویكونون علیهم ضدا] ای منافین بغوی عون ایله تفسیر ایلشدر زیرا برآدمك معینی عدوسنه مضاد اولور وعكرمه اعداء ایله تفسیر ایلدی واهل لغت متقابلا اربعی ضد قسمنه ادخال ایلدیلركه بری تقابل تضاددر سواد وبیاض كبی وبری تضایفدر ضعف و نصف و اب وابن كبی وبری وجود وعدمدر عمی وبصر كبی وبری ایجاب وسلبدر كل انسان ههنا ولیس كل انسان ههنا كبی (الضد) ضادك فتحیله خصمه غالب اولمق معناسنه‌در یقال ضده فی الخصومة ضدا من الباب الاول اذا غلبه وبركسه‌دن برنسنه‌یی رفق وسهولتله صرف ومنع ایلك معناسنه‌در یقال ضده عنه اذا صرفه ومنعه برفق و طولدرمق معناسنه‌در یقال ضد القربة اذا ملأها (الاضداد) همزه‌نك كسریله طارلمق معناسنه‌در یقال اضد الرجل اذا غضب (بنوضد) ضادك كسریله عاد قومندن برقبیله‌در (المضادة) مفاعله وزننده مخالفت ایلك معناسنه‌در یقال ضاده مضادة اذا خالفه (المتضادان) یكدیكره مخالف اولان ایكی نسنه‌لره دینور (ضرغد) غین معجمه ایله فرقد وزننده بر طاغ یاخود بر مقبره اسمیدر علی قول غطفان

قبیله سنه مخصوص بر حره یعنی قره طاشلق اسمیدر منصرف و غیر منصرف اولور (الضغد) ضادك فتحی وغین معجمه نك سكونیله بر كسه یی بوغمق یاخود بوغازنی صقمق معناسنه در یقال ضغده ضغدا من الباب الثالث اذا خنقه اوعصر حلقه (الضفد) فایله وفد وزننده ال آیاسیله بر آدمه اورمق معناسنه در یقال ضفده ضفدا من الباب الثانی اذا ضربه بباطن كفه (الضفادی) ضادك فتحی ودالك كسر ومدیله ضفادع معناسنه در كه ضفدعك جمعیدر قوربغه یه دینور یاء عیندن مبدله در نته كه ثعالب لفظنده ثعالی دخی دینور مترجم دیر كه مزهرده ابدال باب مخصوصدر ازجمله سادسده سادی و خامسده خامی و ارانبده ارانی دیرلر انتهی (الاضفیداد) اصمیداد وزننده طارغنلقدن شیشوب قبارمق معناسنه در یقال اضفأد الرجل اذا انتفخ غضبا (الضفند) نونك شده سیله سفنج وزننده قارنی بیوك وجودی صولپك وصالقی آدمه دینور یقال رجل ضفند ای رخو بطین (الضفندد) سفرجل وزننده ایری جثه لو احمق كمسه یه دینور یقال رجل ضفندد ای ضخم احمق (الضماد والضمادة) ضادلرك كسریله مرهمله یاره یه صاردقلری صارقی یه دینور یقال ضمد جرحه بالضماد والضمادة ای العصابة (الضمد) حمد وزننده یاره یی مرهملو باغ ایله بغلمق معناسنه در یقال ضمد الجرح ضمدا من الباب الاول والثانی اذا شده بالضمادة و باشه دكنكله اورمق معناسنه در یقال ضمده بالعصا اذا ضرب بها علی رأسه اساسده ضمد رأسه بالسیف عنواننده مجازاوله رق مرسومدر عممه دخی بوقبیلدندر وضمد تازه اوته وقوری اوته دینمكله ضد اولور یقال شبعت الابل من ضمد الارض ای من رطبه ویابسه وقیون وكچی قسمنك كزیده وخیارینه وكمترورذالنه دینمكله كذلك ضد اولور ومداجاة ومدارا معناسنه در خاتون ایكی دوست اتخاذ ایدنمك یعنی ایكی اویناش ایدنمك معناسنه در كه معنای اولدن مأخوذدر اساسده ضمدت فلانة اذا جمعت بین زوجها وبین خدنها اواتخذت خدنین عنوانیله مرسومدر (التضمید) تفعیل وزننده بودخی یاره یی مرهملو باغ ایله بغلمق معناسنه در یقال ضمد الجرح بمعنی ضمده (التضمد) تفعل وزننده یاره لو آدم مرهملو باغله بغلنمق معناسنه در یقال ضمده فتضمد (الضمد) فتحتینله قوریمك معناسنه در یقال ضمد الشیء ضمدا من الباب الرابع اذا یبس ودزونده كین طوتمق معناسنه در یقال ضمد علیه اذا حقد وضمد بركسه ذمتنده باقی قلان حقه دینور تقول لناعند فلان ضمد ای غابر یعنی باق من الحق من معقلة اودین (الاضماد) همزه نك كسریله بركدرمك معناسنه در یقال اضمد القوم اذا جمعهم وعرفج دیدكلری اغاجك یپراقلری طومورجقلنوب لكن هنوز اوج ویرمیوب جوفنده طورمق معناسنه در یقال اضمد العرفج اذا تجوفته الخوصة (ضماد) كتاب وزننده بر رجل اسمیدر (الضمد) ضادك كسریله دوسته دینور

خدن معناسنه (الضاد) حروف هجادن عرب قومنه مخصوص برحرفدر (الضوادی)
هوادی وزننده خوش آمد سوزلره دینورکه مخاطب آنکله چوجق کبی آویدیلور
اوله ظاهرا مفردی ضادیه‌در (الضهد) مهد وزننده قهر ایلمك معناسنه‌در یقال
ضهده ضهدا من الباب الثالث اذا قهره (الاضطهاد) افتعال وزننده ضهد
معناسنه‌در یقال اضطهده بمعنی ضهده (الاضهاد) همزه‌نك کسریله برکمسیه جور
وستم ایلمك معناسنه‌در یقال اضهد به اذا جار علیه (المضطهد) مضطرب وزننده
ارسلانه اطلاق اولنور (الضهید) ضادك وپانك فتحیله صلب وشدید اولان آدمه
دینورکه جبار وقهار اوله یقال رجل ضهید ای صلب شدید و ضهید بر موضع
آدیدر علی قول بوصاد مهمله ایله‌در وبوندن غیری فعیل وزننده مسموع دکلدر
شارح دیرکه عتید کلمه‌سی دخی واردر (الضهدة) عمده وزننده شول زبون آدمه
دینورکه هرکسه مقهور اولور اوله یقال هو ضهدة لكل احد ای یقهره کل
من شاء

﴿ فصل الطاء المهملة ﴾ (الطرد) فرد وزننده سوروب ایراق ایلمك معناسنه‌در
یقال طرده طردا من الباب الاول اذا بعده وبونده فتحتینله لغتدر و دوه‌لری
اطرافندن سوروب چویره‌رك طوپلق معناسنه‌در یقال طرد الابل اذا ضم من
نواحیها وقوغمق معناسنه‌در تقول طردته ای نفیته عنی وبرقوم اوزره اوغرایوب
یکمك معناسنه مستعملدر تقول طردتهم ای اتیتهم وجزتهم (الطرد) کتف وزننده
شول ایرکلش یغمور صوینه دینورکه ایچنه طوار کیروب تلویث ایتمش اوله
(الطرد) فتحتینله حیله وخدعه ایله یاآلات و شکاری ایله آو آولمغه دورشمك
معناسنه‌در یقال طرد الصیاد طردا من الباب الرابع اذا زاول الصید (الطرید)
بعید وزننده خرما سالقمنك چوپنه دینور و اوزون کونه اطلاق اولنور
یقال یوم طرید ای طویل وبرآدمك شول ولدینه اطلاق اولنورکه دیکر ولدندن
صکره‌جه تولد ایلمش اوله ثانی اولی طرد ایتمش اولور واولکنه‌ده طرید اطلاق اولنور
مطرد معناسنه ولیل ونهاره طریدان اطلاق اولنور یکدیکری طرد ایلدیکیچون
(الطراد) شداد وزننده (والمطرد) معظم وزننده بونلرده اوزون کونه اطلاق
اولنور یقال یوم طراد و مطرد ای طویل وطراد برکونه کوچك کمی‌یه دینورکه
بغایت سرعتله کیدر قرلنغچ کبی وواسع مکانه اطلاق اولنور یقال مکان طراد ای
واسع ودوز وکنکیش طامه اطلاق اولنور یقال سطح طراد ای مستو واسع وشول
امامه اطلاق اولنورکه نمازلرده قرآنی تطویل ایلمکله جماعتی اوصاندیروب طرد
ایدر اوله یقال امام طراد اذا کان یطول علی الناس القراءة حتی یطردهم وطراد
محدثیندن برجماعتك اسملریدر (الطریدة) فریده وزننده آردندن قوغولوب

سوریله‌رك

سوریله‌رك اخذ وشكار اولنمسنه سعی واقدام اولنان صید وفراری مقوله‌سنه دینور وحرامیلرك سرقت ایدوب سوروب ایلتدكلری دوه سوریسنه اطلاق اولنور وایكیجیلرك واوجیلرك قوغوش آغاجی تعبیر ایتدكلری آلته دینوركه ماده‌سی برقامشدر بركسكین نسنه‌سی اولمغله آنكله ایكلری واوقلری یونوب پرداخت ایدرلر وانسزجه اوزون اوزادی چایراغه دینور وحریردن اوزونلغنه بولنمش شقه یه اطلاق اولنور واطفال عربه مخصوص براویون آدیدر عامه اكا مسه وضبطه دیرلر اوینیان اوشاغك الی آخرك باشنه یاموزینه دكرسه‌مسه اولور واكر آیاغنه طوقنورسه اسن اولور وطریده اصلدوب اوجاق وفرون سیلدكلری بچاوره یه دینور (المطردة) مكنسه وزننده بودخی ذكر اولنان بچاوره‌یه دینور (الطراد) كتاب وزننده (والمطرد) منبر وزننده قصه مزراغه دینوركه حربه تعبیر اولنور آنكله بیوك شكارلره مبادرت ایدرلر وطراد ومطارده مفاعله‌دن مصدرلردر حرب وصواشده دلاورلر بری برینه حمله ایلمك معناسنه‌در هرنقدر طرد یوق ایسه‌ده لزوم عادیسی ملاحظه سنه مبنی‌در یقال طارد الاقران مطاردة وطرادا اذا حمل بعضهم علی بعض ویقال هم فرسان الطراد (طراد) رمان وزننده برموضع آدیدر (الطردة) طانك كسریله ایكی سواری بری برینه بركره حمله ایلمك معناسنه‌دركه بناء مره اولور لكن قیاس فتحیله اولمقدر (بنو طرید) امیر وزننده (وبنو مطرود) عربدن ایكی بطن آدیدر (الطردین) طانك ضمیله اكراد طائفه سنه مخصوص برطعام آدیدر (المطردة) میمك فتحی وكسریله یولك آچق وایشلك یرینه وایشلك یوله دینور یقال اخذ المطردة ای محجة الطریق (التطرید) تفعیل وزننده قامچی‌یی اوزادوب سوندرمك معناسنه‌در یقال طرد السوط اذا مده (الاطراد) ابعاد وزننده بركسه‌نك طرد وابعادی یاخود شهردن نفی واخراجی بابنده امر ایلمك معناسنه‌در یقال اطرده الامیر اذا امر بطرده اوباخراجه عن البلد ومسابقه خصوصنده ایكی طرفلو بحث ایلمك معناسنه‌در یقال اطرد المسابق صاحبه اذا قال له ان سبقتنی فلك علی كذا وان سبقتك فلی علیك كذا (الاستطراد) مكیده دن برنوعدر مراد خصمه قاچه‌مق كوستورمكدركه حیل حربیه دندر الكر بعد الفر مفهومیدر زیرا انهزام صورتی كوستورلدكده دشمن مغرور اولوب لاابالیانه سوروب كلوركن بردن دونوب اوزرلرینه هجوم اولندقده اكثری برزده وپریشان اولورلر یقال استطردوا لهم اذا اظهروا الانهزام لیحملوا علیهم (المطارد) میمك فتحیله تهامه‌ده برنیجه طاغلره اطلاق اولنور (الاطراد) همزه‌نك وطای مشدده‌نك كسریله افتعال وزننده برقاج نسنه بری برینه تابع اولوب نسق واحد اوزره چكیلوب كیتمك معناسنه‌در یقال طرد الامر اذا تبع بعضه بعضا وجری وبرایش طوغریلوب یولنه

كيرمك واويوب درست اولمق معناسنه‌در يقال طرد الامر اذا استقام (انطود) طانك فتحى وواوك سكونيله طاغه على قول اولو طاغه دينور جمعى اطواد كلور وطوده كلور قرده وزننده مؤلفك بصائرده بيانى اوزره قول ثانى يه كوره [كالطود العظيم] كريمه‌سنده عظم ايله وصف سائر جبال عظيمه نسبتيله اولنور وطود يوكسك توملغه اطلاق اولنوركه تپه طرزنده اولور وطود برآدمك علميدر وعرفات اوزره مشرف برطاغك اسميدركه يمنده صنعاء شهرنه قدر ممتد اولمشدر وصعيد مصر قضاسنده بربلده‌نك آديدر وطود مصدر اولور ثابت وپايدار اولمق معناسنه‌در يقال طاد الشئ يطود طودا اذا ثبت (ابن الطود) يوكسك طاغلردن يوارلنوب دوشن قيايه وبيوك طاشه دينور (انطاد) آغر وثقيل نسنه يه دينو واسريمش دوه‌يه دينور (المطادة) ميمك فتحيله ايراق بيابانه دينور (المطاود) ميمك فتحيله متالف معناسنه‌دركه مهلكه وخطرناك اولان يرلردن عبارتدر يقال ذهبوا فى المطاود اى المتالف (التطويد) تفعيل وزننده (والتطود) تفعل وزننده بلاد وقصباتى طولشوب كزمك معناسنه‌در يقال طود الرجل وتطود اذا طوف يعنى فى البلاد (المطود) معظم وزننده بعيد معناسنه‌در يقال مكان مطود اى بعيد (الانطياد) انفعال وزننده برنسنه هوايه طوغرى اوزانوب يوكسلمك معناسنه‌در ومنه يقال بناء منطاد اى مرتفع ذاهب فى الهوى صعودا .

﴿ فصل العين المهملة ﴾ (العبد) عينك فتحى وبانك سكونيله مطلقا انسانه اطلاق اولنور كرك حر وكرك بنده اولسون شارحك بيانه كوره مربوب اولديغنه مبنى‌در وراغبك بيانه كوره عابد معناسنه وصف بالمصدردر وعبد برقاچ كونه‌در برى بحكم الشرع عبددركه بيع وابتياعى صحيح اولان انساندر ثانى عبد بالايجاددركه حق تعالى‌يه مخصوصدر ثالث عبد بالعبادة والخدمة‌در وبوايكى كونه در برى عبد الله على الاخلاص‌در ثانى عبد الدنيا واعراضيه‌در واياه قصد النبى عليه السلام بقوله [تعس عبد الدرهم تعس عبد الدينار] وعبد لفظى عابددن ابلغدر ومسترق اولان عبدك جمعى عبيد كلور وعابد معناسى ملحوظ اولان عبدك جمعى عباد وسائر كونه جموع مذكوره‌در پس عبيد حق تعالى‌يه مضاف اولدقده عباددن اعم اولور ولهذا قال الله تعالى [وما انا بظلام للعبيد] پس بونده عبد الشمس وعبد اللات ايله تسميه اولنانلر دخى داخلدر مبالغه بوجهته ناظردر وعبد قول جنسنه دينور مملوك معناسنه‌كه حر مقابليدر ولام زياده‌سيله عبدل دخى دينور جمعى عبدون كلور وعبيد كلور عينك فتحيله واعبد كلور افلس كبى وعباد كلور عينك كسريله وعبدان كلور عينك ضميله وعبدان كلور كسرتينله ودالك شده‌سيله ومعبده كلور مشيخه كبى ومعابد كلور محاسن كبى وعبداء وعبدى كلور كسرتينله ودالك تشديدى

وانفك

والفك مدی وقصريله وعبد كلور ضمتيله وعبد كلور ندس وزننده ومعبوداء كلور مشيوخاء كبی جمع الجمع اعابد كلور مترجم ديركه مؤلف لفظنك جمعی اون درت وبردخی جمع الجمع اولمق اوزره ثبت ايلمشدر وابن مالك ايكی بيتده اون اولق اوزره نظم ايدوب وسيوطی طقوز دخی استدراك ايله اشبو منظومه سنده بيان ايلمشدر

★ جموع لعبد لابن مالك نظمها ★ وزدت عليها مثلها فاستفد وجد ★ عباد عبيد جمع عبد واعبد ★ اعابد معبوداء معبدة عبد ★ كذلك عبدان وعبدان اثبتا ★ كذاك العبدی وامددان فثبت ان تمد ★ قد زيد اعباد عبود عبدة ★ وخفف بفتح والعبدان ان تشد ★ واعبدة عبدون ثمت بعدها ★ عبيدون معبودی بقصر فخذ تسد ★ وشارحك بيانه كوره عبد وصف اولوب لكن اسميت غالب اولمشدر انتهی وعبد برنوع خوشبو نبات اسميدر دوه قسمی آندن بغايت خوشلنور وقصه يصی تمرنه عبد اطلاق ايدرلر وعبد بنو اسد يوردنده برطاغك اسميدر وبشقه يرده برطاغك دخی اسميدر وطی بلادنده بر موضعدر (العبدية) يای مشدده ايله (والعبودة والعبودية والعبادة) كتابه وزننده طاپمق وقوللق ايلمك طاعت معناسنه دركه فی الاصل انقياد وخضوع معناسنه در واوزان ثلاثهٔ اخيره مصدرلردر يقال عبدالله تعالی عبودة وعبودية وعبادة من الباب الاول اذا طاع له طاعة وعربلر عبدت به اوذيه ديرلر بنيهٔ مجهول له اغريت معناسنه كه بن آنی رنجيده ايلكه اغرا اولندم ديمكدر شارحك بيانه كوره بوتركيب حرص ياخود غضب معناسندن مأخوذدر پس موقعی باب رابع ماده سی اولور (الدراهم العبدية) سلفده برجنس اقچه ايدی كه حالا متداول اولان اقچه دن افضل ووزنده ارجح ايدی (العبد) فتحتينله طارلمق معناسنه در يقال عبد عليه عبدا من الباب الرابع اذا غضب شارح ديركه [وانا اول العابدين] كريمه سنده غضب ايدنلر ايله ده تفسير اولنمشلردر وعبد زياده سيله اويوز اولمق معناسنه در يقال عبدت الابل اذا جربت شديدا وپشيمان اولمق معناسنه در يقال عبد الرجل اذا ندم وبركمسه كندی نفسنه برتقصير سببيله لوم وتوبيخ ايلمك معناسنه در يقال عبد علی نفسه اذا لام وحريص اولمق معناسنه در يقال عبدله اذا حرص وانكار ايلمك معناسنه در يقال عبدما قاله اذا انكره (العبدة) فتحاتله زور وقوت معناسنه در يقال به عبدة ای قوة وسموزلك سمن معناسنه در يقال ناقة ذات عبدة ای قوة وسمن ودوام وبقاء معناسنه در يقال ماله عبدة ای بقاء وطيب ازدكاری سماق طاشنه دينور وعبده عار وحميت معناسنه در يقال اخذته عبدة ای انفة (ذو عبدان) حيوان وزننده اذوآه تعبير اولنان ملوك يمندن برينك لقبيدر (عبدان) كذلك فتحاتله يمنده برقاج نواحی آديدر (عبدان) سحبان وزننده مرو قضاسنده برقريه در خواهر زاده ديمكله معروف امام فاضل عبد المجيد بن عبد الرحمن ابو القاسم

اورادندر قاضی ابو الحسین علی بن الحسن الدهقانی مرحومك همشیره زاده سیدر
وعبدان برکسه اسمیدرکه بصره ترابنده برنهر حفر ایتدیرمشدر نهر عبدان اکا
مضافدر (عبید) زبیر وزننده برفرس اسمیدر واسماء رجالدندر (عبیدان) سلیمان
وزننده بر وادی آدیدر (بنو العبید) زبیر وزننده بر بطن آدیدر نسبتنده عبدی
دینور هذیل وهذلی کبی (ام عبید) زبیر وزننده خالی وتنها بیابانه علی قول اصلا
یغمور اصابت ایلین چول بیابانه اطلاق اولنور یقال وقعوا فی ام عبید ای الفلاة
اوالخالیه اوما اخطأها المطر (العبیدة) بنیهٔ تصغیر ایله قرقبایر وشیردان دیدکلری
نسنه‌یه دینور خث معناسنه (ام عبیده) سفینه وزننده واسط قربنده برقریه
آدیدرکه سید احمدالرفاعی قدس‌سره حضرتلرینك مرقدلری اوراده در (عبود) تنور
وزننده براویقوجی کسه اسمیدرکه اوطون دیو شور دیکی یرده برهفته متصل
اویومشدر وبرموضع وبرجبل آدیدر وحدیث معضلده یعنی اشبو [ان اول الناس
دخولا الجنة عبد اسود یقال له عبود] حدیثنده وارد اولان عبودك قصه‌سی بودرکه
سلفده حضرت حق جل وعلا برشهر اهالیسنه برپیغمبر ارسال ایلدی واکا عبود
نام برعبد اسوددن غیری کسه ایمان کتنور مدی وقوم مزبور برچاه عمیق حفر ایدوب
نبی مشارالیهی اکا القاوچاهك اغزینه برصخرهٔ صماء وضع ایتدیلر عبود مزبور هرکون
طاغدن اوطون کتوروب فروخت وانکله مأکولات ومشروبات اشترا
ایلدکدنصکره اول چاهك آغزینه کلوب صخره‌یی رفع وکتوردکی نسنه‌یی ادلا ایدر
ایدی برکون عادتی اوزره اوطون دیو شوروب یورلغله استراحت ایچون جانب
ایسری اوزره یاتمش ایدی یدی سنه متصل اویودی چون خوابدن بیدار اولدی
یاتدیغی نهاردن همان برساعت مقداری اویودی قیاسیله اوطونی یوکلنوب شهره
کلدی واوطونی فروخت ایدوب چاه مرقومه کلدی اول پیغمبری آنده بولمدی مکر
کندوسی اویقوده ایکن قوم مزبوره توفیق وهدایت ظهور ایتمکله اول پیغمبری
چاهدن اخراج ایلشلر ایدی آنلردن دائما عبودی سؤال ایلدکده لاندری این هو دیو
جواب ویررلر ایدی من بعد نومهٔ عبودیه ضرب مثل اولدی (ابن عبود)
محدثیندندر (المعبد) منبر وزننده دمور بیله وچپایه دینور مسحاة کبی (العبابید)
عینك فتحیله هرفرقه‌سی برسمته پراکنده اولان کروه کروه پیاده وسواری‌یه دینور
عبادیدخی بومعنایه‌در وبونلرك لفظلرندن مفردلری یوقدر وعبابید وعبادید تپه‌لره
دینور اکام معناسنه وایراق یوللره دینور وعبادید برموضع آدیدر وایکی قیناغك
اطرافنه دینور یقال مدرا کباعبادیده ای مذرویه (عابود) قدس قربنده بربلده‌در
(عابد) برطاغك آدیدر وعابد بن عمر مخزوم قریشدن برکسه‌در عبد الله بن السائب
الصحابی وعبد الله بن المسیب المحدث العابدیان آنك نسلندندر (العباد) عینك

کسریله عربدن بر نیجه قبائل متفرقه‌در که حیره نام محلده نصرانیت اوزره اتفاق
واجتماع ایلدیلر بونده عینك فتحی غلطدر جوهری وهمنه مبنی فتحیله تقییدایلشدر
(الاعباد) همزه‌نك کسریله برادمی برکسیه قول ایلك معناسنه‌در کرك حقیقی وکرك
مجازی اولسون تقول اعبدنی فلان فلانا ای ملکنی ایاه وقول ایدنمك معناسنه‌در
تقول اعبدنی ای اتخذنی عبدا وناس برآدمك باشنه اوشوب دوكمك معناسنه‌دریقال
اعبد القوم بالرجل اذاضربوه یعنی اجتمعوا علیه فضربوه وناس برکمك معناسنه‌در
یقال اعبد القوم اذا اجتمعوا اوبرآدمك مرکوبی یوریلوب قالمق معناسنه در یقال
اعبد به علی المجهول ای ابدع وکلت راحلته (العبادیة) شدادیه وزننده مزج
نام محلده برقریه آدیدر (عبادان) عینك فتحی و بانك شده‌سیله عراقده بر جزیره
آدیدر که انی دجله‌نك ایکی شعبه‌سی احاطه ایلشـدر اورادن بحر فارسه منصب
اولور قال الشارح و منه المثل ★ ولیس وراء عبادان قریة ★ (عباده) عینك
فتحی وبانك تشدیدیله برجاریه وبرمخنث اسمیدر (المعبد) معظم وزننده مطلقا مذلل
اولان شیئه دینـور یول اولسون غیری اولسون یقال بعیر معبد وطریق معبد
ای مذلل ومکرم ومحترم معناسنه اولمغله ضد اولور بونده بناء تفعیل ازاله‌ایچوندر
ومعبد قازغه اطلاق اولنور وحشاری اولان ارکك حیوانه دینور وشول بلده‌یه
دینور که بالکلیه عمرانیتی زائل اولمغله آنده قطعا اثر ونشان وآب واشجاره دائر
نسنه قالمامش اوله وقطرانله یاغلنمش دوه‌یه دینور (التعبید) تفعیل وزننده ذکر
اولنان معبد لفظندن تفعیلدر وتعبید دابه اور کوب قاچمق معناسنه در یقال عبد
البعیر اذا ذهب شاردا واکلنمك معناسـنه در یقال ماعبد ان فعل کذا ای مالبث
وقول ایدنمك معناسـنه‌در یقـال عبد فلان اذا اتخذ عبدا (الاعتباد) افتعال
وزنـنده (والاستعباد) قول ایدنمك معناسـنه‌در یقال اعتبد الرجل واستعبد اذا
اتخذ عبدا ویقـال فلان اعتبده الطمع واسـتعبده ای اتخذ عبدا (التعبد) تفعل
وزننده حضرت باری‌یه قوللق ایلك معناسنه‌در که لازمهٔ دین اسلامی ادایه تکلفله
سعی واهتمام ایتمکدن عبارتدر یقال تعبدالرجل اذا تنسك وسرکشلك ایلك‌معناسنه در
یقال تعبد البعیر اذاامتنع وصعب وطواری بیمجال ایدنجه قدر آرقه سندن‌قوغوب
کتمك معناسنه‌در یقال تعبد البعیر اذا طرده حتی اعیی وقول ایدنمك معناسـنه‌در
یقـال تعبد فلانا اذا اتخذه عبدا (المعبدة) معظمه وزنـنده زفت ایله قلفاتلنمش
سفینه‌یه دینور یقال سفینة معبدة ای مقیرة (عبدة بن الطیب) حمزه وزننده بر
رجل آدیدر (علقمه بن عبده) فتحاتله ررجل‌در (العبدی) عبد القیس قبیله‌سنك
نسبتیدر عبقه‌سی دخی دیرلر نته که عبد الشمس قبیله‌سـنه نسبتده عبشمی دیرلر
(العبدان) ایکی عبد اللهه اطلاق اولنـور بری عبد الله بن قشـیردر که اعور

دیدکلریدر وابن لبینی ایله معروفدر که بنیهٔ تصغیر ایله در ودیکری عبد الله بن سلمة
بن قشیردر که سلمة الخیر دیمکله معروفدر (العبیدتان) عینك فتحیله عبیدة بن
معاویة بن قشیر ایله عبیدة بن عمر بن معاویه در (العبادلة) عینك فتحیله عبد الله بن
عباس وعبدالله بن عمر الفاروق وعبد الله بن عمرو بن العاص بن وائل حضراتیدر
عبد الله بن مسعود عبادله دن دکلدر جوهری غلط ایلکله عبادله دن عد ایلشدر
شارح دیر که اللی قدر صحاح نسخه لرینه مراجعت ایلدم برنده دخی ابن مسعودك
ذکرینه تصادف ایلدم غالبا مؤلفك نسخه سنده زیاده محرفه واقع اولمشدر وعبادله
لفظی نحت طریقیله عبد اللهك جمعیدر عبدل کلمه سنك جمعی دکلدر ومؤلف لام
ماده سندن عبادله یی درت عد ایلشدر عبد الله بن الزبیر حضرتلرینی دخی درج
ایلشدر انتهی (العبدل) زیادهٔ لامله عبد معناسنه درکه ذکر اولندی وعبدل
حضر موت شهرینك اسم قدیمیدر (ذوعبدان) سحبان وزننده اعبود بن السکسك
جماعتندن برامیرك لقبیدر که اذواء یمندندر (عباد) کتاب وزننده (وعباد)
غراب وزننده (ومعبد) مسکن وزننده (وعبدید) حلتیت وزننده (واعبد)
افلس وزننده (وعباد) کتان وزننده (وعبید) زبیر وزننده وعبیده هایله وعبید
سعید وزننده وعبیده هایله وعبده حمزه وزننده وعبده عمده وزننده وعباده ثمامه
وزننده وعبدل زیادهٔ لامله وعبدك زیادهٔ کافله وعبدوس واو وسینله اسامیٔ رجالندندر
(العبرد) قنفذ وزننده (والعبرد) علبط وزننده (والعبردة) علبطه وزننده
(والعبارد) علابط وزننده سمین ونرم ونازکبدن محبوبه یه دینور که نزاکتندن
بدنی پالوزه کبی در درتترر اوله یقال جاریة عبرد وعبردة وعباردای بیضاء ناعمة
ترتج من نعمتها وعبرد قنفد وزننده یوفقه وکتر اوتلغه دینور یقال عشب عبردای
رقیق ردیٔ (العبرود) زنبور وزننده (والعبارد) علابط وزننده تازه ویومشق
داله دینور یقال غصن عبرود و عبارد ای ناعم لین ویقال شحم عبردود اذا کان
یرتج ای یضطرب سمنا (العتید) تای فوقیه ایله عبید وزننده تدارك اولنوب حاضر
ومهیا اولان شیئه دینور یقال شیٔ عتید ای حاضر مهیاء وعتید اسماء رجالدندر
عتید بن ضرار شعرادندر (المعتد) مکرم وزننده بودخی حاضرلنمش نسنه یه دینور
یقال شیٔ معتد ای معد (العتادة) سعاده وزننده (والعتاد) ثبات وزننده حاضر
وآماده اولمق معناسنه در یقال عتد الشیٔ عتادة وعتادا من الباب الخامس اذاتهیأ
وعتاد عده معناسنه درکه تدارکی مهم اولان ساز وساماندن عبارتدر یات ویراق
تعبیر اولنور یقال قداعد عتاده ای عدته وبیوك وککیش کاسه یه دینو (التعتید)
تفعیل وزننده (والاعتاد) اکرام وزننده حاضر ومهیاقلمق معناسنه در تقول
عتدت الشیٔ واعتدته اذا هیأته (العتد) فتحتینله (والعتد) کتف وزننده

سکرتدرمك ایچون تهیۀ اولنمش آته دینور علی قول شدید وتام الخلقة اولانه دینور
یقال فرس عتد وعتد ای معد للجری اوشدید تام الخلق (عتید) زبیر وزننده
برموضعدر (العتیدة) شول طبله یه یاخود قطویه دینور که ایچنه طیب وضع اولنه
بویدان وعنبردان معناسنه کرك عروسك وکرك سائر کمسه نك اولسون (العتدة)
تحفه وزننده عتاد کبی یات ویراغه دینور عده معناسنه جمعی اعتد کلور (عتائد)
علابط وزننده جازده برموضعدر (العتود) صبور وزننده سدر اغاجنه یاخود
طلح اغاجنه دینور وبریاشنده اوغلاغه دینور که چبش تعبیر اولنور جمعی اعتده
کلور وعدان کلور عینك کسریله اصلی عتدان ایدی (التعتد) تفعل وزننده
صانع صنعتنده دقت واهتمامله اظهار حذاقت ایلمك معناسنه در یقال تعتد فی صنعته
اذا تأنق (عتود) درهم وزننده عینك فتحیله ده زبانزده در بروادی اسمیدر وزن
مزبورده خروع ودرود وعتور کلمه لری دخی وارد اولمشدر جوهری وهمنه مبنی
خروع کلمه سندن ماعدایی سلب ایلمشدر شارح دیرکه وزنین اخیرین متفق دکلدر
(عتید) جعفر وزننده برموضع آدیدر وبررجل اسمیدر وعینك کسریله ده زبانزده در
(العجد) عینك ضمیله قوری اوزومه دینور ویاش اوزمك دانه سنه دینور عینك
فتحیله ده جائزدر علی قول قوری اوزومه شبیه برمیوه آدیدر (العجد) عینك فتحیله
قوری اوزومك دانه سنه علی قول ایشه یرامیان کثرینه دینور (العجد) فتحتینله
قرغه لره دینور غربان معناسنه مفردی عجده در هایله (المتعجد) متعجد وزننده طارغین
وتیز مشرب وآتشین آدمه دینور یقال رجل متعجد ای غضوب حدید (العجرد)
جعفر وزننده جست وچالاك وسبکپا آدمه دینور وغلیظ وشدید انسان وحیوانه
دینور یقال هو عجرد ای خفیف سریع وکذا غلیظ شدید ویمنده ذمار قضاسنده
برقریه آدیدر وبررجل اسمیدر وعبد الکریم بن العجرد خوارج طائفه سنك
سرکرده سیدر اصحابنه عجارده اطلاق اولنور وعجرد ذکره دینور (العجارد)
علابط وزننده بودخی ذکره دینور (المعجرد) اسم فاعل (والمعجرد) اسم مفعول
بنیه لریله چبلاق عریان معناسنه دد (العجرد) عملس وزننده جری ودلیر آدمه دینور
وصوبونمش متجرد کمسیه دینور (العنجرد) عینك وجیمك فتحی ورانك کسریله
بدزبان وسلیطه علی قول خبیثه یاخود بدخوی قاری یه دینور یقال هی عنجرد ای
سلیطة اوخبیثة اوالسیئة الخلق (العجلد) علبط وزننده (والعجالد) علابط وزننده
قوبی سوده دینور (التعجلد) تدحرج وزننده برخصوص عظیم ومشتد اولمق
معناسنه در یقال تعجلد الامر اذاعظم واشتد جوهری عنجد ماده سنی وهمنه مبنی
بومقامده ذکر ایلمشدر (العد) عینك فتحی ودالك تشدیدیله صایمق معناسنه درکه
اعدادی بری برینه ضم ایلمکدن عبارتدر یقال عد الدارهم عدا من الباب الاول

اذا احصاها (العدد) فتحتینله (والعدید) ندید وزننده آندن اسملردر صایی دیمکدر
فارسیده شمار دینور وعدد صایلمش نسخه‌یه دینور معدود معناسنه که فعل بمعنی
مفعولدر وعدد انسانك سنین عمرینه اطلاق اولنور که عدا اولنور شارح دیرکه برخاتون
جوانلقد الفت ایلدیکی برآدمی بعد زمان کوردکده قنی اول اولکی شاب و جلادتك
نیجه اولدی دیو سؤال ایلمکله شخص مزبور من طال امده وکثر ولده ورق
عدده ذهب جلده کلامیله جواب ویرمشدر و عدید قرن معناسنه مستعملدرکه
برآدمك کفو وهمتاسنه دینور وعدید القوم اول قومك عشیرتندن اولیوب لکن
آنلردن معدود اولان اجنبی الاصل کمسیه دینور یقال فلان عدید القوم ای یعد
فیهم ولیس منهم ویای کرشینك طنقردیسنه دینور وعمیره قبیله‌سنه مخصوص بر صو
آدیدر (العد) عینك کسریله شول ماء جاری‌یه دینورکه آنك اصل وماده‌سی
قطعا منقطع اولمیه بیکار صوبی کبی وعد کثرت معناسنه استعمال اولنورکه تمادتا
کثرتندن تعداد اولنمغی آدم خواهشکر اولور یقال انهم لذو عد ای کثرة و قدیم
اولان قوی‌یه دینور وکفو وهمتا معناسنه مستعملدر (العداد) کتاب وزننده
بودخی قرن وهمتا معناسنه‌در وویرکی‌یه اطلاق اولنورر بخشش معناسنه وجنون
اماره‌سنه وآشفته‌لك علامتنه دینورکه ناس اکا خیال تعبیر ایدرلر یقال به عداد
ای مس من الجنون وعداد مفاعله‌دن مصدر اولور مناهده معناسنه که برمقله
حساب ایلمکدر وعداد موت وقتنه اطلاق اولنورکه انفاس معدوده‌نك انقضاسی
زمانیدر و عداد القوس یای کریشنك طنقردیسنه دینور ویلان صوقدیغی یرك
سنه‌سی تمامنده تکرار وجعی عودت ایلك حالتنه دینورکه مبتلاسی اول کونی
صایوب کلور مترجم دیرکه مطلقا زهر تناول ایدنلرده بوحالت ظهور ایدر نته‌که
فخرالانام علیه السلام حضرتلری خیبرده تناول بیوردقلری شاة مسمومه لقمه‌سنك
هرسنه وقتی کلدکده وجعی حرکت ایدر ایدی کما سیذکر ویوم عداد جمعه یاخود
فطر یاخود اضحی کونیدر وعداد دفتر دیوانده برکروه زمره‌سنده معدود اولمقده
استعمال اولنور یقال عداد فلان فی بنی فلان ای یعد منهم فی الدیوان وفلان
کمسیه آیده برکره ملاقی اولدم دیجك یرده لقیته عداد الثریا دیرلر مرة فی الشهر
معناسنه قرك آیده برکره ثریا منزلنه نزولیله آیده بر دفعه کورشدیکندن کنایه
ایدرلر (العدیدة) سعیده وزننده حصه و بهره معناسنه مستعملدر یقال له منه
عدیدة ای حصة (الایام المعدودات) که اشبو [ایاما معدودات] الایة کریمه‌سنده
واقعدر مراد ایام تشریقدرکه عید اضحانك اول کونندن صکره کلن اوج کوندر
اول کوننه یوم النحر دینور (العدة) عینك کسریله فی الاصل مصدردر بعده
معدود معناسنه استعمال اولندی بومناسبتله صایلق شاندن اولان جماعت معناسنه

مستعمل اولدی کرك عددی معلوم اولسون کرك اولمسون و آندن ترکیده نیجه ایله تعبیر اولنور ومنه عندی عدة کتب ای جماعة کتب وتقول رایت عدة رجال وعدة نساء ای جماعة وعدة المرأة یعنی مطلقه یاخود زوجی وفات ایلمش خاتونك عدتی ایام اقراسی و ایام احدادیدرکه ایام معدوده در مراد اطلاقله یوز کون وزوجك موتیله یوز اوتوز کوندر مدت مزبوره‌نك انقضاسندن مقدم زوج آخره عقد اولنمز یقال هی فی العدة وهی ایام اقرائها وایام احدادها علی الزوج (العدان) عینك فتحی و کسریله بر نسنه‌نك دور و هنکامنه اطلاق اولنور علی قول اول وقته یاخود افضل اوقاته اطلاق اولنور یقال کان ذلك فی عدان شبابه وعدان ملکه ای فی زمانه وعهده او اوله او افضله (الاعداد) همزه‌نك کسریله لوازم ومهمانی تدارك ایدوب حاضر ومهیا قلمق معناسنه در یقال اعد الشیٔ اذا هیأه (العدة) عینك ضمیله یات ویراغه دینورکه برنسنه‌نك لوازم ومهماتندن عبارتدر یقال اخذ عدته ای هیئته وعده وعدهاسز بعض نوجوانلرك یوزلرنده مرجك کبی خرده خرده ظهور ایدن سیوجه‌لره دینورکه بلوغ هنکامنده اولور نمش دخی دینور ناس اکا یکتلك چبانی تعبیر ایدرلر (التعدید) تفعیل وزننده بر نسنه‌یی اقتضای زمان ایچون یات و براق ایدوب آماده قلمق معناسنه در یقال عدد المال تعدیدا اذا جعله عدة للدهر (الاستعداد) برامرك وقوعنه یراقلنوب آماده اولمق معناسنه‌در یقال استعد له اذا تهیأ (التعاد) فی الاصل تفاعل زننده (والتعدد) تفعل وزننده شیٔ معدود اوزره زیاده اولمق معناسنه‌در یقال هم یتعادون ویتعددون علی الف ای یزیدون علیه (المعدان) میمك وعینك فتحیله که تثنیه‌در آتك صرتنك ایکی طرفنده تکلتوکلن یرلرینه دینور ومعد بن عدنان درکه ابوالعرب‌در علی قول میمی اصلیه‌در زیرا فعلنده تمعدد دیرلر (التمعدد) تمسکن وزننده معد قبیله‌سنه تشبه ایدوب آنلر کبی مسکنت اوزره اولمق یاخود آنلره نسبت ادعا ایلمك یاخود انلر کبی معاش قلیله صبر وقناعت ایلمك معناسنه‌در یقال تمعدد الرجل اذا تزیی بزی معد اوتنسب الیهم اوتصبر علی عیشهم جوهری اشبو [تمعددوا واخشو شنوا] حدیثی حضرت عمردن موقوفا ذکر ایلمکله وهم ایلمشدر صواب اولان قال النبی علیه السلام عنوانیله مرفوعا ذکر ایلمکدر ابن ابی حدرد عنوان مذکور ایله روایت ایلمشدر وتمعدد اوغلان یال وبال صاحبی اولوب وجودی تمام قوت واعضا واندامی غلظت بولمق معناسنه مستعملدر یقال تمعدد الغلام اذا شب وغلظ (المعیدی) معدی کلمه‌سنك مصغریدر اصلمده دالك تشدیدیله اولوب یاء تصغیر ایله ایکی تشدیدك اجتماعنی استثقال ایلدکلرندن دالی تخفیف ایلدیلر ومنه المثل ★ تسمع بالمعیدی خیرمن ان تراه ★ وبعضلر لان تراه عبارتیله حکایت ایتدیلر

يعنى معيدى ديدكلرى كسه‌يى سنك ظهر غيبدن سماعك رأى العين رؤيتكدن خيرلو وانسبدر قول ثانى‌يه كوره تسمع كلمه سى ان ناصبه دن تجريد اولنوب قياس اوزره مرفوع ومعناى امر ايله مؤولدر اسمع به ولاتره سبكنده در قالديكه معيدى ديدكلرى بلغادن بركسه ايدى نعمان بن منذر حضورنده وصف اولنمغله بركون مجلسنه احضار ايدوب لكن معيدى قصير القامه وعظيم الجثه عبوس ونازيبا اولمغله چشم نعمانده محتقر اولمغين معيدى بوشيوه‌يى فهم ايلكله همان ★ انما المرء باصغريه اى بلسانه وقلبه ★ اذا نطق نطق ببيان ★ واذا قاتل قاتل بجنان ★ ديدى نعمان بوكلامى كوش ايلدكده تسمع بالمعيدى كلامنى ايراد ايلكله من بعد ضرب مثل اولدى (ذو معدى بن بريم) اذواء يمندن برينك لقبيدر (العدد) عنب وزننده عداد لفظندن مخففدركه ييلان صوقديغى يرك سنه‌سى تمامنده وجعى ديرنمكه دينور (المعادة) فى الاصل مفاعله وزننده (والعداد) قتال وزننده ييلان صوقديغى يرك سنه‌سى تمامنده وجعى ديرنمك معناسنه دركه مبتلاسى عندنده ايام معدوده‌در يقال عادته اللسعة معادة واعدادا اذا اتته لعداد ومنه الحديث [مازالت اكلة خيبر تعادنى] وعاقبت اكلهٔ مرقومه سبب شهادتلرى اولدى (العدعدة) زلزله وزننده شتاب وسرعتله يوريمك معناسنه‌در يقال عدعد الرجل اذا اسرع واعجل فى المشى وبغرتلق قوشى اوتمك معناسنه‌در يقال عدعد القطاء اذا صوت (عدعد) فدفد وزننده قاترقسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر (العرد) فرد وزننده مرمر ميل كبى ديكيلوب طوران صلب وشديد نسنه‌يه دينور و اشكه دينور حمار معناسنه وقوام بولمش ذكره اطلاق اولنور وبيونك كوكنه دينور مغرز العنق معناسنه وعرد مصدر اولور نبات مقوله سى نسنه يردن ظهور ايدوب قالقمغه بشلمق معناسنه يقال عرد النبت والنبات وغيره عردا من الباب الاول اذا طلع وارتفع وبرنسنه‌يى ايراغه آتمق معناسنه‌در يقال عرد الحجر اذا رماه بعيدا وقورقوب قاچمق معناسنه‌در يقال عرد الرجل عردا من الباب الرابع اذا هرب (العردة) عينك ضميله همزه وزننده بنو صخر يوردنده برقديم صو ياخود بر تپه اسميدركه دبنده صو واردر (العردات) فتحاتله بجيله قبيله‌سى يوردنده بر وادى آديدر (عراد) سحاب وزننده برنبات آدبدر وصلب وغليظ اولان نباته دينور (العرادة) سحابه وزننده چكركه‌يه دينور وحالت معناسنه‌در يقال هوفى عرادة خير اى حالة خير وعراده ابو داود الايادى وربيع بن زياد الكلبى وكلحبة العرنى نام كسه‌لرك فرسلرى اسميدر وبركسه اسميدركه آنى جرير هجو ايلمشدر (العرادة) سجاده وزننده سلفده حصار آلاتندن برآلت اسميدركه منجنيقدن كوچك اولور آنكله‌ده يوالق آتيلور ايدى وعراده نسيبين قربنده برقريه آديدر (العراد) كتان وزننده ماغر

بن مجالد نام كمسه‌نك فرسى اسميدر ومحدثيندن احمد بن محمد بن موسانك جدى اسميدر (العريد) فريد وزننده بعيد معناسنه‌در يقال مكان عريد اى بعيد ودأب وعادت معناسنه‌در يقال له عريد حسن اى عادة (العروند) عينك وراى مشدده‌نك ضمى وواوك فتحيله صنعا ايالتنده برحصن آديدر (العرداد) مقداد وزننده فيله دينور كه حيوان معروفدر وصلابتلود لاوره دينور وشول ايرى دكنكه دينوركه يره ديكوب اكا آت ودوه بغلرلر (العرندد) سفرجل وزننده (والعرند) ضمتينله قس قتى پك نسنه‌يه دينور قيا كبى (العرد) كتف وزننده (والعرد) عتل وزننده بونلرده عرندد معناسنه‌در (التعريد) تفعيل وزننده بودخى قورقوب قاچمق معناسنه‌در يقال عرد الرجل اذا هرب واوق آتيلان شيئه ايشليوب پچمك معناسنه‌در يقال عرد السهم فى الرمية اذا نفذ منها وبر آدم سلوك ايتديكى يولى ترك ايتمك معناسنه‌در كه مراد آنى بوشليوب بشقه‌يه صاپمقدر يقال عرد الرجل اذا ترك الطريق يعنى وانحرف عنهما وفلكده كوكب ارتفاع بولمق معناسنه‌در يقال عرد النجم اذا ارتفع و يلدز وسط سمادن زوال غروبه ميل ايلمك معناسنه‌در يقال عرد النجم اذا مال للغروب بعد تكبد السماء (عرده) حمزه وزننده برموضعدر (العارد) منتبذ معناسنه‌دركه فرقة ديكردن آلارغه اولمش متنحى ومتحير ديمكدر مولى بنى فزاره اولان جحل نام شاعرك اشبو ترى شئون رأسه العواردا ★ مصراعنده واقع عوارد كلمه‌سى يكديكردن منتبذ ومتحير ديمكدر ياخود غليظه ديمكدر جوهرى ضمير تأنيثله رأسها عنوانده انشاد ايلمكله غلط ايلمشدر زيرا شاعر آنى برجمل وصفنده ايراد ايلمشدر (العربد) قرشب وزننده وبانك كسريله جائزدر مطلقا تند وشديد اولان شيئه دينور ودأب وعادت معناسنه‌در وانكرك يلاننك اركككنه دينور وخاصة برنوع يلانه دينوركه قزغرر اولوب لكن كمسه‌يى صوقوب آزرده ايلمز على قول برنوع وقزل وخبيث وموذى يلان اسميدر وعربلر ركبت عربدى ديرلر مضيت فلم الو على شئ معناسنه يعنى برنسنه‌يه طوقشوب ايلشميه‌رك يل كبى پچوب كتدم ديمكدر وبوذكر اولنان شديد معناسندندر (العربد) زبرج وزننده يلانه دينور حيه معناسنه ودرشت وخشن اولان ارضه دينور (العربدة) دحرجه وزننده بد خويلق ايلمك معناسنه‌دركه مراد بزم عشرتده همدميله الفتسزلك ايدوب بدمستلك ايلمكدر يقال عربده فلان اذا اظهر سوء الخلق ولم يعاشر بنديمه (العربيد) قنديل وزننده (والمعربد) اسم فاعل بنيه‌سيله مجلس عشرتده نديم وحريفنه بدمستلك ايدوب رنجيده ايدر اولان كمسيه دينور يقال هو عربيد ومعربد اى موذنديمه فى سكره (العرجد) جميله برقع وزننده (والعرجد) طرطب وزننده (والعرجود) زنبور وزننده خرما

سالقمنك چوپنه دینور وعرجود اوزمدن ابتدا خرده خرده سکیل طرزنده ظهور ایدنه دینور (عرجده) حنظله وزننده بررجل اسمیدر (العرقدة) قافله دحرجه وزننده ایپ مقوله‌سنی محکم بوکمك معناسنه‌در یقال عرقد الحبل اذا فتله شدیدا (العزد) عینك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال عزد جاریته عزدا من الباب الثانی اذا جامعها (العسد) عینك فتحی وسینك سکونیله یوله کیتمك وکزمك معناسنه‌در یقال عسد الرجل عسدا من الباب الثانی اذا سار وایپ مقوله‌سنی پك محکم بوکمك معناسنه‌در یقال عسد الحبل اذا فتله فتلا شدیدا وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال عسد جاریته اذا جامعها (العسود) عینك کسریله قسول وزننده یلانه آغو ویرن دیدکلری کلرك ارککنه دینور وبلانه دینور وقوی وشدید اولان انسان وحیوانه دینور (العسودة) هابله برکونه آق بوجکدر تازه کلینلرك وقزلرك پرمقلری اوجلرنی اکا تشبیه ایدرلر قوملقلرده اولور جمعی عساود وعسودات کلور واول بوجکك کنیه سی بنت النقادر نونك فتحیله (العسجد) جعفر وزننده فلزاتدن آلتونه دینور ذهب کبی وبالجمله جوهر قسمنه اطلاق اولنور اسم جنس‌در انجو ویاقوت وسائرلری کبی یقال له عسجد کثیر وهوالذهب والجوهر کله کالدر والیاقوت وایری‌وبومری دوه‌یه دینور (العسجدیة) یای مشدده ایله مشاهیر عربدن دیناری دیدکلری کمسه‌نك آتی دولرندن برآتك اسمیدر وبرموضع آدیدر ودوه‌کوشکلرینك بیوکلرینه دینور وآلتون یوکلو دوه‌لره اطلاق اولنور یقال ابل عسجدیة اذا کانت تحمل الذهب وبکلك اولوب همان امراء وملوکه مخصوص وموکبلرنده مرکوبلری ویدکلری اولان دوه‌لره طلاق اولنور رکاب الملوك معناسنه فی‌الاصل نعمان بن منذر نام امیرك موکبنده زیب وزینتله کندی بنوب وچکدکلری دوه‌لره دینور ایدی بعده مطلقا رکاب الملوك اولنلرینه اطلاق اولندی (العسقد) قافله قنفذ وزننده اوزون واحمق کمسیه دینور یقال رجل عسقد ای طویل احمق وفیل کبی صیق کوده‌لو وایری واندامی یاقشقسز تصلق آدمه دینور یقال هو عسقد ای نارجا فی‌الخلق (العشد) عینك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله برکدرمك معناسنه‌در یقال عشد الشئ عشدا من الباب الثانی اذا جمعه (العصد) قصد وزننده بورمق معناسنه‌در یقال عصده عصدا من الباب الثانی اذا لواه وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال عصد المرأة اذا جامعها وبرآدمی برخصوصه جبر واکراه ایلمك معناسنه‌در یقال عصد فلانا اذا اکرهه علی الامر وعصد منی‌به دینور (الاعصاد) همزه‌نك کسریله بودخی بورمق معناسنه‌در یقال اعصد الحبل اذا لواه وبرکمسه‌نك قانجق مرکبنه چکمك ایچون کندی ارکك مرکبنی اعاره ایلمك معناسنه‌در تقول اعصدنی حمارك علی بناء الامر ای اطرقنی

یعنی

يعنى اعرنى اياه لازيه على اتانى (العصود) قعود وزننده اولمك معناسنه در
يقال عصد الرجل وعصد عصودا من الباب الرابع و الاول اذا مات (العاصد)
قاصد وزننده اولوركن باشنى اموزى طرفنه بوروب دونديرن اركك دوه يه دينور
دوه قسمنك حاليدر يقال صار جمله عاصدا اى لوى عنقه عندالموت (العصيدة) قصيده
وزننده معروفدر يعنى بولماج آشنه دينور ومحدثيندن برجماعتك لقبيدر (العصيد)
عينك كسريله حذيم وزننده خبز ومأبون يادكاره دينوركه مذكر سماعى تعبير
اولنور يقال فلان عصيد اى مأبون وعصيد حذيفة بن بدر ياخود حصن بن حذيفه نك
لقبيدر (العصود) واوك شده سيله شمردل وزننده اوزون نسنه يه دينور يقال يوم
عصود اى طويل (العصود) قرشب وزننده وجودى انجه رك نازكبدن خاتونه
دينور وبومعنادندركه فلان كمسه استشاره سز خود بخود كندى رأيله عمل ايلدى
ديجك يرده ركب عصوده ديرلر ركب رأيه معناسنه شارح رأسه نسخه لرنى تخطئه
ايلشدر كويا كه رأينى نحافت بدنى اولان خاتونه تشبيه ايلديلر (العصواد) عينك
كسرى وضميله چتين خويلو شديد وتند مشرب وشرير كمسيه دينور كرك رجل
وكرك مرأه اولسون يقال رجل وامرأة عصواد اى عسر شديد صاحب شر وتعب
ومحنت ايراثيله فرومانده ايدن شيئه دينور يقال ورد عصواد اى متعب وامر
عظيمه دينور يقال هم فى عصواد اى امر عظيم (العصاويد) عصوادك جمعيدر
وعصاويد جنكده همان كندى اقران وهمتاريله اوغراشوب سائره التفات ايتمز اولان
پهلوانلره دينور يقال قوم عصاويد فى الحرب اذا كانوا يلازمون اقرانهم ولايفار
قونهم وعصاويد الكلام هموار اولميوب طولشق وبورغاج وچيرمشك سوزلره
دينور وعصاويد الظلام قات قات كثيف ومتراكم اولان ظلمتلره دينور كذلك
برى برينه صقشمش مزدحم ومتراكب اولان دوه لره دينور وصوسز دوه لره دينور
(العصودة) دحرجه وزننده (والتعصود) تدحرج وزننده چيقره رق جنك
وقتال ايلمك معناسنه در يقال عصود القوم وتعصودوا اذا صاحوا واقتتلوا
(العصلد) جعفر وزننده (والعصلود) زنبور وزننده صلب وشديد اولان شيئه
دينور (العضد) عينك فتحى وضمى وكسرى وضاد معجمه نك سكونيله (والعضد)
كتف وزننده (والعضد) ندس وزننده (والعضد) عنق وزننده ديرسكدن اموز
باشنده كوزه كه وارنجه اولان عضوه دينوركه قول تعبير اولنور فارسيده بازو
دينور جمعلرى اعضد واعضاد كلور يقال ضرب عضده وعضده وعضده الى غيرها
وهو مابين المرفقين الى الكتف وعضد ندس وزننده برنسنه نك برناحيه سنه اطلاق
اولنور ومعين وناصر معناسنه استعمال اولنور مفردا وجمعا استعمال اولنور
تقول هم عضدى واعضادى اى معينى وناصرى نته كه ساعد دخى بومعناده استعمال

اولنور وعربلر فت فلان فی عضده دیرلر کسر من نبات اعوانه وفرقهم عنه معناسنه یعنی بازوسنده اولان شیئ ریزه ریزه ایتدی‌که اعوان وانصاری حقلرنده نیتلرنی نقضله باشـندن آنلری پراکنده ایلدی دیمکدن کنایه‌در (الاعضاد) عضدك جمیدرکه ذکر اولنـدی واعضاد الحوض واعضاد الطریق حوضك ویولك ایکی طرفلرینه ایکی بازو کبی نصب و بنا اولنان دیوارلرینه اطلاق اولنور کذلك مطلقا هرشیئك اعضادی اول مقوله سد وبنادن عبارتدر وعضد ندس وزننده وعضید امیر وزننده خرما اغاجنك طریقه‌سنه یعنی صره‌سنه اطلاق اولنور بونك جمعی عضدان کلور غربان ورننده (العضد) عینك فتحی وضادك سکونیله کسمك معناسنه‌درکه مراد اغاجك دالّرنی کسوب بودامقدر اصابت بالعضد معناسندن مأخوذدر یقال عضد الشجر عضدا من الباب الثانی اذا قطعه مولفك اطلاقنه کوره عموم معناسـنده‌ده مستعمل اولور وعضد برکسیه یاردم ایتمك معناسـنه مستعملدرکه قول قناد اولمق تعبیر اولنور یقال عضـده عضدا من الباب الاول اذا اعانه ونصره وبرآدمك قولنه اورمق وقولنه طوقنمق معناسـنه‌در یقال عضد فلانا اذا اصاب عضده وبرآدم قول اغریسنه مبتلا اولمق معناسـنه‌در یقال عضد فلان علی بناء المجهول اذا شکی عضده ودوه‌نك صرتنی سمر بصوب یاغر وجداو ایلمك معناسنه‌در یقال عضد القتل البعیر اذا عضه فعقره ودوه‌لرك اطرافندن کلوب طوپلمق معناسنه‌در یقال عضد الرکائب اذا اتاها من قبل اعضاضها وضم بعضها الی بعض (العضد) کتف وزننده حوضك دیوارینه قریب اولان آدمه دینور وقولی آغریین کسه دینور وشول ارکك اشـکه دینورکه پك حشاری اولمغله دیشی اشـکلر اوزره هر طرفندن هجوم ایدوب قاچمغه مجال ویرمیوب در طوپ برآرایه برکدرر اوله (العاضد) بودخی ذکر اولنان حشاری اشکه دینور یقال حمار عضد وعاضد اذا کان یضم الاتن من جوانبها وعاضد یولده دائما طوارك برجانبنده کیدن آدمه دینور نه ایلروسنه ونه کیروسنه کچر وشول ارکك دوه‌یه دینورکه ناقه‌نك قولندن آغزیله طتوب چوکرر اوله‌که آشمق ایچون ایدر (العضد) فتحتینله کسلش یابودانمش اغاجه دینور شجر معضود معناسنه فعل بمعنی مفعولدر وبرعلت آدیدرکه دوه قسمنك قوللرینه عارض اولور ویقال عضد البعیر عضدا من الباب الرابع اذا اصابه العضد (المعضد) منبر وزننده آغاج کسجك آلته دینور وقولچغه وبازوبنده دینور یقال فی عضده المعضد ای الدملج وشول قلجه دینورکه اغاج مقوله‌سی نسـنه‌لر کسمکله مبتذل قلنمش اوله (المعضدة) مکنسه وزننده اقچه کیسه‌سنه دینور یقال جاء وعنده معضدة ای همیان الدراهم (الاعضد) قولی انجه اولان آدمه دینور دقیق العضد معناسـنه وبرقولی قیصه اولان انسان وحیوانه دینور یقال رجل

اعضد اذا كانت احدى عضديه قصيرة بومثالدن مؤلف عضـد افظنك تأنيثنه
اشارت ايلمشـدر لكن مصباحك بياننه كوره عضد اهل تهامه عندنده مؤنث
وبنو تميم عندنده مذكردر (العضدة) فرحه وزننده قولى قيصه اولان اله وصف
اولور يقال يدعضدة اذا قصرت عضدها (العضاد) عينك فتحيله رباع وزننده كه
منقوصـدر حالت نصبده يابى اعاده اولنور بويى قصه كوده‌سى صمصق وطقناز
طوپاچ اوغلانه دينور يقال غلام عضاد اى قصير مكتل مقتدر الخلق وتقول
رايت عضاديا كرباعيا وعضاد رباع وسحاب وزنلرنده قوللرى قالين وتصلق اولان
خاتونه دينور يقال امرأة عضاد وعضاد اى غليظة العضد سمجتها وعضاد سحاب
وزننده بودور كمسـيه دينور ار اولسون عورت اولسون يقال رجل وامرأة
عضاد اى قصير (العضاد) كتاب وزننده (والمعضاد) مفتاح وزننده قولچغه
وبازو بنده دينور ومعضاد دهره تعبير اولنان دمور آلته دينوركه اوراق شكلنده
اولور جوبانلر آنكله دوەلر ايچون اغاج بداقلرنى كسرلر مؤلف بونى عضـاد
ترتيبنده ثبت ايلمكله تشويش ايتديكنى شـارح تنصيص ايلمشـدر ومعضاد
قصابك ساطورينه دينـوركه انكله كمك قيرارلر ومطلقا قول باغنه اطلاق
اولنور قولچق كبى وطوتساغك قولنه بند ايتدكلرى كمند كبى وشول قلجه
اطلاق اولنـوركه دائما انكله اغاج مقوله‌سى كسمكله مبتذل قلنه (عضدان)
عثمان وزنـنـده برقلعه آديدر (عضيدة الظهرى) جهينه وزنـنـده بر محدث
اسميدر وظهرى ظانك كسريله‌در (اليعضيد) يقطين وزننده بربقله آديدر بونبات
خنـدريلى ديدكلريدركه هندباء برى‌يه شـبيه اولور (الاعضاد) همزه‌نك كسريله
(والتعضيد) تفعيل وزننده آتديغى اوقى نشانه اوره‌ميوب صاغنه ياصولنه صاپتمق
معناسنه‌در يقال رمى السهم فاعضد اذا ذهب يمينا وشمالا (المعضد) معظم‌وزننده
شول ثوبه دينوركه قول يرنده علم وطرازى اوله (المعضد) محدث وزننده
بريانندن اولمغه بشلامش خرما قورغنه دينور (الاعتضاد) افتعال وزننده برنسنه‌يى
قوله آلمق معناسـنه‌در تقول اعتضدت الشئ اى جعلته فى عضدى و بركمسه‌دن
معاونت طلب ايلمك معناسنه‌در تقول اعتضدت به اى استعنت به (الاستعضاد)
ثلاثى معناسنه‌دركه اغاج كسمك معناسنه‌در يقال استعضد الشجرة اذا عضدها
و اغاجدن ميوه دوشورمك معناسنه مستعملدر يقال استعضد الثمرة اذا اجتناها
(العضادى) عينك حركات ثلاثيله قولى بيوك اولان كشى‌يه دينور يقال رجل
عضادى اى عظيم العضد (العضدية) فتحاتله فيد شرقيسنده برصو آديدر (التعاضد)
تفاعل وزننده ياردملشمق معناسـنه‌در يقال تعاضدوا اذا تعاونوا (المعاضدة)
معاونه وزننده ومرادفيدر يقال عاضدوا اى عاونوا (العطود) عملس وزنـنده

شدتلو و رنج و مشقتلو کوج نسنه‌یه دینور یقال سفر عطود ای شدید شاق بوماده صحاحده و سائرده عطود ماده‌سندن صکره مرسومدر وخماسی‌یه ملحق اولدیغی مصرحدر ومزهرده مزید ثلاثی و صفت اوله‌رق مرقومدر پس مؤلف مقام مناسبنده ثبت ایلمشدر و عطود سیر سریع معناسنه‌در یقال سیر عطود ای سریع وشول اولو وایشلك یوله دینورکه آنده سالك دیلدیکی یردن عزم وسلوك ایدر اوله یقال طریق عطود ای بین لاحب یذهب فیه حیث مایشاء و نجیب واصیل آدمه دینور واوزون طاغه واوزون کونه دینور و زاغلنمش کسکین تمرنه و یلمانه دینور و سنة تامه‌یه و یوم تامه دینور یقال مضت علیه سنة عطود ای کریت وذهب یوماعطودا ای اجمع (العطرد) عملس وزننده عطود معنالرینه‌درکه ذکر اولندی (عطارد) عینك ضمیله خنس اقسامندن یعنی سیاره جمله‌سندن برکوکب آدیدر سماء سادسه‌ده اولور و عطارد لفظی منصرف و غیر منصرف اولور مؤلفك سماء سادسه‌ده اولور دیمسی یوقریدن آشاغی‌یه عد اعتباریله‌درکه خلاف متعارفدر سریع السیر اولدیغی باعث تسمیه‌در مادهٔ مرقومه‌دن مأخوذدر وعطارد بنو تمیم قبیله‌سندن بررجل اسمیدرکه متعلقاتیله ابو رجاء عمران بن ملحان نام کسه‌نك قومی ایدی و عطارد بن حاجب بن زراره شول کسه‌درکه برحلهٔ فاخره‌سی وار ایدی برکون فاروق اعظم حضرتلری اول حله‌یی پازارده مزاد اولورکن کورمکله رسول علیه السلام حضرتلرینه حلهٔ مزبوره‌یی اشترا بیورسکز جمعه کونلرنده تلبس بیوررديکز دیدیلر وقوس ماده‌سنده مزبورك منقبه‌سی مسطوردر (العطرود) زنبور وزننده عده یعنی موعود یاخود عده وعتاد طرزنده اولان شیئه دینور ومنه تقول عطرده لنا علی بناء الامر واجعله لنا عطرودا ای صیره لنا عندك کالعدة اوکالعدة والعتاد (العفد) عینك فتحی وفانك سکونیله (والعفدان) فتحاتله ایکی ایاغی برابرجه بریره کنوروب سکرتمکسزین پرتاو ایلك معناسنه‌در یقال عفد الرجل عفدا وعفدانا من الباب الثانی اذا صف رجلیه فوثب من غیر عدووعفد کوکرجین‌قوشنه دینور علی قول کوکرجینه شبیه برقوشدر (الاعتفاد) افتعال وزننده برآدم کندی اوزرینه مسکننك قپوسنی بند ایدوب برکسه‌دن سؤال ایلیه‌رك ایچروده آجندن هلاك اولمق معناسنه‌در و بونی قحط سنه‌لرده اعراب طائفه‌سی ایدرلر ایدی حمیت وعصبیتلرندن کسه‌دن سؤال ایلیوب آجلقلرندن هلاك اولمغی اختیار ایدرلر ایدی یقال اعتفد الرجل اذا اغلق بابه علی نفسه فلا یسأل احدا حتی یموت جوعا ولقی رجل جاریة تبکی فقال مالك قالت نریدان نعتفد و اعتقاد لفظنده لغتدر یقال اعتفده کذا ای اعتقده (العقد) عینك فتحی وقافك سکونیله دوکم بغلمق معناسنه‌درکه دوکمك و دکلمك تعبیر اولنور حسی

ومعنویدن اعمدر یقال عقد الحبل والبیع والعهد عقدا من الباب الثانی اذا شده
وفلان کسه فلانه صغنوب پناه کتوردی دیجك یرده عقد فلان عنقه الی فلان
دیرلر و عقد برنسنه‌یی حساب ایلك معناسنه مستعملدر یقال عقد الحاسب اذا
حسب وکفیل وضامن اولمق معناسنه مستعملدر تقول عقدت له ای کفلت وعهد
معناسنه مستعملدر تقول عهدته علیه ای عاهدته وعقد وصف اولور آرقه‌سی
دیرنکلو محکم ومتین ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل عقد ای موثق الظهر (العقد)
فتحتینله بجیله‌دن علی قول یمندن برقبیله آدیدر که بشر بن معاذ وابو عامر عبدالملك
بن عمرو اول قبیله‌دندر وعقد مصدر اولور برآدمك لساننده طوتقونلق اولمق
معناسنه‌که طلاقتله تکلمه مقتدر اولمز یقال عقد الرجل عقدا من الباب الرابع
اذا کان فی لسانه عقدة وچفتلشمش دیشی کوپکك فرجی ارککك آلتنه یاپشوب
صقمق معناسنه‌در یقال عقدت اللعوة اذا تشبثت ظبیتها بیسرة قضیب الثمم وعقد
درطوپ ایرکلش قوم کومسنه دینور (الاعقد) احمر وزننده لساننده طوتقنلق
اولان کشی‌یه دینورکه پلتك تعبیر اولنور واعقد کوپکه اطلاق اولنور وقویرغی
بورغاج قورده اطلاق اولنور (العقد) کتف وزننده بودخی درطوپ ایرکلش
قوم یغنلرینه دینور مفردی عقده‌در ولساننده طوتقنلق اولان آدمه دینور وشول
ارکك دوه‌یه اطلاق اولنورکه کوده‌سی قصه وعمله صبور یعنی طیانقان و متحمل
اوله (العقدة) فتحاتله آغزده دلك کوکننه اطلاق اولنور اصل اللسان معناسنه
(العقد) عینك کسریله قلاده‌یه دینورکه کردانلقدر جمعی عقود کلور یقال جائت
وفی عنقها عقد من الدر ای قلادة شارح دیرکه عقد فی الاصل مصدر در عقد
مذکور کبی بعده عقده مناسبتیله قلاده‌یه اطلاق اولندی (المعقد) منزل وزننده
دوکم یرینه دینور ومنه قولهم هو منی معقد الازار ای قریب المنزلة (العاقد)
قویینك حریمنه دینورکه دائر امادار قرق ذراع چوره‌سندن عبارتدر یقال بنی
فی عاقد البئر ای حریمها وماحولها وعاقد شول آهویه اطلاق اولنورکه اویومق
ایچون بیونی اکمش یاخود باشنی پاچه‌سی آرالغنه صوقشدرمش اوله و شول
ناقه‌یه اطلاق اولنورکه دول طوتدیغنی بعض علامتله اقرار و اظهار ایلمش اوله
(العقداء) حمراء وزننده جاریه‌یه اطلاق اولنور وقویرغی دوکملنمش طرزنده
یعنی طوپاق اولان قیونه اطلاق اولنور یقال شاة عقداء اذا صار ذنبها کانه
معقود (العقدة) عمده وزننده اسمدر دوکمه دینور که فارسیده کره دیرلر و عقده
ولایت معناسنه مستعملدرکه بر بلده‌یه والی اولمقدن عبارتدر عقد لواء یاخود
بیعت معقوده ملاحظه‌سیله‌در جمعی عقد کلور صرد وزننده قال فی النهایة وفی
حدیث عمر رضی الله عنه [قال هلك اهل العقدة ورب العکبة] یعنی اصحاب

الولايات على الامصار من عقد الالوية للامراء وفى حديث ابى [هلك اهل العقدة ورب الكعبة] يريد البيعة المعقودة للولاة وعقده شول عقار و ضيعه مقوله‌سنه اطلاق اولنوركه صاحبى آنى كندى ملكى اولمق اوزره اعتقاد ايلمش اوله ودوكم يرينه دينوركه آنك اوزرينه دوكيلور و ولايت وسلطنت و خلافت مقوله‌سى حالات ايچون عقد اولنان بيعته اطلاق اولنور نته‌كه ذكر اولندى وچوق وصيق اغاجلق يره كذلك چنلق خرمالغه اطلاق اولنور ومنه المثل * هو آلف من غراب عقدة * يعنى اشجارى كثير وفروان اولان يرك قرغه‌سندن زياده الفتلو ومونسدر زيرا اول يرك قرغه‌سى كثرت اشجاردن غيرى يره نقل وايوا ايلمز وعقده دوه‌لره اوتلغى كافى اوتلاغه اطلاق اولنوركه اوراده بغلنوب سائر محله كيتمزلر و عقده كلمه‌سى هر ارض مخصبه‌يه اسم اولمغله متصرف اولور اسم جنس اولديغيچون وبعينها برارضك علمى اولمغله غير منصرف اولور وعقده مدار معاش يعنى برآدمك وجه معاشى اكا منوط ومعقود اولان شيئه اطلاق اولنور علمانك اربه‌لقلرى كبى يقال هو عقدة معاشه وهى مافيه بلاغ الرجل و كفايته و كوبكك ذكرينه اطلاق اولنور وارض مخصبه‌يه دينوركه ذكر اولندى وعقده وجوب و لزوم معناسنه مستعملدر ومنه عقدة النكاح والبيع وغيره اى و جوبه و اوتلاقده شول چايره اطلاق اولنوركه سنهٔ ماضيه‌دن قالوب بهار موسمنده تازه‌لنه جنبة المرعى معناسنه وشول دواب ومواشى‌يه دينوركه اوتلوق مقوله‌سى علفلرى قالمامغله اغاج اوتلامغه مضطر اوله‌لر والده اولان صنق يره اطلاق اولنوركه بر عارضه ايله شكسته اوله وعقده يزد قربنده بر بلده آديدر و عقدة بنت معتر بن بولان طئ نسلندندر عربدن عقديون ديدكارى جماعت اكا منسوبلردر و طرماح نام شاعر آنلردندر و عقده بررجل آديدر وعقدة الجوف وعقدة الانصاب ايكى موضعدر (العقد) صرد وزننده عقده‌نك جمعيدركه ذكر اولندى وعربلر خشم و كينه‌يه عقده اطلاق ايدرلر ومنه يقال تحللت عقده اذا سكن غضبه (عقد) صرد وزننده ياخود كتف وزننده بصره ايله ضريه بيننده بر موضعدر (بنو عقيده) جهينه وزننده برقبيله‌در (العقدان) قحطانله برنوع خرما آديدر (البناء المعقود) شول بنايه اطلاق اولنوركه ديوارنده جابجا قپو طرزنده كرلر عقد اولنمش اوله وآنلرى عظيم بنالرده تقويت واستحكام ايچون طرح ايدرلر نته‌كه بعض حصار و سراى عظيم ديوارلرنده مشهوددر قال فى الاساس بناء معقود ومعقد اذا جعل له عقود اى طاقات معطوفة كالابواب (اليعقيد) يقطين وزننده آنشده قوام‌لنمش باله دينور وبال ايله قوام بولمش طعامه دينور عقيده كبى يقال اتى باليعقيد وهوعسل يعقد بالنار وكذا طعام يعقد بالعسل (العقيد) امير وزننده معاقد معناسنه‌دركه

بري

بری برندن مفارقت ایلامك اوزره عهد وپیمان ایدن کمسه‌لرك هر بریدر احد هما آخرك عقیدیدر حلیف دخی دیرلر یقال هو عقیده ای معاقده و عقیـد و معاقد معاهد معناسنه‌درکه برنسنه‌نك یا بر امرك حفظ ونکاهنی عقد قلبله ملتزم اولان کمسه‌در یقال هو عقیده ومعاقده ای معاهده وعربلر بالطبع کریم اولانه عقیدالکرم وبالطبع لئیم اولانه عقید اللؤم اطلاق ایدرلر ذکر اولنان معاهد معناسندن مأخوذدر یاخود بمعنی مفعولدر (العنقاد) عینك کسریله (والعنقود) زنبور وزننده صالقمه دینورکه دانه عقدایلسی باعث تسمیه‌در اوزم واراك وبطم اغاجلرینك صالقمی کبی (التعقید) تفعیل وزننده پك دوکملك یاخود چوق دوکملك معناسنه‌در تقول عقدت العسل اذا اغلیته حتی غلظ وبنا وعمارتی معقود ایلك معناسنه‌در تقول عقدت البناء اذا جعلت له عقودا ای طاقات کما ذکر (الاعقاد) همزه‌نك کسریله بودخی نسنه‌یی قینادوب قوامه کتورمك معناسنه‌در تقول اعقدته ای اغلیته حتی غلظ (الاستعقاد) دیشی خنزیر کوسنومك معناسنه‌در یقال استعقدت الخنزیرة اذا استحرمت (المعقد) محدث وزننده ساحر و جادویه اطلاق اولنور نفث عقده ایلدیکیچون تقول اعوذ بالله من شر المعقد ای الساحر (المعقد) معظم وزننده غامض ومشکل کلامه اطلاق اولنور تعقید لفظی و تعقید معنوی بوندن مأخوذدر یقال کلام معقد ای غامض (التعقد) تفعل وزننده بر نسنه قویلوب قوام بولمق معناسنه‌در یقال تعقد الدبس اذا غلظ وبرنسنه یابلمش قپو کمری طرزنده اولمق معناسنه‌در یقال تعقد قوس قزح اذا صارت کعقد مبنی و تعقد فی البئر ایچریسی طاشله اورلمش قویینك اشاغیسنده اولان طاشلری چقوب یوقریسی دبنده صو ایرکلجك یره کیرمکدن عبارتدر (الاعتقاد) اعتفاد وزننده ومرادفیدرکه دوکلمك معناسنه‌در بومناسبتله برنسنه‌یه کوکل بغلمق معناسنه مستعملدرکه قلب اکا قرار داده اولوب تمکن قلمقدن عبارتدر یقال اعتقد کذا ای عقد علیه القلب واول ربط قلب ایلدیکی شیئه عقیده اطلاق اولنور هاء اسمیتله واعتقاد عقار وچفتلك وسائر مال وعلاقه کسب وپیدا ایلك معناسنه‌درکه عقدة مذکوره‌دندر یقال اعتقد الرجل ضیعة ومالا اذا اقتناهما (التعاقد) تعاهد وزننده ومرادفیدرکه عهدلشمکدر یقال تعاقدوا اذا تعاهدوا وکوپك چفتلشدکدنصکره بری برینه بغلنمق معناسنه‌در دیشینك منیسی پك لزوجتلی اولدیغندن یاپشوب ارککنك آلتنی شیشورمکله کلیدلنور دیرلر یقال تعاقدت الکلاب اذا تعاظلت (المعقود) رأی ثابت معناسنه مستعملدر یقال ماله معقود ای عقد رأی (المعقاد) بونجق دیزیسنه دینورکه اطفالك بیونلرینه تعلیق ایدرلر (عقدان) عثمان وزننـده فرزدق نام شاعرك لقبیدر بودور اولدیغیچون ملقب اولمشدر (العکدة) عمده وزننده قویروق

صوقنده اولان بوج کمکنه دینورکه مرجمك مقداری برککدر عصعص دخی دیرلر
فاتحهٔ خلقت آدم وخاتمهٔ فناء وعدم اولدیغی مرویدر وعکده زور وقوت معناسنه‌در
یقال به عکدة ای قوة وکلراینه دینور جحر الضب معناسنه (العکدة) فتحاتله
آغزده لسانك کوکنه دینور وجوفده بورکك کوکنه دینور وشول قوش یلکنه
دینورکه اتمك طبخ ایدنلر آنکله اتمکه جابجا نقطه طرح ایدرلر (العکد) عقد
وزننده برنسنه‌نك وسطنه دینور یقال عقد الشیٔ ای وسطه و عکد مصدر اولور
برخصوص امکانه کلوب تولکنی بولمق معناسنه‌در تقول عکدنی الامر عکدا من
الباب الثانی ای امکننی و صغنمق معناسنه‌در یقال عکد الیه اذا لجأ (الاعکاد)
همزه‌نك کسریله بودخی صغنمق معناسنه‌در یقال اعکد الیه اذا لجأ (المعکد)
مسجد وزننده صغنه‌جق یر ملجأ معناسنه (المعکود) بریرده علی الدوام مقیم وملازم
اولان آدمه دینور وممکن وقابل اولان شیئه دینور ومحبوس کسیه دینور ودائمی
حاضر وثابت اولان طعامه دینور (العکد) فتحتینله کلر و دوه قسمی سمورمك
معناسنه‌در یقال عکد الضب والبعیر عکدا من الباب الرابع اذا سمن و برنسنه‌یه
یاپشمق معناسنه‌در یقال عکد به اذا لزق (العکد) کتف وزننده سموز کلره ودوه‌یه
دینورکه معنای مزبوردن وصفدر مؤنثی عکده‌در هایله و عکد بری بری اوزره
یغلش قوری اغاج یغندیسنه دینور (الاستعکاد) بودخی کلر ودوه قسمی سمورمك
معناسنه‌در یقال استعکد الضب والبعیر بمعنی عکد وقوش قسمی برنجی قوشك
خوفندن برنسنه‌یه التجا ایله منضم اولمق معناسنه‌در یقال استعکد الطائر اذا انضم
الی الشیٔ مخافة الجوارح (عکاد) سحاب وزننده یمنده شهر زبید قربنده برطاغ
آدیدر اهل وسکانی هنوز لغت فصیحه اوزره برقرارلردر اختلاط الحاندن احتراز
ایله غربایی یانلرنده اوچ کوندن زیاده ایوا ایلزلر (الاعتکاد) افتعال وزننده
بریره یاخود بر ایشه علی الدوام مهم ایدوب ملازمت ایلك معناسنه‌در یقال
اعتکده اذا لزمه (العکردة) دحرجه وزننده سموروب قوتلنمك معناسنه‌در یقال
عکرد الغلام اذا سمن وقوی ومرکوب اولان دابه راکبنی کرها کندی مألوف
اولدقلری شیوه‌لرینه مضطر ایلك معناسنه‌در تقول عکردت ناقتی ای رجعت
بی قبل الافها وانا کاره (العکرد) جعفر وزننده (والعکرد) برقع وزننده
(والعکرد) علبط وزننده (والعکرود) عصفور وزننده بلوغی متقارب علی قول
اتلو جانلو اوغلانه دینور یقال غلام عکرد و عکرد و عکرود ای متقارب
اللحم اوسمین (العکلد) علبط وزننده (والعکالد) علابط وزننده پك قوبی سوده
دینور عند البعض لامی زائده در (العلد) عینك فتحی و لامك سکونیله بیون
سکیرینه دینور وپك قاصقتی شیئه دینور یقال شیٔ علد ای صلب شدید و علد

مصدر اولور صلب وشدید اولمق معناسنه یقال علد الشیء علدا من الباب الرابع اذا صلب و اشتد (العلداة) عینك كسریله بر موضعدر (العلندی) حبنطی وزننده مطلقا بوغون وغلیظ اولان شیئه دینور عینك ضمیله‌ده لغتدر و میشه اغاجی نوعندن مغیلان كبی براغاجك اسمیدر مفردی علنداة و جمعی علاند كلور وضمتینله علندی دخی دیرلر (العلادی) عینك ضمیله فرادی وزننده یاوز وشدید دوه‌یه دینور (العلود) عینك كسریله قثول وزننده بیوك نسنه‌یه دینور كبیر معناسنه ورزانت ووقار صاحبی سید وسركرده‌یه دینور یقال هو علود ای سید رزین وقور (العلودة) هایله سركش آتلره دینور واول آتلره دینور كه اكسه‌سندن سورلمدكجه یدلمیه ویك قوجه دوه‌یه دینور (الاعلنداء) اسرنداء وزننده دوه غلیظ وشدید اولمق معناسنه‌در یقال اعلندی الجمل اذا غلظ و اشتد (المعلندد) عند ماده‌سنده مرسومدر (العلودة) دحرجه وزننده بر كمسه یرنده دائمی ثابت اولمق معناسنه‌در شویله كه بركمسه تحریكنه قادر اولمیه یقال علود الرجل اذا لزم مكانه فلم یقدر احد علی تحریكه (الاعلوّاد) اجلواز وزننده بر آدمك وجودی غلیظ وشدید اولمغله آغر اولمق معناسنه‌در یقال اعلوّد الرجل اذا غلظ واشتد ورزن (العلكد) زبرج وزننده عجوز داهیه‌یه دینور ظاهرا داهیه صفت كاشفه‌در وبودور وششمان كوزه خوار ایشه یرامز قاری‌یه دینور (العلكد) قرشب وزننده ایچ یاغنه دینور (العلكد) علبط وزننده پك قویی سوده دینور (العلكد) جعفر وزننده (والعلكد) زبرج وزننده (والعلكد) علبط وزننده (والعلاكد) علابط وزننده غلیظ شیئه دینور (العلنكد)سفرجل وزننده صلب وشدید اولان شیئه دینور (العلادة والعلاد) عینلرك كسریله‌اوزرنده اكرلمش ایپلكی یومق ایده‌جك شیئه دینور جمعی علامده وعلامید كلور (العلهدة) دحرجه وزننده چوجغك غداسنی كوزل ایدوب خوشجه تربیه و تغدیه ایلمك معناسنه‌در تقول علهدت الصبی اذا احسنت غذاءه (العمود) ثمود وزننده معروفدركه دیركه دینور ستون معناسنه جمعی اعمده كلور وعمد كلور ضمتینله وعمد كلور فتحتینله وبو قصد معناسندن مأخوذدر و عمود القوم برقومك قوام اموری اولان سید ومهترینه اطلاق اولنور یقال هو عمود قومه ای سیدهم وعمودالسیف قلجك صرتنده اولان اوزون اوزون طریقه‌یه اطلاق اولنوركه بعض قلجده اوج دانه اولور اوجنه قدر چكیلور (وعمود الجیش) سر عسكره وسپهسالاره اطلاق اولنور رئیس العسكر معناسنه بعض نسخه‌ده رسیل العسكر عنوانده مرسوم اولمغله عسكرك طلیعه‌سی وچرقه‌جیسی دیمك اولور (وعمود البطن) انسانك كوكسنده رهابه دیدكلری دل كبی كمكدن كوبكك اشاغیجه‌سنه قدر ممتد اولان

طمره اطلاق اولنور علی قول آرقه‌یه اطلاق اولنـور که بطنك قوامی و مدار امساکیدر اساسده قول ثانی ملتزمدر وعمود الکبد برطمردرکه جکری سقی ایدر پس ماساریقا طمری اوله‌جقدر زیرا اطباء دیرلرکه اخلاط اربعه که صفرا وسودا ودم وبلغمدن عبارتدر صورت تکونی بووجه اوزره‌درکه اکل و شرب اولنان نسـنه معده‌ده بعد الهضم صافیسی اطراف معده‌ده منشعب ماساریقا تعبیر اولنان خرده طمرلر اعانه‌سیله آق جکره واصل وآنده تکرار طبخله هضم اولدقدنصکره صافیسی قان اولوب جمیع اعضایه غدا وقوت اولمق ایچون تقسیم اولنور وجکرده حین طبخده اسفله رسوب ایدن تفلی سودا اولوب اوزرنده حاصل وپخته کوپوك صفرا وآنك فوقنده خام کوپوك بلغم اولور انتهی (وعمود السـنان) یلاّنك ایکی اغزینك اورته‌سنده تومسکجه چکیلن اوزون طمره اطلاق اولنور و عمود الاذن قولغك معظم و قوامنـه اطلاق اولنور که کرتلکی اوله‌جقدر و عمود پك حراین واندوهنا که اطلاق اولنور کویاکه شدت حزنندن سـتون کبی بی عقل و جان اولوب یاخود قیام وقعوده مجالی اولمامغله بر نسـنه‌یه طیانه‌رق قیام وقعود ایدر اولدیغنه مبنی‌در تقول رأیته عمودا ای حزینا شـدید الحزن و عمود الظلیم دوه قوشنك ایاقلرندن عبارتدر عمود البئر اوزرینه چرخ وضع ایتدکلری ایکی طرفلو میلردن عبارتدر (وعمود السحر) بحر وزننده یورك طمرینه اطـلاق اولنور که وتین دیدکلریدر وعربلر اعتماد ایتدکلری وجه اوزره رأی وتدبیرلرنی تقریر وتقویم ایلمریله مصلحتك سمت راستنه سلوك ایتدیلر دیجك یرده استقاموا علی عمود رأیهم دیرلر علی وجه یعتمدون علیه معناسـنه (العمید) امیر وزننده بودخی بر قومك سید وذیشاننه دینور که امور و مصلحتلرنده صمد و مقصدلریدر (العماد) کتاب وزننده طیانه‌جق نسنه‌یه ودیرکه دینور وعمود کبی رئیس عسکره یاخود رسـیل عسکره دینور وابنیهٔ رفیعه‌یه دینور مفردی عماده‌در هابله بومعناده عماد مذکر ومؤنث اولور وعربلر فلان طویل العماد دیرلر زائرین ومسافرینه منزلی علامتلو ونشانلو اولمغله سائرلرندن متعین و ممتاز دیمکدن کنایه ایدرلر کویا که چادرینك دیرکنك اوزونلغیله خاندانلغنی اراده ایدرلر واهل اخبیه‌یه که حشم نشـینلردر اهل العماد اطلاق ایدرلر علی قول اهل العماد ابنیهٔ رفیعه اصحابیدر (العمدة) زبده وزننده (والعمدان) سلطان وزننده رئیس العسکر یاخود رسیل العسـکر معناسنه‌در عمود وعماد کبی نته‌که ذکر اولندی وعمده اعتماد اولنه‌جق شیئه دینور (العمد) حمد وزننده سقف وخیمه ودیوار مقوله‌سنه‌دیرك قومق معناسنه‌در یقال عمد السقف عمدا من الباب الثانی اذا اقامه بعماد وقصد ایلمك معناسنه‌درکه سهو وخطا مقابلیدرکه شروع ایلدیکی کاری جد ایله ملحوظ ومقصود ایلمکدن عبارتدر یقال

عمد للشیٔ اذا قصده ومرض مریضی زبون و دردناك ایلك معناسنه در یقال عمد المرض فلانا اذا اضناه واوجعه وثقلت ویرمك معناسنه‌در یقال عمده اذا فدحه و دوشورمك معناسنه در یقال عمد الشیٔ اذا اسقطه وبر کسیه عمود ایله اورمق معناسنه‌در یقال عمده اذا ضربه بالعمود وبرآدمك عمود بطننه اورمق معناسنه در یقال عمد فلانا اذاضرب عمود بطنه ومحزون ایلك معناسنه‌در یقال‌عمده اذا احزنه و تعجب معناسنه استعمال اولنور تقول انا اعمد منه ای اتعجب مترجم دیرکه ابن فارس فقه اللغه ده عربلرك اعمد من سید قتله قومه کلاملرنده اعمد کلمه‌سنك معناسی هنوز معلوم اولمدی دیمشدر مؤلفك تفسیرینه کوره تعجب معناسنه اولور ونهایه‌ده عجب معناسنه‌ده اولدیغی مصرحدر انتهی وعربلر اول ایشی بن جد ویقین جهتیله ایشلدم دیجك یرده فعلته عمدا علی عین وفعلته عمد عین دیرلر قال الشارح قال الصغانی وهذا احتراز ممن یری شبحا فیظنه صیدا فیرمیه فانه لایسمی عمد عین لانه انما تعمد صیدا علی ظنه (الاعماد) همزه‌نك کسریله بودخی سقف وخیمه مقوله‌سنك آلتنه دیرك وضعیله طوردرمق معناسنه‌در یقال اعمد السقف اذا اقامه بعماد (الانعماد) انفعال وزننده آندن مطاوعدر دیرکه آلنمق معناسنه‌در یقال اعمد الجدار فانعمد (التعمد) تفعل وزننده بودخی برایشی قصد ایلك یعنی جد وعزیمتله شروع ایلك معناسنه در یقال تعمد الشیٔ اذا قصده (العمد) فتحتینله طارلمق معناسنه‌در یقال عمد الرجل عمدا من الباب الرابع اذا غضب آنفا ابن فارسك نقل ایتدیکی کلامه نهایهٔ ابن اثیرده مصادفه اولندی مکر کلام مزبور ابو جهل ملعونك ایمش ابن مسعود حضرتلری مسفوری قتل ایدرکن تفوه ایلمش ابن اثیر تعجب معناسیله و بعضلردن غضب یاخود توجع معناسیله بیان ایلمشدر انتهی وعمد برنسنه‌یه دوام وجهیله ملازمت ایلك معناسنه‌در یقال عمد به اذا لزمه ودوه‌نك اورکجی چوق بنلمکدن ناشی طشره‌سی صاغ اوله‌رق ایچریسی دردناك اولمق معناسنه در یقال عمد البعیر اذا انفضخ داخل سنامه من الرکوب وظاهره صحیح وطپراق یغموردن پك اصلاتمق معناسنه‌در یقال عمد الثری اذا بلله المطر حتی اذا قبضت علیه تعقد لنداوته یعنی طپراق یغموردن شول درجه‌ده اصلاندی‌که آلوب صقسه‌لر طورطوب اولور وعمد دابه‌یه چوق بنمکدن ایکی قیناقلر قباروب دریلری صیرلمق معناسنه در یقال عمدت البناه من الرکوب اذا ورمتا و اختلجتا (عمدی الثری) کتف وزننده یاش طپراقلو مکان دیمکدر بونکله کثیر الاحسان اولان آدمه کنایه ایدرلر یقال فلان عمد الثری ای کثیر المعروف (المعمود والعمید) امیر وزننده (والمعمد) معظم وزننده درد عشق و محبتدن زار وزبون اولان آشفته حاله اطلاق اولنور یقال رجل معمود وعمید ومعمد اذا کان قد هده‌العشق

ومعمد آلتنه دیرك وضع اولنمش سقف وخیمه مقولەسنه وصف اولور یقال خباء معمد ای منصوب بالعماد وبرنوع قماش آلاجەسنه دینورکه نقش وزمانی اوزون اوزون عمود هیئتنده اوله یقال وشی معمد وهو ضرب منه ای علی هیئة العماد (العمد) عتل وزننده (والعمدانی) عتلانی وزننده اتلو جانلو کوجلو قوتلو کنج ایریسنه دینور مؤنثی هایلەدر یقال غلام عمد و عمدانی وجاریة عمدة وعمدانیة ای شاب ممتلئ شبابا (المعمودیة) تخفیف یا ایله نصاری طائفەسنه مخصوص بر صو اسمیدرکه یکی طوغمش چوجقلرنی اکا طالدررلر بوعمل سائر طائفەنك ختانلری منزلندەدرکه ختان آنلره موجب تطهیر اولدیغی کبی عمل مزبور دخی نصاری آیینلرنده مدار طهارتدر مترجم دیرکه معمودیه کلەسی معموذیت معربیدرکه ذال معجه ایلەدر عبرانیده طهارت معناسنەدر نصاری طائفەسنك هر کلیسا ومناسترلرنده مرمردن مبنی بر حوض اولمغله کشیش برتنها وقتده آنی صو ایله طولدروب ایچنه طوز یاخود بلسان یاخی القا ایدر تاکه تعفننه مانع اوله پس برکمسه تنصر ایلدکده بعض اعیان نصاری محضرنده کشیش بدکیش اول کمسەیی قرشوسنده اقامت واول صویه بعض انجیل آیتلرنی قرأت ایلدکدنصکره لسانلرنجه اولیوس ایله یعنی تثلیثه دائر بعض اعتقادات باطله ایله اکا امر و تنبیه اولدنخی تلقی بالقبول ایدوب بعده اول صودن اخذ ومرسومك اوزرینه ایشته بن سنی اب وابن وروح القدس اسمیله تغطیس وتطهیر ایدەیورم بونلر شاهد اولسونلر دیەرك اول صویی آنك اوزرینه صب ایلدکدنصکره برمندیل ایله مسح ایدر وچوجقلری ولادتلرینك سکزنجی کونی تغطیس ایدرلر پدر ومادرلری چوجغی آلوب کشیش حضورینه کتوررلر کشیش دخی ذکر اولنان هذیانی تقریر ایلدجه بالوکاله پدر ومادری تصدیق وقبول ایدرلر واول صویی طوز یاخود بلسان تعفندن حفظ ایلمکله عدم تعفنی کشیشك برکتنه عزو ایدرلر بو دخی ایقاد قندیل کبی شعبدۀ رهابنەدندر انتهی (وادیٔ عمد) هادیٔ جد وزننده حضرت موت ترابنده بروادی آدیدر (التعمید) تفعیل وزننده سیل صوینٔ ایرکلك ایچون اوکنی طوتمق معناسنەدر تقول عمدت السیل اذا سددت جریته بتراب ونحوه حتی یجتمع فی موضع (الاعتماد) افتعال وزننده طیانمق معناسنەدر یقال اعتمد علی الشیٔ اذا اتکأ وفلان کمسه بتون کیجه اصلا طورمیوب صباحه قدر سوروب کندی دیجك یرده اعتمد لیلته دیرلر کویاکه تمام لیلی عماد اتخاذ ایلشدر (المعمد) مکرم وزننده (والعمدان) جلبان وزننده اوزون شیئه اطلاق اولنور (غور العماد) غین معجمەنك فتحیله مکەیه قریب بنو سلیم یوردنده برموضعدر (عماد الشبی) شین معجمەنك فتحی وقصرایله مصرده برموضعدر (العمادیه) موصل شمالیسنده برقلعه آدیدر (عمود غریفه)

فين معجمه‌نك كسرى و راتك سكونيله غنى قبيله‌سى ارضنده بر طاغك آديدر (عمود المحدث) معظم وزننده محارب قبيله‌سى يوردنده برصودر (عمورسوادمه) مغربده واقع بر طاغدركه جمله طاغلردن اطولدر (عمود الحفيرة) حانك فتحيله برموضعدر (عمود البان وعمود السفح) ايكى اوزون و يوكسك طاغلردركه تپه‌لرينه انجق قوش قسمى چيقه بيلور (عمود الكود) كافك فتحى وواوك سكونيله بنو جعفر يوردنده بر صودر (العمرد) عملس وزننده اوزون شيئه دينور وقوى اولوب چتين خويلو اولان انسان و حيوانه دينور يقال رجل عمرد اى شرس الخلق قوى وخبيث موذى قورده دينور وخبيث وداهيه اولان كسيه دينور وشول صوى واصيل اولان دوه‌يه دينوركه راحله اتخاذ ايدرلر وعمرد وعلة بن شراحيل نام كسه‌نك فرسى اسميدر ومشرح ومحوس وجد وابضعه نام كسه‌لرك قزقرنداشلرى اسميدر مزبورلره سيد انام عليه السلام حضرتلرى لعن ونفرين ايلديلر (العنجد) جعفر وزننده (والعنجد) قنفذ وزننده (والعنجد) جندب وزننده قورى اوزمه دينور على قول برنوعنه ياخود سياه اولانه دينور ياخود كمتر وكوتو اولانه دينور (العنجدة) دحرجه وزننده ياش اوزم عنجد اولمق معناسنه‌در يقال عنجد العنب اذا صار عنجدا (المعنجد) اسم فاعل بنيه‌سيله طارغين وتيز مشرب آدمه دينور يقال رجل معنجد اى غضوب حديد (عنجد وعنجده) اساميدندر جوهرى بو ماده‌يى وهمندن ناشى نه ثلاثى ونه رباعى اوله‌رق ذكر ايلمامشدر لكن جوهرى عندنده ماده‌سى عقبنده مزيد ثلاثى اوله‌رق ذكر ايلمكله مؤلفك توهيمى نابجادر (العنود) قعود وزننده طوغرى يولدن صاپق معناسنه‌در يقال عند عن الطريق وعند وعند عنودا من الباب الاول والرابع والخامس اذامال وطمردن قان كسليوب متصل آقق معناسنه مستعملدر يقال عند العرق اذا سال فلم يرقأ وطوار سوريدن آيريلوب يالكزجه اوتلامق معناسنه مستعملدر يقال عندت الناقة اذا رعت وحدها وبرآدم حق بيله‌رك رد ومخالفت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال عند الرجل اذا خالف الحق ورده عارفا به اساسك بيانته كوره بومعنايه موضوعدر ماعداسى بوندن متفرعدر (الاعناد) همزه‌نك كسريله بودخى طمردن قان ديكميوب متصل آقق معناسنه‌در يقال اعند العرق بمعنى عند وبيدر پى قوصمق معناسنه‌در يقال اعند فى قيئه اذا اتبع بعضه بعضا وبرآدمه موافقت جهتيله معارضه ايلمك معناسنه‌دركه انك ايشلديكى كبى ايشلمكدن عبارتدر مبارات دخى بو معنايه‌در يقال اعند فلانا اذا عارضه بالوفاق ومخالفت جهتيله‌ده معارضه ايتمك معناسنه اولمغله ضد اولور يقال اعند فلانا اذا عارضه بالخلاف مصباحده بو معانده عنوانيله مرسومدر (العنيد) امير وزننده (والعاند) شول كسه‌دركه حق بيله‌رك خلافنى ايشلر اوله

ترکیده اونکو تعبیر اولنور کفر عناد بوندندر وعاند دائما یولدن صپان دوه یه اطلاق اولنور جمعی عند کلور رکع وزننده (المعاندة) مفاعله وزننده مفارقت ومجانبت معناسنه‌در یقال عانده اذا فارقه وجانبه ومعانده وعناد بر آدمه مخالفتله معارضه ایلمك معناسنه‌در یقال عانده معاندة وعنادا اذا عارضه بالخلاف وبر شیئه ملازمت ایلمك معناسنه در یقال غانده اذا لازمه (عند) عینك حرکات ثلاثی ونونك سکونی ودالك فتحیله بر اسمدرکه مکان قرب وحضوره دلالت ایدر حسی وکرك معنوی اولسون ترکیده آندن قتنده ایله وفارسیده نزد ایله تعبیر اولنور وبو ظرف غیر متمکندر مقتضای اضافت اوزره زمانی اولور واکا حروف جاره‌دن انجق من حرفی داخل اولور تقول جئت عند طلوع الشمس وجئت من عنده وکاه اولورکه ظرف اولمیه‌رق استعمال اولنور یقال عندی کذا فیقال ولك عند بالرفع وکاه اولورکه انکله قلب ومعقول اراده اولنور یعنی کاهجه حضور قلبی‌یه دلالت ایدرکه اعتقاد معناسنه استعمال اولنور تقول عندی کذا ای فی قلبی واعتقادی کذا وکاهجه معقولده یعنی حضور حسی‌یه ظرف اولدیغی کبی حضور معنوی‌یه‌ده ظرف اولور یقال عنده خیرا وشر وکاه اولورکه انکله اغرا اولنور یعنی اسم فعل امر اولور اغرا وتخصیص معناسنه تقول عندك زیدا ای خذه ولا تقل الی عنده والی لدنه یعنی بو ایکی کلمه‌یه وجه مسرود اوزره من حرفی مخصوص اولمغله الی حرفیله لحن وخطادر حریری درة الغواصده بو وجه اوزره تحقیق ایلشدرکه عند کلمه‌سنه حروف جاره‌دن همان من حرفی داخل اولور زیرا من ام حروف جاره‌در وهر بابك ام واصلی اولان کلمه ایچون مخصوص مزیت وامتیاز اولدیغی درکاردر نته که مکسور اولان ان کلمه‌سنك خبرینه لام دخولیله ممتاز اولوب وافعال ناقصه‌دن کان کلمه‌سنك خبری فعل ماضی اولمغله متعین ولدی وعند کلمه‌سی ملك وحکم وفضل واحسان معنالرینه‌ده استعمال اولنور انتهی وعند کلمه‌سی کذلك عینك حرکات ثلاثیله ناحیه معناسنه‌در (العند) فتحتینله جانب معناسنه‌در یقال جاء من عنده ای من جانبه (العنود) صبور وزننده یغموری چوق بلوده اطلاق اولنور یقال سحابة عنود ای کثیرة المطر وشول قار اوقنه اطلاق اولنورکه سائر اوقلرك جهتلرینه مغایر نصیبلو ظهور ایلیه (العنداْوة) همزه بابنده ذکر اولندی (العندد) جندب وزننده (والعندد) قنفذ وزننده چاره معناسنه درکه آندن خلو وافتراق ممکن دکلدر تقول مالی عنه عندد وعندد ای بدوافتراق وعندد جندب وزننده حیله ومحیص معناسنه‌در تقول لیس لی فیه عندد ای حیلة ومحیص وقدیم معناسنه‌درکه چوقدن انکی شیئه دینور یقال شئ عندد ای قدیم (المعلندد) اسم مفعول بنیه‌سیله بودخی چاره معناسنه‌در تقول مالی عنه معلندد ای بدوخلو

وطريق وسبيل معناسنه‌در تقول مالی اليه معلندد ای سبيل (المعلندد) اسم فاعل
بنيه‌سيله صو واوتلاق اثری اولميان قير اراضي‌يه دينور (الاستعناد) قیْ وغثيان
غلبه ايلمك معناسنه‌در يقال استعنده القیْ اذا غلب عليه وسركش دوه وآت
مقوله‌سی يولاری وباغی اسليوب زورلمق معناسنه‌در يقال استعند البعير والفرس
اذا غلبا على الزمام والرسن وخلق اراسنه كيروب دكنكله هركسه چالوب
اورشدرمق معناسنه‌در يقال استعند عصاه اذا ضرب بها فی الناس وبركسه حيا
ايتمكسزين ناس اراسنده زنا ايلمك معناسنه‌در يقال استعند الذكر اذا زنى به فيهم
ذوی العقول اولان بونی ارتكاب ايلامكله آلته اسناد اولندی واستعناد طلومی
برطرفه اكوب ايچنده اولان شيئی آغزندن ايچمك معناسنه‌در يقال استعند السقا
اذا اختنثه فشرب من فيه وقصدو آهنك ايلمك معناسنه‌در يقال استعند فلانا اذا
قصده (عناد وعناده) عينلرك فتحيله اسماء رجالدندر (عنده) حمزه وزننده بنو
مهره‌دن برخاتوندر علقمة بن سلمه‌نك والده‌سيدر (العويند) دريهم وزننده بنو
خديج جماعتنه مخصوص برقريه‌در وبنو عمرو بن كلاب وبنو نمير جماعتلرينه مخصوص
برصودر (عنقود) زنبور وزننده بر اكوزك عليدر وصالقم معناسنه اولان عنقود
عقد ماده‌سنده ذكر اولندی مؤلف بونكله اولك خماسی وثانينك مزيد ثلاثی
اولديغنه اشارت ايلمشدر (العنكد) جعفر وزننده بك نسنه‌يه دينور واحمق كمسيه
دينور يقال رجل عنكد ای احمق (العود والعودة) عينلرك فتحيله (والمعاد)
ميمك فتحيله كيرو دونمك رجوع معناسنه‌در يقال عاد اليه يعود عودا وعودة ومعادا
اذا رجع مؤلفك بصائرده بيانـه كوره منصرف اولديغی نسنه‌يه‌ينه رجوع ايلمك
معناسنه موضوعدر واول بالذات يابالقول ياخود بالعزيمة اولور واشبو [او لتعودن
فی ملتنا] الاية كريمه‌سی لتصيرن الى ملتنا عبارتيله تفسير ايلمشدر زيرا عربلر عاد
على من فلان مكروه ديرلر صارمنه الى معناسنه وبومجاز كونی اولور لكن بيضاوی
تغليبه حمل ايلمشدر كه جماعت واحد اوزره مغلبدر حضرت شعيب ايله قومی
مخاطب اولمشدر انتهى وعود صرف وتحويل ايلمك معناسنه‌در يقال عاده اذا صرفه
ورد ايلمك معناسنه‌در يقال عاد السائل اذا رده وعود وعياد وعياده عينلرك كسريله
خسته خاطرنی صورمغه وارمق معناسنه‌در مرة بعد اخری وارلديغيچون يقال
عاد المريض عودا وعيادا وعيادة اذا زاره وعود عائد لفظندن جمع اولور صحب
وصاحب كبی وعود برنسنه‌يی نوبت بنوبت ايشلمك معناسنه‌در كه عادت ايدنمك
تعبير اولنور يقال عاد الشیْ اذا انتابه ای صيره عادة وبرايشه ايكنجی دفعه‌ده
بشلمق معناسنه‌دركه تكرار ايلمك تعبير اولنور يقال عاده اذا بدأه ثانيا قال الشارح
ومنه ★ بدأتم فاحسنتم فاثنيت جاهدا ★ فان عدتم اثنيت والعود احمد ★ وعودقوجه

دوه‌یه وقوجه قیونه اطلاق اولنور کندیلرك عمل وسیره معاودتلری یاخود کندیلره سنینك معاودتی اعتبارینه مبنیدر بونك جمعی عیده وعوده کلور فیله وزنلرنده یاء کسره مجاورتنه مبنیدر وعود قدیم اولان یوله اطلاق اولنور معاودهٔ سلاك اعتباریله وبونلر وصف بالمصدردر یقال اخذ عود الطریق ای قدیمها وعود ابی بن خلف وابور بیعة بن ذهل نام کسه‌لرك فرسلری اسمیدر وعود سیادت قدیمه‌یه اطلاق اولنور اباعن جد خاندان قدیم اولمقدن عبارتدر ناسك خانمانلرینه معاودتلری یاخود سیادتك نسللرینه معاودتی اعتباریله‌در یقال له عود السود ای قدیمه وعربلر برکسه کتدیکی یردن قطعا فصل وتراخی ایتمکسزین همان ایزی اوزره عودت ایلسه رجع عودا علی بدء ورجع عوده علی بدئه دیرلر وبونلر عائدا تأویلنده‌در نته که وحده متوحدا سبکنده‌در وکتدیکك یرده مکث ایتمیوب ینه عودت ایدرسن دیه‌جك یرده‌لك العود والعواد بالضم والعودة دیرلر وفی المثل ★ زاحم بعود اودفع ★ ای استعن علی حربك بالمشایخ انکمل عودوجه مذکور اوزره یاشلو دوه‌یه دینمکله بوراده مراد سالخورده آدملردر انلر تجربه کار وامور دیده اولملریله محاربه خصوصنده کامل پیرلرك رأی وتدبیرلرندن استعانتده مزاحمه واهتمام ایله یاخود محاربه قیدندن فراغت ایله دیمکدر ★ کارها راست کند مردم دانا بسخن ★ که بصد لشکر جرار میسر نشود ★ (العیاد) کتاب وزننده عیادهٔ مریض معناسنه‌در که ذکر اولندی وعود کبی برایشه دفعهٔ ثانیه‌ده یعنی تکرار بشلق معناسنه‌در یقال عاد الشیء عودا وعیادا اذا بدأ ثانیا (العواده) عینك ضمیله بودخی عیادهٔ مریض معناسنه مصدردر وعود ورجوع معناسنه‌در وجماعت طعامدن فارغ اولدقدنصکره برآدمه مخصصا اعاده اولنان طعامه اطلاق اولنور مثلا طعام عقبنده وارد اولان مهمانه خاصة اعاده اولنان طعام کبی یقال جاءله بالعوادة وهی ما اعید علی الرجل من طعام یخص به بعد مایفرغ القوم (العواد) قطاع وزننده (والعود) رکع وزننده عود کبی بونلرده عائدك جمعیدر که خسته‌یه عیادت ایدنلردر (المعود) مقول وزننده (والمعوود) اصلی اوزره عیاده‌سنه کلدکلری خسته‌یه دینور (الاعتیاد) افتعال وزننده برنسنه‌یی عادت ایدنمك معناسنه‌در یقال اعتاد الشیء اذا انتابه ای صیره عادتا لنفسه (العود) عینك ضمیله خشب معناسنه‌در که شجردن کسلمش اغاجدر برنده ینه عودت ایده‌جکی اعتباریله‌در جمعی عیدان کلور واعواد کلور وبومناسبتله خاصة لاغوته دیدکلری سازه اطلاق اولنمشدر کذلك تبخیر ایلدکلری عود اغاجنه اطلاق اولنمشدر ودل دبنده اولان کمکه اطلاق اولنور (العواد) شداد وزننده لاغوته چلان سازنده‌یه دینور (العودان) تثنیه بنیه‌سیله سید الانام علیه السلام حضرتلرینك منبر منور وعصای مکرملرینه اطلاق اولنور

(ام العواد) عينك ضميله اشكنبه اوجنده شيردان ديدكارى نسنه‌نك كنيه‌سيدر
(عاد) صار معناسنه‌دركه افعال ناقصه‌دندر يقال عاد كذا اى صار مترجم ديركه
بومجاز كونى اولوب بعده افعال ناقصه جمله‌سنه الحاق ايلمديلر رجع وزارمعناسنه
اولورسه فعل تام اولور (عاد) داد وزننده برقبيله اسميدر كه هود عليه السلام
قوميدر پدرلرى اسميله مسمادر قوم وقبيله تأويليله منصرف وغير منصرف اولور
وعاد خلق معناسنه استعمال اولنور تقول مادرى اى عاد هو اى اى خلق عاد
بوراده غير منصرفدر (العادى) ياى نسبتله قديم شيئه اطلاق اولنور كويا كه‌عاد
قومنه منسوبدر بئر عاديه بوندندر كه صكره‌دن حفر اولنميوب قديمدن قلان قويى
اوله‌جقدر (العيد) عينك كسريله برآدمه معتاد ومألوف اولان شيئه دينوركه
كيدر كيدربنه كلور هم ومرض وحزن وساٸر حالات كبى وجعيت ناس اولان يوم
معروفه دينوركه بيرام تعبير اولنور اولنور سنه‌ده ايكى كره ايدر زبرى بعدالصوم
عرفه‌سى عرفيـدر وبرى اضحيه‌در كه عرفه‌سى شرعيدر عودتدن ياخود عادتدن
مأخوذدر شارحك بيانته كوره جمعى اعياددر خشب معناسنه اولان عودك جمعنه
ملتبس اولماق ايچون يايه ابدال اولندى وعيد طاغ اشجارندن برشجر آديدر وبر
معروف اركك دوه‌نك اسميدر نجائب عيديه آنك نسلندندر ياخود عيدى بن ندغى
بن مهرة بن جبدان ياخود عاد بن عاد ياخود عادى بن عادى نام كسيه ياخود بنو
عيد بن آلامرى جماعتنه منسوبلردر (التعييد) تفعيل وزننده بيرام ايلك معناسنه‌در
يقال عيد القوم اذاشهدوا العيد (العيدان) عينك فتحيله اوزون خرما اغاجلرينه
دينـور مفردى عيدانه‌در رسـول انام عليه السلام حضرتلرينك كيجه‌لر اوردك
مثابه‌سـنده قوللندقلرى چناق اول نوع اغاجدن ايدى وعيدان برموضع آديدر
وبررجل اسميدر (المعاد) ميمك فتحيله مصدردر كه ذكر اولندى ومعاد اسم مكان
اولور عالم آخرته اطلاق اولنوركه مرجع ومصيردر وحج شريفه ومكۀ مكرمه‌يه
وجنت اعلايه اطلاق اولنـور وبكليهما فسر قوله تعالى [ان الذى فرض عليك
القرآن لرادك الى معاد] اصل معاد عودت اولنه‌جق مكانه دينور مرجع معناسنه
ووارلـه‌جق يره دينور كه صيرورتدندر مصير معناسـنه (العائدة) فائده وزننده
معروف واحسانه وصله وعطيه‌يه اطلاق اولنور وعطف وشفقته اطلاق اولنور
ومنه يقال فلان كثير العائدة اى المعروف والصلة والعطف وفائده ومنفعت معناسنه
مستعملدر ومنه يقال هذا اعود عليك اى انفع (التعويد) عواده ديدكارى طعام
مذكورى اكل ايلك معناسنه‌در يقال عود الرجل اذا اكل العوادة وبرآدمه بر
نسنه‌يى معتاد ايتدرمك معناسنه‌در يقال عوده اياه اذا جعله يعتاده ودوه‌قوجه‌مق
معناسنه‌در يقال عود البعير اذا صار عودا (العادة) دأب وديدن معناسنه‌در كه

اولمش منزله دینور تسمیه بالمصدردر وبهار موسمنده اول یاغان یغموره دینور وشول یغموره دینورکه بریغموردن صکره یاغوب اولکی یغمورك آخرنك طوبتنه بونك اولی ادراك ایتمش اوله وزمان وهنکام معناسنه در تقول کان ذلك فی عهد شبابی وفی عهد فلان ای فی زمانه ووفاء وانجاز معناسنه در یقال عهد وعده اذا وفاه وخدای متعالی برلمك توحید معناسنه در ومنه قوله تعالی [الامن اتخذ عند الرحمن عهدا] وهو توحید الله تعالی وعهد ضمان وکفالت معناسنه در تقول عهد الی فلان فی کذا اذا ضمن (المعاهدة) مفاعله وزننده برکسه ایله عهد و پیمان ایلمك معناسنه در ومنه قوله تعالی [واوفوا بعهد الله اذا عاهدتم] الایه (المعهد) مقعد وزننده مکان عهددر شارح دیرکه مطلقا محضر و مشهد ناس اولان محلده اطلاق اولنور (العهدة) عینك فتحیله (والعهدة) عینك کسریله (والعهاد) کتاب وزننده بونلرده اول بهار یغمورینه دینور (المعهود) اول بهار یغموری یاغمش مکانه دینور یقال عهد المکان علی بناء المجهول فهو معهود ای مطر باول مطر الوسمی (العهیدی) عینك ضمی وهاء مشدده نك فتحیله سمیهی وزننده (والعهدان) عمران وزننده بونلرده ضمان وکفالت معناسنه اسملردر (التعهد) تفعل وزننده (والتعاهد) تفاعل وزننده (والاعتهاد) افتعال وزننده برنسنه نك محافظه سنی درعهدة التزام ایلمکه اصلا آندن غفلت اوزره اولمیوب دائما احوالنی تفقد ومحافظه سنی تجدید وتأکید ایدرك کوروب کوزتمك معناسنه در یقال تعهده وتعاهده واعتهده اذا تفقده واحدث العهد به شارح دیرکه بومطر بعد مطر معناسنه اولان عهد ماده سندن مأخوذدر ویقال تعهد ضیعته وتعاهدها و اعتهدها اذا تحفظ بهما وجدد العهد بها (العهدة) عمده وزننده عهد وامان تحریر اولنمش صحیفه یه دینورکه عهد نامه تعبیر اولنور کذلك بیع وشرا ماده سی محرر اولان ورقه دینور حجت وتمسك کبی وخط وکتابتده اولان ضعف وردائت حالتنه دینور یقال فی خطه عهدة ای ضعف کذلك عقل وادراکده اولان ضعف و نقصانه دینور یقال فی عقله عهدة ای ضعف وعهده مقام نفیده رجعت معناسنه مستعملدر تقول لاعهدة لی ای لارجعة وعهده برکونه کفالته اطلاق اولنورکه اوزرینه آلمق وبوینه آتمق تعبیر اولنور کفالت عادیه در مثلا تقول عهدته علی فلان ای ما ادرك فیه من درك فاصلاحه علیه (الاستعهاد) برکسه دن درعهده ایلدیکی برشیئك یابر امرك رویت ومحافظه مقوله سی حالاتنی اتمام ورعایت ضمننده دلخواهی اوزره شرط آلوب موجبنجه وثیقه تحریر ایلمك معناسنه در یقال استعهد من صاحبه اذا اشترط علیه عهدة وبرکسیه کندی طرفندن هر وجهله مأمون اولمق ایچون برآخر آدمی ضامن وکفیل ایلمك معناسنه در یقال استعهد فلانا من نفسه اذا ضمنه حوادث نفسه (العهد) کتف

وزننده امور وولاياتى متعهد اولان آدمه دينوركه پادشاه ووالى اوله جقدر يقال هو عهد وهو من يتعاهد الامور والولايات (العهيد) امير وزننده بركسه ايله عهد و پيمان ايدن كشى يه دينور معاهد معناسنه احدهما آخرك عهيديدر يقال هو عهيد اى معاهد وروزكار چكورمش قديم وعتيق نسنه يه دينور يقال شئ عهيد اى قديم عتيق (بنو عهاده) ثمامه وزننده بربطن در (الاعهاد) همزه نك كسريله برآدمى وسوسه واندیشه ايلديكى ماده دن تأمين وتبرئه ايلمك معناسنه در تقول اناعهدك من اباق هذالعبد اى ابرئك واؤمنك وبركسيه برنسنه ضمننده كفيل اولمق معناسنه در تقول اناعهدك من هذا الامر اى اكفلك (المعهدة) معظمه وزننده نفضه اصابت ايتمش اولان يره دينور ونفضه عمده وزننده يغموره دينوركه بريرك بعضنه اصابت ايدوب وبعضنه اصابت ايلامش اوله يقال ارض معهدة اذا صارت قد اصابتها النفضة من المطر (العيدانة) عينك فتحيله پك اوزون اولان خرما اغاجنه دينور وبو واوى ويائيدر نته كه ذكر اولندى جمع جنسى عيدان در

﴿ فصل الغين المعجمة ﴾ (الغدة) غينك ضمى ودالك تشديديله (والغدد) صرد وزننده كوده ده يعنى درى ايله ات بيننده حادث اولان هريومرجه عقده يه دينور اطراف شحم اولور بز تعبير اولنور كتب طبيه ده مشروح اولديغى اوزره بعضا قولق آردنده وقولتقلرده وقاسقلرده تحدث ايدر وبونلره اورام مغابن اطلاق اولنور اما خلق ايجندن قولق آردنده اولانه شديد ايسه باشدن انمه ويازمه وقولتقلرده اولانه كوپك ممه سى وقاسقلرده اولانه خيارجق تعبير ايدرلر بونلر اسى ورملردر ماده نك اول موضعه بحران طريقيله انصبابدن ويابعض اعضاء رئيسه نك اول موضعه دفعندن نشئت ايدر بونلرده وجع اولور مؤلفك تعريفى وجعى اولميان عقده دركه بز تعبير اولنور اكثرى بدنك بريرنده برچبان ظهور ايلسه بحرانندن اورالرده اويلجه عقده پيدا اولور پس اورام مرقومه يه غده تعبير عرفيدر انتهى وغده هرسكير ارالغنده سخت وصلب قطعه يه دينورجمى غدد كلور صرد وزننده وغده وغدد فتحتينله دوه قسمنك طاغونه دينور على قول غده همان دوه نك قارننده حادث اولور كردنه وپاچه لرينه سرايت ايلدكده هلاك اولور جمى غداد كلور غينك كسريله وغده اور ويومرى ديدكلرى بيوك عقده يه دينوركه بيونك وبوغازك خارجنده تحدث ايدر سلعه دخى ديرلر ودوه نك اورجكيله آلتنده اولان شحمنه دينور وبربلوك ماله يعنى دواب ومواشى يه اطلاق اولنور جمى غدائد كلور (الغد) مد وزننده (والاغداد) (والتغديد) دوه غده چقرمق معناسنه در يقال غد البعير على بناء المجهول واغد واغد على المعلوم والمجهول وغدد على المجهول فهو مغدود وغاد ومغد او يقال مغدود اذا صار ذاغدة واغداد طارلق

معناسنه‌در يقال اغد عليه اذا غضب اساسده بو مجاز اوله‌رق اذا انتفخ من الغضب
كانه بعيربه غده عبارتيله مرسومدر واغداد برآدمك دوه‌سى غده چيقرمق معناسنه‌در
يقال اغد القوم اذا غدت ابلهم وتغديد برآدم كندى حصه و نصيبنى آلمق معناسنه‌در
يقال غدد فلان تغديدا اذا اخذ نصيبه وبو معناى آتيدن مأخوذدر (الغداد)
(والغداد) غينك كسريله انصباء معناسنه‌دركه نصيبك جمعيدر بونلركده مفردلرى
غده‌در (المغداد) ميمك كسريله مبالغه‌در چوق چوق طاريلور اولان ياخود
دائمى الغضب اولان آدمه دينور مذكر ومؤنثه وصف اولور يقال رجل وامرأة
مغداد اى كثير الغضب اودابه (غداود) غينك ضمى وواوك فتحيله سمرقندده
برمحله‌در (الغرد) فتحتينله بلند آواز ودلكش الحانله نغمات ايلمك معناسنه‌در
وبو اكثرى قوش قسمنده مستعملدر يقال غرد الطائر غردا من الباب الرابع اذا
رفع صوته وطرب به وغرد برنوع مناره دينور غرده كبى كما سيذكر (التغريد)
(والاغراد) (والتغرد) بونلرده غرد معناسنه‌در يقال غرد الطائر واغرد وتغرد
بمعنى غرد (الغرد) غينك كسريله جلف وزننده (والغرد) كتف وزننده (والمغرد)
محدث وزننده (والغريد) سكيت وزننده آواز بلند والحان دلپسند ايله نغمات
ايدن قوشه وخواننده‌يه دينور (الاستغراد) نغمه وترانه ايلمسنى ايستمك معناسنه‌در
ومنه يقال استغرد الروض الذباب اذا دعاه بنعمة اى بنضارته الى ان يغرد (الغرد)
فرد وزننده ساز لقدن اولان اوه دينور تركمان اوى كبى خص دخى دينور وغرد
عباسيه دن متوكل خليفه‌نك سر من رأى قصبه‌سنده برسراى دلاراسى اسميدر
(وغرد) (وغرد) فتحتينله (وغرده) (وغرد) غينلرك كسريله (وغراد)(وغراده)
غينلرك فتحيله (والمغرود) ميمك ضميله برنوع منتار اسميدركه كوچك نوعى
اوله‌جقدر اوللرك جمعى غرده كلور عنبه وزننده وغراد كلور غينك كسريله
ومغرودك جمعى مغاريدكلور (المغروداء) ميمك فتحيله ذكر اولنان منتارى چوق
يره دينور يقال ارض مغروداء اى كثيرة المغاريد (الاغرنداء) اسلنقاء وزننده
بركمسيه شتم وضرب وقهر ايله غلبه واستيلا ايدوب اكا حواله وشركير اولمق
معناسنه‌در يقال اغرنداه وعليه اذا علاه بالشتم والضرب والقهر وغلبه (الغرقد)
فرقد وزننده برنوع بيوك شجر على قول عوسج يعنى سنجان تيكنى ديدكلرى
شجرك بيوكنه دينور مفردى غرقده‌در هايله وآنكله تسميه ايدرلر وبقيع الغرقد كه
مدينهٔ منوره مقبره سيدر فى الاصل شجر مزبورك منبتى اواغله اكا مضاف اولمشدر
وغرقد بورطه نك ايچيله قبوغى بيننده اولان انجه وآق زاره دينور (الغزيد)
غينك كسرى وزاى معجمه‌نك سكونيله جذيم وزننده ايرى سملو وشديد الصوت
معناسنه‌در على قول بوغريد مصحفيدركه سكيت وزننده‌در غرد ماده سنده آنفا

بيان

بيان اولندى وغزيد تروتازه اولان نباته دينور ياخود بومعناده راى مهمله ايلهدر (المتغلد) متقلد وزننده يللمش عتيق آغويه دينور كه تناول ايدنى على الفور هلاك ايدر اوله يقال سم متغلد اى متعتق غير ملبث لصاحبه (الغمد) غينك كسريله قلجك قننه دينور جفن السيف معناسنه جمعى اغماد كلور وغمود كلور (الغمدان) ضمتينله وذالك تشديديله غمد معناسنهدر (الغمد) حمد وزننده قلجى قننه قومق معناسنهدر يقال غمد السيف غمدا من الباب الثانى والاول اذا جعله فى الغمد (الاغماد) همزهنك كسريله غمد معناسنهدر يقال غمد السيف بمعنى غمده واشياء متعددهيى برى برينك ايچنه صوقشدرمق معناسنه مستعملدر كويا كه برى برينه غمد ايدر يقال اغمد الاشياء اذا ادخل بعضها فى بعض (الغمود) قعود وزننده عرفط ديدكلرى اغاجك ييراقلرى وافر وفراوان اولمق معناسنهدر شويله كه وفرتندن تيكنلرى كورنمز اوله يقال غمد العرفط غمودا من الباب الاول اذا استوفرت خصلته ورقا حتى لايرى شوكها وقويينك صويى چكيلوب كورنمز اولمق معناسنهدر يقال غمدت الركية اذا ذهب ماؤها (الغمد) فتحتينله قويينك صويى چوغالمق على قول آزالمق معناسنه اولمغله ضد اولور يقال غمدت البئر غمدا من الباب الرابع اذا كثر ماؤها اوقل لكن بوقولينه مبنى اولمغله ضديتى غير معقولدر (التغمد) تفعل وزننده قلجى قينه صوقق معناسنهدر بوعلاقه ايله برشيئى برنسنه ايله بوريوب ستر ايلمك معناسنه مستعملدر ومنه يقال تغمد الله برحمته غمره بها ويقال تغمد فلانا اذا سترما كان منه يعنى فلاندن صادر اولان زلاتى ستر وتغطيه ايلدى وتغمد قابى طولدرمق معناسنه مستعملدر يقال تغمد الاناء اذا ملأه (التغميد) تفعيل وزننده بودخى ستر ايلمك معناسنه مستعملدر يقال غمد فلانا اذا سترما كان منه (الاغتماد) افتعال وزننده قلج قينه كيرمك معناسنهدر بومناسبتله برآدم كيجهيه داخل اولمق معناسنه مستعملدر يقال اغتمد الليل اذا دخل فيه (برك الغماد) بانك فتحى وكسرى وغينك حركات ثلاثيله برموضع آديدر غينك فتحى امام فراء حكايتيدر على قول بومعمورهٔ ارضك منتهاسنده واقعدر قول اخيرى ابن عليم باهر نام كتابنده ثبت ايلدى (غمدان) عثمان وزننده يمنده صنعاء شهرنده برقصر عالى اسميدر ملوك يمندن يشرح بناكرده سيدر عجايب دهردن معدود در درت وجهى مشتملدركه قرمزى وبياض وصارى ويشل ايدى درونندهيدى تاوانلو برقصر دخى وار ايدى كه هر ايكى تاوانك ارالغى قرقر ذراع ايدى حضرت عثمان زمان خلافتلرنده هدم ايتدردى (الغامدة) اوزرى طپراقله قپانوب اورتلمش قويىيه اطلاق اولنور وبوعيشهٔ راضيه قبيلندندر يقال بئر غامدة اى مندفنة واشيا ايله طوبطولوكمىيه وصف اولور غامد وآمد دخى دينور يقال سفينة غامدة وغامد وآمد اى مشحونة وغامد

برقبیله پدرینك اسمیدر غامد یون دیدکلری جماعت اکا منسوبلردر علی قول غامد مزبورك لقبیدر اسمی عمر بن عبد الله ایدی قومی بیننده برامر عظیمی اصلاحله ستر ایلمسی باعث تلقیبدر (الغماريد) غینك فتحیله مغاريد معناسـنه در که غرد ماده سنده ذکر اولندی غرود مفردیدر زنبورکبی (غنجده) قنفذه وزننده اصحابدن رافع بن حارثك والده سی اسمیدر وبونده غنجره وجیم بدلی عنتره دخی دینورکه بومهمله‌در (الغیـد) فتحتینله بیون برطرفه نهال تازه کبی میلانلو اولوب یانلر ترونرم ونازك اولمق معناسنه‌درکه آهو ومحبوب دلجو صفتلریدر یقال غید الغلام غیدا من الباب الرابع اذا مال عنقه ولانت اعطافه (الغیداء) حمراء وزنـنـده نرم ونزاکتندن نهال تازه کبی هرطرفه تمایل ایده‌رك یورر اولان محبـوبه‌یه دینور یقال جارية غیداء ای متثنية لینا (التغاید) تفاعل وزننده هرطرفه تمایل ایدرك یوریمك معناسنه‌در یقال تغايدت المرأة فی‌مشیته اذا تمایلت وتثنت لینا (الاغید) احمر وزننده ملایمتندن برطرفه میلان ایدن تروتازه نباته اطلاق اولنـور ونباتی چوق یره دینور وشول کمسیه دینورکه اوتوردیغی یرده اویقویه وارمغـله بیونی برجانبه میلان ایلمش اوله (غیدان) میدان وزننده یمنده برموضعدر وغیـدان الشباب جوانلغك اول هنکامنه دینور تقول فعلته فی‌غیدان شبابی ای اوله (الغادة) ساده وزنـنـده شول محبوبه دینورکه تروتازه ونازك اولمغله نهال نورسـته کبی هرطرفه تمایل ایده‌رك یورر اوله یقال امرأة غادة ای ناعمة لینة بينة الغید وتروتازه فدانه دینور وبرموضع آدیدر (غید غید) غینلرك کسریله مکررا برکسـه‌یی پك عجله ایلك بابنده تکلم ایدرلر یقولون غید غید ای اعجل وجـه مذکور اوزره میلان معناسندن مأخوذدر

﴿فصل الفاء﴾ (الفؤاد) غراب وزننده یورکه دینور قلب معناسنه وبومذکردر جمعی افئده کلور علی قول فؤاد مری‌یه یعنی قزل اویکنه متعلق اولان نسنه‌لره دینور جکر وریه ویورك کبی وبوندن فانك فتحی وواو ابدالده لغتدر لکن غریبدر وفؤاد تحرق وتوقد معناسنه اولان تفؤد آتیدن مأخوذدر مؤلفك بصائرده بیاننه کوره قلبه فؤاد اطلاقی تفود اعتبارینه مبنی‌در وعند البعض قلب اخص‌درنته‌که ذکر اولندی ومنه قوله علیه السلام [اتاکم اهل الیمن هم ارق قلوبا والین افئدة] اشبو حدیث بیاننده ابن اثیر قلب ایله تفسیر ایلمشـدر وعند البعض فؤاد وسط قلب یاخود غشاء قلب ایله اولدیغنی رسم ایلمشدر وعند المحققین قلب که اصل جانب ایسرده مودع صنوبری الشکل جسمانیدن عبارتدر ترکیده یورك دینـور اکا متعلق اولان لطیفهٔ ربانی‌یه که محل اسراردر فؤاد دینور ترکیده اکا کوکل تعبیر اولنور انتهی (الفاد) فانك فتحی وهمزه‌نك سکونیله اتمکی پشمك ایچـون

كوله كويمك معناسنه‌در يقال فأد الخبز فأدا من الباب الثالث اذا جعله فى الملة
واتى آتش ايچره كباب وبريان ايلمك معناسنه‌در يقال فأد اللحم فى النار اذا شواه
وبركمسه‌نك يوركنه اورمق وكوكلنه طوقنمق معناسنه‌در يقال فأد زيدا اذا اصاب
فؤاده وخوف برآدمى جبان ايلمك معناسنه‌دركه برنسنه‌دن خوف ايلمكله من بعد
اولمقوله نسنه‌لردن قورقر اولور يقال فأد الخوف فلانا اذا جبنه (الافتئاد) افتعال
وزننده بودخى اتى آتش ايچره كباب ايلمك معناسنه‌در يقال افتأد اللحم فى النار
اذا شواه و آتش ياقمق معناسنه‌در يقال افتأد القوم اذا اوقدوا نارا (الافؤود)
همزه‌نك ضميله الخوص وزننده اسى كولده پشمش اتمكه دينور وكولده اتمك
پشورمك ايچون يابدقلرى اوجاغه دينور (المفتأد) اسم مفعول بنيه‌سنده بودخى
كولده پشمش اتمكه دينور (المفأد) منبر وزننده (والمفأد) مصباح وزننده
(والمفأدة) مكنسه وزننده كباب شيشنه دينور واوجاق قارشديره‌جق كوسكويه
دينور جمعى مفائد كلور (الفئيد) فريد وزننده آتشه اطلاق اولنور كباب
پشورديكى مناسبتله وكباب اولمش اته وكولده پشمش اتمكه دينور كه بونلر ده
بمعنى مفعولدر ويوركسز جبان آدمه‌دينور (المفؤد) مفقود وزننده فئيد ايله ايكى
معناى اخيرده مرادفدر ويوركنده دردى اولان آدمه ياخود دردلو يوركه دينور
يقال فئد الرجل والفؤاد على المجهول اذا شكاه اووجع فهو مفؤد (التفؤد) تفعل
وزننده آتش يانوب علولنمك معناسنه‌در يقال تفأدت النار اذا تحرق وتوقد ذكر
اولنان فؤاد بوندن مأخوذدر (الفأد) فتحتينله بودخى بركمسه يوركندن دردلو اولمق
ياخود يورك آغريمق معناسنه‌در يقال فئد الرجل او الفؤاد فأدا من الباب الرابع اذا
شكا فؤاده او وجع (الفئائيد) ثائين مثلثين ايله برى برى اوزرينه قات قات يغلمش
آق بلود پاره‌لرينه دينور واثواب آستر‌لرينه دينور بطائن ثياب معناسنه مؤلف
مفردلرينه تعرض ايلمامشدر ظاهرا فساددر ياخود تعاشيب قبيلندندر (التفئيد) تفعيل
وزننده جامه‌يى آسترلمق معناسنه‌در يقال فئد درعه اذا بطنه (الفثافيد) ايكنجيده
فايله فثائيد معناسنه‌در نته‌كه ثفافيد دخى بومعنايه‌در (الفديد) فانك فتحيله بلند آواز
ايله ياخود قتى آواز ايله حيقرمق على قول قيون سوريسى سكردركن آياقلرى سسلنمك
ياخود قيونلر چوبانلر ايله بيله‌جه سكردركن آياقلرى سسلنمك ياخود حفيف كبى سسلنمك
معناسنه‌در وحفيف حاى مهمله ايله قوش اوچاركن قنادلرندن ظهور ايدن سسه
دينور يقال فد الرجل فديدا من الباب الثانى اذا رفع صوته او صات شديدا او
هو صوت عدو الشاء او صوت عدوها مع رعاتها وحداتها او صوت كالحفيف
وفديد سكرتمك معناسنه‌در يقال فد الرجل اذا عدا وبر آدمى وعيد ايله تهديد ايلمك
معناسنه‌در تقول هو يفدلى ويعد اى يوعدنى (الفدفدة) زلزله وزننده فديد ايله

معنای اولده مرادفدر یقال فدفد الرجل بمعنی فد وبر قورقنج نسنه‌دن قورقغله قاچوب کتمك معناسنه‌در یقال فدفد الرجل اذا عداها ربا من سبع او عدو (الفداد) شداد وزننده ایری سسلو قالین وتصلق تکلم ایدن کشی‌یه دینور یقال رجل فداد ای صیت جافی الکلام ویره بك یك باصوب پاط پاط یورر اولان کمسیه دینور و بیك مهاره قدر که یوز ایکیوز یا بشیوز یا طقوز یوز یا بیك نفر دوه‌یه مالك اولان آدمه دینور غربو وشماطه معناسندن مأخوذدر یقال هو فداد ای مالك المئین من الابل الی الالف ومتکبر وخود بین شخصه دینور جمعی فدادون کلور وفدادون دوه‌جیلره و صغرتماجلره وچوبانلره واشکجیلره واکنجیلره واصحاب وبره یعنی بدوی طائفه‌سنه اطلاق اولنور واکینلرنده ودواب ومواشیلرنده بلند آواز ایله حیقرر اولان آدملره اطلاق اولنور قال الشارح ومنه الحدیث [ان الجفاء والقسوة فی الفدادین] و انقولینك جفاء لفظنی جیمك فتحیله وهم وظمله بیانی عجبیدر زیرا بو جیمك ضمیله ناتراشلق وغلظت وقبالق معناسنه‌در وفدادون دوه‌لری چوق اولان آدملره دینور (الفدادة) هایله قوربغه‌یه اطلاق اولنور وقورقق جبان کمسیه اطلاق اولنور هر نسنه‌دن باغرر اولدیغیچون بونده دالك تخفیفیله‌ده جائزدر (الفدفد) هدهد وزننده { والفدفد) علبط وزننده بونلرده ایری سسلو تصلق وقالین تکلم ایدن کمسیه دینور (وفد فد) علبط وزننده هدبد معناسنه‌درکه پك قویو سوده دینور (فداده) سلاله وزننده بر قوش آدیدر (الفدفد) غبغب وزننده بیابانه دینور وطپراغی پك و غلیظ و مرتفع اولان مکانه دینور ودوز وهمواریره دینور وبر رجل آدیدر (الفدین) فانك فتحی ودالك تشدیدیله حوران قضاسنده بر موضعدر حضرت عثمان نسلندن اولوب هارون الرشید ایامنده ادعای خلافت ایدن سعید بن خالد العثمانی اورادندر (التفدید) کبرو ادا ایله یوریمك معناسنه‌در یقال فدد الرجل اذا مشی کبرا وبطرا وصاتجی طائفه‌سی صاتدیغی شیئی چاغرمق معناسنه‌در یقال فدد البایع اذا صاح فی شراه (الفرد) فانك فتحی ورانك سکونیله نصف الزوج معناسنه‌درکه چفتك یاریسی دیمکدر ترکیده تك تعبیر اولنور یقال هذا فردای نصف الزوج ویالکز یکان ویکدانه اولان شیئه دینور متحد معناسنه جمعی فراد کلور فانك کسریله یقال هذا شیٔ فردای متحد ودنیاده مثل ونظیری اولمیان کمسیه دینور بیهمتا معناسنه جمعی افراد کلور وفرادی کلور سکاری وزننده که بو غیر قیاس اوزره‌در کویاکه فردان لفظندن جمعدر یقال سیف فرد ای لانظیرله مترجم دیرکه آستانهٔ امن آشیانه‌یه ورودمزدن چند روز مرورنده اجلاء کرامدن برذاتك زیارتنه واریلوب مجلسلری علماء ایله غاص اولمغله مکر بینلرنده بیضاوی مرحومك سورهٔ بقره‌ده رؤیت بحثنده وذلك للمؤمنین

فی الاخرة والافراد من الانبیاء فی بعض الاحوال فی الدنیا عبارتنده واقع الافراد
ماده‌سنك استكشافی متداول ایمش بالدفعات معاطات كؤس مباحثات وقوعندن
صكره كما كان مشكل اوله‌رق علی حاله قالدقده بوفقیر صاحب مجلسدن رعایت
ادبله بعد الاستیذان بومقوله بسط لسان بیان ایلدیكه اولا بیضاوی حضرتلرینك
متصوفه اولدیغی عندكزده مقررمیدر دكلیدر دیو سؤالمزی بعد التصدیق اشبو
افراد عنوانی بوراده تصوف اصطلاحنه مبنی‌در دیدیكمزده بین الاجحاف والاقبال
استكشاف صورتی ابراز ایلمریله بورسمه تفصیله ابتدار اولندیكه بوراده افراددن
مراد فخر الانام علیه الصلوة والسلام حضرتلریدر اكمل افراد نوع انسانی اولمغله
احد و شفع و وتر فردیتلرنی جامعدر كذلك [اول ماخلق الله نوری] حدیثی
موجبنجه اول مخلوق [وكنت نبیا وآدم بین الماء والطین] حدیثی مقتضاسنجه اول
انبیاء [ولكن رسول الله وخاتم النبیین] الایه كریمه‌سی مقتضاسنجه خاتمیت فردلرنی
جامعدر [واوتیت جوامع الكلم] حدیثی اشبو كلیت وجمعیته اشارتدر اكا مبنی
لسان حقیقتده ذات شریفلرینه افراد تعبیر اولنور بیضاوی دخی اهل حقایقدن
اولمغله جوهرا وصیغة افراد عنوانیله ثبت ایلمشدر دیو تقریر ایلدیكمزده تعبیرات
مذكوره سامعه‌لرنی قرع ایلدیكندن ناشی محل بیان التماسلرنده شیخ اكبر قدس
سره الانور حضرتلری فصوصده فص محمدیه‌یی كلمهٔ فردیه ایله ترتیبلری اكا اشارت
اولوب شراح دخی وجه مذكور اوزره مع الزیاده بسط و تفصیل ایلمشلردر
دیدیكمزده درحال فصوصی وشروحنی احضار ومراجعت وواقف كیفیت اولدقلرنده
سكوت ایله كویا كه شاباش محمدت اولدیلر ★ صائب دوچیزمی شكنند شان شعررا ★
تسلیم بی وقوف وسكوت وقوفمند ★ انتهی وفرد چهره‌ده چكه كمكلرینك برینه
اطلاق اولنور ایكیسنه فردان دینور وعربه مخصوص شول پاپوشه اطلاق اولنوركه
تصمه‌سی قات قات دیكلمیوب همان یالك قات وبغایت یوفقه ونازك اوله قال فی النهایة
وفی الحدیث [جاء رجل یشكو رجلا من الانصار شجه فقال یاخیر من یمشی بنعل
فردا وهبه لنهدة ونهد لاتسبین سلبی وجلدی] اراد النعل التی هی طاق واحد
ولم تخصف طاقا علی طاق ولم تطارق وهم یمدحون برقة النعال وانما یلبسها
ملوكهم وساداتهم فارادیا خیر الاكابر من العرب وفرد یالكز شیئه دینور منفرد
معناسنه كما سیذكر وعربلر بن فلانه یالكز اولدقلرمز حالده بولشدم دیجك یرده
لقیته فردین دیرلر وفرد بر موضع آدیدر واسماء رجالدندر زیاد بن الفرد یاخود
ابن ابی الفرد اصحابدندر و حفص الفرد المصری جبریه طائفه سندن بركسه در
و فرد عبد الله بن رواحه حضرتلرینك قلیجی اسمیدر (الفارد والفرد) سرد
وزننده كه ذكر اولندی (والفرد) جبل وزننده (والفرد) كتف وزننده

(والفرد) ندس وزننده (والفرد) عنق وزننده (والفردان) سحبان وزننده (والفريد) حليم وزننده (والفرود) قبول وزننده جملهسی یالکز منفرد معناسنه‌در وفارد اشجار سائره‌دن بشقه‌جه آلارغه‌ده ثابت شجره اطلاق اولنور يقال شجرة فارد ای متنحية يعنى انفردت عن سائر الاشجار وسوريدن بشقه‌جه اولان آهويه اطلاق اولنور يقال ظبية فارد ای منفردة عن القطيع و فارد بر موضع آديدر وبغایت ابیض واعلا اولان شکره دینور يقال سكر فارد ای اجود وابيض وفارد نجد بلادنده برطاغك آديدر (الفاردة والمفراد) مصباح وزننده (والفرود) صبور وزننده اوتلاقده يالكزجه اوتلر اولان ناقه‌يه وصف اولنور يقال ناقة فاردة و مفراد و فرود اذا كانت تنفرد فى المرعى (افراد النجوم و فرود النجوم) آفاقده طلوع ايدن كواكبه اطلاق اولنور كه مراد آفاقده جابجا تابان اولان دراری كواكبدر لمعانلری سببيله كواكب سائره‌دن منفرد وممتاز اولورلر (التفريد) تفعيل وزننده برآدم علم دينده فقيه وعالم اولوب اختلاط ناسدن انزوا وعزلت وامر ونهی الهی‌یی رعايت ايچون اختيار وحدت ايلك معناسنه‌در يقال فرد الرجل تفريدا اذا تفقه و اعتزل الناس وخلا لمراعاة الامر والنهى و منه الحديث [طوبى للمفردين وسبق المفردون وهم المهتزون ون بذكر الله تعالى وهم ايضا الذين هلكت لداتهم وبقواهم] حديث اولده مفرددن مراد وجه مذكور اوزره ناسدن عزلت ايدن فقهادر وحديث ثانيدن مراد عشق الهى ايله وجده كلوب دائما ذكر الله ايله طربناك اولان ذواتدر وهمزاد واقرانلری بالجمله آخرته كيدوب كنديلری يالكزجه اسلام وعبادت اوزره قائم اولان ذوات دخی اراده اولنور نهايه‌ده اشبو عبارتله مرسومدر سبق المفردون و فى رواية طوبى للمفردين قيل وما المفردون قال الذين اهتزوا فى ذكر الله وقيل فرد اذا تفقه واعتزل الناس وخلا بمراعاة الامر والنهى وقيل هم الهرمى الذين هلك اقرانهم من الناس و بقوا يذكرون الله عز وجل اوچنجى معنا [طوبى لمن طال عمره وحسن عمله] حديثنه اقربدر پس بو معنالرده تفريد اطلاقات شرعيه‌دن اولور و مفرد شول سواره اطلاق اولنور كه يانده همان كندى دوه‌سی اوله يقال راكب مفرد اى معه غير بعيره (الفرود) قعود وزننده بر خصوصده يالكزلق ايلك معناسنه‌دركه مراد يالكز باشنه ايشلمكدر يقال فرد فلان بالامر وفرد وفرد فردا من الباب الاول والرابع والخامس اذا تفرد به (الافراد) همزه‌نك كسريله فرود معناسنه‌در يقال افرد بالامر اذا تفرد به وبرنسنه‌يی كروهندن ايروب بشقه‌جه چيقارمق معناسنه‌در يقال افرده اذا عزله وبركسيه ايلچی كوندرمك معناسنه‌دركه يالكزجه اولور يقال افرد اليه رسولا اذا جهزه و خاتون ايكيز طوغورميوب بر دانه طوغورمق

معناسنه‌در یقال افردت المرأة اذا وضعت واحدا وهی مفرد اشبو مفرد سائر
حیوانلرده وصف اولور لکن ناقه‌یه اطلاق اولنمز زیرا ناقه قسمنی قطعا ایکیز
طوغورمز (الانفراد) انفعال وزننده بودخی برماده‌ده تفرد ایلمك معناسنه‌در
یقال انفرد بالامر اذا تفرد به (الاستفراد) انفراد معناسنه‌در یقال استفرد
بالامر اذا تفرد به وبرکسه ایله یالکزجه اولمق معناسنه‌در یقال استفرد فلانا اذا
تفرد به وبرشیئی زمره‌سی ایچندن ایروب بشقه‌جه قلمق معناسنه‌در یقال استفرد
الشیء اذا اخرجه من بین اصحابه (الفراد) غراب وزننده (والفراد) کتاب
وزننده (والفرادی) سکاری وزننده (وفراد) رباع وزننده (وفراد) فانك
فتحیله ایکیسیده غیر منصرف اوله‌رق (وفردی) سکری وزننده بر بر دیمکدر
یقال جاء القوم فرادا وفرادا وفرادی وفراد وفراد وفردی ای واحد ابعد واحد
بونلرك مفردلری فرد لفظیدر فتحتینله وفرد کلمه‌سیدر کتف وزننده وفریددر وفردان
سکران وزننده مفردلری فرد اولمق جائز دکلدرکه فانك فتحی ورانك سکونیله در
کرچه نسخه‌لرده فراد کلمه‌سی دخی موجوددرکه فانك فتحیله غیر منصرف اوله‌رق
لکن بصائرده مثبت دکلدر [ولقد جئتمونا فرادی] الایه کریمه‌سنك تفسیرنده
صیغ مزبوره‌یی ثبت ایدوب وفراد عنوانیله‌ده قرأة اولندیغنی نقل ایلمشدرکه فانك
ضمیله‌در ثلاث ورباع صیغه‌سنه تشبیها اعراب اجرا اولنمامشدر وفردی مرضی
کبی فریدك جمعیدر کذلك فرادی اساری کبی فریدك جمعیدر وبعضلر بونك معدولیتنه
ذاهب اولدیلر (فرد) سرد وزننده (وفرد) کرد وزننده (وفرد) قرد وزننده
(وفرده) حمزه وزننده (وفردی) جمزی وزننده (وفارد والفردات) ضمتینله
بر موضع آدلریدر (وفرده) تمره وزننده بادیه‌ده برطاغك آدیدر وطیء قبیله‌سی
دیارنده برطاغك آدیدر وجرم قبیله‌سی یوردنده برصو اسمیدر علی قول بوقافله‌در
(الفرید) امیر وزننده یکتا ویکانه یعنی اقران وامثالی یوق وصف وطورنده
بردانه دیمکدر ویالکزجه تنها معناسنه‌در وشول بیوجك التون تکمه‌یه دینورکه
انجو ایله قارشیق آلتون دیزیسنده آلتون ایله انجو ارالغنه دیزلمش اوله‌که فاصله
اولور فارسیده اکا جاورسه دینور جمعی فرائد کلور وفرید وفریده بردانه نفیس
جوهره اطلاق اولنور نه درلو جوهر اولورسه اولسون وشول انجو دیزیسنه
دینورکه آرالقلری غیری نسنه ایله فصل اولنمش اوله وفرید شول اوکورغه کمکلرینه
دینورکه یالکزجه اولوب بیون دوکمجکنك که دوه‌نك سمری آغاجنك اوجی آنك
اوزرینه کلور آشاغیسنده اولان آلتی عدد اوکورغه کمکنك نهایتیله قویرق دبندن
بروجه اولان آلتی عدد اوکورغه کمکلرینك ارالغنده اولور هر برینه فریده دینور
مجموعنه فرائد دخی دینور (الفراد) شداد وزننده فرید دیدکلری ذکر اولنان

بدنی نرم ونازك جوانه دینور وارسلان یاوریسنه دینور وهر اندامی خوب ودلبر تازه جوانه دینور و بونده فانك و هانك فتحیله لغتدر و فرهود طاغ کچیسنك اوغلاغنه دینور وفرهود بر بطن بدرینك اسمیدر که یحمد قبیله‌سندن منشعبدر واضع فن عروض اولان امام خلیل بن احمد اول بطندندر نسبتنده فرهودی وفراهیدی دیرلر جمع بنیه‌سیله وفراهید بنیه‌سی کوچك وخرده اولان قیونلره دینور (فرهاد) فانك کسریله لکن فتحله مشهوردر اسم اعجمیدر فرهاد وشیرین قصه‌سی مشهوردر (فرهاد جرد) جیمك کسریله مرو قضاسنده برقریه‌در و جرد لفظی کرد فارسی معربیدرکه عمل معناسنه‌در مؤلفك بیانته کوره بوراده کرد کاف عربینك فتحیله‌اولمقدر لکن لغات فارسیه‌ده کاف عجمینك کسریله‌مرسومدرکه جمع معناسنه‌در مضاف الیه تقدیم اولنمشدر (الفزد) فانك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله فصد معناسنه‌در یقال لم یحرم من فزدله ای من فصدله ومعناسی عنقریب مذکوردر (الفساد) صلاح وزننده (والفسود) قعود وزننده بر نسنه آزوب تباه اولمق معناسنه‌درکه حد اعتدالدن خارج اولمقدن عبارتدر صلاح مقابلیدر یقال فسد الشیء وفسد فسادا وفسودا من الباب الاول والثانی والخامس ضدصلح وفساد برآدمك مالنی ظلما اخذ ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اخذ الامیر مال‌فلان فسادا ای ظلما فساد بومعناده اسمدر وقوراقلغه وقحط وغلایه اطلاق اولنوریقال فی السنة فساد ای جدب (الفاسد) اسم فاعلدر تباه اولمش نسنه‌یه دینورذوفساد معناسنه (الفسید) امیر وزننده باب خامسدن صفتدر فاسد معناسنه ایکیسنکده جمعی فسدی کلور ساقط وسقطی و مریض ومرضی کبی ولم یسمع انفسد یعنی انفعالدن دخی ورودنی قیاس آبی دکل ایکن مسموع اولمامشدر (المفسدة) مصلحه وزننده وآنك ضدیدرکه برشیئك یابر خصوصك تباه وفاسد اولمسنه باعث اولان شیئه دینور جمعی مفاسد کلور یقال هذا الامر مفسدة له ای باعث لفساده بووزنده اولان کلمات بالجمله ماده‌لرینه داعی وباعث معناسنه اولور مبخله و مجبنه و مصلحه کبی وانقولی مرحوم برنسنه‌نك فسادنی دیلك معناسیله ترجمه‌سی صلاحدن بعیددر (التفسید) تفعیل وزننده برنسنه‌یی فساده ویرمك معناسنه‌در یقال فسده تفسیدا اذا افسده (التفاسد) تفاعل وزننده صله‌ٔ ارحامی قطع ایدشمك معناسنه مستعملدر یقال تفاسدوا اذا قطعوا الارحام (الاستفساد) برنسنه‌نك فاسد وتباه اولمسنی ایستمك معناسنه‌در یقال استفسد ضد استصلح (الفصد) قصد وزننده (والفصاد) کتاب وزننده قان چقمق ایچون طمری یارمق معناسنه‌درکه قان آلمق تعبیراولنور یقال فصد الحجام فصدا وفصادا من الباب الثانی اذا شق العرق وبرآدمه عطیه‌یی جزم و امضا ایلمك معناسنه مستعملدر یقال فصدله عطاء اذا قطع له و امضاه

(المفصود والفصيد) فصد اولنان آدمه وطمره دینور یقال رجل وعرق مفصود وفصيد وفصيد اول طمردن چقان قانه دینورکه اعراب طائفه‌سی دوه‌یی فصد و قانی بغرسق ایچره حفظ ایدوب قتلق زماننده پشروب مهمانی آنکله اطعام ایدرلر ومنه المثل ★ لم یحرم من فصدله ★ وتخفیف ایچون صادی اسکان ایدرلر اصل مثل بودر که ایکی آدم براعرابی‌یه نزیل اولوب بشقه‌جه بیتوتت ایلدیلر اعرابی برنی وضع مذکور اوزره ضیافت ایلیوب علی الصباح مهمان دیکر بوندن سؤال ایلدیکه اخشام صاحب خانه‌سنی نه‌کونه طعام ایله ضیافت ایلدی اولدخی ماقریت وانما فصدلی یعنی بن اطعمهٔ نفیسه ایله ضیافت اولنمدم همان بنم ایچون فصد ایلدیلر دیدکده مهمان دیکر کلام مزبوری ایراد ایلمکله مثل اولندی شیٔ یسیر ایله قناعت موقعنده ضرب اولنور وکلام مذکور من فزدله عبارتیله‌ده منقولدر نته‌که آنفا ذکر اولندی وبعضلر من قصدله عنوانیله نقل ایلدی که قاف ایله‌در اعطی قصدا دیمکدر که قلیلا معناسنه‌در اول کمسه که کندی ایچون راحله فصد اولنوب برمقدار قانیله متغدی ومکرم اوله البته ضیافتدن محروم اولمز دیمك اولور بعض مقصودینه نائل اولان کمسه حقنده ضرب اولنور (الافتصاد) افتعال وزننده فصد معناسنه‌در یقال افتصد العرق بمعنی فصده (الفصیدة) عصیده وزننده (والفصدة) عمده وزننده قان ایله قارشدریلوب یوغرلمش خرمایه دینورکه اعراب طائفه‌سی بعض علت ایچون انی صبیانه یدررلر (الافصاد) همزه‌نك کسریله (والانفصاد) انفعال وزننده اغاجك یپراقلرینك کوزلری یاریلوب طومورجقلنمق معناسنه مستعملدر یقال افصدت الشجرة وانفصدت اذا انشقت عیون ورقها (المنفصد) منفصل وزننده (والمتفصد) متوحد وزننده آقیجی صیویق نسنه‌لره اطلاق اولنور صووقان وترکبی (التفصید) تفعیل وزننده فی الاصل مصدر اولوب بعده اسم اوله‌رق یارق وچتلاق معناسنه استعمال اولنمشدر ومنه یقال فی الارض تفصید ای تشقق وتخدد وبریره برمقدارجه صوایر کلمك معناسنه مستعملدر (المفصد) منبر وزننده نیشتره دینور که فصد آلتیدر (الفقد) فانك فتحی وقافك سکونیله (والفقدان) فانك کسریله (والفقود) قعود وزننده موجود نسنه‌یی غائب ایلمك معناسنه‌درکه کم ایتمك ویاوی قلق ویتورمك تعبیر اولنور یقال فقد الشیٔ فقدا وفقدانا وفقودا من الباب الثانی اذا عدمه وانقولی مرحومك غائب ایدوب ارامقله ترجمه‌سی غائب اوله‌جق ماده‌دندر (الفقید والمفقود) غائب اولان شیئه دینور وعربلر برآدم موت وفقداندن بی باك اوله‌رق وفات ایلدکده مات فلان غیر فقید ولا حمید وغیر مفقود ولا محمود دیرلر غیر مکترث لفقدانه معناسنه (الافقاد) همزه‌نك کسریله برکمسنه‌یه برنسنه‌سنی غائب ایتدرمك معناسنه‌در یقال افقده الله

اياه اى جمله مفقودا (الفاقد) شول خاتونه اطلاق اولنور كه زوجى ياخود ولدى وفات ايلمش اوله على قول زوجى وفات ايلدكدنصكره بشقه اره وارمش اوله يقال امرأة فاقد اذا صارت قدمات زوجها اوولدها اوتزوجت بعد موت زوجها وفاقد شول اينكه اطلاق اولنور كه ياوريسنى برنجى جانور پارەلمش اوله يقال بقرة فاقد اذا صارت قدسبع ولدها (الافتقاد) افتعال وزننده (والتفقد) تفعل وزننده برآدم غائب ايلديكى نسنەيى آراشدرمق معناسنەدر يقال افتقد الشئ وتفقده اذا طلبه بعد غيبته (الفقد) فانك فتحى وقافك سكونيله بر نبات آديدر بونده فتحتين جائز دكلدر ازهرى وهمنه مبنى فتحتينله تقييد ايلشدر نبات مذكور تركيده بش پرمق وآيد اغاجى ديدكلريدر كه تخمنه حب الفقد ديرلر آيد تخمى معروفدر وفقد بر نوع شربت آديدر كه قورى اوزمدن ياخود بالدن ياخود باغ صرمشغى ديدكلرى نباتدن ترتيب ايدرلر (الفقدد) قنفذ وزننده بودخى شربت مذكوره دينور (التفاقد) تفاعل وزننده برى برنى غائب ايلك معناسنەدر يقال تفاقد القوم اذا فقدوا بعضهم بعضا (الافلود) فايله زنبور وزننده بالغ وتام الخلقة ومتناسب الاعضا و نازك بدن اولان اتلو جانلى يتشمش كوزل اوغلانه دينور يقال غلام افلود اى تام محتلم سبط ناعم سمين (الفلهد) جعفر وزننده (والفهلد) قنفذ وزننده (والفلهود) زنبور وزننده (والمفلهد) مدحرج وزننده بلوغه يقلشمش صق كوده لواتنه طلو تازه اوغلانه دينور يقال غلام فلهد وفلهد وفلهود اى حادر سمين راهق الحلم (الفند) فانك كسريله اولو طاغه على قول اولو طاغدن طولانى بر قطعه‌سنه دينور فانك فتحيله‌ده جائزدر وفند عرب خياللرندن شهل الزمانى لقبيدر وفند هركز يغمور طوقنمامش ارضه دينور وآغاجك تازه دالنه وچبوغنه دينور ودرلو ونوع وكونه معناسنەدر وبريره مجتمع اولمش قوم وجماعته دينور وفند حرمين شريفين بيننده بر طاغك اسميدر وعائشه بنت سعد بن ابى وقاصك آزاد كردەسى اولان ابوزيدك اسميدر ★ ابطأ من فند ★ مثلنك منشأيدر اصلى بودر كه سيدەسى اولان عائشه كه مدينەده ساكنه ايدى مزبورى اتمكجى فروندن آتش كتورمك ايچون النه بر كورك ويروب چارسويه كوندردى اولدخى چارسويه قريب بر محلده كورديكه مصر قاهرەيه بر قافله عزيمت ايدەيور آنلره اتباع ايدوب مصره عزيمت وبرسنه مصرده اقامت ايلدكدنصكره مدينەيه عودت ايلدى بعد الوصول فروندن بر مقدار آتش آلوب اولرينه شتاب وسرعتله كيدركن اياغى سورچوب يقلمغله النده اولان اتش دوكيلوب پراكنده اولدقده تعست العجلة ديكله اولدخى مثل اولمشدر بعده بريره كيدوب كيجيكن كمسه حقنده ابطأ من فند ضرب مثل اولدى (الفند) فتحتينله پك پيرلكدن ياخود بر مرضدن ناشى دماغه اختلال كلكله عقل وشعوره وهن وخلل

طارى اولمق معناسنه‌دركه پيرلكدن اولانه بونامق تعبير اولنور يقال فند الرجل فندا من الباب الرابع اذا خرف وانكر عقله لهرم اومرض وسـوزنده ياخود رأى وتدبيرنده خطا ايلك معناسنه‌در يقال فند فلان فى قوله اورأيه اذا اخطأ ويلان سويلك معناسـنه‌در يقال فند الرجل اذا كذب (الافناد) همزه‌نك كسريله بو دخى ذكر اولنان فند معنالرينه‌در يقـال افند الرجل بمعنى فند وبرادمك رأى وتدبيرنى تخطئه ايلك معناسنه‌در يقال افند فلانا اذا اخطأ رأيه (المفند) محسن وزنـنـده افناددن اسم فاعلدر وبونامش كشى‌يه دينور يقـال فلان مفند اى منكر عقله من هرم وبونسـوانه وصف اولوب عجوز مفندة دينمز زيرا نسوانك كنجلك هنكامنده دخى رأى ورشـد وتدبيرلرى اولمزكه حتى پيرلكده ضعف طارى اوله هرحالده ناقصات العقل اولدقلرى مسلمدر (التفنيد) تفعيل وزنـنـده برآدمى تكذيب ايلك معناسـنه‌در يقال فنده اذا كذبه وعجز واعيايه نسبت ايلك معناسنه‌دركه عاجزدر الندن نسـنه كلمز ديمكدن عبارتدر يقال فنده اذا عجزه وبركسـه‌نك رأى وتدبيرنى تخطئه ايلك معناسنه‌در يقال فند فلانا اذا اخطأ رأيه واتى يراندرمق معناسنه‌در يقال فند الفرس اذا ضمره وبرآدمك عهده‌سنه برخصوص احاله ايدوب حصولنى آندن ديلك معناسنه‌در يقال فند فلانا على الامر اذا اراده منه وعلى الدوام شرب شرابه ملازم اولمق معناسـنه‌در يقال فند فى الشراب اذا عكف عليه وطاغك سيوريجه بورونكبى چقان يرينه اوتورمق معناسنه‌در يقال فند فلان اذا جلس على شمراخ الجبل (المفاندة) مفاعله وزننده (والتفند) تفعل وزننده بونلرده بركسه‌يى برمصلحته مؤكل ايدوب آندن حصولنى ديلك معناسنه‌در يقال فاند فلانا على الامر وتفنده اذا اراده منه وتفند پشيمانلق كوستورمك معناسـنه‌در يقال تفند منه اذا تندم (الافناد) همزه‌نك فتحيله اركان الليل معناسـنه‌در يعنى افناد فند لفظنك جمعيدركه فانك كسريله‌در جبل ياخود جبلدن برقطعه‌يه وطائفة مجتمعه‌يه دينوركه ذكر اولندى بعده بومناسبتله كيجه‌نك بركن وطائفه‌سنه اطلاق اولندى يقال مضى فند من الليل اى ركن وطائفة منه ومضت افناد الليل اى اركانه و طوائفه ومنه الحديث [صلى الناس على النبي عليه الصلوة والسلام افنادا افنادا] اى فرادى بلا امام وقيل جماعات جماعات وحزروا اى قدروا وخمنوا ثلثين الفا ومن الملائكة ستين الفا الان مع كل ملكين وقوله صلى الله عليه وسلم [تتبعونى افنادا افنادا يهلك بعضكم بعضا] اى تتبعونى ذوى فنداى ذوى عجز وكفر للنعمة نهايه‌ده بوعبارتله مرسومدر وفى الحديث [الانى من اولكم وفاة تتبعونى افنادا يهلك بعضكم بعضا] اى جماعات متفرقين قوما بعد قوم واحده فند والفند الطائفة من الليل و يقـال هم فند على حدة اى فئة ومنـه الحديث [اسرع الناس بى لحوقا قومى ويعيش الناس بعدهم

افنادا يقتل بعضهم بعضا اى يصيرون فرقا مختلفين] ومنه الحديث [لماتو فى رسول الله عليه السلام صلى عليه الناس افنادا] اى فريقا بعد فريق فرادى بلا امام (الفنداوة) فانك كسرى ودالك فتحيله دولكر آلاتندن بغايت كسكين كسره دينور يقال قدوم فنداوة اى حادة قدوم كلمه سى مؤنث سماعيدر (الفنداية) باب همزه ده ذكر اولندى (الفود) فانك فتحى وواوك سكونيله باشك قولقلره قريب ومشرف اولان سمتدن قيللرى فراوان اولان يره دينور وباشك برطرفنه دينور وايكيسنه فودان دينور وبوعلاقه ايله مطلقا ناحيه معناسنه مستعملدر تقول قعدت فى فود الوادى اى ناحية ويوكك بردنكنه اطلاق اولنور عدل معناسنه وچواله دينوركه ظرف معروفدر وفوج وكروه معناسنه در يقال جاء فود من الناس اى فوج وفود مصدر اولور قاتمق وقرشدرمق معناسنه يقال فاد الزعفران بديفود فودا اذا خلطه به واولمك معناسنه در يقال فاد فلان اذامات نته كه بونده فيددخى لغتدر كماسيذكر وفود برآدمك مالى زائل اولمق على قول مالى ثابت اولمق معناسنه در يقال فاد المال لفلان اذا ذهب او ثبت والاسم الفائدة نته كه يائيه دن دخى لغتدر پس فائده ثابت اولان ماله دينوركه قول ثانى يه ناظردر (الاستفادة والتفيد) تفعل وزننده مال قزانمق معناسنه در يقال استفاد المال وتفيده اذا اقتناه لكن مؤلف يائيه يى تخليط ايلمشدر (الافادة) اراده وزننده برآدمه مال ويرمك معناسنه دركه فائده لندرمكدن عبارتدر تقول افدته المال اى اعطيته اياه وهلاك ايلمك معناسنه در تقول افدت فلانا اى اهلكته وامته (الفوّاد) سحاب وزننده كوكله دينور فوأد لفظنده لغتدر (التفود) تفعل وزننده طاغ بكسى طاغك تپه سنه چقمق معناسنه دركه فود رأسدن مأخوذدر يقال تفود الوعل فوق الجبل اذا اشرف (المفواد والمفياد) مصباح وزننده افاده دن مبالغه در يقال رجل متلاف مفواد ويقال مفياد اى متلف مفيد بوراده افاده اهلاك معناسنه اولمغله متلاف اتباع وجهيله مؤكددر انفاع معناسنه ده ممكن در (التفاود) تفاعل وزننده برى برينه افاده ايله فائده لشمك معناسنه در لكن صواب اولان تفايد اولمقدر يا ايله يقال هما يتفاودان العلم والصواب يتفايدان اى يفيد كل صاحبه (الفهد) مهد وزننده سباعدن پارس ديدكلرى جانورك اسميدر فارسيده يوز دينور جمعى فهود وافهد كلور وفهد دوه سمرينك وسطنده اولان ميخه دينوركه كلب دخى ديرلر وفهدمصدر اولور بر آدمك ايشنى غائبانه دلخواهى اوزره كوزلجه كورمك معناسنه يقال فهد لفلان فهدا من الباب الثالث اذا عمل فى امره بالغيب جميلا (الفهدة) هايله كوته دينور است معناسنه وفهده عبيد بن مالك النهشلى فرسنك اسميدر (الفهدتان) تثنيه بنيه سيله دوه نك ايكى قولقلرينك اكسه لرنده اولان ايكى طوماج كمكلره دينور

وفهدتا الفرس آت قسمنك كوكسنده اولان ايكى طرفلو يومريجه اتلره دينوركه بالق طرزنده اولور (الفهد) فتحتيله برآدم اويويوب محافظه‌سى اوزرينه لازم اولان نسنه‌نك حفظندن تغافل ايلك معناسنه‌در پارس قسمى نوام اولمغله آندن اخذ اولنمشدر يقال فهد الرجل فهدا من الباب الرابع اذا نام وتغافل عمايجب تعهده وچوق اويومق وكرنمك مقوله‌سى حالاتده پارسه بكزه‌مك معناسنه‌در يقال فهد الرجل اذا اشبه الفهد فى نومه وتمدده مترجم ديركه پارس قسمى چوق اويومقده مثل‌در يقال * اثقل رأسا من فهد * وانوم من فهد * ملا خسرو عليه الرحمه درركه امام سرخسيدن نقل ايلمشدركه پارسده برنيجه خصال خاصه واردر برى بودركه صيدك ممر ومأواسى سمتنده پوصولنوب طورر تاكه قولاينه كلدكده اوزرينه هجوم ويرتاو ايدوب وسائر حيوان شكارى كبى تعليم ضمننده ضرب اولنمز بلكه برمعلم كلب شكار ايلديكى جانورى اكل ايلدكده آنى پارسك حضورنده ضرب ايدرلر اولدخى اندن عبارتدر و اتعاظ ايدر واصلا خبيث نسنه‌يى اكل ايلمز صاحبندن لحم طيب طلب ايدر و صيدك اكسه‌سندن برنيجه دفعه وثوب و هجوم ايدر يتشورسه فبها واكر يتشميه‌جكنى تيقن ايدرسه بيهوده اتعاب نفس ايليوب عودت ايدر بنى آدم بونلر ايله متصف اولمق لايقدر وحالا پارس ايله عراق طرفنده صيد ايدرلر انتهى (الفهد) كتف وزننده (والفهد) ابل وزننده صفتدر پارسه تشبه ايدن كشى‌يه دينور ثانيده فانك كسره‌سى هاء مجاورتنه مبنى‌در (الفوهد) ثوهد وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى مؤنثنده فوهده دينور (الافهود) اسلوب وزننده فوهد معناسنه‌در (الافاهيد) جمع بنيه‌سيله ربده يولنده برموضع آديدر (الفيد) صيد وزننده صالنه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال فاد الرجل يفيد فيدا اذا تبختر واولمك معناسنه‌در يقال فاد فلان اذا مات وبركسه‌نك مالى ثابت وبرقرار اولمق على قول زائل اولمق معناسنه‌در يقال فاد المال لفلان اذا ثبت اوذهب و ادويه و اجزا مقوله‌سى نسنه‌يى صويه اصلتمق معناسنه‌در يقال فاد الزعفران اذا دافه وبر نسنه‌دن صاقنمغله برجانبه عدول ايدوب يان ويرمك معناسنه‌در يقال فاد الرجل اذا حذر شيئا فعدل عنه جانبا وفائده ومنفعت حاصل اولمق معناسنه‌در يقال فادت الفائدة اذا حصلت وفيد اصلانمش زعفرانه دينور مفيد معناسنه وآت قسمنك دوداقلرى اوستنده بتن تويلره دينور وفيد طريق مكه‌ده برقلعه آديدر بانيسى اولان فيد بن فلان ايله مسمادر وفيد كولده يتشمش اتمك اوزرندن كولى صيبروب كيدرمك معناسنه‌در يقال فاد الملة عن الخبزة اذا افادها اى ازالها (فيد القريات) قافك ضميله برموضعدر (حزم فيده) حانك فتحيله بر موضعدر (التفيد) تفعل وزننده بودخى صالنه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال تفيد

الرجل اذا تبختر (الفياد) صياد وزننده اركك بايقوشه دينور ودائما صالنه‌رق يوريين آدمه دينور يقال رجل فياد اى متبختر وشول كمسيه دينوركه النه كيرن طعامى اتمكه دوروب اكل ايدر اوله يقال اعرابى فياد اذا كان يلف ماقدر عليه فيأكله (الفيادة) هاء مبالغه ايله فياد ايله ايكى معناى اخيرده مرادفدر (الفائده) زائده وزننده برآدمك علمدن ياخود مالدن استفاده يعنى كسب وتحصيل ايلديكى نسنه‌يه دينور جمعى فوائد كلور وبو فى الاصل اسم فاعلدر وبونفع معناسنه اولان فيدن مأخوذ در يقال حصلت منه فائدة وهى ما استفدت من علم او مال (التفييد) تفعيل وزننده فيادك يعنى بايقوشك اوتمسندن تشأم ايلك معناسنه در يقال فيد الرجل اذا تطير من صوت الفياد (الافادة) اراده وزننده مال ايله فائده‌لنمك معناسنه‌در تقول افدت المال اذا استفدته وبركمسه‌يه مال‌ويرمك معناسنه اولمغله ضد اولور تقول افدت المال اذا اعطيته (التفايد) تفاعل وزننده مال ايله فائده‌لشمك معناسنه‌در يقال هما يتفايدان بالمال اى يفيدكل صاحبه ولاتقل يتفاودان كمامر (فايد) زايد وزننده برطاغك آديدر

﴿ فصل القاف ﴾ (القتاد) تاى فوقيه ايله سحاب وزننده برنوع شجر اسميدركه بغايت پك و متين اولوب ايكنه كبى تيكنلرى اولور تركيده كون ديدكلريدركه كبير وصغير نوعى اولور كثيرا ديدكلرى صمغ صغير نوعندن حاصل اولور ★ اصعب من خرط القتاد ★ مثلندن مراد شجر مزبوردر (القتادية) ياى مشدده ايله قتاد مزبورك تيكنلرنى اوتليان دوه‌لره دينور مفردى قتادى‌در يقال بعير قتادى و ابل قتادية اذا كانت تأكل شوك القتاد (التقتيد) تفعيل وزننده قتاد اغاجنى كسوب تيكنلرنى ياقدقدنصكره دوه‌لره علف ايلك معناسنه در يقال قتد القتاد اذا قطعه فاحرقه فعلف الابل (القتد) فتحتينله دوه‌لر وجه مذكور اوزره قتاددن اولان علف اكل ايلك معناسنه در يقال قتدت الابل قتدا من الباب الرابع اذا اكلت العلف من القتاد (القتدة) فرحه وزننده وجه مذكور اوزره علف قتاد اكل ايدن دوه‌لره دينور (القتادى) سكارى وزننده قتاد يمكدن قارنلرى دردناك اولمش دوه‌لره دينور يقال ابل قتادى اذا صارت قد اشتكت من اكل القتاد جمعى اقتاد واقتد كلور شارح ديركه جميع نسخه‌لرده سهو و سقط واردر زيرا جميع امهاتده ومأخذ مؤلفده بومحلده قتد كلمه‌سى مرسوم و جموع مذكوره انك اولمق اوزره مرقومدر وقتد فتحتينله دوه سمرينك اغاجنه وتخته‌سنه دينور پس بومقامده والقتد خشب الرحل عبارتى ساقطدر (قتاده) سحابه وزننده اساميدندر (ابو قتاده) اصحابدن حارث بن ربعى انسلى كنيه‌سيدروقتاده بن دعامه تابعيندندر وقتادة بن النعمان وقتادة بن ملجان اصحابدندر و بكر بن وائل

نام

نام كسه‌نك قصراغى اسميدركه زيم نام آتك اناسيدر (قتائده) علابطه وزننده
برضرب بلاك ياخود بربوقش آديدر على قول هر بوقش عقبه‌يه قتائده دينور
(تقتد) تنصر وزننده حجازده برقريه ياخود برباشمه آديدر (قتنده) ضمتيله
اندلسده بربلده‌در (قتاد) سحاب وغراب وزنلرنده بنو سليم يوردنده برجبل عظيم
آديدر (ذات القتاد) فلج نام موضعك وراسنده برموضعدر (القتود) قافك ضميله
برطاغك آديدر (القتادى) صحابى وزننده خزرج قبيله‌سنده برفرس آديدر ذكر
اولنان قتاده ديدكلرى فرسه منسوب دكلدر (القتردة) دحرجه وزننده برآدمك
بياض مانجه‌سى يعنى سودى وپنير وكش و قيمق مقوله‌سى نسنه‌لرى چوق اولمق
معناسنه‌دركه كثرت مواشى متفرعيدر يقال قترد الرجل اذا كثر لبنه واقطه
(القتردة) قافك ورانك كسريله چوق ماله دينوركه مراد مواشيدر يقال عليه
قتردة مال اى مال كثير (القترد) زبرج وزننده (والقتارد) علابط وزننده
(والمقترد) اسم فاعل بنيه‌سيله قيونى وكچيسى چوق اولان آدمه‌دينور يقال رجل
قترد وقتارد و مقترد اى ذوغنم كرچه جوهرى و سائرلرى بونلرى بورسمه ثبت
وبيان ايلديلر لكن مجموعى مصحفدر صواب اولان ثاى مثلثه ايله اولمقدر نته كه
عنقريب مرسومدر وثاى مثلثه ايله اولديغنى ائمهٔ لغتدن ابو عمرو و ابن اعرابى
وسائرلرى تصريح ايلشدر لكن جوهرى ابوعبيده‌دن روايت ايلكله تاى فوقيه
ايله ده لغت اولمق محتملدر مؤلف اندن ساكت اولمشدر (القثد) قافك وثاى مثلثه‌نك
فتحيله قثايه يعنى عجوره شبيه برسبزه آديدر على قول عجوردن برنوع ياخودخياره
دينور مفردى قثده‌در هايله (القثد) قصد وزننده ذكر اولنان قثدى يمك
معناسنه‌در يقال قثد الرجل قثدا من الباب الثانى اذا اكل القثد (الاقتثاد)
افتعال وزننده بستاندن قثد كسمك معناسنه‌در يقال اقتثد الرجل اذا قطع القثد
مؤلف اقتثاد القطع عنوانيله رسم ايلمكله مسامحه ايلشدر (القثرد) برقع وزننده
(والقثرد) زبرج وزننده (والقثرد) جعفر وزننده (والقثارد) علابط وزننده
اومتاعنه دينوركه خرت مرت تعبير اولنور قماش البيت معناسنه (وقثرد) جعفر
وزننده (وقثرد) علبط وزننده (وقثارد) علابط وزننده (ومقثرد) اسم فاعل
بنيه‌سيله قيونى قوزيسى فراوان اولان آدمه دينور ياخود اسباب وتجملات خانه‌سى
چوق اولانه دينور (وقثرد) زبرج وزننده اصمه‌نك دبنده قوريوب قالمش خار
وخاشاكه دينور وناس كثيره دينور (القثارد) شفارج وزننده كوملك و قفتان
مقوله‌سى لباسك اتكلرى اوجلرينه دينور ذلاذل معناسنه (القثرد) جعفر وزننده
يوك پاره‌لرينه‌دينور قطع الصوف معناسنه وشول كهنه وناچيز اومتاعنه دينوركه
بر محله كوچدكده اعتبار اولنميوب برلرنده ترك اولنه يقال هو كالقثرد لايلتفت

وهو مالا يحمل من المتاع عند الرحيـل (القحدة) قافك و حای مهملەنك فتحیله
دوه اورکجنك دبنه علی قول اورکجه یاخود اورکجك ایکی بوکورلرینك مابینـه
دینور جمعی قحاد کلور قافك کسریله واقحد کلور (المقحدة) میمك و حانك فتحیله
بودخی اورکجك دبنه دینور (القحد) قصد وزننده دوه‌نك قحده‌سی اولمق معناسنه‌درکه
مراد عن اصل بیوك اورکجلی اولمقدر علی قول اورکجی پك بیومك معناسنه‌در یقال
قحد البعیر قحدا من الباب الثالث اذا صارله قحدة ای سنام کالقبة اوعظمت قحدته
یعنی بعد الصغر (القحدة) قافك فتحیله (والمقحاد) میمك کسریله بیوك اورکجـلی
ناقه‌یه دینور یقال ناقة قحدة ومقحاد ای کبیرة القحدة مقحادك جمعی مقاحید کلور
شارح دیرکه جمله قحد کذلك مقحاد وصف اولور وقحده فی الاصل قحده ایدی
فرحه وزننده (القاحد) واحد لفظنه اتباع اولور یقال واحد قاحد نته‌کـه
صخد ماده‌ســنده ذکر اولندی (بنو قحاده) ثمامه وزننده بر قبیله‌در بنو یربوع
فارسلرندن یزید القحادیه‌نك والده‌سی آنلردندر (القعاد) کتان وزننده شول یالکزجه
کشی‌یه دینورکه نه برادری ونه اولادی اوله یقال رجل قحاد ای لا اخ له ولا ولد
(القمحدوة) قافك ومیمك فتحیله رباعی اولمغله محلنده مذکوردر مؤلف بونکله جوهری‌یه
تعریض ایلمشدر (القد) قافك فتحی ودالك تشدیدیله برنسنه‌یی بتمامه کسمك علی قول
اوزونلغنه کسمك علی قول اوزونلغنه یارمق معناسـنه در یقال قد الشیء قـدا
من الباب الاول اذا قطعه مستأصلا اومستطیلا اوشقه طولا وقد صویلمش کوچك
قوزی واوغلاق دریسنه دینور ومنه المثل ★ مایجعل قدك الی ادیمك ★ ای ای
شیء یضیف صغیرك الی کبیرك یعنی کوچك ایشکی بیوکه قیاس ونسـبت ایلمکه
باعث ندر ادیمدن مراد جلد عظیمدر والی کلمه سی معنا اعتباریله‌در مؤلفك قولنه
کوره مقدر مضافا قولنه متعلقـدر مثل مزبور طور وحدنی تجاوز ایدن فضول
حقنده ضرب اولنور کذلك برامرحقیری امرخطیره قیاس ایدن کمسه حقنده ضرب
اولنور وقد قامچی‌یه اطلاق اولنور سوط معناسنه ومنه الحدیث [لقاب قوس احدکم
وموضع فی الجنة خیر من الدنیا ومافیها] کرچه عنقریب کسر ایله قد لفظنی دخی
مؤلف سوط ایله تفسیر ایلمشدر لکن نهایه‌ده لفظ حدیث کسر ایله منصوصدر ومؤلف
بصائرده کسر ایله تقیید ایلمشدر لکن بصائرده قدقافك فتحیله مقدود معناسنه‌ده کلدیکنی
اشعار ایلمکله بوتقدیرجه سوطه اطلاقی صورت بولور وقد قدر یعنی مقدار واندازه
معناسنه مستعملدر یقال هو علی قد ذاك ای قدره وبرآدمك قامتنه اطلاق اولنورکه
شخصنك اعتدال خلق اوزره تقطیعی یعنی کسیمندن عبارتدر جمعی اقدکلور همزه‌نك
فتحی وقافك ضمیله وقداد کلور قافك کسریله واقده کلور اجله کبی وقدود کلور حدود
کبی یقال غلام حسن القد ای القامة وتقطیعه واعتداله وقد کذلك مصدر اولور

مسافر

مسافر یاباندە قطع مسافە ایلمك معناسنە استعمال اولنور یقال قد المسافر الفلاة اذا خرقها ای قطعها و متکلمك یاخود کندینك کلامنی قطع ایلمك معناسنە مستعملدر یقال قد الکلام اذا قطعە (الاقتداد) افتعال وزننـدە قد ایلە معنای اولدە مرادفدر یقال اقتد الشیء اذا قطعە مستأصلا اومستطیلا اوشقە طولا وامور ومصالحدە تدبیر وتمییز ایلمك معناسـنە مستعملدر آندن اصطلا حزدە کسوب بجمك ایلە تعبیر اولنور یقال اقتد الامور اذا دبرها ومیزها (التقدید) تفعیل وزنندە قد ایلە بودخی معنای اولدە مرادفدر یقال قدد الشیء تقدیدا بمعنی قدە (الانقداد) انفعال وزنندە (والتقدد) تفعل وزنندە قد وتقدیدە مطاوعلردر یقال قد الشیء وقد دە فانقد وتقدد ای انقطع مستأصلا اومستطیلا وانشق طولا وتقدد آراء واهوالری مختلف اولەرق ناس فرقە فرقە اولمق معناسـنە مستعملدر یقال تقـدد القوم اذا صار وافرقا مختلفة الاهواء وبر نسنە قوریمق معناسنە مستعملدر کە قدید .آتیـدن مأخوذدر یقال تقدد الشیء اذا یبس وناس پراکندە اولمق معناسنە استعمال اولنور یقال تقدد القوم اذا تفرقوا ولباس ییریوب پارەلنمك معناسنە مستعملدر یقال تقدد الثوب اذا تقطع ودابە برمقدارجـە آرقلمق علی قول آرقلدقدنصکرە سمورمکە بشلمق معناسـنە مستعملدر یقال تقددت الناقة اذا هزلت بعض الهزال اوکانت مهزولە فابتدأت فی السمن اشبو ایکی قول طریقە معناسنە اولان قدە دن مأخوذدر قول اولە کورە کودە سندە هزالدن وقول ثانی یە کورە شحمدن طریقەلر پیـدا اولور (القد) قافك ضمیلە برنوع دکز بالغنك اسمیدر (القد) قافك کسریلە دریدن یاپیلان قابە دینور نتە کە قحف آغاجدن اولانە دینور وقد قامچی یە اطلاق اولنور فتحلە قد کبی کە ذکر اولنـدی ودباغت اولنمامش خام دریدن اوزونلغنە کسلمش قایشـلرە وصریملرە دینور قامچی یە اطلاقی بوندندر مفردی قدە در هایلە وقدە اوزون اوزادی طریقەیە اطلاق اولنور وکلاب قبیلەسی یوردندە برصو آدیدر بوندە تخفیفلەدە زبانزدە در وقد آراء واهوالری مختلف اولان فرقەلردن برفرقەیە اطلاق اولنـور جمعی قدد کلور عنب وزننـدە ومنە قولە تعالی [کنـا طرائق قددا] ای فرقا مختلفة اهواؤها (المقد) میمك کسریلە مدق وزنندە دری دیلجك دمور آلتە دینور بچاق کبی (المقد) میمك فتحیلە مرد وزننـدە یولە اطلاق اولنور طریق معناسـنە وبواسم مکاندر ومکان مستوی یە اطلاق اولنور کویا کە اطرافدن قد وتمییز اولنمقدر ومقداردن قضاسندە برقریە آدیدر خمر مقدی اورایە نسبت اولنور جوهری غلط ایلمکلە دالنی تخفیف ومیم فصلندە مقد عنوانیلە ثبت ایلمشدر شارح دیرکە ازهری ابو عمرودن تخفیف داللە روایت ایلمشـدر انتهی وشراب المقدی تخفیفلەدر ذکر اولنـان مقدینك کە تشـدید ایلەدر غیریدر مترجم درکە

نهايه‌ده بو وجهله مرسومدركه شراب مقدى تشديد ايله نصنى قانجه طبخ اولنور برنوع شرابه دينور نصفندن قطع اولنان شيئه تشبيه اولنمشدر وقليلا دالى تخفيف اولنور پس جوهرى يه ومؤلفه منافى اولور انتهى (القداد) غراب وزننده برنوع قارن آغريسنك اسميدر بورو وكسنتى تعبير اولنان وجع اوله‌جقدر كه بغرسقلر كسيلور قياس اولنور مقدمه باسوردر يقال اخذه القداد وهو وجع فى البطن وقداد بن ثعلبة بن معاويه بجيله قبيله سندندر (المقدود) ذكر اولنان قداد علتنه مبتلا كشى يه دينور يقال قد الرجل على بناء المفعول فهو مقدود اى اصابه القداد (القداد) سحاب وزننده كرپى ديدكلرى جانوره دينور قنفذ معناسنه وعرب طوشانه دينوركه ترلا صيچانى دخى ديرلر يربوع معناسنه اكيلرى كسوب طوغرداقلريچون اطلاق ايلديلر (قد قد) فلفل وزننده برطاغ اسميدركه انده حجر البرام يعنى كوفه كى تعبير اولنان طاش معدنى واردر (القديد) زبير وزننده بركونه كوچك قطعه پلاس اسميدر وبررجل آديدر وبروادى اسميدر وحرمين بيننده برموضع آديدر وقيس الغاضرى نام كسه‌نك فرسى اسميدر (قدقداء) قافلرك ضمى وفتحيله برموضع آديدر (القديد) حديد وزننده مشرر مقدد اولان يعنى ديلم ديلم ديلنوب كونشده قوريدلن على قول اوزون اوزون ديلنن اته دينور لسانمزده پصدرمه تعبير اولناندر عربيده اشراره دخى دينور تقول اطعمنا القديد اى اللحم المشرر المقدد اوماقطع منه طولا وقديد پك اسكيمش ثوبه اطلاق اولنور (القديديون) قافك فتحيله تباع عسكره يعنى برمحله اوردو ولشكر كتدكده انلرك تابعلرينه اطلاق اولنوركه مرادسپاه زمره سندن اولميوب لكن اهل صنعتدن اولملريله بعض مصالح عسكريى رؤيت ايچون كيدرلر شعاب وبيطار وحداد وحلاق كبى حالا اردوى اسلاميه‌يه تعيين اولنان اصناف و اهل حرفت قديديوندر وبونده قافك ضمى جائز دكلدر مترجم ديركه نهايه‌ده ضم قافى تجويز ايلمشدر زيرا اشبو اشارتله مرسومدر القديديون هم تباع العسكر والصناع كالحداد والبيطار بلغة اهل الشام هكذ ايروى بفتح القاف وكسر الدال وقيل هو بضم القاف وفتح الدال كانهم لخستهم يلبسون القديد وهو مسح صغير وقيل هو من التقدد والتفرق لانهم يتفرقون فى البلاد للحاجة وتمزق ثيابهم وتصغيرهم تحقير لشانهم ويشتم الرجل فيقال له ياقديدى ياقديدى واساسده يقال فى الشتيمة ياقديدى ياقديدى وهم القديديون تباع العسكر من الصناع عبارتيله مصغرا مرسوم اولمغله كذلك مؤلفه مخالفدر انتهى (مقداد) مصباح وزننده ابن عمرو بن الاسوددركه اصحابدندر اسود مقدادى تربيه ياخود تبنى ايلمكله كنديسنه نسبت اولنمشدر اسودى جدى ظنيله قرآء حديث لحن وخطا ايدرلر شارح ديركه مقداد بن الاسود ايله مشتهر اولمغله باعث نسبتى وجه مذكوره مبنيدر واسود ابن

عبد يغوث بن وهب بن عبد مناف الزهرى در قراء حديثك خطـالرى عمرو ايله
اسود بيننده ابن لفظنى توسيط ايتدكلرندن ناشيدر (القيدود) طيفور وزننده ارقه‌سى
اوزون اولان ناقه‌يه دينور كه مادهٔ مرقومه‌دن مأخوذدر جمعى قيـاديد كلور
(الاستقداد) بردوزه‌يه مستمر اولوب كيتمك معناسـنه‌در قده‌دن مأخوذدر يقال
استقد الامر اذا استمر واستوى ودوه‌لر يولده وجه واحداوزره قطارلنوب اوق
كبى طوغريلغنه چكيلوب كيتمك معناسنه‌در يقال استقدت الابل اذا استقامت على
وجه واحد (قد) قافك فتحى ودالك سكونيله بركلمه دركه حرفيه واسميه اولور
اسميه ايكى وجه اوزره مستعملدر وجه اول يكفى كلمه سنه مرادف اسم فعل مضارع
اولور يتشور وكفايت ايدر معناسـنه بوصورتده مدخولى منصوب اولور مثـلا
قدنى درهم وقد زيدا درهم دينور يكفى معناسـنه وجه ثانى حسب كلمه سنه مرادف
اسم اولوركه كافى معناسنه در فارسيده بس دينور بوصورتده غالبا يعنى عندالبصريين
مبنى اوله‌رق استعمال اولنور قد حرفيه‌يه لفظده مشابه اولديغيچون مثـلا قد
زيد درهم دينور دالك سكونى وزيد لفظنك جريله وكاهى يعنى عند الكوفيين معرب
اوله‌رق اسـتعمال اولنور قد زيد درهم دينور دالك رفعيله نته‌كه حسبه درهم
دينور رفعله وحرفيه اولان قدسين وسوف كبى حرف تنفيسدن وجازم وناصبدن
مجرد اولان فعل متصرف اخبارئ مثبته مخصوصدر بونلرك مقابلنه داخـل اولمز
شارح ديركه اشبو ★ لولا الحياء وان رأسى قدعسى ★فيه المشيب لزرت ام القاسم★
بيتنده عسى كلمه‌سى اشتد وظهر معناسـنه متصرف اولمغله مادهٔ نقض اولمز انتهى
اشبوحرفيه اولان قد كلمه‌سى التى معنايه دلالت ايدر اول توقع يعنى مدخولى اولان
فعل متوقع ومنتظر اولور مثلا قديقدم الغائب كبى بومعناده ماضى‌يه دخولى مختلف
فيـه‌در ثانى ماضى‌يى حاله تقريب ايچون اولور قدقام زيدكبى ثالث تحقيق ايچون
اولور كقوله تعالى [قد افلح من زكيها] رابع نفى ايچون اولور مالفظى كبى
مثلا قد كنت فى خير فتعرفه قولى كبى كه تعرف لفظنك نصبيله‌در فى خير معناسنه‌در
خامس تقليـل ايچون اولور قديصدق الكذوب كبى سادس تكثير ايچون اولور
اشبو ★ قد اترك القرن مصفرا انامله ★ مصراعنده اولديغى كبى جوهرى قدكلمه‌سنى
اسم قيلرسك مشدد ايدرسن ديمكله غلط ايلشدر زيرا انجق ايكى حرفـدن مركب
اولوب آخرى حرف علت اولان كلمه مشـدد اولور مثلا هو لفظنده هوّ دينور
وتشديدينك وجهى حرف علت مع التنوين ساكن اولمغله اسم حرف واحد اوزره
قالمامغله مبنى‌در واما قد كلمه‌سيله بركمسيه تسميه اولنسه مثلا هذا قد ورايت قدا
ومررت بقد دينور تخفيفله كذلك من وعن كلمه‌لرى دخى بورسمه‌در بونلرك نظيرى
يدودم وامثاليدر شارح ديركه جوهرينك قولى اخفش وبصريوندن برجماعت

مذهبیدر مترجم دیرکه مؤلفك بوراده کلامی بصائره مخالفدر زیرا بصائرده دیمشدرکه اکر قد کلمه سنی اسم قیلرسك مشدد ایدرسن مثلا کتبت قدا حسنة دیرسن کذلك لووکی وهو کلمه لرنده دخی حال بویلجه در زیرا حروف مزبوره نك نقصنه یعنی آخرلری یدودم کبی ناقص اولدقلرینه دلیل اولمامغله اسم اولدقلری حالده آخرلرینه کندی جنسلرندن برحرف زیاده قیلوب ادغام ایلك واجب اولور (القرد) فتحتینله یوکك ویپاغینك یولنتیسنه علی قول فنا وکمترلکندن قبول اولنمیوب آتیلاننه دینورکه ایشه یرامز اولور مفردی قرده در هایله که آندن برپاره دیمکدر ومنه المثل ★ عثرت علی الغزل باخرة فلم تترك بنجد قردة ★ یعنی اول نادان خاتون انجام کار اکیرمك خصوصنك لزومنه مطلع اولوب بهرحال مقتضی اولدیغی خاطرینه کلمکله کوبره یغنلرنده یوك ویپاغی براغنتیلرنی قومیوب بالجمله دیوشوروب اکیرمکه بشلدی مقدمندن ایسه اعلا یوك بولمغه وسعتی وار ایدی مثل مزبور برحاجتی وقت امکانده ترك واهمال ایدوب بعد الفوت طلبی قیدنده اولان کسه حقنده ضرب اولنور ★ ضیعت اللبن فی الصیف ★ مثلنه مدانیدر وقرد یپراقلری صیرلمش خرما دالنه دینور بونکده مفردی قرده در وقرد شول خرده صاری توی کبی نسنه یه دینورکه طرثوث دیدکلری نباته یاپشق اولور وقرد مصدر اولور قیللر قیورجقلنوب طورطوپ اولمق معناسنه یقال قرد الشعر قردا من الباب الرابع اذا تجعد ومیشین وسختیان دباغت اولنورکن فاسد وتباه اولمق معناسنه در یقال قرد الادیم اذا حلم وبرکمسه عجزندن ناشی سکوت ایلك معناسنه در یقال قرد الرجل اذا سکت عیا ودیشلر صرارمق معناسنه در یقال قردت اسنانه اذا اصفرت وساقزك دادی آزمق معناسنه در یقال قرد العلك اذا فسد طعمه وقرد شول خرده سحاب قطعه لرینه دینورکه بیوك سحابك آلتنده اولوب بری برینه ملتئم اولمیه رق پاره پاره کورینور اوله ولسانده اولان تردد حالتنه دینورکه طلاقتله بی پروا تکلم ایده میوب دلنی چینیه رك تکلم ایدر اولور یقال فی لسانه قرد ای لجلجة (التقرد) تفعل وزننده بودخی قیللر قیورجقلنوب طوپلنمق معناسنه در یقال تقرد الشعر بمعنی قرد (الاقراد) همزه نك کسریله بودخی برآدم عجزندن یاخود یورغونلقدن ناشی ساکت اولمق معناسنه در یقال اقرد الرجل اذا سکت عیا وساکن اولمق معناسنه در یقال اقرد المتحرك اذا سکن وذل وخضوع ایلك معناسنه در یقال اقرد الیه اذاذل وخضع وکندوسنی اولو صورتنده کوستورمك معناسنه در یقال اقرد الرجل اذا تماوت (التقرید) تفعیل وزننده اقراد ایله معنای اولده مرادفدر یقال قرد الرجل اذا سکت عیا وطواردن کنه تعبیر اولنان بوجکی آیرتلموب قوپرمق معناسنه درکه سلب ایچوندر یقال قرد البعیر اذا انتزع قردانه وتذلیل ایلك معناسنه در یقال

قرده اذا ذلله وخضوع وتواضع ایلمك معناسنه‌در یقال قرد الیه اذا خضع
وبر آدمی آلداتمق ورنك ایلمك معناسنه‌در یقال قرد فلانا اذا خدعه (القرد) فرد
وزننده كسب ایله مال بركدرمك معناسنه‌در یقال قرد المال قردا من الباب الرابع
اذا جمعه وكسبه وطلومه یاغ یاخود سود جمع ایلمك معناسنه‌در یقال قرد فی السقاء
اذا جمع فیه سمنا اولبنا وقرد بیونه دینور غنق معناسنه وبوكرد فارسی معربیدر
وقصه نسنه‌یه دینور (القرد) كتف وزننده بچه كبی بری بری اوزره در طوپ
قاتلنوب منعقد ومتراكم اولان بلوده دینور یقال سحاب قرد ای منعقد متلبد
وكوده‌سنك اتلری صمصق طقناز اولمغله سلپوكلكی اولمیان آته عربلر قرد الخصیل
اطلاق ایدرلر خصیل اصیل وزننده اتلری برلو برنده اولان آته دینور وقرد كنه
دیدكاری بوجك اوشمش حیوانه دینور یقال بعیر قرد ای كثیر القرود (المتقرد)
متفرد وزننده بودخی شول خرده بولود پاره‌لرینه دینوركه بیوك بولودك
جابجا آلتنده اولوب بری برینه متصل اولمیه (القراد) غراب وزننده انسان
ممه‌سنك دوكمجكنه دینور كذلك آت ممه‌سنك امزكنه دینور وكنه تعبیر اولنان
بوجكه دینوركه طواره استیلا ایدر جمعی قردان كلور قافك كسریله وقراد
اسمادندر قراد بن صالح بن غزوان واوغللری محمد وعبدالله محدثلردر (القرد)
قافك ضمیله بودخی كنه دیدكلری بوجكه دینور (القرود) صبور وزننده شول
دوه‌یه دینوركه صاحبی كنه‌سنی آیرتلدیغی حینده اوركوب وسركشلك ایلیوب
اویلجه طورر اوله یقال بعیر قرود اذا كان لاینفر عن التفرید (القرد) قافك كسریله
معروفدر یعنی میمون تعبیر اولنان جانوره دینور فارسیده بوزینه دیرلر جمعی اقراد
وقرود كلور وقرد عنب وزننده وقرده كلور فیله وزننده وقرده كلور قافك فتحی
ورانك كسریله مصباحده عنب وزننده قرد مؤنث اولان قرده‌نك جمعی اولمق
اوزره مرسومدر وقرد بن معاویه هذیل قبیله‌سندن بركمسه‌دركه * ازنی من قرد *
مثلنك منشأیدر بغات زناكاركمسه ایدی علی قول مراد جانور مذكوردر زیرا
میمون حیوانلر ایچره زناكارلقله ممتازدر وعربلر شویله زعم ایتدیلركه زمان جاهلیتده
برمیمون آخرك چفتیله زنا ایلمكله سائرلری اكاه اولوب آنی رجم ایلدیلر (القراد)
شداد وزننده میمون بسلین كمسیه دینوركه میمونجی تعبیر اولنور (القردد) مهدد
وزننده برطاغك آدیدر وقردد مرتفع یره دینور جمعی قرادد كلور وقرادید كلور
اشباعله وقردد وجه واسلوب وطریقه معناسنه‌در یقال جاء بالحدیث علی قردده
ای علی وجهه (القردوده) قافك ضمیله بودخی مرتفع ارضه دینور وبرموضع
اسمیدر (وقردودة الظهر) دابه‌نك ارقه‌سنك مرتفع اولان یرینه دینور (وقردودة
الشتاء) قیش موسمنك شدت وحدتندن عبارتدر تقول ماهذه الرحلة فی قردودة

الشتاء ای فی شدته وحدته (القرديدة) قافك كسريله پك سوزلو صلب الكلام آدمه دينور
يقال رجل قرديدة اى صلب الكلام ودابه نك صرتنده اولان طولانی خطه دينوركه
اصل رنكنه مخالف اولور وكرديده معناسنه دركاسيذ كروانسانك باشنه اطلاق اولنور
وطاغك تپه سنه دينور (قرد) زفر وزننده برموضعدر (قردی) سكری وزننده
جزيرهٔ ابن عمرده برموضع آديدر (القردية) عربيه وزننده حاجزايله معدن نقره بيننده
برصو آديدر (ذوقرد) فتحتينله مدينه قربنده برموضعدر آنده نبی اكرم صلی الله
عليه وسلم حضرتلرينك صاغمال ناقه لری رعی اولنمغله كفار اعرابدن برطائفه اغاره
ايلدكلرنده خبردار اولملريله اوزرلرينه غزا ايلديلر غزوهٔ ذی قرد معروفدر (القرصد)
جعفر وزننده كسمكه دينوركه صمانك اريسيدر قصری معناسنه فارسيده كفه دينور
(القرمد) جعفر وزننده كندوسيله طلا اولنور اولان شيئه دينور زعفران وكرج كبی
وبرنوع طاشه دينوركه جابجا پارقلری اولور آتشده تمام پشدكدنصكره آنكله ابنيه
بنا ايدرلر امهات سائرده بوكرج پارقلری طاش ايله مفسردر وقرمد آجر اسميدركه
خزف مطبوخدر تركيده طوغله تعبير اولنور مؤلفك والاجر قولی عطف تفسيردر
وقرمد برموضع آديدر (القرميد) قافك كسريله بودخی طوغله يه دينور تركيده
كرميد دخی دينور وقرميدارده به معناسنه دركه طوغله دن ياپلمش بيوك كاريزه دينور
واروبه معناسنه دركه طاغ كچيسنك ديشيسنه دينور ياخود اروبه اردبه مصحفيدر
(القرمود) زنبور وزننده غضا نام شجرك يمشنه دينور وطاغ كچيسنك اركگنه
دينور (القرمدة) دحرجه وزننده قرمطه معناسنه دركه يازوبی صيق صيق يازمق
وآدملری صيق صيق آته رق يوريمكدن عبارتدر يقال قرمد الكتاب وقرمد فی المشی
اذا قرمط (المقرمد) مدحرج وزننده زعفران مقوله سی طلا سورلمش بزه دينور يقال
ثوب مقرمد ای مطلی بشبه الزعفران وطوغله ايله ياخود قرمد ديدكلری حجر مذكور
ايله ياپلمش بنايه دينور يقال بناء مقرمد ای مبنی بالاجر او الحجارة يعنی بالقرمد وبلند
وعالی بنايه دينور يقال بناء مقرمد ای مشرف عال (القرهد) قنفذ وزننده اتلو جانلو
بدنی نرم ونازك تازه جوانه دينور يقال غلام قرهد ای تار ناعم رخص (القراهد)
قراهد وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندی (قاروندا) رانك وواوك فتحيله اتباع
تابعيندن كثيرك پدری اسميدر (القزد) زای معجمه ايله قصد وزننده ومرادفيدر يقال
قزده قزدا بمعنی قصده (القسود) قافك كسری ودالك تشديديله قثول وزننده بيونی
قالين وقوی ومحكم اولان كمسيه دينور يقال رجل قسود ای الغليظ الرقبة القوی
(قسبند) قافك ضمی وبانك فتحيله كه فعلل وزننده در اهل لغت كرچه بونی ابنيه ده ذكر
ايدوب لكن تفسيرينه تصدی ايلديلر بنم عندمده بوكسبند فارسی معربيدركه خاتونلرك
حيض بزيدر ياخود كوسبند معربيدركه قيونه دينور (القشبند) شين معجمه ايله قسبند

وزننده اوزون بويلو كردنى عظيم آدمه دينور مؤنثنده قشبنده دينور هايله يقال
رجل قشبند اى طويل عظيم العنق ويقال امرأة قشبندة ظاهرا بودخى لغت اخرادن
معربدر (القشدة) قافك كسريله قيماق ياخود كره ياغى سويق ايله وخرما ايله طبخ
اولنوب حلوا اولدقده دبنه چوكن پوصه كبى چوكندى يه دينور وقشده برنوع
سودلو نبات آديدر ويوفقه قيماغه ياخود كره ياغنه دينور (القشادة) قافك ضميله
قشده ايله معناى اولده مرادفدر (القشد) كشط وزننده ومرادفيدركه برنسنه‌يى
شئ آخرك اوزرندن ازاله ايدوب اول شيئ اچمق معناسنه در يقال قشده اذا
كشطه (القصد) قافك فتحى وصادك سكونيله يول طوغرى اولمق استقامت طريق
معناسنه‌در شارح ديركه فى الاصل بو معناده مصدردر بعده وصف اوله‌رق استعمال
اولنمشدر يقال سبيل قصداى مستقيم كويا كه سالكك وجهة مقصدينه قصد ايدر
ومنه قوله تعالى [وعلى الله قصد السبيل] واعتماد ايلمك معناسنه‌در يقال قصد اليه
اذا اعتمد وبرنسنه‌يه توجه وعزم وآهنك ايلمك معناسنه در يقال قصده وله واليه
قصدا من الباب الثانى اذا امه ومعتدلانه حركت ايلمك يعنى برايشده وسط حاله
رعايت ايدوب افراطدن مجانبت ايلمك معناسنه در يقال قصد فى الامر ضدافرط
اى لم يتجاوز فيه الحد ورضى بالتوسط وشاعر قصائد منظومه نظمنده ابياتى برى
برينه مواصلتله اطاله ايلمك معناسنه‌در يقال قصد الشاعر اذا واصل عمل القصائد
وقصد وصف اولورنه تنومندونه انجه‌رك اولان معتدل وجودلى كشى‌يه دينور
يقال رجل قصد اى ليس بجسيم ولابضئيل وبرشيئ قيرمق معناسنه‌در نه كونه
اولورسه اولسون على قول ياريسندن قيرمغه مخصوصدر يقال قصد الشئ
اذا كسره باى وجه كان اوبالنصف وعدل وداد ايلمك معناسنه‌در يقال قصد
الرجل اذا عدل وبركسنه‌يى برماده ضمننده زور وجبر ايلمك معناسنه‌در يقال
قصد فلانا على الامر اذا قسره شارح سائر نسخه‌لرى تخطئه ايلمشدر (الاقتصاد)
افتعال وزننده قصد كبى اعتدال اوزره حركت ايلمك معناسنه‌در معتدل اولان
كسنه البته ره راستى قصد ايدر يقال اقتصد فى الامر ضد افرط عدم تفريط بوكه
لازم كلور واقتصاد شاعر قصائد منظومه‌سنده ابياتى برى برينه وصل ايله اطاله
ايلمك معناسنه‌در يقال اقتصد الشاعر اذا واصل عمل القصائد (المقتصد) مقتدر
وزننده (والمقصد) معظم وزننده وجودى نه ايرى ونه انجه اولان آدمه دينور
(التقصيد) تفعيل وزننده قصد كبى برنسنه‌يى قيرمق ياخود نصفندن قيرمق
معناسنه‌در يقال قصد الشئ اذا كسره او بالنصف (الانقصاد والتقصد) برنسنه
قيرلمق معناسنه‌در يقال انقصد الرمح وتقصد اذا انكسر (القصد) فتحتينله عوسج
اسميدركه موسى اغاجى وسنجان تيكنى ديدكلرى شجردر وقصد العوسج والارطى

والطلح بو مقوله اغاجلرك تر وتازه يومشق داللرينه اطلاق اولنور وقصد آجلغه
دينور جوع معناسـنه ومغيلان كبى تيكنلو ايرى ميشه اغاجلرينك كوز موسمنده
چيچكلرينك طومورجقلنمسنه على قول هر تيكنلو اغاجك ابتدا نابت اولديغى حينده
نباتنك ظهور ايلمسنه دينور (القصادة) سعاده وزننده سمورمك معناسنه‌در يقال
قصد البعير قصادة من الباب الخامس اذا سمن (القصدة) قافك كسريله قيريلن
نسنه‌دن بر پارچه‌يه دينور جمى قصد كلور عنب وزننده (القصد) كتف وزننده
(والقصيد) امير وزننده (والاقصاد) همزه‌نك فتحيله قيريق شيئه دينور يقال
رمح اقصد وقصيد واقصاد اى متكسر شارح ديركه بورادە اقصاد عندالاخفش
جمع وزنى اوزره كلن اوزاندندر وسائرلر عندنده اجزاسـنه نسبتله مصوغ اولان
جمعدر ثوب اخلاق وقدر اعشار دخى بويلجه‌در انتهى وقصيد شول شعره اطلاق
اولنوركه شطرا بياتى تام وكامل اولوب واوج بيت وآندن زياده اوله على قول
اون التى بيت ودخى زياده اوله حالا بين الشعراء هاء اسميله قصيده تعبير ايتدكلريدر
لكن جوهرى قولى اوزره قصيد قصيده‌نك جمع جنسيدر سفين وسفينه كبى مترجم
ديركه شاعر شعر مزبور ايله بر مقصود قيـد ايدر اولمغله قصيده اطلاق اولنمشدر
ذكر اولنان مواصلهٔ ابيات معناسى دخى اول مقصده مبنى در نته كه صاحب معيار
بو رسمه بيان ايلمشـدر قالديكه طبع مستقيم وعلم عروض قويم اجتماعندن حاصل
اولان اثر موزونه شعر ديرلر كه علم معناسنه‌در شعوردن اولمغله طبعك كمال مدخلى
اولمسنه دليلدر وشعرك انواعى واردر بيت رباعى قطعه مفرد مثنوى نظيره تخميس
تاريخ كبى فن بديعده اولان محسنات معروفدر بونلرك برى قصيده‌دركه قصد عازم
ايله نظم اولناندر اكثر ادباء عندنده يدى بيتدن زياده‌يه اطلاق اولنـور وبعضا
مطلعنده ياخـود او اخره قريب خلالنده تغزل اولنور وكريزكه مرامه انتقال
ايلكه مناسـبت پيدا ايدن معنايى مفيد بر بيتدر آندنصكره تاج كه شاعر مخلصى
آنده ايراد ايدر صكره دعا ايلر اكر تاريخى وار ايسه اثناسنده ياخود آخرنده
ايراد ايدر اك آخر بيتنه مقطع دينور وبيت القصيد مبنا عليـه اولان بيتدركه
ابيات سائره‌دن رنكين وجودت طبعه تصادفله دلنشين اولور نته كه ديمشـلردر
قصيده ده براولور بيت نادر المضمون انتهى ★ وقصيد سموز ايلكه دينـور يقال
مخ قصيد اى سمين على قول سموزدن دون اولانه دينـور كه نه سموز ونه آرق
اولانيدر وايلكلى كمكه دينور يقال عظم قصيد اى ممخ وقوريمش اته دينور يقال
لحم قصيد اى يابس وايلكلى سموز ناقه‌يه دينور يقال ناقة قصيد اى سمين بها نقى
ودكنكه دينور عصا معناسـنه وسموز اوركجه دينور واعمال فكر وروىتله تنقيح
وتهذيب اولنمش متين وباكيزه شعره دينور يقال شعر قصيد اى منقح مجود

(القصود) صبور وزننده بودخی سموز ایلیکه علی قول معتدل اولانه دینور یقال مخ قصود ای سمین اودونه یعنی وفوق المهزول (القصیدة) سفینه وزننده بودخی ایلکلی سموز ناقه‌یه و دکنکه دینور (الاقصاد) همزه‌نك کسریله آتیلان اوق طوقندیغی شخصی همان یقلداتمیوب برنده هلاك ایلك معناسنه‌در یقال اقصد السهم اذا اصاب فقتل مکانه وفی الاساس اقصده السهم واقصاد برکسه‌یی مزراقله بلا خطأ اورمق معناسنه‌در یقال اقصد فلانا اذا طعنه فلم یخطئه و یلان برکسه‌یی صوقدیغی کبی دفعی هلاك ایلك معناسنه‌در یقال اقصدته الحیة اذا لدغته فقتلته (المقصدة) معظمه وزننده دوه قسمنه مخصوص بر کونه داغ و تمغا اسمیدر که قولقلرینه باصیلور (المقصد) مکرم وزننده شول آدمه دینورکه خسته اولوب علی الفور وفات ایلمش اوله (المقصدة) محمده وزننده شول خاتونه دینورکه وجودی عظیم واندامی تام ووافر اولمغله هرکورن آدمی عجبناك ایدر اوله یقال امرأة مقصدة ای عظیمة تامة تعجب کل احد وبویی برمقدارجه قصیر اولان خاتونه دینور یقال امرأة مقصدة ای التی الی القصر (القاصد) قریب معناسنه مستعملدر یقال سفر قاصد ای قریب اعتدال معناسندن مأخوذدر وعربلر بیننا وبین الماء لیلة قاصدة دیرلر هینة السیر معناسنه‌که بطوء وتعبسز برکیجه‌لك مسافه وار دیمکدر (القعود) قافك ضمیله (والمقعد) میمك وعینك فتحیله‌که مصدر میمی‌در مطلقا اوتورمق جلوس معناسنه در علی قول قعود اایاق اوزرندن اوتورمق و جلوس یاتورکن یاخود سجده‌ده ایکن قالقوب اوتورمقدن عبارتدر قول اوله کوره یوقریدن اشاغی‌یه وثانی‌یه کوره اشاغیدن یوقری‌یه انتقالله اولور یقال قعد الرجل قعودا ومقعدا من البـاب الاول اذا جلس اوهو من القیام والجلوس من الضجعة و من السجود وباء حرفیله متعدی اولور یقال قعدبه اذا اقعده و قعود قیام معناسنه کلمکله ضد اولور یقال قعد الرجـل اذا قام وقوش کوکسنی یره ویروب یاتمق معناسنه استعمال اولنور یقال قعدت الرخمة اذا جثمت وخرما اغاجی برسنه میوه طوتوب اوبرسنه بوش قالمق معناسنه مستعملدر یقال قعدت النخلة اذا حملت سنة ولم تحمل اخری وبرآدم جنك وخصومتده کندی همتاسنه کوجی یتمك معناسنه استعمال اولنور یقال قعد فلان بقرنه اذااطاقه بوراده باء تعدیه ایچوندر وبرکسه جنك ایچون اقراننی تهیئه ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال قعد للحرب اذا هیألها اقرانها وفدان اوزدك بغلمق معناسنه مستعملدر یقال قعدت الفسیلة اذا صارلها جذع ای ساق وخاتون ولد وحیضدن ومعامله زوجیه‌دن قالمق معناسنه مستعملدر یقال قعدت المرأة اذصارت قاعدا کماسیذکر وقعود خاتون طول اولمق ایمه معناسنه‌در یقال قعدت المرأة اذا آمت وقعد کلمه‌سی افعال ناقصه‌دن صار

معناسنه استعمال اولنور و منه يقال حدد شفرته حتى قعدت كانها حربة اى صارت يعنى بچاغنى اول رتبه‌ده بيلدى كه كويا كه مزراق يلمانى اولدى و منه يقولون ثوبك لاتقعد تطيربه الريح اى لاتصير الريح طائرة به ثوبك لفظى مضمر احفظ كلمه‌سيله منصوبدر (الاقعاد) همزه‌نك كسريله اوتورتمق معناسنه‌در يقال اقعده اذا جعله قاعدا واوتورن آدمك بويى قدر قويى قازمق على قول صويه وارميوب يريوزينه قريب قازوب اويلجه ترك ايلمك معناسنه‌در يقال اقعد البئر اذا حفرها قدر قعدة اوتركها على وجه الارض ولم ينته بها الماء و برآدمه خدمت ايلمك معناسنه استعمال اولنوركه معنا مخدومى اقعاد ايدر يقال اقعد فلانا اذا خدمه وبرآدمك نفقه ومؤنتنى كندى كسب واداره ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اقعد اباه اذا كفاه الكسب شارح ديركه اقعاد اقامه معناسنه‌ده كلور يقال اقعده اى اقامه پس بوذكر اولنان قيام معناسندن اولور (المقعد) ميمك وعينك فتحيله مصدردركه ذكر اولندى ومقعد ومقعده اسم مكان اولور اوتوره‌جق يره ديرور (القعدة) قافك كسريله بناء نوعدر لسانمزده آدن اوتورش ايله تعبير اولنور يقال هو حسن القعدة ويقال يقعد قعدة الدب يعنى ايو اوتورشى كبى اوتورر وقعده قاعد اولان كمسه‌نك اوتورديغى مكاندن اخذ ايلدیكى مقداره دينور كه اوتورملق وبرآدم اوتوره‌جغى ير تعبير اولنور لكن اساسده طول انسان قاعد عبارتيله مفسر اولمغله بئر مذكوره اكا مبنى ترجمه اولندى وبو معناده قافك فتحيله‌ده جائزدر وقعده برآدمك اك صكره تولد ايدن ولدنه اطلاق اولنوركه خاتمة اولاديدر مذكر ومؤنث ومفرد وجمعى مساويدر يقال هو وهى و هم قعدته اى آخر ولده (ذوالقعدة) قافك فتحى وكسريله شهور عربيه‌دن برشهرك اسميدركه شوال عقبنده كلور اشهر حرمدندر شهر مذكور حلولنده عربلر سفر وجدالدن قعود ايتلرينه مبنى آنكله تسميه ايلديلر جمعنده ذوات القعده دينور (القعد) فتحتينله خوارجه دينور امام على كرم الله وجهه حضرتلرينه نصرتدن قعود ايتدكلرينه مبنى اطلاق اولندى واول طائفه‌نك رأى و مذهبلرينه اتباع ايدنه قعدى دينور اساسده قعد خوارجدن برطائفه اولمق اوزره مرسومدركه امام على‌يه نه نصرت ايتديلر ونه محاربه ايتديلر وقعد دفتر وديوان سلاطين و امراده اسم ورسملرى اولميان يعنى علوفه خوار وموظف اولميان جماعته اطلاق اولنوركه سپاه وعسكرى زمره‌سندن خارج اولنلردر يقال قوم قعد اى لاديوان لهم وحرب وقتاله وغزا وجهاده كتمين اوتوراق زمره‌سنه اطلاق اولنور يقال قوم قعد اى لايمضون الى القتال بونلرده قعد قاعدك جمعيدر خدم وخادم كبى وقعد مفرد اولور انسانك نجس وقاذوره‌سنه اطلاق اولنور ودوه‌نك بيلك كمكلرنده سستلك وكوشكلك

اولمغه دینور یقال فی وظیف البعیر قعد ای استرخاء (القعدة) فتحاتله نسوانه
مخصوص بر کونه مرکب اسمیدر هودج و محفه کبی وقالیچه‌یه دینور طنفسه معناسنه
(ابنة اقعدی وقومی) جاریه‌یه اطلاق اولنور اوتور قالق قزی دیمکدر یقال داره
مملوءة بابنة اقعدی وقومی ای بالامة (القعاد) غراب وزننده (والاقعاد) همزه‌نك
کسریله اسم اوله‌رق کوترملك علتنه دینور که معاذ الله تعالی حرکتدن الیقور
اقعاد فی الاصل مصدردر یقال به قعاد واقعادای داء یقعده وقعاد واقعادهمزه‌نك
فتحیله برمرض آدیدرکه دوه‌نك اویلقلری اکسه‌سنده اولان قبا اتلرینه عارض
اولوب دوه‌یی بصعقله یره مائل ایدر (المقعد) مکرم وزننده کوترم آدمه دینور
فارسیده زمینکیر دیرلر ومقعد اصطلاح عروضییندن اقعاد عارض اولان شعره
دینورکه هر بیتنده زحاف واقع اوله علی قول بیتك عروضندن برعلت سببیله
قوتی نقص اولنمش اوله یقال شعر مقعد و هو کل بیت فیه زحاف اوما نقصت
من عروضه قوة شارح دیرکه قول اول امام خلیل قولیدر لکن اکثری کتب
عروضده اقعادی بحر کامله تخصیص وعروضنك تنویع واختلافیله تنصیص ایلمشلردر
ومقعد سلفده برکسه اسمیدرکه صنعتی اوقلره یلك کچورمك ایدی ومقعد نسر یعنی
کرکس دیدکلری قوشك یاوریسنه دینور وشول کرکس قوشنه دینورکه برزهرناك
طعمه ایله صید اولنوب یلمکلری یولنمش اوله وشول تازه خاتون ممه‌سنه دینورکه
یتقین اولنیوب قالقق اوله اقعاد اقامه معناسنده کلمکله ظاهرا بوآندن مأخوذدر
یقال ثدی مقعد ای ناهد لم ینثن ومقعد الانف بورنلرینك دلکلری ککیش اولان
کشی‌یه دینور یقال رجل مقعد الانف اذا کانت فی منخریه سعة (المقعدات)
مکرمات وزننده قوربغه‌لره دینور ضفادع معناسنه تقول اسهرتنی المقعدات ای
الضفادع وبغرتلق قوشنك هنوز اوچمه بشلامش یاوریلرینه دینور (القاعد)
اوزدك بغلمش خرما فدانه اطلاق اولنور علی قول ال یتشور اولان خرما اغاجنه
دینور یقال فسیلة قاعد اذا صارلها جذع اوهی النخلة التی تنالها الید و قاعد
حبوباتله طوبطلو چواله اطلاق اولنور وولددن وحیضدن و معامله زوجیه‌دن
قالمش خاتونه اطلاق اولنور یقال امرأة قاعد اذا قعدت عن الولد والحیض
والزوج مترجم دیرکه اشبو [والقواعد من النساء اللاتی لایرجون نکاحا فلیس
علیهن جناح] الایه کریمه‌سنی بیضاوی العجائز اللاتی قعدن عن الحیض والحمل
عبارتیله تفسیر ایلدکدنصکره والفاء فیه یعنی فی لیس لان اللام فی القواعد بمعنی
اللاتی اولولو صفهاً به عبارتیله فاء دخولنی تعلیل ایلمشدر پس قول اول حدوث
معناسی اراده اولندیغنه مبنی اولور اکا کوره قواعد قاعده‌نك جمعی اولمق لازمدر
نته‌که حدوث معناسی مراد اولندقده مرضعه دیرلر هایله و قول ثانی حدوث

معناسی مراد اولنمدیغنه کوره‌در که اسم موصول اولمز المؤمن الکافر کلمه‌لری کبی
انتهی (القواعد) قاعده‌نك جمعیدر قوایم وقائمه کبی وقواعد الهودج شول درت
آرقوری آغاجه اطلاق اولنورکه هودج انلرك اوزرلرینه ترکیب واستوار قلنور
(القعدی) قافك ضمی وکسری وعینك سکونیله عاجز آدمه اطلاق اولنور یقال
رجل قعدی وقعدی ای عاجز (قعید النسب) سعید الحسب وزننده جد اکبرینه
قریب الاباء اولان آدمه اطلاق اولنورکه پدرلری معمرلیندن اولمغله جد اعلاسنه
واسطه‌سی آز اولور (القعدد) قنفذوزننده (والقعدد) جندب وزننده (والاقعد)
احمد وزننده (والقعدود) زنبور وزننده بونلرده قعید النسب معناسنه‌در یقال
رجل قعید النسب وقعدد وقعدد واقعد وقعدود ای قریب الاباء من الجد الاکبر
مترجم دیرکه بومناسبتله سندا علی صاحبی اولان عالمه قعید الاسناد اطلاق اولنور
وجه مذکور اوزره نسبده جد اکبر ایله مثلا زیدك میانه‌لرنده کلن اجدادلری
معمرلیندن اولوب وآخر عمرلرنده ولد حاصل ایتلریله سائرلرك جد اعلالرینه موصل
اولان واسطه‌لرندن انك واسطه‌سی آز اولمغله آنلردن اقرب اولور کذلك سند
اعلی صاحبی دخی بورسمه اولور وسند اعلی عند العلما بغایت معتبر و مفتخردر
بناء علیه اسلاف علماء سند اعلی تحصیلی ایچون بلاد بعیده‌یه سیر وسفر مشقتنی
مرتکب اولورلر ایدی بوفقیر دخی اساتذهٔ عدیده‌دن اجازتنامه‌یه نائل ایکن سند
اعلی تحصیلی ایچون حجاز وعربستانه سفر و بتوفیقه تعالی مدت مدیده دنبرو
دلخواهمز اولان مطلبمزه ظفر میسر اولمشدر الحمد لله علی ذلك سائر اجازتنامه‌مزده
نبی اکرم سرلوحهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه اوتوز اوج واسطه ایله
منتهی اولور وحالا بین العلما متداول اولان بومرتبه‌در وسند اعلایی مشتمل اولان
اجازتنامهٔ مرقومه‌مزده اون التی واسطه ایله متصل اولور وبوامام فربری طریقیدرکه
معمرلیندن نیجه مشایخ عظامی محتوی‌در از جمله سکزنجی درجه‌ده شیخ عبدالکریم
الفرغانی یوز قرق سنه معمر اولمشدر کذلك اونجی مرتبه‌ده بولنان یحیی بن عمار
الختلانی یوز قرق اوچ سنه معمر اولمشدر رحمة الله علی شیخی ومشایخه انتهی
(وقعدد) قنفذ وزننده جد اعلاسنه بعید الاباء اولان کمسیه اطلاق اولنمغله
ضد اولور یقال رجل قعدد ای البعید الآباء وقورقق اولوب مکارمدن قاعد
اولان لئیم وفرومایه شخصه اطلاق اولنور یقال هو قعدد ای جبان لئیم قاعد
عن المکارم وبی نام وبی شهرت اولان خامل کمسیه اطلاق اولنور (القعدی)
(والقعدیة) قافلرك ضمی وکسری وعینلرك سکونیله (والضجعی) ضادك ضمی
وکسری وجیمك سکونیله بونده هاایله ضجعیه دیمز (والقعدة والضجعة) قافك
وضادك ضمیله همزه وزننده اکثر اوقاتی اوتوروب یاتمغله کذران ایدن تنبل وکاهل

كشی‌یه اطلاق اولنور یقال رجل قعدی وقعدیة وضجعی وقعدة ضجعة ای کثیر القعود والاضطجاع (القعود) صبور وزننده چوبانك ایش دوه‌سنه دینورکه هرحاجتی ایچون اکا بنوب اورایه بورایه قوللندیغی دوه‌دن عبارتدر فارسیده اکا رخت دیرلر جمعی اقعده کلور وقعد کلور ضمتینله وقعدان کلور قافك کسریله وقعاید کلور وقعود دوه قسمندن قلوص وبکره دینور ثنی مرتبه‌سنه بالغ اولنجه قدرکه ابتدار کوبه صلاحیتنه مبنی‌در وبکر کنج ارکك دوه‌یه وقلوص ابتداء رکوبه صالح اولان کنج دیشی دوه‌یه دینور ثنی مرتبه‌سنه بالغ اولنجه قدر امهات سائره‌ده قلوص قعوده مقابل اولمق اوزره بووجهله مرسومدرکه قلوص شول دیشی دوه‌درکه ابتداء رکوبه صالح اوله ثنی مرتبه‌سنه وارنجه قدر بعده ناقه اطلاق اولنور وقعود شول ارکك دوه‌درکه ابتداء رکوبه صالح اوله ثنی مرتبه‌سنه وارنجه قدر بعده جمل اطلاق اولنور وقلوصه قعود اطلاق اولنمز پس مؤلفك قولی آنلره مخالف اولور وثنی بش یاشنی چکوب آلتنجی‌یه کیرمش دوه‌در وقعود مطلق دوه کوشکنه دینور فصیل معناسنه (القعودة) هایله (والقعدة) عمده وزننده قعود ایله معنای اولده مرادفدر وقعده اشکه اطلاق اولنور حمار معناسنه جمعی قعدات کلور ضمتینله وقعده اتك ایرنه اطلاق اولنور سرج معناسنه ودابه‌نك پالانته اطلاق اولنور رحل معناسنه (الاقتعاد) افتعال وزننده چوبان دوه‌نك برنی قعده یعنی ایش دوه‌سی ایدنمك معناسنه‌در یقال اقتعده الراعی اذا اتخذه قعدة (القعید) امیر وزننده قنادلری هنوز دوزلوب اوچق درجه‌سنه وارمش چکرکه‌یه دینور وپدره اطلاق اولنور اب معناسنه ومنه قولهم قعیدك لتفعلن کذا ای بابیك وبو بین العرب یمین‌در وقعدك لفظی مقدر اقسم کلمه‌سیله منصوبدر وعربلرك قعیدك الله وقعدك الله قوللری که قافك فتحی وکسریله‌در بونلر قسم دکلدر بلکه استعطاف واسترحامی متضمن‌در زیرا جواب قسم ایله مجاب دکللردر بلکه بونلر فعل موقعنده واقع منصوبلردر عربلرك عمرك الله قوللری کبی که عمرتك الله تعمیرا منزلنده‌درکه بن سنکیچون اللهدن عمر طویل نیاز ایدرم حق تعالی سکا اوزون عمر احسان ایلسون دیمکدر بونك کبی قعیدك الله وقعدك الله قوللری قعدك الله تقدیریله سألت الله ان یحفظك سبکنده‌در وبومعنا حق تعالانك [عن الیمین وعن الشمال قعید] قول شریفدن مأخوذدرکه اوراده قعید حافظ ونکهبان معناسنه‌در بومقامده بورسمه ترجمه ایلدیکمز بعض نسخه‌نك هامشنده وبعضنك درونده مرسومدر وچند سطر مرورنده وقعدك الله ویکسر وقعیدك الله نشدتك الله وقیل کانه قاعد معك یحفظه علیك اومعناه یصاحبك الذی هو صاحب کل نجوی عبارتی واقع اولمغله قول اوله مخالفدر زیرا قول ثانیده دخی جواب اولمیوب و مفهومی قسم‌در

قلاده طاقمق معناسنه‌در تقول قلدت المرأة قلادة اذا جعلتها فی عنقها تقلید الولاة بو
معناده‌در یقال قلده الوالی العمل اذافوضه الیه کانه جعل قلادة فی عنقه اصطلاحزده
اندن بیوننه طولامق ایله تعبیر اولنور وعلامت اولمق ایچون حج قربانك بیوننه برنسنه
چکورمك معناسنه مستعملدر یقال قلد البدنة اذا علق بعنقها شیئا لیعلم انها
هدی (الاقلعداد) اصعداد وزننده بردوزه‌یه سیر وسیاحت ایلمك معناسنه‌در
یقال اقلعد الرجل اذا مضی علی وجهه فی البلاد وصاچ پك قیور جقلنمق معناسنه‌در
یقال اقلعدت الشعر اذا اشتدت جعودته (قلقشنده) قافلرك وشین معجمه‌نك فتحیله
مصرده برقریه‌در (القمحدود) قافك ومیمك فتحی ودالك ضمیله انسانك قولقلری
اکسه‌لرنده قفادن یوقری وقذالك اوستنده واقع تومسکجه یومری‌یه دینور که
آدم آرقه‌سی اوزره یاتنجه اوراسی یره کلور وقذالك مؤخرینه یعنی اکسه‌سنده‌ده
دینور جمعی قماحد کلور وقذال اکسه چقورندن قونغه وارنجه یره دینور پس
بوندن مراد قولق طوزلرنده اولان یومریجه‌کلردر جوهری بونی قحد ماده‌سنده
ذکر ایلمسی منظور فیه‌در شارح دیر که ابن حیان دخی میمك زیاده‌سنه ذاهب
اولمشدر (القمد) حمد وزننده اباء وتمنع ایلمك معناسنه‌در که سوز طوتمیوب
سرکشلك ایلمکدن عبارتدر یقال قمد الرجل قمدا من الباب الثانی اذا ابی وتمنع
وبر خیر ایشده علی قول شرایشده مقیم ومداوم اولمق معناسنه‌در یقال قمد الرجل
اذا اقام فی خیر اوشر (القمد) فتحتینله برادمك کردنی اوزون اولمق علی قول
کردنی اوزون اوله‌رق ایری وقالین اولمق معناسنه‌در یقال قمد الرجل قمدا اذا
کان طویل العنق او ضخم العنق فهو طویل (الاقمد) احمر وزننده آندن صفتدر
مؤنثنده قمداء دینور حمراء وزننده وقمد دینور عتل وزننده وقمده دینور هاءیله
وقمدانیه دینور ضمتینله وتشدید داللّه (وقمد) عتل وزننده شدید القوام اولان
ذکره دینور یقال ذکر قمد ای شدید الانعاظ (القمد) ضمتینله وتخفیف داللّه
(والقمد) تشدید داللّه (والقماد) غراب وزننده (والقمدود) زنبور
وزننده (والقمادی) غرابی وزننده (والقمدان والقمدانی) ضمتینله وتشدیدداللّه
شدید علی قول غلیظ اولان کشی‌یه دینوریقال رجل قمد وقمد وقماد وقمدو دوقمادی
وقمدانوقمدانی ای شدید اوغلیظ (الاقماد) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یه بیونی سوندیروب
بقمق معناسنه‌در یقال اقمد الیه اذا اطمح الیه بعنقه وبرآدمه شبق وشهوت غلبه
ایلمك معناسنه‌در یقال اقمد الرجل اذا انعظ وبرنسنه‌یی آقتمق معناسنه‌در یقال
اقمد الماء وغیره اذا ساله جوهری اقمهد ماده‌سنی بوراده ذکر ایلمکله وهم ایلمشدر
(المقمعد) مشمعل وزننده شول اونکو ومتمردکسیه دینور که برماده ضمننده اکا
برآدم هرنقدر وسعی مرتبه سویلسه بروجهله نرم ورام اولمز اوله یقال رجل

مقمعد وهو من تكلمه بجهدك ولايلين لك ولاينقاد وقارننك يوقريسى يوك
واشاغيسى سلپوك اولان كمسيه دينور يقال رجل مقمعد اذا كان قد عظم اعلا
بطنه واسترخى اسفله (القمهد) جعفر وزننده شول كمسيه دينور كه ذاتنده
لئيم الاصل وفرومايه اولديغى حالده بد چهره وزشت لقا اوله يقال رجل قمهد
اى لئيم الاصل القبيح الوجه (القمهد) قنفذ وزننده اولديغى يردن اصلا
آيرلميوب دائمى مقيم اولان كمسيه دينور يقال هو قمهد اى مقيم لايبرح (الاقمهداد)
اقشعرار وزننده باشى يوقرى قالدرمق معناسنه در يقال اقمهد الرجل وغيره اذا
رفع رأسه وبريرده مقيم اولمق معناسنه در يقال اقمهد بالمكان اذا اقام وقوش
قسمى ياوريسنى يملركن ياورى دترر شكلنده حركت واضطراب ايلك معناسنه در
يقال اقمهد الفرخ اقمهداد اوهوشبه الارتعاد فيه اذا زق (القند) قافك فتحى
ونونك سكونيله (والقندة) هايله (والقنديد) صنديد وزننده شكر قامشنك
عصاره سندن منجمد اولان عسله يعنى شيره يه دينور مراد كماليله اصلاح اولنمامش
شكر اوله جقدر وقند لفظى معربدر يعنى كند فارسى معربيدر اصل شكرك انواعى
بوندن معمول اولور شكره نسبت قند صافى ياغه نسبت كره ياغى منزله سنده در
وهايله قنده اخص در وقنديد صكره دن متصرفدر وقنديد يمن زعفرانى ديدكلرى
داروبه دينور ورس كبى وباده يه دينور خمر كبى على قول شول اوزوم شيره سنه
دينوركه ايچنه طيبه متعلق بعض نسنه لر قويوب قارشدرلمش اوله تقول سقانا
قنديدا اى خمرا اوهو عصير يجعل فيه افواه ثم يفتق وقنديد عنبره وكافوره ومسكه
دينور وبرنوع طيبه دينوركه زعفرانله معمول يعنى ركنى زعفراندر وقنديد برآدمك
كندى حال وشانه دينوركرك نيك وكرك بد اولسون جمعى قناديد كلور ومنه يقال
جاء بالامر على قناديده اى على وجهه (القندد) زبرج وزننده بودخى برآدمك
حال وشانه دينور يقال ماقنديده وقندده اى حاله (المقند) معظم وزننده (والمقنود)
(والمقندى) ميمك ضميله كه اصلى مقندد ايدى قند مذكور ايله معمول اولان شيئه
دينور يقال سويق مقند ومقنود ومقندى اذا كان معمولا بالقند (القندأو)
قافك كسريله باب همزه ده ذكر اولندى (سمر قند) رآء بابنده مرسومدر (قناد)
سحاب وزننده واسط شرقيسنده برموضعدر (قند) قافك كسريله محدثيندن محمدبن
سعيدك جدى اسميدر (قندة الرقاع) قافك فتحيله برنوع خرما اسميدر (القند)
قافك ضميله خصيه يه دينور ظاهرا كند معربيدر قندين تثنيه سيدر اصمعينك حصه
عظيم اولمغله ابو القندين ايله ملقب اولمشدر (القنفد) قنفذ وزننده وآنده لغتدركه
كرپى يه دينور (القود) قافك فتحى وواوك سكونيله (والقيادة) عياده وزننده
(والمقادة) ميمك فتحيله (والقيدودة) حيدوده وزننده (والتقواد) تذكار وزننده

دابه يى اوكندن چكمك معناسنه‌دركه يدمك تعبير اولنور سوق مقابليدر يقال قاد
الدابة يقود قودا وقيادة ومقادة وقيدودة وتقوادا اذا تقبض ساقها وقود مصدردن
منقول اسم جنس اولور بربلوك آتلره اطلاق اولنور يدلمك شانلرندن اولمق
حسبيله على قول مركوب اولميوب يولارلريله يديلن آتلره اطلاق اولنوركه بالفعل
اولور يقال مربنا قود من الخيل اى جماعة اوهى التى تقاد بمقاودها ولا تركب
وقود كذلك مصدر اولور اون صو ايله ياخود سائر شئ ايله طبخ اولنوب طوپ
طوپ يومقلنمق معناسنه يقال قيد الدقيق على بناء المجهول قودا اذا طبخ وتكتل
وتكبب (الاقتياد) افتعال وزننده بودخى دابه‌يى يدمك معناسنه‌در ودابه منقاد
اولوب يدكه كلمك معناسنه‌در يقال اقتادت الدابه فاقتادت وانقادت (التقويد)
تفعيل وزننده بودخى يدمك معناسنه‌در لكن تكثيرى متضمندر يقال قود الدابة
بمعنى قادها (المقود) مقول وزننده (والمقوود) اصلى اوزره يدكه كلن دابه‌يه
دينور يقال دابة مقود ومقوود (الانقياد) انفعال وزننده دابه يدكى قبول
ايلمك معناسنه‌دركه يدلمك ويدكه كلمك تعبير اولنور يقال قاد الدابة فانقادت
وبرآدم سركشلك ايليوب رام ومطيع اولمغله خضوع وتواضع وسرفرو ايلمك معناسنه
مستعملدر يقال انقادله الرجل اذا خضع وذل وبول واضح وكشاده اولمق معناسنه
مستعملدر تقول انقادلى الطريق اذا وضح (القائد) عائد وزننده دابه‌يى يديجى
آدمه دينوركه يدكجى تعبير اولنور جمعى قود كلور ركع وزننده وقواد كلور
زوار وزننده وقاده كلور ساده وزننده سرعسكره وچاوشه ويوزباشيه‌كه قائد اطلاق
بو معنادندر وقائد الجبل طاغك بروننه اطلاق اولنوركه برطرفه طوغرى چقان
سيورى اوجندن عبارتدر ومطلقا اوزون اوزادى ارضه وير يوزينه طوغرى
اوزون اوزادى چكلمش طاغه اطلاق اولنور واكين ترلاسنده اولان حرقلرك اك
بيوكنه اطلاق اولنورسائرلرى كوياكه قائددر وقائد قطب شمالى سمتنده بنات نعش
صغرى تعبير اولان يدى كوكبك اولنه دينوركه كواكب مزبوره‌نك آخرى اوله‌جقدر
زيرا تعداد اولندقده آخرندن بدء اولنور كوياكه كواكب سائره‌نك قائديدرو ايكنجيسنه
عناق ديرلر وآنك برجانبنده اولانه قائد صغير وايكنجيسنه عناق ديرلر وآنك سمتنده
اولانه صيدق دينوركه بناتك وسطنده برخفى كوكبدر سهى ديدكلرى بوكوكب
اوله‌جقدركه ضرب مثلدر آنكله حدت بصر امتحان اولنور واوچنجيسنه حور
ديرلر معلوم اوله‌كه اشبو بنات نعش صغرى بنات نعش كبرى ديدكلرى صورت
شكلنده‌در وكبرى قطب شمالى جوارنده دب اكبرى صورتنده مركوزيدى كوكبدركه
يديكر تعبير اولنور دردنه نعش ديرلر مربع الشكل اولديغيچون واوزرنده اولان
اوچ كوكبه بنات ديرلر كذلك صغرى دخى قطب جوارنده دب اصغر صورتنده

مركوزلردر بونكده دردنه نعش دیرلر فرقدان اول جملەدندر ایلروسـنده اولور
بینلری ناظره نسـبت برذراع مقداریدر بونلرك وراسـنده ایکی خفی کوکب دخی
واردر وبناتدن بریسی جدی دیدکلری کوکبدرکه بناتك نهایتندەدر ایکی دیکر کوکب
خفیلردر مؤلفه کوره بوکه ملایمتی یوقدر انتهی (الاقادة) افاده وزنـنده یدمك
ایچون برآدمك یدکنه آت ویرمك معناسنەدر یقال اقاده خیلا اذا اعطاه لیـقود
بوراده مناسب اولان فرسا دیمك ایدی وقصاص ایلمك معناسـنەدرکه قاتلی مقتول
مقابلنده قتل ایلمکدن عبارتدر قود آتیدن مأخوذدر یقال اقاد القاتل بالقتیل اذا
قتله به ویغمور فراوان اولوب هرطرفه شامل اولمق معناسنه مستعملدر قیادتدن
مأخوذدر یقال اقاد الغیث اذا اتسع وسبق وتقدم ایلمك معناسنه مستعملدر یقال
اقاد فلان اذا تقدم (المقود) منبر وزننده کندوسیلهطواریدیلجك بولار مقولەسنه
دینور (القیاد) قافك کسریله (والمقادة) میمك کسریله که اصلی مقوده در بونلرده
مقود معناسـنەدر وعربلر فلان آدمه زمام اختیارنی تسلیمله اکا کلی رام ومنقاد
اولدی دیجك یرده اعطاه مقادته دیرلر (القؤود) صبور وزننده (والقید) میت
وزنـنده (والاقود) احمر وزننده یدکه کلوب صاحبنه بغایت رام ومنقاد اولان
حیوانه دینور یقال فرس وبعیر قؤود وقیـد واقودای ذلول منقاد واقود بیونی
سخت وشدید اولان آدمه اطلاق اولنور یدیلن دابه ایکی طرفه التفات ایدەمدیکی
کبی بیونی شدید اولان کمسەده ایکی طرفه سهولتله التفات ایدەمز اساسده بوبیونی
اوزون کمسه ایله مفسردرکه ینه مجازدر وقود زاد وطعامه بخیل اولان کمسیه اطلاق
اولنور زیرا لئیم اولان کمسه طعام اکل ایدرکن ایکی طرفنه التفات ایلمزشاید براشنا
کوروب دعوت ایلمك اقتضا ایدر دیو یقال رجل اقودای بخیل علی الزاد واقود
پك اوزون طاغه اطلاق اولنور وشول کمسیه اطلاق اولنورکه برنسنهیه توجه
واقبال ایلسه دکه حالله آندن منصرف اولمیه معنای سابقدن مأخوذدر یقال هو
اقودای اذا اقبل علی شیء لم یکد ینصرف عنه (المقاد) میمك فتحیله اسم مکاندر
اصلی مقود ایدی یدەجك مکانه دینور بومعنادندرکه عربلر فلان نسـنەیی یافلان
کمسەیی صاغ طرفه آلدم دیجك یرده جعلته مقادالمهر دیرلر زیرا طای قسمی اکثری
صاغ طرفندن یدیلوب چکیلور (ومقاد) صمان ترابنده برطاغك آدیدر (القیادید)
قافك فتحیله کودهسی اوزون اولان دیشی مرکبلره وسائر حیوانلره اطلاق اولنور
قیدود مفردیدر یقال اتان قیدود وفرس قیدود ای طویل (القید) قافك کسریله
(والقاد) قاب وزننده قدر ومقدار معناسنەدر تقول بیننا وبینه قید رمح وقاد رمح
ای قدره (المقود) معظم وزننده بودخی پك اوزون طاغه اطلاق اولنور (القود)
فتحتینله قصاص معناسـنه اسمدرکه قاتلی مقتول مقابلنـده قتل ایلمکدن عبارتدر

في الاصل مصدردر يقال طلب القود من القاتل اى القصاص وبوقياده معناسندن
منصرفدر مقصوص مربوطا قياده اولندیغی ملاحظه سیله‌در وقود مصدراولور انسان
وحيوانك آرقه‌سی اوزون اولمق معناسنه يقال قود الرجل والفرس قودا من
الباب الرابع اذا صار ظهره طويلا كذلك بيونی اوزون اولمق معناسنه‌در يقال
قود الرجل اذا صار عنقه طويلا اقود بونلردن صفتدر (القوداء) حمراء وزننده
پك يوكسك ثنيه‌يه يعنی بيلانه وكريوه‌يه وصف اولور يقال ثنيه قوداء اى عاليـة
(القواد) كعان وزننـده حمير لغتنده بورونه دينور انف معناسنه (قويد) زبير
وزننده اساميدندر احمر بن قويد بررجل معروفدر (القائدة) قاعده وزننـده بر
بوزينه اوزانوب دوشنمش تپه‌يه اطلاق اولنور يقال اكمة قائدة اى ممتدة على الارض
(القهد) مهد وزننده نقی اللون اولان يعنی رنكی خالص وصافی اولوب شـائبهٔ
غش وكدورتدن پاكيزه اولان شيئه دينور يقال شیٔ قهـد اى النقی اللون
ولونی كدرتلو بياض اولان شيئه دينوركه شكررنك ديدكلری بوز اوله‌جقدر يقال
شیٔ قهد اى ابيض اكدر وبر جنس قيونه دينوركه لوننه قومر اللق غالب
وقولقلری خرده اولور علی قول توبی قومرالجه وچهره‌سی بنفشجی اولوركه
حجاز طرفنه مخصوصـدر جمعی نهاد كلور قافك كسريله وعلی رأی بوينوزسز
اولان قيونه دينوركه چومار تعبير اولنور الاكيلب الوجه نسخه‌لری شارحك
بيانی اوزره خطادر صواب اولان الاكيلف اولمقـدر فايله وقهده صغن كيكنك
ياوريسـنه دينور جوذر كبی وحذف معناسـنه‌دركه حای مهمله وذال معجمه‌نك
فتحيله‌در برنوع سياه وخرده قيونلره دينور بوراده سائر نسخه‌لره النقات اولنميه
وقصه قويرقلی قيونه دينور روم ايلی قيونلری كبی وكوچك جثه‌لو لطيف ومطبوع
اولان صغره دينور و طومورجق نركسه وزرينه دينور وقهد مصدر اولور يكجه
دوشنيوب آديمی صقجه صقجه آتارق يوريمك معناسنه يقال قهد فی مشيته قهدا
من الباب الثالث اذا قارب فی خطوه ولم ينبسط (قهد) فتحتينله بر موضع آديدر
(قهاد) كتاب وزننـده برموضع آديدر (قهيد) زبير وزننده ابن مطرف‌دركه
غفار قبيله‌سندندر اصحابدن اولمسی مختلف فيه‌در (القهمد) جعفر وزننده فرومايه
ودنی وخسيس اولان شخصه دينور وزشت وبد چهره كمسيه دينور تقول لاتصحبه
فانه قهمد اى لئيم الاصل دنیٔ وكذا ذميم الوجه (القيد) صيد وزننده معلومدركه
بوقاغی‌يه دينور جمعی اقياد وقيود كلور و طوتساغك قوللرنی آرقه‌سندن چكوب
باغلدقلری باغه دينوروسمراغاجلرنی بری برينه ضم ايلمك ايچون چكوب صاردقلری
صارقی‌يه‌ده اطلاق اولنور وقيد بنو تغلب قبيله‌سنده برفرسك اسميدر وقيد السيف
قلج باغلرينك ديبلرنده اولان اوزون باغدن عبارتدركه آنی كوچك بكره شكلنده

نسنه‌لر طوبر (قيد الاسنان) ديش اتلرينه اطلاق اولنور (قيد الفرس)
دوه‌نك بيوننه مخصوص بركونه تمغادركه آتك بوقاغوسى شكلنده باصيلور
(قيد الاوابد) يوكرك آته اطلاق اولنور يوكركلكى سببيله وحوشه يتشوب
حركتدن آليقوديغى ايچون و قيد مقدار معناسنه در قاد دخى بومعنايه‌در لكن
واويه‌ده قافك كسريله تقييد ايلشيدى يقال مابينه قيد قوس وقادها اى مقدارها
وقيد مصدر اولور باغلمق ومجهولا باغلنمق معناسنه در يقال قيد الرجل على بناء
المجهول قيدا بمعنى قيد (المقيد) معظم وزننده تقييددن اسم مكاندر آتك اياقلرنده
بوقاغى اوريلجق يره دينوركه بوقاغيلق تعبير اولنور و نسوانك اياقلرنده خلخال
چكره‌جك يره اطلاق اولنور ومقيد اسم مفعول اولور بغلنمش دوه‌يه وسائر نسنه‌يه
دينور جمعى مقايد كلور و شول موضعه دينوركه آنده اركك دوه‌يى بند ايدوب
حالى اوزره تخليه وترك ايدرلر (القيد) كيس وزننده شول انسانه وحيوانه
دينوركه كنديسنى باغلمق مراد ايلدكده سركشلك ايليوب مساهله ايليه يعنى رام
اوله يقال هو قيد وهو من ساهلك اذا قدته وانقولى اذا قدته كلمه‌سنى قيادتدن
وهم ايلشدر فلينظر (القياد) كتاب وزننده شول ايپه دينوركه آنكله دوه
وسائر دواب بند اولنور (التقييد) تفعيل وزننده بوقاغى‌يه اورمق وبنده چكمك
معناسنه‌در بومناسبتله منع معناسنه استعمال اولندى ومنه الحديث [قيدالايمان الفتك]
اى ان الايمان يمنع من الفتك بالمؤمن كما يمنع ذا العيث من الفساد يعنى مؤمنك ايمانى
برمؤمنى غيلة قتل ايلمسنه مانع اولور نته‌كه ايمان عن اصل مؤمن اولان فساده
شروعدن مانع اولور وتقييد تأخيذ معناسنه استعمال اولنوركه افسونله برآدمى
بندوتسخير ايلكدن عبارتدر وتقييدالكتاب يازويه نقطه‌وحركه وضعيله ضبط ايلكدن
عبارتدركه التباسه مانع اولور يقال قيد الكتاب اذا اشكله مترجم ديركه تقييد
مذكور حادثدر سلفده بعض اشكال والتباسدن ناشى اختراع اولنمشدر از انجمله
حضرت عثمان رضى الله عنه فتنه‌سنه سبب اولمشدر زيرا مصره ارسال ايلدكلرى
محمد بن ابو بكر الصديقك بدنده اولان منشورنده فاقبلوه كلمه‌سنى فاقتلوه عنوانيله
قرأت ايلرى اساس فتنه اولدى وبورسمه كتابتى اعجام واعراب وتقييد و تشديد
مقوله‌سى علاماتله معلم ايلكى حجاج ظالمه نسبت غيرواقعدر زيرا محمد ابهرى تصريحى
اوزره قلم عربيى اوچ كمسه وضع ايلدى اولا مرامر بن مره وضع صور حروف
ايلدى ثانيا اسلم وصل وفصل ايله تركيب كلمات ايلدى ثالثا عامر بن خدره اعجام
ونقط وشده ومد وجزم امثالى اشكال ترتيب ايلدى وابو الاسودالدئلى اندن تعلم
ايلدى انتهى (تقيد) تفعيلدن قيدت كلمه‌سنك كه مؤنثدر مضارعى وزننده در دوه
رعيندن شور اوتلغى چوق بر ارضك اسميدر دوه‌لرى قيد ايدر اولديغيچون تسميه

اولنمشدر (مقيدة الحمار) خای معجمه ایله معظمة الخيار وزننده حره یه اطلاق
اولنورکه جاریه مقابلیدر باش اورتوسیله قید اولنمش دیمکدر بعض امهاتده بوترکیبده
الحمار کلمه سی حای مهمله ایله والحرة لفظی حانك کسریله مقیددر حرة
قاره طاشلغه دینمکله حمار قسمنك اشوب یوریه جکی یر دیمك اولور
وبعض نسخه بوکه موافق وقول آتی بونی مؤیددر (بنو مقیده)
معظمه وزننده عقربلره اطلاق اولنور لسان العربده واصول
سائره ده بنو مقیدة الحمار عنوانیله مرسوم اولمغله قاموس
نسخه لرنده سقط واقعدر واقعا قره طاشلق عقرب
معدنی اولدیغی بی ریبدر (القید) قافك کسریله
مقدار معناسنه در فتحله ده و واو ایله لغت
اولدیغی ذکر اولندی

تم الجلد الاول من ترجمة القاموس فی المطبعة البحرية و يليه
الجلد الثانی ان شاء الله تعالی